Digitized by Google

BIBL. NAZ.
VITT. EMANUELE III
LXIV
C
8
NAPOLI

LXIV. C 8

duplicato

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACRAE ROTAE
ROMANAE
DECISIONVM
RECENTIORVM
PARS DECIMATERTIA
NOVISSIMA

Maximè ab Anno Domini MDCLIX. vſque ad totum annum MDCLXII.

Cum Appendice in fine earum Deciſionum, quæ in ipſis Deciſionibus allegantur in eiſdem cauſis emanatarum, & nondum publici Iuris factarum.

A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO
ET IN ROMANA CVRIA ADVOCATO,

SELECTARVM, ET NVLLIBI IMPRESSARVM.

Cum Argumentis, Summarijs, & Indicibus locupletiſſimis, non tam Cauſarum, iuxtà ſeriem Alphabeticam Ciuitatum; quàm Rerum, & Materiarum, vt ſolitum eſt, digeſtis.

VS, QVONIAM
IBVS.
ARATORI
IM PATI COEPIT.
XIMO.
OTVS FVIT
VM FVIT)

ROMÆ, Ex Typographia Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ. MDCLXXII.

SVPERIORVM PERMISSV, ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

GLORIOSISSIMO, ET AVGVSTISSIMO
MAGNO PRINCIPI COELESTI
S.^{MO} IOANNI BAPTISTAE
RARO EXEMPLO, ET PRIVILEGIO INAVDITO, ANTEA
SANCTIFICATO, QVAM NATO.
ET SIC FORTIORI IPSO HERCVLE, MATERNIS ENIM IN VISCERIBVS, ADHVC
INCLVSO, SCELERATAM ILLAM PECCATI BESTIAM, STRANGVLANTI.
VERE INVIDENDO, DVM IN TVA NATIVITATE, FORTVNATA SORTE,
IPSAMMET POTENTISSIMAM ANGELORVM REGINAM
MARIAM SEMPER VIRGINEM
ET ADVOCATAM NOSTRAM, SORTITVS FVISTI IN OBSTETRICEM,
A TENERIS VSQVE ANNIS HORRIBILIS DESERTI HABITATORI,
AC AD TALE EVECTO SANCTITATIS CVLMEN, NAM AD TVOS PEDES,
PROSTRATVM VIDISTI REGEM TREMENDAE MAIESTATIS,
PETENTEM A TE VELLE BAPTIZARI, PROVT RE IPSA EVM BAPTIZASTI
ET SIC MANVM TVAM SVPRA CAPVT ALTISSIMI EXTVLISTI,
VNDE HOMO MORTALIS MAIOR IPSO DEO, VISVS FVIT, ADMIRATIO INGENS,
SILENTIVM PARIT, CERTE SPECTACVLVM, NON DICO MAIVS, SED
NEC SIMILE, COELVM NON VIDIT, NEC VIDEBIT AMPLIVS, &c.
TERMINO FINALI TESTAMENTI VETERIS.
AVRORÆ SPLENDIDISSIMÆ SACRI EVANGELII:
QVI NON TANTVM SOLEM ANNVNCIASTI, VERVM ETIAM DEMONSTRASTI,
MISSO A DEO, VT OMNES CREDERENT PER TE.
TVBÆ CANORÆ DIVINITATIS, ET VERITATIS.
MAGNO, ET ACERRIMO PRÆDICATORI POENITENTIÆ,
NON TAM VERBO, SED FORTIVS EXEMPLO,
QVAMVIS INNOCENTISSIMVS ESSES, SCELERISQVE PVRVS, QVONIAM
HOMINES MAGIS CREDVNT OCVLIS, QVAM AVRIBVS.
MAGNO, ET MAXIMO COELESTIS ÆRARII REPARATORI
NAM POST TVAM PRAEDICATIONEM REGNVM COELORVM VIM PATI COEPIT.
INSVPER INTER MAGNOS PROPHETAS, MAXIMO.
INTER APOSTOLOS, PRIMORVM PRIMO, CVI TOTVS FVIT
COMMISSVS MVNDVS, DVM OMNES, (VT DICTVM FVIT)
CREDERENT PER TE. INTER MARTYRES ABSOLVTE
PRIMOGENITO. INTER CONFESSORES, EMINENTISSIMO:
TANDEM MOTV PROPRIO, ET VIVAE VOCIS ORACVLO
AB IPSO MONARCHA COELI, ET TERRAE
INTER NATOS MVLIERVM, OMNIVM MAIORI,
DECLARATO, AC IPSIVS PRÆCVRSORI PRÆCONIZATO.

PAVLVS RVBEVS Romanus, totus corde, & corpore proſtratus, illam tuam efficacem protectionem humiliter implorando, cum ſis Omnipotens apud OMNIPOTENTEM, deuotè præſens inſcribit Volumen.

a 2 SAN

Epiſtola nuncupatoria
SANCTORVM OMNIVM
ANTESIGNANO
MAIORI ET INVICTISSIMO.

1 AMORIS, & beneuolentiæ gratioſa Mater,eſt ſimilitudo. Videmus enim, *Simile ſimili cohærere, Similia ſimilibus gaudere, Similia ſimilibus conuenire.* Hinc apud nos Iuriſtas, non parum forte, & valde ſtringit argumentum deductũ a ſimilitudine, vnde dicimus quod *De ſimilibus idem eſt Iudicium,& de ſimilibus ad ſimilia procedit*. Quare eſt ſatis decantatus imò martyrizatus ille Aphoriſmus Legalis.

Qui non cognoſcitur ex ſe, cognoſcitur ex ſocio. Ad tex. in leg. illud ff. ad leg. Aquiliam in leg. non poſſunt ff. de legib.cum alijs &c.

2 Non parum enim iuuat ad enucleandam vitam alicuius, an ſit bona, vel mala inquirere, cum quibus ambulet. Hinc aureum Monitum Sapientis Catonis, ideſt.

CVM BONIS AMBVLA.

Nihil enim præſtantius eſt ad benè, beatèquè viuendum, quàm Bonorum couerſatio, ſicuti improborum conuerſatione, probus euadit improbus, ſic è contra, Proborum conuerſione improbus euadit probus. Mores quidẽ boni conuerſantis,Sanctitatem imprimunt, & paulatim tranſeunt inſodalem, & non tantũ videntur ſuadere quam compellere. Adeò enim aſſuetudo poteſt conuerſandi.

3 Vnde præclarum eſt præceptum illius antiqui Poetæ, de quo *apud Ariſtotel. Ethic atque ex noſtris refert Stephan. Nathen. in cuius Tractat. de Iuſtitia Vulnerata, part.2.titul 7. De Iuſtitia in perſonarum acceptatione vulnerata cap. 6. de Symbolizantibus, & eamdem naturam, & ſimilitudinem habentibus num. 7. nempe.*

Conuerſare bonis, & ab his bona plurima diſces,
Cum prauis viuens, tu quoque prauus eris.

4 Audiamus, quam prudenter, & paternè id inſinuauit Oraculum cæleſte in prouerb. cap. 12. nempe.

Qui cum ſapientibus graditur ſapiens erit, Amicus ſtultorum, ſimilis efficietur eis.

Quare egregie concludit Seneca, *Cum his conuerſare, qui poſſunt te meliorem facere*. Si enim ſecundum dictũ monitum ſapientis Catonis, *Tantum cum bonis ambulandum, & commercium habendum eſt*. Ergo a longe fugiendum eſt ab illis viris malis, & iniquis. Qui nihil per ſe neque Chriſtiani, præter nomen, neque hominis præter figuram gerunt. Et hoc ne ſimilis efficiatur eis, nam ambulans cum claudo claudicare diſcet. Merito proteſtatur Regius Propheta Dauid *in Pſalm. 25. ibi*.

Cum impijs non ſedebo, & cum iniqua gerentibus non introibo.

Exemplo Beati Ioannis Apoſtoli, qui ſtatim exiuit de Balneo, vt vidit Cherintum Hæreticum *can. omnes 23. quaſt. 1. & can. ſequent.*

5 COETERVM his, & multis alijs relictis. Tempus iam eſt, vt oculos conuertam ad TE, Lucidiſſimũ Sydus, ò Glorioſiſſime Ioannes Baptiſta, qui inter natos Mulierum, à Monarcha Cœli,& Terræ, declaratus fuiſti MAIOR omnium. Et cum in Lumine publico emiſſurus ſim pręſens hoc Volumen Deciſionum Sacræ Rotæ Romanæ, quę applauſu ſane vniuerſali, ſunt MAIORA Iuſtitiæ Oracula, quidem à tanto Tribunali, immò MAIORI Templo Iuſtitiæ habita, & tradita Inſuper à MAIORIBVS Iuris Conſultis, ex toto Orbe Chriſtiano ſelectis (vt dicam infra) doctè, & peritè extenſa prędicta Oracula,ſeu deciſiones ſunt.

6 Quare non incongruũ arbitratus ſum. Nam (ſicuti præmiſi) & id Experientia ipſa ſatis docet vt *Beneuolentiæ Mater, & Fomes ſit ſimilitudo*. Vnde TIBI omnium MAIORI MAIORA hæc Iuſtitiæ Arcana inſcribere & dedicare. Nullatenus timeo, nec erubeſco.

Animaduerto enim, quod MAIOR Vrbis, & Orbis Eccleſia, ideſt Sacroſancta Lateranenſis Baſilica, à Magno Conſtantino Imperatore præclararum virtutum fama, & gloria adhuc ſpiranti, ędificata &c.poſt SALVATORIS Nomen, TIBI, (O SANCTISSIME CHRISTI Præcurſor) dedicata, & inſcripta fuit, vt ſatis in Angulo eſt, & præclarè in maximum tuum Tropheum obſeruauit, glorioſæ memorię Eminentiſſimus S.Petrus Damianus S. R. E. Cardinalis *Sermon. 1. de TE S. Ioanne Baptiſta* cuius verba ſunt.

7 *Illa Maior, & Magiſtra Omnium Eccleſiarum, Eccleſia Romana, cui dictum fuit, EGO rogaui pro Te, vt non deficiat fides tua,in honorem Sancti Ioannis Baptiſtæ,poſt SALVATORIS Nomen conſecrata eſt, Et dicta Electio proculdubio ſingularis, in illa ipſa Vrbe, Ioannem Baptiſtam Principatum Eccleſiæ vindicare, quam illa Cœli Luminaria, morte clariſſima conſecrarunt. Crucifigitur Petrus, & Paulus obtruncatur, Dignitas remanet Præcurſoris CHRISTI Purpuratur Roma, multitudine Martyrum, totaque ſublimitas refunditur Sancto Ioanni Baptiſtæ, qui vbique eſt Maior, in omnibus Singularis, Mirabilis ſuper omnibus. &c.*

8 Viuas ergo, & viuas, ac magnificè triumpha TV. (O Inuictiſſime CHRIſti Præcurſor S. Io: Baptiſta) dum vbique in omnibus, & ſuper omnibus & Maior,Singularis, & Mirabilis, & dum tam ſublimiter, & congrue decoratus fuiſti, vt Maior Vrbis, & Orbis Eccle-

cle-

Digitized by Google

cleſia poſt SALVATORIS Nomen TIBI conſecrata eſt.

Auidus ſi quis eſſet ſcire, quare Sacroſancta Baſilica Lateranenſis Principatum obtineat ſuper omnibus Vrbis, & Orbis Eccleſijs, facile poterit plene ſatisfactus remanere quia huius Principatus ratio, in promptu eſt.

9 Poſſidet enim, necnon in ipſa fortunate reperiuntur Glorioſiſſima Capita illorum Supremorum Principum Apoſtolorū SS. PETRI, ET PAVLI qui ſunt duo illa Maiora Luminaria Catholicæ Fidei, atque in Eccleſia Sancta DEI Anteſignani, & Principes Maximi; Pro cuius ſane Principatus corroboratione congruit adferre illam apud nos Iuriſtas communiter receptam concluſionem.

10 Scilicet dato, quod homicidium aliquod perpetratum fuerit in extremitatibus confinium duorum Principum, atque prorſus ignoretur in cuius Principis Territorio, illud fuerit commiſſum, tunc ad Principem illum ſpectabit cognitio talis delicti in cuius loco repertum fuerit caput hominis occiſi, licet totum corpus præter caput in Territorio alterius Principis proſtratum inueniatur autoritate *textus notabilis in leg. cum in diuerſis 44. ff. de religioſ. & ſumpt. funer.*

11 In quo textu firmatur quod cum per illationem corporis mortui, locus ille efficiatur religioſus, ſi tamen oſſa, & reliquiæ corporis mortui in diuerſis locis ponantur, non tamen quilibet locus, efficitur religioſus, ſed tantum ille locus, vbi principalis pars corporis adeſt, prout, eſt Caput, per quod cognoſcitur, qualis homo ille eſt & quod ita in terminis ſupradictę quęſtionis quod vſu ſeruatur ſic in aperto profitetur conſtanter *Ioannes de Platea in repetitione §. quedam actiones n.8. Inſtitut. de actionibus, & eum ſequitur Ioannes Omoto. in §. ſumma diuiſio n.40. pariter Inſtitut. de Interdict.* vbi affirmat etiam hanc eſſe notabilē quæſtionē, & in vſu quotidiano frequētem, hoc eſt in iure ſatis vulgatum, vt regulariter loquendo, quod eſt magis principale attenditur *argumento d. leg. cum in diuerſis de religioſ. & ſumpt. funer.*

12 Sic quoque aſſeri poteſt in caſu noſtro, cum in dicta Celeberrima Baſilica Lateranenſi, reperiantur præfata Glorioſiſſima Capita Sanctorum Apoſtolorum PETRI, ET PAVLI qui fuerunt Lampades vniuerſæ Terræ, & totum prorſus Orbem verbo, & exemplo illuminarunt, à quibus Religio Catholica ſumpſit exordium Meritò igitur eadem Baſilica debet habere præcedentiam, & Principatum ſuper omnes Vrbis, & Orbis Eccleſias.

13 Illud tādem ponit Falcem ad radicem, nam ſuper hoc adeſt ſpecialis *Conſtitutio Pontificia fe. re. Gregorij Vndecimi, ſub datum Auenioni, vndecimo Kalendas Februarij 1372. eſt in Bullar. Romano tom.* 1. inter alias Conſtitutiones eiuſdem Pontificis prima vbi in *§. 2. ſic expreſſe aſſeritur, Auctoritate Apoſtolica declaratur, decernitur, ac etiam definitur Sacroſanctā Lateranenſem Eccleſiam præcipuam Sedem Romani Pontificis, ac inter omnes alias Vrbis, & Orbis Eccleſias, & Baſilicas ſupremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus alijs Eccleſijs, & Baſilicis &c.* Et vlterius contradictoribus imponitur pœna ex communicationis, ibi, *Indignationem omnipotentis DEI, & Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli ſe nouerint in curſuros.*

14 Quatenus enim omnes tacerent, quoad talem præeminentiam, & ſuperioritatem, ipſi Lapides non tacerent ſed vociferarent, nam in eiuſdem Eccleſiæ peruetuſtiſſimo Porticu ſequentes verſus in marmore inciſi ſunt, nēpe DOGMATE PAPALI DATVR, AC SIMVL IMPERIALI QVOD SIM CVNCTARVM MATER, CAPVT ECCLESIARVM.

15 Atque pauca hæc dicta ſufficiant, quo ad Tuum Celeberrimum Templum, quale vt probatum fuit, eſt omnium aliorum Templorum, ſeu Eccleſiarum Vrbis, & Orbis ſublimior, & Maior. Congruenter enim TIBI cum ſis Maior Sanctorum omnium, iſte honor debebatur, & maxime in hac Vrbium omnium Maiori, quæ eſt aliarum Ciuitatum Stupor, Orbis Miraculum, & Caput Vniuerſi.

16 Quam Ciuitatem celeberrimam, (quæ ſi præpoſterè legatur omnia vincit) ſibi elegit pro ſua Regia Sanctiſſimus Dominus Noſter IESVS CHRISTVS, cuius TV fuiſti Præcurſor, & ipſius eſt Terra, & plenitudo eius, ac prædictam Vrbem ipſe idem Benigniſſimus MONARCHA NOSTER, indiſſolubili amore proſequitur, vt nec ex cauſa magnæ perſecutionis, deſerere paſſus fuerit, Nā IPSE vt ſatis nota eſt hyſtoria, apparuit Beato Petro dum aufugiebat à dicta Ciuitate propter magnas perſecutiones, qui videndo EVM Romam verſus vadere, interrogauit IPSVM ſic dicendo, DOMINE QVO VADIS, cui Benignus SALVATOR NOSTER reſpondit.

VADO ROMAM ITERVM CRVCIFIGI

17 Quo audito, & cognito à Beato Petro amore ipſius CHRISTI erga Romā, & abhorrendo, tamquam amantiſſimus ipſius CHRISTI, ne iterum crucifigeretur, ſtatim, & generoſè Romam redijt, ibique in Monte Aureo Crucifixus fuit ac etiam in eadem die pro defenſione Sanctæ Fidei, Glorioſiſſimus eius Socius Paulus Apoſtolus in eadē Vrbe decollatus fuit.

18 Ex quibus ſecutum fuit bonum illud mirabile, O Altitudo DIVINARVM Gratiarum, O ſcientiæ Dei impenetrabilia penetrabilia, Roma quę erat omnium ſuperſtitionum deridendarum Metropolis Frementium Belluarum Sylua, nec non Errorum omnium Magiſtra, (vt vtar verbis Magni Leonis Papæ) poſt predicationem, & conſummationem Martirij, tantorum Principum in d. Vrbe. Effecta fuit Dictatrix celeſtis, Oraculum DIVINVM Veritatis Cathedra &c.

19 Reſidendo, & triumphando in ea, Romanus Pontifex, Catholicæ Religionis ſupremus Aſſertor, & Monarcha, Potentū Virga, Tyrānorum Malleus, Flagellum Hæreticorum. Atque vniuerſi Arbiter, & Dominus &c. *hic non incongruit Deciſio: Rotæ Romanæ in cauſa Cæſarauguſtana Cathedralitatis 1. Martij 1636. coram Bo-*

ino. Coccino, quam deciſionem retuli ſupra in part. 3. recent. tom. 1. deciſ. 353. num. 10. ;vbi aſſeritur, quod voluntate DIVINA effectum fuit vt Beatiſſimus Petrus, & Paulus Romæ, ſuum conſummarent Martyrium, deinde ſic præcisè aſſeritur. *Vt vbi caput ſuperſtitionis erat, ibi quieſceret Caput Sanctitatis & vbi Gentilium Principes habitabant, ibi Eccleſiæ Principes morarentur.* Nam Romanus Pontifex repreſentat CHRISTVM in Terra, quamobrem qui videt Eum oculo contẽplatiuo, & fideli videt, & CHRISTVM. *ad text. in can. In nouo 21. diſtinct. in cap. Fundamenta eius de elect. in 6.* adeò magna, & vniuerſalis eſt amplitudo Iuriſdictionis eius.

20 Romano Pontifici ſubeſſe omnẽ creaturam de neceſſitate ſalutis, eſt *vt habetur in cap. Nouit. ext. de Iudic. in cap. vnam Sanctam Eccleſiam de Maiorit. & Obedient.* Quid mirum dum Romano Pontifici Cæſarea ſuccumbit Maieſtas & Reges ſuas Reales coronas ſubmittũt cum ſitſtella Polaris Nauigationis Chriſtianæ erga Celum ipſe enim ſolus eſt potens ſuper omnes Potentes. Eiuſque in omnis iuriſdictio, tamquam æmula ſolis, vbique ſe dilatat. Imo à tergo relinquendo, vti metas anguſtas terminos Zodiaci, à Zefirinis Portis Paradiſi vſque ad profundos Abyſſos Auerni glorioſè ſe dilatat.

21 Vnde, merito ex noſtris aſſerunt. *Auguſtin. de Ancona, in tractat. de Poteſtat. Eccleſiæ in proemio, & eum ſecutus eſt Matth. de afflict. in comment. Conſtitut. vtriuſque Regn. Sicil. Neapol. in prælud. num. 1. ibi.*

Romanus Pontifex eſt ſupra omnem Principatum, & Poteſtatem ac eidem genua cuncta curuãtur Cæleſtium, Terreſtium, ac inferorum &c.

Tandem depono calamum, quo ad ſupradicta, eoque libentius, quia iam *in hac ſane materia abunde, & latiſſimus fui ſupra in annotatione ad Deciſ. 2. in Littera A. num. 1. part. 3. recent.* vbi multa notanda poſui Sitienti enim ſat eſt digito fontem monſtrare.

22 Reaſſumendo modò, ea quæ dixi ſupra, quod omne ſimile, ſuum appetit ſimile, & ſimilia ſimilibus gaudent; Ideo non extimui, nec erubui, vt tetigi ſuperius, dum Maiora Iuſtitiæ arcana Maioris Vrbis, & Orbis Tribunalis TIBI, MAIORI omnium ex partu muliebri nato, inſcribo, & ſubſterno.

Animaduerto quoque, quod iſta Maiora Arcana Iuſtitiæ, prout ſunt præſentes Deciſiones Rotæ Romanæ in præſenti Volumine contentæ, ſunt extenſæ, & quidem peregregiè à MAIORIBVS Iuris Conſultis, ex toto Orbe Chriſtiano ſelectis, qui in Magna Iuris prudentiæ, vtili ſcientia, Iuſtitiæ demonſtrant æquitatem, nam ſine Iuſtitia impoſſibile eſt habitare Ciuitatem teſte S. Auguſtino.

Quid ſunt Regna ſine Iuſtitia, niſi Magna Latrocinia, & poſita Iuſtitia, etiam Tyrannides, ſunt iuſta Regna.

24 Supradicti enim Auditores, erant tanquam alteri Phœnices in ſcientia in ea Natione, ex qua ſeligi debent, itaut peritè, & doctè Nodoſa Iuris vtriuſque Aenigmata, & arctas difficultates ſoluere optimè calleant, atque ad hoc tamquam Aurum in Fornace rigidi examinis, probantur, & depurantur.

25 Fama enim communis non mentitur, nam aſſeritur, quod tantus, & talis eſt fulgor, atque nitor Iuſtitiæ Sacræ Rotæ Romanæ, vt totum illuminet Orbem, & inter alios DD. ingenuo atteſtatur ore Doctus, & Eruditus Iuris Conſultus *Anton. Theſaur. in proœmio Deciſionum Senatus Pedemont. ſub num. 32.* ibi:

Idem euenit in Sacra Rota Romana totius Orbis Lumine.

Meritòque àdmirans ſplendorem, & auctoritatem Deciſionum tam ſupremi Tribunalis, ſic in earum ſummam gloriam ſcriptũ reliquit Sebaſtianus Vant. *in eius Tract. de Nullitat. tit. de nullit. Iuriſdict. num.* 17. ibi:

Deciſiones Sacræ Rotæ Romanæ, vbique Gentium coruſcant, ſuntque præcipua Iuſtitiæ Iubar, ac totius Romanæ Curiæ ſplendor, & Gloria &c.

26 Quid ergo mirum, dum ſic ſplendeſcit, & rutilat Lux Iuſtitiæ in Orbe, Romani Areopagi; Nam in eo præſident XII. Auditores, verè Illuſtriſſimi, & Lucidiſſimi in Scientia Legali, cum ſint tam (vt ita dicam) XII. clariſſima Signa Cœleſtia, in Circulo Zonæ Zodiaci exiſtentia, per quæ Sol (oculus ille Mundi) per viam Eclypticæ rotulando, Orbem illuminat totum.

27 Sic & prædicti Auditores, in eorum Circulo Rotali exiſtentes, lucido, & ordinato Rotatu, ſolum ipſum DEVM præoculis habentes, qui eſt Iuſtitiæ oculus, Orbi vniuerſo Ius ſuum vnicuique tribuunt, & illibatè diſtribuunt.

28 Inſuper præfati XII. Auditores, quos XII. Salomones vocauit, *Quintil. Mandoſ. in Prax. commiſſ. form. 14. in verbo Auditorio.* Non ſunt Maiores tantum in Scientia Legali omnibus alijs Iudicibus, verum etiam ſunt Maiores in humanitate, & benignitate prout erant pariter celeberrimi, antiqui illi Areopagitæ in magno Areopago Athenarum, vt teſtatur *Athenienſ. Diſpnſoph. lib. 13. cap. 7. & cap. 14. lib. 19.* Vnde & prouerbialis extat Senarius, & ex noſtris refert Eruditus Doctor Andreas Alciatus *in repetit. leg. vt reſponſum num. 11. C. de tranſact.* ibi:

Humaniores reddit eruditio.

29 Omnes enim benignos reddit eruditio, nã benigna Mater Virtutis eſt eruditio. Vltra, quod Iuſtitia vera habet compaſſionem, falſa tamen indignationem, & ſuperbiã verba ſunt *text. in can. Iuſtitia vera, 45. diſtinct.* Necnon benè ſciunt prædicti Auditores, quod

Iuſtitia ſine miſericordia, eſt iniuſtitia.

30 Non nego, quod rigor Iuſtitiæ ſemper debet eſſe feruidus, aſſero tamen quod non debet eſſe crudelis, & ſummus, quia ſummum ius, ſumma Iniuria eſt. Sanè Iuſtitia ſine pietate, crudelitas eſt, ſatis enim ſeuerus eſt, qui eſt iuſtus. Abſit enim, vt ſub prætextu pietatis, & miſericordiæ, fiat iniuſtitia, Quando tamen ſumus in dubio, itaut veritas non bene ſplendeſcat, tunc eo caſu in mitiorẽ, & benigniorem partem debet Iudex inclinare. *ad text. in l. ſemper in dubijs. 56. & l. rapienda. 108. ff. de regul. iuris.*

Et

Digitized by Google

Et generaliter loquendo, miſcenda eſt le-
31 nitas cum ſeueritate, faciendo illud aureum Mediocritatis antidotum, quo vtuntur Cœlum rapientes, Nam mediũ tenuerunt Beati. Ex contrarijs enim extremis, medium prouenit, Tutiſſimè vadit, qui tenet medium, Nam vbique malum eſt, mediocritate ſecluſa. Porrò melius eſt de miſericordia, quam de ſeueritate, reddere rationem *can. allegent. 27. quæſt. 7.* Cum Miſericordia ſit Regina omniũ Virtutum, *Gloſ. in cap. niſi pridem. de renunciat.* Tandem recordetur Iudex, plus vti pietate, quam poteſtate &c.

32 Cæterum perſiſtendo in terminis noſtris, inter enim alias rationes, ex quibus præfati Auditores deciſiones extendunt in cauſis, ea potens eſt. Quoniam ſubleuare quærunt latis afflictam illam partem, quæ ſuccubuit, vt ſorte ſua contenta remaneat, cum nihil ſit appetendum, niſi quod iuſtum, & æquum eſt. Quare doctè in Deciſione enarrant cauſam, ſeu cauſas quare altera pars victoriam reportauit, & quare contraria pars debellata remãſit, & quaſi tamquam Periti Medici ſatagunt potenti pharmaco Rationis eius dolores mitigare. Ratio enim eſt anima Legis. Hinc dicimus id ſcire, quod cum ratione ſcimus.

33 Pietatis enim ratio poſtulat, & ratio æquitatis exigit, vt ille qui mœrore dimiſſus eſt, conſolatione quoque ſubleuetur, Perhorreſcunt ſanè Iura, ne Afflictio addatur Afflicto, ſicut monet *text. in leg. iure ſuccurſum, ff. de iure dot. l. Nauis, §. cum autem iactus*, ibi non debet duplici damno onerari &c. *ff. ad l. Rhodiam de iact. & in l. penul. ff. de dot. præleg. & l. Diuus, ff. de off. Præſid.* Vbi ſtatuitur ſi quis verè furioſus ſit & occidit aliquem, Iudex debet pœnæ executionem differre cum ſatis ille ſuo furore puniatur. Hinc etiam eſt, Penſionem non eſſe ſoluendam ab illo, qui Beneficij nullatenus adeptus fuit poſſeſſionem, nec illius fructus exigit, *Vide quæ dixi in tractat. de Teſtament cap 18. à num. 534. & cap. 90. à num. 294. & in Annotat. ad deciſ. 676. nu. 44. part. 4. recent. to. 3.*

34 Plura circa viſcera pietatis, & miſericordiæ, quibus, ſi quis viduus reperiatur, quantumuis, ſpiritualis ſit tamen Legem CHRISTI non adimplet, *iam deduxi in meo tract. de Teſtament. in prælud. à num. 83.* Et in altero *tractatu de Afflictorum conſolatione edendo*. Vbi inter alios valde Afflictos, quetiui ſubleuare miſeros litigantes, qui eo magis digni ſunt conſolatione, quia vltra alias miſerias, & magnas expenſas, mens quoque eis ægrotat, nam ſæpius plus venenum, quam panem comedunt, & non rarò, vt acquirant argentum, perdunt aurum, meritoque Martialis Poeta litigantes vocauit miſeros, & Dementes.

Heu miſer, & Demens viginti litigat annis.

35 Celebris ille Pictor, poſt multum ſtudium cum voluiſſet pingere litem, pinxit duas figuras, primam in ſubucula, & ſecundam ſine, tacite inſinuando, quod qui vincit remanet in ſubucula, qui verò perdit nudus &c. Plura enim in eodem tractatu appoſui in litigantium ſubleuamen deduxi quod in dubio ſemper de Iure facienda eſt interpretatio pro validitate Tranſactionis, Litiget aut ædificet, qui vult citò haberi & eſſe pauper, Multi quidem propter lites (vt inclamat *Petr. Rebuff. in proœm. Concordat. in verb. ſumptibus ante fin*) deſcendunt in Infernum &c. Vnde Oraculum Cæleſte hortatur in Eccleſiaſt. cap. 2. ABSTINE TE A LITE, ET MINVES PECCATA &c.

Abominor amplius inſiſtere in hac lacry-
36 mabile materia, cum & horrorem generet, nam Sancta Mater Eccleſia, quotidiè exorat ad Sextam, Benigniſſimum SALVATOREM NOSTRVM,

NE LITIS HORROR INSONET.

Et inſuper ad Primam eiuſdem Clementiã deprecatur,

EXTINGVE LITIVM FLAMMAS

Nam ſicut proprium flammarum eſt, omnia reducere in cinerem, ita, & litium. Hinc aureum Monitum illius Prudentis Viri, cum omnibus generaliter loquendo.

Aut nullas Lites habeas, aut quàm citò eas omninò ſtrangules.

37 Nam quando lites pendent diù, quædam Vindemia eſt. Vnde melius eſt tuta pax, quã ſperata victoria. Nec non fructuoſius dicitur aliquid de ſuo tradere cum pace, quàm totũ conſequi litigando. Valdè enim diſpendioſum eſt, Litigare, Auferunt inſuper lites, trãquillitatem animi, & gaudium, ſicquè longo vale dato, horrori Litium.

38 Ad aliquid lætum, fauſtum, & gaudioſum properemus. Et ſanè ad quid aptius, & melius, quam redire domum, & ſic ad TE (ò Glorioſiſſime Ioannes Baptiſta) Nam feſtum tuæ Natiuitatis, à S. Auguſtino *in Sermon. de Tempor Vocatur, Solemnitas triumphalis*, Et inſuper eſt dies, adeo gaudioſus, dum Angelus DEI nunciauit gaudium Patri Tuo Zachariæ, vt habetur apud *Luc. cap. 1.*

Erit gaudium ſibi, & exultatio, &
Multi in Natiuitate eius gaudebunt.

39 Quilibet ergo gaudeat, iubilet, & feſtum magnum faciat, non tantum conuocando vicinos, ſed generaliter Orbem vniuerſum, dum in Feſto Tuæ Natiuitatis ſit commemoratio, tàm magni boni, quod Generi Humano, TVA Glorioſa Natiuitas, attulit. Vnde generale, ſeù vniuerſale gaudium eſſe debet, vtiq; benè proteſtatus fuit Euripides, dum dixit, quod.

In communi re, gaudens, ſolus non rectè facit,
nam tunc etiam commune debet eſſe gaudium.

40 Sed nullatenus poteſt celari gaudium, maximè ſi ſit magnũ & proueniat à corde, imo, impatiens, omni, & quauis dilatione, prout perorando atteſtatus fuit Quintilianus, *in Declamation. 1. ibi,*

Nihil difficilius eſt, quàm gaudia differre.

41 Fateor ex ſententia *Moralis. Senecæ in eius Epiſtol. 23.* Quod homo debet ſe demonſtrare ſpoliatum meſtitia, & ſemper hilarem, & confidentem tenere animum, ſuper omnes res mortales, ob virtutẽ; producamus ipſius verba, quæ habentur in Epiſtol. 23.

Ani-

Animus debet eſſe altior, & fidens, & ſuper omnia erectus, res ſeuera eſt verum gaudium.

42 Et alibi idem dixit, *Gaudebit ſapiens, cæteri lætabuntur.*

Angelus Raphael miſſus à DEO ad Tobiam, ſalutans eum, dixit vt habetur in eiuſdem lib. *cap.5. Gaudium Tibi ſit ſemper* Benignitas SALVATORIS NOSTRI hortatur omnes aduerſa patientes, vt exultent, & lætentur, vt habetur apud *Matth. cap.5.* ibi: *Exultate, & lætate &c.* Verum, tunc magis gaudendum, exultandum eſt, quando fit cõmemoratio alicuius exuberantis boni, iam acquiſiti, & ſanè ex quo maior vtilitas, & lucrum maius aſſequti ſumus, quam ex TVA Natiuitate.

43 Igitur, cum tale gaudium, & exultatio ſit communis, Orbis ergo totus exultet. Et ſic non tantum Fideles, verum etiam Infideles, vnde Orbis vniuerſus tripudiet, de tali enim vniuerſali gaudio Fideiuſſor eſt S. Petrus Damianus *Sermon. 1. de Te Sancte Ioanne Baptiſta.* ſcilicet.

Lætatur Orbis, & per quatuor Orbis Climata circumſonat glorioſæ Feſtiuitatis inſtantia, ipſis etiam celebris, & famoſa.

44 Qui S.Ioannes Petrus Damianus prius dixerat de TE, *Verum id quidem multi in Natiuitate eius gaudeant & Paganis ipſis, vt audiuimus, læta eſt et ſolemnis.* Iubilet enim Mũdus totus, & non ſolum Fideles in Tua ſolemni Natiuitate, nam TV in ea natus es, qui es Vir adeo Magnus, vt vltra ſtuporem Magnitudinis TVAE, Magna etiam à TE ſperantur Tu quidem in ea natus es, ò Magne, & Maior Ioannes Baptiſta, cuius Magnitudo tam magna eſt, vt à ſtupore oppreſſus Sanctus Thomas de Villa Noua *Concion.3.* de TE Sancto Ioanne Baptiſta, ſic exclamauit.

Quis de cætero dubitet, illum Ioannem, & maximum Ioannem, & ſi fas eſt dicere Ioanniſſimum eſſe, quem Ioannem DEI ſapientia nuncupauit &c.

45 Infideles quoque celebrant Vigiliam in Feſto TVAE Natiuitatis atque de hoc amplam, & indubitatam facit fidem Magnus Pater Sanctus Auguſtinus, *in Sermon. 25. ad Fratr. de Ieiun.* ibi, *Hac autem Feſtiuitas, non ſolum apud Fideles, ſed apud Infideles vigiliam habet, hoc feſto maximè Pagani Infideles ad Eccleſiam ſuam conueniunt vigilantes.*

Si enim talem TIBI affectum, & beneuolentiam Infideles oſtendunt, qualem, & quãtam demonſtrare debemus nos Fideles, Nam TE mediante ad perpetuæ Beatitudinis conſortium peruenire ſperamus, mediante pœnitentia, à TE verbo, & exemplo prædicata. Audiamus, *S.Petrum Damianum in Sermon.1.de TE S.Ioanne Baptiſta*, ibi: *Ioannes Baptiſta natus, oſtendit medicamenta vulneri, peccato pœnitentiam, veniam iniquitati &c.* vnde *S. Ambroſius aſſerit,* quod TV potes vocari, SALVS PLVRIMORVM. Poſt TVAM enim prædicationem Regnum Cœlorum vim pati cœpit, & quamuis antea d. Regnũ à pluribus fuerit oppugnatum, à nemine tamen fuit expugnatum. Gaudeamus ergo omnes, & quidem meritò.

46 Altera enim ex cauſa præſens Volumen Deciſionum TIBI. O Beatiſſime Princeps Cęleſtis S.Ioannes Baptiſta inſcribere, & ſubſternere decreui. Quia omnibus dediſti exemplum per egregium liberè, & purè notificandi ipſam veritatem, prout eſt candidè, Simplicia enim verba ſimplex veritas amat, Nuda pingitur veritas, quia immaculata, & ſimplex eſt, Qui vero veritatem veſtire vult aliquo pallio id facit, vt lateat veritas, & obnubiletur, Lucem odit, & tenebras amat, qui malè agit, ſic, & qui querit veritatem palliare aliquo velamine.

47 Non ſic TE geſſiſti (ò Candide veritatis aſſertor) nam cum TV vidiſſes effrenatam libidinem Regis Herodis candide, & ſimpliciter eidem veritatem patefeciſti, purè aſſerendo, vt habetur apud *Marc.cap.6.* ibi,

Non licet Tibi habere vxorem fratris tui &c.

Qua ſimplici veritate prolata à TE, & carceratus, & deinde decapitatus fuiſti. Dictus enim, crudelis Rex, quia veritatem ipſam iugulare non valuit, TE tamquam Præconẽ ipſius, nefariè decollare mandauit, O quam bene ab experienria ipſa, quæ eſt rerum Magiſtra, *vt inquit textus in cap.quam ſit de electTion. in 6.* corroboratur veriſſimus, & celebris Aphoriſmus ille

Pericula magna veritati, ſæpè contigua ſunt.

48 Idque potiſſimum ſibi vſurpat locum, dũ veritas, candidè inſinuatur Supremis Principibus hinc illud decantatum, verumque dictum.

Fugit Potentum Limina Veritas.

Qui enim neſcit ſe peccare, non vult corrigi. Et dato, quod aliquando in Palatijs intret Veritas, adinſtar Latronum, non per Oſtium, ſed per feneſtram aditum habet. Aulici enim, regulariter loquendo, ſunt ſimiles Camaleonti, Nam in mille formas ſe tranſmutant, vt obſecundent voluntati ſui Domini, aut bona, aut mala ſit, applaudent, vtendo conſilio Furioſi apud *Arioſt.* nempè

Pazzo, chi al ſuo Signor contradire vuole,
Se ben diceſſe, che di mezzo giorno
Viſto hà le Stelle, e à mezza notte, il Sole.

49 Deſiſto hic loqui de hac materia, ac in latiori campo eam reſeruando cum me reperiã in anguſtis cancellis breuis Epiſtolæ, Multa tamen iam deduxi *in Annotat. ad deciſ. 2.in litera A, in 2.part.Annotat.part.3.recent.à numer.91. vſque ad num.* 180. Atque verum modo me conuerto ad Iudices, quibus plus omnibus, neceſſe eſt, & conuenit zelantes eſſe Veritatis, exemplo tuo (O Magne Veritatis amator S.Ioannes Baptiſta) certiſſimum enim eſt, quod Iuſtitiæ Mater eſt Veritas, *teſte Baldo in leg.Libertini circa finem ff.de ſtat.homin.* Quomodo enim Iudex iuſtè iudicabit, ſi nõ ſit amator Veritatis, quæ eſt baſis, & fundamentum Iuſtitiæ, & tanquam ſorores incatenatæ, ſemper ſimul ſtant.

50 Summè quidem contremiſcant Iudices illi,

illi,qui aliud præ oculis habent, præter ipſam Veritatem, ſanè heu infelices, & ab ipſis inimicis deplorandi, qui ob aliquem ſuſpectũ, vel reſpectum humanum contra veritatem iudicant. Nam Veritas eſt CHRISTVS, ſicut conſtat ex irrefragabili teſtimonio ipſius SALVATORIS Noſtri, vt legimus apud *Luc. cap.* 17. ibi

EGO SVM VIA, VERITAS, ET VITA

61 Hinc S.Pater Auguſtinus inter alias hęreſes illud ſceleratum Dogma Priſcilinorum, ideſt *Iura, per iura ſecretum pandere noli*. Congruit hic, illa apud Nos canonizata concluſio, ſcilicet. Quod promittens in Veritate aliquid facere, vel obſeruare, id ſit iuramentum,& hoc propter rationem ſupra adductã, quia Veritas eſt CHRISTVS Quam doctrinam, vti elegantiſſimam extolit *Hieronym. Cagnolus in ſolemni repetitione leg. ſi quis maior. num.* 107. *C. de Tranſact. cum alys ibi allegatis*. Quibus addo *Senatum Mantuanum penes Petr. Surdum deciſ.*2?4.*num.* 5.*verſ.quando aliquid promittitur in veritate habetur pro iuramento &c.*

92 Igitur dum CHRISTVS eſt Veritas, Ergo, vt dixi, ſummè horreant Iudices, dum relicta Veritate, ob aliquem ſuſpectum, vel reſpectum, aut intereſſe humanũ, iudicabunt contra Veritatem,& ſic dum imitatores ſunt illius ſordidi, & ſcelerati Iudæ, qui ob intereſſe humanum vendidit CHRISTVM, ideoque eiſdem eadem pœna reſeruata erit; & ſic in ſempiternum in ſempiternis horroribus, & flammis Inferni ſepulti erunt, & hoc per totam æternitatẽ, Aeternitatis enim centrum eſt SEMPER, circumferentia vero eſt NVMQVAM.

53 Vnuſquiſque ſtet vigili oculo, quoniam vbi maius eſt periculum, ibi cautius eſt agẽdum, *cap.quanto, de elect. in* 6. quęrat, euitare tam irreparabile malum, ex toto corde diligendo, & amando Veritatem. Abſolutè ergo reditum facio ad TE, viuum, & lympidum Veritatis Fontem (O Sanctiſſime Ioannes Baptiſta) ſanè pretioſiſſimam Capiti tuo impoſuiſti Coronam dum pro ipſa Veritate, quæ eſt ipſe CHRISTVS, vt dictũ eſt, & carceratus, & decollatus fuiſti, Sanè amantiſſimũ ipſius CHRISTI te demonſtraſti, & iure merito, nam ab eodem tam ardenter fuiſti dilectus, dum ſupra omnes TE mirificè magnificauit,& exaltauit ſupra omnes homines. videatur infra à *nu.* 86.

Nihil enim potentius eſt ad amorem conciliandum, quàm ipſius amoris præuentio.

54 Tunc enim potiſſimum eidem tuum exuberantem, & verum amorem demonſtraſti, & quidem ſincerum, quando à Magno, & celebri Sinagogæ Hieruſalem Concilio fuit tranſmiſſa Tibi, nobilis illa Legatio Sacerdotum, & Leuitarum ad offerendam in Tui perſonam ipſam Diuinitatem. Quam Legationem TV audiens, & aduertendo, tamquam amantiſſimus ipſius CHRISTI, & Zelantiſſimus ipſius honoris DIVINI, eidem tantum debiti, tactus cordis dolore intrinſico, & ſummè acerbo, perquam anguſtiatus remanſiſti.

55 Vnde prædictis Legatis, faciem tuam, totam languentem, & valdè terribilem, atque iracundam oſtendiſti, reſpiciendo eos cum ſeuero, & terribili ſupercilio, cum oculis iracundis, & terribilibus, cum voce pauenda, alta, & replicata cum geſtis aduerſantibus manuum, & brachiorum, ita vt videbaris totus lingua,totus vox,& totus clamor, propter nauſeam, & odium tam horridæ tibi miſſæ Legationis,

56 Quamobrem, quaſi deſperans ſacer Euangeliſta Ioannes, Mundo poſſe enarrare,talem, & tantam auerſionem circa TIBI factam propoſitionem, vſus eſt elegantiſſima, (vt dicũt Grammatici) Periphraſi, aliàs videretur quędam verborum pugna, ſcilicet cap. 1.

Confeſſus eſt, & non negauit, & confeſſus eſt, quia non ſum ego CHRISTVS &c.

57 Quaſi aſſerere voluiſſes, Quis vt CHRISTVS? Quis vt DEVS. Quoniam quis DEVS, præter DOMINVM. Verum TV dubitando, ne præfati Legati aliquod ſumerent æquiuocum in bene audiendo talem negatiuam, videbaris, quod non valebas auertere os tuũ ab illa negatiua *non*, ideſt. ES tu CHRISTVS, *Non ſum ego Chriſtus*? Es tu Elias? *Non ſum*. Es tu Propheta? Non.

58 Voluiſti etiam ſignificare, quod mortiferè fuiſti vulneratus a tam potenti veneno taliũ propoſitionum vnde paulatim Tibi in loquẽdo vires deficiebant, Ad tale enim ſignum horruiſti TIBI oblatam DIVINITATEM, vt nihil ampliùs. Nam ſi TV tantum annuiſſes dictæ Legationi, acceptatus,& adoratus fuiſſes pro CHRISTO, & id TV ſic conſtanter refutaſti.

59 Certè certè,ſi talis Legatio tranſmiſſa fuiſſet alicui viro ambitioſo, neſcio quidem, qualiter reſpondiſſet, nam ſatis veriſſimum eſt illud dictum.

Nulla tanta eſt humilitas, qua dulcedine gloriæ non capiatur.

60 Illud ſanè, apertum eſt, loquendo de TE (O humilitatis perfectiſſimum exemplar,) quod TV nullatenùs remanſiſti ſatisfactus, & omnino pacatus,de tam ſolida, & violenta negatiua, quod TV non eras CHRISTVS Sed vltrà tamquam ipſius amantiſſimus, per conſequens, vti zelantiſſimus, vnde poſt talem, & tantam negationem, quod TV non eras CHRISTVS, ſicut ſæpiùs dixi, ſubito, & rapido curſu aufugiſti ad profundiſſimum abyſſum tuæ magnæ humilitatis, vndè ſincerè proteſtatus fuiſti, vt habetur apud *Ioannem* c. 1.

Non ſum dignus, vt ſoluam eius corrigiam calceamenti.

61 Quantùm enim, arriſerit Bonitati DIVINAE, iſta tua profunda humilitas ex infra dicendis apparebit. Atque vt meliùs apprehendatur,quod ſum dicturus, non ingratum arbitror præmittere, quod legitur in vita Alexandri Magni,qui ſic Efeſtionem eius amicum adamauit, vt non pro amico, ſed pro ipſo-

ipſomet Rege voluerit haberi. Quodam die accidit quod nõnulli Legati cum vellent tractare cum Alexandro de re non parui põderis & nõ agnoſcendo eum, loco exponendi Legationem Alexandro, cò quia ſimul ſtabant, verba direxerunt in Efeſtionem.

62 Idque animaduertens ipſe Efeſtio, cogitauit emendare illorum errorem, cum depreſſione propriæ magnitudinis, vnde inclinatus, & humiliatus ad pedes Alexandri, corrigiam eius calceamẽti aut ligare, aut ſoluere finxit, & ſic correxit cum generoſa humilitate inuoluntariam irreuerentiam, tam magno eius Benefactori factam.

63 & 64 Cæterum Alexander, cũ talem inſpexiſset Efeſtionis humilitatem etiam ſe ipſum humiliauit, curuando ſe ad manus Efeſtionis exiſtentes ad ipſius pedes, eaſque ſurſum eleuauit, vt latius legitur in eius vita. Cœterum perſiſtendo in terminis noſtris, Iam iam (ò Humilitatis vberrimus Fons euaſeras CHRISTO, Benigniſſimo DEO noſtro adeo ſimilis, vt à Satrapis, & Sacerdotibus Iudeæ, qui Meſſiæ veracis erant indagatores, decepti à ſimilitudine, loco loquendi cũ CHRISTO, locuti cum TE Ioanne Baptiſta, & Tibi dixerunt,

Tu es, qui venturus es, an alium expectamus,

65 Verum Tu (ò Beatiſſime Ioannes Baptiſta) tamquam zelantiſſimus honoris CHRISTI benè quidem apprehendiſti eorum errorem, vndè iucundiſſimè & peramanter humiliaſti TE, ad pedes ipſius CHRISTI, cum expreſſa proteſtatione, vt habetur apud *Ioann. c.1.* dicendo,

Ecce Agnus DEI, cuius non ſum dignus, corrigiam calceamenti ſoluere.

66 Cæterum Clementiſſimus DEVS noſter, qui eſt longè benignior, & ſine comparatione Alexandro Magno. Nam in Iordano flumine, manum illam tuam, quam indignam declaraſti ſoluendi CHRISTO corrigiam eius calceamenti, ipſa ſubleuata, & viſa fuit in tuam ſummam, & inenarrabilem gloriam, & tropheum, ſupra caput ipſius Factoris Cœli, & Terræ.

67 Et inſuper humilem illum digitum, quem TV occultare inter calceamenti CHRISTI fimbriam intendebas, Benigniſſimus DEVS noſter indicem ſuarum magnitudinem declarauit, Bene, ac apposite quidem Os illud aureum S. Ioannis Chryſoſtom. mirabiliter id demonſtrauit, *in Homil. de S. Ioan. Baptiſt.* eiuſque aurea verba produco.

Et manum, quam Ioannes Baptiſta dixit indignã eſſe calceamentorum ſolutricem, hanc ſupra caput ſuum CHRISTVS, attraxit, & digitum, quem intra latebras ſui calceamenti occultare volebat, hunc demonſtratorem voluit, DOMINICAE MAIESTATIS.

68 Mirabilia quidem, & magna, in prædicto celeberrimo Flumine Iordano fuerunt operata, dum in eo viſum fuit purum hominem, quaſi fuiſſe victorem ipſius DEI, vnde gloria humanitatis fuit exaltata tam ſupra vt nihil ſit ſuperiùs; de hoc forſitan flumine mentionem fecit Regius Propheta Dauid in *Pſalm.45.* ibi

Fluminis impetus lætificat Ciuitatem DEI &c.

69 Dum à tam magna lætitia, in puncto illo, quo TV, manus imponendo ſupra caput CHRISTI, illum baptizaſti, Cęlum tam magno repletum fuit gaudio, ſanè vt nihil ſupra. Itaque apertum fuit viſum ipſum Cęlum, & SPIRITVS SANCTVS ſub ſpecie Candidiſſimæ Columbæ, alas lætanter expandens velociter ad Te accurrit, & fecit tibi applauſus, Pater quoque æternus in tanta lætitia arriſit, & non ſine cauſa clamauit.

HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS.

70 Quoniam Tu (ò Ioannes Baptiſta Sanctiſſime) baptizaſti CHRISTVM vnicum Saluatorem noſtrum, fuiſti Pater ipſius, ſatis vulgatum eſt, dum Sacerdos aliquem baptizat, declarat ſe eſſe compatrem baptizati, ita decidit Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ. 24. ibi, *Inter baptizantem, & baptizatum, ſpiritualis cognatio contrahitur,* atque de TE ſan. me. Innocent. III. *in Sermon. S. Ioan. Baptiſt. ſcriptum reliquit,* ibi.

Ioannes, CHRISTVM genuit ex aqua ſecundum gratiam,

71 Vndè bene exclamare voluit Pater Aeternus, *Hic eſt filius meus dilectus*, vt Mundus ſciret, quod ipſe erat Pater naturalis CHRISTI. *Et ſuam Cæleſtem naturam Pater publicans exclamauit*, vt inquit *Rubertus Abbas in hoc loco.*

72 Verum enim verò opus eſt, vt ſincerè fatear, me, Breuitatis cancellos, à longè tranſiuiſſe, contra ſententiam Accurſij Gloſatoris in leg. prima ff. quod cauſ. factum eſt

Vbi aſſerit, quod gaudent breuitate Moderni. Notumque eſt quod exceſſus, cunctis in rebus eſt fugiendus, nec me latet, ingenia humana facunda eſſe, ad excuſandam culpam ſuam, & tamen, quem pęnitet, peccaſſe, quaſi eſt innocens, Optimus portus peccatori eſt conſilij mutatio. Hinc illud Maius de peccatore conuerſo, quam de iuſto, gaudium fit in Cęlo. Alias alteram culpam committit, qui culpam ſuam excuſat, Peccatum enim ex peccato naſcitur, Peccatum ſanè reliquit in anima venenum, curetur pœnitentię Theriaca.

73 Itaque non me excuſo, ſed accuſo, terminos enim omnes breuitatis exceſſi, aliquali enim ſum excuſatione dignus, quia hic error prouenit ex ſingulari beneuolentia, ſeu affectu, quo TE proſequor (ò Amantiſſime Princeps Cęleſtis) Vndè benè cecinit Vernaculus ille Poeta, nempe

Non ſi cognoſce errore,
La doue regna Amore.

74 Imo talis & tantus eſt meus beneuolentiæ ardor, erga TE (O Lucerna lucens, & ardens), vt tantiſper me turbaui, dum alter Ioannes, ſed Euangeliſta cap. 1. dixit, quod *Tu non eras lux.* Et quis non erat lux TV, O Ioannes Baptiſta? Sed ſi ex teſtimonio eiuſdem Euangeliſtæ, eodem cap. 1. Quod Tenebræ cum ideſt CHRISTVM non cognouerunt, TV (O Ioannes Baptiſta) non ſolum cogno-

cognouiſti CHRISTVM, verum alijs demõſtraſti eum dicendo, Ecce Agnus DEI &c. Igitur non videris TV computandus inter tenebras, cum ſis in gremio Lucis. Idque tantoque magis, dum SAPIENTIA Increata vocauit TE vt dixi Lucernam lucentem, & ardentem vt habetur apud Ioann. cap. 3.

75 Poteram enim diſſimulare hoc punctum, cum artificioſo ſilencio, ſicco pede pertranſeundo. ſed abſit a me talis indignitas, valde enim dedeceret ſingulari affectui meo quo, vt dixi, TE proſequor. Vnum tantum ſumme mihi diſplicet, dum conſidero, quod Canoræ, & Reſonanti Tubæ tuæ laudes debentur, & non tam debili inſcitiæ meæ.

76 Verum ſumendo animum, cum in Magnis voluiſſe ſatis ſit. Nihil enim eſt, quod amore effici non poſſit. Amor enim eſt optimus Magiſter diſcentibus, Nam amor audaciæ, & confidentiæ preclarus Præceptor eſt. Nam verus amor non ſentit amaritudinem, quanuis res ſit amara valde. Inſuper Fortuna timidos repellit. Audentibus, nihil vmquam eſt inexpugnabile. Quare & depulſo omni timore, & in TE ſperando. Abſolute profiteor, quod cum maiori honore Ioannes Euangeliſta, non poterat altius extollere, & altius honorare TE.

77 Pro cuius tuæ laudis intelligentia, non ingratum erit, referre quod accidit, quibuſdam Aduenis, qui Romam venerunt tempopore Tyberij Cæſaris Imperatoris, (& id refert, & narrat Romerius in Hiſtor. Roman. lib. 5.) Regnabat Tyberius Romanorum Imperator, quo ſplendore, & nitore qua magnificentia, & ſuperbia, quilibet facile poterit ſibi perſuadere, cum de eo tempore Romæ frænum Vniuerſi Orbis regeret.

78 Verum Imperator Tyberij viuebat Seianus Qui Tyberius quantum vis Orbis Dominator abſolutus eſſet, ipſum tamen dominabatur Seianus, qui cum tam magno ſplendore, & magnificentia viuebat, vt emulus, ſi non Maior, & Victor Tyberij poterat meritò dici. Venerunt Romam d. Aduenæ, ſicuti dixi, & caſu accidit, quod primum viderunt Seianum.

79 Vnde ex mirabili artificio veſtitus, & magnificentia & fulgore ſuæ ampliſſimæ Curiæ, & excellentia incredibili eius paramentorum, pro indubitato omnes tenuerunt ipſum eſſe Tyberium Imperatorem, & pro tali eundem extollebant, & magnificabant, qualem errorem præſentiens quidam ex Aulicis Seiani, ad eos conuerſus, ſimpliciter dixit.

NON EST HIC IMPERATOR.

80 Tunc vnus ex dictis Aduenis, ita cum alijs ſocijs locutus fuit Vir iſte adeò pompoſus eſt, quod ſi nobis notificatũ non extitiſſet, quod non erat Imperator, certe à Nobis creditus fuiſſet pro Imperatore. Producamus verba ipſa Hiſtorici, *Talis in eo homine, pompa refulget, vt neceſſe fuerit, ſcire Eum non eſſe Imperatorem.* &c. Concludamus ergo quod tanta erat gloria Seiani, vt a neſcientibus reputaretur, ſtante eius faſtu, ipſum eſſe Orbis Monarcham, & ſic Romanorum Imperatorem, A ſcientibus vero primum, poſt ipſum Imperatorem

81 Redeo nunc ad TE (O Auguſtiſſime Princeps Cæleſtis Iure quidem meritò, ac per honorifice, ad æternam Tui gloriam, atteſtatus fuit, aliàs ille Io. Euangeliſta in d. cap. 1. quod

TV NON ERAS LVX.

Vnuſquiſq; enim ſcit, & indubitatè admittit, quod Benigniſſimus DEVS NOSTER IESVS CHRISTVS Cęli Terręq; Supremus Imperator & abſolutus Monarcha &c. eſt LVX atque vt Veritas iſta, penitus ſit irrefragabilis id, conſtat ex ipſo ore Omnipotentis DEI, vt legitur apud *Ioan. cap. 12.*

EGO SVM LVX MVNDI.

82 Sane quilibet, qui TE videbat (O Beatiſſime Ioannes Baptiſta) agnoſcebat illum tuũ Candorem adeo purum, & abſque vlla macula, nec non illam tuam Innocentiam, ſic limpidam, vt nihil opponi poſſet, ac demum ſpeculabantur ſe in pulcherrimo Speculo illo tuæ exemplaris vitæ, ſciebant enim quod TV eras Vir Sanctiſſimus, ac conſumatus in Omnibus virtutibus, & vſque a teneris annis in aſpero vixiſti deſerto, & in eo tenuiſti vitam Cæleſtem, & ſupra modum auſteram, & non aliàs à quouis altero antiquo Propheta ductã, ita vt fama communis eſſet, quod TV nec manducabas, nec bibebas.

83 Videbant plus, quod TV non exibas a ſolitudine, niſi ad baptizandum, & ad prædicandam pœnitentiam, & quidem eam prædicabas verbo, & exemplo, quamuis Tu eſſes innocentiſſimus ſceleriſque purus conſiderabant. inſuper quod multitudo Populi currebat ad odorem tuæ doctrinæ, & Sanctitatis, tanquam ad Miraculum Mundi, & ad Oraculum Cœli. Quamobrem abſolute, & conſtanter Mundus, mediantibus ſuprarelatis, apprehendit TE eſſe CHRISTVM, & TE lucem veram eſſe.

84 Atque non tantum fuiſti apprehenſus, & creditus pro ipſo Meſſia, & CHRISTO, à Plebe, & populo vulgari, ſed etiam ab ipſis Principibus, & Magiſtratibus Hebreorum. Vnde Supremus Magiſtratus, & magnum Concilium Ciuitatis Hieruſalem, tamquam ſuperintendens in cauſis Religionis, tranſmiſit ad TE nobilem illam Legationem Sacerdotum, & Leuitarum, ad interrogãdum TE an fuiſſes CHRISTVS. tam conſtans erat totius Populi opinio, quod Tu eras CHRISTVS ET SIC VERA LVX, vt dictum eſt. Quare non ſine magna ratione Ioannes ille Euangeliſta videndo, quod Mundus erat in magno errore, palam atteſtatus fuit magnificando TE dicendo quod.

NON ERAT ILLE LVX.

85 Nam dempta vera Luce, qualis eſt CHRISTVS. TV (Sanctiſſime CHRISTI Præcurſor Ioannes Baptiſta) omnibus alijs es Superior. Tandem concludatur quod tanta in TE refulgebat gratia, vt neceſſe fuerit ſcire TE non eſſe CHRISTVM &c. Vnde Tu non eras Lux &c. Itaq; Benigniſſimo DEO NOSTRO excepto ac Beata VIRGINE MARIA, Tu om-

omnium primus, atque maior es. Vnde vt teſtatur S. Ambroſius in ſermon. 64. dixit de TE.

Præcellis cunctis, emines Vniuerſis, antecellis Patriarchas, ſupergrederis Prophetas, & quiſquis ex muliere natus eſt Inferior eſt Ioanne Baptiſta.

Et S. Auguſtinus tract. 4. in Ioannem ſic de TE teſtatum reliquit Tanta eſt excellentia Io. Baptiſtæ, vt poſſet credi CHRISTVM, ſi voluiſſet.

86 Tandem glorioſum illud dictũ tuis encomiis apponitur nẽpe NON PLVS VLTRA dum ipſemet CHRISTVS Sapientia illa increata fuit laudator tuarum Concionũ, Orator tuæ famæ, & Panegyriſta tuarum ſublimium virtutum. Et certe niſi in ſuperlatiuo gradu in meritis, & in ſanctitate fuiſſes Eminentiſſimus, non fuiſſes, tam ſublimiter exaltatus ab ipſo Monarcha Cœli, & Terræ, vt dictum eſt, cum ipſe ſit ipſa Veritas.

87 Quilibet enim Magnus Monarcha iure cõqueri poteſt, ſe non habuiſſe ſuarum præclararum virtutum, & gloriarum condignum Laudatorem, ſeu Oratorem, ſolus TV (O Glorioſiſſime Ioannes Baptiſta) es ille, qui iactari vales, TE fuiſſe exaltatum, ab illo qui eſt veræ, ac ſolidæ Sapientiæ Magiſter, Imo ipſamet Sapientia increata, nec non ipſa Veritas, quæ nec falli, nec fallere poteſt, quamuis IPSE multos laudauerit, ſicut Abel tamquã Iuſtũ. Et Noem religioſum, Abraham fidelem, Iob Iuſtum, Dauid ſecundũ cor eius &c.

88 Verumenimuerò ab ore Omnipotentis DEI Noſtri non fuit auditum maius encomiũ nec magis pretioſa Laus, niſi tua, nẽpe, quod inter omnes filios Adæ TV fuiſti MAIOR, quæ laus vere TIBI conueniens erat dum eras virtutibus omnibus inſignitus, & perbelle decoratus & intantum merito aſſeratur de TE, quod S. Ioannes Baptiſta non eſt DEVS, non eſt CHRISTVS, & quiſquis plus Te eſt, DEVS eſt, CHRISTVS eſt &c.

89 Cum ergo me reperiam in hoc immenſo Archipelago, & vaſto Oceano tuorum meritorum, & gloriarum, ac factus audax ab illa tua magna pietate, qua miſeros, & humiliatos peccatores fouere ſolebas, ac eiſdem, tutam viam, per quam peruenitur ad Cœlum, oſtendebas. Vt TE gratioſe intercedente CLEMENTISSIMVS D. N. IESVS CHRISTVS cuius proprium eſt miſereri ſemper, & parcere. Donet mihi, omnibuſque meis, ac Cunctis hæc pia legentibus, vnam perfectam Fidem, vnam Spem certam, ac vnam Charitatem perfectam, quibus virtutibus, & armis potentiſſimis turò oppugnatur & expugnatur, bene munitum Regnum Cœlorum.

90 Nec difficile erit Magna hæc à te obtinere, cum Tu Magnus, imo Maximus ſis. Mendicus quidam, cum ſuppliciter exoraſſet Alexandrum Magnum, vt ei aliquid concederet pro ſubſtentatione ſuæ vitæ, generoſè eidem Ciuitatem donauit, vnde admirans Miſer ille, dixit, quod non conueniat ei, tam Magnum Donum, cui Alexander in hoc verè Magnus replicauit.

Non quod tibi, ſed quod mihi conuenit, ſpecto.

91 Verum Tu, cum ſis longe Maior, Alexandro Magno, & quidem ſine comparatione, Iureque de hoc ſuo falſo cognomine Magni fuit deriſus Alexander a Seneca, quoniã Terra reſpectu Cœli eſt punctum, & quis tam mente captus eſt, vt prætendat ſe eſſe Magnum in puncto.

92 Sed loquendo de TE verè Magno, & Maximo Principe Cæleſti, ſi quis enim vellet metiri tuas Magnitudines, & Excelſitudines, & quidem mirificas, ſufficit dicere, quod cedis CHRISTO, eiuſq; Glorioſæ Matri, MARIAE Semper Virgini, ac Noſtræ Efficaci Aduocatæ &c. Cœteris verò ſuper omnibus aliis Sanctis triumphas, ut dictum eſt, tandẽ ab hac tam magna Excelſitudine meritorum tuorum, iterum impulſus, cũ ſis Omnipotens, apud OMNIPOTENTEM, vt dũ Dies eſt,

93 Et aperta reperitur Porta Signaturæ Gratiarum Diuinarum Benigniſſimus DEVS Noſter mihi minimo clientulo tuo, omnibus meis, ac ſingulis, hæc Pia legentibus oſtendere dignetur Miſericordiam ſuam, ſicque ante funeris noſtri inexorabilem horam, impetres nobis veracem cordis contritionem, puram oris confeſſionem, condignam ſatisfactionem & omnium peccatorum noſtrorum plenariã remiſſionem, Et ſic directè ad Cœlum perueniamus, & hoc mediante Magna DEI Noſtri Miſericordia, quæ tanta eſt, vt ſit ſuper omnia opera eius, itaque quilibet noſtrum lætus, & gaudioſus cantabit, vna cum Regio Propheta Dauid in Pſalm. 87.

MISERICORDIAS DOMINI, IN ÆTERNVM CANTABO.

Index Rerum ſupradictæ Epiſtolæ, videatur in fine Indicis.

Priuilegiorum Summa pro Impreſſore Camerali, & Vaticano.

CLemens Papa VIII. Diplomate ſanxit ne quis citra voluntatem Dominici Baſæ, olim in Typographia Vaticana Impreſſoris Sacram Bibliam, Concilia generalia, Epiſtolas Decretales ad Libros Eccleſiaſticum munus pertinentes, ac etiam Sanctorum Patrum volumina Libros, etiam cuiuſcumque generis, vel nouiter ab ipſo edendos, vel nouis additionibus auctos, per decennium ab editione cuiuſque voluminis imprimat, vel impreſſa venalia habeat. Quod Priuilegium Paulus Papa V. peculiari Chirographo in fauorem Hieremiæ Guelfi I.V.D. ac Impreſſoris Cameralis tranſtulit, indulſitque. Idem Gregorius Papa XV. litteris expeditis ratum, firmumque haberi voluit. Violatores excommunicationis latæ ſententiæ pœna puniuntur. Quod ſi in terris S. R. E. ſubiectis id contigerit, confiſcatione etiam Librorum, ac quingentorum ducatorum auri ſolutione mulctabuntur, vt latius patet in literis ipſius Gregorij Papæ ſub datum Romæ apud ſanctam Mariam Maiorem ſub annulo Piſcatoris die 21. Octobris 1621. Pontificatus ſui Anno primo. Ac idem Vrbanus VIII. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris die 23. Maij 1628. Pontificatus ſui anno quinto in fauorem Andreæ Brogiotti Impreſſoris Cameralis, & Vaticani tranſtulit, indulſitq. Ac iterum Innoc. X. peculiaribus litteris datis apud S. Petrum in fauorem Angeli Balladori, pariter Impreſſoris Cameralis, ac Vaticani; confirmauit ſub annulo piſcatoris die prima Martij 1646. Et tandem omnia ſupradicta Priuilegia, & gratias amplè confirmauit, & indulſit Alexander VII. in fauorem Zenobij Maſotti, præſentis Impreſſoris Cameralis, & Vaticani, datis litteris die 14. Decembris 1663. Pontificatus Anno Decimo.

Summa Priuilegij Apoſtolici conceſſi Paulo Rubeo I.C. Romano Deciſionum Selectori.

VRbanus Papa VIII. fel. rec. Datis litteris apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub annulo Piſcatoris 23. Iulij 1642. Pontificatus anno 18. ſignatis M. A. Maraldus, Indulſit Paulo Rubeo V.I.D. Romano, ne quis durante termino viginti annorum, tam prorſus in Statu Eccleſiaſtico mediatè, & immediatè ſubiecto, quàm alibi vbicumque citra, & vltra Montes exiſteñ omnia, & ſingula per d. Paulum iam edita, & deinceps etiam edenda Volumina, & Opera, prout ſunt præſentes *Deciſiones Part. 13. Recent. ab anno 1659. vſque ad ann. 1662.* ſine ſpeciali d. Pauli, eiuſque hæredum, & ſucceſſorum licentia in ſcriptis habita, imprimere, vel ab alio, ſeu ab alijs imprimi facere, ſeu impreſſas vendere, aut venalia habere, proponere, vel aliter edere, aut euulgare, ſeu etiam pro vſu proprio habere, vel tenere poſſe, ſub pœna violatoribus *excommunicationis maioris latæ ſententiæ*, à qua, niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti præterquàm in mortis articulo, abſolui nequeat, ac in d. Sedis Apoſtolicæ ditione exiſtentibus, etiam *ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum*, pœnis toties quoties contrauentum fuerit, ipſo facto, & abſque declaratione incurrendis, & aliàs, prout latiùs habetur in dictis litteris Apoſtolicis, de quibus ſupra, & per extenſum habetur in 3. & 4. part. Deciſionum Recentiorum Rotæ Romanæ, & in 2. & 3. Tom. eiuſdem part. 4. recent. & in part. 5. & 7. pariter recent. & alijs Voluminibus ab eodem Paulo Rubeo in lucem datis.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſs. Patri Mag. Sac. Pal. Apoſt.

I. de Angelis Archiep. Vrbin. Viceſg.

Imprimatur.

Fr. Hyacinthus Libellus Sacri Palatij Apoſt. Magiſter.

CATHALOGVS
RR. PP. DD.
AVDITORVM
SACRAE ROTAE ROMANAE

Coram quibus emanarunt Deciſiones præſentis Voluminis.

Eminentiſs. D. Card. CERRVS olim Sacræ Rotæ Decanus.

Reuerendiſs. D. ALBERGATVS Sacræ Rotæ Decanus Bononien̄.

R. P. D. BEVILAQVA Ferrarien̄ Vrbis Gubernator.

R. P. D. PRIOLVS Venetus.

R. P. D. TAIA Senen̄.

R. P. D. BOVRLEMONT Gallus.

R. P. D. CALATAIV Hiſpanus.

R. P. D. VARESIVS Romanus Venetiarum Nuncius.

R. P. D. VICECOMES poſtea S. R. E. Cardinalis Mediolanen̄.

R. P. D. EMERIX Germanus.

R. P. D. NINOT Hiſpanus.

R. P. D. VEROSPIVS Romanus.

CATHALOGVS
RR. PP. DD.
SACRAE ROTAE ROMANAE
AVDITORVM
PROVT HODIE DE ANNO M. DC. LXXII.

Præſident in Excelſo Tribunali Romanæ Rotæ.

Reuerendiſs. D. ALBERGATVS Sacræ Rotæ Decanus Bononień.
R. P. D. BEVILAQVA Ferrarień Vrbis Gubernator.
R. P. D. PRIOLVS Venetus.
R. P. D. TAIA Seneń.
R. P. D. BOVRLEMONT Gallus.
R. P. D. CALATAIV Hiſpanus.
R. P. D. VARESIVS Romanus Venetiarum Nuncius.
R. P. D. VICECOMES Mediolaneń.
R. P. D. EMERIX Germanus.
R. P. D. RONDININVS Romanus.
R. P. D. CASTRILLVS Hiſpanus.
R. P. D. MATTHEIVS Romanus.

INDEX

TITVLORVM, SEV CAVSARVM

Super quibus factæ ſunt Deciſiones

SACRAE ROTAE ROMANAE

PRAESENTIS VOLVMINIS

Alphabetico ſerie digeſtus.

A

AMerina fideicommiſſi. Veneris 5. Martij 1660. Taia. deciſio. 171.
Amerina Fideicommiſſi. Lunæ 5. Iunij 1662. Priolo. deciſ. 472.
Amerina Fideicommiſſi. Veneris 26. Nouembris 1660. Taia. deciſ. 253.
Amerina Hæreditatis. Lunæ 8. Martij 1660. Priolo. deciſ. 180.
Amerina Hereditatis. Veneris 20. Iunij 1659. Meltio. deciſ. 99.
Amerina Succeſſionis. Lunę 5. Maij 1659. Meltio. dec. 66.
Ampurienſis, ſeu Ciuitatenſis Pręcedentiæ. Veneris 28. Nouembris 1659. Meltio. deciſ. 120.
Anconitana Cenſus. Lunæ 27. Ianuarij 1659. Veroſpio. dec. 15.
Anconitana Cenſus. Veneris 31. Ianuarij 1659 Veroſpio. deciſ. 19.
Aquilana Beneficij. Veneris 17. Maij 1662. Cerro. deciſ. 456.
Ariminen̄ Bonorum. Lunæ 24. Maij 1660. Beuilaqua. dec. 224.
Ariminen̄ Donationis. Lunæ 24. Maij 1660. Priolo. dec. 222.
Ariminen̄ Bonorum. Mercurij 22. Iunij 1661. Beuilaqua. dec. 361.
Ariminen̄ Cenſus. Lunæ 24. Martij 1659. Albergato. deciſ. 47.
Ariminen̄ Fructuum. Lunę 31. Ianuarij 1661. Priolo. dec. 271.
Ariminen̄ Hæreditatis. Lunæ 5. Iulij 1660. Meltio. deciſ. 247.
Ariminen̄ Parochialis. Lunæ 10. Martij 1659. Albergato. deciſ. 27.
Aſſiſien̄ Oblationum. Veneris 30. Apr. 1660. Albergato. dec. 205.
Aſſiſien. Oblationum. Veneris 9. Decembris 1661. Albergato. dec. 374.
Aſtoricen̄ Iuriſdictionis. Lunę 14. Iunii 1660. Beuilaqua. dec. 235.
Auenionenſis Bonorum. Lunæ 29. Ianuarii 1660. Meltio. deciſ. 155.
Auenionen. Fideicommiſſi. Lunæ 20. Iunij 1661. Cerro. dec. 353.
Auenionen̄ Saluiani. Veneris 27. Februarij 1660. Meltio. dec. 167.
Auenionen̄ Tranſactionis. Lunæ 4. Apr. 1661. Priolo. deciſ. 212.
Auximana Bonorum. Veneris 24. Martij 1661. Albergato. 432.

B

BArbaſtren̄ Decimarum. Lunę 11. Decembris 1662. Taia. deciſ. 520.
Barbaſtrenſis Decimarum. Ven. 7. Maij 1660. Albergato. dec. 216.
Bononien̄ Bonorum. Veneris 27. Febr. 1660. Taia. deciſ. 531.
Bononien̄ Bonorum. Lunæ 8. Martij 1660. Albergato. deciſ. 179.
Bononien̄ bonorum. Veneris 10. Martij 1662. Albergato. dec. 413.
Bononien̄ Bonorum. Veneris 23. Iunii 1662. Albergato. dec. 487.
Bononien̄ bonorum Emphyteuticorum. Lun. 11. Decemb. 1662. Veroſpio. dec. 517.
Bononien̄ Bonorum de Graſſis. Lunę 17. Martii 1659. Cerro. dec. 42.
Bononien̄ Cenſus. Lunę 16. Maii 1661. Bourlemont. dec. 324.
Bononien̄ Diſmembrationis. Lunę 10. Febr. 1659. Veroſpio. deciſ. 29.
Bononien̄ Diſmembrationis. Veneris 20. Feb. 1660. Beuilaqua. deciſ. 165.
Bononien̄ Donationis. Lunę 27. Iunii 1661. Beuilaqua. dec. 365.
Bononien̄ Donationis. Merc. 10. Maij 1662. Bourlemont. deciſ. 446.
Bononien̄ Fideicommiſſi. Veneris 5. Martii 1660. Veroſpio. dec. 174.
Bononien̄ Fideicommiſſi. Lunę 22. Iunij 1662. Cerro. dec. 475.
Bononien̄ Fideicommiſſi. Lun. 16. Ianu. 1662. Veroſpio. deciſ. 378.
Bononien̄ Fideicommiſſi de Amorinis. Ven. 30. Maii 1659. Meltio. deciſ. 76.
Bononien̄ Fideicommiſſi de Amorinis. Lunę 26. Aprilis 1660. Priolo. dec. 198.
Bononien̄ Fideicommiſſi de Amorinis. Lunæ 22. Maii 1662. Priolo. dec. 461.
Bononien̄ Fideicommiſſi de Blancoſſis. Veneris 2. Iunii 1662. Taia. dec. 469.
Bononien̄ Fideicommiſſi de Canobijs. Lunæ 30. Ianuarii 1662. Albergato. dec. 388.

Bono-

Bononiẽ Fideicommiſſi de Cęſareis. Lunę 16 Ianuarij 1660. Albergato. dec.151.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Cęſareis. Lun. 16. Ianuarii 1662. Albergato. dec.379.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Cęſareis. Veneris 27. Martij 1662. Bourlemont. dec.422.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Cataneis. Lunę 11. Decembris 1662. Beuilaqua. dec.519.
Bononiẽ Fideicommiſſi Ioannis Marię de Bologninis. Veneris 4. Iunii 1660. Priolo. deciſ.229.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Luparis. Veneris 12. Decembris 1659. Meltio. dec.137.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Luparis. Veneris 9. Iulii 1660. Meltio. dec.251.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Luparis. Veneris 14. Ianuarii 1661. Bourlemont. dec.262.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Monterentiis. Veneris 3. Iunii 1661. Priolo. deciſ.470.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Pinchiaris. Veneris 28. Martii 1659. Priolo. dec.40.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Pinchiaris. Veneris 28. Martii 1659. Priolo. dec.54.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Monterentiis. Mercurii 22. Iunii 1660. Priolo. dec.358.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Maluetiis. Veneris 4. Februarii 1661. Beuilaqua. dec.277.
Bononiẽ Fideicommiſſi de Monterentiis. Veneris 27. Ianuarii 1662. Priolo. dec.296.
Bononiẽ Hęreditatis. Veneris 20. Iunii 1659. Beuilaqua. dec.98.
Beneuentana Iuriſdictionis. Veneris 28. Aprilis 1662. Taia. dec. 440.
Bononiẽ Legati, ſeu Dotium. Veneris 16. Iunij 1662. Emerix. dec.502.
Bononiẽ Inueſtiturarum. Mercurij 14. Aprilis 1660. Beuilaqua. dec.191.
Bononiẽ Legati, & Legitimę. Lunæ 2. Maij 1661. Beuilaqua. dec.316.
Bononiẽ Legitimę. Veneris 8. Martii 1661. Emerix. dec.301.
Bononiẽ Legitimę. Mercurii 22. Martii 1662. Emerix. dec.427.
Bononiẽ Mercium. Veneris 11. Febr. 1661. Beuilaqua. dec.284.
Bononiẽ militiatis Profeſſionis. Mercurii 5. Maii 1660. Beuilaqua. dec.311.
Bononiẽ Parochialis, ſeu Iuriſpatronatus de Granagliono. Lunę 8. Martii 1660. dec.178.
Bononiẽ Pecuniaria. Lunæ 2. Maii 1661. Albergato. dec.320.
Bononiẽ Pecuniaria. Mercurii 22. Martii 1662. Emerix. dec.422.
Bononiẽ Pecuniaria. Veneris 1. Aprilis 1661. Albergato. deciſ.308.
Bononiẽ Pecuniaria. Lunę 26. Maii 1662. Bourlemont. deciſ.466.
Bononiẽ Pecuniaria. Lun. 14. Februarii 1661. Beuilaqua. dec.285.
Bononiẽ Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum. Mercurii 10. Decembris 1659. Veroſpio. dec.130.
Bononiẽ Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum. Lun. 21. Februarii 1661. Veroſpio. deciſ.291.
Bononiẽ Pilarum. Veneris 7. Februar. 1659. Meltio. dec.23.
Bononiẽ Pilarum. Veneris 4. Iulij 1660. Meltio. deciſ.533.
Bononiẽ Prædij. Lunæ 16. Martij 1660. Beuilaqua. dec.186.
Bononiẽ Prædij. Ven. 18. Februarij 1661. Beuilaqua. dec.289.
Bononiẽ Prædij. Ven. 27. Iunij 1659. Priolo. dec.110.
Bononiẽ Prædij. Ven. 16. Iunij 1662. Albergato. dec.496.
Bononiẽ Prælegati. Ven. 11. Februarii 1661. Taia. dec.282.
Bononiẽ quintæ partis fructuum. Veneris 30. Aprilis 1660. Taia. dec.208.
Bononiẽ quintæ partis fructuũ. Lun. 30. Maij 1660. Taia. dec.228.
Bononiẽ Quintæ, ſeu Aſſociationis. Lun. 5. Iunij 1660. Taia. dec.250.
Bononiẽ Quintæ. Ven. 3. Decembris 1660. Emerix. dec.255.
Bononiẽ Separationis bonorum. Mercur. 15. Iunij 1661. Veroſpio. dec.347.
Bracarẽ Penſionis. Ven. 26. Maii 1662. Taia. deciſ.467.
Burgẽ. Funeralium. Ven. 16. Iunii 1662. Cerro. dec.501.
Burgẽ Dimidiæ Portionis. 15. Maii 1662. Taia. dec.454.

C

Calaguritana Beneficii. Ven. 3. Martii 1662. Beuilaqua. dec.404.
Calaguritana Decimarum S. Aſcentii, & Dauilillo. Ven. 7. Febr. 1659. Cerro. deciſ.24.
Calaguritana Decimarum S. Aſcenſi, & Dauilillo. Ven. 28. Nouembris 1659. Cerro, deciſ.122.
Camerinẽ Pecuniaria. Ven. 1. Iulii 1661. Beuilaqua. dec.369.
Camerinẽ Redditionis Rationis. Ven. 10. Iunii 1661. Veroſpio. dec.339.
Capuana Abbatiæ. Lun. 5. Maii 1659. Priolo. dec.64.
Carpentoratẽ Hæreditatis. Lunę 16. Martii 1660. Beuilaqua. dec.185.
Carpentoratẽ Præcedentiæ. Mercurii 10. Martii 1659. Veroſpio. dec.181.
Carpentoratẽ Iuriſdictionis, & Præcedentiæ. Merc. 22. Martii 1662. Veroſpio. dec.425.
Capuana Abbatiæ. Ven. 16. Ianu. 1660. Priolo. dec.152.
Cauallicẽ Decimæ Fœni. Lun. 23. Iunii 1659. Taia. dec.102.
Cæſarauguſtana Cathedralitatis. Lun. 5. Iulii 1660. Cerro. dec.240.
Cęſarauguſtana Cathedralitatis. Mercur. 10. Decemb. 1660. Cerro. dec.260.
Cęſarauguſtana Fundationis Conuentus. Ven. 6. Iunii 1659. Veroſpio. dec.87.
Ceſarauguſtana Portionum. Lun. 16. Iun. 1659. Albergato. dec.90.
Ciuitatis Caſtelli Bonorum. Mercurij 17. Maii 1662. Beuilaqua. dec.455.
Ciuitatis Caſtellanæ fideicommiſſi Ven. 4. Iulii 1659. Beuilaqua dec.114.

Ciuitatis Plebis Capellaniæ. Mercurii 5. Iunij 1660. Cerro. dec. 345.
Ciuitatis Plebis Cappellaniæ. Lun. 5. Decemb. 1671. Cerro. dec. 373.
Ciuitatis Plebis Cappellaniæ. Ven. 23. Ianuarij 1660. Veroſpio. dec. 156.
Ciuitatis Caſtelli Datiorum. Veneris 25. Iunii 1660. Priolo. dec. 242.
Colonieñ Legitimitatis. 1. Decemb. 1659. Priolo, dec. 121.
Colonienſis Canonicatus. Ven. 10. Decembris 1660. Emerlx. dec. 256.
Comeñ Beneficii. Lun. 12. Maii 1659. Priolo. dec. 73.
Comeñ Pecuniaria. Lun. 14. Martii 1661. Bourlemont. dec. 297.
Conuerſana Iuriſdictionis. Lun. 23. Ianu. 1662. Bourlemont. dec. 379.
Cracouieñ Decimarum. Merc. 14. Apr. 1660. Bourlemont. dec. 191.

E

Elboreñ Theſaurariæ. Lun. 23. Iunii 1659. Cerro. dec. 104.
Elneñ Parochialis. Ven. 12. Maij 1662. Beuilaqua. dec. 449.
Elneñ Parochialis. Lun. 9. Martii 1661. Bourlemont. dec. 292.
Eſina Saluiani. Lun. 20. Iunij 1661. Priolo. deciſ. 351.
Eugubina Donationis. Merc. 7. Iunii 1662. Vicecomite. dec. 476.
Eugubina Emphyteuſis. Lun. 16. Febuar. 1660. Priolo, dec. 162.
Eugubina Societatis. Ven. 16. Iunij 1662. Ninot. dec. 500.

F

Farfeñ Bonorum. Ven. 1. Decemb. 1662. dec. 513.
Farfeñ bonorum. Merc. 23. Martii 1661. Cerro dec. 306.
Fauentina bonorum. Ven. 27. Iunij 1659. Cerro. dec. 11.
Fanenſis Cenſus. Lunę 15. Maii 1662. Beuilaqua. dec. 450.
Faneñ Hæreditatis. Ven. 30. Maii 1659. Albergato. dec. 79.
Fauentina Parochialis. Lunę 4. Decemb. 1662. dec. 514.
Ferrarieñ Pecuniaria. Merc. 22. Martii 1662. Beuilaqua. dec. 428.
Ferrarieñ pretenſi Fideicommiſſi. Merc. 22. Iunii 1661. Bourlemont. dec. 359.
Ferrarieñ Pecuniaria. Lun. 26. Iunii 1661. Priolo. dec. 364.
Ferrarieñ Penſionis. Lunę 12. Decemb. 1659. Beuilaqua. dec. 142.
Ferrarieñ Penſionis. Ven. 18. Martii 1661. Taia. dec. 299.
Ferrarieñ Pecuniaria. Lunę 27. Nouemb. 1662. Beuilaqua. dec. 511.
Firmana Beneficii. Merc. 27. Nouemb. 1658. Cerro. dec. 328.
Firmana Beneficii. Lun. 28. Aprilis 1659. Cerro. dec. 56.
Firmana Bonorum. Merc. 7. Iunii 1662. Cerro. dec. 477.
Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi. Lunæ 23 Maii 1661. Albergato. dec. 326.
Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi ſuper liquidatione. Ven. 17. Martii 1662. Albergato dec. 420.
Firmana Fideicommiſſi. Ven. 26. Maii 1662. Vicecomite. dec. 468.
Firmana Fideicommiſſi. Veneris 9. Maii 1659. Taia. dec. 67.
Firmana fideicommiſſi. Ven. 30. Ianuar. 1660. Taia. dec. 160.
Firmana fideicommiſſi. Lun. 15. Martii 1660. Taia. dec. 183.
Firmana fideicommiſſi. Veneris 5. Maii 1660. Taia. dec. 220.
Firmana fideicommiſſi. Lun. 5. Iulii 1660. Taia. dec. 248.
Firmana fideicommiſſi. Merc. 23. Martii 1661. Taia. dec. 309.
Firmana fideicommiſſi. Lun. 7. Feb. 1661. Taia. dec. 338.
Firmana fideicommiſſi. Merc. 23. Martii 1661. Taia. dec. 304.
Firmana Pecuniaria. Ven. 13. Feb. 1660. Priolo. dec. 161.
Firmana Primogeniturę. Ven. 10. Ianu. 1659. Veroſpio. dec. 1.
Firmana Primogeniturę. Lun. 25. Martii 1161. Veroſpio. dec. 19.
Florentina Oratorii. Lun. 2. Maii 1661. Cerro. dec. 318.
Foroſempronieñ cenſus. Ven. 27. Feb. 1660. Beuilaqua. dec. 166.
Foroſempronieñ cenſus. Ven. 27. Febr. 1660. Beuilaqua. dec. 267.
Foroliuieñ Lucri Dotalis. Lun. 31. Ianu. 1659. Cerro. dec. 18.
Foroliuieñ Lucri Dotalis. Ven. 30. April. 1660. Cerro. dec. 204.
Foroſempronieñ Tranſactionis. Ven. 28. Apr. 1662. Veroſpio. dec. 441.
Fulginateñ Attentatorum. Ven. 30. Maii 1659. Cerro. dec. 80.
Fulginateñ Bonorum. Lunę 20. Iunii 1661. Priolo. dec. 354.
Fulginateñ Fideicommiſſi. Veneris 27. Martii 1658. Beuilaqua. dec. 526.
Fulginateñ Fideicommiſſi. Lun. 1. Mart. 1660. Beuilaqua. dec. 168.
Fulginateñ Fideicommiſſi. Lun. 14. Mar. 1661. Beuilaqua. dec. 294.
Fulginateñ Fideicommiſſi. Lun. 15. Mar. 1662. Beuilaqua. dec. 415.
Fulginateñ Prędii. Lun. 15. Martii 1662. Veroſpio. dec. 416.

Gadi-

G

GAdacenſis Dimidiæ portionis. Lun. 5. Iulii 1660. Priolo. dec. 249.
Gerunden. Beneficii. Ven. 5. Martij 1660. Beuilaqua. dec. 176.
Gerunden Parochialis. Ven. 1. Decemb. 1660. Beuilaqua. dec. 254.
Gerunden Parochialis. Merc. 4. maii 1661. Veroſpio. dec. 322.
Gerunden Parochialis. Lun. 27. Iunii 1661. Veroſpio. dec. 367.

H

HIſpalenſis Decimarum. Lunæ 16. Iunii 1959. Cerro. dec. 97.
Hiſpalenſis Decimarum. Lunę 26. Apr. 1660. Taia. dec. 201.
Hiſpalenſis Decimarum. Lun. 13. Iun. 1661. Taia. dec. 344.
Hortana Fideicommiſſi. Lun. 22. Maii 1662. Cerro. dec. 461.
Hoſtienſis Fideicommiſſi. Lun. 1. Decembris 1659. Cerro. dec. 124.

I

IAnuenſis, ſeu Sauonenſis Penſionis. Ven. 9. Maii 1659. Albergato. dec. 65.
Imolenſis Succeſſionis. Lun. 28. Martii 1661. Beuilaqua. dec. 309.
Imolenſis Succeſſionis. Ven. 14. Martii 1659. Beuilaqua. dec. 39.
Interamneñ Iuriſpatronatus. Lun. 22. Iun. 1659 Priolo. dec. 101.
Interamneñ. Iuriſpatronatus de Caſtellis. Ven. 18. Iunij 1660. Priolo. dec. 237.
Interamnenſis Bonorum. Ven. 7. Febru. 1659. Cerro. dec. 26.
Interamneñ Bonorum. Lunę 9. Iunij 1659. Cerro. dec. 89.

L

LEodienſis Canonicatus. Ven. 24. Ian. 1659. Veroſpio. dec. 10.
Leodieñ Canonicatus. Mercurij 10. Iunij 1662. Bourlemont. dec. 480.
Leodien. contractus. Ven. 23. Ianu. 1662. Cerro dec. 384.
Leodienſis Parochialis. Ven. 7. Iunij 1659. Cerro. dec. 84.
Leodienſis Profeſſionis. Ven. 23. Iunij 1662. Priolo. dec. 489.
Leodienſis Succeſſionis. Lun. 23. Iunij 1659. Meltio. dec. 107.
Lucenſis Iuriſdictionis. Lunæ 26. Iunij 1662. Cerro. dec. 493.
Lucana Iuriſpatronatus. Lunæ 26. Iunii 1662. Albergato. dec. 492.
Lucana Iuriſpatronatus. Lun. 31. Ianuar. 1661. Beuilaqua. deciſ. 27.
Lucana Domus. Lunę 23. Nouembris 1661. Emerix. dec. 369.
Lunen. Sarzanen. Beneficij Lunę 5. Maij 1558. Albergato. dec. 529.
Lunenſis Sarzanenſis Beneficii. Merc. 10. Decemb. 1659. Albergato. dec. 132.

M

MAceratenſis Capellaniæ. Lunę 10. Martii 1660. Beuilaqua. dec. 217.
Maceraten. Saluiani. Ven. 23. Ianu. 1660. Priolo. dec. 153.
Mantuana Bonorum. Veneris 10. Martji 1662. Cerro. dec. 409.
Mantuana Feudi. Lun. 27. Ianu. 1659. Veroſpio dec. 12.
Mantuana Feudi. Ven. 30. Maij 1659. Veroſpio dec. 52.
Mediolanenſis Beneficiorum. Lunæ 28. Martii 1661. Albergato. dec. 307.
Mediolanen. Beneficiorum. Lun. 21. Feb. 1662 Albergato. dec. 402.
Mediolaneñ Eccleſiæ. Ven. 7. Febr. 1659. Taia. deciſ. 21.
Mediolaneñ Fideicommiſſi. Ven. 3. Maij 1662. Albergato. dec.
Mediolaneñ Fideicommiſſi. Ven. 23. Iun. 1662 Albergato. dec. 486.
Mediolaneñ Iuriſpatronatus. Mercur. 21. Maii 1659. Albergato. dec. 74.
Mediolaneñ Iuriſpatronatus. Mercurii 5. Maii 1660. Albergato. dec. 214.
Mediolaneñ Iuriſpatronatus. Lun. 23. Ianuarii dec. 383.
Mediolaneñ Pecuniaria. Lunæ 27. Iunii 1661. Taia. dec. 365.
Mediolaneñ Penſionis. Lunę 14. Iunii 1660. Meltio. dec. 233.
Mediolaneñ Penſionis. Lun. 30. Maii 1661. Veroſpio. dec. 329.
Mediolaneñ Penſionis. Lunæ 17. Nouembris 1662. Priolo. dec. 567.
Meleuitana Canonicatus. Ven. 5. Decembris 1659. Cerro. dec. 127.
Meleuitana Domus. Ven. 23. Ianuar. 1662. Beuilaqua. dec. 385.
Meleuitana Donationis. Veneris 6. Iunii 1659. dec. 85.
Meleuitana Habitus. Ven. 16. Ianuarii 1660. Albergato. dec. 150.
Meleuitana Habitus. Ven. 30. Aprilis 1660. Albergato. dec. 207.
Meleuitana Habitus. Merc. 5. Maii 1660. Priolo. dec. 213.
Meleuitana Iuriſpatronatus. Lun. 16. Iun. 1659 Beuilaqua. dec. 96.
Meleuitana Iuriſpatronatus. Ven. 30. Aprilis 1660. Beuilaqua. dec. 206.
Meleuitana Iuriſpatronatus. Lunæ 20. Ianuarii 1661. Beuilaqua. dec. 339.
Meliteñ Beneficii. Ven. 10. Martii 1662. Priolo. dec.
Murana Congruæ. Merc. 15. Iunii 1661. Bourlemont. dec. 347.

Murana congruæ. Ven.10. Iunij 1661. Bourlemont. dec.392.

N

NAuleñ Parochialis. Lun.28. April. 1659. Taia. dec.55.
Neapolitana Funeralium. Ven.12. Maii 1662. deciſ.448.
Neapolitana Hæreditatis. Ven.30. Ianu. 1659. Cerro. dec.158.
Neapolitana, ſeù Boianeñ Affictus. Lun.5. Iunii 1662. dec.474.
Narnien. Diuiſionis Parochialium. Lun.6. Februarii 1662. Veroſpio. dec.397.
Narnieñ Dotis. Lun.6. Feb.1662. Bourlemont. dec.308.
Narnieñ Excarcerationis. Lunę 6. Feb.1662. Bourlemont. dec.396.
Narnieñ Fideicommiſſi. Ven.30. Apr.1660. Beuilaqua. dec. 203.
Narnieñ Fideicommiſſi. Lun.14. Martii 1661. Beuilaqua. dec.295.
Nullius, S. Seuerini Parochialis. Lun.9. Ianuar. 1660. Beuilaqua. dec.148.
Nullius, ſeù Beneuentana Iuriſdictionis. Lun. 5. Maii 1659. Taia. dec.61.

O

OVeteñ Beneficii. Ven.10. Martii 1662. Vicecomite. dec.414.
Oueteñ Beneficii. Lun.23. Ianu.1662. Vicecomite. dec.380.

P

PApien. Cenſus. Lunę 3. Iulii 1662. Ninot dec.505.
Peruſina congruæ. Lunę 5. Martii 1659. Beuilaqua. dec.48.
Peruſina Fideicommiſſi. Lun.26. Iannar.1660. Priolo. dec.154.
Peruſina Hæreditatis. Ven.5. Maii 1662. Albergato. dec. . . .
Peruſina Reintegrationis. Lun.13. Iunii 1661. Veroſpio. dęc.343.
Peruſina Succeſſionis. Lunę 26. Aprilis 1660. Albergato. dec.200.
Placentina Beneficii. Veneris 24. Martii 1662. Bourlemont. dec.443.
Placentina Bonorum. Vener. 1. Aprilis 1661. Priolo. dec.310.
Placentina Bonorum. Merc.21. Aprilis 1660. Priolo. dec.197.
Placentina Bonorum. Ven.2. Decemb. 1661. Beuilaqua. dec.371.
Placentina Bonorum. Ven.30. Maii 1659. Priolo. dec.75.
Placentina pecuniaaria. Lunæ 27. Iunii 1661. Beuilaqua. dec.362.
Piſcieñ Iuris conferendi. Lunę 24. Martii 1659 Albergato. dec.44.
Piſauren Pecuniaria. Ven.25. Apr.1660. Priolo. dec.202.
Peruſina cenſuum. Merc.23. Martii 1661. Veroſpio. dec.305.
Præneſtina Bonorum. Lunæ 17. Martii 1659. Taia. dec.43.
Pręneſtina Bonorum. Merc.27. Nouemb.1658 Taia. dec.527.
Pręneſtina Fideicommiſſi. Lun.5. Iunii 1662. Beuilaqua. dec. . . .

R

RAuennaten. Bonorum. Ven.27. Iun.1659. Meltio. dec.109.
Rauennaten. Dotis. Merc.22. Martii 1662. Albergato. dec.414.
Rauennaten Donationis. Ven.26. Maii 1662. Bourlemont. dec.465.
Rauennaten. Electionis Ven.9. Maii 1659. Taia dec.69.
Rauennaten Dotis. Ven.7. Feb.1659. Albergato. dec.20.
Rauennaten Dotis. Ven.10. Iunii 1661. Albergato. dec.340.
Rauennaten Fideicommiſſi. Ven.11. Feb.1661 Priolo. dec.283.
Rauennaten Hęreditatis. Ven.20. Iunii 1659. Albergato. dec.101.
Rauennaten Hęreditatis. Ven.2. Decemb.1661 Albergato. dec.370.
Rauennaten Penſionis. Lun.1. Iulii 1660. Albergato. dec.247.
Rauennaten Penſionis. Ven.1. Decemb.1662. Albergato. dec.512.
Rauennaten Releuationis Idemnitatis. Ven.6. Febr.1662. Ninot. dec.300.
Rauennaten Hæreditatis. Lun.24. Ianu.1661. Albergato. dec.265.
Rauennaten Hæreditatis. Lunę 13. Iunij 1661 Albergato. dec.392.
Rauennaten Donationis. Lun.7. Febru. 1661. Bourlemont. dec.280.
Reatina Beneficii. Ven.13. Ianuar.1662. Beuilaqua. dec.376.
Reatina Beneficii. Ven.17. Iunii 1662. Bourlemont. dec.503.
Reatin Beneficii. Ven.13. Maii 1661. Beuilaqua. dec.323.
Reatina Caſtrorum. Lun.9. Iunij 1659. Priolo dec.88.
Reatina Caſtrorum. Mercur.14. Aprilis 1660. Priolo. dec.192.
Reatina Succeſſionis. Lun.30. Ianu.1662. Vicecomite. dec.387.
Reatina Succeſſionis. Ven.16. Iunii 1662. Veroſpio. dec.497.
Reginen Dyptereatus. Veneris 21. Maij 1660. Priolo. dec.223.
Reginen Dyptereatus. Ven.10. Decemb.1660. Priolo. dec.257.
Romana, ſeù Veliterna Affictus. Lunæ 15. Decemb.1659. Veroſpio. dec.140.
Romana, ſeù Veliterna Affictus. Mercurii 23. Martii 1662. Veroſpio. dec.431. in 2.

Roma-

Romana Apotecarum. Ven.9.Maii 1659. Albergato. dec.71.

Romana Augumenti Dotis.Lun.9.Iunii 1659. Beuilaqua. dec.90.

Romana Augmenti Dotis.Lun.19.Apr.1660. Beuilaqua. dec.195.

Romana Augmenti Dotis. Ven.16.Iunii 1662. Cerro. dec.499.

Romana Bonorum.Lunę 16.Martii 1660.Meltio. dec.184.

Romana Cambii. Lunę 8.Aprilis 1658.Cerro dec.524.

Romana cambii. Lun.24.Aprilis 1662.Cerro dec.439.

Romana cambii. Merc.7. Iunii 1662. Beuilaqua. dec.479.

Romana cambii. Ven.16. Iunii 1662. Albergato. dec.495.

Romana cambiorum.Lun.17.Febr.1659.Veroſpio. dec.30.

Romana cambiorum.Ven.28.Nouemb.1659. Veroſpio. dec.121.

Romana cambiorum. Lunę 14. Iunji 1660. Veroſpio. dec.234.

Romana cambiorum. Vener.10. Martij 1662. Veroſpio. dec.513.

Romana cambii.Lunæ 21.Iunii 1660.Veroſpio. dec.240.

Romana caſalis S.Agathæ. Merc.15. Ianuarij 1659.Priolo. dec.6.

Romana caſalis S.Agathæ. Ven.16.Iunii 1662. Cerro. dec.494.

Romana caſalis mediæ viæ. veneris 4.Martij 1660. Beuilaqua. dec.75.

Romana caſtri Orciani. Lunę 7.Feb.1661.Albergato,dec.282.

Romana caſtri Orciani. Lunę 15.Maij 1662. Albergato,dec.452.

Romana cenſus. Lunę 19.Aprilis 1660.Priolo,dec.194.

Romana cenſus. Lunę 31.Maij 1660. Meltio, deciſ.225.

Romana cenſus. Lunę 11.Feb.1659. Meltio, deciſ.27.

Romana cenſus. Lunę 11.Decemb.1662.Beuilaqua, dec.516.

Romana cenſus. Lunę 27. Febr.1662. Albergato, dec.403.

Romana cenſus. Ven.4.Iulij 1659. Beuilaqua, deciſ.113.

Romana cenſus. Lunę 3. Iunij 1662. Vicecomite, dec.506.

Romana cenſus. Vener.26. Maij 1662.Cerro, deciſ.464.

Romana cenſus. Lunę 5. Maij 1662. Bourlemont. dec.443.

Romana cenſus, ſeù Depoſiti. Ven.24.Ianuar. 1659. Albergato,dec.9.

Romana commendæ. lunę 6.Feb.1662. Emerix. dec.309.

Romana commendæ. lunę 21.Feb.1661. Albergato, dec.290.

Romana concurſus creditorum. Ven.10. Iunii 1661. dec.338.

Romana Deuolutionis Domus. Lunę 16.Maii 1660. Beuilaqua. dec.227.

Romana Deuolutionis Domus. Ven.5.Martii 1660.Veroſpio,dec.172.

Romana Deuolutionis Domus. Ven.30. Maij 1659, Albergato. dec.81.

Romana Deuolutionis Domus. Lunę 22.Nouembris 1662. Priolo, dec.510.

Romana Diuiſionis. Lunę 22.Maii 1662.Taia deciſ.460.

Romana Domus. Ven.13. Ianuarii 1662. Albergato. dec.375.

Romana Domus. Lunę 11.Decemb.1662. Beuilaqua. dec.521.

Romana Domus. Lunæ 10.Martii 1659. Veroſpio. dec.33.

Romana Domus. Ven.10.Iunij 1661.Beuilaqua. dec.337.

Romana Domus de Vſazziis. lunę 13. Martii 1662. Cerro. dec....

Romana Donationis. Mercur.22.Martij 1662. Priolo,dec.430.

Romana prætenſæ Donationis. Ven.18. Martii 1661.Ninot,dec.298.

Romana Donationis de Ceuis. Lunę 4. Decemb. 1662. Beuilaqua. dec.515.

Romana Donationis. Vener.24.Ianuarii 1659. Cerro,dec.11.

Romana, ſeù Peruſina Donationis. Lunæ 26. Iunii 1662. Ninot,dec.490.

Romana, ſeù Peruſina Donationis. Vener.17. Martii 1662. Ninot. dec.421.

Romana Dotis. lunę 15.Decemb.1659.Albergato. dec.143.

Romana Dotis. lunę 10.Feb.1659.Albergato, deciſ.28.

Romana Dotis. Lunæ 27.Ianuarii 1659. Beuilaqua. dec.13.

Romana Dotis. lunæ 5.Maii 1659. Beuilaqua, deciſ.63.

Romana Dotis. Merc.22.Iunii 1661.Veroſpio deciſ.357.

Romana Dotis. Ven. 20. Iunii 1661. Beuilaqua. dec.348.

Romana,ſeù Nepeſina Dotis. Ven.10.Decembris 1660. Taia, dec.258.

Romana lucri Dotalis. lunę 31. Ianuarii 1661. deciſ.274.

Romana Emphyteuſis, ſeù Deuolutionis Domorum. lunę 27.Iunii 1661. Albergato,deciſ.363.

Romana Fideicommiſſi, ſeù Saluiani. Ven. 24.Nouemb.1662. Albergato,dec.508.

Romana Fideicommiſſi, ſeù Saluiani. lun.19. Iunii 1662. Albergato,dec.483.

Romana Fideicommiſſi. Ven.24.Martii 1662. Taia,dec.434.

Romana, ſeù Sabinen. Fideicommiſſi. Vener. 2.Maii 1659.Beuilaqua,dec.59.

Romana Fideicommiſſi. Ven.9.maii 1659.Veroſpio,dec.68.

Romana Fideicommiſſi. Veneris 17.Feb.1661. Taia. dec.335.

Romana Fideicommiſſi de Alberis. lun.7.Februarii 1661.Priolo.dec.279.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis. lunę 6. Martii 1662.Priolo.dec.406.

Romana Fideicommiſſi de Cuppis. Veneris

2.Maii

2. Maii 1659. Meltio. deciſ. 107.
Romana Fideicommiſſi de Boncompagnis. Mercurii 22. Martii 1662. Beuilaqua. deciſ. 429.
Romana Fideicommiſſi de Marianis. Ven. 21. Ianu. 1661. Albergato. dec. 267.
Romana Fideicommiſſi de Marianis. lun. 13. Ianuar. 1660. Albergato. dec. 147.
Romana Fideicommiſſi de Maximis. lunæ 24 martii 1659. Beuilaqua. dec. 45.
Romana Fideicommiſſi de Maximis. Ven. 28. Aprilis 1662. Beuilaqua, dec. 442.
Romana Fideicommiſſi de Mutis. Ven. 3. Iunii 1667. Bourlemont. dec. 332.
Romana Fideicommiſſi de Pandinis. ven. 30. maii 1659. Taia. dec. 78.
Romana Fideicommiſſi de Pandinis. merc. 10 Decemb. 1659. Taia. dec. 135.
Romana Fideicommiſſi de Pandinis. Lunæ 7. Febr. 1661. Veroſpio. dec. 281.
Romana Fideicommiſſi de Ranponis. Ven. 17 martii 1662. Bourlemont. dec. 422.
Romana Fideicommiſſi de Steccatis. ven. 10. Febr. 1662. Bourlemont. dec. 401.
Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi. lunæ 14. martii 1661. Veroſpio. dec. 296.
Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi. merc. 5. Martii 1659. Veroſpio. dec. 22.
Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi. merc. 10. maii 1662. Veroſpio. dec. 347.
Romana prætenſæ filiationis. mercur. 10. Maii 1662. Albergato. dec. 447.
Romana Hęreditatis. lunæ 11. Feb. 1658. Cerro. dec. 523.
Romana Hęreditatis. lun. 13. Ianuar. 1659. Albergato. dec. 4.
Romanæ Hæreditatis. lun. 16. Iunii 1659. Albergato. dec. 92.
Romana Hæreditatis. lun. 1. maii 1661. Priolo deciſ. 331.
Romana Hæreditatis de Lanuuiis. lun. 20. Iunii 1661. Taia. dec. 356.
Romana Hæreditatis. ven. 7. Feb. 1659. Beuilaqua. dec. 22.
Romana Hæreditatis. lun. 25. April. 1659. Meltio. dec. 54.
Romana Hæreditatis. veneris 3. Iunii 1661. Beuilaqua. dec. 331.
Romana Hæreditatis. veneris 23. Iunii 1662. Ninot. dec. 485.
Romana Iuris congrui. Die 5. Iulii 1619. Roſſanen dec. 535. eſt Reſolutio cameralis.
Romana iuriſpatronatus. veneris 12. Decemb. 1659. Cerro. dec. 136.
Romana Legati. lun. 16. Iunii 1659. Cerro, deciſ. 95.
Romana Legati. merc. 14. Aprilis 1660. Priolo. dec. 190.
Romana legati. lun. 5. maii 1660. Beuilaqua, deciſ. 209.
Romana legati. merc. 23. Martii 1661. Albergato, dec. 92.
Romana legitimæ. lun. 24. Martii 1659. Cerro, deciſ. 46.
Romana legitimę. ven. 5. Decemb. 1659. Priolo dec. 128.
Romana legitimæ. ven. 30. Ianuar. 1660. Taia, deciſ. 159.
Romana legitimæ. ven. 18. Martii 1661. Emerix. dec. 136.
Romana locationis. ven. 2. Maii 1659. Veroſp. deciſ. 58.
Romana locationis. ven. 20. Feb. 1660. Veroſpio, dec. 164.
Romana locationis. vener. 26. Nouemb. 1660. deciſ. 252.
Romana locationis. ven. 10. Iunii 1661. Veroſpio. dec. 341.
Romana Locorum Montium. Lun. 16. Ianuar. 1662. Ninot. dec. 377.
Romana Locorum Montium. Lunæ 8. Iunii 1660. Beuilaqua. dec. 229.
Romana Locorum Montium. veneris 12. Decemb. 1659. Albergato. dec. 139.
Romana Locorum Montium. Lunæ 15. Decemb. 1659. Meltio dec. 141.
Romana Locorum Montium. Ven. 28. Martii 1659. Albergato, dec. 50.
Romana Locorum Montium. Vener. 10. Decemb. 1660. Taia, dec. 159.
Romana Locorum Montium. Lun. 17. Martii 1650. Albergato. dec. 41.
Romana Locorum Montium. lun. 15. Decembris 1659. Meltio, dec.
Romana Locorum Montium. Ven. 14. Ianuarii 1661. Veroſpio, dec. 261.
Romana Locorum Montium. merc. 28. Iunii 1658. Albergato, dec. 525.
Romana Locorum Montium. Lunæ 16. Iunii 1659. Priolo, dec. 94.
Romana Locorum Montium. Ven. 5. Martii 1660. Priolo, dec. 170.
Romana lucri Dotis. Lunæ 27. Martii 1662. Taia, dec. 126.
Romana lucri Dotalis. lunę 31. Ianuarii 1661. Taia. dec. 274.
Romana Domus. lun. 5. Iunii 1662. Beuilaqua dec. 473.
Romana Matrimonii. Veneris 8. Martii 1661. Emerix. dec. 300.
Romana de Millinis. merc. 15. Ianuarii 1659. Cerro, dec. 7.
Romana Monaſterii. lun. 5. Maii 1659. Beuilaqua. dec. 62.
Romana Mutui. lun. 27. Maii 1659. Cerro. deciſ. 60.
Romana Pecuniaria. Lun. 1. Aprilis 1661. Bourlemont, dec. 311.
Romana Pecuniaria. Ven. 3. Martii 1662. Bourlemont. dec. 407.
Romana Pecuniaria. Lun. 5. Iunii 1662. Bourlemont. dec. 471.
Romana fructuum Dotis 7. Feb. 1659. Alberg. deciſ. 25.
Romana pecuniaria. Lun. 10. Decembr. 1661. dec. 172.
Romana pecuniaria. Lun. 10. Maii 1662. Albergato, dec. 482.
Romana pecuniaria. Ven. 14. Martii 1659. Veroſpio, dec. 38.
Romana pecuniaria. Lun. 27. Nouemb. 1662. Veroſpio, dec. 509.

Roma-

Romana, ſeù Panormitana pecuniaria. Lunæ 20.Iunii 1661.Veroſpio,dec.352.
Romana pecuniaria. Ven.10.Iunii 1661.Bourlemont.dec.336.
Romana prætenſæ donationis. Ven. 15. Iunii 1660. Meltio.dec.241.
Romana, ſeu Marſicana pecuniaria. Ven.12. Maii 1662.Bourlemont.dec.450.
Romana pecuniaria. lun.27. Martii.1662. Vicecomite.dec.437.
Romana pecuniaria. lunę 13.Maii 1661.Priolo.dec.325.
Romana pecuniaria. lunę 14. Nouemb.1659. Meltio,dec.113.
Romana pecuniaria. lunę 24. Nouemb: 1659. Beuilaqua. dec.119.
Romana pecuniaria. lunę 24.Aprilis 1662.Beuilaqua.dec...
Romana pretii Officiorum. Lunæ 1.Decembris 1659.Beuilaqua.dec.126.
Romana Redditionis Rationis. Ven.18. Febr. 1661. Albergato.dec.286.
Romana Redditionis Rationis. lunę 27.Iunii 1661. Albergato.dec.366.
Romana Reſtitutionis Dotis. Veneris 6.Iunii 1659.Priolo.dec.86.
Romana reſtitutionis Dotis. Lunæ 28. Iunii 1660. Albergato.dec.243.
Romana retrouenditionis Domus. Vener.30. Maii 1659. Priolo. dec.77.
Romana Retrouenditionis Domus. Mercurii 9.Iunii 1660. Priolo.dec.4[illegible]2.
Romana Saluiani. Lunæ 20.Iunii 1661. Bourlemont. dec.350.
Romana Saluiani. Lun.16.Iunij 1659.Meltio, deciſ.95.
Romana Saluiani. Merc.9. Iunij 1660. Albergato. dec.237.
Romana Saluiani. Lunę 23. Maij 1661. Emerix. dec.327.
Romana ſcutorum 30.mil. Ven.9. Apr.1660. Albergato, dec.189.
Romana ſcutorum triginta millium. Lun.20. Iunij 1661. Albergato. dec.355.
Romana Separationis Thori. Veneris 27.Maij 1661.Priolo. dec.328.
Romana Societatis Officij. Lun.22.Maii 1662 Veroſpio,dec.462.
Romana Societatis lignorum. Lun.13.Ianuarii 1659.Meltio. dec.1.
Romana Societatis Fundaci. Lunæ 11. Decemb.1662.Cerro. dec.518.
Romana Societatis Fundaci. Lunæ 19. Iunij 1660. Cerro.dec...
Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis. Lunæ 31.Ianuarii 1661.Albergato,dec.271.
Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis. Lunæ 23.Maii 1662.dec.457.
Romana Succeſſionis. Lunæ 28. Iunii 1660. Priolo. dec.244.
Romana Succeſſionis. Lun.16. Ianuarii 1660. Meltio.dec.146.
Romana Teſtamenti. Lun.6.Febr.1662.Cerro deciſ.393.
Romana Teſtamenti. Ven.31. Ianuarii 1659. Beuilaqua. dec.15.
Romana Teſtamenti. merc.5. maij 1660. Veroſpio. dec.210.
Romana Teſtamenti. Ven.4.Feb.1661.Veroſpio.dec.275.
Romana Teſtamenti.merc.22.Iunii 1661.Taja deciſ.360.
Romana Tranſactionis. Lunæ 12. Maii 1659. Priolo. dec.72.
Romana, ſeu Florentina Tranſactionis. lunæ 5.Aprilis 1660. dec.187.
Romana Tranſactionis. lunæ 15. Decembris 1659. Veroſpio. dec.144.
Romana Vineę ad Aquam Sanctam. veneris 28.Ianuarii 1661.Priolo.dec.208.
Romana Vineę. veneris 16.Ianuarii 1660.Meltio. dec.149.
Romana Vineę. lunæ 21.Iunii 1660. Meltio, deciſ.338.
Romana Vineæ. lunæ 6.Feb.1662. Beuilaqua deciſ.395.
Romana Vineæ ad Aquam Sanctam. veneris 14.martii 1659.Meltio.dec.40.
Romana Vineæ. veneris 16.Iunii 1662.Cerro, deciſ.451.
Romana Vineæ. lunæ 2. maii 1661.Cerro.deciſ.319.
Romana Vſusfructus. mercurii 28.Iunii 1662. Beuilaqua.dec.504.
Romana Vſusfructus.veneris 4.Februar.1661. Priolo.dec.276.

S

SAbineñ Fideicommiſſi. lun. 22.Maji 1662 Cerro.dec.459.
Sabineñ Spolij. lunæ 13. martii 1662. Beuilaqua. dec...
Sabineñ Spolij. veneris 1.Iulii 1661.Beuilaqua deciſ.537.
Sabineñ Spolii. mercurii 21.Aprilis 1660. Beuilaqua. dec.196.
Sancti Seuerini Inuentarii. Lunæ 23. Ianuarii 1662. Emerix.dec.381.
Salamantina Cucullæ. lunæ 23.Iunii 1659.Cerro,dec.105.
Sancti Seuerini cenſus. lunæ 23.Ianuar. 1662. Veroſpio.dec.382.
Senen Fideicommiſſi. Lunæ 5. Aprilis 1660. Cerro. dec.188.
Sypontina Cathedralitatis. lun.13. Ianua.1659. Cerro.dec.5.
Sypontina Cathedralitatis. ven. 21.maii 1660. Cerro.dec.532.
Spoletana Subſtentationis. lun.19. Iunii 1662. Priolo. dec.484.
Squillaceñ Teſtamenti. mercurii 7.Iunij 1662 Priolo.dec.478.
Sueſſana legitimæ, & hæreditatis. lun.26.Iunii 1662. Taia.dec.491.
Sutrina Dotis. veneris 4.Iulii 1659.Beuilaqua dec.116.
Sutrina Augmenti Dotalis. lun.6. Febr. 1662. Cerro. dec.394.
Sulmonen. iuris amouen. Capellanos. veneris 10. Ianuarii 1659.dec.2.

Ter-

T

TErracinen Pecuniaria. Veneris 30. Ianuar. 1660. Meltio. dec. 157.
Terracinen. Pecuniaria. Veneris 4. Iulii 1659. Meltio, dec. 112.
Terracinen. Fideicommiſſi di Pilorciis. Lunæ 14. Martii 1661. Albergato, dec. 293.
Tiburtina Caſtrorum. Lunæ 31. Martii 1659. Beuilaqua. dec. 53.
Tiburtina Caſtrorum. Ven. 10. Martii 1662. Beuilaqua. dec...
Tiburtina Caſtrorum. Lunę 16. Feb. 1660. Beuilaqua, dec. 163.
Tiburtina Donationis. Vener. 6. Ianuarii 1660. Albergato. dec. 145.
Tiburtina Donationis. Lunæ 4. Aprilis 1661. Bourlemont. dec. 314.
Tiburtina Tutelæ. Lun. 10. Martii 1659. Meltio. dec. 34.
Tiburtina Tutelæ. veneris 27. Iunii 1659. Meltio, dec. 108.
Tiburtina Donationis. vener. 31. Ianuar. 1659. deciſ. 17.
Tiraſonen. Iuriſdictionis. ven. 11. Mart. 1660. Taia. dec. 182.
Tiraſonen. Fundationis Conuentus. ven. 4. Iulii 1659. dec. 115.
Toletana Archipresbyteratus. Lun. 10. Martii 1659. Albergato. dec. 25.
Toletana Decimarum de Capilla. veneris 14. Maii 1660. Beuilaqua. dec. 219.
Toletana Iuriſdictionis. ven. 9. Maii 1659. Beuilaqua. dec. 70.
Toletana Iuriſpatronatus. vener. 27. Ianu. 1662. Beuilaqua. dec. 390.
Toletana Iuriſdictionis. ven. 21. Maii 1660. Ia2.
Toletana Iuriſdictionis. ven. 10. Iunii 1661. Super manutentione. Taia. dec. 333.
Toletana Iuriſdictionis. vener. 27. Ianuar. 1662. Super bono iure. Beuilaqua. dec. 301.
Toletana Iuriſdictionis. ven. 10. Iunii 1661. Super bono iure. Taia. dec. 334.
Toletana Manutentionis. Lun. 26. Maii 1660. Beuilaqua. dec. 225.
Toletana Manutentionis. Merc. 9. Iunii 1660. Beuilaqua. dec. 231.
Tridentina Altaris. Lun. 1. Martii 1660. Albergato. dec. 164.
Tridentina Altaris. ven. 29. Aprilis 1661. Albergato. dec. 315.
Tudertina Succeſſionis. Lun. 27. Februar. 1662. Bourlemont. dec. 404.

V

VAluen Præeminentiarum. Merc. 15. Iunii 1661. Taia. dec. 346.
Valuenſis Præeminentiarum. Mercur. 5. Maij 1660. Taia. dec. 215.
Viterbienſis Tranſactionis. ven. 3. Iunii 1661. Veroſpio. dec. 330.
Viterbien Tranſactionis. Lun. 14. Iunii 1660. Albergato. dec. 236.
Viterbien. Pecuniaria. Lun. 11. Febr. 1658. Veroſpio, dec. 523.
Viterbien. Pecuniaria. ven. 4. Martii 1661. Veroſpio. dec...
Viterbien. Pecuniaria. Lun. 3. Martii 1659. Meltio. dec. 31.
Viterbien Pecuniaria. Lun. 1. Decembr. 1659. Veroſpio. dec. 123.
Viterbien Tutelæ. vener. 6. Iunii 1659. Cerro. deciſ. 83.
Viterbien Saluiani. ven. 20. Iunii 1659. Cerro, deciſ. 100.
Vrbinaten. Pecuniaria. ven. 5. Decemb. 1659. Veroſpio. dec. 120.
Vrbinaten. Pecuniaria. Merc. 5. Maii 1660. Veroſpio. dec. 212.
Vrbinaten. Pecuniaria Lun. 24. Ianuarii 1661. Veroſpio. dec. 260.
Vrgenſis Preceptoriæ. Lunæ 2. Maii 1661. Beuilaqua. dec. 317.
Vrbinaten Prædii. Mercurii 10. Decemb. 1659. Cerro. dec. 133.

INDEX ARGVMENTORVM DECISIONVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

Quæ in hac Decimatertia Parte Recentiorum continentur.

Vna cum Indice Cauſarum iuxtà temporis ſeriem.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Firmana Primogenituræ.

Veneris 10. Ianuarij 1659.

Argumentum 1. Primogenitura cum ad deſcendentes deferatur verum debeat reſpici ad Cippum agnationis, vel ad ramos; Et inter fœminas quænam præferatur ſi ab iſtis ad maſculos fiat tranſitus, & quid ſi ad fœminam alterius familiæ, ſed eiuſdem ſtipitis.

R.P.D. Priolo.

Sulmonen. Iuris amouen. Capellanos.

Veneris 10. Ianuarij 1659.

Argumentum 2. Perbelle ventilatur, & reſoluitur, quando Oeconomi, ſeù Procuratores alicuius Eccleſiæ poſſint, & valeant pro eorum libero arbitrio eligere, & remouere Cappellanos dictæ Eccleſiæ, ita vt dicti Cappellani poſſint dici ad nutum amouibiles, & id peregregiè diſcutitur, & capitur reſolutio.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Societatis Lignorum.

Lunæ 13. Ianuarij 1659.

Argumentum 3. Librorum omnium exhibitio eſt neceſſaria, ſi tractetur de reuiſione ſententiæ latæ ſuper calculo partitarum calculatarũ, cum aliàs non poſſit haberi certa notitia. Confeſſio emanata in iudicio criminali, an probet in ciuili.

Reuerendiſſ. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 13. Ianuarij 1659.

Argumentum 4. Hæredi ſcripto, tunc multò magis eſt concedenda immiſſio, dum exceptiones ſunt turbidæ. Secundum teſtamentum, vt dicatur reuocare, ſeu annullare primum, quid ſit receſſe. Teſtes deponentes contra teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores.

R.P.D. Cerro poſteà S.R.E. Cardinali.

Sypontina Cathedralitatis.

Lunæ 13. Ianuarij 1659.

Argumentum 5. Iura, & priuilegia conſtitutiua plura Cathedralitatis narrantur. Decreta SS.PP. pro ipſa recenſentur, & rationes huiuſmodi prætendentiæ impugnantur. Vis immemorabilis noſcitur, & alia plura, Vide in Summario.

R.P.D. Priolo.

Romana Caſalis S. Agathæ.

Mercurij 15. Ianuarij 1659.

Argumentum 6. Inſtrumenti falſitas, quando nullo modo poſſit defendi, & plures adducuntur præſumptiones, quod Inſtrumentum non ſit legale, & numerantur plures defectus, tàm extrinſeci, quam intrinſeci, ex quibus deducitur omninò falſitas alicuius Inſtrumenti, & maximè ſi præſumptiones veritate ſint debiliores.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana de Millinis.

Mercurij 15. Ianuarij 1659.

Argumentum 7. Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimenta Donatori pauperi, & quanta pro nobili, & ſene, & quomodo taxentur, & de Religioſis ſuppreſſis.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

Argumentum 8. Immiſſio in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum vigore ſubſtitutionis in teſtamento ordinatæ non ſuſtinetur, ſtante delirio, & phreneſi Teſtatoris cum aſſidua mentis alteratione à tertia, ſeu quarta die vltimæ ſuæ infirmitatis, & vſque ad obitum continuante.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus, ſeu Depoſiti.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

Argumentum 9. De Iure Depoſiti, & an ab altero contrahentium poſſit fieri actus contrarius, & in præiudicium alterius contrahentium ſine ipſius conſenſu, & quantam vim habeat.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

Argumentum 10. Conſtitutiones Summorum Pontificum, ad quæ reſpiciant. Actus conſumptus poſt Conſtitutionem, & executus ante an valeat, & quando. & an quæ non innotuerunt Summo Pontifici poſſint ſubiacere eiuſdem declarationi.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Donationis.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

Argumentum 11. Donatio non poteſt reſolui ex parte minus principalis. Generalis obligatio non comprehendit ſpecialem prohibitionem. Bona alienari prohibita licet ſint obligata, tamen, vt libera deuoluuntur ad vocatos, & vt talia poſſunt vendicari. Bulla Baronum locum non habet in his, qui actualiter non ſunt Barones: Simplex conſenſus ſuper venditione Caſtri non cenſetur actus Dominij, & ceſſante venditione Caſtri, ceſſat etiam Baronia.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Mantuana Feudi.

Lunæ 27. Ianuarij 1659.

Argumentum 12. Feudum, quando eſt alienabile propriè non poteſt dici Feudum, cum id ſit verè contra propriam naturam feudi, cum illud ſit inalienabile ſine conſenſu Principis, & alia plura, quando dicatur feudum improprium, deducuntur.

Index Argumentorum.

R.P.D.Beuilaqua,

Romana Dotis.

Lunæ 27.Ianuarij 1659.

Argumentum 13. Vſufructuarius vniuerſalis, licet de iure teneatur præſtare cautionem de benè vtendo bonis, non tamen ad id cogi poteſt iudicio executiuo, ſed agendum eſt via ordinaria, quia legatum factum à Teſtatore eius creditori cenſetur factum animo compenſandi cum eo, intellige in debito neceſſario, & non in voluntario: & alia circa cautionem de benè vtendo, & fruendo, &c.

R.P D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Melenitana Nullitatis Profeſſionis.

Lunæ 27.Ianuarij 1659.

Argumentum 14. Profeſſio ad hoc, vt ſit valida quid requiratur. Diſcedens à Religione animo non redeundi nullum reddit probationis annum. Nouitiatus per diſceſſum interruptus nullus efficitur, Profeſſio emiſſa ante completum annum Nouitiatus ex Concil. Trident. irritatur. Quæ requirantur vt actus profeſſionis ſint legitimi,& validi. Licentia diſcedendi cum conditione conceſſa ea non completa nulla redditur, & alia prout in Summario.

R.P.D.Leone Veroſpio,

Anconitana Cenſus.

Lunæ 27.Ianuarij 1659.

Argumentum 15. Mandatum procuræ cum clauſula, *& generaliter*, operatur, vt omnia, quæ ab ipſo conſtituente, peragi poſſunt ab ipſo Procuratore. Omiſſio Notarij in Inſtrumento illam producenti obeſſe non debet. Deficientia depoſiti in vna parte poteſt ſuppleri in alia parte. Confeſſio partis, & ratihabitio remouet defectus Inſtrumenti. Approbanti depoſitum non integrum, actio ſolum datur pro reſiduo.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Teſtamenti.

Veneris 31.Ianuarij 1659.

Argumentum 16. Enunciatio nuda verborũ ad Teſtamentum poſteà faciendum præordinata ob actum imperfectũ ratione voluntatis vim Teſtamenti non habet, adeòque immiſſio in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, vigore illius non eſt concedenda.

Reuerendiſſ.P.D Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Tiburtina Donationis.

Veneris 31.Ianuarij 1659.

Argumentum 17. Mulier nulliter donat, non ſeruatis ſolemnitatibus Statuti ſuper hoc, quod procedit etiamſi donatio eſſet facta ex cauſa dotis, & ſic ad pias cauſas, quod procedit, quando dicta pia dos eſt cauſa impulſiua, ſecus verò ſi ſit cauſa finalis.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Forolinien. Lucri Dotalis.

Veneris 31.Ianuarij 1659.

Argumentum 18. Maritus recipiens dotem partim in bonis liberis,& partim in bonis fideicommiſſarijs, ſi diſſoluatur matrimonium per mortem vxoris, nullis relictis liberis, an poſſit prætendere quartum dotale etiam in bonis fideicommiſſarijs, quod benè declaratur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Anconitana Cenſus.

Veneris 31.Ianuarij 1659.

Argumentum 19. De cenſu impoſito ſuper prædio inter fratres communiter poſſeſſo, & ab altero eorum proprio nomine diſtracto; vbi intrat arbitrium pro coercenda executione Sententiarum Rotalium ad fauorem debitoris cenſus ſtante legitima diſdicta, quæ cenſum extinguit, & actionem ſubſidiariam ſiue petitionis hæreditatis tollit.

Reuerendiſſ. P D Albergato Sacræ Rotæ Decano,

Rauennaten. Dotis.

Veneris 7.Februarij 1659.

Argumentum 20. Dos mulieris nobilis quomodo taxanda ſit. Fructus dotis conſtante matrimonio debentur marito. Vxor iſeet apud matrem gratia oblectationis permaneat, tamen dos, & fructus dotis marito competunt loco alimentorum, & aliorum onerum matrimonij, & pro fructibus via executiua procedi poteſt ſine ſtrepitu iudicij.

R P.D Taia.

Mediolanen. Eccleſiæ.

Veneris 7.Februarij 1659.

Argumentum 21. Adminiſtratio alicuius Eccleſiæ,quod pertineat ad aliquos, ex quibus actibus poſſit id doceri, & quid ſi ambæ partes doceant de ſua quaſi poſſeſſione adminiſtrandi.

R P.D.Beuilaqua.

Romana Hæreditatis.

Veneris 7.Februarij 1659.

Argumentum 22. Immiſſio in poſſeſſionem hæreditatis ad fauorem alicuius conceſſa in gradu appellationis ob ſententiæ iuſtitiam, & validitatem confirmatur. Aliqua circa repudiatam hæreditatem habentur, & nonnulla circa ſucceſſionem Monialium.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Bononien. Piſarum.

Veneris 7.Februarij 1659.

Argumentum 23. Societas ſi ſit inita inter aliquos, data morte vnius ex eis, diſſoluitur ſocietas, nec hæres ſocij defuncti poteſt in ea prætendere aliquã manutẽtionem, niſi tamen eam ex actis poſſeſſorijs ab ipſo hærede poſt mortem factis peteret,quia tunc manutenendus eſt,quod & maximè procederet, ſi induſtria perſonæ defuncti non fuit electa à ſocijs.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Calaguritana Decimarum S. Aſcenſij, & Dauabillo.

Veneris 7 Februarij 1659.

Argumentum 24. Tranſactionem inter Beneficiatos Eccleſiæ Parochialis, & Monaſterium, de quo hic, ſuſtineri ex priuilegio Benedicti XIII. & confirmatione Pauli II. quoad Decimas bonorum præſentiũ, non autem quoad alia bona futura.

R.P.D Leone Veroſpio.

Romana Fructuum Dotis.

Veneris 7 Februarij 1659.

Argumentum 25. Hypotheca fœminis deſcendentibus pro dotis cõſtitutione debetur in bonis aſcendentium etiam fideicommiſſo obnoxijs. Fructus dotis, & interuſurium dotalia cõſtante matrimonio debẽt perſolui abſque vlla interpellatione ex redditibus bonorum fideicommiſſorum,non autem ex proprietate. Mora ſolutionis ſequuta ipſa ſolutione ceſſat,Circuitus inanes debent euitari.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Interamnen. Bonorum.

Veneris 7.Februarij 1659.

Argumentum 26. Adiudicatione prædij magni valoris pro modico credito non ſubſiſtente, mandatum de manutenendo ad fauorem Poſſeſſorum contra Creditores conceſſum, ex quibus confirmetur.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Cenſus.

Lunæ 10 Februarij 1659.

Argumentum 27. De nullitate retrouenditionis, & extinctionis cenſus,vbi latius deducitur, Procuratorem non poſſe ſine ſpeciali mandato principalis facultatem ad ſolos fructus reſtrictam excedere, & ſortem principalem exigere; adeoque deficientibus ad actum retrouenditionis neceſſarijs, extinctionem cenſus per ipſum factam ſuſtineri nullatenus poſſe.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Lunæ 10.Februarij 1659.

Argumentum 28. Dos quando taxatur conſideratis omnibus facti circumſtantijs, tanquam congrua pro tali taxatione indicanda.

R.P.D Leone Veroſpio.

Bononien. Diſmembrationis.

Lunæ 10.Februarij 1659.

Argumentum 29. Diſmembratio bonorũ Eccleſiæ ad hoc, vt ſubſtineatur, debet adeſſe legitima cauſa,& interuentus ſolemnitatum, aliàs eſt inualida. & an pro legitima cauſa poſſit allegari Seminarij neceſſitas, & alia, vt hic.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Cambiorum.

Lunæ 17.Februarij 1659.

Argumentum 30. Mandatum ob pecunias ad Cambium receptas præſuppoſita validitate Cambiorum ad limites nundinalium, abſque præiudicio melioris, ac verioris calculi eſſe exequendum.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Viterbien. Pecuniaria.

Lunæ 3.Martij 1659.

Argumentum 31. Legitimè vt dicatur factum inuentarium bonorum hæreditariorum, quidnam requiratur. Et ad hoc, vt tale inuentarium hæredibus differentibus ſolutionem debitorum hæreditariorum ſuffragetur, quid ſit neceſſe. Rationes, quando dicantur ſufficienter redditæ ab hæredibus de bonis hæreditarijs. Et aliqua circa valorem bonorum.

R.P.D.

Index Argumentorum.

[illegible] R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi.

Mercurij 5.Martij 1659.

Argumentum 32. De nepotibus ex parte fratris germani ad fideicommiſſum vocatis, ſcilicet quando ſubſtitutio non poſſit congruere filiabus ſpe prolis deſtitutis, ex mente Teſtatoris conſeruationi agnationis proſpicientis, ſatis ſuperquè demonſtratur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Domus.

Lunæ 10.Martij 1659.

Argumentum 33. Dominus directus agens ad deuolutionem emphyteuſis ob non ſolutos Canones plenè dominium eius probare debet, & ſufficiens ſit, dum per plures coniecturas, ſeu adminicula probetur; caducitas ex quibus excuſari valeat.

R.P.D.Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Tiburtina Tutelæ.

Lunæ 10.Martij 1659.

Argumentum 34. De remotione Tutoris à tutela per Iudicem facta ad incluſionem eorum Tutorum, qui à Teſtatore nominati fuerunt, idque ob plures cauſas ſuſpicionis in propoſito caſu contra eundem concurrentes.

Reuerendiſſ.P. D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Toletana Archipresbyteratus.

Lunæ 10.Martij 1659.

Argumentum 35. Gratia iuſtificata omnia, quæ ſequuntur ex illa ſunt valida. Supplicatio quando non ſit ſubreptitia ex falſa narratiua. Clauſula *Cum reſeruatione Beneplaciti Sedis Apoſtolicæ*, præſeruat a Simonia. Solutiones anticipatæ, quando non indicant ſimoniam.

R.P.D.Taia.

Romana Manutentionis.

Lunæ 10.Martij 1659.

Argumentum 36. Adiudicatio facta pro maiori ſumma debiti eſt inualida in totum. Decretum Iudicis, ex ipſis actis, & non ex alijs eſt iuſtificandum: ſententia eſt inualida, dum ex falſa cauſa eſt lata. Adiudicatio non præcedente æſtimatione an ſit valida.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Ariminen. Parochialis.

Lunæ 10.Martij 1659.

Argumentum 37. Ventilatur litteras Apoſtolicas ob non iuſtificatam incompatibilitatem Parochialis Eccleſiæ, de qua agitur, non eſſe exequendas.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Pecuniaria.

Veneris 14.Martij 1659.

Argumentum 38. De mandato Iudicis contra Adminiſtratores ob non adimpletam obligationem relaxato: de cuius executione dum dubitatur, pro noua relaxatione ex noua iurium productione per Iudicem admiſſa reſoluitur.

R.P.D.Beuilaqua.

Imolen. Succeſſionis.

Veneris 14.Martij 1659.

Argumentum 39. Teſtator ſi inſtituat hæredem fratrem, & eius filios legitimos, & naturales, & de legitimo matrimonio natos, excluſo tamen eius filio primogenito; & ſupradictis deficientibus, ſubſtituat alium, ſi accidat, quod hæres inſtitutus ſine liberis decedat, relicto tantum poſthumo, qui erit eius filius primogenitus penitus excluſus à Teſtatore, an dicatur factus locus alteri ſubſtitutioni, & reſpondetur negatiuè.

R.P.D.Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Vineæ ad Aquam Sanctam.

Veneris 14.Martij 1659.

Argumentum 40. Ad euitandum mandatum de aſſociando ob non ſolutionem Canonum ad poſſeſſionem Vineæ de qua agitur, plures inefficaces reſponſiones prætenduntur ad poſitiones inactis exhibitas, quæ tamen omnes, excepta vnica tanquam ſufficientes admittuntur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 17.Martij 1659.

Argumentum 41. Executionem ſuper vſufructu bonorum ad fauorem Creditricis factam expiraſſe non ſuſtinetur durante vita Debitricis ad quam tanquã vſufructuariam ſpectant.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Bononien. Bonorum de Graſſijs.

Lunæ 17.Martij 1659.

Argumentum 42. De prædio quodã hæreditario pro reintegratione bonorũ alienatorum inſolutum dato, acceptãs ampliſſima liberatione de omnibus & toto eo, quod ab hæreditate fideicommiſſo ſubiecta peti, & exigi Iuridice poterat; vnde ſufficientem fideicommiſſorum reſtitutionem factam reſoluitur, etiamſi prædium aſſignatum non eſſet fideicommiſſarium, ſed hæreditarium.

R.P.D.Taia.

Præneſtina bonorum.

Lunæ 27.Martij 1659.

Argumentum 43. Circa naturam, & vim concluſionis, *ſi non vixerit, vel ſi prædeceſſerit*, plura notanda deducuntur, & etiam circa alias ſimiles conditiones. Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem qualiter veniat interpretandum.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Piſcien. Iuris Conferendi.

Lunæ 24.Martij 1659.

Argumentum 44. Ius Conferendi ex quo probetur. Prælati perſona, & vox quantum valeat in Capitulo pro Iure Conferendi. Longæua obſeruantia in collationibus quid operetur.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Lunæ 24 Martij 1659.

Argumentum 45. De Fideicommiſſo ad fauorem alienius ex recta linea Teſtatoris deſcendentis in dubium reuocato; quo non obſtante, Domini tribus rationibus, quæ latius deducuntur moti, excluſis fœminis, & illegitimis prætendentibus, pro eodem in deciſis ſteterunt.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Legitimæ.

Lunæ 24.Martij 1659.

Argumentum 46. Legitima cum ſupplemento, quando debeatur fœminæ, & vbi locum habeat Statutum Vrbis excludens fœminas à legitima cum fuerint dotatæ.

Reuerendiſſ. P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Ariminen. Cenſus.

Lunæ 24 Martij 1659.

Argumentum 47. Agitur de præſcriptione Cenſus, quando ſcilicet non poſſit dici præſcriptũ, & adhoc, vt poſſit dici præſcriptum, etiam quoad ius fructus, quidnam ſit neceſſarium.

R.P.D.Beuilaqua.

Peruſina Congruæ.

Lunæ 24.Martij 1659.

Argumentum 48. Congrua, quando fuit aſſignata, & acceptata à Vicario exercenti curam Animarum nomine Capituli eadem debet eſſe contentus, nec debet quærere augumentum, & quid ſi d. congrua ſit valde tenuis.

R.P.D Priolo.

Romana Fideicommiſſi de Pinchiariis.

Veneris 28.Martij 1659.

Argumentum 49. Filia in Patris hæreditate ſubſtituta, nullis relictis filijs ſi teſtando virum ſibi hæredem faciat, an ea mortua prætendentes fuiſſe ad eorum fauorem purificatam ſubſtitutionem immiſſionem in bonis petere valeant, quæ ijs denegatur, ex eo quod vocatio non per fideicommiſſum, ſed per ſimplicem vulgarem facta ex verbis Teſtatoris cenſeatur.

Reuerendiſſ. P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Locorum Montium.

Veneris 28.Martij 1659.

Argumentum 50. Bona aliqua pro ſoluendo ære alieno ſi vendantur, pro ijſdem obtenta ſententia reintegrationis an ex defectu appellationis tranſeat in rem iudicatam; plura deinde de alienatione tanquam nulliter, & iniuſtè facta exaggerantur.

R.P.D.Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Narnien. Bonorum.

Veneris 28.Martij 1659.

Argumentum 51. Relaxatis diuerſis mandatis pro alimentis, & ſumptibus litis pro ſorore contra fratrem germanum ratione dotis prætenſæ, bona per aliam poſſeſſa tam iure proprio, quam ex Saluiano ſibi dotem prætendens adiudicari curauit, vnde orto dubio de manutentione, eam vtrique parti competere dictum fuit, iuxtà tamen modum in deciſione expreſſum.

R.P.D Leone Veroſpio.

Eſina Bonorum.

Mercurij 31.Martij 1659.

Argumentum 52. Teſtamentum coram Parocho, & duobus Teſtibus ſtipulatum validum eſt, ſecundum diſpoſitionem, *Textus in cap. Cum Teſtes de teſtamentis*, & plura dedu-

ordeantur, vt dicatur validè factum, & quid ſit neceſſarium, vt ſubſiſtat.

R.P.D.Beuilaqua.

Tiburtina Caſtrorum.

Lunæ 31.Martij 1659.

Argumentum 53. Teſtamentum conditum per Teſtes examinatos aſſerentes illud ſcriptum eſſe, & ſubſcriptum manu eiuſdem Notarij, ſufficienter fuiſſe recognitum, quando dicatur.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 28.Aprilis 1659.

Argumentum 54. Conuentus Religioſorum ſi Inſtitutus ſit hæres ſub conditione, vt dicti Religioſi obtineant diſpenſationem Apoſtolicam quoad Bullas prohibentes ædificare noua Monaſteria, niſi adſint redditus pro ſubſtentatione 12.Religioſorum, & in caſu, quod non fuerit obtenta Teſtator fecerit aliam ſubſtitutionem, quæritur hic quando dicatur factus locus dictæ ſubſtitutioni.

R.P.D.Taia.

Naulen. Parochialis.

Lunæ 28.Aprilis 1659.

Argumentum 55. De bono iure electi ad Parochialem ab Epiſcopo, & Pontifice prouiſi, qui proindè poſt appellationem à ſententia Iudicis delegati ad fauorem alterius tanquam magis digni, ad Sedem Apoſtolicam factam manutenendus cenſetur, maximè cũ alter parochialem aliam per ſe incompatibilem durante lite obtinuerit.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Firmana Beneficij.

Lunæ 28.Aprilis 1659.

Argumentum 56. Reſolutio iam facta, nempè conſtare de attentatis, ob ſpretum litis pendentis in Rota, eiuſque inhibitionis parti perſonaliter præſentatæ, quia capta fuit parte non audita, reproponitur, & tria pro receſſu à reſolutione ad fauorem eius ab informantibus examinanda proponuntur. Vndè altera decisio fuit reformata.

R.P.D Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Fideicommiſſi de Cuppis.

Veneris 2.Maij 1659.

Argumentum 57. Immiſſio alias conceſſa cuidam ſubſtituto, eo prætextu, quia primo loco inſtitutus erat incapax bonorum tanquam religioſus; Qualis tamen immiſſio fuit reuocata, cum Religio eſſet capax bonorum in communi, & maximè, dum acquiſitio dictorum bonorum erat temporalis, & ex alijs cauſis de quibus in deciſione.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Locationis.

Veneris 2.Maij 1659.

Argumentum 58. Contractus locationis, quando dicatur ſatis ſuperque immunis à vitio prauitatis vſurariæ, non obſtantibus multis deductis hic in deciſione, quibus benè reſpondetur, & hoc maximè ſi locatio reperiatur annexa contractui Cambij. In mutuo verò, vel ficto tantum cadit vſura. Locatio ſi ſit exceſſiua agi poteſt remedio, *leg. 2. C. de reſcind. vendit.*

R.P.D.Beuilaqua.

Romana, ſeu Sabinen. Fideicommiſſi.

Veneris 2.Maij 1659.

Argumentum 59. Succeſſionem bonorum ſpectare deciditur hic ad filium nepotis Teſtatoris ob deficientiam legitimorum, & naturalium, non obſtante prætenſione filij naturalis, qui non probata plenè, & concludenter filiatione, excluditur.

Reuerendiſſ.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Mutui.

Lunæ 27.Maij 1659.

Argumentum 60. Mandatum eſſe exequendum ad fauorem hæredum pro reſtitutione pecuniarum, quæ debitori mutuo datæ erant, præuia apoca ipſius manu ſubſcripta, & obligatione Camerali vallata.

R.P.D.Taia.

Nullius, ſeu Beneuentana Iuriſdictionis.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 61. Concluditur mandatum de manutenendo Archiepiſcopo ſuper quarta decimarum non eſſe concedendum.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Monaſterij.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 62. Donationem Monaſterij Sancti Viti per Sixtum V. Ordini Ciſtercienſi conceſſi, Congregationi Romanæ dicti Ordinis à Procuratore Generali factam ſuſtineri, nec iterare ſententiam reintegrationis ad fauorem, ſucceſſoris illius, eo quod donatio non proprio nomine, ſed nomine Abbatis Generalis, & totius Congregationis Ciſtercienſis emanauerit.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Dotis.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 63. De cenſu pro dote cum pacto redimendi aſſignato; vbi conſtito de bono iure in Inſtrumento dotali obligati, eidem manutentionem deberi in poſſeſſione Canonum ſuper quibus immiſſionem obtinuerat Maritus, præuia Cenſus diſdicta, & integræ dotis depoſito, reſoluitur.

R.P.D.Priolo.

Capuana Abbatiæ.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 64. Gratia Apoſtolica circa prouiſionem beneficij de Iurepatronatus, cum derogatione medietatis vocum Patronorum, quando non poſſit dici iuſtificata, ita vt non mereatur executionem, Iuſpatronatus regulariter non tranſit in fideicommiſſarium, ſed remanet penes hæredem inſtitutum. Fallit tamen id, quando conſtat de contraria mente Teſtatoris.

Reuerendiſſ. P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Ianuen. ſeu Sauonen. Penſionis.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 65. De modo penſiones translatas ſoluendi; vnde orta controuerſia inter Epiſcopum Sauonæ, & illos de Coſtis, dubitatum fuit ad quam ſummam tenebatur Epiſcopus, eaſque pro rata penſionis ab ipſo accollatæ teneri reſolutum fuit, vt in præſenti deciſione conſtat.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Amerina Succeſſionis.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 66. Sententiam Rotalem tanquam validam eſſe confirmandam ad effectum immiſſionis Monaſterij in poſſeſſione bonorum de quibus agitur, nullo habito reſpectu certorum locorum montium, quæ quaſi fideicommiſſo ſubiecta ad reformationem ſententiæ conducere prætenduntur.

R.P.D.Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 9.Maij 1659.

Argumentum 67. Teſtator prohibendo alienationem bonorum, ac fideicommiſſum ordinando his verbis, ſed perpetuo, & futuris temporibus, bona debeant remanere penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum, tunc ſane appellatione hæredum ex communi opinione, veniunt tantum hæredes ſanguinis. Quæ opinio benè roboratur, & magiſtraliter ſubmouentur multæ oppoſitiones.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 9.Maij 1659.

Argumentum 68. De renunciatione bonorum omnium exceptis feudalibus à ſorore ad fauorem fratrum titulo donationis irreuocabilis facta; vnde reſultat dubium, An donatio fideicommiſſum controuerſum per obitum Donatarij, viuente adhuc renunciante, purificatum includat.

R.P.D.Taia.

Rauennaten. Electionis.

Veneris 9.Maij 1659.

Argumentum 69. De electione alicuius Conſiliarij pluribus ſuffragijs facta, in cuius fauorem non obſtante appellatione ab alio interpoſita conſtito de eiuſdem bono iure fuit reſolutum; Diſcutitur poſtea de auctoritate Legati de Latere, de qua multa prolixè producuntur.

R.P.D.Beuilaqua.

Teleſtina Iuriſdictionis.

Veneris 9.Maij 1659.

Argumentum 70. Epiſcopus habet de Iure intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem in tota ſua Diœceſi, abſolutam & amplam, & hoc quamuis talem quaſi poſſeſſionem ſuam non probauerit, & quid ſtante aliqua prætenſa exemptione, & quid in his terminis ſit deducendum, prout latè deducitur in præſenti, & ampla deciſione, quæ omnes remouet difficultates.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Apothecarum.

Veneris 9.Maij 1659.

Argumentum 71. Conſtito de credito ex publico Inſtrumento obligationẽ Cameralem cõtinente, ita vt amplius con-

conuerti nõ poſſit, ad vlteriorem legitimam exequutionem procedendum eſſe reſoluitur.

R.P.D.Priolo.

Romana Tranſactionis.

Lunæ 12.Maij 1659.

Argumentum 72. De læſione euidenti ex tranſactione domus controuerſæ per hæredes fideicommiſſarij reſultante, pro cuius excluſione licet tres particulariter oppoſitæ fuerint exceptiones, eas tamen non ſuffragari reſponſum fuit.

R.P.D.Priolo.

Comen. Beneficij.

Lunæ 12.Maij 1659.

Argumentum 73. Prouiſo à Papa de Beneficio cum derogatione Iuriſpatronatus, & ſubrogatione in iuribus defuncti, etiam quoad litis, & cauſæ proſequutionem in ſtatu, & terminis, in quibus, &c. litteræ Apoſtolicæ ſunt exequendæ, nec pro illarum retardatione arbitrium intrat.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

Mercurij 21.Maij 1659.

Argumentum 74. De Iurepatronatus ad filios per obitum patris deuoluto; quorum altero ſine filijs mortuo, illius portio, ſeu vox excluſo hærede prætendente ad alium vigore fideicommiſſi à Patre ordinati peruenit.

R.P.D.Priolo.

Florentina Bonorum.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 75. De attentatis contra Inhibitionem Rotalem, ne immiſſus in poſſeſſione moleſtaretur, ex duplici capite violentiæ ſcilicet illatæ, & recurſus ad Iudicem inferiorem, oriundis.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana fideicommiſſi de Amorinis.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 76. Appellatione filiorum, licet controuerſum apud Iuriſconſultos ſit, an veniant nepotes, pronepotes, &c. Tamen ceſſat omnis difficultas, ſi Teſtator clare, & litteraliter excluſit ipſos nepotes, pronepotes ex linea fœminina, admittendo tantum eos, qui veniunt ex linea maſculina, quia tunc appellatione filiorum non intelliguntur nepotes maſculi ex fœminis.

R.P.D.Priolo.

Romana Retrouenditionis Domus.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 77. De retrouenditione domus ex capite reſtitutionis in integrum filiæ hæredi Patris ob præſumptam ignorantiam competentis, à qua receſſum fuit, ob repudiatam ab eadem paternam hæreditatem.

R.P.D.Tain.

Romana Fideicommiſſi de Pandinis.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 78. Diſcutitur, an inter filios ſororum ad fideicommiſſum ex Teſtamento vocatos facienda ſit diuiſio in capita, vel in ſtirpes, atque in capita faciendam eſſe reſoluitur.

Reuerendiſſ.P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Faven. Hæreditatis.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 79. Inſtituto, vel ſubſtituto non poteſt denegari immiſſio, quando fuit purificatus caſus ſuæ vocationis, vel ſubſtitutionis facultatem habens diſponendi de bonis alicuius, quando non dicatur ea vſum nõ fuiſſe. Legatum, quando compenſetur cum credito, & alia, de quibus in Summario.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Fulginaten. Attentatorum.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 80. Mandatum executiuum relaxatum pro reſtitutione fructuum, & expenſarum, de quibus agitur, non obſtante appellatione ab exceſſiua (vt prætenditur taxatione) eſſe confirmandum, reſoluitur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 81. Fructus lite pendente percepti, quando, & quot ſint reſtituendi. Inſtrumentum locationis quid probet, & quando intret præſumptio exactionis pro tota ſumma. Fructus ciuiles qui ſint reſtituendi, & quando in locationibus non docetur de diſdicta cenſetur continuata eadem locatio. Impenſæ pro reparatione domus quomodo taxentur.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Mantuana Feudi.

Veneris 30.Maij 1659.

Argumentum 82. De Primogenitura in portione feudi ad fauorem veri hæredis inſtituti, excluſis cæteris concurrentibus, purificata.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Viterbien. Tutelæ.

Veneris 6.Iunij 1659.

Argumentum 83. Pater, ſi filijs in teſtamento relinquat eius vxorem in Tutorem, & Curatorem, & dum noluerit acceptare, alium Tutorem nominet, ſanè talis tutela, & cura eidem Vxori debetur non obſtantibus tribus oppoſitionibus validè à ſubſtituto contra eam adductis.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Leodien. Parochialis.

Veneris 6.Iunij 1659.

Argumentum 84. Præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus in Laicis ceſſat, quando illis commixti ſunt Eccleſiaſtici. Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione, vt plenè probetur, debent patroni eſſe in quaſi poſſeſſione; Examen præſentati requiritur pro forma licet notoriè eſſet idoneus. nec benè ſtatur atteſtationi Ordinarij.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Meleuitana Donationis.

Veneris 6.Iunij 1659.

Argumentum 85. Reſolutioni iam factæ in Rota, ſcilicet non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum; Et inſtantia pro expeditione cauſæ, oppoſitum fuit antiquum fideicommiſſum, cui ſubiecta prætendebantur controuerſa bona, quo non obſtante, in deciſis perſiſtere viſum fuit.

R.P.D.Priolo.

Romana Reſtitutionis Dotis.

Veneris 6.Iunij 1659.

Argumentum 86. De ſubſtitutione ſubordinata, & dependenti ab aliquo, qua excluſa tanquam deficiente principali ob defectum conditionis, alia tanquam ſubordinata, & ab illa dependens ſubſiſtere non poteſt.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Cæſaraguſtana Fundationis Conuentus

Veneris 6.Iunij 1659.

Argumentum 87. Conformitas ſententiæ ex quibus deducatur. Ad fundationem Conuentus requiritur licentia Ordinarij, Aſſenſus Summi Pontificis. Beneplacitum Sac.Congreg. & Incolarum conſenſus, & alia; vide in Summario.

R.P.D.Priolo.

Reatina Caſtrorum.

Lunæ 9.Iunij 1659.

Argumentum 88. De renunciatione portionis hæreditariæ Patruis per tranſactionem factæ, quibus mortuis relictis filijs duobus naturalibus, & vno legitimo, lis à renunciante agitatur ſuper eorum ſucceſſione, qui obtinuit pro rata immitti in poſſeſſionem: hinc facta appellatione in eiuſdem etiam fauorem reſoluitur, & reſolutio ſubindè confirmatur. Tandem cauſa commiſſa cum clauſula, *An locus eſſet Statuto Vrbis de exequendis duabus conformibus*, reſolutio ob deficientiam validitatis, & iuſtitiæ ſententiarum in negatiuam partem reſoluitur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Interamnen. Bonorum.

Lunæ 9.Iunij 1659.

Argumentum 89. Adiudicatio Prædij magni valoris pro modico credito non ſuſtinetur, & hoc maximè in caſu præſenti, tàm ex defectu legitimæ citationis Mulieris pro indiuiſo poſſidentis, quam ob notoriam iniuſtitiam, quæ ex enormiſſima læſione adiudicationis reſultat.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Augmenti Dotis.

Lunæ 9.Iunij 1659.

Argumentum 90. De mandato à Iudice relaxato contra hæredes Viri defuncti ob augmentum Dotis Vxori ex apocha confecta promiſſum; Vnde in gradu appellationis ab ijſdem interpoſitæ reſolutum fuit, idem tanquam validum, & Iuſtum eſſe exequendum.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Saluiani.

Lunæ 16.Iunij 1659.

Argumentum 91. Immiſſio vigore Saluiani ſuper controuerſis bonis non ſolet concedi, ſtante duplici fundamento, primo ob non ſolutas liberè pecunias, ſed tantum ad effectum conſignandi eas; Deindè ob iniuſtitiam de-

Index Argumentorum.

poſiti, & ſolutionis, quam prætendentes deducere tenebantur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 92. Proculdubio, immiſſio in bonis hæreditarijs concedenda venit hæredi ſcripto in Teſtamento non abolito, nec cancellato, quamuis alia teſtamenta à Teſtatore fuerunt condita, ſed non ſubſiſtentia, & ſic nulliter.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Cæſaraugustana Pertinentum.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 93. De ſecularizatione Eccleſiæ Regularis, extinctis Præpoſituris, & ſuppreſſis quatuor ex Dignitatibus quorum duo applicantur menſæ Capitulari cum onere ſoluẽdi menſtruas portiones, & mille ducatos, &c. Vnde orto dubio An Capitulum teneatur diſtribuere integros mille ducatos, negatiuè fuit reſolutum.

R.P.D. Priolo.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 94. Fideicommiſſi Inſtitutio quo caſu etiam hæredibus ſubiaceat. Subſtitutio facta fauore piæ cauſæ, quando verificetur. Verba Teſtantium dant legem hæredibus, & fideicommiſſarijs. Vniuerſalis Inſtitutio hæredis omnem particularem caſum amplectitur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Legati.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 95. Mandatum relaxatum, eſſe exequendum ad fauorem Creditoris pro fructibus relicti legati eidem in defectum filiorum, & filiarum ex Teſtatoris voluntate, quæ ex toto legati contextu clarè colligitur, relictis.

R.P.D. Beuilaqua.

Melenitana Iurispatronatus.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 96. Ad Iuſpatronatus Laicorum, quando plures fuerunt præſentati, quis præferendus veniat, & plura deducuntur circa concurſum præſentatorum. Cæterum eſt inſtituendus ille, qui omnia requiſita ex iure pro immiſſione iuſtificauit: de cætero per totam deciſionem de pertinentia Iuriſpatronatus, & de præſentationibus factis prolixè tractatur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Hiſpalen. Decimarum.

Lunæ 16. Iunij 1659.

Argumentum 97. Capitulo Hiſpalenſi concedendum reſoluitur eſſe mandatum de manutenẽdo in quaſi poſſeſſione exigendi Decimas, eaſque percipiendi de omnibus fructibus, & bonis, quæ Patres Ordinis S. Hieronymi extrà terminum Parochiæ S. Ponci, & intra fines Diœceſis Hiſpalenſis poſſident.

R.P.D. Beuilaqua.

Bononien. Hæreditatis.

Veneris 20. Iunij 1659.

Argumentum 98. Monaſterium ex Teſtatoris diſpoſitione, quando conſtat ad ſucceſſionem hæreditatis fuiſſe vocatum, ſanè venit immittendum in poſſeſſione, maximè ob purificatam conditionem deceſſus filiorum abſque legitimis deſcendentibus.

R.P.D. Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Amerina Hæreditatis.

Veneris 20 Iunij 1659.

Argumentum 99. Immiſſio in poſſeſſionem hæreditatis conceditur hæredi vigore vltimi Teſtamenti, in quo idem ille hæres inſtitutus fuit, & omnia alia Teſtamenta antea condita ſub quacunque forma comprehenſa expreſsè reuocantur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Viterbien. Salniani.

Veneris 20. Iunij 1659.

Argumentum 100. De annuo perpetuo cenſu ſuper domo de qua agitur, impoſito, qui cum obtigerit in portione hæredis illius, qui emit cenſum, Iudicæ Salniani egit contra Tertium poſſeſſorem, qui obtinuit immiſſionem in certis bonis pro duabus ex tribus partibus, quæ poſteà in Rota fuit confirmata.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Ariminaten. Hæreditatis.

Veneris 20. Iunij 1659.

Argumentum 101. Immiſſionem in bonis Teſtatoris vigore Teſtamenti hæredibus ſcriptis eſſe concedendã reſol-

S

uitur, excluſo Teſtatoris nepote tanquam præterito, & filia ad dotem, quam Pater ei æqualem cum ſorore prædefuncta aſſignauerat, tanquam ad legitimam ablegata.

R.P.D. Taia.

Cauallicen. Decimæ Fœni.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 102. De Terris ſatiuis in pratiuas reformatis tractatur, vnde contendentibus Carthuſianis, tanquam Parochis de ſummariſſimo poſſeſſorio ſeruitutis, & libertatis ſoluendi tales decimas, de eorum bono iure conſtare ad effectum poſſeſſorij concluſum fuit.

R.P.D. Priolo.

Interamnen. Iuriſpatronatus.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 103. De Iurepatronatu gentilitio, & familiari, ex quibus dicatur omnibus ex eadem familia deſcendentibus Ius præſentandi competere.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Elboren. Theſaurariæ.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 104. Subrogationem gratioſam in Iuribus defuncti non eſſe concedendam ad fauorem ſubrogari petentis, dum nulla inter illum, & defunctum dum viueret lis legitima ſuper titulo Beneficij probatur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Salamantina Cuculla.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 105. Monachis Benedictinis dumtaxat licere, non autem Baſilienſibus Hiſpaniarum, Cucullam amplam, talarem, & manicatam, iuxta diſpoſitionem Clementinam, *Ne in agro licitum eſt*, deferre reſoluitur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Fulginaten. Dotis.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 106. In concurſu duarum donationum prima ſubſiſtetur, maximè dum fuit perfecta. Donator dum reſeruauit ſibi vſumfructũ poteſt etiam teſtari de acquiſitis, & de bonis deſtinatis ad pios vſus. Donatio generalis bonorum non comprehendit iura, & actiones debitorum. Teſtamentum ſi confirmatur in donatione non mutat naturam. Fructus ab vſufructu donationis reſeruati veniunt ſub diſpoſitione donantis.

R.P.D. Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Leodien. Succeſſionis.

Lunæ 23. Iunij 1659.

Argumentum 107. In ſucceſſionibus ſola cauſa immediata conſideratur, quæ ſpecies bonorum veniat ſub bonis paternis. Vſus loquendi ſumitur à loco, in quo fuit conditum Teſtamentum, quando Teſtamentum reuocabitur in partibus ſubſtantialibus nullam meretur interpretationem.

R.P.D. Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Tiburtina Tutelæ.

Veneris 27. Iunij 1659.

Argumentum 108. Pater dum per Teſtamentum quantumuis perfectum ſuis filijs Tutores relinquit, ad deputationem alterius Tutoris legitimi deueniri non poteſt.

R.P.D. Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Rauennaten. Bonorum.

Veneris 27. Iunij 1659.

Argumentum 109. De euictione paſſa ſuper domo à fratre germano aſſignata, mediante permutatione inter ipſos facta; vnde cauſa per appellationem in tertia inſtantia ad Rotam delata, reintegrationem ad poſſeſſionem rei permutatæ dandam eſſe, reſolutum fuit.

R.P.D. Priolo.

Bononien. Fructuum.

Veneris 27. Iunij 1659.

Argumentum 110. De fideicommiſſo vniuerſali, & reciproco inter filios, & hæredes deſcendentes conſtituto ſuper quo mota lite, & acerrimè agitata, tandem fit tranſactio, quæ tanquam bona fide facta etiam in præiudicium ſucceſſorum in fideicommiſſo ſubſiſtitur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Fauentina Bonorum.

Veneris 27. Iunij 1659.

Argumentum 111. De fideicommiſſo, eiuſque purificatione, quando doctum fuit tunc immittendus eſt ſubſtituentes in bonis fideicommiſſarijs, & qualiter probentur, quod ſint talia. Tranſmiſſioni hæreditatis, quando non dicatur, locus.

R.P.D.

Index Argumentorum.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.
Terracinen. Pecuniaria.
Veneris 4. Iulij 1659.

Argumentum 112. Creditum, quando eſt merè pecuniarium de ſui natura non poteſt fructus facere germinare fructus, quando ſecus, & ad hoc quæ requirantur qualitates, Conuentio partis, exceptio conditionis indebiti, & damnum emergens non poſſunt cauſare fructus, quãdo res non eſt de ſe fructifera, & quando poſſint.

R.P.D. Beuilaqua.
Romana Cenſus.
Veneris 4. Iulij 1659.

Argumentum 113. Mandatum eſſe relaxandum pro fructibus cenſus, de quo agitur, ſtante publico Inſtrumento, ex quo de cenſus impoſitione conſtat, vbi plura de exceptione conceſſionis cenſualis, & emphyteuticæ, quæ deuolutionem turbidam reddit, per totam deciſionem referuntur.

R.P.D. Beuilaqua.
Ciuitatis Caſtellanæ Fideicommiſſi.
Veneris 4. Iulij 1659.

Argumentum 114. Immiſſionem in bonis ab tertio poſſeſſis ex remedio Saluiani obtinuerunt ſubſtituti prætendentes ſe vocatos ad hæreditatem, de qua hic agitur in vim fideicommiſſi à Teſtatore ordinati: Commiſſa deinde cauſa appellationis in Rota, cum clauſula *Conſtito, quod ſit locus Ægidianæ*, reſolutio in negatiuam prodijt.

R.P.D. Beuilaqua.
Tiraſonen. Fundationis Conuentus.
Veneris 4. Iulij 1659.

Argumentum 115. Ad fundationem noui Conuentus requiritur Beneplacitum Apoſtolicum inſuper conſenſus Ordinarij, & alia. Reuocatio Priuilegiorum pro Fratribus ad fundandos nouos Conuentus, ex quibus perſonis liceat ſe opponere ad fundationes Cõuentus noui.

R.P.D. Beuilaqua.
Sutrina Dotis.
Veneris 4. Iulij 1659.

Argumentum 116. Damna, quæ ex mora dotis non ſolutæ oriuntur ſunt reficienda, & quando, & qua ratione ſint taxanda.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Romana Pecuniaria.
Veneris 11. Iulij 1659.

Argumentum 117. De liquidandis expenſis, iiſque ex ſumma, de qua agitur, detrahendis iuxta rationem per totam deciſionem arbitrio Rotæ limitandam.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.
Romana Pecuniaria.
Lunæ 24. Nouembris 1659.

Argumentum 118. Subſtitutio reciproca, quæ ſit, & eius natura. Quietantia cum decreto Iudicis liberat omnimodè ſoluentem. Depoſitio debitoris non probat, maximè ſi adſit eius commodum. Solutio dotis an poſſit retardari. Quando alienantur bona pro alimentis poteſt etiam deueniri ad alienationem principalis. Bona, quæ ſunt mulieris ex alio capite non computantur pro eius dote.

R.P.D. Beuilaqua.
Romana Pecuniaria.
Lunæ 24. Nouembris 1659.

Argumentum 119. Tranſactionem occaſione litis ſuper nullitate, & reſciſſione Inſtrumenti venditionis Caſtrorum meræ obſtare, vt mandatum ob non obtentam reſtitutionem fructuum ad fauorem venditoris contra emptorem relaxetur.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.
Ampurien. ſeu Ciuitaten. Præcedentiæ.
Veneris 28. Nouembris 1659.

Argumentum 120. Præcedentiam Canonicis Eccleſiæ Cathedralis debitam in concurſu Canonicorum Collegiatæ, tàm à Sacra Congregatione Rituum, quàm à Bulla Pontificis approbari, adeoque fruſtra obijci Iuris aſſiſtentiam, quam habet inferior in propria Eccleſia, cum ad Canonicos Cathedrales cum Epiſcopo ad Eccleſiam inferiorem ſuæ Diœceſis accedentes non extendatur.

R.P.D. Leone Veroſpio.
Romana Cambiorum.
Veneris 28. Nouembris 1659.

Argumentum 121. Emolumentum pro ſecunda cedula debitum ad ſcuta duo in ſingula centenaria taxandum, & prouiſiones Cambiorum eſſe perſoluendas.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.
Calaguritana Decimarum S. Aſcenſi, & Dauialillo.
Veneris 28. Nouembris 1659.

Argumentum 122. Tranſactionem inter Beneficiatos, & Monaſterium ſuſtineri quoad decimas bonorum præteritorum fuit ante reſolutum; vnde inſtitit Monaſterium pro examinandis in Curia quatuor articulis exhibitis, quos cõtradicentibus Beneficiatis nullatenus eſſe admittendos reſponſum fuit.

R.P.D. Leone Veroſpio.
Viterbien. Pecuniaria.
Lunæ 1. Decembris 1659.

Argumentum 123. De diſſolutione Societatis ex circulari epiſtola alterius Socij reſultante.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.
Hoſtien. Fideicommiſſi.
Lunæ 1. Decembris 1659.

Argumentum 124. De fratribus hæredibus cum ſubſtitutione reciproca inſtitutis, quorum alter ſine filijs decedens inſtituit hæredem nepotem, quo inſtituto frater ſuperſtes iudicium contra eum vigore ſubſtitutionis reciprocæ introduxit, & ſententiam pro medietate portionis obtinuit. Cauſa deinde in Rota propoſita dubitatum fuit, an conſtaret de re iudicata, an vero de cauſis reſtitutionis in integrum, & negatiuè quoad primam partem, affirmatiuè quoad alteram reſolutio emanauit.

R.P.D. Priolo.
Colonien. Legitimitatis.
Lunæ 1. Decembris 1659.

Argumentum 125. Filios in immiſſione bonorum Aui, & Proauiæ eſſe manutenendos, ſtante legitima filiatione Patris poſt rem iudicatam canonizata.

R.P.D. Beuilaqua.
Romana Pretij Officiorum.
Lunæ 1. Decembris 1659.

Argumentum 126. Pecunias ex pretio officiorum vigore gratiæ reſeruationis decreti venditorum prouenientes ex capite obreptionis eſſe deponendas.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.
Meleuitana Canonicatus.
Veneris 5. Decembris 1659.

Argumentum 127. De Canonicatu per ſucceſſionem Canonici antiquioris in dignitate Theſauraria vacante, quem alius prætendebat tanquam reſeruatum Sedi Apoſtolicæ ſupplicando Pontificem pro illius prouiſione, a qua tamen ob alternatiuam menſis Auguſti qua gaudebat Ordinarius, dubio reſeruationis propoſito, & examinato excluſus fuit.

R.P.D. Priolo.
Romana Legitimæ.
Veneris 5. Decembris 1659.

Argumentum 128. Reſeruata filio primi matrimonij legitima ſibi de Iure debita, poſt conſummatam à Matre donationem ad fauorem vnius ex filijs ſecundi matrimonij, quæſtio fuit an legitima deberetur in triente, vel potius in ſemiſſe, & pro ſemiſſe concluſum fuit.

R.P.D. Leone Veroſpio.
Vrbinaten. Pecuniaria.
Veneris 5. Decembris 1659.

Argumentum 129. De tranſactione cum Patre adſtipulata ſuper donatione intuitu matrimonij contrahendi antecedenter recepta.

R.P.D. Leone Veroſpio.
Bononien. Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum.
Mercurij 10. Decembris 1659.

Argumentum 130. Mandatum ex cauſa affictus Gabellarum abſque præiudicio reſidui relaxatum in gradu appellationis robur obtinuit; vndè cauſa poſtmodum Rotæ abſque executionis præiudicio commiſſa, dubium an mandati relaxatio pro reſiduo decernenda foret negatiuè fuit reſolutum.

R.P.D. Beuilaqua.
Tiburtina Caſtrorum.
Mercurij 10. Decembris 1659.

Argumentum 131. Teſtes malè affecti, Vaſſalli, Familiares vnius partis nullam fidem merentur in iudicio contra alteram partem. Teſtium depoſitiones, vt ſint validæ debent eſſe plenæ, & concludentes, vt nullam habeant exceptionem, & indiuiduantes rem. Fructus non reficiuntur, quando non potuerunt produci. Attentans, quando debeat reſtituere rem in priſtinum, & ad quod tempus extendatur ſententia Rotalis ſuper reſtitutione fructuum.

Reue-

Index Argumentorum.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Lunen. Sarzanen. Beneficij.

Mercurij 10. Decembris 1659.

Argumentum 132. De gratia ſubreptitia ex omiſſa narratione Iuriſpatronatus paſſiui ad deſcendentes ſpectantis: vbi plura de probatione deſcendentiæ, quæ proximioribus non concurrentibus, adeò rigoroſa non requiritur, cum eandem in genere iuſtificari ſufficiat.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Vrbinaten. Prædij.

Mercurij 10. Decembris 1659.

Argumentum 133. Apoſtillam manu Notarij rogati ſignatam eius approbationem vlteriorem non requirere, eamque ſemel à partibus pro vera, & reali habitam amplius impugnari non poſſe; fideicommiſſum ſuper pretio conſtitutum poſitionem filiorum in conditione includere, eiuſque alienationem contra mentem Teſtatoris factam ab hærede, circumſcripto etiam beneficio Inuentarij, poſſe retractari.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Veneris 10. Iunij 1659.

Argumentum 134. Bona vigore promiſſionis nepoti donata non deberi Collitiganti Rota cenſuit. & ſuper viribus dictæ reſolutionis repropoſita pro tertia vice cauſa in deciſis perſiſtit.

R.P.D. Taia.

Romana fideicommiſſi de Pandinis.

Mercurij 10. Decembris 1659.

Argumentum 135. Reſoluitur diuiſionem inter filios in conditione poſitos, atque adeò ad Teſtamentum vocatos in capita eſſe faciendam.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Iuriſpatronatus.

Veneris 12. Decembris 1659.

Argumentum 136. De pertinentia Iuriſpatronatus hæredibus, ac ſucceſſoribus quibuſcumque in perpetuum ex voluntate fundatoris competenti; vbi ſubſtitutum in hæreditate primi hæredis, in concurſu alterius prætendentis tanquam per ſucceſſionem Patris, admittendum, & manutendum eſſe reſoluitur.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparijs.

Veneris 12. Decembris 1659.

Argumentum 137. Purificatum fideicommiſſum ad fauorem ſororis defuncti ex Teſtamento inſtitutæ duabus ſententijs confirmatur; Vnde actoribus prætendentibus intrare Statutum Ciuitatis Bononiæ de duabus conformibus, cum clauſula, *Conſtito, quod ſit locus ſtatuto*. dubioque propoſito poſt confirmatas ſententias negatiuè quoad ſtatutum reſponſum fuit.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Auenionen. Saluiani.

Veneris 12. Decembris 1659.

Argumentum 138. Immiſſio pro damnis, & intereſſe vigore Saluiani prætenſis denegata, ex nouis in cauſa repropoſita adductis probationibus reuocatur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Locorum Montium.

Veneris 12. Decembris 1659.

Argumentum 139. Sententiam in cauſa venditionis bonorum Minoris ob interpoſitam appellationem eſſe reformandam.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana, ſeu Viterbien. Affictus.

Lunæ 15. Decembris 1659.

Argumentum 140. Credito ex reſiduo affictus alijſque partitis claro, & liquido ſtante, exactio, & apprehenſio bonorum à Iudice pro ſpolio habita, iure retentionis, & recompenſationis cum proprijs creditis abſque reſtitutione admittitur.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 15. Decembris 1659.

Argumentum 141. In locis Montium ſubhaſtatis emptor eſt manutenendus, conſtito de eius bono Iure ex irrefragabili motiuo pro ipſo adducto.

R.P.D. Beuilaqua.

Ferrarien. Penſionis.

Lunæ 12. Decembris 1659.

Argumentum 142. Annuam penſionem ſuper Eccleſiæ, de qua agitur, fructibus reſeruatam fuiſſe nulliter translatam, adeòque ſuſtineri non poſſe reſoluitur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Lunæ 15. Decembris 1659.

Argumentum 143. De cenſu ſuper domo pro parte Dotis à Patre aſſignato, qui eundem exigibilem eſſe, eoſque ſemper in quaſi poſſeſſione exigendi fructus manutenere promiſit: cuius contrarium cum euenerit, concluſum fuit Inſtrumentum ſuper domo, tam pro ſorte, quàm pro fructibus eſſe exequendum.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana Transactionis.

Lunæ 15. Decembris 1659.

Argumentum 144. De nullitate Tranſactionis domus fideicommiſſo ſuppoſitæ; vbi quod rei iudicatæ locus ſit ob defectum non interpoſitæ appellationis, reſoluitur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Tiburtina Donationis

Veneris 6. Ianuarij 1660.

Argumentum 145. De donatione in fraudem ſtatuti, & damnum filiæ à Matre notiſſimæ leuitatis fœminæ abſque interuentu conſanguineorũ emanata, quæ proindè vti vitio nullitatis, & inualiditatis obnoxia ſubſiſtere nõ poteſt.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Succeſſionis.

Lunæ 9. Ianuarij 1660.

Argumentum 146. Sententia Rotalis ad fauorẽ Patris emanata contra filiam prætendentem ſucceſſionem, quam antea renunciauerat mediante conſiderabili ſumma eidem à Patre pro dote aſſignata, vti valida, & iuſta confirmatur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi de Marianis.

Lunæ 9. Ianuarij 1660.

Argumentum 147. Impoſitionem cenſuum à filio ratione detractionum illi in bonis maternis competẽtium ſuſtineri, portionem fœminarum, quæ illis à ſtatuto aufertur, ratione filiorum maſculorum, & extraneorum dupliciter conſiderari; & quantitate legitimæ filij firmata fundamentum conſumptionis ob factas alienationes ceſſare reſoluitur.

R.P.D. Beuilaqua.

Nullius, ſeu S. Seuerini Parochialis.

Lunæ 9. Ianuarij 1660.

Argumentum 148. De Iure præſentandi, poteſtate conferendi, & alijs priuilegijs Abbati Commendatario cum ſucceſſoribus ex Indultis ſpecialibus Apoſtolicis conceſſis, ſublata omni Iuriſdictione Epiſcopi in Monaſteria, bona, perſonas, Eccleſias, quæ Abbati ſubijciuntur, cuius Ius quacumque de cauſa prætendere, aut exercere illud poterat, ſpeciali priuilegio Pontificis derogatum non immeritò cenſetur.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Vineæ.

Veneris 16. Ianuarij 1660.

Argumentum 149. Deliberatio controuerſæ Vineæ vti nulliter ac iniuſtè facta reuocatur. & ad fauorem illius, qui illam paſſus fuit, & de cuius anteriori poſſeſſione inter partes non dubitatur, manutentionem concedendam eſſe reſoluitur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Melenitana Habitus.

Veneris 16. Ianuarij 1660.

Argumentum 150. Remiſſoriam ex capite irreleuantiæ eſſe denegandam, vt inutilibus partium expenſis, & vexationibus parcatur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi de Caſarijs.

Lunæ 16. Ianuarij 1660.

Argumentum 151. Immiſſio in vim fideicommiſſi obtenta, ad fauorem obtinentis conſtito de eiuſdem bono iure cõfirmatur, plura deindè de filio legitimato ad ſucceſſionem vocato examinantur.

R.P.D. Priolo.

Capuana Abbatiæ.

Veneris 16. Ianuarij 1660.

Argumentum 152. Iuſpatronatus, quãdo tranſeat in fideicommiſſarium, cum militet regula in contrarium. Obſeruantia plurimum iuuat, in materia Iuriſpatronatus. Iuſpatronatus, quando non poſſit dici particulare, ſed benè vniuerſale.

R.P.D. Priolo.

Maceraten. Saluiani.

Veneris 23. Ianuarij 1660.

Argumentum 153. De prædio à Tutore vendito ad effectũ ſoluen-

Index Argumentorum.

ſoluendi pretium Creditoribus hæreditarijs iuxtà graduationem faciendam: vndè prolata ſententia immiſſionis ex remedio Saluiani ad fauorem filiorum pro reſiduo dotis maternæ immiſſio pro indiuiſo cum ſucceſſore Matris fuit conceſſa, quæ poſteà ob exceſſum in ſententia graduatoria factum fuit reuocata.

R.P.D.Priolo.

Perusina Fideicommiſſi.

Lunæ 26.Ianuarij 1660.

Argumentum 154. Hoſpitale Beatæ Mariæ Miſericordiæ vltimò vocato in hæreditate, de qua agitur, ſubſtitutum fuit: eo mortuo, deinde reliquis omnibus inſtitutis, fideicommiſſum ad ſui fauorem purificatum fuiſſe prætendebat; vnde orto dubio an de tali fideicōmiſſo conſtaret, reſolutio in negatiuam emanauit.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Auenionen. Bonorum.

Lunæ 26.Ianuarij 1660.

Argumentum 155. De bono Iure Patris doctrinæ Chriſtianæ, reſpectu annuæ præſtationis de qua per totam deciſionem agitur, ei vltra legitimam per collitigantem durante vita ſua naturali promiſſæ, non obſtantibus exceptionibus in contrarium adductis.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Veneris 30.Ianuarij 1660.

Argumentum 156. De Iure præſentandi ea conditione à executoribus Teſtamentarijs ad quindecim annos reſeruato, vt ijs elapſis Presbyter ex conſanguineis Fundatoris, proximiori tamen prælationem deferendo, in perpetuum Cappellanum.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Terracinen. Pecuniaria.

Veneris 30.Ianuarij 1660.

Argumentum 157. Fundamenta deciſionis in cauſa hac emanatæ circa damnum paſſum ob iteratam ſolutionem prætenſi reſidui dotis ſorori factam eo rueret, & mandatum exequutiuum pro fructibus eiſ relaxandū cenſetur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Neapolitana Hæreditatis.

Veneris 30.Ianuarij 1660.

Argumentum 158. Teſtator, ſi ordinauerit hæredi, vt certum quid adimpleat, & in caſu non adimplementi apponat pœnam priuationis, alium ſubſtituendo. Dum hæres omnem adhibuit diligentiam pro adimplèmento, ita vt per eum non ſteterit, quod omnia non adimpleuerit, non eſt locus pœnæ, cum non adſit dolus, vel malitia, ſine quibus non incurrat priuatio.

R.P.D.Taia.

Romana Legitimæ.

Veneris 30.Ianuarij 1660.

Argumentum 159. Legitimam filijs deberi, nec ab ea filias excludi niſi à Patre, Auo, Fratre, & Patruo dotatas; plurima de dote Patri ad effectum donandi filiæ data examinantur, *Textus leg. 5. ſi quis certam. &c.* explicatur, & aduentitia per totam deciſionem ingenioſè diſputatur.

R.P.D.Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 30.Ianuarij 1660.

Argumentum 160. De prædio controuerſo fideicommiſſo ſubiecto, cuius purificatione ad fauorem deſcendentium cōprobata, & identitate prædij iuſtificata, itaut ab altera parte in dubium non reuocetur, immiſſionem ijſdem concedendam eſſe reſoluitur, & plura ad rem facientia de Codicillis examinantur.

R.P.D.Priolo.

Firmana Pecuniaria.

Veneris 13.Februarij 1660.

Argumentum 161. Reintegratione ſummæ occaſione Annonæ frumentariæ ſolutæ facta, ſententiam ſoluens obtinuit pro damnis, & intereſſe tam contra fideiuſſorem, qui debitum ſoluere tenebatur, quàm contra Ciuitatem in cuius commodum ceſſit ſolutio, ſed cauſa repropoſita, & condictionis indebiti natura cum ſolutionibus factis benè examinata ad fauorem vtriuſque à deciſis recellum fuit.

R.P.D.Priolo.

Eugubina Emphyteuſis.

Lunæ 16.Februarij 1660.

Argumentum 162. Cōdemnato ad renouandam Inueſtituram prædij locatore, & ad illius poſſeſſionem dimittendam Inueſtituram habente, poſt dubium de fructibus propoſitum, eos à die motæ litis contra Conductorem, & ad rationem quinque pro centenario deberi, viſum fuit.

R.P.D.Beuilaqua.

Tiburtina Caſtrorum.

Lunæ 16.Februarij 1660.

Argumentum 163. Immiſſionem in duabus ex tribus partibus Caſtrorum, de quibus agitur, hæredi ſcripto eſſe concedendam reſoluitur.

R.P.D Leone Veroſpio.

Romana Locationis.

Veneris 20.Februarij 1660.

Argumentum 164 Locationis contractus, quando dicatur celebratus abſque vitio vſurariæ prauitatis. Agnita ex verborum ſerie, qualitate contractus, ſanè ſi in eo appoſitum ſit verbum mutuum, tunc verbum illud non immutat naturam contractus.

R.P.D.Beuilaqua.

Bononien. Diſmembrationis.

Veneris 20.Februarij 1660.

Argumentum 165. Diſmembratio Parochialis Eccleſiæ ab alia Parochiali per diffinitiuam ſententiam nulla declarata, adeòque vt talis reuocanda, interiecta appellatione ob iuſtitiam, & validitatem ſententiæ in Rota confirmatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Foroſempronien. Cenſus.

Veneris 27.Februarij 1660.

Argumentum 166. De annuo perpetuo cenſu alicui vendito, ad cuius inſtantiam fructus quidem ei deberi, mandatum autem executiuum pro eorumdem ſolutione, & præſtatione nouiter ſoluendi contra fideiuſſores non eſſe relaxandum, reſolutum fuit.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Auen. Saluiani.

Veneris 27.Februarij 1660.

Argumentum 167. De damnis, & intereſſe ob retardatam venditionem controuerſi prædij loco fructuum recompenſatiuorum ad rationem ſcutorum quinque pro centenario, & anno taxandis.

R.P.D.Beuilaqua.

Foroſempronien. Cenſus.

Veneris 27.Februarij 1660.

Argumentum 168. Obligatio Cameralis ex quo vulnerata remaneat, & an remaneat vulnerata ex ſententia nulla, & iniuſta, ſententiæ iniuſtitia debet eſſe apparens, & notoria, vt nullitatem operetur. Poſſeſſio, vt noceat à debitore, quid requiratur. Aſſerens Cenſum eſſe extinctum id ipſe aſſerens probare tenetur.

R.P.D.Beuilaqua.

Fulginaten. Fideicommiſſi.

Lunæ 1.Martij 1660.

Argumentum 169 Filij in conditione poſiti, licet de rigore Iuris, nullatenus cenſeantur vocati, tamen ſtantibus pluribus coniecturis ſimul iunctis, & valentibus inducere animum Iudicis, ad credendum ad ſic credendum, tunc cenſentur vocati.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Tridentina Altaris.

Lunæ 1.Martij 1660.

Argumentum 170. De prouiſione ad Altare, de quo agitur, vbi quod conſtito de attentatis pendente lite inter Capitulum, & Patronos ſequeſtrum eſſe apponendum cenſeatur.

R.P.D.Priolo.

Romana Locorum Montium.

Veneris 5.Martij 1660.

Argumentum 171. Libera inſtitutio hæredis an ad fideicommiſſum extendatur. An, & quando fideicommiſſarius non teneatur ad implementum legatorum in fideicommiſſo relictorum. Facultas libera data hæredi diſponendi de bonis, an, & quando etiam in fideicommiſſo locum habeat.

R.P.D.Taia.

Amerina Fideicommiſſi.

Veneris 5.Martij 1660.

Argumentum 172. Fabricæ Sancti Petri facultas ſuccedendi in fideicommiſſis, & legatis hic diſcutitur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 5 Martij 1660.

Argumentum 173. De prorogatione emphyteuſis, vbi regula de diſpoſitione Iuris tranſitum emphyteuſis Eccleſiaſticæ in aliam Eccleſiam prohibentis examinatur, cō-

Index Argumentorum.

traricetatem deinde Teſtibus obiectam non releuare dicitur, cum eadem non ſit circa ſubſtantialia, adeòque pro eorum cõcordia maximè concurrentibus adminiculis omnem interpretationem eſſe ſumendam.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Bononien. Fideicommiſſi.

Veneris 5.Martij 1660.

Argumentum 174. Immiſſione in bonis ſubiectis conuentionali fideicommiſſo per fratres inſtituto decreta, cauſa ex reſcripto Signaturæ iterum in Rota committitur, & poſt expeditam remiſſoriam ab hæredibus, & peractas in partibus probationes ſuper remiſſione fideicommiſſi dubitatur, an illud foret in tranſactione remiſſum, & affirmatiuè reſolutum fuit.

R.P.D Beuilaqua.

Romana Caſalis mediæ Viæ.

Veneris 5.Martij 1660.

Argumentum 175. De locatione Caſalis in perpetuam Emphyteuſim Patri, & hæredibus in infinitum conceſſi, cum expreſſa prohibitione alienationis, niſi ſuo iure cadere vellent; Vndè extincta linea primi conductoris, ad fauorem directi Domini, non obſtantibus, ſucceſſionem prætendentibus, conceſſionem finitam, & Caſale deuolutum reſoluebatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Gerunden. Beneficij.

Veneris 5.Martij 1660.

Argumentum 176. Concilium Tridentinum *ſeſ.24.cap.18. de reformat.*, in concurſu prouiſionis beneficij Curati, requirit intereſſentiam Epiſcopi. Vndè non tenet ſi Sede vacante Epiſcopali, factus fuerit coram Archidiacono, vices Epiſcopi gerente, dum de eo tempore, non erat amplius Archidiaconus. Communis error, licet faciat ius, *ad Text. leg. Barbarius, ff. de offic. præt.* non intrat in caſu iſto.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Bononien. Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum.

Lunæ 8.Martij 1660.

Argumentum 177. Conductorem tanquam Adminiſtratorem affictus agentem niſi ad redditionem rationis teneri, & ab eo locatorem pro penſionibus agentem ob deficientiam implementi contractus licitè repelli, etiamſi ſolutio quacunque exceptione non obſtante promiſſa fuerit.

R.P.D.Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Bononien. Parochialis, ſeu Iuriſpatronatus de Granaglíolo.

Lunæ 8.Martij 1660.

Argumentum 178. Præſentatione à Patrono Laico intra tempus à Iure præfixum non facta Ius ad Sedem Apoſtolicam deuoluitur, & in eo caſu gratia dicitur iuſtificata ad fauorem Prouiſi Apoſtolici, qui neque in concurſu nulliter præſentati ſemper eſt præferendus.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Bonorum.

Lunæ 8.Martij 1660.

Argumentum 179. Ægidianam non intrare ob iniuſtitiam ſententiæ concedentis immiſſionem in omnibus bonis, nulla habita ratione legitimæ, & dotis quæ puellis à fideicommittente deſcendentibus ex bonis fideicommiſſo ſubiectis debebantur, pro quibus competebat retentio, nec pro concurrenti quantitate parti aduerſæ erant reſtituenda. R.P.D.Priolo.

Amerina Hæreditatis.

Lunæ 8.Martij 1660.

Argumentum 180. Immiſſio Venerabili Altari fuit cõceſſa in hæreditate Teſtatricis vigore vltimi Teſtamenti ad excluſionem alterius in penultimo inſtituti; vndè appellatione interpoſita ſentẽtia immiſſionis ob vehementiſſimam vltimi Teſtamenti ſuſpicionem reuocata fuit.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Carpentoraten. Præcedentiæ.

Mercurij 10.Martij 1660.

Argumentum 181. Manutentio ſuper Iure præcedenti à Iudice loci alteri ex partibus conceſſa attentatorum vitio obnoxia cenſetur, ſtante litis pendentia ſuper eodem articulo in Rota inducta, quæ non extinguitur ex obitu Co.litigantium, quando nomine officij fuerit inducta, nec deſerta dicitur, cum de ſententia deſertionis declaratoria non conſtat.

R.P.D.Taia.

Tiraſonen. Iuriſdictionis.

Veneris 15.Martij 1660.

Argumentum 182. Conſtito de bono Iure Epiſcopi, de quo agitur, ſuper exercitio omnimodæ Iuriſdictionis vbique, & in quacunque parte ſuæ Diœceſis manutentio eidem ſæpius conceſſa, & ſucceſſiuè expedita definitiuè confirmatur.

R.P.D Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 15.Martij 1660.

Argumentum 183. Conſtante fideicommiſſo immiſſio in Domibus, & Prædijs, de quibus agitur, vigore eiuſdem conceditur, maximè cum bona fuerint in bonis Teſtatoris, & eorumdem identitas concludenter probetur.

R.P.D.Melzio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Bonorum.

Lunæ 15.Martij 1660.

Argumentum 184. Mandatum de aſſociando relaxatum confirmatur, non obſtantibus tribus exceptionibus ex parte debitoris adductis, quæ ob iuſtificationem contrariam tanquam nullæ, & inualidæ de ſeipſo corruunt.

R.P.D.Beuilaqua.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Lunæ 16.Martij 1660.

Argumentum 185. Ad Summum Pontificem ſpectat Teſtatorum voluntates cõmutare. Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult. Ad impetrandam diſpenſationem narranda ſunt omnia, quæ poſſunt non ſolum remouere, ſed etiam retardare Summum Pontificem à conceſſione. Ad ſubreptionem euitandam ſimplex narratiua poteſt ſufficere. Diſpenſatio ſi concedatur ad maius, valebit ad minus.

R.P.D.Beuilaqua.

Bononien. Prædij.

Lunæ 15.Martij 1660.

Argumentum 186. Mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij, de quo agitur, anteriori poſſeſſori eſſe concedendum. Iudex iuſtè non procedendo, non priuat ſua poſſeſſione. Creditor vendendo creditum iure creditoris quid operetur, & alia. de quibus in Summarijs.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana, ſeu Florentina Tranſactionis.

Lunæ 5 Aprilis 1660.

Argumentum 187. Tractatur in hac deciſione, an Tranſactio inita, ſuper validitate profeſſionis, mediante promiſſione pecuniæ, vel alia re temporali, an ſubſtineatur, nec ne; & ſuper hoc multa deducuntur, & nonnullæ tra[illegible] diſtinctiones.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Senen. Fideicommiſſi.

Lunæ 5.Aprilis 1660.

Argumentum 188. Teſtator, ſi hæredem inſtituat vxorem, eamque grauauit, vel vni, vel pluribus maſculis ab ea nominandis de propria ipſius Teſtatoris familia ſubſtituat, cum conditione, quod eius bona ſtabilia ſemper remaneant in familia, ſi duos nominauerit ex dicta familia, dato quod vnus moriatur cum filijs, & alter ſine, an intret inter illos reciproca ſubſtitutio, & reſolutio eſt negatiua.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Scutorum 3.mill.

Lunæ 9.Aprilis 1660.

Argumentum 189. Facultas ſimplex conceſſa alicui diſponendi ad ſuum arbitrium ad fauorem alicuius, dum res adhuc eſt integra, licitè poteſt reuocari, & quid ſi ſit data in contractu irreuocabili inter viuos.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Legati.

Mercurij 14.Aprilis 1660.

Argumentum 190. Legatum à Teſtatore vigore ampliſſimæ facultatis teſtandi factum non adhibitis ſolemnitatibus iuris poſitiui, eiuſque manu, & charactere ſubſcriptum, non impedit legatarium, qui ſcripſit Teſtamentum, quin intentionem pro recipiendo legato fundatam habeat, à quo ſtante bona fide Teſtatoris, & omni legatarij fraude ſublata, idem arceri non poteſt.

R.P.D.Beuilaqua.

Bononien. Inueſtiturarum.

Mercurij 14.Aprilis 1660.

Argumentum 191. De nullitate Inueſtiturarum ob formam, conſuetam antiquarum conceſſionum non ſeruatam, reſultante prima ex ſtipulatione ſucceſſoribus quibuſcunque facta cum ea tamen non competat niſi hæredibus ſanguinis. Secundo ex diminutione Canonis. Tertio ex ea facultate affrancationis, & locationis in emphyteuſim perpetuã Inueſtitis conceſſis, quibus ſimul iunctis

eaor-

enormiſſima exindè læſio etiamſi earundem inualiditatem produxit.

R.P.D.Priolo.

Romana Caſtrorum.

Mercurij 14.Aprilis 1660.

Argumentum 192. Minor, abſque Curatore, vel Decreto Iudicis Procuratorem conſtituere, & in iudicio etiam poſſeſſorio ſtare non poteſt, & quomodo hoc procedat.

R.P.D.Bourlemont.

Cracouien. Decimarum.

Mercurij 14.Aprilis 1660.

Argumentum 193. Stante validitate donationis decimarum Monaſterio factæ, cum ſubſequuta reali decimarum à Monaſterio exactione, & qudragenaria poſſeſſione, aſſiſtentia Iuris ad fauorem Parochi circa decimas intra limites ſuæ Parochiæ exigendas eidem vltrà ſuffragari non poteſt.

R.P.D.Priolo.

Romana Cenſus.

Lunæ 19.Aprilis 1660.

Argumentum 194. De cenſu inter partes conuento pro dote ſororis cum expreſſo pacto non moleſtandi cedentem, aut hæredes, quatenus cenſus ad minorem ſummam quauis authoritate Apoſtolica reduceretur; vndè orta tandem lite inter hæredes, & informantes, & cauſa commiſſa cum clauſula; *Si quid exequendum*, negatiuè reſolutum fuit.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Augmenti Dotis.

Lunæ 19.Aprilis 1660.

Argumentum 195. Dotis augmentum promiſſum ſub conditione, purificata conditione debetur abſolutè. Conditio non ſcripta, & ab vtroque contrahentium non acceptata non releuat. Intentio promiſſoris non facit conditionem in obligatione. Conditio ſuperuiuentiæ verificatur ſtatim, ac præmoritur vnus altero viuente.

R.P.D.Beuilaqua.

Sabinen Spolij.

Mercurij 21.Aprilis 1660.

Argumentum 196. Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, quid operetur, Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ad ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum, non priuat poſſeſſione, qui manutenendus eſt in ea.

R.P.D.Priolo.

Placentina Bonorum.

Mercurij 21.Aprilis 1660.

Argumentum 197. Recurſus ad Iudicem Laicum, ſi fiat per modum proteſtationis non cauſat attentata, quæ cum ſapiant delictum concludenter probari debent. Præceptum Iudicis Laici per non vſum videtur renunciatū.

R.P.D.Priolo.

Beneuen. Fideicommiſſi & Amorinis.

Lunæ 26.Aprilis 1660.

Argumentum 198. A mandato de aſſociando regulariter cum non detur appellatio, hic dilucidè adducantur caſus in quibus receditur à regula.

R.P.D.Priolo.

Romana ſeparationis Thori, & reſtitutionis Dotis.

Lunæ 26.Aprilis 1660.

Argumentum 199. Mulier à maritali Thoro ob ſæuitiam irrationabilem viri ſeparata in gradu appellationis pro reſtitutione dotis inſiſtebat; vndè orto dubio; An eſſet locus ſeparationi Thori ad effectum rehabendi dotem, pro vtraque affirmatiuè fuit reſolutum.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Peruſina Succeſſionis.

Lunæ 26.Aprilis 1660.

Argumentum 200. Succeſſio hæreditatis paternæ ad fauorem filiæ non admittitur ſub prætextu, quod poſt mortem Patris eam nuptui tradere non curaret; Statutum Peruſinum de filijs dotandis examinatur, & ex eo ad fauorem fratris dotem congruam non ſucceſſionem deberi ſorori, reſoluitur.

R.P.D.Taia.

Hiſpalen. Decimarum.

Lunæ 26.Aprilis 1660

Argumentum 201. De decimis à Monaſterio, de quo agitur, ob loca poſſeſſa Ordinario ſoluendis; vbi plura de præſcriptione quadragenaria, priuilegijs, exemptionis, & immemorabilis natura per totam deciſionem examinantur.

R.P.D.Priolo.

Piſauren. Pecuniaria.

Veneris 25.Aprilis 1660.

Argumentum 202. Solutio in dubio præſumitur in vim præcedentis obligationis facta, & maximè ſi correſpondeat ſummæ ſolutæ. Solutio in dubio præſumitur in cauſam debiti proprij, & non alieni. Item in cauſam duriorem; Item potius in cauſam neceſſariam, quam in voluntariam, & alias, vt hic.

R.P.D.Beuilaqua.

Narnien. Fideicommiſſi.

Veneris 30 Aprilis 1660.

Argumentum 203. Subſtitutos nepotes in bonis fideicommiſſo ſubiectis etiam non expreſsè vocatos in concurſu aliorum nepotum expreſsè nominatorum non excludi; de fideicommiſſo conditionali Teſtatoris circa ſubſtitutionem voluntate per digreſſionem ad plures gradus cognoſcenda, & finaliter de tranſmiſſione ad partem prætendentem plura diſputantur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Foroliuien. Lucri Dotalis.

Veneris 30.Aprilis 1660.

Argumentum 204. Dos, ſi Marito conſtituta fuit ex bonis partim liberis, & partim fideicommiſſarijs, & maritus ſimpliciter eam ſumpſit, cum cenſeatur eam ſumpſiſſe ſecundum naturam bonorum; Vndè non poterit prætendere quartum dotale ſuper bonis fideicōmiſſarijs; Et vt poſſit illud prætendere, quid requiratur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Aſſiſien. Oblationum

Veneris 30.Aprilis 1660.

Argumentum 205. Breue laborans defectu intentionis corruit. Ius colligendi eleemoſynas in aliena Eccleſia eſt pretio ineſtimabile Pontifex non ſolet præiudicare partibus: Qualis debeat eſſe recompenſatio. Motus proprius & gratia Pontificis quomodò poſſint corruere. Facultas impugnandi, & eius aperitio tollit omnem acceptationem & conſenſum.

R.P.D.Beuilaqua.

Meleuitana Iurispatronatus.

Veneris 30.Aprilis 1660.

Argumentum 206. Ex diſtinctione bonorum, & nominatione diuerſorum Presbyterorum plura arguuntur beneficia Plura beneficia ſimplicia poſſunt vni conferri, ſi ſingula non ſufficiunt ad ſuſtentationem. Plura etiam beneficia ad vnum Altare poſſunt inſtitui. Conſenſus Ordinarij pro temporis curſu præſumitur perfectus.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Habitus.

Veneris 30.Aprilis 1660.

Argumentum 207. Ad tollendos inutiles ſumptus, & litium vexationes inter partes Remiſſoria non conceditur, cum materia eſt inuériſimilis, & irreleuans. Quid ſit Nobilitas: Quis Ciuis honoratus. An ſit neceſſe, vt Vir Nobilis exercuerit officia Ciuitatis. Religio Meleuitana, quam Nobilitatem requirat pro habitu ſuſcipiendo. Quæ ſit Nobilitas Generoſa, & an talis debeat eſſe pro dicto habitu Religionis.

R.P.D.Taia.

Beneuenten. quintæ partis Fructuum.

Veneris 30.Aprilis 1660.

Argumentum 208. Quintam partem fructuum ex redditibus Prædiorum, de quibus agitur, debitam eſſe reſoluitur nec obſtare ceſſionem vltra concurrentem quantitatem pretij factam, cum eadem auctoritate Apoſtolica approbata ex cauſa tranſactionis ſuſtineatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Legati.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 209. Teſtatore liberante fratrem à promiſſione in concordia facta, addita ei libera facultate relinquendi domum cui placuerit abſque alicuius pœnæ incurſu, filij ſubſtituti eandem petere non valent, ſed Patris diſpoſitionem, qui placuit in teſtādo de domō aliter diſponere, acceptare tenentur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Teſtamenti.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 210. Teſtamentum per Parochum ſcriptum, vt ſit validum quid requiratur; & diſpoſitio, *cap. Cum eſſes d. Teſtam. & l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, C. de Teſtam.* quando procedat.

Index Argumentorum.

R.P.D.Beuilaqua

Bononien. nullitatis Profeſſionis.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 211. Profeſſio, & ratificatio Religionis vi, metu, & verberibus Patris, & Conſanguineorum extorta concurrente ſumma Profeſſi auerſione à Religione, mœſtitia, & dolore in actu profitendi, proteſtatione aduerſus emiſſam profeſſionem cum pluribus ſimilibus, tanquam nulla, & inualida ſuſtineri nullatenus poteſt.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Vrbinaten. Pecuniaria.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 212. Donatio à patre pro ſe ſuiſque hæredibus acceptata filijs ex eo naſcituris Ius in ea irreuocabile acquirit; vndè remiſſio portionis etiam pro legitima patri debitæ per tranſactionem Donatori facta, in præiudicium filiorum ſuſtineri nullatenus poteſt.

R.P.D.Priolo.

Melenitana Habitus.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 213. Nobilitate requiſita ad effectum admiſſionis ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ ex longa ſerie anteceſſorum probata. officia Datij, & Notariatus à Proauis conducta, & per alios exercitata, deſcendentibus quin ad habitum admittantur ex Statuto Ciuitatis Veronæ præiudicare non poſſunt.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Iurispatronatus.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 214. Neceſſitatem agnoſcendi fideicommiſſum ad effectum acquirendi vocem fratris circa Iuſpatronatus requiri. poſſeſſionem pro indiuiſo non ſuſtineri, ex eo quod in alios bona fuerint tranſlata, & donationem titulo erroneo factam nullam à donante cauſam habenti Ius tribuere reſoluitur.

R.P.D.Tata.

Valuen. Præeminentiarum.

Mercurij 5.Maij 1660.

Argumentum 215. De duabus Eccleſijs Cathedralibus vni Epiſcopo ſubiectis, qui ideòque reſidendo in vna alterius Diœceſis factum explere poteſt, & Vicarium vbicunque voluerit tenere, ad quem vtriuſque ſubditi accedere tenentur Decretum de incarceratione Clericorum à Rota non admittitur, nec de præcedentijs Canonicorũ multum curatur, modò antianitatis ordo obſeruetur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Barbaſtren. Decimarum.

Veneris 7.Maij 1660.

Argumentum 216. Concurrente pro Decano cum immemorabili quadragenaria cum titulo deducto ex Bulla erectionis Eccleſiæ in Cathedralé, de qua agitur, obſeruantia ſubſequuta exigendi decimas. ſententia in fauorem Prioris, & Portionariorum exigendi quotidianas diſtributiones, decimas, & alia emolumenta lata, infirmatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Maceraten. Capellaniæ.

Lunæ 10.Maij 1660.

Argumentum 217. De ſucceſſione in Iurepatronatus in fauorem Primogeniti facta, in cuius præiudicium exequutor Teſtamenti fundatoris altero fratre inſtituto mentem Teſtatoris tranſgreſſus, cauſam reſtitutionis in integrum Primogenito præbuiſſe nõ immeritò cenſetur.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Præneſtina Cenſus.

Lunæ 10.Maij 1660.

Argumentum 218. Venditio bonorum ſubhaſtatorum dicitur finis executionis. Exceſſiuitas deliberationis, licet inualidam reddat ipſam deliberationem tamen non vitiat executionem mandati. Creditor Dotalis, vel anterior quando valeat facere fructus ſuos. Conceſſio vendendi bona ſubhaſtata non adimit Ius pignoris in altero ſuper ipſis bonis.

R.P.D.Beuilaqua.

Toletana Decimarum de Capilla.

Veneris 14.Maij 1660.

Argumentum 219. Appellationem deſertam producere dicitur iudicatum, maximè attenta validitate, & Iuſtitia ſententiæ; promulgata ſententia contra Archiepiſcopum Parochos non citatos non afficit; Parochi Ius habent ſuper decimas bonorum Parochiæ; nec datur reſtitutio in integrum, læſione ob deficientiam nullitatis, & iniuſtitiæ ceſſante.

R.P.D.Tata.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 14.Maij 1660.

Argumentum 220. Mulier, illiuſque filij pro dote, & eius reſtitutione poſſunt diſtrahere bona fideicommiſſo ſubiecta vigore *Auth. res quæ, C. communia de leg.* quæ intrat in ſubſidium, quando bona ſunt litibus inuoluta, vel non extant alia bona libera

R.P.D.Beuilaqua.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 14.Maij 1660.

Argumentum 221. Epiſcopus tam de Iure communi, quàm ſecundum diſpoſitionem Sac. Concilij Tridentini abſque alia probatione habet fundatam intentionem exercendi iuriſdictionem. quoad omnes Vaſſallos, Eccleſias, &c. exiſtentes in ſua Diœceſi. eidem debetur manutentio, & ſi quis prætendat eſſe exemptum à tali Iuriſdictione, quid omnimodò probare grauetur.

R.P.D.Priolo.

Ariminen. Donationis.

Lunæ 17.Maij 1660.

Argumentum 222. Donatio ex cauſa ingreſſus in Religione matri de omnibus bonis facta, & poſt obitum, illius vni ex fratribus nominato, cum onere fideicommiſſi ad fauorem deſcendentium contra alterum fratrem prætendentium ſuſtinetur; nec refert donationem non fuiſſe inſinuatam, nec ſolemnitates ſtatuti ſeruatas, cum neque fraus, nec dolus, nec minoris præiudicium in ea interuenerit.

R.P.D.Priolo.

Reginen. Dyptertatus.

Veneris 21.Maij 1660.

Argumentum 223. Gratiam per aſſecutionem incompatibilis non iuſtificari, eo quod in ſupplicatione diſpoſitiue de vacatione tantum per reſignationem narratum fuit, vacatione per reſignationem non iuſtificata gratiam obreptitiam dici, & clauſulas alternatiuas fruſtrà opponi. Plura deindè de gratia iuſtificata ad fauorem prouiſi, de tempore ad expediendum litteras Statuto, de poſſeſſore triennali, & lite ſuper moleſtationibus cõmiſſa vſque ad finem deciſionis examinantur.

R.P.D.Beuilaqua.

Aquipendien. Bonorum.

Lunæ 24.Maij 1660.

Argumentum 224. Renunciatione paternorum bonorum ob acceptatam congruam dotem à filia pro ſe, & ſuis hæredibus facta, ijſdem ſub quocunque prætextu, emphyteuſim petere, & facto renunciantis contrauenire non poſſunt. fruſtràque applicantur defectus ſolemnitatum renunciantis interueniente viro cum decreto, & præſentia Prætoris, cum eatum etiam rigor ceſſat ex quo nulla læſio, aut dolus controuertitur.

R.P.D.Beuilaqua.

Toletana Manutentionis.

Lunæ 24.Maij 1660.

Argumentum 225. Hoſpitale titulo emptionis poſſeſſum non fuiſſe in Conuentum erectum prætenditur, cum tamen in eo omnes functiones Eccleſiæ peragantur, & ſimiles erectiones abſque Beneplacito Apoſtolico, & licentia Ordinarij fieri non poſſint; vndè cum Iure ſuo exciderit ad remedium confugiunt quæ ex capite irrelouantiæ denegatur.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Cenſus.

Lunæ 31.Maij 1660.

Argumentum 226. Extinctio controuerſi cenſus ob facultatem Procuratoris inſufficientem, qui ad retrouenditionem eiuſdem abſque ſpeciali mandato Procuratoriæ procedere non poterat, nec pecunias pro ſorte principali accipere, tanquam nulla, & inualida infirmatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Deuolutionis Domus.

Lunæ 31.Maij 1660.

Argumentum 227. Non conſtare de bono Iure Capituli ad effectum deuolutionis domus, de qua agitur, cum de ea non doceatur, & licet per Inueſtituram competeret, dum alienatio ex gratia Apoſtolica, & vtilitate Eccleſiæ iuſtificatur, & fruſtrà vitium obreptionis opponitur, de quo tamen prolixius tractatur; durante tamen linea cui in emphyteuſim fuit conceſſa, Capitulo ad caducitatem agere, aut hæredes inquietare, & domum ab ijs auocare non licet.

R.P.D.

Index Argumentorum.

R.P.D.Tais.

Bononien. quintæ Fructuum.

Lunæ 31.Maij 1660.

Argumentum 228. *Lex per diuerſas, & lex ab Anaſtaſio, C. mandati*, in quibus caſibus, & quomodo procedant.

R.P.D.Priolo.

Bononien. Fideicommiſſi Ioannis Mariæ de Bolognini.

Veneris 4.Iunij 1660.

Argumentum 229. Sententiæ validitas ex quibus reſultet. Poſſeſſores in mala fide non poſſunt facere fructus ſuos. Redditus bonorum ſtabilium quomodo taxentur. Conſuetudo Bononiæ pro taxa bonorum ſtabilium, quæ ſit. Conſtita fructuum perceptione facilè quantitas arguitur. Penſiones domorum ad quinque pro centenario taxantur. Habitatio loci æquiparatur locationi.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Saluiani.

Mercurij 9.Iunij 1660.

Argumentum 230. Exceptionem dotis ſub prætextu crediti anterioris immiſſionem in Saluiano non impedire, cum vltrà quod de Iuribus ceſſis non excipiatur creditum illiquidum immiſſionem non retardet; nec retentionem pro melioramentis competere, cum præter quod mala fide facta fuerint, compenſatio de fructibus à die motæ litis perceptis fieri debeat cenſeatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Toletana Manutentionis.

Mercurij 9.Iunij 1660.

Argumentum 231. Tranſactio inter Rectores Hoſpitalis, & Parochum cum expreſſa reſeruatione iurium parochialium inita eidem non præiudicat, quia Iuriſdictio illius eadem ſemper remanet; nec ſub prætextu Hoſpitalis noui Conuentus erectio ſuſtinetur, cum ad nouam fundationem aſſenſus Apoſtolicus, & licentia Ordinarij copulatiuè requirantur.

R.P.D.Priolo.

Romana Reintegrandi Iuris.

Mercurij 9.Iunij 1660.

Argumentum 232. Filia poſt repudiatam hæreditatem aduerſus præſcriptionem beneficio reſtitutionis iuuari non poteſt; fruſtrà obijci proteſtationem repudiationis à Procuratore ſpeciale mandatum non habente factam fuiſſe, dum contrarium ex pluribus iuribus conſtet; ſolutionem cenſus aditionem non probare, cum requiſita neceſſaria non habeat; aliqua deindè de termino beneficij reſtitutionis, & credito dotali examinantur.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Penſionis.

Lunæ 14.Iunij 1660.

Argumentum 233. Penſionem diſtributionibus quotidianis applicatam, nemini niſi qui ſacris horis, ac diuinis Officij interfuerit deberi, eamque tanquam præmium laboris ad hæredes tranſmitti nunquam. *Reſidentia* quomodo intelligendum; litteras Apoſtolicas, quando ſunt dubiæ, ex obſeruantia interpretationem ſumere; aliquædam deindè de Teſtibus, actis lite pendente factis, & conſuetudine ſtatutis Concilij, & Eccleſiæ aduerſarius examinantur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Cambiorum.

Lunæ 14.Iunij 1660.

Argumentum 234. Tractatur de materia Cambiorum, & maximè Platealium, quando ſcilicet conſtare benè dicatur de eorum validitate, atque infringi non poſſit eorum curſus, & an legitimè exercerri valeant de Platea ad Plateam, in Cambiorum materia ſeruanda eſt Bulla Pij Quinti de Cambijs.

R.P.D.Beuilaqua.

Albericen. Iuriſdictionis.

Lunæ 14.Iunij 1660.

Argumentum 235. Abbatem, de quo agitur, ex ſpeciali priuilegio Pontificis Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habere, eique exercitium priuatiuè quoad Epiſcopum excepta collatione ordinum competere; fruſtrà obijci litteras Apoſtolicas non fuiſſe effectuatas cum contrarium probetur; compromiſſum ſine beneplacito Apoſtolico fieri nō poſſe, nec Teſtes de immemorabili admitti, cum ſcripturæ exhibendæ eorum depoſitionibus præualere debeant.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Viterbien. Tranſactionis.

Lunæ 14.Iunij 1660.

Argumentum 236. Patruis non licere vti opera, & pecunijs nepotum in negotio notabiliter augendo, ſibique totum lucrum indè proueniens applicare, fruſtràque ab ijs prætendi promiſſionem per tranſactionem emanatam nepotibus tanquam rem gratuitam factam fuiſſe cum cauſæ onerosæ omnem titulum gratuitum excludant.

R.P.D.Priolo.

Interamnen. Iuriſpatronatus de Caſtellis.

Veneris 18.Iunij 1660.

Argumentum 237. De Iurepatronatus gentilitio omnibus de familia cōmuni, & præſentationibus in capita factis elicito: obiectiones de Iurepatronatus hæreditario ex reſponſionibus tolluntur; vtriuſque natura examinatur & pro patronatu gentilitio, cum de fundatione eiuſdem ad inducendum Ius hæreditarium non conſtet, iterum reſoluitur.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Viner.

Lunæ 21.Iunij 1660.

Argumentum 238. Deliberatione exiſtente nulla, an remaneat actio debitori ad effectum de quo hic, & an detur actio contrà Licitatores; Bona Eccleſiaſtica, vt comprehendantur ſub ſtatuto Laicorum, quid ſit neceſſe. Nullitas ex defectu citationis, eſt ineuitabilis, & alia, &c.

R.P.D Beuilaqua.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 3.Iunij 1660.

Argumentum 239. Agenti tanquam ad fideicommiſſum vocato pro reſtitutione tertiæ partis locorum Montium de quo agitur, neque Ius, neque actionem vllam competere reſoluitur; ſiue agat contra hæredes Matris, cum ab illa non fuerint alienata, ſiue hæredis Patris tanquam emptoris locorum cōueniat, cum in eo caſu præſumpta ſatisfactio, & computatio in legitimam obſtet.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Cambij.

Lunæ 21.Iunij 1660.

Argumentum 240. Societate ſtante ſortem cum Cambijs ſucceſſiuè decurſis non deberi, ob ſolutionem vni ex ſocijs factam quæ ſoluenti ſuffragatur, ne ad iterandam ſolutionem cogi poſſit.

R.P.D.Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Romana prætenſæ Donationis.

Veneris 25.Iunij 1660.

Argumentum 241. Mandatum ob inefficaciam donationis non eſſe relaxandum; inſinuatio in quem finem inuenta, donationē ex mutata donantis voluntate reuocari, clàm, & abſque viri conſenſu ſtipulatam non ſubſiſtere, nec in retrodonatione requiri ſolemnitates, cum nemini ex imperfecta donatione Ius fuerit acquiſitum.

R.P.D.Priolo.

Ciuitatis Caſtelli Datiorum.

Veneris 25.Iunij 1660.

Argumentum 242. Rotam niſi in locum A.C. ſubrogatam executiuè circa obligationem Cameralem non procedere, cum ipſe illius ſit executor priuatiuè quoad omnes; Legem de pactis ſoluendi datia quomodo intelligendæ, pacta correſpectiua eodem iure cenſeri, & ad ea ſeruanda hæredes quoque teneri.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Reſtitutionis Dotis.

Lunæ 28.Iunij 1660.

Argumentum 243. Mulier ſtante pacto dotem reſtituendi, non poteſt de ea diſponere, & conſenſus fraudulenter, & malis artibus, maximè à ſene obtentus, non ſuſtinetur, & tanto magis ſi ſtatim fuit legitimè ab eo reclamatū.

R.P.D.Priolo.

Romana Succeſſionis.

Lunæ 28.Iunij 1660.

Argumentum 244. Renuncians bonis parentum cum iuramento, & ſolemnitatibus non poteſt amplius ad ea redire. Reſtitutio in integrum non admittitur, dum non conſtat de læſione. Pœnæ ſecundo nubentium communes ſunt vtrique coniugi. Renunciatio concepta verbis ampliſſimis comprehendit omne tempus. Dictio, *Quomodolibet*, omnem caſum includit. Renunciatio per modum pacti facta licet improbetur à Iure tamen Iuramento firmata tenet.

Reuerendiſſ. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Ariminen. Hæreditatis.

Lunæ 9.Iulij 1660.

Argumentum 245. Fideicommiſſum conditionale ante euentum conditionis non tranſmitti; excluſionem filij Religioſi, nili ex cauſa conſeruandæ familiæ tanquam impro-

improbam, & illicitam reijci, &c. pro non ſcripta haberi; nec præſumi, quòd Pater ceſſantibus filijs ſecularibus, bona potius ad extraneos, quam ad filium profeſſum tranſire deſideret.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Cæſaraugustana Cathedralitatis.

Lunæ 5. Iulij 1660.

Argumentum 246. Litteris executorialibus vigore rei iudicatæ, cum cõminatione Cenſurarum relaxatis, & parti contumaci pluries præſentatis, ac in actis reproductis ſeruatiſque ſolitis quatuor terminis, tunc niſi debita paritio exhibeatur ſanè locus eſt relaxationi Declaratoriæ. Facto vbi opus eſt, verba non ſufficiunt.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Penſionis.

Lunæ 5. Iulij 1660.

Argumentum 247. Reſignans Epiſcopatum ad fauorem alicuius, & iſtè conſenſit impoſitioni Penſionis, ſi promittat eam perſoluere cum obligatione Camerali, tunc meritò contrà ipſum poteſt relaxari mandatum executiuum ad eam penſionem ſoluendam. Et quando de eiuſdem conſenſu non poſſit dubitari. Bigamus, quando reddatur capax penſionum Eccleſiaſticarum.

R.P.D. Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 5. Iulij 1660.

Argumentum 248. Hæres, vt per fideicommiſſum grauatus dicatur, ſolutionem legatorum, & debitorum ad formam à lege, & Teſtatore præſcriptam factam fuiſſe concludenter probare tenetur; nec intrat pactum ſuccedendi in Ius pignoris ad fauorem illius cuius pecunia fuit liberatum, niſi idem priori Creditori fuerit notificatum.

R.P.D. Priolo.

Gadicen. dimidiæ Portionis.

Lunæ 5. Iulij 1660.

Argumentum 249. Beneficia in menſibus reſeruatis vacantia ad Papam ſpectare, & fruſtrà applicari Indulta ſpecialia cum per Regulam Cancellariæ ſublata fuerint; hinc litteras reſignationis, & gratias reſignantis iuſtificatas executioni eſſe demandandas reſoluitur.

R.P.D. Taia.

Bononien. Quintæ, ſeu Aſſociationis.

Lunæ 5. Iunij 1660.

Argumentum 250. Ceſſionario, ſtante conuentione inter tranſigentes facta, pro quinta parte fructuum in vim precarij, ac pacti propria auctoritate capiendi, mandatum de aſſociando competere, eumque percipiendo æs alienum, grauamina, & expenſas pro rata ſubſtinere teneri.

R.P.D. Meltio poſteà Epiſcopo Papien.

Bononien Fideicommiſſi de Luparis

Veneris 9. Iulij 1660.

Argumentum 251. Prælegatum relictum à Matre filio, computatur in legitimam, & verum hæres, vel legatarius non ſoluendo debitum, quod debebant hæreditari, dicantur agnoſcere legatum, vel hæreditatem. Pretium rei fideicommiſſæ venditæ ſuccedit loco rei.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana Locationis.

Veneris 26. Nouembris 1660.

Argumentum 252. Locationis contractus, præſumitur immunis à prauitate vſuraria in dubio, tunc enim dicitur infecta tali morbo, quando conductor præter licitum lucrum, aliquid plus contemplatione pecuniæ traditæ ſuperlucrari intendit.

R.P.D. Taia.

Amerina Fideicommiſſi.

Veneris 26. Nouembris 1660.

Argumentum 253. Non conſtare de fideicõmiſſo ob allegatam tanti temporis præſcriptionem, vt illius memoria non extet; immemorabilem tanquam meliorem titulum de mundo omnibus alijs ſucceſſoribus præiudicare, & poſſeſſori ad manutentionem ſtatus hæreditarij ſufficere; nec ſuffragari Actori obſcuritatem bonorũ, etiam ab ipſo poſſeſſore factam fuiſſe, niſi bona acquiſita à bonis hæreditarijs diſtinguat, cum ad illorum probationem quæ nimirum, & qualia ſint, etiam in hoc caſu teneatur.

R.P.D. Beuilaqua.

Gerunden. Parochialis.

Veneris 3. Decembris 1660.

Argumentum 254. Allegans titulum conſimilem gratioſæ ſubrogationis ad effectum impediendi immiſſionem prouiſi Apoſtolici ad quid teneatur, deficientem in exhibitione tituli non eſſe legitimum Contradictorem, nec eidem ſuffragari expeditionem litterarum niſi executori exhibitæ fuerint, & de eius manu poſſeſſionem obtinuit, quædam deindè de titulo colorato, & litteris Apoſtolicis vulneratis examinantur...

R.P.D. Emerix.

Bononien. Quintæ.

Veneris 3. Decembris 1660.

Argumentum 255. Obligatus vigore Tranſactionis ad quintam partem fructuum omnium bonorum, ſub prætextu non plenæ, & pacificæ poſſeſſionis ob lites excitatas, aut occupationis, vnius prædij ab alio, contrà propriam obligationem venire non poteſt.

R.P.D. Emerix.

Colonien. Canonicatus.

Veneris 10. Decembris 1660.

Argumentum 256. Preces quoad Canonicatum ob acceptionem Scholaſteriæ ſtante proteſtatione in contrarium non dici conſumptas, cum ante inſtitutionem ſiue collationem perfectionem non recipiant; nec ſuffragari collitiganti reſignationem factam, cum eadem tanquam conditionalis Reſignatario Ius ita plenum non tribuat quin reſignans in ea agere poſſit, & conueniri.

R.P.D. Priolo.

Rheginen. Dypterratus.

Veneris 10. Decembris 1660.

Argumentum 257. Remiſſoriam data releuantia, & concurrente fumo etiam in Beneficialibus non denegari; fruſtrà opponi exceptiones cum ad concedendam Remiſſoriam articulos aliqualiter ad cauſam facere ſufficiat; cæterum licis quia non eſt in tertia inſtantia in qua ſolum in beneficialibus remiſſoria datur, apponi ſequeſtrum, & obligationem de ſtando vnicæ eſſe faciendam.

R.P.D. Taia.

Romana Dotis.

Veneris 10. Decembris 1660.

Argumentum 258. Tractatur de vſuris dotalibus, quando ſcilicet currant, & quãdo ex dote non ſoluta peti valeant. Depoſitum dotis, quando liberet ab vſuris dotalibus. Depoſitum, quando eſt verbale non releuat. Verba non ſufficiunt, vbi facto opus eſt; Oblatio verbalis, quando ſufficiat, vt non currant fructus.

R.P.D. Taia.

Romana Locorum Montium.

Veneris 10. Decembris 1660.

Argumentum 259. Facultatem diſponendi ad libitum fideicommiſſum conditionale non inducere, nec obiectionem de oneribus legatorum placitum regularum, & adminiſtratorum; plura deindè de legatorum natura, hæredibus ſubſtitutis qui ante ſucceſſionem grauati non dicuntur, & de verbo placet ad finem vſque examinantur.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Cæſaraugustana Cathedralitatis

Mercurij 10. Decembris 1660.

Argumentum 260. Contumax, quando eſt pars, ad obediendum mandatis Rotalibus, ſeu verius Apoſtolicis locus eſt relaxationi declaratoriæ, ſeruatis ad hoc terminis ſeruari ſolitis; Et ad hoc, quando paritio, debet eſſe realis non ſufficit verbalis, nam vbi opus eſt facto ſufficiunt minimè verba; Nec non diluuntur aliæ exceptiones.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana Locorum Montium.

Veneris 14. Ianuarij 1661.

Argumentum 261. De probatione incolatus, & quod filius quamuis alibi natus ciuilitatem Patris originariam non amittat. Deindè de alienationibus à Tutore factis tractatur, quæ ob non adhibitas ſolemnitates, maximè cum in Pupilli vtilitatem non ceſſerint, ſuſtineri nullatenus cenſentur.

R.P.D. Bourlemont.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparis.

Veneris 14. Ianuarij 1661.

Argumentum 262. Filio vt in legitimam imputetur quicquid ex bonis Parentum ad eum peruenerit, qualitas actualis adeptionis neceſſariò requiritur, aditio hæreditatis, poſſeſſio bonorum, & ſolutio legatorum an prælegati acceptationem in filio inducant. & an domus ab eo vendita, licet de conſenſu Matris ſtipulata ipſi in legitimam ſit imputanda.

R.P.D.

Index Argumentorum.

R.P.D.Taia.

Bononien. Bonorum.

Veneris 24. Ianuarij 1661.

Argumentum 263. Dictio, *Reſpectiuè*, an de bonis paternis à fratribus communiter poſſeſſis, an verò de omnibus eorum bonis generaliter ſit intelligenda, examinatur. Dotes tanquam confuſæ in bonis communibus, an ſint detrahendæ, & an contrà tertium poſſeſſorem pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ retentio competat?

R.P.D.Leone Veroſpio.

Vrbinaten. Pecuniaria.

Lunæ 24. Ianuarij 1661.

Argumentum 264. Filij an, & in quibus caſibus ex contractu donationis patri factæ Ius irreuocabile ſibi acquirant ita vt in eorum præiudicium pater tranſigere non poſſit; Stipulatio patris pro ſe, & hæredibus cum etiam ad extraneos hæredes limitetur, coniecturæ pro filiorum inclusione adductæ fruſtrà applicantur; Pauca deindè de legitima ſub donatione comprehenſa, quæ fideicommiſſi onus non admittit, adducuntur.

Reuerendiſſ. P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Hæreditatis.

Lunæ 24. Ianuarij 1661.

Argumentum 265. Hæreditatem Nepoti deberi excluſis tranſuerſalibus, eoque præterito Teſtamentum non ſuſtineri: Statutum Rauennæ excluſiuum fœminarum quomodo intelligendum; Renunciatio matris filijs ex propria perſona venientibus non præiudicat, nec recipiendo dotem Ius ipſis cõpetens tollit, minuſque obſtat ejs renunciatio facta cum *pro ſe, & ſuis hæredibus*, cum proprium Ius, non autem filiorum in renunciatione deduxiſſe cenſeatur.

R.P.D.Priolo.

Bononien. Beneficiorum.

Lunæ 24. Ianuarij 1661.

Argumentum 266. Beneficia per aliquem poſſeſſa, an ob qualitatem Familiaritatis, & Prothonotariatus duplici reſeruatione affecta dicantur, & an ex acquiſito officio militis Lauretani reſeruatio multiplicetur? Reſeruatio per obitum officialium inducta, per *Extrauag. ad regimen de prebend.* quæ fuſius examinatur, quomodo, & de quibus intelligenda: quædam deindè de reſeruatione perſonali, & locali, vti & de Breuis Apoſtolici exequutione peregregiè tractantur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi de Marianis.

Veneris 28. Ianuarij 1661.

Argumentum 267. Fœminæ titulo Inſtitutionis in aliqua re honoratæ an legitimæ capaces reddantur, & an portio, quam Statutum illis aufert, hæreditatem Parentum impinguet? quid de hærede deficiente ſolutionem Dotis an fructus ſuos interea facere poſſit, & an non etiam ſine interpellatione ad ſolutionem teneatur; Plura deindè de cenſu vitalitio, & an fructus in legitimam ſint imputandi, examinantur.

R.P.D Priolo.

Romana Viæ ad Aquam Sanctam.

Veneris 28. Ianuarij 1661.

Argumentum 268. Attentatio vigore reſeruationis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate in defectum non adimplementi, non denegatur, & quo caſu cenſeatur ab ea receſſum.

R.P.D.Priolo.

Romana Separationis Thori.

Veneris 28. Ianuarij 1661.

Argumentum 270. Sæuitia viri, quando non eſt magna, non eſt ſufficiens ad Thori ſeparationem, ſed vxori ſuccurritur per cautionem de bene tractando.

R.P.D.Priolo.

Arim. ven. Fructuum.

Lunæ 31. Ianuarij 1651.

Argumentum 271. Statutum loci vſumfructum bonorum dotalium, & extradotalium viro indiſtinctè adiudicans, etiam vxore diſſentiente locum habet; Vir an ex fructibus perceptis cenſus extinguere teneatur? & quid ad extinctionem cenſus neceſſariò requiratur? Bona pro ſupradote fuiſſe aſſignata vndè conuincatur, & an de illis tanquam de ipſa dote ſit iudicandum? Reliqua vide in ſummario.

Reuerendiſſ P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

Argumentum 272. Renunciatione cum iuramento, & alijs clauſulis facta ſucceſſio ad renunciantem reuerti non poteſt fruſtràque applicatur læſio renunciantis pingui hæreditati ob exiguam dotem, cum læſio in ordine ad dotem non reſpectu bonorum renunciatorum conſideretur: cæteræ obiectiones ad fauorem renunciantis adductæ eodem modo deſtruuntur.

R.P.D.Beuilaqua.

Lucana Iuriſpatronatus.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

Argumentum 273. De Iurepatronatus hæreditario, quod dum in ſtirpes tranſit fœminas etiam, earumque hæredes admittit, & præſentatum à maiori parte ſtipitis tanquam à toto ſtipite præſentatum includit. Nominatio fœminis vacationem ignorantibus facta non præiudicat, cum ab ea poſt habitam notitiam fuerit reclamatum; & an præſentatio à ſolis deſcendentibus alterius ſtipitis emanata ad earum excluſionem Iuſpatronatus in maſculis conſolidet?

R.P.D.Taia.

Romana Lucr. Dotalis.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

Argumentum 274. In hærede quid requiritur, vt hæreditatem adijſſe dicatur, & quid de Procuratore à muliere hærede conſtituto? quid de adita à Procuratore hæreditate forma mandati non ſeruata, & an aditio ſtatim quod quis mandat de adeundo regulariter inducatur?

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Teſtamenti.

Veneris 4. Februarij 1661.

Argumentum 275. Solemnitates Iuris ciuilis ad validitatem Teſtamenti requiri, nec ſuſtineri diſpoſitionem inter liberos, aut ad piam cauſam voluntate Teſtatoris non probata; plura deindè de diſpoſitione imperfecta, recognitione Teſtamenti, approbatione ſolutionis legati, productione Inſtrumenti ratihabitione tacita, & alijs ſimilibus examinantur.

R.P.D.Priolo.

Romana Vſusfructus.

Veneris 4. Februarij 1661.

Argumentum 276. Renuncianti ad Iura renunciata non datur regreſſus adimpleta conditione ſub qua renunciatio facta fuit, maximè quando contractus vtilis fuerit renuncianti, & læſio non interuenerit. Pauca deindè de legato animo compenſandi facto, quod ab hærede impugnari non poteſt, quin legatum cum vſufructu compenſare teneatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Bononien. Fideicommiſſi de Maluetijs.

Veneris 4. Februarij 1661.

Argumentum 277. Immiſſio, iuſtificatis omnibus requiſitis fideicommiſſario eſt concedenda, nec ei obſtant detractiones ex cauſa legitimæ, & Trebellianicæ oppoſitæ, quarum hæc tanquam non debita fruſtrà allegatur, altera verò ſtante certa quantitate immiſſionem pro indiuiſo non impedit: Impenſæ funeris, & dotes quæ deindè pro retardanda immiſſione adducuntur pari ratione refutantur.

R.P.D Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 7. Februarij 1661.

Argumentum 278. Legitimatione perſonarum cum fideicommiſſo purificato probata, fruſtrà vox domus controuertitur, dum illa domus domicilij dicitur, in qua Teſtator ordinariè, non autem ex accidenti habitabat: Plura deindè de legato in codicillis relicto, an ſub fideicommiſſo comprehendatur, de Inuentario bonorum, de confinibus ad probandam identitatem prædij, & alijs adducuntur.

R.P.D.Priolo.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis.

Lunæ 7. Februarij 1661.

Argumentum 279. Diſpoſitio bonorum ſub verbis conditionalibus facta, deficiente conditione extinguitur, & pro non facta habetur; Subſtitutionem proximiorum limitatam fuiſſe quomodo probetur? Fideicommiſſum pro conſeruanda familia inſtitutum ad fauorem proximiorum in vtroque caſu ſuperuiuentiæ, & mortis non eſſe interpretandum, cum in fideicommiſſis nudum factum, non ratio cur ita diſpoſuerit Teſtator, inſpiciatur.

R.P.D.

Index Argumentorum.

R. P. D. Bourlemont.
Rauennaten. Donationis.
Lunæ 7. Februarij 1661.

Argumentum 280. Donatio in acceptatione donatarij cõſiſtens oneroſa dici non poteſt, adeòque ſemel acceptata. Ius irreuocabile alijs condonatarijs acquirit, nec in eorum præiudicium, ſed ad retrodonationem primus donatarius deuenire poteſt; & in dubio retrodonatio Patris ad Ius in filijs radicatum extendi non debet, cum vnius contrauentio alijs ſubſtitutis poſſe nocere non cenſeatur.

R. P. D. Leone Veroſpio.
Romana Fideicommiſſi de Pandinis:
Lunæ 7 Februarij 1661.

Argumentum 281. Subſtitutio compendioſa, quandonam in vulgarem reſoluitur. & quinam vulgaris ſubſtitutionis effectus; Hæreditatem inter nepotes ex proprio Iure ad ſucceſſionem aſpirantes in capita eſſe diuidendam. & quid dicendum eſſet, ſi cum Amita, aut Patruo concurrerent.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Romana Caſtri Orciani.
Lunæ 7 Februarij 1661.

Argumentum 282 Læſione ceſſante, reſtitutio in integrum non datur, ſed ſententia in rem iudicatam tranſit; Deindè quòd Dominus directus agens ad deuolutionem bonorum, vt obtineat dominium, illorum identitatem plenè, & concludenter probare tenecatur.

R. P. D. Taia.
Bononien. Prælegati.
Veneris 11. Februarij 1661.

Argumentum 283. Legatum omnium rerum, quæ in domibus ſunt, nec ad venalia, nec ad ea, quæ caſu ibi inueniuntur extenditur. Verbum *Omnia.* vti & *Textus l. general. §. vxori ff. de vſufr. legat.* nitidè, & prolixè examinantur. Dictio *Dilectiſſima vxoris.* Ius prælegati non mutat, nec ab eo vti delibatione hæreditatis ad eiuſdem exinanitionem contrà mentem Teſtatoris deueniri non poteſt.

R. P. D. Priolo.
Bononien. Fideicommiſſi.
Veneri. 11. Februarij 1661.

Argumentum 284. De fideicommiſſo reciproco ex tribus requiſitis neceſſarijs probato; quorum primum in vocatione omnium. ſecundū, & tertium in ſubſtitutione vltimò morienti. & in tota hæreditate facta cõſiſtunt. Idem etiam ex ratione conſeruandæ agnationis, ſubſtitutione loci pij, verbis Inſtituentis, & alijs coniecturis elicitur; deindè quænam ad probationem filiationis, & Identitatem rei fideicommiſſo ſubiectæ requiruntur, oſtenditur.

R. P. D. Beuilaqua.
Bononien. Mercium.
Veneris 11. Februarij 1661.

Argumentum 285. De venditione mercium cum clauſula reſeruationis dominij, donec fuerit venditori ſatisfactus, hic agitur, & quid operatur in concurſu aliorum creditorum, & alia ad materiam.

R. P. D. Beuilaqua.
Bononien. Pecuniaria.
Lunæ 14. Februarij 1661.

Argumentum 286. Condemnatio ad ſoluendum debitum extinctum niſi iniuſtè fieri non poteſt. Confeſſio Tutoris, an & in quo caſu pupillis præiudicet quid de vrgentibus coniecturis ſolutionem debiti inadentibus ſtatuendum? Quid de exceptionibus contra Teſtes, & recognitione ſcripturarum, quando ſolutio ex Inſtrumento publico finalis quietantiæ apparet perbellè, & nitidè diſcutitur.

Reuerendiſſ. P. D Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Romana Redditionis Rationis.
Veneris 18. Februarij 1661.

Argumentum 287. Auditor Cameræ, manu Regia, & ſola veritate inſpecta procedit inter Mercatores. Stylus inter Mercatores attendendus eſt, ſed aduerti debet, quod ſtylus particularis alicuius Mercatoris præferri debet ſtylo generali Mercatorum.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Romana Salniani.
Veneris 18. Februarij 1661.

Argumentum 288. Obligatio iuſſè Carcerati valet, ſecus quando iniuſte detinetur; crimen Stellionatus ratione doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitum iam ſolutum pœnæ Iudicis arbitrio ſtatuendæ ſubiacet; Obligatio conditionalis an dolum in obligante tollat? Plura deindè de moratorio, & illius exequutione, de melioramentis mala fide factis, eorum natura, æſtimatione, & ad finem vſque examinantur.

R. P. D. Beuilaqua.
Bononien. Prædij.
Veneris 18. Februarij 1661.

Argumentum 289. Declaratio Licitatoris emiſſe ſe pro creditoribus, & cum eorum pecunijs, cum ſit iurata, & pluribus circumſtantijs fulcita, ad probandam rem, quæ niſi occultè fieri non ſolet, ſufficiens æſtimatur. Secundus Creditor emptione per interpoſitam perſonam facta ad Ius offerendi admittitur. Deliberatio ſimulatè facta vndè cognoſcitur, & in quibus caſibus pro nulla habetur & an venditio non ſeruata forma Iuris poſſeſſorem à Iure offerendi ſecurum reddat?

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Romana Commenda.
Lunæ 21. Februarij 1661.

Argumentum 290. Filius tanquam incapax Commendæ à Patre ipſo erectæ ob defectum ætatis à ſucceſſione non eſt excludendus. cum voluntas fundatoris in hoc caſu ſtabilimentis Religionis præualere debeat, Gratia Pontificis ſubreptitiè obtenta patruo non ſuffragatur, nec filio. Diſpenſatio in tempore non petita præiudicat, cum eidem tanquam pupillo ſemper, & in omni caſu reſtitutio in integrum competat.

R. P. D. Leone Veroſpio.
Bononien. Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum.
Lunæ 21. Februarij 1661.

Argumentum 291. Conductor in Adminiſtratorem electus cum niſi ad reddendam rationem non teneatur. mandatum contrà ipſum non eſt relaxandum, donec quantitas adminiſtrationis tempore exacta detegatur: nec proteſtatio ad maiorem cautelam adhibita receſſum ab adminiſtratione inducit quin potius exceptio non implementi locatorem a conſequutione penſionum repellit. donec reſtauratio damni conductoris ſubſequatur.

R. P. D. Bourlemont.
Elnenſis Parochialis.
Lunæ 9. Martij 1661.

Argumentum 292. Poſſeſſio anterior poſſeſſioni in vim prouiſionis Apoſtolicæ adeptæ præfertur, quando eadem clandeſtina & turbatiua præſumitur, nec exequutor non citato poſſeſſore eum poſſeſſione priuare cenſetur: deindè. an ſtante reſeruatione Decretum irritans habente poſſeſſio anterior inefficax dici mereatur, diſcutitur.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.
Terracinen. Fideicommiſſi de Pileratis.
Lunæ 14. Martij 1661.

Argumentum 293. Fideicommiſſario non conceditur immiſſio ſuper bonis fideicommiſſarijs, niſi probato, quod illa extabant tempore mortis fideicommittentis. & qualiter id per Teſtes probetur. Poſſeſſio an præſumatur continuata. & an poſſeſſio iure familiaritatis ad hanc ſuffragetur.

R. P. D Beuilaqua.
Fulginaten. fideicommiſſi.
Lunæ 14. Martij 1661.

Argumentum 294. Inſtrumentum publicum an ſtatum hæreditatis probet, & an ex inſtrumento niſi ſimplicem, & genericam aſſertionem non continente ad liquidationem hæreditatis inferri valeat? plura deinde de adita hæreditate abſque Inuentario, & retentione hæredi pro credito liquido competenti examinantur.

R. P. D. Beuilaqua.
Narnien. fideicommiſſi.
Lunæ 14. Martij 1661.

Argumentum 295. Ægidianæ, vt ſit locus, quid nam requiratur Tranſmiſſio ceſſat, quando conſtat de contraria mente Teſtatoris, & alia circa diuerſas ſubſtitutiones. Tranſmiſſibile, quod nõ eſt. id ſit ex voluntate Teſtatoris.

R. P. D. Leone Veroſpio.
Romana, ſeu Vercellen. fideicommiſſi.
Lunæ 14. Martij 1661.

Argumentum 296. Legatum factum perſonæ cuius nomen, & cognomen à pluribus defertur debetur ei quem Teſtator amicitia, vel amore proſequebatur, id præſertim ſuadentibus coniecturis, & probationibus extrinſecis.

R. P. D Bourlemont.
Comen. Pecuniaria.
Lunæ 14. Martij 1661.

Argumentum 297. Pecunia à defuncto inueſtita in emptione

conſenſus nulliter celebrata, ex quo non adhibuit ſolemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ, & communitatum neceſſarias, nec vtilitatem Eccleſiæ requiſitæ ſine qua alienatio fieri non debet, proſpexit, hæredes ad reſarciendum damnum ex ipſius culpa, & negligentia emergentem haud immeritò tenentur.

R.P.D.Bourlemont.

Romana prætenſe Donationis.

Veneris 18.Martij 1661.

Argumentum 298. Donatio acceptatum inſinuationis poſitiuè, & realiter reuocata Donatarius Ius non acquirit. Intimatio mutationis voluntatis, an & in quibus caſibus Procuratori ad inſinuandum conſtituto non ſit neceſſaria; Retrodonatio an deficientibus ſolemnitatibus nulla cenſeatur? Dolus quando eſt cauſa immediata acquiſitionis, in quantum operatur; Aliqua deindè de exceptionibus cõtra defectuoſum Teſtiũ examen adducuntur.

R.P.D.Taia.

Ferrarien. Penſionis.

Veneris 18 Martij 1661.

Argumentum 299 Conſtitutio Vrbana de Penſionibus translatis, an quodlibet Indultum in genere comprehendat? Translatio an differat à caſſatione, & noua reſeruatione. & an conſenſus a Titulari in translatione præſtitus penſionis validitatem inducat.

R.P.D.Emerix.

Romana Matrimonij.

Veneris 18 Martij 1661.

Argumentum 300. Vxor an Virum ſequi teneatur, & an pactum de non recedendo ab Vrbe, ipſam ab obligatione comitandi immunem reddat? Pactum ſpeciem ſeruitutis continens, vt ſuſtineatur, ab idoneis Teſtibus eſt probandum. Cauſa mutandi ſuperueniens à Iudice eſt regulanda, & an legitima dicatur, quando non eſt inhoneſta?

R.P.D.Emerix.

Bononien. Legitimæ.

Veneris 18.Martij 1661.

Argumentum 301. Legitima inuito filio non poteſt in pecunia, ſed debet in corpore hæreditario ſolui, & vna cum fructibus a die obitus debetur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Legati.

Mercurij 23.Martij 1661.

Argumentum 302. A Regula de legato aliquibus de familia relicto, quod ſcilicet primis admiſſis expiret, in quibus caſibus receditur, pulchrè demonſtratur. Teſtator de omnibus redditibus ad fauoré pauperum diſponens, legatum pauperibus familiæ ſuæ relictum perpetuum voluiſſe præſumitur maximè ſtante diſpoſitione per verba obliqua, quæ ad omnes Deſcendentes in infinitum tranſit.

R.P.D.Taia.

Firmana Fideicommiſſi.

Mercurij. 23.Martij 1661.

Argumentum 303. Patre tanquã Adminiſtratore poſt mortem vxoris dotem recipiente, filius illam recuperando ex remedio, *Auth.res quæ*, Iuuari non poteſt. Pater an ob tranſitum ad ſecundas nuptias lucrum dotale amittat? Verbum *Lucrum*, examinatur. Statuta ad litteram ſunt intelligenda. Dos ex bonis liberis non fideicommiſſarijs reſtituitur, & hæreditas ſub erroneo ſuppoſito adita validè reputatur.

R.P.D.Taia.

Firmana fideicommiſſi.

Mercurij 23.Martij 1661.

Argumentum 304. Alienatio fideicõmiſſi particularis præuia licentia Apoſtolica facta, cum eadem obreptitiè, & ſubreptitiè extorta, nec forma eiuſdem ſeruata fuerit, non ſuſtinetur. Conſentiens alienationi bonorum liberorum. Ius quoad dotem in bonis fideicommiſſarijs totaliter amittit, & vbi bona libera adſunt Dos ſuper fideicommiſſo particulari non conſtituitur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Perusina Cenſuum.

Mercurij 23.Martij 1661.

Argumentum 305. Fideiuſſor indemnis eſt ſeruandus. Fideiuſſor cedẽdo hæredibus cenſus, cenſuum onera ſubire non tenetur, maximè conceſſione eorum ad hunc effectum in Inſtrumento compromiſſi ſtante. Contractus compromiſſi an ex defectu ſolemnitatum impugnari debeat; & an hæredes pro legatis, & alijs impenſis Creditores hæreditatis euadere dicantur?

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Farfen. Bonorum.

Mercurij 23.Martij 1661.

Argumentum 306. Inueſtitura ſtatibus proximioribus quibus eadem iuxtà legis æquitatem competit, extraneo, & remotiori fieri non debet. Tempus renouationis cum à die ſcientiæ deuolutionis incipiat, talis ſcientia ſpecificè cum omnibus ſuis qualitatibus ab allegante eſt probanda. Relocatio ob moram in ſoluendo ſtante legitima cauſa alijs fieri nõ poteſt, &c. *Plura vide in Summario.*

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Beneficiorum.

Lunæ 28.Martij 1661.

Argumentum 307. Vnio Beneficiorum in quibus caſibus ab Ordinarijs fieri poſſit; vnio vigore Indulti Apoſtolici non obſeruatis requiſitis non ſuſtinetur, nec per Iudicis ſententiam cum ipſo iure ſit nulla, annullanda venit. Titulus vnionis cum poſſeſſione tanquam nullus, & inualidus immiſſionem gratioſè ſubrogato impedire non poteſt. Regula de annali in quantũ operatur, & an ceſſante reſeruatione Beneficiorum detur ſubrogatio?

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Pecuniaria.

Veneris 1.Aprilis 1661.

Argumentum 308. Subſcribens in albo an ſcripturam non viſam approbare teneatur, dum conſenſus deficit ſine quo obligatio non ſuſtinetur: Deindè quid de notulis ſimplicibus, & pro memoria ſcribentis factis de confeſſione qualificata, & de contractibus à proximè decoctore geſtis iudicandum ſit, perbellè oſtenditur.

R.P.D Beuilaqua.

Imolen. Succeſſionis.

Veneris 1.Aprilis 1661.

Argumentum 309. Excluſus à ſucceſſione ad illam, vti talis aſpirare non poteſt, Teſtatorem de perpetua excluſione locutum fuiſſe, vndè iuſtificatur; Relatiuũ n. *vt ſupra*, quomodo intelligendum. Prædilectio Teſtatoris, primogenito excluſo ad effectum ſuccedendi non ſuffragatur, maximè cum aliundè de facultatibus benè fuerit prouiſus.

R.P.D.Priolo.

Placentina Bonorum.

Veneris 1.Aprilis 1661.

Argumentum 310. Identitas bonorum Primogenituræ ſubiectorum, quomodo probatur. Renunciatio primogenituræ in facto non ſubſiſtit, cum eadem ad certa bona reſtricta ad alia extendi non debeat. Confinia, quando concordant diuerſitas circa numerum identitatem non inficit. Exceſſus in executione ab allegante concludenter eſt probandus. Clauſula, *Sine præiudicio*, & clauſula. *Cum facultate manutenendi quem de Iure*, in quantum operantur, &c.

R.P.D.Bourlemont.

Romana Pecuniaria.

Veneris 1.Aprilis 1661.

Argumentum 311. Illi rectè ſoluitur cum quo contractum fuit, licet actio ex ſimili contractu alij quæratur, nec pacta limitata in præiudicium ſoluentis ſunt interpretanda, cum in eo ſenſu, qui rationabilis eſt, & veriſimilis ſemper intelligi debeant, ne ſolutio ſemel iuxtà promiſſum facta, bis, quod iniuſtum eſt, fieri permittatur.

R.P.D.Priolo.

Auenionen. Tranſactionis.

Lunæ 4.Aprilis 1661.

Argumentum 312. Matrimonium inter aliquos fuiſſe contractum qualiter benè poſſit probari, & an ſuper hoc certa verborum formula ſit præſcripta. De matrimonio principaliter probando, quando agitur, probationes debent eſſe concludentes, ſecus verò, ſi incidenter eſſet iuſtificandum.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Nouarien. Diuiſionis Parochialium.

Lunæ 4.Aprilis 1661.

Argumentum 313. Parochialium in cõmuni exercitarum diuiſio ab Epiſcopo præſcriptum Sac. Concil. Trident., quando, & quomodo fieri debeat.

R.P.D.Bourlemont.

Tiburtina Donationis.

Lunæ 4.Aprilis 1661.

Argumentum 314. Donatio à muliere facta abſque interuentu proximiorum an ſuſtineri poſſit? An priuilegium dotis, & piæ cauſæ donantem à ſolemnitatibus ſtatuti requiſitis eximat? & an etiam alijs cauſis præter matrimonij, & paupertatis concurrentibus valida cenſeatur?

Index Argumentorum.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Tridentina Altaris.

Veneris 29. Aprilis 1661.

Argumentum 315. Beneficium, quando litigioſum dicatur Inhibitio in quantum operatur. Litem initam verum in poſſeſſorio an in petitorio pendeat vndè dignoſcitur. Innouatio an attentata inducat, & an per deficientiam præſentatorum lis extincta dicatur?

R. P. D. Beuilaqua.

Bononien. Legati, & Legitimæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

Argumentum 316. Legitimæ ſupplementum cum petatur ex diſpoſitione legis, & contrà Teſtatoris voluntatem, an ſit petendum actione perſonali, vel hypothecaria, hic plenè dilucidatur.

R. P. D. Beuilaqua.

Vrgen. Præceptoriæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

Argumentum 317. Poſſeſſione actuali probata, mandatum de manutenendo prouiſo Apoſtolico non eſt denegandum; citatio principalis non eſt neceſſaria, citato Procuratore generaliter conſtituto, cuius proteſtatio in contrarium non admittitur; Cum ſemel acceptans mandatum poſtea Procuratorem feciſſe negare non poſſit.

R. P. D. Cerro Decano poſtea S. R. E. Cardinali.

Florentina Oratorij.

Lunæ 2. Maij 1661.

Argumentum 318. Filiatio an ex ſolo matrimonio probetur, & an ſtante matrimonio filius ex adultero natus cenſeri debeat? Teſtes in re occulta, & antiqua deponentes quales eſſe debeant? An de auditu, & publica voce, & fama ſufficiant? Coniecturæ vrgentes filiationem etiam concludunt; qua plenè iuſtificata, in Patronatu, de quo agitur, ſtante legitimatione ſucceſſionem ex priuilegio Authorum competere, dubitari non poteſt.

R. P. D. Cerro Decano poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Vineæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

Argumentum 319. Emphyteuſis Eccleſiaſtica, cum de ſui natura non ſit tranſitoria ad hæredes extraneos, ideòque fruſtratoriæ ſunt clauſulæ, in perpetuum, Ad ſuos ties habendum, &c. & alia plura de quibus hic in deciſione.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Pecuniaria.

Lunæ 2. Maij 1661.

Argumentum 320 Hæreditas vti lucrum, ita damnum ex negotio prouenìens ſubſentire debet. Verba per modum deſiderij, & conſilij expreſſa quomodo intelligenda. Æs alienum ex cauſa negotij per ordinationem Patris contractum, non obſtante fideicommiſſo, aut prohibitione alienationis de bonis fideicommittentis eſt perſoluendum; & filius nomine proprio negotiando dum perſonam ſocij repræſentat, à Creditoribus ad ſolutionem compellitur, cum etiam in ſolidum teneatur.

R. P. D. Priolo.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 3. Maij 1661.

Argumentum 321. Mulier hæres purè inſtituta ob non contractum matrimonium cum Pronepote Teſtatoris a commodo ſuæ portionis non cadit, cum in pœnalibus dolo aut proteruia non interueniente pœna niſi ſit explicita, & literalis nunquam ſit inducenda, & libertas Matrimonij tanquam fauorem publicum reſpiciens ſemper amplectenda cenſeatur.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Gerunden. Parochialis.

Mercurij 4 Maij 1661.

Argumentum 322. Subrogatio gratioſa licet quoad viâ executiuam vulnerata fuerit, ſubrogato tamen vulnus non infligit. Poſſeſſor cum titulo non eiuſdem ſpeciei an ſit legitimus Contradictor, & an pro coercenda executione ſubrogationis gratioſæ tali titulo frui poſſit? Grata quomodo iuſtificetur, & an concurſus à Iudice patatino bona fide geſtus ſuſtineri debeat.

R. P. D. Beuilaqua.

Reatina Beneficij.

Veneris 13. Maij 1661.

Argumentum 323. Poſſeſſio quadragenaria iuncta fama, & adminiculis Iuſpatronatus optimè probat. Iuſpatronatum quando eſt mixtum, prouiſio Apoſtolica abſque derogatione non ſuſtinetur. Derogatio an ſit neceſſaria, quando Iuſpatronatus pro maiori parte ad Clericos ſpectat, & an in hoc caſu tanquam Eccleſiaſticum in præiudicium Laicorum ſub regulis reſeruatorijs cedat?

R. P. D. Bourlemont.

Bononien. Cenſus.

Lunæ 23. Maij 1661.

Argumentum 324. Fideiuſſor recepta pecunia principalis debitor efficitur, eiuſque hæredes ad reſtitutionem, & indemnitatem tenentur; fruſtràque obijcitur ſuſpicio fraudis circa aſportationem, & aperitionem capſarum, dum debitum pluries à fideiuſſore agnitum fuiſſe, ex tota facti ſerie euidenter reſultat.

R. P. D. Priolo.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 23. Maij 1661.

Argumentum 325. Filius à Principe conditionaliter legitimatus vti in bonis ad excluſionem filiarum ſubſtitutarum non ſuccedit, ita nec ad ſolutionem cenſus ſuper bonis impoſiti tenetur; fruſtràque applicantur factæ ſolutiones, dum illæ vti erroneæ in Iudicio petitorio ſoluentibus non præiudicant.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Firmana Domus, ſeu fideicommiſſi.

Lunæ 23. Maij 1661.

Argumentum 326. Penſiones à die litis conteſtatæ ad rationem quinque pro centenario eſſe liquidandas; Fruſtra applicari domum voce præconis venditam emptorem à penſionibus eximere, cum ſubhaſtatio vti nulla, & inualida dominium in emptorem non transferat; neque admitti depoſitum apud conſanguineum factum, cum illud ſine Iudicis decreto, & partis citatione emptorum deponenti non ſuffragetur.

R. P. D. Emerix.

Romana Saluiani.

Lunæ 23. Maij 1661.

Argumentum 327. Solutio integri pretij non ſuſtinetur, quando ex partitis ſolutis contrarium deprehenditur. Soluens primo venientibus contrà expreſſam formam in venditione præſcriptam in præiudicium anteriorum, ab iiſdem rectè moleſtatur, & ſoluenti, contrà venditorem regreſſus non datur, ceſſatque vexatio hæredis, quæ fruſtrà in ſimili caſu applicatur.

R. P. D. Priolo.

Romana Separationis Thori.

Veneris 27. Maij 1661.

Argumentum 328. Odium implacabile inter virũ, & vxorem inſurgit in querelatione criminali ſuper adulterio, & tribuit cauſam ſeparationi Thori.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Mediolanen. Penſionis.

Lunæ 30. Maij 1661.

Argumentum 329. Penſione diſtributionum quotidianarum naturam ſortita, termini per Capitulum exacti ſolis antiquis Beneficiatis ſunt reſtituendi, qui has diſtributionum ſpecies vti premium ſeruitutis, vel elargiri, vel ad hæredes tranſmittere poſſunt; Beneficiatis autem modernis ob nullum Eccleſiæ præſtitum ſeruitium deferri nullatenus debeat.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Viterbien. Tranſactionis.

Veneris 3. Iunij 1661.

Argumentum 330. Conuentionem fructuum reſpectu bonorũ ſtabilium iuxtà taxam a lege præſcriptam permitti, maximè quando omnem in Inſtrumento, tranſactionis vſurariam prauitatem abfuiſſe ad oculum demonſtratur.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Hæreditatis.

Veneris 3. Iunij 1661.

Argumentum 331. Teſtamentum primum non dicitur reuocatum niſi de alia diſpoſitione valida, & perfecta doceatur: Teſtes ad effectum probandi reuocationem primi Teſtamenti quales eſſe debeant, & an vrgente neceſſitate Teſtamentum minus ſolemne valeat, Teſtiumque minor numerus ſufficiat.

R. P. D. Bourlemont.

Romana Fideicommiſſi de Mattheis.

Veneris 3. Iunij 1661.

Argumentum 332. Solutio imaginaria à lege in bonum finem inducta, dominium tanquam incerta non transfert, translatum autem hæres recepto in pecunia credito retinere tenetur, Hæres an irrequiſito Iudice poſſit ſibi pro credito bona hæreditaria appropriare, & dotes ex quibus bonis ſint ſoluendæ.

R. P. D.

Index Argumentorum.

R.P.D Taia.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Super Manutentione.

Argumentum 333. Ordinarius in ſua Iuriſdictione eſt manutenendus. Poſſeſſio ſtante ſuper iuriſdictione lite non eſt manutenibilis. Poſſeſſio, vt iuſtificata dicatur, quid requiritur, & ad quid teneatur, qui poſſeſſionem ſe in ſpiritualibus contra Superiorem acquiſiuiſſe prætendit.

R.P.D. Taia.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Super bono Iure.

Argumentum 334. Situatio intra limites Diœceſis Epiſcopi pluribus, & euidentiſſimis rationibus probatur. Productiones an, & quando non dicantur eſſe in forma probanti? Dominus temporalis, vt iuriſdictionem ſpiritualem obtinere dicatur, quidnam requiritur; Immemorabilis, vt ſuſtineatur qualis eſſe debeat; & an ad probandum Iuriſdictionem, præſcriptio quadragenaria cum titulo putatiuo ſufficiat?

R.P.D. Bourlemont.

Romana Pecuniaria.

Veneris 10. Iunij 1661.

Argumentum 335. Apocæ veritas quomodo probatur; Apoca Teſtatoris manu ſubſcripta in concurſu ſemper eſt præferenda; Fraus omnis, circa Apocam ex deficientia cautæ fraudandi tollitur, ſeu ſi aliquæ pro conuincenda fraude adducuntur præſumptiones, & coniecturæ, vbi opus eſt probationibus falſitatem per neceſſe concludentibus.

R.P.D. Beuilaqua.

Romana Dotis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Argumentum 336. Impoſſibilitate ſoluendi Canonem, & ſumma Emphyteutæ paupertate ad oculum demonſtrata, Rota æquitatem, quæ in cauſa minus trantionabili præ oculis habetur, Emphyteutam à caducitatis pœna excuſare conſueuit.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Concurſus Creditorum.

Veneris 10 Iunij 1661.

Argumentum 337. Officia vacabilia Romanæ Curiæ licèt ratione dominij, & tituli, ſub hypotheca Creditorum non cadant; facta tamen venditione, & reſignatione eorum pretium inter creditores hypothecarios ſecundum vniuſcuiuſque anterioritatem diſtribuitur, nec creditoris ſocietatis in præiudicium aliorum prælatiu competit.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Camerinen. Redditionis Rationis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Argumentum 338. Contra tertium poſſeſſorem non proceditur executiuè, nec datur iuramentum in litem, quod exigit dolum ex parte eius contra quem iuratur, & difficultatem probationis ex parte actoris, & quod à Iudice certa ſumma iuranda taxetur; In Tutore autem ſufficit lata, ſeu leuis culpa, & regulatur ex perſonarum qualitate, & iuribus productis.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Dotis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Argumentum 339. Exequutio in quibus caſibus exceſſiua dicatur; niſi in bonis debitoris facta non ſuſtinetur. Exequutio an ſtante nullitate prioris exequutionis per viam ſubhaſtationis vlterius fieri poſſit, & quid requiritur, vt adiudicationi locus ſiat.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana Locationis.

Veneris 10. Iunij 1661.

Argumentum 340. Actio Conductoribus debita in quo caſu extincta cenſetur. Mora in debitore non conſtituitur, quando culpa penes Creditorem exiſtit. Solutio à Conductoribus facta, cui rei in dubio eſt adſcribenda. Compenſatio pro cócurrenti rata occaſione locationis, an ad cambium ſit referenda? Nouatio an ex contractibus inducta cenſeatur, & an pro recambijs fructus debeantur, &c.

Reuerendiſſ P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Hæreditatis.

Lunæ 13. Iunij 1660.

Argumentum 341. Teſtamentũ Aui Nepote præterito non ſuſtinetur; Verba ſtatuti *deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus*, quomodo intelligenda; Imputatio dotis maternæ in legitimam an nullitatem Teſtamenti efficeret, & nepotem non fuiſſe præteritum inducat, & clauſula Codicillaris Teſtamentum à vitio præteritionis ſaluare dicatur?

R.P.D. Leone Veroſpio.

Peruſina Reintegrationis.

Lunæ 13. Iunij 1661.

Argumentum 342. Separatio bonorum debitoris à bonis hæredis, an, & quando à creditoribus impediri non poſſit. Creditor pro bonis hypothecatis alia bona poſſidens, nullas moleſtias patiendo variare non poteſt. Obligatio cum clauſula, *in ſolidum*, in quantum operatur; & an hæres abſque beneficio Inuentarij, de omnibus ſibi ſatisfeciſſe credatur.

R.P.D Taia.

Hiſpalen. Decimarum.

Lunæ 13. Iunij 1661.

Argumentum 343. In dubio de Decimis vtrùm Eccleſiæ ſint ſoluendæ, cóſuetudini ſtandum eſt, & qualis ad hunc effectum conſuetudo attendatur; Decimæ an Clericis à Clericis ſint ſoluendæ, *ex cap. 2. de Decimis*, difficulter eruitur, cum textus generalis minus ſit communis opinio.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Mercurij 15. Iunij 1661.

Argumentum 344. Præſentatus habens qualitates in fundatione requiſitas præferendus eſt alteri illas non habenti, vel habilitato per diſpenſationem, nec præſentantes variare poſſunt poſt ius alteri quæſitum.

R.P.D. Taia.

Valuen. Præeminentiarum.

Mercurij 15. Iunij 1661.

Argumentum 345. Epiſcopus, quando duas in ſua Diœceſi habet Cathedrales, vel per ſe, vel Vicarium reſidendo in vna alterius factum explere cenſetur; deindè pauca de concordijs ad veramque reconciliandam in gradibus præeminentiæ facti adducuntur.

R P.D. Bourlemont.

Murana Congruæ.

Mercurij 15. Iunij 1661.

Argumentum 346. Congruæ aſſignatio, quæ dicitur ſufficiens, & Rector ſuper eam tranſigendo, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Bononien. Separationis Bonorum.

Mercurij 15. Iunij 1661.

Argumentum 347. Donatio à Patre Filio ſub onere fideicommiſſi facta non comprehendit legitimam, niſi de expreſſa voluntate, & renunciatione filij, & alia ad materiam.

R.P.D. Beuilaqua.

Romana Dotis.

Lunæ 20. Iunij 1661.

Argumentum. 348. Dos an, & quando etiam à tertio poſſeſſore rectè repeti dicatur? Reſtitutio dotis in quibus caſibus durante matrimonio permittitur; & an aſſignatio ob non ſequutum matrimonium tanquàm illius cauſam finalem inefficax cenſeri mereatur.

R.P.D. Bourlemont.

Romana Saluiani.

Lunæ 20. Iunij 1661.

Argumentum 349. Probatis extremis immiſſio in Saluiano non denegatur, nec retardatur per exceptiones turbidas.

R.P.D. Priolo.

Eſina Saluiani.

Lunæ 20. Iunij 1661.

Argumentum 350. Actio pro reintegratione fideicommiſſi ceſſat, quando alienatio facta fuit ex cauſa dotis ex remedio, *Auth. res quæ, C. commun. de legat.*, cuius ſubſidium probandum eſt per agentem ad dotem, vel dotatione ſequuta probandum eſt ab immiſſionem petente.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana, ſeu Panormitana Pecuniaria.

Lunæ 20. Iunij 1661.

Argumentum 351. Fideiuſſor ſummam penſionis, pro qua adſtrictus fuit erogare tenetur, nec ſub prætextu obligationis qualificatæ Procurator, quem indemnem ſeruare promiſit eſt moleſtandus, eique ſubſequutum depoſitum Procuratoris non ſuffragatur, cum idem nullo præcedente Iudicis mitu liberationem vnius, aut alterius non inducat.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Aueniomen: Fideicommiſſi.

Lunæ 20.Iunij 1661.

Argumentum 352. Teſtamentum inualidum eſſe aſſerens, ex eo, quia prætenditur Teſtatorem nõ fuiſſe ſanæ mentis, ex quibus benè tollatur talis prætenſio, & multa deducuntur ad effectum probandi Teſtatorem fuiſſe ſanæ mentis, & ex quibus coniecturis id bene roboretur, & maximè cum præſumptio iuris ſtet pro ſanitate mentis, & eo fortiùs, dum Teſtamentum eſt benè ordinatum.

R.P.D.Priolo.

Fulginaten, Bonorum.

Lunæ 20,Iunij 1661.

Argumentum 353. Renunciatio à filia minoris ætatis facta ſtante errore, & enormiſſima læſione ſuſtineri non poteſt. Renunciatio læſionis etiam in magno, & maximo exceſſu in quantum operatur. Læſio quando non iuſtificatur, an renunciatio poſt acceptatam dotem congruam adhibitis ſolemnitatibus requiſitis ex defectu ætatis valeat impugnari?

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana ſcutorum triginta millium.

Lunæ 20.Iunij 1661.

Argumentum 354. Facultas ſtante re integra à concedente limitari poteſt, an contractui donationis irreuocabili inhæreat; Donationem inter viuos non eſſe reuocabilem quomodo intelligendum; Facultas per viam legati facti naturam eiuſdem reuocabilem non mutat, & in dubio de intentione donantis, ad declarationem re integra, & congruo tempore ab eo factam ſemper eſt recurrendum.

R.P.D.Taia.

Romana Hæreditatis de Lamenijs.

Lunæ 20.Iunij 1661:

Argumentum 355. Hæreditas ab inteſtato ad quoſnam extenditur; renunciatio abſque omni limitatione facta renunciantem ab omni ſucceſſione tam teſtamentaria, quàm inteſtata excludit; renunciatio realis vndè reſultat, & an per ſimplicem renunciationem Iuri de futuro renunciare aliquis cenſeatur.

R.P.D Leone Veroſpio.

Romana Dotis.

Mercurij 22.Iunij 1661,

Argumentum 356. Hæredes Viri ob moram in ſoluendo contractam ad fructuum ſolutionem teneri. Verum, & in quo caſu ad reſtitutionem dotis inexactæ teneatur; Verbum. *Reſiduum*, an confeſſionem ſolutionis operetur; Lucrum dotale ex ſtatuto domicilij viri, non autem vxoris, ac loci contractus regulatur, ſtanteque de eius conuentione difficultate, hæredes ex iudiciali petitione in mora non conſtituuntur.

R.P.D.Priolo.

Bononien. Fideicommiſſi de Manzerontijs.

Mercurij 22.Iunij 1661.

Argumentum 357. Fideicommiſſum an per diuiſionem paternæ ſucceſſionis inter fratres factam ſub obligatione manutentionis, & euictionis remiſſum cenſeatur, & an fideicommiſſo de futuro per Procuratores ſpecialem remittendi facultatem non habentes renunciantum dicatur. Deindè quid de approbatione fratrum circa diuiſionem à Procuratoribus factam dicendum ſit, & an ſub prætextu detractionum alteri fratri competentium manutentio in bonis fideicõmiſſarijs euitari poſſit pulchrè, & prolixè demonſtratur.

R.D.P.Bourlemont.

Ferrarien. prætenſi fideicommiſſi.

Mercurij 22.Iunij 1661.

Argumentum 358. Deſcendentia, vt probetur, quales enunciatiuæ requirantur; Tranſactionis bona fide celebratæ vtilitas in litigioſis fideicommiſſis laudatur; deindè de eiuſdem effectibus, & vndè cognoſcendum ſit bona fide tranſactum fuiſſe, pulcherrimè tractatur.

R.P.D.Taia.

Romana Teſtamenti.

Mercurij 22.Iunij 1661.

Argumentum 359. Teſtamentum nuncupatiuum, vt validum dicatur quid requiritur: identitate, quæ in dubio caueri debet non probata Teſtamentum non valet, ad eius validitatem ſuffragari comparationem litterarum, cum ex ea ſola niſi interueniant alia requiſita, certitudo ſcripturæ haberi non poſſit.

R.P.D.Beuilaqua.

Ariminen. Bonorum.

Mercurij 22.Iunij 1661.

Argumentum 360. Renunciatio per mulierem minorem facta, an non adhibitis ſolemnitatibus filio obſtet, qui in bona emphyteutica immittatur? Statutum particulare de certis ſolemnitatibus in contractu minorum adhibendis, quomodo procedit. Iudicis præſentia an, & in quibus caſibus, vim inſinuationis habeat, & an ceſſante dolo à læſione renunciatio ſine ſolemnitatibus ſuſtineatur?

R.P.D.Beuilaqua.

Placentina Pecuniaria.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 361. Appellatio quando non interponitur, ſententia ſub prætextu defectus citationis nullitatis vitio ſignatur, cum eandem præceſſiſſe ex pluribus luculenter probetur. Penſiones à primo conductore fruſtrà petuntur, quando approbantibus locatoribus alter in illius locum ſubintrauerit. Receſſus à prima locatione quando conuincitur proteſtatio omnis in contrarium non ſuffragatur, maximè dum locatio in alijs actibus reiterata non fuit.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Emphyteuſis, ſeu Deuolutionis Domorum.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 362. Deuolutio Domino directo non competit linea inueſtiti durante; Emphyteuſis Eccleſiaſtica an ad extraneos tranſeat; Verum fœminas an ſolos maſculos comprehendat, ex verbis ſtipulationis dependet.

R.P.D.Priolo.

Ferrarien. Pecuniaria.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 363. Incolatus quomodo probatur, & an, qui alibi domicilium habet, Ciuis originarius eſſe deſinat. Pupilli indefenſi non cenſentur, cum ad eorum defenſionem cum auctoritate Tutricis, & decreto Iudicis Procurator conſtitutus fuerit; Denique quid ſentiendum ſit de bonis aſſignatis vti liberis, cum tamen res aliter ſe habeat, & an pro derogatione fideicommiſſi beneplacitum Principis requiratur, diſcutitur.

R.P.D.Beuilaqua.

Bononien. Donationis.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 364. Donatio licèt facta abſenti ſtante ſtipulatione Notarij reuocari non poteſt. Donatori an ſub prætextu tituli oneroſi à donatione liceat recedere? Et quid de donatione conditionali, verum, & in quibus caſibus donatariam ob non adimpletam conditionem repellere non valeat?

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Redditionis Rationis.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 365. Ratio ſufficiens nunquam dicitur reddita per adminiſtratorem, quouſque ab ipſo reliquatum reddatur, prælertim quando contrà adminiſtrationem vrgent probationes, & præſumptiones contrariæ.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Gerunden. Parochialis.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 366. Subrogatio gratioſa habet executionem paratam, quæ retardatur ſolum per habentem titulum coæqualem.

R.P.D.Taia.

Mediolanen. Pecuniaria.

Lunæ 27.Iunij 1661.

Argumentum 367. In hac deciſione agitur de reſignatione Apocæ, & ſubſcriptione facta in ſuo albo.

R.P.D.Beuilaqua.

Camerinen Pecuniaria.

Veneris 1.Iulij 1661.

Argumentum 368. Taxa particularis, quando in pharmacopæis obſeruatur, debitores niſi facta ad illam ratam debiti defalcatione, condemnari non valent. Teſtes de particulari taxa deponentes, an, & in quibus caſibus exceptione inimicitiæ, & contrarietatis repelli non poſſint? Quid de reductione taxæ ex liberalitate facta, an Auctori in exigendo credita legem eandem remittendi imponat?

R.P.D.Ninot.

Rauennaten. Releuationis Indemnitatis.

Veneris 1.Iulij 1661.

Argumentum 369. Contractus, quando eſt nullus, & inualidus,

lidus, minor fideiuſſorem releuare non obligatur. Contractus, vt ſit validus, quidnam requiritur. Mater tanquam Curatrix an ſine conſenſu, & præſentia minoris poſſit vendere, & quid ſi facultas generalis alienandi ipſi fuerit cōceſſa. Ratificatio minoris poſtquam maior effectus fuerit, an, & in quibus caſibus ſuſtineatur &c.

R.P.D.Emerix.

Lucana Domus.

Lunæ 28.Nouembris 1661.

Argumentum 379. Emphyteuſis vſque ad tertiam generationem conceſſa, ea deficiente ad Dominum naturalem redit. Poſſeſſio antiqua ſiue qua non competit reintegratio quomodo probatur; & quid dicendum de melioramentis à Locatore factis, an, & in quibus caſibus cum ipſa re libere debeant reuerti?

Reuerendiſſ.P.D Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Hæreditatis.

Veneris 2.Decembris 1661.

Argumentum 370. Succeſſio in bonis Aui vni,ac alteri Nepoti æquè deferri debet, nec præteritio alterius ex diſpoſitione ſtatuti loci euitatur, cum ſtatuta ſemper ad litteram ſint intelligenda,& in conditionibus niſi nudum factum non attendatur:nec dos materna nepotem à ſucceſſione Aui excludit, cum Parentes, vt ſuſtineatur Teſtamentum,etiam titulo honorabilis inſtitutionis aliquid filijs, vel nepotibus relinquere de Iure teneantur.

R.P.D. Beuilaqua.

Placentina Bonorum.

Veneris 2.Decembris 1661.

Argumentum 371. Sententiæ, vt ſint conformes quid requiritur. Primogenituræ renunciatum fuiſſe vndè probatur. Primogenitura renunciata, res ei ſubiecta in diuidentes pro parte eorum libera tranſit. Renunciatio an præiudicet hæredi ex propria perſona venienti, & ad quid in ſimili caſu teneatur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5.Decembris 1661.

Argumentum 372. Creditum ex propria confeſſione licèt extraiudiciali, Teſtibus in ſubſtantia verborum concordantibus, epiſtolis recognitis, & alijs adminiculis ſufficienter probatis, nec vim fieri poſſe in ſolutione tanquam per ceſſionem Iurium alijs facta, cū eandem cauſam particularem, & expreſſam debiti habens in aliam cauſam mutui referri non debeat.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Lunæ 5.Decembris 1661.

Argumentum 373. Qualitas Capellaniæ declaratur ex fundatione, aduerſus quam non ſuffragantur atteſtationes contrariæ, præſertim quando concurrit obſeruantia in contrarium, vel atteſtantes ſeſe retractarunt.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Aſſiſien. Oblationum.

Veneris 9.Decembris 1661.

Argumentum 374. Contractus ex defectu læſionis, vt veniat reſcindendus, qualiter veniat probanda læſio. Defectus intentionis Principis concedentis aliquam gratiam, quando dari non poſſit, & alia. &c.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Domus.

Veneris 13.Ianuarij 1662.

Argumentum 375. In Spolio, vt detur reintegratiò, quid ſit probandum, & quid ſi ſit iudiciale. Multa deducuntur, ad effectum, vt euitetur deuolutio, ad quam euitandam, facienda eſt in dubio omnis interpretatio cum ad hoc ſufficiat cauſa etiam fatua.

R.P.D.Beuilaqua.

Reatina Beneficij.

Veneris 13.Ianuarij 1662.

Argumentum 376. Iuſpatronatus, quando eſt mixtum an cadat ſub reſeruationibus Apoſtolicis. Iuſpatronatus, quando eſt mixtum, quo caſu aſſumat naturam Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici,& quando Laicalis; Aliaque plura notanda circa Iuſpatronatus mixta deducuntur, & reſoluuntur.

R.P.D.Ninot.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 16.Ianuarij 1662.

Argumentum 377. Ægidianæ Conſtitutio, quando ſine dubio intret. Bona, quando ſunt obnoxia alicui vinculo, non poteſt in eis conſiderari libertas. Socius, dum eſt præſens, & conſentiens venditioni rei communis perpetuam agit ad venditionis reſciſſionem, obligatio euictionis in venditione quid importet.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Bononien. Fideicommiſſi.

Lunæ 16.Ianuarij 1662.

Argumentum 378. Ad Fideicommiſſum fuiſſe vocatum prætendens debet concludenter probare aduenisse caſum,& tempus ſuæ vocationis,& ſic admiſſa iis. Deſcendens ex linea fœminina, perperam poteſt aſpirare ad fideicommiſſum factum pro deſcendentibus ex linea maſculina.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. fideicommiſſi de Cæſarijs.

Lunæ 16.Ianuarij 1662.

Argumentum 379. Ad fideicommiſſum,vt quis admittatur debet conſtare de eius bono Iure. Filiatio, ex pluribus coniecturis ſimul iunctis probari poteſt, & quando id multo magis procedat. Plura habentur circa filios naturales legitimatos, an veniant appellatione filiorum naturalium, & legitimorum, & quid ſi fuerit dictum, ex legitimo matrimonio procreatorum.

R.P.D.Bourlemont.

Conuerſana Iuriſdictionis.

Lunæ 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 379. Sumpto deſumpto nulla prorſus adhibetur fides, quantumuis legi iuſſu fuerit extractum, ita vt haberetur pro originali, & non obſtante, quod ſit ſumptum ex ſcriptura exiſtenti in Archiuio litteræ executoriales niſi iuſtificentur non ſunt exequendæ.

R.P.D Vicecomite poſtea S.R.E.Cardinali.

Oretan. Beneficij.

Lunæ 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 380. Subrogationem obtentam gratioſam à Papa, vt quis poſſit obtinere quidnam ab eo ſit iuſtificandum, quia litteræ Apoſtolicæ, ſubrogationis, vt executionē ſuam ſortiantur debent iuſtificari narrata in eis.

R.P D.Emerix.

Sancti Seuerini Inuentarij.

Lunæ 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 381. Reſtitutio an detur aduerſus aditionem hæreditatis factam ſine Inuentario. & quid ſi adita fuerit hæreditas cum beneficio Inuentarij,& fuerint omiſſa aliqua bona in eo deſcribenda,& quid ſi ſimus in minore.

R.P.D Leone Veroſpio.

Sancti Seuerini Cenſus.

Lunæ 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 382. Vſusfructus bonorum dotalium, poſt mortem Vxoris cum filijs cui debetur, & quid in hoc determinet Ius commune. Donatio facta alicui, vt promoueatur ad Sacerdotium, an debeatur poſt mortem illius hæredibus Sacerdotis, vel redeat ad donatorem.

R.P D Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

Lunæ 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 383. Iuriſpatronatus pertinētia, quādo alicui non dicitur pertinere, niſi in parte, & quando in totum.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Leodien. Contractus.

Veneris 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 384. Reintegrationis remedio agens, quid probare teneatur, vt obtineat, & præſertim an docere debeat facto ſuo ceciderit à poſſeſſione; Quod limitatur ſi agat Eccleſia ad dictum remedium, cum eius Miniſtri non valeant ei præiudicare, & alia, &c.

R.P D. Beuilaqua.

Melonitana Domus.

Veneris 23.Ianuarij 1662.

Argumentum 385. Venditor, niſi præſtet omnia, quæ in venditione aſſeruit, nedum de Iure tenetur ad pretij reſtitutionem emptori, ſed ad damna, & intereſſe.

R.P.D.Priolo.

Bononien. fideicommiſſi de Montereⁿcidis.

Veneris 27.Ianuarij 1662.

Argumentum 386. Renunciatio fideicōmiſſi conditionalis, nunquam cenſetur inducta, niſi expreſsè fuerit facta, aut ex alijs verbis ea per neceſſe inferatur, per diuiſionem bonorum inter ſocios, non cenſetur inductum id de quo animum non habuerunt operari; Procuratores in vanum excedunt limites mandati.

R.P.D.Vicecomite poſteà S.R.E.Cardinali.

Reatina Succeſſionis.

Lunæ 30.Ianuarij 1662.

Argumentum 387. Ægidianæ Conſtitutionis, quando non

dica-

dicatur eſſe locum. Benè diſtinguitur Statutum Reatinum ſub Rubric. 19. titul. de ſucceſſ. ab inteſtato deferens ſucceſſionem ab inteſtato conſanguineis proximioribus.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi de Canobijs.

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

Argumentum 388. Deſcendentia vocata ad fideicõmiſſum, tunc plenè, & concludenter eſt probanda, ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, ſi agatur contra tertios poſſeſſores, & quando non dicatur probata.

R.P.D. Beuilaqua.

Melevitana Iuriſpatronatus.

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

Argumentum 389. Deſcendentiam ab aliquo, vt quis probet ad effectum conſequendi aliquid, veluti Iuſpatronatus, tenetur plenè, & concludenter omnes gradus diſtinctè iuſtificare, itaut ſi deficiat in vno tantum gradu corruat tota probatio.

R.P.D. Beuilaqua.

Toletana Iuriſpatronatus.

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

Super Manutentione.

Argumentum 390. Superiores Religionis Hieroſolymitanæ, ſunt exempti à Iuriſdictione Ordinariorum. Vndè dicti Superiores loco Ordinariorum, habent ius viſitandi Eccleſias, Monialium Monaſteria, Hoſpitalia, aliaque, quæ ſpectant ad Ordinarios in loco ſuæ Religionis.

R.P.D. Beuilaqua.

Toletana Iuriſdictionis.

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

Super bono Iure.

Argumentum 391. Epiſcopus, licet habeat intentionem fundatam propter aſſiſtentiã Iuris exercendi iuriſdictionem ſuam ordinariam in omnibus locis exiſtentibus in ſua Diœceſi, tamen id ceſſat, quando aliquis locus eſſet exemptus à ſua Iuriſdictione.

R.P.D. Bourlemont.

Murana Congruæ.

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

Argumentum 392. Archipresbytero, vt debeatur congrua decimatũ, quid ſit neceſſarium, & quo iure illa ei debeatur, & qua ex cauſa ei aſſignetur; ipſe tamen non poteſt ſuper ea tranſigere ſine cauſa, & beneplacito Apoſtolico.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Teſtamenti.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 393. Articuli in Curia paſſim admittuntur dudicitis teſtificatis, conſtito de illorum aliquali releuantia, præſertim quando comprobatur à Iuris præſumptione.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Sutrina augmentis Dotalis.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 394. Sententia manifeſtè nulla, & iniuſta nunquam tranſit in iudicatum maximè quãdo ab ea fuit appellatum à die habitæ notitiæ, ex quo citatio ad ſententiam non fuit perſonalis.

R.P.D. Beuilaqua.

Romana Vineæ.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 395. Deliberatio alicuius prædij, alicui facta tanquam vltimo & plus offerenti. Cum habeat iuſtum titulum, meritò in eo manutenendus eſt. Dotis interuſoria à Statuto Vrbis quatuor pro centenario taxantur. Melioramẽta, vt benè dicantur probata, quid requiratur.

R.P.D. Bourlemont.

Narnien. Excarcerationis.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 396. Carceratus, quando quis eſt nulliter veluti vigore Inſtrumenti annullati, & debitor eius vigore fuit carceratus, ſanè tunc excarcerãdus venit, nec poteſt in Carceribus retineri, etiamſi debitum fuiſſet verum.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Narnien. Diuiſionis Parochialium.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 397. Tractatur de diuiſione duarum Eccleſiarum Parochialium, quando ſcilicet concludenter fuit probatum per vnam, quod ipſa eſt Matrix, & altera eſt filialis Eccleſia, & ſic iſta dependet ab illa.

R.P.D. Bourlemont.

Narnien. Dotis.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 398. Alimenta, & ſumptus litis debentur collitiganti, probata paupertate, & præſumptione boni iuris, & ſanè probatio paupertatis, cum ſit naturalis, non eſt probanda, & quando dicatur probata præſumptio boni iuris.

R.P.D. Emerix.

Romana Commendæ.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 399. Fundator Commendæ Religionis Hieroſolymitanæ, ad eam vocauit filios, & deſcendentes, & in caſu deficientiæ vocauit alios, ſi accidat, quod vacet, & adſit deſcendens incapax, quia non habet ætatem legitimam ad eam obtinendam, quid ſit dicendum.

R.P.D. Ninot.

Rauennaten. Releuationis Indemnitatis.

Lunæ 6. Februarij 1662.

Argumentum 400. Minor, quando non ſit obligatus, releuare fideiuſſorem ſui contractus. Iudex, vt validè interponat ſuum decretũ in alienatione bonorum minorum, cauſa expreſſa, non debet eſſe in genere, ſed in ſpecie. Magiſtralis eſt deciſio, tanquam à Iuriſconſulto non tam legum peritia admirabili, verum etiam claritate inſigni conſpicuo, &c.

R.P.D. Bourlemont.

Romana fideicommiſſi de Steccatis.

Veneris 10. Februarij 1662.

Argumentum 401. Renunciationes Monialium factæ ab eis ante emiſſionem profeſſionis, ſi ſint generaliter factæ, vt facilius omnibus Sæcularibus curis depoſitis, liberius DEO ſeruiant, cum ſint generales, & reales, generaliter, & realiter ſunt interpretandæ.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Beneficiorum.

Lunæ 27. Februarij 1662.

Argumentum 402. Circa Regulam Cancellariæ Apoſtolicæ plura deducuntur, quoad eius diſpoſitionem, & quãdo talis diſpoſitio locum habeat, & maximè ſtante ſubrogatione gratioſa, quoad poſſeſſionem.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus.

Lunæ 27. Februarij 1662.

Argumentum 403. Cenſus cum ſit de ſui natura diuiſibilis ratione rei, & voluntatis, ideò pluribus pro indiuiſo poteſt acquiri, quod tamen non procedit, quando pater, & filius ſimul illum conſtituunt, ſeu imponunt.

R.P.D. Bourlemont.

Tudertina Succeſſionis.

Lunæ 27. Februarij 1662.

Argumentum 404. Ex diſpoſitione, *cap. Cum eſſes de Teſtam.* Teſtamentum factum à Parocho coram duobus Teſtibus vt valeat, debet carere omni ſuſpicione, & Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, aliàs non ſubſiſtetur, & ſucceſſio debetur venientibus ab inteſtato iuxtà iuris diſpoſitionem.

R.P.D. Beuilaqua.

Calagurritana Beneficij.

Veneris 3. Martij 1662.

Argumentum 405. Subrogatio gratioſa quas probationes requirat, & qualiter benè probẽtur, necnon iuſtificentur.

R.P.D. Priolo.

Romana fideicommiſſi de Alberinis.

Lunæ 6. Martij 1662.

Argumentum 406. Donatio, quando fuit facta ſub aliqua conditione, tunc ea expirat, deficiente conditione. Plura deducuntur circa donationem factam ad fauorem Domus, & ad effectum conſeruandi bona inter deſcendentes, cum conditione tamen ſi ipſe donator ſuperuixerit ipſis donatarijs.

R.P.D. Bourlemont.

Romana Pecuniaria.

Veneris 3. Martij 1662.

Argumentum 407. Tutores, quando ſunt plures, quando teneantur in ſolidum, & quando pro virili, creditum alicuius ex quibus benè dicatur iuſtificatum.

R.P.D. Taia.

Romana Domus.

Lunæ 6. Martij 1662.

Argumentum 408. Eccleſia licet cogi poſſit ad vendendum ex Conſtitutione Gregoriana, nihilominus in venditione ſunt ſeruandæ ſolemnitates, Extrauagantis *de rebus Eccleſ. non alienand.*

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Mantuana Bonorum.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 409. Dominus directus, quando perperam

agat

agat ad deuolutionem feudi; Feudum, quando ſubinfeudatur durante ad hoc primo feudo, qualiter, & quomodo cenſetur facta talis ſubinfeudatio, & ſemper cenſetur facta ſine præiudicio primi feudi.

R. P. D. Priolo.

Meliten. Beneficij.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 410. Poſſeſſio Beneficij capta, etiam vigore Prouiſionis Apoſtolicæ, eſt nulla, & attentata, ſi fuerit capta poſt litem introductam in Rota, vel in ſpretum inhibitionis. Lis ſuper beneficio, quando pendet in Rota, ad eam ſpectat executio litterarum Apoſtolicarum.

R. P. D. Beuilaqua.

Tiburtina Caſtrorum.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 411. Nuda adminiſtratio & gubernium in alium non cenſetur translatum, dum dominiũ remanet penès transferentem, etiã ſi verba ſonent in contrariũ.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Bonorum.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 412. Litigioſi vitium non contrahitur in actione perſonali, ſed quidem in rei vendicatione, vel quãdo lis pendet ſuper poſſeſſione rei in alium alienatæ.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Romana Cambiorum.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 413. Plura congluminantur circa validitatem & iuſtitiam Cambiorũ Placentinum, & præſertim an poſſit creditor à ſemet ipſo pecuniam accipere ad Cambium, quod affirmatiuè reſpondetur ſtante ampliſſima facultate ei data cambiandi, &c. Conſideratur tamen, quod Æquitas non permittit, vt ſumens pecuniam ad cambium grauioribus vſuris, quam nundinalibus grauetur.

R. P. D. Vicecomite poſteà S. R. E. Cardinali.

Oueten. Beneficij.

Veneris 10. Martij 1662.

Argumentum 414. Prouiſus à Papa de Beneficio, vt obtineat immiſſionem, quidnam iuſtificare teneatur gratia dum non iuſtificatur, cũ remaneat ſubreptitia nullius eſt roboris, cum habeat annexam conditionem, ſi preces veritati nitantur. R. P. D. Beuilaqua.

Fulginaten. Fideicommiſſi.

Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 415. Multa deducuntur in præſenti deciſione ad firmandum ſtatum alicuius hæreditatis, & maximè dum bona ſunt fideicommiſſo ſubiecta, & quæ ſint detrahenda ex bonis fideicommiſſarijs, & quis eorum rationem reddere teneatur.

R. P. D. Cerro Decano poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Domus de [illegible].

Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 416. Hæres grauatus non poteſt pro ſua quarta Trebellianicæ alienare bona conditionali fideicommiſſo ſubiecta, ante euentum conditionis, quæ optime eſt *Coeti*, quæ ſuos habet contradictores.

R. P. D. Beuilaqua.

Sabinen. Spolij.

Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 417. Fructus in ſpolio iudiciali ſunt reſtituẽdi à die motæ litis, & non vltra, quando adeſt mala fides ſpoliantis. R. P. D. Leone Veroſpio.

Fulginaten. Eradij.

Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 418. Bona diſtracta pro debito, & ſint fideicommiſſaria, data recuperatione, cuius ſunt, *Conſtitutio Ægidiana*, extrà Prouinciam Marchiæ non habet locum, Præſeruationes in diuiſione bonorum quo ad bona fideicommiſſaria, tunc operantur, quando adeſt fideicommiſſum, aliàs ſecus, cum conſeruent, ſed non addant Ius.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Firmana Primogenituræ.

Lunæ 13. Martij 1662.

Argumentum 419. Primogenituræ Lex, à Conſtituente data, non eſt alteranda ab hærede, & maximè dum ipſa principalis diſpoſitio eſt alterata. Hæres ſimpliciter adeundo hæreditatem, dicitur tacitè omnia contenta in Teſtamento acceptaſſe. Nominare aliquem ex certis perſonis in morte debens, an poſſit eũ in vita nominare.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Firmana Domus, ſeu fideicommiſſi ſuper Liquidatione.

Veneris 17. Martij 1662.

Argumentum 420. Locationis quantitas ex quo probetur; Fructus bonorũ ſtabilium, ad quam ſummam aſcendant; Locationis quantitas, aliquando non regulatur ad rationem quinque pro centenario, valoris domus. Domum inhabitans iuſtum eſt, vt perſoluat penſionem.

R. P. D. Ninot.

Romana, ſeu Peruſina Donationis.

Veneris 17. Martij 1662.

Argumentum 421. Anterioritas reſpectu donationis cauſa matrimonij, incipit à die ſubſcriptionis Capitulorum, ſicut in materia dotali, cuius fauore ius pro anterioritas, reſpectu concurrentium, à ſubſcriptionis capitulorum die; Quia iſta duo, nempè donatio cauſa, & contemplatione matrimonij, & cauſa dotis æquiparantur, ſolemnitates, quæ requiruntur in ſcriptura priuata, vt poſſint cõcurrere cum inſtrumento publico, an ſint neceſſariæ pro forma, vel ad aliquem effectum.

R. P. D. Bourlemont.

Bononien. fideicommiſſi de Caſarolis.

Veneris 17. Martij 1662.

Argumentum 422. Agnati ſuccedunt ad fideicommiſſum conditum pro conſeruatione Familiæ excluſis fœminis, etiã proximioribus id præſertim ſuadentibus coniecturis.

R. P. D. Bourlemont.

Romana fideicommiſſi de Rampenis.

Veneris 17. Martij 1662.

Argumentum 423. Alienationes primæ mouentur in legitimam, & Trebellianicæ prohibitio tacita arguenda eſt ex verbis Teſtatoris id neceſſario inferentibus.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Beneuentaten. Dotis.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 424. Pro Executione fructuum Dotalium, perperam alienantur corpora fideicommiſſaria, ſed benè eorum fructus; Regula illa, quod bona executa ſint contra quem ſit executio, quando iotret, & ceſſet.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Carpentoraten. Iuriſdictionis, & Præcedentiæ.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 425. Iudex Cameræ Auenionen. præcedit Theſaurario ex rationibus in deciſione deductis. Iudicibus eadem pluribus Iudicibus conceſſa, qualiter conceſſa dicantur, Dignitatem maiorem habens debet præcedere habenti minorem.

R. P. D. Emerix.

Bononien. Pecuniaria.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 426. Mercatoris hæreditas ſub cuius nomine Negotium continuatur remanet obligata creditoribus, ſucceſſores verò declarantes velle continuare in negotio tenentur, & proprio, & ſociali nomine.

R. P. D. Emerix.

Bononien. Legitimæ.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 427. Immiſſio pro legitima competit vigore hypothecæ legalis, nec retardatur per exceptionem adminiſtrationis, vel per aliam requirentem altiorem indaginem.

R. P. D. Beuilaqua.

Ferrarien. Pecuniaria.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 428. Dos eadem licet reperita cenſeatur in ſequenti matrimonio, tamen præſumptio ceſſat, quando diuerſitas argui poteſt ex facti circumſtantijs; lucrum verò, an debeatur ex diſpoſitione Statuti Originis, vel Ortus, vide in caſu deciſionis.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana fideicommiſſi de Boncampagnis.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 429. Tam in vltimis voluntatibus, quam etiã in contractibus conſtitui poteſt ſimplex, abſolutum, & perpetuum fideicommiſſum maximè fauore agnationis.

R. P. D. Priolo.

Romana Donationis.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 430. Donatio contemplatione certi, & determinati Matrimonij facta Patri, & filijs, quando cenſeatur facta filijs vel filijs, vel filijs vel hæredibus in hac deciſione luculenter tractatur.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Romana ſeu Veliterna Affictus.

Mercurij 22. Martij 1662.

Argumentum 431. Spoliantem quos fructus, & expenſas Spoliato debere in hac deciſione tractatur.

Reue-

Index Argumentorum.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano,

Auximana Bonorum.

Veneris 24.Martij 1662.

Argumentum 432. Reintegratio aduerſus mandatum de manutenendo, vt concedatur parti; iniuſtitia Iudicis, & nullitas ſententiæ debent ita eſſe claræ, vt nullo velamine poſſint obſcurari. Creditores ſi habeant viam executiuam, & ordinariam ad agitandum per electionem vnius, ſibi præiudicant in alia.

R.P.D.Bourlemont.

Placentina Beneficij.

Veneris 24.Martij 1662.

Argumentum 433 Poſſeſſio capta ab aliquo, per Procuratorem ſine ſpeciali mandato manutenibilis non eſt, quod tamen limitatur, quando per principalem fuit ratificata talis apprehenſio poſſeſſionis eius nomine factæ; quod tamen intellige niſi alius ante ratificationem apprehenderit talem poſſeſſionem, quod declara, vt hic.

R.P.D.Taia.

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 24.Martij 1662.

Argumentum 434. Donatio facta fratribus, illorumque filijs, & nepotibus, pronepotibus, ac deſcendentibus maſculis. *Quæritur*, an vigore illius dictionis tantum, quæ eſt taxatiua, deficientibus omnibus ſupra nominatis, donatio reuertatur ad donantem, & ſecundum terminos præſentis caſus reſoluitur negatiuè.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Viterbien. Pecuniaria.

Veneris 24.Martij 1662.

Argumentum 435. In hac deciſione tractatur, quando per compenſationem inducatur extinctio cenſus.

R.P.D.Taia.

Romana Lucri Dotis.

Lunæ 27.Martij 1662.

Argumentum 436. Lucrum Dotis an debeatur à Patruo, vel Matre dotante; & quod tempus attendatur in hac deciſione habetur.

R.P.D.Vicecomite poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 27.Martij 1662.

Argumentum 437. Contractus factus ab Inſtitore non contemplatione negotij, ſed proprio nomine obligat ipſum Inſtitorem, non autem negotium, præſertim quando id ex ſucceſſiuis actibus declaratum fuit.

R.P.D Beuilaqua.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 24.Aprilis 1662.

Argumentum 438. Procurator ſubſtitutus omnia poteſt, quæ ipſe Procurator conſtitutus poteſt, & obligat ipſum conſtituentem contrahendo attentata, præſertim verſione, quæ coniecturis probatur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Cambij.

Lunæ 24.Aprilis 1662.

Argumentum 439. Ad Cambiorum fructuum ſolutionem debitor omninò tenetur, dum de eorum realitate conſtat quod procedit etiamſi ipſe non adimpleuerit onus cambiandi in ſe ſuſceptum, quia tunc loco damnorum, & intereſſe ad fructus tenetur.

R.P.D.Taia.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Veneris 28.Aprilis 1662.

Argumentum 440. Agitur de Iuriſdictione Archidiaconi contra Iuriſdictionem Archiepiſcopi, quoad actualem, & particularem Iuriſdictionem aliquorum Caſtrorum, Præſcriptio quadragenaria cum bona fide, & titulo, quam vim habeat.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Foroſempronien. Tranſactionis.

Veneris 28.Aprilis 1661.

Argumentum 441. Tranſactionis contractus, vt validè reſcindatur, probanda eſt tanta læſio, vt excedat dimidiam partem iuſti valoris rei, ſuper qua fuit tranſactio inita. Multa deducuntur, circa probationem veri valoris hæreditatis, ad hoc, vt ſit locus reſciſſioni tranſactionis, ſuper ea, & per plures annos obſeruata.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana fideicommiſſi de Maximis.

Veneris 28.Aprilis 1661.

Argumentum 442. Filij poſiti in conditione ex diſpoſitione Statuti Vrbis, & ſtantibus coniecturis in deciſione recenſitis cenſentur diſpoſitiuè vocati.

R.P.D.Bourlemont.

Romana Cenſus.

Veneris 5.Maij 1662.

Argumentum 443. Cenſus impoſitio facta à Minore, ſub plurium Curatorum cura exiſtente non tenet, dum ſine eorum præſentia fuit factus. Cenſus impoſitio eſt quædam ſpecies ſolutionis.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Fideicommiſſi.

Veneris 5.Maij 1662.

Argumentum 444. Fideicommiſſum conditum fauore deſcendentium, & natorum ab eis comprehendit etiam fœminas ex deſcendentibus procreatas, & in eorum defectum bona euadunt libera, abſque detractione Trebellianicæ, quando fuit prohibita.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Perusina Hæreditatis.

Veneris 5.Maij 1662.

Argumentum 445. Commendatarij ſuccedunt in hæreditate Fratrum Cappellanorum, qui tamen ad hunc effectum debent eſſe profeſſi, & profeſſio coniecturis, & alijs leuioribus probationibus probatur, quando non agitur de illius ſubſtantia.

R.P.D.Bourlemont.

Bononien. Donationis.

Mercurij 10.Maij 1662.

Argumentum 446. Donatio, quando fuit facta validè, non poteſt reuocari, & quid dum fuit facta abſenti, ſtipulante tamen Notario pro ipſo abſente.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana, ſeu Vercellen. fideicommiſſi.

Mercurij 10.Maij 1662.

Argumentum 447. In hac deciſione recenſentur coniecturæ, & demonſtrationes ex quibus dignoſcitur perſonæ identitas à Teſtatore prædilectæ, cuius nomen, & cognomen à pluribus defertur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana prætenſæ filiationis.

Mercurij 10.Maij 1662.

Argumentum 448. Fœmina cognita à Iuuene, & Sene potiùs ex illo, quam ex iſto ediſſe præſumitur id ſuadentibus coniecturis, nec agnitio partus à Sene facta ſuffragatur, quando Iudicium vertitur in Petitorio filiationis.

R.P.D Leone Veroſpio.

Neapolitana Funeralium.

Veneris 12.Maij 1662.

Argumentum 449. Funeralia ſunt ſoluenda iuxtà taxam conuentam nõ obſtante cauſa longioris itineris, & accreti laboris.

R.P.D.Beuilaqua.

Elnen. Parochialis.

Veneris 12.Maij 1662.

Argumentum 450. Gratia, *ſi neutri*, debet continere derogationem regulæ de Iure quæſito non tollendo reſultante ex approbatione examinatorum, & eſt in omnibus iuſtificanda per impetrantem alias non meretur executionem.

R.P.D.Bourlemont.

Romana, ſeu Marſicana Pecuniaria.

Veneris 12.Maij 1662.

Argumentum 451. Agitur de ſententia lata contra Ærariũ vel Adminiſtratorem, qui tenetur etiam de non exactis, præſertim quando partem debiti per ſolutionem factam agnouit.

R.P.D.Beuilaqua.

Fanen. Cenſus.

Lunæ 15.Maij 1662.

Argumentum 452. Immiſſus in poſſeſſionem ex remedio Saluiani non poteſt per nouum Iudicium curare bona non hypothecata ſubhaſtari, dum cõmodè ex illa poſſit ſatisfieri & ad hoc, vt Iudicium exequutiuum ſuſtineatur fructuum inſufficientia poſſeſſionis in Saluiano retentæ probari debet, nec ſufficiunt ad adminiculandum creditum notulæ diuerſo tempore exhibitæ, quæ vti pluribus notatæ defectibus non probant, ſicuti etiam particulæ lite pendente extractæ nullum gradum probationis faciunt, vnde mandatum, & ſubhaſtatio exceſſiuitate euidenti nulla meritò reuocantur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Caſtri Orciani.

Lunæ 15.Maij 1662.

Argumentum 453. Dominium plenè, & concludenter eſt probandum, quãdo agitur ad deuolutionem rei inueſti-

tæ,

Index Argumentorum.

tæ, ita vt adhoc non ſit ſufficiens, ſine adminiculis, Inſtrumentum inueſtituræ, quia etiam res aliena poteſt inueſtiri, & maximè ſi aliquos defectus patiatur.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Burgen. Dimidiæ Portionis;

Lunæ 15.Maij 1662.

Argumentum 454. Beneficium conferendum eſt ei, qui qualitates neceſſarias ad illud conſequendum habet, eaſque benè iuſtificauerit. Et præſertim qualiter ad hoc probetur eius legitimia.

R.P.D.Beuilaqua.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum.

Lunæ 15.Maij 1662.

Argumentum 455. Petens immiſſionem in bonis debitoris, vt illi competat Saluianum, creditum cum hypotheca probare tenetur; Quid verò ſit iuſtificandum ad effectum retentionis plura ingenioſè deducuntur. Mente Teſtatoris explorata bona donata ſub nomine hæreditatis non venire, nec in pœnalibus in dubio fieri extenſionem reſolutum. Vndè petita immiſſio in bonis controuerſis probatis requiſitis meritò conceditur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Aquilonis Beneficij.

Lunæ 15.Maij 1662.

Argumentum 456. Actus Iuſtitiæ eſt, litteris Apoſtolicis promiſſionis Beneficiorum, quando ſunt iuſtificatæ, debitam dare executionem; Valor Beneficij narratus per non exceſſum, qualiter probetur.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 457. Fideicommiſſum conditum ſub pœna caducitatis in caſu alienationis, fauore vocatorum aperitur ſequuta alienatione, ac data ſcientia fideicommiſſi ex parte alienantis.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 458. Renuncians per viam donationis inter viuos ad bona renunciata redire non poteſt etiam deficientibus ijs quorum contemplatione renunciauit.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Sabinen. Fideicommiſſi.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 459. Cauſa ob lapſum biennij fatalibus non prorogatis deſeritur, & ſententia tranſit in iudicatum maximè quando ſententia eſt iuſta, vt in caſu deciſionis.

R.P.D.Taia.

Romana Diuiſionis.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 460. Diuiſio & aſſignatio inexigibilis crediti facta cohæredi ex æquis partibus ſuccedenti non præiudicat ſibimetipſi, ſi per metum illam acceptauerit, cum iſta pro non acceptata reputetur.

R.P.D.Priolo.

Bononien. fideicommiſſi de Amerinis.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 461. Teſtator, quando voluit, quod in ſua hæreditate per fideicommiſſum ſuccedant maſculi prouenientes ex maſculis, tunc maſculi prouenientes ex fœminis ſunt penitus excluſi. Multa deducuntur circa electionem faciendam ex voto Teſtatoris, in caſu deficientiæ Agnationis.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Romana Societatis Officij.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 462. Ratificatio Societatis Officij facienda eſt ab illo cuius nomine contracta fuit, & ſufficit ratificatio reſultans ex facto, aliàs nec fructus debentur, nec periculum currit.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Hortana Fideicommiſſi.

Lunæ 22.Maij 1662.

Argumentum 463. Maſculorum appellatione veniunt etiã maſculi ex fœminis, vbi non agitur de fideicommiſſo agnatitio, quia tali caſu maſculinitatis expreſſio importat prædilectionẽ ſexus fauẽtibus præſertim coniecturis.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Cenſus.

Veneris 26.Maij 1662.

Argumentum 464. Cenſus impoſitio facta ſuper cata, vel melioramentis factis in domo fideicommiſſaria ſuſtinetur, & illius fructus debentur.

R.P.D.Bourlemont.

Rauennaten. Donationis.

Veneris 26.Maij 1662.

Argumentum 465. Succeſſio, quando diuiditur in ſtirpes, poſtea verò ſubdiuiditur facienda eſt diuiſio in capita; Primogenitura, quando fuit conſtituta ab aliquo in eius bonis, tunc illa bona non debent diuidi, niſi ipſe contrarium diſpoſuerit.

R.P.D.Bourlemont.

Bononien. Pecuniaria.

Veneris 26.Maij 1662.

Argumentum 466. Tutoris quietatio facta pro reſiduo etiã per viam confeſſionis de recepto probat ſolutionem integralem, quando conſtat de ſolutione præcedenti partis debiti, & effluxerunt anni 30. nec debitor à pupillis effectis maioribus moleſtari amplius poſſet, quando eis obſtaret exceptio cedendarum.

R.P.D.Taia.

Bracaren. Penſionis.

Veneris 26.Maij 1662.

Argumentum 467. In hac deciſione agitur an Beneficiatus impeditus percipere fructus ſui beneficij teneatur ad ſolutionem penſionis.

R.P.D.Vicecomite poſteà S.R.E.Cardinali.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 26.Maij 1662.

Argumentum 468. Particulare fideicommiſſum à Teſtatore ordinatũ cenſetur ſuper prædio ex onere illius reſpectu hæredibus iniuncto; præſertim quando Teſtator proſpicere voluit ſaluti animæ ſuæ.

R.P.D Taia.

Bononien. Fideicommiſſi de Blancoſſis.

Veneris 2.Iunij 1662.

Argumentum 469. Teſtator deficiente linea maſculina ſubſtituit fœminas, earumque deſcendentes in infinitum vndè quando ſit inter iſtos quæſtio de proximitate, videtur hæc ſublata, dum clarè Teſtator adiecit, ſuccedant in ſtirpes, & non in capita.

R.P.D.Priolo.

Bononien. fideicommiſſi de Montecrutiſs.

Veneris 2.Iunij 1662.

Argumentum 470. In præſenti ſpecie detractiones in bonis petitis immiſſionem non impediunt; concurrente præſertim Authoris quietantia, & confeſſione tempore non ſuſpecto facta, quæ ſi Authori obſtet, ita etiam habenti ab eo cauſam præiudicium infert.

R.P.D.Bourlemont.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5.Iunij 1662.

Argumentum 471. Signatura committens cauſam cum facultatibus A.C. quatenus de Iure ita reſtringit, vt ſi de Iure non ſit locus non intrent, ad quem effectum ſententia deberet eſſe notoriè iniuſta.

R.P.D.Priolo.

Amerina Fideicommiſſi.

Lunæ 5.Iunij 1662.

Argumentum 472. Immiſſio in vim, *legis finalis*, non datur vigore Teſtamenti cuius originale non exhibetur, nec minus, legitimè fuit recognitum, maximè quando caret requiſitis a Teſtatore volitis etiam ſi ad inſtantiam liberorum ageretur.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Domus.

Lunæ 5.Iunij 1662.

Argumentum 473. Pauper ob retardatam Canonis ſolutionem excuſatur à caducitate, nec excluditur ab hoc beneficio ex quo poſſideat alia bona, vel quia prodigaliter vixerit; dum tamen numeroſa prematur familia, vel bona alijs debitis inuoluta, ac fideicommiſſis nequiuerint alienari; nec prodigalitas facit ad effectum paupertatis cum pro excludenda caducitate Omnis benigna interpretatio ſumatur.

R.P.D.Beuilaqua.

Preneſtina Fideicommiſſi.

Lunæ 5.Iunij 1662.

Argumentum 474. Poſiti in conditione, quando ſunt diſpoſitiuè vocati, licet ſuccedant in portionem patris tantũ, tamen ſuadentibus coniecturis ſuccedunt etiam in portionem patrui.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Neapolitana, ſeu Beianen. Affictus.

Lunæ 5.Iunij 1662.

Argumentum 475. Locatio bonorum Eccleſiæ facta abſque bene-

beneplacito Apoſtolico, quando ſapit alienationem non ſubſtinetur, etiamſi ſit facta ad Triennium, cum pacto tamen continuatiuo.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Bononien. Fideicommiſſi.

Lunæ 12. Iunij 1662.

Argumentum 476. In hac deciſione luculenter agitur quo modo filiatio reſpectu patris, & matris in figura legitimi matrimonij probetur.

R.P.D. Vicecomite poſteà S.R.E. Cardinali.

Eugubina Donationis.

Mercurij 14. Iunij 1662.

Argumentum 477. Donatarius vniuerſalis vigore clauſulæ, *conſtituti*, aſſociatur ad bona donata, cum per eam acquiſiuiſſe dicatur etiam poſſeſſionem, à quibus tamen excipiuntur bona reſeruata, quæ acquiruntur venienti ab inteſtato, etiamſi donans reſeruauerit ad præciſam cauſam dotis, quam in vita præſtauit.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Firmana Bonorum.

Mercurij 14. Iunij 1662.

Argumentum 478. Donatio ad fauorem Matris facta à filio Monaſterium ingredi volente, ſi illa ab inteſtato deceſſerit non eſt locus ſucceſſioni in bonis donatis ad fauorē donantis cum natura donationis ſit, vt bona nunquam ad donātem redeant, ſed ad quoſcunque alios, quāuis extraneos hæredes tranſeant. Fruſtrà adducitur præſumptio fraudis, quæ perpenſis facti circumſtātijs ceſſare omninò videtur. R.P.D. Priolo.

Squillacen. Teſtamenti.

Mercurij 14. Iunij 1662.

Argumentum 479. Teſtamentum factum ad interrogationem ſubſtinetur, quando conſtat de præordinata voluntate Teſtatoris, ac ipſum Teſtatorem fuiſſe ſanæ mentis.

R.P.D. Beuilaqua.

Romana Canonij.

Mercurij 14. Iunij 1662.

Argumentum 480. In contractibus Minorum inter cæteras ſolemnitates requiritur cauſa, quæ à Iudice plenè diſcutienda eſt, ac debet eſſe in totum vera, & ſi non vtilis, ſaltem non damnoſa alia obligatio eſt nulla, nec à minore facto maiore ratificata cenſetur, niſi data plenaria notitia obligationis, & contentorum in ea, atque ex actu de neceſſitate ratificationem importante.

R.P.D. Bourlemont.

Leodien. Canonicatus.

Mercurij 14. Iunij 1662.

Argumentum 481. Poſſidens Beneficium vigore prouiſionis Ordinarij in concurſu alterius prouiſi à Sede Apoſtolica dicitur habere intentionem fundatam, ita quod prouiſus à Papa teneatur concludenter probare ſuam gratiam, præſertim quando conſtat gratiam fuiſſe extortam malis artibus, vel falſis narrationibus, & in cōcurſu prouiſionis Apoſtolicæ ſemper eſt ſubſtinen.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Vineæ.

Veneris 16. Iunij 1662.

Argumentum 482. Emphyteuſis Eccleſiaſticæ natura eſt, vt tranſeat ad hæredes tantum ſanguinis, nec alteratur per clauſulas, *ad habendum*, & ſimiles, quæ reſtringuntur ad limite contractus principalis, ideòque in renouatione inueſtituræ per quam alteraretur illius natura requiritur beneplacitum Apoſtolicum.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 19. Iunij 1662.

Argumentum 483. In confeſſione extraiudiciali Teſtes debent eſſe in omnibus conteſtes, quorum depoſitio ſi redda tur turbida, non attenditur etiam concurrentibus coniecturis, quæ ad hoc, vt iuuent debent habere fundamentum alicuius probationis.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi, ſeu Saluiani.

Lunæ 19. Iunij 1662.

Argumentum 484. Remedium *leg. fin.* licet competat pro confirmatione ſuæ poſſeſſionis regulariter tamen ſemel legitimè immiſſo amplius non competit.

R.P.D. Priolo.

Spoletana Subſtentationis.

Lunæ 19. Iunij 1662.

Argumentum 485. Alimenta Studenti debita cenſentur taxata iuxtà conſuetudinem loci in quo ſtudet, tam reſpectu victus, quam ſtudij, & tanquam publicam cauſam reſpicientia latè interpretantur, maximè quando alimentandus eſt conſanguineus legantis.

R.P.D. Ninot.

Romana Hæreditatis.

Veneris 23. Iunij 1662.

Argumentum 486. Hæres putatiuus, quæ percipit ex hæreditate, an teneatur reſtituere verò hæredi.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanen. Fideicommiſſi.

Veneris 23. Iunij 1662.

Argumentum 487. Deſcendentium deſcendentes ad fideicommiſſum vocati, quando non eſt contemplata agnatio comprehendunt etiam fœminas, quæ donec viuunt dicuntur de agnatione.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Bonorum.

Veneris 23. Iunij 1662.

Argumentum 488. Renunciatio facta ad formam Teſtamenti concernens ſucceſſiones vltimarum voluntatum dicitur indiuidua, & licet non poſſit impugnari, tamen non ſe extendit ad ſucceſſiones ex contractu, quantumuis renunciatio ſit ampla.

R.P.D. Leone Veroſpio.

Romana ſeu Nepeſina Dotis.

Veneris 23. Iunij 1662.

Argumentum 489. Datio in ſolutum quāmuis extinguat creditum cum hypotheca in tantum, quod euictionem paſſo non competat regreſſus ad rem in ſolutum datam, tamen hoc fallit fauore dotis, & quando adeſt pactum de redeundo ad primæua iura.

R.P.D. Priolo.

Leodien. Profeſſionis.

Veneris 23. Iunij 1662.

Argumentum 490. Reformatio vitæ Monaſticæ circà accidentalia tendens ad meliorem frugem fieri poteſt citrà regulæ alterationem, ex qua Moniales non poſſunt prætendere profeſſionis nullitatem.

R.P.D. Ninot.

Romana, ſeu Peruſina Donationis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 491. Vigore facultatis capiendi poſſeſſionem propria authoritate competit aſſociatio ad rem pro certa ſumma, & certis finibus deſignatam pro indiuiſo cum alio poſſeſſa.

R.P.D. Tala.

Sueſſana Legitimæ, & Hæreditatis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 492. An, & quando Matri debeatur legitima, vel ſucceſſio in bonis filiorum quibus non petijt Tutorem tranſeundo ad ſecunda vota.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Lucana Iuriſpatronatus.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 493. Præſentatus ad Beneficium Iuriſpatronatus à Patrono, & iam priuilegio exiſten. in quaſi poſſeſſione præſentandi eſt inſtituendus quouſque diſcutiatur de Iuribus patroni, præſertim, quando Ordinarius patronatum approbauit, & dubitatur an tetigit Concilium reuocans Iurapatronatus ex priuilegio.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Lucan. Iuriſdictionis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 494. Ex diſpoſitione Sac. Concil. Tridentini Ordinarij ſubiacent Eccleſiæ exemptæ, non autem nullius Diœceſis, præſertim quādo concurrit obſeruantia interpretatiua.

R.P.D. Cerro Decano poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Caſalis S. Agathæ.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 495. Immiſſio, vt fideicommiſſario detur, quid veniat probandum, Nominatione ſequuta deficit omne ius nominantis; Retrouenditione ſecuta, bona redduntur libera, prout antea erant.

Reuerendiſſ. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cambij.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 496. Mulier cōtrahens ſine debitis ſolemnitatibus ad effectum extinguendi debitum antiquius, etiam nullum, non poteſt dare de nullitate contractus ſi pecuniæ ceſſerunt in extinctionem talis debiti, de cuius nullitate non fuerat oppoſitum, quia tunc habere dicitur implicitum ſtatum validitatis.

Reue-

Index Argumentorum.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Pradij.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 497. Tranſactio inita colore litis ſuper re, quæ dubitari poterat an eſſet fideicommiſſo ſubiecta, dicitur inita bona fide, ac ſubſiſtitur, & præiudicat, etiam ad fideicommiſſum vocatis.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Reatina Succeſſionis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 498. Conſanguineorum appellatione in ſucceſſione ab inteſtato veniunt tam agnati, quam cognati etiam impropriando verba *Statuti*, quando ordo ipſiuſmet Statuti id ſuadet.

R. P. D. Cerro Decano poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana augmenti Dotis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 499. Hæres ex beneficio inuentarij non tenetur vltrà vires hæreditarias ſi de illis rationem reddat, licet inuentarium prætendatur imperfectum ſi tamen contineat clauſulam addendi, & minuendi, quæ præſeruat hæredem a dolo, ſine quo hæres non priuatur tali commodo, & condemnatus appellare poteſt, qua pendente, nihil poteſt innouari, nec minus circa incidentia attenta clauſula, *Quam. & Quas*, quæ totam cauſam deuoluere facit. R. P. D. Ninot.

Eugubina Succeſſionis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 500. Statuto de duabus conformibus non eſt locus, quando altera pars appellauit æqualitatis ſeruandæ cauſa, maximè quando in iuſtitia ſententiarum ex proceſſu redditur turbida.

R. P. D. Cerro Decano poſteà S. R. E. Cardinali.

Burgen. Funeralium.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 501. Parochis debetur quarta Funeralis ex Iuris diſpoſitione, in qua dicuntur habere intentionem fundatam contrarijs conſuetudinibus, & priuilegijs non obſtantibus quādo non continent derogationem *cap. dudum de ſepulturis*, vel Parochi habent conſuetudinem ſpecialem, vel poſſeſſionem quadragenariam.

R. P. D. Emerix.

Bononien. Legati, ſeu Dotium.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 502. Legata licet non debeantur, niſi ſoluto ære alieno tamen hoc fallit duobus in caſibus in *deciſ. relatis*, & pro conſequutione A. C. relaxat mandata executiua, quæ ſtante clauſula, *ſi quid exequendum*, ſi tamen ſint valida, & iuſta Rota exequitur non obſtante ſtylo contrario eiuſdem Tribunalis.

R. P. D. Bourlemont.

Reatina Beneficij.

Lunæ 26. Iunij 1662.

Argumentum 503. Iuſpatronatus inter priuatos probatur ex quadragenaria cum fama, nec cadit ſub reſeruationibus licet Papa derogare poſſit etiam ſi Iuſpatronatus eſſet mixtum, quia ad effectum reſeruationis cenſetur laicale. R. P. D. Beuilaqua.

Romana Vſusfructus.

Mercurij 28. Iunij 1662.

Argumentum 504. Sequeſtra regulariter de iure ſunt prohibita; Verumtamen ſtante veriſimili periculo dilapidationis bonorum partis colitigantis, difficilis exactionis rei controuerſæ, tunc locus eſt ſequeſtro. Nam æquitas id ſuadet, ne iudicium reddatur eluſorium.

R. P. D. Ninot.

Papien. Cenſus.

Lunæ 3. Iulij 1662.

Argumentum 505. In hac deciſione agitur cuius generis debet eſſe iniuſtitia Sententiæ ad effectum petendi, & obtinendi reſtitutionem in integrum aduerſus rem iudicatam.

R. P. D. Vicecomite poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Cenſus.

Lunæ 3. Iulij 1662.

Argumentum 506. Mortuus ciuiliter cum confiſcatione bonorum non eſt amplius citandus, ſed Fiſcus, qui illius bona poſſidet, etiam ſi ex gratia Principis fuiſſet reſtitutus, & quidquid contrà eum agitur eſt nullum.

R. P. D. Priolo.

Mediolanen. Penſionis.

Lunæ 17. Nouembris 1662.

Argumentum 507. Titularis tranſigendo ſuper reductione Penſionis tenetur concludenter probare incapacitatem etiā in petitorio, licet contrarium eſſet ſi reductio facta fuiſſet in cauſa litis, ſed de voluntate Penſionarij.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi, ſeu Salutiani.

Veneris 21. Nouembris 1662.

Argumentum 508. Remedium, *leg. final.* ſemel immiſſo amplius non competit, etiam ſi immiſſio ſequuta fuiſſet vigore decreti habentis clauſulam, *Dummodo poſſeſſio ſit vacans*, quod tamen procedit ſi verè poſſeſſio vigore talis decreti capta fuit.

R. P. D. Leone Veroſpio.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 24. Nouembris 1662.

Argumentum 509. Appellatio à mandato relaxato cum clauſula *ſi quid exequendum*, licet operetur, quod mandatum ex actis prioris inſtantiæ debeat iuſtificari tamen quando mandatum eſt iuſtum, etiā ex nouis eſt exequendum, quia hæc clauſula non vulnerat obligationem Cameralem, ſed eam præſeruat contrà obligatum, illiuſque bona, & hæredes concurrente iuſtitia mandati, vt in caſu deciſionis. R. P. D. Priolo.

Romana Deuolutionis Domus.

Lunæ 24. Nouembris 1662.

Argumentum 410. Emphyteuſis Eccleſiaſtica licet tranſeat ſolum ad hæredes ſanguinis hoc tamen fallit, quando in parte conceſſionis diſpoſitiua adeſt clauſula *ad habendum*, & quicquid voluerint faciendū, & ſimiles, quia tunc dicitur tranſitoria ad quoſcunque hæredes etiam extraneos, conceſſio tamen eſt facienda cum cauſa, & euidenti Eccleſiæ vtilitate, alias conceſſio eſt nulla.

R. P. D. Beuilaqua.

Ferrarien. Pecuniaria.

Lunæ 24. Nouembris 1662.

Argumentum 511. Statutum deferens ſecundo Viro totam dotem, vel maiorem illius partem, non dicitur odioſum, ſed fauorabile, vtpotè reſpiciens publicam cauſam adhoc vt facilius Viduæ nubant, nec indiget confirmatione in forma communi, ideircò attento huiuſmodi Statuto in ſecundo nubente non habet locum diſpoſitio, *legis hac edictali*.

Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Penſionis.

Veneris 1. Decembris 1662.

Argumentum 512. Papa diſpenſando fauore Penſionarij ad contrahendum cum Vidua cenſetur derogaſſe *c. vnic. de bigam.*, quia impedien. incurſum Bigamiæ pinguius Ius conceſſiſſe dicitur, maximè quando diſpenſatio continet expreſſam derogationem alijs diſpoſitionibus contrarijs, quia tunc cæterorum etiam derogationem continere dicitur, & hoc procedit, licet penſio reſeruata fuerit ſuper beneficio vacante.

R. P. D. Ninot.

Farfen. Bonorum.

Veneris 1. Decembris 1662.

Argumentum 513. Renouatio Inueſtituræ peti poteſt à proximis infra annum a die obitus vltimi inueſtiti, quod tempus incipit currere à die ſcientiæ, & in concurſu remotioris petitio fauore proximioris durat vſque ad triginta annos.

R. P. D. Bourlemont.

Fauentina Parochialis.

Lunæ 4. Decembris 1662.

Argumentum 114. Ordinarij prouiſio tanquam de libero hab... vltimum ſtatum præferenda eſt præſentatione Patronorum; In petitorio probationes afferuntur ſuper exiſtentia Iuriſpatronatus præſentatorum, quando prouiſus ab Ordinario poſſeſſionem Beneficij aſſecutus fuit quidquid dicendū eſſet in euentu iuſ... vacationum.

R. P. D. Beuilaqua.

Romana Donationis.

Lunæ 4. Decembris 1662.

Argumentum 515. Donatio facta contemplatione certi, & determinati Matrimonij in contractu dotali dicitur habere admixtam cauſam, & in ea Ius quæritur donatarijs, omnibuſque alijs in donatione comprehenſis in tantum, quod donator non poſſet amplius de bonis donatis diſponere, niſi quatenus ſibi facultatem de eis aliter per fideicommiſſum teſtari, & tunc de illis diſponendo fauore comprehenſorum in donatione vltima voluntas ſimulari dicitur cum donatione, an verò diſponere voluerit de bonis donatis vtendo facultate præſeruata ex coniecturis in deciſione recenſitis.

R. P. D.

Index Argumentorum.

R.P.D.Beuilaqua.

Romana Cenſus. Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 516. Lite pendente in Rota ſuper deuolutione non poteſt in alio Tribunali citrà vitium attentatorum induci aliud Iudicium ſuper ſolutione Canonum quia oriri poſſent ſententiæ hinc indè contrariæ, & hoc ſufficit adhoc, vt cauſæ veniant vnitim coram eodem Iudice cognoſcendæ.

R.P.D.Leone Veroſpio.

Bononien. Bonorum Emphyteuticorum.

Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 517. Renouatio Emphyteuſis procurata ab Inueſtito ex doloſa caducitate in præiudicium comprehenſorum non ſuſtinetur quidquid dicendum eſſet ſi caducitas circumſcripto dolo prouenirct.

R.P.D Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Societatis Fundaci.

Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 518. Societas, quando verè fuit effectuata, & nunquam mutuo conſenſu ſociorum diſſoluta, tunc agi non poteſt ad reſtitutionem capitalis. Socius ſi non obſeruat pacta ſtipulata, ex hoc non poteſt dici diſſoluta ſocietas. Socius fatetur ſocietatem eſſe initam, dum criminaliter accuſauit ſocium circà inobſeruantiā pactorū factorum. R.P D Beuilaqua.

Bononien. Fideicommiſſi de Catanois.

Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 519. Legitimorum hæredum nomine licet veniant, tam maſculi, quam fœminæ; hoc tamen fallit, quando à Teſtatore fuit cōtemplata agnatio; Tunc enim ſub nomine legitimorum hæredum veniunt ſoli maſculi ex maſculis, non autem maſculi ex fœminis, quod præſertim procedit, quando fœminarum excluſio eſt litteralis, quia tunc ſucceſſio nullo modo remanet in ſuſpenſo ex conditione, ſed debetur proximioribus de familia exiſtentibus de tempore purificatæ conditionis.

R.P.D.Taia.

Barbaſtren. Decimarum. Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 520. Parochus quantumuis de Iure cō-muni habeat intentionem fundatam ſuper libera exactione decimarum; Id tamen fallit, quādo aliter reperitur diſpoſitum, prout hic, plura circà obſeruantiam interpretatiuam habentur. R.P D.Beuilaqua.

Romana Domus. Lunæ 11.Decembris 1662.

Argumentum 521. Vxor, vt validè ſe obliget, pro neceſſitatibus Viri, debet non in genere, ſed in ſpecie, & in inſcriptis exprimere Iudici interponenti decretum cauſam ſuper tali obligatione, vt diſponit Statutum Vrbis de Contractibus Mulierum & Minorum, &c.

R.P.D. Cerro Decano poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Hæreditatis. Lunæ 14.Februarij 1658.

Argumentum 522. Hæres, dum erroneè adiuit hæreditatem ab inteſtato, de cuius tempore notitiam non habebat de Teſtamento condito, ſicque tanquam id factum per errorem, perindè eſt, ac ſi non fuiſſet factum; Vndè dictus hæres poteſt adire hæreditatem vigore Teſtamenti.

R.P.D Leone Veroſpio.

Romana Pecuniaria. Lunæ 11.Februarij 1658.

Argumentum 523. Tranſactio, quādo fuit inita per aliquos, non poteſt quis niſi in vanum redire ad primæuas actiones, cū illæ penitus fuerint extinctæ per tranſactionem, niſi per tres ſententias fuerit iudicatum eſſe inualidam.

R.P.D.Cerro Decano poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Cambij. Lunæ 8.Aprilis 1658.

Argumentum 524. Plura magiſtraliter deducuntur circà materiam Cambiorum, & præſertim, quod onus appoſitum in primo biennio, non cenſetur appoſitū poſt dictū biennium. Cambia, vt debeantur debet probari tranſmiſſio pecuniarum ad nundinas.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Romana Locorum Montium.

Mercurij 18.Iunij 1658.

Argumentum 525. Executionem, quando creditor valeat facere ſuper commoditate percipiendi fructus, dum Teſtator debitorem inſtituit hæredem ſuper vſufructu bonorum vita eius durante.

R.P.D.Beuilaqua.

Fulginaten. Fideicommiſſi. Ven. 29.Martij 1658.

Argumentum 526. Filij in conditione poſiti, licet ſecundū veriorē opinionē non cenſeantur vocati; Tamen paſſim receditur a d. opinione, concurrentibus pluribus coniecturis ſuadentibus Teſtatorem voluiſſe diſpoſitiuè eos vocare, quæ ſimul ſunt conſiderandæ.

R.P.D.Taia.

Praeneſtina Bonorum.

Mercurij 27.Nouembris 1658.

Argumentum 527. Teſtator, ſi filium hæredem inſtituerit, & in caſu, quod dictus hæres nō ſuprauiueret vocauerit matrem, & alios, qui ſi nec ſuprauixerint, vocauit, & inſtituit hæredem eum qui de Iure ſuccedere debet. Tunc vno ex eiſdem ſuprauiuente euaneſcunt omnes inſtitutiones, & ſubſtitutiones; Ex qua enim materia ad multa notabilia infertur.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Firmana Beneficij.

Mercurij 27.Nouembris 1658.

Argumentum 528. Attentata dicuntur omnia geſta poſt tranſmiſſam Inhibitionem.

Reuerendiſſ.P.D.Albergato Sacræ Rotæ Decano.

Lunen. Sarzanen. Beneficij.

Lunæ 5.Maij 1659.

Argumentum 529. In hac deciſione agitur de executione litterarum Apoſtolicarum ſuper prouiſione Beneficij expeditarum. R.P.D.Beuilaqua.

Romana Augmenti Dotis.

Lunæ 9.Iunij 1659.

Argumentum 530. Promiſſum, quando fuit augmentum dotis ſub aliqua conditione, ea purificata pure debetur. Conditio non ſcripta, & ab vtraque parte non acceptata, non attenditur. Intentio vtriuſque partis contrahentis eſt ponderanda, & non vna tantum.

R.P.D.Taia.

Bononien. Bonorum.

Veneris 27.Februarij 1660.

Argumentum 531. Bonorum identitas ex quibus benè dicatur iuſtificata. Veritati omnia cedere debent. Bona quando non ſimul conſideranda, vti ſingula. Dotes, quando veniant detrahendæ ex bonis fideicommiſſarijs.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Sypontina Cathedralitatis.

Veneris 21.Maij 1660.

Argumentum 532. Non indiget Argumento.

R.P.D.Meltio poſtea Epiſcopo Papien.

Bononien. Pilarum.

Veneris 4.Iunij 1660.

Argumentum 533. Non indiget Argumento.

R.P.D.Cerro Decano poſteà S.R.E.Cardinali.

Romana Societatis Fundaci.

Lunæ 19.Iunij 1660.

Argumentum 534. Socius, ſi minimè confecerit librum Magiſtrum ad formam Capitulorum initorum inter Socios, dato quod nullatenus talem confecerit librum, an poſſit agi ab altero ſocio ad reſciſſionem ſocietatis.

R.P D.Taia.

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 19 Februarij 1661.

Argumentum 535. Statutum Vrbis *lib.1. cap.18. de duabus Sententijs conformibus*, quod habeant vim triuim, generaliter, & in omnibus Ciuibus, & Incolis, & in omnibus Curijs, & etiam in Rota habet locum.

R.P.D.Emerix.

Romana Legitimæ. Veneris 18.Martij 1661.

Argumentum 536. Legitima debetur filijs a die mortis Patris, Matris &c. vna cum fructibus à dicta die, & debetur in corporibus hæreditarijs, & eis non contradicentibus poteſt aſſignari quoque in pecunia. Legitima filijs cenſetur relicta, prout relinqui debebat.

R.P.D Beuilaqua.

Sabinen. Spolij. Veneris 1.Iulij 1661.

Argumentum 537. Spolio violento, & attentato excepto, in cæteris interdictis, quis nō ſolet condemnari ad reſtitutionem fructuum, niſi à die motæ litis. Quando verò conſtat de mala fide, tunc vſque ab initio, etiam ante motam litem, conſtito de dicta mala fide, condemnatur poſſeſſor. Et qualiter fructus probentur, & iuſtificentur.

Eminentiſſimo D.Cardinali S.R.E.CAMERARIO,

& Illuſtriſſimis DD.Viarum Magiſtris,

ſeu R. P. D. Ruſſaneo, Auditore,

& D.Petro Paulonio Aſſeſſore.

Romana Iuris Congrui.

Argumentum 538. Ventilatur in præſenti Reſolutione ſi Vicinus intendat domum emere vicini ad effectū, vt domum ſuam, & emendam incorporet, pro maiori ornatu Vrbis, ſecundum Bullam Greg.XIII. *ſuper Iure Congrui.* Dato modo, vt pro eodem ornatu Vrbis; ille Vicinus offerat etiam, & promittat ſe ædificaturum.

D E-

DECISIONVM RECENTIORVM SACRÆ ROTÆ ROMANÆ A PAVLO RVBEO I.C. ROMANO,

PARS XIII.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Primogenituræ.

Veneris 10. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Primogenitura cum ad deſcendentes deferatur vtrum debeat reſpici ad Cippum agnationis, vel ad ramos; Et inter fœminas quænam præferatur ſi ab iſtis ad maſculos fiat tranſitus; & quid ſi ad fœminam alterius familiæ, ſed eiuſdem ſtipitis.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitura, quæ agnationem reſpicit in alterius familiæ natos, non tranſit.*

2 *Nominatio Primogenituræ ad vnius familiæ agnationem arctata an tranſeat in agnationem quæ ſit alterius familiæ.*

3 *Primogenitura ſi ad deſcendentes deueniat, quæ potior lineæ agnationis habeatur.*

4 *A Primogenitura Deſcendentes ex agnatione extincta an arceantur.*

5 *Ad Primogenituram quinam in concurſu Deſcendentium ex fœmina agnata potius eligantur.*

6 *Primogenitura fauore agnationis inſtituta Primogenito lineæ Maſculinæ attribuitur.*

7 *Verbum,* Natos; *quoſnam includat, & vide nu. 8.*

9 *Ad Primogenituram linea maſculina in ingreſſu linea potior eſt habenda, quam quæ in progreſſu.*

10 *Nominandi facultas ad Primogenituram ad maſculos, qui habent qualitates requiſitas, remanet.*

11 *Vocatio Deſcendentium ad quaſnam lineas referatur.*

12 *Cognomen familiæ ſine reſtrictione conceptum omnes ex ea deſcendentes includit.*

13 *Verbum,* Cippo, *cum ſtipitem ſignificet, tam deſcendentes, quam aſcendentes, & tranſuerſales amplectitur.*

14 *Cognomen familiæ, ad lineam effectiuam coarctatur.*

15 *Verba, quæ loquuntur de futuro, quomodo intelligantur reſtricta.*

16 *Vocatio reſtricta ad maſculos non cenſetur facta ad maſculos ortos ex fœminis.*

DECISIO I.

NOMINATIO Iulij Cęſaris Teſtamentarijs in tabulis à Comite Marco Antonio Iuliuccio perhabita nullius roboris, atque momēti decreta fuerat coram me ſub die 30. Maij anni 1657. * quę deciſio Nobis propoſito dubio hodie confirmationis robur aſſumpſit, ſiquidem ad primogenitu-

1 ram † maſculi dumtaxat deſcendentes ex fœmina agnata de Iuliuccis vocati noſcuntur, adeoque Iulius Cæſar ex fœmina alterius familiæ procreatus ad eam iure nominationis aſpirare non valet, vt tradit *Bald. in conſ. 473. nu. 2. vol. 2. Surd. conſ. 369. num. 39. Rota deciſ. 241. num. 20. par. 4. tom. 2. recen. & coram Buratt. deciſ. 744. num. 2. cum ſeqq.*

2 Vocationem verò ad maſculos † ex fœmina agnata de Iuliuccis progenitos fuiſſe à Donatoribus arctatam, eiuſdem Inſtrumenti verba præſeferunt, ibi, *& caſu quo deficiat linea Maſculina Antonij ſcilicet Dominici, & Petri, tunc Primogenitura tranſeat ad deſcendentes maſculos*

ſculos in infinitum natos, vel naſcituros ex aliqua fœmina, quæ ſit, vel fuerit de familia de Iuliuccis, & fuerit, vel ſit de ipſorum cippo, & in his ferè terminis tradit *Peregr. conſ.57. num.2. verſ. hoc autem retento cum ſeqq. lib.2. Gratian. diſcep. foren. cap.773. num.14. cum ſeqq.* & reſpondit *Rota in Maceraten. hæreditatis 20. Nouemb. coram Cardin. Pamphilio, & 17. Decemb. 1610. coram Manzanedo, relatis in dec.453. in princ. par.2. rec.*

3 Neque poterit Iulio Cęſari ſuffragari † deſcendentia Iſabellæ ipſius Auiæ ex Aurelia Dominici Iuliucci filia; Cum enim ad lineã maſculinam ex agnata fœmina procedentem diſponentes reſpexerint, vt ſupra relata comprobat diſpoſitio, necnon ſequentia verba conuincunt, videlicet, *Hoc ordine, quod vltimus maſculorum habeat facultatem eligendi aliquẽ ex maſculis deſcendentibus ex fœmina de Iuliuccis, &c. ita tamen, quod vna linea extincta ſuccedat primogenitus aliarum linearum, quæ ſint maſculinæ deſcendentia ex aliqua fœmina de Iuliuccis*, & ſucceſſiuè in prohibitione detractionum, ibi: *& deinde conſeruetur inter omnes maſculos, qui nati ſunt, aut naſcentur in infinitum ex aliqua fœmina nata, ſeu naſcenda ex aliquo de familia de Iuliuccis*. Deſcendentes proinde Iſabellæ licet ma-
4 ſculi debent ab aſſecutione † primogenituræ penitus arceri, poſtquam ipſa agnationem cũ perſona propria extinxit, & lineæ fœmininæ principiũ euaſit, *iux. text. in l. pronunciatio §. vltimo ff. de verb. ſignif. Curt. Iun. conſ.5. n.25. verſ. & dicit Iuris Conſultus Peregr. de fideicom. art.26. num.31. Rota deciſ.405. nu.49. & deciſ.531. n.13. & deciſ.574. num.26. par.5. recen.* Adeout eiuſdem nepotes, ac pronepotes nequeant ſub li-
5 nea † maſculina Aureliæ proauiæ includi, quæ originem dumtaxat trahens à maſculis, in ipſis quoq; debet extingui, vt aduertit *Decian. conſ.7. num.30. cum ſeqq. lib.1. & conſ.127. num.11. & 12. lib.3. Cephal. conſ.664. num.24. Gratian. diſcept. for. cap.901. num.22. & 23. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.346. nu.31. cum ſeqq.* & pluribus relatis iuribus dixit *Rot. in Bononien. Fideicommiſſi de Barberijs 5. Decemb. 1650. in §. Siquidem certum eſt in §. primo quia cõcluſio non eſt vera coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado, & in Romana Caſalis Veteris 5. Maij 1653. in §. nec vrget, & 4. Iunij 1655. in §. principium enim coram R.P.D. Albergato.*

6 Hinc non vrget, quod ſub maſculorũ † deſcendentium expreſſione maſculi ex fœminis quoque progeniti admittantur, quoties à Teſtatore agnatio contemplata non fuerit, vt reſpondit *Rota in Bononien. ſucceſſionis 4. Maij 1646. in §. ſed quatenus, & 17. Iunij 1647. in §. fauet quoque coram bo. me. Bichio*, Dum in propoſito caſu primogenitura fauore agnationis inſtituta, ex lege diſponẽtium maſculis peremptis, debet primogenito lineæ maſculinæ orientis ex fœmina agnata cum onere aſſumendi nomen familiæ, & inſignia de Iuliuccijs pro conſeruatione Domus omninò attribui, quam proinde in concurſu lineæ ex fœmina cognata prouenientis prædilexiſſe cenſetur, vt in his terminis aduertit *Menoch. conſ.132. nu.25. & ponderauit Rot. in Maceraten. hæreditatis 20. Februarij 1593. in §. vltra quod coram Card. Pamphilio, & 17. Septembris 1610. in §. primo quia coram Manzanedo.*

Nec releuare viſa fuit iterum repetita
7 obiectio ex verbo † natos quod dictioni in infinitum præſertim adhærens nepotes, ac pronepotes ſit peraptum includere *iuxt. conſ. Caſtr.164. num. 4. lib. 2. Rota in Interamnen. fideicommiſſi 10. Februarij 1642. in §. nec releuat, coram bon. mem. Dunozetto*; Admitti namque poſſet obiectio reſpectu nepotũ ex maſculi-
8 na linea † deſcendentium, qui aliquam Auiæ ſubſtãtiam retinent, in quibus terminis procedunt auctoritates ſupra deductæ, non tamen locum obtinet in nepotibus exortis ex fœminis, qui de Aui ſeu Auiæ ſubſtantia, ac generatione nullatenus participant, dũ Matris familia poſthabita, alteram Patris ſectãtur, *iux. tex. in l. familiæ 196. ff. de verb. ſignif. Menoch. conſ.172. num.26. & conſ.400. num.31. Bald. conſ.40. ſub num. 1. verſ. ſed iſti nepotes lib.3. Rota dec.417. num.3. & 4. par.1. rec.*

Ex his quoque deſumitur maſculinã qua-
9 litatem † in ingreſſu lineæ, non autem in ipſius progreſſu fuiſſe à Donatoribus requiſitam, ex quo præter repetitam pluries maſculorum deſcendẽtiam ex agnata fœmina, vna linea perempta, primogenitus alterius lineæ maſculinæ deſcendentiæ ex fœmina de Iuliuccijs vocatus dignoſcitur, vt in his ferè terminis ponderauit *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Barberijs 19. Febr. 1652. in §. quapropter coram bon. mem. Bichio.*

10 Nominandi verò facultas † ad libitum voluntatis vltimo maſculo attributa reſtringitur ad maſculos habentes qualitates à diſponentibus requiſitas, ita vt alter ex ijs poſſet nominari, vt aduertit *Molina de primog. lib.2. cap. 11. num.37. & 38.* cum alijs in præterita deciſione relatis in fine.

Neque ex verbis illis *fuerit, vel ſit de familia de Iuliuccijs, & fuerit, vel ſit de ipſorum Cippo*, à Donatoribus poterit coarctata cenſeri voca-
11 tio † ad deſcendentes lineæ effectiuæ, hoc eſt ex ipſiſmet diſponentibus, linea contentiua tranſuerſalium pœnitus excluſa, perinde ac ſi Iulij Cæſaris electio in vim facultatis vltimo vocato conceſſæ aliquem adoptandi valeat ſuſtineri.

12 Præterquam enim Cognomen † familiæ de Iuliuccijs abſque vlla reſtrictione legitur conceptum, ac omnes de agnatione, licet tranſuerſales exiſtant, conſequenter includit, *vt not. Gabr. conſ.132. nu.58. cum ſeqq. lib.1. Menoch. conſ.424. num.12. Decian. conſ. 86. num.27. lib.3. Rim. Iun. conſ. 482. num. 46. cum ſeqq. Rot. deciſ.490. num.10. par 4. diuerſ.* & alijs relatis iuribus dixit *in Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642. in §. quod autem fideicommiſſum, coram Reuerendiſs. D. meo Decano*; Quæcũq;
13 remouetur obiectio † ex verbo illo *Cippo* ibidem appoſito, quod cum Stipitem totius arboris præſeferat, omnes tam aſcendentes, & deſcendentes, quam tranſuerſales amplectitur, vt aduertit *Ang. in l. fin. num.1. C. de ver. ſignif. Corn. conſ. 55. num.5. lib.1. Pariſ. conſ. 33. num.1.*

num. 1. lib. 3. Honded. conſ. 75. num. 7. lib. 1. Pereg. de fideic. art. 22. nu. 64. verſ. circa illa, & reſponſum fuit *in Narnien. fideicommiſſi 25. Februarij 1639. in primo §. coram bon. mem. Card. Hieronymo Veroſpio*; pro nomine ipſorum nullatenus obſtãte, quod licet tanquam perſonale ver-
14 bo familiæ inhærens † vocationem ad lineã effectiuam valeat coarctare, ſecus tamen eſt ſi Cippo, ſtipitem totius agnationis deſignati adijciatur, vt in terminis tradit *Pariſ. in add. conſ. 35. num. 14. lib. 3.*

In quam ſentẽtiam Domini facilius inclinarunt, quod alter ex Donatoribus Sacerdotali tunc fuerat carachtere inſignitus, ac ſpe conſequenter prolis omnino deſtitutus, cæteri verò diſponentes filias fœminas nõdum ſuſceperant, adeoque dum ipſi fœminas iam natas contẽplati fuere, & cõuincitur ex illis verbis *fuit, vel ſit de familia, &c.* & ſucceſſiuè *inter omnes maſculos, qui nati ſunt, aut naſcentur ex aliqua fœmina nata, ſeu naſcenda ex aliquo de*
15 *familia de Iuliuccijs*, quæ † ad præſens, & præteritum tempus referuntur, de fœminis de familia Iuliuccia tunc præexiſtentibus cenſentur intellexiſſe, vt in proximis terminis ponderauit *Rota dec. 697. num. 6. par. 1. rec.*

Nec denique vrget, quod reſpectu deſcendentiæ maſculinæ ex maſculis ad lineam effectiuam vocatio reſtricta fuerit. Quoniam ea reſtrictio non cenſetur repetita in maſcu-
16 lis † deſcendentibus ex fœminis, de quibus in genere Donatores locuti fuere, vt ponderat *Decian. conſ. 10. num. 75. lib. 3. Rim. Iun. conſil. 482. nu. 54. & 55. Rot. in add. Bononien. fideicomm. de Pancaldis 10. Iunij 1642. in §. nec euitari coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Hinc verò ſequitur electionem Iulij Cæſaris iure adoptionis ſuſtineri non poſſe, poſtquam deſcendentes maſculi ex fœminis de Iuliuccia familia noſcuntur exiſtere, & primogenitura exaduerſo non impugnatur, nec reuocata probatur.

Et ita vtraque, &c.

☞ *Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 30. Maij 1657. coram eod. bon. mem. Leone Veroſp. eſt in præcedenti Parte deciſ. 144.*

R. P. D. PRIOLO.

Sulmonẽ. Iuris amouẽ. Capellanos.

Veneris 10. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Perbelle ventilatur, & reſoluitur, quando Oeconomi, ſeu Procuratores alicuius Eccleſiæ poſſint, & valeant pro eorum libero arbitrio eligere, & remouere Capellanos dictæ Eccleſiæ, ita ſvt dicti Capellani poſſint dici ad nutũ amouibiles, & id peregregiè diſcutitur, & capitur reſolutio.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtratio, & pertinentia alicuius beneficij, quod ad aliquem pertineat, ex quo doceatur.*
2 *Obſeruantia bene docetur per teſtes conteſtes, & optimè informatos.*
3 *Obſeruantia, quando eſt tranſgreſſa tempus immemorabile quid operetur.*
4 *Obſeruantia probata, quod apud aliquem ſpectat pertinentia beneficij, ad eumdem quoque pertinebit ius nominandi, & amouendi Capellanos.*
5 *Præſentatio eſt fructus Iuriſpatronatus.*
6 *Dictio*, omnimoda, *importat rei totalitatem, & plenitudinem.*
7 *Beneficia quando ſunt ad nutum conferentium amouibilia, tunc ad eorum nutum poſſunt amoueri.*
8 *Et hoc intellige abſque vlla cauſa, ceſſante tamen odio, & malitia.*
9 *Beneficia, quod ſint manualia, & non collectiua, ex quo probetur.*
10 *Beneficia, ſi non conferantur ab Eccleſiaſtica perſona, qualiter denominentur.*
11 *Beneficialis ſtatus ex quibus penitus excludatur.*
12 *Beneficia, quando conferuntur per Oeconomos, id denotat beneficia eſſe manualia.*
13 *Beneficij qualitas, & natura, vt habeatur, attendi debet vltimus ſtatus.*
14 *Beneficia manualia in multis Eccleſijs adſunt. & num. 15.*
16 *Beneficia quando ſunt ſub regimine laicorum, ſunt manualia.*
17 *Ius non reſiſtit laicis, quin Eccleſias adminiſtrent, vel Hoſpitalia, & Capellanos ad eorum nutum eligere valeant. & num. 18.*
19 *Laici ſunt incapaces iuris inſtituendi in beneficijs.*
20 *Intellige ſi ſimus in illis Beneficijs, in quibus cadit inſtitutio.*
21 *In Beneficijs, Laici ſimpliciter poſſunt deputare Capellanos.*
22 *Eccleſia, quando eſt Parochialis, non deputatur in ea Capellanus ad nutum amouibilis.*
23 *Cura animarum, quando non dicatur incorporata in Eccleſiam, in quam fuit facta vnio.*
24 *Euchariſtia Auguſtiſſimum Sacramentum, pro infirmis poteſt detineri in Hoſpitalibus.*
25 *Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis, dum intrat, qualiter illud ſit probandum.*
26 *De Iurepatronatus aliud ſi agatur, & aliud ſi de adminiſtratione beneficij diſcutiatur.*
27 *Iuriſpatronatus probatio nõ tam exacta requiritur, vbi Epiſcopi atteſtatio concurrit.*
28 *Scientia, & patientia eius, cui fit aliquod præiudicium, vt acquiratur contra eum eſt neceſſaria*
29 *In Beneficijs, in quibus non ceſſet qualitas manualitatis.*
30 *Eccleſia ex eo non poteſt dici receptitia, ſi certum numerum Beneficiatorum non habeat. & nu. 31.*
32 *Collegialitas, quando alicui Eccleſiæ non conueniat. & num. 33.*
33 *Ex Actibus facultatiuis non inducitur contraria conſuetudo impeditiua facultatis iuris aliquid faciendi. & num. 34.*
35 *Proceſſui producto, quando pars declarauit ſe velle ſtare, non poteſt amplius eum impugnare.*

36 *Declarationibus Cõgregationum Eminentiſſ. DD. Cardinalium, Rota ſolet deferre.*

DECISIO II.

CVm dubitaretur in Sacra Congregatione
Epiſcoporũ, & Regularium, an Oecono-
mis, ſeu Procuratoribus Eccleſiæ Sanctiſſi-
mæ Annunciatæ liceret liberè pro eorum
arbitrio eligere, & remouere Capellanos, pla-
cuit Eminentiſſimis, & Reuerendiſs. PP. Ro-
tam conſulere, ſuper quo dubio die 16. Ian.
1654. proponente b.m. Bichio capta non fuit
reſolutio, hodie verò per me in eius locum
ſubrogatum repropoſito affirmatiuè DD. re-
ſponderunt.

Quoniam ex ipſo Inſtrumento erectionis
anni 1320. cõſtat pœnes Oeconomos, & Pro-
curatores pro tẽpore fuiſſe omnimodã admi-
niſtrationẽ huiuſmodi Eccleſię Capellanos e-
ligẽdo, & recipiendo oblationes, quæ à fideli-
bus offerebantur, ac etiã ad ipſos ſpectaſſe di-
ſtributionem redditũ pro ſtipendiis Capel-
lanorum, & Miniſtrorum inſeruientium, at-
que expenſis neceſſariis ad ſuſtentationem
Hoſpitalis, & Eccleſiæ, cæteraque iura ad-
miniſtrationis exercuiſſe etiam de conſenſu
Ordinarij, & Capituli maioris Eccleſiæ San-
ctæ Sulmonæ, vt in Summario Oeconomo-
rum præteritæ poſitionis num. 3.

Deindè anno 1373. prædicta adminiſtratio
fuit roborata per adminiſtratorem bo. mem.
Cardinalis Sabieñ. de latere Legati exhibita
in dicto Summario num. 4. in qua narrando
illam reperiri ab antiquo tempore commen-
datã dictis Oeconomis, ſeu Procuratoribus,
grauauit etiam ſub pœna cenſurarum, illos
tunc electos ad ſubeundum tale regimen, &
gubernium, addita ratione, quia ex piorum
Ciuium eleemoſynis Eccleſia in dies maio-
1 ribus emolumentis affluebat, quæ omnia † e-
uidenter inferunt adminiſtrationis pertinen-
tiam, vt dictum fuit *in Tarraconen. adminiſtra-
tionis Capellarum 7. Iunij 1634. coram Durano de-
ciſ. 455. num. 5.*

A dicto verò tempore citra hoc idem
cõuincunt teſtes numero ſupra triginta for-
miter examinati deponentes, quod ſemper
adminiſtrarunt Oeconomi, quod Presbyte-
ros, & Capellanos deputarunt, & amouerunt
abſque vlla licentia Epiſcoporum, ſed ad eo-
2 rum liberum arbitrium, & voluntatem, † qui
vtpotè conteſtes, & informati probant hu-
iuſmodi obſeruantiam *Caputaq. deciſ. 277. n. 7.
par. 1. Mantic. deciſ. 132. n. 4. Canal. dec. 517. n. 4.
& in Hiſpalen. iuris amouendi Curatos 25. Aprilis
1640. §. & primò, coram bon. mem. Peutinger.* quæ
quidem ſicuti in quacumque materia pluri-
mum eſt attendenda, vt dixit *Rota in Romana
pecuniaria 5. Iunij, & 31. Iulij 1648. coram Emin-
tiſs. D. Card. Corrado, & in eadem 14. Iunij 1649.
coram bo. mem. Dunozetto;* Ita immò magis hic,
3 vbi tamquam tranſgreſſa tempus † imme-
morabile, & informis erectionis probat titu-
lum adminiſtrationis *ex alleg. in d. Tarraconen.
Capellan. 24. Nouembris 1636. coram Merlino, in-
ter impreſſas dec. 728. num. 2*

Firmata igitur tàm ex *tenore fũdationis*
quàm ex obſeruantia ſubſequuta pertinen-
4 tia † iuris adminiſtrandi Oeconomorum, ad
eoſdem etiam ſpectat ius nominãdi, & amo-
uendi Presbyteroſq́, ſeu Capellanos, non ſo-
lùm, quia talis nominatio eſt de præcipuis
iuribus, & pars ipſius adminiſtrationis, vt di-
xit *Rot. coram Durano d. deciſ. 455. num. 2. & 3.
& in Lucana legati 15. Maij 1645. coram bo. mem.*
5 *Peutingerio,* † non ſecus ac præſentatio ſit fru-
ctus Iuriſpatronatus, *cap. Conſultationibus, vbi
DD. de iur. patr. Marc. Anton. var. reſolut. lib. 1. re-
ſol. 87. in fin. Boer. dec. 15. num. 54.* Alias enim
verificari non poſſet ad ipſos pertinere om-
nimodam adminiſtrationem Eccleſię iux-
6 ta fundationem, vtpotè illa † dictio, *omnimo-
da,* tribuat facultatem totalem, & plenariam,
vt notat *gloſſ. in Clem. 1. §. eiuſdem verb. omnimo-
da de for. competen. Felin. in cap. audiſtis num. 7. de
præſcript. Pariſ. conſ. 9. num. 8. lib. 4. Rota dec. 296.
num. 1. par. 1. diuerſ. & in Montis Alti Beneficij 15.
Decembris 1645. §. ſed verè coram bon. memor.
Bichio.*

Verum etiam quia huiuſmodi Capella-
niæ nõ ſunt Beneficia perpetua, & collatiua,
7 ſed † manualia ad nutum, & voluntatem cõ-
ferentis, quo caſu Presbyteros inſeruientes
conductitios eſſe, & amouibiles etiam abſq;
8 vlla † cauſa, ceſſante tamen odio, & malitia
tradunt *Imol. in Clemen. 1. numer. 16. de exceſſ.
Prælat. Garz. de benef. par. 1. cap. 2. num. 88. Barboſ.
de iur. Eccleſ. Vniu. lib. 3. cap. 5. num. 16. Rota deciſ.
778. num. 2. par. 1. diuerſ. Canal. dec. 72. nu. 5. Bu-
ratt. dec. 382. num. 4. in Hiſpalen. iuris amouen. Cu-
ratos 20. Aprilis 1640. & 23. Iunij 1642. coram bo.
mem. Peutingerio, & in Piſauren. Beneficij 10. Dec.
1645. coram R. P. D. meo Meltio.*

9 Siquidem eſſe Beneficia † Manualia non
Collectiua probatur, eo quia non ſunt erecta
in titulum Auctoritate Apoſtolica, vel ordi-
naria, vt requiritur, *Gonzal. ad Regul. Cancell.
gloſſ. 5. num. 20. & ſeqq. Barboſ. de Iur. Eccleſ. d. lib.
3. cap. 5. num. 3. Squillant. de Priuil. Cleric. cap. 4.
num. 8. Monet. de decim. cap. 9. q. ſub num. 25. & de
commutat. ultim. vol. cap. 10. q. 6. nu. 476. & ſeqq.
Nauarr. conſ. 7. de Prab. Rot. deciſ. 501. num. 6. co-*
10 *ram Merlino,* neque † conferuntur ab Eccle-
ſiaſtica perſona, *Nauarr. conſ. 8. num. 17. de Iur.
Patr. Rot. deciſ. 14. num. 4. & ſeq. poſt Tambur. de
Iur. Abbat. Canal. deciſ. 350. num. 4.* Nec etiam
habent certos rèdditus nomine dotis aſſigna-
tos, ſed tantùm quædam bona, & emolu-
menta ex quibus Presbyteri Eccleſiæ deſer-
uientes ſtipendia percipiunt non intuitu Ec-
11 cleſiæ principaliter, ſed ratione perſonalis
ſeruitij, quę prorſus ſtatum beneficialẽ exclu-
dunt. *Cald. conſ. 9. num. 2. de reſcrip. Rebuff. de no-
minat. q. 14. num. 62. & in Prax. tit. de diſperſ. ra-
tione ætatis verb. vel earũ perpetua Vicaria Garz.
de benefic. par. 1. cap. 2. num. 93. & 94. Rodean. de
ſpol. q. 1. ſub num. 35. Nauarr. conſ. 27. num. 3. & 7.
de Prab. & dictum fuit in Auximana Reſidentiæ 23
Maij 1609. corã Patriarcha Hieroſolymitano rela-
ta à Lottero de re benef. lib. 1. q. 31. in fin. & in ſu-
pra cit. Hiſpalen. iur. amouen. Curatos 20. Aprilis
1640. §. demum coram Peutingerio.*

Com-

Comprobat idem obſeruantia, cum ſemper, & præſertim vltimo loco fuerint colla-
12 ta per Oeconomos, † quæ dubio procul demonſtrat cõtrouerſas Capellanias eſſe amouibiles, & Beneficia manualia, iuxta *tex. in cap. ad Monaſterium §. tales de ſtatu Monach. Garz. d. par. 1. cap. 2. n. 65. & 66. Viuian. de Iurepat. lib. 1. cap. 1. num. 125. Rot. dec. 61. num. 4. coram Merlin.* Ad effectum enim habẽdi naturam, & qua-
13 litatem beneficij ſtatus vltimus ſolet † attendi *cap. cum de beneficio in 6. de Præb. Dec. conſil. 126. num. 2. Rot. dec. 2. de Præb. in nou. apud Seraphin. deciſ. 1096. num. 3. & 4. cum ſeq. Caual. dec. 350. num. 6. & coram Durano deciſ. 208. num. 4. & 501. num. 12. coram Merlino.*

14 Eo magis, quia non † ſolum nullibi conſtat de erectione in titulum, vel Ordinarium fuiſſe in quaſi poſſeſſione illa cõferendi iuxta tradita *per Gonzal. gloſ. 5. num. 62.* & fuit reſolutum *in Peruſina erectionis beneficij 1. Iun. 1643.*
15 *coram R. P. D. meo Veroſpio.* † Quinimo pro parte Oeconomorum docetur prædictam Eccleſiam fundatam eſſe ad inſtar Eccleſiarũ Sanctiſſimæ Annunciatæ Ciuitatum Neapolis, Capuæ, & Anuerſæ *Sum. d. num. 3.* in quibus extat ſimile inſtitutum, earumq; cu-
16 ra, & adminiſtratio eſt ſub † regimine laicorum, & pœnes ipſos reſidet facultas recipiendi, & eijciendi Capellanos abſque vlla auctoritate Epiſcopi, *vt in Summ. repor. num. 1.* adeout de Manualitate iſtarum Capellania-
17 rum, & † iure Oeconomorum conducendi, & remouendi Presbyteros nequeat dubitari, cum ius non reſiſtat laicis quin Eccleſias, & Hoſpitalia adminiſtrent, & Capella-
18 nos ad eorum nutum † eligere poſſint. *Feli. in cap. 2. num. 5. de Iudic. Fetrot. conſ. 141. & 142. per tot. Nauarr. conſ. 8. num. 17. Barboſ. d. lib. 3. c. 32. ſub num. 12. Rota deciſ. 122. par. 3 in princ. & deciſ. 632. nu. 1. & ſeqq. coram Merlino,* & fuit ponderatum *in dicta Peruſina erectionis beneficij coram R. P. D. meo Veroſpio.*

19 Nihil referente, † quod laici ſint incapaces iuris inſtituẽdi in beneficijs, cum non verſe-
20 mur in beneficijs, in quibus cadat † inſtitutio iuxta *notat. in cap. 1. de Regul. in 6.* ſed in
21 ſimplici deputatione Capellanorum, † quæ etiam laicis competit, vt vltra allegatos probant *Abb. in cap. decernimus n. 9. de Iudic. Nauarr. d. conſ. 27. n. 7. lib. 3. de Præb. Lotter. lib. 1. q. 6. n. 38.*

22 Nec obſtat incapacitas deducta † ex eo quod Eccleſia habeat curam animarum propter vnionem Eccleſiæ Sanctæ Crucis; quia non fuit illa vnita Parochialitas, ſed ſolum
23 Eccleſia. Cura verò tranſlata fuit † ad alias Eccleſias vicinas, vt *in Summ. n. 6.* Vnde licet Capellani Sacramenta adminiſtrẽt infirmis, & quamplures Parochi accedant ad Eccleſiã Sanctiſſimæ Annunciatæ ad recipiendum Sanctiſs. Euchariſtiæ Sacramentum, ex hoc tamen non infertur, quod habeat annexam curam animarum, cum Capellani habeãt ius
24 miniſtrandi Sacramenta † ſuper infirmis ex licentia Ordinarij, *Clemen. 1. de Priuil.* Inimò tamquam Hoſpitali deputatos pro Parochis haberi firmauit *Rota in Liquiren. Legati 22. Martii* *1638. coram Reuerediſs. Tarraconen.* & Sanctiſs. Sacramentum ibi reponatur, eo quod in Eccleſijs vicinis propter paupertatem decenter aſſeruari non poſſit, vt deponunt teſtes *Sum. eorumdem Capellanorum num. 4.*

Minus releuat exceptio vſurpationis Iuriſpatronatus, eo quia Oeconomi illud non
25 oſtendant † cum requiſitis *Sac. Conc. Trid. c. 9. ſeſſ. 25. de reform.* Nam hodie non agitur de iure præſentandi, ſed exercendi curam, & ad-
26 miniſtrationẽ Eccleſiæ, & † Hoſpitalis, quod etiam laicis competere iam probauimus, & nihilominus dum conſtat de fundatione facta a auctoritate Epiſcopi, & Capituli Sulmo-
27 nẽn. ceſſat ſuſpicio, cũ non † requiratur tam exacta probatio, vbi Epiſcopi atteſtatio concurrit, *Rot. deciſ. 211. per tot. par. 1. & 290. n. 18. & ſeq. par. 5. recen. cum aliis per Adden. ad Buratt. deciſ. 551. num. 15.*

Nec Presbyteri, ſeu Cappellani ſtatum beneficialẽ deſumere poſſunt ex eo quod nonnulli Clerici fuerint promoti ad titulũ iſtarum Capellaniarum, quia vltra quod ex hoc
28 non poteſt inferri † præiudicium Oeconomis non probata eorum ſcientia, & patientia, vt firmauit *Rota in deciſ. 632. num. 10. & ſeq. apud Merlinum,* cum id euenerit ex permiſſione eorumdem Oeconomorum, vt ex teſti-
29 bus *nouo Sum. num. 8.* non ceſſauit † qualitas manualitatis adnotata *per Garz. d. par. 1. cap. 2. num. 90. & ſeq.*

Et gratis dicunt Eccleſiam eſſe receptitiã,
30 cum ſolum ea talis exiſtat, quæ † non habet certum numerum Beneficiatorum, & vbi Beneficiati ſunt liberi collatores, & Ordinarius prouiſos examinat ante immiſſionem, ideò dum hic extant duodecim Presbyteri, ſeu Capellani, nec ipſi eligunt, neque Epiſcopus electos examinat, Eccleſia Sanctiſ-
31 ſimæ Annuntiatæ hanc † qualitatem habere non poteſt, vt declarauit *Rota dec. 942. n. 12. coram Seraph. cum aliis adductis per Viuian. de Iurepatr. lib. 1. cap. 1. num. 106.*

Et non repugnat quod in ea adſit Maſſa Communis oblationum, & emolumentorũ, cum illa diſtribuantur ſolummodo Capellanis inſeruientibus, & admiſſis per Oeconomos, vt *in dicto nouo Summ. num. 9.* Nec Maſſa
32 huiuſmodi ſiue † Communitas perneceſſe inferat collegialitatẽ, ſed omnibus etiam vti ſingulis conueniat *Rota dec. 143. nu. 16. & 17. & 216. num. 2. par. 7. recent. & in Materanen. Archipresbyteratus 31. Ian. 1648. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado.* Prout manualitatem non
33 excludit † quod Oeconomi per aliquas vices admiſerint ad nominationem Epiſcopo-
34 rum, † hiſce namque actibus facultatiuis nõ inducitur contraria conſuetudo impeditiua libertatis iuris eligendi, & amouendi Capellanos ex adductis *per Rot. dec. 162. num. 10. ibiq; Add. num. 16. coram ſan. mem. Greg.*

Deniq; attendenda nõ eſt exceptio nullitatis examinis, quia cùm teſtes fuerint admiſſi per Sac. Congregationem Epiſcoporũ, &
35 Regularium, & Pars declarauit velle ſtare proceſſui coram eadem Sac. Congregatione

producto, non poſſunt amplius impugnari, *Rot. deciſ. 456. num. 2. & 136. num. 4. par. 4. recen.* Immò vrget Decretum eiuſdem Sac. Cõgregationis deſuper editum vſque de anno 1598. quo fuit declaratum licere Procuratoribus, & Oeconomis liberè, & pro eorum arbitrio remouere Capellanos, dummodò tamẽ ſuperſint in Eccleſia ſaltem duodecim Sacerdotes ab Epiſcopo approbati compre-
36 henſo Rectore, quibus † declarationibus Rota plurimum defert.

Et ita partibus acerrimè informantibus in prima propoſitione, hodie verò tamen Oeconomis Presbyteris tantum pluries laceſſitis reſolutum fuit.

R.P.D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Romana Societatis Lignorum.

Lunæ 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Librorum omnium exhibitio eſt neceſſaria, ſi tractetur de reuiſione ſentẽtię latæ ſuper calculo partitarum calculatarum, cum aliàs nõ poſſit haberi certa notitia. Confeſſio emanata in iudicio criminali, an probet in Ciuili.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas vt iuſtificetur, debent neceſſario exhiberi ſcripturæ.*
2 *Sententia ex actis iuſtificari debet.*
3 *Acta debent integrè exhiberi ad hoc vt validè ſententiæ iuſtitia iuſtificetur.*
4 *Sententiæ plenaria iuſtificatio vt habeatur, quid requiratur.*
5 *Calculus præcedens vt iuſtificetur, debent exhiberi omnes libri, ex quibus dictus calculus fuit initus.*
6 *Et quidem omnes, & ſinguli ſunt producendi ſuper quibus fuit calculatum.*
7 *Confeſſio emanata in poſitionibus valet, & probat.*
8 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali benè probat in Iudicio Ciuili, ſi in eo ea fuerit confirmata.*
9 *Ex Relatione indiuidua omnium, & ſingulorum geſtorum in aliquo iudicio, quid reſultet. & nu. 10.*
10 *Intentio dantis poſitiones, quãdo eſt verificata, reus conuictus remanet.*
11 *Et contra eum iudicium tanquam contra confeſſum expediri poteſt.*
12 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali, non probat in Ciuili.*
13 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali, tunc etiam probat in Ciuili, dum illa eſt ſuffulta multis adminiculis.*
14 *Errores in calculis iuſtificari non poſſunt, niſi omnes libri exhibeantur, ex quibus calcula fuerunt facta.*
15 *Referens non probat ſine relato.*
16 *Relatum ipſum reſpici debet, vt referens ſuum effectum habere poſſit. & num. 17. & 18.*
19 *Librorum exhibitio, quod in aliquo caſu omninò ſit neceſſaria quando non ſit dubitandum. & n. 20*
21 *Iuſtitiæ fundamenta, quis nequiter in dubio poneret, dum eis vſus eſt ad fauorem proprium, & poſtea ad fauorem partis, obſtaret, vt non admitterentur.*
22 *Iuſtitiæ, & æquitatis proprium eſt, vt eodem iure quisquis vtatur contra ſe ipſum, quod in alios exerceri voluit.*
23 *Computa aliud eſt, quod reuideantur in parte, & aliud ſi in totum.*
24 *Oppoſitiones, quæ in facto non ſubſiſtunt, non releuant.*
25 *Iudex, quando valdè dubitat de validitate, & iuſtitia computorum, poteſt eligere nouos peritos.*
26 *Probationes imperfecta, & inefficaces non releuantes attendenda non ſunt.*
27 *In Rota ſemper de ſtylo in repropoſitione cauſarum deciſiones in cauſa facta præſupponuntur.*

DECISIO III.

ELectis in hac cauſa vltimo loco duobus Peritis pro reuiſione relationum præcedentium, ac partitarum, quæ inter Oddũ, & Lercarios ſuper ſolidatione computorum Societatis, de qua agitur, controuertebantur, oppoſita fuit trium librorum deficientia Giornale ſcilicet *Maſtro G. & Giornale H.* ex quibus per ipſum Oddum huiuſmodi partitarum realitatem reſultare prætendebatur. Vnde propoſito per me dubio ſub die 9. Decembris 1654. an eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis, fuit reſponſum, quòd eligeretur alter Peritus, & deindè ſub die 16. eiuſdem menſis ordinatum, quod Peritus referat, an libri ſint neceſſarij, & quatenus non ſint neceſſarij referat ex integro, ſed cum tali reſcripto partes adhuc non acquieſcerent DD. ſub die 11. Martij 1658. mãdarunt diſputari ſuper hoc particulare dubium, quo hodie propoſito fuit reſolutum nempe illos eſſe neceſſarios.

Neceſſitas enim huiuſmodi librorum indubitata DD. viſa fuit tàm ad effectum co-
1 gnoſcendi in proſecutione cauſæ † iuſtitiam Sententiarum Rotalium per dictum Oddũ in Prioribus Inſtantijs contra eoſdem Lerca-
2 rios † reportatã, quæ cum ex eiſdem actis iuſtificari debeant, vt dixit *Rota coram Merlino in Auenionen. Saluiani 17. Iunij 1658. §. nec ſuf-*
3 *fragari coram me*, & poſſit † illarum integra probatio reſultare ex dictis libris deperditis, vtiq; donec illi exhibeantur præfatus Oddus ſe tueri poterit exceptione, quod eius bonum
4 ius, ac plenaria † earumdem ſententiarum iuſtificatio ex libris deficiẽtibus appareat iuxta Doctrinam *Gloſſæ in cap. quoniam de probat.* vbi *Bald. num. 27. verſ. item fallit. Rota coram Martino Andrea deciſ. 9. num. 6. cum alijs allegat. in Ianuen. ſeparationis thori 27. Nouembris 1652. verſ. hinc releuans coram me*, & in ſimilibus terminis fuit reſponſum *in Vercellen. manutentionis 10. Decem. 1655. §. ceſſatq; magis coram bo. mem. Bichio.*
5 Quam etiam † pro reuiſione partitarum de qui-

de quibus agitur, ac ad effectum corrigendi calculum antecedentem, quod ſanè fieri nō valet, niſi exhibitis, & inſpectis omnibus,
6 ac † ſingulis libris negotij, ſuper quibus alias fuit calculatum *l. cum quærit. vbi Bart. ff. de adm. Tut. gloſ. in l. cognoſcere verſ. conferre, & verſ. diſpungere ff. de verbor. ſignif. Rota deciſ. 515. n. 16. par. 1. deciſ. 71. num. 4. & 143. num. 6. par. 4. tom. 2. recent. & coram Merlino deciſ. 196. num. 2.*

Comprobatur hæc neceſſitas librorum ex geminata ipſiuſmet Lercarij confeſſione e-
7 miſſa prius † in iudicio criminali contra Theulum Notarium, in quo faſſus fuit medio iuramento exhibitionem prædictorum librorum importare intereſſe cauſæ, dum in eis continentur partitæ controuerſæ, vt *in Summ. Baua num. 7.* & deindè in Iudicio ciui-
8 li, vbi reſpondendo † ad poſitiones ſibi ſuper hac materia datas retulit ſe ad prædictū exa-
9 men *eod. Sum. num. 8.* ex qua † quidem relatione reſultat indiuidua repetitio omnium cōtētorum in dicto examine relato, *l. ait Prætor. §. 1. & ibi notat Rip. num. 1. ff. de re iud. Pariſ. conſil. 22. num. 1. & ſeqq. lib. 1. Rota coram Buratt. deciſ. 61. num. 6. Mantic. deciſ. 373. num. 9. in recent. deciſ. 211. nu. 5. par. 6. in Rauennaten. Domus 14. Iun. 1649. §. quoniam, & 17. Mar. 1651. §. quamuis coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* & in termi-
10 nis † reſpōſionis ad poſitiones firmat *Guidop. deciſ. 334. & Scacc. de Iudic. c. 7. nu. 543. lib. 2.* Adeout verificata poſtmodū intentione Ponentis Reus conuictus remaneat, & contra eum Iudicium, tanquam contra confeſſum
11 tali caſu expediri † poſſit ex ſententia *Baldi in cap. cum acceſſiſſent num. 7. de conſtit.* quem ſequuntur *Miſinger. Obſeru. 50. centur. 4. per tot. & alij relati ab eodem Scacc. d. c. num. 535.*

Nihil obſtante regula in cōtrarium, quod
12 confeſſio emiſſa in Iudicio † criminali non probet in ciuili; nam dicta regula non procedit dum confeſſio prędicta alijs adminicu-
13 lis, prout in propoſito † caſu fulcita reperitur *iuxta ſenſum Menoch. conſ. 807. num. 24. Surd. deciſ. 325. num. 6. Rota deciſ. 362. num. 3. par. 1. & deciſ. 69. num. 6. par. 6. recent.*

Deducitur pariter eadem neceſſitas ex relatione Rubei Periti, qui calculando diuer-
14 ſa † computa lignorum ſocietatis pro annis 1597. & 1598. contenta in libro G. deficiente plures correxit errores per nutum in præcedenti calculo commiſſos *d. Sum. num. 9.* qui hodie certè reuideri non poſſunt ſine exhibitione dicti libri G. in quo tales partitæ de-
15 ſcriptæ reperiuntur, & ad † quem ipſe Rubeus ſe refert, *l. cum ſecurus 81. ff. de condit. & demonſtrat. Rota dixit in alleg. deciſ. 143. num. 13. par. 4. tom. 2. recent.* & hoc idem comprobant etiam alij Periti antecedentes relati *in eodem*
16 *Sum. num. 10.* Quapropter † ad effectum de quo agitur relatum ipſum inſpici debet, vt referens ſuum poſſit effectum ſortiri *Decius conſ. 63. num. 6. Curt. Iun. conſ. 92. num. 10. Rot. dec. 40. num. 7. par. 2. diuerſ.*

Et eadem ratione eliditur obiectum excitatum ſuper tertia partita deſcripta in libris ſignatis H. & I. in actis exiſtentibus, quę cum contineat computa Caballiorum, &
17 habeat † relationem ad librum G. ibi *per reſto del ſuo conto in libro G. à carte 67. ſcud. 1218.*
18 *d. Sum. n. 16.* abſque libro relato † ipſa quidquam probare non poteſt, vt præter ſupra citatas *dixit Rota deciſ. 567. numer. 14. part. 5. recent. coram Buratto deciſ. 1. numer. 10. & deciſ. 754. numer. 3. coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 439. num. 1. & ſeq. & coram Merlino deciſ. 543. num. 11.*

Sed tollitur omnis hęſitatio, ex quo Ler-
19 carij propter huiuſmodi librorum † exhibitionis defectum obtinuerunt per tres Sententias Rotales Theulum Notarium cōdemnari ad damna, & intereſſe ab eis paſſa, ſub aſſertiua, quod ſine libris deficientibus nō potuerint cauſam contra Oddum defendere,
20 nec de Peritorum erroribus docere, ex † quo capite deindè mediante concordia ab hæredibus dicti Theuli ſcuta 2200. receperunt, vt *in eodem Summ. Baua num. 4.* Vnde nefas hodie videtur eſſe in dubium eorumdem neceſſitatem reuocare, qui enim Iuſtitiæ fundamenta ad proprium fauorem contra alios
21 approbat, debet † pati, quod illa (vt ſuum vnicuique ius tribuatur) contra ſe quoque prædicentur, *tot. tit. ff. quod quiſque iur. Peregrin. conſ. 34. num. 6. & 10. lib. 3. Bellon. conſ. 1. num. 56. Fuſar. conſ. 114. num. 40. Rota in Ianuen. Priuilegiorum 28. Iuny 1649. §. penult. coram Eminentiſſ. D. Cardin. Corrado,* cum iuſtitiæ, & æquitatis
22 proprium ſit † vt eodem iure quiſque vtatur contra ſe ipſum, quod in alios exerceri obtinuit, *c. dilecti, vbi gloſſ. verb. nollis de Maiorit. & Obbed. cum alleg. per Tiraquell. de retract. lign. §. 1. gloſſ. 13. ſub num. 6. & ſeqq.*

Hinc non obſtat, quod in præſenti agatur de reuiſione tantummodo quatuor partitarum deſcriptarum in alijs libris exiſtentibus
23 quas † *Rota ſub die 27. Ianuarij 1645. coram me,* approbando relationem Berti firmauit non
24 ſubſiſtere ad fauorem † præfati Oddi, non autem ſit controuerſia ſuper totius calculi reuiſione; quia præter quod contrarium cōuincitur, ex quo deindè eadem cauſa per me repropoſita ſub die 9. Decembris 1654. nulla alia fuit capta reſolutio, ſed per DD. qui
25 valdè dubitarunt de huiuſmodi † relationū iuribus ordinatū fuit, vt eligeretur nouus peritus, vt ſupra dictum eſt, id tamen expreſsè declaratum remanſit in deciſionibus pro Lercarijs contra Theulum editis *ſub die 10. Iunij 1648. §. vltimo coram me, & 28. Ianuarij 1650. §. non obſtant coniectura coram bo. mem. Bichio,* in quibus dictæ relationes tamquam de
26 controuerſis libris mentionem † non facientes imperfectæ, ac prorſus inefficaces exiſtimatæ fuerunt, quæ quidem deciſiones dum emanarunt in eadem cauſa, & ſuum habuerunt effectum, de ſtylo Tribunalis in præſenti diſputatione veniunt ſupponendæ, *Rota deciſ. 354. numer. 3. par. 4. & deciſ. 604. num. 4. p. 5. recentior. in Beneuentana Cenſus, ſeu Pecuniaria 29. Maij 1656. §. & reſpectu coram Reuerendiſſ.*

Domino

Domino meo Decano, & in Bononien. de Bologninis quinta Aprilis 1658. §. conſtat pariter coram R.P.D. meo Celſo.

Et ita vtraque, &c.

☞ *Plures in hac cauſa emanarunt deciſiones, & præſertim ſupra in part. 7. recent. adſunt duæ ſub diebus 17. Iunij 1635. & 17. Decembris 1636. coram bon. mem. Coccino, ſunt in ordine deciſiones 65. & 183. & ſub die 16. Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. Papien. adeſt altera in par. 10. eſt in ordine deciſ. 207. Infra quoque aderunt alia.*

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Hæreditatis.

Luna 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Hæredi ſcripto, tunc multò magis eſt concedenda immiſſio, dum exceptiones ſunt turbidæ. Secundum teſtamentum, vt dicatur reuocare, ſeu annullare primum, quid ſit neceſſe. Teſtes deponentes contra teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi ſcripto, quando nullo modo poſſit denegari immiſſio.*
2 *Teſtamentum primum reuocatur per ſecundum.*
3 *Teſtamentum primum, vt reuocetur per ſecundum, debet in eo inſtitui hæres alius.*
4 *Teſtamentum primum non reuocatur per ſecundũ, dum in eo non conſtat de intentione teſtatoris velle primum reuocare.*
5 *Teſtamẽtum ſecundum ſi reuocet diſpoſitiones particulares, non dicitur reuocare hæredis inſtitutionem factam in primo.*
6 *In Hæredis poteſtate ſicuti ſtat repudiare hæreditatem, ita in poteſtate teſtatoris ſtat, alium hæredem ſibi inſtituere.*
7 *Liberatio à redditione rationum à Teſtatore relicta hæredi, quam conditionem in ſe habeat.*
8 *Hæredi à ſe ipſo, ſibi legare non valet.*
9 *Teſtis vnicus non probat, & maximè pro reuocatione teſtamenti.*
10 *Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores ad effectum reuocationis teſtamenti. & num. 11.*
12 *Teſtis inueriſimilia deponens non attenditur.*
13 *Apocham ſubſcribens, præſumitur contenta in ea ſcire.*
Et maximè ſi ſubſcribens erat vir diligentiſſimus. num. 13.
14 *Subſcribens Apocham præſumitur eam perlegiſſe, & præſertim ſi vno oculorum ictu ibi ſcripta poterant legi.*
15 *Teſtis ſubſcribens ſcripturam, operatur, quod ſubſcriptio pro contentis in ſcriptura contradicere non valeat.*
16 *Teſtis ſubſcriptus, ſi velit aſſerere contra Apocham ſubſcriptam non auditur.*
17 *Turpitudinem propriam allegans, non meretur audiri.*
18 *Scientia vbi non adeſt, dicendum eſt, quod quis noluerit ſibi præiudicare.*
19 *Scientia ad effectum præiudicij non ſufficit in genere, ſed ſpecialis requiritur.*
20 *Scientia ad effectum magni præiudicij eſſe debet cum omnibus ſuis circumſtantijs, & qualitatibus.*
21 *Immiſſio hæredi ſcripto non eſt retardanda per exceptiones turbidas, & altiorem indaginem requirentes.*

DECISIO IV.

TEſtamentum clauſum, & ſigillatum condidit b.m. Horatius Iuſtinianus an. 1633. in minoribus exiſtens, & deindè ad S. Purpuram promotus anno 1649. Apocham quamdam fecit, in qua multa legata, & nonnullas declarationes conſcripſit. Poſt eius mortem, detecto teſtamento, Florauantes Martinellus in illo ſcriptus hæres per ſententiam A.C. obtinuit immiſſionem, quam in gradu appellationis eidem cõcedendam eſſe,
1 hodie DD. cenſuerunt, quia † exhibuit prædictum teſtamentum, non cancellatum, neq; abolitum, neque vllum vitium viſibile continens, in quo ipſe inſtitutus eſt hæres, vt ſupra, *iuxta text. in l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.*

Nec ſubſiſtere viſa eſt exceptio oppoſita à D. M. Antonio Iuſtiniano, & PP. S. Mariæ in Vallicella, quod teſtamentum reuocatum fuerit per Apocham prædictam, in qua Car-
2 dinalis † vtendo facultatibus ſibi à Sanctiſſimo conceſſis de nonnullis rebus diſpoſuit, *eorum Summ. num. 2. poſitionis primæ.*

Quia nullus hæres in ea ſcriptus reperitur, nec ex illius lectura colligi poteſt mutatio
3 prioris voluntatis † in ordine ad hæredem, & tamen ad effectum reuocandi primum teſtamentum, ſecunda diſpoſitio debet eſſe prorſus incompatibilis cum prima, &
4 nouam † hæredis inſtitutionem cõtinere, vel concepta eſſe debet verbis claris & rotundis cum ratione expreſſa, vel tacita, quod ve-
5 lit ab inteſtato decedere, † alioquin rerum particularium diſpoſitio præcedentem hæredis Inſtitutionem non tollit, *Angel. conſil. 383. num. 2. in princ. Rot. in Callien. Hæredit. 10. Dec. 1638. §. vltima exceptio coram Card. Veroſpio Iuniore, & 1. Iulij 1639. §. non ex donatione coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Et licet idem Cardinalis anno 1647. quietantiam fecerit de adminiſtratis ad fauorem Florauãtis illi liberationem pleniſſimam le-
6 gando *d. Summ. num. 1.* Cum † tamen eſſet in poteſtate Martinelli hæreditatem repudiare, vel Cardinalis alium hæredem inſtituere, habet legata liberatio tacitam conditionem, ſi
7 vnus † ex caſibus prædictis euenerit, quod ſcilicet alius hæres inſtituatur, vel repudietur hæreditas *Bart. in l. Miles 77. §. pro parte n. 2. & ſeq. ff. de leg. 2. Pereg. de fideicommiſ. art. 7. num. 5. & ſeq. Rot. deciſ. 20. num. 24. coram Eminentiſſ. Domino*

mino Card. Otthobono. Alioquin legatum rema-
8 net inane cum † hæredi à ſe ipſo legari ne-
queat *l. planè 34. §. ſi duobus ff. leg. 1. Angel. d. con-
ſil. 383. num. 1. Rot. in Bononien. fideicomm. de An-
ſelmis 26. Ianuarij 1658. coram R.P.D. meo Celſo
§. neque vrget, & ſeq.*
Minus ad hunc effectum attendi poteſt de-
poſitio Laurentij aſſerentis Cardinalem in
vltima infirmitate dixiſſe Florauanti, quod
declarabat hæredem P. Iulianum ſuum fra-
trem, & quod ſcriberet Apocham, in qua
continerentur quædam legata, *eodem Summ.*
9 *num. 2. litt. D.* Nam vltra† quod vnicus eſt, &
patitur plures exceptiones, de quibus *in pri-
mo Summ. Martinell. num. 8. & ſeq.* Ideoque ad
10 effectum † iuſtificandi reuocationem primi
11 teſtamenti nihil probat, † quia in hiſce ter-
minis teſtes debẽt eſſe omni exceptione ma-
iores, *Alex. conſ. 70. num. 14. lib. 2. Rot. in d. Cal-
lien. hæreditatis coram Card. Veroſp. §. fin. ad med.
& coram Illuſtriſſ. Tarraconen. §. Non ſubſiſtit.*
Nam prorſus inuerisimile deponit, quod
Florauantes, qui tam longam, & fidelem
12 ſeruitutem† præſtitit Cardinali voluerit ali-
ter ſcribendo, quam Cardinalis ordinauerat,
ſtatim ei Apochã ſubſcribendã offerendo ſe
tã manifeſto periculo exponere fraudis ictu
oculi detegibilis: & vlterius Apocha ſub-
ſcripta fuit ab eodem Cardinali, & à d. Lau-
13 rentio tanquam † teſte *d. Sum. num. 6.* ex pri-
ma enim ſubſcriptione oritur præſumptio,
quod Cardinalis vir diligentiſſimus ſciuerit
omnia contenta in Apocha, & eam legerit,
14 præcipuè † quia ibi ſcripta quoad ſubſtan-
tiam in oculorum ictu videre poterat, & non
erat adeò infirmitate grauatus quin per plu-
res dies ſuperuixerit, vt reſpõdet *Pariſ. conſ. 77
n. 26. & conſ. 88. n. 14. lib. 3. & de teſtamento Card.
S. Cæcil. Altograd. conſ 58. num. 26. & 28. tom. 2.
Add. ad Buratt. dec. 475. n. 23. Rot. deciſ 263. n. 16.
& ſeqq. p. 4. to. 2. & deciſ. 581. n. 17. & ſeqq. to. 1.*
15 *rec.* ſubſcriptio verò Laurẽtij operatur, quod
ipſe pro contentis in Apocha teſtimonium
perhibuiſſe cenſeatur *Bald. in l. fin. num. 2. C. ſi
cert. pet. Surd. conſ. 414. num. 78. lib. 3.* Et proin-
dè ſi modo dicit contrarium non eſt audien-
16 dus, quia ſi credidit † fieri fraudem allegat
turpitudinem ſuam, *vt poſt Boſ. Surd. mox vbi
ſupra nu. 76. Rot. in rec. p. 4. tom. 2. d. dec. 263. nu-
mer. 24. & ſeqq.*
Ex facto etiam ceſſant quæ dicebantur de
17 facultatibus teſtandi Cardinalis, † illæ enim
literaliter comprehendunt teſtamenta ante-
cedenter condita *vltimo Sum. Martinell. nu. 3.* &
perperã opponitur, quod P. Iulianus appro-
18 batus fuerit † pro hærede Cardinalis à Mar-
tinello, quia quando iſte ſe ſuppoſuit exami-
ni in alia cauſa vertenti inter d. P. Iulianum,
& D. Lucam Iuſtinianum, non probatur,
19 quod † haberet ſcientiam teſtamenti ad ſui
fauorem conditi, quæ etiam in genere non
ſufficeret. Cũ enim agatur de magno præ-
iudicio, cum omnibus qualitatibus, & circũ-
20 ſtantiis † eſſet iuſtificanda, vt poſt alios di-
ctum fuit *in Romana Cenſus 14. Iun. 1656. coram
b. mem. Bichio à me in ejus locum ſubrogato extenſa
§. hinc parum refert.*

Eoque libentius dandam eſſe immiſſionẽ
reſponſum fuit, quia negari nõ poteſt, quod
21 huiuſmodi † exceptiones non ſint turbidæ,
& vt altiorem indaginem requirentes illam
retardare non poſſunt, *Rot. deciſ. 94. nu. 12. p. 5.
rec. Fanen., ſeu Senogallien. Bonorum ſuper immiſ-
ſione 14. Martij 1646. coram R.P.D. meo Meltio
§. Cætera autem.*
Et ita vtraque parte, &c. cauſa bis propo-
ſita reſolutum fuit.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Sypontina Cathedralitatis.

Lun. 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Iura, & priuilegia conſtitutiua plura Cathedralitatis narrantur. Decreta SS. PP. pro ipſa recenſentur, & rationes huiuſmodi prætendentiæ impugnantur. Vis immemorabilis noſcitur, & alia plura. Vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *De Iure Cathedralitatis vbi non conſtat, ibi neq; locus eſſe debet præeminentiæ, aut electionis Vicarij.*

2 *Priuilegia, quæ laborant falſitatis vitio nullibi probationem faciunt. Plures Bullæ SS. PP. recenſentur.*

3 *Nominatio Eccleſiæ, & confectio Chriſmatis inducunt ius Cathedralitatis.*

4 *Sententia, quæ validis non infirmatur rationibus retractari non debet.*

5 *Ius Cathedralitatis per confectionem Chriſmatis, & ſolemnia Miſſarum inducitur.*

6 *Ius Cathedralitatis à Reſidentia principali ſui Epiſcopi deducitur.*

7 *Bulla quæ reuocata fuit nullam facit vim probationis.*

8 *Per fraudem & malitiam quæ impetrantur, nullam faciunt vim probationis.*

9 *Ius Cathedralitatis probatur ex pluribus SS. Pontif. Priuilegijs per nominationem Eccleſiæ, per confectionem Chriſmatis, & Olei Sancti.*

10 *Bulla, & Priuilegia quæ reuocantur vim probationis deſtruunt.*

11 *Decretum Summ. Pontificis ſi non docetur falſitas ſuppoſiti executioni eſt demandandum.*

12 *Verba enunciatiua aliunde non probata nullam faciunt probationem pro Auctoribus.*

13 *Gratiæ Sum. Pontificum, quæ conceduntur pro Cathedralitate, ipſæ habent vim probationis.*

14 *Enumerantur multæ Conſtitutiones SS. Pontificum contra prætendentes Cathedralitatem, quæ omne ius eiuſdem deſtruunt.*

15 *Recurſus, & recognitio Cleri inferioris ſtat pro poſſeſſione, & manutentione Cathedralitatis.*

16 *Inobſeruantia Bullæ Priuilegij demonſtratur per obſeruantiam ſententiarum in contrarium, & per nominationem Archiepiſcopi in ſua Sede.*

17 *Per*

17 *Per relationes Conſiſtoriales vera quidditas, & ſtatus Eccleſiæ comprobatur.*

18 *Actus Archiepiſcopi antiquiſſimi & ſigilli plenam innuunt poſſeſſionem Cathedralitatis.*

19 *Cathedralitatis ius per teſtes formiter examinatos priuatiuè conuincitur.*

20 *Falſificantes Sac. Cong. Rituum Decreta contra ſeipſos prætendentes faciunt.*

21 *Interdictio Mitræ ius Cathedralitatis deſtruit.*

22 *Cathedralitas conſtans ex initio inſubſiſtenti immemorabilem excludit.*

23 *Fides mala reſultans ex Bullis, quæ reuocatæ fuerunt, non ſolum immemorabilem excludit, ſed etiam quamcumque præſcriptionem.*

24 *Lis interrupta conſtituit in mala fide prætendentes, & litigantes.*

25 *Conſtitutiones Summorum Pontif. remouent omne dubium circa prætenſiones, &c.*

26 *Inuerisimile eſt Pontificem pronunciaſſe verba cōtra definitiuam ſententiam propriam.*

Quod nullibi probatur à prætendente ſupponitur inuentum. eod. num. 26.

27 *Inſtrumenta priuata ſine teſtibus, & informia nullam faciunt probationem.*

Examinantur verba actus poſſeſſorij. ibid.

28 *Actus vnicus ſufficit ad retinendam legitimam, & primordialem poſſeſſionem.*

Secus autem procedit quando non iuſtificatur initium dictæ primordialis poſſeſſionis, ſeu impreſſionis. ibidem.

DECISIO V.

ANtiquatam prętenſionem Cathedralitatis,
per plures Summorum Pontificum Sen-
tentias, & Litteras Apoſtolicas reiectam, re-
nouauit Capitulum Collegiatæ Eccleſiæ Sā-
cti Michaelis Montis S. Angeli, ſeu Gargani:
prætendens exemptionē ab Eccleſia Metro-
politana Sypontina, & facultatem eligendi
Vicarium Capitularem, Sede Archiepiſco-
pali Sypontina vacante: cum alijs prærogą-
tiuis Cathedralitatis. Sed cauſa, auditis par-
tibus, diſcuſſa per Sac. Congregationem Epi-
ſcoporum, & Regularium, referente Emi-
nentiſſimo Domino Cardinali Franciotto,
die 6. Aprilis 1656. prodijt reſolutio his ver-
bis. *Non conſtare de Cathedralitate Eccleſiæ S. Mi-
chaelis Montis S. Angeli, ſeu Gargani; ac proindè*
1 *non eſſe locum † electioni Vicarij Capitularis à Ca-
pitulo Garganico, Sede Archiepiſcopali Sypontina
vacante, quæ hodie vulgò Manfredonia dicitur.* Ve-
rum habito per Capitulum Garganicum re-
curſu ad S.D.N. Alexandrum VII. in Signa-
tura Gratiæ, placuit Sanctitati Suæ cauſam
remittere ad eamdem S. Congregationem,
pro reuiſione cum voto Rotæ. Quare, ab eo-
dem Eminentiſſimo Dom. Card. Franciotto,
ſubſcripto, & mihi tranſmiſſo dubio, An Ec-
cleſia S. Michaelis Montis S. Angeli, ſeu Gar-
gani ſit Cathedralis; ad eius diſputationem
effugiendam Garganici diuerſos produxerūt
articulos, petendo Remiſſoriam. Super qua
propoſito dubio, 28. Iunij præteriti, Rota or-
dinauit, Quod proponeretur prius cauſa in
negotio principali. Qua hodie diſcuſſa, re-
ſponſum fuit, Non conſtare de Cathedra-
litate.

Priuilegium enim Eugenij Papæ III. ſuper
quo primitùs ſe fundarūt Capitulares Gar-
2 ganici, ab Alexandro III. falſitatis vitio † la-
borare declaratum fuit: proferendo indè ſen-
tentiam, de conſilio Fratrum, & Prædeceſ-
ſorum ſuorū veſtigijs inhærens, in qua pro-
nunciauit; Non duas, ſed vnam dumtaxat
Archiepiſcopalem Sedem exiſtere, nempè
Sypontinam; Quodque de cætero non Sy-
3 pontinus, & Garganicus, ſed Sypōtinus † Ar-
chiepiſcopus ſolummodo diceretur; Decer-
nendo Chriſma confici, & Veſtanum eius
ſuffraganeum electum in Eccleſia Syponti-
na per Archiepiſcopum conſecrari. Qua
quidem Sententia deinde cōfirmata per Lu-
cium III. & Cæleſtinum pariter III. tandem
quarto loco, diligenter perpenſis depoſitio-
nibus teſtium pro Garganicis deinde exami-
natorum, & omnibus, quæ vtrinque propo-
ſita fuerant pleniùs intellectis, Innocentius
III. anno 1202. per ſententiam diffinitiuam,
viua voce, de Fratrum conſilio, in Conſiſto-
rio, & deindè per Bullam, authoritate Apo-
ſtolica declarauit; Nihil à Garganicis fuiſſe
ſufficienter oſtenſum, per quod eiuſdem
4 Alexandri Sententia deberet † retractari; Quā
proinde, modis prædictis, ſolemniter confir-
mauit. Vt ex ſumpto eius litterarum Apo-
ſtolicarum, ſub Datum Laterani VIII. Kal.
Iunij anno V. (*Extracto in forma authentica, 28.
Martij 1656. ex Regeſt. ipſius Innocentij exiſtente
in Archiuio ſecreto Vaticano, lib. 5. anno 5. Epiſt. 42
fol. 10. Relato in Iuribus originalibus pro Metro-
politana Sypontina productis, fol. 1.*) vbi referun-
tur Bullæ, & Decreta Anteceſſorum.

Idque euidentiſſimè comprobauit Hono-
rius pariter III. qui immediatè Innocentio
ſucceſſit anno 1216. Nam requiſitus ab An-
tiſtite Sypontino; An in die Cœnæ Domini
Sacrum poſſet etiam in Garganica Eccleſia
celebrare, ad quam de conſuetudine dicta
die accedebat ad recipiendos peregrinos il-
lius loci; eidem in hæc præciſa verba man-
dauit: *Fraternitati tuæ mandamus, quatenus die
Cœnæ Domini in Eccleſia Sypontina dumtaxat, in*
5 *qua teneris † Chriſma conficere, Miſſarum ſtudeas
ſolemnia celebrare*, vt in cap. te referente, de
Celebrat. Miſſar. ibique Gloſ. *verb. Sypontina.
Hoſtien. Abb. ſub verſ. Item nota, Archid. & alij.*
Qui exindè deducunt, quod Archiepiſcopus
6 tenetur reſidere † in Eccleſia ſua, & ibidem
diebus ordinatis perſonaliter celebrare.

Non obſtat Bulla Bonifacij IX. Garganicis conceſſa anno 1401. durante Schiſmate XXVI.

Quia (pręter quod contra eos retorquetur,
& optimè ex toto tenore probat anteceden-
tem ſtatum ſubiectionis Garganicæ, atque
effectuationem dd. Sententiarum, & Conſti-
tutionum; præſertim dum ibi Bonifacius tūc
primum erexit, & non aliàs erectam fuiſſe
declarat, Terram Montis S. Angeli in Ciui-
tatem, & Eccleſiam Sancti Michaelis in Ca-
thedralem, & Metropolitanam) trina, &

vlteriori

7 vlteriori vice, † ſolemniter reuocata fuit.

Et primò ab ipſomet Bonifacio illius cõditore. Qui anno 1403. & ſic biennio poſt, edidit Conſtitutionem: in qua exponens, aliqua per importunam petentium inſtantiam, & alia per ſurreptionis malitam, vel
8 fraudem, † ſeu quemuis modum illicitum, impetrata fuiſſe, inter cætera reuocauit, & annullauit omnes vniones, omneſque exemptiones perpetuas per eum cõceſſas quibuſcumque Eccleſijs Cathedralibus, vel Collegiatis, & Capitulis, ac Vniuerſitatibus. *Vt ex ſumpto extracto ex Regeſto Vaticano Bullarũ Apoſtolicarum Bonifacij IX. lib. 153. fol. 174. & ſeqq. ſub Datum Romæ apud S. Petrum XI. Kal. Ianuar. anno XIV. Relato in dd. Iuribus originalibus fol. 2. litt. A.*

Secundò à Ioanne XXIII. qui anno 1413. relato de verbo ad verbum toto tenore dictę Bullæ Bonifacii, ad fauorem Garganicorum emanatæ; volens turbationibus, litibus, & ſcandalis obuiare; per Conſtitutionem Apoſtolicam nomen Ciuitatis Garganicæ in dicta Terra Montis S. Angeli perpetuò extinxit: & Eccleſiam Garganicam ad Eccleſiam B. Michaelis in priſtinum ſtatum reduxit: litteras Bonifacij, & earum tenorem, penitùs reuocando: Atque inhærendo veſtigijs aliorum Pontificum Prædeceſſorũ (nempe, poſt alios, Alexandri, Lucij, Cœleſtini, Innocentij, & Honorij) ſtatuit, vt de cætero Sypontina Eccleſia, & non Garganica, & moderrnus, & qui pro tempore erit Archiepiſco-
9 pus † Sypontinus, & non Garganicus nuncupentur; Necnon Chriſma, & Oleum Sanctum confici debeat dumtaxat in Eccleſia Sypontina; confirmando ad eius, ipſiuſque Capituli fauorem omnes Immunitates, Indulgentias, & Priuilegia eis à Prædeceſſoribus conceſſa. *Vt ex alio ſumpto in forma publica pariter exhibito eod. fol. 2. Iur. original. litt. B. ſub Datum Romæ apud S. Petrum XV. Kal. Ianuarii anno III.*

Tertiò à Martino V. qui non ſolum per Extrauagantem reuocauit omnes vniones effectum non ſortitas (*vt poſt antiq. Gloſſat. ad Reg. XI. Cancell. ac poſt Mandoſ. & Hoied. tradit Garz. de Benef. par. 12. cap. 2. num. 181.*) ſed etiã *in Concilio Conſtantienſi ſeſſ. 43. tit. de Exemption.*
10 Conſtitutionem prius edidit † reuocatoriam omnium exemptionum, quæ poſt obitum Gregorij XI. ſequutum vj. Kal. April. 1378. vſque tunc (quo medio tempore ſucceſſit, ac durauit prædictum Schiſma xxvj.) per quoſcumque pro Romanis Põtificibus ſe gerentes conceſſæ fuerunt. *Vt in liberculo impreſſo, & intitulato Collectio Iurium Eccleſiæ Garganicæ num. 1. fol. 9. ac per extenſum habetur apud Gemin. ante conſ. 35.* Et per conſequens exindè fuit reuocata dicta Bulla Bonifacij IX. qui poſt Gregorium pro Pontifice ſe geſſit, vigente dicto Schiſmate XXVI. Vt in terminis alterius priuilegij eiuſdem Bonifacij reſpondit *Rota coram Buratto deciſ. 452. num. 1.* Vbi referuntur aliæ litteræ eiuſdem Martini, reuocatoriæ exemptionum, ſub Data vij. Kal. Nouembris anno VII. ac de prædicta reuocatione Martini in Concilio Conſtant. meminit etiam *Rota cor. Card. Seraph. dec. 612. ſub num. 4. & coram ſ. m. Greg. deciſ. 509. in princ. & num. 1. cum ſeq.*

Quartò demum ſpecialiter ab eodẽ Martino V. nam expoſito ſibi toto ſtatu iſtarum Eccleſiarum, narratiſq; omnibus geſtis tàm ab Alexãdro III. eiuſq; Succeſſoribus, quàm à Bonifacio, & ſucceſſiuè à Ioanne XXIII. in hæc præciſa verba reſcripſit, anno 1419. *Fiat quod obſeruentur Priuilegia, & alia Conſtitutiones Romanorum Pontificum, qui fuerunt ante Schiſma; niſi infra tempus ſex menſium, pro parte aduerſa fuerit rationabiliter oſtenſum, quòd aliter nunc fieri debeat.* Vt ex ſumpto originaliter producto, ſub Dat. Florentiæ viij. Idus Aprilis, anno II. *Et relato in Iurib. original. d. fol. 2. litt. C. extract. ex Regeſt. Vatican. ſupplicat. Apoſt. Martini V. lib. 6. fol. 190. anno II.* Ideoque elapſo d. termino, & nihil per Garganicos docto quod releua-
11 ret, firma remanſit prædicta Cõſtitutio † pro obſeruantia præcedentium, & reuocatione alterius, quæ in contrarium prodierat Schiſmate durante. Vt in proximis terminis, quod elapſo termino in Decreto præfixo, executioni decretum demandetur, tradunt Practici *Saluſt. Tyber. lib. 1. cap. 31. num. 9. & 10. & Ridolfin. par. 1. cap. 14. num. 268. cum ſeq.*

Non obſtant litteræ Iulij III. editæ v. Kal. Iunii anno Pontif. V. & Incarnationis Domini 1555. *vt in Liberc. Collect. Gargan. num. 4. fol. 11.* In quibus enunciatur, quod Sedes Archiepiſcopalis Sypontina quadringentis ferè annis collocata fuit in Eccleſia B. Michaelis, Quia (præter quod non ſunt in forma probanti; & ipſarum verba enunciatiua, vti ab ipſis Garganicis ſupplicantibus emanata, ad
12 eorumdem fauorem † non probant, cum agatur de ipſorum intereſſe. *Card. Put. dec. 149. num. 1. lib. 3. in correct. Card. Seraph. deciſ. 1189. num. 3.* præſertim emiſſa parte abſente. *Burat. deciſ. 136. num. 2. ibique Add. litt. B.*) ex prædictis tot Summorum Pontificum anteceſſorum Sententijs, Decretis, & Conſtitutionibus; atque ex alijs longa ſerie relatis à ſcribentibus pro Metropolitana Sypontina, & congeſtis in alio Liberc. *Memoriæ Sypont.* erronea prorſùs detegitur, & veritas conuincitur in contrarium. Quæ potiſſimè comprobantur ex
13 tribus alijs † Gratijs ab eodem Iulio III. motu proprio præcedenter conceſſis, ann. 1551. duabus ſub Dat. xiij. Kal. Aprilis, & vltima xviij. Kal. Octobris anno II. In quarum prima Capitulo Sypontino confirmauit exemptionem à ſolutione Decimarum, à Paulo Tertio olim ſibi Cardinali, & Archiepiſcopo Sypontino conceſſam: & in tertia eamdẽ exemptionem tunc primùm petitam cõceſſit Capitulo Montis Gargani ſupplicanti. Et in eis ſolam Eccleſiam Sypontinam appellat Metropolitanam, & olim ſuam primam Sponſam: Eccleſiam verò B. Michaelis denominat Sypontinæ Diœceſis. *Vt ex ſumptis pariter originaliter exhibitis fol. 9. 10. & 11. & relatis in Liberc. Memor. Sypont. num. 1. fol. 8. & 9.*

Certiùs

Certiùs concurrentibus primò viginti A-
14 poſtolicis prouiſionibus, & reſcriptis diuer-
ſorum Summorum Pontificum, antiquiſſi-
mo, medio, & recenti tempore, ad ſupplica-
tionem ipſius Capituli Garganici, ſeu eius
Canonicorum, & alijs quinque ad ſupplica-
tionem Cōterraneorum Oppidi Montis Sā-
cti Angeli conceſſis. Et ſignanter Martini V.
anno 1426. Confirmationis Statutorum. Et
eodem anno alijs litteris ſuppreſſionis Cano-
nicatuum. Eugenij IV. anno 1435. ſimilis
ſuppreſſionis. Et anno 1440. Commiſſionis
Archidiacono Eccleſiæ Sypontinæ, pro col-
latione Archipresbyteratus Eccleſiæ S. An-
geli Montis Gargani. Caliſti III. ann. 1455.
commiſſionis Archipresbytero Eccleſię Sy-
pontinæ, ad priuandum quemdam Archidia-
conatu Eccleſiæ S. Michaelis de Monte Gar-
gano, illumque conferendum alteri. Pauli
Tertij collationis Archipresbyteratus Eccle-
ſiæ S. Michaelis, anno 1543. Pij V. commiſ-
ſionis cauſæ Canonici Garganici, anno 1569.
Gregorij XIII. Diſpenſationum Matrimo-
nialium Vicario Sypontino directarum pro
incolis Oppidi Montis Sancti Angeli 1573.
& 1574. ac cōmiſſionis pro Canonico Col-
legiatæ Garganicæ, anno 1555. Sixti V. anno
1580. ſimilium Diſpenſationum. Clemen-
tis VIII. anno 1597. Indulti Patribus Cœle-
ſtinis loci Montis S. Angeli conceſſi. Pauli
Quinti anno 1610. conceſſionis Reliquiarum
Capitulo, & Canonicis Eccleſiæ S. Michae-
lis Terræ Montis Gargani: eo quia in dicta
Eccleſia nullæ omnino aderant Sanctorum
Reliquiæ, iuxta præuiam ipſorum confeſ-
ſionem. Et commiſſionis cauſæ appellatio-
nis, anno 1616. pro Canonico eiuſdem Col-
legiatæ. Et demum Vrbani VIII. collatio-
nis Canonicatus Eccleſiæ Sæcularis, & Col-
legiatæ Montis Gargani anno 1628. conceſ-
ſionis Indulgentiarum anno 1634. collatio-
nis alterius Canonicatus eiuſdem Eccleſiæ
Oppidi, ſeu loci Montis S. Angeli ann. 1636.
Et admiſſionis Reſignationis cum collatio-
ne conſimilis Canonicatus Eccleſiæ Terræ
Montis Gargani, anno 1639. *Vt ex ſumptis
originalibus à fol. 3. vſque ad 35. & in Liberc.
memor. Sypont. nu. 2. 3. & 5.* In quibus omnibus
Eccleſia Collegiata S. Michaelis dicitur Sy-
pontinæ Diœceſis: & Garganici partim ex-
plicitè partim implicitè ſeſe fatentur ſubie-
ctos vnicæ Metropolitanæ Sypontinæ.
15 Secundò Actibus † Clericorum Gargani-
corum vſque ad præſens geſtis: in quibus ſe
fatentur Sypontinæ Diœceſis: & in Superio-
rem agnoſcunt Metropolitanam Sypontinā.
*Qui habentur impreſſi in d. Liberc. Memor. Sypont.
num. 4. per tot. fol. 19. cum ſeqq. Et in iuribus origi-
nalibus fol. 27. vſque ad 49.*
Tertiò viginti octo electionibus Archie-
piſcoporum, ab anno 1407. vſque ad annum
1652. *in d. Liberc. num. 64. & 65.* Ex quibus ha-
betur Archiepiſcopos fuiſſe ſemper nuncu-
patos Sypontinos dumtaxat. Quod clarè
oſtendit inobſeruantiam Bullę Bonifacij IX.
mandantis, quod de cætero futuris tempo-
ribus Archiepiſcopi Sypontini, & Garganici
cognominarentur: Et, è contra, indubita-
16 tam comprobat † obſeruantiam vſq; ad præ-
ſens continuatam præcedentium Sententia-
rum, & Conſtitutionum.
Quartò Relationibus conſiſtorialibus ab
anno 1573. vſque ad annum 1623. (antiquio-
res enim non reperiuntur in Regeſtis Vati-
canis) *relatis in eodem Liberc. Memor. Sypont. nu. 6.
fol. 26. vſque ad 31. & productis in Iuribus orig.
fol. 12. 19. 25. & 26.* Quarum prima emanauit,
cum participatione Cardinalis Comenſis, &
poſtrema à Cardinali Ginnaſio: qui Eccleſię
Sypontinæ per plures annos præfuerant. At-
17 que in omnibus deſcribitur † quidditas, qua-
litas, & ſtatus Ciuitatis, & Eccleſiæ Metro-
politanæ Sypōtinæ, priuatiuè quoad Eccle-
ſiam, & Terram Garganicam, quæ ſemper
aſſeritur Sypontinæ Diœceſis.
Quintò diuerſis Archiepiſcoporum pro
18 tempore † actibus, & aſſertionibus, ab an-
tiquiſſimo vſq; ad hodiernum tempus idem
comprobantibus. Eorumq; ſigillis, Sypon-
tinum tantùm agnomen imprimentibus. *Vt
patet ex dd. Iuribus original. præſertim fol. 15. 23.
37. & ſeqq. & in Liberc. Memor. Sypont. num. 7.
pag. 31. cum ſeqq.*
Sexto decem, & ſeptem teſtibus cum iura-
19 mento † examinatis: quorũ duodecim ſunt
Sacerdotes, atteſtantibus, vnam dumta-
xat Cathedralem, & Metropolitanam adeſſe,
ſcilicet Sypontinam, priuatiuè quoad Eccle-
ſiam Garganicam. *Vt ex proceſſu originali, & in
d. Liberc. pag. 38. cum ſeqq.*
Septimò demum Decretis Sacræ Rituum
Congregationis. Altero 15. Septemb. 1657.
in quo, cum Garganici iteratò feciſſent anno
1645. imprimi Officium S. Michaelis (iam
prius ex conceſſione eiuſdem Sac. Congre-
gationis ſubſcripta à d. Cardinali Comenſi
Præfecto impreſſum anno 1604.) loco verbi
Collegiata in dicta conceſſione, ſeu decreto,
adiecti, ibi, *Eccleſia Collegiata S. Angeli in Monte
Gargano*, apponi curarunt verbum *Cathedrali*:
20 Vnde ipſa Sacra Congregatio † falſam, dicta
die, prædictam editionem declarauit. *Summ.
manuſcripto Eccleſiæ Sypontinæ num. 6.* Et altero
1. Decembris eiuſdem anni 1657. Nam præ-
21 tendentibus Garganicis † vſum Mitræ ex iu-
re Cathedratico, ad inſtar Dignitatum Sy-
pontinarum, ab eadem Sacra Congregatio-
ne decretum fuit, eis non ſuffragari Bullam
Bonifacij IX. & prætenſum Mitræ vſum eiſ-
dem interdixit. *Ex Decretis originaliter exhibitis
& relatis in d. Summ. num. 8.*
Non obſtant cætera pro Garganicis dedu-
cta. Immemorabilis enim non eſt probata,
nec probari poteſt: ſiue quia tot adſunt in
contrarium, quæ priuatiuam Cathedralitatē
fauore Eccleſiæ Sypontinæ concludenter iu-
ſtificant; cum tamen ea excludatur etiam per
ſimplicem rumorem contrarium, *vt probat
Add. ad Greg. deciſ. 298. num. 13.* ſiuè etiam quia
conſtat de initio, licet inſubſiſtenti, Cathe-
dralitatis, reſultante ex priuilegio adulterato
Eugenij III. & ex Bulla Bonifacij IX. quod
penitus

22 penitus † immemorabilem excludit, *vt di-
xit Rota in recent.deciſ.14.num.2.par.3. deciſ.542.
num.2.& 3. par.4. & deciſ.56.nu.18.& ſeqq.p.7.*

Quinimmò dum dictæ Bullæ ſolemnitèr
à tot Pontificibus toties, altera recognita, &
emendata, alera reuocata fuerunt; & per Sē-
tentias, & Litteras Apoſtolicas pronuncia-
tum atque diſpoſitum, Eccleſiam Syponti-
nam dumtaxat eſſe Cathedralem, & Metro-
politanam, non autem Garganicam; exin-
dè vtiq; reſultat mala fides Garganicorum:
quæ prorſus excludit non ſolùm immemo-
rabilem (*Card.Seraph.deciſ.707.num.6.Rota de-
ciſ.265. num.17. par.5. recent. & in Calaguritana
Decimarum de Ocon, 1. Iuly 1654. §. Concordia
enim, verſ.atque ex illius, coram me*) ſed etiam
23 quamcumque aliam † præſcriptionem: quę
de iure nunquam inchoari poteſt ſtante ma-
la fide. *cap.fin. de præſcript. Rota deciſ.220.nu.7.
par.1.et deciſ.164.num.3.par.2.recen.et coram Bu-
ratto deciſ.436. num.5. et deciſ. 505. num. 6. cum
alijs allegatis in Rauennat.Cenſus, 26. Aprilis 1641
coram b.m.Bichio §.Nec tricenariam,& in Biſuntì-
na cenſus 27.Nouemb.1645. coram Eminentiſſ. D.
Cardinali Corrado, §. Quia eſto.*

Iuncta præſertim lite, ab antiquiſſimo tē-
pore introducta apud Alexandrum III. eiuſ-
que Succeſſores, contra Garganicos fauore
Sypontinorum iam terminata: Et deinde
anno 1607. per eoſdem Garganicos reſtau-
rata, ex Monitorio coram A. C. ab ipſis ex-
pedito, & impreſſo *in d.Libercudo intitulato Col-
lectio Iurium Eccleſiæ Garganicæ, pag. 39.* quæ
adhuc durat. Vndè tantò certiùs conſtituti
24 fuerunt in † mala fide *l.certum, vbi Gloſſ.verb.
vniuerſum, C. de rei vendicat. Buratt. deciſ. 449.
num.2.et deciſ.714. num.9. Merlin.deciſ.702. nu-
mer.22. et 23.*

Quòd verò tempore Alexandri, eiuſque
Succeſſorum, lis penderet ſuper Cathedrali-
tate diſtincta, quam tūc Canonici S.Michae-
lis prætendebant habere: Ideoquè non ex-
cludat Cathedralitatem prouenientem ex v-
nitate vtriuſque Eccleſiæ, modo per eoſdem
prætenſam, Non ſubſiſtit.

Quia, præter quod contrarium habetur ex
Conſtitutione Innocentij III. (qui confir-
mando Sententiam, & Conſtitutionem Ale-
xandri III. explicitè dixit, Archiepiſcopos de
cætero, non Sypontinos, & Garganicos, ſed
Sypontinos dumtaxat fore cognominandos:
quod proinde oſtendit etiam de eo tempore
litem quomodocunque extitiſſe ſuper vniti-
25 ua Cathedralitate) remouetur † omne du-
bium ex diffinitiua pronunciatione, & de-
claratione ibidem facta, iuxta Litteras Euge-
nij III. & Alexandri III. aliorumq; Pontifi-
cum ibi relatas: Quod Eccleſia Sypontina
tantùm ſit Sedes Cathedralis, & Metropoli-
tana, Garganica verò illius ſubdita: Quod
etiam fuit confirmatum in ſequentibus Cō-
ſtitutionibus Ioannis XXIII. & Martini V.
ſupra relatis. Inde enim, ſiue diſtinctè, ſiuè
vnitiuè, & cumulatiuè prætenſa, abſolutè,
& totalitèr excluditur aſſerta Cathedralitas
Eccleſiæ Sancti Michaelis; & in vtroque
caſu mala fides Garganicorum cōprobatur.

Nec etiam facit deſcriptio in lapide eiuſ-
dem Alexandri III. quam in atrio Eccleſiæ
S. Michaelis, abſque anni appoſitione, Gar-
ganici dicunt habere, inter cætera hæc ver-
ba continentem: *Dilectis filijs Eccleſiæ Sypon-
tinæ Salutem, et Apoſtolicam Benedictionem. Quo-
niam Eccleſia veſtra, et Eccleſia Montis Gargani
vna Sedes eſſe conſueuit.* Cum enim certum ſit;
nullum Pontificem in hac cauſa tàm accu-
ratè, & diligentèr contra Garganicos decre-
uiſſe, quàm eumdemmet Alexandrum; in-
26 uerſimile † prorſus, & à veritate alienum
redditur, quod ſcienter enunciauerit, & in
priuato lapide deſcribi voluerit id, cuius cō-
trarium, de conſilio Fratrum, per dictam
Sententiam definitiuam (à tot ſequentibus
Pontificibus, auditis Garganicis, confirma-
tam) & Apoſtolicā Conſtitutionem pronun-
ciauit; ſed veriſimilius eſt, quod à Garga-
nicis proprio marte in propria Eccleſia fue-
rit cōpoſita: vnà cum altera inſcriptione, ſub
quadam ſede lapidea adiecta his verſibus.

Sedes hæc numero differt à Sede Sypontis.
Ius, et honor Sedis, quæ ſunt ibi, ſunt quoque Mōti.

Neque obſtat, vt dicitur, quòd nonnulli
Archiepiſcopi Sypontini aliquando adepti
fuerunt poſſeſſionem etiam Eccleſiæ Garga-
nicæ: *ex Inſtrumentis relatis in d. Liberc. Collect.
Iur. Eccleſ. Gargan. num. 9. fol. 27. vſque ad 35.*
Quodque tēpore Sedis Archiepiſcopalis va-
cantis, Garganici Vicarium Capitularem de-
putauerint: *vt ibidem nu.10.d.fol.35. cum ſeqq.*

Quoniam, præter quod Inſtrumenta, ad
hunc effectum ibi exhibita, extracta fuerunt
ex priuato ipſorum Archiuio, lite penden-
te, à Notario Garganico de eis non rogato,
ſine teſtibus, & ſine citatione partis, & ſic
27 tamquam informia † nullam faciunt pro-
bationem; *Card.Puteus deciſ.152.num.1. lib.3.
in corr. Coccin. deciſ. 289. num. 6.* omnes actus
poſſeſſionum, vel potiùs ingreſſus (excepto
primo peracto à Card. de Como anno 1567.)
& Vicariorum electionum, ſubſequuti fue-
runt poſt motam litem, nempe anno 1622.
& ſeqq. & ſic ſunt ineſſicaces. *S.Mem.Gregor.
deciſ.4.num.2. ibique Adden. litt. A. et in his ter-
minis in Ampurien.ſeu Ciuitaten.electionis Vicarij
19.Ianuarij 1646. cor. R.P.D.meo Meltio §.Non
obſtat.* Præſertim Vicariorum electiones;
cum à Capitulo Sypontino ſemper fuerint
impugnatæ: Et ab eodem obtenta illarum
reuocatio, etiam mediantibus Cenſuris cum
affixione Cedulonum. Illa autem poſſeſſio-
nis adeptio, quam dicunt Cardinalis de Co-
mo, contra Garganicos potius retorquetur.
Nam interrogantibus ipſis, ibi, *ſi ſua Signo-
ria Illuſtriſs.e Reuerendiſs.viene come Arciueſcouo
Garganico,* ille iteratis vicibus ad iteratas in-
terrogationes cautè, & prudenter eis reſpon-
dit, ibi, *come vero Arciueſcouo voſtro: & infra,
ſi come in eſſe Bolle ſi contiene: Ad quas relatio in
omnibus haberi voluit.* Quod verificatur vti
Archiepiſcopus Sypontinus: dum Terra,
& Eccleſia Montis Gargani ſunt Sypontinæ
Diœceſis, vt probatum eſt; & dum in dictis

litteris Apoſtolicis Sypontinus tantùm denominatur. Certiùs dum idem Card. de Como ſubſequenter ſemper tractauit Eccleſiam Garganicam vti Collegiatam ſubiectã Eccleſiæ Sypontinæ: *vt conſtat ex eiuſdem Cardinalis ſupplicatione in litteris Pij V. ann. 1569. ſub Dat. viij Kal. Octob. anno IV. in Liberc. Mem. Sypont. num. 7. litt. B. & in Iurib. original. fol. 15. et ex prædictis prima Relatione Conſiſtoriali, et Decreto pro Officio S. Michaelis.*

Nec tandem vrget, quòd de Iure Cathedralitas conſeruetur etiam ex vnico actu.

Procedit enim quando concludenter iuſtificata eſt primordialis, & legitima eius
28 impreſſio: † tunc enim ad effectum eam retinendi etiam vnicus actus ſufficit: & in his terminis loquitur *Rota in Cæſarauguſtana Cathedralitatis 1. Martii 1630. coram bon. mem. Coccino in recent. deciſ. 353. num. 79. par. 5. Et 6. Martii 1656. coram bon. mem. Bichio §. Quæ omnia, et §. Erectio tandem, verſ. prout alterius. Et 27. Maij 1658. coram me, §. Tum etiam ex quo, verſ. huiuſmodi enim.* Secus autem non docto de initio, & legitima Cathedralitatis impreſſione: hoc enim caſu ſuperuacaneum eſt ex actibus, (& quidem inualidis, turbatiuis, & illegitimis) continuationem prætendere, *vt optimè ponderatur in dicta Cæſarauguſtana Cathedralitatis coram bon. mem. Bichio §. Quæ continuatio.*

Et ita, &c. vtraque parte informante.

☞ *Infra habetur altera Deciſio in hac eadem cauſa ſub die 21. Maii 1660. coram eodem Eminentiſſ. D. Cardinali Cerro. Erit in Miſcellan. vbi etiam apponam Decretum Sac. Congregationis Epiſcoporum, et Regularium.*

R. P. D. PRIOLO.

Romana Caſalis S. Agathæ.

Mercurii 15. Ianuarii 1659.

ARGVMENTVM.

Inſtrumenti falſitas, quãdo nullo modo poſſit defendi, & plures adducũtur præſumptiones, quod Inſtrumentũ nõ ſit legale, & numerãtur plures defectus, tàm extrinſeci, quàm intrinſeci, ex quibus deducitur omninò falſitas alicuius Inſtrumenti, & maximè ſi præſumptiones pro veritate ſint debiliores.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non poteſt dici legale, dum adeſt diuerſitas papyri, ſeu charta.*
2 *Inſtrumentum non eſt legale, dum adeſt diuerſitas characteris.*
3 *Inſtrumentum non eſt legale ſtante diuerſitate atramenti.*
4 *Inſtrumentum dicendum eſt, non eſſe legale, ſi adſint ſubſcripti plures teſtes, ſed vno tantùm charactere.*
5 *Inſtrumẽti legalitas, ex quibus omninò excludatur.*
6 *Inſtrumentum, quando magna nititur incertitudine, circa legalitatem, valde ſuſpectum eſt.*
7 *Inuerisſimilitudo multum vrget in materia inualiditatis, et legalitatis Inſtrumenti. et n. 8. et 9.*
10 *Inuerisſimilitudo, et obſeruantia contraria, denotat veritatem rei geſtæ.*
11 *Inſtrumentum, quod non ſit legale optimè probatur ex ipſa confeſſione partis. et num. 12. et 13.*
14 *Confeſſio facta in criminalibus cum deliberatione, et conſilio plurimum attendenda eſt.*
15 *Error, donec non probatur, dicendum confeſſionem feriò, et deliberatè factam valdè probare.*
16 *Confeſſio facta in iudicio, quod ſit erronea, concludenter vti talis probanda eſt.*
17 *Inſtrumentum, quod ſit falſum benè probatur ex ſententia criminali, deſuper emanata.*
18 *Quod procedit, etiam ſi ab ea ſit appellatum, et quando ſit hoc verum.*
19 *In ciuilibus ſolæ præſumptiones ſufficiunt, ſi ſint vrgentes.*
20 *Salomon Rex omnium Sapientiſſimus, ex ſola præſumptione materni affectus indicauit.*
21 *Scientia in genere non ſufficit, ſed debet eſſe ſpecialis.*
22 *Veritatis imaginem, ea quæ habent, videntur attendenda.*
23 *Præſumptiones validiores vincunt debiliores.*
24 *Falſitatis præſumptiones conquaſſantur à præſumptionibus validioribus veritatis.*
25 *Inſtrumenti falſitatis præſumptiones non poſſunt tolli à contrariis præſumptionibus, ſi iſtæ ſint debiliores.*
26 *Falſi ſola ſuſpicio in Ciuilibus ex præſumptionibus vrgentibus, et à iure approbatis, habetur pro falſo, ſi validiores ad præſumendam veritatem non adducuntur.*

DECISIO VI.

Vendiderat bo: m. Io: Georgius Cæſarinus reſeruato ſibi Iure redimendi Epiſcopo Triuentino de Griſonis ementi pro perſonis nominandis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque Caſale S. Agathę, quod inde a Franciſco q. Darij, & ab hæredibus aliorum nominatorum reſtituto libero pretio redemit; cum autem Eques Antonius Griſonus tanquam vocatus ad prætenſum fideicommiſſum peteret immitti cõtra D. Ducem Iulianum Cæſarinum, aſſerẽs, quod iuxta formam inſtrumenti nominationis pretium eſſet deponendum ad effectũ inueſtiendi, pro eodem fideicommiſſo orta fuit controuerſia nomine Procuratoris Fiſcalis, & D. Ducis pro ſuo intereſſe ciuili eidem adhærentis ſuper falſitate, & ſuppoſitione dicti Inſtrumenti cum hoc onere. Verum ab Equite impetrata commiſſione à Sãctiſſimo; quod Iudex tàm Criminalis, quàm Ciuilis procederet, ſed Rota nõniſi conſtito de legalitate Inſtrumenti; propoſui dubium iuxta reſcriptum, & non conſtare de legalitate reſponſum fuit.

Quoniam non ſolum ex præſumptionibus extrinſecus ab Inſtrumento deſumptis, ſed etiam ex vitijs intrinſecis, & viſibilibus viſa ſunt plura concurrere, quæ demonſtrãt ad oculum illud non eſſe legale, & quoad
1 vitia † intrinſeca concurrit diuerſitas papyri, ſeu chartæ maioris longitudinis complicatæ admo-

2 ad modum Epiſtolæ, adeſt varietas † characteris, cum in prothocollo non inueniatur aliud Inſtrumẽtum cõſcriptum ſimili manu, & figuræ abacales ſint pœnitus diuerſæ ab aliis numeris, tàm reſpectu characteris,quã
3 atramenti,† & quod magis vrget,adſunt ſub-
4 ſcriptiones quatuor † teſtium, quæ ob earũ ſimilitudinem videntur ab vna, eademque perſona peractæ, ex quibus,& alijs,quæ oculari inſpectione Domini aduerterunt exclu-
5 di † legalitatem Inſtrumenti probat *text. in cap.inter dilect.§.ſed cum priuilegium de fid.inſtr.& in cap.licet ad regimen de crimin.falſ. Dec.conſ.99. num.17.& ſeq.lib.2.Soccin.Iun.conſ.41.nu.7.lib.1. Cephal. conſ.287.num.27.Odd.conſ.78.nu.10. cum ſeqq.Ludouic.deciſ.Lucen.13. num.1. & alijs relatis per Farinacc.q.153.num.185.*

Præſumptiones verò, & coniecturæ ſunt plures, ac admodum vehementes. Et omiſſis alijs valdè vrgens eſt illa, quæ nititur in-
6 uerіſimilitudine † in hac materia plurimum attendenda, quod ſcilicet in tranſactione inita ſuper diuiſione Caſalis inter ipſos nominatos, fuerit enunciatum Inſtrumentum controuerſum, nulla facta mentione, quod
7 pretium † eſſet reinueſtiendum in euentu redemptionis,& tamen enunciato Teſtamẽto Epiſcopi fuerit facta mẽtio fideicommiſſi, ac etiam particularium ſubſtitutionum, necnõ ex alijs pluribus Inſtrumẽtis appareat
8 fuiſſe redemptum † Caſale in pluribus vicibus à perſonis extraneis, in quas reperiebatur diſtractum, nunquam tamen fuiſſe habitam mentionem,& rationem de hoc onere, quod videtur inuerіſimile cum contractus geſti fuerint inter partes intereſſatas,
9 quæ † de illo habuiſſent notitiam, ſi verè Inſtrumentum fuiſſet celebratum cum tali
10 onere. Hæc namque † inuerіſimilitudo,& obſeruantia contraria denotat veritatem reuerſionis Caſalis, ſuadetque pactum aliter redimendi fuiſſe ſuppoſitum *ad text in d. cap. inter dilect.de fid.inſtrum.Mandell.Alb.conſ.99.numer.6.cum ſeqq.& eo relato Surd.conſ.6.numer.4. & comprobat Aym.conſ. 134. num.36.& ſeq.*

Sed multò grauior,& vehementior ea eſt,
11 quæ oritur ex confeſſione ipſius † Equitis emiſſa penes Notarium Rotæ ad implẽdam proteſtationem ſibi iudicialiter factam,quod nolebat vti Inſtrumento *Summ. Ducis num. 4.*
12 Quinimò † emiſſa de conſilio peritorum, & ab eadem approbata in ſuis cõſtitutis criminalibus, in quibus fatetur inſtrumentum
13 eſſe † vitiatum,& pati plures defectus idem ratificauit in Commiſſione porrecta Sanctiſ-
14 ſimo,*Summ.num.8.cum duobus ſeqq.* Ex hac † e-
15 nim confeſſione vtpote † iudiciali,& facta cum deliberatione, & conſilio adimitur fides Inſtrumento, quouſque error ab Equite
16 concludenti iuſtificatione † comprobetur *iuxta text.in l.ſi aduerſarius, vbi Bart.nu.1. Bald. num.2.C.de fid.Inſtr.Corn conſ.223.numer.8.lib.2. Decian.conſ.14.num.35.& 45.lib.1.Carauett.conſil.134.num.30. Maſcard.concl.740.num.23.lib.2. Rota coram Duran.deciſ.337.nu.3. coram Merlin. deciſ.711.num.8.apud Buratt.dec.183.& dec.200. num.2.cum ſeqq.in Forolinien.Molendini 13.Martij 1656.coram R.P.D.meo Veroſpio.*

Coadiuuantur prædicta ex ſententia
17 criminali † per quã fuit declaratum inſtrumentum falſum, & nullam mereri fidem, quæ licet fuerit circumſcripta, nihilominus quia circumſcriptio non emanauit ex capi-
18 te iniuſtitiæ, † ſed quia lata fuit non facta relatione in congregatione, & non condemnato reo, quæ nullitates etiam non videntur ſubſiſtere ex deductis ab informationibus pro D.Duce, præbet nõ leue adminiculum, & inflectit animùm ad ei fidem nõ adhiben-
19 dam † cum in ciuilibus ſolæ præſumptiones ſufficiant *iuxta text.in cap. afferte mihi gladium,* vbi laudatur ſapientiſſimum Conſiliũ
20 Salomonis † ex ſola materni affectus præſumptione motus fuit ad decidẽdũ intereſſe ciuile, vt notat *Aym.conſ.134.numer.39.Oſaſch. deciſ.Pedemont.117. in fine, Rot. poſt primum vol. conſ.Farin.deciſ.123.num.2. cum alijs per eumdem Farinacc.de falſit.& ſimulat.quæſt.152. numer.28. 29. & 46.*

Nec legalitas Inſtrumenti fomentum recipit ex compluribus alijs poſtmodum ſtipulatis cum explicita relatione ad illud, dum enunciatur dumtaxat Inſtrumentum
21 nominationis, ſed non † enunciantur illius qualitates & in ſpecie onus diſponendi ad effectum inueſtiendi. Vnde nihil releuat ad obſeruantiam pro qua opus eſſet, quod enũciata fuiſſet exiſtentia pacti controuerſi ex adductis *in Cernien.bonorum 23.Martij 1648.coram Reuerendiſſ.Terracinen. verſ. non ſuſtinetur vt noua conceſſio.*

Minus ex eo,quod Epiſcopus inſtituerit in Teſtamento fideicommiſſum adiecto eodem onere inueſtiendi, adeò vt nominatio,
22 quæ cum illo concordat † videatur præ ſe ferre imaginem veritatis *ex adduct. in Nouarien.bonorum 17. Decembris 1649. §.3.accedit coram Coccin.*

Prẹter quod enim diſcordat cum inſtrumento liberæ emptionis Caſalis, cum qua potius concordare deberet, tãquam illi ma-
23 gis proxima † fuit reſponſum, obiectum tunc procedere, quando talis correſpondentia, & aliæ præſumptiones, quæ deducuntur pro legalitate inſtrumenti eliderent ſuſpicionem falſitatis reſultantem ex ſola diuerſitate chartæ, characteris, & atramenti,
24 quæ aliquando poſſunt etiam concurrere cum inſtrumento vero, vt *in Imolen.prædij 13. Iunij 1636. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* ſecus quando contrarijs validioribus refelluntur, prout ſunt idẽtitas ſubſcriptionum quatuor
25 Teſtium,† propria Equitis confeſſio, & aliæ in propoſito concurrentes, quæ inſtrumentum non eſſe legale ſuadent efficacius. Præſertum in hoc iudicio Ciuili,in quo ſola ſub-
26 ſcriptio † falſi elicita ex præſumptionibus vrgentibus, & iure probatis habetur pro falſo, dummodo prout hic validiores pro legalitate deficiant,*Dec.in cap. porrectum num. 1. in fin.verſ.illud de confirm.vtil.vel inutil. Caſtren. in l.iubemus nu.2.C.de probat.Menoch.de præſump.*

præſumptione 99. num.5.coram San.mem.Greg. deciſ.546. nu.11. ibique addentur nu.17.coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono dec.29.num.88. in Romana donationis 31.Iunij 1648. & in Romana hæreditatis 8. Martij 1652. coram Rev. P. D. meo Veroſpio.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana de Millinis.

Mercurij 15. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimenta Donatori pauperi, & quanta pro nobili, & ſene, & quomodo taxentur, & de Religioſis ſuppreſſis.

SVMMARIVM.

1 *A Fratre diuite debentur alimenta fratri pauperi.*
2 *Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimenta Donatori pauperi.*
3 *Alimenta pro viro nobili, & ſenectute prouecto debent eſſe non ad neceſſariam, ſed ad commodam ſuſtentationem.*
4 *Ex ſuppreſſione Religionis ſoluitur mutua obligatio Religioſi, & Religionis.*
5 *Taxatio alimentorum pro Nobilibus iuxta conſuetudinem Romæ, quæ ſit in præſenti, & quæ fuerit in temporibus anteactis. & num.6.*
7 *Donans multum, multum etiam debet recognoſci.*
8 *Redditus proprij, an ſint computandi cum alimentis ſubminiſtratis, vel non.*

DECISIO VII.

Poſtquã denegata fuit Domino Celſo Millino tàm reintegratio ad bona paterna, materna, & auita, quàm immiſſio in poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum q. Angeli Millini eius Fratris ob ampliſſimam renunciationem ab eo factam ex cauſa ingreſſus in Religionem, & æquè principaliter pro conſeruatione ſuæ nobilis familiæ, & agnationis: petebat ipſe vt alimenta neceſſaria ſibi ſubminiſtrarentur á DD. Vrbano, & Mario alijs ſuis fratribus vigore dictę renunciationis omnia præfata bona poſſidentibus, ideoque ſuper hoc propoſito dubio reſponſum fuit deberi alimenta pro ſumma inferius exprimenda.

1 Debentur † enim ſiue ex quo ſui fratres
ſunt Diuites, ipſe verò pauper *ad text. in l. cumus 76. in fine ff. de iur. dot. gloſſ. in l. qui filium, verbo hac aliter, verſ. & nota hic, ff. vbi pupill. educar. deb. Bald. conſ. 103. num. 3. lib. 5. Surd. de aliment. tit. 1. q. 25. num. 1. cum ſeqq. Rot. coram Duran. deciſ. 95. num. 1. repetit. in recent. deciſ. 92. par. 5. & in Anconitana alimentorum 4. Iun. 1646. coram bo. mem. Arguelles.*

Siuè etiam, quia Ioannes Celſus ad ipſo-
rum fauorem renunciauit omnia bona ſibi obuenta, & quæ in futurum obuenirent ex ſucceſſionibus aſcendentium, & collate-
2 ralium, † Renunciatarius enim debet ſubmi-
niſtrare alimenta Donatori, & Renuncianti pauperi, iuxta *gloſſ. in l. finali verb. voluerit C. de reuocand. donat. Surd. vbi ſupra tit. 1. quæſt. 48. n. 2. cum ſeqq. Rouit. deciſ. Neapolitan. 10. ſub numer. 18. verſ. his omnibus.*

Non obſtat, quod ex forma Breuis Innocentij X. ſuper ſuppreſſione Congregationis, ad quam Io: Celſus tranſierat pro quolibet Religioſo Sacerdote, qui inibi vota regularia emiſerat, aſſignata fuerint hæredibus illius annua ſcuta 40. ſub onere certarum miſſarum, & inſeruiendi Eccleſijs. Quoniam huiuſmodi quantitas, quæ deducto primo onere annuatim reducitur ad ſola ſcuta 28.
circiter, valdè tenuis eſt, & omninò inſuf-
3 ficiens † pro neceſſaria ſuſtentatione, præ-
ſertim viri nobilis, & ſenectute, ac mala valetudine detenti, dictaque quantitas deſtinata videtur per Pontificem potius ſatisfacien. Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ. 21. cap. 2 de reformat.* quam vt exindè ſufficienter prouiſum ſit neceſſitati Sacerdotis.

Nec releuat, quod ſaltim teneatur ſupplementum petere à poſſidẽtibus redditus eiuſdem Congregationis obligatæ ad aleñ. ſuos
profeſſos, quia ex dicta ſuppreſſione præter
4 quantitatem ibi deſtinatam † mutua obliga-
tio ceſſauit tàm Religionis, quàm Religioſi, & vterque ſolutus remanſit, vt fuit clarè firmatum *in dec. deſuper edita coram me 14. Ianuar. 1648.* & propterea iure optimo Fratres renunciatarij, & poſſeſſores omnium eius bonorum huiuſmodi ſupplementum ei præſtare tenentur.

5 Quo verò ad quantitatem, † quæ regulari-
ter remittitur Prudentis Iudicantis arbitrio, ponderata qualitate perſonarum, quantitate patrimonij, & conſuetudine loci *iuxta gloſſ. in §. conſideramus, verbo legitima, Authen. de Triente, Rot. omiſſis antiquioribus in Anconitana alimentorũ 14. Iun. 1649. coram R. P. D. meo Celſo, §. quo verò, & in Neapolitana matrimonij 13. Maii 1650. coram Reuerendiſſ. D. Archiep Tarraconen. §. quapropter*, DD. taxarunt in annuis ſcutis 400.
nam etiam in maiori ſumma, nempe in mẽ-
6 ſtruis ſcutis 50. † anteactis temporibus, qui-
bus abundantia rerum magis affluebat Rota decreuerat Iacobo Cincio nato ex familia conſimilis, & coæqualis nobilitatis, *apud Pen. deciſ. 184. in fine 8. impreſſ. Lugdunen.*

Nec viſa fuit attendenda quantitas annuorum ſcut. 180. pro alimentis aſſignata alteri
de familia Millina, vt refertur *in Romana diui-*
ſionis 20. Iun. 1639. coram b. m. Bichio ſub §. 2. con-
7 *ſenſus*, † quia D. Io: Celſus eſt primogenitus,
Sacerdos, ſenex, & mala valetudine detẽtus, omniaq; ſuis fratribus reis conuentis renũciauit, quæ quidem circumſtantiæ in illo nullatenus concurrebant.

Verum in huiuſmodi quantitate annuo-
8 rum ſcut. 490. dictum fuit † computandos
eſſe redditus, & introitus quos ipſe D. Ioan.

Celſus

Celſus verè poſſidet, ita vt eius fratres non teneantur niſi ad ſupplementum quantitatis vſque ad dicta annua ſcuta 400. Cumq; adhuc non ſit certum, ad quam ſummam dicti redditus aſcendant, nam informantes pro reis conuentis contendunt aſcendere ad annua ſcuta 350. Scribentes verò pro D. Ioanne Celſo non excedere annua ſcuta 215. deductis debitis, & non computata Vineola, quam offert reſtituturus refectis ſibi expenſis factis pro illius excaſſatione iuxta formam eius particularis conuentionis. Ideò reſponſum fuit deberi alimenta in annuis ſcutis 400. computatis tamen proprijs introitibus D. Io: Celſi pro illa rata, quæ effectiua, & vera iuſtificabitur deductis oneribus, & debitis.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO Poſtea S.R.E. Cardinali.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum vigore ſubſtitutionis in teſtamento ordinatæ non ſuſtinetur, ſtante delirio, & phreneſi Teſtatoris cum aſſidua mentis alienatione a tertia, ſeu quarta die vltimæ ſuæ infirmitatis, & vſque ad obitum continuante.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum tempore delirij, & phreneſis conditum non ſuſtinetur, dum morbus iſte, qui lædit memoriam & intellectum, teſtamenti quoque factionem impedit.*

2 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam, & vigore monitorialium examinati, adminiculum probationis faciũt, maximè cùm deceſſerint depoſitione ipſorum non retractata.*

3 *Medicis, & Aromatariis de phreneſi, & delirio atteſtantibus tanquam in arte peritis plurimum eſt deferendum.*

5 *Teſtamentum ad interrogationem Notarij conditum pro valido haberi ſolet.*

5 *Suſpicione inſana mentis, & importuna ſuggeſtionis iuſtificata, Teſtatorem determinatè reſpondiſſe, & ad effectum teſtandi Notarium vocaſſe non præſumitur.*

6 *Teſtibus quamuis paucioribus de ſana mente ex certa ſcientia, & de præciſo tempore conditi teſtamenti deponentibus magis creditur quam alijs, licet pluribus de inſana teſtantibus.*

7 *Teſtes ex certa ſcientia, ac viſu de inſania tempore conditi Teſtamenti deponentes, alijs de auditu ſana mentis, qui tempus Teſtamenti non percutiunt, præferuntur.*

8 *Teſtimonium Parochi ſuper ſana mente tempore ſubminiſtrati Sacramenti, dum dubitatiuè loquitur, nec concludit mentis ſanitatem de tempore conditi Teſtamenti, tanquam inualidum non admittitur.*

9 *Teſtium ſubſcriptioni non creditur, ſi non fuiſſe præſentes, vel non audiuiſſe confirmant.*

10 *Teſtes quando poſitiuè, vel affirmatiuè deponunt audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quàm ſcriptum, Teſtamento, aut Inſtrumento, tanquam ſuſpecto fides non adhibetur.*

11 *Teſtamenti ſubſcriptio à Teſtibus facta licet inſeruiat pro ſolemnitate actus, non tamen impedit quin poſtea ritè examinati Teſtes pro veritate deponere poſſint.*

12 *Teſtes quando de continua mentis alienatione à tertia, vel quarta die vltima infirmitatis vſque ad obitum deponunt, vtique medio tempore, quo Teſtamentum conditum fuit eiuſdem continuatio præſumitur.*

13 *Ignorantia inualiditatis teſtamenti, quæ in muliere præſumitur, illam à quocumque præiudicio præſeruat.*

14 *Teſtamenti vitio ex numero Teſtiũ, & alijs adminiculis iuſtificato immiſſio vigore illius in poſſeſſionem denegatur.*

DECISIO VIII.

Margharita, & Magdalena filij q. Simonis obtinuerunt in partibus *ex remed. leg. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* ſentẽtiam immiſſionis in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum q. Ioannis Vienot. vigore ſubſtitutionis ad ipſarum fauorem ordinati in eius teſtamento: ſed cauſa ad Curiam deuoluta, & commiſſa per Sanctiſſimum A.C. de voto Rotæ appellatione remota, dubitaui, An ipſis ſit danda immiſſio, & negatiuè fuit reſolutum.

Probatur enim ex quinque teſtibus formiter examinatis, ac de viſu, & ex certa ſcientia deponentibus, quod Ioannes tertia, vel quarta die ſuæ vltimæ infirmitatis incedit in delirium, & phreneſim cum aſſidua mentis alienatione, eaque vſque ad obitum oppreſſus extitit, *primo Sum. Anna num. 8. 9. & 12. cum duobus ſeqq.* ideò teſtamentum ab eo
1 conditũ † tempore dicti delirij, & phreneſiæ, nempe pridie ante obitum redditur nullum, & inualidum, quia huiuſmodi morbus cum lædat memoriam, & intellectum, impedit quoque teſtamenti factionem, *cap. cum dilectus de ſucceſſ. ab inteſtat. Card. Mantic. dec. 60. n. 1. §. conſtat enim.*

Idque ex pluribus comprobatur, videlicet ex propria confeſſione Simonis Patris dictarum Sororum, & primo loco ſubſtituti in teſtamento, de quo agitur, qui die obitus Ioannis in quodã Inſtrumento receptionis ſcut. 50. ad illum ſpectantium declarauit ipſum Ioannem quietantiam facere non valuiſſe, quia erat in delirio; idemque deponit Petrus de Marez Notarius de dicta quietantia rogatus *d. Sum. num. 6. & 15.* Ex alijs decem teſtibus quorũ quinque ſunt teſtamentarij, & alij quinque inſeruierunt, & continuo aſti-
2 terunt † ægroto *Sum. num. 6. 16. & 17.* qui etiamſi examinati ad perpetuam rei memoriam, & vigore monitorialium, faciunt tamen adminiculum, *Rot. deciſ. 560. num. 4. verſ. vt la-*

vt latius, & deciſ. 660. num. 1. verſ. & licet par. 2.
recent. præſertim cum deceſſerint non retra-
ctata ipſorum depoſitione, *Buratt. deciſ. 530.*
num. 3. & deciſ. 834 num. 4. Ex alijs ſex teſtibus
formiter examinatis, quorum tres depoſue-
runt Ioannem aliquibus diebus ante obitum
tentaſſe vi de feneſtra ſe proijcere, & fuiſſe
impeditum *Sum. nu. 18.* & alij tres teſtes ean-
dem continuam phreneſim, & delirium de
publica voce, & fama teſtificati fuerunt,
Sum. num. 19. & demum ex atteſtatione Me-
3 dici, † & Aromatarij, qui illum curarunt at-
teſtantes, quod per ſex, vel ſeptem dies ante
obitum occupatus fuit continua phreneſi, &
delirio, cum quo obijt, *eod. Sum. num. 20.* qui-
bus tanquam in arte peritis plurimum eſſe
deferendum dixit *Rota dec. 620. n. 3. par. 1. & de-*
ciſ. 107. nu. 5. verſ. quarto iſta dementia, iuncto n. 6.
par. 2. diuerſ. & coram Cardinali Mantic. deciſ. 60.
num. 1.

Accedit modus conditi teſtamenti ad im-
portunam ſcilicet ſæpius reiteratam Notarij
ſuggeſtionem, *Dite Franceſco, Dite Giorgio*, cui
abſque alia verborum expreſſione, ſeu cla-
riori ſuæ voluntatis declaratione ſimpliciter
reſpondit *Franceſco, Giorgio Sum. nu. 2.* Quam-
4 uis enim teſtamentum † conditum ad inter-
rogationem Notarij ſoleat haberi pro vali-
do, *ex gloſſ. & DD. in l. Iubemus C. de Teſtamen.*
hoc tamen non procedit quoties vt hic adeſt
5 iuſtificatio, vel ſaltim † ſuſpicio inſanæ mẽtis,
& importunæ ſuggeſtionis, & non conſtat
Teſtatorem determinatè voluiſſe ita reſpon-
dere, & ad iſtum effectum vocaſſe Notariũ,
vt firmauit *Rota coram Card. Mantic. d. deciſ. 60.*
nu. 6. & poſt primum volum. conſ. Farinac. dec. 139.
nu. 2. verſ. quando Teſtator erat, & latè compro-
bat *celeberrimus Iuris Conſultus Io. Baptiſta Spada*
conſ. 92. num. 9. cum ſeqq. & conſ. 93. nu. 12. & ſeqq.
ac in fortioribus terminis de legato relicto
piæ cauſę reſponſum fuit *in Senogallien. Bono-*
rum 30. Maij 1644. & 15. Maij 1645. cor. me.

Non obſtant teſtes pro altera parte exami-
nati, & deponentes de ſana mente, quia fe-
rè omnes loquuntur de ſimplici auditu, &
nullus percutit tempus teſtamẽti, *primo Sum.*
6 *ſororum nu. 6.* Vnde † licet in hac materia ma-
gis credatur teſtibus, quamuis paucioribus,
deponentibus de ſana mente, quam alijs li-
cet pluribus de inſana, hoc tamen procedit,
ſi deponerent ex certa ſcientia, vt de præciſo
tempore, tàm ante, quàm in actu conditi te-
ſtamenti, vt dixit *Rot. in Melenitana hæreditatis*
15. Aprilis 1644. coram me §. ſed ex duobus, ſecus
ſi deponant tantum de auditu, nec tempus
teſtamenti percutiant, hoc enim caſu præfe-
7 runtur teſtes † deponentes ex certa ſcientia,
ac de viſu, quod tempore teſtamenti non
fuiſſet ſanæ mentis, cum dicantur melius, &
veriſimiliora deponere, *Alex. conſ. 14. num. 10.*
& 11. vſque ad fin. lib. 1. Spada d. conſ. 93. nu. 16.
lib. 1. Gabriel de teſtib. concluſ. 4. nu. 19. verſ. limita
primam, præſertim cum iſti fulciantur, vt di-
ctum eſt tot adminiculis *l. ob carmen, §. in illis*
verbis, ibique Bald. num. 1. in 2. notabili ff. de teſtib.
8 Nec refert atteſtatio Parochi † ſuper ſana
mente tempore ſubminiſtrati Sſſ.ctiſſimi Eu-
chariſtiæ Sacramenti, quia præter quod vt
dicebant informantes, hoc potius tenderet ad
eius exonerationem, vt oſtenderet non ſub-
miniſtraſſe tantum Sacramẽtum inſano, ipſe
noluit euacuare interrogatoria data pro par-
te Annæ, vt tenebatur ex deductis *per Rot. de-*
ciſ. 700. num. 31. verſ. prout etiam par. 2. recent. &
coram Gregor. deciſ. 553. num. 10. ibique Add. n. 17.
& inſuper dubitatiuè loquitur circa tempus,
nec concludit mentis ſanitatem de tempore
teſtamenti, imò potius de hoc tempore fa-
tetur inſaniam, dum proſequitur ibi. *Et quod*
eadem die horis ſerotinis, dum ipſum viſitauit, inue-
nit ipſum in phrenitide alligatum, eumque extrema
Vnctione muniuit, & audiuit tunc temporis, quod
dictus Ioannes Vienot eadem die cõdiderat ſuum te-
ſtamentum, d. Sum. ſororum num. 5. quod etiam
comprobatur ab vno ex teſtibus teſtamenta-
rijs aſſerente Ioannem, tàm ante, quàm poſt
teſtamentum vſque ad obitum extitiſſe alli-
gatum, *d. 1. Sum. Annæ num. 2.*

Nec obſtat, quod omnes teſtes teſtamẽta-
9 rij propria manu teſtamentũ † ſubſcripſerint:
quoniã etiamſi ob huiuſmodi ſubſcriptionẽ
eis nõ credatur, ſi dicant nõ fuiſſe præſentes,
vel nõ audiuiſſe, vt tradit *Surd. conſ. 414. n. 76.*
cum ſeqq. & dixit Rot. in rec. dec. 581. n. 34. & 35.
10 *par. 4. tom. 3.* Quando tamen non negant † fuiſ-
ſe præſentes, vel poſitiuè, vel affirmatiuè de-
ponunt audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quam
ſit ſcriptum, tunc ſi duo ſunt, vel plures, qui
hoc affirmant, reddunt teſtamentum & in-
ſtrumentum ſuſpectum, eique non datur fi-
des, vt docet *Bart. in l. 1. §. Si quis neget num. 10.*
ff. quemad. teſtamen. aper. Menoch. de arbitr. caſ. 105.
num. 32. verſ. ſextus eſt caſus Spad. conſ. 90. num. 1.
lib. 1. & hoc caſu plus attenditur ipſorum ſe-
cunda depoſitio, quàm prima tacitè reſul-
tans ex ſubſcriptione, *Alexand. conſ. 222. n. 13.*
lib. 2. Buratt. deciſ. 543. num. 7. Ideoque licet in
11 caſu noſtro † ſubſcripſerint teſtamentum per
verba *fui preſente*: huiuſmodi tamen ſubſcri-
ptio inſeruit quidem pro ſolemnitate actus,
ſed non propterea illos impedit, quin poſtea
ritè examinati pro veritate deponere poſſint
Teſtatorem tunc temporis fuiſſe mente alie-
num, vt poſt *Bartol. & Menoch. vbi ſupra* tradit
Spad. d. conſ. 90. num. 3.

Non obſtãt exceptiones contra Teſtes ob-
iectæ: omiſſis enim alijs, quæ viſæ fuerunt
irreleuantes, & in facto non ſubſiſtentes,
non refert, quod Antonius Girardon in ar-
ticulo mortis ſuam depoſitionem retractaue-
rit pro exoneratione conſcientiæ, quia ſolũ
declarauit, vt fecit alter teſtis, quod nõ fue-
rat præſens publicationi teſtamenti; hoc e-
12 nim non officit, quia dum tàm ipſe, quam
alij concorditer deponunt Ioannem conti-
nuam mentis alienationem habuiſſe à tertia,
vel quarta die ſuæ vltimæ infirmitatis vſque
ad obitum, vtique medio tempore, quo te-
ſtamentum conditum fuit illius cõtinuatio
præſumitur, vt benè probat *Menoch. conſ. 82.*
n. 232. cum ſeqq. & Rota coram Card. Mantic. dec.
60. num. 4. & 5.

Nec

Nec obſtat, quod Anna poſt obitum Ioannis confecerit inuentarium eius bonorum hæreditariorum iuxta ſuam voluntatem in dicto ſuo teſtamento ordinatam, & ſuſceperit tutelam filiorum cũ declaratione, quod nolebat contrauenire illius voluntati, & conſequi intendebat tertiam partem in eodem
13 teſtamẽto ſibi relictam; quia cum † ignoraret eius inualiditatem tam ex delirio, & continua phreneſi, quam ex importuna Notarij ſuggeſtione reſultantem; huiuſmodi iuris ignorantia, quæ in muliere præſumitur illam præſeruat à quocunque præiudicio, *Gregor. deciſ.271.num.26.* ſtante præſertim, quod ſtatim habita huiuſmodi notitia prçuijs monitorialibus curauit examinari teſtes ſuper phreneſi, & ſuggeſtione Notarij *d.Sum.n.28.* & à Iudice de partibus aduerſus præfatos actus reſtitutionem in integrum obtinuit.

Cæterum non obſtat, quod ſaltem præfata vti altiorem indaginem requirentia non ſint apta impedire immiſſionem petitam à vocatis in Teſtamento non abolito, nec
14 cancellato: quia DD. ex tam† effrenato numero teſtium, & ex tot adminiculis in propoſito concurrentibus vitium teſtamẽti habuerunt pro iuſtificato incontinenti, illudq; exiſtimarunt ſufficere pro denegãda immiſſione ex allegatis per *Menoch. de Arbitr. lib. 2. caſ.12.num.3. cum alijs per Rot.in Romana de Marescottis 18.Maij 1646. coram Reuerendiſſ.Terrainen.§.contra ſupradicta in fine, verſ. & licet*, attenta præſertim commiſſione cauſæ cum clauſula *appellatione remota*.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus, ſeu Depoſiti.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

De iure Depoſiti, & an ab altero contrahentium poſſit fieri actus contrarius, & in præiudicium alterius contrahentium ſine ipſius conſenſu, & quantam vim habeat.

SVMMARIVM.

1 *Legem qui adimpleuit Depoſiti cogi non poteſt ad ſubeundum periculum ipſius Depoſiti.*

2 *Actus poſteriores contrarij anteriorum receſſum à primis important.*

3 *Conuentio contractus, quando per plurium voluntatem eſt facta, per vnius diſſenſum diſſolui non poteſt.*

4 *Ius acquiſitum vni ex contrahentibus reddit fruſtraneum contractum alterius, maximè ſi ſit in præiudicium.*

5 *Fideiuſſio facta in vno contractu extinguit præcedentis actionem contrariam.*

6 *Tempore eodem quæ ſunt facta pariter vires aſſumunt.*

7 *Verba ſequentia in contractibus, quando reſpiciant connexionem, & ius anterioritatis.*

8 *Mutatio voluntatis non poteſt admitti in Depoſitario in eius præiudicium, quando ius eſt illi acquiſitum.*

DECISIO IX.

FVndamenta deciſionis coram me editæ ſub die 2. Iunij 1656. viſa ſunt DD. ſubſiſtere, & proindè diſputato dubio in deciſis ſtandum eſſe cenſuerunt: quia cum depoſitum à Nappiis, & Aſpruch in banco fratrum de Baccellis factum eſſet ad effectum extinguendi primum cenſum Roberti, & ijdem
1 de † Baccellis legẽ depoſito adiectam adimpleuerint in cauſam expreſſam ſoluendo, vtique cogi non poterant ad tranſportandum depoſitum in ſacro Monte Pietatis, ſed liberati remanſerunt, *l.ſolutum 11. §. ſolutum, vbi Bartol. numer.3.ff.de pignor.act. Surd.conſ.82.n.2. Valenzuel conſ.2. num.8.lib.1.Rota deciſ.85.nu.2. coram Card.Mantic.*

Quibus non obſtat, quod à voluntate extinguendi primum cenſum fuerit à partibus receſſum ex inſtantijs, actibus, & proteſtationibus vſque de anno 1621. factis, de quibus *in Summ. Napp. num. 1. & ſeqq.* Nam ex alijs poſterioribus ſublatæ fuerunt dictæ proteſtationes, & inſtantiæ, dum inſteterunt pluries Nappij pro tranſportatione pecuniarum ad Montem Pietatis cum iiſdem vinculis, & conditionibus, *præſenti Sum.illorum de Baccel-*
2 *lis num.1.* Hi enim actus † excludunt voluntatem recedendi ab inſtrumento, & illius approbationem præſeferunt, & tanquam prioribus contrarij receſſum ab illis important, vt præter allegatos in *§. iniuſtitia, tradit Grat. diſcept.509.nu.3.& 6. Rota in Romana pretij grani 14.Decembris 1646. coram R.P.D. meo Meltio ſub §.de contraria*, neque ſola voluntas illorũ de Nappiis erat ſufficiens, ſed copulatiuè requirebatur conſenſus Aſpruch alterius con-
3 trahentis, cum vnius diſſenſus, quando† plurium voluntate facta fuit conuentio, ad illam diſſoluendam non ſufficiat, *vulg. l. nihil tam naturale 36.ff.de reg.iur.*

Deficiebat præterea poteſtas, eo quia ius
4 acquiſitum † Baccellis operabatur, vt non poſſet in illorum præiudicium à dicta cõuẽtione recedi, & perperam repeti viſum eſt, quod cum poſt perfectum contractum fideiuſſerint, illorum intereſſe non eſſet primarium, ſed dependens, & conſecutiuum; nam contrarium deducitur ex eo, quod ipſi reperiebantur obligati in vtroque cenſu tanquã principales, principaliter, & inſolidum, ideo-
5 que † fideiuſſerunt in ſecundo, vt primi fieret extinctio, vt conſiderat *Gratian. diſcept.49. num.17.& 40. Rot.poſt Merlin.de pignor.dec.166. num.8.& in Ciuitatis Plebis Salutani 1.Iul.1647. coram bon.mem. Bichio §.prout dubitandum*, & licet fideiuſſio ſit poſterior, & cõtractus præcedat ſaltim prioritate naturæ, cum fideiuſſio ſupponat exiſtentiam obligationis, *Inſtit.de fideiuſſio principio*. Hinc tamen inferri nequit, quod intereſſe fideiuſſorum in præſenti caſu ſit conſecutiuum, quia immediatè

tanquam

productò, non poſſunt amplius impugnari, *Rot. deciſ. 456. num. 2. & 136. num. 4. par. 4. recen.*
Immò vrget Decretum eiuſdem Sac. Cõgregationis deſuper editum vſque de anno 1598. quo fuit declaratum licere Procuratoribus, & Oeconomis liberè, & pro eorum arbitrio remouere Capellanos, dummodò tamẽ ſuperſint in Eccleſia ſaltem duodecim Sacerdotes ab Epiſcopo approbati compre-
36 henſo Rectore, quibus † declarationibus Rota plurimum defert.

Et ita partibus acerrimè informantibus in prima propoſitione, hodie verò tamen Oeconomis Presbyteris tantum pluries laceſſitis reſolutum fuit.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Romana Societatis Lignorum.

Luna 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Librorum omnium exhibitio eſt neceſſaria, ſi tractetur de reuiſione ſentẽtię latæ ſuper calculo partitarum calculatarum, cum aliàs nõ poſſit haberi certa notitia. Confeſſio emanata in iudicio criminali, an probet in Ciuili.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas vt iuſtificetur, debent neceſſario exhiberi ſcripturæ.*
2 *Sententia ex actis iuſtificari debet.*
3 *Acta debent integrè exhiberi ad hoc vt validè ſententiæ iuſtitia iuſtificetur.*
4 *Sententiæ plenaria iuſtificatio vt habeatur, quid requiratur.*
5 *Calculus præcedens vt iuſtificetur, debent exhiberi omnes libri, ex quibus dictus calculus fuit initus.*
6 *Et quidem omnes, & ſinguli ſunt producendi ſuper quibus fuit calculatum.*
7 *Confeſſio emanata in poſitionibus valet, & probat.*
8 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali benè probat in Iudicio Ciuili, ſi in eo ea fuerit confirmata.*
9 *Ex Relatione indiuiduæ omnium, & ſingulorum geſtorum in aliquo iudicio, quid reſultet. & nu. 10.*
10 *Intentio dantis poſitiones, quãdo eſt verificata, reus conuictus remanet.*
11 *Et contra eum iudicium tanquam contra confeſſum expediri poteſt.*
12 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali, non probat in Ciuili.*
13 *Confeſſio emanata in Iudicio Criminali, tunc etiam probat in Ciuili, dum illa eſt ſuffulta multis adminiculis.*
14 *Errores in calculis iuſtificari non poſſunt, niſi omnes libri exhibeantur, ex quibus calcula fuerunt facta.*
15 *Referens non probat ſine relato.*
16 *Relatum ipſum reſpici debet, vt referens ſuum effectum habere poſſit. & num. 17. & 18.*
19 *Librorum exhibitio, quod in aliquo caſu omninò ſit neceſſaria quando non ſit dubitandum. & n. 20*
21 *Iuſtitiæ fundamenta, quis nequiter in dubio poneret, dum eis vſus eſt ad fauorem proprium, & poſtea ad fauorem partis, obſtaret, vt non admitterentur.*
22 *Iuſtitiæ, & æquitatis proprium eſt, vt eodem iure quisquis vtatur contra ſe ipſum, quod in alios exerceri voluit.*
23 *Computa aliud eſt, quod reuideantur in parte, & aliud ſi in totum.*
24 *Oppoſitiones, quæ in facto non ſubſiſtunt, non releuant.*
25 *Iudex, quando valdè dubitat de validitate, & iuſtitia computorum, poteſt eligere nouos peritos.*
26 *Probationes imperfectæ, & inefficaces non releuantes attendendæ non ſunt.*
27 *In Rota ſemper de ſtylo in repropoſitione cauſarum deciſiones in cauſa factæ præſupponuntur.*

DECISIO III.

ELectis in hac cauſa vltimo loco duobus Peritis pro reuiſione relationum præcedentium, ac partitarum, quæ inter Oddũ, & Lercarios ſuper ſolidatione computorum Societatis, de qua agitur, controuertebantur, oppoſita fuit trium librorum deficientia Giornale ſcilicet *Maſtro G. & Giornale H.* ex quibus per ipſum Oddum huiuſmodi partitarum realitatem reſultare prætendebatur. Vnde propoſito per me dubio ſub die 9. Decembris 1654. an eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis, fuit reſponſum, quòd eligeretur alter Peritus, & deindè ſub die 16. eiuſdem menſis ordinatum, quod Peritus referat, an libri ſint neceſſarij, & quatenus non ſint neceſſarij referat ex integro, ſed cum tali reſcripto partes adhuc non acquieſcerent DD. ſub die 11. Martij 1658. mãdarunt diſputari ſuper hoc particulare dubium, quo hodie propoſito fuit reſolutum nempe illos eſſe neceſſarios.

Neceſſitas enim huiuſmodi librorum indubitata DD. viſa fuit tàm ad effectum co-
1 gnoſcendi in proſecutione cauſæ † iuſtitiam
Sententiarum Rotalium per dictum Oddũ
in Prioribus Inſtantijs contra eoſdem Lerca-
2 rios † reportatã, quæ cum ex eiſdem actis iu-
ſtificari debeant, vt dixit *Rota coram Merlino*
in Auenionen. Saluiani 17. Iunij 1658. §. nec ſuf-
3 *fragari coram me*, & poſſit † illarum integra
probatio reſultare ex dictis libris deperditis,
vtiq; donec illi exhibeantur præfatus Oddus
ſe tueri poterit exceptione, quod eius bonum
4 ius, ac plenaria † earumdem ſententiarum iu-
ſtificatio ex libris deficiẽtibus appareat iuxta
Doctrinam *Gloſſæ in cap. quoniam de probat.* vbi
Bald. num. 27. verſ. item fallit. Rota coram Martino
Andrea deciſ. 9. num. 6. cum alijs allegat. in Ianuen.
ſeparationis thori 27. Nouembris 1652. verſ. hinc
releuans coram me, & in ſimilibus terminis fuit
reſponſum in *Vercellen. manutentionis 10. Decem.*
1655. §. ceſſatq; magis coram bo. mem. Bichio.
5 Quam etiam † pro reuiſione partitarum
de qui-

Digitized by G

de quibus agitur, ac ad effectum corrigendi
calculum antecedentem, quod ſanè fieri nõ
valet, niſi exhibitis, & inſpectis omnibus,
6 ac † ſingulis libris negotij, ſuper quibus alias
fuit calculatum *l. cum quærit. vbi Bart. ff. de ad-*
min. Tut. gloſ. in l. cognoſcere verſ. conferre, & verſ.
diſpungere ff. de verbor. ſignif. Rota deciſ. 515. n. 16.
par. 1. deciſ. 71. num. 4. & 141. num. 6. par. 4. tom. 2.
recent. & coram Merlino deciſ. 196. num. 2.

Comprobatur hæc neceſſitas librorum ex
geminata ipſiuſmet Lercarij confeſſione e-
7 miſſa; prius † in iudicio criminali contra
Theulum Notarium, in quo faſſus fuit me-
dio iuramento exhibitionem prædictorum
librorum importare intereſſe cauſæ, dum in
eis continentur partitæ controuerſæ, vt *in*
Summ. Bana num. 7. & deindè in Iudicio ciui-
8 li, vbi reſpondendo † ad poſitiones ſibi ſuper
hac materia datas retulit ſe ad prædictũ exa-
9 men *eod. Sum. num. 8.* ex qua † quidem relatio-
ne reſultat indiuidua repetitio omnium cõ-
tẽtorum in dicto examine relato, *l. ait Prætor.*
§. 1. & ibi notat Rip. num. 1. ff. de re iud. Pariſ. con-
ſil. 22. num. 1. & ſeqq. lib. 1. Rota coram Buratt. de-
ciſ. 61. num. 6. Mantic. deciſ. 373. num. 9. in recent.
deciſ. 211. nu. 5. par. 6. in Rauennaten. Domus 14.
Iun. 1640. §. quoniam, & 17. Mar. 1651. §. quam-
uis coram Reuerendiſſ. Tarraconen. & in termi-
10 nis † reſpõſionis ad poſitiones firmant *Gui-*
dop. deciſ. 134. & Scacc. de Iudic. c. 7. nu. 543. lib. 2.
Adeout verificata poſtmodũ intentione Po-
nentis Reus conuictus remaneat, & contra
eum Iudicium, tanquam contra confeſſum
11 tali caſu expediri † poſſit ex ſententia *Baldi*
in cap. cum acceſſiſſent num. 7. de conſtit. quem ſe-
quuntur *Miſinger. Obſeru. 50. centur. 4. per tot.*
& alij relati ab eodem Scacc. d. c. num. 535.

Nihil obſtante regula in cõtrarium, quod
12 confeſſio emiſſa in Iudicio † criminali non
probet in ciuili; nam dicta regula non pro-
cedit dum confeſſio prędicta alijs adminicu-
13 lis, prout in propoſito † caſu fulcita reperi-
tur *iuxta ſenſum Menoch. conſ. 807 num. 24. Surd.*
deciſ. 325. num. 6. Rota deciſ. 362. num. 8. par. 1. &
deciſ. 69. num. 6. par. 6. recent.

Deducitur pariter eadem neceſſitas ex re-
latione Rubei Periti, qui calculando diuer-
14 ſa † computa lignorum ſocietatis pro annis
1597. & 1598. contenta in libro G. deficien-
te plures correxit errores per nutum in præ-
cedenti calculo commiſſos *d. Sum. num. 9.* qui
hodie certè reuideri non poſſunt ſine exhi-
bitione dicti libri G. in quo tales partitæ de-
15 ſcriptæ reperiuntur, & ad † quem ipſe Ru-
beus ſe refert, *l. cum ſecurus 81. ff. de condit. & de-*
monſtrat. Rota dixit in alleg. deciſ. 143. num. 13.
par. 4. tom. 2. recent. & hoc idem comprobant
etiam alij Periti antecedentes relati *in eodem*
16 *Sum. num. 10.* Quapropter † ad effectum de
quo agitur relatum ipſum inſpici debet, vt
referens ſuum poſſit effectum ſortiri *Decius*
conſ. 63. num. 6. Curt. Iun. conſ. 92. num. 10. Rot. dec.
40. num. 7. par. 2. diuerſ.

Et eadem ratione eliditur obiectum ex-
citatum ſuper tertia partita deſcripta in li-
bris ſignatis H. & I. in actis exiſtentibus, quę
cum contineat computa Caballiorum, &
17 habeat † relationem ad librum G. ibi *per re-*
ſto del ſuo conto in libro G. à carte 67. ſcud. 1218.
18 *d. Sum. n. 16.* abſque libro relato † ipſa quid-
quam probare non poteſt, vt præter ſupra ci-
tatas *dixit Rota deciſ. 567. numer. 14. part. 5. re-*
cent. coram Buratto deciſ. 1. numer. 10. & deciſ.
754. numer. 3. coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ.
439. num. 1. & ſeq. & coram Merlino deciſ. 543.
num. 11.

Sed tollitur omnis hæſitatio, ex quo Ler-
19 carij propter huiuſmodi librorum † exhibi-
tionis defectum obtinuerunt per tres Sentẽ-
tias Rotales Theulum Notarium cõdemna-
ri ad damna, & intereſſe ab eis paſſa, ſub aſ-
ſertiua, quod ſine libris deficientibus nõ po-
tuerint cauſam contra Oddum defendere,
20 nec de Peritorum erroribus docere, ex † quo
capite deindè mediante concordia ab hære-
dibus dicti Theuli ſcuta 2200. receperunt,
vt *in eodem Summ. Bana num. 4.* Vnde nefas ho-
die videtur eſſe in dubium eorumdem ne-
ceſſitatem reuocare, qui enim Iuſtitiæ fun-
damenta ad proprium fauorem contra alios
21 approbat, debet † pati, quod illa (vt ſuum
vnicuique ius tribuatur) contra ſe quoque
practicentur, *tot. tit. ff. quod quiſque iur. Peregrin.*
conſ. 34. num. 6. & 10. lib. 3. Bellon. conſ. 1. num. 56.
Fuſar. conſ. 114. num. 40. Rota in Ianuen. Priuile-
giorum 28. Iunij 1649. §. penult. coram Eminentiſſ.
D. Cardin. Corrado, cum iuſtitiæ, & æquitatis
22 proprium ſit † vt eodem iure quiſque vtatur
contra ſe ipſum, quod in alios exerceri ob-
tinuit, *c. dilecti, vbi gloſſ. verb. nollis de Maiorit. &*
Obed. cum alleg. per Tiraquell. de retract. lign.
§. 1. gloſſ. 13. ſub num. 6. & ſeqq.

Hinc non obſtat, quod in præſenti agatur
de reuiſione tantummodo quatuor partita-
rum deſcriptarum in alijs libris exiſtentibus
23 quas † *Rota ſub die 27. Ianuarij 1645. coram me,*
approbando relationem Berti firmauit non
24 ſubſiſtere ad fauorem † præfati Oddi, non
autem ſit controuerſia ſuper totius calculi
reuiſione; quia præter quod contrarium cõ-
uincitur, ex quo deindè eadem cauſa per me
repropoſita ſub die 9. Decembris 1654. nul-
la alia fuit capta reſolutio, ſed per DD. qui
25 valdè dubitarunt de huiuſmodi † relationũ
iuribus ordinatũ fuit, vt eligeretur nouus pe-
ritus, vt ſupra dictum eſt, id tamen expreſsè
declaratum remanſit in deciſionibus pro
Lercarijs contra Theulum editis *ſub die 10.*
Iunij 1648. §. vltimo coram me, & 28. Ianuarij
1650. §. non obſtant coniectura coram bo. mem. Bi-
chio, in quibus dictæ relationes tamquam de
26 controuerſis libris mentionem † non faciẽ-
tes imperfectæ, ac prorſus inefficaces exiſti-
matæ fuerunt, quæ quidem deciſiones dum
emanarunt in eadem cauſa, & ſuum habue-
runt effectum, de ſtylo Tribunalis in præſen-
ti diſputatione veniunt ſupponendæ, *Rota de-*
ciſ. 354. numer. 3. par. 4. & deciſ. 604. num. 4. p. 5.
recentior. in Beneuentana Cenſus, ſeu Pecuniaria
29. Maij 1656. §. & reſpectu coram Reuerendiſſ.

Domino

Domino meo Decano, & in Bononien. de Bologninis quinta Aprilis 1658. §. conſtat pariter coram R. P. D. meo Celſo.

Et ita vtraque, &c.

Plures in hac cauſa emanarunt deciſiones, & præſertim ſupra in part. 7. recent. adſunt duæ ſub diebus 17. Iunij 1635. & 17. Decembris 1636. coram bon. mem. Coccino, ſunt in ordine deciſiones 65. & 183. & ſub die 16. Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. Papien. adeſt altera in par. 10. eſt in ordine deciſ. 207. Infra quoque aderunt alia.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Hæreditatis.

Luna 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Hæredi ſcripto, tunc multò magis eſt concedenda immiſſio, dum exceptiones ſunt turbidæ. Secundum teſtamentum, vt dicatur reuocare, ſeu annullare primum, quid ſit neceſſe. Teſtes deponentes contra teſtamentum debent eſſe omni exceptione maiores.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi ſcripto, quando nullo modo poſſit denegari immiſſio.*
2 *Teſtamentum primum reuocatur per ſecundum.*
3 *Teſtamentum primum, vt reuocetur per ſecundum, debet in eo inſtitui hæres alius.*
4 *Teſtamentum primum non reuocatur per ſecundũ, dum in eo non conſtat de intentione teſtatoris velle primum reuocare.*
5 *Teſtamẽtum ſecundum ſi reuocet diſpoſitiones particulares, non dicitur reuocare hæredis inſtitutionem factam in primo.*
6 *In Hæredis poteſtate ſicuti ſtat repudiare hæreditatem, ita in poteſtate teſtatoris ſtat, alium hæredem ſibi inſtituere.*
7 *Liberatio à redditione rationum à Teſtatore relicta hæredi, quam conditionem in ſe habeat.*
8 *Hæredi à ſe ipſo, ſibi legare non valet.*
9 *Teſtis vnicus non probat, & maximè pro reuocatione teſtamenti.*
10 *Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores ad effectum reuocationis teſtamenti. & num. 11.*
12 *Teſtis inuerſimilia deponens non attenditur.*
13 *Apocham ſubſcribens, præſumitur contenta in ea ſcire.*
Et maximè ſi ſubſcribens erat vir diligentiſſimus. num. 13.
14 *Subſcribens Apocham præſumitur eam perlegiſſe, & præſertim ſi vno oculorum ictu ibi ſcripta poterant legi.*
15 *Teſtis ſubſcribens ſcripturam, operatur, quod ſubſcriptio pro contentis in ſcriptura contradicere non valeat.*
16 *Teſtis ſubſcriptus, ſi velit aſſerere contra Apocham ſubſcriptam non auditur.*
17 *Turpitudinem propriam allegans, non meretur audiri.*
18 *Scientia vbi non adeſt, dicendum eſt, quod quis noluerit ſibi præiudicare.*
19 *Scientia ad effectum præiudicij non ſufficit in genere, ſed ſpecialis requiritur.*
20 *Scientia ad effectum magni præiudicij eſſe debet cum omnibus ſuis circumſtantijs, & qualitatibus.*
21 *Immiſſio hæredi ſcripto non eſt retardanda per exceptiones turbidas, & altiorem indaginem requirentes.*

DECISIO IV.

Teſtamentum clauſum, & ſigillatum condidit b.m. Horatius Iuſtinianus an. 1633. in minoribus exiſtens, & deindè ad S. Purpuram promotus anno 1649. Apocham quamdam fecit, in qua multa legata, & nonnullas declarationes conſcripſit. Poſt eius mortem, detecto teſtamento, Florauantes Martinellus in illo ſcriptus hæres per ſententiam A.C. obtinuit immiſſionem, quam in gradu appellationis eidem cõcedendam eſſe,
1 hodie DD. cenſuerunt, quia † exhibuit prædictum teſtamentum, non cancellatum, neq; abolitum, neque vllum vitium viſibile continens, in quo ipſe inſtitutus eſt hæres, vt ſupra, *iuxta text. in l. fin. C. de edict. D. Adr. toll.*

Nec ſubſiſtere viſa eſt exceptio oppoſita à D. M. Antonio Iuſtiniano, & PP. S. Mariæ in Vallicella, quod teſtamentum reuocatum fuerit per Apocham prædictam, in qua Car-
2 dinalis † vtendo facultatibus ſibi à Sanctiſſimo conceſſis de nonnullis rebus diſpoſuit, *eorum. Summ. num. 2. poſitionis primæ.*

Quia nullus hæres in ea ſcriptus reperitur, nec ex illius lectura colligi poteſt mutatio
3 prioris voluntatis † in ordine ad hæredem, & tamen ad effectum reuocandi primum teſtamentum, ſecunda diſpoſitio debet eſſe prorſus incompatibilis cum prima, &
4 nouam † hæredis inſtitutionem cõtinere, vel concepta eſſe debet verbis claris & rotundis cum ratione expreſſa, vel tacita, quod ve-
5 lit ab inteſtato decedere, † alioquin rerum particularium diſpoſitio præcedentem hæredis Inſtitutionem non tollit, *Angel. conſil. 383. num. 2. in princ. Rot. in Callien. Hæredit. 10. Dec. 1638. §. vltima exceptio coram Card. Veroſpio Iuniore, & 1. Iulij 1639. §. non ex donatione coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Et licet idem Cardinalis anno 1647. quietantiam fecerit de adminiſtratis ad fauorem Florauãtis illi liberationem pleniſſimam le-
6 gando *d. Summ. num. 1.* Cum † tamen eſſet in poteſtate Martinelli hæreditatem repudiare, vel Cardinalis alium hæredem inſtituere, habet legata liberatio tacitam conditionem, ſi
7 vnus † ex caſibus prædictis euenerit, quod ſcilicet alius hæres inſtituatur, vel repudietur hæreditas *Bart. in l. Miles 77. §. pro parte n. 2. & ſeq. ff. de leg. 2. Peteg. de fideicommiſ. art. 7. num. 5. & ſeq. Rot. deciſ. 20. num. 24. coram Eminentiſſ. Domino*

mino Card. Otthobono. Alioquin legatum rema-
8 net inane cum † hæredi à ſe ipſo legari ne-
queat *l. planè 34. §. ſi duobus ff. leg. 1. Angel. d. con-
ſil. 383. num. 1. Rot. in Bononien. fideicomm. de An-
ſelmis 26. Ianuarij* 1658. *coram R.P.D. meo Celſo
§. neque vrget, & ſeq.*

Minus ad hunc effectum attendi poteſt de-
poſitio Laurentij aſſerentis Cardinalem in
vltima infirmitate dixiſſe Florauanti, quod
declarabat hæredem P. Iulianum ſuum fra-
trem, & quod ſcriberet Apocham, in qua
continerentur quædam legata, *eodem Summ.
9 num. 2. litt. D.* Nam vltra † quod vnicus eſt, &
patitur plures exceptiones, de quibus *in pri-
mo Summ. Martinell. num. 8. & ſeq.* Ideoque ad
10 effectum † iuſtificandi reuocationem primi
11 teſtamenti nihil probat, † quia in hiſce ter-
minis teſtes debēt eſſe omni exceptione ma-
iores, *Alex. conſ. 70. num. 14. lib. 2. Rot. in d. Cal-
lien. hæreditatis coram Card. Veroſp. §. fin. ad med.
& coram Illuſtriſſ. Tarraconen. §. Non ſubſiſtit.*

Nam prorſus inuериſimile deponit, quod
Florauantes, qui tam longam, & fidelem
12 ſeruitutem † præſtitit Cardinali voluerit ali-
ter ſcribendo, quam Cardinalis ordinauerat,
ſtatim ei Apochā ſubſcribendā offerendo ſe
tā manifeſto periculo exponere fraudis ictu
oculi detegibilis: & vlterius Apocha ſub-
ſcripta fuit ab eodem Cardinali, & à d. Lau-
13 rentio tanquam † teſte *d. Sum. num. 6.* ex pri-
ma enim ſubſcriptione oritur præſumptio,
quod Cardinalis vir diligentiſſimus ſciuerit
omnia contenta in Apocha, & eam legerit,
14 præcipuè † quia ibi ſcripta quoad ſubſtan-
tiam in oculorum ictu videre poterat, & non
erat adeò infirmitate grauatus quin per plu-
res dies ſuperuixerit, vt reſpōdet *Pariſ. conſ. 77
n. 26. & conſ. 88. n. 14. lib. 3. & de teſtamento Card.
S. Cæcil. Altograd. conſ 58. num. 26. & 28. tom. 2.
Add. ad Buratt. dec. 475. n. 23. Rot. deciſ 263. n. 16.
& ſeqq. p. 4. to. 2. & deciſ. 581. n. 17. & ſeqq. to. 1.
15 rec.* ſubſcriptio verò Laurētij operatur, quod
ipſe pro contentis in Apocha teſtimonium
perhibuiſſe cenſeatur *Bald. in l. fin. num. 2. C. ſi
cert. pet. Surd. conſ. 414. num. 78. lib. 3.* Et proin-
dè ſi modo dicit contrarium non eſt audien-
16 dus, quia ſi credidit † fieri fraudem allegat
turpitudinem ſuam, *vt poſt Boſ. Surd. mox vbi
ſupra nu. 76. Rot. in rec. p. 4. tom. 2. d. dec. 263. nu-
mer. 24. & ſeqq.*

Ex facto etiam ceſſant quæ dicebantur de
17 facultatibus teſtandi Cardinalis, † illæ enim
literaliter comprehendunt teſtamenta ante-
cedenter condita *vltimo Sum. Martinell. nu. 3.* &
perperā opponitur, quod P. Iulianus appro-
18 batus fuerit † pro hærede Cardinalis à Mar-
tinello, quia quando iſte ſe ſuppoſuit exami-
ni in alia cauſa vertenti inter d. P. Iulianum,
& D. Lucam Iuſtinianum, non probatur,
19 quod † haberet ſcientiam teſtamenti ad ſui
fauorem conditi, quæ etiam in genere non
ſufficeret. Cū enim agatur de magno præ-
iudicio, cum omnibus qualitatibus, & circū-
20 ſtantijs † eſſet iuſtificanda, vt poſt alios di-
ctum fuit *in Romana Cenſus 14. Iun. 1656. coram
b. mem. Bichio à me in eius locum ſubrogato extenſa
§. hinc parum refert.*

Eoque libentius dandam eſſe immiſſionē
reſponſum fuit, quia negari nō poteſt, quod
21 huiuſmodi † exceptiones non ſint turbidæ,
& vt altiorem indaginem requirentes illam
retardare non poſſunt, *Rot. deciſ. 94. nu. 12. p. 5.
rec. Fauen., ſeu Senogallien. Bonorum ſuper immiſ-
ſione 14. Martij 1646. coram R.P.D. meo Meltio
§. Cætera autem.*

Et ita vtraque parte, &c. cauſa bis propo-
ſita reſolutum fuit.

R. P D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Sypontina Cathedralitatis.

Lun. 13. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Iura, & priuilegia conſtitutiua plura Cathedra-
litatis narrantur. Decreta SS. PP. pro ipſa re-
cenſentur, & rationes huiuſmodi prætcn-
dentiæ impugnantur. Vis immemorabilis
noſcitur, & alia plura. Vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *De Iure Cathedralitatis vbi non conſtat, ibi neq;
locus eſſe debet præeminentiæ, aut electionis Vi-
carij.*
2 *Priuilegia, quæ laborant falſitatis vitio nullibi
probationem faciunt. Plures Bullæ SS. PP. re-
cenſentur.*
3 *Nominatio Eccleſiæ, & confectio Chriſmatis in-
ducunt ius Cathedralitatis.*
4 *Sententia, quæ validis non infirmatur rationibus
retractari non debet.*
5 *Ius Cathedralitatis per confectionem Chriſmatis,
& ſolemnia Miſſarum inducitur.*
6 *Ius Cathedralitatis à Reſidentia principali ſui
Epiſcopi deducitur.*
7 *Bulla quæ reuocata fuit nullam facit vim pro-
bationis.*
8 *Per fraudem & malitiam quæ impetrantur, nul-
lam faciunt vim probationis.*
9 *Ius Cathedralitatis probatur ex pluribus SS.
Pontif. Priuilegijs per nominationem Eccleſiæ,
per confectionem Chriſmatis, & Olei Sancti.*
10 *Bullæ, & Priuilegia quæ reuocantur vim proba-
tionis deſtruunt.*
11 *Decretum Summ. Pontificis ſi non docetur falſitas
ſuppoſiti executioni eſt demandandum.*
12 *Verba enunciatiua aliunde non probata nullam fa-
ciunt probationem pro Auctoribus.*
13 *Gratiæ Sum. Pontificum, quæ conceduntur pro Ca-
thedralitate, ipſæ habent vim probationis.*
14 *Enumerantur multæ Conſtitutiones SS. Pontificum
contra prætendentes Cathedralitatem, quæ omne
ius eiuſdem deſtruunt.*
15 *Recurſus, & recognitio Cleri inferioris ſtat pro
poſſeſſione, & manutentione Cathedralitatis.*
16 *Inobſeruantia Bullæ Priuilegij demonſtratur per
obſeruantiam ſententiarum in contrarium, & per
nominationem Archiepiſcopi in ſua Sede.*

17 *Per relationes Conſiſtoriales vera quidditas, & ſtatus Eccleſiæ comprobatur.*

18 *Actus Archiepiſcopi antiquiſſimi & ſigilli plenam innuunt poſſeſſionem Cathedralitatis.*

19 *Cathedralitatis ius per teſtes formiter examinatos priuatiuè conuincitur.*

20 *Falſificantes Sac. Cong. Rituum Decreta contra ſeipſos prætendentes faciunt.*

21 *Interdictio Mitræ ius Cathedralitatis deſtruit.*

22 *Cathedralitas conſtans ex initio inſubſiſtenti immemorabilem excludit.*

23 *Fides mala reſultans ex Bullis, quæ reuocatæ fuerunt, non ſolum immemorabilem excludit, ſed etiam quamcumque præſcriptionem.*

24 *Lis interrupta conſtituit in mala fide prætendentes, & litigantes.*

25 *Conſtitutiones Summorum Pontif. remouent omne dubium circa prætenſiones, &c.*

26 *Inuerisimile eſt Pontificem pronunciaſſe verba cōtra definitiuam ſententiam propriam.*

Quod nullibi probatur à prætendente ſupponitur inuentum. eod. num. 26.

27 *Inſtrumenta priuata ſine teſtibus, & informia nullam faciunt probationem.*

Examinantur verba actus poſſeſſorij. ibid.

28 *Actus vnicus ſufficit ad retinendam legitimam, & primordialem poſſeſſionem.*

Secus autem procedit quando non iuſtificatur initium dictæ primordialis poſſeſſionis, ſeu impreſſionis. ibidem.

DECISIO V.

ANtiquatam prętenſionem Cathedralitatis,
per plures Summorum Pontificum Sen-
tentias, & Litteras Apoſtolicas reiectam, re-
nouauit Capitulum Collegiatæ. Eccleſiæ Sā-
cti Michaelis Montis S. Angeli, ſeu Gargani:
prætendens exemptionē ab Eccleſia Metro-
politana Sypontina, & facultatem eligendi
Vicarium Capitularem, Sede Archiepiſco-
pali Sypontina vacante: cum alijs prærogati-
uis Cathedralitatis. Sed cauſa, auditis par-
tibus, diſcuſſa per Sac. Congregationem Epi-
ſcoporum, & Regularium, referente Emi-
nentiſſimo Domino Cardinali Franciotto,
die 6. Aprilis 1656. prodijt reſolutio his ver-
bis. *Non conſtare de Cathedralitate Eccleſiæ S. Mi-*
chaelis Montis S. Angeli, ſeu Gargani; ac proindè
1 *non eſſe locum † electioni Vicarij Capitularis à Ca-*
pitulo Garganico, Sede Archiepiſcopali Sypontina
vacante, quæ hodie vulgò Manfredonia dicitur. Ve-
rum habito per Capitulum Garganicum re-
curſu ad S.D.N. Alexandrum VII. in Signa-
tura Gratiæ, placuit Sanctitati Suæ cauſam
remittere ad eamdem S. Congregationem,
pro reuiſione cum voto Rotæ. Quare, ab eo-
dem Eminentiſſimo Dom. Card. Franciotto,
ſubſcripto, & mihi tranſmiſſo dubio, An Ec-
cleſia S. Michaelis Montis S. Angeli, ſeu Gar-
gani ſit Cathedralis; ad eius diſputationem
effugiendam Garganici diuerſos produxerūt
articulos, petendo Remiſſoriam. Super qua
propoſito dubio, 28. Iunij præteriti, Rota or-
dinauit, Quod proponeretur prius cauſa in
negotio principali. Qua hodie diſcuſſa, re-
ſponſum fuit, Non conſtare de Cathedra-
litate.

Priuilegium enim Eugenij Papæ III. ſuper
quo primitùs ſe fundarūt Capitulares Gar-
2 ganici, ab Alexandro III. falſitatis vitio † la-
borare declaratum fuit: proferendo indè ſen-
tentiam, de conſilio Fratrum, & Prædeceſ-
ſorum ſuorū veſtigijs inhærens, in qua pro-
nunciauit; Non duas, ſed vnam dumtaxat
Archiepiſcopalem Sedem exiſtere, nempè
Sypontinam; Quodque de cætero non Sy-
3 pontinus, & Garganicus, ſed Sypōtinus † Ar-
chiepiſcopus ſolummodo diceretur; Decer-
nendo Chriſma confici, & Veſtanum eius
ſuffraganeum electum in Eccleſia Syponti-
na per Archiepiſcopum conſecrari. Qua
quidem Sententia deinde cōfirmata per Lu-
cium III. & Cæleſtinum pariter III. tandem
quarto loco, diligenter perpenſis depoſitio-
nibus teſtium pro Garganicis deinde exami-
natorum, & omnibus, quæ vtrinque propo-
ſita fuerant pleniùs intellectis, Innocentius
III. anno 1202. per ſententiam diffinitiuam,
viua voce, de Fratrum conſilio, in Conſiſto-
rio, & deindè per Bullam, authoritate Apo-
ſtolica declarauit; Nihil à Garganicis fuiſſe
ſufficienter oſtenſum, per quod eiuſdem
4 Alexandri Sententia deberet † retractari; Quā
proinde, modis prædictis, ſolemniter confir-
mauit. Vt ex ſumpto eius litterarum Apo-
ſtolicarum, ſub Datum Laterani VIII. Kal.
Iunij anno V. (*Extracto in forma authentica, 28.*
Martij 1656. ex Regeſt. ipſius Innocentij exiſtente
in Archiuio ſecreto Vaticano, lib. 5. anno 5. Epiſt. 42
fol. 10. Relato in Iuribus originalibus pro Metro-
politana Sypontina productis, fol. 1.) vbi referun-
tur Bullæ, & Decreta Anteceſſorum.

Idque euidentiſſimè comprobauit Hono-
rius pariter III. qui immediatè Innocentio
ſucceſſit anno 1216. Nam requiſitus ab An-
tiſtite Sypontino; An in die Cœnæ Domini
Sacrum poſſet etiam in Garganica Eccleſia
celebrare, ad quam de conſuetudine dicta
die accedebat ad recipiendos peregrinos il-
lius loci; eidem in hæc præciſa verba man-
dauit: *Fraternitati tuæ mandamus, quatenus die*
Cænæ Domini in Eccleſia Sypontina dumtaxat, in
5 *qua teneris † Chriſma conficere, Miſſarum ſtudeas*
ſolemnia celebrare, vt in cap. te referente, de
Celebrat. Miſſar. ibique Gloſ. *verb. Sypontina.*
Hoſtien. Abb. ſub verſ. Item nota, Archid. & alij.
Qui exindè deducunt, quod Archiepiſcopus
6 tenetur reſidere † in Eccleſia ſua, & ibidem
diebus ordinatis perſonaliter celebrare.

Non obſtat Bulla Bonifacij IX. Gargani-
cis conceſſa anno 1401. durante Schiſmate
XXVI.

Quia (prętet quod contra eos retorquetur,
& optimè ex toto tenore probat anteceden-
tem ſtatum ſubiectionis Garganicæ, atque
effectuationem dd. Sententiarum, & Conſti-
tutionum; præſertim dum ibi Bonifacius tūc
primum erexit, & non aliàs erectam fuiſſe
declarat, Terram Montis S. Angeli in Ciui-
tatem, & Eccleſiam Sancti Michaelis in Ca-
thedralem, & Metropolitanam) trina, &
vlteriori

7 vlteriori vice, † ſolemniter reuocata fuit.

Et primò ab ipſomet Bonifacio illius cõditore. Qui anno 1403. & ſic biennio poſt, edidit Conſtitutionem: in qua exponens, aliqua per importunam petentium inſtantiam, & alia per ſurreptionis malitam, vel
8 fraudem, † ſeu quemuis modum illicitum, impetrata fuiſſe, inter cætera reuocauit, & annullauit omnes vniones, omneſque exemptiones perpetuas per eum cõceſſas quibuſcumque Eccleſijs Cathedralibus, vel Collegiatis, & Capitulis, ac Vniuerſitatibus. *Vt ex ſumpto extracto ex Regeſto Vaticano Bullarũ Apoſtolicarum Bonifacij IX. lib. 153. fol. 174. & ſeqq. ſub Datum Romæ apud S. Petrum XI. Kal. Ianuar. anno XIV. Relato in dd. Iuribus originalibus fol. 2. litt. A.*

Secundò à Ioanne XXIII. qui anno 1413. relato de verbo ad verbum toto tenore dictę Bullæ Bonifacij, ad fauorem Garganicorum emanatæ; volens turbationibus, litibus, & ſcandalis obuiare; per Conſtitutionem Apoſtolicam nomen Ciuitatis Garganicæ in dicta Terra Montis S. Angeli perpetuò extinxit: & Eccleſiam Garganicam ad Eccleſiam B. Michaelis in priſtinum ſtatum reduxit: litteras Bonifacij, & earum tenorem, penitùs reuocando: Atque inhærendo veſtigijs aliorum Pontificum Prædeceſſorũ (nempe, poſt alios, Alexandri, Lucij, Cœleſtini, Innocentij, & Honorij) ſtatuit, vt de cætero Sypontina Eccleſia, & non Garganica, & modernus, & qui pro tempore erit Archiepiſco-
9 pus † Sypontinus, & non Garganicus nuncupentur; Necnon Chriſma, & Oleum Sanctum confici debeat dumtaxat in Eccleſia Sypontina; confirmando ad eius, ipſiuſque Capituli fauorem omnes Immunitates, Indulgentias, & Priuilegia eis à Prædeceſſoribus conceſſa. *Vt ex alio ſumpto in forma publica pariter exhibito eod. fol. 2. Iur. original. litt. B. ſub Datum Romæ apud S. Petrum XV. Kal. Ianuarij anno III.*

Tertiò à Martino V. qui non ſolum per Extrauagantem reuocauit omnes vniones effectum non ſortitas (*vt poſt antiq. Gloſſat. ad Reg. XI. Cancell. ac poſt Mandoſ. & Hoied. tradit Garz. de Benef. par. 12. cap. 2. num. 281.*) ſed etiã *in Concilio Conſtantienſi ſeſſ. 43. tit. de Exemption.*
10 Conſtitutionem prius edidit† reuocatoriam omnium exemptionum, quæ poſt obitum Gregorij XI. ſequutum vj. Kal. April. 1378. vſque tunc (quo medio tempore ſucceſſit, ac durauit prædictum Schiſma xxvj.) per quoſcumque pro Romanis Põtificibus ſe gerentes conceſſæ fuerunt. *Vt in liberculo impreſſo, & intitulato Collectio Iurium Eccleſiæ Garganicæ num. 1. fol. 9. ac per extenſum habetur apud Gemin. ante conſ. 35.* Et per conſequens exindè fuit reuocata dicta Bulla Bonifacij IX. qui poſt Gregorium pro Pontifice ſe geſſit, vigente dicto Schiſmate XXVI. Vt in terminis alterius priuilegij eiuſdem Bonifacij reſpondit *Rota coram Bunatto deciſ. 452. num. 1.* Vbi referuntur aliæ litteræ eiuſdem Martini, reuocatoriæ exemptionum, ſub Data vij. Kal. Nouembris anno VII. ac de prædicta reuocatione Martini in Concilio Conſtant. meminit etiam *Rota cor. Card. Seraph. dec. 612. ſub num. 4. & coram ſ.m. Greg. deciſ. 509. in princ. & num. 1. cum ſeq.*

Quartò demum ſpecialiter ab eodẽ Martino V. nam expoſito ſibi toto ſtatu iſtarum Eccleſiarum, narratiſq; omnibus geſtis tàm ab Alexãdro III. eiuſq; Succeſſoribus, quàm à Bonifacio, & ſucceſſiuè à Ioanne XXIII. in hæc præciſa verba reſcripſit, anno 1419. *Fiat quod obſeruentur Priuilegia, & alia Conſtitutiones Romanorum Pontificum, qui fuerunt ante Schiſma; niſi infra tempus ſex menſium, pro parte aduerſa fuerit rationabiliter oſtenſum, quòd aliter nunc fieri debeat.* Vt ex ſumpto originaliter producto, ſub Dat. Florentiæ viij. Idus Aprilis, anno II. *Et relato in Iurib. original. d. fol. 2. litt. C. extract. ex Regeſt. Vatican. ſupplicat. Apoſt. Martini V. lib. 6. fol. 190. anno II.* Ideoque elapſo d. termino, & nihil per Garganicos docto quod releua-
11 ret, firma remanſit prædicta Cõſtitutio† pro obſeruantia præcedentium, & reuocatione alterius, quæ in contrarium prodierat Schiſmate durante. Vt in proximis terminis, quod elapſo termino in Decreto præfixo, executioni decretum demandetur, tradunt Practici *Saluſt. Tyber. lib. 1. cap. 31. num. 9. & 10. & Ridolfin. par. 1. cap. 14. num. 268. cum ſeq.*

Non obſtant litteræ Iulij III. editæ v. Kal. Iunij anno Pontif. V. & Incarnationis Domini 1555. *vt in Liberc. Collect. Gargan. num. 4. fol. 11.* In quibus enunciatur, quod Sedes Archiepiſcopalis Sypontina quadringentis ferè annis collocata fuit in Eccleſia B. Michaelis, Quia (præter quod non ſunt in forma probanti; & ipſarum verba enunciatiua, vti ab ipſis Garganicis ſupplicantibus emanata, ad
12 eorumdem fauorem † non probant, cum agatur de ipſorum intereſſe. *Card. Put. dec. 149. num. 1. lib. 3. in correct. Card. Seraph. deciſ. 1189. num. 3.* præſertim emiſſa parte abſente. *Burat. deciſ. 136. num. 2. ibique Add. litt. B.*) ex prædictis tot Summorum Pontificum anteceſſorum Sententijs, Decretis, & Conſtitutionibus; atque ex alijs longa ſerie relatis à ſcribentibus pro Metropolitana Sypontina, & congeſtis in alio Liberc. *Memoriæ Sypont.* erronea prorſùs detegitur, & veritas conuincitur in contrarium. Quæ potiſſimè comprobantur ex
13 tribus alijs† Gratijs ab eodem Iulio III. motu proprio præcedenter conceſſis, ann. 1551. duabus ſub Dat. xiij. Kal. Aprilis, & vltima xviij. Kal. Octobris anno II. In quarum prima Capitulo Sypontino confirmauit exemptionem à ſolutione Decimarum, à Paulo Tertio olim ſibi Cardinali, & Archiepiſcopo Sypontino conceſſam: & in tertia eamdẽ exemptionem tunc primùm petitam cõceſſit Capitulo Montis Gargani ſupplicanti. Et in eis ſolum Eccleſiam Sypontinam appellat Metropolitanam, & olim ſuam primam Sponſam: Eccleſiam verò B. Michaelis denominat Sypontinæ Diœceſis. *Vt ex ſumptis pariter originaliter exhibitis fol. 9. 10. & 11. & relatis in Liberc. Memor. Sypont. num. 1. fol. 8. & 9.*

22 penitus † immemorabilem excludit, *vt di-*
xit Rota in recent.deciſ.14.num.2.par.3. deciſ.542.
num.2.& 3. par.4. & deciſ.56.nu.18.& ſeqq.p.7.

Quinimmò dum dictæ Bullæ ſolemnitèr
à tot Pontificibus toties, altera recognita, &
emendata, alera reuocata fuerunt; & per Sē-
tentias, & Litteras Apoſtolicas pronuncia-
tum atque diſpoſitum, Eccleſiam Syponti-
nam dumtaxat eſſe Cathedralem, & Metro-
politatanam, non autem Garganicam; exin-
dè vtiq; reſultat mala fides Garganicorum:
quæ prorſus excludit non ſolùm immemo-
rabilem (*Card.Seraph.deciſ.707.num.6.Rota de-*
ciſ.265. num.17. par.5. recent. & *in Calaguritana*
Decimarum de Ocon, 1. Iuly 1654. §. Concordia
enim, verſ.atque ex illius, coram me) ſed etiam
23 quamcumque aliam † præſcriptionem; quę
de iure nunquam inchoari poteſt ſtante ma-
la fide. *cap.fin. de præſcript. Rota deciſ.220.nu.7.*
par.1.et deciſ.164.num.3.par.2.recen.et coram Bu-
ratto deciſ.416. num.5. et deciſ. 505. num. 6. cum
alijs allegatis in Rauennat.Cenſus, 26. Aprilis 1641
coram b.m.Bichio §.Nec tricenariam,& in Biſunti-
na cenſus 27.Nouemb.1645. coram Eminentiſſ. D.
Cardinali Corrado, §. Quia eſto.

Iuncta præſertim lite, ab antiquiſſimo tē-
pore introducta apud Alexandrum III. eiuſ-
que Succeſſores, contra Garganicos fauore
Sypontinorum iam terminata: Et deinde
anno 1607. per eoſdem Garganicos reſtau-
rata, ex Monitorio coram A. C. ab ipſis ex-
pedito, & impreſſo *in d.Liberculo intitulato Col-*
lectio Iurium Eccleſiæ Garganicæ, pag. 39. quæ
adhuc durat. Vndè tantò certiùs conſtituti
24 fuerunt in † mala fide *l.certum, vbi Gloſſ.verb.*
vniuerſum, C. de rei vendicat. Buratt. deciſ. 449.
num.2.et deciſ.714. num.9. Merlin.deciſ.702. nu-
mer.22.et 23.

Quòd verò tempore Alexandri, eiuſque
Succeſſorum, lis penderet ſuper Cathedrali-
tate diſtincta, quam tūc Canonici S.Michae-
lis prætendebant habere: Ideòque non ex-
cludat Cathedralitatem prouenientem ex v-
nitate vtriuſque Eccleſiæ, modo per eoſdem
prætenſam, Non ſubſiſtit.

Quia; præter quòd contrarium habetur ex
Conſtitutione Innocentij III. (qui confir-
mando Sententiam, & Conſtitutionem Ale-
xandri III. explicitè dixit, Archiepiſcopos de
cætero, non Sypontinos, & Garganicos, ſed
Sypontinos dumtaxat fore cognominandos:
quod proinde oſtendit etiam de eo tempore
litem quomodocunque extitiſſe ſuper vniti-
25 ua Cathedralitate) remouetur † omne du-
bium ex diffinitiua pronunciatione, & de-
claratione ibidem facta, iuxta Litteras Euge-
nij III. & Alexandri III. aliorumq; Pontifi-
cum ibi relatas: Quod Eccleſia Sypontina
tantùm ſit Sedes Cathedralis, & Metropoli-
tana, Garganica verò illius ſubdita: Quod
etiam fuit confirmatum in ſequentibus Cō-
ſtitutionibus Ioannis XXIII. & Martini V.
ſupra relatis. Inde enim, ſiue diſtinctè, ſiuè
unitiuè, & cumulatiuè prætenſa, abſolutè,
& totalitèr excluditur aſſerta Cathedralitas
Eccleſiæ Sancti Michaelis, & in vtroque
caſu mala fides Garganicorum cōprobatur.

Nec etiam facit deſcriptio in lapide eiuſ-
dem Alexandri III. quam in atrio Eccleſiæ
S. Michaelis, abſque anni appoſitione, Gar-
ganici dicunt habere, inter cætera hæc ver-
ba continentem: *Dilectis filijs Eccleſia Sypon-*
tina Salutem, et Apoſtolicam Benedictionem. Quo-
niam Eccleſia veſtra, et Eccleſia Montis Gargani
vna Sedes eſſe conſueuit. Cum enim certum ſit;
nullum Pontificem in hac cauſa tàm accu-
ratè, & diligentèr contra Garganicos decre-
uiſſe, quàm eumdemmet Alexandrum; in-
26 uerisſimile † prorſus, & à veritate alienum
redditur, quod ſcienter enunciauerit, & in
priuato lapide deſcribi voluerit id, cuius cō-
trarium, de conſilio Fratrum, per dictam
Sententiam definitiuam (à tot ſequentibus
Pontificibus, auditis Garganicis, confirma-
tam) & Apoſtolicā Conſtitutionem pronun-
ciauit; ſed veriſimilius eſt, quod à Garga-
nicis proprio marte in propria Eccleſia fue-
rit cōpoſita: vnà cum altera inſcriptione, ſub
quadam ſede lapidea adiecta his verſibus.

Sedes hæc numero differt à Sede Sypontis.
Ius, et honor Sedis, quæ ſunt ibi, ſunt quoque Mōti.

Neque obſtat, vt dicitur, quòd nonnulli
Archiepiſcopi Sypontini aliquando adepti
fuerunt poſſeſſionem etiam Eccleſiæ Garga-
nicæ: *ex Inſtrumentis relatis in d. Liberc. Collect.*
Iur. Eccleſ. Gargan. num. 9. fol. 27. vſque ad 35.
Quodque tēpore Sedis Archiepiſcopalis va-
cantis, Garganici Vicarium Capitularem de-
putauerint: *vt ibidem nu.10.d.fol.35. cum ſeqq.*

Quoniam, præter quod Inſtrumenta, ad
hunc effectum ibi exhibita, extracta fuerunt
ex priuato ipſorum Archiuio, lite penden-
te, à Notario Garganico de eis non rogato,
ſine teſtibus, & ſine citatione partis, & ſic
27 tamquam informia † nullam faciunt pro-
bationem; *Card.Puteus deciſ.152.num.1. lib.3.*
in corr. Coccin. deciſ. 289. num. 6. omnes actus
poſſeſſionum, vel potiùs ingreſſus (excepto
primo peracto à Card. de Como anno 1567.)
& Vicariorum electionum, ſubſequuti fue-
runt poſt motam litem, nempe anno 1622.
& ſeqq. & ſic ſunt ineſſicaces. *S.Mem.Gregor.*
deciſ.4.num.2. ibique Adden. litt. A. et in his ter-
minis in Ampurien.ſeu Ciuitaten.electionis Vicarij
19.Ianuarij 1646. cor. R.P.D. meo Meltio §.Non
obſtat. Præſertim Vicariorum electiones;
cum à Capitulo Sypontino ſemper fuerint
impugnatæ: Et ab eodem obtenta illarum
reuocatio, etiam mediantibus Cenſuris cum
affixione Cedulonum. Illa autem poſſeſſio-
nis adeptio, quam dicunt Cardinalis de Co-
mo, contra Garganicos potius retorquetur.
Nam interrogantibus ipſis, ibi, *ſi ſua Signo-*
ria Illuſtriſs.e Reuerendiſs. viene come Arciueſcouo
Garganico, ille iteratis vicibus ad iteratas in-
terrogationes cautè, & prudenter eis reſpon-
dit, ibi, *come vero Arciueſcouo voſtro*: & infra,
ſi come in eſſe Bolle ſi contiene: Ad quas relatio in
omnibus haberi voluit. Quod verificatur vti
Archiepiſcopus Sypontinus: dum Terra,
& Eccleſia Montis Gargani ſunt Sypontinæ
Diœceſis, vt probatum eſt; & dum in dictis

litteris Apoſtolicis Sypontinus tantùm denominatur. Certiùs dum idem Card. de Como ſubſequenter ſemper tractauit Eccleſiam Garganicam vti Collegiatam ſubiectā Eccleſiæ Sypontinæ: *vt conſtat ex eiuſdem Cardinalis ſupplicatione in litteris Pij V. ann.* 1569. *ſub Dat. viij Kal. Octob. anno IV. in Liberc. Mem. Sypont. num. 7. litt. B. & in Iurib. original. fol.* 15. *et ex prædictis prima Relatione Conſiſtoriali, et Decreto pro Officio S. Michaelis.*

Nec tandem vrget, quòd de Iure Cathedralitas conſeruetur etiam ex vnico actu.

Procedit enim quando concludenter iuſtificata eſt primordialis, & legitima eius
13 impreſſio: † tunc enim ad effectum eam retinendi etiam vnicus actus ſufficit: & in his terminis loquitur *Rota in Cæſarauguſtana Cathedralitatis* 1. *Martij* 1630. *coram bon. mem. Coccino in recent. deciſ.* 353. *num.* 79. *par.* 5. *Et* 6. *Martij* 1656. *coram bon. mem. Bichio §. Quæ omnia, et §. Erectio tandem, verſ. prout alterius. Et* 27. *Maij* 1658. *coram me, §. Tum etiam ex quo, verſ. huiuſmodi enim.* Secus autem non docto de initio, & legitima Cathedralitatis impreſſione: hoc enim caſu ſuperuacaneum eſt ex actibus, (& quidem inualidis, turbatiuis, & illegitimis) continuationem prætendere, *vt optimè ponderatur in dicta Cæſarauguſtana Cathedralitatis coram bon. mem. Bichio §. Quæ continuatio.*

Et ita, &c. vtraque parte informante.

☞ *Infra habetur altera Deciſio in hac eadem cauſa ſub die* 21. *Maij* 1660. *coram eodem Eminentiſſ. D. Cardinali Cerro. Erit in Miſcellan. vbi etiam apponam Decretum Sac. Congregationis Epiſcoporum, et Regularium.*

R. P. D. PRIOLO.

Romana Caſalis S. Agathæ.

Mercurii 15. *Ianuarii* 1659.

ARGVMENTVM.

Inſtrumenti falſitas, quādo nullo modo poſſit defendi, & plures adducūtur præſumptiones, quod Inſtrumentū nō ſit legale, & numerātur plures defectus, tàm extrinſeci, quàm intrinſeci, ex quibus deducitur omninò falſitas alicuius Inſtrumenti, & maximè ſi præſumptiones pro veritate ſint debiliores.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non poteſt dici legale, dum adeſt diuerſitas papyri, ſeu chartæ.*
2 *Inſtrumentum non eſt legale, dum adeſt diuerſitas characteris.*
3 *Inſtrumentum non eſt legale ſtante diuerſitate atramenti.*
4 *Inſtrumentum dicendum eſt, non eſſe legale, ſi adſint ſubſcripti plures teſtes, ſed vno tantùm charactere.*
5 *Inſtrumēti legalitas, ex quibus omninò excludatur.*
6 *Inſtrumentum, quando magna nititur incertitudine, circa legalitatem, valde ſuſpectum eſt.*
7 *Inueriſimilitudo multum vrget in materia inualiditatis, et legalitatis Inſtrumenti. et n. 8. et 9.*
10 *Inueriſimilitudo, et obſeruantia contraria, denotat veritatem rei geſtæ.*
11 *Inſtrumentum, quod non ſit legale optimè probatur ex ipſa confeſſione partis. et num. 12. et 13.*
14 *Confeſſio facta in criminalibus cum deliberatione, et conſilio plurimum attendenda eſt.*
15 *Error, donec non probatur, dicendum confeſſionem seriò, et deliberatè factam valdè probare.*
16 *Confeſſio facta in iudicio, quod ſit erronea, concludenter vti talis probanda eſt.*
17 *Inſtrumentum, quod ſit falſum benè probatur ex ſententia criminali, deſuper emanata.*
18 *Quod procedit, etiam ſi ab ea ſit appellatum, et quando ſit hoc verum.*
19 *In ciuilibus ſolæ præſumptiones ſufficiunt, ſi ſint vrgentes.*
20 *Salomon Rex omnium Sapientiſſimus, ex ſola præſumptione materni affectus indicauit.*
21 *Scientia in genere non ſufficit, ſed debet eſſe ſpecialis.*
22 *Veritatis imaginem, ea quæ habent, videntur attendenda.*
23 *Præſumptiones validiores vincunt debiliores.*
24 *Falſitatis præſumptiones conquaſſantur à præſumptionibus validioribus veritatis.*
25 *Inſtrumenti falſitatis præſumptiones non poſſunt tolli à contrariis præſumptionibus, ſi iſtæ ſint debiliores.*
26 *Falſi ſola ſuſpicio in Ciuilibus ex præſumptionibus vrgentibus, et à iure approbatis, habetur pro falſo, ſi validiores ad præſumendam veritatem non adducuntur.*

DECISIO VI.

VEndiderat bo: m. Io: Georgius Cæſarinus reſeruato ſibi Iure redimendi Epiſcopo Triuentino de Grifonis ementi pro perſonis nominandis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque Caſale S. Agathę, quod inde a Franciſco q. Darij, & ab hæredibus aliorum nominatorum reſtituto libero pretio redemit; cum autem Eques Antonius Grifonus tanquam vocatus ad prætenſum fideicommiſſum peteret immitti cōtra D. Ducem Iulianum Cæſarinum, aſſerēs, quod iuxta formam inſtrumenti nominationis pretium eſſet deponendum ad effectū inueſtiendi, pro eodem fideicommiſſo orta fuit controuerſia nomine Procuratoris Fiſcalis, & D. Ducis pro ſuo intereſſe ciuili eidem adhærentis ſuper falſitate, & ſuppoſitione dicti Inſtrumenti cum hoc onere. Verum ab Equite impetrata commiſſione à Sāctiſſimo; quod Iudex tàm Criminalis, quàm Ciuilis procederet, ſed Rota nōniſi conſtito de legalitate Inſtrumenti; propoſui dubium iuxta reſcriptum, & non conſtare de legalitate reſponſum fuit.

Quoniam non ſolum ex præſumptionibus extrinſecus ab Inſtrumento deſumptis, ſed etiam ex vitijs intrinſecis, & viſibilibus viſa ſunt plura concurrere, quæ demonſtrāt ad oculum illud non eſſe legale, & quoad
1 vitia † intrinſeca concurrit diuerſitas papyri, ſeu chartæ maioris longitudinis complicatæ admo-

2 ad modum Epiſtolæ, adeſt varietas † chara-
cteris, cum in prothocollo non inueniatur
aliud Inſtrumẽtum cõſcriptum ſimili manu,
& figuræ abacales ſint pœnitus diuerſæ ab
aliis numeris, tàm reſpectu characteris, quã
3 atramenti † & quod magis vrget, adſunt ſub-
4 ſcriptiones quatuor † teſtium, quæ ob earũ
ſimilitudinem videntur ab vna, eademque
perſona peractæ, ex quibus, & alijs, quæ ocu-
lari inſpectione Domini aduerterunt exclu-
5 di † legalitatem Inſtrumenti probat *text. in cap. inter dilect. §. ſed cum priuilegium de fid. inſtr. & in cap. licet ad regimen de crimin. falſ. Dec. conſ. 99. num. 17. & ſeq. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 41. nu. 7. lib. 1. Cephal. conſ. 287. num. 27. Odd. conſ. 78. nu. 10. cum ſeqq. Ludouic. deciſ. Lucen. 13. num. 1. & alijs relatis per Farinacc. q. 153. num. 185.*

Præſumptiones verò, & coniecturæ ſunt
plures, ac admodum vehementes. Et omiſ-
ſis alijs valdè vrgens eſt illa, quæ nititur in-
6 uerisſimilitudine † in hac materia plurimum
attendenda, quod ſcilicet in tranſactione
inita ſuper diuiſione Caſalis inter ipſos no-
minatos, fuerit enunciatum Inſtrumentum
controuerſum, nulla facta mentione, quod
7 pretium † eſſet reinueſtiendum in euentu
redemptionis, & tamen enunciato Teſtamẽ-
to Epiſcopi fuerit facta mẽtio fideicommiſ-
ſi, ac etiam particularium ſubſtitutionum,
necnõ ex alijs pluribus Inſtrumẽtis appareat
8 fuiſſe redemptum † Caſale in pluribus vici-
bus à perſonis extraneis, in quas reperieba-
tur diſtractum, nunquam tamen fuiſſe ha-
bitam mentionem, & rationem de hoc one-
re, quod videtur inueriſimile cum contra-
ctus geſti fuerint inter partes intereſſatas,
9 quæ † de illo habuiſſent notitiam, ſi verè
Inſtrumentum fuiſſet celebratum cum tali
10 onere. Hæc namque † inueriſimilitudo, &
obſeruantia contraria denotat veritatem re-
uerſionis Caſalis, ſuadetque pactum aliter
redimendi fuiſſe ſuppoſitum *ad text. in d. cap. inter dilect. de fid. inſtrum. Mandell. Alb. conſ. 99. numer. 6. cum ſeqq. & eo relato Surd. conſ. 6. numer. 4. & comprobat Aym. conſ. 134. num. 36. & ſeq.*

Sed multò grauior, & vehementior ea eſt,
11 quæ oritur ex confeſſione ipſius † Equitis
emiſſa penes Notarium Rotæ ad implẽdam
proteſtationem ſibi iudicialiter factam, quod
nolebat vti Inſtrumento *Summ. Ducis num. 4.*
12 Quinimò † emiſſa de conſilio peritorum,
& ab eadem approbata in ſuis cõſtitutis cri-
minalibus, in quibùs fatetur inſtrumentum
13 eſſe † vitiatum, & pati plures defectus idem
ratificauit in Commiſſione porrecta Sanctiſ-
14 ſimo, *Summ. num. 8. cum duobus ſeqq.* Ex hac † e-
15 nim confeſſione vtpote † iudiciali, & facta
cum deliberatione, & conſilio adimitur fi-
des Inſtrumento, quouſque error ab Equite
16 concludenti iuſtificatione † comprobetur
iuxta text. in l. ſi aduerſarius, vbi Bart. nu. 1. Bald. num. 2. C. de fid. Inſtr. Corn. conſ. 223. numer. 8. lib. 2. Decian. conſ. 14. num. 35. & 45. lib. 1. Carauett. conſil. 134. num. 30. Maſcard. concl. 740. num. 23. lib. 2. Rota coram Duran. deciſ. 337. nu. 3. coram Merlin. deciſ. 711. num. 8. apud Buratt. dec. 183. & dec. 200. num. 2. cum ſeqq. in Forolinien. Molendini 13. Martij 1656. coram R. P. D. meo Veroſpio.

Coadiuuantur prædicta ex ſententia
17 criminali † per quã fuit declaratum inſtru-
mentum falſum, & nullam mereri fidem,
quæ licet fuerit circumſcripta, nihilominus
quia circumſcriptio non emanauit ex capi-
18 te iniuſtitiæ, † ſed quia lata fuit non facta
relatione in congregatione, & non condem-
nato reo, quæ nullitates etiam non videntur
ſubſiſtere ex deductis ab informationibus
pro D. Duce, præbet nõ leue adminiculum,
& inflectit animùm ad ei fidem nõ adhiben-
19 dam † cum in ciuilibus ſolæ præſumptio-
nes ſufficiant *iuxta text. in cap. afferte mihi gladium*, vbi laudatur ſapientiſſimum Conſiliũ
20 Salomonis † ex ſola materni affectus præ-
ſumptione motus fuit ad decidẽdũ intereſſe
ciuile, vt notat *Aym. conſ. 134. numer. 39. Oſaſch. deciſ. Pedemont. 117. in fine, Rot. poſt primum vol. conſ. Farin. deciſ. 123. num. 2. cum alijs per eumdem Farinacc. de falſit. & ſimulat. quæſt. 152. numer. 23. 29. & 46.*

Nec legalitas Inſtrumenti fomentum re-
cipit ex compluribus alijs poſtmodum
ſtipulatis cum explicita relatione ad illud,
dum enunciatur dumtaxat Inſtrumentum
21 nominationis, ſed non † enunciantur illius
qualitates & in ſpecie onus diſponendi ad
effectum inueſtiendi. Vnde nihil releuat ad
obſeruantiam pro qua opus eſſet, quod enũ-
ciata fuiſſet exiſtentia pacti controuerſi ex
adductis *in Cernien. bonorum 23. Martij 1648. coram Reuerendiſſ. Terracinen. verſ. non ſuſtinetur vt noua conceſſio.*

Minus ex eo, quod Epiſcopus inſtituerit in
Teſtamento fideicommiſſum adiecto eo-
dem onere inueſtiendi, adeò vt nominatio,
22 quæ cum illo concordat † videatur præ ſe
ferre imaginem veritatis *ex adduct. in Nouarien. bonorum 17. Decembris 1649. §. 3. accedit coram Coccin.*

Pręter quod enim diſcordat cum inſtru-
mento liberæ emptionis Caſalis, cum qua
potius concordare deberet, tãquam illi ma-
23 gis proxima † fuit reſponſum, obiectum
tunc procedere, quando talis correſpon-
dentia, & aliæ præſumptiones, quæ dedu-
cuntur pro legalitate inſtrumenti eliderent
ſuſpicionem falſitatis reſultantem ex ſola di-
uerſitate chartæ, characteris, & atramenti,
24 quæ aliquando poſſunt etiam concurrere
cum inſtrumento vero, vt *in Imolen. prædij 13. Iunij 1636. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* ſecus
quando contrarijs validioribus refelluntur,
prout ſunt idẽtitas ſubſcriptionum quatuor
25 Teſtium, † propria Equitis confeſſio, & aliæ
in propoſito concurrentes, quæ inſtrumen-
tum non eſſe legale ſuadent efficacius. Præ-
ſertim in hoc iudicio Ciuili, in quo ſola ſub-
26 ſcriptio † falſi elicita ex præſumptionibus
vrgentibus, & iure probatis habetur pro fal-
ſo, dummodo prout hic validiores pro le-
galitate deficiant, *Dec. in cap. porrectum num. 1. in fin. verſ. illud de confirm. vtil. vel inutil. Caſtren. in l. iubemus nu. 2. C. de probat. Menoch. de præſump.*

præſumptione 99. num.5. coram San.mem. Greg. deciſ.546. nu.11. ibique addentur nu.17. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono dec.29. num.83. in Romana donationis 31. Iunij 1648. & in Romana hæreditatis 8. Martij 1652. coram Reu. P. D. meo Veroſpio.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana de Millinis.

Mercurij 15. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimenta Donatori pauperi, & quanta pro nobili, & ſene, & quomodo taxentur, & de Religioſis ſuppreſſis.

SVMMARIVM.

1 *A Fratre diuite debentur alimenta fratri pauperi.*
2 *Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimenta Donatori pauperi.*
3 *Alimenta pro viro nobili, & ſenectute prouecto debent eſſe non ad neceſſariam, ſed ad commodam ſuſtentationem.*
4 *Ex ſuppreſſione Religionis ſoluitur mutua obligatio Religioſi, & Religionis.*
5 *Taxatio alimentorum pro Nobilibus iuxta conſuetudinem Romæ, quæ ſit in præſenti, & quæ fuerit in temporibus anteactis. & num.6.*
7 *Donans multum, multum etiam debet recognoſci.*
8 *Redditus proprij, an ſint computandi cum alimentis ſubminiſtratis, vel non.*

DECISIO VII.

POſtquã denegata fuit Domino Celſo Millino tàm reintegratio ad bona paterna, materna, & auita, quàm immiſſio in poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum q. Angeli Millini eius Fratris ob ampliſſimam renunciationem ab eo factam ex cauſa ingreſſus in Religionem, & æquè principaliter pro conſeruatione ſuæ nobilis familiæ, & agnationis: petebat ipſe vt alimenta neceſſaria ſibi ſubminiſtrarentur à DD. Vrbano, & Mario alijs ſuis fratribus vigore dictę renunciationis omnia præfata bona poſſidentibus, ideoque ſuper hoc propoſito dubio reſponſum fuit deberi alimenta pro ſumma inferius exprimenda.

1 Debentur † enim ſiue ex quo ſui fratres ſunt Diuites, ipſe verò pauper *ad text. in l. mœnus 76. in fine ff. de iur. dot. gloſſ. in l. qui filium, verbo hæc aliter, verſ. & nota hic, ff. vbi pupill. educar. deb. Bald. conſ.103. num.3. lib.5. Surd. de aliment. tit.1. q.25. num.1. cum ſeqq. Rot. coram Duran. deciſ.95. num.1. repetit. in recent. deciſ.92. par.5. & in Anconitana alimentorum 4. Iun. 1646. coram bo. mem. Arguelles.*

Siuè etiam, quia Ioannes Celſus ad ipſorum fauorem renunciauit omnia bona ſibi obuenta, & quæ in futurum obuenirent ex ſucceſſionibus aſcendentium, & collate-
2 ralium, † Renunciatarius enim debet ſubminiſtrare alimenta Donatori, & Renuncianti pauperi, iuxta *gloſſ. in l. finali verb. noluerit C. de reuocand. donat. Surd. vbi ſupra tit.1. quæſt.48. n.2. cum ſeqq. Rouit. deciſ. Neapolitan. 10. ſub numer.18. verſ. his omnibus.*

Non obſtat, quod ex forma Breuis Innocentij X. ſuper ſuppreſſione Congregationis, ad quam Io: Celſus tranſierat pro quolibet Religioſo Sacerdote, qui inibi vota regularia emiſerat, aſſignata fuerint hæredibus illius annua ſcuta 40. ſub onere certarum miſſarum, & inſeruiendi Eccleſijs. Quoniam huiuſmodi quantitas, quæ deducto primo onere annuatim reducitur ad ſola ſcuta 28. circiter, valdè tenuis eſt, & omninò inſuf-
3 ficiens † pro neceſſaria ſuſtentatione, præſertim viri nobilis, & ſenectute, ac mala valetudine detenti, dictaque quantitas deſtinata videtur per Pontificem potius ſatisfacien. Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ.21. cap.2 de reformat.* quam vt exindè ſufficienter prouiſum ſit neceſſitati Sacerdotis.

Nec releuat, quod ſaltim teneatur ſupplementum petere à poſſidẽtibus redditus eiuſdem Congregationis obligatæ ad aleñ. ſuos profeſſos, quia ex dicta ſuppreſſione præter
4 quantitatem ibi deſtinatam † mutua obligatio ceſſauit tàm Religionis, quàm Religioſi, & vterque ſolutus remanſit, vt fuit clarè firmatum *in dec. deſuper edita coram me 14. Ianuar. 1648.* & propterea iure optimo Fratres renunciatarij, & poſſeſſores omnium eius bonorum huiuſmodi ſupplementum ei præſtare tenentur.

5 Quo verò ad quantitatem, † quæ regulariter remittitur Prudentis Iudicantis arbitrio, ponderata qualitate perſonarum, quantitate patrimonij, & conſuetudine loci *iuxta gloſſ. in §. conſideramus, verbo legitima, Authen. de Triente, Rot. omiſſis antiquioribus in Anconitana alimentorũ 14. Iun. 1649. coram R. P. D. meo Celſo, §. quo verò, & in Neapolitana matrimonij 13. Maii 1650. coram Reuerendiſſ. D. Archiep Tarraconen. §. quapropter,* DD. taxarunt in annuis ſcutis 400. nam etiam in maiori ſumma, nempe in mẽ-
6 ſtruis ſcutis 50. † anteactis temporibus, quibus abundantia rerum magis affluebat Rota decreuerat Iacobo Cincio nato ex familia conſimilis, & coæqualis nobilitatis, *apud Pen. deciſ.184. in fine 8. impreſſ. Lugdunen.*

Nec viſa fuit attendenda quantitas annuorum ſcut. 180. pro alimentis aſſignata alteri de familia Millina, vt refertur *in Romana diuiſionis 20. Iun. 1639. coram b. m. Bichio ſub §.2. con-*
7 *ſenſus,* † quia D. Io: Celſus eſt primogenitus, Sacerdos, ſenex, & mala valetudine detẽtus, omniaq; ſuis fratribus reis conuentis renũciauit, quæ quidem circumſtantiæ in illo nullatenus concurrebant.

Verum in huiuſmodi quantitate annuo-
8 rum ſcut. 490. dictum fuit † computandos eſſe redditus, & introitus quos ipſe D. Ioan.

Celſus

Celſus verè poſſidet, ita vt eius fratres non teneantur niſi ad ſupplementum quantitatis vſque ad dicta annua ſcuta 400. Cumq; adhuc non ſit certum, ad quam ſummam dicti redditus aſcendant, nam informantes pro reis conuentis contendunt aſcendere ad annua ſcuta 350. Scribentes verò pro D. Ioanne Celſo non excedere annua ſcuta 215. deductis debitis, & non computata Vineola, quam offert reſtituturus refectis ſibi expenſis factis pro illius excaſſatione iuxta formam eius particularis conuentionis. Ideò reſponſum fuit deberi alimenta in annuis ſcutis 400. computatis tamen proprijs introitibus D. Io: Celſi pro illa rata, quæ effectiua, & vera iuſtificabitur deductis oneribus, & debitis.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Auenioneſ. Fideicommiſſi.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum vigore ſubſtitutionis in teſtamento ordinatæ non ſuſtinetur, ſtante delirio, & phreneſi Teſtatoris cum aſſidua mentis alienatione a tertia, ſeu quarta die vltimæ ſuæ infirmitatis, & vſque ad obitum continuante.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum tempore delirij, & phreneſis conditum non ſuſtinetur, dum morbus iſte, qui lædit memoriam & intellectum, teſtamenti quoque factionem impedit.*

2 *Teſtes ad perpetuam rei memoriam, & vigore monitorialium examinati, adminiculum probationis faciūt, maximè cùm deceſſerint depoſitione ipſorum non retractata.*

3 *Medicis, & Aromatariis de phreneſi, & delirio atteſtantibus tanquam in arte peritis plurimum eſt deferendum.*

3 *Teſtamentum ad interrogationem Notarii conditum pro valido haberi ſolet.*

5 *Suſpicione inſana mentis, & importuna ſuggeſtionis iuſtificata, Teſtatorem determinatè reſpondiſſe; & ad effectum teſtandi Notarium vocaſſe non præſumitur.*

6 *Teſtibus quamuis paucioribus de ſana mente ex certa ſcientia, & de præciſo tempore conditi teſtamenti deponentibus magis creditur quam alijs, licet pluribus de inſana teſtantibus.*

7 *Teſtes ex certa ſcientia, ac viſu de inſania tempore conditi Teſtamenti deponentes, alijs de auditu ſana mentis, qui tempus Teſtamenti non percutiunt, præferuntur.*

8 *Teſtimonium Parochi ſuper ſana mente tempore ſubminiſtrati Sacramenti, dum dubitatiuè loquitur, nec concludit mentis ſanitatem de tempore conditi Teſtamenti, tanquam inualidum non admittitur.*

9 *Teſtium ſubſcriptioni non creditur, ſi non fuiſſe præſentes, vel non audiuiſſe confirmant.*

10 *Teſtes quando poſitiuè, vel affirmatiuè deponunt audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quàm ſcriptum, Teſtamento, aut Inſtrumento, tanquam ſuſpecto fides non adhibetur.*

11 *Teſtamenti ſubſcriptio à Teſtibus facta licet inſeruiat pro ſolemnitate actus, non tamen impedit quin poſtea ritè examinati Teſtes pro veritate deponere poſſint.*

12 *Teſtes quando de continua mentis alienatione à tertia, vel quarta die vltima infirmitatis vſque ad obitum deponunt, vtique medio tempore, quo Teſtamentum conditum fuit eiuſdem continuatio præſumitur.*

13 *Ignorantia inualiditatis teſtamenti, quæ in muliere præſumitur, illam à quocumque præiudicio præſeruat.*

14 *Teſtamenti vitio ex numero Teſtiū, & aliis adminiculis iuſtificato immiſſio vigore illius in poſſeſſionem denegatur.*

DECISIO VIII.

Margharita, & Magdalena filij q. Simonis obtinuerunt in partibus *ex remed. leg. fin. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.* ſentētiam immiſſionis in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum q. Ioannis Vienot. vigore ſubſtitutionis ad ipſarum fauorem ordinati in eius teſtamento: ſed cauſa ad Curiam deuoluta, & commiſſa per Sanctiſſimum A.C. de voto Rotæ appellatione remota, dubitaui, An ipſis ſit danda immiſſio, & negatiuè fuit reſolutum.

Probatur enim ex quinque teſtibus formiter examinatis, ac de viſu, & ex certa ſcientia deponentibus, quod Ioannes tertia, vel quarta die ſuæ vltimæ infirmitatis incedit in delirium, & phreneſim cum aſſidua mentis alienatione, eaque vſque ad obitum oppreſſus extitit, *primo Sum. Anne num. 8. 9. & 12. cum duobus ſeqq.* ideò teſtamentum ab eo

1 conditū† tempore dicti delirij, & phreneſiæ, nempe pridie ante obitum redditur nullum, & inualidum, quia huiuſmodi morbus cum lædat memoriam, & intellectum, impedit quoque teſtamenti factionem, *cap. cum dilectus de ſucceſſ. ab inteſtat. Card. Mantic. dec. 60. n. 1. §. conſtat enim.*

Idque ex pluribus comprobatur, videlicet ex propria confeſſione Simonis Patris dictarum Sororum, & primo loco ſubſtituti in teſtamento, de quo agitur, qui die obitus Ioannis in quodā Inſtrumento receptionis ſcut. 40. ad illum ſpectantium declarauit ipſum Ioannem quietantiam facere non valuiſſe, quia erat in delirio; idemque deponit Petrus de Marez Notarius de dicta quietantia rogatus *d. Sum. num. 6. & 15.* Ex alijs decem teſtibus quorū quinque ſunt teſtamentarij, & alij quinque interuerunt, & continuo aſti-

2 terunt † ægroto *Sum. num. 6. 16. & 17.* qui etiamſi examinati ad perpetuam rei memoriam, & vigore monitorialium, faciunt tamen adminiculum, *Rot. deciſ. 560. num. 4. verſ. vt la-*

vt latius, & deciſ. 660. num. 1. verſ. & licet par. 2.
recent. præſertim cum deceſſerint non retra-
ctata ipſorum depoſitione, *Buratt. deciſ. 530.*
num. 3. & deciſ. 834 num. 4. Ex alijs ſex teſtibus
formiter examinatis, quorum tres depoſue-
runt Ioannem aliquibus diebus ante obitum
tentaſſe vi de feneſtra ſe proijcere, & fuiſſe
impeditum *Sum. nu. 18.* & alij tres teſtes ean-
dem continuam phreneſim, & delirium de
publica voce, & fama teſtificati fuerunt,
Sum. num. 19. & demum ex atteſtatione Me-
3 dici, † & Aromatarij, qui illum curarunt at-
teſtantes, quod per ſex, vel ſeptem dies ante
obitum occupatus fuit continua phreneſi, &
delirio, cum quo obijt, *eod. Sum. num. 20.* qui-
bus tanquam in arte peritis plurimum eſſe
deferendum dixit *Rota dec. 620. n. 3. par. 1. & de-*
ciſ. 107. nu. 5. verſ. quarto iſta dementia, iuncto n. 6.
par. 2. diuerſ. & coram Cardinali Mantic. deciſ. 60.
num. 1.

Accedit modus conditi teſtamenti ad im-
portunam ſcilicet ſæpius reiteratam Notarij
ſuggeſtionem, *Dite Franceſco, Dite Giorgio*, cui
abſque alia verborum expreſſione, ſeu cla-
riori ſuæ voluntatis declaratione ſimpliciter
reſpondit *Franceſco, Giorgio Sum. nu. 2.* Quam-
4 uis enim teſtamentum † conditum ad inter-
rogationem Notarij ſoleat haberi pro vali-
do, *ex gloſſ. & DD. in l. Iubemus C. de Teſtamen.*
hoc tamen non procedit quoties vt hic adeſt
5 iuſtificatio, vel ſaltim † ſuſpicio inſanæ mentis,
& importunæ ſuggeſtionis, & non conſtat
Teſtatorem determinatè voluiſſe ita reſpon-
dere, & ad iſtum effectum vocaſſe Notariū,
vt firmauit *Rota coram Card. Mantic. d. deciſ. 60.*
nu. 6. & poſt primum volum. conſ. Farinac. dec. 139.
nu. 2. verſ. quando Teſtator erat, & latè compro-
bat *celeberrimus Iuris Conſultus Io. Baptiſta Spada*
conſ. 92. num. 9. cum ſeqq. & conſ. 93. nu. 12. & ſeqq.
ac in fortioribus terminis de legato relicto
piæ cauſæ reſponſum fuit *in Senogallien. Bono-*
rum 30. Maij 1644. & 15. Maij 1645. cor. me.

Non obſtant teſtes pro altera parte exami-
nati, & deponentes de ſana mente, quia fe-
rè omnes loquuntur de ſimplici auditu, &
nullus percutit tempus teſtamēti, *primo Sum.*
6 *ſororum nu. 6.* Vnde † licet in hac materia ma-
gis credatur teſtibus, quamuis paucioribus,
deponentibus de ſana mente, quam alijs li-
cet pluribus de inſana, hoc tamen procedit,
ſi deponerent ex certa ſcientia, vt de præciſo
tempore, tàm ante, quàm in actu conditi te-
ſtamenti, vt dixit *Rot. in Meleuitana hereditatis*
15. Aprilis 1644. coram me §. ſed ex duobus, ſecus
ſi deponant tantum de auditu, nec tempus
teſtamenti percutiant, hoc enim caſu præfe-
7 runtur teſtes † deponentes ex certa ſcientia,
ac de viſu, quod tempore teſtamenti non
fuiſſet ſanæ mentis, cum dicantur melius, &
veriſimiliora deponere, *Alex. conſ. 14. num. 10.*
& 11. vſque ad fin. lib. 1. Spada d. conſ. 93. nu. 16.
lib. 1. Gabriel de teſtib. concluſ. 4. nu. 19. verſ. limita
primam, præſertim cum iſti fulciantur, vt di-
ctum eſt tot adminiculis *l. ob carmen, §. in illis*
verbis, ibique Bald. num. 1. in 2. notabili ff. de teſtib.
8 Nec refert atteſtatio Parochi † ſuper ſana
mente tempore ſubminiſtrati Sāctiſſimi Eu-
chariſtiæ Sacramenti, quia præter quod vt
dicebant informantes, hoc potius tenderet ad
eius exonerationem, vt oſtenderet non ſub-
miniſtraſſe tantum Sacramētum inſano, ipſe
noluit euacuare interrogatoria data pro par-
te Annæ, vt tenebatur ex deductis *per Rot. de-*
ciſ. 700. num. 31. verſ. prout etiam par. 2. recent. &
coram Gregor. deciſ. 553. num. 10. ibique Add. n. 17.
& inſuper dubitatiuè loquitur circa tempus,
nec concludit mentis ſanitatem de tempore
teſtamenti, imò potius de hoc tempore fa-
tetur inſaniam, dum proſequitur ibi. *Et quod*
eadem die horis ſerotinis, dum ipſum viſitauit, inue-
nit ipſum in phrenitide alligatum, eumque extrema
Vnctione muniuit, & audiuit tunc temporis, quod
dictus Ioannes Vienot eadem die cōdiderat ſuum te-
ſtamentum, d. Sum. ſororum num. 5. quod etiam
comprobatur ab vno ex teſtibus teſtamenta-
riis aſſerente Ioannem, tàm ante, quàm poſt
teſtamentum vſque ad obitum extitiſſe alli-
gatum, *d. 1. Sum. Anna num. 2.*

Nec obſtat, quod omnes teſtes teſtamēta-
9 rij propria manu teſtamentū † ſubſcripſerint:
quoniā etiamſi ob huiuſmodi ſubſcriptionē
eis nō credatur, ſi dicant nō fuiſſe præſentes,
vel nō audiuiſſe, vt tradit *Surd. conſ. 414. n. 76.*
cum ſeqq. & dixit Rot. in rec. dec. 581. n. 34. & 35.
10 *par. 4. tom. 3.* Quando tamen non negant † fuiſ-
ſe præſentes, vel poſitiuè, vel affirmatiuè de-
ponunt audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quam
ſit ſcriptum, tunc ſi duo ſunt, vel plures, qui
hoc affirmant, reddunt teſtamentum & in-
ſtrumentum ſuſpectum, eique non datur fi-
des, vt docet *Bart. in l. 1. §. Si quis neget num. 10.*
ff. quemad. teſtamen. aper. Menoch. de arbitr. caſ. 105.
num. 32. verſ. ſextus eſt caſus Spad. conſ. 90. num. 1.
lib. 1. & hoc caſu plus attenditur ipſorum ſe-
cunda depoſitio, quàm prima tacitè reſul-
tans ex ſubſcriptione, *Alexand. conſ. 222. n. 13.*
lib. 2. Buratt. deciſ. 543. num. 7. Ideoque licet in
11 caſu noſtro † ſubſcripſerint teſtamentum per
verba *fui preſente*: huiuſmodi tamen ſubſcri-
ptio inſeruit quidem pro ſolemnitate actus,
ſed non propterea illos impedit, quin poſtea
ritè examinati pro veritate deponere poſſint
Teſtatorem tunc temporis fuiſſe mente alie-
num, vt poſt *Bartol. & Menoch. vbi ſupra* tradit
Spad. d. conſ. 90. num. 3.

Non obſtāt exceptiones contra Teſtes ob-
iectæ: omiſſis enim alijs, quæ viſæ fuerunt
irreleuantes, & in facto non ſubſiſtentes,
non refert, quod Antonius Girardon in ar-
ticulo mortis ſuam depoſitionem retractaue-
rit pro exoneratione conſcientiæ, quia ſolū
declarauit, vt fecit alter teſtis, quod nō fue-
rat præſens publicationi teſtamenti; hoc e-
12 nim non officit, quia dum tàm ipſe, quam
alij concorditer deponunt Ioannem conti-
nuam mentis alienationem habuiſſe à tertia,
vel quarta die ſuæ vltimæ infirmitatis vſque
ad obitum, vtique medio tempore, quo te-
ſtamentum conditum fuit illius cōtinuatio
præſumitur, vt benè probat *Menoch. conſ. 82.*
n. 232. cum ſeqq. & Rota coram Card. Mantic. dec.
60. num. 4. & 5.

Nec obſtat, quod Anna poſt obitum Ioannis confecerit inuentarium eius bonorum hæreditariorum iuxta ſuam voluntatem in dicto ſuo teſtamento ordinatam, & ſuſceperit tutelam filiorum cũ declaratione, quod nolebat contrauenire illius voluntati, & conſequi intendebat tertiam partem in eodem
13 teſtamẽto ſibi relictam; quia cum † ignoraret eius inualiditatem tam ex delirio, & continua phreneſi, quam ex importuna Notarij ſuggeſtione reſultantem; huiuſmodi iuris ignorantia, quæ in muliere præſumitur illam præſeruat à quocunque præiudicio, *Gregor. deciſ. 271. num. 26.* ſtante præſertim, quod ſtatim habita huiuſmodi notitia prçuijs monitorialibus curauit examinari teſtes ſuper phreneſi, & ſuggeſtione Notarij *d. Sum. n. 28.* & à Iudice de partibus aduerſus præfatos actus reſtitutionem in integrum obtinuit.

Cæterum non obſtat, quod ſaltem præfata vti altiorem indaginem requirentia non ſint apta impedire immiſſionem petitam à vocatis in Teſtamento non abolito, nec
14 cancellato: quia DD. ex tam† effrenato numero teſtium, & ex tot adminiculis in propoſito concurrentibus vitium teſtamẽti habuerunt pro iuſtificato incontinenti, illudq; exiſtimarunt ſufficere pro denegãda immiſſione ex allegatis per *Menoch. de Arbitr. lib. 2. caſ. 12. num. 3. cum alijs per Rot. in Romana de Mareſcottis 18. Maii 1646. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. contra ſupradicta in fine, verſ. & licet*, attenta præſertim commiſſione cauſæ cum clauſula *appellatione remota*.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus, ſeu Depoſiti.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

De Iure Depoſiti, & an ab altero contrahentium poſſit fieri actus contrarius, & in præjudicium alterius contrahentium ſine ipſius conſenſu, & quantam vim habeat.

SVMMARIVM.

1 *Legem qui adimplevit Depoſiti cogi non poteſt ad ſubeundum periculum ipſius Depoſiti.*
2 *Actus poſteriores contrarij anteriorum receſſum à primis important.*
3 *Conuentio contractus, quando per plurium voluntatem eſt facta, per vnius diſſenſum diſſolui non poteſt.*
4 *Ius acquiſitum vni ex contrahentibus reddit fruſtraneum contractum alterius, maximè ſi ſit in præiudicium.*
5 *Fideiuſſio facta in vno contractu extinguit præcedentis actionem contrariam.*
6 *Tempore eodem quæ ſunt facta pariter vires aſſumunt.*
7 *Verba ſequentia in contractibus, quando reſpiciant connexionem, & ius anterioritatis.*
8. *Mutatio voluntatis non poteſt admitti in Depoſitario in eius præiudicium, quando ius eſt illi acquiſitum.*

DECISIO IX.

FVndamenta deciſionis coram me editæ ſub die 2. Iunij 1656. viſa ſunt DD. ſubſiſtere, & proindè diſputato dubio in deciſis ſtandum eſſe cenſuerunt: quia cum depoſitum à Nappiis, & Aſpruch in banco fratrum de Baccellis factum eſſet ad effectum extinguendi primum cenſum Roberti, & ijdem
1 de † Baccellis legẽ depoſito adiectam adimpleuerint in cauſam expreſſam ſoluendo, vtique cogi non poterant ad tranſportandum depoſitum in ſacro Monte Pietatis, ſed liberati remanſerunt, *l. ſolutum 11. §. ſolutum, vbi Bartol. numer. 3. ff. de pignor. act. Surd. conſ. 82. n. 2. Valenzuel. conſ. 2. num. 8. lib. 1. Rota deciſ. 85. nu. 2. coram Card. Mantic.*

Quibus non obſtat, quod à voluntate extinguendi primum cenſum fuerit à partibus receſſum ex inſtantijs, actibus, & proteſtationibus vſque de anno 1621. factis, de quibus *in Summ. Napp. num. 1. & ſeqq.* Nam ex alijs poſterioribus ſublatæ fuerunt dictæ proteſtationes, & inſtantiæ, dum inſteterunt pluries Nappij pro tranſportatione pecuniarum ad Montem Pietatis cum iiſdem vinculis, & conditionibus, *præſenti Sum. illorum de Baccel-*
2 *lis num. 1.* Hi enim actus † excludunt voluntatem recedendi ab inſtrumento, & illius approbationem præſeferunt, & tanquam prioribus contrarij receſſum ab illis important, vt præter allegatos in *§. iniuſtitia, tradit Grat. diſcept. 509. nu. 3. & 6. Rota in Romana pretij grani 14. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Meltio ſub §. de contraria*, neque ſola voluntas illorũ de Nappiis erat ſufficiens, ſed copulatiuè requirebatur conſenſus Aſpruch alterius con-
3 trahentis, cum vnius diſſenſus, quando† plurium voluntate facta fuit conuentio, ad illam diſſoluendam non ſufficiat, *vulg. l. nihil tam naturale 36. ff. de reg. iur.*

Deficiebat præterea poteſtas, eo quia ius
4 acquiſitum † Baccellis operabatur, vt non poſſet in illorum præiudicium à dicta cõuẽtione recedi, & perperam repeti viſum eſt, quod cum poſt perfectum contractum fideiuſſerint, illorum intereſſe non eſſet primarium, ſed dependens, & conſecutiuum; nam contrarium deducitur ex eo, quod ipſi reperiebantur obligati in vtroque cenſu tanquã principales, principaliter, & inſolidum, ideo-
5 que † fideiuſſerunt in ſecundo, vt primi fieret extinctio, vt conſiderat *Gratian. diſcept. 49. num. 17. & 40. Rot. poſt Merlin. de pignor. dec. 166. num. 8. & in Ciuitatis Plebis Saluani 1. Iul. 1647. coram bon. mem. Bichio §. prout dubitandum*, & licet fideiuſſio ſit poſterior, & cõtractus præcedat ſaltim prioritate naturæ, cum fideiuſſio ſupponat exiſtentiam obligationis, *Inſtit. de fideiuſſ. in principio*. Hinc tamen inferri nequit, quod intereſſe fideiuſſorum in præſenti caſu ſit conſecutiuum, quia immediatè

tanquam

tanquam principales coram eodem Notario
& teſtibus in eadem ſcriptura fideiuſſerunt,
6 in quibus terminis certum eſt quod† omnia
in inſtrumento cōtenta eodē tēpore vires aſ-
ſumunt, nec in eadē ſcripturâ datur prius, &
poſterius, *Cancer.var.reſolut.cap.7.num.7.n.302.
par.2. Surd.deciſ.157. num.6. Rot.deciſ.756.nu.8.
par.1.diuerſ.deciſ.492. num. 2. recen. & in Roma-
na cenſus,ſeu depoſiti 21.Iunij 1641.coram bon.me.
Dunozetto §. nam reſpectu*.

Nec pariter releuat, quod legem depoſiti
non adimpleuerint Baccelli in extinctione
primi cenſus, ceſſionem iurium extinctiuè;
non autem tranſlatiuè reportando, quia in
ordine ad extinctionē verba erant ſatis am-
pla, & clara, quod pecuniæ debeant erogari
in pagamento, & redentione d'vn anno cenſo, &c.
7 ſubſequentia † verò circa tranſlationem ſunt
directa, & reſpiciunt iura anterioritatis, &
hypotecę pro recuperatione ſortis, *vt in §.rur-
ſus non obſtat*, & dictum fuit *in Romana fideicom-
miſſi, ſeu Saluiani 28.Aprilis 1651.coram R.P.D.
meo Celſo §.Hac autem*.

Prout denique fruſtra opponi viſum eſt,
quod pecunia ad certum finem depoſita in
alium conuerti poſſit, & mandatum reuoca-
ri: Concluſio enim non procedit, quando
8 depoſitario † ſeu alteri mandatario ius fuerit
acquiſitum, tunc enim nullo modo muta-
tio voluntatis admitti poteſt, in puncto *Ca-
ſtrenſ in l.1.§ ſi ſic depoſuero num.2.ff.depoſiti*, &
in terminis fideiuſſoris habentis intereſſe,
*Rota coram ſ.m.Gregor.deciſ.362.num.8.& alij al-
legati in 1.dec.huius cauſæ coram R.P.D.meo Mel-
tio 13. Martij 1643.§.quia cum*.

Et ita vtraque, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Leodien. Canonicatus.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Conſtitutiones Summorum Pontificum, ad
quæ reſpiciant. Actus conſumptus poſt Cō-
ſtitutionem, & executus ante an valeat, &
quando, & an quę non innotuerunt Summo
Pontifici poſſint ſubiacere eiuſdem decla-
rationi.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones Summorum Pontificum ad præterita
negotia non trahuntur.*

2 *Actus poſt conſtitutionem Pontificis conſumptus
includi videtur in ipſa Conſtitutione.*

3 *Factum de præterito exquirens perfectionem de fu-
turo legi nouiter editæ ſubiacet.*

4 *Conſtitutio Summi Pontificis de tranſumptis lo-
quitur de editis poſt dictam Conſtitutionem non
autem de ante exaratis.*

5 *Actus qui non innotuit Summo Pontifici non vide-
tur incluſus in eiuſdem declaratione.*

6 *Interpretatio ſtricta facienda eſt, dum tractatur de
Conſtitutione pænali, & inclinandum eſt in fauo-
rem poſſidentis.*

DECISIO X.

LItteras Apoſtolicas à Petro Mean expedi-
tas, tanquam in omnibus iuſtificatas exe-
quendas fore tribus præuiis deciſionibus co-
ram me reſponſum fuerat, quæ cum à Mor-
ſio ex ea ratione potiſſimum reuocarentur
in dubium, quod litterarum Apoſtolicarum
tranſumptum, cuius authoritate Canonica-
tus poſſeſſio ab eo apprehenſa fuerat, Inno-
centianæ Conſtitutioni nō foret obnoxium,
hodie proinde per me propoſito dubio à de-
ciſis DD. receſſere.

Siquidem cōſtitutio interdictiua vſus trā-
ſumpti ſtemmate, ac Subſcriptione Emi-
nentiſſimi Datarij deſtituti, futuris dumtaxat
temporibus proſpexiſſe conuincitur ex iis
verbis videlicet: *Quod de cætero perpetuis futu-
ris temporibus nulli omninò Notarij poſſint suppli-
cationum, & motuum propriorum tranſumpta face-
re, &c. Et nihilominus, quod tranſumpta, & expe-
ditiones huiuſmodi, quæ abſque dictis reuiſionibus,
& ſubſcriptionibus fieri contigerit, nulla, nulliuſq;
roboris exiſtant, fidemque non faciant, nec à quo-
quam executioni demandari valeant*. Ipſius pro-
inde virtus ad tranſumptum longè ante edi-
tam Conſtitutionem à Morſio expeditū ex-
1 tendi non valet, cum maximè †Conſtitutio-
nes ad præterita negotia regulariter non tra-
hantur *iuxta tex.in c.2.& c.vlt.de Conſtit. l.leges,
& not.ibi DD.C.de leg. Magon.deciſ.Lucen.88.nu-
mer.1. & 2.Rot.coram Put.deciſ.173.num.2.lib.3.
in correct.*

Neque contrariam voluntatem Summi
Pontificis ſubſecuta poterit diſpoſitio ſucce-
dere in iis ſcilicet verbis: *Quodque partes, quæ
tranſumptis abſque reuiſionibus, & ſubſcriptionibus
huiuſmodi factis vtūtur in adipiſcēda poſſeſſione be-
neficiorum, pœnam excommunicationis, & priuatio-
nis incurrant, &c.* perindè ac ſi poſſeſſionis ap-
prehenſio prouiſis interdicta cenſeatur, &
conſequēter poſſeſſio Morſii, tāquam actus
2 poſt † editam Conſtitutionem conſumptus
ſub ipſa videatur incluſus, licet vigore tran-
ſumpti ante publicationem conſcripti præ-
ceſſerit iuxta doctrinam *Bart. in l.omnes populi
num.45.ff.de iuſt.& iur. Felin.in c.quoniam nu.11.
3 de Conſtit.* vbi in ſpecie aſſerit factum †de prę-
terito exquirens perfectionem de futuro legi
nouiter editæ ſubiacere, *Menoch.conſ.240. nu-
mer.39. Suarez de leg.lib.1. cap.14.num.12. Ma-
gon.deciſ.Lucen.88.nu.12.& 13. cum aliis in præ-
teritis deciſionibus recenſitis.*

Procedere namque poſſet obiectio, quo-
ties in prima diſpoſitione virtus Conſtitutio-
nis à Summo Pontifice explicitè coarctata
non foret ad tranſumpta poſt publicationem
exarata; ſecus verò dum contrarium ex ſu-
pradeductis omninò conuincitur, & præſer-
tim ex verbis *fieri contigerit*, deſignantibus
tempus futurum. Hoc enim caſu poſterior
4 diſpoſitio†poſſeſſionis apprehenſionem pro-
hibens, debet intelligi de tranſumptis poſt
Conſtitutionem editis, de quibus Summus
Pontifex proximè fuerat eloquutus *iuxt. tex.
in l.1.ff.de leg.præſtand. l. Hæredes palam §. ſed ſi*

notam

nitam ff. de teſt. Rota coram Seraph. deciſ. 689. n. 1. coram Gregor. deciſ. 33. num. 3. & deciſ. 277. num. 3. coram bon. mem. Merlin. deciſ. 103. num. 13.

Nec ſubſiſtere viſum fuit, quod actus poſt Conſtitutionem à Morſio apprehenſam in prouiſione Petri à ſan. mem. Innocentio X. declaratus fuerit ſub eadem Cõſtitutione incluſus, licet in vim tranſumpti antecedenter
5 editi prodierit. Cum enim † Summo Pontifici non innotuerit ante Conſtitutionem tranſumptum extitiſſe conſcriptum, vt deſumitur ex verbis in diſpoſitiua appoſitis, ibi: *ex eo quod vſus fuit transumpto, non ad formam Constitutionis noſtra circa transumpta pro tempore expedienda edita,* actus poſſeſſionis proindè huiuſmodi nullatenus cẽſetur ab eodem Summo Pontifice declaratus, vt dixit *Rota in Bononien. Primogenitura 14. Februar. 1656. §. eo minus, quia Papa, coram b. m. Bichio.*

In quam ſententiam facilius DD. inclina-
6 runt ex eo † quod de Conſtitutione pœnali ſtricte interpretanda tractetur, vt reſpondit *Rota deciſ. 465. num. 6. par. 1. diuerſ. coram bo. mem. Vrgellen. deciſ. 19. num. 9. & deciſ. 98. nu. 10. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Ottbobono.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO, Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana Donationis.

Veneris 24. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Donatio nõ poteſt reſolui ex parte minus principalis. Generalis obligatio non comprehendit ſpecialem prohibitionem. Bona alienari prohibita licet ſint obligata, tamen, vt libera deuoluuntur ad vocatos, & vt talia poſſunt vindicari. Bulla Baronum locum non habet in his, qui actualiter non ſunt Baroni. Simplex conſenſus ſuper venditione Caſtri non cenſetur actus Dominij, & ceſſante venditione Caſtri, ceſſat etiam Baronia.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, ſi non reſoluta fuit ex parte principalis, neq; poteſt reſolui ex parte minus principalis.*
2 *Obligatio generalis non intelligitur comprehendere bona, qua particulari donationi ſunt vinculata, ſed ſolum propria, & acquiſita.*
3 *In Donatione, quando non fuit expreſſum pactum reſolutiuum cum clauſulis* alias, aliter, *vel* alio modo, *non fit locus reſolutioni, ſed ſolum datur actio ad implementum contra contrauenientem.*
4 *Donator, quando eſt informatus de actibus Donatarii, & nihilominus ſuperaddit donationi, ſignum eſt, quod per illum non praiudicatum fuit pactis donationis.*
5 *Donationis bona tanquam expreſsè alienari prohibita non poſſunt cadere ſub generali obligatione.*
6 *Donantis bona expreſsè alienari prohibita, licet ſpecialiter ſint obligata, tamen ad vocatos, & ſubſtitutos liberè deuoluuntur, & vt talia vindicari poſſunt.*
7 *Donator, quando in apoca ſibi reſeruauit facultatem conſtituendi fideicommiſſum cum prohibitione alienationis, ſignum eſt, quod donatio non eſt ſimplex, & pura, ſed operatur, quod donatio dicatur granata onere fideicommiſſi. & num. 8.*
9 *In Donationibus Fideicommiſſum, & prohibitio alienationis licet ſubſequens, tamen contemporaneè facta cenſetur. & num 10.*
11 *Bulla Baronum, ſeu Clementina Conſtitutio non habet locum in his, qui non ſunt actualiter Baroni. & num. 12.*
13 *Conſenſus ſuper venditione Caſtri non reputatur actus Dominii, ſed ſimplex cautela pro emptoribus.*
14 *Ex venditione Caſtri ceſſat quecunque Baronia, & conſequenter non intrat Conſtitutio Clem. VIII. ſed diſpoſitio, ſeu modificatio Vrbani VIII. ſuper dicta conſtitutione.*

DECISIO XI.

Reſolutum fuerat 3. Iunij præteriti donationem factam à R. P. D. Angelo Androſilla non eſſe reſolutum in prǫiudicium Angeli iunioris, aliorumq; in ea vocatorum, & nullum ius cõpetere creditoribus Raphaelis primi donatarij ſuper bonis donatis, reſeruato quod particulariter videretur, an eis aliquod ius competat vigore Bullæ Baronum fel. recor. Clementis VIII. vt in deciſione. Verum informantes pro creditoribus præſupponentes, quod in ea admitteretur Raphaelem pacta non ſeruaſſe, & contraueniſſe, id acriter contendentes petebant declarari donationem, nec minus reſpectu illius fuiſſe reſolutum; ideò hodie cauſam repropoſui tàm ſuper reſolutis, quàm ſuper reſeruatis, & DD. reſponderunt donationem non eſſe reſolutam etiam reſpectu Raphaelis, & nullum ius competere creditoribus, & ſic in deciſis.

Præmiſſo enim fundamento, quod donatio controuerſa facta fuit nedum Raphaeli, ſed etiam æque principaliter, & independenter eius filio, eorumq; filijs, & deſcendenti-
1 bus maſculis in infinitum, ſicuti † reſoluta non fuit reſpectu Angeli Iunioris, & aliorũ ex propria perſona ſucceſſiuè vocatorum, ita nec minus reſpectu Raphaelis.

Siue quia non ſubſiſtit, quod pacta non ſeruauerit, & contrauenerit, nam ex parte ſua omnia adimpleuit, nihilque alienauit, minuſue bona in donatione contenta obligauit, ea enim tanquam expreſsè alienari prohibita ſub pœna priuationis, non cadunt
2 ſub generali † obligatione, quæ ſaltim intelligi poteſt de alijs liberè in futurũ acquirendis, ſi debitor tunc temporis alia bona non habebat, vt probat *Theſaur. deciſ. 193. n. 3. Card. Caual. deciſ. 290. num. 3. & deciſ. 433. num. 4. Rota in recent. deciſ. 429. num. 7. par. 4. & in Romana deuolutionis donorum 3. Iun. 1652. cor. R. P. D. meo Veroſpio §. altera quoque.*

Siue etiam quia dato non implemento, & contrauentione (quod expreſsè negatur)
3 adhuc tamen, quia in donatione † non adeſt expreſ-

expreſſum pactum reſolutiuum cum clauſula *non alias, aliter,* nec *alio modo*, & donatio eſt facta cũ perpetua Primogenitura, & ſucceſſiuo fideicommiſſo, non eſt locus reſolutioni, nec minus in odium contrauenientis, ſed ſolum contra ipſum datur actio ad implementum, vel ad intereſſe, vt bene probat *Molin. de Hiſpan primog. lib. 2. cap. 12. nu. 7. & 8.*

Idemque ſatis declaraſſe videtur ipſemet Donator in confirmatione eiuſdem donationis facta poſt obitum Raphaelis. In ea enim licet aſſeruerit ſe credere poſſe Donationem reuocare, vel ſubintelligendum eſſe pactum reſolutum ex ſuppoſito, quod Raphael ad maximam iacturam Bonorum donatorum deuenerit. Illam tamen non reuocauit, ſed explicitè confirmauit, & beneficio vocatorum plura alia bona ſuperaddidit, vnde non ſolum elicitur eius intentio, quod præiudicatum non fuerit, nec præiudicari potuerit condonatarijs ex propria perſona vocatis, ſed
4 etiã deprehenditur ipſius tacita † declaratio, quod verè nulla aderat cõtrauentio, nec defectus implementi ex parte Raphaelis, quodque nec minus reſpectu ipſius donatio fuerat reſoluta, cui tacitæ reſolutioni plurimũ eſſe deferendum probat *Bartol. in deciſ. allegat. in l. cum quis decedens §. Codicilli nu. 6. ff. de leg. 3.*

Creditoribus autem nullum ius competit ſuper bonis donatis, tùm quia vt ipſimet cõ-
5 tendunt tanquam † expreſsè alienari prohibita ſub pœna priuationis nullo prorſus modo cadunt ſub generali obligatione per illum contracta; tùm etiam quia licet ſpe-
6 cialiter † fuiſſent obligata, quod tamen factum non fuit; nihilominus ſtatim ſequuta morte Raphaelis obligantis liberè ad Angelum ex propria perſona vocatum deuoluerentur abſque vllo onere obligationis, vel hypothecæ per illam contractæ. Immò ſi ab eo fuiſſent alienata, iure optimo per Angelum in continenti vendicari poſſent, vt dixit *Rota deciſ. 426. num. 1. par. 2. recent. & in alijs.*

Nec ſubſiſtit repetita prætenſio, quod ſaltim donatio ſit libera pro rata annuorum ſcutorum bis mille contenta in apocha præcedenti, & ſubſequens fideicommiſſum non potuerit quoad eam præiudicium inferre Creditoribus, quibus medio tempore fuerat ius quæſitum *ex l. 1. & l. qui balneũ 9. ff. qui pot.*
7 *in pignor. habeantur*, quia cum Donator † in dicta apocha explicitam ſibi reſeruauerit facultatem cõſtituendi fideicommiſſum cum prohibitione alienationis; Huiuſmodi facultas oſtendit donationem non fuiſſe puram, in quibus terminis loquitur *Text. in d. leg. 1.* §. nec continet ſimplicem conditionem poteſtatiuam iuxta terminum *d. l. qui balneum*,
8 ſed † operatur, quod donatio à principio dicatur grauata onere fideicommiſſi, & pro-
9 hibitionis, nam † ſubſequens fideicommiſſum, & alienationis prohibitio in eius executionem deinde ordinatum, & facta perinde habentur, ac ſi de verbo ad verbum in eadem apoca continerentur, & contemporaneè fuiſſent adiecta iuxta claram diſpoſitionem *text. in l. ſi teſtamentum §. ſin autem C. de inſtit. & ſubſtit.* ibi: *Tunc videri ab initio conditionalem eſſe inſtitutionem, & ſic omnia compleri tan-*
10 *quam ſi teſtator ipſas † inſtitutiones iiſdem conditionibus copulare, & quæ infra conſcriptæ ſunt,* quẽ refert, & ſequitur *Rota in terminis coram bo. m. Merlin. deciſ. 802. num. 3.*

Nec intrare dixerunt DD. (licet ſuper hoc Creditores, nec minus hodie informauerint)
11 diſpoſitionem Bullæ † Baronum, quia non probatur in Raphaele qualitas Baronalis; quamuis enim Anna Morona eius prima vxor haberet quartam partem Caſtrorum Cantalupi, & Bordellæ, eam tamen non trãſtulit in Raphaelem eius virum, ſed ipſi dotem conſtituit in pecunia numerata per Pandolphinum, & Accaiolum promiſſa, quibus Anna promiſit cedere dictam quartam partem, & interim eos conſtituit Procuratores, vti in rem propriam ad eadem Caſtra adminiſtranda, *Summ. d. Androſille præteri-*
12 *tæ poſitionis num. 1.* Ideoque ceſſante † actuali Baronia; Clementina Conſtitutio ſibi locum vendicare non poteſt, ex latè probatis *in Romana fideicommiſſi 8. Iunij 1654. cor. R. P. D. meo Veroſpio.*

Nec dicatur, quod ſubſecuta venditio dictæ quartę partis prædictorum Caſtrorum facta fuerit à Raphaele, quia ex Inſtrumento venditionis relato *in eodem Summ. num. 10.* contrarium conuincitur, dum ipſe ſuum
13 dumtaxat præſtitit aſſenſum † cum explicita declaratione quod nolebat teneri de euictione, nec aliquo modo obligari, ac proinde eius aſſenſus cenſetur adhibitus pro ſimplici cautela, non autem ad effectum oſtendendi, quod ſuper dicta rata parte Caſtrorum aliquod ius Dominij vel poſſeſſionis ſibi cõpeteret, *Rota deciſ. 125. num. 7. par. 7. recent.*

Et vlterius ponderatum fuit, quod quæ-
14 cunque Baronia ceſſauit † ex dicta venditione, quæ præceſſit donationem, quodque in propoſito intrat diſpoſitio Conſtitutionis 117. fel. record. Vrbani VIII. modificatoris Conſtitutionis Clementinæ, dum per Raphaelem exhibita fuit in Archiuio donatio controuerſia continens Fideicommiſſum, & Primogenituram cum arctiſſima prohibitione alienationis, vt ad literam diſponitur in præfata Vrbani Conſtitutione.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Mantuana Feudi

Lunæ 27. Ianuarij 1659.

ARGVMENTVM.

Feudum, quando eſt alienabile propriè non poteſt dici Feudum, cum id ſit verè contra propriam naturam feudi, cum illud ſit inalienabile ſine conſenſu Principis, & alia plura, quando dicatur feudum improprium, deducuntur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Primogenitura erectio in feudo, quando fieri poſſit.*
2 *Feuda impropria etiam ſine conſenſu Principis, poſſunt alienari.*
3 *Et maximè in caſu inter comprehenſos in inueſtitura.*
4 *Feuda impropria ideo poſſunt alienari abſque conſenſu Principis, quia nullum adeſt eius praiudicium.*
5 *Feudum, ad Principem aliquando poteſt eſſe, vt redeat.*
6 *Beneplacitum Principis, quando eſt reſeruatum cum clauſula* quatenus opus ſit, *quid importet. & num.7.*
8 *Beneplacitum Principis in aliquo contractu reſeruatum à partibus, intelligitur* quatenus opus ſit. *& num.9.*
10 *In Actis correſpectiuis vnum alteri ineſſe cenſetur.*
11 *Conſenſus Principis, ſi in contractu non ſit neceſſarius, quando tamen interuenire debeat ex diſpoſitione contrahentium, an ſit neceſſarius.*
12 *Relatio facienda eſt ad ea, quæ plus ſunt proxima.*
13 *Relatio nullatenus ad omnia præcedentia fit, quoties ſequeretur aliqua contrarietas in diſpoſito caſu. & vide num.14.15.16.*
17 *Clauſula* ex nunc, prout, ex tunc, *transfuſionem temporis præſentis, in futurum, & è contra transfert.*
18 *Diſpoſitio aliqua quando dicatur ſortita naturam Primogenituræ.*
19 *Actum approbare dicitur, qui eum non exprobat.*
20 *Prohibita tantum egent licentia.*
21 *Improbare id quis non poteſt, quod iam approbauit, & agnouit.*
22 *Ius quæſitum quando aliquibus fuit per ſtipulationem Notarij, non poteſt illud ab eis auferri, nec eis præiudicare. & num.23.*

DECISIO XII.

POrtio feudi Curiæ Podij per Aloyſium poſſeſſa, Marchioniſſæ Franciſcæ ipſius ſorori, ac hæredi ex ea ratione potiſſimum bis coram me adiudicata fuerat, quod ab huius conſecutione feudi improprij, necnon Epiſcopo Domino directo reluctante alienabilis fœminæ arceri nequirent. Cũ verò à Marchione Iulio Cæſare, & ſucceſſiuè eo præmortuo à Marchione Claudio eiuſdem filio deciſionum vires ex nouis iuribus reuocarẽtur in dubium, pluries proinde ſuper eiſdem dubium propoſui, quod tãdem Domini hodie pro receſſu à deciſis reſoluerunt.

Siquidem primogenitura à Curtio ſuper feudo controuerſo in inſtrumento donationis anno 1595. cum aſſenſu Claudij nepotis, necnon Cæſaris pronepotis in eo ipſiuſmet Claudij, necnon maſculorum ex eo deſcẽdentium, quoties lineæ Maſculinæ Cæſaris primo loco vocati, ac ſucceſſiuè Aloyſij forent extinctæ, vnde poſtquam vtriuſque linea maſculina defecit, feudum ipſum Marchioni Claudio mediante Iulio Cæſare Patre Claudij ſenioris Nepoti debitum eſſe dignoſcitur; Erectio namque Primogenituræ in
1 huiuſmodi feudo † improprio, ac alienabili ex iuris diſpoſitione permittitur, vt tradunt in terminis *Rolan.conſ.42.n.16.vol.1.& conſ.1.n.47.lib.3.Roſental.de feud.cap.7.concl.11.nu.28. Cephal.conſ.3.n.11.& conſ.608.num.44.Mandel.conſ.382.n.64.Card.Mant.de coniect.vlt.volun.lib.7.tit.9.num.4.Pereg. de fideicom.art.6.nu.18. Fuſar.de ſubſtit.q.631.nu.1.* licet Apoſtolicæ Sedis beneplacito deſtituta noſcatur. Cum feuda impropria, & alienabilia etiam non acce-
2 dente Principis Domini directi † aſſenſu valeant alienari, vt adnotat *Socc.ſen.conſ.3.n.24.vol.3.Dec.conſ.390.num 8. Pariſ. conſ.3. num.29.lib.1. Roland. addito conſ.42. nu.16.lib.1. & conſil.1. num.47. lib.3.Gram.deciſ.103.nu.130.* præſertim vt in proprio caſu, inter comprehen-
3 ſos in inueſtitura, iuxta magiſtralem† doctrinam *Ripa in l.qui Romæ §.duo fratres nu.87. ff.de verbor.obligation.quam in terminis feudi pactionati ſuppoſiti primogenituræ ſequitur Menoch. conſ.158.*
4 *num.88.* vbi rationem ponderat, † quod nullum præiudicium Principi afferatur, dum
5 obtinet Vaſſallum, qui feudum fuiſſet † aliquando conſecuturus *Aym.conſ.103. num.4. & 5.Pariſ.conſ.1.n.131.& conſ.2.nu40. lib.1. Ruin.conſ.2.num.1.& 7.vol.1.Surd.conſ.351. num.44. verſ.3.reſpondeo Natt.conſ. 475. num.14.*
6 Hinc non vrget†relatio in primogenituræ inſtrumento ad aſſertum præſtitum ab Epiſcopo Domino directo ſub reſeruatione approbationis Apoſtolicæ Sedis habita. Cum enim beneplacitum Apoſtolicum ſub clau-
7 ſula *quatenus opus ſit* legatur † reſeruatum, vt ibidem conuincitur, inter viuos donationis titulo transferre pactis, modis, capitulis, conditionibus, reſeruationibus, & oneribus inter ipſos conueniendis, & ſi opus fuerit per prælibatum Sanctiſſ. D.N.Papam confirmãdis, ipſius proinde omiſſio tanquam non ne-
8 ceſſarii erectioni† primogenituræ obeſſe non poterit, vt in fortioribus terminis beneplaciti ſcilicet ſimpliciter reſeruati, quod debeat dumtaxat expediri, quoties neceſſarium reputetur, nec proinde contractum conditionalem conſtituat, firmat *Gabr.conſ.92. num.7. lib.1.coram Seraph.deciſ.1027. nu.7.& dec.1319. num.2.coram Buratt.deciſ.110.nu.23.& dec. 404. num.6.par.2.recen.cum alijs per Add.ad deciſ.Gregor.192.lit.A. in fine.*

Quæ ſanè clauſula ad pacta, & conditiones perperam reſtricta contenditur, dum enim
9 pacta † ſubſtantialia contractus, cui cohærent reputantur, vt aduertit *Felin. in cap. cum Ioannes de fid.inſtrum.Corn.conſ.350. nu.1. vol.1. Menoch.conſ.37.num.4.cum ſeqq.Card. Mantic.de tacit. lib.3 tit.15.num.49.* eadem proinde clauſula ad primogenituram quoque porrigitur ex regula iuris, quod in actibus correſpecti-
10 uis † vnus alteri ineſſe cenſetur, vt tradit *Tiraquell. in l. ſi vnquam in verbo donatione largitus num.117.cum ſeqq.Gabr.de præſumpt.concl.13.numer.17.& 20.Gratian.diſcept.forenſ.cap.924.n. 2. Rota coram Seraphin.deciſ.540.num.4.& dec.108.num.5.par.5.recent.*

Nec

18 *Conſenſus Matris dum congruam diuiſionem non patitur, à depoſito proprio quidē nomine acceptato, eodem tempore pupillorum nomine diſſentire non poteſt.*

19 *Ratificatione depoſiti ab ipſis hæredibus facta, actio ſubſidiaria ſucceſſiuè contra debitores cenſus perperam inſtituta cenſetur.*

20 *Caſus inexigibilis non dicitur ſtanto adhuc fundo cenſui ſuppoſito ad quem ex anteriori hypotheca regreſſus dari poteſt.*

DECISIO XIX.

PRO ſententiarum Rotalium executione coercenda locum eſſe arbitrio exinde reſponſum fuit coram Reuerendiſſimo Tarraconenſi ſub die 24. Februarij 1643. quod Fratres de Leonijs Hieronymi patrui hæredes ob deficientiam bonorum Petri nondū iuſtificatam ſubſidiariam actionem exercere nequierint contra Triumphum debitorem Cenſus impoſiti ex prætio prędij vulgo *il Palazzo*, quod licet communiter cum Hieronymo fratre poſſeſſum idem Petrus proprio dumtaxat nomine in Sanctam Lauretanam domum diſtraxerat. Cum verò ab eadē deciſione ad diſputationis trutinā reuocata receſſum fuerit, ſuper vtriuſque viribus à bo.me. Bichio propoſito dubio, cuius vices explere ſum iuſſus, in primo loco deciſis Domini perſtiterunt; Cum enim Cenſus à Triumpho
1 legitima † mediante diſdicta, necnon depoſito noſcatur extinctus, actio quæcumque ſiue petitionis hæreditatis ſiuè ſubſidiaria exinde penitus remanſit eliſa ad *tex. in l. pro me ff. de ſolut. & in l. nulla tibi C. eodem tit. Rot. penes Pacif. de Salu. deciſ. 207. num. 3.*

Neque vrgere viſa fuit nullitas depoſiti in præcedentibus inſtantiis firmata, tam reſpectu ſortis, quàm fructuum. Dum enim Triūphus pro rata Cenſus ſcutorum 400. extincta Leonio Iulios decem in ſingula ſcuta perſoluerat, licet dumtaxat nouem cum dimidio in Cenſus impoſitione recepiſſet, prout ex vtroque tum impoſiti, tum redempti Cenſus inſtrumento conuincitur, 20. ſcutorum
2 exceſſus † exinde conſurgens extinctionem Cenſus induxit, vt notat *Nauar. in Comment. de vſur. quæſt. 39. nu. 124. in fin. Molin. de contract. par. 2. quæſt. 394. num. 7. Rebell. de obligat. ins tit. lib. 10. quæſt. 3. art. 6. num. 4.* & reſpondet *Rot. coram bo. me. Merlin. dec. 463. num. 28. cum ſeqq.* licet in inſtrumento à Miniſtro Triumphi per annum āte ſtipulato referatur facta ſolutio ſcutorum 400. habita dumtaxat ratione iuliorū nouem cum dimidio in ſingula ſcuta, non enim exinde excluditur, quin reliqua ſumma ſcutorum 20. in ipſo redemptionis inſtrumento enunciata fuerit à Leonio ſucceſſore
3 recepta; † ex hac namque ſolutione poſſibili error exaduerſo prætenſus concludenti iuſtificatione probandus penitus excluditur, vt probat *tex. in l. neque natales C. de probat. l. nam hoc C. vnde vi, Rota coram Duran. deciſ. 337. n. 34 cum ſeqq. & num. 43. & in deciſ. 261. num. 25. par. 7 rec. & in Bononien. pecuniaria 26. Maij 1645. §. aſſertum verò, & §. & vxori cum alijs in Bononiende Blanchis 20. Aprilis 1646. §. nam obiectum coram Reuerendeſs. Tarraconen.* ita vt † inſtrumē-
4 tū omninò poſterius in concurſu antecedentis prælationem debeat obtinere *iuxta tex. in l. pacta nouiſſima, vbi Decius num. 5. C. de pactis l. cum in plures §. locator horrei ff. locati Aym. conſil. 167. num. 5. Alex. conſ. 19. ad finem lib. 2. Peregr. conſ. 14. num. 16. lib. 3.*

Prætereà dum pro fructibus in ſcutis duntaxat 130. tunc vſque decurſis ſcuta 150. à Triumpho depoſitata probantur, viginti proinde ſcutorum exceſſus deficienti ſummæ ſortis poterunt adſcribi, error enim
5 in † expreſſione cauſæ fructuum nequit obeſſe, quoties depoſitum tum ſortis, tum reſpectu fructuum integrum eſſe dignoſcitur vt in ſimilibus terminis probat *tex. in l. ſi in nomine C. de teſtam. §. ſi quis in nomine inſtit. de legat. Card. Mantic. de tacit. lib. 24. tit. 2. num. 17.*

Neque depoſiti nullitatem poterit operari non habita quoque pro bimeſtri fructuum
6 depoſitio, † quoniam eo nondum elapſo, quinimmo vix incepto depoſitum à Triumpho expletū apparet, ita vt ijdem fructus nullatenus deponi debuiſſent, cum ex attributa facultate creditori agendæ retrouenditionis in qualibet bimeſtris die prorſus redderentur incerti, vt notat *Canc. de Conſ. tom. 2. cap. 1. q. 3. art. 9. num. 19. verſ. vt autem, Duard. eodem tract. §. 6. quæſt. 7. num. 8. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 8. numer. 33. Rot. in Romana fructuum Cenſus 9. Martii 1584 coram ſa. me. Clem. VIII. impreſſ. poſt Cenc. in tract. de cenſ. par. 2. deciſ. 126. num. 2. & 6. & in Romana Cenſus 23. Iunii 1632. in §. quia ſi de fructibus coram bon. me. Pirouano*, vbi contrariæ deciſiones Vbaldi reiiciuntur, quæ tamen procedere poſſunt in caſu, quo in fine bimeſtris depoſitum editum foret.

Altera quoque nullitas ex omiſſione diſdictæ petita dignoſcitur omnino corruere, ea
7 quippe intimata Franciſco Alaleo † Tutori, & Curatori à Iudice fratribus de Leonijs deputato, donec iudicium inſtitutum pro recuperatione dotis à Lauinia matre foret abſolutum, poſtmodū repetita dignoſcitur Ferrantino Procuratori tum ad lites, tum ad adeundum hæreditatem cum clauſula, *& generaliter*, ab ipſamet Lauinia conſtituto
8 poſt tutelæ iura denuo † ſuſcepta, à qua ex dotis cauſa nec poterat remoueri; *auth. adhæc C. quando mulier gloſ. in auth. minores in verb. accuſatione ad finem*, vbi etiam *Bart. num. 1. C. qui dar. tut. vel curat. poſſ. Rota coram Puteo deciſ. 31. num. 1. lib. 3.* & penes *Cenc. de Cenſ. deciſ. 359. n. 3. & in Romana de Iacomellis 29. Aprilis 1611. coram Card. Sacrato.*

Hinc perperam ad lites dumtaxat contenditur reſtrictio mandati, dum contrarium ſuadet Procuratori attributa facultas adeundi hæreditatem, quę mandatum ſpeciale om-
9 ninò requirit, †. Tum etiam clauſula illa *& generaliter*, cum libera mandatum ſpeciale in omnibus quoque præſeferens *iuxta tex. c. qui ad agendum de procurat. 58. vbi Bart. in prin de procurat. Alex. conſ. 22. n. 8. lib. 1 Ruin. conſ. 93. n. 6 lib. 5.*

lib.5.Card.Mantic.deciſ.11.num.5. cuius virtute
10 retrouenditio Cenſus † poteſt à procuratore
nõ ſecus ac ab eodẽmet principali ſtipulari,
vt in his terminis reſpondet Rot.deciſ.168.n.2.
apud Cen. de cenſ.

Et licet citationis non exiſtentia in actis ad
validitatem diſdictæ requiſitæ omninò exad-
uerſo probata fuerit, non tamen depoſi-
11 tum exinde poterit cenſeri † vitio nullitatis
obnoxium, dum enim productio citationis
in actis ex verbis illis facto produxit &c. ple-
nè concluditur, eius ſanè omiſſio ſubſecutæ
diſdictæ potius validam præceſſiſſe demon-
ſtrat ad tradit. per gloſ. not. in c. quoniam contra
vbi Bald. num.27. verſ. item fallit il 2. Butr. nu.50
cæterique communiter de probat. Gabr. de ſent.
concluſ.4. num.13. Rot. deciſ.143. num.11. par.2. di-
12 verſ. Cum maximè ſuper † depoſito decretum
à Iudice ſucceſſore apparet expeditum, quod
iuxta formam Iuris diſdictam ſuadet fuiſſe
peractam, iuxta tex. in l. ab ea part. §. vlt. ff. de
probat. Maſcard. de probat. concluſ.488. Menoch. de
præſumpt.75. num.12. Garzia de Benefic. par.2. c.2
num.125. Surd. deciſ.106. num.9. & reſpondet Ro-
ta deciſ.675. nu.1. in fin. par.2. & deciſ.294. n.12.
par.5. rec. licet realis citationis productio in
13 dubium reuocetur † ex fide Notarii atteſtan-
tis à Procuratoribus acta conſueuiſſe conſcri-
bi, talis quippe depoſitio præterquam poſ-
ſibilitatem in contrarium admittit tamquam
de recenti, neque depoſiti tempus proinde
percutiens nullam fidem penitus aſſequitur,
vt reſpondet Rota coram Puteo deciſ.219. num.1.
lib.2. & deciſ. 331. num.2. in fin. par.1. diuerſ. &
deciſ.509. num.22. par.5. rec.
14 Præterea Tutricis ratihabitio † depoſitas
pecunias, ac cenſum in eis conſtitutum pro
credito dotis ſibi petentis attribui defectum
quemlibet poterit explere, ſiue citationis
omiſſionẽ reſpiciat, vt notat Surd. conſ.86. n.35.
Rota coram Iuſto in hac eadem cauſa penes Cenc. de
cenſ. dec.277. & dec.139. la prima num.7. & dec.
339. nu.18. & ſeq. par.4. tom.2. rec. ſiue ex omiſſa
parte depoſiti ille petatur, vt in terminis ad-
mittit Aym. conſ.105. num.2. cum ſeqq. Quæ ſanè
15 ratihabitio licet † ſolemnitatibus deſtituta
noſcatur, nihilominus poterit exinde ſuſti-
neri, quod in retrouenditione Cenſus neceſ-
ſaria ſolemnitates non exigantur ad tex. in l.2
vbi gloſ. & DD. C. quando decreto opus non eſt.
Roderic. de annuis reddit. lib.2. quæſt.15. num.81.
cum ſeqq. Cenc. de cenſ. par.3. cap.1. quæſt.3. art.7.
num.10. Rot. coram Buratt. dec.526. & in Romana
Cenſus 7. Febr. 1607. coram Ottembergo. Nec
valet ſub ignorantiæ nullitatum clypeo im-
16 pugnari, cum † eadem exhibitione proceſſus
a Triumpho peracti pro validitate depoſiti in
Tutrice penitus excluditur ſiuè in facto cõſi-
ſtat iuxta tex. in l. non eſt ferendus, vbi gloſ. not. ff.
de tranſact. Dec. conſ.267. nu.7. verſ. vnde non con-
ceditur, Caſtrenſ. conſ.382. ad med. verſ. non obſtat
num.2. lib.2. Aym. conſ.26. num.3. Gratian. diſcept.
foreſ. cap.38. num.18. Peregr. de fideic. art.52. nu-
mer.104. ad finem, ſiuè in iure, ex quo Peritos
in productione cõſuluiſſe præſumitur. Quin-
17 immo ex facultate, † qua Lauinia ipſos
conſulendi pollebat ignorantia quælibet pe-
nitus remouetur l. iuris ignorantia vbi Bald. not.
num.2. C. qui admitti Ciriac. contr.128. num.114.
& ſeq. Odd. de reſtit. in integr. quæſt.8. num.93. &
ſeqq. Rot. coram Seraph. dec.1006. num.7.

Neque ſubſiſtit, quod ex ratihabitione
Lauiniæ proprio dumtaxat nomine agentis
pupillorum iura remanſerint illæſa, ſiqui-
dem ea, quæ circa intellectus obiectum con-
18 ſiſtunt, diuidi nequeunt, ideoque † conſen-
ſus Lauiniæ, dũ congruam diuiſionem non
patiebatur, neque potuit à depoſito proprio
quidem nomine acceptato eodemmet tem-
pore pupillorum nomine diſſentire, iuxta tex.
in l. ſi non ſortem §. filius familias ibique Bart. ff.
de condit. indebit. c. ſi quis iuſto §. Porro vbi gloſ. not.
in verb. nihil agit de elect. lib.6. Molin. de primo.
lib.2. c.5. num.51. & 53. Rot. coram Seraph. deciſ.
1027. num.4. & 5. & deciſ.78. num.4. & 5. par.1
rec. cum aliis plenè relatis in maiori cenſus red-
ditionis rationis 20. Februarii 1647. coram R.P.D
Meltio, ſed idem potius ſub vtroque nomine
cenſetur approbaſſe iuxta tex. in l. ad rem mobi-
lem 56. ibique poſt gloſ. not. DD. ff. de procuratori-
bus l. illud 56. ff. de acq. hæred. Surd. deciſ.70. nu.5.
19 Quinimmo expreſſa ratificatio † fratrum
de Leoniis videtur in propoſito caſu concur-
rere, illi namque depoſitum, & Cenſum
cũ Fanellis ſucceſſiuè conſtitutũ tueri à Petri
creditoribus conati fuere, eũ ſibimet ipſis tã-
quam Hieronymi Patrui hæredibus ceſſerit,
hinc enim ratificatio depoſiti benè depromi-
tur, ac ſubſidiaria actio ſucceſſiuè contra
Triumphos à Leoniis perperam inſtituta di-
gnoſcitur, dum ipſi contra Cenſum à Fanel-
lis impoſitum, ac in hæreditate Petri conſi-
ſtentem directè poterant experiri, vt notat
Soc. ſen. conſ.224. nu.1. verſ. ſed in caſu noſtro lib.2
Card. Mantic. de tacit. lib.12. tit.27. num.20. Rot. de-
ciſ.77. num.27. par.6. rec. dum maximè præce-
dens ſententia ſuper nullitate Cenſus à Fa-
nellis reportata ex altera poſtmodum in iu-
dicatum ſucceſſiuè prolapſa reuocata fuit,
quæ Cenſum iiſdemmet citatis Leoniis va-
liditati declarauit innixum.
20 Denique non vrget † quod inexigibili ca-
ſu redacto, actio ſubſidiaria Leoniis deuo-
luta fuerit, ceſſat namque obiectio ex quo
fundus cenſui ſuppoſitus adhuc exiſtit, ſuper
quo licet præconis voce à Rinaldinis cæte-
riſque creditoribus diſtracto iura ſua pote-
runt experiri, necnon ex hypotheca, qua
pollent anteriori, illum valeant ab aſſertis
creditoribus auocare ad tex. in l. qui Balneum.
§.1. vbi gloſ. & DD. & l. creditor ff. qui potio-
res in pignor. habean. cum aliis per bon. mem. Mer-
lin. deciſ.25. num.3.

Et ita vtraque &c.

REVE-

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Rauennaten. Dotis.

Veneris 7. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Dos mulieris nobilis quomodo taxanda ſit. Fructus Dotis conſtante matrimonio debentur marito. Vxor licèt apud matrem gratia oblectationis permaneat, tamen dos & fructus dotis marito competunt loco alimentorum, & aliorum onerum matrimonij, & pro fructibus via executiua procedi poteſt ſine ſtrepitu Iudicij.

SVMMARIVM.

1 *Filiabus pro dote, & alimentis competit prælatio in bonis patris fideicommittentis, aduerſus creditores patris.*

2 *Dos mulieris nobilis taxanda eſt prudentis Iudicis arbitrio.*

3 *Obligatio legalis, quæ in bonis aſcendentium pro dote mulierum competit, ad fructus dotis etiam extenditur.*

4 *Vidua vt debeantur fructus dotis poſt obitum viri requiritur interpellatio.*

5 *Fructus dotis conſtante matrimonio ſicut moram irregularem inducunt, ita ſine interpellatione debentur.*

Vxor licèt apud matrem permaneat, tamen dos & fructus, vt ipſius alimenta, & interuſuria dotales marito debentur, & num. 5.

6 *Fructus dotis marito competunt via executiua, cum loco alimentorum, & aliorum onerum ſuccedant.*

7 *Pro Dotis ſorte licet vigore inſtrumenti dotalis executiuè agi non poſſit, tamen pro fructibus ſine figura iudicij poteſt procedi.*

8 *pro Fructibus conſequendis ſine dubio datur via executiua ſi loco alimentorum ſuccedant.*

9 *ex Fructibus dotis alenda eſt vxor, & filij.*

10 *pro Dote conſequenda, ſi non adſit obligatio Cameralis, non datur via executiua, limita, vt num. 10.*

DECISIO XX.

EX bonis q. Iacobi Marchionis Malateſtæ fideicommittentis dotem & alimenta
1 deberi † filiabus Leonidi eius filij, & pro illis retentionem competere in concurſu creditorum cenſuit *Rota in Ariminen. Caſtrorum 17. Iunij 1644. coram bo. me. Dunozetto §. verum Domini.* Cumque poſtea Camilla Victoria altera ex filiabus d. Leonidi Antonio de Leonardis viro in dotem dederit omnia iura, & actiones ſibi competentes contra bona patris & Aui eius *Summ. num. 6.* inſteterunt coniuges coram Eminentiſſimo D. Cardinali Sacchetto Iudice delegato de voto Rotæ pro conſecutione dotis, & fructuum à die celebrati matrimonij, & dubio per me propoſito An pro nunc ſit relaxandum mãdatum ad fauorem Camillæ Victoriæ contra bona q. Marchionis Iacobi in ſumma ſc. 8000. vna cum fructibus, Domini dotem prædictam, & fructus deberi cenſuerunt: nam reſpectu quã-
2 titatis concurrunt nobilitas † familiæ de Malateſtis, qualitas viri, hæreditatis vires, ſolitum familiæ, & exemplum Claudiæ Marghatitæ ſororis, cui dos ſcut. 20. mil. monetæ Florentiæ conſtituta fuit, quæ potius oſtẽdunt tenuem eſſe, & exiguam dotem, quam exceſſiuam, vt prudenti Iudicis arbitrio omnia conſideranda eſſe tradit *text. in l. quæro 61 ff. de Iur. dot. Peregrin. deciſ. Patauin. 36. ſub num. 3. Rot. coram Cardinali Mellino deciſ. 433. ſub nu. 8. Coccin. deciſ. 499. num. ... par. 8. Romana Dotis 29. Ianuarii 1652. vbi §. 1. verſ. ſed etiam & 10. Martii 1653. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Nec fructus controuerti poſſunt; debentur
3 enim, quia eadem obligatio † legalis, quæ in bonis aſcendentium pro dote mulierum deſcendentium competit ex diſpoſitione *auth. res quæ* ad fructus etiam dotales extenditur. *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 42. n. 86. & 96. Cancer. var. reſol. cap. 9. num. 105. par. 1.* & alij plures relati per *Rot. poſt modern. de pignor. dec. 145. nu. 1. & ſeqq. & in Romana fructuum dotis 7. Iunii 1658 §. ſiquidem cor. R. P. D. meo Veroſpio*, quæ hodie confirmata fuit coram eodem, etiamſi nulla præceſſerit interpellatio, quia non agitur
4 hodie de fructibus † debitis ob non reſtitutã dotem Viduæ poſt obitum viri, in quibus terminis formalis interpellatio requiritur, ſed
5 petuntur fructus, † qui conſtante matrimonio pro illius oneribus deſeruire debẽt, quorum ſubſtentatio moram irregularem inducit, qua ſtante fructus ſine alia interpellatione debentur, vt tradit *Paul. de Caſtr. conſ. 11. num. 4. verſ. quatenus autem lib. 1. Rot. coram ſan. mem. Gregor. dec. 575. num. 7. & pluribus relatis in Romana Dotis 19. Iunii 1654. §. non obſtat in fine, & in dicta Romana fructuum Dotis §. nec releuat coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Et quatenus opponitur, quod maritus onera matrimonij non ſubſtinuerit, ceſſat difficultas ex facto, quia ipſe familiam, domum, & cætera omnia neceſſaria pro ſui & vxoris ſuſtentatione retinet; Et licet Vxor quandoque oblectationis gratia apud matrem permanſerit, non tollitur tamen ex hoc, quin maritus onera matrimonij ſubſtinuerit; Cum in omnem euentum Rota iam declarauerit
6 puellis † iſtis dotem & alimenta deberi, illa ſunt præſtanda ſiuè vti fructus, & interuſuria dotalia petantur, ſiuè vt ipſius Vxoris alimenta *Cagnol. in l. Curabit. 5. num. 41. & ſeqq. C. de act. empt. Bald. conſ. 94. poſt med. verſ. & ideo concludo lib. 1. poſt Surd. & alii Rot. coram Merlin. dec. 875. num. 6. & in Anconitana fructuum Dotis 14. Iunii 1624. coram Manzanedo §. quo vero.*

7 Pro dd. autem fructibus † viam executiuam competere certum eſt, quia loco alimentorũ ſuccedunt, cum ex illis alenda ſit Vxor, ma-
8 ritus, † & filij, vt in his terminis tradunt *Gratian. diſcept. 726. num. 17. in puncto annot. ad deciſ. 666. num. 171. & ſeqq. par. 4. recent. to. 2. Rot. d. deciſ. 875. num. 5. deciſ. 886. in principio coram Merlin. d. Anconitana fructuum Dotis §. nam quoad validi-*

liditatem, & in Romana Salaiani 14. Iunij 1641. coram bon.mem.Cardinali Panzirolo §. nec viſum fuit.

Et licet pro ſorte principali dotis circum-
9 ſcripta obligatione Camerali, vel alia † via
executiua importante vigore Inſtrumẽti do-
talis executiuè agi non poſſit, vt poſt alios
dictum fuit, *in Eugubina dotis 14. Febraarij*
1642. *coram D.Carillo § primo mandatum*, in
commiſſionibus tamen reperiuntur clauſu-
læ, & facultates ampliſſimæ procedẽdi ſum-
mariè, ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, &
figura iudicij, & omni appellatione remota
Summ.Camilla Victoria num. 1. quæ operatur,
10 vt ordo † iudiciarius non ſit ſeruandus, &
viam executiuam indulgent, *Barboſ. clauſula*
176. *num.7.& ſeqq. Modernus Cortonen. in praxi
par.2.cap.1.num.50.Rot.dec.36.num.58.par.5.rec.
& in Anconitana pecuniaria 9. Iunij 1655. coram
R.P.D.meo Zarate Præſide Valliſoletano §.finali.*

Et ita dotem, & fructus deberi reſolutum
fuit, &c.

R. P. D. T A I A.

Mediolanẽ. Eccleſiæ.

Veneris 7. Februarii 1659.

A R G V M E N T V M.

Adminiſtratio alicuius Eccleſiæ, quod perti-
neat ad aliquos, ex quibus actibus poſſit id
doceri, & quid ſi ambæ partes docuerint de
ſua quaſi poſſeſſione adminiſtrandi.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſiæ alicuius adminiſtratio, ex quibus probetur, quod ad aliquem pertineat.*
2 *Et qualiter ſuper hoc deponere teſtes debeant.*
3 *Per Inſtrumentum publicum benè probatur poſſeſſionem alicuius Eccleſiæ ſpectare ad aliquos.*
4 *Atque ex multis alijs poteſt id iuſtificari. & nu.5. 6. & 7.*
8 *Eccleſia igne conſumpta, dum alibi fuit reædificata quid ex hoc arguatur. & n.13.*
9 *Sententia ſi ex conſenſu partium fuit circumſcripta non valeat.*
10 *Ius bonum circa aliquam poſſeſſionem poteſt eſſe apud vtramque partem litigantem.*
11 *Ius ſuum transferens in alium nõ poteſt plus transferre in illum, quàm ipſe habet.*
12 *In Iuriſpatronatus reædificatione, quando ſunt plures Patroni, tantum habet, qui ædificat vnum angulum, quantum qui tres.*
13 *Idem quoque ſeruatur, quando Iuſpatronatus reſarcitur. & num.14.*
15 *Eccleſia, quod fuerit reædificata, vt dicatur, debet conſtare antiquam in totum deſtructam fuiſſe.*
Et non fuiſſe reædificatam de materia antiqua.
16 *Poſſeſſio precaria an valeat.*
17 *Poſſidens precario dicitur verè poſſidere.*
18 *Poſſeſſionem obtinens ad certum effectum, non poteſt ea vti ad diuerſum effectum.*
19 *Et maximè cum damno maximo alterius, cum tunc intret exceptio doli.*
20 *Poſſeſſio conceſſa ad beneplacitum, quid id importet, & quid ſi in cauſam piam. & num.21.*

D E C I S I O XXI.

Contendente Venerabili Confraternitate
Diui Ambroſij, & Caroli cum PP. Mi-
nimis ſuper manutentione Eccleſiæ Sanctæ
Anaſtaſiæ pro parte Confraternitatis appa-
1 rebat, tum ex alijs, tum † ex ipſo PP. Sum-
mario extitiſſe olim in dicta Eccleſia Sanctæ
Anaſtaſię equaliter Confraternitatem vulgò
Scholam S.Ioannis Baptiſtæ, & Scholam
SS. Mariæ, & Chriſtophori, hodie nuncu-
patam SS. Ambroſij, & Caroli, & antiqua
2 ſuper hoc deducebantur † munimenta, & in-
ſtrumenta in ipſo Summario Confraterni-
tatis ab anno 1556. adiunctis quoq; teſtibus
deponentibus. *Che li Scolari della Scola de SS.
Maria, e Chriſtoforo eretta nella Chieſa di S. Ana-
ſtaſia erano ſoliti congregarſi i giorni di feſta in det-
ta Chieſa à cantare gli Officij per la Dottrina Chri-
ſtiana, e far l'altre funtioni, &c. come ancora detti
Scolari teneuano appreſſo di ſe le chiaui sì di detta
Chieſa, come delle Suppellettili ſacre, e prouede-
uano à tutto quello, che biſognaua per manteniment-
3 to di eſſa.* & amplius deducebatur † Inſtru-
mentum publicum poſſeſſionis Eccleſiæ
poſt incendium reædificatæ 25. Maij 1631. *in
Summ. num.9.* necnon etiam Scholam contu-
liſſe pro viribus ſuis pecunias in reędificatio-
ne eiuſdem, vt *in eiuſdem Summ.num.*

Pro parte verò PP. primo demonſtraba-
tur quædam prouiſio facta anno 1587. à de-
4 putatis † Scholæ S.Io:Baptiſtæ, & Anaſtaſiæ,
qua ordinabant primam ſeriem celebrandi
miſſas, & præcipuè miſſæ celebrandæ nomi-
ne Scholæ SS. Mariæ, & Chriſtophori, quæ
eſt in ipſa Eccleſia (inquiunt ipſi Scholares
5 S.Io: Baptiſtæ) ſecundò concedebant † vſum
Eccleſiæ alijs Scholaribus deſcriptis ſub no-
mine Sanctę Crucis, decernendo illius vſum
iuxta formam, qua vſi erant in præteritum,
itaut per publicam ſcripturam Deputati Sã-
ctæ Crucis precario nomine proteſtarentur
in futurum habere, &c. *in Summ. primo num. 3.*

Secundò demonſtrabatur etiam anno
1598. à Scholaribus S. Ioannis Baptiſtæ re-
motum fuiſſe Cuſtodem electum à Schola-
6 ribus SS. Mariæ, & Chriſtophori † vti electũ
*ſenza partecipatione, & autorità delli Scolari di
S. Gio: Battiſta, & Anaſtaſia Amminiſtratori di
detta Chieſa, in Summario Patrum numer. 7.* &
anno 1609. locando autem Eccleſię ſeſe di-
7 xiſſe, † *li Priori, e Deputati della Scola di S. Gio:
Battiſta, & Anaſtaſia,* & ſic declaraſſe ſeſe Ad-
miniſtratores, *in eodem Summ.num.* 10.

Tertiò demum adducebatur reædificatio
Eccleſiæ incendio conſumptæ facta à Scho-
8 la † S.Ioannis Baptiſtæ, & conceſſio eiuſdem
PP. facta anno 1632. a dictis deputatis Scho-
læ S.Io: Baptiſtæ perpetui vſus dictæ Eccle-
ſiæ cum pactis, formis, & modis, de quibus
in ordinationibus, &c. & ſucceſſiuè Breue
Vrbani VIII. ad preces dictorum Deputato-
rum confirmatorium talis conceſſionis, &
executio eiuſdem Breuis cum clauſula *ſine
præiudicio, & ſaluis iuribus* Scholæ SS. Mariæ,
& Chriſtophori tàm in poſſeſſorio, quàm in
perito-

petitorio *in Summ.PP. num.* 1. & quamuis di-
cta executio fuiſſet confirmata per Epiſcopũ
9 Alexandrinum † tamen illius ſententia fuit
poſtea de partium conſenſu circumſcripta
per aliud Breue 16.Iulij 1637. *in Summ. Scho-
la in fine*.

Ex his cum dubitaretur de cuius bono iu-
re conſtaret etiam ad effectum manutentio-
10 nis,† Domini reſponderunt pro bono iure
vtriuſque partis etiam ad effectum manu-
tentionis.

Quia ex ſupradictis videbatur Scholam Sã-
cti Io: Baptiſtæ vti Deputatorum, & Admi-
11 niſtratores dictę Eccleſię non plus † iuris ad
Patres transferre potuiſſe, quàm ipſi habe-
rent, *l. nemo ff.de reg.iur.* & facto benè ponde-
rato viſum fuit vtramq; Scholam in eadem
Eccleſia fuiſſe erectam, illam verò S. Ioãnis
Baptiſtę perſonarum dignitate potiores prę-
12 valuiſſe † Scholæ SS. Ambroſij, & Caroli,
ſed ita tamẽ vt ad ſummum habeat admini-
ſtrationem, & tanquam maiores, & Patro-
ni procederent potius, quàm vti Domini.

Nec obſtat, quod obijciebatur Eccleſiam
fuiſſe reædificatam à Scholaribus Sancti Io:
Baptiſtæ.

13 Primò quia adhuc poſt † reædificationem
ſe ſe vocarunt, eoſque Summus Pontifex vo-
cauit Adminiſtratores ad ſenſum ipſorum.

Secundò, quia reædificatio fuit facta ære
pio contributo tàm à Scholaribus SS. Am-
broſij, & Caroli, quàm à ſe ipſis, & ſic Scho-
14 la S. Ambroſij habet ſuum † ius in reædifi-
catione inſtar Patronatus, in quo tantũ ha-
bet qui ædificat vnum angulum, quantum
qui tres, & idem qui facit, & qui reficit, *apud
Lambert. de Iurep.lib.1.par.1. in princ.& queſt.3.
art. 3.*

Tertiò, quia non conſtat Eccleſiam anti-
15 quam fuiſſe in totum deſtructam † prout
conſtare debet non eſſe reædificatam de ea-
dem materia ad præclaram *gloſſ.fundatores c.3.
de iurepatr. Viuian.de iurepatr.lib.15.cap.1.nu.3.
Rota apud Garz.de benef.par.5.cap.vlt. num.130.*

16 Multò minus obſtat, quod † deduceba-
tur de poſſeſſione precaria huius Scholæ.

Etenim etiam ſi facerent præcariam hanc
Scholam, quod non conſtat (quidquid ſit
de Scholaribus S. Crucis) certè clarum eſt
17 poſſidentem precario† verè poſſidere *ad l.4.
§.meminiſſe ff.de Precar. & l. & habet* 11. *§.cum
quis ff.de eod.* ſiue illum faciamus poſſidere,
ſiue eſſe in poſseſſione ad diſtinctionem no-
tatam *in l.10. ff.de acquir. poſſ.* & poſseſſionem
hanc reuocari non poſse lite pendente, vt
*poſt Rotam apud Bellam. deciſum eſt apud Afflict.
deciſ.131. num.1. & ibi Add. & proſequitur Lan-
cellott. de attent.cap.4.ampl.1.nu.11.in tract.* ma-
18 ior & † in precario ex cauſa ad certum vſũ
ſi reuocetur cum maximo damno alterius
19 obſtat † exceptio doli, *Abb. ad cap.vlt.de prec.
num.13.Capic.dec.116.num.5.* quin & ſi fiat ad
beneplacitum expreſsum intelligitur reuo-
20 cabile † ſecundum ius, hoc eſt iuſta cauſa
interueniente, imò etiam per triginta annos
præſcribi *ad tradit.à Crauett. toto conſil. 732. &*

Card.Tuſc.P.concluſ.772.num.7.& 12. vbi præ-
ſertim ex cauſa perpetuo duratura, & placuit
in Romana aquarum 15.Febr. 1658.coram me.

Hinc autem viſum eſt eamdem cauſam
piiſsimam longè magis perſeuerare in fauo-
rem huius Scholæ, cui ſanè cum alijs ſocie-
21 tatibus hæc dignitas attribuenda eſt, vt nun-
quam labefactæ ſint, poſtquam eſſe cœpe-
runt, quin etiam in dies ſingulas auctiores
fiant, vt concludit *Virgil.de inuent.rerum lib.7.
cap. 6.*

Et nullum pariter viſum eſt detrimentum
infligi PP. tùm quia pro hoſpitio, & ferè pro
Valetudinario habent à Summo Pontifice
in ſupradicto Breui, tùm etiam quia tales
Scholæ libenter adhærent Regularibus, &
Regulares etiam in proprijs ædibus libentiſ-
ſimè continentur, quod ſperandum eſt.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Hæreditatis.

Veneris 7. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in poſſeſſionem hæreditatis ad fauo-
rem alicuius conceſſa in gradu appellationis
ob ſententiæ iuſtitiam, & validitatem con-
firmatur. Aliqua circa repudiatam hære-
ditatem habentur, & nonnulla circa ſucceſ-
ſionem Monialium.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum cum ſubſtitutione ad fauorem alicu-
ius ordinata exhibitum, cùm non ſit abolitum,
nec in aliqua ſui parte cancellatum, aut vitia-
tum, immiſſio in bonorum poſſeſſionem hæredi de-
negari non poteſt.*

2 *Hæres inſtitutus quatenus non extarent legitimi
deſcendentes, deficiente conditione perindè habe-
ri debet, ac ſi nunquam fuiſſet vocatus.*

3 *Hæreditate repudiata exiſtentia repudiantis am-
plius in conſideratione non eſt habenda.*

4 *Hæres ad hæreditatem repudiatam redire non po-
teſt.*

5 *Filia fideicommittentis an ſuccedat, vel repudiet
ac hæres eſſe nolit non attenditur, ſed ſufficit præ-
exiſtentia, quæ ipſa viuente ſubſtitutos ab hære-
ditate repellit.*

6 *Defectus conditionis, & merum nudum factum in
ſubſtitutione conditionata inſpicitur, an filius ex-
tet, vel viuat, licet non ſortiatur effectum.*

7 *Teſtator ne decedat inteſtatus, exiſtentia filiæ pri-
mo loco vocatæ tanquam per repudiationem hæ-
reditatis mortuæ non attenditur, ſed intrant in
primum locum, ſeu gradum ſubſtitutæ Moniales,
morte filiæ non expectata.*

8 *Teſtator quando vlterius contemplatus fuit effectũ
nudum factum non eſt attendendum.*

9 *Hæreditatis aditio in cauſa erronea & inſubſi-
ſtenti fundata ſubſiſtere non poteſt.*

10 *Filia non obſtante aditione hæreditatis à Monaſte-
rio erroneè facta eandem abſque Sedis Apoſtoli-
cæ conſenſu benè potuit renunciare, cum non fue-*

rit Ius aliquod Monaſterio quæſitum.

11 *Clauſula* omni meliori modo *in actu aditionis hæreditatis adiecta quomodo intelligenda.*

12 *Clauſula* omni meliori modo *ex defectu voluntatis adeuntium actum tantummodò ad caſus ſpecificatos extendit, quos facit valere omni meliori modo, quo fieri poteſt.*

13 *Exceptio antiquiorum fideicommiſſorum, cum de us non clarè docetur, & tanquam dubia altiorem indaginem requirunt, ad retardandam immiſſionem inepta cenſetur.*

14 *Poſſeſſio vitioſa & nulla remedium adipiſcendi non impedit.*

DECISIO XXII.

FVit ſub die 11. Februarij anni præteriti
1658. coram Reuerendiſſimo P.D. meo
Decano * in hac cauſa reſolutum eſſe locũ
immiſſioni ad fauorem Vener. Monaſterij
Monialium Conuertitarum, & ſucceſſiuè
lata ſententia, hodie in gradu appellationis
illam DD confirmandam eſſe dixerunt, quia
validitas non controuertebatur, Iuſtitia ve-
1 rò innoteſcebat, ex quo decreta † fuit im-
miſſio dd. Monialibus, quæ exhibuerunt
teſtamentum Iacobi cum ſubſtitutione ad
ipſarum fauorem ordinata nõ abolitum, nec
in aliqua ſui parte cãcellatum, aut vitiatum,
quo caſu rectè fuerunt in bonorum poſſeſ-
ſionem immiſſæ *ex remed. leg. final. C. de edict.
Diu. Adrian. tollend. Menoch. de adipiſcend. remed.
4. num. 56. & ſeqq. Duran. deciſ. 178. nu. 4. & 180.
num. 1.*

Nec obſtare viſum fuit, quod per infor-
mantes pro Barberio denuò obijciebantur
ex ipſiuſmet Teſtamenti lectura reſultare
excluſionem Cõuertitarum à petita immiſ-
2 ſione, dum fuerunt inſtitutæ † hæredes, &
reſpectiuè ſubſtitutæ, quatenus non extarent
filij maſculi, vel fœminæ, ſeu extantes quã-
docunque morerentur abſque legitimis de-
ſcendentibus; Cumq; ſuperſit Maria Vero-
nica dicti Iacobi filij Monialis profeſſa in
Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis, deficit
conditio ſubſtitutionis Monialium Cõuer-
titarum, vt perindè haberi debeant, ac ſi nũ-
quam fuiſſent vocatæ, *l. pecuniam 36. ff. ſi cert.
petat. Caſtren. conſ. 292. num. 1. verſ. item teſtator
lib. 2. Peregrin. conſ. 52. num. 5. lib. 1. Bellon. Iun.
conſ. 39. nu. 23. Rot. apud Reuerendiſſ. Vrgellen. de-
ciſ. 339. num. 59. &* 66. Siquidem Monaſteriũ
ex eiuſdẽ Veronicę perſona miniſterio Pro-
3 curatoris ad id conſtituti † hæreditatem repu-
diauit, per quam repudiationẽ exiſtentia il-
lius non eſt amplius in conſideratione ha-
benda pro retardanda immiſſione Monialiũ
ſubſtitutarum *ad text. in l. ſi homo 88. §. cum ſer-
uus ff. legat. 1. Rot. dec. 323. nu. 34. par. 6. recent.* nec
4 ad † hæreditatem repudiatam poteſt redire
*l. ſi quis ſeruus 6. C. de repud. hæred. l. 1. C. de repud.
bon. poſſeſſ. l. 1. § ſed. viden. ff. de ſucceſſ. edict. d. dec.
323. num. 1. & 2. par. 6. & in Anconitana fidei-
commiſſi coram Lancellotto poſt controuer. Cyriac.
num. 9.*

Neque dicatur ad excluſionem Conuer-
titarum non ſit attendendum, an filia Iaco-
5 bi † fideicommittentis ſuccedat, vel repu-
diet, ac hæres eſſe nolit, ſed eius præexiſten-
tia ſolummodo ſufficiat, vt ipſa viuente illę
repellantur ab hæreditate *l. filiusfamil. 117.
§. cum quis rogatus ff. de leg. 1. Mantic. de Coniect.
vltim. volunt. lib. 11. tit. 6. num. 14. & ſub num. 15.
verſ. verum*, quaſi filius non ſit ille, qui exclu-
6 dat ſubſtitutum, ſed † defectus conditionis,
merumque, & nudum factum in his condi-
tionibus inſpiciatur, an ſcilicet filius extet,
vel viuat, licet nõ ſortiatur ſuum effectum,
*l. qui hæredi 44. in princ. & l. Mauius 54. ff. de
cond. & demonſtr. Fuſar. de ſubſtit. q. 421. num. 23.
Rot. in rec. dec. 151. num. 1. & 2. p. 3. & in Roma-
na fideicommiſſi de Soricijs 22. Maij 1643. coram
Reuerendiſſ. Salamantino.* Quoniam reſpon-
ſum fuit concluſionem in obiecto firmatam
non applicari caſui præſenti, in quo teſta-
tor filios maſculos, quos prius conſiderauit
non habuit, ſed reliquit dictam Veronicam
7 vnicam filiam, ex cuius perſona † fuit repu-
diata hæreditas. Vnde ne dictus Teſtator, qui
voluit decedere teſtatus, decedat inteſtatus,
non oſtenditur exiſtentia naturalis filiæ pri-
mo loco vocatæ, ſed tanquã de medio ſub-
lata per refutationem hæreditatis Moniales
Conuertitæ dicuntur immediatè ſubſtitutæ
filijs primo loco inuitatis, illiſq; ſubductis
ex vulgari contenta in compendioſa ſtatim
admittuntur, & in primum locum ſeu gra-
dum ſubintrant non expectata morte filiæ
nolentis hæreditatem acceptare, vt tradunt
DD. *in l. Centurio 15. ff. de vulg. & pupill. Bar-
tol. in l. quandiu 2. ff. de acquir. Caſtren. loquens de
inſtituto conſ. 267. num. 1. in fine, & num. 2. lib. 2.
Surd. conſ. 279. num. 10. & dec. 269. num. 2. & 3.
Gabriel conſ. 117. num. 18. lib. 1. Giouagn. conſ. 76.
num. 10. lib. 1. Rot. apud Card. Seraph. deciſ. 749.
num. 4. Modern. Mantuan. controu. 511. à num. 70.
vſque ad finem*, explicando *text. in d. l. filius fa-
mil. 117. §. Cum quis rogatus*, ait non eſſe atten-
8 dendum † nudum factum, quando Teſtator
vlterius contemplatus fuit effectum, *Duran.
deciſ. 339. num. 77.* authoritates autem addu-
ctæ in oppoſitum, & ſignanter *Rot. in d. Roma-
na fideicommiſſi de Soricijs, in Mediolanen. bonorũ
18. Martij 1648. coram b. m. Bichio, & in Roma-
na donationis, 25. Maij 1657. coram R. P. D. meo
Veroſpio*, loquuntur in vlterioribus ſubſtituti
poſt admiſſum, & iam defunctum primo lo-
co vocatum.

Non obſtat quod vltra præſiſtentiam Ve-
ronicæ concurrat actus aditionis hæreditatis
per Monaſterium vbi eſt profeſſa, factę, quo-
circa non potuit deindè abſque Apoſtolico
beneplacito renunciari: nam placuit reſpon-
9 ſio data in deciſione, quod † hæreditas fuit
adita, vti delata ab inteſtato, quod per teſta-
mentum poſtea repertum eſt in veritate alie-
num, atque ideo aditio tanquam fundata in
cauſa erronea, & inſubſiſtenti euanuit, *ad tex.
expreſſum in l. is, ad quem 22. ff. de acquir. hæred.
l. antequam 8. C. commun. de ſucceſſ. Angel. inter
conſil. Bald. 403. numer. 1. lib. 3. Crauet. conſil.
24. numer. 6. Pariſ. conſil. 33. numer. 85. cum ſeqq.
lib. 6.*

lib.6. Rot. in Romana legati 28. Octobris 1587. coram Cantuccio, aliiſque in deciſione allegatis, & conſequenter benè potuit repudiare
10 abſque † Sedis Apoſtolicæ aſſenſu, & alijs Iuris ſolemnitatibus, cum non fuerit ius aliquod Monaſterio quæſitum, *l.ſi ego*, cum ibi *notatis per gloſſ. ff.de neg.geſt. Caſtren. conſ.* 171. *per tot. lib.2.Cancer.var.reſol.par.2. cap.1. de minore 25.annis num.130.Rot. deciſ.323. numer.31. par. 6.*

11 Sicuti non refragatur † clauſula *omni meliori modo* adiecta in actu aditionis hæreditatis, ex qua infertur Moniales adeuntes non ſe reſtrinxiſſe ad cauſam inteſtati, ſed omnis modus efficacior quo debuit adiri ſub ea continetur, & ſic ex teſtamento, quia tunc poſſet huiuſmodi intellectus fieri, quando habita fuiſſet notitia teſtamenti, vt explicat *Anchar.conſ.203.num.2. & per tot.* ſed ea non probata aditio intelligitur facta ex erronea
12 cauſa inteſtati expreſſa, ideoque † clauſula *omni meliori modo* ex defectu voluntatis adeũtium non operatur, nec facit extendi actum ad caſus non expreſſos, ſed tantum ad ſpecificatos, quos facit valere omni meliori modo, quo fieri poteſt *Siluan. conſ. 40. num. 33. Gratian.diſcept.764. num.18. Ciriac.controu.360. num.84. & 85. & controu. 499. num.38.*

13 Tandem non afficit repetita exceptio antiquiorum fideicommiſſorum Gaſparis, & Alexandri Senioris, quibus ſtantibus Barberius obtinebat partes legitimi contradictoris ad impediendam immiſſionem Monialibus Conuertitis venientibus ex poſteriori Teſtamento, quia præter quod ad hunc effectum de his clarè, & in continenti non docetur, quinimo dubia, & altiorem indaginem requirunt, pluresque competunt detractiones, & talis exceptio nullo modo ſit apta retardare immiſſionem, *Rot.deciſ.23. num.4. & deciſ.107. numer. 2. apud Paciſ. de Saluian. interd.* ex eo Barberius reijciendus eſt, quod ingreſſus fuit poſſeſſionem in vim conſenſus habiti a Monialibus Sanctiſſimæ Trinitatis, quæ ex dictis non fuerunt legitimæ hæredes Ia-
14 cobi, & hinc † vitioſa, & nulla eſt poſſeſſio, quæ proindè non impedit remedium adipiſcendi. *Zuccard.in l.final. num.373. C.de edict. Diu.Adrian.tollen.Menoch. de adipiſcen. remed.4. num.562.Rot.deciſ.216. num.4.& 5.& dec. 404. num.15.par.4.tom.2.& dec.142.num.4.par.5. rec.* & bene huic obiecto ſatisfacit *deciſ. Reuerendiſſ.Durani in vlt.§§.*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Deciſio hac in hac eadem cauſa facta ſub die* 11. *February* 1658. *emanata coram Reuerendiſſimo Cerro Decano, nunc Eminentiſſ. S.R.E.Cardinali, & Epiſcopo Ferrarien. cùm deciſio iſta non ſit impreſſa, erit infra in hac Par. XIII. in Miſcellanea iuxtà ſeriem temporis.*

R. P. D. MELTIO

Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Bononieñ. Pilarum.

Veneris 7. February 1659.

ARGVMENTVM.

Societas ſi ſit inita inter aliquos, data morte vnius ex eis, diſſoluitur ſocietas, nec hæres ſocii defuncti poteſt in ea prætendere aliquã manutentionem, niſi tamen eam ex actis poſſeſſorijs ab ipſo hærede poſt mortem factis peteret, quia tunc manutenendus eſt, quod & maximè procederet, ſi induſtria perſonæ defuncti non fuit electa à ſocijs.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio ad ſtatum ſuæ poſſeſſionis de tempore motæ litis poſſeſſori non poteſt denegari.*
2 *Societas per mortem ſocij remanet extincta.*
3 *Vnde in ea hæres ſocij non poteſt prætendere manutentionem. & num.4.*
5 *Societas an per mortem ſocij finiatur, ſi reperiatur inita cum pacto, vt tranſeat ad hæredes ſociorum.*
6 *Seu quod debeat cõtinuari ad vitam hæredum maſculorum, & feminarum.*
7 *Articulus ſi pertineat ad petitorium non eſt determinandus in iudicio poſſeſſorio.*
8 *Ad poſſeſſorium iudicium retardandum, non admittuntur ea, quæ requirunt altiorem indaginem.*
9 *Socius hæredis poteſt prætendere manutentionem, dum in ea continuauit poſt mortem ſocij.*
10 *Societas ex tacito partium conſenſu poteſt renouari poſt mortem ſocij.*
11 *Deciſio in Cauſa Veliterna Affictus 31. Ianuarij 1625. coram Remboldo declaratur.*
12 *Hæredibus conſocij manutentio non ſolet concedi, dum non docetur de aliqua eius propria poſſeſſione.*
13 *Hæres conſocij aliud eſt, ſi prætendat manutentionem propter ſui ipſius poſſeſſionem, & aliud ſi ex poſſeſſione ſocij defuncti.*
14 *Manutentio negari non poteſt poſſeſſori, cõſtito de poſſeſſione de tempore motæ litis.*
15 *Poſſeſſio mera attenditur ad effectum manutentionis.*
16 *Societas eo magis dicitur diſſoluta per mortem ſocij, dum hæredes defuncti ſocij ſunt minores.*
17 *Obligatio noua, aliud eſt, ſi tractetur, vt inducatur, & aliud ſi tractetur de illius continuatione. & num. 18.*
19 *Societas tunc multo magis tacitè in hæredes dicitur continuata, dum non electa fuit induſtria perſonæ ſocij defuncti.*
20 *Negotium pilarum muſciatarum poteſt exerceri aquè per homines, quàm per mulieres.*
21 *In ſocietate quando non dicatur contemplata induſtria ſociorum.*

DECI-

DECISIO XXIII.

MAndatũ de manutenendo, quod Mag-
dalena de Stephanis in executionem
Societatis Pilarum Muſcatarum contractæ
vſque*de anno 1645. inter ipſam, & Iaco-
bum Bertolellum eius virum ex vna parte,
atque Corneliam pariter de Stephanis, &
Antonium de Bertolottis Coniuges ex alte-
ra, ab Ordinario Ciuitatis Bononiæ ſuper e-
xercitio prædicto obtinuerat, etiam hodie in
gradu appellationis interpoſitæ ad Inſtãtiam
Iuliæ Mariæ de Ceriolis filiæ, & hæredis ip-
ſius Corneliæ concedendum fore eidem
Magdalenæ DD. reſponderunt.

Poſſeſſio namq; illius redditur nedũ iuſtifi-
cata pro tẽpore, quo vixit dicta Cornelia cõ-
ſocia, mediante perceptione ratæ lucrorum,
ac emolumẽtorum ex eadem ſocietate pro-
uenientium, verum etiam probatur illius
continuatio, cum dicta Iulia Maria hærede
ipſius conſociæ vſque ad tempus motæ litis,
ex depoſitionibus teſtium relatis *in Summario*
1 *d. Magdalenæ nu. 3.* Quapropter † manutentio
eidem ad ſtatum ſuæ poſſeſſionis de tempore
motæ litis concedi debet *per text. in §. retinen-
da, & §. hodie inſtit. de interdict. l. ait Prætor §. quod
ait, vbi Bart. num. 2. & 14. ff. vti poſſid. Rota poſt
Modern. Peruſ. de manut. dec. 88. & dec. 189. vtro-
bique num. 1. in rec. dec. 13. num. 1. par. 7. cor. Emi-
nentiſſ. D. Card. Ottbebono, dec. 236. num. 9. in Ca-
ualicen. decurſus aquarum 18. Iunij 1657. in prin-
cipio coram R. P. D. meo Veroſpio, & in Ariminen.
Pradij 14. Iunij præteriti §. 1. coram eodem.*

Nec obſtare viſum fuit, ſocietatem, de
2 qua † agitur, extinctã remanſiſſe per mortem
dd. Corneliæ, & Iacobi, & ob id illius conti-
nuationem argui non poſſe ad effectum ma-
3 nutentionis contra dictam Iuliam † Mariam
hæredem *iuxta text. in l. ſi fratres 53. §. idem re-
ſpondet, & l. adeò morte Socij ff. pro ſocio in §. ſol-
uitur, & ibi notat gloſſ. inſtit. de ſociet.* etiã quod in
4 Inſtrumẽto d. ſocietatis adeſſet † pactũ iuratũ,
vt illa cõtinuari deberet per hæredes *ad trad.
per Abb. conſ. 86. n. 1. & 5. poſt med. verſ. ex prædi-
ctis etiam par. 2. Grat. conſ. 15. nu. 26. & ſeq. lib. 1.
Card. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 6.
tit. 24. num. 18. Rouit. conſ. 1. num. 55. lib. 1. Griuel.
dec. 8. num. 17. Rota in Romana participationis 16.
Iunij 1614. coram Vbaldo apud Marcheſ. de Com-
miſſ. par. 2. fol. 508. num. 13.*

Quoniam quicquid ſit, an per mortem
dd. Iacobi, & Corneliæ diſſoluta dici poteſt
5 Societas, vel potius, quod ad hæredes † illa
tranſierit, ſtante præſertim expreſſa conuen-
tione, quod eadem Societas continuari de-
6 beret etiam † ad vitam hæredum maſculo-
rum, & fœminarum, vt *in d. Summ. Magdale-
næ num. 1.* cum in tali caſu opinionem affir-
matiuam teneant *Pariſ. conſ. 82. num. 15. & 32.
lib. 1. Hect. Felic. de Societ. c. 32. num. 14. in fine,
verſ. ſed hoc, Michelor. de fratr. par. 2. cap. 42. nu. 3.
Abb. d. conſ. 86. num. 3. par. 2. cum pluribus relatis
per Gratian. diſcept. forenſ. cap. 276. num. 6.* Super
7 hoc tamen † articulo tanquam reſpiciente
petitorium, ac meritum cauſæ, nihil DD.
voluerunt determinare, cum ad effectum
8 manutentionis, de † qua agitur pro retarda-
tione admitti nõ ſoleant exceptiones requi-
rentes altiorẽ inſpectionẽ, vt ſæpiſſimè dixit
*Rota, & ſignanter dec. 583. num. 2. par. 1. recen. poſt
Modern. Peruſ. in d. tract. de manut. dec. 138. num. 5.
in Spolet. bonorum 7. Februarij 1648. coram Reue-
rendiſſ. Tarraconen. in Toletana Archidiaconatus de
Talauera 4. Aprilis 1650. in princ. coram R. P. D.
meo Albergato, & in d. Ariminen. Pradij 14. Iunij
præteriti §. finali coram R. P. D. meo Veroſpio.*

At dimiſſo etiam, quod per mortem ſu-
9 pradictorum Societas extincta † remanſiſſet,
obiectum applicari non poteſt huic caſui ex
alia ratione, quia Magdalena etiam poſt obi-
tum dd. Iacobi, & Corneliæ ſemper admiſſa
fuit per Iuliam Mariam ad participationem
lucrorum ipſius Societatis iuxta depoſitio-
nes teſtium ſupra relatas *eodem Summ. Magda-
10 lenæ num. 3.* Ideoque ex tacito partium † cõ-
ſenſu illa renouata cenſetur *l. planè, & l. ſi Ti-
tius ff. pro ſocio, Bald. in l. mandatũ n. 5. C. mandati,
& conſ. 458. in fin. lib 4. Petr. de Vbald. de duobus
fratr. par. 3. num. 6. Ioſeph Ludou. concl. 53. verſ. ta-
citè renouatur, Hond. conſ. 85. num. 26. lib. 1. Caſtr.
conſ. 349. in princ. lib. 1. Guttier. de iuram. confirm.
par. 1. cap. 48. num. 2. Decian. reſponſ. 22. num. 17.
& 18. lib. 3. & dixit Rota in Romana Societatis de
Rotignis 19. Iunij 1645. § nam quidquid ſit, & 2.
Martij 1646. § nec obſtant duæ in fine coram Re-
uerendiſſ. Terracinen.*

Hinc non applicantur auctoritates in con-
11 trarium allegatæ, & † in ſpecie *Deciſio in Ve-
literna affictus 31. Ianuarij 1625. coram Remboldo,
quæ eſt deciſ. 195. inter impreſſ. apud Modern. Peruſ.
12 de manut.* vbi firmatur, quod hæredi † Con-
ſocij manutentio concedi non ſolet; etenim
illæ bene procederent, quotieſcunque petens
manutentionem non doceret de aliqua e-
ius propria poſſeſſione, ſed illam deſumere
13 prætenderet ex † antecedenti poſſeſſione ſui
Auctoris, vt apertè dicitur in dicta deciſio-
ne. In propoſito autem caſu Magdalena nõ
14 prætẽdit manutentionem ex poſſeſſione † Ia-
cobi ſui viri, ſed ex propria ipſiuſmet poſ-
ſeſſione, in qua continuauit vſque ad tem-
pus motæ litis, vt ſupra dictum fuit, & con-
ſequenter illa denegari non poteſt, ſicuti ad-
mittit *eadem deciſio in Veliterna affictus num. 1. &
15 per tot.* cum ad talem effectum † ſolummo-
dò mera, & corporalis detentio, & facti inſi-
ſtentia inſpiciatur, *Rota in Cathacen. hæredita-
tis 11. Decembris 1648. § ex huiuſmodi coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano, in Colonien. Canonicatus,
ſeu Ferculi 5. Martij 1649. § neque obſtant coram
me, & in allegata Toletan. Archidiaconatus de Ta-
uolera in fine principij coram Reu. P. D. meo Al-
bergato.*

Minus etiam viget, quod Iulia Maria, con-
tra quam modo agitur etiam de præſenti ſit
16 ætate minor, & per cõſequens reſpectu † ip-
ſius, eò minùs controuerſa Societas reno-
uata cenſeri poſsit, vel potuerit induci con-
tra eam aliqua obligatio, vt notat *Ruin. conſ.
91. num. 7. lib. 1. Oſaſc. deciſ. 150. num. 1. verſ. quar-
tam addit rationem cum alijs relatis in d. Veliterna*

affictus

17 *aſſiſtit ſub num.7.* Quia hic † non agitur de inducenda noua obligatione in dicta muliere, nec de contrahenda noua ſocietate, quo caſu obiectum fortaſſe procedere poſſet, verum ſolummodò tractatur de continuatione ſo-
18 cietatis iam contractæ † in vim præcedentis conuentionis, quod vt fieri valeat per hæredes firmat *Capic. Latr. dec. 26. num. 24.* & in fortioribus terminis loquendo etiam de Pupillo probant *Bald. in l. mandatum in tertia opp. C. mandati, Abb. conſ. 87. vol. 2. Corn. conſ. 61. vol. 1. Martian. conſ. 2. num. 81. & ſeq. Pariſ. d. conſ. 82. num. 32. verſ. quæ renouatio.*

Et fortius prædicta in præſenti videntur habere locum, quia in contractu Societatis,
19 de qua agitur † non fuit electa induſtria perſonæ defuncti, adeout per hæredem miniſterium illius ſuppleri valeat, nam agitur de materia ſuapte natura ad hæredes tranſ-
20 miſſibili dum † negotium Pilarum poteſt exerceri etiam abſque opera, & aſſiſtentia mulierum, & proindè ceſſat ex iſta ratione aliud obiectum, quod ex pacto fieri nequeat,
21 vt Societas ad hæredes tranſmittatur, † ſicut limitando regulam benè diſtinguit *Abb. dicto conſ. 86. num. 3. par. 2. Pariſ. eod. conſ. 82. numer. 33. lib. 1. Felic. d. tract. de Societ. cap. 32. num. 43. Ricc. in collect. dec. 398. in fin. verſ. limita, ſeu declara quarto.*

Et ita reiectis exceptionibus deductis ab Informantibus pro dicta Iulia Maria de Ceriolis, tanquam reſpicientibus merita cauſæ, & petitorium, vtraque parte informante reſolutum fuit.

Deciſio iſta fuit poſtea confirmata ſub 4. Iunij ſequentis anni 1660. coram eodem Reuerendiſſ. Melzio, poſtea Epiſcopo Papien. erit infra in Miſcellanea in hac eadem Par. XIII. Recent. iuxta ſeriem temporis. Vbi etiam adeſt altera deciſio in eadem cauſa coram R.P.D. Bourlemont ſub 28. Nouemb. 1661.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Calaguritana Decimarum S. Aſcentij, & Daualillo.

Veneris 7. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Tranſactionem inter Beneficiatos Eccleſiæ Parochialis, & Monaſterium, de quo hic, ſuſtineri ex priuilegio Benedicti XIII. & confirmatione Pauli II. quoad Decimas bonorum præſentium, non autem quoad alia bona futura.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium Benedicti XIII. & Confirmatio Pauli II. dum non faciunt mentionem de bonis futuris, ſed tantum de præſentibus, futura non comprehendunt.*
2 *Priuilegium exemptionum quando incipit eſſe damnoſum, & Eccleſia, cui decimæ debentur enormem infert præiudiciũ, ipſo iure inficitur, & reuocatur*
3 *Priuilegium communicatiuum Martini V. mentionem decimarum non facit.*
4 *Exemptio à ſolutione decimarum niſi cum maxima difficultate à Sede Apoſtolica concedi non ſolet. & vide num. 5. & 6.*
7 *Deciſio quando non loquitur de generali, ſed de ſpeciali communicatione certi Priuilegij pro exẽptione à ſolutione decimarum conceſſi.*
8 *Priuilegium particulare exemptiuum à decimis, ſi non communicetur in ſpecie, tunc exemptio à decimis Eccleſiæ præiudicialis ſub generalitate verborum conceſſa non cenſetur.*
9 *Exemptio quando habet tractum ſucceſſiuum, & maximum Eccleſiæ, & ſucceſſoribus affert præiudicium, nullatenus ſuſtinetur.*
10 *Obligatio, dum non ſit vnica, ſed plures, & ſucceſſiuè pro quolibet anno, tot cenſentur tranſactiones, quot ſunt anni, & in quolibet anno tempus eius, & grauamen attenditur.*
11 *Contractus vbi vnico momento perficitur, læſio ſolùm inſpecto tempore eius celebrationis conſideratur.*
12 *Contractus quando habet tractum ſucceſſiuum, vel aliquid de futuro eſt explendum, tunc pro indicanda læſione etiam æquè principaliter tempus futurum attenditur.*
13 *Obſeruantia non ſubſiſtit dum de eius difformitate aliundè conſtat.*
14 *Obſeruantia, vt ſuffragetur, vniformis, continuata, & ſucceſſiua quoad omnia eſſe debet.*

DECISIO XXIV.

FVerat coram me reſolutum 26. Iunij anni præteriti Tranſactionem celebratam anno 1437. à Parochis, & Beneficiatis Sancti Aſcenſij loci de Daualillo cum Monaſterio S. Mariæ de Eſtrella fuiſſe validam: Verum hodie repropoſita cauſa cum plura in contrarium deducerentur DD. reſtringentes totam hanc materiam declararunt, Reſolutionem quoad decimas Bonorum præſentium, non autem quoad alias bonorum futurorũ ſubſiſtere, quia reſpectu bonorum præſentium, nempè donatorum ab Epiſcopis Calaguritano, & Burgeñ. ſeu Calciateñ. Monaſterio S. Michaelis della Morquera tranſlato ad Monaſterium de Eſtrella, ac aliorum ab eodem Monaſterio della Morquera iuſtè acquiſitum, quæ proprijs manibus, vel ſumptibus excolunt, concurrit Priuilegium Benedicti XIII. relatum *in prima deciſione §. quæ quidem,* & pleniùs *in præſenti Summ. Beneficiatorum num. 7.* vna cum Beneplacito Apoſtolico, nẽpè Confirmatione ad inſtantiam Monachorum conceſſa per Paulum II. *eodem Summ. n. 17.* ex quibus in hac parte remanet Tranſactio ex plenè allegatis in Deciſione.

Reſpectu verò bonorũ futurorũ, quæ poſt d. Priuilegiũ Monaſterium de Eſtrella in maxima quantitate acquiſiuit, animaduertebãt
1 Domini nec † Priuilegium Benedicti XIII. nec Confirmationem Pauli II. aliquam facere mentionem de bonis futuris, ſed ſolum loqui

loqui de præſentibus, ideò futura non comprehendere in verbis clarè, vt requiritur, nō expreſſa ad *textum in cap. per exceptionem de priuileg. in 6. Rota in Auguſtana Decimarū 28. Martij 1631. coram Cardinali Vbaldo apud Tamburr. de Iur. Abbat. dec. 102. num. 3. cum alijs allegatis in Cracouien. Decimarum 6. Februarij 1645. coram bon. mem. Bichio §. neque obſtant Priuilegia.*

Non obſtante quod Martinus V. anno 1427. conceſſerit Monaſterio de Eſtrella communicationem omnium Priuilegiorū quomodolibet competentium Monaſterio de Monte Marta Ordinis S. Hieronymi, & generaliter eidem Ordini, ac quibuſcumq; alijs illius Monaſterijs, ideoque potiri debeat alio Priuilegio ab eodem Bened. XIII. conceſſo Monaſterio B. Mariæ de Eſpeſa eiuſdem Ordinis, quod exemptionem illi concedit à ſolutione Decimarum, & primitiarum nedum bonorum præſentium, ſed etiam futurorum.

Primò quia cum Monaſterium de Eſtrella erectum in ſumma paupertate *d. Sum. n. 26 & 27.* abindè citra poſt Priuilegia ditiſſimū euaſerit, vt patet tam ex notula bonorum, quæ fuerunt ſeminata anno 1632. *eodem Sum. num. 31.* quam ex teſtibus de omnibus eius bonis deponentibus, quę priùs erant decimabilia *num. 28. & 29.* Exemptio exindè deducta, nullatenus ſuffragari poteſt, quia ſi Pri-
2 legium † exemptiuum incipit eſſe damnoſum, & Eccleſiæ, cui Decimæ debentur, enorme infert pręiudicium, ipſo iure inficitur, & reuocatur, vt clariſſimè diſponitur *in vulg. cap. ſuggeſtum 9. de decim. ibique gloſſ. in figuratione caſus in fine verſ. item ſi priuilegium, & in verb. Priuilegia pariter in fine verſ. item cum enorme, & in cap. quid per nouale verb. magnos verſ. ſi enim Priuilegium de verb. ſignificat. Rebuff. de Decimis q. 14. num. 55. Monet. eod. tract. cap. 4. q. 3. num. 62. verſ. Intelligendum enim eſt, Rota in Cracouien. decimarum 31. Ianuarij 1650. coram R. P. D. meo Veroſpio §. Quia præter quam.*

3 Secundò quia in † Priuilegio communicatiuo Martini V. nulla fit mentio Decimarum, nec derogatùr *cap. Nuper de Decim.* ſed ſolùm communicantur omnes, & ſingulæ gratiæ, libertatęs, exemptiones, Priuilegia, Immunitates, & Indulta Monaſterio de Mōte Marta Ordinis S. Hieronymi, eidemque Ordini, & quibuſlibet illius Monaſterijs cōceſſa *d. Summ. num. 12.* Ideò ſub hac generalita-
4 te verborum non cenſetur † communicata exemptio à ſolutione Decimarum, nec derogatum *cap. Nuper,* cum à Sede Apoſtolica concedi nō ſoleant, niſi cū maxima difficultate, vt aduerſus eumdemmet Ordinem S. Hieronymi reſpondet *Rota in Valentina Decimarum 28. Nouembris 1603. coram Lancellotto apud Marcheſ. de Commiſſion. par. 1. fol. 639. nu. 1. 2. & per totam repetita in recent. deciſ. 40. par. 4. & apud Tamburin. de Iur. Abbat. deciſ. 89.* quam reſolutionem captam fuiſſe nemine Dominorum diſcrepante refert bon. mem. *Coccinus in lib. 2. ſuarum annotationum ad deciſ. 86.* quę apud me habentur manuſcriptæ, & *in Carthaginen. Decimarum 24. Martij 1604. coram Penia inter impreſſas Lugduni deciſ. 1090. num. 12. vſque ad finem,* in qua receditur ab alia præcedenti *dec. 764.* & contra Moniales S. Pauli Ciuitatis Toletanę eiuſdem Ordinis Hieronymi, *in Toletana Decimarum 28. Ianuarij 1650. coram Reuerendiſs. D. Archiepiſcopo Tarraconen. §. aut dictæ Moniales,* & generaliter contra alios Religioſos *coram bon. mem. Coccin. dec. 279. num. 3. & 4. in recent. dec. 204. ſub num. 5. par. 2. coram Card. Caualer. deciſ. 247. num. 10. apud Tamburin. de Iure Abbat. dec. 95. num. 2. & 3. In Hiſpalen. decimarum 25. Iunij 1649. coram b. m. Bichio §. penultimo & in Cæſarauguſtana decimarum 12. Decem. 1650. coram R. P. D. meo Meltio §. Quod autem.*

Nec obſtat, quod ad effectum ſubſti-
5 nendi tranſactionem ſatis ſit, quod † Rota ante eius celebrationem contrarium dixerit, nempè quod per generalem communicationem Priuilegiorum ſine derogatione *cap. nuper,* cenſeretur etiam communicata exemptio à ſolutione Decimarum, quamuis deindè ab hac opinione deceſſerit, vt fuit reſolutum *in Romana de Mongellinis 30. Ianuarij 1645. coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono inter eius impreſſas deciſ. 25. nu. 12. & in Romana Donationis 29. Apr. 1652. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. Nec quicquam.*

6 Tum † quia deciſio Pœniæ 764. à ſcribētibus pro Monaſterio ad hunc effectum ſolū allegata, à qua ſucceſſiuè Rota receſſit *in dicta dec. 1090.* vſque adhuc ſemper comprobata, non emanauit (vt erronee ijdem aſſerebant) ante controuerſam tranſactionem initam anno 1437. ſed longè poſtea per annos centum ſexaginta, & vltra, nempè ann. 1599. & ſic non applicantur dictæ deciſiones, nam *in Romana de Mongellinis* ante tranſactionem præceſſerat in cauſa *deciſ. coram Reuerendiſſ. D. Compoſtellano 14. Ianuarij 1636. & in Romana donationis deciſ. Buratti 924.*

7 Tum quia eadē † deciſio Pœnię nō loquitur de generali, ſed de ſpeciali communicatione certi Priuilegii à s. m. Sixto V. conceſſi pro exemptione à ſolutione Decimarum cum expreſſa derogatione *cap. nuper,* vndè ibidem *ſub num. 8.* Rota dixit, quod communicādo dictum ſpeciale Priuilegium ab ipſomet conceſſum, non videbatur dubitandum, an talis communicatio ſuffragaretur, & operaretur derogationem *cap. Nuper:* In caſu autem noſtro non communicatur in ſpecie a-
8 liquod† Priuilegium particulare exemptiuū à Decimis, ſed ſolum generaliter Indulta, & Priuilegia. Vndè certum eſt, quod non cēſetur ſub generalitate verborum conceſſa exemptio à Decimis Eccleſiæ Parochiali præiudicialis, nec derogatum *cap. Nuper,* quę concedi non ſolent niſi cum maxima difficultate, vt tradit *Io: Andr. in cap. Dudum ſub numer. 5. verſ. Ratio diuerſitatis hæc eſt de Priuileg.* allegatus in prædictis deciſionibus.

Tum demum, quia id poſſet habere locum in tranſactione, quæ vnico, & momentaneo actu perficitur, ac terminatur, in quibus terminis loquuntur dictę Deciſio-

ciſiones Romana de Mongellinis, & Romana Donationis; ſecus autem quando habet, prout 9 hic, † tractum ſucceſſiuum, & affert maximum præiudicium Eccleſiæ, & Succeſſoribus, quia tunc non ſubſtinetur quoad futura, poſtquam Rota mutauit ſententiam, & agnouit primam opinionem de Iure non ſubſiſtere: cum enim non ſit vnica obliga- 10 tio ſoluendi, † ſed plures, & ſucceſſiuæ pro quolibet anno, in ſingulo dicitur grauamen illatum, & tot cenſentur tranſactiones, quot ſunt anni, & propterea in quolibet anno eius tempus, & grauamen attenditur, vt in terminis tranſactionis, & ſententiæ reſpondit *Rota coram Martin. Andr. deciſ. 48. num. 13. verſ. ad ſecundam principale, & num. 14. ac deciſ. 70. num. 3. & 4.* vbi in fortioribus firmat tranſactionem nec minus ſuſtineri pro terminis decurſis durante prima opinione dum non erant executioni demandati, neque ſoluti: Vbicumque enim contractus per- 11 ficitur vnico momento, & non habet tractum ſucceſſiuum læſio conſideratur ſolum inſpecto tempore eius celebrationis; ſed ſi habet tractum ſucceſſiuum, vel eſt explen- 12 dũ † aliquid de futuro, aut Partes ad futurũ ſpecialiter etiam reſpexerint, tunc pro iudicanda læſione attenditur etiam æquè principaliter tempus futurum, vt diſtinguendo tradit *Bart. in l. inter ſtipulantem 83. §. ſacram num. 7. ff. de verbor. obligat. Natt. conſ. 548. nu. 36. Rota coram Martino Andr. dicta deciſ. 48. num. 14. verſ. vbi quod etiam repetita in recent. deciſ. 730. ſub num. 8. par. 3.*

13 Nec ſubſiſtit adducta obſeruantia annorũ bis centum; Quia ex Teſtibus Beneficiatorũ & ex partitis librorum Taſſiniæ conſtat de obſeruãtia difformi; Teſtes enim aliqui probant continuatam ſolutionem Primitiarum *dicto Summ. num. 6.* alij integram ſolutionem Decimarum fructuum minutorum *num. 22.* & alij ſolutionem Decimarum Bonorũ Villaricchæ *nu. 23.* Partitæ verò librorum comprobant pari modo ſolutionem Decimarum fructuum minutorum *num. 24.* Et tamen in controuerſa tranſactione *cap. 13. & 4.* integrè leguntur remiſſæ, & condonatæ primitiæ, ac Decimæ fructuum minutorum, & bonorum Villaricchæ præteritorum, & futurorum, *eod.* 14 *Summ. num. 3.* Obſeruantia enim, vt ſuffragetur, debet eſſe quoad omnia vniformis, continuata, & ſucceſſiua, alias non attenditur, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 13. num. 15. Rota in recent. dec. 202. num. 8. & 9. par. 4. tom. 2. coram Eminentiſſimo D. Ottbobono dec. 159. nu. 11. & dec. 220. num. 23. & in Cracouien. Decimarum 20. Martii 1651. coram R. P. D. meo Veroſpio §. neque ſubſiſtit*: Certiùs quando concurrit, vt hic, defectus cauſæ tranſigendi, & enorme damnum Eccleſiæ *Rota coram bo. mem. Merlino dec. 887. num. 27. in Nouarien. Bonorum 1. Iulii 1644. coram bo. mem. Dunozetto*, & in alijs relatis *per Add. ad dec. 12. num. 22. & 23. par. 3. recent.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio hæc in hac eadem cauſa facta ſub die 26. Iunii anni præteriti 1658. coram eodem Eminentiſſimo Card. Cerro erit infra in Miſcellan. iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fructuum Dotis.

Veneris 7. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Hypotheca fœminis deſcendentibus pro dotis conſtitutione debetur in bonis aſcendentiũ etiam fideicommiſſo obnoxiis. Fructus dotis & interuſuria dotalia conſtante matrimonio debent perſolui abſque vlla interpellatione ex redditibus bonorum fideicommiſſorum nõ autem ex proprietate. Mora ſolutionis ſequuta ipſa ſolutione ceſſat. Circuitus inanes debent euitari.

SVMMARIVM.

1 *Deciſio, quæ ad diſputationis trutinam eſt reuocata, & confirmatur, robur aſſumit.*

2 *pro Dotis conſtitutione debetur hypotheca fœminis deſcendentibus in bonis aſcendentium etiam fideicommiſſo obnoxijs.*

3 *Interuſuria dotalia debentur ex redditibus fideicommiſſi non autem ex proprietate.*

4 *ad Fructuum dotalium ſolutionem hæres fideicommiſſarius, quando poſt ſequutam interpellationem poſſit adſtringi.*

5 *Fructus dotis conſtante matrimonio ſi non perſoluũtur, debitor conſtituitur in mora irregulari ſtatim ac onera matrimonij per maritum ſubſtinentur.*

6 *Fructus dotis, conſtante matrimonio, debent perſolui abſque vlla interpellatione.*

7 *Mora ſolutionis per debitorem incurſa ſequuta deinde ipſa ſolutione remiſſa cenſetur.*

8 *Dotis ſolutio quoties bona libera non exiſtunt, hæredi fideicommiſſario debet adſcribi.*

9 *Circuitus inanes ex legis diſpoſitione interdicti debent omnino euitari.*

DECISIO XXV.

SANCITVM fuerat ſub die 7. Iunii præteriti * fructus dotis à Iulio Porcario Fauſtinę filiæ promiſſę à die ipſiuſmet promiſſoris obitus perſoluendos fore à Sauo eiuſdem Iulij filio, ac beneficiato hærede ex redditibus fideicõmiſſi per Proſperum proauũ inſtituti, nec Fauſtinam proinde, ac Pompeium Magdalenum ipſius virum pro reſtitutione quantitatis ſcut. 2570. per eos à conductore Caſalis fideicommiſſo ſuppoſiti exa- 1 ctæ poſſe compelli, quæ ſanè † deciſio ad diſputationis trutinam reuocata hodie confirmationis robur aſſumpſit ex diſpoſitione *Text. in Auth. res quæ C. commun. de legat.* hypo- 2 tecam † fœminis deſcendentibus pro dotis conſtitutione attribuentis in bonis aſcendentium fideicommiſſo obnoxijs, quoties bonorum liberorum non exiſtentia, vt in propoſito caſu comprobetur, vt notat *Caſtrenſ. in l. ſi mulier § cum proponeretur num. 3. ff. ad Trebell. Dec. conſ. 519. num. 3. Rot. coram bo. me. Merlin. deciſ. 657. & deciſ. 313. nu. 17. par. 6. recent. cum alijs in præterita deciſ. relatis in §. ſiquidem*, adeout 3 interuſuria † quoque dotalia ex redditibus

ipſius

ipſius fideicõmiſſi coniugibus debeantur, nõ
autem ex proprietate perſolui iuxta opinio-
nem in hoc ſacro Tribunali receptam, de
qua *in Firmana, ſeu Maceraten. dotis 9. Ianua-
rii 1622. coram bo.me. Pirouano, & in deciſ.607.
num.7. & 8.par.4.tom.3.recent. & deciſ.43.nu.6.
in fine coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobo-
no, & in Auenionen. pecuniaria 5. Aprilis 1647.
in §. hos tamen fructus coram me.*

Nec obſtare viſum fuit iterũ repetita obie-
4 ctio, quod hæres † fideicommiſſarius poſt ſe-
cutam dumtaxat interpellationem pro fru-
ctuum dotalium ſolutione valeat adſtringi,
vt reſpondit *Rot.dec.103. & dec.201. coram E-
minentiſſimo D.meo Cardinali Otthobono,* ea nam-
que concluſio admittitur in muliere ab hæ-
redibus viri prædefuncti fructus petente ſibi
perſolui; pro quorum conſtitutione fideicõ-
miſſarij interpellatio exinde requiritur, quod
ceſſante mora poſt matrimoniũ ex viri obi-
tu diſſolutum fructuum exactio interdicta
cenſetur, adeoque nequit propoſito caſui ap-
5 plicari, quo de fructibus agitur conſtante †
matrimonio decurſis, necnon à promiſſo-
re dotis, ſeù ipſius hærede perſoluendis. Hi
quippe in mora irregulari conſtituuntur ſta-
tim, ac per virum onera matrimonij ſubſti-
nentur, *iuxta text. in cap. ſalubriter 16. de vſuris
notat gloſſ. in l. de euictione ibique Bartol. & Ale-
xand.num.12. Soccin.num.9.ff.ſolut.matrim. Bald.
conſ.94. in principio lib.1. Rot. coram Gregor. dec.
573. num. 7.* itaut interpellatio nullatenus re-
6 quiratur † vt in his terminis diſtinxit *Rot. in
Romana Dotis 19. Iunii 1654. §. non obſtat verſ.
interpellationis vero coram me.*

Omnis prǽterea exinde mouetur obiectio,
eo quod Sauus nedum fructus per plures an-
nos coniugibus poſt Patris obitum perſol-
uiſſe conuincitur; verum etiam in diſtractio-
ne Caſalis fideicommiſſo ſuppoſiti expreſſe
cum emptore conuenit, quod ob non exi-
ſtẽtiam bonorum liberorum ex pretio Fau-
ſtina Soror dotem conſequi debuiſſet. Hinc
enim deſumitur debiti agnitio, & conſequen-
ter interpellationis beneficio Sauus renun-
7 ciaſſe præſumitur, vt in terminis moræ † per
debitorem incurſæ, quod illa ſubſecuta pe-
cuniarum receptione à Creditore remiſſa cẽ-
ſeatur, probat *Text. in dicta l.Delegat. in fine ff.
de leg.commiſſ. Aretin. conſ.140. num.11. Aymon.
conſ.106.num.2. & 3. Rot. coram Gregor. dec.75.
num.2. & coram bo.me.Merlin.dec.246.num.4.*

Neque poterit obeſſe reportata per Sauũ
contra paterna bona à coniugibus ceſſio;
Dum enim ipſi innotuerat nullam poſſe in
8 bonis patris releuationem obtinere, ſolutio †
proinde ei tanquam hæredi fideicommiſſa-
rio debet adſcribi, cum alias militaret præ-
ſumptio donationis, quæ ſemper excluditur
quoties coniectura, vt in propoſito caſu cõ-
currat contrarium ſuadens, *iuxta text. in l.cum
de indebito ff.de ſolut. Dec.conſ.177.num.1. & con-
ſil.402.num.6. Card. Mantic. de tacit.lib.3. tit.9.
num.1. cum ſeqq. Rot. coram bo.me.Merlin.dec.319.
num.7.*

Hinc non vrget, quod exactio ſcut.2530.
facta per coniuges prodierit in vim mandati
contra paterna bona relaxati, necnon pro-
pria eiuſdemmet Saui de bonis in Inuenta-
rio deſcriptis rationem reddere negligentis;
ſiquidem cum ad ſolutionem eiuſdem quan
titatis, vt Proſperi proaui hæres fideicom-
miſſarius Sauus ipſe noſcatur adſtrictus, non
debent propterea coniuges ad reſtitutionem
9 compelli: Circuitus † enim inanes ex Iuris
diſpoſitione interdicti, debent omnino eui-
tari *iuxta text. in l. cum fundus §. ſeruum ff. de
reb.cred. Clem. Auditor de reſcript. Natt.conſ.183.
num.9. Menoch.conſ.68.num.19. Surd.conſ.248.n.8*

Et ita vtraque &c.

*Deciſio hæc in eadem cauſa emanata ſub 7. Iunii,
præteriti anni 1658. coram eodem bon.mem. Leo-
ne Veroſpio, eſt in præcedenti part.12. recent. de-
ciſ.359.*

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Interamnenſis Bonorum.

Veneris 7. Februarii 1659.

ARGVMENTVM.

Adiudicatione prædij magni valoris pro mo-
dico credito non ſubſiſtente, mandatum de
manutenendo ad fauorem Poſſeſſorum cõ-
tra Creditores conceſſum, ex quibus confir-
metur.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non habens mandatum procuræ ſi obti-
neat aliquam adiudicationem, tunc nullitas adiu-
dicationis, & ad cuius fauorem concedenda ve-
niat manutentio.*

2 *Poſſeſſio communis matris cum filio ex clauſula,*
Conſtituti, *Iuſtificatur, quæ cùm ſuper omni-
nibus bonis generaliter fuerit appoſita exceptione
incertitudinis refelli nequit.*

3 *Poſſeſſionem communem Teſtes formiter examina-
ti confirmant, quorum etiam vnicus ad effectum
obtinendæ manutentionis ſufficit.*

4 *Poſſeſſio ad ſimplicem adminiſtrationem referri ne-
quit ſi habeat titulum poſſidendi Iure proprio.*

5 *Mater tanquam non poſſidens Iure dominii licèt
viam executiuam Creditoribus competentem im-
pedire non poſſit, in quolibet tamen caſu legitimè
citari debet.*

6 *Prædio magni valoris pro exiguo credito adiudica-
to exceſſus contra claram Iuris diſpoſitionem eui-
denter apparet.*

7 *Exceſſus, qui fuit de re maioris valoris admittitur
in ſubhaſtatione facta ad fauorem tertij, qui iuſtũ
pretium depoſuit, vt ſatisfacto Creditore reſiduũ
reſtituatur.*

8 *Adiudicatio rei magni valoris ad fauorẽ ipſiuſmet
Creditoris agentis pro modico credito facta, dum
continet enormiſſimam læſionem dolo & fide malà
extortam, ſuſtineri nullo modo poteſt.*

9 *Iudex de exiguo valore prædii ignorantiam præten-
dere non poteſt dum ex Iuribus corã eo productis
contrarium probatur.*

10 *Reten-*

10 *Retentio pro creditis diuerſis ab eo pro quo emanauit adiudicatio non conceditur.*

Maximè quando nullitas ob defectum citationis concurrit, ibid.

DECISIO XXVI.

EX defectu legitimæ citationis, & ex quo pro modico credito ſcut.300. adiudicatum fuit Ciamburnalis Creditoribus prædiū valoris ſcut.7000.& vltra ſub die prima Iulij proximi præteriti, Rota reſpondit dandum eſſe mandatum de manutenendo Claræ Caſtellæ, & Petro Antonio Mazzitello eius filio, qui non habuerunt ſe pro ſpoliatis, & ex iiſdem fundamentis DD. hodie ſteterunt in deciſis.

Subſiſtit enim defectus citationis, quia citatus fuit ſolus Anaſtaſius Filotius vti illorum procurator, & Dominus litis effectus, & tamē quicquid ſit An reſpectu Petri Antonij ex nouiter deductis iuſtificetur eius mandatum ſaltim præſumptum, certum, & indubitatum eſt, quod reſpectu Claræ nullū
1 mandatum † habebat nec expreſſum nec præſumptum: cumque propterea eius reſpectu nullitas adiudicationis indubitata ſit, & incontrouertibilis, corruit in totum etiam fauore Mazzitelli pro indiuiſo poſſidētis propter connexitatem intereſſe,& indiuiduitatem Iudicij, vt præter auctoritates allegatas in prima deciſione reſpondit *Rot. in recent.* 594. *num.2.par.4.* apud *Poſth. de manuten.dec.44.nu.4. dec.129.num.3. coram Duran.dec.27.num.9. & in Bononien. fideicommiſſi de Bargellinis 24. Nouembris* 1651. *coram bo.me. Bichio* §. *neque vrget circa finem verſ. nam alioquin.*

2 Communis autem poſſeſſio † Claræ in dubium reuocari non poteſt, quia iuſtificatur primo ex clauſula conſtituti in eius Inſtrumento dotali adiecta, quæ refelli nequit exequtione incertitudinis dum non fuit appoſitum ſuper aliqua re particulari incerta, ſed generaliter ſuper omnibus bonis præſētibus, & futuris eius viri, quod ſufficit, vt ſaltim reſpectu vniuerſi illius patrimonij conſtitutum dicatur certum, vt optime diſtinguendo reſpondit *Rota in Biſuntina Cenſus 27. Nouembris* 1645. *coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado Prodatario* §. *nam obiectum.*

3 Secundo ex teſtibus pro hac parte ad perpetuam rei memoriam, & ex alijs pro Ciamburlanis formiter examinatis prçterito Summario Claræ, & Conſortis *num.2. & 3.* quorum etiam vnicus ſufficit ad effectum obtinendæ manutentionis, vt dixit *Rot. in Romana Vinea de Capocefalis 26. Ianuarij* 1629. *& 14 Iunij* 1630. *coram bo.me. Dunozetto apud Poſth. de manut.dec.248. & dec.250. vtrobique num.1.*

4 Neque huiuſmodi poſſeſſio † referri valet ad ſimplicem adminiſtrationem, vel ad ſolum Ius familiaritatis, dum Clara habebat titulum poſſidendi Iure proprio nedum ratione ſui crediti dotalis, ſed etiam ex vſufructu ab eius viro ſibi relicto ex latè probatis per eundem *Modern. Poſth. obſeruat. 54. nu. 22.*
5 *& 23.* Et licet vti non poſſidens † Iure dominij non potuiſſet impedire viam executiuam Ciamburlanis competentem, debebat tamen in quolibet actu legitimè citari, vt reſpondit *Rot. apud eundem deciſ. 153. num.2. & in Romana pecuniaria 12. Decembris* 1653. *coram R.P.D. Albergato* §. *quia quicquid ſit.*

6 Euidens † pariter eſt exceſſus dum pro modico credito ſcut. 300. adiudicatum fuit prædium valoris ſc.7.mil. contra claram diſpoſitionem *Text. in l. magis puto* §. *non paſſim in fine verſ. aut ſi detrahen. ff. de reb. eorum;* neque applicatur reſponſio, quod ille exceſſus attendatur, qui committitur ex eo quod fiat executio pro plus debito, non autem ille, vt hic, qui fit de re maioris valoris: Poteſt
7 enim admitti in † ſubhaſtatione, & deliberatione facta ad fauorem Tertij, qui iuſtum prætium depoſuit, vt ſatisfacto creditore reſiduum reſtituatur, in quibus terminis loquitur *Rot. coram bo.me. Coccin. deciſ. 136. num.7. coram Buratt. deciſ. 49. num. 13. in Ariminen. manutentionis 1. Iulij* 1647. §. *pariter neque ſubſiſtit coram Reuerendiſſimo Terracinen.* & in alijs allega-
8 tis pro Ciamburlanis: † Secus autem in adiudicatione facta de prçdio magni valoris ad fauorem ipſiuſmet creditoris agentis pro eius dumtaxat modico credito: iſta enim dum continet enormiſſimam læſionem, vt hic, dicitur dolo, & mala fide extorta, & nullo prorſus modo ſubſtinetur ex deductis *in Romana Cenſuum 16. Martij* 1646. *coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Terraconen. per tot. & ſignanter ſub* §. *quibus ſtantibus.*

9 Nec ſubſiſtit, † quod Iudici non innotuerit exiguus valor d. prædij, quia ſufficit quod ex Iuribus coram ipſo productis, & ex ipſomet Inſtrumento eius executionis dignoſcere potuerit illius æſtimationem, quæ ex iis late probatur, & valdè poteſt etiam ex nouis comprobari, vt latè fuit reſponſum *in Romana retentionis domorum 23. Ianuarij* 1649. *coram R.P.D. meo Veroſpio* §. *nec obſtat.*

Demum non obſtat, quod Ciamburlani declarauerint velle recipere, & retinere dictum prædium etiam in ſatisfactionem aliorum creditorum vſque ad alia ſcuta 4180. aſcendentium, quia præterquod huiuſmodi aſſ. credita valde controuertuntur, nec adæquant iuſtum prædij valorem, Placuit reſpō-
10 ſio deciſionis, quod non conceditur retentio pro creditis diuerſis ab eo pro quo emanauit adiudicatio, vt ſequendo diſtinctionē *Bartol. in l. ſi non ſortem* §. *ſi centum num.8. ff. de cond. indebit. reſpondit Rot. coram Card. Canal. deciſ. 539. num.4. & dec. 543. num.3. & 4.* ac in alijs ibi allegatis *in fine*, præſertim quando concurrit nullitas ob defectū citationis *Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 62. num.10. & 11.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O.
Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana Cenſus.

Lunæ 10. Februarij 1659.

A R G V M E N T V M.

De nullitate retrouenditionis, & extinctionis cenſus, vbi latius deducitur, Procuratorem non poſſe ſine ſpeciali mandato Principalis facultatem ad ſolus fructus reſtrictam excedere, & ſortem principalem exigere; adeoque deficientibus ad actum retrouenditionis neceſſarijs, extinctionem cenſus per ipſum factam ſuſtineri nullatenus poſſe.

S V M M A R I V M.

1 *ad Validitatem cenſus retrouenditionis, quando agitur cum Procuratore, mandatum ſpeciale requiritur.*

2 *Itaque mandatum quantumuis ampliſſimis verbis conceptum non ſufficit.*

3 *Procurator habens mandatum à Creditore ad exigendum ſolummodo fructum cenſus, excedendo facultates ſuas ſortem principalem exigere non poteſt.*

4 *Procurator habens mandatum ad tranſigendum ſuper quacunque re, & negotio emergenti virtute ſolutionis, tàm ſortis principalis, quàm cenſuum decurſorum, ſuper Iure claro tranſigere nequit.*
Nec cenſum ad rationem decem pro centenario impoſitum ad rationem octo reducere poteſt, ibid.

5 *Facultatem Procuratoris ad ſolos fructus cenſus fuiſſe reſtrictam, quomodo probatur.*

6 *Cenſus reſpectu Creditoris perpetuus à Procuratore repeti non poteſt.*

7 *Cenſus Dominus non dicitur propriè Dominus, & Creditor ſortis, ſed fructuum tantùm.*

8 *Debitor in vim reſeruationis facultatis cenſum quandocunque redimendi, an & in quo caſu eidem Procuratori cum quo contraxit, illius ſortem principalem reſtituere poſſit.*

9 *Contractu per Procuratorem ad fauorem abſentis ſtipulato, debitor ſoluendo Procuratori liberari non poteſt.*

10 *Facultas in mandato procuræ contenta,* exigendi fructus, cedendi Iura, recipiendi depoſita &c. *vti & clauſula,* cum libera, *an ad extinctionem cenſus conualidandam ſufficiat.*

11 *Similes clauſulæ in quantum operantur.*

12 *Clauſula,* cum libera, *licet præbeat facultatem Procuratori ea omnia expediendi, quæ facere poteſt principalis conſtituens, non tamen quoad diuerſa, ſuper quibus Conſtituens intentionem concedendi mandatum non habuit, extenditur.*

13 *Verba mandati quoad facultatem recipiendi depoſita quomodo intelligenda.*

14 *Facultas extinguendi cenſus dum non comprehenditur in facultate generali mandati, tanquam res diuerſa ad illam inferri non poteſt.*

15 *Mandatum ſecundum Procuræ, quatenus etiam ad receptionem ſortis principalis extendi non poſſet, an ſuperfluum reddatur.*

16 *Facultas mandati in dubio ſemper in fauorem mandantis, ac ſecundum illius mentem interpretari debet.*

17 *Inſufficientia mandati ex Epiſtola reſponſiua probatur.*

18 *Facultate ad actum retrouenditionis neceſſaria Procuratori deficiente, extinctio cenſus aliter ab ipſo facta ſuſtineri non poteſt.*

19 *Actus retrouenditionis, vt ſit validus, legitima præcedens diſdicta neceſſario requiritur.*

20 *Actus retrouenditionis licèt reſpectu diſdictæ valere poſſet, attento tamen exceſſu facultatis Principalis, in præiudicium mandantis ſubſiſtere nequit.*

21 *Niſi Dominus ſciuiſſet huiuſmodi exceſſum, & tacuiſſet.*

22 *Excluſio facultatis quoad exactionem Capitalis cõtrouerſi cenſus, ex manifeſta diffidentia Conſtituentis erga Procuratorem euincitur.*

23 *Agentis animus ex ſubſequentibus actibus demonſtratur.*

24 *Debitor ſoluendo Procuratori contrahenti non liberatur, dum de contraria diſponentis voluntate conſtat.*

D E C I S I O XXVII.

MANDATVM ad Inſtantiam D. Io. Andreæ Gentilis alias per A. C. contra Ven. Domum Profeſsã Societatis Ieſu Vrbis pro fructibus Cenſus relaxatũ duabus præuiis deciſionibus coram me editis non eſſe exequendũ reſolutum fuerat; Verũ hodie ſuper dd. deciſionũ viribus diſputatione reaſſumpta DD. ex nouiter deductis, & diligenter examinatis facultatibus attributis Mãbillæ Procuratori eiuſdem Gentilis cum quo extinctio controuerſi cenſus facta fuit, à deciſis receſſerunt: ſuppoſita namque vulgari regula,
1 quod ad validitatem † cenſus retrouenditionis, dum agitur cum Procuratore, mandatum ſpeciale requiratur, vt conſuluit *Roman. conſ. 446. num. 7.* & dixit *Rota deciſ. 295. num. 1. & ſeq. par. 4. diuerſ. & deciſ. 373. num. 6. & 7. par. 1 recen. in Rauennaten. Cenſus 26. Aprilis 1641. §. non etiam in fine coram bon. mem. Bichio,* adeout
2 mandatum quamuis ampliſſimis verbis cõceptum non ſufficiat ex firmatis *per Larr. deciſ. Granaten. 19. num. 8. Giurb. obſeru. 69. nu. 7. Rota coram Seraph. deciſ. 831. num. 1. & ſeq. Cenc. de Cenſib. quæſt. 109. nu. 51. & ſeqq. & Rota poſt eius tract. deciſ. 188. num. 1.* Mambilla qui habebat
3 mandatum † Procuræ à dicto D. Io: Andrea Creditore ad exigendum ſolummodo fructus dicti Cenſus non potuit obligationem mutare, & excedendo ſuas facultates ſortem principalem exigere *l. debitorem meum, & l. cui rectè ff. de nouat. l. quod ſtipulatus l. de ſolut. Surd. deciſ. 229. num. 27.* & in fortioribus terminis, quod Procurator habens mandatum ad
4 exigendum, † & tranſigendum ſuper quacunque re, Iure, cauſa, & negocio emergenti virtute ſolutionis, tam ſortis principalis, quàm cenſuum decurſorum cum ampliſſimis clauſulis, non potuit tranſigere ſuper Iure claro, nec cenſum impoſitum ad rationem decem pro centenario reducere

re

re ad rationem 8. reſpondit *Rota coram ſa. me. Gregorio XV. deciſ. 311. num. 1. & ſeqq. Merlin. deciſ. 463. num. 3. & 4.*

5 Fuiſſe autem ad ſolos fructus reſtrictam facultatem Mambillæ clarè demonſtraut illa verba adiecta in eius mandato Procuræ, ibi, *petere, exigere, & recuperare quoſuis fructus hactenus decurſos, & non exactos &c. Summario DD. de Gentilis num. 2.* quæ ſanè referri non poſſunt ad actum extinctionis, maximè quia cenſus
6 reſpectu Creditoris erat perpetuus, † vnde repeti non poterat à Procuratore quamuis quoad ipſam Domum Profeſſam Debitricē redimibilis, & temporalis extaret, tàm ex natura ipſius, quam etiam ex Conſtitutionibus Apoſtolicis, & præſertim ſa. me. Pij V. ſuper forma creandi cenſus in Bullario nouo *tom. 3. conſtit. 79. in ordin. fol. 208. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 2. num. 2. verſ. 2. & cap. 9. num. 4. Gaill. pract. obſeru. lib. 2. obſeru. 2. num. 14. Rota deciſ. 56. num. 15. par. 1. Merlin. dicta dec. 463. num. 8 & in Firmana Cenſus 3. Iunij præteriti §. ſicuti quoque coram R. P. D. meo Priolo.* Dominus enim
7 cenſus non dicitur propriè † Dominus, & Creditor ſortis; ſed fructuum tantum, vt notat *Mart. vot. 51. num. 6. Cenc. dicto tract. de Cenſ. quæſt. 81. num. 1. & ſeq. Rot. coram Seraph. dec. 890 num. 3.* cum alijs allegatis *per Thomat. dec. Maceraten. 285. num. 6.* & dixit etiam *Rota in Ariminen. fructuum 16 Ianuarij 1658. §. 2. quia ſortes principales coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

8 Hinc non applicatur, † quod Domus Profeſſa debitrix in vim reſeruationis facultatis quandocunque d. Cenſum redimendi, potuerit eidem Procuratori, cum quo contraxit illius ſortem principalem reſtituere, per *Text. in l. filius vbi Bart. & communiter Doctores C. de pactis Iaſon. in l. ſi Vrbana prædia num. 4 ff. de condit. indeb. Surd. conſ. 43. num. 1. & 2. Rot. coram Caual. deciſ. 345. num. 2. Adden. ad Buratt. deciſ. 2. num. 18.* Etenim hoc poteſt procedere quoties verba obligatoria, & exequutiua reſpectu ſortis fuiſſent etiā directa in Procuratorem ſtipulantem, quemadmodum facta dicitur reſpectu illius fructuum, quos dicta Domus Profeſſa eidem Mambillæ Procuratori, ſeù alteri ſoluere promiſit, in quibus terminis loquuntur Doctores in contrarium al-
9 legati. † At ſecus eſt quando contractus per Procuratorem ſtipulatus fuit ad fauorē abſentis, vt in iſto caſu, in quo verba obligatoria fuerant directa in Gentilem Genuæ cōmorantem, tunc enim ſoluēdo debitor Procuratori liberari non poteſt, vt declarat *Alex. conſ. 40. num. 7. lib. 5. Beu. conſ. 91. num. 8. Surd. deciſ. 229. num. 14. Rota poſt eundem tract. de Cenſ. deciſ. 172.*

10 Nec quidquam ad huiuſmodi † extinctionem conualidandā operatur facultas in eodē mandato Procuræ contenta nedùm exigendi fructus, verùm etiam cedendi Iura, recipiendi depoſita, aliaque peragendi, quæ ipſemet Conſtituens facere potuiſſet etiam addita clauſula cum libera, ex quibus videtur dicto Procuratori conceſſa etiam facultas cenſum extinguendi, ac illius ſortem principalem recuperandi *Rota dec. 183. num. 1. & 2. poſt dictum tract. Cenc. relat. per Merlin. dicta dec. 462. nu. 20. & fuit reſponſum in Anconitana Cenſus 30. Ianuarij 1659. §. hinc perperam coram R. P. D. meo*
11 *Veroſpio;* † Quia ſimiles clauſulæ vti appoſitæ hic in parte exequutiua Inſtrumenti reſtringuntur ad ſpecies ſuperius expreſſas, & circa eas ſolummodo Procuratoris facultatē augent *iuxta text. in c. qui ad augendum de procurat. lib. 6. in Clem. non poteſt, & ibi ſcribentes eodem tit.* prout etiam declarat *Felin. in cap. ſedes num. 3. prope fin. de reſcript. Cuman. conſ. 148. n. 1. Ruin. conſ. 59. num. 3. lib. 5. Cyriac. controu. for. cap. 278. num. 54. & ſeqq. Rota in Peruſina fideicommiſſi de Rodulphis 15. Iunij 1654. §. verum repropoſita coram Reuerendiſſimo D. meo Decano,* & in
12 terminis etiam clauſulæ cum libera, † quod licet præbeat facultatem Procuratori ea omnia expediendi, quæ facere poteſt idemmet principalis conſtituens *iuxta text. in l. creditor §. Titius ff. mandati, Rota apud Marches. de commiſſ par. 1. dec. 2. num. 3. fol. 305.* ſemper tamen reſtringatur ad contenta in mandato, etiāſi non operetur quoad diuerſa, ſuper quibus Conſtituens non habuit intentionem concedendi mandatum, tradit *Barboſ. de Clauſul. clauſ. 35. num. 2. Buratt. dec. 661. num. 1. & dec. 734 num.... par. 2. & dec. 21. num. 30. par. 6. recent.*

13 Idque clarius comprobant † præciſa verba mandati quoad facultatem recipiendi depoſita; ibi, *Quatenus autem pro prædictis, & occaſione prædictorum depoſita eſſent, ſeù deponerentur aliqua pecunia in quouis Banco, ſeù Bancis &c.* ipſas etiā petendo, habendo, exigēdo &c. quæ licèt extendant huiuſmodi facultatem circa modum exigendi tàm à Debitoribus, quàm etiam à Depoſitarijs, & bancis ratione tantū materiæ, nempè pecuniarum, eam reſtringunt ad exactionem fructuum, & ad alia
14 ſuperius per d. Conſtituentem † expreſſa, inter quę facultas extinguendi non comprehenditur, & ideò tanquam res diuerſa ad illam inferri non poteſt *l. Papinianus ff. de minor. 25. Ann. Surd. conſ. 150. num. 94. lib. 1. Rota deciſ. 454. num. 9. par. 5. & deciſ. 250. num. 20. par. 6. recent. coram Merlin. deciſ. 598. num. 83. & dec. 685 num. 44.*

15 Præterea non releuat, † quod cum Mambilla duo habuerit mandata Procuræ diuerſis temporibus, quatenus ſecundum ad receptionem etiam ſortis extendi non poſſet ſuperfluum redderetur ea ratione, quia ſufficiens facultas exigendi fructus dicti Cēſus in antecedenti mandato conceſſa adhuc durabat: fuit enim reſponſum huiuſmodi ſuperfluitatem penitus ceſſare tam ponderando, quod in primo mandato dicta facultas erat limitata ad triennium tantum, In ſecundo vero ampliata fuit ad plures annos; quam etiam habita ratione quantitatis redituum pro quibus dictum primum mandatum conceſſum fuerat, cum in ſecundo ceſſet ſuperaddita facultas exigendi quoq; fructus, ac emolumenta portionum Ripæ, &
16 aliorum officiorum, † quæ in primo non

continebantur, vnde in dubio facultas man-
dati ſemper in fauorem mandantis, ac ſecũ-
dum illius mẽtem interpretari debet *l. ſi quis
intentione contigua ff. de Iudic. Cyriac. controu. for.
cap. 278. num. 36. Caſſador. deciſ. 1. num. 1. de pro-
curat. Larrea d. dec. 29. num. 10. Rota dec. 8. num. 3.
par. 2. diuerſ. & deciſ. 287. num. 11. par. 7. recent.*

17 Verùm † inſufficientia prędicti mãdati be-
nè comprobatur ex epiſtola reſponſiua ſcri-
pta ſub die 12. Auguſti 1651. à dicto Andrea
Gentile Creditore eidẽ Mambillæ eius Pro-
curatori in actis producta pro parte Domus
Profeſſæ, vbi ſcribens reſpondendo ad inſtã-
tiam ſibi per reiteratas litteras factas à Mã-
billa ſuper tranſmiſſione facultatis, ac man-
dati Procuræ neceſſarij pro extinctione con-
trouerſi cenſus, *vt in d. Sum. nu. 5. &* 6. nedum
illud non tranſmiſit, ſed imò ſuſpendendo
deliberationem ſuæ voluntatis reſpondit per
ſequentia verba: *Prego V. S. di procurare col Pa-
dre Oldoino Procuratore di detta Compagnia di ri-
durlo almeno à ſcudi 4. e vn quarto per cento, per-
che mi dò à credere ſicuramente habbino cenſi, che
paghino d'auuantaggio di ſc. 4. e vn quarto per cen-
to, ſi che il Padre Oldoino vorrà fauorirci, ſono ſi-
curo, che ci riuſcirà coll' intento, mi farà gratia d'a-
ſtringermelo, & auuiſarà del ſeguito, perche li dirò
il mio ſentimento circa il ſcuotere detto Capitale, e
d'abbaſſarlo, durando per tanto li due meſi, che hab-
biamo di tempo, à riſoluerſi, &c. d. Sum. n. 4.* Hinc
18 igitur † optimè colligitur facultatem ad a-
ctum retrouenditionis neceſſariam defuiſſe,
& ſolũ circa hoc fuiſſe iniunctum onus Mã-
billę certiorando ſuum principalem de volũ-
tate Ieſuitarum. Quapropter non iuſtificata
tali certioratione, nec docto de vlteriori ſpe-
ciali mandato ad prædictum effectum, nulla-
tenus ex ſuperius allegatis extinctio aliter
facta ſubſtineri poteſt.

Accedente præſertim, quod illa facta repe-
19 ritur ante lapſum bimeſtris† nulla præcedẽ-
te legitima diſdicta, prout neceſſariò ad va-
liditatem huiuſmodi actus requirebatur, *A-
lex. conſ. 27. num. 1. lib. 6. Tiraq. de retract. lignag.
§. 36. gloſſ. 2. num. 27. in fine, Cenc. d. tract. de cenſib.
q. 103. num. 20. & q. 111. num. 1.* vt dixit *Rota a-
pud eumdem deciſ. 276. num. 1. cum ſeq.* Ac etiam
contra formam mandati ipſius Gentilis, qui
expreſsè denegauerat, tàm exactionẽ Capi-
talis, quàm reductionem fructuum, dum
declarauit ſe durante bimeſtre velle delibe-
rare, an magis expediret recipere ſortem, vel
potius cenſũ reducere, ex quo ſequitur, quod
20 etiamſi † actus iſte reſpectu diſdictæ valere
poſſet; nihilominus attento exceſſu talis fa-
cultatis ſubſiſtere nequit in præiudicium
mandantis, *arg. text. in l. diligitur ff. mandati C. cũ
dilecta de reſcriptis, & cap. Piſanis de reſtit. ſpoliat.
Rota dec. 79. num. 3. & 4. par. 6. rec.* niſi conſta-
21 ret Dominum ſciuiſſe † huiuſmodi exceſ-
ſum, & tacuiſſe, *Dec. conſ. 457. numer. 3. verſ. 3.*
etiam reſponderi poteſt *Magon. deciſ. Florent. 3.
num. 12. & ſeq.* cum alijs allegatis *per Surd. de-
ciſ. 209. num. 8.*

22 Inſuper concurrit † pro excluſione dictæ
facultatis manifeſta diffidentia, quam præfa-
tus Gentilis reſpectu exactionis capitalis cõ-
trouerſi cenſus habebat erga dictum Mam-
billam, dũ in eadẽ Epiſtola reſpondendo cir-
ca extinctionem alterius cenſus debiti à Pa-
tribus S. Mariæ de Pace, ſubdit: *Circa l'obli-
gatione, che fanno li PP. della Pace di redimere il
cenſo, che habbiamo con detta Religione, io ſono ri-
ſoluto di prender il danaro, quando pure faccino da
douere, nel qual caſo V. S. gli potrà dire, che depoſi-
tino, quando vogliono detto Capitale nel Monte del-
la Pietà, che ſaremo pronti riceuerlo.* Ex hac igi-
tur declaratione ſubſequuta, certius patet
Conſtituentem non habuiſſe intentionem
tàm amplam authoritatem concedendi in
23 mandato præcedenti. Nam Agentis † ani-
mus ex ſubſequentibus actibus demõſtratur,
*l. quædam ſunt ff. de rebus dubijs, Mant. de tacit. lib.
6. tit. 25. num. 32. vol. 1. Rota coram Eminentiſſimo
D. Card. Otthob. deciſ. 330. nu. 16. & in Firmana fi-
deicommiſſi 22. Martij 1658. §. ad ſuperiora coram
R. P. D. meo Taya.*

Quapropter Patres Ieſuitæ vti diligentiſſi-
mi in rebus proprijs, ac benè informati,
quod dominium dicti Cenſus reſidebat pe-
nes dictum Gentilem, antequam ad illius re-
trouenditionem deuenirent cautius legitimã
præfati Procuratoris facultatem indagare de-
bebant per ea, quæ dixit *Rota in Romana fru-
ctuum Cenſus 22. Iunij 1646. §. nec releuat coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano*, vbi declarando
regulam, quod benè ſoluitur ei, cum quo
24 contrahitur, firmat debitorem † ſoluendo
Procuratori contrahenti non liberari, dum
conſtat de contraria diſponentis voluntate,
& hoc idem fuit comprobatum *in eadem cau-
ſa ſub die 30. Maij 1656. coram eodem.*

Et ex his cum clarè cõſtet de nullitate hu-
iuſmodi retrouenditionis, à deciſis Domini
vtraque Parte informante receſſerunt, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Lunæ 10. Februarij 1659.

ARGVMEMTVM.

Dos quando taxatur conſideratis omnibus fa-
cti circumſtantijs, tanquam congrua pro ta-
li taxatione iudicanda.

SVMMARIVM.

1 *Dos congrua ſecundùm quantitatem Patrimonij,
qualitatem Coniugum, Regionis mores, & nume-
rum liberorum ex boni viri arbitrio regulatur.*

2 *Inæqualitas viri, aut minus legitimi natales, an
dotis diminutionem operari poſſint.*

3 *Legitimatio maculam illegitimitatis tollit, & fi-
lium talem reddit ac ſi de legitimo matrimonio
fuiſſet procreatus.*

4 *Defectus Coniugum mutua compenſatione tollun-
tur.*

5 *Qualitas ſola viri in matrimonio non eſt inſpi-
cienda quoad taxationem dotis.*

6 *Patri-*

6 Patrimonium illius, qui dotare tenetur, non ſolùm attenditur, ſed & alia qualitates.

7 Dos quando bona paterna non ſufficiunt ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vſque ad quantitatem Iudici benè viſam conſtituitur.

DECISIO XXVIII.

QVantitati dotis in præterita deciſione taxatæ in ſcutis bis mille, quingentis non acquieſcebant Partes, inſtabatq; Petrus pro augmento, pro diminutione Ludouicus: ſed articulo iterum diſcuſſo, & conſideratis omnibus facti circumſtantijs Domini
1 ſteterunt in deciſis; hanc † dotem eſſe congruam arbitrati inſpecta quantitate patrimonij, qualitate Coniugum, Regionis more, & numero liberorum, ex quibus boni viri arbitrium in ſubiecta materia regulandum eſſe dixit *gloſ. in l. ſi Curatores 9. verbo, moderatū, C. de adminiſtr. tutel. Mantic. de tacit. lib. 12. tit. 21. n. 4. & ſeqq. Theſaur. deciſ. 192. num. 1.* & alij relati *in Auximana Dotium 24. Ianuarij* 1653. *coram me §. eoque magis.*

2 Nec obiecta † inæqualitas Petri reſpectu Margheritæ, ſeu illius minus legitimi natales diminutionem Dotis operati potuerunt. Vel quia teſtes ad id iuſtificandum à Ludouico inducti, nihil probant ex datis *in Sum. Petri num. 2. & ſeqq.* Et quatenus aliquam, vel ſemiplenam probationem facerent, cum nō agatur ad effectum ſuccedendi, illa non re-
3 leuaret, quia omnem prorſus † maculam abſtulit ſubiecta legitimatio, cumque reddidit talem, ac ſi de legitimo matrimonio fuiſſet procreatus *Roll. à Vall. conſ. 37. num. 36. & 39. lib. 1. Rot. deciſ. 505. num. 6. par. 1. diuerſ. & Romana fideicommiſſi de Griffonibus 10. Martij 1656. coram bo: mem. Dunozetti §. Qualitas, & ſeqq.*

Siue etiā quia vltra prædictas facti circumſtātias cōſideranda eſt qualitas mulieris, quæ de tempore nuptiarum erat annoſa, ex quo Ludouicus eam vſque ad ann. 33. matrimonio collocare diſtulerat, infirma, & parum elegantis formæ, ſicq; maiori dote indigebat,
4 & coniugum † defectus mutua compenſatione tollebantur, vt in terminis, quod non
5 ſit perpendenda ſola † qualitas viri tradit *Pariſ. conſ. 63. num. 55. lib. 2. Rota in Romana reſciſſionis tranſactionis 16. Iunij 1651. ſub §. altera verò ad med. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado.*

Non obſtat quod bona materna eſſent lōgè minoris quantitatis, quam ex illis poſſet detrahi dos ſcutorum 2500. *Sum. Ludouici numer. 4.* Tum quia contrarium in facto apparet, quod nempè in hæreditate Patris erant bona magni valoris, picturæ, ſtatuæ, &c. vt ex inuentario ab ipſomet Ludouico confecto, & dos matris Margheritæ aſcendebat ad ſcuta decem millia. Tum etiam quia vt iam
6 dictum eſt non ſolum attenditur † patrimonium illius, qui dotare tenetur, ſed etiam aliæ qualitates, nempè temporum conditiones, rerum viciſſitudo, exiſtentia vnius tantum maſculi, comprehenſio dotis maternæ, locus matrimonij, & alia, de quibus ſupra, quo caſu Iudex poteſt arbitrari, quod ſi bo-
7 na † paterna non ſufficerent dos conſtituatur ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vſque ad quantitatem ſibi benè viſam, *Rota coram Mantic. deciſ. 152. num. 2. Merlin. deciſ. 293. num. 4. 9. 10. & per tot. & in Romana Caſalis Agulæcui*
2 *27. Iunij 1640. §. Nec Domini, & § nec pariter coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Et ita cum aliæ obiectiones vel iam ſublatæ fuerint, vel non ſubſiſtant, Domini ſteterunt in deciſis 14. Iunij 1658. coram me vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononien. Diſmembrationis.

Lunæ 10. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Diſmembratio bonorum Eccleſiæ ad hoc, vt ſuſtineatur, debet adeſſe legitima cauſa, & interuentus ſolemnitatum, aliàs eſt inualida, & an pro legitima cauſa poſſit allegari Seminarij neceſſitas, & alia, vt hic.

SVMMARIVM.

1 Diſmembratio cauſa legitima, & ſolemnitatum interuentu deſtituta non ſubſiſtit, dum vtrumque in actu diſmembrationis alienationis ſpeciem præſeferentis neceſſarium eſt.

2 Seminarij neceſſitas pro legitima cauſa diſmembrationis deſeruire non poteſt.

3. Diſmembratio beneficiorum ad reparandas Seminarij indigentias Ordinarijs attributa ad ſimplicia beneficia tantùm, non autem ad Curata extenditur.

4. Diſmembratio beneficiorum Curam habentium ex diſpoſitione Concilij Tridentini prohibetur.

5 Vnionis diſſolutio ceſſante cauſa tenuitatis ex ſubſequuto redditnum augmento, an, & in quo caſu ab ipſo Ordinario fieri poteſt.

6 Ordinarius etiam antecedentis vnionis cauſa ceſſante ad diſſolutionis actum abſq; cognitione cauſæ, & citatis intereſſe habentibus deuenire non poteſt.

7 Parochus Eccleſiæ ſi ſit mortuus tunc defenſor ad effectum diſſoluendi vnionem ſpecialiter aſſignari debet.

8 Diſmembratio Eccleſiæ Parochialis vti de ſimplici beneficio ex defectu conſenſus in diſmembrante corruit.

9 Beneplacitum Apoſtolicum licet realiter expeditum, deficiente conſenſu Ordinarij, & nullitate exinde Summo Pontifici ignota reſultante, defectum diſmembrationis non ſupplet.

10 Beneficia Curata in ſimplicia conuerti non valent.

11 Reintegratio Parocho ex cap. reintegrandæ 3. *q. 1. non competit ſtante quadragenaria Seminarij poſſeſſione, ex qua actio præſcripta conuincitur.*

12 Poſſeſſio vitioſa in Seminario præcedentis vnionis ignaro, & tertio bonorum immobilium poſſeſſore ponderari non valet.

DECISIO XXIX.

DIſmembratio Parochialis Eccleſiæ Diui
Blaſij ab altera S.Iacobi, vitio nullita-
tis coram me ſancita fuerat obnoxia ſub die
22. Martij anni præteriti, ac in primæuam,
proindè poſſeſſionem Parochum fore rein-
tegrandum Domini decreuere. Hodie verò
repropoſito dubio quoad diſmembrationis
nullitatem vires deciſionis ſubſiſtere Domi-
1 ni reſponderunt. Ea namq; nedum † cauſa
legitima, ſed ſolemnitatum quoque inter-
uētu deſtituta dignoſcitur, quorum vtrum-
que in actu diſmembrationis alienationis
ſpeciem præſeferentis neceſſarium eſſe cen-
ſetur, vt tradit *Abb. in cap. ad audientiam, il
primo num. 2. verſ. eſt enim iſta alienatio de Eccle-
ſiaſt. ædific. Garz. de benef. par. 12. cap. 3. num. 3.
Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 67. num. 16. Rota co-
ram Seraphin. dec. 1062 num. 1. coram Greg. deciſ.
504. num. 5. ibique Add. num. 8. cum alijs relatis in
deciſ. præterita in §. neque diſmembratio.*

Pro legitima verò cauſa deſeruire nō po-
2 terit † Seminarij neceſſitas, cuius virtute bo-
na ad Eccleſiam Diui Blaſij ſpectantia eidem
fuere annexa. Siquidem facultas ex diſpoſi-
tione Sacri Concilij Tridentini *in ſeſſ. 25. c. 18
de reformat.* Ordinarijs ſuper diſmembratio-
3 ne † beneficiorum attributa ad reparandas
Seminarij indigentias, ad ſimplicia dumtaxat
beneficia porrigitur, non autem ad curata,
4 quæ *in eadem ſeſſ. 25. num. 16.* omninò† prohi-
bentur diſmembrari, vt aduertit *Gonzal. ad
regul. 8. gloſ. 5. §. 7. num. 63. & 64.*
5 Nec releuare viſa fuit obiectio,† quod cau-
ſa tenuitatis fructuum, ob quam Eccleſia
Sācti Blaſij alteri S.Iacobi antiquitus annexa
fuerat, ex ſubſequuto redditu um augmen-
to ceſſauerit, adeò vt vnionis diſſolutio ab
ipſomet Ordinario fieri potuerit, vt notant
*Petr. de Peruſ. de reuocat. vnion. cap. 1. num. 1. inter
tractatus vniuerſi iuris tom. 15. fol. mihi 242. Cac-
cialup. de vnion. art. 9. num. 4. Rebuff. in praxi eod.
tit. de reuoc. vnion. nu. 1. fol. mihi 206.* Procedere
enim poſſet obiectio in caſu, quo de volun-
tate Ordinarij vnionem exindè diſſoluendi
conſtaret, quod Parochiales S.Iacobi reddi-
tus adeò excreuerint, vt ad congruam Paro-
chi ſubſtentationem reputarentur ſufficien-
tes, ſecus verò, dum in actu diſmembratio-
nis pro legitima cauſa indigentia dumtaxat
Seminarij exhibetur, ex qua S.Concilii diſ-
poſitione vt ſupra obſtante Parochialis diſ-
membrari nequibat.
6 Quinimò licet antecedentis vnionis †cau-
ſa ceſſaret, Ordinarius ad diſſolutionis actū
abſque cognitione cauſæ, nec non citatis in-
tereſſe habentibus deuenire non poterat, vt
tradunt *idem Petrus de Peruſ. in cap. 3. de reuoc.
vnion. verſ. præterea reuocatio, & cap. 6. Rebuff. eo-
dem tract. num. 25. & 26. Garz. de benef. part. 12.
cap. 2. de diſmembrat. num. 307. & 308. Rota dec.
119. num. 1. & 11. par. 1. recent.* & conſequen-
7 ter † Parochiali tunc Eccleſiæ vacanti defen-
ſor omninò ſpecialis debuerat aſſignari, vt
notant *gloſſ. in Clement. vltima in verbo vacabat
de reb. Eccleſ. non alienand. Rebuff. ſupra relat. num.
13. Petr. de Peruſ. cap. 3. Rot. in Marſicana diſmem-
brationis fructuum 14. Februarij, & 28. Martij
1598. coram Card. Pamphilio poſt Garz. de benef.
par. 12. cap. 3. num. 4. & 5. & dec. 119. in fin. p. 1.
recent.*

Quælibet præterea difficultatis anſa exin-
8 dè penitus remouetur, quod dum †diſmem-
bratio Eccleſiæ Parochialis, vti de ſimplici
beneficio proceſsit, & proindè ex defectu
conſenſus in diſmembrante videtur omni-
nò corruere, vt in proximis terminis colla-
tionis ſcilicet Summi Pontificis motu pro-
prio, & ex erronea cauſa peractæ tradit *Ho-
ſtienſ. in cap. vlt. num. 1. de præben. Pariſ. conſ. 74.
num. 32. lib. 4. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 54.
num. 10. & 11. Rota coram Seraph. dec. 198.*
9 Hinc†Beneplacitum Apoſtolicū m ex tri-
ginta annorum curſu præſumptum vrgere
non poterit, vel quia licet realiter illud fo-
ret expeditum, deficientem tamen conſenſū
Ordinarij, & nullitatem exindè reſultantem
Summo Pontifici ignotam ſupplere non,
poſſet, vt notant *Caſtrenſ. in conſ. 84. nu. 4. lib. 2.
Ferett. conſ. 38. num 3. & 4. Rota coram Greg. dec.
260. num. 16.* Vel quia ſubreptionis vitio re-
putaretur obnoxium, poſtquam qualitas Pa-
rochialitatis Pontifici non innotuiſſet, ex cu-
ius cauſa diſmembrationem Eccleſiæ de fa-
cili non approbaſſet, ad hoc vt eadem tanquā
beneficium ſimplex Seminario poſſet vniri,
10 Quippè quod beneficia † Curata ex diſpoſi-
tione Tridentini in ſimplicia conuerti non,
valent, vt ponderauit *Rota in deciſ. 684. in fine
par. 3. recen.*
11 Reintegrationem verò ex † *cap. reintegran-
da 3. quæſt. 1.* petitam Parocho nullatenus cō-
petere Domini cenſuerunt, quia huiuſmodi
actio ex quadragenaria Seminarij poſſeſſio-
ne præſcripta conuincitur ſecundum verio-
rem opinionem, quam ſequuntur *Decian. cō-
ſil. 63. num. 2. lib. 2. Honded. conſ. 82. num. 49. lib. 1.*
& alijs relatis iuribus dixit *Rota in dec. 1360.
coram Seraphin. & dec. 139. num. 8. par. 6. recent.*
Mala verò fides exaduerſò obiecta penitus
12 excluditur in†Seminario præcedentis vnio-
nis ignaro, & tertio bonorum immobilium
poſſeſſore, in quibus vitioſa poſſeſsio ponde-
rari non valet iuxta *text. in §. quod autem inſti-
tut. de vſucap.*

Et ita, &c. vtraque parte informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambiorum.

Lunæ 17. Februarij 1659.

ARGVMENTVM.

Mādatum ob pecunias ad Cambium receptas,
præſuppoſita validitate Cambiorum ad limi-
tes nundinalium, abſque præiudicio melio-
ris, ac verioris calculi eſſe exequendum.

SVMMARIVM.

1 *Creditum vnius ad retardandum curſum vſurarū
mediante*

mediante compenſatione miniſterio legis ipſo iure inducta cum credito alterius remanet extinctum, licet nulla eiuſdem declaratio, ſiue oppoſitio præceſſerit.

2 *Mora cuius virtute ſolummodò debentur vſuræ in debitore compenſante ponderari non valet.*

3 *Creditum proprium à Mercatore in computo conſtitutum cum pecuniis in computa ad partes penes ipſum depoſitis compenſari non poteſt.*

4 *Merces vtriuſque cedulæ ad rationem duo in ſingula centenaria ad computum producta non ſuffragatur, conuentione inter partes pro prouiſione primæ cedulæ inita ex Teſtibus formiter examinatis probata.*

5 *Famulus ad inſeruiēdū conductus, ſi mercedis mētione poſthabita poſtmodum reconducatur, pro eadem primitus conuenta reconductus præſumitur.*

6 *Cedula ſecunda in augmentum primæ conſtituta eodem iure metiri debet.*

7 *Conſuetudo Mercatorum quoad cedulas ſancitas inſpicienda eſt.*

8 *Merces pro periculo, & labore conſueta, licet conuenta non fuerit, debita tamen cenſetur.*

9 *Prouiſiones illiquidæ ac reſpectu quantitatis incertæ cum credito certo compenſationem admittere non poſſunt.*

10 *Mercatorem creditum ipſo iure cum pecuniis debitoris compenſatum ſub vſuris retinere nulla æquitas ſuadet.*

DECISIO XXX.

Diſtractione Caſtrorum, necnon cæterorum bonorum ad Paulum Monaldēſem ſpectantium, voce Præconis à S. Congregatione Baronum demandata pro diſſoluendo ære alieno per ipſum contracto, Dominus Marchio Raymundus ſcuta 211. mil. primitus obtulit, ſucceſsiuè verò ad maioris ſummæ ſolutionem iuxta æſtimationem bonorum à peritis peragendis ſe aſtrinxit, relaxando cedulas bancarias Philippi Valentis in Officio pro vtriuſque ſolutione quantitatis, cui ipſemet Marchio facultatem ſumēdi ad Cambia, tum à Mercatoribus, tum à ſemetipſo quantitatem cōtentam in cedulis attribuit, illaq; per Nundinas, Plateas, necnon alias Mundi partes continuandi vſque ad integram cambiorum, & recambiorum extinctionem; Verum quia Philippus poſt relationem tertij periti, bonorum valorem augentis ad ſcuta 121. mil. eandemmet ſummam Creditoribus Monaldenſium de proprio ære perſoluit, exburſatas proindè pecunias in vim ſibi tributæ facultatis, præuia Marchionis intimatione ad cambia à ſemetipſo recepit, necnon eadem per Plateas continuari curauit, pro quorum aſſecuratione Andreas Angelus Adminiſtrator hęreditatis Philippi in Sac. Baronum Congregatione Iudicium inſtituit, quæ Cambia Platealia ad inſtar Nundinalium reduxit, & perſpectis ſolutionibus in ſcutis 137. mil. à Marchione peractis, contra eumdemmet mandatum in ſumma ſcutorum 16400. auri ſine præiudicio iurium ambarum partium decreuit: Ad cuius inſtantiam ex reſcripto Signaturæ Sanctiſſimi commiſſa mihi cauſa dubium pluries propoſui, an mandatum exequi debeat, & præſuppoſita validitate cambiorum ad limites nundinalium, ipſum pro nunc ſine præiudicio melioris, ac verioris calculi in ſcutis 1125. aureis, necnon decem denarijs exequendum fore DD. reſponderunt.

Dum enim Philippus ex cauſa primæ cedulæ de proprio Marchionis ære perſolutæ, eiuſdem debitor in ſcutis 2947. necnon obulis 37. euaſerat, proindè non potuit quantitatem ſcut. 2174. Portiæ Pinellæ ex cauſa ſecundæ cedulæ perſolutam ponere ſub Cā-
1 bijs. Huiuſmodi enim † creditum ad retardandum curſum vſurarum mediante cōpēſatione miniſterio legis ipſo iure inducta, cum Marchionis credito remanſit extinctū, nulla licet eiuſdem declaratio, ſiue oppoſitio præceſſerit, iuxta *text. in l. ſi conſtat C. de compenſat. l. eius 7. C. de ſolut. Alex. in conſ. 74. num. 4. lib. 5. Peguer. conſ. 70. num. 1. lib. 4. Honded. conſil. 38. num. 19. lib. 2. Franch. à Pont. conſ. 19. per tot. Rot. in Romana cenſus 10. Iunij 1641. in §. minus contra ſecundum, & in Romana de Lurachis 4. Iunij 1646. in §. nec obſtat reſponſio coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & in his terminis ſequēdo *auth. Card. Tuſci in concl. 493. n. 4. in verb. compēſatio* firmauit *Rota in Romana computorum 23. Martij 1618. in §. & Domini cum ſeqq. coram bo. mem. Coccino.* ex ea ratione potiſſimum, quod
2 nulla valeat in debitore compenſante † mora ponderari, cuius virtute ſolummodo debentur vſuræ, & tradit *Hig. de except. cap. 13. §. 4. num. 38.*

3 Nec releuat, quod à † mercatore proprium creditum in currenti computo conſtitutum, cum pecunijs in computa ad partes penes ipſum depoſitis nequeat compenſari: præterquā enim debitum Marchionis ex reſiduo depoſitæ quantitatis pro prima cedula proueniens in computo currenti ad ſatisfacienda Monaldenſium debita cenſetur exiſtere, poſſet admitti obiectio, quoties pecuniæ ad certum aliquem, necnon determinatum effectum depoſitæ forēt, quo caſu ius compenſationis exinde excluditur, quod volūtas partium eam non inducendi colligatur: Secus vero in caſu, quo ſimpliciter, & abſque expreſſione cauſæ depoſitæ forent, ex traditis per *Rot. in dec. 199. par. 4. tom. 2. recent.*

4 Non etiam Valentibus poterit † ſuffragari, quod eademmet die ſolutionis factæ Pinellæ, 17. videlicet Auguſti 1646. ad debitū Marchionis ſcuta 7160. in proprio libro deſcripſit pro mercede vtriuſque cedulæ, habita duorum ſcutorum ratione in ſingula centenaria ſibi perſoluenda, vt dixit *Rota coram Gregorio dec. 161. num. 1. & 2.* perindè ac ſi creditū Marchionis ex prouiſionibus abſorptū fuit ab initio debitis mercatori, vt reſpondet *Rot. deciſ. 679. poſt num. 1. par. 1. diuerſ.* Siquidem ex teſtibus formiter examinatis inter Marchionem ac Philippum ſancita ab initio cōuentio comprobatur, vt pro prouiſione primæ cedulæ ſcuta 500. dumtaxat eidem exburſan-

burſanda forent, ex quo aliqui ex DD. inferebant mercedem ſecundæ cedulæ eſſe taxãdam, habito reſpectu ad quantitatem pro prima conuentam in ſcutis ſcilicet 262. necnõ obulis 88. vel quia in huiuſmodi materiã inſpici debeat conſuetum, prout in terminis
5 Doctoris ad legendum conducti, vel † famuli ad interuiendum, ſi poſtmodum mercedis mentione poſthabita reconducatur, quod pro eadem primitus conuenta, reconductus præſumatur, firmat *Bald. in l. etiam num. 11. & 12. C. de iur. dot. Cagnol. in l. diem functo num. 92. ff. de off. Aſſeſſor. Bertrand. conſ. 241. n. 9. vol. 6. Surd. conſ. 42. num. 14. Maſtrill. de Magiſtr. lib. 1. cap. 21. num. 68. Rota in Romana mercedis 26. Iunij 1664. coram Cardinali Pamphilio*, vel quia ſecunda
6 cedula † dependenter à prima, & in ipſius augmentum conſtituta fuit, & eodem conſequenter debet iure metiri, vt notat *Bartol. in l. etiam ibique Bald. num. 12. C. de iur. dot. Rota coram Gregorio dec. 132. num. 8. & dec. 544. nu. 14.*
7 Alij verò mercedem pro † prima cedula ſancitam ad ſecundam nullatenus trahi poſſe, ſed Mercatorum conſuetum ad hoc inſpiciendum eſſe cenſebãt, iuxta tradita *in Romana Computorum 15. Martij 1619. in §. non fuit reſponſum coram bon. mem. Coccino*; præſertim quia fortius periculum Philippus in ſecunda cedula proprio ære perſolutã ſubijt, quam pro prima ex Marchionis pecunijs extincta,
8 cuius † ratione periculi, necnon laboris merces conſueta, licet conuenta non foret, eidẽ debita cenſetur, vt dixit *Rota coram Greg. dec. 361. num. 1. cum ſeqq. & dec. 679. poſt num. 1. par. 1. diuerſ. Rota Ianuen. dec. 16. num 14.*

Hinc DD. in hoc articulo non concordes, ſine præiudicio iurium ambarum partium firmarunt prouiſionem ſecundæ cedulæ pro nunc eſſe taxandam in ſcutis 262. ac obulis 88. habito reſpectu ad mercedem pro prima cedula ſancitam, ac demptis conſequenter ex credito Marchionis ſcut. 262. necnon obulis 88. pro prouiſione vtriuſque cedulæ Valenti attributis, reſiduum ſcutor. 2184. ac obulorum 49. in extinctionem quantitatis Pinellæ perſolutæ, pro inhibendo vſurarum curſu ceſſiſſe cenſuerunt, non autem in diſ-
9 ſolutionem reſidui prouiſionum, quæ † tanquam illiquidæ, ac reſpectu quantitatis incertæ compenſationem cum credito certo admittere non poterant, iuxta *text. in l. vltima, vbi DD. C. de Compenſat. l. 1. vbi Bart. num. 3. ff. de ſolut. Alex. conſ. 93. num. 1. lib. 4. Roland. conſil. 17. num. 18. vol. 1. Surd. dec. 184. num. 6. Rota coram bo. mem. Vrgellen. dec. 282. num. 1. & dec. 679. in fin. par. 1. recent. & in Romana pecuniaria, ſeu cambij 19. Iunij 1645. in princ. coram bon. mem. Pentingerio.*

Præterea DD. animaduertebant nonnullos redditus locorum mõtium ad Marchionem ſpectantium per Valentem diuerſis vicibus exactos extitiſſe de menſe videlicet Ianuarij anni 1646. vſque ad totum menſem Februarij ſequentis anni, conſtituentes ſummam ſcut. 1054. ac obul. 16. necnon prouentus Officij Equitis S. Petri, ac portionis Ripę à menſe Ianuarij anni 1648. per totum menſem Auguſti 1650. decurſos in ſumma ſcutorum 874. ac obul. 80. ex quibus cambia pro concurrenti rata diſſoluta fuere, cũ nulla
10 ſuadeat æquitas, † quod Mercator creditum ipſo iure cum pecunijs debitoris compenſatum retineat ſub vſuris, vt præter authoritates relatas *in 1. §. not. Roland. conſ. 87. nu. 28. lib. 1. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 6. gloſſ. 2. par. 6. num. 6. Rota in Romana fideicommiſſi de Marianis 4. Iunij 1645. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* excepta tamen rata ſcut. 349. ab eodemmet Andrea Angelo ſub anno 1654. præcipiente Eminentiſſimo Datario Baccellis reſtituta, quam iterum à die ſubſequutæ reſtitutionis ſub cambijs apponi potuiſſe Domini exiſtimarunt.

Non obſtat quod fructus locorum montium, de anno 1647. non autem de anno 1646. per Valentem ad proprium creditum deſcripti fuerint: quia dum ipſe fructus locorum montium alijs perſoluebat poſt mẽſem à die decurſi bimeſtris, ſibi exburſaſſe præſumitur.

His itaque conſtitutis, dum rata ſc. 2184. ac obul. 49. ex reſiduo primę cedulę ad Marchionem ſpectantium, necnon altera ſumma ſcut. 1928. ac obul. 98. locorum montiũ fructibus per Valentem exacta, ac ex Officio Equitis S. Petri, & portionis Ripæ, ſolutioni factæ Pinellæ, necnon alijs ſucceſſiue Creditoribus contrapoſitæ, creditum Valentis in ſumma ſcutorum aureorum 7312. circitèr extinguunt, vt periti relatio de partium conſenſu ab hoc Sacro Tribunali electi demonſtrat, idem proindè creditum valorem ſcutorum 8688. aurei videtur æquare, ex quibus Domini abſque præiudicio ambarum partium, necnon melioris etiam calculi, prouiſiones cambiorum fore detrahendas decreuerunt, iiſque pro nunc in ſuſpenſo relictis, mandatum in ſc. 1126. auri, ac denarijs decem exequi poſſe cenſuerunt.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Viterbieñ. Pecuniaria.

Lunæ 3. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Legitimè vt dicatur factum inuentarium bonorum hęreditariorum, quidnam requiratur. Et ad hoc, vt tale inuẽtarium hæredibus differentibus ſolutionem debitorum hæreditariorum ſuffragetur, quid ſit neceſſe. Rationes quando dicantur ſufficienter redditæ ab hæredibus de bonis hæreditarijs. Et aliqua circa valorem bonorum.

SVMMARIVM.

1 *Inuẽtarium vt legitimè confectum dicatur, bona in eo deſcripta, per numerum, pondus, ac menſuram, cum omnibus ſuis qualitatibus, ac conditionibus*

nibus diſtinctè ſunt annotanda.

2 *Inuentarium hæredibus ſuffragari non poteſt, niſi de bonis in eo deſcriptis integra ratio Creditoribus reddatur.*

3 *Inuentarium, vt tueatur hæredes contra Creditores, legitimus calculus eſt exhibendus dati, & accepti, cum ſuis iuſtificationibus, ac promiſſione reſtituendi quicquid penes ipſos remanſerit.*

4 *Iuſtificatio valoris hæreditariorum bonorum per ſolam aſſertionem in libro vnius ex cohæredibus appoſitam in præiudicium tertij ſuffragari non poteſt.*

5 *Valor bonorum hæreditariorum niſi clarè, ac diſtinctè per ſcripturas concludentes probetur, contra hæredes ſemper eſt præſumendum.*

6 *Hæreditate diuerſis debitis inuoluta, ſolutio Creditoribus primò venientibus liberè fieri non poteſt, niſi data ab illis cautione pecunias, prioribus, ac potioribus creditoribus reſtituendi.*

7 *Fideicommiſſi exceptio ad retardandam redditionem rationis non valet, quando bona in inuentario deſcripta ſub fideicommiſſo non cadant.*

8 *Fideicommiſſi exceptio quando non eſt vera, vel ſaltem turbida, iudicium executiuum retardare non poteſt.*

DECISIO XXXI.

CVM diſtuliſſent Camillus, & Marius de Franicolonis filij, & hæredes quon. Laurentii Debitoris Leonardi Farrinaccij reddere rationem de illius bonis hęreditariis, relaxauit A.C. ad inſtantiam eiuſdem Leonardi Creditoris vnius Cenſus ſcut. 1500. in ſorte principali mandatum executiuum pro nonnullis illius fructibus tàm contra dicta bona hæreditaria, quàm etiam contra perſonas, & bona propria corumdem hæredũ. Vndè appellatione interpoſita à dicto mandato, & cauſa per Signaturam Iuſtitiæ in Rota commiſſa cum clauſula ſuſpenſiua reſpectu hæredum, dubitatum fuit; præuia tamen ſubdelegatione Iudicis in partibus pro reddenda ratione dictorum bonorum, An ratio eſſet ſufficienter reddita, & hodie dubio propoſito, negatiuè fuit reſolutum.

1 Etenim omiſſo, An † Inuentarium exhibitum à præfatis hæredibus legitimè confectum dici valeat, dum bona in eo non fuerunt deſcripta diſtinctè per numerum, pondus, & menſuram, cum omnibus ſuis qualitatibus, & conditionibus, ita vt creditores certi redderentur de viribus, ac iuribus talis hæreditatis *iuxta text. in l. finali C. de iur. deliber. Roland. conſ. 73. num. 43. & 50. lib. 2. Surd. deciſ. 222. num. 3. Bellamer. deciſ. 279. Rot. dec. 350. n. 3. par. 1. & deciſ. 2. num. 1. & 2. par. 6. recent.* optimè *Cyriac. controuerſ. forenſ. cap. 100. num. 98.* & fuit dictum *in Maceraten. redditionis rationis 21. Maij 1642. §. neque attendenda eſt coram me*; Apparet ex eodem inuentario, ad manus dd. Hæredũ quam plura mobilia, & argentea conſiderabilis quãtitatis perueniſſe, necnõ cados 100. vini, rubra 100. frumenti, oleum, ac diuerſa animalia, prout *in Summario Farinaccij ſub num. 2. litteris C. D. E. & F.* & propterea illud eis ſuffragari non poteſt, niſi etiam de
2 bonis † in eo deſcriptis integra ratio creditoribus reddita fuerit, *Fanucc. de inuent. par. 5. num. 130. Rot. coram Merlin. dec. 721. num. 1. & 2. in Romana fructuum 11. Decembris 1652. §. quo verò coram Reuerendiſſ. Tarraconen. in Bononien. de Dulphis 13. Martij 1656. §. non obſtat cum ſeqq. coram Reueren. P. D. Albergato*, ac pariter exhi-
3 bitus appareat legitimus calculus dati, & accepti cum ſuis iuſtificationibus, ac promiſſione reſtituendi quidquid remanſerit penes ipſos hæredes *ad text. in l. cum ſeruus verſ. nam non vtique*, & ibi notãt communiter *Doctores ff. de condit. & dem. Rimin. Iun. conſ. 338. numer. 21. & ſeqq. Rota coram Buratt. deciſ. 329. n. 2. verſ. ſecundo quia, & ſeqq.* cum alijs latè congeſtis *in Anconitana Mannæ 5. Iunij 1648. §. cum enim coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado*.

Nec obſtare viſum eſt, quod pars mobilium dictæ hæreditatis fuerit executata pro ſcutis mille vigore mandati relaxati ad inſtantiam Monaſterij de Pace Viterbij, alia verò pars aſſignata fuerit in ſolutum D. Fauſto Gallutio Creditori in ſatisfactionem ſocietatis Officij ſcutorum 800. & alia ſcuta 3500. retracta ex pretio frumenti, & animalium aſſerantur ſoluta q. Petro Antonio Riccio concreditori; quoniam dum non aliter
4 iuſtificatur valor † hæreditariorum bonorum ad eorum manus peruentorum, quam per ſolam aſſertionem emiſſam à Camillo cohęrede in liberculo per ipſum confecto *d. Summ. num. 3.* nullatenus talis iuſtificatio in præiudicium tertij ſuffragari poteſt *ad text. in l. 1. C.*
5 *de probat.* Imò ſemper † præſumendum erit contra eoſdem Hæredes, donec clara, & diſtincta afferatur diſtinctio per ſcripturas cõcludentes, tam ſuper valore dictorum bonorum, quàm etiam ſuper ſolutione dictarum pecuniarum, ac quod illæ fuerint traditę legitimis Creditoribus, ex deductis *in præcitata Anconitana Mannæ coram Eminentiſſ. D. Cardinali Corrado §. præterea nõ obſtat verſ. donec ſaltem*, vt dixit *Rota dec. 498. num. 13. par. 4. tom. 2. recent. & in Oſina Dotis 30. Aprilis 1656. §. recurſus coram R. P. D. meo Beuilaqua*.

At quatenus etiam Perſonæ, quibus fuerunt ſolutæ tales pecuniæ eſſent veri creditores Laurentij, nihilominus ex hoc non poteſt prætendi ſufficienter reddita ratio; nã
6 cum † hæreditas, de qua agitur, diuerſis debitis reperiretur inuoluta, prout benè notum erat dictis hæredibus, ſolutio prædicta fieri non poterat liberè creditoribus primo loco venientibus, niſi ſaltem ab illis fuiſſet præſtita cautio de reſtituendo huiuſmodi pecunias prioribus, ac potioribus creditoribus, *ex Doctrina Bart. in l. finali §. & ſi præfatam num. 1. C. de iure delib. vbi Caſtr. num. 4. Gratian. diſcept. forenſ. 532. num. 6. Salgad. labyr. credit. par. 3. cap. 8. num. 20. & ſeqq. Rota coram Card. Seraph. deciſ. 1311. nu. 3. poſt Zac. de oblig. Camer. deciſ. 202. num. 11. in Romana quarti dotalis 19. Iunij 1645. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Romana reſidui dotis 15. Iunij 1648. coram eodem*; Præſertim poſt habitam ſcientiam, tàm ex interpellatione

facta

facta Mario Cohæredi, nè alijs Creditoribus ſolueret ſub pœna reiterandæ ſolutionis eodem *Summ.num.*1. quam ex aliis actibus poſitiuis ac iudicialibus, de quibus *in d. Summ. num.*6. *Rota deciſ.*48.*num.*7.*&* 8.*par.*2. *recent. & coram Greg.XV.deciſ.*447.*num.*1.

7 Nec quicquam refert prætenſa † Auiti fideicommiſſi exceptio deducta ad retardandam dictam redditionem rationis, tum quia bona in Inuentario deſcripta ſub tali fideicommiſſo cadere non poſſunt, dum reperiuntur enunciata tamquam hæreditaria Laurentij Debitoris, & ſic donec contrarium concludenter iuſtificetur, præſumendum eſt ad eandem hæreditatem ſpectare tàm contrà hæredes, qui illa deſcripſerunt, quam contrà quoſcumque alios ab eis cauſam habentes, *Rot.coram Eminentiſſ.D.Card.Ottbob. deciſ.*242.*num.*4.*in Bononien. hæreditatis* 25. *Iunij* 1657.*§.identitas coram R.P.D.meo Beuilaqua, in Anconitana Pradij* 8. *Februarij* 1658. *§. nam de contrario coram R.P.D.meo Albergato, & in Bononien. ſeparationis bonorum* 28. *Iunij præteriti §. primo coram me*, Tum etiam quia non conſtat de bonorum identitate, nec quid ſpectet ad dictum fideicommiſſum, & quantum tribui
8 debeat dictæ † hæreditati ratione detractionum, & ideò huiuſmodi exceptio tamquam non vna, vel ſaltem turbida non poteſt retardare iudicium exequutiuum, *Rot. coram Buratt.deciſ.*396.*num.*11. *in Anconitana Saluiani* 19.*Iunij* 1651.*coram Eminentiſſ.D.Card.Corrado in Anconitana Manna* 22.*Martij* 1656. *§. ex his itaque coram me, & in Beneuentana Cenſus, ſeu Pecuniaria* 29.*Maij eiuſdem anni* 1656. *§. nec obſtat exceptio coram Reuerendiſſ.D.meo Decano.*

Et ità Leonardo Farinaccio ſolum informante, altera tamen parte pluribus laceſſita citationibus, & ſemper informare recuſante deciſum fuit &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana, ſeu Vercellen. Fideicommiſſi.

Mercurij 5.*Martij* 1659.

ARGVMENTVM.

De neptibus ex parte fratris germani ad fideicommiſſum vocatis, ſcilicet quando ſubſtitutio non poſſit congruere filiabus ſpe prolis deſtitutis, ex mente Teſtatoris conſeruationi agnationis proſpicientis, ſatis ſuperquè demonſtratur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes conformiter examinati de communi reputatione, ac mutuo inter fratres germanos tractatu deponentes fraternitatem regulariter probant, niſi eadem ex probatione omninò contraria excludatur.*

2 *Teſtium depoſitio ex libris publici Inſtrumenti robur ſumit.*

3 *Inſtrumentum à fratribus germanis adſtipulata, ac fraternitatem vtriuſque enunciantia, ad eundem effectum maximum exhibent adminiculum veritatis.*

4 *Diſpoſitio teſtamentaria magnā fraternitatis præſumptionem inducit.*

5 *Cognominis alterius omiſſio diuerſitatem familiæ non arguit.*

6 *Teſtator conſeruationi agnationis proſpiciens filias ſpe prolis deſtitutas ſubſtituere non cenſetur.*

7 *Inhabilitas ſuſcipiendi ſobolem ex vita monachali colligitur.*

8 *Monachalis ſtatus ex annuo legato Teſtatori innotuiſſe conuincitur.*

9 *Fœmina in* 55. *ætatis anno conſtituta ex iuris præſumptione ad generationem reputatur inepta.*

10 *Partus in fœmina quinquagenaria rarò contingit.*

11 *Accidentia iuxtà naturæ curſum in Iudicijs inſpici ſolent, non autem quæ rarò ex poſſibilitate contingunt.*

12 *Subſtitutionis relatio in fœminis ad procreationem filiorum aptis verificationem aſſumit.*

13 *Teſtamenti verba dubia ex loquendi vſu Teſtatoris declarationem accipiunt.*

14 *Fideicommittens in certo caſu aliis neptibus proximioribus excluſis hæreditatem ſuam deferri mandans, quomodo intelligendus.*

15 *Verbum, dictam, in Teſtamento poſitum ſecundum intentionem Teſtatoris eſt explicandum.*

16 *Teſtatoris voluntas quacunque verborum interpretatione poſthabita ſemper eſt inſpicienda.*

17 *Teſtatoris voluntate ex verbis Teſtamenti clara exiſtente, declaratio aliorum Teſtium non ſuffragatur, quæ niſi in verbis dubiis, & ambiguis non admittitur.*

18 *Teſtium numerus ſeptenarius pro validitate Teſtamenti requiſitus ad iuſtificationem erroris neceſſarius cenſetur.*

DECISIO XXXII.

IOANNES Baptiſta Mazzolus in tabulis teſtamentarijs, cum quibus diem ſuū clauſit extremum ſub hac verborum periodo diſpoſuit. *Inſtituit ſuum hæredem Iacobum filium Catherinæ nepotis ex parte Antonini germani fratris ipſius Teſtatoris cum conditione, quod debeat aſſumere nomen, & arma familiæ de Mazzolis, alias cadat à ſua hæreditate, & tali caſu ſuccedere debeant aliæ infraſcriptæ neptes ipſius Teſtatoris eiuſque pronepotes cum prædictis conditionibus, & in euentum mortis dicti Iacobi abſque filijs legitimis, & naturalibus, bona vadant ad dictam Catherinam, & Margharitam de Mazzolis ſuas neptes ex parte fratris germani, eorumque filios, quos ad inuicem ſubſtituit.* Cum verò Iacobus nullis ſuperſtitibus liberis poſt Catherinæ matris obitum Petro Alberto ſibi hærede inſtituto deceſſerit, Catherina, & Margherita ex Franciſco teſtatoris fratre progenitæ vti ad fideicommiſſum vocatæ coram A. C. iudicium immiſſionis inſtituere, à quo in vim appellationis à ſororibus habitæ delata mihi cauſa dubium ſuper immiſſione eiſdē decernenda propoſui, ipſarum fauore hodiè reſolutum.

Siquidem Ioannes Baptiſta Teſtator germanus frater Franciſci ſororum Agentium Patris extitiſſe concluditur ex Teſtibus for-
1 miter examinatis † deponen. nimirum de communi

con:muni reputatione, ac mutuo vtriuſque
tractatu, ex quo fraternitatis quaſi poſſeſſio
regulariter conſtituta cenſetur, donec eadem
ex probatione omninò cōtraria excludatur,
vt aduertit Cinus in l. non epiſtolis num. 3. ibique
Salicet. in fin. C. de probat. Caſtrenſ. conſ. 151. nu. 1.
Grat. diſcept. forenſ. cap. 491. num. 22. cum ſeqq. &
cap. 694. numer. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 411.
num. 4. Pacian. eod. tract. lib. 2. cap. 12. num. 10. cum
ſeqq. Rot. deciſ. 157. par. 1. recent. & in Bononien. fi-
deicommiſſi de Pancaldis 23. Ianuarij 1649. in §.
Teſtium verò obiectum coram bon. me. Pentingerio.
2 Dum maximè ea Teſtium depoſitio augu-
mentum ſumit, ac robur ex libro publici
extimi de Gattinara, in quo Ioannes Bapti-
ſta, nec non Franciſcus fratres inter ſe, ac fi-
3 lij Franciſci communis Patris † recenſentur,
necnon ex pluribus Inſtrumentis ab vtroque
adſtipulatis, ac fraternitatem vtriuſq; enun-
ciantibus, quę ad hunc probationis effectum
maximum exhibent adminiculum veritatis,
vt aduertit Alex. in conſ. 90. nu. 9. lib. 6. Cephal.
conſ. 137. num. 44. Natt. conſ. 59. numer. 14. & 15.
Mandell. conſ. 83. num. 12. & ponderauit Rot. in
d. Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis coram bon.
mem. Peutingerio; Tum denique ex teſtamen-
taria Franciſci diſpoſitione, dotem filiabus
proprijs in ſcutis centum conſtitutam redu-
centem ad viginti quinque, quotiès Ioannes
Baptiſta fratrem ſubſidium dotale in ſcutis
centum oretenus promiſſum effectiuè per-
ſolueret, quæ quantitas à Ioanne Baptiſta
ſucceſſiuè exburſata magnam fraternitatis
videtur præſumptionem inducere.
Nequè excluſionem fraternitatis poterit
operari, quod Io: Baptiſta dumtaxat Mazzolæ
familiæ cognomen, Franciſcus verò de
Mazzolis, ſeù Andreolis retinuerit; Quo-
niam ex Inſtrumentis in loco de Gattinara
adſtipulatis, necnon ex Teſtium depoſitione
concluditur parentes vtriuſque, quinimò
ipſummet Ioannem Baptiſtam, dum in Pa-
tria degebat, vtrumque ſibi cognomen vin-
5 dicaſſe, adeoque † ex alterius omiſſione co-
gnominis in Ioanne Baptiſta poſt ad Vrbem
acceſſum ſequuta diuerſitas familię argui nō
valeat, iuxtà doctrinam Bartol. in conſ. 179. nu-
mer. 1. verſ. præterea nos reperimus libr. 1. Anan.
conſ. 17. nu. 10.
Nec ſubſiſtere viſum fuit, quod Ioannes
Baptiſta Iacobi Catherinam ipſius matrem,
nec non Margharitam ſororem Antonini
fratris Teſtatoris filias intellexerit ſubſtituere,
non autem alteram Catherinam, & Mar-
gheritam modo agentes ex Franciſco altero
6 fratre † progenitas. Cum enim Teſtator
conſeruationi agnationis proſpexerit, nec-
non poſt Catherinæ, & Margheritæ obitum
earumdem filias ad ſucceſſionem admiſerit,
clarè exindè conſurgit ſubſtitutionem filia-
bus Antonini, vtpotè ſpe prolis deſtitutis
non poſſe congruere, vt in terminis ponde-
rauit Rota coram Caualer. deciſ. 421. nu. 6. & de-
ciſ. 417. nu. 1.
7 Inhabilitas autē ad aſſeruandū agnatio-
nis, nec non ſobolem ſuſcipiendi in Mar-
gherita exindè deſumitur, quod ipſa de tem-
pore adſtipulati teſtamenti in Monaſterio
Sanctæ Claræ profeſſionem emiſerat regula-
rem, cuius ſtatus monachalis Teſtatori inno-
tuiſſe conuincitur ex annuo legato ſcut. no-
uem ſub nomine ſororis Annæ Mariæ ei-
9 dem in teſtamento relicto; Catherina verò
in 55. ſuæ ætatis anno tunc conſtituta ex iu-
ris diſpoſitione ad generationem reputaba-
tur inepta ad text. in l. ſi maior C. de legit. hæred.
10 vbi quod partus † in fœmina quinquage-
naria raro contigit, notat gloſ. in l. ſancimus la
ſecunda C. de nuptijs Soccin. Iun. conſ. 35. n. 4. lib. 2.
Tiraquell. ad l. connub. par. 6. num. 22. verſ. ſicut non
abſimiliter, Rot. deciſ. 45. num. 12. par. 5. recentior.
& tradit Zacch. in quæſt. medicoleg. lib. 1. tit. 1. q. 9.
numer. 58.
Et licèt fœminæ quinquageſimum an-
num vltrà agentes prolem aliquando ſuſce-
perint, non tamen poterit Catherina ad ge-
11 nerationem † habilis reputari. Accidentia
enim iuxtà naturæ curſum in iudicijs inſpi-
ci ſolent, non autē quæ raro ex poſſibilitate
contingunt, vt in terminis tradunt Menoch.
de arbitr. caſ. 39. num. 58. Soccin. ſen. conſ. 65. nu. 2.
lib. 3. Pariſ. conſ. 29. num. 50. lib. . . Purpurat. conſ.
302. in fin. Giouagn. conſ. 0. num. 53. lib. 1. Sura. de-
ciſ. 8 ?. num. 21. in fin. & 22. Rot. in Romana Filia-
tionis 22. Iunij 1657. in §. non etiam coram me.
12 Hinc ſubſtitutionis † relatio pernecceſſe
debet ad Franciſci filias fieri, in quibus cōdi-
tio procreatio.us filiorum poterat dumtaxat
verificationem aſſumere, vt notat Soccin.
conſ. 181. num. 45. volum. 2. & conſ. 136. num. 24.
vol. 3. Cardinalis Mantic. de coniectur. libr. 3. tit. 5.
num. 6. & in his ferè terminis Peregr. de fidei-
comm. art. 44. num. 46. Maximè quia Teſtator
Margheritam Anto̅nini ſi iam ſub nomine
ſororis Annæ Mariæ in teſtamento conſue-
uit exprimere. Exinde enim ipſa cenſetur à
13 ſubſtitutione excluſa, † cum verba teſtamenti
dubia ex loquendi vſu Teſtatoris declaratio-
nem aſſumant iuxtà text. in l. ſeruus plurium
§. vltimo ff. de legat. 1. & l. cum alimenta ff. de ali-
mentis, & Cibar. leg. Soccin. iun. conſ. 51. numer. 18.
lib. 2. Pariſ. conſ. 50. nu. 19. lib. 4. Cardinalis Man-
tic. de coniect. vlt. volunt. libr. 3. tit. 9. numer. 3. &
lib. 6. tit. 9. num. 6. Rot. deciſ. 191. nu. 6. & dec. 697.
num. 8. part. 1. recent. & in Cathacen. Hæreditatis
24. Nouembris 1649. in §. particularis autem co-
ram Reuerendiſs. D. meo Decano.
14 Animaduertebant præterea † Domini,
quod fideicommittens poſtquam Catherinę
necnon ſororis Annæ Mariæ filiarum An-
tonini mentionem habuerat in caſu, quo
Iacobus nomen, & inſignia familię de Maz-
zolis aſſumere recuſaret, alijs neptibus hæ-
reditatem ſuam deferri mandauit ibi, ſucce-
dant aliæ infraſcriptæ neptes;, Vndè Catherinæ,
& Margheritæ ſubſtitutio eidemmet Iaco-
bo ſine filijs decedenti immediatè peracta
ad filias Antonini referri non valet, ſed po-
tius ad fauorem filiarum Franciſci adſtipu-
lata præſumitur ex vi verbi aliæ perſonas
omninò diuerſas ab expreſſis deſignantis iu-
xtà text. in l. ſi fundum ſub conditione §. ſi li-
bertus

bertus ff. de legat. 1. Decian. conſ. 24. num. 99. vol. 1. & conſ. 55. num. 83. vol. 3. Soccin. ſen. conſ. 300. numer. 2. in 3. col. verſ. tertio principaliter lib. 2. Dec. conſ. 653. num. 4. in fin. Soccin. iun. conſ. 107. nu. 45. lib. 3. Pariſ. conſ. 79. nu. 21. vol. 2. Honded. conſ. 69. num. 25. lib. 2. Rot. deciſ. 35. nu. 4. par. 7. recent.

15 Nec verbum illud *dictam* † Catherinæ adiectum poterit ſuadere contrarium, perindè ac ſi ad Catherinam filiam Antonini ſub proprio nomine antecedenter expreſſam debeat coarctari, vt dixit *Rot. deciſ. 47. nu. 2. & dec. 496. num. 3. par. 3. recent.* Præterquam enim idem verbum Catherinæ filiæ Franciſci ſub verbis illis *aliæ infraſcriptæ neptes*, ſupra vocatæ poteſt æquè congruere; Remouetur penitùs obiectio ex contraria Teſtatoris voluntate

16 ex ſupra deductis clarè deſumpta, † quæ quacumque verborum interpretatione poſthabita inſpici debet, vt dixit *Rota deciſ. 224. nu. 14. par. 5. recent. & in Romana pretij grani 14. Decembris 1646. in §. quia fuit ponderatum poſt medium verſ. propterea coram R. P. D. meo Meltio*, licet vni magis quam alteri nomen poſſit conuenire *ad text. in l. falſa demonſtratio ff. de condit. & demonſtr.* cum aliis plena manu cōgeſtis *in Cathacen. Hæreditatis 28. Maij, & 24. Nouembris in fine coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Hinc non releuant duorum depoſitiones Teſtium aſſerentium nimirum Teſtatorem filias Antonini ſubſtituere voluiſſe. Dum

17 enim clara eiuſdem † Teſtatoris voluntas cōtraria ex teſtamenti verbis eluceſcit, Teſtiū declaratio non ſuffragatur, quæ dumtaxat admittitur, quoties verba dubia, ac ambigua exiſtant, vt tradit *Bartol in l. 2. num. 39. ff. de vulgar. Oldrad. conſ. 197. num. 7. Surd. conſ. 129. numer. 28. Rot. deciſ. 765. nu. 8. par. 2. recent. & coram Caualer. deciſ. 381. num. 7.*

Et licet Teſtatoris diſpoſitio in ſubſtantialibus per errorem omiſſa valeat ex Teſtibus comprobari, nihilominùs nullius roboris adducta probatio vita fuit, quippe quod ſepte-

18 narius † Teſtium numerus pro validitate teſtamenti requiſitus ad iuſtificationem erroris neceſſarius quoque cenſetur, iuxtà magiſtralem doctrinam *Bartol. in l. cum proponebatur nu. 3. ff. de legat. 2.* quam ſequitur *Bald. in l. quoties §. ſed ſi non in corpore num. 4. ff. de hered. inſtit.* cæteriquè communiter *Cardinalis Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 16. nu. 14. & 15.*

Et ita vtraquè &c.

R. P. D. VEROSPIO.

Romana Domus.

Lunæ 10. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Dominus directus agens ad deuolutionem emphyteuſis ob non ſolutos canones plenè dominium eius probare debet, & ſufficiens ſit, dum per plures coniecturas, ſeù adminicula probetur; caducitas ex quibus excuſari valeat.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſore emphyteuſis in canonum ſolutione deficiente, aſſociatio ad poſſeſſionem ex cauſa caducitatis decernitur.*

2 *Caducitas domus omnibus ad emphyteuſim ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet.*

3 *Dominium directi Domini ad deuolutionem agentis concludenti iuſtificatione comprobari debet, nec probatio ex Inſtrumento inueſtituræ elicita ſuffragatur.*

4 *Dominium in caſu proprio ad deuolutionis effectum ex pluribus adminiculis probatur.*

5 *Confeſſiones, ac recognitiones vna cum inueſtituræ Inſtrumento in confitentium præiudicium, ac ab eis proprium ius metientis dominium concludunt.*

6 *Deuolutio mediante Procuratore non cenſetur remiſſa ex citatione ſucceſſiuè pro reſolutione canonum exequuta, dum non conſtat, à quo eadem fuerit reproducta.*

7 *Productio à Procuratore generaliter ad exigendum conſtituto non ſufficit pro declaranda caducitatis incurſione dum ad id ſpeciale mandatum requiritur.*

8 *Paupertas à caducitate ex cauſa non ſolutionis canonum incurſa Emphyteutam regulariter immunem reddit.*

9 *Paupertas à caducitate excuſat, dum ea de tempore caducitatis iuſtificatur.*

10 *Dominium ſtatim comprobatur, ex quo quis legitimi contradictoris partes ad impediendam alterius immiſſionem ſibi aſſumit.*

11 *Ius fideicommiſſi ſuper domo inſtituti ob caducitatem incurſam remanet extinctum, & domus ab omni onere immunis ad directum Dominum deuoluitur.*

12 *Sententia nullitatis, ac iniuſtitiæ vitio affecta propriam poſſeſſionem à poſſeſſore abdicare non valet.*

DECISIO XXXIII.

IN iudicio deuolutionis Domus ab Auguſtino Bonioanne directo Domino ſub an. 1643. aduerſus Antoniū Criſpū ob non ſolutos Canones inſtituto, idēmet Bonioannes ab A. C. aſſociationem obtinuit, cuius virtute controuerſæ domus poſſeſſionem decem annorum curſu ſucceſſiuè continuatam recepit. Cum verò Anno poſt ſubſequutum Antonij Patris obitum in vim Auiti fideicommiſſi immiſſionem ſub eadem domo conſecuta fuerit, ex reſcripto Signaturæ cōmiſſa mihi cauſa ſuper attentatorū purgatione, quę hinc indè cōtendebantur admiſſa, dubium propoſui ſub die 8. Februarii anni præteriti, ad quod Domini reſponderunt, vt bonum ius vtriuſque partis, etiam attentatorum ad effectum diſcuti deberet, quod hodiè Bonioannis Auguſtini hæredibus aſſiſtere decreuerunt.

Illud enim ex Inſtrumento inueſtituræ ab anno 1651. per Emanuelem Roncamam Bernardo, & Horatio ſeniore de Bonioannis

ſub ea

ſub ea lege receptæ, vt in Canonū ſolutione per triennium ceſſante Emphyteuta domus ad Dominos directos vna cum melioramẽtis omninò deuolueretur: hinc enim, dum
1 Antonius† Succeſſor in emphyteuſi quatuor annorum curſu in Canonum ſolutione defecit, ac moram pluries licet interpellatus cõtempſit purgare, iuremeritò Bonioanni aſ-
2 ſociatio ad † poſſeſſionem domus ex cauſa caducitatis per ipſum met Antonium incurſę decreta fuit, quæ Annæ, ac alijs ad emphyteuſim ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet, iuxtà doctr. *Bald. in l. adoptiuum §. patronum ff. de in ius vocan. Alex. conſ. 119. in fin. & conſ. 120. numer. 3. lib. 5. Grat. conſ. 79. nu. 25. & 26. vol. 1. Clar. in §. emphyteuſis quæſt. 8. num. 14. Cordub. de cauſ. priuat. ob non ſolutos canon. ampliat. 7. num. 1. & 2. & ampliat. 8. num. 3. & 4. Maſtrill. deciſ. 154. n. 25. & 26. cum ſeqq. Rot. coram bon. mem. Coccino deciſ. 343. num. 1. verſ. neque facit.*
3 Et licet Domini † directi ad deuolutionem agentis dominium concludenti iuſtificatione debeat comprobari, itaut probatio ex Inſtrumento inueſtituræ elicita nequeat ſuffragari, vt notat *Speculat. in tit. de locat §. nunc aliqua num. 66. verſ. 72. Alex. conſ. 43. num. 8. lib. 4. Afflict. deciſ. 14. num. 8. Rot. deciſ. 164. nu. 2. par. 6.*
4 *recentior.* † Attamen dominium in caſu proprio ad deuolutionis etiam effectum DD. comprobatum cenſuerunt pluribus ex adminiculis elicitis, tum ex diſtractæ domus Inſtrumento à Succeſſoribus Emanuelis primi acquirentis in fauorem Petri Criſpi adſtipulato, cum onere annui Canonis ſcut. 60. Horatio Bonioanni Domino directo perſoluendi, tum ex ſubſequuta per eundem met Petrum ſolutione Laudemij, ac Bonioannis agnitione in Dominum directum, necnon ſolutione Canonum eidem promiſſa, tum denique ex Inſtrumento tranſactionis inter Auguſtinum Bonioannem, ac Antonium Petri filium ac Succeſſorem peractæ ex cauſa caducitatis ab eodem antecedenter incurſæ, necnon ab Auguſtino ſucceſſiuè exindè remiſſæ, quod Antonius decurſos Canones pro parte perſoluerat cum obligatione reſiduum, ac alios in futurum decurrendos Au-
5 guſtino exburſandi, † quæ ſanè confeſſiones, ac recognitiones vna cum inueſtituræ Inſtrumento in confitentium præiudicium, ac Annæ ab eis proprium ius metientis dominium concludunt, vt tradit *Rip. in l. ſi aliquam rem num. 39. ff. de acquir. poſſeſſ. Ruin. conſ. 32. nu. 6. & conſ. 50. num. 13. lib. 1. Rot. deciſ. 290. num. 1. & 2. cum ſeqq. par. 1. recent. coram Seraph. dec. 869. num. 3. coram Caualer. deciſ. 105. num. 3. & 4. & deciſ. 164. n. 5. cum ſeqq. par. 6. & deciſ. 36. n. 3. & 4. & deciſ. 117. num. 1. & deciſ. 156. num. 7. cum ſeqq. par. 7. recent.*
6 Nec acceptata à † Domino directo deuolutio mediante Procuratore ad hunc effectum ſpecialiter conſtituto, poterit cenſeri remiſſa ex citatione ſucceſſiuè pro ſolutione Canonum exequuta, ſiquidem citatio nullatenùs inſpici debet, dũ non conſtat, a quo reproducta fuerit, vt reſpondit *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 26. Martij 1648. in §. parum etiam coram bon. mem. Dnnozetto,* præ-
7 ſertim quia nec † productio à Procuratore generalitèr ad exigendum conſtituto per acta poſſet ſuffragari, ex quo pro declaranda caducitatis incurſione ſpeciale mãdatum in Procuratore requiritur, vt notat *Pariſ. conſ. 86 num. 17. vol. 4. Honded. conſ. 55. nu. 86. lib. 1. Card. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 23. nu. 9. Surd. dec. 181. num. 13. Afflict. deciſ. 129. num. 11. & 12. Modern. Fulginaten. de iur. emphit. tit. de varijs caducit. q. 14 numer. 26. Rot. deciſ. 896. in fin. par. 4. diuerſ. & not. add. ad Buratt. deciſ. 817. nu. 2. verſ. ſecundo limitatur.*
8 Neque vrget † obiecta Antonij paupertas, ex qua regulariter emphyteuta reddi ſolet immunis à caducitate ex cauſa non ſolutionis Canonum incurſa, vt addit *Card. Mant. de tac. lib. 22. tit. 27. num. 54. Rot. coram Ca-*
9 *ual. deciſ. 94. num. 5.* † dum ea de tempore caducitatis incurſa nullatenus iuſtificatur.

Hinc ſententia A.C. immiſſionem ſuper Domo Annę tanquam hæredi fideicommiſſariæ Petri decernens debet exindè corruere,
10 quod Fratres de Bonioannis † poſſeſſores domus, dum ipſorum dominium incontinenti comprobauerant, legitimi contradictoris partes aſſumpſerant ad impediendam immiſſionem *ex l. fin. C. de edict.* petitam, vt notat *Bart. ſuper eadẽ l. fin. n. 21. verſ. ſi verò alleg.* ibique *Dec. n. 43. Peregr. de fideicomm. art. 48. num. 47. Rot. coram Put. deciſ. 316. num. 3. lib. 1. & in Ariminen. bonorum coram Bubalo penes Marcheſan. de commiſſ. tom. 1. fol. mihi 1034. & coram bon. mem. Merlino deciſ. 684. nu. 9.* tum quia ex
11 caducitate per Antonium incurſa † ius fideicommiſſi ſuper domo inſtituti remanſit extinctum, itaut eadem domus liberè, & à quocumque onere immunis ad directum dominum cenſeatur deuoluta, *vt notat. Bald. in l. lex vectigali nu. 1. ff. de pignor. Corbul. de cauſ. priuat. ob non ſolut. Canon. ampliat. 34. num. 1. & 2. Guidopap. deciſ. 575. num. 1. & 2.*

Ex quibus DD. cenſuerunt bonum ius fratrũ de Boniannis reſultare, in quibus nulla neque poterunt attentata ponderari, licet in domus poſſeſſione perſeuerauerint poſt poſſeſſionem ab Anna in vim immiſſionis eidem decretæ apprehenſam, ex generali re-
12 gula, quod† ſententia nullitatis, ac iniuſtitiæ vitio affecta propriam poſſeſſionem à poſſeſſore abdicare non valet, *vt not. Ang. in l. clam. poſſidere §. qui ad nundinas numer. 2. in fin. ff. de acquir. poſſeſs. Rot. in Romana Manutentionis 18. Februarij 1656. in §. nec obſtat, coram R.P.D. meo Albergato.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Tiburtina Tutelæ.

Lunæ 10. Martij 1659.

A R G V M E N T V M.

De remotione Tutoris à tutela per Iudicem facta ad incluſionem eorum Tutorum, qui à Teſtatore nominati fuerunt, idque ob plures cauſas ſuſpicionis in propoſito caſu contra eundem concurrentes.

S V M M A R I V M.

1 *Tutores à Patre teſtatore in teſtamento nominati, in Iudicio alijs omnibus excluſis cõfirmari debent, etiamſi Teſtamentum remanſerit imperfectum.*

2 *Teſtatoris voluntas in conſtituendis Tutoribus, vel Curatoribus, à Iudice ad cuius officium iſta res pertinet, ſeruari debet.*

3 *Tutores datiui legitimum expellunt, etiamſi prius fuerit confirmatus.*

4 *Tutor teſtamentarius datiuo, ac legitimo præfertur.*

5 *Inimicitia, & indignatio inter Tutorem, & Patrem Teſtatorem, ſuſpicionem contra Tutorem inducunt.*

6 *Tutor litem habens cum pupillo ſuper maiori parte bonorum, vti ſuſpectus à tutela repelli poteſt. Limita tamen in Patre, Matre, & Auia, non autem in tranſuerſalibus ſub num. 6.*

7 *Tutoris confeſſio contra ſeipſum quamcumque aliã probationem ſuperat.*

8 *Tutela ei decerni non debet, qui extra ciuitatem vbi bona ſunt pupillorum pro proprijs negocijs aſſiduè degit.*

Tutor non poteſt deputari, qui eſt abſens num. 8.

9 *Tutelam ex nimia cupiditate affectans, ſuſpicionem de ſeipſo auget, adeoque tanquam ſuſpectus à tutela eſt remouendus.*

10 *Tutor ad Inuentarium tutelare, & alia ſolemnia adimplenda ex officio tenetur.*

11 *Tutor pecunias ex venditionibus retractas non inueſtiendo ad commodum pupillorum, eorundem bona alienare, & diſtrahere cenſetur.*

12 *Tutor dum litigatur, qualis ſit dandus pupillo, qualis prouiſio ſit ſumenda, ne ſit in præiudicium pupilli.*

D E C I S I O XXXIV.

OBTINVERAT Marcus Antonius à Vicario Tiburtino Tutelæ Vincentij, & Antonij de Petruccis adminiſtrationem ſibi decerni, quam illorum Pater in Teſtamento Caroli Paſticæ, & in eius defectum Epifanio Laurentio reliquerat: vnde suborta controuerſia inter eundem Tutorem, & Benedictam dd. pupillorum Amitam ſuper huiuſmodi tutelæ adminiſtratione, fuit introductum Iudicium coram A.C. qui ſententiã protulit ad fauorem ipſius Marci, à qua delata appellationis cauſa ad Rotam, ac mihi commiſſa dubitaui An ſit locus remotioni ipſius Marci à Tutela, & hodie dubio diſcuſ-
ſo affirmatiua fuit capta reſolutio.

1 Ratio autem principalis ea fuit, † quia dum Pater alios Tutores alijs filijs per teſtamentum reliquerat, *vt in Summario Benedicta nu. 1* non poterat deueniri ad ſelectionem alterius tutoris, in quo Teſtator non confidebat, ſed illi, qui in Teſtamento præſenti nominati fuerunt per Iudicium confirmari omninò debebant, quamuis teſtamentum imperfectum remanſerit, vt ad litteram probant *text. in l. 3. ff. de confirm. Tutor. & Curat.* ibi, qui à Patre Tutor ſcriptus eſt, aut non iuſto Teſtamento, aut non lege præcipiebatur confirmandus eſt ad tutelam gereñ perinde ac ſi ex Teſtamento Tutor eſſet &c. *& l. 2. C. eod. tit.* ibi, neque ex imperfecto Teſtamento Tuto-
2 rem rectè dari indubitati † Iuris eſt, ſed voluntas Patris in conſtitueñ. Tutoribus, vel Curatoribus in his caſibus à Iudice ad cuius officium hæc res pertinet, ſeruari debet, vt notat *Barboſ. num. 3. & Bald. num. 1. in fin. &*
3 *num. 3. & 4.* vbi ſubdit, quod † datiui expellunt legitimum etiam ſi ille prius eſſet confirmatus, *& num. 5.* ſubiungit, quod dum Pater dedit alium Tutorem in Teſtamento nõ videtur confidiſſe de legitimo, & idem comprobat *Alex. qui de communi opinione teſtatur conſ. 140. num. 4. lib. 1. Montan. de Tutel. cap. 13.*
4 *num. 5.* ac quod † Teſtamentarius Tutor præferatur Datiuo, ac legitimo, tradit etiam *Surd. conſ. 159. num. 1. Ciriac. controuerſ. forenſ. cap. 411. num. 14. tom. 3. Rota Maceraten. coram Tomas. deciſ. 213. num. 1. Balthaſſar Thomas de Tutor. & Curat. tit. 20. num. 34.*

Et eo facilius inclinarunt Domini in hanc ſententiam, quia plures cauſæ concurrunt in propoſito caſu pro remotione dicti Marci ab huiuſmodi Tutela tamquam ſuſpecti.

5 Prima nempè deſumitur † ex indignatione ac reperta inimicitia quibus ad inuicem ſe Pater pupillorum, & præfatus Marcus proſequebantur, vt patet ex atteſtatione relata *in dicto Summ. num. 4.* quæ vt ſufficienter inducant ſuſpicionem aduerſus Tutores, notat *tex. in l. 3. §. ſi Tutor ff. de ſuſpect. Tutor. & ibi notant ſcribentes.*

Secunda deducitur ex lite, quam idem Marcus habebat cum Teſtatore, & nunc etiã ſubſtinet contra dd. Pupillos Patris hæredes ſuper maiori parte iam in Rota commiſſa, ac diſcuſſa, vt conſtat ex deciſione ſuper illa emanata *in Romana fideicommiſſi de Arronijs 23. Iunij 1642. coram bon. me. Bichio,* quo-
6 tieſcumque enim Tutor † habet litem cum pupillo ſuper maiori parte bonorum, vti ſuſpectus à tutela repelli poteſt *iuxta text. in auth. vt ij qui obligat. ſe hab. perhib. re minor. & ibi Angel. num. 6. Auth. minoris debitor §. 1. C. qui dare Tutor. & Curat. vbi notat etiam Salicet. num. 7. ad finem & Barbos num. 16. Rota deciſ. 668. num. 1 par. 1. recent.* & hoc quamuis non habeat locum in Patre, Matre, vel Auia *ſecundum Bald. & alios in auth. Matri, & Auia C. quando mulier Tut. offic. fungi poſſ. Afflict. deciſ. 207. nu. 1.* procedit tamen in extraneis, & etiam in tranſ-

uer-

uerſalibus, vt hic, *Bart. vbi ſupra num.4. & Salicet. ibidem num.7. verſ. quarto 6. Guttier. de tutel. & Cur. par.1. cap. 20. num.11. verſ. & addit Greg. diſcept. for. cap.28 num.28.*

7 Tertia reſultat cauſa † ex eo quod Marcus prædictus aſſidue degit Romæ pro ſuis negocijs, vt ipſemet faſſus fuit coram eodem Vicario Tiburtino *num. 3.* quæ quidem confeſſio ad dictum effectum ſuperat quamcumq; aliam probationem *l. cum te la ſecunda C. de tranſact. cap. per tuas* idem probat *Rota in farfen. bonorum 16. Februarij 1647. §. nec eſt verum coram Reuerendiſſimo Tarraconen. in montis Politiani bonorum prima Iulij 1648. §. non obſtat coram me, & in Melenitana Mercium 29. Ianuarij 1649. §. ſignanter coram bon. mem. Arguelles*, Ideoque cum bona pupillorum pro maiori parte exi-
8 ſtant in † Ciuitate Tiburtina *Summario prædict. num.1.* nullo modo tutela, de qua agitur dicto Marco ſtante eius abſentia ab illa Ciuitate decerni poterat *l. impuberibus §. fin. ff. de ſuſpectis tutor. Diuus Marcus ff. de tutor. & Curat. dat. Rota dicta deciſ.668. ſub num.1. verſ. tum quia par.1. rec. & firmatum fuit in Nepeſina Tutela 2. Martij 1643. §. vltimo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

9 Et huiuſmodi ſuſpicio augetur in dicto † Tutore, tàm ex nimia cupiditate, quam ille prætetulit in affectando hanc tutelam *iuxta notat. per Com. conſ. 288. num.8. lib.3. Gabr. conſ.27 num.14. lib.1. Rub. in annotat. ad deciſ.9. num.76. par.3. rec. cum alijs relatis in dicta Nepeſina Tutela §. vltimo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, vbi quod ex hac ſola ratione Tutor vti ſuſpectus remoueri debet; tunc etiam quia non
10 conficit Inuentarium tutelare, † nec alia ſolemnia adimpleuit ad quę ratione ſui muneris tenebatur, *Maluas conſ. 113. num. 16. cum ſeqq. Afflict. deciſ. 207. num.3. Rota deciſ.275. nu. 2. in fine par.4. recent. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobono deciſ. 144. num.6. & 7.* Præſertim accedente etiam diſtractione, & alienatione pluriũ bonorum ſpectantiũ ad dictos pupillos facta per ipſum Tutorem eodem *Summ.*
11 *num.6.* abſque eo quod † pecuniæ retractæ ex talibus venditionibus inueſtitæ reperiantur ad Commodum pupillorum *l.3. §. qui pecuniam ff. de ſuſpect. Tutor. gloſ. in l. Tutoris 24. verb. tenebant C. de administr. Tutor. Maluaſ. dicto conſ.113. num.21. Guttier. vbi ſupra par.2. cap.18. num.24.*

Et ita Marcũ remouendũ eſſe à Tutela de qua agitur, & interim vt pupillorũ indemnitati conſultum remaneat donec vel confirmentur Tutores dati in Teſtamento imperfecto eorum Patris, vel alteri legit imò tutori
12 valide Tutela decernatur † deputandum eſſe per modum prouiſionis aliquem adminiſtratorem ſine tamen præiudicio Iurium ambarum partiũ, *iux. text. in l. cum quem 7. cap. de ſuſpect. Tutor. Rota coram Eminentiſſimo Domino Ottobono dicta deciſ. 144. num. 12.* reſolutum fuit vnica tantum parte informante, altera tamen pluries citata, ac expectata &c.

Confirmata fuit præſens ſub die 27. Iunij præſentis anni 1659. coram eodem R.P.D. Meltio Epiſcopo, erit infra in hac eadem part.13. ſuo loco.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Toletana Archipresbyteratus.

Luna 10. *Martij* 1659.

ARGVMENTVM.

Gratia iuſtificata omnia, quæ ſequuntur ex illa, ſunt valida. Supplicatio quando non ſit ſubreptitia ex falſa narratiua. Clauſula *cum reſeruatione Beneplaciti Sedis Apoſtolicæ*, præſeruat à Simonia. Solutiones anticipatæ, quando non indicant ſimoniam.

SVMMARIVM.

1 *Gratiæ iuſtificatio reddit effectum validum.*
2 *Prorogatio temporis ſine narratiua obtenta, quando ſit ſubreptitia.*
3 *Supplicatio non cenſetur ſubreptitia, quando non importat præiudicium tertio.*
4 *Reſignatione admiſſa ſi reſignans ſuperuiuat per viginti dies beneficium non dicitur vacare per obitum.*
5 *Prorogatio obtenta etiam in vltimo momento temporis eſt legitima.*
6 *Prorogatio obtenta etiam non facta mentione conditionis, quando valeat.*
7 *Clauſula hæc*, cum reſeruatione Beneplaciti Apoſtolici, *præſeruat à Simonia.*
8 *Depoſitæ pecuniæ dominium apud deponentem de Iure remanet.*
9 *Partitæ Depoſitarij ad terminos Inſtrumenti referuntur.*
10 *Depoſitum ad ſecuritatem Deponentis fieri ſolet.*
11 *Dominium depoſiti non transfertur in reſignantem, niſi poſt ſuperuenientiam conditionis clauſulæ.*
12 *Depoſitio pecuniæ pro ſecuritate reſignantis non eſt prohibita.*
13 *Solutiones anticipatæ nullam inducunt Simoniæ labem, quando dominium ipſarum penes deponentem remanet.*

DECISIO XXXV.

PONDERATIS duobus contrarijs deciſionibus * cenſuerunt Domini ſtandum eſſe in ſecundo loco deciſis, quia bonum Ius Franciſci reſultare viſũ eſt ex eo, quod
1 iuſtificata remaneãt † omnia in eius ſupplicatione Pontifici expreſſa, Clericatus, ſcilicet, & propria idoneitas, quod Reſignans poſſet aliundè viuere, & valor per non exceſſum; in præterito eius *Summ. num.11. & ſeqq.* vt alijs relatis, reſponſum fuit in *Beneuentana Canonicatus 4. Maij 1654. coram Reuerendiſſimo D. Zarate §. de iuſtificatione cum plurib. ſeqq. & in Placentina Parochialis 15. Februarij 1658. coram Reuerendiſſ. meo Decano §. Narratiua enim, & ſeqq.*
2 Non obſtat, † quod prorogatio temporis ad publicandum ſubreptitia fuerit, tanquam

 ob-

obtenta ſine narratiua mortis Reſignantis, &
quando ſupererant ſoli dies 21. primi termi-
ni, proindeque cum tàm breui tempore pu-
blicatio in partibus fieri non poſſet, hoc Pō-
tifici narrari debuiſſet, *iuxta conſ. Pariſ. 49. nu-
mer. 33. lib. 4.*

Nam reſpectu obitus Reſignantis, cum
3 nullum adeſſet tertii † præiudicium, non
erat neceſſaria talis narratiua, *vt in vltima de-
ciſione §. non obſtante*. Ea ratione quia cum
4 iam fuiſſet admiſſa † reſignatio, & reſignans
per viginti dies ſuperuixiſſet, Beneficium per
mortem ipſius amplius vacare non poterat.
Rota apud Garz. de Benef. par. 2. cap. 1. num. 130. &
pluribus relatis *in Viterbien. Beneficiorum 23.
Iunij 1653. coram R.P.D. meo Celſo, §. quod adeo.*
Quo vero ad tempus, vltrà quod Sanctiſſi-
mo expoſitum fuit, quod Reſignatarius nō
publicauerat, nec ſperabat in primo termi-
5 no publicare poſſe, quod ſufficit: Adhuc †
prorogatio legitime obtineri potuit etiam
in vltimo momento temporis, vt tradit *Bald.
in cap. de cauſis 4. num. 12. de offic. deleg.* Et ob-
6 tenta ſuffragatur etiam † non facta mentione
quod eſſet impoſſibile in primo termino pu-
blicare, vt reiecto *Pariſ. vbi ſupra*, eiuſque
fundamentis ſublatis in puncto teſtatur *Man-
doſ. ad regul. de annal. quæſt. 77. num. 2. & 3. Rot.
deciſ. 999. num. 4. coram Penia, ſecundum impreſſ.
Lugdun.* & in fortioribus terminis in *Romana,
ſeù Ianuen. locorum montium 17. Maij 1658. co-
ram R.P.D. meo Priolo, §. minùs refert quod pro-
rogationes.*

Obiecta iterū Simoniæ labes viſa eſt Do-
minis nullo modo probari, prorſuſque cor-
7 ruere ex reſeruatione † beneplaciti cum clau-
ſula, *& non alias, aliter &c.* & tamen certum
eſt, quod in ſubiecta materia, etiamſi ciui-
liter agatur Simonia debet plenè, & conclu-
denter iuſtificari, *Natt. conſ. 299. num. 13. in fine,
poſt alios Rot. in Placentina Parochialis 2. Decem-
bris proximè præteriti coram Reuerendiſſimo Domi-
no meo Decano, §. non obſtat exceptio Simoniæ.*

Neque etiam ſubſiſtit, quod in effectua-
tionem depoſiti antè obtentum beneplacitū
translatum fuerit in Reſignantem Dominiū
pecuniarum Depoſitario ſolutarum, vt ex
partita libri mercatoris, vbi quod pecunia
depoſita ſpectabat ad Reſignantem: Nam de
8 Iure pecuniæ † depoſitæ dominium remanet
apud deponentem *l. depoſui 39. ff. de precal.* Par-
9 titæ autem libri † Depoſitarij ſe referunt ad
Inſtrumentum, ad cuius terminos intelli-
gendæ ſunt virtute relationis, & reſtringen-
dæ. *Dec. conſ. 63. num. 6. Rot. deciſ. 429. n. 1. par. 2.
rec. cum concord. in Romana Caſalis Veteris 11.
Decembris proximi præteriti coram me, §. Quinti-
mo.* Et proinde cum in Inſtrumento ſæpiùs
10 expreſſum fuerit depoſitum † fieri ad maio-
rem ſecuritatem Reſignantis pro terminis
pēſionis inpoſterum conſequendæ, & idem-
met Depoſitarius declarauerit expreſsè ſe ſo-
luturum pecuniam ad formam litterarum
Apoſtolicarum *Summ. Franciſci num. 3.* hinc
11 fit, vt dominium † translatum non fuerit in
Reſignantem, niſi poſt ſuperuenientiam be-
12 neplaciti Apoſtolici. Nec eſt prohibitum †
deponere pecuniam ad fauorem Reſignan-
tis pro eius ſecuritate de tempore beneplaci-
ti, vt declarat *Garz. de benef. lib. 1. cap. 5. num. 38
verſ. poteſt tamen &c. & alii relati in præterita de-
ciſione ſub §. nec releuat.*

Hinc non applicatur *conſ. Cioſ. 147.* quia
in caſu illo ſuper quo ipſe conſuluit domi-
nium pecuniarum iam translatum erat in
Penſionarium, & ſolutiones ante in præte-
13 ritum fuerant iam dudum † factæ, & antici-
patæ, vt declarat ſeipſum ſub *num. 11. verſ. at
qui in propoſita*: quod non euenit in caſu no-
ſtro, quia depoſiti dominium remanſit pe-
nes deponentem, & Reſignans de pecunijs
diſponere non poterat, niſi poſt beneplacitū
Pontificis, *vt ſupra.*

Et cum aliæ obiectiones ſublatæ fuerint in
vltima deciſione, cuius reſponſiones, & fū-
damenta placuerunt Dominis, pro confirma-
tione ſecundæ deciſionis reſponſum fuit,
Vtraque &c.

☞ *Prima eſt ſub die Veneris 13. Iunii 1657. Alte-
ra ſub die Lunæ 3. Iunii 1658. coram eodem Re-
uerendiſs. P.D. Albergato Sacræ Rotæ Decano, ſunt
in præcedenti par. 12. recen. Deciſiones 256. & 357*

R. P. D. TAIA.

Romana Manutentionis.

Lunæ 10. *Martij* 1659.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio facta pro maiori ſumma debiti eſt
inualida in totum. Decretum Iudicis, ex
ipſis actis, & non ex alijs eſt iuſtificandum:
ſententia eſt inualida, dum ex falſa cauſa eſt
lata. Adiudicatio non præcedente æſtima-
tione an ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Adiudicatio fundi plus debito facta etiam pro rata
veri debiti non ſuſtinetur.*
2 *Decretum Iudicis aut in totum eſt validum aut in
totum nullum.*
3 *Decretum ex iiſdem actis non autem ex denuo pro-
ductis iuſtificari debet.*
4 *Sententia poſt executionem ex prioribus actis iuſti-
ficatur, etiam quando de illius executione, ſeu
confirmatione agitur.*
5 *Cauſa falſa in decreto adiudicationis expreſſa exa-
minatur.*
6 *Diſpoſitio qualibet ſurgens ab alio, vt ab illius
cauſa exiſtentiam regulariter præſumit.*
7 *Sententia non valet ſi cauſa eſt falſa.*
8 *Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent.*
9 *Adiudicationis remedium eſt ſubſidiarium in Iure,
ſi pignora emptorem non inueniant.*
10 *Adiudicationes non præcedente ſubhaſtatione nul-
lius ſunt roboris.*
11 *Obligatus ex oblatione, & ex contractu non poteſt
ſe pœnitere, ſed cogi poteſt & debet.*
12 *Oblator poſt oblationem pœnitendo debitori nocere
non poteſt.*

13 *De-*

13 *Defectus æſtimationis ante adiudicationem requiſitus Iudici extraiudicialiter ſe informaturo competit, & exinde præſumitur.*
14 *Iudice pignus inſolutum dante pro rata debiti æſtimatio præcedere debet, ſecus ſi pro toto debito aut per modum oblationis.*
15 *Ratio partis & totius non eſt eadem, nec tantum valet pars ſeparata quantum vnita.*

DECISIO XXXVI.

PROPOSITO alias dubio 19. Iunij 1658 An & de cuius bono Iure conſtaret etiã ad effectum manutentionis DD. reſponderunt conſtare de bono Iure Ludouici Sulpitiani ſeparantis, & hodie repropoſito, An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, perſiſtendum reſponderunt.

Conſiderarunt enim Creditum Cleriæ, & pridem Catherinæ, ſecundum prætenſionem ſuam, & quatenus non obſtarent oppoſita per partem, *vt in deciſ. 19. Iunij* 1658. non trãſcendere ſummam ſcut. 1200. pro prætenſa ſua dote, augumento, & lucro dotali pro quo egit, & mandatum executiuum obtinuit illudque executioni demandauit, vt expoſui *in deciſione* 19. *Iunij* 1658. Cum autem proceſſum fuerit nulla habita ratione mobilium Debitoris occupatorum contra *l.9.C.de diſtract. pignor.* & quod plus eſt aduerſus fideiuſſorem contra *l.2.C. de fideiuſſ.* petentem, & inſtantem reſtitui, vel compenſari, quin etiã contra formam ſententiæ prius latæ in Saluiano ibi, *facta tamen prius obligatione de excomputando ex dicta rata ſcut.* 1200. *quicquid fuerit liquidatũ ad manus dictæ Catherinæ de bonis Franciſci perueniſſe &c.* ſatis clare patet circa talem
1 obligationem † & multo magis citra aliquã excomputationem ante ſubſequentem adiudicationem actum fuiſſe illegitime, & ſatis exceſſum, adeoque adiudicationem fundi quodammodo plus debito factam non ſubſtineri quoque pro rata veri debiti, *ad notat. in §. cenſum l. ſi ſortem 26.ff. de cond. indebit. l. cum amplius 85. ff. de regul. Iur.* cumulatiſsimè *Coſt. de ration. ratæ, qui 26. ab initio Gratian. diſcept. 546. num. 5. Rot. dec. 33. num. 5. verſ. Ad tertium & ſeqq. par. 2. diuerſ.* & paſſim ex allegatis apud *Rot. coram Pen. dec. 1371. num. 3. Lugdunen.* & de huiuſmodi decretis *Capit. dec. 51. num. 20. Afflict. dec. 218. ſub num. 1. & 4.* & ibi *Vrſill. ſub num. 1. Rot. dec. 338. ſub nu. 16. verſ. 2. fuit & ſeqq.*
2 Nam † Decretum Iudicis eſt indiuiduum, vt notat *Bald. ad §. quoniam l. certi ff. ſi cert. petatur num. 3. verſ. ſecundus ſi Iudex* ex ibi allegatis.

Neque iuuare viſa eſt negatio Catherinæ talium mobilium penes ſe, cum præceſſerit eius confeſſio in poſitionibus, *vt in Summario præterito Ludouici num. 6. ad cap. 1. & 2. de confeſſ. in 6. cum ibi notatis*; nec etiam prætenſio maioris crediti ex alijs capitibus, & reſpectiue ex reſiduo crediti *a* 1187. pro qua ſumma fuit adiudicata Domus *ad* 1250. pro qua fuit petitum, & obtentum mandatum, *vt in dicto Summ. num.* 14. & multo magis alia
credita, quæ proponuntur; quia ſi quæ ſunt
3 non proſunt, & decretũ debet ex eiſdem actis non autem ex denuo productis iuſtificari *Rota coram Duran decif. 81. num. 1.* prout etiam
4 † ſententia poſt executionẽ *Rot. coram Caual. deciſ. 632. num. 4. verſ. vnde licet, & ſeqq.* quin etiam cum agitur de illius executione, ſeù confirmatione *Rot. coram Buratt. deciſ. 584. n. 6.* & notant *Adden. ad deciſ. 251. in fine coram eodem Buratt.*
5 Secundo loco etiam † animaduerterunt DD falſam cauſam fuiſſe expreſſam in decreto adiudicationis, nempè *ſtante quod per ſpatium trium annorum non reperiantur oblationes congruæ domui executatæ &c.* quod falſum omnino fuit, quia Decretum emanauit 15. *Iulij* 1653. *in dicto Summ. nu. 11.* & tamen 22. *Iunij* 1651. erat oblatio 2810. *in eodem Sum. nu. 7.* vt alias prætereamus oblationes, & regulariter quælibet
6 diſpoſitio ſurgens † ab alio, vt à cauſa illius exiſtentiam præſumit &c. apud *Anchar. conſ. 208. ſub num. 8.* vbi de ſententia cum expreſſione falſæ cauſæ *Rot. coram Ludouiſ. dec. 2. n. 4. & coram Buratt. dec. 855. num. 1.* & ibi Adden. vnde dicunt DD. Iudicem factum eſſe, qui
7 cauſam exprimit, † quia ſententia non valet ſi cauſa eſt falſa *Anchar. d. conſ. 208. num. 8.* adeo
8 expreſſa nocent, † non expreſſa non nocent *l. expreſſa 156. de regul. Iur.* maximè quod agitur de decreto adiudicationis, in quo cauſa hæc expreſſa eſt in forma cauſæ *ſtante quod per ſpatium trium annorum &c.* & neceſſarium cer-
9 te fuit, † quoniam adiudicatio remedium eſt ſubſidiarium in Iure, ſi pignora emptorem non inueniant *l. à Diuo Pio 15. §. ſi pignora ff. ſi de re iudicat. l. vltim. C. ſi in cauſ. iudicat. l. vltim. C. de Iur. dot. impetr. & aſſumpſit Rot. coram Scotto in Romana Officij 23. Ianuarij* 1608. *& 1. circa, apud Marcheſan. de commiſſion. nullit. Sanaur. part. 3. §. 1. dec. 6.* & ſpecialiter huiuſmodi da-
10 tiones inſolutum † & adiudicationes non præcedente ſubhaſtatione nullius eſſe roboris *ad notat. in l. 1. C. de execut. rei iudicat.* tenuit *Rot. coram Put. deciſ. 246. ab initio, & deciſ. 275. num. 2. lib. 2. in nouis.*

Nec quidquam mouit repugnantia obla-
11 toris, † potuit enim, ac debuit cogi obligatus ex oblatione, & ex contractu ſine pænitentia *Bart. ad l. licitatio ff. de publ. vectig. nu. 4.* & repetit *ad l. ſi tempora C. de fid. Inſtrum. & Iur. haſtæ fiſc. lib. 10. num. 3. Rot. deciſ. 113. num. 13. par. 7.*

Pariter nec mouit circumductio actorum per mandatum ex integro procedendi, quia non ſubſiſtere in facto oſtenſum fuit, dum ſignatura reſcripſit A. C. *Iterum audiatur* non autem ex integro procedat, ex quo reſcripto non fuerunt circumductæ oblationes, & obligationes in præiudicium debitoris cui
12 † oblator poſt oblationẽ pœnitendo nocere non poteſt ex ſupradictis, & explicat *Rot. deciſ. 174. num. 13. poſt Poſth. in addit. de ſubhaſt.* nec etiam circumducta fuit falſitas cauſſæ ſtante quod &c.

Et ex his dixerunt nihil opus eſſe aggredi
13 alia, † & præcipue defectum extimationis re-

requiſitæ ante adiudicationem, in quo inhærebat illi declarationi, vt ſolum Iudex debeat ſe extraiudicialiter informare, & id præſumi, in quo ab antiquiore *coram Put. dec. 246. nu. 1. verſ. non obſtabant*, receſſit *Rota recenti dec. 263. num. 3. par. 3. recent.* cuius meminit *Rota coram Buratt. deciſ. 96. num. 9.* quamquam ſecundum *magiſtralem deciſionem 358. Afflict. & conſ. Surd. 256. relat. à Rot. coram Buratt. d. deciſ. 96.* quan-
14 do Iudex pignus † dat inſolutum pro rata debiti, tunc debet procedere extimatio, ſecus ſi pro toto debito, aut per modum oblationis, vt voluit *Rot. coram Pen. dec. 1371. nummer. 8. verſ. ſecundo fuit reſponſum, Lugdunen. impreſſ.*

Nec demum conducere viſa fuit æſtimatio propoſita *in Summario præſenti Eccleſiæ n. 9.* quia hæc fuit facta in alio Iudicio, & alius rei nempe domus, adiudicatio autem facta eſt partis domus, cum alijs ſpeciebus, in qui-
15 bus non eſt † eadem ratio totius, & partis *d. §. ſi cenſum*, & ibi *Bartol. numer. 5.* vbi nec valet tantum pars ſeparata, quantum ſi vnita eſt.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Ariminen̄. Parochialis.

Lunæ 10. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Ventilatur Literas Apoſtolicas ob non iuſtificatam incompatibilitatem Parochialis Eccleſiæ, de qua agitur, non eſſe exequendas.

SVMMARIVM.

1 *Literæ Apoſtolicæ quando non ſunt iuſtificatæ executioni mandari non debent.*

2 *Eccleſia antiquitus Monaſterialis, vt pro Parochiali habeatur plenè & concludenter eſt probanda, cum de materia odioſa, & gratia certo modo obtenta agatur.*

3 *Ius Parochiale in reciproca neceſſitate recipiendi, & ſubminiſtrandi reſpectiuè Sacramenta præcipuè conſiſtit.*

4 *Poſſeſſio Eccleſiæ per triginta annos ad effectum cognoſcendi qualitatem Beneficij ſufficit.*

5 *Parochus ad exercendam per ſe ipſum curam animarum, necnon ad reſidentiam perſonalem ex diſpoſitione Concil. Trid. tenetur.*

6 *Commendatario exercente curam animarum per Vicarium, diſpoſitio S. Concil. Trid. quoad candem Eccleſiam non intrat.*

7 *Exercitio Curæ animarum cum neceſſitate reſidendi ceſſante, Commendatarius cum poſſeſſione vnius aliam Parochialem conſequi, & retinere poteſt.*

8 *Incompatibilitas non adeſt, quando cura animarum cum neceſſitate reſidentiæ ceſſat.*

9 *Cura actualis animarum ex Parochialitate perneceſſe non infertur, ſed ſufficit habitualis penes Titularem exiſtens, quæ per Miniſterium Vicarij actu exercetur.*

10 *Narratiua non obtentæ ſufficientis diſpenſationis ex fide Officialium, & ſola inſpectione librorum Datariæ non iuſtificatur.*

11 *Poſſibilitas diſpenſationem ab alijs obtinendi, vt probatio non ſit concludens operatur.*

DECISIO XXXVII.

1 Reſponſum fuit contra Vgolinum † literas Apoſtolicas ab ipſo obtentas pro Parochiali Eccleſia B. Mariæ Coriani non eſſe exequendas, quia non ſunt iuſtificatæ, *Rota in Gerunden. Canonicatus 20. Februar. 1647. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. quia licet, & in Meliten. Parochialis 28. Iunij 1649. coram bo. me. Bichio §. final.* & iuſtificatio deficit in illa parte, in qua narrata fuit incompatibilitas, & expoſitum Pontifici, *quod Cionninus poſſidet Parochialem controuerſam vna cum alia Parochiali Eccleſia nulla ad id ſaltim ſufficienti diſpenſatione*
2 *ſuffultus.* Quod enim † Eccleſia S. Leonardi, ſeu S. Mariæ Abbatia nuncupat. Montis Tiſſorum ſit Parochialis, non probatur plenè, & concludenter, vt eſt neceſſarium, cum agatur de materia odioſa, & gratia certo modo obtenta; *Rot. coram S. mem. Greg. dec. 353. nu. 8. & 9. Buratt. dec. 175. num. 5. & ſeqq. Parmen. Parochialis 2. Decembris 1650. coram Reuerendiſſ. Tarracon. ſub §. nec Pariter, & in Ripana Beneficij 9. Iunij 1655. coram Reu. P. D. meo Beuilaqua §. non inde in fine.*

Non ſolum autem non probatur Parochialitas prædictæ Eccleſiæ cum omnibus
3 qualitatibus ad eam † conſtituen̄. neceſſarijs, & ſignanter cum reciproca neceſſitate recipiendi, ac ſubminiſtrandi reſpectiuè Sacramenta, in qua præcipuè ius Parochiale conſiſtit, *Gonzal. ad regul. 8. gloſſ. 6. num. 36. Rota deciſ. 247. ſub num. 3. par. 2. recent.* cum alijs allegatis *in Gerunden. Prioratus 14. Iunij 1645. coram bon. mem. Bichio, §. alia inquam*, ſed imò cõſtat huiuſmodi Eccleſiam antiquitus fuiſſe monaſterialem, & ſolitam commendari
4 *Summ. Cionnini num. 1.* & vt ſibi† commendatam poſſedit idem Cionninus per triginta annos, & vltra, quam diuturnam poſſeſſionem ad effectum cognoſcendi qualitatem beneficij ponderauit *Dec. conſ. 134. ſub num. 1. poſt med. verſ. vt not. Abb. Rota in Neapolitana Ciminiarcatus 26. Iunii 1647. coram bo. mem. Bichio §. quarto dirimit, & Materanen. Archipresbyteratus 31. Ianuarij 1648. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Corrado ſub §. accedit demum.*

5 Quodque magis vrget, non tenetur † Cõmendatarius ad exercendam immediatè per ſe ipſum curam animarum, nec ad reſidentiam perſonalem, vt in puncto declarauit *Sac. Congregatio Concil. in Nucerina Prioratus*, & in alijs relatis *in eodem Summ. Cionnini num. 7.* & tradit *Barboſ. in annot. ad Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 6.*
6 *cap. 2. num. 5.* & cum ſatis ſit quod † curam animarum exerceat per Vicariũ, prout antea cõſueuerat, dum Eccleſia erat apud Abbates Sancti Benedicti, quoad eamdem Eccleſiam non intrat diſpoſitio S. Concil. Tridentini

dentini,vt aduertit in puncto Monaſterii,cui imminet cura animarum dati in Commendam *Gonzal. ad regul. 8. gloſſ. 5. §. 8. num. 65. Garz. Zerol.* & alij relati per *Barboſ. de Offic. & poteſt. Paroch. par. 3. cap. 29. num. 11.* Proindeque
7 ceſſante neceſſitate reſidendi, & † per ſe ipſum exercendi Curam animarum, rectè potuit Cionninus cum poſſeſſione dictæ Eccleſiæ aliam Parochialem conſequi, & retinere, *cap. ſuper eo 6. vbi gloſſ. in verbo annexa de præbend. in 6. Io: Gutierez alleg. 8. num. 1. & ſeqq.*
8 quia tunc † nulla adeſt incompatibilitas, *Lotter. de re benef lib. 1. q. 30. nu. 154. Rot. dec. 179. num 2. & 3. par. 2. rec. & in dicta Gerunden. Prioratus 14. Iunij 1645. coram b. me. Bichio § hæc autem qualitas, & per tot.*

His non obſtat quod impetrata fuerit pluries hæc Eccleſia tanquam Parochialis à Sede Apoſtolica *Sum. Vgolini nu. 8. & ſeqq.* nam ex Parochialitate non infertur perneceſſe ad
9 actualem † curam animarum, ſed in præſenti facti ſpecie intelligi debet de cura habituali exiſtente penes titularem, quæ per miniſterium Vicarij actu exercetur, vt in terminis declarat *Rota d. deciſ. 179. & dec. 489. vtrobique num. 3. par. 2. recent. & in d. Parmen. Parochialis 2. Decemb. 1650. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. nec pariter obſtat.*
10 Præterea ſecunda pars † dictæ narratiuæ, quod nempe Cionninus nullam ſufficiētem obtinuerit diſpenſationem non probatur; potuit enim impetrari per Secretariam Breuiū, & alijs modis, atque ideò hæc narratiua non iuſtificatur ex fide Officialium, nec ex ſola inſpectione librorum Datariæ, *Rot. coram s. m. Greg. deciſ. 353. num. 1. & ſeqq. Buratt. dec. 10. n. 6. & in recen. dec. 29. num. 67. & ſeqq. par. 7. cum concordant. per Pacian. de probat. lib. 1. cap. 44. nu. 14.*
11 *& ſeqq.* quæ ſola poſſibilitas † obtinendi ab alijs diſpenſationē operatur, vt probatio non ſit concludens *Pariſ. conſ. 138. in princ. lib. 4. Rota dec. 413. num. 3. par. 5. rec. Aſten. Coadiutoriæ 21. Iunij 1652. coram R. P. D. meo Celſo § finali, & in Bononien. Iurispatronatus 13. Maij 1658. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano § vltimo.*

Ex prædictis itaque tantum reſponſum fuit literas Apoſtolicas non eſſe exequendas vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 14. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

De Mandato Iudicis contra Adminiſtratores ob non adimpletam obligationem relaxato: de cuius executione dum dubitatur, pro noua relaxatione ex noua iurium productione per Iudicem admiſſa reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Decretum relaxationis ex noua Iurium productione per Iudicem admiſſa remanet abrogatum, licet admiſſio abſque vllo decreti præiudicio procedat.*

2 *Cauſa ſub clauſula* Si quid exequendum *commiſſa, dum eadem viam executiuam conſtito de bono iure agentis præſeruat, noua mandati relaxatio decerni poteſt.*

3 *Ius bonum ex promiſſione Cameræ li obligatione vallata deſumitur.*

4 *Adminiſtrator rationem bonorum iuxta formam propriæ obligationis non reddens ex defectu non ſecuti implementi repellitur.*

5 *Ratio ſemel reddita denuò iterari non debet.*

6 *Adminiſtratori bonorum nihil præiudicat, dum ex abſolutoria ſententia in eiuſdem fauorem edita omnia ritè, & rectè geſta præſumuntur.*

7 *Socio aduerſus debitorem nomine Societatis agente, alter exceptione compenſationis cum debito ab eodem proprio nomine contracto repelli non valet.*

8 *Socius duplicem perſonam repræſentat, propriam ſcilicet, & ſocietatis.*

9 *Fructus in ſcutis quatuor pro centenario taxati debiti noſcuntur, licet pro debito quantitatis in pactum à contrahentibus citra vſurariam prauitatem deduci nequeant.*

10 *Adminiſtrator ob non ſequutum ex ipſius culpa inueſtimentum debitor ſpeciei pro qua fructuum taxatio valida reputatur, euadit.*

11 *Adminiſtratori onus inueſtiendi à teſtatore fuiſſe iniunctum quomodo probatur.*

12 *Verbum,* poſſit, *tanquam onus Adminiſtratori iniunctum, arbitrium præſeferre videtur.*

13 *Nouatio nullatenus cenſetur inducta, dum à contrahentibus non legitur in Inſtrumento expreſſa.*

DECISIO XXXVIII.

BO. mem. Antonius Hortenſius in vltimo ſub quo deceſſit teſtamento Adminiſtratorē bonorum Vrbis donec Antonius hæres 25. ſuæ ætatis annum expleret bo. me. Diomedem Vareſium conſtituit, qui ſucceſſiue Vareſius ſub anno 1631. pro ratione adminiſtrationis reddenda à Marco Antonio Brebbia fideicommiſſario hærede conuentus ſe in Inſtrumento tranſactionis debitorem hæreditatis declarauit in ſumma ſcutorum 5700. in quorum computum ſcuta 1000. & bis centum eidem Brebbiæ in numerata pecunia perſoluit, ad reſiduum verò in Banco Sancti Ambroſij infra certum tempus deponēdum ſe aſtrinxit, ſcuta videlicet ſexcenta in menſe Decembris eiuſdem anni 1631. ad hoc vt annuus cenſus ſcut. 400. cum altero debito ſcutorum 200. quibus Antonij hæreditas premebatur, deberet extingui; ſcuta verò 1200. in termino biennij ad effectum, vt hæreditatis Creditoribus pariter perſoluerentur, reliquam denique ſummam ſcutorum 2700. infra ſexennium deponere ſe obligauit, vt ea ad commodum fideicommiſſi deberent inueſtiri, hac tamen lege adiecta, quod ceſſante Vareſio depoſita explere idem poſſet pro fructibus ad rationem ſcutorum annuorum quatuor pro ſingulis centenarijs conueniri. Verum quia Vareſius propriam obligationem adimplere neglexit, Auditor proinde Cameræ pro ſumma ſcutorum 2250. necnon pro inter-

Interuſurijs tunc vſque decurſis contra ipſũ
mandatum relaxauit; Delata verò mihi cau-
ſa, dubium ſuper executione mandati hodie
propoſui, & Domini eo poſthabito pro no-
ua relaxatione reſponderunt.

1 Ratio reſolutionis potiſſima fuit, quod † de-
cretum relaxationis ex noua iurium produ-
ctione per Iudicem admiſſa, abrogatum, &
circumductum remanſit, licet admiſſio abſq;
vllo decreti præiudicio proceſſerit, vt reſpō-
dit *Rota in Peruſina manutentionis* 12. *Iunij* 1645.
in §. *nec prætendi coram Reuerendiſſ. D. meo Deca-
no*, & in terminis admiſſionis iurium ſine
præiudicio termini habiti pro ſeruato notat
Gratian. diſcept. for. cap. 438. *num.* 5. *Rota in Roma-
na pecuniaria* 5. *Decembris* 1610. *coram Corduba*
penes *Marcheſ. de commiſſ. fol. mihi* 1222. *num.* 4.
Add. ad Greg. deciſ. 140. *num.* 17.

Quapropter dum cauſa in hoc Sacro Au-
2 ditorio ſub † clauſula *Si quid exequendum* com-
miſſa fuit, viam executiuam, quoties de a-
gentis bono iure, vt in propoſito caſu con-
ſtiterit, præſeruante, poterit noua mandati
relaxatio decerni, vt dixit *Rota in Romana pe-
cuniaria* 27. *Maij* 1650. *in* §. *Verum*, & *in* §. *vlti-
mo coram Reu. P. D. meo Celſo*, & *in Aſculana re-
nunciationis* 22. *Maij* 1651. *in* 1. §. *coram Reueren-
diſſ. D. meo Decano*, & *in Firmana pecuniaria* 1.
Iunij 1654. *in princ.* & *in Terracin. pecuniaria* 25.
Iunij 1655. *in* §. *neque viſa fuit coram me*

3 Bonum † autem Ius Brebbiæ deſumitur
ex promiſſione Vareſij Camerali obligatio-
ne vallata, deponendi infra tempus conuen-
tum quantitatem ab ipſo debitam, cuius vir-
tute ſtatim ac ceſſit dies ſolutionis con-
demnati adinſtar debitor eſſe cenſetur, iuxta
doctrinam *Caſtrenſ. in conſ.* 318. *col.* 2. *poſt princ.
verſ. in executiuis verò lib.* 1. quam ſequitur *Ro-
ta deciſ.* 415. *num.* 8. *par.* 1. *rec. coram bo. memor.
Vrgellen. deciſ.* 75. *nu.* 4. & penes *Zacch. de oblig.
Camer. deciſ.* 1. *num.* 16.

4 Nec releuat quod † Brebbia de bonis Me-
diolani cōſiſtentibus, & per ipſum curſu an-
norum ſexdecim, & vltra adminiſtratis, Va-
reſio poſt plures ſubſtitutiones ad idem fi-
deicommiſſum vocato rationem non red-
diderit, iuxta formam propriæ obligationis
in tranſactionis Inſtrumento pariter conten-
tæ, perindè ac ſi ex defectu nondum ſecuti
implementi valeat agens ipſe repelli *ad tex. in
l. Iulianus* §. *offerri ff. de act. empt. Aym. conſ.* 151.
num. 10. *Rota deciſ.* 21. *num.* 3. & *deciſ.* 162. *num.* 3.
par. 1. *recent.* Dum enim Brebbia ab Aloyſio
Burro pro virili fideicommiſſario hærede
pulſatus rationem præuia electione periti,
necnon diſpunctis calculis coram Mediola-
nenſi Senatu reddidiſſe conuincitur, necnon
ſententiam ab eo abſolutoriam reportaſſe,
hæredes proinde Vareſij huiuſmodi excep-
5 tione ſe tueri non valent † ex generali regu-
la, quod ratio ſemel reddita, denuò iterari
non debeat *ad text. in l. ſemel C. de apoc. publ. lib.*
10. *Menoch. in cap. vnic. num.* 9. *de Cler. ægrot. lib.* 6.
Soccin. ſen. conſ. 92. *num.* 1. *lib.* 4. *Roland. conſ.* 49.
num. 39. *lib.* 1. *Rota deciſ.* 256. *num.* 4. *par.* 4. *recent.
coram Greg. deciſ.* 536. *num.* 2. ibique not. *Add.
num.* 3. & *deciſ.* 5. *num.* 1. *coram Eminentiſſ. D. meo
Cardin. Ottholono*, præſertim quia Vareſium
ſimplicem dumtaxat computorum trāſmiſ-
ſionem, ex Inſtrumenti lectura comproba-
tur exoptaſſe.

Hinc obeſſe non poterit, quod à Ioanne
6 Antonio Viridi, cui † bonorum adminiſtra-
tio ſub fideiuſſione Brebbię in Inſtrumento
tranſactionis innixa fuerat, non probentur fi-
deicommiſſi redditus iuxta normam ſuæ
obligationis in bonis ſtabilibus erogati. Si-
quidem ex abſolutoria ſententia ad Brebbię
fauorem edita omnia ritè, nec non rectè ge-
ſta præſumuntur, vt poſt *Abbat. in cap. cum in-
ter num.* 22. *de ſentent.* & *re iud.* in his terminis
firmauit *Rota in deciſ.* 184. *num.* 2. *parte* 2. *recen.*

Et licet à Brebbia, vti Procuratore Vare-
ſij penſiones cuiuſdam domus Mediolani
conſtitutæ exactæ noſcantur; non tamen
poterit relaxatio mandati coerceri, vel quia
quantitas per Vareſium debita ex præcepto
Teſtatoris in vtilitatem fideicommiſſi debet
erogari, adeout compenſatio cū debito per
Brebbiam proprio nomine cōtracto, admit-
ti nequeat, vt in ſimilibus ferè terminis,
7 alterius † videlicet ex ſociis aduerſus debi-
torem nomine ſocietatis agentis, quod ex-
ceptione compenſationis repelli non valeat
cum debito ab eodēmet ſocio proprio no-
mine contracto, tradit *Bald. in l. eius C. de com-
penſat.* quem ſequitur *Soccin. ſen. in conſ.* 73. *nu-
mer.* 10. *lib.* 1. vbi rationem ponderat, quod
8 ſocius duplicem † perſonam repreſentat, pro-
priam ſcilicet, & ſocietatis, *Rota in Ianuenſi
deciſ.* 26. *num.* 30. *Rota coram Greg. deciſ.* 366. *nu-
mer.* 2. ibique *Add. num.* 7. & penes *Zacch. de
oblig. Camer. deciſ.* 35. *num.* 3. vel quia exactæ
quantitatis pro ſumma ſcutorum 318. per
Iudicem habita ratio dignoſcitur in relaxa-
tione mandati.

9 Hinc fructus in ſcutis † quatuor pro ſin-
gulis cētenarijs taxati, debiti eſſe noſcuntur,
licet ipſi pro debito quantitatis in pactum à
contrahentibus citra vſurariam prauitatem
deduci nequeant *iuxta text. in cap. plerique* 14.
q. 3. *Bald. conſ.* 133. *nu.* 1. *verſ. in contrarium lib.* 1.
Rot. deciſ. 72. *nu.* 1. *par.* 2. *recent.* & *in Viterbien.
tranſactionis* 11. *Decembris* 1658. *coram R. P. D.
meo Celſo.* Hæc quippe concluſio nequit
propoſito caſui congruere, quo ex teſtatoris
mandato bonorum redditus annua duntaxat
rata ſcutorum 400. excepta, ac hæredi per-
ſoluenda in bonis ſtabilibus inueſtiri debue-
rant, itaut ob non ſequutum ex culpa Ad-
10 miniſtratoris † inueſtimentum, idemmet
ſpeciei debitor euaſerit, pro qua fructuum
taxatio valida reputatur, ex quo occaſio in-
ueſtiendi in locis montium in Vrbe ſemper
exiſtit *iuxta Doctrinam Bart. in l. Tutor, qui re-
pertorium* §. *ſi poſt ff. de adminiſtr. Tutor. Socc. ſen.
conſ.* 247. *num.* 9. *poſt princ. vol.* 2. *Gratian. diſcept.
for. cap.* 579. *nu.* 3. *cum ſeqq. Rot. poſt Pacif. de Sal-
uian. deciſ.* 159. *num.* 2. & *in Viterbien. dotis* 11. *Ia-
nuarij* 1652. *in* §. *Neque promiſſione coram bo. m.
Bichio*, & *in Romana fructuum* 10. *Decem.* 1657.
in §. *huic verò taxationi coram me.*

Onus

11 Onus vero inueſtiendi à †teſtatore iniun-
ctum Adminiſtratori fuiſſe, exindè conuincitur, quod poſt demandatum inueſtimentũ immediatè ſubiunxit in hæc verba. *E ne i miei beni di Roma deputo per Amministratore il Signor Diomede Vareſe, poiche confido, che il tutto farà prudentemēte in ſeruitio della mia heredità.* Ex quibus fiduciale grauamen in Vareſium præſumitur tranſlatum, vt probat *text. in l. etiam 118. ff. de legat. 1. & in l. vnum ex familia §. vltimo ff. de leg. 2. Simon de Prat. de Interpret. vlt. volunt. lib. 3. Solut. 12. num. 9. fol. mihi 294. Pereg. de fideic. art. 1. num. 47. Fuſar. de ſubſtit. part. 277. num. 62.*

Neq; contrarium poterit ſuaderi ex onere
12 Adminiſtratori per verbum † *poſſit*, iniuncto, arbitrium præſeferent, vt not. *gloſſ. in cap. primo in verb. poteſt de reg. iur. in 6. Surd. dec. 286. num. 7. Rot. dec. 329. numer. 1. par. 2. rec. & coram Buratt. deciſ. 389. num. 8.* Talis namque facultas ad bona dumtaxat mobilia legitur coarctata ibi: *Dò piena facoltà al detto Sign. Diomede, che poſſa vendere quelli mobili della mia heredità, che li parerà, & il reſto reinueſtire in beni ſtabili, e luoghi de Monti.*

Denique non vrget, quod ex pacto in Inſtrumento tranſactionis appoſito deponendi in banco pecunias, ad hoc, vt eæ ad commodum hæreditatis à Brebbia deberent erogari, videatur inueſtiendi onus idem Brebbia in ſemetipſum ſuſcepiſſe; Præterquam
13 enim † nouatio nullatenus cenſetur inducta, dum à contrahentibus ea non legitur in Inſtrumento expreſſa, vt probat *text. in l. final. C. de nouat. & in §. præterea Inſtit. quib. mod. toll. oblig.* exindè ceſſat obiectio, quod Brebbia inueſtimentum explere non potuit, ex quo pecuniæ non fuerunt ab Adminiſtratore depoſitæ.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Imolcñ. Succeſſionis.

Veneris 14. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Teſtator ſi inſtituat hæredem fratrem, & eius filios legitimos, & naturales, & de legitimo matrimonio natos, excluſo tamen eius filio primogenito, & ſupradictis deficientibus, ſubſtituat alium, ſi accidat, quod hæres inſtitutus ſine liberis decedat, relicto tantum poſthumo, qui erit eius filius primogenitus penitus excluſus à Teſtatore, an dicatur factus locus alteri ſubſtitutioni, & reſpondetur negatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Conditio dum non verificatur, euaneſcit ſubſtitutio.*

2 *Conditio*, ſi quis non deceſſerit ſine filijs, *expirat ſi ille moriatur relicto poſthumo.*

3 *Conditio*, ſi quis non deceſſerit ſine filijs *expirat per exiſtentiam vnius filij.*

Pluralis aliquando contentatur ſingulari num. 3.

4 *Sine filijs quis non dicitur decedere licet relinquat vnicum filium. num. 3.*

5 *Sine filijs quis non poteſt dici deceſſiſſe, ſi relinquat poſthumum.*

Poſthumus habetur pro nato, vt commodum ſucceſſionis obtineat, & excludit ſubſtitutum etiamſi poſtea decedat. num. 5.

6 *In conditionibus, quæ à mera voluntate Teſtatoris pendent, nudum factum attenditur.*

Et ſufficit ſemel extitiſſe tantum, etiamſi deinde non duret.

7 *Ad ſucceſſionem eius, quis non poteſt aſpirare, à qua fuit excluſus ab ipſo Teſtatore.*

8 *Exiſtentia eius, qui fuit excluſus ab hæreditate ab ipſo Teſtatore non facit deficere conditionem, ſi ſine filijs.*

9 *Excluſio ab hæreditate facta à Teſtatore de aliquo aliud eſt, ſi facta ſit ſimpliciter, & aliud ſi reperiatur facta in concurſu.*

10 *Teſtatoris voluntas euidenter patet ſi eius verba clara ſint.*

11 *Concurſus non datur, quando vnus tantum adeſt.*

12 *A ſucceſſione, quando quis eſt excluſus ex quo multi ſunt vocati, ſi iſti contemplati non adſint, ille non cenſetur excluſus.*

13 *Voluntas expreſſa Teſtatoris, tanquam anima, & ſpiritus diſpoſitionis eſt attendenda.*

14 *Teſtator, quando optimè aliquid ſciebat, tunc id non eſt controuertendum. & num. 15.*

16 *Ratio contemplata à Teſtatore quando poſtea ceſſat, ceſſare debet ipſa diſpoſitio.*

17 *Excluſio ab hæreditate ad fauorem alicuius facta, numquam locum habet, niſi ille alter cum effectu obtineat hæreditatem.*

18 *Odium non poteſt conſiderari erga eum, qui adhuc non eſt natus, nec conceptus.*

19 *Excluſio ab hæreditate aliud eſt ſi reperiatur facta per modũ exceptionis, & aliud ſi fiat ſimpliciter.*

20 *Excluſus propter maſculos debet admitti, illis deficientibus.*

21 *Dictio*, affatto, *importat quidem in totum, & ex toto.*

22 *Excluſus quis cenſetur ab hæreditate, iuxta terminos conſideratos ab ipſo teſtatore excludente.*

23 *Clauſula*, vt ſupra, *qualiter intelligatur.*

24 *Clauſula*, vt ſupra, *repetit ea, quæ ſuperius fuerunt expreſſa, non autem ea, quæ non fuerunt expreſſa.*

25 *ex Verbis, & ex Clauſulis ſupra expreſſis, qualitas mentis Teſtatoris colligitur.*

26 *Teſtator cenſetur habuiſſe rationem ad ea, quæ ſuperius expreſſit, non autem ad ea, quæ non expreſſit.*

27 *Relatio non poteſt dici fruſtratoria, dum fuit facta ad tollendam dubitationem.*

28 *Appellatione filiorum legitimorum, & naturaliũ, veniunt etiam filij naturales legitimati.*

29 *Primogenitus ab initio excluſus, non comprehenditur ſub conditione deficientia filiorum.*

30 Cephal. in conſil. 107. num. 12, & per totum *explanatur, in quo caſu loquatur.*

31 *Conditio ſi omnes filij deceſſerint ſine filijs maſculis, non*

lis, non comprehendit filium Sacerdotem ſuperius excluſum.

32 *Dilectus magis à Teſtatore non poteſt dici ſubſtitutus, reſpectu inſtituti.*

33 *Filij quodammodo eadem perſona cum patre ſunt.*

34 *Subſtitutus quando quis eſt in bonis, quæ reperta erunt tempore mortis hæredis, in illis tantum, quæ adſunt de eo tempore cenſetur inſtitutus.*

35 *Alienandi facultas cenſetur conceſſa inſtituto hæredi, dum teſtator aliquem ſubſtituerit in bonis quæ aderunt de tempore mortis inſtituti.*

36 *Prædilectionis coniectura Teſtatoris euidens erga aliquem, quando non poſſit negari.*

DECISIO XXXIX.

FRãciſcus de Veſpignanis in vltimo, quod
condidit Teſtamento hæredẽ vniuerſa-
lem inſtituit Bernardum eius fratrem illiuſq;
filios legitimos, & naturales, & de legitimo
matrimonio deſcendentes excepto tamen
primogenito, quem penitus excluſit à ſua
hæreditate, &, & ſucceſſione. Et moriente
dicto Bernardo ſine filijs, vel filiabus legiti-
mis, & naturalibus, vt ſupra, tunc, & eo ca-
ſu ſubſtituit, & hæredem eſſe voluit in ſuis
bonis, & hæreditate, Conſtantiam eius So-
rorem, inter quam, & Franciſcum Martinũ
vnicum filium poſthumum dicti Bernardi
orta controuerſia ſuper iure ſuccedendi in
illius bonis, & cauſa ad Rotam deuoluta, mi-
hique commiſſa, propoſui dubium An con-
ſtaret de fideicommiſſo purificato ad fauo-
rem Conſtantiæ; & Domini negatiuè reſpõ-
derunt. Moti ex ſubſtitutione facta Bernar-
do hęredi inſtituto ſub cõditione ſi deceſſerit
ſine filijs legitimis, & naturalibus, quæ non
fuit purificata, ſed defecit eo ipſo, quod di-
ctus Bernardus deceſſit ſuperuiuente Fran-
1 ciſco Martino † poſthumo, & ſubſtitutio ad
fauorem Conſtantiæ in prædicto caſu ordi-
nata expirauit, *l. filius familias 117. §. cum quis. ff. de leg. 1. l. ex facto 17. §. penult. ff. ad Trebell. l. cũ vxori 4. C. quando dies legati cedat, Alex. in l. Centurio 15. num. 6. ff. de vulg. & pupill. Oldrad. conſ.*
2 *21. Honded. qui loquitur de conditione* per † ſuper-
exiſtentiam poſthumi expirata *conſ. 60. nu. 40. & conſ. 78. num. 14. lib. 1. Ciriac. controu. 478. nu. 2. Rota dec. 326. num. 4. par. 5. recent.* Et ſuperexi-
3 ſtentia vnius tantum filij † impedit purifica-
tionem conditionis, licet in plurali fuerit cõ-
cepta, quia eo ſuperſtite non poteſt dici gra-
4 uatum deceſſiſſe † ſine filijs *l. non eſt ſine liberis 148. ff. de verbor. ſignif. l. Pater Seuerinam 100. § primo ff. de condit. & demonſtr. l. 1. vbi gloſſ. & Bald. num. 4. C. de condit. inſertis gloſ. in l. ex facto §. ſi quis ff. ad Trebell. Port. Imol. conſ. 1. num. 67. & conſ. 13. num. 20. & 22. Ciriac. controu. 478. numer. 6. Mareſcott. variar. reſol. lib. 2. cap. 49. numer. 9.*
Etiam ſi naſcatur poſt obitũ Teſtatoris, quia
5 ad effectum vt † commodum conſequatur
habetur pro nato, & excludit ſubſtitutum
l. qui in vtero ff. de ſtat. hominum l. quidam §. 1. ff. de hæred. inſtituen. ac etiam ſi poſtea decedat, quia
in conditionibus, quæ à mera voluntate Te-
ſtatoris pendent nudum factum attenditur,
6 & † ſufficit ſemel extitiſſe tametſi deindè nõ
duret *l. ſi quis hæredem vbi Bart. n. 2. C. de Inſt. & ſubſt. Bald. in l. precibus n. 6. C. de imp. & alijs ſubſtit. Crauet conſil. 62. num. 2. Pariſ. conſil. 32. nu. 89. lib. 1. Honded. conſil. 6. nu. 21 lib. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 659. num. 24. & ſeqq. & dec. 151. num. 1. par. 3. recen. Rota coram Penia deciſ. 85. num. 10. & ſeq. in Romana fideicommiſſi de Soricijs 22. Maij 1643. coram Reuerendiſſ. Compoſtellano, & in Rauennaten. Succeſſionis 28. Martij 1650. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Non obſtat, quod non ſit attẽdenda ſuper
exiſtentia Franciſci filij poſthumi, neq; expi-
ret conditio illa, ſi ſine filijs, eo quia ipſe eſt
Primogenitus Bernardi hęredis ſcripti, quem
7 Teſtator penitus † excluſit à ſua hæreditate
ibi: *eccettuato il primogenito, quale affatto eſcludo da queſta mia heredità*. Vndè perindè eſt ac ſi
in rerum natura non eſſet ad inducendum
8 defectum conditionis pro excluſione † Con-
ſtantiæ ſubſtitutæ *l. fin. §. fin. ff. de gradibus l. 2. §. ſi ſit agnatus, & §. ſi ſit conſanguinea ff. ad Tertull. Giouagn. conſ. 2. num. 5. & 24. lib. 1.* Quoniam e-
xiſtimarunt Domini in propoſito caſu de in-
9 tentione Teſtatoris haud fuiſſe † excludendi
ſimpliciter primogenitum, itaut nunquam
poſſet ad ſuam hæreditatem aſpirare, ſed in
concurſu cum alijs filijs ab ipſo hærede de-
ſcendentibus, quibus voluit eamdem hære-
10 ditatem deferri, † vt apertè indicant verba
illa, quæ ſubſequuntur: *mà con gli altri ſuoi figliuoli, tanto maſchi, quanto femine*, Cumque a-
lij filij nati non ſint, qui ſuccedere poſſint
iuxtà mentem Teſtatoris, ſed ſolus Franci-
11 ſcus Martinus † qui dicitur primus, ſecun-
dus, & poſtremus *ad text. expreſſum in l. 2. § legitima hæreditas ff. de ſuis, & legitimis hæredibus l. qui duos 10. ff. de reb. dub. Bouvius dec. 204. num. 1.*
Ideò non attenta excluſione ad commodũ
fratrum facta, & quatenus illi extiterent, de-
12 bet † ad ſucceſſionem admitti eis non exi-
ſtentibus *l. Gallus § et in omnibus, & l. inter cætera ff. de liber. & poſthumis l. is qui ff. de inoff. teſtamen. Dec. conſ. 379. num. 7. & conſ. 433. in fine princ. & num. 1. Gabr. con. 129. num. 9. lib. 2. Surd. conſil. 416. num. 13. & 14. Manent. conſ. 115. num. 21. & ad propoſitũ noſtrum tradit Valenz. de maiorat. par. 2. q. 6. num. 48. poſt med. verſ. infertur etiam.*

Rurſus multum etiam mouit Dominos
ratio, ob quam Franciſcus Teſtator excluſit
Primogenitum ſui hæredis, alioſq; illius fi-
lios prætulit, quæ tanquam anima, & ſpiri-
13 tus diſpoſitionis eſt ſemper † attendenda, vt
inquit *Bart. in l. cum mulieri num. 10. ff. ſoluto matrimonio Bald. in l. ſi quis ſeruo num. 10. C. de furtis Rota apud Reuerendiſſ. Vercellen. dec. 40. numer. 42.*
Ea enim fuit, quia Teſtator optimè ſciebat
14 ad fauorem primogeniti fuiſſe iam † ordi-
natam primogenituram ſcutorum 10. mil. à
bon. mem. Virginio Veſpignano, cum qui-
15 bus abſque † Teſtatoris hæreditate honori-
ficè ſe ſubſtentare poterat, quapropter cu-
piens, vt par erat, alijs filijs prouidere ad il-
lorum fauorem de ſuis bonis diſpoſuit, qua
16 ratione † nunc ceſſante per non natiuitatem
illorum, qui ſuccedere poſſint, admittendus
eſt

eſt primogenitus dicta de cauſa excluſus, nã
excluſio ad fauorem alterius facta, nunquam
17 locum habet,† niſi ille alter cum effectu ob-
tineat hæreditatem *l.ſiue ingenua 2.§.ſed ſi ſine
ſui ff.ad Tertull.l.prima §. final.ff.de bonor.poſſeſſ.
contra Tabulas Surd.conſ.553. num.41.* quod eo
facilius placuit Dominis eſſe admittendum.
18 Tum quia nec cauſa odij † Teſtatoris, nec
alia particularis aſſignari poteſt ad priuandũ
primogenitum, qui tempore Teſtamenti,
nedum natus, ſed neque conceptus erat, tum
etiam quia excluſio legitur facta per modũ
19 exceptionis† dum vocauit deſcẽdentes Ber-
nardi excepto primogenito, credens veriſi-
militer caſum euenturum, quod plures ex-
tarent, & ſic donec illi adfuiſſent arcendus e-
rat, illis tamen non extantibus debet primo-
20 genitus admitti, vt de eo, † qui fuit exclu-
ſus propter maſculos, quod admitti debeat
illis deficientibus *Angel. in l.ſi quis autem verſ.
auferri in Auth.de hæred. & falcidia. Caſtr. conſil.
191.ſub num.2.lib.2.Surd.conſ.416.num.14.& in
iſtis terminis dixit Rota in Bononien. fideicommiſſ.
de Pepulis 27. Nouembris 1637. coram bon.memor.
Pirouano, & 27 Iunij 1639. Reuerendiſſ. Terraco-
nen. & 30. Ianuarij 1640. coram eodem, & 27. A-
prilis 1643. coram Reuerendiſſimo Domino meo
Decano.*

Qua reſponſione viſum fuit tolli etiam
21 obiectum deductum ex dictione illa † *affatto*
poſita excluſioni primogeniti, quæ impor-
tat quidem in totum, & ex toto *cap.1. & ibi
Ancar.de ſupplenda negligentia Prelatorum, Soccin.
conſil.21.numer.6. lib.4. Seraphin.dec.447.num.4.*
Sed intelligitur retento themate, vbi eueniſ-
ſet caſus exiſtentiæ ſecundi, & aliorum filio-
rum, quorum intuitu fuit excluſus primo-
22 genitus† in diſpoſitiua ſubſtitutione, non ta-
men inde ſequitur, quod etiamſi excluſus nõ
comprehendatur ſub conditione ſi ſine filijs
ad excluſionem ſubſtituti, vt benè aduertunt
Mantic. & Buſtic. vbi proximè.

Nec vis fieri poteſt pro parte Conſtantiæ in
23 clauſula,† vt ſupra, appoſita in eius ſubſtitu-
tione, vt ſicuti ſuperius fuit excluſus primo-
genitus, & vocati alij filij hæredis grauati; ita
24 etiam † debet dici excluſus in concurſu Cõ-
ſtantiæ ſubſtitutæ virtute dictæ dictionis, vt
ſupra, ibi: *e morendo detto Bernardo ſenza figliuo-
li, ò figliuole legitimi, e naturali, come ſopra*, quæ,
eſt repetitiua qualitatis prius poſitæ adeout
25 diſpoſitio ſequens † reguletur in omnibus
ab antecedẽte *Bartol.in l.1.§.hoc edicto in fine de
poſtul.& in l.ſi quis ſeruum §.final.de leg. 2. Rota
dec.319. num.6.par.1.& dec.140.nu.1.par.5.rec.*
Quia cum in priori parte teſtamenti expreſ-
ſa fuerit qualitas legitimitatis filiorũ, & de
legitimo matrimonio natorum ex verbis, &
26 clauſula prædictis † oſtenditur Teſtatorem
habuiſſe rationem ad illam qualitatem, ad
quam ſe retulit, non autem ad alias ibi non
expreſſas, vt in indiuiduo reſpondent *Bero.
conſil.115.n.22.verſ.poſtremo lib.2.Decian.conſ.1.
n.213.poſt med.verſ.quia reſpondetur hoc eſſe lib.2
Gionagn.conſ.63.num.73.lib.1. Fuſar.conſ.62.n.8.
Rota dec.581.num.8. & 13.par.5.& dec.144.nu.
10.par.7.recent.* Non refragante, quod
27 clauſula hæc eſſet ſuperflua,† quoniam per
repetitionem dictæ qualitatis adiecta cenſe-
tur gratia tollendæ dubitationis, ideoq; ſu-
perflua, & fruſtratoria dici nequit, *Odd.conſil.
43.num.vlt.Menocch.conſ.844. num.4.& 5. Tur-
rett.conſ.87.nu.81. lib.2.Rota dicta dec.144.n.11.
& 12.par.7. recent.* Et dum in conditione po-
28 ſiti erant filij legitimi, & naturales † ſim-
pliciter abſq; illa qualitate de legitimo ma-
trimonio nati, non videtur ſuperflua dicta
clauſula, vt ſupra, nam alias potuiſſent com-
prehendi naturales legitimati *Bero. dicto con-
ſil.115. num.22.verſ.alioquin potuiſſet Mantic. de
coniect.lib.11.tit.10.num.9.*
29 Neque applicatur *Cephal.* † *conſ.107.nu.12.
& per totum*, quatenus firmat primogenitum
ab initio excluſum non comprehendi ſub
conditione deficientiæ filiorum, quia in eo
30 caſu † agebatur de perſona grauata, & niti-
tur *Cephal.* verbis, quibus teſtator vſus fuit,
nempe *deficientibus dictis filijs*, per quæ certum
eſt cõditionem reſtringi ad ſuperius expreſ-
ſè vocatos, nec ſe extendi ad non nomina-
tos, *Menoch.conſil.211.num.149.& 585.nu.31.
Gratian.diſcept.773.num.11.& ferè in eaſdem ter-
minis loquitur Roman.conſil.438.num.6.* dum fir-
31 mat ſub conditione ſi omnes dicti† filij de-
ceſſerint ſine filijs maſculis, non comprehen-
di filium Sacerdotem ſuperius excluſum ex
vi dictæ reſtrictiuæ.

Non ſubſiſtit quod Conſtantia Soror, &
ſubſtituta ſit magis dilecta, quàm Franciſcus
Martinus filius Bernardi hæredis grauati, ſi-
quidem potius videntur prędilecti ipſe, alijq;
32 eiuſdem † Bernardi filij, quos Teſtator in
conditione poſuit pro excluſione Conſtan-
tiæ *iuxta leg.cum Auus ff.de condit.& demonſtr.l.cũ
acutiſſimi C.de fideicommiſſis, & l.cum Pater §.no-
lo, ff.de leg.2. Alexand.conſil.237.col.3. lib. 5. Ce-
phal.conſil.318. num.49.& 67. Surd.conſ.125.nu-
mer.16. & 17. Ciriac.contr.206.num.20. Fuſar.de
ſubſtit.quæſt.468. num. 19.* Et quemadmodum
prætulit Bernardum hæredem Conſtantiæ;
ita quoque veriſimiliter voluit præferre fi-
33 lios,† qui cenſentur quodammodo eadem
perſona cũ Patre, *vt benè ad rem aduertit Corn.
conſil.159.num.6.lib.4.*

Idque fortius procedit in præſenti, quia
34 Conſtantia legitur ſolummodo † ſubſtituta
in bonis, quæ reperta fuiſſent, & ſupereſſent
tempore obitus Bernardi hæredis, cui proin-
35 dè præſumitur † data facultas de illis diſpo-
nendi, & ſic ſubſtitutio Conſtantiæ dicitur
reſtricta ad remanentia, *Calder.conſ.7. de donat.
Surd.conſ.450.num.46.& ſeq. Neguerol.alleg.14.
num.20. cum ſeqq.* ex quo patet magis hono-
36 raſſe † hæredem inſtitutum, & omnes eius
filios in conditione poſitos, quæ eſt euidens
coniectura prædilectionis *l.qui filiabus in prin-
cipio ff.de leg.primo Ruin.conſ.3. num.15. cum ſeq.
lib.2.Craneti.conſ.161.num.5.& 297.num.2. Soc-
cin.Iunior.conſ.71.num.19.& 20.lib.1.aliiq; con-
geſti per Fuſarium quæſt.468. num. 8. & per mo-
dern. Lucan.conſ.45.num.18.& 23.& duobus ſeqq.
lib.1. Rota in Bononien.de Caparellis Veneris.16.*

Ianua-

Ianuarij 1615. coram ſanct. memor. Innocentio Decimo poſt conſ. 62. Giouagnon. num. 48. lib. 1. & deciſion. 158. num. 15. & 16. part. 5. & deciſ. 278. numer. 6. & 7. part. 6. recent.

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum.

R. P. D. M E L T I O
Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana Vineæ ad Aquam Sanctam.

Veneris 14. Martii 1659.

A R G V M E N T V M.

Ad euitandum mandatum de aſſociando ob non ſolutionem Canonum ad poſſeſſionem vineæ de qua agitur, plures inefficaces reſponſiones prætenduntur ad poſitiones in actis exhibitas, quæ tamen omnes, excepta vnica tanquam ſufficientes admittuntur.

S V M M A R I V M.

1 *Reſponſio per verba præciſa facta, congruè facta cenſetur.*

2 *Reſponſio per verba præciſa etiam in ſtatutis Vrbis admittitur, quæ præciſam reſponſionem requirit.*

3 *Reſponſio præciſa dicitur, quando ea in medio orationis copulam*, &, *ſeu negatiuam*, neque, *vel ſimiles continet.*

4 *Iuramentum vti concernens actum Iuriſdictionis per Notarium abſque commiſſione Iudicis recipi nequit.*

5 *Iuramentum à ſolo Notario ex conſuetudine Sacri Tribunalis Rotæ recipi ſolet, eiuſque atteſtationi ſtandum eſt.*

6 *Iuramentum ſimili modo inter collitigantes receptum ad ſeruandam Iudicis æqualitatem ſufficit.*

7 *Reſponſio diſtinctè & ſeparatim non ab omnibus turmatim ex diſpoſitione Iuris fieri debet.*

8 *Verba*, Tam coniunctim quàm diuiſim, & quilibet eorum ſingulariter, *vnumquemque modum de per ſe propoſitum inducit.*

9 *Reſponſio qualificatè, ac relatiuè facta inſufficienter facta iudicatur.*

10 *Reſponſio qualificata & relatiua licet aliquando admitti ſoleat, non procedit tamen niſi in caſu, quo & ipſa poſitio qualificata fuit.*

11 *Reſponſio talis eſſe debet qualis præceſſit interrogatio.*

12 *Reſponſio qualificata admittitur, quando in eadem poſitione aliqua ſit mentio de ſcripturis relatis.*

13 *Reſponſio inſufficienter facta per alias partitas, & ſcripturas eſt probanda, ad hoc vt ab onere probandi ac extrahendi ſcripturas relatas, pars aduerſa liberetur.*

D E C I S I O XL.

PLVRES in actis fuerunt exhibitæ poſitiones pro parte Lauræ Publicæ ad euitandum mandatũ de aſſociando; quod Venerabilis Societas ad Sancta Sanctorum in vim reſeruationis facultatis capiendi poſſeſſionem de facto, ac propria auctoritate abſque licentia Iudicis, & vitio Spolij petierat ob non ſolutionem Canonum ad poſſeſſionem Vineæ de qua agitur; ſed cum reſpõſiones inefficaces prætenderentur, dubitaui, An conſtet de ſufficienti reſponſione, & DD. affirmatiuè quoad omnes poſitiones excepta vltima reſponderunt.

1 Conſtat enim reſponſionem † fuiſſe datam per verba præciſa non credit, vt ponitur, nec ad effectum, quem ponitur *Summ. Societatis num. 3.* quæ congrua dicitur reſponſio ſecundùm opinionem Tiberij *in Praxi lib. 2. cap. 15. num. 23. verſ. qua reſponſio Crauat. ad Veſtr. lib. 5. cap. 14. num. 34. Modern. Eſin. in ſua nouiſſima Praxi Iudic. par. 2. cap. 2. art. 2. num. 13. Rota dec. 846. ſub num. 2. verſ. ad tertium par. 4. diu. Add. ad ſanmem. Greg. XV. dec. 282. num. 10.* & hoc procedit

2 etiam in terminis † ſtatuti Vrbis *lib. 1. cap. 68.* requirentis præciſam reſponſionem, vt declarat *Fenzon. in adnotat. ad d. cap. nu. 47. & ſeq.*

3 vbi firmat ſufficientem; † ac præciſam dici reſponſionem, quando ea in medio orationis continet copulam, &, ſeu negatiuam, *neque* vel ſimilem.

4 Non obſtat, † quod Iuramentum præſtitum per Cuſtodes, & Miniſtros d. Societatis in huiuſmodi reſponſione vti concernens actũ Iuriſdictionis non potuerit recipi per Notarium abſque commiſſione Iudicis, ex opinione *Rota coram Caput. deciſ. 167. par. 1. & in rec. deciſ. 18. num. 16. & ſeqq. par. 7.* quia concluſio non applicatur in propoſito caſu vbi ex atteſtatione Notariorum relata *in dicto Summ. num. 4.* viget ſtylus, & conſuetudo huius Sac. Tribunalis contraria, quod nempè recipi

5 ſoleat Iuramentum à ſolo † Notario, cui ſtylo in hac materia ſtandum eſſe dixit *Rota coram Verallo deciſ. 265. per tot. par. 3. Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 13. num. 10. Pen. deciſ. 84. num. 2. ſecundum impreſſ. Lugdunen. Grat. diſc. for. cap. 61. numer. 36.* & quod ille ex atteſtatione Notariorum probetur notat *Rim. Iun. conſ. 33. num. 15. & ſeq. Rot. coram Greg. XV. deciſ. 484. num. 5.*

Et eò magis Iuramentum ità præſtitum ſuffragari viſum fuit, quia eodem modo iurauit Laura collitigans in manibus ſolius Notarij in actu exhibitionis poſitionũ, Ideo-

6 que ad ſeruandã † Iudicis æqualitatẽ ſatis eſt Iuramentum ſimili modo receptum fuiſſe in reſponſionibus *Rot. dec. 3. num. 1. de ſequeſtr. poſſ. & fruct. in nou. Fenzon. vbi ſupra num. 1. d. cap. 68. num. 73.*

7 Pariter non releuat, † quod reſponſio non fuit data diſtinctè, & ſeparatim à quolibet Cuſtode, ſed ab omnibus turmatim, ac vno ore, contra diſpoſitionem *Text. in cap. Venerabili vbi gloſſ. in verbo ſingillatim de Teſtib.* nam præter quod contrarium videtur reſultare

8 ponderando illa verba † *Tàm coniunctim, quàm diuiſim, & quilibet eorum ſingulariter reſpondit, vt in margine dd. poſitionum eodem Summ. num. 3.* per quę vnuſquiſque modus cenſetur de per ſe propoſitus *iuxta notat. per Lap. alleg. 51. nu. 2. verſ. ad ſecundum circa fin. Barboſ. clauſ. 22.* remouetur quicumque ſcrupulus ex eo, quia cũ nõ ageretur de particulari intereſſe ſingulorum reſpondentium, ſed de mero tantùm

inte-

intereſſe prædictæ Societatis proprietariæ cō-
trouerſæ Vineæ, tales miniſtri repręſentantes
corpus totius Societatis, & per cōſequēs ſicut
ratione connexitatis materiæ reſponſionem
vnius ſufficientem exiſtimauit *Rota cor. Card.
Seraph. deciſ. 415. num. 6.* multò magis præua-
lere debet reſponſio facta per verba ſuperius
ponderata.

Quo verò ad vltimam poſitionem, quę eſt
la 21. in ordine exiſtimarunt DD. inſufficien-
9 tē eſſe reſponſionē, † dum illa qualificatè ac
relatiuè ad partitas librorum, & receputas e-
miſſa fuerit, nulla expreſſa quantitate muſti,
quod ponebatur receptum ex dicta Vinea;
licet enim aliquādo admitti ſoleat etiam re-
10 ſponſio qualificata, † & relatiua ad notata
per Gaill. pract. obſer. lib. 1. obſer. 82. Regula
tamen non procedit abſolutè, ſed ſolum in
eo caſu, quo & ipſa poſitio qualificata fuit
*Soccin. in l. 1. num. 8. verſ. 2. limita ff. de vulg. &
pupill. Oſaſch. dec. 176. num. 4. Maſcard. de Probat.
concluſ. 1176. num. 16.* cum talis eſſe debeat re-
11 ſponſio † qualis præceſſit interrogatio, vt
poſt alios *Michalor. de poſit. cap. 42. num. 3.* vel
quando in eadem poſitione fieret aliqua
mentio de ſcripturis relatis, vt declarat idem
12 *Gaill. d. obſeru. 82. nu. 24. Ioſeph. Ludou. dec. Peruſ.
8. num. 3. & ſeqq. Rot. dec. 846. num. 1. & 2. par. 4.
diu. Fenzon. vbi ſupra numer. 72.* vndè reſpectu
huius poſitionis, vel debent officiales magis
præcisè reſpondere, aut ſaltem partitas, ac
alias ſcripturas, ad quas ſe refert eorum re-
13 ſponſio, † exhibere, ad hoc vt Laura ab one-
re probandi, ac extrahendi ſcripturas relatas
liberetur *iuxtà Text. in cap. 1. vbi gloſſ. in princ.
& verbo ſtatuimus de confeſſ. in 6. Clem. ſæpè §. ve-
rum de verbor. ſignif. Rim. conſ. 43. num. 3. Neuiz-
zan. conſ. 42. num. 7. Michalor. in d. Tract. de poſit.
cap. 2. num. 1. & ſeqq. & cap. 55. num. 22. Modern.
Peruſ. de manut. obſer. 83. num. 4. & 5. Rota poſt
d. tract. dec. 270. num. 1. coram Merlin. dec. 92. nu. 4.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Locorum Montium.

Lunæ 17. Martii 1659.

A R G V M E N T V M.

Executionem ſuper vſufructu bonorum ad fa-
uorem Creditricis factam expiraſſe non ſu-
ſtinetur, durante vita Debitricis ad quam
tanquàm vſufructuariam ſpectant.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia iniuſta in Iudicatum tranſire nequit.*
2 *Vſufructuaria viuente, commoditas percipiendi fructus rectè poteſt obligari, & in Creditores transferri.*
3 *Sententia ſine partis citatione ſuſtineri nullo modo poteſt.*
4 *Sententia non citata parte non ſuſtinetur, etiamſi qui eam obtinuit executionem antefactam ignoraſſet.*
6 *Sententia non præiudicat Creditrici, ſtante colluſione facta inter debitricem, & nepotem ad effectum ſupplantandi exequutionē pro eadem factam.*
7 *Colluſio coniecturis, & præſumptionibus probatur.*
8 *Colluſio ſub prætextu diſſipationis bonorum non euitatur, dum eorum diſſipatio non producitur, & iuſtificatur.*
9 *Sententia dum partem minimè citatam non afficit, nec appellare, nec acta tranſportare eadem tenetur.*

D E C I S I O XLI.

VOLVERVNT Domini perſiſtere in de-
ciſis 26. Iunij proximè præteriti coram
me, * quia † ſententia tanquàm iniuſta in
iudicatum tranſire non potuit, & iniuſtitia
1 reſultat ex eo, quod pronunciatum fuit exe-
quutionem factam ad fauorem Mariæ ſuper
vſufructu locorum montium ſpectantium ad
Catherinam debitricem expiraſſe, quod ta-
men ſubſiſtere non poteſt quoad fructus, du-
rante vita eiuſdem Catherinæ decurſos, quia
2 illo tempore † ad ipſam tanquam vſufructua-
riam ſpectabant, & commoditas illos perci-
piendi rectè potuit obligari, & in Credito-
res transferri, *Molin. de primog. Hiſpan. lib. 1.
cap. 20. num. 11. & 12. Rota poſt Moder. de pignor.
deciſ. 84. num. 12. Romana Fideicommiſſi de Nico-
linis 28. Aprilis 1651. coram Reuerendiſſimo D. m.
Decano §. quia huiuſmodi, & in Romana Domo-
rum 7. Iunij 1655. coram Reuerendiſſimo D. Zara-
te §. nec refragatur.*

Nec refert, quod eadem Catherina prius
vſufructu per ſententiam priuata fuerit; ſiue
quia cùm per exequutionem præcedentem
Maria Creditrix eſſet in poſſeſſione perci-
piendi fructus locorum montium, de eius
Principali, non autem ſecundario intereſſe
3 agebatur, & † ſententia ſine eius citatione lata
ſubſtineri nullo modo poteſt *l. de vnoquoque
17. vbi gloſſ. & DD. ff. de re iudic. Rot. dec. 284.
nu. 17. par. rec.* & relatis concordantibus *in Ro-
mana Pecuniaria 12. Decembris 1653. coram me
§. 1. poſt med.* etiam ſi Curtius, qui ſententiam
4 obtinuit † exequutionem ignoraſſet, *Ruin. con-
ſil. 62. num. 24. lib. 5. Rot. in Callien. Prioratus 8.
Iulij 1649. coram bo. me. Bichio §. fin. & in Roma-
na Manutentionis 18. Februarij coram me §. alte-
ra nullitas*, vel ſaltem d. Mariæ præiudi-
5 cium † inferre non valuit *l. ſi mater 11. §. fin.
ff. de exequutione rei iudic. Rota coram Buratt. de-
ciſ. 186. nu. 4. Biſuntina Cenſus 27. Nouemb. 1645.
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado §. fin.
& in Romana ſubbaſtationis de Alexijs 15. Februa-
rij 1657. coram Reuerendiſſimo D. m. Decano ſub
§. huic enim.*

Siuè etiam, quia ſententia emanauit ob
non præſtitam à Catherina cautionem, ad
quam non tenebatur, vel alio modo ſe libe-
rare poterat, vt in præterita, & proindę pa-
6 tet, quod noluit ſe † defendere, & colluſiuè
actum fuit inter ipſam, & nepotem, ad effe-
ctum ſupplantandi exequutionem pro Ma-
ria factam, quo caſu ſententia tertio non
præiudicat *Mart. deciſ. Senen. 64. num. 11. & 12.
plenè Merlin. Pignatell. contr. 62. num. 13. lib. 1. &
contr. 32. ſub num. 28. lib. 2. Rota coram Seraph. de-
ciſ. 1020.*

ciſ.1020.num.4.Merlin.deciſ.13.num.6. vbi quod
7 colluſio † probatur coniecturis, & præſumptionibus, prout etiam dictum fuit *in Romana Hæreditatis de Gratianis 11. Decembris coram R.P.D.m. Meltio §. & quamuis, & 28. Iunij 1649. coram bo.me. Bichio §. ſimulatio autem.*
8 Neque euitari poteſt † colluſio ſub prætextu, quod Catherina diſſiparet bona, quorum exiſtentia iuſtificatur ex inuentario, & proindè rectè priuata fuerit vſufructu. Diſſipatio etiam non probatur, & inuentarium factum fuit per 10. annos poſt obitum Teſtatoris, & per triennium à die impoſitionis cēſus, & vlterius priuatio non fuit facta niſi ad fauorem Curtij, & tamen aderat Ludouicus eius Patruus, & cohæres proprietarius, qui non inſtetit, eo quia erat in cenſu obligatus, ſimul cum matre; vndè clarius eluceſcit colluſio; prout & non repugnat, quod Maria non appellauerit à prædicta ſententia, neque illius acta tranſportauerit nàm cùm ipſa minimè citata fuerit, ſicuti ſententia ipſam non
9 afficiebat, vt ſupra, ita nec appellare, † nec acta tranſportare tenebatur *l.1. c.quand.prouoc. non eſt neceſs. Rota deciſ.204.num.17.par.7.recent.*

Cùm itaque aliæ obiectiones leuiores ſublatę fuerint ex reſponſionibus datis pro parte Sarauezziæ, reſponſum fuit vt ſupra vtraque parte &c.

Deciſio hæc in hac eadem cauſa facta ſub die 26. Iunij præteriti anni 1658. coram eodem Reuerendiſs.P. D. Decano, quæ in præſenti deciſione confirmatur, cum non ſit impreſſa, erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Bononieñ Bonorum de Graſſijs.

Lunæ 17. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

De prædio quodam hæreditario pro reintregratione bonorum alienatorum in ſolutum dato, accepta ampliſſima liberatione de omni, & toto eo, quod ab hæreditate fideicommiſſo ſubiecta peti, & exigi Iuridice poterat; vnde ſufficientem fideicommiſſorum reſtitutionem factam reſoluitur, etiamſi prædium aſſignatum non eſſet fideicommiſſarium, ſed hæreditarium.

SVMMARIVM.

1 *Hæres aliquid fideicommiſſario reſtituens integrum reſtituiſſe fideicommiſſum de Iure cenſetur.*
2 *Hæres patiendo fideicommiſſarium facto & reipſa poſſidere hæreditatem reſtituiſſe videtur.*
3 *Patientia pro traditione habetur.*
4 *Permutatione inter partes concorditer facta fideicommiſſi reſtitutio ſufficienter peracta cenſetur.*
5 *Contradictor legitimus dicitur cui per hæredem facta eſt reſtitutio fideicommiſſi, quæ ad iſtum effectum ſufficit ſiue realis ſiue verbalis, tacita vel expreſſa.*
6 *Poſſeſſio vitioſa. qua ratione tollitur.*
7 *Hæres non reclamando, ſeu permittendo poſſeſſionem ab alio actualiter apprehendi, ſi poſtea venerit, vt eadem ſibi bona reſtituantur, contra proprium factum venire dicitur, adeoque à limine Iudicij eſt repellendus.*
8 *Reſeruatio ampliſſima quorumcumque Iurium deſcendentibus competentium non ſuffragatur, dum Iura fideicommiſſaria non hæreditaria præſeruata fuiſſe Iuſtificatur.*
9 *Probatio illa eſt ſatis concludens, quæ fit per euidentiam facti.*
10 *Fideicommiſſi reſtitutio, quando abſolutè, & abſque vlla reſeruatione dicatur facta, & num.11.*
12 *Poſſidens legitime, poteſt valide ſe opponere cuique immiſſioni.*

DECISIO XLII.

DECISVM fuerat 13. Iunij 1657. * non eſſe reuocandam immiſſionem in partibus conceſſam, & ab A.C. confirmatam Cæſari de Graſſijs tanquam hæredi teſtamentario quondam Lactantij, quia Scipio prætendens controuerſa bona ex fideicommiſſis Petri Antonii, & Archangeli, non erat legitimus contradictor ad illam impediendam.

Verum ex facto hodie melius dilucidato receſſum fuit à deciſis: ex inſtrumento enim integre relato in hodierno Summario Scipionis *num.1.* apparet quod *die 23. Maij 1651.* poſtquam Scipio aſſecutus fuerat poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum, de quibus agitur, 4. *Martij* antecedentis deputato Curatore hæreditati Lactantij, Cæſar exhibito deinde illius Teſtamento cum Scipione tranſegit, vbi præmiſſa narratiua contentorum in alia pręcedenti tranſactione ſuper iiſdem fideicommiſſis inita anno 1632. inter Lactantium eius authorem, & eundem Scipionem cum ſpecifica deſcriptione pecuniarum, & bonorum illis ſubiectorum, quæ ibi fuerant Lactantio aſſignata ſub onere reſtitutionis Scipioni faciendæ, quatenus ipſe Lactantius, (vt euenit) ſine filijs decederet, narratoque, quod defuncto Lactantio prætendens Scipio fideicommiſſa ad ſui fauorem purificata adeptus fuit actualem poſſeſſionē eorundem bonorum in tranſactione illi aſſignatorum; Cumque vlterius compertū fuerit, quod Lactantius viuens nonnulla ex eis alienauerat ſiue francauerat vſque ad ſummam libr.5630. Cæſar hæreditario nomine ipſius non impugnando poſſeſſionem vt ſupra à Scipione captam eidem aſſignauit, & inſolutum dedit quoddam prædium pariter hæreditarium illius pro reintegratione alienationum, & francationum, reportando à Scipione ampliſſimam abſolutionem, & liberationem hæreditatis Lactantij de omni, & toto eo, quod pro antedictis fideicommiſſis Petri Antonij, & Archangeli, ab eadem hæreditate petere, exigere iuridice, & conſequi poſſet.

Hinc enim dixerunt DD. Scipionem ſufficientem

cientem obtinuiſſe à Cæſare reſtitutionem fideicommiſſorum, quamuis non omnia, ſed aliquid ab eius manibus habuerit, & prędium ſibi aſſignatum non eſſet fideicommiſſarium; ſed hæreditarium Lactantij. Quia
1 de Iure ſatis † eſt, quod hæres aliquid reſtituat fideicommiſſario, vt cenſeatur integrũ reſtituiſſe fideicommiſſum, iuxta reſolutionem *text. in l. reſtituta ibi, vel totas, vel aliquas earum ibique, gloſſ. de verbo earum verſ. ſed nunquid reſtitutio ff. ad Tribellian. Surd. conſ. 92. n. 23. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 1. nu. 20.* ſatiſque
2 eſt quod facto, † & reipſa, vt hic, patiatur fideicommiſſarium poſſidere, vt docet ibid. text. in antecedentibus verbis ibi *reſtituta hæreditas videtur, aut reipſa ſi forte paſſus eſt hæres poſſideri res hæreditarias*; patientia enim pro tra-
3 ditione habetur † *§. interdum inſtit. de rer. diuiſ. gloſſ. in eadem l. reſtituta verbo paſſus ff. ad Tribell.* Cumq; Scipio prædictũ prædiũ receperit loco, & pro reintegratione bonorũ alienatorũ, & Cæſar vti hæres Lactantij reportauerit, atque acceptauerit ab eo finalem quietantiam, & liberationem, illud prædium ex quadam
4 tacita † permutatione ab ipſis concorditer facta ſubrogatum videtur in locum fideicommiſſariorum, itaut ſufficienter exinde fideicõmiſſi reſtitutio peracta dicatur, vt optimè probat *Surd. dicto conſ. 92. dicto num. 23. in fine verſ. & ſi dicatur aduertendo, & num. 24.*
5 Indeque Scipio dicitur † legitimus contradictor dum ipſi per hęredem grauati facta eſt reſtitutio fideicommiſſi, quæ ad iſtum effectum ſufficit realis, ſeu verbalis, expreſſa, vel tacita, vt tradit *Angel. de legitim. Contrad. qu. 2. art. 10. num. 253. in fine verſ. ex his quæ, & n. 255 & quæſt. 10. art. 5. num. 52. cum duobus ſeqq. & melius ead. quæſt. 14. art. 14. num. 212. & 213.*
6 Et ſic etiam † tollitur vitioſa poſſeſſio, quia præter quod capta fuit de mãdato Iudicis citato Curatore deputato hæreditati Lactantij, facta perquiſitione, an adeſſet hæres, eoque non inuento, cum Cæſar adhuc non comparuiſſet, nec teſtamentum exhibuiſſet *dicto Summ. nu. 2.* quod ſatis eſſe admittit *Rot. in Bononien. Bonorum 24. Ianuarij 1646. coram bo. me. Dunozett. ſub §. 1.* poſſeſſio præfata tanquam omnino capta legitimè ab ipſomet Cæſare approbata fuit tam ex actu poſitiuo dictæ aſſignationis, & dationis inſolutum pro reintegratione fideicommiſſi in parte alienati,
7 quam reipſa ſciendo, † & permittendo, ſeu non reclamando aduerſus prædictam poſſeſſionem actualiter à Scipione apprehenſam, itaut propterea veniens poſtea Cæſar tanquam hæres Lactantij, vt ſibi eadem bona reſtituantur, contra proprium factum venire dicatur, & ſic à limine Iudicij ſit repellendus, vt bene probat *Angel. vbi ſupra d. quæſt. 10. art. 5. num. 62. & 63.*
8 Non obſtat ampliſſima † reſeruatio quorũcunque Iurium ipſi Cæſari, eiuſque filijs, & deſcendentibus quomodolibet cõpetentiũ & competiturorũ in eodem inſtrumento adie-
9 cta, quoniam ex † verbis in præcedenti poſitione omiſſis iuſtificatur non fuiſſe pręſeruata Iura hæreditaria, ſed fideicommiſſaria prædictorum Petri Antonij, & Archangeli ibi, *in ſupradictis fideicommiſſis, & eorum bonis*: Cæſar enim duplicem perſonam repræſentabat, alteram hæredis, & alteram confideicommiſſarij: quoad primam non ſolũ nullum Ius ſibi præſeruauit, ſed poſitiuè, vt dictum eſt agnouit, confirmauit, & tradidit poſſeſſionẽ Scipioni, eiuſque fauore reſtitu-
10 tionẽ † fideicommiſſi peregit; quo vero ad ſecundam, ſua, eiuſque filiorum Iura præſeruauit, vnde hodie, & in antecedentibus Inſtantijs huius cauſæ ſemper egerit vti hæres teſtamentarius Lactantij grauati: Certum vtique, & indubitatum eſt quod obtinere
11 non poteſt, quod hoc eſſet venire contra † proprium factum, quod omnino retellitur ex ſupra deductis: ſi enim aliquid prætendit vti fideicommiſſarius agat hoc nomin. particulari Iudicio, in quo non ſolum diſcutienda, & iuſtificanda erit eius comprehenſio, ſed etiam videndum erit, an Scipio vti veniens ex Iure eorũdem fideicommiſſorũ,
12 & legitimè † poſſidens valide poſſit immiſſionem impedire, itaut petitorio tantum agere debeat ad tradita *per Angel. vbi ſupra q. 2 art. 12. num. 234.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio hæc in præſenti cauſa facta ſub die 13. Iunij 1657. coram eodem Eminentiſs. Card. Cerro eſt ſupra in præcedenti part. 12. deciſ. 255.

R. P. D. TAIA.

Præneſtina Bonorum.

Lunæ 17. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Circa naturam, & vim conditionis, *ſi non vixerit*, vel *ſi prædeceſſerit*, plura notanda deducuntur, & etiam circa alias ſimiles conditiones. Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem qualiter veniat interpretandum.

SVMMARIVM.

1 *Conditio*, ſi non vixerit, *omnibus adiecta ſubſtitutionibus, qualiter veniat interpretandum.*

2 *Conditiones*, ſi non ſuperuixerit, vel ſi prædeceſſerit, *reſtringunt ad tempus mortis Teſtatoris vocationem.*

3 *Conditiones, quando reſtrictæ ſunt ad certũ tempus, ad alia tempora non poſſunt extendi.*

4 *Tempus certum quando fuit expreſſum, non eſt locus extenſioni.*

5 *Conditiones, ſi vixerit, & ſi non vixerit, quid importent* ad text. in l. ſi ita ff. de hæred. inſtit.

6 *Verba, ſi non vixerit, reſtringenda ſunt ad tempus mortis.*

7 *Conditiones*, ſi non vixerit, vel ſi non extiterit

rit referũtur ad tempus mortis in caſu vulgaris ſubſtitutionis.

8 *Probatio de ſui natura debet neceſſario probare, & concludere, aut ſaltem præſumptione iuris.*

Præſumptio Iuris transfert onus probandi in aduerſarium, num.8.

9 *Subſtitutio*, ſi non vixerit, *in ſenſu vulgari, quando ſumus in pure inſtituto, qualiter intelligatur.*

10 *Teſtator, ſi inſtituerit liberos, ſub conditione*, ſi Titius non extiterit, vel non ſuperuixerit, *vel ſi ſuperſtites non fuerint, paria ſunt.*

11 *Conditionum formulis, quæ indifferentes ſunt, DD. indifferenter vtuntur.*

12 *Particula*, non, *eſt aduerſatiua, & vide num.13 14. & 15.*

16 *Verba, ſi non vixerit, qualiter poſſunt intelligi ne ſint reſtricta ad tempus mortis.*

17 *Declarationi, ſeu interpretationi Notarij, qui teſtamentum conſcripſit ſtandum eſt.*

18 *Et quid ſi talis declaratio non poteſt haberi, & tunc in ſubſidium operandum quid ſit.*

19 *Teſtamenti vna pars aliam declarat.*

20 *Teſtamentum mariti & vxoris ſi fuerit factum in eodem die, & ab eodem Notario,*

21 *An tunc vnum Teſtamentum poſſit declarare aliud.*

22 *Verbum*, ſuper viuere, *importat etiam viuere.*

23 *Subſtitutio vulgaris, de vno caſu impotentiæ, ſi non vixerit, extenditur etiam ad alium caſum impotentiæ, ſi non potuerit.*

24 *Statutum Vrbis* lib.1. cap.147. *continuat poſſeſſionem teſtatoris in ſuos hæredes.*

25 *Hæreditas ex quo ſatis dicatur adita.*

26 Corn. conſ. 226. num. 3. verſ. ſed his non obſtantibus & nu.4. lib.1. *& alij plures DD. declarantur, & num.27.*

28 *Conditio*, ſi non vixerit, *inducit fideicommiſſum, non tam ex vi conditionis, quam ex qualitate perſonarum, & vide num.29.30. & ſeq.*

31 *ex Statuto continuante poſſeſſionem defuncti in hærede cum non inducatur aditio, non excluditur ſubſtitutio vulgaris.*

32 *Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, intelligitur quatenus velit eſſe hæres.*

33 *Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, non facit illum neceſſarium hæredem in illius incommodum.*

Atque vt conueniatur ab creditoribus.

34 *Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem intelligitur, quatenus hæres velit, alias ſecus.*

35 *Filius licet ſit hæres neceſſarius patris, intelligitur quatenus velit eſſe hæres, & num.36.*

37 *Beneficium reſtitutionis in integrum tranſmittitur etiam ad hæredem hæredis, & num.38.*

DECISIO XLIII.

DECISVM fuerat 27. Nouembris 1658. non * eſſe locum Aegidianæ in Immiſſione conceſſa Anaſtaſiæ, & Claræ ſubſtitutis in caſum, ſi Franciſca Mater, & Anna Maria vxor Teſtatoris neutra viueret poſt Agapitum filium, cui erant ſubſtitutæ ſi non vixerit, putarunt enim DD. Anaſtaſiam & Claram non eſſe ſubſtitutas Agapito quandocumque morietur, & abundè pluribus articulis examinatis etiam tacitæ pupillaris ipſas informantes pro Articulis intẽdiſſent; Hodie reuocata in dubium deciſione, & propoſito dubio DD. reſponderunt ſtandum eſſe in deciſis, paucioribus, & validioribus inſiſtentes.

Et quia punctus difficultatis totus in eo
1 erat: an illa Conditio *ſi non vixerit* † omnibus adiecta ſubſtitutionibus intelligatur tẽpore mortis teſtatoris, vel ſit indeterminata quocumque tempore informantes petebant aduerti, caſum hunc non tangi a DD. in prima deciſione citatis, loquentibus de verbis *ſi non ſuperuixerit*, vel *ſi prædeceſſerit* & ſimili-
2 bus, † quæ verba vti clarè ſtringentia vitam vocati ad tempus mortis Teſtatoris operantur vulgarem de ſe ad alia tempora extendi-
3 bilem, † non extendi vltra tempus præfini-
4 tum † *ex doctr. Bart. & aliorum apud Peregr. art. 15. num.8.* vt amplius etiam pupillaris reſtricta, ſi filius meus intra decimum annum deceſſerit vltra non extendi *ad l. ſi ita ff. de vulg.*

Verum DD. optimè aduerterunt iuxta conditiones has *ſi vixerit, & non vixerit*, clarè loqui *tex. iam allegatum l. Titius 24. ff hæred.*
5 *inſtit.* in diſpoſitione ib: † *Titius & Seius vter eorum viuet hæres eſto*, & altero mortuo is, qui ſupereſt ex aſſe hæredem fore, & opportunè de inſtitutione *ſi viuet*, & de ſubſtitutione
6 *ſi non vixerit* reſtringenda ad † tempus mortis *poſt Alciat. conſ.207. ſub init. lib 9.* loqui *Peregr. de fideicomm. art. 29. ſub num.19. verſ. & Inſtitutio, & fuſius conſ. 52. num.5. verſ. & in propoſito lib.1. poſt Anchar. conſ.266. num.2. verſ. Item expreſsè, & deciſ. de qua agitur §. & in puncto.*

Et quia multiplices ſunt formulæ, & aliquando variæ, attamen nulla differẽtia vide-
7 tur inter eas conditiones † *ſi non vixerit, & ſi non extiterit*, & quidem quod conditio non exiſtente referatur ad tempus mortis in caſu vulgaris tantum, probauit *Menoch. poſt Anchar. Abb. Alex Corn. Soll. Iarn. Ric. Pariſ. Zorniell. & poſt eos Gabr. Peregr. d. artic. 29. d. nu.19. verſ. quam etiam concluſionem*, & de communiori opinione, & bis in Senatu iudicata *Io. Ant. Bellon. conſ.26. num.38. Fuſar. conſ.25. num.12. & conſ.29 numer. 5. & 6. ſequens ſe met ipſum quaſt. 480. num.94. cum alijs, & maximè Rota deciſ.490. n.7 verſ. quibus ſtantibus par. 4. diuerſ. & deciſ. 272. num.13. par.6.* Ea quoque validiſſima ratione
8 quod † probatio de ſua natura debeat neceſſario concludere, vel ſaltim præſumptione Iuris, quæ transfert onus probandi in Aduerſarium: Ideoque cum ſubſtitutio ſi non
9 vixerit in ſenſu vulgari abſque vllo † onere inſtituti accipi commodè poſſit, non eſt trahenda ad fideicommiſſum, & cum onere inſtituri, vt ratiocinatur *Peregr. d. conſ.52. num.7. & d. Art.19. in fin. Fuſar. d. quaſt.480. in fin.*

Et ſpecialiter ad oppoſitam differentiam conditionum promiſcuè quando teſtator in-
10 ſtituit liberos † ſub conditione *ſi Titius non extiterit, vel non ſuper vixerit*, ſeù ſuperſtes non fuerit, vel quod idem eſt ſi præmoriatur, aut alia ſimilia &c. *vt inquit Io. Ant. Bellon. conſ.26.*
11 *num.37.* DD. paſſim indifferenter † huiuſmo-

di

di farmulis vtuntur, *& ita Menoch. conſ. 496.*
num.10.verſ. cum probatur, dum diſputat con-
ditionem non exiſtentis allegat *Anchar. conſ.*
236. loquentem de conditione non viuentis, & Corn.
conſ.186. ab init. & nu.5. lib.3. & præſertim de
conditione non ſuperuiuentis, ſic etiam *Al-*
ciat. ad §. quidam rectè l. Gallus ff. de liber. & Poſth.
num.47. & Menoch. præſumpt.71. num.6. lib.4. &
poſt eos deciſ.519. num.4. par.1. rec. in conditione nõ
viuentis vtuntur Bald. conſ.340. ab init. lib.5. agen-
tem de conditione præmorientis, ſic etiam
eruditius *Rot. coram Merlin. deciſ. 12. num. 71.*
& 72. in conditione ſi nullus filius maſculus viuus
eſſet, adhibet Peregr. art.29. num.9. & Rot. coram
Caual. deciſ.454. num.6. & ſeq. agentis de libero-
rum carentia indeterminata multis conditionibus, &
Laderch. conſ.10. num.3. confundit conditiones non
extantium non exiſtentium in rerum natura, non vi-
uentium, prædecedentium & huiuſmodi vt ſupra.

Necnon etiam conſiderarunt DD. vim
huius conditionis oppoſiti, Si verò non vi-
12 xerit, † ponderando particulam Aduerſati-
uam ſi verò non vixerit; ſicut enim Inſtitu-
tio ſi vixerit ſpectat tempus mortis, vt ſit hæ-
res, hic oppoſita *ſi verò vixerit* illud idem re-
ſpiciet, maximè repetita Inſtitutione forma-
13 li *ſi vero † non vixerit inſtituit*, & ore proprio
nominauit in dd. omnibus ſuis bonis &c. pre-
clarè *Corn. d. conſ.186. num.5. & de hac cauſa §.*
& maximè cum aduerſatiua.

Et hoc additum hodiè fuit, quod eodem
tabular. eadem formula, & eodem tempore
14 vrgente † peſtilentia ambo vir, & vxor pe-
riculo mortis ad ſtatuendum certum hære-
dem quiſquis eo ordine viueret teſtati ſunt,
& vxor quoque inſtituit Agapitum filium ſi
15 vixerit, ſed ſi non † vixerit inſtituit, & ore
proprio nominauit Franciſcum virum, nec
obeſſe viſum eſt quod addidit vxor, & caſu
quo dictus Agapitus filius, & Franciſcus vir
non vixerit, vel tractu temporis obierint &c.

Nam potius prodeſſe dixerunt: etenim
16 etiamſi † verba *ſi non vixerit* poſſint intelligi
ne ſint reſtricta ad tempus mortis, vt infor-
mantes obiiciebant, in his tamen teſtamentis
ab hoc Tabellario relatis intellecta fuerũt vti
reſtricta, dũ Tabellarius diſtinxit ſi non vixe-
17 rit, vel tractu temporis obierint † ſtandum
eſt declarationi, & interpretationi Notarij,
qui ſcripſit, quæ ſi aliundè habere non poſ-
18 ſet propter obitum † Notarij, deueniendum
eſſet ad examen aliorum praticam, & noti-
tiam habentium interpretare, ſeù declarare
litteras talis Notarij *ad tradit. ex Præt. de inter-*
pret. vlt. vol. lib.1. interpret.1. dub.3. reſol.1. num.1.
19 *& 4.* & hic poteſt dici, quod † vna pars te-
ſtamenti aliam declarat, cum fuerit teſtamẽ-
tum viri, & vxoris conditum eadem die ab
20 eodem tabellario, † & vniformi voluntate,
ſed paucis, & ſaluis ſupra ſcriptis quæcum-
que ſit differentia prius (qui viuente teſtato-
21 re nil refert) nulla videtur eſſe poſterius, †
& nulla ratio quare, & quomodo conditio ſi
non vixerit recipiat quandocumque non vi-
xerit, & conditio *ſi non ſuperuixerit* non reci-
piat quandocumque non vixerit, cum etiam

22 ſuperuiuere, † ſicut viuere parum & mul-
tum pariter dicamus.

Atque ex his firmarunt vulgarem ſubſti-
tutionem, quæ licet de vno caſu impoten-
23 tiæ † *ſi, non vixerit* extendatur ad alium caſum
impotentiæ ſi non potuerit *ad Fuſar. conſ.94.*
num.6. ex allegatis in deciſione quæ reuidebatur §.
& quia, Minimè DD. viſa eſt conditionẽ de-
24 feciſſe (etiam ſi non conſtaret † Agapitum
ſuperuiuentem extitiſſe hæredem Patris) at-
tento *Statuto Vrbis lib.1. cap.147.* de continua-
tione poſſeſſionis in hæredes ſuos *& ex ſenten-*
tia DD. & apud Caſſan. & poſtea Fuſar. conſ.
190. num.9. & d. deciſ. qui reuidebant §. attamen
25 dicentiũ ex eo ſatis dici aditam † hæreditatẽ,
quin etiam *vt loquitur Caſſan. in add. ad Alex.*
conſ.86. lib.3. ſtatutũ facit ceſſare omnes diffi-
cultates, vt cætera prætermittamus.

26 Et ſatisfaciendo obiectis † de propoſita
conditione *ſi non vixerit* viſum eſt non obſta-
re *Corn. conſ.226. num.3. verſ. ſed his non obſtanti-*
bus, & nu.4. lib.4. Laderch. conſ.10. num.3. Menoch.
præſumpt.71. num.6. lib.4. Fuſar. quæſt.479. nu.10.
Rot. dec.519. num.4. par.1. rec. & coram Merlin. de-
ciſ.12. num.71.

27 Quia verò confundi videntur† ex contra-
riis, vt ſupra, & ex allegatis in deciſione §.
& quamuis, & vltima *Rot. deciſ.490. nu. 7. verſ.*
quibus ſtantibus par.4. diuerſ. deciſ.272. d. num.13.
par.6. de non exiſtentibus, quod idem eſt ac
de non viuentibus, loquentem vt ſupra.

Et ſpecialiter obſeruandũ eſt plurimos ex
oppoſitis DD. tenere conditionem ſi non vi-
28 xerit† inducere fideicommiſſum, non tam
ex vi Conditionis, quam ex qualitate perſo-
narum, quibus adiecta eſt *ad tex. in §. quidam*
rectè d.l. Gallus, & ibi maximè Alciat. d. num.47.
qui ait cum Teſtator dixit inſtituo filium
meum, & ſi non viueret Nepotem: cum
29 enim nepotem poſt filij † mortem vocet
videtur fideicommittere, quod *Bald. & Corn.*
reſponderunt apud Alciat. & de filijs poſt eorum
parentes vocatis loquitur poſt alios *Fuſar. di-*
cta quæſt.479. & præcipuè Menoch. d. præſumpt.71.
& prius apud eundem Bald. in d. conſ. 340. ab init.
16. nam, inter ipſos filios inter ordinandum
facit ordinata caritas, quod tamen limitatur
cum aliqua adeſt coniectura teſtatorem ſen-
30 ſiſſe † ſi filius ſuus ſe viuo morietur, quia
tunc nepos intelligitur vocatus per vulgarẽ,
vt ex Alciat. poſt Corn. repetit Menoch. d. præſumpt.
71. ſub d. num.6. Fuſar. d. quæſt.479. ſub d. num.10
& in facto ſatis clarè apparet vbi teſtator, eo tem-
pore, & eo modo inſtituit.

Nec etiam obſtare dixerunt id quod obij-
ciebatur ex Statuto continuante poſſeſſio-
31 nẽ † non induci aditionem non excludi vul-
garem, *ex Tiraquell. par. 7. declarat. 2. numer.*
9. Faber. definit. 5. tit.7. lib. 7. cum ſimili, nam
32 DD. allegati non repugnant nec † applican-
tur: loquuntur enim in caſu ſi quis nolit eſſe
hæres, vt declarat *Fabr. in d. definit. 5. verſ. quid*
enim ſi hæres eſſe nolit, nec ſtatutum facit quem
33 hæredem neceſſarium in illius † incommo-
dum, atque vt conueniatur à Creditoribus,
& in his terminis loquitur *Tiraquell. d. de-*

clarat. 2. ab initio, non autem ſic ad commo-
34 dum filij, & cum † filius agit vt hæres, quo
caſu inducitur aditio ex ſtatuto continuati-
uo poſſeſſionis, *Tiraquell. d. declarat. 2. num. 8. in
fin. & num. 9. in fin.* ad exemplum filiationis, &
35 ſuitatis, & continuuationis Dominij † *l. in ſuis
ff. de liber. & Poſth.* quæ filium non faciunt hæ-
redem neceſſarium, ſi ipſe velit ſe abſtinere
ab hæreditate beneficio Prætoris vtendo, vt
optimè hæc omnia examinat egregiè *Moder.
Mart. Medic. exam.* 50. *ab initio, & ſeq. cum Rota
Senen. deciſ. 79. cum alleg.* & multò magis ad
tranſmiſſionem iuris hæreditarij, & huiuſ-
36 modi continuationẽ † poſſeſſionis, itaut hæ-
redes ſui beneficio vtantur *ad l. 3. C. de iur. de-
lib.* & præſertim quærendo lucroſæ hȩredita-
tatis, vt fuit reſponſum *in Romana legati 2.
Maij* 1644. *§. penultimo coram Reuerendiſſ. D. meo
Decano.*

Vnus tantum ex DD. ſuperaddebat An-
na Matre hærede Agapiti dudum poſſiden-
te pro hærede contra Anaſtaſiam, & Claram
ſubſtitutas competere ſe, & quantũ opus eſ-
37 ſet beneficiũ reſtitutionis in integrum † iuri
competenti aduerſus omiſſam hæreditatem,
ſi tamen omnia integra ſint, quæ conceditur
etiam hȩredi hæredis, *l. ſi minor 25. §. ſcæuola ff.
de minor. Odd. de reſtit. in integr. q. 63. nu. 11. & 13.*
38 & de infante, vt in caſu noſtro † tranſmit-
tẽte beneficium hoc reſtitutionis in integrũ
Odd. de reſt. q. 50. num. 74. & ſeqq. & amplius ad
ſtatutum cõtinuationis poſſeſſionis exceptũ,
Odd. quæſt. 14. num. 24. etiam officio Iudicis,
*Odd. quæſt. 31. num. 6. verſ. ſtatut. agit ſine ſpeciali
pronunciatione ad antiquum ſtylum, Rot. apud ipſam
Rot. dec. 175. num. 1. par. 6. rec.*

Et ita, &c. vtraque parte audita, &c.

☞ *Deciſio hæc hic allegata in hac eadem cauſa ema-
nata ſub die 27. Nouembris 1658. coram R.P.D.
Taia cum non ſit adhuc impreſſa erit in Miſcella-
nea, infra in hac Par. XIII. iuxta ſeriem temporis.*

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Piſcien. Iuris Conferendi.

Lunæ 24. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Ius Conferendi ex quo probetur. Prælati per-
ſona, & vox quantum valeat in Capitulo pro
Iure Conferendi. Longæua obſeruantia in
collationibus quid operetur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio Iuris conferendi à collationibus factis,
& longæua obſeruantia ſolidatur.*
2 *Specialis nominatio Præpoſiti in Capitulo Ius ali-
quod conferendi non probat.*
3 *Ius conferendi vbi tribuitur Prælato, & Capitulo,
non ideo vox Prælati æquiualet voci Capituli.*
4 *Vox Prælati cum ſit vna ex Capitulo cum Cano-
nicis confunditur, & vt vna ſingulis illorum tan-
tum æquipollet.*
5 *Prælatus licet duplicem repræſentet perſonam, v-
nam tantum vocem in collationibus obtinere po-
teſt.*
6 *Prælatus vbi nullum exhibet actum cõferendi, nul-
lum etiam ius collationis acquirere poteſt.*
7 *Omnimoda collatio beneficiorum concurſum alte-
rius, & ſimultaneam excludit.*
8 *Poſſeſſio Iuris conferendi ex pluribus collationibus
iuſtificata manutentionem operatur.*

DECISIO XXXXIV.

☞ STeterunt Domini in deciſis, * quia pro
bono Iure Capituli etiam ad effectum
manutentionis concurrunt facultas confe-
rendi à Leone X. attributa Capitulo (quod
conſtituitur à Dignitatibus, vna cum Præ-
poſito, & Canonicis) collationes factæ ab eo-
dem Capitulo effectum ſuum ſortitæ, con-
1 feſſiones Præpoſitorum, & longæua † obſer-
uantia ſupra 130. annos, quæ conſideratæ
fuerunt, *per Rot. dec. 125. num. 4. & ſeqq. coram
Eminentiſſ. D. Card. Otthobono, & in præterita de-
ciſione in princ. & §. hanc pertinentiam.* Quod
procedit etiamſi Præpoſitus in eadem Bulla
2 ſpecialiter † nominatus fuerit, cum enim
id euenerit ob dignitatem, & præeminentiã
perſonæ, non probat in Præpoſito medieta-
tem iuris conferendi, vt præter adductos tra-
dit *Rot. in Comen. Funeralium 16. Martij 1654.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. & tantò cer-
tius.*

3 Nec aduerſatur, quod vbi ius † conferen-
di attribuitur Prælato & Capitulo, vox il-
lius æquiualeat voci totius Capituli iuxta
deciſionem 809. Buratt. numer. 2. Non enim
habet locum regula, quotieſcumque corpus
morale Capituli conſtituitur ex perſona
eiuſdem Prælati, quia tunc Prælatus verè eſt
4 vnus ex Capitularibus, & † confunditur in
vnum cum alijs Canonicis, cuius proindè
vox ſolo numero diſcreta, & ſingulis æqui-
pollens pro vna tantum valet, nec à voce
aliorum diſtinguitur in pondere, & qualita-
te, *Rota coram Buratto d. dec. 809. nu. 3. & 7. verſ.
quod clarè,* & poſt alios *in Maioricen. Canonicat.
27. Martij 1656. §. præterea, & 25. Iunij 1657. §. e-
tenim coram R.P.D. meo Meltio.*

Minus opponi poteſt, quod Prępoſitus du-
5 plicem † perſonam repræſentare valeat, Præ-
lati vnam, alteram Canonici, & proinde
ſuffragium ab ipſo tanquam Canonico da-
tum, non tollat ſimultaneam ipſi vti Præla-
to competentem: Nam eadem reſponſione
tollitur obiectum, & contrarium probatur,
tum ex contextu eiuſdem Bullæ, in qua cũ
Præpoſitus factus fuerit de Capitulo, ex ver-
bis illis, *Dignitates vna cum Præpoſito, & Cano-
nicis inibi Capitulum faciant,* nonniſi vna ex
Dignitatibus Capitularibus conſtitutus, vnã
tantum vocem in actibus collationum capi-
tulariter expedien. obtinere poteſt, vt decla-
rat ſe ipſum *Abb. in cap. poſtulaſtis 15. ſub nu. 4.
verſ. ſecus ſi vti Canonicus, Imol. nu. 9. in fin. verſ.
ſi autem ſolum, & num. 15. de conceſſ. præben. Rota
in Montiſalti Beneficij 28. Iunij 1645. coram b. m.*

Bichio

Bichio ſub §. fuiſſe autem, & alij in §. & proindè,
6 Maximè quia nullus omninò exhibetur † a-
ctus, in quo Præpoſitus ſimultaneè cum
Capitulo ad conferendum fuerit admiſſus,
quod tamen tanto temporis ſpatio, veriſimi-
liter euenire potuiſſet, vt in ſimilibus termi-
nis conſiderat *Gratian. diſcept. 521. num. 46.*

Tum ex confeſſione Præpoſiti, aſſerentis
Capitulum eſſe ordinarium collatorem, vt
conſideratum fuit in *Naſcana Canonicatus 11. Martii 1647. coram bo. me. Arguelles §. non quarto,*
& ex enunciatiuis factis ab eodem Capitulo
in actu collationũ præſente Præpoſito, quod
Ius conferendi omninò ad Capitulum ſpe-
ctabat *Summ. preteritæ poſitionis Capituli nu. 18.*
7 Omnimoda enim † collatio concurſum al-
terius, & ſimultaneam excludit, *Gloſſ. in Clem. 2. verb. omnimodam, de for. compet. Rot. par. 1. diuerſ. dec. 296. num. 1. Duran. deciſ. 377. num. 5. & in Lucana Capellaniæ 1. Iulij 1650. coram bon. m. Bichio §. nec vrget.*

Cum itaque ex prædictis ſufficienter con-
ſtet de bono iure Capituli circumſcripto e-
tiam articulo Iuriſdictionis, ſuper quo Do-
mini non intellexerunt quicquam firmare.
8 Et vlterius ex pluribus collationibus † poſ-
ſeſſio Capituli iuſtificetur, in ea manutenen-
dum eſſe cenſuerunt, vt poſt alios dictũ fuit
in *Cauen. collationis ordinum 26. Iunij 1654. coram R. P. D. meo Veroſpio §. fin.*

Et ita pro confirmatione deciſionis editæ
14. Ianuarij 1658. coram me reſponſum fuit
vtraque, &c.

☞ *Ideſt ſub die 14. Ianuarij præteriti anni 1658. coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Albergato Sac. Rotæ Decano eſt in præcedenti Par. XII. dec. 300.*

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi de Maximis.

Lunæ 24. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

De Fideicommiſſo ad fauorem alicuius ex re-
cta linea Teſtatoris deſcendentis in dubium
reuocato; quo non obſtante, Domini tribus
rationibus, quæ latiùs deducuntur moti, ex-
cluſis fœminis, & illegitimis prætendentibus,
pro eodem in deciſis ſteterunt.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimi ex defectu aliorum de legitimo matrimonio deſcendentium in teſtamento ſubſtituti non admittuntur, niſi reciprocum, & perpetuum fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos lineæ directæ fuerit inductum.*
2 *Subſtitutio fideicommiſſaria tacita, & reciproca non admittit omnes à Teſtatore honoratos, niſi eadem ſit facta in tota hæreditate, & vltimo morienti.*
3 *Conditio ſi ſine filijs in Teſtamẽto appoſita, iuxta diſpoſitionem ſtatuti Vrbis omnes deſcendentes tanquam expreſsè vocatos admittit.*
4 *Diſpoſitio indefinitè facta de bonis, vniuerſali, & toti hæreditati æquipollet.*
5 *Reſtitutionis onus vltimo loco decedenti dicitur impoſitum, licet non fuerit expreſſum, à quo reſtitui hæreditatem Teſtator vellet.*
6 *Subſtitutio vt fiat verbis expreſſis vltimo morienti non eſt neceſſe.*
7 *Reciprocum ex coniecturis benè ponderatis inducitur.*
8 *Subſtitutio reciproca ex diſpoſitione Teſtatoris optimè colligitur.*
9 *Subſtitutione ad tempus deficientiæ primi grauati reſtricta, per eiuſdem obitum fideicommiſſum expirat.*
10 *Verba indefinita omnes deſcendentes comprehendentia fideicommiſſum quocumque caſu, & tempore filij deficiant, important.*
11 *Teſtatoris mens vbi in contrarium reſiſtit, & coniecturæ extant, à conſilio Oltrad. receditur.*
12 *Teſtator reſtringens fideicommiſſum ad obitum filiorum abſque filijs quomodo intelligendus.*
13 *Iudicium de dependentibus idem eſt, quod de principali.*
14 *Dictio* vt ſupra *omnes perſonas cum eodem ordine ſuccedendi comprehendit.*

DECISIO XXXXV.

PEtentibus DD. de Maximis die 9. Decẽ-
bris præteriti Immiſſionem in certis par-
tibus Caſalis Braui, fuit iterum reuocatum
in dubium fideicommiſſum Dominici per
ſententiam Rotalem canonizatum. Vndè
ſuſpenſa reſolutione, & demandata reuiſione
vltimæ deciſionis *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano die 14. Martij 1653.* editæ, hodie DD.
ex rationibus in ea, & antecedenti *bo mem. Pirouani 5. Martij* 1658. adductis, ſteterunt in de-
ciſis. Quia perpenſa denuò ſerie Teſtamen-
ti viſum fuit hæſitandum non eſſe, quin ibi
Dominicus tres caſus aduertit. Et primò
euentum obitus filiorum inſtitutorum, ſiuè
alterius eorum ſine filijs, & tunc inter ipſos
reciprocam ſubſtitutionem ordinauit. Item
& ſecundò conſiderauit deficientiam omniũ
filiorum maſculorum per lineam directam
ex legitimo matrimonio deſcendentium vſ-
que in infinitum ſine filijs maſculis, & hoc
eueniente caſu ad bona ſua vocauit Baſtar-
dos ex dicta ſua directa linea naſcituros, vt
ſub verbis, & eo caſu; In tertio quemadmo-
dum conſiderauit, cauetur, quod ſi vnus, vel
plures ex dictis ſuis filijs, & heredibus more-
rẽtur cum filiis maſculis, & fœminis, & poſt-
modũ omnes hi filij maſculi obirent abſq;
filijs maſculis, & tunc fœminis ſemper ex-
cluſis, fili maſculi ſuperuiuentes ipſius Te-
ſtatoris, & filij filiorum defunctorum,
ſeu deſcendentes maſculi ſuccedant in ſtir-
pes, & non in capita, ſicuti etiam videba-
tur certam eſſe Conſtitutionem fideicom-
miſſi in ſecundo caſu, dum vt præmiſſum eſt
poſt deficientiam omnium filiorum maſcu-
rum per lineam directam ex legitimo matri-
1 monio † deſcendentium ſubſtituti ſunt ille-
gitimi, qui effectus contingere non poſſet,
& voluntati Teſtatoris non eſſet ſatiſfactum
in præ-

in prædictorum illegitimorum admiſſione ad ſua bona, niſi reciprocum, & perpetuum fideicommiſſum inter prædictos omnes deſcendentes maſculos lineæ directæ inductum fuiſſet, vt præter allegatos in vtraque deciſione bo.me. Pirouani, & Reuerendiſſ. Decani obſeruant *Soccin.Iun.conſ.1.num.20. lib.3. Gozzad.conſ.64.num.10.& ſeq. Cranetta conſ.113. ſub num.3. verſ.tertia coniectura, Lancellot. Gall. conſil. 17. numer.31. Menoch.de præſumpt.lib.4. præſumpt.69.num. 20. Modern. Mantuan. Contr. 96. num.35.*

Maximè quia non videbatur deeſſe requiſita neceſſaria ad reciprocam ſubſtitutionem inducendam, videlicet quod omnes illi ſint
2 à † Teſtatore honorati, inter quos dicimus eſſe factam tacitā, & reciprocam fideicōmiſſariam ſubſtitutionem, cùm ſubſtitutio ſit facta in tota hæreditate, & vltimo morienti, de quibus *Mantic.de coniect. vltim. volunt. lib.7. tit.5.num.15. Rota apud Duranum deciſ.451.n.3.*
3 Nam primum deducitur ex conditione, † ſi ſine filiis, appoſita, qui iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis *lib.1. cap. 142.* poſiti in conditione habentur pro expreſſe vocatis iuxta *conſ.Gabriel 115.nu.11.lib.1. Scacc.de Iudic.lib.2.cap.9. num.12.14. Rota dec.473.numer.1. par.4 tom.2. & deciſ.248.num.1.04.7.recent. Seraphin.dec.1329.num.12.Buratt.deciſ.834. numer.2.* De ſecundo approbat ex eo quia Teſtator ad ſua bona, in quibus filios, & alios hæredes vniuerſales inſtituerat, vltimo loco inuitauit
4 illegitimos. Diſpoſitio † enim indefinitè facta de bonis æquipollet vniuerſali, & toti hæreditati *l.ſi pluribus 45.ff.de leg. 2.* & in ſpecie defendunt *Decian.conſ.3.nu.7.lib.1.Menoch. de præſumpt.lib.4.præſumpt.62.num.14.Rota deciſ. 266.num.23. par.1.& in Romana fideicommiſſi de Mutis 15.Ianuarij 1648. coram R.P.D. meo Meltio.* Teſtium verò requiſitum inde patet, quod deficientibus omnibus lineæ directæ ſine filijs ſubſtituti ſunt illegitimi, & ſic vl-
5 timo loco † decedenti dicitur impoſitum onus reſtitutionis, licet non fuerit expreſſum à quo hæreditatem reſtitui vellet, *l.vlt. §. filium ff.de leg.1. l.Lucius §.Caius ff.ad Trebellian. Menoch.conſ.327.nu.27.Aymon. conſ.113. num.1. Soccin.Iun.conſ.151.num.6.lib.2.Rota dec.361.numer.15.& 16.par.1.recent.* vbi quod de veriori ſententia non eſt neceſſe, quod ſubſtitutio
6 fiat verbis expreſſis vltimo morienti, & fuit dictum *in Romana fideicommiſſi de Zeffiris 4.Iulij 1648. §. ſubſtitutionem, & 8. februarij 1647. §.eſſe autem coram bo.mem.Bichio.*

Quod facilius admitti debet in propoſito ſtantibus coniecturis in vtraque deciſione
7 ponderatis, ex quibus induci † reciprocam tradunt *Paul.de Caſtro in l. poteſt,& ibi Iaſ.ff. de vulgar.& pupillar.Fuſar. de ſubſtit.quæſt.471.n.1. Duran.vbi ſup.n.4.* & ſignanter ex declaratione per Teſtatorē in poſtrema parte teſtamēti facta, quod eo conſilio, & principaliter motus fuerat ad ita de ſuis bonis diſponendum, vt perpetuo remaneāt in Cippo ſuæ domus, nec tranſeant in alienam familiam, ex qua
8 diſpoſitione inſurgit reciproca † ſubſtitutio, ne alias contra mentem Teſtatoris cōtingat, quod bona exeant de Cippo familiæ, cui voluit proſpicere, & vocare per fideicommiſſum omnes deſcendentes ex illa, & in quibus conſeruatur familia, *Dec.conſ.38. numer.1. in fine, & conſ.425. in primo dubio lib.2.Gratian. diſcept.for.cap.818.num.43. Caualer.dec.481. numer. 48.* Et procedit vt intelligatur ordinatū fideicommiſſum reciprocum lineale, *ad text. in l.cum ita legatur 33.§.in fideicommiſſo ff. de leg. 2.Peregr.de fideicom.art.13.nu.75.cum ſeq.& conſ. 73.num.1.& ſeq.lib.3.& conſ.59.nu.6.& 7.lib.4. Gratian.diſcept.forenſ.vbi ſupra nu.41. Cyriac.dicta controu.96.num.27.Rot.coram bo.mem.Merlin deciſ.326. num.4. & in dicta Romana fideicomm.de Zeffiris d.§.eſſe autem.*

Et hinc patet non applicari theoricam Ol-
9 tradi in *conſ.21.* Quoniam non verſamur † in ſubſtitutione reſtricta ad tempus deficientię primi grauati, per cuius obitum expirat fideicommiſſum, in quibus terminis ille loquitur, ſed ſumus in caſu perpetui, & ſuc-
10 ceſſiui fideicommiſſi per verba † indefinita concepti comprehenſiua omnium deſcendentium, totiuſque familiæ ibi in caſu, quo filij maſculi per lineam directam ex legitimo matrimonio deſcendentes deficiant, & omnes ſine filijs maſculis prædictis morerētur. Quæ verba fideicommiſſum important quocunque caſu, & tempore filij deficiant, *per text.in l.1.in fine C.de condit. inſtit.* & diſtinguit *Soccin.in l.ſolemus 9.num. 6. ff. de condit. & demonſtr.Cyriac.controu.96.nu.77. & 521.n.104. Dec.585.num.4.Mantic.deciſ.vltima num.7. & 8. Pen.deciſ.438.num.1.& 2.& 14.15. Card.Caual. deciſ.454. num.6.7. & 8. Burat.deciſ.689.num.1. & ſeq. bon.mem.Merlin.deciſ.326. num. 4. & ſeq.*
11 Et vbi in contrarium reſiſtit † mens Teſtatoris, & extant coniecturæ, receditur *à d. conſil. Oltrad.Buratt. deciſ.897.num.3.Rota in Bononien. fideicommiſſi de Naſcentorijs 21.Iunij 1642. §. Et quia coram Reuerendiſſ.Compoſtellano.*
12 Non obſtat, quod proximè, & in † primo caſu Teſtator reſtrinxerit fideicommiſſum ad obitum filiorum abſque filijs, ideò dum immediatè, & in ſecundo, & tertio caſu vocauit alios, videtur intellexiſſe de vocatione dependenti à primo, qui cū nō euenerit, ex quo aliqui deceſſerunt relictis filijs, ille ſecūdus caſus, & cæteri ob defectum purificatæ conditionis ruunt, tanquam ſubſequentes, & conſequutiuè ab illo adiecti, quaſi idem
13 ſit Iudicium † de dependentibus, quod de principali, *l.quominus 2.ff.de flum.Contrad.in l.1. limit.1.nu.25.* ſicque ſemper intret *conſ.Oltrad.* comprobatum in deciſionibus bon.me. Robuſterij in Cauſa emanatis, & impreſſis inter diuerſ. *deciſ.118.par.1.& 230.par.2.* Nam contrarium, & verius in facto Domini etiam hodie exiſtimarunt, quod omnes caſus ſint de per ſe, nec vnus ab altero dependeat, & præſertim ſecundus ſub diſtincto periodo conceptus, & orationem vndequaque perfectam habens, regiturque à ſeparato verbo, vndè ceſſant obiecta dependentia ex plenè cumulatis in deciſione Reuerendiſſimi D.mei Decani

cani §. *Secundus, & ſeq.* & conſequenter non refragantur reſolutiones coram Robuſterio factæ tanquam fundatæ in ſuppoſito, quod in ſecundo caſu vocati fuerint ſubſtituti ſubordinatè, & dependenter à prima conditione, nulla tunc habita conſideratione ſecundi caſus ſubſtitutis Baſtardorum ob deficientiã deſcendentium de linea maſculina legitima, vt luculenter reſpondetur in præfatis poſtremis deciſionibus bo.me. Pirouani *d. §. ſecundus vſque ad finem*.

Minus tandem obſtare dicebatur, fuiſſe à Teſtatore in tertio caſu diſpoſitum, quod in euentum, in quem vnus, vel plures ex ſuis filijs, & hæredibus morerentur, cum filijs maſculis, & fœminis, & deinde omnes filij maſculi morerentur ſine filijs maſculis ſuperſtitibus fœminis, quod tunc ſuccedant filij ſuperuiuentes ipſius Teſtatoris, & filiorum filij, ſeu deſcendentes maſculi ex eis per lineã directam proportionabiliter in ſtirpes, & nõ in capita, vt ſupra expreſſum eſt, quaſi dictio,
14 *vt ſupra* † operetur, vt cenſeantur compræhenſæ omnes perſonæ cum eodem ordine ſuccedendi, & conditione ſi ſine filijs, vt in priori caſu, & ſubſtitutione *Aretin. conſil.* 155. *n.* 1. *Dec. conſ.* 227. *nu.* 3. *lib.* 1. *Surd. conſ.* 352. *n.* 6. *Rota apud Duran. dec.* 300. *num. final. & dec.* 40. *numer.* 10. *& dec.* 158. *num.* 11. *&* 12. *par.* 5. *recentior.* Tum quia huiuſmodi caſus videtur cõtemplatus ad ampliandam fœminarum excluſiom etiam reſpectu Patruorum, illorumque filiorum, & ſic tranſuerſalium, vbi in primo caſu fuerunt excluſæ propter filios, & filiorũ filios. Tum etiam quia verba prædicta proportionabiliter, vt ſupra in ſtirpes, & non in capita intelliguntur quoad modum ſuccedendi inter natos, & filiorum filios, vt ſupra ordinatum fuerat in dicto primo caſu ex adiectis verbis, ita quod filij maſculi filiorum mortuorum loco eorum Patris proportionabiter ſuccedant, vna cum alijs filijs Teſtatoris, nulloque pacto poſſunt applicari ſecundo caſui vndequaque diſtincto, vt in quo ſatis clarè apparet mens Teſtatoris in ordinatione fideicommiſſi perpetui inter ſuos deſcendentes ex ſuperius allegatis, & in iſtis terminis dictionis, vt ſupra, obſeruat *Rota in deciſ.* 49. *num.* 2. *par.* 1. *recent.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Ventilata diu fuit præſens cauſa in Rota, & præſertim coram bon. mem. Robuſterio* 6. *Octob.* 1573. *&* 15. *Aprilis* 1574. *quæ ſunt deciſiones* 118. *Par.* 1. *& deciſ.* 230. *par.* 2. *diuerſ. et in Part.* 8. *recent. retulit aliam deciſionem ſub die* 9. *Martij* 1638. *coram bo. mem. Pirouano Rota Decano, altera adeſt ſub* 11. *Ianuarij* 1649 *coram Reuerendiſſ. P. D. Cerro pariter Rota Decano, nunc Eminentiſſ. S. R. E. Cardinali, et Epiſcopo Ferrarienſi, eſt in Part.* 10. *recentior. dec.* 272.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Legitimæ.

Lunæ 24. *Martij* 1659.

ARGVMENTVM.

Legitima cum ſupplemento quando deferatur fœminæ, & vbi locum habeat Statutum Vrbis excludens fœminas à legitima cum fuerint dotatæ.

SVMMARIVM.

1 *Legitimæ ſupplementum poteſt peti à filia, dum legatum ad eius portionem non ſufficit in bonis maternis.*
2 *Imo etiam cum fructibus ab obitu matris.*
3 *Fructus Legitimæ pro fœmina ad quinque pro centenario taxantur, et quando. num.* 4.
5 *Statutum excludens fœminas à legitima vbi locum habeat.*
6 *Cauſa finalis Statuti quæ ſit, et quo reſpiciat.*
7 *Dos tradita à Patre non excludit fœminas ab hæreditate Matris vigore ſtatuti.*
8 *Vbi non concurrit cauſa finalis Statuti, ibi neque obeſſe poteſt ipſum ſtatutum.*
9 *Inſtitutio maſculi in legitima quando ſuffragari poſſit.*
10 *Inſtitutio fœminæ in legitima quomodo reputetur.*

DECISIO XXXXVI.

Reſolutum fuit deberi Catherinæ Puteobonellæ ſupplementum legitimæ, vna cum fructibus à die obitus Liuiæ Matris. Quandoquidem præfata Liuia decedens anno 1644. hæredem ſibi ſcripſit Hippolytam aliam filiam fœminam, Alexandro verò filio maſculo iure inſtitutionis reliquit legitimam, & Catherinæ ſcuta bis centum iure pariter inſtitutionis, & omni alio meliori modo legauit pro omni eo, quod poſſet prętendere à ſua hæreditate. Hinc enim licet huiuſmodi legatum iure inſtitutionis relictũ quærelam tollat inofficioſi, poteſt tamen
1 Catherina legitimæ † ſupplementum petere, dum ſcuta bis cẽtum integram eius portionem non conſtituunt, *l. omnimodo, C. de inoff. teſtam. §. hac autem, Authen. vt cum de appellat. cognoſc. Merlin. de legitim. lib.* 5. *tit.* 2. *quæſt.* 20. *n.* 1. *cum alijs plenè allegatis in Peruſina bonorũ* 18. *Iunij* 1646. *coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado §. minus releuat legatum.* Idque vna † cum
2 fructibus ab ipſa die, qua mater deceſſit, *leg. Papinianus, §. vnde ſi quis, ff de inoff. teſtam. Rip. in l. ſi vnquam, nu.* 103. *C. de reuocan. donat. Rota corã Duran. deciſ.* 192. *num.* 1. *in recent. dec.* 110. *nu.* 27. *par.* 8. *in Romana fideicommiſſi de Ceulis* 10. *Ianuarii* 1641. *coram Reuerendiſſ. Compoſtellano, §.* 2. *ex inueſtimento, et in Meleuitana Donationis* 8. *Febr.* 1658. *coram me §. fin.* qui regulariter taxantur
3 ad rationem † quinque pro quolibet centenario, & anno, *vt notat Merlin. vbi ſupra lib.* 2. *tit.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 5. *Rota in recent. deciſ.* 570. *nu.* 1. *par.* 2. Dummodo in hæreditate adſint res,

quæ

4 quæ † fructus ferant, *Peregr. de fideicomm. artic. 36. num. 69. verſ. modo tamen, vbi allegat Cephal. conſ. 56. num. 49. et 50.*

Non obſtat, quod filiæ fœminæ ex Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 145.* totaliter excludantur non ſolum à coæquali ſucceſſione, ſed etiam à legitima.

Quoniã huiuſmodi Statuta tamquã principaliter cõdita fauore maſculorum de agnatione, tunc ſolum locum habent, quando
5 filijs † maſculis defertur hæreditas, ſecus quãdo non ipſi, ſed alia filia fœmina, vel extraneus relinquitur hæres, *Bald. inter conſil. Ang. conſ. 281. ante num. 6. verſ. alia datione, Soccin. iun. conſ. 23. num. 27. lib. 1. Corn. conſ. 224. ſub numer. 5. verſ. & prædicta, lib. 2. Alex. conſ. 188. num. 2. lib. 6. Cephal. conſ. 521. num. 150. Ruin. conſ. 25. num. 3. lib. 3. Brun. in tract. quod ſtantibus maſc. art. 7. n. 24. & art. 12. num. 147. Rota coram Cardin. Seraphin. deciſ. 885. num. 1. & in recent. deciſ. 770. num. 4. & 5. par. 2. deciſ. 518. num. 4. par. 3. & deciſ. 316. num. 18. & 19. par. 6.* & conſequenter non impeditur filia cui minus legitima relictum eſt illius ſupplementum petere, vt in his terminis per hanc rationem latè firmatum fuit in *Romana ſupplementi legitimæ 18. Maij 1640. in recent. dec. 228. num. 19. par. 8. & 15. Aprilis 1644. & 26. Ianuarij 1646. per tot. coram me.*

Nec refert, quod ex eodem Statuto Catherina vti dotata à Patre, à materna etiam hæreditate excludatur.

6 Quia cum cauſa † finalis, & principalis dicti Statuti non fuerit dotatio, ſed agnationis conſeruatio, vt dixit *Rota deciſ. 40. num. 1. cum ſeqq. par. 1. diuerſ. apud Fenzon. ad Statut. Vrbis deciſ. 113. & §. licet, & in recent. deciſ. 504. nu. 23.*
7 *cum ſeqq. par. 5.* Sola dos per patrem † tradita non poteſt Catherinam excludere à legitima ſibi debita in hæreditate matris, dum iſta nõ defertur maſculo, per quem conſeruatur agnatio, ſed fœminæ, in qua terminatur, vt conſuluit *Gabr. conſ. 10. num. 15. 18. & 19. lib. 1.* cum alijs relatis *in dicta Romana ſupplementi legitimæ 15. Aprilis 1644. coram me, §. & comprobatur hic intellectus.*

Nec obſtat, quod Alexander filius maſculus hæres fuerit communis patris, & à Liuia matre inſtitutus in legitima, quod ſufficere, videtur tenuiſſe *Rotam apud Fenzon. vbi ſupra deciſ. 100. §. Statutum enim.*

Quia cum hodie non agatur de legitima in bonis Patris, ſed tantum in bonis maternis, quæ alteri filiæ fœminæ, non autem maſculo iure hæreditario deferuntur, in iſtis enim vtique ſemper ceſſat excluſio ſtatuta-
8 ria, dum nullo modo concurrit cauſa † finalis per ſtatuentes cõſiderata ex allegatis. Inſtitutio autẽ Alexãdri facta per Liuiam in legiti-
9 ma, tunc ſuffragari † poſſet, quando adeſſent alij filij maſculi, qui fuiſſent hæredes vniuerſales ab eadem inſtituti in reſiduo hæreditatis, in quibus terminis loquitur *d. deciſ. 100. apud Fenzon.* ſecus autem dum fuit inſtituta
10 filia fœmina † quæ pro extranea ad hunc effectum reputatur, vt benè reſpondit *Rota coram Card. Seraph. d. dec. 885. num. 5.*

Cæterum ad quam ſummam aſcendat ſupplementum legitimę, vna cum fructibus, cum neceſſaria ſit melior iuſtificatio bonorũ hæreditariorum Liuiæ, tàm reſpectu quantitatis, quàm qualitatis deducto ære alieno, ac numero filiorum de tempore eius obitus, Ideò reiecta fuit hæc diſcuſſio ad particularem diſputationem.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Ariminen. Cenſus.

Lunæ 24. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Agitur de præſcriptione Cenſus, quando ſcilicet non poſſit dici præſcriptum, & ad hoc, vt poſſit dici præſcriptum, etiam quoad eius fructus, quidnam ſit neceſſarium.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem probatam.*

2 *Cenſus, quando non poſſit dici præſcriptione ſublatus.*

3 *Debitor Cenſus, donec non declarat ſe velle redimere cenſum, nulla competit actio debitori pro receptione capitalis.*

Actione deficiente non poteſt currere præſcriptio. num. 3.

4 *Facultate repetendi debitum ſublata, non poteſt intrare præſcriptio.*

5 *Fructus cenſus in tantũ poſſunt præſcribi, in quantum præſcribitur ipſa ſors, à qua dependet, illi dependent.*

6 *Fructus præteriti cenſus, vt præſcribantur, tot requiruntur præſcriptiones, quot ſunt anni.*

In præſcriptionibus annuis conditionalibus, qualis eſt Cenſus vnica non ſufficit præſcriptio. nu. 6.

7. *Statuta de præſcriptionibus procedunt in debito ſimplici.*

8 *Statuta Laicorum non comprehendunt contractus iuratos, etiamſi ſint in forma communi confirmata à Papa.*

9 *Statuta Ariminen. Narnien. &c. non fuerunt à Papa in forma ſpecifica confirmata quoad iuramenta.*

10 *Præſcriptioni non eſt locus, dum adeſt mala fides.*

11 *Teſtatoris fides mala dum adfuit, non datur continuatio in hærede, ſed eſt inchoanda ab eo, vt teneat.*

12 *Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem datur ex cauſa ignorantiæ.*

13 *Simulationis exceptio non releuat, ſi legitimè non probetur.*

14 *Simulationis exceptio maximè contra obligationem Cameralem non admittitur per ſatis leues coniecturas.*

DECISIO XLVII.

IMpoſito per Franciſcum Cenſu ad fauorẽ Cornelij à Curru, huic ſucceſſit eius frater,

ter, qui hæredem inſtituit Catherinam, pro
qua relaxatum fuit mandatum contra bona
hæreditaria Franciſci, & in gradu appellatio-
nis mihi commiſſę cum clauſula ſi quid exe-
quendum Dubitaui, An & pro qua die fru-
ctus debeantur, & illos deberi per annos 29
à die petitionis reſponſum fuit, quia in pu-
blico Inſtrumento impoſitionis adeſt expli-
cita promiſsio de illis ſoluendis, quæ proin-
de operatur, vt fructus debeantur, cum In-
1 ſtrumentum † plenam probationem faciat
*Rot. deciſ. 35. num. 1. apud Modern. de pignor. Aſsi-
ſien. Cenſus 22. Aprilis 1652. coram Reuerendiſsi-
mo Tarraconen. ſub §. 1. & in Licien. Cenſus 18.
Maij 1654. coram R.P.D. meo Priolo in princ.*

Nec ex eo, quod apparent ſoluti fructus
2 per annos 50. & vltra præſcriptione † ſubla-
tum fuit debitum, nam Iuris communis prę-
ſcriptio quoad ſortem currere non potuit,
3 quia donec fiat à debitore declaratio † ſe vel-
le cenſum redimere, nulla prorſus competit
actio creditori pro repetione Capitalis, qua
deficiente non admittitur præſcriptio *l. 1. in
fin. C. de annal. except. Purpur. conſ. 171. nu. 2. lib. 1.
in puncto Rot. in Romana Cenſus poſt Cenc. de Cen.
dec. 264. num. 1. & poſt Modern. de pignor. d. dec. 35
num. 20.* quod procedit etiam in fructibus fu-
4 turis, † quia ſublata facultate repetendi ſor-
tem, ſemper durat cauſa productiua fructuũ,
qui antequam per lapſum temporis in eſſe
deducantur ſunt pars quidditatiua ſortis, &
5 in tantum † poſſunt præſcribi in quantum
præſcribitur ipſa ſors cui virtualiter inſunt,
vt bene declarat *Rot. d. deciſ. 35. num. 21. & ſeqq.
poſt Anchar. in l. acceſſorium num. 7. verſ. ſed vi-
detur de reg. Iur. in 6. & alios ibi adductos.*

Quo verò ad fructus præteritos tot requi-
6 runtur præſcriptiones, quot ſunt anni † cum
in præſtationibus annuis conditionalibus,
qualis eſt cenſus vnica non ſufficit præſcrip-
tio, *Gratian. pluribus relat. diſcept. 399. nu. 29. 491.
num. 1. & 883. num. 14. Adden. ad Buratt. dec. 644.
num. 26. Rot. coram Millin. deciſ. 386. num. 3. d. de-
ciſ. 35. num. 17. & deciſ. 105. num. 9. poſt Modern.
de pignor. cum alijs in Romana fructuum Cenſus 11
Decembris 1645. cor. Reuerendiſsimo D. meo De-
cano §. eoque minus.*

Prout præſcriptio ſtatutaria ſuffragari ne-
7 quit; Tum quia ſtatutum † procedit in ſim-
plici debito, neq; compræhendit cenſum aut
contractus iuratos, cum à Pontifice confir-
8 matum † non fuerit in forma ſpecifica, vt in
puncto Statuti Ariminẽ dixit *Rot. deciſ. 610.
9 num. 17. & ſeqq. par. 4. recen. tom. 3.* & in ſimili †
Statuto Narniæ *dec. 682. num. 24. & ſeqq. eadem
parte.* Tum etiam vlterius, quia tam quoad
ſortem, quam quoad fructus concurrit ma-
10 la † fides Franciſci impoſitoris, qui vixit vſ-
que ad annum 1609. & ob ſcientiam debiti
præſcriptione iuuari non potuit, *cap. final. de
præſcript. Rot. deciſ. 164. num. 1. par. 2. recent. d. de-
ciſ. 105. num. 5. poſt Modern. de pignor. & coram
Eminentiſsimo D. Cardinali Otthobon. deciſ. 137.
nu. 22. plane in Beneuentana Dotis 27. Iunij 1653
coram bo. me. Bichio §. nam præſcriptio,* illiuſque
mala fides Carolũ etiam filium, & hæredem
11 afficit, qui proinde † tanquam perſonam
defuncti repræſentans nouam præſcriptionẽ
inchoare non potuit *Rot. d. deciſ. 35. poſt Mo-
dern. de pignor.*

Et quatenus contra Catherinam hæredem
hæredis fuiſſet completa, daretur reſtitutio in
12 integrum ob præſumptam illius † ignoran-
tiam *Surd. conſ. 226. num. 17. & ſeqq. Cyriac. con-
trou. 329. num. 77. Rot. coram Duran. dec. 426. n. 12
& in Romana pecuniaria 7. Maij 1649. coram R.
P.D. meo Celſo §. & in omnem.*

Neque etiam repugnat exceptio ſimula-
tionis, quia coniecturæ ad illam probandam
13 adductæ tanquam † ſatis leues viſæ non ſint
DD. habendæ in conſideratione, & ideo In-
ſtrumentum publicum obligatione camera-
14 li vallatum † infringere non poſſunt, vt dixit
*Rot. coram ſa. me. Gregor. dec. 195. nu. 16. vbi Ad-
den. num. 18. & in dicta Aſsiſien. Cenſus 22. Apri-
lis 1652. coram Reuerendiſsimo Terracinen. §. aliæ
verò præſumptiones & 28. Martij 1653. coram R.
P.D. meo Beuilacqua §. ſimiliter.*

Et ita cauſa tribus vicibus propoſita vtra-
que &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Peruſina Congruæ.

Lunæ 24. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Congrua, quando fuit aſſignata, & acceptata à Vicario exercenti curam animarum nomine Capituli eadem debet eſſe contentus, nec debet quærere augumentum, & quid ſi d. congrua ſit valde tenuis.

SVMMARIVM.

1 *Vicario curam animarum exercenti nomine Capituli, debetur congrua.*
2 *Congrua portio Vicario ſemel aſſignata quando fuit, alia conſtitui, aut antiqua augeri non debet.*
3 *Vicarius exercens curam animarum loco Capituli, debet eſſe contentus ſua congrua, dum cum ea poteſt ſe ſubſtentare, & onera Eccleſiæ ſuſtinere, quamuis exigua ſit.*
4 *Beneficium tenue, quando quis acceptauit, ſibi imputet.*
5 *Congrua aſſignata Vicario, quando eſt ita tenuis, & fructus tractu temporis ita fuerint diminuti, ita vt de eis viuere non valeat, quid ſit faciendum.*
6 *Clerici quando congruè viuere non valeant de fructibus beneficij, agitur de intereſſe totius Ordinis Clericalis.*
7 *Probandum eſt, quando præſumptio eſt in contrarium.*
8 *Fructus potius præſumuntur aucti, quam diminuti.*
9 *Confeſſio propria ſatis aliquid probat.*
10 *Confeſſio, quando eſt veriſimilis, & adminiculata plurimum attendenda eſt.*
11 *Congrua aſſignata Vicario pro cura animarum, ex quibus præſumatur ſufficiens pro eius ſubſtentatione, & num. 12. & 13.*

14 *Li-*

14 *Libris ſcriptis ab Ordinario in actu viſitationis credendum eſt.*
15 *Statutum, quod fuit ſemel, non licet innouare.*
16 *Congrua, quando eſt aſſignanda Vicario gerenti curam animarum, quid ſit obſeruandum.*
17 *Bonorum poſſeſſionem, & dominium accipiens, tunc dd. bonorum augumentum, & decrementum ad eum ſpectant, & num. 18.*
19 *Conceſſio perſonalis, non excedit perſonam, cui fuit facta conceſſio.*
20 *Conceſſio facta ſub nomine dignitatis alicui, non poteſt dici perſonalis.*
21 *Conceſsio alicui facta ſub nomine Eccleſiæ cenſetur facta ipſi Eccleſiæ.*
22 *Conceſsio, quando non dicatur alicui temporariè facta.*
23 *Obſeruantia diuturna declarat qualitatem contractus.*
Obſeruantia diuturna diſpoſitionem alioquin dubiã declarat num. 23.
24 *Alienatio bonorum Eccleſiæ ſine Beneplacito Apoſtolico non valet.*
25 Extrauag. Ambitioſè de reb. Eccleſ. non alien. *non intrat quando non agitur de compoſitione inter Capitulum, & Canonicos facienda, & num. 26.*
26 *Conſtitutio Vrbani VIII. ſuper præiudicialibus Eccleſijs non intrat, quando nullum fuit factum præiudicium Eccleſiæ.*

DECISIO XLVIII.

MODERNVS Parrochialis Eccleſiæ S.
Angeli Vicarius inſtabat condemnari
Capitulum & Canonicos Cathedralis Peruſię
ad ſibi ſoluendum annua ſcuta 60. auri in ere
ctione dictæ Eccleſiæ prius eidem Cathedrali
vnitæ in Vicariam pro Rectoris ſubſtenta-
tione aſſignata, ſed Rota non teneri reſpon-
dit, quia licet non fuerit dubitatum, quin
1 dicto Vicario curam † animarum nomine
Capituli exercenti debeatur congrua *ex diſpo*
ſit. tex. in c. de Monacis 12. & c. extirpandæ 30. §.
qui verò vbi gloſſ. in figuratione Caſus de Præbend.
& c. 1. eod. tit. in 6. & ſancitur in ſeſſ. 7. Conc. Trid.
cap. 7. de reform. & ſeſſ. 25. cap. 15. pariter de re-
form. Rebuff. de Congrua quæſt. 4. in princ. Rot. de-
ciſ. 16. par. 1. diuerſ. coram Card. Mant. deciſ. 269.
num. 3. ſa. me. Greg. XV. deciſ. 429. nu. 1. & ibi Add.
num. 8. Seraph. deciſ. 173. num. 5. & 514. num. 6. &
in rec. deciſ. 420. num. 3. par. 1. & 449. num. 3. par. 2
coram bo. me. Merlin. deciſ. 817. num. 2. Huic ta-
men debito in præſenti ſatisfactum fuiſſe
viſum fuit, ex eo quia idem Capitulum,
& Canonici anno 1568. in executionem ere-
ctionis huius Eccleſiæ in Vicariam perpetuã
authoritate Cardinalis à Cornea tunc Epiſco
pi Peruſini emanata, cum Baldo primo Vica-
rio electo ad compoſitionẽ deueniendo cer-
2 ta bona, & decimas vnde congruam † con-
ſequi poſſit, aſſignarunt. Vnde intrat clara
lutis concluſio, quod congrua portione ſe-
mel aſſignata, alia conſtitui, aut antiqua au-
geri non debet *Rebuff. in tract. congruæ poſt n. 92*
Greg. d. deciſ. 429. nu. 2. Rot. in rec. d. deciſ. 449. n. 5.
par. 2. & deciſ. 230. num. 6. par. 6.
3 Non obſtat, quod † Rector debet eſſe con-
tentus Congrua aſſignata, quando cum ea
poſſit ſe ſubſtentare, & onera Eccleſiæ
ſubſtinere, quamuis exigua ſit, dum be-
4 neficium † adeo tenue acceptauit *gl. in c. 1. 21.*
quæſt. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 230. numer. 5. par. 1.
Mant. deciſ. 22. numer. 1. & deciſ. 255. numer. 2.
& apud Merlin. d. dec. 815. nu. 3. & 4. Secus vbi
5 Congrua † eſt ita tenuis, & fructus tractu
temporis diminuti taliter ſint, vt cum illis
nec ſibi nec Eccleſiæ valeat prouidere, tunc
enim non obſtante acceptatione talis Con-
gruæ non prohibetur, quin ſaltem per viam
6 reſtitutionis in integrum valeat † aſſignatio-
nem impugnare, & congruam ſufficientem
petere, cum de totius Ordinis Clericalis in-
tereſſe agatur, *Rebuff. d. tract. de Congr. poſt. q. 12.*
num. 91. Rot. in citatis deciſionibus 420. num. 4. p....
dec. 444. num. 5. par. 2. & dec. 230. nu. 6. & 7. & 8
par. 6. add. ad Greg. d. dec. 429. num. 8. verſ. tantum
hoc non procedit. Quoniam nedum non affer-
tur probatio, quod fructus bonorum aſſi-
gnatorum fuerint tam modicæ quantitatis,
7 vel ab inde † citra taliter diminuti, vt com-
modè viuere non poſſit, prout probari debet
cum in contrarium ſtet iuris præſumptio,
quod fuerint ſufficientes *c. nemo de conſecr. diſt.*
1. Abb. in c. vt quiſque de vit. & honeſt. Cleric. Caſ-
ſad. dec. 19. de Præbend. Caputaq. dec. 62. num. 1. Se-
raph. dec. 1385. num. 2. Comitul. dec. 124. num. 10.
8 & poſtea potius aucti, quam diminuti † cen-
ſeantur *Felin. in c. conſtitutus num. 1. de reſcript.*
Bart. in l. ex diuerſo §. vltimo nu. 15. ff. ſolut. matr.
Angel. conſ. 274. num. 4. in fin. Seraph. d. dec. 1385.
num. 2. Greg. deciſ. 483. num. 4. vbi *Add. litt. A. Bu-*
ratt. dec. 939. num. 2. & dec. 413. num. 1. par. 5. rec.
9 Quinimmò † congruitatis præſumptio ex
alijs vrgentibus Coniecturis, & probationi-
bus coadiuuatur, quarum prima, & potius
vna deducebatur ex Confeſſione Bernardini,
qui ante Reſignationem de hac Parrochiali
fauore Caroli Antonij Nepotis, & moder-
ni Vicarij factã in viſitatione de Anno 1646.
aſſeruit redditus aſcendere ad annua ſcut. 50.
comprobata ex depoſitionibus teſtium præ-
10 dictam quantitatem concludentium, † quæ
Confeſſio tanquam veriſimilis, & admini-
culata plurimum attendenda eſt pro iuſtifi-
catione fructuum in præiudicium ſucceſſo-
ris, ad tradita *per Rot. coram Buratt. in dec. 452.*
numer. 2. cum ſeqq. & ibi Add. Altera reſultat,
quia à die ſequutæ Compoſitionis, & tradi-
tionis bonorum per ſpatium 80. annorum,
11 & vltra † Rectores pro tempore, & ſignan-
ter Bernardinus reſignans per 34. annos qui-
bus Parrochialem obtinuit, ſemper contenti
fuerunt hac portione, nec de incogruitate
ſunt conqueſti, & ob id non debet dicere ſi-
bi non ſufficere, ſi pro prædeceſſorum victu
12 ſufficientes † fuerunt, vt benè ad rem per-
pendit *Oldrad. conſ. 262. ſub num. 1. verſ. quod iſta*
Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 28. num. 85. Seraph.
d. dec. 1385. num. 3. Mant. dec. 22. num. 1. Greg. deciſ.
429. num. 3. Rot. in Narnien. Vnionis 1. Iulij 1643

verſ. tota res eſt coram bo.me. Bichio, Tertia de-
mum deſumitur ex tenuitate redditu um
aliarum Parrochialium, in aliquibus enim
13 ſunt † ſc.40. in alijs ſc.35. & in cæteris ſc.30
& 25. vt conſtat ex partitis extractis ex libris
viſitationum Epiſcoporum relatis in Sum-
14 mario † Capituli n. 60. ex quibus ibi ſcrip-
ta ſatis iuſtificantur *gl. in c. audientiam verb.
Cenſualem, vbi Abb.num.10. de præſumpt. Cravett.
conſ.158.num.4. & 5. Caputaq.deciſ.229.num.1.
Comitul. dec.115. num.8. alijque cumulat. ab An-
tonin. Maceraten. var. reſolut. lib.1.cap.110.num.5.
cum ſeq. Genua de ſcript. princ. de libr. viſit. lib.5.
quæſt.6.fol.273.*

Non ſubſiſtit, quod dum à principio fue-
rat conſtituta certa quantitas pecuniarũ ſu-
per fructibus bonorum Eccleſiæ, non licuit
15 Capitulo quidquam immutare, † & illarũ
loco bona aſſignare, ſemper & vniformiter
ſumma ſcutorum 60. auri abſque aliqua di-
minutione Rectoribus pro tẽpore erat præ-
ſtanda, ſiquidem ex Decreto *S.Conc. Triden.
ſeſſ.7.cap.7. de reform. & in conſt.ſa.me.Pij V.47.*
congrua portio Vicarij, qui Eccleſias Cura-
tas; & Cathedralibus vnitas gubernat, debet
16 ſuper re certa aſſignari, † quapropter valida
& ſubſiſtens fuit conſignatio tot bonorum,
quorum fructus ad congruam deſignatã aſcẽ-
derent cum totali dominij translatione in
Vicarium eo conſentiente, nec valet aug-
mentum prætendere quatenus diminuti ſint,
17 neque læſionem allegare, nam ob † factam
& acceptatam bonorum conſignationem cũ
omnimoda dominij translatione omne au-
gumentum, & decrementum ſpectat ad ip-
ſum Rectorem *l.1.C.de peric.& comm.rei vend.
& l.vlt.C. de allu. Menoch.conſ.26.num.16.& ſeq.
Rot.diverſ.deciſ.56.num.7.par.2.apud Pen.dec.616
num.9. & in rec. deciſ.283. num.24. par.7. in Ca-
merinen. Dotis Eccleſiæ 22. Iunij 1650.§. reſpectu
vero corã R.P.D.meo Meltio, & in Romana prætenſi
augumenti Dotis 5. Decembris 1653. coram Re-
verendiſſimo D. meo Cerro Decano §.ſatisfecit ita-
que*: ex quibus etiam corruit obiectum, quod
fructus bonorum aſsignatorũ à principio ad
18 † congruam conſtitutam in ſc. 60. auri non
aſcenderint, quia notula ad id iuſtificandum
exhibita non percutit tempus aſsignationis,
& tum cum iuris præſumptio ſtet pro con-
gruitate, contrarium debuit plene, & conclu-
denter probari ex præallegatis.

Minus ſubſiſtere videbatur præfatam bo-
norum aſsignationem non fuiſſe factam di-
gnitati, ſed perſonæ Baldi Vicarij tunc electi,
19 ideo † fuit perſonalis, & vitam illius non
exceſsit, *gl. in c. veniens in verb. confirmatam, &
ibi Abb. num.2. de tranſact. Greg.deciſ.152.num.2*
quia ex verbis Inſtrumenti relatis in eodem
20 Summario Capituli num.2. oppoſitum † de-
prehenditur, dum facta legitur Baldo tan-
quam Vicario Eccleſiæ pluries repetito, &
ſic ſub nomine dignitatis, quod indicat aſ-
21 ſignationem † fuiſſe realem, & reputari de-
bet facta cum Eccleſia ipſa, *c. quoniam Abbas de
offic. Delegati c. cum veniſſent de Inſt. Socc.Sen.con-
ſil.34.num.4.lib.4. Natt.conſ.517.num.1. Mantic.
de tacit. lib.5. tit.13. num.18. Menoch.lib.3. præ-
ſumpt.49. num. 17. & 18.* Iuncto inter alia pa-
cto, quod quatenus aliquo tempore in Ec-
cleſia non deputaretur Vicarius, bona aſsi-
gnata illorum redditus eidem Eccleſię rema-
nerent, ſignum evidens aſsignationem non
22 fuiſſe temporaneam, & ad vitam † vnius re-
ſtrictam, ſed perpetuã, & vti bona fide facta
afficit etiam Vicarios ſucceſſores, vt illi ſta-
re teneantur *l. Præſes C. de tranſact. Federic.ſect.
reſp.42.num.11.lib.4.tom.2. Rot.deciſ.217.num.9
& ſeq. par.7. recent. in Romana Succeſſionis de Co-
mitibus 26. Iun. 1647. coram Reverendiſſimo D.
Terracinen. & in Bononiẽ Domus 27. Novembris
præteriti §. non obſtat coram Reverendiſsimo D. De-
cano*; Maximè quia fuit ab Anteceſſoribus ob-
ſeruata, & approbata tam longiſſimo tem-
23 pore. Diuturna enim † obſeruantia declarat
qualitatem contractus, & diſpoſitionem alio-
quin dubiam reddit claram, *Decian. conſil. 23.
num.107.lib.1.& conſ.28.nu.2.lib.3.Grat.diſc.for.
842.num.37.Rot.coram D.Card.Otthobon.deciſ.25
num.35. & deciſ.198.num.11.*

Neque vrget ad aſſignationem hanc infrin-
gendam defectus ſolemnitatum, & bene-
24 placitum † Apoſtolici requiſiti etiam in trã-
ſactionibus, *per extravag. ambitioſæ de reb. Eccl.
non alien. Federic.de Sen.conſ.94.* nam cum non
25 † agatur de bonorum Eccleſiæ alienatione,
ſed de compoſitione inter Capitulum & Ca-
nonicos Cathedralis, penes quos ante ere-
ctam Vicariam cura animarum reſidebat, &
bona ab ipſa Eccleſia retinentur, non erat
26 adhibendus Sedis † Apoſtolicæ aſſenſus, &
in iſtis terminis dixit *Rot. in Toletana Iuriſpa-
tronatus 26. Febr. 1627. coram bo. me. Coccino §.
non obſtat quod iſta tranſactio, & in Elneñ Portio-
nis 27. Aprilis 1648. §. nam beneplacitum coram
Reverendiſsimo Tarraconeñ.* Et ex hoc etiam pa-
tet reſponſio ad obiectum deductum ex Cõ-
ſtitutione Vrbana de menſe Iunij 1641. ſu-
per præiudicialibus Eccleſiæ edita, quia per
dictam Compoſitionem nullum factum fuit
Eccleſiæ præiudicium cui Pontifex voluit
prouidere, *vt fuit reſolutum in Vicen. Portionum
1. Iun. 1643. coram bo.me. Dunozetto §. denique
non applicatur.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. P R I O L O.

Bononieñ Fideicommiſſi de Pinchiaris.

Veneris 28. Martij 1659.

A R G V M E N T V M.

Filia in Patris hæreditate ſubſtituta, nullis re-
lictis filijs ſi teſtando virum ſibi hæredem fa-
ciat, an ea mortua prætendentes fuiſſe ad eo-
rũ fauorem purificatam ſubſtitutionem im-
miſſionem in bonis petere valeant, quæ iis
denegatur, ex eo quod vocatio non per fi-
deicommiſſum, ſed per ſimplicem vulgarem
facta ex verbis Teſtatoris cenſeatur.

S V M M A R I V M.

1 *Verba ſub conditione negatiua prolata includunt*

tantummodò vulgarem, ſi non extiterint, *non autem fideicommiſſariam*, ſi extiterint & poſtea diſceſſerint.

2 *Subſtitutio filiorum hæredis ſicuti euaneſcit ob defectum conditionis, ita ſequens in euentum purificatæ antecedentis vocationis expirat.*

3 *Conditione quoad primum ſubſtitutum deficiente, via ſuccedendi cæteris ſubſequentibus præcluditur*

4 *Subſtituti ſubſtitutorum plus iuris habere non poſſunt, quàm ſubſtituti qui magis dilecti cenſentur.*

5 *Conditionis perſeuerantia in diſpoſitione cōditionali non requiritur, ſed ſufficit quod conditio momento exiſtat.*

6 *Teſtator vocando filios filiæ ſub conditione negatiua, ſub contraria conditione affirmatiua eos ſuccedere noluiſſe cenſetur.*

7 *Verba*, in tal caſo, *ſubſtitutionem tantummodò ad non exiſtentiæ caſum coarctant, & omnem alium excludunt.*

8 *Verba indeterminata omne tempus comprehendunt, & tanquam concepta ſub commemoratione mortis, ſubſtitutionem compendioſam, tàm fideicommiſſariam, quàm vulgarem continentem faciunt.*

9 *Teſtator diſcretiuè loquendo, tàm in caſu nō superuiuentiæ, quàm in caſu mortis, & ſic, per fideicommiſſum diſponere voluiſſe cenſetur.*

10 *Teſtator exprimendo ſola verba*, e non vi eſſendo, *vocationem ad caſum tantummodò non ſuperuiuentiæ, & ſic ad ſimplicem vulgarem reſtringit.*

11 *Vocatum in ſubſtitutionibus caducato gradu antecedenti admitti in ſequenti ex vi vulgarique anomala vocatur, in quibus caſibus procedat.*

12 *Subſtitutio ſub conditione non exiſtentiæ, ad non exiſtentiam vulgarem tantummodò reſtringitur.*

13 *Conditione gradui caducato appoſita non impleta, Bartholi doctrina locum non habet, dum in ſimili conditione tantùm verificatur.*

14 *Conditione deficiente, tàm prima quàm ſequentes ſubſtitutiones concidunt.*

15 *Extenſio de caſu ad caſum ex identitate rationis fieri an poſſit.*

16 *Clauſula*, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, *in quantum operatur.*

17 *Clauſula*, omni meliori modo, *cenſetur appoſita ad confirmandam diſpoſitionem, non autem ad ampliandam, vt id de quo non cogitauit Teſtator comprehendatur.*

DECISIO XLIX.

INSTITVIT Horatius Pinchiarius hæredes filios maſculos naſcituros, quibus nō exiſtentibus, ſeu morientibus ſine filijs maſculis, tali caſu ſubſtituit Iſabellam filiam, & alias naſcituras ſi exiſterent, ſin minus earum filios maſculos in ſtirpes, & non in capita vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum omni meliori modo. Non exiſtentibus verò filijs maſculis filiarum, ſeu exiſtentibus & morientibus ſine filijs maſculis, ſubſtituit Raphaelem fratrem, cui ſubſtituit Paulum Pinchiarium pro medietate, & pro alia filios Auguſtini Pinchiari prædefuncti, eorumque filios, & deſcendentes pariter in ſtirpes, & non in capita vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum omni meliori modo vt ſupra.

Defuncto Horatio, & adita hæreditate ab Iſabella filia vnica, deceſſit Raphael, & poſt eum Iſabella nullis relictis filijs, quæ teſtando fecit ſibi hæredem Iacobum Stellam virū ſuum, obijt deinde Paulus ſuperſtitibus Bernardino, & alijs de Pinchiaris ex Auguſtino, qui cùm prætenderent, fuiſſe purificatam ſubſtitutionem ad eorum fauorem, fuit cauſa coram me introducta, an illis danda ſit immiſsio, & dubio ſemel atque iterùm propoſito Domini negatiuè reſponderunt.

Nam ex verbis prædictis conſtat filios Iſabellæ non fuiſſe vocatos per fideicommiſsū; ſed per ſimplicem vulgarem, caſu quo ſcilicet Iſabella, & aliæ filiæ naſcituræ non exiſterent, ibi, *ſuſtituiſce la detta Iſabella, & altre ſue figlie, che naſceranno, ſe vi ſaranno, & non*
1 *vi eſſendo li figli maſchi*. Quæ verba prolata, † ſub conditione negatiua præſeferunt tantūmodo vulgarem ſi non extiterint, non autem fideicommiſſariam ſi extiterint, & poſtea deceſſerint, vt conſuluerunt *Soccin. Iun. conſ. 180. num. 38. cum ſeqq. lib. 2. Menoch. conſ. 496 num. 10. Peregr. conſ. 52. nu. 5. in fin.* & alij quam plures, qui ibidem cumulantur.

Vndè cùm Iſabella extiterit, & agnoue-
2 rit hæreditatem, † quemadmodùm ob defectum conditionis euanuit ſubſtitutio eius filiorum *ad tex. in l. poſt aditam C. de impuber & alijs ſubſtit. Abb. conſ. 40. nu. 1. lib. 1. Menoch. d. conſil. 496. num. 2. & de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 71. num. 10. Peregr. de fideicomm. art. 15. num. 3.* & vltra innumeros congeſtos *per Cyriac. contr. 522. num. 93.* firmauit *Rot. in Bononien. prætenſi fideicommiſſi 7. Iunij 1647. coram Reuerendiſsimo Terracinen.* Ita etiam expirauit ſequens per quam filij Auguſtini vocabantur in euentum purificationis antecedentis ſubſtitutionis, quia
3 deficiēte † conditione quoad primum ſubſtitutū præcluditur via ſuccedendi cæteris ſubſequentibus *iuxta tex. in l. ſi mater §. 1. ff. de vulg. & pupill. Dec. conſ. 290. nu. 4. Gabr. conſ. 117. in princ. lib. 1.* & alijs relat. dixit *Rot. deciſ. 519. num. 2. par. 1. deciſ. 272. num. 15. par. 4. tom. 2. deciſ. 326. num. 7. par. 5. & in Auenionen. fideicommiſsi 22. Aprilis coram R. P. D. Celſo*. Cùm ſubſti-
4 tuti ſubſtitutorum † non poſsint plus iuris habere, quàm ipſi primi ſubſtituti, qui magis dilecti cenſentur, vt probat *text. in l. fin. C. de hæred. Inſtit. Alex. conſ. 1. num. 15. lib. 1. Giouagn. conſ. 77. num. 5. Peregrin. d. artic. 15. num. 7.* & pluribus comprobat *Bellon. Iun. conſil. 26. num. 59. & 60. conſil. 84. num. 2. & ſeq.*

Nihil referente, quod poſtea Iſabella de-
5 ceſſerit ſine filijs, † quoniam in diſpoſitione conditionali non requiritur perſeuerantia conditionis, ſed ſufficit, quod Conditio momento exiſtat, *l. ſi quis hæredem C. de Inſtitut. & ſubſtitut. ¶l. filius familias §. cum quis de legat. 1. l. ex facto §. ex facto ff. ad Trebell. & l. Iul emus §. ſin autem C. eodem titulo*, ex quibus motus *Oldrad.* ita conſuluit in ſuo celebri *conſ. 21. paſſim à Rot.* approbato, & ſequuto à DD. Teſtator enim vocādo filios Iſabellæ

ſub

6 ſub conditione † negatiua (ſi ipſa , & aliæ filiæ non exiſterent) cenſetur ſub contraria conditione affirmatiua (ſi exiſterent) eos noluiſſe ſuccedere *l.ſi legatum purè ff.de adimen. legat.l. aliquando ff. de Condit.& demonſtrat.Ruin. conſ.53.num.3. & conſil.70.num.4. & 5.lib.3.Altogradus conſ.46.num.37. libro primo* Idemque
7 comprobant † verba : *In tal caſo*, ſtatim adiecta, quæ ſubſtitutionem tantummodò ad caſum non exiſtentiæ coarctant , & omnem alium excludunt, vt ponderat *Pariſ. conſ. 92. num.13.lib.2.*& pluribus probat *Cyriac. vbi ſupra num.44. & 45.Fuſar. de ſubſt.quæſt.479.n.29 verſ. prima tamen opinio Rota*,& ipſamet *Rota in deciſ.419.num.6.par.5.tom.2.rec.*

Et eò magis,quod Teſtator vbi voluit ſubſtituere per modum fideicommiſſi id apertis verbis expreſſit , prout in ſubſtitutione facta de ſuis filijs , ibi , *E non vi eſſendo figli maſchi , ò eſſendouene, e morendo &c.* ſicuti pariter in ſubſtitutione facta filijs fœminarum , ibi , *E non vi eſſendo figli maſchi,ò eſſendouene, e morendo &c.* ac demum in ſubſtitutione facta Raphaeli eius fratri , ibi , *Et non eſſendouino , ò eſſendo , & in ogni caſo,che mora gli ſoſtituiſca &c.* Quæ ver-
8 ba † cum ſint indeterminata comprehendũt omne tempus, ac vtpotè concepta ſub commeratione mortis faciunt ſubſtitutionem compendioſam continentem non ſolum vulgarem,ſed etiam fideicommiſſariam,*Bartol. in l. Centurio nu.25.ff. de vulgar. & pupillar. Menoch. de Præſumptionib.lib.4.præſumpt.71. numer.12.Peregr. de fideicomm.artic.19.num.9.*cum alijs *in Romana Reſtitutionis Dotis 22.Iunij 1657, §. Quæ verba coram me* ; Secus autem in hoc caſu , in quo aliter loquutus fuit , nec appoſuit verba præſeferentia tractum ſucceſſiuum & apta ad inducendum fideicommiſſum,ibi, *ſoſtituiſce la Signora Iſabella , & altre ſue figlie ſe vi ſaranno , e non vi eſſendo li loro figli* : Ex hoc
9 enim † diſcretiuo modo loquendi apparet Teſtatorem , quando expreſſit verba: *eſſendoui , è morendo* : voluiſſe diſponere tàm in caſu non ſuperuiuentiæ , quàm in caſu mortis & ſic per fideicommiſſum ; quando verò ex-
10 preſſit ſola verba hęc: † *E non vi eſſendo*,voluiſſe reſtringere vocationẽ tantũmodò ad caſũ non ſuperuiuentię,& ſic ad ſimplicẽ vulgarẽ *ad Text.in l.vnica §.ſi verò C.de caduc.tollen.Aym. conſ.161.num.8.Menoch.conſ.211.num.28.& ſeqq Honded.conſ.48. ſub num. 50. lib.2.* & in terminis benè ratiocinatur *Rota in dicta Bononien. prætenſi fideicommiſſi coram Reuerendiſſimo Terracinen.§. cæterùm in propoſito* ;

Hinc applicari non poteſt doctrina Bartoli *in l. Quamdiù num.10.ff. de acquirend. hæredit.*
11 vbi quod † in pluribus ſubſtitutionibus caducato gradu antecedenti admittitur vocatus in ſequenti ex vi vulgaris , quam anomalam vocant Doctores allegati *in Sabinen. fideicommiſſi 2.Martij 1640. & 14. May eiuſdem anni 1640. coram bon.mem. Bichio* .

Quia verà eſt , quando ſimpliciter fit ſubſtitutio poſt mortem , cuius mentio (vt dictum eſt) importat compendioſam , continentem vltra fideicommiſſariam vulgarem in fideicommiſſo, quæ operatur vt ſi aliquis gradus caducetur , & fideicommiſſum non capiat ex capite voluntatis aut impotentiæ , ſequens ſubſtitutus in eius gradum ſubintret *nulla habita ratione conditionis appoſitæ in dicto ſequenti gradu*,& his in terminis loquuntur Doctores , qui Bartolum ſequuntur , & ita explicat *Rota in recent. dec.246.n.50. & ſeqq.par.4. tom.2. & dec.339.num.70. coram Vrgellen.*

12 Secùs verò vbi facta eſt ſub † conditione non exiſtentiæ,vt hic, *& non vi eſſendo* : nempè Iſabella , & aliæ filiæ Teſtatoris : verba enim huiuſmodi reſtricta ad nõ exiſtentiam vulgarem tantùm deſignant , vt firmant adducti *per Menoch.de Præſumpt.dicto lib.4.præſ.71 num.10.* vndè cum impleta non fuerit condi-
13 tio appoſita † gradui caducato , ex quo Iſabella extiterit, & conſequuta fuit emolumẽtum,non habet locum doctrina Bartoli,quæ ſolum procedit,verificata conditione adiecta præcedenti gradui caducato , vt eam limitando declarant *Alex.conſ.1.nu.11.lib.1. Peregr. conſ.136.num.25.& ſequen.lib.3.Altograd.conſ.46 num.50. cum ſequen.lib.1.Magon.deciſ. Florentina 134. num.4. cum ſequen. & Rota dicta deciſ. 247. num.50.par.4.tom.2.rec.* Sed ex defectu d. con-
14 ditionis,† tàm prima , quàm ſequentes ſubſtitutiones concidunt iuxtà theoricam *Oldr. conſ.21.Peregr.de fideicom.ar.15.n.7.Giouagn.conſil.77. à num.1. vſque ad num. 4. Surd. conſ.279. num.10. & conſ.448. pariter nu.10.Peregrin.conſil.40.num. 6. & ſeq.lib.1.Gratian.diſcept.747.numer.18. & ſeqq. Caſtill.deciſ.152.num.69.* & latè conſuluit *Natt. conſ.2.num.3. vſque in fin. Altograd.Conſil.46. à num.7. vſque in fin.*

15 Neque ex identitate rationis † fieri poteſt extenſio de caſu ad caſum , cum hæc non admittatur , quando verba prorſus repugnant , & multominus ad caſum omninò contrarium, vti limitando contrariam regulam pluribus relatis conſuluit *Altograd. dicto conſ.46.num.35.& ſeq. Caſtill. dicta deciſ.152.numer.100. & 103.*

16 Nec obſtare viſum fuit clauſulam † *vulgariter , pupillariter , & per fideicommiſſum* , nam DD. aduerterunt , quod illa fuit ſolummodò adiecta filijs maſculis teſtatoris in euentum in quem ſine filijs decederent,& Iſabella non extaret , non autem ipſi Iſabellæ, cui nulla facta fuit ſubſtitutio, dũmodo dd. filijs prædefunctis ſuperuiuat & ſuccedat , vt in propoſito aduertit *Bellon. iun.conſ.39. num.25. verſ. non obſtat illa clauſula, & conſ. 50. numer.9. verſ. nec obſtare*,licet ex coniecturis poſtea recedat , & notat *Modern. Badanaſc.conſ.10.n.26.* Alias enim ſi prætenderetur adiecta Iſabellę, eſſet prorſus inhabilis,& inapplicabilis:Tum quia Matribus non poteſt applicari : Tum quia filij ipſius nõ eſſent in poteſtate teſtatoris, atque ideò tanquam inepta cenſeri debet appoſita de ſtylo Notariorum , non autem de voluntate teſtatoris . *Mantica de Coniecturis vltimarum voluntatum lib.3.tit.14.*

17 Prout nec etiam † obſtare Clauſulam *omni meliori modo* , quam dixerunt ſolum habere relationem ad illud , quod teſtator diſpoſuit

ſuit, vt conſeruetur, & cenſeri appoſitam ad confirmandam diſpoſitionem, non autem ad ampliandam, vt comprehendatur id de quo teſtator non cogitauit *Mantic. vbi ſupra dicto lib.3.tit.4.num.11.Cephal.conſ.390.n.57 Rota coram Cardinali Seraphin.deciſ.1216. in fine*

Et ita concluſum vtraque Parte informante &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Locorum Montium.

Veneris 28. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Bona aliqua pro ſoluendo ære alieno ſi vendūtur, pro iiſdē obtenta ſententia reintegrationis an ex defectu appellationis trāſeat in rē Iudicatam; plura deinde de alienatione tanquam nulliter, & iniuſtè facta exaggerantur.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione intra decem dies à Iure præfixos non interpoſita, ſententia pro re iudicata cenſetur.*

2 *Monitorio perſonali præcedente, decendium ad appellandum à die ſententiæ non autem à die ſcientiæ currit.*

3 *Alienatio bonorum Minoris ſine decreto Iudicis & alijs ſolemnitatibus à Iure communi, & Vrbis ſtatuto requiſitis, nulla eſt & inualida.*

4 *Loca montium cum inter ſtabilia reputantur, ad effectum alienationis eædem ſolemnitates requiruntur.*

5 *Alienationem non ſolùm ſine ſolemnitatibus, ſed etiam ſine Iuſta cauſa factam fuiſſe, vnde probatur.*

6 *Alienatio ex falſa cauſa corruit, & ſuſtineri nullo modo poteſt.*

7 *Teſtes ſine citatione partis deponentes nihil probant, maximè cum agatur de alienatione voluntaria, & ſine debitis ſolemnitatibus facta.*

8 *Alienatio vt annulletur, ſufficit quòd cauſa ſit in parte falſa etiamſi in alia parte ſit vera.*

9 *Actus æquiuocus qui ad aliam cauſam referri valet, ratificationem non importat.*

10 *Ratificatio ſine ſcientia nullitatis alienationis cum omnibus ſuis qualitatibus allegari nequit.*

DECISIO L.

PRO ſoluendo ære Mutij alieno, & reparanda eius Domo in Ciuitate Ameriæ vēdidit Fabritius Tutor Manchello octo loca montium, de quibus agitur, & obtenta per eumdem Mutium ſententia reintegrationis, cauſa mihi in gradu appellationis cōmiſſa, & dubio propoſito de re iudicata cōſtare reſponſum fuit, quia poſt ſententiam

1 latam † ſub die 3. Aprilis 1656. intrà decem dies à Iure præfixos appellatio interpoſita non fuit, *cap. quod ad Conſultationem 15. de ſent. & re iudic. Rota deciſ.734.num.1.par.3.recent. & in Meleuitana Territorij 3. Iunij 1650. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in princ.* Non obſtante quod quando ſententia, vt in præſenti, lata fuit præuia Citatione domi dimiſſa copia, à die habitæ notitiæ appellatio interponi poſſit.

2 † Nam cum Monitorium perſonale præceſſerit, decendium ad appellandū currit a die ſententię non autem à die ſcientiæ, *Felin. in cap. quoniam frequenter 5.num.19.in fin. vt lis non conteſt. Rota deciſ.396. num.1. par.2. rec. & coram Eminentiſſimo D.Cardinali Ottobono deciſ.44.num.3.*

Concurritque fundamentum rei iudicatæ

3 nempè iuſtitia ſententiæ in eo conſiſtens, † quod alienatio locorum montium Mutij, tunc minoris, vt in eius *Summ. num. 2.* facta fuit ſine decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus à Iure communi, & Vrbis ſtatuto requiſitis, quod ſufficit, vt alienatio ſit nulla, *l.magis puto 5.ff de reb.cor.Surd.conſ.191.num.17.Altograd.conſ.44.num.4. & ſeq.lib.2.Rot.dec.14.n.2. & 3.par.5.recent.* aliis relatis *in Tiburtina donationis 31. Ianuarij proximi præteriti coram me in princ.* etiam ſi agatur de locis montium, quia

4 cum inter † ſtabilia reputantur eædem requiruntur ſolemnitates *Rot.poſt Modern.de Pignor. dec.114.num.11. & coram Merlin. dec.353.n.58. & ſeqq.*

5 Quin imò non † ſolum ſine ſolemnitatibus facta fuit alienatio, ſed etiam ſine cauſa vera. Emanauit enim pro extinguendo debito cambij ſcut.200. contracto cum eodem Mā-chello emptore, & ſocietate officij ſcutorū 100. facta cum Montiono ad effectum euitandi executionem mandati ſcut.200.relaxati pro credito Congregationis Somaſchæ, vt latiùs *in dicto Summ.* Mutij *num. 1.* Et nihilominus non ſolum Mutius non erat debitor dictæ Congregationis, ſed potius Creditor in ſcutis 1500. eodem *Summ.num.4.* cum in omnem euentum pro extinguendo debito Cōgregationis iam fuiſſet creatum cambiū, dicta cauſa ceſſauerat: de quo habuit notitiam Manchellus dum emendo loca montium in ſe accollauit ſocietatem officij; vndè

6 fit vt ex † falſa cauſa corruat alienatio, & ſubſtineri nullo modo poſſit, *Grat.diſcep.691.n.31 & ſeq. Rot. in Romana Locorum Montium 19. Iunij 1651. coram R.P.D. Meltio ſub §. falſitas autem, Romana Domus 31. Maij 1655.coram R.P.D meo Beniaqua §.ex defectu, & in Narnien. Cenſus 26. Iunij 1658. coram me in princ.*

Nec alienatio valida eſſe potuit ex capite reparationis domus, vel quia teſtes ad iuſti-

7 ficandum inducti † tanquàm ſinè citatione partis deponentes nihil probant, & non docetur pecunias in hanc cauſam expenſas fuiſſe, vt probandum erat, cum agatur de alienatione voluntaria, & facta ſine debitis ſolemnitatibus, vt ſupra *l. ſi prædium 16.C.de præd.minor.Rot.coram Martin.Andr.deciſ.33.nu.9. & ſeqq. Duran.deciſ.18.num.30. & in recen.deciſ. 678.num.7.par.1.* vel etiam quia ad annullan-

8 dam † alienationem ſufficit, quod cauſa ſit in parte falſa, etiam ſi in alia parte vera eſſet, vt poſt alios dictum fuit coram me *in Bononien. Dotis, ſeu Tertia 31. Maij 1658. ſub §. ex*

falſi-

falſitate, & tradunt *Ruin.conſ.160.num.27.lib.2. Addent. ad Greg.deciſ.496.num.12.Rot. in Romana Domus 14. Ianuarij 1656. coram R.P.D. meo Veroſpio §. & licet obligatio*.

Neque etiam refert, quod alienationem ratificauerit Mutius aſſumẽdo in ſe defenſionem locorum montium pro Manchello emptore, qui à Camera pulſabatur. Tum quia
9 actus† defenſionis erat neceſſarius, etiã in locis montiũ proprijs, & potuit fieri à Mutio ad effugiendum duriorem Aduerſarium, pro indeque tanquam æquiuocus, & qui ad aliã cauſam referri valet, ratificationem non importat, *Soccin. conſ.24.nu.46. lib.primo Ciric.controu.139.num.25. & ſeq. Surdus deciſ.221.num.3 Rota deciſ.135.num.13.par.1.recent. & Lauretana Domus 14. Decembris 1643. coram bon.mem. Bichio §. nec releuat.* Tum & vlterius, quia non
10 probatur † Mutium habuiſſe ſcientiam nullitatis alienationis cum omnibus ſuis qualitatibus, ſine qua ratificatio allegari nequit, *Surd.conſ.49. à num.32.Gratian.diſcept.429.n.29 & ſeq.Adden.ſa.me.Greg.deciſ.208.num.9. Rot.coram Eminentiſſimo D.Cardinali Ottbobono dec.11. num.23. & in Rauenaten. Dotis 11. Aprilis 1649 coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado §. quia fuit, & §. nec etiam*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſteà Epiſcopo Papien.

Narnien. Bonorum.

Veneris 28. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Relaxatis diuerſis mandatis pro alimentis, & ſumptibus litis pro ſorore contra fratrem germanum ratione dotis prætenſa, bona per aliam poſſeſſa tam iure proprio, quàm ex Saluiano ſibi dotem prætendens adiudicari curauit, vnde orto dubio de manutentione, eam vtrique parti competere dictum fuit, iuxtà tamen modum in deciſione expreſſum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſione anteriori clarè probata manutentio denegari non poteſt.*
2 *Poſſeſſio antecedens ad fauorem emptoris ſufficiens pro manutentione redditur.*
3 *Poſſeſſio emptoris ſuffragatur ab ipſo nominatæ, cui poſt ſequutam nominationem ſtatim irreuocabiliter ſuper bonis emptis dominium quæſitum fuit.*
4 *Poſſeſſio emptoris ita prodeſt ab eo nominata, ac ſi contractus emptionis ab initio cum eadem celebratus fuiſſet.*
5 *Poſſeſſio in vim clauſulæ conſtituti in Inſtrumento nominationis appoſita effectum manutentionis producit.*
6 *Poſſeſſio ex immiſſione ab A.C. vigore ſententiæ in Saluiano pro fructibus cenſuum obtenta manutenibilis cenſetur.*
7 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens poſſeſſorem ſua ciuili, ac naturali poſſeſſione priuare non poteſt.*
8 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedendo, tanquam perſona priuata abſque vlla facultate procedere dicitur.*
9 *Iniuſtitia deliberationis apparet, cum prædia empta ab vxore pro ſuo fundo dotali in dominium viri contra quem directa erant mandata, nunquam transferint.*
10 *Præd.a pro fundo dotali empta, tanquam ab alio poſſeſſa, ac in mandatis non comprehenſa, abſque vitio ſpolij ac nullitatis executari non poſſunt.*
11 *Bona per Saluianum poſſeſſa, dum à Patre pro fructibus cenſus obligato reſpectiuè hypothecata reperiuntur, in concurſu magis ad poſſidentem, quam prætendentem pertinere cenſentur.*
12 *Hypotheca à Patre obligato ſtante, aduerſus deliberationem ei factam, quæ ſe nunquam pro ſpoliata habuit, manutentio debetur.*
13 *Acquiſitio cenſuum ſimulata pro retardanda manutentione non valet, ſi ex lectura Inſtrumenti contrarium demonſtretur.*
14 *Cenſibus per virum extinctis, inueſtimentum ſubſequutum vti factum ex pecunijs mulieris pro fundo dotali habetur, etiamſi nomine ſolius viri factum reperiatur.*
15 *Ius faciendi fundum dotalem, in quibus conſiſtit.*
16 *Inueſtimentum factum ad fauorem mulieris illi quæſitum cenſeri debet.*
17 *Satisfactio ex diuturna poſſeſſione deſumpta non releuat, cum bona tanti valoris fuiſſe non iuſtificetur, vt ex illorum fructibus Creditori ſatisfieri potuerit, & contrarium ex notula iurata appareat.*
18 *Notulæ iuratæ ſtandum eſt donec ſatisfactio prætenſa ab allegante concludenter probatur.*
19 *Conſtitutum generaliter ſuper omnibus bonis appoſitum ratione certitudinis poſſeſſionem in Conſtitutarium transfert.*
20 *Credito anteriori quoad dotem probato, Iudex iniuſtiſſimè procedendo poſſidentem ſua ciuili, ac naturali poſſeſſione priuare poteſt.*
21 *Creditrici anteriori tanquam legitimæ poſſeditrici manutentio eſt concedenda.*

DECISIO LI.

HIPPOLITA Scotta prætendens dotari ab Antonio eius germano fratre, ac Franciſci communis Patris hærede reſpectiuè, iudicium contra ipſum inſtituit coram A.C. & diuerſa mandata pro alimentis, & ſumptibus litis ad rationem ſcut. 18. pro quolibet menſe aſcenden. in totum ad ſcuta 878. obtinuit relaxari, quorũ vigore poſtmodum plura bonorum corpora per Victoriam Vinctiam, tam iure proprio vti empta ex proprijs pecunijs poſſeſſa, quam in Saluiano pro fructibus duorum cenſuum retẽta, necnon alia bona dicti q. Franciſci Hieremiæ ſibi, vel Hyacinto Ferrario per ſubhaſtationem adiudicari curauit; idcircò cauſa mihi commiſſa dubitaui, an & cui ſit dandum mandatum de manutenendo, & hodiè aſſumpta ſuper hoc diſputatione fuit per DD.re-

DD. reſponſum, vtrique parti competere manutentionem iuxta tamen modum inferius exprimendum.

Cenſuerant nempè præfatæ Victoriæ manutentionem eſſe dandã ſuper prædiis nuncupatis, *Paſcuccio, e la Volta* tanquam per ipſam acquiſitis mediante emptione facta à Fabio Arca cũ declaratione, quod talia bona emerat nomine, & pecuniis dictæ mulieris, vt in eius *Summ. nu mer.* 4. ſicuti etiam ſuper prædiis in vocabolo *l' Oſoro l' Hoſteria delle Vigne*, & aliis bonis relatis *in eodem Sum. n.* 10. in quibus vigore Saluiani ex decreto Iudicis illa pro fructibus dd. cenſuum impoſitorum per Bernardinum Scottum ſub d. Franciſci fideiuſſione immiſſa reperitur, cum de
1 eius anteriori poſſeſſione † clare conſtet, itaut manutentio illi denegari nequeat iuxtà *text. in §. retinendæ inſtit. de interdict. Alexand. conſil.* 88. *ad finem lib.* 5. *Rot. in Tiburtina Domus prima Iulij præteriti in fine principij coram R. P. D. Beuilaqua*.

Reſpectu ſiquidem prædiorum *Petruccio, e la Volta*, poſſeſſio præfatæ Victoriæ deducitur ex ãtecedenti poſſeſſione adepta ab ipſo Fabio emptore, ac ſucceſſiua declaratione ab eodem facta ad fauorem ipſius mulieris,
2 nam † quemadmodum dicta poſſeſſio ad fauorem emptoris prædicti ſufficiens pro manutentione redderetur ex adductis per *Modern. Peruſin. de manut. obſeruat.* 12. *n.* 121. *& Rot.*
3 *apud eundem deciſ.* 167. *num.* 10. † Ita quoque ſuffragari debet præfatæ Victoriæ à dicto tẽpore nominatæ, cui ſtatim ſequuta huiuſmodi nominatione irreuocabiliter ſuper bonis emptis dominium quæſitum fuit, vt tradit *Iaſon. in l. ita ſtipulatus num.* 6. *ff. de verb. obligat. Noguerol. allegat.* 20. *num.* 89. *Surd. dec.* 226
4 *num.* 1. † perinde, ac ſi contractus emptionis ab initio cum eadem perſona nominata celebratus fuiſſet, *Calderin. de nominat. lib.* 2. *qu.* 10 *Grat. diſcept. Forenſ. cap.* 547. *num.* 32. *Magon. deciſ. Florentin. nu.* 15. cum aliis allegatis *per Hodiern. ad Surd. d. deciſ.* 226. *ſub numer.* 1. † Prout
5 etiam poſſeſſio in vim clauſulæ *Conſtituti* appoſitæ in Inſtrumento dictę nominationis, *l. quod meo ff. de acquir. poſſeſſ. Rot. coram Gregor. deciſ.* 437. *num.* 1. *& in Bononien. reſciſſionis contractus* 15. *Aprilis* 1644 *§. quia de propria poſſeſſione coram R. P. D. meo Veroſpio, in Bononien. Domus, ſeu Retractus* 10. *Februarii præteriti §. ea motu ratione coram R. P. D. meo Priolo*, & alibi paſſim.

Reſpectu autem aliorũ bonorum relatorũ in prædicta *Summ. Victoria num.* 10. poſſeſſio
6 illius † ſatis reſultare viſa fuit ex immiſſione ab A. C. vigore ſententiæ in Saluiano pro fructibus dd. cenſuum obtenta, quæ vt manutenibilis dicatur, probat *text. in l. iniuſtè poſſidet ff. de acquir. poſſeſſ. Menoch. conſ.* 449. *num.* 5. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 926. *num.* 1. *& ſeqq. Rot. deciſ.* 92. *num.* 3. *& deciſ.* 173. *num.* 1. *par.* 1. *recentior. coram Coccin. deciſ.* 150. *nu.* 1. *Card. Canal. dec.* 42. *num.* 1. *apud Modern. Peruſin. d. tract. de manut. deciſ.* 119. *&* 120. vtrobique *numer.* 1. *& deciſ.* 233. *num.* 2. *in Anconitana Saluiani* 19. *Iunii* 1651. *coram Eminentiſſ. Card. Corrado*.

Non obſtat poſterior Hippolitæ poſſeſſio
7 capta in vim † deliberationis cum mandato Iudicis, quia cum ille nulliter atque iniuſtè proceſſerit, Victoriam ſua ciuili, ac naturali poſſeſſione priuare non potuit, *Rot. deciſ.* 802. *num.* 7. *par.* 1. *diuerſ. deciſ.* 263. *numer.* 3. *deciſ.* 411, *num.* 1. *&* 2. *par.* 5. *recent.* & fuit reſolutum *in Anconitana prædii* 8. *Februarii* 1658. *§. nec tali poſſeſſione coram R. P. D. meo Albergato.* Ratio au-
8 tem eſt, quia ita procedendo Iudex † tanquam perſona priuata abſque vlla facultate procedere dicitur, *cap. conquerente vbi Abb. numer.* 8. *de reſtit. ſpoliat. Rot. coram Merlin. dec.* 288, *num.* 1. *in Bononien. Parrochialis* 26. *Aprilis* 1649. *§. nec releuat coram Eminentiſſ. Terraconen. & in Piſauren. Parrochialitatis* 11. *Februarij* 1650. *§. neque poterit coram R. P. D. meo Veroſpio*.
9 Quod autem † iniuſtè proceſſum fuerit in dicta deliberatione clarè patet, nam quoad duo prædia *Paſtuccio, e la Volta*, cum ipſa fuiſſent empta à Victoria pro ſuo fundo dotali *d. Summ. num.* 4. nunquam tranſierant in dominium Antonii ſui viri, contrà quem erant directa mandata *l. in rebus C. de iur. dot. Barboſ. in l. dotalem num.* 1. *ff. ſolut. matrim.* & aliis relatis dixit *Rot. in Romana fideicommiſſi de Marianis* 5. *Maij* 1655. *§. neque iſta ratio coram R. P.*
10 *D. meo Albergato*, † & per conſequens tanquam poſſeſſa ab alio, quam à debitore, ac in mandatis minimè comprehenſa executari non poterant abſque vitio ſpolij, ac nullitatis, *gloſſ. in l. à diuo Pio §. ſi ſuper rebus ff. de re iudicat. Aymon. conſ.* 235. *col.* 2. *in fine late Thomat. deciſ. Marchiæ* 17. *nu.* 9. *& ſeqq. Rot. coram Buratt. deciſ.* 141. *num.* 16. *& deciſ.* 731. *numer.* 1. *& ſeqq.*
11 *Merlin. d. deciſ* 288. *num.* 2. † Quo vero ad alia bona ab eadem muliere per Saluianum poſſeſſa, dum in cenſibus, pro quorum fructibus ea immiſſa fuit, obligatus exiſtebat dictus Franciſcus Hieremya pater Hippolitæ, ac reſpectiuè hypothecata reſpiciebantur illius bona, vtique in concurſu etiam quod dicta Hippolita ageret ex cauſa alimentorum ſuper dd. bonis vti paternis, ſemper præferenda venit eadem Victoria per *text. in l. eos qui C. qui pot. in pign. hab. Rip. in l. priuilegia numer.* 64. *ff. de priuileg. credit. Azor. inſtit. moral. lib.* 4. *cap.* 38. *in fine Surd. de aliment. tit.* 1. *quæſt.* 94. *in fine num.* 14. *Salgad. Laberinth. creditor. par.* 1. *cap.* 24. *nu.* 126. *Rot. in Anconitana Cambiorum* 18. *Maij* 1646.
12 *§. non obſtat, quod creditum coram me*, propterea aduerſus deliberationem factam ex dicta cauſa eidem Victoriæ, quæ ſe nunquam pro ſpoliata habuit manutentio concedi debet, vt ſæpius firmauit *Rot. & ſignanter coram ſan. mem. Gregor. XV. deciſ.* 46. *num.* 9. *Merlin. deciſ.* 151. *num.* 4. *in recent. deciſ.* 115. *n.* 2. *& dec.* 411. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 5. *recent. in Romana Manutentionis* 18. *Februarij* 1656. *§. nec obſtat cor. R. P. D. meo Albergato, & in Preneſtina Manutentionis* 14. *Iunij præteriti §. neque poſſeſſione coram me*.
13 Nec pro retardanda huiuſmodi manutentione dicere valet, quod acquiſitio dd. cenſuum, & bonorum facta per ipſam Victoriam ſimulata fuerit, & ſolum procurata ad fraudandos viri creditores, ſtante quod pro dote

doꝫ dictę mulieris ſcuta 1400. dumtaxat in-
ueſtiri debebant, quoniam ex lectura inſtru-
menti dotalis relat. *in d. Summ. num.* 1. con-
uincitur pro dicta dote fuiſſe ſoluta ſc. 3000.
Antonio viro, nempè ſcuta 2000. in pecu-
nia numerata, & reſiduum in tot cenſibus,
ſub ea tamen conuentione, quod in caſu il-
lorum extinctionis pecuniæ recuperandæ
inueſtirentur cum expreſſa prohibitione
alienationis, itaut pro fundo dotali eiuſdem
Victoriæ ſtare deberent; Cum igitur tales
14 cenſus extincti † poſteà fuerint per dictum
Antonium ex relatis in eodem *Summ. num.* 2.
Inueſtimentum ſubſecutum, vti factum ex
pecunijs dictæ mulieris habetur pro fundo
dotali, etiamſi factum reperiretur nomine
ſolius viri, vt limitando regulam in hoc
propoſito vbi adeſt conuentio reinueſtien-
di, probat *text. in l. ſi æſtimatis*, & ibi notant
ſcribentes *ff. ſolut. matrim, & l. res quæ ff. de iur.
dot. vbi gloſſ. in verbo res* quam ſequuntur *Hon-
ded. conſ. 14. num. 50. lib. 1. Roland. conſ. 85. nu. 15.
lib. 4.* cum alijs in terminis allegatis *per Rot.
deciſ. 287. num. 1. & ſeqq. par. 3. recent. vbi ſub n. 3.*
contrarijs obiectionibus reſpondendo ſub-
15 ditur ius † faciendi fundum dotalem non
conſiſtere in eo quod fundus ſit emptus no-
mine vxoris, ſed quod ſit acquiſitus ex pecu-
nijs dotalibus, & firmauit etiam eadem *Rot.
coram Caual. deciſ. 37. num. 1. & per tot.* & hoc
ſine dubio videtur habere locum in caſu, de
16 quo agitur, dum † inueſtimentum ipſum
factum reperitur ad fauorem dictę mulieris,
ac proindè illi quæſitum cenſeri debet, *Burat.
deciſ. 141. num. 7. & ſeqq.*

17 Nec etiam relenat † præſumpta ſatisfactio
Victoriæ deſumpta ex diuturna poſſeſſione
controuerſiorum bonorum, quandoquidem
nedum non iuſtificatur bona prædicta exti-
tiſſe talis qualitatis, ac redditus, vt illorũ fru-
ctibus creditori ſatisfieri potuerit, ſed imò
cõtrariũ prorſus colligitur ex notula iurata
18 exhibita pro parte dictæ † Victoriæ relat. in
eodem *Summ. num.* 15. cui propterea ſtandum
eſt, donec prætenſa ſatisfactio concludenter
ab allegante probetur *l. finali §. licentia Cod. de
iur. deliberand. Rot. coram Ian. nc. Gregor. dec. 220.
num. 2. in recent. deciſ. 161. num. 29. par. 6. in Ro-
mana domorum 20. Iunij 1659. coram Eminentiſſ.
D. Cardinali Otthobono*, quæ eſt inter eius *im-
preſſ. dec. 220. ſub num.* 15.

Quo verò ad cætera bona hæreditaria di-
cti Franciſci Hieremiæ, ac alia, quæ pro ſua
dote eadem Victoria declarauit poſſidere
in vim clauſulæ *conſtituti* appoſitæ in inſtru-
mento dotali, exiſtimarunt DD. manuten-
tionem Hippolitæ, ſiue d. Ferrario conce-
19 dendam eſſe, † nam licet conſtitutum ge-
neraliter appoſitum ſuper omnibus bonis
ratione certitudinis transferat poſſeſſionem
in conſtitutarium, iuxta notata *per Iaſ. in l. 3.
§. incertam num. 16. limit. 6. ff. de acquir. poſſeſſ. Rot.
coram Duran. deciſ. 49. num. 13. in recent. deciſ. 59.
num. 1. & ſeqq. nu. 6. par. 2. in Biſuntina cenſus 27.
Nouembris 1645. coram Eminentiſſ. Card. Corrado.*
Attamen cum illius creditum incæperit ab
anno 1634. quo per eam matrimonium
contractum fuit cum d. Antonio, dos autem
Hippolitæ deberetur ex dd. bonis vſque de
anno 1617. quo d. Franciſcus eius Pater de-
ceſſit, & per conſequens longè anterior cre-
20 ditrix illa exiſtebat, † quam ipſa Victoria,
Iudex in hac parte iuſtiſſimè proceſſit, ac
rectè potuit poſſidentem ſua ciuili, ac natu-
rali poſſeſſione priuare *l. qui vniuerſas §. item
Prætor vbi Angel. ff. de acquir. poſſeſſ. Rot. poſt Mo-
dern. Peruſin. d. tract. de manut. deciſ. 13. nu. 2. & 5.
Gregor. dec. 203. n. 2.* cũ alijs relatis *coram Emi-
nentiſſ. D. Cardinali Otthobono dec. 72. numer. 3. &
21 dec. 104. nu. 2.* cui proindè † vti legitimæ poſ-
ſeditrici ſuper dd. bonis manutentio conce-
di debet ad limites ſuæ poſſeſſionis *l. 1. §. in-
terdictum autem ff. vti poſſidet Rot. coram Coccin.
dec. 354. num. 1.* & præter alios ſupra allega-
tos fuit etiam dictum *in Hiſpalen. Decimarum
27. Iunij 1644. in princ. coram Eminentiſſ. D. Car-
dinali Corrado, & in Toletana Decimarum 15. Iu-
nij 1648. §. etenim poſſeſſio coram R. P. D. meo
Celſo.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Eſina Bonorum.

Mercurij 31. Martij 1659.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum coram Parocho, & duobus te-
ſtibus ſtipulatum validum eſt, ſecundum di-
ſpoſitionem *textus in cap. cum teſtes de teſtamen.*
& plura deducuntur, vt dicatur validè fa-
ctum, & quid ſit neceſſarium, vt ſubſiſtat.

SVMMARIVM.

1 *In Conſanguinitatis eodem gradu, quando plures
exiſtunt, omnes pro virili ſuccedunt defuncto.*
2 *Teſtamenti confectio coram Parocho, & duobus te-
ſtibus, reputatur validum ſecundum diſpoſitio-
nem Iuris Canonici.*
3 *Teſtamentum factum coram Parocho Confeſſario,
& duobus teſtibus tenet.* iuxta cap. cum eſſes,
de teſtam.
4 *Teſtamentum conditum* iuxta textum in cap.
cum eſſes de teſtam. *eſt nullum, ſi de tempore
ſtipulationis teſtamenti Parochus longè ab eo loco
diſtabat.*
5 *Parochus vt validè ſtipuletur teſtamentum* iuxta
cap. cum eſſes de teſtam. *quid requiratur
& num. 6.*
6 *Confeſſarius, qui ſemel excepit confeſſionem teſta-
toris, qui teſtatus eſt,* iuxta text. in cap. cum
eſſes de teſtam. *non eſt idoneus.*
7 *Teſtamentum conditum à Teſtatore ſano* iuxt. tex.
in cap. cum eſſes de teſtam. *non tenet.*
8 *Et quid ſi erat ægrotus, & non deceſſerit ex illa
infirmitate, & per multos annos ſuperuixerit.*
9 *Teſtamentum eſt nullum, ſi aliquis teſtis teſtamen-
tarius fuit aſcriptus, & in veritate non adfuit.*
10 *Confeſſarij integritas ſtipulantis teſtamentum iuxta
terminos* cap. cum eſſes de teſtam. *ex quibus
validè læſa remaneat.*

11 Cap.

11 Cap. cum eſſes de teſtament. *tota vis conſiſtit in integritate Parochi, ſeu Confeſſarij.*

12 *Teſtamentum quando eſt conditum ad pias cauſas, ſufficit, quod ſit vallatum duobus teſtibus.*

13 *Et quando tale priuilegium intret.*

14 *Teſtator, quando conſanguineum pauperem hæredem ſibi inſtituit, tale teſtamentum non gaudet priuilegijs piæ cauſæ, & quare.*

15 *Cauſa naturalis affectionis & piæ cauſæ, quando ſimul concurrunt præualet cauſa naturalis.*

16 *Scriptura præparatoria ad ordinandum teſtamentum, non eſt teſtamentum.*

17 *Sed ſimplex ſcriptura dicenda eſt pro ordinatione teſtamenti.*

18 *Poſſeſſionem ſuam docentes, ſunt in ea manutenendi.*

19 *Recognitio in Dominum facta ab inquilino, dum poſſeſſio eſt vacans, arguit poſſeſſionem eſſe penes recognitum.*

DECISIO LII.

SEmpronia Giorgina pro ſe, filijs, ac nepotibus, necnon pro perſona per ipſam nominanda, nonnullas domus ab Epiſcopali Menſa in emphiteuſim conſecuta fuerat, ex cuius abſq; Deſcendẽtibus obitu Hippolytus Medialancia vti eiuſdẽ Sẽproniæ frater patruelis, ac in gradu proximior renouationem ab Epiſcopo pro ſe, ac Hieronymo fratre impetrauit, vigore Breuis s. mem. Vrbani VIII. necnon Innocentij X. ſancientis bona emphiteutica ob lineam primi acquirentis extinctam ad Eccleſiam deuoluta, proximioribus defuncti in emphiteuſim pro eodemmet Canone fore concedenda. Verum quia Hieronymus integram hæreditatem ſibi vti Sẽproniæ ex teſtamento hæredi debitam eſſe contendebat, iudicio proindè in partibus, & ſucceſſiuè coram A.C. inſtituto immiſſionem in omnibus bonis obtinuit. At deuoluta per appellationem mihi cauſa, dubium ſuper manutentionis articulo alteri parti decernendæ propoſui, & vt bonũ Ius ad manutentionis effectum inſpici deberet Domini demandarunt, quod hodie repropoſito dubio, vtrique parti aſſiſtere reſponſum fuit.

Illud enim quoad emphiteuſim deſumitur ex renouatione per Hypolitum pro ſe, ac Hieronymo fratre ab Epiſcopo recepta. Cęterum verò reſpectu bonorum exindè reſultat, quod ijdem in pari conſanguinitatis gradu Semproniam attingant, cuius virtute
1 ſucceſſio † pro virili vtrique ex iuris diſpoſitione debita dignoſcitur *ad Text. in §. Si verò authen. de hæredit. ab inteſt. venien.*

Nec Hieronymo poterit ſuffragari Semproniæ teſtamentum coram Patre Pacifico, nec-non tribus cum teſtibus adſtipulatum, in quo idem Hieronymus hæres in omnibus bonis legitur inſtitutus: licet enim te-
2 ſtamenti confectio † coram Parocho, ac duobus teſtibus valida reputatur ex diſpoſitione *text. in cap. cum eſſes de teſtam.* & notant ibi cõmuniter Canoniſtæ, ſiue etiam coram Confeſſario Parochi vice fungente, quoties ipſe
3 ante ſtipulationem † teſtamenti confeſſionem Teſtatoris audierit, vt in terminis tradunt *Corn. conſ. 261. num. 31. verſ. tamẽ interuenit lib. 4. Socc. Iun. conſ. 178. num. 32. lib. 42. Grat. conſ. 30. num. 24. lib. 2. Magdalen. de num. teſt. requiſit. in teſtam. par. 2. cap. 8. num. 5. Rot. coram Put. dec. 421. lib. 1. in correct. & dec. 145. nu. 19. coram Eminentiſſ. D. Cardin. Ottbobono*, Attamen diſpoſitio Semproniæ ſuſtineri non poterit, dum ex teſtium diſpoſitione concluditur Patrem Pa-
4 cificum † de tempore adſtipulati teſtamenti Conuentui Caſtri Beluederij per quinque mille paſſus ab Aeſina Ciuitate diſtãtis, fuiſſe addictum. Hinc conſurgit eumdem Pa-
5 trem curam animæ Semproniæ † vice Dei tunc temporis haud geſſiſſe, ac conſequenter debet teſtamentum omninò corruere, li-
6 cet aliquoties Teſtatricis confeſſionem † exceperit. Ad hunc enim effectum Confeſſarius ordinarius exigitur, nec is, qui ſemel, ex accidenti Teſtatoris confeſſionem ſuſcepit ſuffragatur, vt aduertit *Corn. in conſil. 77. n. 2. verſ. non obſtat lib. 1. Rot. in Firmana Codicillorum 13. Nouemb. 1645. in §. Tertiò Reſponſio, verſ. & quamuis coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

7 Quinimo dum tempore teſtamenti † Sempronia nullo prorſus morbo laborabat, &
8 pluribus poſtmodum annis † ſuperuixit, ipſius proindè depoſitio nullatenus valet ſuſtineri in vim priuilegij *cap. Cum eſſes*, in teſtatore dumtaxat ægrotante, non autem in ſano locum obtinentis, vt not. *Cened. ad decret. Collect. 159. numer. 7. verſic. ex quibus primo ſequitur, & verſ. vnde iam, Barboſ. in collec. ad idem cap. cum eſſes de teſtamen. num. 8. Guillop. quaſt. 543. num. 10. verſ. fallit etiam, & num. 11.*

Quæ eò faciliùs debent admitti, quod Pater Pacificus Antoniam Teſtatricis famulã in teſtem adſcripſit, licet ea adſtipulationi te-
9 ſtamenti non † interfuerit, vt ex ipſiuſmet atteſtatione conuincitur, deponentis prætereà ſe poſt Semproniæ obitum extitiſſe à Pa-
10 tre Pacifico requiſitam, vt pro † teſtamenti validitate deponeret, quamuis nullam eiuſdem notitiam haberet, tum ex ipſiuſmet Patris diſpoſitione ſe excuſantis, quod in ſti-
11 pulatione Antonia exinde † vocari nequiuit, quod Teſtatrix dubitabat ne ſuam viro voluntatem exprimeret. Hinc enim fides ac Patris integritas diminuta dignoſcitur, quæ Semproniæ diſpoſitioni valet obeſſe, poſtquam Parochi, ſeu Confeſſarij integritati omninò innititur huiuſmodi teſtamenti confectio, vt tradit *Abb. in repetit. cap. Cum eſſes num. 12. de teſtam. ibique not. etiam Imol. nu. 11. Rota in Firmana Codicillorum 13. Nouemb. 1645. in §. tertia reſponſio coram Reuerendiſſ. Terracinen. confirmata coram Eminentiſſ. D. meo Card. Ottbob. inter eius impreſſ. deciſ. 145. num. 19.*

Nec vrget, quod Hieronymi inſtitutio ex cauſa paupertatis, necnò pietatis intuitu pro-
12 ceſſerit, perinde † ac ſi ad eiuſdem validitatem duorum teſtium intereſſentia abſque Parocho ſuffragatur, *iuxta text. in cap. relatum il primo, vbi Canoniſtæ communiter de teſtam.* & dixit *Rota coram Caualer. deciſ. 27. num. 1. & 2.* Siquidem obiectio poſſet admitti, quoties extraneus

13 tranéus † ex cauſa paupertatis foret inſtitu-
tus, tunc enim comprobata paupertate vr-
14 geret pietatis præſumptio, † adeoût teſta-
menti confectio coram duobus teſtibus ex
priuilegio piæ cauſæ validitatis robur aſſu-
meret, ſecus verò dum Teſtatrix Hiero-
nimum vti fratrem patruelem inſtituit, hoc
ſane caſu paupertatis cauſa licet expreſſa fue-
15 rit inſtitutio ad fauorem † piæ cauſæ, haud
peracta cenſetur, cum in concurſu præ-
ualeat præſumptio naturalis affectionis, &
conſanguinitatis *iuxt.text. in cap.requiſiuiſti 15. de teſtam.ibiq; not. Abb.num.8. 23. & 24. Barbat. num. 21. Decian. conſ. 21.numer.3.& 4.Cephal. conſ.216. num.17. cum pluribus ſeqq. lib.2. Surd. de aliment.tit.5. q.6. num.9. Tiraquel.de priuileg. piæ cauſæ in præfat.num.16. verſ.quod tamen intelligendum eſt, Menoch.de præſumpt.lib.4. præſump. 165.num.9. Rota coram Canal.deciſ. 312.num.6.*

Præterea aliqui ex Dominis animaduerte-
16 bant teſtamentum exhibitum † nomen vl-
timæ voluntatis non poſſe obtinere, perſpe-
ctis illis potiſſimè verbis à Sēpronia prola-
tis: *Conſeruatela voi, e quando mi amalarò vi farò chiamare, è queſta la farete conſegnare al Notaro, ſenza aggiungerui altro, e ſarà il mio teſtamento*, quæ præparationem ad teſtandum exti-
17 tiſſe † ſuadent, vt aduertit *Oldrad. conſil. 119. Rot. coram Seraph. deciſ.623. num.3. & in Senogallien.bonorum 30.Maii 1644. in §.nec obſtat coram Reuerendiſſ. D.meo Decano.*

Manutentionem denique Domini Hip-
18 polyto, ac Hieronymo in omnibus bonis
pro indiuiſo decreuere, ex quo viſa fuit † v-
triuſque poſſeſſio comprobari, ſiquidem ap-
prehenſa per Hieronymum non impugna-
tur ex aduerſo. Poſſeſſio verò Hippolyti iu-
19 ſtificationem legitimam aſſumit ex † Inqui-
linorum fide atteſtantium ſe vtrumque in
Dominos agnouiſſe; talis quippe recogni-
tio, dum vacans erat poſſeſſio, ad ipſius ac-
quiſitionem reputatur eſſe ſufficiens, vt tra-
dit *Alex.in l.quod meo num.25.ff.de acquir.poſſeſſ. Afflict.deciſ.325.num.3. Rot.apud Poſth.de manut. deciſ.74.num.12.& deciſ. 77. num.1.* Potiſſimè,
quia inuentarium bonorum hæreditatis ad
inſtantiam Hieronymi, ac Hippolyti, vel
Semproniæ heredum comprobatur expleri.
Et ita vtraque &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Tiburtina Caſtrorum.

Lunæ 31. Martii 1659.

A R G V M E N T V M.

Teſtamentum conditum per teſtes examinatos aſſerentes illud ſcriptum eſſe, & ſubſcriptum manu eiuſdem Notarii, ſufficienter fuiſſe recognitum, quando dicatur.

S V M M A R I V M.

1 *Recognitio ſcripturæ publicæ vt habeatur pro legitima & plenè facta quidnam requiritur.*

2 *Recognitionis modus per teſtes aſſerentes ſe nouiſſe non ſolum perſonam Notarii, ſed & manum illius, in ſcripturis publicis ex Statuto Vrbis admittitur.*

3 *Teſtes habentes notitiam de literis eius, à quo ſcriptura facta fuit, concurrentibus aliis adminiculis ſufficienter probant.*

4 *Teſtes conformiter deponentes de Teſtamento, Notario, & hærede inſtituto, exprimendo tanquam præſentes ſtipulationi locum, & tempus, ad probationem validitatis teſtamenti ſufficiunt.*

5 *Depoſitio teſtium per Notarium de Teſtamento rogatum comprobata, accedente publica voce, & fama, magnum ad probationem teſtamenti facti adminiculum præſtat.*

6 *Teſtes etiam ſingulares ad probandam voluntatem Teſtatoris admittuntur.*

7 *Aſſertioni conſummatiſſimæ pietatis viri, & grauis Religionis de voluntate Teſtatoris deponentis multum eſt deferendum.*

8 *Aſſertioni Teſtatoris in articulo mortis quoad hæredem inſtitutum ſtandum eſt, voluntatis mutatione non probata.*

9 *Teſtatoris primæua voluntas in materia inſtitutionis hæredis ex his, quæ ante, & poſt teſtamentum dicta, & geſta ſunt, deducitur.*

10 *Teſtamenti fides vt tollatur, non ſufficit teſtem fuiſſe proceſſatum, & carceratum, niſi eumdem condemnatum, confeſſum, aut conuictum fuiſſe conſtet.*

11 *Teſtes ſubditi ratione Iuriſdictionis teſtimonium pro Domino ferre non prohibentur.*

12 *Teſtium defectus ex numero ſuppletur.*

13 *Teſtes licet in nonnullis circumſtantiis diſcordent, cùm tamen in ſubſtantia conueniant, optime probant.*

14 *Teſtes, etiamſi aliqui plus, aliqui minus in facto dicant, contrarii non reputantur.*

15 *Teſtibus ob exactiſſimam diligentiam in recognitione adhibitam maior fides eſt adhibenda.*

16 *Teſtes prætendentes velle impugnare manum Notarii, ad illum effectum negatiuam coarctare debent.*

17 *Teſtes magis ſpecificè deponentes, dum pluribus coniecturis, & probationibus fulciuntur, in concurſu aliis ſunt præferendi.*

18 *Teſtibus teſtamentum manu Notarii ſcriptum eſſe aſſerentibus magis credendum eſt, quàm aliis illud impugnantibus.*

D E C I S I O LIII.

IN deciſione ſub die 4. Iulii 1608. coram
Cardinali Lugdunenſi, in hac cauſa edita,
& in 3. par. rec. relata in ordine ſu 192. firmatū
fuit teſtamentum à bo:me. Io:Baptiſta Vrſi-
no conditum fuiſſe ſufficienter recognitum
per teſtes in hoc Sacro Tribunali examina-
tos aſſerentes illud eſſe ſcriptum, & ſubſcri-
ptum manu Tarquinij de Pretis Notarij. In
qua reſolutione perſtiterunt hodie Domini,
nam quotieſcunque agitur de recognitione
1 ſcripturæ publicæ, illa habetur pro † legiti-
ma, & plene facta, ſi teſtes prout hic depo-
ſuerunt ſe cognouiſſe non ſolum perſonam
Notarij ſcribentis, & de illa rogati, ſed eius
quoque

quoq; manum notam hebere aſſerunt, quia
viderunt pluries ſcribere, licet non fuerint
præſentes, quando ſcriptura, & inſtrumen-
tum fuit ſcriptum, vt præter *Bart. Dec. Ca-
ſtrenſ. Conar. & alios in deciſione allegatos* de
ſtylo inueterato Curiæ teſtant *Veſtr. in praxi
lib.6.cap.1.nu.8. verſ.nihilominus Mareſcott.var.
reſol. lib.1.cap.80.nu.1. Rot.apud Acchill.de Graſſ.
deciſ.2.de fid.inſtrum.Card.Seraph.deciſ.150. n.1.*
vbi de obſeruantia Rotæ, & ex depoſitione
2 Statuti Vrbis *lib.1. cap.84.*†admitẽttis huiuſ-
modi recognitionis modũ in ſcripturis pu-
blicis *Scacc.de Iudic.lib.2.cap.11.num.956.Grat.
diſcept.forenſ.cap.895.num.35.& 36. S.me. Greg.
XV. deciſ.38.num.5. repetita in 2.par. recent. de-
ciſ.501. & par.1.deciſ.582. num.8. & in dec.29.
in fine coram Eminentiſſimo D.Card.Ottbobono.* &
in terminis etiam recognitionis Cedulæ te-
ſtamenti pluries admiſit *Rota*, & ſignanter *a-
pud Put.dec.18. de fid.Inſtrum.dec.124. par.2. di-
uerſ.Buratt.dec.456.num.2. & 475. num. 5. & ibi
Adden.litt.E.& dec.663.num.5.& ſeq.par.4.recen.
& in Peruſina teſtamenti 15.Decemb. 1642. §.mi-
nus coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*
Immo vbi concurrunt alia indicia, & admi-
3 nicula, per quę confirmãtur depoſitiones†te-
ſtium, nulla habita diſtinctione ſcripturę pu-
blicæ, vel priuatæ, ſufficiunt teſtes habentes
notitiam de literis eius, à quo fuit ſcripta,
vt probant cumulati *in dec.num.3.* quibus ad-
di poſſunt *Alex.conſ.181.nu.3.lib.2.Soccin. Sen.
conſ.41.num.2.lib.3.Cardinal.Aragon. inter conſil.
Farinac.70.num.58. cum.ſeq.lib.1. Mareſcot.var.
reſolut.lib.1.cap.79. nu.6. Cyriac.contr.246.n.11.
& contr.272.num.5.Rot.coram bo.mem.Coccin.de-
ciſ.173.num.3.* & inter diuerſos *d.dec.124. nu.2.
par.2, & in recen. deciſ.76.num.32. par.6. & de-
ciſ.39.num.5.par.7. Buratt. deciſ. 330. num.5. &
d.deciſ.475.num.7.Caual.deciſ.452. num.4.in Ro-
mana Succeſſionis 11. Martij 1643. §. adeò quod
coram Reuerendiſſimo Compoſtellano, & in Alatri-
na teſtamenti 20. Febr.1649.coram Reu. P.D. meo
Veroſpio §.quia hæc recognitio.*

Inter alia autem adminicula in præſenti
caſu adducta illud primum, & vrgens fuit,
4 quod† duo teſtes teſtamentarii formiter exa-
minati, & relati *in Sum.*Excellentiſſ.D. Brac-
ciani *nu.3.* concordi depoſitione concludunt
fuiſſe à Io: Baptiſta factum teſtamentum, &
per manus Tarquini de Prætis ſcriptum, &
in eo inſtitutum hæredem D. Virginiũ Vr-
ſinum, optimam eorum dicti rationem red-
dentes, quia nimirum fuerunt præſentes ſti-
pulationi exprimendo locum, & tempus;
qui duo teſtes ex ſe ſufficerent ad probandũ
teſtamentum fuiſſe conditum eo modo, quo
legitur, quicquid ſit in probando Teſtatoris
volũtatem, quod vno, vel alio modo fuerit
teſtatus *Gloſſ. & DD.in l.2.C.de bon.poſſ.ſecund.
Tabul.Soccin.Sen.conſ.92.num.10.lib.3.Alex.dicto
conſ.181.num.5.lib.2.Odd.conſ.64. num.40.Surd.
conſ.378.num.32, Plot.conſ.6. num.1.& 2. Mant.
de coniect.vltim.volunt.lib.12.tit. 16. num. 17. &
18. Rota in Pampilonen. Parochialis de Guembe
26. Nouembris 1615. coram bon.mem.Coccino, &
in dicta Peruſina Teſtamenti coram Reuerendiſſimo
Decano §.Teſtamentum enim, & in recen.dec.667.
num.6. part.4.* vbi quod vnicus teſtis, qui vi-
dit Teſtamentum ſcribere vna cum aliis de
manu nota plenè probat *ex Ruin. conſ.46.nu.8.
& 9.lib.4.*

Quibus teſtium dictis aſtipulantur alij at-
teſtantes ſe accepiſſe ab eodem Io. Baptiſta,
quod iam condiderat teſtamentum, & in eo
ad fauorem Virginij de rebus ſuis diſpoſuiſ-
5 ſe, quæ†depoſitio comprobata per Notariũ
de Teſtamento rogatum, & ex publica voce,
& fama vrgentiſſimum præſtat argumentũ,
quod verè teſtamentum fuit factum, vt ad-
uertunt *Crauet.conſ.65.num.6. & 7. verſ. quarto
Surd.conſ.414.num.66.Pariſ.conſ.33.num.44. lib.
2.Simon de Prat.conſ.164.num.16. & 17. cent. 2.
Decian.conſ.7.num.7.lib.4. Panzirol conſ.120.nu.
22. & 23.Cyriac.contr.407.num.309.314.& 315.
Gratian.diſcept.93. num.10. Rota penes Card. Se-
6 raphin.deciſ.559.num.13.* aſſerens† ad proban-
dam voluntatem, admitti etiam teſtes ſin-
gulares, *& in Regien.Hæreditatis 27.febr.1636.
coram bo.mem.Coccin. & in Callien.hæreditatis 1.
Iulij 1639. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §.pari-
ter in dicta Peruſina Teſtamenti §.Præſertim.*

Tertium adminiculum, quod plurimum
etiã mouit Dominos deſumitur ex atteſta-
tione Patris Fulgentij cõſummatiſſimæ pie-
7 tatis † viri. Is enim in ea aſſirmat, quod poſt
expletam confeſſionem Sacramentalem vo-
lens ſuadere Io: Baptiſtæ ad teſtandum, fuit
ab eodem ei reſponſum iam pridem diſpo-
ſuiſſe per teſtamentum extra Vrbem con-
ditum, cuius copia eſſet domi reperta; cui
admodum grauis Religionis, & Confeſſarij
aſſertioni multum deferendum eſt, *Simon de
Prat.conſ.5.num.11.lib.2. Alex.conſ.4.num.11.&
13.lib.3. Rota coram Cardinali Seraph.dec. 1128.
num.1.& dec. 1166 ſub num.1.Pen.dec.582.nu.7.
iuxtà Venet.impreſſionem, & in rec.dec.11.n.8.&
8 9.par.7.* Sicuti, & ipſi † Io:Baptiſtæ, qui in
mortis articulo aſſeruit non probata volunta-
tis mutatione *l.ventri ff.de priuileg. Cred. Pariſ.
d. conſ.33.num.44. lib.2.* Cumque non conſtet
aliud teſtamentum extra Vrbem fuiſſe con-
ditũ, de quo Teſtatoris verba intelligi poſ-
ſint; vtique deberet trahi ad illud, & non ad
diuerſum, ex quo pluralitas actuum perſona-
rum, vel Inſtrumentorum non præſumitur
*in l. vltima in fine C.de reb. dub. Iaſ.in l. cum qui
30. §.in popularibus num.20.ff.de iur.iur. Crauett.
conſ.198.num.1.Surd.conſ.16.num.9.& conſ.355.
num.26. Caball.conſ.106. num.21. lib.2.* alijque
in iſtis terminis allegati *per Alex.in conſ.4. nu-
mer.11.& 12.lib.7. Grat.d.diſcept.93.num.12. &
Rota in præcitata Peruſina teſtamenti §. quia in ca-
ſu coram Reuerendiſſimo Decano.*

Quartum deniq; adminiculum valdè affi-
ne cum præcedenti reſultat ex explicita mẽ-
tione facta in controuerſo teſtamento, quod
in alio prius facto per manus Petri Martini
alterius Notarij *in hodierno Summ.D.Ducis n.7*
Teſtator ordinauerat ſubſtitutionem ad fa-
uorem Virginij, quodque intendebat inhæ-
rere diſpoſitioni aliàs per Antonium eius
germanum fratrem factæ, vbi eumdem Vir-

giniũm

ginium ſubſtituerat ipſi Ioanni Baptiſtæ hæredi ibi ſcripto ſine filiis legitimis, & naturalibus maſculis decedenti. Hinc facilius alloquimur voluiſſe inſtituere in iſto, de quo a-
9 gitur vt facit præfatũ Virginium † perſeuerãdo in primæua volũtate, quæ in hac materia deducitur ex his, quæ antea, & poſt teſtamẽtum dicta, & geſta ſunt, iuxta doctrinam *Bart. in l. 2. ff. de vulgar. & pupillar. num. 40. Ruin. conſ. 192. num. 5. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 42. nu. 11. & 12. lib. 4. Girard. Malz. conſ. 33. num. 25. in fine, & num. 26. Surd. conſ. 414. num. 65. Cyriac. d. controu. 407. num. 313. Rota in Romana Teſtamenti 9. Decembris 1620. & in Regien. hæreditatis 27. Febr. 1636. §. & ex abundanti coram bo. me. Coccino, & aduertit alia deciſio num. 5. & 6.*

Non obſtant modo exceptiones perſonales obiectæ teſtibus ſuper recognitione dicti teſtamenti examinatis, & præcipuè contra ſecundum vti pluries inquiſitum, & alios vti Vaſſallos D. Ducis, pro quo propterea non probant, quia vltra quod de oppoſitis criminibus nonniſi ex dicto teſtium de auditu conſtat, qui gradum probationis non conſti-
10 tuunt, non ſufficit ad tollendam † fidem Teſtamenti, quod fuerit proceſſatus, & carceratus, ſed debet conſtare fuiſſe condemnatum, confeſſum, vel conuictũ *c. ſuper eo 13. de Teſtibus c. ſi Teſtes 4. quæſt. 3. gloſſ. in c. non verbo ſententiæ 8. q. 4. Caſtr. in l. 1. C. ex quibus cauſ. infam. irroget.* Teſtes verò ſubditi, licet eorũ de-
11 poſitioni aliquid † de fide minuatur, attamẽ ratione Iuriſdictionis non prohibentur ferre teſtimonium pro Domino *Cyn. Bald. & Caſtrenſ. in l. eos 4. C. de Teſtib. Alex. conſ. 88. num. 16. lib. 5. Afflict. deciſ. 304. num. 8. Rot. coram Seraph. deciſ. 1443. num. 2. & 1480. num. 3. Andr. dec. 45. num. 7. & in rec. dec. 702. num. 6. par. 1. dec. 250. numer. 3. par. 4. & dec. 105. num. 6. par. 5. & in Terracinen. Iuriſpatronatus 29. Maii 1656. §. Non obſtat*
12 *coram me*, omniſque defectus † ſuppletur ex numero cum ſint plures, *gloſſ. in l. 1. §. 1. in verb. numerus ff. de Teſtib. Rota deciſ. 298. num. 6. par. 2. recent.* & omnes ex ſupra deductis deponunt ſuper materia veriſimili, & ex pluribus adminiculata, *l. ob carmen 21. §. ſi teſtes ff. de Teſt. Aymon conſ. 73. nu. 41. lib. 1. Rot. apud Andr. d. dec. 45. num. 8. & 9. Buratt. dec. 902. num. 17. & 18.*

Quemadmodum nec releuantes viſæ ſunt exceptiones cõtra eorumdem teſtium dicta
13 deductæ, quod † aliqui ſint varij & diſcordes in nonnullis, quia omnes in ſubſtantia conueniunt, ſolumq; in circumſtantijs parum diſcrepant, vt illis benè perpenſis deprehenditur, quapropter optimè probant *gloſſ. in cap. dudum 20. verb. ſubſtantia de conuerſ. Cõiug. Bald. & Imol. in l. his verbis 48. §. final. ff. de hæred. inſtit. Alex. conſ. 5. num. 10. lib. 1. Dec. conſ. 100. num. 4. & 163. num. 16. Riminald. Sen. conſ. 549. num. 5. cum*
14 *ſeq. S. M. Greg. XV. dec. 351. num. 29.* nec † reputantur contrarii, ſi aliqui plus, alii minus in facto dicunt, *Iaſ. in l. cum antiquitas 28. & 10. C. de Teſtam. gloſſ. in cap. 1. de off. deleg. Alex. conſ. 24. num. 41. verſ. non obſtat lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 189. num. 49. lib. 2. Riminald. Iun. conſ. 665. nu. 2. lib. 6. Ruin. conſ. 19. num. 13. lib. 4. & 145. num. 20. lib. 5. Seraph. dec. 111. num. 2. & dec. 147. num. 14. par. 1. recent. Greg. d. dec. 351. num. 22. & 578. nu. 3. Dec. dicto conſ. 163. num. 15.*
15 Et eò magis hiſce Teſtibus † fides videbitur habẽda in propoſita facti ſerie ob exactiſſimam diligentiam in recognitione adhibitã tam in rigore interrogatoriorum, quam in oſtendẽdo teſtibus hoc teſtamentum, & alias ſcripturas Tarquini de Pretis per cancellos, & fineſtrellas; & tamen fuit per ipſos certiſſimè recognitum, vt benè adducitur *in deciſione ſub num. 1. verſ. in propoſito autem*, & refert *Modern. Peruſ. de manut. obſeru. 93. num. 14.*

Neq; hanc probationem elidunt teſtes pro contraria parte examinati, & dati *in eius Sum. num. 38.* quoniam vltra exceptiones, quas vti
16 domeſtici † quondam D. Catharinę patiũtur, dum aliqui de eorum credulitate, & iudicio putant teſtamentum non eſſe ſcriptum manu Tarquinij, alij autem deponant a 12. & 16. annis tempore examinis nõ vidiſſe illum ſcribere, nec habere ſciẽtiã characteris illius, dictũq; Tarquiniũ diuerſimo ſe eſſe ſolitum ſcribere, & alij demum ſe referant ad recognitionem faciendam à teſtibus melius de caractere informatis, nullo modo concludunt teſtamentum non fuiſſe à dicto Notario ſcriptum, quia ad hunc effectum deberent coarctare negatiuam, *Cyriac. cont. 256. numer. 52. Rot. deciſ. 54. num. 15. par. 4. tom. 2. recent.*
17 Ideò † in concurſu præferendi ſunt teſtes ad inſtantiam D. Ducis examinati, non ſolum tamquam magis ſpecificè deponẽtes, & quia fulciuntur aliis pluribus coniecturis, & probationibus *Alex. conſ. 150. num. 17. lib. 5. Aymon. conſ. 94. num. 1. Greg. deciſ. 449. num. 8.* Verum e-
18 tiam ex quo deponunt † ſuper affirmatiua, quod verè teſtamentum ſcriptum eſt manu Notarij de Pretis, *gloſſ. in l. diem proferri 32. §. Si plures in verbo conſeſerunt ff. de arbitr. Rot. coram bo. mem. Buratt. deciſ. 367. num. 9. & d. dec. 54. numer. 13. par. 4. recent. & dec. 661. numer. 10. apud Modern. de manut.* Et quia pro eodem teſtamento teſtificantur, ſicque iſtis teſtibus magis credendum eſt, quam contrarijs illud impugnantibus, *Caſtrenſ. in l. iubemus num. 3. C. de probat. Felin. in cap. cum Ioannes num. 51. verſ. limita ſecundo de fid. inſtrum. Pariſ. conſ. 88. num. 20. lib. 1. Farinac. conſ. 170. ſub num. 10. lib. 2. Cyriac. d. contr. 307. num. 263. Grat. d. diſcept. 895. n. 53.* aliiq; cumulati *per Modern. Lucan. conſ. 50. numer. 135. cum ſeq. lib. 1. Rota in d. Pampilonen. Parochialis de Guembe 16. Nouembris 1615. coram bo. mem. Coccino.*

Et ita fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte informante, &c.

R. P. D. M E L T I O.

Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana Hæreditatis.

Luna 28. Aprilis 1659.

A R G V M E M T V M.

Conuentus Religioſorum ſi inſtitutus ſit hæres ſub conditione, vt dicti Religioſi obtineant diſpe-

diſpenſationem Apoſtolicam, quoad Bullas prohibentes, ædificare noua Monaſteria, niſi adſint redditus pro ſubſtentatione 12. Religioſorum, & in caſu, quod non fuerit obtẽta, Teſtator fecerit aliam ſubſtitutionem, quæritur hic quando dicatur locus dictæ ſubſtitutioni.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ, quando ſunt conformes, validæ, & iuſtæ, ſunt exequutioni demandandæ.*
2 *Statuta Vrbis vti confirmata à Papa comprehendunt non ſolum Laicos, verum etiam Loca Pia, Monaſteria, aliaſque perſonas Eccleſiaſticas.*
3 *Sententia ſecunda, dum ſimpliciter confirmat primam, ſane dicitur conformis.*
4 *Sententia ſecunda dicitur conformis primæ, dum concordat in ſubſtantia.*
5 *Sententiæ validitas non eſt controuertenda dum apertè apparet de ea.*
6 *Diſpoſitio, quando eſt conditionalis, ſi conditio non adimpleatur, ceſſat, ac euaneſcit talis diſpoſitio.*
7 *Diſpoſitio facta ſub explicita conditione*, non alias aliter, &c. *remouet conſenſum ab actu, dum id non verificatur.*
8 *Actus conditionalis cum clauſula*, non alias, &c. *ſi non verificatur redditur actus omnino fruſtratorius.*
9 *Conuentus Religioſorum quod non poſſint erigi cum minori numero 12. Religioſorum, ſuper hoc adſunt plures Conſtitutiones Pontificiæ, nempè s. m. Gregorij XV. & Vrbani VIII.*
10 *Conſtitutiones Papales emanatæ in executionem Decretorum Sacræ alicuius Cõgregationis an habeant locum in Vrbe.*
11 *Conſtitutiones Pontificiæ generales omnes comprehendunt indiſtinctè.*
12 *Actus promulgationis Bullarum Põtificiarum ipſimet ordinanti, non autem exequenti tribuendum eſt.*
13 *Actus tribuitur ordinanti non autem exequenti.*
14 *Romæ, nullus adeſt Ordinarius præter Summum Pontificem.*
15 *Ordinarij appellatione veniunt omnes, qui exercent Iuriſdictionem Ordinariam, quaſi Epiſcopalem. Licet ſint Collatores Inferiores. num. 15.*
16 *Cardinalis Vicarius exercet in Vrbe Ordinariam Iuriſdictionem.*
17 *Cardinalis Vicarius eſt loco Ordinarij, & venit appellatione Ordinarij.*
18 *Bulla fel. record. Pij V. circa concurſus Beneficiorum habet etiam locum in Vrbe.*
19 *Verba generalia apta ſunt omnia generaliter comprehendere.*
20 *Bullæ Pontificiæ locum etiam habent in loco, in quo publicantur.*
21 *Conſtitutiones Pontificiæ prohibentes erectiones nouorũ Cõuentuum, niſi in eis poſſint ſubſtentari 12. perſonæ, an dicantur hodie modificatæ. & numer. 22. & 23.*
24 *Rota reuerenter obſeruat Decreta Congregationum S.R.E. Cardinalium.*
25 *Actui quando ſunt præſcripta certa, & præciſa forma, non poteſt ea omitti ſine totali diſtractione ipſius actus.*
26 *Actus nullitate laborantes quando lex cenſeatur voluiſſe conualidare.*
27 *Confirmatio Conſtitutionis non cenſetur nullitatis actum tollere, ſi fuerit factus contra legem.*
28 *Factum nudum eſt attendendum.*
29 *Ad purificationis conditionis effectum, ſola exiſtentia, & purum factum attenditur.*
30 *Derogatio alicuius Conſtitutionis obtenta à Papa, quando dicatur inualida.*
31 *Cõſtitutio Papalis munita, clauſula ſublata, & decreto irritanti, vt dicatur ei derogatum, requiritur ſpecialis derogatio.*
32 *Gratia dicitur ſubreptitia, dum non fuit narratum Principi id, quod reddidiſſet eum difficiliorem ad conceſſionem gratiæ.*
33 *Declarationi Principis, qui aliquid conceſſit ſtandum eſt.*
34 *Principis mens quod non fuerit concedendi aliquã gratiam ex quo deprehendatur.*
35 *Verba quæ ob reuerentiam dicuntur non inducunt diſpoſitionem.*
36 *Verba quæ factum ſupponunt nullam inducunt diſpoſitionem.*
37 *Teſtatoris voluntas eſt omninò attendenda, & maximè ſi ſit præciſa.*
38 *Inſtitutio hæredis facta à Teſtatore ſub aliqua conditione, ſi non adimpleatur, inſtituto defeciſſe dicitur, & ſit locus ſubſtitutioni.*
39 *Conditionaliter ea, quæ diſponuntur, ſi conditio ſit voluntaria non ſufficit per æquipollens adimplementum.*
40 *Conditio, quando eſt voluntaria, requiritur adimplementum formale, & ſpecificum.*
41 *Et maximè quando in euentu non purificatæ conditionis eſt facta particularis prouiſio.*
42 *Bona Eccleſiæ non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico.*

DECISIO LIV.

SVper hęreditate Ioannis Victorij de Rubeis Patribus Congregationis B. Petri de Piſis in Tabulis Teſtamentarijs relicta ſub illa expreſſa conditione, *Che debbano ottenere dalla Sede Apoſtolica Bolla, ò Breue, che deroghi à tutte, e ſingole Conſtitutioni de Sommi Pontefici, mentre vi ſiano, che ordinano, non poterſi fondare, e erigere Monaſterij, ò Caſe de Religioſi, doue non poſſono viuere almeno 12. e non potendo, ò non volendo ottenerla in termine di ſei meſi, cominciando dal giorno della mia morte l'heredità vada alli RR. D. Rocche Rocchi, &c.* tres emanarunt ſententiæ. Prima nempè coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vrbis Vicario, in qua ob non implemẽtum ſupradicti oneris Patribus per Teſtatorem iniuncti immiſſio decreta fuit Rocchò de Rocchis, & litis conſortibus, vti ſub contraria diſpoſitione vocatis; Secunda coram Reuerendiſſ. Tarraconen. prioris reuocatoria ex eo, quod dd. Patres, vel potuerint credere nullam adeſſe Conſtitutionẽ Pontificiam, quæ ſaltem derogationem requirat, vel quod numerum duodenarium ſupplere poſſent ex alijs redditibus ipſius

Congre-

Congregationis, ſiuè ex eleemoſynis, quæ
à Chriſti fidelibus in concurſu ad Eccle-
ſiam erigendam fieri potuiſſent; Tertia
denique coram Rouer.P.D.meo Albergato,
in qua præuia reuocatione ſecundæ, fuit cō-
firmata ſententia immiſſiónis primo loco
promulgata per dictum Eminentiſſimum
D. Cardinalem Vicarium. Vndè cum ab
ea dd. Patres reclamaſſent, cauſa mihi in
quarta inſtantia commiſſa dubitaui, an con-
ſtet de duabus, quæ ſint exequendæ, & plu-
ries propoſito dubio ſemper Partibus alter-
cantibus, hodie tandem in ſexta propoſitione
fuit per Dominos capta reſolutio affirmati-
ua reſpondendo ſcilicet, ſententias prædictas
Eminentiſſ. D.Cardinalis Vicarij, & R.P.D.
1 mei Albergati eſſe in omnibus† conformes,
& vti validas, ac iuſtas exequutioni fore de-
mandandas iuxta diſpoſitionem Statuti Vr-
bis *lib.1. cap.180.* vbi *Fenzon. ſub nu.* 54. cum
illud tanquam Papale comprehendat nedū
2 perſonas laicas, verum etiam † loca pia, Mo-
naſteria, ac alias perſonas Eccleſiaſticas, vt
ſæpè firmauit *Rota, & ſignanter deciſ.452.nu.1.
par.1.diuerſ.coram Caualer.deciſ.316. nu.2.coram
Buratto deciſ.197. nu.2. in Romana Cenſuum 27.
Aprilis 1654. coram R.P.D.meo Beuilaqua, & in
Romana Canonicatus 21.Februarij 1656.coram bo.
mem. Dunozetto.*

Conformitas autem illarum redditur in-
dubitata, dum ſententia d. R. P.D. mei Al-
3 bergati ſimpliciter † primam confirmat Sū-
mario Rocchi dato ſub die 14. Iunij 1656.
num. 3. licet ad iſtum effectum ſatis eſſet
4 conformitatem † adeſſe in ſubſtantia ſecun-
dum *Gabr.de exequut.rei iudic.concl.1. numer.33.
Theſaur.deciſ.128. num.2.Rota deciſ.98.numer.3.
par.1.recent. in Meleuitana Pecuniaria 28. Aprilis
1656. & in Romana domus, ſeu domorum 27. Apri-
lis 1657. coram R. P. D. meo Priolo §.vnde con-
formitas, &c.*

Validitas etiam non controuertitur, nec
poteſt in dubium reuocari, quia ex reuolu-
5 tione actorum † conſtat de commiſſione
cauſæ, de ſolitis citationibus, & alijs requi-
ſitis per *vulgat.deciſ.Caputaq. 260. par. 2.& de-
ciſ.279.num.1.par.7.recent.*

Iuſtitia verò plenè reſultat ex eo, quod
cum dd. Patres eſſent inſtituti ſub illa con-
ditione impetrandi Breue derogatorium
6 Conſtitutionum prohibentiū † conſtructio-
nem Conuentuum, & Monaſteriorum, cum
minori numero duodecim Fratrum intra ſex
menſes à die obitus Teſtatoris, *& non alias*,
vtique ea non adimpleta diſpoſitio facta ad
7 illorum fauorem ſub† explicita conditione,
& non alias, quæ remouet conſenſum ab a-
ctu quotieſcumque aliter ſequeretur quam
ſupra diſpoſitum eſt ſecundum *Cancer. var.
reſol.par.3.cap.2.n.100.& ſeq.Rota dec. 619.n.2.
p.1.rec.& in Rom.ſucceſſionis 27.Maij 1658.§.quod
facilius verſ. & denotat corā R.P.D.meo Alberga-*
8 *to.* redditur† inefficax perindè ac ſi facta non
fuiſſet *l.ſi ita fuerit 13. ff.de manumiſſ. teſtam. Ro-
ta in Caſenaten.Hæreditatis 24.Martij 1651. §.1.
coram bon. mem. Dunozetto* cum alijs relatis *in
deciſione huius Cauſæ ſub die 10.Decembris 1655.
coram eodem R. P. D. meo Albergato in §.primo.*

Nec dubitarunt Domini, adeſſe Conſtitu-
tiones Apoſtolicas prohibentes dictam ere-
ctionem Conuentuum cum minori nume-
9 ro duodecim Religioſorum. cum † id clarè
apparet ex Bulla ſanct. mem. Greg. XV. edi-
ta anno 1622. in qua inhærendo dictus Pon-
tifex præcedenti Conſtitutioni Clementis
Octaui præcepit, ne in futurum aliter in quo-
cumque locu erigi poſſent Conuentus, ac
Monaſteria, niſi in eis ſaltem duodecim fra-
10 tres, aut † Monachi, ſeu Religioſi inhabita-
re valeant, *vt in Bullar.nou.tom.4.Conſtit.31.§.3.
fol.310.* quæ confirmata fuit à ſanct. memor.
Vrbano VIII. anno 1624. *in eodem Bullar.to.4.
Conſtit.25.* quarum etiam meminit *Barboſ. de
Iur.Eccleſ. lib.2.cap.12.num.7.& 15.*

Non obſtat quod in contrarium dicitur
ab informantibus pro dd. Patribus, nempè
11 Conſtitutiones † prædictas tanquam ema-
natas in executionem decretorum Sacræ
Congregationis Regularium non habere lo-
cum in Vrbe, quia dum eadem Decreta e-
manarunt iuſſu Pontificis, & ab eo ſucceſſi-
ue approbata, ac inſerta fuerunt inter alias
12 Conſtitutiones generales † comprehendunt
omnes indiſtinctè, & habentur perindè ac ſi
eſſent leges Pontificiæ, ac ius Papale *per tex.
in l.1.§.ſed neque, & §.omnia C.de vet. iur. enucl.
Rota deciſ.452.num.1.par.1. diuerſ. poſt Pacif. de
Salu.interdict.deciſ.250.num. 6. & 7. poſt Pic. ad
Stat.Vrb.deciſ.39. num.4. Garz.de Benef. in præf.
circa med. Barboſ.d.tract.de Iur.Eccleſ.par.1.cap.4
num.81.Add.ad Buratt.deciſ.479. num.21.* Nam
13 actus promulgationis tribui debet † ipſimet
ordinanti, non autem exequenti, *cap. ſi Apo-
ſtolica de præben.in 6.Lezan.quæſt.regul.verb.Sacra
Congregatio num.7.tom.3.Rota coram Caualerio de-
ciſ. 45. num. 3. in Cæſarauguſtana diſtributionum
26. Aprilis 1632. verſ.quantum attinet ad vltimū
coram Coccino, & in alia Cæſarauguſtana diſtribu-
tionum 13.Ianuarij 1640. in princ. coram bon. me.
Card.Panzirolo.*

Neque ex eo, quod tales Conſtitutiones,
ſeù Decreta loquuntur de Ordinarijs præ-
tendi poteſt, Pontifices conditores noluiſſe
ſub illis compræhendere Conuentus erigen-
14 dos in Vrbe, † vbi nullus adeſt Oredinarius
præter Papam, quia cum de iure appellatione
Ordinarij veniant omnes, qui Iuriſdictionē
15 Ordinariam, quaſi Epiſcopalem † exercent,
licet ſint inferiores collatores, vt notat *Gloſ.
in cap.Ordinarij verb.locorum, vbi Franc.num.3.&
Gemin.num.5.de offic. ordin. in 6. Abb. in cap. poſt
ceſſionem num.1. de probat. Cardin. in Clementina
quia Regulares num.11.verſ.qua res de ſupplen. ne-
glig.Prælat. Seraph.deciſ.1402.num.5.Coccin.deciſ.
340.num.1.Rota diuerſ.deciſ.798.nu.3.& 4.par.4.*
Itaque Eminētiſſ. D.Cardinalis Vicarius, qui
huiuſmodi Iuriſdictionem quaſi Epiſcopa-
16 lem † exercet, loco Ordinarij haberi debet,
& in Conſtitutionibus loquentibus de Or-
dinarijs cenſetur comprehenſus, vt tradit
*Veſtr.in prax.lib.2.cap.16.num.1. Ridolphin. ſimi-
liter in ſua praxi lib.1.cap.7.num.75.Scac. de Iu-
dic.*

dic.lib.1.cap.25. num.1. Sbroz. de offic. Vicar. lib.1.
quæſt.3. numer.19. Ita etiam nuper ſenſit San-
ctiſſ. D.N. Alexander VII. ſub die 28. Martij
1658. in Cauſa Romana Vicariæ propoſita
in Sacra Cõgregatione Viſitationis Apoſto-
licæ, in qua ad relationem Eminentiſſimi
D. Cardinalis Roſpiglioſi declarauit Conſti-
tutiones Apoſtolicas, & præ cæteris illas
17 ſanct. † mem. Pij V. ſuper concuſſu, & Vi-
cariis habere locum in Vrbe, & ſub nomine
Ordinarii dictum Eminentiſſimum D. Car-
18 dinalem Vicarium comprehẽdi, † & ſic non
eſt dubium, quin etiam ipſamet Ciuitas Vr-
bis illi ſubiecta cenſeri debeat.

Comprobantur inſuper prædicta ex gene-
ralitate verborum dictarum Conſtitutionũ,
ibi, *in quacumque Ciuitate, & quocumque loco*, quæ
19 ſanè verba apta ſunt comprehendere † etiã
illas Ciuitates, & loca ſpeciali nota digna,
Barboſ. dict. 317. num.1. & ſeqq. Surd. deciſ.96. nu-
mer.10. Rota in Bononien. Bonorum 17. Mart. 1649
§. cui regula coram bon. mem. Bichio, & eo magis
confirmantur ex illarum publicatione facta
20 in Vrbe, † quæ cum præſeferant legem vni-
uerſalem, vt ſuperius dictum eſt, debent e-
tiam in loco publicationis obſeruari *§. ſed &*
quod principus, vbi Aretin. num.1. & Ioan. Faber in
princip. Inſtit. de Iure naturali Gentium, & Ciuili,
Felin. in cap. in Cauſis numer. 3. verſ. regulare ſen-
tentia de re Iudic. Nauarr. conſ.1. à num. 14. vſque
ad 23. de conſtit. Mirol. Theolog. moral. tom. 2. diſp.
4. cap. 4. num. 260. & ſeqq.

Nec releuat, quod prædictæ Conſtitutio-
nes Greg. XV. & Vrbani VIII. dicantur ab-
rogatæ, ſeu modificatæ per aliam Conſti-
tutionem eiuſdem Vrbani editam de anno
1625. *eod. Bullar. la 43. fol.* 59. in qua *ſub* §. 14.
diſponitur, quod Monaſteria, & Conuentus
poſtea erigendi, in quibus duodecim Reli-
21 gioſi † ſuſtentari, atque habitare non po-
tuerunt, omnimodæ Iuriſdictioni Ordinario-
rum ſubiecti intelligantur, quaſi quod dictus
22 Pontifex arbitrio Ordinariorum † commi-
ſerit facultatem erigendi Monaſteria ſine di-
ctis circumſtantijs, remittendo pœnam nul-
litatis erectionis in antecedentibus Conſti-
tutionibus appoſitam; quandoquidem obie-
ctum penitus tolli viſum fuit. Tum ex de-
23 creto Sacræ Concilij deſuper † edito ſub die
13. Aprilis 1652. in quo præuia narratiua,
quod extabant dictæ Conſtitutiones prohi-
bentes erectionem Monaſteriorum non ſer-
uata dicta forma in eis præſcripta, fuit reſo-
lutum Decretum fel. recor. Vrbani Octaui
non eſſe correctorium, ſeu abrogatorium
antecedentis Conſtitutionis Gregorii XV.
cui quidem declarationi ſummopere deferri
24 debet † ſicuti ſemper reuerenter obſeruat
Rota, vt dixit coram Buratto deciſ.479. num.1. co-
ram Caualer. deciſ.627. nu.8. & fuit dictum in Vi-
cen. Iuriſdictionis 2. Maij 1650. *§. quia in caſu corã*
Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in alus relat. in Me-
leuitana Nullitatis Profeſſionis 27. Ianuarij præte-
riti §. prout nec pariter in fine coram me.

Tum etiam quia d. Pontifex in prima ſua
Conſtitutione alteram Greg. XV. confirma-
uit, & vlterius præciſam formam præſcripſit
circa modum erigendi Conuentus, ideoque
25 illa † omitti non poterat abſque nullitatis
erectionis vitio, vt reſpondit *Rota in Cæſarau-*
guſtana fundationis Conuentus 18. Maij 1657. §. &
apertè, & in §. rurſus pro nullitate coram R. P. D.
meo Beuilaqua; Nec ex eo, quod in alia poſte-
26 riori eius Conſtitutione fuit irrogata † pœna
ſubiectionis Ordinariorum quoad Mona-
ſteria erigenda cum minori numero duode-
cim Religioſorum cenſeri poteſt voluiſſe
d. Pontificem conualidare erectiones iam in
præcedenti Conſtitutione annullatas: Quan-
do enim præcedit lex, ſeu Conſtitutio prohi-
bitiua, & annullatiua actus, ſi deinde alia no-
ua fiat, quæ pœnam ſuperaddat, non tollitur
27 nullitas † in alia priori Conſtitutione con-
tenta, ſed ea magis confirmatur iuxta diſtin-
ctionem *Decij in cap. concupiſcentia in ſecunda le-*
ctura num. 21. verſ. ſed tamen de Conſtit. & in cap.
in nomine Domini num. 21. verſ. ſecundus caſus de
Teſtibus, Bartol. in l. Prætor ait §. Interdictum ſub
num. 1. de nou. oper. nunciat. Menoch. conſ.096. n.18.
& ſeqq. Altograd. conſ.04. num. 56. in fine lib. 2.
Rota coram Millin. deciſ.327. num. 14. & aliis re-
latis fuit firmatum in eadem deciſ. huius cauſæ co-
ram R.P.D. meo Albergato §. Gratis vero.

28 Nec aliter videtur † ſenſiſſe Teſtator in
caſu propoſito, dum reſpiciendo nudum fa-
ctum derogationis, ordinauit, quod in caſu,
quo dicti Patres illam non obtinuiſſent in
eius hæreditate ſuccedere deberent Rocchus,
29 & alij, vt ſuperius dictum fuit; ad † effectum
enim purificationis conditionis, de qua agi-
tur, ſola exiſtentia, ac nudum factum atten-
ditur *ad text. in l. qui heredi 44. in principio, vbi*
notat Bart. ff. de condit. & demonſtrat. Honded. con-
ſil.6. nu.44. lib.1. Caſanatt. conſ.4. num.42. Cyriac.
controuerſ. forenſ. cap.50. nu.9. & dixit Rota deciſ.
453. num.3. in fine par.2. recent.

Nec refert, quod dd. Patres pro conſtru-
ctione Conuentus, de quo agitur licentiam
obtinuiſſent à R.P.D. Vicesgerente, qui fa-
cto verbo cum ſan. mem. Innocentio X. de-
rogauit omnibus Conſtitutionibus Apoſto-
licis in contrarium editis. Quia cum in ea
30 nulla fiat mentio, quod ſpecialiter † fuerit
derogatum ſupradictis Conſtitutionibus, nec
appareat fuiſſe expoſitam Pontifici enixam
Teſtatoris voluntatem circa talem deroga-
tionem, & quod ex redditibus controuerſæ
hæreditatis non potuiſſent ſuſtentari niſi
quinque fratres, dicendum eſt, vel quod ta-
lis licentia non ſit abrogatoria earumdẽ Cõ-
ſtitutionum, quæ vti munitæ clauſula ſub-
31 lata, † ac Decreto irritanti ſpecialem requi-
rebant mentionem *Gabr. de clauſ. concl.3. nu.4.*
Monet. de commut. vltimarum volunt. cap.7. n.232.
ſed contineat ſolum ſimplicem facultatem
conſtruendi Monaſterium, quæ copulatiuè
à Pontifice, & loci Ordinario ad dictum ef-
fectum requiritur, vt firmauit *Rot. in Craco-*
uien. fundationis Monaſterij 19. Aprilis 1649. &
20. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Celſo in Tole-
tana manutentionis 7. Februarij 1656. §. non etiam
bonum ius coram me, in dicta Cæſarauguſtana fun-
dationis

dationis Conuentus 18. *Maij* 1657. §. *& apertè determinatur coram R.P.D. meo Beuilaqua confirmata sub die* 12. *Nouembris eiuſdem anni coram me* §. *neque ex eo*; Vel quod ſaltem ea ſubreptitia reddatur, dum Pontifici non fuerunt narrata ſpecificè inſufficientia redituum, & omnia onera iniuncta per dictum Teſtatorē,
32 quæ † vel retraxiſſent Papam à Gratia, vel difficiliorem cum reddidiſſent iuxtà Theoricam *Ioan. Andr. in cap.* 2. *num.* 2. *de filiis Presbyt. in* 6. *Honded. conſ.* 27. *num.* 65. *lib.* 1. *Oldrad. conſil.* 247. *num.* 3. *Alex. conſ.* 60. *nu.* 22. *lib.* 2. *Rota in Firmana fideicommiſſi* 18. *Maij* 1657. §. *primo quia Franciſcus coram R.P.D. meo Priolo, in Alerien. Canonicatus* 10. *Maij* 1658. §. *ſubreptio ex eo coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Et quod verè dictus Pontifex intētionem
33 non habuerit concedendi talem † derogationem mediante d.D. Viceſgerente apertè ex eo colligitur, quia ipſemet eam declarauit in plena Signatura Gratiæ ſub die 9. Iunij 1654. dum requiſitus ab vtraque parte, An ſub huiuſmodi licentia intellexerit derogare prædictis Conſtitutionibus reſcripſit, *ſeruentur Conſtitutiones Apoſtolicæ*, ex quo benè di-
34 gnoſcitur ipſum non derogaſſe, neq; † Domino Viceſgerenti hanc facultatem illis derogandi conceſſiſſe, vt fuit ponderatum in alia *deciſ. coram R.P.D. meo Albergato* §. *ex eod. Signatura.*

Hinc ceſſat aliud motiuum in contrarium deductum ad inducendam dictam derogationem ex reſcripto Sacræ Congregationis
35 Concilij emanato † ad inſtantiam dd. Patrū per ea verba, *Iam prouiſum à Sanctiſſimo mediāte Domino Viceſgerente*. Etenim cum d. Congregatio ſupponeret, quod omnia āteа fuiſſent rectè narrata Pontifici, & quod ipſe derogaſſet aſſertis Conſtitutionibus, ideo ob
36 reuerentiam noluit manus apponere, † reſpondendo ſimpliciter ſub dd. verbis, quæ propterea dum factum ſupponunt nullam inducunt nouam diſpoſitionem, *c. ſi Papa de priuil. in* 6. *Clem.* 1. *in fine de præben. Rota dec.* 23. *de Procurat. in antiq. & deciſ.* 55. *nu.* 4. *par.* 1. *recent. coram ſan. mem. Greg. XV. deciſ.* 208. *num.* 2. *& ibi adden. num.* 7.

Præterea nec demum ad ſuſtinendam erectionem dicti Monaſterij refragatur, quod aliundè à Patribus prædictis, commodè parari poſſint alimenta pro manutentione duodecim Fratrum mediātibus redditibus ipſius Congregationis, ac eleemoſynis, quæ fieri poſſent ex concurſu piarum perſonarum ad
37 d. Eccleſiam; † nam Teſtator iuſſit, vt in Conuentu erigendo tot Patres commorari deberent, quot ex redditibus ſuæ hæreditatis, deductis expenſis neceſſariis pro Eccleſia, alimentari poſſent, ibi: *Dichiarando, che vi debbano ſtare tanti Padri quanti l'entrata della mia heredità potrà mantenere dedotte le ſpeſe della Chieſa à ragione di ſcudi* 50. *per Padre*, iniungendo ad hunc effectum ſuis hæredibus onus obtinendi ſupradictam derogationem ſub illa clauſula, *& non alias*, & ideò videtur noluiſſe ſuam hæreditatem dictis Patribus relinque-
38 re, † quam ſub dicta conditione, qua proindè non adimpleta inſtitutio defeciſſe dicitur, & factus locus ſubſtitutis in caſu contrario vocatis, *Rota deciſ.* 36. *num.* 39. *&* 40. *& dec.* 222. *num.* 14. *&* 15. *par.* 6. *recen.* & planè comprobat d. deciſio iam edita in hac cauſa in fine principii, & §. *ſed etiam, ac in Bononien. Domus* 27. *Nouembris præteriti* §. 1. *verſ. ideoq; petitæ immiſſionis coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* Ea enim
39 quæ † conditionaliter diſponuntur quoties conditio eſt voluntaria, ſicut in hoc caſu, nō valent per æquipollens adimpleri, ſed forma-
40 liter, ac ſpecificè per ſe adimpleri † debent iuxta Doctrinam *Bart. in l. Gallus* §. *quid ſi tantū col.* 2. *verſ. contra hæc oppono ff. de liber. & Poſth. Ruin. conſ.* 110. *num.* 9. *&* 10. *lib.* 3. *Honded. conſ.* 30. *num.* 27. *verſ. formaliter, Roland. conſ.* 56. *numer.* 23. *lib.* 1. *Caſanatt. conſ.* 4. *num.* 46. *latiſſimè Altograd. conſ.* 46. *numer.* 12. *& ſeqq.* Præſertim quando
41 prout hic in euentum † non purificatæ conditionis eſt facta particularis prouiſio, *Cuman. conſ.* 38. *Galganett. de condit. par.* 1. *c.* 5. *nu.* 4. & dixit Rota *deciſ.* 433. *ſub num.* 4. *par.* 1. *diuerſ.* Nec inſuper dd. Patres poſſent ſupplere ex redditibus aliorum Conuentuum, vt prætendunt,
42 cum ad hunc effectum † omninò ſit neceſſarium Beneplacitum Apoſtolicū, ſicuti firmatum fuit *in d. deciſ. Reu. P.D. mei Albergati* §. *vt igitur, &c.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Naulen. Parrochialis.

Luna 28. *Aprilis* 1659.

A R G V M E N T V M.

De bono iure electi ad Parrochialem ab Epiſcopo, & Pontifice prouiſi, qui proindè poſt appellationem à ſententia Iudicis delegati ad fauorem alterius tanquam magis digni, ad Sedem Apoſtolicam factam manutenendus cenſetur, maximè cum alter parochialem aliam per ſe incompatibilem durante lite obtinuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Beneficium parochiale cum per aſſecutionem, & poſſeſſionem alterius vacare dicatur, multo magis ius quodcumque.*
2 *Beneficium expectans perdit gratiam ſi aliud incompatibile conſequatur.*
3 *Liti renunciat, qui litigando ſuper primum beneficium recipit ſecundum.*
4 *Proteſtatio non debet eſſe facto contraria.*
5 *Sententia delegati tam ob ſerotinam appellationem quam ob omiſſionem noui examinis de forma Cōſtitutionis Pij V. nullitatis vitia taxatur.*
6 *Prælatio Epiſcopi admittentis magis idoneum ætate, moribus, doctrina & aliis à iure requiſitis à Sac. Conc. Trid. approbatur.*
7 *Qualitas maioris Sacerdotio tanquam magis experti in ſeruitio Eccleſiæ Parrochialis, vbi boni Parochi miniſterium addiſcitur, in concurſu alterius magis eſt conſideranda.*

8 *Ordinario in materia electionis multum defertur, & pro illius iudicio regulariter præſumitur.*
9 *Qualitas electi dolum malum excludit.*
10 *Suffragium vnum quo prævalet collitigans, affirmantibus teſtibus de auditu eoque turpi vel falſo in re ſecreta, in iure non ſubſiſtit.*
11 *Epiſcopus omiſſis alijs per ſuffragia prævalentibus ſimpliciter approbatum eligere poteſt.*
12 *Qualitas loci ad excluſionem à beneficio de iure non ſufficit.*
13 *Ordinarius illum qui eſt melius informatus alteri præferre tenetur.*

DECISIO LV.

PRAEVIO concurſu ad parochialem electo Fulco à Reuerendiſſimo D. Epiſcopo, & eodem prouiſo à Sanctiſſimo D. Noſtro, & poſſidente, Moriconus (licet non in tempore) cauſam appellationis ab irrationabili iudicio D. Epiſcopi introduxit in partibus, & interim præuio alio concurſu aliã parochialem per ſe incompatibilem obtinuit 22. Decembris 1657. & poſſeſſionem accepit, & nihilominus proſequendo cauſam, à Iudice delegato extorſit ſententiam pro ſe magis digno, & ad ſe Eccleſiam ſpectare 24. Octobris 1658. Vndè appellante Falco ad Sedem Apoſtolicam, & mihi commiſſa cauſa, expeditaque ſolita citatione cũ inhibitione perſonaliter executa, neque cõparente Moricono, procedendo per contradictas, propoſui hodiè dubium; An & de cuius bono iure conſtaret, & DD. pro informante reſponderunt.

1 Quia cum † vacet ipſo iure beneficium parochiale per aſſecutionem, & poſſeſſionẽ alterius parrochialis ad *S. Conc. Trident. ſeſſ. 7. c. 4. de reform. & ſeſſ. 24. c. 17. de reformat.* multo magis ius quodcumque ad primum, vel in
2 primo, & regula eſt, † quod expectans beneficium perdit gratiam, ſi cõſequatur aliud incompatibile, vt notatur *in Clement. gratia de reſcript.* & ibi poſt alios *gloſſ. renunciare*, vbi
3 de illo † qui litigabat ſuper primo beneficio, & recipit ſecundum, quod per hoc renunciauit liti, *Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 1. nu. 20.* & notat *Barboſ. ad octauum Clemen. nu. 3.* etiamſi proteſtaretur, quod recipiendo ſecundum
4 non intendit renunciare gratiæ; † proteſtatio enim eſt contraria facto inquit *gloſſ.* in ſpecie huiuſmodi renunciationis, non leue eſt indicium non comparere alteram partem, & hanc procedere per contradictas.

5 Maximè, † quia ſententia delegati videtur nulla tum ad ſerotinam appellationem Moriconi, *cap. penultim. de appellat. in 6.* tum etiam ad omiſſionem noui examinis de forma *Conſtit. Pij V. ſuper collatione parochialium*, & ibi notat *Gonz. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 4. ſub nu. 138. Garz. de benefic. par. 9. cap. 2. ſub num. 252. Barb. poſt tract. de offic. Epiſcop. alleg. 60. ſub num. 4. Mareſcott. var. reſolut. cap. 52. num. 22. lib. 1. Rot. coram Gipſio*, quæ eſt apud *Garz. d. cap. 2. num. 132.*

6 Quinimò videtur iniuſta † ſententia attenta prælatione Fulci, & declaratione Domini Epiſcopi, Fulcum de duobus iudicatum fuiſſe idoneum, & idoniorem ętate, moribus, doctrina, & prudentia, & alijs à iure requiſitis, eundemque eſſe I. V. Doctorem in teſtimonio Epiſcopi ad Sedem Apoſtolicam 22. *Februarij* 1656. *ad formam Sacri Concil. Tridentini ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.*

Et multo magis cum cauſæ prælationis, & declarationis iuſtificatæ ſint, eſt enim maior ætate Fulcus 36. annorum Moricono 30. &
7 qualitate maior † etiam Sacerdotio 10. annis expertus in ſeruitio Eccleſiæ parochialis, vbi didicerit boni miniſterium parochi, quæ omnia conſiderantur in Concilio *d. loco*, & apud allegatos à practicis huius materiæ, *Maſſobr. praxi habend. concurſum ad paroch. requiſit. 5. de elect. magis idon. Rot. dub. 2. maxime à n. 44. Barboſ. d. alleg. 60. num. 101. & ſeqq. Rot. dec. 628. ab initio pur. 4. diuerſ. & coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 248. & deciſ. 287. per*
8 *tot.* cum alijs, † prout generaliter pro iudicio Ordinarij præſumitur *Ludouiſ. deciſ. 11. num. 3. & ibi Adden. & in ipſo Concil. Trid. cap. 18.*

Vt propterea appellans ab iniuſta electione, vel iudicio Epiſcopi non facilè dicere poſſit de grauamine, ac iam factam electionem euertere, ex quo vt dictum eſt multum defert Concil. Tridentin. Iudicio Ordinarii, qui ex varijs animi ſui motibus inquit poſt *Rot. Gonzal. d. gloſſ. 4. ſub num 122. & ſeqq. & ſub num. 138.* & multo minus hic appellans ab hoc iudicio rationabiliſſimo, vt ſupra, cum
9 etiam ſufficeret, † quod poſſint in electo cõcurrere maiores qualitates ad excluden. dolum, quod ſatis eſt in hac materia, vt dicitur *in Rauennaten. Parochialis in d. deciſ. 11. num. 6. coram Ludouiſ.* & ea eſt apud *Marcheſ. par. 1. de commiſſ. appell. in cauſ. benefic. cap. 7. deciſ. 5. & apud Garz. d. cap. 2. num. 250.*

Nec ſubſiſtit, aut verum, aut certum in
10 facto, quod Moriconus vno † ſuffragio præualuerit affirmantibus Teſtibus de auditu, eoque turpi, vel etiam falſo in re ſecreta ad praxim declaratam à Sac. Congregatione, & probatam, & laudatam apud *Garz. d. cap. 2. num. 107. Barboſ. d. alleg. 60. nu. 96.* neque etiam ſubſiſtit in iure; poteſt enim Epiſcopus, omiſ-
11 ſis † alijs per ſuffragia etiam omnia, & nemine penitus diſcrepante, præualentibus eligere ſimpliciter approbatum iuxtà declarationem Sac. Congregationis *apud Garz. d. cap. 1. numer. 109. & Maſſobr. d. prax. d. requiſit. 5. dub. 21.*

Et denique non obſtat, quod Moriconus ſit Diœceſis Naulen. & Fulcus Diœceſis Sauonen. quia in primis hæc ſola qualitas de
12 iure † non ſufficit *ad cap. 5. de inſtit. & ibi gloſſ. vndecumque* cum alijs *apud Garz. par. 7. c. 9. nu. 4* cum allegatis, & præcipuè Rota, quicquid ſit de honeſtate, & declarat *Garz. ſeq. numer. 7.* Deinde dum Fulcus erat notior Epiſcopo forte quod Moriconus diu moratus eſſet extrà Diœceſis prout *in Sum. nu. 11.* Epiſcopus non potuit ita de facili habere notitiam de eius moribus, vita, & qualitatibus, ſicuti de Ful-
13 co, & † Ordinarius debet præferre illum, de quo eſt melius informatus, vt poſt *Lambertin. dixit Rot. apud Marcheſ. d. deciſ. 5. num. 4. in fine, verſ. et*

verſ. vt licet Zauarra eſſet eiuſdem Diœceſis, & apud Garz. d. *cap. 2. ſub num. 250.* & omnia conſideranda ſunt, vt ſupra.

Et ità per contradictas.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Firmana Beneficij.

Lunæ 28. Aprilis 1659.

ARGVMENTVM.

Reſolutio iam facta; nempè conſtare de attentatis, ob ſpretum litis pendentis in Rota, eiuſque inhibitionis parti perſonaliter præſentatæ, quia capta fuit parte non audita, reproponitur, & tria pro receſſu à reſolutione ad fauorem eius ab informantibus examinanda proponuntur. Vndè altera deciſio fuit reformata.

SVMMARIVM.

1 *Agens*, remed. leg. diffam. C. de ingen. *licet regulariter dicatur obtinere partes rei, quando fuit intentatum à non poſſidente contra poſſidentem, non reus, ſed actor dicitur.*

2 *Actore mortuo in beneficialibus lis finita cenſetur.*

3 *Clauſula,* ſine præiudicio litterarum, *facultatem exequendi præſeruat executori in litteris deputato, non obſtante iudicio ordinario in Rota introducto.*

4 *Lis in beneficialibus non terminatur per mortem Actoris niſi quando reus ſuperſtes non vult illam proſequi, & de hoc ex aliquo actu ſaltim tacito conſtat.*

5 *Reum per mortem Actoris nolle proſequi litem vndè cognoſcitur.*

6 *Lis non extinguitur per mortem vnius, & ſubrogationem alterius, cum adhuc ius intereſſe habentium pro expenſis remaneat.*

7 *Litteræ ſubrogationis cur in Rota exhibendæ ibique iuſtificandæ veniant.*

8 *Subrogatus non tantum ad ius collitigantis defuncti, ſed etiam ad litis & cauſæ proſequutionum, & defenſionem, ex proprio facto eandem continuare tenetur.*

9 *Indulto Cardinalis Abbatiæ* Farfen. Clem. Audit. de reſcript. *quæ conciliaris eſt non derogat.*

10 *Gratia, quando eſt facta motu proprio, & ex narratis de certa ſcientia Papæ apparet, pro ſufficienti derogatione etiam Conciliorum generalium ſufficit.*

11 *Clauſula,* ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum *cum præſeruet exequutori facultatem exequendi non obſtante Iudicio ordinario in Rota introducto, geſta per eundem attentata dici non poſſunt.*

12 *Commiſſio cum clauſula,* ſine præiudicio, *nil amplius quam ipſa commiſſio operatur.*

DECISIO LVI.

FVERAT reſolutum die 27. Nouembris 1658. conſtare de attentatis, quia Io. Sapolinus in ſpretum litis pendentis in Rota eiuſque inhibitionis ſibi perſonaliter præſeruatæ prius anno 1646. ad inſtantiam Luciani Gaſparini, & deinde 27. Iunij 1658. inſtãte Iacobo Laurentio Contruſio ad plures actus Iudiciales deuenit menſe Octobris ſequentis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Abbate Farfen. exhibendo coram ipſo litteras Apoſtolicas in forma mandati de ſubrogando ſibi conceſſas inſtando pro illarum executione, & procurando indictionem concurſus.

Verum quia huiuſmodi reſolutio capta fuit, Sapolino non audito, repropoſui hodiè cauſam, & eius informantes deducebant tria pro receſſu à deciſis.

Primò quod lis in Rota introducta à Luciano Gaſparino vigore Commiſſionis iactationis, & iactationum ex remedio *leg. diffamari C. de ingen. & manumiſſ.* cuius vigore emanauit inhibitio, per mortem illius extincta fuerit: licet enim regulariter agens dicto † remedio dicatur obtinere partes rei, id tamen non procedit, quando fuit intentatũ, prout hic, à non poſſidente contra poſſidentem, quia tunc dicitur actor, vt notat *Bald. in l. ſed ſi per prætorem §. ſed & ſi ſub num. 4. verſ. item contra eum ff. de quib. ex cauſ. maior. 20. annor.* quem refert, & ſequitur *Rot. deciſ. 500. num. 12. par. 5. recentior.* in beneficialibus autem mortuo Actore † lis dicitur finita *ad text. in §. deinceps auth. de nupt. Bellam. deciſ. 156. nu. 1.*

Secundò quod D. Cardinalis executor ampliſſimum habet indultum exequendo intrà fines Abbatię Farfen. priuatiuè, quoad omnes alios qualcumque litteras Apoſtolicas etiam in forma Breuis tam gratiam, quam iuſtitiam concernentes cum derogatione, ibi *non obſtan. quibuſcumque Apoſtolicis, & prouiſionalibus, & ſynodalibus Concilijs editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon ſtatutis, & conſtitutionibus &c.*

Tertiò demum, quod ſubſequens commiſſio impetrata per Iacobum Laurentium Contuccium ſignata fuit cum reiterata clauſula, † *ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum*, quæ facultatem exequendi præſeruat executori in litteris deputato, non obſtante quod iudicium ordinarium reperiatur in Rota introductum, vt dictum fuit *in Hiſpalen. & Caurien. permutationis 11. Martij 1596. coram Gipſio apud Marcheſ. de commiſſ. par. 2. fol. 490. nu. 1.* & plenius *coram bon. mem. Coccino deciſ. 144. n. 7.* quæ loquitur in terminis clauſulæ *ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum, & nuſequenti* firmat nullam in ſubſtantia adeſſe differentiam ad effectum de quo agitur inter dictã clauſulam, & alia *ſine præiudicio executionis litterarum Apoſtolicarum.*

Verum primum fundamentum non videbatur tutum, quia eſto quod Gaſparinus

verè eſſet actor, non autem reus, adhuc non
4 ceſſabat duratio litis, † quia in beneficialibus
lis non terminatur per mortem actoris, niſi
quando reus ſuperſtes non vult illam proſe-
qui, & de hoc conſtat ex aliquo actu ſaltim
tacito, vt tradit *gloſſ. in Clementina prima §. ſi
verò alter verbo proſequatur, vt lit. pend. Io. Andr.
cap. 2. n. 2. eod. tit. in 6. Rot. in recen. dec. 599. nu. 28.
par. 4. tom. 3. & coram Merlin. deciſ. 350. numer. 8.*
repetit *in recent. dec. 170. eodem num. par. 5.* cum
alijs *per adden. ad Buratt. deciſ. 927. num. 34.*

5 Tunc † autem conſtare dicitur reum per
mortem actoris nolle litem proſequi, quan-
do reuocauit ſuos procuratores, vel aliud
beneficiũ incompatibile obtinuit, aut alios
actus ſimiles exercuit, vt dixit *Rot. deciſ. 109.
num. 5. par. 1. & d. deciſ. 599. nu. 24. cum ſeqq. to. 3.
recentior.*

Neque ad iſtum effectum ſuffragatur ſola
impetratio ſubrogationis gratioſæ in iuribus
6 collitigantis defuncti, quia † lis non extingui-
tur, nec terminatur per mortẽ vnius, & ſub-
rogationem alterius, ſed viuit cum remaneat
adhuc intereſſe, vel collatorum, vel patro-
norum, aut aliorum intereſſe habentium, vt
puta pro reſtitutione fructuum, vel expen-
ſarum, vt reſpondit *Rot. apud Mohedan. deciſ. 8.
ſub num. 4. verſ. nec obſtat ſi dicatur de appellat. &
in recent. deciſ. 398. per tot. par. 3.* vbi ſubditur,
7 quod exindè litteræ † ſubrogationis exhi-
bendę ſunt in Rota coram qua lis pendet, ibi-
que iuſtificandæ, & obtinenda illarum exe-
cutio, quamuis in eis ſit datus certus execu-
tor, & quamuis ſit facta expreſſa mentio pen-
dentiæ litis in Rota, quia iſta præſeruat qui-
dem à vitio ſubreptionis, quæ alias reſulta-
ret ex taciturnitate litis, & tollit obſtaculum
quod lite pendente non licet Principi ſup-
plicare, ſed non afficit, quod exindè dicatur
reuocata cauſa à Rota, quodque abſque vi-
tio attentatorum adiri potuerit executor in
his deputatus. Certius in propoſito cum non
fuit conceſſa ſubrogatio gratioſa, ſed ſim-
plex mandatum de ſubrogando, quod per-
neceſſe exigit factum executoris, & quod
magis eſt Sapolinus non ſolum fecit ſe ſub-
8 rogari ad † ius collitigantis defuncti, ſed etiam
ad litis, & cauſæ proſecutionem, & defenſio-
nem, ex quo propterea etiam ex facto ipſius
habetur continuatio litis ex ponderatis per
*Rot. d. deciſ. 109. ſub nu. 5. verſ. nam hic actor p. 1.
recent.*

9 Secundum † pariter eſt eiuſdem farinæ;
Per indultum D. Cardinalis Abb. Farſen. non
videtur derogatum Clem. Auditor. *de reſcrip.*
quæ conciliaris eſt vt edita à Clemente V.
in Concilio Viennenſi, continet enim ſo-
lam derogationem Concil. Synodalium,
& Prouincialium, ac Conſtitutionum in eis
editarum, quæ non ſufficit, & poſt *Rot. in Ca-
ſeraugustana Decimarum 17. Iunij 1611. coram
ſan. mem. Innocentio X.* tradit *Adden. ad Buratt. de-
ciſ. 704. n. 16.* ſed requiritur expreſſa derogatio
alicuius Concilii generalis cum clauſula, *&
alijs Conſilijs*, vt in ſimili *de c. nuper de Decim*
dictum fuit *in Concben. exemptionis Decimarum.
17. Martij 1589. cor. Orano apud Garz. de beneſ.
par. 4. cap. 5. num. 19. & in recent. deciſ. 316. nu. 11.
par. 5. & in Ferrarien. Decimarum 8. Aprilis 1648
coram R.P.D. meo Beuilaqua.* Et quamuis *Garz.
d. cap. 5. num. 45. poſt Rot. apud Put. dec. 494. libr. 2.
in antiq. quæſt. dec. 483. eod. lib. in correct.* voluerit,
10 quod ſi gratia † facta ſit motu proprio, & ex
narratis appareat de certa ſcientia Papæ pro
ſufficienti derogatione etiam Conciliorum
generalium ſufficiat clauſula *non obſtan. Con-
ſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis*, idem-
que prius voluit *Mandoſ. de ſign. Grat. ſub tit. de
prouiſ. §. tertio quia verſ. hoc non procedat, & §. ad-
do quod Conſtitutioni verſ. de voluntate autem.*

Attamen præter quod in *d. deciſ.* iſte arti-
culus abſolutè non deciditur, ſed ſolum re-
feruntur motiua nonnullorum ex DD. dum
ſubdit fuiſſe ordinatum, vt expectaret, quod
Rota eſſet magis plena, vt iterum poſſet di-
ſputari de certa ſcientia Pontificis, & eius
voluntate derogandi *d. Clem.* in caſu noſtro
dubitari poteſt. Indultum enim cum non
loquatur de beneficijs litigioſis, DD. po-
tius placuit tertium fundamentum, nam
in commiſſione Contuccij ſignata cum di-
11 cta clauſula † *ſine præiudicio litterarum Apoſto-
licarum*, præſeruata fuit executori facultas
exequendi non obſtante iudicio ordinario
in Rota introducto, ideoque per eum deinde
geſta non dicantur attentata, vt in *Melitana
Attentatorum 20. Iunij 1639. coram bon. mem. Du-
nozetto in recent. dec. 151. num. 7. par. 8. vltim. im-
preſſ. & in Romana fideicommiſſi, ſeù Saluiani 7.
Februarij 1650. coram eod. §. primo in fine.*

Non obſtante inhibitione Rotali eius vi-
gore expedita, & præſentata, quia conceſſa
fuit vigore dictæ commiſſionis cum clauſu-
12 la † *ſine præiudicio*, quæ propterea nil amplius
operatur, quam ipſa commiſſio *Card. Sera-
phin. dec. 1003. nu. 2.*

Suppoſitum autem, quod litteræ ſubro-
gationis ſint poſteriores in facto, non ſubſiſtit
quia expeditæ fuerunt 16. Februarij 1657.
Commiſſio verò impetrata 3. Martij 1658.

Et ità vtraque &c.

*Deciſio iſta ſub die 27. Aprilis 1658. coram eo-
dem Eminentiſſ. D. Cardin. Cerro emanata cum
adhuc impreſſam non inueniam, ideò appoſui eam
infrà in Miſcell. iuxta ſeriem temporis.*

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Romana fideicommiſſi de Cuppis.

Veneris 2. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio alias conceſſa cuidam ſubſtituto, eo
prætextu, quia primo loco inſtitutus erat in-
capax bonorum tamquam religioſus, Qualis
tamen immiſſio fuit reuocata, cum Religio
eſſet capax bonorum in Communi, & maxi-
mè, dum acquiſitio dd. bonorum erat tem-
poralis, & ex alijs cauſis de quibus in deci-
ſione.

SVM-

SUMMARIUM.

1 *Teſtatore ordinante maiorem natu Laicum filios habentem omnia bona ſtabilia adminiſtrare debere, idem natu maior filius, & vxore carens adminiſtrationem pretendere nequit.*

2 *Religio, quando eſt capax bonorum in communi, Profeſſus in ea pro mortuo non habetur.*

3 *Profeſſus, quando non agitur de perpetua ſucceſſione Monaſterij loco filiorum, fructus bonorum durante vita naturali percipere poteſt.*

4 *Profeſſus non cenſetur excluſus, ſed ad portionem hæreditatis cum alijs cohæredibus admittitur, niſi de Voluntate Teſtatoris in contrarium conſtet.*

5 *Extenſio de caſu ad caſum in odioſis, & præiudicialibus non admittitur.*

6 *Beneficiati pares redditus obtinentes dum excludũtur à Teſtamento, cæteri non Beneficiati admiſſi cenſentur.*

7 *Fideicommittens imponendo onus maiori natu ſubueniendi Clericis non habentibus ſuffitientes redditus, eoſdem à ſucceſſione non excludit.*

8 *Clerici, & Laici dum aquè ſunt hæredes inſtituti, idem Ius omnibus eſt attribuendum.*

9 *Teſtator volens integraliter conſeruare bona in familia penes natu maiorem ſecularem, non excludit Profeſſum, cum durante ſua vita bona penes ipſum exiſtentia adhuc in familia conſeruari dicantur.*

10 *Teſtatoris expreſſa excluſio requiritur ad impediendam temporalem commoditatem, durante vita Profeſſi.*

11 *Excluſio filij Epiſcopi cui legitima ſolum relicta fuit, excluſionem aliorum quibus nullatenus prouiſum fuit, non inducit.*

12 *Excluſio filiæ ſufficienter dotatæ excluſionem neptum quibus non fuit prouiſum, non arguit.*

13 *Abbas ex diſpoſitione Breuis Pontificis habilitatus fructus percipit tanquam deſcendens illorum, quorum agnationi proſpicere Teſtator voluit.*

14 *Profeſſi bona ipſo viuente ſtatim in Monaſterium tranſeunt.*

15 *Breue Pontificis Religionis obſtaculum remouens, & Abbatem ad fructus percipiendos, & in vſus proprios conuertendos habilem reddens, fideicommiſſo non derogat.*

16 *Obſeruantiæ, ac diuturnæ poſſeſſioni indiſtinctè inter omnes hæredes continuatæ, pro interpretatione voluntatis Teſtatoris etiamſi dubia eſſet, ſummoperè eſt deferendum.*

17 *Admiſſio Abbatis à Collitigante ad locanda proprio Iure bona fideicommiſſo ſubiecta facti, veritatem clariorem reddit.*

DECISIO LVII.

IMMISSIONEM ſibi decerni obtinuerat D. Ioannes Dominicus de Cuppis coram me ſub die 18. Iunij 1657. vigore fideicommiſſi bon: mem. Cardinalis Tramẽſ. in integra bonorum portione Septimij ſub illo prætextu, quod Pater Abbas Andreas eius frater Conſobrinus in Religione Sancti Petri ad Vincula Profeſſus incapax Succeſſionis redderetur: Hodie verò cauſa repropoſita, ac deciſionis viribus, & rationibus de nouo aduerſus illam adductis diligenter perpenſis; DD. recedendum eſſe à Deciſis exiſtimarunt.

1 Cum enim Teſtator † ordinaſſet, quod ex omnibus ſuis filijs, & deſcendentibus ſemper maior natu Laicus filios habens adminiſtrare, & conſeruare deberet omnia eius bona ſtabilia, vtique prædictus Io. Dominicus licet Laicus maior natu, vti tamen filijs, ac Vxore carens adminiſtrationem prędictam prętendere nequit ex deductis in hoc propoſito *in Romana bonorum de Cuppis* 28. *Iunij* 1596 *coram recol. me Card. Hieronymo Pamphilio nu.* 2. *cum ſeqq.* & fuit etiam comprobatum *in deciſione edita in hac cauſa ſuper manutentione coram me ſub die* 2. *Martij* 1654. §. *Demum non afficit.*

Prout nec ei competit Immiſſio ſuper cõtrouerſis bonis, ex eo quòd fideicommiſſum integraliter ad ſui fauorem remanſerit purificatum per mortem naturalem Ioſephi, ac Ciuilem reſpectiuè præfati Abbatis Collitigantis in dicta Religione Profeſſi, quia cum
2 ipſa religio † ſit capax Bonorum in communi, Profeſſus in ea non habetur pro mortuo, *Bald. in l. Deo nobis* §. *hoc etiam num.* 5. vbi notat *Salic. num.* 3. *in fine verſ. & hoc C. de Epiſcopis, & Clericis, Bart. in l. cum Pater* §. *Hæreditatem ſub num.* 5. *ff. de leg.* 2. *Rot. dec.* 151. *numer.* 2. *par.* 3. *recent.* cum alijs allegatis *in Romana Succeſſionis de Comitibus* 23. *Iunij* 1642. *coram bon. mem. Dunozetto* §. *nec releuat, verſ. quia fuit re-*
3 *ſponſum*, † maximè quando non agitur de perpetua ſucceſſione Monaſterij loco filiorũ in quibus terminis procedũt auctoritates adductæ in deciſione, quæ reuidetur, ſed ſolum de temporali admiſſione, ac de ſimplici commoditate percipiendi fructus bonorum durante vita naturali ipſius Profeſſi, & non vltra, vt optimè diſtinguendo reſpondit *Rota in dicta dec.* 151. *num.* 5. *par.* 3. *recent. in Mediolanen. bonorum* 18. *Martij* 1648. *coram bo. me. Bichio* §. *purificationem verò, & in Romana donationis* 28. *Ianuarij* 1656. *coram R. P. D. meo Verospio* §. *animaduerterunt præterea.*

4 Neque contraria voluntas † excludendi Monachos Profeſſos in ſimili Religione deduci poteſt ex eo, quod fuerit iniunctum in hoc caſu Clericis, & Beneficiatis familię de Cuppis, quod contenti eſſe deberent ſorte, ac beneficijs, quibus pro tempore prouiſi fuiſſent. Quoniam dum Teſtator non ita ſimpliciter diſpoſuit, ſed poſtea ſubdidit illa verba *Dũmodò ex redditibus, & prouentibus beneficiorum ſuorum ſummam æqualem, & concurrentem cum alijs cohæredibus ſuis percipiant, quam ſummam ſi ex dictis beneficijs ſuis non perceperint maior natu de fructibus Patrimonij, vt ſupra dictum eſt, ſupplere teneatur &c.* Ne dum dicti Clerici non cenſentur excluſi, ſed imo potius inter alios cohæredes admiſſi ad portionẽ hæreditatis *Tex. in l.* 1. vti notat *Bald. num.* 1. *C. de hæred. act.* ſub illa tamen differentia, quod ipſi teneantur fructus Beneficiorum in ſua portione conferre, vel in omnem caſum videntur ſolummodò excluſi Beneficiati obtinentes pares redditus cum alijs cohæredibus ibidem nominatis, & ſic diſpoſitio non trahitur ad regula-

gulares non habẽtes beneficia ex vulgata re-
5 gula, quod in odioſis, † & præiudicialibus
non admittitur extenſio de caſu ad caſum ſe-
cundum *Aym. conſ.227. num.12. Rota coram ſa.
me. Greg. XV. deciſ.193. num.4. & 5. in recent. de-
ciſ.94. num.3. par.6. & alibi.* Imò dum fuerunt
6 veluti† Beneficiati obtinentes pares redditus,
cæteri non Beneficiati admiſſi cenſentur per
*Text. in l. cum Prætor ff. de Iudit. l. nam quod li-
quide §. ff. de pen. leg. Rimin. Iun. conſ.92. num.20.
lib.1. Rota dec.24. num.2. & 3. par.6. recent.*

Non obſtat implicantia deducta ex onere
iniuncto maiori natu ſubueniendi Clericis
7 non habentibus ſufficientes † redditus, pe-
rindè, ac ſi fideicommittens illos à ſucceſſio-
ne excludere voluiſſet, cum alias ipſi vti hæ-
redes, ac veri Domini non tenerentur ab
alio reddituum ſupplementum percipere ex
*vulg. l. in re mandata C. mandati, Rota coram Bu-
ratt. deciſ.312. num.3.* Tale enim fundamentũ
corruit ex eo, quia huiuſmodi onus non ſolũ
fuit iniunctum reſpectu Clericorum, verum
etiam aliorum cohæredum ſecularium pro
conſeruanda ſcilicet proprietate bonorum
penes maiorem natu filios habentem, qui
illorum fructus circiter cæteros cohæredes
æqualiter diſtribuere teneretur, vnde que-
8 madmodum controuerti nequit, † quod
omnes Laici ſint hæredes, ita pariter dicen-
dum erit de Clericis propter rationis identi-
tatem, quæ operatur, vt idem Ius ex omni-
bus ſtatuatur *iuxta text. in l. illud ff. ad l. aquil.
vbi not. Gloſ. in verbo, quod de vno, Surd. dec.276
num.8.* & dixit *Rota deciſ.40. num.18. par.7. recen.*

Præterea, neque vrget aliud præceptum
ſuper additum, quod bona ſeparari non poſ-
9 ſint, † ſed integraliter conſeruentur in fami-
lia penes dictum maiorem natu Laicum,
quia ex hoc non infertur ad prætenſam ex-
cluſionẽ Abbatis, cum ille durante ſua vita
naturali tãquam Profeſſus in Religione bo-
norum capaci vere familiam, ac Iura ſan-
guinis, & Agnationis retineat, & bona
penes ipſum exiſtentia adhuc in familia con-
ſeruari dicuntur, vt notat *Bald. in l.1. num.5.
C. de Sum. Trinit. & fid. Catholica Cabed. deciſ.
Luſit.13. num.9. verſ. cæterum Rota deciſ.438. n.9
par.4. tom.2. & dec.267. num.20. par.5. recent. in
Bonon. fideicommiſſi de Blanchettis 26. Ianuarij
1632. & 9. Decembris 1633. coram bo. me. Card.
Hieronymo Veroſpio, in Romana fideicommiſſi de
Sorittijs 22. Maij 1643. §.* & potiſſimè *cum ſeqq.
coram Reuerendiſſimo Compoſtellano in Romana fi-
deicommiſſi de Corpianis 13. Ianuarij 1651. coram
R.P.D. meo Veroſpio §. neque obeſſe poterit, &
§. ſeq. confirmata 10. Iunij 1652. coram R. P. D.
meo Albergato §. non obſtat quod Teſtor, in Bene-
uentana Hæreditatis 17. Martij 1653. in fine prin-
cipij coram me, & in dicta Romana donationis 28.
Ianuarij 1656. §. neque vrgere, & 25. Maij 1657
§. hinc non vrget coram R.P.D.m. Veroſpio.*

10 Quod eo magis procedit, † quia non con-
currit expreſſa concluſio teſtatoris, prout re-
quiritur ad effectum, de quo agitur, & ta-
cita deducta ex coniecturis non ſuffragatur
ad impediendam temporalem comoditatem
durante vita Profeſſi, vt benè diſtinguit *Ro-
ta dec.135. num.16. par.6. recent. in medio Lauen.
Bonorum 31. Maij 1649. coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Corrado §. neque applicatur, in Amerina
Succeſſionis 15. Iunii 1651. coram me in fine prin-
cipii, & in dicta Romana donationis 28. Ianuarii
1656. coram R.P.D. meo Veroſpio §. anim. aduer-
terunt præterea.*

11 Neque vlla vis † fieri poteſt in excluſione
Bernardini proprij filij Epiſcopi Auximani,
cui ſolum legitima relicta fuit, non id eue-
nit ex eo, quia ille ſufficientes, imò exu-
berantes redditus habebat ex fructibus Epi-
ſcopatus, & Abbatiarum, & ideò cum nul-
liter diuerſa ratio argui non poteſt etiam ad
excluſionem aliorum, quibus nullatenus
prouiſum fuit, vt conſuluit *Oddus conſ.57.
num.3. lib.1. Rot. deciſ.150. num.8. & 9. par.5. re-
cent. in Eugubina fideicommiſſi 26. Nouemb. 1649
12 coram bon. mem. Dunozetto,* † & in ſimili, quod
ab excluſione propriæ filiæ ſufficienter dota-
tæ elici nequeat argumentum excluſionis
Neptum, quibus non fuit prouiſum de Do-
te, dixit *Rota coram Card. Seraph. dec.1216. n.10.
& deciſ. 486. num.5. verſ. aderat præterea par.4.
diuerſ. in recent. deciſ.195. num.17. & deciſ.317.
num.9. & 10. par.5. & in Spoletana bonorum 13.
Aprilis 1646. coram Eminentiſſimo D. Card. Cor-
rado §. neque vrget animaduerſio.*

Vlterius minus releuat prohibitio aliena-
tionis pro conſeruatione bonorum in agna-
13 tione; † Quoniam ſtante Breue ſa. me. Vr-
bani Octaui per quod prædictus Abbas fuit
habilitatus ad percipiendum fructus contro-
uerſorum bonorum pro ſuis neceſſitatibus,
ille habetur tanquam Clericus Secularis, &
fructus bonorum percipi dicuntur à cohære-
de, & deſcendente illorum quorum Agna-
tioni Teſtator proſpicere voluit, vt declarat
Altograd. conſ.96. num.32. circa fin. lib.1. Adeout
prorſus ceſſet ratio in contrarium adducta,
quod bona non conſeruarentur in agnatio-
14 ne, † quotieſcumque ſuccederet Profeſſus,
quia bona ſtatim etiam ipſo viuente in Mo-
naſterium tranſeunt, vt tradit *Pariſ. conſ.22.
num.9. lib.3. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib.8.
tit.12. num. 25. & ſeqq. & num. 36. cum alijs al-
leg. in dicta dec. quæ reuidetur §. certior redditur
concluſio.*

Minimè obſtante, quod in dicto Breue
non fuerit expreſſe derogatum fideicom-
15 miſſũ, † cum ad effectum de quo agitur ſuf-
ficiat, quod obſtaculum Religionis remo-
ueatur, & habilis reddatur Abbas ad perci-
piendum, & conuertendum in vſus proprios
fructus ſibi debitos, abſque eo quod tranſe-
ant in Monaſterium, ſicuti nec pariter re-
fert, quod idem Breue mandet pecunias re-
cipi debere per ipſum Abbatem de manu,
ſeu licentia ſui Superioris, & quod idem ad
omnem requiſitionẽ rationẽ reddere debeat,
Ex hoc enim non valet deſumi argumentũ
quod Pontifex voluerit redditus dd. bono-
rum acquiri Monaſterio, dum fructus pro
ſolis ipſius Abbatis neceſſitatibus fuerunt
deſtinati.

Atta-

16 Attamen omnem aliam † tollit difficultatem in propoſito caſu obſeruantia, ac diuturna poſſeſſio indiſtinctè inter omnes hæredes continuata in concurſu Laici Maioris natu non habentis filios, tàm de tempore, quo viuebat Septimius ex deductis *in dicta Romana bonorum de Cuppis 28. Iunij 1596. coram Pamphilio*, quàm poſt illius obitum in concurſu Franciſci ſimiliter maior natu, qui inſimul ſucceſſit, & adminiſtrauit prædicta bona cum Ioſepho, ac dicto Abbate Andrea fratribus, & deindè per obitum ipſius Franciſci idem fuit obſeruatum inter dictos Ioſephum Andream, & Io. Dominicum Collitigantem poſſidentes ſemper eadem bona æqualiter, ac pro indiuiſo, nulla habita ratione, quod Ioſeph eſſet natu maior dum filios non habebat, prout ex diſpoſitione Teſtatoris requirebatur pro aſſequenda adminiſtratione; huiuſmodi autem obſeruantię ſubſequutæ pro interpretatione voluntatis Teſtatoris quatenus etiam illa eſſet dubia ſummoperè deferendum eſt, *per text. in cap. cum dilectus de conſuet. l. ſi de interpretatione ff. de legib. Peregrin. conſ. 34. num. 6. lib. 3 Fuſar. conſ. 114 num. 40. Rota deciſ. 11. num. 8. par. 4. tom. 2. & deciſ. 14. num. 4. par. 7. recent. coram Eminentiſſimo D. Card. Ottbobono deciſ. 254 num. 12. & dec. 257 num. 15. & in Auenionen. fideicommiſſi 30. Aprilis 1646. coram R.P.D.m. Veroſpio §. accedit his omnibus*, maximè quia eodem modo fuit etiam continuatum poſt emiſſam profeſſio-

17 nem dicti Abbatis, † qui fuit ſemper admiſſus à prædicto Io. Dominico Collitigante ad locandum bona fideicommiſſaria proprio Iure in abſentia Ioſephi ex relatis in *Summario ipſius Abbatis num. 2.* quæ ſanè continuatio clariorem reddit facti veritatem *per Text. in l. ſed Iulianus §. promdè ff. ad Maced. Rot. deciſ. 69. num. 7. & 8. par. 4. tom. 2. recent. & in Maceraten. Saluiani 1. Iulij 1647. in principio, & 26. Iunij 1648. §. vlterius coram bon. mem. Peutingero*.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Locationis.

Veneris 2. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Contractus locationis, quando dicatur ſatis ſuperque immunis à vitio prauitatis vſurariæ, non obſtantibus multis deductis hic in deciſione, quibus bene reſpondetur, & hoc maxime ſi locatio reperiatur annexa contractui Cambij. In Mutuo vero, vel ficto tantum cadit vſura. Locatio ſi ſit exceſſiua agi poteſt remedio *leg. 2. C. de reſcind. vendit.*

SVMMARIVM.

1 *Locationis contractus, licet cohæreat mutuo, non tamen debet redolere prauitate vſuraria.*

2 *Inſtrumenta publica ſunt ſufficientia ad iuſtificandum ſolitum rei valorem, de tempore præterito, & num. 3. & 4.*

5 *Aequalitas in contractibus ſeruanda eſt.*

6 *Affictus à conductore in compenſationem lucri ſibi aſſignati præſumitur auctus, & num. 7.*

8 *Solitum in locationibus ex quibus ſit arguendum.*

9 *Merces in maiori quantitate alienatæ viliori prætio ſolent æſtimari.*

Merces, ſi minutatim diſtrahantur maiori pretio venduntur ibid.

10 *Contractus locationis, quando dicatur immunis à quolibet fœnore.*

11 *in Contractu locationis, dum non fuit expreſſa quantitas Locationis, ſeu affictus, tamen conſueta, ac in prioribus locationibus ſolita penſio à contrahentibus conuenta, præſumitur.*

12 *Oppoſitiones inefficaces non attenduntur.*

13 *Mercatura alicuius materiæ ſolet vileſcere ſtante magna abundantia dictæ rei.*

14 *Locatio non poteſt dici vſuraria ex his, quæ poſt factam locationem acciderunt.*

15 *Locationis contractus quando eo minus non præſumitur vſurarius.*

Cambij contractus à mutuo eſt omnino diſſimilis. num. 15.

16 *in Mutuo vero vel ficto vſura dumtaxat admittitur.*

17 *Vſura non admittitur in contractu locationis.*

18 *Penſio locationis, quatenus ſit valde exceſſiua, agi poteſt in vim* leg. 2. C. de reſcindend. vendition.

19 *Contractus mutui ex quibus verbis non poſſit argui.*

20 *Contractus Cambij, quamuis ex mutuo originem traxerit, tamen ſtatim ac perfectionem obtinuerit diuerſam naturam aſſumit, & num. 21.*

22 *Verbum,* mutuat, *appoſitum in contractu cambij, non immutat naturam cambij.*

23 *Atteſtationibus Mercatorum in re pertinenti ad contractum cambiorum ſtandum eſt.*

DECISIO LVIII.

CONTRACTVM locationis Venę Ferrariæ à D. Principe Plumbini cum DD. de Rinuccinis adſtipulatum vſurariam ſapere prauitatem ex ea ratione ſancitum fuerat *ſub die 23. Martii 1639. coram bon. me. Cardinali Hieronymo Veroſpio*, quod aſſuetus ferri valor foret à locatore diminutus ex cauſa quantitatis ſcutorum 175. mil. per ipſum à Conductoribus tamquam mutuo receptæ, cuius deciſionis vires, bis propoſito dubio corruere hodie DD. cenſuere.

Etenim diminutio pretij rei locatæ, ſine

1 qua contractus, licet mutuo inhereat, † vſurariam nequit prauitatem redolere, *vt tradit Soccin. Sen. in l. ſi quis num. 12. ff. ſi cert. pet. Barbat. in cap. final. de Vſur. Abb. conſ. 15. num. 1. verſ. Item quia fuit actum par. prim. Farinac conſ. 182. num. 16. Card. Mantic. de Tacit. lib. 8. tit. 18. num. 19. Gratian. diſcept. foren. cap. 185. num. 5. Rota coram Card. Millin. deciſ. 88. & deciſ. 572. nu. 1. par. 3. recent.* prorſus ceſſare viſa fuit ex loca-

2 tionum Inſtrumentis antecedenter editis; † quæ ad iuſtificandum conſuetum rei valorem ſolent regulariter deſeruire *iuxta Bald. in l. 2. num. 58. C. de reſcind. vend. Imol. in cap. cum*

ſane

cauſa num.28. de empt.& vend. Roman. in his ter-
minis conſ.423. num. 1. verſ. ſed quia Rota coram
Buratt.deciſ.334.num.5.

Siquidem in contractu locationis ab an-
no 1577. cum Sereniſſimo Magno Etruriæ
Duce pro annis quadraginta quinque adſti-
3 pulato, † ac initium ſumente poſt locatio-
nem cum Geraldo celebratam, valor in ſin-
gula centena pondera ferri pro ſcutis trigin-
ta tribus monetæ dumtaxat, ac obulis tri-
ginta quatuor conuincitur conſtitutus. Al-
tera verò locatio, quæ contractum de quo
agitur immediatè præceſſerat, licet ſum-
mam ſcut. 40. pro ſingulis centum ponde-
4 ribus contineat, Attamen † perſpecto ſpecia-
li pacto (quod in cæteris locationum inſtru-
mentis legitur poſthabitum) deferente Sã-
guinetto Conductori ſcuta annua ſexcenta
ex ſigillj Gabella retrahenda, nec non dimi-
diam penarum partem ex extractione ferri
abſque licentia procedentium, prætium ad
5 ſeruandam inter vtrumque † contractum
æqualitatem in minori debet quantitate fir-
mari, *iuxta tradita per Diu. Thomam in ſecun-*
da ſecunda quæſt.61.art.2.verſ.reſpondeo, poſt med.
Medin.de reſtit.quæſt.31. in princ. Affictus quip-
6 pe à Conductore in compenſationem † lu-
cri ſibi aſſignati præſumitur accretus, *vt not.*
Alciat. in conſ.44.num.6.lib.8.

Hinc Conductorum obligatio in ſingula
centena pondera ferri pro ſcutis triginta
octo, ac obulis viginti contracta, prætij po-
tius auctionem, quam eiuſdem decremen-
tum præſeferre dignoſcitur. Præſertim quia
tertiam lucrorũ partem annui circiter red-
ditus ſcut. 2773. idemmet Princeps conſe-
qui debuerat, cuius virtute pacti conducto-
7 ribus nimis oneroſi iuſtum † ferri valorem
pro concurrenti rata, citra fænoris labem
poterant contrahentes decreſcere, *ad Text.*
in l. fundi partem ff. de contrah.empt. Alciat. add.
conſ.44.num.6.lib.8. Becc.conſ.45.num.32. Mare-
ſcott.var. lib.2.cap.133.num.20. Caroc. de locat.
tit. de reſcind.locat.num.14. ad med. Cyriac.contr.
87.num.12.

Neque obſtant particularia venditionum
Inſtrumenta maiorem pretij valorem redo-
8 lentia, † cum ad hunc effectum locationes
ſimiles, & generales videlicet cum Sereniſs.
magno Duce, ac Sanguinetto contractæ in-
ſpici debeant, *vt not. Roman. conſil. 423. num.1.*
Molin.de contract.diſput.348.numer.4.verſ.quo fit,
non autem ſpeciales, ac particulares vendi-
tiones pro longè minori numero ponderum
ferri peractę. Merces namque in maiori
9 quantitate † alienatæ viliori conſueuere
pretio exiſtimari, quàm ſi minutatim
diſtrahantur iuxtà communem Theolo-
gorum ſententiam, quam ſequitur *Rigi-*
nald.in prax.for. pœnit.lib.25.num.282. Salon. ad
Diu.Thom.de contract.tom.2.quæſt.77. tit. de mu-
tat. pretij ex diuerſo vendendi modo pag. mihi 25.
Leſſ.de iuſt.& iur.lib.2.cap.21.de empt. & vendit.
dubitat.4.in fine Bonacc.de contract.diſput.3. qu.2.
punct.4.num.21.verſ.primo enim Filiucc.quæſt.mo-
ral.in eod.tit.de contract.tract.35.cap.3. numer.58.
verſ.3.ex modo vendendi.

Tertia prætereà lucrorum portio conceſſæ
D. Principi diſtributa in centena ponde-
ra 560. à Conductoribus quolibet anno ſu-
ſcepta, cuiuslibet centeni valorem ad ſcuta
quadraginta duo, ac obulos viginti adauget,
& conſequenter cum ex particularibus ven-
ditionibus, quamplures cum Magona Flo-
rentiæ pro ſcutis quadraginta monetæ Flo-
rentiæ adſtipulatæ fuerint, vt conuincitur ex
Teſtibus relatis *in Summ.Conductor.nu.14.& 15*
Contractus, ſiue inſpiciantur affictus cum
Sereniſs. Magno Duce, ſiue alter cum San-
guinetto pro ſcut.40. celebratus, ſiue de-
10 nique † venditiones particulares inſpiciẽ-
dæ forent, redditur à fœnore prorſus immu-
nis, ad cuius excluſionem ſatis eſſe cenſetur,
ſi infimo dumtaxat pretio locatio æquipol-
leat, vt tradit *Couar.var.lib.2. cap.3. numer.1.*
Ciriac.controu.169.num.16. Molin. de contract. di-
ſput.309.num.7.verſ.nolo mutuum in fin. Nauar.in
manual.cap.17.nu.228. verſ.iuſtum pretium intel-
ligo Medin.de reſtit.quæſt.31.prope fin.in §.Inde il-
la pretiorum diſtinctio.

Neque poterit contractus corruere ex non
adhibita ibidem Conductorum obligatione
ſumendi certa, & determinata pondera ferri.
Præterquam enim contrarium omninò ſua-
detur ex XIV. Capitulo, in quo Conductores
ex cambiorum interuſurijs, ac ex ipſiſmet
cambijs ſcuta viginti duo mille, ac quin-
genta quolibet anno D. Principi in ſolutionẽ
ferri excomputare promiſerunt, prout ipſe
demonſtrauit euentus, dum centena ponde-
ra 560. ſingulis annis aſſumpſere, & maiorem
conſequenter numerum reſpectu locationis
Sereniſſimi Magni Ducis ad pondera cente-
na 484. dumtaxat reſtrictæ. Obiectio exindè
remouetur, quod licet nulla foret expreſſa
quantitas, attamen conſueta, ac in prio-
11 ribus † locationibus appoſita, à contrahen-
tibus conuentà præſumitur *ad Text.in l.exce-*
pto 18.C.locat.vbi poſt gloſ.in verb.conſuetudinem,
notant Bart.cæteriq.communiter Caſtrenſ.in l.1.§.ſi
quis ſeruum numer.4.ff.de poſ. Alex.ad Bart. in l.2.
§.Primo ff.locat.& conſ.107.num.1.& 2.lib.1. Go-
meſ.var.lib.2.cap.3.tit.de locat.num.4. Card. Man-
tic.de tacit.lib.5.tit.2.num.3. Caroc.de locat. tit. de
mercede remiſſa num.6.cum ſeqq. Rot. deciſ.88. per
tot.par.2.diuerſ.

Nec videntur vrgere pacta ponderata in
deciſ. præterita. Primum enim effoſſionem
Venæ prçſeferens, necnon ferri traductionẽ
ad Portum fore locatoris ſumptibus pera-
gendum tanquam in ſimilibus contractibus
12 alias appoſitum, pro elicienda pretij † di-
minutione inefficax reputatur, vt tradit *Ruin.*
conſ.16.in fin.lib.4. Roland.conſ.96.numer.27.lib.2.
Eademque reſponſione alterum refellitur, in
quo idemmet locator, quoties ferrum nau-
fragio periret, vel à Piratis contigerit depre-
dari, ad nouam ſe venæ traditionem à qua-
cumque ſolutione immunem aſtrinxit.

Quinimò nullum locatori detrimentum
exinde inferebatur, ex quo ſingulæ impenſæ
his duobus dumtaxat caſibus naufragij vide-
licet, ac depredationis, tum in effoſſione ve-
næ ſui

næ ſui natura indeficientis peragendæ, tum
in ferri traductione ad Nauim Conductorũ
ſumptibus debuerant expleri.

Hinc conductoribus attributa facultas aſ-
ſumendi quantitatem ferri ipſis beneuiſam,
exceſſiuam licet, & inſuetam locatoris quo-
que vtilitatem reſpicere conuincitur; Quo-
niam cum vena indeficiens exiſtat; pinguius
proinde lucrum ex maioris quantitatis di-
ſtractione locator ipſe aſſequebatur, vt com-
probant Teſtes relati in *Summar. D. Principis
num.*6.

Altera pariter conuentio, ferri extractio-
nem prohibens locatori, eleuare nec viſa
fuit, licet alteram propterea venam ibidem
nouiter effoſsam ad vſum propriæ officinæ
idemmet Princeps pro quinquaginta quin-
que millibus florenis coemere à Maieſtate
Cæſarea aſſerat fuiſſe coactum; ſiquidem
præterquam eadem ſumma alijs de cauſis
perſoluta pro parte dignoſcitur, coemptio
alterius venæ in contractus nullitatem in-
fluere non valet, vel quia ferrum neceſſariũ
pro officinis poterat Princeps mediante pre-
tio à Conductoribus obtinere, vel quia illa
admodum vtilis locatori reputabatur, cum
13 aliàs † ob abundantiam ferri ex ea reſultan-
tem pretium propriæ Venæ vileſcere potuiſ-
ſet *ad tradit. per Couar. pract. lib. 2. cap. 3. num. 3.
in princ. Leſſ. de iuſt. & iur. libr. 2. cap. 21. dubit. 4.
num. 36. Bonaccin. de contract. diſput. 3. qu. 2. punct. 4
numer. 22. verſ. primo ob multitudinem mer-
cium.*

Denique non vrget prohibita minutorum
extractio, cuius virtute locator annua ſcuta
ſex mille D. Principiſſæ Bracciani, ac ipſius
ſorori perſoluiſſe contendit: Hæc ſanè con-
uentio in contractu Sereniſſimi Magni Du-
cis pariter inſerta, in fauorem D. Principis
adiecta cenſetur, dum antecedenter ab eo
minutorum extractio eo ſub prætextu per
publica edicta interdicta fuerat, quod nul-
lum ius ſuper iiſdem minutis D. Principiſſæ
competeret, prout ex Teſtiũ depoſitione de-
ſumitur relata in Conductorũ *Sum. n.* 8. Qui-
14 nimò eademmet ſoluendi † promiſſio ſcuta
ſex mille longè poſt a locatione receſſum de
anno ſcilicet 1643. vigore laudi contra met
ipſum locatorem editi proceſſit.

In quam DD. ſententiam facilius inclina-
15 runt, quod de locationis contractu † agi-
tur, annexo alteri cambij, à mutuo omni-
nò diſſimilis, *vt aduertit Salon ad Din. Thom.
in ſecun. ſecunda de camb. quæſt. 4. art. 2. contro. 1.
n. 9. Duard. eod. tract. §. 1. quæſt. 10. n. 3.* Adeoque
idemmet contractus vitio fœnoris obnoxius
exiſtimari non debet, poſtquam in mutuo
16 vero, † vel ficto vſura dumtaxat admittitur
iuxta communem DD. Sententiam, quic-
quid in contrarium aſſerat *Roderic. de ann. red-
dit. lib. 1. quæſt. 11. num. 24. cum ſeqq. vt poſt Text.
in cap. conſuluit de vſur. notat Berou. in eadem
rubr. num. 33. & 37. Abb. conſ. 62. col. vltim. verſ.
venio ad aliud contrarium par. prim. Roland. con-
ſil. 75. num. 2. lib. 1. Surd. conſ. 306. nu. 6. & 7. lib. 3
Leotard. de vſur. quæſt. 16. num. 20. verſ. Ego vero
in fin. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 679. num. 32. Na-
uar. in manual. cap. 17. num. 206. & conſ. 32. nu. 1.
verſ. pro parte autem affirmante Leſſ. de iuſtit. &
iur. lib. 2. cap. 20. in princ. & dubit. 4. Bonac. de
contract. diſput. 3. qu. 3. in prima propoſit. Rota co-
ram Seraph. deciſ. 599. num. 1. & 4 Cardinal. Mil-
lin. deciſ. 380. num. 3. cum ſeqq. & deciſ. 160. n. 4.
par. 4. tom. 2. recent. & coram bon. mem. Merlin. de-
17 ciſ. 161. num. 1.* † Non autem in contractu lo-
cationis *vt probat Text. in cap. ſiciens in verſ.
licet aliquis diſtinct. 88.* quæ quoties dimidiam
18 iuſti pretij excedat, † tanquam læſiua in vim
l. 2. C. de reſcind. vend. non autem ex fœnoris
cauſa poterit infringi, *Couar. var. lib. 2. cap. 3.
num. 7. in fin. & num. 8. Leotard. de vſur. quæſt. 8.
num. 25. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 185. nu. 1. & 2
cum ſeqq. Marescott. var. lib. 2. cap. 132.*

19 Neque contractum mutui † ſuadet ea ver-
borum ſeries, *Che detti Signori Appaltatori ſia-
no obligati preſtare, è far preſtare.* Quia cum
contrahentes immediatè progreſſi fuerint,
*E per tal ſomma poſſino detti Signori Rinuccini, ò
altri che li preſtaſſe tenerli, ò farli tenere ſopra cãbii*
Contractum mutui non cenſetur iniiſſe, ſed
20 cambij, qui † quamuis ex mutuo originem
traxerit, nihilominus ſtatim, ac perfectio-
21 nem obtinuit, diuerſam † naturam proſ-
ſus aſſumpſit, *vt tradit Guidopap. quæſt. 168. n. 1
verſ. Nec obſtat verbum, Mutuat, Couar. lib. 3.
cap. 2. num. 2. in fin. verſ. quin, & pecunia Scacc.
de camb. §. primo quæſt. 7. par. 2. ampliat. 20. nu. 4.
Duard. eodem tract. §. 1. quæſt. 10. num. 3. propè fin.
Leotard. de vſur. quæſt. 16. num. 20. verſ. Ego vero
puto Tur. de Camb. diſput. 3. quæſt. 11. num. 64. cum
ſeqq. Rot. penes eundemmet deciſ. 33. in princ.* plu-
22 rium potiſſimè mercatorum † ſi ſe peripe-
cta atteſtantium nimirum verbum illud,
mutuat, in contractu cambij appoſitum eiuſ-
dem non immutare naturã ex ſtylo Merca-
23 torum, cui debet omnino † deferri *Bald.
conſ. 400. num. 10. lib. 5. Corn. conſ. 319. numer. 12.
lib. 3. Soccin. Iun. conſ. 27. num. 22. lib. 2. Rota co-
ram Gregor. deciſ. 126. num. 2. & 3. coram bon. me.
Merlino deciſ. 338. num. 2. & in deciſ. 597. num. 4.
& aduertit Rota Ianuen. deciſ. 7. num. 11.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana, ſeù Sabinen. Fideicommiſſi.

Veneris 2. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Succeſſionem bonorum ſpectare deciditur hic
ad filium nepotis Teſtatoris ob deficientiam
legitimorum, & naturalium, non obſtante
prætenſione filij naturalis, qui non probata
plene, & concludenter filiatione, excluditur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutus ad fideicommiſſum caſum ſuæ vocatio-
nis eueniſſe oſtendere debet.*
2 *Filius ex matre coniugata ortus, potius ex matris
viro quam ex adultero ſuſceptus præſumitur.*
3 *Filiatio plenè eſt probanda ad effectum ſuccedendi
in fi-*

in fideicommiſſo, & excludendi ſpecificè vocatum.

4 *Partita ex libro, in quo defunctorum nomina adnotari ſolent extracta, ad probandam mortem, & ſepulturam defuncti ſufficit.*

5 *Partitæ fides non eſt adhibenda, vrgente vehementi ſuſpicione falſitatis ex pluribus coniecturis reſultante.*

6 *Partita adnotata, & regiſtrata in extremitate folij quod in albis relinqui ſolet, falſitatis arguitur.*

7 *Scriptura facta non ſolum cum diuerſitate atramenti, ſed etiam caracteris, ſuſpicionem falſitatis inducit.*

8 *Ordine in regiſtratione ſcripturæ non ſeruato de eius fide dubitatur; & falſitatis præſumptio intrat.*

9 *Tarditas productionis ſcripturæ ſuſpicionem quæ prius non aderat gignit.*

10 *Depoſitio vnius Teſtis alijs adminiculis corroborata ſufficienter probat.*

11 *Veriſimile quod non eſt falſitatis imaginem habet.*

DECISIO LIX.

ITERVM hodiè Domini inhærendo fun-
damẽtis deciſionis editæ ſub die 24. Maij
anni præteriti dixerunt ſucceſſionẽ bonorũ.
Fabij ſpectare ad Franciſcum ex Amarilde
eius nepote natum, qui per deficientiam fi-
liorum, & deſcendentium legitimorum, &
1 naturalium, † oſtendit euentũ caſum ſuæ
vocationis ad fideicommiſſum à dicto Fabio
inſtitutum *l. qui hæred. 44. §. plautus vbi Bart.
& Soccin. ff. de condit. & dem. l. ſiquidem 9. C. de
except. Surd. deciſ. 210. num. 5. Rot. apud bon. mem.
Coccin. deciſ. 1*4*. & in recentior. deciſ. 84. num. 11.
par. 5.* Non autem ad Vincentium præten-
dentem vti filium naturalem Tiberij eſſe in
dicto fideicommiſſo comprehenſum, cum
defecerit in probando huiuſmodi filiationẽ
prout plenè, & per concludentes probatio-
2 nes tenetur, dum contrà † ipſum ex Catha-
rina coniugata ortum, militat ſtricta iuris
præſumptio, quod potiùs ex Io: Andrea
matris viro, quam ex adultero fuerit ſuſce-
ptus iuxtà *tex. in l. miles 6. §. defuncto ff. ad l. Iu-
3 liam de adult.* † & filiatio deducitur ad effe-
ctum ſuccedendi in dicto fideicommiſſo, &
excludendo Franciſcum ſpecificè vocatum,
vt præter in deciſione allegatos aduertunt
*Burſatt. conſ. 88. num. 5. Cæſar Manent. conſ. 136.
num. 3. Capic. Latro. deciſ. 16. num. 15. Rota in Ro-
mana de Bonellis 29. Nouembris 1613. & 28.
Nouembris 1614. coram Vbald. bon. memor. Mer-
lin. deciſ. 958. nu. 20. & 26.*

Nec viſum fuit obſtare; quod Vincentius
natus fuerit de menſe Aprilis 1614. & ex
partita per Parrochum Parrochialis Eccleſię
4 S. Michaelis Archangeli extracta ex libro
in quo defunctorum nomina adnotari ſolent,
appareat d. Ioannem Andream Catharinæ
maritum mortuum, & in dicta Eccleſia ſe-
pultum eſſe ſub die 27. Decembris 1612. Vn-
dè ſicuti ex ex probatur mors in dicto tem-
pore ſequuta *Rebuſ. de regiſtr. ſeu lib. Baptiſ. ſe-
pult. & alior. act. gloſſ. vnica poſt princip. verſ. et ſic
patet, Gratian. diſcept. foreſ. cap. 869. num. 23. Rot.
deciſ. 16. de probat. in antiquit. & in recent. dec. 408.
nu. 2. coram Buratt. deciſ. 11. n. 3.* ità neceſſariò
excluditur Vincentium fuiſſe ab illo pro-
creatum, & ſuum non Tiberij eſſe filium
iuxta iuris præſumptionem, de qua in *d. l.
miles §. defuncto*; quoniam contra d. obitus Io:
Andreæ partitam ex oculari inſpectione li-
bri ad Rotam delati Domini conſiderabant
5 vrgere vehementem ſuſpicionem † falſitatis
reſultantem ex pluribus coniecturis, quas ad
illam arguendam admitti ad effectum, vt illi
non ſit adhibenda fides, dum ciuiliter agitur,
certiſſimi iuris eſt, *Dec. conſ. 189. numer. 2. & 3.
Crauett. conſ. 13. & 134. num. 26. & 156. numer. 7.
in fin. Curt. Iun. conſ. 160. num. 6. Farinac. conſ. 122.
num. 1. & 13. lib. 1. conſ. 109. numer. 8. & conſ. 188.
num. 22. lib. 2. Rot. coram Greg. deciſ. 546. num. 11.
& apud Comitul. deciſ. 2. num. 5. & deciſ. 452. n. 4.
par. 3. recent. adden. litt. C.*

Coniecturæ autem, quæ ex vitio viſibili,
& patente partitam obitus Ioannis Andreæ
de falſo ſuſpectam reddunt ex his deducun-
6 tur, quod ſit adnotata, † & regiſtrata in extre-
mitate folij, quod ſolet in albis relinqui. Et
cum diuerſa manu, & atramento ab alijs ibi
conſcriptis deprehenditur ſcripta. Ac non
ſeruato ordine, cum appareat ſub data 27.
Decembris 1612. & duæ aliæ ſubſequentes
partitæ alterius immediatæ ſubſequentis pa-
ginæ habeant diem decimam nonam, & vl-
timam antecedentis menſis Nouembris.
Iſtæ enim coniecturæ ſingulæ ex ſe ſuſpicio-
nem falſitatis inducunt, vt de carmine, &
clauſula ſcripta in parte, & ſpatio, vbi nihil
erat deſcriben. & vt de more conſueuit cõ-
tingere in fine exemplificant *Mandell. de Al-
ba conſ. 99. in fin. Soccin. iun. conſ. 41. num. 7. verſ.
ſuadetur lib. 1. Farinacc. de falſit. & ſimulat. qu. 153
7 num. 178.* † Et de ſcriptura facta non ſolum
cum diuerſitate atramenti, ſed etiam cara-
cteris, & quidem vt hic in parte, & loco ſub-
ſtantiali, vel in totum *gloſſ. in c. in memoriam 4.
in verbo falſam verſ. item dicitur falſa, vbi Prapo-
ſit. num. 9. diſtinctione 19. Ancaran. conſ. 431. col. 2.
verſ. reſpondeo Ruin. conſ. 63. num. 5. lib. 4. Menoch.
de arbitr. caſu 187. num. 35. & de præſumpt. libr. 5.
præſumpt. 20. num. 8. Farinacc. loc. cit. num. 112. &
155. Rot. deciſ. 137. n. 1. par. 2. diuerſ.* Prout etiam
8 quando † non fuit ſeruatus Ordo in regiſtra-
tione ſcripturæ, de cuius fide dubitatur, ſed
poſita fuit præpoſterato, & retrogrado ordi-
ne, & loco, quo collocari non debuit, nam &
exindè inſurgit falſitatis præſumptio, vt ob-
ſeruant *Aymon. conſ. 28. n. 5. Ioſeph Lud. conſ. 213.
num. 21. Sforz. Odd. conſ. 78. num. 10. in fine*, quos
citat *Farinacc. d. quæſt. 153. 189.*

Rurſus ex alijs non minùs vrgentibus in-
dicijs prædicta obitus fides, ſi non falſa ſal-
tem de falſo ſuſpecta, & ſic non attendenda
in hoc iudicio deprehenditur. Primò ſiqui-
dem Vincentius ab anno 1652. citrà hanc
litem ſubſtinuit, & obitum nondum pro-
bauit, ſed neque allegauit, & tamen illum
dedu-

deducendo potuerat à principio victoriam reportare. † Pro qua tarditate productionis
9 ſcripturæ oritur ſuſpicio, quod prius non aderat *ad text.in l.ſi qis fuſe* 6.§.1. ibi. *Nec enim debebant tam magnam rem tam diù retinere ff. de pen.Paul.de Caſtr.conſ.*28. *col.*1. *libr.*1. *Crauett. d.conſ.*38 *num.*6.*&* *conſ.*75.*num.*9.*&* 134. *nu.*30. *Plot.conſ.*79.*num.*15. Secundò quia vnus teſtis in Tribunali A. C. ad inſtantiam Franciſci examinatus aſſerit ipſum, & Io: Andream inſeruiſſe Cardinali Serræ, qui Legatus à Latere Ferrarien. miſſus de annis 1614. & 1615. eundem Ioannem Andream Cuſtodē vnius portæ illius Ciuitatis deputauit, per quam
9 Teſtis † licet vnici depoſitionem tot tamen alijs adminiculis corroboratam ſatis remanet probatum de anno 1612. illum non fuiſſe mortuum *Bartan l.*1.§. *idem Cornelio num.*1. *ff.de quaſt.Crauet. conſ.*400.*num.*36.*lib.*3.*Rot. coram ſan.mem.Greg.XV.deciſ.*247.*num.*6.*&* *in recentior.deciſ.*201.*num.*9.*&* 266.*nu.*2. *par.*5.

Demum ſuſpicionem auget inueriſimilitudo, quod Ioannes Andreas deceſſerit de dicto anno, dum in libro baptiſmatis Vincentius fuerit deſcriptus filius illius, quod ſane factum non fuiſſet, ſi obitus illius per annum cum dimidio antea fuiſſet ſequutus, & de quo ob vicinitatem loci poterat tanto temporis ſpatio certa notitia haberi, quod
10 cùm † veriſimile non eſt habet falſitatis imaginem *l.huius in principio ff.de leg.at.*2. *Bald. in l.*1.*col.*3.*C.de ſeru.fugit. Aymon.conſ.*24.*nu.*12. *lib.*1.*Rot.d.deciſ.*137.*num.*3.*par.*2.*diuerſ.*

Fuit itaque reſolutum, ſtandum eſſe in deciſis informante tantum Franciſco, quia Vincentius pluries citatus, & monitus informare recuſauit.

REVERENDISS. D. CERRO DECANO Poſtea S. R. E. Cardinali.

Romana Mutui.

Lunæ 27. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Mandatum eſſe exequendum ad fauorem hæredum pro reſtitutione pecuniarum, quæ debitori mutuò datæ erant, præuia apoca ipſius manu ſubſcripta, & obligatione camerali vallata.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio manus debitoris per Teſtes formiter examinatos confectioni apocæ præſentes, & in ea ſe ſubſcribentes, modus recognoſcendi eſt ſuperlatiuus, & magnam fidem meretur.*
2 *Mulieres, & minores non obſtante ſtatuto Vrbis pecunias receptas, & in ipſorum vtilitatem verſas, ex quibus effecti ſunt locupletiores reſtituere tenentur.*
3 *Creditor verſionem, & locupletationem, quando agitur in contractu fœnerabili, & vſurario, probare tenetur.*
4 *Locupletatio in contractu merè gratuito, & ſine vſuris præſumitur, niſi ab ipſa muliere, vel minore contrarium probetur.*
5 *Qualitas mulieris induſtria, diligentia, & prudentia præditæ, præſumptionē verſionis pecuniarum in illius vtilitatem auget, & ſuſpiciones in contrarium tollit.*
6 *Verſio pecuniarum in expignorandis pignoribus mariti non admittitur, dum de contrario conſtat.*
7 *Aſſertio de notula ſcripta manu Procuratoris, dum non eſt ſubſcripta, nec formiter oſtenditur recognita nil probat, cum vires à recognitione aſſumat.*

DECISIO LX.

SCVTA bis mille, quæ anno 1654. bon. memor. Hieronymus Mattheus ad cābium ſuſceperat a D. Laurentio Chiſio mutuauit 24. Nouembris eiuſdem anni D. Sulpitiæ Vittelleſcæ eius vxori præuia apoca ipſius manu ſubſcripta, & obligatione camerali vallata *Summ. DD. de Mattheis num.*4. ſequutā actuali ſolutione mediantibus ordinibus ſacro Monti Pietatis Vrbis directis *num.*2.*&* 5.

Defuncto Hieronymo DD. de Mattheis eius Fratres, & hæredes egerunt coram R. P. D. Bulgarino Locumtenente A. C. contrà D. Sulpitiam pro illorum reſtitutione, & producta dicta apoca, illaque per duos Teſtes ſer. ſer. recognita *Summ.num.*6. obtinuerunt mandatum executiuum, à quo cauſa appellationis mihi commiſſa cum clauſula *ſi quod exequen.* ad formam commiſſionis propoſito dubio pro executione mandati fuit reſponſum.

Conſtat enim de credito mediante apoca
1 camerali † obligatione vallata, & propterea manu D. Sulpitiæ ſubſcripta, ac recognita per dd. Teſtes formiter examinatos, quorum primus eſt Sacerdos, ac præſens fuit confectioni illius, ac in ea ſe ſubſcripſit. Secundus verò eam recognouit inter plures, qui modus recognoſcēdi eſt ſuperlatiuus, & magnam fidem meretur, vt dixit *Rot.in recentior. deciſ.*192. *numer.*3. *part.*3. *confirmata* 21. *Martij præteriti coram R. P. D. Beuilaqua.*

Nec obſtat exceptio nullitatis obligationis deducta ex *ſtatut.Vrbis cap.*151. *lib.*1. Quia
2 tam † mulieres, quam minores opponentes nullitatem contractus ex defectu ſolemnitatum reſtituere tenentur pecunias receptas, & verſas in ipſorum vtilitatem, ex quibus effecti ſint locupletiores, quo caſu non intrare dictam diſpoſitionem ſtatutariam poſt *Lambertg.de contract.gloſſ.*24.*num.*1. in terminis dixit *Rot.in Romana Societatis Officij* 13. *Februarij* 1606.*coram Litta apud Pit. ad Statut. Vrb. deciſ.*11.*num.*1. quam refert, & ſequitur *Gratian. diſcept.num.*4.*cum ſeqq.&* *ſignanter num.*9.

Quod D. Sulpitia dicta ſcuta bis mille verè, & realiter receperit, probatur ex ordinibus directis ſacro Monti Pietatis relatis in *Summ.nu.*2.*&* 5. quod autem verſa fuerint in eius vtilitatem, & ex eis effecta fuerit locu-

3 pletior † DD. ponderarunt, quod non agitur de contractu fæneratitio, & cum vſuris, quo caſu creditor tenetur probare verſionem, & locupletationem, & in his terminis loquitur *Rota coram Martin. And. deciſ. 33 num. 8. 9. & 10.* repetia *in recentior. deciſ.* 668. *numer.* 6. & 7. *p.* 1. & *coram Duran. deciſ.* 18. *num.* 30. *cum ſeqq.* ſed
4 verſamur in contractu † merè gratuito, & ſine vſuris, in hoc enim caſu verſio, & locupletatio præſumitur, niſi ab ipſa muliere, vel minore contrarium probetur, vt optimè diſtinguendo probant, *Bart. in l.* 1. *in fin. verſ. quandoque minor C. ſi aduerſ. creditor. Aretin. conſ.* 81. *num.* 2. *verſ. aut iſte, qui mutuauit, Lamberteng. vbi ſupra d. gloſſ.* 24. *num.* 17. *Gomez. var. reſolut. tom.* 2. *cap.* 14. *nu.* 2. *in fine verſ.* 5. infertur *Mantic. de tacit. lib.* 8. *tit.* 6. *num.* 8. *Odd. de reſtit. in integr. par.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 53. *verſ. in contrarium eſt magis, & verſ. ego puto veriorem, Maſcard. de probat. concluſ.* 1167. *nu.* 12. *Gratian. d. diſcep.* 879. *num.* 8. & cum iſta diſtinctione intelligendus eſt, *Pic. ad ſtatut. Vrb. gloſſ.* 7. *num.* 70. dum allegat *Lamberteng. dicta gloſſ.* 24. qui hanc diſtinctionem pro veriſſima. & communiter approbata defendit.

Quod faciliùs in præſenti caſu recipiendū
5 videbatur attentis optimis qualitatibus Dominæ Sulpitiæ mulieris induſtria, diligentia, & prudentia præditæ, ex quibus augetur præſumptio verſionis in eius vtilitatem, & tollitur ſiniſtra ſuſpicio iactationis in eius vtilitatem, vt tradunt *Bald. in d. l.* 1. *in fine C. ſi aduerſ. creditorem Odd.* alias cumulat. *d. quæſt.* 51. *num.* 51. *Maſcard. de probat. d. concluſ.* 1167. *nu.* 16 & *ſeqq.*

6 Nec ſubſiſtunt † ea, quæ deducuntur ad probandam verſionem pecuniarum in expignorandis pignoribus mariti, *Summ. additionali D. Sulpitiæ num.* 1. *cum ſeqq.*

7 Quoniam notula, quæ aſſeritur ſcripta manu Beltrammi, qui tanquam eius procurator ſcuta 2000. exegit non eſt ſubſcripta neque oſtenditur formiter recognita, vt opus eſt, quo ceſſante nil probat, cum vires aſſumat à recognitione, vt dixit *Rot. dec.* 103. *num.* 9. *par.* 5. *recentior.* nec poteſt adminiculari ex partitis librorum Montis Pietatis, quia in illis tria tantum pignora reperiebantur deſcripta ſub nomine D. Hieronymi non excedentia ſcut. 300. reliqua verò expignorata fuerunt ab illis, ad quos verè ſpectabant non autem per Beltrammum, vt latius in *Summ.* reſponſionis DD. de Mattheis *num.* 1. Concurritque inſuper maxima inueriſimilitudo: ſi enim ille habens in monte pietatis ſcut. 2000. voluiſſet die ſequenti expignorare ſua bona, ordinem non feciſſet ſoluendi dictas pecunias D. Sulpitiæ, & multo minus ipſa ſe obligaſſet in forma Cameræ illa reſtituere infrà certum tempus.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Nullius, ſeu Beneuentana iuriſdictionis.

Lun. 5. *Maij* 1659.

ARGVMENTVM.

Concluditur mandatum de manutenendo Archiepiſcopo ſuper quarta decimarum non eſſe concedendum.

SVMMARIVM.

1 *Quarta decimarum, vt de iure Epiſcopo debita cenſeatur, de poſſeſſione eandem exigendi docere tenetur.*
2 *Epiſcopus in iuriſdictione habet clarè fundatam intentionem in iure excluſiuè quoad omnes.*
3 *Epiſcopus à Parrocho quartam decimarum exigere poteſt.*
4 *Parocho mandatum de manutenendo in exactione decimarum hodiè ex ſola aſſiſtentia Iuris non datur.*
5 *Poſſeſſio percipiendi decimas in tota Diœceſi tanquam à cauſa vniuerſali proueniens, vnica tantum limitatione nempè ſi alius reperiatur in poſſeſſione, offuſcatur.*
6 *Decima Epiſcopalis eſt per ſe incerta, itaut quandoque medietas, quandoque tertia, & quandoque nihil dicatur.*
7 *Præſcriptio quartæ decimarum contra Epiſcopum intrat ſi quadraginta annis non ſoluantur.*
8 *Abnegatio quaſi poſſeſſionis per renunciationem ab Epiſcopo factam probatur.*
9 *Poſſeſſio Epiſcopi non ſuſtinetur, ſtante poſſeſſione Archidiaconi tam ex libris, quam aliis Teſtibus deductis concludenter probata.*

DECISIO LXI.

NON eſſe dandum mandatum de manutenendo Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo ſuper quarta decimarum DD. reſponderunt. Quia in propoſito, quamuis hoc dubium fuerit ſimpliciter conceptum ſuper decimis tantum, informantes illud re-
1 ſtrinxerunt ad quartam † decimarum de iure Epiſcopo debitam, & pro parte Reuerendiſſimi Archiepiſcopi non fuit hactenus doctū de aliqua poſſeſſione exigendi hanc quartā, vt inquit opportunè *Rot. coram Seraphin. deciſ.* 1449. *ab initio laudata coram Pen. deciſ.* 1201. *n.* 1. & 2. *Lugdunen. apud Mareſcott. var. reſolut.* 11. *numer.* 17. *verſ. idem eſſet lib.* 1. *Addan. ad Ludouiſ. deciſ.* 312. *ad fin.* & alios apud *Modern. Poſth. de manut. obſeruat.* 45. *num.* 54. & 55. allata, & vlteriore differentia inter decimam, & iuriſdictionem in Epiſcopo, qui in iuriſdictione
2 habet † clarè fundatam intentionem in iure excluſiuè quoad omnes non facilè ſeparabili à dignitate *ad d. deciſ.* 1449. & *num.* 3. & in decima ipſa inter Epiſcopum, & Parochum,
3 à quo poſteà † Epiſcopus debet quartam exigere *cap. conquerente* 16. *de offic. iud. ordin. gloſſ. decimatio num,* & *cap. cum contingat* 29. *de decimis cum gloſſ. de iure communi,* & *d. deciſ.* 1449. *nu.* 4. & *ſeqq.* Immò hodiè neque Parocho datur

ex

4 ex ſola aſſiſtentia † iuris mandatum de manutenendo *Rot.d.deciſ.*1201.*numer.*3. *& coram Andr.deciſ.*39.*num.*4. cum alijs collatis *ad deciſ.*210.*& ad deciſ.* 402. *in fine coram Buratto*. Ex quibus viſum eſt DD. neutram aſſiſtentiam iuris iuuare D. Archiepiſcopum, non in decima, quia manutentioni non ſufficit, minus in iuriſdictione, quia non afficit decimam, quicquid de iuriſdictione deducatur & potiſſimum in hac ipſa cauſa Iuriſdictionis ex *deciſ.coram Reuerendiſſ.Cerro nunc Decano* 3.*Ianuary* 1616.

Nec iuuare quaſi poſſeſſionem exigendi à Clero Terræ S. Heliæ decimam in 180. tumulis frumẽti deficiendi, vt *in deciſ.*24.*Ianuar.* 1650.*&* 2.*Iunij* 1651. *cor.bõ.me.Dunozetto Decano*, eamque fundari in generali † poſſeſſione
5 D. Archiepiſcopi percipiendi decimas in tota Diœceſi, & cum proueniat à cauſa vniuerſali totam capere Diœceſim, atque huic concluſioni vnicam tantum afferri limitationem, niſi alius reperiatur in poſſeſſione, *Rot.coram Seraphin.deciſ.*1295.*numer.*5. *verſ.non obſtat*, *& num.*6.*& deciſ.*561.*nu.*1. & generalius *Mareſcott.d.reſolut.*11.*num.* 24.*verſ.idcirco & ſeq. Adden.ad Ludouiſ.deciſ.*557. *num.*6.*& ſeqq.* cum alijs apud *Poſth.obſeruat.*73.*num.*154. *& ſeqq.*

Quia relicta pro nunc limitatione quantitas videtur incerta, vt conſiderauit *Rot.coram Serap.d.dec.*1449.*n.*6.*verſ.recedit*, & hic eo ipſo quod certa eſt à certo Clero, directè, & certo modo perſoluitur abſque proportione, vt
6 ſupra, prout hæc decima † Epiſcopalis eſt incerta per ſe, itaut quandoque dicatur medietas quandoque tertia, & quandoque nihil, *apud gloſſ.quarta omnium*, & ibidem; *Canoniſtæ cap. cum olim de cenſ. Barboſ. de offic. Epiſcop. alleg.*86.*num.*39.

Deinde Reuerendiſſimus Dominus Cardinalis Sancti Clementis dudum Archiepiſcopus Beneuentanus atteſtatus eſt, quod 9.*Martij* 1659. *in Summar. Che nel tempo, che fummo Arciueſcouo di Beneuento prima della riſegna fatta da Noi à Monſignor Foppa mai eſſigeſſimo, ne fecimo eſſigere le quarti decimali delle terre di Cercello di Colle, e di Caſtel Pagano, & in fede della verità &c.* id quod poteſt conducere quoque ad præſcriptionem, vt huiuſmodi
7 quartæ præſcribantur † contrà Epiſcopum ſi 40. annis non ſoluantur *not. in cap.*4.*de præſcript.Barboſ.d.alleg.*36.*num.*39.*Monet. de decim. cap.*7.*quæſt.*2.*ſub num.*15.

8 Denique D. Archiepiſcopus etiam abnegauit quaſi poſſeſſionem per renunciationẽ, cum enim promulgaſſet edictum 12. Auguſti 1653. & nuncupatim ex cauſa iuriſdictionis, & per nominationem locorum, *Hauendo Noi ottenuto dalla Sac. Rota il mandato de manutenendo ſopra la giuriſditione delle Terre di Colle, Cercello, e Caſtel pagano, e ſuoi anneſſi &c.* continuo enunciauit, etiamſi loquens ex parte D. Archidiaconi dixerit *ſotto preteſto, che fuſſe attentato*, & loquens ex ſua, *ſe bene Io credo non ſia tale*) concludens tamen *nondimeno per chiuder la bocca alla parte ms contento di renunciare al detto Editto &c.* quæ ſiue pro attentato, quod videtur, ſequendo intentionem partis citra propriam opinionem, ſiue aliter, certè concludunt renunciationem, & abnegationem, vt ſuprà, & vel non poſſediſſe, vt attentantem, vel deſiiſſe poſſidere, vt renunciantem.

9 Et adhuc inhærendo † limitationis vnicæ ſupradictæ *in d.dec.*1295.*ſub d.num.*6.*verſ. atque huic concluſioni*, ſecundum quam plures fuiſſe reſolutum atteſtatur *Rot.deciſ.* 291. *numer.*17.*poſt ſecundum volum.conſ. Farinac.& ſunt deciſiones coram Coccino* 144.*ab initio*, *& recent. par.*1.*deciſ.*76.*in fine*, cum alijs adductis *per Poſth.d.obſeruat.*73.*num.*172. *& ſeqq.* pro quaſi poſſeſſione Domini Archidiaconi proponuntur libri Archidiaconi prædefuncti apud fratrem, & eiuſdem fratris atteſtatio, & plures aliæ atteſtationes, & præſertim ad reprobationem ſpecialium atteſtationum deductarũ pro D. Archiepiſcopo. *Che'l feudo di Caſalianni è ſotto la giuriſditione del Signor Archidiacono in Summar.reſponſionum D.Archiepiſcopi num.* 1. publicæ litteræ communitatis; *Ch'è feudo ſeparato in Summar. reſponſionis D. Archidiaconi*, quæ præualent vti Communitatis contrà propria commoda teſtificantis, quæ atteſtationes poſitiuæ coniunctæ cum alijs negatiuis ex fide D. Cardinalis Sancti Clementis, ex renunciatione D. Archiepiſcopi, vt ſuprà, ſufficere viſæ ſunt hactenus, vt reſponderetur non eſſe dandum mandatum de manutenendo D. Archiepiſcopo, vt ſupra, & ad ea, quæ concludit *Rot.coram Seraphin. d. deciſ.* 1449.*in fine*.

Et ità vtraquè &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Monaſterij.

Lunæ 5.*Maij* 1659.

ARGVMENTVM.

Donationem Monaſterij S.Viti per Sixtum V. Ordini Ciſtercienſi conceſſi, Congregationi Romanæ dicti Ordinis à Procuratore Generali factam ſuſtineri, nec intrare ſententiam reintegrationis ad fauorem ſucceſſoris illius, eo quod donatio non proprio nomine, ſed nomine Abbatis Generalis, & totius Congreg. Ciſtercienſis emanauerit.

SVMMARIVM.

1 *Nomen Abbatis Generalis, & totius Congregationis Ciſtercienſis in Inſtrumento donationis à Procuratore Generali ſtipulato, Procuratorem non ſuo, ſed alieno nomine donare, ac obligare voluiſſe importat.*

2 *Donatio à Procuratore ſtipulata ab ipſo Abbate Generali facta cenſetur, illique eſt tribuenda.*

3 *Procurator ſtipulans ad aliud aſtringi non poteſt, quam docere de mandato illius, cuius nomine contraxit, aut ratificationem obtinere.*

4 *Ratificatione ſequuta Procurator non amplius conſideratur,*

ſideratur, ſed ipſe ratificans, ac ſi contraxiſſet tenetur, & agere valet.

5 *Ratificatio alicuius actus, ab aliquo facta, ex quo probatur.*

6 *Ratificatio per publicam ſcripturam facta in dubium amplius reuocari non poteſt.*

7 *Ratificatio principalis donationem, & tranſactionem in Procuratorem transfert.*

8 *Donatio vt dicatur valida ſolemnitas ad cauſam in talibus alienationibus bonorum Eccleſiæ requiſita præcedere debet.*

9 *Translatio ad dirimendas diſſentiones in iudicium deductas pro bono pacis etiam ſine beneplacito Apoſtolico fieri poteſt.*

10 *Facultas liberè diſponendi de Religionis bonis Abbati, & Capitulo Generali Ordinis Ciſtercienſis à Sixto V. conceſſa fuit.*

11 *Alienatio inter diuerſas Eccleſias non dicitur facta, dum adhuc penes Abbatem concedentem remanet iuriſdictio, quæ facit vt beneplacitum Apoſtolicum non eſſe adhibendum videatur.*

12 *Donatio an ex defectu beneplaciti Apoſtolici poſſit impugnari.*

13 *Beneplacitum Apoſtolicum quarumcumque ſolemnitatum defectum ſupplet.*

14 *Vtilitas, ob quam fuit facta donatio ex executoris confirmatione præſumitur, donec de contrario non docetur.*

15 *Conditione non purificata confirmatio ad validitatem donationis non inſeruit.*

16 *Gratiæ duæ cum alicui conceſſæ fuerint minimè inter ſe pugnantes, omiſſa vna altera vti poteſt.*

17 *Tranſactione ratificata, & coram executore cum aliis iuribus exhibita, conditio ſub qua conceſſa fuit ſecunda gratia remanet purificata.*

18 *Intentio Sixti V. Monaſterium Ordinis Ciſtercienſi in Vrbe concedentis examinatur.*

19 *Solutio pecuniarum pro melioramentis à Procuratore factis non eſt donatio, adeoque vt ſapiens delictum pleniſſimas probationes requirit.*

20 *Donationis probatio ex articulis ſolutiones continentibus non infertur, iuxtà regulam, qui articulatur non fatetur.*

DECISIO LXII.

EX facti ſerie hodiè diligentius propoſita, & ex nouiter in eo deductis viſum fuit hodie DD. ceſſare fundamenta deciſionis in hac cauſa emanatæ ſub die 18. Maij 1657.* in qua reſolutum fuit donationem Eccleſiæ, & Monaſterij ſancti Viti per ſan. mem. Sixtum V. Ordini Ciſtercienſi conceſſi, & a Procuratore Generali factam Cõgregationi Romanæ dicti ordinis non ſubſiſtineri, ideoque ſententiam reintegrationis ad fauorem moderni Procuratoris Generalis ab A.C. promulgatam eſſe confirmandam: licet enim admitteretur, quod Inſtrumentũ
1 dictæ † donationis fuerit ſtipulatum ab ipſo Procuratore generali, certum tamen eſt, quod ille non ſuo, ſed nomine Abbatis Generalis donauit, & pro quo etiam de rato promiſit, vt apertis litteris hoc profitetur ibi, *Nomine Abbatis Generalis, & totius Congregationis Ciſtercien. pro quo etiam de rato promiſit, alias de proprio &c.* quæ expreſſio propriè importat voluiſſe non ſuo, ſed alieno nomine donare, ac obligare, *gloſſ. in l. quacunque*, & ibi DD. *ff. de procur. & in l. ſciendum 15. §. Tutores ff. qui Satiſdar. cog. Siluan. conſ. 3. num. 3. Nat. conſ. 641. ſub num. 1. Rot. deciſ. 644. numer. 8. par. 4. to. 3 & deciſ. 140. num. 6. par. 5. recentior.* & in con-
2 ſequens donatio † ab ipſo Abbate Generali cenſetur facta, illique tribuenda eſt, *l. Procurator, qui pro euictione 67. ff. de procur. l. ſi pupilli 6. §. item ſi procuratori ff. de negot. geſt.* & ibi *Bartol.* & ſcribentes *Iaſ. in l. Ciuitas 27 numer. 16. verſ. item aduerte ff. ſi cert. petat. Pariſ. conſ. 78. lib. primo Rimin. Iun. conſ. 641. num. 12. Sard. conſ. 19.*
3 *numer. 11.* † & Procurator ſtipulans ad aliud aſtringi non poteſt, quam docere de antecedenti mandato illius, cuius nomine contraxit, aut obtinere ratificationem, qua ſequuta
4 eius perſona † non habetur amplius in conſideratione, ſed ipſe ratificans ac ſi contraxiſſet tenetur, & agere valet *l. finali ff. de inſtit. Bart. in l. procurator pro euictione num. 2. verſ. primo caſu Soccin. ſen. conſ. 154. num. 1. lib. 2. Siluan. d. conſ. 8. num. 5. Natt. citat. conſ. 64. num. 1. & ſeqq. Rot. vbi ſupra num. 6. & 7.*

5 In propoſito autem de † Abbatis huiuſmodi ratificatione haud ambigi poſſe videtur, quia poſt ſuppreſſam à felic. record. Gregor. XIII. Abbatiam Clarauallenſem de Fiaſtra Ordinis Ciſtercien. & Collegio Romano Societatis Ieſu vnitam, orta inter ipſum, & Monachos in Monaſterio dictæ Abbatiæ adhuc degentes lite, fuit cauſa commiſſa ſan. mem. Gregorio XV. tunc Rotæ Auditori, & ſucceſſiue de mẽſe Nouembris 1624 deuentum ad concordiam, in qua inter cętera habetur, quod cupiens Præſes Congregationis Romanæ erigere Seminarium, in quo iuuenes inſtituerentur, Procurator Generalis Ordinis in locum Monaſterii de Faſtra ad Eccleſiam, & Monaſterium Sancti Viti tunc translati eidem Congregationi, & Præſidi pro ea acceptanti dictum Monaſterium ad prædictum effectum dedit, & conceſſit, & Rector Collegii Romani, cui Abbatia, & cætera ibi exiſtentia per translationem huiuſmodi fuerunt dimiſſa ſcuta 425. annua pro Monachorum alimentis ex tenore Bullæ ſuppreſſionis debitis ſoluere promiſit, vt ex Inſtrumento relato in hodierno *Summ. Congregationis nu. 5.* quod tranſactionis Inſtrumentum præuia totius tenoris illius
6 inſertione Præpoſitus Generalis per publicã ſcripturam in omnibus, & per omnia approbauit, & ratificauit eodem *Summ. num. 6.* qua attenta, ratificatio vti de facto ſequuta in dubium reuocari amplius non poſſit *l. Paulus 5. ff. rem rat. haber. Rot. coram Coccino deciſ. 37. in fine, & deciſ. 197. num. 10. par. 4. tom. 2. recent.*
7 & † efficit, ac ſi dediſſet Procuratori Generali mandatum ad donandum, & tranſigen. *cap. ratihabitionem de Reg. Iur. in 6. l. finali ff. ad maced.*

8 Non obſtat, † quod pro validitate donationis probari debeat præceſſiſſe vltra ſolemnitatẽ ad cauſam, & copulatiuè requiſitam in alie-

in alienationibus rerum Eccleſiarum in cap.
primo de reb. Eccleſ. non alienand. in 6. Clemen. pri-
ma eod. tit. DD. in cap. ſine exceptione 12. quaeſt. 2.
Rot. coram Cardinali Seraphino deciſ. 1008. numer. 1.
& alij allegati in contrarium d. §. non obſtat
poſterior donatio. Siquidem cauſa exprimitur
in praefata concordia inter Ordinem Ciſter-
cien. & Collegium Romanum praeuia tranſ-
latione Monaſterij Abbatiae de Flaſtra ad
iſtud Sancti Viti ſtantibus diſſentionibus in
9 iudicium † iam deductis, ad quas dirimen-
das, & pro bono pacis potuit fieri tranſlatio,
& ad concordiam deueniri etiam ſine bene-
placito Apoſtolico ad textum cap. primo in fine
de pact. in 6. Rot. deciſ. 218. nu. 3. par. 6. recent. &
in Aſloricen. Iuriſdictionis 20. Iunij 1657. coram
me §. nec facit, quod dictum laudum, ponderando
praeſertim, quod in diſpoſitiua litterarum
10 Sixti † ſuper conceſſione Eccleſiae, & Mo-
naſterij Sancti Viti Monachis Ciſterciensi-
bus tributa fuit facultas illorum Abbati, &
Capitulo Generali de eis, vt de alijs Religio-
nis bonis liberè diſponendi, & cum hoc
etiam expreſſa conditione fuit à Procurato-
re Generali donatum Congregationi Ro-
manae, vt ſemper & perpetuo ſtare, & re-
manere debeant ſub iuriſdictione Abbatis
Generalis, cuius nomine donarunt, quem-
admodum in Bulla Gregoriana ſuper dictae
Congregationis Romanae erectione eadem
omnimoda ſubiectio cenſeatur, itaut ſit po-
tius quaedam diſtinctio Prouinciae Romanae,
in qua exiſtit ab alijs alibi poſitis: cum igi-
tur Eccleſia, & Monaſterium iſtud debeat
ſubiacere iuriſdictioni Abbatis Generalis
non obſtante quod traditum fuerit Congre-
gationi pariter illi ſubiectae, non dicitur facta
11 alienatio † inter diuerſas Eccleſias, dum
adhuc remanet penès Abbatem concedentē,
quamuis vſus fuerit praefatae Congregationi
conceſſus, & in conſequens non videbatur
adhibendum beneplacitum Apoſtolicum
Bart. in l. non ſolum 3 num. 2. ff. de tranſact. Federic. de
Sen. conſ. 92. Cranett. conſ. 323. ſub num. 1. verſ. dicit
quodlibet in Tolet. ſeu Iuriſpatronatus 26. Februa-
rij 1621. §. non obſtat, quod iſta tranſactio coram
bon. mem. Coccino, & in Elnen. portionum 17. Apri-
lis 1648. §. nam beneplacitum coram Reuerendiſſi-
mo Tarraconen.
12 Caeterum, nec quoque donatio impugna-
ri poteſt ex defectu beneplaciti Apoſtolici,
qualenus neceſſarij ex impetratione illius à
fel. mem. Vrbano VIII. qui expoſita per Re-
ctorem Collegij Romani, ac Praeſidem Con-
gregationis tranſactione, vt ſupra inter ipſos
ſequuta etiam explicita manutentione do-
nationis Monaſterij huius cauſam diſcutien-
dam remiſit ad ſacram Congregationem
Concilij, ibique maturè diſcuſſa, Breue pro
confirmatione illius conceſſit, eoque exe-
cutori praeſentato, ac omnibus expreſſis ve-
rificatis lata fuit ſententia ſuper executione
d. Summar. Congregationis num. 8. cum duobus ſeqq.
13 & hinc de † validitate dubitari non poteſt,
ex quo beneplacitum Apoſtolicum quo-
rumcumque ſolemnitatum defectum ſup-
plet, Capit. deciſ. 16. numer. 1. & 2. Franch. deciſ.
364. num. 113. Abb. in cap. primo num. finali de con-
firm. vtil. vel inutil. & in conſ. 41. num. 3. lib. 1. Rot.
deciſ. 18. num. 6. par. 4. tom. 3. recent. & coram Du-
rano deciſ. 250. num. 13. Minuſque de vtilitate
14 cauſae, † ob quam facta fuit donatio, & cō-
poſitio, ea enim conſtat ex praedictis, & prae-
ſumptio, ex executoris confirmatione, donec
de contrario non docetur gloſſ. in l. praedium C.
de praed. Minor. Rot. coram Cardinali Seraphin. de-
ciſ. 1071. & 1125. vbique num. 1. & in recentior.
deciſ. 367. num. 8. par. 5. Addent. ad Gregor. dec. 343.
num. 6.

Quibus non aduerſatur quod Breue Apo-
ſtolicum, & ſententiae executoris emanaue-
rint principaliter ſuper confirmatione con-
cordiae inter Collegium, & Religionem Ci-
ſtercien. non autem ſuper donatione facta ad
fauorem Congregationis Romanae, pro qua
aliud antecedenter obtentum fuit Breue cō-
tinens explicitam conditionem, dummodò ta-
men Abbatis, & Capituli Generalis accedat con-
ſenſus, quem Capituli conſenſum dum oſtē-
15 ditur † interueniſſe non dicitur purificata
conditio in litteris adiecta, ſicque confirma-
tio non interuit ad validitatem donationis,
Aymon. conſ. 461. num. 29. in fine Buratt. deciſ. 106.
num. 7. aliique in deciſ. cumulati §. beneplacitum
verò, quia cum aſſenſus Apoſtolicus eſſet
potius neceſſarius ad ſuſtinendam tranſa-
ctionem cum Collegio initam, quam ad va-
lidandam donationem Monaſterij ſub iuriſ-
dictione, & dominio Religionis adhuc exi-
ſtentis ex praeallegatis, huiuſmodi Breue nō
fuit executioni demandatum, ſed eo omiſſo,
16 vt licuit, quia † is, cui duae gratiae conceſſae
fuerunt minime inter ſe pugnantes, omiſſa
vna poteſt vti altera ex pluribus exemplis
exornat Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 53. nu-
mer. 44. cum ſeqq. obtentae fuerunt duae lit-
terae vtramque ſcilicet concordiam, & do-
nationem amplectentes; In his enim Papa
voluit Commiſſarium ad executionem pro-
cedere accedentē dumtaxat conſenſu Ab-
batis Generalis ibi, dummodo Abbatis Generalis
dicti Ordinis accedat aſſenſus, & ob id eo ipſo,
quod ratificata fuerit tranſactio, & coram
17 executore † cum alijs iuribus exhibita, pu-
rificata remanſit conditio, ſub qua conceſſa
fuit ſecunda gratia ac ſi ab initio ſimpliciter
emanaſſet l. final. §. primo vbi Alexan. ff. de vulg.
& pupill. Dec. conſ. 553. numer. 17. Ruin. conſ. 224.
num. 12. lib. 1. Surd. conſ. 179. numer. 11. poſt Imol.
conſ. 17. num. 4. & conſ. 179. nu. 9.

Hinc quoque conſtat, quod obiicitur in
poſtremis confirmationis litteris non fuiſſe
18 factam mentionem † Conſtitutionis Sixti V.
à quo Eccleſia, & Monaſterium fuit Ordini
Ciſterciensi conceſſum ad hoc, vt Mona-
chi ad Curiam pro illius negocijs affluen-
tes ibi cōmorari poſſent, nec cogerentur in
dedecus Religionis per Vrbem, & Hoſpitia
vagari, neque fuiſſe illi ſpecificè derogatum:
Etenim cum certum ſit Vrbanum Pontifi-
cem habuiſſe notitiam Bullae Sixtinae, cui
expreſsè paulo poſt antea in primo Breui

 confir-

confirmationis donationis derogauerat, & deindè prius quam fuerit obtentum ſecundum cauſa erat ipſo Pontifice mandante in hac Sacra Congregatione diſcuſſa, & in concordia narrata quoque fuit antecedens donatio, vtique his omnibus attentis pro ſufficiēti derogatione in ſecundis literis viſa fuerit generaliſſima, quæ ibi ineſt omnibus Statutis, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, quomodolibet contrarium facientibus ex deductis in *Dianen. Prioratus 10. Decembris 1657. coram Reuer. P. D. meo Veroſpio §. qui ſanè titulus*.

Poſtremo nihil reuelare viſum fuit, quod
19 eidem Pontifici expoſitum non fuerit Procuratorem Generalem in actu donationis recepiſſe ſcuta 400. à Congregatione Donataria, quia reſponſum fuit, pecunias fuiſſe ſolutas pro melioramentis ab eo factis, non autem vt ſequeretur donatio, & in omnem caſum huiuſmodi ſolutio, vti ſapiens delictum pleniſſimas probationes requireret *gloſſ. in cap. veritas il primo, vbi Abb. numer. 4. & Dec. num. 8. de teſt. Alciat. conſ. 2. num. 41. tom. 1. lib. 1. Natt. conſ. 299. num. 15. in fine, Rot. coram Pen. deciſ. 454. num. 4.* non verò deductam pro-
20 bationem ex articulis huiuſmodi ſolutiones continentibus ex regula trita, quod qui articulatur non fatetur, *ſan. mem. Gregor. XV. deciſ. 143. num. 5. & deciſ. 247. num. 5.* & ibi *Adden. Duran. dec. 314. num. 9.*

Ex quibus DD. receſſerunt à deciſis vtraque parte informante, &c.

☞ *Deciſio in hac cauſa emanata ſub die 18. Maij 1657. coram eodem R. P. D. Beuilaqua eſt in præcedenti part. 12. in ordine deciſio 234.*

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Dotis.

Lunæ 5. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De Cenſu pro Dote cum pacto redimendi aſſignato; vbi conſtito de bono iure in Inſtrumento Dotali obligati, eidem manutentionem deberi in poſſeſſione Canonum ſuper quibus immiſſionem obtinuerat Maritus, præuia Cenſus diſdicta, & integræ dotis depoſito, reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſorem dotis, & Cenſus ſe conſtituens, tanquam principales Cenſus impoſitores indiſtinctè ad omnia tenetur.*
2 *Fideiuſſor ſoluendo Dotem, cenſum iuxta pactum in Inſtrumento adiectum redimere poteſt.*
3 *Recognoſcens bonam fidem erga venditorem cenſus, an emptorem illius ad eum ſibi retrouendendum cogere valeat.*
4 *Fideiuſſor mandatum à principali debitore non ſolum ad fideiubendum, ſed etiam ad ſoluendum habere dicitur.*
5 *Cenſus redemptio ex capite Conſtitutionis ſuſtinetur.*
6 *Cenſus redemptio vt fiat, bona ſtabilia eius loco ſunt aſſignanda.*
7 *Conſtitutio Pij V. ad effectum redemptionis cenſus, actum creationi retroſimilem requirit.*
8 *Cenſum Dotis redimere volentes, ad aſſignationem bonorum non ſunt cogendi, cùm ipſis liberum ſit, vel in bonis, vel in pecunijs ſoluere dotem, redempto cenſu pro ea aſſignato.*
9 *Debitores ſoluendo in pecunijs, vel bonis, obligationi æquè benè ſatisfaciunt.*
10 *Doctrina Bartoli* in l. ſi quis num. 3. ff. de ſolution. *de promiſſione ſolutionis examinatur.*
11 *Doctrinam Bartoli* in d. l. ſi quis, *alij Authores oppugnant, alij communiter reprobatam teſtantur.*
12 *Dotem ſoluentibus vti liberum eſt an pecuniam, vel bona tradere velint, ita in caſu reſtitutionis poſſunt eligere, an in corporibus, vel in pecunia ſatisfacere velint.*
13 *Reſtitutio dotis per prædeceſſum vxoris ad relictos filios non extenditur.*
14 *Dos per prædeceſſum vxoris deſinit.*
15 *Fundus dotalis poſt mortem mulieris amplius non dicitur, cùm ille diſtrahi poteſt.*
16 *Dos ex antecedenti Conſtitutione in certa quantitate etiam poſt mortem mulieris conſideratur, non autem fundus, qui in ſatisfactionem promiſſæ dotis aſſignatur.*
17 *Creditor ad recipiendam pecunias ſub conditione alteri iura cedendi non eſt cogendus.*
18 *Creditor nullum damnum ex ceſſione ſentiens, dum petenti prodeſt ad ceſſionem cogi poteſt.*
19 *Actio petendi ceſſionem cum ex natura actus in contractu ineſt, reſeruatio conditionem non importat.*
20 *Inhibitio futura non præterita reſpicit.*
21 *Sententia Iudicis ritè, & rectè procedentis vim priuandi poſſeſſione habet.*

DECISIO LXIII.

AD computum Dotis ſcutor. ſex milliū Victoriæ in Capitulis Matrimonialibus conſtitutæ per publicum Inſtrumentum poſtea confirmatis, aſſignatus fuit Cenſus ſcutorum quatuor mill. cum pacto redimendi, & reliqua ſcuta duo mil. pro reſiduo in tot bonis ſtabilibus promiſſa fuerunt intra certum tempus conſignanda, & interim pro ſubſtinēdis oneribus Matrimonij ſoluere fructus, pro quibus, & cenſibus decurſis cum vſque, & de anno 1641. Guarnerius dictæ Victoriæ Maritus fuiſſet in poſſeſſione certorum Canonum immiſſus, Ferdinandus in Inſtrumēto dotali obligatus præuia Cenſus diſdicta, & integræ dotis depoſito, obtinuit ad illos ab A. C. reintegrari. Quare commiſſa cauſa in Rota, & dato dubio De cuius bono iure conſtaret etiam ad effectum manutentionis ad fauorem dicti Ferdinandi prodijt reſolu-
1 tio. Quia cum ipſe ſe † conſtituerit fideiuſſorem Dotis, ac Cenſus, ac tanquam principaliter, & inſolidum toti contractui acceſſerit, quemadmodum indiſtinctè ad omnia, ſicuti principales Cenſus impoſitores tenebantur, *Alex. conſ. 34. num. 5. lib. 2. Cranett. conſil. 45. num. 6. Decian. conſ. 72. num. 5. lib. 2. Moder. Perus. in.*

Peruſin. de Cenſu quaeſt. 52. ſub num. 16. verſ. ſed dato etiam, Rot. dec. 510. num. 1. par. 4. recent. & in Bononien. Pecuniaria de Lambertinis 3. Iulij 1647. §. quae omnia coram b. m. Bichio. Ità pariter ſol-
2 uendo Dotem † promiſſum fuit Cenſum in ea datum diſdicere, & iuxta pactum in Inſtrumento adiectum redimere, in fortioribus terminis, quod id liceat fideiuſſori reſpondit *Rot. in deciſ. 368. nu. 6. poſt eumdem Cenc. & in alijs alleg. in quaeſt. 104. num. 7. verſ. caeterum partem affirmatiuam iuxta vltimam impreſſionem.*

Non obſtat quod in Inſtrumento Cenſus per Iulium, & Camillum vnum ex Dotantibus impoſiti non ſit nominatus Ferdinãdus, & ideò redimere non potuit, vt dixit *Rot. in deciſ. 15. num. 1. verſ. non obſtat coram bon. me. Coccino relat. per Cenc. vbi ſupra quaeſt. 104. ſub n. final.*
3 quia quidquid ſit, An recognoſcens † bonam fidem erga venditorem Cenſus in inſtrumento ſeparato valeat cogere emptorem illius ad eum ſibi retrouendendum, in quibus terminis Rota ibi loquitur, non applicatur caſui noſtro, in quo Ferdinandus in ipſo contractu matrimoniali, & Cenſus aſſignatione praeſente, & acceptante ipſo Guarnerio Creditore vti fideiuſſor interceſſit, & pro fructuum ſolutione, & pro omnibus alijs in Inſtrumento Cenſus contractis inſoli-
4 dum, & principaliter ſe obligauit, † fideiuſſor enim dicitur habere mandatum à principali debitore nedum ad fideiubendum, ſed etiam ad ſoluendum *l. indebitam 4. ff. de Cond. indeb. Saliſet. in l. ſi pro ea 10. numer. 7. verſ. ſecunda ratio eſt C. mandat. Magon. deciſ. Lucen. 92. num. 14. Hondod. conſ. 17. num. 34. lib. 2. Rot. coram b. mem. Merlin. deciſ. 822. num. 14. & 15. Adden. ad Buratt. deciſ. 534. num. 9.*

5 Praeterea cum iſte Cenſus fuerit† conſtitutus ſuper Caſali poſſeſſo per Ferdinandum vſque ab Anno 1633. vtique ex hoc capite (Ceſſantibus quoque ſupradictis) ſubſtinetur cenſus redemptio, *Ginrh. deciſ. 87. num. 21. Modern. de Cenſ. in citata quaeſt. 104. num. 6. & 7. Leonard. de Vſur. quaeſt. 66. num. 8. Olea quaeſt. 2. num. 1.*

6 Nec officit quod loco Cẽſus † non fuerint aſſignata bona ſtabilia, vt debuit in caſu redemptionis ex pacto tam in Capitulis Matrimonialibus, quam in in Inſtrumento adiecto, ibi: *Riſeruandoſi però la dotta Sign. Cleria, e Camillo facoltà di poter redimere queſto cenſo con dare tanti beni ſtabili,* & ibi: *quotieſcumque voluerint redimere dictum Cenſum poſſint, & valeant in locum cenſus tradere tot bona ſtabilia,* quia vltra quod videtur reſtrictum ad Cleriam, & Camillum principales Dotis debitores, non extenditur ad Ferdinandum iure pro-
7 prio redimentem † ad formam Conſtitutionis Pij V. requirentis actum retro ſimilem creationi *ad text. in l. 1. C. quando liceat ab empt. diſced. Rota apud Seraph. dec. 890. num. 1. ſa. mem. Greg. XV. dec. 156. num. 3. & ibi Add. num. 18. & in rec. dec. 354. num. 1. par. 5.* Reſponſum fuit ex eo non inferri perneceſſe, quod volentes redimere ſint cogendi ad aſſignationem bonorum, ſed importat facultatem, vt ſit in co-
8 rum arbitrio an in † bonis, vel in pecunijs velint ſoluere dotem redempto Cenſu pro ea aſſignato, iuxta naturam verborum poſſint, & valeant, *l. quamuis ff. de pignorat. act. l. non quidquid 40. vbi gloſſ. & Bald. de ff. Iudic. l. ſepè audiui 8. & ibi gloſſ. ff. de Off. Praeſ. Surd. conſ. 98. n. 1. & 2. Seraph. deciſ. 739. num. 3. Buratt. deciſ. 389. num. 8. Rota in rec. dec. 35. num. 11. & 113. num. 3. par. 4. tom. 2. & deciſ. 251. num. 15. par. 5.*

Neque dicatur, quod ſaltim pro rata ſcutorum duo mil. ad tenorem primaeuae obligationis tenebatur Ferdinandus tradere bona ſtabilia in Vrbe fructifera ad rationem quinque pro centenario, itaut deponendo pecũnias non fuit liberatus, & Creditor eas recipere non tenetur. Quia cum praeceſſerit ab initio conſtitutio Dotis in quantitate ſcutorum ſex mil. ibi: *Prometto dare in dote ſcudi ſei mila,* & in Inſtrumento, ibi: *Cum Dote, & Dotis nomine ſcut. ſex mil. moneta iuliorum decem pro ſcuto, &c.* quamuis deinde ſubiungatur, quod pro dicta rata ſcut. duo mil. eſſet ſol-
9 uenda in bonis. Nihilominus † non arctantur debitores ad traditionem illorum, ſed aequè benè ſatisfaciunt obligationi per ſolutionem tãtumdem Pecuniae, quia haec principaliter eſt in obligatione, bona verò in facultate vt nempe facilius valeant ſoluere in pecunia, vel bonis, per *tex. in l. ſi quis ſtipulatus fuerit decem in melle 57. ff. de ſolut. & liberat. & ibi Gloſſ. & Alberic. de Roſate num. 3. verſic. & ad quaeſtionem, Corn. conſ. 132. num. 10. verſic. inſuper lib. 4. Aldobrand. conſ. 115. num. 23. lib. 1. Cephal. conſ. 351. nu. 15. & 31. lib. 3. Landerch. conſ. 7. n. 1. & ſeq. Neguſ. conſ. 451. num. 2. & 3.* & in terminis dotis eſt *tex. in l. quamuis 45. ff. eodem, Bald. conſ. 194. ſub nu. 1. verſ. quoad primum dico lib. 1. Monteſperell. conſ. 176. num. 3. & 5. Rota apud Buratt. deciſ. 287. num. 2. & ſeq. & in rec. dec. 655. numer. 4. par. 4.* vbi in ſpecie dotis promiſſae in certa quantitate conſignanda in tot bonis, & *deciſ. 52. num. 6. & 7. par. 6. & Aeſina Dotis, ſeu lucri Dotalis 11. Ianuarij 1649. §. quando coram bo. mem. Arguelles,* & in alijs relatis *per Merlin. de Pignor. & Hyppoth. lib. 2. tit. 1. q. 19. num. 38.*

10 Non vrget *doctr.* † *Bartoli in d. l. ſi quis ſtipulatus fuerit numer. 3.* in oppoſitum adducta, quem ſequitur *Ruin. in conſil. 65. ſub numer. 8. vel ſecundo lib. 2. & conſil. 134. ſub numer. 5. verſ. & illud paulò poſt. lib. quarto.* Nam quatenus ponit caſum, in quo eſſet promiſſa certa aliqua ſpecies, quando quis promittit dare decem in tali fundo, non applicatur ad praeſentem facti ſpeciem, vbi verba promiſſionis ſunt relata ad bona in genere, ibi: *In tanti beni ſtabili nella Città di Roma, &c.* In quibus non poteſt cadere affectio conſiderata *per Bart.* vt in indiuiduo eum declarat *Peregr. conſil. 86. numer. 3. lib. 5. Aldobrand. d. conſ. 115. numer. 35. verſic. non obſtant notata lib. 1.* Idem dicendum putarem eſſet taxata quantitas in aliqua re, vt puta promittis mihi dare decem in melle ad rationem vnius floreni pro qualibet cado, vel menſura, vel dare centum libras in florenis, tunc quia poteſt mea intereſſe, quia venderem pluris [illegible]

eſt in

eſt in obligatione (quemadmodum promiſſa fuerunt in præſenti bona ſtabilia computando fructus illorum ad rationem quinque pro centenario) non videtur recepta ſenten-
11 tia † Bartoli, & contrarium ibidem tenent *Caſtrenſ.num.2. Angel.& Cuman.num.4.* firmantes, quod ſiuè quantitas ſit taxata, ſiuè non, vtroque caſu debitor caret neceſſitate ſoluendi in bonis, ſed collatum eſt in arbitrium, dictamque Bartoli ſententiam eſſe in hac parte communiter reprobatam teſtatur *Grat.reſponſ.13.num.27.28.34. & 41.lib.1. Brun.in tract.de monet.partic.18.limit.8. num.4. inter tract. diuerſ.*

Non releuat, quod tam Cenſus, quàm bona, vt prætenditur præſtanda cenſeri debeant Dotalia, & pro fundo Dotali perpetuo ſtare. Quia omiſſo, quod ex iam firmatis ſicuti
12 poſitum eſt in facultate dotantium † ſoluere pro dote pecuniam, vel tradere bona; Ita ſimpliciter in caſu reſtitutionis ijdem poſſint eligere an in corporibus, vel in pecunia velint ſatisfacere; vt conſuluit *Surd.conſ.225. numer.4 & ſub num.6.verſ.ſecundo eſt aduertendum lib.2.& conſ.365.num.7.& 8.lib.3.* quem ſequitur *Modern. Forolivien. de Pignor.loco citato ſub*
13 *nu.88. verſ.vnde ſicuti*, nec per † prædeceſſum vxoris relictis filijs eſt amplius locus reſtitutioni *gl.in l. Dos à Patre 4. C. ſol.matr. DD.in l. poſt Dotem cod.tit.Corn.conſ.224.num.6.Cardinal.*
14 *Millin.dec.31.num.2.* deſijtque † eſſe Dos *l. 2. ff.de iur.dot.l.vnic.C.de priuil. Dot. Bald. Nouell. tract.de Dot.p.7.priuil.1.num.11.verſ.quod procedit, &c. verſ.final.* vbi quod poſt mortem
15 mulieris † non dicitur amplius fundus dotalis, cum ille diſtrahi poteſt, *Cyriac.contr.442. num.11. lib.3.verſ.maximè, &c. Rot.deciſ.646.numer.4.par.2.rec.& deciſ.156. apud Fenz.ad Stat. Vrb §.quia mortuo*, ex ipſa antecedẽti conſtitutione Dotis in certa quantitate, obiectum
16 penitus remouetur, tali † enim caſu ipſa Dos in conſideratione habetur, non autem bona, vel fundus, qui aſſignatur in ſolutum, vel ſatisfactionem dictæ promiſſæ Dotis, non quod illa in fundo cõſiſtat, & ſit mulieris *l.ex pecunia Dotal.13.ibiq. Bald.num.1.verſ.in text.C. de iur.dot.Corn.conſ.92.num.8.lib.4. Soccin.Iunior conſ.141.num.4.lib.1. Hondod.conſ.41.n.18.lib.1. Rot.coram Coccin.deciſ.252.num.6. bo.mem.Merlin.deciſ.517.num.6.& 7.& deciſ.476.num.4.p.4. rec.In Maceraten.Saluianis 11.Martij 1647. §.minus releuat coram Card.Corrado, & in Vrbeuetana legati 4. Maij 1648. coram b.m. Bichio §. ſed nullus*, cui non aduerſatur *Rot.in Romana fideicommiſſi de Marianis 5.Maij 1655.coram R.P.D.Albergato §.neque iſta, & §.quod autem*, ibi Rota dixit Domum, & Cenſum in Dotem datos eſſe fundos Dotales, nec facere emptionem ad effectum, vt tranſeat in Dominium viri, quia loquitur in terminis, quando videlicet antè expreſſionem alicuius quantitatis Dotis præceſſit conſtitutio fundi Dotalis, vt *in verſ.præſertim, &c.* quo fit vt benè dicantur eſſe nedum in ſolutione, ſed etiam in obligatione ex ibi citatis.

Nihil enim releuare viſum fuit, quod obijcitur contra Depoſitum Dotis, quod continuat conditionem alteri iura cedendi, & proindè non ſuffragatur debitori deponenti,
17 & creditor non † ſit cogendus ad recipiendũ pecunias ſub huiuſmodi conditione depoſitatas, *Bart.in l.ſi ſoluturus 39.num. 5. ff. de ſolut. Alex.conſ.78.num.39.& ſeq.lib.5. Iaſ.conſ.9.n.3. Gratian.diſcept.260.num.7.in fin. Rot.apud Duran. dec.421.num.5.& in rec.dec.80.nu.3.& dec. 612. num.4.par.4.& dec.122.num.2.par.6.* Quia cum petatur dumtaxat, vt iura talia, qualia cedã-
18 tur, itaut contra † cedentem retorqueri non poſſint, Creditor in huiuſmodi ceſſione nullum damnum ſentit, & petenti proſit, vt faciat cogi poteſt *l.ſi fideiuſſores & l.cum is, qui 36 ff.de fideiuſſ.l.in creditore 38.vbi gloſſ.in verb.quod ſine ſtipendio ad med.verſ.item nota ff.de euict.l.mulier 20.ff.qui pot.in pign.Franch. deciſ.55. num.2. Grat.diſcept.686. num.10. Marcell. Marcian. conſil.28.num.21.in fin.Frant.à Pont.conſ.6. num.22. & ſeq. lib.1. Modern.d.conſ.quæſt.80.num.16. Rot. in Romana Dotis 1. Iulij 1643.coram R.P.D.Melzio §.quia licet*, ibi quod actio petendi ceſſio-
19 nem ex † natura actus in contractu ineſt; Ideò reſeruatio non importat conditionem, *& in Ciuitatis Plebis Saluian. 1. Iulij 1647.coram bon.mem.Bichio §.qua confirmatur, & in Interam. Dotis 27.Ianuarij 1648. coram Reuerendiſſ. Teraccinen.§.neque poteſt*

Demum non viſa fuit animaduerſione digna inhibitio ab A. C. ad inſtantiam Marci obtenta, ne pecuniæ depoſitæ in S. Monte Pietatis abſque eius ſcientia reinueſtirentur pro prætenſo ſuo intereſſe ratione Primogenituræ, nedum quia ſuperuenit depoſito iam
20 facto in faciem Guarnerij, ſicq; non † officit, cum inhibitio reſpiciat futura non præterita, *cap. ſi eo tempore, vbi Gemin. de electiõn. in 6. Add.ad Buratt. deciſ.902. num.3.* & per clauſulam ſi quid ibi adiectam reſoluta fuit in ſimplicem citationem, *Rota coram bon.mem. Coccino deciſ.92.num.8.& dec.85.nu.3. par.2.recent.Modern.de Manut.obſeru.78.ſub nu.19. verſ. quam.* Verum etiam ſatisfacto mediantibus ijs pecunijs Guarnerio de Dote, Canones per eumdem ex dicta cauſa antea petiti ex ipſa depoſiti lege particulariter ad fauorem vocatorum in Primogenitura obnoxij & obligati remanſerunt.

Ex quibus cum conſtet de bono iure Ferdinandi ei quoque debetur manutentio in poſſeſſione Canonum, ſuper quibus Guarnerius immiſſionem obtinuerat, & per po-
21 ſteriorem Iudicis † ſententiam vtè, ac rectè procedentis fuerat priuatus, *l.qui vniuerſas 30. §.item cum Prætor, vbi Bartol.ff.acquir.poſſeſſ. Angel.in l.clam poſſidere §.qui ad nundinas num. 2. in fin. ff.eodem* cum concordantibus latè cumulatis per *Modern.deciſ.de Manut.obſeru.2. num. 25.& 26.*

Et ita dicimus vtraque parte informante, &c.

R. P.

R. P. D. PRIOLO.

Capuana Abbatiæ.

Lunæ 5. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Gratia Apoſtolica circa prouiſionem beneficij de Iurepatronatus, cum derogatione medietatis vocum Patronorum, quando non poſſit dici iuſtificata, ita vt non mereatur executionem. Iuſpatronatus regulariter non tranſit in fideicommiſſarium, ſed remanet penes hæredem inſtitutum. Fallit tamen id, quando conſtat de contraria mente Teſtatoris.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus, quod non pertineat ad aliquem, benè iuſtificatur ex arbore Familiæ ab vtraque parte admiſſa.*

2 *Ad Iuſpatronatus ſi tantum admitti debeant deſcendentes ex maſculis aſpirare non valent deſcendentes ex fœminis.*

3 *A Fideicommiſſo excluſus cenſetur etiam excluſus à Iurepatronatus.*

4 *Iuſpatronatus regulariter non tranſit in fideicommiſſarium, ſed remanet penes hæredem directum.*

5 *Iuſpatronatus tunc tranſit in fideicommiſſarium, quando conſtat Teſtatorem voluiſſe iura honorifica tranſire in fideicommiſſarium.*

6 *Teſtator quando præſumatur voluiſſe, quod Iuſpatronatus tranſiret in fideicommiſſarium. & nu. 8. & 9.*

7 *Appellatione iurium, & actionum, continetur etiam iuſpatronatus.*

10 *Teſtator quãdo præſumatur omnia in diſpoſitione, voluiſſe quoque repetita in ſubſtitutione.*

11 *Verbum,* hæreditas, *comprehendit quid vniuerſale, & ſic quoque iura, & actiones omnes.*

12 *Subſtitutio dum facta reperitur eidem cui fuit facta inſtitutio, intelligenda eſt de omnibus bonis, iuribus, prout cantat inſtitutio.*

13 *Dictio relatiua,* dictis, *ad omnes ſpecies in præcedentibus comprehenſas extenditur.*

14 *Teſtator, quod non dixit in antecedenti inſtitutione, ſi aliquid expreſſit in ſequenti ſubſtitutione, quando tacitè in præcedenti inſtitutione id extendere poſſit.*

15 *Iuſpatronatus ſatis dicitur honorificum ſi habeat titulum Abbatiæ, & procedat ex liberalitate Regia.*

16 *In Iurepatronatus mixto, qui tantùm admittantur.*

17 *Conſuetudo ſufficit ad dignoſcendam pertinentiam, & qualitatem Iuriſpatronatus. & num. 18.*

19 *Iuſpatronatus aliud eſt, quod ſit vniuerſale, & aliud ſi ſit particulare.*

20 *Inſtitutio generalis, quando præceſſit, tunc ſubſequens non reſtringit ipſam inſtitutionem generalem.*

21 *Sed dicitur expreſſa ſpecies ex abundanti, & ad tollendam aliquam dubietatem.*

22 *Inſtitutio generalis per adiectionem ſpecierum non reſtringitur, quia dicitur id factum ad effectum tollendi dubitationes.*

23 *Fideicommiſſum particulare, quando fuit adiectum inſtitutioni vniuerſali quid operetur.*

24 *Fideicommiſſum vniuerſale inter deſcendentes, quando dicatur conſtitutum. & num. 26.*

25 *Teſtator, quando aliquem prius vocauit, ſignum eſt prædilectionis quoad ipſum.*

27 *Quaſi poſſeſſio præſentandi in iurepatronatus ſufficiens eſt ad ſubſtituendam gratiam Prouiſionis Apoſtolicæ cum derogatione medietatis vocum.*

28 *Derogatio medietatis vocum facta à Papa, in conceſſione Beneficij Iuriſpatronatus, intelligitur in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

29 *Gratia Apoſtolica dum non iuſtificatur, non venit attendenda.*

30 *Patronus admittens aliquem ad ſecum præſentandum, ſibi præiudicat.*

31 *Patronus admittens aliquem ad præſentandum, licet ſibi præiudicat, non tamen alijs compatronis.*

32 *Patronus vnus non poteſt alteri Patrono venienti ex propria perſona præiudicare.*

33 *Confeſſio, quando detegitur erronea non præiudicat.*

34 Cap. Conſultationibus 29. ext. de Iurepatr. *quando non poſſit applicari, & quid requiratur. & num. 35.*

36 *Proprietas abſorbet poſſeſſionem.*

37 *Præſentatus à vero Patrono præferendus omnibus alijs.*

DECISIO LXIV.

AD perpetuum ſimplex Beneficium Abbatiam nuncupatum ſub titulo Sancti Laurentij in Caſali Beatæ Mariæ Maioris de Iurepatronatus vacans per obitum bo. me. Theodori Cardinalis Triuultij vltimi poſſeſſoris; Præſentatus fuit à D. Franciſco Caetano Sermonetę Duce Reuerendiſſimus Archiepiſcopus Rhodien. & à D. Antonio Caetano Duce Laurenzanę R.P.D. Ioſeph Caetanus germanus frater. Orta proindè controuerſia in partibus coram Ordinario ſuper eorum prælatione, fuit cauſa deuoluta ad Curiam, & mihi commiſſa. Verum quia ex parte Archiepiſcopi fuerat obtenta à Sanctiſſimo D.N. gratia Apoſtolicæ prouiſionis cum derogatione medietatis vocũ ſub narratiua, quod Sermonetæ Dux haberet aliam medietatem, Dubium erat, An gratia Apoſtolica eſſet iuſtificata, quo propoſito DD. reſponderunt gratiam non eſſe iuſtificatam.

Etenim Alphonſus de Aragona Rex olim Neapolis ſeruitiorum intuitu, quæ acceperat ab Honorato Caetano, & viro emerito præmia largiretur vſque de anno 1456. donauit illi, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus Iuſpatronatus controuerſum. Et inſtituto per Honoratum fideicommiſſo fauore maſculorum, & deſcendẽtium ex linea maſculina, fœminis ſemper excluſis Iuſpatronatus deuenit in perſonam Honorati iunioris, vt ex præſentatione facta anno 1521. fauore Nicolai Caetani. Ex dicto verò Honorato iuniore natus fuit Ludouicus, ex Ludouico Scipio, & ex Scipione alter Ludouicus,

cus, & Alphonſus, qui præſentarunt anno
1576. Bernardinum de Mendozza, & anno
1594. Henricum Caetanum, vt conueniunt
etiam partes: Nec controuertitur, quod à
prædictis deſcendunt Duces qui nuper præ-
ſentarunt, nempè Dux Sermonetæ nepos
Ludouici ex Ducíſſa Camilla filia, & Dux
Laurenzanæ pronepos Alphonſi, & hæres
fideicommiſſarius Honorati ſenioris.

Præſuppoſita igitur exiſtentia Iuriſpatro-
natus, & deſcendentia ſupradicta, vt ex Ar-
1 bore, quam † vtraque pars admittit; non iu-
ſtificatur Ducem Sermonetæ habere medie-
tatem vocum, prout Archiepiſcopus in lit-
teris expreſſit, *Canoniſtæ in cap.1. de lit.conteſtat. in 6. Rota coram ſanct.mem.Gregor.deciſ.452.n.3. in recent.deciſ.766.nu.1.par.6.in Aquilana Iuriſp. 4.Iunij 1646.coram Eminentiſſ. D.Cardinali Corrado, & in Comen.Iuriſpatronatus 7. Febr. 1650. coram bon.mem. Arguelles, & 14. Iunij 1652. corã R.P.D. meo Albergato*. Quoniam cùm fidei-
commiſſum Honorati ſit inſtitutum fauore
2 maſculorum, † & deſcendentium ex linea
maſculina, vt in propoſito huius fideicom-
miſſi ſcripſit *Bellon.iun.conſ. 2.per tot.* Dux au-
tem Sermonetæ deſcẽdat per lineam fœmi-
ninam, Iuſpatronatus ſpectat in totum ad
Ducem Laurenzanæ excluſo Sermonetæ
Duce, quippe qui ſicuti eſt excluſus à fidei-
3 commiſſo, vti deſcendens † per fœminam,
ita pariformiter excluditur à Iurepatrona-
tus.

Tùm enim regulariter Iuſpatronatus non
4 transeat ad hæredem fideicommiſſarium, † ſed
maneat penes hæredem directum *Bart. in l. quia proindè §.reſtituta, ff.ad Trebell. Peregrin. de fideicomm.art.6.num.37. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.634.num.2.* Fallit tamen vbi cõſtat Te-
5 ſtatorem iura † quoque honorificà voluiſſe
fideicommiſſo ſupponere, vt limitando cõ-
trariam regulam, tradunt *Lambert.de iurepatr. lib.1.par.2.art.35.ad fin.Cancer.variar.reſol.lib.2 cap.18.num.6.Garz.de benefic.par.5.cap.9.nu.19. Rota deciſ.205.num.15. par.7 recent.in Bononien. Iuriſpatronatus 23.Ianuarij 1640.coram bon.mem. Bichio, in Maioricen.Beneficij 27.Iunij 1648. corã eodem, in Lucen.Sarzanen.Beneficiorum 3. Decembris 1655. & 11. Iunij 1656. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Mediolanen. Iuriſpatronat. 18.Iunij 1657.coram Reuerendiſſ.D.Præſide Valliſoletano*.

Quod autem in præſenti conſtet de volun-
tate Teſtatoris compræhẽdẽdi Iuſpatronatus
6 in fideicõmiſſo † coniecturæ non deſunt. In-
ſtituit enim Honoratus hæredes vniuerſales
Horatium iuniorem, & Iacobum Mariam
nepotes ex fratre, omneſque ſuos deſcendẽ-
7 tes maſculos tàm † in omnibus bonis, quàm
etiam in iuribus, & actionibus, ſub quorum
appellatione contineri Iuſpatronatus, firmat
Bald.conſ.32.num.3.lib.1.Lotter.de re benef.lib.1. quæſt.9.num.50. & ſeqq. Salgad.in labyrint.credit. par.3.cap.5.num.19.& ſeqq.Vinian. lib. 4. cap. 4. num.16. & dixit *Rota coram Seraphino dec. 725, numer.3.in recent.deciſ.207. num.12. par. 6. & in d.Mediolanen.Iuriſpatronatus 18.Iunij 1657. cor. Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano*.

Nec ex eo, quod verba huiuſmodi ſint ſo-
8 lùm expreſſa in inſtitutione, non autem † in
ſubſtitutione poteſt dubitari, quin Iuſpatro-
natus fuerit comprehenſum ſub fideicom-
miſſo: nam vltra quòd præſumitur, quod
ea omnia, de quibus teſtator mentionem fe-
9 cit in inſtitutione intelligantur † compre-
henſa in ſubſtitutione, *l.1. C.de impub. & alijs ſubſtit.l.ſi ſeruus plurium, §.final.ff.de legat.1. Peregrin.conſ.22.num.44. lib.2. Bellon.iun.conſ.63.numer.92.& ſeq. Rota in Bononien.legati, ſeu Palatij 17.Iunij 1637.coram Reuerendiſſ.Terracinen.§.ſed cum, & in Romana fideicommiſſi de Zeffiris 4. Iunii 1646. coram bon.mem.Bichio §.tandem*. Ap-
parent expreſsè reperita in ſubſtitutione fa-
cta fauore Regis Ferdinandi filij Regis Al-
10 phonſi in defectum lineæ, & † deſcendentiæ
maſculinæ, ibi: & nullus ſupereſſet maſculus,
ad quem eius hæreditas deuenire deberet,
quod in dictis bonis, iuribus, rationibus, &
pertinentijs omnibus quibuſcumque ſucce-
dat, & ſuccedere debeat Ferdinandus Rex Si-
11 ciliæ, verbum † enim illud, *hæreditas*, quo
Teſtator vſus fuit, ibi ad quem eius hæredi-
tas deuenire debeat tanquam vniuerſale cõ-
prehendit etiam iura, & actiones *l.hæreditas, ff. de reg.iur.l.nihil aliud ff.de verb.ſignif. Rota apud Merlin.deciſ.126.num.12.* & fuit ponderatum
in dicta Mediolanen.Iuriſpatronatus, ac etiam in-
cludere Iuſpatronatus tradit *Bald.in l.final.numer.6.C.de edict.Diu.Adrian.tollen.Phanuc.de inuent.quæſt.24. num.61.* firmat *Lotter.lib.2. q.11. num.17.& 18.* & dixit *Rota in d. Bononien. Iuriſpatronatus 23.Ianuarii 1640.& Maioricen.Beneficii 27.Iunii 1648.coram bo.mem.Bichio, & in dicta Lunen.Sarzanen. Beneficiorum coram Reuerendiſſimo D.meo Decano*. Idemque colligitur ex
12 verbis ſubſequentibus ibi: in † dictis bonis
ipſius Teſtatoris, quæ inferunt vt ſubſtitu-
tio ſit intelligenda de omnibus bonis, & iu-
ribus, & actionibus, prout erat inſtitutio, ex
13 dictionis † relatiuæ, *dictis*, quæ ad omnes
ſpecies in præcedentibus comprehenſas, re-
fertur, *Surd.conſ.163.num.14.Menoch. conſ.203. num.23. Rota coram Seraph.deciſ.584 numer.8. & coram Eminentiſſ.D.Cardinali Otthobono dec.177 num.4.* Vnde quamuis Teſtator in prima
ſubſtitutione facta inter hæredes, & eorum
deſcendentes non dixerit iura, & actiones,
14 dum ſunt adiecta in hac vltima dicitur † idẽ
tacitè voluiſſe in antecedentibus ſubſtitutio-
nibus, vt arguit *Bart.in l. cohæredi §. ex his, ff. de vulgar.Menoch.de præſumpt.lib.4.præſump.16. num.7.Fuſar.quæſt.11.num.1.de ſubſtit.*

Dictæque Teſtatoris volũtati etiam inhæ-
rendum eſſe ſuadet qualitas Patronatus ad-
15 modum honorifici † reſpectu tituli Abba-
tiæ, ac reſpectu donationis regiæ, vt fuit põ-
deratum in dicta Maioricen. Beneficij, ſed
multo magis conceſſio facta ab Alphonſo
Rege, quæ vtpotè fauore Honorati, eiuſque
hæredum, & ſucceſſorum ex ſuo corpore le-
16 gitimè deſcendentium operatur † vt in hoc
patronatu mixto ſolum admittantur illi, qui
ſunt deſcendentes, & hæredes primi acqui-

gentis

rentis, etiamſi non ſint hæredes vltimi *Man-toc. de tacit.lib.5.tit.23.num.11.& 44. Pereg.conſ.54.
num.1.vol.1.& conſ.19.num.1. vol.2.* & dixit *Ro-
ta deciſ.217.num.20.& 21.deciſ.267.numer.8.p.6
recentior.* & reſponſum fuit *in Imolen. Decana-
tus 27. Maii 1652.coram R. P. D. meo Veroſpio.*
17 Addita potiſſimè obſeruantia ſubſecuta, †
nam quoties contigerunt vacationes ſem-
per præſentarunt deſcendentes, & hæredes fi-
deicommittentis, numquam autem fœminę
neque hæredes grauatorum, quam obſeruā-
18 tiam † iudicioſe ad dignoſcendam pertinen-
tiam, & qualitatem Iuriſpatronatus, firmat
*Franc.in cap.vnic.num.5.de iurepatr. Peregrin.con-
ſil.33.num.21.& 25.lib.1. Gratian.diſcep.foren.cap.
521.num.17.& 19.Rot.coram Buratto deciſ. 184.
num.22.in Cremonen.Præpoſitura 23. Maii 1644.
coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & in
ſupr.citata Maioricen.Beneficii 27. Iunii 1648.co-
ram bo.me.Bichio.*
Obiectum quod fideicommiſſum non ſit
19 vniuerſale, ſed particulare reſtrictum † ad
bona iuriſdictionalia, & feudalia ex eo, quod
Teſtator inſtitutis hæredibus vniuerſalibus
Honorato, & Iacobo Maria nepotibus inſti-
tuerit ipſum Honoratum in Comitatibus
Fundorum, Traiecti, & in Comitatu Mori-
coni Iacobum Mariam, & poſt in caſum
mortis ſine filiis eos, eorumque deſcenden-
tes maſculos ſubſtituerit, poſt mortem verò
omnium ſubſtituerit Ferdinandum Regem,
& ſic reciprocam illorum ſubſtitutionē eſſe
referendam ad bona particularis inſtitutio-
nis immediatè præcedentis, viſum fuit nul-
20 lo modo ſubſiſtere, † quia cum præceſſerit
inſtitutio generalis, ſubſequens ſpecialis non
reſtringit primam, ſed facta intelligitur gra-
tia maioris declarationis, & ad dirimendas
21 controuerſias † inter hæredes, iuxta *tex.in l.
quæſitum §.ſi quis fundum.ff.de fund. inſtr. ibique
Bart.* vbi quod verba generalia inſtitutionis
per adiectionem ſpecierum non reſtringun-
tur, ſed dicitur expreſſa ſpecies, & facta ſpe-
22 cialis inſtitutio ex abundanti, † & ad effectū
tollendi dubitationem, vt eo relato conclu-
dunt *Ruin. conſ.165.num.4.& 5.Corn. conſ.200.
nu.6.eodem lib. Pariſ.conſ.92.& conſ.41.lib.1.Rot.
coram Cardinali Seraphino deciſ.584.nu.7.* quam
ſententiam confirmat *Gabr.conſ.132.num. 20.*
inquiens fideicommiſſum particulare addi-
23 tum † cenſeri non ad inducendam diſpoſi-
tionem diuerſam, & ſeparatam à præceden-
ti, ſed vt fideicommiſſum vniuerſale facilius
effectum ſortiri poſſit, neque implicare,
quod ſub duplici vinculo ſingularis, & vni-
uerſalis fideicommiſſi eadem bona ſubia-
ceant. quem ſequitur *Rota deciſ.41. num.2. &
deciſ.267.num.7. par.2.& 419.numer.20.& 489.
num.12.par.5.recent.in Viterbien.Caſtrorum. 24.
Maii 1623.coram bon.mem.Coccino, & in Bono-
nien.reſciſſionis contractus 14. Iunii 1628. coram
Reuerendiſſ.Terracinen.§.& licet ex inſtrumento.*
24 Et nihilominus dum Teſtator † vltimo
morienti ſubſtituit Regem Ferdinandum in
omnibus, & ſingulis bonis, iuribus, & actio-
nibus, ſequitur pernecceſſe, quod conſtitue-
rit fideicommiſſum vniuerſale etiam inter
deſcendentes, tum quia eos primo vocauit,
25 & Regi prædilexit argumento *text. in l. Pu-
blius, §. Titia, ff. de condit. & demonſtr. & l. Lu-
cius la 2.in fin.ff.de hered.inſtit. Rota cor. Seraphino
deciſ.1329.num.4. & coram Eminentiſs. D.Card.
Otthobono deciſ.1.num. 9.* Tum quia aliter bo-
26 na omnia, † iura, & actiones nunquam in
Regem tranſire potuiſſent, vt notant *DD.in
l. Titia 39. §. Seia libertis, ff. de legat. 2. Surd.
conſ.329.nu.7. cum aliis relatis per eumdem Emi-
nentiſs. D. Cardinalem Otbobonum deciſ.28.nu.10.
& dicta deciſ.41.num.2.par.2.recen.*
Nec ſuffragatur Duci Sermonetæ quaſi
poſſeſſio Duciſſæ Camillæ matris, alioquin
27 ſufficiens † ad ſubſtinendam gratiam proui-
ſionis Apoſtolicæ cum derogatione medie-
tatis vocum *cap. conſultationibus de iurepatr.*
Siquidem licet vocum medietas in gratia
expreſſa intelligatur de medietate exiſtentiū
28 in † quaſi poſſeſſione præſentandi ex deci-
ſionibus allegatis *in Firmana Beneficij 3. Apri-
lis 1650. coram me, & in Lucana Cappellania 28
Aprilis eiuſdem anni coram R.P. D. meo Beuilac-
29 qua.* Adhuc tamen gratia non † eſt iuſtifi-
cata, quia Dux Sermonetæ nunquam exti-
tit in quaſi poſſeſſione præſentandi, & quaſi
poſſeſſio acquiſita per Duciſſam non tranſi-
uit in illius filium, & hęredem iuxta opinio-
nem, quam ſeruat *Rot. vt coram Mantic.dec.88
num.5. Coccin.dec.454.num.3.ſanct.mem. Gregor.
dec.222.num.6.ſeqq. vbi Adden.num.12. & deciſ.
417.num.7. vbi pariter Add.num.14. Merlin. de-
ciſ.563. num. 2.* & cumulatis concordantibus
firmatum fuit *in Craconien.Præpoſitura 12.Iu-
nij 1645. & 4. Maij 1645. coram R. P. D. meo
Veroſpio, & in Comen. Cappellania 27. Aprilis
1648. coram bon.mem. Dunozetto.* Immo qua-
tenus etiam tranſiuiſſet non releuaret, acqui-
30 ſita enim fuit per Duciſſam ex conſenſu †
præſtito reſignationi factæ per Antonium
Cardinalem Caetanum fauore Patriarchæ
Caetani, quæ quidem acquiſitio quaſi poſ-
ſeſſionis præſentādi potuit præiudicare bon.
mem. Duci Franciſco Caetano illam admit-
31 tenti ad præſentandum, † non autem aliis,
vt in ſpecie dixit *Rota dec.284.nu.8.par.1. Add.
ad ſan.mem. Greg.dec.417. num.13. in fin. à verſ.
vlterius. Poſth. de manut.obſeru.32.num.14.*
Et ex eadem reſponſione tollitur replica-
tio, quod idem Franciſcus faſſus fuerit ad
Duciſſam Camillam ſpectare pro medietate
patronatum iſtius Beneficii, nam cum Dux
modernus Laurenzanæ non ſit hæres d.
32 Franciſci patrui, † ſed veniat ex propria per-
ſona vti hæres fideicommiſſarius Honorati,
non potuit eidem præiudicare *l. duobus, §.1.
ff. de iureiur. l. qui teſtamentum, ff. de probat. Surd.
conſ.326.num.13. Rota coram Merlino deciſ. 405.
33 num.eod.* Præſertim cum dicta confeſſio † de-
tegatur erronea, ex quo Duciſſa tamquam
fœmina erat excluſa ab hæreditate Honora-
ti, & ſic non erat compatrona; Ideoque
minus eſt attendenda, *l. non fatetur, ff. de con-
feſſ. Rota coram ſanct.mem.Greg.dec.120.num.10.
& coram Buratto dec.912. eodem numero.*

Hinc

34 Hinc patet non applicari *text. in cap.* † *conſultationibus* 19. *de iurepatr.* Cum nec Sermonetæ Dux exiſtat in dicta quaſi poſſeſſione præſentandi, nec Archiepiſcopus ab eo præ-
35 ſentatus fuerit inſtitutus, vt † opus eſſet ad hunc effectum, vt notat *Abbas in d. cap. conſultationib. num.* 6. *verſ. quod ego intelligerem. Paul. de Cittadin. de iurepatr.* 6. *par. art.* 3. *nu.* 13. *in fin.* & *num.* 16. *Rocch. eodem tract. verb. competens n.* 45 *circa fin. verſ. hanc tamen concluſionem*, & *num. ſeq. Menoch. de recuper. remed.* 1. *num.* 120. *Dec. conſ.* 149. *num.* 2. *verſ.* & *retenta iſta*, & *conſ.* 127 *num.* 1. *Celſ. Hugo conſ.* 77. *num.* 1. & 2. Et hanc opinionem ſæpiſſimè amplexa fuit *Rot. vt in dec.* 167. *numer.* 10. *par.* 2. *diuerſ. Seraph. dec.* 1395. *num.* 4. *verſ. vltra quod in Compoſtellana Parochialis coram Blanchetto*, quam refert & ſequitur *Garz. de benef. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 48. & antecedentibus *in recent. dec.* 180. *num.* 2. & 3. *part.* 3. *dec.* 32. *num.* 5. & 6. *par.* 5. *Pen. dec.* 521. *nu.* 7. & 8 *in Comen. Cappellæ* 27. *Aprilis* 1648. *coram bon. mem. Dunozetto, cum alijs per Poſth. obſeru.* 32. *n.* 8.
36 Quia nimirum ante inſtitutionem † proprietas abſorbet cauſam poſſeſſionis ex notatis per *DD. in d. cap. conſultationibus*, & benè firmat *Dec. conſ.* 127. *num.* 1. & reſpondit *Rota d. dec.* 83. *num.* 5. *par.* 5. *recent.* & *in allegata Comen. Cappellæ* 27. *Aprilis* 1648. *coram bon. mem. Dunozetto*, & latè deductum fuit *in dec.* 1630 *coram Penia reperita in recent. dec.* 374. *par.* 1. Ideo
37 tunc in concurſu † præferendus eſt præſentatus à vero Patrono, vt magiſtraliter diſtinxit *Rota d. dec.* 1630. *coram Penia*.

Et ita partibus acerrimè informantibus deciſum.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Ianueñ. ſeù Sauoneñ. Penſionis.

Veneris 9. *Maij* 1659.

ARGVMENTVM.

De modo penſiones translatas ſoluendi; vnde orta controuerſia inter Epiſcopum Sauonæ, & illos de Coſtis, dubitatum fuit ad quam ſummam tenebatur Epiſcopus, eumque pro rata penſionis ab ipſo accollatæ teneri reſolutum fuit, vt in præſenti deciſione conſtat.

SVMMARIVM.

1 *Penſio cùm non fuerit translata, ſed vacauerit, ad illam pro rata penſionis accollata non autem pro ſolido Epiſcopus tenetur.*

2 *Conuentio quæ loquitur de rata de toto non poteſt, cùm verbum ratæ, ſit nomen partis.*

3 *Rata de æquali portione non ſolùm ex conſuetudine contrahentium, ſed etiam ex diſpoſitione Iuris eſt intelligenda.*

4 *Expreſſio beneficiorum in ſpecie, & obligatio vna eademque oratione concepta operantur, vt verba taxatiuè ſtare dicantur.*

5 *Pactum, in euentum translationis penſionum pro parte, aut in totum pro qualibet parte translata, teneri aliquem pro rata ſuæ quomodo procedit.*

6 *Declaratio retentis terminis rei declaratæ, eſt intelligenda.*

7 *Solutiones coactæ, & tanquam metu mandatorum factæ, facta proteſtatione ſoluendi non præiudicant, nec obſeruantiam interpretatiuam inducunt.*

8 *Obligationem diminui in caſu translationis penſionum non eſt abſurdum.*

9 *Translatio tanquam prorogatiua oneris ſtrictè eſt intelligenda.*

10 *Translatio penſionum vltra medietatem fructuum valoris beneficij ex conſtitutione Vrbani VIII. prohibetur.*

DECISIO LXV.

RESIGNAVIT primo loco Landinellus Epiſcopatum Albinganeñ. ad fauorem Petri Franciſci Coſtæ Iunioris, reſeruatis ſibi quatuor penſionibus ſc. 700. ſuper quatuor beneficiis poſſeſſis à Ioanne Antonio, & Valerio de Coſtis, qui ſimul cum Octauio communi Patre reſeruationi conſenſum præſtiterunt, & ad ſolutionem ſe obligauerunt; Reſignauit deinde Petrus Franciſcus Coſta Senior Epiſcopatum Sauoneñ. D. Franciſco Mariæ Spinulæ pacto inito, quod ex prædictis quatuor penſionibus, pro quibus ad fauorem Landinelli tenebantur illi de Coſtis, Epiſcopus reſignatarius eſſet adſtrictus ſimul cum Thoma eius Patre, Iacobo, & Iuliano fratribus ſoluere ſc. 300. penſionum ſcilicet ſcuta 20. ſuper beneficium de Tribuſena reſeruata, & reliqui ſc. 100. ſuper Abbatia Inſulæ Gallinariæ, quod onus à prædicto Epiſcopo in ſe aſſumptum fuit, & pro dicta rata alios de Coſtis promiſit indemnes releuare.

Succeſſiuè ex dictis ſcutis 700. vigore facultatis Apoſtolicæ tranſtulit Landinellus ſc. 450. hoc modo, videlicet integram penſionem ſc. 250. ſuper Abbatia Gallinariæ, ſcuta 150. ex ſcutis 200. ſuper Abbatia de Plaruſio, & ſcuta 50. ſuper Prioratu de Ponte Longo *Summario Epiſcopi Reſignatarij nu.* 2. & hinc orta ſuper modo ſoluendi penſiones translatas controuerſia inter prædictum Epiſcopum Sauonæ, & illos de Coſtis, dubitatum ad quam ſummam teneatur Epiſcopus, & illum teneri pro rata penſionis ab ipſo ac-
1 collatæ DD. cenſuerunt, quia cùm † penſio ſuper beneficio de Tribuſena, quam in ſe accollauerat Epiſcopus non fuerit translata, ſed vacauerit, non poteſt ille teneri niſi pro hac rata alterius penſionis accollatæ, non autem pro ſolido *l. reos* 11. §. *cum in Tabulis ff. de duobus reis Grat. diſcept.* 220. *num.* 42. *Rot. deciſ.* 298. *numer.* 4. *par.* 4. *rec.* ea ratione, quia
2 conuentio † quæ loquitur de rata de toto non poteſt, cùm verbum ratæ ſit nomen partis *l. ſic pro rata ff. de relig.* & *ſumpt. funer. gloſſ. in auth. ſi quando in princ. C. de conſtit. pecun. Coſt. de port. rat. quæſt.* 2. *num.* 1. & *duob. ſeqq. Rota coram Creſcent. dec.* 6. *num.* 5. *de ſent.* & *re iud.*
3 Ratam verò intelligebant † DD. de æquali portione, & ſic medietate, non ſolum ex conſue-

conſuetudine contrahentium, qui in alia parte eiuſdem Inſtrumenti pro rata medietatem intellexerunt, ſed etiam ex diſpoſitione Iuris, de qua *in l. etiam ff. de vſufruct. gloſſ. in l. Titius ff. de legat. 1. Alex. conſ. 72. num. 8. lib. 5. Coſt. de tract. quaſt. 6. num. 1. Franc. deciſ. 439. n. 4.*

Nec obſtat, quod verba obligationis in alia parte vbi aſſumptum fuit onus ſoluendi penſionem ſuper beneficio de Tribuſena, & Abbatia Gallinariæ, demonſtratiuè fuerint appoſita, non autem taxatiuè, contrarium enim deducebant DD. ex eo, † quod expreſſa fuerunt nomina propria beneficiorum duo ex quatuor in ſpecie electa, & vlterius conuentum fuit, quod ex penſione ſc. 250. ſuper dicto beneficio de Gallinaria ſcuta cētum eſſent ſoluenda, expreſſio enim prædicta beneficiorum, non autem ſolius quantitatis in genere, & obligatio vna, & eadem oratione concepta operatur, vt verba dicātur ſtare taxatiuè iuxtà diſtinctionē *Felin. in cap. ſuper litteris 20. nu. 4. verſ. ſed ſi ſub vnica de reſcript. Caſtren.* qui loquitur de penſione *conſ. 339. ſub num. 3. verſ. interdum vna tantum lib. 1. Menoch. conſ. 1162. num. 17. Morett. conſ. 5. num. 4. Rota deciſ. 11. num. 8. & ſeqq. de Teſtam. in antiq. Merlin. deciſ. 456. num. 38.* vbi concordantes referuntur, & admiſſum fuit *in Romana Legati ſeu dotium 16. Martij 1643. coram Reuerendiſſimo D. Cavillo, §. ſecundo quod.*

5 Pactum verò, † quod *in euentum translationis penſionum ſc. 700. pro parte, aut in totum pro qualibet parte translata DD. de Spinulis teneantur pro eorum rata*, intelligebant DD. procedere caſu quo translatio in genere facta fuiſſet de dictis ſcutis 700. ſine vlla ſpecificatione beneficiorum, quorum penſiones transferebantur. Quando autem translatio nominatim contigiſſet indiuiduando penſiones, tunc habet locum formæ præcedentis accollationis, quod ſcilicet in translatione, quæ poterat fieri ſuper beneficio de Tribuſena, & ſuper alio de Gallinaria teneantur pro corū portione, quando fieret ſpecialis translatio,

6 vt ſupra. † Declaratio enim intelligenda potius viſa fuit retentis eiſdem terminis rei declaratæ, & ad formā obligationis a principio ſuper duobus certis Beneficijs contractæ, iuxtà *Text. in l. generaliter 32. §. Vxori vbi Bart. ſub num. 3. ff. de vſu, & vſufruct. legat. Cyriac. contr. 210. num. 29.* vbi alios refert *Rota in Anconitana Manna 13. Maij 1644. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado §. Vnde infertur.*

7 Nec contraria † obſeruantia ſuffragatur: ſolutiones enim coactæ fuerunt *primo Summario Epiſcopi num. 4.* & proindè tanquam metu mandatorum factæ, de quo expreſsè proteſtatum fuit, ſoluenti non præiudicant, & obſeruantiam interpretatiuam non inducūt iuxtà *Text. in cap. olim 12. vbi gloſſ. ordin. verb. timore ſententia de reſtit. ſpoliat. Roman. conſ. 369. num. 14. Add. ad ſa. me. Gregor. dec. 365. num. 4. Rota coram Put. deciſ. 273. lib. 2. iuxtà vltimam impreſſionem.*

8 Prout non repugnat abſurdum, † quod in euentu translationis penſionum diminuta fuiſſet obligatio illorum de Spinulis, quia id pendebat ex euentu futuro, & à modo transferendi; Si enim translata fuiſſet penſio ſuper beneficio de Tribuſena, obligatio non mouebatur, & cùm collecta fuerit certa ſpecies penſionum, quarum vna translata non fuit, non eſt conueniens, quod obligatio

9 minuatur, maximè quia † translatio tanquā prorogatiua oneris ſtrictè debet intelligi, & hac ratione edita fuit conſtitutio à fel. rec. Vrbano Octauo *Bullarum nou. tom. 2. in ordi-*

10 *ne 20.* quæ prohibitio † fuit translatio penſionum vltra medietatem fructuum valoris beneficij, de quo poſt alios *Rota in Romana penſionis 23. Iunij 1636. coram me in princ.*

Ex prædictis itaque teneretur Epiſcopus pro ſc. 50. ſed cùm ex tota penſione ſc. 250. (quorum ſcuta 100. accollauit in ſe Epiſcopus, vt ſupra) ſuper Abbatia Inſulæ Gallinariæ ſc. 25. vacauerint *primo eius Summario num. 3.* extincta eſt proportionabiliter in ſcutis quinque, & decreuit eius obligatio ad ſc. 45. pro quibus tantùm teneri DD. dixerunt vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papieū.

Amerina Succeſſionis.

Luna 5. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Sententiam Rotalem tanquam validam eſſe confirmādam ad effectum immiſſionis Monaſterij in poſſeſſione bonorum de quibus agitur, nullo habito reſpectu certorum locorum montium, quæ quaſi fideicommiſſo ſubiecta ad reformationem ſententiæ cōducere prætenduntur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtitia ſententiæ, ex quibus ſatis, ſuperque dicatur iuſtificata.*

2 *Bona ex pretio argentorum fideicommiſſorum acquiſita, in illorum locum etiam ad effectum reſtitutionis fideicommiſſi ſubrogata cenſentur.*

3 *Actus æquiuocus ad inducendum fideicommiſſum deſeruire non poteſt.*

4 *Confeſſio alicuius contra ſeipſum aliam quamcunque probationem in contrarium ſuperat.*

5 *Emptor ſtipulando pro ſe, & ſuis hæredibus abſque vllo præcepto fideicommittentis, ſibi ac ſuis hæredibus bona acquiſiuiſſe cenſetur, non autem fideicommiſſo, licèt debitor pretij remaneat.*

6 *Donatio facta de omnibus bonis, reſeruatis tantùm ſcutis decem ad effectum teſtandi, attenta parua ſumma reſeruata tanquam valde dubia difficulter ſubſiſtit.*

7 *Donatio de particularibus bonis fideicommiſſo ſubiectis facta, vltra diſpoſitionem donantis non eſt extendenda.*

8 *Fideicommiſſum vniuerſale ex verbis donationis eliditur.*

9 *Relatio fieri debet non ad ea, quæ incidenter in do-*

donatione fuerunt enunciata, ſed ad illa quæ propriè, & principaliter diſpoſita apparent.

DECISIO LXVI.

ADVERSVS ſententiam rotalem latam per R.P.D. meum Beuilaquam, in qua Monaſterio Sancti Stephani Ameriæ ex perſona Mariæ Hieronymæ ibi profeſſę Immiſſio conceſſa fuerat pro medietate, ac pro indiuiſo cum Catherina Nouella in poſſeſſione bonorum liberorum q. Antonij Nouelli fratris germani prædictarũ Catherinæ, ac Mariæ Hieronymæ, prætendebant in gradu appellationis informantes pro eadẽ Catherina reuocandam, vel ſaltem reformandam eſſe dictam ſententiam quoad loca 17. Montis Salis, ac quinque bonorum corpora exiſtentia in Territorio Caſtri Frattucciæ vti ſubiecta fideicommiſſo Felicis Nouelli Archimandritę Maſſaneñ. Vndè dubitatum fuit an dicta ſententia ſit confirmanda, vel infirmanda, & DD. pro confirmatione reſponderunt, dùm illius validitas non controuertitur.

1 Iuſtitia etiam ſatis cõprobata viſa fuit † ex plenè deductis in deciſionibus editis coram R.P.D. meo Beuilaqua ſub diebus 15. *Maij* 1656. *&* 22. *Iunij* 1657. in quibus fuit conceſſa Immiſsio dicto Monaſterio ſuper controuerſis bonis tanquam liberis, ac hæreditarijs præfati q. Antonij Nouelli, ex quibus deciſionibus, vt Iuſtitia ſententię deducatur, dixit *Rota dec.617.num.2.par.1.dec.395.num.1. parte 4. & dec.325.num.4. & 521.num.1.par.5. recent. coram ſan.mem. Gregorio XV.dec.524.n.4 in Placentina bonorum 4. Februarij 1656. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in fine principij, in Romana pecuniaria 4. Decembris præteriti* §. *Iuſtitia etiam coram me*, & alibi paſsim.

2 Nec ſubſiſtit, † quod dicta loca 17. montis ſalis proueniant ex pretio bonorum Tenutæ Caſtri Roſarij, quæ emerat Aegidius Pater Antonij ex pretio argentorum fideicommiſſariorum præfati Archimandritæ, ac proinde cenſeantur in illorum locum ſubrogata etiam ad effectum, vt veniant in reſtitutione fideicommiſsi iuxtà *Text. in l. Imperator* §. *cùm autem ff. de legat.* 2. vti notant *DD. Peregr. de fideic. art.44. ſub num.30.* & dixit *Rota coram Merlino deciſ.316. num.22.* Quia cùm dictus Ægidius in eodem loco poſsiderat alia bona prouenientia ex dote ſuæ Vxoris, vt apparet ex illius confeſsione, in qua fundantur informantes pro Catherina relat. *in eius Summ. numer.* 3. neque iuſtificetur, quod ea potius proueniant ex bonis emptis ex dicto pretio argentorum, quàm

3 ex dictis bonis dotalibus, vtique † actus iſte tanquam ęquiuocus non poteſt deſeruire ad inducendam illorum ſubiectionem reſpectu dicti fideicommiſsi, pręſertim accedente confeſsione ipſius Catherinæ, quę illorum poſſeſsionem tanquàm de bonis hęreditarijs dicti Antonij adepta fuit, quæ ſanè confeſ-

4 ſio ſuperat † quamcumque aliam probationem in contrarium, *l. cum te la 2. C. de tranſact. l. generaliter 13. C. de non nu. pecun. Rota in Montis Politian. bonorum 1. Iulij 1648.* §. *non obſtat, quod ſolutiones coram me, & in Melenitana mercium 20. Ianuarii 1649.* §. *Signanter coram bon. mem. Arguelles.*

Imò quatenus etiã dicta bona Caſtri Roſarij fuiſſent per Aegidium acquiſita ex pretio argentorum ſicuti prætenditur ex parte Catherinæ, adhuc ceſſaret omnis hæſitatio, quia dum ille in eorum emptione ſtipu-

5 latus fuit † pro ſe, & ſuis hæredibus, nec vlli adſit præceptum Archimandritæ fideicommittentis de reinueſtiendo in bonis ſtabilibus prætium ſuorum argentorum, cenſetur dicta bona acquiſiuiſſe ſibi ac ſuis hęredibus non autem prædicto fideicõmiſſo, licet pretij debitor remaneat, vt benè firmatur *in prima deciſione huius cauſæ* §. *neque reſpectu in fine*, & latè fuit dictum *in Bononien. bonorum 17 Iunii 1641, & 21. Februarii 1642. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Catharen. hæreditatis 28. Aprilis 1653. coram eodem* §. *non obſtat quod Decius*, vbi *in verſ. licèt enim* dicit hanc eſſe communem opinionem.

Nec pariter vrget, quod alia quinque corpora bonorum poſita in Territorio Caſtri Frattucciæ, & deſcripta in dicta ſententia tãquã libera proueniant ex donatione facta Archimandritæ anno 1606. ab eius fratribus, & ideò cadant ſub illius ſubſequenti fideicõmiſſo conſtituto in donatione ab eo facta de anno 1606. cum perpetua excluſione

6 Monialium ad fauorem † dicti Aegidij: Quoniam præter quod de prima donatione vti facta de omnibus bonis pręſentibus, & futuris, reſeruatis ſolſmodo ſcutis decẽ ad effectum teſtandi, valdè dubitari poteſt de illius ſubſiſtentia, attenta parua ſumma reſeruata, vt notat *Caſtr. in l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. num.3. in fin. ff. de verb. oblig. Dec. conſ. 251. in verb. Idem ergo*, & in terminis *Clar. in* §. *donatio quaſt.19.num.8. in fin. Menoch. conſ.184.num.4. Cephal. conſ.485.num.133. Maſtrill. deciſ.283.num.18. & 19. Rota in Tudertina Donationis 17. Iunii 1652.* §. *quia prædicta coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, fuit ponderatum

7 quod dictus † Archimandrita non donauit Aegidio omnia ſua bona, nec ſuper illis fideicommiſſum inſtituit, ſed ſolum donauit ac ſubiecit dicto fideicommiſſo quędam bona particularia in eadẽ donatione expreſſa, inter quæ cùm non reperiantur adnotata corpora de quibus modo agitur, videtur voluiſſe tantum ſub illa diſpoſitione comprehendere bona ibidem particulariter expreſſa, vt fuit reſponſum *in prima deciſione huius cauſæ* §. *nec viſum fuit coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

8 Hinc eliditur obiectum † ad inducendum fideicommiſſum vniuerſale ſuper illis verbis eiuſdem donationis ibi: *aſſerens etiam ſe præter, & vltra bona matrimonialia à Parentibus relicta, & alia tàm ſolo ipſius D. Carpinei Aegidii quàm aliorum etiam fratrum communi pecunia comparata, & acquiſita, & deinde ceſſa, retroceſſa,*

ſa, & donata eidem D. Archimandrita &c. quia licet Donator enunciauerit per ea verba vniuerſalem donationem à fratribus anteà receptam, non tamen voluit ſub eius donatione omnia bona ſibi donata comprehendere, dùm talem diſpoſitionem reſtrinxit ad quædam bona particularia ibi deſcripta, *vt in Summario reſponſionis Monaſterij ſub numer. 1.* Cenſetur enim ſolummodo appoſuiſſe dicta verba, non quidem per modum principalis diſpoſitionis, ſed enunciatiuè ad effectum oſtendendi quænam bona ipſe poſſidebat, & à quibus proueniebant, & ſic relatio fieri
9 debet non ad ea, † quæ incidenter fuerunt in dicta donatione enunciata, ſed ad illa, quæ propriè, & principaliter diſpoſita apparent per *Text. in l. fin. §. Titia vbi Bart. num. 3. ff. de liber. legat. Menoch. conſ. 334. num. 1. Surd. conſ. 308. num. 47. & conſ. 430. num. 20.* cum alijs allegatis *per Rotam coram Merlino deciſ. 454. num. 11. & 12. & deciſ. 564. num. 3.*

Quo denique ad alia, quæ repetebantur ſuper retentione controuerſorum bonorum, ex cauſa prætenſorum creditorum dictæ Catherinæ, & præſertim pro ſcutis 3000. prouenientibus ex pretio argentorum ſupradicti Archimandritæ DD. viſum fuit ſufficienter reſponſum *in ſecunda deciſione ſub die 22. Iunij 1657. coram eodem R. P. D. meo Beuilaqua*, & propterea alia maiori non indigere reſponſione.

Et ita reſolutum fuit vtraque parte informante &c.

☞ *In hac cauſa in præcedenti part. 12. habentur duæ deciſiones nempe ſub diebus 15. Maij 1656. & 22. Maij 1657. coram R. P. D. Beuilaqua, ſunt deciſiones 158. & 261.*

R. P. D. TAIA.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 9. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Teſtator prohibendo alienationem bonorum, ac fideicommiſſum ordinando his verbis, ſed perpetuo, & futuris temporibus, bona debeant remanere penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum, tunc ſanè appellatione hæredum ex communi opinione, veniunt tantum hæredes ſanguinis. Quæ opinio benè roboratur, & magiſtraliter ſubmouentur multæ oppoſitiones.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in ſubſtitutionibus, & fideicommiſſis veniunt tantum hæredes ſanguinis ſecundum communem opinionem. & num. 2.*

3 *Doctores parum ſibi conſtantes non attenduntur.*

4 *Hæredum appellatione, veniunt tantum hæredes ſanguinis, maximè inter liberos.*

5 *In Inſtitutione hæredum, quando ſunt ſubſtituti filij, & filiorum filij, tunc in ſubſtitutione, etiam nomen hæredum intelligitur de filijs.*

6 *Quod maximè procedit, attenta expreſſione qualitatis maſculinitatis.*

7 *Appellatione hæredum tunc veniunt maximè filij tantum, quando ſumus in prohibitione alienationis, & adiectione permanendi bona inter ſuos hæredes.*

8 *Verbum, hæredes, quando interpretatur tantùm de liberis.*

9 *Clauſula, de hærede in hæredem, quando exponatur de deſcendente in deſcendentem.*

10 *Verba, quod bona permaneant perpetuis futuris temporibus penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, æquipollent verbis, de hærede in hæredem.*

11 *Ex Perpetuitate adiecta, vt bona remaneant inter ſuos hæredes perpetuò, intelligi debet in ſuos hæredes ſanguinis. & num. 12.*

13 *Diſpoſitio non extenditur vltra caſum ipſius diſpoſitionis.*

14 *Subſtitutio non extenditur vltra perſonas expreſſas, ſed reſtringitur, & declaratur ſecundum qualitatem ipſius diſpoſitionis.*

15 *Extranei non debent eſſe melioris conditionis, quam ipſi hæredes ſanguinis.*

16 *Vocatus quando quis eſt literaliter à Teſtatore, vanum eſt dubitare de eius incluſione.*

17 *Hæres, qui non eſt incluſus in fideicommiſſo, non poteſt ſalua ratione recti ſermonis, reſtringi ad limites illius.*

18 *Prohibitio, quando non dicatur realis, ſed perſonalis.*

19 *Fideicommiſſum reale, ex quibus verbis inducatur.*

20 *Prohibitio perſonalis, aliquãdo deſinit in realẽ, & aliquãdo è cõtra realis deſinit in perſonalẽ. & n. 21*

22 *Fideicommiſſum non cenſetur inductum in caſu mortis, quando in alia parte teſtamenti fuit facta in dictum caſum.*

23 *Prohibitio alienationis in fideicommiſſo quãdo valeat extendi. & num. 24.*

25 *Clauſula generalis, quando reſtringatur ad fideicommiſſum ſpeciale.*

26 *Ex prohibitione alienationis colligitur qualis ſit intentio Teſtatoris in conſtituendo fideicommiſſo.*

Inter filios filiorum comprehenduntur omnes deſcendentes. num. 26.

27 *Ad voluntatem Teſtatoris declarandam, multum facit ipſa conſuetudo.*

28 *Teſtatoris voluntas ab incerta, & dubia, & à clara, & certa diſtinguenda eſt.*

29 *Codicilli voluntati Teſtatoris non derogant, niſi quatenus ſint contrarii.*

30 *Et maximè dum id fuit declaratum, aut ſi fuerit expreſſa clauſula confirmatoria teſtamenti.*

31 *Per Codicillos non cenſetur reuocatum fideicommiſſum in teſtamento factum.*

DECISIO LXVII.

Standum eſſe in primo loco deciſis 22. Martij, & 28. Iunij 1658. hodie DD. reſponderunt, quia fundamenta ibi deducta ☞ in vltima deciſione 9. Decembris* ex lectione integri teſtamenti ſubuerti videntur.

Etenim Petrus Simon teſtator prohibendo alienationem bonorum fideicommiſſum ordinauit his verbis, *ſed perpetuò futuris temporibus permanere debeāt penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes; &c.* & alibi: *& eorum hæredes in infinitum, &c.* Appellatio-
1 ne enim † hæredum in ſubſtitutionibus, & fideicommiſſis veniunt tantùm hæredes ſan-
2 guinis † vt ex communi opinione *apud Gabr. de verb. ſignif. concl. 2. num. 19. cum alijs apud Peregr. de fideic. art. 32. num. 32. & Fuſar. de ſubſtitut.*
3 *quæſt. 339. num. 6.* (quidquid placeat ipſis † prout non ſatis ſibi conſtant) *Peregr. conſ. 55. ſub num. 6. lib. 1. & conſ. 51. ſub num. 22. lib. 2. & amplius Fuſar. conſ. 71. num. 5. Adden. ad Surd. deciſ. 85. ſub nu. 16. Guidop. dec. 306. ad fin. & dec. 591. ſub num. 1. Rota coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano in Interamnen. Bonorum 16. Maij 1656.*
4 *ſub init.* & ſpecialiter in † ſubſtitutionibus, maximè inter liberos, *Bero conſ. 110. num. 48. 49. & 50. verſ. ex prædictis lib. 2.*

Et præterea cum eſſent illi hæredes inſtituti, & ſubſtituti filij, & filiorum filij, cum
5 in † inſtitutione eſt facta mentio de filijs, tūc in ſubſtitutione etiam nomen hæredum intelligitur de filijs, *inquit Rota dec. 405. nu. 2. p. 3. lib. 3. diuerſ. & dec. 216. num. 1. & dec. 269. num. 4. par. 5. & ſenſit coram Merlin. deciſ. 145. nu. 1. & 2. cum alijs apud Fuſar. d. q. 339. nu. 43. & 49.* Quod
6 maximè procedit attenta † expreſſione qualitatis maſculinitatis, *Et hoc ſemper ſeruatò, quod filiæ fæminæ non poſſint hæreditare aliquibus temporibus, &c. Rot. dec. 216. num. 2. cum alijs apud Fuſar. d. quæſt. 339. num 56.*

7 Maximè in prohibitione † alienationis, & adiectione permanendi penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum, quod interpretatur de liberis, qui poſſint venire prouidentia ſolius Te-
8 ſtatoris, non de hæredibus † extraneis, qui non poſſint reuocare alienata, *inquit Bald. conſil. 283. ſub num. 2. lib. 2. Peregr. d. conſ. 31. num. 21. & de fideic. d. art. 32. num. 58. cum alleg. & præſertim Prat. vlt. vol. lib. 3. interpr. 1. dub. 3. fol. 5. n. 32. cum aliis.*

9 Certius quod diſpoſitio † cum clauſula De hærede in hæredem exponitur, de deſcendente in deſcendentem, in propoſito *ex Peregr. de fideic. d. art. 32. num. 43. Fuſar. d. q. 339. num. 69. Caſtill. contr. 96. num. 23. lib. 5. Mart. clauſul. 13. p. 3. & ſumm. ſucceſſ. p. 4. q. 12. art. 1. nu. 29. & 30.* (vbi ex Bart. dicit iſtum eſſe communem vſum loquendi) *Rota dec. 170. num. 3. p. 3. rec.* Et ex his, & huiuſmodi verbis permanēdi perpetuis futuris temporibus penes ſuos hæ-
10 redes † inſtitutos, & ſubſtitutos, & eorum hæredes in infinitum, habetur æquipollentia verbis De hærede in hæredem, *abundè Cephal. conſ. 134. num. 29. cum ſeqq. conſ. 153. ſub num. 80. & conſ. 478. num. 45. & 46. Fuſ. conſ. 54. nu. 18. Petra de fideic. q. 11. ſub num. 164.*

11 Et ex ſola † perpetuitate nouā addendo declarationem in fideicommiſſo perpetuo, ad quod vocati ſunt hæredes, intelligi de hære-
12 dibus † ſanguinis, *notat Fuſar. d. qu. 339. poſt num. 74. declarat. 17. in addit. & Adden. ad Surd. d. deciſ. 85. ſub num. 17. cum alijs.*

Indeque ſubuertitur primum fundamentum vltimæ deciſionis, quod diſpoſitio non
13 extendatur vltra caſum † contrauentionis, immò ſit reſtricta ad ſequentem vocationē hæredum inſtitutorum, & ſubſtitutorum, & non ampliet, nec extendat fideicommiſſum vltra perſonas expreſſe conſideratas, ſed reſtringat, & declaret ſecundum qualitatem ipſius ſubſtitutionis, cui adnectitur, *ex deductis in Romana fideic. de Coronis 28. Ianuar. 1647. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano.*

14 Quoniam ſequens vocatio † hæredum inſtitutorum, & ſubſtitutorum, hæc eſt, *Petrum Dominicum eius filium legitimum, et naturalem ſuum hæredem vniuerſalem fecit, et inſtituit, et ſi dictus Petrus Dominicus deceſſerit ſine filiis maſculis legitimis, et naturalibus, eidem ſubſtituit filios maſculos legitimos, et naturales naſcituros ex legitimo matrimonio ex Antonio, et Ciccho, etc. et ſi ddd. Ciccus, et Antonius, ſiue aliquis ipſorum moriatur ſine filiis maſculis, vnus ſuccedat alteri, et ſi dd. Cicchus, et Antonius deceſſerint ſine filiis maſculis legitimis, et naturalibus, eiſdem ſubſtituit filios maſculos Briſcidæ.*

Hinc enim dixerunt DD. aut Stephanus, & Fratres actores, qui ſunt nepotes Cicchi ex Franciſco filio, comprehenduntur appellatione, & veniunt vocatione filiorum naſciturorum, vt ſuadent multæ vrgentes conie-
15 cturæ, nempe qualitas deſcendentium † Teſtatoris, adiectio maſculorum; eorumq; naſciturorum, & per hoc ratio agnationis, digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum, ra-
16 tio ab abſurdo ne extranei † ſint melioris conditionis deſcendentibus, & huiuſmodi, *ad dec. 162. p. 6. et dec. 661. pa. 4. tom. 2. rec. cum aliis apud Fuſar. de ſubſt. q. 320. et præclare Mart. Med. exam. prima, et apud ipſum Rot. Senen. dec. 1.* & hoc caſu ipſi Actores non egent fideicommiſſo ex prohibitione alienationis, eiuſq; ratione, ſed extant literaliter vocati, aut diſpoſitiuè in teſtamento.

Aut verò ijdem Actores non comprehenduntur, neque veniunt inter eos filios naſcituros, & ſic diſpoſitiuè primus hæres inſtitutus ſit Petrus Dominicus, & ſecundo loco dumtaxat filij Cicchi, & Antonij, ſeu ipſis filijs Cicchi, & Antonij non ſuperuiuentibus filij Briſcidæ, & tunc cum prohibitio ſit magis ampla, quam fideicommiſſum, eſt enim facta fauore non ſolùm hæredum inſtitutorum, & ſubſtitutorum, ſed etiam eorum hæredum, & alibi eorum hæredum in infinitum, qui non ſunt incluſi in fideicommiſſo, non poteſt ſalua ratione recti ſer-
17 monis reſtringi † ad limites illius, &c. quæ diſtinguendo reſpondit *Rota dec. 133. ad fin. p. 4 diuer. & dec. 180. ſub num. 13. et 14. par. 5. et declarauit in Bononien. fideicomm. de Pancaldis 18. Iunii 1642. cum ibi alleg. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano, et aliis apud Fuſar. de ſubſtit. qu. 679. num. 26. et 27. & q. 683. num. 23.*

Subuertitur & ſecundum, quod prohibi-
18 tio non ſit realis, ſed † perſonalis, nēpe, *Quod d. ſui hæredes inſtituti, et ſubſtituti non poſſint, etc.*

Quo

Quoniam ſequuntur alia, *ſed perpetuò futu-
ris temporibus permanere debeant penes ſuos hære-
des inſtitutos, et ſubſtitutos, et eorum hæredes in in-
19 *finitū,etc.*ex quibus inducitur reale † fideicō-
miſſum, inquit *Rota dec. 125. ſub num. 4. verſ.
quamvis etiam, et amplius dec. 193. nu. 7. verſ. Ex qui-
bus infertur p. 1. rec. cum alleg. et aliis apud Fuſar.
conſ. 114. num. 36. et de ſubſtit. quæſt. 673. numer. 5.
et ſeqq.* prout realitas procedit à cauſa prohi-
bitioni adiecta, *Odd. de probib. alien. q. 17. n. 71.*
20 Et ita prohibitio perſonalis deſinit † in rea-
lem, ſicut ex contrario realis in perſonalem,
ſi prohibitio etiam realiter incepta, eſſet tā-
men reſtricta ad præcedentia, in quibus re-
ſultaret perſonalis prohibitio *Odd. ſequ. qu. 18.
num. 87.* & ſiue ad præcedentia, ſiue ad ſubſe-
quentia, *Rota coram Seraph. dec. 883. ſub num. 1.
verſ. maximè, & num. 4. et ſeqq. et apud Peregr. dec.
134. ſub num. 3. et 3. et benè retulit Hodiern. con-
trov. 32. num. 34. lib. 1.* Idemque ſi Teſtator ap-
poſuiſſet pœnam videlicet prohibendo alie-
21 nari ſub pœna, quæ ad alienantem † perſo-
naliter pertineret, & ad alienationem reali-
ter pertinere non poſſet, *ad Odd. dicta quæſt. 18.
num. 89.*

Subuertitur etiam tertiò, quod Teſtator
ſubſtituerit in caſum mortis; & ex verbis
quantumuis generalibus appoſitis in prohi-
22 bitione alienationis, non poſſit cenſeri † in-
ductum fideicōmiſſum in caſum mortis,
quando in alia parte fuit facta ſubſtitutio in
dictum caſum, *ex Rot. coram Ludouiſ. dec. 433.
num. 12. et huiuſmodi aliis.*

Quoniam non congruit, ſalua ratione re-
cti ſermonis, vt ſupra *ex Rot. d. dec. 133. ad fin.*
23 vbi prohibitio † eſt magis ampla, & clara ad
nouas perſonas, in ſubſtitutione nominatim
non contentas, nec ſolùm ad hæredes inſti-
tutos, & ſubſtitutos, ſed etiam ad eorum
hæredes in infinitum, adeòque fideicommiſ-
24 ſum fuit inductum † certis Deſcendentibus,
tacitum verò reſultans ex hac clauſula in-
iungitur Deſcendentibus omnibus vſque in
infinitum, vt conſiderat *Surd. dec. 84. ſub nu-
mer. 12. cum aliis relatis ab Altogr. conſ. 92. ſub nu-
mer. 47. ad fin. et ſeqq. lib. 1.* ſi & quantum clau-
25 ſula † generalis reſtringeretur ad fideicom-
miſſum ſpeciale, ad declarationem eiuſdem
Surdi *d. dec. 84. ſub num.* 11. aduertentis clauſu-
lam generalem non reſtringi, &c. *cum aliis
apud eundem Altogr. d. conſ. 92. ſub d. numer. 47. ad
ſucd.*

Deinde quoniam negari adhuc non po-
26 teſt, quod † ex tali prohibitione colligatur
intentio Teſtatoris, nempe inter filios filio-
rum comprehendendi omnes Deſcendentes
*ad Rot. deciſ. 44. in fin. par. 1. recent. et deciſ. 135. ſub
init. p. 8.* præſertim inter Deſcendentes Teſta-
toris, vt ſupra, & in ſimilibus ſæpiùs Rota
reſpondit *d. dec. 661. ſub num. 2. et in fin. cum al-
leg. et apud Fuſar. 4. q. 3 20. num. 54.*

Nec parum conducere viſa eſt rurſus ob-
ſeruantia educta ex licentia alienādi, & prin-
cipaliter ex iteratis inſtrumentalibus diui-
ſionibus ex quibus habentur ad controuer-
ſum nunc fideicōmiſſum Petri Simonis ſine
cōtrouerſia admiſſi tam vocati nepotes An-
tonii fratris Cicchi, qui erant in eodemmet
gradu, in quo nunc ſunt Stephanus, & Fra-
tres Actores nepotes d. Cicchi, ſicque mul-
27 tum deferendum eſt pro † interpretatione
vltimæ voluntatis obſeruantiæ, vt concludit
benè declarando, & diſtinguendo volunta-
28 tem incertam, & † dubiam à clara, & certa
*Rot. dec. 663. in fin. par. 2. recent. et operosè Caſtill.
contr. 93. toto §. 7. cum aliis alleg. lib. 5.* niſi ſatis
ſonant expreſſa verba teſtamenti, & declara-
rit obſeruantia ſubſequuta *Rota dec. 11. in fin.
tom. 2. par. 4. rec.*

Tandem ad teſtamentum Petri Simonis,
vt ſupra intellectum, & obſeruatum condu-
cere viſum eſt teſtamentum Petri Dominici
filii, in quo hæredes inſtituit filios Cicchi, &
Antonii, *E così morendo il d. Franceſco del q. Cec-
co ſenza figliuoli legitimi, e naturali, i beni à lui
prelegati, e quelli ne' quali è ſtato inſtituito herede
vadano à figliuoli ſopradetti del q. Antonio per e-
gual portione; e così morendo alcuno de' ſopradetti fi-
gliuoli del q. Antonio ſenza figliuoli legitimi, e natu-
rali, i beni; à quelli prelegati, e quelli ne' quali ſono
ſtati inſtituiti heredi vadano ſempre à ſopravineuti
per egual portione, con prohibitione ancora, che il
d. Franceſco del q. Cecco, Brandimarte, e Donaccio,
Ruccolino, e Bernardino, e loro figliuoli non poſſino
vendere, et impegnar detti beni, mà vadano à loro
deſcendenti maſchi, e mancando i maſchi vadano al-
le femine, probibendo, etc. affinche detti beni ſecon-
do la mente d'eſſo Teſtatore, e ſenza diminutione al-
cuna vadano alle perſone chiamate come ſopra, e per
maggior validità d'eſſe ſoſtitutioni, eſſo Teſtatore
vuole, che tutte le dette ſoſtitutioni in ogni caſa d'eſ-
ſe ſiano fatte volgarmente, pupillarmente, e per fi-
deicommiſſo; etc. et in ogni, etc.* in quibus eſt ex-
preſſa vocatio Stephani, & fratrum filiorum
dicti Franciſci hæredis inſtituti.

Et licet poſtea in Codicillis diſpoſuerit,
& declarauerit, quod teſtamentum factum
a Petro Simone Patre valeat cum fideicom-
miſſo in eo relicto, & ſuum ipſius Codicil-
lantis teſtamentum voluerit valere cum eo-
dem fideicommiſſo.
29 Non derogatur tamen † niſi quatenus te-
ſtamento ſint contrarii, etiam præcedenti-
bus Codicillis, *notat. in §. Qui filias l'alumna
30. ff. de adimplen. legat. in l. 3. C. de codic. et ſpecia-
liter conſuluit Alciat. conſil. 106. lib. 9. et alii apud
Giouagn conſ. 36. nu. 5. et ſeqq. lib. 2. et Bellon. Tau-
30 rin. conſil. 15. num.* 28. Maximè † ſi ita fuerit de-
claratum; *Fuſar. conſil. 114. num. 5.* aut ſi fuerit
expreſſa clauſula confirmatoria teſtamenti,
*Bellon. d. conſil. 15. num. 33. et 34. Peregr. de fideic.
art. 16. ſub num. 49. verſ. et multò magis*, & in ſpe-
cie, quod per eos non cenſeatur reuocatum
31 fideicommiſſum † in teſtamento relictum
*per dictum §. Qui filias, Rota coram Buratt. deciſ.
168. num. 5.*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Deciſio illa, quæ in præſenti cauſa emanauit ſub
die 22. Martii 1658. cum alterā ſub 9. Decembris
eiuſdem anni 1658. coram eodem R. P. D. Taia, ſunt
in præcedenti par. 12. deciſiones 319. et 401.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 9. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De renunciatione Bonorum omnium exceptis feudalibus a ſorore ad fauorem fratrum titulo donationis irreuocabilis facta; vnde reſultat dubium, An donatio fideicommiſſum controuerſum per obitum Donatarij viuente adhuc renunciante, purificatum includat.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio omnia fideicommiſſa conditionalia, hoc eſt iura infuturum purificanda amplectitur.*

2 *Renunciatio generalis nullis terminis arctata, ad omnia ſub genere comprehenſa regulariter extenditur.*

3 *Renunciatio fideicommiſſum ex obitu Donatarij purificandum comprehendens, cur nullius roboris eſſe cenſeatur.*

4 *Donatarius bona fideicommiſſa renunciata ad extraneum hæredem tranſmittere poteſt, niſi in caſu quo ſpes ſuccedendi ex vltima voluntate prodiret.*

5 *Donatio ad fideicommiſſum neceſſariò protrahitur ex quo iuſtificationem in alijs aſſumere non valet.*

6 *Regreſſus ad fideicommiſſum ſub renunciatione incluſum renuncianti decerni nequit.*

7 *Regreſſus extincta agnatione Donatario non permittitur, ſtante titulo donationis irreuocabili, perpetuo, & ad extraneos tranſitorio, qui bona ad hæredes Donatarij omni iure tranſmittit.*

8 *Renunciatio reſpectu iuris renunciati delati vim donationis obtinet.*

9 *Renunciatio quando iura deferenda includit, contractus terminos ſimplicis renunciationis non egreditur.*

10 *Donatione acceſſoriè, ac dependenter à renunciatione adſtipulata, eiuſdem naturam immutare nequit.*

11 *Ius in ſpe competens ad fideicommiſſum conditionale valet, cùm titulo donationis transfertur.*

12 *Inſinuatio in donatione Iuris incerti, ac conditionalis non requiritur, maximè quando cum onere fideicommiſſi fauore deſcendentium fuit adſtipulata.*

DECISIO LXVIII.

RESponſum fuerat coram me die 3. Decembris 1655.*D. Comitiſſam Iſabellam ad fideicommiſſum ab Henrico Seniore de Vrſinis inſtitutum, licet foret ipſius fauore apertum ex ea ratione aſpirare non poſſe quod quæcunque fideicommiſſa purificata, & purificanda fratribus antecedenter titulo donationis irreuocabilis renunciauerat. Verum quia in deciſione ſucceſſiuè emanata ſub die 29. Maij 1656. dubitabant aliqui ex DD. An donatio fideicommiſſum controuerſum per Donatarij obitum viuēte adhuc renunciante purificatum includeret, ſuſpenſa proindè remanſit reſolutio. Hodie verò reaſſumpta diſputatione vires prioris deciſionis ſubſiſtere Domini reſponderunt.

Siquidem Comitiſſa titulo donationis irreuocabilis exceptis dumtaxat feudalibus in fratrum fauorem ceſſiſſe conuincitur bona quæcunque ad ipſam, *tum ex Parentum, tum fratrum met hæreditate ſpectantia qualibet ex cauſa ab inteſtato, ſiue ex teſtamento, nec non donationes, & fideicommiſſa, quæcumque hactenus edita, purificata, & purificanda*. Hinc enim dum renunciatio †
1 omnia amplectitur fideicommiſſa conditionalia, hoc eſt iura in futurum purificanda conditionē ex præterito habētia *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 52. num. 35. verſ. aut Ius,* quælibet dubitādi cauſa proindè excluditur; quin ad fideicōmiſſum quoq; per obitū Donatarij viuente renunciante apertū eidē porrigitur; Renūciatio enim generalis nullis ter-
2 minis arctata, ad omnia ſub genere cōprehēſa regulariter extēditur *ad text. in l. pluribus ff. de acceptilat. Bald. conſ. 184. in fin. lib. 4. Aym. conſ. 638. nu. 14. Alex. conſil. 42. nu. 8. & 13. lib. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 563. num. 1. par. 3. recent.* & in his terminis *in Romana fideicommiſſi de Caſciarus 16. Martij 1648. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado,* Præſertim quia Comitiſſa de bonis ex obitu fratrum eidem euoluendis excogitaſſe dignoſcis, dum ijſdem expreſsè renunciauit.

3 Nec obſtare viſum fuit quod ſi renuncians fideicommiſſum ex obitu Donatarij purificandum comprehenderet, nullum exindè commodum conſequi poterat; Cum enim Comitiſſa per viam contractus ius in ſpecie ad conditionale fideicommiſſum ſibi competens ceſſerit, vtilitas fauore vltimi Dona-
4 tarij exindè clarè † conſurgit, poſtquam ipſe bona fideicommiſſi renunciata ad extraneū hæredem potuit tranſmittere, quidquid dicendum foret in caſu, quo ſpes ſuccedendi ex vltima voluntate prodiret, *iuxt. text. in l. ſpē C. de donat. Surd. conſ. 403. nu. 2. & 3. Beroius conſil. 107. num. 10. & 11. lib. 2. Cancer. var. par. 3. c. 21. num. 95. & 96. cum ſeqq. Gramm. deciſ. 92. Rota in Romana fideicommiſſi de Marianis 16. Martij 1643. in §. non obſtat cum ſeqq. coram bo. mem. Dunozetto.*

5 Animaduertebant prꝑterea Domini † quod donatio ad hoc fideicommiſſum perneceſſe protrahitur, ex quo iuſtificationem in alijs aſſumere non valet *iuxt. doctr. Bart. in l. qui Romæ §. duo Fratres num. 19.* ibique *Rip. num. 99. ff. de verb. ſignif. Pariſ. conſ. 71. num. 15. vol. 3. Ruin. conſ. 152. num. 8. verſ. ſi verò lib. 2. Surd. conſ. 393. num. 14. Roland. conſil. 34. num. 22. lib. 4. Menoch. conſ. 87. num. 29. Peregr. de fideicomm. art. 52. nu. 32. Rota deciſ. 714. num. 1. in fin. par. 2. & dec. 593. n. 3. par. 3. recent.* vbi firmatur, quod in ſpecie per exiſtentiam alterius fideicommiſſi alleganti probandi onus incumbat.

6 Hinc regreſſus † ad fideicommiſſum ſub renunciatione incluſum nequit Comitiſſæ decerni *ad text. in l. quoties ab omnibus C. de fideicomm. Guttier. in cap. quamuis pactum in verbo nuptis de pact. lib. 6.* cum alijs iuribus in præteritis deciſionibus recenſitis, licet agnationis dumtaxat contemplatione renunciatio proceſſe-

ceſſerit, eaque per fratrum obitum ſine filiis extincta fuerit, poſſet ſiquidem ad primæua iura Comitiſſa redire quoties in vim ſimplicis renunciationis bona fratribus ceſſiſſet, in quibus terminis procedunt authoritates in contrarium adductæ, ſecus verò dum, vt hîc, principaliter titulus donationis irreuocabilis ſuapte natura perpetuus, necnon tranſitorius ad extraneos hæredes concurrit; hoc quippe
7 caſu † agnatione penitus extincta nullus Donatarij regreſſus permittitur; niſi fuerit in donatione reſeruatus, ſed bono iure tranſmiſſionis ad hæredes donatarij deuoluuntur, vt aduertit *Cardinalis Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 185. num. 14. cum ſeqq. & cap. 508. num. 1. & 2. Noguerol. alleg. 37. num. 23. poſt med. Giurb. de conceſſ. feud. §. 2. gloſſ. 1. num. 99. certi ergo iuris eſt fol. mihi 641. Rota coram Archbill. deciſ. vnica de don. nu. 6. & per tot. Put. deciſ. 278. n. 4. cum ſeqq. lib. 2. & in Caſenaten. honorum 11. Maii 1651. in vltimo §. coram R. P. D. meo Albergato.*

Nec releuat exaduerſo adducta diſtinctio,
8 quod ſcilicet renunciatio † reſpectu iuris renunciandi delati vim donationis obtineat, at ſecus
9 ſi deferenda quoque iura includat, cum horum reſpectu contractus terminos ſimplicis renunciationis non egrediatur, vt aduertit *Gabriel conſil. 131. num. 2. & 22. cum ſeqq. lib. 2. Rot. dec. 12. num. 12. cum ſeqq. & dec. 320. num. 15. par. 6. recent.* auctoritates enim in terminis renunciationis procedunt, nec caſui proprio videntur proinde congruere, quo de vera, & expreſſa donatione tractatur, vt in ſpecie *trad. Ruin. conſil. 204. n. 4. lib. 1.*

10 Neque ſubſiſtit, quod † acceſſoriè, ac dependenter à renunciatione fuerit adſtipulata donatio, adeò vt eiuſdem naturam nequeat immutare; Quoniam ex ſubſcriptione Dominæ Comitiſſæ conuincitur omninò contrarium, ibi; *cedo, e dono.* Tum etiam ex verbis in proœmio appoſitis præſeferentibus donationem principaliter, ac independenter fuiſſe adſtipulatam, quæ valida cenſetur poſt-
11 quam ius in ſpecie † competens ad fideicommiſſum conditionale valet titulo donationis transferri *ad text. in l. ſpem C. de donat. Roman. conſil. 22. numer. 2. verſ. contrarium, Surd. conſil. 207. num. 21. & 22. Peregr. de fideicommiſſ. art. 52. num. 14. & con. 52. num. 19. & 20. lib. 5. Rota dec. 332. num. 11. par. 6. recent. & in Romana fideicommiſſi de Coſciariis 16. Martii 1648. in §. quia poteſtas coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrad.* ita, vt idem dicet fideicommiſſum remiſſum à renunciante cenſeatur, *Rota in Bononien. fideicommiſſi de Kizzanis 15. Iunii 1643. in §. non obſtat coram bo. mem. Bichio.*

12 Defectus denique inſinuationis † denuò repetitæ vrgere non poterit, cum illa toties quoties, vt in prædicto caſu de donatione iuris incerti, ac conditionalis agatur, nullatenus requiratur, vt aduertit *Bald. in l. illud numer. 40. C. de Sac. Sanct. Eccl. Gratian. diſcept. foren. cap. 132. num. 20. & 21. Rota coram Buratto deciſ. 331. nu. 3. & 4. & in Aſculana hereditatis 7. Iunii 1649. in §. nec dicatur coram Reuerendiſſimo Tarracenen.* potiſſimè quia cum onere fideicommiſſi fauore deſcendentium fuit adſtipulata donatio, *Peregr. de fideicomm. art. 51. nu. 64.* cum aliis relatis *in deciſione præterita in §. neque de vitio nullitatis.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Deciſio, quæ hic allegatur ſub die 3. Decem. 1655. coram eodem bo. mem. Leone Veroſpio in eadem cauſa facta, eſt in præcedenti par. 12. dec. 95.*

R. P. D. TAIA.

Rauennaten. Electionis.

Veneris 9. May 1659.

ARGVMENTVM.

De electione alicuius Conſiliarii pluribus ſuffragiis facta, in cuius fauorem non obſtante appellatione ab alio interpoſita conſtito de eiuſdem bonò iure fuit reſolutum; Diſcutitur poſtea de auctoritate Legati de Latere, de qua multa prolixè producuntur.

SVMMARIVM.

1 *Electus à maiori parte Eligentium perinde eſt, ac ab omnibus eſſet electus.*
2 *Legatus de Latere ius alteri quæſitum, etiam per ſententiam ex cauſa tollere poteſt.*
3 *Legatus de Latere aduerſus ius commune poteſt ſtatuere, iuſta cauſa ſubſiſtente.*
4 *Legatus quicquid facit, ex iuſta cauſa facere præſumitur.*
5 *Legatus de Latere maius omnibus poſt Romanum Pontificem imperium habere cenſetur.*
6 *Motus Proprius Legati operatur vti Motus proprius Papæ.*
7 *Legatus eſt Collateralis Papæ, et in Prouincia tenet locum Regis gerentis vicem Papæ ob confœderationem, quam in vocem habet.*
8 *Legati ampliſſimis facultatibus functi perſonam Papæ repræſentant, illiuſq; generaliter vicem gerunt.*
9 *Appellatio in quantum permittitur, intra decem dies poſt ſcientiam fieri debet.*

DECISIO LXIX.

MOrtuo Camillo Conſiliario Rauennæ conuocatum eſt Concilium 8. Aprilis 1656. Conſiliariorum 89. in quo Gabriel ſortitus eſt 52. globulos (vno exuberante pro eo more) propitios, & 38. contrarios, & Marius propitios 50. & contrarios 37. vacantibus duobus Conſiliariis coniunctis Mario, & publicata fuit electio Gabrielis recepti ab omnibus, & eadem die deſcripti, & die 15. iurati, & die 18. imburſati; die 26. cœpit Marius contendere pro nullitate electionis, & D. V. Legatus cauſam delegauit lite pendente, & intermortuo Philippo alio Conſiliario die 15. Septembris Eminentiſſimus D. Legatus Motu Proprio aſſignauit locum Philippi eidem Gabrieli vice alterius iam quæſiti, vt dicitur in dicto Motu Proprio,

per mortem Camilli cum obligatione Gabrielis dimittendi locum prius quæſitum in manibus D. Gubernatoris ad diſpoſitionem ipſius D. Legati, & renunciandum ſibi, quod factum eſt; idem D. Legatus 29. eiuſdem menſis facultatem dedit Conſilio faciẽdi nouam electionem, in qua pluribus ſuffragijs preualuit Ioannes vti electus, receptus, ac deſcriptus eſt primo Octobris, & confirmatus à D. Legato die 4. & ſequenti die iurauit. Vnde appellauit Marius contra Ioannem, & cauſa mihi commiſſa, propoſito deniq; dubio, An, & de cuius bono iure conſtet, DD. reſponderunt conſtare de bono Iure Ioãnis.

1 Quia procul dubio † electus fuit à maiori parte, & iure communi, quod maior pars Curiæ egerit pro eo habetur, ac ſi omnes egerint, *l. quod maior 19. ff. ad municipal. cap. dudum 22. de elect.* & ex rubr. *cum textibus ſeqq.* de his, quæ fiunt à maiori parte, & iure municipali *s'Intende accettato in Conſeglio quell'vno, che ſuperarà l'altro in maggior numero de' voti ſopra la metà de' Conſiglieri; &c. quando ſaranno ridotti 59. Conſiglieri, &c.*

Nec viſum eſt obſtare, quod obiiciebatur pendente cauſa appellationis commiſſa Locumtenenti motum proprium, & decretum attentata videri.

2 Quia D. Cardinalis vti † Legatus de Latere potuiſſet Mario tollere ius quæſitum etiam per ſententiam ex cauſa, *ad Ludouic. Bolognin conſ. vltimo num. 5. verſ. quibus omnibus ante conſ. Abb. lib. 1.* & ſubſiſtente iuſta cauſa poteſt

3 Legatus † ſtatuere aduerſus ius commune, *Rota dec. 171. num. 2. par. 5. cum ibi alleg.* & præ-

4 ſumitur facere † ex iuſta cauſa, vt poſt *Bald. & Garz. notat gloſſ. marginalis cap. vlt. de hæretic. &* communiter *DD. apud Gabr. de Iur. quæſ. concl. 6. ſub num. 4. & ſeqq.* & generalius Legatus omnia poteſt, quæ Papa ſibi ſpecialiter non

5 reſeruat, & ſic de † Latere maius omnibus poſt Romanum Pontificem imperium cenſetur habere iuxta *cap. ſi Abbatem 36. in fin. de elect. in 6. & gloſſ. vnic. in medio cap. 4. de off. leg. Buratt. conſ. 17. num. 3. lib. 2. Bolognin. d. conſ. 2. Boer. de poteſt. Legat. de Lat. num. 16. Barb. de iur. Eccleſ.*

6 *lib. 1. cap. 5. num. 25.* Et † Motus Proprius Legati operatur, vt Motus Proprius Papæ *Boer.*

7 *ibid. num. 21.* etenim eſt † Collateralis Papæ, & in Prouincia tenet locum Regis gerentis vicem Papę ratione confœderationis, quã in voce habet, inquit *Gamb. de auctor. leg. lib. 2. ab init. num. 23. & 24. & lib. 3. ab init. d. num. 144.* & refert *Scacc. de appell. quæſt. 16. limit. 10. ab initio,*

8 vnde tales Legati ampliſſimis † facultatibus functi plerumque etiam delegatis Papæ inhibent, allegantes ſe perſonam Papæ repræſentare, illiuſque generaliter vices gerere, *Mandoſ. de inhibit. q. 5. num. 1. Barboſ. d. cap. 5. numer. 82.* & maximè ad verba Motus Proprij, *di proprio moto per giuſte cauſe, &c.*

9 Quin etiam ſi & in quantum † permitteretur appellatio *cap. penult. de appell. in 6.* & in puncto Legati *Scacc. de appell. q. 8. num. 99. verſ. à Legato, & d. q. 10. num. 22. & limit. 3. in fin. & d. limit. 10. in fine,* debuiſſet intra decem dies poſt ſcientiam appellari, *d. cap. penult.* nec appellauit, nec reclamauit Marius primo ab electione Conſilij ab 8. Aprilis vſque ad 2. Decembris; & conſilium proceſſit poſt electionem ad deſcriptionem, & imburſationẽ Gabrielis, & poſt Motum proprium ad nouam electionem, & Calatis Comitijs, liberiſq; ſuffragijs expoſito ad concurſum loco, ad eum ſine controuerſia elegit Ioannem ſciente, & patiente Mario, &c. & in his cõſiderarunt DD. rem non integram, præſertim cum patientia Marij, & conſenſu Conſilij in d. Motum proprium contra proprium commodum, propterq; Ius eligendi. Et rurſus vim *d. l. quod maior, & dictæ Conſtitutionis municipalis*, adeout nunc omnibus ſine controuerſia ſequutis in electione electi Ioannis nõ minus controuertatur dicta lex communis, & dicta Conſtitutio municipalis in electione generali, quam in ſpeciali electo.

Atque ita licet aliqui ex DD. attingerent alia merita cauſæ præſertim ad legem municipij ſeruandam, *l. 6. ab init. ff. quod cuiuſcumque vniuerſ.* De ſupernumerario vno globulo in ſuffragijs Gabrielis, & de ſpeciali conſideratione Conſilij varij in numero Conſiliariorum, quod in ſuffragijs Marij vacauerint duo Conſiliarij coniuncti ad formam ſtatutariam, & alia conſequentia, quæ minus expedire examinare, quam licere omnibus DD. viſum eſt, vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 9. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus habet de Iure intentionem fundatam exercendi iuriſdictionem in tota ſua Diœceſi, abſolutam, & amplam, & hoc quamuis talem quaſi poſſeſſionem ſuam nõ probauerit, & quid ſtante aliqua prætenſa exemptione, & quid in his terminis ſit deducendum, prout late deducitur in præſenti, & ampla Deciſione, quæ omnes remouet difficultates.

SVMMARIVM.

1 *Erectio Eccleſiarum ad ſolum Epiſcopum ſpectat.*
2 *Decimarum perceptio, non competit Epiſcopo ex alijs bonis, quam de fructibus prædiorum ſuæ Diœceſis.*
3 *Epiſcopo competit procuratio ex cauſa viſitationis faciendæ per ſuam Diœceſim, non extante conſuetudine in contrarium.*
4 *Cathedraticum exigit Diœceſanus à qualibet Eccleſia in ſignum ſuæ ſubiectionis.*
5 *Collatio, & Inſtitutio Clericorum indicant actus Iuriſdictionis.*
Epiſcopo tantum competunt actus Iuriſdictionis in ſua Diœceſi. num. 5.
6 *Obedientia competit Epiſcopo in ſua Diœceſi, cum ea ſit actus Iuriſdictionis.*
7 *Epiſcopus poteſt corrigere, viſitare, & punire Cle-*

ricos

uos Seculares Vaſallos &c. ſua Diœceſis.

8 *Epiſcopus poteſt Vaſſallos ſuæ Diœceſis excommunicare, & contra eos procedere, eiſque quaſcunque pœnas à Iure permiſſas imponere.*

9 *Confeſſio emanata ab illis, qui ſunt informati de re de qua agitur omnium probationum vim excedit.*

10 *Confines, ex quo probentur, & num. 12.*

Confeſſio nocet confitenti, & ſucceſſoribus nu. 10.

11 *Confeſſio, quando eſt pluries repetita, eo magis probat.*

13 *Teſtes, quando concludenter probent ſituationem loci, & num. 14.*

15 *Teſtes contra producentes ſunt omni exceptione maiores, & pleniſſimam faciunt probationem.*

16 *Teſtes pleniſſime probant confines dum contra ipſos producentes deponunt, & num. 17.*

18 *Decimarum perceptio de neceſſitate præſefert ſituationes in loco Epiſcopi, à quo ea percipiuntur.*

19 *Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omnimodam iuriſdictionem in ſua Diœceſi.*

20 *Et hoc tàm ex diſpoſitione Sacrorum Canonum, quàm vigore Sacri Concilij Tridentini.*

21 *Epiſcopus habet iuriſdictionem in qualibet parte ſuæ Diœceſis quamuis non probauerit poſſeſſionẽ.*

22 *Epiſcopi non habent iuriſdictionem in loco exẽpto.*

23 *Epiſcopus quando eſt in poſſeſſione immemorabili exercẽdi iuriſdictionem omnimodam ſpiritualem, in locis in quibus prætenditur exemptio, venit manutenendus.*

24 *Loca exempta à Iuriſdictione Epiſcopi, quando debeant reputari, tamquam nullius Diœceſis.*

25 *Ita vt hoc caſu debeatur manutentio.*

26 *Epiſcopus, quam habet iuriſdictionem in locis exemptis.*

27 *Epiſcopus, Eccleſias quaſcumque & quomodocumque exemptas, tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ poteſt viſitare.*

28 *Epiſcopus, quando in ſua Diœceſi habeat vtramque Iuriſdictionem, ſcilicet Diœceſanam, & iuriſdictionalem, & num. 29.*

30 *Priuilegiorum verba debent eſſe clara, & indubitata.*

31 *ex Exemptionis ſola conceſſione ad diſtinctionem Territorij inferri non poteſt.*

32 *per Priuilegij exemptionem, quidquid non admittitur cenſetur Epiſcopo loci reſeruatum.*

33 *Conſtitutio Pij IV. in nou. Bullar. conſtitutio 9. tom. 2. quid operetur.*

34 *Dictio, quamdiu, quid operetur.*

35 *Priuilegium ad aliquam qualitatem perſonarum, eo gaudent minimè, qui ſunt vidui tali qualitate.*

36 *Ordines conferre, & dimiſſorias concedere, denotat iuriſdictionem.*

Iuriſdictio, niſi in ſubiectos nõ poteſt exerceri, n. 36.

37 *Diſpoſitio reſtricta ad quodnam genus perſonarum ad alias non extenditur.*

38 *Magnus Magiſter, & cæteri Miniſtri eius reperiuntur exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione.*

39 *Exemptionem veram, & realem ab Iuriſdictione Epiſcopi, quando dicendum eſt, quod Papa alicui voluerit concedere.*

40 *Epiſcopo, quando debeantur decimæ in loco quoque exempto, & etiam quarta, & num. 41.*

42 *Diſpoſitio limitata, non tranſit limites ipſius diſpoſitionis limitatæ.*

43 *Priuilegia, quæ ſonant in exemptionem quo ad aliquam perſonam, non extenduntur vltra eam.*

44 *Conſtitutiones Summi Pontificis intelligendæ ſunt, iuxta declarationes aliorum Summorum Pontificum, & num. 45.*

Et illa ad vnguem ſunt ſeruanda, & n. 46. & 47.

48 *Excluſo vno, cenſetur etiam omne, quod venit in conſequentiam.*

49 *de Actu aliquo particulari diſpoſitio certa loquens ad alios caſus non poteſt extendi.*

50 *Membrum non debet ad imparia iudicari, & n. 51.*

52 *Iuriſdictio temporalis nihil habet commune cum iuriſdictione ſpirituali.*

53 *Locus aliquis, quando dicatur exemptus à Iuriſdictione Epiſcopi.*

54 *per Modum æquiparationis, quando proceditur, non debet latè interpretari.*

55 *Denominatio veri Ordinarij non poteſt verificari in Præceptore.*

56 *Iuriſdictionis continuatum exercitium, quid operetur.*

57 *Beneficiorum collatio ſpectat ad Epiſcopum.*

58 *Cognitio cauſarum ſpiritualium, Matrimonialium &c. ſpectat ad Epiſcopum.*

59 *Conſecutio realis portionis Decimarum ſpectat ad Epiſcopum.*

60 *Argumenta validiſſima Iuriſdictionis Ordinariæ, quæ ſint.*

61 *Teſtes nulliter, & inualidè examinati ſunt reiiciendi.*

62 *Teſtes non probant immemorabilem, ſi nullatenus deponant ſecundum terminos* gloſ. in cap. 1. in verb. memor. de præſcript. in 6.

63 *Teſtes, vt probent immemorabilem debent eſſe ſaltem annorum 54. vt deponant de viſu per 40 annos, ante motam litem.*

64 *Poſſeſſio immemorabilis, ex quo reddatur improbabilis.*

65 *Epiſcopus, vt excludatur à ſua Ordinaria Iuriſdictione in ſua Diœceſi, requiritur immemorabilis canonizata per tres ſententias.*

66 *Immemorabilis natura, & eſſentia eſt, quod nihil in contrarium viſum, & auditum fuerit.*

67 *Epiſcopus, vt conſeruet ſuam iuriſdictionem Ordinariam in ſua Diœceſi, ſufficit quid minimum.*

68 *Sententia non afficiunt eos qui non fuerunt citati.*

69 *Priuilegia non operantur circa non diſpoſita in eis.*

70 *Sententia, à qua fuit appellatum, & quæ non habuit ſuum effectum, non attenditur.*

71 *Facta ab aliquo ex proprio capite, alteri non præiudicant.*

72 *Actor tenetur ſequi forum Rei.*

73 *Iuriſdictio non poteſt exerceri, niſi in ſubditos.*

74 *Actus, qui non faciunt ad rem de qua agitur non attenduntur.*

75 *Actus turbatiui, lite pendente facti, tamquam nulli, & impertinentes non iuuant in aliquo.*

76 *Iuriſdictio contra aliquem vt acquiratur, debet conſtare de eius ſcientia, & patientia.*

77 *Actus facti in aliqua cauſa, non merentur allegari quoad diuerſam.*

D E-

DECISIO LXX.

LITE in hoc Tribunali vſque de anno 1610. introducta ſuper Ordinaria Iuriſdictione in Oppidis Conſuegra, Alcazar, & alijs quindecim quam Archiepiſcopus Toletanus vti Ordinarius, & Magnus Prior S. Ioannis Hieroſolymitani, in Regnis Caſtellæ, & Legionis, tamquam in ſuo Prioratu exiſtentibus exercere contendebant, & vſque adhuc deducta ob varias diſputationes in compilatione proceſſus, & vndecim reſolutiones deſuper captas; cùm tandem ego in cauſa ſubrogatus ſub die 15. Iunii 1657. propoſuiſſem dubium cui dandum eſſet mandatum de manutenendo; Domini mandarunt vt videretur de bono Iure etiam ad hunc effectum, & hodie ſuſcepta ſuper hoc diſputatione, de eo ad fauorem Eminentiſſimi Cardinalis Archiepiſcopi conſtare reſponderunt, quia viſum fuit probari Oppida prædicta exiſtere intra limites Archiepiſcopatus Toletani, ex duabus antiquiſſimis concordijs, vna de anno 1228. & alterâ de anno immediatè ſequenti emanatis inter tunc temporis Archiepiſcopum de eius Capituli conſenſu, & Magnum Commendatarium Hiſpaniarum, & Priorem in Regno Caſtellæ de conſenſu vniuerſi Capituli generalis eiuſdem Regni Caſtellæ Summario impreſſo D. Cardinalis Archiepiſcopi *num.1. & 2.* In quibus diſpoſitum fuit, quod Eccleſia de Alcazar eſſet Parochialis Hoſpitalis, & Archiepiſcopus habere deberet medietatem decimarum ex cultis Fratrum, & Parochianorum, & duos marapetinos pro decima vini, & procuratione, quodque Eccleſia B. Mariæ de Conſuegra, omneſque aliæ quę in Prioratu popularentur pari modo eſſent Parochiæ Hoſpitalis, in quibus Archiepiſcopus habere deberet gubernium, tertiam partem decimarum, Cathedraticũ, procurationem, & inſtitutionem Clericorum tàm Secularium, quàm Regularium præſentatorum pro ſeruitio Eccleſiarum ipſorum, qui præſtare deberent obedientiam Archiepiſcopo, excepta Eccleſia S. Petri de Conſuegra, quæ eſſet tota libera Archiepiſcopi, cum vlteriori reſeruatione Archidiacono Toletano, & Archipresbytero procurationis, & Iuriſdictionis dictarum Eccleſiarum: Et ex his omnibus Iura Epiſcopalia vtriuſque legis Iuriſdictionis, & Diœceſanæ tangentibus optimè deſumitur præfata loca, & Eccleſias in ſua Diœceſi Toletana exiſtere, eique eſſe ſubiectas, nam erectio Eccle-

1 ſiarum nulli eſt permiſſa † niſi Epiſcopo eam permittente, & probante *ad text. in cap. nullus omnino 16. quæſt. 7. Can. de Monachis cum ſeq. 18. quæſt. 2. cap. ſicuti de exceſſ. Prælat. Hoſtien. in cap. quia nullo 3. n. 3. & 4. de Clericis non reſid. Alex. conſ. 74. num. 2. lib. 4. Azor. inſtit. moral. par. 2. lib. 3. cap. 22. quæſt. 14. Barboſ. de Paroch. par. 1. cap. 1. num. 38. Lotther. de re benef. lib. 1. quæſt. 21. nu. 59. cum ſeqq. Rota deciſ. 52. num. 40. par. 2. diu.* Deci-

2 marum perceptio Epiſcopo, † non competit ex alijs bonis quàm de fructibus prædiorum ſuæ Diœceſis *cap. de his & cap. decernimus 16. quæſt. 1. gloſ. in cap. cum contingat de decim. Rebuff. eod. tract. quæſt. 7. num. 7. Monet. cap. 7. quæſt. 2. num. 7. Rota in Marſicen. Iuriſdictionis 18. Febr. 1647. § probat inquam verſ. Item Epiſcopus coram bon. mem. Bichio.*

Prout ipſi quoque debita eſt procuratio ex cauſa viſitationis faciendæ per ſuã Diœ-

3 ceſim † non extante conſuetudine in contrarium *cap. cum ex officiis, & ibi gloſ. verb. viſitatione de præſcriptionibus, & ex decreto Sacri Concilii Tridentini ſeſſ. 24. cap. 3. de reformat. Lotther. loco ſupra cit. num. 70. & 76.* Cathedraticum

4 verò exigit † Diœceſanus à qualibet Eccleſia in ſignum ſuæ ſubiectionis *can. placuit, & can. inter cætera 10. quæſt. 3. cap. olim 20. de cenſib. cap. conquerente 16. vbi gloſſ. Innocent. & alii de officio Iud. ordin. Abb. conſ. 7. col. 4. ad med. verſ. quamquam hæc vrgere lib. 2. Gratian. diſcept. cap. 620. Lotther. ibid. num. 53. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 86. num. 40. Rota coram Buratt. deciſ. 578. num. 10.* Quemadmodum collatio & In-

5 ſtitutio † Clericorum indicant actus Iuriſdictionales, qui de iure ſoli Epiſcopo competunt in Beneficiis, & Eccleſiis ſuæ Diœceſis *cap. ex frequent. 3. de Inſtit. Lambertin. de Iurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 1. princip. art. 10. nu. 1. Marc. Anton. Maceraten. var. reſol. lib. 1. reſol. 55. ſub n. 11. verſ. præſertim Buratt. d. dec. 578. num. 9.* Idem-

6 que † important gubernium, & obedientia eidem Archiepiſcopo reſeruata *d. cap. conquerente §. 1. de officio ordin. cap. cum inter vos de re iudic. Gratian. diſcept. cap. 212. num. 7. Rota in Montis Caſſinen. Iuriſdictionis 27. Martij 1651. §. quo verò, verſ. tum ex ipſis coram bon. mem. Bichio.*

Rurſus claram probationem huiuſmodi ſituationis DD. colligebant ex confeſſionibus Priorum emiſſis in duabus aliis tranſactionibus de annis 1510. & 1516. cum Archiepiſcopo initis, in quibus præter plura quæ fauore illius pariter reſeruantur, vt ipſe, eiuſque Vicarij & Viſitatores viſitare, corrigere, & punire valeant, tàm Clericos

7 ſæculares, Vaſſallos Prioris intra † Oppida, & loca Ordinis S. Ioannis inhabitantes, quã laicos, omneſque Incolas dd. Oppidorum

8 excommunicare, & contra eos procedere, † & ipſis quaſcumque pœnas à Iure permiſſas imponere, quæ ex ſe Iuriſdictionem important *Mantic. deciſ. 361. nu. 1.* Iidem Priores ingenuè fatentur Oppida controuerſa, & Prioratum ipſum eſſe ſub Diœceſi Toletana, & de d. Diœceſi, ibi, *in locis dicti Domini Prioris, quæ ſita ſunt in Diœceſi Toletana &c. ibi, Et quod ſimiliter dictus Archiepiſcopus, eiuſque Vicarij, & Viſitatores poſſint corrigere, viſitare, & punire Clericos ſæculares inhabitantes intus Oppida, & loca d. Ordinis S. Ioannis, & Baiuliuatus de Conſuegra dicti D. Prioris, quæ ſunt d. Diœceſis,* & ibi, *In Oppida, & loca dicti Prioratus S. Ioannis eiuſque Baiuliuatus, quæ ſita ſunt in Diœceſi Toletana* d. Summario impreſſo *num. 3.* quæ confeſſio

9 emanata ab ipſis † de hoc informatis omniũ probationum vim excedit *l. proinde la 2. §. nodum ff. ad l. Aquil. cap. vlt de confeſſ. cap. 1. extra eod.*

eod.tit. in 6. Rota apud ſen.me.Greg.XV.dec.434.
num.14. & ex ea probari confines ait Bald. in
conſ.420.num.1.lib.1.Buratt.deciſ.367.num.4. ac
10 nocet † confitentibus, & ſucceſſoribus ne
valeant ſubiectionem in dubium reuocare
Rota in Brixien. Iuriſdictionis 11. Aprilis, 1639.
§.2. ex pluribus coram Reuerendiſſ. Compoſtellano
& in Beneuentana Iuriſdictionis 13. Maij 1652.
coram Reuerendiſſ. Præſide Valiſolitano §. pro ad-
11 miniculis, maximè † cum ſit confeſſio toties
repetita Rota in Conchen. Decimarum de Belmon.
te 1. Iunij 1619. coram bon.mem. Seleucien. relata
per Adden. ad PP. Gregorium XV. deciſ.375. nu-
mer.11.verſ.4. praiudicat, & in annot. ad Buratt.
deciſ.453.num.11.

Concurrunt vlteriùs dicta plurium Te-
12 ſtium cum ſpecificatione confinium † de
præmiſſis deponentium tam pro D.Archie-
piſcopo dicto Summario impreſſo num. 15.
quam etiam pro ipſomet D. Magno Priore
13 formiter † examinatorum, quorum ſignan-
ter 17. iuxta ſecundum per hæc præciſa ver-
ba depoſuit ibi, & quod ea quæ dicuntur, quod
prædicta loca, & oppida prædicti Prioratus ſunt in-
tus diſtrictum Archiepiſcopatus Toletani, dixit ſe
ſcire poſſe ſuper iſto interrogatorio, quod omnia præ-
dicta loca faciunt terminum clauſum, & ſunt de Ar-
chiepiſcopatu Toletan. d. Summario impreſſo
num.11. per Teſtes enim concludenter pro-
14 bari † ſituationem loci probant Pariſ.conſ.104
num.24. & 80.lib.1. Rota coram Mantic.dec.143
num.11. & 12. Penia dec.1052.num.1.verſ. primo
ex aſſertione Canaler.dec.161.num.6.Buratt. dicta
dec.367.num.8. & in recent.dec.22.num.2. part.7.
& in Placentina, ſeu Abulen. Decimarum 23.Iu-
nij 1642. coram bon.mem. Bichio, & in Marſicen.
Iuriſdictionis 26. Maij 1651.verſ.nam quod Ter-
ra coram Eminentiſſ.D.Cardinali Corrado, & il-
li Domini Magni Prioris contra ipſum pro-
15 ducentem dicuntur † omni exceptione ma-
iores, & faciunt pleniſſimam probationem
Soccin.ſen.conſ.253. ſub num.3.lib.2. Soccin. Iun.
16 conſ.69. num. 11. & 12. lib.1. & in terminis †
probationis confinium Rota apud Buratt. d.de-
ciſ.367. num. 1. & 8. quibus adnectitur pon-
deratio, quod omnes prædicti Teſtes hinc
inde formiter examinati in vim remiſſoria-
lium Rotalium concorditer deponant, quod
17 D.Archiepiſcopus in † omnibus prædictis
locis integram percipit tertiam partem De-
cimarum ratione eius dignitatis Pontifica-
lis, vt in d. Summario impreſſo num. 16. &
17. & in nouo Summario num.1. quæ quidē
18 perceptio Decimarum de neceſſitate † præ-
ſefert ſituationem præfatam ex Iuribus ſu-
pra allegatis §.1.

Iuſtificata ex his ſituatione, ac compre-
henſione Prioratus intra fines Archiepiſco-
patus conſequitur D.Cardinalem Archiepi-
19 ſcopum habere † intentionem fundatam
ibidem exercen. omnimodam Iuriſdictionē
tam ex Sac. Canonum diſpoſitione, vt in d.
cap. conquerente 16. de offic.iud.ordin. cap. cum E-
piſcopus 7. eod.tit. in 6.cap.cum Perſona 7. in fin.
de Priuil. eod.lib.6. cap. omnes Baſilicæ 16. qu.7.
Federic. de Sen.conſ.145.num.6.verſ. vnde ſi ali-
quis Mareſcott.var.reſol.lib.1.cap.11.num.2.& 3.
Rota deciſ.243. ſub num.1. par.2 deciſ.41.num.1.
par.5.recent.Duran.deciſ.220.num.1.bon.me.Mer-
lin.deciſ.152.num.1. & 2. & deciſ.777.eod.nu. in
Saliſburgen. Iuriſdictionis 1. Iulij 1643.§. prædi-
cta coram Reuerendiſſ. Tarraconen. in d. Beneuen-
tana Iuriſdictionis coram D. Præſide Valiſoletano
13. Maij 1653. §.vnde, & in eadem 31.Ianuarii
1656. coram Reuerendiſſ.D. meo Cerro Decano §.
20 ſed his non obſtantibus; Quam † etiam vigore
decretorum Sac. Concil.Trid.ſeſſ.6.cap.5.ſeſſ.7.
cap.8.ſeſſ.14.cap.2. & 3. & 8.ſeſſ.21.cap.8.de re-
format. Rota penes Coccin. deciſ.471. num.1. & in
rec.deciſ.41.num.2.par.5. eique ex Iuris aſſiſtē-
tia debetur etiam manutentio d.cap. cum Per-
ſona num.7.§.fin.de Priuil. in 6. Mareſcott.var.re-
ſol.d.cap.11.num.3. & 4. Rota coram Caputaq. de-
ciſ.306.num.2.par.1.Card.Mantic.deciſ.322.n.1.2
21 & 11. Vbi quod habet locum † quamuis
Epiſcopus non probet poſſeſſionem, Rota
apud Poſth. de manut.deciſ.184.num.2. Duran.de-
ciſ.226.num.2. & 446.num.2. & in rec.deciſ.600.
num.3.par.4.tom.3. Add. ad Buratt.deciſ.219. lit-
tera A.

Non obſtat, quod hæc ceſſent quotieſcū-
que Prælati inferiores allegent exemptionē
oſtendendo priuilegium eis tributum à Pō-
22 tifice ad quem dumtaxat † pertinet loca di-
uidere, & Diœceſes aſſignare Abb.in cap.cum
contingat 13.col.6.in princ.verſ.nec conſuetudo nu-
mer.18.de for.compet. Gratian.diſcep.foren.d.c.212
num.17. Rota dec.124.num.2.par.1.recent.Buratt.
dec.912. num.1. vel alias probando ſe eſſe in
23 poſſeſſione † immemorabili exercendi om-
nimodam Iuriſdictionem ſpiritualem in lo-
cis, ſuper quibus Epiſcopus ex Iuris com-
munis, & Sacri Concil. diſpoſitione ha-
bet ordinariam diſpoſitionem, & in ea petit
manuteneri, ex quo Priuilegio, & longiſ-
24 ſimi temporis præſcriptione † acquiritur
Iuriſdictio, & loca ita diuiſa, & exempta
reputari debent, ac ſi nullius Diœceſis eſ-
ſent ad text. in cap. ſi Papa de Priuil. in 6. Gemi-
nian. in cap. cum Epiſcopus num. 4. de offic. ordin.
eod.lib. Lotther. de re benef.lib.1.qu.24.num.271.
25 Mareſcott. d.cap.11.num.9. vbi quod tali † ca-
ſu debetur etiam manutentio Rota diuerſ. de-
ciſ.207.num.1.par.2. Mantic. dec.296. num.1. in
rec. dec. 203. num.13. par.7. in nullius ſeu Montis
Virginis Iuriſdictionis 12. Iunij 1656. §. vnde,
confirmata 8. eiuſdem menſis 1657. coram bon.me.
Dunozetto, & in d. Montis Caſſinen. Iuriſdictio-
nis 27. Martii 1651. coram bon.mem. Bichio.

Quoniam illud vnum pro obiecti ſolu-
tione Domini præmitten. eſſe dicebāt, quod
in caſu de quo agitur, non eſt controuerſia
inter Eminentiſs. Archiepiſcopum, & Sere-
niſs. Magnum Priorem ſuper Iuriſdictione
in Monaſteria, nec in Perſonas intra eorum
ſepta degentes, cum illa nunquam fuerit ab
Archiepiſcopo controuerſa, aliamque Iuriſ-
26 dictionem in eis non prætendit, † quam
ſibi vt Sedis Apoſtolicæ delegato tribuit Sac.
Concil.Trid. in ſeſſ.7. cap.8.ſeſſ.14. cap.4. & ſeſſ.
24.cap.21. de reform. quo cautum eſt, vt lo-
corum ordinarij Eccleſias quaſcumque quo

modo

27 modolibet exẽptas auctoritate † Apoſtolica
viſitare teneantur *Theſaur. in compend. fori Ec-
cleſiaſt. p. 2. cap. 18. num. 27. Marc. Anton. Macera-
ten. lib. 1. cap. 18. num. 4. & 8. Rot. dec. 207. numer. 1.
par. 2. diuerſ.* ſed tota quæſtio verſatur circa
iuriſdictionem in populum laicum vtriuſq;
ſexus, Eccleſias, & Clericos ſæculares extra
Monaſterium Religionis exiſtentes, in his e-
28 nim † habet Archiepiſcopus d. vtramq; le-
gem Diœceſanam, & Iuriſdictionalem, dum
poſita ſunt in ſuo Archiepiſcopatu, ideòque
ad hoc, vt priuilegia ſuffragentur Sereniſſi-
mo Magno Priori requiritur, quod appareat
fuiſſe conſtitutum exempto ſeparatum Ter-
29 ritorium ab Ordinarij Diœceſi † cum tran-
slatione Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis, & ſe
gerat tamquam Epiſcopus, vt fuit pluries in
hoc Sacro Tribunali reſolutum, & ſignan-
ter *in dec. 207. in fin. p. 2. diuerſ. in recent. dec. 324.
num. 1. p. 1. coram And. dec. 54. num. 6. in Aſtorien.
ſeu Nullius Iuriſdictionis 19. Iunii 1654. corã Re-
uerendiſſ. D. meo Decano in dicta Nullius, ſeu Mon-
tis Virginis Iuriſdictionis coram bo. mem. Dunozet-
to, & in aliis congeſtis in dec. 82. num. 17. cor. Emi-
nentiſſ. Otthobano, & in Cauen. Collationis ordinum
26. Iunij 1654. coram R. P. D. Veroſpio;* & Priui-
30 legiorum † verba debent eſſe clara, & indu-
bitata, cum alias ex ſola conceſſione exem-
ptionis ad diſtinctionem Territorij inferri
31 non † poſſit *Felin. in cap. graue nu. 2. de offic. or-
din. Rota deciſ. 50. n. 10. apud Tambur. de iur. Abb.
in Salisburgen. Iuriſdictionis 1. Iulii 1643. §. nec
pariter in fin. coram Tarraconen.* & ſuccedit re-
gula, quod quidquid per Priuilegium exem-
32 ptionis non † adimitur cenſetur Ordinario
loci reſeruatum *Ancharan. in cap. poſtulaſti n. 45.
verſ. quidquid de foro competen. Buratt. dec. 321. nu-
mer. 5. & dec. 55. num. 7. apud eundem Tamburin.*

Hoc præmiſſo, diligenterque ponderatis
priuilegijs S. Religionis Hieroſolymitanæ
per Summos Pontifices tributis, & præſer-
33 tim à fel. rec. Pij IV. † de quibus in Conſti-
tutione 9. Bullar. tom. 2. in qua alia innouan-
tur, viſum fuit illa non eſſe talia neque ſuffi-
cientia ad d. effectum, & nullatenus conue-
nire Incolis, & alijs perſonis extra ſepta Mo-
naſteriorum degentibus, ſed comprehende-
re in illis permanentes, quod clarè depre-
henditur.

Primo quia in §. 36. eximuntur ab Ordi-
narij Iuriſdictione Presbyteri ſæculares pro
tempore, quo curam animarum exercent in
Eccleſijs proprijs Hoſpitalis, ibi: *quamdiù il-
lam exercent, & in illorum obſequiis forent.* Vnde
dimiſſa cura Ordinario ſubſunt iuxta natu-
34 ram dictionis, *quandiu*, quæ reſtringit cum
perſeuerantia vſque ad tempus, cui adiecta
eſt *Tex. in l. Pater Seuerinam 101. §. fin. ff. de cond.
& demonſtr. l. ſeruitutes 4. ff. de ſeruitut. Bart. in l. 1.
num. 15. de cond. & demonſtr. Honded. conſ. 6. nu. 36.
lib. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 43. num. 74. &
123. Gratian. diſcept. foren. cap. 563. num. 11. Rota
deciſ. 196. num. 4. par. 5. recent.* & optimè notat
*Belarmin. ex declaratione Sac. Congregationis Con-
cilii in annot. ad Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 11. de re-
form.* ibi: *Item Rectores Parochiarum Religionis
Hieroſolymitanæ Amoti à Curatis, ſi ſunt profeſſi
non ſubſunt Ordinario, ſecus ſic.*

Item ex eo, quia in §. 43. diſponit, quod
illi fratres dumtaxat Priuilegijs gaudere va-
leant, qui à Magno Magiſtro, ſeu de eius
35 licentia habitum ſuſcepiſſent, & profeſſio-
nem emiſiſſent, ex quo colligitur Priuilegiũ
eſſe reſtrictum ad hanc qualitatem habentes,
nec comprehendere alios ea carentes, *ad l. 4.
§. toties ff. de damn. infect. l. quod conſtitutum 21. ff.
de milit. teſtam. Surd. conſ. 525. nu. 3. & notat Che-
rub. in apoſtilla ad d. Conſtitutionem Pii IV. §. 43.
Barboſ. in collect. ad Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 11.
de reformat. ſub num. 10. Franc. Leo in Theſaur. p. 3.
cap. 3. num. 107. Rota deciſ. 630. num. 77. par. 4. to.
3. recent.*

Tertio ex facultate reſtrictiuè data in §. 62.
vbi tantum permittitur Magiſtris Baiuliuo-
rum, Priorum, & Hoſpitalis Cappellanis, vt
à quocumque Antiſtite valeant ordinari
abſque eo quod teneantur literas dimiſſoria-
les ab Ordinario accipere, prout priuilegio
36 ceſſante deberent, cum † ordines conferre, &
dimiſſorias concedere denotet Iuriſdictionẽ,
quæ non niſi in ſubiectos exerceri poteſt *cap.
fin. de temporibus ordinan. in 6. cap. primatus 71. di-
ſtinct. cap. Clericum diſtinct. 72. Gabr. conſ. 181. nu-
mer. 17. & ſeq. lib. 2. Gratian. diſcep. forenſ. cap. 212.
num. 48. cum trib. ſeqq. Buratt. dec. 912. num. 2. Bar-
boſ. in collect. ad Conc. Trid. d. ſeſſ. 24. cap. 11. de re-
form. num. 10. in fin.* ex quo de conſequenti re-
ſultat excluſio aliorum Clericorũ in Prio-
37 ratu commorantium, cum diſpoſitio † re-
ſtricta ad certum genus perſonarum ad alias
non extendatur *Bald. in l. quicumque num. 12. C.
de ſeru. fugit. & in l. illam 11. num. 88. C. de collat.
Gratian. vbi ſupra num. 39. Rota dec. 43. nu. 2. p. 7.
recent.* & in terminis *Belarmin. vbi ſupra dicta
ſeſſ. 24 cap. 11. de reformat. col. 2. §. 3.* ibi: *Item Hie-
roſolymitani fratres non poſſunt dare dimiſſorias ad
ordines Clericis, qui non ſunt profeſſi, licet ſeruiant
Eccleſiis eorum.*

Quarto, Hoc ipſum apertius demonſtra-
tur ex verbis §. 63. dictæ Conſtitutionis exi-
mentis ibi, Magnum Magiſtrum, Priores,
Fratres, & Colonos à ſolutione Decimarũ
quarti ſubſidij charitatiui, aliarumque Col-
38 lectarum † pro omnibus, & quibuſcumque
Eccleſijs, Beneficijs, & Grancijs quomodo-
libet ab Hoſpitali dependentibus ſub quo-
rumcumque Patriarcharum, Epiſcoporum,
Vniuerſitatum, Hoſpitalium, Rectorum, &
Eccleſiarum limitibus à Iuriſdictione con-
ſtitutis: dum ergò ſpecificè exprimuntur o-
nera, à quibus ſummus Pontifex voluit il-
los eximere, euidenter ex hoc aſſequimur
39 noluiſſe † aſſignare Territorium ſeparatum
cum Iuriſdictione quaſi Epiſcopali, quam ſi
conceſſiſſet effecti eſſent veri Ordinarij, &
Diœceſani, *iuxta gloſſ. in Clement. 1. §. volumus,
verbo Diœceſanis de foro competenti, Rota in Pi-
ſcien. Iuriſdictionis 24. Martii 1651. coram Emin.
D. Card. Corrado §. quia cum ille, & ſequenti, & in
Aſtoricen. ſeu Nullius Iuriſdictionis 19. Iunii 1654.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. Nihilominus,*
40 Ac proindè † decimæ ad ipſoſmet iure pro-
prio,

prio, & abſque eo quod eximerentur, ſpe-
ctarent *cap. dudum de Decim. Abb. in cap. cum
contingat col. 2. eodem tit. Rebuff. de Decim. quaſt. 7
num. 7. Rota coram bon. mem. Coccino deciſ. 38.*
41 *num. 1. & deciſ. 254. num. 4.* eodemque modo†
pertineret quarta, *vt in cap. auarente de offic.
Ordin. & cap. de quarta de praſcript. Rota deciſ.
732. num. 4. part. 1. diuerſ. & deciſ. 402. nu. 1. & 2.
part. 2. recent.*

Et tandem ex limitata Iuriſdictione eiſdẽ
42 Magno Magiſtro, & Prioribus † data co-
gnoſcendi cauſas Beneficiales ciuiles, & cri-
minales Religioſorum Ordinis S. Ioannis, in
alijs verò inter Incolas Clericos laicos, &
alios de populo ingeri ſe non valeant, niſi
quando eſſent Religioni Debitores, vt in
§§. 48. 56. & 70. ex qua diſtinctione cogno-
ſcendi certas cauſas, & non alias, meliùs ex-
primi non potuit, quod per Priuilegia hu-
iuſmodi nõ fuerunt ipſis conceſſa iura quaſi
43 Epiſcopalia, nàm † Priuilegia, quæ ſonant
in exemptionem, quoad aliquam perſonam
non ſunt ad alios extendenda ad *Text. in cap.
per exemptionem 9. & ibi gloſ. in verbo curam ha-
bet Io. Andr. num. 4. Franch. num. 3. de Priuil. in 6.
Rota in citatis deciſionibus 324. numer. 6. par. 5. &
dec. 600. num 10. par. 4. tom. 3.*

Quæ omnia licet clara ex ſe appareant cer-
tiora tamen fiunt, tum ex ſubſequuta horũ
Priuilegiorum declaratione per ſan. mem.
44 Gregorium XIII. facta † in Conſtit. 67. eo-
dem Bullar. tom. 2. vbi ad tollen. abuſus in
præiudicium ordinariæ Iuriſdictionis indu-
ctos ex Priuilegijs ſuorum Prædeceſſorum
Militibus Hoſpitalis Hieroſolymitanæ Reli-
gionis conceſſis, quos refert in §. 1. in §. 2.
45 ſtatuit quod nihil per eas † gratias, & exẽp-
tiones indultas cenſeretur detractum loco-
rum Ordinarijs, quo minus militum Vicarij
Cappellani, Miniſtri ſeruientes, & familia-
res dd. Ordinarijs ſubiaceant, & de eorum
exceſſibus puniri poſſent exceptis his, qui
Eccleſijs, alijſque locis dd. Militum actu in-
ſeruiunt, & intra eorum ſepta reſident, &
ſub obedientia viuunt.

Quæ quidem Conſtitutio ſpecificam, &
indiuiduam declarationem alterius Pij V.
Prædeceſſoris continens, pęnitus euellit quã-
cumque in Populum iuriſdictionẽ, & Ter-
46 ritorij diſtincti prætenſionem, † eo ipſo
quod eam reſtringit ad Miniſtros, & actu
Eccleſijs inſeruientes in Monaſterijs Hoſpi-
talis, debetque ad vnguem ſeruari *cap. inter
alia de ſententia excommunicationis cap. per Vene-
rabilem qui fil. ſint. legitim. l. vltima C. de leg. Ruin.
conſ. 161. num. 12. lib. 1. Rota coram Mantic. dec. 59
nu. 12. & 13. & in indiuiduo notant Ioann. Franc.
Leo in Theſaurofori Eccleſ. par. 2. cap. 3. num. 106.
cum ſeqq. Barboſ. in collect. ad Concil. Trid. ſeſſ. 24
cap. 11. num. 10.*

Tum etiam ex Breue ſan. me. Clem. VIII.
ſub dat. Romæ 26. Februarij 1597. *dicto Sum.
impreſſo Eminentiſs. Cardinalis num. 20.* in quo
præuia reſolutione in Sacra Congregatione
47 Concilij capta diffinitur † Archiepiſcopum
Toletanum eſſe Prioratus controuerſi verũ
Diœceſanum, & Vaſſallos Prioris promo-
tos ad Sacros ordines ab alijs Epiſcopis non
obtentis prius litteris dimiſſorialibus ab ipſo
Toletano Antiſtite eſſe Irregulares, & Epi-
ſcopos ordinantes, & Pontificalia exercen-
centes in d. Prioratu non obtenta licentia
Diœceſani Toletani, incidiſſe in cenſuras
Eccleſiaſticas à Sacris Canonibus Concil.
Trid. & Conſtit. Sixti V. inflictas, inhibendo
prætereà prædictis Epiſcopis, & Militum
Prioribus, ne de cœtero vllo modo talia
perpetrare præſumerent, quod Breue me-
diante abſolutione taliter promotis conceſſa
fuit executioni demandatum, vt in nouo
Summ. D. Archiepiſcopi num. 12. Vnde quemad-
48 modum non poteſt amplius † reuocari in
dubium, quin Prioratus ſit in Diœceſi To-
letana, ita excluditur Territorium illius eſſe
ſeparatum, & extra Diœceſim Toletanam
Rota in ſupracitata deciſ. 324. num. 1. part. 1. recent.
non refragante reſponſione, quod huiuſmo-
di Sac. Congregationis declaratio per Breue
prædictum confirmata, vtpote loquens de
49 illo actu † particulari non debeat ad alios
trahi, quia verba Decreti omnino reſiſtunt
huic intellectui, tanquam directa in gene-
ralem denominationem Archiepiſcopatus
vti Diœceſani Prioratus, ibi. *intra fines iſtius
Diœceſis, & qui nulla à te veluti Diœceſano loci
petita, nec obtenta licentia.*

Tùm, & euidentius, quia Melitæ vbi re-
ſidet Magnus Magiſter, & totius ordinis ca-
put, cuique principaliter prædicta priuilegia
tributa fuere, adeſt Epiſcopus exercẽns in
Populum ſuam ordinariam iuriſdictionem
nunquam ab ipſo Magno Magiſtro contro-
uerſã, quapropter multò minus videtur poſ-
ſe prætendi à Sereniſſimo Magno Priore
Caſtellæ, & Legionis aliud particulare Pri-
uilegium non habente, ſed ſimpliciter, &
dumtaxat allegante præfata Priuilegia Ma-
gno Magiſtro, & eius Religioni conceſſa,
50 ne alias membrum cum ſuo† capite ad im-
paria iudicetur, & ipſe maiorem habeat Iu-
riſdictionem, quàm ſupremus Princeps, ad
*Text. in cap. cum non liceat 12. de praſcript. Fe-
deric. de Sen. in conſ. 151. num. 1. & ſub num. 3.
verſ. Item conſtat, Geminian. conſ. 32. verſ. proba-
tur primo Decian. conſ. 32. num. 27. cum ſeqq. lib. 2.*
& in terminis Equitum Hieroſolymitanorũ
51 licet † ad alium effectum ratiocinatur *Fari-
nacc. in conſ. 197. num. 11. lib. 3.*

Nec quidquam facit, quod Magnus Prior
in locis Prioratus per fœl. rec. Philippum
Secundum donatis dominium, & iuriſdi-
52 ctionem temporalem obtineat, ſiquidem †
illa nihil commune habet cum Territorio,
& Iuriſdictione ſpirituali *cap. 1. de Relig. do-
mib. gloſſ. in cap. 1. verb. diuiſis diſtinct. 10. & in
Clementina ne Romani §. ſanè in verb. Diœceſis
de electione aliq. cumulati in dicta dec. 324. nu. 10.
par. 1. rec.*

Et hinc patet reſponſio ad id, quod obij-
ciebatur in alijs Pianæ Conſtitutionis locis,
& præſertim in §. 65. quod Magnus Magi-
ſter, & Priores denominentur veri Ordina-

rij, indeque reſultet Oppida ſibi ſubiecta eſ-
53 ſe exempta, † & ſeparatum Territorium
conſtitui ad notat. per *Franc. in c. 2. numer.* 10.
ibique Ancaran. de Conſtit. Roland. conſ. 33. nu. 44.
& ſeq. lib. 3. quoniam id non intelligitur pro-
priè de Ordinarijs Iuriſdictionem quaſi Epi-
ſcopalem habẽtibus, ſed impropriè, & quoad
certos effectus, ac per modum æquiparatio-
54 nis de Iuriſdictione in† perſonas, & bona Re
ligionis, non ad alias, vt non obſcure patet
ex illis verbis, *intrà limites ſuarum Iuriſdictionum*
& adminiſtrationum veri Ordinarij exiſtant, vt in
terminis aduertit *Fœlin. in cap. graue num. 2. in*
fin. de offic. ordin. Rota in præcitata deciſ. 207. n. 4.
par. 2. diuerſ. & 324. num. 7. par. 1. rec. præcipuè
dum in ipſa Conſtitutione non ſolum ita
denominantur Priores, ſed etiam copulati-
55 uè *Præceptores Eccleſiarum* † in quibus profe-
ctò denominatio veri Ordinarij congruè ve
rificari non poteſt; Nec applicatur *Barboſ. in*
collect. Concil. ſeſſ. 7. cap. 8. de reform. nu. 16. ſeſſ. 23.
cap. 15. nu. 28. eod. tit. in tract. de Epiſcopis alleg. 74
num. 27. & in collect. Bull. verb. Eques Hieroſoly-
mitanus verſ. Equ. Hieroſolymit. quia loquitur
de Abbatibus, & Prioribus habentibus Iu-
riſdictionem ſpiritualem, & quaſi Epiſco-
palem.

Huncque eſſe verum, & germanum Pri-
uilegiorum intellectum conijciebant quo-
que Domini ex continuato exercitio iuriſdi-
56 ctionis, quod † præſeferunt quamplures
actus ab Archiepiſcopis pro tempore geſti
in Oppidis Prioratus, prout ſunt Miniſtratio
Sacramenti, Olei Sancti, & Chriſmatis *d. Sum.*
impreſſo num. 17. cap. Presbyteri qui Diœceſanus
123. de conſecrat. diſtinct. 4. gloſ. Magiſtralis in cap.
dilectus 18. in verb. de lege Iuriſdictionis ibi Car-
dinalis num. 3. Abb. num. 4. de offic. ordin. Rot. cor.
Greg. dec. 434. num. 13. Comitol. dec. 26. num. 14. &
83. num. 12. in d. Beneuentana Iuriſdictionis 13.
Maij 1652. cor. D. Præſide Valliſoletano, & di-
ſponitur in *Sacro Concil. Trid. ſeſſ. 7. Can. 3. de*
confirmat. & ſeſſ. 23. Canon. 7. de Sacram. Ordinis
Beneficiorumque collatio, dum caſus vaca-
tionis euenit, *d. Summ. impreſſo num. 22. gloſſ. in*
cap. cum dilectus verbo à ſupremis de conſuetudin.
Rot. cor. Card. Mellino dec. 204. num. 2. & apud
Buratt. dec. 578. num. 8. & in fin. & 9. facultas
57 conferendi † ordines, illorumque actualis
collatio *d. Sum. num. 23.* quam Epiſcopus non
habet extrà Diœceſim *cap. 1. diſtinct. 72. cap.*
cum nullus cap. fin. de tempor. ordinan. in 6. Gabr.
conſ. 181. num. 18. & ſeqq. lib. 2. Tamburin. de iur.
Abb. par. 2. diſput. 2. quæſt. 27. num. 2. Rota cor. Se-
raph. dec. 467. num. 9. & 985. num. 3. Buratt. deciſ.
912. num. 12. Cognitio cauſarum ciuilium
58 criminalium, † & matrimonialium cum
actualibus Proceſſibus executioni demanda-
tis, eodem *Summ. num. 24. cum duobus ſeqq. cap.*
cum perſona 7. de Priuil. in 6. cap. omnes Baſilicæ
16. quæſt. 7. Roman. conſ. 180. nu. 4. verſ. habet enim
Epiſcopus, Rota in rec. dec. 248. & 382. par. 2. Du-
ran. dec. 436. Caualer. dec. 304. vtrobiq. nu. 1. con-
59 ſecutio actualis † portionis Decimarum pro
ſuo Pontificali debitæ, vt ex dd. Teſtibus re-
lat. in *d. Summ. impreſſo d. numer. 16. & in nouo*
Summ. d. num. 1. cap. conquerente de offic. ordin. Ro-
ta in Toletana Decimarum de Daymiel cor. Card.
Caualer. dec. 247. & 487. num. 1. & 2. Hi enim
actus validiſſimum argumentum præbent
ſubiectionis locorũ Prioratus Eccleſiæ To-
letanæ, *Bald. in l. data opera num. 28. verſ. Item*
bona ratio C. de his qui accuſar. non poſſ. Rota de-
ciſ. 797. num. 3. par. 4. diuerſ. & dec. 310. numer. 3.
apud Modern. de manuten. cor. bon. mem. Merlin.
dec. 697. num. 7. & in d. Beneuentana Iuriſdictio-
nis §. ceſſantibus itaque.

Sublatis itaque Priuilegiis non obſtat im-
memorabilis ab Agentibus pro Magno
60 Priore † allegata, qui eſt alter modus ac-
quirendi iuriſdictionem contra loci Ordina
rium habentem iuris aſſiſtentiam, *Abb. in cap.*
cum contingat nu. 10. de for. compet. Rot. d. dec. 324.
num. 12. par. 1. rec. Quia non fuit probata per
61 Teſtes inductos, illi † enim examinati an-
no 1606. in Conſilio Regio tanquam nulli,
& inualidi reiecti fuerunt, per *Rotam in hac*
cauſa 4. Decembris 1613. cor. bon. mem. Pirouano
apud Tamburin. de iur. Abb. deciſ. 68. num. 6. Cæ-
teri verò examinati vigore remiſſoriæ Rota
lis anno 1615. non deponunt cum requiſi-
tis *gloſſ. in cap. 1. verb. memor. de præſcript. in 6.*
inter quæ, illud potiſſimum eſt, quod Te-
ſtes ſint annorum 54. & concludant de viſu
per 40. annos ante litem quæ in propoſito
62 mota fuit † anno 1503. *d. Summ. nouo num. 4.*
& reſtaurata fuit in Conſilio Regio de anno
1523. vt ex eius Decretis *d. Sum. impreſſo nu. 6.*
63 *& 8.* Vnde ex his prorſus † improbabilis red-
ditur talis immemorabilis, *Mareſcott. var. re-*
ſol. lib. 2. cap. 100. nu. 10. Rot. cor. Seraph. dec. 1450.
& 1460. num. 2. Mantic. dec. 280. Gregor. dec. 434.
num. 12. & deciſ. 235. num. 13. par. 5. coram Comi-
tul. deciſ. 138. num. 5. Et vbi vt in hac facti ſpe-
cie deducitur pro excludendo Archiepiſco-
64 po à ſua ordinaria Iuriſdictione, requiritur †
immemorabilis per tres ſententias canoni-
zata, vt ex mente Sacræ Congregationis re-
ſpondit *Rot. in deciſ. 243. numer. 1. part. 2. &*
deciſ. 500. num. 15. par. 4. tom. 3. Verum penitus
excluditur, cum de natura, & neceſſaria eſ-
ſentia ipſius immemorabilis, ſit etiam quod
65 nihil vnquam in contrarium viſum, † vel
auditum fuerit, & tamen certum eſt in præ-
ſenti, quod aliter apparet tàm ex depoſitio-
nibus Teſtiũ Archiepiſcopi coadiuuatis ex
tranſactionibus, & declarationibus, & alijs
66 actibus ſuperius † enumeratis, ſufficientem
probationem facientibus pro totali imme-
morabilis deſtructione, vt non debeat atten-
di *cap. illud & ibi gloſſ. in verb. inconcuſſa cap.*
auditis, & ibi Innocent. num. 5. de præſcript. Rot.
cor. Puteo deciſ. 426. lib. 1. in nouis Audr. deciſ. 50.
num. 4. ſan. mem. Gregor. XV. deciſ. 51. numer. 3. &
deciſ. 334. num. 10. cor. Card. Mellino deciſ. 48. in
fin. & apud Merlin. deciſ. 532. num. 21. & nihilo-
minus ad conſeruandam iuriſdictionem vni
67 uerſalem † ſufficit Ordinario etiam mini-
mum actum exercuiſſe, *Roman. conſ. 291. nu. 9.*
in fin. Buratt. deciſ. 912. num. 8. poſt Modern. de
manut. deciſ. 310. num. 9. & in Marſicen. Iuriſdi-
ctionis 18. Februar. 1647. cor. bon. mem. Bichio, &
in

in eadem Beneuentana Iuriſdictionis cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano §: Quinimo.

Nec aduerſantur ſententiæ ad fauorem Magni Prioris promulgatæ, nã præter quod
68 in illis † non apparet citatus Archiepiſcopus; Ideo illum non afficiunt *l. de vnoquoque vbi gloſſ. ff. de re iudic. cum vulg.* ſingulis diſcuſſis nõ concluditur acquiſitio iuriſdictionis: prima enim legitur lata de anno 1528. in executionem Breuis Clem. PP. VII. qui Priuilegia conceſſit, & ſic non poteſt vltra ibi
69 diſpoſita operari, † alia verò de anno 1545. emanauit in quadam cauſa criminali contra certam perſonam particularem, ex quo non reſultat probatio ſaltẽ concludens exercitij Iuriſdictionis, & eo minus, cum ab ipſa fuerit appellatum, & cauſa Rotæ commiſſa, quæ prorogauit fatalia, vt in nouo *Summario* 15. & vſque ad annum 1481. proſe-
70 quuta † deuentum fuit ad concordiam relatam in *Summ. impreſſo Archiepiſcopi num.* 4. qui lite per eam extincta in poſſeſſione ſuę ordinariæ Iuriſdictionis permanſit, & ſucceſſiuè continuauit *cap. 1. de lit. conteſt. in 6. l. cauſas C. de tranſact. Bart. in l. eleganter §. ſi quis poſt ff. de condit. indebit. Gouagnon. conſ. 24. nu. 12. lib. 2* Tertia demum de anno 1592. prodijt pariter inter particulares perſonas quæ potue-
71 runt conſentire † ex proprio capite, quod Archiepiſcopo non præiudicat, vt dictum fuit in *Nullius, ſeu Montis Virginis Iuriſdictionis 21. Iunij* 1656. *cor. bon. mem. Dunozetto §. Cognitio*, & quod plus eſt in ea legitur, quod Populus erat actor contra fratres Religionis, &
72 ſic tenebatur † de neceſſitate ſequi forum Rei.

Minus tandem refragari videbantur actus Iuriſdictionales, quandoquidem à Magnis Prioribus exerciti, quibus exinde loca ſubie-
73 cta eſſe probetur cũ Iuriſdictio † exerceri nõ valeat, niſi in ſubditos *Bald. in c. cũ cauſam n. 6. verſ. Item per exercitiũ de probat. Abb. in c. 1. n. 3. de Religioſ. Domib. cor. Buratt. in ſæpius cit. deciſ. 578. numer. 1. & 2. & in Placentina, ſeu Abulen. Decimar. 23. Iunij* 1642. *§. 2. quia cor. bo. me. Bichio*, Vnus enim de anno 1491. & alter de anno 1500. geſti ante motam litem, qui tamen illi cauſam dederunt, & propterea cum illorũ Promotore ſuperuenerunt dictę Concordiæ anno 1510. & 1516. aliud non continent, quam viſitationes factas à Deputatis per Capitulum Prouinciale Domorum, & Bonorum iuxtà ſtatuta Religionis, quæ non
74 pertinent † ad rem de qua agitur reſtrictam, vt præmiſſum fuit ad Iuriſdictionem ſpiritualem in Eccleſias, & habitatores extrà eaſdem Religionis Domos, & Monaſteria. Alij autem omnes emanarunt poſt motam litem tanquam cœpti poſt annum 1527.
75 & ſic turbatiui nullius ſunt momenti ad † proban. Ius aliquod in fauorẽ Magni Prioris, & infringendum illud Archiepiſcopi Ordinarij, ad tradita per *Abb. in c. licet ex qua num. 3. & ibi Ancaran. num. 5. de Teſtib. Rot. in rec. 557. num. 7. & 8. par. 5. & deciſ. 288. num. 1. par. 6.* Præſertim cum nullibi probetur ſciẽtia, & patientia Archiepiſcopi tunc exiſtentis, vt ad effectum acquirendi Iuriſdictionẽ
76 contra illum, † neceſſarium eſſe reſpondit *Rota coram Comitul. deciſ. 138. num. 2. & d. deciſ. 600. num. 14. par. 4. tom. 3. rec. in Aprutina Iuriſdictionis 18. Martij* 1636. *cor. bon. mem. Dunozetto, & d. Marſicen. Iuriſdictionis* 1647. *cor. bon. me. Bichio*, collatio demum cuiuſdam Cappellani æ facta anno 1520. *Summ. Magni Prioris num. 5.* eſt Eccleſiæ Oppidi de Lora Hiſpalen. Diœceſis, vt in ea legitur, & ſic non meretur al-
77 legari † in hac controuerſia pendente cum Eminentiſs. Archiepiſcopo Toletano.

Et ita fuit reſolutum conſtare de bono iure Domini Archiepiſcopi etiam ad effectũ manutentionis vtraq; parte informante &c.

REVERENDISS. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Apotecarum.

Veneris 9. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Conſtito de credito ex publico Inſtrumento obligationem Cameralem continente, ita vt amplius controuerti non poſſit, ad vlteriorem legitimam exequutionem procedẽdum eſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Credito ex publico inſtrumento obligationem Cameralem continente probato, eius vigore etiam contra hæredem obligati mandatum executiuum relaxari poteſt.*

2 *Exceptio de executione in alienis bonis non verò hæreditarijs debitoris facta non ſubſiſtit, quando ex relatione executoris contrarium apparet.*

3 *Apotheca, quando in bonis debitoris reperiuntur, ad eundem ſpectare præſumuntur, donec contrarium plenè probetur.*

4 *Exceſſus quando non præſumitur, idem concludenter eſt probandus.*

5 *Confeſſio debitoris aſſerentis domum cuius apotheca fuerunt executata, à Patre fideicommiſſo fuiſſe ſubiectam, creditoribus nullo modo præiudicat.*

6 *Confeſſio debitoris non eſt apta inducere fideicommiſſum vbi non eſt à Teſtatore ordinatum, nec bona fideicommiſſaria facere qua non ſunt.*

7 *Bona à Patre donata non dicuntur fideicommiſſo grauata nec vti talia à filio debitore poſſidentur, cum donatio facta tàm filijs quàm Patri tot donationes quot perſonas includat.*

8 *Conceſſio facta Patri ab alia filijs facta differt.*

9 *Filij, quando bona donata recognoſcunt à munificentia donantis non autem à primo donatario, in illis tanquam Patris hæredes Iure tranſmiſſo ſuccedunt.*

10 *Filius non induſtrius ſoluendo ſummam conſiderabilem reſidui domus, cum nulla alia bona habuerit, ſolutionem ex pecunijs hæreditarijs feciſſe præſumitur.*

11 *Creditor anterior poſteriorem impedire nequit, quin ſuper bonis communis debitoris executionem faciat ad effectum ſubhaſtandi, & de pretio prius*

Creditori anteriori ſatisfaciendi, & reſiduum poſteriori ſoluendi.

12 *Retentio pro melioramentis non competit dum eadem non ſunt liquida, nec de ſtatu anteriori domus conſtat, & quid impenſum aut melioratum fuerit non probatur.*

13 *Creditum dum illiquidum remanet retentio non conceditur.*

DECISIO LXXI.

PROCEDENDVM eſſe ad vlteriorem legitimam executionem pro informante reſponſum fuit, quia creditum de Amati
1 non controuertitur, † & de illo conſtat ex publico Inſtrumento continente obligationem Cameralem, virtute cuius etiam contra hæredem obligati mandatum executiuum relaxari potuit *Rot. coram Merlin. deciſ.* 413. & 556. *vtrobique num.* 10. & *in Romana Cenſus* 28. *Iunij* 1658. *coram R.P.D. meo Beuilaqua ſub* §. 1
2 Oppoſita verò exceptio, † quod executum non fuerit mandatum in bonis hæreditarijs Antonij Mainardi debitoris, ſed alterius, nō fuit habita in conſideratione: Tum quia, vt conſtat ex relatione executoris repertæ fue-
3 runt apothecæ in bonis Antonij, † ad quem proinde ſpectare præſumuntur, donec contrarium plene probetur *Honded. conſ.* 18. *n.* 56. *lib.* 1. *Menoch. de adipiſcend. remed. num.* 925. *Rot. coram ſa. me. Gregor. deciſ.* 402. *num.* 2. *Anconitana Dotis* 21. *Aprilis* 1651. *coram R.P.D. meo Veroſpio* §. *ſiquidem in cæteris*, & *in Firmana pecuniaria* 4. *Decembris* 1654. *coram bo. mem. Bichio* §. *Pauaroni vero*; tum quia exceſſus non præ-
4 ſumitur, † qui proinde, & executio in bonis alterius concludenter probari debet, *Crauett. conſ.* 211. *num.* 29. *Rot. coram Seraphin. deciſ.* 1189. *numer.* 1. *Vrbeuetana reſtitutionis Dotis* 14. *Decembris* 1643. *coram bo. me. Peutingero* §. *verum neutrum*, & *in Bononien. Bonorum* 13. *Maij* 1652. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* §. *nec ſubſiſtit*,
5 Quæ probatio non deducitur ex confeſſione Antonij aſſerentis domum, cuius apotechæ fuerunt executatæ, fuiſſe ab Annibale eius patre fideicommiſſo ſubiectam; Hæc enim confeſſio nullo modo præiudicat creditoribus *Caſtrenſ. in l. Seia Mancipia* 18. *ff. ad Senat. Conſult. Velleian. Surd. deciſ.* 216. *num.* 6. &
6 *ſeqq.* quia † non eſt apta inducere fideicommiſſum, vbi non eſt à Teſtatore ordinatum, nec facere fideicommiſſaria bona, quæ non ſunt, *Fuſar. conſ.* 169. *num.* 136. *Rot. in Auenionen. fideicommiſſi* 26. *Iunij* 1647. *coram R. P. D. meo Veroſpio* §. *quia prædicta*, vbi alij allegantur, & *in Auenionen. Saluiani* 10. *Februarij* 1651. *coram bo. me. Bichio* §. *ad probandum*.
7 Et licet ordinatum fuit à prædicto † Annibale fideicommiſſum cum expreſſa prohibitione de non alienando bona ſibi à Io: Baptiſta patre donata, non erant tamen fideicommiſſo grauata, nec vti talia ab Antonio debitore bona poſſidebantur, quia donatio facta fuit non ſolum Annibali, ſed etiam filijs, perindeque cum tot cenſeantur donationes, quot perſonæ, & conceſſio facta pa-
8 tri differat ab alia † facta filijs, ex adductis per *Altograd. conſ.* 36. *num.* 7. & *in Romana Donationis* 3. *Iunij* 1658. §. *nihilominus* & 24. *Ianuarij proximi præteriti* §. *præmiſſo enim cum ſeqq. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, onus fideicommiſſi filijs à patre imponi non potuit,
9 qui bona donata † recognoſcunt à munificentia donantis, non autem à primo donatario, & in illis ſuccedunt Iure tranſmiſſo, & tanquam patris hæredes, vt in terminis donationis tradunt *Bertrand. conſ.* 176. *num.* 4. *lib.* 3. *Franc. à ponte conſ.* 19. *num.* 20. *Modern. Panormitan. de Amat. reſolut.* 30. *num.* 7. & *ſeqq. Rot. dec.* 127. *num.* 4. & *ſeqq. par.* 6. *dec.* 203. *num.* 2. *p.* 8. *recent. Florentina donationis, ſeu ſeparationis bonorum* 2. *Decembris* 1650. *coram bo. me. Peutingero* §. *non obſtat dicta Romana donationis* §. *Indeque ſicut*, & *in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum* 3. *Decembris* 1655. *coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano* §. *nec obſtat*.

Non releuat, quod idem Annibal poſt obitum donantis ſoluerit ſcuta 2000. pro reſiduo prætij Domus, ratione quorum Alexandræ competat retentio, nam omiſſo quod ſolutio facta fuit immediatè poſt obi-
10 tū Patris à filio nō induſtrio, † qui nulla alia bona habens illam ex pecunijs hæreditarijs feciſſe præſumitur, *Menoch. conſ.* 207. *numer.* 12. *Ciriac. contrau.* 38. *num.* 15. *Rot. in Peruſina fideicommiſſi de Rodulphis* 15. *Iunii* 1654. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* §. *verum repropoſita*, vbi concordantes referuntur, reſponſum
11 fuit, † quod creditor anterior poſteriorem impedire nequit, quin ſuper bonis communis debitoris executionem faciat ad effectum tantum ſubhaſtandi, & de prætio ſatisfaciēdi prius Creditori anteriori, & ſoluendi reſiduum poſteriori, *l. a Diuo Pio* 15. §. *quod ſi res ff. de re iudic. vbi Caſtrenſ.* §. *ſed & illud ſub num.* 1. *verſ.* 2. *limitatio, Gratian. diſcept.* 941. *n.* 3. & 4. *Rot. coram Card. Canal. deciſ.* 429. *ſub nu.* 3. *verſ. vnde hæc mulier*, & *deciſ.* 181. *numer.* 4. & *per tot. par.* 7. *recent.* & *in Romana ſubhaſtationis de Alexiis* 15. *Februarii* 1647. §. *finali* 15. *Maii* 1648. §. *ſubſiſtit namque* & 27. *Iunii* 1650. §. *nec obſtat coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.
12 Prout etiam fruſtra † opponitur retentio pro melioramentis, quia non ſunt liquida, non conſtat de ſtatu anteriori Domus, & non probatur quid impenſum, & quid melioratum fuerit, *Rot. dec.* 88. *ſub num.* 28. *par.* 7. *recent. Romana hæreditatis* 14. *Decembris* 1646. *coram bo. me. Arguelles* §. *nec magis iuſta*, & *in Rauennaten. Domus* 9. *Martii* 1653. *coram R.P.D. meo Beuilaqua* §. *nec dicatur*, & vlterius eadem Alexandra longo temporis ſpatio bona hæreditaria viri penes ſe retinuit, & adminiſtrauit, ex quorum fructibus, vel ſatisfacta præſumitur, vel creditum remanet illiqui-
13 dum, pro quo retentio non conceditur, ex relatis *in Peruſina bonorum* 18. *Iunii* 1649. *corā Eminentiſſimo D. meo Cardinali Corrado* §. *finali*, & *in Anconitana prædii* 8. *Februarii* 1658. *coram me* §. *ſuper retentione*.

Et ſic altera tantum, pluries parte altera citata &c.

R.P.D.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Tranſactionis.

Lunæ 12. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De læſione euidenti ex tranſactione domus cõtrouerſæ per hæredes fideicommiſſarij reſultante, pro cuius excluſione licet tres particulariter oppoſitæ fuerint exceptiones, eas tamen non ſuffragari reſponſum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas concurrentibus requiſitis controuerti non poteſt.*

2 *Dubitatio de lite remouetur, quando de claro, & indubitato iure cedentium conſtat.*

3 *Cauſa tranſactionis vt inſubſiſtens cenſeatur, vera, & non conficta litis exiſtentia requiritur.*

4 *Pactum agendi litem, & impendendi de proprio ſubmouetur, cùm expenſæ in re tam indubia facienda modici erant momenti, & ad ineundam tranſactionem inſufficientes.*

5 *Alimenta ex fideicommiſſo tranſuerſali hæredi grauato non debentur.*

6 *Expenſæ pro tuenda nominatione ad fauorem præſentati, ad ipſum præſentatum non autem ad fideicommiſſarium præſentantem ſpectant.*

7 *Læſio dum excedit tertiam partem, ex ſtatuto Vrbis controuerti non poteſt.*

8 *Læſio quando eſt vltra dimidiam dicitur enormiſſima.*

9 *Læſio vltra dimidiam ex diſpoſitione iuris communis pro reſcindenda tranſactione ſufficit.*

10 *Læſione vltra dimidiam ſtante, dolum dediſſe cauſam contractui præſumitur.*

DECISIO LXXII.

FVndamentum Sententiæ Rotalis conſiſtens in euidenti læſione reſultante ex eo, quod Ioannes Baptiſta de Lutijs, & Angela Coccanaria hæredes fideicommiſſarij Tiburtij Petrucci, ceſſerunt q.R.P.D.Honorato Domum cõtrouerſam, aliàs venditam, & appetitam in ſcutis 5000. pro ſolis ſcutis 2000. Hodie in gradu appellationis DD.ſubſiſtere viſum fuit.

1 Quia ſicuti eius validitas † non poteſt controuerti concurrentibus requiſitis per *Rotam in vulg.deciſ.Caputaq. 260.part.2.* ſic iuſtitia redditur vndequaque patens ex deductis *in dec.edita coram R.P.D.meo Meltio 1.Aprilis 1658.* vt dixit *Rota deciſ.688.eodem num.p.2. recent.& in Reatin. iuris redimendi 20. Decembris 1628. coram bo.mem.Card.Veroſpio Iuniore.*

Sed cum hæredes Honorati multas oppoſuerint exceptiones, ſicuti in alia deducebant pro excludenda læſione, & ſignanter tres. Prima, quod fuit facta tranſactio, ex cauſa litium pendentium cum promiſſione liberandi trãſigentes à litibus creditorum Canonici Lucilli Petrucci. Secunda, quod Honoratus ſuſcepit in ſe onus proſequendi litem proprijs ſumptibus, & expenſis, tàm in dicto Iudicio, quàm in alio recuperationis cuiuſdam Horrei in Campo Boario. Tertia, quod ex dicta domo ſunt detrahenda alimenta,& expenſæ, quas Canonicus Lucillus Author Honorati, ex recuperatione bonorum fideicommiſſi erogauerat, Domini iterum reſponderunt illas non ſuffragari.

Et quoad litium exiſtentiam, & liberationem ab illis animaduerſum fuit reſtrictam fuiſſe ad lites, quæ venire potuiſſent ex cauſa eiuſdem ceſſionis Honorato factæ, non autem promiſſam fuiſſe generaliter liberationem à moleſtijs Creditorum, & tamen cum Angela, & Ioannes Baptiſta agerent contra Honoratum ex fideicommiſſo ſupranominati Tiburtij *per deciſ.bo.mem. Coccini, lib. 152.par.6.recen.* canonizato, nullum aut modicum aderat dubium litiũ, nulluſque aderat dubius litis euentus,ratione cuius Creditoribus Canonici Lucilli moleſtiæ inferri potuiſſent. Ex dicta namque deciſione om-
2 nis remouebatur † dubitatio, quinimò cõſtabat de claro, & indubitato iure cedentiũ, vt ſæpius dixit *Rot. vt deciſ.337.num.8. & ſeqq. par.5. dec. 34. num.1.in fin.& dec.151.num.3. & ſeqq. par.7.* ita vt inſubſiſtens fuerit cauſa trã-
3 ſactionis, † cum ad hunc effectum vera, & non conficta litis exiſtentia requiratur, *l.cum lis §.cum hi ff.de tranſact. Aym.conſ.720. numer.7. Bardell.conſ.2.num.6.Surd.deciſ.185.num.10.*

4 Ex eadem reſponſione ſubmouetur † pactum agendi litem, & impendendi de proprio, maximè cum ad computum erogari deberent ſcut.91. pro fructibus recompenſatiuis debitis ab Honorato tranſigentibus, vnde expenſæ faciendæ in re tam indubia erant modici momenti, & inſufficientes ad ineundam huiuſmodi tranſactionem, vt fuit ponderatum *in præcedenti deciſione §.quia vltra quod in fine.*

Quo verò ad credita alimentorũ,& expenſarum ex iuribus Canonici Lucilli DD.cenſuerunt non eſſe reficienda nec alimenta,
5 nec † expenſas. Quia reſpectu alimentorum illa non debentur hæredi grauato ex fideicõmiſſo tranſuerſali, *Rota coram Seraph. dec.925.* & alijs allegatis *per Fuſar. de ſubſtit. q.336. nu-*
6 *mer.8.* & reſpectu † expenſarum pro tuenda nominatione ad fauorem dicti Canonici ſpectant ad ipſum præſentatum, non autem ad fideicommiſſarium præſentantem, vt firmauit *Rota in deciſ.huius cauſæ Romana fideicommiſſi ſeu Saluiani 23.Iunij 1653.coram R.P.D. meo Albergato.* Expenſæ verò pro recuperatione bonorum non poterant aſcendere ad notabilem quantitatem attenta modica cauſæ difficultate, vt exitus comprobauit.

7 Quibus ſublatis † læſio non poteſt controuerti, quia non ſolum excedit tertiam ſufficientem ex Statuto Vrbis iuxta *deciſ.Buratt.138. nu. 20. in Romana reſciſſionis tranſactionis 29.Maij 1648. & 16.Iunij 1651. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Corrado, & in Romana tranſactionis coram R. P.D. meo Celſo,* ſeu eſt etiam
8 vltra dimidiam † dum ex domo valoris ſcutor.5000. erant conſecuturi ſola ſcuta 2000.

quæ propterea dicitur enormiſſima, *Cephal. conſ. 208. num. 1. Menoch. conſ. 848. nu. 33. Laderch. conſil. 129. num. 3. Grat. diſcept. 861. nu. 40.* & ſuf-
9 ficit ex diſpoſitione † iuris communis pro reſcindenda tranſactione *ad tex. in l. 2. C. de reſcind. tranſact.* quem habere locum in tranſactione, habito tamen reſpectu ad dubium litis euentum, notat *Bart. in l. ſi quis cum aliter num. 5. verſ. quæro quid ſi in contractu ff. de verbor. oblig. Rota coram Merlino deciſ. 92. num. 8. & 9. coram Duran. dec. 21. nu. 7. in Bononien. reſciſſionis concordiæ 12. Iunij 1654. cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano*, cũ alijs pluribus *in dicta Romana tranſactionis 21. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Celſo*, & nouiſſimè *in alia Romana tranſactionis 28. Iunij 1658. & ſecunda currentis menſis coram eodem*.

Imò nedum tranſigentes habuerunt ſolummodo dicta ſcuta 2000. ſed conſtat manifeſtè, quod ex illis ſcut. 400. quæ in Inſtrumento tranſactionis enunciantur ſoluta, nullo modo fuerunt exburſata, ſed remãſerũt in manibus eiuſdem Honorati, vt ipſe faſſus fuit in articulo mortis, nẽpe quod talia ſcut. 1600. depoſitata in Sacro Monte Pietatis nõ erant conſignanda niſi in caſu, quod obtentæ fuerit victoria contra Creditores, in caſu verò ſuccumbentiæ illi nihil percipiebant, vnde nulla habenda erat ratio dubij litis euentus, dum Honoratus in caſu Victoriæ ſoluebat dumtaxat ſcuta 2000. in caſu verò ſuccumbentiæ nihil penitus exburſabat, & quod peius eſt ipſe iam poterat eſſe certus de victoria, cum fideicommiſſum eſſet inte-
10 grale, & ideò ſtante † læſione tam conſiderabili præſumitur, quod dolus dederit cauſam contractui *l. ſi ſuperſtes C. de dol. mal. Corn. conſil. 166. num. 4. lib. 1. Aym. conſ. 142. numer. 22. Rota in Romana aperitionis oris coram Sacrato, penes Marcheſ. de Commiſſ. par. 2. fol. 239. num. 3.*

Et ità concluſum vtraque parte informante.

Infra in eadem cauſa adſunt aliæ deciſiones ſub diebus 15. Decembris 1659. & ſub 19. Aprilis, & 28. Iunij 1660. coram eodem.

R. P. D. PRIOLO.

Comeñ. Beneficij.

Lunæ 12. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Prouiſo à Papa de Beneficio cum derogatione Iuriſpatronatus, & ſubrogatione in iuribus defuncti, etiam quoad litis, & cauſæ proſequutionem in ſtatu, & terminis, in quibus, &c. literæ Apoſtolicæ ſunt exequendæ, nec pro illarum retardatione arbitrium intrat.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium à iure regulari debet.*
2 *Literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ, iuri congruum eſt vt executioni mandentur.*
3 *Beneficium vt obtineatur, quidnam probandum veniat.*
4 *Atteſtationi Ordinarij in materia ad illius officium ſpectante plurimum deferri ſolet.*
5 *Literis Apoſtolicis vulneratis, illarum vigore procedi executiuè non poteſt, ſed per tres conformes eſt agendum.*
6 *Literæ Apoſtolicæ nunquam ita vulnerantur, vt poſtmodum facta iuſtificatione exequi non valeant.*
7 *Sententia in qua dicitur male iudicatum, & benè appellatum, non ideo cauſam in totum appellabilem reddit, dum per capita ſeparata fuit pronunciatum.*
8 *Appellatio ab exequutione literarum Apoſtolicarum non datur.*
9 *Prouiſus Apoſtolicus ad effectum retardandi executionem gratiæ collitigantis, actu poſſidere debet.*
10 *Prouiſio Apoſtolica quando eſt ſubreptitia nullius eſt roboris, & momenti.*
11 *Aſſertio Pontificis in literis gratioſæ ſubrogationis emiſſa habilitatem prouiſi de beneficio iuſtificat.*
12 *Literis gratiæ non vulneratis, exequutio illius per ſimplicem prouiſionem Apoſtolicam non iuſtificatam impediri nequit.*
13 *Poſſeſſio vltima, & immediata ad iuſtificationem pertinentiæ Iuriſpatronatus ſufficit.*
14 *Prouiſio facta inter præſentatos vt ſuſtineatur, ſatis eſt vltimum ſtatum allegare.*
15 *Iuſpatronatus in dubio hæreditarium eſt præſumendum.*
16 *Iuris præſumptio ex coniecturis contrarium ſuadentibus tollitur.*
17 *Præſentatio alicuius tanquam filij, includit etiam enunciatiuam hæredis, dum tantùm adijcitur ad demonſtrandam deſcendentiam, non autem taxatiuè ad qualitatem hæreditariam excludendam.*
18 *Patronatus familiaris, & gentilitius vt obſeruetur, adeò clarè, & concludenter eſt probandus, vt qualitatem contrariam recipere non poſſit.*
19 *Qualitas articulata dum non ſubſiſtit in facto, & à teſtibus examinatis impugnatur, ad probationem gentilitiæ qualitatis non releuat.*
20 *Ordinarius de iurepatronatus ſimpliciter, & demonſtratiuè, non autem limitatè, & taxatiuè loquens, idem Ius eſſe gentilitium non determinat.*
21 *Iuſpatronatus quando eſt gentilitium, & familiare, omnes in capita præſentare tenentur.*
22 *Teſtis de auditu deponens, vbi in contrarium ſtat iuris præſumptio, tanquam vnicus nullum facit probationis gradum.*
23 *Confeſſiones Iudiciales de iurepatronatus hæreditario, licet impugnentur ex defectu mandati procuratoris eius, qui articulos in actis produxit, tamen ad elidendam coniecturam gentilitiæ qualitatis plurimum conferunt.*

DECISIO LXXIII.

DVM lis ageretur coram me in gradu appellationis à ſententia lata per bo. m. Dunozettum adiudicante Octauiano Carolo Beneficium SS. Blaſij, & Andreæ loci Citilij de Iurepatronatus Laicorũ controuerſum inter ipſum, & Io: Baptiſtam ab Ordinario inſtitutum, idem Octauianus Carolus è viuis exceſſit. Cum vero à Sanctiſſimo D.N.

D. N. fuerit de eodem Beneficio prouiſus Franciſcus Beſutius cum derogatione Iuriſpatronatus, & ſubrogatione in Iuribus defuncti etiam quoad huius litis, & cauſæ proſequutionem in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur; Propoſui dubium in vim commiſſionis appellationis prædictæ an intraret arbitrium pro retardatione literarum Apoſtolicarum, & negatiuè Rota reſpondit.

1 Quoniam arbitrium † regulari debet à iure, vt docuit *Bart. in extrauag. ad reprimendum verb. videbitur num. 8. & verſic. tertio caſu, Rota coram ſan. mem. Greg. dec. 189. num. 3. cor. Eminentiſſimo D. Card. Otthobono dec. 115. numer. 1. & in Leodien. Beneficij 1657. in principio coram R. P. D.*
2 *meo Veroſpio*. Et poſtquam † literæ Apoſtolicæ ſunt iuſtificatæ iuri congruum eſt, vt executioni omninò demandētur, *cap. Si Capitulo vbi gloſſ. verb. exequatur de conceſſ. Prabend. Mohed. dec. 13. in lit. pend. Rot. dec. 605. num. 2. p. 2. rec. apud ſan. mem. Greg. dec. 121. num. 2. & in Leodien. Beneficij 22. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Veroſpio, & in Compoſtellana Parochialis 1. Iulij 1650. coram b. m. Bichio*.

In propoſito ea, quæ fuerunt ab Octauiano Carolo narrata Summo Pontifici circa
3 qualitatem Beneficij, quod nēpè † ſit de iure patronatus Laicorum, quod vacauerit per obitum Vulpij, quod non excedat Ducatorum octuaginta aureos de Camera, ſatis iuſtificantur ex confeſſione Ioannis Baptiſtę, qui eadem prorſus expoſuit in ſupplicatione per ipſum exhibita *ad tex. in l. cum prece, &c. C. de liberal. cauſa. Rota coram Card. Caualer. deciſ. 33. num. 1. & deciſ. 608. ſub num. 3. & in Gherarden. Beneficii 4. Iulii 1641. coram b. m. Bichio, & 10. Martii 1648. corā R. P. D. meo Celſo, ac in Maioricen. Beneficij 4. Aprilis 1650. coram R. P. D. meo Albergato*. Quæ verò concernebant qualitatē eius perſonæ videlicet ipſum eſſe Clericum habilem, & idoneum, probantur ex literis pa-
4 tentibus, & † atteſtatione Ordinarij, cui in materia ſpectāte ad illius officium ſolet plurimum deferri, *ad not. in cap. 2. vbi gloſ. verb. literis extrà de probat. & in cap. 2. ibique Abb. de Cleric. peregr. Rota coram Card. Seraph. dec. 713. num. 1 in rec. dec. 455. num. 7. par. 2. & dec. 205. par. 4. coram Coccino dec. 88. num. 4. in Burgen. Beneficii de Ontanes 1. Iulij 1654. coram R. P. D. meo Meltio in Piſtorien. Beneficij 19. Aprilis 1652. coram R. P. D. meo Celſo*.

5 Nullatenus ſubſiſtente, quod † literæ fuerint vulneratæ per ſententiam de partibus, & cōfirmatam in Vrbe ad fauorem Ioann. Baptiſtæ, ideò non poſſit illarum vigore procedi executiuè, ſed ſit agendum per tres conformes, quia non fuit pronunciatum contra literas Apoſtolicas, ſed tantummodò ſuper inſtitutione, quæ ſententia cum ferri potuerit ex alio capite, quam ob gratiam non iuſtificatam, nō vulnerātur vires prouiſionis Apoſtolicæ, vt alias ponderauit *Rota in Cremonen. penſionis 15. Aprilis 1611. coram Cardin. Caualer. deciſ. 148. num. 3.* & vbi etiam fuiſſet probata ſuper illius non iuſtificatione adhuc mere-
6 retur executionem, nam † literæ Apoſtolicæ numquam ita vulnerantur, vt poſtmodum facta iuſtificatione exequi non valeant, vt in ſpecie dictum fuit *in Aſtoricen. Archidiaconatus 6. Nouembris 1602. coram Lancell. apud Marcheſ. 1 par. fol. 374. num. 4.* comprobata *coram Caualer. in Neritonen. Penſionis 26. Nouembris 1607. dec. 11 num. 5.*

7 Et licet in † ſententia Rotali bo. me. Dunozetti dictum fuerit malè iudicatum, & benè appellatum, ſententiamque R. P. D. Amadei fore reuocandam, non ideò cauſa redditur in totum appellabilis, dum per capita ſeparata fuit pronunciatum, *vt in Summ. Franciſci nu. 3.*
8 vnde eſto detur appellatio † quoad caput reuocationis dictæ ſententiæ, tamen non licet appellare ab executione literarum, vt diſtinguendo dixit *Rot. coram Caual. dec. 484. num. 2. & in Viterbien. fideicom. ſeu attentatorum 13. Maij 1644. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.

Nec ex eo, quod ipſe conſimilem habeat prouiſionem Apoſtolicam dici poteſt eſſe legitimum contradictorem, tum quia illa tamquam poſterior, & ſine poſſeſſione impetrantis non eſt attendenda, cum ad hoc vt
9 aliter prouiſus † Apoſtolicus poſſit retardare executionem gratiæ collitigantis debeat actu poſſidere *iuxt. Roland. conſ. 78. num. 27. lib. 3 & dec. 711. num. 1. & 2. par. 1. & 366. num. 2. par. 3. cum alijs relatis in Lucana Canonicatus 1. Iulij 1647. & in Placentina Canonic. 26. Maij 1648. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.* Tum quia cū fuerit obtenta præuia narratiua, quod à medietate Patronorum fuerat præſentatus, & huius primi aſſertio nullo modo iuſtificetur nec vera ſit, vt *ex d. deciſ. bo. me. Dunozetti*, vti
10 ſubreptitia nullius † eſt roboris, & momenti, *cap. ſi proponente de reſcript. cap. ſi motu proprio de præb. in 6. Rot. apud s. m. Greg. 452. ſub numer. 3. verſ. quod dubium, & ſeq. Buratt. deciſ. 316. ſub numer. 13. verſ. nec obſtat Duran. deciſ. 100. num. 6. in ſupracitata Placentina Canonicatus coram Reuerendiſſimo Tarracon. & in Firmana Beneficij 22. Maij 1653. coram bo. mem. Bichio in fine*.

Iuſtificatio autem gratiæ ſubrogationis Franciſci quoad totalem derogationem Iuriſpatronatus, quoad litis pēdentiā, & quoad obitum Octauiani Caroli collitigantis non controuertitur; Clericatus reſultat ex literis
11 ſui Ordinarij, † & habilitas ex aſſertione Pontificis emiſſa in literis gratioſæ ſubrogationis *iuxt. conſ. Ferret. 380. num. 1. Rota cor. Merlin. dec. 896. num. 3. in Meleuitana Beneficij 31. Ianuarij 1653. coram R. P. D. Albergato*. De expreſſione valoris, cōtra exceſſum, & alijs narratis nō poteſt dubitari, cum ſub iiſdem narratiuis illam impetrauit, quibus Ioannes Baptiſta ſuam prouiſionem obtinuit, vt fuit ſupra conſideratum. Vnde eo minus intrat
12 arbitriū, cum reſpectu † literarum iſtius gratiæ nequeat conſiderari aliqua vulneratio, & illius exequutio per ſimplicem prouiſionem Apoſtolicam non iuſtificatam in continenti, vt requiritur, impediri non poſſit, *Lotter. de re benef. lib. 3. q. 13. nu. 75. Rot. dec. 154. num. 12. & ſeqq. apud Emin. D. Card. Otthobonum, & in Compoſtellana Paroch. 1. Iulii 1650. cor. b. m. Peutingaro.*

Con-

Controuerſia igitur tota verſabatur in Præſentatione Octauiani Caroli, an ſcilicet fuerit præſentatus à medietate Patronorum. Et quidem Dominis viſum fuit huiuſmodi quoque probationem concurrere, quia vt dicebant in propoſitione cauſæ coram bo.me. Dunozett. Octauianus Carolus fuit præſentatus ab Antonio, Alexandro, & Hippolyto, necnõ ab Iſabella filia Beneſij, qui ſunt quatuor ex quinque cum altero, qui præsẽtarunt Gaſparem Caſtrobeſuticum de ãno 1598. per cuius obitum fuit à Sede Apoſtolica prouiſus Vulpius, quo defuncto ſucceſſit vacatio controuerſa. Vnde ſequitur quod præſentatus fuerit non ſolum à medietate Patronorum, ſed etiam à maiori parte, nam primi tres erant in poſſeſſione præſentandi. Iſabella verò habet cauſam ab exiſtente in eadem quaſi poſſeſſione, quæ vltima, & immedia-
13 ta quaſi poſſeſſio † ſufficit pro iuſtificatione pertinentiæ Iuriſpatronatus ad hunc effectũ, vt dixit *Rota coram s.m. Greg. deciſ. 452. num. 16. & 349. ibique Add. nu. 6.* & pluribus relatis firmatum fuit *in Caurien. Iuriſpatronatus 13. Martij 1645. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. in Gerunden. Beneficij 11. Maii 1648. coram R. P. D. meo Celſo, in Aſculana Iuriſpatronatus 1. Iulii 1650. coram R. P. D. meo Meltio, & in Regien. Beneficii 24. Martii 1653. coram bo. mem. Bichio.*

Hinc non obſtat, quod Ioannes Baptiſta deducat præſentatores numero plures ad ſui fauorem, quia cum illi, à quibus præſentatus fuit non exiſtant in quaſi poſſeſſione, minuſue deſcendant ab exiſtentibus in dicta quaſi poſſeſſione Iuris, nulla eſt habenda ratio: dum enim hodie non agitur inter Compatronos cõtendentes de pertinentia Iuriſpa-
14 tronatus, † ſed inter Præſentatos, quibus pro ſubſtinẽda prouiſione iam facta ſatis eſt allegare vltimũ ſtatum, *ad text. in cap. Conſultationibus de iurepatron. Vinian. eod. tit. lib. 11. cap. 6. numer. 12. Greg. dec. 77. num. 9. ibique Add. num. 12. & in Piſcien. Beneficii 27. Nouembris 1650. coram R.P.D. meo Celſo.*

15 Præſertim cum non ſubſiſtat, quod † Iuſpatronatus ſit gentilitium, & in dubio præſumendũ eſt hæreditarium *Clem. plures vbi gloſſ. verb. hæredes de Iurepatronatus* communiter approbata *Rota dec. 89. num. 1. par. 6. recen. dec. 280. num. 5. par. 7. coram Card. Seraph. deciſ. 456. num. 1. Duran. deciſ. 147. num. 3. Merlin. dec. 346. numer. 1.* & in alijs, quæ poſſent cumulari.

16 Et licet à dicta Iuris † præſumptione recedatur ex coniecturis cõtrarium ſuadentibus, vt poſt alias fuit dictum *in Interamnen. Iuriſpatronatus 23. Iunii 1656. coram me.* Tamen in præſenti coniecturæ, quæ contra adducuntur non videntur obſtare. Non illa quod in vacatione anni 1598. præsẽtauerint plures de familia Caſtrobeſutiorum, vti filij non autẽ
17 vti hæredes. Quia talis enunciatiua cenſetur facta de filijs, vti hæredibs iuxta naturam Iuriſpatronatus, & ſolum adiecta ad demonſtrandum perſonas, à quibus ipſi deſcendebant, non autem taxatiuè ad excludendam qualitatem hæreditariam, *Rot. coram Card. Seraphin. dec. 364. num. 9. dec. 288. num. 1. & ſeq. p. 5. recent. & coram Duran. dec. 173. nu. 2. & 6. in Landen. Iuriſpatronatus 22. Maii 1643. coram Reuerẽdiſſimo D. meo Decano, & in Bononien. Beneficii 26. Febr. 1652. coram R.P.D. meo Albergato*, vel
18 ſaltem vtpotè æquiuoca non † concludit ad obſeruantiam patronatus familiaris, & gentilitij, cuius probatio exigitur adeò clara, & concludens, vt qualitatem contrariam recipere minimè poſſit: *Rota coram Merlin. dec. 798. num. 8.* & in alijs proximè relatis.

19 Minus altera, quod iſta † qualitas fuerit articulata, & deducta in actis per eumdem Octauianum Carolum: etenim præter quod nullo modo ſubſiſtit in facto, teſtes ſuper articulis examinati expreſsè firmant ius præſentandi ſpectare ad illos, qui præſentarunt Octauianum Carolum, quodq; ipſi ſunt veri Patroni huius beneficij, vnde non releuat ad probationem gentilitiæ qualitatis, cum Iuſpatronatus non deſinat eſſe hæreditarium contra propriam naturam ex eo ſolum, quod ad illud præſentauerint illi de familia, niſi vlterius probetur eos tantum admiſſos fuiſſe fœminis, vel extraneis hæredibus exiſtentibus, & prorſus excluſis, *Rota in d. dec. 288. n. 6 par. 5. rec. d. dec. 798. num. 9. coram Merlin.*

20 Nec negotium faceſſere videtur ſententia Ordinarij enuncians Iuſpatronatus ſpectare ad Antonium, & Conſortes de Caſtrobeſutijs. Quoniam cum in ſententia non nominentur expreſsè de familia, nec Ordinarius limitatè, & taxatiuè loquatur, ſed aſſerat Iuſpatronatus ſpectare ad illos de Caſtrobeſutis, non cenſetur voluiſſe determinare illud eſſe gentilitium, & de familia Caſtrobeſutiorum, ſed illos nominaſſe tantummodò demonſtratiuè adiudicando eorum perſonas, vt ſupra fuit ponderatum, & ita in propoſito ratiocinatur *Rota in dicta deciſ. 798. n. 2. & 15. coram Merlin. & 364. numer. 3. & 4. coram Card. Seraph.* Immò potius comprobatur hæreditarium, cum in præſentatione, in qua elegerunt, & præſentarunt ad Beneficium Gaſparem fuerint admiſſi Alexander, tam pro ſe, quàm pro Hippolyto, & Antonius, &
21 Theodorus Fratres pro vna tantum voce, & tamen ſi ius prędictum fuiſſet gentilitium, & familiare, omnes præſentare debuiſſent in capita, vt docet *Bald. in l. 2. ſub n. 4. verſ. ſicut eſt Iuſpatronatus C. de ſuis, & legatur Lotter. de re beneſ. lib. 2. q. 11. num. 123. Rot. dec. 251. num. 5. p. 2. rec. & in Cæſarauguſtana Beneficii de Littares 10. Februarii 1645. coram b.m. Bichio.* Teſtis ve-
22 rò examinatus in Curia † vltra quod deponit de auditu, quæ probatio non admittitur vbi in contrarium ſtat iuris præſumptio, tamquã vnicus nullum facit gradum probationis, *cap. in omni iudicio de teſtibus, & l. iuriſiurandi C. eodem,* & fides extraiudicialis non probat, cũ regulariter fidem non faciat, vt eſt vulgatum.

23 Denique prædictis præualent confeſſiones eiuſdem Ioannis Baptiſtę etiam iudiciales emiſſæ in Articulis, in quibus fatetur Iuſpatronatus eſſe hæreditarium, quæ quidem ſuperant

peraat quamcumque probationem, *Rot. dec. 49. num. 4. par. 7. rec. & in Rom. reintegrationis 14. Iunii 1648. cor. R.P.D. meo Meltio*, & licet impugnentur ex defectu mandati procuræ eius qui articulos in actis produxit, tamen vltra quod conſtat ex inſtrumento dicti mandati vt *in Summ. reſponſionis num. 2.* plurimum conferunt ad elidendam coniecturam gentilitiæ qualitatis, & Iuſpatronatus cenſendum hæreditarium ex adductis *per Honded. conſ. 52. num. 30. lib. 2. Rot. dec. 55. num. 1. par 8. rec.*

Alia, quæ repetebantur circa laudem Sanazzarij remanent ſublata *in d. dec. b. m. Dunozetti*, quam DD. libenter amplexi ſunt.

Et ita vtraque parte informante concluſum, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

Mercurii 21. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De Iurepatronatus ad filios per obitum patris deuoluto; quorum altero ſine filijs mortuo, illius portio, ſeu vox excluſo hærede prætēdente ad alium vigore fideicommiſſi à Patre ordinati peruenit.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus Teſtatoris Patris voluntate ſtante, ex verbis iura, & actiones comprehendentibus deducta, non ad hæredes filii ſed in ſubſtitutum trāſit.*

2 *Iuſpatronatus an tranſeat in eum, qui fideicommiſſum non agnouit.*

3 *Agnitio per poſſeſſionem continuatam inducta dicitur, & ſufficiens facta reſtitutio.*

4 *Præſentatio agnitionem fideicommiſſi, & aditionem inducit.*

5 *Declaratio qualibet animi determinata, et diſpoſitio rei hæreditariæ aditionem importat.*

6 *Actus æquiuoci aliis actibus tolluntur.*

7 *Sententia tanquam in iudicatum tranſacta pro veritate habetur.*

8 *Expreſſio in principio facta dum ſtat demonſtratiuè, non operatur quin actus validiori modo ſuſtineatur.*

9 *Clauſulæ ampliſſimæ in mandato donationis poſitæ omne Ius ex quocumq; capite, et cauſa proueniens comprehendunt.*

10 *Clauſula,* omni meliori modo, *cum ſubſequatur poſt modos donandi, validitatem actus vltra modos expreſſos operatur.*

DECISIO LXXIV.

QVOD ab initio iuſpatronatus, de quo agitur, integrè ſpectabat ad Io: Baptiſtam Raggium, & poſt eius mortem æquis portionibus ad Anſelmum, & Hilarium eius filios certum eſt in facto, prout pariter non reuocatur in dubium, quod portio, ſeu vox Anſelmi per viam donationis ab Ordinario approbatæ deuenit in Flauium Antonium, & deindè in Baſſanum eius filium, a quo præſentatus D. Vicecomes, qui proindè negari non poteſt, quod habeat medietatē vocum, vt *in deciſione edita 4. Decembris proximè præteriti in principio coram me **

Sed quia vlterius reſolutum etiam fuerat vocem Hilarij per viam donationis factæ à Patribus eius hæredibus ad Flauium prædictum deueniſſe, repropoſita ſuper ijſdē cauſa, Domini quoad hanc vocem à deciſis receſſerunt; viſum enim eſt illam ſpectare ad D. Iulium Montium (qui Nicolaum eius fratrem præſentauit) donatarium Claræ Sororis, & hæredis Anſelmi, in quem vigore fideicommiſſi à dicto Ioanne Baptiſta ordinati, caſu, quo Hilarius, vt euenit ſine filijs moreretur, peruenire debuit, ſtante enim
1 voluntate † Teſtatoris in præſenti ex verbis comprehendētibus iura, & actiones deducta, Iuſpatronatus non ad hæredes Hilarij, ſed in ſubſtitutum tranſiuit. *Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 18. nu. 6. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 9. num. 51. et ſeqq. Rota poſt Viuian. de Iurep. deciſ. 121. n. 4. Maioricen. Beneficii 27. Iunii 1648. coram bo. mem. Bichio §. ſiue ipſius, et in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum 3. Decembris 1655. § non obſtat quod, et 9. Iunii 1656. cor. Reuerendiſſ. D. meo Decano §. quia vt reſpondetur.*

Neque applicatur limitatio, quod ſcilicet
2 Anſelmus fideicommiſſum† non agnouerit, & proindè in ipſum tranſire non potuerit Iuſpatronatus, vt dicebatur in præterita; ſiuè quia cum ab initio, tam ipſe, quam Hilarius eſſent hæredes Ioannis Baptiſtæ Patris, & pro indiuiſo, vt prætenditur, illius hæreditatem poſſiderent, non opus erat ad acquiſitionem Vocis Hilarij alia declaratione, aut agnitione Anſelmi, ſed per continuationem poſſeſ-
3 ſionis † poſt mortem fratris rectè dicitur inducta agnitio, & ſufficiens facta reſtitutio, *Pariſ. in ſimilibus terminis conſ. 53. num. 110. verſ. nam ipſe lib. 3. Mareſcott. reſol. 140. num. 37. lib. 2. Adden. ad ſan. mem. Greg. dec. 206. num. 10. verſic. ſi tamen, Rota in Amerina Caſtri Guardiæ 10. Martii 1651. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. ſed difficultas, et in Romana fideicom. de Cuppis 2. Martii 1654. coram R.P.D. meo Meltio §. poſſeſſio autē.*

Siue etiam, quia ſi non agnouiſſet Anſelmus, negari tamen non poteſt, quod fideicommiſſum agnouerit Clara, vacante enim anno 1648. Beneficio eiſdem Patronis ſubiecto præſentauit illa, in concurſu Baſſani Cōpatroni alium præſentantis, Carolum de Rubeis, qui ab Ordinario inſtitutionē reportauit, & ſubſequēter poſſeſſionem adeptus eſt.
4 *Sum. Montii num. 2. 3. et 4.* ex qua præſētatione agnitionem fideicommiſſi & aditionem hæreditatis inductam fuiſſe tradit in terminis *Rota dec. 265. num. 2. par. 3. recent. & in Sulmonen. Beneficij 13. Martij 1650. coram R.P.D. meo Celſo §. obiectum vero*, & vlterius in pluribus actibus Clara ſe enunciauit hæredem Hilarii, & Patronatum donauit Montio *dicto Summ. num. 6.* ex quibus fortius reſultat aditio, quę-
5 libet † enim animi determinata declaratio, & di-

& diſpoſitio rei hæreditariæ, aditionem im-
portat *l. pro hærede 20.ff.de acquir.hæred.Menoc.
conſ.87.num.21.& ſeqq.Surd.conſ.244.ſub nu.19.
lib.2.Rota coram Merlino deciſ.530. numer.10. in
rec.dicta deciſ.265.num.4.par.3.* vbi in ſpecie de
donatione iuriſpatronatus, & in *Comen. Iu-
riſpatronatus 12. Iunij 1651. coram me §. reſpon-
ſum enim*.
6 Nec opponi poteſt, † quod actus prædi-
cti ſint æquiuoci, cum à Clara fieri potue-
rint tamquam hærede Anſelmi, quia vltra
præſentationem remanent alij actus de qui-
bus ſupra, & ex facto ceſſat difficultas, longè
enim ante vſque de anno 1618. donauerat
Anſelmus ſuam vocem Baſſano, cum quo
tamquam compatrono vt ſupra Clara præ-
ſentauit, atque ideo nullum Ius præſentan-
di ex perſona Anſelmi, aut illius hæreditate
deducere poterat, niſi Ius agnoſcendi fidei-
commiſſum cum quo vox Hilarij tranſibat,
quod proinde agnouiſſe præſumitur, cum
per ſententiam declarauit Ordinarius præ-
ſentationem ab ipſa, & Baſſano factam à le-
gitimis Patronis, & Ius præſentandi ex dota-
tione, & fundatione habentibus emanaſſe
7 *dicto Summar. num. 3.* ſententia † etenim hæc
operatur, quod de pertinentia, & agnitione
Claræ reſpectu vocis Hilarij, dubitari non
poſſit, quia tamquam in Iudicatum tranſa-
cta pro veritate habetur, *Rota deciſ. 210.num.1.
par.5.rec.Bonon.Iuriſpatronatus prima Iulij* 1654
coram R. P. D. meo Celſo & inſuper concurrit
*dec.27. Iunij 1657.coram R. P. D. meo Meltio §.
finali*.
Minus ſubſiſtere cēſuerunt Domini Cla-
ram in donatione facta Montio ſe reſtrinxiſ-
ſe ad titulum hæreditarium Hilarij, quia
in principio narratiuæ enunciat quidem ſe
tamquam hæredem Hilarij Dominam pro
medietate, ſed in diſpoſitiua deinde quan-
do deſcendit ad expreſſionem intentionis
donandi non ſe reſtrinxit ad aliquem titulū,
8 nec vlla dictio taxatiua † ibi reperitur, vnde
expreſſio in principio facta ſtat demonſtrati-
uè, nec operatur, quin actus validiori mo-
do ſuſtineatur *l. tutor.18. §. quæ tutoribus ff. de
excuſ.tut.Menoch.præſumpt.12.num.[illegible].lib.2. Rota
dec.224.num.2.par.1. diuerſ. Compoſtellana Paro-
chialis 17.Iunij 1644.coram Card.Cecchino §.fin.
& in Auenionen.Hæreditatis 9.Iunii 1649. coram
Reuerendiſs. Tarraconeñ. ſub §. mixtura verò*,
9 quin † imò in mandato ad donandum re-
periuntur Clauſulæ ampliſſimæ comprehē-
dentes omne Ius ex quocumque capite, &
qualicumque cauſa proueniens, *dicto Summ.
Montii num.6.* nec non clauſula omni melio-
10 ri modo, † quæ cum ſubſequatur poſt mo-
dos donandi operatur validitatem actus, vl-
tra modos expreſſos, *Mantic. de coniect. lib. 3.
tit.14. num.11. Barboſ. clauſ.95. num.7. & ſeqq.
Rota coram Buratt. deciſ.847. num.3.* vbi quod
iſta clauſula operatur diſponentem ſe no-
luiſſe reſtringere ad ſpecificata, & in *Melphi-
ten. Penſionis 28. Ianuarij 1647. coram Reueren-
diſs. Tarraconen. §. nec aduerſatur*.
Et ità vtraque &c.

Deciſio iſta, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa ſub die 4. Decembr 1658. coram eodem R.P.D. Albergato, eſt in præcedenti part.12. deciſ.400.

R. P. D. PRIOLO.

Placentina Bonorum.

Ven. 30. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De attentatis contra inhibitionem Rotalem, ne immiſſus in poſſeſſione moleſtaretur, ex duplici capite violentiæ ſcilicet illatæ, & recurſus ad Iudicem inferiorem, oriundis.

SVMMARIVM.

1 *Violentia illata de facto poſſidenti vigore mandati Rotalis perſonaliter intimati attentata inducit.*

2 *Recurſus ad Iudicem inferiorem ad ſe confouendū in poſſeſſione lite pendente, pro attentatis habetur.*

3 *Iudex inferior cùm ſit Laicus, recurrentes ad eum poſt inhibitionem Rotalem in excommunicationem Cœnæ Domini incidunt.*

4 *Mandatum Rotæ non ſpecificè comprehendens bona de quibus fuit capta poſſeſſio, cum omnia bona generaliter contineat, ab attentatis non excuſat.*

5 *Iudices inferiores neceſſitatem potius parendi habent, quàm auctoritatem Iuſtitiam mandatorum Rotalium diſcutiendi.*

6 *Renunciatio quando non conſtat de ſpeciali mandato non releuat.*

7 *Renunciatio non ſuffragatur, niſi damna ac expenſæ reficiantur.*

8 *Attentata realiter & cum effectu ſunt purganda, nec ſufficit oblatio cum vnius iulij depoſito.*

9 *Clauſula* cum facultate manutenendi quem de iure, *impedit executionem faciendam, tam autem factam non reuocat.*

DECISIO LXXV.

CVM præuijs ſententiis Rotalibus fuit Nicolaus Hieronymus immiſſus in poſſeſſionem omnium bonorum primogenituris Ioſephi ſenioris, & Nicolai de Ferrarijs ſuppoſitorum, & ſignanter vnius prædii in vocabulo Rouedo, & alterius nuncupati la Caſa de Gobbi, & vigore mādati Rotalis fuerint perſonaliter inhibiti tam Paulus quam Antonius, & Gaſpar ne auderent immiſſum moleſtare. Nihilominus quia non obſtante dicta Inhibitione, impetrarunt à Iudice laico præceptum pœnale contra eūdem Nicolaum Hieronymum ne ingrederetur dicta bona, & de facto ſurripuerunt vuas, & ad quamplures actus Iudiciales deuenerunt, propoſui dubium, An conſtaret de attentatis, & affirmatiuè reſponſum fuit.

Tum

Tam propter ſvim, & violentiam illa-
1 tam † de facto poſſidenti vigore mandati Rotalis perſonaliter intimati, vt ſæpè reſpõdit *Rota in dec. 272. num. 1. par. 3. recent. in Bonon. Attentatorum 18. Iunij 1646. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & in Bonon. Iuriſpatronatus de Granariolo 24. Martij præteriti coram R.P.D. meo Meltio*. Tum propter recurſum habitum
2 ad Iudicem inferiorem † ad ſe conſouendũ in poſſeſſione lite pendente in hoc Sac. Tribunali, vt in his terminis dictum fuit in *deciſ. 337. num. 5. & ſeqq. poſt Modern. Peruſ. de manut. & in Peruſina reintegrationis 8. Februarij 1658. coram R. P. D. meo Veroſpio*, maximè quia Iudex inferior eſt laicus, vt proindè in-
3 ciderint in † excommunicationẽ Cœnę Domini, vt pluries firmauit *Rot. vt coram Buratt. deciſ. 23. num. 9.* & in alijs quæ poſſent cumulari.

Nec ab attentatis excuſari valent ex eo,
4 quod in † mandato non cõprehenderentur bona de quibus fuit capta poſſeſſio, quia cum illud contineret omnia bona ſubiecta dd. primogenituris, negari non poteſt, quod comprehendat bona controuerſa, de quibus non ſolum fit mentio in Teſtamẽto, ſed apparent deſcripta in Inuentario, & ſpecificè fuerunt expreſſa *in deciſ. 16. Iunij 1653. coram Reuerendiſſ. Præſide Valliſoletano confirmata die 4. Februarij 1656. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Et in omnem caſum ſub prætextu quod fuiſſet in executione exceſſum non erat recurren. ad alios Iudices, ſed tenebantur adire
5 Rotam, ibiq; † prætenſum exceſſum opponere, cum Iudices inferiores neceſſitatem parendi potius habeant quam auctoritatem diſcutiendi iuſtitiam mandatorum Rotaliũ *Rota in Meſſanen. Decanatus 13. Februarij 1645. coram Reuerendſs. Terracinen. & in dicta Peruſina Reintegrationis 8. Februarij 1658. coram R.P. D. meo Veroſpio*.
6 Aſſerta renunciatio non releuat, † nãm vltra quod non conſtat de ſpeciali mandato, vt opus eſſet ad hunc effectum, *Lancell. de attent. par. 3. cap. 29. num. 3. Rot. coram ſan. mem. Gregor. dec. 486. num. 18.* Adhuc illa non ſuf-
7 fragatur, † niſi reficiantur expenſæ ac damna, & intereſſe paſſa *Add. ad ſa. mem. Gregor. d. deciſ. 486. num. 19. Rota in Auenionen. Attentatorũ 14. Februarii 1650. & 10. eiuſdem menſis 1653. coram R.P.D. meo Celſo*. Vbi etiam firmatur
8 non ſufficere oblationem † cum depoſito vnius Iulij, ſed realiter, & cum effectu eſſe purganda attentata, iuxta doctrinam *Baldi in cap. conquerente de reſtit. ſpoliat. cum alijs adductis per Card. Seraph. dec. 1176. n. 2.*

Demum non ſubſiſtit, quod Nicolaus Hieronymus ceperit poſſeſſionem poſt reſcriptum Signaturæ cum clauſula *cum facultate manutenendi quem de iure*, indeque etiam
9 ipſe † attentauerit; nam cum poſſeſſio capta fuerit die 25. Auguſti, & ſic poſt primum reſcriptum Signaturę cum clauſula ſine prę iudicio, non poteſt vllo modo dici attentata. Et quamuis indè emanauerit illud reſcriptum cum facultate manutenendi quem de iure, adhuc cum executio iam eſſet facta, & poſſeſſio apprehenſa, non potuit cauſare attentata. Quia clauſula prædicta impedit executionem faciendam, non autem reuocat iam factam, *Rot. dec. 305. n. 15. & ſeqq. par. 6. rec. & in Auenionen. Attentatorum 10. Iunij 1646. coram R.P.D. meo Celſo*.

Et ità vtraque parte informante deciſum.

R. P. D. MELTIO.

Poſtea Epiſcopo Papień.

Bononień fideicommiſſi de Amorinis.

Ven. 30. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Appellatione filiorum, licet controuerſum apud Iuriſconſultos ſit, an veniant nepotes, pronepotes &c. Tamen ceſſat omnis difficultas, ſi Teſtator clarè, & litteraliter excluſit ipſos nepotes, pronepotes ex linea fœminina, admittendo tantum eos qui veniunt ex linea maſculina, quia tunc appellatione filiorum, non intelliguntur nepotes maſculi ex fœminis.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione dubium eſt, an veniant nepotes, pronepotes &c.*
2 *Teſtatoris voluntas, quando per ſe eſt clara, ea omnino eſt attendenda.*
3 *Voluntas Teſtatoris dum clara eſt, non eſt curandum de altercationibus Doctorum.*
4 *Conditio negatiua, ſi ſine filijs, operatur vt ſub nomine filiorum ad excludendos ſubſtitutos, nepotes, & alij deſcendentes admittantur.*
5 *Conditio caducata non venit attendenda, & numero 6.*
6 *Teſtator, quando ſe declarauit tunc ea ſola declaratio eſt attendenda.*
7 Leg. Lutius ff. de hæred. inſtitut. *quando intret.*
8 *Teſtator, quando ſe declarauit quod ſub nomine filiorum intellexit tantum filios comprehendi, ſanè talis declaratio eſt attendenda.*
9 *Hæredes, ſi ex diſpoſitione teſtatoris debent eſſe de linea maſculina, qui ſunt ex linea fœminina cenſentur excluſi, & n. 11.*
10 *Teſtator dum totam lineam maſculinam vocauit, & deinde in eius defectu admiſit alios, tunc qualiter ſit intelligenda talis ſubſtitutio.*
11 *de Conditione, ſi ſine filijs maſculis, quotieſcũque agitur de eiſdem perſonis ſemper ſubintelligitur repetita eadẽ qualitas maſculinitatis prius in inſtitutione expreſſa.*
12 *Teſtator dum ſolos filios maſculos per lineam maſculinam deſcendentes admiſit, ſanè deſcendentes ex fœminis in vanum prætendunt.*
13 *Fœmina eſt finis paternæ agnationis, & principiũ agnationis ſui viri.*
14 *à Teſtatore, quando non fuit habita ratio conſeruationis agnationis, tunc appellatione maſculorũ veniunt*

veniunt maſculi tam deſcendentes ex maſculis, quam ex fœminis.

15 *Quod ſecus eſt, quando Teſtator vltra qualitatem maſculinitatis, voluit quod maſculi deſcenderent ex alijs maſculis per lineam maſculinam.*

16 *Linea maſculina à maſculo incipit, & in ipſis, & non in alijs conſeruatur, & n. 17.*

18 *Teſtator, quando ad ſolos maſculos non cenſeatur ſe reſtrinxiſſe, & quando ad eos tantum dicatur ſe reſtrinxiſſe, & n. 19.*

20 *Agnatio ſolummodo conſeruatur mediantibus maſculis.*

21 *Teſtator, quod voluerit vocare ſolummodo agnationem, ex quo neceſſario deducatur.*

22 *Declaratio appoſita in fine diſpoſitionis, bene qualificat totam diſpoſitionem.*

23 Peregr. conſil. 36. lib. 2. *in quibus loquatur terminus.*

24 *Qualitatē maſculinitatis, quando in principio Teſtator dicatur contemplaſſe.*

25 *Teſtator poteſt dare facultatem hæredi capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & ſine citatione, & num. 26.*

DECISIO LXXVI.

PVRIFICATIO fideicommiſſi Matthæi Amorini ad fauorem Com. Ioſephi Mariæ de Vrſis, & Io. Andreæ de Bologninis, de qua Rota non dubitauit, ſub die 26. Iunij præteriti coram me,* ſubſiſtere etiam hodie viſa fuit ex rationibus in deciſione adductis, & potiſſimum ex illa quæ principaliter mouit Dominos ad excludendū à controuerſa hæreditate Com. Gabrielem de Graſſis, quia ſcilicet Teſtator, dum vocauit filios Lucretiæ, ac Ludouicæ in ſuo teſtamento declarauit expreſſis verbis in §. 38. quod ad euitandum dubium à Doctoribus
1 conſideratum nolebat appellatione † filiorū nepotes, ac pronepotes comprehendi poſſe, & ideò prædictus Comes Gabriel, vti pronepos Lucretiæ ex perſona Paridis Mariæ illius nepotis ex Diana filia excluſus remanſit ab ipſamet ſucceſſione ex voluntate Teſtatoris, quæ ſola tanquam per ſe clara in tali
2 caſu inſpici † debet iuxta *text. in l. quia poterat ff. ad Trebell. Aretin. conſ. 143. n. 5. verſ. quia quantum ad declarationem, Iaſ. conſ. 205. num. 16. verſ. tertio dicitur lib. 2. Crauett. conſ. 62. nu. 12. latè Peregr. conſ. 33. num. 45. & ſeq. lib. 3. & dixit Rot. coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono dec. 21. nu. 18.* Adeout pro elicienda nepotum, & aliorum
3 deſcendentium comprehenſione † ſub dicto nomine filiorum, ad alias interpretationes, & coniecturas confugere non fiat opus, *l. fin. §. ſin autem C. de bonis quæ liberis, Bertran. conſil. 286. num. 6. verſ. facit, quod vol. 2. Rota coram Buratt. dec. 73. num. 9. in recent. dec. 135. nu. 22. & 23. par. 8.* & alijs relatis fuit reſponſum in *deciſione qua reuidetur §. nec ad huiuſmodi effectum coram me.*

Neq; ſurgit motiuum nouiter excitatum, quod quatenus ſub nomine filiorum diſpoſitiuè vocatorum contineri nequeat prædictus Comes Gabriel, ſaltem cenſeri debeat vocatus tanquam poſitus in conditione ne-
4 gatiua † *ſi ſine filijs deceſſerit*, quæ operatur, vt ſub nomine filiorum ad excludendos ſubſtitutos, nepotes, ac etiam alij deſcendentes veniant, iuxta *text. in l. Lucius ff. de hæredit. inſtitut.*

Quia præter quod obiectum non videtur adaptari, dum vocatio filiorum Ludouicæ, & Lucretiæ primi gradus facta à Teſtatore
5 non habuit effectum, † ſed caducata remanſit, ex quo non extiterunt eo tēpore, & ideò conditio *ſi ſine filijs*, appoſita deſcendentiæ ex eiſdem, non poteſt habere locum, cum filij poſiti in conditione in eo caſu quo pa-
6 ter fideicommiſſum accepit, † non cenſeantur vocati, nec poſiti in conditione quando ſubſtitutio paterna eſt caducata, iuxta *text. in l. hæres meus in princ. ff. de condit. & demonſtr. declarat Corn. conſ. 180. numer. 2. ante med. verſ. ideò etiamſi in illis terminis lib. 4. Butr. conſ. 25. num. 12. Curt. iun. conſ. 96. num. 5. poſt medium verſic. cum igitur, Peregr. conſ. 55. col. vlt. ad med. verſ. cum autem prædeceſſerit lib. 4. Rota in Narnien. bonor. 23. Iunij 1631. coram bon. mem. Pirouano*, remouetur difficultas ex facto, nedum quia Teſtator ſe declarauit in eius Teſtamento §. 38. appellatione filiorum non venire nepotes, ſed filios
7 præcisè, † quo caſu locum ſibi obtinere non poteſt diſpoſitio *text. in d. l. Lutius, vt not. Bart. in l. liberorum ſub num. 5. ff. de verbor. ſignif. l. Gallus ff. de lib. & poſth. Ruin. conſil. 129. num. 8. lib. 3.* & poſt alios *Peregr. de fideicomm. art. 22. num. 47.* Verùm etiam quia attenta altera eiuſdē declaratione ſub §. 46. in qua ſemper, & in qua-
8 libet parte, vbi de filijs mentionem † habuit ſe intellexit, ac ſenſit de filijs maſculis per lineam maſculinam deſcendentibus, & ſic prædictus D. Comes Gabriel ſub negatiua conditione minimè comprehendi poteſt, cum ipſe tanquam natus à Paride filio Dia-
9 næ † ortæ ex Lucretia, non ex maſculina linea, ſed fœminina deſcendere dicatur, *Fuſar. de ſubſtit. q. 346. num. 31. Peregr. de fideicomm. art. 26. ſub numer. 9. Grat. diſcept. forenſ. cap. 901. num. 22. Rota dec. 417. numer. 4. par. 1. & deciſ. 33. num. 3. par. 7.*

Et vlteriùs tollitur obiectio ex eo, quia dum Teſtator totam deſcendentiam maſculinam diſpoſitiuè vocauit, & deinde in eius defectum alios admiſit per ea verba: *Et vltimo prædictorum omnium ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus, quandocumq; decedentibus &c.*
10 ſub † huiuſmodi conditione cenſetur voluiſſe illos tantùm maſculos comprehendere, quos priùs diſpoſitiuè vocauerat, vt tradit *Ruin. conſ. 131. num. 15. vol. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 84. num. 7. Capr. conſ. 2. n. 31. Gabr. conſ. 69. num. 5. lib. 2. Surd. conſ. 564. num. 7. verſ. et vbi cum alijs relatis in Bononien. fideicom. de Barberijs 5. Decembr. 1650. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, & 19. Febr. 1652. §. Quapropter coram bon. me. Bichio.* In conditione ſiquidem, ſi ſine filijs maſculis, quotieſcumque
11 agitur de eiſdem perſonis, † ſemper ſubintelligitur repetita eadem qualitas maſculinitatis priùs in diſpoſitione expreſſa, vt diſtin-

ſtinguit *Ruin.conſ.134.num.19.& conſ.140.n.6. lib.2.Mant.de coniect.vlt.volunt.lib.6.tit.13. n.8. Rota coram Buratt.dec.272. num.4. & ibi Adden. ſub num.19. verſ.item Rota,* vbi contrariæ opiniones reconciliantur, *& alijs relatis in recent. dec.237.n.5.& 6.& ſeqq.par.5.*

Hinc minus aduerſatur exiſtentia Cæſaris Grati filij Olympiæ,ac hæredis Octauiæ Galaſſæ, quæ fuit hæres Alexandri Iunioris vltimo poſſeſſoris bonorum fideicommittentis, necnon Leonardi, Porfirij, & Franciſci filiorum Erminiæ, Lauræ, & Lucretiæ, quæ fœminæ vna cum d.Olimpia ſunt filię Alexandri Senioris vocati ad fideicommiſſum,
12 de quo agitur, † nam cùm Teſtator ſolos maſculos per lineam maſculinā deſcendentes admiſerit, vt mox oſtenſum fuit, non poſſunt ad illud aſpirare dd. deſcendentes ex
13 fœminis, cum fœmina † ſit finis paternæ agnationis, & principiū agnationis ſui viri, *l.pronunciatio, §.vltimo, ff.de verb.ſignif.* vti notat Iuriſconſult.*Curt.Iun.conſ.5.num.25.Peregr. de fideicomm.art.26.num.31.Rot.dec.453.num.5. par.2.& dec.405.num.49.par.5.rec.*

Minus etiam releuat, quòd dùm à Teſtatore non fuit habita ratio conſeruādæ agna-
14 tionis,† maſculorum appellatione indiſtinctè veniant tā maſculi deſcendentes ex maſculis, quàm alij deſcendentes ex fœminis ſecundum opinionem *Beccij conſ.185.num.9. vol.2.Surd.conſ.308.num.2. Bellon.iun.conſil.72. num.22.cum ſeqq.* & aliorùm relatorum *in Bononien.ſucceſſionis 4. Maij 1646. §. ſed quatenus coram bon. mem. Bichio;* Nam concluſio pro-
15 cedere poſſet quando † maſculinitatis qualitas ſimpliciter eſſet requiſita, ſecus autem quando prout in hac facti ſpecie, idem Teſtator vltrà dictam qualitatem voluit, quod aſpirans ad fideicommiſſum ab eo inſtitutū
16 deberet † deſcendere ex maſculis, per lineā maſculinam, quo caſu maſculus ex fœmina ſuccedere nequit,cum linea maſculina à ſo-
17 lis maſculis † incipiat, & in ipſis ſemper cōſeruetur, ex Doctrina *Decian. conſ.7. num.30. & ſeqq.lib.1.& conſ.127.num.11.& 12.lib.3.Cephal.conſ.664.nu.24. Grat.diſcept.forenſ.cap.901. num.5.& 22.cum ſeqq.* & alijs relatis dixit *Rota in Firmana Primogenituræ 30. Maij 1657. §. neque contrarium, & 10. Ianuarij præteriti, §. neque poterit cum ſeq. coram Reu. P. Domino meo Veroſpio.*

Præterea nec refert, quod dd. filij fuerint poſiti in conditione abſque qualitate maſculinitatis, ſed ſimpliciter vltimo maſculo decedenti ſine filijs maſculis fuerint ſubſtituti duo Pueri adoleſcentes eligendi, & quod
18 propterea noluerit Teſtator † ad ſolos maſculos in hac parte diſpoſitionem reſtringere per ea,quæ notat *Ruin.conſ.93.num.15.verſ. non obſtat etiam lib.2.Rota dec.144. num.7.par.7. recent. in Bononien. fideicomm.30. Ianuarij 1640. coram Reuerendiſſ. Tarracon. §.Tandem, & coram Eminentiſs. D. Card. Ottobono deciſ. 252. num.8.* Quoniam obiectum eliditur tùm ex eo,quia
19 Teſtator † conſiderauit agnationis conſeruationem ſubſtituendo ſemper maſculos ex maſculis, & exprimendo id facere pro conſeruatione eius domus agnationis, & familiæ, vt legitur in §.35 Teſtamenti, ſicque videtur in quacumque parte diſpoſitionis
20 ſolos maſculos † ex maſculis reſpexiſſe,quibus mediantibus ſolummodò agnatio conſeruatur,*Peregr. de fideicomm. d.art.25. num.47. Rota d.deciſ.237.num.8.par.5.recent.* Tum etiā ex ſubſequuta declaratione appoſita in eodē
21 teſtamento d.§.46. vbi † ad tollendam quācumque difficultatem, quæ oriri poſſet circa vocationem filiorum maſculorū expreſsè dixit, *ſe in qualibet parte teſtamenti, vbi de filijs mentionem habuit intellexiſſe de filijs maſculis, & per lineam maſculinam deſcendentibus;exceptuando dumtaxat filios dd. Ludouicæ,ac Lucretiæ, & illorum liberos maſculos, & per maſculos deſcēdentes, vt ſupra vocatos,& non aliter, nec alio mo-*
22 *do,* quæ ſanè declaratio tanquam † adiecta in fine totius d. diſpoſitionis benè demonſtrat, vt in ſingulis ſubſtitutionibus ſiuè factis per modum diſpoſitionis, ſiuè per modum conditionis, ſemper excluſi intelligantur maſculi ex fœminis, & ſolummodò admiſſi maſculi deſcendentes per maſculum ad *tex.in l.3.§.filius, ff.de lib. & Poſth. Molin. de Primog.lib.3.cap.5.nu.62.Fuſar.de ſubſtit.qu.403. num.37.Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.8. tit.11. n.9.Rot.dec.203. p.2.rec.*

Neque applicari viſum fuit *conſ.Peregr.36.*
23 *lib.1.* † Quia in eo caſu fœminæ quoque fuerant admiſſæ per Teſtatorem in alia parte Teſtamenti, & filij ſimpliciter fuerunt in conditione poſiti nulla expreſſa qualitate maſculinitatis, vt explicat idem Auctor ſub num.16.& 19.

Inſuper nec ſubſiſtit, quod qualitas maſculinitatis fuerit requiſita in progreſſu lineæ,non autem in ingreſſu, nàm cōtrarium
24 prorſus conuincitur ex eo, † quod Teſtator vocauit ſemper maſculos per lineā maſculinam, & ſic dictam qualitatem in ipſomet ingreſſu exoptauit, vt præ cæteris ponderauit *Rota in dicta Firmana Primogenit. 30. Maij 1657. §.neque vrgere coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Quo verò ad ea, quæ pro parte Seghetti detentoris aliquorum bonorum excipiebātur ſuper retentione melioramentorum, Domini nullam habuerunt rationem ad effectū impediendi petitam Immiſſionem, ſeù Aſſociationem competentē vigore dicti fideicommiſſi purificati ad fauorem Actorum, quibus in d.teſtamento §.65. conceſſa eſt fa-
25 cultas capiendi † poſſeſſionem propria auctoritate, & abſque aliqua citatione, ſeù licentia Iudicis, vt tradit *Afflict. deciſ.326.nu.1. Rota coram Durano dec. 105. num. 2.* cum alijs latè congeſtis *in Romana Vineæ ad Aquam Sanctam 23. Ianuarij 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* Dum maximè ijdem offerunt illa reficere poſt ſequutam eorumdem li-
26 quidationem præſtando interim † ſolitam cautionem in actu capiendi poſſeſſionem, per quam cautionem ſatis dicto Seghetto promiſſum remanet, vt alias obſeruauit Ro-

ta, & præcipuè coram Caualerio deciſ. 54. num. 1. & coram Eminentiſſ. D. Card. Ottobono dec. 227. num. 12.

Et ità in deciſis vtraque &c.

Deciſio hæc ſub die 26. Iunij 1658. in hac eadem cauſa emanata coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Meltio, eſt in præcedenti part. deciſio 320.

R. P. D. PRIOLO.

Romana retrouenditionis Domus.

Veneris 30. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De retrouenditione domus ex capite reſtitutionis in integrum filiæ hæredi Patris ob præſumptam ignorantiam competentis, à qua receſſum fuit, ob repudiatam ab eadem paternam hæreditatem.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas repudiata quomodo probatur.*
2 *Reſtitutio in integrum pendente lite contra hæreditatem repudiatam non datur.*
3 *Reſtitutio in integrum aduerſus repudationem à ſe factam elapſo quadriennio etiam minori denegatur.*
4 *Repudiatio facta à Patruo ad liberandam neptem à vexationibus Creditorum, attenta productione Iurium de mandato neptis facta cenſetur.*
5 *Repudatio facilè præſumitur, quando hæreditas eſt damnoſa, ſicuti aditio quando eadem eſt opulenta.*
6 *Repudiatio ſolemniter facta an per actus ſubſequentes reuocari poſſit.*
7 *Reuocatio repudiationis licita eſt dummodò fiat intra triennium.*
8 *Actus ex quibus inducitur aditio non releuant, niſi receſſum ab antecedenti repudiatione explicitè contineant.*
9 *Actus contra proteſtationem repudiatæ hæreditatis facti, citra Ius, & nomen hæredis facti cenſentur.*
10 *Actus, quando ſunt æquiuoci, aditionem hæreditatis inducere non poſſunt.*

DECISIO LXXVII.

QVAMVIS non dubitaretur in prima deciſione huius cauſæ ſub die 18. Iunij 1657. quin pactum redimendi adiectum in Inſtrumento venditionis domus, expiraſſet ob lapsũ temporis quinquaginta annorum, & vltra, attamen fuit reſolutum eſſe locum retrouenditioni domus ex capite reſtitutionis in integrum competentis Franciſcæ Morandę tamquam hęredi Ioannis Iacobi Patris ob præſumptã in ea ignorantiam, ſed quia deinde conſtitit ipſam repudiaſſe hæreditatem paternam, ab ea receſſum fuit, vt in alia deciſione 7. Iunij 1658. Vnde hodie propoſito dubio An ſit ſtandũ in primo vel ſecundo loco deciſis Domini in ſecunda reſolutione perſiſtendam eſſe reſponrunt.

1 Nam viſum fuit † ineuitabile motiuum repudiationis ex eo quod poſtquam dicta hæreditas Ioannis Iacobi tamquam damnoſa fuit expreſsè repudiata ab Alexandro, & alijs filijs vſque de anno 1624. cum declaration quod per quemcumque actum non intendebat recedere à dicta repudiatione, & quod bona, & domos retinebat pro creditis dotis maternæ, vt latius *in præſenti Summ. nu. 1.* eadem Moranda pulſata à venditoribus dicti Ioannis Iacobi de anno 1638. & 1650. exhibuit fidem dictæ repudiationis, & vlterius declarauit nihil habere, vel poſſidere, quod ſpectet ad d. hæreditatem, & non eſſe, nec eſſe velle hæredem Ioannis Iacobi *Summ. num. 2. cum tribus ſeqq.* ex quibus actibus incompatibilibus cum aditione non poteſt dubitari ipſam repudiaſſe hæreditatẽ *ad text. in l. recuſari ff. de acquir. hered. Peregr. conſ. ... num. 10. & ſeqq. lib. 4. Burſatt. conſ. 88. num.* 16. & alijs relatis in alia deciſione huius cauſæ §. *viſum enim fuit*, & conſequenter
2 non potuiſſe anno 1656. præuia † reſtitutione in integrum pendente lite, & poſt lapsũ tanti temporis de nouo illam adire, cum nec
3 minori detur, reſtitutio in integrũ aduerſus repudiationem à ſe factam elapſo quadriennio poſt triennium permiſſum ad abſtentionem reuocandam, iuxta *text. in l. final. C. de repud. hered. Rota dec. 1541. num. 1. coram Pen. & in d. alia dec. §. non obſtat aditio.*

Nec dicatur ſicuti in præcedenti dicebatur repudiationem fuiſſe factam à perſona non habente ſpeciale mandatum, quia pla-
4 cuit reſponſio, † quod dum repudiatio facta fuit à Patruo ad effectum illam liberandi à vexationibus creditorũ prout liberata fuit, de illius mandato dubitari non poteſt ſaltem præſumpto attenta productione Iurium, quæ aliter haberi non potuerunt, quam ab ipſa Moranda, *Rota coram Millino deciſ. 278. num. 3. & in alijs in noſtra deciſione comprobatis, §. nec obſtare in fine*, & eò libentiùs dum ex repudiatione facta per Alexandrum fratrem conſtat quod hæreditas erat grauata debitis, & litibus inuoluta, prout comprobauit ſubſequuta deputatio Curatoris, quod non leue præſtat adminiculum ad inducendam repu-
5 diationem; † ſicuti enim faciliùs præſumitur aditio, quando hæreditas eſt opulenta, ita etiam de facili præſumenda eſt repudiatio, quando hæreditas eſt damnoſa *argum. text. in l. is poteſt ff. de acquir. hered. Peregr. d. conſ. 55. num. 31. lib. 4. Corneus conſ. 310. col. 2. ad fin. lib. 3. Rot. dec. 800. num. 7. par. 1. diuerſ.*

Neq ſubſiſtit, quod tam Alexander, quã ipſa Moranda repudiationem poſtea reuo-
6 cauerint, quoniam licet Alexander pro dotandis ſororibus vendidit domum paternã, & Moranda poſſederit nonnullas alias emphyteuticas partes hæreditarias, tamen dum in antecedenti repudiatione Alexander declarauit, quod per quemcumque actum

non

non intendebat ſibi præiudicare, nec aditionem inducere, quodq; bona, & domos retinebat pro dote materna à Moranda ratificata, vt ſupra dictum eſt; Actus huiuſmodi ſubſequentes nullatenus poſſunt inducere reuocationem Abſtentionis:eſto enim quod
7 ex † actibus inferētibus aditionem inducatur reuocatio repudiationis, quæ licita eſt dummodò fiat intra triennium *d.l.ſi quis C.de Iur. deliber.& l.final. C. de repud. hæredit.* attamen quando hæreditas fuit repudiata cum ſupra-
8 dicta proteſtatione, † actus, ex quibus aliàs induceretur aditio, non releuant niſi explicitè contineant receſſum ab antecedenti repudiatione, *l.1.C.de repud.hæred.Cyriac.contr.139. num.47. Paſchal.de patr.poteſt.par.4 cap.1. n.24. Rota in Romana Cenſus 1.Iulij 1641.coram bo.me. Bichio, & in Romana, ſeu Vrbeuetana pecuniaria 16. Martij 1646. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*
9 Sed facti citra†lus,& nomen hęredis cenſentur iuxta formam præmiſſæ proteſtationis,*ad tex. in l.& ſi quis §. plerique de reliq.18. & ſumpt. funer.Menoch.conſ.34.n.22.& Surd.d.dec.154.nu.19.in fin.*

Et nihilominus quod Moranda poſſederit domos emphiteuticas,& hæreditarias Patris, ac etiam Canones ſoluerit ceſſat ex eo,quod ipſa erat hæres Franciſci fratris, qui poſſidebat domos prætenſas occaſione dotis maternæ, prout pariter ceſſat, quod pulſata pro fructibus Cenſus tamquam hæres patris terminum ſuſcepit, & fructus perſoluit, quia ſuſceptio termini non fuit facta cum qualitate hæreditaria,& fructus erant ſoluendi,dū poſſidebat fundum cenſitum,adeout eo minus ex huiuſmodi actibus liceat inferre ad aditionem hæreditatis, nam cum omnes ſint
10 æquiuoci† non poſſunt inducere aditionem ex adductis *in dicta Romana, ſeu Corbentana Pecuniaria 26.Martij 1646. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* cum alijs *in altera deciſ. allegatis §. minus ſuffragari.*

Hinc non releuat ſolutio facta Camillæ Gabriellïæ, quia facta fuit ab Inquilinis ex penſionibus domus, quæ non poterat à Frāciſca euitari, cum eſſet hæres Alexandri fratris, qui conſenſerat aſſignationi, & ſanè fruſtrà inſtituitur ſuper tali reuocatione abſtentionis, dum ipſa Moranda nouiſſimè petendo reſtitutionem in integrum aduerſus omiſſam aditionem faſſa eſt, quod per actus præcedentes nullo modo intellexit adire, vt fuit ponderatum *in præcedenti deciſione §.minùs ſuffragari verſ.& hoc idem comprobat,*nulla enim maior probatio, quàm propria confeſſio, vt eſt vulgatum.

Et ita vtraque parte informante reſolutum, &c,

R. P. D. TAIA.

Romana Fideicommiſſi de Pandinis.

Veneris 30.Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Diſcutitur, an inter filios ſororum ad fideicōmiſſum ex Teſtamento vocatos facienda ſit diuiſio in capita, vel in ſtirpes, atque in capita faciendam eſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione fideicommiſſi poſiti ad fideicommiſſum tacitè vocati cenſentur.*
2 *Teſtator nominando filios in Teſtamento non excludit matrem tanquam hæredem ſubſtitutam, dū filij tantum ſuccedunt in bonis ad qua mater vocabatur.*
3 *Filij in conditione poſiti, vbi principaliter inſtitutus, vel ſubſtitutus prædeceſſerit, iuxta ſtatutum Vrbis ſuccedunt.*
4 *Filij ad fideicommiſſum vocati, non ſolùm Iure tranſmiſſionis, ſed etiam iure proprio vocati dicuntur.*
5 *Filij ſubſtituti ipſi hæredi ac ſi præcedens gradus factus non eſſet ſuccedunt.*
6 *Teſtator ſubſtituendo filios deſcendentes, cum diſpoſitione iuris communis ſe omninò conformaſſe cenſetur.*
7 *Succeſſio quando eſt fideicommiſſaria, ſuccedentes grauato auunculo ſororum filij in capita diuidunt.*
8 *Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis ad portiones parentum ſuorum tantùm vocati cenſentur.*
9 *Filij mortuis alijs Inſtitutis etiam ad portiones Patrum vocantur.*
10 *Filij ad fideicommiſſum vocati, ipſi hæredi ac ſi eidem ſubſtituti fuiſſent ſuccedunt.*
11 *Succeſſio non ex gradu ſequenti, ſed ex gradu caducato defertur.*
12 *Filij promiſcuè eò magis ſuccedere videntur, quò magis teſtator omnibus vocatis ſubſtituerit puellas.*
13 *Regula vnius pluralitatis geminantis plures ſingularitates in ſubſtitutione fideicommiſſaria, non autem in vulgari locum habet.*
14 *Regula pluralitatem reſolui in ſingularitates fallit, quando identitas effectus, vel conditionis talem reſolutionem induceret.*

DECISIO LXXVIII.

Caeſar inſtituit hæredem Iulium Cęſarē vnicū Caroli Fratris Filium, & eo decedente ſine filijs inſtituit Iſabellam, & Hieronyam hæredis inſtituti ſorores, & vna decedente ſine filijs ſubſtituit alteram ſuperſtitem, & vtraque decedente ſine filijs mandauit executoribus maritare puellas prius agnatas, & poſtea alias miſerabiles; mortuo Teſtatore, & adita à Iulio Cæſare hæreditate, eoque viuente mortuis Iſabella relicta filia Catharina, & Hieronyma relictis Iacobo, ac

1 ac Hortenſio filijs, quia † filij poſiti in conditione fideicommiſſi cenſentur ad fideicõmiſſum tacite vocati ex Statuto Vrbis 142.
2 *de filijs in conditione poſitis lib.1.* adeòque† teſtator illos in conditione non poſuit potiſſimũ, vt ſubſtitutum excluderent, quem ipſe non vocando excludere non poterat, ſed vt ipſi filij bona haberent ad quę matres vocabãtur, vt poſt *gloſſ.* declarat *Rota dec.403.ſub numer.5. verſ.tum quia eſt ſub num. 10.verſ.non enim par.2. recent.* dubitatum eſt an inter filios Iſabellæ, & Hieronymæ facienda ſit diuiſio in capita, vel in ſtirpes, & DD. faciendam eſſe in capita reſponderunt.
3 Quia ſecundùm † Statutum filij in conditione poſiti ſuccedunt etiam, vbi Pater inſtitutus, vel ſubſtitutus prædeceſſerit, vt notauit *Fenzon.ad d.Statutum num.14. ex Rota ſemel, & iterum in quadam fideiuſſione,* & ſunt *deciſ.332.num.6.& ſeqq.& d.dec.403.d.nu.5. d.p.2.* quibus Rota ſtetiſſe videtur *ſeq. deciſ. 426. ab init.* cum alijs apud *Fuſ.de ſubſt.quæſt.438.nu.1. 6.11.& ſeqq.* quo poſito dicuntur vocati iure
4 proprio † non ſolum iure tranſmiſſionis, vt benè *Gabr.conſ.115.nu.10.& ſeqq.lib.4.* & poſt cum *Rota dec.424.num.4.d.p.2.& deciſ.142.ſub num.3.par.4.* & declarando cum Gabriel hunc ſubſequentem gradum admittuntur hi filij
5 ſubſtituti gradu † præcedente circumducto, non vt ſuccedant perſonis in gradu perempto contentis, ſed ipſi hæredi ſicuti ſi præcedens gradus factus non eſſet, & contenti in ſubſequenti gradu ipſi hæredi ſubſtituti fuiſſent, vt declarant omnes apud *Gabr.dicto conſ.115.ſub num.4. & ſub num.13. Rota d.deciſ. 332.d.num.8.& deciſ.201.ſub num.10.& ſeqq. in eadem cauſa dec.227.ſub num.2. et ſeqq.par.8.* vbi amplius ex vulgari in compendioſa, & receutius *Rota apud Redenaſch.conſ.58.ſub n. 191. Pereg.de fideicom.art.15.n.14.Fuſ.de ſubſtit.q.469 num.66.par.2.et ſeqq.* cum alijs poſt *Bart.in d.l. quatndiu ff.de, et qua hæredit.&c.*
6 Et maximè quia hac retenta ſententia † teſtator dicitur ſe omninò conformaſſe cum diſpoſitione iuris, communis prout in dubio cenſeri debet ad Bart. & alios in rem præſentem, *Rota coram Merl.dec.570.num.10.et eſt 180. nu.10.par.6.et in eadem coram eodem, Merlin. deciſ.631.nu.11.et 12.et eſt 278. d.par. 6.* ubi tam facundè, & fœcundè *Author.* & rurſus *in eadem dec.138.num.4.par.7.*

Et certè filij Iſabellæ, & Hieronymæ Iure communi ſuccedunt in capita, ſiue Iulio Cęſari hęredi grauato, ſit filij quid ſororum, ſed ſine dicto concurſu alteriores, & Caroli fratris nepotes, *ad §.Si igitur defunctis, neq; deſcendentes, & ſeqq.* vt de hæreditate ab inteſtato *d.dec. 138.par.1.& 2.* cum ibi allegatis.
7 Et amplius declarando ſucceſſionem fideicommiſſariam, prout ab inteſtato, quo caſu ſuccedentes grauato auunculo ſororum filij diuidunt in capita, *apud Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.482.num.9.et 10.cum ibi alleg.* & præcipuè *Rota, et alij ſupra.*
8 Et ex his non repugnare † viſum eſt, quod licet poſiti in conditione ex Statuto Vrbis cenſeantur vocati, tamen hoc intelligatur ad portiones parentum ſuorum, *Rota coram Seraph.dec.1781.in fine* cum alijs, & pro regulari annotauit *Fenzon.ad d.Statutum num.6.*

Quia quando alij Inſtituti prædeceſſerint
9 tunc† filij in conditione poſiti vocantur etiã ad portiones patrum, vt præcipuè *ex Gabr. d.conſ.115.ſub dicto numer. 13.* & aliis obſeruauit *Fenzon. ad dictum Satutum 142. numero 8.*
10 & ſuccedunt † ipſi hæredi ſicuti ſi præcedens gradus factus non eſſet, & conſequenter in ſubſequenti gradu ipſi hæredi ſubſtituti fuiſſent ex ſupra allegat. & addi poſſunt *deciſ. 332.n.6.par.2.rec.et coram Duran.deciſ.105.n.3. et coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono dec.113.num.1.* cum alijs, at planè per vulgarem in compendioſa præclarè in propoſito declaratam, *Rota d.deciſ.201.ſub d.num.4.et ſeqq. et d.dec.227.ſub d.n.2.et ſeqq.Peregr. d.artic.15. d.num.14.Fuſ.d.q.469. d.n.66.et ſeqq.* cum alijs *poſt Bart. vt ſupra*, ſucceſſio defertur non ex
11 gradu † ſequenti, ſed ex gradu caducato, ac ſi ille nuſquam fuiſſet in rerum natura, & gradus ſequens hæredibus inſtitutis immediatè ſubſtitutus legeretur *d. deciſ. 201.ſub num.12. et 13. et d.dec.227.ſub d.num.5. et 6. cũ*
12 *alleg. et aliis ſupra,* adeoq; ſubſtituti, & † ſuccedere videntur promiſcuè omnes, & tantò magis, quia teſtator omnibus ſupra vocatis ſubſtituerit puellas, *Rot.deciſ. 38. ſub num. 31. et 32.et d.deciſ.201.ſub num.20.et 21. ead. par.8. cum allegat.*
13 Neq; repugnare† viſa eſt regula vnius pluralitatis geminantis plures ſingularitates, vt not. *Bart.in §.vlt.l.falſa 33.ff.de cond.et demonſt.* examina illud, quod per manus iurium fertur quotidie pluralitatem ſcilicet reſolui in ſuas ſingularitates, vt poſt alios refert *Caſ. contr.121.num.25.l.5.*

Quia locum habet in ſubſtitutione fideicommiſſaria, quando parentes ſuccedunt, ſecus in vulgari quãdo prędeceſſerint, vt ratiocinatur *Bart.ad §.cum ita l.hæredes ff. ad 5. Cod. Trebell.in 4.Peregr.de fideic.art.13.nu.19.et ſeqq. Caſ.d.controu.121.ſub num.21. et 22.* vbi monitorem adeoque nomenclatorem ſe perhibet videndorum, & confert ratio ſubſtitutionis vulgaris ſiue quod reſpiciat vnum effectum, ſiue quod locum habet ante acquiſitionem, & ſic eo tempore, quo eſt locus iuri accreſcendi, &c. *apud Bart.ad d.§.cum ita ſub nu. 4.*
14 perindèque regulariter † pluralitas non reſoluitur in ſingularitates, id tamẽ fallit, quãdo idẽtitas effectus, vel ordinationis talẽ reſolutionẽ induceret, &c. quã poſt *Iaſ. et alios* retulit *Caſtill.d.controu.121.ſub nu.23.et ſeqq.* & prius *Vaſq.de ſucceſſ.progr. §.25.de ſubſid.ſubſtit. num.40. Bel.de iure actorum cap.6. quæſt.28. n.12. et ſeqq.et primo, Bart.d.loco ibi, cum natura verborum, et propria ſignificatio requirat, etc.*

Et ità vtraque &c.

R. P.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Fanen. Hæreditatis.

Veneris 30. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

Inſtituto, vel ſubſtituto non poteſt denegari immiſſio, quando fuit purificatus caſus ſuæ vocationis, vel ſubſtitutionis; facultatem habens diſponendi de bonis alicuius, quando non dicatur ea vſum non fuiſſe. Legatum, quando compenſetur cum credito, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subſtituto, dato caſu ſuæ ſubſtitutionis non eſt deneganda immiſſio.*
2 *Inſtituto non venit neganda immiſſio, conſtito, quod venerit caſus ſua vocationis.*
3 *De bonis alicuius habens facultatem diſponendi, ſi de eis non fecerit mentionem in ſuis diſpoſitionibus; non eſt dicendum de eis diſpoſuiſſe.*
4 *Facultate ſibi attributa declarans non velle vti, ſine dubio dicendum eſt noluiſſe diſponere.*
5 *Maritus loquens in ſuo teſtamento de bonis ſuis, non cenſetur loqui de bonis vxoris, quamuis haberet facultatem de eis bonis diſponendi; quoq; & num. 6. & 7.*
8 *Teſtatoris debita ſoluenda ſunt de bonis hereditarijs, & num. 9.*
10 *Debita hereditaria ſunt ſoluenda ab herede grauato de bonis hereditarijs.*
11 *Solutiones vt verificentur debent probari ex ſcripturis authenticis in actis productis.*
12 *Scriptura authentica probant, etiamſi in actis non producantur, dum Procurator proteſtauit, ſe velle ſtare indicationi earum ſcripturarum.*
13 *Quod fieri ſolet ad euitandas expenſas productionis.*
14 *Declaratio Procuratoris, quod vult ſtare ſoli inditationi ſcripturarum authenticarum, vt valeat, debet conſtare de ſpeciali mandato principalis.*
15 *De præiudicio modico quando agitur, non eſt ita ſtrictè agendum, maximè conſtito de veritate, & num. 16.*
17 *Creditum dicitur approbatum ex confeſſione compenſationis.*
18 *Compenſatio debitum hinc inde ſupponit.*
19 *Debitum ex perceptione fructuum per multos annos, quando dicatur extinctum.*
20 *Declarationis partis contrà ſe emanata ſtandum eſt.*
21 *Hæres beneficiatus, quando faciat fructus ſuos.*
22 *Legatum factum à Teſtatore Creditori, animo compenſandi an cenſeatur factum.*
23 *Debitum, quando eſt neceſſarium, compenſatur cum legato, ſecus verò ſi ſit ex cauſa voluntaria.*
Debitum, quando dicatur ex cauſa neceſſaria, vel voluntaria num. 22. & 23.
24 *Lucrum dotale ex forma ſtatuti debitum, an dicatur debitum voluntarium.*
Lucrum dotale ex forma Statuti Vrbis, non eſt debitum neceſſarium ibidem.
25 *Legatum vſus fructus ab vxore marito relictum compenſatum dicitur cum lucro dotali, vigore Statuti Vrbis debiti.*
26 *Maritus an concurrat pro rata lucri dotalis in impenſis funerum, & vltimæ infirmitatis vxoris.*
27 *Teſtator, quando dicatur prohibuiſſe quamcumque detractionem ſuæ hereditatis.*
28 *Fideicommiſſum aliud eſt quod ſit particulare, & aliud ſi ſit vniuerſale.*
29 *Fideicommiſſum conſiſtens in iure vniuerſæ hereditatis, quid importet, & num. 30.*
30 *Hæres, ſi creditum ſuum detrahere velit, fideicommiſſum non minuit, nec voluntati teſtatoris detrahit.*
31 *Teſtator ſi iubeat, quod eius æs alienum ſoluatur ex fructibus, eis non ſufficientibus poteſt hæres ſuum creditum ex certis bonis ſibi ſatisfacere.*

DECISIO LXXIX.

Petrus poſt mortem Victoriæ, à qua in-
ſtitutus fuerat vſufructuarius cum fa-
cultate diſponendi de hereditate in opus piũ,
ſicut eius bona erogare intendebat) nupſit
iterum Eliſabettæ, quam deinde donec in
viduitate permaneret hæredem inſtituit, &
poſt eius mortem Monaſterium in Ciuitate
Fani pro pauperibus Virginibus ædificandũ:
Hinc Communitas dicti loci in Teſtamento
Victoriæ ſubſtituta caſu, quo Petrus, vt ſu-
pra non diſponeret, immiſſionem petijt in
poſſeſſionem hæreditatis illius, quam conce-
dendam eſſe, factis prius detractionibus in-
1 fra exprimendis, Domini cenſuerunt,† quia
ſubſtitutis denegari non ſolet, non ſecus ac
2 inſtitutis quando † venit caſus vocationis, &
teſtamentum vitio viſibili caret, vt tradit
Bart. in l. fin. num. 10. Dec. num. 26. C. de edict. Diu. Adr. toll. Honded. conſ. 24. num. 18. lib. 1. Angel. de acquir poſſ. q. 7. art. 2. nu. 61. & ſeqq. Rota dec. 472. nu. 1. p. 4. diuerſ. & in Bononien hereditatis 11. Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. inde Conuertita.
3 Nec controuerti † poteſt, quod euenerit
Caſus, in quo ſubſtituta fuit Communitas:
Petrus enim non diſpoſuit de Bonis Victo-
4 riæ Vxoris, dùm in Teſtamento † nullam
de illis mentionem fecit, nec facultate ſibi
conceſſa vti velle declarauit, vt in ſimilibus
terminis explicat *Bald. conſ. 2. ſub num. 4. lib. 5. Surd. conſ. 19. nu. 8.* Quinimò dum in eodem
5 Teſtamento vſus eſt † verbis reſtrictiuis, ibi:
In omnibus autem bonis meis: fortius excludun-
6 tur bona vxoris, † verbum enim *meis*, vti
perſonaliſſimum, & ad oculum demonſtrãs
perſonam † teſtatoris, eius ſola bona com-
prehendit, non alterius, *l. vnum ex familia 69. §. ſi de falcidia ff. de legat. 2. Crauett. conſ. 19. n. 13. Oſaſch. deciſ. Pedem. 85. num. 18.* vbi quod diſpo-
7 ſitio de bonis ſuis comprehendit † ea, quæ
erant teſtatoris limitatè ad eius vitam, *Rot. coram Card. Seraph. dec. 963. num. 5. 969. num. 8. & in Cathacen. hereditatis 11. Februarij 1654. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. prima enim obiectio*

Quo verò ad detractiones viſum eſt Do-
minis habendam eſſe rationem de Creditis
Petri prouenientibus ex perſona Victoriæ,
8 tantum, † quorum maior pars conſiſtit in
ſolutionibus æris alieni legatorum piorum,
extinctione Cenſuum, impenſis vltimæ in-
firmitatis, & funeris, celebratione miſſa-
rum, & reuelatione ſcientiarum factis à Pe-
tro, & Eliſabetha vſque ad quantitatem ſcu-
tor. 1539. 12. vt conſtat *ex Sum. eiuſdem Eliſa-
betha nu. 3.* incipiendo à partita ſcut. 81. b. 45.
9 (omiſſis duabus ſubſequentibus) † omnes a-
liæ dictam ſummam conſtituentes viſæ ſunt
reficiendæ, vt in ſpecie de debitis teſtatoris
ab hærede grauato ſolutis, *Gabr. conſ. 124. n. 4.
lib. 1. Menoch. conſ. 496. nu. 52. Gratian. diſcep. 204.
num 1. coram Card. Caual.* & de impenſis vlti-
10 mæ † infirmitatis, & funerum tradit *Fuſar. de
ſubſtit. q. 670. num. 1. & ſeq. Garz. de expenſ. cap. 8.
ſub nu. 15. verſ. itaque, Rota in Romana ſucceſſionis
24. Ianuarij 1650. coram Eminentiſſimo D. Card.
Corrado §. impenſa verò*.

Et quamuis ad iuſtificandas ſolutiones ab
11 Eliſabetha † ſcripturæ authēticæ in actis exhi-
bitæ non fuerint; Dum tamen Procurator
exaduerſo comparens declarauit velle ſtare
12 ſimplici indicationi † ſatis probant, & habē-
tur pro productis, vt ad effectum euitandi
13 expenſas paſſim fieri † ſolet, *Bart. in auth. ſi
quis in aliquo verſ. quæro vtrum Inſtrumentum C. de
eden. & poſt illum Galeſ. de obligat. Camer. q. 27. ſub
num. 21. & 22. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 44.
ſub num. 6. & ſeq. Rota deciſ. 13. ſub num. 1. verſic.
quia quoad exhibitionem poſt Zacc. de oblig. Camer.*
14 & gratis opponitur, quod † talis declaratio
ſine ſpeciali mandāto fieri non potuerit à
Procuratore Communitatis. Contrarium
enim placuit DD. quia agitur de modico
15 præiudicio, ex † quo de facili recurri poteſt
ad originalia, quæ indicantur; vt tradit *Mo-
dern. Peruſ. de mancat. obſeru. 97. ſub num. 43. Rota
deciſ. 456. ſub num. 2. p. 4. recent.* vbi explicatur
16 deciſionē ſan. me. Greg. procedere † quando
originale deperditum eſſet, & pars præten-
deret ſtandum eſſe ſimplici copiæ ex ſolo
conſenſu Procuratoris. In præſenti autem
17 creditum † approbatum fuit ex confeſſione
Communitatis pro compenſatione, quæ de-
18 bitum hinc indè † ſupponit, *Sard. deciſ. 24.
num. 5. & ſeq. Rota par. 5. rec. dec. 33. num. 2.*

Nec intrat præſumptio, quod creditum
19 prædictum ex fructibus ab Eliſabetha † per
multos annos perceptis extinctum fuerit?
Aut quod legatum fuerit marito à Victoria
animo compenſandi. Quia Eliſabetha ex-
20 preſsè declarauit ſe pro ſuis † creditis bona
hæreditaria retinere, fructuſq; ſuos facere vel-
le, donec ſatisfactionem conſequeretur, ad
quem effectum præuio Iudicis decreto bona
æſtimata fuerunt *eius Summ. num. 1. & 2.* quod
in hærede beneficiato ſufficit ad hoc, vt fru-
21 ctus † iure proprio dicantur ab illo percepti,
nec in credito computari debeant, prout in
fortioribus terminis tradit *Caſtr. in l. peculium
18. num. 2. ff. de pecul. Menoch. conſ. 183. num. 35. 42.
& ſeqq. vſque ad fin. Port. Imol. conſ. 92. num. 94. Pe-
regr. de fideicomm. ar. 35. num. 17. & per tot. Mare-
ſcott. reſol. 37. num. 7. 8. & 15. lib. 1. Pacif. de Sal-
uian. inſpect. 3. cap. 4. numer. 310. Fuſar. de ſubſtitut.
quæſt. 665. num. 1. & 7. Rota dec. 680. num. 2. par. 1.
diuerſ. dec. 2. num. 11. & ſeqq. par. 6. dec. 127. n. 10.
par. 7. recent. & coram Eminentiſſ. D. Cardin. Ot-
thobono dec. 47. num. 9. & duob. ſeqq.*

Reſponſum item fuit legatum Creditori
hinc demum animo compenſandi factum
22 cenſeri, & eſſe locum imputationi † quan-
do debitum eſt neceſſarium, proueniens ſci-
licet ex mera diſpoſitione legis, aut Statuti.
Secùs autem quando debitum eſt volunta-
23 rium originem trahens † ex placito, & li-
bera hominis determinatione, quales ſunt
partitæ, de quibus ſupra, æris alieni, quod
de voluntate Victoriæ originaliter contra-
ctum fuit iuxta *textum in l. Lucius Titius 126.
ff. de legat. 1.* & diſtinguit *Bart. in l. ſi cum dotem
23. §. ſi pariter num. 3.* vbi etiam alij *ff. ſolut. ma-
trim. Rol. à Vall. conſ. 65. num. 21. lib. 2. Mareſcott.
reſol. 86. num. 6. lib. 2. Rota coram Buratt. dec. 291.
num. 3. & ſeqq. Caual. dec. 168. num. 4. Rot. in Ro-
mana dotis 27. Ianuarij proximè præteriti cor. R. P.
D. Beuilaqua §. non ſubſiſtit.*

Cuius diſtinctionis fundamento denega-
runt Domini aliam detractionem prętenſam
ab Eliſabetha, quæ conſiſtebat in lucro do-
24 tali † quod ex forma Statuti debebatur Pe-
tro ob prædeceſſum vxoris. Cum enim a-
gatur de debito neceſſario, eo quia Statutum
Fani datum *in Summar. Communitatis numer. 6.*
arctat, & præceptiuè procedit, nec vllum ar-
bitrium tribuit Coniugibus, vt Statutum
Romæ, ex cuius diſpoſitione lucrum non
eſſe debitum neceſſarium tradit *Rota* mox
25 citanda † *coram Caual. & in d. Romana Dotis* de-
bitum cum legato vſusfructus cēſetur com-
penſatum, *Hond. conſ. 50. num. 13. & ſeqq. volum. 2.
Rol. de lucr. dot. q. 96. à nu. 8. vſque ad fin. Menocch.
præſumpt. 109. num. 35. lib. 4. Rota coram Caualer.
deciſ. 318. num. 1. & in Romana prætenſi fideicom-
miſſi de Euſebiis 18. Maij 1643. coram bon. me. Du-
nozeito §. prima oritur.* Aliàs enim debuiſſet
26 concurrere maritus pro rata † lucri dotalis
in impenſis funerum, & vltimæ infirmitatis
vxoris, *l. in eum 16. & l. Celſus 22. de Relig. &
ſumpt. funer. Rota coram ſan. mem. Greg. deciſ. 573. ſub
num. 9. poſt Modern. de pignor. dec. 137. num. 36. &
in Lauellen. 26. Nouembris 1650. coram Eminen-
tiſſ. D. Card. Corrado §. nec omnes.*

Prout deductionem creditorum impedire
27 non poteſt, quod Victoria prohibuerit † quā-
cumque hæreditatis diminutionem, *volendo,
che la ſua heredità ſia ſempre intiera ſenza diminu-
tione, e con li frutti di eſſa ſiano maritate le pouere
zitelle.* Hæc enim verba intellexerunt Do-
mini de detractionibus legalibus conſiſtenti-
28 bus in quota bonorum † legitima nempè, &
Trebellianica, diſtinguendo inter fideicom-
miſſum particulare, & vniuerſale, in quo
verſamur, hoc enim caſu fideicommiſſum
29 tanquā conſiſtens in iure vniuerſæ hæredi-
tatis ordinatū intelligitur in eo, quod ſuper-
eſt deducto ære alieno, proindèque ſi hæres
creditū ſuum detrahere velit, fideicommiſsū

non

30 non † minuit, nec voluntati Teſtatoris contrauenire dicitur *iuxta diſtinctionem Caſtr. in l. ab omnibus 107. §. ſi Socero ſub numer. 1. & 2. ff. de leg. 1. in l. ita tamen 27. §. ſi ex Trebelliano, ff. ad Senat. Conſ. Trebell. & conſ. 11. num. 5. & per tot. lib. 3. Bellon. Iun. conſ. 58. n. 37. & duob. ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. q. 665. num. 4. Peregr. deciſ. Patauin. 96. num. 8. verſ. ſexto deciſum fuit, Hodiern. ad Surd. deciſ. 170. num. 10. & ſeq. Add. ad Gregor. dec. 421. ſub num. 15. Rota dec. 93. num. 7. par. 8. recent. Caſinaten. bonorum 3. Iunij 1647. coram bon. mem. Peutingero, §. obſtat etiam Cinthia, & in Bononien. Bonorum 18. Martij 1652 coram bo. mem. Dunozetto ſub §. tamen autem, & ſeqq.* vbi in fortioribus terminis reſolutum fuit, quòd etiam ſi teſta-
31 tor mandet ſolui eius æs alienum ex † fructibus; illiſque non ſufficientibus ex certis bonis, quod non impeditur hæres creditum ſuum detrahere, *vt per Add. ad Buratt. dec 509. ſub num. 6.* & hoc ampliatur ex auctoritate *Rotæ in Aeſina fideicomm. 8. Iunij 1618. coram bo. mem. Vbaldo, §. Altera fuit,* vbi alii referuntur.

Et ita factis detractionibus pro concurrenti quantitate ſcutorum 1589.12. reſolutum fuit dandam eſſe immiſſionem Communitati vtraque, &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali

Fulginaten. Attentatorum.

Veneris 30. May 1659.

ARGVMENTVM.

Mandatum executiuum relaxatum pro reſtitutione fructuum, & expenſarum, de quibus agitur, non obſtante appellatione ab exceſſiua (vt prætenditur taxatione) eſſe confirmandum, reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio fructuum non eſt ſolutio.*
2 *Attentans pro ſufficienti purgatione fructus realiter reſtituere, & omnes expenſas, damna, & intereſſe ſoluere, ac reficere tenetur.*
3 *Depoſitum factum de mandato Iudicis præuia citatione partis ad recipiendum vim ſolutionis habet, & deponentem liberat.*
4 *Depoſitum liberat deponentem, quando eſt integrum.*
5 *Depoſitum licet factum de mandato Iudicis, factum tamen lite pendente in Rota non ſubſiſtetur.*
6 *Citatio partis, & præſentia fruſtra allegatur, dum ſemper de pendentia litis proteſtauit, & citra conſenſum in Iuriſdictionem comparuit.*
7 *Expenſa pro honorarijs Patronis, Aduocatis, mercede Copiſtæ, etiam extraiudiciales tanquam damna, & intereſſe in Iudicio Rotali integra reficiuntur.*
8 *Renunciatio cum dimiſſione poſſeſſionis non ſuffragatur, cum eadem ab vno tantùm ſine ſpeciali mandato alterius, & extra tempus facta fuerit.*
9 *Exceſſus quoad expenſas iudiciales euitari non poteſt, cum reſici non debeant, niſi quæ purè, & ſimpliciter attentata reſpiciunt.*
10 *Iuriſdictio licet non poſſit exerceri antequam tranſportentur acta, non tamen requiritur integra omnium actorum tranſportatio, ſed ſufficit eorum exhibitio, ex quibus attentata probantur.*

DECISIO LXXX.

Conceſſo Cataneis mandato de manutenendo pro reuocatione attentatorum per Eliſeos commiſſorum ſuper prædijs cõtrouerſis in ſpretum litis pendentis in Rota, eiuſque Tribunalis iuxta deciſionem coram Reu. P. D. meo Celſo emanatam 27. Martij 1656. fuit ab eodem decretum, & relaxatum mandatum executiuum pro reſtitutione fructuum in ſcutis 104. & ba. 65. & expenſarum in aliis ſcutis 165. & ba. 95. ex fundamentis in alia deciſione deductis 11. Februarij 1658. Verum appellantibus Eliſeis ab exceſſiua taxatione, & cauſa mihi commiſſa, dubitaui, An mandatum Rotale ſit confirmandum, vel infirmandum.

Et DD. illud confirmandum eſſe cenſuerunt, primo quoad fructus, non obſtante, quod Eliſei non controuertentes illorum quantitatem allegauerint non potuiſſe cogi ad ſoluendum illorum æſtimationem, ex quo fructus in eademmet ſpecie, & quantitate depoſuerint de mandato Iudicis Fulginei parte vocata, & præſente, *ipſorum Sum. num. 2.* quia
1 deponere † non eſt ſoluere, *l. Item libertas §. 1. ff. quibus mod. pign. vel hypotec. ſoluatur,* & atten-
2 tans pro ſufficienti † purgatione debet realiter reſtituere fructus, & reficere, ac ſoluere omnes expenſas, damna, & intereſſe vſq; ad vltimum quadrantem, vt præter deciſiones allegatas, *in 2. deciſ. §. nec ſuffragari,* reſpondit *Rot. in recent. dec. 269. num. 1. verſ. nam licet par. 1.* & in aliis allegatis *in Romana attentatorum 26. Iunij 1654. coram Reu. P. D. meo Meltio §. non obſtat.*
3 Et licet † depoſitum factum de mãdato Iudicis præuia citatione partis ad recipien. quę recipere recuſauerit, habeat vim ſolutionis, & liberet deponentem, vt in his terminis dixit *Rot. coram S. M. Gregor. deciſ. 214. num. 1.*
4 Hoc tamen † non applicatur, tum quia depoſitum non fuit integrum, vt probatur *in dicta deciſ. d. §. minus ſuffragari,* & dixit *Rota in recent. deciſ. 158. num. 9. & deciſ. 234. nu. 13. por ſtrema par. 8.* nam deficiebant duæ ſalmæ frumenti, vt aſſeritur mutuati Colono, quæ gratis dicuntur ab eo reſtitutæ, dum ſuper hoc nulla datur ſufficiens iuſtificatio, vt opus eſt, pro duodecim ſalmis cum dimidia vuarũ fuerunt depoſita ſc. 12. & ba. 50. & tamen iuſtus illarum valor de tempore attentatorum, qui præciſè attendi debet, aſcendebat ad ſcuta 25. & ba. 20. vt probatur *in dicta deciſ. §. cenſuerunt pariter,* nil refragante fide relata *in Summario illorum de Eliſeis num. 5.* quia fidem non facit tanquam ſimplex, & in actis non producta, ac vti loquens in genere, ibi: *vn'anno per l'altro,* & denique deficiebant expenſæ per Cattaneos paſſæ.

Tum

5 Tum etiam quia facta fuit de mandato Iudicis de partibus lite pendente in Rota, & ſic nulliter, vt probant auctoritates ibi allegatæ; §. *& fuit factum*, ac dixit *Rota deciſ.* 102. *num.* 5. *par.* 2. *recent.* fruſtra verò allegatur ci-
6 tatio † partis, eiuſque præſentia, quia ſemper proteſtauit de pendentia litis in Rota, & cõparuit citra conſenſum in Iuriſdictionem, vt *in d. Sum. num.* 2. *litt. D.* ex allegatis ad propoſitum *in Bononien. pecuniaria, ſeu attentatorum* 28. *Aprilis* 1645. *coram bon. mem. Bichio* §. *conſenſus Geſta*.

7 Secundò quoad expenſas † extraiudiciales prò honorariis Patronis, vt Aduocati, ac pro mercede Copiſtæ factis in tribus poſitionibus in Signatura, & in Rota, & liquidatas in ſcutis 50. quæ quicquid dicat altera pars ſuper articulo, & occaſione attentatorum factæ fuerunt. In hoc enim Iudicio integræ reficiuntur etiam extraiudiciales tanquam damna, & intereſſe, vt fuit dictum *in Romana Vineæ* 9. *Decembris* 1648. *coram Reuerendiſſ. Domino Archiepiſcopo Tarraconen.* §. *vlterius cum ſeqq. & in Auenionen. Attentatorum* 28. *Iunij* 1651 *coram eodem R.P.D. meo Celſo* §. *& licet*.

8 Nec ſuffragatur † renũciatio facta per Eliſeos cum dimiſſione poſſeſſionis, quia hoc non ſufficit ex deductis *in d.* 2. *deciſ.* §. *nec ſuffragari, &* §. *ſola autem oblatio cum ſeqq.* præſertim vti facta ab vno tãtum ſine ſpeciali mãdato alterius, & in limine propoſitionis cauſæ in Rota tempore, quo omnia neceſſaria parata erant.

Quo verò ad expenſas † iudiciales partitæ ſcilicet extractus A.C. exceſſus non poterat euitari, quia non debent refici expenſæ actorum concernentium merita cauſæ, quæ reficiuntur in fine litis, ſed tantum illorum, quæ purè, & ſimpliciter reſpiciunt attentata, vt *in Foroliuien. expenſarum* 26. *Iunij* 1654. *coram Reu. P. D. meo Veroſpio per totum, & in Aſtorien. Parochialis de Rubiana* 10. *Februarij præteriti coram me* §. *quoniam quoad expenſas*.

Nec ſubſiſtit, quod fuerit neceſſaria tranſportatio dicti extractus pro firmanda iuriſdictione, quia iuriſdictio firmatur ex commiſſione in actis producta præuia citatione
10 partis, & licet non poſſit exerceri, antequam tranſportentur acta, nihilominus ad effectum reuocandi attentata non requiritur integra tranſportatio omnium actorum, ſed ſufficit illa tantum tranſportare, & exhibere, ex quibus probantur attentata, vt dixit *Rota dec.* 3. *&* 1 *num.* 6. *&* 7. *par.* 4. *tom.* 2. *recent. in Vercellen. Prioratus* 24. *Februarij* 1643. *coram bo. mem. Peutinger in fine. & in Taurinen. Decimarum, ſeu attentatorum* 3. *Iunij* 1652. *coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* Gratis autem dicitur ex eo Cataneos iuſtificaſſe eorum bonum ius, vt facilius obtinerent huiuſmodi reuocationem; quia attentata fuerunt tantum reuocata ob ſpretum litis pendentis in Rota, eiuſque inhibitionis, non autem ex bono iure, vt patet ex vtraque deciſione.

Verum DD. animaduertebant expenſas extraiudiciales taxatas in ſcutis 50. tantum minoris eſſe quantitatis nempe ſcut. 73. & ba. 98. ac vlterius illis addendum eſſe mercedem ſollicitatoris ſpatio triũ annorum, & amplius, necnon alias expenſas neceſſarias in ſumma ſcutorum 15. Vnde delata à Iudicialibus expenſa actorum concernentium merita Cauſæ, & addita extraiudicialibus ſumma dictarum partitarum deficientium. Adhuc expenſæ reficiendæ per Eliſeos excedunt ſcut. 165. & ba. 95. contenta in mandato. Quapropter in omnibus mandatum Rotale eſſe confirmandum. Vtraque, &c.

REVERENDISS. P.D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Deuolutionis Domus.

Veneris 30. *Maij* 1659.

ARGVMENTVM.

Fructus lite pendente percepti, quando, & quot ſint reſtituendi. Inſtrumentum locationis quid probet, & quando intret præſumptio exactionis pro tota ſumma. Fructus ciuiles qui ſint reſtituendi, & quando in locationibus non docetur de diſdicta cenſetur continuata eadem locatio. Impenſæ pro reparatione domus quomodo taxentur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus rei in lite pendentis à die mota litis ſunt reſtituendi.*

2 *Inſtrumentum locationis licet non probet valorem rei, probat tamen quantitatem penſionis ex re locata.*

3 *In locationibus quando aliqua particularis perceptio concurrit, intrat etiam præſumptio exactionis pro tota ſumma.*

4 *Conteſtes licet ad perpetuam rei memoriam examinati, faciunt tamen adminiculum non leue ad coadiuuandam probationem ex inſtrumento reſultantem ex præſumptione Iuris.*

5 *De perceptione fructuum, quando non dubitatur; ad iuſtificandam quantitatem leuiores probationes ex præſumptionibus, & coniecturis admittuntur.*

6 *Surd.* conſ. 84. num. 4. *quod fructus quando ſunt Ciuiles illi tantum ſint reſtituendi, qui realiter, & cum effectu probantur exacti, limitatur, & quando.*

7 *In Locationibus quando non docetur de diſdicta cenſetur durare per inſtrumentum continuatio eiuſdem locationis, & penſiones præſumuntur perceptæ.*

8 *Impenſa pro reparatione domorum, & viarum taxantur ad rationem quinque pro quolibet centenario penſionis per tot. num.*

DECISIO LXXXI.

AD inſtãtiam Monialium S. Luciæ in Silice, quæ per tres ſententias conformes obtinuerunt manutentionem in poſſeſſione Domus, de qua agitur, propoſitũ dubium, ad quam ſummã ſunt taxãdi fructus, pro quorum

rum reſtitutione condemnatum fuit hoſpitale B. Mariæ de Carauaggio. Et cum appareat litem motam fuiſſe *ſub die 24. Octob.* 1647 & duraſſe vſq; *ad diem 17. Auguſti* 1654. & ſic per annos ſex, menſes nouem, & dies 17. iuxta calculum à Monialibus exhibitum ad rationem ſcut. 165. quolibet anno, DD. cenſuerunt fructus eſſe liquidandos in ſumma ſcutorum 1121. (cum declaratione, de qua infra) quia totidem ab hoſpitali fuerunt lite pendente percepti, & in huiuſmodi Iudicijs
1 fructus† regulariter à die motæ litis veniunt reſtituendi, *l. ſed & ſi lege 28. §. ſi ante vbi DD. ff. de petit. hæredit. Rota coram Seraph. deciſ. 835. in princ. coram Eminentiſſ. Card. Otthobono dec. 193. nu. 1. Romana Domorum in Burgo 20. Nouembris 1651. coram bo. me. Pentingero ſub §. 1. in fin. & in Bononien. de Bologninis 5. Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Celſo § etenim dubitari.*

Quod autem tanta quātitas percepta fuerit probatur ex Inſtrumentis locationum *Sum. Monialium num. 3.* in quibus conſtat, quod Domus in quatuor partes diuiſa locata fuerit diuerſis perſonis pro annuis ſcutis 165.
2 quamuis enim inſtrumentum † locationis non probet valorem rei contra locatorem, tamen probat quantitatem penſionis ex re locata perceptæ *Rota p. 7. recent. deciſ. 263. nu. 5. & in Ariminen. fideicommiſſi 16. Iunij 1643. coram bonæ memoriæ Dunozetto §. quia ex Inſtru-*
3 *mento,* & quando aliqua particularis † perceptio concurrit intrat præſumptio exactionis pro tota ſumma *Rot. coram Coccin. dec. 660. n. 2. & ſeqq. Eminentiſſ. Otthobono deciſ. 38. n. 10. & ſeq. deciſ. 139. num. 3. cum duob. ſeqq. par. 7. recent. & in Romana Apothecæ 4. Iuly 1653. coram Reuerendiſ. D. meo Meltio §. quo vero ad ſecundam,*

Maxime quia prædictis accedit depoſitio duorum teſtium data *in vltimo Summ. Monialium num. 2.* qui ſunt conteſtes in dicta quantitate, & vnus de facto proprio deponit, &
4 licet † ad perpetuam rei memoriam examinati, faciunt tamen adminiculum non leue ad coadiuuandam probationem ex inſtrumentis prædictis ex præſumptione iuris reſultantem, vt aduertit *Rota coram Card. Seraph. dec. 1132. ſub num. 1. verſ. ideoque adſcribenda eſt, Cocc. d. deciſ. 95. num. 1. Burat. deciſ. 113. num. 7. in Aquilana Canonicatus 28. Iunij 1645. coram Reuerendiſſ. Tarracon. & Placentina Beneficij 27. Maij 1647. coram Reuerendiſſimo Terraconen. ſub §. coadiuuanda ea ratione,* quia cum de perceptione
5 fructuum† in genere non dubitetur, ad iuſtificandam quantitatem leuiores probationes ex præſumptionibus, & conjecturis admittuntur, *Surd. conſ. 293. num. 31. Rot. coram Achill. deciſ. 22. per tot. de reſt. ſpol. Merlin. deciſ. 483. ſub num. 1. d. Ariminen. fideicommiſſi §. præſertim, & in Burgen. Beneficiorum 4. Februarij 1654. coram R. P. D. meo Celſo in principio.*

Non obſtat, quod dictæ locationes à Monialibus exhibitæ non cantent pro toto tempore, quo durauit lis, ſed per annum, tres, vel ſex menſes, & tamen vbi agitur de fru-
6 ctibus † ciuilibus illi tantum veniunt reſtituendi, qui realiter, & cum effectu probantur exacti, *iuxtà conſil. Surd. 84. num. 4.*

Quia ex facto reſponſum fuit, quod in omnibus locationibus aderat pactum, quod vbi non intimaretur diſdicta, locatio cenſeatur durare, & facta ad alium annum, donec præcederet diſdicta, *Sum. prædicto Monialium num. 3.* & proindè cum exaduerſo de tali diſ-
7 dicta†non doceatur, certa remanet, & per inſtrumētum probata continuatio locationis, & penſiones toto tempore præſumuntur ab Hoſpitali perceptæ, *l. cum quæritur §. qui impleto, ff. locat. Rota deciſ. 60. ſub num. 13. verſ. ex quibus par. 7. & dec. 6. ſub num. 5. & 6. p. 8. recent. Romana reintegrationis 22. 1643. cor. Reuerendiſſ. D. m. Carillo §. in primis etenim, 17. Maij 1645. coram b. m. Peuting. §. & primis, Mediolan. Bonorum 10. Ianuarij 1650. coram bo. me. Arguelles §. non etiam,* vbi referuntur concordantes, *et in d. Romana Apothecæ 2. Iuly 1653. cor. Reu. P. D. meo Meltio §. neque obſtat.*

Cæterum quia experiētia notum eſt, quod
8 impenſæ † fieri ſolent, & pro reparatione domorum, & viarum ante illas exiſtentium ſunt neceſſariè, illas deducendas eſſe DD. cenſuerunt à prædicta ſumma iuxta *deciſ. Seraph. 952. num. 5.* in quantitate tamen veriſimili ad rationem ſcutorum quinque pro quolibet centenario penſionis, vt alias tenuit *Rota coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono dec. 87. ſub numer. 8. in fin.* & proinde cum percepta fuerint ſcuta 165. annua, vt ſupra, pro tempore dictorum annorum ſex, mēſium 9. dierum 17. veriſimiliter impenſa fuerunt ſcuta 50. 75. quibus ſubtractis à prædicta ſumma ſc. 1121 remanent ſcuta 1070. 25. pro quibus tenetur Hoſpitale, vt ſupra dictum eſt.

Et ita altera tantum Cauſa bis propoſita reſolutum fuit, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Mantuana Feudi.

Veneris 30. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

De Primogenitura in portione feudi ad fauorē veri hæredis inſtituti, excluſis cæteris concurrentibus, purificata.

SVMMARIVM.

1 *Feudum quando improprij, ac alienabilis feudi naturam aſſumpſit, ad inducendam in eo primogenituram Sedis Apoſtolicæ aſſenſum non requirit.*

2 *Feuda impropria abſque directi Domini beneplacito diſtrahi valent.*

3 *Feudo ea conditione Primogenituræ ſubiecto, vt primo loco vocatus certa allodialia bona in compenſationem aſſignaret, eadem non ſubſequuta Primogenitura reſoluta cenſetur.*

4 *Portione feudali ad fauorem omnium ad primogenituram ſucceſſiuè vocatorum ceſſa, contrauentio ex propria alicuius perſona ad reſolutionem contractus in præiudicium vocatorum influere nequit.*

5 *Pri-*

5 *Primogenitura licet ab initio validitatis robur aſſumpſerit, ab ea tamen recedi potuit ex conſuetudine Mantuæ alienationem feudorum permittente.*

6 *Conſuetudo Mantuana non admittitur niſi probibitio alienationis ex natura ipſiuſmet feudi proueniat.*

7 *Feudo per contractum primogenituræ ſubiecto, receſſus ab eadem in præiudicium vocatorum, quibus ex ſtipulatione Notarij Ius fuerat quæſitum interdictus omninò cenſetur.*

8 *Conſuetudo effectum non operatur, ex quo ceſſante impedimento ex natura feudi conſurgente, alterum à fideicommittente in contractu appoſitum remanet.*

9 *Natura feudi ex conſuetudine alienabilis per contractum, ſeu vltimam voluntatem à feudatariis perſtringi valet.*

10 *Primogenitura ob ætatem non remanet nulla ex non adhibito Iudicis decreto, cùm venia ætatis ad illum actum ſpecialiter à Principe obtenta vires decreti ſuppleat.*

11 *Venia ætatis minori ad omnes actus generaliter à Principe conceſſa, Iudicis Decretum in quolibet actu neceſſario an adhiberi debeat.*

12 *Nullitas in minoris, ſeu alterius fauorem inducta à tertio opponi non poteſt.*

DECISIO LXXXII.

PRimogenitura in portione feudi Curiæ
Podij cum C. Laurentij nepotis, necnon
Cæſaris pronepotis Curtio inſtituta validita-
ti innixa, ac in Marchionis Claudii Iunioris
fauorem purificata Decreta fuerat coram
me ſub die 27. Ianuarij præteriti* cuius de-
ciſionis fundamēta ſubſiſtere hodie DD. re-
ſponderunt.
1 Cum enim feudum, de quo agitur, †feu-
di improprij, ac alienabilis naturam aſſum-
pſerit, vt ex deciſionibus antecedenter editis
apertè conuincitur, primogenitura proindè
ibidem erecta validitatis robur accepit, nul-
lus licet apoſtolicæ ſedis aſſenſus interfuerit.
Quippe qui neceſſarius nullatenus reputaba-
2 tur, ex quo † feuda impropria abſque directi
Domini beneplacito diſtrahi valent, vt notat
Pariſ. conſ. 3. num. 29. lib. 1. Rolland. conſ. 42. num.
16. lib. 1. cum alijs in præterita deciſione de-
ductis.
Neq; videtur obeſſe, quod Claudius por-
3 tionem in feudo ſibi competentem † ſub
lege primogenituræ ſubiecerit, vt Cæſar pri-
mo loco vocatus in diuiſione bonorum in-
ter ipſos peragenda, tot allodialia bona iuxta
formam à Curtio in Inſtrumento præſcriptā
eidem in compenſationem aſſignaret, perin-
de ac ſi ex non ſubſequuta bonorum libero-
rum aſſignatione Primogenitura debeat re-
ſoluta cenſeri. Præterquam enim Curtius in
caſu, quo Claudius portionem ſuam in cō-
modum Primogenituræ conferre recuſaret,
eandem Primogenituram in cęteris partibus
reſolutam nullatenus decreuit, ſed ab ipſo
Claudio abdicauit, quæ eidem titulo dona-
tionis attribuit, quælibet exinde remouetur
4 obiectio, quod in eodemmet† Inſtrumento,
portio feudalis à Claudio nedum ad fauorē
Cæſaris, ſed cæterorum quoque ad Primo-
genituram ſucceſſiuè vocatorum Notario
pro ipſis adſtipulante ceſſa dignoſcitur, nullo
penitus pacto reuerſiuo in caſu non imple-
menti adiecto, & conſequenter obiecta Cæ-
ſaris contrauentio ad reſolutionem contra-
ctus nequit influere in præiudicium vocato-
rum ex propria perſona, vt in terminis dona-
tionis ſub onere fideicommiſſi adſtipulatæ,
quod licet ex reſpectu primi donatarij con-
trauenientis valeat reuocari, non tamen re-
uocatio quoad ſubſtitutos admittatur ex
ea ratione, quod iuxta numerum perſonarū
donationes multiplicatæ cenſeātur, poſt *Ca-*
ſtrenſ. conſ. 385. in principio par. 1. notat *Aymon.*
conſ. 19. num. 8. Menoch. conſ. 1153. num. 5. & nu-
mer. 53. cum ſeqq. Decian. conſ. 55. num. 2. & 3. lib. 3
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 237. num. 5. & cap. 332.
num. 14. Rot. deciſ. 94. nu. 1. par. 2. recent. coram b. m.
Merlin. deciſ. 404. à num. 1. vſque ad num. 12. & in
Romana Donationis 3. Iunij 1658. §. Nihilominus
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.
5 Hinc obeſſe non poterit, quod licet† pri-
mogenitura ab initio validitatis robur aſſū-
pſerit, attamen Claudius, & Aloyſius potue-
rint ab ea recedere inſpecta conſuedine Mā-
tuæ alienationem feudorum permittente, vt
in terminis primogenituræ erectæ ſuper feu-
do nouo tradit *Surd conſ. 351. numer. 25. & 26.*
Manent. deciſ. 1. num. 1. cum ſeqq.
6 Siquidem†conſuetudo prędicta admittitur
dumtaxat quoties alienationis prohibitio ex
natura ipſiuſmet feudi proueniat. Secus ve-
rò ſi prout in propoſito caſu præter eam al-
tera prohibitio inueſtiti concurrat feudum
7 per contractum†primogenituræ ſubiicientis,
tunc enim ipſi receſſus ab eadem primogeni-
tura cenſetur omninò interdictus in præiu-
dicium vocatorum, quibus ex ſtipulatione
Notarii Ius fuerat quæſitum, vt aduertit
Bald. conſ. 369. num. 2. vol. 2. Molin. de primogenit.
lib. 1. cap. 6. num. 45. Cyriac. controu. 23. numer. 36.
cum alijs iuribus in antecedente deciſione
8 relatis in fine, & † conſuetudo effectum ſuū
operari non poterit, ex quo ceſſante impe-
dimento, conſurgente ex natura feudi alte-
rum remanet à fideicommittente in contra-
ctu appoſitum, vt reprobato Surdo firmat
Cyriac. ad d. Controuerſ. 23. num. 26. cum pluribus
ſeqq. Manent. deciſ. 1. num. 47. & ratio ea videtur
9 eſſe potiſſima, † quod natura feudi ex con-
ſuetudine alienabilis à feudatarijs valeat per
contractum, ſeu vltimam voluntatem per-
ſtringi, *Capic. deciſ. 65. num. 8. Manent. deciſ. prima*
num. 16.
Et licet Claudius tunc temporis in mino-
10 ri † ætate conſtitutus exiſteret; nihilominus
primogenitura ex non adhibito Iudicis de-
creto non remanſit vitio nullitatis obnoxia,
vices namque decreti venia ętatis à Sereniſ-
ſimo Duce Mantuæ ad illum actum ſpecia-
liter obtenta poterit ſupplere, *iuxta text. in l. 2.*
C. quand. decret. opus non eſt, Ruin. conſ. 35. num. 22.
verſ. & melius probatur. & conſ. 161. num. 26. lib. 1.

Menoch.

Menoch.conſ.473.num.34.& 35.& num.49. Surd. deciſ.268.num.1.& 22. Quicquid dicendum
11 foret in caſu,†quo venia ætatis minori ad omnes actus generaliter à Principe conceſſa eſſet. Tunc enim in quolibet actu debet pernece ſſe Iudicis decretum adhiberi iuxta *text. in l.penultim.C.de his, qui ver. ætat.* & diſtinguit *Surd.ad d.deciſ.268. num.1.*

Solemnitatum præterea defectus à Claudio, & eius ſucceſſoribus hactenus non redu-
12 cens Marchioni Octauio † ſuffragari non valet; nullitas enim in minoris, ſeu alterius fauorem inducta ab ipſo dumtaxat, non autem à tertio poteſt opponi iuxta *Doctrinam Bartol.in l.eleganter nu.3.verſ.dicit gloſſ.ff. de dol. mal.Aymon.conſ.78.num.8.lib.4. Surd. conſ. 284. num.7.cum ſeqq.Rot.deciſ.133.nu.12.par.2.diuerſ. & deciſ.179.num.5.par.5,recent. & in Fanen.Dotis 13.Martij 1642. §. & ceſſat omnis difficultas coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & in his præciſis terminis minorum aduertit *Gratian. diſcept.forenſ.cap.27.n.29.& 30. Surd.deciſ.108. nu.1.in fine, & num.2.*

Purificatio denique primogenituræ pro Marchione Claudio prǽterquam non impugnatur, exaduerſo clarè deſumitur ex extinctione lineæ maſculinæ Cæſaris, & Aloyſij, quo caſu in linea Claudij Senioris vocata dignoſcitur, cuius Marchio agens mediante Iulio Cæſare patre nepos exiſtit.

Et ità vtraquè &c.

☞ *Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 27. Ianuarij præteriti coram eodem bo.mem.Veroſpio eſt ſupra in hac parte deciſio 10.*

R. P. D. C E R R O
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Viterbien. Tutelæ.

Ven. 6. Iunij 1659.

A R G V M E N T V M.

Patet, ſi filijs in teſtamento relinquat eius vxorem in Tutorem,& Curatorem, & dum noluerit acceptare alium Tutorem nominet, ſane talis tutela, & cura eidem Vxori debetur nõ obſtantibus tribus oppoſitionibus validè à ſubſtituto contra eam adductis.

S V M M A R I V M.

1 *Tutoris eſt Inuentarium tutelare conficere.*
2 *Inuentarij omiſſio ſi non proueniat culpa, & dolo Tutoris, ſed ex iuſta cauſa, ipſe ab omni mora, & negligentia remanet preſeruatus.*
3 *Tutor non habens adminiſtrationem non poteſt dici ſuſpectus ſi interim Inuentarium non conficiat.*
4 *Tutor abſens à loco vbi ſita ſunt bona pupillorum à tutela de iure remouetur.*
5 *Abſentia neceſſaria ob iudiciales controuerſias aduerſus Tutorem motas, facit vt non dicatur in mora.*
6 *Tutricis abſentia non eſt culpabilis dum moratur penes filios in loco, vbi florent Gymnaſia, ſeu Ludimagiſtri qui ipſis inuigilant, vt virtutibus repleantur, quorum acquiſitio alibi eſt difficilior.*
7 *Concordia ad effectum renunciandi tutelam inita ſine ſolemnitatibus ſuſtineri non poteſt.*

D E C I S I O LXXXIII.

IN vltimo eius elogio die 12. Iunij 1657. condito bo. me. Ioannes Baptiſta Buſſius non ſolum reliquit D. Comitiſſæ Eleonoræ Marcianę eius dilectiſſimæ Vxori vſum Rhedæ, & menſtrua ſcuta 50. ſed etiã eam fecit, reliquit,& eſſe voluit Tutricem,& pro tempore Curatricem DD. Iulij Antonij, ac aliorum communium filiorum, & eius hæredum cum omnibus facultatibus deſuper neceſſarijs, & opportunis,& quatenus ipſa huiuſmodi tutelam acceptare nollet, ſubſtituit, & in eius locum poſuit R.P.D. Ludouicum Buſſium ipſius fratrem germanum *Summ.D. Comitiſſæ num.1.*

Defuncto Teſtatore ipſa tutelam acceptauit, & ad maiorem cautelam, alijſque ſalutaribus clauſulis obtinuit ſe in Tutricem cõfirmari per Locũtenentem Viterbij *n.2.* Verũ quia huiuſmodi Tutelæ officium in cõtrouerſiam ſibi deductum fuerat coram A. C. ſpeciali commiſſione Sanctiſſimi ab eo cauſa auocata fuit, & commiſſa poſtremo Eminentiſſimo D.Cardinali Albizio cum voto Rotæ, ideo propoſito particulari dubio informantes pro Domino Buſſio triplici fundamento contendebant D.Comitiſſæ non deberi tutelam.

1 Et primo, †quia non confecit Inuentarium Tutelare, ſed fuit reſponſum per ipſam non ſtetiſſe, imo ad eius inſtantiam die 28. eiuſdẽ menſis Iunij 1657.& ſic per paucos dies poſt obitum Viri fuiſſe inchoatam deſcriptionem bonorum hereditariorum illius manu Notarij publici *dicto eius Summ.num.3.* quæ perfecta non fuit, nec deſuper ſtipulatur publicum Inſtrumentum, ex quo ſuperuenit D. Colligans, qui cum poſſideret omnia bona pro indiuiſo impediuit actu nedum continuationem illius, ac perfectionem ſolemnis Inuentarij, ſed etiam adminiſtrationem D. Comitiſſæ eiuſque tutulare officium. Hinc enim cũ
2 illius †omiſſio non prouenerit culpa, & dolo Tutricis, ſed ex iuſta cauſa ob impedimẽtum à coniuncto ſibi præſtitum, ipſa ab omni mora, & negligentia remanet præſeruata iuxta diſpoſitionem *Text.in l. Tutor qui repertorium ff. de adminiſtr. Tutor,* ibi, *niſi forte aliqua neceſſaria, & iuſtiſſima cauſa allegari poſſit, cur id factum non ſit,* ibique *Bartol.num.17. Abb. conſ. 63.num.8. lib.2. Guttierez de Tutel. par.2. cap.1. num.17. Plot.de in litem Iuran.§.5.num.37.Cacheran. deciſ. Pedamont. 58.num.28.*

Accedit ſuperuenientia peſtis illico ſequutæ in Ciuitate Viterbij, qua de cauſa iuſſu D. Collitigantis ipſa D.Comitiſſa vna cum filijs & familia traducta fuit ad Ciuitatem Balneoregij ad purgationem explendam, & deinde ad Vrbem, vbi occupata pariter ſibi adminiſtratione iudicialiter inhibita fuit coram A.C vi-

vigore Eugenianæ, ne in controuerſa Tute-
la amplius ſe ingereret, quoties enim Tutor
3 non habet adminiſtrationem† non poteſt di-
ci ſuſpectus, ſi interim non confecit Inuen-
tarium, vt monet *Bartol. in l. Tutor. Ruin. conſ-
il. 108. num. 8. & 9. lib. 1. Menoch. de arbitrar. lib. 2
Centur. 2. caſu 174. num. 3. Guttierez ubi ſupra
dicta par. 2. cap. 1. num. 19.*

Secundò, quia deſeruit lares paternos, &
familiam traduxit ad Vrbem, vbi moratur.
Verum quia, quamuis de Iure Tutor remo-
4 ueatur à Tutela, † ſi abſens à loco vbi ſita
ſunt bona pupillorum *l. Diuus Marcus ff. de
Tutor. & Curat. Rot. deciſ. 668. num. 1. verſ. Tum
quia eſt abſens par. 1. recent. in Nepeſina Tutela 2.
Martij 1643. coram me §. vltimus, & in Tibur-
tina Tutelæ 10. Martij præteriti §. 3. reſultat coram
R. P. D. meo Meltio.* Attamen huiuſmodi con-
cluſio non applicatur huic caſui; Tum quia
5 abſentia fuit neceſſaria † demandata etiam à
Domino collitigante, eiuſque continuatio
magis neceſſaria redditur ob iudiciales con-
trouerſias illico ſibi motas, & adhuc conti-
nuatas; ex pluribus ipſa non poteſt dici in ali-
qua mora, cum Romæ degat, vt ſe Tutricē
defendat; Tum quia hic in Vrbe adſunt etiā
effectus hæreditarij, & quod magis eſt mo-
6 rantur etiam† ipſimet filij ſtudijs incumben-
tes; Cum enim hic abundent Gymnaſia,
Academiæ, Seminaria vbi Ludi Magiſtri
florent, qui ſumma cum diligentia, & amo-
re pueris inuigilant, vt virtutibus repleantur.
culpabilis non fuit eius permanentia penes
ipſos filios, cum illarum acquiſitio alibi dif-
ficilior ſit, vt in puncto reſpondit *Rot. in Ro-
mana, ſeu Tudertina educationis prima Martij 1638
coram Reuerendiſſimo Compoſtellano in recen. deciſ.
12. num. 12. & 13. par. 8. vltim. impreſſ.*

Tertiò demum, quia D. Comitiſſa Tute-
læ renunciauit mediante concordia, faci-
lius remouetur, quia præter quod concor-
7 dia, † quæ erat ineunda ſubſtineri non po-
tuiſſet ſine ſolemnitatibus, cum non ſolum
ageretur de renunciatione Tutelæ, Verum
etiam annui legati ſcut. 600. & vſus Rhedæ
pro ſolis ſcutis 4. mil. non apparet concluſa,
nec effectuata, vt demonſtrauit ſucceſſiuus
cauſæ progreſſus ex deductis *in Elboren. fru-
ctuum 28. Martij 1639. coram bo. mem. Dunozetto
§. nec obſtare viſa fuit.*

Et ita DD. reſoluerunt Tutelam deberi D.
Comitiſſæ; Viſum tamen fuit forſan expedi-
re, vt finita penitus lite, & controuerſia ſu-
per Tutela, & bonis hæreditarijs, necnon ſibi
libera adminiſtratione dimiſſa, eadem D. Co-
mitiſſa cogitet de reditu ad Ciuitatem Viter-
bij, nam bona ibidem exiſtentia veriſimili-
ter ob pupillorum indemnitatem indigere
potuerunt perſonali opera, & Miniſterio Tu-
tricis, quæ vlterius inibi ſolemnia, quæ de-
ficiunt commodius implere poterit, à quibus
eandem non fore alienam Domini confide-
bant.

Vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Leodienſis Parochialis.

Veneris 6. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus in Laicis ceſſat, quando illis commixti ſunt Eccleſiaſtici. Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt plenè probetur, debent patroni eſſe in quaſi poſſeſſione. Examen præſentari requiritur pro forma licet notoriè eſſet idoneus, nec benè ſtatur atteſtationi Ordinarij.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus ceſſat, quando patronis Laicis æquè commixti ſunt Eccleſiaſtici.*

2 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione non probatur, vbi in præſentationibus emanatis iuſtificatum non apparet.*

3 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione non benè concluditur, cum datur poſſibilitas modi contrarij.*

4 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt probetur, non ſufficit iuſtificare actualem actum præſentationis ſimplicis.*

5 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt probetur, debent patroni eſſe ex mente Sum. Pontif. in quaſi poſſeſſione.*

6 *Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt competat laicis, debent eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

7 *Examen præſentati ſemper debet fieri, licet notoriè eſſet idoneus.*

8 *Examen cum requiratur pro forma, non ſtatur atteſtationi Ordinarij.*

DECISIO LXXXIV.

RESOLVTVM fuit litteras Apoſtolicas non eſſe iuſtificatas: etenim Carolus Io: Baptiſta Fabritius expoſito, quod controuerſa Eccleſia Parochialis loci de Oleis vacabat per obitum Matthiæ Heriſderis ſequutū extra Romanam Curiam de menſe Decembris 1653. quodque ſit de Iure patronatus Clericorum, & Laicorum mixtim, & ad eam à medietate patronorū præſentatus exiſtat, prouiſionem obtinuit à Sede Apoſtolica cum derogatione alterius medietatis in forma mandati de prouidendo per hæc verba, ibi, *quatenus verificato prius coram te, quod dictum Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione huiuſmodi exiſtat, vt perfertur, ſi per diligentem examinationem per te adhibitis examinatoribus ad id à Concilio Tridentino prædicto deſignatis ſi iſtic eſſent vt eſſe deberent in Synodo Diæceſana deputati, ſin autem abſque illis facien. dictū Carolum Io. Baptiſtam adhoc idoneum eſſe repereris, conferas, &c.* narrato valore in ſcutis 50. vna cum incertis in 150. ac in ſubſequenti gratia reualidatoria in 100. vna cum incertis in biſcentum ducatis

catis auri de Camera per exceſſum eius *Summario num. 3. & 10.*

Ideo dixerunt Domini deficere iuſtificationem, Primo circa qualitatem, quod Iuſpatronatus ſit ex fundatione, & dotatione. Eſto enim quod non verſemur in rigoroſis terminis *S. Conc. Tridentini ſeſſ. 25. cap. 9. de reformat.* ex quo licet patroni Laici Iuriſdictiuoem habeant temporalem in loco beneficii, nihilo-
1 minus† ceſſat vſurpationis præſumptio, dum commiſſi ſunt patroni Eccleſiaſtici, nempe Capitulum, & Canonici Eccleſiæ Cathedralis Leodien, in quibus dicta præſumptio non cadit, vt tradunt *Menoch. conſ. 654. ante n. 2. verſ. quoad ſecundum Lotter. de re benef. lib. 2. quaeſt. 13. num. 138. Card. Caual. deciſ. 89. num. 2. Rot. in recent. deciſ. 154. nu. 7. ad med. verſ. ſed vlterius Domini par. 2. & deciſ. 401. num. 5. & 6. par. 3.*

Adhuc tamen ex enunciatiuis emanatis in viſitationibus, & præſentationibus relatis
2 *in eius Summ. num. 7. & 8.* nullatenus† iuſtificatum apparet, quod Iuſpatronatus ſpectet ad eos ex fundatione, vel dotatione ſicut Sanctiſſimus præciſe requiſiuit; Cum enim in eis de hac qualitate nec verbum quidem legatur, & Iuſpatronatns poſſit aliis modis competere, hoc ſanè ſufficit, vt probatio non ſit concludens per ea, quæ in terminis deducta fuerunt *in Bononien. Iuriſpatronatus 13. Maij 1658. coram me per tot. & ſignanter §. finali*
3 Probatio † enim nunquam concludit data poſſibilitate contrarij *cap. in præſentia de probat. Rot. deciſ. 216. num. 13. par. 6. recent.*

Secundò in ea parte in qua ſuppoſuit præſentatum eſſe à medietate patronorum, quia
4 ad ipſum † effectum non ſufficit iuſtificare actualem actum præſentationis, quodque præſentantes ſint veri patroni, & medietatem conſtituant, quæ in caſu noſtro ex hactenus deductis, nec minus videntur ſuffi-
5 cienter iuſtificata, ſed principaliter † probandum eſt, quod patroni qui cum præſentarũt exiſtant in quaſi poſſeſſione præſentãdi, quia in his terminis Papa de iſtis tantum intelligit non autem de aliis non exiſtentibus in dicta poſſeſſione, etiamſi alias eſſent veri, & indubitati patroni, vt probat *Lotter. vbi ſupra d. lib. 2. quaeſt. 8. num. 106. cum ſeqq. Rot. in recent. deciſ. 471. num. 20. & 21. par. 4. tom. 2. & melius apud Viuian. de Iur. patronat. deciſ. 78. num. 9. in Sulmonen. Beneficij 23. Ianuarij 1647. coram bo. me. Peutingerio §. neque Tabaſſius in fine, & 10. Martij 1649. coram bo. mem. Arguelles §. Cui ſententiæ, & in Lucana Iuriſpatronatus 17. Maij 1657. coram R. P. D. meo Celſo §. & quod magis eſt* ex præfatis autem præſentationibus relatis in
6 dicto num. 8. nullatenus † iuſtificatur, quod patroni Laici, qui modo præſentarunt actorem exiſtant in requiſita quaſi poſſeſſione præſentandi.

Tertiò demum reſpectu idoneitatis, nam nullum præceſſit examen à Sanctiſſimo præciſè requiſitum: quoties enim (vt hic) cõ-
7 ditionaliter, & pro forma † examen requiritur, omnino fieri debet quamuis examinandus alias eſſet notorie idoneus *Lambertin. de Iur. patronat. par. 1. lib. 2. quaeſt. 11. art. 3. nu. 5. Mandoſ. ſuper regul. 24. quaeſt. 3. num. 11. & 12. Gonzal. ſuper regul. 8. gloſſ. 4. num. 89. cum ſeqq. Garz. de benef. par. 6. cap. 2. num. 265. Rot. in Calaguritana Beneficij de Ormillos 12. Octobris 1587. coram Pamphilio ſen. relat. per eundem Garz. ibidem num. 266 & coram Cardinali Seraphino deciſ. 1323. numer. 1. verſ. quia aliter.*

Indeque non releuat atteſtatio Vicarii generalis Leodien. *relat. in dicto Summ. numer. 6.* quia præterquod redarguitur de errore, vbi-
8 cunque, vt dictum eſt, examen † pro forma requiritur; nec minus ſtatur atteſtationi ordinarij de habilitate prouiſi, ſed poſitiuè eſt examinandus. *Paris, de reſignat. lib. 8. quaeſt. 9. n. 89 cum ſeqq. Corrad. in praxi benef. lib. 3. cap. 4. num. 3* & quidem vocato poſſeſſore, & coopposſitore, vt reſponſum *fuit in Calaguritana Beneficiorum 26. Iunij 1648. §. quo magis, & in Calaguritana Beneficij 15. Ianuarij 1652. §. primo circa finem coram bo. me. Bichio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Meleuitana Donationis.

Veneris 6. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Reſolutioni iam factæ in Rota, ſcilicet non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum; Et inſtantiæ pro expeditione cauſæ, oppoſitum fuit antiquum fideicommiſſum, cui ſubiecta prætendebantur controuerſa bona, quo non obſtante, in deciſis perſiſtere viſum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Filij, & deſcendentes in infinitum poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis, & onere reſtituendi hæreditatem aliis in infinitum vocatis, purificatum fideicommiſſum ad illorum fauorem inducunt.*

2 *Fideicommiſſi conditione purificata ab Oldradi opinione in conſil. 21. receditur, & fideicommiſſum perpetuum inducitur.*

3 *Fideicommiſſum non ſuffragatur ad effectum ſuccedendi, dùm bona controuerſa per fideicommittentem poſſeſſa fuiſſe non iuſtificatur.*

4 *Bona donata nepoti in contractu matrimonij indiſtinctè pro omnibus iuribus eidem competentibus, ius conſiderabile hæredi fideicommiſſarij importare non poſſunt, cùm non conſtet quanta ſit portio paterna, & quale ius ſuper iiſdem bonis competat.*

5 *Donatio continens portionem liberam Donatario nepoti debitam ob iura ſibi competentia non dicitur propriè donatio patrui, ſed ipſius Donatarij, à quo poſt ſecutam illius ratificationem immediatè emanaſſe cenſetur.*

6 *Donatio fit filiis ex communi matrimonio naſcituris propter odium quo coniuges in caſu diſſolutionis*

uis matrimonij filios ex alio matrimonio ſuſcipiendos proſequi ſolent.

DECISIO LXXXV.

RESOLVTVM fuit coram me ſub die 5. Aprilis 1658. non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum aduerſus ſententias latas ad fauorem filiorũ Agatucciæ, & dum ſub die 19. Februarij præteriti inſtabatur pro expeditione cauſæ oppoſuit Io: Antonius Perdicomatus antiquum fideicommiſſum Hieronymi Xerri, cui ſubiecta prætendebantur cõtrouerſa bona del Puales, & impetrata illius vigore noua audientia hodie cauſa fuit propoſita ſuper particulari articulo dicti fideicommiſſi, & in deciſis, eo non obſtante DD. perſtiterunt.

Quamuis enim ex pluribus coniecturis ponderatis in teſtamento ipſius Hieronymi, vrgens videatur reſultare probatio exiſten-
1 tis, ac purificationis† eiuſdem fideicommiſſi ad fauorem filiorum nepotum, ac aliorum deſcendẽtium in infinitum Io: Antonij primi hæredis grauati, & preſertim ex quo tam filij, quam cęteri deſcendentes fuerũt poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis, ac onere reſtituendi hæreditatem aliis vocatis in infinitum iuxta textum *in l. ſi quis hæredem C. de inſtit. & ſubſtit. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 45. num. 2. & ſeqq. Rot. in Romana fideicommiſſi de Mutis 19. Februarij 1646. §. non obſtat quod in præſenti cum ſeqq. coram me*, vbi quod in
2 tali caſu receditur † ab opinione *Oldrad. conſil. 21.* & inducitur fideicommiſſum perpetuum *in Auenionen. fideicomm. 11. May 1657. §. coniectura autem cum §. ſequenti, & 30. Maij præteriti coram R. P. D. meo Beuilaqua*, prout etiã ex reciproca ſubſtitutione facta Io: Antonio, ac Margharitæ filijs, & hæredibus inſtitutis in caſu obitus alicuius ſine liberis, addita poſtmodum vltimo decedenti alia ſubſtitutione ad fauorem proximiorum, vt latiſſimè fuit ponderatum *in Romana fideicommiſſi de Zeffiris 4. Iulij 1646. & 8. Febr. 1647. coram*
3 *bon. me. Bichio*. Attamen huiuſmodi † fideicommiſſum minimè ſuffragari poſſe viſum fuit ad effectum, de quo agitur, cum non iuſtificetur bona controuerſa fuiſſe poſſeſſa per fideicommittẽte, ſicuti probandum erat ſecundum *Alexand. conſ. 82. ſub num. 13. Rolan. conſ. 46. num. 10. vol. 3. Menoch. conſ. 207. num. 30. lib. 3. Maſcard. de probat. concluſ. 777. num. 1. Magon. dec. Florentin. 10. num. 6. & dec. 37. num. 1. Rot. dec. 637. num. 4. in fine par. 3. & deciſ. 293. num. 1. par. 8. recent. & in Romana fideicommiſſi de Ferratinis 15. Martij 1658. §. quo verò ad ſecundam partem coram me*.

Nec ſubſiſtit, quod dicta bona tanquam donata per Saluũ patruum Io: Antonio eius nepoti ſignanter pro omni, & toto eo, quod ille conſequi debebat ex bonis paternis, cenſeantur ſubrogata loco aliorum bonorum ſubiectorum eidem fideicommiſſo patris; quoniam cum illa eſſent propria eiuſdem Salui, atque ab eo fuerint donata nepoti in
4 contractu† matrimonij cum ſua prima vxore indiſtinctè pro omnibus, & quibuſcumq; iuribus eidem competen. tam reſpectu paternæ, ac maternæ ſucceſſionis, quam adminiſtratæ tutelæ, nullum ius conſiderabile ſuper illis ad fauorem hæredis fideicommiſſarij reſultare poteſt ratione incertitudinis, nõ probato prius quanta ſit portio paterna, & quale ius cõpetat ſuper dd. bonis iuxta doctrinam *Bartol. in l. ſi ſic §. 1. num. 4. ff. de leg. 1. Oldrad. conſ. 164. Natt. conſ. 514. num. 50. Alexand. conſ. 28. num. 7. lib. 1. Roland. conſ. 82. num. 11. & ſeqq. lib. 2. Roſſental. de feud. cap. 12. concl. 15. n. 55. Menoch. conſ. 222. num. 51. lib. 3. Surd. conſil. 135. num. 48. Giouagn. conſ. 43. per tot. præcipuè num. 3. lib. 2. Rot. deciſ. 161. num. 1. verſ. quoad ſecundum par. 4. diu.*

Nec refert, quod in hac diſputatione non agatur de obtinenda immiſſione, ſed ſimpliciter ad effectum obtinendi bona donata deberi filiis vtriuſq; matrimonij eodem modo quo debita dicuntur bona paterna ex fideicõmiſſo præfati Hieronymi; Nam dum
5 prædicta donatio continet † portionem liberam Donatario debitam tam ex rationibus ſuperius deductis, quam etiam ratione legitimæ, ac aliarum detractionum ſuper dicta portione paterna eidem Io: Antonio cõpeten. pro quibus ipſamet bona ſpecialiter tradita, & donata fuerunt in contractu d. matrimonij, illa non dicitur proprie donatio patrui, ſed ipſiuſmet ſponſi donatarij, à quo immediate emanaſſe dicitur poſt ſecutam illius ratificationem, vt notat *Bald. in l. ſi liqueat nu. 2. C. de inoffic. donat.* cum aliis latè congeſtis *in ſecunda deciſione huius cauſæ edita ſub die 14. May 1657. §. caſus autem & §. Declaratio coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in alia ſub die 5. Aprilis 1658. §. huiuſmodi autem coram me*, & conſequenter denominatio filiorum ibidem facta referri debet ſolummodo ad filios
6 naſcituros ex illo † cõmuni matrimonio, cuius contemplatione dicta donatio facta reperitur, propter odium ſcilicet, quo regulariter coniuges eueniente caſu diſſolutionis matrimonij proſequi ſolent filios ex alio matrimonio ſuſcipiendos, vt notat *text. in l. cum vir ff. de cond. & demonſtr. Menoch. conſ. 41. nu. 30. & 31. lib. 1. Caldas de Iur. emphit. lib. 2. quæſt. 15. num. 28. Cancer. var. reſolut. par. 3. tit. de pact. cap. 7. num. 104.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana reſtitutionis Dotis.

Veneris 6. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De ſubſtitutione ſubordinata, & dependenti ab aliquo, qua excluſa tanquam deficiente principali ob defectum conditionis, alia tanquam ſubordinata, & ab illa dependens ſubſiſtere non poteſt.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio ſequens euaneſcit conditione prima deficiente à qua dependet, cum appoſita cenſeatur quatenus prima conditio verificetur.*

2 *Copula, &, in eodem contextu poſita æquat copulata, & diſpoſitionem pariformiter determinat.*

3 *Subſtitutio prima cum non ſit facta niſi durante vita hæredis, ſequens ad continuandam diſpoſitionem cum iiſdem qualitatibus appoſita cenſetur.*

4 *Subſtitutio ſecunda non inducit nouam diſpoſitionem diſtinctam, & diuerſam à præcedenti, ſed ſolum ordinem ſuccedendi per prius, & poſterius denotat.*

5 *Diſpoſitio in futurum redditur imperfecta ratione temporis determinati, ad quod hæreditas dari non poteſt.*

6 *Subſtitutio à qua diſpoſitio remanet perfecta, acceſſoria & continuatiua ad primam ſubſtitutionē cum omnibus ſuis qualitatibus meritò iudicatur.*

7 *Subſtitutio facta in caſu quo hæres recuſaret, ad ſuſpendendam diſpoſitionem, vt eſt de natura omnium conditionum, facta cenſetur.*

8 *Subſtitutio ſequens à conditione in prima ſubſtitutione expreſſa regulari debet.*

9 *Diſpoſitio conditionalis deficiente conditione totaliter corruit.*

10 *Hæreditas ſub prætextu ſubſtitutionis non acquiritur, ſtante libera facultate Domini abſoluti qua ſuſtitutos quocunque nomine excludit.*

DECISIO LXXXVI.

VISA ſunt inconcuſſa fundamenta poſtremæ reſolutionis factæ in hac cauſa die 14. Decembris 1657. recedendo à contraria deciſione edita 2. Iunij eiuſdē anni in qua firmatum fuit ſubſtitutionē Societatis S. Annæ eſſe ſubordinatam, & dependere à præcedenti ſubſtitutione Archiconfraternitatis Sāctiſſimæ Trinitatis factæ in caſum, quod Octauius hæres recuſaret, ac proinde excluſa Archiconfraternitate ob defectum dictæ cōditionis excluſam etiam remanſiſſe Societatem ex regula, quod euaneſcunt ſequentes
1 ſubſtitutiones, † quando primæ conditio nō exiſtit, à qua dependet, cum appoſitæ cenſeantur quatenus primæ conditio verificetur *l. cū teſtamentum ff. de hæred. inſtit. Buratt. conſ. 263. & conſ. 337. num. 20. lib. 1. Rot. deciſ. 519. num. 2. par. 1 rec.* & aliis *fuſius deductis in alia deciſ. §. ex quo contextu coram me.*

Nec eſt dubitandum, quin vocatio Societatis ſit reſtricta ad caſum recuſationis Octauij, ſicuti in eodem caſu dumtaxat vocata fuit Archiconfraternitas, nam præter quod eſt litterale, cum ſubſtitutio Societatis non ſtat independenter ac de per ſe, ſed per modum continuati Sermonis, & per Copulam
2 & quæ poſita prout hic in eadem oratione, æquat copulata, & diſpoſitionem pariformiter determinat, vt in his terminis reſpondit *Anchar. conſ. 137. num. 2. Petr. de fideic. quæſt. 6. n. 7. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 325. num. 15. & 409. num. 9. Rot. coram Duran. dec. 339. num. 13. in fine,* probatur ex eo quod cum Archiconfraternitas
3 non ſit perpetuo † ſubſtituta, ſed durante tantum Octauij vita, ſequens ſubſtitutio Societatis cēſeri debet appoſita ad continuandā diſpoſitionem cum eiſdem qualitatibus, & cōditionibus, non autem ad principaliter diſponendum, vt oſtendunt illa verba. *E doppo morte detto Signor Ottauio ſucceda ſubito la compagnia di S. Anna*, quæ tamquam conſecutiuè
4 adiecta † eidem diſpoſitioni factæ ad fauorem Archiconfraternitatis non inducunt nouam diſpoſitionem diſtinctam, & diuerſam à præcedenti, ſed ſolum denotant ordinem ſuccedendi per prius, & poſterius, vt dixit *Rot. deciſ. 167. num. 6. verſ. & illa dictio poſt part. 2. rec. & dec. 607. num. 1. & 2. apud Merlin.*

Et potiſſimè ratione conuincitur: dum enim teſtatrix voluit, quod recuſante Octauio Archiconfraternitas ſuccederet ſolùm ad
5 eius vitam, quæ † diſpoſitio in futurum reddebatur imperfecta ratione temporis determinati, ad quod hæreditas dari non poteſt, *vt textus ait in l. hæreditas ex die ff. de hæred. Inſtit.* ſubſtitutio † Societatis facta poſt obitum
6 Octauij à qua diſpoſitio remanſit perfecta & abſoluta, merito iudicatur acceſſoria, & continuatiua ad primam ſubſtitutionem cū omnibus ipſius qualitatibus iuxta doctrinam *Bart. in l. 1. num. 2. verſ. tu dic ff. de publ. & vectigal. Ruin. conſ. 176. num. 9. Rota deciſ. 400. numer. 7. par. 1. in rec. dec. 168. num. 11. & 12. part. 6.* cum aliis relatis *in prima deciſione §. 2. quia.*

Nec ſubſiſtit, quod ſubſtitutio ſit facta eidem Octauio vtpotè facta poſt eius mortem, cuius mentio præſefert ſubſtitutionem compendioſam continentem vltra vulgare fideicommiſſarium.

7 Vltra quod enim † cùm facta fuerit in caſu, quo ipſe recuſaret non poteſt dici facta eidem, ſed ad ſuſpendendam diſpoſitionem, vt eſt de natura omnium conditionum *Bart. in l. illis liberis ff. de condit. & demonſtr. & in l. Lucius ff. de alim. & cibar. legat.* mentio mortis neceſſaria fuit in hac ſubſtitutione ad complendam diſpoſitionem imperfectam: non enim Teſtatrix per illam intellexit aliquod fundamentum inducere, ſed in terminis prioris ſubſtitutionis Societatē ſubſtituere poſt obi-
8 tum Octauij † & propterea regulari debeat ſubſtitutio iſta à conditione in prima ſubſtitutione expreſſa, ex adductis per *Fuſ. de ſubſt. quæſt. 683. num. 20. Rot. coram Coccino deciſ. 294. num. 7.* cum aliis quæ in præcedenti deciſione recenſentur §. *prater quod.*

Hinc non poteſt applicari *conſ. Gabr. 117. lib. 1* ſiquidem ibi conſtabat de voluntate Teſtatoris ſubſtituendi, in quemcumque caſum tam vulgaris, quam fideic. nec ſubſtitutio ſecundi gradus pendebat à conditione adiecta primo gradui, ſed ſtabat principaliter & de per ſe, hic autem ſubſtitutio Societatis, vt acceſſerit ad ſubſtitutionem Archiconfraternitatis. Vnde cum illa euanuerit ex defectu conditionis recuſationis Octauij, qui acceptauit hæreditatem, hæc propriè ab ea pendens euanuit, iuxta *Anchar. conſ. 137.* quia diſpoſitio conditionalis deficiente conditione tota-

totaliter corruit *l. vnica* §. *ſin autem aliquid ſub conditione C. de caduc.toll. l. qui hæredi* §. *Paſtius ff. de condit. & demonſtr. Rota in Bononien. fideicommiſſi de Pinchianis* 28. *Martij præteriti coram me* §. *vnde cum Iſabella*.

Argumentum deſumptum ad fauorē Societatis ex onere Miſſarum poſt obitū Octauij ruit ex eo, quod onus huiuſmodi fuit impoſitum tantummodo ſuper locis montium, nec negatur, quod Societas ſuccedere debeat in locis montium, in quibus Octauius fuit relictus dumtaxat vſufructuarius,ſed contro-
10 uertitur reſpectu † totius hæreditatis in qua Octauius cōſtitutus fuit Dominus abſolutus, ex qua proinde libera facultate fideicōmiſſū prorſus excluditur *Fuſar. conſ.*.... *num.*14. *Rot. in Romana Cenſus* 14. *Iunij* 1654. *coram bo. mem. Bichio cum aliis in deciſione huius cauſæ* 6. *Februarii* 1658. *coram bon.mem. Peutingerio*.

Et ita concluſū vtraque parte informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Cæſarauguſtana Fundationis Conuentus.

Veneris 6. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Conformitas ſententiæ ex quibus deducatur. Ad fundationem Conuentus requiritur licētia Ordinarii, Aſſenſus Summi Pontif. Beneplacitum S.Cong. & Incolarum conſenſus, & alia; vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Conformitas vnius Sententiæ ex confirmatione alterius concluditur.*

2 *Sententiæ innixæ validitati & Iuſtitiæ ſunt exequendæ.*

3 *Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum præfertur, & Iuſtitia ex deciſionibus editis.*

4 *Fundatio Conuentus ſine beneplacito Apoſtolico eſt inualida,*

5 *Fundatio Conuentus ſine licentia Ordinarij, & Apoſtolico aſſenſu eſt nulla.*

6 Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 3. de Regularib. *declarat Ordinariorum conſenſum eſſe neceſſarium pro fundatione Conuentuum, & num.*7.

8 *ad Fundationem Conuentus præter licentiam Ordinarij requiritur aſſenſus Summ. Pontif.*

9 *Confirmatio Sum. Pontificis tribuit vires actui confirmato reſpectu Iuris, nec porrigitur vltra contenta.*

10 *Licentia Ordinarij cum denegatur ad Sacram Congreg. fit recurſus non ad Epiſcopum viciniorem.*

11 *Pro validitate fundationis Conuentus præter Incolarum conſenſum plura alia requiruntur.*

DECISIO LXXXVII.

NOVI Conuentus erectio in Oppido de Cariñena à Patribus Capuccinis inchoata tribus huius Sacri Tribunalis ſententijs ob noxia nullitati ſancita fuerat, ſuper quarum conformitate, & executione poſt remiſſoriā iiſdem ex irreleuantiæ fundamento denegatam, dubium hodie propoſui, reſolutum
1 affirmatiue. Conformitas enim ex vnius † ſententiæ confirmatione ab altera ſimpliciter edita optime concluditur, vt poſt *gloſ. in Clem. 1. de re iudic. notant communiter DD. Socc. iun. conſ.74. num.2. lib.2. Cephal. conſ.209. num.5. Aym. conſ.183. num.1. Surd. conſ.102. num.9. cum ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. cap.879. num.26. Rot. deciſ. 647. num.1. par.1. rec. & in Romana Cenſuum 27. Aprilis 1654. coram R. P. D. meo Beuilaqua*, &
2 proinde cum † validitati, atque iuſtitiæ eædem probentur innixæ debent executioni demandari ad *text. in l. 1. C. ne liceat tertio prouocar. in & Clem. 1. de ſent. & re iudic. cap. ſua nobis de appellat. vbi not. Deci. num.5. Alex. conſ. 77. num.1. lib.2. Cephal. conſ.209. num.12. Rot. coram Creſcent. deciſ.1. de ſent. & re iudic. & deciſ. 38. num.1. cum ſeqq. par.7. rec.*
3 Ipſarum enim † validitatem acta reuoluta præſeferunt *iuxt. deciſ. Verall.* 260. *par.* 2. Iuſtitia verò ex deciſionibus hactenus editis in cauſa depromitur. Fundatio quippe Con-
4 uentus in ijs † inualida ſancitur ex non adhibito Sedis Apoſtolicę beneplacito ad hunc effectum neceſſario, *iuxt. text. in cap. vnico de exceſſ. Prælat. & in cap. religionum* §. *confirmatos, vbi not. Franc. & Gemin. in princ. de relig. domib. lib.6. Clement. cupientes 3. de pœn.* & tradit *Barboſ. de poteſt. Epiſcop. par.2. allegat.26. num.4. Rot. in Toletana manutentionis 7. Februarij 1655. in* §. *non etiam coram R.P.D. meo Meltio*, nec non
5 etiam ex defectu licentiæ † Ordinarij Cæſarauguſtani, quæ vna cum Apoſtolicæ Sedis aſſenſu copulatiuè requiritur, licet Sacri Cōcilij Tridentini diſpoſitio in ſeſſ.25. cap.3. de
6 regular. † Ordinariorum conſenſum, quacunque beneplaciti Apoſtolici mentione poſt
7 habita, expoſcat, vt declarauit Sacra † Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij Interpretum, quam referunt *Campanil. in diuerſ. iur. Canon. rub.12. cap.13 num.8. Barboſ. in c. vnico de exceſſ. Prælat. lib.6. & de off. Epiſcop. par.2. allegat. 26. nu.4. Roderic. quæſt. regular. tom.1. quæſt.23. art.7. & tom.2. quæſt.49. art.3. in fin. Rot. in Cracouien. fundationis Monaſterii 19. Aprilis 1649. in primo* §. *cum ſeqq. & 20 Iunii 1650. coram R.P.D. meo Celſo*.

Hinc vrgere non poterunt Religionis Patrum Capuccinorum Conſtitutiones fundationem noui Conuentus permittentes in caſu, quo vna cum Ordinarij licentia Incolarum concurrat aſſenſus; Quoniam
8 aſſenſus Ordinarij intelligi debet † requiſitus præter alterum Summi Pontificis, vt declarauit Sacra Congregatio in cauſa *Maioricen. relata in deciſ. huius cauſæ edita 18. Maii 1657. coram R.P.D. meo Beuilaqua*; Licet eadem ſtatuta ex ſanctæ mem. Vrbani Octaui decreto confirmationis robur aſſumpſe-
9 rint. Confirmatio † enim actui confirmato vires reſpectu iuris dumtaxat attribuit, non tamen vltra ibidem contenta porrigitur ad *text. in l. Aurelius* §.1. *ff. de liberat. leg. cap.1. & 2. de confirmat. vtil. vel inutil. Alex. conſ.122. num.20 vol.4.*

volum.4. Ruin.conſ.97. num.2. vol.3. Surd.conſil. 330.num.18. Rota coram Seraph.dec.981. nu.5. & dec.177.num.53. par.5.recent.

Et licet poſt denegatam ab Ordinario Cæſarauguſtano licentiam, Ordinarius Oſcen. ab Hiſpaniarum Nuncio delegatus, etiam Patribus Capuccinis indulſerit, non tamen eiſdem potuit ſuffragari; ex quo ab huiuſmodi denegatione ad Nuncium prouocare non
10 poterant, ſed per modum recurſus † Sacram Congregationem dumtaxat Epiſcoporum, & Regularium tenebantur adire, vt in Cõſtitutione ſan. mem. Gregorij XV. expreſsè ſancitur, inter impreſſas la 31. §. 4.

11 Pro validitate præterea fundationis, † incolarum aſſenſus exigi debuerat, nec non Patrum quoque Minorum S. Franciſci de Obſeruantia, conuentum incolentium ab codẽ Oppido per quatuor mille paſſus nullatenus diſtantem, vt diſponit eadem Conſtitutio Gregorij XV. innouata per ſan.mem. Vrbanum VIII. inter cæteras impreſſas la 25. ac denique Parochi in eodemmet oppido de-
12 gentis, † qui ex cauſa præiudicij, quod ſibi circa oblationes, & obuentiones poterat inferri, debuerat in noua fundatione vocari, ad *text. in cap.paſtoralis de his,quæ fiunt à Prælat.ſine conſenſ. Capitul.* & tradit *Barboſ. de off. Epiſcop. part.2. allegat.26.num.5. Ricc.in praxi for.Eccleſ. par.4. reſolut.298.num.2.cum ſeqq.*

Et ita altera tantum parte informante, altera verò licet pluribus citationibus laceſſita, informare recuſante, reſolutum.

☞ *In hac cauſa plures deciſiones emanarunt, & præſertim in præcedenti Par. XII. aſſunt duæ, nempè ſub diebus 12. Nouembris 1657. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Cerro, & ſub die 4. Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo Meltio, ſunt in ordine deciſiones 309. & 237. & infra adſunt alia.*

R. P. D. PRIOLO.

Reatina Caſtrorum.

Lunæ 9. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De renũtiatione portionis hereditariæ Patruis per tranſactionem factæ, quibus mortuis relictis filijs duobus naturalibus, & vno legitimo, lis à renunciante agitatur ſuper eorũ ſucceſſione, qui obtinuit pro rata immitti in poſſeſſionem: hinc facta appellatione in eiuſdem etiam fauorem reſoluitur, & reſolutio ſubindè confirmatur. Tandem cauſa commiſſa cum clauſula, *An locus eſſet Statuto Vrbis de exequendis duabus conformibus*, reſolutio ob deficientiam validitatis, & iuſtitiæ ſententiarum in negatiuam partem reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis de duabus conformibus vim rei iudicatæ habentibus inter incolas, vel diſtrictuales dumtaxat ſeruatur.*

2 *Statutum Vrbis quando iudicium pendet inter adnenas ſimul collitigantes, ad excluſionem iuris municipalis ſufficit.*

3 *Incolatus Ciuis Romani non admittitur, habitatione decennali in Vrbe, cum animo nunquam recedendi non probata.*

4 *Statutum de duabus conformibus exequendis de ſententijs validis, & iuſtis eſt intelligendum.*

5 *Sententia nulla & iniuſta in iudicatum non tranſit.*

6 *Sententia abſque citatione partis ſuſtineri non poteſt.*

7 *Sententia non citatis nocere nequit.*

8 *Sententia etiam citato Procuratore minoribus non obeſt, niſi aſſiſtentia, & defenſio Curatoris addatur.*

9 *Ius alicuius vt probetur, qualibet prætenſio, imò poſſibilitas defenſionis ſufficit.*

10 *Nominatus cum aliquis ſit, & comprehenſus in ſententia, fruſtra de eiuſdem intereſſe non doceri contenditur.*

11 *Renunciatione per tranſactionem facta, renuncianti ad iura renunciata amplius non datur regreſſus.*

12 *Conditio adiecta in caſu, quo omnes ſine filijs decedunt, reſpectu vnius euaneſcit ad hoc vt renunciatio ſubſiſtat.*

13 *Dictio* dictorum, *quæ in pluralitate ſonat, vt ſit expectanda mors omnium, & exiſtentia conditionis in omnibus verificetur, importat.*

14 *Verba* tali caſu *inducunt formam, & diſpoſitionem ad caſum expreſſum limitando omnem alium excludunt.*

15 *Pluralitas reſoluitur in ſingularitates, dummodo diſpoſitio ad collectiuam vniuerſalem non ſit reſtricta, nec menti, & voluntati contrahentium repugnet.*

16 *Pluralitas in ſingularitates in contractibus non reſoluitur.*

17 *Contractus renunciationis merè lucratiuus ſtrictam interpretationem fauore renunciantis admittit.*

18 *Contractus tranſactionis fauorabilis inter contrahentes ius accreſcendi locum habet.*

19 *Conditio*, ſine filijs, *abſque vlla reſtrictione ad collectiuam vniuerſalem, cum diuerſas perſonas, quarum quælibet per ſe videtur eſſe grauata reſpiciat, pluralitas in ſingularitates ex præſumpta mente Teſtatoris reſoluitur.*

DECISIO LXXXVIII.

POſſidebant Caſtra, de quibus agitur, quatuor fratres de Marcerijs, Franciſcus, Hieronymus, Marcus Antonius, Atidius, ex quibus defuncto Franciſco pro eodem Tancredi filio prætendebant Patrui illum excludere à ſucceſſione Patris vti illegitimum. Hinc orta cõtrouerſia diuturna poſt litem fuit inter ipſos inita tranſactio, in qua Tancredes acceptis ſcutis quatuor mille, & centum, renunciauit patruis portionem hæreditariam ſub conditione redeundi ad primæua iura in caſu illorum obitus ſine filijs legitimis, & naturalibus.

Defſictis igitur Attilio, & M. Antonio nullis relictis filijs legitimis, & poſtea Hiero-

nimo, qui poſt ſe Thomam filium reliquit, Tancredes agitatata lite coram A. C. ſuper eorum ſucceſſione, & demũ deuoluta cauſa ad Rotam coram bon. mem. Dunozetto aduerſum Thomam obtinuit præuiis duabus deciſionibus altera ſub die 27. Februarij, altera ſub die 2. Iulij 1651. immitti in poſſeſſionẽ pro quinque ex duodecim vnciis ſupra dictorum Caſtrorum, duobus ſcilicet pro ſucceſſione Franciſci Patris cum dimidia pro ſucceſſione Atilij, & alia cum dimidia pro ſucceſſione Marci Antonij. Reliquæ verò ſeptem remanſerunt Thomæ, tres ſcilicet pro integra ſucceſſione Franciſci patrui vigore prædictæ concordiæ, vna cum dimidia ex ſucceſſione Attilij, & alia cum dimidia ex ſucceſſione Marci Antonii, excluſis in totum, imò in ſententia Camerali Angelo, & Octauio de Marerijs, qui aſſerebant ſe filios naturales Attilij.

Interpoſita peractione per Thomam, & ex parte dictorum Angeli, & Octauij obtenta commiſſione admiſſionis ad cauſam, & cauſa appellationis directa R. P. D. meo Albergato cum clauſula conſtito quod ſit locus Aegidianæ exequatur, ſin minus cauſa operationis cognoſcatur, propoſito dubio die 13. Maij 1652. Rota cenſuit locum eſſe Aegidianæ: verum cauſa repropoſita die 31. Ianuarii 1656. reſpondit quoad Aegidianam deciſionem eſſe reformandã ratione Clericatus Octauij, in reliquis verò ad fauorem Tancredis ſtandum fore in deciſis, quam reſolutionẽ ſubindè die 8. Iunij 1657. DD. confirmarunt; lata proindè ſententia per R.P.D. meum Albergatum, confirmatoria alterius b.m. Dunozetti fuit cauſa poſt modum mihi commiſſa, cum clauſula, *cum ſit locus ſtatuto de duabus conformibus*, & ſemel, atque iterum propoſito dubio fuit hodie per D. negatiuè reſponſum.

1 Siquidem † Statutum Vrbis, quo ſancitum eſt ne in vna eadem cauſa ſecundo liceat prouocare, ſed duæ ſententiæ conformes habeant vim rei iudicatæ, ſeruatur dumtaxat inter incolas, ſiue diſtrictuales, vti in *cap. 180. in fine lib. 1. Statut. Vrbis*, & dixit *Rota coram Lucino deciſ.* 426. *num.* 1. vnde cũ Thomas natus fuerit in Terra Collis Secati in Regno, Angelus verò, & Octauius in Caſtro Aſtreæ, quæ de diſtrictu non probatur (ſpreta fide extra iudiciali vtpote fidẽ non faciente) non comprehenduntur ſub tali Statuto. Et hæc ſola non comprehenſio collitigantium ſufficeret ad excluſionem prędi-
2 cti † Iuris municipalis, cum Statutum diſponat ſolum in caſu ſimplici, quando lis agitur inter incolas, vel diſtrictuales, non autem, vbi iudicium agitur inter ſubditos, & aduenas ſimul, vti ratiocinatur *Ancaran. conſil. 37. num. 2. in fine conſequenti*, & firmauit *Rota coram Card. Mellino dec. 161. num. 2.* Nihilominus Statutum non intrat etiam reſpectu Tancredis, quippe qui ſit pariter forenſis creatus in ſupradicto loco Collis Secati, licet tàm ipſe, quàm Thomas, vti Ciues Roma-
3 ni contraxerunt, ex † huiuſmodi namque enunciatione deſumi non poteſt ſufficiens, & neceſſaria probatio incolatus, non probata habitatione decennali in Vrbe cum animo numquam recedendi, *leg. fine, C. de Incol. & l. cum vtique ff. ad municipal. Gabriel. conſil.* 189. *num.* 20. *cum ſeqq.* & aliis relatis *Greg. diſceptat.* 650. *num.* 5. *& ſeqq.* maximè dum conſtat de illius origine extra diſtrictum, vt fuit reſpõſum *coram Buratto deciſ.* 75. *num.* 19. 20. *& ſeq.*

Sed vbi etiã verſaremur inter incolas, vel
4 diſtrictuales, adhuc non eſſet locus † Statuto de exequendis duabus conformibus, cum ſit intelligendum de ſententijs validis, & iuſtis, *Mareſcot. var. reſol. cap. 86. numer. 30. lib. 1. Mordan. deciſ. 11 de re iudicat. Rota coram Coccino deciſ* 294. *num.* 1. *& in recen. deciſ.* 179. cum aliis *per Gratian. diſcept.* 691. *num.* 27. regulare enim
5 eſt ſententiã nullam, & iniuſtam † non tranſire in iudicatum, *l. ſi expreſſim*, vbi *Bart. & alii, ff. de appell. Rota deciſ.* 339. *coram s. me. Greg.* nec eſſe executioni demandandã *l. ſi cum nulla ff. de re iud. Rota deciſ.* 689. *num.* 2. *par.* 1. *& dec.* 500. *num.* 5. *in fine p.* 4. *recent.*

Deficit autem validitas in præſenti, quia prima ſententia lata fuit contra Angelum,
6 & Octauium abſque † citatione, ſine qua non poteſt ſubſiſtere, *ad text. in l. de vno quoq; ff. de re Iudic. Elenen. Paſtorales eodem tit. Rota deciſ.* 8. *num.* 9. *& dec.* 163. *& d. num. coram Duran. in recent. deciſ.* 474. *num. pariter* 1. & hæc nullitas eſt omnium præcipua iuxtà *Menoc. conſil.* 245. *num.* 13. *& Bart. de nullit. ex defectu citat. nu-*
7 *mer.* 2. *&* 9. ideoq; talis † ſententia non poteſt iis nocere, vti non citatis *d. l. de vnoquoque*, vbi *Gloſſa, & Doctores ff. de re iudic. Rota deciſ.* 185. *num.* 14. *coram Duran. & in Mediolanen. penſionis* 31. *Ianuarii* 1646. *coram b. m. Dunozetto.*

8 Etiamſi citatus † fuerit eorum Procurator, quia cũ eſſent minores opus erat aſſiſtẽtia, & defenſione curatoris, *iuxta text. in l. cum minor. Cod. ſi aduerſus rem iudic.* & in ſpecie dixit *Rota deciſ.* 95. *num.* 5. *& deciſ.* 155. *num.* 15. *coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono*, idemque agnouit *in deciſ. cauſa vltima §. reſponſio verò.*

Nec ſubſiſtit reſpõſio eiuſdem vltimæ deciſionis, quod attento ipſorum non iure nullatenus erant citandi, nam vltra quod ad
9 effectum † prædictum ſufficit qualibet prætenſio, immò poſſibilitas defenſionis, cum exiſterent in poſſeſſione Caſtrorum, citatio erat omninò neceſſaria Capitulo, dicit *Epiſc.* ibique *gloſſ. & vocab. de prauen. in* 6. *Menoch. de recuperand. remedio* 1. *num.* 3. *Hond. conſ.* 20. *n.* 4. *&* 5. *lib.* 1. *Gratian. diſcep.* 239. *num.* 22. *&* 26. *Rota deciſ.* 46. *num.* 7. *& deciſ.* 500. *num.* 5. *coram ſan. mem. Gregorio, & Adden. ad Duran. deciſ.* 71. *numer.* 6.

Et fruſtra contenditur non doceri de eorum intereſſe dum leguntur nominati, &
10 comprehenſi † in ſententia, adeò vt ratione connexionis, & indiuiduitatis ſententia ſit etiam nulla reſpectu Thomæ, in quem fuit tranſmiſſa citatio *Bald. in l. 1. num.* 9. *C. de erroribus calculandis, Rota deciſ.* 451. *num.* 6. 7. *p.* 2. *recen. corã Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono dec.* 170. *num.* 24.

num.24. in Romana, ſeu Veliterna reſtitutionis in integrum 25. Iunii 1646. & 17. Decembris eiuſdem anni coram bon.mem. Bichio, & in Bononien. fideicomm.de Bargell.24. Septembris 1651. coram eodem Eminentiſſimo.

Iuſtitia verò viſa eſt nõ ſubſiſtere quatenus Tancredi ex toto aſſignantur quinque vnciæ duæ pro ſucceſſione Franciſci Patris, aliæ verò tres pro ſucceſſione Aetilij, & Marci Antonij Patruum, ſiquidem quoad duas vncias aſſignatas ex hæreditate Franciſci, dum
11 conſtat † de renunciatione Tancredis per tranſactionem inita cum Hieronymo, aliiſq; Patruis, eidem nulla actio competere poterat ſuper dictis vncijs cum ad iura renunciata non detur amplius regreſſus, *tex. in l. quem, &c. §. ſi venditor ff. de dic. & lege ſi maritus la 2. ff. ſi negauerit, ff. de adulteriis Rota in recent. deciſ. 125. num.4. par.5. in Beneuentana dotis 18. Iunii 1655. coram Reu.P.D. meo Celſo, & in Romana domus, ſeu retractus 26. Maii prat. coram me.*

Non obſtat renunciationem factam fuiſſe ſub cõditione quod Patruis decedẽtibus ſine filijs maſculis, & naturalibus liceret Tancredi ad portionem renunciatam redire. Ideò cum Attilius, & Marcus Octauius ſine filiis legitimis deceſſerint quoad eorum portiones eſſet renunciatio.
12 Cum enim conditio ſit adiecta in caſum, quod omnes ſine filijs Marerijs ibi; *in euentum mortis dictorum Dominorum de Mareriis nullis relictis poſthumis, ſeu filiis*, & Hieronymus cũ filiis deceſſerit, ſufficit, quod illa euanuerit reſpectu vnius, ad hoc vti renũciatio ſubſiſtat,
13 nã dictio † illa, *dictorum*, quæ ſonat in pluralitate importat, vti ſit expectanda mors omnium, & exiſtentia conditionis in omnibus verificetur ad notata per *Speculat. de Emphit. §. ſed nunc aliqua q.69. num.89.* & comprobant *Menocch. conſ. 905. num.13. contron. 276. num.9. & 10. & omnes communiter*, idemque inferunt etiam verba immediatè appoſita: † *Tunc &*
14 *tali caſu*, † quę inducũt formã, & limitant diſpoſitionẽ ad casũ expreſsũ, & omnẽ aliũ excludunt, vti poſt alios conſuluit *Menoch. conſ. 1028. num.23.* & dixit *Rota in Bononien. fideicommiſſi de Piccio 28. Martii prat. coram me.*
15 Ratio autem eſt, quia licet † pluralitas vti plurimum reſoluatur in ſingularitates *l. falſa demonſtratio §. final. de cond. et demonſtr. et l. hæredes mei §. cum ita ff. de Trebell.* Procedit tamen dũmodò diſpoſitio non ſit reſtricta ad collectiuam vniuerſalem, quemadmodum hic reſtricta eſt *Rota coram Seraph. deciſ. 1190. num.4. et in recent. 429. num. 10. p.4. tom. 2.* & dummodò non repugnat menti, & voluntati cõtrahentium, vt hic repugnat, qui ſtipulati ſunt tranſactionem inſolidum, cum dictione quid proprius, niſi ſingularitatẽ excluderet? *Barb. de clauſ. 72. num.1.* vt inquit *Iaſ. in lege quamuis in fine verſ. alii reſpõdere cog. de Impub.* & alijs ſubſtitutionibus *Soc. Senior conſil. 43. num.1. verſ.3. et vltimo num.1.* relatiq; generaliter *ſuper reg.8. gloſſ.21. num.14.*
16 Et ſine † difficultate, vbi (vt nos) verſamur in contractibus, in quibus nõ reſoluitur pluralitas in ſingularitatem. *Gabriel conſ.66. num. 19. et 20. et ſeqq. Ciriac. controuerſ. 276. num. 11. qq.*

Nec tuetur contrarium *Theſaur. Cancer. et Oſaſch. adducti in deciſ. 27. Februarii 1651. coram bon. mem. Dunozetto*, ſed loquuntur in caſu diuerſo, nempè *Theſau.* eoque relato *Cancer. var. reſol. lib.3. cap. 15. num.255.* in contractu
17 renũciationis † merè lucratiuo, in quo propterea ſtricta ſit interpretatio fauore renun-
18 ciantis; Hic autem ſumus † in contractu tranſactionis fauorabili etiam Tancredi, & Renuncianti, ob receſſum à lite, & traditam ſibi ſummam ſcutorum 4200. quo caſu idẽ *Cancer* tuetur *ſub num.258. in fine* remiſſiuè *ad cap.22. num.58.* quod tunc inter contrahentes habet locum ius accreſcendi, *Oſaſc.* verò
19 *deciſ. 110.* loquitur † in ſubſtitutione facta pluribus ſub conditione ſine filijs abſq; vlla diſtinctione diſtractiua ad collectiuã vniuerſalem, quæ cum reſpiciat diuerſas perſonas quarum quęlibet per ſe videtur eſſe grauata, pluralitas ex præſumpta mente teſtatoris reſoluitur in ſingularitates, *Bartol. in d. l. hæredes mei §. cum ita num.3. Seraph. d. deciſ. 1190. nu.45.* (qui non eſt caſus noſter) & ita delarans *eumdem Oſaſc. et alios* dixit *Rota dicta deciſ. 529. numer.10. et ſeqq. par.4. et num.2. recent.*

Et ita vtraque parte informante reſolutum, &c.

In hac cauſa in præcedenti par. 12. recent. adſunt plures deciſiones, nẽpe ſub diebus 13. Maii 1652. coram Eminentiſſ. D. Card. Cerro, et 22. Ianuarii 1656. coram Reuerendiſſ. P.D. Albergato Decano, et 8. Iunii 1659. coram eodem Reuerendiſſ. ſunt in ordine deciſ. 425. 117. et 248.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Interamneñ. Bonorum.
Luna 9. Iuny 1659.

ARGVMENTVM.

Adiudicatio Prædii magni valoris pro modico credito non ſuſtinetur, & hoc maximè in caſu præſenti, tàm ex defectu legitimæ citationis mulieris pro indiuiſo poſſidentis, quã ob notoriam iniuſtitiam, quæ ex enormiſſima læſione adiudicationis reſultat.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*, Conſtituti, *licet in inſtrumento dotali abſente vxore appoſita fuerit, cum tamen de ea certam notitiam habuerit, ſufficienter acceptata cenſetur, quando actus vtilitatem affert.*
2 *Inhibitio Rotalis vigore inſtrumenti viuente viro expedita, et contra Creditores exhibita, ſufficientem inducit acceptationem ad effectum, vt cõſtituto per eius virum appoſito validè iuuari poſſit.*
3 *Conſtitutum ad fauorem mulieris de iure exiſtimatur in tempus mortis illius collatum, et ſic in eius vltimo vita ſpiritu effectum ſuum operatur.*
4 *Hæreditas adita per communem filium nulla facta proteſta-*

proteſtatione à matre retinendi bona pro dote, matris iura non excludit.

5 *Statutum de continuanda poſſeſſione in hæredem nil operatur in præiudicium vxoris clauſulam Conſtituti habentis, maximè dum filius matrem inſimul cum ipſo poſſidere permittit.*

6 *Fructus in ſatisfactionem crediti dotalis non cedunt, quando eos titulo vſusfructus vxor ſibi acquirit.*

7 *Filius ſolus de vſufructu excipere poteſt, in tantum quod mater filijs ſuperuiuens integrum vſumfructum conſequi ſoleat.*

8 *Creditor hæreditarius nulliter agit contra ſolum vſufructuarium non citato hærede proprietario, ad quem ſpectat ſoluere debita, quæ non ſunt annua.*

9 *Vſufructuarius ſi poſſidet, et in executione agitur de auferenda ſua poſſeſſione, ipſe etiam eſt citandus aliàs nulliter agitur.*

10 *Adiudicatio ſtante exceſſu, & enormiſſima læſione etiam per viam manutentionis retractari poteſt.*

11 *Retentio nunquam conceditur pro credito diuerſo ab eo pro quo emanauit adiudicatio, præſertim ſi nullitas ex defectu citationis concurrat.*

12 *Iudex diligenter debet curare, vt Creditor non ſecus ac ſi eſſet extraneus iuſto pretio emat.*

DECISIO LXXIX.

Decreuerunt DD. in relationibus cauſarum expeditionem mandati de manutenendo ad fauorem Claræ Caſteliæ, & Petri Antonij Mazzitelli eius filij aduerſus adiudicationem factã Ciamburlanis de prædio magni valoris ſcut. 7000. circiter pro modico credito ſcut. 300. quia ſubſiſtit tam nullitas ex defectu legitimæ citationis Claræ pro indiuiſo poſſidentis, quam notoria iniuſtitia propter exceſſum, & enormiſſimam læſionem adiudicationis.

1 Subſiſtit ſiquidem† nullitas non obſtante, quod clauſula *Conſtituti* adiecta in Inſtrumento dotali Claræ appoſita fuerit ipſa abſente, quia non ſolum de ea certam notitiam habuit, quæ ſufficientem acceptationem præſefert, quando actus, vt hic, vtilitatem affert *Surd. deciſ. 111. num. 12. in fine, et num. 13. et deciſ. 206. nu. 11.* cum aliis relatis *in Romana Saluiani de Caſalibus 21. Iunij 1641. cor. me, apud Zacch. de obl ig Camer. deciſ. 189. numer. 16.* ſed etiam tempore habili nempè viuente viro vſa fuit

2 dicto Inſtrumento, eiuſque vigore † expediuit Inhibitionem Rotalem exhibitam etiam contra ipſoſmet Ciamburlanos. Inde enim ſufficiens reſultat ipſius ratificatio, & acceptatio ad effectum, vt validè iuuari poſſit cõſtituto per eius virum ipſa abſente appoſito, vt probat *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 27. num. 27.*

Nec refert, quod collatum fuerit poſt mortem viri conſtituentis abſque clauſula *ex nunc prout ex tunc*, quia ad fauorem mulie-

3 ris collatum de iure † exiſtimatur in tempus mortis illius, & ſic in eius vltimo vitę ſpiritu operatur effectum ſuum, *Odd. conſ. 22. n. 10. Anton. de Amat. var. lib. 1. reſolut. 39. nu. 79. Rot. apud eumdem Poſth. de manut. dec. 28. nu. 6.* Præſertim quando vt hic bona viri in ſua hæreditate reperiuntur, nec ab eo viuente alienata fuerunt in tertium ex deductis *per Amat. d. reſol. 39. num. 80. cum ſeqq.*

4 Nec facit quod poſt † mortem Mariti Petrus Antonius communis filius non ſolum adiuerit illius hæreditatem auctoritate eiuſdem Claræ matris, nulla per eam facta proteſtatione, vt opus erat, quod intendebat bona illius pro ſua dote retinere, quinimò vltra continuationem poſſeſſionis ex ſtatuto Interamnen. inductum, actualiter illam accepit de omnibus bonis hæreditarijs illius ipſa ſciente, & non reclamante.

Quia verius eſt in facto, quod poſſedit Petrus Antonius vti hæres, Clara verò vti creditrix ſuæ dotis, & tanquam vſufructuaria, & vterque actualiter in ea continuauit, vt deponunt ijdemmet teſtes pro Ciamburlanis in Rota firmiter examinati, & ſignanter primus iuxta nonum, & ſecundus iuxta quintum in quarto Interpretis Interrogatorio, qui clariſſimè, & diſcretis verbis de vtriuſque poſſeſſione depoſuerunt declarando neſcire, quod Clara poſſederit dũtaxat vti creditrix, & adminiſtratrix Petri Antonij Filij. Et quamuis ſuper quarto articulo deinde dixerit ſolùm Petrum Antonium poſſidere Miniſterio, & adminiſtratione Claræ matris, attenditur tamen, vt præfertur, præcedens eorumdem depoſitio ſuper interrogatorijs illius poſſeſſionem concludens ſine illa qualitate, ſed iure proprio, *Rota dec. 774. num. 3. par. 3. recent. et alijs relatis in Bononien. Pecuniaria 16. Iunij 1653. coram me §. non obſtant Teſtes in fine:* Statutum

5 enim de† continuanda poſſeſſione in hęredem nil operatur in præiudicium vxoris habentis clauſulam conſtituti, *Fontanell. vbi ſupra dicta gloſſ. 27. num. 30. Amat. d. reſolut. 39. num. 71. Modern. poſth. de manut. obſeruat. 54. num. 26. verſ. niſi in caſu, Rot. deciſ. 232. num. 2. verſ. nec ſi probaretur, par. 3. recent.* præcipuè dum filius, vt hic, permittit matrem inſimul cum ipſo poſſidere, *Burſat. conſ. 9. num. 7. lib. 1. Amat. d. reſol. 39. num. 69. et 72.*

Minuſque ſubſiſtit, quod tempore huius Iudicij Clara de ſua dote ex fructibus bonorum ſui viri eſſet integrè ſatisfacta. Quia hoc in facto probatum non fuit, immò ab-

6 ſolutè excluditur ex † cumulatiuo titulo vſusfructus, cuius vigore ex diſpoſitione ſui viri fructus fecit ſuos, nec propterea in ſatisfactionem ſui crediti dotalis potuerunt cedere. Nil refragante, quod vſusfructus à viro ſibi relictus propter exiſtentiam filij reduceretur ad alimẽta, iuxta opinionem vulgari conſuetudine videlicet receptam, quia præ-

7 ter quod filius † ſolus de hoc excipere poteſt, intantum, quod mater filijs ſuperuiuens integrum conſequatur vſumfructum, vt dixit *Rota coram Gregor. deciſ. 460. ſub num. 7.* ibiq; *adden. ante num. 18. verſ. ceſſat autem, et in Firmana Codicillorum 15. Nouembris 1649. coram me, §. Præterea animaduertebant*, ſatis vtique eſt, quod filio permittente pro indiuiſo poſſederat, &

rat, & fructus perceperat, ſiue pro integro vſufructu, ſiue ad quantitatem dumtaxat alimentorum, quia omni caſu certum eſt, quod iure proprio poſſidebat, vt propterea de neceſſitate eſſet citāda,& aliter facta adiudicatio remanet nulla, & inualida, etiam reſpectu citati propter connexitatem,& indiuiduitatem Iudicij, & intereſſe, vt probant auctoritates allegatæ in vtraq; deciſione huius cauſæ,quibus nō obſtat,quod Creditor hære-
8 ditarius † nulliter agit contra ſolum vſufructuarium non citato hærede proprietario ad quem ſpectat ſoluere debita, quæ non ſunt annua,ex deductis *per Rot. apud Mohed. dec. 4. num.1.& per tot. de appel.* quam refert *Cyriac. controu. 489. nu.1.* quia non exinde educi valet, quod ſufficiat citare ſolum hæredem
9 proprietarium, † quia ſi vſufructuarius poſſideat, vt hic, & in executione agatur de auferenda ſua poſſeſſione, ipſe etiam eſt citandus, alias nulliter agitur, vt optimè reſpondit *Rot. in Romana pecuniaria 12. Decembris 1653. coram R. P. D. meo Albergato §. quia quicquid ſit.*

Exceſſus autem cum enormiſſima læſione eſt clarus, vt in dictis deciſionibus comprobatur, etiamſi agatur de exceſſu conſiſtente in adiudicatione rei magni valoris pro modico credito, dum facta fuit ad fauorem ipſiuſmet Creditoris agētis ex deductis *in Romana Cenſuum 16. Martij 1646. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Tarraconen.* & quamuis Ciamburlani creditores illā obtinuerint tamquam tertij, attamen quia non exburſarunt antequam aſſequerentur poſſeſſionē, reſiduum iuſti pretij debitori conſignādum, in quo conſiſtit ratio, propter quam ſubſtinetur deliberatio facta ad fauorem tertij de re magni valoris, non poſſunt vtique exceſ-
10 ſum, & enormiſſimam † læſionem euitare, quibus ſtantibus retractari poteſt, etiam per viam manutentionis ex deductis *in Romana locorum Montium 14. Decembris 1658. coram Ren. P. D. meo Meltio*; & licet deindè per inſtrumētum declarauerint velle prædium adiudicatum retinere, etiam pro aliis creditis ad ſcuta 4180. aſcendentia, pro quorum rata ſcuta 2400. conſtituente obtinuerant mandata ab A.C. cum exequutione Sac. Rotæ, & reiterato reſcripto ſignaturæ ſine præiudicio; Nihilominus placuit reſponſio deciſionum, quod hoc eſſet petere retentionem, quæ
11 numquam† conceditur pro credito diuerſo ab eo, pro quo emanauit adiudicatio, præſertim ſi concurrat nullitas ex defectu citationis, vt præter auctoritates ibi allegatas optimè in terminis reſpondit *Rota in Romana manutentionis 27. Martij 1658. coram R. P. D. meo Albergato §. Has autem nullitates.*

Nec valet replicatio, quod Iudici innotuerit exiguus valor dicti prædij, quia vltra reſponſionem ſecundæ deciſionis Iudex
12 debet † diligenter curare, vt creditor iuſto prætio emat, non ſecus ac ſi eſſet extraneus, vt poſt *Aſin. de execut. §. 7. cap. 300. num. 1.* tradit *Modern. Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 32. num. 2.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Augmenti Dotis.

Lunæ 9. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De mandato à Iudice relaxatò contra hæredes viri defuncti ob augmentum Dotis vxori ex apocha confecta promiſſum; Vnde in gradu appellationis ab iiſdem interpoſitæ reſolutum fuit, idem tanquam validum, & Iuſtum eſſe exequendum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes ſe vidiſſe aliquem mortuum, iſte eſt verus modus probandi mortem alicuius.*
2 *Matrimonium abſque filiis de Iure præſumitur, dum eos aliquando ortos fuiſſe non docetur.*
3 *Promiſſio de ſoluendo augmentum, purificatis conditionibus in apoca adiectis, ac ſi à principio fuiſſet pura cenſetur.*
4 *Obligatio Cameralis viam executiuam, & executionem paratam habet.*
5 *Obligatio Cameralis ius agendi contra hæredes tribuit.*
6 *Superſtes verè non dicitur qui ſtatim periit.*
7 *Vxore poſt obitum mariti ſuperſtite remanente, & paulò poſt decedente, conditio dicitur impleta ad effectum conſequendi emolumentum.*
8 *Superexiſtentia, quæ momento temporis officium conſumit vitam includit, niſi tractus ſucceſſiuus requiritur.*
9 *Conditione, quæ in ſuſpenſo erat purificata, actio ad conſequendum augmentum, & ad hæredes tranſmittendum oritur.*
10 *Conditio vt verificetur per horam tantum ſuperuixiſſe ſufficit.*
11 *Augmentum conſtitutum ad effectum, vt decentius nubat vidua, vel commodius in viduitate viuat, deficiente tali cauſa non debetur.*
12 *Contrahentis mens à verbis abſtracta, vti tacita, & non expreſſa nihil operatur.*
13 *Contrahentium alter non attenditur, niſi mens amborum probetur, & ab his id, quod agitur expreſsè cogitetur.*
14 *Augmentum ob teneram ætatem, tanquam cauſam finalem à ſene promittitur, non ob commodum.*
15 *Augmentum à ſene promiſſum potius remuneratio, quàm donatio appellatur, & in recompenſatione Iuuentutis facta cenſetur.*
16 *Dote non conſignata obligatio ſoluendi augmentū euaneſcit.*
17 *Correſpectiuitas non præſumitur, ſed probari debet.*
18 *Augmentum in Apoca priuata promiſſum, dum nullam habet dependentiam à dote, correſpectiuitas ceſſat.*
19 *Statutum Vrbis non valere donationem inter virum, & vxorem, augmentum dotis poſt ſponſalitia ante contractum matrimonium, & de iure permiſſum non damnat.*

DECI-

DECISIO XC.

IVdex ab A.C. deputatus relaxauit man-
datum contra hæredes bon.mem. Vlyſſis
Bolognetti, quod Rota hodie in gradu ap-
pellationis ab eiſdem interpoſitæ vti validū,
& iuſtum exequendum eſſe cenſuit; validi-
tas in dubium reuocari non poteſt, cum ex
actorum reuolutione conſtat de Iuriſdictio-
ne, citationibus, & alijs ad eam requiſitis
iuxtà *deciſionem Caputaquen.260. par.2.* Iuſtitia
verò apparet ex apocha *ſub die 16.Martii* 1636
confecta, in qua idem Vlyſſes promiſit,
& ſuos heredes grauauit ad ſolutionem aug-
menti, de quo agitur per hæc verba: *Che li
miei heredi reſtituiranno la dote, che mi ſarà data,
& il quarto dotale à detta Signora Giulia, alla qual
dote, e quarto dotale ſuppliranno ſino alla ſomma di
ſcudi 12. mila cõputati però in detta ſomma la dote,
e quarto dotale ſudetti, e ciò nell'infraſcritto caſo, e
non altrimente, mentre io premora à detta Signora
Giulia, e non reſti figliuoli, o figliuola alcuna etiam
poſthumo, &c.* Cumque ille prædeceſſerit, vt
deponũt Teſtes formiter examinati, qui fue-
runt præſentes morti, illumque mortuum
1 viderunt, qui † eſt vnus modus probandi
mortem, vt notat *Bart.in l.2.§ ſi dubitaretur, ff.
quemadmodum teſtamenta aperiantur,* & poſt *gloſſ.
in l. ſiquidem Cod. ſoluto matrimonio, Dec. conſil.
83.num.5. Rota coram Cardinali Mantic. dec.338.
num.1. & in recent.deciſ.544.num.3. p.4. & deciſ.
536.num.7. par. 5.* & nulli ex dicto matrimo-
2 nio † remanſerint filij, vt de iure præſumi-
tur eo ipſo, quod non docetur, eos aliquan-
do ortos fuiſſe *l. ex facto 17.§.penult.* vbi *Bart.
ff.ad Trebell. Alex. conſ.20.num.12. lib.1. Rota in
recent.deciſ.408.num.3.par.5. Adden.ad Buratt.de-*
3 *ciſ.494. num.5.* vtique purificatæ † ſunt con-
ditiones in apoca adiectæ, ac ſi à principio
promiſſio de ſoluendo augmentum fuiſſet
pura *l. ſed & ſi de ſua §.finali ff. de acquir. hered.
l. ſi pupillus ff. de conditionibus inſtit. l. final.* vbi
*DD. ff.de vulg. & pupill. l.cedere diem ff.de verb.
ſignif Rot. deciſ.465. num. 1. par. 4. recent.* pro
quo propterea iuſtè relaxatum fuit manda-
tum in vim dictæ apocæ continentis obliga-
4 tionem Cameralem, quę † habet viam execu-
tiuam, & executionem paratam, *Soccin. Iun.
conſ.138.num.5.lib.3. Theſaur.deciſ.26.numer.11.
Rota apud Buratt.dec.862. & d.dec.365.nu.1.p.4.*
5 *& dec.109. num.2.par.7.* & ius tribuit † agendi
contra hæredes *Rot.dec.556. num. 1.* penes *Mo-
dern.de Cenſibus, & coram bo.mem. Merlin. deciſ.
413. num.1. & in Romana Cenſus 28. Iunii anni
præteriti coram me.*

Non obſtat, quod ſit defuncta etiam Iu-
lia, ſolumque per duas horas ſuperuixerit
marito, ob quam momentaneam ſuperui-
uentiam non poſſit dici purificatam eſſe con-
6 ditionem; cum verè non dicatur † ſuperſtes
ille, qui ſtatim perijt, iuxta reſponſum *Vul-
pian.in l.cum hic ſtatut.33.§.ſi ambo ff.de donat.in-
ter virum, & vxorem, Paulus de Caſtr.in l.ſi inter
9.ff.de rebus dubiis, Iaſon. in l.non tantum num.2.
verſ.ſed redeundo, & verſ.ſed non patet, C.de lega-
tis, Menoch.de præſumpt.lib.6.præſumpt.50. nu.8.
verſ. cum vero ſimul.* Quia cum ex tenore a-
pocæ apppareat nullam fuiſſe habitam con-
ſiderationem ſuperuiuentiæ vxoris, ſatis fuit,
7 quod tempore † obitus viri ſupereſſet, & pau-
lò poſt deceſſerit, vt impleta dicatur condi-
tio ad effectum conſequendi emolumẽtum,
*ad l.ſi inter virum octaua, & l. ſed et in illo 18. ff.
de rebus dubiis l.vxoris 2. l.quod certatim 3. Cod.
de poſthumis heredibus inſtituendis, Bald.in l.vnica
§.in nouiſſimo num.5. Cod.de caduc.tollendis Tiraq.
in l.ſi vmquam verb.ſuſceperit nu.190. Cod. de re-
uocandis donationibus Cyriac. contro. 140. num. 9.
Franc. Man.dec.169. num.4. in fin.par.2. Rot. co-
ram Penia dec.407.num.3.iuxta Venet.impreſſ.Se-*
8 *raph.dec.589. num.1.et 2.* Dicitur enim † quem
ſatis ſuperuiuere ſola ex ſuperexiſtentia, quæ
momento temporis effectum ſuum cõſum-
pſit, vbi non requiritur tractus ſucceſſiuus,
l.ſi quis heredem 7. vbi *Bart. num.2.et Bald. nu.1.
Cod.de inſtitutionibus, et ſubſtitutionibus, Pariſ.cõ-
ſil.32.num.89.lib.1. Onded.conſ.29. num.8. lib. . .
Caſanat.conſil.4. num.94.et 99. Card. Seraph. de-
ciſ.589.num.1. Penia dec.85.num.10.*

Quæ eo facilius admittenda eſſe videban-
tur in propoſita facti ſpecie, in qua diſpo-
nens non grauauit ſuos hęredes ad pręſtandũ
augmentum dotis Iuliæ, ſi ſuperuixiſſet, in
quo poteſt cadere diſputatio, ſi fuerit cogi-
tatum de longa ſuperuiuentia poſt obitum
ipſius, ſed vſus fuit verbis denotantibus eius
prædeceſſum, ibi: *mentre io premora ad eſſa Si-
gnora Giulia*; Vndè illicò, quod exiſtit ca-
ſus ſui prædeceſſus, qui fuit conſideratus, &
9 momento temporis † perfectus, conditio, quę
in ſuſpenſo erat, purificata fuit, ac orta actio
ad conſequendum augmentum, & tranſmit-
tendum ad hæredes, nàm attento, quod de-
indè paulò, vel multò poſteà acciderit obi-
tus Iuliæ, vtiq; nõ habitus in conſideratione
*adnot.in l.ſi inter ſtipulantem 83.§.ſacram de verb.
oblig. Bald.in l.fin.in 2. notab. Iaſ.num.31. et Com.
num.2. Cod.de indicta vidnit. tollen. idem Bald. in
conſ.42. num.2. lib.5.* qui dat diſtinctionem de
vnico, vel annuo legato, *Pariſ.d.conſ.32.n.89.*
& benè diſtinguunt *Ang.de Peruſ.conſil.24.nu-
mer.8. Cyriacus controu.478. num.107.* & in ter-
10 minis, quod † conditio verificetur, ſi ſuper-
ſtes vixerit per horam tantùm, *Dec.conſ.623.
num.1. fin.de momento temporis cap.32. nu.8. Rota
coram Penia d.dec.407. num.3.*

Nec dicatur, quod firmum propoſitum,
& intentio Vlyſſis augmentum huiuſmodi
11 conſtituendi fuerit ad hoc, vt Iulia † poſſet
decentius ſecundo nubere, vel commodius
viuere, ſi in viduitate permanere voluiſſet,
iuxtà atteſtationem mediatoris matrimonij
inter ipſos ſequuti, & proindè ob defectum
talis cauſæ promiſſio inita fuit, & augmen-
tum non debeatur *l.1.et l.cum Ancilla C.de con-
dit.ob cauſam, l.1. C.de donat. quæ ſub modo fiunt;*
nam duplici reſponſione obiectum tollitur,
& prima deſumitur ex ipſa promiſſionis A-
poca, in qua nõ apparet expreſſa talis cauſa,
ſed ſimpliciter legitur facta, ideoq; nõ ſuffra-
gatur, etiamſi ex hoc motus fuerit ad aug-
12 mentum hoc cõſtituendũ; Nam † mens con-
trahen-

trahentis abſtracta à verbis dicitur tacita, &
non expreſſa nihil operatur, *Baldus in l. qui
quartam 15. ſub nu.1.ff. de legatis, Simon de Prat.
de interpret.vlt.volunt.lib.2.interpret.4. dub.2. ſo-
lut.1.num.3. Maſtrill.deciſ.266.nu.39. & 40.* nec
13 attenditur id, † quod vnus ex contrahenti-
bus vult, ſed neceſſe eſt, quod probetur mẽs
amborum, vt ab his id, quod agitur fuerit
expreſſè cogitatum, vt eſt *text.in l.ſi repetun-
di 7.C.de condit.ob cauſam,l.in vendit.ff.de contra-
henda emptione, d. l.inter ſtipulantem 83. §.1.ff.de
verb.oblig.Decian.conſil.21.nu.1.& 2.lib.2.Mant.
de tacit. & ambig. lib.2. tit. 4.* alijque cumulati
per *Modern.Lucan.conſ.13. num.15. & ſeq.lib.2.*
Altera deducitur ex atteſtatione aliorũ no-
bilium pariter huius matrimonij mediatorũ
14 Hi enim affirmant,† quod renuentibus con-
ſanguineis Iulię illi aſſentire ob teneram eius
ætatem, & grauem Vlyſſis,iſte pro eiuſdem
effectuatione augmentum dotis, de quo a-
gitur, promiſit, ideoque hæc fuit cauſa fi-
nalis, quæ illum principaliter mouit ad pro-
miſſionem, non autem commodum, quod
dicta Iulia ſi superuixiſſet poterat ex eo cõ-
ſequi *l.1.ff.de donat. Bald.conſ.340. colum.2. lib.3.
Aim.conſ.149.n.9. Honded. conſ.29. n. 71.& ſeqq.
lib.1. Duran. de cond. & mod. impoſſib. p.3.cap.2.
num.10.& 11.* comprobata ex communi vſu,
& conſuetudine, ſecundum quam ſolent ſe-
15 nes, vbi puellas iuuenes † in vxores ducunt
huiuſmodi augmentum dotis præſtare, quæ
potius remuneratio, quam donatio appella-
tur, & in recompenſatione iuuentutis facta
cenſetur, vt habetur *in l.1. ff.de donation. cauſa
mortis, Bald.in l.1.num.1.C.de donat.ante nuptias,
Surd.conſ.164.num.6.*latè *Honded. conſil. 48. ſub
num.15.cum ſeqq. Mantic.de tacit.lib.11.tit.20.nu-
mer.24.Grat.diſcept.984.num.10.*
Non ſubſiſtit, quod propter verba illa a-
pocæ, ibi: *Prometto, che li miei heredi reſtitui-
ranno la dote, che mi sarà data,* augmentum
dicatur promiſſum ſub conditione,& corre-
16 ſpectiuitate traditionis dotis, quæ cum† con-
ſignata non fuerit, euanuerit obligatio ſol-
uendi augmentum *ad l.petentes C.de pact.l.cum
te C.de pact. inter emp.& vend.* quia vltra quod
in ſatisfactione ratæ primæ dotis dicebatur
fuiſſe aſſignata quædam ſtabilia, & pro reſi-
17 duo ſolutos fructus ipſo viro †conſentiente,
reſponſum fuit, quod correſpectiuitas non
præſumitur, ſed debet probari *l. cum eiuſdem
34.ff. de edict.Grat.diſcept foren ſ.cap.548.num.22.*
nec inferri poteſt ex prædictis verbis apocæ,
quia diuerſa eſt dos in Inſtrumento conſti-
tuta, & pro cuius ſolutione poterat vir ad li-
18 bitum† agere,augmentum verò fuit ad hoc
promiſſum in apoca priuata, & in caſu ſui
prædeceſſus vxori, & non alijs, nullamque
habet dependentiam à dote, ideò ceſſat cor-
reſpectiuitas, & obiecta conditio, *l.ſcire 29. in
princ.& §.at ſi quis & l.vbi 71.§.qui ſortem, & l.
pluribus 140.ff.de verb.obligatione, Bald. in l. fin.
§.præterea num.2.de iure dotis Menoch. lib.6. præ-
ſumpt.12.num.39. Ciriac.controu.90.num.24. cum
ſeqq. Rota coram Cardinali Millin.dec.382.num.2.
& ſeq.& dec.430.per tot. & in Baren. ſeu Neapol.
pecun. 4. Iulij 1640. coram Reuerendiſſimo Tar-
raconen.*
19 Quibus non reſiſtit† Statutum Vrbis *lib. 1.
cap.135.* vbi diſponitur non valere donatio-
nem inter virum, & vxorem, quia illius di-
ſpoſitio procedit in veris, & proprijs dona-
tionibus, ſed non damnat huiuſmodi dotiũ
augmenta poſt ſponſalitia ante contractum
matrimonium, & de Iure permiſſa, vt in
terminis probat *Grat.diſcep.498.num.34.& ſeq.
Rot.deciſ.638. per tot.* & ſignanter *num.8.par.4.
recent.& coram Greg.XV.deciſ.563.num.11.b.m.
Merlin.deciſ.80.per tot.Card.Canal.dec.12.ſub nu-
mer.8.& 9.* vbi ampliat multò magis valere.
quando donans non fit pauperior.
Et ita fuit concluſum mandatum eſſe exe-
quendum vtraque parte informante.

R. P. D. M E L T I O
Poſtea Epiſcopo Papieñ.

Romana Saluiani.

Lunæ 16. Iunij 1659.

A R G V M E N T V M.

Immiſſio vigore Saluiani ſuper controuerſis
bonis non ſolet concedi, ſtante duplici fun-
damento,primo ob non ſolutas liberè pecu-
nias, ſed tantum ad effectum conſignandi
eas; Deindè ob iniuſtitiam depoſiti, & ſolu-
tionis, quam prætendentes deducere tene-
bantur.

S V M M A R I V M.

1 *Pecunia ad effectum conſignandi cui Iudex man-
dabit, vel deponentibus reſtituendi, pro libitu eo-
rumdem quandocumque recuperari valent.*
2 *Dominium ſtante facultate reſtituendi in depoſita-
rium non transfertur, ſed penes deponentem re-
manet.*
3 *Actio de euictione pro damno vt competat, realis
pecuniarum à Deponente abdicatio, & effectiua
euictio ratione Dominij requiritur.*
4 *Depoſitum iudiciale ex mandato Iudicis factum
præuia partis citatione vim ſolutionis habet.*
5 *Depoſitum purum, ac in libris Depoſitarij deſcri-
ptum abſque vlla conditione ad liberam Credito-
ris diſpoſitionem, eundem effectum ſortitur.*
6 *Dominium pecuniarum ſtatim transfertur in illum,
cuius fauore conſtat depoſitum.*
7 *Depoſitum conditionatum deponentem non liberat,
niſi prius realis ſolutio pecuniarum ſequatur.*
8 *Depoſitum non vitiatur quando conditiones in illo
appoſita ſunt intrinſeca.*
9 *Depoſitio liberè facta ad diſpoſitionem Creditoris
omne Dominium à Deponente tollit, & pecu-
niarum ſolutio abſque ſpeciali Creditoris manda-
to fieri nequit.*
10 *Iniuſtitia depoſiti, & ſolutionis quomodo proba-
tur.*
11 *Exceptiones ſibi competentes non deducens, nec in-
debitam reſtitutionem per Creditores factam op-
ponens, ſpontè ſoluiſſe cenſetur, etiamſi ſolutio
ex mandatio Iudicis facta fuiſſet.*
12 *Deciſiones in cauſa prius edita quom. intelligenda.*

13 Pe-

13 *Pecunia realiter conſignata verè euicta cenſentur.*
14 *Actio pro euictione paſſa ex culpa Creditorum non competit reſtitutione pecuniarum exactarum indebitè facta.*

DECISIO XCI.

FAbius, & Fratres de Mannis cum prætenderent ſe fuiſſe coactos propriam domum diſtrahere ad effectum reſtituendi D. Marchioni Palutio, Camillæ Maurellæ, ac Ioanni Baptiſtæ Martino Creditoribus anterioribus qq. Octauiani Creſcentij, & Maximiliani Caffarelli ſcuta 600. aliàs ex pretio Caſalis Tuffelli venditi recol. mem. Scipioni Cardinali Burgheſio, conſignata Andreæ Silueſtrino, ſub obligatione tamen illa prioribus, ac potioribus creditoribus reſtituendi, petebant coram me, vti ſubrogato in locū bo. m. Peutingerij, cui antea cauſa inter DD. Creditores cum clauſula appellatione remota cōmiſſa fuerat, immiſſionem vigore Saluiani ſuper controuerſo Palatio aduerſus DD. de Serlupis illius Poſſeſſores. Vnde propoſui dubium, an ſit concedenda immiſſio, & illam denegandam eſſe DD. reſponderunt ex duplici fundamento.

Primò quia cum pecuniæ, de quibus agitur, nō fuerint liberè creditoribus anterioribus ſolutæ, ſed ſimpliciter in Sacro Monte Pietatis Vrbis depoſitatæ † ad effectum cōſignandi, cui Iudex mandabit, vel ipſis Mannis deponentibus reſtituendi, & adhuc illæ ibidem exiſtunt, adeout pro eorumdem libitu quādocumque recuperari valeant *per tex. in l. acceptam in fine,* vbi *gloſſ. Bart. & Bald. num. 5. C. de vſur. Ceſal. conſ. 603. nu. 37. lib. 4. Surd. conſ. 385. num. 3. Mantic. dec. 42. num. 2.* nullum dominium illarum † in depoſitarium translatum fuit, ſed penes eoſdem Deponentes illud omninò remanſit *iuxta text. in l. licet §. rei ff. depoſiti, & l. depoſui 39. ff. de pecul. Corn. conſil. 39. num. 2. lib. 1. Salgad. in laber. Credit. par. 1. cap. 2. n. 21. cum alijs relatis in Romana cenſus, ſeu depoſiti 26. Ianuarij 1646. §. Quod autem verſ. cum dominium coram me.* Vndè nulla ex cauſa prædicti depoſiti competit † actio de euictione pro damnis, & intereſſe, cum ad huiuſmodi effectum requiratur vera pecuniarum abdicatio à Deponente, ac realis, & effectiua euictio ratione dominij, *l. ſi plus, vel minus ff. de euict. Bart. in l. ratio in princ. ff. de act. empt. Soccin. Iun. conſ. 199. num. 8. verſ. confirmatur hoc idem vol. 2. Ceſal. conſ. 168. num. 5. Gomez de contract. lib. cap. 2. num. 39. Rota coram Card. Seraph. dec. 321. num. 4. in recent. dec. 647. num. 2. verſ. fuerunt enim p. 3. coram Buratt. deciſ. 240. num. 12. & 13.*

4 Hinc non vrget, quod † depoſitum regulariter habeat vim ſolutionis, tum quia id procedit in depoſito iudiciali facto de mandato Iudicis præuia partis citatione, vt reſpondit *Rota in Anconitana Cenſus 27. Martij 1647. §. finali coram bon. mem. Peutinger.* Tum
5 etiam, quia procedit † in depoſito puro, ac deſcripto in libris Depoſitarij abſque aliqua conditione ad liberam Creditoris diſpoſitionem, iuxta *opin. Iaſ. in conſ. 9. num. 15. circa med. lib. 1. Alex. conſ. 78. num. 29. verſ. quinto quia, & num. ſeq. lib. 5. Rota coram bo. mem. Greg. XV. dec. 505. num. 9. & ibi Adden. num. 11. coram Merlino dec. 704. nu. 5. & 6. & in Camerinen. Inueſtimenti, ſeu multiplici 28. Iunij 1655. §. licet verſ. cumque ad eamdem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* In quo caſu † Dominium pecuniarum
6 ſtatim transfertur in illum, cuius fauore cōſtat depoſitum, vt dixit *Rota dec. 377. ſub numer. 5. par. 1. recent.* & fuit reſponſum *in Romana, ſeu Veliterna affictus 15. Martij 1652. §. Implementum Capitale, verſ. Altero verò caſu, & 13. Ianuarij 1653. §. ſed reuocationi verſ. Prabuiſſet autem coram bo. mem. Bichio;* Secus autem eſt in
7 depoſito † conditionato, prout hic ſoluendi, cui Iudex mandauerit, aut ſibi reſtituendi. Tum enim quia antequam Iudex illud alicui mandet ſolui, Deponentes poſſunt reſtituta cedula depoſitum recuperare, & præuētiua exactione creditores anteriores eludere, ex tali depoſito non cenſetur inducta liberatio Deponentis priuſquam ſequatur realis pecuniarum ſolutio. *Rota coram Cardinali Caualer. dec. 1655. num. 2.* & poſt alios *in Romana Domus 14. Maij 1657. §. de huiuſmodi verſ. ſecus vero coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

8 Nec ſubſiſtit, quod † conditiones appoſitæ in dicto depoſito ſint intrinſecæ, ac proindè illud non vitietur, ſecundum *Rot. dec. 339. num. 14. & ſeqq. par. 4. tom. 2. recent.* Nam contrarium ex eo conuincitur, quia repugnat, quod pecuniæ deponantur ad liberam Creditoris diſpoſitionem, & quod illæ reſtitui poſſint debitori deponenti, cū tamen ex
9 depoſito † liberè facto ad diſpoſitionē Creditoris omne Dominiū abdicetur à Deponente, & pecuniarum ſolutio alteri, quam ipſi Creditori fieri nequeat abſque eius ſpeciali mandato, *ad text. in l. 1. §. eleganter, & §. ſed ſi duo, vbi Caſtr. ff. depoſiti Menoch. conſ. 288. nu. 3. Surd. dec. 60. num. 1. & 2. Rota in recent. dec. 31. numer. 5. par. 3. in d. Romana Cenſus, ſeu Depoſiti 26 Ianuarii 1646. §. non obſtat quod Baccelli, coram me, & in allegata Camerinen. Inueſtimenti, ſeu Multiplici 28. Iunii 1655. §. penultimo coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

10 Alterum verò fundamentum † ponderatum per Dominos in hac reſolutione reſultat ex depoſiti, & ſolutionis Iniuſtitia, quā Manni deducere omninò tenebantur. Cum enim Silueſtrinus illorum Auctor eſſet obligatus pecunias habitas ex pretio dicti Caſalis Tufelli reſtituere ſolum Creditoribus anterioribus Melchioris, & Creſcentij ad formam Breuis ſan: mem: Pauli Quinti relatam *in Summario illorum de Serlupis ſub num. 2.* nullo pacto ipſi Manno tamquam illius ſucceſſores cogi poterant ad reſtituendum per dd. Marchionem Palutium, Martinum & alios Creditores, qui antea pecunias reſtituerant DD. Annæ Creſcentiæ, ac illis de Caffarellis, ad quorum fauorem nec Melchiorius, nec Creſcentius vnquam ſe obligauerant. Imò dicta Anna, nedum non poterat pecunias ab eis creditoribus exactas

auocare,

auocare, ſed tamquam hæres eiuſdem Creſcentij obligata remanſit ad fauorem prædictorum Creditorum ex latè deductis *in Romana dotis 15. Iunij 1643. 2. Decembris 1644. 27. Maij 1647. ac 15. Maij 1656. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*; Vnde dum dicti
11 Manni † exceptiones ſibi competentes non deduxerunt, nec indebitam reſtitutionem factam per dd. Creditores oppoſuerant, quibus mediantibus de facile moleſtias remouere potuiſſent, ſpontè ſoluiſſe cenſentur, quamuis ſolutio eſſet facta cum mandato iudicis, vt notat *Alex.conſ.57.n.1.lib.1.Surd.conſ. 345.n.1. & ſeqq.Gent.diſcept.for.cap.485.nu.5.& ſeq. Afflict.deciſ.150.num.21. Rota deciſ.113.numer.12.par.1. & deciſ.151.num.3.par.4.diuerſ.& in Recent. deciſ.298.num.2. in fine, & deciſ.345. num.4.par.1.*
12 Neque aduerſantur Deciſiones † editæ in hac cauſa coram bo.me. Peutingero ſub diebus 7. *Maij* 1646. & 25. *Maij* 1643. ad fauorē Equitis Franciſci Bonauenturæ, ac Mauritij de Alle hæredum q.Io:Baptiſtæ Creditoris dd. Melchiorij, ac Creſcentij; Quoniā in eis agebatur de Creditore pulſato à bon: mem. Principe Burghelio ſucceſſore dicti D.Cardinalis Emptoris, qui ſibi referuauerat regreſſum ad pretium non ſolum in caſu euictionis, verum etiam in euentum quarumcumque moleſtiarum, vt patet ex dd. Deciſionibus, & præſertim ex ſecunda *in §. Quia cum Io.Baptiſta*, quæ tamquam poſterior præcipuè attendi debet, & pecuniæ il-
13 lorum † de Alle fuerant realiter conſignatæ, & ſic verè euictæ. in propoſito autem caſu moleſtiæ non fuerunt illatæ, nec ab ipſo emptore, nec ab eius ſucceſſore, ſed ab alijs Creditoribus, qui pecunias exactas propter negligentiam propriam indebitè rettiuerant, vt ſuperius dictum fuit, & ideo
14 nulla actio pro euictione † paſſa ex eorum culpa competere poterat, iuxta notata per *Socc.conſ.150.num.21.lib.2. Surd.conſ.15.nu.25. lib.1. Rota dec.337.num.16.par.5.recen. in Romana Domorum 9. Decembris 1641. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. & in Bononien. reintegrationis 14. Februarij præteriti in principio coram R.P.D. meo Verospio.*

Et ita bis, atque iterum Cauſa propoſita, hodie tamen Informantibus ſolum Mannis contra ipſos fuit reſolutum &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Romanæ Hæreditatis.

Lunæ 16. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Proculdubio, immiſſio in bonis hæreditarijs concedenda venit hæredi ſcripto in teſtamento non abolito, nec cancellato, quamuis alia teſtamenta à Teſtatore fuerunt cōdita, ſed non ſubſiſtentia, & ſic nulliter.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in poſſeſſione hæreditatis vt concedatur, Teſtamentum in quo hæres quis inſtituitur non cancellatum, nec abolitum, nec vllum vitium viſibile continens exhibere tenetur.*
2 *Reuocatio Teſtamenti vt probetur, Teſtes idonei requiruntur, & qui omni exceptione carent.*
3 *Teſtes inuerisimilia deponentes nihil probant.*
4 *Teſtator ad reuocandum teſtamentum lite non indiget.*
5 *Reuocatio Teſtamenti vt fiat, Teſtator debet procedere, vel aliud Teſtamentum condendo, vel declarando ſe ab inteſtato decedere velle, aliàs primum Teſtamentum in ſuo robore permanet.*
6 *Reuocatio an ex eo deduci poſſit, quod vellet ad fauorem piæ cauſæ teſtari.*
7 *Voluntas in fieri non in facto deducta Teſtamentū appellari nequit, nec etiam fauore piæ cauſæ ſuſtineri.*
8 *Teſtamentum conditum ad fauorem Curatoris non ſuſtinetur. vid.num.12.*
9 *Minor circumſcripta fraude & dolo Curatoris eundem hæredem ſuum inſtituere poteſt.*
10 *Curator cum legari poteſt, etiam hæres inſtitui poteſt.*
11 *Aetas annorum 20. ex diſpoſitione Statuti Vrbis ciuis Romani ætas eſt legitima.*
12 *Suſpicio cum adſit de puero metu inducto à Curatore ad teſtandum, teſtamentum ad illius fauorem non valet.*
13 *Exceptiones, quando ſunt turbidæ, & altiorem indaginem requirentes, immiſſionem retardare non poſſunt.*

DECISIO XCII.

SVBLATIS in deciſione edita prima Aprilis 1658. * corā me probationibus Laurentij, quibus oſtendere conabatur Carolum Balthaſſarem lethaliter vulneratum ad ſui fauorem teſtamentum condidiſſe, dubitaui hodie an & cui danda eſſet Immiſſio in poſſeſſionem hæreditatis eiuſdem Caroli, & concedendam eſſe Iacobo Ferro DD. dixerunt, quia exhibuit teſtamentum
1 non cancellatum, † nec abolitum, nec vllum vitium viſibile continens, in quo ipſe à dicto Carolo hæres inſtitutus fuit, *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll. Menoch. de adipiſc. rem. 4. nu.561. & ſeqq. Rot. in Bononien. Hæreditatis 11. Februar. 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Inde, & ſæpè in alijs.*

Nec teſtes poſt dictam deciſionem examinati à Laurentio probant reuocationem teſtamenti, tum quia ſunt ſingulares, diſcordes, in aliquibus contrarij, & notabiles exceptiones patiuntur in perſona, & in-
2 tereſſati, proindeque † non ſunt attendendi, cum ad probandam reuocationem teſtamenti teſtes debeant eſſe idonei, & omni exceptione carere, *Alex.conſ.70.num.14. lib.3. Bouit.conſ.41.num.3.tom.2. Rot. in Callien. Hæreditatis 10. Decembris 1638. §. fin. ad meā. coram Card. Verospio Iuniore, & 1. Iuly 1639. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. nec ſubſiſtit, nu-*

per impreſſ. par. 8. rec. dec. 96. num. 35. & dec. 166. num. 81. & in Romanâ hæreditatis 13. Ianuarij proximi præteriti coram me ſub §. nec prorſus.

3 Tum etiam, † quia deponunt inuerisimilia; Dicit enim quartus *iuxta 6. in Summario num. 8.* quod Carolus eum requiſiuit, quod vellet eſſe Procurator contra Iacobum, in cauſa quam intentare volebat ſuper impugnatione, reuocatione, & lite dicti teſtamenti, quodque ipſe reſpondit, quod ſuper omnibus capitibus volebat fieri Congregationem Aduocatorum, quod eſt valde inuerisimile, cum non ſit neceſſaria his, quādo

4 † teſtator vult reuocare teſtamentum, nec ſuperindè conſulendi ſunt Aduocati, & nō concludunt niſi quandam velleitatem, & indeterminatam propenſionem reuocandi dictum teſtamentum, quæ ad hunc effectū

5 non ſufficit, † ſed opus eſt, quod ſeriò, & in actu ſecundo ad reuocationem procedat aliud teſtamentum condendo, vel declarando ſe ab inteſtato decedere velle, alias primum teſtamentum in ſuo robore permanet, *iuxta conſ. Fulgoſ. 29. Caſtr. conſ. 155. nu. 1 verſ. tunc eſt verum lib. 1. Rimin. iun. conſ. 732. num. 5. & ſeqq. Menoch. conſ. 496. num. 31. Capic. Latr. deciſ. 140. num. 23. lib. 2. Rot. deciſ. 373. ſub num. 7. par. 3. & deciſ. 96. num. 33. deciſ. 166 n. 67. & ſeqq. par. 8. & in Senogallien. Bonorum 30. Maij 1644. §. nec obſtat, & 15. Maii 1645. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

6 Prout pariter † reuocatio deduci nequit ex eo quod vellet ad fauorem piæ cauſæ teſtari, nempè ad fauorem Laurentij Pauperis, vt Deum pro ipſo oraret. Primò quia vt in alia deciſione reſponſum fuit, paupertas ad hunc effectum non probatur, & probata non releuaret, quia ex capite ſpecialitatis Cognationis præſumeretur potius Carolum voluiſſe diſponere, quàm ratione paupertatis, *Cephal. conſ. 216. nu. 17. & ſeq. lib. 2 Ger Spin. conſ. 28. num. 30. Rot. in Fanen. Hæreditatis 17. Iun. 1641. coram Terracinen. ſub §. hæc tamen, & aliis relatis in Aeſina bonorum 31. Mart. proximi præteriti coram R. P. D. m. Veroſpio ſub §. nec vrget.* Secundò quia ſemper obſtat defectus voluntatis; Non enim Carolus reliquit, ſed ad relinquendum ſe præparabat, & teſtes dicunt, quod volebat relinquere *dicto Summ. num. 5. & ſeqq.* vndè voluntas in

7 fieri, non in facto † deducta non poteſt appellari teſtamentum, nec etiam fauore piæ Cauſæ ſubſtineri, *Oldrad. conſ. 119. Rot. dec. 576. per tot. par. 6. rec. Alatrina teſtamenti 26. Februarij 1649. coram R. P. D. Veroſpio ſub §. 1. & in Romana teſtamenti 31. Ianuar. proximi præteriti coram R. P. D. m. Beuilaqua.*

8 Non obſtat, † quod teſtamentum Caroli ſit conditum ad fauorem eius Curatoris, proindeque non ſubſtineatur ex allegatis per *Mart. vot. 198. numer. 3. & ſeqq.* Nam circumſcripta fraude, & dolo Curatoris Domini verius exiſtimarunt licere minori Curatorem ſuum hæredem inſtitue-

9 re, † quia illi tantùm legari poteſt, cum quo eſt factio teſtamenti actiua *l. 2. ff. de*

10 *leg. 2.* Et ideò cùm † Curator legari poſſit *l. Aurelius 29. §. Mænia ff. de liber. legat.* idem hæres inſtitui poteſt, vt per hanc & alias rationes reiectis contrariis in facti contingentia reſpondit *Peregr. conſ. 59. num. 13. & ſeqq. lib. 6. Galnan. conſ. 42. num. 3. & ſeqq.* & articulo diſcuſſo *Guttierez de Tutel. par. 2. cap. 14. num. 21. & ſeqq. Coſt. Ticinen. conſ. 26. num. 1. & ſeqq.* vbi ex profeſſo impugnat *Borgnin.* qui contrariū tenuit *Modern. Lucan. tract. 8. de Tutorib. & Curator. decad. 4. tit. 19. cap. 43. num. 4308. tom. 2. fol. mihi 919.*

Suſpicio autem fraudis hic penitus excluditur, ex quo Carolus, quando condidit te-

11 ſtamentum erat ætatis ferè † annorum 20. *Summ. num. 4.* quæ eſt ciuis Romani legitima ætas ex diſpoſitione *Stat. Vrb. lib. 1. cap. 47.* & totum teſtamentum manu ſua ſcripſit, & ſubſcripſit, & ſig illatum Notarij, coram teſtibus conſignauit, & deindè per plures mēſes in plena libertate conſtitutus, & Maior ſuperuixit, nulloſque fratres, ſorores, aut Conſanguineos habebat, quos poſſet hæredes inſtituere: DD. autem in contrarium adducti loquuntur, quando adeſt vehemēs

12 ſuſpicio, † quod puer metu inductus fuerit à Curatore ad teſtandum, quando vix pubes erat, aut conſanguineos habebat, vt videre eſt apud *Caſtrenſ. conſ. 231. ſub num. 2. lib. 2. & dictum votum ſuum 198.* ita deindè declarauit idem *Mart. conſ. 76. per tot.* vbi quod ibi allegata procedunt ſolum probato dolo & metu, ſecus autem illis non iuſtificatis.

13 Et in omnem † euentum negari non poteſt quin huiuſmodi exceptiones ſint turbidæ, & tanquam altiorem indaginem requirentes non poſſunt retardare Immiſſionem, *ex l. fin. competente Dec. conſ. 84. ſub num. 1. verſ. ad iſta breuiter, Valenzuel. conſ 40. num. 66. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 48. num. 29. Rot. in d. Romana Hæreditatis coram me §. fin.*

Ex quibus informante tantùm Iacobo ita DD. cenſuerunt, fuit tamen pluries citatus & per plures menſes exſpectatus Laurētius, qui conuenerat pro hac Rota, & Iacobo intimauerat propoſitionem Dubij &c.

☞ *Deciſio hæc ſub die 1. Aprilis 1658. coram eodem Reueren. P. D. Decano emanata eſt in præcedenti Part. 12. deciſ. 327.*

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Cæſarauguſtana Portionum.

Lunæ 16. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De ſecularizatione Eccleſiæ Regularis, extinctis Præpoſituris, & ſuppreſſis quatuor ex Dignitatibus quorum duo applicantur mēſæ Capitulari cum onere ſoluendi menſtruas portiones, & mille ducatos &c. Vnde orto dubio An Capitulum teneatur diſtribuere integros mille Ducatos, negatiuè fuit reſolutum.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſubminiſtrando menſtruas portiones vnicuique pro ſua rata, non tenetur ad reſiduũ quod ſpectat ad menſam vti antea ad Præpoſitos ſpectabat, quorum loco ſubrogatum fuit.*

2 *Portionarij vltra ſolitum non poſſunt prætendere, dum ſecularizatio nihil aliud immutauit præter qualitatem Regularitatis.*

3 *Capitulum non eſſe ſimplicem Adminiſtratorem probatur ex menſa Capitulari, quæ ſemper fuit Domina bonorum, quæ à Præpoſitis adminiſtrabantur.*

4 *Adminiſtratio ſimplex Capituli ex verbis Bullæ in Capitulum directis excluditur.*

5 *Capitulum nunquam reddit rationem, ſicuti teneretur quatenus eſſet nudus Miniſter.*

6 *Capitulum teneri recuperare certam ſummam loco aſſignationis ab ipſo factæ quomodo intelligendum.*

7 *Obſeruantia in ſoluendis portionibus ſolitis abſque diſtributione totius ſummæ, Bullam Pontificis eo modo eſſe intelligendam operatur.*

8 *Obſeruantia etiam ſine præſcriptione ſufficit, cùm Verba Bullæ interpretatiuè ad effectum intelligendi deducantur.*

DECISIO XCIII.

QVANDO Eccleſia Sancti Saluatoris in Ciuitate Cæſarauguſtana erat Regularis, reperiebantur in illa duodecim Præpoſituræ totidem Dignitatibus Eccleſiæ poſtea vnitæ, & à Præpoſitis viciſſim in menſibus ad id eorum cuilibet præſcriptis Canonici Portionarii, & alij Eccleſiæ Miniſtri menſtruas portiones in pane, vino, carne aliiſque ſpeciebus recipiebant; Anno deinde 1604. ſecularizauit Eccleſiam fel.rec. Clemens Papa VIII. & extinctis Præpoſituris, ſuppreſſiſque quatuor ex dictis Dignitatibus, eorum Bona applicauit menſæ Capitulari, & hanc reintegrauit ad primæuum ſtatum, ab ipſa tamen ſolui voluit prædictas menſtruas portiones Canonicis, Portionariis, & aliis, de quibus ſupra, ſed vt conſuleret Indemnitati eiuſdem menſæ quoad Dignitates, & officia quæ ſuppreſſa non fuerant iuſſit, *quod omnes, & ſinguli, qui Dignitates, & officia, quibus onus ſolutionis, & præſtationis menſtruarum portionum incumbit pro tempore obtinentes, illarum loco mille Ducatos auri de Camera in ſingulis menſibus eos reſpectiuè tangentibus prædictæ menſæ Capitulari &c. realiter, & cum effectu perſoluere omninò teneantur.*, *vt in Bulla Secularizationis impreſſa ſub num.*80. Hinc orta Controuerſia ſuper quantitate diſtributionum inter Capitulum, & Portionarios, propoſui Dubium; An Capitulum teneatur diſtribuere integros mille ducatos, quod negatiuè reſolutum fuit; tùm quia in eadem Bulla ſubiungitur *ſub numer.* 85. *quod*
1 *Capitulum dd. menſtruas portiones eiſdem † Canonicis, Portionarijs, & alijs Miniſtris pro ſua cuiuſque rata parte, vt moris eſt, præſtare & ſubminiſtrare teneantur*, & cum id fiat iuxta ſolitum nihil vlterius poſſunt prætendere Portionarii, ſed reſiduum ſpectat ad menſam eo modo, quo ante ſecularizationem ſpectabat ad Præpoſitos, quorum loco ſubrogatum fuit Capitulum, ex adductis per *Nat. conſ.*346. *ſub nu.*3. *verſ. & quod ſubrogatum, Bero. conſ.*43. *num.*49. *lib.*2. *Rot. coram Merlin. deciſ.* 607. *num.*3. *deciſ.*252. *num.*4. *par.*5. *rec. Barchinonen. Adminiſtrationis* 6. *Iunij* 1640. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. fin. cum Concordantib. in Piſauren. Beneficij* 11. *Decembris* 1647. *coram R.P.D. meo Meltio §. ſi verò præſendatur in fin.*

Tum etiam, quia ea primæua, & originali Eccleſiæ Conſtitutione Diſtributiones in certis ſpeciebus taxatæ fuerunt, & deindè prohibitum nè augerentur per laudum à Sede Apoſtolica approbatum *Summ. Capituli num.*3. Et vlterius ſimpliciter ordinatũ quod præſtarentur menſtruæ portiones, vt
2 moris eſt; Vnde nullum Ius † poſſunt prætendere Portionarij ſe acquiſiuiſſe, quia ſecularizatio nihil aliud immutauit præter qualitatem regularitatis, *Rota coram Coccin. dec.*452. *num.*4. & alijs relatis *d. dec.*252. *num.*2. *par.*5. *rec.*

Non obſtat, quod Capitulum ſit ſimplex Adminiſtrator dd. ſcutorum mille, & proindè teneatur illos Portionarijs diſtribuere,
3 contrarium enim cõſtat † ex facto, & mẽſa Capitularis ſemper fuit Domina Bonorum, quæ à Præpoſitis adminiſtrabantur, vt in ſpecie dixit *Rota in Cæſarauguſtana Alimentorum coram Seraphin. deciſ.*179. & 196. quę approbatę fuerunt *deciſ.*537. *num.*11. *par.*5. *recen. & in Barchinonen. Alimentorum* 15. *Decembris* 1649. *coram bo.me. Dunozetto in prin.* Præterquam, quod verba Bullæ ſunt directa
4 in Capitulum cum perpetuitate † oneris, & cum neceſſitate ſoluendi etiam ſi à Dignitatibus aſſignationem ſcut. mille non reciperet, ex quibus excluditur ſimplex adminiſtratio Capituli, præcipuè quia numquã
5 reddit rationem, † vt teneretur quatenus eſſet nudus miniſter, vt per has rationes tradit *Pariſ. de reſignat lib.*2. *quæſt.*17. *nu.*11. & 12 *Rota deciſ.*241. *num.*6. *par.*1. *rec.*

6 Minus releuat, † quod Capitulum teneatur recuperare dd. mille ducatos loco aſſignationis ab ipſo factæ, & quod participatio fructuum menſæ facta fuit ſine præiudicio Portionariorum. Quia cum poſſet contingere ex parte Dignitatum, quod retardaretur de facto ſolutio ſcut. mille, benè applicatur verbum, *recuperare*, & dum Portionarii recipiunt eorum menſtruas portiones, vt moris eſt, & vt iuſſit Pontifex, nullum damnum patiuntur, omneſque difficultates exaduerſo excitatas remouet obſer-
7 uantia ſubſequuta, cum à die † ſecularizationis ſemper ſolutæ fuerint portiones ſolitæ, & nunquam diſtributi mille ducati, quæ quidem obſeruantia præualere debet & operatur, vt Bulla Pontificis ità ſit omnino intelligenda, *Bald. conſ.*245. *num.*2. *lib.*3. *Soccin. conſ.*145. *num.*2. *lib.*1. *Rota coram Merlin. dec.*547.

*num.6.d. Barchinonen. Adminiſtrationis coram Re-
uerendiſſimo D. meo Decano §. quod eo magis, &
in Barchinonen. Alimentorum 31. Maij 1655. co-
ram bo.me. Dunozetto §. eoque magis.*

8 Etiam ſi obſeruantia † non fuerit præſcrip-
ta, quia cum interpretatiuè deducantur ad
effectum intelligendi verba Bullæ, ſufficit
quod ità, & ſine præſcriptione obſeruatum
fuerit, *Cranett. conſ. 201. num. 12. Surd. conſ. 140.
num. 45. lib. 1. Rot. coram Pen. deciſ. 220. nu. 4. co-
ram Eminentiſſimo D. Card. Otthob. deciſ. 175. nu-
mer. 11. & in Piſcien. Iuris conferendi 14. Ia-
nuarij 1658. coram me ſub §. quod autem.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Locorum Montium.

Luna 16. Iunij 1659.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſi Inſtitutio quo caſu etiam Hæredibus ſubiaceat. Subſtitutio facta fauore piæ cauſæ, quando verificetur. Verba Teſtantium dant legem Hæredibus, & Fideicommiſſarijs. Vniuerſalis Inſtitutio Hæredis omnē particularem caſum amplectitur.

S V M M A R I V M.

1 *Facultas data Hæredibus diſponendi ad eorum libitum reddit diſpoſitionem illorum validam.*
2 *Immiſſio non conceditur cum fideicommiſſum per distractionem expirat.*
3 *Fideicommiſſi perpetuitas ſub conditione poſita ea per alienationem defecta totaliter expirat.*
4 *Fauor piæ cauſæ non habetur in conſideratione extra caſum à Teſtatore diſpoſitum.*
5 *Fideicommiſſum qui poteſt facere, poteſt & illud reſtringere.*
6 *Ad fideicommiſſum limitandum facultas tacita non adeo eſt efficax, vt expreſſa.*
7 *Detractio Trebell. & Falcidiæ, vt acceſſoria ad fideicommiſſum non extenditur ad caſum contrarium.*
8 *Hæredis Inſtitutio generalis æquipollet cuicunque particulari expreſſioni.*
9 *ſub Hæredis Inſtitutione comprehenduntur bona de quibus Teſtator poteſt diſponere.*
10 *Diſpoſitio bonorum fideicommiſſi refertur ad bona, quæ verba Teſtatoris particulariter percutiunt.*
11 *Abſurdum eſt, quod diſpoſitio non loquatur de re, quæ immediatè diſponitur.*
12 *Verba Inſtrumenti, quæ loquuntur de abſoluta diſpoſitione non ſecus ſunt, ac eſſet ſimplex donatio.*
13 *Hæreditas non conſiſtit tota in vna parte, cum quid minimum Iuris conſiſtit in alia.*
14 *Facultas libera, quando eſt data hæredi à Teſtatore alienandi bona fideicommiſſaria, quid importet.*
15 *Sententia implicans petitorium cum poſſeſſorio ratione mixturæ reddit cauſam appellabilem.*
16 *Hæres non tenetur de iactura, quæ ex eius culpa non proceſſit.*

D E C I S I O XCIV.

ANTEQVAM Martha de Boncompagnis inſtituiſſet ſibi hæredes Hippolytum, & Clementem germanos fratres, eiſque ſine filiis decedentibus, ſubſtituiſſet Petrum, & Petro Philippum nepotes, & in eorum defectum Congregationem Regularem PP. Bernabitarum, ſic formaliter diſpoſuerat, *Seguita la mia morte Don Pietro mio figliuolo, con l'interuento degl' infraſcritti heredi, faccino vn ſemplice Inuentario delli miei mobili, e detto Don Pietro laſci in mano degli heredi le patenti de luoghi de Monti, che ne diſponghino à loro piacere*; Prædefuncto ſine filiis Hippolito, inſtituto hærede Clemente, deinde Clemēte inſtituto hærede Philippo, Petrus obtinuit immitti in poſſeſſionem bonorum Teſtatricis, & ſignanter locorum Montium, condemnato inſuper Philippo ad iacturam trium locorum vacabilium, quæ vacauerant per obitum dicti Don Petri filij Teſtatricis ſub cuius periculo vitæ exiſtebant, vna cum fructibus. Deuoluta verò cauſa ad Rotam, & mihi commiſſa propoſui dubium iuxta commiſſionem, an eſſet locus Aegidianæ, & negatiuè reſponſum fuit.

Quamuis enim Teſtatrix inſtituerit fidei-
commiſſum in eius bonis, nihilominus
quoad loca Montium data fuit facultas hæ-
1 redibus † diſponendi ad eorum libitum, vn-
de cum Hyppolitus, & Clemens vigore di-
ctæ facultatis de illis diſpoſuerint, non erat
Petro concedenda immiſſio, quia per di-
2 ſtractionem fideicommiſſum † expirauerat,
cum eatenus cenſeatur conſtitutum, quate-
nus alienatio non ſequeretur, *ad l. Titius, §.
ad Trebell. Auth. contra rogatus, C. eodem, Al-
ciat. conſ. 112. num. 23. lib. 9. Gabr. conſ. 90. nu. 10.
& ſeqq. lib. 2. Peregrin. de fideicom. art. 40. n. 45.
& 46.* & latè firmatum fuit in *Sancti Seuerini fideicommiſſi 25. Iunij, & 14. Decemb. 1646.
coram R.P.D. meo Veroſpio, & 27. Ianuar. 1651.
coram R.P.D. meo Celſo.* Reiecta opinione
Deciani *reſponſ. 99. num. 24. lib. 5. & Decij conſil. 253.* & aliorum, qui diſſentiunt, quia
minus veris, & communiter reprobatis argumentis conſuluiſſe, reſponſum fuit in *d.
Sancti Seuerini fideicommiſſi 18. Iunij 1649. coram bon. mem. Arguelles*, ſicuti eos confutarunt *Theſaur. inn. quæſt. forenſ. lib. 1. quæſt. 17. n. 18
& 10. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 650. nu. 45.* & contrariam communem eſſe pluribus comprobat *Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 149. numer. 37. & ſeqq.*

Nihil referente, quod non data perpe-
tuitate fideicommiſſi, ſubſtitutio facta fa-
uore piæ cauſæ in defectum vocatorum nū-
quam verificari potuiſſet, quia cum depen-
deat ab eo caſu, quod hæredes non vtantur
facultate alienādi, ſequuta alienatione quoad
bona alienata, quaſi defecta conditione to-
3 taliter † expirat, *Rota deciſ. 553. num. 20. par. 4.
tom. 2. recent. & in Romana Dotis 15. Maij 1656
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana reſtitutionis dotis 14. Decembris 1657. co-*

ram

vam me, §. ex quo contextu, vbi etiam in §. fina-
4 *li reſpondetur*, quod fauor † piæ cauſæ non
habetur in conſideratione extra caſum à Te-
ſtatore diſpoſitum; Nec eſt inconueniens,
quod hæredis arbitrio data ſit facultas de
bonis diſponendi, & quod eadem bona fi-
deicommiſſo ſubiaceant, nam ſicuti Teſta-
5 trix † potuiſſet fideicommiſſum non facere,
ita ſibi licuit illud reſtringere ad ea bona,
quæ alienata non fuerint, vt ſentiunt præ-
citati DD. & firmant *Surd.conſ.395.numer.1.
& 2. & in Romana fideicommiſsi de Zeffiris 8.Fe
bruarij 1647. coram bon.mem. Bichio*.

Deciſiones autem in contrarium adductę
non applicantur, illa enim 103. *à num. 17.
par.5. recent.* loquitur de facultate data Pro-
curatori, quæ intelligitur ſolum ad effectū
adminiſtrandi, non autem diſponendi in
præiudicium fideicommiſſi. Alia verò Bu-
ratti 168. num. 23. loquitur incidenter, &
de facultate tacita, quæ deſumebatur ex
proprietate ſimilium verborum, quæ non
6 eſt adeò † efficax ad limitandum fideicom-
miſſum ſicuti eſt expreſſa, de qua in caſu
noſtro *ad text. in l.final.ff.de legat.1.*

Nec obſtat, quod fuerit prohibita detra-
7 ctio Trebellianicæ, & Falcidiæ, quia vt-
potè acceſſoria ad fideicommiſſum, ope-
ratur ſolùm data purificatione, & exiſten-
tia fideicommiſſi, nec extendi poteſt ad a-
lium caſum, & multò minùs ad caſum
contrarium, *Peregr. de fideicomm. art.3.nu.122.
Rota deciſ.651.num.12.par.4.tom.2.recent.*

Nec eſt dubitandum quin Hyppolitus, &
Clemens vſi fuerint facultate ſibi conceſſa
ex eo, quòd in Teſtamento prædicta loca
Montium non expreſſerint, quia ex gene-
rali inſtitutione hæredis dicitur ſufficientèr
de illis diſpoſitum, perinde ac ſi fuiſſent
particularitèr expreſſa, cum vniuerſalis in-
8 ſtitutio æquipolleat particulari expreſſioni,
vt probat *Pariſ.conſ.72.nu.60.61. & ſeqq.lib.3
Menoch.conſ.210.nu.32. cum ſeqq. & conſ.1130.
num.8. Fuſar. qui plures cumulat de ſubſtit.qu.550
num.10. & quæſt.593.nu.34. Grat.diſcept.forenſ.
cap.315. num.8. & 9. Rota coram Seraphin. dec.
1303.nu.12. & penès Pacific. de Saluian.dec.151.
num.5.* Præſertim quia diſpoſuerunt non
ſolùm de bonis, ſed etiam de omnibus iu-
ribus, & actionibus, quo caſu ſub hæredis
9 inſtitutione † comprehendi bona, de qui-
bus quis poterat diſponere vigore facultatis
ſibi attributæ, tradit *Surd.dec.272.nu.14.Me-
noch.d.conſ.210.num.32. Fuſar.quæſt.444.num.8.
& meliùs d.quæſt.550.num.16.*

Quod verò diſpoſitio referri debeat ad lit
teras patentes, non autem ad loca Montiū
nullatenùs ſubſiſtit, vltra quod, re vera,
10 diſpoſitio † percutit ipſa loca Montium,
quibus adiiciuntur illa verba, *le Patenti de
luoghi de Montij, che ne diſponghino à loro piace-
re*, relatio enim fieri debet ad proxima, *l. ſi
idem, ff. de Iuriſdictione omnium Iudic. Rota de-
ciſ.62.num.10.par.6. & deciſ.236.num.18.par.7.
recen* Maximè ſi alias ſequeretur abſurdum
prout hic; abſurdum namque eſſet quod
11 diſpoſitio † loqueretur de ſolis patentibus,
quo caſu omnino relatio facienda eſt ad id,
quod immediatè fuit diſpoſitum, iuxtà
Gabr.concluſ.9.num.28. de clauſul. Eſto etiam,
quòd intelligeretur de patentibus, adhuc
tamen loca in eis contenta cenſerentur con
12 ceſſa, non ſecùs ac per ſimplicem † dona-
tionem, vel relictum Inſtrumenti, nomen
debitoris in eo contentum, donatum, &
relictum eſſe præſumitur, *l. ſeruum filii 46.§.
cum qui, ff. de legat.1.vbiq.Iaſ. poſt alios num.3.
& l. qui Chirographum 57.ff. de legat.3.*

Nec paritèr obſtat, quod tota hæreditas
13 conſiſtat † in hiſce locis Montium, quia
id nullo modo iuſtificatur, vt concluden-
ter opus eſſet, & ne diſpoſitio reddatur elu-
ſoria, ſufficeret quòd in hæreditate poſſint
adeſſe bona, vel iura, imò etiam quid mi-
nimum, vt dictum fuit *in Romana Cambii 16
Iunii 1652. coram Reuerendiſſ.Tarraconen.* & ni
hilominùs cum à Teſtatrice data fuerit libe-
14 ra † facultas alienandi, & diſponendi non
amplicaret, quod nihil remaneret, iuxtà *conſ.
Iaſ. 129. lib.4. per totum, cum aliis congeſtis per
Fuſar.quæſt.546.num.1. & 3. de ſubſtit.*

Ex quibus fuit reſolutum non intrare
Aegidianam, quoad loca Montium, quæ
hodie exiſtunt, ſed multò minùs quoad ea,
quæ vacarunt per obitum Don Petri: Tùm
quia ſententia in hac parte continente
condemnationem Philippi ad amiſſionem
15 illorum implicat petitorium † cum poſſeſ-
ſorio, ſicque ratione mixturę reddit cauſam
appellabilem, *Rota coram Buratt. deciſ. 208.
num.1. in Romana fideicommiſsi de Spiritibus 15.
Ianuarij 1645. coram Reuerendiſs. D. meo Deca-
no, & in Anconitana hæreditatis 17. Mar. 1649.
coram Reuerendiſſ.Tarraconen.* Tùm quia cum
illa poſita eſſent ſuper periculo vitæ ipſius
16 Petri, non tenentur † hæredes de tali iactu-
ra, quæ ex eorum culpa non proceſſit, *Can-
cer.var.reſolut.part.1.cap.2.nu.138.Pariſ.conſ.55
num.27.lib.2.Mangil. de imput.quæſt.136.ſub nu-
mer.78. & ſeq. Rota coram Cardinali Millino de-
ciſ.309.num.6.*

Et ità Partibus Informantibus deciſum.

R. P D. C E R R. O
Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana Legati.

Luna 16. Iunij 1659.

A R G V M EN T V M.

Mandatum relaxatum, eſſe exequendum ad fauorem Creditoris pro fructibus relicti legati eidem in defectum filiorum, & filiarum ex Teſtatoris voluntate, quæ ex toto legati contextu clarè colligitur, relictis.

S V M M A R I V M.

1 *Augmentum ex fructibus proueniens nedum primo hæredi, ſeu legatario, ſed etiam fideicommiſſariis debetur, quando verba Teſtamenti fauore omnium illius ordinationem oſtendunt.*

2 *Deciſio* Rotæ 60. apud Merlin. de legitim. *quomodo intelligenda veniat, declaratur.*
3 *Subſtitutus per vulgarem omne id capit, quod caperet ipſe primus inſtitutus.*
4 *Subſtitutus primogenito primo loco à Teſtatore in legato vocato, ipſo non exiſtente in omnia illius iura ſuccedit.*
5 *Teſtatoris diſpoſitio ad effectum conſequendi fructus decurſos non obligatio illos conſeruandi eſt attendenda.*
6 *Verba ſubſtitutionis ſunt examinanda.*
7 *Teſtatoris vſus loquendi ſemper in dubio inſpicitur.*
8 *Reſtitutioni fructuum bona fide conſumptorum vt non ſit locus, rem eſſe dubiam, ſufficit.*
9 *Concreditor licèt poſterior, vel debiliora Iura habens, ſi pecuniam à communi debitore exactam conſumpſerit, alter niſi ſit priuilegiatus illam non auocat.*
10 *Pecunia recepta per Creditorem ſub obligatione Camerali de reſtituendo illam prioribus, & potioribus, conſumpta non dicitur.*
11 *Legatarium nullam percipere vtilitatem iniquum eſt.*

DECISIO XCV.

DIE tertia Iunij anni præteriti Rota reſpondit exequendum eſſe mãdatum relaxatum ad fauorem Venerabilis Societatis Sanctorum Apoſtolorum de Vrbe, contra bona hæreditaria DD. de Frangipanis pro fructibus ſcutorum bis mille eidem Societati legatorum à Catherina in defectum filiorum maſculorum, & fœminarum earumdem de Frangipanis, ex quo ſub præfato legato nedùm comprehendebantur dicta ſcuta bis mille, ſed etiam æquè principaliter illorum fructus iuxtà Teſtatricis voluntatem ex proprijs verbis, & toto legati contextu deſumptam, cauſaque hodie repropoſita DD. ſteterunt in deciſis.

Legatum enim non loquitur ſimpliciter de ſcutis bis mille, ſed de iiſdem inueſtiendis, & Teſtatrix duo inueſtimenta ordinauit. Primum de ſcutis bis mille, quod concernit commodum omnium vocatorum. Secundum de iiſdem vnà cum eorum fructibus decurſis vſquequò Primogenitus peruenerit ad ætatem 20. annorum, quod reſtrictum eſt in verbis ad commodum ipſius Primogeniti ſiue maſculi, ſiue fœminæ, & hoc hodie non agitur, ſed tantum de fructibus debitis ex primo inueſtimento ordinato ad commodum omnium vocatorum, vt dictum eſt.

Quod autem legatum loquatur de ſcutis bis mille inueſtiendis probant eius clara verba, ibi, *Item il terzo anno doppo la mia morte voglio ſi diano del capitale mio ſcudi 2000. di moneta alli miei cariſſimi nepoti &c. quali ſcudi 2000. voglio ſi paghino, ò frutto dal primo dì, che ſaranno ſforzati &c.* Huiuſmodi verò inueſtimentum ordinatum fuiſſe, nedùm ad commodum Primogeniti, ſed etiam ad commodum, & ad fauorem omnium ibidem vocatorum ad oculùm demonſtrant verba continuatiuè annexa, ibi, *E ſiano del primo figlio maſchio, che naſcerà &c. e ſe non vi fuſſe figlio maſchio, vada alla femina con l'iſteſſo obligo, e ſe non vi fuſſero figli d'alcuna ſorte, il che non piaccia à Dio vada alla Compagnia de Santi Apoſtoli*, vndè intrat diſpoſitio *Text. in l. ſi ità relictum 44. §. Pegaſus ff. de legat. 2.* ibi, *& hæc ità intelligenda ſunt ſi non nominatim adiectum eſt, vt cum incremento hæres fideicommiſſum præſtet*; Cuius vigore augmentum ex fructibus proueniens, nedùm debe-
1 tur † primo hæredi, ſeù primo legatario, ſed etiam fideicommiſſarijs, quando verba teſtamenti, vt hic, fauore omnium illius ordinationem oſtendunt, vt bene reſpondit *Rota in recent. deciſ. 68 2. num. 3. cum ſeqq.* & ſignanter *dicto num. 3. verſ. & ceſſat omnis difficultas. & nu. 7. par. 2. relatis per Gratian. diſceptat. 540. numer. 44. & 45.*

Nec contradicit, ſed famulatur *deciſio Romana Legitimæ 27. Nouembris 1617. coram Cardinali Sacrato apud Merlin. de legitim. deciſ. 60.*
2 quia in tantum firmat fructus † non eſſe reſtituendos fideicommiſſarijs in quantum vltrà regulam *l. in fideicommiſſaria ff. ad Trebel.* ex verbis teſtamenti apparebat inueſtimentum fuiſſe à Teſtatore demandatum ad ſolum commodum primi hæredis, non autem ad commodum, & vtilitatem fideicommiſſariorum, vt in *num. 2. & 3. cum ſeqq.* Sed quando demandatur, prout hic, inueſtimentũ fieri etiam pro fideicommiſſarijs eis, fructũs controuerti non poſſunt, vt probant iura ſupra allegata, & annuit eadem *deciſ. 60. ſub dicto num. 2. & 3. & meliùs numer. 7. & 8.*

Prout minùs refert, quod Societas ſubſtituta fuerit per vulgarem, non autem per fideicommiſſariam, quia quicquid ſit de hoc
3 dum ſubſtitutus † per vulgarem omne id capit, quod caperet ipſe primus inſtitutus, *Alexand. in l. cohæredi num. 2. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Cephal. conſ. 620. nu. 18. tom. 5. Peregr. de fideicomm. art. 15. num. 11. verſ. & ſic ſubſtitutus*; Vtique dum certum eſt Primogenito, qui pri-
4 mo loco fuit ex † legato vocatus, debita fuiſſe ſcuta bis mille inueſtita vna cum fructibus decurſis ab ipſa prima die reinueſtimenti, iuxtà verba legati continuatiuè poſita poſt ordinatum primum inueſtimentum, ibi, *E ſiano del primo figlio maſchio, che naſcerà &c.* Ità pari modo debentur Societati per vulgarem illi ſubſtitutæ, quæ vt dictum eſt capere debet omne id quod relictum fuit primogenito primo loco vocato.

Nec facit, quod obligatio cõſeruandi fructus non inciperet à die natiuitatis dicti Primogeniti, quia illa non reſpicit primum, ſed ſecundum reinueſtimentum faciendum vna cum fructibus, poſtquam Primogenitus perueniſſet ad ætatem 20. annorum, de quo hodie non agitur, vt ponderatur *in prima deciſione, §. Duplex enim*. Ad effectum ve-
5 rò conſequendi fructus † decurſos ex primo reinueſtimento, non eſt attendenda obligatio illos conſeruandi, ſed Teſtatricis diſpo-

ſitio

ſitio, quòd dictum primum reinueſtimentum præordinauit ad fauorem omnium in legato vocatorum, ex quo propterea Societas capere debet ſcuta bis mille reinueſtita vna cum fructibus decurſis à die reinueſtimenti peracto triennio poſt obitum Teſtatricis, ſicuti illa capere debebat hoc eodem modo primogenitus DD. de Frangipanis primo loco vocatus ſi natus fuiſſet.

Non obſtat quod ſubſtitutio ipſius Socie-
6 tatis facta fuerit per † verba numeri ſingularis ibi, *vada alla Compagnia de Santi Apoſtoli*. Itaut proindè intelligi non poſſit, niſi reſpectu capitalis ſcutorum 2000. tum quia Teſtatrix ſuperiùs fecit mentionem de ſcutis bis mille reinueſtiendis, ibi, *Si diano ſcudi 2000. &c. quali &c. 2000. ſi ponghino à frutto dal primo dì, che ſaranno sborzati, e ſtano &c.* Quibus ratione recti ſermonis congruè non conuenit verbum illud ſingulare *vada*, ſed dicere debuiſſet *vadino*. Vndè obiectum retorquetur; nam loquendo Teſtatrix in ſingulari intellexiſſe videtur de reinueſtimento facto ex ſcutis bis mille, quod continet nedùm ſortem principalem, ſed etiam eius fructus, quaſi dixiſſet. *Vada alla Compagnia de Santi Apoſtoli il reinueſtimento di ſcudi* 2000. Tum etiam quia dum iiſdem verbis vſa fuit in ſubſtitutione facta de filia fœmina, quam certum eſt fuiſſe vocatam etiam ad fructus, cenſetur vtique ſub illorum formula pari modo vocata Societas ad ſortem, & fructus, cum in du-
7 bio ſemper inſpiciatur † vſus loquendi Teſtatoris, vt reſponſum fuit *in Cathacen. Hæreditatis 28. Maij 1649. coram me, §. quarto denique, & in Romana, ſeu Vercellen. fideicommiſſi 5. Martij præteriti coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Demum non obſtat, quod ſufficiat rem
8 eſſe † dubiam, vt non ſit locus redditioni fructuum bona fide conſumptorum. Quia præter quod res non eſt dubia, ſed clara, & ſic ceſſat bona fides, vt patet ex prædictis, & alijs latiùs deductis in prima deciſione, non intrat in propoſito termini conſumptionis, quia non agitur inter duos contradictores,
9 quorum † alter licet poſterior, vel debiliora Iura habens pecuniam exegit à communi debitore, & bona fide conſumpſit, quo caſu niſi alter Creditor priuilegiatus ſit illam non auocat, vt fuit latè dictum *in Romana Liberi Dotis 5. Aprilis 1647. & 30. Martij 1648. coram Reuerendiſs. D. Terracinen. & in Romana Reſidui Dotis 15. Iunij 1648. & 19. Aprilis 1649. coram me*. Sed agitur contra hæreditatem DD. de Frangipanis, qui erant principales debitores fructuum, de quibus agitur, ipſi enim dicta ſcuta 2000. receperunt, & cum ipſiſmet in Cenſu reinueſtiuerunt, & ſic ipſi non exegerunt fructus à tertio, ſed ſunt illorum debitores. Cumque ex forma Inſtrumenti impoſitionis dicti Cenſus præfatos fructus omnibus, quorum intereſt ſub obligatione Camerali ſoluere tenerentur, illi dicuntur extare, nec vllo modo dici poſſunt conſumpti, vt in fortioribus terminis, quod
10 non dicatur conſumpta † pecunia recepta per Creditorem ſub obligatione Camerali de illam reſtituendo prioribus, & potioribus, tradunt *Fontanell. de pact. nupt. clauſul. 5. gloſs. 8. par. 6. ſub num. 37. verſic. in quo declaratum etiam fuit, & num. 43. Anton. de Amat. reſolut. 51. nu. 14. & 15. Rot. poſt Pacific. de Saluian. deciſ. 133. numer. 11.*

11 Neque officit iniquum eſſe, quod † legatarius nullam recipiat vtilitatem, ſed ſit nudus Miniſter contra *text. in l. poſtulante 44. §. finali ff. ad Trebell.* Quia huiuſmodi *Textus* loquitur in hærede, & in caſu noſtro claram habemus Teſtatricis voluntatem relinquendi ſuos nepotes meros, & nudos miniſtros, vt dictum fuit in fine primæ deciſionis, vndè nec intrat imaginaria ſolutio ſibi ipſis facta, cum nullus adſit titulus habilis ſibi ipſis perſoluendi, dum erant meri, & nudi miniſtri.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleuitana Iuriſpatronatus.

Lunæ 16. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Ad Iuſpatronatus Laicorum, quando plures fuerunt præſentati, quis præferendus veniat, & plura deducuntur circa concurſum præſentatorum. Cæterum eſt inſtituendus ille, qui omnia requiſita ex iure pro immiſſione iuſtificauit: de cætero per totam deciſionem de pertinentia Iuriſpatronatus, & de præſentationibus factis prolixè tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio Beneficij per mortem vltimi poſſeſſoris ad effectum immiſſionis in eo probari debet.*

2 *Ordinarij inſtituentis approbatio ad effectum inſtitutionis ad Iuſpatronatus requiritur.*

3 *Inſtrumentum fundationis pro exiſtentia Iuriſpatronatus omnes modos probationis ſuperat.*

4 *Præſentatione iuſtificata cum reliquis requiſitis inſtitutio debetur.*

5 *Iuriſpatronatus pertinentia ab Ordinarij inſtitutione iuſtificatur.*

6 *Ordinarij in canonizando iurapatronatus, & in admittendis præſentationibus in præiudicium libertatis Eccleſiæ faciles eſſe non ſolent.*

7 *Patronatus pertinentia attentis ſententijs, & re iudicata in dubium reuocari non poteſt.*

8 *Sententiæ in cauſa ſtatus emanatæ ius quoad omnes faciunt.*

9 *Deſcendentia per teſtes de ea benè deponentes iuſtificata remanet.*

10 *Iuriſpatronatus pertinentia vt probetur, ſufficit deſcendiſſe ab illis, qui fuerunt in poſſeſſione præſentandi.*

11 *Inſtrumenta publica de donationibus, & præſentationibus probationem probatam, & manifeſtam faciunt.*

12 *Præſentatione damnata præſentatis fides non eſt adhibenda.*

13 *Igno-*

13 *Ignorantia præſentationis Ius habenti præiudicium inferre nequit.*
14 *Inſtitutio reſtricta ad nominationem vnius, nulla facta mentione alterius, facit vt ille non hic pro patrono recognoſcatur.*
15 *Inſtitutio cum clauſula*, Saluo iure alieno, *in quantum operatur.*
16 *Clauſula*, Si & quatenus, *non conſtituit in poſſeſſionem, donec de iure præſentantis appareat.*
17 *Vacatio in controuerſiam deducta, & quæ occaſionem litis dedit, nullum ſtatum firmat.*
18 *Vacatio cōtrouerſa veris Patronis non præiudicat, nec poſſeſſio præſentandi ab aliis acquiritur.*
19 *Anteceſſoris quaſi poſſeſſio ſucceſſori, etiamſi ſit filius, & hæres, ſine noua apprehenſione non ſuffragatur.*
20 *Iura in contrarium deducta quomodo intelligenda.*
21 *Præſentatio vt ſuffragetur ſucceſſori, ab eo, qui actualem poſſeſſionem habet, fieri debet.*
22 *Inſtitutio vigore anterioris ſtatus facta, dum de illius veritate non conſtat, & vltimus ſtatus repugnat, non tenet.*
23 *Iuſpatronatus, ſtantibus ſententiis in iudicatum tranſactis, quæ ſunt attendenda, non vltimus ſtatus, in dubium reuocari nequit.*
24 *Inſtrumentum fundationis Iuriſpatronatus, vt ſuffragetur deſcendentibus, deſcendentia per concludentes probationes, & gradus diſtinctos probari debet.*
25 *Enunciatiua cum ſit vnica, ad probandam deſcendentiam à Fundatore non ſufficit.*
26 *Deſcendentiæ probatio non impedit inſtitutionem ab Ordinario conceſſam, ſed tantum pro futuris vacationibus inſeruit.*
27 *Augmentum dotis abſque neceſſaria fundatione, vel dotatione formali ad acquirendum Iuſpatronatus non ſufficit.*
28 *Augmentum aliter factum inſeruit pro eleemoſyna, & ille qui præſtat dicitur Benefactor non fundator.*

DECISIO XCVI.

CVM de anno 1656. vacaſſet Beneficiū
ad altare S. Mariæ Annuntiatæ in Eccleſia Cathedrali Meleuitana de Iurepatronatus Laicorum per obitum Io: Baptiſtę Cagliares, ab illis de Pentæmolis pręſentati fuerunt Saluator, & Fabritius eiuſdem familię, & ex altera parte Ioannes Paulus, Franciſcus, Anna, Ignatius, & alij deſcendentes à Beatrice Iannella, & cæteris mulieribus de Vagnolis nominarunt Petrum Antonium Aldanam, & Marcellum Addaldum, quo defuncto, & dilata ad Rotam Cauſa hodie dictum Petrum Antonium inſtituendum eſſe,
1 reſponſum fuit. Quia probat † vacationem
Beneficij per mortem dicti Ioannis Baptiſtæ vltimi Poſſeſſoris, nam vtrique præſentati nituntur eodem modo vacandi, *Oldrad. conſil. 229. Aegid. deciſ. 595. Put. dec. 171. in princ. lib. 3. Rot. coram Pen. dec. 482. nu. 5. Duran. deciſ. 87. n. 2.* & penes *bo. mem. Merlin. 147. num. 1.* ſuam habi-
2 litatem ex † literis patentibus, & approba-
tione Ordinarij, qui eum pariter inſtituit, *c. poſt ceſſionem 7. de præbend. c. 1. & 2. de Clericis peregrinant. c. legum 92. q. 1. Coccin. deciſ. 305. n. 4. Card Caualer. dec. 483. num. 2. & 502. nu. 2.* Nec-
3 non exiſtentiam † Iuriſpatronatus ex Inſtru-
mento fundationis, quod omnes modos probationis ſuperat, *c. 3. cum gloſſ. in verb. fundatoris, & c. nobis 25. de Iurepatron. Rota deciſ. 152. num. 2. par. 5. & dec. 87. num. 3. par. 7. recent.* Et demum
4 iuſtificat pertinentiam illorum, † qui ipſum
in tempore præſentarunt, quibus concurrentibus debetur inſtitutio, *c. decernimus, c. Monaſterium 33. ib. q. 7. c. Bertoldus,* & ibi *Abb. n. 12 de re iudic. Rot. d. dec. 152. & 232.* vbique *nu. 1. & ſeq. p. 5. & dec. 302. & 307. numer. 1. parte 7. recent.*

5 Iuſtificatur inquam † pertinentia, nam
vacante hoc Beneficio de anno 1603. excluſo Vella præſentato à familia de Platamonibus, fuit ab Ordinario inſtitutus Petrus Vagnolius, præuia ſententia, qua fuit pronunciatum Patronatum ſpectare ad Ioānellam, & Beatricem à Philippo deſcendentes, & ad Iuliam, & Catherinam filias Ambroſij de Vagnolis; per quas ille fuit nominatus, cui ſententiæ multum deferendum eſt, cum Or-
6 dinarij non ſoleant eſſe † faciles in canonizā-
do iurapatronatus, & in admittendis præſentationibus in pręiudicium libertatis Eccleſię *Rota dec. 11. de Iurepatronatus in nouis coram Comitulo dec. 115. nu. 12. & duobus ſeqq. Reuerendiſſimus Vrgellen. deciſ. 413. num. 3. Mant. dec. 350. eodem numero in rec. dec. 87. num. 1. p. 7. & in Piſtorien. Parochialis 10. Maij 1641. §. Sed plurimum coram bon. memor. Cardin. Verospio Iuniore,* & per appellationem commiſſā Cauſa in Rota bo. memor. Card. Marquemontio deciſum fuit 14. Decembris 1607. Ius præſentandi pertinere ad dictas mulieres, vt *ex deciſione impreſſa in recent. deciſ. 170. p. 3.* confirmata *24. Martii* 1608. & relata *in hodierno Summ. Petri Antonii num. 2.* eumdemq; Petrum ab ipſis præſentatum, eſſe inſtituendum, *vt in dec. 180. p. 3. rec.* & ſucceſſiuè promulgata ſententia Rotali primæ per Ordinarium latæ confirmatoria, & in vim rei iudicatæ à bon. mem. Cardinali Caualer. ſubrogato expeditæ fuerunt execu-
7 toriales *d. Sum. num. 3. & 4.* Vnde † pertinentia
Patronatus reſpectu præfatarum mulierum eſt indubitata, nec ſuper illa poteſt amplius moueri controuerſia attentis ſententijs, & re iudicata, *l. 2. & 3. C. vt lite pēdente, Bald. in l. præſumpt. 24. num. 24. verſ. & præmitte ad euidentiam Cod. ſi contra Ius, vel vtilitatem publicam, Surd. conſ. 61. num. 3. Mareſcott. variar. reſolut. lib. 1. c. 56 num. 66. Rota dec. 269. num. 4. p. 2. diuerſ. Card. Seraph. dec. 557. num. 8. in rec. dec. 60. num. 5. & 6. p. 6 & dec. 233. num. 17. & 258. num. 2. par. 7. & in Piſtorien. Parochialis S. Hippolyti 19. Aprilis 1638. §. Secundo coram bon. Dunozetto.* Et tanquam
8 in cauſa ſtatus emanatæ † faciunt ius quoad
omnes, *l. ingenuus ff. de ſtat. homin.* & in terminis Iuriſpatronatus dixit *Rota apud Card. Mantic. d. dec. 350. num. 4. Duran. dec. 8. num. 5. Merlin. dec. 539. num. 13. et in rec. dec. 471. num. 9. p. 4. tom. 2. in d. Piſtorien. Parochialis §. nec illa poteſt, in Cæſarauguſtana de Lunares 22. Iunii 1643. §. Et accedunt coram bon. mem. Bichio, et in Piſcen. Beneficii 21.*

cii 21.

e ii 21. Aprilis 1651. coram Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Tarraconen.

Quod autem Ioannes, Paulus, & Franciſcus, qui præſentarunt Petrum Antonium, deſcendant à Beatrice deaucebatur ex eo, quia ab illa ortæ ſunt Ioannella, & Margarita; ex Ioannella dictus Ioãnnes, & ex Margarita Frãciſcus Pater Petri Antonij, & Maria, à qua deſcendit d. Paulus. Ioannella autem altera Iuriſpatronatus Domina, & per ſententiam Ordinarij, & Rotalem talis Canonizata habuit quinque filios, & hæredes, nempè Petrum, Orlandum, Paulinam, Ioannem Paulum, & Leonardum. Ex Petro nata eſt Anna, quæ præſentauit Petrum Antonium, Orlandus genuit Mariettam; & hæc Ignatium, qui eumdem nominauit. Ex Paulina orti ſunt Franciſcus, Dominicus, & Marianus. Ioannes Paulus autem reliquit poſt ſe Paulutium, & Marianum, & Leonardum Saldum, & Ioannem, qui omnes prout etiam Petrus alter ſupradictæ Mariettæ filius ius nominãdi pro hac vice donarunt dicto Franciſco Petri Antonij Genitori, qui ſuo, & prædictorum donatorum nomine, eumdem filium præſentarunt *dicto eius Sum. à num. 7. vſque ad 23.* Quapropter benè remanet iuſtificata deſcendentia † per teſtes ad eius inſtantiam examinati, *vt in dicto Sum. relati* de ea benè deponentes *Rot. coram Penia deciſ. 257. num. 1.* & apud *Coccin. dec. 105. nu. 2.* &

9

10 ſufficit pro pertinentia † Iuriſpatronatus dũ probant deſcendere ab illis, qui fuerant in poſſeſſione præſentandi, *Moder. Piſan. de Iurepatr. lib. 11. cap. 5. num. 101. Rot. dec. 274. nu. 8. p. 2. & dec. 723. num. 3. p. 3. recent. Caualer. dec. 182. n. 1 San. mem. Greg. XV. dec. 349. n. 1. et ibi add. et dec. 452. num. 17. Duran. dec. 100. num. 4. et in Regien. Dominij 24. Martij 1653. coram bo. mem. Bichio.*

11 De donationibus verò, & † præſentationibus apparet ex publicis Inſtrumentis *in d. Summ.* latis, quæ faciunt probationem probatam, & manifeſtam vulgatis iuribus.

Non obſtat, quod de anno 1552. ſequuta vacatione huius Beneficij Saluus Pentremolus filius Pini præſentauerit Antonium Mãducam, & per contractum ab eo matrimonium vacante dicto Beneficio fuit ab eodem Saluo nominatus Marianus Vagnolus, ex quibus præſentationibus arguitur Pentremolos quoque eſſe Patronos; quoniam omiſſis defectu non legitimæ extractionis illarum à Notario non rogato, & ſine partis citatione, necnon ſuſpicione falſitatis deſũ-

12 pta in apoſtilla ibi in margine † adiecta, & præſentationem continente per peritos de partium conſenſu electos damnata, quo fit vt non ſit eis adhibenda fides, *Bald. in l. ſi vnus 12 num. 3. C. de teſtamentis Ancaran. conſ. 431. Decian. conſ. 100. numer. 45. lib. 2. Mantic. deciſ. 357. numer. 1.* Ex prima præſentatione in perſonam Manducę facta talis pertinentia induci non poteſt, dum Vagnoli quoque præſentarunt, & huius nominationis vigore credere poterant illum fuiſſe inſtitutum, iuſtamque i-

13 gnorantiam habere † de Salui præſentatione, quod ſit eſt, vt nullum ex illa potuerit Vagnolis inferri præiudicium, vt in indiuiduo reſpondit *Rota in 4. dec. 170. num. et 5. nam de anno p. 3. recent.* Subdens neque tunc conſtitiſſe d. Manducam ad Salui præſentationẽ accepiſſe Beneficij Poſſeſſionem. De altera verò in perſonam Vagnoli facta, nulla fit

14 mentio in inſtitutione, quæ eſt † reſtricta ad nominationem Philippi Vagnoli, ſicque iſte non Saluus fuit ab Ordinario in verum Patronum Beneficij recognitus, ad notata per *Abb. in cap. ex litteris, et in cap. ſi verò de Iurepatronatus, Viuian. eodem titulo lib. 1. par. 2. c. 9. num. 5. cum ſeqq.* & eò maximè quia inter alios teſtes ad probandam Ioannellæ, & ſororum deſcendentiam à fundatore, idem Saluus examini ſe ſubiecit, paſſuſque fuit ſacri ſententias declarantes ad illas non ad ipſum Iuſpatronatus ſpectare.

Minùs DD. putarunt fundamentum fieri poſſe in alia præſentatione facta de ãno 1627. à Petro Antonio, Paulo, & Angelo de Pentremolis ad fauorem Ioannis Baptiſtæ Cagliares, per cuius obitum ſucceſſit præſens vacatio, nec inde ſumi vltimum ſtatum,

pro inſtitutione Saluatoris, & Fabritij præſentatorum ab illis de ipſorum familia, *cap. querelam, et c. conſultationibus de iurepatronatus.* quia duo fuerunt tunc præſentati, videlicet Gratius Greg. ab Antonio, Iacoba, Ioanna, Franciſco, & Io. de Vagnolis deſcendentibus fundatoris, *hodierno Sum. Petri Antonij num. 3.* Necnon idem Ioannes Baptiſta à Io. Paulo Vagnolo, & à Petro Franciſco Pentremolo vti donatario Leonardi, & aliorum plurium de Vagnolis, quibus propterea huiuſmodi vox tribuenda eſt; Nominatio autem Antonij, Pauli, & Angeli non releuat; Tum

15 quia legitur admiſſa, & † ab Ordinario deſuper conceſſa inſtitutio cum clauſula, *ſalua iure alieno,* quæ operatur, vt quamuis præſentatio effectuata fuerit per ſubſequutam poſſeſſionem, nihilominus ex ea non ſuit quæſitum Iuſpatronatus, vel poſſeſſio præſentandi pro deducendo vltimum ſtatum, vt in terminis tradunt *Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 55. num. 30. & 31. Viuian. de Iurepatron. par. 2. lib. 11. cap. 6. num. 13.* & in ſimili præſentatione

16 admiſſa † cum clauſula, *ſi & quatenus,* quod non ſuffragetur, nec conſtituat in poſſeſſionem, donec appareat de iure præſentantis, *Add. ad Greg. XV. dec. 417. num. 12.* Tum etiam quia occaſione huiuſmodi præſẽtationis orta fuit controuerſia inter præſentatos, &

17 Gratius ceſſit liti † ad fauorem Ioãnis Baptiſtæ. Vnde iſta vacatio propter exitum, quem habuit, nullum ſtatum firmauit pro Pentremolis, vti in controuerſiam deducta, & quæ dedit occaſionem dictæ liti, *Rota coram Greg. vbi ſupra num. 4. Adden. ad Buratt. deciſ. 6. 3. n. 19. & in Rauellen. Beneficij 15. Iunij 1641. §. non ob-*

18 *ſtat coram bo. me. Dunozetto.* Nec † in conſequẽs potuit veris Patronis præiudicare, & poſſeſſionem præſentandi ab alijs acquiri; vt aduertit *Calder. conſil. 1. ad Iurepat. Dec. conſ. 26. num. 3. Rota coram Capitaq. dec. 339. par. 2. Gregor.*

417. *numer.* 2. & reſpondit *in eadem deciſ.* 170. *ſub num.*6.*par.*3.*dec.*83.*num.*7. *par.*5. *& in d. Ranillen. Beneficij* §.*final.* Et denique quia cum nulla alia ab anno 1627. quo Angelus, & alij præſentarunt, interceſſerit vacatio præter vltimam, in qua fuerunt præſentati Saluator, & Fabritius ab illis, qui in poſſeſſione nominandi non exiſtunt, non intrat diſpoſitio *c. conſultationibus* pro firmando ad ipſorum
19 fauorem vltimo ſtatu, cum † in hac materia quaſi poſſeſſio anteceſſoris non ſuffragetur ſucceſſori ſine noua apprehenſione, quamuis ſit filius, & hæres, *Lotter. de re beneſ. lib.* 2.*q.*11. *num.*115.*& ſeq. Rota coram Card. Mantic. deciſ.*88. *num.*5. *Coccin. dec.*464.*num.*3. *Duran. dec.*62. *n.*6. *&* 14. *Buratt. d. dec.*832.*num.*2. & ibi *Adden. lit. A. & in rec. dec.*471.*num.*6.*p.*4.*tom.*2.*in Mediolanen. Beneficij* 17. *Decembris* 1640. §.*Primo quia coram bo. mem. Bichio, in Cracouien. Præpoſituræ* 12. *Iunij* 1645.§.*finali, & 4. Martij* 1646.§.*neque ſuffragari coram R.P.D. meo Veroſpio, in Sulmonen Beneficij* 23. *Iunij* 1647.§.*neque Tobatius coram bon. me. Pentinger. & in Comen. Cappellæ* 27. *April.*1648. *coram bo. mem. Dunozetto*, & procedit etiam ſtante Statuto de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem, vt dictum fuit *in deciſ.* 260. *num.* 4. *par.* 2. *recentior.* & in alijs mox citatis.

20 Nec prædictis aduerſantur iura, & † deciſiones in contrarium deductæ, & ſignanter *in Leodien. Beneficij* 4. *Ianuarij* 1628. *coram Vbaldo, &* 13. *Nouembris coram bon. memor. Coccino, in Aſculana Iuriſpatronatus* 1. *Iulij* 1650. §.*tota igitur, & in Aquilana Iuriſpatronatus* 1. *Febr.*1651. *coram R.P.D. meo Meltio*, quia loquuntur, vel in caſu præſentationis factæ ab exiſtentibus in poſſeſſione, vel vbi deducitur vltimus ſtatus ſolum pro iuſtificatione pertinentiæ Iuriſpatronatus. Tunc enim ille ad hunc effectum ſuffragatur probata deſcendentia cũ qualitate hæreditaria ab eo, qui extabat in poſſeſſione præſentandi, vt præter ſuperius citatos dixit *Rota in dec.*337.*num.*3.*par.*2. *recent.* & in alijs relatis *ab Adden. ad Buratt. deciſ.*832. *numer.* 4. Secus quando vt hic deducitur ad finem concedendæ, vel denegandæ inſtitutionis præſentato, & ſic in terminis *dicti cap. Conſultationibus de Iurepatronatus*, tali enim ca-
21 ſu non † ſuffragatur præſentatio ſucceſſoris, ſed fieri debet ab eo, qui actualem poſſeſſionem habet, vt admittitur in dd. deciſionibus, & in alijs concordantibus relatis *ab Adden. ad Papam Greg. XV. dec.*222. *num.* 12. *& per Modern. Carpen. controu.* 122.*num.* 19.*&* 172.*n.*9. vel in omnem caſum vltimus Status tunc attenditur, quando ſumus in dubio, & vbi liquidò non conſtat de veritate ſtatus ante-
22 rioris, † cui ſe repugnat vltimus ſtatus, inſtitutio vigore illius facta non tenet, *ex c. cum de beneficio. vbi gloſ. & Geminian. numer.* 8. *Franc. numer.*5. *de prabend. in* 6. *Rota deciſ.* 163. *numer.*3. *dec.*188.*num.*1. *& dec.*229.*num.*3.*p.*1.

23 In præſenti autem de † pertinentia huius Patronatus ad illos de Vagnolis, & in conſequens de anteriori ſtatu contrario vltimo per alteram partem prætenſo, in dubium reuocari nequit, ſtantibus ſententijs ad illorum fauorem emanatis, & in iudicatum tranſactis, per quas tolluntur præſentationes, & omnia retroacta, ipſæque tantum ſunt attendendæ, non autem vltimus ſtatus, *Rota deciſ.* 2. *num.* 2. *de prabend. in nou. & in ſupra citatis deciſ.*229.*n.*3. *par.*1. *rec. & in Piſtorien. Parochialis S. Hippolyti coram bo. mem. Dunozetto* §. *minus ex præſentationibus*.

Non ſubſiſtit, quod Pontremoli habeant pro ſe Inſtrumentum clarum fundationis, &
24 dotationis † controuerſi Patronatus reſeruati pro Antonio Vagnolo, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus, & iſte in vltimo teſtamento hæredes vniuerſales æqualiter inſtituerit Antonellum, & Liſam, vt ad excluſionem illorum de Plantamonibus firmauit *Rota in prœcitatæ cauſæ deciſionibus* 170. *&* 180. *par.*3. *recen.* Cumque ipſi à dicta Liſa deſcendant, Iuſpatronatus ad ipſos pro medietate pertineat, quoniam reſponſum fuit non probari talem deſcendentiam per concludentes probationes, & gradus diſtinctos, *c. Licet ex quadam de teſtibus, Rota coram Comitulo dec.*141. *num.*3. *apud Coccin. dec.*105.*n.*2. *Duran. dec.*8.*n.*4. *&* 5. *& in Maioricen. Beneficij* 14. *Decembris* 1657.§.*Et licet coram. Rener P.D. meo Veroſpio.*

Teſtes autem pro vrgentiori probatione adducti, tamquam ad perpetuam rei memoriam examinati, eam non probant, vt in terminis Iuriſpatronatus reſponſum fuit in *Amerina Beneficij S. Silueſtri* 17. *Iunij* 1641. *coram bon. mem. Dunozetto*, §. *Quo verò ad Teſtes*. Adminicula verò recenſita, & ſignanter enũciatiua emiſſa in Inſtrumento Concordiæ inter Ioannem Baptiſtam, & Gratium poſt ceſſionem liti ab iſto ad fauorem illius factæ de anno 1627. non concludit, nec afficit veros Patronos, de quorum ſcientia, & patientia non docetur ex ſuperiùs allegatis; Et multò minùs concludunt enunciatiua deſumpta ex Inſtrumento matrimoniali anni 1536. in quo dicitur Violantem Pontremolam eſſe filiam Matthæi Pontremoli, & Liſæ iugalium, ex quibus Pontremoli prætendunt deſcendere, & aſſertiones factæ de anno 1627. à Ioanne Paulo, & Leonardo Caſciar, vbi vocant Franciſcum Pontremolum eorum Conſanguineum, cum dicta
25 enunciatiua † Liſæ non dicat eſſe de Vagnolis *Buratt. deciſ.*338.*num.*3. quæ neque ſufficeret ad probandam deſcendentiam à fundatore cum ſit vnica, *Mantic. deciſ.*88. *num.*4. nec Leonardus, & Io: Paulus Caſciar exprimunt Conſanguinitatem, quam habent cum Franciſco Pontremolo prouenire ex deſcendentia Antonij Vagnoli fundatoris, & propterea cum Conſanguinitas aliundè poſſit originem trahere, aſſertiones iſtæ nihil concludunt in aliorũ Patronorũ præiudiciũ.
26 Et quatenus † probatio modo fieret ſuper huiuſmodi deſcendentia, non poſſet impedire inſtitutionem Petro Antonio ab Ordinario conceſſam, ſed inſeruiret pro futuris vacationibus, *Rota deciſ.* 167. *num.*10. *verſ. ſed pro reſponſione par.*2. *diuerſ. & in recen. deciſ.*435. *num.*1.

num.4. & 15. par.2.add.ad Gregor.XV.deciſ.77. num.12.verſ.ſi tamen, & in Spoletana Iuriſpatronatus 24.Nouembris 1655. coram Reuerendiſs.D. meo Decano, §.ſed & faciliùs.

Poſtremò non viſum fuit admittendum, quod dicebatur, plura non vnicũ eſſe beneficia inter ſe diſtincta, quia tametſi habeat diuerſa bona in pluribus locis ſita ſub nominibus Rhabaldi., Baida, Cortin, & Herni, id tamen nõ importat pluralitatem Beneficiorũ, & oppoſitum, quod ſit vnicum colligitur, tam ex deciſionibus, quam ex ſententiis emanatis, in quibus ſemper fuit appellatum beneficium ad Altare S. Mariæ Annunciatæ nõ obſtante præſentatione de anno 1604. poſt expulſum Leonem Pontremolum abſque titulo in eo ſe intruſum à Beatrice, & alijs de Vagnolis non expreſſis omnibus bonis, vti effectum non ſortita, & non attento augmẽto dotis per Smeraldam de anno 1432. facto, & quæ beneficium in quatuor Cappellanias
27 diſtinxerat, quia tale augmentum † non ſufficit ad acquirẽdũ Iuſpatronatus quod ſtrea habuiſſe ſufficiẽtes redditus ad ſubſtentationẽ Rectoris nõ controuertebatur; ſed eſt neceſſaria fundatio, vel dotatio formalis, cũ expreſſione, quod ſit ad acquirendum Patrona-
28 tum, aliàs augmentum † inſeruit pro eleemoſyna, & ille, qui eã præſtat dicitur Benefactor non fundator, *c.filii 16. q.7. gloſſ.in c.piæ mentis, verbo Patronum 16.q.7. Abb.conſ.59.numer.2. verſ.vnde ſi quis lib.2. Lambert.de Iurepatr. lib.1. p.1.q.5.ar.2.num 1. Rota apud bo.mem. Coccin.deciſ.106.num.2. Card. Caual.dec.159.num.8. & in rec.dec. 53.n.5. & 6. p.1. & in Aquilana Iuriſpat. 30.Maij 1657, coram me, §. nec prædictis reſiſtit.* Omniſque remouetur difficultas, quia Petrus Antonius fuit præſentatus eo modo, quo nominatus fuit Ioann. Baptiſta vltimus poſſeſſor, adeout etiam ſi citra veri præiudiciũ beneficia eſſent duo, vel plura, ad vtrumque venit inſtitutus, prout fuit concluſum vtraque parte informante.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Hiſpaleñ. Decimarum.

Lun.16.Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Capitulo Hiſpalenſi concedendum reſoluitur eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi Decimas, eaſque percipiendi de omnibus fructibus, & bonis, quæ Patres Ordinis S. Hieronymi extra terminũ Parochiæ S. Ponci, & intra fines Diœceſis Hiſpalenſis poſſident.

SVMMARIVM.

1 *Decimæ debentur de iure Capitulo ratione generalis adminiſtrationis redditnum vice Archiepiſcopi, ad quem in ea Diœceſi, in qua Parochiæ non ſunt diſtinctæ Decimæ ſpirituales ſpectant.*

2 *Decimas alicui Capitulo deberi ex antiquiſſima concordia probatur.*

3 *Concordia ſeruatur iuris aſſiſtentiam habenti, non obſtante, quod debitori deinde priuilegium deſuper ſi in ipſo indiuidua mentio, & derogatio illius facta literaliter non fuerit.*

4 *Ius ex mutatione poſſeſſionis fundi oneri Decimarum obnoxii non alteratur.*

5 *Priuilegia exemptionis à Rota diſcuſſa, & ſemper reiecta Monaſterio cui data ſunt non ſuffragantur.*

6 *Priuilegium continens ſimplicem exemptionem à Iuriſdictione Ordinarii, non concedendo territoriũ ſeparatum cum tranſlatione Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis nullatenus prodeſt.*

7 *Territorio non ſeparato Monaſterium cum ſuis bonis licet non ſit de Diœceſi, in Diœceſi tamen eſſe cenſetur.*

8 *Exemptio à Iuriſdictione Ordinarii in neceſſarium antecedens exiſtentiam in Diœceſi præſupponit.*

9 *Priuilegium de Decimis mentionem non faciens, Decimas comprehendit, maximè ordinarias, & ſpeciales de iure diuino debitas.*

10 *Exemptio generalis loquendo de decimis, tantummodo de extraordinariis, & temporalibus intelligitur.*

11 *Priuilegium quando caret expreſſa derogatione* cap. Nuper de Decimis, *exemptio quoad Decimas nunquam ſuffragatur.*

12 *Teſtes de immemorabili deponentes, cum non habeant ætatem legitimam annorum 54. ante motam litem, non releuant.*

13 *Teſtes de viſu deponentes quoad tempus immemorabile de viſu per 40. annos deponere debent.*

14 *Teſtes non deponentes cum omnibus requiſitis, & in aliquo deficientes immemorabilem probatam non reddunt.*

15 *Teſtis habens ætatem legitimam, ſi deficiat in fama immemorabilem non probat.*

16 *Fama, & vox publica ad probandam immemorabilem articulanda eſt ſpecialiter in eo articulo, in quo immemorabilis, nec ſufficit articulari, vbi genericè fama publica articulari ſolet.*

17 *Aſſertio immemorabilis continens negatiuam ſolutionis, niſi coarctata ſit, probata non dicitur.*

18 *Immemorabilis non ſuffragatur, niſi per tres conformes in contradictorio Iudicio fuerit approbata.*

19 *Petitio expreſſam ad ſententiam habet relationem, & ab ea declarationem de iure aſſumit.*

20 *Teſtes pro Collitigantibus examinati, eorumque depoſitiones exhibentes de ſolutione Decimarum ſuperlaticuam faciunt probationem.*

21 *Qualitate collitigantium inſubſiſtenti reiecta de Decimis contra ipſorum priuilegia à Capitulo perceptis, deſumlis quaſi poſſeſſio Capituli vſque ad litis tempus continuata concludenter probatur.*

22 *Priuilegium Nicolai V. de quo hic, pro exemptione Decimarum exhibitum, iuſtitiam denegandi excluſionem immemorabilis cenſetur.*

23 *Exiſtentia bonorum Monaſterij intra fines Diœceſis cum perceptione Decimarum ex confeſſione ipſius Prioris, Archiuiſtæ, & aliorum probata, Capitulo aſſiſtentia omninò debetur.*

DECI-

DECISIO XCVII.

QVOD videretur de bono Iure etiam ad
effectum manutentionis reſcriptum
fuerat in hac cauſa 27. Maij 1658. ſuper quo
hodie principaliter aſſumpta diſputatione ad
fauorem Capituli Hiſpalen. emanauit re-
ſolutio quoad bona, quæ Patres S. Iſidori del
Campo Ordinis Sancti Hieronymi colliti-
gantes poſſident extra terminum Parochiæ
Sancti Ponci, & intra fines Diœceſis Hiſpa-
len. nam quoad alia per eos poſſeſſa intra
terminum dictæ Parochiæ hodie non eſt
quæſtio.
1 Quandoquidem non ſolum † pro Capitu-
lo viget iuris aſſiſtentia ratione generalis, &
perpetuæ adminiſtrationis, quam habet red-
dituum, & Decimarum vice Archiepiſcopi,
ad quem tanquam vniuerſalem Parochum
ſpectant Decimæ ſpirituales in ea Diœceſi,
in qua Parochiæ non ſunt diſtinctæ, vt ad e-
ius fauorem dixit *Rota in recent. dec. 22. nu. 1. 6.
& 7. & deciſ. 180. nu. 9. & 10. par. 7. in Hiſpalen.
Decimarũ 27. Iunij 1644. in principio coram Emi-
nentiſſimo Corrado Produtario 15. Februarij 1647.
§. Habet enim Capitulum coram Reu. P.D. Meltio
23. Iunij 1653. in principio coram bo. me. Bichio, &
prius 20. Nouembris 1651. §. 1. coram me.*
2 Sed etiam concurrit antiquiſſima † con-
cordia anni 1379. *eius Sum. num.* 1. vbi tranſa-
cta Decima bonorum Territorii S. Ponce, in
annuis mille Morapetinis, quoad cætera Mo-
naſterij bona acquiſita, & acquirenda intra
fines dictę Diœceſis omnes Decimas prędia-
les, & animalium integrè, & plenè promit-
3 tuntur Archiepiſcopo Decano, † & Capitu-
lo; ſimilem enim concordiam omninò ſer-
uandam eſſe fauore habentis iuris aſſiſtentiã,
non obſtante quod debitori deinde priuile-
gium concedatur, ſi in ipſo indiuidua men-
tio, & derogatio illius facta non fuerit, litte-
raliter probat *text. in cap. ex multiplici de decim.*
inita fuerit cum Monachis Ciſtercienſibus,
qui tunc temporis poſſidebãt Monaſterium
S. Iſidori cum ſuis bonis, hodie poſſeſſum à
Patribus collitigantibus illorum ſucceſſori-
4 bus, quia in hac † materia ius metimur ex
parte actoris, quod non alteratur, neque im-
mutatur ex mutatione poſſeſſionis fundi ob-
noxij oneri Decimarum, *Rot. in recen. dec. 341.
ſub num. 1. & dec. 562. pariter ſub num. 1. par. 1. de-
ciſ. 189. num. 3. & deciſ. 205. nu. 2. p. 2. apud Poſth.
de manut. deciſ. 157. nu. 1. & in dicta Hiſpalen. De-
cimarum coram Eminentiſſimo Corrado §. quia fuit
reſponſum, & coram R.P.D. meo Meltio §. finali.*
5 Non obſtant priuilegia † exemptionis.
Cõceſſa enim Ordini S. Hieronymi in pluri-
bus cauſis à Rota diſcuſſa fuerunt, & ſem-
per reiecta, vt *in Valentina Decimarum 28. No-
uembris 1603. coram Lancellotto apud Marcheſ. de
commiſſ. p. 1. fol. 639. numer. 1. 2. & per tot. repetit
in recen. dec. 40. p. 4. & apud Tambur. de iur. Abbat.
deciſ. 89. in Carthaginen. Decimarum 24. Martij
1604. coram Penia inter eius impreſſ. Lugdun. deciſ.
1090. à num. 12. vſque ad fin. in Toletana Decima-
rum 28. Ianuarii 1650. coram Reuerendiſſimo Ar-
chiepiſcopo Tarraconen. §. aut dictæ Moniales, & in
Calaguritana Decimarum S. Aſcentii, & Daualillo
17. Aprilis §. minuſque exemptionem, & 1. Iulii
1654. §. iterum perperam coram R.P.D. meo Za-
rate Præſide Valliſoletano.*
6 Illud verò conceſſum † Monaſterio, & Pa-
tribus collitigãtibus à Nicolao Quinto anno
1448. *eorum ſum. num. 3.* vti continens ſimpli-
cem exemptionem à Iuriſdictione Ordinarij
eos ſubijciendo immediatè protectioni Bea-
ti Petri, & Sedis Apoſtolicæ non ſuffragatur,
tum quia non concedit territorium ſepara-
7 tum cum tranſlatione † Iuriſdictionis quaſi
Epiſcopalis, quo ceſſante, quamuis exindè
Monaſteriũ cum ſuis bonis non ſit de Diœ-
ceſi, dicitur tamen eſſe in Diœceſi, *cap. cum
Epiſcopus, & ibi Franch. num. 2. ac Gemin. num. 3.
de offic. ordin. in 6. Abb. in cap. Apoſtolicæ num. 3. de
donat. cum aliis per Rot. deciſ. 207. nu. 2. verſ. quan-
do autem ſit exemptus p. 2. diuerſ. deciſ. 324. num. 3.
par. 1. recent. & in Saliſburgen. Iuriſdictionis 1. Iu-
lii 1643. coram Reuerendiſſ. D. Tarraconen. §. nec
8 pariter in fine.* Quinimò huiuſmodi † exem-
ptio in neceſſarium antecedens præſupponit
exiſtentiam in Diœceſi, *Rot. d. deciſ. 207. num. 3.
par. 2. diuerſ. & deciſ. 491. num. 1. par. 1. recent.*
9 Tum quia nullam facit † mentionem de
Decimis, ideò eas non comprehendit, præ-
ſertim ordinarias, & ſpeciales debitas de Iu-
re Diuino ratione Curæ animarum, quæ in-
diuiduam, & ſpecialem mentionem requi-
10 runt, alias autem † exemptio generalis, quã-
uis loqueretur de Decimis intelligeretur tã-
tummodò de extraordinariis, & temporali-
bus, *Card. Put. dec. 65. lib. 3. Card. Seraph. dec. 1293.
num. 6. verſ. ideò nulla verba, Card. Caual. dec. 247.
num. 11. coram bo. mem. Coccin. deciſ. 209. num. 3. in
fine,* cum alijs plenè allegatis *in dicta Hiſpalen.
Decimarum, coram Eminentiſſimo Prodatario §. Tũ
quia, & in Ferrarien. Decimarum 26. Maii 1656.
§. vel quia coram R. P. D. meo Albergato,* & prius
*in Vercellen. Decimarum 13. Nouem. 1645. §. Hinc
etiam, & 15. Ianuarii 1646. §. quæ reſpondetur, ac
in Hiſpalen. Decimarum de Baraona 16. Martii e-
iuſdem anni §. & in hanc, coram me.*
11 Tum demum, quia caret expreſſa † deroga-
tione *cap. nuper de Decimis,* ſine qua numquã
ſuffragatur exemptio quoad Decimas, de
quibus agitur, vt toties in Rota firmatum
fuit, & ſignanter in omnibus deciſionibus
mox relatis, vbi aliæ allegantur, & *in dicta
Calaguritana Decimarum S. Aſcentii, & Daualillo
17. Aprilis 1654. ſub d. §. minuſue, verſ. & merito
coram R.P.D. Valliſoletano.*
Nec ſubſiſtit, quod PP. à tempore immé-
morabili exiſtant in quaſi poſſeſſione illas nõ
ſoluendi.
Quoniam Teſtes in ipſorum *Sum. num. 2. &*
9. loquuntur tantum de bonis exiſtentibus
intra terminum Parochiæ S. Poncij, de qui-
bus hodie non agitur. Alij verò relati *in Sum.
num. 6. et 7.* ex pluribus non releuant, & pri-
12 mò quia † exceptis 12. 14. & 15. cæteri non
habent ætatem legitimam annorum 54. ante
litem motam anno 1630. vt neceſſarium eſt
Card. Seraph. deciſ. 1450. et dec. 1400. vtrobiq; n. 2.

Card.

Card. Mantic.dec.289.num.3. Rot.poſt 2. vol.conſ. Farinac.dec.276. num.4.in recent.deciſ.248. nu.4. par.2.& in Beneuentana Iuriſdictionis 31.Ianuarii
13 1656.coram me,§.Quia licet, & † 10.ac 14.non deponunt de viſu,vt requiritur per 40.annos ante motam litem, Rot.deciſ.254. num.1. et 2. p.1.recent. cum alijs per Adden.ad Buratt.deciſ. 673.num.2.in fine.

14 Secundò, quia nemo de ea † deponit cum omnibus requiſitis,gloſſ.in cap.1.verbo memoriā de præſcript.in 6. & tamen omnes deponere debent copulatiuè cum dictis requiſitis, nec ſufficit,quod vnus de vno,& alter de alio teſtificetur, ſatiſque eſt, quod in aliquo deficiant, vt immemorabilis non dicatur probata, Mareſcott.var.reſolut.lib.2.cap.100.n.10.verſ. et quilibet Teſtis,Rota dec.557.circa fin. verſ.quoniam ad immemorabilem p.4. diverſ. vbi fuit di-
15 ctum † immemorabilem non probari,quia Teſtis, qui habebat ætatem legitimam deficiebat in fama,cum loqueretur, ſicut loquūtur Teſtes, de quibus agitur per verba tantū præſentis temporis, & ſic non eſſe opus perquirere alia requiſita coram Cardinali Mantic. d.dec.283.num.4.& in alijs allegatis per Adden. ad Buratt.d.dec.673.num.10.vbi num. ſeq. dicit,
16 notandum eſſe, quod publica† vox,& fama, de qua Teſtes deponere debent ad probandā immemorabilem articulanda, & probanda eſt ſpecialiter (in quo etiam deficiunt dicti Teſtes) in eo articulo, in quo immemorabilis articulatur, nec ſufficit ſi articuletur, & probetur in vltimo articulo,vbi genericè etiam in omnibus alijs negotijs fama publica articulari ſolet.

17 Tertiò quia aſſerta † immemorabilis cōtinet negatiuam ſolutionis, quæ perinde non dicitur probata, niſi coarctata ſit, & Teſtes deponant per concludentes rationes, quod Capitulum decimas petierit, PP. illas denegauerint, & Capitulū derogationi acquieuerit,Rot.dec.469.num.2.p.1.dec.205.n.36.p.5.& dec.23.n.4.cum ſeqq.p.6.rec.in Hiſpalen.Decimarū 25. Iunii 1649.corā b.m.Bichio,& in alijs allegatis in dicta Calaguritana Decimarum S.Aſcentii,et Daualillo §.Et inſuper.

18 Imò huiuſmodi immemorabilis† nec minus ſuffragatur niſi fuerit approbata per tres conformes in contradictorio Iudicio, Rota apud Poſth.de manut.dec.197.num.2.in recent. dec. 273.num.1.par.2.et in dicta Hiſpalen.Decimarum 15.Februarii 1647.coram R.P.D. Meltio §.vnde, & in ſæpiùs alleg. Calaguritana §.præterea.Sententia autem lata anno 1650. loquitur de decimis bonorum, quæ ſita ſunt intra terminū Parochiæ S. Poncij, non autem de aliis exiſtentibus extra dictum terminum, & intra
19 fines Diœceſis Hiſpalen. vt † patet ex libello, ſeu petitione de verbo ad verbum relata in ipſa ſententia,Sum.Capituli num.7.ad quam expreſſam relationem habet,& à qua de iure declarationem aſſumit, Caſtren.conſ.376. in principio lib.1.Aymon.conſ.188.num.1. Greg. dec. 470.num.6.cum aliis,in Cæſarauguſtana Cathedralitatis 27.Maii 1653. §.cum enim coram me.

20 Quartò deniq; quia ijdemmet Teſtes pro Patribus examinati,qui contra ipſos inducētes, eorumque depoſitiones exhibentes ſuperlatiuam faciunt probationem,Hondedl.conſil.84.num.50. et 51.lib.2.cum aliis per Adden. ad Gregor.dec.215.ſub num.9.verſ.ſi tamen,ingenuè fatentur, quod de bonis S. Poncij Decimæ ſoluuntur Monaſterio S. Iſidori, ſed de alijs ſitis extra eius terminum, de quibus hodie agitur, ſoluuntur Capitulo, eiuſque Arrendatarijs d.Sum. num.10. idemque iudicialiter in hac cauſa anno 1635.præuia aggrauatoria reſpōdendo poſitionibus Capituli, non autē extraiudicialiter metu excommunicationis vt gratis dicebatur faſſi fuerunt Prior,& Archiuiſta, cum alijs duobus Fratribus Monaſterij collitigantis,vbi ſpecificando bona,quę Monaſterium poſſidet extra dictū terminum Sancti Poncij declararunt illa exiſtere intra fines Diœceſis Hiſpalen. quodq; Capitulum ab illorum affictuarijs,& arrendatarijs percepit, & percipit Decimas, licet ſubdant,quod hoc facere non potuerit ſtantibus priuilegiis, quæ habet ipſorum Religio,d.Summ.Capituli num.3. Hinc enim negari nequit, quin reie-
21 cta hac inſubſiſtenti qualitate†actualis quaſi poſſeſſio Capituli concludenter probetur vſque nunc continuata, Gregor. dec.458. num.3. cum ſeqq.Buratt.dec.730. num.2. & paſſim in alijs, & conſequenter ceſſat aſſerta immemorabilis negatiua, quæ de neceſſitate requirit, vt nihil vnquam actum, vel auditum fuerit in contrarium, aliàs vnicus actus, imò ſolus rumor contrarius ſufficit, vt ipſa excludatur ex authoritatibus ad propoſitum allegatis in Palantina Decimarum 24.Ianuarii 1656. §.vltimo, 23 Iunii eiuſdem anni §.penultimo,et 27.Iunii 1657. ſub §.deſtruitur coram me.

Quæ inſuper certius ceſſat tàm ex dicta concordia anni 1379.in qua controuerſæ de-
22 cimæ promittuntur, quàm ex † d. Priuilegio Nicolai V. à Patribus exhibito pro illarum exemptione, ex quo proindè initium deſumitur eas denegādi excluſiuum Immemorabilis, Rota dec.14.num.2.par.3.dec.542.numer.2.et 3.par.4.et dec.56.num.18.par.7.et in Calaguritana Decimarum de Ocon.1.Iulii 1654.corā me §.Concordia autem.

Et hinc dixerunt DD.dandum eſſe etiam Capitulo mandatum de manutenendo, quia cum tàm ex prædictis teſtibus Summ.Capituli num.10.quàm ex confeſſione Prioris, Archiuiſtæ, & aliorum duorum ex fratribus collitigantibus num.3. probetur exiſtentia bono-
23 rum† Monaſterij extra terminum Parochię S.Pontij, & intra fines Diœceſis Hiſpalenſis, necnon quaſi poſſeſſio Capituli percipientis integras decimas fructuum illorum, vtique reiecta, vt dictum eſt,qualitate, quod ſtantibus Priuilegijs Monaſterij, (quæ in effectu verè non adſunt) non potuerit Capitulum Decimas percipere, eidem omnino debetur manutentio,iuxta Theor.Bart.in l. Aurelius §.Item quæſiit n.2.ff.de libert.legat.Rot.dec.802.nu.3.et 4.p.1.diverſ. cum aliis relatis in Leodien. Dominii 10.Ianuarii 1650.coram me §.Probat ſiquidem.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Hæreditatis.

Veneris 20. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Monaſterium ex Teſtatoris diſpoſitione, quādo conſtat ad ſucceſſionem hæreditatis fuiſſe vocatum, ſanè venit immittendum in poſſeſſione, maximè ob purificatam conditionem deceſſus filiorum abſque legitimis deſcendentibus.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio fauore Monaſterij ordinata expirat per ſuperuiuentiam filiæ, quæ conditionem non exiſtentiæ filiorum tollit.*

2 *Filia repudiante hæreditatem, conditio deceſſus filiorum abſque legitimis deſcendentibus purificata cenſetur.*

3 *Monaſterium purificata conditione ex vi vulgaris ſubſtitutionis non minus, quàm ſi purè à principio vocatum fuiſſet ad ſucceſſionem admittitur.*

4 *Monaſterio recuſante hæreditatem admittitur ſtatim ſubſtitutus.*

5 *Fideicommiſſaria ſimplex nihil operatur donec naturaliter viuit perſona in conditione conſiderata, cuius ſola exiſtentia ad excluſionem ſubſtituti attenditur, tametſi nolit, vel non poſſit ſuccedere.*

6 *in Conditionibus initium primæ exiſtentiæ, & capacitatis conſideratur, nec quid deinceps acciderit curandum eſt.*

7 *Teſtatore per alternatiuam duo caſus ponente quatenus filij non extarent, de primo non eſt habenda conſideratio, ex quo per exiſtentiam filiæ non euenit.*

8 *Monaſterium purificato ſecundo caſu per repudiationem ab ipſa filia factam in locum primi hæredis ſubintrat, & teſtamentaria diſpoſitio initium ſumit.*

9 *Subſtitutio in pia cauſa facta eiuſdem fauore extenditur.*

10 *Conditiones voluntariæ ſolum factum inſpiciunt, nec attenditur ad excludendum ſubſtitutum an quis ſuccedat, vel repudiet, dummodò ſuperextat.*

11 *Declara hoc procedere in vlterioribus ſubſtitutis admiſſo iam ac defuncto primo, ac in conditione ſimplici non exiſtentiæ filiorum.*

12 *Succeſſio ex adimplemento effectum ſumit.*

13 *Filia poſt repudiationem hæreditatis paternæ, ac ſi nunquam illa eſſet ſibi delata habetur pro mortua, nec deinceps ad ſucceſſionem admittitur.*

14 *in Conditionibus voluntarijs fit extenſio de vno caſu ad alterum, ex mente, & voluntate Teſtatoris.*

DECISIO XCVIII.

CONSTARE de validitate, & Iuſtitia ſententiæ Rotalis concedentis Monaſterio Conuertitarum Immiſſionem ad bona hæreditaria Iacobi de Barberijs, ideò confirmandam eſſe Rota cenſuit ſub die 7. Februarij præteriti, & hodie repropoſita cauſa ſuper eiſdem ſtetit in deciſis. Nam quod per obitum Iacobi Teſtatoris ſine filijs maſculis ſit apertum fideicommiſſum ad fauorem Monaſterij Conuertitarum, non obſtante exiſtentia filiæ fœminæ Monialis profeſſæ in Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis Sorore Maria Veronica nuncupata, ſuper quo potiſſimum inſiſtebant Informantes pro Alexandro Immiſſionem impedire contendente, viſum fuit reſultare ex verbis Teſtamenti, vbi Teſtator inſtitutis ſibi filijs maſculis natis, & naſcituris fecit inter eos ſubſtitutionem reciprocam, & his non obſtantibus, vel extantibus, & poſteà quandocunque deceden. abſque ſimilibus filijs, tunc vocauit filias natas, & naſcituras æquis portionibus, & cum reciproca ſubſtitutione, & deinde ſubiunxit, *& quando tempore mortis meæ*, non extarent mei filij maſculi, vel fœminæ ex legitima vxore orti, ſeù extātes quandocunq; morerentur abſque deſcendentibus legitimis, tunc ſubſtituo, & inſtituo mihi hæredes Prioriſſam, & Moniales SS. Iacobi, & Philippi nuncupatas *le Conuertite* pleno Iure &c.

Ex cuius Teſtamenti contextu apparet Teſtatorem vocaſſe Monaſterium ad eius hæreditatem duobus ſuccedentibus caſibus; vno videlicet quatenus tempore ſui obitus, nec filij maſculi, neque fœminæ extarent; Altero autem ſi exiſterent, ſed morerentur quandocunque abſque deſcendentibus legitimis. Et licèt non poſſit ad illam aſpirare ex primo caſu quamuis Teſtator deceſſe-
1 rit † abſque deſcendentia maſculina, dùm tempore obitus illius extabat filia fœmina, per cuius ſuperuiuentiam euanuit conditio non exiſtentiæ filiorum, ſicque expirauit ſubſtitutio fauore Conuertitarum ordinata, *l. eius, qui in Prouincia 41. ff. ſi cert. pet. l. Thaias 41. §. Sticus, ff. de fidei liber. Peregr. conſ. 57. num. 5. lib. 1. Bellon. conſ. 39. num. 23. Rota in rec. dec. 519. num. 2. par. 1.* Attamen quia filia præ-
2 dicta † emiſit profeſſionem in Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis, & ſtatim ac ei innotuit Iacobum Patrem cum hoc Teſtamento deceſſiſſe, illius hæreditatem repudiauit, inde ſequitur purificatam eſſe conditionem
3 deceſſus filiorum quandocunque † abſque legitimis deſcendentibus, & Moniales ex vi vulgaris ſubſtitutionis in compendioſa contentæ, quæ amplectitur tàm caſus non voluntatis, quàm impotentiæ, ad Text. *in l. 1. ff. de vulg. & pupill. l. precibus C. de impub. & alijs ſubſtitut. l. cum proponas 3. C. de hæred. inſtit. Surd. conſ. 237. num. 9. & 10. & conſ. 250. numer. 13. & in dec. 228. num. 1. Magon. dec. Florent. num. 3. Gratian. diſcept. for. cap. 288. num. 2.* non minus, quàm ſi purè à principio fuiſſent vocatæ admitti debent ad ſucceſſionem, *Bin. in l. 1. num. 148. ff. de vulg. & pupill. Surd. dec. 37. num. 10.* & præter alios in deciſione congeſtos in puncto, quod recuſante Monaſterio
4 hæreditatem ſtatim admittatur† ſubſtitutus, conſuluit *Decian. conſ. 61. nu. 11. lib. 5.* & prius *Bald. in cap. in præſentia col. 5. verſ. ſed quid ſi*

Mona-

Monaſterium de probat. Panzirol. 114. *conſ. num* 4. *Fuſar. de ſubſt. quæſt.* 432. *num.* 5. & generaliter vbi Monaſterium eſt incapax probant *Fuſar. ibidem num.* 11. *Peregr. de fideic. art.* 28. *n.* 63. & alii cumulati, *Add. ad Buratt. dec.* 461. *nu.* 15.

Qua reſponſione tollitur etiam, quod obijcitur, primam ſubſtitutionem fuiſſe or-
5 dinatam† per vulgarem expreſſam, in ſecundo autem caſu contineri ſimplicem fideicommiſſariā, quæ nihil operatur donec naturaliter viuit perſona in conditione conſiderata, eiuſque ſola exiſtentia attenditur ad excluſionem ſubſtituti, tametſi nolit, vel non poſſit ſuccedere, *l. filius familias* 117. §. *cum quis rogatus, ff. de legat.* 1. *gloſſ. Bart. & DD in l. ex facto* 17. § *fin. ff. ad Trebell. Cuman. conſil.* 122. *num.* 4. *verſ. ſolum reſtat, Peregr. de fideic. d. art.* 28. *num.* 52. *Gratian. diſcept.* 659. *num.* 24. & *ſeq. Mantic. de coniect. lib.* 11. *tit.* 6. *num.* 15. ea
6 ratione, † quia in conditionibus initium primæ exiſtentiæ, & capacitatis cōſideratur; nec curandum eſt, quod inde acciderit *Bart. in l. precibus num.* 6. *C. de impub. & aliis ſubſtit. & in l.* 1. §. *ſi Pater ff. de coniungen. cum emancip. liber.* quoniam cum, vt dictum eſt, duo ca-
7 ſus fuerint à Teſtatore † diuerſimodè, & per alternatiuam conſiderati, quatenus filij non extarent, & de hoc primo nulla ſit habenda conſideratio, ex quo per exiſtentiam filiæ non euenit, *Cravett. conſ.* 62. *Gratian. diſcept.* 275. *num.* 1. vel ſi extarent quandocunque obirent ſine deſcendentibus legitimis,
8 vtique ex hoc ſecundo † purificato per repudiationem ab ipſa filia factam teſtamentaria diſpoſitio initium ſumit, & per tacitā vulgarem defecta expreſſa Monaſterium ſubintrauit in locum primi hæredis, ad *Tex. in l. idem eſt* 13. §. *vltimo ff. de milit. teſtam. Bart. in l.* 1. *nu.* 28. *ff. de vulg. & pupill. Alex. conſ.* 188. *num.* 5. *lib.* 2. *Soccin. Iun. conſ.* 181. *num.* 42. *lib.* 2. *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 5. *tit.* 5. *num.* 4 *cum ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 23. *num.* 1. *Surd. dicta deciſ.* 37. *num.* 12. *Rota in Neapolitana bonorum* 7. *Februarij* 1642. §. *non obſtat quod pupillaris, coram bon. mem. Dunozetto*, maximè quia ſubſtituta fuit in præſenti pia cauſa, cu-
9 ius fauore† ſubſtitutio extenditur *Vaſquez de ſucceſſ. tit.* 2. *lib.* 2. §. 11. *num.* 38. *Fuſar. d. quæſt.* 23. *num.* 5. *Rota in mox citata Neapolitana bonorum* §. *non obſtat, quod cum Dominicus, in fine.*

Nec applicantur deciſiones, & aliæ auctoritates ab altera parte in obiecto allegatæ ad
10 probañ. quod in † conditionibus volūtarijs ſolum factum inſpicitur, & ad effectum excludendi ſubſtitutum, ſufficit, quod quis ſuperexiſtat, non attento an ſuccedat, vel repudiet, quia fuit aliàs in deciſione reſpon-
11 ſum † illas procedere in vlterioribus ſubſtitutis, admiſſo iam, & defuncto primo, ac in conditione ſimplici non exiſtentiæ filiorum, nullo modo vbi vltra illam conſiderata fuit mors vocatorum. Ex hoc enim dignoſcitur, quod Teſtator noluit diſponere, inſpecto ſolo facto conditionis, quæ ſemel ſit impleta, & defecta, nec habito alio reſpectu, ſed contemplatus eſt effectum
12 ſucceſſionis, † qui ex adimplemento debet ſequi, vnde non ſufficit ſola ſuperexiſtentia filiæ, ſed neceſſe eſt, quod adſit, ac in ſimul ſuccedat, quod cum fieri non poſſit in præſenti caſu, ſtante expreſſa repudiatione hæ-
13 reditatis paternæ, † ac ſi nunquam illa eſſet ſibi delata, ipſa habetur pro mortua, ad hoc, vt admitti debeat Monaſterium ſubſtitutum, vt in iſtis terminis aduertunt *Soccin. Iun. in conſ.* 160. *ſub num.* 72. & 73. & *conſil.* 181. *num.* 30. *lib.* 2. *Decian. conſ.* 1. *nu.* 142. vbi
14 quod etiam in conditionibus † voluntarijs fit extenſio de vno caſu ad alium ex mente, & voluntate Teſtatoris, *lib.* 1. *Hond. conſ.* 9. *numer.* 18. & 19. & *conſ.* 29. & 85. *lib.* 1. *Cyriac. contr.* 511. *num.* 72. & *num.* 81. & *ſeq.* vbi loquitur de ſubſtitutione facta fauore Monaſterij Conuertitarum, & in ſpecie reſpondet *Card. Mant. de coniect. vlt. volunt. lib.* 11. *tit.* 6. *numer.* 15. in contrarium allegatus.

Cætera tandem, quæ denuo obijciuntur Alexandrum eſſe legitimum contradictorē vti poſſeſſorem abſque vitio, & venientem ex antiquioribus fideicommiſſis ad retardañ Immiſſionem, nec aduerſus illam competere oppoſitas detractiones, ſublata fuerunt in præterita deciſione, & in antecedenti R. D. mei Decani, ideò non eſt neceſſe iterum refellere, ac tanquam altiorem indaginem requirentia eſſe diſcutienda in alio iudicio, & interim non poteſt impediri Immiſſio Monialibus in vim *l. fin. ex par. alleg.* in prædictis deciſionibus.

Et ità vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Amerina Hæreditatis.

Veneris 20. *Iunij* 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in poſſeſſionem hereditatis conceditur hæredi vigore vltimi Teſtamenti, in quo idem ille hæres inſtitutus fuit, & omnia alia Teſtamenta antea condita ſub quacunque forma comprehenſa expreſsè reuocantur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum vltimum ad fauorem alicuius conditum omnem aliam antecedentem diſpoſitionem reuocat.*
2 *Immiſsio hæredi ſcripto in bonis Teſtatricis vigore Teſtamenti competit, cum nullum in eo viſibile vitium appareat.*
3 *Verba in Teſtamento poſita,* Eſurientes impleuit bonis, *exoptatam pro eiuſdem reuocatione ſpecialem derogationem includere videntur.*
4 *Teſtamenta plura quando præcedunt, generalis reuocatio in vltimo appoſita ad ea referri poteſt.*
5 *Clauſula generalis,* caſſans & annullans, *vti & ſpecialis derogatoria ex claris verbis vltimi* Te-

Teſtamenti reſultans, pro derogatione alterius clauſula in antecedenti Teſtamento adiecta ſufficiunt.

6 *Teſtamenta priora vt reuocentur, mentio indiuidua clauſulæ derogatoriæ non requiritur, ſed ſufficit ſpecialis in verbis generalibus contenta.*

7 *Diſpoſitio vltima ad fauorem piæ cauſæ facta omnibus alijs eſt fauorabilior.*

8 *Derogatio ſpecialis in cauſa pia pro reuocatione præcedentis Teſtamenti quamuis ſpecialiſsima derogatoria munita non requiritur.*

9 *Suſpicio falſitatis ex depoſitione Confeſſarij Teſtatricis reſultans immiſsionem Venerab. Altaris non impedit.*

10 *Exceptio altiorem requirens inſpectionem in Iudicio immiſsionis ad cauſam piam facto admitti non debet.*

11 *Suſpicio excluditur, quando agitur de inſtitutione ad fauorem piæ cauſæ facta.*

12 *Suſpicio falſitatis Teſtamenti per Notarium publicum in Archiuio in publica forma ſtatim poſt quinque dies Teſtamentum exhibentem, concurrente atteſtatione ſex Teſtium, qui ſtipulationi adfuerunt, tollitur.*

13 *Teſtamenti realitatis ſufficiens probatio ex Teſtibus reſultat, cum non ſit veriſimile falſitatem publicè coram ſeptem Teſtibus fuiſſe commiſſam.*

14 *Intereſſe Notarij, & Teſtium cum ſit valde remotum, & incertum, ad minuendam fidem Teſtamenti ſolemnis ad fauorem piæ cauſæ facti inefficax eſt.*

15 *Diſpoſitio ad fauorem piæ cauſæ etiam abſque ſolemnitatibus ſuſtinetur.*

DECISIO XCIX.

QVATVOR, dùm vixit Siſonisba Melitaria condidit Teſtamenta, in quorũ tertio poſt inſtitutum ſibi hæredem vniuerſalem Dominicum Parcam addidit particularem derogationem ſub infraſcriptis verbis, nempè: *Che il preſente ſia l'vltimo ſuo irreuocabil Teſtamento, e queſto ſempre preuaglia à tutti gl'altri fatti da lei per il paſſato, & anco da farſi per l'auuenire, ancorche in quelli vi foſſe qualſiuoglia clauſula derogatoria amplamente diſteſa ogni volta però, che in ſpecie non ne ſiano recitate queſte preciſe parole del Salmo. Eſurientes impleuit bonis, & Diuites dimiſit inanes; tutti li altri Teſtamenti, che lei poteſſe fare ſopra il ſuono di queſte preciſe parole, vuole, e commanda, che ſi ſtimino in tutto, e per tutto finti, e ſimulati, anche vi ſi eſprimeſſe non ricordarſene, vt in Summario Dominici num. 1.*

In vltimo verò Teſtamento condito ſub die 8. Nouembris 1655. ipſa mulier inſtituto ſibi vniuerſali hærede Ven. Altare, & Cappella B. Mariç Succurſus Ven. Eccleſia Sanctæ Mariæ Terrç Iouij, expreſsè reuocauit omnia alia Teſtamenta antea condita, cum quibuſuis verbis derogatorijs præciſis, & pænalibus, ſub quibuſuis diebus, menſibus, & annis, de quibus verbis, & conditionibus in eis, & altero eorum forſan appoſitis non recordari meditatò aſſeruit, & ſi recordaretur de eis faceret expreſſam mentionem, *vt in Summario Altaris num. 2.*

Sequuto poſtmodum Teſtatricis obitu Dominicus prædictus in vim tertij Teſtamenti illius hæreditatem adiuit. Vnde hinc orta controuerſia inter ipſum, & d. Ven. Altare vltimum hæredem ſcriptum, fuit ad huius inſtantiam introductum Iudicium Immiſſionis in partibus à Paulo Parca Exequutore Teſtamentario in dicto Teſtamento relicto, prius coram Vicario Amerino, qui ſententiam tulit ad fauorem dicti Dominici, deinde in gradu appellationis cauſa deuoluta ad A.C. ab eo præuia reuocatione primæ ſententiæ Altari immiſſio conceſſa fuit, & tandem in tertia inſtantia ad Rotam ea deuoluta, & mihi commiſſa propoſui dubium, An ſit concedenda Immiſſio, & in affirmatiuam partem DD. inclinarunt.

1 Etenim per † vltimum Teſtamentum conditum ad fauorem ipſius Altaris, omnis alia antecedens diſpoſitio reuocata fuit, §. *poſteriore inſt. quibus mod. Teſtam. infirm. l. ſi Iure ff. de leg. 3. l. ſi quis Priore ff. de Treb. Surd. conſ. 414 num. 22. Rot. dec. 263. num. 1. par. 4. tom. 2. & deciſ. 472. num. 1. par. 5. recent. in Spoletana hæreditatis 30. Maij 1646. coram me, in Eugubina Teſtamenti 28. Iunij 1652. §. cum enim coram Reuerendiſſimo D. meo Decano,*
2 † & illius vigore cum nullum viſibile vitium appareat in eo competit Immiſſio hæredi ſcripto in bonis Teſtatricis, ex *remed. l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. toll. Peregr. de fideic. art. 48. per tot. Rota coram Durano dec. 178. num. 14. & dec. 180. num. 1. in rec. dec. 198. num. 2. & in Romana hæreditatis 13. Ianuarij præteriti coram R. P. D. meo Albergato in princ.*

Nec releuare viſa fuit clauſula derogatoria appoſita in penultimo Teſtamento ad fauorem Dominici, quod dictæ diſpoſitioni nunquam in futurum cenſeri poſſit derogatum, niſi in ſpecie fuiſſent expreſſa illa ver-
3 ba, † *Eſurientes impleuit bonis &c.* per quæ videtur exoptata pro reuocatione huius Teſtamenti alia ſpecialis derogatio, *ex doctr. Iaſ. in l. ſi mihi, & tibi §. in legatis num. 12. ff. de legat. 1. Caſtr. conſ. 284. nu. 2. verſ. ad idem Couarr. de Teſtam. in rubr. par. 2. n. 19. verſ. 3. concluſio Rota deciſ. 721. num. 1. par. 2. recent. coram Buratt. deciſ. 901. num. 3.* Prçſertim quia non vnicum
4 tantùm, ſed † plura in hoc caſu præceſſerunt Teſtamenta, ad quæ generalis reuocatio appoſita in vltimo referri poteſt, vt tradit *Mant. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 8. numer. 8. Rota in Romana Teſtamenti 4. Maij 1633. coram Motmanno, in rec. deciſ. 201. num. 1. & ſeqq. par. 6*

Quia in vltimo Teſtamento non ſolùm fuit appoſita per Teſtatricem clauſula gene-
5 ralis, contenta ſub his verbis, † *caſſans, & annullans &c.* ſed etiam ſpecialis derogatoria reſultans ex alijs verbis ſubſequentibus ibi. *Cum quibuſuis verbis derogatorijs præciſis, & pænalibus, de quibus ſi recordaretur faceret expreſſam mentionem &c.* quæ ſanè, vt ſufficiat pro derogatione alterius clauſulæ adiectæ in antecedenti Teſtamen-

to

to tradit *Alex.conſ.134. numer.2. & ſeqq. lib.1. Clar. in §. Teſtamentum quæſt. 99. num. 5. & 7. circa fin.* & dixit *Rota d.dec.721. numer.2. & 3. par.2. & dec.247.num.6.par.6.rec. & in Romana hæreditatis de Fabijs 3. Iunij 1641. coram bo. me. Bichio, §. nam in poſteriori*, vbi firmatur contra opinionem *Bart. in l. ſi quis in princ. Teſta-*
6 *menti ff. de legat.3.* ad effectum, † de quo agitur non requiri indiuiduam mentionem dictæ clauſulæ derogatoriæ, ſed ſpecialem contentam in verbis generalibus, & prægnantibus ſufficere ex aliis relatis *in prox.ter.* fuit reſponſum *in Romana hæreditatis 3. Iulij 1645.§. quia in preſenti caſu coram me.*

7 Eoque magis dùm † vltima diſpoſitio fuit facta ad fauorem piæ cauſæ, quæ omnibus alijs fauorabilior, dixit *Rota deciſ.74. numer.23. par.2. diuerſ. & in Rauennaten. bonorum prima Februarij 1647.§. eo magis coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado*, nec requiritur in
8 tali caſu adeò † ſpecialis derogatio pro reuocatione præcedentis Teſtamenti, quamuis munita ſpecialiſſima derogatoria, vt poſt *Oldr.conſ.129.Alex.conſ.103.lib.4.* & alios notat *Add. ad Clar. dicto §. Teſtamentum quæſt.99. ſub num.1. littera C.verſ. idemque Iuris eſſe,T bo. in add. ad Tiraq. de priuil. piæ cauſ.priuil.2.verſ. inſuper Teſtamentum*, & admiſit etiam *Rota in Romana Teſtamenti 12. Decembris 1653. coram Motmanno in rec.deciſ.247. ſub num.11.verſ. vel quando vt in caſu par.6.*

9 Nec ad impediendam † Immiſſionem refragari prætenſa falſitatis ſuſpicio in contrarium deducta, ex depoſitione Confeſſarij Teſtatricis relata *in Summario Dominica nu. 2. & 10.* aſſerentis Sifonisbam noluiſſe nouum facere Teſtamentum, ſed tantum Codicillos, firma remanente inſtitutione ipſius Dominici, ac etiam ex depoſitione Franciſci Sillæ, relata *in eodem Summ. num. 8.* qui aſſeruit poſt obitum dictæ Teſtatricis ſe audiuiſſe à Notario rogato, quod nec Codicillos, nec aliud Teſtamentum dictæ Sifoniſbæ ipſe rogatus fecerat, excepto illo ad fauorem Pauli Parcæ.

10 Nam vltra, † quod talis exceptio vti irreleuans, & altiorem requirens inſpectionem, nullatenus in præſenti Iudicio Immiſſionis admitti debet, vt probat *Menoch. de arbitr.lib.2.cap.12.num.1. & 2.* & dixit *Rota in Romana de Mareſcottis 18. Maij 1645. §. contra ſupradictam coram Reuerendiſſimo Terracinen. & in dicta Romana hæreditatis 13. Ianuarii præteriti coram R.P.D. meo Albergato §.fin.*

11 Quæcumque ſuſpicio, † & difficultas excluditur tum ex eo, quia agitur de inſtitutione facta ad fauorem piæ cauſæ, vt notat *Modern. rubr. pract. reſol. circa Teſtamenta cap.51.num.20.* Tùm etiam, quia prædictum
12 † Teſtamētum fuit rogatum à publico Notario, & ſtatim poſt quinque dies exhibitū in Archiuio in publica forma, & concurrit iurata atteſtatio ſex Teſtium ex illis ſeptem Teſtamentarijs alio prædefuncto, *vt in Summario Altaris num.1.& 2.* qui omnes fatentur ſe fuiſſe rogatos ab ipſa Teſtatrice ad intereſſendum dicto ſuo vltimo Teſtamento, illudque à dicto Notario fuiſſe de verbo ad verbum ſtipulatum, & Teſtatricem in eo ſibi vniuerſalem hæredem inſtituiſſe dictū Ven. Altare & Cappellam B.Mariæ Succurſus, addendo inſuper ibi: *E detta q. Sifonisba Teſtatrice ci pregò tutti, che foſſimo ſecreti, e mai diceſſimo coſa alcuna di queſto ſuo vltimo Teſtamēto, che deſideraua, che non ſi ſapeſſe niente da neſſuno mentre eſſe viueua.* Ex quibus ſatis ſufficiēs
13 probatio realitatis † dicti Teſtamenti reſultare videtur, cùm non ſit veriſimile fuiſſe commiſſam prætenſam falſitatem publicè coram ſeptem Teſtibus, iuxtà *Text. in l. hac conſultiſſima in fin.* vbi notat *Bart. C. qui Teſtam.fac.poſſ. & l.fin.ff. de rit.nupt.Dec.conſ.102. num.27.Gabr.conſ.169.num.9. & 10.lib.1.* & dixit etiam *Rota in Nazarena Iuris deferendi Crucem 28. Iunii 1647. ſub §. hæc autem obſeruantia coram R.P.D. meo Veroſpio.*

14 Quæ denique † dicebantur de intereſſe Notarij, & contra Teſtes, in nulla fuerunt habita conſideratione, cùm intereſſe ſit valdè remotum, & incertum, & per conſequens prorſus inefficax ad minuendam fidem dicti Teſtamenti ſolemnis facti ad fa-
15 uorem † piæ cauſæ, cuius ratione diſpoſitio etiam abſque ſolemnitatibus ſuſtinetur, *Clar. in dicto §. Teſtamentum quæſt.7. ſub num.3. Rota deciſ.74.num. 12. cum ſeqq.par.2. diuerſ.* vbi firmatur hæc opinio tanquam verior, æquior, tutior, & magis communis, *& in rec. deciſ.321.num.2.par.4.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Viterbienſis Saluiani.

Ven. 20. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De annuo perpetuo cenſu ſuper domo de qua agitur impoſito, qui cū obtigerit in portione hæredis illius, qui emit cenſum, Iudicio Saluiani egit contra tertium poſſeſſorem, qui obtinuit immiſſionem in certis bonis pro duabus ex tribus partibus, quæ poſtea in Rota fuit confirmata.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes duo in omni materia ſufficientem faciunt probationem.*
2 *Teſtis pro collitigante inductus, & examinatus etiam ſolus contra inducentem ſufficit.*
3 *Depoſitio ſimplex de communi fratrum habitatione, & poſſeſſione pro indiuiſo bonorum paternorum, ad inducendam Societatem omnium bonorum non ſufficit.*
4 *Societas vt inducatur, integra communicatio, & poſitio in communi arca omnium lucrorum, & redditunm etiam Eccleſiaſticorum eſt neceſſaria.*
5 *Societatis prætenſio, ſi alter lucra ſeparatim ponat, excluditur.*

6 *Monialis in præiudicium Monaſterii cui legatum ipſi relictum fuerat delatum, Iura cedere non poteſt.*

7 *Monialem eſſe capacem retentionis annuæ præſtationis pro ſuis neceſſitatibus abſque participatione Monaſterii, in quibus caſibus procedit.*

DECISIO C.

IMPOSVIT Eques Papirius de Baſſis 27. Septembris 1609. ſuper domo ſita in Ciuitate Viterbij ſub Parochia Sancti Stephani annuum perpetuum cenſum ſcut. 44. quē præuia acceſſione, & obligatione inſolidum Lelij, & Lutij eius fratrum vendidit prætio ſcut. 550. Felici Sprechæ relicti quondam Iulij Patris Pauli, *nu.* 1. Cumque huiuſmodi cenſus obtigerit in portione R. Patri Paulo Aringo filio, & hæredi d. Iulij *Summ. n.* 2 ipſe ad effectum conſequendi fructus illius decurſos, & non ſolutos, egit Iudicio Saluiani contra Liuiam de Angelis tertiam poſſeditricem, & in partibus ac ab A.C. ſententiam obtinuit immiſſionis in poſſeſſionem pro duabus ex tribus partibus certorū bonorum in prima ſententia expreſſorum *Summ. num.* 3. ſed deuoluta in tertia inſtantia cauſa ad Rotam, & propoſito dubio Domini reſponderunt eidem dandam eſſe immiſſionem pro duabus ex tribus partibus ſuper domo magna, & domuncula in Ciuitate Viterbij in Parochia Sancti Stephani, & ſuper vinea poſita in contrada Prato del Giardino facta ſolutione, vt infra.

Creditum enim cum hipoteca, & recens poſſeſſio Liuiæ, ſeù Fuluiæ eius filiæ, & hęredis non reuocabatur in dubium, ſed controuertebatur antiqua poſſeſſio Papirij eiuſque fratrum debitorum, ac prætendebatur retentio pro certis aſſertis creditis anterioribus.

Verùm poſſeſſio Papirij, & fratrum reſpectu Domus magnæ, Domunculæ & Vineæ de tempore obligationis, ſeù poſtea, Dominis viſa fuit ſufficienter iuſtificata ex tribus teſtibus relatis *in Summario reſponſionis Patris Pauli n.* 1. quorū duo ad eius Inſtantiā & alius pro altera parte examinati fuerunt, nil refragante, quod alter ex duobus pro ipſo examinatus ſit eius Cognatus atq; fuerit in hac cauſa ſollicitator, alioſque Teſtes induxerit, ac examinari curauerit, quia ſaltum deſeruit prò adminiculo, & in omnem
1 caſum remanent alij † duo, qui in omni materia ſufficientem faciunt probationem *cap. in omni negotio, & cap. licet de Teſtib. l. vbi numerus ff. eodem Surd. conſ.* 52. *num.* 33. *Rot. dec.* 258 *num.* 5. *par.* 7. *recent.* præſertim dum alter eo-
2 rum pro collitigante † inductus, & examinatus fuit, qui etiam ſolus ſufficit contra inducentem, *Roman. conſ.* 104. *num.* 6. *Aymon. conſ.* 201. *num.* 7. *Menoch. conſ.* 31. *num.* 23. *Gratian diſcept.* 352. *num.* 9.

Retentio autem non competit: reſpectu enim crediti dotalis Liuiæ, licet illud ſit anterius, fruitur tamen beneficio retentionis dumtaxat reſpectu portionis Lelii viri non autem reſpectu portionum aliorum fratrū, qui longè poſt impoſitionē cenſus de quo agitur pro reſtitutione d. Dotis ſe obligarūt nempè anno 1623. Vnde pro duabus dumtaxat partibus Papirij ſcilicet, & Lutij, non autem pro portione Lęlii in pręfatis ſententiis decreta fuit, & hodie decernitur immiſſio, nec ſubſiſtit replicatio, quod inter præfatos fratres adeſſet Societas, & communio omnium bonorum, quia non probatur ex duobus Teſtibus pro altera parte examinatis
3 & relatis in eius *Summ. num.* 5. † Deponunt enim ſimpliciter de illorum communi habitatione, & poſſeſſione pro indiuiſo bonorum paternorum, quod non ſufficit ad inducendam ſocietatem omnium bonorum *Bartol. in l. Titium §. altero n.* 5. *verſ. primo caſu ff. de adminiſtr. tutor. & in l. patruus num.* 9. *verſ. ego clarius C. comm. vtriuſque Iudic. Card. Mantic. de tacit. & ambig. lib.* 6. *tit.* 10. *num.* 9. cum alijs per *Menoch. lib.* 3. *præſumpt.* 56. *num.* 20. *Rot. dec.* 169. *num.* 3. *par.* 2. *diuerſ.* Immò videtur excludi dum iidem iuxta 19. Interrogatoriū deponunt Lutium ex eius introitibus Eccleſiaſticis ſubminiſtraſſe pecunias pro ſeruitio Domus, & reliquas pro vſu proprio impēdiſſe, ac de eis iuxta liberam eius voluntatem diſpoſuiſſe, vt optimè ad propoſitum ponderauit *Rot. in dicta dec.* 169. *num.* 6. *verſ.*
4 *præterea par.* 2. *diuerſ.* † Quod autem ad inducen. huiuſmodi Societatem ſit neceſſaria integra communicatio, & poſitio in communi arca omnium lucrorum, & reddituum etiam Eccleſiaſticorum, probat pluribus relatis *Menoch. de præſumpt.* 56. *nu.* 24. *lib.* 3. quod-
5 que ſi alter † lucra huiuſmodi ſeparatim ponat excludatur huiuſmodi Societatis prætēſio, *Card. Mantic. de tacit. d. tit.* 10. *num.* 15.

Reſpectu vero ſcut. 702. vt aſſeritur ſolutorum à Liuia ſorori Iuliæ Moniali ex cauſa legati annuorum ſcut. 40. ipſi à Catalano relicti, & debiti à fratribus de Baſſis remouetur, ex quo Liuia illa perſoluit, & ceſ-
6 ſionem reportauit † à ſola Moniali, quæ non poterat Iura cedere in præiudicium Monaſterij cui legatum ipſi relictum fuerat delatum, vt ex diſpoſitione *Text. in cap. de Monachis* 16. *quæſt.* 1. *in cap. de lapſis* 16. *quæſt.* 6. *in cap. in præſentia de probat. & in cap. cum ad Monaſterium de ſtat. Monach.* alijſque pluribus relatis reſpondit *Rot. in Romana Cenſuum* 27. *Maii* 1652. *coram bo. me. Bichio* §. 1. *cum ſeqq.*

7 Et licet Monialis ſit capax retentionis † annuæ præſtationis pro ſuis neceſſitatibus abſque participatione Monaſterij, hoc tamen procedit, quando ita conceſſa, ſeù relicta fuit, vt concedens, vel relinquens noluerit illam in Monaſterium transferri, ſed omnino cedere in Monialis vſum, & eadem Monialis accipientis fuerit intentio; ſecus verò quando de tali voluntate non conſtat, hoc enim caſu acquiritur Monaſterio, vt benè probat *Sanchez in præcept. Decalog. lib.* 7. *cap.* 22. *num.* 16. quem refert, & ſequitur *Barboſ. de offic. & poteſt Epiſcop. alleg.* 103. *num.* 10.

& in

& in Colleɛt. Sac.Concil.Trid.ſeſſ.25.cap.2. de regular.num.14.

Reſpectu denique cenſus ſcut.100. impoſiti anno 1634. per Lęliúm, & Lutium de Buſſis ad effectum ſoluendi fructus decurſos alterius cenſus anterioris impoſiti anno 1576. per Buſſottum Buſſum, Pater Paulus offert ſoluere ſcuta 50. pro medietate dd. ſc.100. ſpectantiũ ad Lutium, pro alia enim medietate dd. ſc.100. quę pertinet ad Lęliũ nõ ſibi cõceditur Immiſſio, ſed poſſeſſio eius bonorum penes Flauiam remanet, nõ ſubſiſtente, quod teneatur etiam ſoluere illorum fructus, qui ipſi non potiuntur eadem anterioritate, qua fruitur ſors principalis, cum ipſa ſolum ceſſerit in ſatisfactionem crediti anterioris prorſus infructiferi.

Atque ita decreuerunt illi dandam eſſe immiſſionem pro duabus ex tribus partibus Domus magnæ, & Domunculæ in Parochia Sancti Stephani, & Vineæ in contrada Prato del Giardino ſolutis dictis ſcut.50. vtraque &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Rauennatenſis Hæreditatis.

Veneris 20. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſionem in bonis Teſtatoris vigore Teſtamenti hæredibus ſcriptis eſſe concedendã reſoluitur, excluſo Teſtatoris nepote tanquam præterito, & filia ad dotem, quam Pater ei æqualem cum ſorore prædefuncta aſſignauerat, tanquam ad legitimam ablegata.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamento omni vitio, & deturpatione carente, hæredibus ſcriptis immiſſio denegari non poteſt.*
2 *Dos licèt honorabili titulo inſtitutionis filiæ relicta non fuerit, Teſtatore tamen ita volente eadem in legitima inſtituta cenſetur.*
3 *Dote pro legitima aſſignata, Teſtamentum ex capite præteritionis filia impugnare non poteſt.*
4 *Teſtamenti vitium dum eſt inuiſibile immiſsionem impedire nequit.*
5 *Filiationis probatio extrinſecus eſt petenda.*
6 *Præteritio in continenti probata etiam aliunde, quã ex ipſo Teſtamento immiſsionem impedit.*
7 *Nepos ex forma ſtatuti Rauennæ præteriri poteſt.*
8 *Statutum Rauennæ mandans fœminis dotari, dotatas maſculos deſcendentes vocando excludit.*
9 *Hæredibus inſtitutis quorum fauore inducta eſt excluſio fœminarum, neque filia, neque nepos præteritionem allegare poſſunt, nec immiſsionem hæredi ſcripto retardare.*
10 *Matre poſt receptam egregiæ quantitatis dotem renunciante ad fauorem Teſtatoris pro ſe, & hæredibus, cum obligatione pro obſeruantia renunciationis, filii & deſcendentes vltra prætendere non poſſe cenſentur.*
11 *Renunciatio matris prædefunctæ an præiudicet filio hæredi, magna eſt & difficilis inter Doctores controuerſia.*
12 *Teſtamentum, praudatum ex capite præteritionis aut alio vitio inuiſibili nullum dicitur, & oppoſito abſque cauſæ cognitione liquidari non poteſt, illa ad petitorium reiecta, & remoto contradictore immiſsio hæredi ſcripto conceditur.*
13 *Quæſtio Iuris dubii quæſtioni facti æquiparatur.*
14 *Impedimentum immiſsionis ab arbitrio Iudicis pendet.*

DECISIO CI.

HABEBAT Ioſeph Maiolus Teſtator tempore mortis Ioannam filiam innuptam, Albertum Locatellum ex Catherina pariter filia prædefuncta nepotem, Franciſcum & Auguſtinum de Maiolis nepotes ex fratre; hos inſtituit hæredes, & Ioannæ reliquit æqualem dotem illi, quam prædictæ Catherinæ aſſignauerat. Verum defuncto Teſtatore cum lis orta eſſet in partibus ſuper illius hæreditate, & ſuper Immiſſione in quibuſdam bonis, & manutentione in aliis diſputaretur, in gradu appellationis immiſſionem hæredibus ſcriptis conce-
1 dendam eſſe DD. † cenſuerunt virtute Teſtamenti omni vitio, & deturpatione carentis, quod eſſe fundamentum *l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* tradit *Valenzuol. conſ.35 num.1. lib.1. Rot. coram Eminentiſsimo D. Cardinali Ottobon. deciſ.198. num.2.*

Non obſtat exceptio præteritionis Ioannæ filię, & Alberti nepotis: Quia in ordine
2 ad Ioannam licet honorabili † titulo inſtitutionis Dos illi relicta non fuerit, dum tamẽ Teſtator diſpoſuit, quod pro omni, & toto eo, quod de Iure prætendere poſſet, & quod eidem Ioannæ Teſtator teneretur relinquere, habeat eandem quantitatem Dotis quam habuit Catherina altera filia, ex huiuſ-
3 modi † verbis cenſetur inſtituta in legitima, adeo vt teſtamentum ex capite præteritionis impugnare non valeat, *Salicet. in Auth. nouiſsima num.12. C. de inoffic. Teſtam. Alexand. conſ.50 num.11. lib.7. Pacian. conſ.4. n.59.* cum concordantibus *per Modern. de legitim. lib.5. tit.2. q.10. num.12. Rot. in Romana Hæreditatis de Fabiis 19 Iunii 1643. & 11. Martii 1645. coram bo. mem. Bichio §. quod autem.*

Quo vero ad Albertum dixerunt DD. quod hoc eſt vitium inuiſibile teſtamenti,
4 & proinde non aptum † ad impediendam immiſſionem, cum extrinſecus ſit petenda
5 probatio † filiationis *l.2. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* ibi *quamuis, qui ſe filium defuncti præteritum eſſe allegat &c. tamen ſcriptus hæres in poſſeſsionem mitti ſolet, Ignæus in Authentic. ex cauſa C. de lib. præterit. num.108. Bero in prudo conſil.16. nu.23 lib.2. Craſſ. in §. Teſtamentum q.48. in fine,* & pluribus relatis *Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed.4. num.726. & ſeqq. Adden. ad Buratt. deciſ.211. ſub num.35. Rot. in Romana Hæreditatis de Agazariis 5. Iulii 1621. coram bon. me. Remboldo §. nec obſtat.*

6 Nec applicari vila † eſt limitatio, quod præ-

prçteritio in cōtinenti probata etiam aliundè, quàm ex ipſo Teſtamento immiſſionē impediat, de qua *Rota deciſ. 526. numèr. 7. par. 1. & dec. 370. num. 5. par. 4. recènt. tom. 2.*

7 Siuè quia nepos præteriri potuit† ex forma Statuti Rauennæ (cum quo ſe conformare voluiſſe præſumitur Teſtator) quod mandat fœminas dotari, & ita dotatas ex-
8 cludit † vocando maſculos deſcendentes, & omnes alios tranſuerſales de agnatione paterna, *Summ. illorum de Maiolis num. 4.* quæ Sta-
9 tuti † diſpoſitio operatur, vt quando inſtituti ſint hæredes illi, quorum fauore inducta eſt excluſio fœminarum, neque filia, neq; nepos ex ea natus poſſit præteritionem allegare, aut dicere nullum teſtamentum Patris, nec hæredi ſcripto immiſſionem retardare, *Alex. conſil. 47. num. 9. lib. 2. Ruin. conſil. 13. nu. 19. vol. 3.* quos cum alijs pluribus in proprijs terminis ſequitur *Argel. de acquir. poſſeſſ. q. 3. ar. 16. num. 913. & ſeqq. Modern. de legitim. lib. 1. qu. 11. num. 18. Rota coram Card. Seraph. dec. 885. n. 1. & ſeqq. deciſ. 232. num. 5. par. 1. diuerſ. & poſt d. Modern. de legitim. dec. 36. num. 5.*

10 Siue etiam, † quia Catherina mater Alberti recepta egregiæ quantitatis dote ampliſſimam renunciationem fecit ad fauorem Ioſephi Teſtatoris pro ſe, & hæredibus quibuſcumque ſtipulatis, obligando ſe, & hæredes pro obſeruantia renunciationis *d. Sum. num. 2.* & vlterius Albertus eſt hæres matris, & ad ſucceſſionem Aui cum matertera concurrit. Dubia autem, difficilis, & valdè con-
11 trouerſa quæſtio eſt, variæque† Interpretum opiniones, an renunciatio matris prædefunctæ præiudicet filio hæredi, vt tradit *Purpur. conſ. 307. num. 13.* vbi quod controuerſia magis indigeret concordia quam reſolutione, *Surd. conſ. 355. num. 42. & 43. lib. 3. Gaſp. Anton. Theſaur. quaſt. forenſ. 90. lib. 2. Modern. de legitim. d. q. 11. ſub nu. 11. verſ. hic caſus,* vbi quod punctus eſt difficillimus, *Merlin. Pignatell. contron. forenſ. lib. 1. cap. 11. ſub num. 9. verſic. ſed difficultas eſt.*

Quod ſufficit ad effectum, de quo agitur,
12 vbi enim teſtamentum † dicitur nullum ex capite præteritionis, vel alio vitio inuiſibili, & oppoſitio ipſa ob aliquam facti, vel iuris dubietatem, & DD. opiniones non facilè liquidari poteſt, ſed cauſæ cognitionem requirit, illa ad petitorium reiecta, & remoto contradictore hæredi ſcripto conceditur immiſſio, *Ruin. conſil. 81. in fine lib. 3. Soccin. Iun. conſil. 75. num. 19. lib. 1. Rolland. à Valle conſil. 22. n. 35. in fine,* vbi quod queſtio iuris dubij equi-
13 paratur quæſtioni† facti, & *num. ſequenti lib. 3. pluribus relatis Peregrin. de fideicomm. art. 48. n. 29. Argel. de acquir. poſſeſſ. q. 2. art. 4. num. 154. & ſeqq. Rot. dec. 36. num. 1. verſ. ſecus autem eſt par. 1. deciſ. 524. num. 11. & 12. par. 4. recent. tom. 1. Bononien. Bonorum, ſeu Fideicomm. de Sanolis 17. Maij 1647 coram bo. me. Bichio §. finali, & in Romana Cenſus 22. Maij 1648. coram Reuerendiſſ. Terracinen. ſub §. neque hanc.*

Quæ à DD. ponderata fuerunt non ad effectum approbandi opinionem *Roman. in l. qui ſuperſtitis 93. ſub num. 7. verſ. quod limita ff. de acquir. hæred.* ſed ſolùm vt appareat, quod non viſa eſt ita clara, & incontrouertibilis exceptio præteritionis, vt poſſit dici incontinen-
14 ti probata ad effectum† impediendi immiſſionem, quod ab arbitrio Iudicis pendere tradit idem *Roman. conſ. 244. in fine, Gratian. diſcept. 170. num. 4. et 5. Rota d. dec. 524. num. 25.*

Et ita Franciſco, & Auguſtino dandam eſſe immiſſionem reſponſum fuit vtraque, &c. dilata ad Kalendas reſolutione alterius dubij ſuper manutentione, &c.

☞ *Infra in eadem cauſa adeſt altera deciſio ſub die 24. Ianuarij ſequentis anni 1661. coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Decano.*

R. P. D. T A I A.

Cauallicen. Decimæ Fœni.

Luna 23. Iunij 1659.

A R G V M E N T V M.

De Terris ſatiuis in pratiuas reformatis tractatur, vnde contendentibus Carthuſianis, tamquam Parochis de ſummariſſimo poſſeſſorio ſeruitutis, & libertatis ſoluendi tales decimas, de eorum bono iure conſtare ad effectum poſſeſſorij concluſum fuit.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ inprimis ſoluuntur.*
2 *Terra ipſa eſt decimabilis.*
3 *Terra cùm ſit decimabilis ſuper eadem reale eſt fundamentum, et generalis exactio iure particularitatis.*
4 *Decima etiam de fœno perſoluitur.*
5 *Decima ſicut pridem ex tritico in agris perſoluebatur, ita ex fœno loco tritici in iiſdem agris productio eſt ſoluenda.*
6 *Mutatio ſeminis non alterat obligationem, ſed de vna ſpecie fructuum ad quaſcumque alias ſit tranſitus.*
7 *Fœnum ex pratis ſterilibus corrinatis aquis productum non tàm naturæ, quàm induſtriæ eſt imputandum.*
8 *Conſuetudo non ſoluendi Decimas fœniles negatiuam non coarctat, actum à ſenſu prout requiritur remouendo.*
9 *Decima fœni cur olim omittebatur.*
10 *Decima cum ſit quota, augmentum in omnibus fructibus æquè augmentum in omnibus decimis requirit.*
11 *Decimæ aliæ ex aliis fructibus debentur, et priuilegium incremento deficit.*

DECISIO CII.

Svmmus Pontifex Clemens VI. anno 1348. vniuit Domui Bompaſſus Charthuſien. Ordinis Cauallicen. Diœceſis Parochialem Eccleſiam Prioratum nuncupatum de Cauiſmontibus, eiuſdē dici, vt in Litteris Pontificijs Idus Septembris, & exindè, Prior, & Monachi pro Parochis habiti ſunt, & ha-

& habentur, ſicuti curam animarum habẽt, & exercent per Presbyteros ſæculares, & decimas exigunt.

Anno 1621. die 7. Iulij Communitas de Cauismontibus coemit aquas, vt in Inſtrumẽto emptionis, & venditionis ad adaquãda prata, quæ adeò ad fœnũ proficiũt, vt poſtea melius fuerit, ſemel, bis, & aliquando ter in anno ſecundum teſtes inductos à Monachis, adeoque incolæ terras latiuas in pratiuas reformarunt, & reformant, & quia contenden. Monachis, & incolis aliquibus de ſummariſſimo poſſeſſorio ſeruitutis, & libertatis ſoluendi tales decimas, Priores, & Cõſules Cõmunitatis acceſſerunt cauſæ, eaque ab Auditore generali ad Rotã Auen. deuoluta pronunciatum fuit pro libertate, ſaluo iure prouiden. in poſſeſſorio plenario, & petitorio; denique deuoluta ad Rotam, mihique commiſſa, propoſui dubium, An, & ad cuius fauorem cõſtet de bono iure ad effectum poſſeſſorij, & DD. reſponderunt conſtare de bono iure Carthuſiæ ad effectum poſſeſſorij.

1 Conſtituerunt enim in † primis decimas ſolui *cap.6.de decimis*, & terram ipſam eſſe 2 decimabilem, † *cap.cum in tua 30.eodem*.adeo-3 que ſatis eſſet † reale fundamentum ſuper terris decimabilibus, vt *Poſtillen.*dicit *in dec.502. ſub num. 2. par.4.recentior.& coram Mantic.deciſ. 341. num. 2.* & generalem exactionem iure particularitatis, *Rota coram Decano dec. 46. numer.10.cum allegatis apud Add.ad Ludouiſ. deciſ. 557.num.10.*

4 His ita firmatis, & ſpecialius † de fœno decimam perſolui *cap.5.de decim.* & notarunt poſt alios *Barboſ.de off parag.1. num. 16. et Caſtill.controu.forenſ.13.ſub num.10. lib.6.* concluſerunt conſtare de bono iure Monachorum, Parochorum. Primò quoad fœnum ex pra-5 tis, ex quibus pridem agris † triticum ſoluebatur, ex eo quod ſicut de tritico ſoluebatur, ita ſoluatur de fœno, *cap. 4. ad finem de decimis, Moneta de decimis cap.4.ſub num.24.verſ. aduerte, Rota coram Mantica d.dec.34.numer.7. et dec.17.num.10.par.2.diuerſ.et dec. 442. num.1. et dec.485.num.2.par.1.recent.et dec.403.num.3.p.2. recent.et dec.502.d.n.2.p.4.et dec.591.num.3. p.5.* prout debet procedere, quando cõcurrit ius reale cum iuris aſſiſtentia, vt ibidem inquit *Moneta*, præcipue ex *Rota cor. Pirouano in Conquen.Decimarum de Infantado 5.Decembris 1612* & eſt *d.deciſ.492. et 10.Iunij 1613.* & eſt *deciſio 485.*

6 Quia ex Cauſa Rotali iuris † decimandi mutatio ſeminis non alterat obligationem, ſed de vna ſpecie fructuum, quæ procedit ab vna radice, fit tranſitus ad qualcumque alias etiam nouas fructuum ſpecies, etiam ſi ager conuertatur in domos, ſiue domus in agros, præclarè poſt alios *Monet.dicto loco,et ampliando* & ſic de fructibus nouis non eſſet ſolitum ſolui decimas *Monet.ſequen.verſic.amplia,et ibidem Rota.*

7 Deinde quod fœnum ex pratis pridẽ † ſterilibus ſicut de noualibus, ac terris primum cultis, *dic.cap.4.ſub initio Monet.d.cap.4. nu.50. et 51. Rota coram Merlino dec.434. num.3.* & optimè *Rota coram Mantica d. dec.341.ſub num.1* ibi: ſiuè ſint fructus, qui antiquitus percipiebantur, ſiuè noui, præſertim quoad fœnum corriuatis aquis nõ tam pertinet ad naturam, quàm ad induſtriam, & paulò minus, quàm fruges.

8 Neque viſa eſt obſtare oppoſita † conſuetudo non ſoluendi decimas fœniles, quia teſtes ſolum dicunt non vidiſſe, neq; ſciuiſſe talem ſolutionem, non autem dicunt decimas potuiſſe ſolui quin ipſi ſciuiſſent, aut vidiſſent, & ſic negatiuam huiuſmodi non coarctant, remouendo actum à ſenſu, prout requiritur, *Rota dec.419.num.8.p.1.recent. ac coram Mantica dec.341. num. 5.et coram Caualerio deciſ.487.num.3.& coram Seraph.dec.1102. ad finem*, vbi maximè non docto de interpellatione ſoluendi, & de denegatione cum acquieſcentia.

Sic neque viſi ſunt obſtare articuli Mo-9 nachorum, quod decima † fœni obmittebatur, & non percipiebatur, quia ſicuti decima fœni tam parua, minuta, & minus cõſiderabilis, ideò obtinebatur, & non percipiebatur ab illis, qui obtinebant ius, & facultatem exigendi, ita vt expenſæ talis recollectionis ſuperarent decimam, & non videretur operæ pretium propter exiguitatem, vt poſt Rotam obſeruauit *Monet.d.cap.4.ſub n.9. Rota coram Burat.dec.402.ſub num.3. verſ.minus obſtat.* Vt omittamus plurima incerta de facto quis fuerit his articulatus, & qua poteſtate produxerit, ſatis erit dicere, quod articulans non fatetur *Rota coram Ludouiſ. d.dec.247. num.15. et ibi add.ad Burat.dec.600.num.14.*

Ad exceptiones oppoſitas teſtibus Monachorum ſi replicare attineret, vtpote qui intra præſumpta ex Iuris præſumpti ſubſiſtentia teſtificati ſunt, replicabitur ex probitate non controuerſa, & ex quantitate non controuertibili teſtium ipſorum.

Ad quantitatem decimariam triticariam adhuc æqualem, & maiorẽ poſt adæquatio-10 nẽ † reſpondebant augmentum in omnibus fructibus ęquè requirere augmentum in omnibus decimis, & decima eſt quota, declarauit Dominus, cuius eſt terra, & plenitudo eius, *Deuteron. cap.14. Decimam partem ſepara-11 bis*, adeoq; ex alijs fructibus, † aliæ decimæ debentur, *dicto Cap.4. de decimis*, & priuilegium certe deficit incremento, *capitulo 9. eodem.*

Et ità vtraque parte, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Interamnen̄ Iuriſpatronatus.

Lunæ 23.Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De Iurepatronatus gentilitio, & familiari, ex quibus dicatur omnibus ex eadem familia deſcendentibus Ius præſentandi competere.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus probationem à fundatoris perſona exordiri opus non eſt, vbi de eiuſdem canonizatione non agitur.*

2 *Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, in eo non in capita, ſed in ſtirpes ſucceditur.*

3 *Iuſpatronatus quando eſt gentilitium, & familiare, iure ſanguinis deſcendentes in capita ſuccedunt.*

4 *Obſeruantia Iurispatronatus gentilitii ex longa præſentatione Iure ſanguinis deſcendentium probatur.*

5 *Præſentatio nomine proprio iuxta numerum perſonarum in capite facta, Patronatum indiſtinctè ad omnes de familia transfert.*

6 *Conſenſus in renunciatione Beneficii ſucceſſiuè à pluribus deſcendentibus præſtitus cum expreſſione, quod Beneficium eſſet de Iurepatronatus familiæ, qualitatem, & naturam Iuris gentilitii, & familiaris probat.*

7 *Præſentatio à Patre, & filiis ſimul facta cum expreſſione,* Iuſpatronato di Caſa mia, *talis expreſſio Iuripatronatus hæreditario non conuenit.*

8 *Filius viuente Patre illius hæres eſſe nequit, nec ipſi in beneficio Iuriſpatronatus hæreditarii ius competit.*

9 *Filius viuente Patre ad præſentationem admiſſus Patronatum omnibus de familia delatum, adeoq; gentilitium eſſe, & familiare oſtendit.*

10 *Præſentatio à ſolis deſcendentibus maſculis, excluſis fœminis, & extraneis, facta, qualitatem gentilitiam inducit.*

11 *Præſentatio ſub qualitate hæreditaria contenta gentilitiam non tollit, cum Patronatum eſſe hæreditarium non doceatur.*

12 *Præſumptio vnica, & æquiuoca Iuriſpatronatus hæreditarii validiſſimis præſumptionibus gentilitiæ qualitatis ſolidatur.*

13 *Status vltimus in Iurepatronatus ad effectum probationis qualitatis attendi debet.*

14 *Obſeruantia quadragenaria, dum non agitur de ſubſtantia Iuriſpatronatus, ſed de illius qualitate ad eandem probandam ſufficit.*

15 *Donatio Patronatus, dum non eſt hæreditarium, deſcendentibus non præiudicat.*

16 *Negligentia Maiorum, deſcendentibus vindicantibus Patronatum ex iure proprio nocere non poteſt.*

17 *Præſentatio non interuenientibus quibuſdam ab aliis deſcendentibus facta compatronos abſentes poſſeſſione præſentandi non priuat.*

18 *Præſcriptio non intrat patientia, & conſcientia deficiente.*

19 *Aſſertio in libello conteſtationis litis, cum non ſit ſimpliciter, ſed demonſtratiuè prolata, quoad ius præſentandi non præiudicat.*

20 *Obſeruantia interpretatiua pro intellectu aſſertionis admittitur, etſi contrarius intellectus de iure verior eſſet.*

21 *Sententia Ordinarii non præiudicat, ſtante ſuſpenſione per interpoſitam appellationem, & cauſa ſuper illius validitate, & iuſtitia in Rota pendente.*

DECISIO CIII.

PRæſuppoſita exiſtentia Iuriſpatronatus, &
deſcendentia Bartholomæi à Georgio filio Andreaſſi Caſtelli, à quo Marchio Iulius,
& litis conſortes illam exordiuntur, iuſtificata in ſingulis gradibus arboris communis
per publica documenta *Sum. num. 1.* quæ ſufficit cum Andreaſſius fuerit in quaſi poſſeſ-
1 ſione præſentandi, & iam† opus non eſt probationem exordiri à perſona fundatoris, vbi
non agitur de canonizatione Iuriſpatronat.
vt cenſuit *Rota deciſ. 74. impreſſ. poſt Viuian. de Iurepatron. & dec. 149. apud eumdem s. m. Greg. numer. 1. ibique Add. n. 6.*

Inerat controuerſia, an Iuſpatronatus eſſet
hæreditarium, vel potius gentilitium, & familiare, adeout ad Beneficium Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Caſtri Papineæ, ſicuti Marchioni,
cæteriſque conſortibus, ita pariter Bartholomęo ius præſentandi competeret, quo particulariter propoſito dubio conſtare de illius
Iurepatronatu affirmatiuè reſolutum fuit.

Quamuis enim in dubio præſumatur Te-
2 ſtatorem inſtituiſſe † Iuſpatronatus hæreditarium, in quo non ſucceditur in capita, ſed in
ſtirpes, *Clem. plures* vbi *Card. num. 1. Ancar. nu. 2. de Iurepatr. Cald. conſ. 4. Corrad. dec. 2. num. 1. vtrobique eodem tit.* cum alijs adductis *per Rot. coram Card. Seraph. deciſ. 456. num. 1. dec. 462. nu. 7. 675. num. 1. 707. num. 8. par. 1. dec. 251. num. 1. p. 2. & dec. 72. num. 4. par. 7. recen. & apud Buratt. deciſ. 163. num. 1. & 4. & deciſ. 346. numero primo coram Merlino.*

Tamen vbi cõſtat de contrario ex diutur-
3 na Patronorum obſeruantia † vehementius
vrget præſumptio Patronatum eſſe gentilitium, & familiare, ac iure ſanguinis deſcendentes in capita ſuccedere, *Franc. in c. vlt. n. 1. de Iurepatr. in 6. Ciarl. contr. for. contr. 1. Gabr. conſ. 196. num. 6. lib. 2.* & ſæpiſſimè dixit *Rota in Florentina Iuriſpatr. de Riccaſolis* 10. *Martij* 1603. *coram Lancellot. relat. per Viuian. lib. 4. cap. 1. poſt numer. 71. verſ. dubium erat eodem tract. dec. 482. numer. 16. par. 2. recent. & dec. 563. ſub num. 4. verſic. quod autem apud Merlin. in Rauellen. Beneficii 15. Iunii 1643. coram bo. mem. Dunozet.* & deniquè *cum aliis allegat. in Piſcien. Beneficij 26. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Celſo, & 21. April. 1651. §. quamuis coram Reuerendiſſ. Terraconen.*

4 Obſeruãtia autem † deſumitur ex eo, quod
deſcendentes ex hac familia de Caſtellis per
ſpatium centum, & tredecim annorum iure ſanguinis inſolidum in Iurepatronatu ſucceſſerunt, quoniam anno 1538. Iulius, &
Georgius, & Marcus Antonius præſenta-
5 runt Angelum Taccanum, ſeu † reſignationi factæ in perſonam illius conſenſerunt nomine proprio tanquam ſinguli iuxta numerum perſonarum in capite, non autem iure
hæreditario vnam vocem in ſtirpes in ſimul
conſtituentes, vnde deſumitur Patronatum
indiſtinctè ad omnes de familia pertinere,
Lotter. de re benef. lib. 11. q. 11. num. 123. Modern. Auen. de benef. cap. 32. num. 4. not. Peregr. d. conſ. 33 num. 23. lib. 1. Alex. de Nouo conſ. 03. numer. 2. & 3.

Rota

Rot.deciſ.351.num.5.par.2.recent.& coram Burat. dec.163.num.4.& 16.

Clariter educitur ex vacatione anni 1651. ſequuta per reſignationem eiuſdem Taccar-
6 ri, in qua conſenſus † ſucceſſiuè præſtitus fuit communiter ab Agabito,& Ioſepho repræſentantibus Marcum Antonium Patrem, quàm cum Georgio, & Iulio Patruis, cuius prouiſionis verba fuerunt admixta cum expreſſione,quod Beneficiũ eſſet de Iurepatronatu Domus,vel familiæ de Caſtellis Interamnij, quę verba cum prædicto probant qualitatem,& naturam illius,& eſſe gentilitium, & familiare *ad text.in l.pronunciato, §.familia, verſ.omni iure de verb.ſignif.Gabr.conſ.190.nu.10. lib.2. Ancar.conſ.152.num.4.Rota in Aquil.Iuriſp. 5.Februarij 1651.coram R. P.D. meo Meltio*, & alias Agabitus, & Ioſeph æqualiter præſentare non potuiſſent, ſed pro vna voce,pro qua tantum ex Capitulo præſentauerat d. Cerro plures de Iurepatronatu, *Labert.eod.tract.lib.1. p.1.q.1.art.25.num.8.verſ.2. pro iſta parte, Rota coram Buratt. deciſ.163. num.4.* & ponderatum fuit *in Florentina de Riccaſolis apud Vintan. vbi ſupra verſic. quinto* prædicta comprobantur ad finem.

7 Eiq; magis obſeruantiæ † inhærens viſum fuit,quia ex vltima præſentatione anni 1637. conſtat Io: Franciſcum, Gabrielem, & Honuphrium vnà cum Io: Baptiſta eorum Patre præſentaſſe Marcellum, qui adhuc viuit ſub ſimili expreſſione illorum verborũ,*Vaca il Beneficio di S.Maria Noſtro Iuſpatronato*,prout etiam ad præſentandum eumdem Marcum cum enunciatiua, *Iuſpatronato di Caſa mia*, admiſſus fuit Annibal deſcendens ex diuerſo ſtipite,& Columbello, tàm nomine proprio, quàm vice,& motu Alexãdri Ciuis extranei, qui modus promiſcuè præſentandi Patronatui hęreditario non competit,in quo filij nõniſi quadratim poſt Patrem, & remotiores poſt proximiores accedunt, ideò cum filius
8 viuo Patre illius hæres † eſſe non poſſit, nec aliquod ius ſibi competat in Beneficio Iuriſpatronatus hæreditarij, ſatis euidens eſt Pa-
9 tronatum delatum fuiſſe †omnibus de familia, & gentilitium eſſe, & familiare tradit *Cald.conſ.19.verſic.1. ex ordine verborum,Roch.de Cur.de Iurepatr.v.Computemq.7.num. 19.in fine, Grat.d.diſcept. 521.num.23.* cum alijs pluribus congeſtis in ſupra relatis *dec.Florent. de Riccaſolis coram Lancellotto, coram Buratt.dec.183. ſub num.16.& ſeq.ibid.Add.num. 27.coram Merlin.deciſ.563.num. 12.* & ob eandem rationem latè firmatum fuit *in Pituien.Beneficij 26.Nouembr. 1650.coram R.P.D.Celſo*, confirmata 21 *Aprilis 1651. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §.accedit vlterius.*

10 Coadiuuatur hoc fundamentum † ex eo, quod in omnibus præſentationibus ſoli deſcendentes maſculi præſentauerunt, nec vnquam extranei, aut fœminæ, cum admodũ veriſimile videatur,quod lapſu tanti temporis ex adeo numeroſa familia aliqua fœmina vnquam extiterit, ita ex hac coniectura qualitatem gentilitiam deduxit *Rot.dec.482.nu.6. p.1.recent.apud Buratt.d.dec.183.num.22.*& dictũ fuit *in Rouellen.Beneficii 15.Iunii 1643.§.1.& teſtibus meo Celſo,& Reuerendiſſ.Tarraconen.ſup. relatis in Aquilana Iuriſp. 5. Februarij 1651.corã* R.P.D.meo Meltio.

11 Hinc non refert quod aliquę†pręſentationes antecedentes contineant qualitatem hæreditariam, nam cum aliunde non doceatur Patronatum eſſe hęreditarium,in quibus terminis deciſiones contrariæ loquuntur, dum conſtat familiare eſſe,& gentilitium,vel cenſetur appoſita demonſtratiuè, vt intelligatur de ſanguine, non autem taxatiuè de hæredibus bonorum,& extraneis, vt reſpondit *Rota d.dec.563.num. 28.apud Merlin. in d. Piſcien.Beficij coram R.P.D.meo Celſo*, vel tanquã
12 vnica præſumptio, † & æquiuoca ſolidatur, ex tot,ac validiſſimis præſumptionibus gentilitiæ qualitatis, *Rota in ſupracit. dec. 183. apud Buccab.et 563.apud Merlin.vtrobique nu. 23. cum aliis adductis in Bononien. Beneficij 28. Februarii 1652. §.eſt igitur coram R.P.D meo Albergato.*

13 Præſertim dum aſſequemur † ſtatum vltimum, & tanquam de gentilitio, non autem de hæreditario hoc attendi debet iuxta determinationem *cap.quæcumque delect.cap. conſultationibus de iurepatr.cap olim de cauſa poſſeſſionis, et propriet.iuxta reſol. Rot.dec.737.num.3. p.2. recent.et dec.776.num.11.coram Buratto*, & obſer-
14 uantia † eſt diuturna, & longæua per continuatas præſentationes, ſiue cum non agatur de ſubſtantia Iuriſpatronatus, ſed de illius qualitate dũtaxat & pertinẽtia,ſola quadragenaria ſufficiat, *Rota diuerſ.deciſ.407. nu.1. par.1.deciſ.546.num. 5.et 251.num.3.p.2. recent.* & dictum fuit *in Lucana Iuriſpatronatus 28.Iunii 1628.coram bo.mem.Dunozetto.*

15 Nec releuat†donatio Patronatus huiuſmodi facta Auctoribus Marchionis ab Auo Bartholomæo, quia cum non veniat ex iure auito, tamquam illius hæres, ſed ex propria perſona, præfata donatio non præiudicat ad tradita *per Garz.de benef.p,5.cap.9.nu.69.et ſeqq.* dixit *Rota dec.449.num.7.apud Peniam.*

Minus obſtat,quod nec ipſe,nec Pater,nec Auus vnquam præſentauerint, mirum enim eſſe non debet, cum alter eſſet banditus, alter verò ſenibus inuolutus, & in omnem caſum vltra quod eorum negligentia Bartho-
16 lomæo † nocere non poteſt, vti vindicanti Patronatũ ex iure proprio, ſicut dictum eſt, illorum vſus, & quaſi poſſeſſio præſeruata
17 fuit ex præſentationibus†aliorum, præcipuè cum ex illis non reſultat animus Præſentantium priuandi compatronos non interueniẽtes, *Roch.de Curt.de Iurep.verb.competens nu. 37. Cald.conſ.15.eodem tit.Rota deciſ.640.num.4. p.2. dec.486.num.3.p.4.tom.2.et dec.174.num.10. p.5. recent.apud Pen.deciſ.661.num.2.et 3.*

18 Neque repelli poſſunt † obiecta præſcriptionis, cum deficiat conſcientia, & patientia, ita dixit *Rota in Burgen. Abbatia deciſ. 525. num.1.apud Peniam deciſ.1432.num.5.coram Cardinali Seraphino, et deciſ.249.num.3.apud s. mem. Gregorium.*

Prout codẽ Bartholomæo præiudiciabilis non

non eſt aſſertio facta in libello conteſtatio-
19 nis litis, † quod Ius præſentandi ſibi quoq;
competeret tamquam Andreę ſui Patris hę-
redi, quia cum non ſit ſimpliciter prolata, ſed
poſtquam Iuſpatronatus exiſteret, at anti-
quiſſimo tempore de Domo, & Familia de
Caſtellis prius fuerat facta mentio, expreſſio
hæredis ſtat ibi demonſtratiuè pro hærede
ſanguinis, vt vltra deciſiones ſupra allegatas
in ſpecie tradunt quamplures relati *per Bar-
boſ. de appellat. verbo appellatum* 113. *numer.* 12.
20 *&* 20. iuncta † obſeruantia interpretatiua ſe-
cundum quam ita intellectum fuiſſe dicen-
dum eſt, etſi aliàs contrarius intellectus eſ-
ſet de Iure verior, *Hond. cõſ. 97. n. 30. lib. 1. Surd.
conſ. 297. n. 8. Add. ad ſan. Greg. dec. 184. eodem Rot.
coram Buratt. deciſ.* 944. *num.* 6. & dictum fuit
*in Sancti Seuerini Decimarum 28. Iunij 1647. §. ni-
hil obſtat coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Deniq; Marchio, & litis Conſortes iuuari non poſſunt ſententia Ordinarij lata contra Bartholomęum tamquam ſuſpenſum per interpoſitam appellationem, & pendente cauſa in Rota ſuper illius validitate, & iuſtitia, *Rota apud Merlin. deciſ. 316. num. 5. & paſſim in alijs.*

Atque ita vtraque parte informante deciſum fuit coram bon. me. Bichio, qui morte præuentus cum tali munere fungi nequiuerit, ego in illius locum ſubrogatus expleui, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Elboreñ. Theſaurariæ.

Luna 23. Iunij 1659.

ARGVMENTVM:

Subrogationem gratioſam in iuribus defuncti non eſſe concedendam ad fauorem ſubrogari petentis, dum nulla inter illum, & defunctum dum viueret lis legitima ſuper titulo Beneficij probatur.

SVMMARIVM.

1 *Lis eſt principale fundamentum ad ſubrogationem gratioſam, & quidem ſuper titulo Beneficij obtinendam.*

2 *Lis facit vt Actor beneficium, vti ſuum, non vti defenſoris petat.*

3 *Lis introducta prætendi non poteſt coram Iudice non competente, adeoque illegitima, & inualida ob notorium defectum Iuriſdictionis cenſetur.*

4 *Beneficium, vt efficiatur litigioſum, lis ſuper eius titulo coram Iudice competenti introduci debet, alias introducta vitium litigioſi non operatur.*

5 *Iudex competens dicitur, qui cauſæ Iuriſdictionem habet.*

6 *Lite nulla ſuper titulo Beneficij validè, & legitimè introducta, ſubrogatio gratioſa concedi non debet.*

7 *Commiſſio appellationis à reo obtenta in ſecunda inſtantia qualitatem Iudicij ab actore in inſtantia præcedenti introducti non alterat.*

8 *Commiſſio non ſufficit ad effectum introducendi litem, niſi de illius vſu mediante decreto citationis, eiuſque executione, & reproductione coram Iudice competenti peracta conſtet.*

9 *Delegatus à Principe Supremo alium non ſolùm circa articulum nudi miniſterij, ſed etiam circa articulum Iuriſdictionem continentem ſubdelegare poteſt.*

10 *Delegatus à Papa alium in tota cauſa ſibi commiſſa ſubdelegare poteſt.*

11 *Delegatus à Papa an poſſit quoad Iuriſdictionem, & cauſæ cognitionem alterum ſubdelegare, ſi electa ſit induſtria eius perſona, varia eſt inter Authores opinio.*

12 *Regula Delegatum à Principe alium poſſe ſubdelegare, an, & quomodo procedat, vbi cauſa duobus in ſolidum committitur.*

13 *Subdelegatus ex præuentiua occupatione ſubdelegantis alijs inſolidum delegatis eſt præferendus.*

14 *Subdelegatio eſt nulla niſi tempore legitimo poſt præſentatam Apoſtolicam prouiſionem fiat.*

DECISIO CIV.

PLacuit Eminẽtiſſimo D. Cardinali Corrado Prodatario conſulere Rotam, An Ioanni Bottado ſit danda ſubrogatio in iuribus Matthiæ de Faria Defuncti, & DD. ipſo non audito, ſed pluries citato negatiuè reſponderunt.

Potiſſima ratio reſolutionis fuit, quia
nulla probatur lis legitima inter Matthiam
dum viueret, & Bottadum ſubrogari pe-
tentem, & tamen ad obtinendam gra-
1 tioſam † ſubrogationem principale funda-
mentum eſt lis, & quidem ſuper articulo
beneficij, *Cap. 2. vt lit. pend. in 6. Caſſad. dec. 2. de
reſcriptis, & dec. 4. vt lit. pend.* cum alijs *per Lot-
ter. de re benef. lib. 2. q. 20. num.* 114. vt ſcilicet in
2 ipſa actor beneficium † petat vti ſuum non
vti detentum *Gloſſ. in d. cap. 2. verbo finita
verſ. ſi item, Innocent. in cap. cum M. Ferrarien-
ſis num. 9. de Conſt. Pariſ. de reſign. lib. 2. q. 3. num. 5.
Garz. de Benef. p. 11. cap. 3. num. 76. & ſeqq. Rota
dec. 485. num. 1. & 2. lib. 2. in correctis, Rota coram
ſan. mem. Gregor. dec. 305. num. 5. verſ. dubium ta-
men remanet in recent. deciſ. 202. num. 4. & 5. par. 4.
tom. 2. in Tridentina Scholaſtriæ 30. Martij 1648.
coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Otthobono
inter eius impreſſ. deciſ. 140. num. 8. & 9. in Bam-
bergen. Præpoſitura 23. Februarij 1654. coram R.P.
D. meo Celſo ſub §. primo,* & prius *in Meſſanen. Ar-
chipresbyteratus 26. Aprilis 1641. §. tum etiam quia
& in Florentina Parochialis 26. Iunij 1647. §. adi-
miſſe coram me.*
3 Nulla autem alia † lis inter prædictos in-
troducta prætendi poteſt niſi coram Petro
Vas de Fonſeca per Bottadum adito pro e-
xecutione ſuæ prouiſionis Apoſtolicæ certo
modo obtentæ, quæ tamen illegitima fuit,
& inualida ob notorium defectum Iuriſdictionis illius, nam executio prædictæ prouiſionis non ipſi Petro Vas de Fonſeca, ſed A.C. ac Conſaluo Aluo, & Valentino Feo Elboren. & Vlysbonen Eccleſiarum Canonicis per Sanctiſſimum D. N. Alexandrum

Septi-

Septimum commiſſa fuit, *Summ. Informantis*
num. 1. ad effectum autem, vt inducatur litis
4 pendentia, † & Beneficium efficiatur litigio-
ſum introduci debet lis ſuper eius titulo co-
ram Iudice competenti nunquam operatur
litigioſi vitium iuxta diſpoſitionem *text. in*
Clementina 2. vt lit. pend. ibi litem quoad hoc pen-
dere cenſemus, poſtquam à Iudice competenti in ea
citatio emanauit, & ad partem citatam peruenit,
ibique gloſſ. *in verbo competenti*, firmans com-
5 petentem † Iudicem eum dici, qui cauſæ
Iuriſdictionem habet *Anchar. num. 4. Imol. n. 2.*
& Vitalin. nu. 19. cum concord. allegatis per Barboſ.
ibid. in collect. num. 5. Afflict. deciſ. 85. num. 4. verſic.
pro parte D. Ioannis, Lancellot. de Attentat. p. 2. c. 4.
in præfat. num. 84.

6 Cum itaque nulla † lis validè, & legitimè
appareat introducta ſuper titulo Beneficij,
gratioſa ſubrogatio concedi non debet, vt
reſpondit *Rota coram ſan. mem. Gregorio dec.* 335.
num. 1. *&* 2. *in recent. d. deciſ.* 202. *num.* 2. *p.* 4. *tom.* 2
& dec. 163. *num.* 5. *&* 6. *par.* 8. *& in Segobricen.*
Canonicatus 26. *Nouembris* 1655. *coram bon. mem.*
Dunozetto §. primo ſiquidem.

Non obſtat, quod Matthias defunctus ap-
pellauerit à declaratione dicti Petri ſe eſſe
Iudicem competentem: & cauſam appella-
tionis alteri committi obtinuerit, tum quia,
vt in ea legitur *d. Sum. num.* 2. appellauit ſim-
pliciter ab illo incidenti, allegando defe-
ctum eius Iuriſdictionis, ex quo propria
nullatenus prætendi valet, vt neceſſarium
eſt introductam fuiſſe litem ſuper titulo be-
neficij ab actore, à quo Ius, & Iudicium
7 metimur, nam commiſſio † appellationis à
reo obtenta in ſecunda inſtantia non alterat
qualitatem Iudicij introducti ab actore in
inſtantia præcedenti, vt bene per *Rot. in Legio-*
nen. Præſtimoniorum 16. *Ianuarij* 1597. *corã Pam-*
philio ſeniore apud Garz. de benefic. par. 12. *cap.* 2.
num. 31. *& coram Gregor. d. deciſ.* 335. *num.* 11. *cum*
duob. ſeqq. Adden. ad eumdem deciſ. 174. *nu.* 7. *verſ.*
in hac. Tum etiam, quia non conſtat de vſu
dictæ commiſſionis mediante decreto cita-
8 tionis, eiuſque executione, † & reprodu-
ctione coram Iudice competenti peracta, vt
opus eſt, ad effectum introducendi litem,
aliàs autem ſola impetratio commiſſionis
non ſufficit, vt reſpondit *Rota coram Burat. de-*
ciſ. 138. *n.* 2. *&* 3. *cum ſeqq.* cum aliis in terminis
allegatis *in d. Segobricen. Canonicatus §. nec prædi-*
ctæ litis, & prius in proprijs terminis *in Romana*
legati 4. *Iulij* 1642. *§. primo, & per tot. & in Comen*
Canonicatus 16. *Martij* 1654. *§. licet enim corã me.*

Difficultas tamen quoad articulum
Iuriſdictionis non modica adfuiſſet, ſi con-
ſtaret Petrum fuiſſe ſubdelegatum ab a-
liquo ex executoribus ſpecialiter deputa-
tis in dicta prouiſione Apoſtolica, &
coram eo lis fuiſſet introducta ſuper titulo
9 beneficij, quia † delegatus à Principe ſupre-
mo poteſt alium ſubdelegare non ſolum cir-
ca articulum nudi miniſterij, ſed etiam cir-
ca articulum Iuriſdictionem continentem,
vt probat, *tex. tam pontificius in cap. finali de offic.*
delegat. & in cap. cum. cauſam. de appell. quam Cæ-
ſareus in l. à Iudice C. de Iudic. Bartol. in l. more
maiorum num. 10. *verſ. Item quilibet delegatus à*
Principe ff. de Iuriſd. omn. Iud. Sanchez. de matrim.
tom. 1. *lib.* 3. *diſputat.* 21. *num.* 1. *verſ.* 3. *autem pars*,
10 & in ſpecie, quod delegatus à Papa † poſſit
alium ſubdelegare in tota cauſa ſibi cõmiſſa
Abb. in cap. ſuper quæſtionem §. porrò num. 1. *verſ.*
nota primo, quod delegatus de offic. Iudic. delegat. &
in cap. cum Bertoldus num. 19. *in fine verſ. loquitur*
enim, ibique Adden. litt. B. de ſent. & re iudic. Iaſon.
in l. à Iudice ſub num. 10. *verſ. nam delegatus Papa,*
C. de Iudic. Scacc. hoc tract. lib. 2. *cap.* 9. *numer.* 710.
verſ. limita primo, & ſecundo 716. *Rot. coram Car-*
dinali Seraph. deciſ. 857. *num.* 8. *coram Pen. dec.* 77.
num. 7. *& dec.* 99. *num.* 8. *ſecundum impreſſ. Lugdun.*
& coram bo. mem. Merlin. deciſ. 698. *num.* 7.

Idq; etiam ſi videatur electa induſtria per-
ſonæ executorũ per clauſulas apponi ſolitas,
quæ faciunt executorem mixtum exiſtente
11 poſſeſſore, quia † etſi aliqui voluerint, quod
etiam Delegatus à Papa non poſſit, quoad
Iuriſdictionem, & cauſæ cognitionem al-
terum ſubdelegare, ſi electa ſit induſtria eius
perſonę, vt ponderatis verbis, *mandamus, vel*
præcipimus tibi, ſeu cauſam eamdem ipſe Delegans
cognoſcere debeat, vel conſcientiam ſuam oneramus,
aut per ſe ipſum cognoſcat, ſuper quo emanauit
etiam *regula* 48. *Cancellariæ* plures auctorita-
tes allegat *Vant. tit. de nullit. ex defect. Iuriſd. de-*
legat. ſub num. 21. Nihilominus verior, & rece-
ptior videtur opinio, quod iis non obſtanti-
bus ſubdelegare poſſit, vt in terminis execu-
toris deputati *in gratia in forma dignum*, cum
clauſula *conſcientiam ſuam oneramus Rot. dec.* 18
per tot. de conceſſ. præbend. in nou. vbi in fine di-
citur, quod maior pars DD. ita tenuit. *& de-*
ciſ. 63. *per tot. eod. tit. in antiq. deciſ.* 130. *num.* 4. *p.* 2.
diuerſ. coram Pen. d. deciſ. 99. *d. num* 8. *Gratian. dec.*
Marcb. 157. *num.* 6. 7. *&* 8. ibiq. *adden. num.* 3. *cum*
duobus ſequentibus, cum aliis relatis latiſſimè
pertractata materia *per Garz. de benef. par.* 6. *c.* 2.
§. 1. *num.* 100. *cum ſeqq. vbi num* 103. refert ita
reſolutum per Sacram Congregationem
Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Sacri
Concilij Tridẽtini Interpretum, & reddit ra-
tionem à Rota approbatam, ex quo dicta
verba, *ſuper quo conſcientiam tuam oneramus*, ſo-
nãt potius in monitionem, & excitationem,
quam in electionem induſtriæ perſonę.

Et quamuis non vnus, ſed plures fuiſſent
deputati executores inſolidum; Attamen
etiamſi *Rota coram Seraphin. deciſ.* 506. *ſub nu.* 1.
12 dixerit Regulam, quod † delegatus à Prin-
cipe ſubdeleget nõ procedere vbi cauſa duo-
bus inſolidum committitur *per text. in cap. cũ*
plures de off. deleg. in 6. Hoc tamen intelligitur,
quando alter ex dd. executoribus præueniſſet
in cognoſcendo cauſam ſibi inſolidum dele-
gatam, vt optimè declaratur *in eadem dec.* 506
ſub d. num. 1. *verſ. hoc enim caſu*, ſecus autem ſi
præuentum feiſſet ab altero in ſubdelegatio-
ne, quia hoc caſu ſubdelegatio ſubſtinetur, vt
explicitè firmat *gloſſ. in d. cap. cum plures verbo*
recuſaret, verſ. & quod dixi, & ſubdelegatus ex
13 præuentiua † occupatione ſubdelegãtis præ-
ferendus eſt alijs inſolidum delegatis, vt

probant *Io. Andr. ibid. ſub num. 3. verſ. in gloſſ. penult. & Franc. num. 5. verſ. in eadem gloſſ. & verſic. ſed ſi pariter*.

Verùm DD. dixerunt opus non eſſe ſuper hoc elaborare Tum quia nullo prorſus modo conſtat de præfata ſubdelegatione, quæ
14 tempore † legitimo fieri debet, nempe
poſt præſentatam ſibi Apoſtolicam prouiſionem, alias eſt nulla idem *Franc. in cap. ſuper eo; il ſecondo, numer. 9. verſic. vltimo tenementi*, ibique *Dec. num. 24 verſ. vltimo notandum de appell. Felin. in cap. cæterum num. 11. verſ. adde pro regula de reſcript. Rota coram Ben. deciſ. 1235. num. 2. verſ. 1 ex defectu*; Tum etiam quia non apparet, quod coram ſubdelegato introducta fuiſſet lis ſuper titulo beneficij, vt neceſſarium eſt ſæpius fuit probatum.

Præterea addebant informantes non eſſe locum gratioſæ ſubrogationi ad fauorē Bottadi, ſiuè quia impetrauit Beneficium viuentis, ſiuè etiam, quia ex erectione Dignitatum Eccleſiæ Elboren. Canonicatus ſunt compatibiles cum Theſauraria, & de conſequenti lis cenſetur calumnioſa *in dicta Segobricen. Canonicatus coram bon. memor. Dunozetto, §. tertio denique*.

Et ita informante tantum Roderico de Moure Telles, &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali

Salamantina Cucullæ.

Luna 23. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Monachis Benedictionis dumtaxat licere, non autem Baſilienſibus Hiſpaniarum Cucullam amplam, talarem, & manicatam iuxta diſpoſitionem Clementinam, *Ne in agro licitum eſt*, deferre reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Benedictini nō alij ſub appellatione nigrorum Monachorum ex diſpoſitione Clementina*, Ne in agro, *comprehenduntur*.

2 *Monachi S. Baſilij ſub diſpoſitione Clementina tāquam Monachi nigri non includuntur*.

3 *Prohibitio delationis cucullæ eo modo quo Ordini S. Benedicti fuit conceſſa aduerſus alios Monachos alterius ordinis intrat, ad effectum confuſionem Ordinum in populo euitandi*.

4 *Cuculla Baſilienſibus maximè ab illa Benedictinorum diuerſa reſpectu formæ, materiæ, & temporis à Clemente Octauo conſtituitur*.

5 *Baſilienſes ex forma decretorum ad opera tantùm diuina vſum ſumptæ cucullæ habent*.

6 *Benedictini cucullam nedum in diuinis, & in Monaſterio, ſed etiam extra deferre poſſunt*.

7 *Baſilienſibus cuculla Benedictinorum ea ratione prohibetur, quia regulæ S. Baſilij manifeſtè contrariatur*.

8 *Cuculla Benedictinorum cur regulæ S. Baſilij contrariatur ratio eſt adeò generalis, vt faciat totam legem, & conſtitutionem totum ordinem generaliter comprehendentem*.

9 *Conſtitutio edita motu proprio, & ex certa ſcientia, licet verba eiuſdem ab ipſis reformatis ſint compoſita, ſola tamen voluntate, & verbo Pontificis conditoris inita cenſetur*.

10 *Conſtitutio Clementina*, Ne in agro, *ſemper inuiolabiliter obſeruata fuit*.

11 *Procurator Generalis omnia, quæ poſſunt peragi à Capitulo generali iuxta ſuas facultates explere poteſt*.

12 *Superiores obſeruantiam formæ in Clementina præſcripta curare tenentur*.

13 *Exceptio de iure tertij non eſt admittenda*.

DECISIO CV.

CVcullam amplam talarē, & longas habentem manicas, quæ propriè floccus appellatur ad ſolos Monachos nigros non autem ad alios pertinere ſancitur in *Clementina Ne in agro de Stat. Monach.* vt notant etiam *Gloſſ. ibid. verſ. nigrorum*, & communiter om-
1 nes ſcribentes. Nigros † autem Monachos,
de quibus loquitur *d. Clementina* Benedictinos eſſe, & vt non alias vltra *Tamburin. relat. in præterita deciſione §. Cuculla enim in fine* clarè probant in terminis *huius Clemen. Bellam. conſil. 32. num. 23. verſ. non valet conſequentia*, vbi
2 in ſpecie dicit, quod † Benedictini, non au-
tem Monachi S. Baſilij continentur ſub eius diſpoſitione, *Alter. de cenſur. tom. 2. diſput. 17. cap. 1. col. 3. ſub §. ſecunda ſuſpenſio verſ. ex quibus colligimus, & ſub §. in eadem Clementina* ibidem *ideſt ſi Abbates, vel Priores, qui non habent ſupra ſe Abbatem ex eodem Ordine Benedictinorum non ſuſpenduntur. Suarez pariter de cenſur. diſput. 31. ſect. 6. num. 10.* ibi: *Circa quam pœnam primum aduerto, non de omnibus Religioſis, aut Monachis ibi ſermonem eſſe, ſed ſolum de Monachis nigris, vt ibi dicitur, ideſt Ordinis S. Benedicti, Card. Tuſcus verbo Religio concluſ. 138. nu. 1. Cherubin. in compend. Bullar. Apoſtolic. in Conſtit. 1. Benedicti XII. ſchol. 1.* idque clariſſimè habetur *ex Conſtitutione 5. eiuſdem Benedicti XII. Bullar. tom. 1. fol.* 186. tam ex eius titulo ibi: *Ordinationes, & reformationes pro bono regimine Monachorum nigrorum Ordinis S. Benedicti*, quam *ex cap. 23.* vbi ſtatuendo formam, & honeſtatem veſtimentorū expreſsè diſponitur ſeruari diſpoſitionem, *Clem. ne in agro*, editæ per Clementem *in Concilio Viennenſi*.

Ideò Domini ſteterunt in deciſis coram me 9. Decembris præteriti, nempe licere Benedictinis, dumtaxat, non autem Baſiliēſibus Hiſpaniarum cucullam deferre amplā talarem, & manicatam, vt præcedenter in partibus per tres ſententias conformes pronunciatum fuit, quia dum ipſis tantummodo, & non alijs conceſſa fuit *in dicta Clementina, Ne in agro*, comprobata ex Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Benedictinæ Religionis Hiſtoricis, & teſtibus in deciſione plenè re-
3 cenſitis de conſequenti † intrat prohitio eius
delationis aduerſus alios Monacos, & Religioſos, & ſignanter aduerſus Baſilienſes, qui ſunt Monachi alterius Ordinis, & Regulæ,

idque

idque ad effectum euitandi confuſionem ordinum in populo, vt tradit *Roderic. quaſt. regul. tom. 2. quaſt. 76. art. 4. cum alijs ibi relatis*.

Certiùs attentis decretis reformationis, pro Ordine S. Baſilij Hiſpaniarum editis à ſan. mem. Clemente VIII. anno 1602. ſub *tit. de veſtim. calceam.* in quibus conſtituitur

4 Cuculla† Baſilienſibus cum maxima diuerſitate ab illa Benedictinorum reſpectu formæ, materiæ, & temporis forma enim deſcribitur, ibi: *Erit tamen ſtricta nullas, vel paruas habens rugas, ſine ſinus, nec adeo amplas manicas vt à Benedictinorum Cuculla, & habitu in aliquo diſtinguantur*. Materia ſtatuitur ibi, *materia vero erit ex panno laneo, qui in Hiſpania dicitur Eſtaminea, & in Italia Saietta, dummodo ſit ex eo qui craſſior ſit, & viliori pretio habitus &c.* Benedictini autem poſt vigeſimum annum à die profeſſionis Cucullam deferunt de Saietta Hiſpanicè Anaſcotta; cæteri vero de Staminea, vt ex conſtitutionibus Hiſpaniarum editis anno 1612. & confirmatis à ſan. mem. Paulo V. *Summar. Benedictinorum nu. 2.*

5 Reſpectu † vero temporis Baſilienſes ex forma dd. decretorum ad opera tantum diuina habent vſum ſupradictæ Cucullæ, ſed ad opera manualia, tam in Monaſterio, quã extra vti debent tunica clauſa, ex panno nigri coloris cum caputio, quod caput tegat, & ad collum cum patientia, ſiue ſcapulari adnectur, quod à fronte, ad pectus non pẽdeat, & à tergo inſolitam punctam erat,

6 Benedictini autem † Cucullam, ſiue floccum nedum in diuinis, & in Monaſterio, ſed etiam extra deferre poſſunt, vt ſancitur, *in dicta Clementina ne in agro §. ſtatuimus*.

Quæ comprobantur ex Cõſtitutione 103. eiuſdẽ Pontificis edita anno ſequenti 1603.

7 vbi explicitè prohibetur†Baſilienſibus Cuculla Benedictinorum ea expreſſa ratione, quia manifeſtè contrariatur regulæ S. Baſilij; Quamuis enim huiuſmodi conſtitutio non emanauerit pro toto illius Ordine, ſed ſolum pro reformatione duorum eius Mo-

8 naſteriorum, † ratio tamen illa, ex qua Cuculla Benedictinorum contrariatur Regulæ S. Baſilij adeò generalis eſt, vt faciat totam legem, & conſtitutionem generalem comprehendentem propterea totum Ordinem, *vt ex text. relat. in prima deciſione in l. regula §. cum quis ff. de iur. & fact. ignorant. reſpondit Rot. coram Buratt. deciſ. 22. num. 22.* non obſtante quod dicta verba nõ ſint verba Papæ, ſed cõſtitutionum compoſitarum ab ipſis reformatis, quia veriùs eſt ea eſſe propria, & præciſa verba ipſius Pontificis, qui præfatam conſtitutionem edidit motu proprio,

9 & ex certa ſcientia, † quæ propria ſola voluntate & verbo Pontificis conditoris inita dicitur *Achill deciſ. 10. de probat. Put. deciſ. 101. lib. 3. Rot. deciſ. 59. num. 1. 2. & 3. par. 4. tom. 2. & deciſ. 225. num. 3. & 4. par. 5. recent. & coram Duran. deciſ. 154. num. 3. & 4.*

Non obſtat, quod ex aliis cõſtitutionibus Congregationis Benedictinorum Hiſpaniarum, vt prætenditur editis anno 1575. c. 50. diſponatur ibi: *Che li Superiori e ſudditi non portino Cuculla con pieghe, ne conſentano che la portino li Monaci, mà piana ſenza piega alcuna, e le Maniche delle Saie non ſiano alla vedouile, mà piane della larghezza ch'è neceſſaria per poterſi ben ſeruire d'eſſe*.

Quia huiuſmodi conſtitutiones quatenus veræ ſint, quod valdè controuertitur, nunquam fuerint vſu receptæ, ſed ſemper in-

10 uiolabiliter† obſeruata fuit diſpoſitio *Clem. ne in agro*, vt claré probatur ex teſtibus relatis *in primo Summar. Benedictinorum numer. 8.* atque apertè comprobatur ex poſterioribus Conſtitutionibus, nempè *Congregationis Caſſinenſis editis anno 1580. Congregationis Hiſpaniarum de anno 1612. & Congregationis Auſtriæ anno 1626.* in quibus præcipitur atq; ſtatuitur Cuculla ampla talaris, & manicata iuxta formam præſcriptam *in dicta Clementina ne in agro* vt põderatur in *præcedenti deciſione §. quod inſuper*. Indeque DD. viſum fuit non eſſe annuendum penès compulſoriali ſpeciali ad effectum extrahendi in forma probandi præfatas conſtitutiones anni 1575. tum quia Procurator Generalis Benedictinorum, qui

11 iuxta ſuas facultates explere poteſt omnia, quæ poſſunt peragi à Capitulo generali declarationem fecit in actis habendi dictas cõſtitutiones quatenus veræ ſint pro legitimè compulſatis. Tum etiam quia ſunt efficaces & releuantes, dum non fuerunt vſu receptæ, & adeſt conciliaris oppoſitio *d. Clem. ne in agro* continua, & inconcuſſa obſeruantia multiſque Conſtitutionibus Apoſtolicis & Religionis Benedictinæ, comprobata ſub comminatione penæ, & decreto irritanti, & clauſula ſublata, quæ irritant & inficiunt quæcunque incontrarium.

Quod PP. Benedictini Hiſpaniarum Cucullam magis amplã deferant contra formã *in dicta Clementina* præſcriptam, de hoc iniuſtè conqueruntur Baſilienſes, cum hic non probetur, vt hæc cura non ſpectet ad ipſos,

12 ſed ad Superiores, † qui tenentur curare obſeruantiam formæ in Clementina præſcriptæ, præſertim cum ſint alterius Ordinis, & regulæ vt dictum eſt, & ſic vti exce-

13 ptione † de iure tertij reijcienda videtur, vt notant DD. *in l. 2. C. de except. rei iudicati*.

Et ità &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO DECANO.

Fulginatenſis Dotis.

Lunæ 23. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

In concurſu duarum donationum prima ſubſtinetur, maximè dum fuit perfecta. Donator dum reſeruauit ſibi vſumfructum poteſt etiam teſtari de acquiſitis, & de bonis deſtinatis ad pios vſus. Donatio generalis bonorum non comprehendit iura, & actiones debitorum. Teſtamentum ſi confirmatur in donatione non mutat natu ram.

Fructus ab vſufructu donationis reſeruati veniunt ſub diſpoſitione donantis.

SVMMARIVM.

1 *in Concurſu duarum donationum ſi prima munita ſit debitis requiſitis non poteſt reuocari per ſecundam.*

2 *Donatio prima non poteſt reuocari, quando ante ſecundam capta fuit à Donatarijs bonorum poſſeſſio.*

3 *de Dotis augmento quando agitur in contractu ſolemnitates ſtatutariæ non requiruntur.*

4 *ius Donationibus ſtatutū mandans ſeruari ſolemnitates non comprehendit donationes ob cauſam.*

5 *Donator cum reſeruauit ſibi vſumfructum, poteſt adhuc teſtari de acquiſitis.*

6 *in Donante facultas teſtandi firma remanet cum certa bona ad pios vſus deſtinauit.*

7 *Donatio generalis bonorum non comprehendit iura & actiones debitorum.*

8 *in Donatione teſtamentum confirmatum non mutat naturam, ſed acquirit robur.*

9 *ex Donationis vſufructu fructus reſeruati veniū ſub diſpoſitione donantis.*

DECISIO CVI.

IN concurſu duarum donationum, quarum prima contemplatione certi, & determinati matrimonij facta fuit ab Antonio Conſtantinæ eius Nurui, vt cum Ioanne Carolo contraheret: Altera verò ad fauorē fratrum de Vitelleſchis; exiſtimarunt Do-
1 mini, primam ſubſtineri: quia † cum tempore præcedat, iam perfecta eſſet, & iuramen to munita, eiuſque Donatariæ quæſitum; non potuit in eius præiudicium per ſecundam reuocari, ſed illa præualere debet, *l. perfecta 4. C. de donat. quæ ſub mod. Clar. in §. donatio quæſt. 1. num. 13. Rota in Baren. donationis 5. Aprilis 1647. coram bo. me. Dunozetto §. 1. & ſeq. cum alijs in Tudertina Donationis 17. Iunij 1652. in princip. & 18. Maij 1654. §. non obſtat, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* Et irreuocabilitas magis ſubſiſtit in præſenti, quià ſecunda
2 donatio † facta fuit poſtquàm virtute primæ capta fuerat bonorum poſſeſſio à Donatarijs, & tamen ad hunc effectum ſola Notarij acceptatio ſufficeret, *Rota poſt Merlin. de pign. dec. 50. ſub num. 3. & deciſ. 140. num. 6. & in Regien. bonorum 22. Ianuarij 1647. coram Eminentiſſ. Card. Corrado §. ac demum.*

Nullitas donationis; tanquam factæ ſinè ſolemnitatibus, à ſtatuto requiſitis; non ſubſiſtit. Vel quià non agitur verè de do-
3 natione, ſed potius † de augmento dotis, aſſignato ad faciliorem concluſionem matrimonij, *Summ. nu. 1.* ibi: *dedit in ſupradotem dicta Conſtantina &c.* in quo contractu ſolēnitates ſtatutariæ non requiruntur. *Barboſ. in 1. par. leg. 1. numer. 26. ſolut. matrim. Gabr. conſ. 20. num. 4. & 41. lib. 2. Altograd. conſ. 34. num. 8. 9. & 31. verſ. & multò magis Gratian. diſcept. 647. numer. 17. & ſeq. Rot. in recent. deciſ. 168. num. 7. & deciſ. 241. num. 1. par. 7. & in Romana Lucri dotis 15. Maij 1651. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. neque obſtat.*

Aut etiam, quia ſi verſaremur in donatione, adhùc non requirebantur ſolemnita-
4 tes: quià ſtatutum illas † ſeruari mandans, non comprehendit donationes ob cauſam; neque illas, quæ fiunt contemplatione certi, & determinati matrimonij. *Natta conſil. 609. num. 20. 31. & ſeq. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 29. num. 1. & ſeq. tom. 1. fol. mihi 592. Gratian. vbi ſuprà num. 22. & diſcept. 984. n. 25. Adden. ad Buratt. deciſ. 924. num. 17. Rot. dec. 393. num. 5. par. 5. recent. & in Romana Cenſus 13. Iunij 1646. coram bo. me. Pentingero, §. tollitur primò & in d. Regien. §. poſtremò.*

Non obſtat, quòd Antonius liberam ſibi teſtandi facultatem abſtulit, dum omnia bona præſentia, & futura Conſtantinæ donauit.
5 Primò † reſeruauit ſibi vſumfructum, ex quo vel aliqua pecuniarum quantitas congregari, vel alia bona acquirere poterat, in quibus hæredem inueniret, *vt per Franc. de-*
6 *ciſ. 594. ſub num. 12.* facultas † etiam firma remanebat in bonis, quæ in teſtamento ad certos vſus pios deſtinauerat, quod ſufficit ad euitandam nullitatem ex capite impotētiæ teſtandi. *Roland. à Vall. conſ. 65. num. 5. lib. 1.* benè *Surd. conſ. 450. num. 54. & ſeq. lib. 3. Franc. deciſ. 108. num. 3. Maſtril. deciſ. 272. num. 3. & ſeq. Rota in Romana donationis 17. Decembris 1642. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. vltimò ponderatum fuit, & in Bononien. Fideicommiſſi 4. Maij 1648. coram R. P. D. meo Celſo, §. Et ex his.*

Secundò quià aſſignatio ad fauorem Cō-
7 ſtantinæ licet generalis † ſit reſpectu bonorum præſentium, & futurorum; non comprehendit tamen iura, & actiones, aut nomina debitorum, de quibus poterat Antonius liberè teſtari. *Fontanell. d. clauſ. 4. Gloſ. 21. par. 2. num. 43. fol. 536. tom. 1. Mantic. de tacit. lib. 13. tit. 29. num. 3. Gail. obſeru. 11. nu. 10. lib. 2. cum alijs congeſtis in d. Tudertina Donationis 17. Iunij 1652. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. quia prædicta & 4. Iulij 1657. coram Reuerendiſſ. Valiſſoletano, §. nec vlteriùs.*

Et licèt in donatione confirmatum fuerit teſtamentum ad fauorem Conſtantinæ priùs conditum; non proindè donata dici poteſt hæreditas: quia de illa incidenter, &
8 non ex profeſſo actum fuit; & † confirmatio non alterauit naturam teſtamenti: quod ſicut prius, ita & poſt erat reuocabile, quià per illam ſolum robur additur rei cōfirmatæ. *Surd. conſ. 330. num. 18. Rota deciſ. 219. nu. 1. par. 7. rec. & in S. Seuerini Hæreditatis 20. Maij 1658. coram Reu. P. D. meo Celſo §. firmato autem.*

Qua paritèr ratione excluditur, quòd fructus reſeruati ob dictam confirmationem teſtamenti contineantur in donatione: Cōtrarium enim legitur in ipſo contextu do-
9 nationis; & regulare eſt, † fructus ex vſufructu reſeruato venire ſub diſpoſitione donantis. *Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta 61. num. 18. ff. de verb. obligat. Crauett. conſ. 228. per tot.*

tit. Surd.d.conſ.450.ſub num.54.verſ.nam etiam, Cancer.var.reſol.lib.3.cap.2.ſub num.120.& ſeq. Rota coram Duran.dec.348.num.9. vbi redditur ratio, quia aliàs reſeruatio eſſet fruſtratoria: *& in Romana Domus, ſeù Fideicommiſſi de Inceronatis 24. Ianuarij 1646. coram bon.me. Peuting. in princ.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. MELTIO

Poſtea Epiſcopo Papien.

Leodien. Succeſſionis.

Luna 23. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

In ſucceſſionibus ſola cauſa immediata conſideratur, quæ ſpecies bonorũ veniat ſub bonis paternis. Vſus loquendi ſumitur à loco, in quo fuit conditum teſtamentum quando teſtamentũ reuocabitur in partibus ſubſtantialibus nullam meretur interpretationem.

SVMMARIVM.

1 *Sententia Rotalis videtur confirmanda, quando conſtat de validitate & alijs requiſitis.*

2 *In ſucceſſionibus ſola cauſa immediata conſideratur, & omnia bona dicuntur paterna ſiue à Teſtatore proueniant, ſiue à maioribus ei delata fuerint.*

3 *Caſſan. Grinelj. & aly Auctores adducti in interpretatione bonorum paternorum elucidantur, & quando intret eorum opinio.*

4 *In Succeſſionibus quando, & quid intelligatur pro vtraque bonorum ſpecie.*

5 *In Succeſſionibus communis vſus loquendi ſumitur à loco, in quo fuit conditum teſtamentum.*

6 *Ex particulari legato non arguitur differentia bonorum, ſed confirmatur generalis diſpoſitio eorum.*

7 *Teſtamentum, quod reuocatum fuit in ſubſtantialibus nullam particularis diſpoſitionis interpretationem præſeferre poteſt.*

DECISIO CVII.

CVM reſolutionibus, ac ſententijs tàm coram Reuerendiſs. D. meo Decano, quàm coram R.P.D. meo Beuilaqua emanatis, adhuc non acquieſcerent Catherina, & Maria de Oranis, cauſa mihi in tertia inſtantia commiſſa, fuit hodie dubitatum,
1 An ſententia † Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & pro illius confirmatione Domini reſponderunt, quià ſcilicet de validitate non dubitatur inter partes, ac de ea etiã conſtat ex actorum reuolutione, dum apparet concurrere ea omnia, quæ requiruntur per vulgatam deciſionem *Caputaquen. 260. part. 2.*

Iuſtitia pariter ſatis plenè probatur ex tribus deciſionibus in hac cauſa editis, In quibus firmatum fuit Teſtamentariam Ioannis Philippi de Matthijs diſpoſitionem conceptam per illa verba, quod omnia bona ſua, quæ reperirentur ad ipſum ſpectare à die ſui obitus, & prouenientia ex latere ſui Patris reuertantur ad proximiores parẽtes ex latere, & linea eiuſdem ſui Patris, quã etiam ad aliam ab ipſomet Patre acquiſita referendum eſſe ea ratione, quia in ſucceſ-
2 ſionibus † ſola cauſa immediata conſideratur, & omnia bona dicuntur paterna, ſiue ab ipſo Teſtatore proueniant, ſiuè à maioribus ei delata fuerint, vt litteram docet, *Text. in l. quod ſcitis verſ. eorum dominium C. de Bonis, quæ liber. Peregr.dec.Patau.77.num.8. cum alijs latè in eiſdem deciſionibus congeſtis.*

Nec aduerſantur tali reſolutioni Caſſan.
3 ad † *conſuet.Burgun. rubr.7. §.8. Grinell.deciſ. Rolan.109. & alij Auctores in contrarium adducti*, Quia illi, vt optime reſpondet *prima deciſ ſub die 14. Iunij 1652. In §.2. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, non controuertunt bona acquiſita à Patre dici poſſe ex latere eiuſdẽ Patris; Solùm autem tenent, quod ad effectum diuideñ bona inter proximiores ab inteſtato ſuccedentes, inſpicienda ſit illorum Origo vſque ad communem ſtipitem, quod longè differt à propoſita facti ſpecie, vbi ſolũmodò quæritur, quid Teſtator ſub diſpoſitione bonorum prouenientium ex latere ſui Patris comprehendere voluerit, in quibus terminis verior, & communior eſt ſen-
4 tentia, vtramque bonorum ſpeciem contineri ex doctrina *Bald.conſ.104.ſub nu.1. lib.2. Soccin.Iun.conſ.1.num.25.& ſeqq.lib.2. & in terminis Prouinciæ Leodien. firmat Carol.de Mean.ad Ius ciuil.Leod.obſeru.133.fol.572. verſ.denique ſi admittimus, & fol.582. verſ.dato autem.*

Et quatenus ex vſu loquendi Ciuitatis Leodieñ elici poſſet, ſicuti prætendunt informantes pro dictis de Oranis, quod appellatione bonorum ex latere Patris prouenientium comprehenderentur ſolùm bona aſcẽdentium, non autem ab ipſomet Patre acquiſita, nihilominùs ceſſaret quæcunque
5 difficultas ex eo, quia † Teſtamentum, de quo agitur fuit cõditum Pariſijs & ſic illius communis vſus loquendi probandus eſſet, vt firmauit deciſio edita in hac eadem cauſa ſuper remiſſoria *ſub die 12. Iunij 1654. §. Irreleuantia patet coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Neque pro conſtituenda differentia inter prædicta bona vlla vis fieri poteſt in parti-
6 culari † legato cuiuſdam domus acquiſitæ per Patrem Teſtatoris, & relictæ extrà lineã Paternam, quià cum antea fuiſſet generaliter diſpoſitum de bonis Paternis, cenſetur per hanc ſpecialem diſpoſitionem Teſtatorem voluiſſe indifferenter vetera bona excepta domo prædicta, ſub generali diſpoſitione contineri, per *Text. in l. quæſitum §. denique ff.de fund. inſtruct. Natt.conſ.159. num.30. & 31. Rota coram ſan.mem.Gregor.XV.deciſ.257. num.3.& 4.in recent.deciſ.203. num.5. par.4. & dec.204. num.9. par.8.cum alijs allegatis in prima*

deciſione Reuerendiſſimi Domini mei Decani §. quid præter quod, & in alia coràm R. P. D. meo Beilaqua §. nec contraria.

Minuſque ad eliciendam contrariam Te-
ſtatoris voluntatem DD. viſum fuit aliud
præcedens Teſtamentum deſeruire poſſe,
7 quoniam dùm illud apparet reuocatum † in
partibus ſubſtantialibus nullam diſpoſitio-
nis interpretationem præſeferre valet, vt tra-
dit *Bartol. in l. Statius Florus num. 2. ff. de Iure
fiſci Ciriac. contr. for. cap. 98. nu. 54. Rota dec. 257.
num. 9. par. 5. recent. & præter alios Auctores al-
legatos in prædicta deciſione Reuerendiſſimi Domi-
ni mei Decani §. quià quoties reſponſum fuit. In Ro-
mana fideicommiſſi 15. Aprilis 1652. §. 1. namque
coràm eodem.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO.

Poſtea Epiſcopo Papien.

Tiburtina Tutelæ.

Veneris 27. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Pater dum per Teſtamentum quantum vis imperfectum ſuis filijs Tutores relinquit, ad deputationem alterius Tutoris legitimi deueniri non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Tutores Teſtamentarios Iudex confirmare tenetur.*
2 *Tutoris obitus non poteſt inferri ad tempus datiuæ tutelæ quo ipſe adhùc viuus admitti poterat, nec aliter legitimo aut datiuo Tutore opus erat.*
3 *Tutorem habenti alter Tutor dari nequit.*
4 *Tutor non dicitur acceptaſſe, vel recuſaſſe tutelam, cùm ad eandem nunquam fuerit requiſitus.*
5 *Tutoris tempus niſi à die ſcientiæ vel denunciationis non currit.*
6 *Teſtatoris voluntas circa electionem Tutorum quæ in dubium vocatur claris probationibus conuincitur.*
7 *Teſtes vti concordes atteſtatione Notarij ſuper actu coram ſe geſto concurrente plenam ac concludentem faciunt probationem.*
8 *Inſtantia emiſſa coram Iudice pro deputatione Tutoris alterius Tutorem à Teſtatore vocatum nullatenus excludit.*
9 *Remotio à tutela ob lites inter Tutorem, & pupillum vertentem non Iuſtificata Tutoris legitimatione admittitur.*
10 *Dubium capitalis inimicitiæ inter Tutorem, & pupillum adiecto periculo ne cauſa in præiudicium Pupillorum diu differatur, cauſam remotionis à tutela ſufficientem reddit.*
11 *Tutoris abſentia, & negligentia in adminiſtrandis bonis Pupilli inſtant cauſam eundem remouendi eliciunt.*
12 *Omiſſio Inuentarij tutelaris cum diſtractione plurium bonorum ad pupillos ſpectantium, Tutorem munus ſuum non peragentem à tutela remouet.*
13 *Reinueſtimentum bonorum alienatorum culpâ Tutoris urget, maximè dum illud factum apparet cum fideiuſſore qui decoctus obijt.*

DECISIO CVIII.

PLacuerunt DD. fundamenta prioris deci-
ſionis coram me editæ ſub die 10. Mar-
tij præteriti * in qua firmatum fuit quod
dum per teſtamentum quamuis imper-
fectum Pater ſuis filijs Tutores reli-
querat, non poterat deueniri ad deputatio-
nem alterius Tutoris legitimi, ſed Iudex cō-
1 firmare tenebatur † eoſdē tutores teſtamen-
tarios ex diſpoſitione *tex. in l. 3. ff. de confirm.
tut. & Curat. & l. 2. C. eodem tit.* & ita notat
*Modern. Rub. in ſuis reſol. circa teſtam. cap. 85.
ſub num. 5.*

Non obſtat, quod Carolus Paſtica vnus
ex dd. tutoribus teſtamentarijs obierit, & al-
ter nempè Epifanius laurentius tutelam
2 recuſauerit, † quia reſpectu obitus d. Patris
fuit ponderatū, quod ille ſuperuenit ſolum
de menſe Martij præteriti vnde non poteſt
inferri ad tempus datiuæ tutelæ, quo ipſe
admitti poterat ad illas ſuſcipiendas nec ali-
ter opus erat legitimo ſeu datiuo Tutore iux.
opinionem *Spec. de tut. §. ſi verò num. 2.* cum
3 habenti Tutorem † alter Tutor dari nequeat
*l. ſolet ff. de tut. l. cum in Iure C. qui pet. Tut. poſſ.
Rom. conſ. 188. num. 2. Surd. dec. 207. nu. 19. & 20.*
Dum maximè non conſtat quod per ſubſe-
4 quens quadriennium, † quo ſuper vixit d.
Tutor vnquam requiſitus fuit ſicuti opor-
tebat ad effectum, vt illam acceptaret, vel
recuſaret, vt tradit *Ferret. conſ. 323. numer. 3.
Baldaſſ. Thomas de Tut. & curat. tit. 20. num. 17.*
5 nam tempus huiuſmodi † tutoribus nō cur-
rit niſi à die ſcientiæ vel denunciationis *l.
ſcire §. qui autem, & §. conſequens de excuſ. Tut.
l. quinquaginta ff. & C. de excuſ. Tut. Baldaſſar.
Thomas d. tract. tit. 26. num. 228. & 237.*

Quo verò ad Epifanium parum refert, quod dicatur eum tutelam recuſaſſe nam ille ad actus enunciationis ſolummodo deuenit quia agnouerat Marcus Arroneum collitigantem illam ſummopere affectaſſe vt patet ex tenore epiſtolæ relatæ in eius *Summario num. 1.*

6 Nec ſubſiſtit, quod ex dicto teſtamento
tamquam ex ſimplici minuta à Notario nō
rogata, nec ſcripta, aut ſubſcripta à Petro
Teſtatore elici nequeat ipſius voluntas circa
electionem dd. Tutorum, obiectum ſiquidē
remoueri poſſe viſū fuit ex depoſitionibus 3.
23. teſtium formiter examinatorum Notarij
ſcilicet qui prædictā minutam ſcripſit, & vl-
terius qui huiuſmodi actus prædictos facit
affirmantius dictā Minutam fuiſſe ſcriptam
dictante de verbo ad verbum eodem Petro
Teſtatore cum deliberata voluntate ea ſti-
pulandi die ſequenti quod tamen fieri mi-
nimè potuit propter ſuperuenientem ipſius
Teſtatoris impotentiam, vt in *Summ. Bene-
dicta num. 3. & ſeqq.* Prædicti autem teſtes vti
7 concordes † quod plenam ac concludentem
faciant probationem non videtur vlterius
ambigendum præſertim concurrente atte-
ſtatione dicti Notarij ſuper actu coram ſe
geſto ad communiter tradita per DD. *in cap.*

quoniam

quoniam contra de prob. Rot. deciſ. 393. numer. 2. par. 1. & deciſ. 114. numer. 4. par. 8. recent. coram Buratt. deciſ. 95. in fin. & in Terracinen. Iuriſpat. 29. Maij 1656. §. quibus alij quatuor coram R. P. D. meo Beulaqua.

8 Nec officit, quod Benedicta Petruccia inſtantiam fecerit coram Iudice Tiburtino pro deputatione dicti Marci in Tutorem quia vel illa nullam habebat ſcientiam teſtamenti prius conditi à Petro ſupradicto, & ſic per dictam inſtantiam nequaquam dici poteſt, ipſam voluiſſe contrauenire voluntati Teſtatoris vel adhuc quatenus habuiſſet notitiam nullum habebat præiudicium inferre ex iſto actu ſuis nepotibus pupillis quibus ab eorum Patre iam de Tutoribus in ſuo teſtamento prouiſum fuerat, & ſecundum illius voluntatem tutela erat deferenda ex rationibus *in deciſ.* quæ reuidetur *in principio*.

9 Preterea non refragantur obiecta in contrarium adducta aduerſus causā remotionis d. Marci à controuerſa tutela, præſertim ſuper lite vertente inter ipſum Tutorem, ac Pupillos, quæ ſolum ſupponitur verſari circa interpretationem verborum teſtamenti q. Fabij Arronei iam prædicti, & in Iudicio examinati, adeout non poſſit amplius dubitari de ſubſtractione, ſeu occultatione ſcripturarum non autem quod dicta controuerſia ſit ſuper maiori parte bonorum, ſicuti firmatur dicta deciſione.

Nam reſpondetur, quod in dicta lite cadit etiam iuſtificatio legitimitatis dicti Marci, de qua ibi præſertim quæritur, & neceſſariò alias iuſtificationes requirit, vt fuit reſponſum *in deciſione edita coram bo. mem. Bichio ſub die 23. Iunij* 1642. *in Romana fideicommiſſi de Arroniis*, Principalis tamen ratio per DD. ponderata in hoc propoſito non fuit ſimplex ſuſpicio occultationis ſcripturarū, ſed

10 dubium capitalis † inimicitiæ inter ipſum Tutorem, & Pupillos exinde vertentis, ac etiam periculum, quod cauſa diù protrahatur, & in maximum eorumdem pupillorū præiudicium eius expeditio differatur, vt benè in propoſito argui poſſe videtur dies ab anno 1642. quo prodijt *d. deciſ. coram bon. mem. Bichio*, nil amplius vſque adhuc in cauſa actum fuiſſe oſtenditur.

Subſiſtant pariter aliæ cauſæ in eadem deciſione, quæ reuidētur ponderatæ tam ſu-

11 per abſentia dicti Tutoris à Ciuitate Tyburis vbi bona Pupillorum exiſtunt, dum ille aſſiduè Romæ commoratur, nec valet incumbere curæ, & adminiſtrationi dictorum bonorum vnde iuſta conſurgit cauſa tutorem remouendi, ne præiudicium Pupilli inferatur, quod ponderauit *Rota deciſ. 668. n. 1. in fin. par. 1. rec.* quam etiam ſuper omiſſione

12 Inuentarij † Tutelaris, & diſtractione pluriū bonorum ad illos ſpectantium pretio non inueſtito, prout ratione ſui officij hæc omnia ipſe Tutor peragere tenebatur *Maluaſ. conſ. 113. num. 16. & ſeqq. Afflict. dec.* 207 *num. 3. Gutier. de Tut. & Cur. par. 2. cap. 18. n. 24.* cum alijs relatis *in d. deciſ. §. & huiuſmodi ſuſpicio.*

13 Nequicquam facit † pro remouenda dicta ſuſpicione reinueſtimentum ſcut. 1000. factum ad commodum dictorum Pupillorū, nam ex eo potius augetur culpa dicti Tutoris, dum illud factum apparet cum Ioſepho de Benedictis illius fideiuſſore, qui iam decoctus obijt. Attamen pro reſpectione ſatis eſſet dicere, quod etiam huiuſmodi reinueſtimentum, quas alia iura relata in Summario dicti Marci, tamquam ex actis non iuſtificata nulla conſideratione digna exiſtimari debent, *Rota deciſ. 445. num. 8. par. 1. diu. Add. ad Greg. XV. deciſ. 224. num. 5. &* 6. Et fuit dictum *in Anerionen. Saluiani* 17. *Iunij* 1658. *§. Nec ſuffragari coram me.*

Et ita vtraque, &c.

Prior hac deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 10. Martij 1659. coram eodem Reuerendiſſimo Meltio eſt ſupra in hac parte deciſio 35.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Rauennaten. Bonorum.

Veneris 27. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De euictione paſſa ſuper domo à fratre germano aſſignata, mediante permutatione inter ipſos facta; vnde cauſa per appellationē in tertia inſtantia ad Rotam delata, reintegrationem ad poſſeſſionem rei permutatæ dandam eſſe, reſolutum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio ad poſſeſſionem priorem rei permutatæ permutanti ex conditione ob cauſam competit.*

2 *Rem aut non tradi, aut traditam euictionem pati, idem eſt.*

3 *Reintegrationis remedium ex contractu permutationis, niſi contra tertium poſſeſſorem non competit.*

4 *Conditio* ob cauſam *eſt mera actio perſonalis.*

5 *Poſſeſſor quando agitur contra ipſum permutantem, euictione ſequuta ad rem ſuam redire poteſt.*

6 *Inſtrumentum permutationis quando habet obligationem omnium bonorum cum clauſula* Conſtituti, *vigore illius etiam contra tertium poſſeſſorem, & ſingularem ſucceſſorem actio datur.*

7 *Proprietas reſpectu poſſeſſionis temporalis ad effectum ſatisfaciendi Creditori ex illius fructibus adinſtar Saluiani, euictionem excludit.*

8 *Actio hypothecaria Creditoribus facultatem faciendi adiudicare bona hypothecata, vel eadem diſtrahendi tribuit.*

9 *Solutio continuata oneris domus eandem vt propriam non vt in Saluiana pro debitore poſſeſſam demonſtrat.*

10 *Euictio paſſa, quando ex proprio facto prouenit reintegratio locum non habet.*

11 *Hæres, ac promiſſor propriam obligationem adimple-*

implere differens, ſui ipſius negligentiæ quicquid poſtea damni euenerit imputare debet.

12 *Mandati facultas ad tranſigendum in præiudiciũ Conſtituentium extendi non poteſt, & exceſſus in tali caſu ijs non præiudicat.*

13 *Tranſactio proprio nomine ſtipulata ipſos Conſtituentes non comprehendit.*

14 *Tranſactio prædij cum perceptione omnium fructuum onus ſolutionis etiam ad percipientem tranſmittit.*

15 *Debitum cum ſit inter fratres commune ad illius ſolutionem vnuſquiſque pro rata ſua tenetur.*

16 *Exceptio non iuſtificata reum collitigantem non iuuat, cum ille intentionem ſuam plenè, & concludenter probare teneatur.*

17 *Debitum mediante diuiſione non efficitur commune, dum ea non emanauit tanquam de bonis hæreditarijs, adeoque ſicut ex diuerſa cauſa illatio ad illud fieri nequit.*

18 *Ignorantia ad retardandam reintegrationem non admittitur, vbi contrarium ſatis apertè conuincitur.*

19 *Melioramenta vt reficiantur ſtatus antiquus eſt examinandus, ad effectum ſciendi quid impenſum, & quid melioratum fuerit.*

20 *Melioramenta refici dicuntur, quando cautia de illis reficiendis poſtquam liquidata fuerint præſtatur.*

DECISIO CIX.

CVM Ioannes Franciſcus Paulutius propter euictionem paſſam ſuper Domo exiſtente in Ciuitate Venetiarum ſibi à Petro eius Germano Fratre aſſignata mediante permutatione inter eos facta de anno 1623. binaſ obtinuiſſet in partibus ſententias reintegratorias ad poſseſſionem nonnullorum bonorum, quæ in recompẽſationem eidem Alexandro conceſserat in Territorio Rauennæ fuit per appellationem in tertia inſtantia delata cauſa ad Rotam, ac mihi commiſsa. Vnde hodie propoſito dubio An ipſi Ioanni Franciſco ſit danda reintegratio, affirmatiuè DD. reſponderunt.

Conſtat ſiquidem ex relatis *in primo Sum. eiuſdem Ioannis Franciſci ſub num. 2. & 3.* Domum ſibi traditam à dicto Petro fratre fuiſſe euictam ad inſtantiam eiuſdem Samaritanæ Creditricis Alexandri, vt infra per ſententiam ad ipſius fauorem promulgatam, ac poſſeſſionem illius vigore captam ab eadem muliere, quæ ſtante, vt compe-
1 tat permutanti † ex conditione ob cauſam reintegratio ad priorem poſseſſionem rei permutatę declarat *tex. in l. 1. vbi gloſſ. & DD. C. de rerum permut. Becc. conſ. 83. num. 9. lib. 1. Bald. conſ. 296. in princ. lib. 2. Surd. deciſ. 173. numer. 13. Rota in Bononien. reintegrationis 14. Februarij præteriti in §. fin. coram R. P. D. meo Ve-*
2 *ſpio* Idem enim enim † eſt, quod res non tradatur, vel quod tradita ſit euicta *l. non quocumque ff. de leg. 1. Becc. vbi ſupra num. 7. Mangill. de euict. q. 140. num. 6.*
3 Non obſtat quod † ex contractu permutationis non competat remedium reinte-
4 grationis, ſed ſolum conditio † ob cauſam, quæ eſt mera actio perſonalis, vt notat *Surd. dec. 173. num. 7. & 8.* quia obiectum procedit quando agitur contra tertium poſseſſorem, non autem quando prout in propoſito caſu agitur contra ipſummet permutantem,
5 tunc enim † euictione ſequuta ad rem ſuam poſſeſſor redire poteſt *d. l. 1.* & ibi *DD. C. de rerum permutat.* declarat *Surd. vbi ſupra nu. 9. & 13. Mangil. d. quæſt. 140. num. 8. & 9.*
6 Quod eo magis procedit † quando (vt hic) inſtrumentum permutatur pro obſeruatione contentorum in eo habet obligationem omnium bonorum cum clauſula *Conſtituti*, cuius vigore actio datur etiam contra tertium poſſeſſorem iuxta *opinionem Angel. Imol. & Alex. in l. 1. §. ſi hæres ff. ad Trebell.* & optimè explicat *Mangill. d. quæſt. 140. num. 12.*
7 Neque ſubſiſtit, † quod dicta Domus nõ fuerit euicta quoad proprietatem, ſed ſolum reſpectu poſſeſſionis temporalis ad effectum ſatisfaciendi Creditori ex illius fructibus ad inſtar Saluiani, pro quo non ſequitur euictio *ad text. in l. ſi cum venditor ff. de euict. Rota coram Merlin. deciſ. 317. num. 5. & deciſ. 487. num. 6.* Quandoquidem contrarium clarè educitur tàm ex verbis ſententiæ ad fauorem prædictæ Samaritanæ de Venetijs prolatæ, in qua nedum apparet illi conceſſa immiſſio quoad fructuum perceptionem eiuſdem Domus, ſed etiam quoad ipſam proprietatem bonorum cuiuſcumque generis de ratione hæreditatis q. Petri Paulutij *d. Sum. nu. 2.* quam etiam ſubſequuta publicatione edictorum cum præfixione termini pro facienda ſubhaſtatione, & deliberatione d. Domus, ac ex alijs ſolennitatibus ſeruatis, quæ adhiberi nõ ſolent Iudicio Saluiani ſolummodò quando fuit actum
8 hypotecaria, quæ tribuit facultatem Creditoribus, vel facien. adiudicare bona hypothecaria, vel illa diſtrahendi, vt tradit *Neguſ. de Pignor. par. 6. memb. 1. num. 15. & 17. Pacif. de Salu. interd. inſpect. 4. cap. 1. num. 143. Rot. deciſ. 43. ſub num. 3. verſ. non vrget, & num. 4. p. 1. diuerſ. apud Nigr. de Subbaſt. deciſ. 37. numer. 5. & ſeqq. Poſth. eod. tract. de Subbaſt. inſpect. 38. nu. 44. & Rot. poſt eius tract. deciſ. 90. num. 12.*

Idque comprobatur ex partita Cataſtri, in quo eadem Domus fuit deſcripta in faciem d. Samaritanæ, & deinde ſub nomine ipſius filiorum, qui ſemper ſoluerunt ſolita illius onera. Huiuſmodi autem deſcriptio, &
9 continuata † ſolutio dat mulierem non poſſediſſe domũ prędictam in Saluiano pro debitore, ſed vti propriam, vt notant *Alex. in l. 1. §. per ſeruum corporaliter numer. 7. & 8. ff. de acquirend. poſſeſſ. Poſth. de manut. obſeru. 27. nu. 1. & ſeq. Scappuccin. de Salu. interd. lib. 1. q. 29. n. 3. & Merlin. de Pignor. lib. 2. q. 105. num. 5. & 6.*
10 Minus ſubſiſtit, quod † euictio paſſa per Io: Franciſcũ prouenerit ex facto proprio, ex culpa Antonij Patris, cuius ille hæres eſt, dum nõ curarunt ratã debiti ſibi tangentẽ

ex

ex cauſa concordiæ initæ à Petro Paulutio vſque de anno 1587. cum Iugalibus de Lunardis Authoribus Samaritanæ perſoluere. Vnde reintegratio minimè locum habere valeat *ſecundum Soccin. conſil. 156. num. 21. lib. 2. Surd. conſ. 15. num. 25. & ſeq. Rota in Romana Domorum 9. Decembris 1641. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* Quoniam ſententia in fauorem Samaritanæ lata fuit contra Alexandrum in exequutionem particularis promiſſionis ſoluen. ſcut. 1250. vna cum interuſurijs dotalibus ad rationem ſcut. 10. pro centenario infra certum tempus factæ nomine proprio Petri tranſigentis authoris ipſius Alexandri *d. Sum. num. 5.* Nulla culpa conſiderari poteſt reſpectu aliorum fructuum, qui non interfuerunt, nec ſe obligarunt in di-
11 cto Inſtrumento, † ſed omnis negligentia tribuenda eſt ipſi promiſſori, ac hæredi, qui ſemper diſtulerunt vſque, & de anno 1617. quo fuit obtenta immiſſio in poſſeſſionem prædictæ Domus, & olim ſpectantē ad eundem Alexandrum proprium obligationem adimplere *l. Diu. Marc. 14. in fin. ff. de off. praſ. l. non enim 16. ff. ex quibus cauſ. maior. Modern. Rub. in addit. ad deciſ. primam numer. 77. par. 8. recent.*

Nec ex mandato Procuræ factæ facto ante dictam tranſactionem per Antonium Procuratorem eiuſdem Ioannis Franciſci inſimul cum alijs ſuis fratribus in perſonā D. Petri tranſigentis ad recuperandum Prædium Bruſabecchi, quod retinebatur à Lucretia pro reſtitutione ſuæ Dotis educi poteſt aliqua eorum obligatio, nam illud erat reſtrictum, ad litis tantum, atque cauſas introductas ſuper dicto prædio, & ideo facul-
12 tas mandati † extendi non poterat ad tranſigendum in præiudicium Conſtituentium, & exceſſus in tali caſu eis non præiudicat *per text. in l diligenter ff. mandati, c. cum dilecti de reſcript. Rot. dec. 79. n. 3. & 4. p. 6. rec.* cum alijs relatis *in Romana Cenſus 10. Febr. præteriti coram*
13 *me, §. accedent. præſertim,* Immò nec ipſa tranſactio ipſos conſtituentes comprehendit, cū ſtipulata ſolum fuit nomine proprio ipſius Petri, & is reportauit à Creditoribus ceſſionem etiam contra proprios fratres, vt declarant illa verba, ibi: *Talmente che delle dette ragioni eſſo M. Pietro ſe ne poſſi totalmente ſeruire con ogni perſona, & anco con li fratelli iſteſſi, perche l'obligo, che hà fatto, è fare intendere in nome proprio, come di ſopra, e così le ragioni s'intendono cedute à lui proprio, heredi, e ſucceſſori, &c.* Et deinde prædictæ tranſactionis vigore acce-
14 pit poſſeſſionem dicti Prædij † illamq; continuauit vſque ad annum 1617. percipiendo ſemper integros illius fructus, quapropter ad eumdem pertinere pariter debet totū onus ſolutionis *ex vulg. reg. qui ſentit commodum de reg. iur. in 6. l. natural. cum ſeq. ff. eod. Rota deciſ. 677. num. 5. p. 2. rec.* & fuit reſponſum *in Neapolitana pecuniaria 22. Iunij 1648. coram me §. in hoc tamen.*

15 Præterea † non vrget, quod debitum dictorum Iugalium eſſet commune inter fratres de Paulutijs, ac proinde ad illius ſolutionem etiam Antonius author Ioannis Franciſci pro ſua rata teneretur: ſi quidem aut id reſultare prætenditur ex ſententia olim reportata à Lucretia pro actione ſui crediti contra eoſdem de Paulutijs, in qua fuerunt condemnati ad illud ſoluendum, & difficultas in hoc caſu ceſſat, nam talis condemnatio non proceſſit vigore alterius obligationis, ſed ex eo ſolum, quia ipſi retinebant nonnulla bona ſita in loco Moriali hæreditaria Hieronymi debitoris, *vt in Sum. vltimo reſponſionis Ioannis Franciſci num. 1. litt.*
16 *B.* ac propterea exceptio prædicta, vti non non iuſtificata minimè ſuffragari poteſt, cū reus colligans ſuam intentionem plenè, & concludenter probare teneatur, vt notat *Bald. in l. fruſtra num. 2. C. de Probat. Rota coram Mant. dec. 274. coram ſan. me. Greg. XV. dec. 201. num. 3. in recent. dec. 25. nu. 2. par. 7. & coram Merlin. deciſ. 296. num. 8. & ſeq.* vbi *ſub nu.* 10. ſubdit non ſufficere exceptionem turbidam reddere.

17 Aut verò prætenditur huiuſmodi debitū effectum fuiſſe commune mediante diuiſione Prædij recuperati facta inter ipſos fratres de anno 1617. & adhuc difficultas remouetur, quia diuiſio emanauit tanquam de bonis fideicommiſſarijs, non autem vti hæreditarijs Hieronymi debitoris, & ſic ex diuerſa cauſa, propter quam illatio ad aliud fieri nequit *per text. in l. Papinianus ff. de minorib. 25. ann. Rota coram Merlin. deciſ. 685. num. 44. & in recent. deciſ. 255. num. 20. par. 6.*

18 Vlterius neque † ad retardandam reintegrationem quicquam facit allegata ignorantia Alexandri circa moleſtias illatas Ioāni Franciſco ſuper Domo euicta, cum illorum ſcientia ſatis apertè conuincatur ex eo quod ipſe ſub die 9. Auguſti 1638. per ſeptem menſes antequam lata fuerit ſententia Venetijs cōſtituit ſpecialem Procuratorem contra Samaritanam pro defenſione dictæ cauſæ, qui fuit ſemper citatus, & comparuit illam defendendo vſque ad prolationē dictæ ſententiæ, à qua poſtea etiā appellauit.

19 Denium nec officit exceptio melioramentorum, pro quibus Barbara, & alij collitigantes prętendunt retinere bona controuerſa, tum quia in genere, neque in ſpecie remanet probata cum demonſtratione ſtatus antiqui, prout perneceſſe requiritur ad effectum ſciendi, quod impenſum, & quid melioratum fuerit ad tradita *per Alexan. in l. pretia rerum 63. num. 6. ff. ad l. Falc. Rota cor. Seraph. dec. 952. num. 3. coram Burat. dec. 834. n. 11. in rec. dec. 399. n. 47. art. 5. apud Merlin. de Pignor. dec. 81. n. 22. in Bononien. fideicomm. 1. Iunij 1641. coram b. m. Dunozetto, & in Bononien. fideicomm. de Clauarinis 29. May 1641. §. fin. coram R. P. D. meo Beuilaqua.* Cum etiam quia obiectum penitus eliditur ex actuali depoſito librarū 889. facto per Ioannem Franciſcum Iudicis
20 authoritate † pro valore melioramentorū, quamuis ob illorum liquidationem ſatis fuiſſet præſtare cautionem de illis reficiendis

dis poſtquam fuerint liquidatæ, vt tradit *Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed. 15. num. 369. Rota coram Put. dec. 471. num. 3. lib. 2. coram Canal. dec. 54. num. 1. apud Merlin. de Pignor. d. deciſ. 81. num. 22. in recent. dec. 48. numer. 16. par. 7. & in Romana Vineæ 26. Iunij 1651. §. fin. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO

Bononien. Prædij

Veneris 27. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo vniuerſali & reciproco inter filios & hęredes deſcendentes conſtituto ſuper quo mota lite & accerrime agitata, tandem fit tranſactio, quæ tanquam bona fide facta etiam in præiudicium ſucceſſorum in fideicommiſſo an ſubſtinetur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum perpetuum & particulare ſuper prædio ad fauorem totius lineæ maſculinæ ex voluntate Teſtatoris omnem alienationem prohibentis reſultat.*

2 *Teſtator diſtinguendo prædium à cæteris bonis in quibus conſtituit fideicommiſſum reciprocum ad ſolos filios ſubſtitutos reſtrictum fideicommiſſum particulare ab vniuerſali prorſus ſeparatum inducit.*

3 *Fœmina in concurſu maſculorum ſub vocatione poſteritatis per lineam maſculinam venire non poſſunt.*

4 *Fœminæ à maſculis deſcendentes deficientibus illis ſub vocatione poſteritatis per lineam maſculinam comprehenduntur.*

5 *Fideicommiſſo in perſona alicuius à fideicommittente deſcendentis purificato, idem in filias tanquam hæredes fideicommiſſum tranſmittere poteſt.*

6 *Tranſactio bona fide facta etiam in præiudicium ſucceſſorum in fideicommiſſo ſuſtinetur, quamuis non ſint hæredes tranſigentis.*

7 *Tranſactionis bona fides ex lite iuſtificatur, quæ ratione exitus incerti ad validitatem tranſactionis ſufficit.*

8 *Prætenſio qualibet etiam non iuridica iuſtam cauſam tranſigendi præbet.*

9 *Decretum Iudicis iuſtitiam & veritatem cauſæ præſumere facit.*

10 *Tranſactio valde antiqua ex inuiolabili obſeruantia robur aſſumit.*

11 *Suſpicio mala fidei ex obſeruantia longi temporis penitus ſublata cenſetur.*

12 *in Tranſactionibus non habetur ſola ratio eius quod hinc inde datur vel remittitur, ſed & dubij litis euentus.*

DECISIO CX.

TESTATOR de Barberijs conſtituto vniuerſali, & reciproco fideicommiſſo inter Melchiorem, Alexandrum, & Franciſcum filios, & hæredes prohibuit omnimodam diſtractionem prædij de quo agitur his verbis: *Prohibens dictus Teſtator, & omnino vetans omnem alienationem & venditionem, & omnẽ contractum, & obligationem poſſe fieri per dd. hæredes de poſſeſſione dicti Teſtatoris poſita in Terra Subloni de Montaneis.* Prædeceſſerunt Franciſcus, & Alexander ſine filiis ſuperſtite Melchiore, qui cũ fecerit hæredes Ludouicum, & Vincentium filios relictis Petronio Alteri filio ſolis libris quadringentis pro omni ac toto eo, quod petere, & conſequi poſſet, eo defuncto Petronius egit aduerſus Ludouicum & Vincentium fratres pro tertia parte prædij vigore dicti fideicommiſſi, ſed diuturnam poſt litem controuerſa fuit per trãſactionem compoſita, in qua Petronius nõ ſolum pro ſe, ſed vti Adminiſtrator Georgij filij obtentis nonnulis recompenſationibus diuiſit, & renunciauit prædium controuerſum. Verum poſt obſeruatam tranſactionem ſpatio temporis 24. annorum cum anno 1635. alter Vincentius filius prædicti Georgij tamquam deſcendens à Petronio inſtituiſſet eamdem litem contra Catherinam & alias mulieres de Beniueà deſcendentes ex Ludouico, & defuncto Vincentio, Lucia aliæque filiæ obtinuiſſent in partibus ſententiam immiſſiuam confirmatam deinde ab A. C. commiſſa mihi cauſa in gradu appellationis dubitaui an immiſſio ſit confirmanda, vel infirmanda, & DD. ex capite iniuſtitiæ infirmandam eſſe cenſuerunt.

1 Non quia dubitauerint de fideicommiſſo particulari ſuper prædio, quod adeſſe viſum fuit dum teſtator non ſolum prohibuit omnem alienationem, ſed vlterius iniunxit perpetuam conſeruationem eiuſdem in ſua deſcendentia ibi: *Maximè cum velit dictam poſſeſſionẽ ſtare & perpetuo remanere in & penes dd. eius filios & hæredes, & in eorum, & cuiuſlibet eorum filios legitimos, & naturales, & eorum poſteritatem per lineam maſculinam*, ex quibus verbis reſultat perpetuum, & particulare fideicommiſſum ſuper eodem prædio ad fauorem totius lineæ maſculinæ iuxta gloſ. *in l. ſi quis ſeruum, §. fin. ff. de leg. 2.* & late proſequitur *Gratian. diſcept. for. cap. 828. num. 5. Fuſar. q. 643. num. 23. de ſubſt.* optimè Rot. *in Bononien. fideicommiſſi de Bercaldis 10. Maij 1642.* coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro, *& in Firmana fideicommiſſi 21. Maij 1658. & 9. Maij præteriti coram* R. P. D. Thaia.

Hinc dicebant ceſſare, quod prohibitio præfata ſtet acceſſorie & conſecutiuè ad fideicommiſſum præcedens vniuerſale non autem inducat nouum fideicommiſſum nam cum teſtator diſtinxerit prædium à cęteris bonis, & in eo cõſtituerit ſtrictiſſimam alienationis prohibitionem, & quod plus eſt voluerit illud in eius filios, & legitimos dd. filiorum filios, & eorum in perpetuum deſcendentes maſculos peruenire. In alijs vero bonis conſtituerit fideicommiſſum reciprocum reſtitutum ad ſolos filios hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos; Ex hac diuerſitate

ſitate rationis gratificandi vlterioribus de-
ſcendentibus non vocatis ad fideicommiſ-
ſum vniuerſale, euidens eſt voluiſſe in pro-
hibitione alienationis prædij iniungere fi-
deicommiſſum vniuerſale prorſus diſtinctū,
vt diſtinguendo declarat *Caſt. in l. Marcellus, §. quidam liberis ſub nu. 2. ff. ad Trebell. Petr. de fideic. qu. 6. nu. 26. & qu. 11. nu. 559.* & latè fir-
matum fuit *in Romana retentionis domorum 23. Martij 1643. coram Reuerendiſſ. Terracin. in Romana fideic. de Spiritibus 27. Maij 1643. coram bon. mem. Bichio; & in Regien. bonorum 23. Febr. 1646. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado in Bononien. fideicom ſeu domus 30. Aprilis 1648. & 10. Decembris eiuſdem anni coram d. bon. me. Bichio, in Romana fideicom. de Maximis 14. Martij 1653. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* & in allegata *Firmana fideic. 22. Martij 1658. & 9. Martij præteriti coram R. P. D. meo Thaia.*

3 Nec obſtare quod ſub dicta vocatione
poſteritatis per lineam maſculinam fęminæ
venire non poſſint, tū quia hoc procedit in
concurſu maſculorum, ſecus illis deficiētibus
quo caſu etiam fęminæ à maſculis deſcen-
dentes comprehenduntur ex pluribus rela-
tis à *Peregr. de fideicom. art. 26. nu. 23. & ſeqq. Rot. coram Card. Mantic. deciſ. 227. n. 10. & in recent. deciſ. 420. nu. 15. par. 4. tom. 2. & in dec. 737.*
4 *n. 10. ex eadem par. to. 3.* Tum etiam quia fidei-
commiſſum cum fuerit purificatum, in per-
ſonam Vincentij deſcendentis à fideicom-
mittente per maſculum illudque agnouerit
ob litem deſuper introductam potuit idem
fideicommiſsū in ſuas filias, quæ hodie sūt
actrices tamquam eius hæredes tranſmittere
iuxta tradita per eūdem *Pereg. vbi ſupra art. 31. n. 4.* Non attenta obiecta præſcriptione cum
non probetur in Vincentio certa, & indu-
bitata ſcientia fideicommiſſi nec à die ſcien-
tiæ, quod effluxerint anni triginta, vt opus
eſſet adhunc effectum ex adductis *in Bonon. fideicom. 16. Martij 1642. coram bon. me. Bichio §. igitur ex nouis.*

5 Sed ratio reſolutionis fuit, quia cum ſu-
perexiſtentia & purificatione dicti fideicō-
miſſi fuerit mota lis acerrimè agitata inter
prædictos Ludouicum & dictorum filios &
hæredes Melchioris ac Petronium fratrem,
qui tandem præuia narratiua litis eiuſdem
6 occaſione pendentis tranſigerunt ſuper prę-
dio, tranſactio huiuſmodi tamquam facta
bona fide ſubſtinetur etiam in præiudicium
ſucceſſorum in fideicommiſſo quamuis nō
ſint hæredes tranſigentis *l. cum hæreditas 36.* vbi *Bartol. Imol. Caſtr. & Alex. ff. ad Sen. Conſ. Trebell.* & pluribus comprobat *Peregr. de fideicom. art. 52. nu. 88. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 4. nu. 20.* latè *Fuſar. de ſubſtit. qu. 562. nu. 2. & ſeqq.* &
hanc ſententiam ſequitur Rota iuxta deci-
ſionem doctè, vt moris eſt compilatam in
Romana fideic. de Bareſanis 27. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Celſo comprobatam *in Romana donationis 9. Decembr. eiuſdem anni, & 29. Aprilis 1652. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. & in Bonon. domus 27. Nouembris eiuſdem anni coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

7 Nec DD. ambigerunt initam fuiſſe bona
fide, dum eo tempore dubitabatur de fidei-
commiſſo, & lis deſuper nota à pluribus an-
nis indeciſa pendebat, quæ ratione exitus
incerti ſufficit ad validitatem tranſactionis
iuxta *Text. in l. 1 ff. de tranſact. l. 1. in ſumma 65. in princ. ff. de condit. indebit. Rota dec. 626. num. 2.*
8 *par. 3.* vbi quod ſolus timor probabilis du-
bitationis immo quælibet prætenſio etiam
non iuridica præbet iuſtam cauſam tranſi-
gendi & bene ad propoſitum ponderat de-
ciſio *in dicta Romana fideico. de Bariſanis coram R. P. D. meo Celſo, §. bona fides,* cum alijs ibidem
allegatis.

9 Præſertim in hoc caſu, in quo interuenit
Iudicis decretum, quod facit præſumere
iuſtitiam, & veritatem cauſæ ex adductis
per *Surd. conſ. 451. nu. 28. & Rota dec. 643. nu. 2. par. 3. rec.* & verſemur in tranſactione valde
10 antiqua per annos 124. inuiolabiliter ob-
ſeruata ex quo non ſolum robur aſſumit, ita
vt difficilius reſcindi poſſit, maximè inter
coniunctos, vt dictum fuit *Romana de Mongellinis 31. Ianuarij 1645. coram Emin. D. Cardinali Ottobono inter eius impreſſ. dec. 25. & ſeqq.*
11 *& in d. Romana de Bareſanis coram R. P. D. meo Celſo,* ſed etiam vbi adeſſet ſuſpicio malæ fi-
dei ex obſeruātia tanti temporis remāſiſſet
penitus ſublata, *l. final.* vbi *Bart. C. vnde vi Soccin. iun. conſ. 76. nu. 96. lib. 1.* & alij. quos ad-
ducit *Peregr. conſ. 60. nu. 4. & 5.*

Nec refert quod requiratur aliqua mutua
recompenſatio, quia hic non deficit, cum
Ludouicus, & Vincentius ceſſerint Petro-
nio tres domos, quas licet ipſe tunc poſſi-
deret tamen eidem nullo modo deberi, ſed
ad eos vti hæredes Melchioris ſpectare præ-
tendebant, Ac vlterius illi perſoluerint li-
bras 600., quæ ſufficiens eſt, cum adhunc
12 effectum † admittatur quælibet recompen-
ſatio etiam modica; in trāſactionibus enim
non habetur ſola ratio eius quod hinc inde
datur, vel remittitur, ſed & vt dubij litis
euentus ex *notat. in l. 2. C. de tranſact. Menoch. conſ. 508. nu. 36. Gabr. de empt. & vendit. concl. 1. nu. 68. Put. dec. 223. per tot. lib. 1. in correct. Rota deciſ. 461. nu. 7. par. 1.*

Deducta vero in *Bonon. fideicom. de Blanchis 20. Aprilis 1646. & 14. Decembris eiuſdem anni coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* non applicari
reſponſum fuit, tum quia in caſu illius fue-
rat expreſsè prohibita tranſactio, tum etiam
quia in tranſigētibus non aderat bona fides,
quæ præſenti concurrit ob præexiſtentem
litem ſuper fideicommiſſo tunc ad modum
controuerſo.

Et ita partibus informantibus deciſum.

R.P.D.

R. P. D. CERRO DECANO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Fauentina Bonorum.

Die Veneris 27. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo, eiuſque purificatione, quãdo doctum fuit tunc immittendus eſt ſubſtitutus in bonis fideicommiſſarijs, & qualiter probentur, quod ſint talis tranſmiſſioni hæreditatis, quando non dicatur factus locus.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio in bonis fideicommiſſarijs.*

2 *Fideicommiſſum, quando literaliter in teſtamento legatur.*

3 *Fideicommiſſum conditionale, euaneſcit, dum non potuit adimpleri conditio.*

4 *Dec. in conſil. 59. nu. 2. & alij in quo caſu loquantur.*

5 *Teſtator dum ſubſtituit ſorores in concurſu filiarum, multo magis ſubſtituiſſet eas, filiabus non natis.*

6 *Teſtator, quoties voluit ſubſtitutũ admitti primo vocato ſuccedente ipſi Teſtatori.*

Eo magis voluiſſe ſi primus vocatus morte præuentus, non potuiſſe ei ſuccedere.

7 *Subſtitutio pure facta de natis, & naſcituris, quæ non expirat ſi iſta non naſcantur.*

8 *Subſtitutio pure facta de natis, & naſciturls, ſi non naſcantur, portio eorum accreſcit id natis.*

9 *Gratian. diſcept. forenſ. 741. nu. 15. in quo caſu loquatur.*

10 *Fideicommiſſum conditionale nec ad filios tranſmittitur, quando pater pendente conditione deceſſit.*

11 *Tranſmiſſioni hæreditatis ſit locus extantibus liberis.*

12 *Agnatio, quando non fuit contemplata non eſt locus tranſmiſſioni hæreditatis.*

13 *Agnatio dicitur expreſſe excluſa, ſtante vocatione fœminarum.*

14 *Agnatio non dicitur per Teſtatorem contemplata, dum non proceſſit ad plures gradus ſubſtitutionum.*

15 *Tranſmiſſionis hæreditatis præſumptio ex quibus coniecturis elidatur.*

Perſonas tantum nominatas, quando Teſtator contemplatur, ceſſat tranſmiſſio, nu. 15.

16 *Expreſſio proprij nominis facit ceſſare tranſmiſſionem, & nu. 17.*

18 *Bona probantur eſſe fideicommiſſaria ex inſtrumento diuiſionis dd. bonorum, vt talia.*

19 *Bona, quod ſint fideicommiſſaria probãtur ex confeſſione ipſius hæredis facta in teſtamento ennunciando talia bona fideicommiſſaria.*

20 *Hæres grauatus poſſidens bona poſt mortem Teſtantis in locis, vbi adſunt bona fideicommiſſaria ſi non doceatur de noua acquiſitione, præſumuntur etiam ea fideicommiſſaria.*

21 *In Fideicommiſſo tranſuerſali non intrat detractio legitimæ detractio.*

22 *Trebellianica detractio non intrat in bonis fideicommiſſarijs.*

23 *Per errorem, quando aliquid fuit factum, conſtito de eo, non præiudicat, & nu. 24.*

DECISIO CXI.

ALBERTVS Seuerolus in vltimo ſuo Teſtamento vniuerſalem hæredem ſibi inſtituit Bartholomæum ex Africano nepotẽ, cui per fideicommiſſum ſubſtituit eius filios maſculos legitimos, & naturales, ijs vero non extantibus idem vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum hæredes vniuerſales ſubſtituit omnes, & quaſcumque eius filias fœminas legitimas, & naturales, necnon DD. Conſtantiam, Iuniperam, Cæciliam, & Pautaſileam illus ſorores æqualiter, & ęquis portionibus omni meliori modo, *Summario vtriuſque Partis num. 1.*

Defuncto Teſtatore, deceſſit primo Cæcilia, relicto D. Marchione Horatio Spada filio, obiitque ſecundo Iunipera, ſuperſlite Iulio Torello pariter eius filio, & demum tertio loco Bartholomęus hæres grauatus nulla ſuſcepta prole maſculina, nec fęminina, ſed ſuperſtitibus Conſtantia, & Pantaſilea ſororibus, ac dicto D. Marchione Spada, & Iulio Torello nepotibus ex aliis ſororibus prædefunctis. Indè commiſſa mihi ad inſtantiam Conſtantiæ viduæ immiſſionis cauſa in poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum Alberti. Dubitaui an, & ſuper qnibus bonis ei ſit concedenda immiſſio, & Domini concedendam eſſe dixerunt ſuper quibus infrà exprimendis, quia conſtat de fideicommiſſo, eiuſque purificatione, &
1 & bonorum identitate, † quibus concurrentibus debetur immiſſio ex remedio *l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. vel vtilis, Salutani interdicti.*

Fideicommiſſum ſiquidem eſt litterale, & eius purificationi non obſtat, quod ſorores Bartholomæi ſubſtitutæ fuerint vna ſimul,
2 & æqualiter cum eius † filiabus fęminis, itaut cum iſtæ non adſint, ex quo numquam natæ fuerunt non intret fideicommiſſum,
3 ſed ſucceſſio ab inteſtato cum iſte caſus † tãquam à Teſtatore omiſſus, remaneat ſub diſpoſitione iuris communis, vt tradunt *Dec. conſ. 89. nu. 2. verſ. ſecundo conſidero, & ſeqq. Aldobrand. conſ. 30. nu. 16. & per tot. lib. 1. Gratian. diſcept. 741. nu. 1.*

4 Quia vltra † qnod *Decius*, & alij loquuntur in caſu quo diſpoſitio erat conditionalis, admittentes cõtrarium in caſu puræ diſpoſitionis, vt hic, & in eo etiam caſu, verior eſt opinio quod non deficiat vocatio ſororum propter natiuitatem filiarum, ex veriſimili Teſtatoris mente, nam ſi ſubſtituit
5 ſorores † in cõcurſu filiarum, ex multo magis eas ſubſtituiſſet filiabus non natis, vt reprehendendo *Decium d. conſ. 89.* firmat *Alciat. de verb. ſignif. lib. 3. fol. mihi 72. ſub nu. 27. verſ. 4. haſitatum eſt, Grat. conſ. 103. nu. 4. cum ſeqq. lib. 2.*

Add.

Add. ad eundem Decium in dicto conſ. 89. litt. A. B. & C. vt etiam in ſimili quoties Teſtator voluit ſubſtitutum admitti primo vocato ſuperueniente, & ſuccedente ipſi Teſtatori, eo magis videtur voluiſſe eum admitti ſi pri-
6 mus† vocatus morte preuentus non potuiſſet ipſi ſuccedere, vt tradunt idem *Dec. conſ. 227. ſub nu. 12. verſ. & in caſu Socc. Iun. conſ. 106. ſub n. 20. verſ. qua concluſio 12. & vltimo lib. 1. Surd. dec. 37. nu. 29.* cum alijs relatis *in Sabinen. ſeu Farfen. fideicom. 14. May* 1640. *verſ. Et præſumendum, & in Bononien. legati vſusfructus 5. Decembris* 1650. *§. verum hoc motiuum, Surdus latiſſimè coram bon. mem. Bichio.* Ceſſat in caſu noſtro huiuſmodi difficultas, quia ſumus in
7 ſubſtitutione † purè & ſimpliciter facta de natis, & naſcituris, quæ non expirat ſi illi non naſcantur, ſed portio ipſorum, qui ſperabantur naſci, & nati ſunt, accreſcit alijs iã
8 natis, & coniunctim purè inſtitutis, vel† ſubſtitutis, vt litteraliter probat *Text. in l. qui quartam 15. §. fin. & in l. ſi duobus 16 §. vltimo, ff. de legat. 1. l. hæredi 31. ff. de acquir. hæred. & l. vtrũ 8. ff. de reb. dub.* cum alijs relatis *per Bellon. de iur. accreſc. cap. 7. qu. 24. nu. 4. 8. 9. 14. & per tot.*
9 Idemque admittit *Grat. d. diſcep. 741. num. 15.* licet in caſu ſuo ad expreſſam ſubſtitutionem dicatur ceſſare ius accreſcendi.

Non obſtat exiſtentia D. Marchionis, & Iulij Torelli quia ipſi ex propria perſona non ſunt vocati. Prætenſio autem ſuccedendi ex perſona matris iure tranſmiſſionis, vel repræſentationis non ſubſiſtit, quia
10 tranſmiſſio non intrat†dum agitur de fideicommiſſo conditionali, quod regulariter, nec ad filios tranſmittitur, quando pater, prout hic pendente conditione deceſſit, vt tradit *gloſſ. communiter approbata in l. 1. verb. de relictis, C. de his qui ante apert. tabul. Bartol. in l. hæredes mei, §. cum ita num. 2. ad Trebell. Burſatt. conſ. 1. num. 3. lib. 1. Rota coram Card. Seraph. dec. 1479. nu. 5. in recent. dec. 100. nu. 2. par. 1.* & alijs allegatis *in Romana de Millinis* 15. *Ianu.* 1644. *coram me §. & hinc eſt, & in Romana fideic. de Marianis 1. Martij* 1649. *coram Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopo Tarraconen. §. nec dici poteſt.*
11 Et extantibus † coniecturis ſit locus tranſmiſſioni, vt reſponſum fuit in *Ceſenaten. fideicom. 4. Aprilis* 1650. & 30. *Ianuar.* 1654. *coram R. P. D. meo Celſo.* In pro propoſito tamen vel non adſunt coniecturæ ſufficientes, quia
12 non fuit † contemplata agnatio. Immò illa expreſſe excluſa propter explicitam vocationem fœminarum, nec Teſtator digreſſus
13 fuit ad plures gradus ſubſtitutionum,† quibus deficientibus cætere coniecturæ ſunt inſufficientes, vt dixit *Rota in dicta Romana fideicom. de Marianis coram Reuerendiſſ. Taraconen. d. §. nec dici poteſt, verſ. coniectura vero,* vel vrgentior coniectura concurrit pro excluſione tranſmiſſionis, ex quo Teſtator ſoro-
14 res Bartholomęi vocauit proprijs † nominibus, ex quo facilius excluditur tranſmiſſio, cum Teſtator ſolas perſonas nominatas conſideraſſe videatur, vt reſpondit *Rota dec. 782. nu. 10. par. 3. diuerſ. coram Card. Seraphin. d. dec. 1479. num. 9. & coram Card. Caual. deciſ. 434. num. 4.*

Ex qua quidem ratione expreſſionis pro-
15 prij nominis dd. Sororum excluditur †etiã repræſentantis, vt notant *DD. in l. cum ita §. in fideicom. de legat. 2. & in l. hæredes mei, §. vltimo, ff. ad Trebell. Honded. conſ.* 2 *numer. 17 lib. 2. Peregr. de fideicom. art. 22. nu. 4. Fuſar. de ſubſtit. qu. 185. nu. 70. Grat. diſcept. 029. num. 10. vſque ad 22. Rota dec. 482. nu. 30. par. 4. diuerſ.* cum concordan. allegatis *in dicta Romana de Mellinis coram me, §. Prout minus, verſ. eoque magis, & in Bononien. nullitatis Concordia 1. Iuly* 1652. *coram*
16 *R. P. D. meo Meltio, §. minus poteſt,* Certius †cum ipſi filij nullo modo ſint vocati tacitè, vel expreſsè ad portionem propriæ matris, vt tradunt *Ruin. conſ. 181. num. 5. lib. 2. Gabr. conſ. 2. nu. 16. lib. 2. Peregr. de fideic. d. art. 21. nu. 24. Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 9. nu. 2. Card. Seraph. d. dec. 1474. nu. 3. Rota in rec. d. dec. 200. nu. 8. par. 1.*

Nec obſtat, quod ſimul cum Conſtantia ſit etiam ſubſtituta Pantaſilea, quæ adhuc viuit. Quia licet ipſa non agat, poteſt interim Conſtantia petere totum, dum offert
17 cautionem † de reſtituendo ſorori partem ſuam iuxtà praxim relata à *Surd. conſ. 359. nu. 15. verſ. & gloſſ. ibi, & nu. 16.* quam ſecuta fuit *Rota coram Duran. dec. 448. ſub nu. 10. in Peruſina reintegrationis 10. Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. ſed huic prætenſioni, in Romana pecuniaria 27. Maij 1650. coram R. P. D. meo Celſo, quod eò facilius, & prius in Interamnen. bonorum 1. Febr. 1641. coram me, §. nec obſtat in fin.*

Bona autem ſuper quibus modo petitur immiſſio conſiſtunt in domo magna exiſten. Fauentiæ in Parochia Sanctæ Mariæ Vgonum, & poſſeſſione tornat. 180. in Territorio *Bonon.* in communi Caldarariæ, & in alia poſſeſſione in Territorio Fauentiæ in fundo *Taglianera,* quæ fuiſſe poſſeſſa per Teſtatorem tempore ſui obitus probatur, tùm
18 ex Inſtrumento† diuiſionis inter ipſum Teſtatorem, & ſuos fratres celebratæ *Sum. Conſtantiæ nu. 4. Rota coram Card. Caual. dec. 579. nu. 2 coram bo. me. Cocc. dec. 120. par. nu. 2. & coram Buratt. dec. 22. nu. 1.* Tùm etiam ex ipſo teſta-
19 mento Alberti fideicommittentis,† in quo eadẽ bona tanquã propria enunciauit, & de eis diſpoſuit *dicto Summ. n. 5. & 6. Dec. conſ. 76. nu. 16. verſ. 2. plura lib. 3. Cephal. conſ. 38 nu. 29. cum concord. alleg. in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 15 Maij 1648. coram R. P. D. meo Meltio, & in Bononien. fideic. de Bologninis 4. Iuly 1653. coram R. P. D. meo Celſo.*

Non obſtante, quod in diuiſione, nec in teſtamento adſint deſcripti confines, quia cum Bartholomęus hæres grauatus dicta bona poſt obitum Alberti poſſederit in eo-
20 dem loco,† quo ipſe poſſidebat, vtique ea omnia præſumãtur fideicommiſſaria ipſius Teſtatoris, non docto de nouis acquiſitionibus grauati iuxtà *vulgat. conſ. Fulgoſ. 145. ſub num. 2.* ſæpius à Rota comprobatum, & ſignan-

gnanter *in Bononien. fideicommiſſi de Panculdis 23. Ianuarii 1643. & in Peruſina bonorum 14. Iunii 1547. coram me.*

Nec obſtant detractiones: Quoniam de legitima agen. non eſt, quia ſumus in fidei-
21 commiſſo Tranſuerſalis. † Trebellianica verò, vel cenſetur prohibita per prohibitionem cuiuſcumque alienationis ad hoc, vt bona omninò deueniant in vocatos *Card. Caual. dec. 540. nu. 6. Rota in recent deciſ. 651. n. 3. par. 4. tom. 3. & deciſ. 226. num. 14. par. 5.* vel ſaltem ex fructibus à Bartholomeo grauato
22 perceptis per annos 50. integraliter † cenſetur conſumpta *l. in fideicommiſſaria 18. ad Trebell. Honded. conſ. 63. nu. 112. lib. 7. cum concordan.* relatis in *Romana hæreditatis 14. Decemb. 1646. & 1. Aprilis 1647. coram bon. me. Arguelles.*

Cæterum non turbat, quod Conſtantia, Pantaſilea, & Collitigantes pro virili, & æquis portionibus adepti fuerint poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, vti hæredes ab inteſtato Bartholomei, & tamquam illius hæreditaria deſcripſerint vna cum alijs ſuis bonis in eius Inuentario; Quia cum id
23 actum fuit nomine, † & titulo hæreditario Bartholomei tempore, quo notitiam non habebant fideicommiſſi Alberti vtrique eo poſtmodum detecto, & iuſtificatis purifica-
24 tione, † ac bonorum identitate, impediri non poteſt Conſtantiæ, quin hodiè huiuſmodi bona legitimè vindicare poſſit iuxtà diſpoſitionem *Text. in l. cum putare in fin. ff. famil. erciſc. Peregr. conſ. 130. per tot. lib. 5.* cum alijs allegatis *per Io: Baptiſtam Spad. conſ. 50. num. 16.*

Et ità vtraque Parte informante.

R. P. D. MELTIO.

Poſteà Epiſcopo Papieñ.

Terracinen. Pecuniaria.

Veneris 4. Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

Creditum, quando eſt merè pecuniarium de ſui natura nõ poteſt fructus facere germinare fructus, & quando ſecus, & ad hoc quæ requirantur qualitates. Conuentio partis, exceptio conditionis indebitæ, & damnum emergens non poſſunt cauſare fructus, quando res non eſt de ſe fructifera, & quando poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Creditum merè pecuniarium de ſui natura non eſt aptum producere alias pecunias.*

2 *Creditum, quod non poteſt facere fructus non producit intereſſe, niſi cum vitio vſuræ.*

3 *Creditum poteſt producere fructus, quando concurrunt alia requiſita.*

4 *Conuentio partium ſoluendi fructus, nihil operatur, ſi non adſint alia requiſita.*

5 *Exceptio conditionis indebitæ ſolutionis non poteſt germinare fructus loco damnorum, ſi res de ſui natura non eſt fructifera, ſecus quando eſt, & num. 6. & 7.*

8 Gloſſ. in verb. action. & verb. indebit. Text. in l. 1. C. de condit. indeb. *declarat fructus, tunc ſolum deberi, quando ſunt naturales, ſecus quando ſunt accidentales.*

9 *In credito merè pecuniario fructus non debentur, neque ratione damni emergentis licet pecunia pro dicto credito in mutuum captæ fuiſſent.*

10 *Probatio extraiudicialis ſimplex nõ valet ad probandum damnum, & quæ probatio requiratur, & num. 11.*

12 *Ad probandum damnum emergens præter probationem certam, & indubitatam debet intercedere mora debitoris.*

DECISIO CXII.

RELAXATO ad inſtantiam Nuntij Madeuliæ, atque ad eius fauorem mandato Rotali coram R: P. D. meo Priolo pro reſtitutione ſcutorum 600. quæ indebitè bis ſoluta prætendebant Roſæ Cecchoniæ idem Nuntius, cœpit deinde etiam fructus ex eodem credito prætendere ad rationem ſcutorum ſeptem pro centenario iuxtà formam conuentionis per publicum Inſtrumentum inter partes ſtipulatæ, ſed huiuſmodi cauſa per appellationem mihi commiſſa à plena Signatura Iuſtitię cum clauſula non retardata executione propoſui dubium; An fructus debeantur, & pro illis ſit relaxandum mandatum, & eos non deberi fuit reſponſum.

Agitur enim de credito conſiſtente in quantitate, ac merè pecuniario, quod de
1 ſui † natura non eſt aptum fructus facere cum pecunia alias pecunias non germinet *iuxtà text. in cap. eiciens vbi Archid. diſtinct. 88. & dixit Rota coram Merlino deciſ. 409. num. 40. & deciſ. 232. n. 8. par. 8. in recent.* Ideoque fructus
2 ex eo nomine nõ debentur, † niſi cum vſuræ vitio *C. vſuram, & c. conſuluit 14. quæſt. 3. Bald. conſ. 133 ſub num. 1. lib. 3. Rot. deciſ. 72. num. 1. p. 2.*
3 *recent.* quod tamen non procederet † ſi concurrerent debita requiſita, *Caſtr. in l. 3. ff. de eo quod cert. loc.* vt dixit *Rota coram Penia dec. 26. num. 7. coram Caualer. deciſ. 345. num. 7. recentior. deciſ. 64. num. 14. par. 8.* & pluribus relatis fuit reſponſum *in Viterbien. Tranſactionis 11. Decembris 1658. & 9. Maij proximè præteriti coram R. P. D. meo Celſo in §. primo.*

Nihilque facit, quod adſit conuentio partium ſoluendi fructus in caſu, quo prima ſolutio dotis probaretur per ſcripturas pu-
4 blicas, probata fuit, nam vltrà † conuentionem requiruntur etiam prædicta requiſita *Caſtrenſ. vt in term. reſpondit Rota in Colonien. Pecuniaria 26. Maij 1653. §. reſpectu verò ſecundæ partis coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano & in allegata Viterbien. tranſactionis 9. May præteriti coram R. P. D. meo Celſo §. hinc parum releuat.*

5 Non releuat obiecta exceptio † *conditionis indebitæ ſolutionis,* ex qua inſimul cum ſorte debe-

debentur etiam fructus loco damnorum,&
intereſſe *per text.in l.indobiti ſoluti 15.& in l. in*
ſumma 65.ff.de cond. indeb. quia concluſio in-
6 traret, quando à principio condita † fuiſſet
res de ſui natura fructifera cum in eo caſu,
quotieſcumque factus eſt locus reſtitutioni
indebiti veniant in reſtitutione etiam om-
nes fructus ex re percepti, & in ijs terminis
loquuntur *dicti text.* ſecus autem quoties,
prout in hac facti ſpecie pecunia prorſus
infructifera ab initio tradita fuit; Nam
7 tunc abſolutè nulli debentur ex† ea fructus,
ſeù vſuræ *text. in l. 1. C. de condict. indeb.* vbi
vſuras autem eius ſummæ præſtari tibi fru-
ſtrà deſideras, actione enim conditionis ea
ſola quantitas repetitur, quæ indebitè ſolu-
ta eſt &c.& ibi notat *gloſ.in verb. actione, &*
verbo indebita, vbi declarant fructus na-
8 turales † tantum comprehendi non ve-
rò accidentales, qui nunquam debentur
abſque prædictis requiſitis, *Caſtr.iuxtà tradita*
per Ludouic. à Peregr.dec.145.num.7. verſ.in lu-
cro vero ceſſante, & latè firmauit, *Rota ſupra*
vol.conſ.Farin.deciſ.331.& deciſ. 372. per tot. ac
in Neapolitana pecuniaria 3.Ianuarij 1645. §.re-
leuantia coram Reuerendiſſ.Tarraconen.

Parumque refert, quod dicti fructus ſal-
9 tèm debeantur ratione † intereſſe,ac damni
emergentis paſſi per dictum Madeuliam,
qui pro reiteranda ſolutione fructuum
600. pecunias ad cenſum accipere coactus
fuit *ex doctr. Honded.conſ.50.num.41. lib.1. Na-*
uar.de vſuris not.15.num.42. Gratian. diſcept.fo-
renſ.cap.240.num.2.

Quoniam ad hoc oſtendendum nulla
alia affertur probatio pro parte actoris,
10 quam ſimplex † fides extraiudicialis reco-
gnita per acta Notarij Capitolini parte mi-
nimè citata, quæ propterea nullum conſti-
tuit gradum probationis *l. exemplo C. de pro-*
bat.Rot.coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthobono
dec.215.num.16.recent.deciſ.227.num.48. par. 8.
in Reatina Caſtrorum 31.Ianuary 1656. §.de ex-
ceſſu verſ.fides autem coram R.P.D.meo Albergato,
& alibi.

Præſertim ad effectum, de quo agitur vbi
11 requiritur certa, & indubitata † probatio,
quod damnum immediate prouenerit pro-
pter cauſam reiteratæ ſolutionis, *Cod. in*
præſentia de probat. Mohed. deciſ. 2. aliàs 103.
ſub num.1.de vſuris Gratian.diſc.for.cap.911. nu-
mer.20.& 21.Honded.d.conſ.50. num.3. & vlte-
12 rius intercedere debet† mora debitoris *l.mo-*
ra §.1.ff.de vſuris Leotard.in tract.de vſur. qu.80.
num. 2. & hanc opinionem vti veriorem
amplexa fuit, *Rot.coram Seraphin. dec. 1427.*
num.2.coram ſan.mem.Greg.XV.dec.148. num.2.
1619.Adden.litt.B.apud Cenc.de cenſib.deciſ.324.
num.1.& 2. in recent.deciſ.622.num.5. par.2. &
in Firmana Pecuniaria 18. Martij 1658. coram
R.P.D.meo Priolo.

Et ità vtraquè &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Cenſus.

Veneris 4.Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

Mandatum eſſe relaxandum pro fructibus cē-
ſus, de quo agitur, ſtante publico Inſtru-
mento, ex quo de cenſus impoſitione con-
ſtat, vbi plura de exceptione conceſſionis
cenſualis, & emphyteuticæ, quæ deuolu-
tionem turbidam reddit, per totam deciſio-
nem referuntur.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutioni per deficientiam lineæ eorum, quibus domunculæ in emphyteuſim fuerant conceſſæ vti ad fauorem alterius locus factus eſt, ita cenſus in illarum locum ſubrogatus remanet deuolutus.*
2 *Alienationi venditionis domuum conſenſu in Inſtrumento reſeruato ab hærede præſtito, recipiendo laudemium emptorem in emphyteutam recognoſcit, & ab ipſo ſecundo emphyteuta noua generatio incipit.*
3 *Conſenſus Domini cum recognitione acquirentis in nouum emphyteutam, etiam abſque Inſtrumento inueſtituræ ad vim renouationis eiuſdem ſufficiens reputatur.*
4 *Deuolutionem, & cenſus extinctionem ex capite deficientiæ lineæ prætendentibus onus eandem probandi incumbit.*
5 *Conceſſio licet habeat clauſulam* in perpetuum, *reſtringitur tamen ad ſolos hæredes ſanguinis vltimi inueſtiti, nec ad extraneos tranſit, quia iuxta naturam inueſtituræ eadem regulatur.*
6 *Beneplacitum Apoſtolicum vbi in emphyteuſi ſolitum alteratur ſemper eſt neceſſarium.*
7 *Conceſſio cenſualis cum facultate alienandi in quocumque ſecundum naturam contractus locationis etiam hæredes extraneos comprehendit.*
8 *Clauſula*, ad habendum, *aufert ſubſtantiam emphyteuſis, illamque de emphyteuſi ex pacto, & prouidentia in hæreditariam tranſire facit.*
9 *Conceſſio vbi ſemel ad extraneos tranſit ſemper hanc qualitatem retinet.*
20 *Deuolutio, quando eſt dubia, & probabiliter poteſt controuerti altiorem indaginem requirit, & propterea in iudicio petitorio eſt diſcutienda.*
11 *Executio obligationis Cameralis per turbidas exceptiones retardari non debet.*

DECISIO CXIII.

CONCESSA noua audientia Societati Sancti Bernardi, & Monaſterio Sanctæ Annæ aduerſus Deciſionem ſub die 28. Iunij anni præteriti in hac cauſa emanatam, in qua reſolutum fuit eſſe relaxãdum mandatum ad fauorem Roberti pro fructibus cenſus, de quo agitur; hodie cauſa ſuper iiſdem repropoſita placuit DD. perſiſtere in deciſis. Quia de Impoſitione cenſus conſtat per publicum Inſtrumentum, & Monaſterium S.Annæ eſt hæres Franciſci de Ru-

ſticis impoſitoris, Societas verò bonam fidem erga illum recognouit. Vndè vterque ex iui Authoris, & propria obligatione reſpectiuè tenetur ad ſolutiones fructuum ex allegatis *in deciſ. §. quia de impoſitione.*

Non obſtat quod cenſus controuerſus prouenjat ex proprio quarumdam Domuncularum ſub directo dominio Parochialis Eccleſiæ Sancti Sebaſtiani de Valle olim occaſione nouæ fabricæ Templi S. Andreæ ad Eccleſiam Sanctæ Suſannæ translat. &
1 & quemadmodum † per deficientiam lineę Conſtantini Pinauri, & Catherinæ Querræ coniugum, quibus prædictæ Domunculæ fuerant de anno 1539. in emphyteuſim conceſſæ fuit factus locus deuolutioni ad fauorem Rectoris dictæ Eccleſiæ S. Suſannæ Proprietariæ *§. emphyteuſim Auth. de reb. Eccl. non alien. Card. Caual. deciſ.* 654. *num.* 1. Ità remanſit deuolutus cenſus in illarum locum ſubrogatus *l. ſi vim §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. l. ſi ſtipulatus ff. de vſur.* Nam cum de anno 1577. ſequuto obitu d. Conſtantini Ca-
2 therina † eius vxor, & Lucretia eius filia vendiderint eaſdem Domunculas deſiderio Bonauenæ pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, & Rector Eccleſiæ huiuſmodi alienationis ſuum Conſtitutum in Inſtrumento reſeruatum præſtiterit recipiendo Laudemium emptorem in emphyteutam recognouit, inde ſequitur non eſſe haben. in conſideratione lineam Catherinæ, & filiæ alienantium, ſed Bonauenæ emptoris, in quem per huiuſmodi recognitionem fuit facta renouatio, & ab ipſo ſecundo emphyteuta incipit noua generatio *iuxt. doctr. Andr. de Iſern. in cap. 1. qui ſuccedere teneatur nu. 8 verſ. alij dicunt Anchar. conſ. 63. num. 20. Magon. deciſ. Lucen. 14. num. 74.* & poſt alios articulo diſcuſſo firmauit, *Rot. in Romana prætenſæ deuolutionis Domus 21. Februarij 1633. coram bon. mem. Card. Panzirolo in recent. dec. 182. num. 1. cum ſeq. par. 6.* quam refert *Modern. Fulgin. de iur. emphyt. tit. de Laudem. quæſt. 23. ſub nu. 6.* Et ideò ſufficiens reputatur Domini conſenſus ad-
3 hibitus cum recognitione, † acquirentis in nouum emphyteutam, vt abſque Inſtrumento inueſtituræ, quod fit ſolum ad cauthelam habeat vim renouationis *per text. in cap. potuit de locat. l. vlt. de iur. emphyt. Peregr. conſ. 31. num. 5. libr. 1. proſequitur Rot. d. dec. 182. num. 12.*

Qua conceſſione attenta firmari nō poteſt conſenſum eſſe reſolutū, & ad Eccleſiam deuolut. nec in conſequens deberi fructus petitos exallegatis in alia *dec. ſub §. nec relaxationem mandati* Quoniam nullibi ex parte Societatis, & Monaſterij debitorum probatur eſſe finitam lineam Deſiderij Bonauenæ inueſtiti,
4 cuius probationis onus ipſis deuolutionē, & ſic cenſus extinctionem ex hoc capite prætenden. incumbit *ex reg. text. in l. 2. & l. Actor C. de probat. Bero. conſ. 129. num. 10. lib. 1.* & pluries reſpondit *Rot. & ſignanter coram Cardinali Mantic. dec. 194. num. 5. & ſeq. Seraph. dec. 1458. per tot. Caual. dec. 295. num. 1. & dec. 344. num. 5. & 358. num. 1. Buratt. deciſ. 907. num. 1. Merlin. deciſ. 506. num. 1. & ſeq.*

Non obſtat, quod hæc ſecunda conceſſio,
5 quatenus in ea ſunt vocati † etiam extranei ſit alterata à prima, quæ tametſi habeat clauſulam in perpetuum, reſtringitur tamen ad ſolos hæredes ſanguinis vltimi inueſtiti, & inter eos quouſquè duret, nulloque modo tranſit ad extraneos, qua regulatur iuxtà naturam inueſtituræ, & præter alios fusè firmauit, *Rot. in dec. 583. num. 3. cum ſeq. coram bo. mem. Meltio. & in Caietana Bonorum 3. Decembris 1646. & 10. Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano*, non valeat ſuffragari Roberto cauſam habenti ab Appollonia de Bonauenis, dum ſolus conſenſus Rectoris interuenit, & nihilominus debuit imputari
6 beneplacitum † Apoſtolicum ſemper neceſſarium vbi in emphyteuſi alteratur ſolitum *Dec. in Auth. qui rem num. 22. & ibi Cagnol. n. 58. C. de ſacroſ. Eccl. Alex. conſ. 9. num. 2. lib. 3. Curt. iun. de feud. p. 2. quæſt. 6. Rot. coram b. m. Merlin. dec. 756. num. 14. in Romana Deuolutionis Domus 4. Decembris 1651. fin. verſ. tum etiam quia & 21. Iunij 1652. pariter §. fin. coram bon. mem. Bichio & in Romana prætenſæ deuolutionis Palatij 18. Iunii 1657. coram R. P. D. Albergato §. et licet.* Quia præmiſſis pluribus, quæ informantes pro Roberto in contrarium deducebantur ad excludendum huiuſmodi obiectū, & oſten-
7 dendum conceſſionem ab initio fuiſſe cenſualem non emphyteoticam cum facultate alienandi in quoſcumque, itaut ſecundum naturam contractus locationis ſint in ea comprehenſi etiam hæredes extranei *Gabr. conſ. 80. nu. 24. lib. 2. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 2. num. 47. & ſeq. Cyrac. contr. 146. num. 2. Rota coram Buratto dec. 334. num. 4. & in d. Romana prætenſa deuolutionis Palatii, & in Vercellen bonorum 10. Maii 1648. coram me §. præterea* iuncta præſertim clauſula *ad haben.* quæ adeò aufert ſubſtantiam emphyteuſis, vt illam de em-
8 phyteuſi ex pacto, & prouidentia faciat tranſire in hæreditariam *Rot. d. dec. 583. num. 7. coram bon. mem. Merlino.* Et obſeruantia ſubſequuta, qua declaratur primordialis contrahentium mens. Et vbi conceſſio ſemel
9 ad extraneos † tranſit ſemper hanc qualitatem retinet *Ruin. conſ. 161. num. 33. & 34. lib. 1. Rot. deciſ. 381. num. 12. par. 5. & in d. Romana Deuolutionis Domus 4. Decembris 1651. coram bon. mem. Bichio ſub §. faltem,* quando Domini amplexi ſunt reſponſionem in alia deciſio-
10 ne allatam *§. ſed omnis difficultas*, quod hæc omnia reſpiciunt altiorem indaginem, & propterea ſunt diſcutien. in iudicio petitorio, prout ſemper fieri ſolet, quando deuolutio non eſt indubitata, ſed dubia & probabiliter, poteſt controuerti, vt fuit reſolutum *in Ariminen. Deuolutionis coram Cardinale Sacrato penès Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 959.* & in alijs relatis *ab Add. ad ſan. mem. Greg. dec. 101 littera A. C.*

Eoque facilius, quia aduerſus hanc turbidam exceptionem lata fuit ſententia abſolutoria ad fauorem Roberti cauſa reperitur com-

commiſſa in Rota cum facultatibus A. C. pro exequut. Inſtrumenti cenſus obligatione Camerali muniti, & quem Societas alias pulſata ad ſolutionem fructuum voluit illum redimere præuia diſdicta Authoribus Roberti facta, & hodiè data. Vndè non viſum fuit poſſe retardari relaxatio mandati, & exequutio obligationis Cameralis per turbidas exceptiones *ex Mobed. dec. 1. de ex cep. Greg. dec. 229. in fin. Merlin. dec. 222. in fin. & in Mutinen. Dotis 15. Nouembris 1641. in fin. coram bon. mem. Card. Panzirolo*.

Et ita vtraque parte informante reſolutum fuit ſtandum eſſe in deciſis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ciuitatis Caſtellanæ Fideicommiſſi.

Veneris 4. Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſionem in bonis ab tertio poſſeſſis ex remedio Saluiani obtinuerunt ſubſtituti prætendentes ſe vocatos ad hæreditatem, de qua hic agitur in vim fideicommiſſi à Teſtatore ordinati: Commiſſa deinde cauſa appellationis in Rota, cum clauſula *Conſtito, quod ſit locus Aegidianæ*, reſolutio in negatiuam prodijt.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana non intrat, quando ex bonis controuerſis nonnulla pro indiuiſo poſſidentur à Clerico, quæ eiuſdem Conſtitutioni non ſubiacent.*

2 *Bona inter Clericum, & Laicum pro indiuiſo poſſeſſa, donec ſeparentur, de parte Eccleſiaſtica vti magis digna à Laicis in eadem ſententia comprehenſa debet Iudicari, ad effectum vt quoad vtramque appellatio permittatur.*

3 *Clericus ad cauſam admiſſus cum clauſula* docto de intereſſe, *eodem non probato ſaltem apparenter pro non admiſſo habetur.*

4 *Bona etiamſi poſſideantur tantum à Clerico pro tertia parte pro indiuiſo, & remota etiam admiſſione idem adhuc citari debet.*

5 *Ignorantia non ſuſtinet ſententiam, necnon citato præiudicat.*

6 *Defectus citationis, quoad vnum intereſſe habentem etiam, quoad alios legitimè vocatos connexum ius habentes ſententiam nullam reddit.*

7 *Saluianum ſuper bonis proprijs hæredis grauati pro reintegratione fideicommiſſi non competit, niſi ipſe habeat notitiam fideicommiſſi, & bona ei ſubiecta doloſè diſtraxerit.*

8 *Licentia alienandi bona translata malam fidem & dolum tollit, cum ad hunc effectum ſufficiat quod aliqua cauſa concurrat, ob quam grauatus permiſſam ſibi eſſe alienationem credere poſſit.*

9 *Tranſactio bona fide ad ſedandam litem emanata non ſolum tranſigentibus, & eorum hæredibus præiudicat, ſed etiam quibuſcumque alijs ad fideicommiſſum vocatis, quamuis tranſigentium non ſint hæredes.*

10 *Conditione, ſub qua quis vocatus fuit, euaneſcente ſubſtitutio fideicommiſſario pro non facta habetur.*

11 *Verba reſtrictiua Teſtatoris;* In caſu prædicto *operantur ne ſubſtitutio ad vnum caſum limitata ad alium extendatur, nec ad alias perſonas trahi poſſit.*

12 *Teſtatore rationem conſeruandi familiam incerto caſui, & perſonis adijciente, eadem ad illum, & ad limites fideicommiſſi tali eueniente caſu ordinati reſtringitur.*

13 *Subſtitutionibus præcedentibus in alijs caſibus non repetitis, fideicommiſſum ad alterius commodum non cenſetur indultum, ſed bona in diſpoſitione primi hæredis, ſiue filijs defuncti libera remanent.*

14 *Argumentum ex veriſimili mente diſponentis eductum præſumptiuè tantum concludit, adeoque ceſſante argumento verba explicitam diſpoſitionem importantia ſunt attendenda.*

Teſtator quod debuit non eſt attendendum, ſed quod voluit, ibid.

15 *Subſtitutionem factam naſcituris locum etiam habere non natis, in quibus caſibus procedit.*

16 *Diſpoſitio expreſſa, quando repugnat, argumentum ex veriſimili mente deductum admitti non poteſt.*

17 *Extenſio de caſu ad caſum ex identitate, vel maioritate rationis non admittitur, quando expreſſa Teſtatoris verba reſiſtunt.*

18 *Teſtator omnes caſus diſcretiuè prævidendo cum diuerſimodè in eis diſpoſuerit, quale exinde elici poſſit argumentum.*

19 *Diſpoſitio teſtamentaria per orationes perfectas ſine aliqua relatione oſtendens omnimodam diuerſitatem diſponendi in vno, & altero caſu, remotis ſubtilibus argumentis pro lege eſt ſeruanda.*

20 *Fideicommiſſum, vt inducatur, vis non eſt facienda ſubſtitutioni compendioſæ tanquam ſub conditione mortis factæ.*

21 *Subſtitutio compendioſa ſub conditione mortis facta continet vulgarem voluntatis, & importantia ſub qua exiſtentia filiorum venit.*

22 *Subſtitutio, quando eſt reſtricta ad caſum natiuitatis nullo modo apta eſt alium non natiuitatis comprehendere, in quo aliter fuit prouiſum.*

23 *Teſtatore diuerſo modo de ſuis bonis diſponente, vnus caſus non valet pariformiter, vt alter determinari, ſed forma vtriuſque ſeruanda.*

DECISIO CXIV.

CAMILLVS, & fratres de Iorijs prætendentes ſe vocatos ad hæreditatem Bernardini in vim fideicommiſſi ab illo in ſuo Teſtamento ordinati egerunt in Tribunali A.C. ex remedio Saluiani contrà bona poſſeſſa à Martio, & alijs de Nardonibus donatarijs q. Veronicæ cauſam habentis à Franciſco hærede dicti Bernardini Teſtatoris & ſententiam immiſſionis obtinuerunt, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis cum clauſula; *Conſtito, quod ſit locus Aegidianæ*, Domini eam non intrare reſponderunt

1 moti †. Primò quia ex bonis controuerſis non-

nonnulla pro indiuiſo poſſidentur à Clerico, quæ ex defectu poteſtatis Cardinalis Aegidij, qui conſtitutionem edidit ei, non ſubiacet iuxtà *conſ.20.Honded.num.5. cum ſeq. lib.2.Pacific.de Saluian.interdict.inſpect.4. cap.2. nu.29.& ſeq.Rota apud eundem deciſ.234.& 238. num.1.& coram Buratt. deciſ.317. in princip.* Et
2 adeò procedit, vt ratione huius conſortij, & intereſſe, donec ſequatur ſeparatio, debet de parte, quam pro indiuiſo in eadem ſententia ſub vnica verborum ſtructura comprehenſa habent Laici, vt de Eccleſia magis digna iudicari ad effectum, vt quoad vtramque permittatur appellatio, vt in ſpecie bonorum *inter Cleric.& Laic.Grat.diſcept. forenſ. cap.641. num.3.& 4.& 732.nu.16.& 17.Rota apud Card. Seraph.deciſ.957.num.2.& poſt Merlin.de pignor. deciſ.72.nu.2.& 3.& dec.122. num. 1. & ſeq.* & reſponſum fuit *in Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 23.Maij* 1644.*coram Eminentiſſimo Card. Corrado.*

3 Non obſtat, quod Clericus † admiſſus fuit ad cauſam cum ſolita clauſula docto de intereſſe, quo non probato ſaltem apparenter habetur pro non admiſſo *Creſc.dec. 3. de reſcript.* cum alijs allegatis *in Reatina Caſtrorum 30.May 1652.coram R.P.D. meo Albergato §.præterea,* quia cum Inſtrumento diſcuſſionis relato in *Summ. illorum de Nardonibus num.4.* appareat duo corpora, ſuper quibus conceſſa fuit immiſſio in totum ad ipſum
4 ſpectare, † reliqua verò ab eo poſſideri pro tertia parte pro indiuiſo remota etiam admiſſione adhuc citandus erat, *cap.licet Epiſcopi, ibi Gloſſ.verb.vocato de præbendis in 6. Felin. in cap.dudum num. 24. de reſcript. Card. Mantic. deciſ. 194.nu.30.Rot.in recent.deciſ.285.nu.15.& 16.par.5.* nil refragante ignorantia, quod ipſe poſſideret, quia præter quod actoribus id optimè innoteſcebat, ſimilis ignorantia
5 non † ſubſtinet ſententiam, nec præiudicat, non citato, vt poſt *Gabr.* & alios reſpondit, *Rota in d.deciſ.285.nu.10. par.5. recent.* Quini-
6 mò † defectus citationis, quoad ipſum reddit ſententiam nullam etiam quoad alios legitimè citatos connexum ius habentes, *l. fin. Cod.ſi per vim, vel alio modo, l. meminerint C.vnde vi Gabr.conſ.56.num.18.lib. 1. apud Poſt.de manutent.coram Durano dec.37.nu.9.* dixit *Rot.dec.44.& in deciſ. 192. vtrobique num.4.* Et in alijs allegatis *in Interamnen. Bonorum prima Iulii 1658.ac 7.Febr.& 9. Iunii præteriti coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano.* Aegidiana aut non intrat etiam ex hoc capite nullitatis vt in ipſa diſponitur, & formant adducti per *Pacif.de Saluian.inſpect.4.cap.2.num.68. Buratt. deciſ.151.nu.1.Rota in recent. deciſ.68.n.2.par.6.*

Secundò quia conceſſa fuit immiſſio de
7 bonis proprijs hæredis † grauati pro reintegratione fideicommiſſi, ſuper quibus non competit Saluianum ex defectu hypothecæ, niſi ipſe habeat notitiam fideicommiſſi, & bona ei ſubiecta doloſè diſtraxerit iuxtà veriorem ſententiam, quam tuentur *Morott. conſ.557.num.3.Lud.Bell.conſ.77.num.11.verſ.in iure enim,& conſ.105.nu.7.Canc.var.reſolut.lib.1. cap.2.num. 104. Salgad.in Labirint. credit. par.1. cap.24.num.7.Peregrin.de fideicom.art.4.num.14. & 15.Fuſar.de ſubſtit.quæſt.611.nu.4.* & declarando antecedentem deciſionem *in Romana Saluiani 28.Iunii 1641.§.fin.* reſolutũ fuit *in Romana Fideicõmiſſi. ſeu Saluiani 26.Nouemb.1650. §.nihil facit coram bon.mem.Dunozetto,& in Placentina Bonorum 16.Iuny 1653.in fine coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano, & in Romana Cenſus, ſeu Saluiani 5.May 1655.coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, §.quarto demum.*

In præſenti autem conſtat Veronicam ad bonorum alienationem deueniſſe præuia licentia D.Theſaurarij, qui viſo, & conſiderato Teſtamento Bernardini Franciſci defuncti, ſine filijs maſculis, & fœminis mandauit loca montium in hæreditate illius reperta, transferri in perſonam ipſius Veronicæ hæredis dicti Franciſci liberè, & abſque vllis vinculis, & conditionibus *Sum. illorum de Nardonibus num.2.* Quæ licentia conſtituit
8 Veronicam in bona † fide, & ſubſtulit malã, & dolum, cum ad hunc effectum ſuficiant, quod aliqua concurrat cauſa, ob quam grauatus poſſit credere ſibi eſſe permiſſam alienationem, *Cyriac. controuerſ. 131. num. 55. & contron.196.num.92. cum ſeq. Altograd. conſ. 90. num.38. Rota in recent.deciſ.120.num.3. par. 2. & prius deciſ.71.n.2.par.1.& coram bon. mem. Merlino dec.897.nu.3.& 4.& num.8.*

Quidquid ſit vbi alienatio facta fuiſſet poſt motam litem,& ſententiam ſuper fideicommiſſo latam,& alienationes cogitare poterat ſe futurum non ſoluendo, in quibus terminis loquuntur *Cyriac. contr. 282. Rota coram bon.mem. Merlin. & in antecedenti deciſione 631. num.6.* alijque allegati.

Prædictaque magis confirmantur attenta tranſactione inita inter Veronicam, allegantem in bonis Bernardini nullum adeſſe fideicommiſſum, & Ioſephum, & alios de Iouijs illius exiſtentiam defendẽtes, & ad ipſorum fauorem per obitum Franciſci factum fuiſſe locum ſucceſſioni prætenden. in qua facta vtrinque d. liti renunciatione Veronica certam pecuniarum quantitatem prædictis
9 litigantibus † ſoluere promiſit, quæ tranſactio bona fide emanata ad ſedandam litem præiudicat non ſolum tranſigentibus, & eorum hæredibus, ſed etiam quibuſcumque alijs ad fideicommiſſum ex propria perſona vocatis quamuis non ſint hæredes tranſigentium, vt dixit *Rota in Romana fideicommiſſi de Bariſanis 27. Iuny 1650. coram R.P.D. meo Celſo in Romana fideicommiſſi de Mutis 12. Maii 1656.§.penultimo, & in Bonon.domus 27.Nouembris eiuſdem anni coram Reuerendiſſ. Domino meo Decano §.quia præter quod.*

Tertiò demùm ex capite iniuſtitiæ ſententiæ, in qua Canonizantis duo fideicommiſſa ad fauorem illorum de Iorijs vnum particulare ſuper 45.locis montium non vacabilium, & aliud vniuerſale in alijs bonis, & ſuper omnibus decretata fuit immiſſio, & nihil neutrum in caſu, qui euenit viſum fuit admittendum. Non primum, & parti-

culare

culate in locis montium, quia apparet ordinatum in euentum, in quem Franciſcus hæres inſtitutus decederet cũ filijs maſculis,
10 & feminis; Cumque obierit nullis † relictis liberis euanuit conditio, ſub qua fuerunt vocati Iorij, adeout ſubſtitutio fideicommiſſaria habeatur pro non facta *l. ex facto 17. §. ſi quis ff. ad Trebell. l. pecuniam quam ff. ſi certum petat. Onded. loquens de ſubſtit.* facta ũ deceſſerit cum filijs, vt hic *conſ. 60. num. 14. & ſeq. & præcipuè 19. & conſ. 78. num. 26. lib. 1. Cyri controuerſ. 532. num. 10.* & hoc maximè, quia Teſtator vſus fuit verbis reſtrictiuis. In caſu
11 prædicto †, quæ operantur ne ſubſtitutio limitata ad illum caſum extendatur ad aliũ, nec ad alias perſonas trahi poteſt, *Roland. conſ. 56. nu. 18. & conſ. 80. nu. 15. lib. 13. Cranett. conſ. 98. num. 5. & 6. Surd. conſ. 448. num. 30. Honded. conſ. 30. nu. 6. & conſ. 78. nu. 17. & 18. & 35. lib. 1. Peregr. de fideicom. art. 14. nu. 47. & art. 29. nu. 15. Aldobrand. conſ. 30. num. 16. lib. 1. Rota deciſ. 145. nu. 6. & 14. par. 5. recent.* non obſtante, quod Teſtator motus ferit ad ità diſponen. ad hoc, vt conſeruarentur loca montium in Cippo illorum de Iorijs, & ſic habuerit reſpectum ad agnationem conſeruandam, quia
12 dum rationem † conſeruandi familiam adiecit incerto caſui, & perſonis, reſtringitur ad illum, & ad limites fideicommiſſi tali eueniente caſu ordinati, vt diſtinguit *Imola in l. ſi verò 70. §. de via ff. ſolut. matrim. Soccin. Iun. conſ. 1. n. 15. lib. 1. Alex. conſ. 59. num. 29. verſ. non obſtat etiam lib. 30. Spin. conſ. 12. num. 36. & ſeq. Surd. d. conſ. 448. nu. 23. & 30. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 5. num. 20. Rota deciſ. 267. nu. 6. verſ. quando parte ſecunda & d. deciſ. 195. num. 7. & 11. par. 5. recent.*

Neque alterum vniuerſale ſiquidem Teſtator licet in caſu mortis Franciſci cum filijs, & filiabus fecerit ſubſtitutiones vocando etiam ipſos de Iorijs, attamen præcauendo caſum contrarium ſi decederet illis non ſuſceptis, vt ſucceſſit tunc in horum defectu aliter de bonis ſuis diſponendo reliquit hæredem vſufructuariam Aureliam eius vxorem totius hæreditatis integræ per decem annos, iniuncto ei onere de vſufructu bonorum in principio cuiuslibet renaſcentis anni ſoluendi ſcut. 100. inter Famianum Antonium, & alios ipſorum ſucceſſores diuidenda. Hinc cum dicta non ſit alterius grauata, nec tali caſu repetitę fuerint præ-
13 cedentes † ſubſtitutiones in alijs animaduerſis caſibus, non cenſetur inductum fideicommiſſum ad commodum dd. de Iorijs, ſed ceſſauit omne grauamen, & bona remanſerunt libera in diſpoſitione Franciſci, ſine filijs defuncti *Bart. in l. ſi cum dote 22. num. 10. ff. ſolut. matrim. Honded. conſ. 57. nu. 41. lib. 1. Surd. in citato conſ. 448. nu. 9.* & in terminis conſuluit *Aldobrand. d. conſ. 30. nu. 15. & 16. & 42.*

Neque dicatur, vt quemadmodum Teſtator explicitè vocauit fratres de Iorijs in caſu obitus hæredis grauati cum filijs, ità, & multo magis illos vocaſſe cenſetur, ſi
14 abſq; illis † mæreretur, quoniam argumentum iſtud ex veriſimili mente diſponentis eductum præſumptiuè tantum concludit quod ità voluerit. Ex quo tamen verba ipſa diſpoſitionis reſiſtunt, & in vtraque caſu ſpecialiter, & diuerſimodè determinauit, penitus ceſſat argumentum, & attendenda ſunt verba explicitam diſpoſitionem importantia *Bart. & Caſtr. in l. ambig. ff. de reb. dub. Bald. in l. cum vir col. 3. C. de fideic. Dec. conſ. 217. nu. 11. Gef. Spin. d. conſ. 12. nu. 36. Canc. var. reſolut. lib. 1. cap. 1. de ſubſtit. nu. 172.* vbi quod non eſt attenden. quod Teſtator debuerit, ſed quod voluit Petrus, *Imol. conſ. 54. num. 24. Cranett. conſ. 57. num. 42. Modern. Lucan. conſ. 46. num. 36. & 40. lib. 1.*

15 Et hinc non refert, quod † ſubſtitutio facta naſcituris locum habeat etiam non natis quando Teſtator de iſtis non cogitauit, & ſic fundatur in eius veriſimili mente, quod ſi cogitaſſet de caſu non natiuitatis veriſimiliter id diſpoſuiſſet. An vbi de vtroque caſu cogitauit, & in vtroque diuerſimodè diſpoſuit ſubſtinendo in vno, & omittendo ſubſtitutionem in altero, aliter in eo diſponendo argumentum eductum, & veriſimili
16 mente † admitti non poteſt, quia repugnat expreſſa diſpoſitio, *Ger. Spin. d. conſ. 52. nu. 10. & ſeqq. & conſ. 89. nu. 4. cum ſeqq. Cancer. var. reſolut. lib. 1. cap. 1. nu. 179. verſ. quod autem verba.*
17 Prout † etiam nec admittitur extenſio de caſu ad caſum ex identitate, vel maioritate rationis, quando reſiſtunt verba expreſſa: *Altograd. conſ. 45. nu. 35. & ſeq. lib. 1 cum aliis per Rota in Bonon. fideicommiſſi de Pinchiartis 28. Martii præteriti coram R. P. D. meo Priolo §. neque ex identitate,* quinimò quoties, prout hic Teſta-
18 tor omnes † caſus præuidendo diſcretiuè, & diuerſimodè in eis diſpoſuit, validum educitur argumentum, quod ſicut fideicommiſſum verbis claris expreſſit in vno, ità etiam expreſſiſſet in altero, ſi intellexiſſet pariformiter, & eo modo prouiderit, manifeſta habetur eius voluntas, quod nullatenus intellexit etiam in caſu iſta idem fideicommiſſum ordinare, vt poſt DD. ſupra allegatos reſpondit, *Rota in Bonon prætenſi fideicommiſſi 7. Iunii 1647. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. cæterum in propoſito, & in d. Bonon. fideicommiſſi de Pinchieriis coram R. P. D. meo Priolo §. et eo magis.*

Nec ſubſiſtit, quod in hoc ſecundo caſu non natiuitatis filiorum Franciſci Teſtator voluerit ſolum addere ſubſtitutionem Aureliæ ad decennium, non autem adimere fideicommiſſum prius ordinatum fauore actorum; Quia tunc intellectui reſiſtit de
19 directo eius teſtamentaria † diſpoſitio, quæ per orationes perfectas, & de per ſe, ſine aliqua relatione oſtendit omnimodam diuerſitatem diſponendi in vno, & altero caſu, quæ propterea, dum expreſſa eſt ſemoti ſubtilibus argumentis pro lege ſeruanda videtur *l. legem C. de pactis l. qui Romæ §. Flauius ff. de verb. obligat. Rota deciſ. 614. nu. 1. & deciſ. 324. num. 8. p. 4. tom. 2. recent.*
20 Sicuti nec ad inducendum † fideicommiſſum

miſſum videbatur facienda, vis in eo, quod
verſamur in ſubſtitutione compendioſa tan-
quam facta ſub conditione mortis, *Gloſ.ma-
gna in leg.in Teſtamento, C. de Teſtamento milit.
Bart. in l.Centurio num.9. ff. de vulg., & pupill.,*
21 *Trentacinq.conſ.2.nu.2.lib.2.* continente † de-
ſua natura vulgarem volnntatis, & impor-
tantiæ, ſub qua venit exiſtentia filiorum.,
*ad text. in l.Si ab exhæredato 129. §.fin. ff.de Le-
gat.1. Surd.deciſ.37.nu.26.,& ſeqq. Rot.dec.379.
nu.1.coram Buratto*, & apud *Vrgellen.dec.260.*
22 *nu.1.*, quia † cum ſit reſtricta ad caſum na-
tiuitatis nullo modo apta eſt comprehende-
re alium non natiuitatis, in quo aliter fuit
prouiſum: Tunc enim caſus diſſimiles, &
contrarij decedere cum filijs, & mori ſine
filiis, quo fit, vt non detur extenſio de vno
ad alium, *Alex.conſ.139.num.1. lib.6. Pancirol.
conſ.93. num.25. Peregr. de fideicommiſſis art.11.
num.47. Ger.Spin.dicto conſ.12.num.11., & ſeqq.
Caſtell.deciſ.152.nu.10. Lucenſ. d.conſ.46.nu.37.*
vt fuit dictum, *in dicta Bononien. fideicommiſſi
de Pinchieris coram R. P. D. meo Priolo §. Secus
verò.*

Quibus non aduerſantur deciſiones per
informantes pro lorijs deductæ, & ſignan-
ter *in Rauennaten. bonorum 1.Febr.1647. coram
Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado*, quia pro-
cedunt quotieſcumque prouiſum fuit in
vnico tantum caſu ſubſtitutionis factæ defi-
cientibus filijs, vel linea, quæ formula ex
proprietate verborũ capit vtrumque caſum,
quod filii naſcantur, & poſteà deficiant.
Caſus autem hic ſunt diuerſi, in quorum
quolibet teſtator diuerſo modo diſpoſuit
de ſuis bonis vno videlicet, ſi hæres decede-
23 ret cũ filijs, † & alio quatenus ſine filijs obi-
ret, & ſic vnus non valet pariformis, vt alter
determinari, ſed forma vtriuſque eſt ſer-
uanda, vt poſt *Zarch. l. hæres meo, §. Cum ita
num.64. ff. ad Trebell. Ruin.conſil.4., & 5. lib.3.
Pariſ.conſ.74.num.9.lib.3. Grat.conſ.19.num.21.
lib.2.* Amplians etiam ſi caſus eſſent ſimiles,
Oſech.deciſ.74. num. 25.

Et ità vtraque parte informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiraſonen. Fundationis Conuentus.

Veneris 4.Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

Ad fundationem noui Conuentus requiritur Beneplacitum Apoſtolicum inſuper Conſenſus Ordinarij, & alia. Reuocatio Priuilegiorum pro Fratribus ad fundandos nouos Cõuentus, ex quibus perſonis liceat ſe opponere ad fundationem Conuentus noui.

SVMMARIVM.

1 *Ad Fundationem noui Conuentus requiritur Sedis Apoſtolicæ Beneplacitum.*

2 *Sine Beneplacito Sedis Apoſtolicæ Fundatio noui Conuentus non permittitur.*

3 *Ad Fundationem noui Conuentus præter Beneplacitum Apoſtolicum, & Ordinarij conſenſus copulatiuè requiritur.*

4 *Bulla Summorum Pontific., & Canones reuocant quæcunque priuilegia pertinentia ad ædificationem noui Conuentus, niſi ſeruata forma Concilij Tridentini, &c. per totum.*

5 *Natura copulæ eſt, vt verificetur omnium copulatorum.*

6 *Parochis licet cõtradicere conſtructioni noui Conuentus ob præiudicium ſuæ Eccleſiæ.*

7 *Propter loci paupertatem, & eleemoſynarum tenuitatem, licet alijs Religioſis etiam opponi conſtructioni noui Conuentus.*

DECISIO CXV.

DATO dubio an eſſet locus fundatio-
ni Conuentus, quæ Fratres B. Mariæ
Redemptionis Captiuorũ erigere prętende-
bant in Ciuitate de Corella DD. negatiuè
reſponderunt, quia vt poſſint Monaſteria
1 nouique † Conuentus erigi debet præcedere
Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, requiſitum
*ex diſpoſitione cap.vnic. de exceſſ. Prælat.in 6. in-
nouat in Clement. Cupientes 3.in principio de pœn.
& cap.vnic. §.confirmatos de relig.domib. pariter
in 6.* quod cum in pręſenti impetratum non
2 fuerit, fundatio permitti † non debet, vt in
terminis fuit in hoc Sac. Tribunali reſolutũ
in *Cracouien. Fundationis Monaſterij 19. Apri-
lis 1649. & 20.Iunij 1650. coram R.P.D.Celſo,
in Cæſarauguſtana Fundationis Cõuentus 18.Maij
1657., corã me, confirmata 12.Nouembris einſdem
anni coram R.P.D.meo Meltio, & 4.Febr.1658.
coram Reuerendiſſ. D.meo Decano*, & demum
17.Martij præteriti coram R. P. D. meo Veroſpio.

Non ſuffragari dixerunt licẽtiam habitam
ab Ordinario Tiraſonen., eamque ſolam ſuffi-
cere ex præſcripto *Sacri Concilij Trid. ſeſſ.25.
cap.3.de regul.*, dum in fine ſtatuitur, quod de
cœtero ſimilia loca non erigantur ſine Epi-
ſcopi, in cuius Diœceſi erigenda ſunt, licen-
tia prius obtenta, quia omiſſo quod multo
antea ab anteceſſoribus obtineri non potuit,
cum vtraque Canonum, & Concilij diſpo-
tio ſit inter ſe compatibilis per vnam non
cenſetur alteri derogatum, ideòque pro va-
3 lida † fundatione copulatiuè requiri Bene-
placitum Apoſtolicum, & Ordinarij aſſen-
ſum, probant *Barboſ. in addit. ad d. cap. vnic.
nu.3.de exceſſ.Prælat.in 6. Tambur.de Iur. Abbat.
diſput.13.quæſit.1.Zerol.in prax.Epiſcopali par.1.
verb.Monaci §.2.*, & reſpondiſſe Sacram Con-
gregationem, refert *Roderic. de regul. tom.1.
quæſt.25.art.3. Lotther.de re benef.lib.1.quæſt.26.
num.7. & 8. Rot.in dd. deciſionibus Cæſarauguſta-
na Fundationis Cõuentus coram me §.neque obſtat,
& RR.PP.DD.meis Meltio §.neque ex eo, & Ve-
roſpio §.Hinc alterius articuli*, & apertius diffi-
nitur in *Conſtit.25.ſanctimem: Vrbani VIII. Bull.
4 nou.to.4.*, vbi præuia † reuocatione quorum-
cunque priuilegiorum expreſſe prohibetur
ſub quouis prætextu recipi, fundari, & con-
ſtitui noua Monaſteria Collegia, & domos,
vel cœpta perfici, & abſolui, niſi de expreſſa

Ordinariorum licentia, & ſeruata in omni-
bus, & per omnia Sac. Canonum, & Sacri
Conc. Tridentini forma necnon Prędeceſſo-
rum Summorũ Pontificũ Clementis VIII.,
& Gregorij XV., *vt in §. ſecundo*, ex quibus
colligitur Pontificem aſſenſum à Canoni-
bus requiſitum, & Epiſcopi licentiam in
Sacr. Concil. Tridentino demandatam iuxtà
5 naturam † copulæ, quæ eſt, vt ad verifica-
tionem requiratur omnium copulatorum
concurſus, *leg. reus, §. cum in tabulis, ff. de duob.
reis, l. ſi duobus 16. ff. de leg. 1. l. ſi quis ſtipulatus
fuerit 11. ff. de verb. oblig. Surd. conſ. 522. nu. 9.
Honded. conſ. 1. nu. 20. & conſ. 8. nu. 25. & conſ. 65.
num. 5. lib. 1.*

Vlterius ex eo etiam moti ſunt DD. quia
modo Parochi expreſse diſſentiunt ob per-
petuum præiudicium, quod ipſorum Eccle-
ſijs poteſt inferri ratione oblationum alia-
6 rumque obuenientium, licet † eis contradi-
cere, & prędictam contractionem impedire,
*cap. 1. de nou. oper. nunc. cap. Eccleſia ædificand.
cap. quicunque 16. qu. 1. Federic. de Sen. conſ. 201.
num. 1. Guidopap. decis. 360. num. . . Rot. coram
Creſcentio decis. 1. nu. 2. de nou. oper. nunc.* Eiſque
deniquc ſe opponunt PP. Carmelitæ, & Pa-
tres S. Franciſci de Zecruenigo exiſtẽ intra
7 quatuor milliaria, & alia religioſi, † quibus
pariter detrimentum afficeret propter loci
paupertatem, tenuitatẽ eleemoſynarũ cum
quibus vix ipſi, quamuis pauci poſſunt ſe
ſubſtentare, vt deponunt Teſtes formiter
examinati, vnde tanto difficilius venit per-
mittenda, vt animaduertit *Lotther. de re beneſ.
d. quæſt. 26. nu. 10. lib. 1.*, & his omnibus diſſuſ-
ſis reſpondit *Rota in dd. deciſionibus Cæſaraugu-
ſtana Fundationis Conuentus coram Reuerendiſſi-
mo D. meo Decano, & RR. PP. DD. meis Melzio,
Veroſpio, & me emanatis.*

Et ità vnica tantum.

R. P. D. BEVILAQVA.

Sutrina Dotis.

Veneris 4. Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

Damna, quæ ex mora dotis non ſolutæ oriun-
tur ſunt reficienda, & quando, & qua ra-
tione ſint taxanda.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio ad factum, ſi non adimpleat, tenetur ad
damna, & intereſſe.*
2 *Quæ ſint requiſita, vt quis teneatur ad damna,
& intereſſe, & quando importent.*
3 *Damna, quæ ex negligentia oriuntur debent refici
ad rationem fructuum prout paſſa non fuiſſent.*
4 *Taxatio damnorum, & intereſſe ſit ad rationem
fructuum locorum montium.*
5 *Teſtator non poteſt obligare bona ſua, nec oneri
ea ſubijcere in præiudicium Creditorum.*

DECISIO CXVI.

FIRMATO iam in deciſione ſub die
26. Iunij anni præteriti ſententiam, in
qua condemnata fuit Angela Roſa Hæres
Chriſtophori ad tradendum Monaſterio, &
Monialibus Sanctiſſimæ Conceptionis Sutri
loca quinque cum dimidio Montis Cæræ,
vel ſoluẽ eorum prætium pro dote Soro-
ris Mariæ Angelæ ibi profeſſæ, ac reficien-
dum damna, & intereſſe tranſitum feciſſe
in rem iudicata, & cauſam ſuper illius exa-
ctione expedita; Propoſui dubium an, & ad
quam ſummam damna, & intereſſe eſſent
liquidanda, & DD. pro ſumma inferius ex-
primenda reſponderunt: Quia præſuppoſita
obligatione tradendi loca Montium in ſatiſ-
factione Dotis promiſſæ, & actuali traditio-
ne non facta ſuccedit trita concluſio, quod
1 obligationis † ad factum, ſi non adimpleatur
tenetur ad damna, & intereſſe, *leg. ſi procura-
tor 8. §. mandati actio, & l. ſi mandauero 22. §. Iu-
lianus ſcribit, & §. ſicut autem, ff. mandat DD. cõ-
muniter in l. ſtipulationes nõ diuidantur, ff. de verb.
obligat. Pancirol. conſ. 147. nu. 7. & ſeqq. Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 240. nu. 34. Rot. coram Buratt.
decis. 913. num. 1., & in recent. decis. 85. num. 1.
& ſeqq. par. 4. tom. 2.*, & apud *Modern. de cenſ.
decis. 58. in princ., & decis. 286. num. 4., & 5.*

Non obſtat, quod vt peti poſſint damna,
2 intereſſe requiritur vltra moram † debito-
ris, quod creditor ſit ſolitus negotiari, quod-
que occaſio lucrandi fuerit in promptu, &
ob defectum pecuniarum fuerit amiſſa,
& hæc requiſita in propoſito non concer-
nant, ideò non debeantur iuxtà doctrinam
*Pauli de Caſtro in l. 3. §. finali, ff. de eo quod cert.
loco*, quam paſſim *Rota ſequitur, vt per adden.
ad Buratt. decis. 777. litterá A.*, nam ex quo
Chriſtophorus Angelæ author promiſerat
tradere loca Montium, onuſque procuran-
di translationem litterarum patentium in
faciem Monaſterii in ſe ſuſceperat, vt fir-
matur *in deciſione §. ſecundo*, deducebatur quã-
3 diù † in hoc hoc negligens fuerit, Monaſte-
rio debentur damna, & intereſſe paſſa ex hac
negligentia loco fructuum quos conſecu-
tum fuiſſet à locis Montium, ſi ipſi conſi-
gnata fuiſſent, & qui percipi poſſent etiam
ab eo, qui non ſit ſolitus negotiari, quo ca-
ſu non conſideratur vſura, nec intrat doctri-
na *Caſtrenſ. in d. l. 3.* prout aduertunt *Alexand.
conſ. 31. nu. 9. & ſeqq. lib. 6. Menoch. conſ. 7. nu. 16.
lib. 6. Honded. conſ. 39. in primo dubio lib. 2. Gra-
tian. dicta diſcept. 240. num. 36., & diſcept. 920.
nu. 20. cum ſeqq. Rot. decis. 159. nu. 7.* poſt *Pacific.
de Saluian. interd., & in recent. ead. dec. 85. nu. 14.
& 15. part. 4. tom. 2. in Bononien. pecuniaria de
Lambertinis 3. Iunij 1647. coram bon. me. Bichio,
& in Romana fructuum Dotis 21. Aprilis 1651.
coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano §. Quo-
niam prædicta.*

4 Quantitas verò horum damnorũ, † & in-
tereſſe taxanda videtur ad rationẽ fructuum
locorum Montium promiſſorum, qui ſunt
de ſui natura certi, & liquidi, & fuiſſent à
Mo-

Monialibus percepti, ſi loca Montium habuiſſent, *Bartol.in l.Tutor, §.ſi poſt, ff.de adminiſtr. Honded. dicto conſ.39.nu.4. 5.& 14. lib.2. & conſ.82. num. 22. Gratian. eadem diſcept. 240. num.35. Rot.in mox citata deciſione 85. nu. finali,* & poſt *Cenc.de cenſ.deciſ.61.in fine, & deciſ.63. num.2., & in dicta Bononien. pecuniaria de Lambertinis coram bo:me:Bichio:* Non releuat quod fructus locorum Montium pro maiori parte temporis, quo petuntur cõtrouerſa damna, & intereſſe percepti fuerint ab Andrea grauato Chriſtophori, & ad eius fauorẽ Rota in alia cauſa coram bo:me:Dunozetto decreuerat ei debere medietatem bonorum hæreditariorũ Chriſtophori liberam ab omni fideicommiſſo per illum ordinato, ideò Monaſterium debet ſe vertere contra bona d.Andreæ, non autem Angelæ, quia cum illud habeat obligata omnia bona Chriſtophori fideicommittentis, & contra ea nunc agere intendit non poteſt Angela impedire, quin ex illis tanquam prouenieñ ab ipſius debitore valeant ſatisfactionem conſequi, nam certi iuris eſt, quod in præiudicium
5 Creditorum † Teſtatorem bona obligare, vel alicui omni ſubiicere non poſſunt, *l.alienationes 13. ff.famil. Erciſcund. leg. Diuus 5. ff.de petit. hæred. Surd. conſ.30. num.2.*

Et ita Monaſterio tantum informante, & Angela pluries citata fuit reſolutum.

REVERENDISS. D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ DECANO.

Romana Pecuniaria.

Veneris 11. Iulij 1659.

ARGVMENTVM.

De liquidandis expenſis, iiſque ex ſumma de qua agitur detrahẽdis iuxtà taxationem per totam deciſionẽ arbitrio Rotæ limitandam.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ in honorario Aduocatorum, & Procuratorum, mercede Notarij, & Copiſtæ tanquam veriſimiles ſunt reficiendæ.*

2 *Expenſæ veriſimiles licet ſine vlla quietantia, aut Teſtiũ interuentu fiant, de ijs tamen ex actis ipſis, & diuturnitate litis conſtat.*

3 *Expenſæ, vt reficiantur in ſimili caſu, eaſdem veriſimiles eſſe, & coniecturales arbitrio boni viri ſufficit.*

4 *Expenſæ non neceſſariæ, ſed merè voluntariæ, & ſuperfluæ refici non debent.*

5 *Compromiſſo in cauſa durante expenſæ ad aliam litem neceſſariò referri debent.*

6 *Procuratores duo in patrocinio eiuſdẽ cauſæ adhiberi non ſolent.*

7 *Partita vltra inueriſimilitudinem ſolitam excedens, cum nullo modo iuſtificetur non immeritò reuocatur.*

8 *Salarium non conuentum Socius à Socio regulariter petere non poteſt.*

9 *Societati ſumptus non ſunt imputandi, niſi qui in cauſa realiter ſunt impenſi.*

10 *Socius animo Mercenarij operam ſuam poſuiſſe non cenſetur.*

11 *Sumptus victus extra Vrbem facti ſumptibus in propria domo fieri ſolitis ſunt recompenſandi, & à ſumma prætenſa deducendi.*

12 *Taxatio expenſarum ex Rota arbitrio pendere ſolet.*

13 *Expenſa quæ fiunt in hoſpitio quando non probantur, Iudex ex coniectura illas taxabit.*

14 *Expenſæ pro infirmitate in conſiderationem non veniunt, cum ſimiles impenſæ, quæ fato, vel caſu fiunt nullo modo repetantur.*

DECISIO CXVII.

QVIA Sententiæ Rotales, quæ Plattum & Piſentem condemnant ad Comunicandas Bauę pecunias per ipſos à Parlato cõmuni debitore exactas habẽt in ventre clauſulam *Deducta rata expenſarum,* præfixus fuit iiſdem Platto, & Piſenti terminus vnius menſis ad illas, prout requiritur liquidandas, & producta per ipſos quadam notula informi, & penitus caſſata informante tantum Baua Domini modo infra exprimendo cenſuerunt illas eſſe detrahẽdas ex ſumma de qua agitur. Accepto enim illis ferendæ ſunt proportionabiliter expenſæ conſi-
1 ſtentes † in honorario Aduocatorum, Procuratoris, & mercedem Notarii, & Copiſtæ à Baua, qui vtitur beneficio Rectorię obtentæ à Platto, & Piſente, iuxta *Text. in l. qui aliena 33. §.fin. ff.de negot.geſt. Rota coram Seraphin. deciſ.1012. numer.4. Parmen. Expenſarum 23. Martij 1640. in princip., & 26. Iunij 1641. §.fin. coram bon:mem:Card. Panzirolo.*

Licet etiam aliundè quam ex prædicta notula non iuſtificetur, nihilominus cum
2 de Iure † certum ſit, & à conſuetudine comprobatum ſimiles expenſas fieri, & quidem ſine alia quietantia, aut Teſtium interuentu, viſum eſt de illis conſtare ex veriſimilitudine ex actis ipſis, diuturnitate litis, & alijs, iuxtà *conſ.Federic.de Sen.119. nu.4.& 5. Rota deciſ.209.num.2. & 5. par.4. deciſ.474.num.14. eadem par.4.tom.3. deciſ.177.num.2. recent.,* vbi
3 quod ſufficit expenſas eſſe † veriſimiles, & coniecturales arbitrio boni viri, & in *Oneten. Mercedis 11. Martij 1658. coram R. P. D. meo Meltio §.Vlterius cenſuerunt.*

Sed ex ſumma ſcutorum 269. 30., quæ conflatur ex omnibus impenſis minutis datis in prædicta Notula, *Summar. Bauæ num.3.* deduxerunt Dñi partitam ſcutorum 45. 80. quæ cantat pro tot donariis factis quibuſdã Principibus, & eorum famulis, *Summ. nu.7.* prout etiam ſcuta 50. ſoluta, vt aſſeritur pro trigeſima Laudi Nacarello, *eodem Summ.n.8.* quia hęc eſt inueriſimilis, illa verò non con-
4 ſtat, quod ratione huius † litis facta fuerit, neque erat neceſſaria, ſed potius merè voluntaria, & ſuperflua, & proindè refici non debent, *Carauitt. ſuper rit. Mag. Cur. dec.118. num.3. Adden.ad Buratt.deciſ.921.num.14. Rota in Bononien.fideicõmiſſi de Vizzanis 2. Maij 1643 §.fin.,*

§.*fin.*, & in *Cracouien. Attentatorum 29. Nouembris 1652. coram bo:me: Bichio §. Animaduertendo ſimul*. Prout pariter eadem ratione deducta fuit partita ſcutorum 14. quæ ſoluta dicitur *al Procuratore Auerſario per la ſua pretenſione ſopra li ſcudi 100. Summar. num.6.* Et alia ſcuta 50. ſoluta ſub *die 14. Maij 1645. per hauer fatto venire l' Auocato per leuare la Cauſa di Camera, e rimetterla al noſtro Delegato.* Tunc enim in hac cauſa durabat compromiſſum, *Summar. num.4.* Atque ideò expenſa hæc neceſſariò ad aliam litem referri debet, quibus ſubtractis reducuntur expenſæ minutæ ad ſcuta 149. 50.

Inter impenſas magnas reiecerunt Domini partitam ſcutorum 100. quæ ita cantat, *E più pagati al Signor Dottore Girolamo Procuratore di quel tempo della noſtra cauſa ſcudi 100. Summario Bauæ num.5.*, quia ita in confuſo ſcriptam pro inueriſimili habuerunt, non
6 ſolum ex eo, quod † in patrocinio eiuſdem cauſę duo Procuratores adhiberi non ſolent & tamen ex eadem notula conſtat, quod toto tempore compromiſſi fuit Procurator quidam Nicolellus cuius honorarium comprehenditur in d. ſumma ſcutorum 149. 50. Verum etiã quia ſicut per extenſum adnotauit Io: Paulus omnes partitas ſolutas dicto Nicolello, & alijs ita ſi verę eſſent non omiſiſſet ſingillatim ſcribere alias conſtantes
7 d. ſcuta 100. Vndè cum † hęc partita vltrà inueriſimilitudinem ſolitum excedat, & nullo modo iuſtificetur viſa eſt Dominis reiecanda, vt dictum fuit in *Romana Computorum 10. Martij 1636. corã Machiauello §. partita nu.5.* & in *Rauennaten. bonorum 26. Nouembris 1650. coram bo:me: Dunozetto §. præterea quia*.

Subſequitur partita ſcutorum 500. pro victu Io: Pauli, & eius famuli per duos annos quo tempore Neapoli commoratus eſt, & alia ſcutorum 300. pro ſua prouiſione, ſeu ſalario, hæc penitus deleta fuit, quia non connumeratur inter expenſas, quas ſolum proportionabiliter deducendas eſſe ſententia
8 Rotalis pronunciat, † & vlterius regulariter Socius à Socio ſalarium non conuentum petere non poteſt, *l. ſi fratres 13. §. Si quis ex Socijs, ff. pro Socio*, vbi dumtaxat eos ſumptus
9 Societati imputabit, † qui in eam rem impenſi ſunt, *Bald. conſ. 155. nu.2. lib.5.* vbi reddit
10 rationem, quia non animo † Mercenarij operam poſuit, *Menoch. conſ. 608. num. 2. lib.7.* plures refert *Mantic. de tacit. lib 6. tit. 14 nu.46. Rota coram Seraph. deciſ. 1368. nu.2., & dec. 742. num. 1. par. 1. diuerſ.*, vbi quod repetuntur ſolum pro burſali diſpendio, non autem pro labore perſonæ.

Illam verò ad ſcuta 150. reduxerunt, quia non iuſtificatur, quod neceſſarius fuerit fa-
11 mulus, quodque † ſolitus eſſet Io: Paulus illum in vrbe retinere, *Specul. titul. de expenſ. §. poſtremò nu.7. verſ. item hæc impenſæ*, ſuntque ex prædicta ſumma deducendi ſumptus in domo propria fieri ſoliti, *l. ſed etſi hæreditas 11. §. primo, ff. ad exhiben. Specul. vbi ſupra num.10. verſ. item de condemnatione, Surd. de alim. tit.4. quæſt.25. num. 5.* vbi multos allegat *Gratian. diſc. 33. num.35. Rota Ianuen. deciſ. 158. num.3.*, & ex eadem notula à Platto, & Piſente exhibita conſtat quod Io: Paulus aliorum negotiorum cauſa Neapoli cõmoratus eſt, *Summario Bauæ num.3. Rota coram Penia deciſ. 406. num.11.* Quibus omnibus conſideratis fuit ad prædictam ſummam diminuta per Do-
12 minos, à quorum † arbitrio expenſarum taxatio pendere ſolet, vt in terminis tradit *Bart. in l. Non ignoret 4. num.3. verſ. quedam ſunt, C. de fruct., & lit. expenſ.*, vbi quod quando non probantur expenſæ, quæ fiunt in hoſpi-
13 tio, Iudex ex coniectura illas taxabit ſequitur *Iaſ. in l. properandum 11. §. ſi autem alterutra num.14. in fin. verſ. nota eſſe in hac materia, C. de Iudic. Valenzuel. conſ. 50. num.10. lib.1. Surd. de Alim tit.1. quæſt.80. nu.1. Grat. vbi ſupra nu.34. Rota in dicta Parmen. Expenſarum 26. Iunij §. fin.* & in dicta *Oueten. Mercedis §. Maior difficultas*.
14 Et denique partita † ſcutorum 56., quæ pro infirmitate Neapoli erogata dicuntur; Nullatenus fuit habita in conſideratione, non enim conſtat quod ab ipſa lite cauſam deduxerit infirmitas, quæ fortaſſe Romæ grauior fuiſſet, & impenſę, quæ fato, vel caſu fiunt nullo modo repetuntur, *leg. Inter cauſas 26. §. Non omnia, ff. mandati, Specul. vbi ſupra num.7. verſ. Si quæ autem Fato*.

Et ità ad ſcuta 299. taxatæ fuerunt expenſæ quarũ medietas deducenda eſt antequam exactum communicetur Bauæ, ipſo tantum informante pluries tamen Platto, & Piſente citatis, &c.

R. P. D. MELTIO.

Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana Pecuniaria.

Luna 24. Nouembris 1659.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio reciproca quæ ſit, & eius natura. Quietantia cum decreto Iudicis liberat omnimodè ſoluentem. Depoſitio debitoris nõ probat, maximè ſi adſit eius commodum ſolutio dotis an poſſit retardari. Quando alienantur bona pro alimentis poteſt etiam deueniri ad alienationem principalis. Bona, quæ ſunt mulieris ex alio capite non computantur pro eius dote.

SVMMARIVM.

1 *In ſubſtitutionibus reciprocis præter legitimam, & Trebellianicam debitam hæredi facto debetur etiam quod ex diſpoſitione Teſtantium defertur.*
2 *Ex quietantia cum Decreto Iudicis inducitur omnimoda liberatio ſoluentis.*
3 *Ad ſolutionis iuſtificationem ſola debitoris depoſitio nullum facit gradum probationis* amplia.
4 *Maximè ſi concurrat proprium intereſſe, & commodum deponentis, num.4.*
5 *Reſtitutio dotis mulieris cum intereſſe, & lucr dota-*

dotali non poteſt retardari, niſi concludenter iuſtificetur eius ſatisfactio.

6 *Bona hæreditaria quando alienantur pro alimentis rationabiliter poteſt deueniri ad alienationem proprij capitalis.*

7 *Bona, quæ non ſunt hæreditaria viri ſed proueniunt ex alio capite ad vxorem non poſſunt computari pro bonis in reſtitutione dotis contentis.*

DECISIO CXVIII.

AD euertenda fundamenta ſecundæ deciſionis editæ in hac cauſa coram me ſub die 28. Martij proximèpreteriti, coniuges de Tedeſchis deducebant fideicommiſſum Io: Baptiſtæ Maſſæ cum reciproca ſubſtitutione facta inter filias hæredes inſtitutas in caſu obitus alicuius ipſarum ſine filijs, & illius vigore per mortem Eliſabethæ cohæredis vltra tertiam partem pratij Beluarum ſibi decretam in ſecunda deciſione,aliam dimidiam portionis ſpectantis ad dictam Eliſabetham prætendebant, vnde cauſa ad trutinam reuocata DD. cenſuerunt propriæ portioni dd. coniugum addendam eſſe aliã quartam partem prætij pertinentis ad ſororem prædefunctam, tres verò alias partes dictæ portionis conſignan. fore Lauræ cohæredi, medietatem ſcilicet pro legitima, & Trebellianica debita eidem defunctæ ſuper hæreditate patris de qua diſpoſuiſſe ad illius fauorem cenſetur dum hæredem ipſam inſtituit, & aliam partem reciprocæ ſubſtitu-
1 tionis paternæ,quæ operatur vt portio† prędefunctæ abſque filijs cæteris ſuperſtitibus ſororibus deferatur tam ex diſpoſitione Teſtatoris de qua in *Summario dd. Coniugum nu.* 1. quam ex natura reciprocæ ſubſtitutionis iuxta *text. in l. cum hoc Iure, & l. Lucius vbi notat Bartol. num. 4. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 59. num. 2. Intrigol de ſubſtit. centur. 2. quæſt. 47. nu. 6. Altograd. conſ. 60. num.* 55.

In reliquis autem reſpectu crediti Artemiſiæ, vnamque deciſionem confirmandam eſſe DD. reſponderũt ex rationibus ibidem deductis.

Quibus non aduerſatur præciſa ſatisfactio deſumpta ex diuerſis exactionibus; nam reſpectu partitæ ſcut. 190. exactæ à Sacro Monte pietatis, obiectio remouetur ex eo quia tales pecuniæ fuerunt poſtmodum reſtitutæ per ipſam Artemiſiam eius filiabus
2 hæredibus mariti, vt patet ex quietantia† ab eis reportata cum decreto Iudicis, & deputatione Curatoris relatis in *Summario eius reſponſionis nu.* 1. & proinde quoad ipſam ſummam omnimoda cenſetur inducta ſoluentis liberatio *per text. in l. verborum obligatio* 107. *ff. de ſolut. Rot. in Rauennatem Dotis* 9. *Aprilis* 1644. *coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado §. cum itaque, & coram Eminentiſſimo Cardinali Ottbobon. dec.* 64. *num.* 1.

Quo verò ad alias partitas exactas alterã nempè ſcut. 300. à Dorothea Rotunda, & alteram ſcut. 30. à depoſitario R.C. Apoſtolicæ, remouetur obiectum, tum quia exactio primæ partitæ ſcut. 300. valde contro-
3 uertitur, dum illius iuſtificatio † deducitur ex ſola depoſitione debitricis, quæ tanquã ſingularis nullum facit gradum probationis *cap. licet, & cap. veniens de teſtib. & dixit Rot. coram ſan. mem. Gregor. XV. deciſ.* 215. *nu.* 4. *Merlin. deciſ.* 487. *num.* 33. *in recent. deciſ.* 324. *nu.* 14. *par.* 6. *& deciſ.* 82. *nu.* 13. *par.* 8. præſertim con-
4 currente proprio † intereſſe, & commodo ipſius deponentis iuxta *text. in l. nullum ff. de teſtib. l. omnibus C. eod. tit. Rot. dec.* 145. *numer.* 5. *par.* 3. *recent. coram Buratt. dec.* 323. *nu.* 18. *& fuit dictum in Romana redditionis rationis* 2. *Iunij præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ſub §.* 1. Tum etiam quià ex relatis in eodem *Summario Artemiſiæ nu.* 2. conſtat ipſum ſoluiſſe de proprijs ſcut. 500. Victoriæ, & alijs de Riccardis Creditoribus ſui viri, quæ ſane ſumma longe ſuperat exactiones prædictas, & conſequenter ſemper remanet firma reſpõ-
5 ſio allata in vtraque deciſione, quod † non poteſt retardari ipſi mulieri reſtitutio ſuæ dotis, & lucri dotalis, niſi concludenter iuſtificetur ad illius manus tot bona, & pecunias hæreditarias deueniſſe, ex quibus commode ſatisfieri potuerit *Rot. coram Duran. deciſ.* 347. *nu.* 19. *in Fanen. Dotis* 17. *Martij* 1642. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. minus obſtat cum concordantibus ex eiſdem deciſionibus huius cauſæ allegatis.*

Nec releuat obiecta alienatio proprietatis bonorum hæreditariorum dictæ Io: Baptiſtę facta per eandem Artemiſiam pro ſubſten-
6 tatione ſui, ac familiæ, quia † cum in hæreditate viri non iuſtificetur aliud fuiſſe repertum, quam apoteca ad vſum Coronarij, quæ poſt triennium vendita fuit pro alendis tribus filiabus Teſtatoris rectè deueniri poterat etiam ad alienationem capitalis ex traditis per *Surd. de Aliment. tit.* 4. *quæſt.* 9. *numer.* 21. *cum alijs allegatis in ſecunda deciſione §. minus obſtat.*

Nec aliquod fundamentum fieri poteſt ſuper vinea, & domo ad regulam, quæ poſſidentur ab eadem Artemiſia, cum illę non
7 ſint† hęreditarię dicti ſui viri ſed ſpectent ad hęreditatem Gregorij Pacis, & ab ipſa retineantur in vim ſententię latæ ab A.C. anno 1651. ad illius fauorem ex cauſa diuerſorũ debitorum anteriorum dicti Pacis, quę ipſa perſoluerat *Summario num.* 3.

Et ita vtraque &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana pecuniaria.

Luna 24. *Nouembris* 1659.

ARGVMENTVM.

Transactionem occaſione litis ſuper nullitate, & reſciſſione Inſtrumenti venditionis Caſtrorum morę obſtare, vt mandatum ob nõ obtentam reſtitutionem fructuum ad fauorem venditoris contra emptorem relaxetur.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio omnis diligentiæ adhibendæ pro reſtitutione fructuum cùm non pendeat à poteſtate promittentis in promiſſionẽ facti proprij reſoluitur.*

2 *Promiſſioni ſatisfactum dicitur, quando omnem quam potuit promiſſor diligentiam adhibuit, licèt reſtitutio vel reſeruatio optata ſecuta non fuerit.*

3 *Obligatus ad reſtitutionem fructuum etiam in caſu quo haberi non poſſet, diligentia non excuſatur niſi ſequitur effectus.*

4 *Promiſſio adhibendi talem qualem diligentiam, à nexu illius liberat emptorem omnem quam poteſt diligentiam adhibendo.*

5 *Diligentia per emptorem adhibita quomodo probantur.*

6 *In alternatiuis ſatis eſt alteram partem verificari.*

7 *Concordiæ eſt exceptio litis finitæ, & illius ingreſſum impedit.*

8 *Concordia liberat emptorem etiamſi non adimpleuiſſet in tempore ad implenda, quæ tamen niſi reſpectu fructuum reſtituendorum verificari non poſſunt.*

9 *Tranſactio ad ea quæ in litem deducta fuerunt regulariter reſtringi debet.*

10 *Tranſactio verbis generalibus, & prægnantibus comprehenſa, qualia ſunt non* adimpleta alia adimplenda, *omnia includit quæ ante tranſactionem ſaltem in vim pacti, & conuentionis adimpleri debebant.*

11 *Reſtitutione fructuum per ipſos venditores retardata, emptor ad ſolutionem damnorum non tenetur.*

DECISIO CXIX.

PRætendens D. Chriſtophorus Cincius
bon. mem. Marchionem Io: Petrum
Caffarellum in Iudicio recuperationis Ca-
ſtrorum Aſſergij, Filecti, & Pæſchimatoris
à Regio Fiſco detentorum defeciſſe in obti-
nendo reſtitutionem, vel reſeruationem fru-
ctuum perceptorum ad fauorem bon. mem.
Io: Baptiſtę Cincij vnius ex venditoribus nec
obſtare tranſactionem poſtea initam, petebat
à moderno Domino Duce, & Equite Caf-
farello fructus in ſumma ducat. 6384. liqui-
datos loco damnorum, & intereſſe: Domi-
ni autem reſpondendo ad dubium deſuper
datum dixerunt mandatum non eſſe rela-
xandum, & obſtare tranſactionem.

Quoad primam partem ratio denegatio-
nis mandati fuit, quia cum promiſſio per
1 Marchionem Emptorem† per hæc verba fa-
cta, *quod in recuperatione Caſtrorum teneatur fa-
cere omne eius poſſe, & adhibere omnem diligen-
tiam adhoc vt fructus recuperentur, vel reſeruen-
tur ad fauorem Io: Baptiſtæ venditoris, &c.* non
pendeat ab eius poteſtate, reſoluitur in pro-
miſſionem facti proprij adhibendi videlicet
omnem diligentiam, & curam pro reſtitu-
tione dd. fructuum iuxta *gloſſ. communiter re-
ceptam in cap. ex litteris* 10. *il ſecundo verbo tam
Patres*, vbi *Abb. numer.* 1. *&* 6. *Alexand.
de Neuo num.* 12. *&* 13. *de ſponſal. Surd. conſil.* 3.
num. 9. *lib.* 1. *Rot. coram Buratt. deciſ.* 54. *numer.* 1.
& ibi *Adden. litt. A. & deciſ.* 106. *num.* 18. Cui
2 dicitur ſatisfactum eo ipſo quod fecit omnẽ
Conatum, & diligentiam, quam potuit ad-
hibuit, quamuis ſecuta non fuerit reſtitutio
vel reſeruatio optata *gloſſ. in cap. ex reſcripto* 9.
in verbo inhibeatis, & ibi *Felin. num.* 17. *de Iure
Abb. in cap. gemma* 29. *numer.* 9. *de ſponſ. & ma-
trim. Gabriel. conſ.* 131. *numer.* 6. *&* 7. *lib.* 2. *An-
charan. conſ.* 75. *Mantic. de tacit. & ambig. con-
uent. lib.* 14. *tit.* 35. *num.* 33. *&* 34. *Ciriac. controu.*
103. *num.* 59. *cum ſeqq. Afflict. dec.* 295. *num.* 33.
& 34. *Ciriac. controu.* 103. *num.* 59. *cum ſeqq. Af-
flict. dec.* 295. *nu.* 2. *Ioſeph. Ludouic. dec. Peruſin.* 27.
num. 6. *&* 7. *lib.* 1. *Buratt. d. dec.* 64. *nu.* 1. *&* 106.
numer. 19.

Quæ concluſio eo certius recipienda vi-
detur in præſenti promiſſione in qua non
ſolum non adeſt clauſula *ita quod faciendo poſ-
ſibilia* factumque alienum promiſiſſe excuſa-
ri non potuit, vel aliquam aliam equipol-
3 lentem, vnde deſumi poſſit mens sè obli-
gandi etiam in caſu quo reſtitutio fructuũ
haberi non poſſet quia tunc non ſufficeret
diligentia niſi effectus ſequeretur, vt conſi-
derant *Dec. conſil.* 313. *verſ. ſed prædictis non ob-
ſtantibus Pariſ. conſ.* 110. *nu.* 25. *&* 26. *Gabriel. d.
conſ.* 131. *Gratian. diſcept. Forenſ. cap.* 726. *num.* 12.
& alij, quos cumulat *Rot. coram Buratt. d. de-
ciſ.* 64. *num.* 4. *& articulo diſcuſſo in Aſculana re-
nunciationis* 22. *Maij* 1651. §. *nihilominus, &
1. Iulij* 1652. *coram Reuerendiſſimo D. meo De-
cano*, ſed contrarium quod verſamur in ter-
4 minis † ſimplicis promiſſionis adhibendi ta-
lem qualem diligentiam, nec ſuper ea eſſe
neceſſariam exactam, & rigoroſam proba-
tionem oſtendunt ſequentia verba, *ibi ad
quam diligentiam promiſſam probandam adhibitam
fuiſſe, ſufficiat ſimplex aſſertio ipſius D. Emptoris,
vel ſimplex fides procuratoris cauſæ, vel alterius
perſonæ, quæ ſe in dicta recuperatione ingeſſerit, quæ
fides ſit, & eſſe debeat probatio probata &c.* quę
promiſſio dicitur adimpleta, & à nexu illius
liberatur emptor adhibendo diligentiã, quã
poteſt ad *text. in l. ſi vehenda* 10. §. *idem Iuris
ff. ad l. Rhod. de iact. l. apud Celſum* 4. *ff. de ex-
cept. Grat. d. cap.* 726. *num.* 12. *&* 13. *Rot. in Pe-
ruſina Dotis apud Marcheſ. de Commiſſ. par.* 2.
fol. 588. *num.* 1. *&* 2.

5 De diligentijs autem per emptores adhi-
bitis ſatis conſtare viſum fuit ex pluribus
inſtantijs apud Regium Conſilium factis, &
ex decreto diuerſis temporibus, & vicibus
reportato ſuper executione alterius antece-
dentis decreti emanati fauore venditorum,
in quo præuia reuocatione ſequeſtri Caſtris
appoſiti demandatur reſtitutio illorum vna
cum fructibus liquidandis, prout deinde
per aliud decretum liquidati fuerunt *in dicta
ſumma ducat.* 6384. ex quo reſultat explicita
reſeruatio dd. fructuum, quod ſufficit, vt
emptori obijci non poſſit exceptio nõ adim-
pletæ obligationis in faciendo omne poſſe
loquentis alternatiue de recuperatione, vel
6 reſeruatione fructuum iuxta regulam, quod
in alternatiuis ſatis eſt alteram partem veri-
ficari ad *text. in l. ſi is qui ducenta* 13. §. *vtrum*

ff. de reb.dub.l. ſi quis ita ſtipulatus 129. in fine ff. de verb.olig. Surd.conſ.339. nu.11. & conſ.426. numer.26.

Cæterum obſtat etiam D. Chriſtophoro Tranſactio de anno 1629.emanata inter ipſũ, & D. Ducem occaſione litis per bon.mem. Felicem Cincium eius fratrem mota ſuper nullitate, & reſciſſione Inſtrumenti venditionis Caſtrorum, in qua quidem tranſactione explicitè nouarunt aliàs promiſſio-
6 nes, & conuentiones in dicto Inſtrumento contentas tam fauore venditorum, quibus liberum fuit promiſſum prætium pro rata ſcut. 10. m. quod tamen ex forma contractus erat reinueſtiendum, quam Emptoris in eo quod idem Chriſtophorus, & Fælix approbarunt venditionem licet extra tempus conuentum Caſtra recuperata non fuerint, neque adimpleta alia per prædictum Marchionem Io: Petrum Emptorem, & ſuos adimplenda: Cumque ille ex tenore d. cõtractus ad duo teneretur nempè ad recuperationem Caſtrorum intra biennium, & ad adhiben. diligentias adhuc vt fructus quoq;
7 reſtituerentur, † vel reſeruarentur venditoribus vtique ex dicta concordia, quæ eſt exceptio litis finitæ, & impedit illius ingreſſum *l.1.ff.de tranſact.l.ſi pro fundo l. fratris & l. cauſam C. eodem. Rot.dec.161.& 218.vbique n.1. par. 7. recent.* Dum vexari amplius non po-
8 teſt pro ſolutione fructuum loco damnorũ, & intereſſe liberatus extitit ſi non adimpleuit in tempore adimplenda, quæ verificari non poſſunt, niſi reſpectu dd. fructuum reſtituendorũ *l.2.ff.de lib.& poſth.Surd.conſ.179. num.24. & conſ.267.num.28. & 355. numer.27. Ciriac.controu.128.num.120.*

9 Hinc patet nihil releuare † reſponſionẽ, quod regulariter reſtringi debeat tranſactio ad ea, quæ in litem deducta fuerunt *Surd. conſ.418.nu.11. & 21. & ſeqq.Mantic.deciſ.245. nu.12.Canal. dec.124.nu.3. & in recent.dec.549. nu.3.par.1. & dec.100.num.2.& dec.534.num.5. par.2.* nam reſponſum fuit id regulariter eſſe verum, & quando partes ſteterunt in puris terminis tranſactionis vbi in ea vtuntur
10 verbis generalibus, † & prægnantibus, qualia in præſenti ſunt illa *nõ adimpleta alia adimplenda*, & tunc veniunt alia omnia, quæ ante tranſactionem adimpleri debebant ſaltim in vim pacti, & conuentionis DD. in *l. ſi de certa 31. C. de tranſact.Socc.conſ.40.numer.3. lib.3. Honded.conſ.49.num.8. & 34.lib.1. Rot. ſan.mem. Gregor.XV.deciſ.354. num.12. Buratt. deciſ.568.num.5.* cum alijs cumulatis in *Romana reſciſſionis concordiæ 15. Iunij 1648. §. tum quia & ſeqq. & 14. Martij 1650. §. quibus ſane verbis coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado confirmata 26.Februarij 1654. §.ſolidiſſima coram bon.mem.Bichio.*

In quam reſolutionem, & facilius DD. deſcenderunt, quia ex facto Bernardi Cincij prætendentis ſuper dd. Caſtris Ius com-
11 petere per † venditores in Inſtrumento approbato retardata fuit reſtitutio fructuum, ideò multo minus tenetur Dux ad ſolutionem damnorum *l. ſine hærede §. idem Iuris ff. ad l. Rhod.de Iact. Rot.dec.19.nu.9.& 10.par.7. recent.*

Et ita fuit vtraque parte informante reſolutum mandatum non eſſe relaxandum, & obſtare tranſactionem, omiſſo an promiſſio in forma Cameræ fuerit vulnerata per ſententiam A.C. illum à petitis abſoluentem, & apponebant pro eo informantes, dum ex prædictis apparet fuiſſe adimpleta, & ſic non conſtare de credito, pro quo petitur mandatum, &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea EPISCOPO PAPIEN.

Ampurienſis, ſeù Ciuitatẽ Præcedentiæ.

Veneris 28. Nouembris 1659.

ARGVMENTVM.

Præcedentiam Canonicis Eccleſiæ Cathedralis debitam in cõcurſu Canonicorum Collegiatæ, tàm à Sacra Congregatione Rituũ quàm Bulla Pontificis approbari, adeoque fruſtra obijci Iuris aſſiſtentiam, quam habet inferior in propria Eccleſia, cùm ad Canonicos Cathedrales cum Epiſcopo ad Eccleſiam inferiorem ſuæ Diœceſis accedentes non extendatur.

SVMMARIVM.

1 *Canonicis Eccleſiæ Cathedralis vnum cum Epiſcopo corpus conſtituunt.*

2 *Præcedentia vti competit Epiſcopo, ita illius Canonici ipſum concomitantes Canonicis Eccleſiæ Collegiatæ præcedere debent.*

3 *Membra à ſuo capite ſeparata remanere non debent.*

4 *Canonici Cathedralis Canonicis Collegiatæ ex reſolutione Sacræ Congregationis Rituum præcedunt, non obſtante etiam conſuetudine in contrarium exiſtente.*

5 *Epiſcopo ſolemniter in Collegiata celebrante Canonici Cathedralis ei aſſiſtere tenentur, & tàm reſpectu loci, quàm thurificationis Canonicis Collegiatæ in ea functione præcedunt.*

6 *Thurificatio Canonicis Cathedralis ante Canonicos Collegiatæ poſt Epiſcopum immediatè debetur.*

7 *Præcedentia Capituli Cathedralis ex Bulla Pontificis in erectione Collegiatæ emanata, & Iura Canonicorum expreſſis verbis præſeruante Iuſtificatur.*

8 *Præſeruatione Iurium ſtante, Canonici Cathedralis eodem modo, quo ante erectionem Collegiatis præcedunt, cùm erectio propter clauſulam ita ſe habeat, ac ſi facta non fuiſſet.*

9 *Inferior in propria Eccleſia ratione officij, quo fungitur Iuris aſſiſtentiam præcedendi alijs in maiori dignitate conſtitutis habet.*

10 *Regula de præcedentia inferioris, quoad Canonicos Cathedrales cum Epiſcopo ad Eccleſiam inferiorem ſuæ Diœceſis accedentes non extenditur.*

11 *Obiectio, quod præcedentia locum non habeat in*

Colle-

Collegiata tanquam Eccleſia vnita non ſubſiſtit.
cùm contrarium ex Bulla erectionis probetur.
12 *Iuſtificationi non exiſtentia Collegiata intra li-*
mites Diœceſis non eſt inſiſtendum, dum adſunt
reſolutiones Rotales, quæ contrarium ſupponunt.

DECISIO CXX.

COMMISSA mihi cauſa ſuper præce-
dentia, quàm Canonici Eccleſiæ Col-
legiatæ de Tempio Ampurien. Diœceſis
controuertebant in propria Eccleſia Capi-
tulo, & Canonicis Cathedralis illius Ciui-
tatis, propoſui dubium particulare, An ſci-
licet dictum Capitulum, & Canonici Ca-
thedralis Ampurien. præcedere debeant ip-
ſis Canonicis Collegiatę de Tempio in ſin-
gulis actibus etiam aſſociando Epiſcopum
in dicta Eccleſia Collegiata, & ad fauorem
eiuſdem Capituli Ampurien. emanauit re-
ſolutio.
1 Ratio ſiquidem ea fuit, quia † Canonici
Cathedralis vnum corpus cum Epiſcopo
conſtituant ſecundum Abbatem *in cap. no-*
uit num. 2. de his, quæ fiunt Prælatis ſine conſen-
ſu Capituli, quemadmodum igitur debe-
2 tur † præcedentia ipſi Epiſcopo, ità pariter
precedere debent illius Canonici ipſum cō-
comitantes etiam in caſibus contentis *in Sa-*
cro Concilio Tridentino cap. 6. ſeſſ. 25. de reformat.
3 ne ſcilicet † membra à ſuo capite ſeparata
remaneant, vt bene notat *Felin. in cap. cum*
liceat num. 2. de præſcript. Gemin. in cap. quamuis
§. quanquam de præbend. in 6. Gratian. diſcept. fo-
renſ. cap. 3. num. 2. cum ſeqq. vbi *ſub num.* 16. ad-
ducit optimam diſtinctionem inter Epiſco
pum pręſentem, & Epiſcopum abſentem
Tamburin. de Iur. Abbat. tom. 1. diſp. 25. quæſt. 9.
num. 2. Barboſ. de Canonic. & dignit. cap. 18. n. 44
cum pluribus ſeqq. vbi *num.* 48. tradit ita fuiſſe
reſolutum à Sacra Congregatione Rituum
in vna Fundanen. 2. Octobris 1597. *& in alia Tu-*
ſcanen 19. *Auguſti* 1619. in qua fuit reſpon-
4 ſum † Canonicos Cathedralis præcedere
Canonicis Collegiatæ, non obſtante etiam
conſuetudine in contrarium exiſtente, &
dixit *Rot. coram ſa. me. Gregor. XV. dec. 284. n. 3.*
& in recent. deciſ. 3. cum ſeqq. & deciſ. 111. nu. 7.
& 8. par. 5. & quod hoc intelligatur etiam
reſpectu propriæ Eccleſiæ Collegiatæ dixit
Rot. coram eodem ſa. me. Greg. XV. d. dec. 284. n. 1.
& ibi Adden. litt. A. & adden. ad Buratt. dec. 903
num. 16.
5 Ideoque ſi † Epiſcopus ſolemniter celebrat
in Collegiata Eccleſia Canonici Cathedra-
lis tenentur ei aſſiſtere, & præcedunt in ea
functione Canonicis Collegiatæ, tàm re-
ſpectu loci *iuxta notata per Barboſ. in Collect.*
Apoſtolic. deciſ. 100. nu. 4. vbi refert ita pluries
fuiſſe ſancitum à dicta Sacra Congregatio-
6 ne, quam reſpectu † Thurificationis cum
illa debeatur dd. Canonicis Cathedralis du-
plici ductu immediate poſt Epiſcopum an-
te Canonicos d. Collegiatę, & tradit idem
Barboſ. de Canonic. & Dignit. cap. 34. numer. 32.
vbi refert aliam reſolutionem eiuſdem Sa-
cræ Congregationis *in Alexandrina S. Petri de*
Broglio 7. Februarij 1604.
In propoſito etiam caſu eo magis huiuſ-
7 modi † pręcedentia debetur Capitulo Ca-
thedralis, quia ſa. me. Gregorius XV. in
erectione huius Collegiatę expreſſis verbis
pręſeruauit Iura Canonicorum dictę Cathe
dralis, & ipſis aſſignauit Stallum in choro
cum ſuis inſignijs canonicalibus, ſiue Epi-
ſcopo aſſiſterent ſiue non, *vt in eorum Sum-*
8 *mario num. 1.* Vnde † ſtante dicta pręſeruatio-
ne Iuriū DD. Canonici Cathedralis debent
pręcedere in Eccleſia Collegiata proprijs Ca
nonicis ipſius Eccleſię eodem modo, quo
pręcedebant ante erectionem, cum huiuſ-
modi erectio propter illam clauſulam, *ſine*
præiudicio Iurium Eccleſ. Ampurien. habuiſſet,
ac ſi facta non fuiſſet *Bart. in l. penultima C.*
depoſit. Rebuff. in praxi benef. tit. de erect. in Col-
legiat. ad med. fol. mihi 305. Surd. dec. 163. n. 18.
Rot. in Toletana Annatarum 23. Ianuarij 1589
coram Oran. impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ.
par. 1. fol. 443. num. 1. coram ſa. me. Greg. XV. de-
ciſ. 85. num. 18. verſ. remouent enim in Ampurien.
denominationis Canonicorum 28. Aprilis 1646.
§. Vlterius coram me, & nouiſsime in Romana
Vinea ad aquam Sanctam 4. Iuly præteriti pari-
ter coram me §. nec ab illa verſ. per quam quidem
clauſulam.
9 Hinc non obſtat, quod † inferior in pro-
pria Eccleſia ratione Officij, quo fungitur
habeat Iuris aſſiſtentiam pręcedendi alijs in
maiori dignitate conſtitutis ſecundum *Ab-*
batem in cap. poſtulaſti de conceſſ. præbend. Tam-
burin. de Iur. Abbat. tom. 1. d. diſput. 25. quæſt. 2.
10 *num. 28.* Quoniam id † non procedit quoad
Capitulum, & Canonicos Cathedralis ac-
cedentes cum Epiſcopo ad Eccleſiam infe-
riorem ſuę Diœceſis, vt optime reſpondit
Rot. d. deciſ. 111. num. 3. par. 5. recent. cum alijs ſu-
pra relatis, & declarat idem *Tamburin. ibidem*
ſub num. 30. Henric. Boyo de Synod. par. 3. num. 27
& dixit *Rot. penes eundem Tamburin. tom. 3. de-*
ciſ. 113. num. 8.
11 Nec † ſubſiſit, quod Eccleſia Collegiata
Oppidi de Tempio non ſit in Diœceſi Am
purien. ſed intra limites Diœceſis Ciuitaten.
quę fuit illi vnita anno 1506. ac proinde
non habeat locum talis pręcedentia in dicta
Eccleſia. Nam vltra quod bene probatur
Bulla dictę erectionis factę à ſa. me. Gregor.
XV. in qua legitur, quod huiuſmodi Ec-
cleſia de Tempio reperitur conſtituta in
Diœceſi Ampurien. Obiectum tamen pe-
nitus remouetur ex *deciſionibus editis in Am-*
purien. & Ciuitatem Conuocationis Synodi 23. Iu-
nij 1642. coram me, & in Ampurien. ſeù Ciui-
tatem Archipræsbiteratus 14. Decembris 1646.
coram bo. m. Bichio firmantibus Cathedralem
Ciuitaten. iam à multo tempore remanſiſ-
ſe deſtructam, & ideo non eſt vlterius inſi-
12 ſtēdum † ſuper huiuſmodi iuſtificatione dū
ad ſunt reſolutiones rotales, quę in hac di-
ſputatione ſupponendę, vt fuit reſponſum *in*
Beneuentana Cenſus, ſeu pecuniaria 23. May 1656
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. & reſpe-

teriæ ad inſtar mercedis conuentæ pro pri-
ma taxari ſiquidem Philippus in ſolutione
primęuæ cedulæ ex proprijs Marchionis pe-
cunijs per acta, laborem ac operam ſuam
dumtaxat adhibuit. In ſecunda vero præ-
ter operam exhibitam maximo ſe ſubiecit
periculo dum eam de proprio ęre auctore
Prætore illico creditoribus exburſauit, qua
7 proinde rationis † diuerſitate inter cedulam
vtramque perſpecta, prouiſiones prohiben
tur eodem Iure metiri, *ad tex. in l. Papinia-
nus ff. de minor. Scacc. de camb. §. 3. gloſ. 3.
8 num.* 10. Potiſſime, quia conuentio certi lu-
cri in compenſationē imminentis periculi
fideiuſſori permittitur, vt tradunt *Surd. con-
ſil. 306. num. 2. & 3. Card. Mantic. de tacit. lib. 6.
tit. 6. nu. 6. Caroce. de locat. par. 3. tit. de fideiuſſor.
9 num. 2. cum ſeqq. fol.* 129. † Et ideo iuxta eiuſ-
dem periculi æſtimationem taxatio peragi
debet, vt notat *Couar. Variar. lib. 3. cap. 2. n. 6.
Card. Mantic. de tacit. lib. 16. tit. 2. num. 1.* & in
his terminis *Dec. conſ. 7. nu. 1. Rota coram Gre-
gor. dec. 161. num. 2. & 3. & dec. 139. verſ. atta-
men par. 2. recent.*
10 Vnde non vrget, † quod Merces Docto-
ri ad legendum alias ſancita, vel famulo ad
inſeruiendum conſtituta in ipſoque recon-
ductore reconuenta preſumatur, vt aduer-
tit *Bald. in l. etiam num. 11. & 12. C. de Iur.
dot. Cagnol. in l. diem functo num. 92. ff. de offic.
Aſſeſ. Bertrand. conſ. 241. num. 9. vol. 6.* cum alijs
recenſitis *in deciſione preterita in §. ſiquidem ex
11 Teſtibus* Admitti enim poſſet † obiectio
quoties idem met ſeruitium ſimplicis labo
ris, ac operis in ſecunda cedula Philippus
preſtitiſſet, ſecus verò dum grauius onus,
atque diuerſum in ſe aſſumpſit, vt notat
12 *Iaſ. in l. quo minus num.* 146. † *ff. de flum. Ro-
man. conſ. 25. num. 2. & 3.* vbi quod conductus
pro certo, ac determinato ſeruitio apothe-
cæ ſi poſtmodum pro rogitu quoque In-
ſtrumentorum inſeruiat, mercedem pariter
pro ſeruitio Tabellionatus aſſequi debet,
*Maſtrill. de magiſtratu lib. 1. cap. 21. num. 72. 73.
& 79. Rota dec. 354. num. 4. prope finem par. 1.
recent. coram bo. me. Merlino dec. 108. num. 3. &
dec. 162. num. 2.* & notant *add. ad dec. Buratti
308. num. 5.* ac plures in his terminis limita-
tiones authoritatis comprobatas de more
refert eruditiſſimus D. Ronconius in cauſa
Aduocatus.

Nec obſtare viſum fuit, quod Philippus
ſuper Caſtris, cæteroque Marchionis Patri-
monio recuperationem pretij poſſet expe-
13 riri, quia futura † crediti, exactio vinculis
fortaſſe, ac reſtitutioni obnoxia, quæ iu-
ſtum regulariter valorem ſolent diminuere
*ad tex. in l. fundi partem ff. de contrah. empt. Al-
ciat. conſ. 44. num. 6. lib. 8. Rot. deciſ. 77. num. 14.
& 15. par. 6. rec.* eumdem met Philippum
Gaud reddebant immunem a quam pluri-
mis impenſis ac laboribus, necnon à pe-
14 riculo ſubhaſtationis propriorum † bono-
rum, quæ faciliter contingiſſet niſi cum
prudentia, ac non exigua forſan impenſa,
tam ingentem pecuniarum ſummam cele-
riter coaceruaſſet ſiue ex quo in ſingula cē-
tenaria ſcuta duo, debitore licet idoneo exi-
ſtente, ex ſtylo mercatori perſoluuntur cu-
15 ius ea videtur † eſſe ratio, quod ſemper ali
quod fideiuſſori imminet periculum, vt tra-
dit *Card. Mantic. de tacit. lib. 16. tit. 2. num. 3. &
Scacc. de camb. §. 3. gloſ. 3. num. 12. verſ. infero
prope finem.*

Quas ſane prouiſiones Philippus median
te cōtrapoſitione in proprijs libris per acta
legitime potuit ſibi met ipſi ex pecunijs
Marchionis penes eum in currenti compu-
to exiſtentibus perſoluere, dum debent, eo-
dem Campſori ab initio exburſari ex Mer-
catorum conſueto plurium atteſtatione cō-
probato, & in terminis reſpondit *Rota de-
ciſ. 679. num. 1. & 4. par. 1. diuerſ.*
16 Prouiſiones verò cambiorum † exinde
fuere Valenti decretæ, quod pro ijs ſpecia-
lis Marchionis obligatio concurrit, & re-
gulariter cenſentur campſori permiſſæ,
nulla licet conuentio præceſſerit, vt aduer-
tit *Rot. Ianuen. dec. 30. num. 2. Turr. de Camb. di-
ſput. 1. queſt. 8. num. 6. verſ. 3. principaliter, &
diſput. 3. queſt. 1. num. 6.*
17 Nec obſtat, quod † integram prouiſio-
nem Correſponſalis Mercator à Philippo
nullatenus exegerit. Siquidem reſiduum
ab eodem correſponſali ex cauſa mutuę ne-
gociationis inter ipſos vertentis pręſumitur
Philippo elargitum, ac in eius proinde vti-
litatem, & commodum, non autem Mar-
chionis valere debet, vt diſcuſſo plene ar-
ticulo reſponſum fuit *in dec. 45. num. 2. & 3.
par. 4. tom. 2. recent.* vbi quod Campſor è cō-
uerſo obligationis antidoralis vigore arcta-
tur quoties ſimilis correſponſali caſus oc-
currat, eamdem met prouiſionem ratam
ipſi indulgere.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Calaguritana Decimarum S. Aſcenſi,
& Daualillo.

Veneris 28. Nouembris 1659.

ARGVMENTVM.

Tranſactionem inter Beneficiatos, & Monaſte-
rium ſuſtineri quoad decimas bonorum
præſentium fuit ante reſolutum; vnde in-
ſtituit Monaſterium pro examinandis in
Curia quatuor articulis exhibitis, quos cō-
tradicentibus Beneficiatis nullatenus eſſe
admittendos reſponſum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Articulorum admiſſio in Curia ex ſtylo Rotæ ſal-
tem cum clauſula ſaluo Iure impertinentium fa-
cilè indulgeri ſolet.*
2 *Articuli quando nihil penitus ad cauſam faciunt,
non admittuntur, cùm dilationibus inutilibus
& expenſis litigantes defatigare non deceat.*

3 *Beneficia vacantia conferri Patrimonialibus dum poſitiuè admittitur, Teſtium examen non eſt neceſſarium.*

4 *Intereſſe remotum quamuis poſſibile perperam allegatur ad repulſionem Teſtium, dum non inſpicitur niſi certum, proximum, & principale.*

5 *Intereſſe in ſubſtantia exceptionem perſonalem Teſtium importat, ad quem effectum non datur remiſſoria, nec nouum examen conceditur.*

6 *Inſtrumento affictus in probatione valoris Beneficij magis quàm Teſtibus eſt deferendum.*

7 *Solutio Decimarum non in facultatum Eccleſiæ quantitate, ſed in cura animarum, ſituatione bonorum decimabilium fundatur.*

8 *Decimæ tàm Rectoribus pauperibus, quàm diuitibus debentur.*

9 *Diſpoſitione* cap dilecti, *&* cap. ſuggeſtum *ceſſante moderationi Priuilegiorum locus non eſt.*

10 *Ratio fundamentalis* cap. dilecti, *&* cap. ſuggeſtum *in quo conſiſtit.*

DECISIO LXXII.

PVblicata reſolutione capta 7. Februarij præteriti, * quod tranſactio celebrata anno 1437. inter Parochos, & Beneficiatos S. Aſcenſi loci de Daualillo, & Monaſteriū Beatæ Mariæ de Eſtrella ſubſtineatur ſolum quoad Decimas bonorum præſentium, nēpè donatorum ab Epiſcopis Calaguritano, & Burgen. ſeu Calciaten. Monaſterio Sancti Michaelis de la Morguera translato ad Monaſterium de Eſtrella, & aliorum ab eodem Monaſterio de la Morguera iuſtè acquiſitorum, quæ propriis manibus, & ſumptibus excolunt, non autem quoad Decimas bonorum futurorum, quæ Monaſterium de Eſtrella deinde acquiſiuit; Informantes pro Monaſterio exhibuerunt in actis quatuor articulos petendo admitti ſuper eis examen in Curia, ſed contradicentibus Beneficiatis dubitaui, an articuli ſint admittendi, & negatiuè per Donos reſponſum fuit.

1 Quamuis enim † admiſſio articulorum in Curia ex ſtylo Rotæ de facili indulgeri ſoleat, ſaltem cum clauſula *ſaluo iure impertinentium,* hoc tamen procedit, quando aliquo modo ſunt releuantes, & ad cauſam pertinentes, vel ſaltem res in ambiguo poſita eſt an ſint, necne irreleuantes, & impertinentes, ſed quando prout hic illorum irreleuantia eſt clara, & apparet, quod nihil penitus

2 faciūt ad cauſam, † tunc nullo prorſus modo admittuntur, quia non decet expenſis, & dilationibus inutilibus litigantes defatigare, vt poſt *Veſtr. in prax. lib. 5. cap. 14. ſub num. 26. verſ. quæ quidem clauſula,* reſpondit *Rota in Romana Cenſus ſcutorum* 10. *mil.* 12. *Ianuar.* 1629. *coram Cardin. Vbaldo apud Poſth. de Subhaſt. deciſ. 19. num. 2. & 3. & in recent. deciſ. 416. nu. 11. & deciſ. 521. num. 12. cum ſeqq. par. 5. in Romana reſciſſionis Concordiæ 14. Martij* 1650. *§. quia licet coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado in Auenionen. legitima* 8. *Februarij* 1658. *coram R. P. D. meo Priolo §. ex quibus, & §. Vltimo, & prius in Valentina Parochialis* 21. *Ianuarij* 1647. *coram me §. Ratio reſolutionis fuit.*

Primus enim continet, quod in Eccleſia Parochialis S. Aſcenſi, & Daualillo extant duodecim Beneficiati, & quod eadem Be-

3 neficia quoties † vacant conferuntur Patrimonialibus S. Aſcenſi non autem exteris; Verum vltra quod prælata nullatenus à Beneficiatis controuertuntur, ſed poſitiuè admittuntur, & ſic non egent examine teſtiū, vt ex hac ratione denegando remiſſoriam reſponſum fuit *in recent. deciſ.* 606. *num.* 11. *p.* 5. *& in Senogallien. Pradij* 4. *Maij* 1640. *coram me §. Articulatur enim,* Materia in hoc articulo contēta nil prorſus facit ad cauſam, quia in ea non quæritur de numero Beneficiatorū, nec de qualitate Beneficiorum S. Aſcenſi, ſed an Monaſterium de Eſtrella habeat priuilegia exemptiua à ſolutione decimarum pro bonis tàm præſentibus, quàm futuris, itaut ſupradicta tranſactio ſubſtineatur, vel potius corruat ex falſitate cauſæ, & ſic tanquam impertinens, & irreleuans reijciendā eſt ex deciſionibus ſupra allegatis.

Nec releuat, quod exindè teſtes pro Beneficiatis iam examinati ſuper acquiſitionibus bonorum Monaſterij de Eſtrella, cum pro maiori parte ſint Patrimoniales de Sancto Aſcenſo reddantur intereſſati; Tum quia inter eos multi alij adſunt, qui origine ſunt exteri, tum quia dū Patrimoniales

4 de tempore examinis † nō erant Beneficiati intereſſe deductum, ex quo ipſi, vel eorum filij, & conſanguinei poſſunt de facili impetrare Beneficia huius Eccleſiæ, tanquam nimis remotum perperam allegatur, quia illud tantum intereſſe repellit teſtes, quod eſt proximum certum, & principale, ſecus remotum, & incertum quamuis poſſibile *Bald. in l. diſtantibus num.* 3. *& 4. C. de teſt. Burrat. deciſ.* 901. *num.* 16. tùm demum quia hoc hoc in ſubſtantia importat exceptionem

5 perſonalem † teſtium examinatorum, eorūq; reprobationem ad quem effectū non datur remiſſoria, nec conceditur, nouum examen *Caputaquen. deciſ.* 54. *num.* 1. *par.* 3. *Rota in dicta Auenionen. legitima coram Reu. P. D. meo Priolo, §. ſecundo quia*

Alij autem ſubſequentes tres articuli cōtinent, quod redditus dictorum Beneficiorū conſiſtunt in Maſſa communi, quæ conficitur ex decimis exigi ſolitis, & in diſtributionibus quotidianis ratione ſeruitij, quodq; habita ratione tam ad Maſſam communem quam etiam ad diſtributiones computato anno fertili cum ſterili aſcendunt ad annuos ducatos ſexcentum monetæ Hiſpaniarum pro quolibet.

6 Sed præter quod † ex Inſtrumento affictus dimidij Beneficij huius Eccleſiæ peracti anno 1647. per Monaſterium compulſato, & relato in eius præterito *Sum. impreſſo num.* 31. probatum remanet redditus integri Beneficij non excedere annuos ducatos 404. cui in concurſu magis deferendum erit, quam teſti-

teſtibus, vt dixit, *Rota in recent.deciſ.202. numer.12.p.5.& in dec.huius cauſa 26. Iunij 1654. coram Reuerendiſſimo Zarate Præſide Valliſoletano §.Verum etiam* Nec minus præfata conferunt ad merita cauſæ, quia ſolutio Decima-
7 rum non fundatur † in quantitate facultatum Eccleſiæ Parochialis actricis, an ſcilicet ſit pauper, vel diues, ſed in Cura animarum, atque in ſituatione Bonorum decimabiliũ intra fines ipſius Parochiæ, iuxta diſpoſitionem *text.in cap.fin.de Paroch.in cap.cum ſint, &*
8 *in cap. quoniam de decim.* Quapropter † decimas deberi tam Rectoribus pauperibus, quàm diuitibus ex ſententia Diui Thomæ communiter recepta *in 2.2.queſt.87.art.3. ad primum,* tradit *Suarez de Relig.lib.1.tit.de decim. cap.11.num.9.*

Non obſtat, quod hoc probato conſtaret
9 Beneficiatos habere † congruam, & ſic ceſſaret diſpoſitio *cap.dilecti, & cap. ſuggeſtum de decim.* atque non eſſet locus moderationi Priuilegiorum *iuxta alium textum in cap. Statuto §. vbi autem eodem tit. in 6.*

10 Quoniam ratio fundamentalis † *cap.dilecti, & cap ſuggeſtum* non conſiſtit in paupertate Eccleſiæ Parochialis, nec in deficientia congruæ Rectoris, ſed in eo, quod ex poſt facto Priuilegium incæpit enormiter nociuum eſſe Eccleſiæ Parochiali, *vt in dicto cap.dilecti,* ibi: *Vnde quoniam ijdem fratres ex hoc grauamenr enormiter,* & clarè *in dicto cap. ſuggeſtum,* ibi: *Nam quando Romana Eccleſia Ordini veſtro Priuilegia de decimis dederat, ita erant rara Abbatiæ veſtri Ordinis, quod exindè nulli poterat de iure ſcandalum ſuboriri, ſed nunc in tantum augumentatione ſunt, & poſſeſſionibus ditata, quod iuniti Viri Eccleſiaſtici de Vobis apud Nos querelam ſæpius proponunt.* Quod autem dicti textus non procedant, quando Priuilegium tranſiuit in contractum non reſpicit admiſſionem articulorum, ſed diſcutiendum erit in repropoſitione cauſę ſuper viribus deciſionis vltimo loco coram me emanatæ, & tunc etiam videndum erit, an habeat locum *text. in d.cap.ſtatuto §. Vbi autem de decim.in 6.* Dum Monaſterium non habet priuilegia exemptiua pro Decimis bonorum futurorum, ſed tantum præſentium.

Et ita vtraque, &c.

☞ *Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa facta ſub die 7. Februarij præſentis anni 1659. coram eodem Eminentiſſimo Card. Cerro eſt ſupra in hac eadem Par.13. deciſio 24.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Viterbien. Pecuniaria.

Lunæ 1. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

De diſſolutione Societatis ex circulari epiſtola alterius Socij reſultante.

SVMMARIVM.

1 *Literæ oblatoriæ ſociali nomine Mercatoribus cõſcriptæ initum extitiſſe contractum coarguunt.*
2 *Societas ex alterius Socij Epiſtola Socio fidem & complementum negotij adimente diſſoluta cẽſetur.*
3 *Mercatorum iudicio ſtandum eſt in materia ſtylum ipſorum reſpiciente.*
4 *Societatem intempeſtiuè diſſoluens ſocium quidem à ſe liberat non verò ſe ipſum à ſocio, ita vt damnum ſucceſſiuè contingens diſſoluentis ſolummodò periculo cedat.*
5 *Societas frumenti ante illius diſtractionem diſſolui nequit.*
6 *Decoctio pro legitima cauſa diſſoluendi ſocietatem regulariter deſeruit.*
7 *Decoctio de tempore diſſoluta Societatis, vt ſuſtineatur concluaenter eſt probanda.*
8 *Decoctio non concurrit, dum nulla tunc temporis Socius mandati relaxatione præmebatur.*
9 *Electio Periti à Procuratore ſpeciali mandato carente extraiudiciali noui Periti electione compenſatur.*

DECISIO CXXIII.

SOcietatem fundacalem die 14. Octobris anni 1647. Paulus Cioſus cum Sancte Serchietto ad ſexennium contraxerat, ac ſucceſſiuè plura frumenti rubra ſociali nomine vterque coemerat, quo nondum integrè vendito, nec decurſo ſocietatis tempore ſub die videlicet 28. Aprilis 1648. Paulus Mercatoribus reſpondentibus Societatis mediante Epiſtola ſpecialiter interdixit, ne deinceps fidem vllam adhiberent literis ſub Societatis nomine à Serchietto conſcriptis, quam etiam ſub 5. Iunij 1649. iudicialiter diſſoluit. Elapſo verò ſexennio cum idemmet Paulus actionem coram A.C. inſtituerit contra Sanctem pro fructibus centus in ſorte ſcutorum 100. ſibi ceſſi, hic compenſationem cum ære ex cauſa Societatis ſibi competente obiecit, cuius virtute ad peragenda calcula prodiit peritorum electio, qui licet vnanimi conſenſu ex epiſtola circulari ſocietatem diſſolutam reputauerint, ac Sanctem proinde immunem à damnis in frumenti venditione poſtea ſucceſſis, attamen in quantitate diſcreparunt. Alter enim ex ijs Creditorem Serchiettum conſtituit in ſcut. 4198. Alter vero eiuſdem creditum reduxit ad ſcut. 187. ac obulos vndecim. In hoc rerum ſtatu cauſa per Signaturam Sanctiſſimi ab A.C. auocata, ac mihi commiſſa, pluries dubium propoſui An, & pro qua ſumma ex Societatis cauſa creditor Pauli Sanctes euaſerit, & hodie Domini non reuocarunt in dubium diſſolutionem Societatis ex circulari epiſtola reſultantem. Si-
1 cuti enim literę † oblatoriæ ſociali nomine mercatoribus conſcriptæ coarguunt initũ extitiſſe contractum Societatis, vt aduertit *Rota in Romana Societatis de Rotignis 10. Febr. 1648. in 1. §. coram Reuerendiſſ. Terracinen.* ita
2 quo-

2 quoque ex Epiſtola † ſocio fidem, ac complementum negotij adimente ea diſſoluta cenſetur, vt præter deciſionem ſuperius relatam tradit *Gomez. var. reſol. tom. 2. cap. 5. de Societ. num. 6. verſ. vnum tamen eſt*, & plures Vrbis Mercatores atteſtãtur, quorum iudicio
3 in † hac materia ſtylum ipſorum recipiente ſolet referri, vt aduertit *Bald. conſ. 400. nu. 10. lib. 5. Corn. conſ. 319. num. 12. lib. 3. Soccin. Iunior conſ. 27. num. 22. lib. 2. Rota Iannen. dec. 7. num. 11. Rota coram Greg. dec. 126. num. 2. & 3. & coram bon. mem. Merlino dec. 338. num. 2.*

Hinc iactura poſt diem tranſmiſſæ Epiſtolæ in frumenti diſtractione ſequuta in Pauli venditoris damnum omninò cedere debet, nec Serchiettus in aliquo tenetur cõ-
4 tribuere; Societatem † enim intempeſtiuè nec dum elapſo tempore præfixo diſſoluẽs, Socium quidem à ſe reddit immunem, nõ autem ſe ipſum à Socio, itaut damnum ſucceſſiue contingens diſſoluentis ſolummodo periculo cedat, vt probat expreſſè *text. in l. actione 66. §. diximus in principio, & ante fin. ff. pro Soc. Iacob. Cuiac. in comment. tom. 1. lib. 32. in addit. §. diximus litera B. verſ. ſed ſi dolo malo col. mihi 1258. Card. Mant. de tacit. lib. 6. tit. 23. num. 6. & 7. Molin. de contract. diſput. 414. num. 19. Michelor. de fratrib. par. 2. cap. 36. nu. 16. & 18. Add. ad Cod. Fabr. lib. 4. tit. 42. definit. 36. num. 6. Duard. de Societ. lib. 3. cap. 4. quæſt. 2. nu. 5.*
5 *& 6.* & quod ſocietas frumenti ante illius diſtractionẽ diſſolui nequeat, tradit *Decian. conſ. 96. num. 41. cum ſeqq. lib. 2.*
6 Nec vrget prætenſa † decoctio Serchietti pro legitima cauſa diſſoluẽdi Societatem regulariter deſeruiens, *iuxta text. in l. Societatem 4. ff. pro Soc. Felician. de Societ. cap. 34. num. 36. cum ſeqq.*
7 Hæc namq; decoctio de tempore diſſolutæ Societatis requiſita, ac cõcludenter exaduerſò probãda, vt aduertit *Felicia. de Societ. ad d. cap. 34. n. 39. Rota Iannen. dec. 13. n. 20. & 21. Rota coram Caualer. deciſ. 653. num. 4.* in proprio
8 caſu non concurrit, † dum nulla tunc temporis Sanctes mandati relaxatione premebatur, quæ nec valet deſumi ex actione pro dotis repetitione à propria vxore inſtituta, ſiue ex ipſiuſmet Serchietti conuolatione ad Eccleſiam, necnon dilatione eidem à creditoribus ad propria diſſoluenda debita conceſſa, cum hæc omnia longè poſt ſocietatem diſſolutam prodierint ex ipſiuſmet Pauli opera, qui dum intempeſtiuè fidẽ, ac negocium ſocio ademit iuſtam causã præbuit, tã vxoris, quã Mercatoribus de ipſius iuribus ſuſpicandi, & euentus edocuit, cum adhuc vſq; Sanctes mercaturam exerceat.
9 Verum quia ex parte Cioſi † obijciebatur electionem ſui Periti proceſſiſſe à Procuratore ſpeciali mandato carente, necnon plures partitas extitiſſe ab vtroque perito complicatas; Idcirco Domini his iuris fũdamentis approbatis, extraiudicialem noui Periti electionem mihi demandarunt, qui licet à Dominis admittatur ex Epiſtola circulari reſultare Societatis diſſolutionem, itaut Sanctes non teneatur ſubire damna in frumenti diſtractione poſtea ſequuta, attamen ex cauſa Societatis frumenti condemnet Serchiettum Debitorem conſtituit in ſcut. 8954. ac obul. 19. cui credito contrapoſuit ſc. 1306. ac obul. 12. à Paulo debita Serchietto pro reſiduo Capitalis in erectione fundaci erogati, necnon lucrum ex eadẽ Societate ante tempus diſſoluta prouenicns, quoties tamen Domini illud deberi exiſtiment, quorum etiam iudicio partitas diuerſas decidendas reſeruauit.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali

Hoſtienſis Fideicommiſſi

Lunæ 1. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

De fratribus hæredibus cum ſubſtitutione reciproca inſtitutis, quorum alter ſine filijs decedens inſtituit hæredem nepotem, quo inſtituto frater ſuperſtes iudicium contra eum vigore ſubſtitutionis reciprocæ introduxit, & ſententiam pro medietate portionis obtinuit. Cauſa deinde in Rota propoſita dubitatum fuit, an conſtaret de re iudicata, an vero de cauſis reſtitutionis in integrum, & negatiuè quoad primam partem, affirmatiuè quoad alteram reſolutio emanauit.

SVMMARIVM.

1 *Sententia iniuſta excludit rem iudicatam, & potiſſimum eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, etiamſi non ſit notoria.*
2 *Reciproca tanquam facta inter ſolos primos inſtitutos, ad illorum filios in conditione poſitos non extenditur.*
3 *Filij in conditione poſiti licet ex ſtatuto Vrbis diſpoſitiuè vocati cenſeantur, ea tamen vocatio ad portiones patruorum poſt mortem patris defunctorum non extenditur.*
4 *Filij in portionibus patruorum ſuccedunt, quando idem patri prædeceſſerunt cum ex reciproca inter ipſos adiecta eorum portio vnica paterna portio efficiatur.*
5 *Patre prædecedente patruis filij in conditione poſiti portiones patruorum prætendere non poſſunt.*
6 *Filios ex vulgari anomala in compendioſa contenta etiam portionem patris capere, in quo caſu procedit.*
7 *Filij ad ſolam portionem patrui per vulgarem cõtentam in compendioſa gradum patris ſubintrare non poſſunt.*
8 *Filii ex vulgari compendioſa non poſſunt plus capere quàm ex fideicommiſſaria caperent.*
9 *Repræſentatio non datur quando filij primi gradus proprijs expreſſis nominibus hæredes inſtituti reciprocè ſubſtituuntur.*
10 *Fideicommiſſum conditionale regulariter ceſſantibus coniecturis ad filios non tranſmittitur, quando pa-*

do pater pendente conditione deceſſit.

11 *Coniecturis de agnatione & digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum deficientibus, cætera quæ conſiderari poſſunt inefficaces & inſufficientes remanent.*

12 *Fideicommiſſum vltra perſonas expreſſè nominatas non eſt extendendum.*

DECISIO CXXIV.

ANNO 1602. q. Marcus Tullius Faſanellus hæredes ſibi inſtituit vniuerſales Fauſtinum, Vincentium, & Angelum eius filios maſculos cum reciproca ſubſtitutione his verbis, ibi: *Quod ſi vnus moriatur, alteri, & alter vni quandocunque ſine filijs legitimis & naturalibus deceſſerit Summario Sororum de Faſanellis num. 1.*

Defuncto Teſtatore, & adita per filios primo loco deceſſit Angelus relictis Gregorio, & Clarice filijs, ac deinde obijt Fauſtinus ſine prole inſtituto hærede dicto Gregorio filio Angeli, ſed Vincentius frater ſuperſtes vigore antedictæ reciprocæ ſubſtitutionis iudicium contra eum introduxit coram A. C. ſuper immiſſione in poſſeſſionem portionis obuentæ Fauſtino ex bonis Marci Tullij communis patris; Verum emanauit ſententia, in qua petita immiſſio eidem conceſſa fuit ſuper ſola medietate dictæ portionis, & vlterius decretæ fuerunt Gregorio quamplures detractiones eius *Summario n. 1.* Cumque poſt interpoſitam appellationem Rotæ cõmiſſam prætenderet Gregorius ob lapſum fatalium huiuſmodi ſententiam tráſijſſe in iudicatum, impetrata commiſſione executoriali dubitaui, an conſtet de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & negatiue quoad primam partem, affirmatiue, vero quoad ſecundam

1 prodijt † reſolutio propter iniuſtitiam ſententiæ, quæ excludit rem iudicatam, & eſt potiſſimum fundamentum reſtitutionis in integrum, quamuis non ſit notoria *Caſ. de Graſſ. dec. 10. nu. 12. de recud. Card. Seraphin. dec. 251. num. 12.*

Concurrit ſiquidem iniuſtitia præcipue in ea parte, in qua conceditur immiſſio Vincentio ſolum pro medietate relicta Gregorio altera medietate, quia cum Angelus pater Gregorij prædeceſſerit Fauſtino, ſolus Vin-

2 centius † frater ſuperſtes eidem Fauſtino ſucceſſit in totum vigore reciprocæ, quæ tanquam facta inter ſolos primos inſtitutos nõ extenditur ad illorum filios in conditione poſitos, *Abb. conſ. 29. dub. 2. num. 12. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 12. nu. 88. Rota dec. 100. num. 1. verſ. nec reciproca par. 1. & dec. 287. nu. 20 par. 4 tom. 2. recent. & in Romana fideicommiſſi de Ferratinis 15 Iunij 1648. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. §. nec dicatur verſ. & in proximis terminis.*

3 Non obſtat quod ex Statuto Vrbis *lib. 1. cap. 142.* filij poſiti in conditione cenſeantur diſpoſitiuè vocati quia huiuſmodi vocatio reſtringitur ad portionem patris, cui ſunt in conditione poſiti, ſed non extenditur ad portiones patruorum poſt mortẽ patris defunctorum *Card. Seraphin. dec. 1479. nu. 1. Rota dicta dec. 100. n. 3. par. 1. recent.* cum alijs in pfcto allegatis *in dicta Romana fideicommiſſi de Ferratinis 19 Nouembris 1646. & 29. Martij 1647. coram bon. me. Peutingerio, & 15 Iunij 1648. coram dicto Reuerendiſſ. D. meo Papien.* & prius *in Romana de Millinis 15. Ianuarij 1644. coram me, §. neque obſtat.*

4 Nec aduerſatur † *dec. 337.* ſan. me. Gregor. quia ex eo firmat filios poſitos in conditione ſuccedere etiam in portionibus patruorum, ex quo patrui prædeceſſerunt patri, & ſic ex reciproca inter ipſos adiecta, eorum portio erat effecta vnica portio paterna, *vt in nu. 3. cum duobus ſeqq.* quod etiam comprobauit *Rota in Vrbinaten. prædij 3. Iunii* 1650 *coram bon. me Bichio, §. neque hic cadit,* & nuper *in Romana fideicommiſſi de Pandinis 30. Maij proximi præteriti corã R. P. D meo Thaia, §. ex his non repugnare cum ſeqq.* & demum ex quo plures concurrebant coniecturæ, & ſignanter intẽtio Teſtatoris clara & aperta conſeruandi a-

7 gnationem, & bona in ea, vt *nu. 6. & 7.* † Alias autem ſi pater, prout hic, prædecedit patruis, & coniecturæ deducantur, præſertim votum conſeruandi agnationem, ſeu digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum, quæ hic deficiunt, filij poſiti in conditione portiones patruorum prætendere non poſſunt, vt latè firmatur in ſupradictis deciſionibus & ſignanter *in dicta Romana fideic. de Ferratinis, & dicta Romana de Mellinis.*

6 Nec obſtat † quod ex vulgari anomola contẽta in compendioſa filij capiant etiam illam portionem, quam habuiſſet ipſorum pater ſi viueret, quia procedit, quando tam pater quam filij ſunt vocati in tota hæreditate, tunc enim verum eſt, quod mortuo patre ipſi admittuntur ad totum, cum onus quod habebat grauatus reſtituendi totum patri caducato eius gradu remanet apud ipſum ad fauorem filiorum in ſequenti gradu ſubſtitutorum, in quibus terminis loquũtur *dec. 332. nu. 6. vſque ad finem, & dec. 403. nu. 11. cum ſeqq. par. 2. recent.* At ſecus eſt, quando

7 prout † hic filij in conditione poſiti reperiuntur vocati limitate ad ſolam portionem patris, tunc enim caducato gradu ſubſtitutionis factæ patruo ob prædeceſſum patris, filij qui non ſunt vocati ad portionem dicti patrui, non poſſunt per vulgarem contentam in compendioſa ſubintrare gradum patris ad capiendam proprio nomine portionem, quam pater habuiſſet, ſi fuiſſet ſuperſtes, vt diſtinguendo tradit *Gabriel conſ. 2 nu. 16. lib. 2. Card. Seraphin. d. dec. 1479. n. 3. Rota in d. Romana fideicommiſſi de Ferratinis 29. Martij 1647. coram bo. me. Peuting. §. 1. verſ. nam in deciſione, & 15. Iunij 1648. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. §. neque releuat,* vbi reſpondetur contrarijs. Idque comprobatur alia ratio-

8 ne nam filij ex huiuſmodi vulgari, non poſſunt plus capere, quam caperent ex fideicommiſſaria cui vulgaris famulatur, ſed ex fideicõmiſſaria non poſſunt ſuccedere, niſi in

por

portione patris, cuius reſpectu dumtaxat fuerunt poſiti in conditione ergo pari modo ex vulgari ſuccedere nequeunt, niſi in propria portione paterna, vt bene ponderatur in *dicta Romana fideicommiſſi de Ferratinis coram bon. mem. Peutingerio. d. §. 1. verſ. & altera ratio*.

9 Non obſtat repræſentatio, quia non datur quando filij primi gradus hæredes inſtituti fuerunt proprijs expreſſis nominibus, vt hic reciprocè ſubſtituti fuerunt, vt notant communiter DD. *in l. cum ita, §. in fideicom. ff. de leg. 2. & in l. heredes mei, §. vltimo, ff. ad Trebell. Rota dec. 482. n. 3. par. 4. diuerſ.* cum concordantibus relatis *in dicta Romana de Mellinis, §. prout minus verſ. eoque magis, & in Fauentina bonorum 27. Iunij 1659. §. ex qua quidem coram me*.

10 Nec etiam tranſmiſſio,† cum agatur de fideicommiſſo conditionali, quod regulariter ceſſantibus coniecturis; neque ad filios tranſmittitur, quando pater pendente conditione deceſſit iuxta ſententiam gloſſ. communiter receptæ, *in l. 1. verbo derelictis, C. de his quæ ante apert. Tabul. Bartol. in dicta l. ſi heredes mei, §. cum ita nu. 2. ff. ad Trebellian. Card. Seraph. dicta dec. 1479. nu. 5. in recent. d. dec. 100. nu. 2. par. prima in Romana fideicommiſſi de Marianis 1. Martij 1649. coram Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopo Tarraconen. §. nec dici poteſt,* & in *dd. Romana de Mellinis, & Fauentina bonorum coram me*.

11 Coniecturæ deficiunt † cum non fuerit contemplata agnatio, nec adſit digreſſus ad plures gradus ſubſtitutionum, his enim deficientibus, cæteræ quæ conſiderari poſſunt remanent ineſſicaces, & inſufficientes, vt reſpondetur *in dicta Romana fideicommiſſi de Marianis, §. neque dici poteſt verſ. Coniectura vero, & in dicta Fauentina bonorum, §. & licet,* vbi circa finem ſubditur, quod ſi Teſtator, vt hic proprijs nominibus vocauit, & reciprocè ſubſtituit filios inſtitutos vrgentior coniectura reſultat pro excluſione tranſmiſſionis, cum nō

12 cenſeatur cōſideraſſe,† niſi perſonas expreſsè nominatas, vltra quas fideicommiſſum non eſt extendendum *Rota dec. 782. n. 11. par. 1 diuerſ. Card. Seraphin. d. dec. 1479. nu. 9. Card. Canal. dec. 434. nu. 4.*

Deducebatur etiam iniuſtitia reſpectu alterius partis, in qua plures detractiones Gregorio conceduntur, ſed Dominis viſum fuit non eſſe opus ſuper eis pro nunc elaborare, cum ſufficiat pro reſtitutione in integrum læſio reſultans ex iniuſtitia denegatæ immiſſionis in integra portione Fauſtini bonorum ex fideicommiſſo Marci Tullij prouenientium.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO

Colonien. Legitimitatis

1. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Filios in immiſſione bonorum Aui & Proauiæ eſſe manutenendos, ſtante legitima filiatione Patris poſt rem iudicatam canonizata.

SVMMARIVM.

1 *Probationes leuiores etiam ex præſumptionibus & coniecturis elicita ad inducendam legitimitatem, & ſucceſſionem filiorum admittuntur.*

2 *Legitimitas perſonarum non controuertitur cum illa reſultet ex re iudicata, quæ pro veritate habetur, itaut pars ſuper ea audiri non debeat.*

3 *Actus diuiſionis ſicuti probat identitatem bonorum, ita eadem vſque ad obitum continuata cenſetur.*

4 *Poſſeſſio & poſſeſſionis continuatio etiam de tempore obitus ex cauſa præcedenti præſumitur.*

5 *Confeſſione Aduerſarij contra ſeipſum nulla maior eſt probatio.*

6 *Actus geſtus in re hæreditaria ab aliquo tanquam hærede aditionem hæreditatis inducit.*

7 *Nepotes ex ſucceſſorio edicto ad hæreditatem admittuntur.*

8 *Iuriſdictio ſuper legitimitate ad effectum ſuccedendi probatur.*

9 *Cauſa ſucceſſionis cum ſit acceſſoria legitimitati ſuper ea tanquam de incidenti cognoſcere Rota poteſt.*

10 *Clauſula* quam & quas *in commiſſione adiecta iuriſdictionem adeo extendit, vt etiam in negotio principali Rota potuerit procedere.*

DECISIO CXXV.

POST rem iudicatam præuijs deciſionibus canonizatam ſuper legitima filiatione Hermanni fuit reſolutum die 13 Maij 1658. Ioannem & fratres Hermanni filios immittendos eſſe in poſſeſſione bonorum Ioannis ſecundi eorum Aui, nec non Lodulphæ proauiæ, & iuxta dictas deciſiones data fuit ſententia Rotalis quam hodie in gradu appellationis Domini cenſuerunt cōfirmandam eſſe.

Nam validitas reſultat ex actorum reuolutione iuſtitia vero ex iiſdem deciſionibus optimè compilatis coram R.P.D. meo Veroſpio in quibus plene firmatur legitimè initum inter Ioannem ſecundum & Eliſabetham, & fœdus matrimonij iuſtificari & conuinci ex pluribus teſtibus, quorum alij deponunt de publica voce, & fama, alij de communi reputatione & tractatu, alij vero

1 de auditu, qui ſatis ſuperque probant, † cū ad inducendam legitimitatem & ſucceſſionem filiorum admittantur leuiores probationes etiam ex præſumptionibus, & coniecturis elicitæ iuxtà doctrinam *Innoc. in cap. ex parte de reſtit. ſpoliat. Rota deciſ. 310. nu. 1. & 3. & dec. 406. nu. 8. par. 1. & dec. 341. nu. 2. par. 2. recent.*

2 Et ſane de legitimitate perſonarum amplius non eſt dubitandum, cum illa reſultet ex ſententijs & re judicata, quæ pro veritate habetur itaut pars ſuper ea non debeat audiri, *l. 1. C. de re iudic. l. latam ſententiam, C. quando prouoc. non eſt neceſſ. Rota in Romana fideicom. de Pradanis 25. Iunij 1657. & 14. Maij præteriti coram R.P.D. meo Celſo,* & paſſim in alijs.

De identitate bonorum, & ſignanter Caſtri & villarum conſtat ex diuiſione quam fecit idem Ioannes ſecundus cum eius fratribus

tribus in qua apparet quod bona contro-ueſa continetur in portione per dictam di-
3 uiſionem illi aſſignata, vnde ex actu diuiſionis ſicuti probatur identitas bonorum ex adductis per *Rotam coram Coccino dec.120.n.1.* *& 2.coram Merlino dec.470.nu.1. in recent.122.* *eodem nu.par.4.in Viterbien.tranſactionis 11.Decembris 1658.coram R.P.D.meo Celſo.* Ita cen-
4 ſetur vſque † ad obitum cum ex cauſa precedenti præſumatur quod quis etiam de tẽpore obitus poſſederit, & poſſeſſionem continuauerit *gloſſ.Bart.* & alij *in l. ſine poſſidetis,* *C.de prob.Menoch. de præſumption.lib.2. præſumpt.64.nu.13.de fideicom.art.44.nu.16. Rota deciſ.607.nu.5.par.2.recent.* cum alijs relatis *in deciſione huius cauſæ 13. Maij 1658.§. neque ſubſiſtit coram R.P.D.meo Veroſpio.*

5 Et tollitur difficultas † ex propia confeſſione Aduerſariorum & eorum Authorum in lite inter eos deſuper orta, quo Caſtrum & Villæ præfatæ erant dicti Ioannis ſecundi, tamquam illi obuenta in eius parte, vt in *hodierno Summario nu.4.* qua confeſſione nulla maior probatio, *l.generaliter,C.de non numer. pecun.Peregr.d.art.44.nu.24. Rota coram Merlino dec.212.ſub nu.8. & in Romana cambij 26. Iunij 1652.coram Reuerendiſſ.Tarracon.*

Hæc quoad bona Ioannis. Quo vero ad identitatem bonorum Lodulphæ illa pariter probatur ex eadem deciſione in qua poſt obitum Georgij viri fuerũt reſeruata ipſi Lodulphæ Caſtrum Collemburgh. Villafruiller. alia nuncupata VVeymarts. & alia poſita in loco Ruetmars, nec non alia iugera terrarum vt liquat ex iuribus datis *in Summario nu.2.* & facti ſunt ipſimet Aduerſarij bona præfata penes ipſos reperiri tanquam hæredes vt in *Summ.nu.3.* iuxta firmata *deciſ.120.nu.1.& 2 coram Coccino,*& in allegata *Romana cambij coram Reuerendiſs.Tarracon.*

Non obſtat quod Hermannus deceſſerit non adita hæreditate Patris, & Auiæ, nam vltra quod contrarium reſultat ex lite per ipſum mota ad effectum ſuccedendi,cum ex
6 actu geſto in re hæreditaria ab aliquo tamquam herede inducatur aditio, *l.pro hærede 20 in princ.ff.de acqu.hæred.Ciriac. controu.501.n.5.*
7 adhuc poſſent. † Nepotes ex ſucceſſorio edicto ad illam admitti, *l. qui de patris 1. C. vnde liber.l.1.nu.2.C.de ſucceſſ. edict.* cum alijs adductis *in d.deciſ. coram R.P.D. meo Veroſpio, §.huic obeſſe.*

8 Minus releuat defectus iuriſdictionis quadum cauſa fuit introducta ab initio in partibus ſuper legitimitate ad effectum ſucceſſionis, vt ex libello articulis, & actibus iudicialibus, ac etiam ex confeſſione partis in mandato procuræ ad hanc litem, & poſtea per viam appellationis commiſſa in Rota
9 de iuriſdictione dubitari non poteſt, † cauſa enim ſucceſſionis eſt acceſſoria legitimitatis iuxta *Menoch.de adipiſcend. remed. 4. nu.445.*& ideo Rota potuit ſuper ea cognoſcere tamquam de incidenti ad notata per *Doct.in cap.de prudent.de donat inter vir.& vxor. Menoch.de arbitr.lib.1.q.91.nu.8. Rota in Caſalen.ſeu nullius de Carrettis 2.Martij 1587. coram Rubeo apud Theſaur.quæſt.forenſ. lib.2. quæſt.20 num.11.*

Et ſine difficultate ſtantibus clauſulis cũ omnibus incidentibus dependentibus anne-
10 xis & connexis totoque negotio† principali nec non clauſula quam, & quas in commiſſione adiectis, quæ adeo ampliant iuriſdictionem, vt Rota potuerit procedere etiã in negotio principali *Caſſador.dec.9.num.13.de cauſ.poſſeſ.& propriet.Egid.dec.619. in fin.in rec. dec.518.nu.6.par.2.Mar.Anton.var.reſolut. lib.2. reſolut.8.nu.2.*

Verumtamen fruſtra opponitur defectus Iuriſdictionis cum in actis fuerit deducta ad ſpeciem cauſa ſucceſſionis per exhibitionem dictorum iurium, & Procurator Aduerſariorum vigore mandati procuræ continentis etiam dictam ſucceſſionem conſenſerit necnon cauſam appellationis ſuper dictam ſententiam immiſſionis obtinuerit mihi à Signatura Iuſtitiæ committi adeout minus poſſit hodie forum Rotæ declarari vt alias reſponſum fuit *coram Cardinali Seraphino dec.308. & deciſ.91. num.12. & 13. par.7. recentior.*

Et ita fratribus de Quaedltantum informantibus altera parte diu expectata fuit reſolutum

☞ *Coram bon.me.Leone Veroſpio in præſenti cauſa ad ſunt præcedenti par.12.duæ deciſionis ſub diebus 5.Iulij 1655.& 11.Martij 1658.ſunt deciſiones 86. & 317.*

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Prætij Officiorum.

Luna 1. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Pecunias ex pretio officiorum vigore gratiæ reſeruationis decreti venditorum prouenientes, ex capite obreptionis eſſe deponendas.

SVMMARIVM.

1 *Gratiam vitio ineuitabilis obreptionis laborantem Pontifex non concedit, vel ſaltem difficilius ſi ipſi de eadem conſtiterit.*

2 *Pontifex in admittendo reſeruationem decreti reſpiciente conſenſum Titularis, & familiaritatem reſeruatarij cui voluit gratificare, non autem narratiuam quoad officia empta, gratia obtenta obreptionis, aut ſubreptionis argui nequit.*

3 *Dictio* eo quia *in ſupplicatione poſita cauſam diſpoſitionis pro certo, & conſtanti importat.*

4 *Cauſa prohibitionis vendendi officia, abſque alterius conſenſu, ideo in decreto reſeruationis aſſignatur, quia eadem de propria pecunia empta fuiſſe præſumitur.*

5 *Cauſa prohibitionis in decreto reſeruationis expreſſa, ceſſat alia quacumque tacita,& præſumpta ex conſenſu, & familiaritate deducta.*

6 *Taciturnitas de officijs controuerſis, quæ ſubhaſtari debebant, & pratium in Monte Pietatis deponi*

trandа reſeruatione decreti vt officia reſignare, vel alienare poſſet, & pretium ſibi poſteriori creditori appropriare, & in his terminis reſpondit *Rota in Romana Pretij Clericatus 24. Ianuarij 1610. coram Card. Sacrato in recent. deciſ. 317. num. 5. par. 3.* Quamuis enim non dubitetur, quin Pontifex poſſit ſi velit creditoribus, & tertio præiudicare. Quia tamen numquam præſumitur, quod per
7 ſuas conceſſiones † id agere intendat, *l. 2. §. merito, & §. ſi quis à Principe, ff. ne quid in loco pub. cap. ſuper eo 15. de offic. delegat. Grat. diſcept. forenſ. cap. 421. nu. 51. & 52. Cocc. deciſ. 327. nu. 5.* Quinimo ſolet procedere cum magna circumſpectione, ne illis præiudicium inferat. Ideò oritur ſuſpicio, quod ſi prætermiſſa
8 non fuiſſet narratiua, & ſcientiam habuiſſet de creditoribus anterioribus reſeruationem decreti non conceſſiſſet, *Dec. conſ. 606. nu. 17. cum ſeq. Honded. conſ. 539. numer. 45. & 46. lib. 2. Creſcent. deciſ. 10. nu. 2. de Praeben. Rot. deciſ. 270. ſub num. 3. poſt 2. vol. conſil. Farin. & in dicta Mediolanen. Domorum in fine bon. memor. Merlin. deciſ. 389. num. 25.*

Et eo magis dicendum in præſenti caſu, in quo Cardinalis multo antea quam in vim reſeruationis decreti vendidiſſet officia alias porrexit preces Summo Pontifici, in quibus petijt ſubhaſtari, & deliberari omnia bona Valerij, pretiumque deponi pro ſua, & illius vxoris ſe opponentis ſatisfactione. Pontifex autem huic inſtantiæ minimè annuit, ſed ſupplicationem ſignauit iuxtà contenta in ſecunda parte illorum po-
9 rioritatem ex qua Signatura, & reſtrictiua venit regulanda gratia, quidquid in corpore ſupplicationis fuerit petitum, *Rebuff. in praxi in tertia parte Signaturæ nu. 13. & 14. Mohed. deciſ. 17. poſt princ. Buratt. deciſ. 88. nu. 2. & 3.* & optimè colligitur mens Pontificis in nihilo præiudicandi creditoribus.

Non obſtat repetitum obiectum, quod ſuper controuerſis officijs nullum Ius ha-
10 bebant creditores Valerij, ex quo non recipiunt hypothecam iuxtà Conſtitutionem ſan. mem. Vrbani VIII. qui gratiam Cardinali conceſſit, *la 154. Bullar. nou. tom. 4.* & tradunt *Grat. diſcept. foren. cap. 50. num. 27. Pacif. de Salu. Interd. inſpect. 3. cap. 2. num. 637. Rot. coram Seraph. deciſ. 1294. num. 3. & in recent. deciſ. 116. num. 17. & 18. par. 4. tom. 2.* Eaſque refert *Modern. Forolivien. de pign. qu. 14. tit. 1. nu. 16. & 17.* Sicque Papa admittendo reſeruationem de-
11 creti nemini Ius aufert, † quia diſponit de re ſua non aliena, *Seraph. dicta deciſ. 129. n. 2. Franc. à Ponte deciſ. 28. num. 63.* & ideò eodem modo conceſſiſſet gratiam, etiam ſi narrata fuiſſet exiſtentia aliorum creditorum. Quia hoc obiectum tollitur ex diſtinctione firmata in deciſione, quod prædicta proce-
12 dunt reſpectu Tituli, † & proprietatis Officiorum, qui non eſt alienabilis abſque licentia Principis, in cuius præiudicium nulla cadit hypotheca, & in his terminis loquũtur proximè in obiecto citati, ſecus autem
13 quoad emolumenta, † quæ ex illis percipiuntur, ac pretium. Iſta enim ſunt in commercio debitoris, & hypothecata ſunt eiſdẽ creditoribus, vt firmant, *Grat. in diſcept. 670. num. 12. & ſeq. Statil. Pacif. vbi ſupra num. 647. & 670.* aliique omnes vbi ſupra, & in alia deciſione allegati, *§. non obſtat quod facta*, & cenſuit *Rot. in Romana Pecuniaria 21. Iunij 1619. coram bon. mem. Seleucien. & in Romana Cenſus, ſeu Saluiani 27. Iunij 1653. §. Quodque dici ſolet, & 8. Iunij 1654. §. ſecundo quia, coram bon. memor. Bichio, & in dicta deciſ. 317. num. 4. par. 3. recent.* vbi quod dum quis conſenſit liberæ diſpoſitioni officij accedente beneplacito Apoſtolico efficitur creditor reſeruatarij pro pretio, quod in vim generalis obligationis de Iuribus præſentibus, & futuris cæpit eſſe obligatum creditoribus.

Data igitur in ſubſiſtentia gratiæ ex vtroque obreptionis, & ſubreptionis capite, locus eſt diſpoſito pecuniarum, quas Cardinalis exegit à debitore, quem ſciebat habere creditores anteriores, eumque ſoluendo
14 non eſſe. Tali enim caſu quamuis conſumptæ ceſſante bona fide habentur pro extantibus *ad tex. in l. ſi non expedierit, §. primo de bon. auct. Iud. poſſ. ibique Bart. & Alberic. Mareſc. var. reſolut. lib. 2. cap. 30. num. 4. & 8. Rota coram Pen. deciſ. 262. num. .. & 2. iuxtà Venetam impreſſ. & in dicta Romana Pretij Clericatus deciſ. 317. nu. 5. par. 3. recent.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Habetur hæc deciſio in hac eadem cauſa facta ſub die 27. Nouembris 1658. coram eodem R. P. D. Beuilaqua eſt in præcedenti part. deciſ. 395.*

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Meleuitana Canonicatus.

Veneris 5. Decemb. 1659.

ARGVMENTVM.

De Canonicatu per ſucceſſionem Canonici antiquioris in dignitate Theſauraria vacante, quem alius prætendebat tanquam reſeruatum Sedi Apoſtolicæ ſupplicando Pontificem pro illius prouiſione, à qua tamen ob alternatiuam menſis Auguſti qua gaudebat Ordinarius, dubio reſeruationis propoſito, & examinato excluſus fuit.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio beneficij menſe Auguſti, qui eſt Apoſtolicus dicitur reſeruata.*
2 *Beneficia per aſſecutionem incompatibilium vacantia Sedi Apoſtolicæ reſeruantur, quando ex eiuſdem prouiſione obtinentur.*
3 *Epiſcopus quando gaudet alternatiua menſis Auguſti, non amplius eſt menſis Apoſtolicus, ſed ordinarius.*
4 *Alternatiua ſtante reſeruatio ratione mẽſis ceſſat.*
5 *Collatione ſpectante ad Epiſcopum ab eo dicitur facta prouiſio, nec intrat reſeruatio cum beneficium*

cium incompatibile illius auctoritate non Apoſtolica fuerit aſſecutum.

6 *Approbatio optionis, & collatio etiam tacitè, & in conſequentiam alterius actus fieri poteſt.*

7 *Prouiſio Apoſtolica non inducit reſeruationem, quæ de Iure non adeſt, nec Ordinario ex defectu voluntatis Papa præiudicium infert.*

8 *Beneficio vacante ex collatione Ordinarij, virtus decreti ſolam vacationem ex collatione Papæ comprehendentis ceſſat.*

9 *Alternatiua conceditur reſpectu illorum dumtaxat beneficiorum, quæ ad liberam collationem Epiſcopi ſpectant.*

10 *Alternatiua ex ſimplici facultate optandi Canonicis conceſſa cæteris deficientibus requiſitis non ceſſat.*

11 *Ius conferendi Ordinarij actiuum non reſtringitur, ſed remanet liberum, & abſolutum, dum ſolus quoad omnes priuatiuè confert.*

12 *Epiſcopus cum ſolus conferat nullum reſpectu alternatiuæ adeſt impedimentum, licet in cui dando non ſit abſoluta poteſtas.*

13 *Epiſcopus licet beneficium cuicumque conferre non poſſit, collationis tamen libertas ad impediendam alternatiuam non excluditur.*

14 *Pontifice auctoritate Apoſtolica explicitè diſponente optionem habere vim validæ collationis, & prouiſionis, alternatiua ceſſat.*

15 *Indultum concedens ſimpliciter facultatem optandi, nihil dicendo de collatione eandem non comprehendit.*

16 *Papa expreſſis verbis de collatione loquendo, eam ab Ordinario auferre, & eidem velle præiudicium inferre in ſuo Iure conferendi non cenſetur.*

17 *Ius conferendi limitatum in quantum præiudicat Ordinario.*

18 *Verbum* liberè *ad collationem non expreſſam, & quæ diuerſa eſt ab optione non trahitur.*

19 *Verba* auctoritate Apoſtolica *cum ſint relata ad conceſſionem poteſtatem non alterant.*

20 *Collatio in optione non requiritur, niſi optans titulum ſpiritualem mutet.*

21 *Titulus ſpiritualis quando mutatur, collatio Superioris habentis Ius conferendi expreſſa, vel tacita ſemper eſt neceſſaria.*

22 *Titulus nouus ſine inſtitutione præbendæ acquiri non poteſt.*

23 *Indultum concedens facultatem optandi nō ſolum præbendas temporales, ſed Canonicatus, & dignitates, titulum ſpiritualem includit.*

24 *Reſeruatio quando adeſt optio de iure excluditur.*

25 *Optio in beneficijs quacumque reſeruatione affectis non datur.*

26 *Optionis natura eſt, vt vnus poſt alium prout quiſque antiquior eſt ſucceſſiuè optet.*

27 *Indultum dum genericè optionem ſucceſſiuè concedit quoad omnes Dignitates, Canonicatum per primam optionem dimiſſum non eſſe reſeruatum probat.*

DECISIO CXXVII.

VACAVIT per obitum Caroli Taboni Theſauraria quarta dignitas Eccleſiæ Cathedralis Meleuitanæ, quam vigore Indulti fel. rec. Vrbani VIII. optauit Fabritius Pōtremolus Canonicus antiquior ſubſecuta poſſeſſione, ſed poſt modum ſupponens, quod menſis Auguſti, quo ſucceſſit vacatio eſſet Apoſtolicus obtinuit de caſu vti reſeruata ſibi prouideri cum decreto, quod per ſolam ſignaturam ſupplicationis vacaret eius Canonicatus modo controuerſus, quam ſtatim facta optione contulerat Reuerendiſs. D. Epiſcopus Meleuitanus Carolo Ballaguer, Cumque Andreas Baſilius prætenderet Canonicatum eſſe reſeruatum ſupplicauit Sanctiſs. D. N. Alexandro VII. pro illius prouiſione, ideò conſulta Rota de ordine Sanctiſſimi ab Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado Prodatario; An Canonicatus de quo agitur ſit reſeruatus poſt ſecundam propoſitionem negatiuè fuit reſolutum.

1 Deducebatur † reſeruatio ob vacationem Theſaurariæ menſe Auguſti, qui eſt
Apoſtolicus *ex Regula 8. hodie 9. Cancellariæ*,
& ex quo facultas optandi conceſſa eſt authoritate Apoſtolica, itaut locum habeat
diſpoſitio *extrauag. ad regimen verſ. necnon etiam de præbend.* innouatur *per Regul. 1. Cancell.* vbi
reſeruantur Sedi Apoſtolicæ omnia benefi-
2 cia vacantia per aſſecutionem incompatibilium, quando obtinentur ex prouiſione
Apoſtolica.

3 Verum cum D. Epiſcopus Meleuitanus
gauderet † alternatiua menſis Auguſti, quo
vacauit Theſauraria, non erat amplius Apoſtolicus, ſed Ordinarius, *Gonzal ſuper d. regul. gloſſ. 43. num. 105. Rot. deciſ. 379. num. 9. par. 3. rec.*
4 Ideoque ceſſat non ſolum † reſeruatio ratione menſis *Caſſad. dec. 8. n. 5. verſic. & idem de præbend. Mohedan. deciſ. 1. ſub num. 1. verſic. Item quia de conceſſ. præbend. Creſcen. deciſ. 11. de priuileg. Put. deciſ. 209. num. 3. lib. 1. & deciſ. 477. nu. 1. & 4. lib. 2. in correct. Rot. in recent. deciſ. 600. nu. 2. par. 2. coram Comitul. deciſ. 19. num. 6. verſ. intellexerunt Domini*, cum concordantibus allegatis per *Gonzal. gloſſ. 53. nu. 28. & 29. & gloſſ. 58. num. 28. Monet. de option. cap. 3. quæſt. 3. num. 84. verſic. tum quia*, ſed etiam, & principaliter
prætenſa reſeruatio inducta per *Extrauag. ad*
5 *regimen*, † quia cum vigore alternatiuæ collatio Theſaurariæ ſpectaret ad Epiſcopum, non autem ad Papam ab illo dicitur facta prouiſio, & ſic cum Pontremolus non fuerit aſſecutus ſecundum beneficium incompatibile authoritate Apoſtolica, ſed ordinaria huiuſmodi reſeruatio locum non habet, *Nauarr. conſ. 18. num. 13. de præbend. Gonzal. gloſſ. 15. §. 2. nu. 14. Garz. de benefic. par. 11. cap. 5. nu. 45. Barboſ. de Iur. Eccleſ. vniuerſ. lib. 3. cap. 13. num. 52. verſic. Secus autem Buratt. deciſ. 242. n. 2. & 3. & coram Eminentiſs. D. Card. Ottbobon. deciſ. 197. nu. 1. & 2. & per totum.*

Non obſtat, quod Epiſcopus non contulerit Theſaurariam Pontremolo, quinimò optioni conſentire renuerit. Nam licet requiſitus denegauerit præſtare poſitiuum cōſenſum; nihilominus huiuſmodi denegatio non continet abſolutum diſſenſum, ſed

pr-

potiùs præfefert aliqualem tolerantiam,quę videtur ſufficere, præſertim dum ipſe ſtatim contulit Canonicatum, vti vacantem per optionem Theſaurariæ factam à Pontremolo: Hinc enim reſultat approbatio op-
6 tionis, † & collatio, quæ fieri poteſt etiam tacitè, & in conſequentiam alterius actus, *Lambertin.de Iur.patronat. par.3.lib.2. quæſt.11. art.1.num.2.Gonzal.d.gloſſ.34. num.69.& 70,& ſub num.71.verſ.quo fit.*vt etiam *Rot.deciſ.987. num.1.verſ.quod ante lib.3.par.3.diuerſ.*

Nec refert, quod Pontremolus ſupponens vacationem Theſaurariæ ſucceſſiſſe menſe Apoſtolico, illam deinde vti reſeruatam impetrauerit à Sanctiſs.D.N. cum decreto, quod per ſolam Signaturam ſupplicationis vacaret eius Canonicatus.

Cum enim huiuſmodi ſuppoſitum non ſubſiſtat, ex quo verè Theſauraria non eſſet reſeruata, dum non potuit ex dicta prouiſione aliqua induci reſeruatio, quæ de Iure
7 non aderat, nec ordinario præiudicium inferri ex defectu voluntatis Papæ *Prob.ad Monach.in cap.tibi qui numer.12. de reſcript. Roman. conſ.335.num.11. Rot.deciſ.12. num.1.de conceſſ. præbend.in antiq.in recent.deciſ.344.nu.11.par.5. & deciſ.237. num.2.3.& 4.par.7. coram Buratt. deciſ.78.nu.1.& 2.& coram Eminentiſs.D.Card. Otthobon.d.deciſ.197.nu.19.*

Decretum autem prædictum operatur ſolum quando vacatio contingit per collationem factam à Papa, ſecus autem quan-
8 do beneficium prius vacabat, prout hic ex collatione facta ab ordinario, tunc enim ceſſat virtus decreti compræhendentis ſolam vacationem ex collatione Papæ, non autem quando vacatio alio modo antecedenter ſucceſſit, vt tradit *Garz. dicta par.11. cap.5.num.63.*

9 Non obſtat, quod alternatiua concedatur reſpectu illorum dumtaxat beneficiorũ, quæ ſpectant ad liberam collationem Epiſcopi,non autem ad aliorum cum eo diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, necnon cum conſilio, vel conſenſu, ſeu interuentu Capitulorum, vel aliorum, vt ex verbis ipſius regulæ in terminis beneficij debitum optanti reſpondit *Rot.in Vrgellen.Sacriſtiæ 3.Iunij 1624.coram Patriarca Manzanedo per tot. & ſignanter, §.quæ confirmantur, & in Meſſanen.Decanatus 1.Februarij 1641. coram bon.memor. Dunozetto, §.minus obſtat ſi dicatur.*

10 Quoniam ex ſimplici facultate optandi conceſſa Canonicis contradiſtincta penitùs à collatione prætendi non poteſt, quod in ipſa collatione (quę alias libera omninò eſt D.Epiſcopi) concurrat, diſpoſitio,præſentatio,electio, conſilium, conſenſus, vel interuentus alterius perſonæ, quo caſu ſolum ad formam dictæ regulæ ceſſat alternatiua, nam quando factum poſitiuum, vel conſilium, aut conſenſus alterius perſonæ non debet interuenire in ipſa collatione, ſed ſimpliciter Ordinarius adſtringitur, beneficium conferre optanti, vel digniori, aut habenti certam qualitatem, tunc ad effectũ alternatiuæ collatio Epiſcopi, adhuc dicitur libera cum limitatum tantum,& reſtrictum
11 ſit Ius conferendi † paſſiuum, non autem actiuum, quod penès ipſum ſemper remanet abſolutum,& liberum, dum ſolus confert priuatiuè quoad omnes, vt in his terminis declarando, & limitando exceptionẽ dictæ regulæ optimè tradit *Gonzal. gloſſ. 45. num.19.cum quatuor ſeqq. vbi ſub num. 23.* ſpecialiter loquitur de optione, quem refert, & ſequitur *Garz.dicta par.5.cap.1. numer.476.* firmantes, quod dum ex parte Epiſcopi eſt libera collatio cum ſolus conferat nullum
12 adeſt † impedimentum reſpectu alternatiuæ, licet in cui dando non ſit abſoluta poteſtas cum teneatur dare digniori filio patrimoniali, aut perſonæ de certo genere, cum hoc non ſit conſiderabile ad effectum huius regulæ, nihil de hoc dicentis, vt ſupponitur *in Vrgellen.Canonicatus 7. Maij 1597. coram Blanchetto,* relat.per eundem *Garz.dicta par.5.cap.1.num.346. verſ.quia ſatis dicitur pertinere,*& meliùs firmatur *in Placentina Archidiaconatus 28.Nouembris 1614. coram bon. mem. Card. Fabritio Veroſpio, in recent.dicta deciſ.600. num.5. part.2.* vbi quod licet Epiſcopus non
13 poſſit beneficium cuicumque † conferre, ſed teneatur certæ perſonæ collationem facere,non indè tamen libertas collationis excluditur ad impediendam alternatiuam,nec id eſt conſiderabile reſpectu regulæ nil tale diſponentis, *& in Oſcen. Archidiaconatus 1.Iulij 1647.coram bon.mem. Peutingerio, §.quia cum data, verſ.& ſtatutum ſolum,& 17.Martij 1649. coram R.P.D.meo Veroſpio, §.quia præterquam.*

Præſertim dum facultas optandi non eſt libera omnium Canonicatuum, ſed illorũ dumtaxat antiquiorum, qui terras ſuorum Canonicatuum melioraſſent, & ædificia reſtauraſſent: Hinc enim negari non poteſt, quin verſetur Iudicium Epiſcopi in cognoſcendo, quis verè conditiones ex indulto requiſitas adimpleuerit, quod clariùs demonſtrat collationem actiuam eſſe liberam exemplo Parochialium, quæ debentur digniori approbato in concurſu, & tamen ad huc dicuntur liberæ collationis ad hunc effectum, vt exemplificant *Gonzal. & Garz.* mox allegati, nec vrget replicatio, quod hoc pertineat ad Inquiſitorem Melitæ, cui directa fuit executio indulti, quia executori demandatur ſolum executio ſimplicis optionis, quatenus impediretur ab Epiſcopo, ſed non compræhendit collationem,de qua ibi non diſponitur.

In caſu autem deciſionis *Vrgellen.Sacriſtiæ coram Patriarcha Manzanedo,* in obiecto alle-
14 gatæ aderat ſtatutum † authoritate Apoſtolica confirmatum, vbi non ſolum concedebatur facultas optandi, ſed explicitè diſponebatur optionẽ habere vim validæ collationis, & prouiſionis, & optantes alia prouiſione non indigere ex quibus ſatis deſumebatur Epiſcopo à collatione, & prouiſione etiam actiua, & ſic ceſſabat alter-

natiua, vt clarè in ea deducitur ſub dicto §. *quæ confirmantur*, prout etiam conſtat in caſu deciſionis *Meſſanen. Decanatus coram bo. me. Dunozetto*, cum Canonicatus eſſent ſimultaneæ collationis Epiſcopi, & Capituli.

15 Indultum verò ſan. mem. Vrbani VIII. de quo agitur † concedit ſimpliciter facultatem optandi: De collatione autem nihil dicit, ideò eam non comprædendit, quia optio non eſt collatio, *Archidiacon. in cap. fin. de conſuetud. in 6. Aeneas de Falconibus de reſeru. benefic. effect. 5. num. 3. inter tractat. magn. tom. 15. par. 1. fol. 254. à tergo, Monet. de opt. cap. 4. quæſt. 2. num. 24.* & dum Papa verbis expreſſis loquitur de collatione non cenſetur eam auferre ab ordinario, nec eidem velle præiudicium inferre in ſuò Iure conferendi *ad text. in c. 2. de relig. domib. vbi gloſſ. in figuratione caſus, verſ. nota quod per hanc*, & in verbo *cuius eſt Diœceſis*, ibique *Hoſtienſis num. 2. in fine, verſ. & ex his patet Gonzal. ſuper dicta regul. 8. §. 4. proœm. num. 6. Rot. deciſ. 30. num. 2. verſ. nec eſt veriſimile, quod Papa de præbend. in antiquis*, & in fortioribus terminis *deciſ. 531. nu. 20. 21. & 28. part. 4. tom. 3. recent.*

Deciſiones autem *bon. memor. Merlin. 830. & 838.* ſuper eodem Indulto emanatæ di-
16 cunt fieri præiudicium † Epiſcopo in Iure conferendi pinguiores præbendas, vt ſcilicet illud ſibi limitetur, & reſtringatur ad certas perſonas optantes, non autem quod totaliter ſibi auferatur de qua totali oblatione eſt quæſtio noſtra, nam limitatio, & re-
17 ſtrictio operatur circa † Ius conferendi paſſiuum, non autem circa actiuum, quod remanet liberum, vt erat ante, & hoc ſufficit ad effectum alternatiuæ, licet paſſiuum ſit reſtrictum, & limitatum ex auctoritatibus in his terminis ſupra allegatis.

Non obſtante quod ibi *dicatur eaſque ſimiliter optare liberè, & licitè poſſint, & valeant auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus*, quia cum in eo fiat mentio ſolum de optione dictum verbum *liberè* non
18 trahitur ad collationem non expreſſam, & quæ diuerſa eſt ab optione, vt in ſimili *Rot. deciſ. 444. num. 62. & 63. par. 5. recent.* verba autem illa *auctoritate Apoſtolica &c.* cum ſint re-
19 lata ad conceſſionem non alterant poteſtatem, † quia vt bene aduertit *Io. Andr. in c. cum aliquibus poſt med. verb. auctoritate de reſcrip. in 6.* Differentia eſt maxima, an hæc verba referantur ad actum, an vero ad verba *concedimus poteſtatem*, quia in iſto ſecundo caſu non faciunt delegatum, prout in primo vt explicat etiam *Pauin. de poteſt. Capit. Sed. Vacant. par. 1. quæſt. 10. nu. 3. verſ. ſed ad ſucceſſorem inter tract. magn. tom. 13. par. 2. fol. 419. Garz. part. 5. cap. 7. num. 50.*

20 Nec pariter momenti eſt, † quod in optione non requiritur collatio, quia hoc eſt verum quando optans non mutat titulum ſpiritualem, ſed optat, & mutat ſolum præbendam temporalem, *Gemin. in cap. final. §. in prabend. ſub num. 4. verſ. Sol. dicit, quod non eſt neceſſaria de conſuetud. in 6. Bald. conſ. 177. num. 1. & 2. lib. 1. Lotther. de re benef. lib. 2. quæſt. 38. n. 16. & 17.* Sed quando mutatur, & optatur titulus ſpiritualis, vt fecit Paulus Aemilius, ex quo dimiſſo Canonicatu, quem prius
21 obtinebat optauit dignitatem, † ſemper neceſſaria eſt collatio Superioris habentis Ius conferendi expreſſa, vel tacita, vt bene declarat *Io. Andr. in dicto cap. final. ſub num. 4. verſic. reſpondet, quod Domus Cardin. Zabarell. conſil. 126. ſub num. 4. verſ. non enim poſſet acquirere*
22 *nouum titulum præbendæ ſine inſtitutione, Caſſad. deciſ. 17. ſub num. 2. conſimili, verſ. non enim poſſet acquirere de præbend. Gonzal. dicta gloſſ. 34. nu. 66. vbi ſub num. 74.* refert ità reſolutum per Sacram Cōgregationem Eminentiſſimorum DD. Cardinalium Sac. Concil. Trident. Interpretum idem *Garz. par. 6. cap. 13. numer. 50. Barboſ. de Canonic. & Dignitat. cap. 30. num. 18. Card. Seraph. deciſ. 1323. num. 1. verſ. quia aliter*,
23 eoque magis dum idem † Indultum dat facultatem optandi nō ſolas præbendas temporales, ſed Canonicatus, & dignitates, & ſic titulum ſpiritualem, vt aduertit *Garz. par. 5. cap. 1. num. 459. in addit. §. quando vero, & §. & ita Conſultus.*

Præterea non ſubſiſtit argumentū, quod non intret alternatiua, & beneficium ſit reſeruatum ex quo ſubiacet optioni. Quia de Iure ſi adeſt reſeruatio excluditur optio,
24 etſi habet locum optio, ceſſat reſeruatio, nam optio non datur in beneficiis quacum-
25 que reſeruatione affectis, ſiue generali, ſiue particulari, *dicto cap. final. dicto §. in præbend. de conſuetud. in 6. Gemin. conſ. 30. num. 8. & ſeq. Calderin. conſ. 3. de conſuetud. Caſſad. deciſ. 4. num. 2. de conceſſ. præbend. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. n. 450. Rot. deciſ. 1. num. 7. de rer. permut. in nouis dec. 642. nu. 1. par. 4. diuerſ. in Lucana Optionis Domus 14. Ianuarij 1607. coram Patriarca Manzanedo apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 385. num. 2.* & aliis allegatis *in dicta Meſſanen. Decanatus 27. Maij 1641. coram bon. mem. Dunozetto, §. In beneficijs autem*, & in ſpecie de reſeruatis *ex Regula 8. hodie 9. Cancellariæ, Rot. deciſ. 643. num. 1. part. 4. diuerſ. deciſ. 142. num. 3. & 4. par. 2. recent. & coram Gregor. deciſ. 478. num. 2. ibique add. num. 59.* Idque procedit non ſolum quoad dignitatem, vel Canonicatum, qui primo loco optatur, ſed etiam quoad alterum, qui dimittitur, & ſucceſſiuè reſpectu omnium aliorum, quatenus vt fieri ſolet etiam ab
26 aliis ſequentibus † Canonicis fieret optio. Cum enim de natura optionis ſit, quod ſucceſſiuè vnus poſt alium, prout quiſque antiquior eſt optet, vt litteraliter probat *text. in dicto cap. final.* ibi, *In qua conſuetudo habetur, quod antiquiores Canonici gradatim meliores ſi voluerint poſſint cum vacant per ſe, vel per alios optare præbendas, ibique gloſſ. dicto verbo gradatim, Moneta vbi ſupra cap. 5. quæſt. 1. nu. 2.* & me ius *num. 15. idem Barboſ. de Canonic. & dignit. cap. 30. num. 12. verſ. vbi num. 15. addit. & num. 13. Rota deciſ. 411. num. 1. par. 1. diuerſ.* Inde ſequuta optione primi excluditur reſeruatio dimiſſi ſubiacentis optioni peragendę à ſubſequenti Canonico. Idque clarè etiam educitur ex

eodem

27 eodem indulto dum genericè optionē ſucceſſiuè concedit, quoad omnes dignitates, & Canonicatus, ſignum euidens, quod Canonicatus dimiſſus per primam optionem nō eſt reſeruatus, nam alia ſucceſſiua impediretur optio, nec haberet locum indultum, & hoc optimè agnouit *Rot. in dd. deciſionibus bon. mem. Merlini* 830. *&* 838. dum in eis decidit optiones Pontremoli, & Gagliares fuiſſe validas, & tamen Cagliares optauit Canonicatum dimiſſum à Pontremolo primò optante, vnde approbando eius optionem implicitè canonizauit Canonicatum dimiſſum à primò optante non eſſe reſeruatum, nimis enim durum videretur quod Papa concedendo indultum optandi voluiſſet reſeruare beneficium dimiſſa propter optionē contra propriam ipſius naturam, & in maximum præiudicium ordinariorum collatorum.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana legitimæ.

Veneris 5. *Decembris* 1659.

A R G V M E N T V M.

Reſeruata filio primi matrimonij legitima ſibi de Iure debita, poſt confirmatam à Matre donationem ad fauorem vnius ex filijs ſecundi matrimonij, quæſtio fuit an legitima deberetur in triente, vel potius in ſemiſſe, & pro ſemiſſe concluſum fuit.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de ſemiſſe inſpecto numero quinque filiorum tàm præcedentis quàm ſequentis matrimonij intrat, cùm omnes ſiuè maſculi, ſiuè fœminæ in capita pro æquali portione computentur.*

2 *Fœminæ exiſtentibus maſculis ab hæreditate Matris ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis excluſæ videntur.*

3 *Fœminæ per ſtatutum excluſæ eatenus in numero liberorum computantur, quatenus ad augendam legitimam ipſorum maſculis expedit.*

4 *Hæredi cùm non expediat ſororem non facere numerum, ea non numerata quatuor remanent filij, & legitima triens non ſemiſſis euadit.*

5 *Excluſio fœminarum propter maſculos reſpicit commodum duntaxat fratrum eiuſdem matrimonij, non autem vterinorum, vel alterius familiæ, & agnationis.*

6 *Soror ad non faciendum numerū à voluntate fratris vtriuſque coniuncti non verò ab arbitrio Vterini pendet.*

7 *Statutum Vrbis extantibus maſculis excludit fœminas ac ſi mortuæ eſſent vel non exiſterent.*

8 *Fœminæ ſtante ſtatuto ad faciendum numerum in computatione legitimæ prorſus excluſæ reputantur, niſi volentibus fratribus, aut dote loco legitimæ ſuccedente.*

9 *Dos quando non ſortitur naturam legitimæ, ſtatutum fœminas non admittit, cùm illud ab excluſione non autem à dilatione incipiat.*

10 *Filiæ cùm à Matre fuerint inſtitutæ ſtatutum pro earum excluſione non intrat, quod locum ſolummodò habet ab inteſtato non autem ex teſtamento.*

11 *Filiæ ceſſante ſtatuto abſolutè numerum faciunt perinde ac ſi excluſæ à ſtatuto non eſſent.*

12 *Statutum ſuper ſola ſucceſſione ab inteſtato diſponens habere etiam locum condito teſtamento, verum eſt, quando inſtitutis maſculis fœminæ in Teſtamento ſunt præteritæ.*

13 *Fœminæ quando non ſunt exhæredatæ ſed agnitæ tanquam in ſuas, & honoratæ titulo inſtitutionis, ſtatutum excludens ab inteſtato ad caſum conditi Teſtamenti non extenditur.*

14 *Statutum particulariter diſponens ſuper ſucceſſione ex Teſtamento facit vt dos loco legitimæ ſuccedat.*

15 *Dote vigore ſtatuti loco legitimæ ſuccedente, non dubitatur quin fœminæ pro impinguanda legitima de triente in ſemiſſem numerum faciant.*

16 *Doti à Patre vel Auo conſtitutæ filiæ, vel Nepotes acquieſcere debent.*

17 *Dos vel legatum dum relinquitur in compenſationem legitimæ ſiuè de Patris, ſiuè Matris hæreditate agatur, filiæ ad faciendum numerum admittuntur.*

18 *Fœminæ in Teſtamento reintegratæ in numero liberorum computantur, nulla habita ratione legati vtrum ſit modicum vel pingue, dummodò ſit Iure inſtitutionis, & pro legitima.*

19 *Teſtatrix perperam reliquiſſet filiæ legatum iure inſtitutionis pro toto quod poſſet prætendere ratione legitimæ, niſi legitimam ipſi deberi præſuppoſuiſſet.*

20 Textus Grat. *firmans quod per legatum relictū etiam iure inſtitutionis, & pro legitima fœminæ non videantur agnitæ in filias, dum loquitur contra communem non admittitur.*

D E C I S I O CXXVIII.

Defuncta Aurelia Grana relictis ex primo matrimonio Hiacyntho Antonio, & Veronica de Vitalibus, & ex alio Antonio Franciſco, Carolo Camillo, & Brigitta de Ferrinis, cumque Aurelia confirmauerit in eius teſtamento donationem quā fecerat inter viuos ad fauorem Caroli Camilli vnius ex filijs ſecundi matrimonij, reſeruata Hiacyntho filio primi matrimonij legitima ſibi de iure debita quæſtio erat an legitima deberetur in triente vel potius in ſemiſſe.

1 Et pro parte Hiacynthi prætendentis illam ad ratam ſemiſſis adducebatur regula in §. *ſi vltrà quatuor Auth. de trient. & ſemiſſ. &* *d. Auth. nouiſſima C. de inoffic. teſt.* Iuxta quā in præſenti caſu inſpecto numero quinque filiorum tàm præcedentis, quàm ſequentis matrimonij legitima eſt ſemis, cum omnes ſiuè maſculi, ſiuè fœminæ computentur in capita pro æquali portione vt ſequendo diſpoſitionem *dicta Auth. in §. ſi vltra quatuor* dixit *Rota in Rauennaten. ſucceſſionis 7. Maij* 1657. *coram me §. non autem portio.*

2 Verùm quia Veronica, & Brigitta tamquam fœminæ exiſtentibus maſculis videbantur

bantur excluſæ ab hæreditate Aureliæ Ma-
tris ex diſpoſitione ſtatuti Vrb. cap. 145. lib. 1.
conabantur informantes pro Carolo Camil-
lo contendente Brigittam eius ſororem
vtrinque coniunctam non eſſe computan-
dam ad augendam legitimam de triente in
ſemiſſem pluribus rationibus euadere re-
gulam prædictam. Et primò quia fœminę
3 excluſæ per ſtatutum eatenus computantur
in numero liberorũ ad augendam legitimã
maſculorum quatenus ipſis maſculis magis
expedit, & ita poſtulat eorum intereſſe
Craſſ. in §. legitima quæſt. 6. num. 7. Gratian. diſcept.
for. cap. 594. num. 22. & cap. 675. num. 12. Modern.
Forolivien. de legit. lib. 1. tit. 4. par. 1. nu. 16. & 32.
Rot. in Firmana legitima 30. Octobris 1617. corã
Vbaldo poſt eundem Forolivien. dec. 74. numer. 1.
& deciſ. 137. num. 13. & 160. num. 18. part. 6. rec.
Vnde cum Carolo Camillo vtpotè donata-
rio, & hæredi omnium bonorum Aureliæ
expediat quod Brigitta eius ſoror non faci-
4 at numerum, † ea non connumerata rema-
nent quatuor filij; Adeout legitima ſit tri-
ens non autem ſemis Socc. Sen. conſ. 84. num. 5.
lib. 1. Bellon. de iure Accreſ. cap. 5. quæſt. 49. nu. 13.
& 14. Mothalor de fratribus par. 3. cap. 9. num. 7.
Rota d. deciſ. 137. num. 16. & 17. par. 6. recent.
5 Secundo quod excluſio † fœminarum
propter maſculos ratione cõſeruandæ agna-
tionis reſpicit fauorem, & commodum
dumtaxat fratrum eiuſdem matrimonij nõ
autem fratrum Vterinorum vti alterius fa-
miliæ, & agnationis iuxtà deducta in Firmana
pecuniaria deciſ. 401. num. 6. & 7. par. 2. recent.
& in d. dec. 137. nu. 15. & dec. 100. num. 26. & 27.
part. 6. Ideò computatione Brigittæ ad fa-
6 ciendum vel non faciendum numerum nõ
pendere à voluntate, & commodo Hiacyn-
thi fratris Vterini, ſed à voluntate, & ar-
bitrio Caroli Camilli fratris vtrinque con-
iuncti Gabr. conſ. 108. numer. 8. verſ. nam hoc vſu
lib. 1. Hond. conſ. 1. numer. 105. lib. 1. Engen.
conſ. 33. num. 7. & ſeqq. & conſ. 35. numer. 9. lib. 1.
cũ pluribus relatis per Grat. d. cap. 676. nu. 13.
& Rot. dec. 87. num. 4. poſt d. Forolivien. de legit. &
d. deciſ. 137. num. 13. par. 6. recent.
7 Tertiò ſtatutum vrbis † excluſiuum fœ-
minarum extantibus maſculis, ac ſi fœminę
eſſent mortuæ vel non exiſterent ad notata
per Bald. conſ. 491. à num. 1. lib. 4. Gabr. de legi-
tima concl. 2. numer. 4. dict. Forolivien. lib. 1. tit. 4.
quæſt. 3. nu. 29. Bellon. de iure accreſc. cap. 6. qu. 15.
nu. 74. Craſſ. d. §. legitima quæſt. 7. nu. 14. verſ. quid
dicendum propterea de illis nullam haberi ra-
8 tionem quinimò reputari prorſus excluſas
ad faciendum numerum in computatione
legitimæ: Quod ſi aliquando connumeran-
tur, illud euenire ſolum volentibus fratri-
bus, quorum fauore eſt inducta excluſio,
vt ſupra probatum fuit, vel quando dos ſuc-
9 cedit loco legitimæ ſecus vbi dos † non ſor-
titur naturam legitimæ prout in terminis d.
ſtatuti Vrbis cum incipiat ab excluſione, nõ
autem à dotatione iuxtà magiſtralem diſtin-
ctionem Caſtr. in l. Titio centum §. Titio genero
nu. 8. ff. de condict. & demonſtr. quam ſemper ap-
probauit Rot. veluti corã Card. Millin. dec. 337.
nu. 4. & 5. apud d. Forolivien. de legit. deciſ. 74.
nu. 243. in recent. dec. 405. per tot. par. 5. & vltimo
loco cumulatis alijs in Romana tranſactionis 2. Maij
præteriti coram R. P. D. meo Celſo §. nec reſiſtit.
His tamen nõ obſtantibus DD. reſponde-
runt Brigittam eſſe computandam in nu-
mero liberorum, & cõſequenter legitimam
eſſe ſemiſſem. Et moti ſunt ex eo quod Au-
relia reliquerat in teſtamento Brigittæ, &
Veronicæ filiabus legitimam in legata rei
certę titulo inſtitutionis, & pro quouis alio
iure, ac pro omni, & toto eo quod præten-
dere poſſent ex eius hæreditate. Vnde cum
10 filiæ fuerint à matre inſtitutæ, † & agnitæ
tamquam in ſuas non intrat ſtatutum præ-
dictum pro earum excluſione quod ſolum
vindicat ſibi locum ab inteſtato non autem
ex teſtamento vt aduertit Rub. Alex. in l. pater
filium nu. 174. ff. de inoffic. teſtam. Socc. Sen. conſ. 75.
nu. 3. lib. 3. Gabr. conſ. 140. nu. 8. & 9. lib. 2. & re-
ſpondit Rot. dec. 266. nu. 3. 44. parte 1. diuerſ. &
coram ſan. mem. Gregor. deciſ. 505. nu. 6. & ſeqq. &
dec. 100. Verſ. 2. dubitatur poſt Fenzon. ad ſtat.
11 Vrb. & ideò ceſſante ſtatuto † nõ applicatur
concluſio quod fœminæ faciant numerum
vel non faciant, prout maſculis expedit, vel
non expedit, ſed abſolutè faciunt numerum
ad eorumdem maſculorũ perinde ac ſi ex-
cluſæ à ſtatuto non eſſent vt not. Angel. in d. l.
Pater filium verſ. quod autẽ eſſet ff. de inoffic. teſtam.
Petr. de Ancharan. in l. tres fratres ff. de pact.
Coſt. de ration. rat. quæſt. 37. nu. 5. Caſtr. conſ. 52. in
fin. lib. 1. Socc. d. conſ. 75. nu. 3. cum ſeqq. lib. 3. tra-
dunt Ciriac. contr. 71. nu. 16. & 72. nu. 26. Bellon.
de iure accreſ. d. cap. 6. quæſt. 15. circa fin. verſ. licet
frequentius, & ſeqq. Rot. apud d. Forolivien. de le-
git. dec. 106. nu. 9. & dec. 137. eodem numero par. 6.
recent.
12 Non obſtat quod ſtatutum Vrbis † diſpo-
nens ſuper ſola ſucceſſione ab inteſtato ha-
beat etiam locum condito teſtamento. Quia
licet hoc verum ſit quando inſtitutis maſcu-
lis fœminæ in teſtamento ſunt præteritæ, ne
melioris ſit conditionis filia excluſa ex te-
ſtamento contra voluntatem defuncti, quã
illa ab inteſtato præter voluntatem Teſtato-
ris iuxtà tradita per Bart. in l. 1. §. ſciendum ff.
de ſuis & legit. & Bald. in l. maximum vitium C.
de liber. præterit. & conſiderauit Rota in Romana
ſupplementi legitimæ poſt d. Forolivien. dec. 36. per
tot. in Romana legitimæ dec. 316. nu. 12. cum ſeqq.
par. 6. & dec. 175. nu. 1. par. 7. rec. Attamen vbi
13 prout hic fœminæ nõ ſunt † præteritæ, & ex-
hæredatæ ſed agnitæ tamquam in ſuas, &
honoratæ titulo inſtitutionis etiam ratione
legitimæ tunc ſtatutum excludens ab inte-
ſtato non extenditur ad caſum conditi teſta-
menti vt diſtinguendo tradit Alex. conſ. 131.
nu. 2. verſ. vnde propter hoc lib. 1. Pariſ. conſil. 53.
num. 79. lib. 3. & ita declarauit Rota in Ceſe-
naten. legati dec. 449. nu. 3. & per tot. par. 4. diuerſ.
coram ſan. mem. Gregor. dec. 358. nu. 4. ibique Add.
num. 6. in rec. d. dec. 316. nu. 14. par. 6. dec. 60. n. 16.
& d. dec. 175. nu. 2. verſ. ſecus vero, & n. 17. & 18.
par. 7. & in Romana hæreditatis de Fabijs 19. Iunij
1643.

1648. coram bon. mem. Bichio §. his poſitis. Ratio autem concorditer adducta eſt quod ſicuti Teſtator ex præteritione filiarum ſuarum cenſetur voluiſſe ſtatutariç excluſioni adhærere, ita ex legato facto vere inſtitutionis in cauſam earum legitimæ cenſetur voluiſſe ſe cum ſtatuto conformare, ſed ab eius diſpoſitione voluiſſe recedere.

Hinc fuit conſideratum potius intrare
14 aliud ſtatutũ † in antecedenti *cap. 141.* particulariter diſponens ſuper ſucceſſione ex teſtamento cuius vigore pluries firmauit Rot. dotem ſuccedere loco legitimæ, vt diſtinguendo inter vtrumq; ſtatutum *corã Buratt. dec. 215. nu. 10. cum ſeqq. in Romana domus 4. Maij 1646. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien. §. quia licet*, & nouiſſimè *in dicta Romana tranſactionis coram R. P. D. meo Celſo §. Immò ideò Vers. ideò dotem*, & optimè prius firmauit *in deciſ. 200. num. 3. & 4. par. 1. diuerſ.* Quo poſito
15 non eſt dubitandum † quin fœminæ faciant numerum pro impinguanda legitima de triente non ſemiſſem cum id ſit incontrouertibile, quando dos debita vigore ſtatuti ſuccedit loco legitimæ ex adductis per *Bellon. de iure accr. cap. 6. quæſt. 15. num. 9. circà fin. & ſeqq. Rot. poſt dict. Forolinien. dec. 100. num. 9. & dec. 137. eod. num. par. 6. recent. cum alijs ſupra allegatis.*

Neque obſtare quod ſtatutum prædictum
16 loquatur expreſsè † de dote conſtituta à Patre, vel Auo, cui filiæ, vel Nepotes debent acquieſcere, & ita cum nos verſemur in teſtamento materno illius diſpoſitionem non facere ad punctum, nam vltrà quod ſatis eſt quod nec minus intrat excluſio diſpoſita in *ſequen. cap. 145.* à qua teſtatrix relinquens legatum filiabus pro earum legitima omninò voluit recedere ceſſat difficultas quia ſiue agatur de hæreditate Patris, ſiuè Matris
17 dummodo dos vel legatum † relinquitur in compenſationem legitimæ fœminæ faciunt numerum vt legitima maſculorum tranſeat de triente ad ſemiſſem; ita reiecta contraria opinione fuit pluries deciſum, vt in *Ciuitatis Caſtelli ſupplem. legit. 4. Martij 1614. coram Card. Lancell.* & relatis alijs in *Romana fideicommiſſi de Marianis 9. Maij 1655. corã R. P. D. meo Alberg. §. Hoc igitur Verſ. ſiue agatur, dec. 337. num. 13. par. 6. rec.*

Nec prædictis reſiſtere quod legatum ſit modicum, & potius relictum ad cautelam excludendi, quam includendi fœminas, quia
18 dũ fœminę † in teſtamento fuerunt agnitę, & reintegratæ aduerſus excluſionem ſtatuti, legatum vtrumque ſit vel modicum, vel pingue dummodo ſit iure inſtitutionis, & pro legitima computantur in numero liberorum vt vltra adductos comprobant *Grat. conſ. 160. nu. 35. lib. 2. Mareſc. var. reſ. lib. 1. 28. ſub nu. 6. verſ. ſecus ſi pater relinquat filia dictus Forolinien. lib. 3. tit. 1. quæſt. 8. ſub num. 59. Verſ. ſi autẽ pater, Surd. de Alim. tit. 3. quæſt. 1. nu. 64. cum ſeqq. Cixina contr. For. cap. 71. num. 16. & ſeqq. Rot. deciſ. 60. nu. 1. cum ſeqq. par. 1. diuerſ.*

Cumque legatum conceptum fuerit in hæc verba, ibi, *per ragione d'inſtitutione, & in ogn' altro meglior modo per tutto quello, che la Signora Brigida poteſſe pretendere nella ſua heredità per qualſinoglia cauſa, & occaſione etiam per raggion di legitima*, excluditur prorſus prętenſa cautela, & excluſio, atque clarè educitur
19 quod teſtatrix filiam agnouit † vti in ſuam eamque voluit conſequi legitimam, pro rata tantum ſibi relicta, alias enim perperam legatum ei reliquiſſet iure inſtitutionis pro toto eo quod poſſit prætendere etiam ratione legitimæ niſi legitimam ſibi deberi præſuppoſuiſſet vt benè firmauit *Rota in d. deciſ. 266. num. 4. verſ. hic autem par. 1. diuerſ.*
20 Demum nihil referre † quod *Tex. relatus à Grat. diſcept. 670. num. 15. in dec. 159. num. 3.* firmet, quod per legatum relictum etiam iure inſtitutionis, & pro legitima fœminæ nõ videantur agnitæ in filias, quia loquitur cõtra communem vt patet ex adductis, & ſingulariter aduertit *Coſt. de Rat. quæſt. 37. in fin.* & tamen non negat quod fœminæ faciant numerum ſed tantummodo, quod non faciunt partem, de quo hic non eſt quæſtio, & in his terminis, atque ad effectum ſi rectè aduertatur loquitur *Rot. apud Merlin. vbi ſupra deciſ. 24. nu. 1. & 9.* cum alijs in contrarium allegatis.

Fuit itaque cauſa quinquies propoſita partibus informantibus concluſum deberi Hiacyntho Antonio Vitali duas vncias cum duabus quintis partibus alterius vnciæ tam ratione propriæ portionis, quam Veronicæ eius ſororis germanæ ex omnibus bonis Aureliæ matris ſiuè dotalibus, ſiuè extradotalibus iuxta *Auth. nouiſſima 6. de inoff. teſt.* & in corpore vnde ſumitur *§. prohibemus* ibique gloſſa *verbo relinquat in Auth. de trient. & ſemiſſ. & §. diſpoſuimus, vt cum de appellat. cognoſc.* & in propoſito dictum fuit in ſupradicta *Rauennaten. ſucceſſionis 7. Maij 1657. coram me, §. 1. deberi.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Vrbinaten. Pecuniaria.

Ven. 5. Decemb. 1659.

ARGVMENTVM.

De tranſactione cum Patre adſtipulata ſuper donatione intuitu matrimonij contrahendi antecedenter recepta.

SVMMARIVM.

1 *Donatio in fauorem vtriuſque coniugis, & filiorum eorum contracta, ad hæredes duntaxat ſanguinis, non autem extraneos referri debet.*
2 *Declaratio contractus accedente vtriuſque partis conſenſu ex Iuris diſpoſitione permittitur.*
3 *Ius in bonis Patris pro ſe ac filijs adſtipulanti donatis filijs niſi ipſis hæredes exiſtant nullatenus delatum cenſetur.*
4 *Vocatio quando ex coniecturis conſurgit, ad donata bona ex propria perſona aſpirare non prohibetur.*

5 *Coniec-*

5 *Coniecturæ ad fauorem vocationis ſororum ex duplici capite Iuſtificatur.*

6 *Prohibitio alienationis fauorem filiorum reſpiciens ipſorum comprehenſionem ſub inſtrumento donationis elicit.*

7 *Contractum Teſtatoris Hæres regulariter approbare tenetur.*

8 *Tranſactionem via executiua vulnus inferre in quo caſu procedit.*

9 *Ius proprium filij ex Patris tranſactione deterius fieri nequit.*

10 *Tranſactio bona fide ſtipulata ſucceſſiuè vocatis interdum nocet.*

11 *Litis euentus dubius dum non contingere poterat ſuper donatione, bona fides excluditur, & tranſactio nullius roboris reputatur.*

12 *Decretum Vrbini quoad donationes pro augmento Dotis pro iuſta tranſigendi cauſa deſeruire non poteſt.*

13 *Inſtrumentum publicum donationis cum omnibus ſolemnitatibus factum, in caſu non implementi vim pro intereſſe pulſandi habet.*

DECISIO CXXIX.

TRanſactionem à Lelio cum Franciſco
Patre adſtipulatam ſuper donatione
ſcut. 15. m. quam idem met Lelius matri-
monij intuitu cum Octauia cõtrahendi an-
tecedenter receperat Lauiniæ, & Margaritę
ex eodem matrimonio progenitis obeſſe re-
ſponſum fuerat coram me ſub die 11. Febr.
anni præteriti, itàut mandatum earum fa-
uore pro ſcutis 5. m. ab A.C. expeditum
nullatenus exequi deberet, cuius deciſiones
vires hodiè corruere Domini cenſuerunt.
1 Licet enim donatio † ab vtroq; coniuge
Lelio ſcilicet ac Octauia pro ſe ac eorum
hæredibus recepta fuerit, ipſa tamèn adſti-
pulatio ad hæredes duntaxat ſanguinis, non
autèm extraneos debet referri, dum in tran-
ſactionis Inſtrumento, de cuius iuribus agi-
tur, tùm in Lelij, tùm in ipſius filiorum
quoque fauorem donatio aſſeritur contra-
2 cta: Declaratio quippe prioris † contractus
accedente vtriuſque Partis aſſenſu ex Iuris
diſpoſitione permittitur ad *Text. in l. Iuris
gentium 7. §. adeò & l. ab emptione ff. de pactis
Rota coram Buratto dec. 518. nu. 8.*
3 Neque vrget quod in bonis Patris † pro
ſe, ac filijs adſtipulanti donatis Ius delatum
filijs nullatenus cenſeatur, niſi ipſi hæredes
exiſtant quidquid dici poſſet in caſu, quo
donatio Patri ac filijs conceſſa foret, vt re-
ſponſum fuit *in Auenion. fideicommiſſi 4. Fe-
bruarij in §. hæc autèm irrelevantia, & 26. Iunij
1647. in §. & licet coram me*, vbi ratio differen-
4 tiæ inter caſum vtrumque aſſignatur † cum
enim ex coniecturis Lauiniæ, & Margaritæ
vocatio conſurgat, adductæ concluſionis vis
prorſus eliditur, nec proinde eædem ad do-
nata bona ex propria perſona prohibentur
aſpirare iuxtà *Gloſ. communitèr receptam in l. ſi
tibi §. ſi pactus in verbo prodierit poſt med. ff. de
pactis*, & in his terminis tradit *Beroiandus conſ.
176. nu. 4. verſ. præterea lib. 3. par. 1. Ios. Franc. ad
Pont. conſ. 23. nu. 5. Rot. deciſ. 27. n. 7. & 8. par. 8.
recent. & in Romana fideicommiſſi de Incoronatis
5. Nouembris 1639. in §. contrarium Domini, &
5. Martij 1640. in §: ſecundus eſt caſus coram bon.
mem. Pirouano.*
5 Quarum prima deſumitur † ex tranſa-
ctionis Inſtrumento filios quoq; Lelij enun-
ciante extitiſſe in donatione contemplatos.
Alteram verò ſuadet pactum in duobus In-
ſtrumentis ſeparatim editis appoſitum, ac
præſeferens, vt quotiès loca montium in
executionem donationis Lelio aſſignata con-
tingerent alienari, vt donatoris hæredes pe-
cuniam eorum vice perſoluerent, deberet
prætium pro cautela, ac filiorum ſecuritate
6 reinueſtiri. Ex hac namque † prohibitione
alienationis filiorum fauorem reſpiciente,
ipſorũ comprehenſio ſub inſtrumento do-
nationis elicitur ad *Text. in l. filius familias
107. §. Diuo il 2. ff. de leg. 1. Roman. conſ. 457. nu. 2.
Card. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. tit. 15. n. 13.
Rot. coram Cavaler. dec. 167. num. 1.* & in his ter-
minis reſponſum fuit *in Meleuitana donationis
12. Decembris 1653. in §. & comprobat pactum
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.* Acceden-
te cõuentione potiſſimum quod à filiis Le-
lij, Franciſci hęredes ex titulo donationis ve-
xari nequirent quã ſane moleſtiam ex pro-
pria dumtaxat perſona vti condonatarij po-
terant inferre non autem Iure Patris hæredi-
7 tario, † cũ Teſtatoris coniunctum hæres re-
gulariter approbare cogatur ad *Text. in l. cum
à matre C. de rei vend. Surd. conſ. 355. nu. 42. Rot.
deciſ. 265. nu. 3. poſt med. par. 1. & dec. 337. nu. 22.
par. 5. recent.*
8 Hinc obeſſe non valet † quod tranſactio
viæ executiuæ vulnus ſoleat inferre, vt di-
cit *Rota coram Cavaler. dec. 550. nu. 4. & dec. 86.
num. 9. par. 6. recent.* ſi quidem admitti poſſet
obiectio, quotiès Lelius, ſeu Lauinia, & Mar-
garita pro cõſecutione reſidui donatæ quã-
titatis hæreditario Iure tractarent. At ſe-
cus dum ſorores ex Inſtrumento donationis
9 Ius proprium † independentèr à Patre dedu-
cunt, quod proinde deterius ex Patris met
tranſactione fieri nequiuit iuxta *Text. in l.
Imperatores 3. ff. de tranſactionibus Abbas in cap.
quamuis nu. 10. de re Iudicata Menoch. conſil. 599.
num. 3. Natta conſ. 470. num. 12. & 13. Peregrin. de
fideicom. art. 52. nu. 81. & ſeq. Fuſarius de ſubſtit.
quæſt. 562. num. 1.*
10 Pariter non obſtat † quod bona fide adſti-
pulata tranſactio ſucceſſiuè vocatis perapta
ſit quoque nocere ad *Text. in l. præſes C. de
tranſact. & l. cum hæreditas ff. ad Trebell. Cephal.
conſ. 261. num. 55. lib. 2. Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 476. num. 1. Rota in Romana fideicommiſſi de
Bariſanis 27. Iunij 1650. in §. immò coram R. P. D.
meo Celſo*; Dum enim dubius litis euentus
11 ſeu † incertitudo ſuper donatione cõtingere
nõ poterat bona fides penitus excluditur nec-
non tranſactio nullius prope modum robo-
ris reputatur ad *Text. in l. 1. ff. de tranſact. & in
d. l. præſes C. eodem Menoch. conſ. 136. nu. 42. & 43.
Roman. conſ. 517. num. 18. Aym. conſ. 152. nu. 10.
Surd. conſ. 431. nu. 11. Rota in Bononien. nullitatis*

concordia

Concordiæ 12. Iunij 1645. in §. At hic neutrum coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.

Neque pro iuſta tranſigendi cauſa poterit
12 deſeruire Decretum Vrbini Ducis † donationes etiam pro augumento Dotis abſque ipſius aſſenſu ventatis expleri, perindè, ac ſi
2 poſt deuolutum Apoſtolicæ Sedi Ducatum debuiſſet Vice-Legati licentia in donatione adhiberi, quicquid enim ſit an tale decretũ, quod cõtenditur ex Summi Põtificis approbatione deſtitutum donationem hanc matrimonij conteplatione contractam includat, quælibet remouetur obiectio ex promiſſione donatoris nullitatem quamcumque de proprio ære ſanandi, necnon publicum In-
13 ſtrumentum donationis † cum omnibus ſolemnitatibus peragendi, ex cuius vi poterat in caſu non implementi pro intereſſe pulſari, vt in terminis obligationis facti alieni, tradit *Aym.conſ.957.num.21. cum ſeqq.*, vbi quod diligentiarum adhibitio, nullatenus ſuffragatur, *Gabr. conſ.171.num.4 lib.2. Pariſ. conſ.110.nu.10.lib.1.Card.Mantic.de tacit.lib.14. tit.35. num.32. Rota in Aſculana Renunciationis 22. May 1651. in §.Nihilominus, & prima Iulij 1652. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano,* & notant *Add.ad deciſ. Buratt. 64. num.19.*

Et licet Lælius ſcut.9000. adhuc viuente Patre fuerit conſecutus ſcut. videlicet 8000. in tot bonis ſtabilibus, ac locis Montium inſolutum attributis,& pro alijs ſcutis mille fructus vlterius Prædii vulgo, *la ſpagnola*, cum tamen bona donata poſt eius dumtaxat obitum potuiſſet obtinere,nihilominus grauamen in ſcut.4000.eidem iniunctum ex reſolutione præuentiua nullatenus compenſatum eſſe cenſetur. Dum in vtilitatis compenſationem ex præuentiua ſolutione delata Patri ſcut. 350. Lælius indulſit, quæ ſingulis annis pro alimentis eidem debuerant exburſari, quicquid dici poſſet in caſu quo alimentorum renunciatio facta non foret, vt tradit *Molin.de Primog.lib.2.cap.4.nu.22. Cancer.var.reſolut. part.3. cap.19.nu.137.* cum aliis in deciſis præterita relatis in *§.Neque ex defectu cauſæ poſt med.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononieñ Pecuniaria, ſeù Affictus Gabellarum.

Mercurij 10.*Decembris* 1659.

ARGVMENTVM.

Mandatum ex cauſa affictus Gabellarũ abſque præiudicio reſidui relaxatũ in gradu appellationis pro certa rata ab A.C. confirmationis robur obtinuit; vndè cauſa poſtmodum Rotæ abſque executionis præiudicio commiſſa, dubium an mandati relaxatio pro reſiduo decernenda foret negatiuè fuit reſolutum.

SVMMARIVM.

1 *Conductor tempore belli, licet proteſtando ſe nomine Regiminis ad Capitulorum normam Datia velle adminiſtrare, adminiſtrator euadat, non tamen pro integri ſolutione Affictus cõpelli valet.*
2 *Bello extincto belli timor non euaneſcit.*
3 *Belli timor commercium, vel penitus extinguit, vel notabiliter diminuit.*
4 *Affictus penſio ex ſola belli trepidatione eſt minuenda.*
5 *Declaratio Procuratoris pro reſtauratione damni ex bello paſſi abſque ſpeciali mandato in præiudicium Principalis deuenire nequit.*
6 *Declaratio Procuratoris non admittitur, proteſtatione Conductoris tanquam Principalis in contrarium præcedente.*
7 *Conductor ex defectu non ſequuti implementi conditionis locatorem à penſionis cõſequutione coercere poteſt, donec refectio damni pro quo debetur Conductori retentio ſubſtituatur.*
8 *Conductori virtute exceptionis rei nõ traditæ competit retentio, licet affictus quacunque exceptione non obſtante perſoluere promiſiſſet.*

DECISIO CXXX.

MANDATVM in libris ſexaginta octo millibus contrà Thomam Bertocchiũ fauore Regiminis Bononiæ ex cauſa affictus Gabellarum in partibus relaxatum abſque præiudicio reſidui librarũ quadraginta millium in gradu appellationis pro rata dumtaxat librarum 54. mil. A. C. confirmationis robur obtinuit, quod poſt modum cauſa ex reſcripto Signaturæ abſque executionis præiudicio mihi lata dubiũ hodie propoſui an mandati relaxatio pro reſiduo decernenda foret,vel potius, illud A.C.debeat infringi, & primæ reſpectu partis in negatiuam Domini iuere ſententiam.

Siquidem in Appaltus Capitulis expreſsè conuentum fuit, vt quoties bellum in Ciuitate, ſeu Comitatu Bononienſi exoriri contingeret ipſiuſmet Regiminis adminiſtrato-
1 rio nomine Conductor † vectigalia poſſet exigere Ruino itaque Bellum ex Teſtium depoſitione de anno 1649. inſurrexiſſe conuincitur, necnon Bertocchius proteſtatus fuit ſe nomine Regiminis ad Capitulorum normam velle datia adminiſtrare, exindè ipſe adminiſtrator euaſit,Itaque pro reddenda hoc dumtaxat anno ratione, non autem pro integri ſolutione Affictus valeat compelli,*ad Text.in l.1.§.officio,ff.de tutel.& ration. diſtraben. Alex. conſ.192. num.1. & 2. volum.2. Excobar. de ratiocin cap.3. num.2. cum ſeqq. Rot. coram Gregor.deciſ.30.num.4. & 5.*

2 Neque ſubſiſtere videtur, quod bellum poſt triduum remanierit extinctum, licet enim armorum conflictus triduo dumtaxat durauerit indè belli timor non euanuit, dum apparatus hinc indè armorum per integrum ferè annum perſeueraſſe ex teſtium depoſitione excluditur, qui propterea plu- ries Militum inuaſiones, atque incurſus in Bono-

Bononiæ Comitatu extitiſſe Teſtamento. Ad hunc quippè effectum continuus hominum conflictus nullatenus exigitur, ſed terrarum, & apparatus armorum † quinimmò
3 belli timor ſuffragatur, cuius virtute inter vicinos in maximum Conductoris detrimentum commercium, vel penitus extinguitur, vel notabiliter remanet diminutum, *ad Text. in l. 3. §. Annis deiectum, ff. de vi, & vi armat*, & tradit in terminis *Anchar. conſil. 88. num. 2., & 3.*, ex ſola aſſerens † belli trepi-
4 datione Affictus penſionem eſſe minuendã, *Dec. conſ. 312. in princ. Natt. conſ. 610. num. 10. & 11. Ioſeph Ludouic. conſ. 12. verſ. ampliatur 2. Boer. deciſ. 249. nu. 6. & 7. Cap. Caſtr. deciſ. 162. num. 15. lib. 2.*

5 Non etiam obſtare poteſt declaratio Procuratoris pro reſtauratione damni propter bellum paſſi inſtantis, quaſi tunc affictus à Conductore propriò dumtaxat nomine exercitus cenſeatur. Cum enim hæc declaratio ab ipſiuſmet animo Conductoris omninò penderet eius Procurator non potuit abſque ſpeciali mandato in præiudicium principalis ad illam deuenire, iuxtà doctrinam *Angel. in l. Si quis in teſtatione ambigua, ff. de iudic. Alex. conſ. 78. num. 14. lib. 5. Natt. conſ. 230. num. 8. Pariſ. conſ. 31. num. 112. lib. 1. Rota coram Verallo deciſ. 168. num. 1. & 2. part. 1., & coram Gregor. deciſ. 268. num. 5. cum ſeqq.* Præcedente
6 potiſſimè Conductoris † proteſtatione contraria, vt notat *Felin. cap. cum veniſſent num. 2. de Iudic. Rota deciſ. 106. num. 14., & 15. part. 7. recent.* Et licet in Capitulis anni 1554. reſtaurum dumtaxat in caſu belli Conductori permittatur horum tamen nulla debet in proprio caſu haberi ratio cum ea ex aliis ſucceſſiuè edictis de anno 1591. Vectigaliũ adminiſtratione deferentibus Conductori penitus abrogata noſcantur.

Hinc, vel Regiminis creditum prorſus eliditur dum Periti per Thomam ſub anno 1650. iudicialiter electi calculo perſpecto ſumma ab eodem Conductore ex vetigalibus exacta minor eſſe dignoſcitur quantitate debita pro affictu in libris 78865. vel ſaltem donec reddatur ratio remanet omninò illiquidũ. Poſtquam maximè Regimen eidẽ ſaccis 8500. ſalis quos in Ciuitate Cæſenatenſi, ſeu Ceruiæ Conductori ex lege Cacouonij, *in Summ. inſerto nu. 16.* tenebatur attribuere, licet pro huius implemento obligationis interpellatio præceſſerit ſaccos dumtaxat ſex mille pro tribus annis, & hos in tempore prorſus incongruo cum magno
7 Conductoris detrimẽto aſſignauit, vt comprobat Teſtium depoſitio relata in Thomæ, *Summario nu. 18.* qui proindè ex defectu non ſecuti implemẽti poterit locatorem à penſionis conſecutione coercere, donec damni incurſi refectio pro quo debetur Conductori retentio ſubſequatur, *ad Text. in leg. Conductor. 16. ff. locati, Bald. conſ. 325. num. 1. vol. 3.* & in his terminis concludit *Beroa. conſil. 144. num. 2. & 6., ac in fine lib. 1. Menoch. conſil. 671. num. 7. Maſtrill. deciſ. 220. num. 8., & deciſ. 299. num. 116. cum ſeqq.* Nec poterit Regimen ſe tueri ex delata Conductori facultate aſſumendi ſal aliundè quoties ex Cæſenatenſi Ciuitate, ſeu Ceruia facto ſuperiorum, illud extrahere nequiret, ſiquidem extractionis impedimentum proceſſit dumtaxat ex culpa ipſiuſmet locatoris, quæ communiter augumentum Theſaurarijs perſoluere recuſauit.

Denique obeſſe non valet pactum Conductori impoſitum, nec ſub reſtauri ſibi competentis prætextu ſolutione affictus valeat impedire. Non enim in proprio caſu tractatur de reſtauratione damni poſt traditionem rei locatæ incurſi, quæ etiam à Thoma prætenditur, ſed à conſecutione penſionis exindè Regimen repellitur quod Bertocchius eiuſdem geſſerit vicem in gabellis adminiſtrandis, nec non etiam ex exceptione rei non traditæ ab initio, cuius vir-
8 tute retentio † competit Conductori, licet affictus quacumque exceptione nõ obſtante perſoluere promiſiſſet, vt tradit *Beroa. conſil. 144. n. 3. & 4. cum ſeqq. & n. 11. lib. 1. Menoch. conſ. 671. nu. 17. Maſtrill. deciſ. 299. nu. 12.* cuius ea videtur eſſe ratio, quod alias hoc pactum iniquitatis, & iniuſtitiæ vitio laboraret.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Mercurij 10. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Teſtes malè affecti, Vaſſalli, Familiares vnius partis nullam fidem merentur in Iudicio contra aliam partem. Teſtium depoſitiones, vt ſint validæ debent eſſe plenæ, & concludentes, vt nullam habeant exceptionem, & indiuiduantes rem. Fructus non reficiuntur, quãdo non potuerunt produci. Attentans quando debeat reſtituere rem in priſtinum, & ad quod tempus extendatur ſententia Rotalis ſuper reſtitutione fructuum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes malè affecti erga vnam partem, diminuuntur de fide.*
2 *Teſtium depoſitiones debent eſſe plenæ, & concludentes ad hoc, vt fidem mereantur.*
3 *Probationes factæ per fides extraiudiciales non attenduntur, ſed debent fieri per examen Iudiciale.*
4 *In Attentatorum materia teſtes debent eſſe vndequaque idonei, & nullam patiantur exceptionem.*
5 *Teſtes, qui loquuntur in genere, nec indiuiduant, aut ſpecificant probationes nõ releuant pro iuſtificatione actorum.*
6 *Fructus illius rei, quæ tunc temporis non poterat illos producere fruſtrà petuntur.*
7 *Damna illa non ſunt reficienda, quæ non ſunt cauſata à prætenſa cauſa, ſed aliundè prouenientia.*
8 *Cauſa qualibet iuſta excuſat à reſtitutione fructuum, qui percipi potuerunt. & num. 9*

10 *Sen-*

10 *Sententia Rotalis non extenditur, niſi ad fructus perceptos à die motæ litis, nō autem alio tempore.*
11 *Attentans tunc ſolum debet rem in priſtinum reſtituere, quando prævia liquidatione fuit condemnatus. & num. 12. per totum.*

DECISIO CXXXI.

POST binas deciſiones ſuper recognitione Teſtamenti bo: me: Io: Baptiſtæ Vrſini, primam coram Cardinali Lugduneñ, quæ eſt la. 192. in 3. parte recent., & alteram coram me ſub die 31. Martij proximi præteriti emanatas, inſtante D. Duce Bracchiani pro propoſitione dubij immiſſionis, fuit pro parte hæredis Catherinæ, & lit. conſort. oppoſita refectio damnorū, & intereſſe prætenſorum ex cauſa deuaſtationis Molendini, ſed non coſtare de illorum ſufficienti liquidatione Domini reſponderunt, Nām tām, & ſi afferantur quindecim Teſtes vſque de anno 1623. examinati, & quatuor tamen ex illis fuerunt ad inſtantiam D. Ducis carcerati, atque ideò illi malè † affecti omneſque
1 erant contrariæ partis, ad eius fauorem depoſuerunt Vaſſalli, & Familiares, & quintus etiam debitor ob quos, id quos proindè defectus, & exceptiones, vel nullam fidem merentur, vel de ea diminuuntur, *leg. etiam, C. de Teſt. l. in litteris extr. eodem, Cranett. conſ. 6. num. 9. Buratt. conſ. 69. nu. 9., & conſ. 239. nu. 42. Mantic. deciſ. 253. nu. 5. Seraph. deciſ. 176. nu. . . deciſ. 788. num. 2. bon: mem: Merlin. deciſion. 277. num. 4. & 5.*

Et nihilominus reſpectu Molendini prætenſa damna, & intereſſe nō probantur cum vtriuſque partis Teſtes aſſerant dumtaxat aſportata ab eo fuiſſe inſtrumenta, & ſtilia ad molendum neceſſaria quorum valorem nullo modo exprimunt, prout deberent ple-
2 nè, † & concludenter ſuper illorum qualitate deponere, *Alex. conſ. 54. num. 4. & 5. lib. 6. Aretin. conſ. 3. n. 11. verſ. aduertit, Ayni. conſ. 430. num. 5. Seraphin. deciſ. 1317. num. 1., & deciſ. 44. num. 10. Modern. Peruſ. de ſubhaſt.*

Nec probatio deſumi poteſt ex atteſtationibus aliorum Teſtium ad perpetuam rei memoriam, examinatorum, quam præter-
3 quod ſimiles † probationes factæ per fides extraiudiciales non attenduntur cum fieri debeant per examen iudicialiter, *Pereg. conſil. 22. ſub num. 3. lib. 4. Roland. à Valle conſ. 42. num. 5. lib. 1. Ciriac. contr. 61. num. 6.* maximè in
4 materia † attentatorum, in quibus requirantur Teſtes vndequaque idonei, nullamque patiantur, exceptionem, *capit. 1. de appellat. Afflict. deciſ. 151. nu. 9. ad med. Rota apud Duran. deciſ. 427. num. 2., & 3. Buratt. deciſ. 644. num. 3.* deponunt in genere de expenſa neceſſaria pro Fabrica, & conſtructione Molendini illiuſque Molæ, quæ in præſenti caſu intacta remanſit, valorem autem dictorum Inſtrumentorum, quæ fuerunt aſportata à dicto Molendino, & vndè damnum, & intereſſe
5 eueniſſe prætenditur minimè † indiuiduant ſicque non releuant pro illorum iuſtificatione, & vera liquidatione, iuxtà doctrinam *Paul. de Caſtro in l. 3. §. vltim., ff. de eo, quod cert. loc.. Gloſ., & DD. §. Curare Inſt. de act., & §. fin. inſt. de verb. oblig. Dec. conſ. 119. num. 11., & 12. Gratian. diſc. 716. num. 7. Mant. deciſ. 209. num. 4. & deciſ. 207. num. 7.* apud *Pacific. de Saluian. interdict.*

Ex eodem illiquidationis capite multo minus viſum fuit prætendi poſſe eiuſdem Molendini fructus, nam ex eorundem Teſtium dictis liquet Molendinum multo ante commiſſa attentata, & obitum Catherinæ nempè de anno 1617. iuſſu, & permiſſione Pauli Emilij illius viri fuiſſe clauſum,
6 & deſiiſſe molere, quo caſu fruſtrà † petuntur fructus ſi facto Patris ille à quo prætenduntur non potuit percipere, *l. Sine herede, §. Idem iuris, ff. ad leg. Rod. de iactur. l. Celſus, §. 1. ff. de arbitr. Bald. in l. Diffamari num. 5. in fine, C. de ingen. manum. Rot. deciſ. 303. num. 22. par. 5. recent.*

Non obſtat reſponſio, quod Maritus non potuerit per huiuſmodi clauſuram Molendini eius mandato factam vxori præiudicare, quia quidquid ſit ad alios effectus ſuffi-
7 cit ad hunc quod non † ſunt reficienda illa damna, quæ non fuerunt cauſata per actum attentatum, ſed prouenerunt ex alia cauſa, vt ex ſententia Rotæ, ponderat *Lancellott. de*
8 *attent. par. 3. cap. 51. nu. 177., & 178.*, & † qualiter iuſta cauſa excuſat à reſtitutione fructuum qui percipi potuerunt, *Lancellott. vbi*
9 *ſuprà num. 43., & 47.* vbi quod ſufficit † conſenſus partis etiam præſumptus, & ita Palatium ſeruare teſtatur, *Rota deciſ. 552. num. 2. & ſub nu. 5., & 6. par. 1. diuerſ.* quinimò ſen-
10 tentia † Rotalis condemnat ad fructus perceptos à die litis, non autem ad fructus, qui percipi potuerunt, ad quos ſententia extendi non poteſt, *Put. dec. 197. lib. 3.*, & ſenſit *Rota coram Merlino deciſ. 315. num. 6.*
11 Hinc non facit, quod † attentans teneatur rem in priſtinum ſtatum in quo erat priuſquam cōmiſſa fuerant attentata reponere, *cap. non ſolum de appellat. cap. veniens de iur. iur. Rota deciſ. 400. nu. 6., & coram Buratt. in Leodieñ Abbatiſſatus 3. Iunij 1643. §. Nec huiuſmodi coram Reuerendiſſ. Terracineñ, & in Ariminen Carcerationis 15. Martij 1645. in fine coram eodem*, quoniam procedit concluſio vbi præ-
12 uia liquidatione † attentans fuit condemnatus, cum in præſenti factum non fuerit poſt præfixum terminū tam ſunt elapſi 30. anni, quibus nil fuit liquidatum, nec probatum non poteſt impediri quin in negotio principali vlteriora procedatur *l. Statū liberum 5. ff. de ſtat. liber. l. qui ſolidum in princ. ff. de legat. 2. Bald. conſ. 152. in fin. lib. 3. Lancellott. de attentat. par. 3. cap. vltimo num. 156. 157., & 159.*, & eo adducto reſpondit *Rota in hac cauſa coram bo: me: Merlino, inter eius impreſſas dicta deciſ. 315. in fine*, & idem ex prædictis, & alijs per informantes deductis fuit etiam hodie cōcluſum vtraque parte informante.

☞ *Secunda hac deciſio in hac eadem cauſa emanata coram eodem R. P. D. Beuilaqua eſt ſuprà in hac part. 13. deciſ. 53.*

RE-

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Lunenſis Sarzanenſis Beneficij.

Mercurij 10. *Decembris* 1659.

ARGVMENTVM.

De gratia ſubreptitia ex omiſſa narratione Iuriſpatronatus paſſiui ad deſcendētes ſpectantis; vbi plura de probatione deſcendentiæ, quæ proximioribus non concurrentibus, adeò rigoroſa non requiritur, cùm eandem in genere iuſtificari ſufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Papa niſi expreſsè intelligat fundationem, per iudicium legi in fundatione præſcriptæ derogare non ſolet.*

2 *Deſcendentia alicuius ad effectum obtinendi aſſiſtentiam ex Iure patronatus, ex pluribus enunciatiuis antiquiſſimis diuerſorum Inſtrumentorum rectè probatur.*

3 *Teſtes tam formiter, quam ad perpetuam rei memoriam examinati, maximè cum adminiculentur ex alijs enunciatiuis, & fidibus baptiſmatum deſcendentiam ſatis iuſtificant.*

4 *Fides Baptiſmatis alijs concurrentibus ad iuſtificandam deſcendentiam prodeſt.*

5 *Probatio rigoroſa deſcendentiæ nullis proximioribus concurrentibus non requiritur, ſed eandem in genere iuſtificare ſufficit.*

6 *Inſtrumento publico ad effectum probandi deſcendentiam potius ſtandū eſt, quàm dubiæ lapidis inſcriptioni, maximè alijs enunciatiuis, & Teſtibus contrarium ſuadentibus.*

7 *Lapis ad effectum probandi fundationem Iuriſpatronatus parietibus Eccleſiæ infixus eſſe debet.*

8 *Obiectio de non Clerico tempore vacationis non ſuffragatur, cum de tempore præſentationis quo Ius præſentato acquiritur Clericatū aſſumpſiſſe ſufficiat.*

DECISIO CXXXII.

A Deciſione 5. Maij proximæ præteriti, * Petro Antonio tantum informante edita, hodie vnaque parte audita receſſerunt DD. ex deductis enim pro parte Iacobi conſtat gratiam derogationis medietatis Patronorum à dicto Petro Antonio obtentam, ex omiſſa narratione, quod Iuſpatronatus paſſiuum ſpectabat ad deſcendentem Fratrū Presbyteri Ioannis filij Bartholomæi de Zuccharijs, quodque aderat Iacobus deſcendens ab alia medietate præſentatus fuiſſe ſubreptitiam, quia ſi Pontifici hoc expoſitum fuiſſet, vel gratiam non conceſſiſſet,
1 difficilius, eo quia † niſi expreſsè intelligat præiudicium legi in fundatione præſcriptæ derogare non ſolet, vt per *Garz. de benef. p.* 7. *c.* 15. *n.* 6. & 7. *Gonz. ad regul.* 8. *gloſſ.* 5. §. 6. *n.* 28. cum concordā per *Modern. Piſan. de Iur. patronat. par.* 3. *lib.* 14. *cap.* 3. *num.* 16. *Rot. in Gerunden. Beneficij* 27. *Iunij* 1644. *coram bo: me: Bichio* §. *fin.*, & *in Lucana Iuriſpatronat.* 3. *Iunij* 1646. *coram Reuerendiſſimo Terracinen. ſub* §. *Vacatio beneficij.*

2 Deſcendentia † autem Iacobi à Fratribus primi Capellani probari viſa eſt à pluribus enunciatiuis antiquiſſimis diuerſorum Inſtrumentorum, ex quibus apparet Iacobum ſeniorem fuiſſe fratrem primi Capellani, & habuiſſe duos filios Bartholomæum ſcilicet, & Antonium, a Bartholomæo Philippus, à Philippo Rocchus, & Bartholomæus Iunior, & à Bartholomæo Iuniore Iacobus pariter Iunior natus eſt, vt in eius *Summ. num.* 4. & *ſeqq.*, ex quibus in genere deſcendentiam probari, tradit *Alexander conſ.* 75. *num.* 3. *lib.* 4. *Aretin. conſ.* 37. *num.* 1. *Surd. deciſ.* 149. *nu.* 4. *Rot. par.* 5. *recent. deciſ.* 84. *num.* 8. *Placentina bonorum* 16. *Iun.* 1653. §. *Ex teſtamētis*, & 16. *Martij* 1654. §. *Perperam autem coram Reuerendiſſimo Vallisoletano*, & in puncto in *Baren. Beneficij* 18. *Februarii* 1656. *coram bo: me: Bichio* §. *Quod autem.*

3 Concurrentibus præcipuè † teſtibus partim formiter, partim ad perpetuam rei memoriam examinatis, quorum dicta dantur in *dicto Summario Iacobi nu.* 11. 13. 14., & *ſeqq.*, qui adminiculari ex enunciatiuis prædictis, & fidibus Baptiſmatum deſcendentiam ſatis iuſtificantur, *Rot. dec.* 148. *in fine*, & 405. *nu.* 3. *par.* 1. *rec. Cracouien. Præpoſituræ* 12. *Iunij* 1645. *coram R.P.D. meo Veroſpio ſub* §. *Eiuſdem verò*, & in *Lucana Capellaniæ* 28. *Aprilis* 1656. *coram R.P.D. meo Beuilaqua* §. *Similiter*, & in ſpecie,
4 quod † fides Baptiſmatis alijs concurrentibus proſit ad iuſtificandam deſcendentiam, *Rot coram Pen. deciſ.* 1322. *num.* 16, *Mutinen. Beneficij* 27. *Martij* 1648. *coram bo: mem: Arguelles* §. *Quod Franciſcus*, & in dicta *Placentina* 16. *Iunij* §. *Ex Teſtamentis*, & 16. *Martij* §. *Perperam autem.*

Nec opponi poteſt, quod deſcendentia nō probetur diſtinctè per ſingulos, quodque Patroni Capellæ ſint alterius cognominis, non autem de Bertuccinis, vt ex Inſcriptione cuiuſdam lapidis, *Summario Petri Antonij num.* 2., nam vbi † non concurrunt alij, qui
5 ſe proximiores eſſe cōtendant, probatio hæc rigoroſa non exigitur, ſed ſufficit in genere deſcendentiam iuſtificare, *Garz. de Benefic. par.* 7. *cap* 15. *nu.* 30. *Mareſcott. var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 70. *num.* 3. *Rot. in Gerunden. Beneficij* 1. *Iulij* 1648. *coram Reuerendiſſ. D. meo Meltio Epiſcopo Papien.* §. *Nihilque refert.* Quo verò ad † In-
6 ſcriptionem lapidis tollitur difficultas, ex *Summario reſponſionis Iacobi nu.* 1., in quo datur publicum Inſtrumentum donationis factæ à Ioanne primò Capellano in augumentum dotis Beneficij, in quo enunciat ſe de Familia Betruccinorum, & ad illam iuſpatronatus ſpectare aſſerit, cui potius ſtandum eſſe viſum eſt, quam dubiæ lapidis Inſcriptioni, maximè tot alijs enunciatiuis, & depoſitionibus teſtium contrarium ſua-
7 dentibus, & quia † lapis hodie non eſt infixus parietibus Eccleſiæ, in qua Iuſpatronatus controuerſum fundatum reperitur, vt neceſſarium eſſet, ex relatis in *Ranellen. beneficij*

ſeij 15. Iunij 1643. coram bo: me: Dunozetto §. ſecundò ex lapide.

8 Non † obſtat, quod Iacobus non eſſet Clericus de tempore vacationis,& proindè alius præſentari potuerit; nam ſufficit, quod de tempore præſentationis (quo Ius quæritur præſentato) Clericatum aſſumpſiſſet, vt declarat *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat. 72 num. 76. Rot. coram Pen. deciſ. 4. num. 2. & per tot. ſecundum impreſſ. Lugdun. Aquilana Iuſpatronatus 24. Ianuarij 1646. coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado §. Non obſtat, quod de tempore*, & in *Baren. Beneficij 18. Maij 1657. coram Reuerendiſſimo Vallisoletano §. Nec obſtare, & ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta facta ſub die 5. Maij 1659. coram Reuerendiſſ. P. D. Albergato Decano, quæ fuit reformata cũ non ſit impreſſa, erit infrà in Miſcellanea, iuxta ſeriem temporis.

R. P. D. GERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Vrbinatenſis Prædij

Mercur. 10. Decembr. 1659.

ARGVMENTVM.

Apoſtillam manu Notarii rogati ſignatam eius approbationem vlteriorem non requirere,eamq; ſemel à partibus pro vera & reali habitam amplius impugnari non poſſe;fideicommiſſum ſuper prætio conſtitutum poſitionem filiorum in conditione includere,eiuſq; alienationem contra mentem Teſtatoris factam ab hærede, circumſcripto etiam beneficio Inuentarij,poſſe retractari.

SVMMARIVM.

1 *Apoſtilla manu Notarij rogati ſignata eiuſque copia nitida & authentica partibus tradita, falſitatis ſuſpicio ceſſat, & de Teſtatoris voluntate ac mandato incontinenti appoſita cenſetur.*

2 *Approbatio Notarij non eſt neceſſaria ad effectum probandi apoſtillam, quando eandem ab ipſomet Notario rogato factam fuiſſe conſtat.*

3 *Diuerſitas atramenti apoſtillæ non præiudicat,cum negotij religioni iudicantis relinquatur.*

4 *Fideicommiſſum fruſtra diſputatur, cum totus tenor eiuſdem tam in mandato procuræ, quam in Inſtrumento venditionis inſertus fuerit.*

5 *Emptor & venditores, cùm ſemel apoſtillam pro vera & reali habuerint, illam amplius impugnare non poſſunt.*

6 *Fideicommiſſum particulare ſuper prædio in codicillis Teſtatoris conſtitutum, poſitionem filiorum in conditione probat.*

7 *Verba,* delli ſuoi heredi, *an perpetuam permanentiam prædij apud omnes hæredes, & ſucceſſores teſtatores includant.*

8 *Fideicommiſſum perpetuum vt inducatur, ſub appellatione hæredum omnes deſcendentes in perpetuum vocatos fuiſſe cenſendum eſt.*

9 *Hæredis inſtitutio ſine beneficio Inuentarij ex comparitione Procuratoris non iuſtificatur, cum eadem ſine ſpeciali mandato facta cenſeatur.*

10 *Venditio ipſo iure nulla & inualida ab hærede alienantis ad fideicommiſſum vocato circumſcripto etiam beneficio inuentarij retractari poteſt.*

11 *Bulla Baronum licet dubitetur inter Authores an ſit ſeruanda in Statu Vrbini necne, ex ſucceſſiua tamen obſeruantia nunquam fuiſſe in dicto Statu practicatam oſtenditur.*

DECISIO CXXXIII.

PRO confirmatione ſententẽtentiæ Rotalis in hac tertia inſtantia hodie reſpõſum fuit concedendo iterum immiſſionem Comiti Iulio Cæſari in poſſeſſionem prædij nuncupati *della Foglia* vigore vniuerſalis fideicommiſſi in teſtamento, & particularis ſuper dicto prædio in codicillis per q. Cæſarem Odaſium conſtituti ex rationibus latiſſime deductis in quatuor deciſionibus emanatis *3. Iunij 1650.* 23. Martii 1653.* & 12. Iunii 1654.* coram bon. mem. Bichio, ac 13. Maij 1658. coram R.P.D. Beuilacqua.**

Non obſtat quod in Inſtrumento teſtamenti alligato in prothocollo, & ad Vrbem de ordine Rotæ nuper tranſmiſſo nulla legatur ſubſtitutio, ſeu poſitio in conditione filiorum Petri Antonij, & fratrum inſtitutorum, præterquam in eius margine per apoſtillam diuerſo atramento conſcriptam, & & in fine inſtrumento dumtaxat approbatam.

1 Quia cum † ſcripta ſit manu Notarij rogati, vt patet ex oculari inſpectione, & valde veriſimilis reddatur ob præſumptam Teſtatoris voluntatem vocandi eius nepotem, ac Notarius rogatum copiam nitidam, & authenticam partibus tradiderit, relata in corpore inſtrumenti apoſtilla marginali ceſſat vtique falſitatis ſuſpicio, & cenſetur de Teſtatoris voluntate, ac mandato incontinenti appoſita, vt latè probatur in duabus poſtremis deciſionibus, & quamuis à No-

2 tario non fuerit † approbata in eadem margine, ſed ſolum in fine inſtrumenti huiuſmodi tamen approbatio tunc ſolum eſt neceſſaria,quando ignoratur à quo apoſtilla facta fuerit, ſed conſtito ex prædictis quod facta fuit ab ipſomet Notario rogato, non requiritur vlterior ipſius approbatio, vt optime reſpondit *Rota coram bon. me. Cocin. deciſ. 467. nu. 2. cum ſeqq. vſque ad finem*, vbi reſpondetur contrariis, & ſignanter dicitur *num. 7.*

3 non † obſtare diuerſitatem atramenti cum ſaltem hoc negocium relinquatur religioni iudicantis.

4 His accedit primo quod tam † in mandato procuræ Comitis Ludouici ad venden. prædium controuerſum, quam in ipſo Inſtrumento vẽditionis factæ Com. Brancaleoni quo ipſe vtitur inſertus fuit; totus tenor de verbo ad verbum dicti fideicommiſſi, ſeu poſitionis filiorum in conditione *Summario reſponſionis Iulij Cæſaris, nu. 1. & 2.* Vnde con-

5 uincitur quod tam † venditores, qui exin- de

de reddebantur grauati onere fideicommiſſi, quam ipſemet emptor apoſtillam habuerunt pro vera & reali, vt propterea non poſſint amplius illam impugnare ad tradita per *Rot. in rec. deciſ. 226. nu. 18. p. 7.*

6 Secundo, quod † fideicommiſſum particulare ſuper hoc prætio conſtitutum fuit in codicillis, in quibus Teſtator voluit ibi: *Comanda che ſempre, & in perpetuo detti ſuoi heredi nominati in detto teſtamẽto ſiano obligati à tenere il podere della Foglia al ſeruitio di Sua altezza Sereniſſima d'Vrbino, e de ſuoi ſucceſſori della Caſa della Rouere, &c.*

7 Nec ex † verbis *detti ſuoi heredi* inferri poteſt Teſtatorem intellexiſſe, quod voluerit nedum perpetuam permanentiam prædij apud ſuos hæredes, ſed ęque principaliter, quod illud perpetuo inſeruiret commoditati Ducis Vrbini, eiuſque ſucceſſorum, hoc

8 vtique non ſequeretur niſi ſub † appellatione hæredum omnes deſcendentes in perpetuum eſſent vocati, & inſimul particulari fideicommiſſo abſtricti excluſis extraneis, vt præter authoritatẽ allegatam *in vltima deciſione bon. mem. Bichi ſub §. non obſtat, quod propter tradunt Iaſon. in l. filius famil. §. Diui in ſecunda lectura nu. 18. ff. de legat. 1. Cephal. conſ. 258. n. 44. Peregrin. de fideicom. art. 32. num. 70. Fuſar. de ſubſtit. qu. 343. nu. 15.*

9 Nec ſubſiſtit quod Comes Iulius Cæſar ſit † hæres Petri Antonij alterius ex alienãtibus ſine beneficio inuentarij. Quia id expreſſe, & conſtanter negatur; nec iuſtificatur ex comparitione relata *in Summario alterius partis nu. 3.* cum facta fuerit à Procuratore ſine ſpeciali mandato *Caual. dec. 372. n. 4.* Vltra quod dum ex dicto particulari fideicommiſſo expreſſe eruitur voluntas Teſtatoris prohibendi omnem & quamcunque

10 alienationem; † venditio redditur ipſo iure nulla, & inualida, quæ proinde retractari poteſt ab hærede alienantis vocato ad fideicõmiſſum etiam circumſcripto beneficio Inuentarij ex latè deductis *in Romana fideicommiſſi de Zuccaris 4. Februarij 1650. §. Præterea verſ. quod magis, & 24. Aprilis 1651. §. nec obſtat, quod fratres verſ. tum quia coram bon. me. Dunozetto, & in Romana fideicommiſſi de Nicolinis 28. Aprilis 1651. §. parum obſtante, & 23. Maii 1653 §. quia vt reſpondetur coram me.*

11 Demum reſpectu † Bullæ Baronum, an ſit ſeruanda necne in Statu Vrbini adducta fuit diſtinctio *Bartol. in l. ſi conuenerit la ſeconda §. ſi nuda nu. 3. ff. de pignor. act.* ſed quicquid ſit de eius applicatione viſum fuit in propoſito caſu non eſſe opus ſuper ea elaborare, dũ aliunde euitatur præfatæ conſtitutionis diſpoſitio nam eadem die 28. *Aprilis* 1631. qua bon. m. Campegius primus dicti Status pro Sancta Sede Apoſtolica Gubernator eius poſſeſſionem accepit, particulari edicto decreuit ſeruandas eſſe conſtitutionem, edicta, & decreta Ducalia, quod deinde à ſan. me. Vrbano VIII. approbatum fuit, vt dixit *Rota in Vrbinaten. prædij 11. Febr. 1658. coram R. P. D. meo Veroſpio, §. neque ex defectu,* & ex ſucceſſiua obſeruantia comprobatum ſignanter reſpectu Bullæ Baronum, quæ nunquam in dicto Statu oſtenditur practicata.

Et ita vtraque &c.

☞ *Tres iſtæ deciſiones in hac eadem cauſa emanatæ coram bon. me. Bichio, adſunt inter eius impreſſas. Et quarta deciſio coram R. P. D. Beuilaqua eſt in præcedenti part. dec. 340.*

R. P. D. MELTIO.

Poſtea Epiſcopo Papien.

Veneris 10. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Bona vigore promiſſionis Nepoti donata non deberi Colliganti Rota cenſuit, & ſuper viribus dictæ reſolutionis repropoſita pro tertia vice cauſa in deciſis perſiſtit.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio mediante donatione à promiſſore facta remanet effectuata.*
2 *Onus primogenituræ pro conſeruatione agnationis in adimplementum promiſſionis, & in executionem cauſa neceſſariæ adiectum cenſetur.*
3 *Congruentia temporis promiſſionis cum pactorum vniformitate ac identitate ſummæ promiſſæ donationem effectuatam probat.*
4 *Promiſſio libertatis ad ſolum vſumfructum reſtricta, ad excluſionem alterius oneris fideicommiſſi perperam extendi valet.*
5 *Promiſſio libertatis quoad vnum onus libertatem quoad alia excludit.*
6 *Exceptio vnius regulam in non exceptis firmat.*
7 *Dictio* Et *inter genus libertatis & ſpeciem vſuſfructus reſtricta, non reſtringit libertatem quoad bonorum proprietatem, in qua donatarius plenam ſibi diſponendi facultatem reſeruauerat.*
8 *Verba* libera liberationem *à ſimplici vſufructu non autem ab onere fideicommiſſi important.*
9 *Prohibitio detractionis etiam pro reſtitutione dotis mulierem non tangit, dum ad illius fauorem omnia bona donantis fuerant obligata.*
10 *Dos mulieris etiam ex bonis donantis non obſtante prohibitione in ſubſidium detrahi poteſt.*
11 *Ius acquiſitum vxori ex prima promiſſione abſq; illius conſenſu alterari non poteſt.*
Declara quando agitur de præiudicio vxoris ibid.
12 *Donatarius donationem cum onere primogenituræ accipiens eandem reycere poteſt in præiudicium aliorum vocatorum, quibus nullum ius acquiritur niſi ex oneris acceptatione primo donatario iniuncti.*
13 *Teſtator poſt donationem legatam inſtituens donatarium vniuerſalem hæredem cum onere reſtituẽdi donata vocatis in primogenitura, & alijs in donatione appoſitis, omne creditum hæredis cum dicto legato ac inſtitutione compenſare voluiſſe cenſetur.*
14 *Donatione & diſpoſitione teſtamentaria mediante aditione hæreditatis acceptata, reſtitutio ſub prætextu deductionis crediti ex donatione reſultantis impediri non poteſt, cum illud eidem fideicommiſſo,*

miſſo, ſeu primogenituræ ſuppoſitum cenſeatur.

15 *Hæres plus Iuris quàm Authori ſuo competebat, prætendere nequit.*

16 *Expreſſio Caſtri in fideicommiſſo facta ſicuti inducit Teſtatorem id voluiſſe grauare, ita alia bona donata pariter comprehendere voluiſſe ſub vniuerſali bonorum inſtitutione dubitari nequit.*

17 *Quæſtio voluntatis in bonis ſpecificatis cadere non valet.*

18 *Verba* quacunque alia de cauſa *in donatione poſita, ad detractiones ſolummodo legales non autem ad creditum particulare referuntur.*

19 *Prohibitio ampliſſima ne minimum quid ex quauis cauſa detrahi poſſe ad creditum particulare ipſius hæredis etiam extenditur.*

20 *Verba* quauis de cauſa *ſunt adeò vniuerſalia, & effrenata, vt omnia perinde ac ſi eſſent in diſpoſitione expreſſa comprehendat.*

DECISIO CXXXIV.

CENSVIT Rota ſub die 13. Maij
1658.* bona, quæ donare promiſit
de anno 1579. bon. me. Petrus Donatus Car-
dinalis Cæſius Federico eius nepoti, non de-
beri D. Domitillæ collitiganti, & hodie cau-
ſa pro tertia vice ſuper viribus dictæ reſo-
lutionis repropoſita in deciſis perſiſtit. Quia
1 huiuſmodi promiſſio effectuata remanſit,
mediante donatione ab eodem Cardinali
promiſſore poſtea facta ann. 1583. cum one-
2 re primogenituræ adiecto pro conſeruatio-
ne agnationis Cæſiæ, nam illa cenſetur facta
in adimplementum talis promiſſionis, & in
executionem cauſæ neceſſariæ ad tradita per
*Bart. in l. ſi ex pluribus §. laicus, ff. de ſolut. Caſtr.
conſ. 133. n. 3. verſ. Quia præſumitur potius vol. 2.
Monet. conſ. 60. n. 2. Aym. conſ. 158. n. 13. Rota dec.
507. nu. 4. par. 4. tom. 3. & dec. 158. n. 5. par. 8. rec.
& coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottobono dec. 30
3 nu. 2.* Et idem comprobatur † etiam tam ex
congruentia temporis dictæ promiſſionis,
quam ex pactorum vniformitate, ac identi-
tate ſummæ præmiſſæ iuxta opinionem *Abb.
conſ. 116. nu. 3. in fin. lib. 2. Rota dec. 301. nu. 3. par.
1. & dec. 505. nu. 5. par. 4. tom. 3. rec.* cum alijs cõ-
cordantibus adductis in deciſione, quę reui-
detur *§. quia promiſſio, & §. ſeq.*

Neque ex eo quod in Capitulis matrimo-
nialibus ſtipulata fuit ſimpliciter; huiuſmo-
di promiſſio faciendi donationem liberam;
In inſtrumento verò ſubſequutæ donatio-
nis, additum reperiatur prędictum onus pri-
mogenituræ prætendi poteſt, illam emanaſ-
ſe potius ex noua cauſa, quam in exequu-
tionem dictę promiſſionis donandi, quia vl-
tra quod contrarium ſatis clarè ſuadent cõ-
4 iecturæ ſuperius ponderatæ, † libertatis pro-
miſſio in hoc caſu tanquam reſtricta ad ſolũ
vſumfructum ex deductis in dicta deciſione
reuidetur *ſub §. non etiam refragatur*, perperam
extendi valet ad excluſionem alterius oneris
5 fideicommiſſi, † cum promiſſio libertatis
quoad vnum onus, excludat libertatem
6 quoad alia ex vulgata regula, † quod vnius
exceptio firmat regulam in non exceptis,
*l. nam quod liquidæ, §. final. ff. de pen. legat. Bart. in
l. quæſitum, §. denique, ff. de fund. inſtruct. Theſaur.
qu. forenſ. lib. 1. qu. 13. nu. 1. in fin. Aldobrand. conſ.
506. nu. 13. lib. 1. Gabr. conſ. 108. nu. 33. l. 2. Spada
conſ. 19. nu. 4. Rota dec. 69. nu. 4. par. 1. & dec. 211.
nu. 2. par. 5. rec. & in Romana pecuniaria 23. Iunij
1645. §. voluntas autem circa med. coram me.*

Nec refert, quod eadem donatio promiſ-
ſa fuerit copulatiuè *libera* & abſque vlla re-
ſeruatione vſusfructus perindè ac ſi deno-
minatio vſusfructus ibidem appoſita, eſſet
demonſtratiuè adiecta ad deſignandũ quan-
titatem bonorum ſtabilium donari promiſ-
ſorum quoniam pro obiecti ſolutione pon-
7 derarunt DD., † quod dictio *Et*, in caſu pro-
poſito legitur reſtricta inter genus libertatis,
& ſpeciem vſusfructus, & ſic non trahitur
reſtringendam libertatem quoad bonorum
proprietatem, in qua prædictus Cardinalis
plenam ſibi diſponendi facultatem reſerua-
uerat iuxtà notata per *Bald. conſ. 145. n. 6. verſ.
10. lib. 3. Barboſ. de diction. dict. 110. nu. 36. Rota
dec. 366. nu. 2. par. 1. diuerſ.* vbi in ſpecie loqui-
tur de donatione, *& in rec. dec. 38. n. 12. & ſeqq.
8 par. 6.* Et quod verè † illa verba *libera* impor-
tent liberationem à ſimplici vſufructu, non
autem ab onere fideicommiſſi ponderauit
in ſimilibus terminis *Rota coram Buratt. deciſ.
168. ſub nu. 24. in fin. verſ. Ideo verba, & in Ro-
mana reſtitutionis dotis 22. Iunij 1657. §. prout non
repugnat coram R.P.D. meo Priolo.*

Vlterius nec vlla donationis diuerſitas de-
ſumi poteſt ex eo, quod Cardinalis prædi-
ctus in Capitulis matrimonialibus ſe obli-
gauerit pro reſtitutione dotis Pulcheriæ v-
xoris Donatarij, & in Inſtrumento dona-
tionis prohibuerit quamcumque detractio-
9 ctionem etiam pro reſtitutione dotis. Nam
talis prohibitio nõ cenſetur appoſita reſpe-
ctu ipſius mulieris, ad cuius fauorem erant
obligata bona donantis, ſed ſolum quoad
10 Deſcendentes ab ipſo Donatario, cum dos
dictæ mulieris etiam ex bonis donatis in
ſubſidium detrahi poſſet ipſa prohibitione
non obſtante per *Auth. res quæ C. commun. de
leg.* vt notat *gloſ. in l. quamobrem verb. ſi non ſuf-
ficeret auth. de reſtit. Surd. dec. 62. n. 22. verſ. quarta
ratio, & nu. 23. Rota coram Merlino, dec. 684. nu. 1.
& ſeqq. & coram Emin. D. Cardinali Otthobono
dec. 43. nu. 3. & dec. 71. nu. 1. & 2.* vbi firmatur
hanc opinionem æquiorem, atque commu-
niorem eſſe, & in praxi magis receptam.

11 Nec inſuper obſtat, quod ex prima pro-
miſſione fuiſſet aquiſitum ius ipſi vxori do-
natarij, & ideò abſque illius conſenſu dona-
tio alterari non poſſet adijciendo onus di-
ctę primogenituræ. Etenim obiectum poſ-
ſet procedere, quatenus ageretur de aliquo
præiudicio ipſius mulieris, & promiſſio do-
nandi eſſet ad illius fauorem concepta, ſed
cum in hac facti contingentia præiudicium
ſolum conſideretur reſpectu Federici, cui e-
rat promiſſa donatio, & ergà vxorem con-
currat tantum ſimplex affectio ad illam alli-
ciendam pro contrahendo matrimonio iux-
tà notata per *Alciat. conſ. 10. nu. 22. & ſeqq. lib. 8.*

Ioan. Franc. à Ponte conſ. 80. num. 11. & ſeqq. Rota coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottbolono dec. 133 nu. 3. 4. Huiuſmodi vinculum rectè poterat
apponi in præiudicium ipſius donatarii, qui
ad ſui libitum re integra acceptare valebat
12 bona donata cum eodem† onere primoge-
nituræ, vel donationem reijcere etiam in
præiudicium aliorum vocatorũ quibus nul-
lum ius acquirebatur, niſi ex oneris accep-
tatione primo donatario iniuncti, vt notat
*Bart. in l. qui Roma, §. Flauius, ff. de verb. obligat.
Ruin. conſ. 7. num. 29. verſ. Præterea lib. 1. Peregr.
conſ. 125. nu. 23. lib. 5.*

Omnis tamen alia difficultas ſatis remo-
ueri viſa fuit ex eo quia eumdem donator
grauaſſet Donatarium, alioſque ſuuos ſuc-
ceſſores reſtituere bona donata vocatis in
primogenitura addita ſtrictiſſima prohibi-
tione ſub ſequentibus verbis: *Ne quidquã quã-
tumuis minimum quauis occaſione, & cauſa detrahi
poſſet etiam ratione legitimæ, Trebellianicæ, falci-
dia, aut quacumq. alia de cauſa neque vllo vnquã
tempore bona prædicta, vel aliquam etiã minimam
partem vendere, donare, ſeu quomodolibet alienare
ex quibuſuis cauſis quantumuis licitis, & honeſtis,
neceſſarijs puta alimentorum, dotandi filias, vel ſo-
rores, dotes reſtituendi, curandi ſe ab infirmitate, re-
demptionis à captiuitate, liberationis à pœna capi-
tali, & aliis quibuſuis cauſis etiam maioribus,* &
in Summario præterito D. Ducis ſub nu. 1. litt. D.
13 & poſtea in eius teſtamento† condito anno
1586. eadẽ bona donata legaſſet ipſi dona-
tario, ac reſpectiuè illum vniuerſalem hæ-
redem inſtituiſſet cum eodem onere in di-
cta donatione appoſito, cenſetur in vim
dictæ vniuerſalis prohibitionis, nedum vo-
luiſſe propria eius bona grauare, verum e-
tiam omne creditum hæredis cum dicto le-
gato, ac inſtitutione compenſare, iuxta opi-
nionem *Nattæ conſ. 110. nu. 1. 9. & 10. latè Alto-
grad. conſ. 68. nu. 40. & ſeqq. Ruin. conſ. 79 num. 8.
verſ. Cum ergo lib. 2. Menoch. conſ. 56. num. 36.* &
dixit *Rota in Bononien. primogenituræ, 26. Maij
1656. §. nec dubitari poteſt coram bon. me. Bichio.*
14 Vndè cum talis donatio, & diſpoſitio te-
ſtamentaria fuerit poſtmodum acceptata à
Federico tam expreſſe, quam mediante adi-
tione hæreditatis ipſius Cardinalis donantis,
vt patet ex datis, *in Summario præterito D. Du-
cis nu. 20. & in præſenti Summario eiuſdem nu. 1.
2. & ſeqq.* non poteſt vlterius impediri per
dictã D. Domitillã hæredem ipſius donatarij
hæredis grauati reſtitutio controuerſorum
bonorum ſub prætextu deductionis prætẽſi
crediti reſultantis ex dicta donatione, cum
illud cẽſeatur ſuppoſitum eidem fideicom-
miſſo, ſeu primogenituræ *Peregr. de fideicom.
art. 6. nu. 47. & ſeq. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4
gloſ. 5. nu. 28. Capic. Latr. dec. 44. nu. 23. & 27. Rota
in Viterbien. Caſtrorum impreſſ. inter rec. dec. 444.
ſub nu. 2. par 4.* Nec ipſa Domitilla plus Iuris
15 ſuper dd. bonis poteſt prætendere, quam ſuo
Authori competebat, qui fideicommiſſum
acceptauerat *l. aliud §. abſurdum, & l. nemo plus
iuris, ff. de reg. iur. Peregr. eod. tract. ar. 35. n. 27.*

Neque de voluntate Donantis, quod vo-
luerit ſub vniuerſali primogenitura com-
prehendere etiam dicta bona donata hæſi-
16 tandum † eſt, dum id manifeſtè reſultat ob
expreſſionem factam in dicto fideicommiſ-
ſo de Caſtro Oliueti, quod antea donari pro-
miſſum fuerat, per quam expreſſionem,
ſicuti cenſendum eſt, Teſtatorem voluiſſe id
grauare, ita pariter alia bona donata com-
prehẽdere voluiſſe ſub vniuerſali bonorum
inſtitutione dubitari nequit *l. ſi fugitiui, C. de
ſeru. fugit.* vbi notat *Decius nu. 13. Menoch. conſ.
688. nu. 1. & ſeq. lib. 1. Surd. conſ. 357. nu. 20. Rota
dicta dec. 444. num. 3 par. 4. rec.* cum alijs relatis
in deciſione, quæ reuidetur, §. *voluntas au-
tem.*

Et ceſſare viſa fuit omnis difficultas, quia
non ſolum expreſſit Caſtrum Oliueti, ſed
etiam ſingulariter omnia alia bona, & ideò
17 in bonis ſpecificatis nulla cadere valet quæ-
ſtio voluntatis *Rota deciſ. 375. num. 6. verſ.* &
eo caſu *par. 1. & dicta deciſ. 444. ſub n. 3. par. 4.
recent.*

18 Nec repugnat opinio *Oldradi in conſ. 297.
num. 2.* quod illa verba *quacumque alia de cauſa*
appoſita in donatione referantur ſolummo-
dò ad detractiones legales, non autem ad
creditum particulare bonorum de quibus
agitur. Præterquam enim obiectum elidi-
tur ponderando, quod Cardinalis dum prius
detractiones ex quauis occaſione, vel cauſa
prohibuit, & poſtea ſubdit alia verba etiam
ratione *legitimæ, Trebellianicæ, & ex quauis alia
cauſa,* ex his videtur nedum voluiſſe ſub di-
cta prohibitione comprehendere detractio-
nes legales, ſed etiam creditum hæredis in-
cludere. Ceſſat tamen prorſus difficultas,
quia non verſamur in ſimplici bonorũ pro-
hibitione, adhoc vt in familia ea conſeruen-
tur, in quibus terminis eſt quæſtio inter Do-
ctores, An hæres poſſit proprium creditum
19 detrahere,† ſed agitur de ampliſſima prohi-
bitione, quod quicquam detrahi non poſſit,
quantumuis minimũ ex quauis cauſa, quæ
ex opinione Nattæ, Altogradi, & aliorum
ſuperius allegatorum extenditur etiam ad
creditum particulare ipſius hæredis con-
20 currentibus præſertim illis verbis *quauis de
cauſa,* quæ ſunt adeò vniuerſalia, & effrena-
ta, vt omnia perindè, ac ſi eſſent expreſſa in
diſpoſitione comprehendant, vt tradit *Aym.
conſ. 133. nu. 5. & ſeq. Roman. conſ. 44. nu. 5. in fin.
Rota coram ſan. me. Greg. XV. dec. 87. num. 10. &
dec. 327. n. 3. & coram Eminentiſſ. Card. Ottbobono
dec. 67. num. 3.*

Et ita vtraque &c.

*Deciſio hæc in hac eadem cauſa emanata coram
eodem Reuerendiſſ. P. D. Papien. ſub die 13. Maij
præcedentis anni 1658. eſt in part. 12. recent. de-
ciſ. 339.*

R. P. D. TAIA.

Romana Fideicommiſſi de Pandinis.

Mercurij 10. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Reſoluitur diuiſionem inter filios in conditione poſitos, atque adeò ad Teſtamentum vocatos in capita eſſe faciendam.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione fideicommiſſi poſiti ad fideicommiſſum tacitè vocati cenſentur.*

2 *Filij in conditione poſiti Patre inſtituto, vel ſubſtituto mortuo, tam per vulgarem, quam per fideicommiſſariam ſuccedunt.*

3 *Filij non tantum parentibus in gradu perempto contentis, ſed ipſi hæredi ſuccedunt, ac ſi præcedens gradus factus non fuiſſet.*

4 *Teſtator filijs ita ſuccedentibus cum diſpoſitione iuris communis ſe conformare cenſetur.*

5 *Filij accipientes pro facto, quod erat faciendum, & poſitionem pro ſubſtitutione in huiuſmodi fideicommiſſis, ac ſi parentes non extitiſſent ſuccedunt.*

6 *Teſtamentum cùm aliquid ambiguè, aut perperam in eo ſcriptum ſit, benignè eſt interpretandum, & ſecundum id, quod credibile eſt credendum.*

7 *Prouiſio Teſtatoris in vnum caſum porrigitur ad alium, in quem veriſimiliter idem prouidiſſet ſi de eo cogitaſſet.*

8 *Interpretatio benigna in vltimis voluntatibus vtilior ſemper habetur.*

9 *Bartholi doctrina de ſubſtitutione filiorum examinatur.*

10 *Filij bona habere debent, ad quæ Mater vocabatur.*

11 *Filij poſiti in conditione reſpectu portionis Patris non cenſentur vocati niſi ad partem cui conuenit conditio.*

12 *Subſtitutio quæcunque vulgaris non eſt vera, & propria ſubſtitutio, ſed anomala, & impropria.*

13 *Doctrina Gabrielis de ſubſtitutione quomodo intelligenda.*

14 *Subſtitutionibus præcedentibus peremptis ſequentibus via aperitur, & gradus filiorum ex ſequenti prior euadit.*

DECISIO CXXXV.

DOmini ſteterunt in deciſis 30. Maij proximi præteriti,* & ſubſtitutis Iulio Cæſari fratris teſtatoris filio, Iſabella, & Hieronyma Sororibus Inſtituti, & vna decedente ſine filijs altera ſubſtituta,& vtroq; decedente ſine filijs, &c. præmortuis Iulio Cæſari inſtituto,Iſabella,& Hieronyma medijs diuiſionem inter earum filios in conditione poſitos, atque adeò vocatos faciendam eſſe in capita reſponderunt.

1 Nam etſi filij poſiti † in conditione fideicommiſſi cenſeantur ad fideicommiſſum tacitè vocati *ſtat.142.lib.1.* ſuccedunt, & di-
2 cuntur vocati † etiam vbi pater inſtitutus, vel ſubſtitutus prædeceſſerit,& tàm per vulgarem, quam per fideicommiſſariam, vt notauit *Fenzon. num. 14. & 15. ex Rota coram Manzanedo in Romana fideic. de Paluzellis 24. Februarij* 1611. *& 8. Febr.* 1612. & ſunt *dec.332. n.403.* præſertim *num.14. par.2. recent.* Et licet imò cum Iſabella, & Hieronyma ſubſtituti primo loco dumtaxat Iulio Cæſari fuerint illi præmortui, & ſic primus gradus ſubſtitutionis factus fuerit caducus, nihilominus intrat gradus ſubſequens, & ſic filij illarum
3 in illo comprehenſi,non quia ſuccedant parentibus in gradu perempto contentis, ſed ipſi Iulio Cæſari hæredi, ac ſi eidem ſubſtituti fuiſſent, & præcedens gradus factus non fuiſſet, *Rota d. dec.332. num.6.* cum alijs *in dec. confirmata §. quia ſecundum ſtatutum,* & præcipuè *Gabr. conſil.* 115. *ſub num.4. & ſub num.13. lib.1. additur Menoch. conſ.*1003. *nu.*10. *& ſeqq.* & poſt eum, & alios *Fuſar. de ſubſtit. q.464. num.37. ad finem. & n.39. Font. dec.190.* præſertim *num.12. Rota dec.201. num.12. verſ. vnde retorquetur, & nu.13. p.8.* & amplius *Rot. coram Duran. deciſ.105. num.3. cum alijs in d. dec. §. quia quando.*

4 Maximè quod hac recepta ſententia Teſtator dicitur ſe conformaſſe cum diſpoſiſitione iuris communis,& certè filij Iſabellæ, & Hieronymæ ſiue Iulio Cæſari grauato communi Auunculo, ſiuè Cæſari grauanti patruo magno in capita ſucceſſiſſent, *§. ſi igitur defunctus, in quo deſcendentes & ſeqq. Auth. de hæred. ab inteſt. & in deciſ. §. & maximè,*
5 *& §. & certè,*ideoque accipientes † pro facto, quod erat faciendum acceperunt poſitionē in conditione pro ſubſtitutione, & ſubſtitutionem fideicommiſſariam, & vulgarem ſingillatim filiorū ſubſtitutorum parētibus in ſuis caſibus, & in hoc vulgarem vniuerſim, vniuerſi gradus, ac ſi parentes non extitiſſent, prout in huiuſmodi fideicommiſſis ſucceditur in capita, *Fuſ. conſ.85. nu.3. conſ.193. num.11. & quæſt.482. num.13.* & à veriſimili placuit ad latiſſimè tradita ad interpretationem vltimarum voluntatum *d. Prato lib.1. interp.2. dub.1. ſolut.4. ab init. & Mantic. de coniec. lib.3. tit.19. ab init.* vbi & omnis quidem coniectura voluntatis deducitur à ve-
6 riſimili, & cum in teſtamento † ambiguè aliquid aut perperam ſcriptum eſt benignè interpretari, & ſecundum id, quod credibile eſt cogitatum, credendum eſt *l. cū in teſtam.25. ff. de reb. dub.* cum alijs *apud Mant.*
7 adeout etiam prouiſio † Teſtatoris facta in vnum caſum porrigatur ad alium, in quem Teſtator veriſimiliter idem prouidiſſet, ſi de eo cogitaſſet, aut de eo fuiſſet Interrogatus notant *DD. ad l. Titius, §. Lutius, ff. de lib. &*
8 *poſthum.* & in vltimis † voluntatibus non habere vtiliorem regulam profeſſus eſt *Iaſ. ſub num.1.* & ita quoque ſæpius ſentiſſe Rotam præclarè annotatum eſt *ad dec.632. ſub. nu.90. tom.3. par.4. recent.* & quantum ambiguus ſit ſenſus Teſtatoris viſus eſt veriſimilis in capita æqualiter, tùm ex ſupraſcriptis, & ex ſucceſſione legitima, tùm etiam ex ſubſtitutio-

tutione præcedente Iſabellæ, & Hieronymę vt ſicut ipſi in ſuo gradu ęqualiter, ita etiam in ſuo æqualiter eorum filij pariter coniunctim ſubſtituti ſint.

9 Nec obſtare viſus eſt † *Bart. ad §. vlt. l. 6. ff. de reb. dub. in fine* in ſubſtitutione Caii, & Sempronij, & eorum filiorum, in qua decedente vno ex ijs relictis pluribus filijs, filij admittuntur in vnam portionem cum ſuperſtite, & non ſolùm *Crot. conſ. 126. numer. 9.* ſed & *Menoch. præſ. 18. num. 14. lib. 4.* cum alijs.

Quia quantum valeat hæc doctrina, quia totum pertineat ad ſuperſtitem excluſis liberis mortui, *Fuſ. q. 477. ſub num. 16. & q. 493. ab init.* cum alijs, ibi filij ſolo mortuo patre concurrunt cum patruo ſuperuiuente, & medio gradu non extincto, & tunc quidem fortè potius eſt, vt à patruo excludantur *Fuſ. d. loco cum alleg.*

Ita neque *Gabr. d. conſ. 115. ſub numer. 11. &*
10 *toto conſ.* declarans vti ipſi filij† bona habeāt ad quæ mater vocabatur, & ita *Bellon. Taurin. conſ. 3. num. 37. & conſ. 86. numer. 34. & 35. Rota d. deciſ. 403. num. 10.* & operosè *Ruſtic. de liber. in condit. poſit. cap. 9. ab init.* & præcipuè *ſub num. 2.* Nam dicti liberi in conditione poſiti non poſſunt dici liberi ratione tranſuerſaliū,
11 & quia ſunt poſiti † in conditione reſpectu portionis patris, & nō poſſunt intelligi vocati niſi quia ſunt poſiti in conditione, ergò ſolum vocantur ad partem, vt conditio illa poteſt adaptari, & reſpectu illius partis, cui dicta conditio poteſt conuenire, &c. apud *Ruſtic.* & in hac ſtatuto *Gabr. conſil. 2. numer. 6. & ſeqq. & in eadem cauſa conſ. 91. num. 6. & ſeqq. Fuſar. qu. 440. in fine*, & ibi ſæpè ſæpiùs *Rota præter d. dec. 403. d. num. 10.* vt nec plus includantur, quàm excludant.

Neque *Gabr. conſ. 95. num. 18. & ſeqq. lib. 1. Caſan. toto conſ. 3. Fuſ. d. qu. 469. num. 89.* vbi clarius in fideicōmiſſaria in qua ſecundus ſubſtitutus ſuccedat conditio ſecundæ ſubſtitutioni adiecta ſit attendenda, quia conditio inhæret gradui nō perſonę, &c. vbi ex *Gabr. d. conſ. 95. num. 19. Caſan. d. conſ. 3. d. numer. 7.* &
12 quæcunque † vulgaris non eſt illa ſubſtitutio vera, & propria, ſed anomala, & impropria, *Gabr. d. conſ. 95. num. 20. Caſan. d. conſ. 3. numer. 28.* ex quibus filij ſubſtituti parentibus non videantur poſſe ſuccedere in portione alterius, nempè materteræ mortuæ cum liberis conditionis defectu.

13 Neque quod *Gabr. d. conſ. 115.* † loquatur in terminis, quando pater poſitorum in cōditione erat expreſsè ſubſtitutus patruus, &c. *apud Fuſ. qu. 440. num. 9. & 10. cum alleg.* & cum pluribus *Bellon. Taur. conſ. 43. num. 12. & 13.* Et cæterum ſi duobus extraneis Inſtitutis ſubſtituatur, ſi vterque deceſſerit ſine liberis, & vnus moriatur cum filijs, & alius deindè ſine filijs ad portionem decedentis ſine filijs admittatur ſubſtitutus licet ſuperſint filij ex altero præmortuo *Ruſtic. d. cap. 9. num. 4.* nec obſcurè *Gabr. toto d. conſil. 115.* & præclare *toto dicto conſ. 2. Fuſ. quæſt. 473. nu. 29.* præter *d. qu. 440. nu. 10.* atque vt inquit *Gabr. d. conſ. 2. num. 6.* text. eſt clarus *in l. hæredes mei 57. §. cum ita ff. ad S.C. Trebell.*

Quia deniq; ſecus, vt ſupra viſum eſt extincto, ſublatoque toto medio gradu, &
14 peremptis† præcedentibus ſubſtitutionibus non perimantur ſequentes, quinimò illis via aperiretur, & ita gradus iſtorum filiorū ex ſequenti fiat prior, vt ſemel, & iterum concluſit *Rota d. dec. 403. ſub nu. 11. & 13. cum alijs ſupra.*

Emanata præſens deciſio hæc, in præſenti cauſa ſub die 30. Maij 1659. coram eodē R.P.D. Taia, eſt ſupra in hac eadem parte deciſio 79.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana Iuriſpatronatus.

Veneris 12. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

De pertinentia Iuriſpatronatus hæredibus, ac ſucceſſoribus quibuſcumque in perpetuum ex voluntate fundatoris competenti; vbi ſubſtitutum in hæreditate primi hæredis, in concurſu alterius prætendentis tanquam per ſucceſſionem Patris, admittendum, & manutendum eſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio de beneficijs erigendis ſub iurepatronatus hæredum, ac ſucceſſorum in perpetuum pro lege ſeruari debet, ne laici ab erectione Eccleſiarum, & Beneficiorum retrahantur.*

2 *Subſtitutus concurrente in eo qualitate per fundatorem deſiderata ad Iuſpatronatus, & præſentandi de iure eſt admittendus.*

3 *Beneficia erigens ex ordinatione, & bonis alterius non dicitur fundator, nec dotator, ſed nudus, & ſimplex executor.*

4 *Executor diſpoſitionem fundatoris immutare non poteſt, nec inferre præiudicium ſucceſſoribus per ipſum præciſè vocatis.*

5 *Hæres acquirendo etiam mediantibus bonis hæreditarijs ſibi, & ſuis cum ſola obligatione pretiū hæreditati reſtituendi acquirit.*

6 *Teſtatoris præceptum cùm ſit præciſum acquiſitio ſemper cadit ad commodum hæreditatis, & fideicommiſſariorum, non obſtante ſtipulatione per hæredem pro ſe, ſuiſque hæredibus facta.*

7 *Hæres ſponte adimplens præceptum Teſtatoris, an Iuſpatronatus ſibi acquirere poſſit, alio ob defectum implementi tanquam indigno ab eiuſdem acquiſitione repulſo.*

8 *Fundatore Iuſpatronatus pro certis perſonis reſeruante eius voluntas eſt exequenda, nec vocatis præiudicium inferri poteſt.*

9 *Hæres vt tanquam indignus repellatur ab acquiſitione Iuriſpatronatus præciſa cognitio Iudicis interuenire debet.*

10 *Iuſpatronatus cum ſucceſſoribus reſeruatum fuerit etiam ad fideicommiſſarium ſe extendit, maximè ſtante dictione* quorumcumque *in inſtrumento inſtitutionis adiecta.*

11 *Verbum* hæreditas *tanquam vniuerſale etiam*

Iura

Iura, & actiones capit, & ſic quoque Iuſpatro-
natus comprehendit.
12 *Inſignia Capellæ Iuriſpatronatus pertinentiam*
denotant.
13 *Fideicommiſſarius aſſumendo inſignia fundatoris,*
in eum Iura etiam honorifica tranſire voluiſſe
cenſetur.

DECISIO CXXXVI.

MArius Spinõſus inſtituto ſibi hærede
vniuerſali Laurentio Manoſio eius
ex Sorore nepote mandauit conſtrui Ca-
pellam in Eccleſia B.Mariæ Tranſtyberim
ad hoc, vt ibi inſtitueretur ſimplex benefi-
cium ſub inuocatione S.Marij, quod eſſet
de *Iurepatronatus d.hæredis, ac illius hæredum, &*
ſucceſſorum quorumcumque in perpetuum, & præ
legatis quibuſdam domunculis ad vitam
Laurentij hæredis, & Felicis ſororis eius de-
ſcendentibus voluit erigi aliud beneficium
ſub inuocatione S. Caliſti, reſeruato Iure-
patronatu *d. Hæredi, ac illius hæredibus, & ſuc-*
ceſſoribus, Sum. Laurentij num. 1. Manoſius cu-
rauit conſtrui Capellam, in qua appoſuit in-
ſignia eius familiæ; & poſtmodum decedẽs
beneficijs nondum erectis hæredem ſibi in-
ſtituit R.P.D. Angelum Androſillam, poſt
cuius obitum voluit *in eius hæreditate ſucce-*
dere iure ſubſtitutionis Ioſephum Saraueziũ cum
cum conditione tamen, vt teneatur aſſumere cogno-
men, & arma gentilitia ipſius Teſtatoris, & non
alias, &c. prælegatis eidem Saracuzio omni-
bus eius libris vna cum ſcripturis, & mobi-
libus *d. Sum. num. 2.*

Defuncto Manoſio Androſilla vtrumq;
erexit beneficium aſſignata eis dote ex bo-
nis Spinoſij fundatoris ad hunc effectum
ab ipſo relictis, & à D. Vicesgerente obti-
nuit Iuſpatronatus reſeruari pro ſe, eiuſque
hæredibus, & ſucceſſoribus *Summ. Angeli Iu-*
nioris num. 1. atque ad alterum ſub inuoca-
tione S.Marij, de quo modo nõ agitur præ-
ſentauit D. Io: Baptiſtam Gutium ſubinde
inſtitutum de alio verò ſub titulo S.Caliſti,
nunc controuerſo impetrauit à Sede Apo-
ſtolica ſibimet prouideri, quo per eius o-
bitum vacãte cum contigerit diſceptari co-
ram Eminentiſſimo Cardinali Prodatario
ſuper illius pertinentia patronali inter D.
Angelum Iuniorem hæredem b.mem. An-
droſillæ, & Ioſephum Saraueziũ de Ma-
noſijs primi hæredis Spinoſi fundatoris pla-
cuit Eminentiæ Suæ conſulere Rotam, ad
quem pertineat Iuſpatronatus ſiue præſen-
tandi, & hodie reſolutum fuit ſpectare ad
Sarauezium.

1 Cum enim † Spinoſus diſpoſuerit, quod
Beneficia erigenda deberent eſſe de Iurepa-
tronatus Laurentij Manoſij ſui hæredis, ac
illius hæredum, & ſucceſſorum quorum-
cumque in perpetuum, ſtante huiuſmodi
diſpoſitione, quæ pro lege ſeruari debet, ne
alias laici retrahantur ab erectione Eccleſia-
rum, & beneficiorum, vt reſpondit *Rota in*
Romana Iuriſpatronatus 31. May 1613. cor. Car-
dinali Sacrato apud Viuian. de Iurepatron. lib. 4.
cap. 9. ſub num. 16. verſ. ex ordine Sanctiſſimi. Dñ
Manoſius poſt obitum Androſillæ ſui hære-
dis immediati ſibi prouidit de alio ſucceſſo-
re ſubſtituendo in eius hæreditate Saraue-
zium; ad ipſum vtique, in quo concurrit
2 qualitas deſiderata † per Fundatorem, non
autem ad Angelum hæredem Androſillæ,
qui non eſt ſucceſſor Manoſij controuer-
ſum Iuſpatronatus, & præſentandi pertine-
re debet *ad text. in l. ſi hæredi plures ff. de condit.*
inſtit. quẽ in terminis pluribus adductis ex-
pendit *Pariſ. conſ. 48. num. 9. p. 4.*

3 Non obſtat, quod † Androſilla erexe-
rit beneficia, & cum conſenſu D. Vicegge-
rentis illorum Iuſpatronatus reſeruauerit
pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus:
Quia cum id fecerit ex ordinatione, & bo-
nis Spinoſij non dicitur fundator, nec dota-
4 tor, † ſed nudus, & ſimplex executor, adeò
ut nec minus cum conſenſu Ordinarij po-
tuit immutare diſpoſitionem illius, nec præ-
judicium inferre ſucceſſoribus Manoſij per
ipſum præciſè vocatis, *Ferrett. conſ. 134. ſub*
nu. 2. verſ. quibus non obſtantibus cum ſeqq. & per
tot. Guttier. conſ. 1. num. 19. Lambertin. de Iurepat.
lib. 3. art. 3. q. 5. ſub nu. 4. verſ. non obſtant modo ad-
ducta, & num. 5. Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 1.
cap. 24. num. 11. Viuian. de Iurepat. lib. 14. cap. 3.
num. 6. & 7. Rot. in recent. dec. 216. nu. 4. verſ. tum
quia non erat par. 2. & coram Merlino deciſ. 346.
numer. 6.

5 Nec refert, quod † hæres acquirere, etiã
mediantibus pecunijs, vel bonis hæredita-
rijs, ſibi, & ſuis hæredibus acquirat cum ſo-
la obligatione reſtituendi pretium hæredita-
ti, vt voluit *Bart. in l. Imperator §. Cum autem*
num. 1. ff. de legat. 2.

Procedit enim in ſimplici hærede abſque
vllo præcepto Teſtatoris de acquirendo, ſeu
inueſtiendo, ſed vbi prout hic præciſum a-
6 deſt Teſtatoris † præceptum, acquiſitio ſẽ-
per cadit ad commodum hæreditatis, & fi-
deicommiſſorum, non obſtante ſtipulatione
facta per hæredem pro ſe, ſuiſq; hæredibus,
& ſucceſſoribus *ad text. in l. qui negotiationem,*
vbi *Bart. ff. de adminiſt. tutor. Molin. de Primogen.*
Hiſpan. lib. 4. cap. 4. num. 34. verſ. in caſu autem, de
quo agitur Peregrin. deciſ. Patauin. 2. ſub numer. 9.
verſic. ſed tamen vt ſupra dicebam, Surd. deciſ. 15.
num. 28. & 29. Rot. deciſ. 653. num. 2. par. 2. recen.
cum alijs relatis *in Bononien. bonorum 17. Iunij*
1641. §. *Ioannes etiam verſ. & in Executionem,*
& 21. Februarij 1642. §. *Minus referre cum ſeqq.*
coram me, & ita diſtinguendo firmatum fuit
in Cathacen. hæreditatis 28. Aprilis 1653. §. quia
Cum iſte verſ. vbi autem pariter coram me, & in
Amerina Succeſſionis 15. May 1656. §. neque re-
ſpectu verſ. nam omiſſo coram R.P.D. meo Beula-
qua ab altera parte allegatis.

7 Minus officit, † quod hæres ſpontè adim-
plens præceptum Teſtatoris, vt fecit Andro-
ſilla potuerit ſibi acquirere Iuſpatronatus,
alius verò qui negligit eius implementum,
vt fecit Manoſius, tanquam indignus ab ac-
quiſitione Iuriſpatronatus ſit repellendus.

Quia

Quia præter quod Manoſius viuens Capellam conſtruxit, & beneficium S. Caliſti de quo nunc agitur prius erigendum non erat quam poſt obitum ipſius, & eius matris, dum pro dote illius fundator deſtinauit quaſdam domunculas eis prius prælegatas ipſorum vita durante, vt ex dicto Teſtamento *Sum.Sarauezy num.*1. Prima pars obiecti procedere poſſet in caſu, quo ſuper reſeruatione Iuriſpatronatus nulla adeſſet prouiſio fũdatoris, & in his terminis loquitur *Rot.deciſ.*168.*num.*1.*cum ſeqq. par. 2. diuerſ.*
8 ſed quando fundator reſeruauit Iuſpatronatus pro certo genere perſonarum exequenda eſt eius voluntas, nec vocatis poteſt præiudicium inferri, vt ſæpius probatum fuit, & benè in terminis *Lambertin. de Iurepatron. par.*1.*q.*4.*art.*7.*num.*3. Secunda verò tunc admittitur, quando interuenit præciſa coactio
9 Iudicii, ſecus vbi † prout hic de tali Iudicis coactione non conſtat, vt poſt *Lambertin. dicto art.*7.*num.*1.*&* 2. tradit *Viuian.eodem tractat. lib.*2.*cap.*3.*num.*12.*cum ſeqq.* & optimè diſtinguendo firmauit *Rota d.deciſ.*167.*num.*5. *&* 6. *par.*2.*diuerſ.* & in fortioribus terminis *in Auximana Iuriſpatronatus* 26. *Aprilis* 1613. *coram Cardinali Sacrato circa fin.verſ. non etiam facit*, quod relata per eumdem *Viuian.d.lib.*2.*cap.*1 *ſub num.*13.

Nec obſtat quod cum Sarauezius non ſit hæres directus Manoſii, ſed eius fideicommiſſarius in ipſum non tranſeat Iuſpatronatus, quod regulariter remanet penes hæredem directum grauati.

10 Primo quia Iuſpatronatus, de quo agitur reſeruatum fuit, non ſolum pro hæredibus, ſed etiam pro ſucceſſoribus, quorum appellatione venit etiam fideicommiſſarius, vt in puncto *Phanuc.de Inuentar.q.*263.*num.*65. *verſ. ea enim verba*, vbi dicit potiſſime hoc procedere ſi fuerit addita, prout hic, dictio *quorũcumque*, *Rota apud Viuian.deciſ.*24.*num.* 1.*&* 3. *cum ſeqq. & in Bononien. Iuriſpatronatus* 23. *Ianuary, &* 4.*Iulij* 1640. *coram bo. mem. Bichio apud eumdem deciſ.*121.*num.*6.*& dec.*122. *nu.*20. quibus non repugnant, ſed conueniunt *dec.* 72.*num.*2.*par.*6.*recent.& in Leodien.Beneficij* 31. *Ianuary* 1648.*coram bon.mem.Peutingero*, quia firmant ſub dicta appellatione venire tantũ Succeſſores vniuerſales, vt hic, non autem ſucceſſores particulares prout agebatur in caſibus ipſarum, & hanc diſtinctionem fecit etiam *Rota in dicta dec.*24.*num.*2.*apud Viuian.*

Secundo quia Sarauezius ſubſtitutus fuit in hæreditate, ibi: *& poſt obitum d.R.P.D.Androſillæ voluit in eius hæreditate ſuccedere iure ſubſtitutionis dictum D.Ioſephum Sarauezium*: ver-
11 bum enim *hæreditas*, tanquam † vniuerſale, capit etiam iura, & actiones, & ſic comprehendit quoque Iuſpatronatus *Bald. in l.final. nu.*60.*C.de edict.Diu.Adrian.tollen. Phanuc.* vbi *ſupra d.quæſt.*263.*num.*61. *Latter.de re benef. lib.*2.*q.*11.*num.*37.*&* 38. *Rot.apud Viuian. d.deciſ.* 121.*num.*81.& aliis relatis *in Capuana Abbatiæ* 5. *Maij præteriti coram R.P.D. Priolo* §.*nec ex eo verſ. apparent expreſsè*.

Tertiò demũ, quia Manoſius in erectione Capellæ appoſuit arma, & inſignia propriæ domus, quæ poſtmodum ſimul ac co-
12 gnomen † aſſumi voluit à Sarauezio: Inſignia enim Capellæ denotant pertinentiam Iuriſpatronatus. *Rota deciſ.*548.*num.*7.*par.*2.*& dec.*170.*nu.*2.*verſ.nec deficiunt p.* 3. *recent.* cum pluribus aliis latè congeſtis *in Mediolanen. Prioratus* 14.*Maij* 1646.*coram Eminentiſſimo D. Cardinali Prodatario* §. *ſextò Inſignia*, & ſic ſtãte præcepto, quod fideicommiſſarius illa aſſumat, cenſetur in eumdem, iura etiam honorifica tranſire voluiſſe, præſertim concurrẽtibus aliis deductis pro Sarauezio, quæ DD. placuerunt, vt ponderauit *Rota in eadem deciſ.*121. *poſt Viuian. ſub numer.*14. *in fine*, *& num.*15.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO,
Poſtea Epiſcopo Papien.

Bononien. Fideicommiſſi de Lupariis.

Veneris 12. *Decembris* 1659.

ARGVMENTVM.

Purificatum fideicommiſſum ad fauorem ſororis defuncti ex teſtamento inſtitutæ duabus ſententiis confirmatur: Vnde actoribus prætendentibus intrare ſtatutum Ciuitatis Bonon. de duabus conformibus cauſa Rotæ fuit commiſſa cum clauſula, *Conſtito quod ſit locus ſtatuto*, dubioque propoſito poſt confirmatas ſententias negatiuè quoad ſtatutum reſponſum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Statutum ſemel tantum appellare concedens, quando in antecedentibus inſtantiis* in remed. leg. final.C.de edict.&c. *actum fuit*, *locum non habet*.

2 *Statutum locum habet in quocumque iudicio poſſeſſorio, vbi executione duarum ſententiarum, quæ ſunt iuſtæ, ac validæ agitur.*

3 *Diſpoſitio ſtatutaria ratione mixturæ ceſſat, & ſententia appellationem recipit.*

4 *Subſtitutione purificata ſubſtituto immiſſio denegari non poteſt.*

5 *Sententia de iure ferri poteſt ſuper rebus fideicommiſſo in genere ſubiectis, & poſtmodum in illius exequutione ad bonorum liquidationem deueniri.*

6 *Sententiæ generaliter prolata à libello, in quo bona ſpecificata fuerunt declarationem de iure recipiunt.*

7 *Legatum in vltima voluntate proprio filio à matre relictum, in legitimam, & Trebellianicam imputatum cenſetur.*

8 *Legatum à parentibus filiis in compenſationem legitimæ tanquam debiti neceſſarij relictum dicitur.*

9 *Pretio pro bonis fideicommiſſariis recepto detractiones conſumptæ cenſentur.*

10 *Legatum à matre liberè, & abſque omni onere re-*

lictum

lictum filio, ſubſtituta tamen ei filia, quomodo intelligendum.

11 *Imputatio legitimæ ne tollatur ex verbis Teſtatricis, ſufficit quoad aliud ſignificare valeant, ſicuti de donatione liberè facta.*

12 *Domus alienata non dicitur propria Donatarii cum donatio per mortem donantis expiret.*

13 *Mater etiamſi præſtet filio conſenſum venditionis facta, pretium tamen à venditore receptum ab eius hæreditate recuperare poteſt.*

14 *Agnatio ad effectum tranſmiſſionis hæreditatis eſt neceſſaria.*

15 *Agnatio pro tranſmiſſione legati purificati non requiritur.*

16 *Obligatio fideiuſſoria matris pro reſtitutione dotis obligatione filij matrem indemnem releuantis compenſari debet, ne locum habeat circuitus inutilis, qui ex iuris diſpoſitione omninò euitari debet.*

17 *Reſtitutio dotis deficientibus bonis liberis ex bonis fideicommiſſariis fieri debet, antequam ad bona materna deueniatur.*

18 *Ceſſione iurium à filio ob reſtitutionem dotis à principalibus creditoribus reportata, idem propria obligationi ſatisfeciſſe dicitur, non autem matri fideiuſſorio nomine obligata, qua ab eo indemnis conſeruari debet.*

DECISIO CXXXVII.

CVM per obitum Comitis Antonij de Inſulanis abſque filijs hæredis inſtituti in teſtamento Franciſcæ de Cambijs eius matris purificatum eſſet fideicommiſſum in eodem teſtamento inſtitutum ad fauorẽ Comitiſſæ Artemiſiæ D. Com. Antonij ſororis fuit introductum iudicium immiſſionis, tam illius nomine, quam nomine Senatoris Lupari ſui viri aduerſus Com. Io: Mariam Inſulanum bonorum poſſeſſorem coram Auditore Eminentiſſimi Legati, qui ad fauorem dd. coniugum ſententiam protulit, adiuncto tamen onere detrahendi ex dd. bonis expenſas funeris, legitimam, & Trebellianicam ipſi Com. Antonio hæredi grauato debitas, ac etiam legata per eundem ſoluta, in quibus idem Iudex imputari voluit lib. 12900. retractans ex alienatione bonorum fideicommiſſariorum, necnon creditum d. hæredi prælegatum, prædictaque ſententia fuit poſtmodum in gradu appellationis confirmata à Rota Bononienſi, & ideò cauſa ad Curiam deuoluta, prætendentes actores intrare ſtatutum illius Ciuitatis de duabus conformibus obtinuerunt à Signatura mihi in Rota dirigi commiſſionem cum clauſula, *Conſtito, quod ſit locus ſtatuto*, ad cuius reſcripti formam hodiè dubio propoſito DD. negatiuè reſponderunt, ſed ſententias prędictas eſſe confirmandas.

1 Etenim huiuſmodi Statutum † concedens ſemel tantum appellare non habet locum, quando in antecedentibus inſtantijs, prout in hac facti ſpecie actum fuit in remedio *leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* vt tradit *Scacc. de appell. lib. 3. c. 3. quæſt. 17. limit. 6. memb. 4. num. 23. & ſeqq.* & reſpondit *Rot. in Bonon. Fideicommiſſi de Manzolis 16. Aprilis 1627. coram bon. mem. Coccino in recent. deciſ. 52. num. 4. par. 5.*

2 Minimè † obſtante, quod huiuſmodi ſtatutum habeat locum in quocumque iudicio poſſeſſorio, vbi agitur de executione duarum ſententiarum conformium, quæ ſint validæ, ac iuſtæ iuxtà opinionem, *Rota deciſ. 266. num. 1. par. 1. recent.* Nam id intelligitur procedere reſpectu meri poſſeſſorij, non autem quando ſententia cõtinet mixturam ac complicationem petitorij cum poſſeſſorio, prout hic, vbi prima ſententia data in *Summ. Com. Inſulani num. 6.* non ſolum mandet fieri detractionem creditorum Comit. Antonij, ſed inſuper dicit in illis imputandas eſſe lib. 12. mil. retractas ex pretio domus hæreditariæ, ac alias lib. 900. receptas ex pretio aliorum bonorum vna cum prælegato

3 eidem † facto, tunc enim ratione mixturæ ceſſat diſpoſitio ſtatutaria, ac ſententia recipit appellationem *per tex. in l. vnic. vbi Contard. C. ſi de moment. poſſeſſ. §. 5 limit. 2. num. 13. & ſeqq. Rot. deciſ. 323. nu. 1. par. 1. diuerſ. Paciſic. de Saluian. interd. deciſ. 296. num. 4. coram Canal. dec. 510 num. 1. coram ſan. mem. Gregor. dec. 232.* & ibi, *Adden. num. 6. in recent. dec. 133. num. 2. & ſeqq. ac nu. 7. par. 8. in Auenionen. hæreditatis 17. Martii 1649. coram Reuerendiſſimo D. meo Tarraconen. §. Nihilominus in Romana Locorum Montium 16. Iunii præteriti coram R. P. D. meo Priolo §. ex quibus*, & in terminis dicti ſtatuti Bononien. reſponſum fuit *in Bononien. Fideicommiſſi, ſeù Attentatorum 1. Iulii 1654. coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano §. non obſtat ſtatutum.*

Quo verò ad confirmationem dd. ſententiarum, nulla viſa fuit adeſſe difficultas, cum de illarum validitate ſatis conſtet ex reuolutione actorum cum requiſitis *per Vulgat. deciſ. Caputaq. 260. par. 2.*

De iuſtitia verò dubitari non poteſt, quia

4 cum per mortem † d. Com. Antonij, ſine filijs purificata eſſet ſubſtitutio Com. Artemiſiæ eius ſororis ordinata per dictam Franciſcam in ſuo teſtamẽto relat. *in Summ. illorum de Luparis num. 1.* immiſſio denegari non poterat ipſi ſubſtitutæ *ex remed. leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* vt dixit *Rot. in Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis 5. Iulii 1655. coram R. P. D. meo Beuilaqua in Bononien. hæreditatis 11. Februarii 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. inde conuertitur, & in Fanen. hæreditatis 3. Maii præteriti coram R. P. D. meo Albergato in prin.*

Non obſtat, quod in ſententijs non fuerint expreſſa corpora bonorum, ſuper quibus erat exequenda immiſſio; Præterquam

5 etenim † de iure ſententia ferri poteſt ſuper rebus fideicommiſſo ſubiectis in genere, & poſtmodum in illius executionem ad bonorũ liquidationem deueniri ad notat. *per Menoch. de adpiſc. remed. 4. nu. 585. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 617. num. 1.* & dixit *Rot. in Reatina Succeſſionis 15. Aprilis, & 28. Iunii 1641. coram bon. mem. Peutingerio in fine, & in Colonien. legitimi-*

ſimilitatis 13. Maii 1658. §. *Ad hunc prætereà coram R.P.D. meo Veroſpio*: Obiectum adhuc tollitur ex eo, quia bona, de quibus agitur fue-
6 runt † ſpecificata in libello, à quo ſententię generaliter probatæ recipiunt de iure declarationem, vt notat *Caſtren. conſ.* 376. *in princ. quod autem lib.* 1. *Rot. dec.* 108. *nu.* 7. *par.* 8. *recent. in Cæſarauguſtana Cathedralis* 27. *Maii* 1658. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* §. *Cum enim, & in Hiſpalen. Decimarum* 18. *Iunii præteriti coram eodem* §. *Immo huiuſmodi*.

Nec vrget exceptio in contrarium obiecta ſuper detractionibus prætenſis à Com. Io: Maria Inſulano vti ceſſionario Com. Camillæ, hæredis præfati Com. Antonij in ratione prælegati lib. 273000. d. Antonio relict. à Teſtatore, quod ratione legitimæ, & trebellianicæ eidem competen. ſuper dd. bonis; Nam quoad prælegatum omne dubium
7 renouetur † ex eo, quia cum illud fuerit relict. in vltima voluntate à matre proprio filio cenſetur imputan. in legitimam, & trebellianicam ei debit. *per text. in l. ſcimus* §. *replicationem C. de inoffic. teſtam. Bart. in l. quartam num.* 10. vbi communiter ſcribentes *ff. ad leg. falcid. Curt. iun. conſ.* 180. *n.* 5. *vol.* 2 *Surd. conſ.* 388 *num.* 18. *& ſeqq. Mangil. de imput. quæſt.* 48. *nu.* 14. *Rot. apud Merlin. de legitim. dec.* 31. *num.* 1. *& deciſ.* 89. *num.* 2. *Gregor. deciſ.* 568. *num.* 7. *&* 8. *& in recent. dec.* 242. *num.* 25. *par.* 8. Quicquid enim
8 à parentibus † legatur, filiis in compenſationem legitimæ tanquam debiti neceſſarij relictũ dicitur *Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.* 10. *tit.* 2. *num.* 5. & fuit comprobatum *in Romana hæreditatis de Fabijs* 11. *Martii* 1644. *coram bon. mem. Bichio*.

Reſpectu verò legitimæ, & Trebellianicæ ceſſat difficultas, quia cum dictus Comes
9 Antonius † alienaſſet domum, ac alia bona fideicommiſſaria, illorumque pretium aſcendens ad lib. 129000. receperit detractiones ex iſta cauſa conſumptæ cenſentur per *text. in l. Marcellus* §. *Res quæ vbi DD. ff. ad ſenat. Conſul. Trebell. l.* 3. §. *Debitum ff. de inoffic. teſtam. coram ſan. mem. Gregor. deciſ.* 580. *num.* 2. *& coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthob. deciſ.* 105. *num.* 12. *& dec.* 710. *num.* 2. *vbi nu.* 2. ſubdit hoc procedere etiam inuito ipſo alienante.

10 Nec releuat, quod † tale prælegatum liberè fuerit Com. Antonio relictum à matre, & abſque vllo onere, dum Com Artemiſia fuit ei ſubſtituta per ea verba, *Cui quandocumque decedenti ſine filiis ſubſtituit D. Artemiſiam de Luparis eius filiam, & illius deſcendentes exceptis tamen ſemper bonis prælegatis, quæ ad d. Com. voluit liberè, & abſque vllo onere ſpectare*.

Etenim libertas in huiuſmodi caſu cenſetur tantum appoſita ad deſignan. exemptionem legati ab onere fideicommiſſi ibidem immediate conſtituti non autem ab onere imputationis in legitimam, & trebellianicam, de quibus ibi nulla fuit facta mentio, & ad hoc vt ex illis verbis non tollatur col-
11 latio, ſeù imputatio, ſatis eſt quod aliud ſignificare valeant, ſicuti de donatione liberè facta; itaut non poſſit moleſtari aliquo pacto, quod tamen ex eo non tollatur collatio tradunt *Riminald. ſen. conſ.* 228. *ante finem Giouagn. conſ.* 83. *num.* 78. *lib.* 1. *Surd. conſ.* 361. *& ſeqq. Ludouic. Bell. conſ.* 19. *numer.* 41. *cum ſeqq.* Immò etiam legatum purum, & ſine vllo onere facilius imputatur *l. ſcimus* §. *repletionem C. de inoffic. teſtam.*

12 Neque ſubſiſtit, † quod domus alienata, eſſet propria ipſius Com. Antonij tanquam ſibi donata à Com. Horatio de Cambijs eius Patruo, & ideò corruat conſũptio dd. detractionum: Siquidem cũ eadem domus prius fuiſſet legata Franciſcæ iure fideicommiſſi à Io: Baptiſta patre ipſius Horatii in caſu, quo ille decederet ſine filiis, vt in *Summ. illorum de Luparis num.* 6. & caſus dictæ ſubſtitutionis euenerit donatio facta à prædicto Horatio ad fauorem ipſius Antonij per eius mortem expirauit cum cenſeatur ſolum donare illud ius, quod habebat ſua vita durante, & conſequenter dicta domus euaſit propria ipſius Franciſcæ.

Neque refert, quod dicta alienatio fuerit approbata etiam ab ipſa Franciſca mediante
13 conſenſu ab ea † præſtito venditioni factæ ab Antonio filio, nam ex hoc quamuis dictæ mulieri eſſet adepta omnis actio pro recuperatione domus ab emptore, adhuc tamen eidem licebat prætium receptum ab eius hæreditate recuperare *per text. in l. item* §. *hæc aduerſus ff. de petit. hæred. Bart. in l. ſi poſſeſſor* 23. §. *Quod ſi poſt in fine ff. eodem tit. Rot. in Romana dotis* 31. *Ianuarij* 1652. *coram bon. mem. Bichio* §. *Secundo*, quod Frãciſcã cum in illud conſentiente ſubſtituto loco rei alienatæ ſuccedat, *Surd. conſ.* 578. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 627. *num.* 54. *Cephal. conſ.* 20. *num.* 2. *&* 19. *lib.* 3. *Peregrin. dec.* 2. *num.* 5. *Rot. deciſ.* 185. *nu.* 12. *par.* 5. *recentior. coram Caual. deciſ.* 53. *num.* 10. *& coram Merlin. dec.* 831. *num.* 1. *&* 11.

Minus autem aduerſatur, quod prælegatum non fuerit agnitum à Franciſca, quo-
14 niam † agnitio licet ad effectum tranſmiſſionis hæreditatis ſit neceſſaria *per text. in l. quoniam ſororem C. de iur. delib.* & tradit *Altograd. conſ.* 91. *num.* 58. non tamen ea requi-
15 ritur pro tranſmiſſione † legati purificati, vti cauetur *in l. final. C. quãd. dies legat. cedat.* vbi notat *Corn. & alij Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 487. *n.* 3 *Ciriac. controu. forenſ. cap.* 47. *n.* 1. *Rot. coram Caual. deciſ.* 504. *num.* 4. *& in Romana Saluiani* 9. *Decembris* 1658. §. *Finali coram R. P. D. meo Celſo*.

16 Prætereà, nec refragatur † obiecta retentio pro reſtitutione dotis Comitiſſæ Camillæ vxoris dicti Antonij, pro qua Franciſca Teſtatrix ſe obligauerat, quoniam cum dicta obligatio eſſet fideiuſſoria intuitu ipſius filij, qui pariter ſe obligauit ipſam indemnem releuare vtique, vel talis reſtitutio facienda erat ex bonis ipſius principalis debitoris, nec ideò debebat moleſtari illius mater, quæ fideiuſſerat cum deinde ea promiſiſſet aduerſus illũ agere pro releuatione indemnitatis ſibi promiſſæ ad tollendũm circuitum

cuitum initilem, qui ex iuris diſpoſitione omninò euitari debet *per text. in l. cum fundus §. Seruum. ff. de reb. credit. Natt. conſ. 153. num. 9. Menoch. conſ. 68. num. 19. Thomat. deciſ. Macera-ten. 100. num. 36. Surd. deciſ. 264. num. 33. Merlin. de pignoribus lib. 4. tit. 2. quæſt. 69. num. 12. & 13. Rot. deciſ. 576. num. 9. par. 6. recentior. & in Roma-na fructuum dotis 7. Februar. præteriti coram R. P. D. meo Veroſpio §. fin.* Vel quatenus defecil-
17 ſent illius bona libera huiuſmodi † reſtitu-
tio fieri debebat ex bonis fideicommiſſa-
rijs ipſius Patris, & aliorum deſcenden-
tium antequam deueniretur ad bona ma-
terna *iuxtà opin. Gabriel. conſ. 119. num. 20. lib. 2. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 42. num. 47.* & dixit *Rot. coram Duran. deciſ. 26. num. 8. & ſeqq. & in Bononien. fideicommiſſi de Maluetijs 11. Martij 1643. coram bon. mem. Peutingerio.*

18 Denique nequicquam operari † poteſt
ceſſio iurium per ipſum Antonium repor-
tata à principalibus creditoribus ob reſtitu-
tionem dictæ dotis, nam ille ex tali ſolutio-
ne dicitur ſatisfeciſſe propriæ obligationi,
& ſic nequaquam pro ea ceſſionem iurium
ſaltem validam reportare potuit contrà
matrem fideiuſſorio nomine tantum ob-
ligatam, quæ ab eo indemnis conſeruari
debebat *Bart. in l. ſi ſtipulatus eſſet §. ſi ex duo-bus num. 2. ff. de fideiuſſ.* ibique *Angel. num. 1.* & alij relati *per Merlin. de pignor. eodem lib. 4. tit. 2. quæſt. 70. num. 21. & 22. Rot. apud Pacific. de Sal-uian. interd. dec. 163. num. 1. & 2. coram Caual. de-ciſ. 568. num. 2. coram Duran. dec. 251. pariter n. 2. & coram Buratt. deciſ. 645. num. 2. in fine verſ. Immo quod.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Auenionen. Saluiani.

12. *Decembris* 1659.

ARGVMENTVM.

Immiſſio pro damnis, & intereſſe vigore Sal-uiani prætenſis denegata, ex nouis in cauſa repropoſita adductis probationibus reuoca-tur.

SVMMARIVM.

1 *Contractus mutui conceptus ſub conditione, quod non reſtitutis intra annum pecunijs medietas Co-loniæ vendita cenſeretur, elapſo termino in con-tractum veræ venditionis transmutatus dicitur.*

2 *Fructus recompenſatiui ob retardatam traditionem prædii venditi, quos percipere potuiſſet emptor ſi res tradita fuiſſet, eidem vigore contractus de-bentur.*

5 *Saluianum pro fructibus competit ſtante obliga-tione Camerali in Inſtrumento mutui appoſita, quæ hypothecam omnium bonorum obligati in-cludit.*

4 *Conuentio medietatem, ſcilicet Coloniæ vendi-tam cenſeri non reſtitutis intra tempus præfixum pecunijs, à iure improbatur tanquam pactum legis commiſſoriæ præſeferens.*

5 *Venditio pro iuſto pretio à Peritis æſtimando con-uenta tanquam licita, & valida rationes læſionis ac vſurarum tollit.*

6 *Venditio conuenta, quando eſt licita, & valida, cauſa legalis prohibitionis, propter quam pa-ctum reprobatur, ceſſat.*

7 *Pactum in contractu mutui de vendendo prædium pro pretio æſtimando ex communi Theologorum opinione ſuſtinetur.*

8 *Verba conditionalia nihil ponunt in eſſe conditio-ne non purificata.*

9 *Identitas prædii ex relatione Peritorum, in qua vniformitas loci, & confinium cum Inſtrumento mutui concurrit, probatur.*

10 *Transumptum vltimum in concurſu diuerſitatis vti concordans cum proprio originali, potius quam primum illi contrarium attendi debet.*

DECISIO CXXXVIII.

IN Deciſione edita coram me ſub die
17. Iunij 1658. * ideò fuit denegata Franciſco Tertullo immiſſio, quam pro damno, & intereſſe vigore Saluiani præten-debat, quia, vel nō iuſtificabatur, quod præ-ceſſiſſet æſtimatio prædij controuerſi ſub cuius conditione illud venditum dicebatur in caſu, quo pecuniæ mutuatæ non eſſent reſtitutæ ad formam conuentionis, vel ſal-tem, quod æſtimatio exhibita pro parte Lu-cretiæ Gumelles vti facta intra tempus præ-fixum ad reſtituēdas dictas pecunias abſque interpellatione debitoris inſufficiens redde-retur, verum hodie cauſa repropoſita, ex nouis adductis probationibus DD. reſolu-tionem antecedentem reuocarunt, cum enim in Inſtrumento nuper in publica for-ma in actis exhibito conſtet de vera æſti-matione d. prædij facta per æſtimatores præ-uia citatione partis perſonaliter exequuta ad intereſſen. pro die, & hora certis, vt in *Summ.*
1 *Tertulli num. 1.* contractus mutui † conce-
ptus ſub illa conditione, quod quatenus
poſt annum non reſtituerentur pecuniæ cē-
ſeretur vendita medietas Coloniæ, ſeu Grā-
ciæ ad æſtimationem Peritorum dicto ter-
mino elapſo cenſetur transmutatus in con-
tractum veræ venditionis *per text. in l. certi
cond. §. Depoſiti,* vbi notant *DD. ff. ſi certi pe-
tatur Surd. conſ. 162. numer. 42. Niger. contron. 456.
num. 16. & ſeqq. Mantic. de tacit. & ambiguis con-
uent. lib. 4. tit. 19. num. 19. lat. Rot. deciſ. 373. ſub
ſub num. 28. verſ. idcircò ex communi vtilitate p. 4.*
2 *recent.* & illius † vigore ob retardatam tradi-
tionem prædij venditi, debentur emptori fructus recompenſatiui, quos percipere po-tuiſſet ſi res fuiſſet tradita iuxtà diſpoſitio-nem *tex. in l. curabit C. de act. empt.* quem in his terminis explicant, *Honded. conſ. 30. nu. 19. lib. 1. Gabriel. conſ. 64. num. 13. lib. 1. Mantic. eodem tract. de tacit. & ambig. lib. 11. tit. 10. num. 27. Gra-tian. diſcept. forenſ. cap. 588. num. 38. Caldas in tract. de empt. & vendit. cap. 23. num. 10. Theſaur. deciſ. 258. per tot. Rot. in recent. deciſ. 370. num. 7. par. 3.*

par.3.coram Merlin. deciſ.401. num.2. & pro illis propterea competit ſaluianū ſtante obli-
3 gatione Camerali appoſita in † dicto Inſtrumento mutui, quæ hypothecam includit omnium bonorum obligati, vt dixit *Rot.deciſ.315.num.55.cum ſeqq.par.4.tom.2.recent. penes Zacch.de oblig.Camerali dec.275.nu.3.* cum concordan. adductis *in deciſ. quæ reuidetur* §.*primo*.

4 Non vrget quod † conuentio appoſita in Inſtrumento prædicti mutui, vt non reſtitutis pecunijs intra tempus præfixum cenſeatur vendita medietas Coloniæ ſic à iure improbata tanquam præſeferens pactum legis commiſſoriæ, quia obiectum tunc procedere poſſet, quando res cenſeretur vendita pro ſimplici prætio mutuato abſque vlla æſtimatione, ſecus autem eſt quando prout hic venditio fuit conuenta
5 pro iuſto † pretio à Peritis æſtimando iuxtà *text.in l.ſi fundus* §.*Vltimo*, vbi communiter notant *DD.ff.de pignor.Alexand.conſ.178.nu.9. vol.7. Surd. deciſ.248. num. 8.* In huiuſmodi enim caſu noſtro ceſſant rationes læſionis,
6 ac † vſurarum, & cauſa legalis prohibitionis, propter quas tale pactum reprobatur, & venditio remanet licita, ac valida ad tradita *per Abbat.in cap.ſignificante nu.7. de pignor. Bertrand.conſ.215.numer.4.par.1.vol.3.Gratian. diſcep.forenſ.544.n.8. & ſeqq.Guttierez.de iuram. par.1.cap.33.nu.4.optime Cyriac.controu. forenſ. cap.393.n.7.& 8.Merlin.de pignor.lib.4. qu.123. nu.51.* qui plures alias refert authoritates, vt firmauit, *Rot.in Tiburtina Caſtri S. Angeli 11. Martii 1650.*§.*Accedit vlterius, ac ſub die 26. Ianuarij 1654.*§.*non enim ſubſiſtit verſ.et ideò pro cautela coram me.*

7 Et quod † pactum prædictum ſubſtineatur in contractu mutui de vendendo prædium pro pretio æſtimando procedit etiam ex communi Theologorum opinione, vt tradit *Molin.de contract.diſput.324. num.3. & 4. Vaſquez.in tract.de pignor.cap.4.num.9.Regirald. in ſumma lib.25.num.598.verſ.tertium eſt Iul. de vſur.dub.32. num.2. Vgolin. eodem tract. cap.9.* §.*Primo numer.3. Bonacin. de contract. diſput. 3. quæſt.3.punct.8.numer.3. de Caſtill.de iuſt.& iure lib.2.tract.10.diſput.2.num.406.Card.de Lug. eodem tract.de iuſt.& iur.diſput.25.ſect.8.num.178.*

Neque refragatur diuerſitas Coloniæ æſtimatæ ab illa, quæ fuit vendita deſumpta ex eo quod æſtimatores depoſuerint de quadam Colonia libera, & franca in inſtrumento verò venditionis illa enuncietur ſuppoſita emphyteuſi, quoniam vltrà quod in ipſo Inſtrumento non firmatur dominium directum Monaſterij, ad cuius fauorem prætenditur emphyteuſis, ſed ſolum dicitur quatenus prędium repertum fuerit eſſe de
8 dominio Monaſterij, quæ verba vti conditionalia nihil ponunt in eſſe non verificata conditione iuxta notata *per Bart. in l. quibus diebus* §. *Termilius ff. de cond. & demonſtrat. Aymon.conſ.59.num.1.Rot.dec.268.num.1. par.1. rec.* difficultas tamen penitus remouetur ex eo quia Periti aſſeruerunt per verba dubitatiua, Coloniam eſſe liberam, & ſic poteſt inferri ad illius diuerſitatem, dum ex rela-
9 tione † ipſorum dàta *in d. Sum. num.1.* concurrit vniformitas loci, & confinium cum Inſtrumento mutui, quæ eiuſdem prædij identitatem demonſtrat, vt notat *Corn. conſ.146.num.4.lib.3.Rot.coram Merlin.dec.244. num.12.* & fuit dictum *in Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis 25. Iunij 1657.*§.*Primo coram me.*

Vlterius non releuat alterum obiectum, ponderatum in deciſione, quod prædicta æſtimatio facta fuerit intra terminum ſeptem annorum aſſignatum ad reſtituendas pecunias mutuatas, & conſequenter venditor poſt dictam æſtimationem ſequutam anno 1575. haberet alios ſex annos dilationis, nempè vſque ad annum 1581. Etenim licet in primo Inſtrumento erroneè legatur præfixum ſeptennium ad reſtituen. mutuum, ex alio tamen tranſumpto vigore compulſoriæ huius Sac. Tribunalis ſer. ſer. extracto à proprio originali, & in actis vltimo loco exhibito apertè oſtenditur huiuſmodi dilationem fuiſſe ſolummodo de vno anno, vt in eodem Summ.*num.*2.& proindè computata dilatione à die 4. Martij 1574. quo fuit ſtipulatum Inſtrumentum prædicti mutui vſque ad diem 23.Martij 1575. quo emanauit æſtimatio dicti prædij illa facta fuit dicto tempore legitimo poſt ſcilicet expiratam dilationē vnius anni illi conceſſam
10 in tali † autem diuerſitate tranſumptorum hoc vltimum attendi potius debet, vti concordans cum proprio originali, quam primum illi contrarium *per text. in l. ſi quis ex argentariis* §.*Prætor ait*, vbi notat *Bart. num. 3.* & communiter alij *DD.ff.de edend.Bald. in l. Imperator ff.de ſtat.homin.num.27.Alexand.conſ. 105.nu.1.lib.2.Rot. deciſ.671.num.3.& 4.par.1. diuerſ.* cum concordantibus relat. *in Cracouien. Decimarum 28. Aprilis præteriti coram R.P.D.meo Veroſpio* §.*Nec.Villa Veglieuo.*

Et ità informante tantum Franciſco Tertullo.

Deciſio hæc in præſenti cauſa facta ſub die 17.Iunij 1658. coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Meltio, eſt in præcedenti parte deciſio 423.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Romana locorum Montium.

Veneris 12. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Sententiam in cauſa venditionis Bonorum Minoris ob interpoſitam appellationem eſſe reformandam.

SVMMARIVM.

1 *Appellationis beneficium à die ſcientiæ excluditur quando ex contumacia perſonaliter citatus, nec per*

per ſeipſum nec per Procuratorem in Iudicio voluit interuenire.

2 *Reus in Iudicio comparens, & in proceſſu cauſæ, ſe defendens fictus eſt contumax, adeoque à die habitæ notitiæ appellationem legitimè interponit*

3 *Decendium ad appellandum à die habitæ notitiæ currit.*

4 *Venditio bonorum Minoris ſine ſolemnitatibus Statuti Vrbis facta ipſo Iure nulla eſt.*

5 *Contractus etiam ſine ſolemnitatibus ſuſtinetur vbi de verſione in vtilitatem minoris conſtat.*

6 *Verſio in vtilitatem Minoris plenè ab emptore probanda eſt cùm de contractu nullo ob omiſſas ſolemnitates agatur.*

7 *Reſciſsio ex alio capite petitur vbi à Minore validè contractum fuit.*

8 Deciſio 19. poſt Modern. de Cenſ. *applicatur in caſu, quo legitimè conſtat de verſione in vtilitatem Minoris.*

9 *Vtilitate Minoris ceſſante, idem ad reſtitutionem nullo modo cogi poteſt.*

10 *Vtilitas ab extinctione debitorum deducta non ſuſtinetur, dum ex eorum nullitate prius oppoſitum non fuerat.*

11 *Vtilitate concurrente ſi deſint ſolemnitates pro nullitate Contractus etiamnum Rota inclinat.*

12 *Contractus, vt ex capite vtilitatis ſuſtinetur, inconuertibilis, & euidens eſſe debet.*

13 *Dolo ſtante in contractibus Minorum omiſsis ſolemnitatibus præſumpto omnis ex lapſu temporis ratificatio excluditur.*

14 *Scientia nullitatis, tàm Iuris, quàm facti ad effectum doli præſumpti cum omnibus requiſitis eſt probanda.*

15 *Scientia præſumptiua non ſufficit, vbi agitur de graui præiudicio, & omiſsione proprij Iuris.*

DECISIO CCXXXIX.

DECISIO coram me edita ſub die 28.
Martij proximi præteriti * quoad rē
iudicatam viſa eſt DD. reformanda, quia
illa non ſubſiſtit ob Appellationem à Mā
chello interpoſitam. Neque in facto cla-
rius hodie deducto applicantur ea, quæ de
1 inutilitate Appellationis prædictæ † afferebantur,
Beneficium enim appellandi à die
ſciētiæ tunc excludi poſſet, quādo ageretur
de vero contumace, qui ſcilicet perſonaliter
à principio citatus nunquam nec per ſe
ipſum in Iudicio, nec per Procuratorem
interuenire voluit, vt per *Rot. coram Penia
decis. 1460. ſub num. 2. & in alias adducta deciſ. 396. ſub num. 1. verſ. ad proſequutionem cauſæ par. 2. rec.* vel ſi Procuratorem conſtituit,
& hic poſt acceptum onus ſine ſubſtituto
ſe abſentauit, *vt in caſu deciſ. 734. num. 2. p. 2. recen.*

2 Secus autem vbi agitur de Reo, qui in Iudicio
vocatus comparuit, & in proceſſu
Cauſæ ſe defendit, deinde ad ſententiam
d.d.c. citatus fuit (vt in præſenti) hic enim
(alijs non concurrentibus) fictus eſt contumax,
qui proindè in termino iuris à die
habitæ notitiæ appellationem legitimè interponit
*Io: Andr. in Clem. cauſam in gl. penult.
de Elect. cum concordan. per Modern: Caſenaten.
de Citat. par. 2. cap. 11. num. 254. & ſeqq. Modern. Cortonen. in prax. par. 1. cap. 13. numer. 127.
Rot. deciſ. 2. num. 1. & ſeqq. de dol. & contum. deciſ. 22. poſt med. verſ. poſtea vidi de Appell. in
nou. Bononien. attentatorum* apud *Marcheſ. de
Commiſſ par. 2. fol. 62. num. 2. & deciſ. 400. num. 4
par. 1. diuerſ.*

3 Quia tunc à die † prædictæ ſciē
tiæ tantum incipit currere decendium *Natt.
conſ. 51. ſub num. 1. lib. 1. Scacc. de Appell. q. 12.
num. 7. 12. & 24. Add. ad Buratt. deciſ. 599. ſub
num. 17. verſ. alias enim Rot. in Tiburtina Caſtri
S. Angeli 18. Iunij 1645. ſub §. quia citatio &
11. Mart. 1650. §. ſiquidem coram Reuerendiſsimo
D. m. Meltio Epiſcopo Papien. & in Romana Vinea
17. Iun. 1658. coram R. P. D. m. Beuilaqua §.
neque ad attentata.*

Quo verò ad iuſtitiam ſententiæ placuit
etiam hodie DD. illam ſubſiſtere, quia
4 venditio bonorum minoris † facta fuit ſine
ſolemnitatibus ſtatuti, & ideò fuit ipſo iure
nulla *Surd conſ. 191. num. 17. Rot. coram Buratt. dec. 210. num. 1. dec. 215. num. 1. & ſeqq. coram
Eminentiſsimo D. Cardinali Otthobono Romana
Succeſsionis de Comitibus 23. Iunij 1642.
coram bo. me. Dunozetto §. verum dicebant, &
in Romana fructuum Cenſus 12. Decembris 1650
coram Reuerendiſsimo D. meo Meltio Epiſcopo
Papien. in princ.* Et quamuis etiam ſine ſo-
5 lemnitatibus ſubſtineri poſſit † contractus
vbi conſtaret de verſione in vtilitatē minoris
*iux. tex. in l. ſi Prædium 16. §. emptor. C. de
Præd. Min. Rot. par. 5. rec. dec. 504. num. 10.*

Exceptis tamen ſcutis 200. ad quorum
reſtitutionem in ſententia reintegrationis
condemnatur Montius vna cum fructibus,
de tali verſione non apparet ex teſtibus ad
6 perpetuam rei mem. † examinatis, quæ tamen
verſio plenè probāda eſſet ab Emptore
cum agatur de contractu nullo ob omiſſas
7 ſolemnitates, licet ſecus ſit vbi à Minore
validè contractum fuit, ſed ex alio capite
Reſciſſio peteretur, iuxta diſtinctionem *Socin.
conſ. 115. ſub num. 13. lib. 1. Roland. à Vall.
conſ. 7. ſub num. 28. lib. 3. Menoch. præſumpt. 27.
ſub num. 10. lib. 6. Grat. diſcept. 576. num. 37. &
ſeqq. Rot. par. 1. rec. dec. 678. num. 7. Romana Domus
4. Maij 1657. coram R. P. D. m. Beuilaqua
§. nec ſententiæ.*

8 Et hinc patet † non poſſe agi de reſtitutione
totius pretij, neque applicari *dec. 19. poſt
Modern. de Cenſ.* quia ibi deducta procedunt
quam legitimè conſtaret de verſione in vtilitatem
minoris, vt in ſpecie declarat *Rot. in
Romana, ſeu Peruſina Cenſus 23. Iunij 1645. coram
bo. me. Bichio §. & quatenus hinc indè Anconitana
Cenſus 7. Maij 1646. coram bo. me. Pentingero
ſub §. nec refert & prima Iulij 1649. co-
9 ram Reuerendiſsimo D. m. Decano † §. procedunt
enim* qua ceſſante minor ad reſtitutionem
nullo modo cogi poteſt plenè *Rimin. Iun. cōſil. 5. num. 76. Corn. conſ. 187. num. 5. vol. 3.* plures
relati *per Modern. Eugubin. Controuerſ. 32.
num. 25. Rot. deciſ. 177. num. 5. verſ. deinde Minor
par. 1. rec. Merlin. deciſ. 219. num. 11. & 12. & coram
Buratt. deciſ. 814. num. 1. & 3. & per tot.*

10 Nec ſubſtinetur venditio † ob vtilitatem
minoris ex eo deducta, quod extincta fue-
runt debita, quæ grauiores vſuras redde-
bant, dum ex eorum nullitate prius oppo-
ſitum non fuerat, *iuxta dec. 235. coram Mil-
lin.* Nam vltra, quod etiam concurrente
11 vtilitate ſi deſint † ſolemnitates *Rot. incli-
nauit pro nullitate contractus coram Seraph. deciſ.
1242. num. 3. Merlin. deciſ. 540. ſub num. 17, &
18. Anconitana Nullitatis Concordiæ 16. Aprilis
1646. coram bo. me. Arguelles §. alia neque, &
concordat Gabr. conſ. 20. num. 67. lib. 2.* Ad oſten-
dendam vtilitatem probandũ fuiſſet, quod
æs alienum Pupilli nullo alio modo extin-
gui poſſet, quod ſcilicet non adeſſent mo-
bilia, pecuniæ, nomina debitorum, aut
redditus, ex quibus minori incommodo
tolli poſſet curſus vſurarum, conſtat in præ-
ſenti, quod longè magis expediebat mino-
ri ex octo locis Montium præcipue annua
ſcuta 40. & ſoluere vſuram Cambij ſc. 200.
12 quam illis priuari, † & tum vt ex hoc ca-
pite ſubſtineatur Contractus vtilitas debet
eſſe incontrouertibilis, & euidens *Dec. con-
ſil. 537. num. 9. verſ. Præterea illud Rot. coram Se-
raph. vbi ſupra dicta deciſ. 504. num. 16. par. 5. re-
cent. Romana Tutelæ de Ruſpolis 2. Maij 1603.
coram bo. me. Cardinali Lancellotto, & in Firma-
na Cenſus 3. Iunij 1658. coram R. P. D. m. Prio-
lo §. hinc cauſa vtilitatis.*

Non obſtat præſumptio Ratificationis,
vel ex lapſu temporis, vel ex aſſumpta per
Marerium iam maiorem defenſione loco-
rum Montium. Nam vt reſpondet *Rot. in*
13 *d. Romana fructuum Cenſus* † ſtante dolo in
huiuſmodi contractibus minorum omiſſis
ſolemnitatibus per ſtatutum præſumpto ex
cluditur omnis ratificatio ex lapſu tempo-
ris deducta *Roman. conſ. 54. in fin. Laderch. con-
ſil. 66. num. 19. Grat. diſcept. 513. num. 13. & ſeqq.
diſcept. 823. num. 30. Rot. coram ſa. mem. Greg. de-
ciſ. 260. num. 13.* quo verò ad defenſionem
placuit DD. reſponſio, quod non probatur
14 Marerium habuiſſe expreſſam ſcientiam
nullitatis, tàm facti, quàm iuris, prout ad
hunc effectum cum omnibus qualitatibus
exigeretur *Menoch. conſ. 203. num. 37. Gabr. con-
ſil. 62. num. 27. & ſeq. lib. 2. Rot. coram Merlin. d.
dec. 540. num. 18. d. Anconitana Cenſus 7. Maij &
prima Iunij §. reſpectu verò & in Romana Do-
mus 31. Maij 1655. coram R. P. D. m. Beuilaqua
§. final.*
15 Non obſtante præſumptione † ſcientiæ
exaduerſo deducta, quia vbi agitur de gra-
ui præiudicio, & omiſſione proprij iuris
ſcientia præſumptiua non ſufficit, vt poſt
alios *Rot. coram Put. dec. 242. in Correct. lib. 1.
Seraph. dec. 991. num. 2. & in Vrbeuetana Cenſus
18. Maij 1638. coram Reuerendiſſimo Terraci-
nen. in recent. par. 8. dec. 48. num. 16. & ſeqq.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Reformata deciſio hæc in præſenti cauſa facta ſub
die 28. Martij 1659. coram eodem Reuerendiſſ.
P. D. Albergato impreſſa eſt ſupra in hac part. de-
ciſio 51.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeù Veliterna Affictus.

Lunæ 15. *Decembris* 1659.

ARGVMENTVM.

Credito ex reſiduo affictus alijſque partitis claro, & liquido ſtante, exactio & appræhenſio bonorum à Iudice pro ſpolio habita, iure retentionis & recompenſationis cũ proprijs creditis abſque reſtitutione admittitur.

SVMMARIVM.

1 *Creditori nulliter immiſſo retentio permittitur quoties creditum cuius virtute immiſsio decreta fuit clarum omninò ac liquidum exiſtit.*

2 *Promiſsio Camerali obligatione vallata debitorẽ pro ſolutione exequutiuè compellit.*

3 *Creditori ad inanes circuitus euitandos beneficium retentionis permittitur, quando ſolutio nulla exceptione coerceri poteſt.*

4 *Retentio reſpectu crediti tantùm admittitur, ſecus verò pro diuerſis, vel ſucceſsiuè contractis.*

5 *Reſtitutio, vt euitetur clarum adeò creditum exigitur, vt nullam in contrarium probationem poſsibilem admittat.*

6 *Reſtitutio ne fiat, creditum ex partis confeſsione, vel ex re Iudicata elucescere debet.*

7 *Aſſertio erroris labe infecta admitti nequit.*

8 *Affictu trium menſium ſpacio ablato, ad eiuſdem ſolutionem pro integro anno nullatenus compellitur.*

DECISIO CXL.

NOMINVM debitorum exactio ex
cauſa affictus ad Venturinũ ſpectan-
tium, necnon appræhenſio cæterorum bo-
norum atque reddituum Iudicis authori-
tate à Dominis Canonicis S. Petri perhabi-
ta ſpolij vitio obnoxia coram bo. me. Bi-
chio ſancita fuerat. Cùm verò iure reten-
tionis, ſeù compenſationis cum proprijs
creditis eorundem reſtitutionem Capitulũ
conaretur effugere, dubium proindè pro-
ſui an, & pro qua ſumma ipſi retentio de-
cernenda foret, & in ſcutis 1198. eam exer-
1 ceri poſſe † Domini reſponderunt diſpoſi-
tioni iuris innixi creditori nulliter immiſſo
retentionem permittentis, quoties creditum
cuius virtute immiſſio decreta fuit clarum
omninò, ac liquidum conſiſtat, vt tradunt
*Bald. in l. fundus 9. num. 5. & in lectura antiqua
ff. de reſcind. vendit. Galleſ. de obligat. Cameral.
quæſt. 37. num. 32. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 716
num. 11. Ciriac. controuerſ. 180. num. 29. cum ſeqq.
Surd. deciſ. 46. à num. 7. vſque ad finem Rota co-
ram Caualer. deciſ. 539. num. 7. & 8. deciſ. 541.
num. 1. & in Senogalien. Salniani 27. Februarij
1653. in §. denique coram bon. mem. Bichio.*

Hinc retentio pro quantitate ſcutorum
11928. non poterit denegari Capitulo, cu-
ius creditum ex reſiduo affictus alijſque par-
titis proueniens, clarum, & liquidum re-

lucet,

lucet, dùm nulla exceptio à Venturinis obii-
2 citur erga propriam promiſſionem came-
rali quoque obligatione vallatam, ex cu-
ius vi proindè iidem pro ſolutione poſſint
exequutiuè compelli iuxtà theoricam *Ca-
ſtrenſ. in l. poſt rem iudicatam in fin. ff. de re iudic.
Galleſ. de obligat. Camer. par. 1. quæſt. 2. num. 11.
& 12. Rota coram bo: me. Vrgellen. dec. 404. nu. 4.
& in Fulginaten. Cenſuum 24. Maij 1658. in §.
coram me.*

Nec vrget, quod in poſſeſſione nulliter
apprehenſa ſpoliatus foueri non valeat. Hæc
namque concluſio in terminis crediti illi-
quidi dumtaxat admittitur, non autem in
3 caſu, quo ſolutio nulla poſſit exceptione
coerceri. Tunc enim ad inanes circuitus
euitandos creditori beneficio retentionis vti
permittitur, vt notant authoritates ſupra
relatæ, & admittit etiam *dec. 584. num. 3. p. 3.
recent.* in contrarium adducta.

Retentionem verò Capitulo prò expen-
ſis in recollectione, ac frumenti aſportatio-
ne peractis, nec non alijs prætenſis creditis
4 Domini denegarunt. Tùm † quia reſpectu
crediti, prò quo immiſſionem nulliter ſpo-
liatus obtinuit retẽtio dumtaxat admittitur,
ſecus verò pro diuerſis, vel ſucceſſiuè con-
tractis, vt notat *Surd. dec. 46. num. 12.* & præ-
ter alias authoritates *in primo §. relatas* dixit
etiam *Rota coram Buratt. dec. 449. num. 3.* Tùm
ex quo eadem met credita ex pluribus ex-
ceptionibus à Venturinis deductis illiquida
redduntur, ac turbida. Ad euitandum enim
5 reſtitutionis effectum, † clarum adeò cre-
ditum exigitur, vt nullam in contrarium
probationem poſſibilem admittat, vt ad-
uertit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 734. nu. 13. Rot.
dec. 409. num. 5. in fin. par. 1. recent.* vbi quod
6 creditum ex partis † confeſſione, vel ex re
iudicata debet eluceſcere *coram Caualer. de-
ciſ. 539. num. 5. & in Baren. & in Romana ma-
nutentionis 27. Maij 1658. in §. has autem nul-
litates coram R. P. D. m. Albergato, & apud Mer-
lin. de pignor. deciſ. 96. num. 37. & 38.*

Neque ad comprobandum maiorẽ cre-
diti quantitatem perapta cenſetur *deciſio
bo. me. Bichij edita 30. Aprilis 1655.* ſiuè enim
in §. pleriſque ex Dominis pro ſumma ſcuto-
rum 16000. noſcatur Capitulo decreta re-
7 tentio. Hæc tamen aſſertio admitti non
debet, dùm ex inſtrumento locationis à Do-
minis Canonicis cùm Franciſco Antonio
Comite contracto erroris labe infecta con-
uincitur. Ibi enim reſiduo affictus calcula-
to, ac cenſu ſc. 5000. pro cuius extinctione
ſeſe Venturini in contractu locationis ad-
ſtrinxerant, nec non ratione quantitatis ſcu-
torum 1000. ab Arrighis in melioratione
caſalis erogandæ perhabita creditorem in
ſcutis dumtaxat 15707. conſtitutum eſſe
dignoſcitur è quibus tanquam illiquida
ſcuta mille in eadem inſtrumento ex cauſa
non ſubſequutæ meliorationis deſcripta
Domini detrahenda fore cenſuerunt, nec
non alteram ſummam ſc. 2775. pro rata
8 trium menſium † affictus ad cuius ſolutio-

nem venturini prò integro anno nullate-
nus poſſint compelli, dùm affictus ſub die
29. Septembris 1645. incohatus, de menſe
Iulij eiuſdem anni ablatus eſſe probatur *l. ſi
quis Domum 9. §. 1. & l. quis ff. §. imperator ff.
locat.*

Et ita ſine præiudicio iuriũ vtrique parti
competentium Domini pro ſcutis 11928.
retentionem Capitulo decreuerunt vtra-
que &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana locorum Montium.

Lunæ 15. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

In locis Montium ſubhaſtatis emptor eſt ma-
nutenendus, conſtito de eius bono Iure ex
irrefragabili motiuo pro ipſo adducto.

SVMMARIVM.

1 *Moniales adeuntes hæreditatem cum beneficio le-
gis, & Inuentarij, ac de bonis in eo deſcriptis
rationem reddentes, à Iudice mediante ſubha-
ſtatione vltra vires hæreditarias grauari non de-
bent.*

2 *Probationes ad oſtendendum nullitatem, & iniu-
ſtitiam ſubhaſtationis coram Iudice ſufficienter
fieri debent, vt ex Iuribus poſtmodum produ-
ctis antecedentes probationes coadiuuari poſſint.*

3 *Deliberatario pro ſuſtinenda ſua deliberatione
ſufficit, quod ex iiſdem actis de nullitate, &
iniuſtitia deliberationis clarè, & notoriè non
conſtet.*

4 *Probationes ſubſequutæ non attenduntur, quando
Iuſtificationes datæ coram primo Iudice pro iu-
ſtificanda eius ſententia inſufficientes redduntur.*

5 *Emptor habendo notitiam vacabilitatis officij de
tempore emptionis, euictio ſequuta ex iſto capi-
te cum ſcientia ipſius non debetur.*

6 *Euictio non debetur, quando ex natura rei euicta
procedit.*

7 *Promiſſio euictionis ſtante ſcientia emptoris in ge-
nere ſuffragari non poteſt, cum ſpecifica, & in-
diuidua ad hoc requiritur, vt illius vigore agi
poſſit.*

8 *Promiſſio euictionis generaliter concepta euictio-
nem ex natura rei de qua emptor certam habuit
notitiam prouenientem non comprehendit.*

DECISIO CXLI.

PRO corroboratione fundamentorum
vltimæ deciſionis huius cauſæ coram
me editæ ſub die 14. Decemb. 1657. in qua
Rota recedendo ab alia priori reſolutione
edita ſub die 18. Maij 1654. decreuerat ma-
nutentionem Monialibus Sancti Ioſephi ad
capita domorum in locis Montium ſubha-
ſtatis informantibus pro ipſis Monialibus
bonum Ius ſuper quo nuper fuit ordinata
inſpectio ex duplici fundamento deduce-
bant.

1 Primò nempe ex eo, † quia Moniales prædictæ adiuerunt hæreditatem ſocij debitoris cum beneficio leg. & Inuentarij, ac de bonis in eo deſcriptis rationem reddiderunt; & ideo minime poterant mediante ſubhaſtatione controuerſorum locorum Montiũ quæ erant propria Monaſterij à Iudice primæ Inſtantiæ vltra hæreditarias vires grauari *iuxta text. in l. finali §. & ſi præfatum C. de Iur. deliberand. Rot. deciſ. 39. num. 10. par. 6. recen. coram Merlin. deciſ. 497. num.* 1. & 2. cum alijs relatiſ in vltima deciſione, quæ reuidetur *§. etenim Moniales.*

Secundo, quia euictio Notariatus, ob cuius cauſam ſequuta fuit ſubhaſtatio non prouenit ex culpa, & facto d. Socij authoris monialium, ſed ex natura, & qualitate ipſius officij ſcilicet ratione illius vacabilitatis, de qua litis certam habebat notitiam Cæſius de tempore emptionis.

Cum tamen ſuper primo fundamento
2 ſummopere diſſentirent DD. ea † ratione, quia probationes requiſitæ ad oſtendum nullitatem, & iniuſtitiam prædictæ ſubhaſtationis non fuerunt ſufficienter factæ coram Iudice à quo ante confirmatam deliberationem dd. locorum Montium, prout requirebatur ad hoc, vt ex iuribus poſtmodum productis poſſent coadiuuari antecedentes probationes, vt loquitur *dec. 353. p. 2 recent.* cum doctrinis in contrarium allegatis, ſed in Rota tantum poſt 19. circiter annos fuerunt deductæ, & præterea redditur
3 adeo turbida huiuſmodi exceptio, † vt deliberatario pro ſuſtinenda ſua deliberatione ſufficiat, quod non conſtet clarè, & notoriè ex eiſdem actis primæ Inſtantiæ de nullitate, & iniuſtitia deliberationis, vt aduertit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 912. num. 53. & cap. 9*[illegible]*0. num. 11. & reſpondit Rot. dec. 343. num. 3. par. 2. rec. in Romana Cenſuum 27. Aprilis 1644 & 16. Martij 1646. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. & in Romana domorum 20. Iunij 1650. coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono inter*
4 *impreſſ. dec. 226. num. 3.* † cum ad huiuſmodi effectum non attendantur probationes ſubſecutæ, quando iuſtificationes catæ coram primo Iudice redduntur inſufficientes pro iuſtifican. iuſtitia eius ſententiæ *Adden. ad Gregor. dec. 272. ſub num. 9. verſ. ſed tamen eſt ad uertendum*, vt benè diſtinguendo dixit *Rot. in Romana Vineæ 7. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo Corrado §. nec ab hac concluſione* Ideoque omiſſo primo fundamento fuit hodie reſolutum conſtare de bono Iure Monialium ex alio ſecundo irrefragabili motiuo.

Etenim cum Cæſius antequã anno 1626. prædictum officium emeret à Scarfellio in
5 dubitatam† haberet ſcientiam nedum illius vacabilitatis ad vitam emptoris verum etiã manualitatis, & vacabilitatis ad vitam Eminentiſſimi D. Cardinalis Camerarij pro tempore, vt patet ex commiſſione, & diuerſis citationibus relatis *in præſenti Summario Monialium num. 5.* dicto Cæſio factis in Iudicio agitato in Rota coram bo. me. Pirouano apud, quem emanarunt tres deciſiones prima ſuper vacabilitate officij per obitum emptoris edita 18. *Iunij* 1621. *impreſſ. penes Fenzon. ad Statut. Vrb. dec.* 15. & aliæ duę poſteriores editæ 3. *Februarij, & 17. Martij* 1624 ſuper manualitate, & vacabilitate eiuſdem officij per obitum Eminentiſſimi Cardinalis Camerarij, *vt in recent. dec. 455. & dec. 467. par. 4. tom. 2.* vtique euictio ſequuta ex iſto capite cum ſcientia ipſius Cæſij non debetur *iuxta text. in l. ſi fundũ ſciens 27. C. de euict. Caſtrenſ. in l. emptorem §. qui autem num. 3. ff. de act. empt. Couar. var. reſolut. lib. 3. cap. 1*[illegible] *Mangil. de euict. q. 151. n. 4. & ſeqq. & q. 162. num. 23. Facchin. controu. Iur. lib. 2. cap. 4. in prin. Magon. deciſ. Florentin. num. 7. cum concord. allegatis in Romana Cambiorum 26. Martij 1640. §. nec vrget replicatio, & 18. Iunij eiuſdem anni §. concurrente præſertim, & 3. Iunij 1641. §. ſed ad primum coram Reuerendiſſimo Decano.*

6 Idque multo magis procedit, † quando prout in caſu propoſito ipſa euictio prouenit ex natura rei euictæ *l. ſi familia vbi Bald. Salicet. & alij ſcribentes C. famil. Erciſcund. Aym. conſ. 211. num. 6. Surd. conſ. 70. num. 17. in fine Mangil. dicto tractat. quæſt. 21. num. 4. Rot. deciſ. 211. num. 1. par. 2. diuerſ. coram Buratt. deciſ. 89. num. 8.* cum alijs allegatis *in Romana Quarti dotalis 27. Aprilis 1646. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano*, quæ eſt inter impreſſ. apud *Zacch. de oblig. Cameral. deciſ. 270. num. 12*

Nec releuat promiſſio euictionis facta à Socio authore Monialium, anno 1614. ad fauorẽ de Scarpellis in cuius poſtea locũ ſucceſſit dictus Cæſius ſub ampliſſima forma munita etiam obligatione Camerali, vt deducitur *in prima deciſione cauſæ ſub §. primo & §. quia cum Venditio*; nam vltra quod talis promiſſio verificari poteſt in alio officio Capitolino per eumdem Socium inſimul vendito, quod non erat vacabile, ſed tranſitorium ad hæredes: obiectum bene eliditur ex eo, quia in præſenti caſu non agitur de euictione paſſa de tempore dictæ promiſſionis, vel in ſubſequentibus annis antequã eſſet declarata natura, & qualitas ipſius officij circa vacabilitatem per mortem emptoris, nec non manualitatem, atque vacabilitatem reſpectiuè per obitum Cardinalis Camerarij, ſed de prætenſa euictione ſequuta poſtquam natura d. offitij declarata fuerat in hoc Sacro Tribunali citatis prędictis Scarpellio, & Cæſio proinde ſtante di-
7 cta ſcientia † emptoris promiſſio euictionis in genere ſuffragari non potuit cum ſpecifica, ac indiuidua in eum caſum requireretur, ad hoc vt illius vigore agi poſſet ad notat. per *Bartol. & alios in dicta l. ſi familia C. famil. Erciſcund. Gomes de Contract. cap. 2. num. 42 verſ. 7. caſus Curt. Sen. conſ. 49. num. 79. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 118. num. 2. & ſeqq Gratian. diſcept. forenſ. cap. 205. num. 23. & 24.* vbi ſubdit hoc præcipuè locum habere in ſciente naturam, & qualitatem rei, & hanc

commu-

communiorem, & veriorem eſſe opinionem teſtatur *Ciriac. controu. forenſ. cap.325.numer.16.* & ſequitur *Rot. dec. 152. num.4. & dicta dec.211. num.5. & 6. par.2. diuerſ.* & poſt alios *Mangil. tract. de euict. qu.120. n.14.* & quod pro-
8 miſſio euictionis generaliter concepta non comprehendat euictionem prouenientem ex natura rei, de qua emptor certam habuit notitiam reſpondit in terminis *Rota coram Card. Seraph. dec.1480. nu.5. & in dicta Romana quarti dotalis coram Reuerendiſſ. Decano apud Zacch. dec.270. ſupra allegatis, nu.12.*

Neque pariter vrget promiſſio faciendi conſentire quamcunque perſonam intereſſe haben. ſuper tali officio; ſiquidem hoc intelligitur de perſonis prætenden. ſuper eo aliquod intereſſe particulare, non autem de Eminentiſſimo D. Cardinali Camerario pro tēpore, qui habet Ius, & intereſſe principale quemadmodum id bene deduci poſſe videtur ex eo quia Cæſius anno 1626. dum officium emit optimè ſciebat ius, & intereſſe prædicti D. Cardinalis Camerarii, & tamen non curauit quod Scarpellius ſibi permitteret euictionem etiam de iſto capite prouenien. prout neceſſe erat ad effectum de quo agitur ex authoritatibus ſuperius deductis.

Et ex his cum reſultet bonum ius dd. Monialium vtraque parte informante ſtandum eſſe in ſecundo loco deciſis reſolutū fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ferrarien. Penſionis.

Luna 12. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

Annuam penſionem ſuper Eccleſiæ de qua agitur fructibus reſeruatam fuiſſe nulliter translatam, adeóque ſuſtineri non poſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius vt valeat poſſeſſionem quam obtinet in alium transferre, de Indulto Apoſtolico neceſſariam facultatem ad id continente docere tenetur.*

2 *Indulta pro translatione penſionum data non ſuffragari niſi facta mentione de penſionibus translatis tanquam nouum grauamen continentibus ex Conſtitutione Vrbani VIII. non diſponitur.*

3 *Conſtitutio munita clauſula decreti irritantis tollendo omnes Iuris effectus quæcunque in contrarium fiunt irritat.*

4 *Conſtitutione non adimpleta actus vitiatur nihilque geſtum dicitur.*

5 *Conſenſus vt translationi contemporaneus ſit vel reſpiciat præiudicium Titularis, & ideo ex poſt facto & quandocunque interueniat, pro forma & ſolemnitate requiritur.*

6 *Penſio vt dicatur inualidè translata, ſufficit quòd Titularis diſſentiat eamque non approbet.*

7 *Dictio, niſi, conditionem præcedenti aduerſatiuam importat.*

8 *Titularis diurnam litem contra Translatarium ſuſtinens impugnando translationem penſionis ob non ſeruatam formam Conſtitutionis, contradictionem exinde tam claram demōſtrat vt maior dari non poſſit.*

9 *Translatione ab initio abſque conſenſu Titularis emanante contra diſpoſitionem Bullæ conſenſus ſuperueniens nihil operatur.*

10 *Onus ſoluendi penſionem nulliter translatam & non debitam in præiudicium ſucceſſorum in beneficio prorogari non poteſt.*

11 *Translatario in vim conuentionis remittente Titulari medietatem penſionum durante lite cumque ab illarum ſolutione abſoluente, Ius in præiudicium ſucceſſorum acquiri non poteſt.*

12 *Exactio licet poſſit in Iudicio poſſeſſorio ſuffragari, ex ea tamen validitas penſionis induci nequit dum cauſa in petitorio ventilatur.*

13 *Succeſſor in beneficio quando agit ad nullitatem penſionis ex defectu iuſtificationis valoris, ſolemnitates per triginta annos non continuata non attenduntur quin penſionarius illum planè probare teneatur.*

14 *Diuerſitas inter translationem & reſeruationem aſſignari non poteſt.*

DECISIO CXLII.

ANDREAS Modernus Eccleſiæ Parochialis Terræ Tricentæ Archipresbyter prætendens annuam penſionem ſc. 250. ad fauorem Horatii ſuper dictę Eccleſię fructibus reſeruatam fuiſſe nulliter ab eodem in Curtium eius filium translatam, obtinuit cauſam nullitatis in Rota mihi committi, & dari dubium. An penſio ſubſti-
1 neatur, quod † fuit negatiuè reſolutum. Quia vt penſionarius valeat penſionem, quam obtinet in alium transferre, tenetur docere de Indulto Apoſtolico neceſſariam facultatem ad id continente *Pariſ. de reſignat. lib.6. quæſt.4. num.28. Rot. dec.143. par.2. dec.252. par.4. tom.2. rec. & coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthobono dec.139. Vbique nu.1. bo. me. Merlin. dec.278. in princ.*

Tale autem non videbatur illud à ſa. me. Vrbano VIII. dicto Horatio conceſſum, & cuius vigore ipſe penſionem tranſtulit nam etiam pro Curtio informantes admittebant, quod controuerſa penſio fuerat prima vice in maiori tamen ſumma reſeruata ad fauorem Camilli, & ab iſto vſque de ann. 1594. in dictum Horatium translata, & tamen nulla de hoc in prædicto Indulto legitur facta mentio, vt debuit ad finem, vt iterum
2 poſſet in Curtium † transferri, iuxta Conſtitutionem ab eodem Vrbano dei 1636. ædit. Bullario nouo *tom.4. in ordine la 144.* in qua diſponitur Indulta pro translatione pēſionum data non ſuffragari, niſi facta ibi mentione de penſionibus alias translatis, tanquam continentibus nouum grauamen prorogans ſeruitutem beneficiorum, vt in terminis firmauit *Rota in Romana Penſionis 23. May 1644. coram Reuerendiſſ. D. meo Meltio relata in Ferrarien. Penſionis 2. May 1646. §. fin. & 18.*

& 18. *Iunij 1649. §. nec ſuffragatur Conſtitutio Vrbana coram bo. me. Dunozetto*, maximè quia
3 Conſtitutio † munita eſt clauſula decreti irritantis, quod irritat quæcunque in contrarium fiunt tollendo omnes Iuris effectus *cap. ſi eo tempore de elect. in 6. Gratian. diſcept. for. cap. 944. num. 7. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 7. num. 70. Rot. coram Reuerendiſs. Vrgellen. deciſ. 117. nu. fin. & in Leodien. beneficij 22. May 1643. coram bo. me. Bichio*, & in Indulto demandatum fuit, vt forma † dictæ Conſtitutionis
4 ſeruaretur, quæ dum adimpleta non fuit actus vitiatur nihilque dicitur geſtum, *cap. in Synodo de conſecr. diſt. 4. can. diffinitiua 2. qu. 6. can. ſolet quæri 32. qu. 2. cap. 1. de excomm. cap. cum dilectus de reſcript. l. hac conſultiſſima, & l. ſi vnus C. de teſtam.*

Nec ſuffragatur, quod titularis translationi conſenſit, & penſionem ſoluere promiſit quo conſenſu attento quamuis penſio fuerit alias translata ſuſtinetur ex diſpoſitione eiuſdem Bullæ Vrbanæ excipiẽtis caſum translationis, penſionis pluries translatæ, cum conſenſu illam ſoluere debentis factæ ibi. *Quoad penſiones ſiuè fructus alias translatos in eius conſenſus penſiones, ſeù fructus huiuſmodi ſoluere debentium acceſſerit &c.*

5 Quia quicquid ſit † an conſenſus pro forma, & ſolemnitate requiratur, itaut translationi contemporaneus eſſe debeat, vel reſpiciat præiudicium Titularis, & ideò poſſit interuenire ex poſt facto, & quandocunque vt diſtinguunt *DD. in l. ſi quis mihi bona §. iuſſum ff. de acquir. hered. Surd. conſ. 382. num. 21. & dec. 99. num. 14. Modern. Piſan. de Iurepatr. lib. 12. cap. 5. num. 45. Rot. apud Duran. dec. 265. num. 19. & in rec. dec. 318. nu. 41. & ſeq. p. 5.*

Conſiderabant DD. quod ad effectum
6 vt penſio † dicatur inualidè translata, ſufficit, quod Titularis diſſentiat, eamque non approbet, nec ratam habeat. Idque ex præcitatis verbis Conſtitutionis colligi ibi. *niſi conſenſus ſoluere debentium acceſſerit*, dictio
7 enim illa *niſi* † conditionem importat aduerſatiuam præcedenti diſpoſitioni, *Bartol.* quem alij ſequuntur *in l. 1. in 3. qu. ff. de condit. eodem. Alex. conſ. 83. num. 3. lib. 1. Grat. conſ. 138. num. 7. lib. 1. Socc. iun. conſ. 134. nu. 16. lib. 3. Surd. dec. 264. num. 17. Scacc. de Iud. lib. 2. cap. 7. qu. 15. num. 536.* Et in hoc caſu nos verſari ex eo apparere dicebant, quia non poteſt in dubium reuocari, quin dictus Titularis diur-
8 nam litem † quinque ferè annorum ſuſtinuerit cõtra Curtium translatarium impugnando prædictam translationem penſionis ob non ſeruatam Vrbanæ Conſtitutionis formam; Nam ex lite iſta non ſolum liquet ipſum non conſenſiſſe, ſed adeo manifeſta illius contradictio reſultat, vt maior dari non poſſit, *argum. l. ſi ego 11. ff. de publ. in rem act. Grat. diſcept. for. cap. 80. num. 23. Manex. conſ. 79. numer. 4. Surd. deciſ. 194. ante & poſt numer. 19.*

Non obſtat, quod poſtmodum idem Titularis conſenſerit, & penſionem ſoluere ſe obligauerit; nam cum ab initio translatio
9 emanauerit † abſque eius conſenſu, quem præſtare non tenebatur; & ſic ex diſpoſitione Bullæ nulla eſſet, & ſuper hoc fuerit inſtitutum iudicium, & tam diu cauſa diſcuſſa conſenſus ſuperueniens nihil operatur, *l. licet C. de Procur. & ibi Iaſon. nu. 10. Rot. dec. 294. num. 32. par. 5. rec.* Nec potuit in præiudicium ſucceſſorum in beneficio proro-
10 gare onus ſoluendi penſionẽ nulliter translatam, & non debitam *Caſtr. in l. 2. §. ſed ſi Iudex num. 6. ff. de Iud. Io. Monach. in c. accuſatus, §. de quæſtione de hæret. in 6. Surd. conſ. 56 num. 14. & conſ. 57. num. 13. Rot. deciſ. 86. numer. 8. par. 7. recent.*

Quod multò magis placuit admittendũ, quia non fuit ſimpliciter præſtitus conſenſus, ſed præuia tranſactione, & in vim conuentionis, & pacti ſæpius in Inſtrumento repetiti. In qua translatarius remiſit, & cõ-
11 donauit eidem Titulari tunc conſentienti medietatem penſionem decurſarum durante litis tempore, eum ab illarum ſolutione penitus liberando, & abſoluendo, vnde in hoc conſenſu ijs medijs præſtito aliquid Iuris in eorundem ſucceſſorum præiudicium acquiri non potuit, eoſque ad penſionis ſolutionem obligaret, ſupplantare, *cap. 1. qui ſucceſſ. ter. c. 1. §. morib. ſi de feud. defunct. Gabr. conſ. 83. num. 14. lib. 1. Rot. deciſ. 255. nu. 3. & dec. 407. num. 4. par. 4. tom. 2. rec.*

Non officit, quod Curtius exegerit hanc
12 penſionem per plures annos †, etiam à moderno Rectore Collitigante, nam exactiones poſſunt in Iudicio poſſeſſorio ſuffragari, non autem vt ex illis induci poſſit validitas penſionis, dum cauſa ventilatur in petitorio, vt in ſimili, quando Titularis &
13 ſucceſſor † in beneficio agit ad nullitatem penſionis ex defectu iuſtificationis valoris in litteris expreſſi, quod ſolutiones non cõtinuatæ per 30. annos non attendantur quin penſionarius teneatur illud plenè probare, vt pluries reſpondit *Rot.* & ſignanter *in deciſionibus relatis in Groſſetana penſionis 3. Martij 1651. §. nec facit coram bo. me. Dunozett.* cum
14 ratio diuerſitatis † aſſignari non poſſit inter reſeruationem & translationem penſionis *Mareſc. var. reſol. lib. 3. cap. 4. num. 2. verſ. & hoc. Mantic. deciſ. 153. num. 12. verſ. nec ratio.*

Et ità penſionem non ſuſtineri fuit deciſum. Vtraque parte informante.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sac. Rotæ Decano.

Romana Dotis.

Lunæ 15. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

De cenſu ſuper domo pro Parte Dotis à Patre aſſignato, qui eundem exigibilem eſſe, eoſque ſemper in quaſi poſſeſſione exigendi fructus manutenere promiſit: cuius cõtrarium cum euenerit, concluſum fuit Inſtru-

ſtrumentum ſuper domo, tam pro ſorte, quàm pro fructibus eſſe exequendum.

SVMMARIVM.

1 Cenſus iuxta tenorem promiſſi cùm ſit inexigibilis ſtipulatio in eum caſum concepta purificata eſt, & loco damnorum & intereſſe ſors principalis cenſus vna cum fructibus venit.
2 Intereſſe ad rationem ſex pro centenario in ſubiecta materia cenſus regulariter liquidari ſolet.
3 Confeſſio partis domum ſuper qua cenſus fuit aſſignatus à promiſſore dotis fuiſſe poſſeſſam, tam ex Inſtrumento acquiſitionis quàm ex mandato de aſſociando reſultat.
4 Cenſus inexigibilitas ex diligentys per executorem factis contra debitorem ſubſecuta eiuſdem incarceratione iuſtificatur.
5 Executio formalis non eſt neceſſaria quando de manutenendo exigibile nomen debitoris vigore obligationis agitur.
6 Regula contra tertium poſſeſſorem executiuè agi non poſſe cum Statuto Vrbis, nullatenus concordat.
7 Inſtrumenta dotalia contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote obligatorum ex Statuto Vrbis executioni demandari poſſunt.
8 Statutum Vrbis de poſſeſſore bonorum pro dote aſſignatorum in omnibus Vrbis Tribunalibus ſeruatur.

DECISIO CXLIII.

DVBIVM, quod hodie propoſui an Inſtrumentum ſit exequendum ſuper Domo, de qua agitur tam pro ſorte, quam pro fructibus affirmatiuè reſolutum fuit. Antonius enim promiſit Agathæ filiæ, & Andreæ eius marito cenſum illis pro parte dotis aſſignatam eſſe exigibilem, eoſque ſemper in quaſi poſſeſſione exigēdi fructus, manutenere, alias ad omnia damna, & in-
1 tereſſe; Vnde cum cenſus † hodie ſit inexigibilis, vt infra purificata eſt ſtipulatio in eum caſum concepta, & loco damnorum & intereſſe venit ſors principalis cenſus vna cum fructibus. *Ruin.conſ.149. numer.9. lib.1. Add.ad ſan.me.Gregor.dec.564. num.5. Thomat. dec.Maceraten.61.num.4.& ſeqq. Rot. deciſ.138. num.2.poſt Modern. de cenſ. Foroliuien. Ceſſionis Cenſus 2.Iuny 1627.§. Ratione. & 10. Ianuarij 1628. coram bo.me. Cadin. Vbaldo & in Romana Saluiani 19. Iuny 1651. coram R.P.D. meo Ve-*
2 *roſpio §.vel quia fructus.* Ad rationē † ſex pro centenario in qua quantitate ex cenſu percepti fuiſſent prout regulariter in ſubiecta materia liquidari ſolet intereſſe ex relatis per *Modern.de cenſ.quæſt.19.numer.45. quæſt.94. num.6. Rota poſt ipſum deciſ.62. num.4. & 554. num.10.Seraph.deciſ.372.num.1.387. num.6. & in Vrbeuetana Cenſus 28.Maii 1638. coram Reuerendiſs.Terracinen.ſub §.Quia licet parte oſtaua recent.deciſ.43. num.8.*
3 Conſtat autem† Antonium Dotis promiſſorem domum hanc poſſidere non ſolū ante matrimonium filiæ ex Inſtrumento acquiſitionis cum clauſula conſtituti ad ſui fauorem *Summ.num.4.* Sed etiam de tempore obligationis & poſtea ex mandato de aſſociando ad dictam domum, vti hæreditariam Antonij à Lucretia tamquam creditrice ſcutorum 200. pro reſiduo pretij dictæ domus obtento cum poſſeſſione ſubſecuta: ex quo reſultat confeſſio partis domum ab illo fuiſſe poſſeſsā *Rot. coram Buratt. dec.648. n.6.coram Eminentiſs.Otthobon. dec.170.n.1. Ariminen. Fideicommiſſi 28. Iuny 1641. coram Reuerendiſs.D.meo Decano, §. conſtat Romana Succeſſionis de Ametis 16. Nouembris 1646. coram bon.mem.Bichio §. illius enim anterior, & in Romana Vinea 17.Iunii 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua in principio.*
4 Prout pariter † inexigibilitas cenſus iuſtificata remanet ex diligentijs per executorem factis contra Bonellum debitorem, & ſubſecutam illius detruſionem in carceres, licet fruſtrà ob ſummam illius inopiā, iuncta citatione ad indican. bona debitoris, ſuper quibus executio conſumari poſſet, ex quibus inexigibilitatem probari tradit *Aretin.in §.Item ſi quis in fraudem num.13.inſtit. de actio\n.Surd.conſ.39.num.17. & ſeqq.Thomat. dicta deciſ.61.nu.11.Modern.de pignor. lib.5. tit.2. quæſt.69.num.19. & Rota impreſſ. poſt deciſ.49. quæ eſt Bononien. Pecuniaria 17. Iunii 1641. §. Quandoquidem & ſeqq.* vbi quod non eſt ne-
5 ceſſaria formalis executio, quando agitur vigore obligationis de manutenendo exigibile nomen debitoris, ſed prædictæ diligentiæ & citationes ſufficiunt, *& 31.Ianuar. 1642. in principio coram Reuerendiſs.D.meo Carillo, & concordat dec.470.num.3.coram Merlin. & Mediolanen. bonorum 7. February 1656. coram R.P.D. meo Celſo, §.nec obſtat.*
6 Nec applicatur regula quod contra tertios poſſeſſores executiuè agi nō poſſit, quia cum in contrarium militat diſpoſitio Vr-
7 bis Statuti† *lib.1.cap.85.* Indulgentis contra tertios poſſeſſores bonorum tacitè, vel expreſsè obligatorum pro dote Inſtrumenta dotalia executioni demandari poſſe, vt per *Rot.deciſ.161.num.4.par.4.dec.160.num. 10.p.8. rec.& in Romana quarti Dotalis 27.April. 1646. Reuerendiſs. D.meo Decano §. Quia dum Comes eſtque plena annot.ad deciſ.666.num.150.p.4.rec. tom. 3.* vt alias obſeruatum fuit, quod ſta-
8 tutum † tanquam ordinatorium ſeruatur in omnibus Vrbis Tribunalibus, vt per *Modern.num.1.Saluſt.Tiber.in prax lib.2.cap.25.ſub num.13. Rota in Romana Dotis coram Reuerendiſs.D.Carillo 20. Aprilis 1643. in princ.* Et cū mihi communicatæ fuerint, facultates A.C. executiuè procedere *Rot.dec.415.ſub num.10. par.5.rec.& in Reatina Fideicommiſſorum 8. Iunii 1657. coram R.P.D. meo Celſo, §. minus dubitari.*

Non releuat, quod Domus à Lucretia detineatur ad effectum ſibi ſatisfacien. pro credito anteriori credito Agathæ, nam promiſerat quidem Antonius Lucretiæ venditrici

trici domus ſoluere fructus recompenſatiuos pro rata ſcu. 200. quæ apud ipſum remanebant & infra biennium erant ſoluendæ, ſed à d. promiſſione poſt quatuor mēſes receſſum fuit per actualem ſolutionem ſcut. 100. factam ab Antonio Lucretiæ, & per accollationem cenſus in ſimili ſumma cum fructibus decurrendis ad fauorem cuiuſdam Tiberij ab eadem Lucretia debiti, vt in *Summ. num. 8.* proindeque non potuit pro parte Lucretiæ executio fieri pro fructibus, qui ſublata ſortis oblatione non debebantur *Gratian. diſceptat. 951. num. 20. Rot. in Romana Cenſus 14. Iunij 1656. coram me in princip.*

Et ità altera tantum parte alia pluries citata &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Tranſactionis

Lunæ 15. Decembris 1659.

ARGVMENTVM.

De nullitate Tranſactionis Domus fideicommiſſo ſuppoſitæ; vbi quod rei iudicatæ locus ſit ob defectum non interpoſitæ appellationis, reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia validitati atque iuſtitiæ innixa appellatione intra decennium non ſuſpenſa vim rei iudicatæ obtinere conſueuit.*

2 *Sententiarum validitas ex actis reuolutis iuſtificatur.*

3 *Læſione dimidiam veri valoris excedente tranſactio infringitur.*

4 *Læſio vt excludatur in tranſactione dubius litis euentus regulariter ponderari ſolet.*

5 *Iura fideicommiſſi alicui ceſſa nullam aut modicam dubietatem admittunt.*

6 *Tranſactio ex lucro verificatur, cum ad eius validitatem neceſſarium reputetur. vt aliquis hinc inde tribuatur.*

7 *Tranſactio ſuper iure omninò claro cadens ſuſtineri non poteſt.*

8 *Diſpoſitio Textus de iuſto pretio venditori vltra dimidiam læſo offerendo vel à contractu recedendo, quoties de venditione rei liberæ agitur admitti poteſt.*

9 *Venditio quando eſt fideicommiſſo ſuppoſita, fideicommiſſario vendicatio rei venditæ permittitur.*

10 *Fideicommiſſarius bona vinculo fideicommiſſi obnoxia etiam à grauato hærede diſtracta vindicare poteſt.*

DECISIO CXLIV.

DVABVS fuerat huius ſac. Tribunalis ſentētijs obnoxia nullitati ſancita tranſactio inter R. P. D. Honoratum inita cum Angela Coccanaria, ac Ioanne Baptiſta Lutio ad Tiburtij Pacifici fideicommiſſum vocatis ſuper domo in Platea Agonis eidem fideicommiſſo ſuppoſita, ac per eundemmet Honoratum pro ſcutis quinque millibus à Lucillo Petruccio coempta, ſuper quibus commiſſa mihi cauſa, dubium hodie propoſui, An rei iudicatæ locus exiſtat, reſo-
1 lutum affirmatiuè ex defectu non interpoſitæ appellationis intra decennium, cuius virtute ſententia validitati, atque iuſtitię innixa vim rei iudicatę obtinere cōſueuit iuxtà *Text. in Auth. hodie C. de appellat. cap. quod ad conſultationem 15. de ſenten. & re iudic. Alexand. conſ. 87. nu. 1. lib. 7. Rota dec. 548. n. 1. par. 4. tom. 3. rec. & coram Eminen. D. meo Cardinali Ottobono dec. 44. n. 1. cum ſeqq.* vbi ſpecie ſancitur, quod ſi quis perſonaliter apprehenſus, vt in propoſito caſu, exiſtat, à die prolatæ ſententiæ decennium, non autem habitæ notitiæ initium ſumit.

2 Sententiarum vero validitatem, in propoſito caſu acta ipſa reuoluta præſeferūt iuxta *deciſ. Verall.* 260. in hoc Tribunali ſemper admiſſam *par. 2.* Iuſtitia verò exinde deſumitur, quod Ioannes Baptiſta, ac Angela domum valoris ſcutor. 5000. pro ſcutis dumtaxat 2000. Honorato eſſerunt, quinimmo ex hac ſumma ſcuta 400. idemmet Honoratus nullatenus exburſauit, licet in tranſactionis Inſtrumento, à tranſigentibus enūcientur recepta, vt ex ipſius confeſſione pro exoneratione conſcientiæ in mortis articu-
3 lo edita plene conuincitur, †Hinc lęſio conſurgit dimidiam veri valoris longè excedēs ex qua tranſactio penitus infringitur quidquid dicendum foret ſi modicus vltra dimidiam exceſſus exiſteret, vt notat *Dec. in l. cum te nu. 1. C. de tranſact. & conſ. 203. num. 4. poſt med. verſ. Sed cōcludendo fædere diſtinctionis Corn. conſ. 166. nu. 5. lib. 1. & conſ. 27. num. 11. lib. 4. Gabriel. conſ. 154. nu. 48. lib. 1. Roland. conſ. 28. nu. 26. vol. 4. Surd. conſ. 480. num. 12. cum ſeqq. Card. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 9. nu. 29. Rota dec. 539. nu. 2. par. 1. rec. coram bon. mem. Millino deciſ. 92. nu. 8. & 9.* & *in Bonon. nullitatis concordia 12. Iunij 1645. in §. final. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano* cum alijs relatis *in deciſione Reuerendiſſ. D. mei Epiſcopi Papien. 1. Aprilis* 1658. confirmata *coram R. P. D. meo Priolo 12. Maij præteriti.*

Nec obſtare viſum fuit, quod Angela, ac Fuluia Ioan. Baptiſtę Mater, domum de qua agitur pro alimentis ipſiſmet ſororibus, ac Dominico fratri à Petruccio pręſtitis, nec non alijs creditis, atque impenſis pro bonorum fideicommiſſi recuperatione peractis in ſolutum eidē Petruccio attribuerint per-
4 inde ac ſi tranſactio ab enormiſſimæ† lęſionis labe euaſerit immunis poſtquam pro illius excluſione dubius quoque litis euentus ſolet regulariter ponderari iuxta doctrinam *Bartol. in l. cum aliter nu. 5. ff. de verb. oblig. Ayn. conſ. 141. nu. 27. Card. Mant. de tacit. lib. 26. tit. 9. nu. 29. Rot. dec. 715. n. 2. rec. coram Caual. dec. 407. nu. 3. & dec. 448. nu. 2.*

Siquidem vrgere poſſet obiectio, quoties ſcuta 2000. forent effectiuè tranſigentibus perſoluta, at ſecus dum ſcuta 400. Honoratus

mus penes ſe retinuit, tali equidem caſu dubio litis euentu, licet admiſſo, magnus vltra dimidiam exceſſus bene depromitur, Potiſſimè quia Iura fideicommiſſi Honorato ceſſa, nullam, ſeu modicam dubietatem admittebant, vt *ex deciſ. in Romana fideicommiſſi, ſeu ſaluiani 23. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Albergato edita*, in qua præterea datio in ſolutum peracta Petruccio Honorati Authori nullius poſtmodum ſubſiſtentiæ decernitur.
5

Quacumque præterea exinde dubitandi anſa remouetur, quod Honoratus ſc. 1609. in ſacro Monte-Pietatis depoſita nec minus exburſauit, ſed aſſenſum dumtaxat præſtitit, vt ad commodum Angelæ, ac Ioannis Baptiſtæ deberet eadem ſumma pro euictione Domus reinueſtiri quoties tamen ceſſa ſibi fideicommiſſi iura ab hoc ſacro Tribunali forent approbata, ita vt cum ijs poſſent Petruccij creditores à prædictæ Domus conſecutione arceri, vnde tranſactio debet omninò corruere, aut enim Honoratus in lite cum creditoribus ſuccumbebat, & tali caſu
6 Angela, & Io. Baptiſta † nullum prorſus ex tranſactionis Inſtrumento aſſequebantur lucrum, licet ad eius validitatem neceſſarium reputatur, vt aliquid hinc inde tribuatur ad *Text. in l. tranſactio nullo dato, C. de tranſact. l. ſuus hæres 3. C. de repud. hæred. Peregr. conſ. 37. nu. 28. lib. 1. Rot. coram Greg. dec. 311. n. 14. & in Calaguritana penſionis 14. Martij præteriti coram me*, Aut verò in fauorem fideicommiſſi reſolutio contigebat, & tunc tranſactio tamquam ca-
7 dens ſuper iure omninò claro ſubſtineri nequibat iuxtà *Text. l. 1. ff. de tranſact. & l. præſes C. eodem tit. Manent. conſ. 136. n. 42. & 43. Roman. conſ. 517. nu. 18. Aim. conſ. 152. num. 10. Surd. conſ. 451. nu. 11. Rot. in Bononien. nullitatis concordia 12 Iunij 1645. in §. At hic neutrum coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.

8 Denique obeſſe non poterit *Text. in cap. cum dilecti 3. de empt. & vendit.* relatus à *Gabr. eod. tit. concl. 1. nu. 2.* Emptori promittens, vel iuſtum pretium vẽditori vltra dimidiam læſo offerre, vel à contractu recedere, illius namq; diſpoſitio poſſet admitti, quoties de venditione rei liberæ ageretur ſecus vero ſi illa, vt in propoſito caſu vinculo fideicom-
9 miſſi exiſtat obnoxia, tunc enim fideicommiſſario vendicatio rei venditæ permittitur
10 vt in fortioribus terminis, quod fideicommiſſario licet bona fideicommiſſo ſubrogata reſpicere, & illa à grato hærede diſtracta vindicare tradit *Peregr. de fideicom. art. 44. n. 31. in fin. Petra eodem tract. q. 8. nu. 529. Surd. dec. 208 nu. 11. Rota dec. 235. num. 2. coram Eminen. D. meo Cardinali Ottbobono*; Acquieſcentia vero Angelæ, quæ ante editas reſolutiones Rotales ſcuta mille in ſuam portionem ab Honorati hærede recepit Io. Baptiſtæ Agenti ex propria perſona pro eius portione obeſſe non valet.

Et ità vtraquè &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Tiburtina Donationis.

Ven. 6. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

De donatione in fraudem ſtatuti, & damnum filiæ à matre notiſſimæ leuitatis fœminæ abſquè interuentu conſanguineorum emanata, quæ proindè vti vitio nullitatis, & inualiditatis obnoxia ſubſiſtere non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Donatio ſine interuentu conſanguineorum, & ſolemnitatibus ſtatuti facta ſubſtineri nullatenus poteſt.*

2 *Donatio facta à fœmina notiſſimæ leuitatis extra patriam in domum donatarij deducta, & ad ingraudum ſe Conſanguineos non habere inducta cum alijs pluribus circumſtantijs, malis artibus extorta præſumitur.*

3 *Matre reuocante in Teſtamento donationem, quam præuia abſolutione à iuramento confeſſa eſt fuiſſe malis artibus extortam, eadem ſubſiſtere vlterius nequit.*

4 *Mulier ex cauſa dotis legitimè ſe obligare ſine ſolemnitatibus poteſt.*

5 *Dotem non fuiſſe cauſam donationis finalem ſine qua mater ad actum donationis non deueniſſet, quomodo probatur.*

6 *Cauſa finalis mouet donationem ex toto aliter non donaturum.*

7 *Clauſula pro hæredibus quibuſcumque ſtante donatio ob cauſam matrimonij dici non poteſt.*

7 *Dos quando non eſt cauſa finalis, ſed impulſiua tantum, concurrentibus alijs cauſis donatio pura cenſetur.*

9 *Donatio vt pura dicatur ſolemnitates requiruntur.*

10 *Deciſiones applicatæ in cauſa Patris, quoad donationem filiæ pro dote, quomodo intelligendæ.*

11 *Verificatio vnius cauſæ ad ſuſtinendam donationem non ſufficit.*

12 *Quæſtio de ſufficientia vnius cauſæ quomodo procedit.*

13 *Falſitas vnius cauſæ, vel in parte alterius propter indiuiduitatem Decreti, & voluntatem ſe obligantis totum vitiat contractum.*

14 *Contractus an ſit validus, quando cauſæ alternatiuè ſunt expoſitæ, & qualibet per ſe finalis ad monendum donantem ſufficit.*

15 *Donatio ſine ſolemnitatibus facta, an ex priuilegio paupertatis ſuſtineatur.*

16 *Paupertas ad excuſandam donationem ſine ſolemnitatibus non attenditur in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed praciſè & abſolutè talis eſſe debet, ob quam Pater filias dotare nullo modo poteſt.*

17 *Paupertas ſi probaretur, non tamen ſufficeret, ex quo nulla illius facta expreſſione potius ex coniunctione ſanguinis, quàm ex paupertate ſubbaſtationem factam fuiſſe cenſetur.*

18 *Donatio ſine ſolemnitatibus facta ex mala affectione matris erga filiam non reualidatur.*

19 *Teſtes de mala affectione deponentes cum cauſas gra-*

graues, & proportionatas non afferant, ad tollendam fraudis ſuſpicionem non ſufficiunt.
20 *Iuramentum in donatione præſtitum cum vi, & metu extortum fuerit non operatur.*

DECISIO CXLV.

PRAEVALVERVNT apud DD. rationes, & fundamenta ſecundæ Deciſionis. * Donatio enim facta fuit ſine
1 interuentu Conſanguineorum, † & ſolemnitatibus ſtatuti, & proinde nullatenus ſubſtineri poteſt in puncto *Mandell. Alb. conſ. 70. num. 1. & per tot. Menoch. conſ. 819. nu. 4. Carpan. ad ſtat. Mediol. cap. 324. nu. 17. & ſeqq. par. 1. Rota coram Penia deciſ. 239. num. 6. ſecundum impreſſ. Lugdun. Caualer. deciſ. 257. nu. 2. & 5.* Præcipuè cum emanauerit à fœmina notiſſimæ leui-
2 tatis, † ratione cuius Iudex alias noluit in eius contractum decretum interponere, quę extra Patriam in domum Donatarij deducta fuit, & ad iurandum inducta ſe Conſanguineos non habere, continetque læſionem & pacta inſolita non reuocandi donationē etiam ex capite ingratitudinis paupertatis, &c. ex quibus arguitur in fraudem ſtatuti, & damnum filiæ donationem fuiſſe malis artibus extortam, quod eadem Delia in ſuo Teſtamento donationem reuocando prçuia
3 abſolutione † à Iuramento confeſſa eſt, & declarauit, vt in ſimilibus terminis reſpondit *Corn. conſ. 109. ſub num. 32. verſ. quod in domo Donatarij lib. 1. Decian. conſ. 32. à nu. 13. & ſeqq. lib. 3. Cyriac. controu. 10. num. 32. & ſeqq.* & alijs relatis reſponſum fuit *in Auenionen. Bonorum 7. Maij 1657. coram R. P. D. meo Priolo, §. fin.*

4 Non obſtat, † quod ex cauſa dotis poſſit mulier legitimè ſe obligare ſine ſolemnitatibus, vt reſpondent plures relati per *Moder. Carpen. controu. forenſ. cap. 124. num. 3. & per tot.* Placuit enim DD. reſponſio, quod in præ-
5 ſenti dos Puellarum non fuit cauſa † donationis præcipuè, & finalis, ſine qua Delia ad actum donationis non deueniſſet; nam etiam non ſequutis nuptijs, vult donationem ſubſtineri, vna præmoriente alteram ſubſtituit, & vltimæ dat facultatem diſponendi liberè in quoſcumque etiam extraneos, *Natt. conſ. 509. num. 10.* vbi quod cauſa
6 finalis† mouet donationem ex toto aliter non donaturum, *Crauett. conſ. 142. nu. 9. Gabr. conſ. 17. ſub nu. 11. verſ. nihil igitur, & ſeqq. lib. 2. Becc. conſ. 20. num. 2. Monet. deciſ. Aragon. 10. ſub num. 34.* vbi quod ſtante clauſula pro hære-
7 dibus quibuſcumque donatio † non poteſt dici ob cauſam matrimonij, *Rota coram Merlin. deciſ. 692. num. 6.* & vlterius ex Teſtibus hodie datis in earum *Summ. num. 5.* conſtat, quod Delia à principio non habebat firmā intentionem donandi pro dote, ſed tractabat de creando Cenſu vitalitio cum Sebaſtiano earum Patre, cuius perſonam principalis reſpiciebat, vt deponit nonus iuxtà 32. ibi: *Che voleua fare vn Cenſo vitalitio col Signor Gio. Battiſta Sebaſtiani &c.* & ſuper 22. *Preciſamente haueua intentione verſo il Sig. Gio. Battiſta ſuo Cugino,* & decimus iuxtà 25. *Voleua, ch'io trattaſſi col Sig. Gio. Battiſta Sebaſtiani al quale voleua far donatione di 800. ſcudi*
8 quando autem dos non eſſet cauſa finalis, ſed impulſiua tantum aliæ cauſæ concurrunt; & ſine illa emanaſſet donatio dicitur pura, *Becc. dicto conſ. 20. num. 9. Cancer. var. reſol. lib. 1. cap. 8. nu. 96. verſ. neque mirum Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 1. num. 14.* Et ſolemnitates
9 requiruntur vt poſt *Caſtr. obſer. Surd. conſ. 361. ſub num. 19. & 23. verſ. Demum non aduerſatur; Giouagn. conſ. 83. ſub numer. 46. & ſeqq. lib. 1. Cyriac. controu. 295. ſub nu. Item 46. & ſeqq. & Surd.* ſequitur etiam *Modern. Eugub. controu. for. 266. num. 41. & 42.*

10 Neque applicantur *deciſ. 201. 210. & 232.* coram Card. Seraphino † quia in caſu, ibi diſcuſſo Pater donauerat filiæ pro dote, quæ erat cauſa verè finalis, & ſine qua donatio facta non fuiſſet, ac in præſenti circumſcripta etiam cauſa Conſanguinitatis meritorum, & affectionis, voluitque etiam non ſequuto matrimonio donatariam bona do-
11 nata conſequi, † vt per *Giouagn. d. conſ. 83. ſub num. 49.* Prout dici nequit quod ad ſubſtinendam donationem vnius cauſæ verificatio ſufficiat; Illa enim non impugnatur hodie ex defectu cauſæ, ſed ſolemnitatum, & de cauſis diſſeritur ſolummodò ad effectum cognoſcendi, an fuerit talis, quæ donantem poſſent eximere ab obligatione ſta-
12 tuti; Quæſtio autem † de ſufficientia vnius cauſæ procedit, vbi agitur ad nullitatem actus ex eo, quod inter cauſas Iudici expreſſas vna, vel ſit in totum falſa, vel alia pro parte inſubſiſtens, quo etiam caſu prævaluit opinio, quod propter indiuiduitatem De-
13 creti, & voluntatem ſe obligantis falſitas vnius cauſæ, vel in parte alterius totum vitiat contractum, vt poſt alios tradit *Gratian. diſcept. 691. num. 31. & ſeqq. Rota in Vrbinaten. Prædij 23. Martij 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. prout quoque, & in Narnien. Cenſus 26. Iunij eiuſdem anni coram me in princ.* Quicquid reſpondendum eſſet, quando cauſæ fuiſſent
14 alternatiuè expoſitæ, † & quælibet per ſe finalis, & ſufficiens fuiſſet ad mouendam donantem, vt diſtinguit *Rota in Romana Domuncularum 10. Februarij 1648. coram bon. mem. Dunozetto, §. fin. & in Romana Locorum Montium 19. Iunij 1651. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. §. neque obſtat in fine.*

15 Ruſus quoad paupertatem ex cuius priuilegio contenditur† ſubſtinendam eſſe ſine ſolemnitatibus donationem viſum eſt illā non probari, ſed potiùs contrarium ex datis *in præterito Summ. Felicis nu. 6.* & vlterius Teſtes non reddunt ſufficientem cauſam ſciētiæ, cum ad nunc effectum non attendatur
16 paupertas reſpectiuè, † & in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed præcisè, & abſolutè, & talis eſſe debet, ob quam Pater nullo modo poſſet filias dotare, *Rota deciſ. 48. num. 3. & ſeq. par. 2. diuerſ.* Atque etiam quia ſi pro-
17 baretur, † non proinde ſufficeret ex quo nulla facta illius expreſſione præſumitur

De-

Deliam ex aliis cauſis in donatione expreſſis motam fuiſſe, vel potiùs ex coniunctione ſanguinis, quàm ex paupertate ſubhaſtari, vt præter relatos tradit *Menoch. præſump. 115. num. 9. lib. 4. Rota in Aeſina Bonorum 31. Martij 1656. coram R.P.D. meo Veroſpio, §. Nec vrget.*

18 Neque vis aliqua fieri poteſt in eo, quod Delia malè affecta eſſet erga Felicem eius filiam; Tum quia ex hoc non reualidatur

19 donatio ſine ſolemnitatibus facta: Tum etiam quia Teſtes id deponentes cauſas graues, & proportionatas non afferunt, quæ amori, pietatique maternæ præualeant, vt requiritur ad tollendam fraudis ſuſpicionē ex prædictis reſultantem, *l. non eſt enim ff. de inoffic. teſtam. Lancell. Gall. conſ. 18. num. 21. Rota deciſ. 72. ſub num. 12. par. 8. recent.* & aliis adductis in *Romana Succeſſionis 17. Maij 1649. coram Eminentiſs. D. Card. Corrado ſub §. Illa vero edij.*

Poſtremò non repugnat, quod in dona-

20 tione adeſſet Iuramentum, † quia ad publicam vtilitatem, & obuiandum fraudibus quibus mulierum, & minorum imbecillitas obnoxia eſt à ſtatuto vi, & metu extortum cenſeatur, & concurrat confirmatio Apoſtolica certum eſt, quod nihil operatur poſt alios *Honded. conſ. 5. ſub nu 40. verſ. ad vltimum de iuramento Rota coram Pen. dec. 239. nu. 3. verſ. Nec iuramentum ſecundum impreſſ. Lugdun. Caualer. A. deciſ. 257. ſub num. 2. verſ. Vndè Iuramentum, Duran. deciſ. 18. nu. 2. & in Romana fructuum Cenſus 12. Decembris 1650. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. §. Nec potuit.*

Ex quibus reſponſum fuit ſtandum eſſe in deciſis 31. Ianuarij 1659. coram me vtraque &c.

Ideſt ſub die 31. Ianuarij præcedentis anni 1659. coram eodem Reuerendiſſ. Decano, eſt ſupra in hac parte deciſio 15.

R. P. D. MELTIO.
Poſteà Epiſcopo Papien.

Romana Succeſſionis.

Lunæ 16. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Sententia Rotalis ad fauorem Patris emanata contra filiam prætendentem ſucceſſionem, quam antea renunciauerat mediante conſiderabili ſumma eidem à Patre pro dote aſſignata, vti valida, & iuſta confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas in dubium non reuocatur, cum ex reuolutione proceſſus in quo omnia requiſita concurrunt, reſultet.*

2 *Filia acceptans dotem conſiderabilem pro omni, & toto eo quod quomodolibet prætendere poſſet, cum ampliſſima renunciatione debitis ſolemnitatibus munita, immiſſionem ſuper bonis renunciatis prætendere non poteſt.*

3 *Renuncianti ad bona renunciata amplius non datur regreſſus.*

4 *Renunciatio quamuis ampla renunciantem à lucro ſibi delato ob tranſitum Parentis ad ſecunda vota non excludit.*

5 *Renunciatio æqualiter reſpiciens tàm bona paterna, quàm materna, & fraterna, omne lucrum indiſtinctè comprahendere cenſetur.*

6 *Verba* quomodolibet prætendere poſſet, *vti reſpicientia tempus præteritum, & futurum nedum ſucceſſiones delatas de tempore renunciationis, verùm etiam aliàs in poſterum deferendas includunt.*

7 *Renunciatio niſi facta fuiſſet à filia in contemplationem dotis valdè conſiderabilis, nec ſub ea omnia bona in genere comprahendiſſet, vtique tam in gentem dotem à Patre conſtitutam fuiſſe non cenſetur.*

8 *Solutio præuentiua, & ſatisfactio à Patre data, filiam renunciantem ab omnibus bonis quocumque tempore, & modo ea habere potuiſſet, excludit.*

9 *Clauſula* non aliàs *cum ſit conditionalis conſenſum ab actu remouet, quotieſcumque aliter quàm ſupra diſpoſitum eſt ſequeretur.*

10 *Clauſula* non aliàs *præciſam formam poſt illius acceptationem omninò obſeruandam inducit.*

11 *Læſio dotis quando prætenditur, eadem tamquam maiorem indaginem requirens via ordinaria in iudicio particulari eſt diſcutienda.*

12 *Læſio prætenſa dotis in iudicio immiſſionis admitti non poteſt, cum ab ea prætendens mediante renunciatione excludatur.*

13 *Exceptiones turbidæ, & maiori indigentes inſpectione in Iudiciis ſummariis, & exequutiuis non admittuntur.*

14 *Poſitiones in actis exhibitæ, & per Rotam ad reſpondendum contra admiſſæ, cum non concernant niſi prætenſionem læſionis, illarum reſponſio ſtante renunciatione in iudicio ſummario fruſtrà petitur.*

DECISIO CXLVI.

SENTENTIAM Rotalem emanatam coram R.P.D. meo Albergato ad fauorem Antonii Pelegri, vti validam, ac iuſtam confirmandam eſſe Domini reſponderunt.

1 Validitas enim illius non † reuocatur in dubium cum reſultet ex reuolutione Proceſſus in quo concurrunt omnia requiſita, *Caputaq. deciſ. 260. par. 2.*

2 Iuſtitia verò clariſſimè † deducitur ex eo, quia dum Veronica acceptauerat dotem, quam ſibi aſſignauerat Antonius eius Pater in ſumma ſcutorum 3000. pro omni, & toto eo quod ipſa quomodolibet prętendere poſſet in bonis Paternis, maternis, & fraternis cum ampliſſima quietantia, ac renunciatione debitis ſolemnitatibus munita, *vt in Summario dicti Antonii num. 1. & 2.* Nequaquam prætendere poteſt immiſſionē ſuper bonis renunciatis, vt firmauit *Rota in Aſculana Hæreditatis 7. Iunij 1649. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. ſub §. contraria vero,* & præter alias auctoritates allegatas *in deciſ. edita*

coram

coram R.P.D. meo Albergato 27. *Maij* 1648. fuit reſponſum *in Romana Fideicommiſſi* 3. *Decembris* 1655. *in principio, &* 29. *Maij* 1656. *coram R.P.D. meo Veroſpio, in Firmana Bonorum* 30. *Maij* 1657. *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Nam renuncianti non datur † amplius re-
3 greſſus ad bona renunciata, *l. quæritur, §. ſi Venditor, ff de Aedil. edict. Rota deciſ.* 125. *num.* 4. *par.* 5. *recen. in Beneuentana Dotis* 18. *Iunij* 1655. *coram R. P. D. meo Celſo, in principio verſ. Nam renuncianti, & in Reatina Caſtrorum* 9. *Iunij præteriti coram R.P.D. meo Priolo.*

4 Non vrget quod renunciatio † prædicta quàmuis ampla non excludat renunciantem à lucro ſibi delato ex diſpoſitione, *text. in l. fœmina C. de ſecund. nupt.* ob tranſitum Parentis ad ſecunda vota, quia cum illa in caſu propoſito æqualiter reſpiciat tàm bona Paterna, quàm Materna, & fraterna. Cen-
5 ſetur etiam huiuſmodi lucrum, † ſiue conſideretur reſpectu bonorum maternorum, ſiue fraternorum indiſtinctè comprehendere ex deductis *in allegata Aſculana Hæreditatis* 7. *Iunij* 1649. *coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. minus obſtat* ponderando præſertim ea ver-
6 ba † *quomodolibet prætendere poſſet*, quæ vti reſpicientia tempus præteritum, & futurum includunt, nedum ſucceſſiones delatas de tempore prædictæ renunciationis, verum etiam alias inpoſterum deferendas, *Surd. conſ.* 267. *num.* 24. *in fine, & ſeqq. Rota coram Buratt. deciſ.* 220. *num.* 7. *& ſeqq.* cum alijs allegatis *in dicta deciſione coram R.P.D. meo Albergato, §. quia reſponſum fuit.*

Et magis hæc veritas comprobari viſa
7 fuit ex eo, † quia dicta renunciatio fuit facta à filia in contemplatione dotis ſcutorum 3000. ſibi à Patre conſtitutæ, quæ valdè erat conſiderabilis tàm in ordine ad quantitatem Patrimonij, quàm ad qualitatem conditionis dum agebatur de tutore, qui vtique non conſtituiſſet, tàm ingentem dotem, niſi renunciatio filiæ comprehenderet prædicta bona Paterna, materna, & fraterna ex etiam diſpoſitione, *dict. l. fœmina,*
8 tanquam præuentiua ſolutio, † & ſatisfactio de eo, quod Veronica quocumque tempore, & modo habere potuiſſet, *Crauett conſ.* 84. *num.* 4. *& ſeqq.* cum alijs allegatis *in dicta Aſculana Hæreditatis coram Reuerendiſs. Tarraconen.* Prout clarè videtur etiam voluiſſe demonſtrare per expreſſionem illius clauſulæ, *&*
9 *non alias*, † quæ eſt conditionalis, ac remouet conſenſum ab actu quotieſcumque aliter ſequeretur, quam ſupra diſpoſitum eſt ſecundum *Cancer. var. reſol. par.* 3. *cap.* 2. *n.* 100. *& ſeqq. Rota deciſ.* 619. *num.* 2. *par.* 3. *recent.* Imò
10 inducit præciſam formam omninò obſeruandam † poſt illius acceptationem, vt reſpondit *Rota in Meleuitana Nullitatis Profeſſionis* 27. *Ianuarij* 1659. *coram me, §. Vlterius verſ. ex ea namque forma acceptationis.*

Neque releuat, quod facultates Parentum, & fratrum longè excedant dicta ſcuta 3000. ac proindè † dos prædicta prætendi
11 nequeat exceſſiua. Nam cum talis inſpectio reſpiciat læſionem, & ſic maiorem requirat indaginem veniet diſcutienda via ordinaria in particulari iudicio vigore, *l. ſecunda Cod. de reſcind. vendit.* Non autem poteſt
12 admitti in præſenti † iudicio immiſſionis à qua Veronica rectè excluſa remanet mediante eius renunciatione, & in ſpecie tradit *Donat. de renunciat. cap.* 32. *num.* 252. *& nu.* 266. *cum ſeq.* Exceptiones enim turbidæ, & indi-
13 gentes maiori inſpectione † non admittuntur in iudicijs ſummarijs, & executiuis, vt dixit *Rota deciſ.* 587. *num.* 8. *par.* 3. *recent. in Beneuentana Cenſus, ſeu Pecuniaria* 29. *Maij* 1656. *coram Reuerendiſs. D. meo Decano, §. Non obſtat exceptio cum ſimilibus.*

Prætereà nec refert, quod pro parte Veronicæ fuerint exhibitæ in actis † quædam
14 Poſitiones per Rotam admiſſæ cum ordine quod Antonius eis reſpondere teneretur: Præterquam enim reſcriptum ab ipſa Rota factum ſub die 7. Iulij præteriti non continet ſimpliciter ordinem prædictum, ſed fuit conceptum ſub ijs præciſis verbis *Producantur Poſitiones medio Iuramento, & cum mandato ſpeciali, & poſtea reſpondendum videtur.* Vndè cum huc uſque productum non fuerit Inſtrumentum mandati ſpecialis iuxtà formam dicti reſcripti nequaquam cogi poteſt Antonius ad reſpondendum dictis poſitionibus, ceſſat nihilominus omnis eſitatio, quia huiuſmodi Poſitiones relatæ in calce memorialis ipſius Veronicæ *ſub numer.* 1. Non concernunt in ſubſtantia, niſi prætenſionem læſionis, & ideò fruſtra hodie petitur in præſenti iudicio Summario illarum rèſponſio, dum huiuſmodi exceptio mediante dicta renunciatione omninò remouetur, vt ſupra dictum eſt.

Et ità vnica tantum Parte informante. Altera tamen pluries citata, ac informare recuſante reſolutum fuit.

REVERENDISS. D. ALBERGATO DECANO.

Romana Fideicommiſſi de Matianis.

Lunæ 13. *Ianuarij* 1660.

ARGVMENTVM.

Impoſitionem cenſuum à Filio ratione detractionum illi in bonis maternis competentium ſuſtineri, portionem fœminarum, quæ illis à Statuto aufertur, ratione filiorum maſculorum, & extraneorum dupliciter conſiderari; & quantitate legitimæ filij firmata fundamentum conſumptionis ob factas alienationes ceſſare reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Impoſitio Cenſuum à filio ad fauorem aliorum facta ratione detractionum ipſi in bonis maternis competentium ſuſtineri potuiſt.*

2 *Sorores quoad legitimam à Statuto Vrbis excluſæ partem prout magis expedit maſculis faciunt, vel non faciunt.*

3 So-

3 *Sorores duæ cum non augeant legitimam de triente in ſemiſſem, integrum triens filij eſt legitima.*

4 *Portio fœminarum, quæ illis auſertur à Statuto, an maſculis ſimpliciter accreſcat, an verò verò impinguet hæreditatem parentum à quibus fideicommiſſum ſupponi potuit.*

5 *Fideicommiſſum quando comprehendit etiam extraneos, qui non ſunt de agnatione, grauamen filijs in ea portione legitimæ imponi non poteſt, cum ad eorum commodum Patris voluntas reſtricta cenſeatur.*

6 *Pater totam portionem vni in præiudicium aliorum relinquere poteſt.*

7 *Portio, quæ à Statuto fœminis auſertur reſpectu extraneorum naturam legitimæ retinet.*

8 *Legitima filij in tertia parte dotis maternæ firmata fundamentum conſumptionis ex præcedentibus alienationibus ceſſat.*

9 *Alienationes primæ in cauſam legitimæ grauato debitæ cedunt.*

10 *Cenſus extinctus filio in legitimam Matris non eſt imputandus, cum proprium filij fuiſſe non appareat.*

DECISIO CXLVII.

CОntra Papinos olim poſſeſſores Bonorum, de quibus agitur, quia emanauit
ſententia, bo. mem. Dunozetti concedens
Immiſſionem Corneliæ, tamquam ceſſionariæ vocatorum ad fideicõmiſſum à Mario, & Clara coniugibus ordinatum; altera
verò primæ reuocatoria prolata fuit à Reuerendiſſimo Tarraconen. concedendo reintegrationem Papinis, quam eſſe infirmandam in gradu appellationis coram me reſolutum fuit ſub die 5. Maij 1655. ſed hodie
diſputato iterum dubio à deciſis receſſerũt
1 DD. quia † ratione detractionum Antonio
filio competen. in bonis maternis ſuſtineri poteſt impoſitio cenſuum ab ipſo facta ad
fauorem eorundem de Papinis *Rota dec.53. num.5. dec.68. num.6. poſt Cenc. de Cenſib. Merlin. dec.546. num.24. & in Romana Saluiani 24. Ianuarii 1650. coram bon. mem. Pentingero §. pariter nec exceptio.*

Reſponſio autem quod legitima Antonij habentis duas Sorores in bonis maternis
conſiſtentibus in ſummam ſcutorum 8500.
eſſet tertia tertiæ, & ſic ſcuta 933. non viſa
2 eſt DD. ſubſiſtere, quia cum præfatæ † eius
Sorores eſſent excluſæ à Stat. Vrbis *cap.141 lib.1.* faciunt, vel non, partem; prout magis
expedit maſculis, proindèque cum tanquã
3 duæ non augerent † legitimam de triente
in ſemiſſem, inter filios imputari non debent, ſed integrum triens eſt legitima Antonij, *Socc. Iun. conſ.25. num.14. in fin. lib.1. Decian. conſ.46. num.36. lib.3. Hondedꝫ conſ.1. n.205. Grat. diſcept.676. nu.22. & 23. Rota coram Penia dec.1248. num.3. poſt Modern. de Legitima dec.74. num.1. deciſ.87. per tot. vbi agebatur de Legitima in bonis maternis, deciſ.137. n.13. & 14. dec.160. num.17. par.6. recen. in Romana de Mareſcottis 18 Iunii 1646. coram R.P.D. meo Verospio §. hoc autem iniuſtitia, & in Interamnen. hæreditatis 17. Martii 1653. coram bon. me. Pentingero §. quamuis enim.*

4 Cui fundamento non aduerſatur, † quod
portio fœminarum, quæ illis aufertur à
Statuto, acccreſcit maſculis ſimpliciter, ſed
impinguet hæreditatem parentum à quibus
potuit fideicommiſſo ſupponi, *vt per Mareſc. reſol.28. nu.11. & ſeqq. lib.1.* & alij in præterita
relati, nam admittendã eſſe cenſuerunt DD.
hac concluſionem, quando agitur de fideicommiſſo, vel grauamine, ad fauorem eorumdem maſculorum impoſito, in quibus
terminis ex aduerſo adducti loquuntur, ſe-
5 cus autem quando † fideicommiſſum comprehendit, vt in præſenti fœminas etiam, &
alios extraneos, qui non ſunt de agnatione
hoc enim caſu in illa portione legitimæ
grauamen imponi non potuit, ex qua præfata patris Poteſtas grauandi non eſt libera,
&, ſimplex, ſed reſtricta ad commodum filiorum maſculorum, vt in ſpecie *Gabr. conſ. 50. ſub num.5.8.10.12. & per tot. lib. 2. Brun. ad ſtat. quod ſtantibus maſculis art.22. num.204. Rot. dec.425. nu.1. par.4. diuerſ. & poſt Fenzon. ad ſtat. Vrb. deciſ.99. §. non obſtat dec.100. §. ſed dato, & ſeqq.* in quibus optima diſtinctione firmatur
6 quod † portio, quæ à ſtatuto fœminis aufertùr conſiderata reſpectu filiorum maſculorum hæreditaria, & à volũtate Patris dependens, qui poſſet totum vni in præiudi-
7 cium aliorum relinquere; ſed † reſpectu extraneorum retinet naturam legitimæ, &
plenè *in deciſ.228. num.19. p.8. recent. in Romana ſupplementi legitimæ 15. Aprilis 1644. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. comprobatur hic intellectus,* quia *in d. cap. 141.* non excludit Statutum ſimpliciter, ſed fœminas cauſatiuè
ad fauorem ſcilicet agnationis, vt per *Rotam deciſ.77. num.4. & ſeqq. par.2. rec. in Romana ſupplementi legitimæ poſt Pacif. de Salu. deciſ.60. n.6. d. Romana ſupplementi legitimæ 26. Ianuarii 1626 coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. quia cum huiuſmodi, & in Rom. tranſactionis 2. Maii 1659. cor. R.P.D. meo Celſo §. prout etiam.*

8 Hinc † firmata quantitate legitimę Antonij in tertia parte dotis maternæ, ceſſat
fundamentum conſumptionis ex pręcedentibus alienationibus. Cenſus enim ſcutorum 500. impoſitus anno 1593. legitimam
paternam conſumpſit, ex quo fundus conſitus in hæreditate Patris reperiebatur, nec
prædictæ doti maternæ attribui, quia etiam
ſi admittatur, quod non in pecunia, ſed in
ſpeciebus conſiſteret, non erat tamen fundata in hac Domo ad viam del Pellegrino,
prout ergo in ſpecie hęc alienatio relata fuit
in conſumptionem legitimæ Paternæ *in deciſ.4. Iunii 1646. §. nec pariter, & 27. Iunii 1650 §. & licet coram Reuerendiſſ. Tarraconen.* & †
9 regulare eſt, quoſt primæ alienationes cedant
in cauſam legitimę debitæ grauato *l. Marcellus 3. §. res quæ ff. ad S.C. Trebell. Gabr. conſ.46. num.45. lib.1. Surd. conſ.39. num.4. Rota in Romana fideicommiſſi de Incoronatis 7. Iun. 1652. coram me ſub §. quo enim ad fideicommiſſum.*

10 Cenſum autem ſcutorum 200. & æs alienum ſcutorum 150. extinctū ex pretio domus poſitæ al Pozzo delle Cornacchie viſum fuit non eſſe pariter imputandum in legitimam matris, quia non apparet fuiſſe proprium ipſius Antonij, ſed potius conſtat cenſum prædictum eſſe hæreditarium Patris, & aliud debitum eſſe vtriuſque, patris ſcilicet, & matris hæreditarium ex datis *in Sum. Cornelia nu. 7. & 8.* computatis autem ſcutis 700. verè in hanc cauſam ab Antonio receptis, vna cum fructibus cenſus vitalitij, non exceden. ſcuta 213. pro concurrenti quantitate legitimæ ad formam *l. hereditatis ff ad l. falcid.* adhuc ſupereſt creditum tanta quantitate, ratione cuius ſubſtineri potuerunt cenſus fauore illorum de Papinis, vt ſupra.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Nullius, ſeu S. Seuerini Parochialis.

Luna 9. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

De iure præſentandi, poteſtate conferendi, & alijs priuilegijs Abbati Commendatario cū ſucceſſoribus ex Indultis ſpecialibus Apoſtolicis conceſſis, ſublata omni iuriſdictione Epiſcopi in Monaſteria, bona, perſonas, Eccleſias, quę Abbati ſubijciunt, cuius ius quacumque de cauſa prætendere, aut exercere illud poterat, ſpeciali Priuilegio Pontificis derogatum non immeritò cenſetur.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria, & loca exempta cum ſuis mēbris, & Eccleſijs licet ex natura ſint de Diæceſi alicuius Epiſcopi, per Indultum tamen ſpeciale Apoſtolicum ſubtrahuntur, & in Abbatem Commendatarium transferuntur.*

2 *Traſactio territorium ſeparatum efficit, & Diæceſis ibidem Iura Epiſcopalia habentis propriè appellatur.*

3 *Translatione facta, & territorio ſeparato Commendatarius Epiſcopi, ac Diæceſani appellatione venit.*

4 *Priuilegio cum ſeparato Territorio ſtante, iuri ex Canonum diſpoſitione Ordinario competenti derogatum cenſetur, & Abbati Commendatario Eccleſia prouiſio competit.*

5 *Priuilegium ad Parochialem non extendi fruſtra obijcitur cùm contrarium ex literis Apoſtolicis clarè demonſtretur.*

6 *Partita ex libris Monaſteriorum in archiuio repoſitis ſpecificè de cenſu ab Eccleſia Monaſterijs debito loquentes, cùm ſint plures, & adminiculata concludentem probationem conſtituunt.*

7 *Eccleſia cùm Monaſterijs ſit ſubiecta, & annexa, etiam Indulto exemptionis comprehenſa cenſetur.*

8 *Eccleſia de Ordinarij licentia ab Abbate, & Monachis dotata, ſolutiones cenſuum ſubſequentes pro eadem principaliter factas fuiſſe in vim præcedentis tituli fundationis præſumitur.*

9 *Monaſteria quando ſunt regularia, Eccleſia ipſis acceſſoriè vnita, & membrum illius regularis quoque reputatur.*

10 *Regulares beneficia poſſunt habere, quæ ſingularibus in titulo perpetui beneficij conferuntur.*

11 *Poteſtas conferendi ob non reſidentiam Monachorum non extinguitur, dum Regularitas actualis ſolummodò ceſſauit, non autem actualis, quæ ſufficit.*

12 *Poteſtas conferendi ex obſeruantia longiſſimi temporis deputationibus per Abbatem factis cum obligatione ſoluendi recognitionem ipſis Collatoribus effectum ſortitis probatur.*

13 *Parochialis quando Monaſterio eſt ſubiecta, ita vt cura penes illud reſideat decreto Concilij, quoad ius præſentandi locus non eſt, ſed ſufficit approbatio Epiſcopi poſt nominationem Rectoris ab Abbate factam.*

14 *Epiſcopus erigendo Eccleſiam in Plebaniam ſæcularibus conferendam, cùm agat authoritate delegata, & ſic actus ſit æquiuocus; Abbati ius ſuum auferre non poteſt.*

15 *Erectio facta ante literas Apoſtolicas pro exemptione Eccleſiæ ab Ordinarij Iuriſdictione emanatas, Commendatario in cuius fauorem emanarunt literæ, non præiudicat.*

16 *Status vltimus non attenditur, cùm de legitimo ſtatu anteriori conſtet, nec ipſum Epiſcopus in alterius præiudicium mutare poteſt.*

17 *Prouiſio Ordinariorum ad effectum mutandi ſtatum Beneficij non eſſet attendenda, cum ad id poteſtate carere cenſeantur.*

18 *Indultum Apoſtolicum quando habet clauſulam ſublata, & decretum irritans, omnis contraria obſeruantia, & poſſeſſio inficitur.*

DECISIO CXLVIII.

Sequuta vacatione Parochialis Eccleſiæ S. Mariæ Caſtri Petini Eminentiſſimus D. Cardinalis Antonius Barberinus Commendatarius Monaſteriorum S. Mariæ de bona, ac SS. Laurentij de Doliolo, & Euſtachij inuicem vnitorum, ad eam vti ad dicta Monaſteria ſibi commendata ſpectātem ex cauſa vnionis, & ſubiectionis nominauit Antonium fabarium, Ordinarius verò Sancti Seuerini pręuio concurſu approbauit Nicolaum Boantium. Hinc orta inter Collatarios, & prouiſos controuerſia, & ad Rotam deuoluta, propoſui dubium An conſtaret de bono iure D. Cardinalis Commendatarij, & conſtare DD. reſponderunt.

Moti ex Indulto Apoſtolico de Anno 1641. eidem D. Cardinali, & in Commenda ſucceſſoribus per s. m. Vrbanum VIII. conceſſo, in quo præuia narratiua, & confirmatione exemptionis eiſdem Monaſterijs, perſonis, bonis, & Eccleſijs à ſe de anno 1632. per eius Prædeceſſores Cæleſtinum, & Honorium Tertios tributa à quacunque Ordinarij loci iuriſdictione, ac extinctione litis poſt hæc excitatæ per Reuerendiſſimum Epiſcopum S. Seuerini pretendentem ſe niſi ordi-

ordinariam, delegata tamen authoritate
à *Sac.Conc.Trid.ſeſſ.7. cap.8.ſeſſ.14. c.4. & ſeſſ.
24 cap.11. de reformat.* poſſe Monaſteria quæ-
cumque exempta viſitare motu proprio, &
ex certa Scientia eidem D. Cardinali Ab-
bati, & prædictis Commendatariis Iuriſdi-
ctionem Eccleſiaſticam in Monaſteriis præ-
dictis, ac in bona, perſonas, & Eccleſiæ cen-
ſum ei ſoluentes priuatiuè quoad Epiſcopū
S.Seuerini, & quemuis alium loci Ordi-
narium, etiam vti Sedis Apoſtolicæ delega-
tum vigore decretorum dicti Sac. Concilij
Tridentini, itaut nullam omninò Iuriſdi-
ctionem, ſeu actum Iuriſdictionis in Mona-
ſteria, & bona, perſonas, & Eccleſias prædi-
ctas quacumque de cauſa vnquam exer-
cere, ſeu prætendere poſſit, conceſſit, & im-
partitus fuit, ex cuius indulti contextu DD.
1 aſſequebantur † Monaſteria, & loca exem-
pta cum ſuis membris, & Eccleſijs, licet ex
natura, & originaliter eſſent de Diœceſi E-
piſcopatus S.Seuerini, per illud tamen fue-
runt ab eo ſubſtracta, & tranſlata in Abba-
2 tem Commendatarium, & † effecta Terri-
torium ſeparatum, & appellatur propriè
Diœceſis ipſius habentis, ibidem iura Epi-
3 ſcopalia, & † venit appellatione Epiſcopi, ac
Diœceſani, *c.ſi quis deinceps 16. q. 7. c. ſi Papa
de Priuil.in 6.gloſſ.in Clemen.1.verb volumus de
for.compet.& in Clem.1.in verb.proprÿs poſt med.
de reb.Eccleſ.non alien.Felin.in cap.cum olim 18.
in princ.verſ. ſecundo limita de reſcript. Franc.in
c.2.ſub n.5.vbi prob.ad Monach.n.48.de præben.
Sarnen.ad reg.de Annal.q.1.nu.4.Gauant.in prax.
Epiſcoporum in verb. Abbas nu.52.* plenè *Grat.
diſcept.for.cap.212.nu.7.& per tot. Modern. Car-
pen.contr.219.num.71.& 72. Rota in recent.deciſ.
324.n.1.par.1.& dec.45.nu.5. p.5.& deciſ. 00.
num.3.poſt 1.volum.conſ.Farinacc. coram Andrea
deciſ.54.nu.5.apud Tamburin.de Iure Abbat. dec.
42.num.2.3.& dec.69.num.7.in Montis Caſſinen.
Iuriſdictionis 27.Martii 1655.coram b.m.Bichio.
in Aſtoricen. ſeu Nullius Iuriſdictionis 9. Iunii
1654.coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. ni-
hilominus, & in Cauen Collationis ordinum 20.di-
cti menſis, & Anni coram R.P.D.meo Veroſp.§.nō
tamen, & in Nullius, ſeu Montis Virginis Iuriſdi-
ctionis 12.Iunii 1656. §.vnde propoſito coram bo.
mem. Dunozetto.*

Id.ò cum dictus D. Cardinalis Com-
4 mendatarius nitatur ſpeciali † priuilegio, ha-
beat ſeparatum territorium, & in eo tanquā
Epiſcopus ſe gerat, cenſetur per hoc dero-
gatum Iuri ex Canonum diſpoſitione Or-
dinario competenti, vt non ipſi, ſed illi cō-
petat Eccleſiæ prouiſio, *cap.1.& 2.& fin.16.
q.4.Pariſ.conſ.35.num.8.lib.4. Grat.diſcep.c.212.
num.44.& 45.Barboſ.de iur.vniuerſ.Eccleſ.lib.1.
cap.17.num.102. Marſobius in prax.habend. con-
curſ.requiſ.2.num.4.Tambur.de Iur.Abbat.tom.3.
diſput.9.q.1.num.3.Flores de Menna var. reſolut.
lib.1.q.24.num.21.Rot.deciſ.298.numer.1.par.4.
diuerſ.& rec.deciſ.308.num.4.par.1.& deciſ.43.
num.4.par.2.*

Nec viſum fuit ſubſiſtere, quod dictum
5 Priuilegium, † & Indultum ſit reſtrictum
ad Monaſteria B. Mariæ de Rambona, ac
SS. Laurentij, & Euſtachij, & non extenda-
tur ad Parochialem hanc, nam comprehē-
ſio apertè colligitur ex ipſis literis Apoſtoli-
cis, vbi eximuntur ab Ordinarij Iuriſdictio-
ne bona perſonæ, & Eccleſiæ Monaſterii cē-
ſum ſoluentes, ibi: *ſuper prædictis Monaſteriis,
eorumq. bonis, & Eccleſiis cenſum ſoluentibus, &c.*
& de ſolutione facta à Rectoribus pro tem-
pore ipſius Eccleſiæ Abbatibus, & Mona-
cis Monaſteriorum apparet ex pluribus, &
6 vniformibus, & multiplicatis † partitis ab
anno 1624. vſque ad annum 1657. extractis
ex libris Monaſteriorum in Archiuio repo-
ſitis ſpecificè, excepta vna, loquentibus
de cenſu ab hac Eccleſia eiſdem Monaſte-
riis debito, quæ quidem partitæ cum ſint
plures, & adminiculatæ, ſignanter ex onere
iniuncto Rectoribus in Inſtrumentis Inſti-
tutionum de anno 1313. 1362. huiuſmodi
cenſum ſingulis annis præſtandi, & reco-
gnitione manus vnius ex illis concludentē
probationem conſtituunt, *gloſſ.in c.ad audien-
tiam 13.verb.conſuales de præſcript.Felin. in c.2.
num.2.de fid.Inſtr.Bald.in l.fin.numer.9. C.ſi ſine
cenſu Rota coram Achill.de Graſſ.dec.5.de fid.In-
ſtrum.Coccin.dec.258.num.6.& apud bon. memor.
7 Merlin.deciſ.264. num.40. & 41.* & † indicant
ſubiectionem, & ānexionem Eccleſiæ Mo-
naſteriis, ſicque Indulto exemptionis eſſe
comprehenſam *c.2.in fin. & c.cum olim 59.vbi
Abb.num.1.de Cenſ.Pariſ.conſ.22.numer.2. lib.4.
Roman.conſ.127.colum.1.Barbat.conſ.8. num.19.
& 20. Rota deciſ.204.num.5.par.2.& deciſ.343.
num.9.par.4.tom.2.recent.*

Quod eò magis DD. admittendum cen-
ſebant, quia vltra huiuſmodi exceptionis
priuilegium fuit probatum per publica In-
8 ſtrumenta vſque de anno 1292. † Eccleſiam
iſtam fuiſſe de Ordinarij licentia extructam,
& dotatam ab Abbate, & Monachis Sancti
Laurētii de Doliolo, quapropter magis cō-
gebantur credere ſolutiones Cenſuum ſub-
ſequētes fuiſſe pro dicta Eccleſia Parochiali
factas ratione præcedentis tituli fundationis,
& in vim illius ad notata *in l.2.C.de acquiren.
9 poſſeſſ.* & quemadmodum † Monaſteria ſunt
Regularia, ita & Eccleſia ipſis acceſſoriè v-
nita, & membrum illius regularis quoque
reputatur *c.1. de cappellis Monachorum gloſſ. in
cap.1.verb.exempto de priuil.in 6.Gonzal.ad reg.
8.Cancell gloſſ.5.num.30.& 31. Rot. coram s.me.
Greg.XV. deciſ.170.num.3. Pen.deciſ.443. nu.2.
Duran.deciſ.144. numer.3.& in recent.deciſ.153.
10 nu.2. par.2.* nihil enim eſt, quin etiam † re-
gulares poſſint habere beneficia, quæ ſæcu-
laribus conferantur in titulo Perpetui be-
neficij, *Abb.in c.de Monachis nu.9.ad fin.de præ-
ben.Felin.in c.in noſtra num.44.verſ.7.nota in fin.
de reſcript.Lotter.de re benef.lib.1.q.34.numer.8.
Rot.deciſ.578.num.2.par.1.rec.& in Montis Caſ-
ſinen.Parochialis 7.Febr.1648.coram b.m.Bichio
§.quia licet.*

Nō releuat quod in Monaſterijs amplius
11 Monachi † non reſideant, quia non indè
ſequitur extinctam fuiſſe conferendi pote-

ſtatem, ſed ſolum ceſſauit Regularitas actualis, non autem habitualis, quæ ſufficit, *c. Cum dilectus de conſuetud.* & in terminis reſpondit *Rot. in dec. 587. & 588. par. 4. diuerſorum Penia d. deciſ. 443. num. 5. & deciſ. 523. num. 7. p. 2 recent.*

Quibus quoque accedit longiſſimi temporis † obſeruantia deducta ex pluribus deputationibus Rectorum per Abbatem in dictis Monaſterijs pro tempore factis cum obligatione ſoluendi recognitionem ipſis Collatoribus effectum ſortitis per obitum, reſignationem, vel permutationem Prouiſorum *iuxta vulgat. conſil. Oldrad. 229.* paſſim à Rota approbatum, vt *coram Card. Seraphin. deciſ. 337. num. 1. s. m. Greg. deciſ. 215. nu. 1. & ibi Add. num. 8.* iuncta alia prouiſione Anni 1527. à bon. mem. Cardinali de Monte tunc Commmendatario in perſonam Raphaelis Dominici, *vt in Sum. numer. 9.* Vndè patens videbatur bonum ius Eminētiſſimi moderni Cōmendatarij, cui reſeruatum fuit ius præſētādi, vt antea Abbatibus Regularibus competebat abſque alia indictione concurſus requiſiti ex diſpoſitione *S. Conc. Trid.*

12 (para. on line "poris †")

13 *ſeſſ. 24. cap. 28. de reform.* quia quando Parochialis eſt Monaſterio ſubiecta, aut annexa, vel de Mēſa, ita ut cura penes illud reſideat, tunc non eſt locus Concilij decreto, ſed ſufficit approbatio Epiſcopi poſt nominationem Rectoris ab Abbate factam, iuxta Conſtitutionem s. me. Pij V. *antiquo Bullario 46. §. volumus, & poſt text. in cap. 1. de Cappellis Monachorum, & cap. de Monachis de præben.* tradunt *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 7. nu. 13. Garz. de benef. p. 9. cap. 2. num. 197.* qui ita cenſuiſſe Sacram Congregationem eiuſdem Concilij referunt *Caſtropal. oper. moral. tom. 2. tract. 13. diſput. 3. §. 1. numer. 11. & 12. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 58. n. 33. Rot. in recen. deciſ. 102. num. 1. & par. 1. deciſ. 153. num. 1. & deciſ. 323. n. 6 & 8. p. 2. coram Buratt. deciſ. 214. ſub numer. 1. & ibi adden. litera A. & deciſ. 113. num. 10. b. m. Merlin. dec. 115. num. 1. & 2.*

14 Neque refert, quod de anno 1601. † Epiſcopus S. Seuerini præuia licentia S. Rituum Congregationis de Parochia in Plebaniam erexerit ſæcularibus conferendam, quia præter quod tollitur eadem reſponſione, quod non ſit prohibitum Regularibus hæreditare collationem beneficiorum ſæcularium, potuit id agere authoritate delegata, & ſic actus eſſe æquiuocos, & poſſe ad illam referri ad effectum, vt in illis ius fieri non valeat, *Tambur. de Iur. Abbat. tom. 1. diſput. 15. qu. 19. num. 26. & ſeq. Rot. dec. 447. num. 4. p. 1. rec. in Nullius, ſeu Montis Virginis Iuriſdictionis 12. Iunii 1656. §. minuſque obſtant coram bonæ memoria Dunozetto, Add. ad Burat. deciſ. 578. num. 17. & 18.*

15 Et ceſſat omnis difficultas, cum † erectio emanauerit ante literas Vrbani, ex quarum forma pro exemptione Eccleſiæ ab Ordinarij Iuriſdictione, & ſubſtitutione collationis Eminentiſſimi Commendatarii ſat eſſe videtur iuſtificari actualis cenſus ſolutio, non exhibita illius origine, nec rigidè diſcuſſo ad quem verè collatio pertinebat ad tradita *per Rot. coram bo. mem. Merlin. deciſ. 139. num. 4.* repetita *in recent. deciſ. 576. numer. 4. par. quarta tom. 2.*

Poſtremo non poteſt Epiſcopo ſuffragari vltimus ſtatus elicitus ex deputatione Concionatorum inſtitutionibus, & prouiſionibus de anno 1621. & 1650. ab ipſo factis,

16 quia cum de † legitimo ſtatu anteriori regularitatis liquidò conſtet, vltimus ſtatus non attenditur, nec ſufficiens eſt ad illum mutandum in alterius præiudicium, *c. Si laicus §. idem eſſe, verſ. & ſtatus præſens de ſenten. excomm. in 6. Dec. conſ. 126. num. 6. Rota dec. 2. n. 2. de præbend. in non. & apud Merlin. dec. 689. nu. 9. in recent. dec. 188. num. 1. & dec. 229. num. 3. & 4. par. 1. Add. ad s. m. Greg. deciſ. 77. numer. 12. in fin. & in Lucana Capellaniæ 1. Iulii 1650. coram bon. mem. Bichio verſ. itaut nec releuat*, & in ſpecie,

17 quod non ſit attendenda † prouiſio Ordinariorum ad effectum mutandi ſtatum Beneficij, ex quo ad id poteſtate carent, notatur *in cap. cum de Beneficio de præb. in 6. Felin. in cap. in noſtra num. 4. de reſcript. Rota dec. 763. numer. 4. par. 1. recent. Merlin. dec. 88. numer. fin.* & multò minus in præſenti, dum indultum Apoſtolicum, in quo decernitur exemptio habet clauſulam ſublatā, & decretum irritans, per quas inficitur quæuis contraria obſeruantia, & poſſeſſio *Franch. in c. Cum de Beneficio numer. 4. de Præbend. in 6. Rota coram Coccino deciſ. 51. num. 21. & deciſ. 142. num. 4. p. 2 recent.*

Ex quibus vt ſupra fuit reſolutum conſtare de bono iure Eminentiſſimi Commēdatarij vtraque parte informante, &c.

REVERENDISSIMO D. MELTIO.

Romana Vineæ.

Veneris 16. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Deliberatio controuerſę Vineæ vti nulliter ac iniuſtè facta reuocatur, & ad fauorem illius qui illam paſſus fuit, & de cuius anteriori poſſeſſione inter partes nō dubitatur, manutentionem concedendam eſſe reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio ſubſequuta perneceſſe præſupponit exiſtentiam antecedentis poſſeſſionis, non ſecus ac priuatio habitum ſupponit.*

2 *Deliberationis iniuſtitia, & nullitate manifeſta ſtante manutentio anteriori poſſeſſori debetur.*

3 *Executio contra tertium poſſeſſorem Vineæ ſub directo dominio Eccleſiæ exiſtentis nullitatem deliberationis manifeſtè includit.*

4 *Executio pro credito dotali ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis etiam contra tertium poſſeſſorem competit.*

5 *Executio non competit contra bona directo dominio Eccleſiæ ſubiecta.*

6 Sta-

6 *Si ſtatutum Vrbis ex defectu voluntatis ſtatuentiũ perſonas Eccleſiaſticas, & eorum bona non comprehendit, niſi de eis expreſſam faciat mentionẽ.*

7 *Deliberatio facta poſt admiſſionem articulorum in actis productorum nulla precedente citatione non ſuſtinetur.*

8 *Citatio antecedens per admiſſionem articulorum remanet circumducta perinde ac ſi non emanaſſet.*

9 *Regula de citatione procedit, etiamſi admiſſio cum clauſula* ſine pręiudicio termini proſeruati *facta fuiſſet.*

10 *Deciſio de electione Periti facta cum clauſula* ſine præiudicio *deliberationis quomodo intelligenda.*

11 *Iudex poſt admiſſionem Iurium reſeruando ſimpliciter poſſeſſori Iura pro melioramẽtis, abſque noua citatione non rectè procedit, cùm eadem ad effectum procedendi ad vlteriora omninò requiratur.*

12 *Exceptione melioramentorum oppoſita, retentio vſque ad integram illorum refectionem competit, aliàs deliberatio iniuſta cenſetur.*

13 *Cautio de reficiendis melioramentis iniuſtitiam deliberationis non ſupplet.*

14 *Retentio danda eſt poſſeſſori pro melioramentis etiam in genere probatis cautione præſtita non obſtante.*

15 *Probatione generica melioramentorum concurrente, terminus per Iudicem competens eſt præfigendus ea in ſpecie liquidandi, quo elapſo nulla ſequuta liquidatione cautio præſtari debet.*

16 *Terminus non competens ſtante illius breuitate habetur pro non dato, & exequutio interim conſummata pro attentata habetur.*

17 *Terminus quando nõ eſt competens, lex ipſa ſupplet congruum tempus ſtatuendo.*

18 *Probatio in genere, non dato termino ſufficienti ad liquidandum in ſpecie melioramenta, pro obtinenda retentione ſufficit.*

19 *Melioramenta vnde iuſtificantur.*

20 *Inſtrumentum venditionis poſt terminatum Iudicium deliberationis productum melioramentis in genere iuſtificatis non obſtat.*

21 *Plantationes vitium an inter melioramenta reficienda tanquam non perpetuò duratura comprehendantur.*

22 *Melioratio quando redditur perpetua melioramenta cuilibet poſſeſſori omninò reficienda cenſetur.*

DECISIO CXLIX.

ADuerſus deliberationem controuerſæ
Vineæ vti nulliter ac iniuſtè factam
ad inſtantiam Catherinæ, & Zenobij coniugum ad fauorem Marci Antonij Venturæ,
cenſuerunt hodie DD. fore concedendam
manutentionem Antonio Vrſino qui illã
paſſus fuit, cùm de ſua anteriori poſſeſſione
inter partes non dubitetur, & ſatis liqueat
1 ex Iudicio contra ipſum moto, † ac ex ſubſequuta dictæ Vineæ deliberatione, quæ
perneceſſe præſupponit in eo exiſtentiam
antecedentis poſſeſſionis non ſecùs ac priuatio ſupponit habitum, vt reſpondit *Rota
decis.456. num.4. par. 2. recent. In Alexandrina
Canonicatus 9. Decembris 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Praneſtina manutentionis 14. Iunij 1658. in principio coram me.*
2 Ideoq; ſtante manifeſta nullitate, † ac iniuſtitia dictæ deliberationis, ille dùm non habuit ſe pro ſpoliato contra factum Iudicis
ità procedentis manuteneri debet in dicta
ſua priori poſſeſſione, *Rota coram Card.
Canaler. dec.48. num.2. coram Merlin. deciſ.151.
num.4. in Romana manutentionis 18. Februarij
1656. §. non obſtat, & 27. Martij 1658. coram
R.P.D. meo Albergato in Romana locorum montium 14. Decembris 1657. coram me, & in Interamnen. bonorum 1. Iulij 1658. §. 1. & 7. Februarij, & 9. Iunij 1659. coram Reuerendiſſimo D.
meo Decano.*
3 Nullitas ſiquidem prædictæ † deliberationis dupliciter reſultare viſa fuit. Primò quià in cauſa de qua agitur fuit proceſſum exequutiuè contra d. Vrſinum tertium
Poſſeſſorem controuerſæ Vineæ, quamuis
illa exiſteret ſub directo dominio Eccleſiæ
Sancti Petri ad Vincula, quod fieri minime
4 poterat, † nàm licèt pro credito dotali,
cuius vigore agitur, competat via exequutiua etiam contra Tertium ex diſpoſitione
ſtatuti Vrbis *lib. 1. cap. 85.* vt pluries dixit
Rota, & præcipuè *in recent. dec. 161. nu. 4. p. 4.
& Add. ad deciſ. 666. num. 150. cum ſeqq. part. 4.
tom. 3. recent.* Id tamen procedit ſolum quãdo agitur contra bona Laicorum, non au-
5 tem quando prout in iſto caſu, † agitur cõtra bona ſubiecta directo Dominio Eccleſiæ, ſicuti in terminis firmauit *Rota in Romana Dotis 11. Februarij 1647. §. addebant aliqui
coram bon. mem. Bichio;* Cùm ſtatutum Vrbis
6 ex defectu voluntatis ſtatuentium † non includat perſonas Eccleſiaſticas, & eorum
bona, niſi faciat de eis expreſſam mentionem, vt reiecta contraria opinione firmauit *Rota in Romana liberationis 4. Martij 1630.
coram Merlino repetita apud Fenzon. ad Stat. Vrb.
deciſ. 5. §. nec ſuffragatur in Romana Donationis de
Caſtellanis 23. Iunij 1631. corã Coccino impreſſ.
apud d. Fenzon. dec. 6. §. neque obſtat in Romana
Succeſſionis de Comitibus 25. Ianuarij 1642. coram
bon. mem. Dunozetto, in Senogallien. fructuum cenſus 4. Iulij eiuſdem anni coram Reuerendiſſimo
Compoſtellano in Vrbeuetana Legati 4. Iulij 1646.
coram bon. mem. Bichio, §. quamuis, in Tudertina
Succeſſionis 29. Maij 1652. coram me, §. non obſtat cum §. ſequenti, & in Romana pecuniaria 18.
Iunij 1655. & 22. Iunij 1657. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. vnde quamuis, & §. ſequenti* in quibus firmatur hoc procedere, non
obſtante confirmatione Apoſtolica prædicti Statuti.
7 Secundò quià fuit deuentum † ad huiuſmodi deliberationem poſt admiſſionem
articulorum productorum pro parte Vrſini, nulla alia præcedente citatione, prout
neceſſe erat, dùm per dictam admiſſionem
8 articulorũ citatio antecedens † remanſerat
circunducta perinde ac ſi non emanaſſet iuxtà *not. per Gratian. diſcept. forenſ. cap. 438. n. 4.
& ſeqq.*

& ſeqq. vbi firmat ex auctoritate Rotæ hanc
veriorem eſſe opinionem, & procedere
9 etiam ſi admiſſio † fuiſſet facta cum clauſula
ſine praiudicio termini pro ſeruato, & ſequi-
tur *Poſth. de manut. obſeru. 102. num. 32. & Rota*
poſt eundem deciſ. 292. numer. 2. Add. ad ſan. mem.
Gregor. XV. dec. 140. num. 17. & fuit dictum in
Romana pecuniaria, ſeù reſtitutionis in integrum
coram Corduba apud Marcheſ. de commiſſ. part. 1.
fol. 1222. num. 14. & ſeq. in Peruſina manutentio-
nis 12. Iunij 1645. coram Reuerendiſſimo Domino
meo Decano §. nèc prætendi poteſt, & in Romana
pecuniaria 14. Martij 1659. §. ratio reſolutionis
coram R. P. D. meo Veroſpio.
10 Nèc aduerſatur deciſio † in Romana Vi-
neæ corã clar. me. Card. Hieronymo Pam-
philio apud Fenzon. *deciſ. 173. §. nèc refert,*
quià ibi ſolummodo firmatur, quod ele-
ctio Peritorum facta cum clauſula *ſine præ-*
iudicio deliberationis non impedit, quin Iu-
dicium proſequi poſſit ſuper illa, non ta-
mèn dicitur, quod ad talem effectum non
requiratur noua citatio, imò in propoſito
caſu omnis ceſſat difficultas ex eo quia Iu-
11 dex poſtquam admiſerat ſimpliciter Iura
producta pro parte Vrſini ſub *die 10. Martij*
1659. vt in eius Summario numer. 26. conceſſit
manutentionem Venturæ per ſententiam
diffinitiuam, reſeruando ſimpliciter Iura
eidem Vrſino pro melioramentis ab eo fa-
ctis, contra Catherinam, & Zenobium co-
niuges abſque alia noua citatione, quæ ta-
mèn omninò requirebatur ad effectũ pro-
cedendi ad vlteriora ex plenè deductis in
dicta Peruſinæ manutentionis coram Reuerendiſ-
ſimo D. meo Decano. & per Gratian. Poſth. &
alios ſuperius allegatos.

Iniuſtitia autem conuincitur ex eo, quià
cum per dictum Vrſinum fuiſſet oppoſita
12 exceptio melioramentorum, † quæ poſt
reſcriptum Signaturæ directum A. C. vt
iterum partes audiret, vt in ſpecie probata
fuerant, competebat ei retentio ſuper con-
trouerſa Vinea meliorata vſque ad integrã
illorum refectionem per *Text. in l. Paulus §.*
Domus pignori data ff. de pignor. & ita diſtin-
guendo firmauit *Rota in Bonon. fideicommiſſi*
de Vizzanis 7. Iunij 1647. coram bon. me. Bichio,
§. melioramentorum verò adeo vt nèc ſupple-
13 ri potuiſſet † etiamſi præceſſiſſet cautio de
illis reficiendis *Rota in recent. deciſ. 217. nu. 4.*
& ſeqq. & dec. 363. num. 8. & 9 part. 4. tom. 2. rec.
coram Eminentiſſimo D. Card. Ottbobono dec. 155.
num. 24. & ſeq. & deciſ. 170. nu. 30. & 31. & co-
ram Merlino dec. 363. num. 6. & 7. vbi pluribus
authoritatibus firmat retentionem eſſe dan-
14 dam † poſſeſſori pro melioramentis etiam
probatis in genere, non obſtante cautione
ex aduerſo præſtita; Vèl in omnem caſum
quatenus etiam concurriſſet ſimplex illo-
15 rum † probatio generica præfigendus erat
per Iudicem terminus competens ad ea li-
quidan. in ſpecie, quo elapſo, & non facta
tali liquidatione præſtari debeat dicta cau-
tio, vt benè explicat *Rota in d. deciſ. 217. n. 5.*
par. 4. tom. 2. recent. vbi firmatur ita ſeruari in
hoc Sacro Tribunali, nec ideò poterat Iu-
dex ad talem effectum præfigere breuiſſi-
mum terminum quinque dierum, quorũ
16 duo tantum erant Iuridici, † cum terminus
ſtante illius breuitate habeatur pro non da-
to, & exequutio interim conſumata dica-
tur attentata, vt in terminis dixit *Rota, in*
Mediolanen. bonorum. 24. Nouembris 1593. coram
Litta apud Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 1090.
num. 3. quinimò lex ipſa in tali caſu ſupplet
17 ſtatuendo tempus † congruum ad not. per
Bald. in l. ſi ea 7. num. 15. C. de his, qui accuſar. non
poſſ. Ripa in l. 2. d. num. 27. ff. de re iudic. Dec. in
cap. cum ſit. Roman. de appell. num. 57. & ſola
18 probatio in genere facta ſufficit † pro ob-
tinenda retentione, vt in ſpecie quando nõ
fuit præfixus terminus ſufficiens ad liqui-
dañ in ſpecie melioramenta, aliàs in genere
probata dixit, *Rota deciſ. 112. num. 3. verſ. quo*
verò ad retentionem par. 2. diuerſ. coram Merlin.
dicta deciſ. 363. vbi ſupra, & in Meleuitana Do-
nationis 8. Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo
D. meo Decano §. quo verò ad meliora merita.
19 Nèc dubitari poteſt † de iuſtificatione il-
lorum, cùm illa plenè reſultet tàm ex re-
latione exequutoris facta ſuper dicta Vinea
de anno 1645. quam etiam ex Inſtrumen-
to ſubſequutæ venditionis, in quibus aſſe-
ritur præſcriptam Vineam reperiri deſer-
tam, & in peſſimo ſtatu, ac etiam compro-
batur ex depoſitionibus Teſtium aſſerentiũ
ſuper illius antiquo, ac moderno ſtatu, vt in
Summario dicti Vrſini num. 14.
20 Minimè obſtante, quod dictum Inſtru-
mentum venditionis productũ fuerit poſt
terminatum Iudicium deliberationis, nàm
ad effectum de quo agitur ſatis eſt, appare-
re huiuſmodi productionẽ factam exiſtere
poſt emanatum reſcriptũ Signaturæ, quod
A. C. iterum audiret etiam reſpectu deli-
beratarij, & certius dùm ante deliberationẽ
oppoſitum fuerat de melioramentis tunc
in genere iuſtificatis.
21 Præthereà nèc releuat exceptio, quod
plantationes vitium nõ comprehenduntur
inter melioramenta reficienda tanquàm
non perpetuò duratura, quià obiectio pro-
cedit quoad plantationem vitium factam
loco aliarum demortuarum pro ſola con-
ſeruatione, & commodiori fructuum per-
ceptione, & in his terminis loquuntur *de-*
ciſ. 398. num. 6. par. 1. diuerſ. & dec. 65. num. 5. p. 2.
recent. non autem quando, prout hic, agi-
tur de excaſſatione Vineæ incultæ, ac de-
ſertæ, & de noua plantatione; Tunc enim
22 quià melioratio † redditur perpetua me-
lioramenta cuilibet Poſſeſſori veniunt om-
ninò reficienda, vt diſtinguit *Caſtr. conſ. 270.*
ſub num. 3. verſ. de expenſa verò vſque ad nu. 4.
par. 2. Roland. conſ. 28. num. 26. & 27. lib. 1. Ruin.
conſ. 14. num. 34. & ſeqq. lib. 1. vbi ampliat, hoc
procedere etiam in Propaginibus, quæ ſunt
perpetuò duraturæ, & tradit *Carthar. deciſ.*
Genuæ 72. num. 10. & 11.

Et ità vtraque &c.

REVE-

REVERENDISS. D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Melcuitana Habitus.

Veneris 16. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Remiſſoriam ex capite irreleuantiæ eſſe denegandam, vt inutilibus partium expenſis, & vexationibus parcatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria etiam in prophanis concedi non ſolet, quando materia articulata eſt irreleuans, imaginaria, & improbabilis.*

2 *Irreleuantia materiæ articulatæ in quo conſiſtit.*

3 *Priuilegijs Regum, & hiſtorijs regni in materia probationis nobilitatis multum eſt deferendum.*

4 *Teſtibus poſitiuè de omnibus ad nobilitatis probationem requiſitis deponentibus fides eſt adhibenda, cùm ex eorum dictis perfecta nobilitatis probatio reſultet.*

5 *Teſtes de publica voce & fama deponentes in antiquis probant.*

6 *Probatio non profutura ad effectum concedendi remiſſoriam recipi non debet.*

7 *Regula de danda remiſſoria ſub prætextu Teſtium nulliter examinatorum nō intrat, cùm eius fundamentum non in nullitate ſed in irreleuantia conſtituatur.*

8 *Remiſſoria non conceditur, ne melioris fiat conditionis qui nulliter quàm qui validè Teſtes induxit.*

9 *Author nullitatis de nullitate dare non poteſt.*

10 *Aequalitatem inter litigantes ſeruare æquum eſt.*

11 *Remiſſoria nō datur quando eiuſdem petitio præſumitur calumnioſa, grauiſque imminet periurij, & ſubornationis timor, cuius periculo teſtes nullo modo ſubijci debent.*

DECISIO CL.

NEgabant Commiſſarij ad recipiendas probationes qualitatum Felicis de Mirò per S. Religionem deputati ipſum probaſſe nobilitatem reſpectu Iſabellæ Alberolæ Auiæ Paternæ, & Hieronymi Audinet Aui Materni, ſed cum per ſententiā huius S. Tribunalis contrarium pronunciatum fuerit, inſtabat eadem Religio in dicta inſtantia pro remiſſoria quam ex capite irreleuantiæ denegañ eſſe reſponſum fuit,
1 quia † etiam in prophanis, vbi materia articulata irreleuans eſt, imaginaria, & improbabilis ad parceñ inutilibus partium expenſis, & vexationibus remiſſoria concedi non ſolet iuxta *text. in l. ad probationem 22. C. de probat. Rot. par. 7. recent. deciſ. 243. nu. 11. Meleuitana nullitatis profeſſionis 26. Iunij 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. in princ.* & in proprijs terminis reſponſum fuit in *Meliten. habitus coram Buratt. dec. 357. num. 4.*
2 In eo autem conſiſtit † irreleuātia, quod in primis quatuor articulis deducitur in Regno Valentiæ tria Ciuium genera reperiri, quodque alij *del Immemorabile* alij *della Conquiſta*, alij denique *Ciues honorati* nuncupantur inter quos vltimi tanquam ab Ignobilibus deſcendentes aſſeruntur incapaces habitus S. Religionis omiſſo enim, cum ſuper hoc neceſſarium non ſit inſiſtere, quod informantes pro Felice contrarium deducebant ex *Hier. de Leon. dec. Regni Valentia 9. p. 1.* vbi hoc Ciuium diſcrimen excluditur omneſque promiſcue gaudent priuilegio militari, & dicuntur habiles quoad nobilitatem ſanguinis ad ſuſcipiendos habitus Religionum militarium, vt ibi *num. 84. 185. &*
3 *ſeqq.* ex † Priuilegio Regis Alphonſi, & ex Hiſtorijs Regni Valentiæ, quibus in ſubiecta materia deferend. eſſe poſt *Bart. in l. 1. num. 22. ff. ſi cert. pet. & alios dixit Rot. in Comen. habitus poſt ſecundum vol conſ. Farinacc. dec. 290. num. 7. & in Interamnen. habitus 20. Februarij 1641. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. & Interamnam. Vrbem. & §. fin.*

Etiamſi admitteretur (ſine veri præiudicio) materiam articulatam eſſe veram non obſtaret Felici, qui nobilitatem d. familiæ Alberolæ, & Audinet non deducit ex eo, quod maiores reputati fuerint Ciues hono-
4 rati, ſed quia † teſtes deponunt eos ſemper ex proprijs redditibus cum decore vixiſſe, fuiſſeque comuniter habitos, & reputatos pro veris nobilibus, & notorijs, *di ſangue, nome, armi, & antichità conoſciuta,* viroſque dd. familiarum gauiſos fuiſſe priuilegijs militaribus, & nunc gaudere, adduntque quod familia Alberola deſcendit ab Infanzonibus Aragoniæ ex quorum dictis reſultat perfecta nobilitatis probatio poſt *Bart. Guidopapa deciſ. 88. num. 2. Menoch. conſ. 729. num. 14. & ſeqq. Valenz. conſ. 90. n. 177. lib. 1. Rot. d. deciſ. 290. ſub num. 4. Meliten. ſeu Viſen. approbationis ad habitum in recent. par. 7. deciſ. 167. num. 1. & in Placentina admiſſionis ad habitum 5. Iulij 1638. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. reſpectu autem, & per tot:* præcipue
5 quia verſamur in antiquis, & † teſtes deponunt expreſſe de publica voce, & fama vt in *deciſione R. P. D. mei Celſi ſub die 26. Iunij 1658. §. nec refert cum ſeq.*

Hinc pariter aliorum articulorum irreleuantia deducitur quia nobilitas dd. familiarum nō deſumitur ex articulatis officijs, ſed ex alijs pluribus, vt ſupra iuſtificatum
6 fuit vnde † probatio non profutura recipi non debet *Honded. conſ. 19. num. 1. lib. 1. Grat. diſcept. 83. num. 12. Rot. deciſ. 39. num. 15. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono,* & ſæpe in alijs.

7 Nec aduerſatur quod † teſtes iam per Religionem inducti fuerint nulliter examinati, & ad illos formiter repetendos nunc ſit danda remiſſoria non enim habet locū regula quādo circumſcripta etiam nullitate conſtat de irreleuantia depoſitionum vt in præſenti caſu, tunc enim cum fundamentum non conſtituatur in nullitate, ſed
8 irreleuantia, † concedi non debet ne melioris

ris fiat conditionis, qui nulliter quam qui valide teſtes induxit, vt aduertit *Rot. in Patten. Collegij 1. Iulij 1639. coram Reuerendiſſimo*
9 *Tarraconen.* §. *nec obſtat*, vti quod † author nullitatis non poteſt dare de nullitate, & in *Tullen. matrimonij 12. Ianuarij 1654. coram me* §. *non obſtat quod examen*.

Eoque facilius denegarunt Domini remiſſoriam quia Felici Melita inſtanti pro delegatoria ad effectum inquirendi, & verificandi qualitatem Ciuium Regni Valen-
10 tiæ eam noluit indulgere Religio, † vnde æquum eſt vt eodem modo cum illa procedatur ex regula *quodquiſque Iuris*, & ad ſeruan. inter litigantes æqualitatem *Rot. coram ſan. mem. Gregor. dec. 581. nu. 1. & ſeqq. Fulginaten. ſubhaſtationis 19. Ianuarij 1656. coram me* §. *viſum eſt*, & quia publicato iam proceſſu, & poſt teſtificationes, acriterque diſcuſ-
11 ſas teſtium depoſitiones † petitio remiſſoriæ præſumitur calumnioſa, grauiſque imminet periurij, & ſubornationis timor cuius periculo teſtes nullo modo ſubijci debent, *Siluan. conſ. 19. num. 4. Surd. conſil. 176. num. 3. Add. ad Buratt. dec. 228. ſub num. 23. verſ. publicatis atteſtationibus Rot. coram Caualer. deciſ. 163. num. 4. Merlin. dec. 665. num. 6. d. Tullen. matrimonij ſub* §. *vrget enim in fine*, *& in dicta Meleuitana nullitatis profeſſionis coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. 26. Iunij 1658. ſub* §. *ſecundus in quo*.

Et ità vtraque &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis.

Luna 16. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in vim fideicommiſſi obtenta, ad fauorem obtinentis conſtito de eiuſdem bono iure confirmatur; plura deinde de filio legitimato ad ſucceſſionem vocato examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Filius legitimatus vtramque qualitatem, tàm filij legitimi, quàm naturalis habere dicitur.*

2 *Filius legitimus cum de eius bono iure conſtet ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo à ſucceſſione non eſt excludendus.*

3 *Filiatio ex pluribus ſimul iunctis, quæ referuntur prolixius probatur.*

4 *Nominatio, educatio, aliique actus recenſiti, vti filium in quaſi poſſeſſione filiationis conſtituunt, ità quoque cauſam ab eo habentes.*

5 *Filius legitimatus an contra tertios bonorum poſſeſſores in propria perſona notatos, nec habentes cauſam à granato, in filiationis quaſi poſſeſſione ſit admittendus.*

6 *Filiatio, vt plenè probetur coniecturæ non diſiunctim, ſed coniunctim ſunt conſiderandæ.*

7 *Teſtator volens filium legitimatum comprehendi ſub quolibet Teſtamento de filijs legitimis, & naturalibus loquente, eiuſdem admiſſionem obſtare voluiſſe non præſumitur.*

8 *Qualitas de legitimo matrimonio in prima ſubſtitutione non autem in alijs appoſita, ex poſterioribus agenti non obeſt, in quibus conſuetò omiſſa cenſetur.*

9 *Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum legitimandi in præiudicium ſubſtitutorum, ad tertios bonorum poſſeſſores non extenditur.*

10 *Legitimatio Bullæ non contraria ſuffragatur, etiamſi ſine præiudicio ſubſtitutorum, & venientium ab inteſtato facta fuiſſet.*

11 *Legitimatio facta, ſine præiudicio iuris quæſiti non releuat, cum de tempore legitimationis nullum fuerit ius quæſitum.*

12 *Filius, quando non eſt donatarius vniuerſalis Patris factum defuncti de proprio ſeruare non tenetur.*

DECISIO CLI.

SINE præiudicio legitimæ executionis in hac cauſa appellationis interpoſitæ per Gandulphum, & litis conſortes à ſecunda ſententia primæ confirmatoria, quas ſuper immiſſione obtinuerat Ruggerius de Cæſareis in vim fideicommiſſi à Matthæo ordinati propoſui dubium ſuper manutentione, ſed Domini de bono iure videre voluerunt, de quo ad fauorem Ruggerij conſtare hodie reſponſum fuit; Non enim reuocatur in dubium identitas bonorum, aut exiſtentia fideicommiſſi, in quo
1 cum vocentur filij † legitimi, & naturales, & vtramque qualitatem dicatur habere legitimatus *Menoch. conſ. 266. Thob. non. conſ. 69. Berett. conſ. 31. per tot. Giouagn. conſ. 21. num. 2. & & ſeq. lib. 1. Cyriac. contr. 207. num. 48. & ſeq. & Rota coram Seraphin. dec. 380. num. 5. deciſ. 600.*
2 *num. 2. & ſeq. par. 3. recent.* De eius bono † iure conſtat ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, vt per *Rotam in Romana fideicommiſſi de Griſſonibus 10. May 1656. coram bon. me. Dunozetto* §. *Et quia mortuo*.

Ioannè autem vltimo loco defunctum, à quo cauſam habent Gandulphus, & lit. conſort. filium eſſe Ruggerij probari viſum eſt Dominis ex pluribus ſimul iunctis, nam ille domi retinebat Antoniam Ruggerij matrem, & cum illa continuò verſabatur, & ſe immiſcebat, in eadem domo natus eſt, vti filius Ioannis fuit baptizatus cū impoſitione nominis Auini, & ſucceſſiuè tractatus, alimentatus, & publicè habitus vti filius, quibus accedit tranſactio inita ab ipſo tanquam filio Ioannis ſimul cum ipſo ex vna parte contrahentis bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, & cum Conſanguineis, qui illum pro tali agnouerunt, admiſſio ad publica officia Ciuitatis tanquam filij Ioannis præuia Teſtium depoſitione ſuper eadem filiatione, legitimatio à Procuratore impetrata, in qua procuratorem, & omnes alios prædictos actus fatetur, tres demùm enunciatiuæ omiſſæ in Inſtrumentis celebratis

cum

cum Authoribus Gandulphi, & litis cōſort.
3 ex quibus † ſimul iunctis probari filiationem poſt antiquiores tradunt *Alex.conſ.157. nu.2. Spad.conſ.250.num.2. & per tot.lib.2. Noguerol. alleg.25.num.58. Menoch.præſumpt.53.lib.6.Gratian.diſcept.562.num.59.& ſeq.Merlin. Pignatell. contr.84.num.12. & per tot. lib.2. Rot.deciſ.332. num.2.poſt ſecundum vol.conſ.Farin. coram Seraphin.dec.1284.num.1.plenè in Romana de Iattellis 13 Nouembris 1613.coram Vbaldo. Romana Hæreditatis 7.Februarij 1642. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.& 28.May 1649.coram Reuerendiſſ. D.meo Decano.Romana filiationis 27.Iunij 1650 coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado. Viterbien.fideicommiſſi 2.May 1653.coram R.P.D. meo Veroſpio §.Plures autem, & ſeq. & in Florentina Oratorij 2.May 1661. coram dicto Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Præterea concurrunt vſque ad fin.*

Quæ fortiora redduntur in præſenti, ex quo agitur cum Gandulpho, & alijs à Ioanne cauſam habentibus, quemadmodum
4 enim nominatio, † tractatus, educatio, alijque actus ſupra recenſiti, adeò filium conſtituunt in quaſi poſſeſſione filiationis, vt non poſſit amplius Pater id agere, ità quoque neque habentes cauſam ab eo, *Crauett. conſ.29.num.1. Gratian. diſcept.653. num.72.& ſeq.Theodor.alleg.18. num.48. & ſeq. Rot. coram Coccin.dec.120.num.2.& deciſ.152.num.1.& ſeq. Bonon. fideicommiſſi Bartholomei de Bologninis 12 May 1645. coram Reuerendiſſ. Terracinen. & in dicta Florentina §.Ex quibus*, non autem
5 contra tertios poſſeſſores bonorum † in perſona propria notatos, & non habentes cauſam à grauato, in quibus terminis, concedunt auctoritates relatæ *in Bonon. fideicommiſſi de Victorijs 5.Maii 1655.*& 18.*Februarii* 1656.
6 *coram R.P.D.Zarate,* † nunc Epiſcopo Segobien. prædictæque coniecturę non ſeorſum, & diſiunctim conſiderandę ſunt,ſed coniungi debent ad faciendam filiationis plenam probationem, *Surd.d.conſ.1.nu.54. Menoch. de arbitr.caſ.89.num.05.in fin.& ſeq.Pignatell.d.contro.84.num.7.Rota coram ſan.mem.Greg.dec.247 ſub num.16.verſ.Et licet, & in dicta Romana Filiationis §.Ex quibus equidem.*
7 Neq; admiſſioni Ruggerij † obſtat voluntas Teſtatoris, qui vocauit filios de legitimo matrimonio natos,quia omiſſo,quod legitimatus fuit cum clauſula,quod comprehendantur ſub quolibet Teſtamento loquente de filijs legitimis, & naturalibus, & de legitimo matrimonio natis à DD. de Campeggis ampliſſimas facultates habentibus, de quibus, *Giouagn.conſ.16.num.44. & ſeq.lib.2. Rot.apud Comitul.deciſ.37. & deciſ.832. num. 9. coram Merlin.*& ſæpe in alijs reſponſum fuit,
8 quod † qualitas illa † de legitimo matrimonio in prima tantum ſubſtitutione ſuppoſita non autem in alijs ſubſequentibus. Vndè non obſtat Ruggerio ex poſterioribus agenti, in quibus prædicta qualitas non cenſetur repetita,ſed conſultò omiſſa *Socc.iun.conſ.77. ſub num.16.verſ.maximè, & numer. 22. Pedroch. conſ.10.num.28.Giouagn.conſ.22.num.33. & 35. lib.1.Noguerol.alleg.23.num.4. Roman.conſ.370. num.4.& ſeq.Spad.conſ.303.num.7.lib.2. & Rota coram Card.Sacrato §.Primo, & per tot. coram Eminentiſſ.Card. Ottobono deciſ.252. num.7. & ſeq.& in Auenionen.Tranſactionis 25.Iunij 1657. coram bon. memor. Duuozetto §. Nec valet replicatio.*
9 Legitimationi verò præfatæ † non reſiſtit Bulla Pij IV.reuocatoria facultatum legitimandi in præiudicium ſubſtitutorum, quia non habet locum hic, vbi non agitur de præiudicio legitimorum, cum illi non exteut, nec contra ſubſtitutos, ſed contrà tertios poſſeſſores bonorum,de quibus Bul-
10 la non † loquitur, † atque ideò legitimatio ſuffragatur etiamſi facta fuiſſet, ſine præiudicio ſubſtitutorum, & venientium ab inteſtato, vt per *Giouagn.d.conſ.21.à num. 10.& ſeq.lib.1.Soccin.ſen conſ.63.num.20.& ſeqq.lib.3. Fuſar de ſubſtit.quæſt.403.num.81.& 87.Rota in d.Romana fideicommiſſi de Griffonibus §. Nec denique obſtat quod Bulla.*
11 Prout † pariter non releuat, quod legitimatio fuerit facta ſine præiudicio iuris quæſiti, quodque Ruggerius in vim donationis ſibi factæ à Ioanne Patre illius factum ſeruare teneatur, nam de tempore legitimationis nullum ius quæſitum erat cum emanauerit 30. Aprilis 1623. aſſerta verò decoctio poſt nempè 14. Auguſti eiuſdem anni ſequuta fuerit, & tamen de huiuſmodi iure quæſito creditorum non conſtat,niſi ex eorum enunciatiuis emiſſis poſt legitimationem. Reſpectu verò donationis non ſubſiſtit in facto Ruggerium fuiſſe donatarium
12 vniuerſalem † Patris, nam hic vſumfructum bonorum donatorum reſeruauit ad effectum teſtandi alteram portionem bonorum ſicque ex hoc capite non tenetur de proprio ſeruare factum defuncti *Cancer. var. reſol.par.3.cap.7.num.119.Merlin.de pignor.lib.4. quæſt. 144. num. 5.* & alijs relatis dictum fuit *in Romana Locorum Montium 3.Iunii 1650. coram Reuerendiſſ.Papien. §.fin. & in alia Romana Locorum Montium 4.Iulii 1657. coram R. P. D. Priolo, §.quia non eſt donatarius vniuerſalis.*

Atque ita &c.

R. P. D. PRIOLO.

Capuana Abbatiæ.

Veneris 16.Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus, quando transeat in fideicommiſſarium,cum militet regula in contrariū. Obſeruantia plurimum iuuat, in materia Iuriſpatronatus. Iuſpatronatus,quando non poſſit dici particulare, ſed benè vniuerſale.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus tranſit in fideicommiſſarium, quando fideicommiſſum capit etiam iura, & actiones. & num.2.*

3 *Iuſ-*

3 *Iuſpatronatus fundans, & illud habens ex titulo oneroſo, an poſſit præiudicare vocatis.*
4 *Gratia Principis, quando non dicatur mere gratuita.*
5 *Iuſpatronatus dato, quod ſit hæreditariũ, ad illud, non aſpiret, qui non eſt hæres.*
6 *Iuriſpatronatus qualitas benè comprobatur ex obſeruantia.*
7 *Obſeruantia plurimum operatur ad effectum pertinentiæ.*
8 *Iuſpatronatus plurimum operatur ad probandum, an Iuſpatronatus veniat in fideicommiſſo.*
9 *Fideicommiſſum dicitur particulare ſi quandam tantum ſpeciem bonorum reſpiciat.*
10 *Fideicommiſſi vniuerſalitas, quando dicatur clara, & indubitabilis.*
11 *Diſpoſitio, quando importet ſubſtitutionem vniuerſalem.*
12 *Diſpoſita ad vnũ effectum non debent contrarium operari. & num.13.*
14 *Teſtator dum voluit hæreditatem ad aliquem integraliter deuenire, non eſt admittenda diuiſio.*
15 *Verbum*, Hæreditas, *eſt verbum vniuerſale, & expreſſiuum Iuris Vniuerſalis.*
16 *Verbum*, Signanter, *non ſtat reſtrictiuè, ſed demonſtratiuè. Pro maiori declaratione. & nu.17.*
18 *Papa, ſi in gratia prouiſionis Iuriſpatronatus. Aſſerat prouidendum habere dimidietatem vocum, intelligenda de Patronis exiſtẽtibus in quaſi poſſeſſione præſentandi.*
19 *Status vltimus eſt attendendus, ad effectum iuſtificationis gratiæ prouiſionis Apoſtolicæ.*
20 *in Quaſi poſſeſſione præſentando, quando quis non poteſt dici eſſe.*
21 *Patronus, licet ſibi præiudicet in admittendo aliquem ad ſecus compræſentandum.*
22 *Patronus ſibi poteſt præiudicare, non autem compatronis.*
23 *Iuſpatronatus quaſi poſſeſſio non dicitur in alium translatum ſine nouo vſu, & exercitio Iuriſpatronatus.*
24 *Hæredi reſpectu quaſi poſſeſſionis Iuriſpatronatus teſtatoris, non datur manutentio hæredi. & n.24. & declara, vt num.25.*
26 *Cap. Conſultationibus, de Iurepatronatus, vt intret quid requiratur.*
27 *Præſentatus à verò Patrono eſt præferendus alijs.*
28 *Præſentatus à verò Patrono eſt præferendus, præſentato à putatiuo Patrono, non attento vltimo ſtatu.*
29 *Præſentatus ad Iuſpatronatus, quibus concurrentibus omninò veniat inſtituendus.*

DECISIO CLII.

QVIA Pars Reuerendiſſimi Archiepiſcopi Rhodienſis inſtetit iterum audiri contrà deciſionem editam ſub die 5. Maij 1659. Altera verò D. Ioſephi Caetani proponi cauſam ſuper inſtitutione ipſius, dato dubio, an ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis, & ſit inſtituendus D. Ioſeph, DD. perſiſtendo in deciſis reſoluerunt eum eſſe inſtituendum.

Nam reſpectu primæ partis concernentis iuſtificationem gratiæ Apoſtolicæ impetratæ à D. Archiepiſcopo, præſentatio in eius perſonam facta à D. Duce Sermonetæ non poteſt eidem ſuffragari, quia cum Honoratus Caetanus, qui Iuſpatronatus ex donatione Regis Alphonſi poſſidebat in vltima diſpoſitione voluerit, vt in eius hæreditate ſuccederent per fideicõmiſſum ſoli maſculi, fœminis ſemper excluſis, licet D. Dux ſit maſculus, tamen quia deſcendit Camilla
1 fœmina remanet † excluſus à Iurepatronatus, quod tranſit in fideicommiſſarium, quando, prout hic fideicommiſſum capit
2 etiam Iura, † & actiones, vt limitando contrariam regulam, *in l. quia perindè, §. reſtituta, ff. ad Trebell.* aduertit *Molin. de primogen. lib. 1. cap. 24. nu. 5. Rota deciſ. 206. nu. 15. par. 7.* & in ſpecie *in Craconien. Præpoſituræ 4. May 1646. coram R.P.D. meo Veroſpio*, alijſque relatis in *priori deciſione §. Etſi enim comprobata in Romana Iuriſpatronatus 12. Decembris præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*

Non obſtat, quod Honoratus non potuerit præiudicare Camillæ comprehenſæ in donatione Iuriſpatronatus facta à Rege.
3 Primò, † quia tanquam primus acquirens, & Donatarius ex titulo oneroſo ob impenſas, & egregia ſeruitia Regi pręſtita quorum intuitu Rex aſſeruit ſe Iuſpatronatus elargi-
4 ri potuit gratificando maſculis, † fœminis, quatenus eſſent comprehenſæ, præiudicare iuxtà diſtinctionem *Bart. in l. 1. num. 3. C. per quas perſon. nob. acquir.*, idemque docuit *Crot. in l. qui Roma §. Duo fratres num. 143. ff. de verb. oblig.* & in *conſ. 124. col. penult. Gozadin. conſ. 75. num. 11. & 14. Cyriac. controu. Forenſ. cap. 469. nu. 56. & 57. Rota coram Merlin. deciſ. 85. nu. 15. & deciſ. 438. num. 1.* & in his terminis *Roui t. conſ. 106. nu. 22. & ſeqq. lib. 2.*

Secundò, & principaliter, quia Iuſpatronatus fuit ab eodem Rege conceſſum Horato, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus de ſuo corpore legitimè deſcendentibus, atque
5 ideò exigens vtramque † qualitatem hæreditariam ſcilicet, & Sanguinis in Camillam tranſire minimè potuit deficiẽte in ea dicta qualitate hæreditaria, *Pariſ. conſ. 48. nu. 9. lib. 4. Lotther. de re benef. lib. 2. quæſt. 11. nu. 41.* & dixit *Rota coram Seraphin. deciſ. 455. num. 4 in recent. deciſ. 112. num. eodem, & deciſ. 207. num. 4. par. 5.* cum alijs allegatis *in Bononien. beneficij 26. Februarij 1652. coram R.P.D. meo Albergato*, & in alia deciſione *§. Dictæque Teſtatoris voluntati.*
6 Comprobatur ex obſeruantia, quia † ſpatio tanti temporis nunquam fœminæ præſentarunt, quamuis ex arbore hinc inde admiſſa cõſtat adfuiſſe Victoriam Duciſſam Laurini, eiuſque deſcendentes, ſed ſemper præſentationes fuerint factæ ab hæredibus fideicõmiſſarijs, nempè de anno 1521., quo tempore Honoratus Iunior præſentauit Nicolaum Caetanum, de anno 1578. Ludouicus, & Alphonſus filij Scipionis nepotis, ex altero Ludouico filio dicti Honorati præſentarunt Bernardinum de Mendoza, & iterum prædicti fratres de anno 1594. præſentarunt Henricum Caetanum, quæ obſer-

uantia

7 uantiæ † plurimum operatur non ſolum ad
effectum pertinentiæ, *Rota coram Buratt. de-
ciſ. 183. num. 22. in Maioricen. Beneficij 27. Iu-
nij 1648. coram bo:mem: Bichio*, & fuit in alia
ponderatum §. *Dictaque, verſ. addita obſeruan-
tia*, ſed etiam iudicandi Iuſpatronatus fuiſſe
8 comprehenſum † in fideicommiſſo, vt de-
duxit *Rot. in Cremon. Præceptoria 23. Maij 1644.
§. Nec releuat coram Eminentiſſimo D. Cardinali
Corrado*.

Nec ſubſiſtit, quod fideicommiſſum ſit
9 particulare † reſpiciens tantummodò bona
feudalia, non autem bona libera, in quo
conſiſtebat hodie totus neruus ſcribentium
pro D. Archiepiſcopo. Quoniam contra-
rium apparet ex tenore Teſtamenti, in quo
Honoratus, hęredibus omnium ſuorum bo-
norum, Iurium, & actionum, necnon bono-
rum feudalium inſtitutis Honorato Iunio-
re, & Iacobo Maria nepotibus, grauauit
10 eos, † & deſcendentes perpetuò fideicom-
miſſo maſculino cum onere dotandi fœmi-
nas; Itaut vniuerſalitas fideicōmiſſi ſit cla-
ra, & indubitabilis, cùm hæc diſpoſitio im-
11 portet † ſubſtitutionem vniuerſalem, ex no-
tatis per *Pariſ. conſ. 43. nu. 58. & 59. lib. 3. Surd.
deciſ. 260. nu. 16. & 17.* & dictum fuit *in Medio-
lanen. Iuriſpatronatus 18. Iunij 1657. coram Re-
uerendiſſimo Præſide Valliſoletano*.

Cui non aduerſatur, quod in prima parte
Inſtitutionis diſponens de bonis liberis, mo-
12 bilibus, & ſtabilibus, pecunijs, auro, † & ar-
gento, Lapidibus præcioſis, debitis, recolli-
gētijs, Iuribus, & actionibus ea diuiſerit inter
dictos hæredes localia ſcilicet pro duabus
partibus ad fauorem Honorati, & pro reli-
qua tertia ad fauorem Iacobi Mariæ, in alijs
verò bonis, vnumquemque pro medietate
inſtituerit pręter infraſcripta legata, & fidei-
commiſſa. Nam id nihil aliud præſefert,
niſi quod æqualitas non eſſet in omnibus
bonis, ſed vnuſquiſque ex hæredibus habe-
13 ret Iure Inſtitutionis bona ſibi relicta, † non
autem inducit aliquod fideicōmiſſum par-
ticulare ſuper bonis feudalibus, dum poſt
factam inſtitutionem tam bonorū burgen-
ſaticorum mobilium, Iurium, & actionum,
quam bonorum Iuriſdictionalium indefini-
tum, & vniuerſale fideicommiſſum ſubſe-
quitur ad notata per *Pariſ. dicto conſ. 43. nu. 99.
lib. 3., & Bellon. Iun. conſ. 56. num. 12.*

Quod omnimodam comprobationem
aſſumit ex eo, quod Teſtator in caſum, quod
nullus ſupereſſet maſculus legitimus, & na-
turalis de linea recta ipſius, ad quem eius hę-
reditas deuenire deberet, in dictis bonis ſuis
vocauit Regem Siciliæ; vndè patet ipſum
14 noluiſſe diuidere hæreditatem, ſed † illam
integraliter ad ſubſtitutos voluiſſe tranſmit-
tere, nam aliàs non poſſet eius hæreditas ad
Regem integra deuenire, vt ratiocinatur *Ro-
ta in prima deciſion. §. Et nihilominus in Tiburtina
fideicōmiſſi 25. Maij 1646. & 14. Ianuarij 1647.
coram bo: mem: Arguelles in Romana fideicommiſſi
de Eſſeris 4. Iulij 1656. coram bo: mem: Bichio in
Terracinen. fideicōmiſſi de Pilorcys 10. Maij 1643.*
*coram Reuerendiſſimo Terracinen. in Bononien. fi-
deicommiſſi de Guidottis coram dicto Arguelles,
& coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono
deciſ. 177. nu. 7. & 8.*, & notat *Anchar. conſ. 27.
à principio*.

Idemquè denotat nedum verbum (*here-
15 ditas*) quo Teſtator † vſus eſt ibi, ad quem
eius hæreditas deuenire deberet, quod eſt
vniuerſale, & expreſſiuum vniuerſi Iuris,
*l. nihil eſt aliud 24. ff. de verb. ſignif. l. hæredit. 63.
ff. de reg. iur. Rot. deciſ. 203. num. 9. coram dicto
Eminentiſſ. Card. Otthobono*; Sed pariter infert
mentio Caſtrorum, & bonorum feudalium
ſtatim habita cum dictione (ſignanter) ibi:
*Quod in dictis bonis, & ſignanter in ſupradictis
16 Caſtris ſuccedat Rex Siciliæ*, † quæ implicat
etiam bona libera, & burgenſatica antea
enunciata, nec ſtat reſtrictiuè, ſed demon-
17 ſtratiuè † pro maiori declaratione, *l. final.* vbi
gloſſ. de liber. exhibit. cap. pro humano, vbi *gloſſ.
& DD. de homicid. in 6. Rot. deciſ. 203. coram eo-
dem Eminentiſſimo Cardinali Otthobono, Gratian.
diſceptat. forenſ. cap. 404. nu. 5.*, & tradit *Barboſ.
dict. 277. num. 3.*

Nec releuat, vt in alia replicabatur, quod
18 Papa per expreſſionem medietatis, † vocum
ad fauorem Archiepiſcopi, qui aſſeruit ſe
præſentatum ab altera medietate intellexe-
rit de Patronis exiſtētibus in quaſi poſſeſſio-
ne pręſentandi, & ita debeat attendi vltimus
ſtatus, vt fieri ſolet ad effectum iuſtificatio-
19 nis gratiæ † prouiſionis Apoſtolicæ, iuxtà
cap. Conſultationibus de Iurepatr., & dixit *Rot.
deciſ. 471. num. 20. & 21. par. 4. tom. 2. recent.* & in
*Lucana Iuriſpatronatus 17. Maij 1658. coram R. P.
D. meo Celſo*.

Siquidem admiſſo etiam hoc intellectu,
Gratia dici nō poteſt iuſtificata, quia D. Dux
20 Sermonetæ † nunquam habuit dictā quaſi
poſſeſſionem præſentandi, & quaſi poſſeſſio
21 Camillæ Matris, licet † præiudicauerit Du-
ci Franciſco illam admittenti ad præſentan-
dum, moderno autem D. Duci Laurenza-
næ venienti ex propria perſona præiudicare
non potuit, ad notata per *DD. cap. 1. de Iurepa-
tronat. in 6.* cum alijs in antecedenti deciſio-
22 ne allegatis. Præſertim † non probata ſcien-
tia, & patientia illius, vt opus eſſet etiam ad
effectum, vt intret diſpoſitio *dict. cap. Conſul-
ſultationibus, Rot. deciſ. 197. num. 40. par. 5. recent.
coram ſan: mem: Gregor. deciſ. 417. num. 2. in Ver-
dunen. Iuriſpatronatus 22. Iunij 1645. coram Re-
uerendiſſimo Tarraconen. & in Bononien. Beneficij
26. Februarij 1652. coram R. P. D. meo Albergato*.

Vltrà quod defuncta Camilla non potuit
23 in Ducem Sermonetæ filium, † & hęredem
continuare talis poſſeſſio ſine nouo vſu, &
exercitio Iuriſpatronatus, vt tradit *Lotther.
vbi ſupra quæſt. 11. num. 114. lib. 2.*, & ſequitur
*Rota deciſ. 371. num. 6. par. 4. tom. 2. recent. coram
Duran. deciſ. 62. num. 6., & 14.* cum pluribus
adductis in prima deciſione §. *Siquidē*, & no-
uiſſimè *in Meleuitana Iuriſpatronatus 16. Iunij
præteriti coram R. P. D. meo Beuilaqua*. Non
ſuffragante, quod hoc procedat quoad
factum, vt ſcilicet poſſeſſio non tranſeat ad
hære-

thb. 81

hæredem quoad effectum manutentionis, non autem quoad effectum pro iuſtificatione pertinentiæ Iuriſpatronatus; Quia diſtinctio recipitur vbi conſtat de pertinentia Iuriſpatronatus fauore defuncti, qui reperieba-
24 tur in quaſi † poſſeſſione præſentandi, & vice verſa non apparet de bono iure, & proprietate ad fauorem alterius, prout in caſu deciſionis *in Placentina Cappellaniæ 30. Aprilis 1625. coram bo:me: Coccino., in Aſculana Iuriſpatronatus prima Iulij 1650. & in Aquilana Iuriſpatronatus prima Februarij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Meltio Epiſcopo Papien.* Secus
25 autem vbi conſtat de † anteriori, & contrario ſtatu Iuriſpatronatus, & de pertinentia veri Patroni, vt in præſenti, cum D. Dux Laurenzanæ concludenter doceat de Iure ſuo excluſiuo totaliter Iuris D. Ducis Sermonetæ, vt admittit *Rota in dicta Placentina Cappellaniæ coram Coccino*, §. *Et ita dicendum in fine*, & ita declarauit *in Feſulana Parochialis coram Pirouano deciſ. 37. nu. 4. & 5. part. 6. recent.*

Præterea ceſſat diſpoſitio dicti *Textus in*
26 *cap. † Conſultationibus*, dum non conſtat de quaſi poſſeſſione præſentandi acquiſita per D. Ducem Sermonetæ, & D. Archiepiſcopus ab ipſo præſentatus non fuit adhuc inſtitutus, quia Textus diſponit quidem quod in-
27 ſtitutus † ad præſentationem non veri Patroni exiſtentis in quaſi poſſeſſione præſentandi non poſſit remoueri, etiamſi poſteà conſtet de bono Iure alterius, ſed nullo modo quod præſentatus ab illo debeat præferri, ſi antequam fuerit proceſſum ad inſtitutionem de Proprietate veri Patroni conſtiterit;
28 Tunc enim † præſentatus à vero Patrono venit præferendus præſentato à Patrono putatiuo, non attento vltimo ſtatu, vt diſtinguunt *DD. in dicto cap. Conſultationibus*, & ibi *Abb. num. 9. Dec. conſ. 127. num. 1. Rot. deciſ. 167. nu. 10. par. 2. diuerſ. coram Penia deciſ. 374. nu. 4. par. 1. rec.*, & vltrà relata in deciſione §. *Hinc patet in Sulmonen. Beneficij 25. Ianuarij 1647. coram bo:mem: Peutingerio*, & in dicta *Meleuitana Iuriſpatronatus coram R.P.D. meo Beuilaqua*.

Ex præfatis, & alijs fundamentis deductis in præterita deciſione facilis fuit reſolutio quoad inſtitutionem Domini Ioſephi (quæ erat altera pars dubij) Nam ipſe docuit ſe præſentatum à D. Duce Laurenzanæ intra legitimũ tempus, & probauit ſe eſſe Clericum, & habilem ex atteſtatione Ordinarij,
29 de pertinentia † Iuriſpatronatus patet ex deductis; De vacatione verò Beneficij non dubitatur. Quibus concurrentibus, meritò eſt inſtituendus, *cap. Decernimus, & cap. Monaſterium 16. quæſt. 7. Rota deciſ. 337. nu. 1. par. 2. recent. coram Penia deciſ. 1674. eodem numero, Eminentiſſ. D. Card. Ottobono deciſ. 236. pariter nu. 1., & in Lucana Iuriſpatronatus 3. Iunij 1647. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*, & ſæpè in alijs. Et ità vtraq; parte informãte deciſum fuit.

Deciſio iſta in hac eadem Cauſa emanata ſub die 5. Maij ſuperioris anni 1659. coram eodem R.P.D. Priolo emanata, eſt impreſſa in hac eadem part. 13. recent. deciſio 66.

R. P. D. PRIOLO.

Maceratenſis Saluiani.

Veneris 23. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

De prædio à Tutore vendito ad effectum ſoluendi prætium Creditoribus hæreditarijs iuxtà graduationem faciendam: vndè prolata ſententia immiſſionis ex remedio Saluiani ad fauorem filiorum pro reſiduo dotis maternę immiſſio pro indiuiſo cum ſucceſſore Matris fuit conceſſa, quæ poſteà ob exceſſum in ſententia graduatoria factum fuit reuocata.

SVMMARIVM.

1 *Credito cum hypotheca deficiente immiſſio ex Saluiano concedi non poteſt.*

2 *Conuentione inter partes facta de pretio Creditoribus declarandis per ſententiam Iudicis ſoluendo, Mater dum pro rata ſoluit bona ab hypotheca libera remanent, ita vt filij contra illa eorum iura experiri non poſſint.*

3 *Pacto iurato ſtante de non mouendo litem, & de euictione in forma, ab eodem recedere non licet.*

4 *Solutione Creditoribus in ſententia deſcriptis facta iuxtà formam in Inſtrumento venditionis conuentam, Mater bona fide ſoluendo abſoluta penitus, & liberata remanet.*

5 *Cautio præſtita à Creditoribus de reſtituẽdo prioribus, & potioribus in quantum operatur.*

6 *Creditor emendo à ſuo debitore bona alteri hypothecata, creditori hypothecario actio cõtra ipſum emptorem competit.*

7 *Hærede vendente pro ſatisfaciendis debitis hæreditarijs, emptor ſoluens poſterioribus ſub cautione reſtituendi prioribus, & potioribus ab obligatione eximitur.*

8 *Detractionibus, & partitis ad computum ſortis ponendis non liquidatis, non ſolutio integri pretij in facto non ſubſiſtit.*

9 *Immiſſio pro indiuiſo non datur, niſi conſtet rem pro omnium ſatisfactione eſſe ſufficientem.*

10 *Partitam pretio boum, & frumenti adſcriptam, illamque fructibus contrapoſitam ad computum ſortis eſſe referendam vnde probatur.*

11 *Solutione Creditoribus expreſsè in diminutionem ſortis facta, ceſſat præſumptio de ſolutione, quòd in cauſa fructuum, & vſurarum peracta cenſeri debeat.*

12 *Filij, & hæredes ex reliquis bonis hæreditarijs ſibi ſatisfeciſſe præſumuntur.*

13 *Creditum quando ſit illiquidum ante redditionem rationis immiſſionem petitam non meretur.*

14 *Hæres de bonis quæ ad ipſius manus non peruenerunt rationem reddere non tenetur.*

15 *Bona deſcripta tanquam exiſtentia in hæreditate penes hæredẽ remanſiſſe cenſentur, donec reddita ratione contrarium probetur.*

16 *Confeſſio Tutoris voluntaria, & extrà Inuentarium facta pupillo non præiudicat.*

17 *Confeſſio Tutoris facta in Inuentario legitimè cõfecto vim actus Iudicialis habet, & præiudicium infert.*

18 *Adi-*

18 *Aditio hæreditatis ab infantibus denegari non po-
*teſt, cum eadem per Tutorem eorum animum
declarantem adita fuerit.
19 *Actus taciti, & leniores ad effectum aditionis hæ-
reditatis ſufficiunt.
20 *Tutor cum ſimpliciter adeat hæreditatem, aditio
*per ipſum nomine pupilli facta niſi adhibitis ſo-
lemnitatibus ſtatutarijs non ſuſtinetur.
21 *Tutore hæreditatem cum beneficio legis, & inuen-
tarij adeunte ſolemnitates non requiruntur.
22 *Actus citrà Ius, & nomen hæredis peragi non
poſſunt.

DECISIO CLIII.

VENDIDIT Auus, ac Tutor Aemilij,
& aliorum filiorum Antonij Mariæ
Compagnoni ex Prædio ſalmarum 55. ſal-
mas infraſcriptas Antonio Ceccolino nomi-
ne Comitiſſæ Matris ſalmas 30. cum dimi-
dia, Ceccolino Ceccolino ſalmas octo cum
dimidia, Fabio Compagnono ſalmas qua-
tuor cum dimidia ad effectum ſoluendi pre-
tium Creditoribus hæreditarijs iuxtà gra-
duationem faciendam. Lata ſententia gra-
duatoria ſoluit Comitiſſa creditoribus gra-
duatis florenos 9495. pro ſua integra rata
ſalmarũ: Verũ pro lata ſententia Immiſſio-
nis ex remedio Saluiani ad fauorẽ Aemilij,
& fratrũ de Cõpagnonis contra Ceccolinos
poſſeſſores prædij donec fratres prędicti fuiſ-
ſent ſatisfacti de florenis 2650. pro reſiduo
Dotis maternæ, fuit cauſa in Rota cõmiſſa
ex integro, & reſolutum Immiſſionem illis
concedendam fore pro indiuiſo cum Dño
Alexandro Ceccolino ſucceſſore Comitiſſę,
vt in deciſione deſuper edita 17. *Martij* 1647
coram Emin. D. Card. Corrado tunc Rotæ Auditore.

Sed ſemel atque iterum hodie repropoſi-
ta Cauſa Dominis viſum fuit, à deciſis eſſe
recedendum. Et moti ſunt præcipuè, quia
cum fratres de Compagnonis in concurſu
Creditorum prętenderent Dotem Aemiliæ
Matris eſſe florenorum 500. fuerunt tamen
in ſententia graduati pro florenis bis mille,
& quoad reſiduum pronunciatum fuit nul-
lum Ius, nullamque actionem ipſis compe-
tere; Vndè deficit primum extremum, ſci-
1 licet Creditum † cum hypotheca ſine qua
non poterat eiſdem de Compagnonis cõce-
di Immiſſio ex Saluiano, *ad Text. in l. prima,
ff. de Saluian. interd. Natt. conſ. 473. nu. 34. Corn.
conſ. 190. num. 2. lib. 1. Buratt. deciſ. 257. num. 14.
& deciſ. 774. num. 7., & in Beneuentana Saluiani
24. Maij 1655. coram me.*

Non obſtat, quod ipſi poſteà per aliam
ſententiam fuerint graduati pro alijs flore-
nis termille. Quia dum inter partes conuen-
tum fuerat, quod pretium ſolueretur credi-
toribus declarandis per ſententiam Iudicis,
2 Comitiſſa † verò iam ſoluerat, bona reman-
ſerunt libera ab hypotheca, adeòut Compa-
gnoni non poſſint contra illa eorum Iura
experiri, *Aym. conſ. 298. nu. 10. & ſeq.*, & dixit
*Rota in Romana Saluiani 18. Februarij 1650. co-
ram eodem Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado.*
3 Præſertim † ſtante pacto deſuper adiecto,
& iurato, etiam ſub obligatione Camerali
de non mouendo litem, & de euictione in
forma, à quo recedere non licet, *l. Iuriſgen-
tium §. Prætor ait de pact. Bald. in rubr. de conſt.
in princ. Hond. conſ. 14. num. 12. lib. 1. Surd. con-
ſil. 20. eodem numero, Rota coram Cardin. Canal.
deciſ. 549. num. 1.*

Nec releuat, quod ſolutio tanquam Cre-
ditoribus poſterioribus ſibi non præiudicet.
4 Siquidem † cum facta fuerit Creditoribus
deſcriptis in ſententia iuxtà formam in In-
ſtrumento venditionis conuentam, Comi-
tiſſa ſoluendo bona fide remanſit penitus
abſoluta, & liberata, *per Text. in l. fin. §. Etſi
præfatam*, vbi *Caſtr. nu. 4. C. de iur. deliber.*, & re-
ſpondit *Rota coram ſan: mem. Gregor. deciſ. 511.
nu. 18. in recent. deciſ. 681. num. 1. & 6. vtrobique
in fine parte 1., & deciſ. 441. num. 1. pariter in fine
par. 4. & in Romana Attentatorũ 29. Martij 1643
5 coram Reuerendiſſ. Carillo*, quod † fortius pro-
cedit attenta cautione præſtita à Creditori-
bus de reſtituendo prioribus, & potioribus,
cuius effectus eſt, vt ſoluens poſterioribus
liberetur, & anterioribus præſeruentur tan-
tummodò Iura contra poſteriores perinde,
ac ſi ſolutio facta non fuiſſet, *l. Procuratoris,
§. fin. ff. de tribut. l. ex facto in fin. ff. de pecul. Bart.
in dicta l. fin. §. Et præfatam in princip. C. de Iur.
deliber.*
6 Et licet id non haberet locum † in Credi-
tore, qui emit à ſuo Debitore bona alteri
hypothecata, quo caſu creditori hypotheca-
rio cõpetit actio etiam cõtra ipſum Empto-
rem, vt in his terminis loquitur *deciſio 1233.
coram Seraph, & Grat. cap. 37. & 38.* Tamen
7 ſecus eſt quando prout hic, hæres vendidit
pro ſatisfaciendis debitis hæreditarijs, tunc
enim emptor ſoluens poſterioribus ſub cau-
tione de reſtituendo prioribus, & potiori-
bus eximitur ab obligatione, adeòut am-
plius conueniri non poſſit, *Bart. in dicta l. fin.
§. Etſi præfatam num. 2. Valaſc. conſult. 52. nu. 38.
Salgad. Labir. Credit. cap 8. nu. 20., & ſeqq. par. 2.
Gait. de credit. cap. 4. quæſt. 11. num. 1358. Caſt. de
fact. ſcient. & ignor. diſtinct. 7. num. 10. centur. 1.
Carocc. deciſ. 109. nu. 49. Theſaur. quæſt. forenſ. 16.
num. 16. lib. 2.*
8 Minus ſubſiſtit in facto, quod Comitiſſa
non ſoluerit integrum pretium. Nam ex
Iuribus nuper exhibitis iuſtificatur eſſe acce-
pto ferendam ad calculum, & creditum
ipſius ſummã florenorum 500. prouenien-
tium ex cenſu, quem eadem Comitiſſa
ceſſit Compagnonis in computũ dicti prę-
tij: Verſa verò vice eſſe detrahendos ex
calculo florenos 1500. & quod Peritus illos
poſuerit ad debitum Comitiſſæ pro fructi-
bus compenſatiuis eiuſdem quantitatis, ac
etiam detrahendas eſſe partitas adnotatas
partim in cauſam pretij frumenti, & valo-
ris bonorũ, partim in cauſam aliorum fru-
ctuum, & omnes ponendas eſſe ad compu-
tum ſortis, in cuius cauſam fuerunt ſolu-
tæ, vt ex *Summario Ceccolini nu. 4.*, quibus no-
uis iuribus ponderatis cũ Comitiſſa emerit

ſalmas 30. cum dimidia ad rationẽ florenorum 310 pro qualibet ſalma conſtituentium in totum 94. 55. florenos apparet ipſam ſoluiſſe 9495. & ſic florenos 50. vltra quam teneretur. Ac proinde Compagnonis nequaquam
9 quam debitam † eſſe immiſſionem pro indiuiſo cum dicto Ceccolino, quæ datur dũtaxat vbi conſtat, quod res ſit ſufficiens pro ſatisfactione omnium iuxta *Text. in l. cum, qui à debitore, ff. qui pot. in pign. habeant Rota dec. 559 ſub nu. 5. par. 1. rec. & coram Caual. dec. 652. nu. 5.* cum alijs in contraria deciſione relatis, *§. non obſtat quin ſolutiones.*

10 Quod autem ad computum ſortis ſit referenda tàm partita adſcripta pretio boum & frumenti, quàm illa contrapoſita fructibus; probatur quia cum in Inſtrumento vẽditionis emptores promiſerint ſoluere creditoribus, non poterant etiam ſi voluiſſent aliter ſoluere in præiudicium ipſorum Creditorum, vt fuit diſcurſum *in Firmana pecuniaria 14. Iunij 1647. per bon. mem. Bichium, & firmatum in dec. 77. num. 4. coram Mantic. & dec. 556*
11 *nu. 5. par. 5. recent.* Et † conuincitur ex ſolutione deinde facta eiſdem Creditoribus expreſsè in diminutionem ſortis, quo caſu ceſſat præſumptio, quod ſolutio debeat per acta cenſeri in cauſam fructuum, & vſurarum, *§. ſi neuter, C. de ſolut. Grat. cap. 224. num. 13. Rot. dec. 110. nu. 6. coram Buratt.*

12 Præterea ex reliquis duodecim ſalmis valoris florenorum 3720. alijſque bonis hæreditarijs Antonij Mariæ debitoris quæ in Inuentario ſunt deſcripta *eodem Summ. nu. 1.* fratres prædicti tanquam filij, & hæredes præſumuntur ſibi ſatisfeciſſe iuxtà doctrinam *Bart. in l. ſi et, cui, §. 1. in princ. de euict. Surd conſ. 291. num. 12. & dec. 244. nu. 8. Rota dec. 67. nu. 10. coram ſan. me. Gregor. in recent. dec. 2. nu. 10. & coram Eminen. Card. Otthobono dec. 47. nu. 10.* Vel
13 ſaltem † eorum creditum reputatur, adeò illiquidum, vt ante redditionem rationis non mereatur petitam immiſſionem ex adductis *in Romana donationis 25. Iunij 1649. §. vltra quod & ſeqq. coram Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Tarraconen.*

14 Non vrget reſponſio † quod non probetur bona ad ipſos perueniſſe. Ideòque ex deſcriptione facta in Inuentario non poſſit induci illorum ſatisfactio, minuſuè teneantur reddere rationem. Quoniam id iure obtinet quoties bona deſcribuntur vti pertinentia ad hæreditatem cum proteſtatione, quod ab alijs occupãtur, quo caſu niſi probetur, quod bona fuerint reddita, vel recuperata & non præſumantur perueniſſe ad manus hæredes, ſed potius, quod fuerint à Creditoribus diſtracta, ac propterea non tenetur hæres de illis aliam reddere rationẽ, ſicuti deducitur *in dec. 212. num. 6. coram Duran.* Attamen ſecus eſt quando, vt in præſen-
15 ti caſu, bona fuerunt deſcripta tanquam exiſtentia in hæreditate, tunc enim illa cenſentur remanſiſſe penes hęredem donec red-
16 dita ratione contrarium appareat, † nàm & ſi confeſſio Tutoris non præiudicet pupillo quando eſt voluntaria, & facta extra In-
17 uentarium, Aliud eſt cum ſit in Inuentario legitimè confeſſo, quia tunc habet vim actus iudicialis, & præiudicat *Gutier. de tutel. cap. 1. nu. 49. par. 2. Grat. cap. 766. à num. 56. cum ſeqq. Mart. Medic. exam. 45. nu. 12. & 13. & dec. 72 num. 1. & 2.*

18 Nec dicatur † non conſtare de legitima aditione hæreditatis dùm enim Compagnoni de tempore obitus eorum patris erant infantes hæreditas fuit ſufficienter adita per Tutorem, qui potuit pro illis adire, & declarare eorum animum ad *Text. expreſſum in l. ſi Infanti 18. C. de iur. delib. Corn. conſ. 37. nu. 4. Caual. de curat. cap. 1. nu. 68. Rota dec. 222. nu. 24.*
19 vbi quod ad hunc effectũ † etiam actus taciti, & leuiores ſufficiunt. Parum, aut nihil ſuffragante defectu ſolemnitatum, quia Tu-
20 tor non ſimpliciter adiuit, in quibus terminis procedit concluſio, quod aditio facta per Tutorem nomine pupilli non ſuſtinea-
21 tur niſi adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs, ſed adiuit cum beneficio legis, & Inuentarij, quo caſu ſolemnitates non requiruntur, vt limitando explicat *Pic. ad Stat. Vrb. gloſ. 7. nu. 109. Guttier. vbi ſupra cap. 1. nu. 119. par. 2. de tutel. Mantic. de inuent. qu. 132. nu. 248.* Et ceſſat difficultas ex actibus poſtea eorum nomine geſtis inferentibus aditionem hæreditatis, nedum quia (vt ex facto) in pluribus enun-
22 ciantur hæredes, † ſed quia actus citra Ius, & nomen hæredis peragi minimè potuerũt *Rota coram ſan. me. Greg. dec. 98. num. 4. in recent. dec. 471. nu. 2. par. 3. & dec. 22. nu. 42. par. 6.*

Ex quibus deciſum recedendum à deciſis vtraque Parte informante, &c.

R. P. D. PRIOLO

Peruſina Fideicommiſſi.

Lunæ 26. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Hoſpitale Beatæ Mariæ Miſericordiæ vltimò vocato in hæreditate de qua agitur ſubſtitutum fuit: eo mortuo, deinde reliquis omnibus inſtitutis, fideicommiſſum ad ſui fauorem purificatum fuiſſe prætendebat; vnde orto dubio an de tali fideicommiſſo conſtaret, reſolutio in negatiuam emanauit.

SVMMARIVM.

1 *Hoſpitale ſubſtitutum cum fuerit vltimò inſtituto caſu quo ſuperuiueret primo loco vocato, eodem prædecedente ſubſtitutio ad fauorem Hoſpitalis expirat.*
2 *Verba* deficiente Pompilio *tanquam per ablatiuum abſolutum prolata in conditionem reſoluuntur.*
3 *Verba* deficiente Pompilio *ordinem ſuccedendi important, tunc ſcilicet hoſpitale admittendum eſſe ſi vltimò inſtitutus ſuperuixerit primum vocato, & fideicommiſſum agnouerit.*
4 *Ordo ſuccedendi cum fuerit præpoſteratus, diſpoſitio conditionalis totaliter inefficax, & nullius momenti remanſit.*

5 Hoſpi-

5 *Hoſpitale cum non poſſit ſuccedere niſi ſubſtitutus capiat fideicommiſſum, nec ſubſtitutus fideicommiſſum viuente primo loco vocato capere poſſit, vtraque ſubſtitutio ſub eadem conditione ſuperuiuentiæ facta cenſetur.*

6 *Verba* Ad quod in caſu prædicto voluit hæreditatem peruenire, *diſpoſitionem ad euentum fideicommiſſi & ſuperuiuentiæ vltimo vocati reſtringendo omnes alios caſus excludunt.*

7 *Factum nudum in conditionibus voluntarijs attenditur, nec inueſtiganda eſt ratio motiua Teſtatoris quare magis in vno caſu quàm in alio diſpoſuerit.*

8 *Extenſio de caſu expreſſo ad caſum omiſſum ex identate rationis non admittitur.*

9 *Conditio ſuperuiuentiæ Hoſpitale ſimpliciter poſt obitum inſtituti vocatum non admittit.*

10 *Conditio appoſita in præcedenti ſubſtitutione cum caduca remanſerit ex vi vulgaris in compendioſa contenta non attenditur.*

11 *Conditio ſuperuiuentiæ licet neceſſariò extare deberet, voluntariè tamen adiecta & appoſita præſumitur.*

12 *Clauſula* in caſu prædicto *tanquam repetitiua conditione & qualitatum præcedentis diſpoſitionis ſequentem ſubſtitutionem conditionalem facit.*

13 *Subſtitio facta poſt mortem, compendioſam præſeferre cenſetur.*

14 *Vulgaris in compendioſa contenta non expirat per aditionem primi hæredis, ita vt caducato primo gradu ſequens in eius locum ſubintret.*

15 *Subſtitutio compendioſa ſimpliciter abſque vlla conditione concepta militat.*

16 *Subſtitutione alicui facta per fideicommiſſariam ſub conditione quod prius purificetur antecedens ſubſtitutio, compendioſa vulgarem non continet.*

17 *Gradus ſequens vt ſubintret in locum gradus caducati, conditio antecedenti ſubſtitutioni appoſita impleri debet, quæ non caducatur licet gradus antecedens caducetur.*

18 *Subſtitutio facta ſub conditione mortis ſine filijs per mortem eiuſdem cum filijs expirat.*

19 *Diſpoſitio conditionalis vt euaneſcat, conditionem reſolutiuam ſemel adimpletam fuiſſe ſufficit.*

20 *Diſpoſitio vt euaneſcat ſufficit conditionem per momentum temporis impletam fuiſſe quicquid poſtea euenerit.*

21 *Gradu primo caducato gradus ſequens nunquam admittitur niſi purificata conditione eidem gradui caducato adiecta.*

22 *Verba* volendo & ordinando, &c. *an Teſtatoris voluntatem ad ſolum vſumfructum non autem ad excluſionem à ſucceſſione reſtringant.*

23 *Subſtitutio cum incipiat à bonis & proprietate, ſucceſſorem in vſufructu cauſali & in ipſa proprietate vocatum declarat.*

24 *Prohibitio alienationis cum niſi in bonis, & de bonis verificari non poſſit, operatur vt ſubſtitutio etiam in proprietate facta cenſeatur.*

25 *Extenſio relicti fauore quidem piæ cauſæ de perſona ad perſonam permittitur, non autem extenſio conditionis de caſu ad caſum.*

DECISIO CLIV.

BALTHASSAR inſtituit in eius hæreditate Pompilium fratrem, eiuſque filios & deſcendentes in infinitum, & decedente Pompilio ſine filijs ſuperuiuente Iuliano altero fratre, ſubſtituit eſidem Iulianum poſt obitum vero vocauit Hoſpitale Beatæ Mariæ Miſericordiæ vita functo Teſtatore è viuis exceſſit Iulianus, deinde Pompilius relicto Alexandro filio, per cuius mortem ſine filijs prætendens Hoſpitale fuiſſe purificatum fideicommiſſum ad ſui fauorem, dato dubio, an conſtaret de tali fideicommiſſo negatiuè DD. reſponderunt.

1 Quia ponderatis † verbis teſtamenti hoſpitale ſubſtitutum fuit caſu, quo Iulianus ſuperuiueret Pompilio hæredi, & agnoſceret fideicommiſſum, ad quod vocabatur deficiente Pompilio ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus, eiuſque linea maſculina; Vndè cum Iulianus prædeceſſerit Pompilio primo loco vocato, ob illius prædeceſſum expirauit ſubſtitutio ad fauorem hoſpitalis ad *Text. in l. ex facto, §. ſi quis autem verſ. aut igitur, ff. ad Trebell. & in l. filius familias, §. cum quis rogatus, ff. de legat. 1. l. Lucius Titius la ſeconda, §. Idem quæro, ff. de hered. inſtit. l. iubemus, §. ſin autem C. ad Trebell. Peregr. conſ. 52. num. 5. lib. 1. in rec. dec. 519. nu. 1. & 2. par. 1. dec. 272. nu. 13. par. 6. & in Bononien. fideicom. de Pinchiaris 28 Martij præteriti coram me.*

2 Nam illa verba *deficiente † Pompilio* ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus eiuſque linea maſculina ſuperuiuente Iuliano tanquam prolata per ablatiuum abſolutum reſoluuntur in conditionem *l. à Teſtatore, ff. de condit. & demonſtr.* & tradunt *Bart. & alij in l. 1. eodem tit. l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat. Ciriac. controu. forenſ. cap. 424. nu. 1. &*
3 *Surd. dec. 268. nu. 1.* Et † importat ordinem ſuccedendi, vt ita demum debeat admitti hoſpitale ſi Iulianus ſuperuixerit Pompilio & agnouerit fideicommiſſum *Bald. in Auth. matri, & auiæ, C. quand. mult. tut. offic. fung. Roland. conſ. 30. nu. 14. l. 4. Becc. conſ. 39. n. 18. & ſeq. Surd. conſ. 371. nu. 69. & 70. Ciriac. d. cap. 424. nu. 9.* qui
4 cum fuerit prepoſteratus ex prædeceſſu Iuliani viuente Pompilio, diſpoſitio conditionalis remanſit totaliter inefficax, ac nullius momenti ad *Text. in l. vnic. §. ſin autem aliquid ſub conditione, C. de caduc. toll. l. qui hæredi, §. Plautius, & Manius, ff. de condit. & demonſtr. Decian. conſ. 77. nu. 3. lib. 4. Rota in Bonon. pratenſi fideic. 7. Iunij 1647. coram Reuerendiſſ. Terracin.* & notat *Pariſ. conſ. 8. num. 22. lib. 4. Honded. conſ. 49. nu. 65. lib. 2. Altograd. conſ. 46. à nu. 1. vſque ad 8. lib. 1.*

Nec obſtat, quod verba prædicta ſint appoſita vocationi Iuliani, non autem ſubſtitutioni ad fauorem hoſpitalis, quia cum
5 hoſpitale nō poſſit ſuccedere antequam † Iulianus capiat fideicommiſſum, & Iulianus capere non poſſit fideicommiſſum niſi ſuperuiuat Pompilio, vtraque ſubſtitutio facta cenſetur ſub eadem conditione ſuperuiuen-

tiæ, *l Titius, ff. de cond. inſtit. Bart.* & alij *in l. 1. ff. eod. tit.* & idem *Bart. in l. in repetendis col. 2. verſ. Pone, quod Teſtator, ff. de legat. 3. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 180. nu. 21. Rota dec. 490. nu. 1. par. 4. diverſ. & dec. 348. nu. 2. par. 6. rec.*

6 Clarior autem † redditur hic intellectus ex verbis adiectis in ſubſtitutione hoſpitalis; ibi: *Ad quod in caſu prædicto voluit hæreditatem peruenire*, quæ diſpoſitionem ad euentum fideicommiſſi, & ſuperuiuentiæ Iuliani reſtringunt, & omnes alios caſus excludunt ad not. per *Peregr. de fideicom. art. 29. ſub nu. 15. & conſ. 36. nu. 27. lib. 3. Ciriat. cap. 281. num. 67. Menoch. conſ. 263. num. 34. verſ. Septimo, & vltimo Rota dec. 267 nu. 2. rec. dec. 320. nu. 6. par. 1. recent.* cum alijs in ſupracitata *Bonon. fideicom. de Pinchiaris 23. Martij præteriti coram me, §. Idemque comprobant*.

7 In his enim † conditionibus voluntatis attenditur nudum factum non autem eſt inueſtiganda ratio motiua Teſtatoris quare magis diſpoſuerit in vno caſu, quam in alio *Bart. in l. Gallus, §. Et quid ſi tantum, num. 2. & 3. de liber. & poſthum. Menoch. conſ. 273. num. 34. & nu. 53. Peregr. conſ. 55. nu. 3. lib. 2. & Ciriac. d. cap.*
8 *281. nu. 68.* Adeout nec etiam ex identitate rationis admittatur extenſio de caſu expreſſo ad omiſſum *Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 65. num. 33. Hond. conſ. 48. nu. 58. verſ. præſertim lib. 2. Pereg. conſ. 36. nu. 28. propè fin. lib. 3. & in dicta Bonon. fideicommiſſ. de Pinchiaris, §. neque ex identitate rationis coram me.*

9 Nec ex † eo quod huiuſmodi conditio ſuperuiuentiæ tacitè inerat in ſubſtitutione Iuliani, qui non poterat ſuccedere ſi non ſuperuiuebat, præſumendum eſt hoſpitale fuiſſe vocatum ſimpliciter poſt obitum ip-
10 ſius Iuliani, quo caſu ex vi vulgaris contentæ in compendioſa non attenditur conditio appoſita in præcedenti ſubſtitutione, remanſit caduca *Aym. conſ. 283. nu. 1. verſ. Sed in caſu, Gabr. conſ. 117. nu. 18. lib. 1. Rota dec. 9. de teſtam. in antiq. & in rec. dec. 201. nu. 12. cum ſeqq. par. 8.*

11 Siquidem vltra quod ex hoc ipſo, quod talis conditio neceſſario erat extitura præſumitur voluntariè adiecta, & appoſita, vt aduertit *Ruin. conſ. 110. nu. 9. lib. 3. Soccin. Sen. conſ. 140. nu. 9. Fuſar. de ſubſtit. qu. 33. nu. 5.* cum alijs adductis per *Altograd. conſ. 46. nu. 11.* Teſtator non ſubſtituit hoſpitale ſimpliciter poſt obi-
12 tũ † Iuliani, ſed vltro adiecit *in caſu prædicto*; quæ clauſula facit ſequẽtem ſubſtitutionem conditionalem perinde ac ſi dictum fuerit, & ſi Iulianus ſuperuixerit Pompilio, & fidei commiſſum agnouerit poſt eius obitum hoſpitale ſubſtituo, cum ſit repetitiua conditionis, & qualitatem præcedentis diſpoſitionis ex notatis per *Pariſ. conſ. 21. num. 37. lib. 3. Ruin. conſ. 55. nu. 4. lib. 3. Hond. conſ. 69. n. 20. & 21. lib. 2. Surd. conſ. 546. nu. 9. Decian. conſ. 17. num. 10. & conſ. 51. nu. 5. lib. 1. Natt. conſ. 204. num. 11. & ſeq. Rot. dec. 194. nu. 7. par. 2. rec.*

13 Proinde † non releuat, quod ſubſtitutio facta poſt mortem præſeferat compẽdioſam vt *not. Bartol. & communiter DD. in l. Centurio num. 9. ff. de vulgar. & pupill.* quodque in com-
14 pendioſa contineatur † vulgaris, quæ non expirat per aditionem primi hæredis, itaut caducato primo gradu ſequens gradus in eius locum ſubintrat iuxta doctrinam eiuſdem *Bart. in l. quamdiu 68. nu. 10. verſ. Reſpondetur, ff. de acquir. hæred. Trentacinq. de ſubſtit. cap. 2. nu. 2. Peregr. de fideicom. art. 15. num. 14. Surd. conſ. 347. nu. 16. & dec. 37. nu. 9. cum ſeqq. Rota coram Seraph. 145. nu. 3. & ſeqq. & in rec. dec. 222. d. n. 7. par. 5.*

15 Quia prædicta militant in compendioſa ſimpliciter concepta abſque vlla conditione
16 vt in his terminis † præcitati DD. loquuntur, ſecus autem quãdo ſubſtitutio fit alicui per fideicommiſſariam tantum ſub conditione, quod prius purificetur antecedens ſubſtitutio, tunc enim compendioſa non continet vulgarem *l. poſt aditam, & l. precibus in princ. C. de impuber. & alijs ſubſtit. Hond. conſ. 49. num. 37. lib. 2. Alex. conſ. 1. nu. 9. lib. 1. Corn. conſ. 199. nu. 10. & ſeqq. lib. 2. Roland. conſ. 57. num. 55. cum duobus ſeqq. Fuſar. conſ. 26. ſub num. 26.* Sed ad hoc, vt
17 vt ſequens gradus ſubintret in locum gradus caducati attenditur, & debet impleri cõditio appoſita antecedenti ſubſtitutioni, quę non caducatur licet gradus antecedens caducetur, & ita communiter diſtinguunt DD. vt cõprobat *Peregr. d. conſ. 36. à nu. 25. lib. 3. Fuſar. de ſubſtit. qu. 460. nu. 4. Grat. diſcept. foren. cap. 747. nu. 22. Maſtrill. dec. 266. nu. 3. cum ſeqq. Seſſ. dec. Aragon. 30. nu. 20. Rota dec. 230. nu. 1. par. 2. diverſ. coram Duran. dec. 339. nu. 74. & ſeqq. & in ſupracitata Bonon. fideicom. de Pinchiaris 28. Martij præteriti coram me.*

18 Demum ceſſat † quælibet dubitatio ex eo quod ſubſtitutio Iuliani, cui poſtea ſubſtitutum fuit hoſpitale facta fuit ſub conditione ſi Pompilius deceſſerit ſine filijs, quæ expirauit per mortem illius cum filijs iuxta
19 vulgat. *conſ. Oldrad.* ſufficit † enim conditionem reſolutiuam ſemel impletam fuiſſe, vt diſpoſitio conditionalis euaneſcat, *l. quidam in teſtamento, & l. rogo, ff. de fideicom. libert. l. ſi quis heredem, C. inſtit. & ſubſtit. Rota dec. 46. numer. 23.*
20 *par. 5. recen.* Imò ſufficit quod per momentum temporis impleatur, quidquid poſteà euenerit, *l. ſi quis hæredem, C. de inſtit. & ſubſtit. l. hæredibus in princ. ff. ad Trebell. l. cum vxori, ff. quando dies leg. l. Gallus, §. quæramus, ff. de liber. & poſthum.* ibique notat *Hond. conſ. 78. nu. 16. Altograd. conſ. 54. nu. 100. & conſ. 60. nu. 2. & 4. & Rota in ſæpe citata Bonon. fideic. de Pinchiaris, §. nihil referente coram me.*

Et conſequenter etiam ex hoc capite euanuit ſubſtitutio ad fauorem hoſpitalis, nàm
21 caducato primo gradu ſequens gradus nũquam admittitur niſi purificata conditione, quæ fuit adiecta eidem gradui caducato ex ſupradictis, & plenè deductis per *deciſ. 486. nu. 8. & 9. par. 1. rec. & in Auenionen. fideicom. 22. Aprilis ſuperioris anni, §. Imò coram R. P. D. meo Celſo.*

22 Neque contrariam † Teſtatoris volũtatem arguunt ſequentia verba ibi; *Volendo & ordinando, che detto Giuliano ſia meramente padrone dell'*

dell'vſufrutto della mia hereditá, ex quibus inferebatur, quod perſona Iuliani non fuit habita in conſideratione ad excludendum hoſ-
23 pitale, niſi in ſolo vſufructu, † Et commoditate: nam ſubſtitutio incipit à bonis, & proprietate: *nella ſua heredità, e beni ſoſtituiſce li figliuoli di detto Pompilio, e mancando detto Pompilio ſenza figliuoli ſoſtituiſce detto Giuliano*; vnde apparet Iulianum non fuiſſe vocatum in ſolo vſufructu formali à proprietate diſtincto, ſed in vſufructu cauſali, & in ipſa proprietate per *Textum l.fin.ff.de vſufr.ear.rer.quæ vſu conſum.l.donationes la ſeconda. §.ſpecies,ff. de donat.Per.gr.conſ.62.nu.21.lib.2.Gionagn.conſ.63. num.1.& 56. Rota dec.24.nu.9.coram Buratt.*

24 Omnemque difficultatem † ſubmouet Prohibitio alienationis ibi: *Prohibendo à detto Giuliano l'alienatione, e diſtrattione in qualſiuoglia modo*, quæ cum non poſſit verificari, niſi in bonis, & de bonis operatur vt ſubſtitutio facta cenſeatur etiam in proprietate *Bald.in l.Proculus,ff. de vſufr.* cũ alijs quos adducit *Surd.572.nu.8.& 41.Gionagn.conſ.63. nu. 11.num.7.& 102. Rota deciſ.138.num.4.& 460. nu.2.par.4.diuerſ. & dicta dec.24.num.10. coram Buratt.*

Nec aduerſatur priuilegium piæ cauſæ,
25 quia fauore piæ cauſę †permittitur quidem extenſio relicti de perſona ad perſonam, ſed non admittitur extenſio conditionis de caſu ad caſum, vt diſtinguendo tradit *Menoch. conſ. 370.nu.41.& 42.Grat.d.cap.747.nu.12. Peregr. de fideicom.art.15.nu.32.* & dixit *Rota dec.711. nu.1.par.1.diuerſ.*

Et ita vtraque Parte informante deciſum, &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papień.

Auenionenſis bonorum
Lunæ 29. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

De bono Iure Patris doctrinæ Chriſtianæ, reſpectu annuæ præſtationis de qua per totam deciſionem agitur ei vltra legitimam per collitigantem durante vita ſua naturali promiſſæ, non obſtantibus exceptionibus in contrarium adductis.

SVMMARIVM.

1 *Vxor fiducialiter per virum grauata reſtituere hæreditatis portionem nepoti teſtatoris, de eadem in illius præiudicium diſponere non poteſt.*

2 *Confidentia de reſtituenda portione hæreditatis non admittitur, niſi legitimè ex verbis ipſius teſtamenti probetur.*

3 *Inſtitutioni confidentiali quando verba teſtamenti repugnant, nepos contra illorum tenorem prætendere non poteſt.*

4 *Teſtibus de onere vxori per Teſtatorem iniuncto reſtituendi portionem hæreditatis, cum diuerſas patiantur exceptiones & maximam falſitatis ſuſpicionem contineant, fides non eſt adhibenda.*

5 *Suſpicio falſitatis in iudicio ciuili pro falſitate habetur.*

6 *Teſtes etiam ſingulares ad probandam Teſtatoris voluntatem admitti ſolent.*

7 *Teſtamento claram per ſe Teſtatoris diſpoſitionem continente Teſtibus aliter deponentibus non eſt deferendum, ne ordo Teſtantium ab hominum poteſtate euertatur.*

8 *Teſtatoris diſpoſitio vt corruat, concurſus ſeptem Teſtium qui ſint conteſtes requiritur.*

9 *Teſtator poſt completum teſtamentum verba quædam in contrarium proferendo, id feciſſe præſumitur ad liberandum ſe à vexationibus aſpirantis ad hæreditatem, non ad diuerſam diſpoſitionem à iam facta inducendam.*

10 *Vxor oppreſſa infirmitate & delirio mentis, aſſertionem de hæreditate ad ſuggeſtionem nepotis in cuius domo commorabatur, fuiſſe cenſetur.*

11 *Actus per ſe nullus vt conualidetur, aliũde quàm per ſimplicem aſſertionem gerentis comprobari debet.*

12 *Fiducia ceſſante ſub qua prætendebatur vxor hæres inſtituta, donatio per eam ſub erroneo ſuppoſito facta cenſetur.*

DECISIO CLV.

LATA ſententia Rotali per R.P.D.meum Priolum fuit mihi commiſſa cauſa appellationis ad Inſtantiam Iacobi Maurelli; Vnde dubitaui ſuper viribus dictæ ſententiæ, & Domini reiectis exceptionibus in contrarium adductis pro illius confirmatione reſponderũt cum validitas non controuertatur inter partes, & iuſtitia abundè reſultet ex deciſionibus in eadem cauſa editis *coram bon. me. Dunozetto, ac R.P.D.meo Priolo.*

In quarum quidem prima ſub die 9.Iunij 1656. firmatur conſtare de bono Iure Patrũ Doctrinæ Chriſtianæ ex perſona nempe patris Maurelli in ea Congregatione profeſſi, tam reſpectu legitimæ ei debitæ inſimul cũ fructibus, in bonis maternis à die obitus Florettæ matris, quàm reſpectu etiam annuę præſtationis ſcutor. 40.per Iacobum Maurellum Iuniorem collitigantem vltra legitimam promiſſæ eidem profeſſo ſua vita naturali durante ac inſuper firmatur conſtare de bono Iure Nicolai Imonier pro ſc.600. ei donatis ab eadem Floretta occaſione matrimonij, vt ex publico Inſtrumento relato *in Summ. Patrum* dato in die dictæ reſolutionis *num.1.* In ſecunda verò deciſione emanata coram eodem bon.mem.Dunozetto ſub die 7.Maij extenſa per dictum R.P.D.meum Priolum firmatur conſtare de bono Iure Franciſci Cambaud in ſcut. 100.ſibi donatis in contractu matrimonij augumento dotis vnacum illorum fructibus, ac etiam de bono Iure Io.Baptiſtæ pro legato vineæ à dicta Floretta ei relictæ inſimul cum illius fructibus, quæ quidem reſolutiones fuerunt poſteà confirmatæ coram eodem R. P. D. meo Priolo ſub die 14.Iunij 1650.

1 Quibus non aduerſatur; † quod Floretta eſſet fiducialiter grauata per Iacobum eius virum

virum reſtituere portionem hæreditatis ſibi relictam prædicto Iacobo Iuniori ipſius Teſtatoris nepoti, & ideò in alios de dictis bonis diſponere non potuerit in illius præiudicium quia nulla ſuper hoc affertur legitima probatio, quod Teſtator voluerit po-
2 tius † fiducialiter commitere propriæ vxori reſtitutionem dictæ partis hereditatis, quam palam, & directè in teſtamento nepotem inſtituere, vel ſubſtituere heredem etiam in ea portione ſicuti fuerat inſtitutus in alia parte, prout nec minus id deduci poteſt ex verbis ipſius teſtamenti, & tamen vtrumque requiritur ad prædictum effectum cauſa nempe confidentię, & quod illam pręſeferant verba ipſius teſtamenti, iuxta doctrinam *Bald. in l. fideicom. 3. cum Pollidius, ff. de vſur. Ramon. conſ. 67. num. 11. Hond. conſ. 51. nu. 88. & 89. lib. 2. Peregr. de fideicom. art. 19. verſ. Et fiduciam autem* cum alijs allegatis *in 2. deciſ. §. non obſtat, quod hæc vinea*, & in alia *ſub die 14. Iunij 1658. coram R. P. D. meo Priolo, §. Hinc corruere.*

3 Quinimo verba teſtamenti potius repugnant huiuſmodi confidentiali inſtitutioni, ſeu ſubſtitutioni, dum Teſtator inſtituit hęredem dictum Iacobum nepotem ſolummodo in tertia parte ſub expreſſa prohibitione, vt aliud pretendere non poſſet quocumque tempore, ex quauis cauſa, & occaſione ſuper alijs duabus portionibus relictis vxori, ac reſpectiuè filio Religioſo, vt in ſpecie ponderauit *Rota in Carpen. hæreditatis 28. Iunij 1647. coram bon. mem. Bichio, §. At in caſu noſtro.*

4 Nec vrgere † viſum fuit, † quod nonnulli Teſtes in contrarium adducti depoſuerint ſuper onere per Teſtatorē iniuncto dictę Florettæ reſtituendi ſuam portionem hæreditatis dicto Iacobo Iuniori, ac ſuper illius oneris acceptatione, & obligatione per eam præſtita de exequendo tale pręceptum, quia vltra quod illi patiuntur diuerſas exceptiones, & maximam redolent ſuſpicionem falſitatis ex deductis in deciſione Rotæ Auenionen edita in hac cauſa *à num. 74. vſque ad*
5 *num. 112.* quæ in iudicio ciuili pro falſitate habetur ad hoc, vt eis nulla adhibeatur fides iuxtà *Text. in l. Iubemus, C. de probat. Grat. conſ. 60. nu. 19. lib. 2. Rota dec. 452. par. 3. recent. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono dec. 123. nu. 19. & Anconitana pecuniaria 31. Ianuarii 1659. coram R. P. D. meo Celſo, §. Vnde Domini,* adhuc tamē ex eorum depoſitionibus nulla elici poteſt releuās probatio circa prætenſam fiduciam
6 nam licet ad probandum Teſtatoris voluntatem admitti ſoleant etiam Teſtes ſingulares iuxtà opinionem *Caſtr. conſ. 395. nu. 1. verſ. hi quidem Teſtes par. 2.* & dixit *Rota dec. 765. n. 7 par. 2. rec.* cum alijs relatis *in Auenionen. legitime 8. Iunij 1657. coram R. P. D. meo Priolo, §. Tum quia ex illis, &c.* Id intelligi debet procedere quoties agitur de declaratione voluntatis, quæ eſſet dubia, vt loquuntur dictæ auctoritates, non autem quando, prout in hoc caſu agitur de reuocanda ſubſtantia ipſius te-
7 ſtamenti, quod per ſe claram continet Teſtatoris diſpoſitionem tunc enim huiuſmodi depoſitionibus Teſtium nullo pacto deferendum eſt, ne alias ſit in aliquarum hominum poteſtate claras teſtantium diſpoſitiones euertere per *Text. in §. planè inſtit. de milit.*
8 *teſtam. & in l. Diuus, ff. eodem in fin.* ſed omninò concurſus ſeptem Teſtium, qui ſint conteſtes requiritur, vt declarat *gloſſ. in l hæres palam §. ſi quid poſt,* vbi *Caſtr. nu. 2. ff. de teſtamen. Surd conſ. 129. nu. 29. & conſ. 147. nu. 11. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 12. tit. 16. nu. 14. & 15. & num. 20.* ac præter alios Auctores congeſtos in deciſione edita coram R. P. D. meo Priolo 14. Iunij 1658. Ideò non vrgere reſponſum fuit *in Romana, ſeu Vercellen. fideicom. 5. Martii 1659. coram R. P. D. meo Veroſpio in fin.*

9 Et quamuis Teſtator poſt completum teſtamentum protuliſſet ea verba relata per dictos teſtes, nihilominus præſumendum eſt potius hoc feciſſe, vt ſe liberaret à vexationibus nepotis aſpirantis ad ſuam hæreditatem, quam ad inducen. diuerſam diſpoſitionem à iam facta iuxtà not. per *Gabr. conſ. 112. nu. 3. lib. 2. Mantic. d. tract. de coniect. vlt. volunt. lib. 3. tit. 1. nu. 15. Rota in Vrbeuetana fructuū 11. Ianuarij 1602. coram Lancellotto, & in Romana Scriptoria 5. Iulij 1609. apud Pacif. de ſaluian. interd. dec. 150. nu. 14.*

10 Nec refert, † quod Floretta pro exoneratione ſuæ cōſcientię aſſeruerit ſe fuiſſe à viro fiducialiter grauatā in portione hæreditatis ſibi relicta. Tum quia ipſa de eo tempore reperiebatur valdè oppreſſa infirmitate, & delıriū mētis per multos dies ante huiuſmodi declarationem patiebatur, & ſic cenſetur dictam aſſertionem feciſſe ad ſuggeſtionem nepotis, in cuius Domo commorabatur, iuxta reſponſum *dec. 32. nu. 13. & ſeqq. lib. 3. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 2. tit. 6. num. 9.* Tum
11 etiam cum agatur de conualidādo actu per ſe nullo, aliunde comprobari debet, quam per ſimplicem aſſertionem gerentis, *l. qui teſtamentum, ff. de probat. Dec. conſ. 132. num. 21. Rota dec. 526. num. 10. par. 1. recen. in Romana donationis 31. Ianuarij 1648. coram R. P. D. meo Veroſpio, §. neque hanc ſolemnitatem* cum alijs congeſtis *in ſecunda deciſione huius cauſæ, § nec releuant, & §. ſeq.*

Cum igitur ex prædictis corruat fiducia ſub qua prætendebatur hæres inſtituta Floretta reſoluitur etiam donatio per eam facta ſub erroneo ſuppoſito oneris ſibi iniūcti reſtituēdi portionem ſuæ hæreditatis Iuniori collitiganti, iuxtà tradit per *Pariſ. conſ. 12. num. 96. lib. 2. Ciriac. controu. forenſ. cap. 65. numer. 19. & ſeqq. Rota coram Buratt. dec. 282. nu. 9. in Romana domuncularum, 10. Febr. & 26. Iunij 1648. coram bon. mem. Dunozetto,* & in alijs latè congeſtis in deciſionibus cauſæ, de qua agitur.

Et ita vtraque &c.

R. P. D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Veneris 23. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

De iure præſentandi ea conditione executoribus Teſtamentarijs ad quindecim annos reſeruato, vt ijs elapſis Presbyter ex conſanguineis Fundatoris, proximiori tamen prælationem deferendo, in perpetuum Cappellanum.

SVMMARIVM.

1 *Agnatus fundatori proximior charactere ſacerdotali inſignitus, ex lege fundationis, quam exequutores ſeruare tenentur, præſentari debet.*

2 *Proximior à patronis neglectus adinſtar præſentati haberi debet, vt ab Ordinario inſtitutionem conſequi poſſit.*

3 *Conſanguinei regulariter dicuntur omnes, tum agnationis, tum cognationis iure obtinentes.*

4 *Verbum* parentelæ *ad deſcendentes ex maſculis æquè, ac fœminis porrigitur.*

5 *Conſanguinitas per gradus omninò diſtinctos edoceri debet.*

6 *Declaratio Teſtatoris excludentis, pro quibus fuerat requiſitus cognatos, ſub conſanguineorum appellatione agnatos dumtaxat comprehendi decreuiſſe oſtendit.*

7 *Executoribus fides eſt adhibenda, cum diſpoſitio dubia ex duobus Teſtibus declarationem aſſumere valeant.*

8 *Interpretatio dubiæ voluntatis Teſtatoris ad exequutores Teſtamentarios pertinere ſolet, declaratio per ipſos ſubſequuta debet admitti, perinde ac ſi ab ipſo Teſtatore prodierit.*

9 *Facultas exequutoribus delata eligendi extraneum in Cappellanum amouibilem ancipitem Teſtatoris diſpoſitionem declarat.*

19 *Conſanguinei ex latere matris cum non fuerit habita ratio à Teſtatore, coniectura exinde excluſiua, quoad deſcendentes ex fæminis conſurgit.*

11 *Coniectura probabilis pro declaratione voluntatis regulariter admitti ſolet.*

12 *Prohibitio Teſtatoris de non præſentando extraneo alterius beneficii poſſeſſore, in hac conſanguineorom diſpoſitione prorſus diſtincta atque perfecta oratione concepta nullatenus repleta cenſetur.*

13 *Dictio,* Item *ſermonis duntaxat continuationem præſeferens qualitatis repetitionem non inducit.*

14 *Conſanguineus tanquam prædilectus à vinculo repetitionis immunis præſumitur.*

15 *Diſpoſitio Summi Pontificis circa incompatibilitatem, licet abſque præiudicio iuris alteri quæſiti proceſſerit, omni tamen iure deſtituto prodeſſe non valet.*

DECISIO CLVI.

ANNIBAL in vltimo, ſub quo deceſſit Elogio exequutoribus Teſtamentarijs nec deſcendentibus ex eis ius præſentandi ad Cappellaniam, de qua agitur reſeruauit facultatem eiſdem attributam eligēdi Cappellanum amouibilem ad nutum, donec 15. annorum curſus elabi contingeret. Quibus elapſis Presbyterum ex Cōſanguineis ipſius met Fundatoris in Cappellanum perpetuum eligi demandauit, proximiori tamen prælationem deferendo. Cum verò decurſo quinquennio Felix Cincius præſentationem ab exequutoribus Teſtamentarijs, necnon ab Ordinario ſucceſſiuè inſtitutionem Ioanne Fabio nepote Annibalis ex fratre Patruele poſthabito obtinuiſſet, lite inter hos proindè ſuborta, dubium ſuper prælatione alteri decernenda propoſui, quod in Ioannis fauorem hodiè Domini decreuere.

1 Is enim ſe charactere ſacerdotali † inſignitum edocet, necnon fundatori proximior agnatus à Teſtibus recenſetur deponentibus nimirum Flaminium Procuratorem Annibalis fratrem vtrinque coniunctum extitiſſe Pandulphi, ex quo Angelus Ioannis Pater ſubortus fuit, adeòque ex lege fundationis, quam exequutores ſeruare omnino tenebantur præſentari debuerat *iuxtà text. in cap. cernimus 16. quæſt. 57. Gimin. cap. cum Eccleſia num. 5. de præbend. libr. 7. Lambert. de iurepatr. 3. par. lib. 2. qu. principal. 3. art. 4. num. 15. Pariſ. conſ. 48. num. 3. cum ſeq. libr. 4. Rota dec. 15. num. 1. par. 2. recent. & in Viterbien. Canonicatus 25. Iunii 1655. in §. Nominauit coram R. P. D. meo Meltio.* Vbi prætereà ſancitur,
2 quod † tali caſu proximior à Patronis neglectus debeat ad inſtar præſentati haberi, adeout poſſit inſtitutionem ab Ordinario conſequi, *& in Bononien. Beneficij 9. Iunii præteriti in §. Non obſtat coram R. P. D. meo Celſo, cum aliis in Toletana Cappellania relatis 9. Iunii 165 . in principio coram me.*

Nec releuat; quod Felix in pari conſanguinitatis gradu ex latere materno coniunctus exiſtat perindè, ac ſi ipſius præſentatio
3 legitima † debeat recenſeri poſtquam omnes, tum agnationis, tùm cognationis iura obtinentes ſub Conſanguineorum nomine regulariter includuntur iuxtà doctrinam *Bart. in l. cum qui dum §. quod dicitur num. 1. ff. de acquir. hæred. Rota coram Cocc. dec. 137. num. 21.*
4 Et in † ſpecie, quod verbum parentelæ ad deſcendentes ex maſculis æquè, ac fœminis porrigatur tradunt, *Soccin. ſen. conſ. 37. num. 8. & 9. libr. 3. Peregr. de fideic. art. 22. nu. 31. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 365. num. 1. Rota coram Buratt. deciſ. 755. num. 10. & 11.* ibique *Add. num. 19.*

5 Præterquam † enim Conſanguinitas Felicis, quæ per gradus omninò diſtinctos debet doceri *iuxtà text. in cap. licet ex quad. de teſtib. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 14. num. 99. Rota coram bon. mem. Coccino deciſ. 105. num. 2. Vrgellen. dec. 8. num. 4. & in Maioricen. Beneficii 14. Decembris 1657. in §. Et licet coram me,* conclu-
6 denti probationum † genere aliquibus ex Dominis iuſtificari non viſa fuit, ex explicita declaratione Annibalis paulo poſt Teſtamenti confectionem ſubſequuta corruit obiectio; Ipſe enim ſub Conſanguineorum appel-

appellatione agnatos dumtaxat cõpræhendi
decreuit Felice, pro quo fuerat requiſitus;
7 prorſus excluſo, † vt executorum met com-
probat depoſitio, quibus plena eſt adhiben-
da fides, ſiue quia diſpoſitio dubia ex duo-
bus valet Teſtibus declarationem aſſumere
ſecundum *Bart. in l. 2. num. 39. ff. de vulg. Ol-
drad. conſ. 297. Surd. conſ. 129. nu. 28. Card. Mant.
de coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 16. num. 2. Rota
deciſ. 765. numer. 8. par. 2. recent. coram Caual.
deciſ. 381. num. 7.* cum alijs relatis *in Bonon. Fi-
deicommiſſi* 10. *Martii preteriti coram me*, ſiuè
8 ex quo interpretatio dubiæ voluntatis † Te-
ſtatoris ad exequutores teſtamentarios ſolet
pertinere, itaut declaratio per ipſos ſubſe-
cuta debeat admitti perindè, ac ſi ab eodem
met Teſtatore prodierit, vt aduertit, *Bald.
conſ. 259. num. 1. vol. 2. Anchar. conſ. 329. num. 2. in
fin. & nu. 3. Pariſ. conſ. 26. num 29. & 30. vol. 4.
Simon. de præt. de interpret. vlt. volunt. lib. 1. inter-
pret. dubit. 2. ſolut. 4. num. 16. fol. 9. Card. Mant. de
coniect. lib. 3. tit. 1. num. 21. & 22. Rota coram bon.
mem Merlino deciſ. 456. num. 2. & 16.*

9 Quod verò diſpoſitio Annibalis † in caſu
propoſito anceps exiſtat ex facultate con-
uincitur exequutoribus delata eligendi ex-
traneum in Cappellanum amouibilem, do-
nec in altero ex conſanguineis habilitas pro
10 Cappellani † munere exercendo concur-
reret, hinc enim dum nulla fuit habita ratio
Felicis ex latere matris conſanguinei, tunc
temporis ſacerdotali munere, ac idoneitate
præditi coniectura deſcendentium ex fœ-
minis excluſiua exinde conſurgit, quæ pro
11 declaratione † voluntatis ſolet regulariter
admitti, vt adnotat *Hoeded. conſ. 51. num. 14.
lib. 2. Rota in Cathacen. hæreditatis 28. Maii* 1648
*coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Auenio-
nen. Legittimæ* 8. *Iunii* 1657. *in §. Tum quia propè
finem coram R. P. D. meo Priolo.* Potiſſimè quia
obliuionis cauſa in Teſtatore hoc caſu pon-
derari non valet, quia ipſemet Felix adſti-
pulationi Teſtamenti vti Teſtis interfuit.

Neque Ioannes ſub prætextu, quod alte-
rum poſſideat beneficium à conſequutione
Cappellaniæ poterit arceri. Licet enim à
fundatore in Capitulo reſpiciente electio-
nem Cappellani extranei, & amouibilis prę-
12 ſentatio poſſeſſoris alterius † beneficij in-
terdicta fuerit, hæc tamen prohibitio nul-
latenus repetita cenſetur in hac Conſangui-
neorum diſpoſitione prorſus diſtincta, atque
perfecta oratione concepta iuxtà doctrinam
*Bart. in l. reputandus col 2. verſ. tertio caſu ff. de le-
gat. 3. Rota in Romana hæreditatis de Fabiis* 19.
Iunii 1643. *in §. Vnde ſit coram bon. mem. Bichio.*
13 licet ex dictione, Item, initium ſumat, dum
illa ſermonis dumtaxat continuationem in
propoſito caſu præſefertur, nec cõſequenter
repetitionem qualitatis inducit, vt notat,
*Bald. deciſ. 58. num. 1. lib. 2. Alex. conſ. 66. num. 6.
lib. 3. Pariſ. conſ. 38. Rota coram Buratt. deciſ. 21.
num. 9.* ratione potiſſimè diuerſitatis inter
caſum vtrumque perſpecta; In extraneo
enim nulla affectionis ratio concurrebat. At
14 ſecus in Conſanguineo, qui tanquam præ-
dilectus à vinculo repetitionis præſumitur
immunis, vt notat *Gabr. conſ. 97. num. 6. lib. 1.*
in his terminis *Rota coram Buratt. deciſ. 21.
num. 43.*
15 Obiectio, † denique incompatibilitatis ex
diſpoſitione Summi Pontificis per Ioannem
reportata remouetur, quæ licet abſque præ-
iudicio iuris alteri quæſiti proceſſerit, atta-
men Felici prodeſſe non valet, dum ex ſu-
pra deductis omni iure conuincitur deſtitu-
tus, *Rota deciſ. 179. num. 6. poſt ſecundum vol. conſ
Farin.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO.
Poſteà Epiſcopo Papieñ.

Terracinen. Pecuniaria.

Veneris 30. Ianuraij 1660.

ARGVMENTVM.

Fundamenta deciſionis in cauſa hac emanatæ circa damnum paſſum ob iteratam ſolutionem prætenſi reſidui dotis ſorori factam corruere, & mandatum exequutiuum pro fructibus eſſe relaxandum cenſetur.

SVMMARIVM.

1 *Damnum paſſum, quando immediatè, ac in indiuiduo propter cauſam reiteratæ ſolutionis eueniſſe probatum remanet, nedum pecuniæ ſunt reſtitutæ, ſed & fructus illarum ad rationem conuentam vlterius debentur.*

2 *Interpellatio, quando non præcedit aduerſus partem ſuper receptione pecuniarum ad vſuras, mora debitricis induci non poteſt ad effectum, vt fructus debeantur.*

3 *Obligatio ſoluendi vltra ſortem principalem etiam fructus plenam ſcientiam pecuniarum ſub vſuris exiſtentium inducit, nec alia interpellatio requiritur.*

4 *Interpellatio non requiritur, nec mora debitoris ad effectum, vt fructus debeantur, cum de intereſſe damni emergentis in conuentione deducto agatur.*

5 *Appellatione à ſententia lata ſuper reſtitutione ſortis principalis in deuolutiuo pendente, fructus niſi poſt terminatam cauſam per rem iudicatam prætendi non poſſunt.*

6 *Obligatio cum fuerit concepta in caſu, quo reperirentur ſolutiones facta per publica Inſtrumenta, iiſdem repertis terminatio cauſa in deuolutiuo non eſt neceſſaria.*

7 *Communicatio facultatum, quando adeſt in commiſſione Rota via exequutiua procedere poteſt.*

DECISIO CLVII.

FVNDAMENTA deciſionis editæ ſub die 4. Iulij præteriti * ex nouis adductis probationibus circa damnum paſſum per Nuntium Madecciam ob iteratam ſolutionem prætenſi reſidui dotis ſcutorum 600. Roſæ eius ſorori factam corruere in

hac

hac propoſitione viſa fuerunt, & propterea à deciſis DD. receſſerunt.

Cum enim ex Inſtrumentis nuper in publica forma exhibitis, ac reſpectiuè datis in *Summ. dicti Nuntii nu. 1. & 2.* iuſtificetur ipſum ſub die vltima Iunij 1646. (ad effectum ſoluendi huiuſmodi reſiduum dotale ſuæ ſorori impoſuiſſe cenſum ſimilis ſummæ in ſorte principali ad rationem ſcutorum ſeptem pro centenario ad fauorē Monialium Beatę Mariæ de Cannis, dictaſque pecunias eadem die perſoluiſſe prædictę Roſę, quę inſimul cum Clerico Marco promiſit ſub obligatione Camerali illas reſtituere, ac reſpectiuè ſoluere fructus ad eandem rationem ſcutorum ſeptem pro centenario in caſu, quo reperirentur ſolutiones dicti reſidui dotis mediantibus Inſtrumentis publicis, ſeù alijs ſcripturis authenticis; remanet hinc probatum damnum paſſum per d. Nun-
1 tium † eueniſſe immediatè, ac in indiuiduo propter illam cauſam reiteratæ ſolutionis, & proindè in vim d. obligationis Roſę, & Marci, nedum erant reſtituenda ſcuta 600. ſed vlterius debentur etiam illorum fructus ad rationem conuentam iuxtà deciſionem *Mohed. 2. ante nu. 1. de vſur. Couar. var. lib. 6. quæſt. 8. art. 3. col. 2. verſ. ſecunda concluſio Menoch. conſil. 1027. num. 2. Honded. conſ. 50. num. 15. tom. 1.* plenè admiſit *Rota in Lauellen. pecuniaria. 26. Nouembris 1650. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Corrado §. fin.*

2 Nec vrgere viſum fuit, † quod nulla præceſſerit interpellatio aduerſus Roſam ſuper receptione dd. pecuniarum ad vſuras, per quā induci potuerit mora debitricis ad effectum, vt controuerſi fructus debeantur ex *l. mora §. primo ff. de vſur.* cum alijs allegatis *in deciſ.* quę reuidetur *§. fin.* Nam vltrà
3 quod ex obligatione † facta per dictam Roſam ſoluendi vltra ſortem principalem etiā fructus ad rationem ſcutorum ſeptem pro centenario, ſicuti promiſerat Nuntius in Inſtrumento cenſus ob dictam cauſam celebrato reſultat plena ſcientia, quod dictę pecuniæ extabant ſub vſuris, nec ideò opus erat alia interpellatione, ceſſat tamen quæ-
4 cumque † difficultas, quia cum in præſenti agatur de intereſſe damni emergentis deducto in conuentione non requiritur interpellatio neque mora debitoris ad effectum, vt fructus ob dictam cauſam debeantur, *Honded. conſ. 36. num. 30. lib. 2. Molin. de Iuſt. & iur. tract. 2. diſput. 305. num. 15. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 240. num. 2. Rota deciſ. 132. num. 3. par. 4. recent. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. deciſ. 331. ſub num. 9. Add. ad ſan: mem: Gregor. XV. deciſ. 148. ſub num. 4. verſ. hæc tamen concluſio.*

5 Nec releuat, † quod ſententia lata ſuper reſtitutione dictorum ſcutorum 600. ſortis principalis adhuc pendeat appellatio in deuolutiuo, & ideò tales fructus prætendi nequeāt, niſi poſt terminatam cauſam per rem
6 iudicatam: † quoniam cum obligatio, de qua agitur fuerit concepta in caſu, quo reperirentur ſolutiones prædictæ per Inſtrumenta publica, ſeù ſcripturas authenticas pro adimplemento talis conditionis non eſt neceſſaria terminatio dictæ cauſæ in deuolutiuo, ſed ſufficit fuiſſe repertum Inſtrumentum dictæ ſolutionis, iuxtà formam, ſub qua conditio prædicta concepta fuit quemadmodum agnouit Rota in priori inſtantia coram R.P.D. meo Priolo, in qua præuia deciſione edita ſuper tali reſtitutione fuit relaxatum mandatū executiuum vigore facultatum ab A.C. communicatarū in commiſſione dictæ cauſæ, quarum virtute hodiè pro fructibus quoque DD. cenſuerunt relaxandum mandatum executiuum, cum Rota, quando adeſt communicatio dd.
7 facultatum in † commiſſione præcedere poſſit eadem via executiua *iuxtà not. per Marcheſ. de commiſſ. appell. ab oblig. Cam. §. primo numer. 58. fol. 700. tom. 1.* & dixit *Rota coram Coccino deciſ. 78. num. 9.* cum alijs adductis *in Bononien. dotis 10. Decembris præteriti coram R.P.D. meo Celſo §. Immò dum Signatura.*

Et ità vtraque &c.

Deciſio hæc emanata in hac eadem cauſa, quæ hic allegatur ſub die 4. Iulij 1659. coram eodem R.P.D. Priolo, impreſſa ſupra in hac eadem part. 3. Recent. deciſ. 113.

R. P. D. C E R R O

Poſtea S.R.E. Cardinali

Neapolitana Hæreditatis.

Veneris 30. Ianuarij 1659.

A R G V M E N T V M.

Teſtator, ſi ordinauerit hæredi, vt certum quid adimpleat, & in caſu non adimplementi apponat pœnam priuationis, alium ſubſtituendo. Dum hæres omnem adhibuit diligentiam pro adimplemento ita vt per eum ſteterit, quod omnia non adimpleuerit, non eſt locus pœnæ, cum non adſit dolus, vel malitia, ſine quibus non intrat priuatio.

S V M M A R I V M.

1 *Conditio appoſita à Teſtatore, & ſi adimpleta non fuerit, cadat hæres ab hærede, quando non intret.*
2 *Priuationis pœna non incurritur, niſi adſit dolus, vel malitia.*
3 *Cauſa qualibet excuſat, ne quis incidat in pœnā.*
4 *Iuſtificatio, vt quis incidat in pœnam, probatio debet eſſe plena, & concludens.*
5 *Confeſſio, quæ nulla eſt non attenditur.*
6 *Actor, quando agitur de probanda negatiua, & materia eſt pœnalis grauatur concludenti probatur.*
7 *Lites, poſſunt eſſe cauſa, ne præceptum Teſtatoris adimpleatur.*
8 *Hæres operans, quantum poteſt pro adimplenda volunṫate Teſtatoris dum per eum non ſtat, non priua-*

priuandus eſt hæreditate, & num.9. & 10.
11 *Diligentiam poſſibilem omnem, quando quis adhibuit pro aliquo adhibendo, non poteſt dici in dolo, & culpa, & num.15.*
12 *Excuſatio, quando eſt iuſta, attendenda eſt, & excuſat.*
13 *Excuſatio dicenda eſt iuſta dum eſt canonizata per ſententiam.*
14 *Monitio, vt quis aliquid adimpleat, non ſupponit, de præterito fuiſſe incurſam pœnam.*
15 *per Tranſactionem dimittens, quando verè dicatur alienare, & quando ſecus, & num.16.*
16 *Acquirere, quando quis dicatur, & non alienare ſeù diſtrahere.*
17 *Hæres, ſi tranſigendo, recuperat maiorem partem hæreditatem non dicitur alienare, ſed acquirere, & num.18.19. & 20.*
21 *Tranſactio, quando eſt vtilis non dicitur prohibita, quamuis prohibitio eſſet ampla.*
22 *Acquiſitio non eſt vocanda alienatio.*
23 *Verba ſententiarum ſunt intelligenda prout de Iure.*
24 *Pœna oppoſita in vna parte Teſtamenti, non eſt extendenda ad alteram partem.*
25 *Clauſula*, & non altrimenti, & non in altro modo, *quid operetur.*

DECISIO CLVIII.

NOBILIS Mulier Fœlix Maria Vrſina Ducíſſa Grauinæ hæredes vniuerſales ſibi ſcripſit Domum, & Patres S.Mariæ in Porticu Burgi Chiaiæ Ciuitatis Neapolis Congregationis Matris Dei cum onere erigendi in dicto loco Chiaiæ ſtatim ſequuto eius obitu Domũ Nouitiatus formati pro viginti Nouitiis iuxta Conſtitutiones Religionis, addita ampliſſima prohibitione alienandi, & in caſu non implementi, ſeù contrauentionis ſuccedere voluit in ſua hæreditate Domum, & Patres Miniſtrantes Infirmis pariter Ciuitatis Neapolis, vt latiùs *in Summario impreſſo Patrum S. Mariæ in Porticu num.1. & 2.*

Verùm quia Patres Miniſtrantes Infirmis ſupponentes factum eſſe locum ipſorum vocationi ob multas contrauentiones longa ſerie in facto deductas, quæ tamen reducuntur ad tres magis conſiderabiles, & cæterarum ferè complexiuas, nempè quod Patres B.Mariæ erigi non curauerint Nouitiatum iuxta præceptum, & enixam voluntatem Teſtatricis, & duas alienationes fecerint tranſigendo cum Duce Ferdinando Vrſino de Biſignano, & cum Octauio Blanco, petebant immiſſionem, quam Ro-
1 ta cenſuit non eſſe † concedendam, quia
non probatur defectus implementi, nec cõ-
trauentio, & quod magis eſt, non iuſtifica-
tur dolus, nec malitia, ſine quibus nun-
2 quam incurritur † pœna priuationis. *Dec.
conſ.273.num.2. verſ. & primò non eſt, Hondod.
conſ.58.num.35.lib.1. Menoch.conſ.214.num.42.
& conſ.728.num.15. Rota deciſ.429.num.3.par.4
diuerſ. coram Merlin. deciſ.491. num.1. & coram
Eminentiſſ. D.Card. Ottbobono deciſ.110. nu.13.*
3 Et quælibet cauſa † etiam iniuſta ſufficit, vt
vt huiuſmodi pœna euitetur; *Eugen.conſ.53.
num.86.lib.2.Gabr.conſ.96.num.26. & ſeqq.lib.2
Hond. d.conſ.58.num.37. cum ſeqq. lib.1. Marcobrun.conſ.36.num.45. Menoch.conſ.903.num.11.
ſan.num.Gregor.deciſ.388.nu.4. Buratt.dec.182.
num.23. cum alijs allegatis in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 23.Maij 1644. coram Eminentiſſ.
D.Card. Corrado §. Primò quia plures.*

Non probatur inquam defectus implementi circa erectionem Nouitiatus, quia
aſſerta confeſſio Patrum B.Mariæ, & rela-
tio Architecti ad hunc effectum relatæ in
4 *Summar. Actor. num. 13. & 14.* non † iuſtifi-
cant plenè, & concludenter (vt opus eſt
in hac facti ſpecie) negatiuam erectio-
nis, quinimmò ex dicta confeſſione con-
trarium potiùs educitur, dum dicitur, ibi,
*Si è ancora incaricato all'eſponente, che eſſo deb-
ba fare la ſpeſa della ſudetta fabrica, la quale già
incominciata non ſi è potuto finire per non eſſerci
ſtato ſufficiente denaro à ſodisfare li peſi heredita-
rij in conformità del diſpoſto nel Teſtamento &c.
dicto Summario impreſſo num.* 17. Hinc enim,
5 vel huiuſmodi † confeſſio retorquetur, vel
ſaltem nulla ex ea elici poteſt iuſtificatio,
quæ proſit Actoribus, qui de iure tenen-
tur iuſtificare non implementum, & con-
trauentionem, quamuis in negatiua con-
6 ſiſtat, † per probationes plenas, & neceſſa-
rio concludentes, aliàs audiri non debent.
*Bart. conſ. 137. num. 3. in fine verſ. ſuper quarto
lib.1.Cyriac.controu.289.num.16. & ſeqq. Card.
Seraph.dec.889.num.1. & 2. ac per totam, Rota
in Calaguritana Cappella de Alberite 14. Decembris 1592. coram Gypſio apud Marcheſ. de Commiſſ. par.1.fol.122. numer.1. & ſub num.4. verſ.
Quoniam aduertendum eſt.*

Concurrentibus præſertim cauſis excuſa-
7 tionis, quæ optimè reſultant, tum ob † li-
tes ſtatim ſubortas in adipiſcenda poſſeſſio-
ne *dicto Summario impreſſo num. 4. & 5.* tum
ex ſatis noto populari tumultu Ciuitatis
Neapolis de anno 1648. tum etiam ob ſub-
ſequutam Conſtitutionem Innocentij De-
8 cimi prohibentem † Nouitiorum receptio
nem, ob cuius reſiſtentiam pluries fuit in-
ſtitum pro licentia apud dictum Pontifi-
cem, ſeù penes Sacram Congregationem
ab eodem de ſuper deputatam, quæ illam
conceſſit an. 1651. pro admittendis ad pro-
9 feſſionem ſex Nouitijs † ante Conſtitutio-
nem receptis, & pro recipiendis ad habitũ
alijs tribus dumtaxat, pro vt recepti fue-
runt; Renouatiſque precibus apud Sanctiſ-
ſimum Dominum Noſtrum Alexandrum
VII. etiam in plena Signatura Gratiæ pla-
cuit Sanctitati Suæ priùs concedere Patri-
bus dilationem pluriès deinde prorogatam
ad adimplendum Teſtatricis voluntatem,
10 & vltimo loco † anno 1658. licentiam im-
partiri recipiendi decem Nouitios, qui il-
licò fuerunt recepti *dicto Summario impreſſo
nu.19. & 20.* Inde enim dum Patres B. Ma-
riæ omnes poſſibiles diligentias adhibue-
11 runt, † prætendi nequit, quod dolosè, &
mali-

malitioſè non impleuerint, pro vt neceſſarium eſt ad incurrendam pœnam priuationis, atque ab ea excuſantur, dum non ſolùm non concurrit cauſæ iniuſtitia, quæ ſufficit, ſed probabiles, & iuſtæ excuſationis rationes afferuntur *ex iuribus ſupra allegatis*.

Accedente etiam ſententia abſolutoria lata anno 1652. ad ipſorum fauorem in Tribunali Reu. Fabricæ S. Petri Neapolis aduersùs prætenſam inobſeruantiam poſt præceptum ſoluendi eidem Fabricę ſcuta 5070 *dicto Summario impreſſo num.* 9. quæ propterea
13 certè excludit doloſum, † & malitioſum non implementum; Et quamuis in ea moneantur Patres, vt in futurum adimpleant, huiuſmodi tamen monitio non ſupponit de præterito incurſam fuiſſe culpam, de qua hodie principaliter agitur, ſed dumtaxat reſpicit tempus futurum in verbis ex-
14 preſſum, quo inſpecto † Patres omnia ex parte ſua impleuerunt.

Minuſuè iuſtificatur contrauentio, ex quo Patres S. Mariæ anno 1650. præuia Tranſactione relaxauerint Duci Ferdinando Vrſino creditum hæreditarium ſcutorū 18. mil. Quamuis enim ſuper bonis alie-
15 nari prohibitis † non liceat tranſigere ea dimittendo *ad text. in l. non ſolum C. de præd. & alijs reb. minor.* hoc tamen procedit, quando prohibitus alienare poſſidet omnia bona hæreditaria prohibentis, tunc enim ſi per
16 tranſactionem † aliqua dimittit, verè alienat, & prohibitioni, ac præcepto Teſtatoris contrauenire videtur. At ſecus eſt, quoties omnia bona hæreditaria, ſeù illorum maiorem partem non poſſidet, ſed ab alijs occupantur, & prætenſiones per occupantem deductæ ſaltem reddunt dubium, perplexum, & euentuale ius ipſum hæredita-
17 rium; hoc enim caſu ſi tranſigendo † aliqua dimittit, & maiorem partem pro hæreditate recuperat, dicitur acquirere, non autem alienare, nec diſtrahere, vtileque negocium pro hæreditate gerere. *Ceſal. conſ. 175. num. 30. cum ſeqq. Surd. conſ. 451. n. 25. Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 708. num. 10. & 12. Rota coram Merlino deciſ. 867. num. 11. & 12.*

Hic autem eſt caſus noſter, quia maior pars ſubſtantiæ hæreditatis impediebatur à
18 Duce † Ferdinando mediante ſequeſtro appoſito 1. *February* 1647. *dicto Summ. impreſſ. dicto num.* 4. & 5. cuius poſſeſſio à Patribus non potuit vnquam obtineri, niſi poſt Trāſactionem; Ille verò vnà cum Conſanguineis prętendebat ſubiecta eſſe fideicommiſſo, & Conſuetudini Neapolitanæ tam bona hæreditaria, quàm donata, & hoc iure ea vindicare intendebat; Vnde niſi ad Tranſactionem Patres deueniſſent, ſed per ſententiam Iudicis finem litis expectaſſent, ſiue contraria, ſiue fauorabilis foret, vndique adfuiſſent anguſtiæ, nam primo caſu
19 ſequuta declaratione † pro fideicommiſſo, & præfata Conſuetudine, bona ſpectabant ad Ducem, & Conſanguineos, nihil verò, vel quid minimum conſequi poterant; Patres vti hæreditarium Duciſſæ, & bona donata, pro quorum manutentione ipſa obliuerat hæreditaria, dimittere coacti fuiſſent; Secundo verò caſu, quatenus fuiſſet declaratum non extare fideicommiſſum, ſed bona eſſe libera, excludebantur quidem Dux, & Conſanguinei, ſed aperiebatur via Creditoribus Ducis Michaelis Antonij Vrſini (in cuius hæreditate controuerſa bona fuerant, & poſt cuius mortem ad Duciſſam peruenerant) qui prætendendo credita aſcendentia ad Ducatos 150. mil. & vltra,
20 omnia bona donata, & hæreditaria, vel ſaltem maiorem illorum partem occupaſſent; Vnde vtiliùs, & prudentiùs fieri non potuit, quàm non expectato litis fine ad Tranſactionem deuenire, ex qua dimiſſo tantum credito, ſeù cenſu ſcutorum 18. mil. (idque ſub pluribus obligationibus, conditionibus, & pactis etiam reſolutiuis fauore Patrum, & hæreditatis,) ipſi conſequuti fuerunt hæreditatem, & bona omnia etiam cum iuribus fideicommiſſi à Duce Ferdinando ceſſis, tam proprio, quàm conſanguineorum nomine. *dicto Summ. impreſſo num.* 6. quibus mediantibus aduerſus præfatos Creditores Michaelis Antonij validè hæreditatem tueri poſſunt; Ideoque quatenùs etiam præfata dimiſſio aliquam præſeferret alienationem; attamen tanquā alienatio nedum vtilis hæreditati, ſed etiam
21 neceſſaria † nullatenus cenſetur prohibita quamuis prohibitio ſit ampla, *Socc. Iun. conſ. 28. num. 5. & ſeq. lib. 2. Alb. conſ. 97. num. 13. cum ſeqq. Hond. d. conſ. 58. num. 33. lib. 1. Cros. conſ. 65. nu. 15. & ſeq. lib. 1. Molin. de primog. hiſpan. lib. 4. cap. 9. num. 25. verſ. quod ſi ea tranſactio, Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 718. num. 59. & 71.*

Minùs etiam obſtat alia tranſactio facta cum Octauio Blanco ſuper cenſu ducatorum 5600. per ipſum proprio nomine emptо: Quia in ea nil prorſus Patres aliena-
22 runt, † ſed acquiſiuerunt ratam ſortis principalis dicti Cenſus ſcutorum 1000. & alios ducatos mille pro fructibus decurſis; nullo enim modo iudicialitèr huiuſmodi quantatem Patres conſequi potuiſſent, cum obſtaret prohibitio Teſtatricis, & non haberent iuſtificationes, quod cenſus fuerit emptus pecunijs ad Duciſſam ſpectātibus: Nec momenti eſt ſententia A. C. reſeruans iura Patribus agendi contra Octauium pro recuperatione pretij dicti Cenſus; quia intel-
23 ligitur † pro vt de iure, quatenus ſcilicet id iuſtificare poſſent, ac reſpectiuè agere, & non aliàs. Et ſic nec refert promiſſio facta in Tranſactione de non moleſtando Octauium pro vlteriori illius reſtitutione; nam remanet inutilis, dum re vera eum legitimè moleſtare nequeunt.

Prætenſio autem, quòd ex forma Teſtamenti Duciſſæ non potuerint Patres cum eo litigare, non facit ad rem pro obtinenda immiſſione; quia in caſu contrario nul-
24 la † fuit adiecta pœna priuationis, quæ appo-

poſita in vna parte teſtamenti non trahitur ad aliam. *Dec. dicto conſ. 273. num. 3. Marcebrun. dicto conſ. 36. num. 75. ad finem cum ſeqq. Eugen. dicto conſil. 52. num. 12. & ſeq. lib. 2. Surd. conſ. 559. num. 6.* Et Actores non ſunt ſubſtituti in hoc caſu, ſed ibi, *di alienatione, vendita, diſtrattione, obligatione, ò applicatione,*
25 cum clauſula, † *e non altrimente, ne in altro modo &c.* quæ operatur, vt ſubſtitutio in alijs caſibus dicatur denegata, *vt in ſimili Card. Seraphin. dec. 838. num. 7. & 8.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Legitimæ.

Veneris 30. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Legitimam filijs deberi, nec ab ea filias excludi niſi à Patre, Auo, fratre, & Patruo dotatas; plurima de dote Patri ad effectum donandi filiæ data examinantur, *Textus l. 5 ſi quis certam &c.* explicatur, & de dote profectitia, & aduentitia per totam deciſionem ingenioſè diſputatur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima, quàm Conſtitutio Iuſtiniani vſque ad verecundiam naturæ introduxit filijs à Parentibus debetur.*

2 *Filiæ à Patre, Auo, fratre, & Patruo dotatæ à legitima ex ſtatuto Vrbis excluduntur.*

3 *Patruus eſt frater Patris tertio gradu, Patruus magnus autem frater Aui quarto gradu.*

4 *Statuta ad literam, & prout iacent ſunt intelligenda.*

5 *Dos Patri ad effectum donandi filiæ data à Patre profecta cenſetur.*

6 *Donatio facta fratris filio, qui filiam dotare tenebatur, ipſi vti proximiori potius, quàm filiæ facta præſumitur.*

7 *Textus* l. 5. ſi quis certam &c. *de dote profectitia, & aduentitia probationem contrariam ſuadere videtur.*

8 *Titulus dotis diuerſitatem Iuris, & aduentitiæ & profectitiæ dotis inducit.*

9 *Donatio alicui facta cum conditione eandem in dotem pro filia donandi, cur potius aduentitia, quàm profectitia cenſeatur.*

10 *Pater nihil aliud debet filiæ, nec pro ea quàm dotem ſoluere tenetur.*

11 *Textus* l. 5. *proſequendo exempla, & effectus dubium de dote aduentitia, & profectitia tollit.*

12 *Obligatio dandi, & conditio ſi non dederit teneri contra naturam profectionis ſunt, ea quæ Patris ſunt voluntariè dantur.*

13 *Dos non eſt profectitia, ſiue extraneus ſiue Vxor marito dederit, vt ex ea filiam dotet.*

14 *Donatio Patri facta niſi contemplatione filiæ proceſſiſſet, ſimpliciter proprio Patris arbitrio relinquendo data præſumeretur.*

15 *Iudex ſolus abſque vlla alia obligatione Patrem ad dotandam filiam compellere poteſt.*

16 *Dos, & omnia profectitia quatenus profectitia, ſunt paterna.*

17 *Dos ſi profectitia eſſet Patri donata videretur, & donatio non valeret.*

18 *Donatio in filium, vt valeat potius, quàm pereat, facta dicenda eſt contemplatione filiæ non Patris, vt delegataria filia, Patre inſtituto.*

19 *Donatio Patri ad dotandam filiam facta, vt effectum ſortiatur, filiam tanquam donatariam ſubalternam, Patrem tanquam donatarium principalem includit.*

20 *Donator donando Patri, vt filiæ in dotem, daret, non Patris, ſed filiæ contemplatione dotem conſtituiſſe, Patremque grauare non honorare voluiſſe præſumitur.*

21 *Textus* leg. 5. *ſecunda pars obſeruata digna examinatur.*

22 *Dos à matre filiæ donata, ex eo quod non eſt donatio vxoris Viro cuius ſolo miniſterio ad effectum dotandi vſa fuit, vti donatio in filiam valet.*

23 *Dos inutilis profectitia vtilem aduentitiam non facilè continet.*

24 *Donatio directè à Conſanguineo in conſanguineã filiaſamilias, facta potius contemplatione filiæ quàm Patris ex veriori opinione Doctorum cenſetur, quicquid de conſanguineo extraneo dotanti dicatur.*

25 *Extraneus intelligitur omnis citra Parentem, qui per virilem ſexum aſcendens perſonam dotantem in poteſtate habet.*

26 *Fœmina ex ſtatuto Vrbis ab aliqua perſona extra comprehenſas in eo dotata, ab hæreditate Patris non excluditur.*

37 *Lex 6.* ff. de collat. dot. *non obſtat cum in ea de Auo filio magis affecto, quàm alijs agatur.*

28 *Lex* §. Si quis Patri, *an dotata filia donationem Patri factam in ſolutionem debiti paterni computet.*

29 *Donatione Patri in dotem filiæ ſub incerto cuius futurum eſſet onus dotandi facta, à futuro euentu quis ſuperuineret poſt dotationem non ſolùm poſt deſtinationem pendet.*

30 *Legatum non dicitur Patris contemplatione relictum cùm ei ex voluntate Teſtatoris emolumentum non fuerit acquiſitum.*

31 *Dos conditionalis licèt, tàm ex ſua natura, quàm ex ipſo facto in tempus incertum conſtituatur, eam tamen ad mortuum Patrem pertinuiſſe minimè cenſetur.*

32 *Contemplatio filiæ dotandæ in concurſu fratrum poſt mortem Patris dotaturorum vnde colligitur.*

33 *Puella cognita donatori, & ab eo ſummè dilecta alijs in concurſu dotis præferenda cenſetur.*

34 *Filia propter Patrem dilecta cauſam ſufficientem profectitiæ dotis non inducit.*

35 *Dos filiæ adhuc innubili conſtituta animum dotantis ad fauorem ſolius filiæ explicat.*

36 *Patruo magno diſtinctè donante, patri-parè, filiæ ſub conditione dotis, donatio etiamſi dediſſet Auus diſtincta videtur.*

37 *Augmentum cum ceſſione Iurium datum doti principali non obſtat.*

38 *Donatoris mens expreſſis verbis ſignificata iuxta veriſimilitudinem non debet interpretari, nec*

id

eſt ſubaudiri, quod ex verbis nullo modo concipi poteſt.

39 *Donator agnationi dote profectitia conſulendo, ad uentitia eidem agnationi proficiente conſulere voluiſſe cenſetur.*

DECISIO CLIX.

SAn. mem. Vrbanus Octauus donauit D.Don Thadeo q.D.Don Caroli fratris filio *ad effetto di dare in Dote tanto la ſorte principale, quanto i frutti moltiplicati à Donna Lucretia ſua figlia caſo, che ſi mariti, e non pigliando marito per qualſiuoglia cauſa, tutta la detta ſomma tanto di ſorte, quanto di frutti s'applichi, e s'incorpori alla ſeconda ſucceſſione da inſtituirſi ſenza, che la ſudetta Donna Lucretia acquiſti Ius ne attione alcuna in detta ſomma, e frutti, come s'eſprimerà in detta ſucceſſione &c.* cum pridem inſtituiſſet primam ſucceſſionem, & cauiſſet in ea fœminas ex familia de Barberinis durante linea maſculina, vt ſupra excluſas, non extantibus alijs bonis vltra ſuppoſita huiuſmodi donationi congruè dotari, & alimentari etiam ex Inueſtimentis, & multiplico, vt ſupra faciendo &c.

Nupſit D.Donna Lucretia Sereniſſimo Duci Mutinæ, cum ea Dote ſc. 150,mil.& 50. mil. ſuperadditis ab Eminentiſſimo D. Cardinali Barberino Patruo vſque ad integram Dotem 200.mil. pacto Conuẽto, *Che quieti &c. e nell'iſteſſo modo renuntij in fauore del Signor Principe di Peleſtrina, e dell'altri maſchi, compreſi nel ſudetto Ius ſuccedendi tutto quello, che per cauſa di dote di legitima, e di ſupplimenti come anco per ſucceſſione in qualunque modo, e per qualſiuoglia titolo, e ragione etiam non penſati poteſſe pretendere nel detto Ius ſuccedendi nell' heredità del Signor Taddeo Patre, e della Signora Anna madre &c.* & occaſione mortis dictæ D.Annæ matris orta non lite, ſed vix quæſtione per fraternam concordiam conſulta eſt plena Rota an debeatur materna legitima Sereniſſimæ D. Duciſſæ in caſu, & ad effectum, de quo agitur, propoſitoque hodie dubio, eadem Rota plena deberi reſpõdit.

1 Debetur enim legitima † filijs à Parentibus, quam Conſtitutio Iuſtiniani vſque ad verecundiam naturæ introduxit, vt ipſe inquit §. *ſed hæc inſtitut. de inoffic. Teſtam. poſt l. omnimode 30.ff.eod. cum ſimil.*

2 Nec videtur obſtare † *Statut. Vrbis* 145.*lib.*1 Imò videtur iuuare, vtpotè, quod ibi filiæ ab vna ex prædictis perſonis dotatæ, nempè Patre Auo, fratre, & Patruo ſolùm excluduntur, vt ſæpè obſeruauit *Rota dec.*316 *num.*7. *&* 8.*par.*6. *& dec.*100.*num.*12.*par.*7.*& dec.*183.*num.*11.*verſ. præterea & ſeqq.par.*8. & hæc dotata fuit à Patruo magno, & maximo non tantum in hac donatione, ſed etiã prius in Iure ſuccedendi, vt ſupra, & Pa-

3 truus eſt † frater Patris tertiò gradu, Patruus magnus autem frater Aui, quartò gradu, *l.*10.*§.*3. *gradu, & §.*4. *gradu, ff. de grad.affin. & inſtit. de grad.cognat.* notant dd. ad *l.*1.*C. de ſucceſſ.edit.* & in huiuſmodi Statut. *Bald. conſil.* 12. *num.* 1. *& conſ.* 258. *lib.* 3. *Alex. conſil.*97.*num.*4.*& ſeqq.lib.*2.*Gabr.de ſtat.concluſ.*7. *num.*3.*Mart.ſumm.ſucc.par.*3.*quæſt.*9. *tot. art.* 1. & paſſim *Molin. de Primogen.cap.*5.*nu.*11.*lib.*3. maximè ſtante alio Statuto Vrbis, quod

4 ſtatuta intelligantur ad † litteram, & prout iacent, *Rota poſt Fenzon.dec.*115.*§. non obſtat*, & in hoc ipſo ſtatuto ad excluſionem Patrui magni *Galganett. ad d. ſtat.*145.*ſub init. poſt ibi alleg.*

Ventum eſt ad ſubſidium præſumptionũ

5 quibus potiſſimum quæſtio agitur, † & agitatur, & quamuis ſi quis Patri donaturus dotem dedit hanc quoque à Patre profectam eſſe, verum eſt *l.*5. *ſub init.ff. de Iur.*

6 *dot.* quia etſi præſumeretur † id feciſſe animo donandi præſumeretur potius voluiſſe donare fratris filio, qui dotare tenebatur filiam, quam eidem filiæ, & ita tenent magis communiter DD. apud *Merlin. de legit. lib.*2. *tit.*2. *quæſt.*16. *num.*9. *& ſeqq. Mangil. de imput. quæſt.* 24. *& Rota d. deciſ.*183. *numer.* 9. quia cum fratris filius ſit proximior, eiuſdem fratris filij filia magis efficiatur eidem fratris filio, vt proſequitur *Merlin.cum alleg.* & ex hoc inferatur donatum Patri, vt filiæ in dotem daret, dotem eſſe à Patre profectam.

7 Secus tamen viſum † eſt ad *Text. clarum dicta l.* 5. *§. ſi quis certam*, ibi, *ſi quis certam quantitatem Patri donauit itaut hanc pro filia daret non eſſe dotem profectitiam &c. obſtrictus eſt enim, vt det, aut ſi non dederit conditione tenetur*, Hoc & in matre *Iuris eſſe ſi fortè ſub ea conditione Vxor marito det, vt pro filia genero in dotem daret, nec videri Vxorem marito donaſſe; rectiſſimè ergo ait, vt non ſit introducta donatio Iure ciuili, non enim adhoc dedit, vt ipſe habeat, ſed vt Genero pro filio expendat. Denique ſi non dederit conditione tenetur eſſe igitur dotem iſtam aduentitiam &c.* quo Text. nihil apertius, aut ſplendidius eſſe ſcripſit in puncto *Vrſin. de ſucceſſ.feud.par.*3. *quæſt.*1. *art.*7.*num.*8. Et vltra Textum nobis donationis titulus ſatis apertus remanet prius Patri in donatione pura citra obligationem poſteà conditionata dandi in dotem filiæ.

Neque viſa eſt ſatisfacere adducta diuerſitas facti in eo *Text. ſi quis certam quantitatem Patri donauit, vt hanc pro filia daret &c.* non eſſe expreſſam à Donatore titulo Dotis, & in noſtro pacto, vbi Donator donauit, *Ad effetto di dare in Dote*, additum fuiſſe titulum

8 Dotis, quod diuerſitatem Iuris, & aduentitiæ, & profectitiæ dotis inducit ad *Angel. conſ.*78. *in fin. Gabr. de Iur. dot. concluſ. vltima num.*2.*Merlin. de legit. lib.*2. *tit.*2. *quæſt.*16. *ſub num.*24.*Magon.Florent.dec.*13.*num.*5. *&* 7.

9 Quia præmiſſo, quod † declarat Odofred. ſi aliquis donauit, mihi 100. vt deberem illa 100. dare in dotem pro filia mea hoc caſu non eſt profectitia dos &c. & amplius ibidem, vt infra Salicet ſi rationes ſequimur eo magis aduentitia dos illa videtur, quæ non ſolum quantitatem, ſed etiam titulum Do-

Dotis habet à Donatore Patris, quàm ea,
quæ ſolam quantitatem habet, ab ipſo Do
natore titulum verò Dotis proficiſcentem
à Patre, & profectitium à filia recognoſcē-
dum, & manifeſtè *ſi cum Pater debeat filiæ*,
(& ſic abſque titulo Dotis) *voluntate eius*
dederit, *dotem aduentitiam eſſe concludit Text. in*
§. caterum d. l. 5. vti de caſu magis dubitabili

Deindè, quia cum Text. dicat *ſi quis cer-*
tam quantitatem Patri donauit, itaut hanc pro fi-
lia daret non eſſe dotem profectitiam &c. abſque
alia expreſſione in Dotem dare videtur hoc
ipſum, *itaut hanc pro filia* daret pro dote ac-
ceptum, quo modo accipi ſolet, ac debet,
10 quid enim aliud † debeat filia, & ſoluat
pro filia Pater, quàm dotem Præſertim ſub
rubr. de Iur. dot. ad gloſſ. principalis cap. 9. de of-
fic. & pot. Iud. deleg. in 6. & Bart. ad rub. C. qui-
bus muner. excuſ. lib. 10. vbi dicitur rub. eſſe de
Text. & in longa quoque lege de profecti-
tia, & aduentitia dote, nec non cauendum
eſt dici in Text. *vt hanc pro filia daret non, vt*
hanc filiæ daret.

11 Denique, quia clarius † ſe ſe declarat
Text. quàm vt dubitan. locum relinquat,
dum proſequitur exempla, & effectus *Hoc,*
& in matre Iuris eſſe ſi fortè ſub ea conditione
Vxor marito det, vt pro filia genero in dotem da-
ret &c. & l. ſiuè Vxor 35. ff. de donat. inter Vir.
& Vxor, & ibi *gloſſ. & Bart.* & vtrobique in
vtraque parte *d. §. ſi quis certam* ſubiicitur
communis ratio, nempè in prima *obſtrictus*
enim, vt det aut ſi non dederit conditione tenebitur
12 *& in ſecunda* † *Denique ſi non dederit conditione*
tenetur, quæ contra naturam profectionis
ſunt, quia & voluntariè dantur, & Patris
ipſius ſunt, *§. Igitur liberi Inſtit. per quas poſſ.*
cuiq. acquir. Card. Mant. de coniect. lib. 8. tit. 16.
num. 1. & benè exequans vtramque partem
13 *Salicet. ſummat ſiue extraneus, ſiue Vxor mari-*
rito dederit pecuniam, vt ex ea dotet filiam, dos
non eſt profectitia, & declarans *d. §. ſi quis cer-*
tam Soccin. Iun. quod ille, qui dedit Patri
principaliter motus fuit contemplatione fi
liæ dedit enim ea lege, vt filiæ daret, quod
14 ſi contemplatione Patris † motus fuiſſet,
dediſſet ei ſimplicem proprio eius arbitrio
relinquendo &c. apud *Socc. Iun. in l. 4. ff. ad l.*
falcid. nu. 112. verſ. ad ſecundum reſpond. & ve-
15 rius, & receptius eſt per ſolum † Iudicis
officium Patrem compelli poſſe ad do-
tandam filiam, quod nullam præſupponit
obligationem ad doctrinam *Bart. &c.* apud
Barboſ. ad l. 1. ff. ſolut. matrim. par. 4. num. 5. Fon-
tanell. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 1. par. 1. num. 29.
Rota Bonon. apud Bar. dec. 29. num. 1.

16 Et hoc videtur † ſolùm & ſolidum fun-
damentum, quia cum Dos, & omnia pro-
fectitia quatenus profectitia, ſunt paterna,
Dos hæc non poteſt dici profectitia, nam
17 ſi profectitia eſſet † Patri donata videretur
& conſequenter donatio non valeret, ete-
nim cum ille ſit iam donatarius, ſub mo-
do dandi in dotem filiæ, *iuxtà l. primam C.*
de donat. quæ ſub modo ſi dare deberet, vti pro-
fectitiam patiens vigore *d. l. 1.* conditionem
& venditionem à filia, vel pro filia patere-
tur à ſe ipſo, & id quod ſibi donatum eſt à
ſe ipſo ſibi debitum quoque reperiretur,
18 quod permiſſum non † eſt quod ergo dona-
tio in filiū potius valeat, quàm pereat facta
dicenda eſt contemplatione filiæ, non Pa-
tris, vt delegataria filia inſtituto Patre apud
Menoch. conſ. 183. ſub num. 10. & ſeqq. lib. 1. vbi
de fratribus, & pro præclariſſima coniectu-
ra *Card. Mantic. d. tit. 16. num. 12. modern. Miche-*
lor. de fratr. par. 1. cap. 39. num. 32. & pariter di
19 cen. de filia Donataria ſub alterna, Dona-
tario principali Patre illa communi ratio-
ne, quia à ſe vindicare non poteſt *l. legatum*
119. §. hæredi ff. de legat. 1. benè *Menoch. d. con-*
20 *ſil. 183. ſub d. num. 10.* † Et quia Donator do
nauit Patri, deinde in effectu eum graua-
uit ad dandum in dotem filiæ conſequens
eſt feciſſe propriæ filiæ contemplatione, nō
Patris, nam Donator voluit eum grauare,
non honorare, ad tradita *à Cephal. conſ. 485.*
ſub nu. 35. & 36. & proſequitur *Io: Ant. Bel-*
lon. conſ. 60. ſub num. 37. vſque ad 41.

21 Et ad tollen. † ſupradictas differentias ob
ſeruatur ipſa ſecunda pars *Text. in narrat. ſi*
fortè ſub ea conditione Vxor marito det, vt pro fi-
lia Genero in dotem daret, repetita deinde ra-
tione generaliter prout in prima parte, *non*
enim ad hoc dedit, vt ipſe habeat, ſed vt Gene-
ro pro filia expendat, & eſſe tacitus titulo do-
tis qui ſupra continebatur in his verbis, *vt*
pro filia daret, hic vt pro filia Genero expendat
ſola differentiola Generi ſupra taciti, & in-
fra expreſſio.

22 Neque ratio ſecundæ † partis Text. do-
tem à matre donatam filię eſſe aduentitiam
fuiſſe videtur, quia non valuiſſet donatio
Vxoris viro, nam ex hoc ipſo, quod non
erat donatio Vxoris viro, valuit vti dona-
tio in filiam *Non enim ad hoc dedit, vt ipſe ha-*
beat, ſed vt Genero pro filia expendat, & ſolo
viri miniſterio vſa ad litteram *l. Sulpitius 50*
ff. de donat. inter vir. Bald. ad l. vnicam C. de
inoff. dot. num. 6. ad finem Præterquam, quod
23 inutilis profectitia dos, vtilem aduentitiā
non facile contineret, & cum tractamus de
obligatione inducenda ſi non, valet, quod
ago, vt ago, nec valet vt valere poteſt, *l. 1.*
§. eum qui ff. de conſt. pecun. & ibi Bart. & tan-
tò minus cum tanta differentia inter dona-
tionem directam in Virum, & conuerſam
in filiam.

Nec *Angel.* aliique ſupra oppoſiti viſi
ſunt obſtare, nam obſtarent Textualibus
ſupradictis, & hi DD. agunt de datis à co-
niuncto, & plerumque ab auo filię fam. ſub
alia diſtinctione, an Pater eſſet aut non
eſſet obligatus, nulla conſiderata differen-
tia dandi filiæ, vel Patri pro filia, adeò nul-
la facta diſtinctione dandi cum titulo, aut
abſque titulo dotis, vt videre eſt.

24 Sed & in puncto donationis, & dotatio-
nis directè à Conſanguineo in Conſangui-
neum fil. fam. factam fuiſſe potiùs contem-
platione filiæ, quàm Patris, veriùs eſſe vi-
detur ex allegatis *à Merlino dicta qu. 16. nu. 21.*
& ſeqq.

& ſeqq. Quicquid illi placuerit de Conſan-
guineo aliud tenendo de extraneo dotanti,
*quæſt.17.num.2.Mangil.dicta quæſt.24. num.5. &
ſeqq.Vrſin.tot.dicto art.2.Rota Bononien.Barz.de-
ciſ.102. num.11. & ſeqq.& apud Merlin.Rota in
Romana Dotis, ſeù Fideicommiſſi de Anguillaria
28.Ianuarij 1641. coram bon.mem. Bichio, & in
Romana Cambij 16.Ianuarij 1651. coram Royas,*
præſertim quod verè de extraneo agimus
25 intelligendo extraneum omnem † citra
Parentem per virilem ſexum aſcendentem,
& in poteſtate perſonam dotan. habentem,
*l.vnica,§.accedit in fin.C.de rei vxor.action.d.l.5.
in princ.ff.de Iur.dot.& ibi gloſſ.1.Caball.conſ.de-
ciſ.70.num.4.lib.1. Mart.Medic.exam.34. nu.21.*
& alij plurimi apud *Merlin.dicta quæſt.17.n.1.*
Quicquid ipſe ſubdiſtinguat *Rot.coram Emi-
nentiſs.Card.Otthobono, deciſ.1.numer.43.& de-
ciſ.319.num.15.& 16.par.5. & deciſ.137.in fin.
par.8.*
26 Et conſiderando ſtatutum bene perpen-
ſum † *à Rota d.deciſ.183. numer. 11. & ſeqq.* &
nempè fœminam dotatam ab aliqua perſo-
na extra compræhenſas in ſtatuto non ex-
cludi ab hæreditate Patris, conſequens eſt,
vt regula ſit pro hac parte dotantem non
cenſeri dotare contemplatione Patris, &
præſertim cum in caſu noſtro Donator non
ignoraret terminos hoſce ſtatutarios, & ſe
non eſſe de perſonis nominatis, quibus do-
tantibus dotata excluderetur.
27 Demum non obſtat *lex 6.ff.de collat.dot.* id
quod adducitur ex *Peregr.de fideicomm.art.37.
nu.11. & 12.* quibus reſpondet multipliciter
Vrſin.dicto art.7. num.11. nam in d.leg.6. agitur
de auo magis affecto filio, & quorum pro
filio obligato, *dicta leg.6. & l.vltima C.de dot.
promiſſ.* cum alijs apud *Honded.conſ.90. nu.26.
& ſeqq.lib.1. Merlin.dicto tit.2.qu.8.num.17.&
quæſt.14.in fin.Mangil.de imput.quæſt.19. num.18.
& quæſt.20.ſub nu.3.& 4.* & notabile videtur
apud Conciliatores multum ſudari *in conci-
liat.d.l.6.ff.de eo ſtat.bonor.& l.Auus 82.ff.de iur.
dot.* nihil curari de conciliatione, vel anti-
nomia, *d.l.6.& d.§.ſi quis certum apud Gen.*
28 Et multò minùs obſtat *d. l. 5.* ſubiuit *Si
quis Patri donaturus dotem dedit &c.* nempè
manifeſta potius donatoris, quàm Patris
voluntate, vt cum dotaretur filia, Patri do-
naretur in ſolutionem debiti paterni, & be-
ne *ibidem Odofred.& Bald.* ſicuti contra *ſi quis
filio potius, quam Patri donaturus dederit,* tradit,
l.ſi filio fam.24.ab initio, ff.de donat.cauſ.mortis.
29 Sed ex facto oportet † fateri donatum
Patri in dotem filiæ ſub incerto, cuius fu-
turum eſſet onus dotandi tempore dotatio-
nis, & ex hoc perpendiſſe, prout à futuro
euentu conſtat pendere, quis ſuperuiueret,
non ſolum poſt deſtinationem, ſed etiam
poſt dotationem, *d.l.Auus ff.de Iur. dot. Bald.
conſ.30.num.1.ad fin.lib.3.* & generaliùs, *l.vlt.
C.de te.vſufruct.& ibi Bart.ad fin.verſ.ſi verò eſt
dubium, Fulgoſ.ad d.l.Auus in fine, Ruin.conſ.194.
num.3.& 4.lib.2. Card.Mantic.dicto tit.16.nu.9.*
Et cum accideritvt mortuus priùs ſit Pater
profectitia dos penitùs excluditur, & textua-
liter ſi poſt mortem Patris filio legatur du-
bium non eſt, quin mortuo Patre ad filium
30 pertineat legatum, † nec poſſit dici Patris
contemplatione relictum eſſe, cui ex volun-
tate Teſtatoris emolumentum acquiri non
poteſt *ad l.ſi poſt mortem 71. ff.de legat.1. Card.
Mant.dicto tit.16.num.10.in fine,* Prout condi-
31 tionalis hæc dos tamen † ſuaptè natura *ad
effetto di dare in dote, l.ſtipulationem 22.ff.de Iur.
dot.cum ſimil.* Tum etiam ex facto, *Che ſi ma-
riti, e non pigliando marito &c.* quæ collata ſunt
in tempus incertum, & certum fuit dotem
filiæ ad mortuum Patrem minimè perti-
nuiſſe ad tradit. *à Menoch.conſ.151.n.9.& 10.*
32 Et quamuis tunc ſola contemplatio fra-
trum dotaturorum, aut dotandæ ſororis
diſputari poſſet, certè deficit potiſſima ra-
tio paterna, & proximitatis eiuſdem con-
iunctionis dotanti, quam filiæ dotatæ, *Surd.
conſ.534. num.7. Merlin.dicta quæſt.16.ſub nu.9.*
adeoque in pari coniunctione vnica, vel
præcipuè filiæ dotandæ contemplatio vi-
detur.
Vt abundare iam videantur coniecturæ
pro hac parte potiores, & potiſſimè.
33 Et prima nam puella iam erat nata, &
cognita donatori, *Rota poſt Gilian.ad Stat.Pe-
ruſ.deciſ.118.num.8.* & ſummè dilecta dona-
tori Teſtibus omni exceptione maioribus,
& Eminentiſſimis *ad Menoch. conſ.81. & 49.
& tradita ab Altograd. conſ.59.ſub num.14.lib.1.
& Merlin.deciſ.tit.2. q.20.ſub nu.4.Mangil.dicta
q.24.num.8.& 24. Rota Bononien.apud Barz.de-
ciſ.102.num.12.*
34 Et quod placuit † addidit vnus ex DD.
quod licet propter Patrem filia diligeretur
hoc non eſſe ſufficientem cauſam ad profe-
ctitiam, vt expreſsè poſt *Bart.& Alex.* decla-
*rat Menoch.conſ.151.à num.12.præſertim num.5.
in fine.*
35 Secunda cum dos eidem conſtitueretur,
non erat adhuc mobilis, quæ Patrem vrge-
ret ad dotandum, *Rota d.deciſ.118. nu.8.& 9.*
36 Tertia quia Patruus magnus donauit di-
ſtinctè, vt Patri purè, & filiæ ſub condi-
tione dotis, vndè non ſolum diſtincta dona-
tio videtur etiamſi donaſſet auus, *Rota dicta
deciſ.128.num.11.cum alleg. Paſchal.de vir.Patr.
poteſt par.2.cap.7.nu.29.verſ.Et demum, & apud
Modern.Michelor.de frat.d.cap.39. numer.34.* &
præcipuè *Socc.Iun.ad d.l.in quartam ſub n.112.
ſub verſ.Etſi per iſta, ibi, Secundò etiam reſpon-
detur, Peregr.deciſ.140. num.8.* Sed pari libera-
litate Patrui magni directè maſculis Pri-
mogenitura, & fœminis dos, tum in pri-
ma ſucceſſione, tum in hac donatione vi-
detur aſſignata.
37 Nec obſtare viſum eſt dictum augumen-
tum 50000. inter 20000. quia dos congrua
non fuit, & fuit quadrans dotis, deinde quia
datum fuit cum ceſſione Iurium, & prop-
ter ipſam ceſſionem expreſſim, vt ſupra,
itaut potiùs viſum fuerit deciſionis nō leue
fundamentum.
Et demùm neque obſtare viſa eſt, quæ vi-
deri maximè poſſet veriſimilis mens dona-

38 toris † fauore agnationis, quia ex ſupraſcriptis nec veriſimilis videtur expreſſis verbis, quæ ſaltem debent ſecundum latam ſignificationem deſeruire, nec id ſub audiri debet, quod ex verbis nullo modo concipi poteſt *ad Bart. & alios, & Card. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 2. tit. 7. num. 6. & 7.* & multò minus quod contra verba quoquo modo concipi oporteat.

39 Et denique hic, & nunc eadem ratione, qua donator agnationi profectitia dote cõſuluiſſet, conſuleret aduentitia eidem agnationi proficiente, quin etiam ſi pro expreſſo habeatur id, quod ſi contrahentes fuiſſent interrogati, ità veriſimiliter reſpondiſſent, & maximè quando ſequitur ex alijs, quæ verbis *expreſſa ſunt &c.* apud *Card. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 3. tit. 1. num. 21.* & donatarius & donataria ſecundum deciſa facilè reſponderunt.

Atque ità vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Firmana Fideicommiſſi.

Veneris 30. Ianuarij 1660.

A R G V M E N T V M.

De prædio controuerſo fideicommiſſo ſubiecto, cuius purificatione ad fauorem deſcendentium comprobata, & identitate prædij iuſtificata, itaut ab altera parte in dubium non reuocetur, immiſſionem ijſdem concedendam eſſe reſoluitur, & plura ad rem facientia de Codicillis examinantur.

S V M M A R I V M.

1 *Prælegatum in Teſtamento alicui relictum, non valet, cum à Teſtatore in ſubſequentibus codicillis expreſsè fuerit reuocatum.*

2 *Codicilli vltimi ad effectum ſucceſſionis ſemper ſunt attendendi.*

3 *Verba Codicillorum* bona ſic ad vſufruendũ, *an incipiendo ab ipſa re proprietatem dicant legatam non obſtante adiectione vſusfructus.*

4 *Formula* legauit bona vſufruenda *proprietatem excludit.*

5 *Tempus* donec vixerit *in prioribus codicillis adiectum, & repetitum in poſterioribus per verba* quoad viuet, *vltra limites vſusfructus durante vita non extenditur.*

6 *Modus* abſque eo quod teneatur præſtare fideiuſſionem *legatum temporale non proprietatem includit.*

7 *Legatum etiamſi proprietatem contineret, non tamen eſſe niſi temporale quomodo probatur.*

8 *Legatum ad vitam magis hæreditarium Ius, quàm hæredis perſonam conſiderat, ideoque ad illum in quo conſiſtit Ius hæreditarium, & ſic ad alios ſucceſſiuè ſubſtitutos reuerti debet.*

9 *Teſtator in vltimis Codicillis vocando ſubſtitutum ad prælegata in primis hæredibus relicta, quàm ad bona in vniuerſali inſtitutione legata, fideicommiſſum in Patris teſtamento conditum conſeruare voluiſſe cenſetur.*

10 *Facta in codicillis perinde habentur, ac ſi in Teſtamento facta eſſent.*

11 *Codicilli pro parte Teſtamenti habentur, obſeruationemque & legem iuris inde traditam ſeruant.*

12 *Codicilli, & Teſtamenti vna eademque cenſetur diſpoſitio, cum vtriuſque effectus in tempus mortis conferatur, & vnum quidem ſuppleatur, vt per aliud declaretur.*

13 *Teſtator dum voluit hæreditatem totaliter, & abſque omni diminutione reſtitui, Trebellianica prohibita cenſetur.*

14 *Alienatio prædij pro ſoluendis legatis non admittitur, cum Inſtrumentum alienationis non appareat in forma probanti, nec in actis legitimè fuerit productum.*

15 *Fundum magni redditus, & valoris pro modica legatorum quantitate alienare non licet.*

D E C I S I O C L X.

TER ad fauorem Stephani, & fratrum de Natinguerra deciſum fuit conſtare de fideicommiſſo Petri Simonis, & Petri Dominici eius filij 22. Maij & 28. Iunij 1658. & 9. Maij 1659. Vndè hodie propoſito dubio. An ex fideicommiſſo Petri Dominici ijſdem pro nunc ſit danda immiſſio in prædium nuncupatum Campo d'Arca: Dandam eſſe Domini reſponderunt. Quia exiſtentia, & purificatio fideicommiſſi ex Deciſionibus tunc editis iuxtà inueteratum ſtylum Sacræ Rotæ ſupponendis plenè cõprobantur, identitas verò prædij controuerſi, quæ ab altera parte non reuocatur in dubium ſatis ſuperque iuſtificata remanet ex illius deſcriptione cum ſuis confinibus facta à Teſtatore in Codicillis, ex Inuentario, & poſſeſſione ab eius hæredibus grauatis confeſſo, & reſpectiuè adepta, & demum ex libro Cataſti Ciuitatis Nouç, *Summario Actorum num. 1. 2. 3. & 4.* quibus propterea concurrentibus immiſſio denegari non poteſt, vt fuit deciſum *coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono deciſ. 142. nu. 5. & 6.*

Non obſtat, quod Petrus Dominicus in Teſtamento huiuſmodi prædium prælegauerit Franciſco Geraldino, & deinde in Codicillis anni 1586. & 1589. illud reliquerit Dianæ vxori.

1 Quoniam de prælegato relicto in teſtamento nullatenus agendum eſt cum à Teſtatore in dd. ſubſequentibus Codicillis expreſsè fuerit reuocatum; Codicilli autem crediti anno 1586. ità diſponunt, ibi; *Quod omnia, & ſingula prædicta bona in ijſdem prælegatis nunc reuocatis expreſſa habeat, & habère debeat D. Diana de Pellicanis de Macerata vxor ſua dilecta, cui illa reliquit, & legauit vſufruenda donec vixerit abſque eo quod teneatur aliquam præſtare fideiuſſionem de bona prædicta non deterior ando: Mortua autem prædicta D. Diana vxore ſua, & ſic finito dicto vſufructu voluit idem Codicillator eadem omnia, & ſingula bona, ſic ei ad vſufruendũ relicta ſtatim recadere in Antonium filium ſupradicti Brandimartis.* Sed in vltimis anni 1589. Petrus Dominicus. *Vult, & declarat*

quod

quod poſſeſſionis Columbari) &c. Campo d' Arca
&c. ſit vſufructuaria D. Diana vxor prædicti Pe-
tri Dominici quoad viuet,& poſt obitum ipſius D.
Dianæ incontinenti recadat hæredibus ſupradictis
Petri Dominici. Vndè quia non controuer-
titur obitus Dianæ, ſequitur neceſſario, vt
ad formam vltimorum Codicillorum, qui
2 ſunt † attrendendi, *l. filio 31. §. matri ff. de adim.*
legat. l. quidam 14. ſub init. ff. de iur. Codicill. inſtit.
de adempt. legat. ab init. Prædium controuerſũ
omninò Actoribus debeatur, qui ex ante-
cedentibus deciſis hæredes ſunt fideicom-
miſſarij Petri Dominici Teſtatoris.

3 Nec obſtat quod ex priorum Codicillo-
rum verbis ſuprafcriptis dicantur. *Bona ſic*
ad vſufruendum relicta,& incipiendo à re pro-
prietas dicatur legata non obſtante adiectio-
ne vſusfructus *ad Caſanatt. conſ. 32. numer. 4. &*
ſeqq. Caſtill. de vſufruct. cap. 30. num. 4. & ſeqq. poſt
Bart. & alios.

4 Quia contrarium videtur † in primis etiã
ex primaria propria formula *leganit bona vſu-*
fruenda ad l. 1. ſub init. ff. commod. l. mater 35. ff. de
iur. dot. Rubr. ff. de loc. publ fruen. Gell. noct. Attic.
lib. 7. cap. 15. & propter tempus adiectum,
Donec vixerit in prioribus ipſis Codicillis,&
repetitum quoque in poſterioribus *Quoad*
5 *viuet Caſtell. d. cap. 30. num. 13. & ſub numer. 51.*
Barri de ſucceſſ. lib. 9. tit. 24. de legat. vſufruct. ſub
num. 3. Rota deciſ. 119. num. 2. par. 8. recentior. &
6 propter modum *Abſque eo quod teneatur aliquã*
præſtare fideiuſſionem, Menoch. præſumpt. 134. ſub
num. 16. lib. 4. Caſtell. d. cap. 30. ſub num. 63. Barri
d. l. ſub dicto num. 3. & ad declarationem Co-
dicillatoris *ſic finito dicto vſufructu* ſecundum
quæ videntur legenda, & prolata verba
ſequentia *Bona ſic ad vſufruendum relicta*, &
clariùs ex poſterioribusCodicillis attenden-
dis, & eorum verbis *ſit vſufructuaria Diana*,
& abundè addito *Quoad viuet*.

7 Deindè quia neque † negari poſſet lega-
tum Dianæ, etiamſi proprietatem contine-
ret, nihilominus eſſe temporale *Donec vixe-*
rit in prioribus Codicillis *Et quoad viuet* in
poſterioribus, quod ex prioribus debebat
recadere in Antonium ex poſterioribus de-
buiſſe recadere hæredibus Petri Dominici.

8 Neque primis dumtaxat † hæredibus,
nam cum res alicui legatur ad vitam magis
hæreditarium ius, quam hæredis perſona
conſideratur, ac idcircò res reuerti debet ad
illam perſonam in qua conſiſtit Ius hæredi-
tarium, & ſic ad alios ſucceſſiuè ſubſtitutos
ad l. vlt. C. de legat. Peregrin. de fideicomm. art. 32.
num. 76. & 78. & conſ. 52. nu. 4. 5. & 9. lib. 2. Ber-
tazzol. conſil. Ciuil. 83. num. 61. & ſeqq. Caſtill. con-
trou. 56. n. 32. & 60. lib. 4. Rota Senen. apud Mart.
Medic. deciſ. 19. ſub nu. 3. & ſeqq.

9 Certiùs quia Teſtator† non ſolam voluit
in vltimis Codicillis, quod eius teſtamentũ
valeret cum eodem fideicommiſſo in Te-
ſtamento Patris condito, ſed etiam in ſuo
expreſsè vocauerat ſubſtitutos, nec ſolum
ad bona relicta in vniuerſali Inſtitutione,
ſed etiam ad prælegata relicta primis here-
dibus inſtitutis *Summar. Reorum num. 3.* Hinc
enim cum facta in Codicillis perindè ha-
10 beantur, † ac ſi facta eſſent in Teſtamento,
l. 2. §. Codicillorum ff. de iur. Codicill. & Codi-
cilli pro parte teſtamenti habeantur, obſer-
11 uationemque, † & legem iuris indè tradi-
tam ſeruent, *l. quidam 14. ſub init. ff. eodem*, &
Codicillus, vna & eadem cenſeatur diſpo-
12 ſitio, † & vno, & eodem tempore videa-
tur facta cum vtriuſque effectus conferatur
in tempus mortis, & vnum quidem ſup-
pleatur, & declaretur per aliud *Card. Mant.*
de coniect. lib. 6. tit. 4. num. 8. Peregr. de fideicomm.
art. 16. num. 49. Indè ſequitur, quod aut no-
minatio hæredum facta in Codicillis poſt
obitum Dianæ intelligendum eſt etiam de
alijs ſucceſſiuè ſubſtitutis propter tempora-
le legatum ex prædictis, & Actores habent
intentum; Aut reſtringenda eſt ad primos
hæredes, vt prætendunt rei conuenti, &
cum Actores dictis hęredibus in alia parte
teſtamenti expreſsè ſubſtituti ſint etiam in
prælegatis ſaltem vigore huius ſubſtitutio-
nis prædium controuerſum eis omninò de-
betur.

Non obſtant aſſertæ detractiones. Nam
de legitima non eſt agendum, quia agitur
13 de fideicommiſſo † tranſuerſali Teſtatoris.
Trebellianica verò cenſetur prohibita dum
voluit Teſtator hæreditatem reſtitui, *Intera-*
mente, e ſenza diminutione alcuna, vt dixit *Rota*
deciſ. 74. nu. 1. par. 8. recent.

14 Nec refert aſſertio † prædij controuerſi
alienati pro ſoluendis alijs legatis ab eodem
Teſtatore relictis, quia Inſtrumentum aſſer-
tæ alienationis non apparet in forma pro-
banti, nec fuit in actis legitime productum
15 vt opus eſt, † & pro modica dd. legatorum
quantitate non licuit alienare fundum ma-
gni redditus, & valoris, *Odd. de fideicom. per*
alien. probib. quaſt. 32. num. 26. Molin. de primog.
lib. 4. cap. 5. num. 5. Fuſar. de ſubſtit. q. 541. nu. 12.
Id quod etiam voluiſſet pro quocumque
alio modico debito, quod neque ad Teſta-
torem, neque ad hæreditatem pertinere
etiam docebatur.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Firmana Pecuniaria.

Veneris 13. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

Reintegratione ſummæ occaſione annonæ frumentariæ ſolutæ facta, ſententiam ſoluens obtinuit pro damnis, & intereſſe tam contra fideiuſſorem qui debitum ſoluere tenebatur quàm contra ciuitatem in cuius commodum ceſſit ſolutio;ſed cauſa repropoſita, & conditionis indebiti natura cum ſolutionibus factis bene examinata ad fauorem vtriuſque à deciſis receſſum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Conditionis indebiti natura eſt vt ſola quantitas quæ indebitè ſoluta fuit repetatur.*

2 *Quantitate indebitè ſoluta repetita pro acceſſionibus ciuilibus, & intereſſe eiuſdem quantitatis agere non licet.*

3 *Soluto indebitè à Ciuitate reſtituto damna, & intereſſe à fideiuſſore peti non debent.*

4 *Obligatio, & fideiuſſio ad fauorem Ciuitatis facta tanquam ſtricti Iuris ad fauorem particularis extendi non poteſt.*

5 *Fideiuſſor vti ad reſtitutionem ſortis quam non recepit non tenetur, ita ad refectionem damnorum quæ ſunt acceſſoria compelli non poteſt.*

6 *Vſuræ ab intereſſe damni emergentis valdè differunt.*

7 *Intereſſe damni emergentis in Iudicio conditionis indebiti repeti non poteſt.*

8 *Damni emergentis repetitio pecunias ad intereſſe acceptas in cauſam debiti erogatas, & ſpecialem ante illarum receptionem perſonaliter exequutam interpellationem requirit.*

9 *Pecunias ad intereſſe acceptas in cauſam debiti controuerſi fuiſſe erogatas quomodo probari debet.*

10 *Confeſſio alicuius contra ſeipſum impugnari non poteſt.*

11 *Præſumptio verſionis pecuniarum ceſſat vbi ſolutio eadem die vel ſaltem die ſequenti facta nõ fuit.*

12 *Præiudicium cùm non reſultet ex receptione pecuniarum ſub vſuris, intereſſe ratione damni emergentis præterdi non debet.*

13 *Solutiones inefficaces pecuniarum ad cenſum in cauſam ſolutionis receptarum probationem indiuiduam non faciunt.*

14 *Interpellatione ante receptionem pecuniarum facienda deficiente actio quoque ad damna, & intereſſe ceſſat.*

15 *Regula de interpellatione ſiue de lucro ceſſante, ſiue de damno emergenti agatur, procedit.*

16 *Proteſtatio non generalis, & vaga ſed ſpecifica, & perſonaliter exequuta, ad conſtituendum fideiuſſorem in mora requiritur.*

17 *Proteſtatio ad effectum imponendi nouum cenſum pro fructibus cenſuum primo loco impoſitorum facta, tanquam ſuppoſitiua validitatis primæ, & principalis interpellationis ſuſtineri non poteſt.*

18 *Iudicis mandatum requiritur adhoc vt fideiuſſor ex mora ſoluendi ad intereſſe teneatur.*

19 *Dubitatio ſola à mora excuſat.*

20 *Actor poſt repetitas proteſtationes liberè ſoluendo, procurando ceſſionem Iurium contra principalẽ debitorem, & ſibi præcauendo releuationem indemnitatis, à proteſtationibus prioribus receſſiſſe videtur.*

21 *Exactio intereſſe quamuis ob culpam ab alio commiſſam ſit licita, culpa tamen ex coniecturis, & præſumptionibus elicita non ſufficit, ſed certa, concludens, ac ad cauſandum intereſſe præordinata requiritur.*

DECISIO CLXI.

IN hac cauſa principaliter hodie dubitatum fuit an Franciſco Sauino competeret repetitio ſcutorum 1854. quę coactus fuit ſoluere Ciuitati occaſione Annonæ frumentariæ, quàm Leonardus Bentiuolus ſemel ſub fideiuſſione Gaſparis Paccaroni, & iterum ſub fideiuſſione dicti Sauini ab eadem Ciuitate conduxerat. Et reſolutum fuit illam competere. Poſt ſubſequutam reintegrationem ſummæ prætendente Sauino, quod ſibi reſultauerit præiudicium vltra ſortem indebitè ſolutã propoſui dubium, an eodem deberentur damna, & intereſſe petita, & Rota præuia deciſione ſub die 2. Iunij 1657. cenſuit illa deberi tàm contra Paccaronum, qui debitum ſoluere tenebatur, quàm contra Ciuitatem, in cuius commodum ceſſit ſolutio; repropoſita autem cauſa die 18. Martij 1658. DD. reſpectu Ciuitatis recedentes à deciſis contrariam ſententiam fuerunt amplexi, & hodie etiã reſpectu Paccaroni cauſa per quatuor vices diſcuſſa, recedendũ fore reſponderunt.

1 Ea ſiquidem eſt cõditionis † indebiti natura, vt repetatur ſola quantitas, quæ fuit indebitè ſoluta, & id duntaxàt, in quo recipiens, contra quem agitur, eſt factus lo-
2 cupletior, † nullatenus verò licitũ ſit agere pro acceſſionibus ciuilibus, & intereſſe eiuſdem quantitatis iuxtà *Text. expreſſum in l. 1. C. de cond. indeb. Bart. in l. quod indebitum n. 2. ibique Iaſ. num. 1. verſ. ſed iſta reprobatio ff. eod. Seraphin. dec. 547. num. 12. & dixit Rota in Terracinen. pecuniaria 4. Iulii 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Meltio Epiſcopo Papien.* Vndè cùm indebitè ſolutum per Sauinum Anno-
3 næ Ciuitatis, † ipſa Ciuitas reſtitueret, nequit idem Sauinus vltra illud petere damna, & intereſſe contra Paccaronum, ſicuti ex iiſdem rationibus reſponſum fuit ad fauorem Ciuitatis *in dicta deciſione 18. Martii 1658. coram me.*

Imò ſi hoc Iure obtinuit quo ad Ciuitatem, quæ indebitè ſolutum exegit fortius intrare debet, quoad Paccaronum, qui nihil habuit à Sauino nèc requiritur obliga-
4 tus ad fauorem illius † ſed tantum ad fauorem Ciuitatis. Ideoque eius obligatio, & fideiuſſio tanquam ſtricti Iuris non poteſt extendi, *l. fideiuſſoris 69. ff. de fideiuſſor. Rota coram Merlin. dec. 338. num. 6. & in recent. dec. 50.*
5 *num. 5. par. 1.* Et quemadmodum † non tenetur ad reſtitutionem ſortis, quam non recepit, ità nèc poteſt compelli ad refectionem damnorum, & intereſſe, quæ ſunt acceſſoria ad eandem ſortem *l. homini, §. legatum ff. de legat. 1. gloſſ. in l. ſi Patronus §. Patronus, verb. Fautana ff. ſi quid in fraud. Abb. in cap. tuam de pœn. Gabr. de clauſ. concluſ. 10. num. 2. & 3. Rota coram ſan. mem. Greg. deciſ. 133. num. 4. & coram Caual. dec. 618. num. 2.*

Nèc vrget reſponſio, quod *Textus in d.*
6 *l. 1. C. de cond. indeb.* procedat in vſuris, † non

autem

autẽ in intereſſe damni emergentis, à quo vſuræ valdè differunt, vt *not. Franc. à Pont. de poteſt. Proreg. tit. 4. §. 4. num. 25. cum ſeqq. Leotard. de vſur. quæſt. 96. num. 28.*

7 Quià nèc etiam intereſſe damni † emergentis poteſt reperi in hoc Iudicio cõditionis indebiti, vt tradunt *Bald. in l. 2. num. 2. in fin. ibique Salycet. num. 2. poſt med. Vaſquez contr. Iur. tom. 2. cap. 63. nu. 47.* Et nihilominus pro

8 damni emergentis repetitione† requiritur, quod pecuniæ fuerint acceptæ ad intereſſe in cauſam præciſam debiti controuerſi, & in illam erogatæ, quodque ante receptionem præceſſerit ſpecialis interpellatio perſonaliter exequuta, vt fusè cõprobat *Grat. diſcept. forenſ. cap. 829. à princ. cum ſeqq. & reſpondit Rota dec. 83. pariter à princ. & per tot poſt Fenzon. ad ſtat. Vrb. poſt Cenc. de Cenſib. dec. 324. num. 1. & 2. & in Romana Domus, ſeù depoſiti 27. Iunij 1644. coram bon. mem. Bichio.*

9 Sed neutrum ex dictis requiſitis † concurrit, non quidem primum quia in Inſtrumentis impoſitionum Cenſuum nulla fit expreſſio, quod Sauinus accipiebat ad effectum illas ſoluendi Annonæ Ciuitatis in dictam Cauſam, nèc idipſum fuit expreſſum in actu ſolutionis, vt opus erat, quin potius idem Sauinus declarauit in ſolutione ſcutorum 240. & in tertia ſcu. 324. relatis in eius *Summ. num. 7.* ſe ſoluiſſe de pecunijs proprijs. Adeout illi ſemper ob-

10 ſtet propria confeſſio, † quam non poteſt impugnare *cap. 1. & 2. de confeſſ. Aym. conſil. 1. pro genero num. 10. Rota in Romana diuiſionis 28. Martij 1659. coram R. P. D. meo Celſo §. & hanc veritatem, & in puncto dec. 325. num. 6. poſt ſecundum vol. conſ. Farin.*

Minùs altera ſolutio ſcutorũ 500. probatur facta ex iiſdem pecunijs, quas Sauinus habuit ex pretio Cenſus ſimilis ſummæ, cùm inter conſtitutionem Cenſus, & ſolutionem interceſſerit ſpatium menſis, & vl-

11 tra; At ideò ceſſat præſumptio † verſionis earundem pecuniarum quæ oritur duntaxàt vbi ſolutio ſit eadem die, vel ſaltem die ſequenti, *Alex. conſ. 53. in fin. lib. 2. Aym. conſ. 153. num. 8. Rota coram Seraph. deciſ. 1093. num. 2. & in Bonon. Legati 19. Aprilis 1649. coram bon. mem. Bichio.*

Reliquæ verò ſolutiones conſtituentes in totum ſcuta 345. non fuerunt factæ in pecunia, ſed à frumento, vt patet ex eodem *Summario numer. 7.* quarum reſpectu ſicuti

12 nullum poteſt conſiderari † præiudicium reſultans ex receptione pecuniarum ſub vſuris, ità nèc prętendi aliquod intereſſe ratione damni emergentis, vt dixit *Rot. deciſ. 202. num. 5. par. 4. diuerſ.* quæ propterea à de

13 prima ad vltimam omnes remanent † aut inefficaces ad faciendam indiuiduam probationẽ, quod pecuniæ fuerint receptæ ad Cenſum in cauſam ſolutionis indebiti, & ſolutio facta fuerit ex iiſdem pecunijs, iuxtà deciſionem *Mohed. 2. de vſur.* communiter receptam *Cyriac. contr. 252. num. 6. cum duob. ſeqq. Rot. d. dec. 325. num. 5. poſt ſecundum vol. cõſ. Farinac.* & congeſtis aliis tradit *Grat. dicto cap. 829. nu. 10. & Ciarlin. controuerſ. 173. n. 20.*

14 Deficit etiam ſecundum† requiſitum interpellationis ante receptionem pecuniarũ faciendæ vt neceſſe erat ad hoc vt Paccaronus poſſet mediante ſolutione ſe ab illis eximere, & liberare, qua ceſſante ceſſet quoque actio ad intereſſe, vt firmauit *Rota in recent. deciſ. 52. num. 2. par. 1. 279. num. 10. par. 7. apud Cenc. de Cenſ. dec. 324. num. 2. & coram ſan. mem. Greg. dec. 148. ibique Add.* quod procedit

15 ſiuè agatur de lucro ceſſante, † ſiuè de damno emergente, vt in *dec. 498. numer. 5. coram Cocc. in dicta Romana Cenſus, ſeù depoſiti 27. Iunij 1644. coram Bichio*, & pluribus comprobat *Grat. dicto cap. 829. num. 1. cum ſeqq. Hond. conſ. 16. num. 29. lib. 2.*

16 Nèc viſæ ſunt releuare † proteſtationes factę à Sauino. Prima enim facta de menſe Maij 1631. contra Ciuitatem, & ſucceſſiuè de menſe Octobris repetita contra Paccaronum ceſſat ex eo, quià eſt generalis, & vaga, non autem ſpecifica, nèc perſonaliter exequuta prout requirebatur ad conſtituendum illum in mora, ad *Text. in cap. cauſam, ibi, Abb. num. 5. de dol. & contum. Anchar. in clem. 1. num. 5. in fin. de Iudic. Rota deciſ. 7. num. 6. poſt Zacch. de ſociet. offic. in dicta Romana Cenſus, ſeù depoſiti 27. Iunij 1644. coram Bichio §. non obſtat interpellatio.* Altera verò

17 anni 1636. tollitur quià facta † fuit nõ pro capiendis pecunijs ad Cenſum in cauſam ſolutionis indebiti, ſed ad effectum imponendi nouum cenſum pro fructibus Cenſuum primò loco impoſitorum, vt dicto *Summario num. 16.* vndè tanquam ſuppoſitiua validitatis primæ, & principalis interpellationis, corruit ſimul cum illa. Et dum erat anceps, & incertum, an indebitè ſolutum per Sauinum ſpectaret ad Paccaronum

18 non ſufficiunt proteſtationes, † ſed requirebatur mandatum Iudicis ad hoc, vt idem Paccaronus ex mora ſoluendi teneretur ad intereſſe, *l. qui Romæ §. Augerius vbi Socc. Sen. col. 2. verſ. tertio nota Alex. num. 3. Iaſ. num. 2. ff. de verb. oblig. Bald. in l. acceptam col. 3. verſ. ſexta oppoſitio C. de vſur. & tradunt. Hond. conſil. 50. num. 27. lib. 1. Rimin. Iun. conſ. 643. num. 5. & 6. Curt. Iun. conſ. 239. num. 28. lib. 3. Afflict. dec. 205. ſub num. 1.*

Præſertìm quià idem Paccaronus fuit in bona fide quod debitum prouenirет à ſecunda Depoſitaria pro qua Sauinus fideiuſſerat, reſultante tàm ex Inſtrumento ipſius liberationis obtentæ à Regulatoribus Cõmunitatis tùm ex lite mota, & deciſioni-

19 bus, quibus Rota ita etiam † declarauerat, licèt poſteà receſſerit, cùm ſola dubitatio excuſet à mora, *l. ſi quis ſolutioni 42. ff. de vſur. Cagnol. in l. quod te 5. num. 42. ff. ſi cert. petat. Menoch. conſ. 293. num. 10.* & plures cumulat *Cyriac. contr. 374. num. 24. & contr. 104. num. 52. & Surd. dec. 240. num. 9. Rota coram ſan. mem. Greg. dec. 148. num. 2. & in recent. dec. 222. num. 3. p. 4.*

20 Imò Sauinus ipſe cum† repetitis proteſtationibus contra Paccaronum liberè ſolue-rit,

ſit, & procurauerit ceſſionem Iurium à Communitate tantummodo contra Bentiuolum principalem debitorem, & ſibi præcauendo releuationem indemnitatis à Hieronymo fratre eiuſdem Bentiuoli videtur à dictis proteſtationibus receſſiſſe, iuxtà *Text.in cap.M.Ferrarienſis de conſtit. Bart. in l.qui in aliena, §.Celſus num.5.ff.de acquir.hæred.Mant.de tacit.lib.16.tit.7.numer.2. cum alijs per Surd.conſ.456.num.33.*

Nèc ſuffragatur, quod incertitudo debiti, & confuſio computorum primæ depoſitariæ cum rationibus, & computis ſecūdæ prouenerit ex culpa Paccaroni ex eo qui à fuerit vnus ex Regulatoribus, ad quos ſpectabat reuiſio computorum, & ità cùm denuò depoſitariam conceſſerit Bentiuolo, nulla præcedente reuiſione, & ſolidatione computorum, ceſſet eius bona fides; Nàm emiſſo, vt in facto habetur, quod ipſa tali munere functus fuit à menſe Iulij per totum menſem Auguſti, quo tempore computa non fuerunt reuiſa, nèc facta ſolidatio, eſto quod cogi poſſet ad ſortem principalem, non autem ſub tali prætextu poſſet conueniri pro damnis, & intereſſe, quamuis enim ob culpam ab alio commiſſam
21 ſit † licita exactio intereſſe tamèn non ſufficit culpa ex coniecturis, & præſumptionibus elicita, ſed requiritur certa, & concludens, ac præordinata ad cauſandum intereſſe, vt reſpondit *Rota in ſæpè citata Romana Cenſus, ſeù depoſiti 27.Iunij 1649. coram bo. mem. Bichio.*

Et ità vtraquè parte informante, &c.

R. P. D. P R I O L O.

Eugubina Emphyteuſis.

Lunæ 16. Februarij 1660.

A R G V M E N T V M.

Condemnato ad renouandam inueſtituram prædij locatore, & ad illius poſſeſſionem dimittendam inueſtituram habente, poſt dubium de fructibus propoſitum, eos à die motæ litis contra conductorem, & ad rationem quinque pro centenario deberi viſum fuit.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſeſſor per iudicium contra ipſum introductum à tempore motæ litis in mala fide conſtitutus fructus ſuos facere non poteſt, ſed ad illorum reſtitutionem tenetur.*
2 *Fructus non petiti an veniant reſtituendi.*
3 *Fructus percepti, quando agitur de reſtitutione bonorum, & ſi non fuerint petiti acceſſoriè veniunt.*
4 *Fructus etſi in condemnatione fuerint omiſſi, & ideò peti non poſſe videantur, vigore noui iudicij, & nouæ petitionis adhuc veniunt reſtituendi.*
5 *Iudex omittens condemnationem an reum, & poſſeſſorem à fructibus abſoluiſſe cenſeatur.*
6 *Condemnatio ad reſtituendos fructus coram eo, qui ſuper negotio principali in quarta inſtantia pronunciauerat, peti non poteſt.*
7 *Iudex non interpoſita appellatione à ſententia facultatem pronunciandi, quoad fructus reſeruante, ad condemnationem ſuper fructibus validè procedit etiam poſt ſententiam in principali negotio promulgatam.*
8 *Depoſitum Canonum, & Laudemiorum non factum ab initio motæ litis non releuat, cum in emphyteutam non recognito verbalis oblatio ſufficiat.*
9 *Fructus, quando de bonis ſtabilibus agitur ad rationem quinque pro centenario taxari debent.*

D E C I S I O C L X I I.

CVM in omnibus ſententijs latis ad fauorem D.Balleonij condemnati fuerint tam Abbas, & Monaci S. Petrignani ad renouandam inueſtituram Prædij controuerſi poſiti in Territorio Vrbini in vocabulo, *Gratiolo*, quam Andreas Mariottus, cui præfati Monaci inueſtituram conceſſerunt ad illius poſſeſſionem dimittendam *iuxtà decis. coram R.P.D. meo Celſo*, & me editas, dubitatum an, & à qua die, & ad quam ſummam debeantur fructus.

Et DD. quoad primum, & ſecundum caput cenſuerunt deberi à die motę litis contrà Mariottum, non autem contra Mona-
1 ſterium, † etenim per iudiciū contra ipſum introductum a d. tempore fuit cōſtitutus in mala fide, adeò vt non potuerit facere fructus ſuos, ſed teneatur ad illorum reſtitutionem *ad text.in l.3. ibique DD. ff. de interd. l.2.C.de fruct.& lit.expenſ.l.certum C.de rei vendic.l.ſed & ſi lege §.ſi ante vbi gloſſ. & Bart.ff. de petit.hæredit.& not.Alex.in l. Neronius §. Fundum num.4. ff.de re iudic. Rot.deciſ. 343. num. 7. par.1.deciſ.3.num.1.& deciſ.199.numer.8. par.7. recent. & coram Buratt.dec.449.num.1. & coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 37. num.193. num. 1. & ſeqq.* cum alijs *in Peruſina Spolij 7.Febr.1643.coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

2 Non attento † quod fructus in libello non fuerint petiti, & ſic non veniant reſtituendi à reo poſſeſſorę conuento propter malam fidem ex conteſtatione litis cauſatam, quia cum fuerint à Mariotto medio tempore percepti, & agatur particulariter ad
3 reſtitutionem bonorum, † fructus acceſſoriè veniunt, & ſi non fuerint petiti *iuxta alleg. per DD.in d.l.3.ff.de interd.Honded.conſ.25. n.5. lib.2. Alex. conſ.183. num.9. lib. 5.* & pluribus relatis reſpondit *Rot.deciſ.9.num.1. par.7. rec. & dec.330.num.eodem coram bon.mem. Merlino.*

4 Nec ex eo quod in ſententijs fuerit omiſſa condemnatio ad fructus cenſendum eſt quod amplius peti non poſſint, quia adhuc veniunt reſtituendi non quidem vigore earumdem ſententiarum, ſed vigore noui iudicij, & nouæ petitionis, prout factum fuit in præſenti caſu, in quo non agitur de liquidatio-

datione in vim dd.ſententiarum, ſed ex integro mediante noua petitione fieri condemnationem in fructibus, & docuit, *Bald. in l.ex diuerſo 36.§.vbi autem num.4. ff.de re iud. Abb.in c.grauis num.20. de reſtit. ſpol. Rot. coram Seraph.deciſ.83.numer.4. & ſeqq. & deciſ. 1255. num.2.& coram Merl. dec.330. num.2.* & tradit *Gabriel.ex aduerſo alleg.conſ.35.num.7.lib.2.*

5 Obiectum verò quod † vbi Iudex omiſit condemnationem videatur reum, & poſſeſſorem à fructibus abſoluiſſe ad tradita per *Theſaur.dec.185.num.2. Surd.deciſ.69. numer.3.* cum alijs in contrarium adductis non applicatur, quia procedit dumtaxat in caſu, quo fructus fuerunt petiti, & per Iudicem omiſſi, vel denegati, in quibus terminis DD.præcitati loquuntur, ſecuſque nulla præceſſit petitio, nam abſolutio non cadit ſuper eo quod non eſt incontrouerſia, & in iudicio deductum non fuit.

6 Nec releuat † exceptio, quod condemnatio iſta peti non poterat coram me, qui ſuper negocio principali in quarta inſtantia pronunciaueram *l.terminato C.de fruct. & lit. exp.* cum alijs adductis *per Rot. dec. 536. nu.6. poſt Poſth. de manut.* Viſa enim eſt remoueri ex eo, quod in ſententia fuit reſeruata facultas pronunciandi quoad fructus, & illorum liquidationem, à qua non fuit appellatum,

7 quo caſu † Iudicem validè procedere ad condemnationem ſuper fructibus etiam poſt promulgatam ſententiam in negocio principali expreſsè ait *text.in d. l.terminato C. de fruct.& lit.expenſ.* ibique *gloſſ.verb. competere vbi Bart. num.6.* & tradit *Angel. in l. Paulus la prima num.1.& 2.ff.de re iudic.*

8 Nec etiam releuat, quod vſque ab initio motæ litis non fuerit à Balleono factum depoſitum Canonum, & Laudemiorum, quia cum Abbas, & Monaci recuſauerint illum recognoſcere in emphyteutam, vt patet ex litis ſubſtentatione, ſatisfuit verbalis oblatio iuxtà Theoricam *Bald.in l. vnic. C.ne liceat in vna eademque cauſa tut. prouoc. Tiraquell.de retract.conuent.§.4.gloſſ.6.nu.27. Maur. de oblat.num.5. Pontanell.dec.74. num.3. & ſeqq. Rot.deciſ.108.num.4.& 5.coram Durano.*

Quo verò ad tertium caput concernens liquidationem DD. dixerunt fructus eſſe liquidos in ſcutis 45. annuis ad rationem quinque pro centenario, & moti ſunt, quia conſtat valorem dicti Prædij aſcendere ad ſcuta 900. vt alias fuit concordatum in *deciſione edita 4. Maii 1657. coram R. P. D. meo Celſo*, ideò cum verſemur in bonis ſtabili-

9 bus fructus † taxari debent ad rationem quinque pro centenario, & ſic in ſcutis 45. annuis *gloſſ.in Auth.propterea verb. iuſta C. de ſacroſ. Eccleſ. Rot.coram Buratt.deciſ.65.num.2.& deciſ.112.num.1. & in Peruſina reintegrationis 13. Aprilis 1652.coram bon.mem. Peutingero, & in Albanen.redditionis rationis 13.Iunii 1657.coram R.P.D.meo Celſo.*

Et ità partibus informantibus deciſum fuit &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Luna 16. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

Immiſſionem in duabus ex tribus partibus Caſtrorum, de quibus agitur hæredi ſcripto eſſe concedendam reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamento non abolito, nec in aliqua ſui parte vitiato hæredi in eo ſcripto immiſſio debetur.*

2 *Hæredi ſcripto vti competit immiſſio, ità etiam illius hæredi.*

3 *Poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus alterum eſt requiſitum ad effectum manutenendi hæredem.*

4 *Poſſeſſio Teſtatoris ex confeſſione Notarij poſſeſſionem poſt obitum Teſtatoris actualiter capientis reſultat.*

5 *Teſtibus de poſſeſſione optimè deponentibus fides eſt adhibenda.*

6 *Superadditio nominis hæredis in narratiua, & cancellatio inſtitutionis eiuſdem in diſpoſitiua an ad tollendam fidem Teſtamenti ſufficiant.*

7 *Superadditio nominis ad maiorem declarationem appoſita Teſtamentum non vitiat, ſed potius facit vt fides eidem adhibeatur.*

8 *Superadditio, & interlineatura de voluntate Teſtatoris facta præſumitur.*

9 *Caſſatura inſtitutionis eiuſdem Notarij manu facta hæredi ſcripto non officit, cum vti inſtitutus in ſuperiori parte Teſtamenti in generali inſtitutione delari potuerit.*

10 *Inſtitutio ſuperflua ſenſum aliorum verborum, quæ clara ſunt non tollit.*

11 *Hæredi in re certa non vniuerſali ſcripto edictum* leg.fin. *non competit.*

12 *Hæres ſcriptus cum nullus alius cohæres datus fuerit detracta mentione rei certæ totam ſubſtantiam conſequi debet.*

13 *Hæredi pro ipſa re certa, alijſque omnibus bonis nullo exiſtente cohærede* remed.leg.fin. *competere cenſetur.*

14 *Exceptio turbida requirens diſcuſſionem ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti in Teſtamento minus apta redditur.*

15 *Poſſeſſio Caſtrorum iure pignoris mediante aſſignatione ad alterius fauorem tranſacta, an actuali aſſignatione facta relaxari teneatur.*

16 *Aſſignatio, ſiue ſit temporalis, ſiue perpetua, ſiue pactum expirauerit, immiſſionem hæredi debitam non excludit, dum pro ea ſufficit, quod bona per defunctum detenta fuiſſe appareat.*

17 *Retentio etiam iure pignoris competit abſque eo quod dominium probare opus ſit.*

18 *Inſpectio altiorem indaginem requirens immiſſionem non impedit.*

19 *Immiſſio an poſſit retardari ex eo quod hæres ſcriptus non tantum Teſtatoris, & Creditoris, ſed etiam debitoris hæres abſque beneficio legis, & Inuentarij exiſtat.*

DECISIO CLXIII.

REASSVMPTA hodiè ad inſtantiam Excellentiſſimi Domini Ducis Bracchiani diſputatione dubij ſub die prima Februarii 1608. per Cardinalem Marquemontium, tunc Sac. Rotæ Auditorem propoſiti, & non reſoluti ſuper immiſſione petita à bon. me. Duce Virginio in vim Teſtameti bon. mem. Io: Baptiſtæ Vrſini in Caſtris Cantalupi, & Bordellæ, de quibus agitur DD. dandam eſſe dixerunt ſuper duabus ex tribus partibus illorum, quia conſtito iam ex deciſionibus, deinde coram eodem Cardinali, & me ſub die 31. Martij præteriti
1 emanatis † de recognitione eiuſdem Teſtamenti exhibiti non aboliti, nec in aliqua ſui parte vitiati, & de poſſeſſione, & identitate bonorum. Quemadmodum eidem Duci Virginio hæredi ibi ſcripto debebatur immiſſio *ex l. fin. C. de edict. Div. Adr. tollen. vbi gloſ. & Bart. num. 3. Peregr. de fideic. ar. 48. per tot. Rot. coram ſan. mem. Gregor. XV. deciſ. 206. num. 1. Duran. deciſ. 179. num. 5. & dec. 180. num. 1. & in recent. deciſ. 637. num. 1. par. 4. tom. 3.* & alibi
2 paſſim ità † pariter competit moderno D. Duci illius hæredi idem *Bart. in d. l. fin. nu. 11. Bald. num. 35. verſ. idem in hærede hæredis, & in conſ. 186. num. 7. l. 1. Menoch. de adpiſc. poſſeſ. remed. 4. nu. 236. Rot dec. 116. nu. 1. par. 3. recentior. & deciſ. 79. n. 4. inter impreſſas Eminentiſſ. D. Cardinalis Ottboboni.*

Poſſeſſio autem bon. mem. Io: Baptiſtæ Teſtatoris iſtorum Caſtrorum pro duabus
3 ex tribus partibus † de tempore obitus, quod eſt alterum *d. l. requiſitum deciſ. 321. & & 358. num. 2. & deciſ. 682. num. 1. par. 2. recent.* probata extat tum quia bon. mem. Catherina Autrix Patris Collitigãtis ſequuto Ioannis Baptiſtæ obitu prætendens illi ab inteſtato ſuccedere Procuratorem ad capien. eius
4 nomine † poſſeſſionem dd. Caſtrorum conſtituit, prout ille actualiter illam appræhendit cum ſubſecuta Vaſſallorum recognitione dictæ Catherinæ, & eius ſucceſſorum in Dominam, ex quibus reſultat confeſſio illius, per quam probatur poſſeſſio Io: Baptiſtæ, *Rot. deciſ. 51. num. 6. apud Modern. de manut.*
6 Tum † quia ex Teſtibus de ea optimè deponen. *Rota coram Andr. dec. 12. num. 3. Duran. deciſ. 118. num. 1. Card. Canal. deciſ. 629. num. 5. & in recent. deciſ. 135. num. 1. & 2. part. 1. & dec. 131 num. 2. par. 2. & dec. 539. nu. 3. par. 4.*
6 Nec † ad tollen. fidem dicti Teſtamenti obſtant ſuper additio nominis Virginij Ducis hæredis in narratiua, & Cancellatio inſtitutionis eiuſdem in diſpoſitiua, nã quoad additionem nominis Ducis Virginii ſupra, & poſt illa verba; Et eundem Illuſtriſſ. & Excellentiſſ. D. ex depoſitionibus Teſtium patet fuiſſe ſcriptum manu Tarquinii de Pretis Notarij, qui fuit de eo rogatus, & ex inſpectione colligitur fuiſſe ſuperadditum
7 nomen † ad maiorem declarationem eo quia verba eundem Illuſtriſſ. & Excellentiſſ. ſatis exprimebant perſonam Domini Ducis Virginii ſuperius nominatam; ideòque non vitiat Teſtium, ſed fides eſt ei adhibenda *Bald. in rubr. num. 2 C de fid. inſtr. & in l. noſtram 30. C. de Teſtamentis Alex. conſ. 59. verſ. non obſtat l. 2. Rota apud bon. mem. Coccin. deciſ. 465. num. 2. & ſeq. & dec. 276. num. 1. par. 2. & dec. 122 num. 28. par. 4. tom. 2. deciſ. 126. num. 17. par. 7. rec. Canal. dec. 122. num. 6. & deciſ. 379. num. 6. & 7.*
8 *poſt Cenc. de cenſib.* † Præſumitur enim talis interlineatura, & ſuper additio facta de voluntate Teſtatoris *Bertazzol. conſ. ciuil. 14. n. 10. Rota dec. 367. num. 1. poſt ſecundum vol. conſ. Farin. & dec. 698. num. 1. par. 4. tom. 3. recent. & in Vrbinaten. prædij 13. Maii 1658. ſub §. Nec alias*
9 *coram me.* Caſſatura autem † inſtitutionis eiuſdem Ducis Virginii in propriis ipſius Teſtatoris, & maternis bonis manu eiuſdem Notarij facta nihil etiam officit, quia cum ipſe fuiſſet inſtitutus in ſuperiori parte Teſtamenti potuit deleri iſta generalis inſtitutio, tamquam ſuperflua nec tollit ſentum
10 aliorum verborum, quæ clara ſunt, *Alex. conſ. 14. num. 10. l. 6. Rot. dec. 276. nu. 4. & dec. 453. in fine par. 2. recentior.*
11 Non obſtat, quod Dux Virginius in nulla parte Teſtamenti legatur ſcriptus vniuerſalis hæres, ſed in re certa, nempè in controuerſis Caſtris, quarè non poteſt ipſi, neque hæredi competere edictum *l. final.* vt admonet *Alex. in l. quoties num. 9. Cod. de hæred. inſtit. Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 147.* Nam cum
12 nullus † alius cohæres datus fuerit ipſe detracta mentione rei certæ debet conſequi totam ſubſtantiam *ad text. expreſ. in l. Cohæredi 4. §. videri ff. de vulg. & pupil. ſubſt. l. 1. §. ſi ex fundo* & ibi *gloſſ. in verb. inſtitutio l. quoties 9. §. ſi duo l. ſi vlterius decima,* & ibi *gloſ. magna, & l. decima falſ. 25. §. ità igitur ff. de hæred. inſtit. Cyriac. controu. 43. num. 25. & 26. & controu. 221. nu. 11. & 12. & controu. 498. num. 24. Buratt. deciſ. 257. num. 4. Seraph. deciſ. 534. num. 6.* & pro ipſa re
13 certa, aliiſque † omnibus bonis competit huiuſmodi hæredi *d. l. fin. remed. Craſ. in §. Inſtitutio quæſt. 22. num. 9. Angel. de acquiren. poſſeſſ. quæſt. 17. num. 58. & ſeq. & num. 103.* de receptiſſima opinione atteſtatur *Bellon. de iur. accreſcen. cap. 7. quæſt. 9. num. 85. Rot. dec. 83. n. 20. & 21. par. 6. recent.*

Nec obſtare videbatur donatio per Paulum Iordanum facta Ioanne Paulo Catherinæ Patri, nedum quia eſt priuata ſcriptura non recognita, neque effectum ſortita, dum Caſtra pro duabus partibus à Io: Baptiſta, & pro alia tertia per ipſam Catherinam Donatarii hæredem fuerunt poſſeſſa
14 verum etiam quia vti † exceptio turbida requirens diſcuſſionem reicienda eſt ad petitorium, & minus apta redditur ad impedien. immiſſionem hæredis ſcripti in Teſtamento, *Menoch. conſ. 180. num. 27. & de adpiſc. poſſeſ. remed. 4. num. 759. Cyriac. contr. 426. nu. 58. Rot. à deciſ. 36. num. 1. par. 1. & deciſ. 131. num. 9. par. 2. & dec. 771. num. 2. par. 3. & dec. 67. num. 25. & ſeq. par. 6. recent.*
15 Neque etiam releuant, † quæ dicebantur de poſſeſſione iſtorum Caſtrorum a bo. me.

Io:

Io: Baptiſta iure pignoris mediante aſſignatione facta in ſecunda tranſactione de anno 1559. ad fauorem Franciſci ſui Patris per Paulum Iordanum cum dilatione vſque ad annum 1569. conceſſa d. Paulo aſſignan. Franciſco, & eius filijs actualiter Caſtrum Sancti Georgij, ſeù aliud annui redditus ſc. 1000. Ita quod facta actuali aſſignatione teneantur relaxare dicta Caſtra eidem Paulo ſiquidem quicquid ſit an ipſa aſſignatio
16 ſit temporalis, vel per perpetua, & an dictum pactum expirauerit, vbi quoque hæc ita ſe haberent nõ inde excluderent immiſſionem debitam hęredi Ioannis Baptiſtæ, pro qua ſuſſicit, quod appareat bona fuiſſe detenta per defunctum ex verbis *d. leg. fin. vbi gloſ.* ibi; *Tu dic, ſine poſſeſſionem, ſeù detentionem habuerit defunctus, Alciat. conſ. 162. num. 2. Rolan. conſ. 2. num. 30. l. 3. Rota deciſ. 613. numer. 6. par. 1. diu. & in rec. deciſ. 131. num. 5. in fine par. 2.*
17 vbi loquitur de retentione iure † pignoris abſque eo quod opus ſit probare dominium *Caſtr. in l. 2. d. nu. 6. C. de edict. Din. Andr. Ioll. Alex. num. 22. Zuccard. numer. 355. Oldrad. conſ. 139. num. 12. Menoch. de adipiſc. remed. 4. numer. 368. Rota deciſ. 614. num. 14. par. 4. tom. 3. & in alia Romana, ſeù Tiburtina Caſtrorum coram Buratto dec. 386. num. 2.* Cuius inſpectio quoque requirit altiorem indaginem, ideoque
18 non impedit † immiſſionem *d. l. 2. Dec. conſil. 424. num. 4. & 588. numer. 12. Buratt. ibidem num. 4. & dec. 333. num. 1. par. 4. & dicta deciſ. 67. num. 26. par. 6. recent.*
19 Minus denique viſum fuit † poſſe retardari D. Duci immiſſio ex eo quia ipſe non ſolum ſit hæres Ioannis Baptiſtæ Teſtatoris & creditoris, ſed etiam Pauli Iordani debitoris abſque beneficio legis, & Inuentarii, quia prȩter quod id in facto controuertebatur vti pariter altiorem indaginem requirens, & reſpiciens petitorium non eſt in hoc iudicio poſſeſſorio diſcutien. ex præallegatis.

Et ex his dandam eſſe pro nunc immiſſionem in duabus ex tribus partibus Caſtrorum Cantalupi, & Bordellæ concluſum fuit vtraque Parte informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Locationis.

Veneris 20. Februarij 1560.

ARGVMENTVM.

Locationis contractus, quando dicatur celebratus abſque vitio vſurariæ prauitatis. Agnita ex verborum ſerie, qualitate contractus, ſanè ſi in eo appoſitum ſit verbum, mutuum, tunc verbum illud non immutat naturam contractus.

SVMMARIVM.

1 *Locationis contractus, quando non dicatur ſuſpectus, vſuraria prauitate.*
2 *Contractus in dubio non debet iudicari vſurarius.*
3 *Contractus qualitas, quando ex verbis declaratur tunc verbum, mutuum, in eo appoſitum, non alterat ipſam naturam contractus.*
4 *in Locatione, augmentum penſionis ex iuſta cauſa inter partes licitè fit.*
5 *Lucrorum pars, quando realiter, & non ſimulatè, in locationis contractu attributa eſt, in portionem pretij admitti debet:*
6 *ex Actibus effectum ſortitis comprobari poteſt, validitas alicuius obligationis. & num. 7. 8.*
9 *Effectum ea, quæ non habuerunt, non habentur in conſideratione. & num. 13.*
10 *in Fauorem alicuius, quando aliquid fuit inductũ, non debet in odium retorqueri.*
11 *ex Locationibus præteritis deſumitur conſuetum in eis.*
12 *Pretio viliori exiſtimantur res in maiori quantitate, quam in minori.*
14 *Lucrum quando maius augenda eſt penſio ſolita.*
15 *Cambia, quo ad redditus ſolent variare.*
16 *Pretium à Conductoribus conuentum, quando redoleat iuſtitiam.*
17 *Penſio locationis dicenda eſt iuſtà, dum maior de eo tempore.*
18 *Iuſtitia pretij rei venditæ, ex communi valore venditionis deſumi debet. Amplia num. 19.*

DECISIO CLXIV.

CONFIRMARVNT hodiè DD. deciſionem editam ſecunda Maij præteriti, * in qua contractus locationis Venæ Ferrariæ inter Dominum Principem Ludouiſium cum DD. Rinuccinis celebratus, à
1 fœnoris labe ſancitus fuit immunis. † Siquidem locatio vitio vſurarię prauitatis infecta cenſeri non debet, dum conſuetus Ferri valor ex cauſa mutui veri, vel ficti non comprobatur diminutus, vt tradit *Cur. Inn. in l. 2. §. Mutui datio num. 19. cum ſeqq. ff. ſi cert. pet. Geminian. conſ. 16. nu. 2. Rub. Alexand. conſ. 20. nu. 3. Couarr. variar. lib. 3. cap. 2. nu. 5. §. Tertio tamen, verſ. Quibus accedit Borgn. Canalc. dec. 32. nu. 55. par. 2. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 20. num. 19. Maſtrill. deciſ. 106. num. 32. Caſtill. deciſ. 143. num. 1. & 2.*

Neque contractus mutui poterit deſumi ex conductorum obligatione ſcuta 157. mil. Domini Principi in hunc modum exburſandi, videlicet, *Di preſtare, ò far preſtare*:
2 Cum enim facultatem ſibimetipſis † reſeruauerint, eandem quãtitatem retinendi ſub cambijs, contractus cambij, non autem mutui adſtipulatus eſſe cenſetur, vt aduertit *Gabr. conſ. 69. num. 1. & 8. lib. 1.* vbi quod agni-
3 ta ex verborum ſerie † qualitate contractus, verbum mutuum ibidem adiectũ eiuſdem naturam non immutat, *Guidopap. quæſt. 168. num. 1. verſ. Nec obſtat verbum mutuat, Couar. var. lib. 3. cap. 2. num. 2. in fine, verſ. Quin, & pecuniæ, Scacc. de camb. §. 1. qu. 7. par. 2. ampliat. 20. num. 4. Duard. eodem tract. §. 1. quæſt. 10. num. 3. propè finem, cum alijs præterita deciſione deductis in vltimo §.*

Diminutionem verò pretii antecedens locatio cum Sanguinetto contracta ſuadere non valet, licet pretium centeni in plaſtris qua-

quadraginta ibidem legatur conuentum; Siquidem in contractu, de quo agitur, tertia lucrorum portio, annuam ſummam adæquatis ſcutorum circiter 2773. Domino Principi à cōductoribus delata fuit, ex qua cuiuslibet centeni valor, qui concorditer in ſcutis triginta octo, ac obulis 20. fuerat conſtitutus, vſque ad quadraginta duo ſcuta, ac obulos viginti remanſit accretus. Pacta enim conductori, ſeu locatori oneroſa ad hunc effectum diſcuti debent, ita vt pretij
4 accretio, ſeu diminutio pro † eademmet rata oneris iniuncti licita reputetur, *ad Text. in l.fundi partem*, ibique notat *Bald. ff. de contrahen. empt. Alciat. conſ. 44. nu. 6. lib. 8.* idem *Bald. conſ. 182. num. 5. propè finem lib. 1. Becc. conſ. 45. nu. 32. Tiraquell. de retract. conuentional. in præfat. num. 21. & 22. Rota coram bon: mem: Merlino deciſ. 553. num. 15. & deciſ 702. nu. 68. cum ſeqq.*

Non obſtante, quod eadem lucrorum portio in Nerlij fauorem ſucceſſiuè à locatore dimiſſa fuerit. Poſſet enim Conductoribus officere, quoties ceſſio ipſis, ſeu alteri eorum nomine ex conuentione in limine contractus inſerta, facta foret; ſecus verò dum in vtilitatem perſonæ in locationis Inſtrumento non comprehenſæ explera cōuincitur, necnon ex cauſa cambij ſcutorum quadraginta millium longè poſt per Dominum Principem cum Nerlio contracti.

5 Hoc ſanè † caſu lucrorum pars, tanquam rèaliter, non autem ſimulatè in locationis contractu attributa, in portionem pretij debet admitti, vt præter auctoritates ſupra relatas, notat *Caroc. de locat. titul. de reſcin. locat. num. 14. ad med. Cyriac. controuerſ. 87. num. 12 Rota coram Buratt. deciſ. 453. nu. 4. & deciſ. 247. num. 5. part. 5. recent.*

Hinc contractus Sanguinetti in controuerſæ locationis concurſu dignoſcitur inferior. Potiſſimè, quia pretio conuento plaſtræ decem mille in ducatis monetæ Neapolitanæ, ſcuti vnius valorem non excedentibus, debuerant ab ipſo enumerari. Necnon ex quo ſcuta annua ſex centa ex ſigilli gabella retrahenda eidem attributa fuere; quæ impenſis pro refectione pontium ſibi iniuncta detractis, iuxtà tenorem calculi pro parte Domini Principis exhibiti centeni, pretium in obulis quatuor, & quinquaginta decreſcunt.

Neque vrgere viſa fuit Sanguinetti conuentio aſſumendi ſingulis annis centena pondera 803. perindè, ac ſi, dum vena indeficiens exiſtit, maiorem vtilitatem videatur contractus ille locatori intuliſſe, quam alter DD. de Rinuccinis ad centena 560. tantummodò reſtrictus. Cum enim Sanguinettus in propriæ promiſſionis implemento defecerit, ipſius conſequenter obligatio conſue-
6 tam locandi † legem ex actibus effectum ſortitis comprobañ, inducere nequiuit, vt notat *Surd. deciſ. 51. nu. 21. Rota deciſ. 675. nu. 3. part. 2. recent., & deciſ. 317. nu. 7. verſ. vltrà quod, penes Poſth. de manut., & coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 186. num. 11.* dum
7 maximè tum ante, † tum poſt terminatum Sanguinetti cōtractum in anno ſcilicet, quo vena inaffictata remanſit, longè inferior ſer-
8 ri quantitas conſumpta † conuincitur.

Et licet minutorum extractio in appaltu Sanguinetti præſeruata, in locatione controuerſa notatur interdicta, cuius ex cauſa locator ſcuta ſex mille D. Duciſſæ Bracciani, ac eiuſdem ſorori perſoluit, non tamen ad pretij diminutionem exindè poterit inferri: Status quippè Plumbini, tempore quo prodijt Sāguinetti locatio, à Regia Camera moderabatur, inter quam, & D. Duciſsā nulla fuerat ſuborta ſuper minutis cōtrouerſia; At ſecuta in perſonam D. Principis inueſtitura ſtatim minutorū extractio ab ipſo per edicta fuit interdicta, eo ſub præ-
9 textu, quod D. Duciſſæ forent † indebita: Dum itaque prohibitio in proprij Iuris tutamen à locatore adiecta præſumitur, non
10 debet † proindè eadem in Conductorum detrimentum retorqueri. Quinimmò ſolutio ſcutorum ſex mille in vim laudi, poſt à locatione receſſum editi, proceſſiſſe conuincitur.

Neque maiorem pretij valorem poterunt redolere particulares ferri venditiones. Conſuetus namque valor ex ſimilibus locationibus generalibus, cum Sereniſſimo videli-
11 cet M. Duce, † ac Sanguinetto contractis debet deſumi, vt tradit *Roman. conſil. 43. num. 1. Molin. de contract. diſput. 348. nu. 4. verſ. Quo fit:* Cuius ea videtur eſſe ratio, quod viliori exi-
12 ſtimantur pretio † res in maiori quantitate diſtractę, quam ſi ſeparatim earumdem alienatio contingat, vt notat *Reginal. in praxi fori pœnit lib. 25. nu. 282. Salon. ad D. Thom. de contract. tom. 2. quæſt. 77. tit. de mutat. pret. ex diuerſ. venden. mod. pag. 25. Bonac. de contract. diſput. 3. quæſt. 2. punct. 4. num. 21. cum alijs in præterita deciſione relatis in §. Neque obſtant.*

Facultas verò Appiano Principi in contractu Sereniſſimi Magni Ducis reſeruata, aſſumendi videlicet quantitatem ferri pro ſuis ædificijs neceſſariam, neque viſa fuit obeſſe; Præterquam enim de tempore con-
13 trouerſæ locationis † Princeps ædificiorum Dominus nondum euaſerat, neque hanc propterea facultatem ſibi reſeruauit, ex diuerſitate pretij inter contractum vtrumque militante penitus arcetur obiectio. Nam cuiuſlibet centeni valorem in ſcutis triginta tribus, necnon obulis 34. ille conſtituit, hic verò pretium in ſcutis duobus, ac quadraginta, necnon obulis 20. adauget, & conſequenter nulla dubitatio inſurgit, quin ma-
14 ius in † hoc appaltu, quam ex altero locator ipſe retraxerit. Conductorum obligatione potiſſimè perſpecta cambiādi pro ſcutis ſeptem in ſingula centenaria, cum tamen
15 tunc temporis † cambia pro maiori lucri quantitate potuiſſent adſtipulari.

Aliqui præterea ex DD. ponderabant,
16 pretium à conductoribus † conuentum iuſtitiam redolere, dum concludenti probationum genere ex parte D. Principis non-

clu-

elucceſcit. pro maiori valore venam potuiſſe
17 tunc temporis communiter† locari, vt tra-
dunt *Curt. Iun. in leg. 2. §. Mutui datio num. 23. verſ. Poſtremò, ff. ſi cert. pet. Roder. de ann. reddit. lib. 2. quæſt. 11. n. 25. Cyriac. controuerſ. 87. n. 14.* &
18 in terminis rei venditę, † quod iuſtitia pre-
tij ex communi valore de tempore venditionis deſumi debeat, notat *Pariſ. conſ. vltim. num. 26. lib. 2. Card. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 20. num. 52. Rota coram Seraphin. deciſ. 665. num. 1. Buratt. deciſ. 465. nu. 5. & in Albanen. Redditionis rationis 13. Iunij 1657. coram R.P.D. meo Celſo*, præſertim, quia quantitas ex ferri venditio-
19 ne † in anno diſlocatæ Venæ retractal, longè inferior eſſe dignoſcitur ſumma ſingulis annis à Conductoribus ſucceſſiuè exburſata.

Et ita vtraque, &c.

Deciſio iſta emanata in hac cauſa ſub die ſecunda Maij 1659. coram eodem bon. me. Leone Veroſpio eſt ſuprà in hac parte deciſio 50.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Diſmembrationis.

Veneris 20. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

Diſmembratio Parochialis Eccleſiæ ab alia Parochiali per diffinitiuam ſententiam nulla declarata, adeoque vti talis reuocanda, interiecta appellatione ob Iuſtitiam, & validitatem ſententiæ in Rota confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententiæ quando in dubium non reuocatur eadem confirmanda cenſetur.*

2 *Diſmembratio Eccleſiarum inter ſpecies alienationum enumeratur.*

3 *Diſmembratio, vt ſuſtineatur concurſus iuſtitiæ, & ſolemnitatis copulatiuè requiritur.*

4 *Ordinarijs ex decreto Concilij Tridentini pro reparandis Seminariorum indigentijs ſimplicia dumtaxat beneficia diſmembrare permittitur.*

5 *Ordinarius Parochialia beneficia immutare, & ad ſimplicia beneficia reducere non valet.*

6 *Diſſolutio Eccleſiarum antea vnitarum ex cauſa tenuitatis redditunm ceſſante cauſa fieri poteſt.*

7 *Ordinarius ob auctos fructus Eccleſiæ vnionem diſſoluere, & Eccleſias ad primæuum ſtatum, in quo antea erant, reducere non prohibetur.*

8 *Differentia inter diſmembrationem, & anteactæ vnionis diſſolutionem nulla ferè videtur, cum in vtraque eadem ferè ſolemnitates requirantur.*

9 *Eccleſiæ defenſor ab Epiſcopo eſt deputandus, ad quem veritatem cauſæ exprimendæ inquirere ſpectat.*

10 *Citatio Parochianorum ad diſmembrationem requiritur, dum illorum intereſt vnionem non reuocari.*

11 *Solemnitates in diſmembratione requiſitæ in diſſolutione exigi videntur.*

12 *Verba Decreti quando in explicitam diſmembrationem ſonant, iſta cauſa indiuidualiter expreſſa, non autem alia non ſpecificata pro vera haberi debet.*

13 *Cauſa in materia diſmembrationis legitimè iuſtificata requiritur, nec admittitur præſumpta, ne aliàs via elidendi prohibitionem legis aperiatur.*

14 *Clauſula* omni meliori modo, *actum regulariter ſuſtinet eo modo, quo validius ſuſtineri poteſt.*

15 *Clauſula* omni meliori modo *ſtante diſmembratione animo, & intentione ſubueniendi indigentiis Seminarij, nihil vltra operatur.*

16 *Clauſula* omni meliori modo *vitiatur quando modus, & cauſa incepta exprimitur.*

17 *Eccleſia cùm tempore diſmembrationis non fuerit Parochialis, ſed tantùm beneficium ſimplex, aut curam Parochialis habitualem retinens, de eo ad effectum nullitatis diſmembrationis ratio non eſt habenda.*

18 *Teſtibus optimam rationem ſcientiæ reddentibus pro Iuſtificatione Parochialis fides eſt adhibenda.*

19 *Parochialis non habitu, ſed actu exiſtens ex diſpoſitione Concilij Tridentini diſmembrari, & vniri prohibetur.*

20 *Eccleſia deſinit eſſe curata, quando exercitium nullo modo eſt actu ex defectu materiæ, vel ſubiecti Parochianis, ſed non exiſtentibus.*

21 *Cura Eccleſiæ quando alicui eſt delata, mentio talis curæ habitualis eſt neceſſaria, ne aliàs gratia ſubreptitia videatur.*

22 *Beneplacitum Apoſtolicum ſtante nullitate diſmembrationis ex defectu legitimæ cauſæ pro ſolemnitate requiſita non ſuffragatur.*

23 *Actus quando ſubſtantietur ex cauſa, ea ſublata aſſenſus Apoſtolicus ad inducendam præſumptionem ſubſtantiæ eiuſdem actus per lapſum temporis non ſufficit, niſi ſcientia Papæ circa eumdem actum iuſtificata.*

24 *Actus quando tantummodo eſt nullus ex defectu ſolemnitatis extrinſecæ diuturnitas temporis illius præſumptionem benè inducit.*

DECISIO CLXV.

PRæuijs duabus deciſionibus fuit à Reu. P. D. meo Veroſpio per diffinitiuam ſententiam declaratum diſmembrationem Parochialis Eccleſiæ S. Blaſij ab alia Parochiali Sancti Iacobi eſſe nullam, & vti talem reuocandam, à qua ſententia interiecta appellatione, & cauſa mihi commiſſa dubitaui, an illa eſſet confirmanda, vel infirman-
1 da, † & confirmandam eſſe DD. reſponderũt, quia validitas non reuocabatur in dubium. Iuſtitia verò patens eſt, cùm indubitata ſit
2 iuris concluſio, quod † ad hoc, vt ſubſtineatur diſmembratio Eccleſiarum, quæ inter ſpecies alienationum enumeratur, *Achill. deciſ. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Rot. deciſ. 119. numer. 12. par. 1. & dec. 223. num. 1. p. 6. recent.* co-
3 pulatiuè requiratur † concurſus iuſtitiæ, & ſolemnitatis ad notata *in cap. Dudum de rebus Eccleſ. non alien. cap. ad audientiam de Eccleſ. ædific. Barboſ. de poteſt. Epiſc. alleg. 67. num. 16. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 28. num. 4. Rot. d. dec. 119. nu. 12. par. 1.*

par.1.deciſ.68.num.13. & *dec.464. num.1.par.4.*
tom.2.rec.dec.233. num.1. par.6. & *in Albinga-*
nen. Diſmembrationis 14. Decembris 1654. poſt
princ.coram Reuerendiſſ.D. meo Meltio, & in v-
traque deciſione cauſæ cumulatis.

In propoſito autem diſmembratio caret
vtroque requiſito, nam quod Seminarium
in Ciuitate Bononiæ tunc erectum exiguos
haberet redditus pro Puerorum ſubſtenta-
tione, vt in dicta diſmembratione aſſeritur,
nullatenus cauſa iuſta, & legitima dici po-
teſt, vt dicta Eccleſia Sancti Blaſij ab illa
S.Iacobi diſmembraretur, & Seminario v-
na cum ſuis membris, & effectibus applica-
retur, cum ex decreto Sacri Concilij Trid.
4 *ſeſſ.23. cap.18. de reformat.* † locorum Ordi-
narijs pro reparandis Seminariorum indi-
gentijs ſimplicia dumtaxat beneficia per-
miſſum eſt diſmembrare, vt verba referen-
do ait *Gonzal.ad regul.8.Cancell.gloſſ.5. §.7.nu-*
mer.67.Lotter.de re beneſ.lib.1.q.20.numer.162.
5 Ad † Beneficia autem Parochialia, & Cu-
rata talis facultas non extenditur. hæc enim
immutare, & ad ſimplicia beneficia redu-
cere minimè valeat, vt cauetur *in ſubſequenti*
ſeſſ.25.c.16.pariter de reformat. & faciunt *text.*
in cap.maioribus, & *c.vacante de præbend. cap.1.*
vbi *gloſſ.de reb.Eccleſ.non alien.Lotter. loco cita-*
to num.159. Barboſ.ſuper d.cap.25.num.16. Ritc.
collect.383.num.6. Marc. Anton. Maceraten. var.
reſol.lib.1.reſol.112.caſ.69. Rot.deciſ.684.num.5.
par.3. & *deciſ.223.num.7.par.6.rec.*

Nec dicatur, quod non verſamur in pro-
prijs terminis diſmembrationis, ſed diſſolu-
6 tionis Eccleſiarum † anteà vnitarum ex cau-
ſa tenuitatis reddituum, & depauperatæ Ec-
cleſiæ Parochialis, *c. expoſuiſti*, vbi *Abb.* & *a-*
lij de Præbend.c.poſtquam 16. q.1. Clem.1. §. ſed
hæc de ſtat.Monach.Barboſ.de iur.Eccleſ. cap.16.
num.43. Seraph.dec.1078. num. 4. quia cauſa
7 ceſſante ob † auctos fructus Eccleſiæ, cui
fuerat vnita, nec amplius in neceſſitate po-
ſita ſit, non prohibetur, Ordinarius abſque
tanta cauſæ diſcuſſione vnionem diſſolue-
re, & Eccleſias ad primæuum ſtatum, in
quo erant anteà reducere *ad text.in Clement.in*
Agro, § hæc de ſtat.Monach. c.quia de Relig. Do-
mib.c.vlt.de Paroch.Ferret.conſ.255. num.3. Re-
buff.in prax.tit de vnion.reuocat.num.1. & *ſeq.* &
num.16.Garz.de beneſ.p.12.cap.2. num 303. &
305.Caſtropal.eod.tract.in fin.num.4. Seraph. de-
8 *ciſ.428. num.10.* præterquod † nulla ferè in-
ter diſmembrationem, & anteactæ vnionis
diſſolutionem conſtituitur differentia, ſed
eædem ſolemnitates requiſitæ in Diſmem-
9 bratione, nimirum vocatio † Rectoris Ec-
cleſiæ, vt ea vacante defenſor ab Epiſcopo
deputandus, ad quem ſpectat inquirere ve-
ritatem cauſæ exprimendæ, *c.ſi ſine exceptione*
12.q.2. Gloſſ.in cap.1.verb defenſore de reb. Eccl.
non alien. in 6. Lotter.de re beneſ.lib.1.q.28. n.5.
7. & *22.* necnon citatio Parochianorum, &
10 aliorum, quorum intereſt vnionem non
reuocari, *Rot.deciſ.1.de reb. Eccleſ. non alienan.*
in nou.Mar. Ant.Maceraten.lib.1.reſolut.112.caſ.
29.verſ.3.quia, alijque congeſti *in 2.deciſ.§.nec*
releuare, verſ.quinimò, & *in d. Albinganen. diſ-*
membrationis §.deficit autem, exigi videntur in
11 diſſolutione, † vt probant *Garz. vbi ſup. nu-*
mer.303.307. & *308. Caſtropal.oper.moral.to.2.*
tract.13.diſput.6.§.4.verſ ad reuocandam, Rebuff.
in d.praxi num.26.Azor.inſtit moral.tom.2. lib.6.
cap.29.verſ.6.quæritur, & admiſit *Rota in alijs*
Bononien.Diſmembrationis la 119. par. 1. & *de-*
ciſ.323. par.6.recent. Ceſſat obiectum, quia
12 verba † decreti inexplicitam diſmembra-
tionem ſonant, ibi: *Diſmembrauit, diſmem-*
bratum eſſe voluit, & *à dicta Parochiali pro legi-*
tima diſmembrato, &c. non ex ceſſatione exi-
litatis fructuum ibi nequaquam expreſſa,
ſed ad finem reparandi indigentijs Semina-
rij Epiſcopum motum fuiſſe apparet: Ideò
iſta cauſa indiuidualiter expreſſa, non autem
alia non ſpecificata pro vera haberi debet,
13 dum agitur de materia requirente ad eſſen-
tiam, quod cauſa ſit legitimè iuſtificata,
nec admittitur præſumpta, quia non debet
pendere ex partium aſſertione, aut Epiſcopi
ſed de ea poſitiuè conſtare, ne aliàs aperia-
tur via eludendi prohibitionem legis, *l. ſi*
fortè vbi Bart.num.5.ff de Caſtrenſ.pecul.Oldrad.
conſ.201.per tot.Pariſ.conſ.36.num.11.lib.4. Lot-
ter.vbi ſupra num.31. Rota in Narnien. vnionis
1.Iulij 1643. §.ſed hæc procedunt coram Bichio,
& *in deciſ.6.nu.12.* & *13.* inter impreſſas Emi-
nentiſſimi D. Cardinalis Otthoboni, & *in*
Albinganen. Diſmembrationis § deficit autem.
14 Non releuat clauſula *omni meliori modo* in
fine decreti diſmembrationis adiectæ, quæ
regulariter ſubſtinet actum eo modo, quo
validius ſuſtineri poteſt, *Felin.in cap.cum ſu-*
per 23.ſub num.11.de offic.delegat. Dec. conſ.11.
ſub num.20. Hond.conſ.40.num.39. & *conſil.44.*
num.25. lib.2. quia ſtantibus verbis diſmem-
15 brationis † factæ animo, & intentione ſub-
ueniendi indigentijs Seminarij clauſula præ-
dicta nihil vltra operatur, *Menoch. conſil.415.*
num.22.Surd.deciſ.7.num.27.verſ. pro quo facit,
alijque adducti *per Gratian.diſcept.764.nu.18.*
16 & *ſeq.* Nec vbi † modus, vel cauſa incepta
exprimuntur, & actus re vera nullus eſt, quia
tunc dicta clauſula quoque vitiatur, *Peregr.*
conſ.61.num.fin.lib.2.Menoch.de arbitr. lib.1. qu.
47. num.3.Barboſ.clauſ.95 num. 67. Surd. dicta
deciſ.7. num.28. verſ.4.reſpondetur.
17 Nec etiam ſubſiſtit, quod Eccleſia Sancti
Blaſij tempore diſmembrationis non eſſet
Parochialis, & actualis animarum cura non
immineret, ſed vt ibi enunciatur, vel bene-
ficium ſimplex, aut ſaltem Parochialis reti-
nens curam habitualem, cuius taciturnitas
non cauſat ſubreptionem. Atque ideò de
illa non eſt habenda ratio, *Gabr.conſ.191.n.6.*
& *7.lib.1. Rota deciſ.684.n.4. par.3. rec.* & *apud*
Eminentiſſimum Card.Otthobonum.deciſ.58.nu 5.
nedum quia contrariũ conuincitur ex qua-
tuor Teſtibus relatis *in Sum.Rectoris S. Iacobi*
n.4. concorditer deponentibus, quod donec
vixerit Matthæus Gratioſus Rector Eccle-
ſię; poſt cuius obitum immediatè emanauit
diſmẽbratio ibi curã animarũ exercuit miſ-
ſas celebrando, fidelium cõfeſſiones auſcul-
tan-

tando, aliaſque functiones, vt in alijs Paro-
18 chialibus † peregit, quibus teſtibus opti-
mam rationem ſcientiæ reddentibus, quia
viderunt, & interfuerũt plena fides eſt adhi-
19 benda pro iuſtificatione † Parochialem non
habitu, ſed actu extitiſſe, & ſic ex diſpoſitio-
ne Sacri Concilij Tridentini diſmembrari,
& vniri prohibitam, *l. ſolum C. de Teſtibus
l. cum hi §. vult igitur ff. de tranſact. Rot. dec. 283.
num. 7. p. . . recent.* Verùm etiam quia tunc
20 demum Eccleſia † deſinit eſſe curata, nec
habitualis cura habenda eſt in conſideratio-
ne, aut ſpecificari quando exercitium nul-
lo modo eſt actu ex defectu materiæ, vel
ſubiecti, vtpotè quia Parochiani omnes de-
fecerunt, vt in his terminis loquitur *Gabr.
21 conſ. 192. n. 1.* Secus autem vbi penes aliquẽ
exiſtit, illique cura eſt delata, & tunc neceſ-
ſaria eſt mentio talis curæ habitualis, aliàs
gratia ſubreptioni ſubiacet, vt explicat *Lot-
ter. de re benef. d. lib. 1. quæſt. 20. num. 163. & 164.
Rota d. deciſ. 684. num. 4. verſ. cæterum*, & ſe-
quuta fuit *coram Domino Cardinali Otthobono
decis. 58. num. 5.*
22 Stante igitur † nullitate diſmembrationis
ex defectu iuſtæ, & legitimæ cauſæ ſuffra-
gari minùs poteſt pro ſolemnitate pariter
requiſita Beneplacitum Apoſtolicum ex la-
pſu 40. annorum deſumptum, nàm cùm
23 diſmembrationis actus † ſubſtantietur ex
cauſa ea ſublata non ſufficit aſſenſus Apo-
ſtolicus ad inducendam, præſumptionem
ſubſtantiæ eiuſdem actus per quemcumq;
lapſum temporis, niſi iuſtificata Papæ ſcien-
tia circa talem diſmembrationem, vt præ-
ter *Alex. in conſ. 9. num. 8. lib. 3. & conſ. 17. num. 8
lib. 4. Rota in Caſtrenſ. 84. num. 4. lib. 2. Rota corã
Greg. deciſ. 260. nu. 16. & in Craconien. Diſmem-
brationis Decimarum 3. Iulij 1650. coram R. P. D.
meo Veroſpio, §. non etiam in præcedenti deciſione
citatis*, latè in terminis diſmembrationis fir-
mat *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 28. à num. 33. vſ-
que ad 44.* In oppoſitum verò allegati pro-
24 cedunt quando actus † eſt ſolum nullus ex
defectu ſolemnitatis extrinſecæ, quo caſu
diuturnitas tẽporis benè inducit illius prę-
ſumptionem, & ita loquuntur *Gabr. conſ. 84.
num. 32. lib. Ciarlin. contr. 39. num. 15. & 16.* &
melius explicat *Natta conſ. 162. num. 24. Lot-
ter. ibidem num. 37. & 38.* quinimò ex hoc ca-
pite obreptitium remaneret, *Dec. in cap. ſu-
per literis nu. 4. de reſcript. Lotter de re benef. lib. 2
quæſt. 54. num 8. & 9. Seraphin. deciſ. 398. num. 1.
Rota deciſ. 94. num. 60. par. 7. recent.*

Et ita pro confirmatione ſententiæ Rotalis fuit concluſum vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Foroſempronienſis Cenſus.

Veneris 27. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

De annuo perpetuo cenſu alicui vendito, ad cuius inſtantiam fructus quidem ei deberi, mandatum autem executiuum pro eorumdem ſolutione, & præſtatione noui fundi contra fideiuſſores non eſſe relaxandum, reſolutum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Iudice per ſententiam diffinitiuam abſoluente fideiuſſores, declarando nullum ius informanti cõtra eos competuiſſe, eadem tanquam principaliter ſuper meritis cauſa lata obligationem infringit.*

2 *Obligatione ceſſata fructuum ſolutio, & alia ſub forma Cameræ promiſſa via executiua amplius peti non poſſunt, ſed per tres conformes ſub Iudicio ordinario agendum eſt.*

3 *Sententia vitio nullitatis, & iniuſtitiæ laborans obligationem Cameralem vulnerare non poteſt, nec proceſſum executiuum impedire.*

4 *Nullitas niſi per aliam ſententiam, quæ in Iudicatum tranſit declaretur, prima ſemper ſententia ſtat in ſuo robore, & viam executiuam tollit.*

5 *Iniuſtitia ſententiæ vt ſuſtineatur, adeo notoria, & iniqua eſſe debet, vt nullo prorſus velamine offuſcari, & nullitati æquiparari poſſit.*

6 *Retentio nuda prædij iure pignoris, donec de dote fuerit ſatisfacta vxor, dominium, & poſſeſſionem à debitore non auocat, & ideo prædij euictionem inducere nequit.*

7 *Euictione cum effectu non ſequuta de retentione agi non poteſt.*

8 *Obligatio fideicommiſſariorum de ſolutione fructuum per publicum Inſtrumentum facta probationem probatam conſtituit.*

9 *Executio impedita, vel alio modo retardata credita, & iura non tollit, quæ ante ſententiam executionem paratam habebant.*

10 *Fundo ad manus Creditoris perueniente, cenſus extinctus cenſetur.*

11 *Creditore negante fundum ad ſe perueniſſe debitores in eo ſe fundantes contrarium probare tenentur.*

DECISIO CLXVI.

Hieronymus Maumontes ſuper quodã eius prædio certis finibus deſignato impoſuit de anno 1641. annum perpetuum cenſum ſcut. 42. illumque pro pretio ſcutorum 600. vendidit Carolo Monſio, qui cum inſtaret ſibi decerni mandatum executiuum pro ſolutione fructuum, & præſtatione noui fundi contra Hortentium, & Angelum in dicto cenſu fideiuſſores, dictum fuit

fuit illud non eſſe relaxandum, ſed ei deberi fructus.

Et quantum ad primum caput reſolutionis denegandi mandatum; ratio DD. fuit,
1 quia A.C. † à quo Mutius in prima inſtantia ſimile mandatum obtinuit, poſtea per diffinitiuam ſententiam abſoluit fideiuſſores declarando, nullum ius, nullamque actionem ipſi Mutio competiiſſe, vel competere contra prædictos fideiuſſores, quæ ſententia principaliter lata ſuper meritis cauſæ
2 infringit obligationem, † adeout fructuum ſolutio, & alia ſub forma Cameræ promiſſa non poſſint amplius peti via executiua, ſub Iudicio ordinario agendum eſt per tres ſententias conformes, *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 6. num. 202. Grat. diſcept. for. cap. 765. numer. 42. Rot. deciſ. 132. num. 12. verſ. ſi quid par. 2. diuerſ. & in rec. deciſ. 515. nu. 8. par. 4. & dec. 353. num. 3. eadem par. 4. tom. 2. deciſ. 156. par. 7. num. 4.* & in aliis allegatis *in Romana Cenſus 11. Martij 1652. & 14. Februarij 1653. vbique in principio coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano, & in Romana Pecuniaria 5. Iuly 1655. §. ſi quidem coram me.*

3 Non obſtat, quod dicta ſententia laboret vitio nullitatis, & iniuſtitiæ obligationẽ Cameralem non potuit vulnerare, nec proceſſum executiuum impedire, vt dixit *Rot. coram bo. me. Coccino deciſ. 78. num. 2. & dec. 302. num. 6. par. 6. recent.* quia ex deductis viſum
4 fuit non conſtare † de oppoſita nullitate, & tamen quouſque ſuper illa non feratur alia ſententia declarans eam nullitatem, & in iudicatum tranſeat, ſemper prima ſententia vulnerans obligationem ſtat in ſuo robore, & tollit viam executiuam. *Gonzal. vbi ſup. num. 122. & 136. Grat. ibid. num. 44. & 45.* In-
5 iuſtitia verò adeò † notoria, & euidenter iniqua debet eſſe, vt nullo prorſus velamine offuſcari poſſit, & nullitati æquiparetur, *Archid. in §. diffinitiua in verbo etiamſi eſſet ſecunda q. 6. Surd. conſil. 160. num. 50. Grat. diſcept. for. cap. 531. num. 69. Card. Seraph. dec. 616. num. 8. & 9. bo. mem. Coccin. d. dec. 78. num. 5. & in dicta Rom. Pecuniaria coram me, §. non obſtat quod ſi ſententia.*

Nec ad hunc effectum talis poteſt dici ſententia in parte continente abſolutionem Hortentij, & Angeli à præſtatione noui fũdi, dum cenſualis fuit euictus à Iulia Vxore rel. Hieronymi cenſus debitoris, quæ dictũ fundum, aliaq; bona hæreditaria illius pro ſuis iuribus dotalibus velle retinere in calce inuentarij dd. bonorum declarauit, quoniã
6 huiuſmodi † retentio conſiſtens in mera, & nuda detentione predij Iure pignoris, donec de dote fuerit ſatisfacta, non auocauit dominium à debitore, neque poſſeſſionem, & ob id non potuit inducere prædij euictionẽ, *l. ſi cum venditor 66. ff. de euict. Bart. in l. 3. num. 1. ff. de act. empt. Soccin. Senior conſ. 99. num. 8. lib. 2. Cephal. conſ. 8. num. 5. Buratt. deciſ. 240. num. 11.* & ibi *Add. lit. B. & deciſ. 325. ſub numer. 1. & in recent. deciſ. 407. num. 6. par. 5. & dec. 135. nu. 13. par. 6. bon. mem. Merl. deciſ. 696. num. 1.* Euictio-
7 ne igitur non ſequuta † cum effectu, de illa agi non poteſt iuxta regulam, *l. qui rem, vbi DD. C. de euiction. l. ſi plus 74. §. mora ff. codem, l. vtique 16. ff. de rei vindic. l. atqui natura 20. §. cum me abſente ff. de neg. geſt. Schinrf. conſ. 98. numer. 6. cent. 3. Buratt. vbi ſupra num. 13. Duran. dec. 30. num. 6. & deciſ. 112. num. 9. & apud Modern. Peruſ. de cenſ. deciſ. 198. num. 1.*

8 Aliud verò deciſionis † caput reſpiciens ſolutionem fructuum poſitum erat in clara fideicommiſſariorum obligatione per publicum inſtrumentum facta conſtituens probationem probatam, *Bald. in l. quoties in fine C. de Iudic.* Non obſtante, quod per ſententiam abſolutoriam fuerat vulnerata via executiua, quia non inde remanſit extinctum creditum proueniens ex dicto publico Inſtrumento, cuius vigore benè poteſt in Iu-
9 dicio ordinario † pro illorum conſecutione agere, nam impedita, vel alio modo retardata via executiua, non tollunt credita, nec iura, quæ ante ſententiam habebant paratam executionem, & in terminis *poſt Anton. de Caſar. & alios relatos per Scac. de com. & camb. §. 7. gloſſ. 7. numer. 1. cum ſeq.* reſponſum fuit *in dicta Romana pecuniaria 24. Martij 1659. in principio coram me.*

10 Non releuat exceptio † extinctionis cenſus deducta ex eo, quia fundus illi ſuppoſitus peruenerit ad manus Mutij Creditoris ex pluribus cumulatis *per eumdem Merlin. de Cenſ. q. 114. num. 1. & ſeqq. vltim. impreſſ.* nam cum id ab ipſo Mutio expreſsè negetur debitores in huiuſmodi facti negotio pro fũdamento eorum intentionis, ſe fundantes indicant plena probatione *ad tex. in l. in libello 12. §. facta ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. l. deuique 19. ff. ex quibus cauſis poſt Imol. conſ. 28. num. 49.*

Fuit itaque reſolutum, vt ſupra non eſſe relaxandum mandatum, ſed fructus deberi Mutio Informanti.

R. P. D. MELTIO

Poſtea Epiſcopo Papien.

Auen. Saluiani.

Veneris 27. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

De damnis, & intereſſe ob retardatam venditionem controuerſi prædij loco fructuum recompenſatiuorum ad rationem ſcutorum quinque pro centenario, & anno taxandis.

SVMMARIVM.

1 *Bona ſtabilia de ſui natura fructifera regulariter quinque pro centenario iuxta legalem præſumptionem reddere ſolent.*

2 *Damna ad rationem ſcutorum viginti in ſingulo anno taxata eo modo ſunt reficienda, donec ab Actore iuſtificatum fuerit valorem ſcuti aurei ad maiorem ſummam de tempore mutuatæ pecuniæ aſcendiſſe.*

DECI-

DECISIO CLXVII.

DAmna, & intereſſe, pro quibus ad fauorem Franciſci Tertulli ſub die 12. Decembris præteriti ob retardatam venditionem Prædij controuerti, decreta fuit immiſſio, cenſuit hodie Rota fore taxanda loco fructuum recompenſatiuorum ad rationem ſcutorum quinque pro centenario,
1 & anno, quemadmodum regulariter bona ſtabilia de ſui natura fructifera reddere ſolent iuxta legalem præſumptionem, *Gloſſ. in authentica perpetuo in verb. iuxta C. de Sacroſanctis Eccleſiis* quampluries ſequuta fuit Rota, & præcipuè *in rec. deciſ. 523. num. 2. par. 5. apud Zacch. de oblig. Camerali dec. 275. num. 31. coram Durano, deciſ. 192. num. 1. coram Buratt. dec. 675. num. 9. coram Eminen. D. Cardinali Otthobono, deciſ. 2. num. 15. in Bononien. Pradij 21. Maij 1640. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. dictos autem fructus in Recanaten. Hæreditatis 28. Iunij 1652. corã Reuerendiſſ. Præſide Valliſoletano, in Romana Pecuniaria 4. Februarij 1654. §. cum verò in fine coram R. P. D. meo Veroſpio in Romana domus, & pretij Officij 11. Martij 1658. in princ. coram Reu. P. D. meo Priolo, & in Bonon. de Bologninis 5. Aprilis eiuſdem anni §. conſtat pariter coram R. P. D meo Celſo.*

Vndè cum Annus præfixus ad reſtituendum mutuum ſcutorum 400. auri expirauerit ſub die 4. Martij 1575. facto computo vſque in præſens, apparent elapſi anni 85. pro quibus itaque damna prædicta, ac
2 intereſſe † habita ratione pro nunc ſcutorũ 20. in ſingulo anno, & centenario monetæ donec iuſtificatum fuerit ab Actore valorẽ ſcuti aurei aſcendiſſe ad maiorem ſummam de tempore mutuatæ pecuniæ exiſtimarunt DD. conſtituere ſummam ſcutorum 1700. Informante ſolum Franciſco Tertullo per contradictas.

Et ità &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Foroſempronien. Cenſus.

Ven. 27. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

Obligatio Cameralis ex quo vulnerata remaneat, & an remaneat vulnerata ex ſententia nulla, & iniuſta, ſententiæ iniuſtitia debet eſſe apparens, & notoria, vt nullitatem operetur. Poſſeſſio vt auocetur à debitore, quid requiratur. Aſſerens Cenſum eſſe extinctum id ipſe aſſerens probare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſuper meritis cauſæ principaliter lata, obligationem Cameralem infringit, adeout iudicio ordinario ſit poſtea agendum.*
2 *Sententia nulla, & iniuſta obligationem Cameralem non vulnerat.*
3 *Sententia obligationem Cameralem vulnerans ſtat ſemper in ſuo robore, quouſque ſuper illa feratur alia ſententia contraria, & in iudicatum tranſeat.*
4 *Sententiæ iniuſtitia debet eſſe notoria, adeout nullo velamine offuſcari poſſit.*
5 *Poſſeſſio non auocatur à debitore ex mera, & nuda detentione per creditorem prædij iure pignoris.*
6 *Euictio debet eſſe cum effectu ſequuta, vt de illa agi poſſit.*
7 *Obligatio per publicum Inſtrumentum contracta conſtituit probationem probatam.*
8 *Sententia, quæ viam executiuam impedit, vel retardat, non tollit credita, nec iura, quæ antea paratam habebant executionem.*
9 *Cenſus, dum fundus ad manus creditoris peruenit, cenſetur extinctus.*
10 *Cenſum extinctum aſſerens incumbit onus probandi.*

DECISIO CLXVIII.

HIERONYMVS Maremontes ſuper quodam eius Prædio certis finibus deſignato impoſuit de anno 1641. annuum perpetuum Cenſum ſcutorum 42. illumque pro pretio ſcutòrum 600. vendidit Carolo Montio, qui cum inſtaret ſibi decerni mandatum executiuum pro ſolutione fructuum, & præſtatione noui fundi contra Hortentium, & Angelum in dicto Cenſu fideiuſſores, dictum fuit illud non eſſe relaxandum, ſed ei deberi fructus.

Et quantum ad primum caput reſolutionis denegandi mandatum, ratio Dominorum fuit, quia A. C. à quo Mutius in prima inſtantia ſimile mandatum obtinuit, poſtea per diffinitiuam ſententiam abſoluit fideiuſſores, declarando nullum Ius, nullamque actionem ipſi Mùtio competiſſe, vel competere contra prædictos fideiuſſores,
1 quæ ſententia principaliter lata ſuper meritis cauſæ † infringit obligationem, adeout fructuum ſolutio, & alia ſub forma Cameræ promiſſa non poſſint ampliùs peti via exequutiua, ſed iudicio ordinario agendum eſt per tres ſententias conformes, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 6. num. 202. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 765. num. 42. Rota deciſ. 132. num. 12. verſ. ſiquidem par. 2. diuerſ. & in recent. deciſ. 515. num. 8. par. 4. & deciſ. 353. nu. 8. eadem par. 4. to. 2. deciſ. 156. num. 4. par. 7.* & in alijs allegatis in *Romana Cenſus 11. Martij 1652. & 14. Februarij 1653. vbique in principio coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano, & in Romana Pecuniaria 5. Iulij 1655. §. ſiquidem coram me.*

2 Non obſtat, † quod dicta ſententia laboret vitio nullitatis, & iniuſtitiæ, ideò obligationem Cameralem non potuit vulnerare, nec proceſſum exequutiuum impedire, vt dixit *Rota coram bon. me. Coccin. deciſ. 78. num. 2. & deciſ. 302. num. 6. par. 6. recent.* Quia ex deductis viſum fuit non conſtare de oppoſita nullitate, & tamen quouſque ſuper il-
3 la non feratur alia ſententia † declarans eam

nullitatem, & in iudicatum tranſeat ſemper prima ſententia vulnerans obligationẽ ſtat in ſuo robore, & tollit viam executiuã, *Gonzal. vbi ſupra num. 122. & 136. Gratian. ibidem num. 44. & 45.* Iniuſtitia verò adeò notoria,
4 & euidenter iniqua debet eſſe, vt nullo prorſus velamine offuſcari poſſit, & nullitati æquiparetur *Archid. in §. diffinitiua in verbo etiamſi eſſet 2. quæſt. 6. Surd. conſ. 160. nu. 50. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 531. num. 69. Card. Seraph. deciſ. 616. num. 8. & 9. bon. mem. Coccin. dicta deciſ. 78. num. 5. & in dicta Romana Pecuniaria coram me, §. non obſtat, quod ſi ſententia.*

Nec ad hunc effectum talis poteſt dici ſententia in parte continente abſolutionem Hortenrij, & Angeli à præſtatione noui fundi, dum primus cenſualis fuit euictus à Iulia vxore relicta Hieronymi Cenſus debitoris, quæ dictum fundum, aliaque bona hæreditaria illius pro ſuis Iuribus dotalibus velle retinere in calce Inuentarij dd. bonorũ declarauit, quoniam huiuſmodi retentio conſiſtens in mera, & nuda detentione prædij Iure pignoris donec de dote fuerit ſatisfacta, non auocauit dominium à debitore,
5 neque poſſeſſionem, & ob id non potuit inducere Prædij euictionem, *l. ſi cum venditor 66. ff. de euict. Bart. in l. 3. numer. 1. ff. de act. empt. Soccin. Sen. conſ. 99. ſub num. 8. lib. 2. Cephal. conſil. 168. num. 5. Buratt. deciſ. 240. nu. 11. & ibi add. Litt. B. & deciſ. 325. ſub nu. 1. & in rec. deciſ. 407. num. 6. par. 5. & deciſ. 135. num. 13. par. 6. bo. mem. Merlin. deciſ. 696. num. 1.* Euictione igitur cum
6 effectu non ſequuta de † illa agi non poteſt, *iuxtà regulam l. qui rem 3. vbi DD. Cod. de euict. l. ſi plus 74. §. mora ff. eodem l. vtique 16. ff. de rei vindic. l. at qui natura 20. §. cum me abſente ff. de negot. geſt. Schiurf. conſ. 98. num. 6. centur. 3. Buratt. vbi ſupra num. 13. Duran. deciſ. 30. num. 6. & deciſ. 112. nu. 9. & apud Modern. Peruſin. de Cenſib. deciſ. 198. num. 1.*

Aliud verò Deciſionis caput reſpiciens ſolutionem fructuum poſitum erat in clara
7 fideicommiſſariorum obligatione † per publicum Inſtrumentum facta cõſtituens probationem probatam *Bald. in l. quoties in fine, Cod. de iudic.* Non obſtante quod per ſententiam abſolutoriam fuerat vulnerata via exequutiua, quia non indè remanſit extinctũ creditum proueniens ex dicto publico Inſtrumento cuius vigore bene poteſt in iudicio ordinario pro illorum conſecutione
8 agere, † nam impedita vel alio modo retardata via executiua non tolluntur credita, nec Iura, quæ ante ſententiam habebant paratam exequutionem, vt in terminis poſt *Anton. de Canar.* & alios relatos per *Scacc. de com. & Camb. §. 7. gloſſ. 7. num. 2. cum ſeq.* reſponſum fuit *in dicta Romana Pecuniaria 24. Martij 1656. in principio coram me.*

9 Non releuat exceptio extinctionis † Cenſus deducta ex eo, quia fundus illi ſuppoſitus peruenerit ad manus Mutij creditoris ex pluribus cumulatis per eumdem *Modern. de Cenſib. q. 114. num. 1. & ſeq. vltim. impreſſ.* nam cum id ab ipſo Mutio expreſsè negetur debitores in huiuſmodi facto negato pro fundamento eorum intentiones ſe fundantes
10 indigent † plena probatione *ad text. in l. in bello 12. §. facta ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. l. denique 19. ff. ex quibus cauſ. poſt Imol. conſ. 28. nu. 49.*

Fuit itaque reſolutum, vt ſupra, non eſſe relaxandum mandatum, ſed fructus deberi Mutio Informanti &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Fulginaten. Fideicommiſſi.

Lunæ 1. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti, licet de rigore Iuris, nullatenus cenſeantur vocati, tamen ſtantibus pluribus coniecturis ſimul iunctis, & valentibus inducere animum Iudicis, ad credendum ad ſic credendum, tunc cenſentur vocati.

SVMMARIVM.

1 *In conditione poſitus, quod præſumatur vocatus, ex pluribus coniecturis ſimul iunctis dici poteſt.*

2 *Et tunc poſiti in conditione non cenſentur vocati per fideicommiſſum, ſed venire ab inteſtato.*

3 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, dum ſub qualitate maſculinitatis, & quod ſint legitimi, & naturales, ac de legitimo matrimonio nati ponuntur in conditione.*

4 *Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, dum fuit facta reciproca ſubſtitutio inter eos.*

5 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, ſi fuerint excluſæ fœminæ, & mandatum congruè dotari, & num. 6.*

7 *Filij in conditione poſiti an cenſeantur vocati, attendenda eſt conſuetudo Regionis.*

8 *Ad Teſtatoris voluntatem interpretandam attendenda eſt diſpoſitio, ſtatutorum loci, & conſuetudo, vbi teſtamentum fuit conditum.*

Teſtator cenſetur ſe conformare cum ſtatutis loci, num. 8.

9 *Coniectura vt filij ſui cenſeantur vocati, non ſunt conſideranda de per ſe, ſed ſimul.*

10 *Filij in conditione poſiti, vt cenſeantur vocati, ſufficit, vt coniectura tales adducantur, vt moueant animum Iudicis ad ſic credendum.*

11 *Poſiti in conditione, quando ſunt de deſcendentibus, tunc faciliter præſumitur vocatio.*

12 *Filia poſita in conditione multò magis non cenſentur vocatæ, ſi propter dotem excludantur.*

13 *Filia poſita in conditione aliud eſt, ſi agat ex propria perſona, & aliud ſi agat Patris, & Patruorum perſona.*

DECISIO CLXIX.

DECISVM fuit die 27. Martij 1658. * Informantibus tantum Flaminia, & ſororibus de Roncallis conſtare de fideicõmiſſo Io: Martini, & hodie ad inſtantiam Hiero-

Hieronymi cauſa ſuper iiſdem repropoſita
DD. in eadem reſolutione permanſerunt,
nam iuxtà ſententiam à DD. & à Rota ca-
1 nonizatam, † vbi concurrunt coniecturæ,
quæ arguant mentem Teſtatoris fuiſſe, vt
cenſeantur vocati in conditione poſiti, tunc
receditur ab opinione *gloſſ. communiter ample-
xa in l. huius la 2. ff. de hæred. inſtit.* † volentis
2 prædictos non ſuccedere per fideicommiſ-
ſum, ſed venire ab inteſtato, ità vltrà plures
*in deciſione allegatos tenent Ruin. conſ. 139. num. 6.
lib. 3. Caſtr. conſ. 263. num. 2. liq. 3. Alex. conſil. 64.
lib. 5. num. 4. Decian. conſ. 28. num. 10. lib. 2. Molin.
de Primog. Hiſp. lib. 1. cap. 6. nu. 3. Ruſtic. in tract.
an & quando liber. in condit. poſit. lib. 5. cap. 8. Se-
raph. deciſ. 939. 956. & 1329. Surd. deciſ. 162. nu-
mer. 5. & 6.*

Coniecturæ autem hanc Teſtatoris vo-
luntatem ſuadentes plures, & quidem vr-
gentes fuerunt in deciſione recenſitæ, &
iterum per DD. approbatæ, poſuit enim in
conditione ex filijs inſtitutis natos, cum
qualitate maſculinitatis, & quod eſſent le-
3 gitimi, † & naturales, ac de legitimo ma-
trimonio procreati; in caſu deficientiæ al-
terius inſtitutorum ſuperſtites, & præde-
functorum filij fuerunt inuitati ad portio-
nem Patruorum, fuit inter omnes grauatos
4 ordinata reciproca ſubſtitutio, † habituſque
reſpectus ad ſtirpes, non ad capita, & à ſuc-
ceſſione fuerunt excluſæ fœminæ, deman-
5 data eis congrua dotatione, † quæ coniectu-
ræ pro receſſu ab opinione *dictæ gloſſ. in l. Lu-
6 cius,* † & admiſſione poſitorum in conditio-
ne paſſim à DD. conſiderantur, & præſer-
tim à *Decian. in conſ. 89. num. 14. cum ſeqq. lib. 3.
Honded. conſ. 65. num. 59. cum ſeqq. lib. 1. Gionagn.
conſ. 29. per tot. lib. 1. Mareſcott. variar. reſol. lib. 1.
cap. 66. num. 4. & ſeq. Rot. coram bon. mem. Mellino
deciſ. 447. num. 1. cum ſeq. & in recent. deciſ. 355.
par. 4. tom. 2.*

Quibus accedit altera ex eo elicita, quod
teſtamentum Io: Martini fuit conditum in
Ciuitate Bergomi, & iuxtà ſtatuta, & le-
7 ges dictionis, † & ſtatus Veneti ipſe valere
voluit, in quo præualet opinio affirmatiua
quod filij in conditione poſiti cenſeantur
vocati quemadmodum in ſpecie teſtatur,
*Card. Mant. de Coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 2. nu. 2.
& 18. Peregr. de fideicom. art. 28. num. 2. poſt Imol.
conſ. 46. num. 9. in fin. Fuſar. de ſubſtit. alios cumu-
lans in quæſt. 437. num. 4.* Ad interpretandam
8 enim mentem Teſtatoris † attenditur ſtatu-
tum, & conſuetudo loci, in quo teſtamen-
tum fuit creditum, & cum quo ſe confor-
mare voluiſſe præſumitur, *Ruſt. de filijs in con-
dit. poſit. cap. 7. nu. 5. Rot. coram Seraph. dec. 1329.
num. 12. & penès Merlin. eadem deciſ. 477. nu. 11.
vſque ad fin.*

Non obſtat, quod nonnullæ ex dictis co-
niecturis patiantur difficultatem, & aliquã-
do fuerunt à DD. & à Rota reiectæ, † quo-
9 niam in hac materia coniecturæ, quæ de
per ſe, & ſeparatim ſumptæ, prout acci-
piuntur ab informantibus pro Hieronymo
non ſunt aptæ ad inducendam vocationem
poſitorum in conditione, ſecus tamen iun-
10 ctim ponderatæ, vt fieri debet, hoc enim
caſu ſufficiunt, Iudiciſque animum mouent
ad credendum hanc fuiſſe Teſtatoris men-
tem, vt dicunt in deciſione allegati, *Hon-
ded. conſ. 65. num. 43. Grat. conſ. 106. col. fin. lib. 2.
Mantic. de coniect. lib. 1. tit. 23. num. 28. Gionaguol.
dicto conſ. 79. num. 37. Merlin. dicta deciſ. 347. n. 9.*
Præſertim quando (vt hic) poſiti in condi-
11 tionem ſunt de deſcendentibus, † in qui-
bus faciliter admittitur, vt intelligantur vo-
cati, & ideò de communi, & veriori ſen-
tentia leuiores ſufficiunt coniecturæ, quid-
quid ſit in tranſuerſalibus, & extraneis,
*Alex. conſ. 75. num. 17. lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 158.
ſub num. 78. lib. 2. Decian. reſponſ. 9. in princip.* &
latè *in conſ. 28. num. 11. lib. 2.* vbi ità concilian-
tur opiniones aſſerit *Honded. conſ. 54. num. 53.
lib. 2. Mant. vbi ſupra in princ. Rot. dicta dec. 335.
num. fin. par. 4. & deciſ. 864. num. 6. apud bon. mem.
Merlin.*

Non officit obiectio, quod fœminæ col-
litigantes non valeant ad bona fideicom-
miſſaria adſpirare, dum præuia dotis con-
decenti conſtitutione Teſtator illas exclu-
ſit, quæ ita diſponendo † præſumatur in il-
larum odium maſculos ad fideicommiſ-
12 ſum vocare voluiſſe, iuxtà deducta per *Fu-
ſar. de ſubſtit. quæſt. 686. num. 1. cum ſeq.* Quia non
agunt ad illud, vt vocatæ ex propria perſo-
na, ſed tanquam hæredes Claudij Patris, &
13 Franciſci, & Octauiani Patruorum, † in
quibus terminauit fideicommiſſum, & bo-
na abſque alio onere remanſerunt in illo-
rum hæreditate ad commodum hæredum.
*Bart. in l. cum dotem 22. num. 18. ff. ſolut. matrim.
Honded. num. 57. nu. 43. lib. 1. Surd. conſ. 448. n. 9.
Aldobrand. conſ. 30. nu. 15. & 16. & 42.*

Et ità vtraque &c.

☞ *Deciſio emanata in hac eadem cauſa ſub die 27.
Martij 1658. coram eodem R. P. D. Beuilaqua,
erit in fine in Deciſionibus additis iuxtà ſeriem
temporis.*

REVERENDISS. D. ALBERGATO DECANO.

Tridentina Altaris.

Lunæ 1. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

De prouiſione ad Altare de quo agitur, vbi
quod conſtito de attentatis pendente lite
inter Capitulum, & Patronos ſequeſtrum
eſſe apponendum cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum ſtante litis pendentia, & Inhibitione
Sacri Tribunalis de beneficio controuerſo proui-
dere non poteſt.*
2 *Prouiſus à Capitulo pendente lite, & Inhibitio-
ne ſine vitio attentatorum poſſeſſionem capere
nequit.*

3 Al-

3 *Attentans ne vitioſa poſſeſſionis commodo fruatur ſequeſtrum eſt apponendum.*

4 *Prouiſus non exiſtens in lite inter Capitulum, & Patronos vertente de attentatis opponere non poteſt.*

Declara quando lis eſt inter præſentatos, non autem inter Ordinarium, & Patronos, ibid. nu. 4.

5 *Prouiſus quando litigatur inter Ordinarium pro libertate, & Patronos pro ſubiectione beneficij, ex actibus collationis, & adeptionis poſſeſſionis ab attentatis excuſari non poteſt.*

6 *Attentata circumſcripta partis oppoſitione ex officio cuius Maieſtas læſa fuit reuocantur.*

7 *Inhibitio Rotalis virtute Commiſſionis continentis clauſulam* quam, & quas *expedita litis pendentiam, & attentata cauſat.*

8 *Lis ex actu demiſſionis non dicitur determinata, nec Ordinarius propterea beneficium collitiganti conferre poteſt.*

DECISIO CLXX.

CONSTARE de attentatis, & apponendum eſſe ſequeſtrum exiſtimarũt Domini, pendente enim lite inter Capitulum Tridentinum, & Iacobum Antonium Bernardellum ab ipſo prouiſum de Altari, de quo agitur ex vna, & Laurentiam de Baſſis, aliosque de Begnudellis aſſerentes ſe Patronos ex altera, licet poſt ſententiam Vicarij Mantuani à quo Canonizatum fuit Iuſpatronatus liberè dimiſſum fuerit Altare in manibus Capituli à prædicto Iacobo Antonio: Non potuit tamen idem Capitulum ſtante litis pendentia, & Inhibitione
1 huius Sacri Tribunalis iterum prouidere Ioannem Bonhomum *cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. Rota deciſ. 1. de Iurep. in nou. coram Caualer. deciſ. 175. nu. 2. & in Placentina Cappellauia 31. Maij* 1604. *coram bon. mem. Hieronymo Cardinali Pamphilio in princ.* Neque prouiſus poſſeſſio-
2 nem capere, † vt fecit ſine vitio attentatorum, *Lancell. de attentat. lit. pend. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 711. & ſeqq. Rota deciſ. 159. numer. 2. par. 2. recent.* & alijs relatis *in Aquilana Iuriſpatronatus 18. Iunij 1649. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. ſub §. pendentia autem,* vbi quod proinde apponendum eſt ſequeſtrum, ne atteſtans
3 vitioſæ poſſeſſionis † commodo fruatur, *Rota coram ſo. me. Greg. deciſ. 10. per tot.*

4 Nec obſtare dictum fuit, quod Begnudellus Prouiſus Apoſtolicus non eſſet in lite inter Capitulum, & aſſertos Patronos vertente, proindeque non poſſit de attentatis opponere, *Rota deciſ. 428. & 618. vtrobique num. 5. part. 2. recent.* vbi quod diſpoſitio *d. cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6.* procedit ſolum quando lis eſt inter præſentatos, non autem quando vertitur inter Ordinarium, & Patronos.

Siue quia prædicta procedere viſa ſunt in ordine ad reſeruationem beneficiorum ex capite, & titulo litigioſi, non autem quoad attentata, quæ vbi controuerſia eſt inter Capitulum, vel Ordinarium pro li-
5 bertate, & Patronos pro ſubiectione Beneficij ex actibus collationis, & adeptionis poſſeſſionis neceſſario reſultat, vt per *Afflict. deciſ. 354. num. 21. Rota coram Caualer. dicta deciſ 175. num. 2.* vbi referuntur concordantes *coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthobono, deciſ. 93. num. 1. & 2. dicta Placentina Cappellaniæ, §. nec refert, & in Toletana Canonicatus Pœnitentiarij 26. Aprilis 1641. §. nec reſiſtit, & 4. Maij 1644. §. hinc nihil coram Reuerendiſſ. D. meo Decano,* ſiue etiam quia circumſcripta par-
6 tis oppoſitione attentata reuocantur ex officio cuius maieſtas læſa fuit, *Franc. in cap. bonæ ſi coram Caualer. num. 3. Cracouien. Attentatorum 17. Iunij 1652. coram bon. mem. Bichio, §. fin. & in Pampilon. Præeminentiarum 26. Maij 1658. coram R. P. D. meo Veroſpio in fine.*

7 Vel demùm, † quia per viam appellationis cauſa coram me introducta fuit vigore Commiſſionis habentis clauſulam *quam, & quas* cum omnibus inciden. &c. dependen. &c. totoque negocio principali &c. cuius virtute cum expedita fuerit Rotalis Inhibitio, hæc cauſauit litis pendentiam, & attentata, *Rota coram Duran. deciſ. 374. num. 6. & 7. & in Aquilana Beneficij 28. Aprilis 1651. coram R. P. D. meo Celſo, in principio.*

Nec pariter releuat litem iam fuiſſe extinctam per prædictam dimiſſionem Bernardelli in manibus Capituli, quia ex hu-
8 iuſmodi actu † lis non dicitur determinata, neque poteſt Ordinarius alteri beneficium etiam collitiganti conferre, vt in terminis reſolutum fuit *in Hiſpalen. Beneficij de Zeres 20. Februarij 1604. coram Litta, §. & dum cum ſequentib.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana locorum Montium.

Veneris 5. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Libera inſtitutio hæredis an ad fideicommiſſum extendatur. An & quando fideicommiſſarius non teneatur ad implementum legatorum in fideicommiſſo relictorum. Facultas libera data hæredi diſponendi de bonis, an & quando etiam in fideicommiſſo loco habeat.

SVMMARIVM.

1 *Ex verbis teſtamenti tribuitur facultas hæredibus diſponendi de hæreditate.*

2 *Bona fideicommiſſi non intrant in fideicommiſſo, ſi de illis potuerit hæres diſponere.*

3 *Onera fideicommiſſario iniuncta non arguunt contrariam voluntatem in Teſtatore à diſpoſitione hæredum.*

4 *Facultas libera diſponendi de hæreditate ad abſolutum illius dominium refertur.*

5 *Fideicommiſſum quod euaneſcat, & hæres tenea-*

tur

tur ad legata in fideicommiſſo relicta, ſimul an
ſtare poſſunt.
9 *Ex legatorum perpetuitate non arguitur perpe-*
tuitas fideicommiſſi, niſi quatenus hæres de illis
aliter non diſpoſuerit.
7 *Facultatem habens diſponendi ex eo, quod cæpe-*
rit alienare dicitur ſufficienter diſpoſuiſſe.
8 *In inſtitutione generali hæredis tam in bonis,*
quam in Iuribus, & actionibus continetur qua-
cunque particularis facultas.
9 *Onus implendi legata remanet inefficax, cum da-*
tur hæredi facultas liberè diſponendi de bonis.
10 *Onus implendi legata ad ſubſtitutos relictum tunc*
locum habet, quando ex alio capite bona non
alienantur.
11 *Prælegatum cum facultate liberè diſponendi ſi*
caderet ſub fideicommiſſo, facultas in illo diſpo-
ſita eſſet ſuperflua.
12 *Fideicommiſſum non poteſt continere prælegatum*
quando coniecturæ ſunt in contrarium.
13 *Facultas alienandi concepta per clauſulas* quid
quid placuerit faciendum, *& alias* à lor
piacere *per quid differant inter ſe.*
14 *Facultas diſponendi aliquid ad certum, & deter-*
minatum effectum cenſetur ad arbitrium boni
viri permiſſa.
15 *Facultas libera ad libitum hæredis præſefert ab-*
ſolutum dominium in hæreditate.
Hæres liberam habens facultatem in bonis, non
obſtante fideicommiſſo cenſetur etiam illam ha-
bere in bonis etiam fideicommiſſo ſuppoſitis nu-
mero 15.

DECISIO CLXXI.

☞ PLacuit DD. Deciſio edita ſub die 16.
Iunij præteriti, * in qua fuit reſolu-
tum non eſſe locum Aegidianæ, & dene-
gandam fore immiſſionem Petro ſuper lo-
cis montium controuerſis, non obſtante
fideicommiſſo.
Quoniam verba Teſtamenti Marthæ de
1 Boncompagnis circa facultatem † attribu-
tam hæredibus diſponendi de dictis locis
montium ad eorum libitum, ſunt adeò cla-
ra, vt magis eſſe non poſſint, ibi, *E laſci in*
mano dell'heredi la patente de luoghi de monti, che
ne diſponghino à lor piacere, vndè licet Teſta-
trix fecerit fideicommiſſum, nihilominus
cum vigore dictæ facultatis hæredes de il-
2 lis diſpoſuerint, fideicommiſſum † non ca-
pit loca prædicta, quia implicitam habet
conditionem ſi, & quatenus alienatio non
ſequeretur per *text. in l. Titius ff. ad Trebell.*
Auth. contra cum rogatus C. eod. titul. Rot. coram
Merlin. deciſ. 459. num. 3. & 4. in recent. deciſ. 155.
num. 20. & 186. nu. 3. & ſeqq. par. 4. tom. 2. in Bo-
non. Domus de Maluaſia 25. Iunij 1632. coram
bon. mem. Cardinali Veroſpio §. Neque hæc facul-
tas, & in Romana Dotis 15. Maij 1656. corã Re-
uerendiſſimo D. meo Cerro Decano §. Quia prima
pars verſ. licentia enim diſponendi, cum alijs in
prima deciſione §. Quamuis.
Neque contrariam Teſtatricis volunta-
3 tem arguunt † onera iniuncta hæredibus,
& fideicommiſſarijs ſoluendi annua legata,
quæ ſine perpetuitate fideicommiſſi etiam
ſuper hiſce locis montium impleri non
4 poſſe dicebantur. Atque ideo libera † fa-
cultas diſponendi non ſit referenda ad ab-
ſolutum Dominium in euerſionem fidei-
commiſſi, ſed ſolum ad liberam admini-
ſtrationem in ſatisfactionem onerũ, & le-
gatorum, vt conſuluerunt *Dec. conſ. 253. ſub*
num. 1. Decian. reſponſ. 92. num. 24. lib. 5. Rot. co-
ram Buratt. deciſ. 168. num. 23. & Ruin. conſ. 147.
ſub num. 15. lib. 2.
Nam aut loquimur de legato ſcutorum
150. quod Teſtatrix voluit, vt hæredes vi-
uente Petro eius filio tenerentur quolibet
anno eidem præſtare, & ſecuto obitu Petri
deberent inueſtire ſcuta 1500. in Cenſibus,
ſtabilibus, aut locis montium ad effectum
celebrandi duo ſacra qualibet hebdomada
pro ſalute Animæ vtriuſque, & ex perpe-
tuitate legati huiuſmodi nullatenus fuit li-
mitata, ſeu alterata facultas diſponendi cõ-
5 ceſſa verbis ampliſſimis, cum poſſint † ſtare
ſimul hæc duo, quod euaneſcat fideicom-
miſſum, & nihilominus hæres teneatur ad
legata *l. nihil proponi 123. ff. de legat. 1. l. annuam*
6. ff. de annu. legat. Rot. poſt Fenzon. ad ſtat. Vrb.
deciſ. 95. verſ. quoniam pro reſponſione, vt coram
Buratt. dec. 385. num. 5. & dec. 387. num. 8. & 9.
& tradit *Pariſ. conſ. 87. num. 39. & ſeqq. lib. 2.*
& ſequitur *Gionagn. qui alios cumulat. conſ. 97.*
num. 22. verſ. quoniam pro reſponſione lib. 1.
Aut loquimur de legatis perpetuis, &
alijs oneribus, quæ eadem Teſtatrix iniun-
xit hæredibus fideicommiſſarijs, & Patri-
bus Bernabitis vltimo loco ſubſtitutis, nec
6 pariter ex perpetuitate † horum legatorum
reſultat aliqua coniectura fideicommiſſi
ſuper locis montium, niſi ſub eadem con-
ditione quatenus hæredes nõ alienauerint,
cum autem vſi fuerint facultate prædicta,
vt deducitur non ſolum ex mandatis ob-
tentis de transferendo litteras patentes ad
eorum fauorẽ liberas à vinculo fideicom-
miſſi, vendendo, & reſignando, & ſubſe-
cuta alienatione trium locorum ex eiſdem
7 locis montium; Cum habens † facultatem
diſponendi ex eo quod cæperit alienare di-
catur ſufficienter diſpoſuiſſe *Iaſ. conſil. 130.*
ſub num. 12. lib. 4. & faciunt tradita in *Siponti-*
na penſionis 8. Iunij 1648. coram bon. mem. Peu-
8 *tingerio*, ſed etiam ex generali † inſtitutione
hæredis tam in bonis, quàm in iuribus, &
actionibus, quorum appellatione contine-
tur vſus dictæ facultatis, vt comprobat *Fu-*
ſar. de ſubſtit. quæſt. 444. num. 8. & 550. num. 16.
9 *cũ alijs in præterita deciſione cumulatis;* † Onera
implendi legata remanſerunt inefficacia, &
reſoluta, perinde acſi demandata non fuiſ-
ſent, nam data licentia hæredi grauato di-
ſponendi ad eius libitum valet ipſa bona in
totum alienare non attentis diſpoſitionibus
factis ad fauorem vocatorum ad fideicom-
miſſum licet illud bona alienata totaliter
abſorberent *Iaſ. conſ. 129. per tot. lib. 4. Gabr.*
conſ. 99. num. 22. & ſeqq. lib. 2. Surd. conſ. 10. n. 30.
& ſeqq. & conſ. 352. numer. 18. pariter cum ſeqq.
Menoch.

*Menoch.conſ.*1091.*num.*5.*& Monach. deciſ. Bonon.*71.*num.*122.*&* pluribus firmat *prima deciſ.§.nihil referente,& §.Nec pariter obſtat.*

Hinc non refert quod Teſtatrix onerauerit vnumquemque hæredum tam inſti-
10 tutorum, quam † ſubſtitutorum, vt ſatiſfaceret legata à ſe relicta, ſiquidem quoad legatum factum ad fauorem Petri eius filij, necnon inueſtimentum faciendum poſt mortem eiuſdem Petri pro celebratione duarum Miſſarum qualibet hebdomada in perpetuum huic legato ſatisfacerunt hęredes mediante reſignatione tot locorum montium. Quo vero ad alia legata obiectum tollitur ex ſupradicta reſponſione, vt legata huiuſmodi locum habeant, quatenus non ſequeretur alienatio, & bona peruenirent ad ſubſtitutos, vt patet ex deductis.

Nec releuant deducta per DD. in contrarium allegatos; Etenim *Dec.conſ.*253.*ſub num.*1.*& Decian.reſponſ.*92.*ſub num.*24. com-
11 muniter reprobantur, quia ſi† pręlegatum cum facultate liberè diſponēdi caderet ſub fideicommiſſo (vt iſti volunt) permiſſio alienandi remaneret ſuperflua, & ineſficax contra *text. in l. ſi quando in princ.ff.de legat.*1. *& cap.ſi Papa de priuileg.in* 6.*Surd. conſil.* 352. *num.*23.*verſ.ex prædictis. Menoch.d.conſ.*1091. *num.*2.*Theſ.quæſt.for.lib.*1.*quæſt.*17. *numer.* 19. *Fuſar.quæſt.*650.*num.*45.*de ſubſtit.* eoſque, & alios confutat *Rot.in Sancti Secundini fideicommiſſi* 18.*Iuny* 1649. *coram bon.mem. Arguelles.*

Deciſio verò *Buratti* 168.*numer.*23.*&* 24. non poteſt applicari, firmat enim prælegata venire in reſtitutione fideicommiſſi, nō quia tota hæreditas conſiſtat in illis prælegatis, prout ex hac ratione mouentur Doctores præcitati, ſed quia in eo caſu facultas alienandi data fuerat in Codicillis, & fi-
12 deicommiſſum† ordinatum in Teſtamento continebat ſpecifice bona prælegata, & contrarium ſuadebant verba ipſius Teſtamenti, qualitas bonorum, declaratio eiuſdem Teſtatoris, & quamplures coniecturæ in propoſito deficientes.

Nec aduerſatur *conſ.Ruin.*147.*ſub num.*15.
13 *lib.*2. quia loquitur quando facultas† alienandi concepta eſt ſub clauſula (*quid quid placuerit faciendum*) quo caſu nō videtur data libera facultas, ſed limitata ad arbitrium boni viri. Diuerſum autem eſt quando data fuit ſub iſta alia clauſula) *à lor piacere*) latinè pro eorum libito, quæ importat conceſſionem facultatis abſolutam, iuxta tradita per *Surd.conſ.*10.*num.*50.*& dec.*272.*n.*13. *cum ſeqq.*

Cæteri loquuntur de alienatione permiſ-
14 ſa dumtaxat in aliquibus caſibus, & ad† certum, & determinatum effectum, vbi tunc etiam cenſetur permiſſa facultas ſolum ad arbitrium boni viri, vt probat *Natt.cōſ.*115. *num.*6.*& Mantic.dec.*329.*num.*5.ſecus autem
15 vbi fuit conceſſa ſimpliciter ad libitū† hęredis, tunc enim præſefert dominium abſolutum, & voluntatem liberè diſponendi de bonis non obſtante fideicommiſſo, cum illa catenus dicantur fideicommiſſo ſuppoſita, quatenus hæres non vteretur d. facultate, vt ſupra dictum fuit.

Obiecta verò contra loca montium vacabilia, quod ſcilicet hæredes tenerentur ea reinueſtire, & vertere in non vacabilia, viſa ſunt ſatis remoueri ex reſponſionibus datis in alia *deciſ.§.finali.*

Et ita vtraque parte informante pro cōfirmatione deciſionis reſponſum fuit, &c.

☞ *Deciſio in hac cauſa facta ſub die* 16. *Iunii* 1659.*coram eodem R.P.D. Priolo emanata eſt ſupra in hac eadem parte deciſio* 95.

R. P. D. TAIA.

Amerina fideicommiſſi.

Veneris 5. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Fabricæ S. Petri facultas, ſuccedendi in fideicommiſſis, & legatis hic diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *Fabrica S. Petri fideicommiſſa particularibus perſonis relicta, non poteſt ſibi applicare.*
2 *Teſtatoris diſpoſitio eſt indiuidualiter ſeruanda, & aliàs geſta non tenent.*
3 *Fabricæ S. Petri ſpeciali iure duæ ſententiæ habent vim trium.*
4 *Tempus cuius initij memoria non extat facit verum omne poſſibile, & omnia interfuiſſe neceſſaria.*
5 *Præſcriptio cuius contrarij non extat memoria, ſuum locum obtinere debet.*

DECISIO CLXXII.

ANNO 1477. vt legitur in quodam Inſtrumento nomine Oliuæ Ampliſſimæ Pater, & meritiſſimæ D. Angelus Geraldus Epiſcopus Sueſanus donauit inter viuos vniuerſæ proli, & familæ Geralding tunc, & pro tempore exiſtenti, & quæ Ameriæ aut intra 30. m. paſſuum habitauerit, ac omnibus, & ſingulis infraſcriptis, & cumque liberis maſculis, &c. & ſibi reſeruauit integram, & plenam authoritatē, & poteſtatem ad ſingula in contractu expreſſa addendi, minuendi, tollen. &c. & prohibuit aggregationem, & adoptionem niſi familia redigeretur ad pauciores quā 12. maſculos promittendo totum ex proximioribus conſanguineis ex matre Geraldina natis vſque ad num.12. eligi, &c. ſed vt fiat ſicut alia omnia in Congregatione familiæ à maiori parte, &c. & alias per eos geſta non teneant.

Anno 1485. d. D. Angelus vtens facultate ſupra reſeruata de bonis donatis, quædam donauit fratribus, & fratrum filijs, eorumque deſcendentibus, excepta Oliua ſupraſcripta. Et

Et vſque ad noſtra tempora dormientibus omnibus, ſurrexit R. fabrica S. Petri, eidemque adherentes quidam, at non admodum coherentibus Iuribus, & pulſarunt quoſdam poſſeſſiones, quia prima ſententia à Iudice fabricæ lata 1. Octobris 1644. & ſecunda in Iudicio appellationis 16. Aprilis 1645. abſoluti ſunt, & aliqui ex Actoribus approbarunt ſententias, & abſolutionē quin etiam per publicum Inſtrumentum renunciarunt 12. Maij 1645.

Vnus ex ijs Stefanus atque alius quoque Io: Baptiſta quaſi diminuta infra 12. familiæ aggregarunt Alexium, & Io: Baptiſtā filios cuiuſdam Eliſabethæ Geraldinæ 28. Octobris 1652. & his aggregatis adherentibus fabrica rurſus egit contra alios poſſeſſores, & obtinuit ſententiam immiſſionis, à qua interpoſita appellatione, commiſſa fuit cauſa Eminentiſſimo D. meo Cardinali Ghiſio, cui placuit conſulere Rotam, & hodie propoſito dubio an, & ſuper quibus bonis ſit danda immiſſio. DD. non eſſe dandam reſponderunt.

Quia quoad fabricam quicquid habeat, & quantum valeat vetus Inſtrumentum, & illa vetus Oliua plantata anno 1477. ſanè reſeruata facultate, etiam tollendi vt ſupra poſtea in Inſtrumento ſecundo 1485. ſex prædia, & nullum adiecit diſpoſitio Pia, niſi de quibuſdam fructibus Oliuæ ſingulis diebus vnam miſſam, & annuatim vnum officium defunctorum celebrare in dicto primò Inſtrumento, quæ ad bona excepta, & fideicommiſſa non pertinent. Etenim nullo Iure, aut priuilegio cautum reperi-
1 tur quod † fabrica poſſit ſibi applicare fideicommiſſa relicta particularibus perſonis, *vt alias dixit Rot. coram Caual. deciſ. 212. ſub nu. 2.* Quod alios fabricæ adherentes vti familiæ aggregatos notarunt DD. neque probatum fuiſſe veniſſe caſum redactæ familiæ ad pauciores, quam 12. maſculos, imò reprobari ab altera parte multis conteſtationibus, & nominationibus viuentium plurium neque ſeruatum fuiſſe modum à Rectoribus Oliuæ in congregatione familiæ omnium, vel ſaltem maioris partis eorum in Ciuitate, & Diœceſi Amerina iuxta duas partes per ſcrutinium ſecretū, &c. neque quoad aggregatos ſeruatam fuiſſe
2 qualitatem proximiorum &c. † itàut aliàs geſta per ipſos non teneant, *vt legitur in Inſtrumento, & ad Rot. coram Buratt. deciſ. 573. n. 4. & 7. cum ibi not. & prius deciſ. 72. nu. 10. & 11. num. 2. tom. 2. par. 4. recent.*

Et amplius notandū fuiſſe prius factam aggregationem à Stefano, qui iam duplici ſententia, & propria renunciatione fuit reiectus adeò, vt ipſe fuerit inter cognoſcentes, & confitentes malum Ius fouere, atque inanem, & fruſtratoriam fore, & eſſe quamcumque actionem, & prætenſionem, &c. in dicto Inſtrumento renunciantis.

Atque ità DD. magnifecerunt ſupradi-
3 ctas ſententias abſolutorias (quæ † ſpeciali Iure fabricæ habent vim trium, vt dicitur etiam in Inſtrumento renunciationis) pro inobſeruantia diſpoſitionis, & diſpoſitione ipſa tum à Iure dicitur, tum etiam à ſucceſſoribus numquam obſeruata, & forte ab ipſomet diſponente reuocata ad reſeruatam ſibi facultatem reuocandi, vt ſupra
4 prout † tempus, cuius initij memoria non extat facit verum omne poſſibile, & vt videantur interfuiſſe omnia, quę adeſſe oporteret, vt quibuſcumque opus eſſet &c. *poſt Vaſq. apud Caſtill. quotid. cont. 93. §. 8. numer. 41. lib. 5. & poſt Molin. de primog. Adden. lib. 4. c. 10. num. 10 verſ. idemque vt ſit pro teſte vetuſtat.*

Et demum viſum eſt ſuum locum ha-
5 bere † præſcriptionem, cuius contrarij nō extat memoria *ad cap. primum de præſcript. in 6. cum ibi not. Molin. de primog. d. cap. 10. n. 10. & 11. & ibi Add. latiſſ. Caſtill. ferè toto d. §. 8. & præſertim num. 27. & ſeqq. & numer. 45. & ſeqq.*

Et ità vtraquè, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana deuolutionis Domus

Veneris 5. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

De prorogatione emphyteuſis, vbi regula de diſpoſitione Iuris tranſitum emphyteuſis Eccleſiaſticæ in aliam Eccleſiam prohibentis examinatur; contrarietatem deinde Teſtibus obiectum non releuare dicitur, cum eadem non ſit circa ſubſtantialia, adeoque pro eorum concordia maximè concurrentibus adminiculis omnem interpretationem eſſe ſumendam.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſi ad vitam alicuius prorogata deuolutio perſonæ adhuc exiſtente locum non habet.*

2 *Diſpoſitio Iuris tranſitum emphyteuſis Eccleſiaſticæ in aliam Eccleſiam vti manum mortuam prohibet.*

3 *Regula de diſpoſitione Iuris circa emphyteuſim Eccleſiaſticam quomodo intelligenda.*

4 *Alienatio emphyteuſis licet ſit prohibita, hypothecatio tamen fructuum ſine diſtractio nullatenus interdicta cenſeri debet.*

5 *Emphyteuſi nominationis hereditariæ ſtante Eccleſia à fructuum conſequutione non repellitur.*

6 *Nominatio alicuius ad embyteuſim ab Eccleſia nō excluditur, cum eadem à ſimili titulo omninò capacem regulariter non dimittat.*

7 *Actibus cum non ſoleant intereſſe perſonæ nobiles, depoſitiones Teſtium qui actibus interuenerunt & præſentes fuerunt admitti debent.*

8 *Contrarietas in Teſtium dictis quando non eſt circa ſubſtantialia non releuat, cum pro eorum concordia maximè concurrentibus alijs adminiculis omnis interpretatio ſit ſumenda.*

DE-

DECISIO CLXXIII.

ANTONIVS Riuolta poſt impetratam à
Reuerendiſſimo Capitulo ſancti Petri
ad ipſius tertiam generationem, eaque non
obſtante ad binam nominationem proro-
gationem emphyteuſis, Domum de qua a-
gitur Fauſto Pirolo Iure permutationis at-
tribuit; Verum quia Franciſcus Turret-
tus, cui eademmet Domus à Flaminio Fau-
ſti filio necnon in ſecunda generatione in-
cluſo diſtracta fuerit ad emphyteuſim, Pau-
lum Brunamontem ſub ea lege nominauit
vt redditus omnes in vtilitatem, & com-
modum Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Monte-
Soratte cedere deberet, iudicium ſuper de-
uolutione Capitulum proinde inſtituit, pro
cuius excluſione hodie Doctores reſponde-
runt.

Siquidem Turrettus in vim facultatis à
1 Domino directo ſibi tributæ † emphiteuſim
ad vitam Brunamontis prorogauit adeóque
deuolutio perſona adhuc exiſtente in con-
ceſſionis Inſtrumento incluſa ponitur, arce-
tur, vt in ſpecie dixit *Rota coram Buratt. deciſ.*
907. num. 1.

2 Neque vrgere viſa fuit † Iuris diſpoſitio
tranſitum emphiteuſis Eccleſiæ in aliam Ec-
cleſiam vti manum mortuam prohibentis,
iuxtà *gloſ. in cap. potuit in verbo probibeatur, ibi-*
que Abb. num. 1c Imol. nu. 25. de locat. Buratt. conſ.
199. nu. 42. Rota in Caietana bonorum 3. Decembr.
1646. in §. ſed vlterius coram Reuerendiſs. D. meo
3 *Decano.* Et namque poſſet vrgere † quoties
titulus emphiteuſis foret in Eccleſia transla-
tum, ſecùs verò dum fructuum exactio ei-
dem delata fuit, necnon titulus in Bruna-
monte nominato reſidere conuincitur. Hoc
ſanè caſu nullum Domini directi præiudi-
cium ex tali nominatione cõſurgit, nec po-
terit conſequenter Eccleſia donec in huma-
nis nominatus exiſtat à fructuum cõſequu-
4 tione repelli, vt in proximis terminis † pro-
hibitę ſcilicet alienationis emphiteuſis, quod
hypothecatio fructuum, ſiue diſtractio nul-
5 latenus interdicta cenſeri debeat, notat *Grat.*
in conſ. 27. num. 2. & 3. vol. 1. Ruin. conſ. 176. n. 13.
lib. 1. Gabr. de regul. iur. conſ. 12. nu. 22. Corbul. de
iur. emphit. in tit. de alienat. q. 1. nu. 309. Rota co-
ram Seraphin. dec. 932. num. 7. & penes Zacch. de
oblig. Camer. dec. 238. & in Tuſculana ſaluiani 22.
Maij 1654. §. ſed & reſpectu commoditatis coram
R. P. D. meo Zorate. Poſtquam maximè de
5 emphiteuſi nominationis hęreditarię in pro-
poſito caſu tractatur, vt in terminis huiuſ-
met nominationis *Rota reſpondit in Romana*
Emphiteuſis, 29. Nouembris 1653. in §. hanc autem
6 *cum ſeqq. coram me*, à † cuius etiam tituli reſ-
pectu nec Eccleſia regulariter omnino ca-
pacem dimittat, vt notat *Alex. conſ. 20. num. 4.*
lib. 1. Rota in §. emphiteuſis qu. 33. in fin. coram bo.
mem. Merlino dec. 649. nu. 1. cum ſeqq. & in Roma-
na domorum 13. May 1658. in §. neque contraria,
cum ſeq. coram me.

Quibus ſtantibus non officiunt exceptio-
nes contra perſonas, & dicta Teſtium depo-
nentium de retentione matris, & prædictis
7 tractatibus, quia cum † ſimilibus actibus nõ
ſoleant communiter accidentibus intereſſe
perſonæ nobiles, admittēdæ ſunt depoſitio-
nes Teſtium, qui interuenerunt, & actibus
pręmiſſis præſentes fuerunt, vt in terminis
dictum fuit, *in d. dec. 332. num. 12. in fin. poſt ſe-*
cundum vol. conſ. Farin. dicta Romana hæreditatis
de Gratianis 7. Februarij, §. non obſtant, Romanæ
nullitatis matrimonij, 19. Ianuarij 1646. coram bo.
me. Arguelles, §. ex quo naſcitur. d. Viterbien. fidei-
com. §. horum autem, & in d. Florentina. §. prima
8 *enim exceptio.* Quo verò ad eorum dicta † cõ-
trarietas obiecta non eſt circa ſubſtantialia,
nec percutit idem tempus, & verſatur circa
res leuis momenti, proindeque non releuat,
cum omnis interpretatio pro eorum con-
cordia ſit capienda, dum præcipuè tot alijs
adminiculātur, vt in dictis deciſionibus reſ-
ponſum fuit, & ſignanter *in Romana hæredi-*
tatis de Gratianis 28. Maij 1646. coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano impreſſ. poſt Modern. in La-
byrinth. credit. dec. 83. num. 23. & in Romana dotis
14. Iunij 1658. §. exceptiones coram me, & concor-
dat Altograd. conſ. 50. nu. 66. l. 1.

Ex quibus reſponſum fuit conſtare de
bono iure Rugerij vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Bononienſis Fideicommiſſi

Veneris 5. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Immiſſione in bonis ſubiectis conuentionali
fideicommiſſo per fratres inſtituto decreta,
cauſa ex reſcripto Signaturæ iterum in Ro-
ta committitur, & poſt expeditam remiſſo-
riam ab hæredibus, & peractas in partibus
probationes ſuper remiſſione fideicommiſſi
dubitatur, an illud foret in tranſactione re-
miſſum, & affirmatiuè reſolutum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum tranſactionis ad normam Capitulorum in apoca contentorum adſtipulari debet.*

2 *Promiſſio de non inferendo moleſtias, niſi bona delata ab omni fideicommiſſi etiam purificãdi vinculo eſſent immunia, fruſtratoria euaderet, cum ad promittentem iterum deuoluerentur.*

3 *Remiſſio fideicommiſſi ex facultate diuidentibus attributa eorumque hæredibus ſuper bonorum alienatione inducta cenſetur, nulla licet diuidentium alienatio proceſſerit.*

4 *Dictio* non vnquam *caſum omnem & quodcumque futurum tempus includit.*

5 *Præſeruatio quoad iura purificanda in caſu obitus alterius ex tranſigentibus abſque filijs fideicommiſſi capacibus ad fideicommiſſum controuerſum non extenditur.*

6 *Receſſus à Capitulis non præſumitur dum confectio Inſtrumenti in ipſorum executionem proceſſit.*

7 *Inſtrumentum ad fauorem alicuius apertum ſub appellatione iuris futuri comprehendi nequit.*

Ius

8 *Ius delatum ſuper bonis diuiſis virtute fideicommiſſi purificati remiſſum præſumitur.*

9 *Contrahentium mens potius quàm ipſa veritas in dependentibus ab ipſorum voluntate inſpicitur.*

10 *Diuiſio bonorum fideicommiſſi vnde principaliter effectum fuerit ſortita.*

11 *Teſtis mediatoris depoſitioni plus quàm ſemiplenè eſt deferendum.*

12 *Dictio* Vltra *ad caſus antea non expreſſos diſpoſitionem porrigere videtur.*

13 *Dictio* Vltra *licet ad caſus non expreſſos extendatur, Capitulorum tamen ſubſtantiam includit & præſeruat.*

14 *Verba inſtrumenti dubia ex depoſitione Teſtis inſtrumentarij declarationem aſſumunt.*

15 *Depoſitio vnius ſuffragatur, cum de declaratione duntaxat actus dubij non autem de noua diſpoſitione inducenda agatur.*

16 *Teſtes licet de auditu deponentes pro adminiculo tamen in cauſa deſeruiunt, vbi præſumptiones, & coniecturæ admitti ſolent.*

17 *Teſtis inſtrumentarius regulariter pro reprobando inſtrumento ſufficiens quoque reputatur.*

18 *Formularium Bononienſe liberam diuidentibus ac ipſorum hæredibus alienandi facultatem concedit.*

19 *Inæqualitas diuiſionis ex bonis diuiſis & receptis reſultat.*

DECISIO CLXXIV.

TRIBVS huius ſacri Tribunalis ſententijs Comiti Ioãni decreta fuerat immiſſio in bonis conuentionali fideicommiſſo per Iacobum, ac fratres de Pepulis inſtituto ſubiectis. Qua deinde cauſa ex reſcripto Signaturæ cum clauſula *abſque præiudicio trium conformium* mihi commiſſa poſt expeditam ab hæredibus Franciſci remiſſoriam, necnon probationes in partibus ſuper controuerſi fideicommiſſi remiſſione peractas dubium hodie propoſui, an illud foret in tranſactione remiſſum, affirmatiuè reſolutum.

1 Siquidem Capitulorum Apoca, ad quorum normam tranſactionis Inſtrumentum adſtipulari debuerat, Ioannes iura fideicommiſſi ſub his verbis ſibi præſeruaſſe dignoſcitur. *E s'habbi per eſpreſſa ogni riſerba delle ſue ragioni di fidecommiſſi, e queſto però ſolamente contro à Terzi, e non mai contra il Signor Conte Franceſco, ò ſuoi heredi, e ſucceſſori.* Qui verborum ſanè contextus ſuadet bona in diuiſione Franceſco delata à quocumque fideicommiſſi etiam purificandi vinculo euaſiſſe

2 immunia. † Alias enim promiſſio Ioannis non inferendi Franciſci hæredibus moleſtias, prorsùs fruſtatoria euaderet, ſi per illius obitum ſine filijs, diuiſa bona ad eundem met Ioannem deuoluenda forent, vt arguit in puncto *Ruin.conſ.133.num.13. verſ. & hac concluſio,& nu.14.lib.2.Peregr.conſ.52.n.25.*

3 *lib.3.* & in terminis, quod ex facultate diuidentibus attributa, nec non prædictorum hæredibus ſuper bonorum alienatione, remiſſio fideicommiſſi cẽſeatur inducta, nulla licet diuidentium alienatio proceſſerit tradunt *Crot.in l.qui Romæ,§.duo fratres,ff. de verbo oblig.Pariſ.conſ.7'.nu.15.& per totum lib.3. Peregr.de fideicom.art.52.nu.42.& 44.verſ.Alexandri tamen Giouagn.reſponſ.100.num.17.lib.1.Fuſar.de ſubſtit.qu.593.nu.31. Rota in Bonon. fideicomm.de Vizzanis,15.Iunij 1643. in §. aduertendo*

4 *do præſertim coram bon.m.Bichio.*† Dictione illa *& non vnquam* potiſſimè perſpecta, caſum omnem, & quodcumque futurum tempus includere perapta ad *Text.in l.prouidèdum 7.§. ſi quis verò* ibique *gloſſ. notat in verbo nunquam C.de poſtulan.Aym.conſ.264,num.6. Cephal.conſ.171.nu.15.lib.2.Rota in Romana reſidui dotis 11. Decembris 1658.in §.gratis autem coram Reuerendiſſ.D.meo Decano*, & notant in his terminis *Soccin.iun.conſ.116.nu.51.& 52.nu.60.verſ. quæ concluſio lib.1.Honded.conſ.53.nu.25.lib.1. Rota in Ceſenaten. emphiteuſis 15. Martij 1651. in §. Præterea coram Reuerendiſſ.D.meo Papienſi.*

5 Hinc obeſſe nõ poterit præſeruatio quoad iura purificanda in tranſactionis Inſtrumento adiecta in caſu, quo ex tranſigentibus alter abſque filijs fideicommiſſi capacibus obire contigerit; Talis quippè præſeruatio ad fideicommiſſum controuerſum nullatenus valet extendi; Vel quia illa eſſet

6 penitùs abrogatiua conuentionis in Capitulis appoſitæ à quibus non præſumitur receſſum, dùm confectio Inſtrumenti in ipſorum executionem, necnon cum expreſſa relatione ad eademmet Capitula ibidem inſerta proceſſit, vt notat *Surd.dec.71.nu.8.verſ. tertio reſpondeo,& num.9. Rota coram bon.memor. Merlin.dec.580.nu.7. & 8. & dec.608.nu.17. & 18.cum ſeqq. Adden.ad deciſ.168.num.8. propè*

7 *finem*; Vel quia illud tanquàm tunc temporis ad fauorem Ioannis duntaxàt apertum, ſub appellatione iuris futuri comprehendi nequibat, ſcientia purificationis fideicom-

8 miſſi in eo potiſſimè cõcurrente, cuius virtute Ius ſuper bonis diuiſis ſibi delatum præſumitur remiſiſſe, vt aduertit *Caſtrenſ. in l. qui Romæ,§.duo fratres nu.5. ante finem verſ. ſed ſi fideicommiſſum eſſet purum*, ibi notat etiam *Alex.num.27. verſ. vnde mihi magis placet.ff. de verb.oblig. idemmet Alex.conſ.100.num.11.lib.7. conſ.139.nu.6.& 7.lib.2.Menoch.de præſumpt.l.3 præſumpt.113.nu.3. Peregr. de fideicomm. art.52. num.19.& 65.*

9 Nec vrget, quod in dependentibus à Contrahentium voluntate eorumdem mẽs potius quàm veritas ipſa inſpiciatur, perindè ac ſi ad hunc effectum ſatis eſſe cenſeatur quod Franciſcus in partem fideicommiſſi fuerit de facto receptus, vt ponderat deciſio in cauſa edita 16.*Aprilis* 1649.*in §.nec dicatur, & 26.Martij* 1650. *in §.nec poteſt coram R.P.D. meo Celſo.*

10 Siquidem bonorum fideicommiſſi diuiſio nõ fuit principaliter ex eo effectum ſortita, quod dubitatio contingeret, an Franciſcus foret ſub eo incluſus poſtquàm ipſius excluſio tanquàm legitimati claris omninò verbis legitur concepta; ſed exindè proceſſit, quod idem Franciſcus è conuerſo vltrà detractiones in bonis fideicommiſſarijs pretenſas

tenſas bona ingentis valoris in diuiſione ad-
miſit, propria ſcilicet, necnon ea ex Iacobi
patris hæreditate delata, ac Comitiſſæ Gen-
tilis, quorum ex teſtamento hæres vniuer-
ſalis euaderet, Ioanni nepoti dumtaxat reli-
cta legitima, prout ex ipſiuſmet Inſtrumen-
11 ti contextu conuincitur,† necnon ex Teſtis
mediatoris depoſitione, cui debet pluſquam
ſemiplenè deferri vt notat *Aym. conſ. 178. n. 7. Rota coram Caſar de Graſſ. dec. 2. in fine de empt. & vendit. Mantic. deciſ. 6. nu. 10. & dec. 113. n. 11. par. 5. rec. cum aliis in Romana pecuniaria, 9. Iunij 1656. in §. qua ſanè propè finem coram me.*

Neque obſtare viſum fuit; quod vltrà
conuenta in Capitulis diuidentes in Inſtru-
mento declarauerint ad alias velle pactiones
12 deuenire, licet enim dictio illa *Vltrà* diſpo-
ſitionem ad caſus antea non expreſſos por-
rigere videatur, vt dixit *Rota in deciſ. edita 14 Maii 1655. in §. non obſtat coram Reuerendiſſ. D.*
13 *meo Decano*; Capitulorum tamen ſubſtan-
tiam includit, ac omninò præſeruat iuxtà
doctrinam *Bart. in l. qui ita 4. num. 2. ff. de dot. prælegat. Oſaſcb. dec. 51. nu. 1. & 15. Surd. dec. 285. num. 9. Rota coram Buratt. dec. 799. nu. 5.*

14 Prætereà ex his ſaltem verba Inſtrumenti
dubietatem videntur innuere, ac conſequē-
ter ea ex depoſitione Galeatij Coſtæ Teſtis
Inſtrumentarij debent declarationem aſſu-
mere concludentis nimirùm Iura fideicom
miſſi à Diuidentibus tum antè, tum in ipſo
editæ tranſactionis actu aduerſus extraneas
perſonas dumtaxat præſeruata exitiſſe non
autem contra ſemetipſos, quorum reſpectu
diuerſa bona à quolibet vinculo fideicom-
miſſi purificati, ſeu purificandi prorsùs im-
munia redacta fuere. Quoties enim de no-
15 ua diſpoſitione inducenda non agitur, ſed
de declaratione dumtaxat actus dubii, vnius
etiam depoſitio ſuffragatur vt tradunt *Alex. conſ. 75. nu. 14. lib. 5. Simon de Pret. conſ. 67. nu. 12 Gabr. conſ. 51. nu. 8. lib. 2. Rota in Romana, ſeu Auximana donationis 9. Decembris 1641. in §. excluſa igitur coram bon. me. Peuting. & in Auenion. legitimæ 3. Iunii 1657. in §. tum quia quando ante finem coram R. P. D. meo Priolo.* Dum aliorum
16 depoſitiones Teſtium maxime concurrunt
qui licet de auditu à Bartholomeo altero
Teſte Inſtrumentario, necnon ab ipſomet
Franciſco, Ioanne tamen præſente deponāt,
pro adminiculo tamē in propoſito caſu de-
ſeruiunt, quo præſumptiones & coniecturę
ſolent admitti *Natt. conſ. 363. num. 13. Honded. conſ. 51. num. 74. Rota in add. Auenionen. legitimæ coram R. P. D. meo Priolo.*

Eoque faciliùs conſueuerunt Domini de-
17 clarationem Coſtæ fore admittendā† quod
Teſtis Inſtrumentarius regulariter pro re-
probando Inſtrumento ſufficiens quoque
reputatur, vt tradit *Natt. conſ. 95. nu. 11. Honded. conſ. 99. nu. 1. & 27. cum ſeqq. lib. 2. Rota deciſ. 251. nu. 2. par. 1. recen. & in Add. Auximana donat. coram bo. me. Peuting.*

Quibus denique accedit clauſula *ad habendum* tum in tranſactionis Inſtrumento, tum
in altero diuiſionis inſerta, ac extēſa ad nor-
18 mam formularij Bononiēſis,† quod liberam
defert diuidentibus, ac ipſorum hæredibus
alienandi facultatem, vt in terminis dixit
Rota in Bononien. fideicommiſſi de Vizzanis 15. Ianuarii 1644. in §. Iterum Domini cum ſeqq. coram
19 *bon. me. Bichio.* Tum etiam inæqualitas diui-
ſionis, quæ alias exindè reſultaret, quod
Franciſcus bona propria libera valoris libra-
rum 248. mil. diuidenda curauit, & totam
eius portionem in fideicommiſſarijs bonis
ipſe recepit, vt ponderant *Decian. conſ. 2. nu. 86 verſ. ſed non modo æqualitas lib. 2. Berou. conſ. 70. n. 49. lib. 1. Buratt. conſ. 173. à nu. 34. vſque ad nu. 40. lib. 2.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA:

Romana Caſalis mediæ Viæ.

Veneris 4. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

De locatione Caſalis in perpetuam emphyteu-
ſim Patri, & hęredibus in infinitum cōceſſi,
cum expreſſa prohibitione alienationis, niſi
ſuo iure cadere vellent; Vndè extincta linea
primi conductoris, ad fauorem directi Do-
mini, non oſtantibus, ſucceſſionem prætendentibus, conceſſionem finitam, & Caſale
deuolutum reſoluebatur.

SVMMARIVM.

1 *Pactum arctiſſimam probationem alienationis continens, conceſſionem Caſalis ad illos ſolummodò de familia inueſtiti reſtrictam fuiſſe demonſtrat.*
2 *Pacto extincto per obitum filij primum inueſtiti ſine filijs conceſſio terminata remanet.*
3 *Pœna caducitatis Caſalis ad Monaſterium in caſu contrauentionis pacto adiecta, facit vt admiſſis colitigantibus tanquam extraneis locus reſtitutionis ad fauorem Domini directi factus fuerit.*
4 *Contractus de iure talis iudicari debet qualis à partibus denominatur.*
5 *Conceſſio facta pro penſione fructibus Caſalis fere correſpondente, fortior eſt ad locationem, quam emphyteuſim arguendam.*
6 *Conceſſio iuxta naturam locationis facta quoſcunque ſucceſſores etiam extraneos comprehendit.*
7 *Conceſſione ex pacto ſolis ſucceſſoribus inducta, & interdicta alienatione ſub pœna caducitatis, conuentioni, à qua pendet contractus ſtandum eſt, & ſecundum eam pro excluſione extraneorum intelligi debet.*
8 *Clauſula* ad habendum in perpetuum *liberam alienandi facultatem importat, & emphyteuſim ad quoſcumque hæredes extraneos tranſitoriam facit.*
9 *Clauſula* ad habendum *eundem effectum non operatur, vti conceſſio ad illos de familia eſt coarctata, adeòque ad perſonas in illa comprehenſas ſolummodo reſtringi debet.*
10 *Clauſula* ad habendum *intra generationē primi*

inueſtitl exiſtentibus ſuffragari non poteſt.

11 *Clauſula virtus ex ſequuta prohibitione alienationis penitùs euertitur.*

12 *Probibitio alienationis an de alienatione per viam contractus inter viuos, an verò per viam vltimæ voluntatis prauta inſtitutione hæredis vniuerſalis, vel iure legati ſit intelligenda.*

13 *Negatiua ſola vnius prohibitionis in terminis rei Eccleſiaſticæ omnes caſus alienationis etiam hæreditariæ inſtitutionis ſub ſe comprehendit.*

14 *Intentio contrahentium ad conſeruationem Caſalis in vna familia adimpleri non poſſet, ſi inſtitutio hæredis permiſſa cenſeretur.*

15 *Excluſio extraneorum temporalis, donec extarent deſcendentes non admittitur cum huiuſmodi interpretatio voluntati cedentium reſiſtat.*

19 *Abbas recipiendo à collitigantibus canonem per multos annos, an eoſdem tanquam ſucceſſores in Caſale approbaſſe cenſeatur.*

17 *Abbas recipiendo canones Monaſterio præiudicium inferre non poteſt.*

18 *Remiſſio caducitatis ſine ſcientia deuolutionis non intrat.*

DECISIO CLXXV.

PRIOR, & Canonici Regulares Sancti
Petri ad Vincula de anno 1541. locarunt
in emphyteuſim perpetuam Caſale, de quo
agitur Io: de Perna, eiuſque hæredibus, &
ſucceſſoribus in infinitum, & conuenerunt
inter cætera, quod d. Ioannes conductor,
neque ſui ſucceſſores non poſſint alienare
dictum Caſale, ſed in perpetuum, & vltrà
centum annos in infinitū ſic remanſurum
in domo, & familia ipſius conductoris, &
ſi contingeret tamen alienationem fieri per
dictum conductorem, hæredes, & ſucceſſores
cadant à iure ſuo, & Caſale ſic deuolutum
ad dictum Monaſterium, & Capitulum
cum omnibus melioramentis, comperto
autem quod per obitum Vincētij filij
d. Ioannis vſque de anno 1596. ſine filijs extincta
remanſit illius linea, egerunt ijdem
Prior, & Canonici ad deuolutionem Caſalis
ex hoc capite contrà Gregorium, & Marcum
Antonium Gregnam filios Marci Antonij
Senioris, in quem ex perſona Gregorij
Patris, & proximioris dicti Vincentij Caſale
deuenit ac ſententiam obtinuerunt, à qua
commiſſa in Rota cauſa appellationis, & dato
dubio, an conceſſio ſit finita, affirmatiuè
fuit reſolutum.

1 Quia † ex dicto pacto arctiſſimam probationem
alienationis continente ad hoc, vt
Caſale remaneat in perpetuum in domo,
& familia Ioannis inueſtititi, deprehenditur
concedentes voluiſſe reſtringere conceſſionem
ad illos de familia Ioannis *ad text. in l.
pater filium, ff. de legat. 3. Bald. in l. voluntatis 7.
num. 4. C. de fideicommiſſis Menoch. conſ. 197. n. 20.
Surd. deciſ. 84. Magon. de Floren. 72. nu. 1. cum ſeq.*
2 qua † extincta dicti Vincentij filij abſque filijs
terminata quoque remanſit ipſa conceſſio,
*vt in §. emphyteuſis Auth. de non alienan. rebus
Eccleſ. Clar. in §. emphyt. quæſt. 42. Rot. deciſ. 36
3 num. 1. par. 7. recentior.* † maximè cum addita
fuit pœna caducitatis, & reuerſionis Caſalis
ad Monaſterium in caſu contrauentionis,
per cuius pęnæ, & pacti reuerſiui appoſitionem
euidentius exprimi nō potuit intentio
contrahentium arcendi extraneos ab hac
emphyteuſi, & ſtatim, ac deceſſit Vincentius,
& ad illam admiſſi fuerunt illi de Gregna
collitigantes factus fuit locus receptioni
ad fauorem Monaſterij Domini directi, *c. 1.
ſi de feud. defunct. l. 2. C. de iur. emphyt. Bero. conſil.
118. num. 4. lib. 1. Surd. deciſ. 150. num. 1. penul.
& final.* & alij quos refert *Moder. Fulgin. de
iur. emphyt. de var. caduc. quæſt. 1. num. 42. Rot. deciſ.
390. nu. 2. par. 1. recent.*

His poſitis nihil referre viſum fuit, quod
iſta ſit potius locatio, & contractus cenſualis,
quam conceſſio emphyteutica, vt colligi
dicebatur, tum ex verbis, quæ in eam
ſonant, de iure enim talis iudicari debet
4 contractus, qualis à † partibus denominatur
l. qui fundum 40. §. fundi ff. de cōtrah. empt. & probant
in terminis *Soccin. ſen. conſ. 167. nu. 6. lib. 2.
Rot. deciſ. 400. num. 8. par. 1. & dec. 14. num. 4. &
dec. 110. num. 7. par. 6. recent. & coram bon. mem.
5 Merlin. dec. 545. num. 7.* † Tum etiam, quia
facta fuit pro penſione fructibus Caſalis ferè
correſpondente, quæ inter alias coniecturas
fortior eſt arguendam locationem, non
verò emphyteuſim *Bart. in l. prima nu. 4. Bald.
in 2. lect. numer. 27. verſ. quæro C. de iure emphyt.
Aret. in conſ. 55. num. 2. verſ. ſed in locatione Rot.
coram Buratt. dec. 334. num. 1. & ſeqq. & num. 14.
& in Vercellen. ſeu Caſalen. bonorum 10. Maij
1654. coram me ſub §. præterea.* Indeque infe-
6 rebatur in † conceſſione iuxtà naturam locationis
ad longum tempus comprehendi
quoſcumque hæredes, & ſucceſſores etiam
extraneos, *Bald. in cap. litteræ col. 3. de dilat. Mantic.
de tacit. & oblig. conuent. lib. 22. tit. 6. num. 24.
verſ. ſecundo aduerten. Buratt. d. dec. 334. num. 4.*
7 Nam cum † per conuentionem initam
conceſſio ſit indulta ſolis ſucceſſoribus Ioannis,
& interdicta fuerit alienatio ſub pœna
caducitatis, & reuerſionis Caſalis ad locatores,
ſtandum eſt huiuſmodi conuentioni, à
qua pendet iſte contractus, & ſecundū eam
debet declarari, & intelligi pro excluſione
extraneorum, *ad tex. in cap. primo,* & ibi, *Bald.
num. 3. de duob. fratrib. à Capitulo inueſt. §. ſanctiſſimas
de alienat. emphyt. la prima, & ſeconda C. de
iur. emphyt. Giouagn. conſ. 44. num. 21. libr. 2. Mareſcott.
var. reſolut. cap. 45. num. 26. lib. 1. Rot. apud
ſan. mem. Gregor. XV. dec. 529. num. 12. coram D.
Card. Ottbobono dec. 42. num. 3. & in rec. dec. 664.
num. 4. in fin. par. 1. & dec. 69. nu. 4. par. 5.*

Non obſtat quod conceſſio ſtipulata fuit
pro Ioanne præſente, ſuiſque hæredibus, &
8 ſucceſſoribus cum clauſula *ad habendum, &
in perpetuum,* quæ importat liberam alienandi
facultatem, & efficit emphyteuſim tranſitoriam
ad quoſcumque hæredes, & extraneos
*Rot. deciſ. 264. num. 4. par. 1. & dec. 74. nu. 7. par. 6.
recentior. Buratt. dec. 87. num. 2. & 3.* quantum

9 in † hac facti ſpecie† clauſula prædicta nullo pacto poteſt operari effectum hunc, dum conceſſio eſt coarctata ad illos de familia Ioannis primi inueſtiti, ſicque ad perſonas in ea comprehenſas debet quoque clauſula reſtringi, *Dec. conſ. 171. numer. 3. verſ. 4. & vlt. Curt. iun. conſ. 130. numer. 6. Menoch.conſ.61.num.20.Marcheſ. de commiſſ. appel.tom.1.num.5.fol.975.Grat.diſcept.for.cap.344 num.9.& ſeqq.Rot.dec.47.numer.4.& 5.par.4. & dec.74.num.6.cum ſeqq.par.6.recentior.coram bon. mem.Merlino deciſ.584. num.8. & 9.& in dicta dec.42.num.4. & 5. Eminentiſſ.Ottbobon.* Et ob
10 id † Gregnis, qui intra generationem Ioannis non ſunt, ſuffragari non poteſt, *Rot. deciſ.294.num.8.par.2.& in eadem dec.74.ſub n.11. par.6.* Attenta potiſſimum dictæ alienationis
11 prohibitione † poſt dictam clauſulam facta, quæ demonſtrat enixam voluntatem contrahentium admittendi ad locationem ſolos ſucceſſores conductores,& ſic de conſequenti intellexerint excludere extraneos non obſtante dicta clauſula, cuius virtus penitus ob vetitam alienationem euertatur, *Dec.conſ.151.num.3.verſ.4. Rot.d.dec.74. nu.15. par.8.recent.* cum ibi cumulatis.

12 Nec dicatur, quod † huiuſmodi prohibitio ſit intelligenda de alienatione per viam contractus inter viuos, non autem de ea, quæ ſit per viam vltimæ voluntatis præuia hæredis inſtitutione vniuerſalis, vel iure legati, *Rot.dec.261 num.3.& dec.287.nu.2. par.1. recent.& in Sarſinaten.feudi 18.Decembris 1645. §. dicebant DD.coram bon.me. Dunozetto.* Nam
13 omiſſo, quod in † terminis rei Eccleſiaſticæ, & arctiſſimæ prohibitionis cum vna ſola negatiua verior eſt opinio, quod ſub ea comprahenditur omnis caſus alienationis etiam hæreditariæ inſtitutionis, vt poſt *Aldobrand.in conſ.40.num.9.verſ.cum igitur lib.1* reſponſum fuit *in Caietana bonorum 10. Iunij 1648.ſub §. quæ nullam verſ. nullatenus ſubſiſtere coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana Deuolutionis Domus 4.Decembris 1651. coram bon.mem Bichio §.præſertim,* quia remouetur omnis hæſitatio in præſenti caſu, in quo alienatio legitur ſimpliciter vetita, ſed vt dictum eſt veſtita ratione, vt Caſale remaneat in perpetuum in familia conductoris, quæ ratio militat tam in diſpoſi-
14 tione per contractum,†quam per vltimam voluntatem, alioque adimpleri non poſſet mens contrahentium intenta ad conſeruationem Caſalis in familia prædicta ſi eſſet permiſſa hæredis inſtitutio, vt declarant, *Cephal.conſ.153.num.24.Grat.conſ.68. ſub nu.6. verſ conſidero lib.2.Fuſar.conſ.212. num.3. & de ſubſtit.par.712.num.36. cum ſeq. Rot. coram bon. mem. Merlino dec.583.num.21.& deciſ.638. numer.6 & 7.*

Neque ferendus eſt alius intellectus pacti de non alienando dati, quod extra-
15 neorum excluſio ſit temporalis, donec extarent deſcendentes Ioannis, qui poſſent domum,& familiam contemplatam repræſentare, illis verò extinctis euanuit hæc conſideratio, & conceſſio etiam extraneis ſuffragari debeat, quia huiuſmodi interpretatio reſiſtit voluntati cedentium, qui voluerunt in caſu contrauentionis, quod inueſtiti caderent à iure ſuo, & Caſale deuoluatur ad Monaſterium,ex quo clarius non potuit dari intelligi, quod illi de familia ſunt taxatiuè vocati ad perpetuam excluſionem extraneorum, & quaſi per fideicommiſſum illis defectis,dicitur vocatum Monaſterium; *Rot.coram Achil.de Graſ.dec.vnica num. 4. & 5. de donat.& in Romana Cenſus 30.Ianuarij 1654. coram Reuerendiſſ.Decano.*

16 Minus denique officit, quod Canonici Regulares recipiendo à Collitigantibus canonem per multos annos, cenſeantur illorum ſucceſſores in Caſale approbaſſe, *Gam. deciſ.183.num.3.* quia recepti fuerunt ab Abbate pro tempore, aut Teſtatore. vel Procu-
17 ratore, qui non potuerunt † Monaſterio præiudicium inferre *cap.ſi veniens,* vbi notant omnes *de tranſact.Honded.conſ.55.num.5. & 6.*
18 *cum ſeqq.lib.1.*† amplians requiri etiam ſciētiam deuolutionis, ſinè qua non intrat remiſſio caducitatis, *Buratt.deciſ.607.num.9.* & in alijs allegatis *in Romana deuolutionis domus 4.Decembris 1651.in fin.coram bon.mem.Bichio, & à Modern. Fulginat. tit. de alienat.quæſt.1.numer.25.cum ſeq.*

Et ità deciſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Gerunden. Beneficij.

Veneris 5. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Concilium Tridentinum *ſeſſ.24.cap.18. de reformat.*in concurſu prouiſionis beneficij curati, requirit intereſſentiam Epiſcopi. Vndè non tenet ſi Sede vacante Epiſcopali,factus fuerit coram Archidiacono, vices Epiſcopi gerente, dum de eo tempore, non erat amplius Archidiaconus communis error, licet faciat ius, *ad text.leg. Barbarius ff. de offic. præt.* non intrat in caſu iſto.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, quod non excedat valorem tot ducatorum, probari poteſt ex narratiua partis aduerſæ.*
2 *Ad beneficium, quod quis ſit idoneus probatur, ex litteris Apoſtolicis, quæ non ſolent expediri, niſi fundentur ſuper relatione Ordinarij.*
3 *Beneficia curata, vt validè conferantur, requiritur intereſſentia Ordinarij.*
4 *Ad Epiſcopatum, quando quis eſt promotus, vacant cætera eius beneficia.*
5 *Et ſuper hoc ſolet apponi decretum à Papa.*
6 *Ignorantia ſolet excuſare.*
7 Leg.Barbarius ff.de offic.Prætor, *quando intret, & quando ſecus.*

8 Leg.

8 Leg. Barbarius ff. de offic. Prætor. *non intrat in concurſu Prouiſi Apoſtolici.*

9 *Veritas declarata ante completum negotium attenditur in præiudicium veri currentis.*

10 *Veritas præualet, vbi præcedit notitia inhabilitatis eius, qui operatur.*

11 *Notitia actus bene deducitur ex mandato, dato ad illud operandum.*

12 *Principalis præſumitur à ſuo Procuratore certioratus.*

13 *Peſtis in Italia de anno Domini 1656. graſſabatur.*

14 *Peſtis tempore non remanet impeditus Tabellariorum, & litterarum curſus.*

15 *Euentus, quando aliquid comprobauit, non eſt vlterius quærendum.*

16 *Beneficij collatio, & reſignatio facta poſt obitum Epiſcopi, & reſpectiuè recepta poſt renunciationem, valet.*

17 Gratian. diſcept. Forenſ. 18. à num. 46. & diſcept. 127. à numer. 22. *declaratur, & num.* 18.

19 Deciſ. Card. Mellini 45. num. 9. *in quo caſu loquatur.*

20 *In Hiſpaniis, Epiſcopi tranſlati de vno Epiſcopatu ad alium, adminiſtrant in primo, & in eius poſſeſſione permanet, donec aſſequantur poſſeſſionem ſecundi.*

21 *Epiſcopus, aliud eſt, quod tranſlatus de vno Epiſcopatu ad alium; & aliud eſt, ſi promoueatur ad alium Epiſcopatum.*

22 *Conſuetudo vigens in vno caſu non habet locum in diuerſo.*

DECISIO CLXXVI.

GRATIAM Prouiſionis Apoſtolicæ de Eccleſia Parrochiali Sancti Romani Oppidi de Lloret de menſe Octobris 1656. vacata à Raymundo Ros obtentam Domini iuſtificatam eſſe cenſuerunt, nam
1 vacatio in dicto menſe, eiuſque † valor in ducatis 24. per non exceſſum conſtat per ſimilem narratiuam à Laurentio in litteris ſuæ Collationis factam, quod ſufficere dixit *Rot. coram Aegidio deciſ. 208. & 595. Mantic. deciſ. 132. num. 1. Coccin. deciſ. 145. numer. 1. Buratt. deciſ. 255. num. 10. & deciſ. 300. num. 7. in Caſſanen. Parochialis 6. Iunij 1051. coram bo. me. Bichio;* Presbyteratus ex litteris Ordinarii *cap. poſt ceſſionem de probat. cap. 1. de Cleric. Peregr. Duran. deciſ. 430. num. 2. Seraph. deciſ. 713. numer. 1. Card. Caual. dec. 483. num. 2;* Idoneitas verò ex
2 aſſertione † Summi Pontificis fundata in eiuſdem Ordinarij relatione, ſine qua litteræ Apoſtolicæ non fuiſſent expeditæ *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 1. num. 124. Rota apud Buratt. deciſ. 613. num. 7. & 931. num. 3. & in Meleuitana Beneficij 31. Ianuarij 1653. corā R. P. D. meo Albergato §. Clericatus.*

Quod demum in concurſu ad eandem Parochialem ſub die 27. Octobris 1656. habito, in quo fuit prææelectus dictus Laurentius Coſta Collitigans non fuerit ſeruata forma *Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 18. de reformat.*
3 requirentis in Concurſu intereſſentiam † Ordinarij, ex eo patet quod fuit factus coram Don Bernardo de Cardona tanquam Archidiacono, & Sede Epiſcopali vacante vices Epiſcopi gerente, & nihilominus per tres menſes antea hoc eſt 24. Iulij antecedentis per promotionem eiuſdem ad Epiſcopatum
4 dictæ Eccleſiæ Gerunden. & † decretum à Sanctiſſimo in ea appoſitum quod Beneficia ex illo tempore vacarent, Archidiaconus amplius non erat, & ideò non valuit concurſus coram eo factus, dum Papa illum promouendo decreuerat ab ipſa die Archi-
5 diaconatum, † quem obtinebat vacare iuxtà *deciſionem Caſſad. 2. de conſtit. num. 3. & 4. Pariſ. de reſign. lib. 3. quæſt. 1. num. 78. Simonett. de reſer. benef. queſt. 27. num. 1. verſ. tamen Barboſ. de iur. Eccleſ. vniuerſ. lib. 3. cap. 14. num. 23. & de poteſt. Epiſc. part. 3. alleg. 57. num. 68.* & conciliando doctrinam *Abbatis in cap. cum in cunctis de elect. Garz. de benef. par. 11. cap. 6. Rot. coram Card. Millin. dec. 45. num. 9. & in recent. deciſ. 475. num. 19. & 20. part. 1. & in Caputaquen. Abbatiæ 25. Maij 1630. coram bon. mem. Selencien.*

6 Non obſtat quod de tempore habiti † concurſus non conſtat huiuſmodi vacationis decretum innotuiſſe Archidiacono ad Epiſcopatum promoto, Eccleſiæ Capitulo, & Populo; ideò tenet concurſus, ac ſi factus eſſet vacatione non ſecuta, & coram vero, & legitimo Epiſcopo per *tex. in l. Barbarius ff. de offic. Prat. Garz. de benef. par. 5. cap. 4. nu. 276. & 277.* Quandoquidem diſpoſitio dictæ le-
7 gis † locum habet quando concurrit vnus tantum à Putatiuo prouiſus, non autem vbi, vt in propoſito duo ſunt prouiſi, quo caſu illa prouiſio debet attendi, quæ legitimè, & ſine errore facta apparet, vt declarat, *Ferrett. in conſ. 9. num. 1. & ſeq. Lap. alleg. 89. numer. 15. & ibi Mandoſ. Boer. deciſ. 150. numer. 13.*
8 & in terminis quod † in concurſu prouiſi Apoſtolici non intret *l. Barbarius Rot. dec. 17. num. 6 par. 2. recent. Buratt. deciſ. 479. num. 8.*

Certius quia veritas publicè detecta fuit antequam Laurentius obtinuiſſet collationem, & ſic tempore quo ex ſolo concurſu
9 nullum ius habebat; Veritas enim † declarata ante completum negotium præfertur opinioni, quæ non attenditur in præiudicium veri concurrentis, vt tradunt *Felin. in cap. in noſtra num. 17. lim. 2. verſ. quod autem dictum eſt de reſcript. Ferret. d. conſ. 9. numer. 1. & 2. libr. 2. Rot. apud Buratt. dicta deciſ. 479. in fine.*
10 Nec vbi præcedit † notitia inhabilitatis actum exercentis *Federic. de ſen. conſ. 112. nu. 5. Marant. in ſuo ſpecul. par. 6. verbo aditio num. 4. Amat. deciſ. Marchiæ 21. nu. 41. verſ. prout.* quam Domini in præſenti deducebant ex antecedenti mandato, & conſtitutione Procuratoris ad renunciandum Archidiaconatum, &
11 cuicumque decreto † obtemperandum per Promotum dato, necnon tranſmiſſione pecuniarum, & exactione illarum à dicto Procuratore facta, ac attento lapſu trium menſium à die promotionis ad tempus concur-

ſus, quo temporis ſpatio præſumitur de promotione, & vacatione certioratum fuiſſe *Roman.conſ.481.num.7. Seraph.deciſ.131. & in recent.dec.93.num.3.par.2.& deciſ.185.n.4. & 490.num.1.par.3.& in Seguntin. Beneficiorum prima Iuny 1592.coram Orano, relata per Garz. de beneſ.par.5.cap.1.§.4.num.249.circa fin. verſ. Quod ſecus, vbi quod per lapſum temporis 31.die-*
12 *rum inuerifimile † eſſe Epiſcopum non fuiſſe à ſuo Procuratore certioratum de admiſſione reſignationis cum concordantibus relatis in Compoſtellana Coadiutoriæ 9. Maij 1653. §. Quapropter coram Reuerendiſſimo Præſide Valliſoletano*; Non ob-
13 ſtante † quod anno 1656. in Italia peſtis
14 graſſaret, quia non inde remanſit † impeditus Tabellariorum curſus, & litterarum tranſmiſſio, vt notum eſt, & in hac cauſa
15 comprobauit euentus, dum † quinto die poſt habitum concursũ ad Parochialem fuit Capitulo notificatum iam Archidiaconatum vacare *ad reg.tex.in l. vnica C. de imponen. lucr.peſcript.lib.10.poſt Imol. conſ.115. num.15. Giouagn.conſ.43.num.12.lib.2.Rot.deciſ.220.n.4. par.4.tom.2.recent.*

Et hinc dicebatur non aduerſari *Gratian.in diſcept.18.à num.46.& diſcept.127. à numer. 22.*
16 aſſerentem valere collationem, & reſignationem factam poſt obitum Epiſcopi, & reſpectiuè receptam poſt renunciationem, quia loquitur in ſimplicibus terminis collationis, & reſignationis huiuſmodi admiſſæ nulla data ſcientia obitus Epiſcopi, vel
17 translationis † ad alium Epiſcopatum, & reuocationis Vicarij, non autem quando ex decreto per Pontificem in promotione
18 adiecto † quod beneficia ab illo tempore vacent, iuxta *deciſionem Caſſad. 2. de conſtit. &*
19 *Card.Mellin.†deciſ.45.nu.9.& alias preallegatas. Garz.verò de beneſ. par.5.cap.8.num.179.* non loquitur in terminis legitimè prouiſi cum putatiuo, & ſic in concurſu duorum, nec quando veritas declarata, & detecta eſt ante completum negotium, neque in caſu dicti decreti, ideò non applicatur.

Denique non viſum fuit officere conſuetudine receptum eſſe in Hiſpania, quod Epi-
20 ſcopi translati † ad alium Epiſcopatum adminiſtrent in primo, & in eius poſſeſſione remanent donec accipiant poſſeſſionem ſecundi, de qua teſtatur, *Garz.de beneſ. par. 11.*
21 *cap.6.num.41.* Quoniam non † ſumus in caſu Epiſcopi translati de vno Epiſcopatu ad alium, ſed promoti, ideò non ſuffraga-
22 tur huiuſmodi conſuetudo † loquens in alio, & diuerſo caſu *Rota deciſ.799.nu.3.par.1. diuerſ.Card.Caual.deciſ.172.num.5. & in recent. deciſ.422. num.13.par.1.& in Maioricen. Canonicatus 23.Ianuary 1658.coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §.quia præter quod*; Attento maximè præfato decreto in promotione appoſito, quod eo ipſo vacent beneficia.

Et ità vtraque Parte informante reſolutum fuit &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Bononienſis Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum.

Lunæ 4.Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Conductorem tanquam adminiſtratorem affictus agentem niſi ad redditionem rationis teneri, & ab eo locatorem pro penſionibus agentem ob deficientiam implementi contractus licitè repelli, etiamſi ſolutio quacunque exceptione nõ obſtante promiſſa fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Actio locati, quãdo competit Regimini Conductor pro euitanda ſolutione exceptionem reſtauri obijcere nequit.*

2 *Conductor Adminiſtratoris vicem aſſumendo pro redditione rationis dumtaxat, non autem pro affictus ſolutione vexari poteſt.*

3 *Proteſtatio à Procuratore nomine Cõductoris facta tanquam reſtaurum damni ex cauſa belli includens an affictum proprio nomine illius exercitum includat.*

4 *Actus ab animo Principalis omninò dependentes per Procuratorem ſpeciali mandato carentem expleri non poſſunt.*

5 *Belli generalis excitatio, vt Conductor vectigaliũ adminiſtrator euadat ex lege Capitulorum exigitur.*

6 *Bellum extitiſſe conuincitur, dum Principi ſupremo fuerat indictum.*

7 *Facultas locatori delata vectigalia per ſemetipſum gubernandi in caſu quo eadem à Cõductore adminiſtratorio Iure exerceri nollet, ex non vſu Regiminis expiraſſe cenſetur.*

8 *Penſiones à Conductore Regimini ob non impletam cõditionem denegari poſſunt, donec damni incurſi refectio contingat.*

9 *Exceptio illiquida effectum obligationis Cameralis retardare non valet.*

10 *Locatore in contractus implemento deficiente, eundem pro penſionibus agentem Conductor repellere poteſt, quamuis ſolutio quacunque exceptione non obſtante promiſſa fuerit.*

DECISIO CLXXVII.

MANDATVM contrà Thomam Bertocchium pro reſiduo gabellarum affictus à Regimine Bononiæ petitum, iterum fore denegandũ DD. Cenſuerunt non obſtante pacto retentionẽ affictus ſub cuiuſuis prætenſionis, ſeu reſtauri prætextu Conductori denegante. Poſſet enim vrgere quo-
1 ties † locati actio competeret Regimini, tunc quidem reſtauri exceptionem Bertocchius pro euitanda ſolutione obijcere nequiret, vt notat *Alex.conſ.3.num.1. verſ.Conſidero namque cum ſeqq. lib.1. Dec.conſ.55.num.9.* cæterique in contrarium adducti, ſecus verò dum ex belli cauſa anno 1649.in Bonon. Comitatu excitati Conductor ſe Capitulis inhæ-

inhærere velle decreuit in quibus facultas
vectigalia Regiminis nomine adminiſtrandi
eidem impartitur. Hoc ſanè caſu vrgente
bello locatio in ſuſpenſo remanſit, necnon
2 idemmet † Cōductor Adminiſtratoris vicem
aſſumpſit, itaut pro redditione rationis dum-
taxat, non autem pro affictus ſolutione poſ-
ſit ipſe vexari, *ad Text. in l.prima, §.offic. ff.de
tutel., & ration.diſtrahen. Dec. conſ.349. num.9.
in fin. Alex.conſ.192.num.1.& 2. vol.2.Menoch.
de arbitr.lib.2.caſu 209.num.1. cum ſeqq. Rot.co-
ram bo:me:Merlin. deciſ.107. num.3.*
3 Neque † Conductori valet obeſſe prote-
ſtatio ipſius nomine poſt modum edita im-
pedimēti remotionem pro ſalis præſtatione
reſpiciens, ſeu altera includens reſtaurum
damni ex cauſa belli incurſi perindè, ac ſi
proprio dumtaxat nomine affictus ab eo
cenſeatur exercitus, vt in terminis tradit
4 *Surd.conſ.136.nu.40.cum ſeqq.* Hi enim † actus
vti à principalis met animo omninò pen-
dentes per Procuratorem ſpeciali mandato
carentem expleri nō poterant, iuxtà doctri-
nam *Angel. in l.Si quis intentione ambigua, ff.de
iud. Alex.conſ.78.num.14.lib.5. Natt.conſil.320.
num.8. Rot. coram Gregor.deciſ.268.nu.5.* Dum
maximè Bertocchi præceſſerat proteſtatio
contraria, vt in præterita deciſione ponde-
ratum fuit §.*Non etiam, in fine*.
5 Et licet † belli generalis excitatio ad effe-
ctum, vt Conductor vectigaliū adminiſtra-
tor euadat ex capitulorum lege exigatur.
Non tamen Regimen poterit exindè iuuari
6 huius namque generis † bellum extitiſſe cō-
uincitur, dum Principi omninò ſupremo
fuerat indictum, vt tradit *Bart.in l.hoſtes 14.
nu.14. ff.de capt., & Poſt.lim.reuerſ. Angel.Aret.
in §.Ius autem noſtrum inſtitut. de iure naturalis,
Franciſ.de Ann. tract.de bello num.14. inter tract.
vniuerſ.iur. tom.16.fol.mihi 126. Ioan.de Lign.
eod.tractat., & tom. in Summ. fol.371.*
7 Neque obſtare viſa fuit † facultas in ea-
demmet proteſtatione locatori delata, vecti-
galia videlicet perſemetipſum gubernandi
in caſu quo eadem adminiſtratorio iure à
Cōductore exerceri recuſaret. Talis quippè
facultas ex non vſu Regiminis expirauit,
vt notat *Alciat.conſ.66.num.11.lib.9. Peregr.de
fideicommiſſ. art.40.num.43. Rot. deciſ.277.nu.2.
part.1., & deciſ.155.num.20., & 437. num.19.
par.4.tom.2.recent.*, & conſequenter Bertoc-
chius Adminiſtrator euaſit inſpecta potiſſi-
mum iudiciali electione Periti poſt bellum
extinctum ad ipſius inſtantiam pro redditi-
bus calculandis peracta iuxtà cuius relatio-
nem quatenus, ex vectigalibus retracta con-
uincitur eſſe inferior ſumma pro penſioni-
bus conuenta in libris 78865.
Exceptio prætereà non implementi in in-
8 tegra ſalis præſtatione videtur obſtare † Re-
gimini, cui proindè, donec damni incurſi
refectio cōtingat penſiones poterunt à Con-
ductore denegari, iuxtà *Textum in leg. Con-
ductor 16. ff.locat.Bald.conſ.325.num.1.volum.3.
Beron.conſ.144.nu.3.& 6.lib.1.Menoch.conſ.671.
num. 7. Maſtrill. deciſ. 299. num.116. cum ſeqq.
Rot.coram Caual.deciſ.214.num.3.& 5. verſ. ſe-
cundo dabitur reſponſio.*
Neque aduerſatur deciſio in *Romana, ſeù
Caſtren. Affictus 5. Iunij 1617. in §.Quoad pri-
mum obiectū coram Seleucien.* Hic enim de im-
pedimento agebatur, quod in re locata poſt
9 eiuſdem traditione contigerat, cuius † ex-
ceptio poſt terminatā locationem deducta,
tanquam illiquida effectum obligationis Ca-
meralis retardare non valet, & dixit, etiam
*Rot.coram Caual. ad d.deciſ.217.nu.3. cum ſeqq.,
& deciſ.399.num.3.part.1.recent.*, ſecus verò ſi
10 prout in proprio caſu † locator in contra-
ctus implementō deficiat: Tunc enim eun-
dem Conductori permittitur pro penſioni-
bus agentem repellere, quamuis affictus ſo-
lutio, quacunque exceptione, non obſtante
promiſſa fuerit, vt notat *Beron. conſ.144.nu.3.
& 4. cum ſeqq.nu.11. Menoch.conſ.471. cum alijs
in præterita deciſ.relatis in fine*, vrgere denique
non valet calculus ex Apoſtolicæ Came-
ræ libris extractus, necnon ſalis præſtatio
ab anno 1647. ad annum vſque 1653. præ-
ſeferens in ſaccis 37500. Præterquam enim
quantitas ſalis à Ruffo Affictuario de an-
no 1647.& ſequenti recepta ſub eodem cal-
culo comprehenſa cōtenditur, exindè ceſſat
obiectio, quod dum ſingulis annis Regimen
ſaccos 8500. aſſignare artabatur ſalis proindè
calculo, licet admiſſo defectu implementi
pro ſaccis quinque millibus extitiſſe con-
uincitur.
Cœtera denuò excitata obiecta ex lectura
deciſionis præteritæ remouentur.
Et ità vtraque, &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Bononien. Parochialis, ſeu Iuriſpatronatus
de Granagliono.

Lunæ 8. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Præſentatione à Patrono Laico intra tempus
à Iure præfixum non facta Ius ad Sedem
Apoſtolicā deuoluitur, & in eo caſu gratia
dicitur iuſtificata ad fauorem Prouiſi Apo-
ſtolici, qui neque in concurſu nulliter præ-
ſentati ſemper eſt præferendus.

SVMMARIVM.

1 *Patronis Laicis quadrimeſtre ſolum ad præſentan-
dum competit.*
2 *Regula de Patronis Laicis etiam procedit, quando
prima præſentatio de perſona minus idonea facta
fuit.*
3 *Præſentatio facta à Procuratore cuius mandatum
procuratoriæ à Principali iam reuocatum fuerat
non ſubſiſtit, etiamſi reuocatio mandati ad ipſius
notitiam non perueniſſet.*
4 *Patrono Laico niſi ſemel tantùm in præſentationi-
bus variare non licet.*
5 *Gratia Apoſtolica cum derogatione Iuriſpatrona-
tus iuſtificatur, cum ob non factam præſentatio-*

nem

non intra Statutũ à iure tempus Ius ad Sedem Apoſtolicam deuolutum cenſeatur.

6 *Clauſula,* Dummodo de tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, *cum ſit ſolùm præſeruatiua iuris alterius certi, ac validi, Colligantis Ius nullum habenti non ſuffragatur.*

7 *Obiectio de nõ integrè purgatis attentatis nõ ſubſiſtit, cum contrarium manifeſtè probetur.*

8 *Prouiſus Apoſtolicus in concurſu alterius nulliter præſentati ſemper eſt præferendus.*

9 *Titulum inualidum habens, ad impediendum Prouiſum Apoſtolicum legitimus Contradictor dici non meretur.*

DECISIO CLXXVIII.

CVM ſuppoſito, quod per Maſſarium, & nomine Communitatis Granaglioni legitimè præſentatus fuiſſet Marcus Taruffus ad controuerſam Parochialem idem obtinuit in hoc Sac. Tribunali per contradictas coram R.P.D. meo Priolo præuia deciſione edita ſub die 7. Iunij 1658. Sententiam ſuper eius inſtitutione; Vndè cauſa ad me deuoluta per appellationem ad inſtantiam Matthæi Menegotij prouiſi Apoſtolici dubitaui an dicta ſententia ſit confirmanda, vel infirmanda, & ex triplici fundamento DD. pro illius infirmatione reſponderunt.

Primò, quia vacatio dictæ Parochialis ſucceſſiſſet de menſe Aprilis 1650., vt in *Summario Matthæi num.* 1., & de menſe Maij eiuſdem anni fuiſſent conſtituti Procuratores, & factæ diuerſæ præſentationes relat. in *dicto Summario num.* 2., *&* 3., non poterat validè prædictus Marcus Taruffus præſentari ſub die 28. Maij 1657. poſt annum à die
1 talis vacationis, nam † Patronis Laicis competit ſolum quadrimeſtre ad præſentandum, *cap. cum propter 27. de Iurepat. & cap. vnic. §. Verum eod. tit. in 6. Rota in Camerinen. Canonicatus* 8. *Iunij 1657. coram R.P.D. meo Beuilaqua §. Deuolutionem, & in Firmana Iuriſpatronatus* 20 *Nouembris 1653. §. Minus controuerti co-*
2 *ram Reuerendiſſimo D. Priolo,* quod † procedit etiam quando prima præſentatio fuit facta de perſona minus idonea, iuxtà *Textum in cap. Cum vos,* vbi *gloſſ. in verb. Minus idoneè,* & not. *Barboſ. nu. 2. de offic. Iud. Ord. to.* 1. & idem *in tract. de offic., & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 72. num.* 105.

3 Quia huiuſmodi † præſentatio ad fauorem Marci Collitigantis facta reperitur per Io: Baptiſtam de Roſſenis vti ſubſtitutum à Ioſepho de Capite-Bouis Procuratorem, cuius mandatum procuræ iam antecedenter à dicta Communitate Granaglioni reuocatum fuerat ſub die 22. eiuſdem menſis Maij quo ſucceſſit illius præſentatio poſteà facta, & proindè ea prorſus inualida remanſit, quamuis reuocatio dicti mandati ad ipſius notitiam non perueniſſet, vt in terminis reſpondit *Viuian. de Iurepatron. lib. 5. cap. 6. num. 28., & 29.*

Tertiò, quia ante dictam præſentationem Marci eadem Communitas præſentauerat diuerſas perſonas. Primò nempè loco Matthæum Menegoti um, deindè verò Iulium Amoroſium, & poſteà Antoniũ de Nannis, vt in *eodem Summario num. 2., & 3.,* ac proptereà conſumpta remanſerat omnis facultas præſentandi, adeò vt non amplius potuerit ad aliam præſentationem fauore ipſius Mar-
4 ci deueniri, cum non † liceat Patrono Laico niſi ſemel tantum in præſentationibus variare, *Garz. de benefic. par. 5. cap. 9. nu. 214. Add. ad Buratt deciſ. 942. num. 6. Viuian. d. tract. de Iurepatron. lib. 10. cap. 4. ſub num. 1. cum alijs alleg. per Barboſ. de poteſtat. Epiſcop. d. alleg. 72. num. 10.*

5 Hinc igitur † gratia Apoſtolica impetrata per dictum Matthæum antedictæ Parochialis cum derogatione Iuriſpatronatus, de quo agitur ſatis iuſtificata redditur, dum ob non factam præſentationem intrà Statutum tempus à Iure præfixũ quatuor menſium Ius ad ſedem Apoſtolicam deuolutum fuit ſecundum *gloſſ. in Clemen. 1. de ſuppel. negl. Prel. Rota in Aprutina Præpoſituræ 7. Iunij 1655. coram R. P. D. meo Albergato in princ. verſic. Ac*
6 *demum.* Nihil obſtante † clauſula in litteris appoſita, *Dummodo de tempore datæ non ſit alteri Ius quæſitum,* nam prædictus Marcus qui ſententiam Rotalem obtinuit nullum Ius habebat ſuper dicta Parochiali de tempore datæ ex ſua præſentatione dum illa tam ex defectu legitimæ facultatis, quam ex alijs rationibus ſuprà narratis prorſus inualida, & inefficax remanſerat, atque ideò per dictam clauſulam nullum Ius ei præſeruatum dici poteſt, cum ea ſit ſolum præſeruatiua Iuris alterius certi, ac validi, *Rota coram Card. Seraphin. deciſ. 1484. nu. 12. in recent. deciſ. 572. nu. 6. par. 1., & deciſ. 614. num. 1. par. 2.,* & in *Pampilonen. Beneficij de Eſparza 30. Maij 1650. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono,* inter alia impreſſ. *deciſ. 221. num. 10.*

7 Nec † ſubſiſtit, quod non fuerint integrè purgata attentata commiſſa in hac cauſa ad euitandam proſequutionẽ prætentis articuli, quoniam contrarium manifeſtè apparet ex depoſito ſcutorum 67. facto in Cancellaria Epiſcopali Piſtorieñ, ac ex Inſtrumento publico quietantiæ mihi exhibito, vbi legitur dictas pecunias fuiſſe ſolutas prædicto Marco Aduerſario ſub die 30. Ianuarij præteriti pro integra purgatione attentatorum.

Minuſque aduerſatur obiecta inualiditas præſentationis factæ ad fauorem Matthæi, quia ille non agit vigore ſuæ præſentatio-
8 nis, ſed vti † Prouiſus Apoſtolicus, & proptereà in concurſu dicti Marci nulliter præſentati ſemper præferendus eſt, iuxtà trad. per *Rot. deciſ. 520. num. 17. part. 4. tom. 3., & deciſ. 66.*
9 *nu. 9. par. 5. recent.,* cum ratione † inualiditatis tituli quis non dicatur legitimus contradictor ad impedieñ Prouiſum Apoſtolicum, vt dixit *Rota coram Eminentiſſ. D. Cardinali Ottbobono deciſ. 172. num 9.*

Et ità vnica tantùm parte informante, altera pluries citata, & expectata reſolutum fuit, &c.

RE-

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano,

Bononienſis Bonorum.

Luna 8. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Aegidianam non intrare ob iniuſtitiam ſententiæ concedentis immiſſionem in omnibus bonis, nulla habita ratione legitimę, & dotis quæ puellis à fideicommittente deſcendentibus ex bonis fideicommiſſo ſubiectis debebantur, pro quibus competebat retentio, nec pro concurrenti quantitate parti aduerſæ erant reſtituenda.

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia ſententiæ Aegidianam excludit, & cauſam ad vtrumque effectum appellabilem reddit.*

2 *Iniuſtitia ſententiæ vnde colligitur.*

3 *Retentio, quando competit pro legitima, & dote ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, eadem pro concurrenti quantitate parti aduerſæ non ſunt reſtituenda.*

4 *Obiectio de bonis liberis ex quibus detrahenda erat legitima non ſubſiſtit, cùm contrarium ex ipſo Inuentario probetur.*

5 *Bona litibus inuoluta, & creditoribus Patris hypothecata bona libera dici non poſſunt.*

6 *Ius filiabus in ſententia reſeruatum pro legitima, & dote quatenus ex bonis fideicommiſſarijs debeantur non releuat, cum plus reſtituant, quàm reſtituere iubentur.*

7 *Vocatus ad fideicommiſſum bona pro legitima, & dote debita à manibus filiarum recipere tenetur.*

8 *Filiæ commodo reſtitutionis priuantur, dum bonis fideicommiſſarijs Auo reſtitutis ab eodem detractiones mendicare coguntur.*

9 *Pupillæ licèt de illarum dote agendum non videatur, quando adhuc non ſunt nubiles, retentio tamen illis omni modo competit.*

10 *Dos cùm ex ſtatuto Bononienſi loco legitimæ ſuccedat, eadem nullo reſpectu ad ætatem habito libera debetur.*

11 *Dos puellarum ſub litibus remanere non debet, nec ab alijs illam exigere fas eſt, ne in inueniendo virum conditio earum deterior fiat.*

12 *Mariti dotes, non lites volunt.*

13 *Detractiones, quando ſunt liquidæ immiſſio non in omnibus bonis, ſed pro indiuiſo concedi ad ſummum conuenit.*

DECISIO CLXXIX.

RELICTIS Maria Virginia, & Maria Magdalena filiabus pupillis deceſſit Petronius de Doſiis, per cuius mortem Ioſeph Maria vocatus ad fideicommiſſum ab Angelo Michaele Auo eorum cõmuni ordinatum, obtinuit immiſſionem in poſſeſſionem bonorum Petronij, & appellantibus pupillis, commiſſa mihi fuit cauſa cum clauſula, *Conſtito quod ſit locus Aegidianæ*, ad cuius formam dubio hodiè propoſito, re-
1 ſponſum fuit negatiuè ob† iniuſtitiam ſententiæ, quæ Aegidianam excludit, & cauſam ad vtrumque effectum appellabilem reddit *Gabr. conſ. 44. num. 15. verſ. & conſequenter lib. 1.* alios refert *Modern. de manut. obſer. 8. num. 79. Rot. deciſ 80. num. 15. & ſeqq. par. 2. rec. & in Bononien. hæreditatis 17. Maij 1656. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. verum concurrit.*

2 Iniuſtitiam verò deducebant † DD. non ex defectu fideicommiſſi, illius purificationis, aut identitatis bonorum, quæ non controuertuntur, ſed quia ſententia concedit immiſſionem in omnibus bonis, nulla
3 habita ratione † legitimæ, & dotis, quæ debebantur prædictis puellis deſcẽdentibus à fideicommittente ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, & pro quibus competebat retentio in bonis Aui, quæ pro concurrenti quantitate non erant reſtituenda *l. cohæredi 41. §. cum filiæ ff. de vulg. & pupill.* & in terminis *Gabr. conſ. 36. nu. 9. & ſeqq. lib. 2. Peregr. de fideicommiſſis art. 47. num. 66. verſ. & quidem in filio Mareſcott. reſol. 69. num. 21. lib. 2.* plures refert *Merl. de legit. lib. 3. tit. 49. num. 7. Rot. poſt ipſum dec. 33. ſub num. 1. verſ. cum igitur & n. 9. Millin. dec. 38. num. 3. Bononien. fideicommiſſi prima Decembris 1625. coram bon. mem. Pirouano, & in Maceraten. hæreditatis 27. Maij 1658. coram R. P. D. meo Veroſpio §. ſiquidem detractiones.*

4 Nec † opponi poteſt quod adeſſent bona libera ex quibus detrahenda erat legitima, nam alijs omiſſis placuit Dominis reſponſio, quod in facto conſtat, bona non eſſe libera, prout requiritur; in Inuentario enim hæreditatis Petronij *dato in Summario Ioſephi Mariæ num. 11.* tanquam libera leguntur deſcripta ſolum quædam bona mobilia exigui valoris, & prædiolum nuncupatum à S. Gio: di Calamoſa, quæ pro legitima non ſufficiebat, non ſolum propter modicita-
5 tem valoris, ſed etiam ex quo erant † litibus inuoluta, & creditoribus Petronii Patris hypotecata, & ſic ad effectum, de quo agitur bona libera nullo modo dici poſſunt *Grat. diſcep. 700. num. 25. Adden. ad Buratt. dec. 970. num. 3. Rot. dec. 212. num. 17, dec. 666. n. 11. par. 4. rec. tom. 3. dec. 43. num. 12. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobono Romana Cenſus 26. Iunij 1647. coram bon. mem. Bichio §. qui eſt caſus noſter, & in Romana Dotis 10. Martij 1654. coram R. P. D. meo Veroſpio in fin.*

Prout non releuat, quod in ſententia
6 reſeruatum fuerit † Ius filiabus pro legitima, & dote, quatenus ex bonis fideicommiſſarijs debeantur, & ſuper hoc à Ioſepho Maria oblata cautio, quia in hoc conſiſtit duplex grauamen, quod plus reſtituunt filiæ, quam reſtituere iuſſæ ſint. *Rot. dec. 38. num. 28. par. 6. & deciſ. 245. num. 7. par. 8. recent.*

7 Et quod† eædem filiæ à quorum manibus debet vocatus ad fideicommiſſum bona recipere *l. reſtituta 37. ff. ad S.C. Trebellian.* or-
8 dine *in verſ. coguntur* † bonis omnibus reſtitutis ab illo ſuas detractiones mendicare, & com-

commodo reſtitutionis priuantur; vt poſt alios conſiderat *Gabr. d. conſ. 36. ſub nu. 9. verſ. nec obſtat lib. 2. Dec. conſ. 291. num. 3. Peregr. de fideicom. art. 47. nu. 67. in fin. Angel. de legit. contr. d. q. 13. num. 54. & 60. art. 5. Hodiern. ad Surd. deciſ. 333. num. 9. & 10. Rot. in Papien. Bonorum 1. Iunij 1581. coram Robuſterio.*

9 Et quamuis † pupillæ non ſint nubiles, & ſic de illarum dote agendum non eſſe contendant informantes pro Ioſepho Maria; re-
10 tentio tamen illis competebat, imò quia † dos ex Statuto Bononiæ ſuccedit loco legitimæ, (quæ debetur libera nullo habito reſpectu ad ætatem) *Garzias conſ. 45. num. 61. & ſeq. lib. 1. Grat. conſ. 160. num. 36. & ſeqq. lib. 2* quos cum aliis ſequitur *Rot. in Bononien. bonorum 18. Martij 1652. coram bon. mem. Dunozetto §. non obſtat reſponſio.* Tum etiam quia Dominis æquum non videbatur, quod do-
11 tes huiuſmodi † puellarum remaneant ſub litibus, & controuerſiis, & cum non illas habeant apud ſe, ſed ab alijs debeant exigere deterior fiat earum conditio in inueniẽdo virum, & in iſtis terminis conſideratum fuit *in Ariminen. Caſtrorum 17. Iunij 1644 coram bon. mem. Dunozetto §. verum Dominis*
12 vbi etiam redditur ratio, quia † mariti volunt dotes, & non lites.

Non erat itaque concedenda immiſſio
13 in omnibus bonis, ſed quatenus detractiones prædictæ eſſent liquidæ ad ſummum poterat concedi pro indiuiſo, vt per *Angel. de legit. contradict. quæſt. 13. art. 6. num. 71. & ſeqq Beltram. ad ſa. me. Greg. dec. 185. nu. 4. Rot. dec. 11 num. 6. par. 4. rec. tom. 2. & in Bononien. fideicommiſſi de Manzolinis 16. Aprilis 1627. coram bo. mem. Coccino §. nec officiunt.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO

Amerina Hæreditatis.

Lunæ 8. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Immiſſio Venerabili Altari fuit conceſſa in hæreditate Teſtatricis vigore vltimi Teſtamenti ad excluſionem alterius in penultimo inſtituti: vnde appellatione interpoſita ſententia immiſſionis ob vehementiſſimã vltimi Teſtamenti ſuſpicionem reuocata fuit.

SVMMARIVM.

1 *Verba Teſtatricis in reuocatione omnium Teſtamentorum per vltimum enunciata cum clauſula* de quibus ſi recordaretur, *ſpecialem mentionem important, & expreſſioni clauſulæ derogatoriæ æquiualent.*

2 *Coniectura ex vitijs Teſtamenti non viſibilibus reſultantes ad inducendam ſuſpicionem falſitatis non ſufficiunt.*

3 *Suſpicio elicita ex præſumptionibus reſultantibus ex vitio non viſibili, ſufficit ad mouendum animum Iudicis, vt à Teſtamenti executione abſtineat.*

4 *Coniecturæ rationabilem ſuſpicionem inducentes quomodò cognoſcenda.*

5 *Teſtatores verbis derogatorijs vti ſolent, ne importunis vexationibus ampliùs decipiantur.*

6 *Concluſio primum Teſtamentum reuocari per poſterius, quatenus ſecundum ſit legale, & non ſuſpectum procedit.*

7 *Confeſſio Notarij vltimo Teſtamento de directo contraria, vt eidem tuta fides non adhibeatur facit.*

8 *Notarius rogatus, vt exhibeat Teſtamentum ad illius exhibitionem ratione officij tenetur.*

9 *Notario recuſante exhibere Teſtamentum vehemens argumentum ſuſpicionis exinde conſurgit.*

10 *Dilatio exhibitionis Teſtamenti non modicam ſuſpicionem inducit.*

11 *Declaratio Teſtatricis coram Confeſſario, & quatuor Teſtibus iteratis vicibus facta de ſua intentione conſtituendi hæredem illum, quem ſummo proſequebatur amore, argumentum continuatæ voluntatis ad eiuſdem fauorem præbet.*

12 *Productiones Teſtamentorum in libro actorum ciuilium regiſtrari ſolent.*

13 *Productio diuerſo atramento, & caractere conſcripta, in loco incongruo poſita, & extra ordinem aliarum linearum adnotata ſuſpicionem ſummoperè auget.*

14 *Fauor piæ cauſæ ad ſuſtinendum Teſtamentum contra voluntatem Teſtatricis non ſufficit.*

DECISIO CLXXX.

CENSVERAT Rota dandam eſſe immiſſionem Venerabili Altari, ſeù Cappellæ B. Mariæ Succurſus in hæreditate, & bonis Siphoniſtæ vigore quarti, & vltimi eius Teſtamenti, etiam ſi in Tertio, & penultimo condito ad fauorem Dominici contineretur, quod illud eſſet irreuocabile, & præualeret cuicumque alteri etiam faciendo, niſi haberet in ſe verba *Eſurientes impleuit bonis, & diuites dimiſit inanes.*

1 Ratio reſolutionis fuit, † quia cum Teſtatrix in vltimo Teſtamento reuocauerit omnia Teſtamenta ſub verbis ampliſſimis, quamuis illa quibuſuis verbis derogatorijs præciſis, & pænalibus eſſent concepta, de quibus ſi recordaretur faceret expreſſam mentionem, pro vt non medio iuramento recordari aſſeruit; vtique hæc verba important ſpecialem mentionem, & æquiualent expreſſioni dictæ Clauſulæ derogatoriæ; *iuxta deducta per Couar. rubr. de Teſtam. par. 2. num. 19. Clar. in §. Teſtamentum quæſt. 9. num. 5. cum ſeqq.* & dixit *Rot. deciſ. 721. num. 1. & ſeqq. §. 2.* cum aliis adductis *in deciſione edita 20. Iunij præteriti coram Reuerendiſſimo D. Meltio Epiſcopo Papien.*

Iuxta deciſionem huiuſmodi prodijt ſententia Rotalis, à qua cauſa appellationis mihi commiſſa, propoſui dubium, an ſententia ſit confirmanda, vel infirmanda, & DD. poſt tertiam propoſitionẽ illius ex circumſtantijs facti ſuadentibus hoc vltimum Teſtamentum non carere vehementiſſima ſuſpicione, reſoluerunt ſententiam eſſe infirmandam.

Quamuis

2 Quamuis enim prædictum † Teſtamentũ non habeat aliquod vitium viſibile, & coniecturæ, quæ reſultant ex vitijs non viſibilibus, & extrinſecis ab Inſtrumento non ſufficiant ad inducendam ſuſpicionem falſitatis, ſed opus ſit, vt oriantur ex vitijs viſibilibus, & intrinſecis, iuxta tradita *per Innoc. in cap. 1. num. 8. de fid. Inſtr. quaſt. 152. n. 14.* Attamen id Iure obtinet ad effectum declarationis, quod Inſtrumentum ſit falſum, & ſic ad effectum pœnæ, & nullitatis Inſtru-
3 menti, ſecus autem ad mouendum animũ Iudicis, vt abſtineat ab illius executione; Tunc enim ſufficit ſuſpicio elicita ex coniecturis, & præſumptionibus reſultantibus ex vitio non viſibili, & extrinſecus ab ipſo Inſtrumento adnotata per *Mandell. Abb. conſ. 99. num. 3. vſque in finem*, quem referunt, & ſequuntur *Maſcard. de probat. concluſ. 740. n. 7. Odd. conſ. 78. num. 13. & 14. Menoch. de præſump. lib. 4. præſ. 99. ſub num. 18.* & aliis cumulatis comprobat idem *Farinac. d. quaſt. 152. nu. 16.*

4 Plures autem coniecturæ † in preſenti caſu viſæ ſunt inducere hanc rationabilem ſuſpicionem, & quidem Prima prouenit ex eo, quod Teſtatrix ideò declarauit in tertio Teſtamento per eãdem condito ad fauorem Dominici, quod nullo modo illud cenſeretur reuocatum, niſi poſterius contineret per extenſum verba. *Eſurientes impleuit bonis, & diuites dimiſit inanes*, quia verebatur ne Paulus, qui eam induxerat mutare primum Teſtamentum, in quo fecerat hæredem ipſum Dominicum, & aliud cõdere, denuo illam ſeduceret, vt probant Teſtes formiter examinati *Summario Domi-*
5 *nici num. 15. & 16.* & quod hiſcè verbis derogatoriis Teſtatores vti ſoleant, ne amplius importunis vexationibus decipiantur, tradit *Bart. in extrauag. ad reprimendum verb. non obſtantibus Socc. Senior. in l. Gallus §. idem credendum num. 3. ff. de lib. & poſth. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 5. nu. 3. Odd. conſ. 169. num. 37.* Vnde fit, quod hoc vltimum Teſtamentum non continens clauſulam illam derogatoriam ſuſpectum remaneat, licèt habeat in ſe verba æquipollentia, nam concluſio,
6 quod primum Teſtamentum † reuocetur per poſterius, eatenus procedit, quatenus ſecundum ſit legale, & non ſuſpectum per *Tex. in l. 1. ibique gloſſ. & DD. C. ſi quis aliq. Teſtar. prohib. vbi Angel. & Iaſon.* & plene cõprobat *Surd. conſ. 373. num. 17.* quem refert, & ſequitur *Cyriac. contr. forenſ. 360. num. 110.*

Secunda reſultat ex atteſtatione Notarii, qui de eo rogatus fuit, ſiquidem iſte poſt obitum Teſtatoris requiſitus an eadem Teſtatrix vltra tertium, & penultimum Teſtamentum condiderat aliud Teſtamentum vel Codicillos, reſpondit quod ipſa nullum aliud fecerat Teſtamentũ nec Codicillos,
7 *eorum Summario num. 8.* † Ex hac enim confeſſione de directo contraria huic vltimo Teſtamento poſtea exhibito, non videtur tuta eius fides *ad Tex. in l. 2. & in l. qui falſ. ff. de Teſt. Rot. dec. 303. num. 1. par. 1. diuerſ. & in recent. dec. 107. num. 10. par. 4.* & tradit *Cyriac. contr. for. 428. num. 13. & ſeqq.*

8 Maximè cum pluries † rogatus fuerit, vt oſtenderet d. Teſtamentum, quod ſemper edere recuſauit, ad quam tamen exhibitionem ratione officij tenebatur, vt probat *Eſcobar. de ratiocin. cap. 10. num. 16. Rot. in Romana Societatis affictus 30. Martij 1648. §. & quem-*
9 *admodum coram bon. mem. Arguelles*, † quod vti vehemens argumentum ſuſpicionis cõſiderat *Aym. conſ. 6. num. 8. & conſ. 28. num. 8.*

Tertia deducitur ex tarditate eiuſdem Notarij in exhibendo hoc vltimum Teſtamentum, nam paſſus fuit quod Dominicus hæres ſcriptus in tertio apprehenderet poſſeſſionem bonorum, cum tamen ipſe vti Prior Societatis iſtius Cappellæ hæredis inſtitutæ, deberet talem poſſeſſionem im-
10 pedire, dilatio namque huiuſmodi † non modicam ſuſpicionem inducit *argum. tex. in cap. 3. loco de probat. l. conſenſu §. ſuper plagijs C. de diuort. Aym. d. conſ. 28. num. 6. Cephal. conſ. 287. num. 31. Menoch conſ. 538. num 9. Caſtill. deciſ. 243. num. 4 par. 3. Rot. dec. 266. num. 7. poſt ſedum vol. conſil. Farinac.*

Vrgentiſſima eſt illa elicita ex depoſitione Confeſſarij Teſtatricis a Terentis eam ſibi dixiſſe, quod non fecerat aliud Teſtamentum, ſed ſolum Codicillos, in quibus tamen non receſſerat ab hæredis Inſtitutione, ſed tantum addiderat nonnulla legata, quia inſtitutionem Dominici cui profitebatur maximam obligationem noluerat reuocare, & dictum Confeſſarij adminiculatur ex quatuor Teſtibus datis *in Summario num. 10.* iuncta declaratione iteratis vicibus
11 facta ab eadem Teſtatrice, † quod maximo Dominicum proſequebatur amore, & quod illum intendebat eſſe ſuum hæredem, quæ declaratio præbet argumentum continuatę voluntatis *Roman. in l. neque profeſſio num. 15. C. de teſtam. Altograd. conſ. 50. num. 155. Ciriac. contr. 410. num. 17. Surd. conſ. 414. nu. 64. & ſeqq. & deciſ. 54. num. 6.*

Id verò, quod incontrarium dicebatur ad corroborationem veritatis dicti Teſta-
12 menti ſcilicet, quod fuerit † productum per duos menſes ante obitum Teſtatricis, hodie ex oculari inſpectione libri actorum Ciuilium, in quo regiſtrari ſolent huiuſmodi productiones, reſponderunt nullo modo ſubſiſtere, ſiquidem animaduerterunt, quod in dicto libro adeſt productio huius Teſtamenti conſcripta diuerſo atramento,
13 & caractere ab aliis productionibus, & quod magis vrget illa reperitur adnotata, & poſita in loco incongruo, & in quodam ſpatio relinqui ſolito pro decreto Iudicis, quia verò ſpatiũ huiuſmodi nõ erat capax d. productionis, carmina fuerunt reſtricta & adnotata extra ordin. aliarum linearum, quod ſummoperè ſuſpicionem auget ex adductis per *Mandell. d. conſ. 99. in fine & Farinac. de falſit. & ſimulat. quaſt. 53. num. 17.*

Hinc non releuat, quod in d. Teſtamẽto fuerit inſtituta cauſa pia, nam fauore piæ

34 piæ cauſæ † non eſt quidem neceſſaria adeo ſpecialis derogatio primi Teſtamenti, vt deducitur *in dicta deciſione Reuerendiſſimi Epiſcopi Papien.* ſed fauor, & priuilegium huiuſmodi non ſufficit ad ſubſtinendum poſtmodum Teſtamentum contra voluntatem Teſtatricis, & latè comprobat *Capic. Latr. conſult. 93. num. 33. & ſeqq. lib. 3.*

Et ita vtraque parte Informante fuit reſolutum.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Carpentoratenſis Præcedentiæ.

Mercurij 10. *Martij* 1659.

ARGVMENTVM.

Manutentio ſuper Iure præcedenti à Iudice loci alteri ex partibus conceſſa attentatorũ vitio obnoxia cenſetur, ſtante litis pendentia ſuper eodem articulo in Rota inducta, quæ non extinguitur ex obitu Collitigantium, quando nomine officij fuerit inducta, nec deſerta dicitur, cum de ſententia deſertionis declaratoria non conſtat.

SVMMARIVM.

1 *Lite ſuper manutentionis articulo in Rota inducta, actus omnes coram alio Iudice geſti attentatorum vitio ſubiecti cenſentur.*

2 *Attentata eò magis intrant, quo magis litis pendentia à Iudice in actis expoſita fuit, & Rotalis inhibitio ipſi exhibita dignoſcitur.*

3 *Litis pendentia expedita commiſſione, & citatione executa vtrique parti communis efficitur.*

4 *Lis ex ſolo citationis decreto inducta remanet, licèt idem aduerſæ parti intimatum non fuerit.*

5 *Lis ex obitu Collitigantium non extinguitur, quãdo eadem officij nomine inſtituta conuincitur, ac conſequenter in eodem ſtatu, & terminis ad ſucceſſores in officio porrigitur.*

6 *Deſertio cauſæ litis extinctionem eiuſdem regulariter inducit.*

7 *Lis, vt dicatur deſerta, ſententia deſertionis declaratoria neceſſaria omninò cenſetur.*

8 *Taciturnitas 30. annorum litis deſertionem ſolet operari in caſu, quo malum Ius appellantis ex actis clare conſurgat, aliàs inſtantia perpetua reputatur.*

9 *Negligentia in proſequutione cauſæ Collitiganti ex facto aduerſæ partis impedito adſcribi non debet.*

10 *Comparitio partis ad declinandam Iuriſdictionem legati, & pro remiſſione cauſæ ad Tribunal Rotale, conſenſum omnem circa Iuriſdictionem penitus excludit.*

11 *Reuocatio attentatorum ex Iudicis officio cuius Maieſtas læſa fuit admittitur, licet partes Iuriſdictioni conſenſerint.*

12 *Conſenſus ad euitandam reuocationem attentatorum, ad partis inſtantiam peragendam duntaxat ſuffragatur.*

DECISIO CLXXXI.

MANVTENTIONEM ſuper Iure præcedendi Iudicem Cameræ ab Auenionienſi V. Legato Theſaurario ſancitam attentatorum labe infectam hodie Domini
1 decreuere. Dum enim † lis ſuper eodem manutentionis articulo ab anno 1610. in hoc Sac. Tribunali inducta conuincitur, actus proindè omnes coram V. Legato geſti attentatorum vitio ſubiecti cenſentur ad *text. in cap. 1.* ibique *not. Franc. num. 5. vt lit. pend. lib. 6. Natt. conſ. 568. num. 4. Lancellott. de attent. par. 4. in præfat. num. 298. Rot. coram bon. mem. Merlin. deciſ. 10. num. 5. & deciſ. 599. nu. 32.*
2 *par. 4. tom. 2. recent.* Potiſſimè quia † eadem litis pendentia à Petro Siffredo Gualterio Moderno Iudice in actis expoſita fuit nec non Rotalis Inhibitio dignoſcitur ibidem exhibita, vt ponderauit *Rota in deciſ. 52. nu. 5 & 6. coram Eminentiſſimo Otthobono, & in Pampilonen. Præeminentiarum 27. Martij 1658. & in Comen. Canonicatus 9. Iunij anni præteriti in fine primi §. coram me.*
3 Nec verò † litis pendentia ex Commiſſione deſumitur nomine Caroli Seguini tunc temporis Theſaurarij expedita, quæ poſt citationem executam contra Cameræ Iudicem fuit vtrique parti effecta communis, vt dixit *Rot. deciſ. 17. nu. 3. & 4. de dol. & contum. in nou. coram Buratt. deciſ. 138. num. 2. cum ſeqq. & deciſ. 405. num. 2. & in Bonon. reſciſſionis contractus 15. Aprilis 1644. in §. ea enim poſſeſſio coram me* Quinimò Theſaurarij reſpe-
4 ſpectu ex ſolo † citationis decreto lis inducta remanſit licet hoc non foret aduerſæ parti intimatum vt tradit *Veſtr. in praxi lib. 8 cap. 4. num. 23. Lancellott. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 35. Rota coram Caſſad. deciſ. 0. n. 3 ſuper regul. Mohed. dec. 1. nu. 1. & 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. diuerſ. dec. 627. num. 2. par. 4. coram Caual. dec. vlt. num. 1. & 2. Buratt. dec. 262. poſt numerum primum* cum alijs relatis *in addita Bononien. reſciſſionis contractus coram me.*

Et licet Seguini, ac Torelli Collitigantiũ
5 obitus contigerit non tamen † lis exinde fuit extincta ea namque officij nomine inſtituta conuincitur, ac conſequenter in eodem ſtatu, & terminis ad ſucceſſores in officio porrigitur *ad text. in cap. dilecti 17.* ibique *poſt gloſ. in verbo contra not. Innoc.* cæterique communiter *de for. compet. Abb. in cap. 1 V. num. 10.* ibique *Dec. num. 25. de Iudic. Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 16. num. 14. cum ſeqq. Lancell. de attent. poſt Inbibit. par. 2. cap. 20. limit. 24 num. 18. Rot. dec. 1. num. 1. vt lit. pend. in antiq. coram Buratt. dec. 218. num. 5. cum ſeqq. & dec. 12. num. 3. par. 7. recent.*
6 Neque † deſertio cauſæ litis, extinctionẽ regulariter præſeferens, viſa fuit obſtare ſi-
7 quidem ad hunc effectum † ſententiam deſertionis declaratoria neceſſaria omnino cenſetur iuxta doctrinam *Bart. in l. eos nu. 8.* ibique *Bald. num. 5. verſ. & addo quid dixi C. de appell. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 30. num. 135. & ſeqq. Rot. coram Mohed. dec. 7. num. 2. de Cauſ.*

poſſeſſ.

poſſeſſ. & propriet. Seraph. decis. 565. num. 9. coram Caual. decis. 333. numer. 6. & in Fanen. Cappellaniæ 22. Iunii 1646. in §. nec dicatur coram Reuerendiſſ. Tarratonen. & in Calaguritana Beneficii 29. Maii 1652. in §. quoniam lis coram Reuerendiſs. D. meo Decano. Licet taciturnitas anno-
8 rum 30. & vltra in proprio caſu concurrat. Illa quippè litis deſertionem ſolet operari, dumtaxat in caſu quo malum Ius appellantis ex actis clarè conſurgat, aliàs enim inſtantia perpetua reputatur, vt poſt *Text. in cap. penult. de iud. & declaran. deciſionem Achill. 7. vt lit. pend.* caſum vtrumque diſtinxit *Rota in Legionen. Præſtimoniorum 27. Nouembris 1652. coram Card. Hieronymo Pamphilio apud Garz. de benef. par. 6. cap. 4. ſub num. 42. verſ. neque obſtare taciturnitatem in Ruſanen. Decimarum 24. Ianuarii 1642. in §. vlt. coram Reuerendiſſ. Salamantino & in Auenionen. Legitima 30. Aprilis 1655. in fin. coram R. P. D. meo Priolo*, cum aliis relatis iuribus in adducta *Calaguritana Beneficii 29. Martii 1661. & in Romana Pecuniaria 18. Iunii 1655 in §. fin. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, vbi de taciturnitate agebatur annorum ſexaginta, & vltrà.

Prætereà dum acta originalia, quam plurima Theſaurarius penès ſe retinuit, vt deſumitur *ex deciſione coram bon. mem. Ortembergo edita ſub die 4. Iunii 1610.* Negligentia prop-
9 tereà in proſecutione cauſæ Iudici Cameræ vti ex facto aduerſæ partis impedito adſcribi non debet, vt dixit *Rot. coram Caſſad. dec. 9. num. 5. & 6. de appell. Caſ. de Graſſ. decis. 3. num. 6. de reſtit. in integr. & coram Buratt. decis. 269. numer. 5.*

Vrgere denique non poterit, quod attentatorum reuocatio admitti non ſoleat quoties conſenſus in Iuriſdictionem partis vtriuſque concurrat. Præterquam enim
10 Iudicis † comparitiones ad declinandã Vice Legati Iuriſdictionem, nec non pro remiſſione cauſæ ad Sac. hoc Tribunal per acta noſcuntur, ac eiuſdem proindè conſenſus prorſus excludatur *Gabr. de appell. concl. 2. numer. 14. Surd. decis. 135. num. 2. cum ſeqq.* & in his terminis dixit *Rota in Bononien. Pecuniaria ſeu Attentatorum 28. Aprilis 1645. in §. conſenſus Gesiæ coram bo. me. Bichio.*

11 Exindè remouetur obiectio, † quod reuocatio ex Iudicis officio cuius Maieſtas læſa fuit admittitur *cap. bonæ vbi Franc. num. 25. de appell. Rot. coram Caſſad. decis. 3. num. 6. de reſtit. ſpoliat.* Licet partes Iuriſdictioni conſenſe-
12 rint, † cum talis conſenſus ad euitandam reuocationem attentatorum ad partis inſtãtiam peragendam dumtaxat ſuffragatur, vt in terminis dixit *Rota coram Gregor. decis. 245. num. 3. & 4. ibique add. Litt. A. in Romana Fideicommiſſi, ſeu Attentatorum 2. Maii 1647. coram bon. me. Arguellès, & in Melenitana Penſionis 14. Maii 1649. in §. acquieſcentia coram bon. memor. Bichio.*

Et ità altera tantum &c.

R. P. D. TAIA.

Tiraſonen. Iuriſdictionis.

Veneris 11. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Conſtito de bono Iure Epiſcopi de quo agitur ſuper exercitio omnimodæ Iuriſdictionis vbique & in quacunque parte ſuæ Diœc. manutentio eidem ſæpius conceſſa & ſucceſſiuè expedita definitiuè confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam Iuriſdictionem vbique in omnes ſubditos ſuæ Diœc. manutentio debetur.*

2 *Archidiaconatu intra fines Diœceſis Epiſcopi exiſtente, Epiſcopo in eodem Ius competit.*

3 *Vnio Archidiaconatus cum Epiſcopo ſæpius articulata non releuat cum eadem nunquam fuerit probata.*

4 *Deputatio Vicarij generalis in Archidiaconatu vti actus meræ facultatis nullum Ius nec poſſeſſionem litis conſortibus acquirit.*

5 *Vicarius nomine Epiſcopi vnum & idem Tribunal conſtituit.*

DECISIO CLXXXII.

POSTQVAM 1551. coram Achille de Graſſis reſolutum fuit Epiſcopo Tiraſo-
1 nen. concedendam † eſſe manutentionem in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodã Iuriſdictionem vbique in omnes ſubditos ſuæ Diœceſis, vt penès *Verall. dec. 306. par. 1. & die 5. Iunij eiuſdem anni expeditum*, & mandatum de manutenendo reaſſumpta cauſa ſuper eadem manutentione 28. Iunij 1619. coram Sacrato denuò eſſe concedendã Rota decreuit, deindè verò 18. Iunij 1660. coram R. P. D. meo Veroſpio iterũ propoſito dubio ſuper ipſa manutentione ad fauorem Epiſcopi fuit reſolutum, ac ſucceſſiuè expeditum mandatum de manutenendo, non obſtan. remiſſoriis ſæpè conceſſis Decano Calaiubii litis conſortibus; Vndè ab eiſdem adita Signatura Iuſtitiæ mihi cum clauſula *ſine præiudicio* reſcripſit.

Cupiens autem Epiſcopus, & Capitulum Tiraſonen. nedùm in poſſeſſorio verùm etiam in petitorio cauſam definiri fuit propoſitum dubium an conſtet de bono Iure Reuerendiſs. Epiſcopi ſuper exercitio omnimodæ Iuriſdictionis Ordinariæ vbique & in quacunque parte ſuæ Diœc. in illos Oppidi, ac Communitatis, nec non Archidiaconatus Calaiubij hodie pro informante reſolutum.

Siquidem non fuit dubitatum Archidiaconatum, eiuſque diſtrictum eſſe intra fines Diœc. Tiraſonen. & nihilominus verificatur ex pluribus commiſſionibus, mandatis, aliiſque Iuribus Decani Calaiubii, aliorumque litis cõſortum prout deciſum

iam fuit in *dicta deciſione coram Sacrato §. diximus*.

2 Quibus † certè poſitis in facto ſupradictum Archidiaconatum, eiuſque diſtrictū eſſe ſitum in Diœceſi Tiraſonen. planè de Iure Rota Epiſcopale Ius in omnibus eidē Epiſcopo Tiraſonen. adiudicauit in eodem Archidiaconatu, eiuſq; diſtrictu, vt inquit ad litteram Summus Pontifex §. *Quia verò cap. 7. de except.* cum alijs in dictis deciſionibus ad ſatietatem & præcipuè *coram R. P. D. meo Veroſpio §. Dum enim ſitus Oppidi Calaiubij*.

3 Non obſtat prætenſa, & ſæpè articulata vnio Archidiaconatus cum Epiſcopo Tiraſonen. cum conditione, quod Epicopus in locis vnitis Iuriſdictione, vel per ſe ipsū, vel Vicarium Generalem teneretur exercere, quia nunquam fuit probata, vt inter eaſdem partes fuit deciſum *dicta die 23. Iunij 1619. coram Sacrato, §. non obſtat, & coram R. P. D. meo Veroſpio dicta deciſione, §. neque vrgere*.

4 Minùs obſtat Vicarii Generalis deputatio in Archidiaconatu Calaiubij aliquoties ſubſequuta, & appellationes ad Metropolitanum Cæſarauguſtanū factæ, quia ex illa deputatione Vicarij vti actu meræ facultatis, nullum Ius, nec poſſeſſio fuit Decano Calaiubii, eiuſque litis conſortibus acquiſitū,

5 & regulariter † à Vicario, nec datur appellatio ad Epiſcopum cùm Vicarius nomine Epiſcopi conſtituat vnum & idem Tribunal, quæ omnia reſoluta fuerunt penès *Verall. d. deciſ. 306. num. 3. coram Sacrato, §. vltimo, & coram R. P. D. meo Veroſpio, §. nec poterit obeſſe*.

Neque placuit Dominis annuere petitæ dilationi ad proban. etiam ex cauſa mortis Epiſcopi Tiraſonen. quia vt reſponſum eſt, cùm ſit excitata prætenſio, & inchoata cauſa olim à ſæculo *coram Achille de Graſſis* 1550. & Modernus Epiſcopus iam reſideat ſuper ſeptem menſes, quo tempore nihil actum apparet, creditum quoque eſt nihil agendum.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Firmana Fideicommiſſi.

Luna 15. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Conſtante fideicommiſſo immiſſio in domibus, & Prædijs de quibus agitur vigore eiuſdem conceditur, maximè cum bona fuerint in bonis Teſtatoris, & eorumdem identitas concludenter probatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtator de bonis proprijs non de alienis teſtatus præſumitur cum de ſuo non de alieno teſtari debeat.*

2 *Teſtatorem voluiſſe rem alienam relinquere, & hæredem ſuum onere redimendi grauare non eſt veriſimile.*

3 *Onus probandi Teſtatorem de ſuo non diſpoſuiſſe contradicentibus incumbit.*

4 *Præſumptio de bona fide Teſtatoris in re tàm antiqua ſufficit.*

5 *Præſumptio contra hæredem ſine Inuentario in tantum probat, quod hæres Teſtatorem eſſe mentitum dicere non poſſit.*

6 *Præſumptio contra ſingularem ſucceſſorem, & ſpecialiter contra tertium poſſeſſorem, tàm vniuerſalem, quàm particularem probat.*

7 *Domum ad Teſtatorem pertinuiſſe ex Inſtrumento poſſeſſionis conuincitur.*

8 *Domus in Inuentario expreſſa cum iiſdem confinibus in Inſtrumento poſſeſſionis deſcriptis de poſſeſſione Domini probationem facit.*

9 *Inſtrumentum diuiſionis inter hæredes Teſtatoris fideicommittentis quomodocumque tanquam de bonis hæreditarijs probat.*

10 *Probationes domuum eo magis concludunt, quo magis ex altera parte intermedia acquiſitio alicuius domus non probatur.*

11 *Confeſſio & obſeruantia in ſupplicatione, ac derogatione vti veritatem fideicommiſſi probant, ita multo magis bonorum identitatem, quæ magis in facto verſatur.*

12 *Diuerſitas applicationis in numero* Domus *ſcilicet &* Domorum *non turbat, cum nomina fundorum & Domus non natura, ſed noſtra deſtinatione conſtituantur.*

13 *Pariete medio ædificato vna domus ex voluntate perſonæ in duas diuiditur.*

14 *Poſſeſſio pratij ex teſtamento, Inſtrumento poſſeſſionis, & congruè ex Inſtrumento emptionis, & venditionis dictæ poſſeſſionis colligitur.*

15 *Identitas vt probetur duæ demonſtrationes ſufficiunt.*

16 *Diuerſitas nominum probationi identitatis non obſtat, cum ex curſu centum annorum nomen mutari valeat.*

17 *Mutatio & alternatio nominis in antiquis attendi non debet, dummodò duo confinia, vel demonſtrationes remaneant, quamuis aliqua deficeret.*

18 *Poſſeſſio prædij ex nominatione, Inuentario, & Inſtrumento diuiſionis probatur, maximè dum intermedia acquiſitio alicuius terræ intra eiuſdem limites facta non oſtenditur.*

19 *Prædium alienatum pro reſtituendo reſiduo dotis, exceſſu circa valorem vltra dimidium attento non ſuſtinetur.*

20 *Alienatio cum dimidio valore facta ſuſtineri non debet, ne propter æs alienum modicum poſſeſſio magna diſtrahatur.*

21 *Alienatio ratione fideicommiſſi in totum annullatur, cum fundi pro partibus, aut vnius pro duplici debito commodè alienari potuiſſent.*

22 *Alienatio fundorum magni redditus, & valoris pro modicis debitis ratione ipſius alienationis, & pignoris de ſemetipſa corruit.*

23 *Reinueſtimenta non conferunt, cum neque pro integris reſiduis pratiorum, neque pro fideicommiſſo, ſed ſolum pro euictione ad fauorem emptoris conuenta appareant.*

24 *He-*

24 *Hæredes agnoſcentes hæreditatem Patris, cum poſt integram rationem hæreditatis redditam bona omnia ipſis aſſignata fuerint, hæreditatem ſine periculo habere cenſentur, eorumque actiones cõfuſæ nullatenus dicuntur.*

25 *Tranſactio facta ſuper bonis ad fideicommiſſum ſpectantibus in præiudicium vocatorum non ſuſtinetur.*

26 *Verba* licèt iniuſtè, & indebitè *ſubſtitutos potiùs redemiſſe vexationem, quàm tranſactionem iniuiſſe præſupponunt.*

27 *Legitima ex bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis detrahi non poteſt.*

DECISIO CLXXXIII.

CONSTANTE fideicommiſſo ex deciſionibus 22. Maij, & 28. Iunij 1658. & 9. Maij 1659. * hodie propoſito dubio, an vigore fideicommiſſi Petri Simonis pro nunc ſit danda immiſſio in domibus, & in Prædijs nuncupatis Putij, ſeu Baraſalda, & Marini Beccarij, & Eccleſiæ Fraternitatis dandam eſſe, vt infra DD. reſponderunt.

Bona enim fuiſſe in bonis Teſtatoris, & identitatem eorumdem probari dixerunt.

Et primum quoad domos ex Teſtamento, in quo Teſtator reliquit &c. & vnam domum, vbi ad præſens habitat ipſe Teſtator cum omni Iure quod habet in ſe, & extra ſe &c. & quod dicta domus, vbi ad præſens habitat, non poſſit, neque valeat vendi &c. *in Summario Actorum num.* 1. & Teſta-
1 mentum ſatis hoc probat, † quia Teſtator præſumitur de bonis proprijs teſtatus, non de alienis cum de ſuo, non de alieno teſtari
2 debeat, † nec eſt veriſimile Teſtatorem voluiſſe rem alienam relinquere, & ſic hæredem ſuum grauare onere redimendi, vt ratiocinatur *Cephal. conſ.* 386. *num.* 27. 37. *& ſeqq. Rota Bonon. apud Barz. deciſ.* 2. *ſub num.* 10. *&* 11.
3 Adeout ſaltem onus † probandi appoſitum in contradicentes fuerit translatum, *Cephal. dicto conſ.* 386. *num.* 40. *& ſeqq.* & hęc præſum-
4 ptio in re tàm antiqua ſufficiat *Rot. Bonon. dicta deciſ.* 2. *ſub dicto nu.* 11. & contra hæredem
5 ſine Inuentario in tantum probat, quod hæres non poteſt dicere Teſtatorem eſſe mentitum, & ſimiliter contra habentem cauſam à Teſtatore, ſeu ab hærede, & ſic contra ſingularem ſucceſſorem, *Prat. vlt. volun. interpret.* 2. *dub.* 4. *num.* 356. *lib.* 5. *Peregr. de fideic. art.* 44. *ſub num.* 20. *Fuſar. de ſubſtit. q.* 618. *nu.* 30. *Cyriac. controu.* 204. *num.* 46. *&* 47. & ſpecialiter
6 contra tertium poſſeſſorem tàm vniuerſalem, quàm particularem etiam mediatum *Fuſar. dicta quæſt.* 618. *num.* 50.

7 Et hoc magis quod ex Inſtrumento poſſeſſionis acceptæ hæredes grauati cum Decreto Iudicis, vti domum Petri Simonis Buccolini ità deſcripſerunt vnam domum dicti Petri Simonis cum Cortile, puteo, viridario, & alijs ſtantijs, & Columbaria poſitam intus terram Ciuitatis Nouę in Quarterio Portæ Pauli iuxtà bona D. Conſtantij de Centoflorenis, & ab alio latere bona D. Mecotij Fortutij, & ante viam publicam *in dicto Summario dicto loco*, quæ bene probant ad tradita in puncto *à Peregr. d. art.* 44. *d. nu.* 20. *& Fuſar. d. quæſt.* 618. *num.* 29.

Item probari viſum eſt ex Inuentario facto ab hæredibus poſt mortem Petri Dominici, & primo grauati à Petro Simone,
8 nempè ex titulo Inuentarij bona mobilia reperta in domo, in qua D. Petrus Dominicus inhabitabat, & diem clauſit extremum iuncta concluſione Inuentarij expreſſaque domo cum iiſdem confinibus in Inſtrumēto poſſeſſionis deſcriptis, nempè in dicta domo q. Petri Dominici Natinguerra poſitum in quarterio Portæ Pauli iuxtà bona D. Conſtantij de Centoflorenis, & bona Mecotij Fortutij, & ante viam publicam *in dicto Summ. dicto loco.*

9 Et expreſſiùs in Inſtrumento diuiſionis *della Caſa, e beni ſtabili del q. Buccolino Natinguerra, e rimaſi doppo la morte di Pier Domenico ſuo figlinolo &c. quattro parti di dette Caſe &c.* & iuxtà demonſtrationes, *ſecondo il muro che confina col Cortile &c. la qual ſtanza riſpõde nell' Horto &c. dentro quanto dura la Ciſterna per andare alla Loggia, & alla Palombara &c. e cauare l'acqua in detta Ciſterna &c.* in dicto Summar. dicto loco iuxtà caſdem ipſas demonſtrationes in Inſtrumento poſſeſſionis, quæ ſunt in Inſtrumento diuiſionis, quod inter hęredes Teſtatoris fideicommittentis, quomodocumque tanquam de bonis hæreditarijs probat, ad tradita *à Fuſar. dicta quæſt.* 618. *num.* 11. *Rota coram Seraph. deciſ.* 553. *num.* 3. *& coram Merlin. deciſ.* 262. *num.* 5. *&* 6. *& deciſ.* 285. *nu.* 3. Etiam contra illorum ſucceſſores.

Et ex Codicillis Petri Dominici, vtpotè factis in Terra Ciuitatis Nouæ Domi Petri Dominici, quæ eſt ſita in quarterio Portæ Pauli iuxtà bona Conſtantij Cento floreni &c. Congruentia deſcriptioni in Inſtrumēto poſſeſſionis *in dicto Summ. dicto loco.*

Eoque magis, quod ex altera parte non
10 probatur intermedia † acquiſitio alicuius domus intra huiuſmodi limites, niſi tàm ſpecialis ſit, vt probari non poſſit ad tradita *à Rota coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono deciſ.* 62. *numer.* 11. *& ſeqq.* facta à dicto Petro Dominico iuxtà celebre *Fulgoſ. conſ.* 145. *ſub num.* 2. *Peregr. dicto art.* 44. *num.* 22. *&* 23. *Rota deciſ.* 79. *ſub nu.* 2. *Peregr. dicto art.* 44. *nu.* 22. *&* 23. *Rot. deciſ.* 79. *ſub nu.* 10. *&* 11. *par.* 5.

11 Et ex confeſſione, & obſeruantia in ſupplicatione, ac derogatione ad diſtrahendũ, quarum minimè *in alia deciſione cauſæ* 9. *Maij* 1659. §. *Nec parum*, ſi enim probant veritatē fideicommiſſi, multo magis probant bonorum identitatem, quæ magis verſatur in facto.

Præter quæ in fauorem Actorum fuit, etiam decitum conſtare de fideicommiſſo eiuſdem Petri Dominici in præcedentibus Deciſionibus cauſæ, adeoque ex eo competere immiſſio, quatenus domus fuiſſet in bonis Petri Dominici.

32 Neque turbare viſa eſt diuerſitas appellationis † in numero nempè ſingulariter domus, & pluraliter domorum, cum noſtra deſtinatione fundorum nomina, & domus non natura conſtituantur, vt dicitur *in l. quæ in rerum 24. §. ſi quis poſt teſtam ff. de leg. 1.* nem-
33 pè pariete medio ædificato vnam domum in duas diuidendo, vt declaratur *in l. 6. § ſi quis partem ff. comm. præd. Cuman. conſ. 4. num. 4. Veg. conſ. 54. num. 23. verſ. ſed in caſu noſtro, & verſ. debet etiam conſiderari, Surd. conſ. 206. nu. 1. in fin. & ſeqq. & nu. 13. verſ. his ſic ſtantibus.*

34 Secundò quoad poſſeſſionem Putij eandem pariter probari dixerunt ex teſtamento ibi, *Poſſeſſionis quæ fuit Putij ſitæ in Territorio Ciuitatis Nouæ in Contrada Campeſtri, ſeu la via del Molino, iuxtà viam communem à tribus lateribus Riuum in eodem Summ. nu. 2.*

Et cum Inſtrumento poſſeſſionis, ibi, *Ad quandam poſſeſſionem aratiuam, & oliuatam q. Petri Simonis Buccolini poſitam in Territorio Ciuitatis Nouæ in Contrada nuncupata Baraſalda in via Molendini iuxtà ſua latera à pede Riuum, ſeu foueum aquæ fluentis ab alijs lateribus viam publicam &c. in dicto Summ. dicto loco.*

Et ex Inſtrumento diuiſionis, ibi, *Per vna parte il Campo di Baraſalla in partem Franciſci.*

Et congruè ex Inſtrumento emptionis, & venditionis dictæ poſſeſſionis, in quo ſuam partem Franciſcus vendidit Authoribus poſſeſſorum 9. Decembris 1602. in ipſo Inſtrumento ab ipſis poſſeſſoribus producto *& in Summ. Actorum num. 6.* iuxtà Superiores demonſtrationes, nempè *in Contrata detta Baraſalda iuxtà Riuum &c. à pede, & viam Molendini ab vno, & alias vias ab alio &c. dicto Summario dicto loco.*

35 Ex quibus demonſtrationibus ſatis videtur demonſtrari † identitas, cum duæ ſufficiant, *Rota coram Pen. deciſ. 138. num. 1. & 2. & deciſ. 205. nu. 14. par. 8. cum alleg.*

36 Vndè nec obſtare viſa eſt † aliqua nominum diuerſitas, ſcilicet Putij, & Baraſalda,
quia vtique ex curſu centum annorum nomen mutari potuit, *Rota dicta deciſ. 79. num. 9.*
par. 5. & in antiquis, nec mutatio nominis,
37 nec alia alteratio attendi debet, dummodò
remaneant duo confinia, † vel demonſtrationes, quamuis aliqua deficeret, vt proſequitur *Rota dicta deciſ. 79. num. 10. & dicta deciſ. 117. nu. 13.* cum alijs ſupra allegatis. Imò ſufficit identitas loci cum vno confini, *Rota deciſ. 117. num. 14.*

Tertiò quoad poſſeſſionem Marini Beccarij eademmet pariter probari, dixerunt ex nominatione generali in Teſtamento, ibi, *Poſſeſſionis quæ fuit Marini Beccarij, in dicto Summario Actorum nu. 3.*

Et ità etiam ex Inſtrumento poſſeſſionis, ibi, *Ad poſſeſſionem aratiuam, oliuatam, & querciatam, & domum, ſeu ſtabulum exiſten. in dicta poſſeſſione in Contrata Marini Beccarij &c. in dicto Summ. dicto loco.*

Et ex Inuentario, ibi, *Vn altra poſſeſſione aratiua, e querciata con vna caſa del q. Pier Simone poſta nel detto Territorio in contrada di Marin Beccario,*

Et ex Inſtrumento diuiſionis, ibi, *Pone, e mette in vna parte il Campo con Caſa, che fù di Marin Beccario, Terra da Sole, e da Boreà ſecondo i loro termini, e ferrato, e confini, & arriua alla ſtrada, ouero foſſo vicino à quelli della fraternità di capacità di ſome vndici, moggiori due, e canne 10. con olini 119.* Quæ quidem pars ad ipſum Buccolinum peruenit &c. *in dicto Summario Actorum dicto num. 2.* & conuincitur ex Inſtrumento venditionis ab altera parte producto, ibi, *Exequi feciſſe ſuper quadam dicti Buccolini poſſeſſione oliuata, & aratiua in Contrata Caſtellana vulgò nuncupata Marin Beccaro &c. iuxtà & Riuum, ac Bona Franciſci Natinguerræ &c. paſſim in dicto Inſtrumento in Summario poſſeſſorum num. 10.* Vnde nedum concordant demonſtrationes Marini Beccarij, & qualitates Terrarum, ſed etiam confines, ſcilicet Riuus, ſiue Foueus, vt dicitur in Inſtrumentis, ac bona Franciſci Natinguerræ, quæ ſunt bona nuncupata Fraternitatis, quæ in diuiſione contingerunt dicto Franciſco *in Summ. Actorum ſub num. 4.*

38 Et in hac poſſeſſione † quoque locum præcipuum habet *Fulgoſ. conſ. 145. ſub num. 2.* cum alijs ſupra allegatis, quia non probatur intermedia acquiſitio alicuius Terræ intra huiuſmodi limites facta ab hæredibus Petri Simonis, & ex Teſtamento ipſius, & alijs apparet Teſtatorem poſſediſſe poſſeſſionem nuncupatam di Marin Beccaro.

Denique quoad poſſeſſionem Eccleſiæ Fraternitatis pariter eamdem probari dixerunt ex Teſtamento, ibi, *Poſſeſſionis Marini Beccarij, & Eccleſiæ Fraternitatis, in dicto Summario Actorum num. 3.*

Atque ità ex Inſtrumento poſſeſſionis, ibi, *Ad quandam aliam poſſeſſionem q. Petri Simonis aratiuam, oliuatam, querciatam poſitum in dicto Territorio nuncupato la Fraternità in Contrata Migliarini iuxta ſua confinia ab vno bona ſupradicti q. Petri Dominici Natinguerræ à pede Riuum aquæ fluentis, & à capite viam publicam &c. in dicto Summ. Actorum ſub num. 4.*

Et ex Inuentario, ibi, *Vna poſſeſſione oliuata, querciata del q. Pier Simone poſta in detto Territorio nella Contrada de Migliarini luogo detto la Fraternità in dicto Summ. ſub nu. 4.*

Et ex Inſtrumento diuiſionis, ibi, *Pone, e mette per vna parte il Campo della Fraternità moggiori 26. can. 30. quæ pars ad ipſum peruenit, &c. in dicto Summ. ſub dicto nu. 4.*

Et planè ſupradicta de primis bonis locum habent in alijs ſecundum eaſdem probationes.

39 Nec obſtare viſum eſt, † quod Prædium Putei alienatum fuerit pro reſtituen. reſiduo dotis Mariæ Angelæ vxoris Petri Simonis fideicommittentis, & Prędium Marini Beccarij alienatum fuerit pro reſtituenda dote Bernardinæ vxoris Buccolini Iunioris.

Quia huiuſmodi Prædia erant commodæ diuiſionis iuxtà Terras, vt ſupra deſcriptas, & vniuſcuiuſque valor vltra dimidium ex-

cedebat

cedebat prędicta debita dotalia, nam reſiduum dotis Mariæ Angelæ erat florenorum 400. Prædium verò Putii venditum fuit florenorum 896. 25. *in dicto Summ. nu.5. & 6.* & dos Bernardinæ erat floren.700. Prædium verò Marini Beccarij venditum fuit floren.1897. *in dicto Summ. num.* 7. illorum alienationes non ſuſtinentur ad alias alleg. *Odd. de fideic. ex probib. alien. quæſt.32. numer.26. Molin. de Primog. lib.4. cap.5. num.4. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.541. ſub num.12. in deciſ. cauſæ* 30. *Ianuarii* 1660. Id quod non ſolum ratione ſpecialis fideicommiſſi, aut alia ſimili neceſſitatis alienantis apud *Menoch. de arbit. caſ.182. num.32.* Sed etiam generali quoque ratione pignoris verum eſt, ne propter æs alie-
20 num modicum poſſeſſio magna diſtrahatur † ad verba, *l.5. §. Item Prætor ff. de reb. cor. l.6. cum gloſſ. vnic. Cod. de diſtract. pignor. Bart. ad §. In venditione, l. A Diuo Pio, ff. de re iudic. n.5. & ibidem alij, Rot. deciſ.229. nu.15. & 16. par.7.*
21 Adeout alienatio primum † ratione fideicommiſſi in totum annulletur cum commodè alienari potuiſſent fundi pro partibus aut vnius pro duplici debito *ad Fuſar. q.531. num.173. Giurb. obſeruat.89. num.20. Oſaſcb. deciſ.171. num.19. in fin. & ſeqq.* & deinde ratio-
22 ne alienationis pro modicis debitis fundorum magni redditus, † & valoris *ad Odd.* & alijs ſupra allegatis, cum allegatis ab ijs, & præcipuè *Gabr. conſ.118. ſub num.6. lib.1.* & cum pluribus alijs *Giurb. deciſ.31. num.12.* & denique ratione pignoris pariter ad ſupra allegata, & expreſſius *Rota coram Merlin. deciſ.238. nu.6. & poſt Nigr. de ſubbaſt. deciſ.4. nu.5. & apud Poſth. in addit. de ſubbaſtat. deciſ.174. ſub num.14. & 15. & recentiſſimè in Interamnen. Bonorum* 1. *Iulij* 1658. *§. accedit, &* 7. *Febru.* 1659. *§. euidens coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano.*
23 Ex quibus nec obſtare videntur, † quæ dicuntur de reinueſtimentis aſs. pretij, quia neque apparent contenta pro integris reſiduis pretiorum, neque pro fideicommiſſo nec cogitato quidem, ſed ſolum pro euictione ad fauorem emptoris; vndè non cõferunt, & deciſum eſt *coram Buratt. dec.784. num.5. verſ. ſed neque id cogitatum fuit, & num.6. & in Bononien. ſeu Ferrarien. Pecuniaria* 12. *Maij* 1653. *ſub §. Cauſam, & §. nec releuat coram R.P.D. meo Zarate,* & deficit factum, ſeu probatio pretiorum inueſtitorum, & exiſtentium.

Nec repugnare quoque videtur, quod Stephanus, & fratres Actores ſint hæredes Franciſci Patris, qui alienauit Prædium Ba-
24 raſalda; quia cum Patris hæreditatem agnouerint, & ex Inſtrumento diuiſionis ſubſequenter appareat integra ratio reddita hæreditatis, & ibidem omnia bona aſſignata fuerint pro reſtitutione dotium excepta ſola portione ſupraſcriptæ domus, quam inter ſe ipſos diuiſerunt, vti fideicommiſſariam Petri Simonis *in Summ. Reſponſionis n.2.* vtique hæreditatem ſine periculo habuerunt, eorumque actiones confuſæ non ſunt *ad text. §. ſin autem dubius, & §. etſi præfatam, & §. ſi verò, & ipſe l. vlt. C. de Iur. delib.* latè *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.557. numer.12. & ſeqq. Rot. deciſ.293. nu.4. & 5. par.6.*

Nec obſtare videtur trãſactio anno 1591. inter ſubſtitutos, & Franciſcũ Gerardinũ filium Briſeidæ *in Summar. Poſſeſſorum num.3.* namque non eſt in actis, & eſt res inter alios
25 data, & cum ſit facta ſuper bonis ad fideicommiſſum ſpectantibus in præiudicium vocatorum non ſuſtinetur, *Rota deciſ.147. num.1. par.5. & deciſ.255. in fin. par.8.* & amplius in facto eſt obſeruatum. Primò quomodo narretur prætenſio Gerardini, ibi,
26 *ſumpta cauſa &c. licet iniuſtè & indebitè &c.* ex quibus potiùs redemiſſe vexationem, quàm iniuiſſe tranſactionem videantur hi ſubſtituti. Alterum quomodo bona remanſerint penès dd. ſubſtitutos vti vocatos à Petro Simone, & Petro Dominico *in Summ. Poſſeſſorum num.3.* adeoque fideicommiſſum faſſi fuerunt etiam durare alij poſtea ſubſtituti, *vt in deciſionibus de obſeruantia fideicommiſſi.*

Demum nec detrahere quidquam viſa eſt exceptio legitimæ detrahendę, quia de fideicommiſſo Petri Simonis debebatur Petro Dominico Seniori, qui pariter fideicõmiſſum fecit purificatum fauore Actorum quod conſideratum quoque fuit *in vltima Deciſione* 30. *Ianuarij* 1660. *§. non obſtant aſſ. detractiones.* Et quia detrahi non poſſet, ex
27 bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis, & particulari obligatione colligatis ad regulam, quod legitima non detrahitur de fideicommiſſo particulari, *Rota coram Caualer. deciſ.246. nu.1. verſ. Tamen, & deciſ.47. nu.2. par.5. & deciſ.301. nu.10. par.6.*

Et ita vtraque, &c.

☞ *Deciſiones iſtæ emanatæ ſub diebus* 22. *Martij* 1658. *&* 9. *Decembris eiuſdem anni, &* 9. *Maij* 1658. *coram eodem R.P.D. Taia; prima eſt deciſio* 319.401. *in par.12. recen. & altera eſt deciſio* 170. *ſupra in hac eadem par.13.*

R. P. D. MELTIO;
Poſtea Epiſcopo Papien.
Romana Bonorum.
Luna 16. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Mandatum de aſſociando relaxatum confirmatur, non obſtantibus tribus exceptionibus ex Parte debitoris adductis, quæ ob iuſtificationem contrariam tanquam nullæ & inualidæ de ſeipſo corruunt.

SVMMARIVM.

1 *Defectus ratificationis tollitur, cùm contrarium ex publico Inſtrumento cuius vigore relaxatum fuit mandatum de aſſociando, probatur.*
2 *Inſtrumentum publicum indubitatam & manifeſtam probationem inducit.*

3 *Confeſſio iudicialiter emiſſa cum declaratione exequutata omnia bona debitoris fuiſſe, neq; eum eſſe ſoluendo. vlteriores diligentias & maiorem excuſſionem non requirit.*

4 *Fideiuſſor excuſſionem principalis debitoris formalem opponere poteſt.*

5 *Actio vt competat contra debitorem ob non factas diligentias contra alium debitorem, mandata relaxata non potuiſſe habere effectũ niſi pro ſumma exacta, ob difficultatem exactionis alterius debitoris docere ſufficit.*

6 *Omiſſio in ſubhaſtatione facta bonorum quorundã quæ antea fuerunt exequutata non præiudicat, cùm eam potius ex errore quàm ex intentione partium eueniſſe dicatur.*

7 *Adiecta & ſubhaſtatio tanquam relatiua ad acta præcedentia ab ijs interpretationem recipere debent.*

8 *Creditum ex capite ſatisfactionis non iuſtificatur, cùm ad longè maiorem quantitatem aſcendat quàm vt perceptione fructuum bonorum compenſari poſſit.*

DECISIO CLXXXIV.

CONTRA deciſionem editam coram me ſub die 29. Maij 1656. * in qua Rota decreuit aſſociationem fauore Donati Gambiraſij pro ſcu. 1500. tres in hac propoſitione ex parte Titi Sabellici debitoris opponebantur exceptiones. Prima nempè, quia non fuerit iuſtificatũ pro parte Actoris Io. Petrum Filonardum ratificaſſe ceſſionem crediti factam à R. P. D. Marcello fratre ad fauorem ipſius Gambiraſij. Secunda quod non præceſſerint diligẽtiæ, & formalis excuſſio ante relaxationem dicti mandati ſuper bonis, ac perſona propria Octactiani Sabellici ad formam cõuentionis factæ cum Flaminio Filonardo. Tertia, quod prędictum creditum integraliter remanſerit extinctum, dum ab anno 1651. quo fuit per A. C. relaxatum mandatum de aſſociando pro ſumma ſcutorũ 2000. vſque ad præſens, & ſic per annos nouem idem Gambiraſius ſemper retinuit poſſeſſionem controuerſorum bonorum percipien. integros fructus, ſed his minimè obſtantibus DD. in deciſis perſtiterunt.

1 Nam † defectu ratificationis Io: Petri ſatis clarè ex facto tollitur, dum de ea conſtat per Inſtrumentum publicum ratificationis productũ coram A. C. de anno 1650. cuius etiam vigore relaxatum fuit mandatum de aſſociando, vt in præſenti *Summar. Gambiraſii num.* 1. & in alio *Summar. præterita*
2 *poſitionis num.* 4. *&* 5. † quod quidem Inſtrumentum facit indubitatam, & manifeſtam probationem, *Bald. in l. Imperator num.* 1. *ff. de ſtat. homin. Rota coram Merlin. deciſ.* 499. *num.* 1. *coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono dec.* 157. *pariter numer.* 1. *in Romana Camby prima Iulij* 1658. *§. ratio reſolutionis coram me, & Ariminen. Cenſus* 24. *Martij* 1659. *in princ. coram R. P. D. meo Albergato.*

Circa autem ſecundam exceptionem, obiectum benè remouetur, quia de diligẽtijs factis contra Octauianum, nedùm conſtat ex mandato exequuto per ipſummet Titum contra illum obtento pro ſcu. 4000. atque ex ſubſequenti illius exequutione ſuper omnibus eius bonis, ac deliberatione poſteà facta ad fauorem Franciſci filij eiuſdem Titi pro ſcut. 2500. *Summar. Gambiraſii præterita poſitionis, num.* 7. *&* 8. verùm etiam
3 ex propria eius † confeſſione iudicialiter emiſſa cum declaratione, quod in Bonis Octauiani alia non aderant, quàm ea capta in exequutione ad ipſius inſtantiam, vt in *dicto Summar. numer.* 12. quapropter dùm ex prædictis euidenter patet dictum Octauianum non eſſe ſoluen. niſi pro ſumma ſcut. 2500. vlteriores diligentiæ, ſeù maior excuſſio non requirebantur. Secundum *gloſs. & DD. communiter in l. vltima in princ. ff. ſi cert. pet. Pariſ. conſ.* 109. *num.* 54. *lib.* 5. *Cyriac. controu. Forenſ. cap.* 327. *num.* 71. *& ſeq. Rot. dec.* 14. *n.* 2. *par.* 2. *rec. apud Zacch. de oblig. Camer. dec.* 258. *num.* 13. & pręter alias authoritates adductas in deciſione, quæ reuidetur in fine, fuit etiã reſpõſum *in Bononien. Pecuniaria* 17. *Iunii* 1648 *coram Reuerendiſs. Compoſtellano, §. nec erat neceſſaria.*

Idque multò magis procedere videtur in propoſito caſu, quià Titus nõ eſt fideiuſ-
4 ſor, † vel ſimilis perſona, quæ poſſit opponere formalem excuſſionem Principalis debitoris, in quibus terminis poſſet cadere aliqua dubitatio ſuper hoc, ſed eſt principalis debitor. Tùm ratione propriæ obligationis, licet ſub illa conditione faciendi diligentias contra alium debitorem; Tùm etiam quià in ipſum omnia bona Octauiani deuenerunt mediante deliberatione facta ad fauorem eius filij, & proinde ad effectũ,
5 vt contra ipſum † agi poſſit ſufficit docere mandata relaxata, & exequuta ad inſtantiã eiuſdem Titi non potuiſſe habere ſuum effectum, niſi pro dictis ſcutis 2500. ob difficultatem exactionis alterius debitoris, *Rota Genuen. dec.* 156. *num.* 9. *Thomas. deciſ. March.* 61. *num.* 13. *&* 14. *Scacc. de com. §.* 2. *gloſſ.* 5. *nu.* 268. *Rota apud Poſth. de ſubhaſt. deciſ.* 51. *num.* 2. *&* 3. *Mangil. de euict. qu.* 78. *num.* 15. *& ſeqq. Alphonſus de Olea in tract. de ceſs. Iur. & act. tit.* 7. *quæſt.* 3. *num.* 38.

Nec refert, quod in ſubhaſtatione prædi-
6 cta dicantur † omiſſa diuerſa corpora bonorum, quæ anteà fuerant exequutata. Quoniam cum inſtantia facta pro ſubhaſtatione & decretum reſpectiuè de ſubhaſtando comprehendant quæcunque bona exequutata, omiſſio aliquorum corporum potius ex errore eueniſſe dicitur, quàm ex intentione partium, quod voluerint ea omnia deliberari facere, & ideò nihil prorſus
7 operari poteſt, † nam adiecta, & ſubhaſtatio tanquam relatiua ad acta præcedentia ab ijs interpretationem recipere debent, *l. ait Prætor §. ſi Iudex, & ibi DD. ff. de re iudic. Rota apud Poſth. de ſubhaſt. deciſ.* 83. *nu.* 11.

8 Tertium verò motiuum ex † capite ſatiſ-

factionis

factionis omninò corruere viſum fuit, quia creditum ceſſum Gambiraſio aſcẽdit ſuper longè maiorem quantitatem , nempè ad ſcuta 2000. pro ſorte principali , & ad alia ſcuta 2280. pro fructibus decurſis ab anno 1632. vſque ad annum 1631. quo ille poſſeſſionem controuerſorum bonorum obtinuit , & ſic in totum conſtituit ſummam ſcũtorum 4280. à quibus detractis primo loco ſcutis 500. condonatis per Flaminium prædicto Tito pro rata fructuum decurſorum , ac etiam demptis fructibus per Gambiraſium perceptis , adhuc creditum illius remanet in maiori quantitate dictorum ſcutorum 1500. pro quibus apparet relaxatum mandatum de aſſociando , vt in antecedenti deciſione.

Et ità vtraque &c.

Deciſio in hac cauſa emanata ſub die 29. May 1666. coram eodem Reuerendiſſ. Papien. cum non ſit impreſſa erit infra in Deciſionibus additis iuxtà ſeriem temporis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Lunæ 16. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Ad Summum Pontificem ſpectat Teſtatorum voluntates commutare. Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult. Ad impetrandam diſpenſationem narranda ſunt omnia, quæ poſſunt non ſolum remouere, ſed etiam retardare Summum Pontificem à conceſſione. Ad ſubreptionem euitandam ſimplex narratiua poteſt ſufficere, Diſpenſatio ſi conceditur ad maius, valebit ad minus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatorum voluntates commutare ad Summum Pontificem ſpectat.*
2 *Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult abſque caducitatis vitio.*
3 *Pro Diſpenſatione impetranda ad Summum Pontificem quæ ſint narranda.*
4 *Ad Subreptionem diſpẽſationis euitãdam ſimplex narratiua eſt ſufficiens.*
5 *Diſpenſatio ſi conceſſa fuit ad impetrandum maius, eo magis valebit ad minus.*
6 *Defectus tranſumptionis actorum quando ſit præiudicialis.*

DECISIO CLXXXV.

Cenſuerunt Domini cõfirmandam eſſe deciſionem in hac cauſa ſub die 16. Decembris 1658. * emanatam in qua fuit reſolutum Catherinam non cecidiſſe à commodo prælegati, quamuis iuxta Matthæi patris diſpoſitionem cum altero filiorum Pauli eius in tertio conſanguinitatis gradu coniuncto, ſed cum Antonio extraneo matrimonium contraxit, nam cum antecedẽtem diſpenſationem à Summo Pontifice
1 obtinuiſſet † ad quem ſpectat teſtatorum voluntates commutare, *Clem. quia contingit, & ibi gloſſ. in verbis Sedis Apoſtolicæ Cardinal. n. 16. de relig. Dom. l. legatum S. D. V. de adminiſtratione rerum ad Ciuit. pertinent. Iap. alleg. 458. num. 1. alij allegati in d. poſt principium, & in Mutinen. bonorum 23. Iunij 1642. §. non verum verſ. vnde co-*
2 *ram Reuerendiſſ. Terracinen.* abſque caducitatis incurſu, cui voluerit ſe nubere, *Oldrad. conſ. 215. nu. 5. Rot. coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono dec. 187. nu. 11.*

Nec obſtare poteſt obiecta exceptio ſubreptionis ex eo deducta, quod in impetratione diſpenſationis tacitum Pontifici fuit, quod ex teſtamenti tenore in caſu non adimplementi per aliquã ex filiabus teſtatoris diſpoſitionis, alteri adimplementi legatũ
3 acquirebatur, cum † ſint narranda ea, quæ poſſent nedum remouere Pontificem à cõceſſione, ſed etiam eum retardare, ne ita de facili concederet, *c. poſtulaſti 7. & ibi Abb. de reſcrip. c. dudum 54. elect. Surd. conſ. 49. num. 27. Mantic. dec. 214. nu. 2.* nam placuit reſponſio data *in dec. ſub §. Non obſtat,* quod dum expoſuit, quod teſtator filias inſtituerat ſub conditione nubendi cum filijs Pauli, & Spirita iam nupſerat, alteri illorum, & Catherina non intendens huiuſmodi nuptijs aſſentire, excluſa remanebat à paterna hæreditate, vti-
4 que ſufficiens † videbatur talis narratiua continens virtualiter, & implicitè præiudicium, quod inde Spiritæ inferebatur ad euitandam quamcumque ſubreptionem, *Felin. in c. nonnulli verſ. & ideo de reſcript. Aym. conſil. 79. num. 8. Rota in recent. bon. mem. Merlin.*
5 *dec. 35. nu. 11. & 12.* & diſpenſationem † concedendo Catherinæ pro dicta hæreditate obtinenda, quæ maior eſt, cenſendum facilius eſt voluiſſe eã habilitare pro conſequutione legati, quod eſt minus, vt aduertit *Bellamer. conſ. 33. nu. 18. Ciriac. contr. 160. nu. 20. verſ. rerum.*
6 Non releuat defectus tranſumptionis † actorum, nam cum acta, quæ prætenduntur non fuiſſe tranſportata, ſint facta in iudicio manutentionis, à quo nõ fuit cauſa ad Curiam deuoluta, ſed ſuper negotium principale, in quo Iudex mandauerat fieri compromiſſum, & ſic in diuerſo non erant tranſportanda *Couar. pract. quæſt. cap. 14. n. 4. Rot. dec. 144. & dec. 300. nu. 1. poſt 2. volum. conſ. Farinac. & dec. 49. num. 5. p. 5. recent.*

Et vnica tantum, &c.

Emanata in hac cauſa deciſio iſta ſub die 16. Decembris 1659. coram eodem Reu. P. D. Beuilaqua impreſſa eſt in præcedenti parte XII. recentiorum deciſ. 408.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Prædij.

Lunæ 16. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij, de quo agitur anteriori poſſeſſori eſſe concedendum. Iudex iuſtè non procedendo, non priuat ſua poſſeſſione. Creditor vendendo creditum iure creditoris quid operetur, & alia, de quibus in Summarijs,

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum apprehenſionis poſſeſſionis pro manutentione ſufficit, maximè quando de alterius poſſeſſione non apparet.*

2 *Confeſſio partis conſtituentis illum Poſſeſſorem, contra quem actionem intentauit, anteriorem eiuſdem poſſeſſionem probat.*

3 *Iudicis auctoritate in poſſeſſione immiſſo manutẽtio debetur.*

4 *Iudex in concedendo immiſſionem iniuſtè procedendo poſſeſſorem legitimum non facit, nec alium anteriori ſua poſſeſſione priuat.*

5 *Iudicem iniuſtè proceſſiſſe quomodo probatur.*

6 *Emptor acquirendo ſibi à priore creditore vendente rem, & pignus Iure creditoris, à ſecundo creditore petente ſe ad ius offerendi admitti, inquietari non poteſt, cum in emptorem res tranſeat immunis, ac ſi numquam obligata fuiſſet.*

7 *Creditor primus rem in ſolutum accipiendo, aut ab ipſo debitore emenda, dum alteri eandem vendit emptor non eſt ſecurus, ſed iuri offerendi fauore ſecundi creditoris ſubiacet.*

8 *Creditor vendendo debitum iure creditoris ex licentia alienandi ſibi à lege data dominium rei venditæ non affectum iuri ſecundi creditoris in emptorem transfert.*

9 *Creditor emendo rem cauſa potius conſeruandi ſui iuris, quàm emptionis dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore acquirit.*

10 *Venditio facta iudicialiter, & ad haſtam per Iudicem an iure creditoris facta dicatur.*

11 *Licitator dum prædium retroceſſit poſſeſſori alteri ex creditoribus, an deliberatio per ſuppoſitam perſonam facta reputari debeat, ac ſi facta fuiſſet ipſi principali, & an Ius offerendi intret.*

12 *Suppoſitio perſonæ licitatoris, in quo caſu procedit.*

13 *Licitator quando liberè emit prædium pro ſe, ſuiſque hæredibus, & per viam puræ, & liberæ venditionis ſoli alicui vendidit, idem ſingularis efficitur ſucceſſor, & tutus, ne à poſterioribus ſibi offeratur.*

14 *Anterioritas crediti dotalis, an ius offerendi ad fauorem anterioris creditoris inducat.*

15 *Pactis non adimpletis reſeruatio iurium à tempore donationis intrat.*

16 *Pignoris conuentionalis, & iudicialis fit diſtinctio, vt cognoſcatur, an affecta re litigioſa executiuè, vel via reſciſſoria contra tertium agi poſſit,*

DECISIO CLXXXVI.

ABbati Camillo de Scappis dandum eſſe mandatum de manutendo in poſ-
ſeſſione Prædij à Dominico Porta empti.
Domini dixerunt. Anterior enim eius poſ-
1 ſeſſio † probatur, tum ex inſtrumento ap-
prehenſionis relato in *Sum. num. 7.* quod ſuf-
ficit pro manutentione, eo ipſo quod de
alterius poſſeſſione non apparet, *l. prædia*, &
ibi *Bart. num. 1. & l. peregrè §. quibus ff. de acquir.
poſſ. Abb. in cap. cum nobis de præſcript. Rot. dec. 21
de reſtit. ſpoliat. in antiq. & coram bon. mem. Mer-
lin. dec. 836. num. 1.* Tùm etiam ex petita, &
2 obtenta † immiſſione per Comitiſſam Ca-
millam, quæ hanc actionem contra Abba-
tem intentando faſſa fuit illum eſſe poſſeſ-
ſorem, *Abb. in cap. ad Sedem num. 28. de reſtitut.
ſpoliat. Soccin. in l. rem quæ nobis num. 16. ff. de ac-
quirend. poſſeſſ. Menoch. de recuperan. poſſeſſ. remed.
15. num. 383. Rota dec. 548. nu. 3. & dec. 552. n. 4.*
poſt *Modern. Peruſ. de manut. s. me. Greg. XV. de-
ciſ. 200. num. 3.* & ibi *Add. num. 5. & in Romana
Vineæ 17. Iunij 1638. ſub §. quia dupliciter co-
ram me.*

3 Non obſtat quod deinde † in poſſeſſione
dicti prędij fuerit Iudicis auctoritate immiſ-
ſa dicta Comitiſſa, eique propterea danda
ſit manutentio *l. iuſtè poſſidet l. qui vniuerſas
§. item cum Prætor ff. de acquir. poſſeſſ.* nam cum
4 Iudex † in concedendo immiſſionem iniu-
ſtè proceſſerit, Comitiſſam legitimam poſ-
ſeditricem non fecit, nec Abbatem ſua an-
teriori poſſeſſione priuauit *DD. in d. l. qui v-
niuerſas, & d. §. cum Prætor, & in l. clam poſſidere
§. qui ad nundinas ff. eod. Abb. in cap. conquerente
num. 8. de reſtit. ſpoliat. Rot. coram b. m. Coccino de-
ciſ. 233. & deciſ. 259. vbique num. 2.*

5 Iniuſtè autem † proceſſiſſe ex eo patet,
quod agente Comitiſſa Camilla pro reſtitu-
tione dotis Sulpitię Matris contra Marcum
Antonium Patrem vigore Iuris offerendi
eidem mandatum de immittendo in poſſeſ-
ſionem huius Prædij conceſſit, & tamen
cum antecedenter ad inſtantiam illorum de
Scappis Creditorum anteriorum ex Inſtru-
mento publico dicti Marci Antonij fuiſſet
ſuper eodem Prædio facta executio, & de-
mum deliberato præfato Dominico à Por-
ta, qui tractu temporis illud vendidit Ab-
bati Camillo, nullatenus cõtra illum com-
petebat Comitiſſæ ius offerendi ex recepta
in hoc diſtinctione; Quod aut quis emit (vt
6 in propoſito caſu) à priori † creditore ven-
dente rem, & pignus iure Creditoris, & eo
caſu non poteſt inquietari à ſecundo credi-
tore petente ſe admitti ad ius offerendi, ſed
res tranſit immunis in emptorem, ac ſi nun-
quam fuiſſet obligata ſecundo creditori, vt
ſunt *text. in l. 1. & 2. C. ſi antiqu. credit. gloſ. in l.
qui potiores 3. verb. ſucceſſiſti C. de ijs, qui prior.
cred. l. cum prior 3. in princip. ff. de diſtract. pignor.
Iacob. de Aren. in d. l. 1. num. 4. C. ſi antiq. cred. Al-
beric. in l. final. C. de diſtract. pign. Bald. conſil. 25.
num. 4. lib. 1. Vinc. de Franch. deciſ. 224. n. 1. Gra-
tian. deciſ. March. 66. num. 1. Rota coram Reueren-
diſſimo Vrgellen. dec. 445. num. 53. & per tot. & in*

Anco-

Anconitana Prædij 18. Iunij 1642. coram b. m. Bi-
chio impreſſ. apud Modern. Forolinien. de pignor &
7 *hypot. dec. 61. num. 6.* At † verò idem primus
creditor accepit in ſolutum, vel emit ab ip-
ſo debitore, & poſtea alteri vendat, & tali
caſu ille emptor non eſt ſecurus, ſed ſubia-
cet iuri offerendi fauore ſecundi creditoris,
l. ſecundus 5. ff. de diſtract. pign. Cinc. in d. l. 1. nu. 1.
C. ſi antiqu. Cred. Franc. dec. 69. numer. 3. Gratian.
vbi ſupra, Rota in d. deciſ. 61, num. 1. quos citat
Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 66. num. 26.

Et ratio diſcriminis inter vtrumque ca-
ſum ea aſſignatur, quod in primo ſcilicet,
8 quando † creditor pro conſequutione, quod
ſibi debetur vendit iure creditoris, tunc ex
licentia, & iure alienandi ſibi à lege data
transfert in emptorem dominium rei ven-
ditæ non affectum iuri ſecundi creditoris
ex d. l. 1. c. ſi antiqu. cred. vbique *Bald. Salicet. &*
alij Negusan. de pignor. 3. memb. 5. par. nu. 4. Grat.
d. dec. 60. num. 4. & 5. Poſt d. inſpect. 66. nu. 8. Rota
poſt eundem dec. 67. num. 2. coram Duran. d. deciſ.
445. num. 29. Poſteriori autem caſu creditor
9 cenſetur † potius emere cauſa conſeruandi
ſui iuris, quàm emptionis, & ſic acquiren-
di dominium reuocabiliter offerente ſecun-
do creditore *l. cum poſterior ff. de diſtract. pignor.*
Fab. de Ann. conſ. 17. num. 4. & 5. Corn. conſ. 245.
num. 13. lib. 2. Gratian. d. dec. 66. nu. 6. Rot. in pro-
ximè citata dec. 61. num. 2. poſt Merlin. de pignor.
& dec. 70. num. 16. & dec. 127. numer. 3. & 4. apud
eundem Poſth. de ſubhaſt. & alios hanc diſtin-
ctionem facientes cumulat *Modern. de Harce*
Hannoni in ſuo tractatu iudiciali cap. 30. num. 74.
& 75. Cumque in caſu iſto Abbas Camillus
cauſam habeat à Dominico, cui à Scappis
iure creditoris fuit venditum Prædium, &
ſic verſemur in primo membro diſtinctio-
nis, vtique non competebat Comitiſſæ ius
offerendi ex præcitatis.

Nec refert, quod venditio fuit facta iudi-
cialiter, & ad haſtam per Iudicem, quia
10 adhuc † venditio dicitur facta iure credito-
ris, ſi obtinet ſubhaſtari per Iudicem pe-
tente creditore, nam ad hunc effectum ſuf-
ficit, quod ad venditionem, & deliberatio-
nem deueniatur ad inſtantiam creditoris ad
hoc, vt iure illius facta dicatur, non ſecus,
ac ſi facta fuiſſet ab ipſomet creditore pro
excluſione iuris offerendi *Vinc. de Ann. alleg.*
16. Franc. d. dec. 69. num. 2. Con. com. iur. ciuil. lib. 4
cap. 18. nu. 4. ad finem verſ. idem eſt, Aegid. de Ma-
giſt. de ſubhaſt cap. 37. ad fin. Modern. Peruſin. eodem
tract. & d. inſpect. 36. num. 1. & 2. & ita reiecta
opinione *Caſtilli articulo diſcuſſo* firmauit *Rot.*
in d. dec. 445. coram Durano à num. 53. vſque ad
finem.

11 Non ſubſiſtit, † quod deliberatio videa-
tur facta per ſuppoſitam perſonam, dum
Dominicus licitator prædiũ retroceſſit Ab-
bati alteri ex creditoribus Marci Antonii,
ideò reputari debeat, ac ſi facta fuiſſet Ab-
bati met, & intret ius offerendi ex latè fir-
matis *per Rotam in d. Anconitana Prædy coram*
Pirouano poſt Peruſin. de Subhaſt. deciſ. 68. & co-
ram bo. mem. Bichio apud Merlin. dec. 61. nu. 7. cum
12 *ſeq.* quoniam tunc demum obiecta ſuppo-
ſitio perſonæ licitatoris procedit vbi poſita
ſub haſta re, licitator eam emit pro perſo-
na nominanda, illamque deinde nominat,
& declarat in deliberatione, & emptione
ſuum nomen fuiſſe fictè appoſitum, & re-
vera rem fuiſſe deliberatam, & emptam pro
creditore vendente, & ideò contra illum
mala fide, & ſimulatè ementem datur ius
offerendi ſecundo creditori, & in illis ter-
minis loquuntur, & eſt caſus deciſionum
in Anconitana Prædy coram bo: mem. Pirouano, &
13 *Bichio*, at ſecus quando, vt in præſenti Do-
minicus licitator liberè emit pro ſe, ſuiſque
hæredibus, & illinc ad ſex menſes Prædium
non per viam declarationis nudum nomen
habuiſſe, & pro venditoribus emiſſe, aut ceſ-
ſionis, ſed per viam puræ, & liberæ vendi-
tionis vendidit ſoli Abbati, qui propterea
effectus fuit ſingularis ſucceſſor, & tutus, ne
à poſterioribus ſibi offeratur, vt dicit *text.*
in d. l. 1. C. antiq. credit. Rota Marchia coram Tho-
mat. dec. 74. num. 6. & 7.
14 Minus quoque viſa fuit † ſubſiſtere ante-
rioritas crediti dotalis Comitiſſæ ex Inſtru-
mento celebrato de anno 1622. credito illo-
rum de Scappis ex tranſactione inter ipſos
& Marcum Antonium inita de anno 1626.
quia quod admiſſa hac anterioritate multò
minus Comitiſſæ competebat ius offerendi,
ceſſat difficultas, quia licet emanauerit con-
cordia prædicta de dicto anno 1626. in qua
Marcus Antonius debitum ſoluere promi-
ſit, illud tamen prouenit ex donatione fa-
cta anno 1596. & in caſu non adimplemen-
ti contentorum in tranſactione voluerunt
15 Scappi ad primæua iura redire, vnde pactis
non adimpletis intrat reſeruatio iurium à
tempore donationis *l. 3. ff. qui potior. in pign.*
Bero conſ. 46. num. 10. lib. 1. Hond. conſ. 40. nu. 20.
lib. 2. Ciriac. contr. 500. num. 30. Rota dec. 30. nu. 3.
par. 2. div.

Neque tandem ad rem pertinent, quæ di-
16 cebantur de pignore † conuentionali, & iu-
diciali, *ex deciſ. 364. num. 29. & 30. coram eodem*
Durano, quia huiuſmodi diſtinctio fit ad a-
lium effectum, nempè an effecta re litigioſa
poſſit agi executiuè contra Tertium, vel
potius reſciſſoria, & in his terminis mate-
riam examinat ibi Rota, non autem iuris
offerendi ab illa penitus diuerſi.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO

Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana, ſeu Florentina Tranſactionis.

Lunæ 5. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Tractatus in hac deciſione, an Tranſactio ini-
ta, ſuper validitate profeſſionis, mediante
promiſſione pecuniæ vel alia re temporali,
an ſubſtineatur, nec ne, & ſuper hoc multa
deducuntur, & non nullæ traduntur diſtin-
ctiones.

SUM-

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper validitate profeſſionis, mediante promiſſione pecuniæ an ſit valida.*

2 *Tranſactio facta ſuper Monachatu, non tenet, ſiue vt quis tamquam Monachus remaneat, ſiue vt ſecularis euadat, & num.3.*

4 *Monachus, licet quis poſſit ſe facere, propter hoc non vitiatur tranſactio ſuper profeſſione inita, ſi non interueniat promiſſio pecuniæ.*

5 *Tranſactio fieri non valet, niſi aliquid hinc inde remittatur.*

6 *Pro Religioſi congrua ſubſtentatione, non eſt illicitum, cum non detur temporale pro ſpirituali ſed temporale pro temporali.*

7 *Pro Religioſi ingreſſu, quando aliquid datur, vel vt in aliqua Religione, quis profiteatur.*

8 *Tunc datus pro re ſpirituali, temporale, & ſane eſt illicitum, ſine ſuperiorum auctoritate.*

9 *Pecuniæ promiſſio, & ſuſceptio oneris Religionis, cenſetur facta intuitu bonorum renunciatorum, & ſic pro re temporali.*

10 Tondut. Sanliger. quæſt. & reſolut. benef. tom.2.cap.96. ſub num.24. declaratur.

11 *Cum ſuppoſito aliquo, quando Doctores loquuntur illud eſt verificandum, vt intret.*

12 *Tranſactio referri debet, ad id quod principaliter agitur.*

13 *In tranſactione ea, quæ in conſequentiam veniunt an attendantur.*

14 *Annexitas, indiuiduitas, & inſeparabilitas, quid operetur.*

15 *Simoniæ labes non poteſt euitari, in annexis ſpiritualitati.*

16 *Simonia eſt ſi promittatur pecunia pro habendis annexis ſpiritualibus.*

17 *Tranſactio, quando fuit facta ſuper duobus annexis, quod in vno ſine alio non fuiſſet facta, ex quo appareat.*

18 *Pactum reſolutiuum, appoſitum in Tranſactione plurium rerum, quid operetur,*

19 *Diſpoſitiones plures, quando habuerunt originem ab eodem fonte, & cauſa, hoc eſt ſignum indiuidualitatis, & inſeparabilitatis.*

20 *Tranſactio licita eſt, propter receſſum à lite.*

21 *Tranſactio, quando non dicatur facta, ob receſſum à lite.*

22 *A lite receſſus de re ſpirituali, pecunia mediante, quando dicatur licita, & quando illicita.*

23 *Litium iniuſtas vexationes, licitum eſt redimere.*

24 *Tranſigens ſuper materia profeſſionis, quando non committatur Simonia, & quando ſecus, & nu.25.*

26 *Litium vexationibus, quando quis cauſam dedit, ſibi imputet.*

27 *Simonia eſt, rem ſpiritualem procurare, mediante pecunia quam aliàs non poſſet procurare.*

28 *Religioſus, quod remaneat profeſſus, quando alicui valde interſit, & nu.29.& 30.*

31 *Concordia, quando eſt valida, non ſolum competit exceptio litis finitæ, ſeu etiam impedit nouæ litis ingreſſum.*

32 *Tranſactio ſuſtineri non poteſt ſuper re, ſeu lite non adhuc pendente.*

33 *Tranſactio non fit ſuper re, cuius finis certiſſimus eſt, & num.34.*

35 *Tranſactio, quando eſt inita quo caſu perinde eſt, ac ſi non emanaſſet.*

DECISIO CLXXXVII.

CONſulta S. Rota, & ab ipſa 28. *Aprilis* 1659. tradito voto ſuper inualiditate profeſſionis D. Marchionis Petri Corſini ex rationibus maturè, & latè diſcuſſis in duabus deciſionibus editis 13. *Ianuarij* 1653. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Tarraconen. & 27. *Ianuarij* 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien. * Per apocham priuatam inter ipſum, & D. Marchionem Andream eius fratrem inita fuit concordia, in qua inter cætera fuit conuentum, quod cum vltra annuam præſtationē debitam D. Marchioni Petro ſupereſſet ſolutio ſcutorum 7000. pro reſiduo 10000. Marchio Andreas ei promiſit ſoluere, prout ſoluit, ſcuta 3500. & pro aliis 3500. annuam reſponſionem ſcutorum 245. eius vita durante, nec non aſſumpſit in ſe onus perſoluendi quaſcumque impoſitiones etiam extraordinarias tàm præteritas quam futuras, & demum in vltimo Capitulo ita concluſum fuit, ibi. *Et eſſendo in oltre ſeguita trà detti Signori Fratelli longa, e trauaglioſa lite ſopra la validità della Profeſſione del Signor Marcheſe Pietro nella Religione di Malta, ſopra della quale eſſendo dalla S. Rota Romana vſcite più deciſioni, quindi è che in virtù della preſente Concordia ſcambieuolmente ſi promettono l'vn l'altro di non proſeguir più auanti detta lite nè di cercar reſpettiuamente ſentenza, ò reuiſione, nè far'atto alcuno da hora innanzi diretto à queſto fine, ma di ritirarſene ciaſcuna delle parti totalmente per viuere in pace, e quiete volendo che in caſo di traſgreſſione s'intenda ſubito ceſſata la ſudetta renuntia dell'anno 1626. e queſta preſente concordia ancora &c. riducendo con detta ceſſatione le coſe à i termini della ragione, e del douere, &c. Summario* vtriuſque partis *numer.1.*

Verum cum Marchio Petrus peteret ab Eminentiſſimo Domino Cardinali Ginetto Iudice deputato expeditionem ſententiæ ad formam Voti Rotalis, ſe oppoſuit Marchio Andreas exhibendo dictam concordiam: Vnde placuit eidem Eminentiſſimo ſuper hoc etiam conſulere Rotam, an obſtet concordia, itaut non ſit procedendum ad vlteriora, & hodie negatiuè reſponſum fuit, concordiam ſcilicet non obſtare expeditioni ſententiæ ſuper nullitate profeſſionis.

Cum enim ex ea appareat initam fuiſſe ſuper validitate profeſſionis, & ſtatu Religioſo Marchionis Petri, mediante promiſſione pecuniæ, & aſſumptione oneris impo-
1 ſitionis, † ſine licentia Superioris, Simoniaca eſt, & non obligat. *cap. cum pridem de pact. cap. vlt. de rer. permut. cap. præterea 1. & 2. de tranſact. cap. 2. de arbitr. Abb. in dict. cap. præterea il primo in princ. verſic. ſuper iure, & num. 1. de tranſact. Mohed. deciſ. 5. de Simon. Put. deciſ. 42. lib. 2. in correct. Suar. de relig tom. 1. lib. 4. tit. de Simon. cap. 51. num. 6. Bonac. oper. moral. tom. 1. titul. de Simon. diſputat. 1. quæſt. 4. §. 15. in prima propoſitione num. 3.*
2 Et in indiuiduo tranſactionis factę † ſuper Monacatu, ſiue vt quis Monachus remaneat,

ſiue

ſiue vt Sæcularis euadat, *tradunt communiter*
DD. in l. fin. C. de tranſact. reprobata gloſſ. ibidem
verb. ſeruili verſ. item nota, & ſignanter Bart. nu-
mer. 2. verſ. verum eſt, quod in Cauſa Bald. num. 3.
& ſub nu. 4. verſ. quod etiam, Paul. de Caſtr. nu. 3.
vbi quod oportet iſtam quæſtionem dirimi
3 per ſententiam † diffinitiuam, quæ habebi-
tur pro veritate, ſubdens, quod & ſi quis
poſſit facere ſe Monachum, propter hoc nõ
vitiatur tranſactio, ſed videtur vitiari, ſi de-
4 tur pecunia, cum contineat † Simoniam,
Salicet. num. 3. verſ. ſed dic contra, & Iaſ. ſub nu. 1.
verſ. ipſa gloſſa malè dicit, firmans quod in hac
materia tranſactio nullo modo ſuſtineri po-
5 teſt, quia aut nihil datur, & corruit, † ex quo
fieri non poteſt niſi aliquo hinc indè dato,
vel remiſſo, *l. Tranſactio C. de tranſact.* aut da-
6 tur aliquid, & † cauſa Monachationis eſt Si-
monia.

Licet enim non ſit illicitum aliquid tra-
dere pro congrua Religioſi ſubſtentatione,
cum non detur temporale pro ſpirituali, ſed
temporale pro temporali; vbicumque ta-
7 men datur aliquid, vt quis† ingrediatur Re-
ligionem, vel vt in ea permaneat Religio-
ſus, tunc pro Spirituali datur temporale, &
8 conſequenter† non ſubſtinetur ceſſante Su-
perioris authoritate *Nauar. conſ. 86. nu. 1. & 2.*
lib. 5. de Simon. Azor. inſtit. moral. par. 3. lib. 12.
cap. 18. in princ. & verſ. 5. quæritur, vbi in ſpecie
loquitur de ordine Militari *Summ. Silueſtr.*
verb. Simonia 15. quæſt. poſt princ. verſ. quia planè
eſſet Simonia Sot. de iuſt. & iur. lib. 9. qu. 6. artic. 2.
circa finem verſ. ad quartum argumentum leſſ. eod.
tract. lib. 2. cap. 35. dub. 12. Saach. conſ. moral. lib. 2.
cap. 3. dub. 23. in princ. Suarez. vbi ſupra d. tom. 1.
lib. 4. tit. de Simonia cap. 17. num. 5. & 6. Bonac. vbi
ſupra d. diſput. 1. quæſt. 4. §. 8. num. 3.

Non obſtat quod promiſſio pecuniæ, &
9 ſuſceptio oneris facta cenſeatur† intuitu bo-
norum renunciatorum, & ſic pro re tempo-
rali, vt voluit *Tondut. Sauleger. quæſt. & reſol.*
benefic. tom. 1. cap. 96. ſub num. 24.

Quia quicquid ſit de veritate eius opinio-
nis, de qua etiam ipſe dubitaſſe videtur *ſub*
num. 26. verſ. ſed ego ſalua. Id forſan poſſet ad-
mitti, ſi lis principaliter fuiſſet introducta
10 ſuper re temporali † diſtincta, & ſeparata à
re ſpirituali, cum quo ſuppoſito ipſe tranſit,
vt declarat *ſub num. 28. verſ. & ſic cum dicta præ-*
tenſiones, inferens exindè, quod promiſſio
11 ſeù traditio annui redditus facta † in tranſa-
ctione, correſpectiuè facta cenſeatur pro re
duntaxat temporali diſtincta à ſpirituali, &
ſic in cauſam licitam; At in caſu noſtro lis
principaliter introducta fuit ſuper re ſpiri-
tuali, nempè ſuper nullitate profeſſionis, vt
conuincunt deciſiones deſuper emanatæ, &
Votum Rotale, in quibus de alio non agi-
tur quam de dicta nullitate, & conſequenter
12 deſuper celebrata† tranſactio correſpectiuè
referri debet ad ipſam rem ſpiritualem, quæ
principaliter erat in lite, & ſic in cauſam il-
licitam, vt probant omnes authoritates ſu-
pra allegatæ, & ſignanter *Rota apud Mohedan.*
dict. deciſ. 5. de Simonia, & apud Put. dict. deciſ. 42.
lib. 2. in correct. & *ita declarando admittit idem*
Tondut. dict. num. 28. verſ. præterea promiſſio, et cla-
riùs num. 31. vbi ita reſpondet præfatis deci-
ſionibus, & ponit hæc præciſa verba, ibi.
Item in caſu illarum deciſionum renunciabatur li-
ti, quæ ſimpliciter erat ſuper re ſpirituali, nempè
ſuper beneficio, hic autem agebatur de bonis, quæ
Religioſus ob nullitatem profeſſionis ad ſe pertinere
contendebat, & numer. 32. ibi. *Et generale eſt vt*
quando litigatur ſuper ſpiritualibus ſimul, et tem-
poralibus tranſactio fieri poſſit per dationem rei
temporalis.

13 Et quamuis in conſequentiam † huius li-
tis veniat res temporalis, nempè reſolutio
renunciationis, & recuperatio bonorum,
attamen quia eſt annexa, indiuidua, & inſe-
14 parabilis à re ſpirituali, †uempè à nullitate
profeſſionis, ratione huius connexionis, in-
diuiduitatis, & inſeparabilitatis, quicquid
fuit in tranſactione datum, vel promiſſum,
non poteſt plus referri ad temporalitatem,
quam ad ſpiritualitatem, ac per conſequens
15 labes † Simoniæ non euitatur *vt probat text.*
in cap. quæſitus §. generaliter de rer. permut. ibi
Præſertim pactione præmiſſa, quæ circa Spiritualia,
vel connexa Spiritualibus labem ſemper continet
Simoniæ, ibique gloſſa verb. Simonia. Mohedan.
dict. deciſ. 5. in fine verſic. tamen fuit dictum. ibi
Quod cum tota conuentio ſit indiuidua totum, &
quælibet res, quæ datur ex vna parte, intelligitur
dari pro toto, quod ex altera parte datur, quia eſt
correſpectiuum. Put. dict. deciſ. 42. pariter in fine
verſ. tamen quia dabuntur lib. 2. id correct. Benè
Bonac. oper. moral. tom. 1. titul. de Simonia diſputat.
1. quæſt. 4. §. 11. in 3. propoſit. numer. 8. cum ſeqq.
16 Probans † quod annexum conſequenter
Spiritualibus materia eſt Simoniæ, vt pro-
pterea abſque eius labe illud vendi non
poſſit, nec deſuper fieri aliqua pactio.

Quodque in propoſito reſolutio renun-
17 ciationis, & recuperatio bonorum † anne-
xa, & indiuidua ſit, ac inſeparabilis à mate-
ria profeſſionis, clarè etiam conuincitur ex
tenore ipſiuſmet concordiæ, ex qua apertè
educitur, quod ſuper vno ſine altero nulla-
tenùs fuiſſet tranſactum, vt præ cæteris oſten-
18 dit pactum reſolutiuum† in fine adiectum,
ibi, *Volendo che in caſo di traſgreſſione s'intenda*
ſubito ceſſata la detta renuncia dell'anno 1636. e
queſta preſente concordia ancora &c. Cumque
19 vtrumque proceſſerit, & originem, † ha-
buerit ab eadem cauſa profeſſionis, hoc eſt
ſignum euidens indiuiduitatis, & inſeparabi-
litatis *ex deductis per Rot. in rec. deciſ. 554. num. 3.*
4. & 5. part. 4. tom. 3.

20 Nec obſtat, quod licita ſit tranſactio ſu-
per receſſu à lite ex *Suarez. vbi ſupra d. tom. 1.*
lib. 4. cap. 51. num. 15.

Omiſſo enim quod iſti fratres non receſ-
21 ſerunt duntaxat à lite, ſed † principaliter
tranſegerunt ſuper validitate profeſſionis, vt
apparet non ſolum ab expreſſis in apocha,
ſed etiam ex poſtea ſubſequutis, cum Mar-
chio Andreas oppoſuerit concordiam, vt
frater remaneat in profeſſione, & ſtatu Reli-
gioſo; Domini amplexi fuerunt commu-
nem

nem diſtinctionem Canoniſtarum, vt tunc
22 ſolum † licitus ſit receſſus à lite ſuper re Spirituali, mediante pecunia, vel alia re temporali, quando qui dat pecuniam pro tali receſſu, iuſtè obtinet rem ſpiritualem præuio legitimo titulo, & vult ſimpliciter ſe liberare ab iniuſtis vexationibus per colitigantem ſibi illatis, tunc enim quia exinde ſo-
23 lum redimuntur iniuſtæ † vexationes, nec illas redimens aliquod nouum ius acquirit ſuper re ſpirituali, quæ permanet ſecundum
24 iuſtitiam, & † iuxta legitimum titulum apud eum, & in eo ſtatu, in quo de Iure eſſe debet; nullà deſuper cadit Simonia *Abb. in d.capit.cum pridem num.9.de pact.Felin.in cap. Dilectus il primo num.2.verſ.niſi vexatio, & nu.4. verſ.3. limita de Simon. Anchar.conſ.14.verſ.quia ergo Nauar.conſ.38.num.2.lib.5. de Simon. Pariſ. conſ.135.num.20. lib.4. Menoch.conſ.67.num.17. Pyrr.Corrad.in prax.benefic.lib.4.cap.5.ſub n.59. verſ.primus eſt*, vbi *ſub nu.60.* dicit hoc etiam eſſe valdè periculoſum ſine authoritate Su-
25 perioris; At quando, † prout hic, pecunia datur ab eo, qui iniuſtam habens prætenſionem ſuccubuit, & ſic ea mediante, parat ſibi viam ad conſequendam rem Spiritualē, quam litigando de iure, & ſecundum iuſti-
26 tiam non potuit, nec poteſt obtinere, † hoc vtique non eſt redimere vexationes, cum ab ipſo præſtitæ fuerint, ſed eſt rem ſpiritualem
27 procurare mediante re temporali, † quam aliàs conſequi non poterat; vt optimè diſtinguendo probant *Nauarr.conſ.41. num.20. dict. lib.5.de Simon.Sanchez. conſil.moral. lib.2.cap.3. dub.3.num.3. & 4. Suar.de relig.d.tom.1.lib.4.tit. de Simon.cap.50.num.2.& d.cap.51. ſub d.nu.15. Caſtropal.oper.moral.par.3.tract.17. tit. de Simon. diſput.3.punct.20. num.1.2. & 3. Corrad. vbi ſupra dict.lib.4.d.cap.5.ſub d. numer.59.verſ. & eſt trita concluſio.*

Nec refert quod Marchio Andreas tanquam merus tertius nullum ius circa pro-
28 feſſionem † acquirere potuerit; nam ſatis acquiſiuiſſe ſperabat retinendo fratrem vinculis Religionis obſtrictum, quod erat, & eſt principale ſuæ intentionis motiuum, vt docuit experientia, dum acerrimè litigauit,
29 & acriter contendit illius profeſſionem† eſſe validam, & non poſſe expedire ſententiā ſuper eius nullitate, etiam ipſa Religione pro nulla eam declarante. Hinc enim negari nequit, quin aliquid acquirere intendebat reducendo, & retinendo fratrem in eo
30 ſtatu incerto ſuæ perſonæ, † in quo erat ante motam litem ſic eludendo reſolutiones, & votum S. Rotæ. Quod autem firma remanente concordia ſuper receſſu à lite, poſſit Petrus mediante nouo Iudicio, & noua commiſſione iterum petere declarationem
31 nullitatis ſuæ profeſſionis,† in Iure non ſubſiſtit, quia concordia quando valida eſt non ſolum continet exceptionem litis finitæ, ſed etiam impedit nouæ litis ingreſſum *cap.1.de lit.conteſt.in 6.l.cauſas, & l.fratris C. de tranſact. Rolan.conſ.28.num.16.lib.4.Rot.coram ſanct.mem. Gregorio deciſ.354.num.1.coram Card.Caual. deciſ.550. num.2. in recent. deciſ.218.num.1.part.7. & in Romana Donationis 9. Decembris 1650. coram Reuerendiſſimo Tarraconen ſub* §.1.

Duo præterea Domini ponderarunt, al-
32 terum quod concordia inita † fuit ſuper lite non vtique pendente, & cuius eſſet incertus exitus, ſed ſuper lite, vel iam terminata, vel
33 ſaltem cuius finis erat certiſſimus, † cum cauſa reperiretur commiſſa de voto Rotæ appellatione Remota, & iam Rota, vt dictū eſt, tradiderat votum, quo caſu ſubſtineri non poſſe firmant *Roman. conſ.517. numer. 18. Aymon.conſ.152.num.10. & 11. quos ſequuta fuit Rota in Bonon.nullitatis Concordiæ 12.Iunij 1645. coram me* §. *At hic neutrum.*

Alterum quod in eadem concordia non
34 fuit promiſſa eiuſdem obſeruantia, † nec in caſu contrario adiecta pœna, nec eſt iuramento, minuſque obligatione Camerali vallata, ſed ſolum appoſitum fuit ſupradictum pactum reſolutiuum, ibi, *Volendo che in caſo di traſgreſſione s'intenda ſubito ceſſata la detta renuntia dell'anno 1636. e queſta preſente cōcordia ancora &c. riducendo con detta Ceſſatione le coſe à i termini della ragione, e del douere, &c.*

Hinc enim Domini cenſuerunt, quod attenta ſubiecta materia Partes intellexerint admittere reſolutionem tranſactionis, & omnia reducere ad terminos Iuris propter ſolam contrauentionem alterius, & ſic voluiſſe, quod etiam altera obſeruante pactum reſolutiuum operetur effectum ſuum, vt ſci-
35 licet tranſactio reſoluta remaneat† per indè ac ſi celebrata non fuiſſet *Bald.in l.ea lege numer.13.verſ.Ego dico C.de condit.ob cauſ. Iaſ. in l. quamuis in fin. num.4. de tranſact. Aym. conſ.145. num.19. Caputaq.deciſ.315.num.2.par.3. Penia deciſ.274. numer.2. Eminentiſſimo Otthob.deciſ.159. num.19.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Ambæ iſtæ Deciſiones in hac eadem cauſa emanata ſub diebus 13.Ianuarij 1653.coram Reuerendiſſimo Tarraconen. & 27. Ianuarij 1659. coram Eminentiſſimo Card.Cerro. Prima eſt deciſio 85. inter alias impreſſas eiuſdem Reuerendiſſ. Tarraconen. nempè Roxas. Altera eſt deciſio 14. ſupra in hac eadem part.13. recent.*

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali
Senen. Fideicommiſſi

Lunæ 5. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Teſtator, ſi hæredem inſtituat vxorem, eamq; grauauit, vt vni, vel pluribus maſculis ab ea nominandis de propria ipſius Teſtatoris familia ſubſtituat, cum conditione, quod eius bona ſtabilia ſemper remaneant in familia, ſi duos nominauerit ex dicta familia, dato quod vnus moriatur cum filijs, & alter ſine, an intret inter reciproca ſubſtitutio, & reſolutio eſt negatiua.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtatori, quod quis ſit proximior probari poteſt arbore familiæ.*
2 *Fideicommiſſum, quando fuit probatum, quod fuit purificatum ad fauorem alicuius, ei danda eſt immiſſio.*
3 *Conditio ſi ſine filijs, grauati non deceſſerint, non dicitur purificata, ſi aliqui ex dictis grauatis deceſſerint ſine filijs.*
4 *Quæ opinio procedit, quando inter dictos grauatos, expreſsè, vel tacitè, ordinata fuit ſubſtitutio reciproca.*
5 *Subſtitutio inter honoratos reciproca ſi non legatur, nec tacita ſubintelligi poteſt.*
6 *Subſtitutio reciproca inter vocatos, vt ſubintelligatur, coniecturæ debent eſſe vrgentes.*
7 *Teſtator quando grauatis ſimpliciter ſine filijs decedentibus, proximiores de familia ſubſtituit.*
8 *Hoc caſu non exigitur copulatiua purificatio in in omnibus, ſed ea purificata in vno, ad eius portionem habet ſubſtitutio.*
9 *Quia cum reſpiciat diuerſas perſonas reſoluitur in ſingularitates, & nu. 10.*
11 *Subſtitutione reciproca ceſſante tunc, quamuis verba ſubſtitutionis ſint directa ad grauatos, pluralitas reſoluitur in ſingularitates.*
12 *Agnationis conſeruandæ ratio reſultans ex eo quia Teſtator volebat, quod eius bona ſtabilia ſemper conſeruarentur in ſua familia.*
13 *Iſta ſola ratio non ſufficit ad inducendam reciprocam, de linea in lineam, & qualiter intelligatur, & amplia, nu. 14.*
15 *Filius ſubintrat in locum patris.*
16 *In ſucceſſione ille, eſt prior, qui eſt prior in gradu.*
17 *Filius quando iure tranſmiſſionis vti non poſſit.*
18 *Fideicommiſſum conditionale ad filios non tranſmittitur, quando pater pendente conditione ceſſit.*

DECISIO CLXXXVIII.

HAEREDEM vniuerſalem Porphyrius ſibi ſcripſit in teſtamento condito 1577. Virginiam vxorem, quam reſtituere grauauit omnia eius bona ſtabilia vni, vel pluribus maſculis, cui vel quibus eidem Virginiæ videbitur, & placebit de familia Teſtatoris; & in caſu non factæ declarationis, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit proximiores maſculos de dicta familia venientes ab inteſta to, *Summ. nu.* 1

Deinde anno 1580. condidit Codicillos, in quibus declarando melius eius intẽtionem, quod ſua bona ſtabilia ſemper, & in perpetuum conſeruentur in eius familia, his verbis diſpoſuit, ibi *Idcircò ſi, & caſu quo aliquis eſſet nominatus à præfata D. Virginia, vel ob non factam dictam nominationem ſuccederet ab inteſtato, qui poſtmodum decederet, aut decederent abſque filijs legitimis, & naturalibus maſculis, tali caſu illi vel illis vt ſupra decedẽtibus intelligantur eſſe, & ſint ſubſtituti vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum illi maſculi de familia, &c. qui erunt proximiores de tempore in tempus, Summ. n.* 2.

Defuncto Teſtatore, Virginia hæres grauata nominauit Fortunium filium Antonij Mariæ, & Chriſtophorum filium Octauiani quemlibet pro virili, prout Teſtatori ſucceſſerunt, & ex ijs poſt mortem Virginiæ primo deceſſit Fortunius, ſuperſtite Valerio filio, qui pariter obijt cum filio nuncupato Fortunio iuniori pacificè poſſidente medietatem bonorum ſtabilium Teſtatoris, in qua eius Auus fuerat nominatus.

Cum verò defecerit Chriſtophorus, nullis relictis liberis, Angelus filius Caroli fratris Fortunij ſenioris tamquam proximior Porphyrij fideicommittentis, & Chriſtophori vltimi defuncti, adeptus fuit poſſeſſionem alterius medietatis bonorum Teſtatoris eidem Chriſtophoro obuentæ, ſed prætendẽte in ea ſuccedere ſupradicto Fortunio iuniori, hodie quæſitum fuit ad cuius fauorem conſtet de fideicommiſſo Porphyrij, & pro Angelo fauorabilis prodijt reſolutio.

Patet enim ex inſpectione arboris fami-
1 miliæ † Teſtatoris, quod ipſe proximior eſt tam grauanti, quàm grauato, ideò mortuò Chriſtophoro ſine filijs, in portione ipſius
2 ad ſui fauorem purificata fuit † ſubſtitutio proximiorum, & aperta ſucceſſio, *l. cum ita legatur* 33. *§. in fidecom. & l. peto* 71. *§. fratres, ff. de leg.* 2. *Burſat. conſ.* 170. *nu.* 16. *lib.* 2. *Peregr. de fideicom. art.* 21. *nu.* 2. *verſ. Atque cum proximiores.*

Non obſtat quod non ſit impleta conditio obitus ſine filijs in vtroque nominato,
3 dum † ex Fortunio ſeniori adeſt Fortunius iunior eius nepos ex Valerio filio.

Vrgeret enim obiectum, ſi inter nominatos, eorumque deſcendentes expreſsè, vel
4 tacitè † per Teſtatorem ordinata fuiſſet ſubſtitutio reciproca, *vt tradit Rip. in l. hæredes mei, §. cum ita num.* 136. *ff. ad Trebell.* At quia in ca-
5 ſu noſtro, nec expreſſa † legitur, nec tacita ſubintelligi poteſt, quæ veniat in neceſſariã
6 conſequentiam † verborum expreſſorum, dum non concurrunt vrgentes coniecturæ, nec Teſtator dixit, quod ab vltimo ex honoratis tota hæreditas alteri reſtituatur, vt opus eſt, *per tex. in l. Titia Seio, §. Seia libertatis, ff. de leg.* 2. *Soccin. iun. conſ.* 110. *num.* 17. & 18. *lib.* 3. *Pereg. in his terminis conſ.* 52. *num.* 1. *lib.* 6. *Rota in recen.*
7 *deciſ.* 192. *nu.* 3. *par.* 8. Sed ſimpliciter vno, † vel pluribus nominatis à Virginia, illi vel illis ſine filijs legitimis, & naturalibus decedentibus, proximiores de familia ſubſtituit. *Summario d. nu.* 2. hoc vtique caſu non exigi-
8 tur copulatiua † purificatio conditionis reſpectu vtriuſq; ſed ea purificata in vno, quo ad eius portionem habet locum ſubſtitutio,
9 quia cum reſpiciat † diuerſas perſonas, reſoluitur in ſingularitates perindè ac ſi cuili-
10 bet ex nominatis facta † fuiſſet, *iux. reſponſum Papiniani in d. l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell. ibique Rip. d. nu.* 136. *verſ. ex qua reſponſione*, admittens quod ceſſante reciproca, etſi
11 verba † ſubſtitutionis directa ſint ad grauatos, prout hic, pluralitas neceſſario reſoluitur in ſingularitates, *in puncto Peregr. d. conſ.* 52. *nu.* 4. *lib.* 6 *Card. Seraph. dec.* 1190. *n.* 4. & 5.

12 Nec obſtat ratio conſeruandi † Agnationem reſultans ex declaratione facta per Teſtatorem in codicillis, quod eius bona ſtabilia ſemper, & in perpetuum conſeruentur in ſua familia. Quia de per ſe ſola non ſuf-
13 ficit ad inducendam reciprocam † de linea ad lineam, ſed intelligitur iuxta gradus expreſſos diſcretiuè inter deſcendentes vniuſcuiuſque lineæ, vt ſcilicet portio cuiuslibet ex nominatis inter eius deſcendentes conſeruetur. *Menoch.conſ.376. nu.40. verſ. reſpondetur primo, Card. Seraph. dec. 1023. nu.9. Rota in Florentina, ſeu Bononien. de Barbadoris 25. Iunij 1640. coram bon.me. Coccino, §. Hinc non obſtat,* in
14 qua firmatur, † quod hoc faciliùs admittitur, quando prout hic, non agitur de deſcẽdentibus, ſed de tranſuerſalibus Teſtatoris.
15 Nec dicatur, quod ſaltem Fortunius† iunior ſubintret in locum Valerij patris, & ſic conſiderari debeat tanquam exiſtens in pari gradu cum Angelo. Quia cum non verſemur in fideicommiſſo aſcẽdentis tranſuerſalis primi gradus vlterioris, filius non ſubintrat in locum patris, nec nepos concurrit
16 cum patruo, ſed habet locum† regula Prior in gradu, potior in ſucceſſione, *Dec. conſ.1. n.3 & conſ.217. nu.2. Curt. iun. conſ.128. nu.11. Craſſ. de ſucceſſ. §. fideicommiſſum qu.11. num.5. Fachin. contron. iur. lib.4. cap.84. §. fin. verſ. ſequitur Card. Mant. de coniect. vlt. vol. lib.8. tit.9. nu.3. in fin. & ſeq. Peregr. de fideicom. d. art.21. nu.8. Theſaur. dec. 65. nu.1. verſ. contrarum tamen eſt verius.*
17 Minùſque Fortunius † viuens iure tranſmiſſionis ſucceſſionem prætendere poteſt, quia cum pariter verſemur in fideicommiſſo conditionali ad filios non tranſmittitur, quando pater, prout hic, pendente condi-
18 tione deceſſit, non † concurrentibus coniecturis contrariæ voluntatis Teſtatoris, quę vrgentẽs eſſe debent, *vt per tex. in l. vnic. §. ſin autem C. de caduc. toll. probat gloſſ. communiter approbata in l. vn. ver. derelict. C. de his qui ant. ap. tab. Bart. in l. hæredes mei, §. tum ita num.2. ff. ad Trebell. Peregr. conſ.56. nu.4. lib.5. & de fideicom. art.31. nu.6. Cardin. Seraph. dec.1479. num.5. cum alijs alleg. in Romana de Millinis 15. Ianar. 1644. §. & hinc eſt, & in Fauentina bonorum 27. Iunij 1659. §. nec obſtat exiſtentia cum ſeqq. coram me.*

Et ita &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Scutorum 30. mill.

Veneris 9. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Facultas ſimplex conceſſa alicui diſponendi ad ſuum arbitrium ad fauorem alicuius, dũ res adhuc eſt integra, licitè poteſt reuocari, & quid ſi ſit data in contractu irreuocabili inter viuos.

SVMMARIVM.

1 *Facultas ſimplex conceſſa alicui, quid importet.*
2 *Facultas adeundi hæreditatem eſt quid minimum.*
3 *Facultatis natura, propria eſt, quod poſſit reuocari.*
4 *Facultas alicui conceſſa, eo magis poteſt reuocari, ſi res adhuc ſit integra.*
5 *Ad Diſpoſitionem actualem, quando non fuit deuentum, poteſt dici quod res ſit integra.*
6 *Ius quæſitum, quando nemini fuit quæſitum, res poteſt dici, quod res ſit integra.*
7 *Facultas diſponendi de bonis ad fauorem, eius, cui quis voluerit, re integra, licitè reuocatur.*
8 *Facultas conceſſa alicui, per modũ præcepti aliud, aliud ſi per modum præceptiuum.*
9 *Facultas conceſſa alicui per viam legati eſt reuocabilis.*
10 *Legata, ſi reliquantur in contractibus, retinent naturam reuocabilitatis.*
11 *Pacta in donatione irreuocabili inter viuos appoſita, eius naturam aſſumunt, & veſtiuntur cohærentia contractus principalis.*
12 *Quod procedit, quando diſpoſita per viam Iuris, ſecus ſi ſint appoſita per modum facultatis.*
13 *Facultas ſimplex, quamuis data in contractu irreuocabili, tamen ea, quando eſt res eſt integra, retinet naturam reuocabilitatis.*
14 *In Contractibus irreuocabilibus, non eſt incongruum, quod reuocabile inſeratur, Declara numer.15. 16.*
17 Imol. in leg.1. num.2. in fine, ff. de donat. *in quibus terminis loquatur.*
18 *Facultas ſimplex, quando non eſt deducta ad actũ, poteſt reuocari.*
19 *Stipulatio Notarij non operatur, quod contract us ſui natura reuocabilis, efficiatur irreuocabilis.*
20 *In Obligatione Camerali, ea quæ tacitè continentur, ad quorum fauorem operentur.*
21 *Procurator, vt aliquid validè acceptet, debet habere mandatum ad acceptandum. & num.22.*
23 *Contractus natura non immutatur ex clauſulis executiuis.*
24 *Diſpoſitiones omnes intelligendæ ſunt, rebus ſic ſtantibus.*
25 *Donatio, quando eſt valdè dubium an ſit reuocabilis, necne recurrendũ ad declarationem ipſius donantis.*
26 *Et quid ſi ſit facta ex interuallo.*

DECISIO CLXXXIX.

DOMINI ſemel atque iterum in diſputationibus dubij conſiderata facultate per Ioãnem Andream Caſtellanum Io: Mariæ eius fratri conceſſa in donatione facta ad fauorem Sanctæ Domus Lauretanæ, ibi: *Item alla morte del Sig. Gio: Maria ſuo fratello li da facoltà, che poſſa liberamente diſporre à fauore di chi ad eſſo piacerà la ſomma di ſc.30. mil.* cenſuerunt recedendum à deciſis ſub die 23. Ianuarij 1658. coram me.*

1 Præmiſſa enim verba ſimplicem† facultatem præſeferunt, & nudam diſponendi poteſtatem Tertio conceſſam, qua nullum ius formatum tribuit facultatario, nec eſt in bonis eius cui conceditur, *Dec. conſ.8. nu.173. lib.2.* cũ alijs per *modern. Salgad. in labir. credit. part.2.*

part.2.cap.10.num.103. cum ſeqq. Quod explicant DD. & tradunt idem *Decian.,& Salgad.* in facultate adeundi hæreditatem delatam, ita enim non eſt ius, ſed ſimplex, & nuda
2 facultas,† quæ non dicitur eſſe in bonis eius competit *Bart.in l.cum fil.famil.11.n.12.verſ.ad ſimile, ff.de leg.1.* cōmuniter receptus, vt per *Surd.deciſ.140.num.5.& ſeqq.* & articulo latè diſcuſſo *Rot.in Firmana fideicommiſſi de Formonis 9.Iunij 1634.coram bo:me: Card. Panzirolo, §. Et ratio, cum ſeqq. Romana Fructuum Cenſus 21.May 1635.coram bon:mem:Card. Hieronymo Veroſpio,& in Ancon itana Bonorum 25.Februarij 1647.coram bo:me: Bichio,§. Rurſus non obſtat.* Atque ideò validè potuit in teſtamento po-
3 ſtea condito per eumdem † Io: Andream reuocari,& ad ſcuta 10.mil. reduci, ac limitari, ex quo hoc de natura facultatis proprium eſt,quod ſit reuocabilis, *Dec.conſ.521. num.12.in fin. Alex.conſ.29.nu.17.& ſeqq.lib.5. Ruin.conſ.54 num.12.& 13.lib.1.*

Quod certius procedere viſum eſt, quia reductio facta fuit antequam Io: Maria fauore Patrum Sanctæ Mariæ ſuper Miner-
4 uam, & † ſic de re adhuc integra, quo caſu bene applicatur diſtinctio, quæ in facultate teſtandi communiter à Doctoribus fieri ſolet, quod aut ille cui data eſt ea vſus fuit ad actualem diſpoſitionē deueniendo; & tunc
5 cum res non ſit † amplius integra, & ius quæſitum ſit minimè reuocari poteſt, vel, vt in præſenti, ea adhuc vſus non fuit, nec effectiuè diſpoſuit; Et hoc ſecundo caſu, cum res ſit adhuc integra, nemini ius quæ-
6 ſitum,& res permaneat in ſimplicibus† terminis nudę facultatis licitè reuocari potuit, vt diſtinguunt *Bald.in l.Senium 3. num.3.cum ſeqq. C.qui Teſtam. face. poſſ. Guillel. Bened. in cap.Raynutius 16. §. Condidit il primo num.2. de Teſtam. Soccin.Sen.conſ.114.in fin: verſ.prout dicit. Bald.vol.1. Peregr.de fideicom. art.44. nu.37. ad med. Vaſq. de ſucceſſ.par.3. lib.1. §.2. num.8. Theſaur.Iun. in addit.ad deciſ.70.litt.D. verſ.ſed mihi omninò, Rota deciſ.253.num.10.verſ.Adhuc potuiſſet par.4. recent.*

Hinc ſimilem poteſtatem conceſſam tan-
7 quam † facultatem conſiderando,*Bald.conſil.377. lib.5.* rectè inquit potuiſſe reuocari antequam ad actum eſſet deducta quem approbarunt,& meritò ſequuti ſunt, *Peregr. conſ.70.nu.18.lib.1. Caſtill.controu.lib.4.cap.53. nu.30.ante med.* nec proindè applicatur aliud *conſil. Bald.270. lib.2.* quia hoc caſu poteſtas non fuerat conceſſa per modum facultatis,
8 ſed per†modum pręcepti in perſonam illius directi, cui bona donata fuerant, & in his terminis illum ſequuntur Doctores pro Patribus adductis.

Et vlterius quia facultas controuerſa per viam legati conceſſa fuit, & talem eam no-
9 minauit † tam donans, ibi: *Che la Santa Caſa habbia à ſodisfare li ſudetti peſi, e legati*, quam etiam Io: Maria in ſuo Teſtamento poſt factam reductionem ad ſcuta 10.mil.ea vſus fuit, ibi: *Delli ſcudi trenta mila laſciatimi per legato da Monſignor mio fratello, &c.* In con-
10 tractibus autem poſſe fieri legata,†& ſuam reuocabilem naturam retinere, tradit *Bart. in l.legatum 37. nu.3. verſ.Sed ſi, ff. de leg.2.*, & cum eo *Gomez.var.reſol.to.1.cap.12.nu.4.Cald. de iur.emphyt.lib.3.cap.5.n.16.Lancellott.Gall.ad conſuetud. Alex.verb.legere qu.6.nu.56.*,& magis cōmuniter teſtatur *Surd.dec.127.nu.9.,& 10.*

Ex quibus ceſſat præcipuum fundamentū primæ deciſionis, quod pacta in donatio-
11 ne irreuocabili inter viuos † appoſita eius naturam aſſumant,& veſtiantur cohærentia contractus principalis, cui adiiciuntur. Hoc enim procedit,vel quādo diſpoſita ſunt per
12 viam Iuris, non autem † quādo ſunt appoſita, vt in præſenti, per modum ſimplicis facultatis, quæ re integra, quamuis in con-
13 tractu irreuocabili†inſerta ſemper remanet reuocabilis, *Angel.conſ.225.nu.1.in fin.& ſeqq. Dec.conſ.521.num.12. Alex. d.conſ.89. num.17. & ſeqq. lib.5. Pariſ.conſ.8.num.23.& ſeqq. lib.4.* nec incongruum eſt, quod in contractibus
14 irreuocabilibus,† aliquid ad inſtar vltimarum voluntatum reuocabile inſeratur,vt ſupra *Peregr.conſ.65.num.16.lib.1. Surd.conſ.382. nu.69. Card.Mant.de coniect.lib.3.tit.18. nu.11. Gratian.diſcept.247. num.21.*

Siue quādo ipſorummet Contrahentium intereſſe reſpiciunt, & in eoſdem directa
15 ſunt, † prout erant in caſu *Bald. d.conſ.270. lib.2.* Secùs autem quando, prout hic, intereſſe Tertij cōcernunt in quem directa ſunt, nam hoc caſu ab ipſo contractu in quo poſita non informari, nec irreuocabilia fieri, tradunt *Bartol.in l.petens 27. num.1. C.de pact:* vbi etiam *Bald. num.40. Iaſ.nu.18. verſ. Circa primum, & alij, Neguſ.de pignor. par.4.num.40. verſic.Præterea ſecundo modo, Caroc.de locat. par. vltima concluſ.40. Tiraq de retract. conuent. §.1. gloſſ.5.nu 26.* vbi etiam ponit diſtinctionem caſui noſtro applicabilem, quod ſcilicet informentur à contractu quando ipſum con-
16 tractum concernunt, ſecùs † ſi non inferuntur à cauſa propter quam contractum fuit, & ab eo ſint aliena, prout negari nequit,quod eſt ſimplex facultas conceſſa fratri in donatione alteri facta, nō autem talis erat ſubſtitutio in caſu, *Bald. conſ.270. lib.2.*

Nec applicatur *Imol.in l.2.nu.1. ad fin. ff.de*
17 *donat.* † loquitur enim quando filius, vel extraneus donat rem Patris, vel alterius cōſentientis, quo caſu duæ oriuntur donationes, vna ſcilicet inter conſentientem,& donantem; Inter donantem, & donatarium altera: At quando, vt in præſenti, res ſterit
18 in terminis ſimplicis † facultatis non deductæ ad actum,donatio inducta prętendi non poteſt quoad facultatariū, ſeu quoad alium ab eo cauſam habentem, vt declarant *Roland.de lucr.dot.quæſt.41.in fin. Altograd.conſ.32. ſub num.38.lib.2.*

Opponi autem non poteſt,quod pro parte Io:Mariæ facultatarii acceptata fuerit pręcicta facultas antequam limitata fuiſſet: Nam acceptatio Notarii facta fuit nomine Almæ Domus Lauretanæ dumtaxat, non autem aliorum, ibi: *E me Notaro per eſſa preſente*,

ſante, e ſtipulante, cuius prætereà ſtipulatio
19 non operatur, † quod actus ſui origine, & natura reuocabiles cōtrariam naturam aſſumant, *Caſtrenſ. in leg. ſi pecuniam 5. num. 7. ff. de condit. cauſ. dat. Rota coram Pen. deciſ. 1254. nu. 7. & in Romana Collegij 13. Nouembris 1634. coram bo: me: Pirouano §. Non obſtat, quod interuenerint.* Illa autem quæ tacitè in obligatione Camerali cōtinetur intelligi debet fauore illorum
20 tantum, † qui habent de tempore contractus primarium, & principale intereſſe, non autem ſecundarium, & conſecutiuum, *Gratian. diſceptat. 723. num. 5. Rota deciſ. 191. nu. 12. & 274. num. 6. poſt Zacch. de oblig. Camer.*

Rurſus non releuat, quod Procurator eiuſdē Almæ Domus donationem expreſsè
21 acceptauerit † cum omnibus ſuis pactis, vinculis, & conditionibus, quodque donans cum iuramento eam non reuocare promiſerit. Quia in ordine ad primam acceptatio ſe habet paſſiuè reſpectu Almæ Domus ſuæ Principalis, atque ideò intelligitur quatenus omnia in eodem ſtatu permaneant, & re integra non reuocentur, & illa vti non poteſt Ioannes Maria facultatarius, cuius man-
22 datum ad acceptandū † non habebat dictus Procurator. Promiſſio verò prædicta reſpicit ſolum ipſam donationem principalem, non autem legata, aut alia ad fauorem Tertiæ perſonæ in ea contenta, quæ reuocabilia
23 eſſe non deſinunt † per dictam promiſſionem in clauſulis executiuis inſertam, *Rota deciſ. 586. nu. 4. par. 5. recent. Romana Donationis 1. Februarij 1640. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. Non obſtat pactum*, & in terminis de actu iurato, *Ruin. in d. conſ. 54. num. 12. & 13. lib. 1. Rota in Comen. Cappellā 27. Aprilis 1648. coram bo: me: Dunozetto.* Præterquamquod limitatio facta fuit ex quo melius conſideratis viribus ſui Patrimonij cognouit Ioannes Andreas eas non ſufficere pro implemento or-
24 dinatorum in illa, ſicque † facilius quoad hoc promiſſio non reuocandi attendi non debet cum intelligatur rebus ſic ſtantibus, *Dec. dict. conſ. 521. nu. 13. & 14. Crauett. conſ. 264. num. 6. Honded. conſ. 111. num. 49. & ſeqq. lib. 1. Rota deciſ. 211. num. 3., & 4. coram Cadinal. Seraphin.*

Cæterum illud controuerti non poteſt, quod valdè dubium ſit, an intellexerit Donans in donatione irreuocabiliter addere pacta, & legata reſpicientia alias perſonas;
25 Vndè † in hoc dubio abſolutè recurrendū eſt ad declarationem ab eodem Donante in ſuo Teſtamēto factam, & quidem tempore congruo, & re integra, nempè ante accepta-
26 tionem, & diſpoſitionem, vt ſupra etiam † ſi facta ſit ex interuallo, vt per *Rotam in Bononien. Succeſſionis 4. Maij 1646. §. Quæ opinio, & 17. Iunij 1647. §. Coniectura coram bo: me: Bichio, Romana Donationis 14. Maij 1657. coram Reuerendiſſ. Papien. §. Omnium autem*, & in alia *Romana Donationis 3. Iunij 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Et ad id.*

Et ità vtraque parte informante receſſum fuit à deciſis, vt ſupra, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Legati.

Mercur. 14. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Legatum à Teſtatore vigore ampliſſimæ facultatis teſtandi factum nō adhibitis ſolemnitatibus iuris poſitiui, eiuſque manu, & charactere ſubſcriptum, non impedit legatarium, qui ſcripſit Teſtamentum, quin intentionem pro recipiendo legato fundatam habeat, à quo ſtante bona fide Teſtatoris, & omni legatarij fraude ſublata, idem arceri non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Probibitio ex Senatus Conſulto Liboniano deducta ne ad ſcribendum teſtamentum adhibitus ſibi ipſi adſcribere emolumentum poſſit, ad ſolas fraudes quæ ea occaſione fieri poſſent euitādas emanauit.*
2 *Probibitio non procedit Teſtamento ſpecialiter à Teſtatore ſubſcripto, & confirmato, cum omnis in eo caſu ob ſcientiam Teſtatoris ſuſpicio remoueatur.*
3 *Subſcriptio ſpecialis Teſtatoris ex proprijs eius verbis cognoſcitur.*
4 *Verba ſpecialis expreſſionis vim continentia perinde intelligi debent, ac ſi de omnibus diſpoſitis mentio indiuidualiter facta fuiſſet.*
5 *Teſtamentum ſcriptum confirmans in aliquo voluiſſe derogare non videtur.*
6 *Dictio plenè omnimodam confirmationem operatur, ac ſi Teſtamentum in qualibet ſui parte abſque vlla diminutione approbatum fuiſſet.*
7 *Perſonæ legatarij expreſſio indiuidua non eſt neceſſaria, ſed requiritur ſpecialis, quæ cum ſit media inter vtramque ſubſcriptionem conceptam fuiſſe verbis eidem æquipollentibus ſufficit.*
8 *Verba vim ſpecialis mentionis habentia, ad mutationem prioris voluntatis clauſula derogatoria ſpecialem mentionem requirentis ſufficiunt.*
9 *Subſcriptio generalis ad euitandam pœnam falſitatis ſuffragatur, ius autem petendi legatum non tribuit.*
10 *Clauſula virtutem diuiſiuam habens facit, vt ſingula ſpecialiter, & diuiſim approbata cenſeantur.*
11 *Teſtamenti validitas abſque ſubſcriptione Teſtatoris à Notarij rogati ſtipulatione pendet.*
12 *Teſtamentum à particulari ſcriptum non ab eiuſdem ſcriptura, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo Teſtatoris robur accipit.*
13 *Ratione legis ſpecialem ſubſcriptionem requirentis ceſſante, qualibet ſuſpicio fraudis ceſſat, & relictum valet.*
14 *Teſtamentum poſt ſcripturam ſtatim in manibus Teſtatoris conſignatum, qui compos mentis, & ſanus corpore idem diù penes ſe retinuit, & poſteà clauſum, & ſigillatum tranſmiſit, ad fauorem ſcribentis valdè ponderatur.*
15 *Virum ſumma prudentia ſubſcripſiſſe, & clauſiſſe teſtamentum, quin illud tanquam religioſiſſimæ pietatis, & extremæ voluntatis elogium perlegerit, non præſumitur.*
16 *Teſtatorem ſubſcripſiſſe Teſtamentum non præſumitur*

*mitur ſi legatum proprio Marte ſcribentis appo-
ſitum fuiſſet.*

17 *Teſtatore de legalitate ſcribentis confidente, eun-
dem euidenti periculo fraudis ſe exponere vo-
luiſſe veriſimile non videtur.*

18 *Hæres, ſtante approbatione Teſtamenti ex ſolu-
tione partis legati reſultante, ius illud impu-
gnandi à ſe abdicaſſe cenſetur.*

DECISIO CXC.

PER Sententiam Rotalem præuia deci-
ſione edita coram R.P.D. meo Celſo,
fuit pronunciatum Lucæ Antonio Iunctæ
deberi legatum eidem relictum à clar: me:
Cardinali Ludouiſio ſcutorum 2000. pro
vnica vice, & partis quæ familiaribus dari
ſolet pro ipſo, & vno famulo donec vixerit,
cuius ſententiæ validitatem, & iuſtitiam
DD. conoſcentes hodiè coram me reſpon-
derunt illam eſſe confirmandam.

Quia cum legatũ fuerit factum in Teſta-
mento condito ab eodem Cardinali vigore
ampliſſimæ facultatis teſtandi non adhibe-
tis ſolemnitatibus iuris poſitiui, eiuſque
manu, & charactere ſubſcripto, ius, & in-
tẽtio dicti Lucæ remanet vndequaque fun-
data, licet ipſe Teſtamentum conſcripſerit,
1 nam † prohibitio deducta ex Senatus Con-
ſulto Liboniano, ne quis ſcilicet adhibitus
ad ſcribeñ alienum Teſtamentum poſſit ſibi
emolumentum adſcribere, emanauit qui-
dem, vt euitentur fraudes quę poſſent com-
mitti ſi licitum eſſet ſcribenti aliquid ad ſui
commodum apponere, vt habetur in *tot.tit.*
2 *C.de his, qui ſibi adſcrib.in Teſtam.* Sed † non
procedit quoties Teſtamentum fuit à Te-
ſtatore ſpecialiter ſubſcriptum, & confirma-
tum, tunc enim remouetur ſuſpicio, quòd
extraneus, qui ſcripſit Teſtamentum, ad-
ſcripſerit ſibi legatum inſcio, vel inuito Te-
ſtatore, eſt *Text.in l.1.§.ad Teſtamenta verſ.in-
ter Fiſcum, & extraneũ*, vbi *gloſ. & in l.Diuus 15.
§.plane*, ibiq; tradit *Bart.ff.ad leg.Cornel.de falſ.
Angel.in l.Quamquam, Cyn.in l.Teſtator, & Odo-
fred. in leg.Si libertate, C.de his quæ ſibi adſcrib.*
3 Subſcriptionem † autem eſſe ſpecialem
clarè deprehenditur ex verbis quibus Car-
dinalis vſus fuit: *Ego Ludouicus Cardinalis Lu-
douiſius de prædictis omnibus, & ſingulis tota ani-
mi inductione vltimo diſpoſui, & quam exactiſſi-
4 mè ſeruari volo, & præcipio.* Quæ † verba
ſpecialis expreſſionis vice funguntur perindè
ac ſi de omnibus ſuperius diſpoſitis fuiſſet
indiuidualiter facta mentio, iux. *gloſſ.in cap.vt
circa, verb.Omnia, & ſingula de.elect.in 6. Bald.
in l.2.colum.2. verſ.Circa clauſulam ſuper quibus
omnibus, & ſingulis, & conſil.461.num.6.lib.1.
Roland. conſ.1. num.6. lib.1.*, & alios adducit
Pacif.de Saluian.interd.inſpect.4.cap.1.num.8.

Et comprobat verba ſtatim adiecta. *Hoc
autem Teſtamentum plenè ſtabilitum, & confir-
matum ad P.Generalem Societatis Ieſu tranſmitto,*
5 qui enim † confirmat videtur noluiſſe in
aliquo derogare, *l.more maiorum*, ibique *DD.
ff.de Iuriſd.omn.Iud.* & notat *Modern.Panormit.*
6 *conſ.* ... *ſub nu.14.* Et † dictio (*plenè*) operatur
omnimodam confirmationem, ac ſi Teſta-
mentum fuiſſet in qualibet ſui parte, & ca-
pitulo approbatum abſque vlla diminutio-
ne, *Ruin.conſil.100.num.7. poſt medium verſ. Et
quia etiam verbum prædictum lib.3. Menoch. con-
ſil.20.num.12. Gratian. deciſ.March.239.num.5.*

7 Nec refert, quod non † expreſſerit perſo-
nam legatarij minuſque de legato eidem
adſcripto mentionem fecerit, quia cum non
ſit neceſſaria mentio, & expreſſio indiuidua,
ſed requiratur tantum ſpecialis, quæ nec in
ſola generalitate conſiſtit, nec deſcendit ad
indiuiduam, ſed media eſt inter vtramque,
ſufficit, quod ſubſcriptio fuerit concepta
verbis æquipollentibus ſpeciali mentione,
8 ſicut † ad mutationem prioris voluntatis re-
quirentis ſpecialem mentionem, clauſulæ
derogatoriæ ſufficere verba, quæ vim ha-
beant ſpecialis mentionis, reſpondet *Alex.
conſ.134. num.2. lib.1.* & dixit *Rot. in Romana
Legatorum 28.Iunij 1641. coram bo:mem: Peutin-
gerio, & in Amerina Hæreditatis 20.Iunij 1659.
coram Reuerendiſſ. D.meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Licet verò ſi tantummodo dixiſſet omnia
quæ ſcripta ſunt in Teſtamento approbo,
9 & confirmo, † ſubſcriptio dici potuiſſet ge-
neralis, quæ ſolum ſuffragatur ad euitan-
dam pœnam falſitatis, non autem tribuit ius
petendi legatum, vt ita loquitur *Bartol. in
l.Diuus 15. §.Item Senatus, ff. ad leg.Cornel. de
falſ.* Attamen cum vltro adiecerit ſe diſpo-
ſuiſſe de prædictis omnibus, & ſingulis, &
quam exactiſſimè ſeruari velle, & præcipe-
re, dicitur ſpecialiter declaraſſe, quod le-
gatum reliquerat, illudque legatario ab hę-
10 redibus dari volebat ex vi † clauſulæ præ-
dictæ, quæ habens virtutem diuiſiuam facit,
vt ſingula ſpecialiter, & diuiſim approbata
cenſeantur, ad tradita per *Altograd. conſil.32.
num.15.lib.2.* & firmat *Rot. deciſ.136. númer.2.
par.2. deciſ.95.nu.2.part.7., & deciſ.254.nu.48.
par.6.*, & pluribus comprobat *prima deciſio
coram R.P.D.meo Celſo ſub die 8.Iunij 1658.*

11 Præterea cum non verſemur in † Teſta-
mento rogato à Notario à cuius ſtipulatio-
ne pendet validitas Teſtamenti abſque alia
ſubſcriptione Teſtatoris in quibus terminis
procedunt auctoritates in contrarium alle-
12 gatæ, ſed in † Teſtamento ſcripto à dicto
Luca, quod non recipit robur à ſcriptura
eiuſdem Lucæ, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo
Cardinalis, vt aduertit *Odofred.in rub., & Cin.
in dict.l.ſi Teſtator de his qui ſibi adſcrib.* Vtique
13 nulla poteſt in Luca cõſiderari fraus, † ceſ-
ſante enim ratione legis requirentis ſpecia-
lem ſubſcriptionẽ, ceſſat quælibet ſuſpicio
fraudis, & valet relictum, vt firmatur in alia
deciſione §.Cumque ipſe nõ ſit tabellio, & faciunt,
tradita per *Rub.de Teſtam. cap.27. ſub nu.323.*

14 Fortius verò, quia non ſolum † Teſta-
mentum, non remanſit penes Lucam cum
ipſe poſtquam illud conſcripſit conſigna-
uerit in manibus Cardinalis, qui compos
mentis, & ſanus corpore dictum Teſtamen-
tum diu penes ſe retinuit, & poſteà clauſum,
& ſigillatum tranſmiſit Generali Præpoſito
Societatis Ieſu, quod valdè ponderat *Mart.*

de ſucceſſ. legal. part.4.quæſt.2.articul.3. num.26.

15 Nam præſumeñ eſt, quod Cardinalis † vir ſummæ prudentiæ nullo modo ſubſcripſerit, & clauſerit Teſtamentum, quin antea illud perlegerit, & ſuæ religioſiſſimæ pietatis, & extremæ voluntatis elogium ſerio ſibi conſtiterit, iuxtà deducta *coram bo:mem:*
16 *Merlin.deciſ.137.nu.13.*, & quod alias ſi † legatum non fuiſſet appoſitum ipſo ſciente, & volente, ſed proprio Marte ipſius Lucæ ſcribentis vtique Teſtamentū non ſubſcripſiſſet, vt benè in propoſito conſiderat *Iacob Gall. in prima deciſione* allegatum *conſil.60. per totam*.

17 Sed etiam quia videtur admodum † inueriſimile, quod in re tantæ circumſpectionis, & maximi momenti Lucas, de cuius legalitate Cardinalis ſummopere confidit, voluerit ſe exponere euidenti periculo fraudis ictu oculi detegibilis, vt ratiocinatur, *Rot.in Romana Hæreditatis 13. Ianuary* 1659. §. *Rem prorſus coram R.P.D. meo Albergato*.

Denique cum hæres nedum ſoluerit à principio dicta ſcuta 2000., ſed præſtiterit quoque partem per aliquot menſes nō po-
18 teſt à dicta ſolutione recedere, nam † ſtante approbatione Teſtamenti reſultante ex eadem ſolutione, abdicauit à ſe ius illud impugnandi, ex not. per *Giouagn.reſponſ.7.nu.8. lib.2., & Magon deciſ.Florent.58. num.33.*

Et ità pro confirmatione ſententiæ vtraque parte informante perſolutum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononienſis Inueſtiturarum

Mercurij 14. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

De nullitate Inueſtiturarum ob formam conſuetam antiquarum conceſſionum non ſeruatam, reſultante 1. ex ſtipulatione ſucceſſoribus quibuſcunque facta cùm ea tamen non competat niſi hæredibus ſanguinis 2, ex diminutione Canonis. 3. ex ea facultate affrācationis, & locationis in emphiteuſim perpetuam inueſtitis conceſſa; quibus ſimul iunctis enormisſima exinde læſio emanata earumdem inualiditatem produxit.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura abſque beneplacito Apoſtolico, & iuſta concurrente cauſa vtilitate ſcil. & neceſſitate Eccleſiæ inueſtientis, etiamſi bona eſſent ſolita in emphietuſim dari, alterari non poſſunt.*

2 *Forma antiquarum conceſſionum alterata cenſetur cum illa antiqua fiant pro inueſtitis, & eorum hæredibus, quorum appellatione in materia emphiteuſis Eccleſiaſticæ ſolos hæredes ſanguinis venire conſueuit.*

3 *Inueſtituræ pro quibuſcunque ſucceſſoribus ſtipulatæ, emphyteuſim ſimpliciter hæreditariam & ad quoſcunque etiam extraneos tranſitoriam efficiunt.*

4 *Alteratio controuerti non poteſt ſtantibus diuerſis generationibus in prioribus inueſtituris non comprehenſis, quæ ideo ſine requiſitis ſolemnitatibus non tenent.*

5 *Diminutio conſiderabilis Canonis pro quo factæ fuerunt conceſſiones alterationem manifeſtam includit.*

6 *Conceſſio non valet, vbi res, quam Eccleſia pro maiori penſione & Canone dare conſueuerat, pro minori conceditur.*

7 *Prælatus diminuendo Canones Eccleſiæ conditionem deteriorem facit, quod abſque aſſenſu & approbatione Sedis Apoſtolicæ fieri non licet.*

8 *Facultas liberandi bona emphiteutica inueſtitis conceſſa, & temporis prorogatio contra formam primarum inueſtiturarum, tanquam Eccleſiæ valde nociua non adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus apponi non debet.*

9 *Pars pretij damnum auget.*

10 *Prælatus in his quæ ſunt de accidentalibus contractus formam conſuetam in præiudicium Eccleſiæ excedere non poteſt.*

11 *Læſio enormiſſima ex ſequuta affrancatione emanata quomodo probatur.*

12 *Læſione Eccleſiæ longe vltra dimidiam interueniente, omnis contractus nullus & inualidus remanet.*

13 *Beneplacitum Apoſtolicum licet de eius impetratione non conſtet, ob lapſum 30. annorum iuncta obſeruantia interueniſſe præſumitur.*

14 *Conceſſio vt valida dicatur, vtilitas & neceſſitas Eccleſiæ cum aſſenſu Apoſtolico copulatiuè requiruntur.*

15 *Cauſa à qua ſubſtantiantur inueſtituræ ceſſante, quilibet lapſus temporis ad inducēdam præſumptionem Beneplaciti Apoſtolici inſufficiens eſt, niſi illas ex defectu cauſæ inualidè factas fuiſſe Papæ innotuiſſe probetur.*

16 *Beneplacitum præſumptum ex Conſtitutione Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiarum tollitur.*

17 *Nullitas ſententiæ pro inualiditate inueſtiturarum ex defectu tranſportationis proceſſus fruſtra applicatur, cum de illius confirmatione non agitur, nec de releuantia iurium conſtat.*

18 *Acta in cauſa prophana non tranſportantur, niſi quæ ad iuſtitiam vel iniuſtitiam ſententiæ conferunt.*

19 *Succeſſor in beneficio acta quæ non reperiuntur tranſportare non tenetur.*

DECISIO CXCI.

ALBERTVS de Planis Canonicus Sanctæ Mariæ Maioris Bononiæ proſequendo iudicium ab eius Anteceſſore intentatum ſuper nullitate inueſtiturarum bonorum de quibus agitur à Prædeceſſoribus de an.1572 & 1580. factarū illis de Cucchis, & Luchinis reportauit ab A.C. ſententiam à qua cauſa in Rota commiſſa, ipſoque ſolùm informante pro eo reſponſum fuit ſcilicet Inueſtituras eſſe inualidas.

Fundamentum inualiditatis fuit, quia in
1 Inueſtituris † non fuit ſeruata forma conſueta antiquarum conceſſionum, quinimò in pluribus alteratum ſolitum, quod fieri non potuit abſque beneplacito, & iuſta con-

con-

concurrente cauſa, hoc eſt vtilitate, vel ne
ceſſitate Eccleſiæ Inueſtientis, quamuis bo-
na eſſent ſolita dari in emphyteuſim, Dec. in
Auth. qui rem nu. 22. & ibi Cagnol. num. 59. C. de
Sacroſ. Eccleſ. Alex. conſ. 9. nu. 1. lib. 3. Dec. conſ. 73.
nu. 43. lib. 2. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22.
tit. 7. nu. 15. Rota coram Card. Seraph. deciſ. 1490.
num. 7. & dec. 175. num. 42. par. 5. recent. bon. men.
Merlin. dec. 756. nu. 14. dec. 764. nu. 4. & dec. 72.
nu. 10. in Nouarien. bonorum 1. Iulij 1644. coram
bon. me. Dunozetto, §. eoque minus, in Rauennaten.
domus, 14. Iunii 1649. §. vltra quod coram Reue-
rendiſſ. Tarraconen. & in Romana deuolutionis 4.
Decembris 1651. §. vltim. coram bon. memor.
Bichio.

2 Alteratã autem fuiſſe † formam antiqua-
rum, conceſſionum, & exceſſum modum
ex eo potiſſimum apparet, quia antiquæ ſũt
factæ pro Inueſtitis hæredibus, & ſucceſſo-
ribus, quorum appellatione in hac materia
Emphyteuſis Eccleſiæ ſolos deſcendentes,
& hæredes ſanguinis venire receptius eſſe
apud Doctores teſtatur. Gabr. in conſ. 84. n. 51.
& 52. lib. 2. Gozzad. conſ. 29. nu. 6. Mantic. de ta-
cit. & ambig. lib. 22. tit. 19. num. 20. Rota dec. 211.
n. 4. par. 6. rec. in Caietana bonorum 3. Decembris
1646. & 10. Iunij 1648. & in Rauennaten. bono-
rum emphit. 27. Martii 1651. §. quia cum coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in dicta Roma-
na deuolutionis domus coram bon. mem. Bichio poſt
princ. confirmata 20. Iunii 1653. coram R. P. D. Ve-
roſpio, §. hinc verò ſequitur. Poſtremæ verò
3 controuerſæ † Inueſtituræ leguntur ſtipula-
tæ pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſ-
cunque Summario informantis num. 4. & 5. quæ
verba ſolent afficere Emphyteuſim ſimpli-
citer hæreditariam, & tranſitoriam ad quoſ-
cunque etiam extraneos, Bald. in cap. Impe-
rialem num. 19. de probib. feud. alien. per Feder. &
in l. 1. qu. 34. num. 47. ff. de rerum diuiſ. & in cap.
in præſentia 8. nu. 20. de probat. Rolan. conſ. 95 nu.
28, 33, & 45. lib. 1. Rota apud Card. Seraph. dec. 703
nu. 2. Andr. dec. 105. num. 12. & in aliis cumula-
tis in dec. 255. coram Eminentiſſ Card. Otthobono,
& in dec. 211. n. 13. cum ſeqq. par. 6. rec. Hinc cla-
4 ra eſt † alteratio dum in vltimis additæ ſint
diuerſæ perſonæ, & generationes, quæ non
erant comprehenſæ in prioribus, & ideò nõ
tenent ſine requiſitis ſolemnitatibus, vt in
ſpecie firmant Cagnol. in d. Auth. qui rem nu. 59.
Decian. conſ. 73. num. 41. lib. 2. Molin. de iuſt. & iur.
cap. 468. num. 19. Ferdin. de Caſtr. Pol. oper. moral.
par. 2. tract. 12. punct. 15. §. 4. num. 4. Rota apud Se-
raph. d. dec. 1490. n. 7. & deciſ. 367. num. 21. par. 5.
recent. & in dictis deciſ. 764. nu. 5. & 775. num. 11,
12, & 13. coram bo. mem. Merlin. & in d. Rauenna-
ten. domus coram Reuerendiſſ. Tarracon. §. quoniam,
verſ. Tum etiam quia.

5 Item deſumitur † alteratio ex conſidera-
bili Canonis diminutione pro quo factæ
fuerunt conceſſiones, vt patet ex combina-
tione illarum cum antiquioribus relatis in
dicto Summario à nu. 1. vſque ad 5. & ex Teſti-
6 bus ſub nu. vltim. vbi enim † res quam Eccle-
ſia conſueuerat dare pro maiori penſione, &
Canone conceditur pro minori, non valet
conceſſio, Bart. in Auth. qui rem num. 6. C. de
Sacroſ. Eccleſ. & ibi Cagnol. nu. 58. & alij quos
refert Modern. Fulgin. de iure emphit. tit. de ſolut.
Canon. qu. 1. nu. fin. Borgnin. dec. 29. nu. 58. & 60.
7 Cum per huiuſmodi † diminutionem Præ-
latus egrediatur morem ſolitum, & Eccleſię
conditionem deteriorem faciat, quod abſq.
aſſenſu, & approbatione Sedis Apoſtolicæ
fieri non licet vt notant præcitati, & præci-
puè Cagnol. d. nu. 53. Rota coram bon. me. Merlino
d. dec. 756. nu. 14. & in recent. deciſ. 252. num. 11.
& 12. par. 7.

Altera demum alteratio ſoliti reſultat ex
facultate Inueſtitis attributa ſemper, & quã-
documque affrancandi, & liberandi bona
emphyteutica ipſis conceſſa aſſignando Ec-
cleſiæ Dominæ directæ loco illorum alia
bona valoris librarum 6500. ſimili modo
locata in Emphiteuſim perpetuam, & ob
prorogationem temporis deuolutionis ad
duos annos Canone non ſoluto, vbi in præ-
cedentibus reſtrictum erat ad ſexdecim mẽ-
8 ſes, quæ † facultas, & temporis prorogatio
in primis Inueſtituris non adiecta, nec pro
tanto tempore tanquam valde Eccleſiæ læ-
ſiua nullo modo apponi poterat non adhi-
bitis neceſſariis ſolemnitatibus, cap. ſine ex-
ceptione 12. qu. 2. cap. 1. & Clem. 1. de reb. Eccleſ.
non alien. Oldr. conſ. 178. Oſaſc. dec. 23. nu. 43. cum
ſeq. Borgnin. dec. 33. nu. 12. par. 3. Rota in dicta No-
narien. bonorum 1. Iulij 1644. §. eoque minus cum
ſeq. bon. me. Merlin. dec. 702. nu. 59. vbi quod vti
9 pars pretii damnum auget Fulgin. de var. ca-
duc. qu. 1. nu. 37. & de ſolut. can. qu. 1. n. 292. & 293.
firmans, quod etiam in his, quæ ſunt de
10 accidentalibus contractus nequeat † Præla-
tus formam conſuetam excedere in Eccleſię
præiudicium ex doctr. Bald. in Auth. quas ruinas
C. de Sacroſ. Eccleſ. ſequitur Rota in proximè cita-
ta Rauennaten. domus, §. quamuis autem coram Re-
uerendiſſ. Archiep. Tarraconen.

Quæ eo facilius procedere videntur pon-
11 derando quod perſequutam † affrancatio-
nem enormiſſima lęſio emerſit in detrimẽ-
tum Eccleſiæ cui in recompenſam bonorũ
Emphyteuticorum tornaturarum 60. quæ
de anno 1580. venditæ fuerunt reſpectu vti-
lis dominij; tamen pretio librarum 21. mil.
& anno 1605. poſt affrancationem æſtimata
fuere libris 34. Summario num. 5. & 6. fuerant
aſſignatæ, & ſubrogatę 25. tornaturæ terra-
rum ad libras 6500. aſcendentes, & ſic cùm
12 læſione Eccleſiæ longè vltra dimidiam, qua
interueniente omnis contractus nullus, &
inualidus remanet Grattan. diſcept. forenſ. cap.
788. nu. 1. & cap. 823. nu. 38. & 39.

Nec dicatur, quod licet non conſtet de
13 impetratione beneplaciti Apoſtolici ob la-
pſum 30. & vltra annorum iuxta obſeruan-
tiã præſumatur interueniſſe iuxtà conſ. An-
char. 136. nu. 2. Gabr. conſ. 80. nu. 18. lib. 2. de benef.
lib. 1. qu. 24. nu. 192. quia præterquod ex præ-
14 dictis nedum non conuenit † iuſta cauſa v-
tilitatis Eccleſiæ, quæ copulatiuè requirun-
tur cum aſſenſu Apoſtolico, vt valida ſit
conceſſio d. cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Rota
dec.

3 *Confeſſio iudicialiter emiſſa cum declaratione exequutata omnia bona debitoris fuiſse, neq; eum eſſe ſoluendo. vlteriores diligentias & maiorem excuſſionem non requirit.*

4 *Fideiuſſor excuſſionem principalis debitoris formalem opponere poteſt.*

5 *Actio vt competat contra debitorem ob non factas diligentias contra alium debitorem, mandata relaxata non potuiſse habere effectũ niſi pro ſumma exacta, ob difficultatem exactionis alterius debitoris docere ſufficit.*

6 *Omiſſio in ſubhaſtatione facta bonorum quorundã quæ antea fuerunt exequutata non præiudicat, cùm eam potius ex errore quàm ex intentione partium eueniſse dicatur.*

7 *Adiecta & ſubhaſtatio tanquam relatiua ad acta præcedentia ab ijs interpretationem recipere debent.*

8 *Creditum ex capite ſatisfactionis non iuſtificatur, cùm ad longè maiorem quantitatem aſcendat quàm vt perceptione fructuum bonorum compenſari poſſit.*

DECISIO CLXXXIV.

CONTRA deciſionem editam coram me ſub die 29. Maij 1656. * in qua Rota decreuit aſſociationem fauore Donati Gambiraſij pro ſcu. 1500. tres in hac propoſitione ex parte Titi Sabellici debitoris opponebantur exceptiones. Prima nempè, quia non fuerit iuſtificatũ pro parte Actoris Io. Petrum Filonardum ratificaſſe ceſſionem crediti factam à R. P. D. Marcello fratre ad fauorem ipſius Gambiraſii. Secunda quod non præceſſerint diligẽtiæ, & formalis excuſſio ante relaxationem dicti mandati ſuper bonis, ac perſona propria Octaciani Sabellici ad formam cõuentionis factæ cum Flaminio Filonardo. Tertia, quod prędictum creditum integraliter remanſerit extinctum, dum ab anno 1651. quo fuit per A. C. relaxatum mandatum de aſſociando pro ſumma ſcutorũ 2000. vſque ad præſens, & ſic per annos nouem idem Gambiraſius ſemper retinuit poſſeſſionem controuerſorum bonorum percipien. integros fructus, ſed his minimè obſtantibus DD. in deciſis perſtiterunt.

1 Nam † defectu ratificationis Io: Petri ſatis clarè ex facto tollitur, dum de ea conſtat per Inſtrumentum publicum ratificationis productũ coram A.C. de anno 1650. cuius etiam vigore relaxatum fuit mandatum de aſſociando, vt in præſenti *Summar. Gambiraſii num.* 1. & in alio *Summar. præteritæ*

2 *poſitionis num.* 4. & 5. † quod quidem Inſtrumentum facit indubitatam, & manifeſtam probationem, *Bald. in l. Imperator num.* 1. *ff. de ſtat. homin. Rota coram Merlin. deciſ.* 499. *num.* 1. *coram Eminentiſs. D. Card. Ottbobono dec.* 157. *pariter numer.* 1. *in Romana Cambij prima Iulij* 1658. *§. ratio reſolutionis coram me, & Ariminen. Cenſus* 24. *Martii* 1659. *in princ. coram R. P. D. meo Albergato.*

Circa autem ſecundam exceptionem, obiectum benè remouetur, quia de diligentiis factis contra Octauianum, nedùm conſtat ex mandato exequuto per ipſummet Titum contra illum obtento pro ſcu. 4000. atque ex ſubſequenti illius exequutione ſuper omnibus eius bonis, ac deliberatione poſteà facta ad fauorem Franciſci filij eiuſdem Titi pro ſcut. 2500. *Summar. Gambiraſii præteritæ poſitionis, num.* 7. & 8. verùm etiam

3 ex propria eius † confeſſione iudicialiter emiſſa cum declaratione, quod in Bonis Octauiani alia non aderant, quàm ea capta in exequutione ad ipſius inſtantiam, vt in *dicto Summar. numer.* 12. quapropter dùm ex prædictis euidenter patet dictum Octauianum non eſſe ſoluen. niſi pro ſumma ſcut. 2500. vlteriores diligentiæ, ſeù maior excuſſio non requirebantur. Secundum *gloſs. & DD. communiter in l. vltima in princ. ff. ſi cert. pet. Pariſ. conſ.* 109. *num.* 54. *lib.* 3. *Cyriac. controu. Forenſ. cap.* 327. *num.* 71. *& ſeq. Rot. dec.* 14. *n.* 2. *par.* 2. *rec. apud Zacch. de oblig. Camer. dec.* 258. *num.* 13. & pręter alias authoritates adductas in deciſione, quæ reuidetur in fine, fuit etiã reſpõſum *in Bononien. Pecuniaria* 17. *Iunii* 1641. *coram Reuerendiſs. Compoſtellano, §. nec erat neceſſaria.*

Idque multò magis procedere videtur in propoſito caſu, quià Titus nõ eſt fideiuſ-

4 ſor, † vel ſimilis perſona, quæ poſſit opponere formalem excuſſionem Principalis debitoris, in quibus terminis poſſet cadere aliqua dubitatio ſuper hoc, ſed eſt principalis debitor. Tùm ratione propriæ obligationis, licet ſub illa conditione faciendi diligentias contra alium debitorem; Tùm etiam quià in ipſum omnia bona Octauiani deuenerunt mediante deliberatione facta ad fauorem eius filij, & proinde ad effectũ,

5 vt contra ipſum † agi poſſit ſufficit docere mandata relaxata, & exequuta ad inſtantiã eiuſdem Titi non potuiſſe habere ſuum effectum, niſi pro dictis ſcutis 2500. ob difficultatem exactionis alterius debitoris, *Rota Gennen. dec.* 156. *num.* 9. *Thomat. deciſ. March.* 61. *num.* 13. & 14. *Scacc. de com. §.* 2. *gloſſ.* 5. *nu.* 268. *Rota apud Poſth. de ſubhaſt. deciſ.* 51. *num.* 2. & 3. *Mangil. de euict. qu.* 78. *num.* 15. & *ſeqq. Alphonſus de Olea in tract. de ceſs. Iur. & act. tit.* 7. *quæſt.* 3. *num.* 38.

Nec refert, quod in ſubhaſtatione prædi-

6 cta dicantur † omiſſa diuerſa corpora bonorum, quæ anteà fuerant exequutata. Quoniam cum inſtantia facta pro ſubhaſtatione & decretum reſpectiuè de ſubhaſtando comprehendant quæcunque bona exequutata, omiſſio aliquorum corporum potius ex errore eueniſſe dicitur, quàm ex intentione partium, quod voluerint ea omnia deliberari facere, & ideò nihil prorſus

7 operari poteſt, † nam adiecta, & ſubhaſtatio tanquam relatiua ad acta præcedentia ab iis interpretationem recipere debent, *l. ait Prætor §. ſi Iudex, & ibi DD. ff. de re iudic. Rota apud Poſth. de ſubhaſt. deciſ.* 83. *nu.* 11.

8 Tertium verò motiuum ex † capite ſatiſ-

factionis

factionis omninò corruere viſum fuit, quia creditum ceſſum Gambiraſio aſcēdit ſuper longè maiorem quantitatem, nempè ad ſcuta 2000. pro ſorte principali, & ad alia ſcuta 2280. pro fructibus decurſis ab anno 1612. vſque ad annum 1631. quo ille poſſeſſionem controuerſorum bonorum obtinuit, & ſic in totum conſtituit ſummam ſcūtorum 4280. à quibus detractis primo loco ſcutis 500. condonatis per Flaminium prædicto Tito pro rata fructuum decurſorum, ac etiam demptis fructibus per Gambiraſium perceptis, adhuc creditum illius remanet in maiori quantitate dictorum ſcutorum 1500. pro quibus apparet relaxatum mandatum de aſſociando, vt in antecedenti deciſione.

Et ità vtraque &c.

Deciſio in hac cauſa emanata ſub die 29. May 1666. coram eodem Reuerendiſſ. Papien. cum non ſit impreſſa erit infra in Deciſionibus additis iuxtà ſeriem temporis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Carpentoraten. Hæreditatis.

Luna 16. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

Ad Summum Pontificem ſpectat Teſtatorum voluntates commutare. Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult. Ad impetrandam diſpenſationem narranda ſunt omnia, quæ poſſunt non ſolum remouere, ſed etiam retardare Summum Pontificem à conceſſione. Ad ſubreptionem euitandam ſimplex narratiua poteſt ſufficere, Diſpenſatio ſi conceditur ad maius, valebit ad minus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatorum voluntates commutare ad Summum Pontificem ſpectat.*
2 *Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult abſque caducitatis vitio.*
3 *Pro Diſpenſatione impetranda ad Summum Pontificem quæ ſint narranda.*
4 *Ad Subreptionem diſpēſationis euitādam ſimplex narratiua eſt ſufficiens.*
5 *Diſpenſatio ſi conceſſa fuit ad impetrandum maius, eo magis valebit ad minus.*
6 *Defectus tranſumptionis actorum quando ſit præiudicialis.*

DECISIO CLXXXV.

Cenſuerunt Domini cōfirmandam eſſe deciſionem in hac cauſa ſub die 16. Decembris 1658.* emanatam in qua fuit reſolutum Catherinam non cecidiſſe à commodo prælegati, quamuis iuxta Matthæi patris diſpoſitionem cum altero filiorum Pauli eius in tertio conſanguinitatis gradu coniuncto, ſed cum Antonio extraneo matrimonium contraxit, nam cum antecedētem diſpenſationem à Summo Pontifice
1 obtinuiſſet † ad quem ſpectat teſtatorum voluntates commutare, *Clem. quia contingit, & ibi gloſſ. in verbis Sedis Apoſtolicæ Cardinal. n.* 16. *de relig. Dom. l. legatum S. D. V. de adminiſtratione rerum ad Ciuit. pertinent. Iap. alleg.* 458. *num.* 1. *alij allegati in d. poſt principium, & in Mutinen. bonorum* 25. *Iunij* 1642. *§. non verum verſ. vnde coram*
2 *Reuerendiſſ. Terracinen.* abſque caducitatis incurſu, cui voluerit ſe nubere, *Oldrad. conſ.* 215. *nu.* 5. *Rot. coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono dec.* 187. *nu.* 11.

Nec obſtare poteſt obiecta exceptio ſubreptionis ex eo deducta, quod in impetratione diſpenſationis tacitum Pontifici fuit, quod ex teſtamenti tenore in caſu non adimplementi per aliquā ex filiabus teſtatoris diſpoſitionis, alteri adimplementi legatū
3 acquirebatur, cum † ſint narranda ea, quæ poſſent nedum remouere Pontificem à cōceſſione, ſed etiam eum retardare, ne ita de facili concederet, *c. poſtulaſti* 7. *& ibi Abb. de reſcrip. c. dudum* 54. *elect. Surd. conſ.* 49. *num.* 27. *Mantic. dec.* 214. *nu.* 2. nam placuit reſponſio data *in dec. ſub §. Non obſtat*, quod dum expoſuit, quod teſtator filias inſtituerat ſub conditione nubendi cum filijs Pauli, & Spirita jam nupſerat, alteri illorum, & Catherina non intendens huiuſmodi nuptijs aſſentire, excluſa remanebat à paterna hæreditate, v-
4 tique ſufficiens † videbatur talis narratiua continens virtualiter, & implicite præiudicium, quod inde Spiritæ inferebatur ad euitandam quamcumque ſubreptionem, *Felin. in c. nonnulli verſ. & ideo de reſcript. Aym. conſil.* 79. *num.* 8. *Rota in recent. bon. mem. Merlin.*
5 *dec.* 35. *nu.* 11. *&* 12. & diſpenſationem † concedendo Catherinæ pro dicta hæreditate obtinenda, quæ maior eſt, cenſendum facilius eſt voluiſſe eā habilitare pro conſequutione legati, quod eſt minus, vt aduertit *Bellamer. conſ.* 33. *nu.* 18. *Ciriac. contr.* 160. *nu.* 20. *verſ. rerum.*

6 Non releuat defectus tranſumptionis factorum, nam cum acta, quæ prætenduntur non fuiſſe tranſportata, ſint facta in iudicio manutentionis, à quo nō fuit cauſa ad Curiam deuoluta, ſed ſuper negotium principale, in quo Iudex mandauerat fieri compromiſſum, & ſic in diuerſo non erant tranſportanda *Couar. pract. quæſt. cap.* 14. *n.* 4. *Rot. dec.* 144. *& dec.* 300. *nu.* 1. *poſt* 2. *volum. conſ. Farinac. & dec.* 49. *num.* 5. *p.* 5. *recent.*

Et vnica tantum, &c.

Emanata in hac cauſa deciſio iſta ſub die 16. *Decembris* 1659. *coram eodem Reu. P. D. Beuilaqua impreſſa eſt in præcedenti parte XII. recentiorum deciſ.* 408.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Prædij.

Lunæ 16. Martij 1660.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo in poſſeſſione prædij, de quo agitur anteriori poſſeſſori eſſe concedendum. Iudex iuſtè non procedendo, non priuat ſua poſſeſſione. Creditor vendendo creditum iure creditoris quid operetur, & alia, de quibus in Summarijs,

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum apprehenſionis poſſeſſionis pro manutentione ſufficit, maximè quando de alterius poſſeſſione non apparet.*

2 *Confeſſio partis conſtituentis illum Poſſeſſorem, contra quem actionem intentauit, anteriorem eiuſdem poſſeſſionem probat.*

3 *Iudicis auctoritate in poſſeſſione immiſſo manutẽtio debetur.*

4 *Iudex in concedendo immiſſionem iniuſtè procedendo poſſeſſorem legitimum non facit, nec alium anteriori ſua poſſeſſione priuat.*

5 *Iudicem iniuſtè proceſſiſſe quomodo probatur.*

6 *Emptor acquirendo ſibi à priore creditore vendente rem, & pignus Iure creditoris, à ſecundo creditore petente ſe ad ius offerendi admitti, inquietari non poteſt, cum in emptorem res tranſeat immunis, ac ſi numquam obligata fuiſſet.*

7 *Creditor primus rem in ſolutum accipiendo, aut ab ipſo debitore emenda, dum alteri eandem vendit emptor non eſt ſecurus, ſed iuri offerendi fauore ſecundi creditoris ſubiacet.*

8 *Creditor vendendo debitum iure creditoris ex licentia alienandi ſibi à lege data dominium rei venditæ non affectum iuri ſecundi creditoris in emptorem transfert.*

9 *Creditor emendo rem cauſa potius conſeruandi ſui iuris, quàm emptionis dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore acquirit.*

10 *Venditio facta iudicialiter, & ad haſtam per Iudicem an iure creditoris facta dicatur.*

11 *Licitator dum prædium retroceſſit poſſeſſori alteri ex creditoribus, an deliberatio per ſuppoſitam perſonam facta reputari debeat, ac ſi facta fuiſſet ipſi principali, & an Ius offerendi intret.*

12 *Suppoſitio perſonæ licitatoris, in quo caſu procedit.*

13 *Licitator quando liberè emit prædium pro ſe, ſuiſque hæredibus, & per viam puræ, & liberæ venditionis ſoli alicui vendidit, idem ſingularis efficitur ſucceſſor, & tutus, ne à poſterioribus ſibi offeratur.*

14 *Anterioritas crediti dotalis, an ius offerendi ad fauorem anterioris creditoris inducat.*

15 *Pactis non adimpletis reſeruatio iurium à tempore donationis intrat.*

16 *Pignoris conuentionalis, & iudicialis ſit diſtinctio, vt cognoſcatur, an affecta re litigioſa executiuè, vel via reſciſſoria contra tertium agi poſſit,*

DECISIO CLXXXVI.

ABbati Camillo de Scappis dandum eſſe mandatum de manutendo in poſſeſſione Prædij à Dominico Porta empti, Domini dixerunt. Anterior enim eius poſ-
1 ſeſſio † probatur, tum ex inſtrumento apprehenſionis relato in *Sum.num.7.* quod ſufficit pro manutentione, eo ipſo quod de alterius poſſeſſione non apparet, *l.prædia,* & ibi *Bart.num.1.& l.peregrè §.quibus ff.de acquir. poſſ. Abb.in cap.cum nobis de præſcript. Rot.dec.2I de reſtit.ſpoliat.in antiq.& coram bon.mem. Merlin.dec.836.num.1.* Tùm etiam ex petita, &
2 obtenta † immiſſione per Comitiſſam Camillam, quæ hanc actionem contra Abbatem intentando faſſa fuit illum eſſe poſſeſſorem, *Abb. in cap.ad Sedem num.28.de reſtitut. ſpoliat.Soccin.in l.rem quæ nobis num.16.ff.de acquirend.poſſeſ.Menoch.de recuperan.poſſeſ.remed. 15.num.383.Rota dec.548. nu.3.& dec.552.n.4.* poſt *Modern. Peruſ.de manut. s.me.Greg.XV.deciſ.200.num.3.* & ibi *Add. num.5. & in Romana Vineæ 17. Iunij 1638. ſub §. quia dupliciter coram me.*

3 Non obſtat quod deinde† in poſſeſſione dicti prędij fuerit Iudicis auctoritate immiſſa dicta Comitiſſa, eique propterea danda ſit manutentio *l. iuſtè poſſidet l. qui vniuerſas §. item cum Prætor ff.de acquir.poſſeſ.* nam cum
4 Iudex † in concedendo immiſſionem iniuſtè proceſſerit, Comitiſſam legitimam poſſeditricem non fecit, nec Abbatem ſua anteriori poſſeſſione priuauit *DD. in d. l.qui vniuerſas, & d.§.cum Prætor, & in l.clam poſſidere §.qui ad nundinas ff. eod. Abb. in cap. conquerente num.8.de reſtit.ſpoliat.Rot.coram b.m.Coccino deciſ.233. & deciſ.259.vbique num.2.*

5 Iniuſtè autem † proceſſiſſe ex eo patet, quod agente Comitiſſa Camilla pro reſtitutione dotis Sulpitię Matris contra Marcum Antonium Patrem vigore Iuris offerendi eidem mandatum de immittendo in poſſeſſionem huius Prædij conceſſit, & tamen cum antecedenter ad inſtantiam illorum de Scappis Creditorum anteriorum ex Inſtrumento publico dicti Marci Antonij fuiſſet ſuper eodem Prædio facta executio, & demum deliberato præfato Dominico à Porta, qui tractu temporis illud vendidit Abbati Camillo, nullatenus cõtra illum competebat Comitiſſæ ius offerendi ex recepta in hoc diſtinctione; Quod aut quis emit (vt
6 in propoſito caſu) à priori † creditore vendente rem, & pignus iure Creditoris, & eo caſu non poteſt inquietari à ſecundo creditore petente ſe admitti ad ius offerendi, ſed res tranſit immunis in emptorem, ac ſi numquam fuiſſet obligata ſecundo creditori, vt ſunt *text.in l.1.& 2.C.ſi antiqu. credit. gloſ. in l. qui potiores 3.verb.ſucceſſiſti C. de his, qui prior. cred.l.cum prior 3.in princip.ff.de diſtract. pignor. Iacob.de Aren.in d.l.1.num.4.C.ſi antiq.cred. Alberic.in l.final.C.de diſtract.pign. Bald. conſil.25. num.4.lib.1. Vinc.de Franch.deciſ.224.n.1.Gratian.deciſ.March.66.num.1.Rota coram Reuerendiſſimo Vrgellen.dec.445.num.53.& per tot.& in*

Ance-

Anconitana Prædij 18. *Iunij* 1642. *coram b.m. Bichio impreſſ.apud Modern.Forolinien.de pignor. & hypot.dec.*61.*num.*6. Aut vero idem primus
7 creditor accepit in ſolutum, vel emit ab ipſo debitore, & poſtea alteri vendat, & tali caſu ille emptor non eſt ſecurus, ſed ſubiacet iuri offerendi fauore ſecundi creditoris, *l.ſecundus* 5.*ff.de diſtract.pign.Cinc.in d.l.*1. *nu.*1. *C.ſi antiqu.Cred.Franc.dec.*69.*numer.*3. *Gratian. vbi ſupra, Rota in d.deciſ.*61.*num.*1. quos citat *Poſth.de ſubhaſt.inſpect.*66.*num.*26.

Et ratio diſcriminis inter vtrumque caſum ea aſſignatur, quod in primo ſcilicet,
8 quando † creditor pro conſequutione, quod ſibi debetur vendit iure creditoris, tunc ex licentia, & iure alienandi ſibi à lege data, transfert in emptorem dominium rei venditæ non affectum iuri ſecundi creditoris *ex d.l.*1.*c. ſi antiqu.cred.* vbique *Bald.Salicet.& alij Neguſan.de pignor.*3.*memb.*5. *par.nu.*4. *Grat. d.dec.*60.*num.*4.*&* 5.*Poſt d inſpect.*66.*nu.*8. *Rota poſt eundem dec.*67.*num.*2. *coram Duran. d.deciſ.* 445.*num.*29. Poſteriori autem caſu creditor
9 cenſetur † potius emere cauſa conſeruandi ſui iuris, quàm emptionis, & ſic acquirendi dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore *l.cum poſterior ff.de diſtract.pignor. Fab.de Ann.conſ.*17.*num.*4.*&* 5.*Corn. conſ.* 245. *num.*13.*lib.*2.*Gratian.d.dec.*66.*nu.*6. *Rot.in proximè citata dec.*61.*num.*2. *poſt Merlin. de pignor. & dec.*76.*num.*16.*& dec.*127.*numer.*3.*&* 4. *apud eundem Poſth. de ſubhaſt.* & alios hanc diſtinctionem facientes cumulat *Modern.de Marco Hannone in ſuo tractatu iudiciali cap.*30.*num.*74. *&* 75. Cumque in caſu iſto Abbas Camillus cauſam habeat à Dominico, cui à Scappis iure creditoris fuit venditum Prædium, & ſic verſemur in primo membro diſtinctionis, vtique non competebat Comitiſſæ ius offerendi ex præcitatis.

Nec refert, quod venditio fuit facta iudicialiter, & ad haſtam per Iudicem, quia
10 adhuc † venditio dicitur facta iure creditoris, ſi obtinet ſubhaſtari per Iudicem petente creditore, nam ad hunc effectum ſufficit, quod ad venditionem, & deliberationem deueniatur ad inſtantiam creditoris ad hoc, vt iure illius facta dicatur, non ſecus, ac ſi facta fuiſſet ab ipſomet creditore pro excluſione iuris offerendi *Vinc.de Ann. alleg.* 16.*Franc.d.dec.*69.*num.*2.*Con.com iur.ciuil.lib.*4 *cap.*13.*nu.*4.*ad finem verſ.idem eſt, Aegid. de Magiſt.de ſubhaſt cap.*17.*ad fin.Modern.Peruſin.eodem tract.& d.inſpect.*36. *num.* 1. *&* 2. & ita reiecta opinione *Caſtilli articulo diſcuſſo* firmauit *Rot. in d.dec.*445.*coram Durano à num.*53. *vſque ad finem*.

11 Non ſubſiſtit, † quod deliberatio videatur facta per ſuppoſitam perſonam, dum Dominicus licitator prædiũ retroceſſit Abbati alteri ex creditoribus Marci Antonii, ideò reputari debeat, ac ſi facta fuiſſet Abbati met, & intret ius offerendi ex latè firmatis *per Rotam in d. Anconitana Prædy coram Pirouano poſt Peruſin. de Subhaſt.deciſ.*68.*& coram bo.mem. Bichio apud Merlin.dec.*61.*nu.*7.*cum*
12 *ſeq.* quoniam tunc demum obiecta ſuppoſitio perſonæ licitatoris procedit vbi poſita ſub haſta re, licitator eam emit pro perſona nominanda, illamque deinde nominat, & declarat in deliberatione, & emptione ſuum nomen fuiſſe fictè appoſitum, & re vera rem fuiſſe deliberatam, & emptam pro creditore vendente, & ideò contra illum mala fide, & ſimulatè ementem datur ius offerendi ſecundo creditori, & in illis terminis loquuntur, & eſt caſus deciſionum *in Anconitana Prædy coram bo: mem. Pirouano, &*
13 *Bichio*, at ſecus quando, vt in præſenti Dominicus licitator liberè emit pro ſe, ſuiſque hæredibus, & illinc ad ſex menſes Prædium non per viam declarationis nudum nomen habuiſſe, & pro venditoribus emiſſe, aut ceſſionis, ſed per viam puræ, & liberæ venditionis vendidit ſoli Abbati, qui propterea effectus fuit ſingularis ſucceſſor, & tutus, ne à poſterioribus ſibi offeratur, vt dicit *text. in d.l.*1.*C.antiq.credit.Rota Marchia coram Thomat.dec.*74.*num.*6.*&* 7.

14 Minus quoque viſa fuit † ſubſiſtere anterioritas crediti dotalis Comitiſſæ ex Inſtrumento celebrato de anno 1622. credito illorum de Scappis ex tranſactione inter ipſos & Marcum Antonium inita de anno 1626. quia quod admiſſa hac anterioritate multò minus Comitiſſæ competebat ius offerendi, ceſſat difficultas, quia licet emanauerit concordia prædicta de dicto anno 1526. in qua Marcus Antonius debitum ſoluere promiſit, illud tamen prouenit ex donatione facta anno 1596. & in caſu non adimplementi contentorum in tranſactione voluerunt
15 Scappi ad primæua iura redire, vnde pactis non adimpletis intrat reſeruatio iurium à tempore donationis *l.* 3. *ff. qui potior. in pign. Beza conſ.*46.*num.*10.*lib.*1.*Hond conſ.*40. *nu.*20. *lib.*2.*Ciriac.contr.*500.*num.*30. *Rota dec.*30.*nu.*3. *par.*2.*diu.*

Neque tandem ad rem pertinent, quæ di-
16 cebantur de pignore † conuentionali, & iudiciali, *ex deciſ.*364.*num.*29.*&* 30.*coram eodem Durano*, quia huiuſmodi diſtinctio fit ad alium effectum, nempè an effecta re litigioſa poſſit agi executiuè contra Tertium, vel potius reſciſſoria, & in his terminis materiam examinat ibi Rota, non autem iuris offerendi ab illa penitus diuerſi.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO

Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana, ſeu Florentina Tranſactionis.

Lunæ 5. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Tractatus in hac deciſione, an Tranſactio inita, ſuper validitate profeſſionis, mediante promiſſione pecuniæ vel alia re temporali, an ſubſtineatur, nec ne, & ſuper hoc multa deducuntur, & non nullæ traduntur diſtinctiones.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper validitate profeſſionis, mediante promiſſione pecuniæ an ſit valida.*

2 *Tranſactio facta ſuper Monachatu, non tenet, ſiue vt quis tamquam Monachus remaneat, ſiue vt ſecularis euadat, & num. 3.*

4 *Monachus, licet quis poſſit ſe facere, propter hoc non vitiatur tranſactio ſuper profeſſione inita, ſi non interueniat promiſſio pecuniæ.*

5 *Tranſactio fieri non valet, niſi aliquid hinc inde remittatur.*

6 *Pro Religioſi congrua ſubſtentatione, non eſt illicitum, cum non detur temporale pro ſpirituali ſed temporale pro temporali.*

7 *Pro Religioſi ingreſſu, quando aliquid datur, vel vt in aliqua Religione, quis profiteatur.*

8 *Tunc datus pro re ſpirituali, temporale, & ſane eſt illicitum, ſine ſuperiorum auctoritate.*

9 *Pecunia promiſſio, & ſuſceptio oneris Religionis, cenſetur facta intuitu bonorum renunciatorum, & ſic pro re temporali.*

10 Tondut. Sanliger. quæſt. & reſolut. benef. tom. 2. cap. 95. ſub num. 24. declaratur.

11 *Cum ſuppoſito aliquo, quando Doctores loquuntur illud eſt verificandum, vt intret.*

12 *Tranſactio referri debet, ad id quod principaliter agitur.*

13 *In tranſactione ea, quæ in conſequentiam veniunt an attendantur.*

14 *Annexitas, indiuiduitas, & inſeparabilitas, quid operetur.*

15 *Simoniæ labes non poteſt euitari, in annexis ſpiritualitati.*

16 *Simonia eſt ſi promittatur pecunia pro habendis annexis ſpiritualibus.*

17 *Tranſactio, quando fuit facta ſuper duobus annexis, quod in vno ſine alio non fuiſſet facta, ex quo appareat.*

18 *Pactum reſolutiuum, appoſitum in Tranſactione plurium rerum, quid operetur,*

19 *Diſpoſitiones plures, quando habuerunt originem ab eodem fonte, & cauſa, hoc eſt ſignum indiuidualitatis, & inſeparabilitatis.*

20 *Tranſactio licita eſt, propter receſſum à lite.*

21 *Tranſactio, quando non dicatur facta, ob receſſum à lite.*

22 *A lite receſſus de re ſpirituali, pecunia mediante, quando dicatur licita, & quando illicita.*

23 *Litium iniuſtas vexationes, licitum eſt redimere.*

24 *Tranſigens ſuper materia profeſſionis, quando non committatur Simonia, & quando ſecus, & nu. 25.*

26 *Litium vexationibus, quando quis cauſam dedit, ſibi imputet.*

27 *Simonia eſt, rem ſpiritualem procurare, mediante pecunia quam aliàs non poſſet procurare.*

28 *Religioſus, quod remaneat profeſſus, quando alicui valde interſit, & nu. 29. & 30.*

31 *Concordia, quando eſt valida, non ſolum competit exceptio litis finitæ, ſeu etiam impedit noua litis ingreſſum.*

32 *Tranſactio ſuſtineri non poteſt ſuper re, ſeu lite non adhuc pendente.*

33 *Tranſactio non fit ſuper re, cuius finis certiſſimus eſt, & num. 34.*

35 *Tranſactio, quando eſt inita quo caſu perinde eſt, ac ſi non emanaſſet.*

DECISIO CLXXXVII.

CONſulta S. Rota, & ab ipſa 28. *Aprilis* 1659. tradito voto ſuper inualiditate profeſſionis D. Marchionis Petri Corſini ex rationibus maturè, & latè diſcuſſis in duabus deciſionibus editis 13. *Ianuarij* 1653. coram Reuerendiſſimo D. Archiepiſcopo Tarraconen. & 27. *Ianuarij* 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien. *Per apocham priuatam inter ipſum, & D. Marchionem Andream eius fratrem inita fuit concordia, in qua inter cætera fuit conuentum, quod cum vltra annuam præſtationē debitam D. Marchioni Petro ſupereſſet ſolutio ſcutorum 7000. pro reſiduo 10000. Marchio Andreas ei promiſit ſoluere, prout ſoluit, ſcuta 3500. & pro aliis 3500. annuam reſponſionem ſcutorum 245. eius vita durante, nec non aſſumpſit in ſe onus perſoluendi quaſcumque impoſitiones etiam extraordinarias tàm præteritas quam futuras, & demum in vltimo Capitulo ita concluſum fuit, ibi. *Et eſſendo in oltre ſeguita trà detti Signori Fratelli longa, e trauaglioſa lite ſopra la validità della Profeſſione del Signor Marcheſe Pietro nella Religione di Malta, ſopra della quale eſſendo dalla S. Rota Romana vſcite più deciſioni, quindi è che in virtù della preſente Concordia ſcambieuolmente ſi promettono l'vn l'altro di non proſeguir più auanti detta lite nè di cercar reſpettiuamente ſentenza, ò reuiſione, nè far'atto alcuno da hora innanzi diretto à queſto fine, ma di ritirarſene ciaſcuna delle parti totalmente per viuere in pace, e quiete volendo che in caſo di traſgreſſione s'intenda ſubito ceſſata la ſudetta renuntia dell'anno 1626. e queſta preſente concordia ancora &c. riducendo con detta ceſſatione le coſe à i termini della ragione, e del douere, &c. Summario* vtriuſque partis *numer.* 1.

Verum cum Marchio Petrus peteret ab Eminentiſſimo Domino Cardinali Ginetto Iudice deputato expeditionem ſententiæ ad formam Voti Rotalis, ſe oppoſuit Marchio Andreas exhibendo dictam concordiam: Vnde placuit eidem Eminentiſſimo ſuper hoc etiam conſulere Rotam, an obſtet concordia, itaut non ſit procedendum ad vlteriora, & hodie negatiuè reſponſum fuit, concordiam ſcilicet non obſtare expeditioni ſententiæ ſuper nullitate profeſſionis.

Cum enim ex ea appareat initam fuiſſe ſuper validitate profeſſionis, & ſtatu Religioſo Marchionis Petri, mediante promiſſione pecuniæ, & aſſumptione oneris impo-
1 ſitionis,† ſine licentia Superioris, Simoniaca eſt, & non obligat. *cap. cum pridem de pact. cap. vlt. de rer. permut. cap. præterea* 1. & 2. *de tranſact. cap.* 2. *de arbitr. Abb. in dict. cap. præterea il primo in princ. verſic. ſuper iure, & num.* 1. *de tranſact. Mohed. deciſ.* 5. *de Simon. Put. deciſ.* 42. *lib.* 2. *in correct. Suar. de relig. tom.* 1. *lib.* 4. *tit. de Simon. cap.* 51. *num.* 6. *Bonac. oper. moral. tom.* 1. *titul. de Simon. diſputat.* 1. *quæſt.* 4. §. 15. *in prima propoſitione num.* 3.
2 Et in indiuiduo tranſactionis factæ† ſuper Monacatu, ſiue vt quis Monachus remaneat, ſiue

ſiue vt Sæcularis euadat, *tradunt communiter*
D.D. in l. fin. C. de tranſact. reprobata gloſſ. 1 ibidem
verb. ſeruili verſ. item nota, & ſignanter Bart. nu-
mer. 2. verſ. verum eſt, quod in Cauſa Bald. num. 3.
& ſub nu. 4. verſ. quod etiam, Paul. de Caſtr. nu. 3.
vbi quod oportet iſtam quæſtionem dirimi
3 per ſententiam † diffinitiuam, quæ habebi-
tur pro veritate, ſubdens, quod & ſi quis
poſſit facere ſe Monachum, propter hoc nõ
vitiatur tranſactio, ſed videtur vitiari, ſi de-
4 tur pecunia, cum contineat † Simoniam,
Salicet. num. 3. verſ. ſed dic contra, & Iaſ. ſub nu. 1.
verſ. ipſa gloſſa malè dicit, firmans quod in hac
materia tranſactio nullo modo ſuſtineri po-
5 teſt, quia aut nihil datur, & corruit, † ex quo
fieri non poteſt niſi aliquo hinc indè dato,
vel remiſſo, *l. Tranſactio C. de tranſact.* aut da-
6 tur aliquid, & † cauſa Monachationis eſt Si-
monia.

Licet enim non ſit illicitum aliquid tra-
dere pro congrua Religioſi ſubſtentatione,
cum non detur temporale pro ſpirituali, ſed
temporale pro temporali; vbicumque ta-
7 men datur aliquid, vt quis† ingrediatur Re-
ligionem, vel vt in ea permaneat Religio-
ſus, tunc pro Spirituali datur temporale, &
8 conſequenter† non ſubſtinetur ceſſante Su-
perioris authoritate *Nauar. conſ. 86. nu. 1. & 2.*
lib. 5. de Simon. Azor. inſtit. moral. par. 3 lib. 12.
cap. 18. in princ. & verſ. 5. quæritur, vbi in ſpecie
loquitur de ordine Militari *Summ. Silueſtr.*
verb. Simonia 15. quæſt. poſt princ. verſ. quia planè
eſſet Simonia Sot. de iuſt. & iur. lib. 9. qu. 6. artic. 2.
circa finem verſ. ad quartum argumentum leſſ. eod.
tract. lib. 2. cap. 35. dub. 12. Sanch. conſ. moral. lib. 2.
cap. 3. dub. 23. in princ. Suarez. vbi ſupra d. tom. 1.
lib. 4. tit. de Simonia cap. 17. num. 5. & 6. Bonac. vbi
ſupra d. diſput. 1. quæſt. 4. §. 8. num. 3.

Non obſtat quod promiſſio pecuniæ, &
9 ſuſceptio oneris facta cenſeatur† intuitu bo-
norum renunciatorum, & ſic pro re tempo-
rali, vt voluit *Tondut. Sanleger. quæſt. & reſol.*
benefic. tom. 1. cap. 96. ſub num. 24.

Quia quicquid ſit de veritate eius opinio-
nis, de qua etiam ipſe dubitaſſe videtur *ſub*
num. 26. verſ. ſed ego ſalua. Id forſan poſſet ad-
mitti, ſi lis principaliter fuiſſet introducta
10 ſuper re temporali † diſtincta, & ſeparata à
re ſpirituali, cum quo ſuppoſito ipſe tranſit,
vt declarat *ſub num. 28. verſ. & ſic cum dicta præ-*
tenſiones, inferens exindè, quod promiſſio
11 ſeù traditio annui redditus facta † in tranſa-
ctione, correſpectiuè facta cenſeatur pro re
duntaxat temporali diſtincta à ſpirituali, &
ſic in cauſam licitam; At in caſu noſtro lis
principaliter introducta fuit ſuper re ſpiri-
tuali, nempè ſuper nullitate profeſſionis, vt
conuincunt deciſiones deſuper emanatæ, &
Votum Rotale, in quibus de alio non agi-
tur quam de dicta nullitate, & conſequenter
12 deſuper celebrata† tranſactio correſpectiuè
referri debet ad ipſam rem ſpiritualem, quæ
principaliter erat in lite, & ſic in cauſam il-
licitam, vt probant omnes authoritates ſu-
pra allegatæ, & ſignanter *Rota apud Mohedan.*
dict. deciſ. 5. de Simonia, & apud Put. dict. deciſ. 42.
lib. 2. in correct. & *ita declarando admittit idem*
Tondut. dict. num. 28. verſ. præterea promiſſio, et cla-
riùs num. 31. vbi ita reſpondet præfatis deci-
ſionibus, & ponit hæc præcisa verba, ibi.
Item in caſu illarum deciſionum renunciabatur li-
ti, quæ ſimpliciter erat ſuper re ſpirituali, nempè
ſuper beneficio, hic autem agebatur de bonis, quæ
Religioſus ob nullitatem profeſſionis ad ſe pertinere
contendebat, & numer. 33. ibi. *Et generale eſt vt*
quando litigatur ſuper ſpiritualibus ſimul, et tem-
poralibus tranſactio fieri poſſit per dationem rei
temporalis.

13 Et quamuis in conſequentiam † huius li-
tis veniat res temporalis, nempè reſolutio
renunciationis, & recuperatio bonorum,
attamen quia eſt annexa, indiuidua, & inſe-
14 parabilis à re ſpirituali, †nempè à nullitate
profeſſionis, ratione huius connexionis, in-
diuiduitatis, & inſeparabilitatis, quicquid
fuit in tranſactione datum, vel promiſſum,
non poteſt plus referri ad temporalitatem,
quam ad ſpiritualitatem, ac per conſequens
15 labes † Simoniæ non euitatur *vt probat text.*
in cap. quæſitus §. generaliter de rer. permut. ibi
Præſertim pactione præmiſſa, quæ circa Spiritualia,
vel connexa Spiritualibus labem ſemper continet
Simoniæ, ibique gloſſa verb. Simonia. Mohedan.
dict. deciſ. 5. in fine verſic. tamen fuit dictum. ibi
Quod cum tota conuentio ſit indiuidua totum, &
quælibet res, quæ datur ex vna parte, intelligitur
dari pro toto, quod ex altera parte datur, quia eſt
correſpectiuum. Put. dict. deciſ. 42. pariter in fine
verſ. tamen quia dabantur lib. 2. id correct. Benè
Bonac. oper. moral. tom. 1. titul. de Simonia diſputat.
1. quæſt. 4. §. 11. in 3. propoſit. numer. 8. cum ſeqq.
16 Probans † quod annexum conſequenter
Spiritualibus materia eſt Simoniæ, vt pro-
pterea abſque eius labe illud vendi non
poſſit, nec deſuper fieri aliqua pactio.

Quodque in propoſito reſolutio renun-
17 ciationis, & recuperatio bonorum † anne-
xa, & indiuidua ſit, ac inſeparabilis à mate-
ria profeſſionis, clarè etiam conuincitur ex
tenore ipſiuſmet concordiæ, ex qua apertè
educitur, quod ſuper vno ſine altero nulla-
tenùs fuiſſet tranſactum, vt præ cæteris oſten-
18 dit pactum reſolutiuum† in fine adiectum,
ibi, *Volendo che in caſo di traſgreſſione s'intenda*
ſubito ceſſata la detta renuncia dell'anno 1636. e
queſta preſente concordia ancora &c. Cumque
19 vtrumque proceſſerit, & originem, † ha-
buerit ab eadem cauſa profeſſionis, hoc eſt
ſignum euidens indiuiduitatis, & inſeparabi-
litatis *ex deductis per Rot. in rec. deciſ. 554. num. 3.*
4. & 5. part. 4. tom. 3.

20 Nec obſtat, quod licita ſit tranſactio ſu-
per receſſu à lite ex *Suarez. vbi ſupra d. tom. 1.*
lib. 4. cap. 51. num. 15.

Omiſſo enim quod iſti fratres non receſ-
21 ſerunt duntaxat à lite, ſed † principaliter
tranſegerunt ſuper validitate profeſſionis, vt
apparet non ſolum ab expreſſis in apocha,
ſed etiam ex poſtea ſubſequutis, cum Mar-
chio Andreas oppoſuerit concordiam, vt
frater remaneat in profeſſione, & ſtatu Reli-
gioſo; Domini amplexi fuerunt commu-
nem

nem diſtinctionem Canoniſtarum, vt tunc
22 ſolum † licitus ſit receſſus à lite ſuper re
Spirituali, mediante pecunia, vel alia re tem-
porali, quando qui dat pecuniam pro tali re-
ceſſu, iuſtè obtinet rem ſpiritualem præuio
legitimo titulo, & vult ſimpliciter ſe libe-
rare ab iniuſtis vexationibus per collitigan-
tem ſibi illatis, tunc enim quia exindè ſo-
23 lum redimuntur iniuſtę † vexationes, nec il-
las redimens aliquod nouum ius acquirit
ſuper re ſpirituali, quæ permanet ſecundum
24 iuſtitiam, & † iuxta legitimum titulum
apud eum, & in eo ſtatu, in quo de Iure eſ-
ſe debet; nulla deſuper cadit Simonia *Abb.
in d. capit. cum pridem num. 9. de pact. Felin. in cap.
Dilectus il primo num. 2. verſ. niſi vexatio, & nu. 4.
verſ. 3. limita de Simon. Anchar. conſ. 14. verſ. quia
ergo Nauar. conſ. 38. num. 2. lib. 5. de Simon. Pariſ.
conſ. 135. num. 20. lib. 4. Menoch. conſ. 67. num. 17.
Pyrr. Corrad. in prax. beneſit. lib. 4. cap. 5. ſub n. 59.
verſ. primus eſt*, vbi *ſub nu. 60.* dicit hoc etiam
eſſe valdè periculoſum ſine authoritate Su-
25 perioris; At quando, † prout hic, pecunia
datur ab eo, qui iniuſtam habens prætenſio-
nem ſuccubuit, & ſic ea mediante, parat ſi-
bi viam ad conſequendam rem Spiritualē,
quam litigando de iure, & ſecundum iuſti-
26 tiam non potuit, nec poteſt obtinere, † hoc
vtique non eſt redimere vexationes, cum ab
ipſo præſtitæ fuerint, ſed eſt rem ſpiritualem
27 procurare mediante re temporali, † quam
aliàs conſequi non poterat; vt optimè diſtin-
guendo probant *Nauarr. conſ. 41. num. 20. dict.
lib. 5. de Simon. Sanchez. conſil. moral. lib. 2. cap. 3.
dub. 3. num. 3. & 4. Suar. de relig. d. tom. 1. lib. 4. tit.
de Simon. cap. 50. num. 2. & d. cap. 51. ſub d. nu. 15.
Caſtropal. oper. moral. par. 3. tract. 17. tit. de Simon.
diſput. 3. punct. 20. num. 1. 2. & 3. Corrad. vbi ſu-
pra dict. lib. 4. d. cap. 5. ſub d. numer. 59. verſ. & eſt
trita concluſio.*

Nec refert quod Marchio Andreas tan-
quam merus tertius nullum ius circa pro-
28 feſſionem † acquirere potuerit; nam ſatis
acquiſiuiſſe ſperabat retinendo fratrem vin-
culis Religionis obſtrictum, quod erat, &
eſt principale ſuæ intentionis motiuum, vt
docuit experientia, dum acerrimè litigauit,
29 & acritèr contendit illius profeſſionem † eſ-
ſe validam, & non poſſe expedire ſententiā
ſuper eius nullitate, etiam ipſa Religione
pro nulla eam declarante. Hinc enim ne-
gari nequit, quin aliquid acquirere intende-
bat reducendo, & retinendo fratrem in eo
30 ſtatu incerto ſuæ perſonæ, † in quo erat an-
te motam litem ſic eludendo reſolutiones,
& votum S. Rotæ. Quod autem firma re-
manente concordia ſuper receſſu à lite, poſ-
ſit Petrus mediante nouo Iudicio, & noua
commiſſione iterum petere declarationem
31 nullitatis ſuæ profeſſionis, † in Iure non ſub-
ſiſtit, quia concordia quando valida eſt non
ſolum continet exceptionem litis finitæ, ſed
etiam impedit nouæ litis ingreſſum *cap. 1. de
lit. conteſt. in 6. l. cauſas, & l. fratris C. de tranſact.
Rolan. conſ. 28. num. 16. lib. 4. Rot. coram ſanct. mem.
Gregorio deciſ. 354. num. 1. coram Card. Caual. de-
ciſ. 550. num. 2. in recent. deciſ. 218. num. 1. part. 7.
& in Romana Donationis 9. Decembris 1650. co-
ram Reuerendiſſimo Tarraconen ſub §. 1.*

Duo prætereà Domini ponderarunt, al-
32 terum quod concordia inita † fuit ſuper lite
non vtique pendente, & cuius eſſet incertus
exitus, ſed ſuper lite, vel iam terminata, vel
33 ſaltem cuius finis erat certiſſimus, † cum
cauſa reperiretur commiſſa de voto Rotæ,
appellatione Remota, & iam Rota, vt dictū
eſt, tradiderat votum, quo caſu ſubſtineri
non poſſe firmant *Roman. conſ. 517. numer. 18.
Aymon. conſ. 152. num. 10. & 11. quos ſequuta fuit
Rota in Bonon. nullitatis Concordiæ 12. Iunij 1645.
coram me §. At hic neutrum.*

Alterum quod in eadem concordia non
34 fuit promiſſa eiuſdem obſeruantia, † nec in
caſu contrario adiecta pœna, nec eſt iura-
mento, minuſque obligatione Camerali
vallata, ſed ſolum appoſitum fuit ſupradi-
ctum pactum reſolutiuum, ibi, *Volendo che
in caſo di traſgreſſione s'intenda ſubito ceſſata la
detta renuntia dell'anno 1636. e queſta preſente cō-
cordia ancora &c. riducendo con detta Ceſſatione le
coſe à i termini della ragione, e del douere, &c.*

Hinc enim Domini cenſuerunt, quod at-
tenta ſubiecta materia Partes intellexerint
admittere reſolutionem tranſactionis, &
omnia reducere ad terminos Iuris propter
ſolam contrauentionem alterius, & ſic vo-
luiſſe, quod etiam altera obſeruante pactum
reſolutiuum operetur effectum ſuum, vt ſci-
35 licet tranſactio reſoluta remaneat † per indè
ac ſi celebrata non fuiſſet *Bald. in l. ea lege nu-
mer. 13. verſ. Ego dico C. de condit. ob cauſ. Iaſ. in l.
quamuis in fin. num. 4. de tranſact. Aym. conſ. 145.
num. 19. Caputaq. deciſ. 315. num. 2. par. 3. Penia de-
ciſ. 274. numer. 2. Eminentiſſimo Otthob. deciſ. 159.
num. 19.*

Et ita vtraque &c.

*Ambæ iſtæ Deciſiones in hac eadem cauſa emana-
ta ſub diebus 13. Ianuarij 1653. coram Reueren-
diſſimo Tarraconen. & 27. Ianuarij 1659. coram
Eminentiſſimo Card. Cerro. Prima eſt deciſio 85.
inter alias impreſſas eiuſdem Reuerendiſſ. Tar-
raconen. nempè Roxas. Altera eſt deciſio 14. ſu-
pra in hac eadem part. 13. recent.*

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Senen. Fideicommiſſi

Lunæ 5. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Teſtator, ſi hæredem inſtituat vxorem, eamq;
grauauit, vt vni, vel pluribus maſculis ab
ea nominandis de propria ipſius Teſtatoris
familia ſubſtituat, cum conditione, quod
eius bona ſtabilia ſemper remaneant in fa-
milia, ſi duos nominauerit ex dicta familia,
dato quod vnus moriatur cum filiis, & alter
ſine, an intret inter reciproca ſubſtitutio, &
reſolutio eſt negatiua.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtatori, quod quis ſit proximior probari poteſt arbore familiæ.*
2 *Fideicommiſſum, quando fuit probatum, quod fuit purificatum ad fauorem alicuius, ei danda eſt immiſſio.*
3 *Conditio ſi ſine filijs, grauati non deceſſerint, non dicitur purificata, ſi aliqui ex dictis grauatis deceſſerint ſine filijs.*
4 *Quæ opinio procedit, quando inter dictos grauatos, expreſsè, vel tacitè, ordinata fuit ſubſtitutio reciproca.*
5 *Subſtitutio inter honoratos reciproca ſi non legatur, nec tacita ſubintelligi poteſt.*
6 *Subſtitutio reciproca inter vocatos, vt ſubintelligatur, coniecturæ debent eſſe vrgentes.*
7 *Teſtator quando grauatis ſimpliciter ſine filijs decedentibus, proximiores de familia ſubſtituit.*
8 *Hoc caſu non exigitur copulatiua purificatio in omnibus, ſed ea purificata in vno, ad eius portionem habet ſubſtitutio.*
9 *Quia cum reſpiciat diuerſas perſonas reſoluitur in ſingularitates, & nu. 10.*
11 *Subſtitutione reciproca ceſſante tunc, quamuis verba ſubſtitutionis ſint directa ad grauatos, pluralitas reſoluitur in ſingularitates.*
12 *Agnationis conſeruandæ ratio reſultans ex eo quia Teſtator volebat, quod eius bona ſtabilia ſemper conſeruarentur in ſua familia.*
13 *Iſta ſola ratio non ſufficit ad inducendam reciprocam, de linea in lineam, & qualiter intelligatur, & amplia, nu. 14.*
15 *Filius ſubintrat in locum patris.*
16 *In ſucceſſione ille, eſt prior, qui eſt prior in gradu.*
17 *Filius quando iure tranſmiſſionis vti non poſſit.*
18 *Fideicommiſſum conditionale ad filios non tranſmittitur, quando pater pendente conditione ceſſit.*

DECISIO CLXXXVIII.

HAEREDEM vniuerſalem Porphyrius ſibi ſcripſit in teſtamento condito 1577. Virginiam vxorem, quam reſtituere grauauit omnia eius bona ſtabilia vni, vel pluribus maſculis, cui vel quibus eidem Virginiæ videbitur, & placebit de familia Teſtatoris; & in caſu non factæ declarationis, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit proximiores maſculos de dicta familia venientes ab inteſta to, *Summ. nu.* 1

Deinde anno 1580. condidit Codicillos, in quibus declarando melius eius intētionem, quod ſua bona ſtabilia ſemper, & in perpetuum conſeruentur in eius familia, his verbis diſpoſuit, ibi *Idcircò ſi, & caſu quo aliquis eſſet nominatus à præfata D. Virginia, vel ob non factam dictam nominationem ſuccederet ab inteſtato, qui poſtmodum decederet, aut decederent abſque filijs legitimis, & naturalibus maſculis, tali caſu illi vel illis vt ſupra decedētibus intelligantur eſſe, & ſint ſubſtituti vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum illi maſculi de familia, &c. qui erunt proximiores de tempore in tempus, Summ. n. 2.*

Defuncto Teſtatore, Virginia hæres grauata nominauit Fortunium filium Antonij Mariæ, & Chriſtophorum filium Octauiani quemlibet pro virili, prout Teſtatori ſucceſſerunt, & ex ijs poſt mortem Virginiæ primo deceſſit Fortunius, ſuperſtite Valerio filio, qui pariter obijt cum filio nuncupato Fortunio iuniori pacificè poſſidente medietatem bonorum ſtabilium Teſtatoris, in qua eius Auus fuerat nominatus.

Cum verò defecerit Chriſtophorus, nullis relictis liberis, Angelus filius Caroli fratris Fortunij ſenioris tamquam proximior Porphyrij fideicommittentis, & Chriſtophori vltimi defuncti, adeptus fuit poſſeſſionem alterius medietatis bonorum Teſtatoris eidem Chriſtophoro obuentæ, ſed prætendēte in ea ſuccedere ſupradicto Fortunio iuniori, hodie quæſitum fuit ad cuius fauorem conſtet de fideicommiſſo Porphyrij, & pro Angelo fauorabilis prodijt reſolutio.

Patet enim ex inſpectione arboris fami-
1 liæ † Teſtatoris, quod ipſe proximior eſt tam grauanti, quàm grauato, ideò mortuò Chriſtophoro ſine filijs, in portione ipſius
2 ad ſui fauorem purificata fuit † ſubſtitutio proximiorum, & aperta ſucceſſio, *l. cum ita legatur* 33. *§. in fidecom. & l. peto* 71. *§. fratres, ff. de leg.* 2. *Burſat. conſ.* 170. *nu.* 16. *lib.* 2. *Peregr. de fideicom. art.* 21. *nu.* 2. *verſ. Atque cum proximiores.*

Non obſtat quod non ſit impleta conditio obitus ſine filijs in vtroque nominato,
3 dum † ex Fortunio ſeniori adeſt Fortunius iunior eius nepos ex Valerio filio.

Vrgeret enim obiectum, ſi inter nominatos, eorumque deſcendentes expreſsè, vel
4 tacitè † per Teſtatorem ordinata fuiſſet ſubſtitutio reciproca, *vt tradit Rip. in l. hæredes mei, §. cum ita num.* 136. *ff. ad Trebell.* At quia in ca-
5 ſu noſtro, nec expreſſa † legitur, nec tacita ſubintelligi poteſt, quæ veniat in neceſſariā
6 conſequentiam † verborum expreſſorum, dum non concurrunt vrgentes coniecturæ, nec Teſtator dixit, quod ab vltimo ex honoratis tota hæreditas alteri reſtituatur, vt opus eſt, *per tex. in l. Titia Seio, §. Seia libertatis, ff. de leg.* 2. *Soccin. iun. conſ.* 110. *num.* 17. & 18. *lib.* 3. *Pereg. in his terminis conſ.* 52. *num.* 1. *lib.* 6. *Rota in recen.*
7 *deciſ.* 192. *nu.* 3. *par.* 8. Sed ſimpliciter vno, † vel pluribus nominatis à Virginia, illi vel illis ſine filijs legitimis, & naturalibus decedentibus, proximiores de familia ſubſtituit. *Summario d. nu.* 2. hoc vtique caſu non exigi-
8 tur copulatiua † purificatio conditionis reſpectu vtriuſq; ſed ea purificata in vno, quo ad eius portionem habet locum ſubſtitutio,
9 quia cum reſpiciat † diuerſas perſonas, reſoluitur in ſingularitates perindè ac ſi cuili-
10 libet ex nominatis facta † fuiſſet, *iux. reſponſum Papiniani in d. l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad Trebell. ibique Rip. d. nu.* 136. *verſ. ex qua reſponſione,* admittens quod ceſſante reciproca, etſi
11 verba † ſubſtitutionis directa ſint ad grauatos, prout hic, pluralitas neceſſario reſoluitur in ſingularitates, *in puncto Peregr. d. conſ.* 52. *nu.* 4. *lib.* 6 *Card. Seraph. dec.* 1190. *n.* 4. & 5.

12 Nec obſtat ratio conſeruandi † Agnationem reſultans ex declaratione facta per Teſtatorem in codicillis, quod eius bona ſtabilia ſemper, & in perpetuum conſeruentur in ſua familia. Quia de per ſe ſola non ſuf-
13 ficit ad inducendam reciprocam † de linea ad lineam, ſed intelligitur iuxta gradus expreſſos diſcretiuè inter deſcendentes vniuſcuiuſque lineæ, vt ſcilicet portio cuiuslibet ex nominatis inter eius deſcendentes conſeruetur. *Menoch.conſ.376. nu.40. verſ. reſpondetur primo, Card. Seraph. dec. 1023.nu.9. Rota in Florentina, ſeu Bononien. de Barbadoris 25. Iunij 1640.coram bon.me.Coccino, §. Hinc non obſtat*, in
14 qua firmatur, † quod hoc faciliùs admittitur, quando prout hic, non agitur de deſcẽdentibus, ſed de tranſuerſalibus Teſtatoris.
15 Nec dicatur, quod ſaltem Fortunius† iunior ſubintret in locum Valerij patris, & ſic conſiderari debeat tanquam exiſtens in pari gradu cum Angelo. Quia cum non verſemur in fideicommiſſo aſcẽdentis tranſuerſalis primi gradus vlterioris, filius non ſubintrat in locum patris, nec nepos concurrit
16 cum patruo, ſed habet locum† regula Prior in gradu, potior in ſucceſſione, *Dec.conſ.1.n.3 & conſ.217.nu.2.Curt.iun.conſ.128.nu.11.Craſſ. de ſucceſſ. §. fideicommiſſum qu.11.num.5. Fachin. contron.iur.lib.4.cap.84.§.fin.verſ.ſequitur Card. Mant.de coniect.vlt.vol.lib.8.tit.9. nu.3. in fin.& ſeq.Peregr.de fideicom.d.art.21.nu.8.Theſaur.dec. 65.nu.1.verſ.contrarum tamen eſt verius.*
17 Minúſque Fortunius † viuens iure tranſmiſſionis ſucceſſionem prætendere poteſt, quia cum pariter verſemur in fideicommiſſo conditionali ad filios non tranſmittitur, quando pater, prout hic, pendente condi-
18 tione deceſſit, non † concurrentibus coniecturis contrariæ voluntatis Teſtatoris; quę vrgentẽs eſſe debent, *vt per tex.in l.vnic. §. ſin autem C.de caduc.toll.probat gloſſ.communiter approbata in l.vn.ver. derelict. C. de his qui ant.ap. tab. Bart.in l.hæredes mei, §. tum ita num.2.ff. ad Trebell.Peregr.conſ.56.nu.4.lib.5. & de fideicom. art.31.nu.6.Cardin.Seraph.dec.1479.num.5. cum alijs alleg.in Romana de Millinis 15.Ianar.1644. §.& hinc eſt, & in Fauentina bonorum 27. Iunij 1659. §. nec obſtat exiſtentia cum ſeqq. coram me.*

Et ita &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Scutorum 30. mill.

Veneris 9. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Facultas ſimplex conceſſa alicui diſponendi ad ſuum arbitrium ad fauorem alicuius, dũ res adhuc eſt integra, licitè poteſt reuocari, & quid ſi ſit data in contractu irreuocabili inter viuos.

SVMMARIVM.

1 *Facultas ſimplex conceſſa alicui, quid importet.*
2 *Facultas adeundi hæreditatem eſt quid minimum.*
3 *Facultatis natura, propria eſt, quod poſſit reuocari.*
4 *Facultas alicui conceſſa, eo magis poteſt reuocari, ſi res adhuc ſit integra.*
5 *Ad Diſpoſitionem actualem, quando non fuit deuentum, poteſt dici quod res ſit integra.*
6 *Ius quæſitum, quando nemini fuit quæſitum, res poteſt dici, quod res ſit integra.*
7 *Facultas diſponendi de bonis ad fauorem, eius, cui quis voluerit, re integra, licitè reuocatur.*
8 *Facultas conceſſa alicui, per modũ præcepti aliud, aliud ſi per modum præceptiuum.*
9 *Facultas conceſſa alicui per viam legati eſt reuocabilis.*
10 *Legata, ſi reliquantur in contractibus, retinent naturam reuocabilitatis.*
11 *Pacta in donatione irreuocabili inter viuos appoſita, eius naturam aſſumunt, & veſtiuntur cohærentia contractus principalis.*
12 *Quod procedit, quando diſpoſita per viam Iuris, ſecus ſi ſint appoſita per modum facultatis.*
13 *Facultas ſimplex, quamuis data in contractu irreuocabili, tamen ea, quando eſt res eſt integra, retinet naturam reuocabilitatis.*
14 *In Contractibus irreuocabilibus, non eſt in congruum, quod reuocabile inſeratur, Declara numer. 15. 16.*
17 Imol.in leg.1.num.2. in fine, ff. de donat. *in quibus terminis loquatur.*
18 *Facultas ſimplex, quando non eſt deducta ad actũ, poteſt reuocari.*
19 *Stipulatio Notary non operatur, quod contract us ſui natura reuocabilis, efficiatur ir reuocabilis.*
20 *In Obligatione Camerali, ea quæ tacitè continentur, ad quorum fauorem operentur.*
21 *Procurator, vt aliquid validè acceptet, debet habere mandatum ad acceptandum. & num.22.*
23 *Contractus natura non immutatur ex clauſulis executiuis.*
24 *Diſpoſitiones omnes intelligendæ ſunt, rebus ſic ſtantibus.*
25 *Donatio, quando eſt valdè dubium an ſit reuocabilis, necne recurrendũ ad declarationem ipſius donantis.*
26 *Et quid ſi ſit facta ex interuallo.*

DECISIO CLXXXIX.

DOMINI ſemel atque iterum in diſputationibus dubij conſiderata facultate per Ioãnem Andream Caſtellanum Io:Mariæ eius fratri conceſſa in donatione facta ad fauorem Sanctæ Domus Lauretanæ, ibi: *Item alla morte del Sig. Gio: Maria ſuo fratello li da facoltà, che poſſa liberamente diſporre à fauore di chi ad eſſo piacerà la ſomma di ſc.30.mil.* cenſuerunt recedendum à deciſis ſub die 23. Ianuarij 1658. coram me.*

1 Præmiſſa enim verba ſimplicem† facultatem præſeferunt, & nudam diſponendi poteſtatem Tertio conceſſam, qua nullum ius formatum tribuit facultatario, nec eſt in bonis eius cui conceditur, *Dec.conſ.8.nu.173. lib.2. cũ alijs per modern.Salgad. in labir.credit.*

part.2.

part.2.cap.10.num.103. cum ſeqq. Quod expli-
cant DD. & tradunt idem *Decian.,& Salgad.*
in facultate adeundi hæreditatem delatam,
iſta enim non eſt ius, ſed ſimplex, & nuda
2 facultas,† quæ non dicitur eſſe in bonis eius
competit *Bart.in l.cum fil.famil.11.n.12.verſ.ad
ſimile, ff.de leg.1.* cõmuniter receptus, vt per
Surd.deciſ.140.num.5. & ſeqq. & articulo latè
diſcuſſo *Rot.in Firmana fideicommiſſi de Formo-
nis 9.Iunij 1634.coram bo:me: Card. Panzirolo,
§.Et ratio, cum ſeqq. Romana Fructuum Cenſus
21.May 1635.coram bon:mem:Card. Hieronymo
Veroſpio, & in Anconitana Bonorum 25.Februa-
rij 1647.coram bo:me: Bichio, §.Rurſus non obſtat.*
Atque ideò validè potuit in teſtamento po-
3 ſtea condito per eundem † Io: Andream
reuocari,& ad ſcuta 10.mil. reduci, ac limi-
tari, ex quo hoc de natura facultatis pro-
prium eſt,quod ſit reuocabilis, *Dec.conſ.521.
num.12.in fin. Alex.conſ.29.nu.17. & ſeqq.lib.5.
Ruin.conſ.54 num.12. & 13. lib.1.*

Quod certius procedere viſum eſt, quia
reductio facta fuit antequam Io: Maria fa-
uore Patrum Sanctæ Mariæ ſuper Miner-
4 uam, & † ſic de re adhuc integra, quo caſu
benè applicatur diſtinctio, quæ in facultate
teſtandi communiter à Doctoribus fieri ſo-
let, quod aut ille cui data eſt ea vſus fuit ad
actualem diſpoſitionē deueniendo; & tunc
5 cum res non ſit † amplius integra, & ius
quæſitum ſit minimè reuocari poteſt, vel,
vt in præſenti, ea adhuc vſus non fuit, nec
effectiuè diſpoſuit; Et hoc ſecundo caſu,
cum res ſit adhuc integra, nemini ius quæ-
6 ſitum,& res permaneat in ſimplicibus† ter-
minis nudę facultatis licitè reuocari potuit,
vt diſtinguunt *Bald.in l.Senium 3. num.3.cum
ſeqq. C.qui Teſtam. face. poſſ. Guillel. Bened. in
cap.Raynutius 16. §. Condidit il primo num.2. de
Teſtam.Soccin.Sen.conſ.114.in fin: verſ.prout di-
cit, Bald.vol.1. Peregr.de fideicom. art.44. nu.37.
ad med. Vaſq. de ſucceſſ.par.3. lib.1. §.2. num.8.
Theſaur.Iun. in addit.ad deciſ.70.litt.D. verſ.ſed
mihi omninò, Rota deciſ.253.num.10.verſ.Adhuc
potuiſſet par.4. recent.*

Hinc ſimilem poteſtatem conceſſam tan-
7 quam † facultatem conſiderando, *Bald.con-
ſil.377. lib.5.* rectè inquit potuiſſe reuocari
antequam ad actum eſſet deducta quem
approbarunt,& meritò ſequuti ſunt, *Peregr.
conſ.76.nu.18.lib.1. Caſtill.controu.lib.4.cap.53.
nu.30.ante med.* nec proindè applicatur aliud
conſil. Bald.270. lib.2. quia hoc caſu poteſtas
non fuerat conceſſa per modum facultatis,
8 ſed per† modum pręcepti in perſonam illius
directi, cui bona donata fuerant, & in his
terminis illum ſequuntur Doctores pro
Patribus adductis.

Et vlterius quia facultas controuerſa per
viam legati conceſſa fuit, & talem eam no-
9 minauit † tam donans, ibi: *Che la Santa Caſa
habbia à ſodisfare li ſudetti peſi, e legati,* quam
etiam Io: Maria in ſuo Teſtamento poſt
factam reductionem ad ſcuta 10.mil.ea vſus
fuit, ibi: *Delli ſcudi trenta mila laſciatimi per
legato da Monſignor mio fratello, &c.* In con-
10 tractibus autem poſſe fieri legata,† & ſuam
reuocabilem naturam retinere, tradit *Bart.
in l.legatum 37. nu.3. verſ.Sed ſi, ff. de leg.2.*, &
cum eo *Gomez.var.reſol.to.1.cap.12.nu.4.Cald.
de iur.emphyt.lib.3.cap.5.n.16.Lancellott.Gall.ad
conſuetud. Alex.verb.legere qu.6.nu.56.*,& magis
cõmuniter teſtatur *Surd.dec.127.nu.9., & 10.*

Ex quibus ceſſat præcipuum fundamen-
tũ primæ deciſionis, quod pacta in donatio-
11 ne irreuocabili inter viuos † appoſita eius
naturam aſſumant,& veſtiantur cohærentia
contractus principalis, cui adijciuntur. Hoc
enim procedit,vel quãdo diſpoſita ſunt per
12 viam Iuris, non autem † quãdo ſunt appo-
ſita, vt in præſenti, per modum ſimplicis
facultatis, quæ rę integra, quamuis in con-
13 tractu irreuocabili† inſerta ſemper remanet
reuocabilis, *Angel.conſ.225.nu.1.in fin. & ſeqq.
Dec.conſ.521.num.12. Alex. d.conſ.89. num.17.
& ſeqq. lib.5. Pariſ.conſ.8.num.23.& ſeqq. lib.4.*
nec incongruum eſt, quod in contractibus
14 irreuocabilibus,† aliquid ad inſtar vltima-
rum voluntatum reuocabile inſeratur,vt ſu-
pra *Peregr.conſ.65.num.16.lib.1. Surd.conſ.382.
nu.69. Card.Mant.de coniect.lib.3.tit.18. nu.11.
Gratian.diſcept.247. num.21.*

Siue quãdo ipſorummet Contrahentium
intereſſe reſpiciunt, & in eoſdem directa
15 ſunt, † prout erant in caſu *Bald. d.conſ.270.
lib.2.* Secùs autem quando, prout hic, inte-
reſſe Tertij cõcernunt in quem directa ſunt,
nam hoc caſu ab ipſo contractu in quo po-
ſita non informari, nec irreuocabilia fieri,
tradunt *Bartol.in l.petens 27. num.1. C.de pact:*
vbi etiam *Bald. num.40. Iaſ.nu.18. verſ. Circa
primum, & alij, Neguſ.de pignor. par.4.num.40.
verſic.Præterea ſecundo modo, Caroc.de locat. par.
vltima concluſ.40. Tiraq de retract. conuent. §.1.
gloſſ.5.nu.26.* vbi etiam ponit diſtinctionem
caſui noſtro applicabilem, quod ſcilicet in-
formentur à contractu quando ipſum con-
16 tractum concernunt, ſecùs † ſi non infe-
runtur à cauſa propter quam contractum
fuit, & ab eo ſint aliena, prout negari ne-
quit,quod eſt ſimplex facultas conceſſa fra-
tri in donatione alteri facta, nõ autem talis
erat ſubſtitutio in caſu, *Bald. conſ.270. lib.2.*

Nec applicatur *Imol.in l.2.nu.1. ad fin. ff.de
17 donat.* † loquitur enim quando filius, vel
extraneus donat rem Patris, vel alterius cõ-
ſentientis, quo caſu duæ oriuntur donatio-
nes, vna ſcilicet inter conſentientem,& do-
nantem; Inter donantem, & donatarium
altera: At quando, vt in præſenti, res ſtetit
18 in terminis ſimplicis † facultatis non dedu-
ctæ ad actum,donatio inducta prętendi non
poteſt quoad facultatariũ, ſeu quoad alium
ab eo cauſam habentem, vt declarant *Ro-
land. de lucr.dot.quæſt.41.in fin. Altograd.conſ.32.
ſub num.38.lib.2.*

Opponi autem non poteſt,quod pro par-
te Io:Mariæ facultatarij acceptata fuerit prę-
dicta facultas antequam limitata fuiſſet:
Nam acceptatio Notarij facta fuit nomine
Almæ Domus Lauretanæ dumtaxat, non
autem aliorum, ibi: *E me Notaro per eſſa pre-
ſente,*

ſante, e ſtipulante, cuius prætereà ſtipulatio
19 non operatur, † quod actus ſui origine, &
natura reuocabiles cōtrariam naturam aſſu-
mant, *Caſtrenſ. in leg. ſi pecuniam 5. num. 7. ff de
condit. cauſ. dat. Rota coram Pen. deciſ. 1254. nu. 7.
& in Romana Collegij 13. Nouembris 1634. coram
bo: me: Pirouano §. Non obſtat, quod interuenerint*,
Illa autem quæ tacitè in obligatione Came-
rali cōtinetur intelligi debet fauore illorum
20 tantum, † qui habent de tempore contra-
ctus primarium, & principale intereſſe, non
autem ſecundarium, & conſecutiuum, *Gra-
tian. diſceptat. 723. num. 5. Rota deciſ. 191. nu. 12.,
& 274. num. 6.* poſt *Zacch. de oblig. Camer.*

Rurſus non releuat, quod Procurator
eiuſdē Almæ Domus donationem expreſsè
21 acceptauerit † cum omnibus ſuis pactis,
vinculis, & conditionibus, quodque donans
cum iuramento eam non reuocare promi-
ſerit. Quia in ordine ad primam acceptatio
ſe habet paſſiuè reſpectu Almæ Domus ſuæ
Principalis, atque ideò intelligitur quate-
nus omnia in eodem ſtatu permaneant, & re
integra non reuocentur, & illa vti non po-
teſt Ioannes Maria facultatarius, cuius man-
22 datum ad acceptandū † non habebat dictus
Procurator. Promiſſio verò prædicta reſpi-
cit ſolum ipſam donationem principalem,
non autem legata, aut alia ad fauorem Ter-
tiæ perſonæ in ea contenta, quæ reuocabilia
23 eſſe non deſinunt † per dictam promiſſio-
nem in clauſulis executiuis inſertam, *Rota
deciſ. 586. nu. 4. par. 5. recent. Romana Donationis
1. Februarij 1640. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.
§. Non obſtat pactum*, & in terminis de actu iu-
rato, *Ruin. in d. conſ. 54. num. 12. & 13. lib. 1. Ro-
ta in Comen. Cappellæ 27. Aprilis 1648. coram
bo: me: Dunozetto*. Præterquamquod limita-
tio facta fuit ex quo melius conſideratis vi-
ribus ſui Patrimonij cognouit Ioannes An-
dreas eas non ſufficere pro implemento or-
24 dinatorum in illa, ſicque † faciliùs quoad
hoc promiſſio non reuocandi attendi non
debet cum intelligatur rebus ſic ſtantibus,
*Dec. dict. conſ. 521. nu. 13. & 14. Crauett. conſ. 264.
num. 6. Honded. conſ. 111. num. 49. & ſeqq. lib. 1.
Rota deciſ. 211. num. 3., & 4. coram Cadinal. Se-
raphin.*

Cæterum illud controuerti non poteſt,
quod valdè dubium ſit, an intellexerit Do-
nans in donatione irreuocabiliter addere pa-
cta, & legata reſpicientia alias perſonas;
25 Vndè † in hoc dubio abſolutè recurrendū
eſt ad declarationem ab eodem Donante in
ſuo Teſtamēto factam, & quidem tempore
congruo, & re integra, nempè ante accepta-
26 tionem, & diſpoſitionem, vt ſupra etiam † ſi
facta ſit ex interuallo, vt per *Rotam in Bono-
nien. Succeſſionis 4. Maij 1646. §. Quæ opinio, &
17. Iunij 1647. §. Coniectura coram bo: me: Bichio,
Romana Donationis 14. Maij 1657. coram Reue-
rendiſſ. Papien. §. Omnium autem*, & in alia *Ro-
mana Donationis 3. Iunij 1658. coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano §. Et ad id*.

Et ità vtraque parte informante receſſum
fuit à deciſis, vt ſupra, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Legati.

Mercur. 14. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Legatum à Teſtatore vigore ampliſſimæ fa-
cultatis teſtandi factum nō adhibitis ſolem-
nitatibus iuris poſitiui, eiuſque manu, &
charactere ſubſcriptum, non impedit lega-
tarium, qui ſcripſit Teſtamentum, quin in-
tentionem pro recipiendo legato fundatam
habeat, à quo ſtante bona fide Teſtatoris, &
omni legatarij fraude ſublata, idem arceri
non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio ex Senatus Conſulto Liboniano deducta
ne ad ſcribendum teſtamentum adhibitus ſibi ipſi
adſcribere emolumentum poſſit, ad ſolas fraudes
quæ ea occaſione fieri poſſent euitādas emanauit.*

2 *Prohibitio non procedit Teſtamento ſpecialiter à
Teſtatore ſubſcripto, & confirmato, cum omnis
in eo caſu ob ſcientiam Teſtatoris ſuſpicio remo-
ueatur.*

3 *Subſcriptio ſpecialis Teſtatoris ex proprijs eius
verbis cognoſcitur.*

4 *Verba ſpecialis expreſſionis vim continentia per-
inde intelligi debent, ac ſi de omnibus diſpoſitis
mentio indiuidualiter facta fuiſſet.*

5 *Teſtamentum ſcriptum confirmans in aliquo vo-
luiſſe derogare non videtur.*

6 *Dictio* plenè *omnimodam confirmationem ope-
ratur, ac ſi Teſtamentum in qualibet ſui parte
abſque vlla diminutione approbatum fuiſſet.*

7 *Perſonæ legatarij expreſſio indiuidua non eſt ne-
ceſſaria, ſed requiritur ſpecialis, quæ cum ſit
media inter vtramque, ſubſcriptionem conceptam
fuiſſe verbis eidem æquipollentibus ſufficit.*

8 *Verba vim ſpecialis mentionis habentia, ad mu-
tationem prioris voluntatis clauſulæ derogato-
riæ ſpecialem mentionem requirentis ſufficiunt.*

9 *Subſcriptio generalis ad euitandam pœnam falſi-
tatis ſuffragatur, ius autem petendi legatum non
tribuit.*

10 *Clauſula virtutem diuiſiuam habens facit, vt ſin-
gula ſpecialiter, & diuiſim approbata cenſeantur.*

11 *Teſtamenti validitas abſque ſubſcriptione Teſta-
toris à Notarij rogati ſtipulatione pendet.*

12 *Teſtamentum à particulari ſcriptum non ab eiuſ-
dem ſcriptura, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo
Teſtatoris robur accipit.*

13 *Ratione legis ſpecialem ſubſcriptionem requiren-
tis ceſſante, qualibet ſuſpicio fraudis ceſſat, &
relictum valet.*

14 *Teſtamentum poſt ſcripturam ſtatim in manibus
Teſtatoris conſignatum, qui compos mentis, & ſa-
nus corpore idem diù penes ſe retinuit, & poſteà
clauſum, & ſigillatum tranſmiſit, ad fauorem
ſcribentis valdè ponderatur.*

15 *Virum ſumma prudentia ſubſcripſiſſe, & clauſiſſe
teſtamentum, quin illud tanquam religioſiſſimæ
pietatis, & extremæ voluntatis elogium perlege-
rit, non præſumitur.*

16 *Teſtatorem ſubſcripſiſſe Teſtamentum non præſu-
mitur*

mittur ſi legatum proprio Marte ſcribentis appoſitum fuiſſet.

17 *Teſtatore de legalitate ſcribentis confidente, eundem euidenti periculo fraudis ſe exponere voluiſſe veriſimile non videtur.*

18 *Hæres, ſtante approbatione Teſtamenti ex ſolutione partis legati reſultante, ius illud impugnandi à ſe abdicaſſe cenſetur.*

DECISIO CXC.

PER Sententiam Rotalem præuia deciſione edita coram R.P.D. meo Celſo, fuit pronunciatum Lucæ Antonio Iunctæ deberi legatum eidem relictum à clar: me: Cardinali Ludouiſio ſcutorum 2000. pro vnica vice, & partis quæ familiaribus dari ſolet pro ipſo, & vno famulo donec vixerit, cuius ſententiæ validitatem, & iuſtitiam DD. conoſcentes hodiè coram me reſponderunt illam eſſe confirmandam.

Quia cum legatũ fuerit factum in Teſtamento condito ab eodem Cardinali vigore ampliſſimæ facultatis teſtandi non adhibetis ſolemnitatibus iuris poſitiui, eiuſque manu, & charactere ſubſcripto, ius, & intẽtio dicti Lucæ remanet vndequaque fundata, licet ipſe Teſtamentum conſcripſerit,
1 nam † prohibitio deducta ex Senatus Conſulto Liboniano, ne quis ſcilicet adhibitus ad ſcribeñ alienum Teſtamentum poſſit ſibi emolumentum adſcribere, emanauit quidem, vt euitentur fraudes quę poſſent committi ſi licitum eſſet ſcribenti aliquid ad ſui commodum apponere, vt habetur in *tot. tit.*
2 *C. de his, qui ſibi adſcrib. in Teſtam.* Sed † non procedit quoties Teſtamentum fuit à Teſtatore ſpecialiter ſubſcriptum, & confirmatum, tunc enim remouetur ſuſpicio, quod extraneus, qui ſcripſit Teſtamentum, adſcripſerit ſibi legatum inſcio, vel inuito Teſtatore, eſt *Text. in l. 1. §. ad Teſtamenta verſ. inter Fiſcum, & extraneũ,* vbi *gloſ. & in l. Diuus 15. §. plane,* ibiq; tradit *Bart. ff. ad leg. Cornel. de falſ. Angel. in l. Quamquam, Cyn. in l. Teſtator, & Odofred. in leg. Si libertate, C. de his quæ ſibi adſcrib.*

3 Subſcriptionem † autem eſſe ſpecialem clarè deprehenditur ex verbis quibus Cardinalis vſus fuit: *Ego Ludouicus Cardinalis Ludouiſius de prædictis omnibus, & ſingulis tota animi inductione vltimo diſpoſui, & quam ex actiſſi-*
4 *mè ſeruari volo, & præcipio.* Quæ † verba ſpecialis expreſſionis vice funguntur perindè ac ſi de omnibus ſuperius diſpoſitis fuiſſet indiuidualiter facta mentio, iux. *gloſſ. in cap. ...* *circà, verb. Omnia, & ſingula de elect. in 6. Bald. in l. 2. colum. 2. verſ. Circa clauſulam ſuper quibus omnibus, & ſingulis, & conſil. 461. num. 6. lib. 1. Roland. conſ. 1. num. 6. lib. 1.,* & alios adducit *Pacif. de Saluian. interd. inſpect. 4. cap. 1. num. 8.*

Et comprobat verba ſtatim adiecta. *Hoc autem Teſtamentum plenè ſtabilitum, & confirmatum ad P. Generalem Societatis Ieſu tranſmitto,*
5 qui enim † confirmat videtur noluiſſe in aliquo derogare, *l. more maiorum,* ibique *DD. ff. de iuriſd. omn. iud.* & notat *Modern. Panormit.*
6 *conſ. 62. ſub nu. 14.* Et † dictio (*plenè*) operatur omnimodam confirmationem, ac ſi Teſtamentum fuiſſet in qualibet ſui parte, & capitulo approbatum abſque vlla diminutione, *Ruin. conſil. 100. num. 7. poſt medium verſ. Et quia etiam verbum prædictum lib. 3. Menoch. conſil. 29. num. 12. Gratian. deciſ. March. 239. num. 5.*

7 Nec refert, quod non † expreſſerit perſonam legatarij minuſque de legato eidem adſcripto mentionem fecerit, quia cum non ſit neceſſaria mentio, & expreſſio indiuidua, ſed requiratur tantum ſpecialis, quæ nec in ſola generalitate conſiſtit, nec deſcendit ad indiuiduam, ſed media eſt inter vtramque, ſufficit, quod ſubſcriptio fuerit concepta verbis æquipollentibus ſpeciali mentione,
8 ſicut † ad mutationem prioris voluntatis requirentis ſpecialem mentionem, clauſulæ derogatoriæ ſufficere verba, quæ vim habeant ſpecialis mentionis, reſpondet *Alex. conſ. 134. num. 2. lib. 1.* & dixit *Rot. in Romana Legatorum 28. Iunij 1641. coram bo: mem: Peutingerio, & in Amerina Hæreditatis 20. Iunij 1659. corã Reuerendiſſ. D. meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Licet verò ſi tantummodo dixiſſet omnia quæ ſcripta ſunt in Teſtamento approbo,
9 & confirmo, † ſubſcriptio dici potuiſſet generalis, quæ ſolum ſuffragatur ad euitandam pœnam falſitatis, non autem tribuit ius petendi legatum, vt ita loquitur *Bartol. in l. Diuus 15. §. Item Senatus, ff. ad leg. Cornel. de falſ.* Attamen cum vltro adiecerit ſe diſpoſuiſſe de prædictis omnibus, & ſingulis, & quam exactiſſimè ſeruari velle, & præcipere, dicitur ſpecialiter declaraſſe, quod legatum reliquerat, illudque legatario ab hæ-
10 redibus dari volebat ex vi † clauſulæ prædictæ, quæ habens virtutem diuiſiuam facit, vt ſingula ſpecialiter, & diuiſim approbata cenſeantur, ad tradità per *Altograd. conſil. 32. num. 15. lib. 2.* & firmat *Rot. deciſ. 136. numer. 3. par. 2. deciſ. 95. nu. 2. part. 3., & deciſ. 284. nu. 48. par. 6.,* & pluribus comprobat *prima deciſio coram R. P. D. meo Celſo ſub die 8. Iunij 1658.*

11 Prætereà cum non verſemur in † Teſtamento rogato à Notario à cuius ſtipulatione pendet validitas Teſtamenti abſque alia ſubſcriptione Teſtatoris in quibus terminis procedunt auctoritates in contrarium alle-
12 gatæ, ſed in † Teſtamento ſcripto à dicto Luca, quod non recipit robur à ſcriptura eiuſdem Lucæ, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo Cardinalis, vt aduertit *Odofred. in rub., & Cin. in dict. l. ſi Teſtator de his qui ſibi adſcrib.* Vtique
13 nulla poteſt in Luca cõſiderari fraus, † ceſſante enim ratione legis requirentis ſpecialem ſubſcriptionẽ, ceſſat quælibet ſuſpicio fraudis, & valet relictum, vt firmatur in alia *deciſione §. Cumque ipſe nõ ſit tabellio, & faciunt,* tradita per *Rub. de Teſtam. cap. 27. ſub nu. 323.*

14 Fortius verò, quia non ſolum † Teſtamentum, non remanſit penes Lucam cum ipſe poſtquam illud conſcripſit conſignauerit in manibus Cardinalis, qui compos mentis, & ſanus corpore dictum Teſtamentum diù penes ſe retinuit, & poſteà clauſum, & ſigillatum tranſmiſit Generali Præpoſito Societatis Ieſu, quod valdè ponderat *Mart. de*

de ſucceſſ. legal. part.4.quæſt.2.articul.3. num.26.
15 Nam præſumendū eſt, quod Cardinalis † vir
ſummæ prudentiæ nullo modo ſubſcripſe-
rit, & clauſerit Teſtamentum, quin antea
illud perlegerit, & ſuæ religioſiſſimæ pieta-
tis, & extremæ voluntatis elogium ſerio
ſibi conſtiterit, iuxtà deducta *coram bo:mem:*
16 *Merlin.deciſ.*137.*nu.*13., & quod alias ſi † le-
gatum non fuiſſet appoſitum ipſo ſciente,
& volente, ſed proprio Marte ipſius Lucæ
ſcribentis vtique Teſtamentū non ſubſcrip-
ſiſſet, vt benè in propoſito conſiderat *Iacob
Gall. in prima deciſione* allegatum *conſil.*60. *per
totam*.
17 Sed etiam quia videtur admodum † inue-
riſimile, quod in re tantæ circumſpectionis,
& maximi momenti Lucas, de cuius lega-
litate Cardinalis ſummopere confidit, vo-
luerit ſe exponere euidenti periculo fraudis
ictu oculi detegibilis, vt ratiocinatur, *Rot. in
Romana Hæreditatis* 13. *Ianuarij* 1659. §. *Rem
prorſus coram R.P.D. meo Albergato*.

Denique cum hæres nedum ſoluerit à
principio dicta ſcuta 2000., ſed præſtiterit
quoque partem per aliquot menſes nō po-
18 teſt à dicta ſolutione recedere, nam † ſtante
approbatione Teſtamenti reſultante ex ea-
dem ſolutione, abdicauit à ſe ius illud im-
pugnandi, ex not. per *Giouagn.reſponſ.*7.*nu.*8.
*lib.*2., *&* *Magon deciſ.Florent.*58. *num.*33.

Et ità pro confirmatione ſententiæ vtra-
que parte informante perſolutum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononienſis Inueſtiturarum

Mercurij 14.*Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

De nullitate Inueſtiturarum ob formam con-
ſuetam antiquarum conceſſionum non ſer-
uatam, reſultante 1. ex ſtipulatione ſucceſ-
ſoribus quibuſcunque facta cùm ea tamen
non competat niſi hæredibus ſanguinis 2, ex
diminutione Canonis. 3. ex ea facultate affrā-
cationis, & locationis in emphiteuſim per-
petuam inueſtitis conceſſa; quibus ſimul
iunctis enormiſſima exinde læſio emanata
earumdem inualiditatem produxit.

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura abſque beneplacito Apoſtolico, & iuſta
concurrente cauſa vtilitate ſcil. & neceſſitate Ec-
cleſiæ inueſtientis, etiamſi bona eſſent ſolita in
emphietuſim dari, alterari non poſſunt.*
2 *Forma antiquarum conceſſionum alterata cenſetur
cum illa antiqua fiant pro inueſtitis, & eorum
hæredibus, quorum appellatione in materia am-
phiteuſis Eccleſiaſticæ ſolos hæredes ſanguinis ve-
nire conſueuit.*
3 *Inueſtituræ pro quibuſcunque ſucceſſoribus ſtipu-
latæ, emphyteuſim ſimpliciter hæreditariam &
ad quoſcunque etiam extraneos tranſitoriam ef-
ficiunt.*
4 *Alteratio controuerti non poteſt ſtantibus diuerſis
generationibus in prioribus inueſtituris non com-
prehenſis, quæ ideo ſine requiſitis ſolemnitati-
bus non tenent.*
5 *Diminutio conſiderabilis Canonis pro quo factæ
fuerunt conceſſiones alterationem manifeſtam in-
cludit.*
6 *Conceſſio non valet, vbi res, quam Eccleſia pro
maiori penſione & Canone dare conſueuerat, pro
minori conceditur.*
7 *Prælatus diminuendo Canones Eccleſiæ conditio-
nem deteriorem facit, quod abſque aſſenſu & ap-
probatione Sedis Apoſtolicæ fieri non licet.*
8 *Facultas liberandi bona emphiteutica inueſtitis
conceſſa, & temporis prorogatio contra formam
primarum inueſtiturarum, tanquam Eccleſiæ
valde nociua non adhibitis neceſſarijs ſolemnita-
tibus apponi non debet.*
9 *Pars pretij damnum auget.*
10 *Prælatus in his quæ ſunt de accidentalibus contra-
ctus formam conſuetam in præiudicium Eccleſiæ
excedere non poteſt.*
11 *Læſio enormiſſima ex ſequuta affrancatione ema-
nata quomodo probatur.*
12 *Læſione Eccleſiæ longe vltra dimidiam interue-
niente, omnis contractus nullus & inualidus re-
manet.*
13 *Beneplacitum Apoſtolicum licet de eius impetra-
tione non conſtet, ob lapſum* 30. *annorum iuncta
obſeruantia interueniſſe præſumitur.*
14 *Conceſſio vt valida dicatur, vtilitas & neceſſitas
Eccleſiæ cum aſſenſu Apoſtolico copulatiuè re-
quiruntur.*
15 *Cauſa à qua ſubſtantiantur inueſtituræ ceſſante,
quilibet lapſus temporis ad inducēdam præſum-
ptionem Beneplaciti Apoſtolici inſufficiens eſt, niſi
illas ex defectu cauſæ inualidè factas fuiſſe Papæ
innotuiſſe probetur.*
16 *Beneplacitum præſumptum ex Conſtitutione Vr-
bana ſuper præiudicialibus Eccleſiarum tolli-
tur.*
17 *Nullitas ſententiæ pro inualiditate inueſtiturarum
ex defectu tranſportationis proceſſus fruſtra ap-
plicatur, cum de illius confirmatione non agitur,
nec de releuantia iurium conſtat.*
18 *Acta in cauſa prophana non tranſportantur, niſi
quæ ad iuſtitiam vel iniuſtitiam ſententiæ con-
ferunt.*
19 *Succeſſor in beneficio acta quæ non reperiuntur
tranſportare non tenetur.*

DECISIO CXCI.

ALBERTVS de Planis Canonicus Sanctæ
Mariæ Maioris Bononiæ proſequendo
iudicium ab eius Anteceſſore intentatum
ſuper nullitate inueſtiturarum bonorum de
quibus agitur à Prædeceſſoribus de an. 1572
& 1580. factarū illis de Cucchis, & Luchinis
reportauit ab A.C. ſententiam à qua cauſa
in Rota commiſſa, ipſoque ſolùm infor-
mante pro eo reſponſum fuit ſcilicet Inue-
ſtituras eſſe inualidas.

Fundamentum inualiditatis fuit, quia in
1 Inueſtituris † non fuit ſeruata forma con-
ſueta antiquarum conceſſionum, quinimò
in pluribus alteratum ſolitum, quod fieri
non potuit abſque beneplacito, & iuſta

con-

concurrente cauſa, hoc eſt vtilitate, vel ne-
ceſſitate Eccleſiæ Inueſtientis, quamuis bo-
na eſſent ſolita dari in emphyteuſim, *Dec. in
Auth. qui rem nu. 22. & ibi Cagnol. num. 59. C. de
Sacroſ. Eccleſ. Alex. conſ. 9. nu. 1. lib. 3. Dec. conſ. 73.
nu. 43. lib. 2. Mant. de tacit. & ambig. conuent. lib. 22.
tit. 7. nu. 15. Rota coram Card. Seraph. deciſ. 1490.
num. 7. & dec. 175. num. 42. par. 5. recent. bon. mem.
Merlin. dec. 756. nu. 14. dec. 764. nu. 4. & dec. 72.
nu. 10. in Nouarien. bonorum 1. Iulij 1644. coram
bon. me. Dunozetto, §. eoque minus, in Rauennaten.
domus, 14. Iunii 1649. §. vltra quod coram Reue-
rendiſſ. Tarraconen. & in Romana deuolutionis 4.
Decembris 1651. §. vltim. coram bon. memor.
Bichio.*

2 Alteratã autem fuiſſe † formam antiqua-
rum, conceſſionum, & exceſſum modum
ex eo potiſſimum apparet, quia antiquæ ſũt
factæ pro Inueſtitis hæredibus, & ſucceſſo-
ribus, quorum appellatione in hac materia
Emphyteuſis Eccleſiæ ſolos deſcendentes,
& hæredes ſanguinis venire receptius eſſe
apud Doctores teſtatur *Gabr. in conſ. 84. n. 51.
& 52. lib. 2. Gozzad. conſ. 70. nu. 6. Mantic. de ta-
cit. & ambig. lib. 22. tit. 19. num. 20. Rota dec. 211.
n. 4. par. 6. rec. in Caietana bonorum 3. Decembris*
1646. & 10. *Iunij* 1648. & *in Rauennaten. bono-
rum emphit. 27. Martii 1651. §. quia cum coram
Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in dicta Roma-
na deuolutionis domus coram bon. mem. Bichio poſt
princ. confirmata 20. Iunii 1653. coram R.P.D. Ve-
roſpio, §. hinc verò ſequitur.* Poſtremæ verò
3 controuerſæ † Inueſtituræ leguntur ſtipula-
tæ pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſ-
cunque *Summario informantis num. 4. & 5.* quæ
verba ſolent afficere Emphyteuſim ſimpli-
citer hæreditariam, & tranſitoriam ad quoſ-
cunque etiam extraneos, *Bald. in cap. Impe-
rialem num. 19. de probib. feud. alien. per Feder. &
in l. 1. qu. 34. num. 47. ff. de rerum diuiſ. & in cap.
in præſentia 8. nu. 20. de probat. Rolan. conſ. 95 nu.
28, 33, & 45. lib. 1. Rota apud Card. Seraph. dec. 703
nu. 2. Andr. dec. 105. num. 12.* & in aliis cumula-
tis *in dec. 255. coram Eminentiſſ. Card. Otthobono,
& in dec. 211. n. 13. cum ſeqq. par. 6. rec.* Hinc cla-
4 ra eſt † alteratio dum in vltimis additæ ſint
diuerſæ perſonæ, & generationes, quæ non
erant comprehenſæ in prioribus, & ideò nõ
tenent ſine requiſitis ſolemnitatibus, vt in
ſpecie firmant *Cagnol. in d. Auth. qui rem nu. 59.
Decian. conſ. 73. num. 41. lib. 2. Molin. de iuſt. & iur.
cap. 468. num. 19. Ferdin. de Caſtr. Pol. oper. moral.
par. 2. tract. 12. punct. 15. §. 4. num. 4. Rota apud Se-
raph. d. dec. 1490. n. 7. & deciſ. 367. num. 23. par. 5.
recent. & in dictis deciſ. 764. nu. 5. & 775. num. 11,
12, & 13. coram bo. mem. Merlin. & in d. Rauenna-
ten. domus coram Reuerendiſſ. Tarracon. §. quoniam,
verſ. Tum etiam quia.*

5 Item deſumitur † alteratio ex conſidera-
bili Canonis diminutione pro quo factæ
fuerunt conceſſiones, vt patet ex combina-
tione illarum cum antiquioribus relatis in
dicto Summario à nu. 1. vſque ad 5. & ex Teſti-
6 bus *ſub nu. vltim.* vbi enim † res quam Eccle-
ſia conſueuerat dare pro maiori penſione, &
Canone conceditur pro minori, non valet
conceſſio, *Bart. in Auth. qui rem num. 6. C. de
Sacroſ. Eccleſ.* & ibi *Cagnol. nu. 58.* & alii quos
refert *Modern. Fulgin. de iure emphit. tit. de ſolut.
Canon. qu. 1. nu. fin. Borgnin. dec. 29. nu. 58. & 60.*
7 Cum per huiuſmodi † diminutionem Præ-
latus egrediatur morem ſolitum, & Eccleſię
conditionem deteriorem faciat, quod abſq.
aſſenſu, & approbatione Sedis Apoſtolicæ
fieri non licet vt notant præcitati, & præci-
puè *Cagnol. d. nu. 58. Rota coram bon. me. Merlino
d. dec. 756. nu. 14. & in recent. deciſ. 252. num. 11.
& 12. par. 7.*

Altera demum alteratio ſoliti reſultat ex
facultate Inueſtitis attributa ſemper, & quã-
documque affrancandi, & liberandi bona
emphyteutica ipſis conceſſa aſſignando Ec-
cleſiæ Dominæ directæ loco illorum alia
bona valoris librarum 6500. ſimili modo
locata in Emphiteuſim perpetuam, & ob
prorogationem temporis deuolutionis ad
duos annos Canone non ſoluto, vbi in præ-
cedentibus reſtrictum erat ad ſexdecim mẽ-
8 ſes, quæ † facultas, & temporis prorogatio
in primis Inueſtituris non adiecta, nec pro
tanto tempore tanquam valde Eccleſiæ læ-
ſiua nullo modo apponi poterat non adhi-
bitis neceſſariis ſolemnitatibus, *cap. ſine ex-
ceptione 12. qu. 2. cap. 1. & Clem. 1. de reb. Eccleſ.
non alien. Oldr. conſ. 178. Oſaſc. dec. 23. nu. 43. cum
ſeq. Borgnin. dec. 33. nu. 12. par. 3. Rota in dicta No-
narien. bonorum 1. Iulij 1644. §. eoque minus cum
ſeq. bon. me. Merlin. dec. 702. nu. 59.* vbi quod vti
9 pars pretii damnum auget *Fulgin. de var. ca-
duc. qu. 1. nu. 37. & de ſolut. can. qu. 1. n. 292. & 293.*
firmans, quod etiam in his, quæ ſunt de
10 accidentalibus contractus nequeat † Præla-
tus formam conſuetam excedere in Eccleſię
præiudicium ex *doctr. Bald. in Auth. quas ruinas
C. de Sacroſ. Eccleſ. ſequitur Rota in proximè cita-
ta Rauennaten. domus, §. quamuis autem coram Re-
uerendiſſ. Archiep. Tarraconen.*

Quæ eo facilius procedere videntur pon-
11 derando quod perſequutam † affrancatio-
nem enormiſſima læſio emerſit in detrimẽ-
tum Eccleſiæ cui in recompenſam bonorũ
Emphyteuticorum tornaturarum 60. quæ
de anno 1580. venditæ fuerunt reſpectu vti-
lis dominij; tamen pretio librarum 21. mil.
& anno 1605. poſt affrancationem æſtimata
fuere libris 34. *Summario num. 5. & 6.* fuerant
aſſignatæ, & ſubrogatę 25. tornaturæ terra-
rum ad libras 6500. aſcendentes, & ſic cùm
12 læſione Eccleſiæ longè vltra dimidiam, qua
interueniente omnis contractus nullus, &
inualidus remanet *Gratian. diſcept. forenſ. cap.
788. nu. 1. & cap. 823. nu. 38. & 39.*

Nec dicatur, quod licet non conſtet de
13 impetratione beneplaciti Apoſtolici ob la-
pſum 30. & vltra annorum iuxta obſeruan-
tiã præſumatur interueniſſe iuxtà *conſ. An-
char. 136. nu. 2. Gabr. conſ. 80. nu. 18. lib. 2. de benef.
lib. 1. qu. 24. nu. 192.* quià præterquod ex præ-
14 dictis nedum non conuenit † iuſta cauſa v-
tilitatis Eccleſiæ, quæ copulatiuè requirun-
tur cum aſſenſu Apoſtolico, vt valida ſit
conceſſio *d. cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Rota*
dec.

dec.186.num.5.par.7.recen.& apud Merlin.d.dec. 702.num.70.cum ſeq.& dec.887. num.26.& 27.
15 ſed damnoſa penitus fuit, & propterea † ceſſante cauſa, à qua ſubſtantiantur Inueſtituræ quilibet lapſus temporis inſufficiens eſt ad inducendam præſumptionem beneplaciti Apoſtolici, niſi probetur Papæ innotuiſſe illas ex defectu cauſæ fuiſſe inualidè factas *Alex.conſ.9.nu.8.lib.3. Lotther. de re benef.lib.1. qu.28.nu.33.cum ſeq.& præcipuè n.43. Rota apud bon.mem.Merlin.d.dec.702.nu.39.& in Bononien. diſmembrationis 10.Febr.1659.§.hinc beneplacitũ coram R.P.D. meo Veroſpio* confirmata 20. *Februarij præteriti coram me, §. final.* Tollitur
16 omnis difficultas quia † præſumptum beplacitum ſubſtulit Conſtitutio Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiarum edita de anno 1641. incipiens *Romanus Pontifex*, §. *Item* vt in terminis fuit dictum *in citata Rauennaten.domus 17.Martij 1651.§.Præſumptio verò beneplaciti, & in Romana deuolutionis 4.Decembris eiuſdem anni,§.fin.coram bon.m.Bichio*, & in alijs ſæpè.

17 Nec obſtat obiecta † nullitas ſententiæ ab A.C. pro inualiditate Inueſtiturarum vt ſupra latæ ob defectum tranſportationis proceſſus in partibus fabricati. Tum quia non agitur de illius confirmatione conſtat de releuantia iurium in eodem proceſſu exhibitorum, prout apparere deberet, cùm verſe-
18 mur in † cauſa prophana, in qua illa tantum acta ſunt tranſportanda, quæ releuant, & conferunt ad Iuſtitiam, vel Iniuſtitiam ſententiæ *Rota coram ſa.mem.Greg.XV.dec.508 nu.11.Duran.dec.33.num.12.& in recen.dec.447. nu.3.& 4.tom.2.recent.& dec.619.nu.2. poſt Modern.Peruſ.de manut.& in Ariminen.fideicom.28. Iunij 1641. coram Reuerendiſſ.D. meo Decano, §. nullam autem, & in Aſſiſien.bonorum 9.Decembr. 1644.coram bon.mem.Peuting.§.non obſtat.* Tum etiam quia colligitur ex Iuribus datis dictũ proceſſum fuiſſe accomodatum Procuratori Canonici anteceſſoris, qui litem incępit, & pro rěcuperatione fuit contra eũdem à parte collitigante agitatum,& obtentum mandatum quo caſu non tenebatur Cano-
19 nicus Planus † ſucceſſor proceſſum,& acta, quæ non reperiebantur,tranſportare,vt cenſuit *Rota in dec.341.nu.1. poſt 2.vol conſ. Farin.* quàm ſequitur *Modern. de manut. obſeruat.69. num.29.* & in fortioribus terminis deciſum fuit *in Marſicen.iuriſdictionis 29. Ianuarij 1643. & 3.Iunij 1644.coram bo.me.Bichio.*

Et ità vnica tamen, altera parte pluries intimata, fuit pro inualiditate Inueſtiturarum concluſum, &c.

R. P. D. PRIOLO

Reatina Caſtrorum

Mercurij 14.Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Minor abſque Curatore, vel Decreto Iudicis Procuratorem conſtituere, & in iudicio etiam poſſeſſorio ſtare non poteſt,& quomodo hoc procedat.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis de duabus conformibus procedit tantum inter Ciues, & incolas.*
2 *Nullitas ex defectu citationis eſt ineuitabilis.*
3 *Sententia lata contra minores non dato ei Curatore eſt ipſo iure nulla.*
4 *Minores abſque auctoritate Curatoris, vel decreto Iudicis Procuratorem conſtituere non poſſunt, & num.9.*
5 *Minoribus eſt dandus Curator, vel à Iudice deputandus vt validè agi poſſit.*
6 *Minores vbi agitur de eorum intereſſe, & defenſione veniunt ſemper citandi,& nu.10.*
7 *Minor habet legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, quando agit ad acquirendam poſſeſſionem,ad quem effectum non eget alterius auxilio.*
8 *Minor conuentus ad abdicandum ab eo poſſeſſionem ſtare non poteſt in iudicio abſque Curatoris auctoritate.*
11 *Sententia ex defectu citationis vnius nulla, ratione connexionis redditur nulla etiam quoad citatos.*
12 *Sententia confirmatoria ſententiæ nullæ,eodem defectu laborat.*

DECISIO CXCII.

ACQVIESCEBANT informantes pro Tancrede primæ parti deciſionis editæ coram me *ſub die 9.Iunii præteriti* * firmantis non eſſe locum Statuto Vrbis *lib.1.cap.*
1 *13* de duabus ſententijs cõformibus † ex quo non agitur inter Ciues, & Incolas, ſed inſiſtebant ſuper confirmatione ſententiarum totalium bo.me.Dunozetti, & R.P.D. mei Albergati prętendentes, quod ſint validæ,& iuſtæ, cæterum hodiè cauſa repropoſita Domini omiſſa inſpectione iuſtitiæ ſolum ex capite nullitatis reſponderunt eſſe in deciſis.

2 Nullitas enim † viſa fuit ineuitabilis ex defectu citationis in prima ſententia lata *die 5.Iunii* contra Angelum, & Octauium minores, cum Angelus natus ſit *die 25.Nouembris 1628.* & Octauius *die 24.Febr.1635.* quę
3 præterea † tamquam lata, non dato eis Curatore, fuit ipſo iure nulla, *l.cum minores,C.ſi aduerſus rem iud.l.præſes ibique Salicet.l.quomodo, & quando Iudex l.contra pupillum, vbi Paul. de Caſtr.& Alex.ff.de re iud. Ruin.conſ.36.nu.4.lib.5 Rota coram Duran.dec.142.nu. . . . & coram Buratt.dec.393.nu.4.cum alijs in 1.dec.allegat.*

Non obſtat quod citatus fuerit Procurator ab ipſis conſtitutus etiam cum promiſſione ratificãdi quicquid ab eo geſtum fuiſ-
4 ſet, † quia tanquam minores non poterant conſtituere Procuratorem ſine auctoritate Curatoris, vel Decreto Iudicis, *l.neque §. pupillus,l.non eo minus,C.de procur. Rota coram Seraph.dec.1259.nu.2.& coram ſa.me.Greg.dec.373*
5 *num.1.* Sed † petere debuiſſent ſibi dari Curatorem,& in eorum mora, & contumacia

pro

pro validitate Iudicis, Curator erat illis deputandus per Iudicem ad inſtantiam Tancredis, *l. admone adoleſcentem, C. qui pet. Tutor. vel Curat. l. ait prætor, §. permittitur, ff. de minor. l. qui habet, §. ſi pupilli, ff. de tutel. inſtit. de Curat. in princ. verſ. item inuiti Beron. conſ. 75. num. 24. lib. 3. Dec. conſ. 18. n. 174. lib. 2. Gail. prat. obſer. 108. n. 1. Rota coram ſa. me. Greg. dec. 435. num. 5. & coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono dec. 95. nu. 7. & in deciſ. 155. nu. 16.*

Nec releuat id non procedere, quãdo minor non habet aliquod Ius de penſionis, vel intereſſe ratione cuius præſidio Curatoris indigent, quia non ſubſiſtit præſuppoſitum, quod Angelus, & Octauius non doceant de eorum iure, & intereſſe, nam cum exiſterent in poſſeſſione Caſtrorum ante inſtitutum Iudicium illorum proinde defenſio ad ipſos
6 omnino ſpectabat, † & de eorum intereſſe principaliter agebatur, & conſequenter omninò veniebant citandi, *l. fin. C. ſi per vim, vel alio modo Rota dec. 172. nu. 3. & dec. 412. eod. num. par. 4. & coram Card. Caual. dec. 328. nu. 2. cum aliis adden. ad Buratt. dec. 71. nu. 6.*

7 Quatenus replicabatur quod † minor in Iudicio poſſeſſorio habeat legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, atque ideò ſicuti poterat per ſe defenſiones opponere, ita potuit conſtituere Procuratorem, vt eius iura protegeret, Reſponſum fuit concluſionem procedere, quando minor agit ad acquirendam, vel retinendam poſſeſſionem, ad quem effectum ipſe alterius auctoritate non eget. *Inſtit. de tutel. in princ. & de Author. præſt. Rota*
8 *dec. 48. nu. [illegible] ſeq. apud Poſt. de manut.* Secus † etiã quando vt in hoc caſu conuenitur ad applicandam, & ſubmouendam ab eo poſſeſſionem, tunc enim ſtare non valet in Iudicio poſſeſſorio, l. d. requiritur auctoritas Curatoris, *vt tradunt Bart. & Bald. in l. fin. nu. 4. & comprobat. Caſtr. nu. 2. & [illegible] C. qui legit. par. ſtandi in iudicio. Menoch. de recup. remed. 0. numer. 18. & Rota in Maceraten. prædij 2. Decembr. 1039. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Hinc non refert quod non fuerit contra ipſos motum iudicium à Tancrede, ſed eorundem procurator obtinuiſſet commiſſionem admiſſionis ad cauſam damni, & intereſſe. Vnde inferebatur, vel quod Procurator eſt legitimus & non poſſunt opponi defectus citationis, vel non fuit legitimus, & DD. Angelus, & Octauius non fuerunt admiſſi ad cauſam, & ſic non erat neceſſaria citatio ad validitatem ſententiæ.

9 Siquidem argumentum fuit † vtrinque quoad primam ex eo quod citatus fuit Procurator conſtitutus per minores ſine auctoritate Curatoris, & ſic nulliter ex deductis quoad ſecundam ſufficit quod Angelus, & Octauius ante motam litem reponerentur
10 in poſſeſſione Caſtrorum, propterea agebatur de eorum iure, & intereſſe adhoc vt eſſent citandi, *cap. licet Epiſcopus vbique gloſſ. in cap. non vocato de præbend. in 6. cum aliis adductis per Grat. diſcept. foren. cap. 339. num. 20. Rota coram ſa. me. Greg. dec. 46. & dec. 500. nu. 5.*

Maximè cum fuerint nominati in ſenten-
11 tia, † adeo vt ea ſit nulla non ſolum quoad ipſos non citatos, ſed etiam reſpectu Thomæ qui fuit citatus ratione cõnexionis, & indiuiduitatis, vt vltra in prima deciſ. adductos, §. & *fruſtra contenditur, Rota in dec. 594. num. 2. par. 4. & apud Poſt. de manut. dec. 44. nu. 4. & plures cumulat. Adden. ad ſan. me. Greg. dec. 319. nu. 7.*

Secunda autem ſententia eo modo nulla
12 eſt, † quia cum confirmet ſupradictam ſententiam nullam ex defectu citationis dicitur continere eandem nullitatem iuxta notata per *Innoc. in cap. 1. de confir. vtil. vel inutil. Rota apud Marcheſ. de commiſſ. poſſ. 2. fol. 142. nu. 5* cum aliis relatis per *adden. ad ſan. mem. Greg. dec. 176. nu. 5.*

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum &c.

Allegata hæc deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub 9. Iunij anni præteriti 1659. coram eodem R. P. D. Priolo, eſt ſupra in hac eadem par. 13. rec. deciſ. 89.

R. P. D. BOVRLEMONT

Cracouienſis Decimarum.

Mercurij 14. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Stante validitate donationis decimarum Monaſterio factæ, cum ſubſequuta reali decimarum à Monaſterio exactione, & quadragenaria poſſeſſione, aſſiſtentia Iuris ad fauorem Parochi circa decimas intra limites ſuę Parochię exigendas eidem vltra ſuffragari non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Sententia dicitur nulla ex quo duas alias antecedentes de partibus illi contrarias non reuocauit, cum ita oppoſitæ, & pugnantes reperiantur.*

2 *Regula de ſententia non reuocatoria plures patitur exceptiones, nec in quolibet caſu applicatur.*

3 *Sententiæ emanatæ in cauſa manutentionis, cum de illis in gradu petitæ reſtitutionis non fuerit in actis oppoſitum, nullitatis vitium non induunt.*

4 *Parochus quoad decimas intra limites Parochialis ſuæ Eccleſiæ exigendas fundatam in Iure intentionem habet.*

5 *Donatione decimarum Monaſterio facta cum ſubſequuta reali earundem exactione, & poſſeſſione quadragenaria, Iuris aſſiſtentia ad fauorem Parochi ceſſat.*

6 *Parochi in regno Poloniæ agros, & prædia affecta pro congrua eorum ſuſtentatione habent.*

7 *Parochus oppidum ob confuſam eiuſdem appellationem impugnans, diuerſitatem ſitus vnius ab altero probare tenetur.*

8 *Donatio facta à non habente facultatem donandi deficiente iuſta cauſa, vtilitate Monaſterij, & beneplacito Apoſtolico, vt inualida & nulla Parocho non [illegible].*

9 De-

9 *Donatio ab Abbate facta decimas penes Monaſterium extitiſſe probat, eiuſdemque Ius antiquum firmat, cum de valida decimarum tranſlatione non doceatur.*

10 *Teſtes de præſcriptione deponentes, cum non percutiant tempus præſcriptionis, nec de ſcientia, & patientia Monaſterij ad eandem inducendam neceſſaria probant, in conſideratione non ſunt habendi.*

11 *Inſtrumentum à Parocho litigante productum cõtra Rectores de eodem Iure diſceptantes plenè probat.*

DECISIO CXCIII.

CONTROVERSAS Decimas Villę de
Vvijglemec præuijs tribus deciſioni-
bus, & ſententia coram bon. mem. Bichio
lata, dictum fuerat ſpectare ad Monaſteriũ
Andreouienſe petitaque reſtitutione in in-
tegrum dictum fuit alijs quinque deciſioni
bus coram R.P.D. meo Veroſpio conſtare
de re iudicata, & validitate ſententiæ, &
exindè ab eodem moderata inhibitio, con-
tra quàm moderationem implorato Signa
turæ ſubſidio, cauſaque mihi commiſſa
cum clauſula, qui ad legitimam propoſui
dubium vtrum ad eam eſſet procedendum,
& à DD. affirmatiuè reſponſum fuit.
1 Licet enim† ſententia à bo. me. Bichio la-
ta, pro cuius executione moderata fuit in-
hibitio prætendatur nulla, ex quo duas a-
lias antecedentes de partibus illis contrarias
non reuocauit, & ita oppoſitæ, & pugnan-
tes reperiantur contra diſpoſitionem *tex. in
l. 1. C. quand. pronoc. non eſt neceſſ. Rot. deciſ. 161.
num. 2. par. 1. & deciſ. 130. num. 11. par. 7. rec.*
2 Hæc tamen † regula plures patitur excep-
tiones, vt benè notat *Felin. in c. inter Mona-
ſteria num. 16. vſque ad 20. de re iudic.* nec ap-
3 plicatur in caſu præſenti vbi priores † ſen-
tentiæ emanarant in cauſã manutentionis,
neque de illis fuit in actis oppoſitũ in gra-
du petitæ reſtitutionis corã R.P.D. meo Ve
roſpio, vt opus erat ad inducendam ex hoc
capite nullitatem *Oſaſch. deciſ. 1. num. 49.* &
declarat *Rot. in alleg. deciſ. 61. num. 2. par. 1. re-
cent.*
4 Iuſtitiam vero decreti quamuis † Paro-
chus impugnet ex prætenſa aſſiſtentia iu-
ris, quia dicta Villa de Vvijglemec ſita eſt
intra limites ſuæ Parochialis Eccleſiæ per
*tex. in c. cum contingat, & c. cum in tua de de-
cim. & Rot. coram Seraph. deciſ. 899. & coram
Canal. deciſ. 247. num. 3. & deciſ. 30. num. 2. par. 6
recen.*
5 Tamen ei obſtat† donatio decimarum fa-
cta Cænobio Andræouienſi à Mauro Epi-
ſcopo Cracouienſi, & à Radoſth. eius ſuc-
ceſſore ab anno 1115. vt patet ex Inſtrumẽ-
to relato *in Summario Monaſterij impreſſo nu. 1.*
De qua etiam donatione mentionem fa-
ciunt antiqui hiſtorici in rerum Poloniæ
monumentis præſertim Dlugors *tom. primo
de anno 1117. & Stephanus Damaleuecis in vita
Ioannis Archiepiſcopi Gnenenſis*, qui eam con
firmauit anno 1119. & inſuper Authorita-
te Apoſtolica per litteras Hadriani Quarti
Summi Pontificis roborata fuit, cum
ſubſequuta poſtmodum reali decimarum à
Monaſterio exactione, & poſſeſſione qua-
dragenaria, & vltra, ſicque ceſſat prætenſa
aſſiſtentia iuris per *tex. in c. quoniam decimis*;
& tradit *Vitalian. in Clem. 1. num. 71. verſ. vn-
de oportet de Iurepatronatus*, & dixit *Rot. 16.
Nouembris 1650. coram bo. me. Bichio huius cau-
ſa §. nec Rectori, & in alijs ſucceſſiuè coram R.P.
D. m. Veroſpio in hac eadem Cauſa editis.*
Et de validitate huiuſmodi donationum
plenè docetur *in Vladiſlauien. Manutentionis 5
Iunij 1648. coram Reuerendiſſimo Terracin.* præ-
6 cipuè in Regno Poloniæ, vbi plures † Pa-
rochi habent agros, & prædia affectata pro
congrua eorum ſubſtentatione, vt decla-
rat Conſtitutio Synodalis *Polonia lib. 2. de fo-
ro con. p. §. cauſæ ad forum fol. 110. ann. 1542.*
Nec releuat, quod in ſupradicta Dona-
tione Mauri Epiſcopi non exprimantur de-
cimæ de Vvijglemec, ſed Vvhlouo, &
aliarum Villarum.
Quia, vt reſpondent omnes in hac cauſa
emanatę deciſiones eadem eſt villa Vvehlo
uo, & Vvijglemec, vt probatum à teſtibus
& à longæua poſſeſſione Monaſterij exigẽ-
di decimas in Villa Vijglemec, & in libris
taxationum, & retaxationum, Inuentarijs,
ſolutionibus, alijſque iuſtificationibus pro
Monaſterio adductis *eius Summario num. 8. 9.
7 & 10.* Cumque† Parochus nullo modo de-
monſtret diuerſitatem ſitus Vviglemec a
Vvchlouo, nec vbi vigore talis donatio-
nis Epiſcopi Mauri in Villa aliqua Vvch-
louo denominata Monaſterium Decimas
exigat, vehementiſſima inſurgit præſũptio,
quòd talia nomina aliquid conſonum in-
ter ſe retinentia tractu temporis confuſa, &
& mutata fuerint in vulgarem Vviglemec
denominationẽ, quod facilius credendum
eſt de bellicoſa natione inumani barbaro-
rum ſtrage ſæpius inuaſa, & cruentata.
Minuſque releuat, quod quidam Abbas
Monaſterij Andræouienſis has Decimas
Rectori S. Catherinæ dederit: Etenim hu-
8 iuſmodi † donatio tantum abeſt, quod Pa-
rocho ſuffragetur cum ſit inualida vti facta
à non habente facultatem donandi deficien
te iuſta cauſa, vtilitate Monaſterij, & Be-
placito Apoſtolico, vt optimè firmat de-
ciſio bo. me. Bichij edita ſuper hoc articu-
lo Donationis 26. Nouembris 1650. quin
9 potius apertè † probat tales Decimas exti-
tiſſe penes Monaſterium, & eius Abbatem
ſicque firmatur ius antiquum Monaſterij
in decimando, nec docetur de valida Deci-
marum tranſlatione, vt in ſimili caſu di-
xit *Rot. deciſ. 759. num. 1. & 4. par. 3. & dec. 191
num. 19. par. 7. rec.*
10 Non obſtat prætenſa † præſcriptio ad
fauorem Parochi, quia teſtis de ea depo-
nentes pręter exceptiones perſonales non
percutiunt tempus aſſi præſcriptionis deci-
marum, nec probant de ſcientia, & pa-

tientia

tientiæ Monaſterij neceſſaria ad eandem inducendam *iux. celebrem gloſſ.* quam ſequitur paſſim *Rot. in cap. 1. de præſcript. in 6.* & firmat *prima deciſio R.P.D.m. Veroſpij §. neque Parocho.*

Et ordinaria præſcriptio annorum 30. non ſufficit, obſtan. priuilegijs ordini S. Benedicti communicatis Ordini Ciſtercienſium, vt latè probatur *in prima deciſ. bo. me. Bichij §. gratis etiam.*

Addito demum, quod anno 1520. præuijs citatione, & iuramento à Parochis præſtito Fælix tum Rector S. Catherinæ Eccleſiæ iuraxit dictam ſuam Eccleſiam habere tantum Decimas in Villa Rakou. Rakouſtha Vvola, & Nouavvies, nulla facta mentione Vviglemec, & è contra Abbas Monaſteri Androuien. pariter citatus iurauit Decimas de Vviglemec ſpectare ad Monaſterium à primæua eius fundatione, vt apparuit in libro retaxationum, & maximè in libro Inuentarij rerum temporalium dictæ Eccleſiæ, vbi aſſeritur Monaſterium præcipue Decimam manipularem in Villa Vviglemec, vt notatur *in principio deciſionis b.*
11 *me. Bichij 16. Nouembris* 1650. cumque tale Inſtrumentum productum fuerit ab ipſo litigante Parocho, plenè contra Rectores de eodem iure diſceptantes probare videtur. *Dec. in c. cum venerabilis nu.9. de except. Gabr. de confeſſ. concl.4. num.14. Rot. deciſ. 2. num.1. in fin. par. 2. rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO

Romana Cenſus.

Luna 19. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

De cenſu inter partes conuento pro dote Sororis cum expreſſo pacto non moleſtandi cedentem aut hæredes, quatenus cenſus ad minorem ſummam quauis authoritate Apoſtolica reduceretur; vnde orta tandem lite inter hæredes, & informantes, & cauſa commiſſa cum clauſula, *ſi quid exequendũ* negatiuè reſolutum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Conuentione in caſu reductionis, vel moderationis cenſus ſtante, contra formam pacti in Inſtrumento ceſſionis factam agere non licet.*
2 *Fructibus per 27. annos ad certam ſummam exactis à præſtatione maioris intereſſe receſſum præſumitur.*
3 *Reductio formalis fructuum ad certam ſummam, vt probetur, ſufficit decem, ſex, quinque, vel tribus annis minores vſuras perceptas fuiſſe.*
4 *Taciturnitas longi temporis illius, qui vſuras ſemper in vniformi quantitate accepit, maiorem ſummam remiſſam fuiſſe ſupponit.*
5 *Exactio facta à miniſtro facultatem redimendi cenſum non habente Principali non præiudicat.*
6 *Pacto reductionis ſtante, cenſum ad minorem ſummam in exequutionem præcedentis conuentionis exactum cenſetur.*
7 *Recuſatio exhibendi libros in quibus veriſimiliter mentio reductionis haberi poteſt, contra recuſantem pro facta reductione probat.*
8 *Mandatum relaxatum pro fructibus integræ ſortis libris non exhibitis non eſt exequendum.*
9 *Mandatum Procuratoria illius à quo facta fuit extinctio quomodo Iuſtificatur.*
10 *Mandatum ex coniecturis, & præſumptionibus probatur.*
11 *Aſſertio Notarij licet mandatum non probet, plurimũ tamen ad illud præſumendum iunctis coniecturis, & præſumptionibus operatur.*
12 *Creditor cenſus ad recipiendam ſortem minutatim cogi non poteſt.*
13 *Extinctio, quando fit pro ſumma conſiderabili Creditor ad recipiendam ſortem minutatim cõpellitur.*
14 *Beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſarium, cum actus retrouenditionis cenſus ſit neceſſarius, nullatenus requiritur.*
15 *Cenſu impoſito, & vendito ante conſtitutionem Pij V. cum pacto irredimibili ſolemnitates exigi videntur, cum actus retrouenditionis in eo caſu ſit voluntarius non neceſſarius.*
16 *Cenſus etiam ex pacto irredimibilis adhuc de Iure etiam ante Pianam conſtitutionem redimi poteſt.*
17 *Contractus fit iniuſtus ſi pretium non augetur, ſed pro eodem pretio fit irredimibilis.*
18 *Pacto iniuſto, & illicito reiecto cenſus redimi poteſt.*

DECISIO CXCIV.

PRO dote Sororis Euphraſiæ Gulielmus Gorna eius frater ceſſit Monaſterio S. Luciæ in Silice Cenſum annuum ſcutorum 30. auri in auro impoſitum, & ſibi venditum vſque de anno 1574. à Marcello de Incoronatis pro ſcutis 300. ſimilibus, & ſic ad rationem ſcutorum decem pro quolibet centenario, & anno, Moniales verò promiſerunt etiam ſub obligatione Camerali in euentum in quem dictus Cenſus reperiretur, & eſſet quauis etiam Apoſtolica authoritate ad quamuis minorem ſummam reductus, & moderatus non moleſtare dictum Gulielmum cedentem, nec hæredes.

Sed non obſtante huiuſmodi obligatione moniales poſtquam per annos 27. exegiſſent fructus ad rationem ſcutorum 8.20. monetæ pro quolibet centenario petierunt coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vrbis Vicario, & obtinuerunt mandatum pro fructibus ad rationem ſcutorum decem contra Conuentum, & fratres Sancti Dominici hæredes dicti Marcelli; cumque iſti ab hoc mandato appellauerint, aditaque Signatura fuit commiſſa mihi cauſa cum clauſula ſi quid exequendum Diſputato Dubio DD. negatiuè reſponderunt.

1 Nam ex verbis initio relatis clara eſt † cõuentio, quod quatenus Cenſus reperiretur reductus, vel moderatus Moniales non poſ-

poſſent Debitoribus Cenſus,nec hæredibus aliquam moleſtiam inferre; vnde ipſis non licuit agere contra formam pacti in Inſtrumento ceſſionis conuentam, *l. Iuris gentium* §. *Prætor ait, ff. de pact. Gabr.conſ.*168. *nu.*92. *lib.*1.*Hond.conſ.*19.*num.*11. *eodem lib.Rot.deciſ.*692.*num.*9. *in fin.par.*1.*rec.*

Et etiam circumſcripta conuentione agere minimè licuiſſet, Dùm enim per an-
2 nos 27. † fructus exacti fuerunt ad rationẽ ſcutorum octo monetæ præſumitur receſſum à præſtatione maioris intereſſe, & facta formalis reductio ad ſummam ſpatio tanti temporis ſolutam, & perceptam ad *Text. in l.aduerſus C.de vſur.*ibique *gloſſ.verb.*
3 *per certos annos*, vbi quod † ſufficit ad hunc effectum, vt quis per decem, vel viginti annos, vel quinque, vel ſex minores vſuras perceperit imò per triennium ſecundũ opinionem *Azor. de qua meminit eadem gloſſ.* non autem exigitur lapſus 30. annorum vt comprobat *Capic. Latr. deciſ.*27.*num.*8. & faciunt tradita per *Leotard. de vſur.quæſt.*92.*n.*1.
4 *& per tot.* vbi quod ex † taciturnitate longi temporis illius, qui vſuras accepit in eadẽ & ſemper vniformi quantitate cẽſetur maior ſumma remiſſa etiam quomodolibet ſtipulata ſit.

5 Nec releuat, quod talis † exactio facta fuerit à miniſtro, ſeù factore monialium non habente facultatem redimendi Cenſũ, proindeque non potuiſſe illis præiudicare, *Rota coram ſa.me.Greg.dec.*311.*num.*15.*verſ.Ex*
6 *quibus*, nam ſtante † pacto, quod in caſu factæ reductionis moniales deberent acquieſcere præſumitur exactum ad minorem ſũmam in exequutionem præcedentis conuentionis, & pacti *l.*13. §. *verum ff. de manumiſſ.l. qui in aliena, & l. is qui portabat ff.de acquir. hæredit. Crauett. conſ.*91. *num.*9. *Surd.deciſ.*288.*num.*33. *& ſeqq.*

Et ita reductionẽ factam fuiſſe ab habente facultatem neceſſariam, ſicuti nec Partes habuerunt pro impoſſibili, imò illam adeſſe potuiſſe crediderunt, non autem à Miniſtro Monialium,qui ſolummodo fructus exegit,non verò Cenſum reduxit,prout erat in caſu dictæ deciſionis 311. coram ſa.me.Gregorio, quæ propterea non appli-
7 catur maximè quia † Moniales quantumuis grauatæ, vt exhiberent libros annorum præcedentium in quibus veriſimiliter poteſt haberi mentio huius reductionis recuſarunt illos exhibere iuxtà tradita per *Hond conſ.*19.*num.*13.*lib.*1.*Rot.deciſ.*237.*num.*3.*par.*4 *diuerſ. in Romana Penſionis* 19. *Ianuarij* 1646. §. *Idque etiam coram Reuerendiſſimo D.meo Cerro Decano, & in Romana Societatis affictus* 30. *Martij* 1648. *coram bon.mem. Arguelles.*

Eoquè minus mandatum exequendum
8 eſſe addebant DD. cum illud † relaxatum fuerit pro fructibus integræ ſortis non obſtante extinctione in ſumma ſcutorum 190 pro qua rata nulli debebantur fructus, *Rot. deciſ.*336.*num.*1.505.*num.*6. *&* 545.*nu.*1. apud *Cenc. de Cenſ. & in alijs.*

9 Nec ſubſiſtit, quod non doceatur de mandato procuræ Azonis à quo facta fuit extinctio; nàm illud ſufficienter probari viſum fuit Tum ex eo quia talis extinctio adnotata reperitur in libris Monaſterij, Tum ex ſententia graduatoria lata inter Creditores Franciſci, & aliorum de Incoronatis in quo Moniales fuerunt graduatę in ſecundo loco vti Creditrices ex cauſa dicti Cenſus (dempta tamen rata tàm pro ſorte, quàm
10 pro fructibus ſcutorum 190.) † mandatum enim probatur ex coniecturis, & pręſumptionibus *Dec.conſ.*36.*num.*9.*Curt.Iun.conſ.*78 *num.*1. *Rota dec.*187. *eodem num. par.*1.*dec.*32. *num.*2.*par.*2.*diuerſ.dec.*440.*num.*5. *& ſeqq.par.*2 *rec. & coram ſa.me.Greg.dec.*111.*num.*1.

Pręſertim cum Notarius, qui rogatus fuit de eadem extinctione aſſerat ſub eadem die ſe fuiſſe rogatum de tali mandato; Licet
11 enim † aſſertio huiuſmodi mandatum non probet, tamen plurimum operatur ad illud pręſumendum iunctis coniecturis, & præſumptionibus pręd ictis, vt diſtinguendo tradit *Add. ad Buratt. dec.*209. *num.*19. & dictum fuit *in Romana alimentorum* 4. *Decembris* 1641. *coram bon.mem. Bichio.*

Nec releuat, quod extinctio non fuerit
12 integræ ſortis, nam etſi † Creditor Cenſus cogi non poſſit ad recipiendam ſortem minutatim *Rot.dec.*373.*n.*3.*par.prima rec.* Ta-
13 men vbi fit † extinctio pro ſumma conſiderabili (vt hic) compellitur, vt firmauit *Rota deciſ.*444. *num.*1. apud *Cenc. de Cenſ. deciſ.*525.*num.*6. *coram Buratt.in recent.deciſ.*554 *num.*9.*par.*5. & comprobat *Add. ad deciſ.*454 *num.*71.*par.*4.*tom.*2.*recent.*

Nec quidquam facit, quod non inter-
14 uenerit † beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum Eccleſiæ omninò neceſſarium; quia cum actus retrouenditionis Cenſus ſit neceſſarius nullatenus requirebatur *ad not. per Cenc. de Cenſ. quæſt.*109.*n.*10. & dixit *Rot.deciſ.*186.*num.*6. *poſt eundem.*

15 Nihil ſuffragante, quod agatur de † Cẽſu impoſito, & vendito ante Conſtitutionem ſa.me.Pij Quinti cum pacto, quod eſſet irredimibilis,quo caſu ſolemnitates exigi videntur, ex quo tunc actus retrouenditionis ſit voluntarius non neceſſarius *Rota deciſ.* 492. *&* 535. *& vtrobique num.*11. *par.*1.
16 *rec.* ſiquidem † Cenſus etiam ex pacto irredimibilis adhuc de Iure redimi poterat etiã ante Pianam Conſtitutionem, vt docent *Couarr.var.reſol.lib.*3.*cap.*8.*num.*7. *& cap.*9.*n.*9 *lib.*1.*Sot. de Iuſt. & Iur.lib.*6.*quæſt.*5.*art.*3. *concluſ.*2. *& Seſſ.deciſ.Frag.*110.*num.*6.

Non obſtant deducta per *Rotam deciſ.*152. *num.*1. *cum ſeqq.* apud *Cenc. de Cenſ.* quia Rota ibidem ſolum firmat ante Bullam Pij V. potuiſſe creari Cenſum ad tempus redimibilem cum pacto, quod eo lapſo fiat irredimibilis ſubdens vſurarium non eſſe (de quo hic non agitur) At eadem deciſio ad-
17 mittit *num.*4. † contractum fore iniuſtum ſi pretium non augeatur, ſed pro eodem pretio fiat irredimibilis, quod idem tradunt

Nauarr.

Nauarr. in cap. ſi fæneraueris num.98. in fin.14. quæſt.3. Felician. de Cenſ.lib.1.cap.7.nu.5.verſ.2 mouetur Bonacc. de contract. diſput. 3. quæſt.4. punct.vnic.nu.41. verſ. Nauarrus tamen & verſ. obſerua tamen Rebell. de oblig.iuſt.lib.10.quæſt.5. verſ. illud tamen.

Cum itaque in caſu noſtro pretium auctum non fuerit, ſed lapſo quinquennio
18 pro eodem pretio duret irredimibilis † pactum eſt iniuſtum, & illicitum; Ideoque eo reiecto Cenſus potuit redimi, vt in ſpecie concludunt *Couarr. dicto lib.3.cap.8.nu.7. & ſeſſ.d.dec.*110.*num.*6.

Et ità partibus informantibus deciſum fuit &c.

R.P.D. BEVILAQVA.

Romana Augumenti Dotis.

Lunæ 19. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Dotis augmentum promiſſum ſub conditione purificata conditione debetur abſolute. Conditio non ſcripta, & ab vtroque contrahentium non acceptata non releuat. Intentio Promiſſoris non facit conditionem in obligatione. Conditio ſuperuiuentiæ verificatur ſtatim, ac præmoritur vnus altero viuente.

SVMMARIVM.

1 *Dotis augmentum promiſſum ſub conditione purificata conditione debetur ſimpliciter.*
2 *Promiſſio facta ex cauſa ceſſante ipſa cauſa remanet inefficax.*
3 *Conditio non ſcripta licèt prius cogitata, cenſetur conſultò omiſſa.*
4 *Sola intentio promittentis non ſcripta non facit conditionem in obligatione.*
5 *Donatio facta ſponſæ animo repetendi remanet integra ſi expreſsè dictum non fuit.*
6 *Voluntas contrahentis alteri parti non relata nec acceptata nullam inducit ipſius partis obligationem.*
7 *Contrahens non dicitur præmortuus, ſi alter non ſuperuiuat, & è contra.*
8 *Conditio ſuperuiuentiæ verificatur in momento poſt mortem alterius.*

DECISIO CXCV.

PERSISTENDO Domini in deciſis ſub die 9. Iunij præteriti * iterum reſoluerunt mandatum per Iudicem Deputatum ab A.C. relaxatum contra hæredes bo.m. Vliſſis Bolognetti eſſe exequendum, & vtriuſque reſolutionis fundamentum deducebatur ex apoca per eumdem Vliſſem facta, vbi in caſu eius prædeceſſus Iuliæ Vxori grauauit hæredes ad tradendum augumentum dotis per hæc verba, *& ciò nell' infraſcritto caſo, & non altrimente cioè mentre io premora ad eſſa Signora Giulia, & non reſti figliolo, ò figliola alcuna* etiam poſthuma ex quo igitur prædeceſſit dictus Vliſſes, quod amplius non controuertebatur fuit purificata
1 conditio, † ſub qua voluit hæredes teneri ad ſolutionem augumenti, ac ſi ab initio fuiſſet Iure, & ſimpliciter promiſſum *l. qui balneum ff. qui potior in pignor. l. fin. ff. ſi cert. pet. l. ſi decem ff. de ſolut. Giouag. conſ.35.num.3. conſil.59.num.53. & conſ.98.num.46.lib.1. Menoch. conſ.38.num.33.lib.1. Rota coram Andrea dec.50 num.2. bo.me. Merlin. deciſ.762.num.1.*

Non obſtat, quod Vliſſes grauauerit ſuos hæredes ad conſtituendum huiuſmodi dotis augumentum Iuliæ vxori ad hoc vt ſi illa ipſi ſuperuiuens poſſet ſi vellet decentius ſecundo nubere, vel commodius in viduitate remanere hęcque fuerit cauſa finalis, & primaria, vt deponit Teſtis Mediator poſt emanatam aliam deciſionem formiter examinatus, & omni exceptione maior qua
2 cauſa, † ceſſante per fere inſtantaneam mortem dictę Iulię poſt obitū ipſius Vliſſis Viri defecerit prorſus occaſio renubendi, & viduandi ſicque inefficax, & inexequibilis remanſerit promiſſio hoc intuitu facta *l. cũ te ſexta C. de pactis inter empt. & vendit. l. ſero Amico* 10. *in princ. ff. de ann. leg. Anchar. conſ.47. num.4. Becc. conſ.41. nu.19. Surd. conſ.68. nu.21. Giouag. conſ.50. num.44. lib.1. Adden. ad Buratt. deciſ.* 640. *num.*28. nam ſubſiſtit vtraque reſponſio in deciſione data §. nec dicatur, & prima, quod in apoca promiſſionis fuit ſimpliciter adiecta cōditio prædeceſſus Vliſſis nulla facta mētione cauſę præmorientiæ Iu-
3 liæ vnde tanquam ibi † non ſcripta etiam ſi prius fuiſſet cogitata cēſetur deinde cōſultò ommiſſa *cap. ad audientiam* 12. *de decimis Surd. deciſ.322. nu.84. & 85. Fontanell. de pact. nupt. clauſ.4. gloſ.25. num.42. Rota coram ſa.me. Greg. XV. dec.90. nu.15.* Altera quod admiſſo quoque hanc fuiſſe Vliſſis intentionem, dum apocā confecit nihilominus irreleuans prorſus eſt ad eximendum hæredes à ſolutione,
4 quia † ſola intentio promiſſoris non facit conditionem in obligatione niſi deducatur in pactum ab vtraque parte contrahentium intellectum, & acceptatum, alias enim in mente vnius retentum dicitur propoſitum abortiuum, & nihil operatur, vt in ſpecie
5 quod † integra remaneat donatio ſponſæ facta animo repetendi, ſi expreſſe dictum nō fuerit, eſt *text. in l. ſi repetendi ſeptima C. de condit. ob cauſam l. ſi mater veſtra* 12. *C. de donat. ant. nupt. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib.1. tit.5. num.24. & 25. Surd. dicta deciſ.322. num.85.*

Tantum autem abeſt, quod ex Mediatoris dicto conſtet fuiſſe Iuliæ ſponſæ, & ſuis notificatam hanc Vliſſis intentionem grauandi ſuos hæredes ad augumentandam dotem ad finem, vt ſuperuiuendo poſſet decentius ad ſecundas nuptias tranſire, del in viduitate commodius vitam ducere, & id fuerit ab ipſa, & à ſuis acceptatum, quin potius ingenuè veritatem faſſus fuit, ſe id neſcire reddens rationem, quia cum illis ex

ex ſe non tractauit, ſed per alios Mediato-
res, & interpoſitas perſonas, ibi, *ſe poi foſ-
ſe accettato dalla Signora Giulia Muti, ò da Si-
gnori ſuoi fratelli io non lo sò ne poſſo ſapere per-
che con eſſi non hà trattato à dirittura*, & hinc
nihil probat quamuis Mediatoribus hanc
Vlyſſis voluntatem notificaſſet, niſi etiam
6 conſtiterit à prædictis relatam † principali-
bus contrahentibus, & ab iſtis mutuò, & ſi-
multaneo conſenſu fuiſſe acceptatam, nec
aliter teſtis Mediator concludit ad inducen-
dam partium obligationem, *l.prima, & l.ab
empt. ff de pact. Menoch.conſ.893.num.12.& 13.
Rota deciſ.125.num.4.in fine par.4.recent.*

Nec dicatur, quod condito prædeceſſus
Vlyſſis neceſſariò inferat ſuperuiuentiam
Iuliæ ex quo præmori,& ſuperuiuere alicui
7 ſunt inter ſe correlatiua, & vnus † non di-
citur præmortuus ſi alter ſuperuiuat, neque
ſuperuiuens ſi alius non præmoriatur, *l.fin.
C.de indict.viduit.tollen.Gabr.de leg.lib.6.quæſt.3.
n.1.*, & propterea ad effectum de quo agitur
nihil refert cōſiderata expreſſio iuri præmo-
rientiæ ſecum ferentis ſuperuiuentiam vxo-
ris, quià Domini aduertebant non modicū
eſſe diſcrimen inter diſpoſitionem factam
cum conditione præmorientiæ, & ſuperui-
uentiæ, vbi enim ſuperuiuentia eſt in con-
ditione, & tunc dubitari contingit an mo-
mentanea ſufficiat,vel requiratur ſucceſſiua
duratio,& perſeuerantia ad aliquem effectū,
ſecus quando, vt in propoſito ſolus præde-
8 ceſſus eſt in conditione,nam † tali caſu non
cadit diſputatio ſucceſſiuitatis poſt mortem
quæ momento, & in puncto verificatur co-
demque inſtanti conditio adimpletur, ad
*Text. in l.ſi quis hæredem, ff. de ſubſtit. & inteſt.
Dec.in cap.Paſtoralis 14. nu.16.& 17.de reſcript.
Mantic.de tacit.,& ambig.lib.14. tit.44. num.10.
Fenucc.de momento temporis cap.10. num.6. & 7.
Rota deciſ.31.in fin. par.2.recent.*, & reſpondet
alia deciſio §. *Quæ eo facilius in qua Domini
perſtiterunt.*

Et ità vtraque parte informante,&c.

☞ *Deciſio hæc in cauſa præſenti emanata ſub die
9.Iunij 1659. coram eodem R.P.D.Beuilaqua,
erit in fine in Miſcellanea Deciſionum, iuxta ſe-
riem temporis.*

R. P. D. BEVILAQVA:

Sabinen Spolij.

Mercurij 21.Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, quid operetur, Iudex nulliter, & iniuſtè procedens ad ſubhaſtationem, & deliberationem bonorum, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, qui manutenendus eſt in ea.

SVMMARIVM.

1 *de Poſſeſſione al cuius dicitur conſtare ex ipſa ſubhaſtatione, & deliberatione.*

2 *Statutū Vrbis lib.1.cap.147. continuat poſſeſſionem defuncti in hæredem.*

3 *Poſſeſſio continuata per Statutum in hæredem, iuuat ad effectum conſequendi manutentionem.*

4 *Poſſeſſione quis priuatur ex facto Iudicis, procedendo ad ſubhaſtationem, & deliberationem.*

5 *Iudex dum ritè, & rectè non procedit, non priuatur quis ſua poſſeſſione.*

6 *Subhaſtatio, & deliberatio bonorum facta à Iudice, quando dicatur nulliter facta.*

7 *Deliberatio bonorum debet fieri maiori oblatori, & meliorem conditionem facienti.*

8 *Deliberatio, & ſubhaſtatio ſatis dicitur nulla, dum fuit facta contrà formam mandati Iudicis.*

9 *Oblatio facta ante multum tempus deliberationis, quando non dicatur nulla.*

10 *Exceptiones, quæ ex ipſo facto tolluntur, non ſunt attendendæ.*

11 *Relatio eſt facienda ad ea, quæ de neceſſitate fieri debet.*

12 *Relatio, quid operetur.*

13 *Deliberatio, quando non fuit acceptata, nec à Iudice, nec à Parte, quid operetur.*

14 *Obligatio Cameralis, quid operetur.*

15 *Actus, quando fuit acceptatus etiam cum obligatione Camerali, quid operetur. & num.16.*

17 *Læſio in deliberatione prætenſa eſt probanda.*

18 *Teſtes nihil concludentes non attenduntur.*

19 *Læſio, vt probetur in ſubhaſtatione, quid requiratur.*

20 *in Subhaſtatione non attenta forma mandati Iudicis eſt nulla.*

21 *Remedium* l.2.C.de reſcinden. *venditio quando non intret.*

DECISIO CXCVI.

ARMANDVS tanquam Creditor ex
cauſa Dotis, & fructuum Dominici,
& Candelori de Pedacchijs obtinuit man-
datum exequutiuum illudque exequi cura-
uit ſuper certis bonis ad eoſdem ſpectañ, &
ſucceſſiuè ſibi pro ſc.915. deliberari, aduer-
ſus quam deliberationē vti nullam, & ſpo-
liatiuam petierunt Nicolaus, & Parthemia
fil. & hæredes mandatum de manutenendo,
quod dandum eſſe DD.reſponderunt, quia
1 de poſſeſſione ſuorum Authorū, † conſtat
ex ipſa ſubhaſtatione, & deliberatione bo-
norum pro eo facta, *Rot. poſt Modern.Peruſin.
de manut.deciſ.21.num.2.*, & *deciſ.261. num.1.*,
& *in Eugubina Prædij 4.Iulij anni proximipræte-
riti §. primo coram me.* Eaque ſequuto ipſo-
rum obitu fuit tranſlata, & continuata in
2 hæredes † ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib.1.
cap.147.*,vt tradunt *Gratian.diſcept.118.nu.18.
& 19.*, & *cap.732. num.6. & ſeq. Statil.Pacific.
de Saluian. inſpect. 2. num.335.*, & ſuffragatur
3 ad † effectum manutentionis, *Gratian. diſce-
ptat.736.nu.1.* alijque cumulati per eundem
Peruſin.de Manut. obſer.55.num.54.

Non

Non obſtat, quod Pedacchij fuerint poſ-
4 ſeſſione prædictorum bonorum † priuati per
ſuptadictam ſubhaſtationem, & deliberatio-
nem facto Iudicis emanatam, *l.Iuſtè poſſidet, ff.de acquir.poſſ. Angel.in l.clam poſſidere, §.Si quis*
ad nundinas nu. 2., & l.qui vniuerſas, §.item cum
5 *Prætor, ff.eodem*, quia cum † non ritè, & rectè
proceſſerit nequaquã illos poſſeſſione pri-
uauit, *DD. in dicta l.clam poſſidere, & d. §.qui*
ad nundinas, Abb.in cap.conquerente num.7.& 8.
de reſtit. ſpol. Rip.in l.naturali, §.nihil Commune
num.61. ff.de acquir.poſſ. Rot.coram ſan:me: Gre-
gor.XV.deciſ.9.nu.4.& in recent.deciſ.539.nu.5.
part.3., & deciſ.113.num.9.part.7.

Nulliter, & iniuſtè ad deliberationem
fuiſſe proceſſum ex eo DD. clarè apparere
dicebant, quod Armandus obtinuit ab exe-
6 quutore ſibi bona † exequutata deliberari
pro ſcutis 915. cõtra ſuam oblationem mi-
niſterio Procuratoris ad id ſpecialiter conſti-
tuti facta pro ſcutis 1800., & formam man-
7 dati Rotalis demandañ, iuxtà † Iuris Com-
munis diſpoſitionem fieri maiori oblatori,
& meliorem conditionem facienti, vt ex-
preſsè cau.tur *in l.à Diuo Pio §.Si pignora*, &
ibi *Alex. num.1.ff.de re iudic. l.eum qui 7. §.Me-*
lior, ff.de in diem, add.DD.in Auth.Hoc Ius por-
rectum, C.de Sacroſ.Eccleſ. Rot.deciſ.703.num.6.
deciſ.735. num.1. & deciſ.891.num.1., & 6. co-
8 *ram Buratt.*, vbi quod † ſufficit deliberatio-
nem fuiſſe contra formam mandati, & *dicta*
deciſ.113.num.12.part.7.recent. Poſth. de ſubhaſt.
inſpect.35.nu.10.& ſeq.Modern.de Arce Hannon.
de deliberat.cap.6.num.1. & ſeqq.

Nec dicatur, quod non fuerit ſeruata
forma mandati, nec habita in conſideratio-
9 ne prædicta † oblatio ex quo facta fuit per
multum tempus ante deliberationem ad
effectum impediendi beneficium deducto
ne egeat à debitoribus allegatum, & propter
Creditoris affectionem ad bona, nam
ceſſat obiectũ ex ipſo deliberationis Iuſtru-
mento in quo legitur fuiſſe habitam expreſ-
10 ſam relationem ad † mandatum, & obla-
tionem, ibi iuxta formam præinſerti man-
dati, & oblationis in actis factæ. Cumque
11 de nulla alia poſteriori † oblatione docea-
tur ad illum ſcutorum 1800. de neceſſitate
eſt referenda, & operatur, vt dicatur repe-
12 tita, & † de verbo ad verbum in Inſtrumen-
to deliberationis expreſſa, *l.ſi nominatim, ff.de*
cond.& demonſtr. l.aſſe toto, ff.de hæred.Inſt. l.ait
Prætor, §.1. ff.de re iudic. Rot. in deciſ.304.nu.5.
part.3.recent., & in Romana Apothecariorum 8.In-
nij 1654. §.Et quamuis, & 25.Iuly 1655.coram
bon:mem:Bichio, & 7.February 1656. coram me,
§.Quod euidentius.

Et hinc viſum fuit non ſubſiſtere, quod
13 addebatur † deliberationem non fuiſſe ac-
ceptatã nec à Iudice, nec à parte, potuitque
ab ea recedi dum ipſe Armandus præuia
inſertione mandati de deliberando in Inſtru
mento deliberationis, & habita ad d. licita-
tionem expreſſa relatione ſub obligatione
14 Camerali, & Iuramento pretium † oblatum
ſoluere, & cum ſuo Credito dotali excom-
penſare promiſit, & effectiuè excompenſa-
uit. Ideòque inſurgit oblationis acceptatio,
vt nedum de iure, ſed etiam ex dicta obliga-
tione Camerali adſtrictus remanſit ad obſer-
15 uantiam † adeò vt non admittatur aliqua
exceptio, nec eſt locus pœnitentiæ in præiu-
dicium debitorum, *l.Licitatio 9.*, & ibi *Bart.*
n.4.& 5.ff.de publ.& vectigal. l.1.& 2.C.quan-
do liceat ab empt.diſcedere, Aſin.de Exequut. §.6.
cap.32.n.12. Modern.Peruſ.de ſubhaſt.inſpect.34.
num.26. & 30., & inſpect.36.nu.19. idem *Mo-*
dern.de Arce Hannon.eod.titul.cap.7.num.2.& 5.
16 vbi ampliat † magis procedere quando, vt
hic, vnus fuit licitator, *Rot.deciſ.376.num.5.*
par.4.& deciſ.113.nu.13.par.7.recent., & dec.89.
num.7. poſt eundem *Peruſin de ſubhaſt.*

Denique non afficit alia exceptio de præ-
tenſa Iuſtitia pretij bonorum pro dictis
ſcutis 915. deliberatorum ex teſtibus ad in-
ſtantiam illorum de Pedacchijs examinatis,
17 & de ea deponeñ. † Ideò ſi adhuc in eo ſe
læſos eſſe prætendunt debeant de tali læſio-
ne experiri in remed. *leg.2. C.de reſcind.vend.*
etiam in ſubhaſtatione locũ habeñ, *Gratian.*
diſcept.461.num.30. Canal.deciſ.187.nu.1, quia
vltrà quod teſtes fuerunt inducti ad finem
conſequendi beneficium deducto ne egeat,
18 & † nihil concludunt, Iniuſtitia reſultat ex
ipſa Armãdi oblatione pro ſcutis 1800. poſt
dictum teſtium examen facta, quæ ad hunc
19 effectum † probat iuſtum bonorum pre-
tium cõtra ipſum offerentem *Surd.conſ.256.*
num.4. Rot.apud bo:me: Merlin.deciſ.995.num.4.
& deciſ.705.num.3. Qua igitur Attenta, nec
20 forma † mandati ſeruata ſequitur commiſ-
ſum fuiſſe vitium nullitatis, & ſpolij in de-
liberatione. Ideò Pedacchij, qui pro ſpo-
21 liatis non † ſe habuerunt nõ tenentur reme-
dium, *d.l.ſecundæ*, intentare, ſed eis competit
manutentio contra huiuſmodi inualidam,
& ſpoliatiuam deliberationem, *Rot.deciſ.21.*
num.5., & deciſ.323.num.1. poſt *Modern.Peruſ.*
de manutent. aliique per eumdem adducti in
d.tractatu de ſubhaſt.inſpect.53. nu.1. idem *Mo-*
dern.de Arce Hannon. d.cap.7. §.2. in fine.

Et ità deciſum vtraque parte informan-
te, &c.

R. P. D. PRIOLO

Placentina bonorum

Mercurij 21. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Recurſus ad Iudicem Laicum, ſi fiat per mo-
dum proteſtationis non cauſat attentata,
quæ cum ſapiant delictum concludenter
probari debent. Præceptum Iudicis Laici
per non vſum videtur renunciatum.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non cauſat recurſus ad Iudicem laicum per modum proteſtationis.*

2 *Præceptum Iudicis laici per non vſum videtur renunciatum.*

3 *Ad Attentatorum abſolutam purgationem verbalis renunciatio ſufficit.*
4 *Attentata, cum ſapiant delictum concludenter probari debent.*
5 *Attentata vt probentur æquiuoca probatio non ſufficit.*
6 *Attentatorum purgationi vt ſit locus debet eſſe probatio eorum certa.*
7 *Executio & poſſeſſio non conſideratur non adimpleta conditione annexa.*

DECISIO CXCVII.

Ex duplici capite fuerat reſolutum conſtare de attentatis. Primò propter recurſum ad Iudicem laicum. Secundò propter vuas & fructus recollectos in bonis controuerſis, ſed hodie ex facto melius dilucidato vtrũque ceſſare viſum fuit, itaut ſit recedendum deciſis *ſub die 20. Maii præteriti coram me.*

Nam quoad recurſum ad Iudicem laicũ, hic non eſt conſiderabilis, quia citatio ad comparendum, & præceptum pœnale à Iudice decretum non afficit, nec reſpicit executionẽ mandati Rotalis, quæ iam præceſſerat per duos menſes ante, ſed actus huiuſmodi fuit ſolùm quædam proteſtatio ab attentatis commiſſis à Nicolao Hieronymo propter exceſſum in exequutionẽ, & præiudicium, quod exinde tam Paulo, quàm Antonio, & Gaſpari proteſtantibus reſultabat, vt patet ex tenore eiuſdem proteſtationis,
1 quo caſu † talis recurſus per modum proteſtationis non cauſat attentata, *vt dixit Rota coram Merlin. dec. 763. nu. final.* Præſertim cum dictum preceptum non fuerit reproductum vt ex atteſtatione Actuarij præſenti *Summ. num.* 3. minuſue doceatur comparentes inſtetiſſe pro illius executione intra tempus præfixum, vt in ſummario dato in die deciſio-
2 nis contrariæ *num.* 4. Itaut per non † vſum videatur eidem præcepto renunciatum, *Anchar. in clem. 2. circa fin. verſ. poſt lapſum, vt lit. pend. Felin. in cap. illud col. penult. verſ. ſecunda cõcluſio de præſcript. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 535. num. 14.*

Et tollitur difficultas cum concurrat expreſſa renunciatio, vt dixit *Rota in Reginen. manuten. 23. Maii 1654. §. minus obſtat coram bo.*
3 *me. Bichio.* Quæ ſufficit † etiamſi fuerit tantũ verbalis, nam authoritates in contrarium allegatæ firmantes neceſſariam eſſe integrã, & abſolutam purgationem attentatorum, cum omnimoda refectione expenſarũ procedunt vbi attentata iuſtificantur, ſecùs autem quando de attentatis non conſtat. Quæ
4 concludenter † probari debent, cùm ſapiant delictum ex adductis *in Senogallien. bonorum 16 Decembris præteriti ſub §. Siquidem coram Reue-*
5 *rendiſſ. D. meo Papien.* nec æquiuoca † ſufficit probatio, vt in terminis recurſus ad Iudices laicos dictum fuit *in Caurien. Iuriſpatronatus 27. Iunij 1644. coram bon. memor. Cardinali Cecchino.*

Quo vero ad fructus, qui prætenduntur ſubtracti ex prædio nuncupato *la Caſa de Gobbi*, aliaſque bonis prouenientibus ex primogeniturıs Ioſephi, & Nicolai, quæ cõtinetur in mandato Rotali, ceſſant pariter attẽtata, quoniam atteſtationes Laurentij, & Frãciſci Mariæ, ex quibus deducitur ſubtractio vuarum, percutiunt duntaxàt filagnas poſiſitas retro poſſeſſionem dicti prædij, non autem in ipſa poſſeſſione, vt in præſenti *Summ. num.* 4. Ique clarius deſumitur ex noua atteſtatione data ibi: *Due Nanazze d'vua fuori delle filegne*; Vnde cum illorum probatio reddatur turbida, non eſt locus purgationi at-
6 tentatorum, quæ † requirunt probationem certam & concludentem *Rota penès Poſth. de manut. dec. 159. nu. 12. Buratt. dec. 4. nu. 4. & dec. 644. num. 1. & ſeqq. & in recent. dec. 411. nu. 1. & ſeqq. & in recen. dec. 411. n. 1. par. 2. & coram Duran. dec. 198. nu. 2.*

Et eo facilius DD. inclinarunt in hanc ſententiam, quia poſſeſſio capta per Nicolaum Hieronymum capta fuit in vim mandati Rotalis prædicti, quod habet in ventre conditionem expreſſam, nempè, Dimiſſa tamen ea parte bonorum apud eos exiſtente ex dicto fideicommiſſo, & hæreditate Nicolai proueniente, & ad eoſdem Paulum iuniorem, ac fratres, & filios Franciſci ſpectante, quæ conditio cum non fuerit adim-
7 pleta, executio, † & poſſeſſio capta non eſt habenda in conſideratione *iuxta Text. in l. qui abſenti, §. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. Natt. conſ. 372. n. 6. Rota penès Poſth. de manut. dec. 215. n. 8. & in Ferrarien. ſupplementi legitimæ 28. Iunij & 1. Decembris 1645. coram bon. me. Dunozetto.*

Et ita reſolutum fuit recedendum eſſe à deciſis, & cauſam proponendam ſuper dubio principali hinc inde partibus auditis.

☞ *Impreſſa eſt præſens deciſio ſub die 30. Maij 1659 coram eodem R. P. D. Priolo ſupra in hac eadem part. 13. recent. deciſio 76.*

R. P. D. PRIOLO

Bononien. Fideicommiſſi de Amorinis

Lunæ 26. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

A mandato de aſſociando regulariter cum non detur appellatio, hic dilucidè adducuntur caſus in quibus receditur à regula.

SVMMARIVM.

1 *Mandatũ de aſſociando appellationem non admittit dummodo, per viam libelli non fuerit petitum, & ſuper negotio principali pronunciatum.*
2 *Sententia per capita ſeparatà mandatum de aſſociando concedens, eſt in totum appellabilis.*
3 *Sententiam pronunciandi per capita ſeparata cautela à quibus præſeruet.*
4 *Sententia mentionem faciens de poſſeſſorio per modum cauſæ, implicite continet petitorium.*
5 *Sententia ſuper canonizatione fideicommiſſi poſſeſſorium*

ſeſſorium, & petitorium explicitè continet.

6 *Aegidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio appellationem prohibet etiam reſpectu laicorum.*

7 *Clericus tanquam dignior trahit laicum.*

8 *Mandatum de aſſociando appellationem non admittit ſtante facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

9 *Mandatũ de aſſociãdo ſi eſt conceſsũ per decretũ non eſt appellabile, ſecus vero per cedulam, & nu. 10.*

11 *Mandatum conceptum cum verbis de aſſociando, ſeu immittendo, non obſtante Aegidiana, appellationem admittit.*

12 *Iudex cauſæ cognitionẽ admittens, iudicium etiam poſſeſſorium facit appellabile.*

DECISIO CXCVIII.

A Sententia lata per Reuerendiſſimum D. meum Meltium Epiſcopum Papien. ſuper purificatione fideicommiſſi Matthæi Amorini ad fauorem Comitis Ioannis Mariæ Vrſi, & Ioannis Baptiſtæ Bolognini, qui fuerunt ſorte extracti ex Agnationibus, & Proſapijs plurium familiarum Bononieſiũ iuxtà ordinem fideicommiſſi. Necnon ſuper aſſociatione ad hæreditatem, & bona fideicommiſſaria, fuit ex parte Comitum Gabrielis Graſſi, & Cæſaris Grati appellatum, cauſaque mihi commiſſa cum clauſula ſi quid exequendum, dubitaui an mandatum de aſſociando ſit exequendum, & DD. negatiue reſponderunt.

1 Licet enim † à mandato de aſſociando, quod eſt remedium poſſeſſorium, denegetur appellatio, nihilominus cum fuit via monitorij, ſiuè libelli petitum, & ſeruatis terminis ſubſtantialibus pronunciatum ſuper negocio principali, & canonizatione fideicommiſſi talis complicatio, & mixtura excedit poſſeſſorij remedij naturam & facit

2 iudicium ordinarium, & appellabile† quãuis per capita ſeparata ſententia lata fuerit, *Bald. conſ. 210. num. 5. lib. 5. Bero. conſ. 110. nu. 37. & 38. lib. 3. Grat. diſcept. for. cap. 694. n 32. Scacc. de appell. qu. 17. limit. 6. memb. 8. ſub num. 84. Contard. de moment. poſſeſſ. ratione mixturæ limit. 2. §. 1 num. 44. Rota diuerſ. dec. 352. nu. 6. par. 1. & in Romana Palatij 3. Decemb. 1646. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano.*

3 Siquidem † cautela pronunciandi per capita ſeparata præſeruat quidẽ à mixtura petitorij cum poſſeſſorio quoties capitula non ſunt inter ſe connexa, nec æque principaliter deducta ſicuti quando agitur de fructibus aut expenſis, vel ſimilibus, quæ non alterant, neque lædunt ſubſtantiam Iudicij, vt explicat *Contard. de moment. poſſ. limit. 2. n. 44 & numeris antecedentibus,* ſed non vbi poſſeſſorium pendet à petitorio, & fuit vtrumque principaliter complicatum *Bald. in l. 1. nu. 9. C. de mom. poſſ. Idem Contard. limit. 2. §. 3. num. 15. Bero. d. conſ. 110. nu. 37. verſ. & ratio eſt Rota dicta dec. 316. num. 6. qu. 1. diuerſ. & Rota Bononien. deciſ. 138. nu. 11.*

Nec dicatur non fuiſſe ſuper petitorio pronunciatum explicitè, quo caſu poſſeſſorium non efficitur mixtum, † quia id procederet ſi fuiſſet facta mẽtio de petitorio per modum cauſæ, veluti ſi petita fuiſſet aſſociatio in vim purificati fideicõmiſſi, in quibus terminis *loquitur dec. 195. num. 4. penes Pacif. de Salu. cum alijs relatis per Adden. ad ſan. me. Greg. dec. 232. nu. 6.* ſecùs autem cum non ſo-

5 lùm facta fuit mentio de petitorio, † ſed vlteriùs obtẽta directè canonizatio fideicommiſſi, tùm enim dici non poteſt complicatio incidens, & implicita, ſed principalis, & explicita *Contard. qu. 14. num. 41. in fine Rota d. dec. 356. num. 6. par. 1. & dec. 34. n. 17. cum ſeqq. par. 2. Bero. conſ. 111. nu. 15. lib. 3. Grat. d. cap. 694. num. 34. & ſeqq.*

Fortius ex eo quod Gabriel de Graſſis vnus ex reis conuentis eſt clericus, & vnum ex corporibus cõtractis in ſententia eſt em-

6 phiteuticum Eccleſiæ, † Vndè Aegidiana prohibens appellationẽ in interdictis poſſeſſorijs non intrat, nec minùs reſpectu laici

7 cum† perſona Clerici tanquam dignior trahat etiam laicum *Rota coram Buratt. dec. 315. num. 1 coram Eminentiſſimo D. Cardin. Otthobono dec. 155. num. 9. in Ferrarien. bonorum 26. Maij 1659. coram me, & in Bonon. fideicommiſſi de Barzellinis 24. Nouembris 1651. coram bon. memor. Biebio.*

8 Nec refert quod † à mandato de aſſociãdo non detur appellatio ſtante facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate etiamſi non ſit locus Aegidianæ *Scacc. de appell. qu. 17. limit. 6. memb. 2. nu. 39. Rota d. dec. 195.*

9 *penes Pacif.* Nam concluſio eſt vera† quando vigore facultatis prædictæ fuit obtentum mandatum de aſſociãdo per decretum quod importat ſimplicem aſſociationem familiæ, *vt tradit etiam Add. ad ſan. me. Greg. dec. 105. in*

10 *fin.* † Aliud in aſſociatione conceſſa per cedulam præuia declaratione fideicommiſſi, tunc enim mandatum eſt appellabile ex adductis *per Ciarl. contr. 127. nu. 7. Sperell. dec. 96. nu. 3. & ſeqq. Rota in Regien. bonorum 20. Decembris 1613. coram Dunozetto ſen. coram Martin. Andr. dec. 37. à princ. & dec. 60. à nu. 3. Et in ſimili de mandato de manutenendo conceſſo per cedulam firmatum fuit in Romana fideicommiſſi, ſeu attentatorum 11. Febr. 1647. coram bon. me. Arguelles, & tradit Poſth. de manut. obſeru. 106. n. 68.*

11 Imò aduertebant Domini † mandatum prædictum non eſſe ſimplex mandatum de aſſociando, ſed etiam de immitendo, ibi: mandatum de aſſociando, ſeu immitendo, & propterea ceſſante Aegidiana locum eſſe appellationi, *vt dixit Rota in d. Papien. bonorum 20. Decembris 1613. coram Dunozetto ſen. & co-*

12 *ram Andr. dec. 37. à princ.* † & regulare eſt vbicumque per Iudicem adhibetur cognitio cauſæ admitti appellationem etiamſi Iudicium ſit poſſeſſorium, vt in puncto declarat *Bald. d. conſ. 210. nu. 5. lib. 5. Contard. de moment. poſſ. limit. 14. nu. 7.*

Ex quibus deciſum fuit partibus hinc indè informantibus mandatum de aſſociando non eſſe exequen. reſeruato quoad nullitatem Imbuſſulationis, quæ ex pluribus deducebatur, particulariter videatur.

R. P D. PRIVOLO.

Romana ſeparationis Thori, & Reſtitutionis dotis.

Lunæ 26. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Mulier à maritali Thoro ob ſæuitiam irrationabilem viri ſeparata in gradu appellationis pro reſtitutione dotis inſiſtebat; vnde orto dubio an eſſet locus ſeparationi Thori ad effectum rehabendi dotem, pro vtraque affirmatiuè fuit reſolutum.

SVMMARIVM.

1 *Sæuitia viri, & timor futuræ ſæuitiæ, & malæ tractationis iuſtam diuertendi à viro cauſam vxori præbet.*

2 *Verba contumelioſa inter coniuges odium, & inimicitiam pariunt.*

3 *Verberationes cum ſignis, & liuoribus in facie ſine vlla rationabili cauſa ſæuam viri naturam denotant, à qua Vxor neceſſario auxilio ſeparationis liberatur.*

4 *Modus verberandi vxorem in cubiculo clauſam, & ſemiuiuam relictam, irrationabilem viri ſæuitiam auget.*

5 *Teſtes de auditu ab ipſa Vxore deponentes in re clanculùm peracta ſufficiunt.*

6 *Titio ab igne extractus ad infligendum vulnus vxori cauſa eſt ſufficiens illam à viro remouendi, & matrimonium quoad coniugalem habitationẽ ſeparandi.*

7 *Vxori gladio perſequutæ ope ſeparationis aduerſus tantam viri ſæuitiam eſt conſulendum.*

8 *Criminationes vxori obiectæ ſuper mendicatis abortibus, & adulterio, animum intenſum, & implacabilem viri oſtendunt.*

9 *Timor futuræ ſæuitiæ vti ex odio propter machinationes, & ſæuitiam de præterito deducitur, ità ex diſſentionibus ob non applicatas pecunias dotales in perſonam viri confirmatur.*

10 *Verba minatoria in necem mulieris à viro crudeli, & ſæuire ſolito rationabilem eidem metum incutiunt, ne amplius eadem pericula etiam ſub qualibet conditione ſubire debeat.*

11 *Lis ſuper ſeparatione ad augendam inimicitiam, & odium confluit.*

12 *Teſtes, cùm agatur de probanda ſæuitia non ex vnico actu ſpeciali ſed ex pluribus in genere, etiã ſingulares, & alias inhabiles admittuntur.*

13 *Teſtibus etiam ſingularibus eò magis fides eſt adhibenda, quò magis ex propria epiſtola illius cõtra quem deponunt, corroborantur.*

14 *Separatione Thori ob ſæuitiam, & culpam viri procedenti reſtitutioni dotis locum eſſe cenſetur.*

DECISIO CIC.

PRimam ſententiam R.P.D. Viceſgerentis Anna à Dominico Viro, & Maritali Thoro ſeparata petebat in gradu appellationis declarari locum eſſe reſtitutioni dotis, ſuper quo poſito dubio, ſub die 12. Decembris prædicti contrà ipſam Informantem reſponſum fuit, ex quo in dicta ſententia de huiuſmodi reſtitutione nulla fieret mentio, & Rota ſententias extrà eam latas attendere non ſoleat, niſi cognito de bono Iure partium. Hodiè itaque aſſumpta diſputatione, an eſſet locus ſeparationi Thori ad effectum rehabendi dotem prædictam affirmatiuè DD. cenſuerunt.

1 Et moti ſunt, quia concurrit† non ſolùm
ſæuitia prædicti Dominici, ſed etiam timor
futuræ ſæuitiæ, & malè tractationis, quæ
duo requiſita neceſſaria proptèr periculum,
quod in vtroque euentu Vxori imminet,
iuſtam eidem diuertendi à Viro cauſam
præbet *cap. litteras, & cap. ex tranſmiſſa*, vtrobique *Abb. & cæteri Canoniſtæ de reſtit. ſpol. & cap. 1. vbi gloſſ. verb. ſuſpectum, vt lit. non conteſt.* Idemque tradit *Io. Andr. cap. 1. de Diuort.* & conformis eſt *Textus in l. conſenſu C. de repud. Sperell. deciſ. 139. num. 38. & Rota dec. 155. num. 1. par. 6. rec.*

2 Sæuitia prędicta vltra † verba contumelioſa, quibus Dominicus pluries Annam impetiuit, vt deponunt Teſtes *Summ. nu. 2.* quę inter Coniuges pariunt inimicitiam, & odiũ *Bart. in l. 3. non ſolum num. 4 ff. de adimend. legat.* cum alijs, quos adducit *Aldobrand. conſ. 71. num. 19. lib. 1.* reſultat ex iteratis verberatio-
3 nibus cum ſignis, † & liuoribus in facie *dicto Summ. num. 3. & 4.* quæ cum excedant limites correctionis ſine vlla rationabili cauſa denotant ſæuam viri naturam à qua vxor neceſſario auxilio ſeparationis liberatum, *Aldobrand. dicto conſ. 71. num. 19. & 21. lib. 1. Sperell. dicta deciſ. 139. num. 62. & ſeqq. Farinac. quæſt. 143. nu. 182. Sanchez de Matrimonio lib. 10 diſput. 18. num. 16. Rota dicta deciſ. 155. & deciſ. 239. vtrobique num. 4. par. 6. rec.*

4 Auget hanc irrationabilem† viri ſæuitiam Modus verberandi, cum ipſe vna cum alijs noctis tempore appræhendiderit vxorem, & in currum coniectam traduxerit ad domũ Matris ipſius, vbi eam in cubiculo clauſam adeò acriter verberauit, vt penè ſemiuiuam reliquerit, ſicut referunt *Teſtes eodem*
5 *Summ. num. 3.* qui licèt loquantur † de auditu ab ipſa Vxore tamen in hac re clanculo peracta ſufficiunt, vt dixit *Rota dicta dec. 115. num. 51. par. 6. rec.*

Referunt quoque, quod ſuborta differentia ſuper nonnullis mobilibus, quæ vxor aiebat Dominicum ſibi ſubripuiſſe, hic percitus ira titionem extraxit ab igne, quem ieciſſet in vxorem ſi impeditus non fuiſſet, *vt in Summ. num. 5.* plenè tentatus huiuſmo-
6 di vtpotè rei aptæ vulnus inferre indicit, & eſt cauſa ſufficiens remouendi vxorem à viro, & ſeparandi Matrimonium quoad cõiugalem cohabitationem *Sperell. d. dec. 139. num. 68. & dicta dec. 239. num. 11. par. 6. rec.*

7 Ac etiam, † quod cauſam inſecutus eſt gladio, eo quia conqueſta eſſet, quod ille non curarat eam alere, vt inquit vnus Teſtis deponens audiuiſſe Annam in cubiculo vbi aufugerat, & ſe ſaluam fecit clamantem

mantem *Ab traditore à me con la ſpada dicto Summ.num.*9.{vnde non niſi ope ſeparationis eidem eſt conſuleñ aduerſus tantam viri ſæuitiam *l. conſenſu , & auth. ſed nouo iure C. C. de repud. Io. Andr. in cap.* 1. *de diuort. Pariſ. conſ.* 14.*num.*.....*lib.*4. *Aldobrand. dicto conſ.* 71. .....*per tot.* & firmat in ſpecie *Zabarell.conſ.*9 *num.*8.

8 His accedunt criminationes† obiectæ eidẽ Vxori ſuper mendicatis abortibus,& adulterio *Summ. num.* 10. quæ magis oſtendunt animum intenſum , & implacabilem viri *ad not.per Bellett.diſquiſit.cleric.par.*1.§.4.*n.*110 *Triuiſanus deciſ.*61. *per tot.lib.*1.*Sperell. dicta deciſ.* 139. *num.* 51. maximè cum illa ab ijs accuſationibus reportauerit ſententiam abſolutoriam *dicto Summ. num.*11. vt dixit *Rota deciſ.*706.*num.*1. *& deciſ.*58.*num.*1.*par.*3.*rec.*

9 Timor futuræ ſeuitiæ , vltra , quod ſufficienter deducitur ex inimicitia,& odio propter ſæuitiam , & machinationis de prædicto,vt conſiderauit *Aldobrand. ſæpè citato conſil.* 71. *num.* 15. *cum ſeqq. Rota dicta deciſ.* 155. *num*34.*par.*6.*rec.* reſultat ex iurgijs , & diſſentionibus , quæ inſurrexerunt , eo quia noluit vxor implicare pecunias dotales in emptionem officij vacabilis in perſonam viri , ob quam recuſationem illi venerat in mentem aliquid moliri in necẽ ipſius vxoris ,vt ex depoſitione *Teſtis Summ.num.*8.aſſerentis cum ſibi dixiſſe , *che gli erano venuti penſieri di ſtrangolar la &c. e ſe lei non mi comprerà queſto officio , mi farà fare queſto ſproposito &c.*

10 Idemque comprobat Epiſtola†*dicto Summario num.*9. in qua talia minatur contra vxorem , ibi . *Io ſon perſona , che tutto il mondo mi è paeſe , è ti farò in modo, che non ſarai più Donna* , quæ verba prolata , & ſcripta à viro , qui natura ad iracundiam procliuis eſt, vt dicunt Teſtes *Summ.num.*7. & ſolitus ſæuire iuſtum , & rationabilem metum incutiunt in Mulierem , quantumuis conſtantem de peiori in futurum tractatu , adeò vt non debeat exindè amplius eadem ſubire pericula etiam ſub qualibet cautione *dicto cap. litt. in fin. de reſtit. ſpol. Hoſtienſ. in cap. ex tranſmiſſa num.*5. ibique tradunt *Butr.nu.*7 *&* 9.*Bald.num.*1. *&* 2. *& Abb. num.*4. *eod. tit. gloſ. in cap. de Benedicto* 32.*quæſt.*1.*verſ.ſub cautela , Riccius dec.*121.*num.*2.*par.*1. *& dec.*8.*numer.*13.*par.* 2. *Aldobrand. dicto conſ.*71.*num.*15. *lib.*1.*Sperell. dicta dec.*139.*nu.*44. *& ſeqq.* ſtan-
11 te etiam lite ſuper ſeparatione , quæ confluit ad augendam inimicitiam , & odium vt ponderauit *Rota dicta dec.*155.*nu.*44.*par.*6. *rec.*

Nec refert , quod aliqui ex Teſtibus , ex quibus facta memorata recenſentur ſint
12 ſingulares, † quia cum agatur de probanda ſæuitia non ex vnico actu ſpeciali , ſed ex pluribus in genere admittuntur Teſtes etiã ſingulares , & alias inhabiles iuxta tradita per *Grat.diſcept.for.cap.*738.*num.*51. *Zabarell. conſ.*9. *num.*5. *& Rota dicta dec.* 155. *numer.*51. *par.*6.*rec.*

13 Eoque magis, † quia dicta ſupradictorũ Teſtium corroborantur ex Epiſtola Dominici de qua *in Summ.num.*9. in qua ipſe dixit *doue per il paſſato ti hò fatto qualche maltrattamento mi diſpiace di non t'hauer fatto più di quello , che hò fatto .*

14 Cum igitur ex†præmiſſis appareat, quod ſeparatio Thori proceſſerit ob ſæuitiam, & culpam Dominici Viri locus eſt reſtitutioni dotis *ad text. in §. mitiores Auth. de nuptijs* , & dixit *Rota dicta dec.* 706. *num.*3. *par.*.1. *dicta dec.*239.*num.*77. *& dec.*277.*num.*37. *& dec.*309 *num.*2.*par.*6.*rec.* & latè fuit comprobatum in *dicta deciſione huius cauſæ edita ſub die* 12. *Decembris coram me .*

Et ità pro Anna nunc quoque ſolùm inmante fuit reſolutum .

REVERENDISS. D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano .

Peruſina Succeſſionis .

Lunæ 26. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Succeſſio hęreditatis paternæ ad fauorem filię non admittitur ſub prætextu , quod poſt mortem Patris eam nuptui tradere non curaret ; Statutum Peruſinum de filijs dotandis examinatur, & ex eo ad fauorem fratris Dotem congruam non ſucceſſionem debeti ſorori , reſoluitur .

SVMMARIVM.

1 *Statutum Peruſinum facultatem fratri concedit mulierem non dotatam moriente Patre iuxta conditionem perſonæ , & qualitatem bonoru m dotare , eaque dotata vel promiſſione dotis facta à ſucceſſione excluditur .*

2 *Mulier dotata ad ſucceſſionem Patris aſpira re nõ poteſt .*

3 *Statuto virtualiter ſaltem excludente fœminas ante , & poſt agnitionem hæreditatis paternæ , frater etiam poſt contractas nuptias dotem offerre poteſt .*

4 *Regula , quod frater poſſit offerre dotem poſt contractas nuptias , ante non poſt aditam à muliere Patris hæreditatem procedit .*

5 *Statutum loquendo de muliere etiam in vita, caſum quo filia occaſione præcedentis aditionis dotem recipere recuſaret , comprehendere voluiſſe videtur .*

6 *Statutum filias à petitione fructuum decurſorum ante dotationem à fratre factam excludit .*

7 *Frater promittendo dotem marito ſororem excludere poteſt .*

8 *Statutum etiam poſt aditam hæreditatem fœminas ſaltem virtualiter excludit .*

9 *Frater etiam non requiſitus an ad effectum excludendi ſororem Dotem illi offerre teneatur .*

10 *Frater niſi interpellatus , & in mora Iudiciali conſtitutus ſororem dotare non tenetur .*

11 *Soror tunc demum hæres eſt , quando in iudicio re-*

requiſitus frater an dotem dare velit, negatiuè vel obſcure reſpondet.

12 *Frater liberam electionem habet admittendi ſororem, vel tradita dote eam à ſucceſſione Patris excludendi, nec ad hunc effectum qualibet ſufficit interpellatio.*

13 *Mulier ſecluſa interpellatione aliud, quàm Dotem prætendere non poteſt.*

14 *Aetas mulieris non præſupponit excluſionem facultatis, quam frater habet dotandi ſororem in quacunque ætate conſtitutam, niſi Iudicialis interpellatio præcedat.*

15 *Negligentia fratris circa dotationem fruſtra accuſatur cum nulla in eo mora concurrat.*

16 *Teſtes de mora deponentes, paratam fuiſſe occaſionem nubendi æqualis conditionis viro, & quòd culpa fratris non fuerint effectuatæ nuptiæ, probare tenentur.*

17 *Excluſio fœminæ conditionalis cum ſit, an eadem ante euentum conditionis hæreditatem adire poſſit.*

18 *Excluſione fœminæ in ſuſpenſo ſtante donec à fratre dotetur, vel ille in mora Iudiciali conſtituatur, hæreditas interea apud maſculum remanet, nec fœmina adire poteſt ne ſtatuto fraus fiat.*

19 *Dotatione ſuperueniente purificata remanet conditio, & ſoror ex tunc cum effectu excluditur eodem modo, ac ſi ſemper excluſa fuiſſet.*

DECISIO CC.

PHILENA in Monaſterio Educata ſub prætextu, quod poſt mortem Patris, Actor frater eam nuptui tradere non curaret, cum Alexandro ſponſalia contraxit, eique tertiam partem hæreditatis paternæ, & Maternæ titulo dotis aſſignauit, & cum oblatam iudicialiter ab Actore Dotem recuſaſſet, egit coram Gubernatore Perusiæ pro obtinenda ſucceſſione, & quoad Dotem maternam obtinuit, reſpectu verò hæreditatis paternæ eius frater abſolutus fuit cum onere eam dotandi. Et in gradu appellationis diſputato hodie dubio, idem DD. cenſuerunt, Philenæ ſcilicet non deberi ſucceſſionem, ſed Dotem congruam.

1 Præcipuum fundamentum fuit, † quia Statutum Peruſinum *ſub rubr.45. de Dotibus §. Item ſi aliquis*, expreſsè diſponit, quod moriente Patre mulieris non dotatæ, poſſit frater maſculus illam etiam inuitam, & in quacumque ætate conſtitutam dotare iuxta conditionem perſonæ, conſuetudinem Ciuitatis, & qualitatem bonorum, qua dote habita, vel promiſſione ſibi facta ex tunc à ſucceſſione excludatur. Vndè

2 cum † frater ſit promptus, non poteſt tanquam à ſtatuto excluſa ad ſucceſſionem Patris aſpirare *Rot.deciſ.115. in princ. par.8. rec. Interamnen. Vſusfructus 18. Iunij 1649. §. Catherina coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana Pecuniaria 2. Decembris 1658. co-*

3 *ram me ſub §.1.* Et potuit † frater etiam poſt contractas nuptias dotem offerre, cum ſtatutum ſaltem virtualiter excludat fœminas ante, & poſt agnitionem hæreditatis paternæ. vt notat *Corn.conſ.75.num.4. ad med.verſ. non obſtat quarta reſponſio lib.1. Purpurat.conſil. 362, ſub num.12. Ambroſin. deciſione Peruſin.46 num. 21. par. 2.*

Non obſtat diſtinctio, quam in his terminis adducit idem *Cor.conſ.300.lib.4.* quod

4 ſcilicet hoc † procedat ante aditam à muliere Patris hæreditatem, ſecus autem poſt, quem ſequuta eſt *Rot. in Peruſina de Alphanis dec.264. par.6. rec.* Tum quia DD. magis placuerunt fundamenta *in d. conſ.75.* deducta, quia alias eſſet in poteſtate filiæ ſtatim poſt mortem Patris adeũdo eludere

5 diſpoſitionẽ Statuti, & vlterius dũ † ſtatutũ loquitur de muliere etiã inuita, videtur cõprædhendere caſum, quo filia occaſione præcedentis aditionis dotem recipere recuſaret *vt in Statuto Peruſino* tradit *Iaſ. conſ. 105. ſub num.6. verſ.ſecundo ad idem lib.4. Ambroſin.d.deciſ.46.num.21. & Corn.d.conſ.75.* ſequitur etiã *Purpurat. vbi ſupra ſub num.12.*

6 Tum, quia ex iiſdem verbis † ſtatuti *in §. Item ſi aliquis*, clarè deducitur Contrarium, quia ibi excluduntur filiæ à petitione fructuum decurſorum ante dotationem factã à fratre, quod ſupponit earundem filiarum aditionem, ſine qua fructus hæreditatis peti non poſſent, quodque etiam vrget, con-

7 ceditur facultas † fratri excludendi ſororem, promittendo Dotem Marito, ibi: *& habita dicta Dote, vel promiſſione facta ſibi, vel Marito &c. ex tunc excludatur &c.* & ſic conſtat, quod frater ſororem habentem maritum excludere poteſt; Ad effectum autem de

8 quo agitur ſufficiunt verba † Statuti, quæ ſaltem virtualiter etiam poſt aditam hæreditatem fœminas excludant *Brun.ad ſtat.quod ſtant.maſc.art.6.nu.271. ad fin. Theſaur.dec.101. num.9.* & allegata *Peruſina de Alphanis* loquitur in hæreditate matris, vt ibi *in princ.* de qua nulla in preſenti eſt quæſtio vbi agitur tantum de hæreditate Patris, in qua ſtatutum diuerſimodè diſponit.

9 Nec ſubſiſtere videtur quod † ad effectum excludendi ſororẽ teneatur frater etiã non requiſitus Dotẽ illi offerre ex adductis per *Ruin.conſ.74.nu.12. lib.2.* Placuit enim DD. contrariam opinionem amplecti, quod ſci-

10 licet ad effectum de quo agitur nõ † teneatur frater ſororem dotare, niſi interpellatus, & in mora Iudiciali conſtitutus, prout reſpondet *Cabr.conſ.5.nu.10.34. & ſeqq.lib.1. & conſ.139.nu.5. & ſeqq.lib.2. Mart. de ſucceſſ. legal.par. prima quæſt.13.art.6. num.30. & ſeqq. Fenz. ad ſtat.vrb. cap.145. num.21. & ſeqq.* vbi

11 quod † ſoror erit hæres Patris tunc demum ſi in Iudicio requiſitus frater, an velit dare Dotem, vel reſpondet negatiuè, vel obſcurè *Capic.latr.deciſ.125.num.8. & per Rot. in Romana bonorum 28. Iun.1632. coram bon.mem. Coccino §. quantum attinet.*

12 Et ratio eſt, quia caderet † frater ab electione, quàm habet, vel admittendi ſororem, vel eam excludendi à ſucceſſione Patris per traditionem Congruæ Dotis, ad quem effectum non ſufficit quælibet interpellatio, proindeque hac ſecluſa cum

dictis

13 dictis requiſitis, non poteſt † Mulier aliud quam Dotem prętendere *Tort. ad Stat. Papiæ rubr.96. num.235. Molſ. ad conſuet. Neapol. quæſt.4.num.3.*

Minus opponi poteſt, quod Philena eſſet in ætate fere annorum 30. conſtituta, quodque mora, & negligentia fratris con-
14 currat, quia ex † ætate mulieris non benè infertur ad excluſionem facultatis, quàm habet frater dotandi ſororem in quacumque ætate conſtitutam, niſi præcedat iudicialis interpellatio, vt ſupra *Gabr.d.conſ.139 num.6. & ſeqq. Rot. in d. Romana bonorum dicto §. quantum attinet* † Negligentia verò actoris non ſubſiſtit, cum nulla mora vt ſupra concurrat, immò potius contrarium præſumatur, ex quo fratres cenſentur parati ad dotandum eo ipſo, quod contrarium non probatur *Rimin. conſ.261. num.24. & 32. lib.2. Rota deciſ.540.nu.6. verſ. non obſtant ponderationes par.1. diuerſ. & in Balneoregien. bonorum 16. Maij 1594. coram Card. Pamphilio in princ. poſt Fenz.dec.116.*

16 Quæ probatio non elicitur ex † teſtibus pro Philena inductis, quia deponunt de auditu ab eadem Philena, & eorum depoſitiones dubiæ redduntur ex diligentijs factis ab Actore pro nubenda ſorore, de quibus in eius *Summ. num. 1.* & tamen ad hunc effectum plenè probandum eſſet, quod parata fuerit occaſio Nubendi æqualis conditionis viro, & quod culpa fratris nuptiæ non fuerint effectuatæ *Ruin. conſ.93. num.7. & 8.lib.5.Rot.par.1.diuerſ.539.nu.1. & 2.* vbi allegantur concordantes.

17 Rurſus non aduerſatur, quod excluſio fæminæ ſit conditionalis propter illa verba ſtatuti, habita, *vel promiſſa Dote ex tunc excludatur*, & ſic ante euentum conditionis potuit hæreditatem adire, nam hoc procedere poſſet, ſi à ſtatuto requireretur dotatio de tempore mortis Patris ad effectum excludendi filiam, ſecus autem dum ſtatutum reſpicit tempus ſucceſſiuum, dando facultatem fratri dotandi ſororem inuitam & in quacumque ætate conſtitutam, hoc
18 enim caſu † excluſio fæminæ ſtat in ſuſpēſo, donec à fratre dotetur, vel hic in mora iudiciali continuatur, & interim tota hæreditas remanet apud maſculum, nec poteſt fæmina adire, ne fiat fraus ſtatuto *Corn. d.conſ.75.num.4.lib.1.* & ſuperueniente poſt-
19 modum dotatione † purificata remanet conditio, & ſoror excluſa ex tunc eſſ effectu eodem modo, ac ſi ſemper excluſa fuiſſet, vt admiſit *Ruin.conſ.74. ſub num.13.verſ.quia ſiquidem purificata lib.2.Iaſ.d.conſ.105.numer.6. verſ.2. ad idem lib.4. Honded. conſ.16. num.55. verſ. vlterius ſi excluſio lib.1.*

Et ità &c.

R. P. D. TAYA:

Hiſpalenſis Decimarum.

Lunæ 26. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM:

De decimis à Monaſterio de quo agitur ob loca poſſeſſa Ordinario ſoluendis; vbi plura de præſcriptione quadragenaria, priuilegijs, exemptionis, & immemorabilis natura per totam deciſionem examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione intra decendium non facta de re indicata conſtat.*

2 *Terminus habitus pro ſeruato in vltima audientia menſis appellationis infecta non opitulatur.*

3 *Appellatio incboari debet ex die termini habiti pro ſeruato, cum ad illum ſententia, quæ poſteà fertur retrahatur.*

4 *Sententiæ validitate, & Iuſtitia ſtante appellatio fruſtrà prætenditur.*

5 *Epiſcopus quoad decimas intentionem in Iure cōmuni fundatam habet.*

6 *Decanus, & Capitulum tanquam perpetui adminiſtratores decimarum, & redditunm Epiſcopatus eodem cum Epiſcopo Iure vtuntur.*

7 *Monaſterium, vt eximatur à decimis, de immemorabili poſſeſſione, aut de quadragenaria cum titulo docere tenetur.*

8 *Clerici à Clericis, Leuitæ à Leuitis decimas non exigunt.*

9 *Prædia habens in alia Parochia ibi decimas illorum prædiorum dare debet.*

10 *Priuilegia generalia Ordinum iuris aſſiſtentiam de decimis non tollunt.*

11 *Priuilegium Nicolai V. bona ſimpliciter à decimis eximens ad decimas ordinarias non extenditur, cum eæ abſque vllo hominis miniſterio de Iure diuino debeantur.*

12 *Priuilegium* Nicolai V. cap.nup. de decim. *diſpoſitioni conciliari nominatim non derogat.*

13 *Immemorabilis ſupra quadragenariam ſine titulo non probatur, cum Teſtes de ea deponentes requiſitam ætatem non habeant.*

14 *Immemorabilis ex defectu Teſtimoniorū, & forma in lege præſcriptæ corruit.*

15 *Immemorabilis, vt ſuſtineatur, omnes Teſtes de omnibus ad eiuſdem probationem requiſitis deponere tenentur.*

16 *Immemorabilis licet ex Teſtibus cum ſuis requiſitis non concludatur, quoad probationem tamen conſuetudinis pro Monaſterio non ſoluendi decimas ſufficere videtur.*

17 *Decimæ iuſtæ inxtà iuris Canonici Sanctiones minimè debentur.*

18 *Præſcriptio quadragenaria ſine titulo non ſuffragatur.*

19 *Conſuetudo non ſoluendi decimas, ex ſententia, & declaratione Monaſterium ad ſolutionem decimarum de conſenſu Monacorum condemnante tollitur.*

20 *Immemorabilis per ſcripturas non probatur.*

21 *Immemorabilis excluditur, quando per productionem*

nem alicuius tituli de eius initio conſtat, cum ni-
hil magis repugnet, quam extare, & non extare.
22 *Immemorabilis licet per ſcripturas non probetur,*
cum tamen eadem vltra centum annos extendan-
tur, ad eiuſdem probationem admittuntur.
23 *Immemorabilis natura eſt, vt in ea principium*
alicuius temporis aſſignare non liceat.

DECISIO CCI.

1 CONSTARE de re † Iudicata Domini
reſponderunt, quia pronunciatum fuit
7. Iulij 1659., & appellatū 2. Auguſti, & tam
malè, quam longè poſt decendium, *Auth.*
hodie, C. de appellat. & cap. 8. eodem in 6. cum alys,
apud *Scacc. dicto tract. quæſt. 12. num. 2.*
3 Neque opitulatur † terminus habitus pro-
ſeruato die ſeptima coram Auditoribus Ro-
tæ quindecim dierum, & in vltima audien-
tia menſis, *Scacc. de appellat. quæſt. 12. num. 8.,*
& quæſt. 14. nu. 11. in fine, conteſte *Moderno Ca-*
pucio prax. maior. part. 1. cap. 2. num. 60., & part. 2.
cap. 8. num. 164., & 165.
3 Quia pars debet † appellare intrà decem
dies inchoandos non ex die ſententiæ, ſed ex
die termini habiti proſeruato, quia ad illum
diem retrahatur ſententia, quæ poſteà fer-
tur durante termino proſeruato, *Scacc. dicta*
quæſt. 72. ſub dicto nu. 8. Gonzal. ad regul. Cancell.
gloſſ. 60. nu. 81. cum præcedentibus, & ſequentibus,
Rota deciſ. 176. ſub num. 1. part. 3. recent.
4 Et certius, quia congruere viſa eſt † vali-
ditas eiuſdem ſententiæ non controuerſa,
& iuſtitia demonſtrata iam in deciſione
numeris omnibus abſolutiſſima Reueren-
diſſimi D. mei Cerri Decani 16. Iunij 1659.
præſertim §. *Quandoquidem cum alleg.,* & præ-
cipuè *Rota deciſ. 180. numer. 9., & 10. part. 7.*
5 nempè † intentione Epiſcopi Iure commu-
ni fundata, *cap. Dudum 30. de Decimis,* cuius
Hiſpalen. Archiepiſcopi, & Parochi iure
6 vtuntur † Decanus, & Capitulum tanquam
generales, & perpetui Adminiſtratores red-
dituum, & omnium Decimarum Archie-
piſcopatus, nec ſuper hac probatione apud
Dominos remanſit difficultas, vt inquit
d. deciſio dicto loco, & deciſ. 211. nu. 4. apud *Poſth.*
de *manut.* poſt celebrem *deciſ. Hiſpalen. Iuris*
nominandi 29. Aprilis 1623. coram Pamphilio;
7 vt propterea Monaſterium contrà Archie-
piſcopum debeat docere de immemorabili
poſſeſſione, aut de quadragenaria cum titu-
lo, *ad cap. primum de præſcript. in 6.* inquit *Rota*
apud Coccin. deciſ. 485. num. 2., & coram Canaler.
deciſ. 648. num. 2. cum allegatis.
Neque etiam excludi viſa eſt hæc iuris
aſſiſtentia aliquo iure, & præſertim quod cu-
ra animarum ſit penes Monaſterium, & à
Priore Sacramenta miniſtrentur Monachis,
8 & Miniſtris S. Pontij adeòque † Clerici à
Clericis, ac Læuitæ à Læuitis Decimas non
exigant, *cap. 2. de Decimis.*
9 Quia clarum eſt, quod qui habet † prædia
in alia Parochia ibi dare debet decimas illo-
rum prædiorum, ſecund. *Gloſ. diuerſæ cap. cum*
ſint homines 30. de decim. Rota deciſ. 189. num. 4.
part. 5., & de Eccleſijs Clericis Prælatis ha-
bentibus prædia intrà fines alterius Paro-
chiæ, poſt alios ad dictum *cap. 2.* firmat *Co-*
uarru. var. reſol. 17. nu. 8. verſ. ſecundo licet lib. 1.
Moneta de decimis cap. 5. num. 6. 9.
10 Ità nec excludi viſa eſt eadem † iuris aſſi-
ſtentia priuilegio aliquo, quia omiſſis pri-
uilegijs generalibus ordinis aliàs, & ſæpè ad
hoc reuolutis, & reprobatis coram *Seraphin.*
deciſ. 1293. ſub num. 6. deciſ. 40. ab initio part. 4.
recent. cum alijs *in dicta deciſione Reuerendiſſimi*
Domini, §. Non obſtant, ſpeciale Papæ Nico-
lai V. pariter viſum eſt non ſufficere, tum
quia non meminerit expreſſim de Decimis
requirētibus vti Ordinarijs ſpecialibus men
11 tionem, expreſſionem, quia † priuilegium
ſimpliciter eximens à Decimis bona eſt in-
telligendum tantum de Decimis extraordi-
narijs, vt puta Datijs, Pedagijs, Taxis, & ſi-
milibus, quæ imponuntur, non autem de
Ordinarijs, quæ abſque vllo prorſus homi-
nis Miniſterio, ſed de iure diuino debentur,
inquit, *Rota in alia ſimili Hiſpalen. Decimarum*
de Baraona 16. Martij 1646. ad fin. coram Reue-
rendiſſimo D. meo Cerro Decano, & deciſ. 65. lib. 3.
12 *coram Puteo, & alijs;* Tùm etiam quia † no-
minatim non derogauerit diſpoſitioni con-
ciliari, *cap. nuper de Decim.,* ad ſæpè deciſa à
Rota coram Canaler. deciſ. 219. nu. 3., & 4., & co-
ram Coccin. deciſ. 279. num. 6., & coram Eminen-
tiſſimo D. meo Cardinali Otthobono deciſ. 85. nu-
mer. 14., & 15.
13 Immemorabilis † autem, quæ ſupra qua-
dragenaria ſine titulo vnica proponebatur,
probata viſa non eſt defectu Teſtium, qui
(præter tres) requiſitam ætatem annorū 54.
dempto tempore litis motæ non habent,
juxtà obſeruantiam *Rota vt coram Buratt. de-*
ciſ. 673. nu. 2., & ibi *Adden. ſub nu. 12. cum alleg.,*
& alijs *in dicta deciſione Reuerendiſſimi Domini,*
14 §. *Quoniam Teſtes.* Et defectu Teſtimonio-
rum, & formæ præſcriptæ à *Gloſ. vltima cap. 1.*
de præſcript. in 6. quam paſſim Rota ſequitur,
vt coram Ludouiſio dec. 196. nu. 1., & ibi *Adden.*
15 *num. 6.,* etiam, vt † omnes Teſtes deponant
de omnibus ad Immemorabilis probationē
requiſitis, vt adnotatur ad dictam *deciſ. 673.*
num. 10. cum alleg., hoc eſt, vt dicant Teſtes
præſcribentes, quod ſemper viderunt, & au-
diuerunt ità eſſe, nec vnquam viderunt, vel
audiuerunt contrarium, & quod communis
eſt, & fuit ſemper opinio, quod ſic fuit,
& quod non extat contrarij, vel initij me-
moria.
16 Nec valet replicatio, quod † licet ex præ-
dictis Teſtibus non concludatur cum requi-
ſitis neceſſarijs prædictæ Immemorabilis,
nihilominus ex ijs probari videatur ſal-
tem 40. vel ſaltem conſuetudo pro Miniſte-
rio non ſoluendi Decimas de ſuis bonis ex-
trà terminum Sancti Pontij, & conſuetu-
dine, aut præſcriptione obtineri poſſit liber-
tas ab harum Decimarum ſolutione, & ità
pleriſque in Regionibus obtentum ſit, nec
imme-

17 immeritò eum, & iuxtà † Iuris Canonici Sanctiones Decimas iuſtas minimè deberi ſcripſerint *Gloſſ.,& alij*,vt probat *Conaruu.ſub dicto verſ. ſecundo licet*, *& ſeqq. Monet. d.cap* 5. *num.*95., *&* 90. Vndè huiuſmodi Iuris aſſiſtentia Archiepiſcopo, vel excludatur, vel conturbetur.

18 Quia quoad præſcriptionē 40. illa planè non ſuffragatur ſine titulo ad dictum *cap.*1. *de præſcript. in* 6. cum alijs ſupra allegatis,

19 Quo verò ad † conſuetudinem,& præſcriptionē illa tolli viſa eſt ex ſententia,& declaratione anni 1379.in qua Monaſterium condemnatur ad ſolutionem huiuſmodi Decimarum de conſenſu Monacorum adeòque concurrit hæc antiquiſſima concordia, vt inquit *Rot. coram Reuerendiſſimo Domino* §.*Sed etiam*.

Neque prodeſſe viſa eſt ſentētia anni 1500. & illa enunciatio, *Quod Monaci extiterunt in vſu, & conſuetudine, & poſſeſſione pacifica, vel quaſi omnium promiſſorum à tempore immemorabili citrà, & non ſoluendi Decimas aliquos Domino Archiepiſcopo de illorum facultatibus, & bonis,&c.*, pronunciatio ſubſequens manuten-

20 tionis,& defenſionis ex eo,quod licet† Immemorabilis non probetur per ſcripturas. *Rota coram Ludouiſio deciſ.*51.*num.*4.,*& dec.*27.

21 *num.*2.*tom.*2. *par.*4.*recent.* Quinimò † excludatur quādo per productionem alicuius tituli conſtat de initio cum nihil magis repugnet, quam extare, & non extare, vt ſequitur dicta *deciſio* 27. *num.*2. tamen ſi dentur

22 ſcripturæ†antiquæ vltrà 100. annos in quibus enunciatur Immemorabilis ex dictis ſcripturis probatur Immemorabilis, vt ſæpè deciſum eſt,& annotatum *ad dictam deciſ.*51. *in fin.& coram Buratt.deciſ.*435.*ad finem, & deciſ.*570.*num.*3.

Quia vtrum declaretur, aut reſtringatur ex præcedentibus, & petitione deſcripta ſub his *verbis pro parte Prioris, & Monacorum continente, quod cum ipſi vna cum Monaſterio, & loco de Sancto Pontio,& omnibus illorum facultatibus, & bonis,&c.* intelligendo illorum facultates, & bona localia in loco Sancti Pontii, iuxtà *deciſ. Reuerendiſſimi Domini* §.*Imò huiuſmodi Immemorabilis, verſ.Sententia autem*, vt reſpondit ſpecialiter vnus ex DD. communiter DD. reſponderunt excludi ex anteriore Sententia anni 1379. recepta à partibus mediante conſenſu, & expreſſa rogatione per partes facta, & ibi expreſſa diſtinctione,& declaratione omnium aliorum locorum, & bonorum decimalium excepto loco Sancti Pon-

23 tij cum hæc ſit † natura Immemorabilis, vt non liceat in ea aſſignare principium alicuius temporis, *Rota deciſ.*249. *num.*1. *part.*8. poſt alia allegata *in deciſione Reuerendiſſimi Domini*, §. *Quæ inſuper, & maximè ibidem*, & ſupràſcriptæ Sentētiæ 1379., & ſuper ex ſuprà allegatis maximè DD. innitebantur.

Vtraque parte, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Piſauren. Pecuniaria

Veneris 25. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Solutio in dubio pręſumitur in vim pręcedētis obligationis facta,&maximè ſi correſpōdeat ſummæ ſolutæ, ſolutio in dubio præſumitur in cauſam debiti proprij, & non alieni, Item in cauſam duriorem, Item potius in cauſam neceſſariam,quam in voluntariam. & alias, vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Solutio ſemper facta præſumitur in vim præcedentis obligationis.*

2 *Solutio multo magis præſumitur facta in vim præcedentis obligationis, ſi concordet in quantitate.*

3 *Solutio in dubio potius cedere in cauſam debiti proprii, quam alieni.*

4 *Solutio in dubio debet cedere in cauſam, pro qua quis reperitur obligatus tam per inſtrumentum publicum,quam per priuatam ſcripturam.*

*Solutio in dubio debet cedere in cauſam grauiorem, & duriorem, nu.*14.

5 *Solutio in dubio non præſumitur facta in debitum, ſeu cauſam,cuius adhuc dies non ceſſerat.*

6 *Solutio in dubio præſumitur facta ad debitum,pro quo quis poterat aſtringi ad ſolutionem, & numer.*7.

8 *Verbum*, per la valuta, *non infert per neceſſe veram, & realem numerationem pecuniæ.*

Verbum,per la valuta, *vt plurimū imaginariam, & præſumptam ſolutionem infert, nu.*8.

9 *Verbum*, per la valuta, *quando ſine dubio verā, & realem numeratione non infert.*

10 *Solutio in dubio in cauſam potius debiti neceſſarij,quam voluntarij, cedere dicendum eſt.*

11 *Debitor in actu ſolutionis dumtaxat, vti poteſt priuilegio electionis.*

12 *Declaratio ſolutionis facta mediantibus litteri* d'auiſij, *cenſetur ineſſe ipſi actui declarato.*

13 *Reſeruatio facultatis eligendi in quam cauſam debitor ſoluat quid importet.*

14 *Antidata ſuſpicio concurrentibus adminiculis, & & coniecturis tolli poteſt,& num.*15.*&* 16.

17 *Solutio in dubio in quam cauſam fuerit facta probari poteſt ex coniecturis.*

18 *Creditor ſolutionis, quā in certam cauſam accepit, non poteſt in diuerſam referre.*

19 *Actus geſti ab aliquo non ſunt referendi ad ea,quæ non erunt in rerum natura, & n.*20.

21 *Solutiones, ſi conuincantur ex præſumptionibus in cauſa certum fuiſſe factam ſine conſenſu habentis intereſſe,non poteſt id alterari.*

DECISIO CCII.

IN ſolidatione computorum inter Alexandrum Muſcam, & Rodulphum Tullium inita Rodulphus remanſit debitor Alexandri ſcut.4000. quæ ſub fideiuſſione inſolidum Antonij, & fratrum ſoluere promiſit ad omne eius beneplacitum,quod debitum dein-

deinde Vincentius filius Antonij, & reſpectiuè nepos Rodulphi in ſe accollauit, ſeque obligauit extinguere, paulo poſt idem Vincentius vigore literarum Cambij Rodulphi ſoluit Venetijs ſummam ducat. 4612. & aliorum 936. occaſione alterius tractæ Plattis Mercatoribus nomine hæredum Pompei Muſchæ, quorum vnus eſt idem Alexander, qui cum prætenderet, quod ſolutiones ceſſerint in aliam cauſam non autem in extinctionem debiti accollati Iudicium contra Vincentium pro conſequutione dicti crediti coram A.C. introduxit, & ſuccubuit, vnde cauſa mihi commiſſa dubitaui, An, & ad quid Vincentius teneretur vigore dicti Inſtrumenti accollationis, & ad nihil teneri fuit reſolutum.

1 Solutio enim ſemper facta † præſumitur in vim præcedentis obligationis *Bart. in l. ſolutionem, §. non vero ſub nu. 4. ff. de offic. Proconſ. Aym. conſ. 150. nu. 13. Cephal. conſ. 150. nu. 15. ſeq. Rota dec. 456. num. 10. par. 4. recent.* præſertim
2 quia † ex ſolutionibus, quæ dantur in *Sum. nu. 7. & 8.* conflatur eadem ſumma ſc. 4000. ex qua fortius intrat præſumptio ſolutionis in extintinctionem debiti controuerſi *Aym. conſ. 149. nu. 5. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſump. 139. nu. 18. Seraph. dec. 600. nu. 4. & dec. 643. nu. 5 inter dec. 176. n. 17. par. 2. in rec. dec. 31. nu. 3. par. 1 dec. 507. nu. 4. par. 4. tom. 3. rec. & poſt Zacch. de oblig. Cam. dec. 152. nu. 5.*
3 Nam illa debet † potius cedere in cauſam debiti proprij, quam alieni *Cephal. conſ. 198. nu. 12. lib. 2. Rota coram ſa. mem. Greg. dec. 62. num. 5. ſeq. & in Ceſenaten. Cenſus 18. Martij 1658.*
4 *coram R.P.D. meo Celſo,* & in cauſam † pro qua quis reperitur obligatus per Inſtrumentum publicum, vt in cauſam grauiorem, & duriorem, *l. in his, & l. cum ex pluribus, ff. de ſolut. Alex. conſ. 2. nu. 21. in fin. lib. 4. Rota dec. 507. coram Merlin. in rec. dec. 452. nu. 18. ſeqq. par. 4. & in Romana pecuniaria 18. Iunij 1646. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado.*

Nec ex eo quod ſolutiones, quod debebant fieri Alexandro fuerint factæ hæredibus Pompei dici poteſt quod ceſſerint in executionem alterius debiti, quod habebat Rodulphus cum eiſdem hæredibus, Præmiſ-
5 ſo enim quod cum idem Alexander † ſit hæres Pompei perinde eſt, ac ſi in ſolutionibus eſſet expreſſum nomen illius cum de tempore earumdem ſolutionum de menſe, ſcilicet Septembris, & Octobris 1650. non veniſſet dies ſolutionis alterius debiti, quod erat ſoluendo dumtaxat de menſe Ianuarij 1651. vt ex *Summ. eiuſdem Alexandri, num. 7.*
6 merito illæ referendæ † ſunt ad debitum pro quo Vincentius cogi poterat, non autem ad aliud cuius dies non dum ceſſerat, *d. l. cum ex pluribus, §. vltimo, vbi Bart. & alij, ff. de ſolut. Menoch. de præſump. lib. 3. præſumpt. 30. num. 13. Grat. diſcept. cap. 234. nu. 26. coram ſan. mem Greg. deciſ. 521. num. 7. & 8. & apud Merlin. dicta deciſ. 507. num. 1.*

Et licet in literis Cambij exprimatur *per la valuta*, non tamen inde ſequitur, quod Ro-
7 dulphus, qui litteras ſcripſit † habuerit valorem Cambiorum, & conſequenter ſolutiones referri nequeant ad extinctionem debiti huiuſmodi: nam vltra quod verbum illud *per la valuta* non infert per neceſſe veram, & realem numerationem pecuniæ, ſed vt plurimum imaginariam, & præſumptam, vt aduertit *Conor. de Camb. par. 2. qu. 18. nu. 33.* ceſſat obiectum tum ex verbis immediatè ſequen-
9 tibus, † ibi, *per la valuta poſta in debito à gl'heredi di Pompeo Moſca,* tùm ex literis, vt dicitur *di auiſo* ab eodem Rodulpho tranſmiſſis, & directis, ipſi Vincentio ibi, *à conto dell'eſtintione dell'Inſtrumento delli ſcudi 4000. che mi ſete obligato à fauore delli Signori Moſca, Summ. nu. 5.* quod eodem modo reperitur adnotatam in libris eiuſdem Rodulphi *Summ. nu. 4.* ex quibus fit euidens pecuniam valoris Cambiorum non interueniſſe, & ſolutiones fuiſſe factas in extinctionem iſtius debiti pro quo Vincentius tenebatur, & poterat ad illud
10 compelli † ſicuti etiam feciſſe ſemper præſumitur ſolutionem potius in cauſam debiti neceſſarij, quam voluntarij *Aym. conſ. 106. num. 8. Menoch. conſ. 265. nu. 33. & dixit Rota dec. 74. num. 2. par. 9. rec.*

Nec releuat, quod Debitor in actu ſolu-
11 tionis dumtaxat vti poſſit priuilegio electionis, quia cum Rodulphus in literis Cambij reſeruauerit facultatem admonendi Vincentium in quem caſum deberet ſolutum re-
12 ferre ibi *ponete come s'auiſa,* Declaratio † facta mediãtibus literis *d'auiſi* cenſetur ineſſe ipſi actui declarato, *Riminald. iun. conſ. 249. num. 51. Surd. dec. 29. nu. 4. Rota deciſ. 409. nu. 2. par. 9. rec. Magon. dec. Florent. 60. num. 44. ſeqq.*

Hinc irreleuans etiam viſum fuit obiectum, quo tam literæ *d'auiſi,* quam partitæ librorum Rodulphi fieri potuerint poſt il-
14 lius decoctionem, ſiquidem attenta † reſeruatione facultatis eligendi cauſam ſolutionis præſumitur ex tunc Rodulphum monuiſſe Vincentium eãdemque adnotaſſe in ſuis libris mercantiliter tentis, & ſatis eſt veriſimile quod idem Vincentius non ſoluiſſet abſque eo quod haberet epiſtolas, & ſolutio eſſet voluntaria, & non conformis obligationi, concurrentibus autem adminiculis, & coniecturis tollitur ſuſpicio antidatæ ex notat per *Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloſ.*
15 *7. nu 159. Decian. conſ. 11. † num. 117. lib. 1. Rota coram Seraph. deciſ. 379. nu. 2. & 3. & deciſ. 1221. nu. 5. inter diuerſ. dec. 100. nu. 2. par. 4. Buratt. dec. 905. nu. 5 & 6. ibique Add. num. 9.*

Imo ex epiſtolis eiuſdem Alexandri directis Rodulpho, & Vincentio in reſponſionem aliarũ ſuadetur veritas facti, quoniam
16 ex epiſtola † quæ datur *in Summ. nu. 9.* apparet, quod Vincentius nolebat quicquam ſoluere ex redditu Amſteredami ducatorum 936. ex complemento ſcut. 4. mil. niſi Alexander cancellaret Inſtrumentum accollationis, quod ipſe in alia epiſtola data *in Summ. num. 7.* fatetur, *Eſſer giuſto di far detta caſſatione, quando reſti ſaldato de ſuoi haueri* exhortans vlterius eumdem Vincentium, vt quiete viuat

nat nam ſolutiones fuerunt factæ mediantibus literis Cambij, quę celari non poſſunt, & in altera ſub data 23. Iulij 1651. vt *in Summ. num.* 10. expreſsè pollicetur ſe in futura hebdomada tranſmiſſurum Inſtrumentum caſ-
17 ſationis, † certum eſt enim quod coniecturis bene probari poteſt in quam cauſam fuerit facta ſolutio, vt firmauit *Rota dec. 292. nu. 3. par. 2. rec. in Romana Cambiorum* 21. *Aprilis* 1586. *coram Bubalo in Anconitana pecun.* 27. *Iunij* 1592. *coram Card. Hieronymo Pamphilio, & in Romana pecun. Iunii* 1646. *coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado*. Vnde non poteſt Alexander
18 ſolutiones, quas in vnam cauſam recepit in aliā referre, *leg.* 1. *& l. creditor, §. cum de ſorte, ff. de ſolut. Grat. conſ. . . . n. 58. in fin. lib. 1. Aym. d. conſ. 106. num. 21. & ſeqq. Rota dec. 366. nu. 4. coram ſa. mem. Gregorio apud Caual. dec. 165. nu. 2. & coram Merlin. deciſ. 741. nu. 7. & in Romana Cenſus* 13. *Iunij* 1640. *coram bo. me. Peuting.*

Prætenſio, quod Cancellatio Inſtrumenti ſit referibilis ad Inſtrumentum retrouendi-
19 tionis prædij *della Candelara*, nullatenus ſubſiſtit, nam vltra reſponſiones datas ab informantibus Inſtrumentum retrouenditionis apparet celebratum die 6. Iunij 1651. *Summ.*
20 *n.* 14. Epiſtola vero † continens Cancellationem Inſtrumenti fuit directa ſub die 23. eiuſdem menſis, & ſic poſt ſequutam retrouenditionem d. prædii.

Demum nō obſtat, quod Rodulphus poſtea declarauerit Vincentium nihil ſoluiſſe in cauſam debiti ab ipſo accollati ad fauorē Alexandri dum enim tam ex litteris *d'auiſi*, & partitis librorum Rodulphi, quam ex E-
21 piſtolis † Alexandri alijsque præſumptionibus; & coniecturis præmiſſis conuincitur, quod ſolutiones fuerunt factæ in illius extinctionem Rodulphus ſine conſenſu Vincentij aliter declarare non potuit iuxta *Text. in l. Creditor, §. cum de ſorte, ff. de ſolut. Rota deciſ.* 113 *num.* 8. *par.* 1. *diuerſ. & coram Merl. dec.* 741. *nu.* 7. & 8. cum aliis proximè relatis.

Et ita reſolutum fuit impleuiſſe Vincentium obligationem ſuam ideoque ad aliquid non teneri vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA

Narnienſis Fideicommiſſi

Veneris 30. *April.* 1660.

ARGVMENTVM.

Subſtitutos nepotes in bonis fideicommiſſo ſubiectis etiam non expreſsè vocatos in cōcurſu aliorum nepotum expreſsè nominatorum non excludi; de fideicommiſſo conditionali, Teſtatoris circa ſubſtitutionem voluntate per digreſſionem ad plures gradus cognoſcenda, & finaliter de tranſmiſſione ad partem pretendentem plura diſputantur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in iudicio immiſſionis ex* remed. l. fin. C. de edict. lata, *appellatio de iure ciuili executionem impedit.*

2 *Sententia quando eſt iuſta & valida intrat Aegidiana, quæ remoto iuris Canonici obſtaculo appellationem ad terminos iuris ciuilis reducit.*

3 *Nullitas ſententiæ ex defectu iuriſdictionis fruſtrà applicatur.*

4 *Cauſa vſque ad ſententiam diſcuſſa, nulla in cōparitione de proteſtatione fori declinatoria oppoſitione facta de defectu iuriſdictionis amplius excipi non poteſt.*

5 *Iuſtitia ſententiæ quando ex neceſſarijs requiſitis, exiſtente ſcilicet purificatione fideicommiſſi, & identitate bonorum probetur, immiſſio denegari non poteſt.*

6 *Fideicommiſſum conditionale patre pendente conditione decedente ad liberos non tranſmittitur.*

7 *Regula de fideicommiſſo conditionali non intrat, quando de voluntate Teſtatoris expreſſa, vel ex coniecturis & indiciis elicita pro tranſmiſſione apparet.*

8 *Teſtator ſubſtituendo explicitè tempore conditi Teſtamenti filios fratris præmortui, fideicommiſſum ad filios alterius fratris viuentis pro ſeruanda æqualitate inter æquales gradu extendere voluiſſe præſumitur.*

9 *Teſtator voluntatem ſuam cum diſpoſitione Iuris communis conformare ſolet.*

10 *Teſtatore ab inteſtato decedente nepotes tum ex vno quàm altero fratre ſuccedunt.*

11 *Teſtator aſſignando vnicuique ex vocatis ad ſucceſſionem quartam partem in ſtirpes, & non in capita, per modum vocationis ad inducendam tranſmiſſionem valde attenditur.*

12 *Teſtatore ad agnationem conſeruationis & ſubſtitutionem ad plures gradus non reſpiciente coniecturæ pro tranſmiſſione tanquam nimis debiles non attenduntur.*

13 *Agnatio ex hoc quod ſoror Teſtatoris fuerit vocata, contemplata non cenſetur.*

14 *Subſtitutio per digreſſionem ad plures gradus reciprocè facta non leuem coniecturam tranſmiſſionis inducit.*

15 *Nomen proprium à Teſtatore nominati pro contraria tranſmiſſionis coniectura ponderatur.*

16 *Teſtatoris voluntas pro tranſmiſſione conſiderata, id quod de ſui natura tale non eſt tranſmiſſibile facit.*

17 *Tranſmiſſio facilius quam vocatio admittitur.*

18 *Identitas bonorum ex confeſſione partis aduerſæ, quæ illorum vti fideicommiſſo ſubiectorum poſſeſſionem cæpit, probatur.*

DECISIO CCIII.

Ex Ciridonio Pręconio, & Regulitia ſubſtitutis Cincio ipſorum & Iacobi Teſtatoris fratris & ſubſtituto Io. Baptiſta & Petro filijs & hæredibus d. Iacobi, ſolus Pręconius reliquit vnicam filiam nomine Conſtantiam, quæ moto iudicio in Tribunali A. C. contra Dominicum & Petrum Franciſcum ex Septimio altero Teſtatoris fratre nepotes, & eidem Cincio ſubſtitutos ſententiam reportauit, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis cum clauſula *conſtito quod ſit locus Aegidiana*

diane dato dubio affirmatiuè fuit reſolutum
1 quia cum † ſententia lata ſit iudicio im-
miſſionis ex *remed.l.fin.C. de edict.D. Adr. toll.*
ſicuti de Iure ciuili appellatio exequutionē
non impedit *l.vnic.C.de moment.poſſeſſ. Soccin.*
iun.conſ.108.nu.13.lib.1.Rota dec.151. nu.2.p.2.
rec.& coram Duran.dec.220.nu.1. Ita & eodem
modo quando, vt hic eſt valida & iuſta in-
2 trat † Aegidiana, quæ remoto Iuris Cano-
nici obſtaculo appellationem ad terminos d.
Iuris ciuilis reduxit *Contard.in l.vnic. qu.1.ſu-*
per Aegidiana Pariſ.conſ.108. nu.13.lib. . . . Pa-
cif.de ſalu.inſpect.4.cap.2. nu.49.& ſeq.ſan.mem.
Greg.XV.dec.491.nu.3.Duran.vbi.ſup. num.2.&
dec.305.nu.10.par.6.rec.

3 Non obſtant † nullitates ex defectu iuriſ-
dictionis A.C. qui ſententiauit, ex quo cauſa
in prima inſtantia erat in partibus cogno-
ſcenda, & Procurator Dominici & Petri poſ
ſeſſorum comparuit in actis citra cōſenſum
4 in iuriſdictionem, nam cum diſcuſſa deinde
fuerit cauſa vſque ad ſententiam, nulla
alia in comparitione & proteſtatione facta
ſori declinatoriæ oppoſitione dicitur à pri-
ma receſſum, ita vt non amplius de defectu
iuriſdictionis excipi potuerit, *Marcſ.var.reſol.*
lib.1.cap.92.Mohed.dec.2.de Indic.Greg.dec.44.
num.7.& 8. aliiſque in puncto iuriſdictionis
adducti *in dec.300.nu.7.cum ſeq.p.7.rec.impreſſ.*
etiam poſt Modern.Peruſ.de manut. dec.643. & in
Vrbenetana ſaluiani 28.Ianuar.1638. §. eo minus
coram bon.m.Pirouano.

5 Iuſtitia † eſt patens quia concurrunt ne-
ceſſaria requiſita, exiſtente & purificato fi-
deicommiſſo ac bonorum identitas, Vnde
denegari non poteſt immiſſio, *Gabr. conſ.44.*
num.2.& 3.lib.2.Surd.dec.76.n.6.Rota deciſ.244.
num.1.par.7.rec. Quoniam apparet ex lectura
teſtamenti Iacobi, qui decedētibus ſine filiis
Io. Baptiſta & Petro ſubſtituit Cincium,
& huic pariter abſque filiis morienti inter
alios ſubſtituit Prȩconium, per cuius præ-
deceſſum factus eſt locus fideicommiſſo
ad fauorem Cynthiæ filiæ venientis ex
tranſmiſſione ad poſſeſſionem patris de-
6 functi. Quia licet regula ſit quod † fi-
deicommiſſum conditionale nec ad liberos
tranſmittitur ſi pendente conditione pater
decedat *l. fin. §. ſin autem C. de cad.toll. l. ſi in*
perſonam C.de fid. DD. in l.vnic. de iis, qui ante
aper.tab.Giouagn.conſ.79.nu.103.Ciriac.contro.
7 *302.num.2.* Ab ea tamen † receditur quotieſ-
cumq. pro tranſmiſſione apparet de volun-
tate Teſtatoris expreſſa, vel vocatio ex con-
iecturis & indiciis elicita, vt voluerunt *Bald.*
in d.l.vnica ſub nu.5. cap. niſi occurrentibus Fulg.
conſ.15.ſub num.4.Giouagn.eodem conſ.79.nu.105
& alii de magis communi opinione relati à
Ciriac.ead.contro.302. nu.39. & 49.Rota coram
ſan.m.Greg.dec.36. nu.2.& dec.551. nu.3.

Inter alias autem coniecturas in præſenti
8 adductas illa vrgentiſſima eſt, quod † teſtator
explicitè ſubſtituit filios Septimii fratris prȩ
mortui tempore conditi teſtamenti ex quo
veriſimile pariter cenſeri debet voluiſſe
tranſmitti fideicommiſſum ad filios Præco-
nii alterius ſui fratris, qui tunc viuebat, ſi
cogitaſſet eum cum illis præmoriturum ad
ſeruandam æqualitatem inter æquales in
gradu *Ancar.conſ.323.ante med. verſ. Item poſt-*
quam, Soccin.ſen.conſ.92.n.8. poſt med.verſ. ad id
adduco li.1.Ruin.conſ.145.n.6.verſ.& primo quia
& num.7.& conſ.170.num 7.lib.2. Menoch.conſ.
209.nu.14.& ſeq.& conſ.610 num.18.& 21. Pe-
regr.de fid.art.31.nu.9.Mant.de coniect.vlt.vol.lib.
11.tit.20.& 25.Bellon.iun.conſ.6.num.22.verſ.3.
conformatur & ſeq. Ciriac. contr.302.numer.52.
Modern.Lucen.conſ.65.nu.31.lib.1.Rota in citatis
decis.55. num.3.& 551.num.5. coram ſan. mem.
Greg.XV.

9 Altera eſt, quod ex † Iuris communis
diſpoſitione, cum qua Iacobus Teſtator prȩ-
ſumitur voluiſſe voluntatem ſuam confor-
mare *l.Gallus §.1.* & ibi *DD.ff.de liber.& Poſth.*
10 *Honded.conſ.70.num.22.& ſeq.lib.1.* ſi † ab in-
teſtato deceſſerit æqualiter illi ſucceſſiſſet
Cinthia filia Præconii cum Petro & Domi-
nico filiis Septimii vti ſui ex fratribus nepo-
tes *§.cum filius inſt. de hered. quæ ab inteſt. defe-*
runtur Dec.conſ.87.num.6.lib.4.Odd.conſ.54.n.13
Giouagn.conſ.79.num.47.Puſar. conſ.31.num.18.
Hond.loco mox citato num.21.Greg dec.56.num.4.
& 5. repetita in 2.par.recen.dec.59.& in Ceſenat.
fideic.25.Ianuar.1659.coram R.P.D.Celſo.

11 Accedit pro tertia Coniectura, quod † Te-
ſtator vocauit ad ſucceſſionem Prȩconium
& fratres, ac filios Septimii aſſignan. vnicui-
que quartam partem in ſtirpes, & non in
capita, qui vocandi modus in ſtirpes valdè
attenditur ad inducendam tranſmiſſionem
Socc.iun.conſ.89.nu.17.lib.3. Dec.conſ.38.nu.71.
lib.2.Menoch.de præſumpt.lib.4. præſumpt.94.nu.
29.& conſ.333.num.23.Noual.conſ.1.nu.172.&
admittit Rota in deciſ.56.Greg.nu.6.

12 Non obſtat quod quando vt hic † Teſtator
non reſpexit ad agnationis conſeruationem
vel non eſt progreſſus ad plures gradus ſub-
ſtitutionum cæteræ coniecturæ pro tranſ-
miſſione redduntur debiles & non attendū-
tur vt fuit reſponſum *in Romana fideicommiſſi*
de Marianis 1.Martii 1649.coram Reuerendiſſimo
Tarraconen.ſub §. Nec dici poteſt, & in Fauen-
tina bonorum 27.Iunii 1659.§. & licet, & in Ho-
ſtien. fideicommiſſi 10. Nouembris eiuſdem anni §.
Coniectura vero coram Reuerendiſſ.Decano; Nam
13 etſi in præſenti non cenſeatur † contempla-
ta agnatio ex hoc præcipuè quod fuit voca-
ta Regulitia ſoror teſtatoris *l.pronūciatio, §.fa-*
miliæ, ff.de verb.ſign. Rota dec.118.nu.3.par.3.Du-
ran.dec.126 num.38. Adeſt digreſſus ad plures
14 gradus † ſubſtitutionum vt patet, quia pri-
mo loco inſtituit Io: Baptiſtam & Petrum
filios, eoſque reciprocè ſubſtituit, & his abſ-
que filiis morientibus, vt euenit ſubſtituit
Cincium & poſt eius obitum pariter ſine li-
beris quarto loco vocauit Ciritonium, &
fratres, ac Dominicum & Petrum nepotes
ex quo progreſſu non leuem coniecturam
tranſmiſſionis induci cenſuit *Paris conſ.77.*
num.21.lib.2.Crauett.conſ.776.nu.11. & plures
alii adducti à *Giouagn. in d.conſ.79.nu.49.*

15 Non officit, quod Præconius fuerit † no-
mine

mine proprio nominatus, quod pro contraria tranſmiſſionis coniectura ponderata à DD. & à Rota in dd. *Deciſionibus Fauentina bonorum & Hoſtien. fideicommiſſi coram Reuerendiſſimo Decano*, quia non habet locum vbi cō-
16 currunt coniecturæ ſuadentes † Teſtatorem conſideraſſe tranſmiſſionem, ex cuius voluntate fit tranſmiſſibile id quod de ſui natura non eſt tale, & è contra *l. vnica C. vt act. & ab hæred. Bald. in l. cum pariter in qu. 4. ſub nu. 26. C. de inſtit. & ſubſtit. & in l. 1. num. 10. C. his qui ant. apert. tab. Hond. d. conſ. 70. num. 35. Peregr. de fid. d. art. 31. nu. 9. Modern. Lucen. eodem conſ. 65. n. 34. & reſpondit Rota apud Greg. d. dec. 56. num. 6. cum*
17 *duobus ſeqq. & dec. 51. num. 4.* † facilius enim admittitur tranſmiſſio, quam vocatio *Decian. conſ. 88. n. 69. lib. 2. Ceph. conſ. 16. n. 65. Crau. conſ. 62. nu. 10. Gionagn. in præcitato conſ. 39. nu. 42. lib. 1. Burſat. dec. 568. nu. 2.*
18 Identitas † verò bonorum in quibus fuit conceſſa tranſmiſſio ſatis etiam probata videtur ex confeſſione partis aduerſæ, quæ illorū poſſeſſionem cepit vti ſubiectorum fideicōmiſſo Iacobi, vt dixit *Rota in dec. 618. nu. 13. par. 4. tom. 2. recen. & dec. 294. nu. 12. & 13. coram bo. me. Merlin.*

Et ita deciſum eſſe locum Aegidianæ vtraque parte informante.

R. P. D. CERRO
Poſtea S. R. E. Cardinali

Foroliuien. Lucri Dotalis.

Veneris 30. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Dos, ſi Marito conſtituta fuit ex bonis partim liberis, & partim fideicommiſſarijs, & maritus ſimpliciter eam ſumpſit, cum cenſeatur eam ſumpſiſſe ſecundum naturam bonorum, Vnde non poterit prætendere quartum dotale ſuper bonis fideicommiſſarijs? Et vt poſſit illud prætendere, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Ex bonis datis in dotem, partim in bonis liberis, & partim in bonis fideicommiſſarijs, lucrum dotale debetur tantum ex bonis liberis.*

2 *Lucrum dotale, quod etiam ex bonis fideicommiſſarys datis in dotem, debeatur, opinio iſta in tribus tantum caſibus intrat.*

3 *Primo caſu, quando marito fuit tradita dos maritim, tam de bonis liberis, quam de bonis fideicommiſſarijs, & fuit dictum omnia bona eſſe libera.*

4 *Secundò caſu, quando bona fideicommiſſaria ex diſpoſitione Teſtatoris, vel legis poſſunt dari in dotem.*

5 *Tertio caſu, quando expreſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſtante maritus ſibi cauet de dicto quarto dotali.*

7 *Bona fideicommiſſaria recepta in dotem, abſque vlla proteſtatione cenſetur illa ſumere iuxta naturam dd. bonorum.*

8 *Et ſic ſibi præiudicat quo ad quartum dotale.*

9 *Statutum Foroliuij de lucro dotali* lib. 5. Rubr. 12. ſuper §. 1. *quid diſponat & declaratur, num. 10.*

11 *Statuta ſunt interpretanda iuxta iuris communis diſpoſitionem.*

12 *Lucrum dotale debetur fauore mariti.*

13 *Dos ex bonis fideicommiſſarys non poteſt conſtitui quando non adeſt diſpoſitio Teſtatoris, vel Legis.*

14 *Dos ſicut ex fideicommiſſo regulariter non poteſt detrahi, ita nec lucrum dotale ceſſante pacto.*

15 *Statutum recipit interpretationem à iure communi & eodem modo eſt interpretandum.*

16 *Diſpoſitionem* Auth. res quæ, C. comm. de legat. *quando non ſit locus.*

17 *Dos conſtituenda eſt, iuxta qualitatem viri, & num. 21.*

18 *Dos congrua, quando ſumus in fideicommiſſarijs bonis, qualis dicatur.*

19 *Mariti iuxta qualitates, & alias prerogatiuas iuxta ſolitum ſolent fateri maiorem dotem, quam non receperunt.*

DECISIO CCIV.

EX dote per Portiam conſtituta Petro Frāciſco Corbicco viro partim ex bonis liberis, & partim ex bonis fideicōmiſſarijs Rota cenſuit 31. Ianuarij 1659. * lucrum dotale deberi Corbicco ſuperſtiti pro rata tamen bonorum liberorum, & reſolutionem confirmandam eſſe DD. cenſuerunt iterum
1 approbantes auctoritatem *Caſtr. Cephali & aliorum qui referuntur in deciſione, ſub §. Etenim*
2 reiecta contraria ſententia Baldi † & ſequacium cum ſit recipiēda tamen in tribus ca-
3 ſibus à noſtro diuerſis, nempè quando† maritus bona ſibi in dotem tradita pro parte ſubiecta eſſe fideicommiſſo, ſed omnia libera aſſeruntur, quando bona fideicommiſſa-
4 ria dari poſſunt in dotem ſiue ex† voluntate Teſtatoris, ſiue ex quo intret *remedium Auth. res, quæ, C. comm. de legat.* & demum quando
5 non obſtante † exceptione fideicommiſſi maritus ſibi cauit de lucro mediante pacto expreſſo, ſecus autem data in marito prout
6 hic explicita ſcientia fideicommiſſi, † & non concurrente facultate conſtituendi dotem ex fideicommiſſarijs ex quo non adeſt Teſtatoris permiſſio nec intrat *Remed. d. Auth.* ac ceſſante pactō expreſſo. Hoc enim caſu bo-
7 na, quæ pro parte † ſunt fideicommiſſaria recepta cenſentur cum ſuo onere reuerſionis ad vocatos, & ſic non ex eis neque ex
8 bonis liberis † lucrum dotale prætendi poteſt pro rata filiorum, vt ponderatur & reſpondetur *in dec. §. Ipſorum tamen cum ſeqq.*
9 Non obſtat, † quod ſtatutum Foroliuij *lib. 5. rubr. 12. ſub §. 1.* diſponat lucrum à viro detrahi poſſe dummodo verbis expreſſis eidem non fuerit renunciatum, quia intelli-
10 gendum eſt reſpectu† bonorum liberorum de quibus ibi loquitur non autem reſpectu fideicommiſſariorum, quæ tranſeunt in in maritum cum ſua cauſa, vt in indiui-

duo reſpondit *Rota Comitul. deciſ.45. num.23.*
Nec refert quod *in §.final. eiuſdem Rubr. addatur ibi Addentes quod vir poſſit dictum lucrum detrahere de omni re, de qua detrahitur dos veluti de fideicommiſſo, & de re emphyteutica*, quia id
11 intelligitur iuxta† diſpoſitionem Iuris, quoties nempe, vel ex permiſſione Teſtatoris, vel ex Remed. Auth. res, quæ dos conſtitui poteſt de bonis fideicommiſſi tunc enim permiſſa ex eis dotis conſtitutione permit-
12 titur etiam detractio † lucri dotalis fauore mariti, *vt notat Bald. in d. Auth. ſub num.14. verſ. & idem quando bona Panzirol. conſ.17. numer.11. Rota coram Comitul. dicta dec.45. num.25. & 26.* & vbi ceſſat Teſtatoris permiſſio, & non intra Remedium d. Auth. ſicut ex fideicom-
13 miſſarijs non poteſt dos† conſtitui, ita nec per maritum de fideicommiſſo optimè cōſcium ſuper eis, nec ipſorum ratione lu-
14 crum dotale detrahi † poteſt pacto ceſſante, vt probāt omnes prædictæ auctoritates cum aliis in deciſione allegatis; ſtatutum enim recipit interpretationem ſecundum Ius cōmune, & eodem modo debemus interpre-
15 tari, & intelligere *Pariſ. † conſ.127. num.21. lib.1. Roland. de lucro dotis qu.26. num.9. Greg. deciſ.508. nu.13. Buratt. dec.461. nu.13.*
Nec ſubſiſtit quod verſemur in terminis
16 d. Auth. cum integra poſſeſſio † bonorum paternorum aſcendens ad ſc. 5000. circiter neceſſaria fuerit pro congrua dote per Por-
17 tiam aſſignanda attenta † qualitate eius viri, & dotis ab eo propriæ ſorori traditæ in ſc.4000. ſiue ab eius fratre receptis ſc.3000.
Quoniam de iure præſertim exiſtente fideicommiſſo dos congrua dicitur quæ cō-
18 menſuratur † legitimè *Auth. ſi quæ mulier C. de Sacroſ. Eccleſ. Rota coram Card. Mantic. deciſ.*
19 *329. num.6. & verſ. Tamen † magis communiter, & coram Buratto dec.344. num.11.* Et licèt Maritus ob eius qualitates, & facultates, ac iux-
20 ta ſolitum dandi,† & recipiendi dotes ampliorem promeruerit quantitatem, quam ſit legitima; nihilominus permitti non debet conſtitutio integri patrimonij paterni ad euerſionem fideicommiſſi dum mulier alteri viro nubere potuit æqualis ſibi cōditio-
21 nis, † licet minus qualificato, vt benè reſpondit *Rota in Romana reſciſſionis tranſactionis 24. Maij 164.. & 16. Iunij 1651. coram Eminentiſſ. Card. Corrado.* Nihil refragante, quod Antonia ſoror Portiæ eodem modo, & vnico
22 contextu ſe dotauerit de integra portione paterna, quia vtraque dotis conſtitutio cenſetur facta cum onere fideicommiſſi non autem liberè (pro ea tamen rata, quæ legitimam excedit) iuxta Iuris diſpoſitionem.
Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata ſub die 31. Ianuarii 1659. coram eodem Eminentiſſ. D. Cardin. Cerro. & Epiſcopo Ferrarien. eſt ſupra deciſio 18. in hac eadem part.13.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Aſſiſien. Oblationum.

Veneris 30. Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Breue laborans defectu intentionis corruit Ius colligendi eleemoſynas in aliena Eccleſia eſt pretio ineſtimabile Pontifex non ſolet præiudicare partibus: Qualis debeat eſſe recompenſatio. Motus proprius, & gratia Pontificis quomodo poſſint corruere. Facultas impugnandi, & oris aperitio tollit omnem acceptationem, & conſenſum.

SVMMARIVM.

1 *Breue laborans defectu intentionis nullius eſt momenti.*
2 *Ius colligendi eleemoſynas in aliena Eccleſia eſt pretio ineſtimabile.*
3 *Pontifex non ſolet iuribus partium præiudicare maximè in quantitate notabili.*
4 *Recompenſatio debet fieri æqualis iuri recompenſato.*
5 *Gratia Summ. Pontif. etiam motu proprio emanata non ſuffragatur cum deficit intentio.*
6 *Motus proprius tollit ſubreptionem, quæ prouenit ab expreſſione impetrantis, non autem quæ prouenit ex re ipſa.*
7 *Subreptio ex reipſa tollit virtutem clauſularum etiam ampliſſimarum.*
8 *Oris aperitio, & facultas impugnandi annullat omnem acceptationem, & conſenſum.*

DECISIO CCV.

BIS reſolutum fuit ceſſionem iuris colligendi eleemoſynas, & oblationes in Cappella Sanctæ Mariæ de Portiuncula nuncupata factam à Patribus Conuentualibus Sancti Franciſci Patribus Minoribus de Obſeruantia eſſe læſiuam reſeruato, vt particulariter videatur, An breue ſan. mem. Vrbani VIII. ſuffragetur ſuper quo articulo conſulti hodie Domini negatiuè reſponderunt, Quia ex eodem capite læſionis in quantitate adeò conſiderabili benè colligitur, quod PP. Conuentualibus inferebatur, & ſic conſtat de defectu intentionis, quod ſufficit,
1 vt breue corruat, † & nullius ſit momenti, *cap. Cæterum 3. de reſcript. Manent. dec.21. nu.34. Rota deciſ.664. nu.2. par.2. recent. Caual. dec.612. num.20. ad med., & in Viterbien. ſeu Melenitana Commenda 15. Maij 1656. coram me ſub §. final.*
Quod autem non intellexerit Pontifex præiudicium deducitur ex qualitate rei, non enim eſt credibile, quod voluerint dd. Patres Conuentuales pro ſcutis 2000., quæ reddunt
2 ſcuta 90.† annua, cedere prædictum Ius colligendi eleemoſynas in aliena Eccleſia, quod eſt pretio ineſtimabile, vt per *Rotam in Leodien. Dominiorum 25. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado §. Præterea in fine, & in prima deciſione huius cauſæ 4. Martij 1652. coram*

me in princip. Cum non ſoleat Pontifex viribus partium, & præcipuè in quantitate, vel
3 qualitate, † adeò conſiderabili præiudicare, *cap.Cum cauſam 36. de praben., Rota in Romana Dotis 14.Febr.1642. coram bon:mem: Dunozetto, §.Repugnat etiam.* Maximè,quia ex breui potius deducitur credidiſſe Pontificem ſummã
4 pro ceſſione iuris prædicti ſolutam † fuiſſe coæqualem, ibi: *Et vice verſa in recompenſationem,&c.: vt indicant verbum illud recompenſatio, Text.in l.1. ff.de compenſat.*, & verba: *vice verſa,importare correſpectiuitatem, Rot.deciſ.601. num.27.par.5.recent.*

Non obſtat, quod Breue motu proprio emanauerit cõtineatque clauſulas ampliſſimas. Quia ſtante prædicto defectu inten-
5 tionis, gratia non † ſuffragetur etiam motu proprio emanata, *Abb. in cap.Ad aures 8. ſub num.5. verſ. Vndè conclude de reſcript. Ruin. conſil.116. ſub nu.5.lib.1. Rota coram Seraphin. deciſ.398.nu.1.,& ſeq. vbi ſub nu.5.* benè firmatur, quod motus proprius tollit ſubreptio-
6 nem, † quæ prouenit ob expreſſionem, vel taciturnitatem impetrantis, nõ autem aliam quæ oritur ex re ipſa,*&coram Merlin.dec.318 num.1.* vbi referuntur concordantes; Prout ex eodem defectu corruit virtus clauſularũ etiam ſi ſint ampliſſimæ, & valdè prægnantes, *Eugen.conſ.1.num.69. & ſeqq.lib.1. Rota coram ſan:me:Greg.deciſ.164.num.9.deciſ.128.nu.6 part. recent.*

Nec dicatur, quod Patres Conuentuales
7 iam acceptauerint † dictum Breue proindèque de illius obreptione amplius opponere nequeunt: Tum quia cõceſſa fuit oris aperitio,& facultas impugnandi dictum Breue, vndè non obſtante taciturnitate, & conſenſu poſſunt illi ſua iura deducere, & ceſſat omnis acceptatio,vt in iſtisrerminis dictum fuit *in Vallisoletana Præeminentiarũ coram Card. Hieron.Pamphilio,* apud *Modern. de Iur.Abbat. tom.3. deciſ.* 17. *§. Non obſtat, quod Congrega-*
8 *tio*, vbi conſideratur, † quod acceptatio, (prout etiam in præſenti) fuit potius obedientialis quam voluntaria.

Cum itaque adſit enormiſſima læſio, & proceſſerit Pontifex per viam compenſationis,quæ nullatenus adeſt, reſponſum fuit ex defectu intentionis Breue non ſuffragari, vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleuitana Iuriſpatronatus.

Veneris 30.Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Ex diſtinctione bonorum, & nominatione diuerſorum Presbyterorum plura arguuntur beneficia. Plura beneficia ſimplicia poſſunt vni cõferri, ſi ſingula non ſufficiunt ad ſuſtentationem. Plura etiam beneficia ad vnum altare poſſunt inſtitui. Conſenſus Ordinarij pro acquirẽdo Iurepatronatus ex longiſſimi temporis curſu præſumitur perfectus.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia plura arguuntur ex diſtinctione bonorũ, & nominatione diuerſorum Presbyterorum.*
2 *Ad duo beneficia nominatio facta pluralitatem oſtendit.*
3 *Beneficiorum pluralitatem præſeferunt prætenſiones duorum ſeparata, & diſtincta.*
4 *In vno beneficio plures inſtituere eſt contrà modum à iure prohibitum.*
5 *Beneficia plura ad vnum altare inſtitui poſſunt, cum non occupent locum ſpiritualia.*
7 *Beneficium, in quo per alium ſatisfieri poteſt incompatibilitatem non cauſat.*
Et hoc etiam ex ſententia Sac.Congreg. Cõcil.Tridentini. *& num.8.*
9 *Pro Iurepatronatus acquirendo conſenſus Ordinarij ex longiſſimi temporis curſu præſumitur perfectus.*

DECISIO CCVI.

DECISVM fuerat die 16. Iunij anni proximipræteriti* Petrum Antonium Aldanam eſſe inſtituendum ad Iuſpatronatus controuerſum,& vnicum eſſe beneficium non plura,quam deciſionem in hac ſecunda parte hodie DD.reformandam eſſe dixerunt: Conſtat enim ex Iuribus nouiter pro parte illorum de Pontremolis exhibitis, quod Smeralda vxor Antonij Vagnoli in Teſtamento de anno 1432. condito pro fundatione, & acquiſitione Animagij, ſiue Iuriſpatronatus quædam bona ſita in loco de Baida aſſignauit Altari,ſiue Cappellæ ſub inuocatione B. Annuntiatæ de anno 1419. cum Ordinarij licentia in Meleuitana Eccleſia constructæ cum promiſſione eadem bona aſſignandi nominando prima vice in rectorem Nicolaum deBodino,cum onere ei, alijſque Presbyteris à ſuo hærede preſentandis binas Miſſas ſingulis hebdomadis ſolemniter celebrandi, & pro alio ſimiliter animagio ſiue Iurepatronatus alia bona poſita in Inſula Gauditij in loco nuncupato Cortinerrin tradidit,& aſſignauit cum onere pariter Presbyteris ex dicta Inſula vno, & alio ex Meliteñ nominañ bis in hebdomodam ſacrum celebrandi, ex quibus nomen aſſumpſit vtrumque beneficium de Baida videlicet, & Cortinerrin, quemadmodum in executionem huiuſmodi diſpoſitionis Teſtatricis fuerunt à prędicto Antonio viro, & hærede nominati Presbyteri;
1 Vndè ex hac † bonorum diſtinctione cum reſeruatione in quolibet Iurepatronatus, ac nominatione diuerſorum Presbyterorum optimè arguitur mens Teſtatoris fundandi plura beneficia non vnicum, in quo prædicta verificari non poſſunt, *ad Text. in l.fin. propè fin.ff.ad Trebell.Grat.conſ.109.nu.29.lib.2. Ceph.conſ.306.num.46. Surd.deciſ.210.num.9.*

Idque euidentius deſumi viſum fuit tum ex obſeruantia ſubſecuta mediantibus pluribus præſentationibus, dum caſus vacationum euenit effectum ſortitis per Inſtitutio-

nem

2 nem,& † poſſeſſionem à nominatis captam
de quibus *in Summ.illorum de Pontremolis nu.3.
& ſeq.*,quæ tanquã factę vti ad duo beneficia
abſque dubio illorũ pluralitatem oſtendunt
*Rot.dec.79.n.9.& ſeq. par.4.to.2.& dec.50.nu.2
ad fin. cum ſeq.par.7.rec.*tum ex Breue per ſan:
me:Vrban. VIII. conceſſo Honorato Grech.
ſuper litis Reſtauratione, & pluralitatis be-
neficiorũ iuſtificatione, *dicto Summario nu.4.*
Necnon prætenſione ipſius Aldanæ,& pre-
cibus deindè ab eodem porrectis Ordinario
pro obtinenda Inſtitutione, in quibus Be-
neficia eſſe plura aſſeritur,& tandem ex ſen-
tentia per eundem Ordinariũ deſuper pro-
lata,in qua declaratur ad illud de Cortiner-
rin eſſe Inſtitueñ Aldanam, & in alio de
Baida Marcellum Attardum, in cuius viri-
bus fuit poſteà ſubrogatus Saluator Pon-
3 tremolus, quæ omnia, † & præſertim ſepa-
ratæ, & diſtinctæ prætenſiones proculdubio
præſeferunt pluralitatem beneficiorum ex
præcitat., & facit *Text. in cap. pluralis de reg.
iur. cap.15.cui §.Si verò de præb. in 6. Mandoſ.
ad reg.3. Cancell.quæſt.3.num.2.Rot.coram Greg.
4 deciſ.479. num.1.* non aliàs † contrà modum
à iure prohibitum plures in vno beneficio
inſtituentur, *cap.Maioribus de præbendis, Lam-
bert.de Iurepatronatus art.17.q.7.princ.par.1.n.2.
& art.6.quæſt.3.princ.2.parte eodem lib.2.num.2.*
Non obſtat,quod hæc beneficia aliquan-
do vnico tantum Presbytero fuerint collata
5 quia cum ſint ſimplicia † perſonalem reſi-
dentiam non requirentia poſſunt vni con-
ferri etiam abſque diſpenſatione, vbi illorũ
alterum non eſt ſufficiens ad congruam Be-
neficiati ſubſtentationem ad formã *S.Conc.
Trident.ſeſſ.24. cap.17.de reform.*, quod com-
prehendere etiam Beneficia de Iurepatrona-
tus,tradit *Garz.de benef.par.11.c.5. §.3.n.280.*,
6 & cum † ſpiritualia locum non occupent,
ideò plures beneficia poſſunt ad vnũ Altare
inſtitui,vt cenſuit *Rot.in Hipporegien.Cappellæ
S.Martini 22.Maij 1609. coram Pen.*, relata
per *Lottber. de re benefic. lib.1.quæſt.2. num.46.*
Nec releuat, quod ex lege fundationis
Presbyteri teneantur Miſſam celebrare,
ideòque nõ poſſint beneficia abſque diſpen-
ſatione vni conferri,quia non apparent gra-
uati, vt hoc onus per ſe ipſos adimpleant.
7 ſed æquè benè poteſt † per ſubſtitutum ſa-
tisfieri ideò Collegio incompatibilitatem
non cauſat, *Lap.alleg.35.nu.3.& 117.ſub nu.2.
verſ.Nec obſtat,Gonzal.ſuper reg.8.gloſ.5.nu.74.
& ſeq. Lottber.de re benef.lib.3.quæſt.27.num.12*
8 & vti veriorem † ſententiam amplexa fuit
Sacr. Congregat. Eminentiſſimorum DD.
Cardinalium Sac.Conc.interpretum, ſicuti
articulo maturè diſcuſſo ſæpè,reſpondit *Ro-
ta,& ſignanter in Regien.beneficij 9.Decemb.1639.
coram bo:me:Bichio §.Non item, & coram bo:me:
Merlin.deciſ.825.per tot. inter eius impreſſas.*
Nec refert, quod in erectione Beneficij
Cortinerrin non conſtet de poſitiuo con-
9 ſenſu Ordinarij † requiſito ad finem acqui-
rendi Iuſpatronatus, *cap.Nobis de Iurepatro-
natus, cap. verò de conſecrat. diſtinct.1. Authen.
de . . per illud col.1. Rot. apud Cocc. deciſ.106.
nu.1.*,nam ob tam longiſſimi temporis cur-
ſum præſumitur conſenſus, *Archidiacon. in
cap. Nemo de conſec. diſtinct.1. Roman.ſing.325.,
Decius conſ.173.num. . Rot. coram Card.Millin.
deciſ.105.num.4. Caual. deciſ.265.nu.5., & dicta
deciſ.106.num.11.coram bo:me:Coccin., & in rec.
deciſ.707.num.1.part.* .

Data igitur pluralitate Beneficiorum, & præelectione Attardi ad illud de Baida Petrus Antonius Aldana verò in eo de Cortinerrin adhoc ſolummodo venit inſtitueñ, prout DD. concluſerunt, vtraque, &c.

Deciſio iſta emanata in hac tantum cauſa ſub die 16.Iunij præteriti 1659.coram eodem R. P. D. Beuilaqua, eſt ſuprà deciſio 97.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Meleuitana Habitus.

Veneris 30.Aprilis 1660.

ARGVMENTVM.

Ad tollendos inutiles ſumptus, & litiũ vexationes inter partes Remiſſoria non conceditur, cum materia eſt inueriſimilis,& irreleuans. Quid ſit Nobilitas: Quis Ciuis honoratus. An ſit neceſſe,vt Vir Nobilis exercuerit officia Ciuitatis. Religio Meleuitana quam Nobilitatem requirat pro habitu ſuſcipiendo. Quæ ſit Nobilitas Generoſa, & an talis debeat eſſe pro dicto habitu Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur cum materia eſt inueriſimilis.*

2 *Nobilitas eſt qualitas à parentum ſaguine deriuata, per quam Nobiles vltrà plebeios excipiuntur.*

3 *Ciuis honoratus eſt, qui opus ſeruile non facit, & Militaribus priuilegijs gaudet.*

4 *Vir Nobilis adhoc, vt talis ſit non eſt neceſſe, vt officia Ciuitatis exerceat.*

5 *Religio Meleuitana non requirit pro habitu ſuſcipiendo,vt probetur Nobilitas ab immemorabili, ſed ſolum ab Auis.*

6 *Nobilitas generoſa eſt,quæ prouenit ex quatuor lateribus Patris,& Matris,Aui paterni,& materni.*

7 *Nobilitas generoſa, quæ ſufficiat ad ſuſceptionem habitus Meleuitani.*

8 *Articulorum differentia, quando non eſt releuans Remiſſoria concedi non debet, & num.9.*

DECISIO CCVII.

DENEGATA iterum fuit perſiſtendo
in deciſis ſub die 16.Ianuarij proximę
præteriti, * Remiſſoria S.Religioni, quia
materia in Articulis ab ipſa exhibitis con-
1 tenta,eſt imaginaria,† inueriſimilis,& pror-
ſus irreleuans, in quibus terminis ad tollen-
dos inutiles partium ſumptus, & vexatio-
nes non conceditur Remiſſoria, *Speculat. de*

pro-

probat. §.*Nunc dicendum nu.*1. *Rot.coram ſan:me: Gregor.deciſ.*414.*num.*3., & conſideratum fuit *in deciſ.*252.*num.*6.*par.*7.*recent.*, *& in Cæſarauguſtana Fundationis Conuentus* 17. *Martij* 1659. *coram R.P.D.meo Veroſpio in princ.*

Nam etiamſi verè ſubſiſteret, quod in Regno Valētiæ reperiretur Articulata differentia inter Ciues *dell' Immemorabile conquiſta*, & Ciues honoratos; Nihilominus irreleuantia eſt euidens, quia nobilitas Felicis reſpectu Hieronymi Aui Materni, & Iſabellæ Auiæ Paternæ remanet, abunde iuſtificata ex depoſitionibus Teſtium in partibus, & in Curia examinatorum, qui dicunt Viros Familiarum Alberolę, & Audinet fuiſſe, & eſſe hidalgos notorios Sanguine, nomine, & Inſignijs ſemperque ſplendide, & honorifice more nobilium vixiſſe, & de hoc adeſſe publicam vocem, & famam, cum nobili-
2 tas † ſit qualitas, ſeu dignitas à claro Parentum Sanguine deriuata, & in eorum liberos propagata, per quam nobiles vltrà vulgares homines, & plebeios honorantur, & excipiuntur, vt per *Ottalor. de nobilit. cap.* 4. *Pacian. de probat. lib.*2.*cap.*26.*num.*3. 7., *&* 38. *Seſſe deciſ. Aragon. prima nu.*3. & alij relati per *Giurbam ad conſuet.Meſſan. cap.*1. *gloſſ.*7.*part.*1. *nu.*49. *Rot. in Placentina Adminiſtrationis ad habitum deciſ.*88.*num.*4., *& ſeqq. part.*8. *recent.*

Proindèque in ſpecie non releuat ſextus Articulus in quo dicitur prædictas Familias Audinet, & Alberola earumque Auos, & Proauos fuiſſe Ciues honoratos, & tanquam tales officia Ciuitatis exercuiſſe: Tum
3 quia Ciuis † honoratus in his terminis non eſt quilibet plebeius, & vilis, ſed ille ſolum, qui nunquam aliquod opus ſeruile fecit, & cum ſplendore vixit, & vti talis priuilegiis Militaribus gaudet, vt expreſsè diſpoſitũ eſt, *in lege Regni Valentiæ* 25. *rub.ſolut.matr.*, & probat *Hieronym. de Leon.dec.*39.*nu.*8. *&* 9. *lib.*1., *& ex priuilegio Regis Alphonſi deciſ.*31.
4 *num.*12. *eodem lib.* Nec ad hunc † effectum neceſſe eſt, quod officia Ciuitatis exercuerit, vt idem *Leon deciſ.*9.*num.*191. *lib.*3. *vbi nu.*84. 192. *& ſeqq.* Firmat deſcendentes à dictis Ciuibus honoratis tractus temporis acquirere, & habere veram nobilitatem Sanguinis, & ad Religiones Militares admitti: Tum etiam quia hæc qualitas Ciuis honorati à nonnullis teſtibus expreſſa non excludit nobilitatem Sanguinis dd. Familiarum ab alijs teſtibus per Commiſſarios, & in Curia examinatis comprobatam dum ex illorum depoſitione colligitur Viros dd. Familiarum ſemper honorificè, & cum ſplendore vixiſſe & communiter fuiſſe reputatos hidalgos notorios, *e di antichità conoſciuta*, vt ſupra, quibus addunt Familiã Alberolã in deſcendere
5 ab Infanzonibus Aragoniæ, quæ † probatio ſufficiens eſt licet ab Immemorabili non probetur nobilitas, quia S. Religio illam non exigit niſi vſque ad Auos, *Rot.coram Buratt. deciſ.*357.*num.*3., *& deciſ.*492.*num.*17. *& ſeqq. par.*1.*recent.*

Nec dicatur, quod in hac Religione requiratur nobilitas generoſa *tit.de recept.Fratrum cap.*37. qualis non concurrit in deſcendentibus à Ciuibus honoratis: Tum quia contrarium tradit *Hier.Leo dicta deciſ.*9.*lib.*3.
6 Tum etiam quia nobilitas † generoſa in proprijs terminis Religionis eſt illa quæ prouenit ex quatuor lateribus Patris, videlicet, & Matris, Auiæ Paternæ, & Aui Materni, vt ex iiſdem Statutis Religionis, declarat *Rot. coram Duran.deciſ.*294.*num.*8., quæ in illis duobus lateribus controuerſis benè comprobata fuit à Felice ex prædictis Teſtibus deponentibus ſeniores Familiæ Alberolæ, & Audinet fuiſſe nobiles, & hidalgos, & communiter fuiſſe pro talibus reputatos gauiſoſque fuiſſe, & gaudere priuilegijs Militariubs, quibus gaudẽt nobiles quibus cum alijs ſu-
7 pradictis probata remanet nobilitas † generoſa. & qualis ad ſuſceptionem huius habitus requiritur, vt in terminis *Rot. poſt ſecundũ volum.conſil.Farinacc.deciſ.*294. *num.*9., *&* 10. *coram Duran.* vbi plures concordantes referuntur, *& in Interamnen. Habitus* 20. *Februarij* 1641. *coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*
8 Cum itaque Articulata † differentia inter deſcendentes à Ciuibus honoratis, & alios Regni Valentiæ, vel non ſubſiſtat, *ex dicta deciſ.Leon* 9. *lib.*3., ex Hiſtorijs Regni Priuilegio Regis, & ex eo, quod 37. Teſtes per commiſſarios examinati ſine ipſius citatione nihil de hac differentia deponunt, vt conſiderat *Afflict.deciſ.*137. *nu.*4. *Rot. coram Veral. deciſ.*63.*par.*3., *& in recent.par.*8.*deciſ.*76.*nu.*4.,
9 vel ſemper † irreleuans appareat ex prædictis Remiſſoria concedi non debuit, *Grat. diſceptat.*503.*num.*5. *Rot.deciſ.*316.*part.*6.*rec.* & alijs relatis *in Tullen. Matrimonij* 12. *Ianuarij* 1654. *coram me §.Hoc autem in fine.*

Et ità vtraque, &c.

Impreſſa eſt Deciſio iſta emanata in hac cauſa 19. *Ianuarij* 1660. *coram eodem Reuerendiſſimo P.D.Albergato eſt ſuprà deciſio* 152.

R. P. D. TAIA.

Bononien̄ quintæ partis fructuum.

Veneris 30. *Aprilis* 1660.

ARGVMENTVM.

Quintam partem fructuum ex redditibus Prędiorum de quibus agitur debitam eſſe reſoluitur, nec obſtare ceſſionem vltra concurrentem quantitatem pretij factam, cùm eadem auctoritate Apoſtolica approbata ex cauſa tranſactionis ſuſtineatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum in foro dicitur probatio probata.*
2 *Inſtrumento publico ſtante alia priuilegia, & elogia vſque ad illud* noli me tangere *prætermittuntur.*
3 *Ceſſionario plus exigente à ceſſo quàm ſoluerit cedenti, ceſſio niſi vſque ad concurrentem quantitatem*

tatem pretij ſimulata , & inualida præſumi-
tur .
4 *Ceſſio cum auctoritate Apoſtolica in vtilitatem*
Eccleſiæ, & de Iure ex cauſa tranſactionis facta
impugnari non valet .
5 *Approbatio illius contra quem eſt ceſſio , non de-*
clamantis licèt non expreſsè conſentientis , vali-
ditatem ceſſionis ſupponit .
6 *Inſtrumentum Oeconomiæ Bonorum cum reddi-*
tione rationum , & fructuum ſolutione ab Oeco-
nomo facta quantitatem bonorum iuſtificat.
7 *Solutionem magnæ ſummæ niſi ex fructibus per-*
cepturis fieri non eſt veriſimile .
8 *Teſtes eandem quantitatem teſtificantes in mate-*
ria liquidationis fructuum plenè probant .
9 *Liquidatio fructuum vti difficilis probationis à*
ſolito , & per coniecturas probatur , Teſteſque
ad hunc effectum etiam ſingulares admittuntur .
10 *Liquidatio de præſenti facta , & inter eaſdem*
partes concludentiſſimè probat .
11 *Solutio , & computatio certæ partis niſi deductis*
oneribus aut grauaminibus fieri non debet.

DECISIO CCVIII.

OBLIGATO ex Tranſactione 8. Maij
1645. Com. Cambiſe quolibet anno
tradere P. D. Virginio Deodato quintam
partem fructuum, translataque noua Tran-
ſactione à Sede Apoſtolica approbata 25.
Octobris 1656. credito in Com: Aemilium
cum approbatione Com. Cambiſis 11. Ia-
nuarij 1957. agente, & inſtante Com. Aemi-
lio propoſitum eſt Dubium , An , & quæ
ſumma debeatur; & DD. reſponderunt de-
beri ſummam infraſcriptam, vt infra .

Quandoquidem an deberetur aliqua
ſumma , dubitandum non fuit propter In-
1 ſtrumenta , & † Inſtrumentum iam dicitur
in foro probatio probata , *Rota genen. apud*
Mart. med. deciſ.20. num.7. & paſſim alibi ,
& Rota deciſ.540. num.4. & deciſ.567. num.3.
Rota coram Buratt. & poſt alia recentiòs dec.194.
num.1. & dec.222. num.1.par.8. recent. vt alia
2 priuilegia, & † elogia prætermittamus vſq;
ad illud *noli me tangere , Bald. apud Tiraquell.*
de retract. lignag. §.2.gloſ.1.num.20. & ſeq. pre-
cipuè *num.22. in fin. & Gait. de cred. cap.3.*
num.35.

Neque valuit exceptio ex facto , quod
3 Com. Aemilius † Ceſſionarius ex ceſſione
P. D. Virgilij Deodati cedentis longè plus
exigat à Com. Cambiſe ceſſo, quam ſolue-
rit cedenti, & de iure præſumatur ſimulata,
& ſit inualida , niſi vſque ad concurrentem
quantitatem pretij, ad Anaſtaſij, & Iuſtinia-
ni Conſtitutiones , *l. penult. & vlt. C. mand.*

Quia pariter ex facto eſt obſeruatum, iu-
4 ſtam, plenamque fuiſſe † tranſactionem, &
ceſſionem, & cum auctoritate Apoſtolica
in euidentem PP. Canonicorum Regula-
rium , & Eccleſiæ vtilitatem , & de Iure ta-
lem ceſſionem factam ex cauſa tranſactio-
nis valere, *Gabr. de act. concluſ.5.num.27.* præ-
ter alia generalia, & maximè diſtinctionem
actionis indubitatæ, & dubitatæ in qua non
habent locum dictæ Conſtitutiones apud
Gabr. d. concluſ.5.num.51. cum alijs apud Oleam
de ceſſ. Iur. tit.6.quæſt.10.num.51.
5 Et ſufficeret ſupradicta † approbatio Com.
Cambiſis contra quem eſt ceſſio etiam non
reclamantis, licèt non expreſsè conſentien-
tis, *Gabr. d.concluſ.5.num.30. & 31.*

Porro quæ ſumma debeatur duo conſi-
deranda ſunt , vt ad duo pertinet , nempè
propoſita Com. Aemilij , & appoſita Com.
Cambiſis .

Et ad propoſita Com. Aemilij dixerunt
quintam partem fructuum deberi ex reddi-
tibus Prædiorum exiſtentium in commu-
nibus S. Georgij Gherghenzani , & Butrij
6 aſcendentibus annuatim ad lib. 4350. &
probatur ex † Inſtrumento Economiæ dd.
bonorum cum ſubſequuta redditione ra-
tionum , & fructuum ſolutione facta ab
Oeconomo, vnde probata remanet eorum
quantitas , maximè quod Oeconomia , &
gubernatio conuenta erat quadam locatio-
ne , & conductione pro certa ſumma ſol-
uenda de fructibus, & vlteriora diuidenda
inter Oeconomũ Monaſterium, & Domi-
7 num , nec eſt † veriſimile quemquam tan-
tam ſummam ſoluere, niſi ex fructibus per-
cepturis inquit *Rota deciſ.633.num.5.par.7. &*
deciſ.139. num.4. verſ.nec obſtat par.8. & con-
cludentius hic ex fructibus vltra perceptis ,
8 & diuiſa vlteriore ſumma, nec non ex † Te-
ſtibus eandem quantitatem teſtificantibus ,
9 qui teſtes plenè probant in materia † liqui-
dationis fructuum, quæ eſt difficilis proba-
tionis, & quæ probatur à ſolito, & per co-
niecturas , & admittuntur etiam Teſtes ſin-
gulares *ad trad. à Rota coram Buratt. dec.1731.*
num.5. 6. & 7. & coram bo.me. Bichio in Calagu-
ritana Beneficij 2. Decembris 1652. §. vt conſtat,
& demũ ex liquidatione iàm facta à Com.
Aemilio occaſionem immiſſionis obtentæ
in poſſeſſionem medietatis eorundem bo-
10 norum , quæ † liquidatio cum fuerit facta
de præſenti tempore, & inter eaſdem partes
concludentiſſimè comprobat, & conuincit
notat *in cap. clauſam 11. de Teſtib.*

Inſuper eandem quintam deberi ex red-
ditibus bonorum exiſtentium in communi
Montis fendentis, & Montanearum conſti-
tuentibus quolibet anno lib.800. ſecundum
Teſtes ex ſupra allegatis .

Tandem deberi quintam fructuum Iuriſ-
dictionis Comitatus Plani , qui erat valoris
lib. 12. mil. ex Inſtrumento emptionis *in*
Summ. num.10. quos aſcendere ad lib. 360.
aſſerebat Com. Aemilius, eos computando
ad rationem trium pro centenario, & anno,
ſed Domini æſtimarunt ad rationem duo-
rum cum dimidio , vt ſæpè cenſuit *Rot. de-*
ciſ.94.num.57.par.7.rec.

Et tali computatione facta fructus dicti
Comitatus ſunt lib. 300. & cum lib. 800.
Montis fendentis, & Montanearum , & lib.
4350. S. Georgij Gherghenzani , & Butrij
ſunt annuæ libræ 5450. quæ computatæ à
31. Martij 1645. quando Com. Cambiſes

fuit

fuit adeptus poſſeſſionem bonorum vſque ad annum 1669. aſcendunt ad lib. 81750. vt apparet ex calculo, deductis deducendis, vt infra.

Ad oppoſita verò Com. Cambiſis, quod
11 prout † computatio d. quintæ partis non ſit facienda, niſi deductis oneribus, aut grauaminibus, & quod adſint plura grauamina, & onera relata *in Summario ipſius num. 6.* Com. Aemilius licèt ad aliqua replicet non iuſtificari, neque verificari eorum ſolutionem, ne diutius retardetur relaxatio mandati pro ſumma liquida, ſaluis interim iuribus ſuis illa ſi, & in quantum admiſit, adeoque de prædictis lib. 81750. dixerunt Domini eſſe faciendas infraſcriptas deductiones, quarum prima eſt debiti annuarum lib. 1010. pro legatis, & debitis hæreditarijs q. Pirri, quod ſi fuerit ſolutum 15. annis ſunt lib. 15100. ſecunda eſt pariter alterius lib. 4000. pro alimẽtis præſtitis Com. Aemilio quinque annis. Tertia eſt lib. 4070. pro ipſius fructibus biennij 1658. & 1659. quas habuit ipſe Comes Aemilius bonorum S. Georgij, & quas obtinuit immiſſionem, quibus deductis remanet ſumma lib. 58580. cuius quinta pars eſt 11716, ex qua facta demum poſtrema deductione lib. 1000. eidem ſolutarum de mandato A. C. in cauſam declarandam remanet dicta quinta hactenus controuerſa, & nunc liquidata lib. 10716. pro qua Domini dixerunt relaxandum eſſe mandatum vtraque parte informante &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Legati.

Lunæ 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Teſtatore liberante fratrem à promiſſione in concordia facta, addita ei libera facultate relinquendi domum cui placuerit abſque alicuius pœnæ incurſu, filij ſubſtituti eandem petere non valent, ſed Patris diſpoſitionem cui placuit ita teſtando de domo aliter diſponere, acceptare tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Domus ei à quo data fuit prælegata, ſub fideicommiſſo ad fauorem deſcendentium, ordinato non cadit.*
2 *Hæres, & legatarius idem eſſe non poteſt.*
3 *Legatario hærede inſtituto corruit legatum, & in fideicommiſſo hæreditatis reſtituendæ venit.*
4 *Concluſio hæredes à ſeipſis legari non poſſe non recipitur, quando ijdem hæredes onere fideicommiſſi grauati ſunt, & datus eſt ſubſtitutus cui hæreditatem reſtituere tenentur.*
5 *Lex mentem diſponentis intuendo facit, vt ille cui prælegauit totum habeat, & ad reſtitutionem non tenetur.*
6 *Teſtator ſub vnica periodo legando colubrum argenteum, & domum controuerſam, vtrumque legatum libere, & abſque onere reſtituendi reliquiſſe præſumitur.*
7 *Copula* & *præcedentia coniungit, & repetit.*
8 *Interpretatio voluntatis Teſtatoris ad euitandam inutilitatem circa prælegatum oriundam ea videtur, quod domum ab alijs bonis ſeparatam prælegatarius abſque onere reſtitutionis retinere poſſet.*
9 *Diſpoſitio reſtitutioni repugnat, & facultas de vinea pro libito diſponendi Teſtatorem eam ab vniuerſo corpore ſuæ hæreditatis excipere voluiſſe præſupponit.*
10 *Iuri filijs in concordia quæſito pater in præiudicium eorum contrauenire non poteſt.*
11 *Promiſſio quando non loquitur ſimpliciter de filijs ſed de filijs hæredibus, ad effectum immiſſionis hæredes eſſe non ſufficit.*
12 *Expreſſio nominis hæredis in principio adiecto poſtea nomine proprio filij facit, vt non admittatur hæres niſi ſit deſcendens, nec deſcendens niſi ſit quoque hæres.*
13 *Inſtituti in legitima pro legatarijs habentur.*
14 *Hæredes de mente Tranſigentium de hæredibus ſanguinis deſcendentes ex facto comprehendentibus intelligi debent.*
15 *Conditio* ſi ſine hærede *de liberis eſt intelligenda.*
16 *Verba* d'altri ſuoi heredi, e ſucceſſori *in contractu qui ſui natura tranſit ad hæredes quoſcunque ſecundum propriam eius ſignificationem includunt, nec ad hæredes ſanguinis reſtringuntur.*
17 *Filij ſubſtituti, ſtante libera diſpoſitione à Patre relicta, immiſſionem petere non valent, ſed Patris diſpoſitionem cui placuit de domo teſtando aliter diſponere, acceptare tenentur,*

DECISIO CCIX.

IN concordia ad dirimendam litem inita Fabius dimiſit Vineam Ludouico Fratri, & è contra Ludouicus donauit Fabio, eiuſque hæredibus Domum hic Romę poſitam cum promiſſione in caſu obitus ſine filijs relinquendi eidem Fabio, vel ſuo hæredi nuncupato Iacobo Antonio filio naturali tunc anniculo Vineam ſibi vt ſupra dimiſſam, deceſſit primo Fabius, qui in Teſtamento condito inſtituit Ludouicum, & in eius defectu Fauſtinam Sororem, quibus ſubſtituit Monaſterium S. Siluestri cum onere reſtituendi hæreditatem vni, vel pluribus filiis legitimis, & naturalibus d. Iacobi Antonij, & Angeli fratris in legitima à ſe inſtitutorum deinde obijt Ludouicus ſine filijs inſtituta Quintilia Vxore contra quam petentibus Iacobo Antonio, & filijs immiſſionem in Domo, & Vinea prædictis Domini in vtraquę denegationem reſponde-
1 runt; Moti quoad † Domum ex eo, quod Fabius, cui fuerat à Ludouico donata illam ei prælegauit; Ideò non cadit ſub fideicommiſſo per eundem Fabium ordinato ad fauorem filiorum Ioannis Iacobi, & Angeli, *l. ſi Titius ex parte 93. ff. de legat. 3. Pariſ. conſil. 29.*

ſil.29.num.12.lib.2.Soccin.Iun.conſ.89.num.22.
lib.2.Rota coram Buratt.deciſ.168.num.1.

Nec dicatur, quod Ludouicus fuerit etiã
inſtitutus hæres vniuerſalis in proprietate,
& vſufructu per illa verba: *Inſtituiſco herede*
vniuerſale, & vſufruttuario il detto Sig. Ludoui-
co mio fratello, at cum quis non poſſit eſſe
2 hæres, † & Legatarius, & ſic ſibi ipſi legari,
contra Text. in l. planè 34. §. ſi duobus. & l. le-
gatum 119.§.hæredi,ff.de legat.1.Peregr.de fideic.
art.7.num.1.Rota deciſ.421.num.20.par.5.recen.
3 Corruit † legatum, & venit in fideicom-
miſſo hæreditatis reſtituẽ *d. l. planè Corn.*
conſ.91.num.2.lib.1. & 105. num.4. lib.4. Ruin.
conſ.130.ſub num.10.lib.10. Dec.reſp.41.nu.231.
lib.1. & conſ.92.num.12.lib.5.Menoch.conſ.484.
num.11. Soccin.Iun.conſ.89.num.4.lib.4. Cyriac.
contr.204. num.110. cum duob.ſeqq. quia quic-
quid ſit an prædicta verba importent inſti-
tutionem in ſolo vſufructu, vt contende-
4 bant Informantes pro Quintilia. † Con-
cluſio, quod in eadem perſona reſpectu
eiuſdem rei debitum, & Creditum conſi-
ſtere nequeat, & hæredibus à ſeipſis legari
non poſſit ad effectum retentionis prælega-
ti non recipitur quando ijdem hæredes re-
periuntur grauati onere fideicommiſſi, &
datus eſt ſubſtitutus cui tenentur hæredita-
tem reſtituere, vt in propoſito caſu, in quo
Ludouico, & Fauſtinæ decedentibus fuit
vocatum Monaſterium, & huic ſimile onus
iniunctum ad fauorem filiorum Ioannis
Iacobi, & Angeli vbi, & ad ætatem 20. an-
norum perueniſſent, tunc enim eueniente
caſu reſtitutionis legata ſibi relicta vt per-
ceptiones deducunt, *l. acceptis 93. ff. ad l. fal-*
cia. l. in fideicommiſſis 3. §. cum Pollidins ff. de
vſur.d.l.planè, & §.ſi duobus de legat.1.Dec.con-
ſil.80. ſub num.4. verſ. non obſtat Hond. conſ.63.
num.24. & 25. lib.2. Peregr.de fideic.eod.art.7.
num.16. & 20. Menoch. de præſumpt. lib.4. præ-
ſumpt.194. num.34. Fuſar. de ſubſtit. quaſt.656.
num.9.

Vlterius ex diſpoſitis in teſtamento, vel
ſaltem ex coniecturis elicitur contraria vo-
luntas Teſtatoris, à quo totaliter dependet
materia reſtitutionis prælegatum non ve-
nit in reſtitutione fideicommiſſi nam lex
5 mentem † diſponentis intuendo facit, vt
ille cui prælegauit totum habeat, & reſtitu-
tioni minimè ſubiacet ad *Text in l. cum vi-*
num 16. vbi omnes Cod. de fideic. Siluan.conſ.49.
num.24.Soccin.Iun.d.conſ.86.num.8. Honded. in
cit.conſ.71. num.2. & 31. lib.1. & 62. num.19.
lib.2.Surd.conſ.253.nu.6. Menoch.conſ.86.n.18.
Peregrin.de fideic.loco ſupra citato num.21. & 46.
Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.7.nu.7.Cyriac.d.
contr.204.nu.30.Buratt.d.deciſ.168.n.10. & 25.

In propoſito autem vna coniectura ad-
ducebatur ex eo, quia Teſtator vnica petio-
ne, & verborum ſtructura reliquit Ludoui-
co Colubrum argenteum cum ſuo Cuttu-
mio, & controuerſam Domum, ibi, *vn*
Baccile d'argento con il ſuo Boccale, & vna Caſa:
6 Cumque veriſimile non ſit † quod Teſta-
tor legauerit huiuſmodi argentã cum one-
re reſtituendi itá cenſendum eſt, nec vo-
luiſſe ſub eo Domum comprehendi, ſed
vtrumque legatum fuiſſe ſecluſum; & li-
berè relictum *ad tradit. per Pariſ. d. conſil.79.*
num.10. & 11. lib.2.Aret.conſ.152. Soccin.Iun.
conſ.107.num.48. lib.3. Dec.conſ.80. ſub num 4.
verſ. 2. reſpondetur, Menoch d.conſ.86.num.93.
7 iuncta præſertim † copula, *&*, quæ co-
niungit, & repetit præcedentia *l.ſeia §.Caio*
vbi Bart.de fund.inſtruct.Buratt.in alleg.dec.168
num.10

Altera verò inſurgit, quia data compre-
henſione prælegati in fideicommiſſaria
ſubſtitutione fruſtratorium, & inutile pror-
ſus fuiſſet Ludouico, qui aliud commodum
non conſequebatur, quam vſumfructum
vita ſua durante, & tamen in Inſtrumento
concordiæ illum per dictum tempus reſer-
8 uauit, ad quam *igitur* † inutilitatem euitan.
vt diſpoſitio continens prælegatum opere-
tur effectum ſuum congrua interpretatio
voluntatis Teſtatoris ea videtur, quod in-
tellexerit Domum ab alijs bonis ſeparari,
eamque prælegatarius poſſet abſque onere
reſtitutionis retinere *d. l.Titia 35. §.1. ff. de*
legat.2. & latè probat *Peregr. de fideic.d.art.7.*
num.16. cum ſeqq.

Reſpectu autem Vineæ ratio denegandi
Immiſſionem fuit, quia Fabius Teſtator
tribuit Ludouico facultatem ad libitum de
ea diſponendi non obſtante promiſſione
facta in tranſactione. Hoc enim quod diſ-
9 ponere † poſſit repugnat reſtitutioni, & col-
ligitur de intentione d. Teſtatoris fuiſſe
eam excipere ab vniuerſo corpore ſuæ hæ-
reditatis, prout concludunt *Sanchez in l.hæ-*
redes mei 57. §. cum ita par.5. num.49. ff. ad Se-
nat. Conſult.Trebell.Pariſ.conſ.69.num.15.lib.2.
Ioannes de Monte Sperello conſ.38.num.1.Peregr.
de fideic.d.art.7.ſub num.14. Menoch.d.præſumpt.
294.num.119. lib.4. Fuſar. in præcit. quaſt.650.
num.45. & per eum congeſt.

Quibus non refragatur, quod in concor-
dia fuerunt principaliter contemplati filij
10 Fabij, illiſque ſuper vinea † Ius irreuoca-
bile quæſitum, itaut in eorum præiudicium
non licuit d. Fabio Patri in ſuo teſtamento
Ludouicum ab obligatione de illam ipſis
relinquendo abſoluere, & facultatem ad li-
bitum diſponendo dare, *l. fideicommiſſa §.in-*
terdum de legat.3.Bernard.conſ.176.num.5.lib.3.
par.1. Franch.deciſ.205.num.5. Gratian.diſcept.
forenſ. cap.924. num.32. & 33. 45. quia pro
reſponſione aduerterunt Domini, quod
11 promiſſio † non loquitur ſimpliciter de fi-
lijs, ſed de filijs hæredibus. Ideò ad effectum
immiſſionis nõ ſufficit, quod ſint hæredes,
vt tradit *Bart. in l.vt Iuſiuran.7.§.ſi liberi n.4.*
ff. de oper. liber. & l.ex facto §. vlt. verſ. & vbi
etiam Caſtrenſ.ſub num.4.in fin. verſ. ſed ſi pona-
tur, ff.de liber.& poſthum.Bald.conſ.455. num.1.
lib.3.Crauett.conſ.131.num.8.Rota in recent. de-
ciſ.663. num.17. & 18. par.1. in Senogallien. fi-
deicommiſſi 6. Februarij 1654. in princ. coram
Reuerendiſs. D. meo Decano, & multò magis
12 quia † expreſſum prius fuit nomine hære-
dis,

dit, & deinde adiectum nomine proprio filij, ibi: *à ſuo herede chiamato Iacomo Antonio* e quo caſu præcedit genus, & ſubſequitur ſpecies, omnes conueniunt neceſſarium etiam concurſum vtriuſque qualitatis, adeòut nō admittatur hęres niſi ſit de deſcēdentibus, nec deſcendens, niſi ſit quoq. hæres, *l. cum ita datur 91. § Ex his verbis, & ibi gloſ. in verb. heredi de condit. & demonſtrat. Rota coram Card. Mant. deciſ. 19. num. 4. & in dicta Senogallien. fideicom. §. dixerunt autem* tantum autem abeſt, quod Iacobus Antonius, & Angelus immiſſionem petentes oſtēdant ſe eſſe Fabii hæredes quod imò ex Teſtamentò deſumitur oppoſitum,
13 dùm leguntur † inſtituti in legitima, quod facit haberi illos pro Legatarijs, *l. ex facto 35. ff. de hæred. inſtit. l. quoties, C. eod. Franc. dec. 1. n. 20. & dec. 293. nu. 3. Rota coram Card. Caual. dec. 177. nu. 4. ſan. me. Greg. XV. dec. 495. nu. 3. & in recent. dec. 646. num. 7. par. 4. Grat. d. ſcept. forenſ. cap. 771. num. 16.*

14 Non ſubſiſtit obiectum, quod † de mente Trāſigentium hæredes intelligi deberent de hæredibus ſanguinis comprehendentibus, ſolùm deſcendentes ex *facto 17. §. fin. ff. ad Se-*
15 *nat. Conſult. Trebell.* vbi Diuus Pius † conditionem illam *ſi ſine hærede* de liberis intelligen. eſſe reſpondit *Gabr. conſ. 10. num. 8. & conſ. 11. num. 1. lib. 2.* quia confutatur huiuſmodi intellectus ex eo, quod non fuerunt conſenſi exprimere ſolùm Iacobum Antonium filiū, ſed additi fuerunt alij hæredes, & ſucceſſores, ad quos voluerunt vineam peruenire, vt pa-
16 tet ex † verbis, *d'altri heredi, e ſucceſſori*, quorum appellatione in re, & contractu, qui ſui natura tranſit ad hæredes veniunt quicunq; ſecundum eius propriam ſignificationem, nec reſtringuntur ad hæredes ſanguinis, *l. ſciendum 70. ff. de verb. ſignif. l. Gallus 29. §. Etiam ſi parente, ff. de liber. & poſthum. Gabr. conſ. 80. nu. 26. & 27. lib. 2. Roland. à Vall. conſ. 70. nu. 39. lib. 3 Gabr. conſ. 132. nu. 28. verſ. Tamen puto lib. 1. Rota coram Pen. dec. 48. nu. 7. & ſeq. & nu. 16. iuxta antiqu. impreſſ. Add. ad dec. 525. n. 118. & 119. par. 4. tom. 3. recen.* & in ſpecie quòd ſi ſint vocati hæredes, & ſucceſſores, admittantur extranei, & hæredes bonorum, aduertit *Corn. conſ. 32. nu. fin. lib. 2.*

Neque tandem dicatur, quod immiſſio ſaltem debetur filijs ipſorum Iacobi Antonij, & Angeli, qui de tempore obitus Ludouici vigore ſubſtitutionis factæ in Teſtāmento Fabij dicuntur hæredes vniuerſales, & in quibus proinde qualitas hæreditaria concurrit, quia cùm in eodem Teſtamento vnde ſumunt dictam qualitatem Fabius liberauerit Ludouicum à promiſſione in concordia factā dederitque ei tanquam Domino liberam facultatem relinquendi domum, cui voluerit, abſque alicuius pœnæ incurſu,
17 vtique † filij ſubſtituti illam petere non valeant, ſed tenentur hanc Patris diſpoſitionem acceptare, cui placuit ità teſtando de domo aliter diſponere, *l. cum à matre C. de rei vindic. l. ſi ab eo C. de negot. geſt. l. vxor. C. de bon. authen. iud. poſſid. & l. ſi Tertius, §. ff. de aqua pluuia arcen.*

Et ità vtraque Parte informante fuit deciſum, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Teſtamenti

Mercurij 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Teſtāmetum per Parochum ſcriptum, vt ſit validum quid requiratur, & diſpoſitio *cap. cum eſſes de Teſtam. & l. hac conſultiſsima §. ex imperfecto, C. de Teſtam.* quando procedat.

SVMMARIVM.

1 *Legatario aduerſus heredem poſſeſſorem competit immiſſio ex remedio ſaluiani.*
Legatarius legalem hypotecam habet.
2 Cap. cum eſſes d. Teſtam. *diſpoſitio in Vrbe non procedit, & eius in hoc iuris Ciuilis obſeruantiam decernit.*
3 *Teſtamentum per Parochum conſcriptum, vt publica ſcriptura vim habeat, ipſius recognitio, & adhibitorum teſtium examen concurrere debet.*
4 *Teſtamentum à Teſtatore, & Teſtibus ſubſcriptum pro eius validitate, ſubſcriptionum recognitionem ab eiſdem Teſtibus habitam requirit.*
5 *Teſtamentum inter libros editum, licet iuris ſolemnitatibus deſtitutum ex diſpoſitione* Tex. in l. hac conſultiſſima ſuſtinetur.
6 *Teſtamenti diſpoſitio etiam inter liberos, ſi non fuerit duorum ſaltem Teſtium depoſitione formiter comprobata, eſt inefficax.*
7 *Ignorantia in muliere præſertim præſumpta à quocumque detrimento eam immunem reddit.*
8 *Pater nocere non poteſt filijs proprio iure, & independenter agentibus.*
9 *Immiſſio vbi duo Teſtamenta concurrunt, non ſolet concedi, ſecus ſi in continenti de alterius inſubſiſtentia appareat.*
10 *Teſtamento valido exiſtente hæredi, ſeu legatario conceditur immiſſio.*

DECISIO CCX.

IVDICIVM immiſſionis Oliua, ac Catherina duabus ſuper domibus Iure legati à Luca Ventura in Teſtamento condito ſub anno 1641. ipſiſmet ſororibus attributis aduerſus Eliſabetham matrem vti eiuſdem & Venturæ filiam, ac hæredem inſtituerant, nec non pro alterius conſequutione Dominis Carolo fratri legatæ, ac ipſarum fauore purificatæ ob eius ante 25. annum è viuis exceſſum. At quia Eliſabeth alterius Iure Teſtamenti poſtmodum editi filias conabatur repellere, dubium propoſui, An foret ſororibus decernenda immiſſio, vel poſterius Teſtamentum præcedētis abrogatiuum po-
1 tius debeat ſubſtineri, & pro conceſſione
immiſſionis hodie Domini reſponderunt

quæ

quæ virtute legalis hypothecæ Legatario
competentis ſolet aduerſus hæredem poſſeſ-
ſorem ex remedio ſaluiani regulariter decer-
ni, vt tradunt *Gabr. conſ.46. num.20. cum ſeqq.
lib.1, & conſ.44. num.3. & 4. lib.2. notat Pacif. de
ſaluian. inſpect. 3. cap.4. nu.462. Rota dec.674. n.4.
& dec.689. num.3, & 4. par.1. diuerſ. coram Sera-
ph. dec.828. num.1. & deciſ.193. poſt princ. par.1.
recent. cum alijs plenè relatis in Romana Domun-
cularum 10. Februarii 1648. in §. Cæterum coram
bo. me. Dunozetto.*

Neque immiſſionem poterit retardare
Teſtamentum poſterius coram Parocho, ac
Teſtibus editum ad formam Capituli cum
2 eſſes de Teſtam. † Præterquam enim ex diſ-
poſitione Statuti *lib.1. c.42.* obſeruantiam Iu-
ris ciuilis ſancientis in Vrbe, hæc teſtamenti
factio tanquam num.7. Teſtium deſtituta
ſubſtineri non valet, vt *notat Dec. in conſ.315.
num.4. verſ. Non obſtat, quod Roma Magdalen. de
num. Teſt. in teſtam. requiſit. par.2. cap.8. nu.4. cum
ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. 233. nu.51. & 52. Fen-
zon. ad Statut. Vrb. lib.1. cap.42. num.8. Rota
in Romana hæreditatis de Stucchis 27. May 1588.
coram Card. Pamphilio, & penes Gilian. ad ſtatut.
Peruſ. dec.3. num.8.* ex nondum probata volũ-
tate Lucæ teſtandi penitus remouetur obie-
3 ctio, ſiquidem † ſchedula per Parochum
conſcripta priuatæ vim non autem publicæ
ſcripturæ admittit, dum ipſius recognitio
non concurrit nec adhibitorum ibidem Te-
ſtium examen ſuper toto Teſtamenti tenore
præceſſit, & conſequenter fide quacumque
deſtituitur, vt admittit *Capr. conſ.57. num 4. &
5. cum ſeqq. Pariſ. conſ.51. n.4. lib.3. Hond. conſ.26.
nu.8. cum ſeqq. lib.2. Rota in Firmana Codicillorum
12. Nouembris 1645. in §. non obſtat coram Reue-
rendiſſ. Terracinen.* quicquid dicendum foret
ſi Teſtatoris, ac Teſtium ſubſcriptio in Teſta-
4 mento concurrunt. Tunc enim † pro ipſius
validitate ſubſcriptionum recognitio ab ijſ-
dem Teſtibus habita poteſt ſuffragari, licet
de toto Teſtamento tenore nullatenus diſ-
ponerent, vt diſtinguen. reſpondit *Rota dec.
533. nu.6. 7. & 8. cum ſeqq. par.4. tom.3. rec.*

Hinc ſcriptura ſubſtineri non poteſt ex
diſpoſitione *Text. in l. hac conſultiſſima, §. ex im-
5 perfecto, C. de Teſtam.* † validũ robur deferentis
Teſtamento inter libros edito, licet Iuris po-
ſitiui ſolemnitatibus deſtitutum eſſe noſca-
tur, *& dixit etiam Rota coram Caual. deciſ.205.
num.9.* ſiquidem in caſu propoſito nedum
6 Iuris ſolemnitates deſiderantur, † ſed volun-
tas deficit Teſtatoris ex duobus ſaltem Te-
ſtibus formiter examinatis comprobanda,
ſine qua diſpoſitio quoque inter libros ineſ-
ficax reputatur, *vt notat gloſſ. in l. ſi quis cum
Teſtamentum 25. verſ. Item hoc fallit, ibique Bart.
in princ. notat, ff. de teſtam. Oldrad. conſ.119. num.3.
Ruin. conſ.7. nu.7. Surd. conſ.25. nu.20. & 21. Rota
dec.576. nu.3. par. recen.*

Neque poterit pro Teſtamenti approba-
tione rati habitio ſuffragari à ſororibus ha-
bita ſolutionis legati in ſecundo Teſtamẽto
incluſi, ſeù tranſactio à Michaele corundem-
met ſororum patre, cum Catherina Teſta-
toris in vſufructu hærede peracta, dùm enim
inualiditas Teſtamenti Catherinæ, ac Oliuæ
7 non innotuerat † hæc ignorantia in muliere,
præſertim præſumpta à quocunque detri-
mento ipſas reddit immunes, *iuxta doctrinam
Bart. in l. poſt legatum nu.2. & 3. ff. de his, quibus vt
indign. Dec. conſ.512. nu.15. Rota coram Greg. dec.
271. num.25. & 26. & in Auenionen. fideicom. 24.
Ianuarij 1659. in §. penult. coram Reuerendiſſ. D.
8 meo Decano* † patris verò tranſactio vltra
quod explicitam teſtamenti inualidi appro-
bationem non includit Catherinæ, ac Oliuæ
proprio Iure agentibus, & independenter ab
ipſomet patre nocere non valet ad *Text. in
l. Imperatores, 3. ff. de tranſact. notat Abb. in cap.
quamuis num.30. de re iudic. Menoch. conſ.599. n.3.
Natt. conſ.470. nu.12. & 13. Perege. de fideic. ar.52.
num.81.*

9 Denique non vrget, † quod Iudicio exe-
quutiuo immiſſionis locus eſſe non ſoleat
quoties bina Teſtamenta concurrant, cùm
concluſio non admittatur in caſu, quo prio-
ris, ſeù poſterioris teſtamenti inſubſiſtentia
inconſinenti eluceſcat. Tunc enim Legata-
10 riis, ſeù hæredi virtute † alterius teſtamenti
validi immiſſio denegari non debet, *vt ad-
uertit Rolan. conſ.48. nu.12. lib.1. Afflict. dec.374.
num.7. Rota dec.755. nu.5. par.2. & dec.415. n.14.
par.5. recen. penes Merlin. de legit. dec.151. num.53.
cum aliis copioſè relatis in Bonon. fideico. de Rubeis
30. May 1646. in §. vltim. coram Eminentiſſ. D.
meo Card. Corrado.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononienſis nullitatis Profeſſionis
Mercurij 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Profeſſio & ratificatio Religionis vi, metu, &
verberibus Patris & Conſanguineorum ex-
torta, concurrente ſumma Profeſſi auerſio-
ne à Religione, mœſtitia, & dolore in actu
profitendi, proteſtatione aduerſus emiſſam
profeſſionem cum pluribus ſimilibus, tan-
quam nulla & inualida ſuſtineri nullatenus
poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Filius ob auerſionem à Religione in quam vi, &
metu per patrem & conſanguineos incuſſo ingeſ-
ſus fuit, & profeſſionem emiſit, inde exire & ha-
bitum deponere poteſt.*

2 *Auerſio à Religione ex Teſtibus clare & prolixè
de ea deponentibus probatur.*

3 *Repugnantia & conqueſtiones verbis, & facto de-
clarata conſenſum profeſſioni præſtitum non fuiſ-
ſe liberum, ſed coactum & meticuloſum oſten-
dunt.*

4 *Profeſſio coacta & meticuloſa nulla eſt, cum de ſui
ſubſtantia liberum & ſpontaneum conſenſum re-
quirat.*

5 *Filium metu fuſe compulſum ad emittendam pro-
miſſio-*

miſſionem, minæ patris & conſanguineorum ad terrendum quemlibet conſtantem virum aptæ, ex teſtium depoſitionibus, declarant.

6 *Minæ cum ſint de illis quæ iuſtum metum inducunt, amiſſio ſcilicet bonorum & corporis cruciatus, Profeſſio coacta cenſetur.*

7 *Minæ prouenientes à patre cui debetur reuerentia, & qui illas exequi poteſt ſunt timendæ, & ad inualidandam profeſſionem vim coactionis habent.*

8 *Metus minor ob teneram ætatem quàm in maiori, & prouectæ ætatis viro exigitur.*

9 *Preces ante profeſſionis emiſſionem porrectæ Religioſis, ne pro illius admiſſione ſuffragia darent, animum à ſuſceptione habitus alienum demonſtrant.*

10 *Mæſtitia & dolor in actu profitendi profeſſionem contra propriam voluntatem factam oſtendit.*

11 *Minæ præcedentes tametſi in actu profitendi non illatæ ad declarandam intentionem profitentis profeſſioni contrariam ſufficiunt.*

12 *Proteſtatio aduerſus emiſſam profeſſionem, ac recuſatio ſuſcipiendi ordines ſacros probationem metus coadiuuant.*

13 *Exceptio inueriſimilitudinis & ſingularitatis contra Teſtes obiecta non obſtat, cum omnes pro exoneratione conſcientiæ de certa ſcientia deponant.*

14 *Teſti concurrentibus aliis totam facti ſeriem recenſenti fides eſt adhibenda, etiam ſi ipſe, & alij morte præuenti repeti non potuerint.*

15 *Inuerisſimilitudo ex reiteratis proteſtationibus & declarationibus ante & poſt emiſſam profeſſionem tollitur.*

16 *Singularitas ceſſat cum in materia profeſſionis minæ metum gerentes etiam per Teſtes ſingulares probentur.*

17 *Depoſitio Teſtium de publica voce & fama ad effectum probationis metus etiam conſiderabilis eſt.*

18 *Metus an dicatur purgatus non ſolum per taciturnitatem & delationem habitus vltra quinquennium, ſed & expreſſè per actum publicum ratificationis.*

19 *Ratificatio tacita ex aſſiduis reclamationibus, lachrimis & querimoniis excluditur.*

20 *Proteſtationes quamuis extraiudiciales ad excludendum conſenſum à ratificatione ſubſequuta ſuffragantur.*

21 *Ratificatio expreſſa ob intereſſe Religioſorum ex libris Monaſterij induci non poteſt.*

22 *Scriptura per manum Notarij mandatum de ratificando cõtinens ratificationem profeſſionis non ſuſtinet, cum eadem minis pariter, & vi fuerit procurata.*

23 *Metus ſimul illatus adhuc durare præſumitur, licet in actu externo libertas metum paſſi appareat.*

24 *Ratificatio actualis teſtibus, clauſula, & ſubſcriptione Notarij carens, maximè cum in pluribus partibus ſubſtantialibus cancellata & interlineata appareat, fidem non meretur.*

25 *Ratificatio vi, & metu præcedenti facta vt probetur, argumentum à veriſimili deductum plurimum valet.*

DECISIO CCXL.

LATA fuit ſententia in Tribunali Eminentiſſimi Vrbis Vicarij pro Inualiditate Profeſſionis Co. Aemilij in Religione Canonicorum Regularium Cruciferorum emiſſæ, & pro ea etiam hodie Rota reſpondit, informantibus Comitibus de Blanchis illius validitatem ſubſtinentibus, quia ex deductis apertè conſtare Dominis viſum fuit de tota-
1 li † auerſione Aemilij à Religione, in eamque vi, & metu per Comitem Pyrrhum eius patrem, & conſanguineos incuſſo ingreſſum fuiſſe, & profeſſionem emiſiſſe, adeòque exire, & habitum deſerere poſſe decidit *Text. in cap. 1. & cap. Dilectus de iis, qui vi, metuſque cauſa, & decreuit Sac. Conc. Trident. in ſeſſ. 25. cap. 19. de regul.* & pluries fuit in hoc Sacro Tribunali deciſum, & ſignanter *coram Buratt. deciſ. 205. nu. 22. bon. mem. Merlin. dec. 590. nu. 1. & 2. in Vlyxbonen. nullitatis profeſſionis 13 Ianuarii 1653. §. Nam ex præfatis coram Reuerendiſſ. Tarracon. & in Neapolitana nullitatis profeſſionis 23. dicti menſis, & anni coram bon. mem. Dunozetto, §. finali.*

2 Conſtat inquam de reuerentia, & † auerſione Aemilij a Religione ſiquidem teſtes *in prima inſtantia* examinati vno ore deponũt quod ab initio ingreſſus, & toto tempore, quo ipſe in Religione permanſit, ſemper dixerit, & declarauerit nunquam de eius intentione fuiſſe in eam ingrediendi, profeſſionemque emitendi, & cum ipſis teſtibus ſæpiſſimè fuit conqueſtus ipſum ſeductum fuiſſe ad ſuſcipiendum habitum, quem propterea intendebat deponere, & è dicta Religione egredi, & in hoc propoſito ſemper permanſit abſque eo, quod potuerit remoueri. Affirmantes vlterius iidem teſtes eumdem Aemilium pluries à Monaſterio, vbi degebat aufugiſſe, & extra illud è Religione deficiens permanſiſſe *ante, & poſt emiſſam profeſſionem deſcendendo etiam per feneſtras non ſine magno vitæ periculo, & præ dolore fuit lethali*
3 *morbo affectus*; Quæ † repugnantia, & conqueſtiones verbis, & facto declaratę maximè conferunt ad probandam voluntatem illius alienam à profitendo in Religione, & oſtendunt conſenſum profeſſioni præſtitum non fuiſſe liberum, ſed coactum, & meticuloſum, *& dicto cap. 1. de iis, quæ vi, gloſ. in cap. præſens Clericus 22. qu. 3. Riminald. iun. inter conſilia matrimonialia diuerſ. conſ. 77. n. 24. Rot. deciſ. 779. par. 3. rec. coram ſan. me. Greg. XV. dec. 326. num. 7. & per tot. Buratt. d. dec. 205. num. 4. in Meſſanen. nullitatis profeſſionis 23. Martij & 20. Nouembris 1642. coram bon. me. Peutingerio*; Et conſequen-
4 ter † nulla fuit profeſſio requirẽs de ſui ſubſtantia liberum, & ſpontaneum conſenſum *Pariſ. conſ. 75. nu. 13. lib. 4. Buratt. vbi ſupra n. 22.* & alij relati *pro d. Meleuitana nullitatis profeſſionis coram Reuerendiſſ. Tarraconen. d. §. nam ex prædictis in fine.*

Prout etiam concludenter probatum ex-
5 tat Aemilium per † metum fuiſſe compulſum ad emittendam profeſſionem, nam pri-

mus , tertius, quartus,& quintus teſtes ſuper
o. articulo, & idem primus , & quintus ſu-
per 8. concludunt quod minæ à patre , &
conſanguineis Aemilio incuſſæ erant aptæ
ad terrendum quemlibet conſtantem virũ ,
& illas actuſque aliquos recenſendo aſſerũt,
quod dum ad euitandam emiſſionem pro-
feſſionis aufugit à Monaſterio , fuit ad illud
ab eiſdem reconductus , & vi, ac verbis im-
perioſis erga illum prolatis comminatus fuit
priuationem ſucceſſionis , & necem , niſi profitere-
tur , & à Religione egredi tentaret , nec non de ip-
ſum tranſmittendo ad Inſulam Candiæ, & retinen-
do in Carceribus . prout de facto fuit retentus iniũ-
cta vlterius pœnitentia ieiunij , panis , & aqua
alioque auxilio deſtitutus, ex quibus dubitari nõ
6 non poteſt de † coactiua profeſſione , cum
minæ prædictæ ſint de illis,quæ iuſtum me-
tum inducunt, vt eſt amiſſio bonorum per Tex.
in cap. Abbas 2. de iis,quæ vi,metuſque cauſa Natt.
conſ.50.num.10.lib.1. Crauett.conſ.387.nu.19.&
20.Menoch.conſ.1.num.280.Greg.d.dec.326.n.19.
Buratt.eadem dec.205. nu.8. & corporis cruciatus
Bald.& Bart. in l. interpoſitas 13. C. de tranſact.
Angel.conſ.214.Menoch de arbitr. iudic. caſ.135.
nu 5.verſ.caſum tamen lib.2. Mart.de Garat.inter
conſilia matrimonialia 15.nu.18.Buratt. vbi ſupra
7 num.10. & tanquam † prouenientes à patre ,
cui debebatur reuerentia,& qui poterat illas
exequi, vtique timendæ erant , & vim coa-
ctionis habent ad inualidandam profeſſio-
nem,l.quæſitum ff.ad Trebell.l.niſi §. ſi Legatarius
ff ſi cui pluſquam per legem falcid.Surd.conſ.513.
nu.35.Greg.d.dec.326.nu.16. & 18.Buratt. deciſ.
205.nu.12.& 13.& 27.bon.me.Merlin.d.dec.590
num.5.Maximè quia Aemilius minas paſſus
tempore ingreſſus decimum tertium,& pro-
feſſionis decimum ſextum annum agebat ,
8 ob quam † teneram ętatem minor metus
exigitur , quam in maiore, & prouectæ ęta-
tis,Paul.de Caſtro in conſ.174.nu.3. lib.1. Purpu-
ratus conſ.579.num.7.Rota coram Card.Seraphin.
dec 771.nu.4. & in præcitatis 326.num.26. Greg.
XV.& 205.nu.21.Buratt.

Concurrunt præterea alia vrgentia euerſionis,&
9 metus inditia profeſſionem præcedentia † videlicet
enixa preces parum ante illius emiſſionem porrecta
Religioſis , ne conſcii de violentia , & eius animo
alieno à ſuſceptione habitus ſuffragia pro admiſſio-
ne darent, proteſtans de eorum perditione ſi id per-
mitterent , & præcipuè contra Patrem Priorem ad
10 conficiendum ſacrum ſe accingentem,† Mæſtitia.&
dolor in actu profitendi , dum quaſi contremiſcens
obmutuit , non audens patri , & proximioribus ibi
aſtantibus contradicere , quæ pariter demonſtrant ,
quod cõtra propriam voluntatẽ inducebatur ad pro-
fitendum,gloſ.& Abb.in d.cap.de iis,quæ vi metuſq.
cauſa, Iaſon. in l.qui aliena 6.§.fin.nu.46,ff.de ac-
quirend.hæred. Gemin.conſ.15.n.13.Rimin.d.conſ.
77.nu.29.& 35.Hond.conſ.29.nu.39.& 40.lib.1.
11 vbi quod ſufficit† minas præcedere,tametſi
non illatas in illo actu profitendi , ſequitur
Rota in d.dec.Greg.326.nu.30.& deciſ.772.n.43.
par.7.recent.& in d.Monopolitana nullitatis profeſ-
ſionis coram bon.mem Dunozetto, §. Vrget potiſſi-
12 mum , Et demum ſubſequuta † proteſtatio
aduerſus emiſſam profeſſionem , tam coram Pa-
tribus, quàm in libris Monaſterij ſcriptam. Ac recu-
ſatio demum ſuſcipiendi Ordines ſacros , quæ pro-
teſtatio, & renitentia coadiuuant probatio-
nem metus,vt dicit Ioannes Andreas in dicto
cap. finali de appellat.Surd.conſ.513.nu.36.Hond.
d.conſ. 29.& 33.& ſeq.Rota mox citata deciſ.Mo-
nopolitana.
13 Non obſtat contra teſtes obiecta † exce-
ptio inueriſimilitudinis , & ſingularitatis ,
quia præter quod aliqui ſunt cõteſtes,& pro
exoneratione conſcientiæ teſtificantur, ferè-
que omnes de certa ſcientia deponunt , qui fuerunt
præſentes , & viderunt Aemilium conque-
14 rentem illorumque alter † totam facti ſe-
riem recenſet , cujus depoſitioni fides eſt
adhibenda , etiam ſi ipſe , & alij morte præ-
uenti reperi non potuerint Io: Andreas in cap.
cum quid 29.col.3.de reg.iur. in 6. Dec. conſ.42.
15 nu.6.Grat.diſcept.710.num.7.† Inueriſimilitu-
do tollitur ex reiteratis proteſtationibus ,
& declarationibus ante , & poſt emiſſam
16 profeſſionem ſupra recenſitis.†Singularitas
verò ceſſat , quia in hac materia minæ me-
tum gerentes probantur etiam per teſtes ſin
gulares Crot.conſ.106.num.10,in ſecundo dubio ,
Surd.d.conſ.513.nu.33.Rota in proximè citatis de-
ciſionibus 326.nu.47.coram Greg.& 205.apud Bu-
17 ratt.nu.11.& 17. & conſiderabilis quoque
eſt depoſitio teſtium de publica voce , & fa-
ma,Buratt.ibid.nu.18.

Nec releuat, quod admiſſo , quod à prin-
cipio , & tempore profeſſionis interceſſerit
18 metus, † fuit tamen purgatus , non ſolùm
per taciturnitatem , & delationem habitus
longo tempore vltra quinquennium,ſed ex-
preſsè per actum publicum ratificationis .
19 Tacita enim excluditur ex aſſiduis reclama-
tionibus . lacrimis , & querimonijs ſupra
deductis etiam durante quinquennio , & poſtea
reiteratis , diſſenſum , & renitentiam præſe-
ferẽtibus,vt plenè aduertit Rota in dicta Vlix-
bonen.nullitatis profeſſionis coram bon.me. Arguel-
les §.cum ergo , & ſignanter concurrit bina
proteſtatio . Altera in libris Monaſterij , vt
ſupra regiſtrata , & illa facta coram Vicario
Generali Bononiæ , & Patribus Religionis
intimata 9.Martij 1639. in quibus Aemilius
de nullitate profeſſionis dedit , & habitum
dimittere velle declarauit Summ.nu.10.& 11
20 quæ† proteſtationes quamuis extraiudicia-
les ſuffragantur ad excludendum cõſenſum
à ratificatione ſubſequuta, Rota in dicta Vlix-
bonen.nullitatis profeſſionis apud Dian.oper.moral.
par.9.fol.9.
21 Expreſſa autem † induci non poteſt,non
ex illa adnotata in libris Monaſterij tanquã
procurata à coniunctis ob illorum priuatum
intereſſe in ſucceſſione , ſicuti medio iura-
mento pro exoneratione conſcientiæ teſtatur Prior
Monaſterij qui ad ipſorum inſtantiam ſcripſit abſq;
ſubſcriptione Aemilij vt fieri conſueuit,imò ipſo ab-
ſente, & poſt habitam notitiam reclamante, præuia
proteſtatione eidem ſcripturæ & ratificationi contra-
ria, & in eidem libris regiſtrata ſumm.num.16. Et
concordant depoſitiones aliorum teſtium

eodem

*eodem Summario num.*17. Aliæ autem ſub eadem die 3.Iunij 1639. emanatæ continentes
22 vna † per manum Notarij ſcripta mandatum de ratificando, & altera actualem ratificationem non videbantur attendendæ. Nam prima minis pariter, & vi fuit procurata, vt probant teſtes illi, ac reclamationi per Æmilium factæ præſentes, qua propter
23 non releuat, quia cum † metus eſſet ſemel illatus, adhuc præſumitur durare, licet in actu externo appareat libertas metum paſſi, *cap.primo,* & ibi *gloſſ.de ijs qui vi metuſuè cauſa, Bart.in l.2. num.7. ff.eod. Dec.conſil.219.num.7. Surd.in alleg.conſ.573.nu.41., & 42., Rota coram Buratt.deciſ.86.num.33. bo:me:Merlin.deciſ.628. num.1. 7., & 8., & in recent. dicta deciſ.772.*
24 *nu.43.& 44. par.7.* † Actualis verò ratificatio caret Teſtibus, clauſula, & ſubſcriptione Notarij, ac in pluribus partibus ſubſtantialibus apparet cancellata, & interlineata, ideò fidem aliquam non meretur, *Rota coram Cardinali Seraphin.deciſ.949.num.1., & in recent.deciſ.199.num.8.& 9. par.6.,* & inueriſimile viſum fuit, quod Aemilius profeſſionem paulò antea,& per prius ſemper impugnatamvoluerit tam breui tempore mutando propoſitũ illam ratificare, ex quo etiam
25 præſumitur† per vim,& metum præceſſiſſe, ad quem probandũ plurimum valet argumentum à veriſimile deductum, ad tradita per *Bald.in d.l.interpoſita,& cõſ.204.in fin.lib.2. Aym.conſil.39.num.5., Surd. vbi ſuprà num.33. in fin. Honded.in præcitato conſ.29.nu.7.*.& dixit *Rota in ſæpè citatis deciſionibus Gregor.& Buratt. 326. ſub num.6., & 86.nu.16. & 17., & in Meleuitana nullitatis Profeſſionis §. Vlterius, coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Tarraconen.*

Et ità profeſſionem non ſuſtineri fuit reſolutum vtraque parte informante.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Vrbinaten Pecuniaria.

Mercurij 5.Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Donatio à Patre pro ſe ſuiſque hæredibus acceptata filijs ex eo naſcituris Ius in ea irreuocabile acquirit; vndè remiſſio portionis etiam pro legitima Patri debitæ per tranſactionem Donatori facta, in præiudicium filiorum ſuſtineri nullatenus poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Ius irreuocabile cum filijs ſi ex donatione quæſitũ fuerit, in eorum præiudicium partem ſummæ per tranſactionem Pater dimittere non poteſt.*

2 *Filiorum comprehenſio ſub Inſtrumento donationis ex tranſactione adſtipulata probatur.*

3 *Coniuges donationem pro ſe ſuiſque hæredibus accipientes, filios duntaxat ſub illa appellatione comprehendiſſe cenſentur, iuxtà vtriuſque declarationem,quæ etiam ex interuallo expleri poteſt.*

4 *Onus in tranſactionis Inſtrumento Patri impoſitũ ad cautelam filiorum, eorundem vocationem propterea non inducit.*

5 *Inſtrumentum tranſactionis an tutamen Donatoris, qui in caſu prædeceſſus filij pro cõſequutione legitimæ à nepotibus vexari poterat, dumtaxat reſpiciat.*

6 *Filij hæredes Patris contractum approbare tenentur.*

7 *Donatio à Patre pro ſe,ac filijs acceptata, eoſdem vti ipſius duntaxat hæredes includit.*

8 *Coniecturis quæ filiorum comprehenſionem ſuadent concurrentibus, filij ex propria perſona ad donata bona aſpirare valent.*

9 *Donatio tanquam poſt obitum Patris purificanda, pactum de ſuccedendo à promiſſore,quãdocunque reuocabile præſeferre videtur.*

10 *Donatio irreuocabilis licet poſt obitum Donatoris purificetur, exindè tamen futuræ ſucceſſionis pactum non arguitur, cum à Iure non improbetur, vt obligatio defuncti ab hærede incipiat.*

11 *Legitima licet in Inſtrumento donationis Patri debita legatur, remiſſio tamen portionis legitimæ in præiudiciũ filiarum ſuſtineri non poteſt.& n.12.*

13 *Tranſactio bona fide ſubſequuta ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet.*

14 *Bona fides arcetur, cum incertam litem ſuper donatione exoriri poſſe non timeatur.*

DECISIO CCXII.

SECVNDVM deciſionem editam 5.Decembris preteriti, * Prima poſt habita, exindè confirmandam eſſe hodie Domini reſponderunt,quod ex † donatio-
1 ne ſcutorum 13.mil.fuerat Ius irreuocabile nedum Lælio quæſitum, ſed etiam filiis ex eo naſcituris,quorum proindè præiudicium idemmet Lælius tranſigendo cũ Franciſco Donatore non poterat ſummam ſcutorum quatuor millium eidem dimittere, *ad Text. in l.perfecta, ibidem Baldus, cæteriſque communiter C.de donat. quæ ſub mod. Sanch. de matrim. lib.6. diſput.31. num.2. Franc. deciſ.206.num.1. Rota in Romana Donationis 28.Ianuarij 1656. in §.Neque Monialis excluſio, & 25.Maij præſentis anni in §.Hinc obſtare cum ſeqq. coram me.*

2 Filiorum autem † comprehenſio ſub Inſtrumento donationis deſumitur ex tranſactione inter Franciſcũ cum Lelio filio adſtipulata expreſsè enunciante pro huius quoque met filiis, donationem extitiſſe contra-
3 ctam. Hinc licet Lælius, & Octauia † Coniuges pro ſe, ſuiſque hæredibus donationem ſuſceperint, horum tamen appellatione filij duntaxat comprehenſi noſcuntur, iuxtà vtriuſque Cõtrahentis declarationem, quæ poteſt etiam ex interuallo expleri, *ad Tex.in l.Iuriſgentium 7. §.Adeò,& l.Ab emptione. ff.de pact.*

4 Nec propterea † filiorum vocatio conſurgit ex onere in tranſactionis Inſtrumento eidemmet Lelio impoſito inueſtiendi ad cautelam filiorum pretium locorũ Montium in diſſolutionem quantitatis donatæ aſſignatorum, quoties eorundem fieri con-

tingeret alienatio, vt in ſpecie ponderauit *Rota in Meleuitana Donationis 12. Decemb. 1653. in §. Et comprobat pactum, coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, confirmata 5. *Aprilis 1658. in §. Et hoc magis, coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papienſi*.

5 Nec ſubſiſtere videtur, quod † Inueſtimentum Franciſci tutamen dumtaxat reſpiciat, qui pro conſequutione legitimæ in caſu Prædeceſſus Lælij filii poterat à nepotibus vexari; Præterquam enim intellectus hic excluditur ex adiecto onere inueſtiendi integram ſummam nouem mille, quæ legitimam filio debitam longè excedebant, obiectum omninò remouet alterum pactū, prohibens nimirum filijs Lælij ne hæredibus Franciſci ex cauſa donationis moleſtias inferrent, quæ quidem illatio moleſtiarum, ab his, vti Patris dumtaxat Condonatarijs, non autem hæreditario eiuſdem Iure pote-

6 rat contingere, cum † tanquam hæredes ipſius contractum approbare tenerentur, *ad Text. in l. cum à Matre, C. de rei vindicat.*

Hinc vrgere non valet recepta ab hoc Sa-

7 cro Tribunali diſtinctio, quod † donatio à Patre acceptata pro ſe, ac filijs hos vti ipſius dumtaxat hæredes includat, quicquid dici poſſet ſi eadem Patri, ac filiis collata foret, vt aliis relatis iuribus, dixit *Rota in Auenionen. fideicommiſſi 4. Februarij 1647. in §. Hac autem irreleuantia coram me*. Hæc namque concluſio non admittitur, quoties, vt in caſu pro-

8 prio † coniecturæ comprehenſionem filiorum ſuadentes concurrant; Tunc enim filij ex propria perſona ad donata bona valent aſpirare, vt admittit *Bertrand. conſ. 176. num. 4. verſ. Præterea lib. 3. par. 1. Rota dec. 127. num. 7. & 8. par. 6. recent.*, cum aliis in præterita deciſione relatis *in §. Nec vrget*.

Neque viſum fuit poſſe ſubſiſtere, quod

9 donatio † tanquam poſt obitum Patris purificanda pactum de ſuccedendo præſeferat à promiſſore quandocunque reuocabile, *ad Text. in l. fin. C. de pact. Rota in Amerina Caſtri Guardiæ 16. Iunij 1651. in §. Nam Domini coram Reuerendiſſimo Tarraconen.* Quoniam agitur in

10 caſu propoſito de vero † donationis irreuocabilis contractu, nec non promiſſione certæ quantitatis de præſenti, cuius exequutio poſt obitum, licet Donatoris debuiſſet purificari, exindè tamen pactū futuræ ſucceſſionis haud arguitur, cum à Iure non improbetur, vt defuncti obligatio incipiat ab herede, iuxtà *Text. in l. prima, C. vt actiones ab hæred.*, & in terminis tradunt *Dec. in add. leg. final. num. 19. cum ſeqq. C. de pact. Oldrad. conſil. 139. num. 1, Alciat. conſ. 74. nu. 9. lib. 8. Hond. conſ. 40. num. 11. lib. 1. Peregr. de fideicom. art. 58. num. 32, Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 308. num. 38. & 39.*, & in terminis ſimilis Contractus agebatur *in Romana Donationis 28. Ianuarij 1658. coram me*; quem Sacrum hoc Tribunal ſubſtineri decreuit.

11 Et licet in Inſtrumento donationis † legitima debita Lælio in bonis Patris expreſſa comprehenſa legatur, non tamen remiſſio ſcutorum quatuor mille vti portio eiuſdem legitimæ poterit in præiudicium Margaritæ, ac Lauiniæ filiarum ſubſtineri. Dum enim

12 idemmet † Lælius ſub reſtitutionis onere filijs peragendæ donationem acceptauit, legitima proindè in Donatione incluſa filiis proprijs ab ipſo elargita cenſetur, vt dixit *Rota in Meleuitana Donationis 14. Maij 1657. in §. Declaratio autem à Patruo, coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & 5. Aprilis 1658. in §. Huiuſmodi autem donationem, coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien.*

13 Denique non obſtat, quod † bona fide ſubſequuta Tranſactio ſucceſſiuè vocatis ſoleat obeſſe, iuxtà *Tex. in l. Præſes, C. de Tranſact. Cephal. conſ. 261. nu. 35. lib. 2.* cum aliis latè deductis *in Romana fideicommiſſi de Pariſanis 27. Iunij 1650. in §. Imò corã R. P. D. meo Celſo*;

14 Cùm enim nulla poſſet † incerta lis ſuper donatione exoriri, vt latè innuitur ex deciſione præterita, vbi *in §. Pariter non obſtat cum ſeqq.* reſpondetur obiectis. Addita fides penitus arcetur, *ad Text. in l. prima, ff. de Tranſact. Roman. conſ. 517. num. 18. Gratian. diſcept. foreuſ. cap. 476. num. 1., & in Bononien. nullitatis Concordiæ 12. Iunij 1645. in §. At hic neutrum coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Et ità vtraque, &c.

Impreſſa eſt præſens deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 5. Decembris 1659. coram eodem bo. me: Leone Veroſpio, ſuprà in præcedenti part. 12. recent. deciſio 130.

R. P. D. PRIOLO.

Meleuitana Habitus.

Mercurij 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Nobilitate requiſita ad effectum admiſſionis ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ ex longa ſerie anteceſſorum probatã, officia Datij, & Notariatus à Proauis conducta, & per alios exercitata, deſcendentibus quin ad habitum admittantur ex Statuto Ciuitatis Veronæ præiudicare non poſſunt.

SVMMARIVM.

1 *Nobilis dicitur ex Patre, Matre, Auo, & Auia nobilibus ſanguine, nomine, & armis deſcendens, cuiuſque Aſcendentes cum ſplendore vixerunt, & Conſules, & Magiſtratus fuerunt.*

2 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama, nobilitatem, etiam pro admiſſione ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ iuſtificant.*

3 *Teſtium dictis probationes ex publica documentorum fide circa nobilitatem adſtipulantur.*

4 *Chronici, & Hiſtorici Familiam inter præcipuas Ciuitatis numerantes eiuſdem nobilitatem probant.*

5 *Monumenta antiqua ſtemmata Maiorum cum inſignijs gentilitijs, & inſcriptionibus palam exhibentia fidem nobilitatis augent,*

6 *Inſti-*

6 *Inſtitutiones feudales nobilitate feudatariorum præſeferunt.*

7 *Admiſſio ad gradus, & munera nobilibus dumtaxat conferri ſolita manifeſtum ſignum nobilitatis cenſetur.*

8 *Nobilitate alicuius ex omni latere probata, quin eadem ad effectum admiſſionis ad habitum ſufficiat non dubitatur.*

9 *Teſtibus de Familia antiquiſſima explicitè per ſpatium ducentorum annorum deponentibus fides eſt adhibenda, maximè cum eadem ex publicis documentis Commiſſariorum approbatione acceptatis corroboretur.*

10 *Proaui ob conductionem officiorum Submaſſarij Datij ſtateræ, & Notariatus, an nobilitati, quæ ab anteceſſoribus per genus ad poſteros deriuata eſt præiudicare poſſint.*

11 *Nobilitas nõ amittitur ſi datium aliquis ex anteceſſoribus per alium exercuerit.*

12 *Officium Notariatus ad effectum admiſſionis ad habitum non præiudicat.*

13 *Officium Datij, & Notariatus in Ciuitate Veronæ nobilitati nõ derogant, quin eadem exercentes nobiles reputentur.*

14 *Probatio nobilitatis de Aſcendentibus genericè facienda licet pro indiuiſo ad habitum requiratur, ad eius tamen excluſionem opus eſt, quod exercitium nobilitatem denigrans in Patre, vel Auo ſpecificè fuerit probatum.*

DECISIO CCXIII.

CVM Hyacinthus de Hortis petierit admitti ad habitum Ordinis Hieroſolymitani, in eoque in gradu Militis profiteri fuerunt iuxtà ſtabilimenta Religionis receptæ probationes nobilitatis Paterni, Maternique generis à Cõmiſſarijs deſuper expeditis, qui peracto Proceſſu retulerunt conſtare de ſufficienti eius nobilitate. Verùm quia poſteà conſilium completum aliter pronunciauit ſub prætextu, quod ex nouis Iuribus remanſiſſet probatum Proauum paternum Hyacinthi exercuiſſe officium Submaſſarij Datij, Stateræ, & Proauum maternum fuiſſe extractum Notarium Maleficiorum. Dubitaui in gradu appellationis an conſtaret de nobilitate Hyacinthi, itaut ſit admittendus ad habitum, & affirmatiuè reſolutum fuit.

Probatur enim ex quatuor Teſtibus fide dignis per Commiſſarios examinatis, quod
1 ipſe eſt † nobilis deſcendens ex Patre, Matre, Auo, & Auia nobilibus de ſanguine, nomine, & armis, ac veſtutate annorum ducentorum, quodque tam ipſi, quam alijs Aſcendentes illius nõ exercuerunt aliquam artem, ſed ſemper vixerunt ex proprijs facultatibus cum ſplendore, hinc, & Conſules fuiſſe, Magiſtratus ſæpè geſſiſſe, *primo*
2 *Summario Hyacinthi num.*3. ex quibus † Teſtibus deponentibus de communi reputatione, & publica voce, & fama remanet iuſtificata nobilitas etiam pro admiſſione ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ, vt pluries firmauit *Rota, vt in deciſ.*248. *per tot. poſt ſecundum volum. conſ. Farinacc. & deciſ.*551. *num.*2., 155. *num.*1. *par.*4., *& deciſ.*78. *num.*18. *par.*8. *recent.*, cum alijs adductis *in Melevitana Habitus* 28. *Iunij* 1658. *coram R.P.D. meo Celſo.*

3 Teſtium † dictis adſtipulantur probationes deſumptæ ex publica documentorum fide; *Summario numer.*4., in quibus Petrus de Hortis, qui lucẽ aſpexit anno 1456., & gradatim ab eo deſcendentes appellantur nobiles, vt conſiderauit *Rot. coram Seraph. dec.*207. *num.*4. *in recent. deciſ.*283. *num.*2., *&* 4. *part.*4.
4 Ex † Chronicis, & Hiſtoricis, in quibus hæc Familia inter aliàs Illuſtres Ciuitatis Veronę recenſetur, *Summario nu.*10. iuxtà tradita per *Decian. conſ.*66. *num.*54. *lib.*3. *Rota coram Buratt. deciſ.*358. *num.*4., *& deciſ.*290. *num.*6., *&* 7. *poſt*
5 *ſecundum volum. conſil. Farinacc.* Ex † antiquis Monumentis, quæ ſtemmata maiorũ cum inſignijs, gentilitijs, & inſcriptionibus palam exhibent, *Summario nu.*11., & reſpondit *Bald. conſ.*310. *verſ. An patronatus lib.*5. *Rot. dicta dec.*290. *nu.*6. *&* 8. *poſt ſecundum vol. conſ. Farin.*
6 Ac etiam † ex Inueſtituris feudalibus, *Summario numer.*12. nobilitatem feudatariorum pręferentibus, *Bart. in l. prima n.*46. *C. de Dignit. lib.*12. cum alijs adductis per *Rot. d. deciſ.*551. *num.*5. *par.*4. *recent.* Quæ omnia ſimul iuncta comprobant nobilitatem, vt deduxit *Rota* in omnibus deciſionibus prædictis, *& in deciſione* 58. *num.*4. *par.*8. *recent.*

Familia verò de Puteo Angelæ Matris ipſius Hyacinthi habuit originem à Florio, qui natus fuit anno 1392. Altera de Zaccharijs Auiæ paternæ à Federico anno 1418. Tertia de Santhomobono ab anno 1479. à qu. Stephano, vt apparet ex publicis Inſtrumentis, quæ dantur *Summario nu.*13. *& duobus ſeqq.* Aſcendentes autem ex dictis Fami-
7 lijs † admiſſos fuiſſe ad gradus, & munera ſolita conferri dumtaxat nobilibus Veronæ declarant fides Cancellariorum, de quibus *in Summario nu.*14. *cum tribus alijs*, addita præſertim atteſtatione eiuſdẽ Ciuitatis de iſtarum quatuor Familiarum nobilitate, quod vti manifeſtum ſignum nobilitatis, ponderauit *Rota d. deciſ.*551. *num.*6. *par.*4., *& dec.*113. *& deciſ. num.*1. *coram Caual.*

8 Conſtat igitur de † nobilitate Hyacinthi probata ex omni latere nempè Patris, Matris, Aui, & Auiæ, quæ ſufficit ad effectum admiſſionis ad habitum, iuxtà *Statut.*17. *de recept. Fratr. &* 37. *de verb. ſignif.*, & dixit *Rot. deciſ.*495. *num.*17. *par.*2. *recent.*, *& coram Buratt. deciſ.*42. *nu.*357. *vtrobique num.*3. *coram Merlin. deciſ.*164. *num.*4. *coram Duran. dec.*294. *ſub nu.*5. *in recent. deciſ.*78. *in princ. verſ. Sed duobus par.*8. *in Melevitana Antianitatis* 22. *Iunij* 1640. *coram Card. Panzirolo, & in Interamnen. Habitus* 26. *Iunij* 1641. *coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Nec deficit probatio generoſæ nobilitatis aliorum Aſcendentium ſaltem ab annis ducentis antiqua quamuis requiſita non deducantur, niſi ex Interrogatorijs, quæ veniunt facienda à Cõmiſſarijs in compilandis proceſſibus ad mittendorum ad habitum, iuxtà
9 *Ordinat.*19. *de recept Fratr.* Quia dum † Teſtes depo-

deponunt præfatas Familias eſſe antiquiſſimas, & explicitè per ſpatium annorum ducentorum, *Summario nu.3.* Idemque corroboratur ex publicis documentis, & authenticis ſcripturis, vtique huiuſmodi probatio cõtrouerti non poteſt, ex adductis *in dec.78. par.8.recent.*, cum alijs ſuprà allegatis maximè cum prædictis conſonet acceptatio, & approbatio Commiſſariorum, vt dixit *Rota coram Buratt. dicta deciſ.358.num.9.*

Non obſtat, quod Ioannes Baptiſta de Hortis, & Petrus eius Frater conduxerint officium Submaſſarij Datij Stateræ, & Hieronymus de Sãthomobono fuerit extractus Notarius Maleficiorum.

10 Nam quicquid ſit† an ipſi potuerint prę-iudicare nobilitati, quæ ab Anteceſſoribus per genus ad poſteros deriuata eſt, non autem ex aliquo priuilegio Principis,vt ita diſtinguendo negatiuam tuentur,*Fab.de Anna conſ.80.num.1. Tiraquell.de nobilit.cap.35.nu.4. Paſcal.de patr.poteſt.par.2.cap.4.num.68. Noual. de tranſmiſſ.caſ.29.num.25., & ſeqq.*, declarans *conſ.Nattæ 163.num.4.* ex aduerſo allegatum, & annuit *Rota deciſ.495. num.17. part.1.recent.*

Dixerant Domini ex litteris patentibus Officij Datiaratus, & ex atteſtatione Cancellarij extractionis ad officiũ Notarij non probari, quod illi exercuerint dicta officia per ſe ipſos, vt plenè, & concludenter per Religionem probari deberet, vt dixit *Rota coram R.P.D. meo Celſo.* Et in his terminis intelligi debere Statutum 14.*de recept.Fratr.* vt dictum fuit *in Interamnen. Habitus 26. Iunij 1641.in fin. coram Reuerendiſſimo D.meo Tarraconen., & in deciſ.78. num.24. part.8. recent.*

11 Et in ſpecie,quod † nobilitas non admittatur, ſi quis Datium per alium exercuerit, tradit *Minſinger. centur.6. obſeruat.54. nu.13., & Alciat.de præſumpt.reg.1.præſumpt.48.nu.10.*

12 De † officio verò Notariatus ad effectum admiſſionis ad habitum, reſpondit *Rota deciſ.555.nu.2.par.4.recent.*Et generaliter firmat *Tiraquell.de nobilit.cap.27. à num.7. per tot.*

13 Quæ certiora redduntur, cum † in Ciuitate Veronæ officia huiuſmodi non derogent nobilitati,& illa exercentes reputentur nobiles ex atteſtationibus, datis *in ſecundo Summario Hyacinthi num.5. & 8.*, vt fuit conſideratum *in dicta Melcuitana Habitus 26.Iunij 1656. §.Non obſtat,quod Auus coram R.P.D. meo Celſo.*

Sed ceſſat difficultas, Nam licet pro indi-
14 uiſo ad habitum requiratur,† probatio nobilitatis generica facienda de aliis Aſcendentibus, tamen ad effectũ excluſionis opus eſt, quod exercitium Notariatus, vel aliud nobilitatem denigrans fuerit ſpecificè probatum in Patre,vel Auo, vt expreſsè loquitur Statutũ *in ordinat.4. de recept.Fratr.*, & fuit dictum *in Burgen.Admiſſionis ad habitũ 5.Aprilis 1604. coram Lancellotto*, & in his terminis loquuntur deciſiones in contrarium allegatæ nempè *in recent.deciſ.279.in princip.part.1. coram Buratt.deciſ.42.num.2., & coram ſan:mem: Gregor.deciſ.322.num.6.*

Et itá dubio ſemel atque iterum propoſito deciſum fuit Hyacinthum eſſe admittendum ad habitum, vtraque parte informante, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Mediolanenſis Iuriſpatronatus.

Mercurij 5. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Neceſſitatem agnoſcendi fideicommiſſum ad effectum acquirendi vocem fratris circa Iuſpatronatus requiri, poſſeſſionem pro indiuiſo non ſuſtineri,ex eo quod in alios bona fuerint translata, & donationem titulo erroneo factam nullum à donante cauſam habenti Ius tribuere reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio pro indiuiſo non præſumitur ex quo fratres non conuixerunt nec cohabitarunt.*

2 *Conuictio, & cohabitatio duo ſunt præcipua requiſita poſſeſſionis pro indiuiſo, & iure familiaritatis.*

3 *Continuatio familiaritatis non poſſidenti non datur.*

4 *Poſſeſſio pro indiuiſo quibus indicijs remouetur.*

5 *Poſſeſſio pro indiuiſo deſinit bonis ex conſenſu fratrum in alios translatis.*

6 *Bona in contumacia condemnatorum ex Statuto Mediolanenſi ipſo iure, & facto apprehenſa dicuntur, etiamſi actu ipſo apprehenſa non fuerint.*

7 *Poſſeſſio ex conſtitutione Principis, vel Statuti etiam ſine actuali apprehenſione transfertur.*

8 *Apprehenſio Creditoris in actione perſonali debitorem poſſeſſione ſua ciuili non priuat.*

9 *Poſſeſſione naturali non recuperata priuatio poſſeſſionis ciuilis intrat.*

10 *Priuatio poſſeſſionis ciuilis Bonorum ad excludendam præſumptionem continuationis ſufficit.*

11 *Deſcriptio actualis in albo bannitorum donec oſtendatur cancellatio bannum etiam ad alios effectus probat.*

12 *Frater vt acquirat vocem fratris fideicommiſſum agnoſcere debet, aliàs Iuſpatronatus in ipſum tranſire non poteſt.*

13 *Agnitio fideicommiſſi tanquam pendens ab animo ex actibus alio nomine, & titulo factis deduci non poteſt.*

14 *Sententia Ordinarij ſtante appellatione pro re iudicata haberi non poteſt, cùm omnes ſententiæ effectus per appellationem ſuſpenſi remaneant.*

15 *Donatio titulo erroneo,& in ſubſiſtenti facta nullum ius cauſam à donante habenti ob defectum voluntatis tribuit.*

16 *Aditio hæreditatis titulo inſubſiſtenti, & erroneo facta ſuſtineri non poteſt.*

17 *Clauſula* omni meliori modo *ſtante repetita expreſſione donandi tanquam hæres ab inteſtato, ad alios modos, & titulos extendi non poteſt.*

DE-

DECISIO CCXIV.

EXCLVDEBATVR in poſtrema deciſione neceſſitas in Anſelmo agnoſcēdi fideicommiſſum ad effectum acquirendi vocem Hilarij, eo quod cum iſti fratres bona hæreditaria Patris pro indiuiſo poſſiderent pręmortuo Hilario ſine alia declaratione continuando poſſeſſionem Anſelmus fideicommiſſum agnouiſſe videretur. Cœterum hodie ex facto viſum eſt Dominis hæc ratio corruere,& diſputato dubio dixerunt ſtandnm eſſe in primo loco deciſis ſub die 4. Decembris 1658.* non enim con-
1 ſtat de † poſſeſſione pro indiuiſo, quæ non ſolum hic non præſumitur ex quo fratres non conuixerunt, neq; cohabitarunt *Sum. D. Vicecomitis num.3.* vt per *Modern. de manut. obſeru.73. num.38.* vbi quod hæc ſunt
2 præcipuè † inditia poſſeſſionis pro indiuiſo, & de poſſeſſione iure familiaritatis *Gratian. diſcept.450. num.35. Carpan. ad Statut. Mediol. cap.483. num.186.par.2. Rot. poſt Merlin.de Pi-*
3 *gnor. deciſ.68. num.4.* & † continuatio non datur non poſſidenti *Rot. apud eundem Modern.de manut.deciſ.196. num.4. & in Tudertin. fundaci 4. Maij 1654. coram Reuerendiſs. meo Papien. §. verum etiam.*
4 Sed imò † penitus remouetur, tum ex eo quod poſt mortem Io: Baptiſtæ omnia eius bona apprehenſa fuerunt à Camera Ducali Mediolani, quæ erat creditrix pro quibuſdam affictibus, dd. q. Anſelmus, & Hilarius preces Senatui porrexerunt pro obtinenda facultate eadem bona alienandi, prout cum effectu alienata fuere anno 1606 pretium ſolutum fuit partim Hilario abſente Anſelmo, & partim ambobus fratribus, & partim promiſſum Creditoribus, tum etiam quia anno 1614. Hilarius ob aſſ. aſſiſtentiam homicidio bannitus fuit, & in pœnam capitis condemnatus cum confiſcatione, & publicatione bonorum, & cum bannimentis, quod prætendentes aliquod ius ſuper eius bonis intra tres, vel ſex menſes compareant, aliàs non poſſint audiri, hodieque etiam in albo bannitorum deſcriptus reperitur *eodem Summ. nu.2. & 4.*
5 ex quibus † poſſidere dixerunt fratres, cum eorum conſenſu bona translata in alios fuerunt *Rot. dec.205.ſub num.1.verſ. vndè ſtante hac diſtractione* apud *Modern.de manut.* & ſtan-
6 te † conſtitutione Mediolani, quod bona eorum qui condemnantur incontumaciam ipſo iure, & ipſo facto ſint, & eſſe intelligantur apprehenſa, etiamſi per negligentiam, aut aliter non fuerint actu apprehenſa,poſſeſſio in fiſcum tranſiuit,cum ſtatuto,
7 vel † Principis conſtitutione induci poſſit, quod poſſeſſio etiam actuali apprehenſione transferatur *Alex.conſ.24.n.2.lib.3.Honded. conſ.18.nu.13.lib.2. Menoch.de recuper.remed.1. num.404.* plenè *Grat.diſcept.732.num 6. Fenz. ad Stat. Vrb. cap.147. num.1. lib.1. Rot. coram Eminentiſs. D. Card.Otthobono deciſ.122.nu.15.*
Nec ſubſiſtit reſponſio, quod bona om-
8 nia vendita non fuerint, et quod ſola † apprehenſio Creditoris in actione perſonali non priuet debitorem ſua poſſeſſione Ciuili, quia contrarium deducitur ex precibus prędictis, in quibus dicitur omnia bona fuiſſe apprehenſa, et quatenus aliqua iura remanſiſſent, adhuc non probatur poſſeſſio pro indiuiſo ſtante diuerſitate habitationis, præſertim per longiſſimum tempus anno-
9 rum 30. et vltra. Quouerò † ad priuationem poſſeſſionis non concurrit ſola poſſeſſio Creditoris, ſed venditio facta de Conſenſu fratrum, confiſcatio quoad bona Hilarij, qui ſucceſſiuè dum per tantum temporis ſpatium quo ſuperuixit vſque ad annum 1637. non apparet quod poſſeſſionem naturalem recuperauerit priuatus etiam fuit Ciuili,ſi quam animo retinuiſſet *Soccin. Sen. conſ.266. num.30.in fin.verſ.ſed illam amiſit lib.2. Alex. conſ.94. num.5. lib.5.* et plures *per Modern de manut.obſeru.58.num.1. Rot. deciſ.696.ſub num.2.par.3.recent.& in Romana Palatij 10. Decembris 1646. coram Reuerendiſs.D. meo Decano §. ſimiliter.*

Nec dicatur bannum Hilarij non probari ex ſola ſententia contumaciali, quæ non iuſtificatur ex actis, quia hodie non agitur ad effectum illam exequendi, & contumacia nunquam purgata fuit per comparitionem,ſed ciuiliter tãtum ad effectum oſtendendi, quod Hilarius omnibus ſimul iun-
10 ctis † priuatus fuit ciuili bonorum poſſeſſione, quod ſufficit ad excludendam præſumptionem continuationis, vt ſupra *Modern.de manut.obſeru.17.num.29. & 30.* Tum etiam quia vltra ſentẽtiam concurrit mandatum Iudicis, ſubſequuta publicatio, &
11 actualis † deſcriptio in albo bannitorum, quæ ſola donec oſtendatur cancellatio probat bannum etiam ad alios effectus *Bald. in l. moueor 4. num.2. & 3. C. ſi ſeru.exportan. veniat. Alex.conſ.327.ſub nu.6. verſ.tamen niſi cancellatus ſit Ruin.conſ.85.ſub num.3.poſt med.verſ. ſed præmiſſis non obſtan.lib.4.*

Remota autem poſſeſſione pro indiuiſo tollitur præcipuum fundamentum deciſio-
12 nis quæ reuidetur, † quia ad effectum acquirendi vocem Hilarij neceſſarium erat, quod Anſelmus fideicommiſſum agnoſceret, alias Iuſpatronatus in ipſum tranſire non potuit, vt per *Alex.conſ.73.num.3. & per tot.lib.7. Peregr.de fideicomm.art.2. ſub num.50. verſ.ſic quoque Rot.deciſ.243.num.9.coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono.*

Minus ſubſiſtit, quod ſi non agnouerit Anſelmus, Clara ſaltem præſentando fideicommiſſum cum quo tranſibat Iuſpatronatus agnouerit.

Quia prima vice ignorabat Clara donationem factam Baſſano ab Anſelmo eius fratre, & quando præſentauit credidit ſibi præſentationem competere tanquam illius hæredi, ſed detecto poſtea errore illam reuocauit, & ipſam donationem, ac præſentationem Baſſani in perſona Petri approbauit *d. Summ. Vicecomitis num.13.* Vnde cum habea-

habeamus titulum, quo tunc præſentauit Clara nempè hæreditarium Anſelmi non
13 poſſunt ex eo induci præſumptiones † pro agnitione fideicommiſſi, quæ tanquam pendens ab animo, ex actibus alio titulo,& nomine factis deduci non poteſt, vt per *Cyriac. contr.244.num.27. Rot.coram ſa. mem. Greg. deciſ.*460. *nu.6.* prout alij actus ab eadem Clara facti vti hærede ab inteſtato Hilarij tanquam erronei nullo modo ſubſiſtunt; &
14 ſententia † pariter Ordinarij non ſuffragatur, dum declarat præſentationes à Clara, & Baſſano factas à veris patronis facta fuiſſe quia fuit ab illa appellatum, & in hoc Sac. Tribunali pendet cauſa, quod ſufficit vt nõ poſſit haberi pro re iudicata, cum omnes ſententiæ effectus per appellationem remaneant ſuſpenſi *Rot. deciſ.*211. *numer.1. par.7. recent.*

Et ad excluſionem Montij ſemper ſufficit
15 quod ipſe vtatur † donatione Claræ, quæ tanquam facta titulo erroneo & inſubſiſtẽti, nullum ius ei tribuere poteſt ob defectũ voluntatis *l. nec ignorans C. de donat.Greg. deciſ.*179.*num.*5. donauit enim tanquam hæres ab inteſtato Hilarij, cuius hæreditatem quatenus opus ſit de nouo adiuit, & tamen Hilarius cum teſtamento mortuus eſt, vnde
16 aditio † tanquam titulo inſubſiſtenti,& erroneo facta penitus euanuit,vt in his terminis diſponit *text.in l.is ad quem* 22. *ff.de acquir. hæredit.* ibi, *antequam tabulæ proferantur cum æſtimaret ab inteſtato patremſam. mortuum,quamuis omnia pro Domino fecerit,hæres tamen non erit Pariſ.conſ.*33.*nu.*85.*& ſeq.lib.*3. *Angel. de legit. Contradict.quæſt.4.nu.*54.*& duob.ſeqq.Rota coram Duran.deciſ.*347.*num.*15.*& in Bononien.Hæreditatis* 11. *Februarij* 1658.*coram Reuerendiſs. D. meo Decano*, §.*quia cum*, *&* 7. *Februarij* 1659. §. *non obſtat coram R.P.D. meo Beniluqua.*

Nec actus d. Donationis ſubſtineri poteſt
17 ex † clauſula *omni meliori modo*,quia hæc operari non poſſet ſtante repetita expreſſione donandi tanquam hæres ab inteſtato,quę facit vt Clara dicatur ſe reſtrinxiſſe ad certũ nomen, & titulum,& proindè ad alios modos, & titulos extendi non poteſt,ſed ad expreſſum tantum, quem omni meliori modo ſuſtinet, quod fieri poteſt *Alex. conſ*55. *nu.*8.*lib.*5.*Grat.diſcept.*764.*nu.*18. *Rot.in Montis faliſci Beneficij* 15. *Decembris* 1645. *coram bo. me. Bichio ſub* §. *cum itaque*, *& in d. Bononien. Hæreditatis coram R.P.D. meo Beniluqua* §.*ſicuti non refragatur.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Impreſſa eſt præſens deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub* 4. *Decembris* 1659. *coram eodem Reuerendiſs. P. D. Albergato ſupra part.* 12. *recent. deciſio* 400.

R. P. D. TAIA.

Valuenſis Præeminentiarum.

Mercurij 5. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

De duabus Eccleſijs Cathedralibus vni Epiſcopo ſubiectis, qui ideoque reſidendo in vna alterius diœceſis factum explere poteſt, & Vicarium vbicunque voluerit tenere, ad quem vtriuſque ſubditi accedere tenentur: decretum de incarceratione Clericorum à Rota non admittitur, nec de præcedentijs Canonicorum multùm curatur, modò antianitatis ordo obſeruetur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ quando ſunt inter ſe æquales, & vtraque Cathedralis, reſpectu Epiſcopi vna diœceſis reputantur, qui reſidendo in vna factum alterius explere poteſt.*
2 *Epiſcopus Vicarium in vno Epiſcopatu conſtituere poteſt, ad quem ſubditi vtriuſque diœceſis accedere tenentur.*
3 *Epiſcopus poteſt tenere Vicarium vbi voluerit, cùm ad eundem retinendum cogi non poſſit.*
4 *Obiectio de Eccleſia digniori non ſubſiſtit, cùm vtraque ſit Cathedralis, & vtrobilibet Epiſcopus reſideat.*
5 *Concordia à S. Congregatione Epiſcoporum approbata de præcedentijs inter Canonicos non curat, modò ordo antianitatis obſeruetur.*
6 *Decretum S.Congregationis ad Epiſcopum Valuenſem, & Sulmonenſem de loco incarcerandi Clericos refertur.*
7 *Conſanguinei rerum neceſſariarum defectus vltra propriam patriam reis ægrè ſuppeditant.*
8 *Decretum S. Congregationis de loco incarcerationis non admittitur ob diſtantiam minus conſiderabilem,aliter autem procedendum eſſe ſi locus valdè diſtaret.*

DECISIO CCXV.

EX commiſſione in Signatura Sanctiſs. D. vt S. Congregatio Concilij procederet cum voto Sac. Rotæ propoſui Dubiũ ſuper quinque de pluribus eiuſdem Decretis die 15. Auguſti, & 4. Septembris 1650. inter Epiſcopum,& Capitulum controuerſis An, & quæ decreta ſint executioni demandanda, & non informante Epiſcopo, niſi ſuper duobus, viſum eſt DD. ipſa duo non eſſe executioni demandanda.

Alterum fuit Epiſcopum pro cauſis Diœceſanorum Valueñ deputare debere Vicarium generalem in Diœceſi Valuen.

Et viſum eſt executioni nõ demãdandam, quia cum Valueñ, & Sulmon cñ iſtæ duæ
1 Eccleſiæ † ſint inter ſe æquales, & vtraque Cathedralis, vt dixit *Rota in Sulmonen. Status Cathedratcii* 18. *Maij* 1626. §. *quibus non obſtat coram Manzanedo*, quamuis cuiuslibet Iura inte-

integra remaneant, reſpectu tamen Epiſco-
pi reputantur vna Diœceſis, & poteſt in
vna reſidendo explere factum alterius, atq;
2 ità videtur etiam poſſe in † vno tantùm
Epiſcopatu Vicarium conſtituere, ad quem
accedere debeant ſubditi vtriuſque Diœce-
ſis, vt poſt *Rebuff. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſc.
alleg. 54. ſub num. 31. Gratian. diſcept. 655. n. 44.
& ſeqq. poſt Rot. coram Caual. dec. 418. num. 2. &
ſeqq. & dec. 537. nu. 7. & 8. tom. 2. par. 4. rec.*
3 Et multò magis poterit † Epiſcopus te-
nere vnum Vicarium vbi voluerit, quia in
facultate illius eſt an velit, vel nolit eum
retinere, cùm non poſſit cogi ad retinendũ
Vicarium, vt proſequitur *Grat. d. diſcept. 655.
num. 47. cum allegat.*
4 Nec obſtare viſum eſt, quod † Eccleſia
Valuen. dicatur dignior, quam Sulmonen.,
quià quænam ſit dignior (multis hinc inde
prolatis, & inter has ipſas Eccleſias *Gratian.
tota, & longa diſcept. 803.*) DD. non conuene-
runt, cum eſſent quibus dignior videretur
Valuen. & quibus neutra, & quibus nihil
non diſputata quæſtione cum ſit vtraque
Cathedralis, & æquè principaliter ſint vni-
tæ, & vtrobilibet reſideat Epiſcopus, & iam
5 dudum in Sulmonen. & ex † concordia ap-
probata à S. Congregatione Epiſcoporum
1. Decembris 1628. *in præcedentijs non ha-
beatur, reſpectus cuius Eccleſiæ ſint Canonici, ſed
antianitatis ordo obſeruetur, ita quod antiquiores
in receptione ſiuè in vna ſiuè in alia dictarum Ec-
cleſiarum Canonici alios recentiores Canonicos in
publicis functionibus præcedant, omniſque priorita-
tis, & poſterioritatis contentio aboleatur perinde ac
ſi vnius, & eiuſdem Eccleſiæ Canonici exiſterent,
Præpoſito tamen Eccleſiæ Valuen. excepto, qui
etſi in receptione recentior extiterit, alijs tamen Ec-
cleſiarum prædictarum Canonicis in actibus præce-
dentibus præferatur &c. in Summ. Epiſcopi nu. 2.*
Alterũ fuit Canonicos, & Clericos Diœ-
ceſis Valuen. delinquentes ibi carcerari de-
bere, non autem tranſportari ad Carceres
Ciuitatis Sulmonæ.
Et pariter viſum eſt executioni deman-
dandam ex infraſcriptis.
Etſi enim vni ex DD. placeret admitten-
6 dum huiuſmodi † Decretum Sac. Congre-
gationis, vt ex litteris huic Epiſcopo datis
17. Ianuarij 1604. videlicèt. *Cum ſuperiori-
bus annis Capitulum, & Clerus Valuen. ſæpius
conqueſti eſſent apud S. Congregationem, quod
etiamſi extarent Epiſcopales carceres in Palatio
Epiſcopali Valuen. vbi Epiſcopi Vicarius mora-
batur, nihilominus Epiſcopus cum aliquis è Diœ-
ceſi Valuen. in carcerem erat conijciendus ad Ciui-
tatem Sulmonen. duci mandaret in maximum Reo-
rum damnum, & incommodum, S. Congregatio ſic
reſpondit Epiſcopo. Quandiù amplitudo tua Va-
luen. & Sulmonen. Eccleſiæ Dei, & Apoſtolicæ
Sedis gratia præeſt ipſam vtriuſque Ciuitatem
Diœceſanis æquè proſpicere decet, & propterea
cùm aliquis ex dictis Valuen. in carcerem fuit co-
nijciendus, non ad Sulmonen. Ciuitatem ducendus
eſt, ſed carceribus Valuen. Palatij Epiſcopalis, vbi
amplitudo tua morabatur, mancipari debebit ne
accedat Squallori Carceris etiam itineris incom-
7 modum, ac † rerum neceſſariarum defectus, quas
vltra propriam Patriam Conſanguinei reis ægrè
ſuppeditant id ſumma æquitas poſtulat, & ab am-
plitudine tua obſeruari mandat,* vt apud *Barboſ.
Iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 16. num. 25. & 26.* & bre-
uiùs *in collect. Doctor. ad Conc. Trid. ſeſſ. 25.
de reform. cap. 6. nu. 27.* ad rationes in ipſis lit-
teris expreſſas, & apud *Gratian. diſcept. 892.
num. 9. & ſeqq.* & ne de Conſanguineis, &
conterraneis transferantur ferè ad inimicos,
& hoſtes prout inter finitimos vetus, atque
antiqua ſimultas, immortale odium, & nun-
quam ſanabile vulnus perpetuis contentio-
nibus inter has Diœceſes, & hos Diœce-
ſanos.
Tamen contrarium placuit alijs ad limi-
tes litterarios. *Cùm amplitudo Epiſcopalis Va-
lua moraretur*, vt inquiunt litteræ, & con-
fert *d. deciſ. 537. in fin. Aut Epiſcopi Vicarius*, vt
inquit *Barboſ.* quià cum ex deductis ipſæ
duæ Eccleſiæ ſint inter ſe æquales, & vtra-
que Cathedralis, vt ſupra, non eſt viſa di-
8 ſtantia † conſiderabilis ad quinque paſſuum
millia, & Rota intellexit aliter procedendũ
eſſe tantummodo quando locus valde di-
ſtat, & cauſa eſt modica, vt retulit *Barboſ.
ad cap. 7. de offic. ordin. in 6. num. 5. poſt Rot. in Cal-
ciaten. Iuriſdict. quæ eſt d. deciſ. 537.* & viſus
eſt admittere etiam contrarius in ea cauſa
deciſa, *Grat. d. diſcept. 892. num. 8. 12. & tota
diſcept.*
Præſertim dum ex teſtimonijs Teſtium
in hoc Iudicio examinatorum apparere vi-
ſum eſt in Diœceſi Valuen. non eſſe carce-
res tutos.
Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Barbaſtrenſis Decimarum.

Veneris 7. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Concurrente pro Decano cum immemorabi-
li quadragenaria cũ titulo deducto ex Bul-
la erectionis Eccleſiæ in Cathedralem de
qua agitur, obſeruantia ſubſequuta exigen-
di decimas ſententia in fauorem Prioris, &
Portionariorum exigendi quotidianas di-
ſtributiones, decimas & alia emolumenta
lata, infirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de decimis exactis expreſſè deponentes, e-
tiam de auditu à maioribus de publica voce, &
fama, fidem probationis merentur.*
2 *Probatio immemorabilis vti ſuffragatur anteceſ-
ſori, ita etiam ei, qui in eius locum eſt ſubro-
gatus.*
3 *Aſſiſtentia Iuris circa decimas, quam regulariter
habet Parochus ceſſat, quando legitimè conſtat
quod decimæ Iuſto titulo ad alium pertineant.*

4 *Deci-*

4 *Decimas à Decano immediatè, & ſucceſſiuè poſt erectionem Cathedralis factæ exactas fuiſſe probatur ex longa obſeruantia.*

5 *Literæ Apoſtolicæ ex intentione Pontificis optimè declarationem recipiunt.*

6 *Obſeruantia adeò præualet, vt literæ Apoſtolicæ ſint intelligendæ eo modo, quo obſeruatæ fuerunt quamuis contrarius intellectus de Iure certior eſſet.*

7 *Decanus an vltra ſummam in erectione ei aſſignatam prætendere poſſit.*

8 *Pontifex erigendo Eccleſiam in Collegiatam an eidem omnes fructus ante erectionem ad illam ſpectantes aſſignet.*

9 *Dignitates in Collegiatis parochialibus obtinere decimas parochiales, iuxta conſuetudinem Regni Hiſpaniæ in compatibile non eſt.*

10 *Probatio ſpecialis de decimis controuerſis generali ex aſſignatione reſultanti præualere debet.*

DECISIO CCXVI.

CVM clauſula, *Parito iudicato*, commiſſa mihi cauſa appellationis per Decanum Barbaſtreñ interpoſitæ à ſententia declarante diſtributiones quotidianas Decimas & alia emolumenta Eccleſiæ Sancti Petri de Boltan, & aliarum Eccleſiarum Oppidi de Siecte, & Aſcaſio deberi Priori, & Portionariis Barbaſtreñ ad formam litterarum Apoſtolicarum anni 1544. Dubium propoſui ſuper illius viribus probataque per Decanũ purificatione d. clauſulę conſtito ex reali ſolutione etiam expenſarum eius *Summ. num. 3.* Diſcuſſis hodie nouis probationibus pro parte eiuſdem Decani exhibitis, reſponſum hodie fuit ſententiam eſſe infirmandã, quia
1 Teſtes deponunt expreſſe, † quod Decimæ fuerunt poſſeſſæ, & perceptæ a Decanis Oſceñ, quodque tàm ante, quàm poſt erectionem Eccleſiæ Sancti Petri in Collegiatam, & vſque ad tempus erectionis in Cathedralem Eccleſiæ Barbaſtreñ ſemper Decimas exegit in dicto Oppido, vel in ſpeciebus, vel mediante locatione in pecunia, *vt in Summ. num. 4.* qui cum deponant de auditu à maioribus de publica voce, & fama, quodque *Valenz. conſ. 00. nu. 25. lib. 1. Rot. deciſ. 556. num. 3. par. 3. & deciſ. 56. num. 7. par. 7. recent. & in Placentina Decimarum de Alarza 11. Martij 1650. coram bon. mem. Peutingerio §. Immemorabilem, & in alia Placentina, ſeu Abulen. Decimarum 12. Decembris 1650. coram R. P. D. meo Celſo in princip.*, vbi in ſpecie agebatur de perceptione Decimarum in aliena Parochia, *& in Toletana Depopulationis de Vilalua 20. Aprilis 1657. coram me §. 1. in fine.*

2 Proindeque hæc † probatio immemorabilis benè ſuffragatur Decano Barbaſtreñ, ad quam Decimæ ſpectare debent eodem modo, quo ſpectabant ad Oſceñ, in cuius locum ſubrogatus fuit, *Berou: conſ. 43. nu. 49. lib. 2. Rota deciſ. 11. vt lit. pend, in nou. deciſ. 252 num. 4. par. 5. rec. & in Piſaurien. Beneficij 11. Decembris 1647. coram Reuerendiſſimo Papien. §. ſi verò in fine.*

Vndè tollitur præcipuum fundamentum deciſionum bon: me: Vbaldi, Coccini, Reuerendiſſimi Carilli poſitum in aſſiſtentia Iuris, quam habent Procurator, & Portionarij Barbaſtreñ ex cura animarum, quam
3 exercent, quia ceſſat hæc † aſſiſtentia, quam regulariter habet Parochus, quando legitimè conſtat, quod iuſto titulo ad alium pertinent Decimæ, vt declarat *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 11. num. 28. Add. ad ſa. me. Gregor. dec. 312. num. 4. verſ. Item aſſiſtentia, Modern. de manut. obſer. 73. ſub num. 172. & ſeqq. Rota coram Seraph. dec. 1295. ſub num. 6.* & alijs relatis *in dicta Placentina coram R. P. D. meo Celſo §. vnde merito*, præcipuè quia ex ijſdem Teſtibus Decani *Summ. num. 10.* apparet, quod
4 etiam † ſucceſſiuè poſt erectionem Cathedralis factæ vſque de anno 1571. quidam Hieronymus primus Decanus exegit Decimas, vel locauit, prout eius ſucceſſores locarunt, vel exegerunt ſine vlla contradictione vſque ad annum 1621. quo tempore à Priore, & Portionarijs motum fuit Iudiciũ; Hæc enim obſeruantia poſt erectionem immediatè oſtendit, quod Decimæ fuerunt aſſignatæ Decano non obſtante, quod expreſſa fuerint ſcuta 150. quæ demonſtratiuè apponi potuerunt ad oſtendendam quanti regulariter locari conſueuiſſent, & ſatisfacieñ regulæ Cancellariæ, & ſtylo exprimendi fructus Eccleſiarum, & beneficiorum in
5 quantitate, quod talis fuit † intentio Pontificis cùm ex illa optimam litteræ Apoſtolicæ declarationem recipiant *cap. cum dilectus de conſuetud. Bald. conſ. 245. num. 2. lib. 3. Rota coram Eminentiſſimo Cardinali Ottobono dec. 175. nu. 10. Comen. Decimarum prima Februarij 1608 coram bon. mem. Sacrato §. quatenus verò, Barchinonen. alimentorum 31. Maij 1655. coram bo. mem. Dunozetto §. quæ omnia* vbi quod adeò
6 præualet † obſeruantia, vt litteræ Apoſtolicæ ſint intelligendæ eo modo, quo obſeruatæ fuerunt, quamuis contrarius intellectus eſſet de Iure verior, *& in Calaguritana Decimarum Sancti Aſcentij & Daualillo 26. Iunij 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Cæterum.*

7 Non obſtat, quod † Decanus non poſſit prętendere niſi ſcuta 150. in erectione ei aſſignata, vt dicitur *in deciſione decima Nouembris 1623. §. fin. & 14. Iunij 1624. §. nec placuit coram bon. mem. Vbaldo.*

Quia cum de tempore dd. deciſionum, non oſtenderetur exactio adeò præciſa in ſpeciebus; etiam cum ſcientia, & patientia Prioris, & Portionariorum de Boltana, *vt in Summ. num. 4. & 5.* ſed ſola exhiberetur Bulla erectionis loquens de ſcutis 150. poterat dici aſſignationem in pecunia conſiſtere, nunc autem cum dentur probationes Teſtium adeò præciſè deponentium, *Che li frutti Decimali della Villa di Boltana, che anticamente eſſigeua il Decano Oſcen. s'erano applicati al Decano Barbaſtren. &c. E che doppo l'erettione di detta Chieſa Barbaſtren. in Cathedrale ſi dauano, e ſi pagauano da quel Decano; e che vn'*

anno

anno per l'altro li erano valutati in ſcudi 150. *&c.* & locatio fuerit facta pro eadem quantitate Portionarijs, dicendum eſt prædictam ſummam loco demonſtrationis fuiſſe appoſitã ad oſtendendum quantum regulariter Decimæ locarentur, vt expreſſe deponunt Teſtes *Summ. num.* 8. non autem ad effectum taxandi, & reſtringendi aſſignationem Decani ad ſcuta 150. vt etiam obſeruantia declarauit, dùm non oſtenditur vnquam fuiſſe ſoluta ſcuta 150. in quibus terminis obſeruantia etiam remota Decano ſuffragatur *Rota coram Buratt. deciſ.* 647. *in fine in fine, & deciſ.* 679. *num.* 14.

8 Nec dicatur, quod quando † Pontifex Eccleſiam Sancti Petri in Collegiatam erexit eidem aſſignauit omnes fructus, & prouentus ante erectionem ad illam ſpectantes, ſub quibus compræhenduntur etiam decimæ.

Quia cum in Bulla erectionis in Collegiatam applicentur ſolum Decimæ, quæ ante erectionem à Vicarijs exigebantur, & doceatur illos alias Decimas deſtinatas habere, non debet ad iſtas trahi, quæ ante, & poſt à Decano Oſceſi percipiebantur non

9 eſt enim † incompatibile, quod in Collegiatis Parochialibus Dignitates obtineant Decimas Patrochiales iuxtà conſuetudinem Cathedralium in Regnis Hiſpaniarum exiſtentium, *vt per Rotam in Placentina Decimarum* 14. *Maij* 1655. *coram Reuerendiſſimo Valliſoletano §. ex quibus omnibus*, & vlterius per erectionem Cathedralis fuerunt diſmembratæ, & Eccleſiæ Barbaſtreñ applicatæ eodem modo, quo antea exigebantur *Summ. num.* 2.

10 *littera B.* hæc † ſpecialis probatio de Decimis controuerſis præualere debet generali ex aſſignatione prædicta reſultanti *Rota deciſ.* 556. *par.* 1. *rec. in fine.*

Cum itaque vltra immemorabilem concurrat etiam quadragenaria cum titulo deducto ex Bulla erectionis in Cathedralem cum dicta aſſignatione facta Decano Barbaſtreñ, & cum ſubſequuta obſeruantia exigendi dictam quantitatem in Decimis cum ſcientia, & acquieſcentia Prioris, & Portionariorum cenſuerunt DD. ſententiam eſſe infirmandam altera tantum &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Maceratenſis Cappellaniæ.

Lunæ 10. *Martij* 1660.

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione in Iurepatronatus ad fauorem Primogeniti facta, in cuius præiudicium exequutor Teſtamenti fundatoris altero fratre inſtituto mentem teſtatoris tranſgreſſus, cauſam reſtitutionis in integrum Primogenito præbuiſſe non immeritò cenſetur.

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia ſententiæ impedit rem Iudicatam quamuis ille, qui ſuccubuit inter legitima tempora non procurauerit.*

2 *Reſtitutio in integrum aduerſus iniuſtam ſententiam datur.*

3 *Iniuſtitia ex teſtamento fundatoris Cappellaniam ad nutum primogeniti amouibilem fundantis clarè colligitur.*

4 *Beneficium manuale non expectata morte primi prouiſi alteri per nouam prouiſionem conferri poteſt.*

5 *Exequutori ſtatum à Teſtatore præſcriptum immutare, illiuſque mentem in præiudicium alterius tranſgredi non licet.*

6 *Patroni Cappellanos, & Eccleſiaſticos toties quoties ius videbitur amouere poſſunt.*

7 *Verba*, come meglio parera, *quomodo ſint intelligenda.*

8 *Mens Teſtatoris, quando clara exiſtit, incongruum eſt ab ea recedere, & aliter ordinare.*

9 *Malitia, & odium ob diuiſionem paternorum bonorum abeſſe debent ad finem, vt etiam ſine cauſa amotio fieri poſſit.*

10 *Diuiſio paternorum bonorum nulli præiudicium infert, quin potius diſſenſiones, quæ ex communione excidere ſolent, tollant.*

11 *Diuiſio non eſt ſufficiens cauſa ad arguendam malitiam, & odij præſumptionem, cum ea plene probari debeat.*

12 *Hæres beneficiatus cum Iure proprio ex perſona Teſtatoris non autem exequutoris in Iurepatronatus ſuccedat eiuſdem facto contrauenire, & nominationem alterius impugnare rectè poteſt.*

DECISIO CCXVII.

A Sententia abſoluente Nicolaum ab inſtantia facta per Euandrum ſuper illius remotione à Cappellania inſtituta per Hippolytum communem Parentem, & exequutorem teſtamentariũ Antonij Auerſij fuit commiſſa mihi cauſa rei iudicatæ, & reſtitutionis in integrum, ad cuius commiſſionis formam dato dubio negatiuè quoad primam partem, & affirmatiuè quoad ſe-

1 cundam fuit reſolutum ex capite † iniuſtitiæ, quæ impedit rem iudicatam, quamuis ille qui ſuccubuit inter legitima tempora non procurauerit *vt inter cæteras*, ibi communiter DD. *de re iud. Alex. conſ.* 91. *n.* 1. *lib.* 6. *Rot. deciſ.* 311. *num.* 2. *par.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 524. *num.* 6. *par.* 3. *& deciſ.* 102. *num.* 5. *par.* 4. *& deciſ.* 11. *& deciſ.* 343. *vbique num.* 1. *par.* 6.

2 & † aduerſus illam præbet cauſam reſtitutionis in integrum *Rot. coram Card. Seraph. deciſ.* 251. *num.* 2. *& in recent. deciſ.* 492. *par.* 1. *& deciſ.* 307. *vbique num.* 1. *par.* 2. *Buratt. deciſ.* 92. *num.* 5. *Caual. deciſ.* 164. *Merl. deciſ.* 432. *num.* 1.

3 Iniuſtitia ex eo † deducebatur, quod Cappellania controuerſa eſt laicalis, & amouibilis ad nutum, & pro libito Primogeniti ipſius Hippolyti, qui hodiè eſt Euander, vt cauetur in teſtamento Antonij fundatoris, ibi: *Conſtituiſca vne ò due Cappellanie lai-*

cali amouibili, e che l'ettione delle Cappellanie,
e Cappellani ſpetti, e debba ſpettare alli Signori
Hippolito viuente, e doppo la ſua morte à quello
de ſuoi deſcendenti maſchi, che ſarà di maggior
età, & al più vecchio &c. e poſſino rimouere toties
quoties &c. à loro guſto, e piacere non ſolo li Cap-
pellani, mà anche le Chieſe &c. vnde iniuſta
eſt ſententia abſoluens Nicolaum ne poſ-
ſit remoueri ab Euandro contra expreſ-
ſam facultatem ei à teſtatore attributam,
4 & iuris diſpoſitionem, ſecundum quam †
beneficium manuale poteſt per nouam pro-
uiſionem alteri conferri non expectata mor-
te primi prouiſi *c. cum ad Monaſterium 6. §. ta-*
les de ſtat. Monach. cap. 1. §. fin. de priuileg. in 6. gloſſ.
in Clem. prima verb. ad menſam circa finem, &
ibi *Imol. num. 16. Zabarell. in verb. præſentatos*
verſ. 6. Nota de exceſſ. Prælat. Gonzal. ad reg. 8.
Cancell. gloſſ. 5. §. 6. num. 7. Garz. de benef. par. 1.
cap. 2. num. 85. & ſeq. Lotter. de re benef. lib. 1.
quæſt. 7. num. 20. & 21. Rot. dec. 2. num. 2. de exceſſ.
Prælat. in nou. & dec. 778. per tot. par. 1. diuerſ.
& apud *Modern. Peruſ. de manut. dec. 328. num. 9*
Buratt. dec. 382. num. 4. & in Hiſpalen. Iuris no-
minandi Curatos 20. Aprilis 1640. & 21. Iunij
1641. & 23. eiuſdem menſis 1642. coram bo. me.
Peutingero, & in Pampilonen. Vicaria 28. Mar-
tij 1659. coram R. P. D. m. Albergato §. exiſtima-
uit.

Non afficit, quod Nicolaus collitigans
vti de familia Auriſpa non poſſit remoueri
& Cappellania quoad ipſum non ſit amo-
uibilis ad nutum, ſed perpetua ad eius vi-
tam, ex eo quia dictus Hippolytus exequu-
tor teſtamentarius Antonij in illius inſtitu-
tione adiecit: *quod ſi electus, & nominatus fue-*
rit de familia Auriſpa eius vita durante à tali of-
ficio remoueri non debeat, ſiquidem non licuit
5 Hippolyto † ſtatum à Teſtatore præſcrip-
tum immutare, illiuſque mentem tranſgre-
di in præiudicium dicti Euandri, & aliorum
Primogenitorum, quos Antonius (ex cu-
ius bonis erecta fuit Cappellania) voluit fu-
6 turis perpetuis temporibus eſſe † Patronos,
cum ampla poteſtate Cappellanos, &
Eccleſias ſemper, & toties quoties, vt di-
ctum eſt eis videbitur amouendi *c. tua nobis*
17. cap. Ioannes 19. de teſtam. Mant. de Coniect.
vlt. vol. lib. 3. tit. 3. num. 8. Lambert. de Iurepatro-
natus art. 6. quæſt. 52. par. 2. lib. 1. num. 4. Garz. de
Benef. par. 5. cap. 9. num. 68. Modern. Piſan. de Iu-
repatronatus lib. 14. cap. 3. num. 10. Rot. deciſ. 216.
num. 4. par. 2. rec. & coram bon. me. Merlino deciſ.
346. num. 8.

7 Non obſtant verba illa: † *Come meglio pare-*
rà al Signor Hippolyto Auriſpa, ex quibus
prætenditur Cappellaniarum inſtitutionem
fuiſſe ab Antonio teſtatore totaliter re-
miſſam arbitrio Hippolyti exequutoris, qui
proindè potuit apponere qualitatem perpe-
tuitatis ad fauorem illorum de familia, quo-
niam ex tenore totius diſpoſitionis apertè
comprehenditur prædicta verba eſſe reſtri-
cta ad numerum Cappellaniarum ipſi exe-
quutori bene viſa, ſicque tantum eſſe in il-
lius facultate remiſſa, vt ibi: *ſe ne faccia, &*
inſtituiſca vna ò più Cappellanie laicali amouibili,
come meglio parerà al Signor Hippolito, con por-
ci quegl'oblighi di meſſe, & altro &c. non autē
ad qualitatem ipſarum extendi, cum in hac
8 parte ſit clara diſpoſitio, † & mens Anto-
nij volentis Cappellanias eſſe amouibiles,
tàm in vita Hippolyti, quàm maioris natu
ab illo pro tempore deſcendentis, & fami-
liæ Auriſpæ, atque indè incongruum om-
ninò fuit ab ea recedere, & taliter ordinare
c. decernimus 16. quæſt. 7. l. in Condit. 19. ff. de
Condit. & demonſtr. l. cum quæſtio 23. C. de legat.
Rot. in Tranen. Iuriſpatronatus 18. Mart. 1627.
coram bo. me. Vbaldo §. ſed quia in erectione.

Non dicatur Euandrum motum fuiſſe ad
remouendum Nicolaum ex Patre fratrem
9 malitia, † & odio elicitis ex diuiſione bo-
norum paternorum, ad quem ille fuit ab
iſto prouocatus, quæ tamen abeſſe debent
ad finem, vt amotio fieri poſſit etiam ſine
Cauſa *Card. in Clem. prima §. præmiſſa num. 4.*
verſ. ego puto de ſuppl. neglig. Prælat. Rot. d. deciſ.
778. num. 2. par. 1. diuerſ. Caual. dec. 72. num. 2. &
dec. 315. num. 2. par. 2. rec. Buratt. d. dec. 382. nu. 4.
aliique ſuperius relati, tum quia ex cauſa
expreſſa in mandato per Euandrum dato,
quod intendit Cappellaniam pro ſe retinere
ceſſat obiectum odium: Tum etiam, quia
10 diuiſio, quæ nulli infert præiudicium,
imò tollit diſſenſiones, quæ ex communio-
ne excidere ſolent *iuxt. tex. in l. cum Prætor 79*
11 *§. dulciſſimi ff. de leg. 2.* † nō eſt ſufficiens cau-
ſa ad arguendam malitiam, & odij præſum-
ptionem, ſed debet plenè probari *Molin. de*
Primog. lib. 2. cap. 5. num. 74. & plenè in termi-
nis fuit deciſum *in ſupracitata Hiſpalen. Iu-*
ris nominandi 21. Maij 1638. coram Reuerendiſ-
ſimo Compoſtellano & 20. Aprilis 1640. & 21.
Iunij 1641. coram bo. me. Peutingero.

Non obſtat tandem, quod Euandro filio
& Hæredi Hippolyti non liceat illius factū
impugnare, & ſic Nicolaum ab eo ad vitam
nominatum amouere ex *reg. tex. in l. cum à*
matre C. de rei vindic. quia omiſſo, quod eſt
12 hæres † beneficiatus, reſponſum fuit, quod
cum iure proprio, & ex perſona Antonij
fundatoris non autem dicti Hippolyti exe-
quutoris, in hoc Iurepatronatus ſuccedat re-
ctè valet illius facto contrauenire, & nomi-
nationem impugnare *l. Lucius Titius 38. ff. ſo-*
lut. matrimōn. Natt. conſ. 470. nu. 13. Menoch. conſ.
89. num. 13. Cyriac. contr. 312. num. 105. & 106.
& reſpondit in puncto *Rot. deciſ. 363. num. 12.*
& 13. par. 6. recent.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O.
Poſteà Epiſcopo Papien.

Prænestina Cenſus.

Lunæ 10. Maij 1660.

A R G V M E N T V M.

Venditio bonorum ſubhaſtatorum dicitur fi-
nis executionis. Neceſſitas deliberationis
licet

licet inualidam reddat ipſam deliberationē tamen non vitiat executionem mandati. Creditor Rotalis, vel anterior quando valeat facere fructus ſuos. Conceſſio vendendi bona ſubhaſtata non adimit ius pignoris in altero ſuper ipſis bonis.

SVMMARIVM.

1 *Venditio bonorum ſubhaſtatorum dicitur finis executionis.*

2 *Exceſſiuitas deliberationis non vitiat executionem mandati.*

3 *Exceptio reſtitutionis fructuum non probata non attenditur.*

4 *Creditum, cuius vigore diu poſſeſſa ſunt bona præſumitur ſatisfactum.*

5 *Creditum dotale non poteſt impedire bonorum ſubhaſtationem.*

6 *Pro Credito dotali, quid debeat probare Filius ad faciendum fructus ſuos.*

7 *Creditor anterior non poteſt impedire ſubhaſtationem bonorum Debitoris communis.*

8 *Conceſſio vendendi bona debitoris non adimit ius pignoris debitum primo Creditori.*

DECISIO CCXVIII.

PVRGATO Spolio Commiſſo pro parte Monaſterij S. Mariæ Nouæ de Vrbe in exceſſiua ſubhaſtatione, ac deliberatione bonorum, de quibus agitur in vim mandati per A.C. ad illius fauorem pro fructibus Cenſus vigore obligationis Cameralis relaxati fuit dubitatum; An ſit procedeñ ad vlteriorem ſubhaſtationem, ac deliberationem del. Bonorum, & affirmatiua emanauit reſolutio ad effectum tamen deponendi

Cum enim controuerti nequeat ſubſtantia, ac validitas Crediti ipſius Monaſterij dum de eo clare conſtat ex Inſtrumento Cenſus Impoſiti per Chriſtophorum, & Dominicum de Cicinis, cuius virtute fuit ſer: ſer; relaxatum mandatum, ac reſpectiuè facta executio ſuper prædictis Bonis, conue-
1 niens quidem eſt, vt mediante † ſubhaſtatione ac deliberatione ad eorundem bonorum venditionem deueniatur, quæ dicitur finis executionis *l. à Diuo Pio §. ſed ſi ēptor vbi nat. ſcrib. ff. de re iudicat. Maſtrill. deciſ. 58. num. 2. Giurb. deciſ. 49. num. 23. Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 13. num. 54. & 55.*

Non obſtat, quod ſtante exceſſiuitate cōmiſſa in dicta deliberatione non poſſit amplius ad vlteriora procedi vigore primi Iudicij, quia talis exceſſus vti proueniens ſolummodò ab actu deliberationis, ſeù adiu-
2 dicationis dd. Bonorum quamuis reddat † inualidam ipſam deliberationem, ſeù adiudicationem non tamen vitiat d. mandatum relaxatum pro ſumma verè debita, ac executionem vigore illius factam, vt tradit *Add. ad ſan. mem. Greg. XV. deciſ. 198. littera A. verſ. ſecus autem Rota in recent. deciſ. 8. num. 7. & ſeq. par. 6.* apud *Poſth. de manut. deciſ. 282. num. 7.*
3 Prout nec releuat exceptio † reſtitutionis fructuum, & expenſarum pro integra purgatione Spolii, quia cū de illis nō afferatur legitima probatio nec appareat aliquos fructus fuiſſe perceptos nulla propterea de iſtis in præſenti diſputatione eſt habenda ratio ex deductis *in deciſione huius cauſæ edita ſub die 23. Ianuarij præteriti coram me.*

Rurſus non vrget prætenſum Creditum dotis maternæ, cuius vigore Cicini aſſerebant, ſibi competere retentionem controuerſorum bonorum Obiectum enim eliditur ex eo, quia dum illi eadem Bona per longum tempus poſſederint percipiendo eorum fructus, vel præſumuntur ſatisfacti,
4 vel huiuſmodi † creditum per dd. fructuum perceptionem prorſus illiquidum remanſit & ſic retentio pro eo minimè prætendi poteſt *Rota coram Duran. dec. 113. num. 7. coram ſa. mem. Greg. XV. dec. 254. num. 3. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbonono dec. 180. num. 17. in Regien. ſeu Salernitana Bonorum 25. Maij 1646. coram me §. quoad retentionem in Romana Vineæ 24. Martij 1651. coram bo. me. Peutingerio §. fruſtra Demum, & in Anconitana Prædij 8. Februarij 1658. coram R.P.D.m. Albergato §. ſuper retentione.*
5 Minuſque ad Impediendam † ſubhaſtationem ſuffragari poteſt replicatio, quod dd. fructus tanquam percepti à filijs ex Credito Dotali, non extenuauerint in aliqua parte ipſum creditum ex notatis per *Cancer. var. reſolut. cap. 9. num. 59.* quoniam omiſſo, quod
6 adhuc, † non ſit probata filiatio, & qualitas hæreditaria ad prædictum effectum facien. fructus ſuos, vt tradit idem *Cancer. loco præcit.* Attamen cum in hac facti ſpecie non agatur de retentione bonorum Iure Dominii, ſed de ſimplici retentione habita
7 loco pignoris, illi quamuis eſſent † Creditores anteriores non valent impedire, quin ad Inſtantiam poſterioris creditoris procedatur ad ſubſtationem, & deliberationem Bonorum Communis Debitoris *iux. Text. in dicta l. à Diuo Pio §. quod ſi res ff. de re Iudic. l. quamuis in princ. ff. de pignor. act. Grat. diſc. for. cap. 941. num. 3. & 4. Rota deciſ. 181. num. 4. par. 7. recent. & in Romana ſubhaſtationis de Alexijs 15. Februarij 1647. & 15. Martij 1648. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano Impreſſ.* apud *Add. ad Poſth. de ſubhaſt. deciſ. 205. num. 32. & deciſ. 234. num. 1.*

Præſertim ad effectum deponendi prætiū Bonorum ſubhaſtandorum, & ſatisfaciendi Creditoribus iuxtà eorum anterioritatē, ac potioritatem, quo caſu ipſi Creditores tutiores redduntur cum ex hac conceſſione vendendi, & ſubhaſtandi Bona Debitoris non adimatur Ius pignoris, quod primo Creditori competit ſuper dictis Bonis, vt egregiè poſt alias tradit *Gratian. vbi ſupra numer. 4. & ſeq.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Decimarum de Capilla.

Veneris 14. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

Appellationem deſertam producere dicitur Iudicatum, maximè attenta validitate, & Iuſtitia ſententiæ; promulgata ſententia cōtra Archiepiſcopum Parochos non citatos non afficit; Parochus Ius habent ſuper decimis bonorum Parochiæ; nec datur reſtitutio in integrum, læſione ob deficientiam nullitatis, & iniuſtitiæ ceſſante.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione deſerta remanente ſententia in Iudicatum tranſitum facit.*

2 *Impetratio commiſſionis ad validitatem appellationis non ſufficit, ſed requiritur vt aliquid appellans in primo anno agat ſaltem citando ad dicendum contra commiſſionem, alias biennium ei non datur.*

3 *Sententia valida, & Iuſta data etiam appellatione in Iudicatum tranſit.*

4 *Commiſſione cauſæ, citatione & alijs ad validitatem requiſitis præcedentibus de ſententiæ validitate dubitari non poteſt.*

5 *Sententia contra Archiepiſcopum promulgata Parochos nullatenus citatos nec in ea comprahenſos non afficit.*

6 *Parochi, quando de illorum intereſſe principaliter agitur, ad hoc vt acta & ſententia ferenda ijs officiant, omnino citari debent.*

7 *Parochorum intereſſe, & quod de eorum prima cauſa defenſionis, & damno agatur, vnde colligitur.*

8 *Parochi Ius ab alterius Iure independens, & fundatam intentionem ſuper decimis bonorum intra fines eorum Parochiarum exiſtentium habere dicuntur.*

9 *Parochi aggrediendo nouum Iudicium cauſæ commiſſionem, vt in prima obtinere poſſunt, abſque eo, quod illuc vſque geſta cum Archiepiſcopo, & alijs eos afficiant.*

10 *Vitium litigioſi tempore legitimo contrahi non poteſt.*

11 *Parochi tanquam legitimi poſſeſſores, & ſucceſſores in poſſeſſione ſuarum Eccleſiarum actis, & ſententia ipſis non citatis lata affecti non remanent.*

12 *Reſtitutio in integrum ſine læſione non datur.*

13 *Læſio deficientibus nullitate, & iniuſtitia ſemper ceſſat.*

DECISIO CCXIX.

CONSTARE de re iudicata non autem de cauſis reſtitutionis in integrum hodie reſponſum fuit, quia licet à ſententia rotali promulgata ad fauorem Parochorũ ſtatus de Capilla 23. Ianuarij 1658. *Summario num.* 9. pro parte Ducis de Beiar infra legitima tempora appellatum fuerit, nempè die 30. eiuſdem commiſſio tamen appellationis non prius peruenit ad Bancum Curſorum, quam die 31. Martij 1659. *Summ. num.* 10. nec nec mihi præſentata niſi 3. Decembris ſequentis, vt in commiſſione originali. Ideò cum D. Dux permiſerit labi an-
1 num ad committendam cauſam † appellatio remanſit deſerta, & ſententia fecit tranſitum in iudicatum, *Clem. ſicut de appell. cap. licèt* 14. *de ſent. ex comm. in* 6. *l. fin. §. illud C. de temp. & repar. appell. Veſtr. in prax. lib.* 7. *cap. vlt. num.* 8. *Marcheſ. de Commiſſ. par.* 2. *§.* 1. *cap.* 3. *n.* 11 *fol.* 69. *Rota in vna Romana pecuniaria* 17. *Maij* 1595. *coram R.P.D. Litta num.* 1. apud *d. Marcheſ. dicto cap.* 3. *fol.* 77. *& in deciſ.* 119. *num.* 11. *par.* 2. *diuerſ.*

Quod optimè comprobatur. Tum ex clauſula adiecta in dicta commiſſione appellationis D. Ducis, ibi: *qui præfixo vnico Breui, & peremptorio termino ad docen. de appellatione illiuſque legitima proſequutione, necnon de cauſis reſtitutionis in integrum &c. quo elapſo, & nihil, quod releuet docto conſtito de re iudicata exequatur.* Tùm ex ſubſequenti commiſſione ad inſtantiam Parochorũ de Capilla mihi directa, & exhibita præinſerta illa d. Ducis die 16. *Decembris* 1659. *Summario dicto numer.* 10. Ex quibus ſanè detegitur, optimè fuiſſe agnitum à Signatura, ſeù ab eius Eminentiſſimo Præfecto, quod per lapſum temporis à lege præfixi, appellatio remanſit deſerta, & ſententia tranſiuit in iudicatum.

Quinimò etiam ſi infra annum commu nionem obtinuiſſet adhuc deſertionem euitare non poterit, quia in Curia ad hunc ef-
2 fectum non ſufficit ſola † impetratio commiſſionis, ſed inſimul requiritur, quod appellans aliquid gerat in primo anno ſaltem citando ad diceñ contra commiſſionem alias nunquam ei datur biennium *Inn. in cap. ex ratione* 8. vbi *Butr. num.* 12. *de appell. Paul. de Caſtr. in rubr. num.* 3. *ff. de in Ius vocan. Neguzan. conſ.* 41. *ſub num.* 5. & 13. *Veſtr. in prax. vbi ſupra num* 9. *verſ. nec ſufficeret, & num.* 10. *Scacc. de appell. quæſt.* 15. *art.* 2. *num.* 34. *& art.* 3. *nu.* 151 *Caſſador. dec.* 6. *num.* 8. *Acchill. de Graſſ. deciſ.* 11. *eodèm tit. Rot. in recent. dec.* 156. *num.* 2. *par.* 2. *& dec.* 48. *num.* 1. apud *Scacc. de appell. in Bonon. Dotis, ſeu pecuniaria* 26. *Martij* 1645. *§. vel imò coram bon. mem. Dunozetto in Romana reſciſſionis concordiæ* 26. *Februarij* 1652. *in princ. coram bo. mem. Bichio, & in Valentina Rectoriæ* 29. *Maij* 1654. *pariter in prin. coram R.P.D. meo Veroſpio.* Et vt ex regiſtro apparet, nec infra annum, nec poſt vſque ad præſentem diem quidquam actum eſt pro parte Ducis præter dictam commiſſionem.

Et hoc potiſſimè dicendum eſt attenta
3 validitate, † & iuſtitia dictæ ſententiæ rotalis, vt notant *DD. in l.* 4. *§. condemnatum ff. de re iudic. Felin in cap. ſuper litteris* 20. *de reſcrip. num.* 15. *Card. Caualer. dec.* 388. *num.* 1. *Duran. de-*
4 *ciſ.* 94. *num.* 2. † Validitas enim detegitur ex Proceſſus reuolutione, vbi legitur præceſſiſſe commiſſionē cauſæ, citationes, & alia ad va-

validitatem neceſſaria iuxtà vulgatam deciſionem *Caputaq.* 260. *par.* 2. paſſim *in Rota approbatam, vt in deciſione* 589. *par.* 2. *recent. & coram bon. me. Merlino deciſ.* 140. *vtrobique n.* 1.

Iuſtitia autem viſa eſt DD. innoteſcere ex eo, quia in ſententia præuijs duabus deciſionibus prima ſub die 12. Iunij 1654. & altera ſub die 8. eiuſdem menſis 1657. in cauſa emanatis coram R. P. D. meo Veroſpio pronunciatū fuit omnia geſta per Ducem in nouo Iudicio de anno 1592. moto,
5 & ſententiam †promulgatam contra Archiepiſcopum, in aliquo non afficere Parochos, & Eccleſias ſtatus de Capilla nullatenus citatos, nec in ea compræhenſos, *vt tot. tit. C. quib. res iudic. Bald. in l.* 2. *in princ. C. de fid. Inſtrum. Surd. conſ.* 189. *nu.* 28. *Rot. dec.* 231. *num.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *rec. & deciſ.* 121. *in fin. apud*
6 *Poſtb. de ſubhaſt.* Præſertim, † quia agebatur principaliter de illorum intereſſe, ac ipſi vti immediati defenſores, & ex eorum Iuribus contradicere poterant ideoque erant omninò citandi adhoc, vt acta, & ſententia ferenda eis obeſſent *l. de vnoquoque ff. de re iudic. l. non ita Diuus de adopt C. in l. in genuum ff. de ſtat. homin. Gabr. conſ.* 43. *num.* 35. *lib.* 1. *& conſil.* 149. *num.* 79. *lib.* 2. *Surd. dicto conſ.* 189. *nu.* 44. *Franch. deciſ.* 523. *num.* 16. *Scacc. de Camb.* §. 7. *gloſſ.* 5. *num.* 138. *& de ſententia, & re iudic. gloſſ.* 14. *quæſt.* 12. *num.* 14. *&* 122.
7 Quod autem† principalis Parochorum intereſſet, & de eorum prima cauſa defenſionis, & damno ageretur; Inde DD. colligebant, quod in vim trium ſententiarum rotalium, & rei iudicatæ definitum fuit contra Anteceſſorem moderni Ducis Ius nominandi Rectores, & Cappellanos ſpectare ad Archiepiſcopum; Ius verò decimandi in ſtatu de Capilla pertinere ad Eccleſias Parochiales locorum dicti ſtatus reſeruato Iure Reuerendiſſimo Archiepiſcopo ſuper portione ſibi debita, qui rurſus poſt hæc, & vſque de anno 1591. diſtinctis cuilibet ſuis finibus decimas intra illos aſſignauit, & Parochos inſtituit, & iſti ab eo tempore citra Iure proprio Decimas prędictas leuarunt, & exegerunt, alioſque actus plenè à Teſtibus probatos geſſere ſingulatiter recenſitos *in ſecunda deciſione R. P. D. m. Veroſpij ſub* §. *propterea*, & denuò *in Summario Parochorum informantium à num.* 11. *ad* 18. *relatos*. Ea prop-
8 ter rectè ijdem † Parochi Ius ab alterius Iure independens, & fundatam intentionem habere noſcuntur ſuper decimis bonorum intra fines eorum Parochiarum exiſtentiū, *c. cum contingat*, vbi *Abb. num.* 7. *& cap. cum in tua de decim. Seraph. dec.* 899. *num.* 1. *Caual. de-*
9 *ciſ.* 247. *num.* 3. ſicque † aggrediendo nouum Iudicium potuerunt, vt in prima obtinere cauſæ commiſſionem abſque eo, quod illuc vſque geſta cum Archiepiſcopo, & alijs eos afficiant *ad Text. in l. & an eandem in princ.* & ibi *Bart. in* §. *qui cum partem, ff. de except. rei iud. Caſtr. in l. cum quæritur ff. eod. Rot. dec.* 11 *num.* 5. apud *Marcheſ. de Commiſſ. par.* 2. §. 2. *fol.* 154. *& in recent. dec.* 98. *num.* 5. *par.* 1. *& dec.* 352 *num.* 2. *par.* 3. & in alijs *alleg. ab Add. ad ſa. me. Greg. XV. deciſ.* 259. *littera A. & in dicta ſecunda deciſione R. P. D. mei Veroſpij dicto* §. *Propterea.*

Ideoque ſicut indubitatum eſt, quod Ius Parochorum ortum habuit ante motam li-
10 tem à Duce anno 1592. (etiam ſic tempore legitimo, quo vitium litigioſi contrahi non potuit) Ita etiam locum obtineret, & quantumuis pendente lite, & validè inchoata cum Archiepiſcopo dictum Ius Parochorum originem habuiſſet, quia cùm non ex cauſa voluntaria, ſed ex cauſa neceſſaria dotationis, & ex titulo oneroſo curæ animarum controuerſæ Decimę Parochis aſſignatæ fuiſſent, talis aſſignatio validè etiam lite pendente, & ſine vitio litigioſi fieri potuit,
11 & conſequenter † Parochi tanquam legitimi poſſeſſores, & ſucceſſores in poſſeſſione ſuarum Eccleſiarum non remanſerunt affecti actis, & ſententia, ipſis non citatis lata, & reſpectiuè factis contra Archiepiſcopum, iuxtà *Text. in l. fin. vbi gloſſ. & communiter DD. C. de litigioſ. cum concord. alleg. per. Rotam coram Duran. deciſ.* 281. *num.* 3. *cum ſeqq.* in qua conceditur ab alia antecedenti corā eodē in ordine 88. & fuit comprobatum *in Romana ſubhaſtationis de Alexys* 27. *Iunij* 1650. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* §. *quia præter quod*.

Stante igitur validitate, & Iuſtitia ſententiæ inſurgit reſolutio ſecundæ partis dubij
12 concernentis † reſtitutionem in integrum; quæ non datur ſine læſione, *l. verum* §. *ſciendum vbi gloſſ. in verb. præfertur, & l. quod ſi minor* §. *ſi non ſemper ff. de minor. Rot. deciſ.* 1. *num.* 1 *de reſtit. in integr. in nou. & dec.* 34. *num.* 1. *par.* 2
13 *diuerſ. Duran. dec.* 310. *num.* 1. † læſio autem ſemper ceſſat deficientibus nullitate, & Iniuſtitia *Card. Seraph. dec.* 1238. *num.* 1. *& coram bon. mem. Merlino dec.* 1. *num.* 1. *&* 170. *num.* 2. *par.* 6. *rec.*

Fuit itaque reſolutum conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in integrum Parochis tantùm informantibus, pluries tantùm citatis Agentibus pro D. Duce.

R. P. D. TAIA.

Firmana Fideicommiſſi

Veneris 5. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

Mulier, illiuſque filij pro dote, & eius reſtitutione poſſunt diſtrahere bona fideicōmiſſo ſubiecta vigore *Auth. res quæ C. communia de leg.* quæ intrat in ſubſidium quando bona ſunt litibus inuoluta, vel non extant alia bona libera.

SVMMARIVM.

1 *Hæres adeundo abſque inuentario non poteſt venire contra factum defuncti.*

2 *Mulier, illiuſque filij pro dote, & illius reſti-*

ſtitutione poſſunt diſtrahere bona fideicommiſſo ſubiecta,& nu.3.

4 Auth.res quæ,C. Communia de leg. *habet locum in fideicommiſſo accenden. etiam contra illorum mentem.*

5 Authen.res quæ, *eſt remedium ſubſidiarium.*

6 *Subſidium ad effectum alienandi bona fideicommiſſaria pro dote, & illius reſtitutione ex quibus probetur.*

7 *Subſidium* Auth. res quæ, *intrat quando bona libera ſunt litibus intricata.*

8 *Vxor illiuſque hæres poſſent pro eorum arbitrio agere contra bona libera alienata, vel ad fideicommiſſaria pro reſtitutione, & traditione dotis.*

DECISIO CCXX.

QVAMVIS ter cognita cauſa, & bis approbato fideicommiſſo Petri Simonis purificato pro Stephano, & fratribus, vt in die 22. Maij, & 28. Iunij 1658. & 9. Maij 1659. & ſemel data immiſſione in alia die 14. Martij anni præſentis cum hodie peteretur immiſſio in prædium Comeretti informantibus tamen pro ſua parte Santuccijs denegandam eſſe DD. reſponderunt.

Quia vtcumq; fideicommiſſo ſubiectum eſſet in deciſione ſicut & in Teſtamento nominatur, tamen hodie agendo cum poſſeſſoribus ijdem propoſuerũt in primis diſtractum ab eodem Stephano, & fratribus,& in ſolutum datum pro reſtitutione dotiũ tam Magdalenæ primæ vxoris Franciſci patris diſtrahentium quã Altobellæ ſecundæ vxoris eiuſdem & matris eorundem, vt in Inſtrumento diuiſionis 12. Ianuarij 1624. Et deinde ijdem poſſeſſores propoſuerunt venditum Authoribus ſuis à Ioanne Franciſco filio Magdalenæ, & Altobella ipſa 24. Septembris 1627.& 1. Octobris 1629.in Stephanum, & fratres *Summario Poſſeſſorum nu.1.& 2.*
1 & propoſuerunt quoq; eoſdem Stephanum & fratres ſine Inuentario hæredes Altobellę matris, quominus filij venirent contra factum matris, quatenus eius hæredes *ad punctim notata in l.cum à matre 14.C.de rei vindic.*

Cæterum diſtractio de fideicommiſſo vtpotè aſcendentis in mulieres creditrices dotium, & reſtituendarum cum ampliſſimis
2 clauſulis, † legitima quoque per ſe viſa eſt, neque minùs in filios mulierum, *Rota coram*
3 *Seraph.dec.668. num.*11. quia diſpoſitio † *Auth.res,quæ,C.comm.de leg.* habet locum etiam pro reſtitutione dotis etiam in fideicommiſſo particulari in re etiam particulari per Teſtatorum expreſsè alienari prohibita *ex Rota diuerſ.dec.49.num.33.& 35.par.2.& coram Merlin.dec.657.ſub nu.15.& 16.quæ iam erat deciſ.312.nu.30.& 31.par.6.& hoc loco,& his numeris allegata ab eodem Auctore Merlin.deciſ.884.*
4 *num.7.* † & contra expreſſam prohibitionem Teſtatoris aſcendentis ex cauſa dotis, *Rota coram Eminentiſſ. D.meo Card. Otthobono dec.43. nu.8.& 9.cum alleg.& aliis apud Fuſar.de ſubſtit. qu.532.ſub nu.21.& ſeq.& Adden.ad Surd.deciſ. 62.nu.15.poſt Surd.nu.11.& ſeqq.*

Ex quibus DD. viſum eſt Actoribus obſtare duas exceptiones, primam Iure poſſidentium propter legitimam diſtractionem bonorum;ſecundam defectu Iuris agentium propter repręſẽtationem hæreditariam matris iterum diſtrahentis.

5 Neque viſum eſt quidquam ſuffragari ad excludendum ſubſidium *ex dicta Authen. res,quæ.*

6 Quia vltra † quod fideicommiſſarij ſoluerunt ex alienatione partis fideicommiſſi, & ſatis apertè declararunt non extarę alia bona libera ex quibus huiuſmodi dotes ſolui poſſent, *vt inquit Rota dec.199.nu.2.par.8.*& maximè cum expreſſa prohibitione alienationis ſatis viſum eſt conſtare ex Inuentario hæreditatis Franciſci grauati, & diſtractionè huiuſmodi bonorum, quodque ſufficit pro-
7 bare,†quod aliqua extent bona, ſed neceſſarium eſt, quod ſint talia, ex quibus abſque alia lite,& controuerſia dos cum effectu haberi poſſit, *Rota coram D.Card.Otthobono d.deciſ.43.nu.2.& dec.78.nu.15.& ſeq.*

Neque iuuare quoque viſa fuit obligatio Franciſci mariti, quæ fuit de fundanda dote Magdalenæ prioris vxoris,& ipſa fũdatio de-
8 niq.in cenſibus†quia cenſibus ipſis diſtractis liberũ fuit vxori, & vxoris hæredibus agere cõtra bona libera fideicommiſſi non ſolum ſi apud alios eſſent bona libera *ad trad.à Fuſar.de ſubſtit.qu.532.num.10.cum allegat. & alijs apud Mart.in ſumm. ſucceſſ.par.4. qu.21.a.tic.10.*
9 *num.40.*† ſicut liberum eſt agere contra eadem bona fideicommiſſi potius quam contra fideiuſſores datis *Fuſar.d.q.132.nu.3.Mart. d.art.10.nu.41.* Sed amplius, & de dote, nec ſolum bonis de ipſa dote comparatis à marito,ſed ipſi marito datis in dotem,& ab ipſo marito malè alienatis *Mart.d.art.10. num.10. & 42.*

Et ità &c.

Aliquas deciſiones in hac eadem cauſa emanatas annotant ſupra in hac part. ad deciſ.182. quæ eſt in hac cauſa.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Iuriſdictionis

Veneris 21. May 1660.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus, tam de Iure communi, quam ſecundum diſpoſitionem Sac.Concilij Tridentini abſque alia probatione,habet fundatam intentionem exercendi iuriſdictionẽ, quoad omnes Vaſſallos, Eccleſias, &c. exiſtentes in ſua Diœceſi, eidem debetur manutentio,& ſi quis prætendat eſſe exemplum à tali iuriſdictione, quid omnimodo probare grauetur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi ſuam iuriſdictionem, quoad omnes Eccleſias, & ſubditos in ſuo Territorio.*

Cuius

2 *Cuius vigore ei competit manutentio etiam alio non probato.*
3 *Exemptus vt quis dicatur à iuriſdictione ſui Epiſcopi, quid requiratur.*
4 *Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris quoad exercendam ſuam iuriſdictionem quoad omnes ſuos Vaſſallos.*
5 *Interpretatio priuilegiorum ſumi poteſt ab adiunctis, & nu. 6.*
7 *Capita duo, quod ſint in eodem corpore, quia id eſſet monſtruoſum.*
8 *Exceptum ſe eſſe prætendens à ſuo Epiſcopo, quid oſtendere debeat, & num. 9.*
10 *Præſcriptio impeditur à mala fide.*
11 *Relatum declarat referens.*
12 *Sententia, quando fuit reuocata non eſt attendenda.*
13 *in Sententia reuocata nullum eſt faciendum fundamentum.*
14 *Sententia quando tranſitum fecerunt in iudicatum habetur pro veritate.*
15 *Sententia ſuſpenſa per appellationem, non releuat.*
16 *Sententia ſuſpenſa per concordiam, non iuuat.*
17 *Præſcriptio, numquam immemorabilis poterit dici dum conſtat de initio.*
18 *Fides mala operatur, vt numquam incipiat currere præſcriptio.*
19 *Præſcriptio quadragenaria nõ habet aliquam vim, dum non adeſt titulus putatiuus.*
20 *Præſcriptio quadragenaria, quando nullo modo poteſt dici probata.*
21 *Actus, qui non ſunt validi, non nocent alicui.*
22 *Actus turbatiui, non ſunt habendi in conſideratione, & nu. 23.*
23 *Præſcriptio, vt currat contra aliquem debet conſtare de eius ſcientia.*
24 *Contra Epiſcopum, vt acquiratur aliqua poſſeſſio debet conſtare de eiuſdem ſcientia, & n. 26.*
25 *coram Vicario actus geſti non poſſunt præiudicare Epiſcopo.*
Vicario non eſt commiſſum ab Epiſcopo mala agere num. 26.
27 *Præſcriptio non currit ſtantibus actis contrarijs, verum ſi fuerit cœpta, interrumpitur.*
28 *ad Præſcriptionem interrumpendam ſufficiunt etiã actus extraiudiciales, & n. 29. 30. & 31.*
23 *in Facto, ea quæ non ſubſiſtunt, non iuuant, & ſeq.*

DECISIO CCXX.

AGENTES pro Sereniſſimo Magno Priore S. Ioannis Hieroſolymitani in Regnis Caſtellæ & Legionis, qui petierunt iterum audiri aduerſus reſolutionem ſub die 9. Maij præteriti * captam ſuper bono Iure, & manutentione Eminentiſſ. Card. Archiepiſcopi Toletani non controuertebant ampliùs ſituationem Oppidorũ Prioratus intrà Diœceſim Archiepiſcopatus latè probatam in principio deciſionis, quæ operatur, vt ipſe habeat de Iure communi, & ex diſpoſitione Sac. Conc. Triden. fundatam intentionem exercẽdi omnimodam Iuriſdictionem quo-
1 ad omnes Eccleſias, † & ſubditos in illis tanquam in ſuo Territorio exiſtentes *per Text. in c. conquerente 16. de Offic. Ord. c. cum Epiſcopus eodem tit. in c. omnes Baſilicæ 16. qu. 7. Mandoſ. ad reg. 13. qu. 4. in fin. Rota coram Card. Seraph. deciſ. 948. & 1278. num. 1. Coccin. deciſ. 448. nu. 1.* Cu-
2 ius † vigore competit manutentio etiam alio non probato, *Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 11. nu. 3. Verall. dec. 306. num. 2. par. 1. & dec. 201. par. 2. aliquę allegati in deciſione §. Iuſtificata ex his, & per Modern. Peruſin. de manuten. in obſer. 45. num. 8. cum ſeq.*

Minuſque inſiſtebant ſuper immemorabili, nec ſuper eo quod ex priuilegiis Apoſtolicis conceſſis Religioni Hieroſolymitanę conſtitutum dicatur Territorium ſeparatum
3 cum translatione † Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis, quorum alterutrum requiritur pro acquirenda exemptione quaſi Epiſcopali cõtra loci Antiſtitem habentem aſſiſtentiam Iuris ſuper Iuriſdictione in locis Eccleſiaſti-
4 cis, & perſonis eo ipſo quod exiſtunt † intra limites Diœceſis ſibi aſſignatæ, quemadmodum vltra cumulats in deciſione, §. non obſtat, & ſeq. *probant Text. in c. ſi Papa 10. de priuileg. in 6. Gard. in Clem. 2. §. ſimili qu. 4. eodem tit. Roland. à Valle con. 33. nu. 27. & 28. lib. 3. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 212. num. 7. & per tot. & reſponſum nouiſſimè fuit in Nullius, ſeu Sancti Seuerini Parochialis 12. Ianuary præteriti coram me, §. Moti ex indulto, & prius in Beneuentana Iuriſdictionis 13. May 1652. §. nec magis, & 27. Ianuary 1653. §. Siquidem coram Reuerendiſſ. Præſide Valliſoletano, & in Acernen. Vicariæ 1. Iulij 1654. §. quod enim terra coram bon. mem. Bichio.* Et licet in priuilegio Pij IV. ſub §. 36. non ſolum exempta fuerint bona, ac loca quæcumque Monaſteriorum, ſed etiam illorum Subditi, Vaſſalli, & Coloni, id tamen non intelligi-
5 tur de Subditis † occaſione dominij, ſed ratione ſeruitii per eos præſtiti in Conuentibus recipiendo interpretationem ab adiunctis vt fieri debet per ea, quæ in terminis tradit *Io: Baptiſta Spada conſ. 157. num. 19. & 20.* Præſertim attentis declaratione Pij V. & Gregorij XIII. de quibus meminit Ciaccon. in Apoſtill. ad dictam Conſtitutionem Pij IV. ac Breue Clementis VIII. cum alijs in deciſione ponderatis.

Sed fundamenta, quibus potiſſimum, nitebantur, poſita erant in titulo putatiuo deſumpto ſiuè ex dictis priuilegiis, ſiuè ex dua
6 bus ſententiis, prima † de anno 1528. altera verò de ann. 1544. ad fauorem Magni Prioris latis, & relatis in hodierno eius *Summario num. 1. & 2.* ac in quadragenaria præſcriptione elicita ex pluribus actibus Iuriſdictionalibus, vt prætendebatur geſtis ab eodem Magno Priore ab anno 1491. vſque in præſens, de quibus in eodem *Summario num. 4. & ſeq.* Neutrum tamen viſum fuit releuare ad effectum recedendi ab eadem reſolutione.

Non enim ſubſiſtit titulus putatiuus, quia omiſſo, quod nec de Iure, neque de conſuetudine induci poteſt quod inferior ab Epiſcopo habeat in eadem Diœceſi Territo-
7 rium, † ne fiat ibi duo capita quod eſt Monſtrum *c. quoniam 14. de Offic. Ordin. Gratian. diſcept. fo-*

pt.foren.dicto cap.212.num.16. Lotter.de re benef.
lib.1.qu.24.nn.207.& 208. Rota deciſ.324.nu.11.
par.1.recen. Et ideo talis inferior allegans ti-
8 tulum pro ſua Iuriſdictione quaſi † Epiſco-
pali tenetur exhibere priuilegium continẽs
ſeparationem, Diœceſi ſibi à Papa cõceſſum
9 ad quẽ tãtum pertinet territoria † diuidere,
& Diœceſes aſſignare iuxta auctoritates in alia
deciſione adductas d.§.non obſtat, quod hæc
ceſſent, quibus addi poſſunt, Lotter.de re benef.
lib.1.q.11.n.1.& ſeq.& d.q.24.n.155.& 156. Rota
apud Buratt.dec.578.n.2.& dec.50.n.10.& dec.55
num.2.apud Tambur. de iur. Abbat. & in d. Bene-
uentana Iuriſdictionis coram D.Præſide Valliſole-
tano 27.Ianuarij 1652.§.ſiquidem, in d.Acernen.
Vicariæ 1.Iulij 1654.corã b.m.Bichio, §.quodenim.

Priuilegia ſicut reſpectu Territorii ſepara-
ti, & Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis expreſ-
ſum titulum non continent, ita neque ex eis
poteſt deduci putatiuus propter malam fidẽ,
quæ ex ipſorum Lectura reſultat concedens
10 ſolum† exemptionem pro bonis, & perſo-
nis actu inſeruientibus ad tradita per Gemin.
conſ.96.nu.4.verſ.ſed quoties legunt.

Prima verò ſententia anni 1528. nullo
ad iſtum effectũ deſeruire poteſt. Tum quia
in ea habetur expreſſa relatio ad priuilegia
conceſſa Religioni Hieroſolymitanæ à Sum
mis Pontificibus, & ſignanter per Clemen-
tem VII. reſtrictæ ad Monaſteria, Eccleſias,
& Religioſos intra eorum ſepta permanen-
tes, ibi, Iuxta priuilegium dictæ Religioni à San-
ctiſſimo Domino Noſtro conceſſum Sũmario Ma-
gni Prioris num.1. Quapropter nil poteſt cõ-
11 prehendere † vltra in dictis priuilegijs con-
tenta, ad quæ ſe refert, ſed ſecundùm ea de-
bet interpretari, l.aſſe toto de hæred. inſtit. Rota
dec.735.& dec.752.nu.4.par.3.recen.& coram ſa.
me.Greg.XV.dec.521.nu.9. Tum & ceſſat om-
nis difficultas, quia fuit anno ſequenti in
12 gradu appellationis † reuocata, tanquam
nulla per Iudicem Conſeruatorem Archie-
piſcopatus Toletani Summario Archiepiſ-
copi num.1. Vndè nullum in ea poteſt fieri
13 fundamentum† Rota dec.390.nu.12.par.4.to.2.
recen. Et, quod magis eſt, idem Iudex illam
reuocando, aliam ratione Archiepiſcopi la-
tam confirmauit, & illæ duæ tranſitum fece-
14 runt in Iudicatum, † itaut propterea ipſæ,
non autem contraria nulla, & reuocata pro
veritate inter partes habeãtur l.Ingenuum 25.ff.
de ſtat.homin. l. res Iudicata 208.ff. de regul. iur.
cap. inter Monaſterium 20. de re iudic. Bero. conſ.
108.nu.1.lib.3. Roland.conſ.83.nu.13.lib.1. Rota
deciſ.60.nu.5.par.6.recent.

Secunda autem promulgata de anno 1544.
non ſolum ſuffragari nequit ad inducẽdum
titulum ex reſponſione data in Deciſione,
§.Nec aduerſantur, quod emanauit in cau-
ſa perſonæ particularis per appellationem
15 ſuſpenſa, & per concordiam multò poſteà
initam terminata. Verùm attentius modo
illa conſiderata penitus dictum titulum ex-
cludit, & mirificè comprobat Archiepiſco-
16 copi intentionem, Nam in † verbis diſpoſi-
tiuæ explicitè loquitur, de conſuetudine, &
poſſeſſione Priorum Religionis, & Vicariorum vi-
ſitandi Clericos, & Religioſos tam Ordinis S.Ioan-
nis, quàm Sancti Petri, qui degunt, & morantur,
inſeruiunt Eccleſiis prædictis Prioratus Sancti Ioã-
nis. Hinc enim ex ipſa ſententia conuinci-
tur aſſertam Iuriſdictionem Magni Prioris
non extendi ad Clericos extra ſepta Mona-
17 ſterij degentes, † illique non inſeruientes, &
multò minus ad Populum ſecularem, ſed re
ſtringi ad ſolos Miniſtros, & inſeruientes
Monaſterio, ac intra eius ſepta permanentes
vt loquuntur priuilegia, & conſequenter ceſ-
ſat omnis alius titulus, ac prætendens vltra
illorum limites præſcribere contra Ordina-
18 riam Epiſcopi Iuriſdictionem † conſtituitur
in mala fide, ob quam non potuit incipere
aliqua præſcriptio, vt dicunt Gemin. in c.cum
perſonæ, §.quæ ſi tales ante fin.verſ. & ſic inſpecto,
d.conſ.96.num.4.verſ. ſed quoties Rota d.dec.324.
nu.7.par.1.& deciſ.458.nu.70. par.5.recent. & in
Nouarien. Eccleſiæ 17. Iunij 1652. coram R.P.D.
meo Celſo, & in iſtis terminis Gratian. diſcept.918.
num.41. & 49.

Excluſo ex prædictis titulo putatiuo nul-
la vis fieri poteſt ſuper quadragenaria præſ-
19 criptione † quod eſt alterum motiuum in
hodierna diſputatione adductum, Ea enim
non ſuffragatur ceſſante titulo neceſſario ob
iuris reſiſtentiam, vt notatur in c.cum perſonæ
& ibi gloſ.verb. Canonicam de priuil.in 6. Cap.1.
de præſcript. eodem lib. Abb. in c.auditis 15.nu.23.
de præſcript. Lotter.de re benef.lib.1.qu.24.nu.214
& ſeq. Gratian.d.diſcept.foren.918. num.43. Rota
coram bon.me.Coccin.dec.448.nu.12. & dec.628.
nu.3.& 4.apud Modern.Peruſ.de manuten.

Cæterum nec in facto viſa fuit probari
20 hæc quadragenaria præſcriptio. Nam† qua-
tenus initium temporis prætendatur capi ex
duabus Viſitationibus, vna de anno 1491.
& altera de anno 1500. & iſtæ, vt pariter ad-
uertitur in alia Deciſione §.fin. apparent fa-
ctæ à Deputatis per Capitulum Prouinciale
bonorum, & domorum Religionis iuxta il-
21 lius ſtatuta. Vndè allegari non† poſſunt pro
præſcriptione contra Archiepiſcopum, quo
minus ipſe ſuam exerceat Iuriſdictionem in
Populum Laicum, Eccleſias, & Clericos Lai
cos extra Monaſteria, & domos Religionis
commorantes. Cæteri autem actus relati in
dicto hodierno Summario Magni Prioris à
num.4. cum ſeq.& præcipuè litteræ requiſi-
toriæ ab illius Miniſtris expeditæ, & directæ,
vna ad Vicarium Generalem, & aliæ ad Fo-
raneos huius Diœceſis num.13. vtpotè om-
nes geſti, & incipientes ab anno 1527. &
1591. reſpectiuè, & ſic poſt annum 1503.
22 quo controuerſiæ† ſuper Iuriſdictione motæ
fuerunt in Iudicium deductæ, & fauore Ar-
chiepiſcopi compoſitæ per Concordias anni
1510. & 1516. quibus illius Iuriſdictio ordi-
naria firmatur dicto Summar. impreſſo n. 2.
23 veluti turbatiui, non ſunt habendi in conſi-
deratione, c. licet cauſam cum ibi not. de probat.
Rota deciſ.19.num.1.par.2.diuerſ.Cardin.Caualer.
dec.621.nu.10.& dec.244.num.10.penes Poſth. de
manuten. vel quia non conſtat, Archiepiſco-
pos

pos de illis notitiam habuiſſe, qua non pro-
24 bata, actus non ſuffragantur, † nec acquiritur Abbati, & inferiori Prælato aliqua poſſeſſio Iuriſdictionis in præiudicium Epiſcopi, ad quem ſpectat illam exercere, *l.2.C. de ſeruit.& aqua, bene Abb.in cap.olim il 2. num.8.& 12.de reſtit.Spoliat.Lotter.de re benef.d.qu.24. numer.209.Cum ſeq.lib.1.Gratian.d.cap.918.nu.20. Rot.dec.560.num.1.par.3.recen.& dec.667.nu.14. apud Poſth.de manut.Mantic. dec.40.nu.penult. &*
25 *final.* vbi quod † nec actus geſti cum Vicario inferunt præiudicium Epiſcopo ad acquireñ contra eum Iuriſdictionem, à quo non eſt commiſſum Vicario male agere.

Nec ſubſiſtit, quod lis non priùs quàm de anno 1610. mota fuerit, quia licet tunc etiam fuerit Rotę commiſſa ſuper omnimo-
26 da Iuriſdictione Eccleſiaſtica vigore Commiſſionis iactationis à Magno Priore prætendente ſe moleſtatum impetratæ Summario Archiepiſcopi num.2. in partibus tamen pluries fuit agitatum ſuper huiuſmodi omnimoda Iuriſdictione ordinaria,& pretenſione Magni Prioris,nempè anno 1503.quo lata fuit ſententia à Conſeruatore Archiepiſcopatus contra Alphonſum Sanchez Prætorem de ipſius Prioris Ordine impedientem Fiſcali Archiepiſcopi executionem faciendam in Oppidis Prioratus, vt patet ex dicta ſententia, & litteris Magni Prioris eodem Summ.nu.3.& 4.poſtquam emanarunt concordiæ anni 1510. & 1516. & deinde iterum agitatum de anno 1523.anno 1527. 1542. & 1554. quæ durauit vſque ad 1583. quo emanauit etiam aliam Concordia Summ. impreſſo præteritæ poſitionis num.4.5. & 6. Ex quibus negari non poteſt, quin huiuſmodi
27 controuerſiæ iudicialiter motæ,& † tot actibus reiteratæ ſufficientes ſint ad impediendam,immò etiam cęptam interrumpendam hanc quadragenariam præſcriptionem, ad
28 quem effectum extraiudiciales quoq; † actus ſufficiunt *argum.c.final.de præſcript.Butr. in cap. grauis nu.11. in fin.de reſtit.ſpoliat. Rota dec.191. nu.18.& 19.& deciſ.226.nu.47.p.7. recen. & coram bon.me.Merlin.dec.702. nu.33.* Concurrentibus etiam in contrarium actibus geſtis ab Archiepiſcopo relatis in alia deciſione, per quos tollitur quoque præſcriptio *Gratian.d. cap.918.num.44.*

Hinc quoque ceſſat,quod ſaltem Magnus Prior potuerit præſcribere aliquos actus, & quoad illos debeat manuteneri. Quia omiſſo quod agitur de totali, ac omnimoda Iuriſdictione debita Archiepiſcopo Ordinario non autem de aliquibus actibus particulari-
29 bus, eo ipſo,quod deficit titulus,& quadragenaria,nec minus poſſunt dicti particulares actus allegari,maximè quia cauſa ventilatur ſuper exercitio Iuriſdictionis, & de bono Iure admiſſa ſituatione Prioratus in Diœceſi
30 Toletana, † non autem ad effectum ſimplicis Iudicij manutentionis, in quibus terminis procedere poſſunt allegata, vt explicant *Lotter.de re benef.d.quaſt.24.nu.211.Rot.dec.324. nu.11. par.1.rec.& cumulati per Poſth. de manut. obſeruat.45. nu.20.*

Reſponſio tandem data irrefragabili motiuo in præcedenti Deciſione adducto in §. *Tum & euidentius*, quod Melitæ, vbi reſidet Magnus Magiſter totius Ordinis Caput Epiſcopus ſuam ordinariam Iuriſdictionem
31 exerceat,† neque ab illo controuerſiam. Atque adeò multo minus valeat impediri Archiepiſcopo Toletano per Magnum Priorem diuerſa priuilegia à Religione non ha-
32 bentem,id eueniat ex eo quia † tempore, quo Carolus V.Imperator Religioni Inſulam conceſſit,iam aderat Epiſcopus, nullo pacto ſubſiſtit,& militat eadem ratio,immò maior in Archiepiſcopatu Toletano fundato anno 36.à Natiuitate Domini Noſtri Ieſu Chriſti,vt tradit *Iul. Perez in Chronic.nu.5. ibi, Vt traditio conſtans eſt ab Apoſtolorum hucuſque ducta tēporibus multorum etiam veterum Torquati,&c. aliorumque teſtimoniis anno Domini 36. ſatis honorifica cauſa S.Apoſtolus Zebedæi filius Hiſpanias adijt,Vrbes omnes eius luſtrat, Toleti primam Sedem collocat, Metropoles diſtinguit, &c. Toletique primos Epiſcopos conſtituit, cum quibus Archipresbyteros, & Archidiaconos conſtitutos reliquit,* quem Iul. Perez refert & ſequitur poſt alios *Epiſcopus Tiraſonen. in Primat. Toletan. par.1.cap.6. per tot.* & quo diem temporibus
33 Diui Petri Eccleſia † Toletana etiam Romæ Primatum à Diuo Petro obtinuerit refert *Garz.de Loaiſa in Collect. Concil. Hiſpan. fol.256. ibi,quia accuratius Eccleſiæ Toletanæ Primatum proſecuti ſunt Romæ à Diuo Petro Apoſtolorum Principe, totiuſque Eccleſia Catholicæ Pontifice, Summoque Sacerdote inſtitutum, ortumque affirmant;* Religio verò S.Ioannis fundata fuit Hieroſolymis anno 1130. *Garibay in Hiſtor.Caſtella.lib.12.cap.2.§.final.* In Caſtella autem Prioratus fuit ann.1183.quo Oppidum de Conſuegra illius Caput fuerat donatum
34 eidem Religioni ab Alphonſo IX. † Rege Caſtellæ, vt tradit *Roderic. Mendez in tractatu Populationum Hiſpaniarum cap.173.incipien.Villa de Conſuegra,*& ſic poſt 1157. annos ab exiſtentia Archiepiſcopatus.

Ex quibus cum cæteris repetitis fuerit ſatis reſponſum in Deciſione in ea Domini perſtiterunt vtraque Parte informante.

R. P. D. PRIOLO

Ariminen̄ Donationis.

Lunæ 24. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Donatio ex cauſa ingreſſus in Religione matri de omnibus bonis facta, & poſt obitum illius vni ex fratribus nominato, cum onere fideicommiſſi ad fauorem deſcendentiū, contra alterum fratrem prætendentem ſuſtinetur; nec refert donationem non fuiſſe inſinuatam, nec ſolemnitates ſtatuti ſeruatas, cùm neque fraus, nec dolus,nec minoris præiudicium in ea interuenerit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Sententia vt tranſeat in iudicatum lapſus biennij ſufficit.*

2 *Sententia tantò magis in iudicatum tranſit quantò magis eius validitas ex reuolutione actorum ſeruatis omnibus ſubſtantialibus Iudicij, & Iuſtitia reſultat.*

3 *Religionem ingredi volens de bonis temporalibus tam per contractum inter viuos, quàm per vltimam voluntatem ad libitum diſponere poteſt.*

4 *Religioni ingreſſo poſt ſemel factam diſpoſitionem amplius liberum non eſt pœnitere, & donationem reuocare, niſi quatenus ab illa egrediatur.*

5 *Donatio ſiue facta fuerit infra annum probationis, ſiue in ſæculo ante ingreſſum, ſuſtinetur.*

6 *Inſinuatio ad donationis perfectionem requiritur, & nullum prorſus effectum obtinet antequam inſinuetur.*

7 *Donatio facta ab ingreſſuro Religionem cùm cauſa mortis ciuilis facta dicatur inſinuatione non indiget.*

8 *Donatio an ob non ſeruatas ſolemnitates ſtatuti loci in contractibus minorum requiſitas imperfecta, & incompleta cenſeatur.*

9. *Statutum Ariminen. minores ad contrahendum fauore proximiorum vſque ad tertium gradum habilitat, modò dolus, fraus, & minoris præiudicium abſit.*

10 *Fraus, & læſio in donante non præſumitur, cùm donatio medio iuramento matri facta ad deſcendentes pro conſeruatione familiæ reſtringatur.*

11 *Religionem ingredientes donationem facere ſolent, ne deſerentes mundum amplius de curis temporalibus ſint ſolliciti.*

12 *Res iudicata ad fauorem hæredis, tranſit in ſecundum donatarium cauſam defenſionis à Matre habentem.*

13 *Validitate donationis ex re iudicata per duas conformes cum executorialibus expeditis reſultante, eidem rei iudicatæ ſtandum eſt.*

14 *Res iudicata pro veritate habetur.*

15 *Res iudicata præſumitur ritè, & rectè per omnia emanaſſe.*

16 *Læſione ceſſante nulla ratio poſtulat vt beneficiũ reſtitutionis concedatur.*

DECISIO CCXXII.

EX cauſa ingreſſus in Religionem donauit Ioſeph Mancinus omnia eius bona Frenciſcæ Auanzolinæ matri, & poſt obitum illius Carolo Mancino fratri cum onere fideicommiſſi ad fauorem deſcendẽtium, fuitque præuijs duabus ſententijs Rotalibus pronunciatum, donationem validã eſſe contra Nicolaum alterum fratrem, qui cum ab vltima ſententia lata die 26. Ianuarij 1656. per bo:mem: Dunozettum appellauerit ſub die 1. Februarij ſequentis menſis cum ſubſequuta commiſſione appellationis. Abinde verò citra nihil amplius in cauſa peregerit. Dubitaui in vim commiſſionis executorialis expeditæ ad inſtantiam Caroli ob prædeceſſum matris an conſtaret de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & DD. reſponderunt affirmatiuè quoad primam partem, & negatiuè quoad ſecundam.

Nam ſi fuerit congruo tempore interpoſita, & ſucceſſiuè commiſſa appellatio, quia tamen à die appellationis vſque ad diem commiſſionis executorialis præſentatæ die 8. Iunij 1658. effluxerunt anni duo, & menſes quatuor, & cauſa non fuit proſequuta, & terminata, nec prorogata fatalia, vtique
1 ſententia† per ſpatium tanti temporis tranſiuit in iudicatum, cum ad iſtum effectum lapſus biennij ſufficiat, iuxta *Text. in cap. cum ſit Romana extra de appellat. & in Auth. ei qui appellat. Cod. de tempor. appell. Grat. dec. Marchiæ 2. num. 2. & 10. Rot. dec. 476. num. 1. & deciſ. 548. num. 2. par. 4. tom. 3. recent. & coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono dec. 44. num. 4. & in alijs.*

2 Concurrentibus præſertim † validitate ſententiarum reſultãte ex reuolutione actorum, vbi apparet fuiſſe ſeruata omnia ſubſtantialia Iudicij, & Iuſtitia, quæ optimè deducitur ex deciſionibus in hac cauſa editis, in quibus firmatur donationem prædictam ſubſtineri, nec potuiſſe reuocari in poſteriori teſtamento condito ad fauorem Nicolai
3 alterius fratris ex eo quod † volens ingredi Religionem poſſit quidem ad libitum diſponere de bonis temporalibus, tam per cõtractum inter viuos, quàm per vltimam voluntatem §. *illud Auth. de Monac. Dec. conſ. 21. num. 3. Rot. coram Buratt. deciſ. 461. num. 10. & coram Dunozetto in hac cauſa ſub die 1. Iunij*
4 1654. *ſub* §. 1. *in fine*, ſed poſtquam † ſemel diſpoſuit, aut donationẽ fecit, eidem ſi Religionem iam eſt ingreſſus, amplius liberum non ſit pœnitere, & donationem reuocare, niſi quatenus ab illa egrediatur, vt comprobat *Bero. cap. in præſentia num. 124. de probat.* declarat *Sanch. ad præcept. Decal. lib. 7. cap. 1. n. 28. Caſtropal. oper. mor. par. 3. tract. 16. punct. 15. n. 12.* & dixit *Rota in Romana Donationis* 17. *Decembris* 1640. *coram Reuerendiſs. Tarraconen.* vbi
5 quod prædicta locum habent, ſiuè † donatio facta fuerit infra annum probationis, ſiuè in ſœculo ante ingreſſum comprobata in deciſionibus huius cauſæ 13. *Ianuarij* 1653. §. *ſimiliter in fine, & §. nec releuat coram bo. mem. Peutingerio, & 1. Iunij* 1654. §. *nec ſubſiſtit coram bo. me. Dunozetto.*

Nec refert quod numquã ea fuerit inſi-
6 nuata, licet enim ad perfectionem donationis requiratur inſinuatio, adeòut nullum prorſus effectum obtineat antequam inſinuetur *l. donatio §. in conſcribendis l. ſancimus §. quod ſi autem C. de donat.* Attamen id procedit in vera, & ſimplici donatione, ſecùs au-
7 tem in † donatione facta ab ingreſſuro Religionem, quæ dicatur facta cauſa mortis ciuilis *Io. Andr. Abb. & Imol. in cap. ſtatuimus de relig. Iaſon. in Auth. ſi qua mulier Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Menoch. de præſumpt. 36. num. 11.* & latè *Mant. conſ. 57. num. 1.* nulla indiget inſinuatione, vt reſpondet *Rota coram Buratt. deciſ. 461. num. 1.*

num.1. & per tot. & in Aſculana hæreditatis 4. Aprilis 1650. coram R.P.D. meo Celſo, cum alijs pluribus adductis in præcitatis deciſ. Cauſæ.

8 Nec ex eo quod non fuerint† ſeruatæ ſolemnitates Statuti Riminen̄ in contractibus minorum requiſitæ dici poteſt donationem non fuiſſe perfectam, & completam, nam vltra quod ſatis eſſet reſpondere ſtatutum non loqui de donationibus factis à cogitantibus de ingreſſu in Religionem tollitur

9 obiectum, quia † Statutum habilitat minores ad contrahendum fauore proximiorum vſque ad tertium gradum, dummodò nec dolus, nec fraus dederit cauſam contractui, interuenerit iuramentum, & abſit minoris præiudicium, vt *in rubr. de contract. & quaſi contract. minor.*

10 Vnde dum † Ioſeph intuitu ingreſſus in Religionē medio Iuramento donauit Franciſcæ matri, & poſtquam mater deceſſiſſet Carolo fratri, & deſcendentibus pro conſeruatione familiæ nulla poteſt exinde conſi-

11 derari fraus, aut læſio, cum† tranſeuntes ad Religionem ſoleant donationem facere, ne deſerentes Mundum amplius ſolliciti ſint de curis temporalibus ex notat. *per Marcabr. conſ.30.num.117. Negaſ. quæſt. 10. num. 30. Trentacinq. conſ.13. num.18. lib.2.* & ità conſiderauit *Rota in d. Romana donationis 3. Iunij 1641. coram Reuerendiſs. Tarracon. & in poſtrema deciſ. ſub die 1. Iunij 1654. §.1. poſt med. coram Dunozetto*, maximè cum donatio eſſet reuocabilis, quatenus propoſitum profitendi nō obtinuiſſet effectum, tam ex pacto adiecto in Inſtrumento eiuſdem donationis, quam ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid. *ſeſſ.25.c.13.* vt etiam fuit in proximè allegata deciſione ponderatum §. *non obſtante in fine.*

12 Quæ quidem † res Iudicata cum Franciſca deceſſerit, tranſiuit in Carolum ſecundum donatarium habentem eādem cauſam defenſionis iux. deducta *per Scacc. de ſent. & re Iudic. gloſſ.14. qu.2. num.9. & quæſt.12. num.27 Peregr. de fideic. art.53. num.18. & ſeqq. præſertim num.24.*

Hinc facilis fuit reſolutio ſecundæ partis concernentis reſtitutionem in integrum,

13 nam cum † validitas donationis liquidò reſultet ex re Iudicata per duas conformes latas aduerſus Nicolaum cum executorialibus expeditis, cui rei iudicatæ ſtandum eſſe ait *Text. in l.1. ff. de re iudic.* ſcripſit *Vulpian. in*

14 *l. poſt rem iudic. ff. eod.* † habetur enim pro ve-

15 ritate *l. res iudicata ff. de regul. Iur.* & † præſumitur ritè, & rectè per omnia emanaſſe *cap. cùm inter §. fin. de ſent. & re iudic.* Ceſſat

16 proinde quælibet† læſiò, qua ceſſante nulla ratio poſtulat vt concedatur beneficium reſtitutionis *l. nam, & poſtea §. ſi minor ff. de Iureiuran. Abb. in cap. ex his litteris nu.5. de reſtit. in integr. Rot. deciſ. in nouis eod. tit. in rec. dec.731. num.1. coram Cauul. deciſ.194. num.2. & ſæpè in alijs.*

Et ità Carolo tantùm Informante reſolutum fuit &c.

R. P. D. PRIOLO.

Reginen̄ Dyptereatus.

Ven. 21. Maij 1670.

ARGVMENTVM.

Gratiam per aſſecutionem incompatibilis non Iuſtificari, eò quod in ſupplicatione diſpoſitiuè de vacatione tantum per reſignationem narratum fuit, vacatione per reſignationem nō iuſtificata gratiam obreptitiam dici, & clauſulas alternatiuas fruſtrà opponi. Plura deinde de gratia iuſtificata ad fauorem prouiſi, de tempore ad expediendū litteras Statuto, de poſſeſſore triennali, & lite ſuper moleſtationibus commiſſa vſque ad finem deciſionis examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Dypteratus cùm ſit dignitas, tanquam talis iuxta diſpoſitionem Concil. Trid. perſonalem reſidentiam requirit.*

2 *Dyptereatus vacatio per aſſecutionem Canonicatus cum eo incompatibilis inducta cenſetur.*

3 *Dyptereatu per aſſecutionem vacante per reſignationem vacare non potuit, cùm ſemel data vacatione ex perſona vnius vacatio iterùm ex eadem perſona induci non poſſit.*

4 *Clauſula*, ſiue præmiſſo ſiue alio quouis modo vacauerit, *cùm in ſupplicatione vacatio per reſignationem ſolùm narrata fuerit, niſi iuſtificata de facto vacatione per reſignationem diſpoſitiuè narrata nihil operatur.*

5 *Clauſula licèt plures in ſe contineat alternatiuas, eædem tamen cum vacatione principali reſignationis expreſſæ non alternant.*

6 *Iuſtificatio vnius partis alternatiuæ vt ſufficiat, neceſſe eſt vt eadem ex parte principali diſpoſitiuæ deſumatur.*

7 *Vacatione per reſignationem non iuſtificata gratia obreptitia cenſetur, & ad clauſulas alternatiuas quæ tanquam acceſſoriè cum ipſa corruunt, fruſtrà recurritur.*

8 *Aſſecutio Canonicatus incidens in menſe fixo, & Sedi Apoſtolicæ perpetuò reſeruato ratione menſis ad Papam ſpectat.*

9 *Reſeruationis mentione omiſſa clauſula ſuffragari non poteſt.*

10 *Beneficium ſecundum incompatibile aſſequentem duos menſes ad dimittendum primum habere quomodo procedit.*

11 *Moleſtiæ quando non ſuperuenerint, primum beneficium vſque ab initio captæ poſſeſſionis ſecundi incompatibilis vacaſſe cenſetur.*

12 *Lis ex contradictionibus Canonicorum non deducitur, cùm ea infra duos menſes adeptæ poſſeſſionis ſuperueniſſe non probetur.*

13 *Gratia prioris prouiſi à Sede Apoſtolica iuſtificata, idem poſteriori prouiſo præferri debet.*

14 *Gratia non expeditis literis intra tempus ſtatutum de capienda poſſeſſione prouiſo non ſuffragatur, quando per illum ſtetit poſſeſſionem capere, & noluit.*

15 *Tempus ſtatutum ad expediēdum literas non currit, ſtante lite per aduerſam partem ſuper inſtationi-*

tionibus, & moleſtationibus inpuſta.

16 *Expeditio literarum ſubſequuta poſt obitum Pontificis ſub quo Breue emanauit, an in efficax dici mereatur.*

17 *Supplicatio ſignata à Pontifice immediato prædeceſſore ſub ſucceſſore quandocunque expediri poteſt.*

18 *Poſſeſſor triennalis etiam in Iudicio petitorio moleſtari nequit.*

19 *Lite per ſolam commiſſionem,& decretum citationis per Actorem obtentum introducta, Regula de triennali poſſeſſore iuuare non poteſt.*

20 *Poſſeſſio an dicatur interrupta quando lis ſolùm ſuper iactationibus, & moleſtationibus non autem ſuper beneficio commiſſa fuerit.*

21 *Lite ante completum triennium commiſſa, poſſeſſor vigore commiſſionis dicitur fateri ſe ab alio ſuper beneficio moleſtari,& ita reum ſemetipſum conſtituit.*

DECISIO CCXXIII.

IN deciſionibus editis coram me 13. Martij 1656.& 26.Maij 1657.informantes pro Ioſepho Boſurgio inſiſtebant duplici fundamento conſtare de illius bono iure ſuper Dyptereatu controuerſo, qui eſt ſecunda dignitas in Eccleſia Collegiata S. Mariæ de Catholica. Primò, & principaliter ex quo vacauerit per reſignationem factam ad ipſius fauorem à Franciſco Boſurgio, qui illum poſſidebat, non autem per aſſequutionem Canonicatus incompatibilis, de quo idem Franciſcus antea fuerat prouiſus à Reuerendiſs: Archiepiſcopo Reginen in Eccleſia Metropolitana eiuſdem Ciuitatis,cum ſubſequuta,illius poſſeſſione; Secundò quia quatenùs vacauerit per aſſequutionem nihilominus eius prouiſio ſuſtineretur vigore clauſularum generalium,de quibus in literis Apoſtolicis ibi,ſiuè per reſignationem &c. ſiuè per aſſecutionem alterius Beneficij vacauerit.

Verùm DD. in vtraque deciſione dixerunt Dyptereatum non vacaſſe per reſignationem, ſed per aſſecutionem incompatibi-
1 lis, ex eo quod cum ſit † dignitas, & tanquam talis requirat perſonalem reſidentiam iuxtà diſpoſitionem S. Conc. Trid. *de refor. cap.* 12. §. *præterea obtinentibus Garz. de benefic. par.*3*.cap.*2*.num.*180*.& ſeq.& Barboſ.de offic.&*
2 *poteſt.Epiſc.allegat.*53*.nu.*107. † per aſſecutionem Canonicatus, cum eo incompatibilis inducta fuit ipſo iure vacatio *ad text. in cap. de multa* vbi *Abb.num.*16*.Anchar.num.*3*.& alij de præben.& in extrauagan.Ioannis* 22. *Execrabilis eod.tit.Hoied.de incompatibilitat.benef.cap* 11. *num.*1*.& ſeq.Rot.deciſ.*473*.num.*2*.coram Buratto, & in Venefrana Canonicatus* 16. *Ianuarij* 1634. *coram Coccino.*

3 Ideoque † cum vacauerit per aſſecutionē non potuit vacare per reſignationem, quoniā data ſemel vacatione ex perſona vnius non poteſt induci iterum vacatio ex eadem perſona ſine nouo titulo *ad not. per Felin. in cap.*2*. num.*23*.de reſcript. Rom.conſ.*342*.num.*1. & dixit *Rota deciſ.*81*.ſub num.*6*. par.*1*. recent.* cum alijs *in d. Venefrana Canonicatus coram Coccino,* & tradit *Lottber.de re beneſic. lib.*3*. qu.*14*. num.*81*. & ſeq.*

Cenſuerunt tamen conſtare de bono iure Ioſephi, & prouiſionem illius ſuffragari ex clauſulis generalibus in litteris reſignationis adiectis, vt latiùs habetur in ſupradictis deciſionibus, cum diligentius ab informantibus pro Franciſco Galante propoſita facti ſerie, reſolutum fuit minus ex hoc ſecundo capite gratiam Ioſephi ſuſtineri, & ità à deciſis recedendum.

Nam licet in litteris ſuæ prouiſionis poſt expreſſum modum ūacandi per reſignatio-
4 nem addita fuerit † clauſula generalis *ſiue præmiſſo, ſiue alio quouis modo vacauerit*: Attamen quia in ſupplicatione ſolùm fuit diſpoſitiuè narrata vacatio per reſignationem, ibi: *Cum itaque poſtmodum Dyptereatus &c. per liberam reſignationē Franciſci Boſurgij &c. ſpontè factam, & per nos admiſſam vacauerit, & ad præſens vacet*, nihil operatur, niſi iuſtificata ſaltem de facto vacatione per reſignationem diſpoſitiuè narrata, vt admonet *Garz. de beneſ.par.*11*.cap.*1*.nu.*36*.Lott.eod.tit.lib.*3*. quæſt.*8*. num.*70*. &* 71. & dixit *Rot.deciſ.*616*. numer.*2*. verſ.non obſtat par.*4*. diuerſ. in recent. deciſ.*120*. num.*8*.par.* 4*. & deciſ.*167*. num.*26*.* 416*. nu.*19*. par.*4*. tom.*2*.*

5 Et quamuis † clauſula iſta contineat in ſe plures alternatiuas, ibi: aut ex alterius cuiuſuis perſona, ſeu per ſimilem reſignationem, aut aſſecutionem alterius beneficij vacauerit, vt ex formula poſita à *Pariſ.de reſignat.lib.*8*.quæſt.*7*.num.*95*.verſ.ſiue præmiſſo,* & per *Rebuff.in Prax.tit.de form.ſignat.num.*1*.&* 8. Tamen alternatiuæ huiuſmodi non alternāt cum vacatione principali reſignationis expreſſæ, ſed cum modis prædictis vacandi in eadem clauſula generali contentis, cum ad
6 effectum, vt † iuſtificatio vnius partis alternatiuæ ſufficiat, neceſſe ſit, vt illa deſumatur ex parte principali diſpoſitiuæ, & quod ſit æquè principaliter poſita cum vacatione principali non autem acceſſoriè ſub clauſula generali contenta, & in his terminis procedit *text. in cap. in alternatiuis de reg. iur. in* 6. prout ità loquitur *Rota coram Seraph. deciſ.*911*. in fin. in Bononien. Canonicatus coram Card. Pamphil. apud Marcheſ. de commiſſ. par.*1*. fol.*357*. coram Mantic.deciſ.*81*.num.*4*. & coram Coccin.deciſ.*263*.num.*2. cum alijs *in prima deciſ.adduct.ſub §.non obſtat,*& tradit *Lottber.lib.*3 *quæſt.*8*.num.*14*.*

7 Ideò dum Ioſeph nullo modo † iuſtificauit vacationem per reſignationem prius narratam gratia tanquam obreptitia dici nō poteſt iuſtificata, proindeque fruſtra recurritur ad clauſulas alternatiuas in ea inſertas, quæ tanquam acceſſoriæ cum ipſa corruunt ſicuti ex pūctualibus *dec.Putei*290*. num.*1*. lib.*1*. & dec.*267*.in princ.lib.*3*.* ratiocinatur *Lottber. d.lib.*3*. quæſt.*8*. num.*71*. & ſeqq.*

8 Sed ceſſare viſa fuit omnis difficultas ex eo quod cum † aſſecutio Canonicatus inciderit

derit in menſe Maij, qui eſt fixus, & perpetuò reſeruatus Sedi Apoſtolicæ vigore regulæ Cancellariæ *hodie* 9. vtique collatio ſecundi beneficij, nempe Dyptereatus ſpectabat ad Papam ratione menſis, vt dixit *Rota coram Coccin.deciſ.305.num.1. & coram Merlin. deciſ.891.eod.num.* & firmauit *in ſecunda deciſ. huius cauſæ 26. Maij* 1657.*§.minus obſtat.* Vndè
9 cum non fuerit facta mentio † dictæ reſeruationis, vt opus erat clauſula prædicta eo minus poteſt eidem Ioſepho ſuffragari, vt fuit diſcurſum *in deciſ.565. & 824.* & inde reſolutum *in deciſ.700.par.3.lib.3.diuerſ. Lotther.vbi ſupra numer.79.& ſeq. Mantic.deciſ.61. num.3.Garz. de Beneſ.par.11.cap.1.nu.15. Genu. in prax.Cur.Archiep.cap.99.§.& ad hoc*, & in terminis reſignationis *Rota in Recent.dec.309. num.3.par.2.deciſ.379.num.2.& deciſ.393.eod. num.par.3.*

Nec releuat Dyptereatum tunc temporis
10 non fuiſſe vacantem ex eo quia † aſſequens ſecundum beneficium incompatibile habeat duos menſes ad dimittendum. Primum vt tradunt *gloſ. & DD. in cap.commiſſ. de elect.* Nam id procedit quatenus infra lapſum illorum duorum menſium ſuperueniant moleſtiæ ſuper ſecundo beneficio, ne de eo prouiſus dimittendo prius obten-
11 tum careat vtroq; beneficio ſed† illis(prout hic) non ſuperuentis, primum dicitur vacaſſe vſque ab initio captæ poſſeſſionis ſecundi incompatibilis, ſicuti explicant *Caſtr. conſ.265.ad med.lib.2.Garz.d.par.11.c.5.n.114. & 116. add.ad Buratt.deciſ.19.in fine*, & declarauit *Rota in Calaguritana dimidij Beneficij 17. Martij 1603. coram Hortembergo, & in ſupradicta ſecunda deciſ. huius cauſæ §.nec videbatur obſtare.*

12 Lis autem † deduci non poteſt ex contradictionibus Canonicorum, qui ſeſe oppoſuerunt nouæ erectioni illius, & aliorum Canonicatuum cum ea nõ probetur ſuperueniſſe infra duos menſes adeptæ poſſeſſionis, vt requiritur ex adductis, & prætenſæ oppoſitiones non habuerint effectum, dum Franciſcus Boſurgius illis non obſtantibus cõtinuauit poſſeſſionem Canonicatus, quod ſufficit ad effectum vt primum beneficium, & ſic Dyptereatus conferri potuerat iuxta notata *per Innoc.in d.cap. de multa num.2.verſ. item quandiù* vbique tradunt *Io. Andr. num.8. verſ.dicebat Innoc.* & cœteri Canoniſtæ communiter.

Sublato hinc effectu dictæ clauſulæ gene-
13 ralis, † gratia Franciſci Galantis vndequaque remanet iuſtificata ſiquidem ipſe nedũ fuit à Sede prouiſus de Dyptereatu, vti reſeruato ratione menſis prædicti, ſed vlterius habet ſupplicationem ſignatam die 13. Iunij 1648. & ſic per menſem, & vltra ante prouiſionem Ioſephi obtentam die 21. Iulij ſubſequentis, qui proindè meritò illi præferri debet iuxtà text. *in cap.ſi eodem tempore, & cap.duobus de reſcript. in 6. & cap.cum cui de præben.eod.lib. Rot.coram Burat. deciſ.421. nu.1. in Placentina Canonicatus 1. Iulij 1647. coram Reuerendiſs. Tarraconen. in Gadicen præſtimonij 2. Decembris 1648. coram Arguell. & in Volaterana. Canonicatus 27. Aprilis 1654. coram R. P. D. meo Albergato.*

14 Nec ex eo quod non fuerint † expeditæ litteræ intra ſex menſes præfixos in Breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ emiſſo die 8. Auguſti 1648. poteſt dici gratiam eidem non ſuffragari, quia licèt talis defectus obſtet, quando ſtetit per illum qui potuit capere poſſeſſionem, & non cæpit, veruntamen quando per intruſum ſtetit quominus ille poſſeſſionem adipiſceretur, vel adeptam continuauerit vt hic, ob litem
15 per † Ioſephum contra Galantem introductam ſuper iactationibus, & moleſtationibus die 13. Ianuarij 1649. & ſic infra terminum pręfixum; Tempus ſtatutum ad expediendum litteras non currit ad notata per *Garz.par.6.cap.3.num.164. Gabr.conſ.198.nu.4. lib.1.*& hanc opinionem vti æquiorem ſemper ſequuta fuit Rota, vt apud *Achill. deciſ. 458. de priuilegijs coram Put.deciſ.328.lib.3. coram Seraph.deciſ.220.nu.3.& in alijs.*

Nec aduerſatur, quod Breue emanauerit ſub Innocentio X. San. me, Ideoque prop-
16 ter † obitum illius expeditio litterarum ſubſequuta ſit inefficax ex *reg.12.Cancell.* de qua fit mentio *in 2. deciſ. 26. Maij 1657. §. fin.* nam illa loquitur de litteris iam expeditis ante mortem Papæ concedentis, & non dum præſentatis, non autem de termino ex-
17 pediendi bullas ſuper† ſupplicatione ſignata à Pontifice immediato prædeceſſore, quę poteſt quandocunque expediri ſub ſucceſſore quicquid ſit de alijs Prædeceſſoribus non immediatis, iuxta diſpoſitionem reg.10 *Cancell.* ſicuti docent *Mandoſ. ſuper reg. nona de litt.in form rationi congr. expedien.* nec non *ſuper reg.11.reualidator grat.& conceſſ.Prædeceſſ. & Rebuff.in praxi tit.de grat.* rationi congruit cum alijs, quos refert *Molin. de hiſpan.primogen.lib.2.cap.2 num.63.& ſeqq.*

18 Quod verò obijciebatur de† triẽnali poſſeſſione eiuſdem Ioſephi ex eo quod adeptus fuerit poſſeſſionem Dyptereatus 23. Auguſti 1648. Lis autem à Galante cæpta tantummodò anno 1614. atque ideò moleſtari nequeat etiam in Iudicio petitorio iuxtà trad. *per Gonzal. ad regul. Cancell. §. 7. proem.num.242. Rot.apud Buratt. dec.209. nu.9. & in Salernitana beneficij 15. Aprilis 1644. cor. bo. me. Bichio,* viſum fuit non releuare attento monitorio ſuper iactationibus, & moleſtationibus obtento nomine ipſius Ioſephi infra annum ex quo remanſit interrupta poſſeſſio licèt illud non fuerit executum, niſi poſt elapſum triennium, quia per ſo-
19 lam † commiſſionem cauſæ, & decretum tantùm citationis obtentum per actorem, dicitur introducta vera lis quoad ipſum, ità vt exceptione huius Regulæ de triennali poſſeſſorem non moleſtando, iuuari non poſſit, ſicuti ex pluribus deciſionibus firmat *Gomeſ. ad eandem Regulam nu.54. verſ.prædictis tamen non obſtantibus Mandoſ. ad regul. de annal. queſt.37.*

quæſt.37. in princip., & Caſſad. deciſ.6. ſuper regul.Cancellar. per tot.

20 Nihil referente, quod Ioſeph litem commiſerit ſuper iactationibus, & moleſtationibus, non autem ſuper beneficio, vnde inferebatur quod eius poſſeſſio non fuerit interrupta, vt aduertit *Pariſ.conſ.81.nu.26.lib.4.* & dixit *Rot.apud Achill. ſuper regul.de triennal. deciſ.1.*, & tradit *Lotther.lib.2.quæſt.53.num.22.* nam concluſio vera eſt quando cauſa committitur poſt completum triennium quo caſu lis mota ſuper iactationibus, non interrumpit triennalem poſſeſſionem, in quibus terminis *Rot.& DD. præcitati loquuntur*, ſecus

21 vbi † commiſſa fuit ante completum triennium. Tunc enim poſſeſſor vigore dictæ commiſſionis dicitur fateri ſe ab alio ſuper beneficio moleſtari, & ſe reum conſtituere, vt benè ratiocinantur *Gomeſ. Mandoſ. loc.indicat., & Caſſador. dicta deciſ.6. vbi nu.14.* reprobat *Felin.in cap.illud de præſcript. verſ.Et quia ſupra feci mentionem de lege diffamari col.7.* qui contrarium tenere viſus eſt.

Et ità vtraq; parte informante deciſũ, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ariminẽ Bonorum.

Lunæ 24.Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Renunciatione paternorum bonorum ob acceptam congruã dotem à filia pro ſe, & ſuis heredibus facta, iidem ſub quocunque prętextu, emphyteuſim petere, & facto renunciantis cõtrauenire non poſſunt; fruſtràque applicantur defectus ſolemnitatũ renunciantis interueniente viro cum decreto, & præſentia Prętoris, dum earum etiã rigor ceſſat ex quo nulla læſio, aut dolus cõtrouertitur.

SVMMARIVM.

1 *Matre poſt acceptam congruam dotem omnia bona pro ſe, & ſuis amplè renunciante, ab iiſdem poſteà ſemper remanet excluſa, & ad illa aſpirare non poteſt.*

2 *Filius hæres eo ipſo, quod retinet dotem à Patre conſtitutam ob maternam renunciationem ab alijs bonis prætenſis reijcitur.*

3 *Renunciatio Matris filium tanquam nepotem per rectam lineam deſcendentem, & ex Iure, & propria perſona venientem non afficit.*

4 *Renunciatio Matris cum non ſit gratuita, ſed ob dotem à Patre conſtitutam facta, filio ex propria perſona venienti præiudicat, etiamſi Mater deceſſerit priuſquam caſus ſucceſſionis in bonis renunciatis euenerit.*

5 *Renunciante obſeruantiam renunciationis pro ſe, & hæredibus promittente, filij hæredes eiuſmodi renunciatione ita ligantur, vt amplius illi contrauenire non valeant.*

6 *Vaſallo de facto filiorum nõ promittente, licet filij ſint hæredes, & contraueniant promiſſioni Patris, ſtipulatio non committitur.*

7 *Matre expreſsè volente ſe, & hæredes omni ſpe deſtitui quicquam aliud vltra dotem acceptam in bonis renunciatis conſequendi, hæredes contra factum illius venire non poſſunt.*

8 *Renunciatio obſtat nepoti, quando filia nominatim pro eo promiſit, recepta dote ad eundem nepotem delata.*

9 *Filius ſtante promiſſione ex parte Matris, & qualitate hæreditatis ex parte ſui ipſius, dum poſſidet dotem Matri conſtitutam, emphyteuſim petere, & facto Matris contrauenire non poteſt.*

10 *Renunciatio ob non adhibitas ſolemnitates in contractibus mulierum ſeruari ſolitas nullitatis vitio obnoxia cenſetur.*

11 *Decretũ, & præſentia Prætoris, viro loco proximiorum ad quorum beneficium renunciatio facta fuit interueniente, omnium ſolemnitatum defectũ ſupplet.*

12 *Renunciatione ob receptionem dotis portionem ſibi ex fraterna hæreditate tangentem longè excedentis facta, omnis dolus, & læſio excluditur, & rigor ſolemnitatum ceſſat.*

DECISIO CCXXIV.

MOTO per Eq. Philippum Bonadratam iudicio Immiſſionis in bonis Emphyteuticis, de quibus agitur, coram R. P. D. Bulgarino A. C. Locumtenente, lata ab ea fuit ſententia, declarans nullum Ius, nullamque actionem ei competere, & perpetuum ſilentium impoſitum, cui tamen non acquieſcenti, & iterum in gradu appellationis pro ea in Rota inſtante, Domini denegandam eſſe cenſuerunt, inducti exceptione ampliſſimæ renunciationis, quam Eleonora eius Mater ad formã Teſtamenti Boncontis Patris, qui dotem ſcut. 3000. ei reliquit per hæc formalia verba: *Fecit, ceſſit, tranſtulit, & donauit irreuocabiliter Carolo Franciſco, & Palatio eius fratribus præſentibus, &c. pro ſe ipſis ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque totum illud, quod in quacunque quantitate, valore, & importantia ipſa D. Eleonora, eiuſque filij, hæredes, & ſucceſſores, & quicunque ab ea cauſam, ſiue ius habentes, & habituri prætendunt, & quouis modo habere, & prætendere, ac conſequi poſſunt, & poterunt tàm cauſa de præſenti, quàm de futuro, & tàm in re, quàm in ſpe, tàm ex cauſa ſuæ legitimæ portionis, ſeù ſupplementi legitimæ, aut pro bonorum ſubſidio de iure naturali debitæ, ſeù debendæ ſibi D. Eleonoræ, ſuiſque prædictis de, & ſuper bonis iuribus, & hæreditatibus quibuſcumque præſentibus, & futuris tàm dicti, quàm Boncontis Patris, quàm eius Fratrum, ſiue ab inteſtato, ſiue ex Teſtamento, & quacunque alia diſpoſitione, &c. necnon de, & ſuper quibuſcunque bonis Emphyteuticis, & Liuellariis vigore, & ex capite cuiuſcunque Inueſtituræ tàm factæ, quàm forſan faciendæ in perſonas, & ad fauorem dd. eius Patris, & fratrum, & cuiuslibet eorum coniunctim, vel diuiſim, & ex capite Iuris accreſcendi, vel non decreſcendi, & quomodocunque intelligi poſſet in dictis Inueſtituris, & earum qualibet etiam in fa-*

uorem

vorem fæminarum factis, vt ſuprà, in quibus, aut earum aliqua ipſa D.Elenora,eiuſque filij, liberi,ac deſcendentes comprahenſi intelligerentur, ſeù quandocunque forſan in poſterum comprahendi poſſent, & quarum vigore ad huiuſmodi bona emphyteutica & Liuellaria aſpirare, acceſſumuè, & regreſſum habere poterunt, & poſſent, & domum ex quouis alio capite, & cauſa, ratione, actione, & titulo, & modo etiam tunc ſibi incognito, & hic non expreſſo.

1 Per quam tàm amplam † renunciationem comprehendentem quicquid ad Eleonoram in bonis cõtrouerſis pertinere poſſet, quemadmodum ſi viueret,& ad illa aſpiraret, excluſa remaneret, *l.quæritur, §.ſi venditor, ff. de edil.edict. l.1. §.qui ſemel de ſucceſſ. l.cum donationis, C.de tranſact. Gabr.conſ.12.n.6.*
2 *lib.1.* Ita hac eadem † materna renunciatione reijcitur Eq.Philippus filius, & hæres eo ipſo quod retinet dotem, vt ſupra à Patre cõſtitutam,*Vulg.l.cum à Matre,C.de rei vindic. l.ex qua perſona, ff.de regul.iur. Soccin.107.n.58. lib.3. Surd.conſ.143.num.9. Ruin. conſ.7. nu.38. lib.1. verſ.Sicut ego, Fuſar. de ſubſtit.quaſt.597. num.2. Buratt.deciſ.154.num.4.*

3 Non obſtat, quod Equ. † Philippus tanquam nepos Bonconti s deſcendens ex dicta Eleonora prædefuncta Franciſco, & Palutio ſit comprehenſus in Inueſtitura ſtipulata pro filijs, & nepotibus per rectam lineam deſcendeñ, veniat ex Iure, & perſona propria,non autem Matris ad excluſionem illorum de Battaglinis remotioribus, ideòque eum non afficiat renunciatio, *Bald. in l.final. num.16. C.de pact. Roland.à Vall. conſ.11.nu.4. lib.1. Surd.conſ.355.num.36. Cancer.var.reſolut. par.3.cap.15.de renunc. num.47. cum ſeq. Rota in Ariminen,Emphyteuſis 14.Martij 1629. §.Minus nocebat coram bon:m:Dunozetto* comprobato *in Ariminen.Molendini coram Reuerendiſſ. Vrgellen. deciſ.295.*, in quibus etiam dicitur hanc eſſe Arimini Conſuetudinem, quod admittantur maſculi ex fœminis deſcendentes, nàm
4 cum † renunciatio non fuerit gratuita, ſed ob dotem à Patre Eleonoræ filiæ ad hunc effectum conſtitutam, ipſaque contracto matrimonio, & dote ab hæredibus Patris dotantis recepta paternũ præceptum adimpleuerit, ex eadem cauſa renunciando bonis omnibus, & in ſpecie hiſce controuerſis tàm ſuo, quàm filiorum, & hæredum nomine, vtiq; talis renunciatio obſtat Eq.Philippo ex perſona propria venienti,& ſi Mater deceſſerit,priuſquam euenerit caſus ſucceſſionis in bonis renunciatis, vt tradit *Roman.in l.qui ſuperſtitis 93.ſub num.7. verſ.Quod limita, ff.de acquir.hæred. Caſtr. conſ.419. in fin. verſ.Quarta principalis par.2. Surd. d.conſ.355. nu.41., & 42. verſ.Tertio reſpondetur, & nu.43. Theſaur.inn.quæſt.forenſ. lib.2. quæſt.90. num.9., & 15. verſ.Limitatur tamen, Rota in Aſculana hæreditatis 2.Iunij 1649. §.vltimo*, confirmata *24.Ianuarij 1650. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Cuius renunciationis effectus inſpecta promiſſione per Eleonoram facta, quod nec ex ſua perſona,neque ſuorum filiorum, & hæredum, & ſucceſſorum Fratres dotantes, & Renunciatarij vllo vnquam tempore ex quouis euentu, & cauſis poſſint in Iudicio, vel extrà de Iure, vel de facto etiamſi de Iure, vel de facto moleſtari poſſint, & debeant, & imò ipſi ſui fratres,& eorum prædicti ſemper intelligantur, & ſint omninò, & in omnibus, & per omnia perpetuò, & abſoluti,& liberi,ipſaque D.Eleonora,& ſui prædicti à præmiſſis omnibus, & ſingulis excluſi,ſine vlla prorſus ſpe quicquam vlterius habendi, prætendendi, & conſequendi,
5 quando enim † renuncians promiſit obſeruantiam renunciationis per ſe,& hæredes eo certius ſi filij ſint hæredes ligantur huiuſmodi renunciatione,vt non valeant illi contrauenire, & ad bona admitti, vt probant *Alex.conſ.13.num.7.lib.5. Caſſan.conſ.47.nu.28. Nicol.Bellon.conſ.15.n.10. Rolan.à Vall.conſ.95. nu.47.lib.1. Hond.conſ.3.nu.63.lib.1. Surd. dicto conſ.355.nu.39. cum ſeq.* vbi ait hanc opinionem in concludendo, & iudicando vti veriorem eſſe ſequendam, tametſi diſputando aliquibus,& ipſi aliter viſum fuerit, *Modern. Fulgin.de iur.Emphyt. titul. de renunciat.quæſt.4. num.5. cum duobus ſeqq.*

Quibus non contradicunt auctoritates pro contraria parte allegatæ, *& in conſ.18.nu.12. lib.5. Rota in Fulginaten. Hæreditatis 31. Martij 1638.coram bo:me:Card.Hieronymo Veroſpio*,
6 quia *Alexander* loquitur in caſu, quo † Vaſſallus promiſit ſe non contrauenire, & non promiſit de facto filiorum,& ideò licet filij ſint hæredes non committur ſtipulatio, ſi iidem contraueniunt ea ratione, quia Pater tunc filiorum nomine promiſit, vt apertis litteris dicit *ſub nu.12.* quo circa non poteſt ex illo ad nouum caſum omninò diuerſum
7 inferri, dum † Mater expreſsè voluit ſe, ſuoſque hæredes, & alios ab ea cauſam habentes eſſe penitus, omnique ſpe deſtitutos quicquam aliud conſequendi in bonis renunciatis, & in ſpecie emphyteuticis, & in terminis admittit *Faber.in ſuo Cod.lib.2.tit.3. defin.14.verſ.niſi poneres id nominatim*, firmans
8 renunciationem † obſtare Nepoti, quando filia nominatim,vt hic pro ipſo promiſit recẽpta Dote ad eundem nepotem delata; Et hæc reſponſio congruit etiam caſui *deciſionis Fulginaten. hæreditatis*, quæ nullatenus aſſerit Matrem pro filijs, & hæredibus promiſiſſe,nec illos eſſe Matris renũciantis hæredes, ideò adduci non poteſt pro deciſio-
9 ne præſentis caſus, in quo concurrit † promiſſio ex parte Matris,& qualitas hæreditatis ex parte Philippi filij poſſidentis dotẽ ad hunc effectum ei conſtitutam,& ob id non poteſt Emphyteuſim petere,& facto Matris contrauenire, vt notant *Alex. d.conſ.13.nu.7. verſic.Non obſtat, Gabr. conſ.125.num.13. lib.1. Natt.conſ.214.num.4. Peregr.de fideicom.art.52. num.97. Caual.deciſ.36.num.29.part.1. Surd. in citat.conſ.355.num.40.*, & alij,quos de veriori ſententia congerit *Fulgin. lib.5. Ruin.conſil.7. num.38.lib.1. de iur.emphyt.tit.de renunciat.dicta quæſt.4.*

quaeſt.4. num.5. cum duobus ſeqq. vbi reſpondit *Alex. dicto conſil.18.num.5., & quaeſt.10. num.5. verſ.Contrariam tamen ſententiam cum ſeqq.*

10 Ceſſat denique † nullitas renunciationis ex eo deducta, quod nõ fuerint adhibitæ ſolemnitates in contractibus Mulierum ſeruari ſolitæ, quoniam ex Inſtrumenti inſpe-
11 ctione apparet interueniſſe. † Virum Eleonoræ loco proximiorum ad quorum beneficium facta fuit renunciatio cum præſentia & decreto Pretoris Arimini, quod ſuppleat omnium ſolemnitatum defectum, *l.etiam in princ. ff.de bon.liber. l.1.C.de iis, qui ven.obligat. Gratian. diſcept.forenſ. cap.564. num.22. Cyriac. controu.182.nu.3. Rota coram bon.me. Merlino deciſ.226.num.9.* Concurrente præſertim iuſtiſ-
12 ſima cauſa, ob quam facta fuit † renunciatio, nempe receptione Dotis ſcut.3000. ei à Patre iure inſtitutionis relictæ, & longe excedentis portionem ſibi tangentem ex paterna hæreditate, ex qua cauſa excluditur omnis dolus, & laeſio, ad quibus obuiandum adhibentur ſolemnitates, & per conſequens ceſſat etiam illarum rigor, *Bald.conſ.63.in fin. lib.2. Rot.deciſ.109.nu.1.in fin.poſt ſecundum vol. conſil. Farinacc.deciſ.110.nu.10 par.7.recent.*

Et ita vtraque parte, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Manutentionis.

Lunæ 26. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Hoſpitale titulo emptionis poſſeſſum nõ fuiſſe in Conuentum erectum prætenditur, cum tamen in eo omnes functiones Eccleſię peragantur, & ſimiles erectiones abſque Beneplacito Apoſtolico, & licentia Ordinarij fieri non poſſint; vnde cum Iure ſuo ceciderint ad remiſſoriam confugitur, quæ ex capite irrelcuantiæ denegatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in prophanis denegatur vbi aliàs ſine fumo dari conſueuit.*

2 *Monaſteria Conuentus, aliaque loca Religioſa abſque beneplacito Apoſtolico erigi, & conſtrui non poſſunt.*

3 *Licentia Ordinarij ad erigenda loca Religioſa requiritur.*

4 *Beneplacitum Apoſtolicum, & licentia Ordinarij ad nouas fundationes cõſtruendas copulatiuè exiguntur.*

5 *Conſtitutiones Apoſtolicæ nouam Conuentus fundationem ſine ſolemnitatibus requiſitis prohibent.*

6 *Locus vbi celebrantur Miſſæ, adminiſtrantur Sacramenta, & ſepeliuntur defunctorum cadauera, non hoſpitium, ſed Eccleſia dicitur.*

7 *Hoſpitium cum appellatione Eccleſiæ non veniat. Bullæ de non erigendis nouis Conuentibus ſunt ſeruandæ.*

8 *Hoſpitium non eſt vbi adeſt Eccleſia, aliàs frauderentur conſtitutiones erigendo Monaſteria ſub nomine Hoſpitiorum ad euitandam illarum pœnam.*

9 *Erectio quandò fit Eccleſiæ, Parocho loci ob damnum, & intereſſe reclamare, & impugnare permiſſum eſt.*

10 *Articuli ad probandum quod ante emptionem Eccleſiæ ibi aſſeruabatur Sacramentum Euchariſtiæ cum alijs requiſitis, cum illa in vim concordiæ inter Officiales Hoſpitalis, & Parochum geſtæ fuerint Patribus ſucceſſoribus ſuffragari non poſſunt.*

11 *Vtilitas Parocho ex permanentia Patrum reſultans fundationem Conuentus cõtrà formam conſtitutionem non ſuſtinet, cum tale auxilium in hac materia non admittatur.*

12 *Ordinarij locorum tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Eccleſijs Parochialibus de numero Paſtorum ſufficienti prouidere tenentur.*

13 *Releuantia etiam probata dum non prodeſt, tempus cum diſpendio, & incommodo partium non eſt tenendum.*

DECISIO CCXXV.

1 RESOLVTVM fuit Patribus Sancti Dominici non eſſe concedeñ† Remiſſoriam ex capite irreleuantiæ materiæ articulatæ qua poſita, & in prophanis denegatur, vbi aliàs ſine fumo dari conſueuit, *l.ad probationem, C.de probat. gloſſ.in cap.cum contingat, verb.nihilominus de offic.deleg. Caputaq.dec.68. par.2. Rota apud Duran.deciſ.190., & corã Eminentiſſimo Card.Otthobono deciſ.36.& 45. vbique num.1.*

Irreleuãtia verò deducebatur, quia in effectu Patres in tribus primis articulis probare intendũt Eccleſiã nuncup. Hoſpitale Paſſionis ab ipſis titulo Emptionis poſſeſſum non fuiſſe erectam in Conuentum, itaut debue-
2 rit impetrari † beneplacitum Apoſtolicum, ſine quo Monaſteria Conuentus, aliaque Religioſa loca erigi, & conſtrui non poſſunt, vt diſponitur *in cap.vnico de exceſſ.Prælat.in 6. innouatur in clem.cupientes de pœn. & in cap.vnico §.Confirmatis, vbi Franc., & Gemin. de Relig. Domib. eod. lib.6. Tambur. de iur.Abbat. tom.3.*
3 *diſput.5.quaeſt.1.num.3., & ſeq.* Ac † etiam licentia Ordinarij loci iuxtà Decretum Sacr. Concil. Trident. in *ſeſſ.25. cap.3. de reformat.* & Conſtitutiones Apoſtolicas, & ſignanter Vrbani VIII. in ordine *Bullar. la 25.* quem-
4 admodum † hæc duo copulatiuè exigi, reſpondit *Rota in Cracouien. Fundationis Monaſterij 19. Aprilis 1649., & 20. Iunij 1650. coram R.P.D. meo Celſo*, quam poſteà ſequuta fuit in hac cauſa ſuper bono Iure Parochi emanata *7.Februarij 1656. coram R.P.D. meo Meltio §. Non etiam*, & deindè *in Cæſarauguſtana Conuentus 18.Maij 1657. coram me, §.primo, & ſeq.* confirmata *12.Nouembris eiuſdem anni coram eodem R.P.D. meo Meltio 8.Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo D.meo Decano, & 17.Martij, & 6.Iunij præteriti corã R.P.D.meo Veroſpio;* ſed retineri pro ſimplici Hoſpitio Patrum venientium ad oppidum Matriti ad pertra-

ctanda

ſtanda Religionis negocia, quod regulari-
5 ter non cadit ſub † Conſtitutionibus Apoſtolicis prohibentibus nouã Conuentus fundationem ſine prædictis ſolemnitatibus, vt tradit *Ricc.deciſ.Cur.Archiep.Neapol.*139.*nu.*2.*part.*2. Nam cum Patres retineant dictam
6 Eccleſiam †apertam apertiſque ianuis Miſſas celebrent, Sacramenta adminiſtrent, adſitque campana, & defunctorum cadauera ſepeliantur, vt probat Teſtes formiter examinati, *Summario num.*2., *&* 3., & faſſi ſunt iidem Patres Capitulariter congregati in ſtipulatione mandati procuræ in hac cauſa exhibiti, *Summario additionali num.*1., vtique
7 Hoſpitium † appellari nequit, cui prædicta non adaptantur, & ideò ſeruandæ ſunt Bullę, de non erigendis nouis Cõuentibus, vt præter auctoritates relatas *in dicta deciſ.*7.*Februarij* 1656.*ſub* §.*Præterea*, probant *Pater Lezana par.*4.*verb.Monaſteria num.*6.*verſ.Quod intelligē, Donat. rer.regul.par.*2.*tract.*1.*quæſt.*22.*nu.*7. *Ceſped. de exempt. regul. cap.*1.*dub.* 6. *numer.*4. *Paſqualig. in add. ad Laurent.de Franch.de quæſt. inter Epiſcop.*, *& Regular. ſub tit. de Conuent. in noua Fundatione quæſt.*3.*num.*416. *Rot.deciſ.*193.
8 *num.*6.*par.*5.*recent.*, dicens non eſſe † Hoſpitium, vbi adeſt Eccleſia, aliàs facili negocio poſſet dari occaſio fraudandi Cõſtitutiones erigendi Monaſteria ſub diminutione Hoſpitiorũ ad euitañ illarum pœnam, *l.in fundo ff.de rei vindic.l.non dubium, C. de leg.l.in fraudē de iur.Fiſc.l.prima,& l. Diuus,ff.ſi quid in fraud. Creditor.*

Quartus in quo articulatur, quod alij Religioſi, & Mendicantes non ſe opponunt erectioni, quæ ipſis nullum præiudicium affert, nullius eſt releuantiæ, quia huiuſmodi fundatio non interdicitur inſpecto ſolum Religioſorum prẹiudicio, nec ad illud dumtaxat Summi Pontificis reſpectum habuere;
9 Sed quia concurrit † intereſſe Parochi loci, vbi fit erectio propter oblationes ſepulturarũ, & alias obuentiones ad ipſum ſpectantes, cui propterea permiſſum eſt reclamare, & impugnare, *cap.cum dilectus ſecund. de Cappell.Monach. cap.Paſtoralis* 9. *de ys, quæ fiunt à Prælatis, Guidopap. deciſ.*360.*num.*1., & plenè alijs adductis fuit ponderatum *in Cæſaraugustana Fundationis Conuentus coram me* §.*Concurrit præterea*, *& RR.DD.meis Meltio*, *& Veroſpio*, §.*Fuit etiam*, *&* §.*Pro validitate*.
10 Alij duo ſubſequentes † articuli dati ad probañ, quod ante Emptionē de hac Eccleſia à Patribus factam, ibi aſſeruabatur Santiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, conficiebantur Sacra pluresque Chriſtifideles in ſepultura ibidem electa humabãtur, adeòut etiam venditione non ſequuta Rectores tenebantur, eam apertam retinere, ſunt etiam irreleuantes, quia vltrà quod hæc excludunt articulatum titulum Hoſpitij, & in partibus fuit aliàs deſuper factum aliud examen, fuit reſponſum, quod eadem omnia fuerunt geſta in vim Concordię de anno 1613. initæ inter Hoſpitalis Officiales, & Parochum, & de illius licentia, qui rurſus prædicta omnia Parochialia ſibi reſeruauit in eadem Concordia, *Summario num.*4. Cumque per translationem Hoſpitalis ad alium locum reſoluta remanſit, nec Patribus ſucceſſoribus in ſola materialitate Eccleſiæ ſuffragari poteſt, vt benè omnia percurrit *dicta deciſio R.P.D.mei Meltij*, §.*Non obſtat cum ſeq.*

Vltimi denique duo articuli, in quibus po-
11 nitur † vtilitas Parocho reſultans ex permanentia Patrũ in dicta Eccleſia modo quo degunt, illam adiuuando in adminiſtratione Sacramentorum minoris ſunt ponderis pro ſubſtinenda Fundatione Conuentus, non ſeruata forma Conſtitutionum, cum etiam in hac materia non admittatur tale auxilium, dum ex Decreto Sac.Conc. Tridentini *in ſeſſ.*21.*cap.*4.*de reformat.*, iniungitur
12 locorum† Ordinarijs tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, vt in Eccleſijs Parochialibus, in quibus Populus ita numeroſus ſit, vt vnus Rector non poſſit ſufficere Euchariſticis Sacramentis adminiſtrandis cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet ſibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum, prout Ordinarius intra limites dictæ Parochiæ pluribus ab hinc annis erexit in eius adiutorium Eccleſiã Sancti Iuliani contiguam etiã dicto Hoſpitali, ſicque alio non indiget auxilio.

Et ità cum nullus ex articulis exhibitis
13 præſeferant materiam † releuantem fuit denegata remiſſoria. Probata enim non prodeſt, ſed cum diſpendio, & partium incommodo tempus teritur, *Butr. in cap. peruenit num.*2.*in fin.*, *Qui fil. ſint legit. Caſſador.deciſ.*3.*de dilat.Gregor.XV.deciſ.*184.*nu.*3.*&* 4. *Duran. deciſ.*121.*num.*1. vtraque parte informante.

R. P. D. MELTIO.
Poſteà Epiſcopo Papieñ.

Romana Cenſus.

Lunæ 31. *Maij* 1660.

ARGVMENTVM.

Extinctio controuerſi cenſus ob facultatem Procuratoris inſufficientem, qui ad retrouenditionem eiuſdem abſque ſpeciali mandato Procuratoriæ procedere non poterat, nec pecunias pro ſorte principali accipere, tanquam nulla, & inualida infirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Præpoſitus ad contrahendum, pariter ad diſoluendum contractum approbatus cenſetur.*
2 *Retrouenditio cenſus abſque ſpeciali mandato procuratoriæ expleri nequit, etiamſi de Procuratore qui pro alio cenſum emit, & acquiſiuit agatur.*
3 *Retrouenditio abſque ſpeciali mandato non intrat quando verba obligatoria non in Procuratorem, ſed in perſonam principalis conſtituentis diriguntur.*
4 *Facultas ex Conſtitutione Pij V. reſeruata Patribus*

bus Ieſuitis ad effectum redimendi cenſus, etiam plurium annorũ præſcriptione extincti, in quantum extenditur.

5 *Alternatiua natura operatur, vt actũ in vno tantum verificari ſufficiat.*

6 *Facultas redimendi cenſus non ſubſiſtit, cum inter vnam, & alteram conuentionem plura pacta intermedia in perſonam Creditoris, & Debitoris directa appoſita legantur.*

7 *Pactum redimendi nõ ad facultatem exigendi longè appoſitam, ſed ad proximè narrata inferri debet.*

8 *Retrouenditio vigore auctoritatis, quæ de per ſe inſufficiens erat conceſſa, nulla eſt, & inualida.*

9 *Facultatem Præpoſiti vtroque mandato inſpecto ad retrouenditionem conſtituti cenſus inſufficientem fuiſſe probatur.*

10 *Clauſula* cum libera, *Procuratoris auctoritatem quoad ſpecies expreſſas ſolummodò auget, non vltrà.*

11 *Clauſula* quatenus deponerentur aliquę pecuniæ, *licet diuerſos caſus includat, ſemper tamen cum iiſdem qualitatibus expreſſis intelligitur.*

12 *Deciſiones 186., & 469. num. 12. penes Cenc. de cenſib., applicatæ quomodo intelligendæ.*

13 *Deciſio 463. num. 12. coram bo:mc: Merlino, firmans habentem mandatum ad recipiendas pecunias debitas, & delendas, etiam habere facultatem retrouendendi cenſum non approbat, dum ex epiſtolis tàm Procuratoris, quàm Principalis contrarium iuſtificatur.*

15 *Confeſſio vtriuſque partis circa facultatem retrouenditionis cenſus, & receptionis ſortis principalis concurrens, contrà eandem allegantes plenam, ac indubitatam probationem conſtituit.*

DECISIO CCXXVI.

AD oſtendendam prætenſam validam extinctionem controuerſi cenſus inſiſtebant informantes pro Ven. Domo Profeſſa in eo præcipuò fundamento, quod Mãbilla vti Prępoſitus à D. Io: Andrea Gentile ad contrahendum cum Patribus Ieſuitis legitimè recipere potuerint pecunias pro eiuſdem contractus diſſolutione ſibi traditas per regulam, quod Præpoſitus ad cõtrahen-
1 dũ † cenſeatur pariter approbatus ad diſſoluendum contractum, iuxtà *Text. in l. Quod ſeruus 35. ff. de ſolut.*, & notat *Surd. conſ. 43. nu. 2.* Vnde cauſa ad turrinam hodie reuocata fuit reſponſum ſtandum eſſe in vltimo loco deciſis ſub die 10. Februarij 1659.

2 Prædicta enim Regula † non militat in retrouenditione cenſus, quæ vti præferens totalem reſolutionem prioris contractus expleri nequit, abſque ſpeciali, atque expreſſo mandato procuræ eodem modo, quo requiritur in venditione, etiamſi agatur de Procuratore, qui pro alio cenſum emit, & acquiſiuit, vt poſt *Rotam coram Cardinali Seraphino deciſ. 731. num. 1. & ſeqq.*, firmat in terminis *Cenc. de cenſ. quæſt. 109. num. 49., & ſeqq.*, *Rot. in recent. deciſ. 373. num. 6. & 7. par. 1. in Ranenaten. Cenſus 26. Aprilis 1641. coram bo:mc:*
3 *Bichio*; Præcipuè † quando prout hic verba obligatoria non fuerunt directa in Procuratorem, ſed in perſonã principaliſmet conſtituentis, ad tradita per *Becc. conſ. 19. nu. 8. Alex. conſ. 40. num. 7. lib. 5.*, cum alijs relatis in præterita deciſione huius cauſæ *ſub §. primo, & §. Hinc non applicatur.*

4 Nec prętẽdi poteſt † in vim facultatis Patribus Ieſuitis reſeruatæ in impoſitione cenſus illum redimendi quãdocunque non obſtante quauis longiſſimi temporis etiã centum, & plurium annorum præſcriptione Mambillæ huiuſmodi facultatem extinguendi competiiſſe. Quoniam illa eſt adiecta ad fauorem Patrum debitorum ad pręſeruandum eiſdem Iura redimendi iuxtà præſcriptum Conſtitutionis ſan: mem: Pij V. ſuper forma creandi Cenſus.

Et quamuis prætendatur eam immediatè appoſitam fuiſſe poſt conuentionem ſoluendi fructus Gentili, aut Mambillæ, ac proindè rectè fieri potuiſſe ſolutionem capitalis dicti cenſus eidem Mambillæ, etiamſi non concurreret aliud mandatum ad recipien-
5 dum propter naturam † alternatiuæ, quæ operatur, vt ſufficit actum in vno tantum verificari, iuxtà *Textum in cap. in alternatiuis de reg. iur. in 6. Rot. coram Durano dec. 265. nu. 16.*
6 *& coram Merlin. dec. 278. nu. 5.* Id tamen † minimè ſubſiſtere viſum fuit cum inter vnam & alteram conuentionem quamplura pacta intermedia directa in perſonam creditoris, & debitoris legantur appoſita. Nam antè conuentionem ſoluendi fructus legitur ſimpliciter per ablatiuum abſolutum pro ſeruitio Iuris redimendi inferius, ibi: *Saluo tamen infraſcripto pacto quandocumque redimendi, &c.* & ibi nullo Iure, &c. *niſi redimendi, vt infrà dicetur.* Pactum verò huiuſmodi extenſum fuit in fine Inſtrumenti, non tamen cum alternatiua ſuperius ponderata in conuentione fructuum, nempè à Gentile, aut Mambilla, ſed imperſonaliter, ibi: *Pacto tamen inter ipſas partes Conuento quod d. Ven. Domui Profeſſæ, & Patribus non obſtante quauis longiſſimi temporis præſcriptione, liceat redimere, & recuperare ſupradictum cenſum*, vt in *Summario impreſſo*
7 *Patrum Ieſuitarum num. 1.*, & ſic prædictum pactum redimendi debet inferri ad proximè narrata, non autem ad facultatem exigendi longè ſuperius appoſitam, *l. ſi idem, ff. de Iuriſd. omn. Iud. Rot. deciſ. 666. num. 1. par. 1. diuerſ.*, *& in recent. deciſ. 62. num. 10. par. 6.*

Idque etiam benè conuincitur ex eo quia dum Patres Ieſuitæ redimerunt cenſum, & Mãbilla illum retrouendidit non fuerunt vſi legali facultate ſoluendi ei, cum quo cõtraxerunt, ſed voluerunt, vt ſpecificè ipſis indicaretur titulus, nomen, & facultas, qua prædictus Mambilla retrouenditionem faciebat ibi D. Paulus Hieronymus Mambilla, &c. Procurator Domini Ioannis Andreæ Gentilis, prout dicitur conſtare ex Inſtrumento per acta D. Plebani R.C.A. Notarij producto de anno 1650., &c. *eodem Summa-*
8 *rio num. 2.* Hinc † retrouenditio vti expreſsè

facta

facta vigore ſolius auctoritatis ſibi conceſſæ in prædicto mandato, quæ de per ſe non erat ſufficiens ad actum retrouenditionis remanet nulla, & inualida, vel alio nomine, nec alia facultate in dicto mandato non cõceſſa valere poteſt, vt poſt *Roman.conſ.446. num.7. & Caſlador.deciſ.7.de appell.*, optimè in terminis reſpondit *Rota coram Cardinali Seraphino deciſ.83.nu.1. verſic. Extinctio enim, &c.* repetita in quarta parte diuerſ.*deciſ.295.pariter nu.1. Achill.deciſ.7.nu.1. de procurat. Cyriac. controu.384.num.11. & ſeqq. Gratian.deciſ.Marchiæ 49. num.38. & ſeqq.*

9 Facultatem autem † Mambillæ fuiſſe inſufficientem ad retrouenditionem controuerſi cenſus patet, ſiue inſpiciatur primum mandatum rogatum de anno 1649., ſiue ſecundum de anno 1650. cum reſtrictum, vtrumque appareat ad ſimplicem facultatem exigẽdi fructus, vt ea verba præſeferunt ibi petere, exigere, & recuperare quoſuis fructus hactenus decurſos, & non exactos. Vndè illa vires ſuas extendere non poterat ad ipſam retrouenditionem, quæ ex ſuperius ponderatis facultatem ſpeciale omninò requirebat ex Iuribus adductis in alia deciſione §.*Suppoſita namque*.

Parumque refert, quod ſecundum mandatum contineat etiam facultatem exigendi depoſita, & faciendi vtilia neceſſaria, & quomodolibet opportuna addita inſuper generali clauſula *cum libera*, quandoquidem dicta facultas vti appoſita in parte executiua Inſtrumenti, vt ſuadent ea verba, ibi: *Pro prædictis, & occaſione prædictorum*, & ibi, *in præmiſſis omnibus, & dependentibus, &c. in præmiſſis, & circa ea, &c.* ſemper, & in qualibet ſui parte dicitur reſtricta ad ſpecies ſupra expreſſas,

10 & dicta clauſula *cum libera*, † ſolummodo quoad eas Procuratoris auctoritatem auget & non vltrà, iuxtà *Text.in cap.qui ad agendum de Procur. in 6. Barboſ. clauſ.35. num.2. Cyriac. contr.forenſ. cap.278.nu.54., & ſeqq. Rota coram Buratt.deciſ.601.num.1.*, & in terminis *coram Cardinali Seraphin.d.dec.331.num.5. in Perusina fideicommiſſi de Rodulphis 15. Iulij 1654. coram Reuerendiſſimo D.meo Decano §.Verum repropoſita*, cum alijs relatis *in prædicta deciſione §.Nec quicquam*.

Nec contrarium demonſtrant alia verba

11 appoſita † in dicto mandato, ibi: *Quatenus autem pro prædictis, & occaſione prædictorum deponerentur aliqua pecunia, &c.* quia dicta clauſula licet includat diuerſos caſus intelligitur tamen ſemper retento eodem Themate, & iiſdem qualitatibus ſuprà expreſſis, vt tradit *Bald. in l.omnes populi num.72. verſic. Modo quæro., ff.de Iuſt., & Iur. Natt.conſ.570.num.8. Cyriac.contr.forenſ.cap.400.num.19. & ſequentib. Menoch.conſ.70.num.6.*

12 Neque † applicantur *deciſiones 186., & deciſ.469.num.12.* poſt *Cenc.de cenſib.* Quia prima loquitur de Procuratore conſtituto non ſolum ad omnia quæ poſſet ipſemet conſtituens, ſed etiam ad cedenda iura pro pretio, quod illi videbatur, & placebat, ex quibus verbis inferebatur, & ad facultatem retrouendendi præcipuè, quia recipiebant declarationem ex literis præcedentibus, quibus in ſpecie data fuerat facultas accommodandi pecunias, quas debitor retinebat ad cenſum, vt *ſub num.4.*, & ità caſus ille nullam patiebatur difficultatem, ſecunda verò licet in *Summario* dicat cenſum reuendi poſſe ab eo, qui illum etiam pro alio emit, in corpore tamen deciſionis hęc concluſio non firmatur, ſed ſimpliciter ponitur regula, quod ad effectum liberationis ſufficiat, vt debitor illi ſoluat, cum quo initus fuit contractus, vel eius hæredi, etiamſi verus pecuniarum Dominus non eſſet.

13 Prout minus † aduerſatur *deciſio 463.n.32. coram bo:me: Merlin.* Quia licet in eadem videatur firmari, quod habens mandatum ad recipiendum pecunias debitas, & debendas dicatur etiam habere facultatem recipiendi ſortes principales cenſuum. Attamen vltrà quod mandata de quibus in hoc caſu agitur non loquuntur de pecunijs, ſed de fructibus, & proindè omninò differunt à mandato ſuppoſito *in dicta dec. Merlini* fuit animaduerſum, quod ipſamet deciſio admittit prædictum mandatum non continere facultatem retrouendendi cenſum, in fine illius dicitur *ſub num.22.* ibi: *Solumque in Lurago deficiebat facultas retrouendendi, non autem recipiendi*, & ideò cum in caſu præſenti principaliter agatur de ipſa retrouenditione nulliter facta à Mambilla abſque ſufficienti mandato; Talis deciſio potiùs retorquetur contrà Patres Ieſuitas illam allegantes.

14 Vlterius non vrget, † quod dum Gentilis approbauit in Mambilla facultatem recipiẽdi diſdictam videtur etiam approbaſſe faculcultatem retrouendendi dictum cenſum. Quoniam contrarium prorſus conuincitur tàm ex epiſtolis per Mambillam ad Gentilem tranſmiſſis, quàm ex alijs reſponſiuis eiuſdem Gentilis.

Mambilla enim ſub die 21. Iulij 1651. notificauit Gentili per ea verba, ibi: *Da' Padri Gieſuiti è ſtata data intentione, che voleuano extinguere il cenſo delli ſcudi 4. mila d'oro, &c. che perciò mi mandarà V.S. procura di potere imborſare detto effetto*, & in alia ſub die 6. Auguſti eiuſdem anni, ibi: *Sono paſſati circa giorni otto, che ſcriſſi à V.S. che hebbi l'intimatione della diſdetta delli Padri Gieſuiti, a' quali hò parlato dopò hauer riceuuto la lettera pertinente al Padre Oldoino, &c. e mi hà riſpoſto, che per ſeruirmi procurerà, che detta Compagnia ritenga li ſcudi 4. mila d'oro, ogni volta, che V.S. ſi contenti ridurre il cenſo à quattro per cento, &c. e quando à V.S. non piaceſſe accettare detto partito potrà mãdarmi la procura, acciò li Padri nõ depoſitino il denaro al Monte della Pietà*, vt in *Summario illorum de Gentilis in poſitione data ſub die vltima deciſ. num. 5. & 6.*

Gentilis verò reſpectu prædicto Mambillæ ſub die 12. eiuſdem menſis Auguſti per ea verba: *In quanto all' intimatione delli ſcudi 4. mila fattagli dalli Padri Gieſuiti della redut-*

tione del Cenſo, già che credo li Padri ſi riducono à continuarlo, ridotto però à quattro per cento, Prego VS. fauorirmi di procurare col Padre Oldoino, &c. di ridurlo almeno à quattro, & vn quarto, e ſarà gratia di auuiſarmi del ſeguito perche gli dirò il mio ſentimento circa il riſcotere detto capitale, ò d'abbaſſarlo, &c. eodem Summario num.4. Hinc enim manifeſtè patet Gentilem credidiſſe quidem Patres Ieſuitas Mambillę dixiſſe cenſum, ſed non propterea acceptaſſe, nec declaraſſe ipſum Mambillam habere facultatem illum retrouendendi. ſicuti benè deducitur ex præfatis epiſtolis dum Mambilla bis petijt à Gentile mandatum procuræ pro facienda retrouenditione, & recipienda ſorte principali, & tamen illud ſemper fuit ei denegatum à Gentile reſpondēdo prius velle certiorari de tractatu cum Patribus Ieſui-
15 tis circa reductionem. Cùm igitur clara, & indubitata vtriuſque Partis confeſſio concurrat, quod ex præcedentibus mādatis procuræ Mambilla non habeat facultatem retrouendendi cenſum, nec recipiendi ſortem principalem, & epiſtola conſcripta à D. Gentile producta fuerit ab ipſis Patribus Ieſuitis contra eos facit plenam, ac indubitatam probationem, *c. cum Venerabilis*, vbi ſcribentes *not. de except. c. cum olim de cenſ. Aimon. conſ. 134. n. 8. Rota coram Buratt. dec. 622. num. 3. & alibi.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Deuolutionis Domus

Lunæ 16. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Non conſtare de bono Iure Capituli ad effectum deuolutionis domus de qua agitur, cùm de ea non doceatur; & licet per inueſtituram competeret, dum alienatio ex gratia Apoſtolica & vtilitate Eccleſiæ iuſtificatur, & fruſtra vitium obreptionis opponitur, de quo tamen prolixius tractatur; durante tamen linea cui in emphyteuſim fuit conceſſa, Capitulo ad caducitatem agere, aut hæredes inquietare, & domum ab ijs auocare non licet.

SVMMARIVM.

1 *Ius ſuum ex deuolutione ad quam agit deducens de deuolutione docere tenetur.*
2 *Alienatio bonorum Eccleſiæ abſque beneplacito Apoſtolico fieri non poteſt.*
3 *Alienatio praua reſeruatione beneplaciti Apoſtolici, & in euidentem Capituli vtilitatem emanauata, inualida ex carentia aſſenſu Apoſtolico non dicitur.*
4 *Exceptio quod non conſtet Capitulum examine teſtium fuiſſe citatum non admittitur, cum ob lapſum 30. annorum citationem interueniſſe praſumatur, & n. 5.*
5 *Mentio de vnius ex Capitulo præſentia in examine Teſtium in ſententia non eſt neceſſaria.*
6 *Statutum reſpiciens ordinatoria Iudicij non deciſoria extra forum Capitulorum non attenditur.*
7 *Vitium ſubreptionis circa litteras Apoſtolicas ex ratione taciturnitatis an intret, maximè ſtantibus Pontificum Conſtitutionibus locationes bonorum Capituli Canonicorum conſanguineis fieri prohibentibus.*
8 *Intentione Pontificis deficiente circa literas expeditas, eadem vna cum beneplacito in eis contento corruunt.*
9 *Subreptio vt euitetur & gratia ſuſtineatur, ſufficit Pontificem eſſe aliunde informatum licet aliquid non ſit expreſſum.*
10 *Reſolutio à partibus mediante tranſactione acceptata iuxta ſtylum eſt ſupponenda, nec incidenter reuocanda.*
11 *Breue non fuiſſe per ſignaturam, ſed per cōceſſum expeditum non refert, cum inter has conceſſionis formulas ad affectum ſcientia in Papa nullum diſcrimen videatur.*
12 *Clauſula* in perpetuum *omnem obreptionem excludit, quæ ceſſat quando verum id eſſe conſtat in quo Papa ſe fundauit.*
13 *Teſtes indiuiduantes deteriorationem domus ex excidio Vrbis ſequutam, dum cauſam ſcientiæ reddunt, & de facto etiam proprio actus recenſent, ſufficienter probant.*
14 *Inſtrumenta antiquarum conceſſionum ſtatum de eo tempore ad hoc quo emanauit conceſſio, non arguunt.*
15 *Tempus contractus ad effectum arguendi meliorem Eccleſiæ conditionem inſpicitur.*
16 *Deuolutio ad directum Dominum an intret extincta linea non obſtante alienatione in extraneum, & ſuppoſitione per vxorem poſt eius obitum de domo fideicommiſſo paterno facta.*
17 *Deuolutio ad fauorem Capituli excluditur, cum deficientia lineæ prout requiritur non probetur.*
18 *Linea durante Capitulo ad caducitatem agere, & domum è manibus hæredum auocare non licet.*
19 *Præſumptio de deficientia lineæ centum annis prælapſis intrat, niſi filios inueſtitos ſucceſſiuè procreaſſe conſtet.*
20 *Lineæ exiſtentia ſemel probata, onus iuſtificandi per indubitatas probationes inueſtitos ſine filijs, & deſcendentibus obiiſſe, ad deuolutionem agenti incumbit.*
21 *Deuolutio ex capite impoſitionis cenſus ſuper domo per emptorem irrequiſito Capitulo facta non releuat, cum alienatio in inueſtimento expreſsè prohibita non fuerit.*
22 *Alienatione ex verbis* alienandi, pignorandi, & obligandi *permiſſa, cenſus abſque Capituli conſenſu validè imponitur, ſaltem duraturus donec domus ad Eccleſiam legitimè deuoluatur.*

DECISIO CCXXVII.

CAPITVLVM, & Canonici Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe vſque de anno 1530. conceſſerunt in emphyteuſim domum, de qua agitur Fuluio Ferratino pro ſe, ac Petro Baldo Zeffiro, & Lepido eius fratribus carnalibus pro eis eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulantibus; & ab iſtis de anno 1615. cum conſenſu Capituli vendita fuit Petro Piſcatori; quo ad deteriorem

rem fortunam deuento Canonici prætendētes factum eſſe locum deuolutioni, moto iudicio coram ſuo Iudice, mandatum de manutenēdo, & ſucceſſiuè ſententiā ſuper dicta deuolutione obtinuerunt, à quibus cauſam per viam recurſus ab Eminentiſſimo Archipresbytero mihi commiſſa, cum facultate manutenendi quem de iure ad hunc effectū propoſito dubio. Rota contra Capitulum reſpondit ſcilicet non conſtare de illius bono iure; quia ex deductis viſum fuit pro eius
1 parte non doceri de † deuolutione ad quam agit, & ex ea ſuum ius deducit *Specul. in tit. de emphit. §. nunc aliqua num.66. Bero. conſ.149. num.6. lib.1. Rota dec.25. nu.1. par.6. rec.*

Non quidem ex capite nullitatis inueſtituræ de dicto anno 1530. Ferratinis factæ
2 tanquam deſtitutæ † beneplacito Apoſtolico in alienatione bonorum Eccleſiæ vltra cautam ad validitatem neceſſario *per extrauag. ambitioſè de reb. Eccleſ. nam aliena. Clemen. prima, & cap.1. eodem tit. Magon. deciſ. Floren.69. Cæſar. de Graſſ. deciſ.4. in fin. de reb. Eccleſ. non alienan. Rota dec.277. num.2. par.4. tom.2. & deciſ. 136. nu.5. par.7. recen.* quandoquidem ex facto
3 tollitur huiuſmodi nullitas nam † apparet conceſſionem emanaſſe præuia reſeruatione beneplaciti Apoſtolici, quod deinde fuit in ſolita forma Breuis expeditum cum clauſula *ſi in euidentem* eaque coram Executore verificata lata fuit ſententia declarans locationem in euidentem Capituli vtilitatem cadere; Atqui ideo inualida ex carentia aſſenſu Apoſtolico nequaquā dici poteſt iuxta deducta per *Marcheſ. de commiſſ. par.1. cap.2. nu. 48. cum ſeqq. Rota in nullius emphyt. de Gaſtalla poſt eundem deciſ.3. nu.1. & fol.100. & coram Duran. dec.365. nu.1. cum ſeqq. Gratia. in diſcept.514. nu.7. par. cum ſeqq.*

4 Nec turbant duæ † exceptiones obiectæ contra Teſtes ſuper dicta euidenti vtilitate Eccleſię examinatos. Prima videlicet quod non conſtet fuiſſe in examine citatum Capitulum, tum quia ob lapſum 30. annorū & vltra à die illius intrat præſumptio citationem interueniſſe, *Rota dec.205. numer.5. lib.5. Rota dec.193. num.5. & 11. par.2. diuerſ. Gratian. diſcept.268. num.1. & 2.* Tum etiam quia in
5 ipſa † ſententia dicitur Teſtes fuiſſe formiter per cauſæ notarium vno ex Canonicis præſente examinatos licet huiuſmodi mentionē minime neceſſariam eſſe probet *de commun. ſent. Iaſ. in l. ſe obtulit §. condemnandum, ff. de iudic. Villalob. comm. opin. verbo citan. nu.47. Modern. Ceſenaten. de cit. cap.13. num.112. & ſeq.* Altera verò exceptio, quod iidem Teſtes ſimpliciter deponant articulū eſſe verum, cōtra diſpoſitionem Statuti Vrbis *lib.1. cap.27.* præſcribent formam depoſitionis ſuper toto fa-
6 cto, nullius viſa fuit ponderis, quia tale † ſtatutum reſpiciens ordinaria Iudicij non deciſoria extra forum Capitolinum non attenditur *Scacc. de re iudic. lib.2. cap.4. num.651. Rota coram Card. Seraph. dec.208. nu.4. Canal. dec.553. nu.5. Buratt. dec.96. num.14. & ibi adden. num. vlt. & in recen. dec.161. num.4. par.4. Beltram. ad Greger. XV. dec.352. nu.11.*

7 Non ſubſiſtit † vitium ſubreptionis, & obreptionis contra literas ſuper dicta euidenti vtilitate expeditas deductum ex taciturnitate incapacitatis illorum de Ferratinis vti nepotum Bartholomei vnius ex Canonicis concedentibus ob reſiſtentiam conſtitutionum Sixti IV. Clem. VI. Pauli III. & IV. prohibentium locationes bonorum Capituli fieri Canonicorum conſanguineis, quo
8 ſub ſilentio prætermiſſo † deficit Pontificis intentio, cui ſi id innotuiſſet, vel non conceſſiſſet litteras prædictas ſuper euidenti vtilitate, vel difficilius, indeque corrunt vna cū beneplacito ibi contento *C. ſuper litteris vbi Felin. n.8. de reſcript. Rota deciſ.83. nu.24. & deciſ.291. nu.9. par.7. recen. Duran. dec.208. n.7. & 9.* quia ex explicita mentione facta, quod ſupplicantes erant nepotes Bartholomæi, qui erat in Curia vir conſpicuus, & magni nominis, ac ideo veriſimiliter Sūmo Pontifici abſq; aliqua expreſſione Canonicatus quem in Baſilica obtinebat, notus ficut de conſtitutionibus, quas confirmauerat benè infor-
9 matus, ceſſat quæcunque † ſubreptio ad quā euitandam, & ad ſuſtinendam gratiam ſufficit Principem eſſe aliunde informatum licet aliquid non ſit expreſſum, *l. Idem Vlpian. 12. §. ſunt, & alii, ff. de excuſat. Tut. Felin. in cap. nonnulli 28. num.18. & cap. in noſtra 32. num.15. verſ. incidenter, & ſub num.25. verſ.29. de reſcript. Menoch. conſ.20. nu.4. & 48. Cirtac. contr.160. à num.28. vſque ad 38. Rota apud bon. me. Coccin. deciſ.413. nu.7. & in recen. deciſ.24. num.9. par.5. & deciſ.222. num.25. par.7.* & in ſpecie articulo ad partes ſuper hoc diſcuſſo reſpondit in hac eadem emphyteuſi inter Capitulum & Ferratinos *Rota in Romana deuolutionis domus 3. Decembris 1612. coram bo. mem. Coccin. Grat. diſcept.*
10 *for. cap.415. nu.13. cum ſeq.* quæ † reſolutio à partibus mediante tranſactione etiam acceptata, non eſt incidenter reuocanda, ſed iuxta ſtylum ſupponenda, vt dictum fuit *coram Buratt. deciſ.596. nu.1. & 857. nu.4. & alibi ſæpè:*
11 hinc nihil refert, quod † Breue *ſi in euidentem* nō fuerit expeditum per ſignaturam, ſed per conceſſum, nedum, quia hæc exceptio cadit ſub articulo iam deciſo verùm etiam quia inter has conceſſionis formulas nullum Dominis videbatur percipi poſſe diſcrimen ad effectum ſcientiæ in Papa, cum in prima adſit ſubſcriptio ipſius, in ſecūda verò alterius in eius tamen præſentia iuxta *reg.34. Cancell.* de concurrentibus in data, quæ forma deſumpta ex *Text. in Canon. inſtit.25. qu.2. ibi ſiue qua ſcripto decreuimus, ſiue quæ in noſtra præſentia videntur eſſe diſpoſita*, vt his verbis relatis aduertit *Lotter. de re benef. lib.3. qu.1. nu.13. Marcheſ. de commiſ. par.1. cap.1. nu.78. fol.11.*

Obreptio autem ex eo deducta, quod falſo expoſitum fuit conceſſionem eſſe perpetuam, remouetur pariter ex facto, ipſiuſque lectura, quæ ita concepta eſt; *Locarunt, & titulo locationis iure proprio, & in perpetuum dederunt*, & *conceſſerunt honorabilibus viris D. Fuluio Ferratino pro eis eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus legitimè ſtipulantibus, & recipientibus*

in

*in emphyteuſim perpetuam,& c.Summario Capituli,num.*20. Ex quibus conuincitur ſemel, &
12 iterum fuiſſe adiectam† clauſulam *in perpetuum*, vt fuit in ſuppoſitione narratum:quapropter de aliquo obreptionis vitio notari non poteſt,quæ ceſſat, quando conſtat verũ eſſe id, in quo Papa ſe fundauit, *Rota coram Pen.deciſ.*206.*num.*12.*iuxta Ven. impreſſ.bon.me. Coccin.deciſ.*263. *num.*7.& 8. & poſt *Gilian. ad ſtat.Peruſ.in dec.*82.*num.*17. quemadmodum ex facto corruit alia elicita ex narratiua controuerſam domum tempore conceſſionis fuiſſe directam, & ab ipſis inueſtitis reſtauratam ad vſum habitabilem reductam, cum deterioratio caderet tantum in domo conceſſa à Patribus Sanctæ Mariæ Nouæ,quia
13 contrarium probant † Teſtes examinati indiuiduantes deteriorationẽ domus ad Capitulum iure directo ſpectantis ex excidio Vrbis ſequutam,vt fuit articulatum,qui Teſtes réddentes cauſam ſcientiæ, & de facto etiam proprio actus recenſentes, quia habitarunt, & dum fuit reſtaurata laborarunt, optime probant,*Rota coram Pen.deciſ.*624.*num.*1.*Ciriac.* loquens in ſimili caſu oppoſitæ obreptionis reſcripti *in d.controu.*160.*nu.*39.*cum ſeqq.*

14 Vnde non obſtant † inſtrumenta antiquarum conceſſionum de ann. 1543. & 1606. *Summario Capituli num.*1. ad oſtenden. falſam expreſſionem deteriorationis domus iam reſtauratæ, & in bono ſtatu exiſtentis; quia ex diſtinctione temporum ceſſat obiectum, & benè diſtinguuntur illæ cum iſta facta de anno 1530.poſt excidium Vrbis ſequutũ de anno 1527.& ſic ante controuerſam conceſſionẽ,multò poſt allegatas antiquas inueſtituras,quo ſit,vt non liceat arguere ſtatum de tempore adhoc, quo emanauit conceſſio ob bellum,& mutationes ex d. cauſa factas, *Bald.in l.*2.*nu*,29.*C.de reſcind.*alijſque in terminis adductis *per Gratian.d.diſcept.*415.*numer.*4.
15 *cum ſeq.* ad finem arguendi meliorem Eccleſiæ conditionem, quo caſu inſpicitur tempus contractus*C.vt ſuper de reb.Eccleſ.non alienan.l.ex mille,*§.1.*de euict.Grat.vbi ſup.nu.* 10.

16 Nec etiam viſum fuit poſſe † deuolutionem prætendi ex eo quod poſt iam extinctam lineam illorum de Ferratinis inueſtitorum domus reuerſa fuerit ad Capitulum Dominum directum non obſtãte alienatione in Petrum Piſcatorem extraneum,& ſuppoſitione per vxorem poſt eius obitum de d.domo facta fideicommiſſo paterno, §. *emphyteuſim auth.de non alienan. de reb.Eccleſ.* quia quicquid ſit, An conceſſio redolens iuxta DD.ſenſum emphyteuſim non autem locationem inſpecta ſtipulatione pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque abſque vlla temporis præfinitione cum alijs clauſulis ampliſſimis poſitis in diſpoſitiua(ſit alienabilis, & ad hæredes extraneos tranſitoria (quo caſu eo minus conſtaret de deuolutione, & de bono Iure Capituli) vel cum agatur de emphyteuſi Eccleſiaſtica hæredum appoſitione veniunt hæredes, & deſcendentes ſanguinis excluſis extraneis adhuc omiſſa
17 huius articuli definitione † excluditur deuolutio cũ nullibi à Capitulo probetur finis lineæ dd.de Ferratinis illoſq.ſine filiis deceſſiſſe probare omninò de Iure tenetur, *Rota coram Serapq.dec.*1458.*num.*1.*Caual.deciſ.*295.*n.*1. *& dec.*558.*nu.*1.& 3.& *in dec.*506.*nu.*2.*apud bonem.Merlin.repet.in par.*2.*recen.dec.*25.ea enim
18 durante†non licet Capitulo ad caducitatem agere & domum è manibus Petri, & eius hæredum auocare, & inquietare *Bart.in l. ſi finita,*§.*ſi de vectigalibus nu.*8. *ff. de damno infecto & ibi Caſtr.nu.*6. *Ruin.conſ.*165.*nu.*8.*lib.*1.*Hond. conſ.*36.*nu.*11.28.& *fin.lib.*1. *Rota dec.*383.*nu.*6. *par.*4.*tom.*2. *recen. Rota in Romana cenſus* 4.*Iulij* 1659.*coram me,*§.*qua conceſſione.* Primum quia alienatio fuit facta præuio Capituli conſenſu,& laudemio recepto.

19 Neque pro huius † lineæ deficientia ſuffragari poteſt lapſus centum,& vltra ann. à die factæ conceſſionis, quo temporis ſpatio intrat præſumptio, quod deceſſerint inueſtiti,& filios non habuiſſe niſi conſtet illos procreaſſe, *l.fin.C.de Sacroſ.Eccleſ. Seraph. dec.* 1487.*nu.*1.& 2. & *coram Reuerendiſſ. Vrgellen.*
20 *dec.*305. *nu. fin.* nam vbi vt hic † probata eſt ſemel exiſtentia lineæ tunc Eccleſiæ agenti ad deuolutionem incumbit onus iuſtificandi; per certas, & indubitatas probationes non autem præſumptionibus obitum inueſtiti ſine filijs,vel illorum mortem abſque vlterioribus deſcendentibus, vt firmauit *Rota in pracit.dec.& in Ferrarien. bonorum* 22. *Decembris* 1605.*coram Ortembergo poſt Marcheſ. de commiſſ.par.*1.*fol.*565. *in Arimin. deuolutionis coram Cardin. Sacrato poſt Mangil. de ſubhaſt. deciſ.*100.*num.*2. *apud Buratt.dec.*393. *nu.*6.*Caual. dec.*344.*num.*2. & *ſeq.* & *in recent. dec.*509.*nu.*8. *par.*4.*to.* pariter;probatus fuit finis generationis in inueſtitura, comprehenſæ *in deciſ.* . . . in oppoſitum allegatis, & *Signor. in Auxim. pradii* 15.*Martij* 1645.*coram bon.me.Dunozet.*§. *finis autem,*& §.*cotra quam generationem,* ideoq; ad præſentem caſum non applicantur minuſque contradicunt.

21 Irreleuans tandem viſum fuit aliud† deuolutionis fundamentũ ex impoſitione cenſus ſc.4000. in ſortem per Petrum emptorem ſuper d.domo facta irrequiſito Capitulo, nã cũ in inueſtimentis non fuerit expreſsè pro-
22 hibita alienatio, quinimo † permiſſa ex illis verbis alienandi, pignoran. & obligan.abſq. alio Capituli conſenſu validè potuit imponi duraturus ſaltem,donec domus ad Eccleſiam legitimè deuoluatur *per tex. in l. Lex vectigal. ff.de pign.* & de communi ſententia teſtatur *Corbul.de cauſ.prin.ob alien. lim.*1. *Cenc. de cenſ. qu.*22.*nu.*12.& 13.*Modern.Fulginat. de iur. emphit.tit.de alien.qu.*3.*ſub num.*112. *verſ. aut verò non fuit,& ſub nu.ſeq.verſ.tertia diſpoſitio eſt Rot. deciſ.*86.*num.*30.& *ſeq.par.*5.*recen.*& *in Romana deuolutionis domorum* 3.*Iunij* 1652.*coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Et ita vtraque parte informante fuit deciſum non conſtare de bono Iure Capituli, &c.

R. P. D. T A I A.

Bonon. quintæ fructuum.

Lunæ 30. Maij 1660.

ARGVMENTVM.

Lex *per diuerſas*, & lex *ab Anaſtaſio C. mandati* in quibus caſibus, & quomodo procedant.

SVMMARIVM.

1 *Fructus debiti cedenti debentur etiam ceſſionario.*
2 *Legatum repudiatum per legatarium remanet penes hæredem.*
3 *Ceſſio facta rei litigioſæ ſubſtinetur pro rata pretij ſoluti, vt num. 4. 5. & 6.*
7 *Diſplicere amplius non debet, quod ſemel placuit.*
8 *Ceſſio rei litigioſæ in clauſula tranſactionis ſubſtinetur, & num. 9.*
10 *L. ab Anaſtaſio improbat redemptionem, & abſumptionem litium, & Iuris incerti.*
11 *Obligatio Cameralis reddit ius certiſſimum.*
12 *Ceſſio rei litigioſæ, quæ in Iure eſt certa ſubſtinetur.*

DECISIO CCXXVIII.

CVM poſt deciſionem 30. Aprilis proximi elapſi in eadem Cauſa aliqua adhuc opponerentur à Co. Cambiſe pro noua Audientia Domini mandata mihi de more deciſioni reuiſione mandarunt quoque expediendum mandatum Co. Aemilio pro ſumma lib. 800. ſine præiudicio Iurium pro reſiduo.

Et ex facto Primo opponebatur quintam partem fructuum non aſcendere ad ſummã librarum 10716. calculatam à die 32. Martij 1645. quo Co. Cambiſes fuit adeptus poſſeſſionem bonorum, vſque ad annum 1659. *vt in deciſ.* §. & tali compulſione cum Co. Ioannes Baptiſta Pater Comitis Cambiſis non habuerit tunc poſſeſſionem pacificam, mota lite ab Angelo, quin etiam auocata poſſeſſione prædij dicti la Torricella.

Conſiderarunt enim DD. quoad litem ab Angelo motam non fuiſſe ex ea impeditam fructuum perceptionem, & eodem modo fuiſſe debitam quintam partem dd.
1 fructuum Virgilio Deodato cedenti, † & conſequenter Comiti Aemilio Ceſſionario, ſicuti percipiebantur reliquæ quatuor partes ad Co. Ioannẽ Baptiſtam obligatæ, quod ſufficit ad fructuum conſequutionem *Rot. deciſ. 370. num. 3. par. 3. rec.* & quoad auocationem poſſeſſionis Turricellę reſponſum fuit eam fuiſſe reſtitutam cum ſubſequenti mãdato reſtitutionis fructuum librarum 5592. *mandato Rotali in Summario poſſeſſionis Co. Aemilij num. 12.*

Secundo opponebatur non eſſe computanda bona in communi Butrii, in quibus pater Virgilius Deodatus non fuerat ſubſtitutus à Co. Pirro adeoquè non peruenerint ad Co. Cambiſem vti ceſſionarium patris Virgilij Deodati.

Reſponſum fuit contrarium ſatis conſtare ex eo, quod licet hæc bona fuerint à Co. Pirro legata Co. Io. Tadeo, cum hoc vt renunciaret cuicumque Iuri, & actioni, quam haberet ſuper eius hæreditate tamen cum Co. Io. Tadeus legatarius legatum repudia-
2 uerit, † illud apud Io. Baptiſtam hæredem poſtea Patrem Virgilium Deodatum ſubſedit, & hæreditario Iure apud eum remanſit *ad litteram l. id autem 75. ff. l. ad falcid. & legatum repudiatum fuiſſe hæredis l. ſeruum 45. §. ſi quis ff. de legat. primo*, atque ideo cecidit a ceſſione omnium Iurium hæreditariorum ab ipſo hærede facta Co. Io. Baptiſtæ, & Cãbiſi.
3 Demum opponebatur † ex *l. vltima, & penultima C. mandat.* inualidam eſſe ceſſionem actionum, niſi vſque ad concurrentem quantitatem pretij pro ceſſione numerati ad *Bald. & alios in dd. l.* placuit reſpondere
4 conſiderando † approbationem, aut non reclamationem Co. Cambiſis, contra quem eſt ceſſio (nempè quæ approbauit in Iuriũ ceſſionem à Religioſo, & Religione factam Co. Aemilio, & Apoſtolica auctoritate confirmatam, offerendo etiam ei præſtare fructus promiſſos) *vt in dicto* §. *1. & ſufficeret Gab. de verb. concl. 5. num. 31. Giurb. dec. 117. num. 4.*
5 & † præcipuè quod non fuit oppoſita hæc exceptio ante litem conteſtatam *Faber in ſuo C. definit. 10. tit. 26. lib. 4. Ario de meſa var. re-*
6 *ſol. 24. num. 7. lib. 1.* † quod tamen controuertitur quoad hoc an exceptio peremptoria ſit vel dilatoria ab *Olea de ceſſ. Iur. tit. 9. q. 10.*
7 *in fin.* & planè in propoſito, † quod ſemel placuit amplius diſplicere non poteſt *Capi. quod ſemel 22. de regul. Iur. in 6.*

Præſertim, quia Co. Aemilius prætendebat bona eſſe tanquam hæreditaria Co. Pirris patris prout nonnulla poſtmodum Iure hæreditario vindicauit ab ipſo Co. Cambiſe, & nihilominus pro huiuſmodi ceſſione Co. Aemilius Ceſſionarius promiſit ſoluere in futurum Patri Virgilio Deodato Cedenti annuas libras 160. etiam ſi bona vindicaret Iure proprio, & nihil ex ceſſione ſequeretur, & pro fructibus præteritis ſoluit li-
8 bras 1400. † adeoque ceſſio hic facta ex cauſa tranſactionis voluit *Gabr. d. concl. 5. num. 17 & in dicta deciſione* §. *quia pariter*, & licet non ſuper lite mota, ſaltem ſuper lite mobili,
9 ac mouenda, † non ſolum ſuper timore litis ſufficiente ad tranſactionem *l. 2. C. de tranſact. & ibi not. Bart. & alij.*

Et maximè etiam, quod Ius ceſſum à d. Virgilio Deodato erat certum, & non ca-
10 dit ſub † *l. ab Anaſtaſio*, quæ improbat redemptiones litium, & aſſumptiones litium & aſſumptiones Iuris incerti *ad tradita ab Olea d. quæſt. 10. num. 55. & ſeqq. Giurb. d. dec. 117 dicto num. 4. & poſtea Cenc. de Cenſ. quæſt. 72. numer. 19. verſ. & hac ratio Duard. de Conſil.* §. *2. quæſt. 25 num. 19.* & amplius hoc Ius certiſſimum erat ex obligatione in forma Came-

ræ Gōbr.conſ.67. ſub num.17.lib.1. Olea.d.q.10. num.9. Rot. coram Mell. deciſ.111. num.5. & 6. quicquid controuertatur in Conſtitutionibus ad Bullam ſa.me. Pij V.

Et declarando deducta in deciſione ſub dicto §.quia pariter etiam malè deſcripta, duo Iura conſiderantur, alterum quod ceditur nempè quinta pars fructuum debita Cedenti, quæ certa quota eſt, ſed incerta quantitas, alterum pro quo ceditur, hoc eſt partim pro certa quātitate lib. 1400. in actu ceſſionis, & annuarum lib.160. & partim pro incerta remiſſio dubiæ actionis, quantam, & qualem Co. Aemilius haberet, & eſſet habiturus contra Patrem Virgilium Deo-
12 datum cedentem, † adeoque tanto magis valuit ceſſio, quanto actio ceſſa in Iure fuit certa, & indubitata, incerta verò, & indubitabilis in executione, vt ſupra allegatur, & clarius *Inguerol.allegat.37.nu.62.Canc. var.reſol.17. num.74. & 75.par.1. Giurb. d.dec. 117.num.3. & 4. & præclarè num.13. & ſeqq.& poſt Cenc. d. quæſt. 72. à nu.16. verſ. altera ſuboritur.*

Ex quibus, & alijs in deciſione de ſumma lib.10716. quam, & aliquid DD. deberi mandarunt, & pro 8000. ſine præiudicio, vt ſupra mandatum expedire.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononieñ Fideicommiſſi Ioannis Mariæ de Bolognini.

Veneris 4. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Sententiæ validitas ex quibus reſultet. Poſſeſſores in mala fide non poſſunt facere fructus ſuos. Redditus bonorum ſtabilium quomodo taxentur. Conſuetudo Bononiæ pro taxa bonorum ſtabilium, quæ ſit. Conſtita fructuum perceptione facilè quantitas arguitur Penſiones domorum ad quinque pro centenario taxantur. Habitatio loci æquiparatur locationi.

SVMMARIVM.

1 *Validitas ſententia ex reuolutione actorum reſultat.*
2 *Poſſeſſores in mala fide conſtituti non poſſunt facere fructus ſuos.*
3 *Redditus bonorum ſtabilium ſolent taxari ad rationem quinque pro centenario.*
4 *Conſuetudo Bononiæ taxandi redditus bonorum ſtabilium eſt quinque pro centenario.*
5 *Bonorum valore firmato facilè eſt taxare fructus.*
6 *De fructuum perceptione in genere conſtito ſufficiunt leuiores probationes pro quantitate.*
7 *Alleganti, quod bona tantum non reddant probandi onus incumbit.*
8 *Teſtes deponentes, vt non informati fidem non merentur.*
9 *Penſiones domorum ad rationem quinque pro centenario taxantur.*
10 *Habitatio Palatij locationi æquiparatur.*
11 *Teſtes cum non iuſtificant, probationes non releuant.*

DECISIO CCXXIX.

CONFIRMARVNT Domini mandatum Rotale relaxatū per R.P.D. meū Celſum pro reſtitutione fructuum perceptorum à die motæ litis conſtituentium ſūmam librarum 180300.7.13. ad fauorem Thadei de Bologninis contra Palmerios, & filios Hieronymi de Bologninis.

1 Nam validitas † reſultat ex reuolutione actorum, vbi apparet fuiſſe ſeruata omnia ſubſtantialia Iudicij *iuxtà vulgatam deciſ. Caputaq.262.* Iuſtitia verò remanet probata ex eo, quod cùm dicti Fratres de Bologninis, & Palmerij poſt litem contra eos vti poſ-
2 ſeſſores † bonorum conteſtatam fuerint conſtituti in mala fide nō potuerunt facere fructus ſuos, ſed tenentur à d. die illos reſtituere, vt probat *Text.in l.3.ff.de interdict.l.2.C.de fruct.& lit.expenſ.l.ſed etſi lege, §.ſi ante, ff. de petit.hæredit.& l.nemo, C. de acquir. poſſeſſ. Rota deciſ.3. num.1.& ſeqq.par.7.rec. & in Eugubina Emphiteuſis 16. Februarij præteriti coram me.*

Hanc autem reſtitutionem faciendam eſ-
3 ſe ad † rationem quinque pro centenario, vt communiter redditus bonorum ſtabiliū taxari ſolent comprobat *gloſſ. in Auth. perpetuò C. de Sacroſ.Eccleſ. Neguzan.conſ.74.num.5. Cyriac.contr.163.num.24.Rot.in recent.deciſ.552 num.2. par.2. & 135. num.18 .par.6.* maximè
4 cum † ad hanc eandem rationem Bononiæ æſtimari conſueuerint, vt teſtatur *Rota in deciſ.671.ſub num.6.par.3.recent. in Bononien. Pecuniaria 2.Iunij 1606.coram ſa.me., Innocentio X. alijſque cumulatis fuit dictum in deciſ. huius cauſæ 5. Aprilis 1658. coram R.P.D. meo Celſo.*

Non obſtat exceptio illiquiditatis, nàm
5 cum valor bonorum † alias firmatum fuerit in libris 258806. iuxtà relationem Periti Saxi ab eiſdem Palmerijs, & Bologninis approbatam, & exhibitam dùm ageretur de detractionibus, vt deducitur *in deciſ. coram Reuerendiſs. D. meo Cerro Decano edita ſub die 26. Iunij 1654.* facilè exinde fuit firmare etiā liquidationem fructuum iuxtà taxam legalem abſq; vlteriori iuſtificatione quoniam ad hunc effectum tanquam difficilis proba-
6 tionis † conſtito de perceptione fructuum in genere ſufficiunt leuiores probationes etiam ex coniecturis, & præſumptionibus deſumptæ, vt docuit *Bald.in l.1.num.22.C.de fruct.& lit.expenſ.Rot.in recent.deciſ.479.num.2. par.2.deciſ.522.num.13.par.5. & coram Seraph. deciſ.1132.num.1.* Itaut † alleganti quod bo-
7 na tanti non reddiderint probandi onus incumbat, *l.generaliter, §.pretium in fine ff.de fideic. libert.Menoch.de præſumpt.33.num.2. Rot.dec.92. in fin.par.1.diuerſ. & dec.287.num.15.par.5.rec.*

Cui non aduerſantur Teſtes nuper examinati ſiquidem iſti ſolùm deponunt, quod

bona

bona ſtabilia Bononiæ reddere ſolent quatuor, quinque, & ſex pro quolibet centenario, ſed cuius qualitatis, & capacitatis exiſtant bona, de quibus agitur, & quot fructus ſerant ſingulis annis fatentur ſe penitus ignorare, ideò tanquam † non
8 informati non merentur fidem *Bald. in l. 3. nu. 41 C. de edict. Dm. Adr. toll. Alex. conſ. 148. num. 6. lib. 5. Rot. deciſ. 217. num. 10. par. 4. tom. 2. recent. & coram Eminentiſs. Otthobono dec. 71. nu. 4.*

Ex ijſdem ceſſat obiectum, quod liquidatio ſit exceſſiua quoad penſiones Palatij, cū
9 etiam † Penſiones domorum calculari ſoleant ad rationem quinque pro centenario, vt firmauit *Rota coram Caual. deciſ. 287. num. 3. par. 6. & in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 12. Decembris 1644. coram bo: me. Bichio, & in terminis Domorum Bononiæ fuit dictum in deciſ. 571. num. 5. & 6. par. 3. recent.*

Nec releuat, quod Palatium non fuerit locatum quia cum in eo habitauerint filij d. Hieronymi, & Palmerij proindè iuſtè fuerunt condemnati ad reſtitutionem penſionum, non ſecus ac loca um fuiſſet cum habitatio † æquiparetur locationi *Bald. in l. in*
10 *ſumma 65. §. in frumento ff. de condit. indebit.* & dixit *Rota deciſ. 193. num. 11. coram Eminentiſs. D. Card. Otthobono.*

Et licèt conſuetudo, & ſolitum taxandi Penſiones Domorum locum non habeat quando conſtat de veritate, & probatione in contrarium. Attamen huiuſmodi probatio in præſenti non adeſt, nec deſumi poteſt ex Teſtibus ſupradictis, vt prætenditur,
11 quia † neque quoad hoc aliquid quod releuet teſtificantur.

Et ità fuit reſolutum pro confirmatione mandati rotalis vtraque parte informante.

REVERENDISS. D. ALBERGATO,

Romana Saluiani.

Mercurij 9. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Exceptionem dotis ſub prætextu crediti anterioris immiſſionem in Saluiano non impedire, cùm vltra quod de Iuribus ceſſis non excipiatur creditum illiquidum immiſſionē non retardet; nec retentionē pro melioramentis competere, cùm præter quod mala fide facta fuerint, compenſatio de fructibus à die motæ litis perceptis fieri debeat cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio vigore Saluiani vt concedatur, creditū cum hypotheca, poſſeſſio debitoris poſt contractā obligationem, & recens poſſeſſio collitigantium neceſſariò requiruntur.*

2 *Inſtrumentum publicum quoad creditum cum hypotheca rem claram, & manifeſtam facit.*

3 *Poſſeſſio debitoris cùm ex Inſtrumento venditionis domus iuſtificata remaneat, poſſeſſionem contra quoſcunque bene probat.*

4 *Poſſeſſionem Collitigantium præter inſtrumentum locationis lis inter partes agitata demonſtrat.*

5 *Exceptio dotis Creditori anteriori nō ſuffragatur, cum creditum ſorori cum omnibus Iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe appareat.*

6 *Cedens de Iuribus ceſſis ad commodum ceſſionarij amplius excipere non poteſt.*

7 *Reſeruatio incompatibilis pro non appoſita habetur, nec vltra Iura expreſſa quicquam operatur.*

8 *Fructus dotales poſt obitum mulieris amplius exigi non poſſunt, cùm ceſſent onera matrimonij ratione quorum recipiebantur.*

9 *Creditum dotis illiquidum immiſſionem in Saluiano non retardat.*

10 *Retentio pro melioramentis non competit, cùm ſtatus antiquus domus plenè, & concludenter prout requiritur non probetur.*

11 *Exceptio pro melioramentis vt intret, quid impenſum fuerit, & quid melioratum conſtare debet.*

12 *Retentio non competit ſtante mala fide collitigantium ad eludendum Iudicium ſuper immiſſione in poſſeſſionem domus intentatum.*

13 *Compenſatio pro melioramentis in re factis de fructibus mala fide à die motæ litis perceptis fieri debet, cùm ijdem etiam non probatis melioramentis reſtituendi veniant.*

DECISIO CCXXX.

PRO credito ſcutor. vltra 1484. D. Ioannes Thaurinus immiſſionem in Saluiano ſuper domo hæreditaria Michaelis Angeli Zeccadori debitoris poſita in Regione Campi Martij ad radices Montis Pincij à Spigliatis detenta, quam concedend m eſſe Domini cenſuerunt, quia proban ur
1 omnia in hoc iudicio neceſſaria, † creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris poſt contractam obligationem, & recens poſſeſſio illorum de Spigliatis, quibus concurrentibus, immiſſio denegari non poteſt, *Menoch. de adipiſcen. remed. 3. qu. 29. num. 161. Rot. coram ſa. me. Gregor. deciſ. 491. num. 6. Romana Saluiani 25. Iunij 1647. coram Reuerendiſs. D. meo Papien. in principio.*

Creditum cum hypotheca probatur ex
2 publico † Inſtrumento, in quo dictus Michael Angelus omnia ſua bona hypothecauit ad fauorem dicti Domini de Thaurinis, quod tamquam faciens rem claram, & manifeſtam benè probat hunc extremum, *Dec. conſ. 423. nu. 10. Rot. poſt Zach. de obligat. Camerali, deciſ. 275. num. 2. & in Romana Saluiani 20. Martij 1651. coram R. P. D. Veroſpio §. ſen-*
3 *tentiaque*, prout † poſſeſſio debitoris iuſtificata remanet ex Inſtrumento venditionis domus factæ ab ipſo ad fauorem illorum de Spigliatis, *Summ. num. 1. Rot. in Romana Saluiani 14. Iunij 1641. coram bon. mem. Cardinali*
4 *Panzirolo §. ſi quidem omiſſo*, & † etiam poſſeſſio ex Inſtrumento locationis ab ipſis facto iuncta ſubſtentatione litis coram A. C. agitatæ, *Rot. coram Buratt. deciſ. 584. num. 3. & in*

Tibur-

Tiburtina Saluiani 8. Iunij 1646. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, §. quod autem, & in d. Romana Saluiani 5. Aprilis 1658. coram me, §. etiam de poſſeſſione.

5 Nec ſuffragari poteſt † exceptio aliàs à R. P. D. Zeccadoro oppoſita, quod ipſe ſit Creditor anterior ex cauſa dotis Lucretiæ matris *in ſumma ſcutorum* 1406. tùm quia vſque de anno 1650. ad euitandas moleſtias ſuper alia domo illatas à Creditoribus dicti Michaelis Angeli patris ceſſit huiuſmodi creditum D. Catherinæ eius ſorori vnà cum omnibus iuribus, & actionibus ſibi competentibus, & cum clauſula ad habeñ &c. ponens &c. conſtituens &c. nullo Iure &c. ad hoc vt dd. Iura ceſſa ipſa Catherina experiri poſſet ſuper dicta domo ſibi in dotem pro ſcutis 3700. ab eodem Michaele Angelo patre aſſignata, vt ex Inſtrumento nuper producto *Summ. num.* 3. prout cum effectu excludendo creditores dictam domum retinuit ex prædicto titulo, & adhuc
6 retinet; Vnde † cedens non poteſt amplius iuribus ceſſis, & ad commodum ceſſionarij ſuum effectũ ſortitis vti, nec de illis excipere *l.* 3. *cap. de nouat. Pariſ. conſ.* 19. *num.* 64. *lib.* 3. *Moder. de pignor. lib.* 2. *quæſt.* 32. *num.* 29. *Rot. coram Vrgellen. deciſ.* 99. *num.* 1. non obſtante quod in eadem ceſſione R. P. D. Zeccadorus ſibi eis reſeruauerit facultatem vtendi ſupra dicto credito ad effectum retentionis aliorum effectuum hæreditariorum patris, quia per ceſſionem Iura fuerunt pleniſſimè tranſlata, & per retentionem d. domus ex-
7 tincta, & proinde huiuſmodi † reſeruatio tamquam incompatibilis habetur pro non appoſita, & reſpectiuè iurium expreſſorum nihil operari poteſt, vt poſt *Oltrad.* tradit *Cravet. conſ.* 144. *num.* 15. *Natta conſ.* 472. *num.* 4. *Tudertina fundaci 4. Maij 1654. §. nihil, gloſ. refragatur, & 29. Nouembris 1655. §. minus releuat, coram Reuerendiſs. D. meo Papien.*, tum etiam quia de dicto credito fuit plenè ſatisfactus cum poſt obitum Lucretiæ matris ex domo poſita in Regione Arenolæ fructus perceperit ab anno 1644. citra qui ex inſtrumento locationis dato *in Summ. nu.* 9. aſcendunt ad annua ſcuta 72. illique &c. in ſor-
8 tem imputarunt, cum poſt † obitum mulieris fructus dotales ampliùs exigi non poſſint, eo quia ceſſant onera matrimonij ratione quorum recipiebantur *Alex. conſil.* 72. *num.* 1. & 2. *lib.* 5. *Grat. diſcept.* 427. *num.* 1. & *ſequen. Rot. coram Caualer. deciſ.* 292. *nu.* 1. *dec.* 607. *num.* 13. vbi plenè *par.* 4. *recent. tom.* 3. *Romana Saluiani 4. Decembris 1643. §. reſpectu verò coram R. P. D. meo Veroſpio, & alijs relatis in d. Romana fructuum dotis 21. Aprilis 1651. coram Reuerendiſs. D. meo Decano in principio.* Pro cuius crediti dotalis ſatisfactione etiam cõcurrit reiterata exactio ſcutorum 600. facta per eandem Lucretiam de pecunijs hæreditarijs Franciſci Zeccadori occaſione ſortis principalis Cenſus totidẽ ſummæ, alteram, videlicèt à Greppis, alteram verò ab Angelo Luciano ex Inſtrumentis datis *Summ. num.* 6. & 7. quæ ſecunda exactio tanquam indebitè facta venit imputand. eius crediti dotalis; Vel in omnem euentum ex prædicta exceptione fructuum creditum redderetur illiquidum, & proinde non aptum opponit ad hunc effectum, vt in ſpecie
9 quod † creditum dotis illiquidum non retardet immiſſionem in Saluiano *Rota deciſ.* 59. *num.* 8. *poſt Moder. de pignor. & in Romana Vineæ, ſeu Saluiani 22. Iunij 1648. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, §. bis poſitis.*

10 Nec illis de Spigliatis † ex capitulo melioramentorum competere poteſt retentio ſiue quia non probatur Status antiquus domus plenè, & concludenter prout ad hunc effectum requiritur, & aperta melioramenta non erant neceſſaria cum vnus ex teſtibus eorumdem deponat, quod domus erat comoda, & habitabilis, & tamen in iſtis de-
11 bet † conſtare quid impenſum fuerit, & quid melioratum, vt per *Rot. coram Seraph. deciſ.* 898. *num.* 1. *Romana fideicommiſſi de Spiritibus 16. Iunij 1643. & 4. Decembris 1644. coram bo: me: Bichio §. dua autem*, vel etiam quia
12 mala † fide facta poſt exequutum contra eoſdem de Spigliatis monitorium ſuper immiſſionem in poſſeſſionem d. domus *Sum. num.* 16 ad excludeñ iudicium ſuper eadem intentatum *Gabriel. conſ.* 157. *num.* 3. *lib.* 1. plenè *Rota in d. Romana fideicommiſſi de Spiritibus 4. Decembris §. augetur mala fides, & in Firmana Domus, ſeu fideicommiſſi 1. Februarij 1658. coram me §. fin.* ſiue tandem quia poſt melioramenta tot fructus perceperunt, quibus re-
13 manent de illis ſatisfacti, qui † fructus reſtituendi veniunt à die motæ litis, & in his terminis admittendam eſſe compenſationẽ de fructibus mala fide perceptis ad melioramenta in re facta, tradit *Rot. deciſ.* 391. *par.* 5. *recent. num.* 6. *Romana hæreditatis 1. Aprilis 1647. coram bo. me. Arguelles §. penult. & in Romana fideicommiſſi de Zuccarijs 4. Februarij 1650. coram bo: me: Dunozetto §. 1. nemo, & in Bononien. Primogenituræ 26. May 1656. coram bo. me. Bichio §. idem reſpondetur.*

Et ità altera tantùm, altera tamen parte pluriès citata, & informare recuſante,

R. P. D. BEVILAQVA:

Toletana Mautentionis.

Mercurij 9. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Tranſactio inter Rectores Hoſpitalis, & Parochum cum expreſſa reſeruatione Iurium parochialium inita eidem non præiudicat, quin Iuriſdictio illius eadem ſemper remaneat; nec ſub prætextu Hoſpitalis noui Conuentus erectio ſuſtinetur, cùm ad nouam fundationem aſſenſus Apoſtolicus, & licentia Ordinarij copulatiuè requirantur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ex actis valida cenſetur, quando omnia quæ ad telam Iudiciariam requiruntur præceſſerunt.*

2 *Parochus pro exercitio omnium actuum parochialium intra fines parochiæ ſuæ ex iure communi fundatam intentionem habet.*

3 *Parocho concedente Rectori Hoſpitalis licentiam exercendi aliqua iura parochialia pro infirmis, & alijs, Iuriſdictio ipſius æquè firma remanet ac ſi ipſe exercuiſſet.*

4 *Transactio inita cum expreſſa reſeruatione Iurium parochialium, prætendentibus non magis ſuffragatur quàm ſi in hac parte tranſactum non fuiſſet.*

5 *Concordia iuxta tenorem eſt obſeruanda, cum ſemper inſpici debeat cuius contemplatione quid diſponitur, & actus dirigitur.*

6 *Ius parochialitatis in hoſpitale translatum, Eccleſiæ ob defectum beneplaciti Apoſtolici non præiudicat.*

7 *Beneplacitum Apoſtolicum in tranſactione inter duas Eccleſias ſtipulata omninò eſt neceſſarium.*

8 *Priuilegia Ordinum de adminiſtratione Sacramentorum, in fundatione noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico locum non habent.*

9 *Erectio noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico & Ordinarij licentia non ſuſtinetur, cùm illa duo ex iure communi, decreto Conc. Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis ad hunc effectum copulatiuè requirantur.*

10 *Parochus propter oblationes ad ipſum pertinentes nouas erectiones impugnare licitè poteſt.*

11 *Erectio ſimplicis hoſpitij ſub Iuris, & Conſtitutionum diſpoſitione non cadit.*

12 *Celebratio Miſſæ apertis Ianuis, cum adminiſtratione Sacramentorum, ſepultura mortuorum, & pulſatione campanæ, non hoſpitium ſed Conuentum demonſtrant, & proinde à Iure, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non eximitur.*

DECISIO CCXXXI.

NVLLAM, & inualidam fuiſſe erectionem Conuentus nouitèr factam per Priorem, & fratres Prædicatores Oppidi Matriti in Eccleſia nuncupata Paſſionis exiſtente intra limites Parochiæ SS. Iuſti, & Paſtoris, & proindè non licuiſſe, nec licere ibi viuere more Religioſorum, aliaſque functiones Eccleſiaſticas exercere, fuit ſententia rotali pronunciatum, quam Domini confir-
1 mandam eſſe dixerunt, nam illius † validitas colligitur ex actis, vbi præceſſerunt mandata, comparentium citationes, & alia, quæ ad telam iudiciariam requiruntur iuxta paſſim *à Rota approbatam deciſionem Caput.260. par. 2.*
Iuſtitia autem patet ex deciſione emanata coram Reuerendiſs. D. meo Epiſcopo Papien. ſub die 7. Februarij 1656. quia poſita
2 exiſtentia † d. Eccleſiæ in Conuentum erectæ (& quæ olim erat Hoſpitale della Paſſione) intrà fines d. Parochiæ ſolidè fundata eſt intentio Parochi in aſſiſtentia Iuris cōmunis pro exercitio omnium actuum Parochialium priuatiuè ad quoſcumque alios, *per Text. in cap. dilectus de Cappell. Monachor. c. ſtatuimus, & cap. in ſacris 16. quaſt. 1. cap. 1. & cap. fraternitatem de ſepult. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 42. num. 6. Rot. deciſ. 391. num. 6. par. 4. tom. 2. & deciſ. 552. num. 22. par. 5. recent. & coram bon. me. Merlin. 257. num. 6.* Et comprobat actualis poſſeſſio Parochi tàm per Rectores Hoſpitalis, quàm per Teſtes formitèr examinatos probata, ipſum Sacramenta miniſtraſſe famulis, & Miniſtris Hoſpitalis ac reſpecti-
3 uè licentiam † Rectori conceſſiſſe exercendi aliqua Iura Parochialia pro Infirmis, & alijs ibi degentibus, vndè firma remanet Iuriſdictio Parochi ac ſi ipſe exercuiſſet *ad Tex. in l. Item eorum §. Decuriones ff. quod cuiuſq; vniuerſ. nom.*

Nec Patres Prædicatores iuuari poſſunt concordia de anno 1613. celebrata inter Rectores illius, & Parochum tunc temporis SS. Iuſti, & Paſtoris, reſeruata prædictis facultate ibi Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum aſſeruandi, Miſſas celebrandi, & defunctorum corpora ſepeliendi, non ſolùm
4 ex eo, quod † tranſactio inita fuit cum expreſſa reſeruatione Iurium Parochialium ob quam propterea illa ità firma manent, acſi in hac parte non fuiſſet tranſactum *l. & ſi quis §. plerique ff. de relig. & ſumpt. funer. l. 3. §. 1 ff. quib. mod. pign. vel Hypothec. ſolu. Cranett. conſil. 33. num. 17. Gratian. diſcept. for. cap. 918. num. 7 & 29.* Verùm ex duplici alia ratione ſuffragari non poteſt, & quia quod per præfatam emptionem Eccleſiæ Hoſpitalis à Patribus factam nō indè ipſi ſucceſſerunt in hoſpitalitate, ſed tantum in loco Materiali eiuſdem Eccleſiæ, cuius intuitu non emanauit tranſactio, neque reſeruata fuit poteſtas Sacrum conficiendi aliaq; iura Parochialia peragendi, ſed rationem hoſpitalitatis, quam ibi Confraternitas Paſſionis, illiuſque Officiales exercebant erga Infirmos, & alios permanentes, & quæ de præſenti ad locum, vbi Hoſpitale fuit translatū exercetur per eamdem Confraternitatem, & Rectores, ſicque
5 concordia † reſoluta fuit ex adductis *in deciſione §. præterea,* cum certum ſit, quod ſemper inſpici debeat, cuius contemplatione quid diſponitur, & actus dirigitur *l. fideicommiſſa §. Interdum Bart. in l. 2. §. Interdum ff. ad Trebell. Aym. conſ. 91. nu. 6. Surd. conſ. 140. nu. 16. ſan. mem. Greg. XV. dec. 144. nu. 4.*
6 Altera, quod in quantum eſſet † translatum aliquod Ius Parochialitatis in Hoſpitale nullum fuiſſet factum præiudicium Eccleſiæ ob defectum beneplaciti Apoſtolici
7 omninò neceſſarij, etiam in † tranſactione inter duas Eccleſias ſtipulata *cap. 1. de reb. Eccleſ. non alien. Nauarr. de ſpol. Cleric. §. 3. num. 7. col. 3. in princ. verſ. ſed pro contraria parte Rebuff. in cap. ſine exceptione 12. quaſt. 2. num. 66. Gratian. diſc. 517. num. 9. Seraph. deciſ. 196. num. 2. Rot. in recent. deciſ. 277. num. 7. cum ſeqq. par. 4. tom. 2. rec. & deciſ. 561. num. 7. par. 5. & in Cracouien. Decimarum 21. May 1640. §. 2. ex defectu in fine coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Neque ſuffragari poteſt Patribus S. Do-
8 minici, quod in vim priuilegiorum à ſummis Pontificibus ordini conceſſorum permiſſum ſit miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, atque ideò interdici non poſſit in Eccleſia vt ſupra empta, quia cum in illa fundauerit nouum Conuentum non intrãt
9 priuilegia, nec † erectio ſubſtinetur, ex quo in erectione impetratus non fuit aſſenſus Apoſtolicus, nec obtenta licentia Ordinarij, quæ copulatiuè requiruntur tàm ex iuris communis diſpoſitione, *vt in cap. 1. de exceſſ. prælat. in 6. innouat in clem. cupientes 3. in princ. de pœn. & in c. vnico §. confirmatos de religioſ. domib.* quàm vigore decreti Sac. Conc. Trid. *in ſeſſ. 25. cap. 3. de regular.* ac Conſtitutionum Apoſtolicarum Clementis, & Vrbani VIII. *la 25.* & Greg. XV. *la 31.* vt in terminis reſponſum fuit *in Cæſarauguſtana fundationis Conuentus 18. Maij 1657. coram me §. 1. & ſequen. & in eadem 12. Nouembris eiuſdem anni coram Reuerendiſs. Papien. confirmata 2. Februarij 1658. coram Reuerendiſs. D. meo Decano, & 17. Martij, & 16. Iunij 1659. coram R. P. D. meo Veroſpio, & in alia Tiraſonen. fundationis Conuentus 4. Iulij eiuſdem anni coram me.* Et multò
10 minus in præiudicium † Parochi propter oblationes, ad ipſum pertinentes quibus propterea licet contradicere, & erectiones impugnare *cap. dilectus 2. de Cappell. monac. cap. Paſtoralis 9. de his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Capituli Guidodap. deciſ. 316. num. 1.* & alij congeſti *in dd. deciſionibus coram me §. concurrit, & R. P. D. mei Veroſpi §. fin.*

Non ſubſiſtit quod non fuit erectus Con-
11 uentus, ſed † ſimplex hoſpitium in quo non militat Iuris, & conſtitutionum diſpoſitio;
12 nam cum ibi celebretur † ianuis apertis, miniſtrentur Sacramenta, tumulentur mortuorum cadauera, & pulſentur Campanæ non poteſt reputari ſimplex hoſpitium, ſed ſigna prædicta cum demonſtrant verum conuentum, & cadit ſub Conſtitutionibus Apoſtolicis, vt præter adducta *in deciſ. §. prætereà admiſſo* tradunt *Lezan. oper. moral. par. 4. verb. Monaſterium num. 6. verſ. Intellige donat. de reg. par. 2. tract. 1. qu. 22. nu. 7.*

Et itá deciſum ſententiam Rotalem eſſe confirmandam Parocho tantùm Informante altera parte pluries citata &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Retrouenditionis Domus.

Mercurij 9. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Filia poſt repudiatam hæreditatem aduerſus præſcriptionem beneficio reſtitutionis iuuari non poteſt; fruſtrà obijci proteſtationem repudiationis à Procuratore ſpeciale mandatum non habente factam fuiſſe, cum contrarium ex pluribus iuribus conſtet; ſolutionem cenſus aditionem non probare cum requiſita neceſſaria nõ habeat; aliqua deindè de termino beneficij reſtitutionis, & credito dotali examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Pacto redimendi domum per ſpacium 50. annorum præterlapſum remanente præſcripto filia ad retrouenditionem non obſtante clauſula* ſemper, & quandocumque, *agere non poteſt.*

2 *Filia aduerſus præſcriptionem beneficio reſtitutionis in integrum iuuari non poteſt, cum pactum redimendi vti hæres fratris qui hæreditatem Patris repudiauit, ignoraſſe præſumatur.*

3 *Frater ſicuti poſt repudiationem hæreditatis domum redimere non poteſt, ita nec ſoror quæ tanquam hæres cauſam à fratre habet.*

4 *Filia proteſtando ſe non eſſe nec eſſe velle heredem, poſt recuſatam hæreditatem amplius ad eandem aſpirare nequit.*

5 *Hæreditas ſemel repudiata amplius adiri non poteſt.*

6 *Proteſtatio facta à Procuratore ſpeciale mandatum non habente non ſuffragatur, dum præſumitur filiam habuiſſe notitiam citationis, & Procuratorem, qui Patruus erat proprio Marte non comparuiſſe.*

7 *Filia patiẽdo deputari Curatorem hæreditati tanquam iacenti, actũ repudiationis notificaſſe cenſetur perindè, ac ſi ſpeciale mandatum dediſſet.*

8 *Reproductione repudiationis cũ alijs Iuribus ſtante, quæ niſi à filia non poterant haberi, mandatum procuratoriæ præſumptum adfuiſſe controuerti non poteſt.*

9 *Repudiatio ſine ſolemnitatibus ſtatuti fieri nequit.*

10 *Regula de repudiatione in actibus publicis, & Iudicialibus non procedit, dum in ijs fraus à Statuto conſiderata non præſumitur.*

11 *Filia tanquam hæres Patris ad ſoluendum cenſum citata, an ſuſcipiendo terminum, & ſoluendo hæreditatem adijſſe dicatur.*

12 *Solutio niſi per apocam priuatam iuſtificata, cum eadem non habeat requiſita neceſſaria in conſideratione non eſt habenda.*

13 *Ennunciatiua cuiuſdam particularis de filia tanquam hærede Patris aditionem nõ importat, cum ille filiam hæredem efficere non poſſit.*

14 *Actus æquiuoci, & non concludentes ad inducendam aditionem hæreditatis damnoſæ inepti omninò cenſentur.*

15 *Filia petendo reſtitutionem in integrum aduerſus non aditam hæreditatem, per factas ſolutiones, nunquam habuiſſe animum adeundi declarat.*

16 *Confeſſio partis aduerſus ſeipſam cuicumque probationi in contrarium præualet.*

17 *Filia hæreditate etiam iacente, nec alio adeunte, poſt præſcriptum tempus à facta repudiatione, per viam reſtitutionis eandem adire non poteſt.*

18 *Beneficium aditionis per viam reſtitutionis filijs ſolùm intrà triennium à lege conceditur.*

19 *Beneficium reſtitutionis intrà aliud quadrimeſtre non intrat quando filia eſt maior 25. annorum, cum minor ſaltem in hoc priuilegium habeat.*

20 *Filia tanquam creditrix dotis maternæ Ius redimendi hypothecatum non habet, cum de credito dotali aliter à fratre prouiſum fuiſſe conſtet.*

DECI-

DECISIO CCXXXII.

CVM ſcribentes pro Franciſco Morando non acquieſcerent duabus deciſionibus quibus fuit reſolutum non eſſe locum retrouenditioni Domus propoſui iterum cauſam, & tertiò etiam Domini ſteterunt in deciſis.

1 Non poteſt enim Franciſco poſt † lapſum 50. annorum, & vltrà à die, qua fuit facta venditio domus à Iacobo Morando eius Patre vſque ad diem motæ litis amplius agere ad retrouenditionem vigore pacti redimendi, cum illud per ſpatium tanti temporis remanſerit præſcriptum, non obſtante clauſula *ſemper, & quandocumque*, vt comprobat *Menoch.conſ.962.num.34.& ſeqq. Mart.conſ.81. à nu.1. Surd.deciſ.2.nu.7. Gratian. diſcept.forenſ. cap.2.num.1.& ſeqq.*, & hanc opinionem pluries amplexa fuit *Rota, vt coram Seraphin. deciſ.1360. num.11. in Reatina Tenutæ 12. Decembris 1588. coram Pamphilio*, cum alijs pluribus in priori deciſione adductis *ſub die 17. Iunij 1657. coram me*.

2 Neque aduerſus hanc † præſcriptionem iuuari poteſt beneficio reſtitutionis in integrum ex eo, quod præſumatur ipſam tanquam Mulierem, & hæredem ignoraſſe dictum pactum redimendi; Nam Iudicium retrouenditionis, non fuit intentatum ab illa tanquam hærede Iacobi Patris, ſed vti hærede Alexandri fratris, qui hæreditatem

3 Iacobi expreſsè repudiauit; Vndè † ſicut hodie non poſſet Alexander, ſi viueret, dictam domum redimere, ità eam non poteſt redimere Franciſca eius hæres, *l. cum à Matre, C.de rei vindicat. l.in omnibus §.Non debeo, ff.de regul.Iur., & Ayra.de antiquit.tempor.par.2. ſub num.21., & part.1. §. Ampliatur num.22.*

Imò non ſolùm Alexander, ſed etiam

4 ipſa † repudiauit hæreditatem paternam. Quoniam citata à creditoribus ad ſoluendum debita hæreditaria de anno 1637., & 1650. exhibuit repudiationem factam ab Alexandro, & proteſtata fuit nō eſſe, nec eſſe velle hæredem, itaut fuerit deputatus Curator hæreditati. Ideò cum ſemel recuſauerit hæreditatem, nequit ad eam amplius aſpi-

5 rare, ex regula, quod † hæreditas ſemel repudiata amplius adiri nō poteſt, *l.ſi quis ſuus, C.de repud.hæred., l.Iuris ignorantia, C.de Iur., & pact. ignor. Ruin.conſil.157.num.2. verſic.Sed prædictis non obſtantibus lib.3. Cyriac. contr.244. num.36. Rota deciſ.323. num.1., & ſeqq. part.6. recent.*

6 Neque obſtat, quod talis † proteſtatio facta fuerit à Procuratore non habente ſpeciale mandatum, qua dum in termino citationis ad declarandū, an ſit, & eſſe velit hæres, Procurator, qui erat etiam Patruus illius comparuit, cenſetur ipſam habuiſſe notitiam dictæ citationis, & ex tunc mandatum dediſſe præſumitur, non quod ſuo marte ille comparuerit, *Felin. in cap.cum ſit Romana num.15. de appellat., Rota deciſ.142. numer.38.* apud *Scacc.de appellat.ſecundū Venetam impreſſ.*

7 Maximè cum † paſſa fuerit deputari Curatorem hæreditati, tanquam iacenti, hinc enim dicitur notificaſſe dictum actum repudiationis perindè, ac ſi dediſſet mandatū ſpeciale, *l.ſi pupilli, §.Item quæritur. ff.de negot. geſt. l.final.C.ad Macedon. Oſaſch deciſ.58.nu.11.*

8 Vel ſaltem ex † reproductione repudiationis Alexandri, & ſororum, necnon Inſtrumenti quietantiæ Dotis, aliorumque Iurium, quæ aliter haberi non potuerunt, quum ab ipſa Franciſca, non poteſt controuerti adeſſe mandatum præſumptum, *Aym. conſ.80.nu.5. Rota apud Mellin.deciſ.228.nu.3.* cum alijs allegatis *in prima deciſ. 7.Iunij 1657. §.Nec obſtare, & 30.Maij 1659. §.Nec dicatur coram me*.

9 Nec etiam obſtat, quod † repudiatio fieri non potuerit ſine ſolemnitatibus Statuti *cap.151.lib.1.* Quia Statutum habet locum in actibus priuatis, & extraiudicialibus, non

10 autem † in actibus publicis, & iudicialibus, in quibus fraus à Statuto conſiderata non præſumitur, vt firmauit *Rota in Peruſina Terrarum deciſ.54.num.13.*, penes *Gilian.ad Statut. Peruſin.* adducta *in deciſ.301.nu.9.coram Buratt.* Præſertim dum verſamur in hæreditate damnoſa repudiata à Fratre, & Sororibus.

11 Additio † verò, quæ deducitur ex actibus antecedentibus obſtare non poteſt. Siquidem quod Franciſca de anno 1624. citata tanquam hęres Patris ad ſoluendum fructus vnius cenſus ſuſceperit terminum, & ſoluerit, nihil releuat. Tum quia ſuſceptio termini non continet qualitatem hæreditariã. Tum quia illa tenebatur ſoluere vti poſſidens domum cenſitam. Tum quia ſolutio nō fuit facta ab ipſamet Franciſca immediatè, ſed ab Inquilino, vt ex lectura, & aduertit *Ruin.conſil.113.num.5., & 6. lib.2. Gratian. diſcept.forenſ.cap.694.nu.30. Rota coram Buratt. deciſ.207.num.12.*

12 Altera verò † ſolutio facta de anno 1638. non iuſtificatur niſi per apocam priuatam à quodam Virgilio, quæ cum non habeat requiſita, *l.ſcripturas, C.qui potior. in pign. habeant.* Non eſt habenda in conſideratione.

13 Præſertim, quia † enunciatiua, quod Franciſca ſit hęres emanauit ab eodem Virgilio, quæ propterea non importat aditionem, cum hic non potuerit efficere illam hæredem, *Mantic.de coniect.lib.12.tit.11.in fine, Rota coram ſanctmem:Gregor.deciſ.460.num.2.*

Demùm alia ſolutio facta Camillæ Gabriellæ pariter facta fuit ab Inquilinis, & Franciſca tenebatur dictum debitum ſoluere tanquam hæres Alexandri, qui pro Patre

14 ſe obligauerat, adeòut omnes prædicti † actus ſint æquiuoci, & non concludentes, nec apti ad inducendam aditionem præſertim hæreditatis damnoſæ, per *Text.in l.ſi Pupillus, §.fin.& in l.Pro hærede, ff.de acquir.hæred. Cyriac. controu.139.nu.47. Rota coram Merlin.deciſ.853. num.3., & in Romana, ſeù Vrbeuetana pecuniaria 16. Martij 1646. coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

15 Sed ceſſat omnis difficultas ex † reſtitutione in integrum vltimo loco petita per eandem Franciſcam de anno 1656. aduerſus nō

aditam hæreditatem, quæ proculdubio declarat, quod per ſolutiones prædictas nūquā voluit adire, nec habuit animum adeundi,
16 & iſta † confeſſio præualet cuicunque probationi in contrarium, *l.cum te, C.de tranſact. l.generaliter, C.de non numer.pecun. cap.per tuas, de probat.*, quod etiam fuit ponderatum in alijs deciſionibus.

17 Nec quidquam facit, quod † hæreditas adhuc iaceat, & ideò alio non adeunte poſſit ſaltem ab ipſa adiri per viam reſtitutionis prædictæ, quia cum poſt factam repudiationem elapſi ſint tot anni, non competit am-
18 plius hoc † beneficium, quod conceditur à lege filiis ſolùm intrà triennium, iuxta *Text. in l.final., C.de repud., & abſtinend. hæred. Mantic.de coniect.lib.12.tit.10. num.21. Bart. de ſucceſſ.tit.2.de adit., & repud.lib.11. Rota coram*
19 *Pen. deciſ.1541. num.1.*, nec † intrat Beneficium retrouenditionis intrà aliud quadrimeſtre, attento quod Franciſca eo tempore erat maior 25. annorum, non autem minor in hoc habens priuilegium, vt per *Odd. de reſtit.in integr. par.1.quæſt.10.num.26.*

20 Ad id quod dicebatur de † Credito dotali, quod ſcilicet Franciſca habeat hypothecatum hoc Ius redimendi vti Creditrix dotis maternæ, reſponſum fuit illam pro dicto credito habere Domus paternas, ſuper quibus Alexander eius frater declarauit velle conſequi dictum creditum, & proindè non poſſe aliquid vlterius petere, nec prætendere.

Ex iis itàque, & alijs deductis in præteritis deciſionibus deciſum fuit ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte informante.

R. P. D. M E L T I O.

Poſtea Epiſcopo Papien.

Mediolanenſis Penſionis

Lunæ 14. Iunij 1660.

A R G V M E N T V M.

Penſionem diſtributionibus quotidianis applicatam, nemini niſi qui ſtatis horis, ac diuinis Officii interfuerit deberi, eamque tanquam præmium laboris ad hæredes tranſmitti; verbum *reſidentia* quomodo intelligendum; litteras Apoſtolicas, quando ſunt dubiæ, ex obſeruantia interpretationem ſumere: quædam deinde de Teſtibus, actis lite pendente factis, & conſuetudine ſtatutis Concilij & Eccleſiæ aduerſatiua examinantur.

S V M M A R I V M.

1 *Iniuſtia ſententiarum viam exequutiuam impedit licet alias conformes exiſtant.*

2 *Beneficiati de penſionibus quas tanquam præmium laboris & operis diurni atque nocturni acquirūt, liberè tam inter viuos quam in vltima voluntate diſponere poſſunt, etiamſi eadem inexactæ remaneant.*

3 *Penſionem diſtributionibus quotidianis ratione ſeruitii applicatam fuiſſe quomodo probatur.*

4 *Intentio & mens Pontificis applicationem concedentis ex ipſis Bullæ verbis optimè declaratur.*

5 *Penſionem Maſſæ diſtributionum quotidianarum applicatam ex lectura ipſius applicationis inter ſtatuta Beneficiatorum inſerta colligitur.*

6 *Penſio ſtante actuali ſeruitio, & reſidentia naturam diſtributionum quotidianarum aſſumit, quæ minutæ appellantur, & ab alys penſionibus diſtinguuntur.*

7 *Penſiones actuali ſeruitio acquiſitæ etiam ad hæredes tranſmittuntur.*

8 *Teſtes de perceptione penſionis per verba dubitatiua deponentes, cum de certa ſcientia teſtantur, & rationem dicti ſui reddant, etiam negatiuam concludunt.*

9 Reſidentia *in litteris Apoſtolicis multoties etiam pro* intereſſentia *accipitur.*

10 *Verbum* Reſidentia *ex vſu Eccleſiæ Metropolitanæ Mediolanenſis pro* intereſſentia, & choro *ſumitur.*

11 *Interpretatio verborum quæ etiam propriæ ac naturali eorum ſignificationi præfertur, ex vſu loquendi deduci ſolet.*

12 *Vſus loquendi omni regulæ ac Conſtitutioni in exaudiendis examinandiſque ſermonibus derogat.*

13 *Literæ Apoſtolicæ quando dubiæ ſunt applicatio ſucceſſiuè facta attenditur, non autem ſola facultas exequutioni non demandata.*

14 *Obſeruantia optima cuiuslibet diſpoſitionis interpres exiſtit.*

15 *Teſtes de conſuetudine diuidendi deponentes, vltra quod vehementes patiantur exceptiones, cum de ipſorummet commodo particulari vti ſingulorum agatur omninò ſunt repellendi.*

16 *Teſtes pro conſanguineis, & arctiſſimo gradu coniūctis teſtimonium perhibentes non admittuntur, cum illorum fides integra non cenſeatur.*

17 *Teſtes conſuetudinem diuidendi ex actibus lite pendente factis deducentes ad hunc effectum pro nullis reputantur.*

18 *Actus lite pendente facti, & diuiſionem diuerſam naturam à diſtributionibus quotidianis habentem non ſunt attendendi.*

19 *Redditus diſtributionibus quotidianis applicati dū propriam naturam habent, conſuetudo eos diuidendi in terminis caſus de quo agitur præcisè iuſtificari debet.*

20 *Actus diuiſionis penſionis ſemel factæ, tanquam vnicus ad effectum probandi annuam conſuetudinem diſtribuendi non attenditur.*

21 *Actus vnicus, & lite pendente factus Capitulo aliiſque intereſſe habentibus non vocatis præiudicium inferre non poteſt.*

22 *Conſuetudo Canonibus Concilij Tridentini, & ſtatutis Eccleſiæ aduerſatiua vt inducatur, præſcriptio quadragenaria cum omnibus ſuis requiſitis probari debet.*

23 *Allegatio ſimplicis conſuetudinis non ſufficit cum ea paſſim in iure improbetur.*

24 *Officiales tranſigentes certa penſionis parte contenti, dum reſiduum Capitulo in opus fabricæ erogandum remittunt, integram portionem pro rata ſeruitij præſtiti ipſis debitam exegiſſe ac recepiſſe cenſentur.*

DE-

DECISIO CCXXXIII.

ADVERSVS tres ſententias in hoc Sacro
Tribunali latas obtinuerunt Capitulum
& Canonici Eccleſiæ Metropolitanæ Me-
diolani mihi dirigi commiſſionē cum clau-
ſula *conſtito de tribus conformibus*, quare dato
dubio an de illis conſtet itaut veniant exe-
quendæ negatiuè à DD. fuit reſponſum.
Ex his enim quæ nouiter ex facto dedu-
1 cuntur ſatis apparet de earum † iniuſtitia,
quæ impedit ne exequutioni demandentur,
licet aliàs conformes exiſtant. *l.4. §. condem-
natum ibique DD.communiter, ff.de re ind. Rota in
rec.dec.38.nu.1.& 2.p.7. & dec.21.n.3. & in Cæ-
ſaraugustana fundationis conuentus 6. Iunij anni
proximi præteriti §.1.coram me.*
Condemnant ſiquidem Capitulum Ca-
nonicorum ad reſtituendum Officialibus,
ſeu Beneficiatis eiuſdem; Eccleſiæ penſiones
decurſas ab anno 1588. vſq; ad annum 1613
quo fuit inter partes motum iudicium, licet
vti applicatæ diſtributionibus quotidianis
ratione interessentis diuinis Officijs acquiſi-
tæ fuerunt Beneficiati, qui de eo tempore
Eccleſiæ inſeruierunt, ac diuinis interfue-
2 runt † tanquam prȩmium laboris, & operis
diuini, atque nocturni, itaut potuerint de eo-
rum portione pro libito diſponere, tam inter
viuos, quam in vltima voluntate, eamque ad
hæredes tranſmittere etiamſi inexacta remā-
ſiſſet, *Couar.in c.cum officij nu.4.de de teſtam. Pa-
riſ.conſ.33.nu.22.& 24.lib.4. Monet. de diſtribut.
quotid.p.3.cap.3.nu.13.& ſeq.Grat.diſcept.forenſ.
cap.38.num.11.Rota coram Seraph.dec.594. nu.6.
in Cæſaraugustana diſtributionum 26. Iunij 1642.
§. in eaſdem diſtributiones coram bon. mem.Bichio,*
cum alijs relatis *in d.Mediolanen. penſionis*, in
hac cauſa emanata ſuper remiſſoria *§.1.coram
Eminentiſſ.D.Card.Corrado.*
3 Nec quod † Penſio fuerit diſtributioni-
bus quotidianis applicata videtur dubitari
poſſe, tum inſpecta ratione vnde motus fuit
tam D.Carolus ad obtinendum, quam Sum-
mus Pontifex Gregorius XIII. ad conceden-
dam applicationem ex d.Breui deſumpta
ibi: *quia ex ſeruitijs diurnis atque nocturnis, quæ ei-
dem Eccleſiæ in diuinis impendunt non tantum per-
cipiunt, quantum eorum gradui decenter ſuſtinendo
ſufficeret, &c. Vndè interdum eueniebat, vt in ma-
ioribus ſolemnitatibus Chorus dictæ Eccleſiæ Me-
diolanen.à multis Canonicis, & ab omnibus ferè
Officialibus deſtitueretur, &c.* Ex quo per neceſſe
infertur dictam applicationem fuiſſe factam
Maſſæ diſtributionum quotidianarum, quæ
ſoluūtur pro ratione ſeruitij quod prȩſtatur
dictæ Eccleſiæ, ex dicta enim ratione tan-
quam principali optimè declaratur qualis
4 fuerit † mens & intentio Pontificis concedē-
tis *Corn.conſ.173.num.3.lib.2. Altograd. conſ.79.
num.52.lib.2.*
5 Tum ex † lectura eiuſdemmet applica-
tioni inter ſtatuta Beneficiatorum inſertæ,
dum ibi relatis tenoribus Breuium præce-
dentium ſuper hac materia editorum, Ar-
chiepiſcopus Vicecomes, cui vigore alterius
Breuis fuerat data facultas perficiendi ea quȩ
Sanctus Carolus morte præuētus ac ad Cȩ-
lum euocatus non peregerat inſtantibus, &
acceptantibus Beneficiatis hanc penſionem
cū pluribus alijs redditibus applicauit Maſ-
ſȩ diſtributionum quotidianarum decernēs:
*Vt æque inter omnes diuidatur pro rata ſeruitij, &
reſidentiæ, quam quiſque ſuam fecerit*, & clarius
ſubiungens paulò infra ibi: *Porro huius Maſſæ
ſic conſtitutæ omnes huius Capituli viri æqualiter
participes ſint, ac proinde æqualiter omnibus diſtri-
buatur pro ratione dierū & Officiorū, quibus ſinguli
interfuerint*; & rurſus ibi: *Omnis reſidentiæ cenſus
hac infra notata ratione diſtribuatur, itaut qui Miſſæ
Sac.Conuentuali, vel Canonicis horis interfuerint
idem emolumenti ſinguli conſequantur, in matutino
denarios ſex, prima hora denarios tres, &c.* & in
rublica qui abſentes, &c. ibi: *Nemo quoad quo-
tidianas ſtataſque alias diſtributiones capiendas at-
tinens in Choro reſidens adeſſe intelligatur, niſi qui
reuera ſtatis horis, ac diuinis officijs interfuerit*;
Quibus ſtantibus dubitari nequaquam po-
6 teſt, quin hæc penſio aſſumpſerit naturam
diſtributionum quotidianarum, quæ minu-
tæ appellantur, & diſtinguuntur ab alijs, vt
fuit dictum per *Rot. in recen.dec.1.n.12. & 16.
& dec.262.num.2.5.& 6.p.4 to.2.* ex quo pro-
7 pterea deducitur † earum tranſmiſſio ad hæ-
redes *Seraph.deciſ.594. num.7.* cum alijs plenè
*allegat. per add. ad dec.576.num. 22.cum ſeqq.p.4
tom.3.recen.& d deciſione edita in hac cauſa ſuper
remiſſoria 11. Decembris 1647.§.quia materia co-
ram Eminentiſſ.D.Card.Corrado*, & admittitur
in alia priori emanata *coram bo.mem.Bichio 27
Iunij 1646.§.non obſtat exceſſus.*
Comprobatur hæc veritas ex viſitatione
recol.mem.Card.Federici Borromei aſſeren-
tis Beneficiatos nullos alios redditus habere
præter diſtributiones quotidianas ipſis debi-
tas ratione ſeruitij etiam ex depoſitionibus
teſtium, tam pro Canonicis, quam pro ei-
demmet Beneficiatis examinatorum, qui aſ-
ſerunt penſionem hanc percipi non poſſe ab
illis, qui actu diuinis Officijs non interue-
8 nerunt, non ſubſiſtente, quod † Teſtes Ca-
nonicorum id affirment per verba dubitati-
ua, vt annuit vltima deciſio contraria R.P.
D.m. Prioli, quia ex earum inſpectione ap-
paret id teſtari de certa ſcientia, reddentes
rationem ſui dicti, addito etiam, quod ſi ſe-
cus eſſet ipſi tanquā informati ſcirent; vnde
concludunt etiam negatiuam, *Gloſſ.in §.ſi ve-
rò abſunt verſ.vidiſſe Auth.de hæred.& falcid. Ro-
ta dec.573.num.3. p.6. rec.*
Hinc fruſtra elaboratur ſuper interpreta-
tione verborum ſupradicti Breuis, ſeu Indul-
ti Gregoriani, & decretorum D. Caroli in
illis verbis ibi: *Menſa diſtributionum quotidia-
narum ſeu reſidentiæ iam conſtitutæ, ſeu de nouo con-
9 ſtituendæ*, quia vltra quod † reſidentia in lit-
teris Apoſtolicis accipitur multoties etiam
pro intereſſentia, vt eſt *Text.in c.vnico de Cler.
non reſiden. in 6.* & ponderatum fuit *in d.deciſ.
coram Eminentiſſ.Card.Corrado, §.nam licet*, quod
omninò admittendum videtur attento vſu
loquendi illarum partium, & præſertim hu-

10 ius † Eccleſiæ Metropolitanæ, inqua ver-
rum reſidentia accipitur pro intereſſentia
in choro; vt in hac Inſtantia fuit ſatis plenè
probatum, Etenim vltra teſtes pro parte
Capituli examinatos in præcedentibus In-
ſtātijs id deponentes, fuit id clarè colligi ex
lectura dictorum Statutorum, & ex pluribus
mandatis ipſorum Beneficiatorum median-
tibus compulſorialibus extractis de quibus
11 *in Summario Capituli, num.*12. Ex † vſu enim
loquendi congrua deduci ſolet verborum
interpretatio, quæ etiam propriæ ac natura-
li eorum ſignificationi præfertur *c.ex litteris
il primo, vbi gloſ. in verb. intelligentiam extra de
ſponſal. l. librorum, §. quod autem Caſſius verſ. nam
& in vſu ibique gloſ. in verb. non continebuntur, ff.
de leg. 3. l. Labeo, §. id Tubus verſ. vt maximè, ibiq.
Bart. ſub nu. 5. verſ. alias ſi tale ſtatutum, ff. de ſup-
pellect. leg. idem Bart. in l. omnes Populi ſub nu.* 58.
in fin. verſ. hinc enim vſus, &c. dicens huiuſmo-
12 di vſum loquendi omni regulæ, ac omni
Conſtitutioni in exaudiendis examinandiſq;
ſermonibus derogare, *ff. de inſt. & iur. Anchar.
in repetit. cap. Canonum ſtatuta ſub num.* 338. *verſ.
item ſi communis vſus loquendi, & ſub num.* 346.
verſ. quod littera, &c. de conſtit. Alexan. conſ. 211.
ponderatis verbis ſtatuti *ſub num.* 1. *verſ. nam
(vt verbo fertur) ac ſeqq. lib. 6. & poſt Abb. &
alios Felin. in procem. decretal à nu.* 3. *verſ. ex qui-
bus*, cum aliis cumulatis in ſupradicta de-
ciſione *Eminentiſſ. Cardin. Corradi d. §. nam licet
verſ. quare facilius.*

13 Ceſſat omnis difficultas, quia etiamſi †
litteræ Apoſtolicæ eſſent dubiæ, & poſſent
intelligi tam de Maſſa reſidentiæ, quam de
maſſa diſtributionum quotidianarum, ad-
huc videndum eſſet, quid ad exequutionem
productum fuerit reſpicientem facultatem
applicandi D. Carolo reſeruatam, & ſucceſſi-
uè Archiepiſcopo Vicecomiti demandatã,
qui penſionem cõtrouerſam applicauit dũ-
taxat maſſæ diſtributionum quotidianarum
quæ propterea applicatio attendenda eſt,
non autem ſola facultas exequutioni non
demandata.

Quod etiam clarius deducitur ex obſer-
uantia ſubſequuta probata nedum per teſtes
Beneficiatorum, & ſignanter per ſecundum,
tertium, quartum, & quintum, datos *in Sum-
mario num.* 9. deponentes, quod ad effectum
lucrandi hanc penſionem, quæ diſtribuitur
per modum ſeruitij, debet quiſque aſſiſtere
diuinis Officijs, ſed etiam ex partitis formi-
ter ex libris Beneficiatorum extractis idem
14 præſeferentibus, *vt in eodem Summario nu.* 13. †
Obſeruãtia autem eſt optima cuiuslibet diſ-
poſitionis interpres, *l. ſi de interpretatione* 37. *ff.
de leg. cum dilecti de conſtitut. Rota dec.* 14. *num.* 4.
par. 7. *recen. & coram Eminentiſſ. Card. Otthobono
dec.* 274. *num.* 12. *& dec.* 257. *num.* 15. *& in Piſcien.
Iuris conferendi* 14. *Ianuar.* 1658. *§. quod autem
coram R.P.D. meo Albergato.*

Nec obſtat obiecta conſuetudo diuiden-
di ſingulis annis Kalend. Nouembris om-
nes redditus ad maſſam Beneficiatorum ſpe-
ctantes, qui in illo anno exiguntur inter Be-
neficiatos tantum inſeruientes, nulla habita
ratione quod maturauerint in annis ante-
cedentibus, necnon diſtribuendi nulla habi-
ta conſideratione ſeruitij inter Beneficiatos
tãtum præſentes de tempore exactionis pro-
uentus, qui cum per longum tempus inexa-
cti remanſerint poſtea exiguntur.

15 Etenim ſeptem † Teſtes ad illam proban-
di inducti vehementes quoad eorum perſo-
nas exceptiones patiuntur. Primo enim qua-
tuor actu Beneficiati fatentur ſperare parti-
culare lucrum ex Victoria litis, prout etiam
ſeptimus, qui licet de tempore examinis
non eſſet Beneficiatus, tamen aſſerit ſe reſi-
gnaſſe Beneficium præuia conuentione cum
Reſignatario diuidendi emolumenta huius
litis, & propterea cũ non agatur de ſolo in-
tereſſe Vniuerſitatis, ſed de commodo par-
ticulari ipſorummet teſtium vt ſingulorum
omninò ſunt repellendi *Bart. in l. in tantum §.
Vniuerſitas num.* 1. *verſ. aut non ſpectat principali-
ter, ff. de rerum diuiſ. Rota apud Coccin. deciſ.* 2248
num. 2. *Caual. dec.* 140. *num.* 3. *& deciſ.* 142. *num.* 2.
Greg. XV. dec. 340. *num.* 8. *& ibi adden. num.* 14.
16 Alij vero † duo, quintus, ſcilicet & ſextus
ſunt conſanguinei Beneficiatorum & qui-
dem arctiſſimo gradu coniuncti, vnde pa-
riter eorum fides non eſt integra *Alexan. conſ.*
90. *nu.* 7. *Farin. de teſt. qu.* 54. *nu.* 1. *&* 8. *Rota apud
Merlin. dec.* 277. *nu.* 4.

Et in cauſa ſcientiæ quatenus illam dedu-
cunt ex actibus factis ante motam litem vi-
delicet ante annum 1613. non poſſunt de ea
teſtificari, cum de his notitiam habere ne-
queant, ex quo antiquiores obtinuerunt Be-
neficia ſolum de ann. 1622. & 23. & ipſimet
fatentur *Summario Capituli num.* 16. quatenus
17 vero † eam deducunt ex actibus lite pen-
dente factis, iſti ad hunc effectum pro nullis
reputantur *Lancellot. de attent. p.* 3. *cap.* 31. *n.* 200
Rota rec. dec. 26. *in fin. par.* 2. *& dec.* 228. *nu.* 1. *p.* 6.
& alibi paſſim.

18 Vndè etiam † actus dati *in Summario Benef.
num.* 17. non ſunt attendendi tum quia appa-
rent pro maiori parte lite pendente facti, tum
quia reſpiciunt diuiſionem exemptionis, &
laudemiorum, quæ cum non legantur appli-
cata diſtributionibus quotidianis diuerſam
naturam ſortiuntur à penſione controuerſa
alijſq. redditibus, qui diſtributionibus quoti-
19 dianis applicati fuerunt, & dum † iſti habent
eorum propriam naturam iuxta *text. in cap.
vnico de Cler. non reſid. in* 6. vtique debuiſſet
conſuetudo iuſtificari præcisè in terminis
de quo agitur, *Surd. conſ.* 354. *num.* 26. *verſ. reſ-
pondeo* 3. *Rota apud Buratt. dec.* 129. *nu.* 6. *verſ. cum
obſeruantia, & coram Duran. dec.* 285. *num.* 21. *verſ.
& in omnem caſum*; Nec propterea pro huiuſ-
20 modi iuſtificatione deſeruire poteſt † vni-
cus actus diuiſionis huius penſionis fa-
ctæ de anno 1630. tanquam vnicus non at-
tenditur *Rota in Romana Mercedis* 25. *Maij* 1645
*coram bon. me. Peutingerio ſub §. neque alia, & in
Maioricen. Canonicatus* 23. *Ianuar.* 1658. *in fin.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, maximè vti
21 factus lite pendente, tum etiam quia † Ca-

pitulo

pitulo aliiſque intereſſe habentibus non vocatis præiudicium aliquod inferre non poteſt, *Rota apud Greg.deciſ.154.nu.1. verſ.non potuit Capitulum.*

23 Et tamen cum agatur de † conſuetudine aduerſatiua Sac.Canonibus Conc.Triden.& ſtatutis Eccleſiæ, quæ diſponunt diſtributiones diuidi inter præſentes tantum ratione ſeruitij, vt *in dicto c.vnico de Cler.non reſid. in 6. Concil.Triden.in cap.12.ſeſſ.24.de reform.& dicto ſtatuto Beneficiatorum p.2. cap.1. tit. de communi maſſa,* eſſet probanda præſcriptio quadragenaria cum ſuis requiſitis de quibus *in c.1. de præſcript.in 6. Socc.conſ.260.num.19.lib.2. Rota apud Greg.XV.deciſ.154.num.1. add. ad eandem deciſ.191.num.6.& apud Buratt.deciſ.3.num.15.*
23 *& deciſ.19.nu.7.* Non autem † ſufficit ſimplicem allegare Conſuetudinem, quam improbant *gloſſ.in citato cap.vnico verb.improbantes de Cler.non reſid.in 6.*& alij relati *per add.ad deciſ.176. nu.151.cum ſeqq.par.4.tom.3. recent.*

Nihilominus ex diuerſis partitis extractis ex libris Beneficiatorum compulſatis contraria conſuetudo manifeſtè conuincitur, ex pluribus enim mandatis ab anno ſcilicèt 1635. vſque ad 1657. *Sum.Canonicorum n.12.* apparet quod pro reſidentia cuiuslibet anni diuiſerunt prouentus ad illum annum ſpectantes, inter eos tantummodò,qui tunc inſeruierunt, habita ratione temporis quo illi maturauerunt, & ſeruitij à Beneficiatis præſtiti, non autem temporis, quo exacti fuerunt, & diuiſionem factam fuiſſe non in kalendis iuxta facilitatem, & difficultatem exactionis, etſi interim contigit aliquem ex dd. Beneficiatis obijſſe, ſeu alias beneficium dimiſiſſe, illius portio ipſi vel eius hæredi perſoluta fuit à Theſaurario Beneficiatorum iiſdem Beneficiatis ita mandantibus,licet in annis antecedentibus ſuperlucrata, & in poſterioribus exacta fuerit, vt in pluribus caſibus datis *in Summ. Canonicorum num.17. & 18.*

Vlterius viſum fuit non agi de inexactis,
24 quia eo ipſo quod † officiales tranſigentes certa penſionis parte contenti, reſiduum ceſſerunt, & remiſerunt Capitulo in opus fabricæ erogandum, videntur ex tunc integram portionem ipſis pro rata ſeruitij iam præſtiti debitam exegiſſe, ac recepiſſe, vt optimè ponderatum fuit *in eadem deciſ. Eminentiſſimi D. Card. Corradi §.quia non fuit verſ. quinimmò.*

Atque ità fuit per me reſolutum vtraque &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO

Romana Cambiorum.

Lunæ 14. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Tractatur de materia Cambiorum, & maximè Platealium, quando ſcilicet conſtare bene dicatur de eorum validitate, atque infringi non poſſit eorum curſus, & an legitimè exerceri valeant de Platea ad Plateã. In Cambiorum materia ſeruanda eſt Bulla Pij V. de Cambijs.

SVMMARIVM.

1 *Ad Cambiorum validitatem, quando omnia requiſita, dicatur interueniſſe.*

2 *Ad validitatem Cambiorum quæ ſint requiſita neceſſaria.*

3 *Cambiorum curſus, quando infringi non poſſit ex defectu intimationis.*
Ad Cambiorum curſus, requiritur intimatio de æquitate, nu.3.

4 *Intimatio, quamuis remiſſa eſt neceſſaria, ad effectum curſus Cambiorum.*

5 *Quæ concluſio ſolum procedit in cambio ob morã debitoris in ſoluendo, à Mercatore, tamquam creditore contracto.*

6 *Cambiorum Mercator, quando duplicem perſonam, ſcilicet Procuratoris, & Principalis vices expleat.*
Itaut non ſit locus, eo caſu intimationi, numer.6.

7 *Cambia Platealia legitimè poſſunt exerceri de Platea, ad Plateam.*

8 *In Cambijs taxatio intereſſe in omnibus Plateis, non eſt eadem.*

9 *Cambiorum continuationis per Plateas ſolas, admiſſio, eſt opinio damnata.*
Cambij localis exercitium ſub generali facultate cambiandi legitimè includitur nu.9.

10 *Cambiorum, & recambiorum decurſus, ſi fuerit per Plateas expreſsè admiſſus, continuatio ad quas Plate. ſpectet.*

11 *In Cambiorum materia opinio illa eſt refutanda, quæ eſt contra Pij Papæ V. in hac materia Cambiorum Conſtitutionem.*

12 *Mercator mandatarij vices gerens in materia Cambiorum rem vtilem Principali explere cogitur.*

13 *Quod non procedit in caſu Procuratoris, cum proprium omnino negotium exercere cenſetur.*

14 *Cambiandi, poteſtas ſub generalibus verbis concepta, ſub quibus vtriuſque cambij exercitium continetur.*

15 *Cambij exercitium, etiam cum maiori principalis detrimento eligi non prohibetur.*

16 *Mandatum in materia Cambij de ſui natura eſt reuocabile, & quid an euaneſcat per mortem ciuilem.*
Poſt mortem naturalem conſtituentis cambium poteſt quoque vigere mandatum nu.16.

17 *Cambiorum platealium curſus qualiter reguletur in Plateis Florentiæ.*

18 *Fides Mercatorum circa curſum Cambiorum quoad ſuas Plateas, non attendenda venit quo ad diuerſas Plateas.*

19 *Fides Mercatorum propriæ Ciuitatis, quo ad aliquem ſtylum Mercaturæ, eſt præferenda fidei exterorum Mercatorum.*

20 *Forma à Iudice præſcripta ſeruanda eſt.*

21 *Cambiorum curſus non incipit currere, dum forma præſcripta non fuit ſeruata.*

22 *Forma*

22 *Forma, poteſt per æquipollens adimpleri, quando habetur idem effectus.*

23 *Facultas data alicui, quando ſatis per ſe clara eſt, non eſt de ea dubitandum.*

DECISIO CCXXXIV.

IN Emptione Caſtrorum ad Monaldenſes ſpectantium D. Marchio Raymundus duplices cedulas bancarias Philippi Valentis exhibuit, cui abſolutam facultatem idemmet Marchio attribuit quantitatem perſoluendam, tùm à Mercatoribus, tùm à ſemetipſo, quacunque intimatione poſthabita, ſumendi ad cambia: eaque per quaſcunque Ferias, Nundinas, Plateas, & Mundi partes continuandi, donec integra cambiorum, & recambiorum diſſolutio contingeret; ipſo quoque Valente Procuratore tanquam in rem propriam irreuocabiliter conſtituto. Cum verò Andreas Angelus Adminiſtrator hæreditatis Philippi iudicium coram R.P.D. Gubernatore Vrbis, Iudice ad hunc effectum ſpecialiter deputato inſtituerit pro Cambijs, per eundemmet Philippum cum ſe ipſo contractis: nec non per Neapolis, ac Venetiarum Plateas exercitis; idemmet Gubernator præcedente Baronũ Congregationis decreto, Cambia Platealia ad limites Nundinalium reducente, mandatum pro ſcutis aureis 16400. abſque Iurium ambarum partium præiudicio relaxauit. Super cuius executione mandati commiſſa mihi cauſa, Domini Cambiorum validitate ſuppoſita, illud pro ſumma in prioribus deciſionibus contenta exequendum fore cenſuerunt. Hodie autem Cambiorũ validitate, atque iuſtitia ad diſputationis trutinam reuocata, eadem deberi Domini reſponderunt.

1 Etenim omnia ad cambiorum† validitatem requiſita concurrunt: ſubſequuta videlicet ſolutio ſcutorum ferè 122. mil. de proprio ære à Philippo perhabita, facultas cum ſemetipſo cambiandi, ac realis deniq;
2 literarum † tranſmiſſio, ex Periti relatione deſumpta, vt aliàs in his terminis ponderauit *Rota in Romana Pecuniaria 14. Maij 1618. coram Vbaldo, & deciſ.274. num.1. & 5. par.5. recent. & coram bo: me: Merlino deciſ.636.nu.1.*

3 Neque poterit † Cambiorum decurſum infringere defectus intimationis, quam renunciatione non obſtante ex æquitate requiri dixit, *Rota in Romana Cenſus 30. Aprilis 1655. in §. Non obſtat coram bo. me. Dunozetto.* Præterquam enim Marchionis citatio in quolibet actu ſolutionis præceſſiſſe conuincitur, necnon ex facto; hoc eſt ex ſubſecutis Intimationibus remouetur obiectio. Admitti poſſet dicta concluſio in caſu duntaxat
4 † Cambij ob moram debitoris in ſoluendo à Mercatore tanquam Creditore contracti; non autem quoties, vt in propoſito caſu Mercator perſonæ duplicis, Creditoris videlicet, & Mandatarij vices expleret;
5 Tunc † enim vti Procurator, ac Principalis loco perhabitus ab intimatione quacunque peragenda cenſetur immunis, vt caſum vtrumque diſtinxit *Rot. in deciſ.379.n.2.par.2. & deciſ.304.num.4.par.4.recent. coram bon: me: Merlino deciſ.636.num.10.& 11.* vbi quod imputari ſibi debet principalis,† ſi Procuratorem huiuſmodi cõſtituit, *& in Romana Cambij 1. Iulij 1658. in §. Quia tale obiectum coram Reuerendiſs. D. meo Epiſcopo Papien. & deciſ.33. num.3. penes Turr. de Camb.*
6

7 Hæc autem Cambia Platealia † exerceri poſſe legitimè de Platea ad Plateam videtur omninò concludere Conſtitutio ſa: me: Pij V. la 118. §. 2. in fine: ibi, *Pro primis Nundinis vbi illæ celebrantur: vbi verò, non celebrantur pro primis terminis iuxtà receptum locorum vſum exercere:* & in terminis tradunt *Salyc. in auth. ad hæc nu.10. Cod. de vſur. Nauar. conſ.31. tit. de vſur. col.11. §. Occorre molte volte fol. mihi 540. Leotard. de vſur. quaeſt.26. num.70. verſ. denique Gait. de credit. cap.2. num.1306. & num.1309. cum ſeqq. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.25. num.456. & num.157. cum ſeqq. Giballin. de vſur. lib.5. cap.1. art.8. nu.5. fol. mihi 315. Filiucc. quæſt. moral. tom.2. tract.35. par.2. de Cenſib. & Camb. num.378. cum ſeqq.* & dixit *Rota in Romana Cambij 11. Maij 1635. coram bon. me. Pirouano impreſſa penes Turr. de Camb. deciſ.35. num.5.*

Quod eò facilius debet in propoſito caſu admitti, quo Cambia noſcuntur tracta per Neapolis, ac Venetiarum Plateas, alteri Vrbis correſpondentes, in quibus per ſingulas hebdomadas pecuniarum prætia taxantur: quicquid dici poſſet, ſi eadem forent ad alia
8 loca traſmiſſa, in quibus ſimilis † taxatio peragi non ſolet, vt ponderauit *Rot. in deciſ. 45. ad fin. par.4. tom.2. rec.* & tradit *Turr. de Camb. diſp.1. qu.28. nu.10.*

Hinc obeſſe non valet eiuſdem *Turr. auctoritas in adnot. ad deciſ.33. ſub litt. C.* Cam-
9 biorum † continuationem per ſolas Plateas omnino improbantis. Ibi enim ipſe huius Sac. Tribunalis ſolum reſolutionem impugnat, ſancientis nimirum localis Cambij exercitium ſub generali facultate cambiãdi legitimè includi; At quoties Cambiorum,
10 & recambiorum† decurſus fuit per Plateas expreſsè permiſſus; continuatio per ſolas Plateas ab ipſomet propè adnotationis finẽ admittitur. Alias eius opinio Conſtitutioni Pianæ, necnon communi DD. calculo
11 aduerſaretur,† Plateale Cambium indiſtinctè approbantium, quacunque Nundinarũ ratione poſthabita.

12 Ratio præterea ponderata per *Turr.* † vt ſcilicet Mercator mandatarij vices exercens rem vtilem principali explere cogatur, nullatenus applicatur in caſu Procuratoris vti in rem ſuam conſtituti. Hic quippe pro-
13 prium omninò † negocium exercere cenſetur iuxtà *Text. in l. 1. §. In propria cauſa ff. quand. appelland. ſit Bart. in l. qui ſtipendia 9. n.1. C. de procurat.* ac conſequenter licèt cambiandi poteſtas generalibus verbis concepta fo-
14 ret, ſub † quibus vtriuſque Cambij exercitium

15 tium includitur, alterum ex his etiam† cum maiori principalis detrimento eligere non prohibetur, vt probat *Text. in l. ſed ſi tantũ 14. ff. de pact. l. ſicut 8. §. ſi Procurator, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat.*

Neque ex ſubſecuta ciuili morte Marchionis huiuſmodi mandatum, de ſui natura irreuocabile potuit euaneſcere, vt dixit *Rota poſt Pacif. de Saluian. deciſ. 205. in princip.* Quinimò poſt naturalem quoque Conſti-
16 tuentis † obitum illud vigere conſueuit, ad *Text. in l. illam,* vbi *DD. C. de donat. Bald. in l. ſi Pater nu. 1.* ibique *Caſtr. C. mandati, Rota coram Seraphin. deciſ. 541. num. 3., & coram Merlin. deciſ. 436. num. 15.*

Nec vrgere viſa fuit Mercatorũ Florentiæ atteſtatio, deponentium, quod conceſſa fa-
17 cultatè † cambiandi per Ferias, & Plateas, Cambiorum curſus alternatim dumtaxat, ſcilicet de Feria ad Plateam, & è contrà, non autem poſſit per ſolas Plateas expleri. Dicta
18 namque fides Florentiæ ſtylum† ſolummodo concludens ad alia loca non porrigitur, *Rota coram Buratt. deciſ. 497. nu. 8.* Cum maximè ſtylus omninò cõtrarius vigeat in Vrbe, ex quamplurium Mercatorum atteſtatione
19 comprobatus, cui in concurſu † alterius alibi vigentis deberet omninò præferri, vt dixit *Rot. in Cathanien. Illegitimitatis 3. Mar. 1580 coram Card. Blanchetto impreſſa,* penes *Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 171. num. 3.* & notant *Add. ad deciſ. Greg. 474. verſ. Item illud, quod dicitur.*

Denique non obſtat, quod perpenſo tenore Chirographi, per D. Theſaurarium
20 expediti, † ſumma in cedulis contenta à Creditoribus in actu ſolutionis inueſtiri deberet: vel in Sac. Monte Pietatis pro cautela Marchionis cum eodem inueſtimenti onere deponi; perindè, ac ſi, dum Creditores quantitatem à Philippo receptam in ipſius Banco iure depoſiti dimiſerunt, cambio-
21 rum † decurſus ex non ſeruata chirographi forma à die inueſtimenti dumtaxat debeat admitti.

Ex depoſito namque à Creditoribus penes Philippum perhabito æque Marchioni
22 conſultum fuit, † ac ſi illud in Sac. Monte Pietatis extitiſſet expletũ, dum exindè non niſi poſt ſecutum inueſtimentum poterat amoueri, quod non longè poſt contigiſſe conuincitur. Perſpecta itaquè facultate cambiandi, in caſum cuiuſlibet ſolutionis Phi-
23 lippo delata,† in dubium reuocari non poterit, quin ipſe poſt reportatam à Creditoribus quietantiam Marchionis creditor euaſerit. Ex ea quippè obligatio quæcunque, ex cedula proueniens extincta remanſit, non obſtante pecuniarum dimiſſione in eodem Banco peracta, nouum omninò cõtractum, ſcilicet depoſiti præſeferente, vt in terminis tradit *Afflict. deciſ. 353. num. 5. & 6.,* quem refert, & ſequitur *Strac. de decoctor. par. 5. ſub n. 5. Modern. Lucen. conſ. 6. nu. 46. cum ſeqq. lib. 1. Rot. coram Seraphin. deciſ. 1419. num. 3.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Aſtoricẽ Iuriſdictionis.

Luna 14. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Abbatem de quo agitur ex ſpeciali Priuilegio Põtificis Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habere, eique exercitium priuatiuè quoad Epiſcopum excepta collatione ordinum cõpetere; fruſtrà obijci literas Apoſtolicas non fuiſſe effectuatas cum cõtrarium probetur; compromiſſum ſine beneplacito Apoſtolico fieri non poſſe, nec Teſtes de immemorabili admitti, cum ſcripturæ exhibendæ eorum depoſitionibus præualere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus de iure communi fundatam intentionem exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi tum quoad Eccleſias, tum quoad omnes perſonas habet.*

2 *Epiſcopus in vim Decretorum Concilij Tridentini eadem Iuriſdictione quoad omnes de ſua Diœceſi vtitur.*

3 *Oppido à Diœceſi Epiſcopi ex ſpeciali priuilegio Pontificis abſtracto, & in Abbatem tranſlato, amplius de illa neque in illa idem eſſe cenſetur.*

4 *Oppido per abſtractionẽ Abbati aſſignato, id quod ad Epiſcopum ſpectabat agere, Abbas agere tenetur.*

5 *Abbas quãdo nititur ſpeciali priuilegio exemptionis à Iuriſdictione Epiſcopi, non eſt amplius de illis qui includuntur in Iuris, & Concilij diſpoſitione, vt eiuſdem ordinaria Iuriſdictioni ſubiaceat.*

6 *Conſtitutionum Apoſtolicarum ea eſt natura, vt abſque alia approbatione dicantur effectum ſortita, & obligant ſtatim ac publicantur.*

7 *Conſtitutiones Apoſtolicæ clauſula* ſublata, & decreto irritanti, *munitæ quamlibet obſeruantiam, & contrarium vſum impediunt.*

8 *Effectuatio Indulti Apoſtolici ex Beneficiorũ collatione, licentia adminiſtrandi Sacramenta alijs conceſſa, & pluribus alijs ab initio factis, & ſemper continuatis concludenter probatur.*

9 *Abbas ſine beneplacito Apoſtolico compromittere, & ſucceſſoribus in Abbatia in Iuribus mediante indulto exemptionis acquiſitis præiudicare non poteſt.*

10 *Aſſertioni partium in re ab aſſenſu Sedis Apoſtolicæ pendente non ſtatur niſi ille aliundè probetur.*

11 *Reſeruatione non opus eſt vbi beneplacitum Apoſtolicum præceſſit.*

12 *Beneplacitum Sedis Apoſtolicæ tacitum, vt inducatur lapſus centum annorum requiritur.*

13 *Tempus litis ad probandũ lapſum centum annorum omninò demendum eſt.*

14 *Obſeruantia neceſſaria quando eliditur ex actibus Iuriſdictionalibus à parte geſtis non eſt attendenda.*

15 *Actus per Epiſcopum geſti, tanquam nimis remoti ad obſeruantiam quæ debet eſſe proxima deſeruire non poſſunt.*

16 *Actus*

16 *Actus turbantes ſtatutum exemptionis in quo exiſtebat Abbas, cum ab eo fuerint contradicti ad fauorem Ordinarij non ſunt attendendi.*
17 *Laudum quādo continet præiudicialia Sedis Apoſtolicæ præſumptio quæuis beneplaciti Apoſtolici ceſſat, niſi Papam de his ſcientiam habuiſſe, & confirmare voluiſſe probetur.*
18 *Probatio immemorabilis de laudo eſt impoſſibilis, quando de eiuſdem initio conſtat, ex quo immemorabilis requirens non extare memoriam principij excluditur.*
19 *Expreſſio actuum viſitationis, & cognitionis cauſarum nihil concludit, cum viſitationes Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ex diſpoſitione Concilij Tridentini permiſſæ cenſeantur.*
20 *Actus quando conſiſtunt in ſcripturis, ſcripturæ ſunt exhibendæ, & depoſitionibus Teſtium præualere debent.*
21 *Teſtibus ad ſcripturas ſe referentibus niſi eædem exhibeantur fides non eſt adhibenda.*
22 *Scripturæ etiam exhibitæ vti emanatæ lite pendente ad firmandam aliquod Ius in fauorem Epiſcopi non valent.*
23 *Ius Epiſcopi, vti firmetur obſeruantia debet eſſe inconcuſſa, & uniformiter, non autem præſumptiuè obſeruata.*
24 *Teſtes ex ſcripturis authenticis de mendacio conuicti gradum probationis non conſtituunt.*

DECISIO CCXXXV.

ORTA controuerſia inter Reuerendiſſimum Epiſcopum Aſtoriceñ, & Abbatem de Villafranca ſuper Iuriſdictione, & illius exercitio in oppido dictæ Villæ, locíſque ei ſubiectis; duæ ad iſtius fauorem emanarunt ſententię Rotales declarantes omnimodam Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, eiuſque exercitium ei priuatiuè quoad Epiſcopum excepta Sacrorum Ordinum collatione competere, quas ſententias tanquam validas, & iuſtas Dñi confirmandas eſſe dixerunt, validitas quidem colligitur ex actorum reuolutione, in quibus apparet de cõmiſſione cauſæ, mandatis Procuræ, hinc indè cõparentium citationibus, & alijs ad illam requiſitis, iuxtà *deciſionem Caputaq.* 260. *part.* 2.

Iuſtitia verò deducitur ex duabus deciſionibus ante ſententiã de more emanatis, *prima ſub die* 19. *Iunij* 1654. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & *alia ſub die* 4. *Iunij* 1655. *coram R. P. D. meo Celſo*, in quibus firmatum
1 fuit, quod tam, etſi † Epiſcopus habet, tam de Iure communi fundatam intentionem exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi, tum quoad Eccleſias, *c. omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.* 7. *cap. cum Venerabilis* 7. *de Relig. domib. Abb. in cap. cum Cappella num.* 3., & ibi *Soccin. num.* 4. *de priuileg. Rota deciſ.* 736. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ. & in recent. deciſ.* 501. *num.* 1. *par.* 2. Tum quoad omnes perſonas, *cap. conquerente* 16. *de offic. Ordin. cap. cum Epiſcopus* 7. *eod. tit. in* 6. *Caputaq. deciſ.* 306. *num.* 1., *&* 2. *lib.* 1. *Rota deciſ.* 313. *nu.* 2. *&* 7. *par.* 4. *deciſ.* 41. *nu.* 5. *par.* 5. *Duran. deciſ.* 446. *num.* 1. *bo: me: Merlino dec.* 777.
2 *pariter nu.* 1., quàm etiam † in vim Decretorum Sac. Concil. Trident. *ſeſſ.* 6. *cap.* 5. *ſeſſ.* 7. *cap.* 8. *ſeſſ.* 14. *cap.* 2., *& ſeſſ.* 21. *cap.* 18. *de reformat. Rota in Toletana Iuriſdictionis* 9. *Maij* 1659. *coram me*, §. *iuſtificata ex his*. Attamen cum
3 Abbas † nitatur ſpeciali priuilegio per ſan: me: Clementem VII. ſibi conceſſo, in quo legitur Pontificem ſeparaſſe Oppidum, Eccleſias, & homines de Villafranca à Iuriſdictione Epiſcopi, vtique per hanc ſeparationem oppidum dicitur abſtractum à Diœceſi Epiſcopi, & translatum in Abbatem, itaut amplius non ſit de illa ueque in illa, *Gloſſ. in Clement.* 1. §. *Volumus in verbo Diœceſis*, & ibi *Card. in* 4. *quæſt. Gratian. diſcept.* 212. *nu.* 7. *& ſeq.*, *& num.* 23. *Mandoſ. ad reg.* 24. *Cancell. quæſt.* 2. *num.* 4., aliique cumulati in vtraque *deciſ. in primo, & ſequenti* §., *& in recent. dec.* 45. *nu.* 6. *par.* 5. *in dicta Toletana Iuriſdictionis* §. *quoniam illud vnum*, & nouiſſimè *in Nullius, ſeù Sancti Seuerini Parochialis* 12. *Ianuarij proximè præteriti coram me*, §. *moti ex Indulto*. Et hoc poſito, quod Summus Pontifex voluerit Oppidum prædictum à Diœceſi Aſtoriceñ
4 diuidere, & † Abbati aſſignare id, quod agere ad ipſum ſpectat, vt notant *DD. in cap. cum contingat de for. compet.*, *Lotther. de re beneſ. lib.* 1. *quæſt.* 11. *num.* 1., *& ſeq.*, *& quæſt.* 24. *num.* 155., *&* 156., *Rota apud Buratt. deciſ.* 578. *num.* 2. *in Aternen. Vicariæ* 1. *Iulij* 1654. *corã bo: me: Bichio*, §. *Quod enim, in dicta Toletana Iuriſdictionis coram me*, §. *Non obſtat, quod hæc ceſſent*, confir-
5 mata 21. *Maij præteriti*, §. *Non enim*, non † eſt amplius de illis, qui includuntur in Iuris, & Concilij diſpoſitione, vt ſubiaceat ordinariæ Iuriſdictioni Epiſcopi, *gloſſ. in l.* 3. *C. de ſeru. fugit. Calderin conſ.* 2. *de arbitr. in fin. Rimin. Iun conſ.* 19. *nu.* 54. *Grat. in prox. citato cap.* 112. *num.* 23. *Barboſ. de offic. & poteſtat. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 7. *nu.* 8. *Tambur. de Iur. Abbat. par.* 2. *diſp.* 2. *quæſt.* 26. *num.* 2., cum alijs relatis per *Modern. Carpen. controu. for. cap.* 220. *num.* 111.

Non ſubſiſtit, quod litterę Apoſtolicę hanc Abbatis exemptionem continentes non fuerint effectum ſortitæ, quia præterquod
6 Indultorum, † & Apoſtolicarum Conſtitutionum ea eſt natura, vt abſque alia approbatione dicantur effectum ſortitæ, & obligant ſtatim ac publicantur, *Card. Alexandrin. in Summ.* 19. *diſtinct. num.* 1. *Dec. conſ.* 534. *nu.* 9. *verſ. Non obſtat, Mantic. de tacit., & ambig. lib.* 5. *tit.* 13. *num.* 42. *Lotther. de re beneſ. lib.* 3. *quæſt.* 25. *num.* 40. *Card. Caual. deciſ.* 77. *nu.* 3., *&* 4., *& deciſ.* 85. *nu.* 1. *bo: me: Merlin. deciſ.* 814. *nu.* 4., *&* 5.,
7 & præſertim vbi, vt iſtæ ſunt† munitæ clauſula ſublata, & decreto irritanti, quæ impediunt quamlibet obſeruantiam, & contrarium vſum, *Franch. in cap. cum de beneficio, de præbend. in* 6. *Mantic. loco ſuprà citat. Rot. dec.* 66. *num.* 8. *part.* 7., *& coram Cardinali Otthobono de-*
8 *ciſ.* 39. *nu.* 14., *&* 15. Adhuc † effectuatio pro parte Abbatis concludenter probata fuit ex Beneficiorum collatione, licentia adminiſtrandi Sacramenta alijs conceſſa, confirmatione Statutorum Eccleſiarum, exploratione voluntatum Puellarum Religionem ingredi volentium, & ſimilibus illam concludentibus ab initio emanati Indulti cœptis,

&

& deinde ſemper cōtinuatis, hodierno *Summario num.4.& ſeq. l.ſi dicta interpretatione,ff.de leg. Soccin.Sen.conſil.25.num.25.lib.1. Melin.deciſ.891.num.9.*, & alij citati *in deciſione D.mei Celſi, §.Nihilominus*.

Nec attendendum videtur Laudum promulgatum per Cardinalem Quinonium, & Marchionem Anguillar Compromiſſarios modificans Indultum per quinque annos ante conceſſum, quoniam ſubſiſtit reſponſio in deciſionibus data, quod nullibi conſtat præceſſiſſe Cōpromiſſum,& in eo adhi-
9 bitum fuiſſe † beneplacitum Apoſtolicum expreſſum,vel tacitum,ſine quo Abbas non potuit compromittere,& Abbatiæ, & in ea ſucceſſoribus prçiudicare in Iuribus mediāte Indulto Exemptionis acquiſitis, vt probant auctoritates ibidem adductæ, §. *Quia Abbas, & §.Hinc non obſtant*, & comprobant *Grat.diſcept.forenſ.870.nu.24.& 25. Rot.dec.30. num.8. & 9. par.6.recent.*

10 Expreſſum enim deduci non poteſt † ex aſſertione Compromiſſariorum, ibi: *Ferendo ad debitum effectum totum, quod dictum eſt per ſanctitatem ſuam*,nedum quia verſamur in re, ad quam deueniri non poterat ſine aſſenſu Sedis Apoſtolicæ, & ideò non ſtatur aſſertioni partium, niſi ille aliundè probetur, *Bald.in l.rogaſti, §.primo ſi tibis nu.6. verſ. Quid ergo, ff ſi cert.pet. Cyriac.contr.546.nu.16.& ſeq.* Verùm quia fuit in eodem laudo reſeruatus vt indicant verba illa *Relinquendo in totum be-*
11 *neplacitum ſua Sanctitatis*. Ex qua † reſeruatione datur intelligi non præceſſiſſe, aliàs non fuiſſet opus reſeruatione, *Alex.conſil.36. num.1.lib.6. Rota in dicta Acerunu.Vicariæ coram bo:me:Bichio, §.Præſumptio verò*, relata in *deciſ. Reuerendiſſimi D.mei Decani,§.Huiuſmodi verò.*

12 Neque † tacitum, quia non adeſt lapſus centum annorum requiſitus, quādo ex ipſo Inſtrumento apparet, quod non interuenit, *Card.Caual. deciſ.613. num.3.* Laudum enim aſſertum promulgatum de anno 1538.,& lis mota fuit de anno 1583. deindè reſtaurata,
13 & continuata, quod † tempus litis omninò demendum, *Bart.in l.Celſus nu.27. ff.de vſucap.*
14 *Rot.deciſ.66.nu.9.par.7.recent.*, & † obſeruantia pariter neceſſaria eliditur ex actibus Iuriſdictionalibus ab Abbate geſtis; Ideòque non attenditur, *Dec.conſ.11.nu.12. verſ.ſecundo reſpondetur, Rot.deciſ.762.num.15. part.5.rec.*
15 non obſtañ † actibus per Epiſcopum exercitis,vel quia tanquam remoti non poſſunt deſeruire ad obſeruantiam, quæ debet eſſe proxima, *Rota deciſ.216.num.4.part.2. recent., & deciſ.105.num.10.part.7.*, aut quia ſunt po-
16 tius † turbationes ſtatus exemptionis, in quo exiſtebat Abbas poſt litem geſti, ac ab ipſo contradicti, & ignari, qu; proindè non ſunt attendendi, *cap.licet cauſam*,cum ibi notatis *de probat. l.2. C.de ſeruit.,& aqu. Calderin. conſ.12.in fin. de Iurepatr. Gratian.diſcept.forenſ. cap.870.num.32. cap.918.num.30. Rot. dec.244. nu.10.* apud *Modern.Peruſ.de manut.* Quinimò
17 cum † laudum contineat præiudicialia Sedis Apoſtolicæ ſignanter in eo, quod inſtitutio Abbatis ad Epiſcopum pertineat contra formam erectionis, ceſſat quæcunque præſumptio beneplaciti Apoſtolici ex curſu temporis deſumpta, niſi probetur Papam de his ſcientiam habuiſſe,]& confirmare voluiſſe, *Alex.conſ.9.n.8.lib.3. Lotther. de re benef. lib.1.queſt.28.num.33.& ſeq. Rota in Cracou en. diſmembrationis Decimarum 3.Iunij* 1650.*§.Non etiam coram R.P.D. meo Veroſpio, & in Bonon. Diſmembrationis 20. Februarij præteriti §.final. coram me.*

Denùm non viſum fuit obſtare Teſtes in vim remiſſoriæ examinatos, & nouiſſimè in actis exhibitos aſſerentes Epiſcopum ab immemorabili exercuiſſe Iuriſdictionem, & plures actus in Abbatem non concurrentes geſſiſſe: nam omiſſis nullitatibus contrà
18 proceſſum deſuper fabricatū obiectis;† Probatio immemorabilis eſt impoſſibilis, dum conſtat de prætenſo laudo, & ſic de certo initio, ex quo excluditur immemorabilis requirens memoriam principij non extare, *Rota coram ſan:mem:Gregor.XV.deciſ.467.nu.6. Andreas deciſ.56.nu.4.& 5.,& in recent.dec.137. num.6. part. 6. in Pampilonen. Vicariæ de Stella 3.Iunij 1643. §.Talem coram Reuerendiſſ.D.meo Decano*, & in præci tata *Toletana Iuriſdictionis coram me, §.Sublatis, verſicul. Verum penitus.*
19 Expreſſio † autem actuum viſitationis, & cognitionis cauſarum tàm ciuilium, quàm criminalium, nihil concludit, quia vltra quod viſitationes fieri potuerunt ab Epiſcopo ei vti viciniori, ex diſpoſitione Concilij Tridentini tanquam Sedis Apoſtolicæ de-
20 legato permiſſæ, cum † actus prædicti conſiſtant in ſcripturis, illæ ſunt exhibendæ, & præualere debent depoſitionibus Teſtium, *l.Cenſus,ff.de probat.gloſſ.in cap.primo, verb. Procurationis de Cenſib. in 6. Rota deciſ.95. in fine, & deciſ.185.nu.10.par.6.*, & eo maximè quia
21 ijdem† Teſtes ad eas ſe referunt, qua ſit, vt nihil eis credatur niſi exhibeantur, *l. ſi ita ſcripſero,ff.de condit.& demonſtrat. Rot.dec.170.*
22 *num.21.par.6.recent.* † Exhibitæ verò non ſufficerent vti emanatæ lite pendente non ſunt conſiderabiles, vel alicuius momenti ad firmandum aliquod Ius fauore Epiſcopi,
23 & † obſeruantia,quæ debet eſſe inconceſſa, & vniformiter obſeruata, non autem præſumptiuè, *Gabr.conſ.36.num.52. lib.1. Rot. deciſ.285.num.6., & deciſ.288.num.1.part.6.recent. in Cracouien. Decimarum, §.Neque ſubſiſtit, verſic.Tum etiam coram R. P. D.meo Veroſpio*. In quātum verò conantur deponere Abbatem
24 non exercuiſſe aliquā Iuriſdictionem † Teſtes in hoc conuincuntur de mendacio ex ſcripturis authenticis pro parte dicti Abbatis productis oppoſitum vt dictum eſt continentibus, & propterea gradum probationis non conſtituunt, *Rota coram bo:me:Merlin.deciſ.359.num.26. par.6., & in dicta Toletana Iuriſdictionis 9.Maij 1659., & coram me, §.final.*

Et ità pro confirmatione ſententiæ Rotalis fuit concluſum Abbate tantū informante,&c. Altera autem parte ſepties ſuprà decies intimata,& informare recuſante, &c.

Reu.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Viterbieñ Tranſactionis.

Luna 14. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Patruis non licere vti opera, & pecuniis nepotum in negotio notabiliter augendo, ſibique totum lucrum indè proueniens applicare, fruſtràque ab ijs prætendi promiſſionem per tranſactionem emanatam nepotibus tanquam rem gratuitam factam fuiſſe, cum cauſæ oneroſæ omnem titulum gratuitum excludant.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes per tranſactionem renunciantes omnibus bonis ſtabilibus eorum induſtriam, & pecunia pro parte acquiſitis, fructus ad rationem quinque pro centenario ſine labe vſurarum benè recipere poſſunt.*

2 *Nepotibus auiamento apothecarum, quod ob lucrum ex illa proueniens pretio eſt æſtimabile renunciantibus, Patrui ea implicatione bonorum ad nepotes ſpectantium plus lucrati cenſentur.*

3 *Patruos lucrum ex opera, & pecunijs nepotum prouenïens ſibi tantùm applicare rationi, & æquitati nullo modo congruit.*

4 *Creditum, quando ex bonis ſtabilibus, & alijs effectibus fructiferis quorū loco pecunia fuit ſubrogata prouenit, ex ea fructus exigi omni Iure poſſunt.*

5 *Vſura in mutuo vero impalliato propriè committitur.*

6 *Vſura in contractu in omnibus correſpectiuo tranſactionis regulariter non cadit, ſed potius compenſatio quædam vtrinque facta cenſetur.*

7 *Promiſſio emanata ad faciendam rem gratam nepotibus non admittitur, cum contrarium ex depoſitione Teſtis Mediatoris, & publico Inſtrumento appareat.*

8 *Cauſæ oneroſæ titulum gratuitum excludunt, & cauſam promiſſionis non ad gratificandum nepotibus, ſed alias fuiſſet fruſtrà expreſſas oſtendunt.*

DECISIO CCXXXVI.

SENTENTIA Rotalis, iu qua pronunciatum fuit fructus à Dominico, & Tullio ſolutos Thomæ, & Gregorio nepotibus vigore Conuentionis inter eos initæ vſque ab anno 1634. non fuiſſe debitos, & in ſortem eſſe imputandos viſa eſt Dominis infirmanda: Conſtant enim ex Teſtibus vigore remiſſoriæ poſt dictam ſententiam examinatis, quod ſecuta morte Matris nepotes ad cohabitandū cum Patruis redierunt, ibique Thomas ætate maior cœpit in Apothecis Patruorum negociari, operas proprias impendere eundo, redeundo, & modo lanuæ modo in Ciuitate Vetula commorando pro ſeruitio negotij, ex quo maxima vtilitas reſultauit; quodque idem Thomas erat capax & vt dicit primus Teſtis, *Huomo da potere intraprendere qualſiuoglia negotio, Summariò Portiæ Roſæ num. 2., & 3.* Et vlterius deponunt, quod Patrui ante annum 1634. multa ſtabilia ab ipſis recenſita acquiſiuerunt non ſolùm proprijs laboribus, & induſtria, ſed etiam ex bonis dd. Thomæ, & Gregorij nepotum, quæ apud ipſos remanſerunt, *dicto Summario num. 5.*, & ſignanter primus luxtà octauum: *Io sò, che detti Domenico, e Tullio con li beni, che li reſtorno in mano di detto Tomaſſo, e Gregorio, quando fù fatta detta diuiſione dell'anno 1627. hanno fatto dell'acquiſti, &c.* Et tertius ſuper decimo: *Con il Capitale commune, e con li beni di detti Nipoti, e Zij il guadagno dell'anno 1627. ſin'all'anno 1634. aſceſe alla ſomma di decidotto mila ſcudi, &c.* Vndè cum anno 1634. omnia bona retenta fuerint à Patruis, & Ne-
1 potes per † tranſactionem renunciauerint ſtabilibus eorum induſtria, & pecunia pro parte acquiſitis, benè potuerunt ſine labe vſurarum fructus ad rationem quinque pro centenario recipere, iuxtà æquitatem, *Text. in l. curabit 5. C. de act. empt. Surd. conſ. 101. n. 19. & ſeqq. Hond. conſ. 30. nu. 18. & ſeqq. lib. 1. Rot. coram Merlin. deciſ. 401. nu. 2., & in Romana Pecuniaria 21. Februarij 1656. coram R. P. D. meo Veroſpio in principio.*

Prout etiam renunciarunt cęteris effecti-
2 bus negotiationi expoſitis, & † Auiamento, vt dicitur Apothecarū, quod eſt pretio æſtimabile ob lucrū ex illa proueniens propter concurſum hominum ad emendum, vt poſt *Vbald.* aduertit *Grat. diſcept. 547. num. 17. Rota coram Coccin. deciſ. 459. ſub num. 1. verſic. Quod in omnem euentum, Romana legati 14. Maij 1644. coram Reuerendiſſimo Carillo, §. Elicitur, & in Romana Diuiſionis 28. Nouembris 1653. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. Alterū, quod Catherina,* longeque plus lucrati ſunt Patrui ea implicatione bonorum ad nepotes ſpectantium, *dicto Summario num. 5., & 6.* Itaut eo magis
3 licita fuerit exactio fructuum cum † rationi, & æquitati nullo modo congruat Patruos opera, & pecunijs nepotū in lucris, & negotio notabiliter augendo vti voluiſſe, & poſtea lucrum indè proueniens ſibi tantùm applicare: *Vbald. de duob. fratrib. par. 3. num. 36. verſ. Aut iſte negotiator, Mant. de tacit. lib. 6. tit. 18. ſub num. 12.*, quos cum alijs ſequitur *Rota in Tudertina Fundaei 24. Nouembris 1655. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien. ſub §. Ex bis namque.*

Hinc euitantur fundamenta deciſionum R. P. D. mei Celſi, non enim agitur de credito purè, & ſimpliciter pecuniario, ſed de
4 proueniente † ex bonis ſtabilibus, & alijs effectibus fructiferis, quorum loco ſubrogata fuit pecunia ex qua proindè fructus exigi potuerunt, vt reſpondit *Alex. conſ. 69. num. 3. in fine lib. 1. Pereg. de fideicom. art. 36. ſub nu. 69. Gratian. diſcept. 688. num. 11., & ſeqq. Thomat. deciſ. Maceraten. 87. num. 1.* cum alijs per *Rotam coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono deciſ. 81. num. 10., & in Auenionen. Pecuniaria 10. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Veroſpio ſub §. Sen-*
5 *tentia propterea*, nec verſamur in † mutuo verò impalliato in quo propriè tantùm vſura

com-

committitur, *Mareſcott.reſol.133.num.1.lib.2.*

6 Sed † in contractu in omnibus correſpectiuo tranſactionis in quo regulariter non cadit vſura, ſed eſt potius quædam compenſatio vtrinque facta, *Roman.*, & poſt eum *Mantic. de tacit.lib.8.tit.18. ſub num.29. verſ. Sed puto, Grat.diſcept.679.num.36. Rot.deciſ.160.num.4., & 7. part.4.recent.tom. 2.*, & prius in terminis tranſactionis *par.2.recent.deciſ.490. ſub nu.30.*

7 Non obſtat, quod † promiſſio ſcut.10.mil. emanauerit ad faciendam rem gratam nepotibus; Quia contrarium deducitur ex depoſitione Teſtis mediatoris, qui aſſerit vnum ex patruis ad componendas differentias circa quantitatem pecuniæ aſſignandæ, dixiſſe alteri: *Diamoli queſti denari, perche altrimente loro poſſono pretendere il terzo di tutta la robba, &c. purche ſi quietino in tutto, &c. Summario reſponſionis Portiæ nu.1.*, cui plurimum deferendum eſſe, tradit *Beninten.deciſ.6.nu.4., & ſeqq. Rota coram Merlin. deciſ.835.num.11.* Tum ex eo, quod in Inſtrumēto expreſſum fuit dictam promiſſionem fieri pro omni, & toto eo, quod quauis de cauſa, & occaſione diuiſionis bonorum negotiorum factorū, & pro benè, vel malè adminiſtratis, & quia ceſſerunt omnia, & ſingula Iura, actiones, & prætenſiones, quæ, & quas habebant, & habere poſſent ſuper bonis hæreditarijs Pauli eorū Patris, ac Iuribus, negotijs, & quibuſcūque bonis ipſorum Dominici, & Tullij Creditis, & exactionibus quibuſcumque *dicto*

8 *Summ. num.* 6. quæ omnes † Cauſæ onerosæ excludunt titulum gratuitum, & oſtendunt cauſam promiſſionis non fuiſſe ad gratificandum nepotibus, ſed aliàs fruſtra expreſſas, vt conſideratum fuit *in prima deciſione huius cauſa 18. Iunij 1657. coram R.P.D.meo Celſo §. huiuſmodi verò.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Interamnenſis Iuriſpatronatus De Caſtellis;

Veneris 18. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

De Iurepatronatus gentilitio omnibus de familia communi, & præſentationibus in capita factis elicito: obiectiones de Iurepatronatus hæreditario ex reſponſionibus tolluntur; vtriuſque natura examinatur, & pro patronatu gentilitio, cùm de fundatione eiuſdem ad inducendum Ius hæreditarium non conſtet, iterum reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus, quando non eſt hæreditarium, ſed gentilitium, omnibus de eadem familia commune eſt.*

2 *Argumentum qualitatis gentilitiæ, & in capita præſentandi, ex longa obſeruantia præſentationum nulla facta mentione quota hæreditariæ reſultat.*

3 *Præſentatio à nepotibus, & Patruis æqualiter facta, cùm eiuſdem forma ſit perſonaliſſima, Iuſpatronatus gentilitium deſignat.*

4 *Iuſpatronatus, quando eſt hæreditarium Patrui duas tertias habent, nepotes autem pro vna tantùm voce Patris, non autem pro dimidia præſentare poſſunt.*

5 *Iuſpatronatus niſi ſit gentilitium, filius in eo tanquam compatronus viuente Patre admitti non poteſt.*

6 *Iuſpatronatus, quando eſt hæreditarium proximiores remotioribus præferuntur.*

7 *Filius ad præſentationem admiſſus etiamſi non fuerit hæres Patris, vtpote capitaliter banniti, nullam fuiſſe habitam rationem qualitatis hæreditariæ demonſtrat.*

8 *Verba*, noſtro Iurepatronatus, & Iuſpatronato di caſa mia, *illos qui præſentarunt agnouiſſe Iuſpatronatus pro familiari, & gentilitio, denotant.*

9 *Hiſtoria familiæ circa Iuſpatronatus gentilitium, & familiare, cùm fundetur in fama, & verſemur in materia cuius initij memoria non habetur, optimè probat.*

10 *Coniectura de morali impoſſibilitate quin fœmina vel extraneus ſemel præſentaſſent ſi Iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium, ad dignoſcendam naturam, & qualitatem Iuriſpatronatus plurimùm confert.*

11 *Præſentatio à filijs, & hæredibus nomine proprio iuxta numerum perſonarum in capita facta Ius gentilitium euidenter probat, cum aliàs non cōpetiſſent tot voces quot erant perſonæ, nec in capita diuidi potuiſſent.*

12 *Ius præſentandi in Patronatu gentilitio licèt non poſſit ſpectare niſi ad proximiorem de familia, ex vſu tamen, & obſeruantia remotiores cum proximioribus ad præſentandum conuenire poſſunt.*

13 *Verba* vti filij, & Procuratores, *præſentationem nedum Procuratorio nomine, ſed etiam titulo filiationis factam fuiſſe inducunt.*

14 *Dictio*, vti, *cum fiet declaratiuè de filijs præſentantibus vti Patronis, & de familia, non autem limitatiuè ſolum tanquam Procuratoribus Patris, de vtriuſque etiam non immeritò intelligi debet.*

15 *Dictio*, etiam, *iuncta dictioni*, &, *diſpoſitionem auget, & non minus titulum filiationis quàm munus Procuratorium includit.*

16 *Qualitas hæreditaria in vna aut altera præſentatione expreſſa, demonſtratiuè ad indicandam qualitatem impropriam ſanguinis poſita cenſetur.*

17 *Præſumptio qualitatis hæreditariæ in Patronatu de cuius fundatione conſtat admittitur, non autem in Patronatu ab immemorabili, in quo præſumptio de gentilitio militat, ne quæſtiones inextricabiles oriantur.*

18 *Status vltimus ob lapſum quadraginta annorum ad probandam qualitatem gentilitiam ſufficiens cenſetur.*

19 *Statu vltimo ſtante, onus probandi contrarium per confeſſionem partis, rem Iudicatam, aut publicum inſtrumentum, Iuſpatronatus hæreditarium aſſerenti incumbit.*

DECISIO CCXXXVII.

1 DOMINI iterum reſponderunt † Iuſpatronatus Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Papineæ non eſſe hæreditariu m, ſed gentilitiũ, & conſequenter commune omnibus de familia de Caſtellis, ad *Text. in l. cum ità §. in fideicommiſſo de legat. 2. Viuian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 9. num. 36. & lib. 14. cap. 2. num. 42. & 43. Rota in Pientina Iuriſpatronatus 10. Iunij 1602. coram Litta apud eundem Viuian. dicto lib. 4. cap. 9. num. 55.*

Quia viſum fuit ſubſiſtere fundamentum alterius deciſionis editæ 23. Iunij 1656. * quod cùm ab anno 1538. vſque in præſens omnes, & ſoli maſculi præſentauerint, nulla facta mentione quotæ hæreditariæ re-
2 ſultat ex tali obſeruantia euidens † argumentum qualitatis gentilitiæ, & præſentandi in capita, quia ſicut eſt impoſſibile, quod omnes eſſent æqualiter hæredes primi fundatoris poſt tempus immemorabile, ita repugnat veriſimilitudini, quod ſi præſentaſſent Iure hæreditario, & in ſtirpes non expreſſiſſent quotas, & vncias pro quibus præſentabant ad diſtinctionem, & differentiam vnius Patroni ab alio, ſine qua non poteſt euitari confuſio, vt inquit *gloſſ. in clem. plures de Iurep.* & conſiderauit *Rota in Florentina de Ricaſolis* 10. *Martij* 1603. pariter apud *Viuian. lib. 4. cap. 1. poſt num. 71. verſ. tertio quia, & in Bonon. Beneficij 26. Februarij 1652. §. eſt igitur coram R.P.D. meo Albergato.*

Præſertim quando (vt hic) adminicula plura concurrunt ſiquidem Ioſeph, & Aga-
3 bitus anno 1561. † præſentarunt ſeù reſignationi factæ in perſonam Franciſci Valentini conſenſerunt inſimul cum Georgio, & Iulio Patruis, qui duo nepotes licet repræſentarent M. Antonium eorum Patrem Tamen ipſi non præſentarunt ex vna parte, & Patrui pro eorum portionibus ex altera, ſed præſentarunt proprijs nominibus expreſſis abſque aliqua differentia, quæ forma præſentationis cum ſit perſonaliſſima deſignat Iuſpatronatus eſſe gen-
4 tilitum; vbi enim fuiſſet hæreditarium Patrui habuiſſent duas tertias, nepotes verò pro vna tantùm voce Patris non autem pro dimidia præſentare potuiſſent *d. clem. plures de Iurepatr. Lambert. eod. tract. par. 2. lib. 1. quæſt. 1. art. 25. verſ. 2. pro iſta parte Rota coram Buratt. dec. 138. num. 4.* & fuit ponderatum *in præterita §. clarius educitur.*

Imò non ſolùm Patrui, & Nepotes ſed ſed etiam Pater, & filij conuenerunt ad præſentandum, nam anno 1607. Marcus Caſtellus adhuc viuens præſentatus fuit à Io: Franciſco Gabriele, & Honophrio vna cum Io: Baptiſta ipſorum Patre, quod non niſi
5 in † Iurepatronatus gentilitio permittitur cũ aliàs filius non poſſit in eo admitti tanquã compatronus viuente Patre *Cardinal. in dicta clem.* plures *Roch. de Curt. tract. eod. verbo compatroni quæſt. 7. num. 19. ad fin. Viuian. lib. 14. cap. 2. num. 51. Grat. diſcept. forenſ. cap. 521. n. 23. Rota coram Merlin. dec. 563. num. 14.* cum alijs in alia relatis *§. eoque magis.*

Nec non fuerunt admiſſi Annibal, & Alexander deſcendentes ex alio Columnello
6 qui admitti non debuiſſent ſi † Patronatus fuiſſet hæreditarius cum eo caſu proximiores remotioribus præferantur *dicta l. cum ita §. in fideicommiſſo ff. de legat. 2.* cuius diſpoſitio habet locum in Iurepatronatus *Bald. conſil. 1. num. 8. lib. 3. Gratian. dicto cap. 521. num. 30. cum ſeq. & Viuian. vbi ſupra lib. 4. cap. 1. poſt*
7 *num. 71. verſ. 2. principaliter* maximè quia † Alexander non fuit hæres Scipionis Patris, vt pote capitaliter banniti ex quo apparet fuiſſe habitam rationem qualitatis hæreditariæ *Couarr. var. reſol. cap. 18. num. 8. lib. 1. Gratian. dicto cap. 521. num. 32.* & ita deduxit *Rota coram Merlin. deciſ. 563. num. 13.*

Prout habitam fuiſſe rationem qualitatis Patronatus gentilitij apparet ex eo, quod tàm Io: Baptiſta vna cum filijs, quàm Annibal nomine ſuo, & Alexandri Nepotis dixerunt, quod præſentabant ad Iuſpatronatus ſuæ familiæ, vt ex Epiſtola Ioannis Baptiſtæ ſcripta filijs, ibi: *vaca il Benefitio di*
8 *Santa Maria, e † noſtro Iuſpatronato,* & ex alia Annibalis Procuratoris tranſmiſſa, ibi: *Iuſpatronato di caſa mia,* De nominationes enim huiuſmodi denotant illos, qui præſentarunt agnouiſſe Iuſpatronatus pro familiari, & gentilitio; vt ponderat *Gabr. conſ. 196. num. 10. Rota in Aquilana Iuriſpatronatus 1. Februarij 1651. §. qua clarius coram Reuerendiſſimo D. meo Papien.* Præcipuè ponderatis verbis *voſtro, e mio* replicatis in Inſtrumento per ipſum met Marchionem Iulium cum expreſſione immemorabilis, quæ æquipollent taxatiuæ, vt in terminis fuit dictum *in Leodien. Beneficij Sanctiſſimæ Trinitatis 27. Iunij 1629. coram Virili.*

9 Conſtat quoque ex † Hiſtoria eiuſdem familiæ in ea adeſſe hoc Iuſpatronatus tanquam gentilitium, & familiare, quæ cùm fundetur in fama, & verſemur in Iurepatronatus, cuius initij memoria non habetur, optimè probat *gloſſ. in cap. cum cauſam, verb. Teſtes de probat.* ſicuti admodum eſt veriſimile, quia de Eccleſia Archipresbyterali, cui aliæ ſeptem Eccleſiæ ſubijciuntur, & ſic de Patronatu valde honorifico, vt reſpondit *Rota in Capuana Abbatia* 5. *Maij* 1659. *§. dictaque coram me.*

Nec vnquam contingentibus vacationi-
10 bus vllus † extraneus, vel aliqua fœmina præſentauit, quod eſſet moraliter impoſſibile ſi Iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium, cum à communiter accidentibus Iura hæreditaria non ſemper conſeruentur in eadẽ familia, quæ coniectura iuxta cum alijs plurimum confert ad dignoſcendam naturam, & qualitatem Iuriſpatronatus, vt præter allegatos in alia deciſione fuit conſideratum *in dicta Capuana Abbatia confirmata* 16. *Ianuarij §. comprobatur coram me.*

Nihil ſuffragante ſtatuto excluſiuo fœminarum, vel quod non probetur extraneos, ſeù

ſeù fœminas extitiſſe, quia neutrum tollit inuerisimilitudinem, quod ſi iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium aliqua fœmina, vel extraneus non præſentaſſet, vt conſiderauit *Rota in Cremonen. Præpoſituræ 23. Maij 1644. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado.*

Ea autem, quæ fuerunt aliàs deducta, & nunc repetuntur pro ſtatu, & qualitate hæreditaria non ſubſiſtere, aut releuare viſa ſunt. Primum etenim quod præſentatio facta de anno 1538. in perſonam Angeli Tauani non concludat Patronatum fuiſſe gẽtilitium, ex quo Iulius Georgius, & M. Antonius (qui præſentarunt eſſent omnes
11 æquè † filij, & hæredes Agabiti, ſicque præſentatio ſit referibilis Patronatui, tàm gentilitio, quàm hæreditario) ceſſat ex eo, quod illi pręſentarunt nomine proprio tanquam ſinguli iuxta numerum perſonarum in capita, vt patet ex lectura eiuſdem præſentationis, Ideoque conuincitur ex ea Iuſpatronatus eſſe gentilitium, & non hæreditarium, aliàs enim diuidi non potuiſſet in capita, nec competiiſſent tot voces, quot erant perſonæ, vt probatur *in dicta l. cum ità §. in fideicommiſſo, ff. de legat. 2. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 11. num. 123. Rot. d. deciſ. 183. nu. 4. & 16. apud Buratt. & deciſ. 798. num. 13. apud Merlin. cum alijs adductis in præterita §. obſeruantia.*

Alterum, quod præſentatio facta à Patronis, & Nepotibus ſit intelligenda facta à Patruis pro duobus tertijs, à Nepotibus verò pro altera tertia in hæreditate Patris illis obuenta. Tollitur ex lectura præſentationis in qua legitur omnes æqualiter præſentaſſe iuxtà numerum perſonarum in capita nulla habita ratione quotæ, vel ſucceſſionis
12 hæreditariæ nihil referente, quod † Ius præſentandi in Patronatu gentilitio ſpectare nõ poſſit niſi ad proximiorem de familia ex deductis *in deciſ. 288. num. 1. par. 5. rec.* & reaſſumit *Lotter. lib. 2. quæſt. 11. num. 174.* quia hoc non impedit quominùs ex vſu, & obſeruantia remotiores cùm proximioribus conuenire poſſint ad præſentandum, *vt in dicta Florentina de Ricaſolis 10. Martij 1603. in fine*, & declarauit idem *Lotter. vbi ſupra num. 125. in fine, & Grat. cap. 521. num. 19.*

Tertium, quod non probetur factam fuiſſe pręſentationem à filijs nomine proprio, ſed quod ſolum vti Procuratores Patris pręſentauerint, nec etiam videtur ſubſiſtere, nam vtroque nomine fuiſſe factam deduci-
13 tur ex verbis, ibi: † *vti filij, & Procuratores*: Et ex Edicto ſucceſſiuè publicato, in quo aſſeritur coram Vicario comparuiſſe Gabrielem, Io: Franciſcum, & Honuphrium filios & Procuratores Ioannis Baptiſtę vti Patronos, & Iuſpatronatus habentes, ac pariter ex quo Ordinarius inſtituit Marcum Caſtellium ab ipſis pręſentatum ſpreta proteſtatione vnius ex compatronis, quod filij non erant admittendi, quinimò cum expreſſione, quod ille fuerat pręſentatus per Gabrielem, Io: Franciſcum, & Honuphriũ filios dicti Io: Baptiſtę, & eius etiam Procuratores, ac Annibalem & Alexandrum vti omnes veros Patronos, ex quibus negari non poteſt quin filij pręſentauerint, & approbati fuerint tanquam Patroni. Illa nam-
14 que dictio † *vti* ſtat ibi declaratiuè, quod ſcilicet filij pręſentarunt tanquam Patroni, & de familia, non autem limitatiuè ſolùm tanquam Procuratores Patris, vt dixit *Rota coram Merlin. dec. 750. num. 3. verſ. non eſt legitimè, & deciſ. 136. num. 5.* poſt *Viuian.* & hoc idem comprobant verba illa, *Et eius etiam*
15 *Procuratores* ponderando † dictionem *etiam*, quę iuncta dictioni, *&*, auget diſpoſitionẽ *L. ſi quis ſeruum §. etiam ff. de pecul. Garz. ad reg. 8 Cancell. gloſſ. 35. num. 25.* & conſequenter pręſentatio facta intelligitur nedum Procuratorio nomine, ſed etiam titulo filiationis, vt conſiderauit *Rota deciſ. 30. nu. 22. par. 5. rec.*

Nec demum vrget obiectum, quod de
16 anno 1452. & 1454. reperiantur † præſentationes cum expreſſione qualitatis hæreditariæ, quia placuit reſponſio, quod cum aliunde non iuſtificetur patronatum eſſe hęreditarium, et pro gentilitio adſint præſentationes numero plures ſupra cẽtum annos præcedentes ex ſubſequentibus declarantur vt mentio hæreditaria ſtet in eis demonſtratiuè ad indicandam qualitatem impropriẽ hoc eſt ſanguinis, vt dictum fuit *in Piſcien. Beneficij 26. Nouembris 1650. coram R. P. D. meo Celſo, §. nec quidquam confirmata 21. Aprilis 1651. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. penultimo cum alijs in alia deciſione §. hinc non refert.*

Eoque magis cum de Iuriſpatronatus initio memoria non extet, quod propterea non præſumitur hæreditarium, quia diſpoſitio *Clem. plures de Iurepatr.* inducit quidem
17 præſumptionem † qualitatis hæreditariæ in Patronatu, de cuius fundatione conſtat non autem in Patronatu ab immemorabili in quo militat præſumptio contraria, quod ſit gentilitium, in eoque ſuccedatur in capita, ne dentur quæſtiones inextricabiles, quas ibi conſiderat *gloſſa in verbo plures*, & refert *Lambert. lib. 1. quæſt. 1. art. 25. par. 2. ſub num. 2. dicta Florentina de Ricaſolis apud Viuian. de Iurepatr. lib. 4. cap. 1. num. 71. §. quæ omnia confirmata 11. Febr. 1604.* penes eundem *§. Item quod Iuſpatronatus, & in fin. Pen. dec. 934. num. 7.*

Et nihilominus ceſſat quælibet difficul-
18 tas ex † vltimo ſtatu pro qualitate gentilitia reſultante ex dicta præſentatione facta de anno 1607. in perſonam dicti Marci Caſtelli, qui adhuc viuit ob lapſum 40. annorum ſufficiens ad hunc effectum, vt dixit *Rota in Leodien. Beneficij 14. Ianuarij 1628. coram Vbaldo*, quam ſequuta fuit *coram Merlin. dec. 801. num. 7. & 821. num. 4. & dec. 290. nu. 7.*
19 *& 8. par. 5. recent.* quo † ſtante onus probandi contrarium incumbit aſſerenti hæreditarium, non quidem præſumptiuè, ſed certitudinaliter per confeſſionem partis, aut rem iudicatam, vel publicum Inſtrumentũ iuxta limitationem de qua *Add. ad Buratt. deciſ. 776. num. 16.*

Quæ obijciebantur circa identitatem familiæ, & deſcendentiam Bartholomei, ac de negligentia,& præſcriptione fuerunt ſufficienter ſublata in præterita deciſione, in qua proinde perſiſtendum eſſe reſponſum fuit &c.

Deciſio, quæ hic allegatur ſub die 22. Iunij de anno 1656. in hac eadem cauſa emanata, eſt ſupra in præcedenti parte 12. recent.dec.204.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien̄.

Romana Vineæ.

Lunæ 21. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Deliberatione exiſtente nulla, an remaneat actio debitori ad effectum de quo hic, & an detur actio contra Licitatores; Bona Eccleſiaſtica, vt comprehendantur ſub ſtatuto Laicorum, quid ſit neceſſe. Nullitas ex defectu citationis, eſt ineuitabilis, & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatione iniuſta exiſtente, remanet debitori condictio pretij contra actorem ad cuius inſtantiam fuit facta deliberatio.*
2 *Deliberatione nulla exiſtente datur actio contra licitatorem.*
3 *Executiuè agi non poteſt ſuper bonis ſub directo dominio Eccleſiæ vigore Statuti Vrbis.*
4 *Sententia ſub vna ſtructura verborum in parte nulla, in totum corruit.*
5 *Priuilegium partis ſub proprietate Eccleſiæ afficit etiam alias partes connexas, & indiuiſas.*
6 *Via executiua agi poteſt etiam contra tertium poſſidentem bona Emphiteutica Eccleſiæ ex ſtatuto Vrbis.*
7 *Statutum non faciens mentionem de perſonis, & bonis Eccleſiaſticis, ea non comprehendit.*
8 *Nullitas ex defectu citationis eſt ineuitabilis.*
9 *Citatione circumducta non poteſt ad vlteriora procedi abſque noua citatione.*
Citatio, quando dicatur circumducta.
10 Ridolfin. in ſua prax. par.1. c.8. num.148. & ſeqq. *declaratur.*
11 *Melioramentis in ſpecie, aut in genere probatis, competit pro eiſdem retentio.*
12 *Iurium ſola reſeruatio non conſulit indemnitati.*
13 *Melioramentorum exceptio licet in ſtatuto Vrbis omiſſa, non dicitur tamen ſublata.*
14 *Citatio ad videndum deliberari eſt omnino neceſſaria.*
15 *Probationes poſt deliberationem conſumatam facta per reſcriptum Signaturæ ſanantur.*

DECISIO CCXXXVIII.

CONCESSA Marco Antonio Venturæ ſuper reſolutis coram me ſub die 16. Ianuarij proximi præteriti * noua audientia ex eiſdem prorſus fundamentis contra quæ nihil releuans fuit replicatum ſteterunt Domini in deciſis.
1 Quamuis enim † aduerſus Licitatorem nō
detur actio propter Iniuſtitiam deliberationis, ſed ſolum remaneat debitori condictio pretij contra actorem ad cuius Inſtantiam facta fuit deliberatio, attamen id iure obtinet, quando Iudex rite, & recte proceſſit,
2 ſecus † quando (prout hic) nulliter deuē-
tum fuit ad deliberationem, vt declarauit *Rota in Anconitana Spolij apud March. par.2.fol.235. num.1. & in Romana cenſuum 27. Aprilis 1644. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Nullitas ſatis clara viſa fuit cum reſultet
3 ex eo,† quia actum fuit executiue ſuper bo-
nis Emphiteuticis Eccleſiæ S.Petri ad vincula Vrbis *vigore Statuti lib.1. cap.85.* contra opinionem quam ſeruat *Rot. de qua late diſſerit Merlin. deciſ.903. per totam, & in alijs relatis in Romana domorum 15. Decembris 1644. §. vltimo cor.bon.mem. Bichio.*

Nec quidquam refragatur, quod Vinea in totum non extat ſub directo Dominio Eccleſiæ, ſed tantum pro rata petiarum 13
4 quia † cum iſtæ non ſint ſeparatæ ab alijs,
ſed ſententia A. C. concedat Immiſſionem in omnibus vnica ſtructura verborum rema-
5 net nulla quoad omnes† cum priuilegiū par
tis ſub proprietate Eccleſię exiſtentis, afficiat alias partes etiam liberas in ſententia contentas, vt pluries dixit *Rota & ſignanter in Ariminen. Saluiani coram bon.mem.Bichio Impreſſ. poſt Merlin. de pignor.deciſ.122.num.4. & ſeqq. & in Viterbien. fideicommiſſi 12.Maij 1645 coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*
6 Nec dicatur, † quod etiam contra tertium
poſſidentem bona Emphiteutica Eccleſiæ competat via executiua vigore d. ſtatuti, vt tenuit *Rota poſt Zacch. de oblig. Cam.deciſ.196. num.*18. quia ſatis eſt hodie Rotam ſeruare opinionem contrariam, vt videre eſt in ſu-
7 pradictis deciſionibus, † quod videlicet vbi
ſtatutum expreſſam mentionem non facit de perſonis, & bonis Eccleſiaſticis illa nullo modo comprehendat,& ſecundum hanc opinionem vti currentem eſt iudicandum *Rota coram Mant.deciſ.23. ſub num.19. & 20.*
8 Sed ineuitabilis eſt altera † *nullitas* prouc-
niens ex defectu citationis ad videñ mandari deliberari, quæ cum fuerit circumducta ex admiſſione articulorum ſuper melioramentis requirebatur exinde noua citatio,& nouum decretum licet admiſſio articulorū, & nouorum Iurium fuerit facta cum clauſula, *ſine præiudicio obligationis Cameralis,* proceſſus executiui ſubhaſtationis ac decretorum factorum, quia vbi proteſtatio contraria facto ea non attentata, adhuc circum-
9 ducta fuit prima citatio,† Itaut ſine noua
citatione, & citra nullitatis vitium non poterat ad vlteriora procedi, vt præter allegatos in deciſione, quæ reuidetur, *fuit dictum in Viterbien. fideicommiſſi, ſeu attentatorum 13. May 1644.§. quod autem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano & in Ceruien. bonorum 29. Martij 1647.§.nam per hoc coram Reuerendiſſimo*

Ter.

Terracinen. vbi firmatur ab hac opinione non eſſe recedendum.

In concurſu igitur tot reſolutionum hu-
10 ius Sacri Tribunalis † non eſt curandum de eo quod dixit *Ridolphin. in ſua praxi par.1.c.8. num.148.* licet vere ipſe loquatur in diuerſis terminis in decreto nempe relaxationis mãdati nil poſt ſe expectante, cui non officit ſequens admiſſio cum dicta præſeruatiua prout ſe explicat Idem *Ridolphin. in n.152 & ſeqq. & præſertim num. 159.* vbi probat, quod ſi Iudex admittit articulos, vel Iura poſt concluſum in cauſa,tunc illa citatio ad ſententiam,vel alia vltima circumducta remanet non obſtante clauſula, *ſine præiudicio,* ob vtriuſque actus contrarietatem.

11 Iniuſtitia pariter viſa fuit ſatis euidens † quia cum Antonius probauerit *melioramenta* facta in vinea non ſolum in genere,ſed etiã in ſpecie pro eiſdem competebat illi reten-
12 tio, † nec per ſolam *Iurium reſeruationem* ſufficienter eius indemnitati conſultum remanſit, vt poſt alios in præterita deciſione citatos *firmatum fuit in Bonon. fideicommiſſi de Vizzanis ſeptima Iunij 1647.§. melioramentorum*
13 *vero coram bon: mem: Bichio* † in nihilo refragante d. Statuto Vrbis dum omittit hanc exceptionem melioramentorum in dinumeratione aliarum, quas contra dotem admittit, quia non ideo *huiuſmodi exceptio* dici poteſt ſublata, licet Statutum de ea mentionem non faciat *Boer.dec.43.num.15. Manent. dec.36.num.14. Giurba dec.60.num.6. Barz. deciſ.108.num.40. & ſeqq.*

Non obſtat, quod huiuſmodi probationes fuerint factæ poſt conſummatam deliberationem, quia hoc euenit ob breuem terminum à Iudice præfixum, & ex quo ad deliberationem proceſſit ſine noua citatio-
14 ne, † quæ omnino neceſſaria erat. Cumque poſt conſumatam deliberationem Signatura eidem Iudici mandauerit, vt par-
15 tes Iterum † audiret etiam quoad deliberationem. Subindeque examinati teſtes, illorum probationes perinde habentur, ac ſi deliberationem proceſſiſſent, vt fuit in alia late firmatum.

Et ità &c.

Deciſio, quæ hic allegatur ſub die 9. Ianuarij præteriti in hac eadem cauſa facta, coram eodem Reuerendiſs. Papien. eſt ſupra in hac eadem par.13 recent. deciſ.149.

R. P. D. BEVILAQVA

Romana Locorum Montium.

Lunæ 8. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Agenti tanquam ad fideicommiſſum vocato pro reſtitutione tertiæ partis locorumMontium de qua agitur, neque Ius, neque actionem vllam competere reſoluitur; ſiue agat contra hæredes Matris,cùm ab illa non fuerit alienata,ſiue hæredes Patris tanquam emptoris locorum conueniat, cùm in eo caſu præſumpta ſatisfactio, & computatio in legitimam obſtet.

SVMMARIVM.

1 *Agenti pro pretij reſtitutione contra hæredes matris actio non competit, cùm illam fideicommiſſum alienaſſe, aut pretium recepiſſe non conſtet.*

2 *Alienationi bonorum pro ſua parte explicitè conſentiens, eandem inſimul cum cohærede reſignaſſe cenſetur.*

3 *Alienationi conſentiens pretium pro ſua parte recepiſſe præſumitur.*

4 *Taciturnitas longi temporis pretium pro reſignatione acceptum inducit, alias alienationi non conſenſiſſet & exigere neglexiſſet.*

5 *Coniectura paupertatis Creditoris, & diuitiarum debitoris pro inducenda eiuſdem ſatisfactione à Doctoribus paſſim admittitur.*

6 *Requiſitio viro Cohæredis facta de emendis alijs bonis abſque vlla petitione pretij controuerſi, ad arguendum pretium iam ſolutum fuiſſe vrgens coniectura reputatur.*

7 *Poſſeſſio decennalis ad effectum præſumendi diuiſionem bonorum inter hæredes factam fuiſſe ſufficit.*

8 *Bona quado inter hæredes diuiduntur, ea quæ vni in portionem obueniunt, alteri eodem valore cõpenſata cenſentur.*

9 *Cohæres alienationi conſentiens rem alienatam cecidiſſe in alterius partem declarare videtur.*

10 *Filij quando ſimultaneè cum Patre ſunt vocati, ad reſignationem fideicommiſſi ipſorum conſenſus æque principaliter ac Patris requiritur.*

11 *Teſtatore mandante proprietatem bonorum ſcripti hæredis peruenire ad filios cum reciproca ſubſtitutione in caſu prædeceſſus alterius, diſpoſitio alteri quam ordini ſucceſſiuo conuenire non poteſt.*

12 *Ordo ſucceſſiuus importat, vt filii poſt patrem admittantur.*

13 *Teſtatore nominante filios ſub nomine collectiuo tractus ſucceſſiuus inducitur, qui plures perſonas diuerſorum graduum comprahendit.*

14 *Nomine collectiuo ſtante filij cum patre ſuccedere nequeunt, nec coniunctiuè ſed ſucceſſiuè ſunt admittendi.*

15 *Detractio legitimæ ad quam pater ſi viueret admiſſus fuiſſet, filium à petita reſtitutione pretij excludit.*

16 *Filius ad inſtantiam patris à Senatu in ampliſſima forma legitimatus, & ad primæua iura ſublato obſtaculo natiuitatis reſtitutus, patri ac ſi eſſet de legitimo matrimonio natus ſuccedit.*

17 *Legitima à Cohærede debita, in illius ſatisfactionem pars controuerſa, & mediante conſenſu præſtito alienata electa cenſetur.*

18 *Clauſula* citra præiudicium legitimę prolis *legitimatum à conſequutione legitimæ excludit.*

19 *Clauſula* ſine præiudicio venientium, ab inteſtato, *An à clauſula* ſine præiudicio legitimæ prolis *differat.*

20 *Clauſula reſpectu bonorum illius, qui legitimationem impetrauit non eſt coarctata, ſed filium legitimatum,tam ex Teſtamento, quàm ab inteſtato*

ita ſucceſſibilem reddit ac ſi filius legitimus eſſet.

21 *Legitimatione ſtante filius habendus eſt, ac ſi ſine vlla clauſula eſſet legitimatus tam pro detractione legitima quam quoad alios effectus.*

22 *Legitimatione vniuerſali ſtante, cum tributa facultate ſuccedendi, legitima ex bonis auitis in quibus cohæres fuit inſtitutus rectè deducitur.*

23 *Clauſula vltra illos caſus & res quibus fuit adiecta non operatur.*

24 *Clauſula dum de Auo qui in Teſtamento ad fauorem legitimati diſponere potuit non loquitur, vltra limites ſuos extendi non debet.*

25 *Filio ex iure fideicommiſſi ſuccedenti pater præiudicare non poteſt, quin pretium ſibi fideicommiſſo debitum petere poſſit.*

DECISIO CCXXXIX.

BARTHOLOMÆVS Senior hæredem
pro duabus partibus inſtituit Paulam fi-
liam, & in alia tertia parte cum onere fidei-
commiſſi Ioannem Baptiſtam eius ex filio
eiuſdem nominis prędefuncto nepotem, qui
deceſſit relicto D. Bartholomæo Iuniore pe-
tente nunc condemnari Eminentiſſimum
Dominum Cardinalem, & Marchiones fra-
tres de Coſtagutis ad ſibi reſtituen̄ pretium,
& fructus 50. locorum Montium Religio-
nis Primæ Erectionis hæreditariorum d. q.
Bartholomæi teſtatoris tanquam à dicta
Paula matre alienatorum, ſed Rota ad hu-
iuſmodi reſtitutionem non teneri reſpon-
dit, quia ex deductis non ſolùm non ap-
parebat de alienatione dictæ tertiæ partis lo-
corum Montium ad Ioannem Baptiſtam
ſpectantis facta à dicta Paula, ſed ex ſpecia-
li mandato procuræ per ipſam vti pro dua-
bus partibus hæredē dato colligitur reſignan̄
ad prædictas duas ratas ſibi tāgentes dūtaxat
1 reſignaſſe; vndè † nullum Ius, nullaq; actio
competit Bartholomęo agendi aduerſus Do-
minos de Coſtaguſtis D. Paulæ hæredes pro
pretij eiuſdem tertiæ partis reſtitutione, quā
non alienaſſe, nec illud recepiſſe conſtat, *l. quo-
ties, §. Item temporali, ff. de admin. Tut. l. ſi teſtam.
50. §. 1. & l. ſeq. ff. de fideiuſſ. l. licet 14. C. ad l. fal-
cid. l. ſi pupilli, §. videamus, ff. de negot. geſt. Gabr.
conſ. 140. nu. 1. lib. 1. Surd. conſ. 15. numer. 20. Rota
apud Pacif. de Saluian. interd. dec. 200. num. 2. cum
ſeq. & coram bon. mem. Merlin. dec. 532. numer. 2.
& ſeq.*

Eoq; minus quia in confeſſo eſt, & iuſtifi-
2 catur in facto quod Io: Baptiſta † alienationi
locorum montium pro ſua tertia parte ex-
plicitè conſenſit, quapropter cenſetur ip-
ſum eam reſignaſſe inſimul cum Paula co-
hærede, *l. in ædibus 9. §. quid ſi filius, ff. de donat. d.
l. quoties, & ibi Bald. nu. 5. ff. de fideiuſſ. Alex. conſ.
8. column. in fin. verſ. ſed ita eſt lib. 4. Corn. conſ. 51.
num. 4. & ſeq. lib. 2. Bero. conſ. 64. num. 6. lib. 1. Surd.
conſ. 15. num. 20. conſ. 340. num. 26. & 241. num. 6.*
3 Et conſequenter ad ipſius quoq; manus pre-
tium perueniſſe præſumitur *Natt. conſ. 552.
ſub num. 2. Hond. conſ. 45. nu. 28. lib. 1. Ciriac. contr.
57. num. 10.*

Concurrentibus præſertim pluribus con-
iecturis ſuadentibus prædictam pretij rece-
ptionem, quarum prima deducitur ex eo,
quia donec Io: Baptiſta vixit per octo an-
nos, & poſt illius obitum hæredes per alios
ferè viginti de reſignatione controuerſæ ter-
tiæ partis locorum montium non ſunt con-
queſti, nec impugnarunt, aut ea non ob-
ſtante velle pretium repetere declararunt, ex
4 hac enim † taciturnitate facile arguitur de
tēpore reſignationis illud habuiſſe, alias in-
uerisimile prorſus eſt, quod conſenſiſſet, &
& neglexiſſet exigere, *l. ſi pupilli 42. §. vltim. ff.
de admin. tut. Simon. de Prat. conſ. 68. n. 2. cum ſeq.
Menoch. conſ. 457. num. 1. Pedroch. conſ. 3. num. 71.
Grat. diſcept. forenſ. cap. 52. numer. 18. & cap. 860.
n. 4. Ciriac. controu. 516. num. 14. Surd. deciſ. 105.
num. 1.*

Altera elicitur ex cauſa, quæ ſuberat vtē-
di diligentia in dicti pretij petitione per Io.
Baptiſtam, qui non erat adeò diuitijs afflueñs
vt potuerit cum magno eius detrimento id
prętermittere, vt fuit, quinimo in aliqua in-
digentia poſitus, & è cōtra patet promptitas
DD. de Coſtaguſtis, qui tanquam ditiſſimi
commodè poterant pretium hoc ſoluere,
5 quam † coniecturam paupertatis creditoris,
& diuitiarum debitoris pro inducenda illius
ſatisfactione paſſim ponunt DD. & ſignanter
*Dec. conſ. 596. num. 9. verſ. corroboratur, Pedrocal.
conſ. 3. nu. 71. Menoch. conſ. 121. nu. 98. Afflict. dec.
13. nu. 19. Surd. d. dec. 105. nu. 4.*

Tertia coadiuuans præcedentes oritur ex
6 requiſitione † ab eodem Io. Baptiſta facta
Marchioni Proſpero Paulæ viro, vt alia lo-
ca montium emeret prout emit, & ex pecu-
nijs mutuo ab eodem acceptis, abſque eo,
quod appareat vnquam petitum fuiſſe pre-
tium, quod modo attētatur repeti, quæ con-
iectura vrgens etiam reputatur ad arguen-
dum eum fuiſſe ſolutum. *Crauett. conſ. 148.
num. 12. Grat. diſcept. 505. num. 35. Rota dec. 259.
num. 1. & ſeq. par. 4. tom. 2. & dec. 254. num. 9. p. 5.
recent.*

Præterea cùm vltra bona hæreditaria de
anno 1631. inter Ioannem Baptiſtam, & Pau-
lam cohæredes diuiſa remanerent alia diui-
denda, vt expreſsè dicitur in inſtrumento
diuiſionis relato *in Summario reſponſionis Dom.
Bartholomæi, ibi: Declarantes prædictam fieri, &
factam eſſe intelligi debere citra præiudicium diuiſio-
nis, & repartimenti aliorum bonorum dictæ hære-
ditatis eiſdem reſpectiuè, vt ſupra ſpectantium,*
7 per lapſum tanti temporis inſurgit † præ-
ſumptio fuiſſe diuiſa, & repartita, ad quem
effectum ſufficit decennalis poſſeſſio, iuxtà
*gloſſ. communiter approbatam in l. penult. C. comm.
diuid. Alex. conſ. 92. nu. 1. & ſeq. lib. 2. Dec. conſ. 79.
num. 5. Gabr. conſ. 4. num. 1. lib. 1. Gratian. diſcept.
951. num. 30. Gam. dec. 320. nu. 5. Rota apud Burat.
8 dec. 799. num. 8. & 9.* Et in huiuſmodi † diui-
ſione hanc tertiam partem locorum mon-
tium obueniſſe in portionem Paulæ & Ioan-
nem Baptiſtam alia bona conſequutum fuiſ-
ſe, *Gloſ. in l. maior, C. com. diuid. Rip. in cap. ſæpè
num. 2. de reſtit. ſpoliat. Iaſ. in §. quadam nu. 4. inſtit.
de act.* cum alijs congeſtis per *Magon. deciſ. Lu-
cen.*

9 *an.96.num.*18. Et in iſtis terminis, quod † co-
heres conſentiendo alienationi videatur de-
clarare rem alienatam cecidiſſe in alterius
partem, *dixit Rota deciſ.*429. *numer.* 1. *par.*4.
diuerſ.

Non ſubſiſtit, quod in teſtamento Bar-
10 tholomæi † ſimultaneè cum Io. Baptiſta pa-
tre ſint vocati filij, & ob id pro valida mon-
tium reſignatione æque principaliter requi-
rebatur ipſorum filiorum conſenſus quo-
niam ex tenore totius diſpoſitionis colligi-
tur oppoſitum videlicet ordine ſucceſſiuo
patrem prius, & deinde filios fuiſſe vocatos,
non autem æqualiter, eodemque tempore
11 ex duobus potiſſimum, & primò † quia
mandauit Teſtator, quod mortuo Io. Bap-
tiſta, proprietas bonorum, in quibus fuerat
ſcriptus hæres perueniret ad filios cum reci-
proca ſubſtitutione in caſu alterutrius præde-
ceſſus, qui diſponendi modus, ſalua ratio-
12 recti ſermonis alteri, quam † ordini ſucceſ-
ſiuo conuenire non poteſt, ideò importat, vt
filij admittantur poſt patrem, *Menoch. de præ-
ſumpt.lib.*4.*præſumpt.*70.*num.*33. *&* 34. *Fuſar de*
13 *ſubſtit.qu.*476,*nu.*64. Secundò, quia † eoſdem
filios ſub nomine collectiuo vocauit, nomi-
na enim collectiua denotant tractum ſucceſ-
ſiuum, & comprehendunt plures perſonas
diuiſorum graduum excludentium affectio-
nem teſtatoris vocantis tali modo incertos,
14 qui † cum patre ſuccedere nequeunt, vt nõ
coniunctiuè, ſed ſucceſſiuè ſint admittendi,
vt ſcribunt *Aret. in l.Gallus* 29. *§. quidem recte*,
*ff.de liber.& Poſthum. Soccin.Sen. conſ.*110.*num.*4.
*lib.*1.*Dec.conſ.*205.*&* 248.*num.*4. *Decian.conſ.*41
*num.*66.*&* 90.*lib.*1. & alij cumulati *per Mo-
dern. Brixien.de ſubſtit.qu.*476. *nu.*56. *Rota* 579.
*num.*9.*par.*1.

Quibus omnibus addebatur ex abbundã-
ti ſuffragari Dominis de Coſtaguns ad ex-
15 cludendum † Bartholomæum à petita re-
ſtitutione pretij locorum montium, quod
Io.Baptiſtæ nepoti Bartholomæi fideicom-
mittentis competebat detractio legitimę ad
quam pater, ſi viueret admiſſus fuiſſet, §.1
*Auth.de hered.ab inteſt. venien. ibi, quantam par-
tem eorum pater, ſi viueret, habuiſſet, & §. cum fi-
lius inſtit.de hered.qua ab inteſt.defer. Bald.Salic.
& alij in l.*2*. C.de liber.prater. Mareſc.var.reſolu.
lib.*2.*cap.*105.*num.*48. *Merlin.de legit. lib.*2.*tit.*2.
*qu.*10.*nu.*2. *Card.Caual.dec.*192. *nu.*1. Non ob-
ſtante, quod eſſet filius naturalis, quia con-
ſtat fuiſſe ad ipſiuſmet Bartholomæi in-
16 ſtãtiam à Senatu Ianuenſi † in ampliſſima
forma legitimatum, & ad primæua iura,
obſtaculo natiuitatis ſublato reſtitutum, ita-
vt ſuccederet eidem Bartholomęo ac ſi eſſet
legitimus, & de legitimo matrimonio na-
tus, *§. Sit igitur Auth.quibus mod.nat.effic. legit.§.
quoniam varie auth.quib.mod. nat. effic. ſui, Surd.
conſ.*75.*nu.*1.*& ſeq. Rota latè dec.*653.*num.*2.*&* 3.
17 *par.*1.*recent.* Et per conſequens fuit † illi de-
bita legitima, *Bald.in cap.de cauſa n.*62. *de offic.
delegat.* alijque plenè congeſti per Rotam, *vbi
proximè nu.*30. In cuius ſatisfactionem ceſſe-
tur electa hæc tertia pars locorũ montium
quam ipſo mediante conſenſu pręſtito, alie-
nauit ad *Text. in l.Marcellus nu.*6.*bon.nec.Mer-
lin.dec.*39.*nu.*3. *& ſeq.& coram Em.Card.Ottho-
bono dec.*105.*nu.*11.

18 Nec aduerſatur † clauſula *citra tamen præiu-
dicium legitimæ prolis* in legitimatione adiecta,
cuius effectus eſt excludere legitimatum à
conſequutione legitimæ, vt in terminis le-
gitimationis factæ cũ clauſula *ſine præiudicio
venientium ab inteſtato*, *Dec.conſ.*264.*col.penult.
in fin.verſ.Sed quicquid, & conſ.*576. *num.*6.*verſ.
his tamen non obſtantibus Mandell.conſ.*7.*num.*2.*in
fin. Decian.reſponſ.*19.*num.*74.*lib.*1. *Burſatt.conſ.*
355.*num.* 27.*&* 51.*Peregrin.conſ.*18.*num.*3. *cum
ſeq.lib.*4.*Gratian.diſcept.*496.*num.*37.*cum ſeq. &
cap.*635.*num.*4. *Rota coram ſa.me. Greg.XV. dec.*
135.*num.*1. *cum ſeq.& dec.*35,*num.*6.*&* 7.*par.*8.
19 *recent.* Nam omiſſo, quod † differt prædicta
clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*
ab illa, de qua in propoſita facti ſpecię *ſine
præiudicio legitimæ prolis* aduertit Cyriac. lo-
quens de ſimili clauſula *ſine præiudicio legiti-
morum hæredum in contrau.*256. *ſub num.*52.*verſ.
Vnde viſum fuit, euitari obiectum ex tenore legiti-
mationis, ibi: citra tamen præiudicium legitimæ pro-
lis ſuſceptæ, & ſuſcipiendæ à dicto Magnifico Bar-
tholomæo ſucceſſionũ ab inteſtato, & fideicõmiſſorum
quæ vocarent de legitimo matrimonio natos & aliũ-
de, quam à patre prouenientium.* Ex quibus ver-
bis deprehenditur legitimantes habuiſſe re-
ſpectum ad legitimos, & naturales quoad ſuc-
ceſſiones, & fideicommiſſa, ad quæ ipſi ſoli
ſunt vocati, & in his voluerunt legitima-
tionem reſtringere vt non ſuffragaretur Io.
Baptiſtæ naturali volenti cum illis concur-
rere, & ſuccedere, ſecus verò quoad bona
20 Aui, † qui legitimationem impetrauit, quo-
rum reſpectu illa non eſt in aliquo coarcta-
ta, ſed ampliſſima, redditque illum ſucceſ-
ſibilem tam ex teſtamento, quam ab inte-
ſtato non aliter ac ſi eſſet filius legitimus &
naturalis patris, & ex iuſtis & legitimis nu-
ptijs natus, vt denotant præcedentia verba
21 dictæ legitimationis, atque ideò † haben-
dus perinde ac ſi abſolutè, & ſine dicta clau-
ſula eſſet legitimatus tam pro detractione
legitimæ, quam quoad alios effectus *dicto §.
ſit igitur, Auth.quib.mod.nat.effic.legit. Surd.dicto
conſ.*75.*num.*1. *cum ſeq.Decian. conſ.*42.*num.*12.
& 43.*lib.*1.*Gioiagn.conſ.*21.*num.*2.*cum ſeq.lib.*1.
*Grat.diſcept.*496.*num.*54. *&* 55. *Rota in allegata
dec.*653.*num.*2. *par.*1 *recent.* Vnde Doctores, &
deciſiones ſupra allegatæ pro contraria opi-
nione, quod legitimatus cum dicta clauſula
non poſſit legitimam petere non contradi-
cunt, nec applicantur ad caſum præſentem,
& ad legitimationem Io.Baptiſtæ, in qua
dicta clauſula non eſt poſita ſimpliciter, &
abſolutè, ſed reſtricta eſt ad certos caſus,
nam per illam excluditur quidem à fidei-
commiſſis, & ſucceſſoribus ſpectantibus ad
22 ex legitimo matrimonio natos, ſed † ex bo-
nis Auitis, in quibus fuit inſtitutus, & legi-
timatio non loquitur etiam ſi ſit fideicom-
miſſo grauatus illa reſtituere, rectè poteſt le-
gitimam deducere ſtante legitimatione v-
niuer-

niuerſali, & facultate tributa ſuccedendi, tam ex teſtamẽto, quàm ab inteſtato, vt poſt *Curt.iun.conſ.254.lib.3. Pariſ.conſ.7. Alciat. conſ. 217. & alios aduertit Rota coram Caſar de Graſſ. dec.2.num.6.cum ſeq. & dec.4.num.1. pariter cum ſeq.qui fil. ſint legitimi Gratian.d.diſcept.496.nu.*
23 *54. & 55.* vbi quod ita concordantur †Do-
ctores. Clauſula enim hæc debet ſtrictè in-
terpretari, vt verba ſonant, nec operatur vl-
tra illos caſus, & res quibus fuit adiecta,
Caſar.de Graſſ.dec.9. num.17. de teſtam. & dicta
24 *dec.4.num.3.qui fil.ſint legitimi.* Ideò†non ope-
ratur in hoc caſu, quo legitimatus vocatur
in teſtamento ab Auo, qui potuit diſpone-
re, & de quo clauſula non loquitur, vt dixe-
runt *Ruin.conſ.87.nu.5.lib.3.Gratian.d.cap.496. num.20. & cap.635.nu.10. & 958.num.15. Merlin.lib.1.tit.2.qu.9.nu.7.Rota dec.667. num.4.p.1. & dec.319.num.13.p.5.rec.*

Hinc facilis videbatur reſponſio ad ea,
quæ dicebantur de ſuppoſitione tertiæ par-
tis locorum fideicommiſſo Bartholomæi
purificato ad fauorem Bartholomæi Iunio-
25 ris, † cui ex hoc iure ſuccedenti non potuit
pater præiudicare; Indèque valet contraue-
nire, & pretium ſibi fideicommiſſo debitum
petere *gloſ.in l. Lucius, vbi Bart. nu.4. ſolut. matrim. Bald.conſ.102.num.3.lib.2. Surd. conſ.241. num.12. Rota d.dec.653.nu.7.par.1.recen.* quia ſiue agant contra DD. de Coſtagutis, vti hæredes matris, ſiue conueniantur tanquam hæredes patris locorum montium emptoris, ſemper ipſe actione caret, vel quia non fuerat ab illa alienata tertia pars, aut ſaltem obſtat præſumpta ſatisfactio, & computatio in legitimam ex præallegatis.

Et ita deciſum vtraque Parte informante, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, Cambij.

Luna 21. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Societate ſtante ſortem cum Cambijs ſucceſſiuè decurſis non deberi, ob ſolutionem vni ex ſocijs factam quæ ſoluenti ſuffragatur, ne ad iterandam ſolutionem cogi poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Solutio vni ex ſocijs attributa debitori ſoluenti omninò ſuffragatur.*

2 *Societas contracta tum ex epiſtolis vtrique vti conſocijs à Mercatoribus tranſmiſſis, tum ex confeſſione vnius ſocij alterum ex ſocietatis cauſa conſocium in apoca nominantis, concluditur.*

3 *Parte in Apoca ſuper depoſitariis ſocietatem contractam declarante, depoſitaria ex vi pluralis numeri duorum ſaltem concurſum regulariter exoptantis, neceſſariò incluſa cenſetur.*

4 *Diſſolutio Societatis in præiudicium tertij, cui ante ſolutionem factam intimata non fuit, ſuſtineri nullo modo poteſt.*

5 *Solutione ſemel facta pro ſortis, & cambiorum iterata ſolutione compelli aliquis non debet, cùm eandem ex ſpeciali conuentione à mandante repetere poſſit.*

DECISIO CCXL.

ANTONIVS Farſettus vti Depoſitarius reddituum ad Secretarios Apoſtolicos in Prouincia Marchiæ ſpectantium mandatum pro ſcut. 542. contra Petrum Lauretanum eorumdemmet Secretariorũ exactorẽ obtinuerat, qui conſimilem ſummam à Benigno Bernabeo receptam ad Cambium in ipſomet Inſtrumento ſub ea conditione Farſetti Procuratori perſoluit, vt quoties huiuſmodi creditum aliàs eiuſdemmet Farſetti Miniſtris exburſatum innoteſceret, prout ipſe repetitionem ſummæ tandumdem experiri. Cum verò Farſettus Bernabei Ceſſionarius in Iudicio conſequutionis Cambiorum coram A.C. ſuccubuerit, ad eius inſtantiam delata mihi cauſa, dubium hodie propoſui. An ſors vna cum cambijs ſucceſſiuè decurſis ipſi debeantur, à DD. in omnibus negatiuè reſolutum.

Dum enim Proſper Pauia Farſetti conſo-
cius ſummam ſc.542. à Lauretano exegiſſe
conuincitur, quantitas hæc iteratè digno-
ſcitur per Farſettum ſucceſſiuè recepta cum
1 vni † ex ſocijs attributa ſolutio Debitori
ſoluenti omninò ſuffragatur, vt tradunt *Iaſ. in l.ſi vnus 27.num.3.ff. de Pact. Pariſ.conſ.122. in princ.lib.4. Ioſeph Ludouic.dec.Lucen.25.n.53. Gratian. diſc.forenſ.cap.401.num.45. 46. & 52. Rota coram Verall.deciſ.384.num.2.par.2. & deciſ.168.num.2.par.3.*

2 Hæc autem† Societas inter Farſettum, & Pauiam contracta concluditur, tum ex Epiſtolis vtrique vti Conſocijs à Mercatoribus tranſmiſſis, tum ex eius Farſetti confeſſione Pauiam conſocium denominantis in Apoca ex ſocietatis cauſa ab anno 1644. conſcripta, vt aduertit *Soccin.Sen.conſ.87.num.15. verſ.vnde cum lib.1. & conſ.160.nu.4.lib.2. Rota in Romana Societatis de Roſignis 2. Martii 1646. in §. neque viſum fuit coram Reuerendiſſ. Terracinen. & in Viterbien. Lunæ 14. Maii 1659. in §.nec videtur poſt med. coram me.*

Nec ſubſiſtere viſa fuit obiectio, quod
Societatis Apoca Depoſitariã dumtaxat R.
C. Apoſtolicæ, non autem alteram contro-
3 uerſam includat; Cum enim † Farſettus in
eademmet Apoca Societatem ſuper depo-
ſitarijs declaret extitiſſe contractam, Depo-
ſitaria, de qua nunc agitur, per neceſſe ibid.
cenſetur incluſa ex vi pluralis numeri duo-
rum ſaltem concurſum regulariter exop-
tantis *iuxta Tex.in l.vbi numerus 12.ff.de teſtib. l.libertas qua in vltimum 17.§.fin.ff.de manumiſſ. teſtam.Oldrad.conſ.215.nu.8.ante finem Signorol. conſ.92.nu.1.Card.Mantic.de Tacit.lib.8.tit.19. num.18.*

Et licet cum facultate ſibimet ipſi in Apoca reſeruata Farſettus ſocietatem diſſolue-

4 ſoluerit. Hæc tamen † diſſolutio in Lauretani præiudicium, cui antè ſolutionem intimata non fuit nullatenùs ſubſtinetur, vt dixit *Rota in Romana Societatis de Roſignis 10. Febr. 1648. in primo §. verſ. & illis pariter notificare coram Reuerendiſs. Terracinen.*

Hinc ad inanes circuitus euitandos non 5 debet Lauretanus † pro ſortis, ac Cambiorum ſolutione compelli, quam illicò poſſet ex ſpeciali conuentione à Farſetto repetere *ad Text. in l. in rem ſuam, ibique gloſſ. ff. de compenſat. & in l. cum fundus §. ſeruum ff. de reb. credit. Natt. conſ. 132. nu. 9. Rota in Romana Fructuum Dotis 7. Febr. 1659. in vlt. §. coram me.* Et ità vtraque &c.

R. P. D. MELTIO
Poſtea Epiſcopo Papien.

Romana prætenſæ donationis.

Veneris 25. Iunii 1660.

ARGVMENTVM.

Mandatum ob inefficaciam donationis non eſſe relaxandum; inſinuatio in quem finem inuenta, donationem ex mutata donantis voluntate reuocari, clàm, & abſque viri conſenſu ſtipulatam non ſubſiſtere, nec in retrodonatione requiri ſolemnitates, cùm nemini ex imperfecta donatione Ius fuerit acquiſitum.

SVMMARIVM.

1 *Inſinuatio donationis ideò eſt inuenta vt tempore medio inter vtramque poſſit donans deliberare, an ſibi expediat donationem per inſinuationem confirmare, cùm interim donatio perfecta non dicatur.*

2 *Donantem ſi medio tempore pæniteat, valet pænitentia, & donatio nulla, & reuocata remanet.*

3 *Inſinuatio poſt mutatam donantis voluntatem nõ ſuffragatur.*

4 *Mandatum antecedens ad inſinuandum per ſubſecutam reuocationem remanet extinctum aquè ac ſi datum non fuiſſet.*

5 *Reuocatione Procuratori cognita ad inſinuationem deuenire niſi nulliter poteſt.*

6 *Donatio ex cauſa dotis facta non ſubſiſtit, dum donataria iam dotata erat, & nupta.*

7 *Fideicommiſſum fauore filiorum donatariæ non ſuffragatur, cùm id tantùm admittatur quoties fauore agnationis donantis non alterius factum fuerit.*

8 *Mutatio animi, & pænitentia in donante ex clamoribus, ac reclamationibus iuſtificatur.*

9 *Dolus ex taciturnitate damni quod donanti ex cõtractu proueniebat, depromitur.*

10 *Donatio de muliere nuper deſponſata, & ſeductionum prorſus ignara facta, tanquam clàm, & in abſentia viri ſtipulata ſubſiſtere non poteſt.*

11 *Teſtes licèt examinati in criminalibus cùm idem formiter in contradictorio indicio deponant, etiã in indicio ciuili citata parte probant.*

12 *Dolus Parentum quando contractui, & acquiſitioni cauſam dedit, etiam filijs nocere debet.*

13 *Solemnitates in retroaonatione à Matre facta non requiruntur, cùm ex donatione adhuc imperfecta, & per mutationem animi donantis reuocata, nullum nec ſibi nec filiis ius quæſitum fuerit.*

DECISIO CCXLI.

DONAVIT inter viuos Hippolita Maces Philandri Colutij Vxor ſcu. 2000. Pompiliæ ſorori eiuſq; filijs cum clauſula, *ex nunc pro tunc*, eueniente vno ex caſibus Infraſcriptis videlicèt, quod d. Philander eius Maritus decederet ipſa ſuperſtite, vel quod ipſa prædecederet Philandro relictis filijs aſſerens id facere ad euitandam occaſionem litis, conſeruandamque beneuolentiam inter dd. Sorores, & prout latius in Inſtrumẽto deſuper rogato die 23. Decembris 1611. vbi etiam legitur pro inſinuatione faciẽ conſtitutus Procurator, qui poſtmodum ſub die 2. Ianuarij ſequentis d. inſinuationem fieri curauit.

Prædeceſſit de Anno 1627. Philander Hippolitæ Vxori quamobrem prætendentibus Monialibus S. Claræ veniẽ ex perſona ſororis Mariæ Hiacinthæ, & alterius Sororis de Melphis Monialium, ibique profeſſarum, & D. Pompiliæ donatariæ filiarum fuiſſe purificatam donationem ad earum fauorẽ inſteterunt coram A.C. relaxari mãdatum pro ſcut. 2. mil. & pro rata ſcu. 150. tantùm obtinuerunt abſoluta in reliquis Hippolita, ſed tandem mihi commiſſa cauſa per Signaturam Sanctiſſimi, prout in prima dedi dubium, an, & pro qua ſumma eſſet relaxandum mandatum, ſed Domini cenſuerunt in nihilo eſſe relaxan.

Ponderauit enim, quod Hippolita donans eadem die factæ donationis certiorata de præiudicio ſibi illato reclamauit, & curauit, quod Pompilia donataria conſentiret eius caſſationi, retrodonationẽ faceret, prout accerſito eodem Notario mane ſequenti in calce eiuſdem Inſtrumenti donationis omnia facta fuere, & ſic ante inſinuationem, ex quo ſequitur donationem remanſiſſe nullius roboris, & efficaciæ, nec cuiquam ex ea

1 fuiſſe aliquid ius quæſitum †. Inſinuatio namquam inuenta eſt, vt tempore medio inter donationem, & inſinuationem poſſit donans deliberare an ſibi donationem per inſinuationem confirmare expediat cum interim donatio non ſit perfecta, *Oldrad. conſil. 253. ſub numer. 3. verſic. fuit enim talis Gratian. diſcept forenſ. cap. 483. num. 19. & 20. Seſſ. deciſ. Aragonia 25. num. 6. & 6. Rot. deciſ. 416.*

2 *num. 4. par. 4. tom. 2. recent.* Itaut ſit† donantem d. medio tempore pœniteat huiuſmodi pœnitentia valet, & donatio remanet prorſus nulla, & reuocata *Becc. conſ. 73. nu. 13. Maluaſ. conſ. 77. num. 27. ad med. Surd. conſ. 362. num. 10. Grat. d. cap. 483. nu. 24. & ſeq. Seſſ. d. deciſ. 25. n. 5. & Rot. d. deciſ. 456. num. 2. cum ſeq.* Non enim

poteſt

3 poſt † mutatam donantis voluntatem inſinuatio ſuffragatur *Rebuff.in tract.de donat. inſinuandis art.1.gloſ.vlt.num.4. Alex. conſ.297. num.13.lib.6. Marſil. ſing.489. num.1. Bocc. ad Conſtitut. Marchi.gloſ.5.num.17. & Rot. in Aſten. Coadiutoria 14. Febr. 1653. coram R.P.D. meo Celſo §.atque ideo verſ.ſicut in ſimili*, & ratio
4 eſt, quia † antecedens mandatum ad inſinuandum per ſubſecutam reuocationem inualidum, & extinctum remanſit æque ac ſi datum non fuiſſet *Faber.in ſuo C.lib.8.tit.4. diffinit.6. Lancellott. de attent. cap.4. in præfatis*
5 *num.309.* talis autem † reuocatio bene innoteſcebat Procuratori ad inſinuandum conſtituto, dum in calce Inſtrumenti donationis, vt ſupra dictum eſt, quod de neceſſitate ille aperuit,& perlegit, quando inſinuationem fecit aderat extenſa, quo caſu eo minus ad d. inſinuationem deuenire, niſi nulliter poterat *Moedan. deciſ.48.num.1.& 2. de renunciat.*

Non obſtat, quod inſinuatio, vel non eſſet de eſſentia iſtius donationis, cum fuerit facta contemplatione dotis, & fideicommiſſi, vel quatenus eſſet neceſſaria interuenerit ante reuocationem, quæ formaliter, niſi ſub die 1. Iulij 1613. ſubſecuta fuit, & ſic tempore inhabili.

6 Etenim, quod † donatio facta fuerit ex cauſa dotis, non ſubſiſtit, dum Pompilia donataria iam erat dotata, & nupta *Coccin. deciſ.479.num.5.Rot.in Romana Dotis 5. Ianuarii 1648. coram R.P.D. meo Celſo*, nec quod
7 contineret † fideicommiſſum fauore filiorũ Pompiliæ in aliquo ſuffragatur, cum id admittatur quando fideicommiſſum factum fuit fauore agnationis donantis, in quibus terminis loquitur *deciſ. in Romana fideicommiſſi 29. Maii 1650. coram R.P.D. meo Veroſpio*; Secus ſi factum fuerit fauore deſcendeñ alterius agnationis, prout in hoc caſu *Rota ita diſtinguit coram Buratt.deciſ.924.nu.9.*

Quod verò inſinuatio interuenerit ante illius reuocationem eſt verum ſi loquimur de reuocatione poſitiuè facta in ſupradicto Inſtrumento, ſed Domini non deduxerunt
8 mutationem † animi, & pœnitentiam in donante ex hoc Inſtrumento,ſed ex clamoribus, ac reclamationibus per Hippolitam immediatè poſt certioratam de errore factis procurando, vt donataria retrodonaret, ex quo fuit decepta, vt deponunt Teſtes, ac Orintia communis mater aſſerens ipſam perſuaſiſſe Hippolitam ad ſubſcribendam donationem, eo quia nec ipſi, nec eidem Hippolitæ innotuerat qualitas contractus, & præiudicium, quod exinde inferebatur
9 donanti. Ex hac enim† taciturnitate damni, quod proueniebat donanti ex contractu dolus depromitur *Abb. conſ.68. num.2. lib.1. Rota deciſ.192.num.1. & 2. par.2.diuerſ.* Con-
10 currente præſertim, quod† donatio huiuſmodi fuit clàm, & in abſentia Viri ſtipulata, & agebatur de muliere de recenti deſponſata, ac prorſus ignara ſimilium ſedu[c]tionum, quapropter Adamus Pompiliæ maritus, & doli particeps ad obuiandum maiori damno cooperauit,vt eius Vxor donationem refutauerit,quæ omnia bene pro-
11 bantur per dd. † Teſtes licet fuerint examinati in criminalibus, quia cum id depoſuerint formiter in contradictorio Iudicio, & parte citata probant etiam in hoc Iudicio ciuili, maximè ſuper eadem re,& inter eaſdem perſonas,ſeu illarum ſucceſſores. *Creſcentius deciſ.2. de Teſtib.* & admittit *Rota in Bononien. Pecuniaria 29. Ianuarii 1646. coram bo: me: Bibio §.minus etiam* & ſine difficultate cum ex probationibus ex eis reſultantibus fuerint tunc temporis prolatæ duæ ſententiæ declarantes d.deuolutionem inualidam, & doloſam, quæ etiam executioni demandatæ fuerunt contra d. Adamum qui in pœna ſolu[i]t ſcu.25.

Hinc non vrget, quod d. ſorores agant ex propria perſona, tamquam comprehenſæ in Inſtrumento donationis ſtipulationis pro Pompilia, & filiis, quibus proinde Mater retrodonando præſertim ſine ſolemnitatibus præiudicare non potuit, quia vltra
12 quod dum † dolus Parentum dedit cauſam contractui, & acquiſitioni debet filijs, quoque nocere, vt tradunt *Surd.conſ.373.num.35 Honded. conſ.32. num.65. lib.1. cum aliis relatis in deciſ.292.n.5.& 6.par.8.recent.*

Reſpondetur etiam à matre non fuiſſe præiudicatum filijs, quibus nunquam fuit aliquod Ius quæſitum dum domus ante inſinuationem, & ſic tempore, quo donatio non erat perfecta voluntatem mutauit, & penituit ex Iuribus ſupra allegatis. Proindeque non ſubſiſtit, quod requirerentur ſo-
13 lemnitates † in hac retrodonatione à Pompilia facta, quia ipſa nihil de proprio retrodonauit cum ex dicta donatione adhuc non perfecta, imo per mutationem animi voluntatis donantis reuocata nullum Ius ſibi fuerat quæſitum, vt poſt *Imol.in l.Aquilius ff. de donat.* tradit *Grat.diſcept.for.cap.483. nu.24.* & diſtinguendo dixit *Rota deciſ.292. num.18. & deciſ.320.num.6.vtrobique cum ſeqq.par.6.rec. in Ceſenaten.bonorum 20. Martij 1643.coram bo: me: Peutingerio, & in Romana fideicommiſſi de Vrſinis 29. Maij 1656. coram R.P.D.meo Veroſpio.*

Ex quibus cum ſatis appareat de ineſſicacia donationis mandatum non eſſe relaxandum fuit per DD. reſolutum vtraque parte informante &c.

R. P. D. PRIOLO.

Ciuitatis Caſtelli Datiorum.

Veneris 25. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Rotam niſi in locum A. C. ſubrogatam executiuè circa obligationem Cameralem non procedere, cum ipſe illius ſit exequutor priuatiuè quoad omnes; Leges de pactis ſoluendi datia, quomodo intelligendæ, pacta cor-

correſpectiua eodem iure cenſeri, & ad eaſeruanda hæredes quoque teneri.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio quando eſt munita forma Camerali, eius vigore in Tribunali A.C. debitores via exequutiua ad ſolutionem compelluntur.*

2 *Auditor Cameræ obligationis Cameralis exequutor priuatiuè quoad omnes exiſtit.*

3 *Commiſſio quando reperitur conceſſa cum expreſſa mentione facultatum A. C. Rota ſicuti ipſe Auditor via executiua procedere poteſt.*

4 *Commiſſio continens clauſulam* prout de Iure, *ſimplicem tantùm cognitionem, & deciſionem cauſæ iuxta terminos iuris, non autem proceſſum exequutiuum comprehendit.*

5 *Clauſula* prout de Iure *in ipſo reſcripto ſuperaddi debet, ad effectum vt commiſſio non cenſeatur conceſſa via exequutiua, ſed tantùm Ordinaria.*

6 *Cauſa quando eſt demandata iuxta clauſulam expreſſam, ab ea tanquam abſolutè poſita tota commiſſio reſtringitur, & regulatur.*

7 *Commiſſio quando mentionem facit obligationis Cameralis, Rota in cauſa appellationis mandatum exequutiuum relaxare poteſt.*

Declara quando in locum A. C. Rota ſubrogatur ibid.

8 *Hæredes ſtante obligatione Teſtatricis ad reſtitutionem crediti iuxta formam pacti quod præcisè ſeruandum eſt, tenentur.*

9 *Pactum ſoluendi datia per venditorem in legibus eſt improbatum.*

10 *Leges ſolutiones datiorum improbantes de aſſignatione fundi in dotem dati, & quæ in præiudicium fiſci, & iuris publici fiunt ſunt intelligendæ.*

11 *Ius publicum priuatorum pactis lædi non poteſt.*

12 *Pactum ſoluendi datia abſque violatione Iuris publici inter paciſcentes etiam in illorum præiudicium ſuſtinetur.*

13 *Pacta correſpectiua perinde ac ſi vnica diſpoſitio eſſent eodem iure cenſeri debent.*

14 *Obligatio ob defectum ſolemnitatum requiſitarum ex conſtitutione Marchiæ non tollitur, cùm eadem ad cæteras Prouincias ſtatus Eccleſiaſtici nõ extendatur.*

15 *Exceptio intimationis fruſtrà applicatur, cùm eadem tanquam non Profutura non ſit neceſſaria.*

DECISIO CCXLII.

SEQVVTA redẽptione Tenutæ Petrioli, quam Marchioniſſa Camilla Vitellia vendiderat cum pacto redimendi Io: Baptiſtæ Ranutio ſine præiudicio Datiorum, & gabellarum, quas idem Ranutius Emptor ſoluere coactus fuit, & Marchioniſſa promiſerat ab illis eundem eximere, & liberare, fuit cauſa deuoluta ad Rotam propoſitoque dubio an, & pro qua ſumma eſſet relaxandum mandatum, & relaxandum fore pro ſcutis 1263. DD. reſponderunt, vt ex *deciſ. edita ſub die 4. Iunij 1657. coram me.*

Hodie autem repropoſita cauſa concluſum fuit deciſionem eſſe reformandam, nam quamuis † obligatio Marchioniſſæ liberandi Ranutium ab omnibus gabellis, & oneribus ſit munita forma Camerali, cuius vigore in Tribunali A.C. debitores via exequutiua compelluntur ad ſolutionẽ *Zacch. de obligat. Camer. quæſt. 2. num. 1. & 14. cum ſeqq.* vbi allegat concordantes, tamen Rota virtute, & efficacia talis obligationis non valet
2 executiuè procedere, cùm A. C. ſit exequutor obligationis Cameralis priuatiuè quoad omnes idem *Zacch. vbi ſupra num. 48. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 12. Marcheſ. de commiſſ. par. 1. fol. 693. nu. 6. & 12.*

Nec ſubſiſtit, quod cauſa demandata fue-
3 rit in facultatibus A.C. quo caſu † Rota poteſt procedere via executiua ſicuti idem Auditor; Siquidem de iure obtinet vbi commiſſio reperitur conceſſa cum expreſſa mentione dictarum facultatum *Marcheſ. de commiſſ. d. par. 1. fol. 700. num. 88. Rota deciſ. 415. num. 10. par. 1. recent. coram Buratt. deciſ. 752. n. 7. ibique Add. num. 8. coram Merlin. deciſ. 735. nu. 5.*
4 quæ deficit in præſenti quia † commiſſio loquitur ſimpliciter, imò habet in ventre clauſulam, *prout de Iure*, ibi, *Dignetur Sanctitas Veſtra cauſam huiuſmodi alicui ex Sacri Veſtri Palatij Apoſtolici Auditoribus, prout de Iure audiendam, cognoſcendam, fineque debito terminandam committere, & mandare*, ex quibus verbis clarè patet non fuiſſe tributas dictas facultates, & Proceſſum exequutiuum, ſed ſimplicem cognitionem, & deciſionem cauſæ iuxtà terminos Iuris, & conſequenter via ordinaria *Bero. conſ. 74. num. 14. & 15. lib. 3. Dec. conſ. 486. nu. 1. Maraut. in praxi. par. 4. diſtinct. 9. num. 5. Ruin. conſ. 17. num. 5. Seraph. deciſ. 273. num. 2. cum alijs inter ſingular. Rub. to. 2. clauſ. 71. num. 4. & 5. & clauſ. 582. num. 3. & in fin. Sperell. dec. 85. num. 38.*
5 Etiamſi † clauſula huiuſmodi non ſit ſuperaddita in ipſomet reſcripto, vt exigi videtur ad effectum, vt commiſſio non cenſeatur conceſſa via exequutiua, ſed duntaxat via ordinaria iuxtà *deciſ. Caput. 162. par. 1. Seraph. deciſ. 897. num. 4.* Nam hoc procedit ſolùm quando in commiſſione porrecta fuerunt petitæ facultates A.C. vt loquuntur deciſiones prædictæ. Et cum ſit appoſita verbis illis, in quibus conceditur facultas procedendi, *prout de Iure*, & in reſcripto dictum fuerit, *fiat vt petitur*, procul dubio
6 cauſa † cenſenda eſt demandata iuxtà clauſulam expreſſam, à qua tanquam abſolutè poſita reſtringitur, & regulatur tota commiſſio, vt notat *Rub d. deciſ. 582. nu. 3. Maraut. vbi ſupra par. 4. diſtinct. 9. nu. 6. Marcheſ. de commiſſ. par. 2. fol. 100. num. 148. Rot. coram ſa. mem. Greg. deciſ. 378. in fine.*

Nec obſtat *deciſ. 186. num. 8. par. 8. rec.* quia firmat, quod commiſſa cauſa in Rota cum facultatibus A. C. quatenus de iure facultates ſemper intrant data obligatione Camerali, altera verò 199. *num. 3. apud Zacch. de oblig. Camer.* admittit quidem, quod vbi in
7 commiſſione † eſt facta mentio obligationis Cameralis poteſt in hoc Tribunali mandatum

datum relaxari, ſed quando Rota ſubrogatur in locu m A.C. in cauſa appellationis, quod idē tradunt *Marcheſ. par. 1. ſol. 700. à n. 88. & alij per Add. Burat. dec. 752. num. 8. & ſeqq.* Cùm igitur in caſu iſto non fuerint tributæ falcultates A.C. nec Rota ſubrogata in eius locum mediante commiſſione appellationis cum explicita mentione Cameralis obligationis deciſiones præfatæ non ſunt applicabiles, & ſic non poteſt mandatum relaxari, vt patet ex deductis.

Cæterum Domini dixerunt conſtare do credito Ranutij, illud enim deſumitur ex quietantijs, & partitis librorum, alijſque Iuribus exhibitis, ex quibus conſtat ipſum ſoluiſſe occaſione datiorum Cameralium ſcuta 1262. pro Tenuta de qua agitur, vnde ſtan-
8 te † obligatione Marchioniſſæ liberandi ab omnibus gabellis, aliàs ad omnia damna, hæredes illius tenentur ad reſtitutionem dictæ quantitatis ſicuti tenebatur eadem Marchioniſſa defuncta iuxta formam pacti, quod præcisè ſeruandum erat, *l. 1. & l. Iuris gentium, §. Prætor ait, ff. de pact. Bald. in rubr. de conſtit. in princ. Surd. conſ. 20. nu. 12. Rota coram Canal. dec. 549. num. 1. & dec. 609. in fin. par. 1. rec.*

9 Non obſtat, quod † pactum ſoluendi datia per venditorem ſit improbatum, *in l. 1. 2. & 3. C. ſine cenſu, vel reliquis, quoniam Tex. in l. 1.*
10 loquitur in aſſignatione fundi dati in Dotem in *l.* verò *2. & 3.* loquitur in præiudicium
11 fiſci, & † Iuris publici, quod priuatorum pactis lædi non poteſt, ſecus in præiudicium
12 ipſorum paciſcentium, inter † quos tale pactum eſſe validum & ſuſtineri firmat *gloſ. ibidem*, & pluribus comprobatum fuit *in præterita, §. neque officit.*

Cumque Marchioniſſa fecerit hanc promiſſionem Ranutio emptori ex eo quia obtinuit ab eodem terminum ad redimendum dictam Tenutam infra decennium prorogari ad alios decem annos, ſicuti prorogatio profuit hæredib. Marchioniſſæ, qui redemerūt, ita promiſſio debet prodeſſe Ranutio, qui collectas, & onera Cameralia ſoluere coactus
13 fuit, etenim † pacta correſpectiua debent eodem Iure cenſeri perinde ac ſi eſſent vnica diſpoſitio, *l. fundi partem, ff. de contrahen. empt. Seraph. dec. 547. nu. 1. Rota in rec. dec. 382. nu. 2. par. 3. & comprobat Gratian. diſcept. forenſ. cap. 627 num. 22. & 692. num. 38.*

14 Nullitas † obligationis prædictę, quæ deducitur ex defectu ſolemnitatum requiſitarum ex *Conſtitutione Marchia lib. 5. cap. 25.* ceſſat ex eo, quia ſub illa non comprehenduntur contractus mulierū niſi ob extenſionem factam à Cardinali Carpenſi, quæ reſtricta eſt, ad contractus initos in eadem Prouincia Marchiæ, non autem in cæteris Prouincijs Status Eccleſiaſtici, vt pluries firmauit Rota & in ſpecie de contractu celebrato in Vmbria, vbi ſita Ciuitas Caſtelli, *in deciſ. 208 num. 5. cum ſeqq. apud Pacif. de ſaluian.*

15 Exceptio intimationis moleſtiarum tollitur, quia cum ageretur de oneribus, & collectis Cameralibus intimatio non erat, profutura. Ideoq. non fuit neceſſaria ad notata per *DD. in l. Imperatorem, ff. de act. empt. Rota coram Merlin. dec. 876. n. 2.* cum alijs in præterita allegatis §. *Deinde.*

Et ita vtraque, &c

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Reſtitutionis Dotis

Lunæ 28. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Mulier ſtante pacto dotem reſtituendi, non poteſt de ea diſponere, & conſenſus fraudulenter, & malis artibus, maxi mè à ſene obtentus, non ſuſtinetur, & tantò magis ſi ſtatim fuit legitimè ab eo reclamatum.

SVMMARIVM.

1 *Dos ab Auo conſtituta decedente abſque filijs nepte ad eundem redire debet.*
1 *Maximè ſtante obligatione viri eam reſtituendi.*
2 *Dote conſtituta cum pacto reſtituendi, ſoluto matrimonio etiam ſine filijs non poteſt de ea diſponere vxor.*
3 *Vxor filiafamilias, & in poteſtate aui conſtituta non poteſt nec per viam vltimæ voluntatis, nec cauſa mortis donare.*
4 *Filiusfamilias accendente conſenſu patris, ſeu aui paterni cauſa mortis donare poteſt.*
5 *Donatio malis artibus, & captioſè à viro extorta non ſuſtinetur. Maximè ſi continet integram dotem, & ibi alia adducuntur cauſa.*
6 *Senis conſenſus malis artibus, & fraudulenter obtentus non ſuſtinetur.*
7 *Senex ſi legere nequeat, licet ob praxim ſubſcribere valeat, cognitionem tamen rerum ſubſcribendarum habere debet.*
8 *Fraus, & deceptio ex circumſtantia temporis actus geſti, & qualitate contrahentium deducitur.*
9 *Vetula ob grauem ætatem repureſcentis actus geſtus non ſuſtinetur.*
10 *Fraus ex inuериſimilitudine deducitur.*
10 *Pater non eſt veriſimile, quod maiorem facultatem diſponendi concedat nepoti, quam filijs.*
11 *Declamatio, & conqueſtio ſtatim poſt actum geſtum legitimè ſequuta annullat conſenſum.*
12 *Conſenſus cui legitimæ reclamationes ſubſequuntur, non ſuſtinetur.*
13 *Scriptura non lecta ſubſcribens non dicitur eam approbare.*
14 *Ignorantia ſtante deficit conſenſus.*
15 *Iuramentum deficiente conſenſu nihil operatur.*

DECISIO CCXLIII.

BONA omnia pro dote Annæ Mariæ cōſignata Vgolino Amadoro eius viro excepto quarto dotali ſibi debito vigore Statuti Vrbis reſtituenda eſſe hodie DD. viſum eſt, tam ſcilicet quæ proueniunt immediatè à Martio Auo paterno, quàm ea, quæ ab eodem tradita fuerunt Dominico filio, & patri reſpectiuè contemplatione matrimonij, & quæ

& quæ conſiſtunt in hæreditate paterna, quia clara eſt obligatio viri reſtituendi do-
1 tem cui, vel quibus de Iure, † atque ideo defuncta ſine filijs Anna Maria dos ab Auo conſtituta ad eundem redire debet, *l. Dos à Patre 4.C.ſolut.matr.Menoch.conſ.1143.num.3.& 8.Grat.diſcept.556.num.36.Rot.coram Merlin.deciſ.433.num.7.deciſ.540.numer.8.par.4.recentior.tom.2.*

Non obſtat, quod eandem Dotem donauerit Anna Maria Vgolino Amadoro eius
2 viro, tùm quia cum vigore pactorum dotalium dos eſſe alteri applicata, moriente ipſa ſine filijs nullam habebat meliorẽ facultatẽ de illa diſponendi, *l.cum maritus 29.§.final.ff.de pact.dot.Soccin. conſ.237. in fin. verſ. quod autem lib.1.Gratian.diſcept.251.numer.36.Oſaſcb. deciſ. Pedemont.20.eod.nu.36.Giurb. ad conſuetud.Meſſan.cap.13.gloſ.6.par.1. num.16.* †
3 Tùm etiam quia cum eſſet filia familias, & in poteſtate Aui conſtituta,non poterat per viam vltimę voluntatis diſponere, nec cauſa mortis donare, *l.fil.fam.7.verſ.pari autem ratione,ff. de donat.Petr.Barboſ. in l.poſt Dotem 41.num.41.ff.ſolut matrim.Gaſpar.Anton.Theſaur.quaeſt.forenſ.37 in princ.lib.2.Gratian.deciſ.March.62.num.6. Rota coram Buratt.dec.629.nu.1. & ſeq.& dec.570. in princ.coram Card.Caual.*

4 Nec releuat, quod acceſſerit conſenſus
4 Aui paterni, † quo caſu valet donatio cauſa mortis facta à filio fam.*ff.de donat. cauſ. mort.* quia conſideratis omnibus facti circumſtantijs exiſtimarunt DD.conſenſum prędictum, & facultatem à Martio conceſſam Annæ Mariæ diſponendi de ſua Dote in quoſcunque fuiſſe copioſè, & malis artibus extor-
5 tam, † Agitur enim de viro captante Dona-
6 tionem integræ dotis ab vxore, & † de ſene nonagenario, cui turbato ob nuncium mortis nepti imminentis initio noctis, ac tempore ſatis obſcuro oblata fuit ſubſcribenda apoca, cum ſuppoſito (vt ipſa medio Iuramento ſtatim declarauit) quod contineret licentiam diſonendi de aliqua parua quanti-
7 tate pro anima dictæ Annæ Mariæ, † quiq; illa ſtatim ſubſcripſit ſine alia cognitione rerum contentarum in apoca, aut eius lecturæ; vt comprobatur ex depoſitionibus Teſtium, qui dicũt, quod noctis tempore Martius eam ſcripturam nullo modo legere potuit; quia tunc ob decrepitam ętatem oculi adeò eius caligant, vt etiam cum lumine quamtumuis multiplicato legere nequeat, licet ob magnam praxim ſubſcribere poſſit
8 *Summ.Mon.n.4.* † ex circumſtantia enim temporis, quo actus geſtus fuit, & qualitate ſenis actum gerentis, fraudem, & deceptionem deduci tradit *Pariſ.conſ.67.num.2.verſ.accedente etiam longa ſenectute,lib.3.Decian.reſp.31. num.13.& 15.lib.3.Crauett.conſ.142.n.18. Menoch.præſumpt.3.nu.100.verſ.Idem dicimus lib.5. alijs relati per Modern.Eugubin.contr.14.num.4.&*
9 *5.* †& ætatem Vetulæ repuereſcentis perpẽdit, *Rota in Auenionen. bonorum 7.Maij 1657. §. Præterea,& 14.Iunij 1658.coram R.P.D.m.Priolo,§. hinc corruere.*

10 Quibus accedit † inueriſimilitudo, quod Martius habens tres filios maſculos,ac duas fœminas Moniales quique in aſſignatione bonorum facta Dominico patri Annæ Mariæ voluit illam poſt finem ſuæ lineæ ad Cippum redire, modo conceſſerit facultatem nepoti omninò in extraneos profundẽdi, *vt in iſtis terminis aduertit Pariſ.conſ.53.nu.19 lib.1.Modern.Eugub.d.controu.14.num.7.* quodq; etiam vrget die immediatè ſequenti, quando ſciuit quid in apoca ſubſcripta contine-
11 batur † ſtatim reclamare cœpit & conqueri ſe fuiſſe deceptum coram Notario, & Teſtibus conſenſum reuocauit, nepotique iam iam moribundæ intimari fecit,& medio Iuramento affirmauit ſe ſine ſcientia contentorum apocam ſubſcripſiſſe *d.Summario nu.3.* quas reclamationes ponderat *Vrſill.& Afflict. deciſ.69. ſub num.14. verſ. Et iſtud poſſe demon-*
12 *ſtrari,* † proindeque talis conſenſus ſuffraga-
13 ri nequit,† quia ſubſcribens ſcripturæ non lectæ non dicitur conſentire, nec illam approbare, vt *notant DD.in d.l.ſi ita ſtipulatas 126 §.Chriſogonus,ff.de verb.obligat.Felin.in cap.quoniam contra 2.num.48.verſ.limita 5.de probat. & plures relati per Menoch.præſumpt.66.nu.21.lib.3 Adden.ad Buratt. dec.419.n.14. Rota coram Duran.dec.200.num.29. verſ.vlterius reſpondetur,& num.3.* Quæ reuocatio benè fieri potuit non obſtante Iuramento de non reuocando conſenſum, quia continetur in corpore ſcri-
14 pturæ, non autem in ſubſcriptione † vnde
15 ſtante ignorantia Martij deficit † conſenſus ſine quo Iuramentum non obligat, & nihil operatur, *Menoch.conſ.91.num.43 Mant.de tacit. lib.26.tit.2.num.36.& ſeq.Rota in Romana Dotis 11.Febr.1650.coram Eminen.D.Cardin.Corrado ſub §.fin.& in Narnien.cenſus 26.Iunij 1658.coram me,§.minus ſuper Iuramento.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO
Romana Succeſſionis

Lunæ 28. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Renuncians bonis parentum cum Iuramento & ſolemnitatibus non poteſt amplius ad ea redire. Reſtitutio in integrum non admittitur, dum non conſtat de lęſione. Pœnæ ſecundo nubentium communes ſunt vtrique coniugi. Renunciatio concepta verbis ampliſſimis comprehendit omne tempus. Dictio *quomodolibet* omnem caſum includit. Renunciatio per modum pacti facta licet improbetur à Iure tamen Iuramento firmata tenet.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians ſemel bonis paternis non poteſt amplius ſuccedere in eiſdem.*

2 *Læſione ceſſante non fit locus reſtitutioni in integrum.*

3 *Renuncians bonis paternis cum iuramento, & omnibus*

nibus ſolemnitatibus ad eadem bona redire non poteſt.

4 *Pœna ſecundo nubentium communes ſunt viro, & mulieri.*

5 *Renunciatio concepta verbis ampliſſimis comprehendit omne ius & quodcumque tempus.*

6 *Dictio* quomodolibet *eſt vniuerſalis, & comprehendit omnem caſum futurum, & nu.7.*

8 *Clauſula* & non alias *ex ſui natura nullam interpretationem à verbis ſeparatam admittit.*

9 *Renuncians cum pingui conditione vtique omnes caſus comprehendiſſe præſumitur.*

10 *Renunciatio per modum pacti licet improbetur à Iure ciuili, tamen cum eſt iuramento firmata valet.*

11 *Reſtitutio in integrum non competit, vbi de læſione non conſtat.*

DECISIO CCXLIV.

CONSTITVIT Antonius Pellegrinus in Capitulis matrimonialibus dotem ſcutorum ter mille Veronicæ filiæ pro omni, & toto eo, quod ipſa prætendere poſſet ex bonis tam paternis, quam maternis, & fratrum etiam defunctorum quam poſtea in Inſtrumento dotali tradidit, & conſignauit Blaſio eius ſponſo, & ſubinde Veronica ſolutionem, & conſignationem hujuſmodi, cum ſolemnitatibus ratificauit, modo, & forma conceſſis in dd. Capitulis, & Inſtrumento dotali, cum autem prædicta Veronica nihilominus ſuccedere in bonis maternis, & fratrum prædefunctorum, tam ante quam poſt contractum matrimonium contenderet, cumque in Rota ſuper hoc fuiſſet in gradu appellationis introductum Iudicium, propoſito dubio reſponderũt DD. contra d.
1 Veronicam, ei ſcilicet obſtare† propriam renunciationem, & ita ſemel, atque iterum fuit pronunciatum; Vnde commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum cum clauſula ſine præiudicio duarum conformium, hodiè me proponẽte, reſponſum fuit non conſtare de cauſis prætenſæ reſtitutionis.

Fundamentum enim reſtitutionis in inte-
2 grum eſt † læſio, quæ ſi ceſſet prout in præſenti ceſſat, non eſt locus reſtitutioni, *l. minor, & ibi gloſ. ff. de min. Innoc. in c. de audit. & in c. ex litteris de reſtit. in integr. Rota dec. 1. in nou. etiam tit. coram Duran. dec. 259. num. 1. coram Seraph. deciſ. 634. num. 1. & 1238. num. 1. in recent. dec. 34. num. 1. par. 2.*

Læſio autem ceſſat quia validitas ſententiarum non controuertitur. Iuſtitia verò remanet probata ex eo, quia, dum Veronica poſtquam ab Antonio patre obtinuerat do-
3 tem ſcut. ter mille, † renunciauit bonis paternis, maternis, & fraternis cum Iuramento, & omnibus ſolemnitatibus adhibitis. vtique ad bona renunciata amplius redire non poteſt, *l. queritur, §. ſi venditor, ff. de edil. edict. l. Herennius in princ. ff. de euict. l. ſi quis inſtur. C. de rebus cred. Rota dec. 125. nu. 4. par. 5. recen. & cor. Mant. dec. 356. nu. 3.*

Non obſtat quod bona fratrum prædefunctorum fuerint ipſo iure acquiſita Veronicæ ob tranſitum patris ad ſumẽdas nuptias per *Tex. in l. fœminæ, §. Illud, C. de ſecund. nupt.* quod-
4 que eius diſpoſitio † procedat tam in muliere, quam in viro, ex eo quod pœnæ ſecũdo nubentium communes ſunt vtriq; parenti, vt explicat, ibi; *gloſſ. verb. poſſ. delata Dec. conſ. 87, num. 3. Rota coram Bur. dec. 82. nu. 2. cum ſeqq. & in Aſculana hæred. 19. Iany 1648. coram R.P.D. meo Celſo.*

5 Quia cum renunciatio†ſit concepta verbis ampliſſimis, & in tempore quo iam pater tranſierat ad ſecundas nuptias, & duo fratres deceſſerant, vnus ciuiliter, per profeſſionem; Alter naturaliter ſuperſtite duntaxàt Io. Baptiſta, qui mox deceſſit, vtiquè intelligitur ſub illa comprehenſum omne Ius, quod Veronicæ tunc temporis competebat, & competere poterat in futurum, vt
6 inferunt verba illa † *quomodolibet prætendere poſſet, & non alias*, nam dictio *quomodolibet* eſt vniuerſalis comprehenſiua quorumcumque caſuum, & omnem modum includit, *Menoch. de recuper. rem. 6. nu. 15. Add. ad Bur. dec. 193. num. 15. & verb. Poſſet*, reſpicit
7 etiam † Ius de futuro, *Bero. conſ. 130. num. 7.*
8 Iuncta clauſula, *& non alias*, quæ adeo præciſa eſt, vt ex ſui natura nullam interpretationem à verbis ſeparatam admittat per *Pariſ. conſ. 19. num. 11. Rol. conſ. 63. nu. 29. lib. 4. Rota dec. 446. num. 5. par. 1. diu.* & ita deducitur in vtraque deciſione huius cauſæ.

Quæ facilius veniunt admittenda cum Veronica fuit congruenter dotata, imò pinguiter, quã eius qualitas expoſceret, & vires matrimonij ſuppeterent, itaut eo minus ſit ambigen. quin fuerit in renũciatione comprehenſum totum id, quod ipſa ex hæreditatibus maternis, & fraternis, tam tũc viuentium, quam mortuorum prætendere poſſet, vt fuit conſideratum *in prima deciſione, §. quod facilius coram R.P.D. meo Albergato, & in ſecundo §. & magis hac coram Reuerendiſſ. D. meo Epiſcopo Papien.*

Fortiùs quia renunciatio facta eſt non ſolum per viam ſimplicis renunciationis, ſed vlterius per modum pacti de non petendo, ibi: *pro omni, & toto eo, quod ipſa quomodolibet prætendere poſſet*, & non alias, quod licet improbet lex Ciuilis *l. pactum dot. de collat.* Tamen cum ſit firmatum Iuramento valet, & eſt omnino ſeruandũ *iux. tex. expreſſum in cap. quamuis de pact. Bero. conſ. 51. nu. 9. & per tot. Rot. coram Bur. dec. 394. n. 1. confirmata coram Merlin. dec. 264. nu. 2.*

Conſtito itaque de validitate, & Iuſtitia ſententiarum nulla poteſt conſiderari læſio ſine qua non competit reſtitutio in integrum *Rota deciſ. 731. num. 1. par. 2. recen. & coram Eminen. Card. Otthobono dec. 40. in fine, & deciſ. 50. nu. 3. cum alijs in princ. alleg.*

Et ita deciſum Antonio ſolum informante, &c.

R.P.D.

R. P. D. M E L T I O.
Poſtea Epiſcopo Papien.

Ariminenſis Hæreditatis.

Luna 5. Iulij 1660.

A R G V M E N T V M.

Fideicommiſſum conditionale ante euentum conditionis non tranſmitti; excluſionem filij Religioſi niſi ex cauſa conſeruandæ familiæ tanquam improbam, & illicitam reijci, & pro non ſcripta haberi; nec præſumi, quòd Pater ceſſantibus filijs ſecularibus, bona potius ad extraneos, quàm ad filium profeſſum tranſire deſideret.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſo ad fauorem cedentis non purificato, ceſſionarij fruſtra ſe fundant in ceſſione illius qui nullum ius, quod cedere potuit, habuit.*

2 *Cedere nemo poteſt, quod non habet.*

3 *Cedens fideicommiſſum conditionale ſi prædecedit ante hæredem grauatum ceſſio infirmatur, cùm ad illius fauorem caſus ſubſtitutionis nondùm venerit.*

4 *Fideicommiſſum conditionale moriente ſubſtituto ante euentum conditionis non tranſmittitur.*

5 *Conditio hæredi inſtituto adiecta,* quatenus in Religione non permanſerit, *tanquam turpis, & retrahens à vita religioſa reijcitur, & pro non ſcripta habetur.*

6 *Conditio impediens totaliter ingreſſum cuiuſcunque Religionis, dum abſolutè à vita regulari, & religioſa retrahit, prorſus illicita cenſetur.*

7 *Excluſio religionis, & Religioſorum ab hæreditate cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ vt plurimum fieri ſolet.*

8 *Verbum,* proximior, *de quocunque proximiore etiam extra familiam, & agnationem remotiſſimo intelligi poteſt.*

9 *Proximior præſumitur, qui ſe coniunctum probat, & quando nemo ſupereſt, qui eum præcedat.*

10 *Fœminæ etiam appellatione proximioris veniunt.*

11 *Excluſio Religioſorum, quando non fit ex cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ tanquam improba, & illicita reijcitur, & pro non ſcripta habetur.*

12 *Conditio non profitendi Religionem cui fini adiecta cenſetur.*

13 *Conditio in inſtitutione appoſita, ſtante diuerſitate rationis in ſubſtitutione repetita nunquam intelligitur.*

14 *Onera Inſtitutionis in ſubſtitutione repetita regulariter non dicuntur, & multò minus ad excluſionem Religioſorum.*

15 *Pater, quando non habet rationem conſeruandæ agnationis, filium religioſum poſt mortem aliorum fauore extranei excludere velle non præſumitur.*

D E C I S I O CCXLV.

PETRVS Rattinus in ſuo cum, quo deceſſit teſtamento ſibi hæredes ſcripſit Vxorem, & filios per hæc verba; *In omnibus alijs ſuis bonis hæredes vniuerſales inſtituit fratrem Georgium, Iacobum in ſæculo nuncupatum ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini Nouitium in Conuentu Sancti Ioannis Euangeliſtæ de Arimino, Philippum Iulium, & Ioannem, ac D. Franciſcam eius Vxorem, & filios reſpectiuè dicti Teſtatoris hac tamen lege, & conditione dictus Teſtator dictum fratrem Georgium hæredem, vt ſupra vna cum alijs filijs, & Vxore inſtituit, ſi in Religione non permanſerit, & in aliam ingreſſus non fuerit, At ſi in dicta Religione permanſerit, ſiue in aliam ingreſſus fuerit, & profeſſionem emiſerit, tunc & eo caſu dictus Teſtator dicto fratri Georgio iure inſtitutionis, ſeù alio validiori iure, & titulo reliquit ſcuta ſex auri, anno quolibet, ſoluenda à dictis ſuis hæredibus eius vita durante, & non vltra aliquid petere, ſeù pretendere poſſit ſub quouis pretextu, & cuilibet eorum deſcendenti abſque filijs, liberis, & deſcendentibus ſubſtituit ſuperuiuentē & ſuperuiuentes &c. & vltimo eorumdem filiorū liberorū, & deſcendentiū decedenti abſq; filijs liberis, & deſcendentibus dictus Teſtator ſubſtituit proximiorem conſanguineum, & affinem dicti Teſtatoris, qui reperietur in Ciuitate Bergomi vulgariter pupillariter; & per fideicommiſſum Summario vtriuſque Partis num. 1.*

Per obitum dd. Philippi, Iulij & Ioannis ſine filijs Conuentus prædictus Sancti Ioannis Euangeliſtę ex Perſona dicti fratris Georgij ibidem profeſſi, bonorum ipſius Teſtatoris poſſeſſionem cæpit, ſed deinde pretendente Aloyſio, & alijs de Vignanis Ceſſionarijs Franciſci Rattini aſſ. Proximioriſs eiuſdem Teſtatoris eſſe factum locum ſucceſſioni eiuſdem Franciſci fauore dubitatum fuit coram me, An eis danda eſſet immiſſio, & negatiuè reſponderunt.

Non enim venit caſus ſubſtitutionis Rattini, quàm repręſentant Vignani vti illius Ceſſionarij, ſed ad fauorē fratris Georgij filij Teſtatoris ex cuius perſona Cōuentus poſſidet, qui non ſolum fuit inſtitutus, ſed tanquam vltimus ſuperuiuens poſt alios fratres fuit comprehenſus in ſubſtitutione facta à Teſtatore ad fauorem ſuperſtitis, vn-
1 de Vignani † fruſtra ſe fundant in ceſſione Rattini nullum ius habentis, quod cedere poſſet, dum fideicommiſſum ad eius fauorem non erat purificatum, quinimo erat expreſſe excluſus à fratre Georgio ante conſanguineos proximiores vocato, & ſubſti-
2 tuto. † Nemo enim poteſt cedere, quod non habet *l. nemo plus Iuris. ff. de regul. Iur.* & in terminis Ceſſionis fideicommiſſi conditionalis *Cagnol. in l. 2. num. 41. C. de pact. inter Empt. & Vendit.* Præſertim cùm Rattinus o-
3 bierit viuo fratre Georgio nam † cedens fideicōmiſſum conditionale ſi prędecedit ante hæredem grauatum ceſſio infirmatur, & remanet nullius momenti dùm nondum venerat caſus ſubſtitutionis ad eius fauorē, & ſpes quam habebat ſuccedendi mortuo hærede grauato euanuit, & expirauit per eius
4 prędeceſſum, quia † fideicommiſſum conditionale moriente ſubſtituto ante euentū conditionis non tranſmittitur *l. unica §. ſi*

6 *Exequutorialium literarum tenor eſt attendendus, ad effectum præſtandæ obedientiæ, & num. 6.*
7 *Verba aliud eſt, quod ſint taxatiua, & aliud quod ſint demonſtratiua.*
8 *Eccleſiã etiam per vnicum actum bene dicitur ſuũ ſtatum antiquum Cathedralitatis, poſſe retinere*
9 *Oblatio verbalis, tunc admittitur ad effectum, vt dicatur paritum exequutorialibus, quando aliquod factum præciſum, & poſitiuum præſtandum non eſt.*
10 *Exequutoriales literæ, ſi iubeant alicui Eccleſiæ, vt recognoſcat aliam Eccleſiam in Cathedralem vt dicatur eis paritum, eſt neceſſarium factum recognitionis.*
11 *Verbalis obedientia, quando opus eſt facto, tamquam ventoſa, vento deſeruit.*
12 *Executoriales literæ, quando pluries fuerunt parti intimatæ, & ſemper verbis, ſed non factis fuit paritum eò magis relaxanda eſt declaratoria & num. 13. 14.*
15 *Contrauentio poſitiua, paritioni Mandati Rotalis quando adeſt, eſt locus Delcaratoriæ.*
16 *Inobedientia Mandatis Rotalibus eo magis deteſtabilis eſt, dum ſumus in perſonis Eccleſiaſticis*
17 *Eccleſiaſticæ Perſonæ præ cæteris, Mandatis Rotalibus, ſeù verius Apoſtolicis, ſtatim deberent obedire.*

DECISIO CCXLVI.

PETEBANT Agentes Capituli B. Mariæ de Pilari declaratoriam decerni cõtra Canonicos, & interdictum contra Capitulum S. Saluatoris, quia expeditis Litteris exequutorialibus vigore rei iudicatę cum
1 comminatione † cenſurarum per Signaturam canonizatis, illiſque Capitulariter, & perſonaliter eis pluries præſentatis, ac in actis reproductis, ſeruatiſque ſolitis 4. terminis, debitam paritionem, vt opus eſt nõ exhibuerunt *ex tradit. per Felin. in cap. ad probandum num. 6. de re iudicata, & per Veſtr. in praxi in lib. 8. cap. vltimo num. 19.* quos perpetuò ſequuta fuit Rota.

Nec ſuffragari verbalem oblationem fa-
2 ctam in † die informationis ab altoro ex Canonicis S. Saluatoris nomine proprio, & Capituli, quod ſua Eccleſia, & Capitulum
3 fuit, & † eſt paratum, & paratiſſimum obedire ſententiis Rotalibus, & decreto de exequendo facto die 3. Iulij 1658. omniaque, & ſingula in eiſdem ſententijs contenta, & expreſſa adimplere, & obſeruare.
4 Primo, quia huiuſmodi † oblatio eſt captioſa, cum in ea nulla penitus facta fuerit mentio de exequutorialibus, & tamen ad iſtum effectum ipſę principaliter attenduntur cum per extenſum contineant, & ex-
5 plicent ea, † quæ per ſententias in compendio declarantur, vt tradit *Veſtr. vbi ſupra c. vltimo num. 16.* non ſubſiſtente, quod ſint exceſſiuæ, quia nihil continent, quod non conueniat Cathedralitati, vt ex ipſis litteris executorialibus apertè dignoſcitur *Sum. Pilarenſium num. 1.* & ideo dum ſententiæ Rotales antiquiorem, & actualem Cathedralitatem declarant fauore Eccleſiæ B. Mariæ, virtualiter compræhendunt omnia, quæ per extenſum in dictis exequutionibus fuerunt expoſita, Cathedralitatis conſequutiua, vt dixit *Rota coram bon. mem. Coccino deciſ. 136. num. 3.* Et licet deciſiones in cauſa præcedenter editæ de aliquibus tantum acti-bus Cathedralitatis loquantur fauore Pila-
7 renſium, id tamen non taxatiuè, † ſed demonſtratiuè deductum fuit ad effectum elidendi exceptionem per Canonicos S. Saluatoris obiectam, quod Eccleſia B. Mariæ re-
8 manſiſſet priuata Cathedralitate, ad quem effectum in eis firmatur, quod probata eius primordiali impreſſione etiam vnicus actus ſufficit pro illius integra retentione, & continuatione.

Secundo, quia tunc demum admittitur
9 oblatio verbalis, quando non requiritur † aliquod factum præciſum, & poſitiuum à condemnatis explendum. At quando id exigitur (prout hic) ex quo expreſsè præcipitur Capitulo, & Canonicis S. Saluatoris, quod recognoſcant Eccleſiam B. Mariæ, in antiquiorem, & actualem Cathedralem, eiuſque Capitulum, & Canonicos habeant, & recognoſcant cum omnibus priuilegijs iuribus, honoribus, prærogatiuis, & præeminentijs Eccleſiæ Cathedrali Cæſarauguſtanæ, quomodolibet debitis, &
10 debendis *Summ. d. num. 1.* verbalis † oblatio tamquam ventoſa oſtentatio non recipitur ſed requiritur poſitiua, & actualis paritio,
11 alias datur declaratoria, † vt reſpondit *Rota apud Poſth. de manut. dec. 121. num. 1. coram bo. mem. Merlino dec. 592. num. 3. in Alexandrina penſionis 15. Ianuarij 1649. coram R. P. D. meo Celſo in Leodien. Canonicatus S. Martini 31. Ianuarij 1653. §. neque Capitulo, & in Cathacen. beneficiorum 14. Maii 1655. in fine coram me.*
12 Certius, † quia per reiteratas vices Litteræ exequutoriales capitulariter Canonicis S. Saluatoris præſentatæ fuerunt, ſemperque ipſi loco paritionis reſponderunt, quod ſi Capitulum aliquid haberet reſpondendum dictæ requiſitioni infra tempus ſolitum re-
13 ſponderent *Summ. num. 2. & 3.* † Et quod magis vrget duas Proceſſiones generales de menſibus Ianuarij, & Februarij currentis anni fecerunt *nouo Summ. num. 3.* non conuocatis Canonicis B. Mariæ, nec eis nobiliori, & honorificentiori loco præſtito, prout te-
14 nebantur ratione antiquioris, † & continuatæ Cathedralitatis, ac ad formam mandatorum S. Rotæ d. *nouo Summ. num. 2.* quod in deciſionibus huius cauſæ comprobatur, *vt coram bon. mem. Coccino in rec. dec. 353. nu. 77. verſ. quam plures denique par. 5. coram bon. mem. Bichio 6. Martii 1656. §. Quinto concordiam verſ. & vlterius diſponitur, & coram me 27. Maii 1658 ſub §. tum etiam ex quo.*

Hinc enim habetur poſitiua contrauen-
15 tio paritioni omnino † contraria ob quam excuſari non poſſunt ab incurſu cenſurarũ, ad quem effectum attenditur quæuis reſpõſio, & quilibet actus ex quo argui ſ & digno-

groſci poſſit animus; nõ parendi, vt reſpõdit
16 *Rota in Colonien.* † *Vicariæ 24. Maij 1649. coram Eminentiſſ. D.Cardinali Otthobono inter eius impreſſ. deciſ. 174. num. 3. & 4.* Qui tanto magis
17 eſt deteſtabilis, cum verſemur † in Perſonis Eccleſiaſticis, quæ præ cœteris tenentur mandatis Rotalibus, ſeu verius Apoſtolicis ſtatim reuerenter obedire, *Can. in memoriam 19. diſtinct. Rota coram eodem Eminentiſſimo Otthobono deciſ. 75. num. 1., & deciſ. 196. num. 8.*, & contrà ipſummet Capitulum, & Canonicos S. Saluatoris *in Cæſaraugustana Diſtributionum, ſeu Attentatorum 13. Nouembris 1647. coram me in fine.*

Verùm, quia pro Capitulo S. Saluatoris deducebantur plures actus ad ipſos priuatiuè ſpectare vigore tranſactionum initarũ cum
18 Canonicis † B.M., & ſententiarum deſuper prolatarum, *eius Summario nu. 4.* necnon plures habere redditus ipſis particulariter donatos. Ideò per Dominos reſolutum fuit dandam eſſe declaratoriam, & reſpectiuè interdictum, niſi infra menſem paruerint,
19 admittendo Canonicos B. Mariæ † ad omnes actus Cathedralitatis, Reſeruato tamen Eccleſiæ S. Saluatoris iure agendi poſt paritionem pro priuatiua canonizatione dd. prętenſorum actuum, & redditUum prout ius fuerit.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO. Sacræ Rotæ Decano.

Rauuenaten Penſionis.

Lunæ 1. Iulij 1660.

ARGVMENTVM.

Reſignans Epiſcopatum ad fauorem alicuius, & iſte conſenſit impoſitioni Penſionis, ſi promittat tam perſoluere cum obligatione Camerali, tunc meritò contrà ipſum poteſt relaxari mandatũ executiuum ad eam penſionem ſoluendam. Et quando de eiuſdem conſenſu non poſſit dubitari. Bigamus, quando reddatur capax penſionum Eccleſiaſticarum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum executiuum relaxari poteſt, vigore obligationis Cameralis.*
2 *Obligatio Cameralis, habet executionem paratam. Obligatio Cameralis viam executiuam indulget, num. 2.*
3 *Mendacium eſt clarum, dum de veritate in contrarium apparet.*
4 *Confeſſio propria ſuperat omnem aliam probationem.*
5 *de Apoſtilla validitate poſita in fine Inſtrumenti, non eſt dubitandum ſi appareat facta de manu ipſius Notarij.*
6 *Apoſtilla omnis imaginaria ſuſpicio, etiam abſque alia Notarij approbatione tollitur, quando eſt eiuſdem manus ipſius rogati.*
7 *Veritas, ex diuerſis probationibus poteſt comprobari.*
8 *Proteſtatio partis, benè venit attendenda.*
9 *Confeſſione propria nulla maior poteſt dari probatio.*
10 *ex Approbatione partis, de contentis in Inſtrumento ſtipulato, fides, & legalitas ipſius Inſtrumenti arguitur.*
11 *Scriptura veritas ex alijs ſcripturis comprobatur.*
12 *per Teſtem vnicum, facta probatio, non releuat.*
13 *Et maximè ſi patiatur plures exceptiones tam in dicto, quam in perſona.*
14 *ad Inſtrumenti publici reprobationem parum officit vnicus Teſtis, & præſertim ſi patiatur plures exceptiones.*
15 *Teſtis, vt ſit valens ad reprobationem Inſtrumenti publici, quid requiratur.*
16 *Inſtrumenti validitas coadiuuatur ex Legalitate Notarij.*
17 *Confeſſio partis præualet Teſtibus, etiam ſi eſſent mille.*
18 *Confeſſio partis præualet quibuſcumque probationibus in contrarium.*
19 *Teſtis depoſitio, ſi ex pluribus reddatur inuerisimilis non attenditur.*
20 *Pars debet declarare, an Inſtrumentum de quo controuertitur, habeat pro bono, vero, & reali, donec conſtet de contrario.*
21 *Suſpicio mala, debet ceſſare in Inſtrumento publico.*
22 *de Veritate, quando clare conſtat, non eſt amplius de ea dubitandum.*
Confeſſio propria reddit rem certam, & indubitatam. num. 22.
23 *Bigamiæ exceptio, tanquam requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis.*
24 *Bigamus, quando dicatur capax cuiuſque Penſionis Eccleſiaſticæ.*
25 *Diſpoſitio* Text. in cap. 1. de bigam. *reddens bigamos incapaces Penſionum Eccleſiaſticarum eſt Conciliaris.*
26 *Bigamus, quando ſit capax obtinendi penſiones Eccleſiaſticas.*
27 *Diſpenſatio ſpecialis quoad aliquod Concilium, quando in principio adeſt, ſufficit poſteà generalis derogatio, quoad alia Concilia.*
28 *Actorum tranſportationis defectus, quando non cauſet nullitatem.*
29 *Exceptio tranſportationis Actorum, quando proceditur prout in prima inſtantia, non releuat.*

DECISIO CCXLVII.

IN manibus ſanct. mem. Innocentij X. reſignauit cla. mem. Cardinalis Capponius Archiepiſcopatum Rauennæ, fuitque in eius locum electus R. P. D. Torrigianus cum reſeruatione penſionis annuæ ſcut. 6000. ad fauorem Excellentiſs. D. Principis Pamphilij, tunc S.R.E. Cardinalis, etiam per Cedulam Conſiſtorialem, cui reſeruationi dictus D. Torrigianus conſenſit, & cum Iuramento in forma Cameræ ſoluere promiſit, & ad illius computum perſoluit ſcuta 25. Cœterum

rum mortuo Cardinali Capponio, per cuius
obitum factus eſt locus ſolutioni, contra
D. Archiepiſcopũ ſoluere recuſantem cen-
1 ſuerunt DD. relaxandum † mandatum vir-
tute obligationis Cameralis, quæ paratam
habet exequutionem, & viam exequuti-
2 uam, † indulgere, vt in iſtis terminis, *Lotther.*
de re benef. lib. 1. quæſt. 40. num. 241. Rota coram
Durano deciſ. 60. num. 2. & ſeqq., & in Mantuana
penſionis 12. Iunij 1617. coram bo: me: Dunozetto,
& in Monopolitan. penſionis 2. Martij 1643. coram
Reuerendiſſ. Tarraconen. §. Validitas non fuit.

Nec releuant plura, quæ in memoriali-
bus pro parte D. Archiepiſcopi porrectis la-
tè fuerunt deducta; etenim quod Cardina-
lis Capponius conſenſum non præſterit re-
3 ſeruationi penſionis, † tollitur ex publico
Inſtrumento dicti conſenſus, *in Summario*
D. Principis num. 4. ibi: *In præſentia, & de con-*
ſenſu eiuſdem Eminentiſſ. & Reuerendiſſ. D. Cap-
4 *ponij*; quod facit † probationem probatam,
rem claram, & manifeſtam, *Bart. in l. 1. nu. 8.*
ff. de noui op. nunc. Rot. coram Buratt. deciſ. 564.
nu. 3., quamuis verba prædicta appoſita fue-
5 rint per remiſſam, ſeu apoſtillam † in fine
Inſtrumenti, cum ex oculari inſpectione
appareant ſcripta manu eiuſdem, qui totum
6 Inſtrumentum confecit, ceſſat omnis † ima-
ginaria ſuſpicio, & benè probant ſine alia
expreſſa Notarij approbatione, *Caſtren. con-*
ſil. 131. num. 2. verſ. Si conſtat quod ſunt de manu,
lib. 2. Thob. Non. conſil. 80. num. 0. & ſeqq. Alex.
conſ. 14. num. 13. lib. 0. Rot. coram Mantic. dec. 557.
ſub num. 4. poſt med. verſic. Vel quando apparet,
Coccin. deciſ. 457. nu. .. in recent. deciſ. 220. nu. 17.
par. 7. in Firmana Profeſſionis 2 Decembris 1639.
coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. Nec obſtant,
in Bonon. fideicommiſſi de Amorinis 18. May 1643
coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. §. Fines autem
in fine, & in Viterbien. Prædij 10. Decemb. 1659.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. Quia cum.

Quod ſine difficultate procedit ſtante alio
Inſtrumento inter dictos DD. Cardinalem,
& Archiepiſcopum celebrato, in quo ille
renunciauit huic partem fructuum Eccleſiæ
Rauennaten., & ambo mentionem fecerunt
7 de huiuſmodi penſionis † reſeruatione,
& conſenſu deſuper præſtito, & ad verum-
que ſe retulerunt declarando enixis verbis
8 per præſentem conuentionẽ in nihilo † præ-
iudicare velle reſeruationi penſionis, etiam
quo ad poſſeſſionem exigendi, vt ex verbis,
Summario dicti D. Principis nu. 12. ibi: (*Eadem*
partes expreſſe declararunt, atque declarant præſens
Inſtrumentum, & conuentiones ſicut ſupra, inter
ipſas partes, & ſaluo beneplacito Apoſtolico, ſtabi-
litas, in nihilo præiudicare velle reſeruationi pen-
ſionis factæ ad fauorem Eminentiſſimi, & Reueren-
diſſimi D. Camilli Pamphilij, etiã quoad poſſeſſio-
nem exigendi, ita ut reſeruatio fructuum, ſeu penſio
prædicta nunquam poſſit vigore cuiuſcunque facul-
tatis transferendi eidem Eminentiſſimo D. Cardi-
nali Capponio conceſſa, ſeu concedenda, in toto, vel
in parte, etiam minima, tranferri; ſed eidem Pri-
uilegio, ſeu facultati transferendi dennò renunciat,
& medio Iuramento tacto pectore præſtito promiſit
ea nunquã velle vti, prout in motu proprio deſuper
ſignato, & conſenſu deſuper præſtito, ad quos, &c.)
9 Qua † confeſſione nulla maior probatio dari
poteſt, *cap. per tuos de probationibus, Rot. coram*
Pen. deciſ. 1628. num. 2., & quod ex approba-
10 tione contentorum in † Inſtrumento illius
fides, & legalitas arguatur, plenè *Rot. in Bono-*
nien. Primogenituræ 25. Iunij 1655. coram bo: me.
Bichio §. Eo magis, & ſeqq.
11 Et paſſim veritas ſcripturæ alijs † ſcriptu-
ris comprobatur, *Pariſ. conſ. 28. nu. 45., & ſeqq.*
lib. 2. Surd. conſ. 173. nu. 54., & ſeqq. Rot. in dicta
Firmana profeſſionis, vbi ſuprà.
12 Hinc non releuat depoſitio † vnius te-
ſtis pro D. Archiepiſcopo inducti aſſerentis
D. Cardinalem ſtipulationi non fuiſſe præ-
13 ſentem, † quia patitur plures exceptiones,
tam in dicto, quam in perſona, latè deductas
14 ab informantibus pro D. Principe; ob † quas
nihil penitus afficit ad reprobationem pu-
blici Inſtrumenti, *Crauett. conſil. 56. num. 10.*
verſ. Quod tamen, Gratian. diſcept. 192. num. 27.
Rot. deciſ. 150. par. 8. recent. num. 14. & 15., & in
Aſſiſien. Dotis 22. Iunij 1640. coram Reuerendiſſi-
mo Tarraconen. §. Minus obſtat vnicus Teſtis, vbi
quod ad hunc effectũ teſtis debet eſſe omni
exceptione maior.
16 Tanto minus, cum in contrarium † mili-
tet legalitas Notarij inueriſimilitudo, & præ-
dicta confeſſio Cardinalis in alio Inſtrumen-
17 to contenta, quæ præualet teſtibus, etiam ſi
forent mille, *Burſat. conſ. 131. n. 14. lib. 1. Gabr.*
de Teſtibus concl. 4. num. 77., & Duran. deciſ. 90.
18 *nu. 8., & 214. nu 4.*, & quibuſcunque † con-
trarium deponentibus, *Bald. conſil. 192. num. 8.*
verſ. Sed contrarium lib. 2. Rot. poſt Pacific. de Sal-
uian. interd. deciſ. 46. num. 6., & deciſ. 167. num. 8.
par. 3. recent. Cæſar. de Graſſ. deciſ. 75. aliàs 6. de
Teſtibus nu. 2. Immo ex prædictis Inſtrumen-
19 to, & confeſſione ibidem adiecta † valdè ſu-
ſpecta redditur depoſitio eiuſdem teſtis, *Ca-*
putaquen. deciſ. 284. num. 6. par. 1. Rot. poſt ſecund.
volum. conſil. Farinacc. deciſ. 251. num. 2.

Rurſus non obſtat, quod D. Princeps tenea-
20 tur declarare an velit habere dictum † Inſtru-
mentũ pro bono, vero, & reali, nam hæc de-
claratio iam facta fuit, quod vult habere
illud pro bono, vero, & reali, donec conſtet
de cõtrario, quæ, ceſſante ſuſpicione contra
21 Inſtrumentum, † vt in præſenti, ſufficere
ſolet, *Speculat. in titul. de edit. Inſtrumentorum*
§. Videns num. 3. verſ. Quod ſi velit, Crauett. con-
ſil. 45. num. 11. Rot. poſt ſecundum volum. conſ. Fa-
rinacc. deciſ. 1. nu. 4., & concordant relata per
Modern. Cortonen. in Prax. par. 2. cap. 4. num. 85.

Et multo magis, cum aliundè conſtet de
22 veritate dicti Inſtrumenti, † & cõſenſus per
expreſſam cõfeſſionem, non ſolum eiuſdem
Cardinalis, ſed etiam ipſiuſmet D. Archie-
piſcopi.

Minus obſtat exceptio Bigamiæ, nedum,
quia vt requirens altiorem indaginem † non
impedit exequutionẽ Cameralis obligatio-
nis, ſed etiã quia D. Princeps habet ampliſſi-
mam diſpenſationem Pontificis retinendi
quaſcunque penſiones ſuper quarumlibet
Pa-

Patriarchalium, Primatialium, Archiepiſcopalium, etiam Rauennateñ, & Epiſcopalium,
24 aliarumque † Eccleſiarum fructibus, &c. etiam ſi cum vidua contraheret. *eius Summario num. 4.* Quæ ad hunc effectum ſufficit, *Ancharan. conſ. 404. nu. 4. verſ. Diſpenſatio enim,* latè *Rota in Ferrarien. penſionis deciſ. 12. num. 29. & ſeqq., & deciſ. 50. num. 9. part. 5. recent., & in Alexandrin. penſionis 19. Iunij 1648. §. Nec obſtat coram R. P. D. meo Celſo.*

Cui indulto non obſtat defectus ſpecialis derogationis *cap. 1. de Bigamis*, continentis
25 Conſtitutionem † Conciliarem, dum Pontifex ſubſtulit obſtaculū bigamiæ, & Principem habilitauit, vt eo obſtante capax fuiſſet
26 retinendi penſiones, & in dicto † Indulto derogauit Concilio Lateraneñ. prohibenti reſeruationes penſionum ſuper fructibus Cathedralium Eccleſiarum, aliiſque Vniuerſalibus, Prouincialibus, Synodalibuſque Concilij editis, aliiſque Conſtitutionibus Apoſlicis; vbi enim præcedit expreſſa alicuius
27 Concilij derogatio, ſufficit poſteà † derogatio generalis aliarum Conciliarium Conſtitutionum, *Rota in Conchen. exemptionis Decimarum 17. Martij 1598. coram Orano,* relat. per *Garz. de beneſ. part. 4. cap. 5. num. 38. & 39. Rot. in Ferrarien. Decimarum, Veneris 8. Aprilis 1658. §. Nec videtur coram R. P. D. meo Benilaqua,* & in terminis Bigamiæ dixit *Rota in Alerien. penſionis la ſeptima num. 4., & deciſ. 58. nu. 7. part. 5. recent.*

Exceptio denique tranſportationis Actorum non releuat ob reſcriptum Signaturæ,
28 quod † procedatur cum facultatibus A. C. tanquam in prima, & inchoatū fuit nouum
29 Iudicium, quo ſtante non eſt neceſſaria † talis actorum tranſportatio, *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. cap. 28. num. 3. Gratian. diſcept. 121. num. 25. Add. ad ſa:me. Gregor. deciſ. 320. nu. 2.* latè diſtinguendo materiam, *Rota in Romana Societatis Affictus 27. Martij 1647. coram bon:me: Arguelles §. Nec refert.*

Et ità altera tantum parte, parte altera pluries, & pluries citata reſolutum fuit.

R. P. D. TAIA.

Firmana fideicommiſſi.

Lunæ 5. Iulij 1660.

ARGVMENTVM.

Hæres, vt per fideicommiſſum grauatus dicatur, ſolutionem legatorum, & debitorum ad formam à lege, & Teſtatore præſcriptam factam fuiſſe concludenter probare tenetur; nec intrat pactum ſuccedendi in Ius pignoris ad fauorem illius cuius pecunia fuit liberatum, niſi idem priori Creditori fuerit notificatum.

SVMMARIVM.

1 *Hæres per fideicommiſſum grauatus debita Teſtatoris, & legata ab eo relicta detrahere poteſt.*

2 *Hæres, vt dicatur grauatus debita, & legata à ſe ſoluta fuiſſe probare tenetur.*

3 *Curſus temporis grauato contrà fideicōmiſſarium non prodeſt quin ſolutionem concludenter probare teneatur, ſed ſolum quando inter Creditorem, & Debitorem agitur.*

4 *Detractiones pro legatis, aut debitis prius ex mobilibus fieri ſolent, & eorum quantitatem conſiderata perſonarum conditione, & id genus alia Iudex arbitrari poteſt.*

5 *Solutio legatorum, aut debitorum de pecunijs ex mobilibus prouenientibus facta præſumitur.*

6 *Solutio niſi facta fuerit ad formam à lege, & à Teſtatore præſcriptam hæredi non ſuffragatur.*

7 *Hæredes de bonis ſtabilibus in Inuentario deſcriptis rationem reddere tenentur.*

8 *Probatio ſolutionis legatorum, vt appareat an de pecunijs hæredis, vel de prouenientibus ex bonis hæreditarijs facta fuerit, ſpecificè fieri debet.*

9 *Identitas pecuniæ ſolutæ ab aſſerēte probari debet.*

10 *Conſumptio pecuniæ facta dicitur, quando idem corpus ad oculum demonſtrari non poteſt, etiamſi in rerum natura ſit, vt quando pecunia cum alia pecunia eſt commixta.*

11 *Succeſſio, vt fiat in Ius pignoris illi cuius pecunia liberatur pignus, quatuor ſunt neceſſaria, quorum præcipuum eſt pactum ſuccedendi in locum primi Creditoris, & ad hoc mutuando.*

12 *Pactum ſuccedendi in locum primi Creditoris non ſufficit, niſi idem priori Creditori notificatum fuerit.*

13 *Reis, & poſſeſſoribus pro iuſta defenſione nō ſuffragatur creditores pecunia ſua fuiſſe dimiſſos, niſi factum interuenerit, vt ex pecunia dimitterentur, & ad ipſos pecunia perueniret.*

14 *Numerato non omnis obligat, ſed quoties idipſum agit.*

DECISIO CCXLVIII.

EDITA deciſione 30. Ianuarij proximè elapſi * pro Immiſſione Actorum in Prædium *Campo d' Arca*, conceſſaque Reis noua Audientia 31. Maij ſequentis ſuper ratione tantùm hodie propoſito dubio DD. ſteterunt in deciſis.

Quia quod attinet ad legata Petri Domi-
1 nici, licet verum ſit hæredem grauatum per fideicommiſſum poſſe detrahere debita Teſtatoris, & legata ab eo relicta, *l. 2. & l. vltim. C. ad Sen. Con. Trebell.* cum alijs apud *Peregr. de fideicom. art. 35. num. 9.*, & ad litteram, *Rot. deciſ. 516. ſub num. 1. par. 2. recent.*
2 Tamen verum eſt, etiam † hæredem teneri probare illa fuiſſe à ſe ſoluta, vt proſequitur *d. deciſ. 516. num. 2. & 3. part. 2. recent.* poſt *Bald. conſ. 219. ſub nu. 4. lib. 2. & Peregr. de fideic. d. art. 35. ſub num. 9., & coram Caual. deciſ. 476. num. 2., & coram Buratt. deciſ. 641. num. 4., & 5.*
3 Vbi nec † curſus temporis prodeſt grauato contrà fideicommiſſarium quin concludenter ſolutionem probare teneatur, ſed ſolùm quando agitur inter Creditorem, & Debitorem, *ad Natt., & aliàs deciſ. alleg. in dicta deciſ. 641. dicto num. 5.*

In caſu autem noſtro non probatur dd. legatorum

gatorum ſolutio niſi quoad aliqua leuis, & nullatenus conſiderabilis ſummæ, eaque minus legitimè ſoluta, & reſpectu legati ſalmarum 50. frumenti facta Societati Sanctiſſimæ Trinitatis Ciuitatis Nouæ, ſolutio apparet facta ab ipſomet Teſtatore viuente in ſalmis 25., *vt Summario Actorum num. vltimo*. Et quoad reliqua fuiſſe ab eo reuocata in Codicillis anni 1589., *eodem Summario nu. 1. litera A.*

Et ſolutione quoque probata aduerterunt
4 DD. quoad huiuſmodi † detractiones pro legatis, vel ære alieno ſolutis, vel pro creditis hæredis prius imputari mobilia, & Iudicem poſſe arbitrari mobilium quātitatem conſiderata perſonarum conditione, & id genus alia, *ex Fuſar. d. quæſt. 666. nu. 14., & 17. verſic. Concedit tamen Peregrinus*; Et probatur exiſtentia mobilium ex Inuentario confecto per hæredes grauatos dato per dd. Actores,
5 *in dicto Summario nu. 2.*, & de † pecuniis prouenientibus ex dictis mobilibus præſumitur facta ſolutio, *Rot. deciſ. 437. nu. 16. & ſeq. par. 5. recent. & coram Buratt. d. deciſ. 641. num. 7. & 8. & fuſius Pereg. de fideicom. art. 35. num. 22.* cum aliis allegatis.

Accedit, quod in Teſtamento iuſſit, Teſtator quoad aliqua legata: *Che tutti li predetti legati ſi paghino dall'infraſcritti ſuoi heredi del retratto dell'olio, quale ſi ritroua eſſo Teſtatore, dicto Summario nu. 3.* Prout eos in Codicillis anno 1589. quoad aliqua alia legata, voluit ſolui ex credito flor. 272. quod habebat cum Cæſare Orlando, *vt in dicto Summario num. 1.*
6 Vt propterea † ſolutio facta cenſeri debeat ad formam, à lege, & à Teſtatore præſcriptam ex allegat. quinta, & aliter facta non ſuffragatur niſi reddita ratione de re per Teſtatorem deſtinata pro ſolutione.
7 Præterea in dicto † Inuentario etiā apparent deſcripta ſtabilia, de quibus nulla redditur ratio, ad quam dicti hæredes tenen-
8 tur, & † probatio ſolutionis legatorum debet ſpecificè fieri, vt appareat an ſit facta de propriis pecuniis, vel de prouenientibus ex bonis hæreditariis, *Rota deciſ. 516. nu. 3. part. 2. recent.*

Quod attinet ad ſcuta 300. vti ſoluta ab hæredibus grauatis Franciſco Gerardino, & vti mutuata hæredibus ipſis à Cæſare Authore Orlandi obſeruatū argenteis partim in baiocchis, & alia bona, & currenti moneta, &c. in Inſtrumento 23. Martii 1591. *dicto Summario num. 6.*, numerationem autem factam ab ipſis hæredibus fuiſſe in paulis de argento in Inſtrumento eadem die 23. Martii 1591. *dicto Summario num. 5.* Vndè non ſolum excluditur pecuniarum identitas, ſed includitur manifeſta diuerſitas.
9 Et quicquid ſit an probetur † identitas pecuniæ, quæ debet ab aſſerente probari, *Paul. Caſtr. conſ. 289. num. 1. verſ. Et poſito lib. 2.*
10 *Surd. conſ. 528. ſub num. 30.* Et † conſumptio dicitur facta quando non poteſt ad oculum demonſtrari, iſtud idem corpus etiam ſi ſit in rerum natura, vt quia commixta eſt pecunia, cū alia pecunia, *ad l. ſi alieni nummi 78. ff. de ſolut.*, & ità *Paul. Caſtrenſ. ad §. ſi Pupillus, l. non omnis, ff. ſi cert. pet. in fin.*

Ceſſat difficultas, quia obſeruatum eſt numerationem ipſ in factam fuiſſe à Cæſare iis hæredibus grauatis, vt ipſi ſubintrarent in locum ipſius in illis obligationibus cenſualibus, vt in dicto Inſtrumēto, & ad alium proprium contractum.
11 Ad hoc autem, vt ille cuius † pecunia liberatur pignus, ſuccedat in Ius pignoris, quatuor ſunt neceſſaria, & præcipuè pactum ſuccedēdi in locum primi Creditoris, & ad hoc mutuando, &c. *in gloſſ. pignus, l. 3. ff. quæ reſ. pign.*, & rurſus *gloſſ. 1. & 2. l. 1. C. de his, qui in princ. Credit. loc.*, & ibi *Text. ex Bart. ad d. l. 3. num. 4. Neguſ. de pign. par. 5. membr. 3. ſub nu. 45.* cum aliis, *Rot. in Neapolitana Cenſus coram Pen. deciſ. 326. ab init.* confirmata *in deciſ. 343. nu. 4. & 5. edit. Lugdun.*, & prius in eadem cauſa *coram Gipſio deciſ. 315. part. 4. diuerſ.*, & in alia *coram Coccin. deciſ. 359. num. 3.* Immò non
12 ſufficit † pactum huiuſmodi fuiſſe appoſitum niſi priori Creditori fuerit notificatū, vt poſt *Salyc., & Rotam* benè adnotatū eſt ad *Buratt. deciſ. 420. nu. 5. verſ. Verum, & coram Pen. d. deciſ. 343. num. 2. & ſeqq., & d. deciſ. 353. nu. 5. & 6.*
13 Neque † Reis, & poſſeſſoribus, vt pro iuſta defenſione ſe tueri poſſint ſatis videretur potiores Creditores pecunia ſua fuiſſe dimiſſos ad verba, & mentem, *d. l. 3.* niſi hoc ſaltèm cōuento, vt ex pecunia dimitteretur, & ad ipſos pecunia perueniret, vt præclarè ſentit *Rota d. deciſ. 459. dicto num. 3.* ibi: *Sufficit quod pecuniæ peruenirent, ſiuè de manu ipſius Emptoris, ſiuè de manu Venditoris mediante pacto, quod Venditor teneatur ſoluere anteriori, &c.* quibus dictum *Text.*, & alia huiuſmodi decla-
14 rauit *Rot. in d. deciſione*, & plenè, vt nō † omnis numerato obligat, ſed quoties id ipſum agit, *l. non omnis 19. in princ. ff. ſi cert. pet. cum ibi not.* Et hic neque hæredes grauati in hoc ſoluerunt Franciſco Gerardino Creditori, neque Cæſar in hoc mutuauit quidem, dando in aliam cauſam, vt hæredes ſubintrarent in dd. Cenſibus, vt ſuprà.

Et ità deciſum fuit altera tentūm parte informante, altera verò recuſante informare, licèt multis citationibus laceſſita.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata, ſub die 30. Ianuarii præſentis anni 1660. coram eodem R. P. D. Taia, & ſuprà in iſta eadem par. 13. recent. deciſ. 160.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO

Gadicenſis dimidiæ Portionis

Lunæ 5. Iulij 1660.

ARGVMENTVM.

Beneficia in menſibus reſeruatis vacantia ad Papam ſpectare, & fruſtrà applicari Indulta ſpecialia cùm per Regulã Cancellariæ ſublata fuerint; hinc literas reſignationis, & gratias reſignantis Iuſtificatas executioni eſſe demandandas reſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Littera reſignationis, & gratia reſignantis cum in omnibus iuſtificata appareãt, executionem paratam habent.*

2 *Litteras reſignantis iuſtificatas fuiſſe quomodo probatur.*

3 *Beneficio in menſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato vacante, collatio non ad Capitulum ſiue Ordinarium loci, ſed ad Papam ſpectat.*

4 *Valor beneficij vt iuſtificetur ſemiplena probatio ſufficit.*

5 *Presbyteratus & præſentia Prouiſi in curia de tempore obitus anteceſſoris ad iuſtificandas litteras requiruntur.*

6 *Clauſula* cuius litis ſtatum haberi nolumus pro expreſſo, *gratiam à ſubreptione ob non factam mentionem litis præſeruat.*

7 *Publicatio reſignationis infra tempus præfixum in gratia reſtitutoria ob lapſum temporis in Conſtitutione Gregoriana aſſignati fieri debet.*

8 *Litteræ inter Miſſæ Conuentualis ſolemnia lectæ, & publicatæ executioni meritò ſunt demandandæ.*

9 *Regula Cancellariæ de menſibus reſeruatis, omnia Indulta & priuilegia, conſuetudines & immemorabiles de beneficiis ijs vacantibus diſponendi tollit.*

10 *Regula per viam legis emanata pro veritate eſt habenda, cum per eam Iuri communi derogatum cenſeatur.*

DECISIO CCXLIX.

CVM de menſe Ianuarij 1652. vacaſſet vna ex dimidijs portionibus Eccleſiæ Gadiceñ per obitum Gundiſalui eius dum viueret vltimi poſſeſſoris, Capitulum prætendens vigore Indulti Alexandri VI. habere Ius ad illas nominandi. Nominauit Antonium de Soco-Royas, Alphonſus verò de Velilla eandem, tanquam reſeruatam, ratione menſis à Sede Apoſtolica impetrauit. Hinc inter ipſos orta lite coram Ordinario loci, fuit Alphonſo conceſſum mandatum de immittẽdo cum ſubſequuta poſſeſſione, quod deinde Reuerendiſſ. Nuncius in Hiſpaniam præuia reuocatione alterius ſententiæ contrariæ confirmauit, à cuius ſententia commiſſa cauſa appellationis Priori, Eccleſiæ Collegiatæ Hiſpaleñ, interim Alphonſus dictam dimidiam portionem reſignauit ad fauorem Franciſci de Bargas, aduerſus quem ſucceſſiuè dictus Prior pronunciauit, reuocans ſententiam d. Nuncij, & alteram contrariam confirmans. Demum deuoluta cauſa ad Rotam per commiſſionem mihi directam dubitaui an Franciſco eſſet danda immiſſio in poſſeſſione dictę dimidiæ portionis, & concedend. eſſe reſponderunt.

1 Quia tam† litteræ reſignationis, quam
gratiæ reſignantis apparent in omnibus iu-
ſtificatę, quę proinde paratam habent execu-
tionem, & veniunt exequendę ad inſtar *leg.*
final. C. de edict. Diu. Adrian. toll. cap. ſi Capitulo il
quinto, vbi gloſ. verb. exequatur de conceſſ. præben.
in 6. Rota coram Canal. dec. 148. num. 1. in rec. &
dec. 187. nu. 1. par. 6. in Aprutina Parochialis 24.
Martij 1656. coram R.P.D. meo Albergato.
2 Sunt Iuſtificatę † litterę Alphonſi reſi-
gnantis in eo quod dimidia hęc portio va-
cauerit per obitum Gundiſalui de menſe
Ianuarij ex Teſtibus deponentibus non ſo-
lum de publica voce, & fama, ſed etiam de
3 viſu, vt *in Summario num. 6. & 7.* qui † menſis
cum ſit de fixis, & perpetuo reſeruatis Sedi
Apoſtolicæ vigore Regulæ Cancellarię, ho-
die nonę collatio eiuſdem ſpectat ad Papam,
non autem ad Capitulum, ſiuè Ordinarium
loci, vt *dixit Rot. coram Coccino dec. 305. n. 1. &*
coram Merlin. dec. 891. eodem num. & in Abulen.
portionis 17. Septembris 1646. coram Reuerendiſſ.
Terracinen. confirmata 14. Iunij 1647. coram R.P.
D. Celſo.
4 Ex ijſdem teſtibus iuſtificatur† valor ex-
preſſus per non exceſſum in ducatis 24. auri
de Camera, cum ad hunc effectũ ſemiplena
quoque probatio ſufficiat ad not. per *Garz. de*
Benef. p. 5. cap. 3. num. 936. & reſpondit ſępiſſi-
mè *Rota, vt in rec. dec. 512. num. 2. coram Buratt.*
dec. 255. num. 11. & dec. 172. num. 8. coram Eminen.
5 *Dom. Cardinali Otthobono.* Nec non † Presby-
teratus ipſius Alphonſi, vt *dixit Rota coram*
Canal. dec. 559. num. 4. & in rec. dec. 629. numer. 3.
par. 1. Et demum pręſentia eiuſdem in Cu-
ria de tempore obitus Gundiſalui, vt *in Ca-*
laguritana Archidiaconatus 26. Maij coram Reue-
rendiſſ. D. meo Cerro Decano §. præſentia, & in Cor-
duben. dimidiæ portionis 4. Iunij 1657. §. 6. verſ.
nec non præſentem in Curia coram R.P.D. meo
Veroſpio.

Parique modo iuſtificantur litteræ reſi-
gnationis Franciſci. Nam habent in primis
6 clauſulam, † *cuius litis ſtatum haberi nolu-*
mus pro expreſſo Summario num. 9. littera A.
quæ preſeruat gratiam à ſubreptione ob nõ
factam mentionem litis *Rota coram ſan. mem.*
Greg. num. 5. & cœtera, quę fuerunt narrata,
ſcilicet Franciſcum ipſum eſſe Presbyterum
& ex Toletana, ſeù alia Ciuitate, vel Diœce-
ſi oriundum excipere, & in Ciuitate Gadiceñ
degere, ac duo beneficia ſimplicia perſona-
lem reſidentiam non requirentia in alijs Ec-
cleſijs, quorum cuiuslibet fructus non ex-
cedunt ducatos vigintiquatuor auri de Ca-
mera, Alphonſum verò reſignantem aliũde
vna cum penſione annua 80. ducatorum au-

ri de Camera ſuper dimidiæ portionis fru-
ctibus ad ſui fauorem reſeruatæ commodè
viuere poſſe comprobant Teſtes ſupra rela-
ti *Summario num.7.*
7 Publicationem autem eiuſdem reſigna-
tionis factam fuiſſe infra tempus præfixum
in gratia reſtitutoria ob lapſum temporis in
Conſtitutione Gregoriana aſſignati in ordi-
dine la 85. Bull. tom. 2. Remanet probatam
ex eo, quia prorogatio termini fuit conceſſa
ad alios ſex menſes ſub data Kalen. Decem-
bris 1655. *Summario num.8.* Die verò 14. Maij
8 anni ſubſequentis fuerunt † litteræ in ſupra-
dicta Eccleſia inter Miſſę Conuentualis ſo-
lemnia lectæ, & publicatæ, vt *in Summario
num.9. littera B.* adeòut meritò ſint executio-
ni demandandæ ex allegatis *in principio, & in
Hiſpalen. decimarum 17. Iunij 1615. coram ſan.m.
Innocentio Decimo, & in Nazzarena, ſeu Montis-
Viridis Benef. 15. Decembr. 1645. coram R.P.D.
meo Veroſpio.*

Non obſtat nominatio Antonij de Soto
Royas facta à Capitulo in vim Indulti Ale-
xandri VI. nominandi, & præſentandi ad
dd. dimidias portiones in quibuſcúque mē-
ſibus vſque de anno 1502. emanati. Nam
omiſſo, quod obinde citra quoties in men-
ſibus Apoſtolicis contingerunt vacationes
ſemper Papa contulit; & prouidit, & pro-
uiſiones ſuum obtinuerunt effectum, vt
deponunt Teſtes *ſuper 5. articulo Summa-*
9 *rio num.6.* Ceſſat quia huiuſmodi † Indulta
fuerunt ſublata ex dicta regula nona, quæ
ampliſſimas habet derogationes, & tollit
quęcunq; priuilegia, & Indulta conferendi,
ſeù eligendi cōceſſa quibuſcunque perſonis,
ac conſuetudines etiam, & immemorabiles
diſponendi de beneficijs vacaturis in menſi-
bus reſeruatis, vt dixit *Rota in recen. deciſ. 568.
num.5. par.3. & 336. num.1. par.4. coram ſan. mem.
Greg. dec. 240. num.2. & ſeqq. & in Montis-Alti
Primiceriatus 8. Iunij 1643. coram R.P.D. meo Ve-*
10 *roſpio*, maximè cum dicta † regula emana-
uerit per viam legis per quam cenſetur de-
rogatum Iuri communi, iuxta tradita per
Gonzal. gloſ. 36. num. 21. cum ſeqq.

Et ita vnica tantum Parte informante,
&c.

R. P. D. TAIA.

Bononienſis Quintæ, ſeu Aſſociationis

Lunæ 5. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Ceſſionario, ſtante conuentione inter tranſi-
gentes facta, pro quinta parte fructuum in
vim precarij, ac pacti propria auctoritate
capiendi, mandatum de aſſociando compe-
tere, cumque percipiendo ęs alienum, gra-
uamina, & expenſas pro rata ſuſtinere te-
neri.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſori tranſigenti ſecundum pacta & clauſulas in Inſtrumento contentas aſſociatio in bonis tranſactis competit.*

2 *Succeſſori vti competit aſſociatio, ita quoque ceſſionario cauſam ab illo habenti.*

3 *Ceſſionario contra ſingulares ſucceſſores, & poſſeſſores tam de iure communi quam ex forma ſtatuti Bononienſis aſſociatio bonorum tranſactorum competit.*

4 *Ceſſionarius etiam ſine citatione & non facta aliqua crediti liquidatione ad aſſociationem admitti debet.*

5 *Exceptio illiquiditatis & neceſſitatis liquidationis ob æs alienum, grauamina & expenſas, ceſſionario non obſtat quo minus in bonis tranſactis ſuccedat.*

6 *Pacto ſtante licere ſcilicet propria auctoritate partem fructuum præteritorum accipere, ceſſionario competit remedium aſſociationis ad ingrediendam poſſeſſionem negocio non liquidato.*

7 *Conuentio adeundi ſine licentia & antè aditionem Iudicis, & citationem, ceſſionario ante liquidationem ſuffragatur.*

8 *Ceſſionarius percipiendo quintam partem fructuū, æs alienum & grauamina, vel per liquidationem poſteriorem, vel per cautiones, & ſtipulationes, pro quinta parte ſuſtinere tenetur.*

9 *Pactum præſentandi quintam partem fructuum, quando ad bona poſt tranſactionem acquirenda limitatur, acquiſita ante tranſactionem non comprehendit.*

10 *Verba* ſtatim ac conſequutus fuerit, *in quem finem adiecta cenſentur.*

11 *Verba in Inſtrumento tranſactionis poſita, ſecundum ſubiectam materiam etiam de bonis habitis tempore tranſactionis intelligi debent.*

12 *Verbum* deuenerit, *quando in præſenti, & in futuro ſubiunctiuè reperitur, ad vtrumque tempus implicitum cenſetur.*

13 *Bona ex pacto tranſacta, quando ad manus alterius tranſigentis peruenerint, Ceſſionario pro cōſequenda quinta parte fructuum mandatum de aſſociando in vim pacti eſt concedendum.*

DECISIO CCL.

TRANSEGERAT 8. Martij 1645. P. Virgilius, & Com. Cambiſes, & pro eo, & cum eo Io. Baptiſta pater, ceſſitque eidem Pater Virgilius omnia, & quæcunque Iura ad ipſum quomodolibet, & ex quacunque ratione ſpectan̄, & competen̄, & quę in futurum ſpectare poſſent, in & ſuper bonis bo. me. Pirri vigore eiuſdem teſtamenti, & ex cauſa tranſactionis, & concordię huiuſmodi promiſit, & ſe obligauit d. Com. Io. Baptiſtę nomine ſuo, & d. Cambiſis ſtatim ac conſequutus fuerit per ſe, vel alium aliquam partem bonorum, ad quorum ſucceſſionem P. Virgilius vocatus fuit à Com. Pirro, ſeu quę ad manus d. Com. deuenerit detractis tamen ęre alieno, & grauaminibus hereditariis tradere P. Virgilio quolibet anno eius tamen vita naturali durante, & non vltra quin-

quintam partem fructuum redditũ, & prouentuum eorundem bonorum ſpecialiter, & generaliter cum pactis pignorum, & precarij in forma. Quinimò vt liceat eidem P. Virgilio propria auctoritate & abſque Iudicis miniſterio quintam partem fructuum prædictorum accipere, nec ilam cogi poſſit capere de manu d. Com. vel aliquorũ aliorum; Cumque idem Comes Ioannes Baptiſta acquiſiuerit nomine d. P. Virgilij tanquam eius Procurator quam plura bona, ideò inſtetit Co. Aemilius Ceſſonarius eiuſdem P. Virgilij pro mandato de aſſociando, dubioque propoſito Domini reſponderunt eſſe concedendum.

1 Nam quemadmodum ſecundum† dicta pacta, & clauſulas in Inſtrumento contentas competeret P. Virgilio aſſociatio ad *Tex. l. 3. C. de pignor. & ad prax. Galleſ. de oblig. Cam. qu. vlt. num. 41. verſ. vel etiam ſi ſit formido Cenc. de cenſib. qu. 94. num. 14. & ſeqq. Rota coram Duran. dec. 49. num. 6.* & benè apud *Cenc. in ſimili Bononien. dec. 149. & dec. 150. laudatis coram Merlin. dec. 104. num. 6.*
2 Ita quoque competit Co. Aemilio eius ceſſionario, *Bart. & alij apud Card. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 5. num. 15. Farin. qu. 275. de furt. num. 193. Merlin. de pignor. lib. 49.*
3 *qu. 115. num. 8. & 23.* & nedum contra† dictos Paciſcentes, & ſuos, ſed etiam contra ſingulares ſucceſſores, & poſſeſſores bonorum tum de Iure communi *Cenc. d. qu. 194. nu. 16. & ſeqq. & Rota d. dec. 149. ſub nu. 3. & d. dec. 150 ſub num. 2. in calce operis*, cum alijs & præcipuè *Galleſ. d. qu. vlt. d. num. 4. verſ. & eſt mirabilis*
4 *virtus*, vbi etiam † ſine citatione, & non facta aliqua crediti liquidatione, tùm ex forma Statuti Bononieñ in ſpecie *Rota d. deciſ. 149. ſub d. num. 3. & d. dec. 150. ſub d. n. 2.*

5 Non obſtat † exceptio Com. Cambiſis illiquiditatis; & neceſſitatis liquidationis, & deductionis æris alieni, & grauaminum, & primum expenſarum ex *Bart. in repetit. d. l. 3. num. 14. Gozzad. conſ. 95. numer. 3. Rota coram Mant. dec. 195. num. 4. verſ. nam in qualibet obligatione*, & alijs deciſionibus.

Quia huiuſmodi ſunt viſa Dominis non obſtare, & præcipuè ex pacto, quod liceat
6 propria auctoritate partem prædictam fructuum prædictorum accipere, &c. neceſſe eſt enim ęs alienum grauamina, & expenſas opportunè, vel prius fuiſſe deducta, vel poſterius fore deducenda; Ideoque competit nihilominus remedium aſſociationis ad ingredieñ poſſeſſionem negocio non liquidato, prout concludit *Bart. in d. repetit. d. l. 3. nu. 164.* & amplius *Gozadin. in tot. d. conſ. 95. à n. 4. verſ. iſtis tamen non obſtantibus*, & præſertim in
7 huiuſmodi conuentione quod ſine licentia, & ante aditionem Iudicis, & citationem. Igitur etiam ante liquidationem *Soccin. Sen. conſ. 82. nu. 5. verſ. 4. concluſ. & ſeqq. lib. 3.* et poſt eum *Neguſ. de pignor. par. 4. num. 22.* & poſt vtrumq. *Farinac. d. qu. 175. nu. 246.*

Et quemadmodum hi Comites in vim d. deciſionis, & tranſactionis poſſident dicta plura bona, quæ acquiſierunt Procuratorio nomine P. Virgilii ante tranſactionem, & ceſſionem & poſtea alia acquiſituri erant ex perſona ipſius P. Virgilij, & cum eiſdem ęre alieno, grauaminibus, & expenſis percipiunt
8 fructus pariformiter Co. Aemilius † Ceſſionarius P. Virgilii debet quintam partem corũdem fructuũ percipere, & æs alienum, et grauamina, etiam expenſas pro quinta parte ſuſtinere, & hoc quidem, vel per liquidationem poſteriorem *ad prax. & modum Bart.* & aliorum apud *Menoch. recuper. remed. 5. n. 62.* vel per actiones, & ſtipulationes de quibus *in §. ſed quia hæredes, & in §. ſed quia ſtipulationes inſtit. de fideicom. hæred. & in §. Sicut ſingulares apud Vulpian. fragmen. tit. 24. de legat. & ibi Theophil. & benè Alexan. iuram. de execut. legat. cap. 2. à num. 4.*

9 Minus valet, quod † pactum præſtandi quintam partem fructuum videatur limitatum ad bona acquirēda poſt tranſactionem, ibi: *Statim ac conſequutus fuerit*, ſicque non comprehendat acquiſita ante tranſactionem.

10 Quia dicta † verba non cenſentur adiecta ad diſtingueñ bona poſt tranſactionem, & ceſſionem acquireñ ab ijs, quæ tunc temporis fuerant acquiſita Procuratorio nomine eiuſdem P. Virgilij, ſed ad diſtinguendos præcipuè titulos acquireñ, aut potius perſonas acquirentes ad hoc, vt Com. Ioannes Baptiſta haberet vti Ceſſionarius ea bona, quæ paulò prius acceperat vti Procurator eiuſdem P. Virgilii. Idq; clarius apparet tam ex eo, quod promiſſio facta fuit de bonis, *ad quorum ſucceſſionem P. Virgilius vocatus fuit à Com. Pirro, &c. vt ſunt prædicta bona, & de Iuribus ad ipſum quomodolibet, & quæ in futurum ſpectare poſſent ſuper eius bonis*, quam etiam quia poſt dicta verba ſubiungitur, *& quæ ad manus dicti*
11 *Ioannis Baptiſta, & filij deuenerint quæ* † ſecundum ſubiectam materiam debent intelligi etiam de bonis habitis tempore tranſactionis *l. Plotian. 18. ff. de iur. Codicil. Alciad. ad l. verbum erit ff. de verb. ſignif. in fin.* cum alijs apud *Iaſ. in §. hæc autem verba, l. 1. ff. quod quiſque iuris toto num. 5.* & præcipuè *Roman. conſ. 733. nu. 2. & ſeqq.* vbi, & à paritate rationum imò & potius de bonis habitis ante tranſactionem, vt potius in præteritum, quam in futurum *Angel. Aretin. conſ. 82. ſub numer. 20. & ſeqq.* co
12 quod † verbum *deuenerit* reperitur in præſenti, & in futuro ſubiunctiuè, vt declarat *Bart. ad l. 9. ff. de iuſt. & iur. ſub num. 58.* & eſt implicitum ad vtrumque tempus, vt notandum concluſit *Bart. ad l. cum in ſecunda, ff. de iniuſt. rupto in fin.* & ſpecialiter in contractibus comprobat *Bart. ad l. 9. ff. de condit. & demonſtrat*, et ibidem *Soccin. Sen. num. 7.* cum-
13 que ad † eoſdem Comites Ioannem Baptiſtam, & Cambiſem deuenerint prædium, & Terræ in communi S. Georgij de Plano, & Prædium, ac Terræ in Communi Gergenzani, & aliud prędium in Communi Butrij, & alterum prædium in Communi de Monte-Fendenti, ac aliud in Communi Siuezzani al Poggio cum ſuis Terris, de quibus

quibus in Inſtrumento poſſeſſionis Procuratorio nomine P. Virgilij adeptæ die 31. Maij 1655. conſequenter ſuper bonis hodie remanentibus penes Comitem Cambiſem tanquam ex diſpoſitione Com: Pirri ſpectañ ad P. Virgilium, & ſub d. eius ceſſione cadentibus tradeñ, & quinta pars fructuum, & pro ea conſequenda venit mandatum de aſſociando Com: Aemilio Ceſſionario eiuſdem P. Virgilij in vim d. precarij ac dicti pacti capiendi propria auctoritate, *Rota in dictis deciſionibus 149. & 150. apud Cenc. de Cenſ.*

Et itá vtraque &c.

R. P. D. M E L T I O

postea EPISCOPO Papieñ.

Bononieñ Fideicommiſſi de Luparis.

Veneris 9. Iulij 1660.

A R G V M E N T V M.

Prælegatum relictum à Matre filio, computatur in legitimam, & vtrum hæres, vel legatarius nõ ſoluendo debitum quod debebant hæreditati, dicantur agnoſcere legatum, vel hæreditatem. Pretium rei fideicommiſſæ venditæ ſuccedit loco rei.

S V M M A R I V M.

1 *Prælegatum relictum à Matre filio in teſtamento, computatur in eius legitimam.*

2 *in Filiorum legitimam imputatur, quicquid ex iudicio Parentum capiunt ipſi filij.*

3 *Prælegatum Matris, quando filius dicatur agnouiſſe.*

4 *Hæres, non ſoluiſſet legata, niſi hæreditatem adiuiſſet.*

5 *Legatarius dicitur agnouiſſe legatum dum oſtendat liberationem reportatam à debito hæreditario.*

6 *Hæreditatis aditio inducitur, dum hæres erat debitor hæreditatis, & per multum tempus, illud nullatenus ſoluit.*

7 *Filius fideicommiſſarius debet imputare in legitimam, & Trebellianicam pecuniam habitam ex alienatione bonorum fideicommiſſariorum.*

8 *Pretium, quod ſuccedat in locum rei alienatæ fideicommiſſariæ non eſt nouum in iure, & nu. 9. & 10.*

10 *Hæres fideicommiſſarius in reſtitutione fideicommiſſi tenetur etiam reſtituere pecunias ex alienatione fideicommiſſi habitas.*

11 *Obiectum, quando non applicatur non eſt attendendum.*

12 *Obligans ſe ad aliquid, ſoluendo, dicitur extinguere proprium debitum.*

13 *Ita vt Iurium ceſſionem validam reportare nequeat.*

D E C I S I O CCLI.

CONCESSA Comiti Io: Marco Inſulano noua audientia aduerſus deciſionẽ coram me emanatam ſub die 22. Decemb. proximi præteriti, * in qua firmatum fuit vltra purificationem fideicommiſſi ad fauorem Comitiſſæ Artemiſiæ in cauſa detractionum eiuſdem Co: Io: Marci ex perſona Camillæ Vrſæ hæredis Antonij grauati eſſe imputañ per legatum libr. 27300. & pretium bonorum venditorum aſcendeñ ad libras 12900. hodie cauſa repropoſita in reſolutis DD. perſtiterunt.

Subſiſtit enim imputañ eſſe in legitima Co: Antonij prælegatum eidem factum
1 lib. 27300. quia cum illud fuerit † relictum à Matre in vltima voluntate, certe venit imputañ in legitimam, in qua imputatur
2 quicquid iudicio Parentum † peruenit ad filios *l. ſcimus §. replicationem C. de inoffícioſ. teſtam. Surd. conſ. 388. nu. 18. & ſeqq. Rot. poſt Merlin. de legit. deciſ. 31. num. 1. & in recent. deciſ. 242. num. 25. par. 8. cum alijs in 1. deciſ. allegat.*

Nihil refragante repetita exceptione quod Comes Antonius d. prælegatum nõ agnouerit quinimo illud agnouerit, etenim contrarium indicat factum eiuſdem Comitis
3 Io: Marci, † qui vti Ceſſionarius Camillæ prædictę hęredis Comitis Antonii, obtinuit in ſententia Iudicis Bonoñ graduari pro omnibus legatis à d. Franciſca relictis, & per Antonium ſolutis, non enim Antonius
4 ſoluiſſet legata † facta in teſtamento Franciſcæ, niſi illius hæreditatem ex teſtamento etiam adiuiſſet *l. parentibus 3. C. de inoffícioſ. teſtam. l. cum debitum 2. Cod. de iure deliberan. Dec. conſ. 459. num. 9. & 10. & Mant. de coniect. lib. 12. tit. 12. num. 13. in fin.*

Licet ad præſumendam agnationem d. prælegati ſufficeret, quod præſeferat libera-
5 tionem † à debito ipſius filij, vnde vel inducta eſt ipſo iure compenſatio, vel ex eo quod Antonius debitum non ſoluit, dicitur agnouiſſe prælegatum, vt de agnitione hæreditatis, quæ inducitur ſi per longum
6 tempus † quis debitum non ſoluit *Natt. conſil. 74. num. 10. Magon. deciſ. Florent. 148. num. 11. Rota coram Greg. XV. dec. 421. nu. 7.*

In eandem cauſam legitimæ, & Trebellianicæ debent imputari libræ 12900. quas
7 Antonius † conſecutus fuit ex pretio Terrarum, & Domus venditæ per obitum Oratij ad Franciſcam matrem ſpectantis, nam etſi legatum domus fuerit purificatum poſt venditionem cum aſſenſu Franciſcæ peractã
8 cum tamen ex culpa eiuſdem Antonii † alienantis non potuerint dicta bona ad Franciſcam peruenire, vtique pretium venit imputañ in eius detractiones, nihil obſtante quod dicta Franciſca præſtiterit conſenſum quia nõ propterea ſibi præiudicauit cum talis conſenſus operetur tantummodò remiſſionem hypothecæ non autem impediat
9 quin † poſſit pretium ab hæreditate vendentis recuperare *Rota in Romana Dotis 31. Ianuarij 1652. coram bon. me. Bichio cum alijs in deciſione quæ reuidetur citatis,* non enim eſt nouum quod pretium ſuccedit loco rei fideicommiſſario volente *Fuſar. de ſubſtit. qu. 633. nu. 54 Peregr. deciſ. 2. num. 5. & Rot. coram Caualer. deciſ. 58.*

ciſ.58.num.10.& coram Merlino deciſ.811.nu.14 & 10. & hæres grauatus in reſtitutione fideicommiſſi tenetur etiam pecunias ex bo-
10 nis fideicommiſſariis † retractas reſtituere, cum, & illæ cenſeantur incluſæ, licet per teſtatorem de eis nulla fuerit facta mentio, *Soccin. Iun.conſ.140. nu.15.vol.1. Puriſ conſ.25. nu.69.cum ſeqq.lib.2. Mant.de coniect.lib.7.tit.6. num.2. Rota in Forolinien. Pecuniaria 14. Iunij 1653. §. noua verò executio coram R. P. D. meo Veroſpio*, & hoc inſpecto tempore purificationis fideicommiſſi, & teſtatoris faciendæ probat *Peregr.de fideic.art.39.num.6.& alijs per Merlin.de legit.lib 2.tit.2.quæſt.3.nu.21.*

Neque vis fieri poteſt in eo quod Franciſca conſiderari debeat vti creditrix Comi:
11 Antonii, inſpecto tempore † fideicommiſſi in ſui perſonam purificati, & ſic poſterior Comiti Inſulano ceſſionario Comitiſſæ Camillæ Vxoris, & Creditricis Antonii occaſione ſuarum dotium. Quia Comitiſſa Artemiſia de Luparis hæres fideicommiſſaria Franciſcæ non agit pro conſecutione prætii bonorum alienatorum per Antonium, ſed tantummodo contra Inſulanum hæredem Antonij, & detractiones petentem excipit de ſatisfactione reſultante ex d. alienatione, & ſic obiectum non applicatur.

Minus Comiti Inſulano ſuffragatur ceſſio reeportata à Camilla Antonij vxore pro
12 credito † dotis, nam licet Franciſca etiam in hac dote ſe obligauerit, attamen quia Inſulanus eſt hæres Antonij particulariter obligati ad reſtitutionem, ſoluendo, pro-
13 prium debitum † extinxit, itaut Iurium ceſſionem validam reportare nequiuerit, *iuxta doctr. Bart.in l.modeſtinus num.4. ff.de ſolut. Rota coram Greg.XV.deciſ.68.num.4. & 5. & in Romana Saluiani 13. Iunij 1656. §. & licet coram eod. R.P.D. meo Veroſpio.*

Et ità vtraque &c.

Deciſio iſta emanata ſub die 12. Decembris 1660. & in hac eadem cauſa coram eodem Reuerendiſſimo Papien. eſt ſupra in hac eadem part. 13. Recent. deciſ.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Locationis.

Veneris 26. Nouembris 1660.

ARGVMENTVM.

Locationis contractus, præſumitur immunis à prauitate vſuraria in dubio, tunc enim dicitur infecta tali morbo, quando conductor præter licitum lucrum, aliquid plus contẽplatione pecuniæ traditæ ſuperlucrari intendit.

SVMMARIVM.

1 *Cambij contractus realiter geſtus eſſe præſumitur.*
2 *Cambii natura præcedens non immutatur, ex poſtea facta mentione mutui.*
3 *Contrahentium mens, reiecto cortice verborum, attendenda eſt.*
4 *Locationis contractus, vt dicatur vſurarius, requiritur nedum mutui veri, vel ficti concurſus ſed etiam diminutio conſuetæ penſionis.*
Et hoc ex cauſa eiuſdem mutui.
5 *In locatione, quando non poſſit dici diminuta penſio, & num.6. & 7.*
8 *Factum, quando fuit concordatum inter partes, non eſt controuertendum.*
9 *Effectum ea, quæ non habuerunt conſuetam naturam contractuum non immutant.*
10 *Contractus regulari debent ab eius conſueta natura, & pactis initis inter partes.*
11 *Locatio, quando ſuum effectum ſortita non fuit, eſt inefficax ad alterandam ſolitam, & conſuetam penſionem.*
12 *Actus dum non habuit ſuum effectum, nullius roboris, & momenti eſt.*
13 *Bona, dum ſeparatim venduntur maiori pretio venduntur, quam ſi venderentur in vniuerſum.*
14 *Solitum poteſt operari, vt contractus locationis ſit immunis à prauitate vſuraria.*
15 *Mutuum ſimplicitum, ſeu palliatum in Cambii contractu quando poſſit præſumi.*
16 *Conductores, quoties præter licitum lucrum, aliquid plus contemplatione pecuniæ traditæ ſuperlucrari volunt tunc locationis contractus dicitur vſurarius.*
17 *Sub Cambii velamine, quod contractus mutui prodierit, quando non poſſit dici.*
18 *Contractus plures, licet eodem tempore fuerint celebrati, tamen cenſentur diſtincti, ac ſeparati.*
Non obſtante quod coram eodem Notario, & teſtibus fuerint ſtipulati.
19 *Emens domos, & exburſatam pecuniam, illico ad Cenſum recipiens dicuntur duo contractus ſeparati.*
20 *Et hoc quantumuis eodem tempore, & coram eodem Notario, & eiſdem teſtibus fuerint ſtipulati.*

DECISIO CCLII.

VSVRARIAE prauitatis incurſu in contractu locationis venæ Ferrariæ binis deciſionibus * excluſo, cum Agentes Domini Principis Ludouiſij in relationibus cauſarum ſuper hoc iterum inſtetiſſent audiri, An ſcilicet locatio vero, vel ſaltem palliato mutuo annexa foret, repropoſito per me dubio, pro mutui, ac fœnoris excluſione denuò Domini reſponderunt.

Licet enim in Inſtrumento locationis Conductorum obligatio inſerta noſcatur mutuando Domino Principi, vel per ſemetipſos, vel alterius mediante perſona ſcuta 175. mil. Nihilominus facultate perſpecta Conductoribus ipſis immediatè reſeruata eandem quantitatem retinendi ſub
1 cambijs, contractus † cambii realiter geſtus eſſe præſumitur, cuius proindè naturam an-
2 tecedens expreſſio † mutui immutare nequiuit, vt aduertit *Gabr. conſ.69. num.1. 7. & 8. lib.1.Guidop.quæſt.186.num.1.* vbi, quod mu-
3 tuum ſtatim † in alterum conuertitur contractum

tractum iuxta mentem contrahentium, quę reiecto verborum cortice inſpici debet *Covarr. var. lib. 3. cap. 2. nu. 2. in fin. Duard. de camb. §. 1. quaſt. 10. num. 2. propè finem*, & probat text. *in l. in conuentionibus 219. ff. de verbor. ſignificat. l. ſed Celſus §. 1. verſ. in emptis enim de contrahen. empt.*

In locationis prӕterea contractu ad hoc, vt vſurariam ea redoleat prauitatem, ne-
4 dum † mutui veri, vel ficti concurſus, ſed etiam diminutio, conſuetӕ penſionis ex cauſa eiuſdem mutui ſubſecuta requiritur; vt tradunt *Socc. ſen. in l. ſi quis num. 12. ff. ſi cert. pet. Curt. Iun. in l. 2. §. mutui datio n. 19. cum ſeqq. ff. eod. Gemin. conſ. 16. nu. 2. Rub. Alexand. conſ. 20. num. 3. Menoch. conſ. 109. nu. 12. Vgolinus de vſur. cap. 54. §. 1. Nauar. in manual. eod. tit. num. 26. Caſtill. deciſ. 143. numer. 1. & 2. Maſtrill. deciſ. 106. num. 16. & 33.*

Hӕc autem pretij diminutio ex ſimilibus locationibus antecedenter cum Sereniſſimo Magno Duce, ac ſucceſſiuè cum Sangui-
5 netto † contractis in caſu propoſito, remouetur expreſsè; dum neutra ex ijs valorem adęquat ſcutorum quadragintaduorum, nec non viginti obulorum in ſingula centena pondera ferri à Dominis Rinuccinis perſolutum, comprӕhenſa tamen tertia lucro-
6 rum † portione in eodemmet Inſtrumento Locatori attributa, vt ex prӕteritis deciſionibus apertè conuincitur.

Neq; ad arguendam conſueti valoris diminutionem poterit deſeruire Sanguinetti
7 promiſſio, † deſumendi ſingulis annis centena pondera 803. ac numerum proinde maiorem, quam locatio prӕſens contineat, ad pondera 560. dumtaxat reſtricta. Dum
8 enim ex facto † concorditer habito, vix pondera 380. per Sanguinettum quolibet anno extracta noſcuntur, eius promiſſio, vti effe-
9 ctum non ſortita, † conſuetam locandi legem non induxit, vt aduertit *Rot. deciſ. 675. num. 5. par. 2. recent. & deciſ. 317. nu. 7. penes Poſt. de manuten.* Nec conſequenter illius conuen-
10 tionis ad inſtar, ſubſecutus contractus debet regulari. Poſtquam maximè obligationem hanc pro exceſſiua Sanguinettus agnouit in eodemmet locationis Inſtrumēto, ibi, *e quando non haueſſe potuto leuare la ſomma delli centi, come facilmente può ſeguire sì per li tempi, come per eſſere la ſomma groſſa.*

Hinc obeſſe non valet adſtipulata cum Mercatoribus Ianuenſibus Principis nomine locatio in plaſtris quadraginta ſeptem pro ſingulo centeno pondere ferri, talis
11 namque † locatio, vti effectu deſtituta, ad diminutionem pretij eliciendam inefficax eſſe cenſetur, vt prӕter ſuperius relatas auctoritates probat *Aym. conſ. 10. num. 5.* vbi
12 quod † actus effectum non ſortitus nullius roboris, ac momenti reputatur *Surd. conſ. 3. num. 29. cum ſeqq. & deciſ. 51. num. 2. Gonzalez ad. ad regul. 8. Cancell. gloſ. 45. §. 3. num. 3. & gloſ. 55. num. 21. & 22. Rot. deciſ. 162. num. 4. par. 4. diuerſ.*

Quinimmò initus cum DD. de Rinuccinis contractus, tanquam appaltus generalis, ab ea particulari locatione pro bis centum vigintiquinque ferri ponderibus adſtipulata regulari non valet, dum merces ſe-
13 paratim, † ſeu minuatim vendita, pretio maiori exiſtimari conſueuit, quam altera in magna quantitate diſtracta, vt notat *Regiuald. in praxi for. pœnit. lib. 25. num. 282. Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 21. de empt. & vendit. dubit. 4. 4. in fine, cum alijs auctoritatibus in prӕteritis deciſionibus recenſitis*; Perſpectis prӕſertim quāplurimis ſimilium venditionum particularium inſtrumentis pro ſcutis quadraginta monetӕ Florentinӕ cum magona Floren-
14 tiӕ peractis, quӕ † in omnem caſum poſſent exinde Conductoribus ſuffragari, quod locatio infimo dumtaxat reſpondens pretio à fęnoris labe immunis euadit, vt tradit *Couar. var. lib. 2. cap. 3. num. 1. Cyriac. contr. 169. num. 16. Molin. de contract. diſput. 309. nu. 7. verſ. nolo mutuum in fine Nauarr. in manual. cap. 17. num. 228. verſ. iuſtum pretium intelligo.*

Diminutione itaque pretij excluſa, pal-
15 liatio mutui prӕteſa videtur quoque † corruere, cum implicitum, ſeu palliatum mutuum in hoc cambij contractu dumtaxat prӕſumi poſſet, quoties Conductores prӕter licitum lucrum aliquid plus contem-
16 platione † traditӕ pecuniӕ ſuperlucrari voluiſſent, vt notat *Berou. conſil. 186. numer. 16. lib. 1. Menoch. conſil. 109. nu. 28. & 29. Natt. conſil. 070. num. 9. Riminald. iun. conſil. 218. num. 59. & 60. & conſil. 309. num. 62. Card. Maut. de tacit. lib. 8. tit. 18. num. 13.*

Nec in contrarium vrgere poterit, quod Domini Principis procurator, maiorem portionem receptӕ pecuniӕ penes rationē bancariam à Nerlio exercitam, cuius Conductores erant participes illicò dimiſerit;
17 Cum † enim in extinctionem ӕris cum eadem ratione bancaria grauioribus ſubvſurijs à Domino Principe antecedenter contracti, ceſſerit ipſa ſolutio; eidem proinde Domino Principi, non autem Dominis Ri-
18 nuccinis detulit vtilitatem, nec vlla conſequenter exinde valet prӕſumptio conſurgere, quod ſub velamine cambij, contra-
19 ctus mutui prodierit; Qui ſanè † contractus diſtincti, ac penitus ſeparati eſſe cenſentur, licet eorum adſtipulatio coram iiſdemmet Notario, ac Teſtibus inita foret,
20 vt in terminis emptoris † domus exburſatam pecuniam illicò ad cenſum recipientis dixit *Rot. in Aſiſien. Cenſus 28. Martij 1653. in §. huiuſmodi autem coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Et ità cœtera priorum deciſionum fundamenta Domini approbanda pro earum confirmatione reſponderunt, vtraque &c.

Ideſt ſub diebus 24 Maij 1659. & 20. Iunij 1660. coram eodem bon: me: Leone Veroſpio impreſſӕ ſunt ſupra in hac parte 13. Recent. deciſ. 59. & 104.

R. P. D. TAIA.

Amerina Fideicommiſſi.

Veneris 26. Nouembris 1660.

ARGVMENTVM.

Non conſtare de fideicommiſſo ob allegatam tanti temporis præſcriptionem vt illius memoria non extet; immemorabilem tanquã meliorem titulum de mundo omnibus alijs ſucceſſoribus præiudicare, & poſſeſſori ad manutentionem ſtatus hæreditarij ſufficere; nec ſuffragari Actori obſcuritatem bonorũ etiam ab ipſo poſſeſſore factam fuiſſe, niſi bona acquiſita à bonis hæreditarijs diſtinguat, cum ad illorum probationem quæ nimirum, & qualia ſint, etiam in hoc caſu teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum non admittitur quando tanti tẽporis præſcriptio allegatur vt contrarij memoria non extet.*

2 *Teſtes de bonis poſſeſſis vti liberis ab omnibus fideicommiſſis, & vinculis donationum deponẽtes, cùm non extet contrarii, vel initii memoria etiã ad præſcriptionem immemorabilem probandam ſufficiunt.*

3 *Actores cum in duplici Iudicio re iudicata ſuccubuerint per iudicium in quo agens ſuccubuit, præſcriptio non interrumpitur.*

4 *Immemorabilis, ex eo quod præſcripto tempore principalis facultas, & omnia ad id neceſſaria pro poſſeſſore præſumantur, omnibus ſubſtitutis, & ſucceſſoribus præiudicat.*

5 *Præſcriptio immemorabilis meliorem titulum de mundo producere valet.*

6 *Præſcriptio centenaria à Iurepatronatus valet, & immemorabili æquiparatur.*

7 *Tempus immemorabile in caſu præſcriptionis ipſum tempus centum annorum cenſetur.*

8 *Immemorabili ſtante reuocatio Teſtatoris, derogatio Pontificis, acquiſitio bonorum aliunde, vel exinanitio hæreditatis per varios caſus contingentes præſumi non immeritò poſſunt.*

9 *Fides vti ſcripturæ aliàs informi propter obſeruantiam datur, ita inobſeruantiam fidem Inſtrumenti minuere omni Iure cenſetur.*

10 *Inobſeruantiam vrgere ad præſumenda bona Teſtatoris quoad legata inſufficientia fuiſſe quomodo probatur.*

11 *Homines de facultatibus ſuis amplius quàm ijs eſt ſæpenumerò ſperant.*

12 *Bona ex vetuſtiſſima poſſeſſione à deſcendentibus poſſeſſa, pro portionibus, & ſubſidiarijs partibus ipſis à Teſtatore aſſignata præſumuntur.*

13 *Poſſeſſio antiquiſſima præter generalem præſumptionem poſſeſſionis ex titulo præambulo poſſeſſori ad manutentionem ſufficit.*

14 *Conuentio Superioris auctoritate confirmata ſine eius conſenſu tolli, aut reuocari non poteſt.*

15 *Actores certi de inſufficientia bonorum pro eorum portionibus certam diem præfiniri ad faciendam computationem curare tenentur.*

16 *Status hæreditarius vt ſubſiſtat allegatio præſcriptionis immemorabilis ad fauorem poſſeſſoris ſufficiens eſt.*

17 *Actores, vt ceſſet difficultas de identitate Bonorũ bona hæreditaria à bonis acquiſitis diſtinguere debent.*

18 *Agens de conceſſione bonorum, quando non exprimuntur aliqui fines, bona quæ & quanta ſint probare tenetur.*

19 *Agenti pro immiſſione in bonis, etiamſi obſcuritas facto Poſſeſſoris ſit cauſata, etiamnum onus probandi quænam ſint bona propria incumbit.*

20 *Poſſeſſori obſcuritas bonorum non obſtat, vbi bona propria poſſediſſe, nullam à ſe incorporationem factam fuiſſe, & dolum abeſſe oſtendit.*

21 *Suffragia ſecreta de mandato ſeruori debent, cùm etiam plurima de Iure ſeruentur.*

22 *Approbari ab omnibus debet quod omnes tangit.*

23 *Arma, & inſignia quæ vnus portat alteri portare non licet.*

24 *Ignobiles more nobilium arma, & inſignia portare res eſt iniurioſiſſima.*

25 *Ignobilis inſignia cuiuſpiam nobilis propria auctoritate ſibi aſſumere non poteſt.*

26 *Arma, & inſignia cauſam duelli extitiſſe probatur.*

27 *Aggregatio quando eſt nulla, etiamſi ſuperior cõfirmet confirmatio non valet.*

DECISIO CCLIII.

FABRICA S. Petri, & Stephanus, ac Io: Baptiſta de Geraldinis, & Adhærentes anno 1643. conuenerunt DD. Priorem Ioannem Coſmum, & Priorem Carolum eius filium, & alios de Geraldinis petendo immiſſionem in poſſeſſionem domorum ſitarum in Ciuitate Amerina, & aliorum bonorum in Territorio coram Iudice fabricæ ex duabus donationib. factis anno 1477. & anno 1485. ab Epiſcopo Angelo cum quadam fundatione cuiuſdam fideicõmiſſariæ Oliuæ Geraldinæ, in quibus reſeruata facultate reuocandi diſpoſuit ſex ſubſidiarias portiones pro ſex filijs, & deſcendentibus ex Bernardino Baptiſta, & Hieronymo ſuis fratribus ſingulas augendas ex pretio aliorum bonorum ad ſcuta 500. aurea de Camera, & ex reſiduo voluit dari Dotes Puellis, & erigi Collegium pro ſua familia, & quod ſupereſſet expendi in ſacrificijs, & eleemoſinis.

Et quando non extarent 12. maſculi in familia mandauit, vt à familia congregata in d. Ciuitate aggregandi nati ex fœminis de familia optimæ Indolis, & qui ſplendorem poſſent conſeruare.

Iudex fabricæ Reos abſoluit & eius ſentẽtia fuit confirmata per aliã à Iudice appellationis cuius ſentẽtia tranſiuit in iudicatum cõmiſſa cauſa reſtitutionis inſtãte fabrica, & Adhærentibus, & Eliſabetha aſſerente ſe de Geraldinis veniente ad cauſam Iudex Commiſſarius non conuocata familia confirmauit aggregatos à d. Stephano, & aggregauit ad familiam Geraldinam Alexium, & Io: Baptiſtam de Gratiatis, & immiſſionem

contra

contra alios tertios poſſeſſores aliorum bo-
norum conceſſit,& eius ſententia fuit etiam
confirmata; Appellationis autem cauſa
mihi delegata, & vnita cauſa d. D. Prioris
Io: Coſmi, litiſque conſortium, & propoſi-
to pridem dubio, inſtātibus alijs tertijs poſ-
ſeſſoribus 5. Martij 1660. & pro ipſis con-
tra Actores reſoluto propoſui hodie dubiũ
inſtantibus D. Priore Io: Coſmo, litiſque
conſortibus, An conſtet de fideicommiſſo,
itaut ſit danda immiſſio, & non conſtare
DD. reſponderunt inhærendo deciſis.
1 Moti quia † allegatur tanti temporis præ-
ſcriptio, cuius contrarij memoria non extat
ad cap. 1. de præſcript. in 6. videlicet ab anno
1485. vſque ad annum 1643. motæ litis, &
ſic annorum 158. ſex qui centenariam vltrà
& ſex qui ſęculum annorum quo nũquam
fuit ſeruata hæc fideicommiſſaria diſpoſitio
ſiue in aſſignatione ſubſidiarium, ſiue in ere-
ctione Collegij, ſiue in alijs, & bona con-
2 trouerſa † fuerunt poſſeſſa vti libera ab om-
nibus fideicommiſſis, & vinculis dd. dona-
tionum, vt conteſtantur Teſtes remiſſoria-
les *in Summ. nu. 2. & 3.* de viſu per 40. annos,
& ſemper viderunt, & audierunt ita eſſe, nec
vnquam viderunt, vel audierunt contra-
rium, & quod communis eſt, & fuit ſem-
per opinio, quod ſic fuerit, & quod non ex-
tat contrarij, vel initij memoria, ad celebrē
gloſſ. vlt. d. cap. 1. Vt hi Teſtes probarent etiam
immemorabilem præſcriptionem etiamſi
non concluderent ante motam litem, quia
3 Actores † in duplici Iudicio cum re iudi-
cata ſuccubuerint per Iudicium, in quo
agens ſuccubuit non interrumpitur præ-
ſcriptio *Felin. ad c. illud de præſcript. ad fin. verſ.
14. concluſ. Balb. de præſcript. princip. par. 6. qu. 3.
princip. quæſt. 4. num. 37. Couar. de præſcript. par. 2.
§. 12. num. 4. verſ. Hanc litem.*
4 Immemorabilis † autem omnibus ſubſti-
tutis, & ſucceſſoribus præiudicat ex eo,
quod ex tanti tēporis lapſu Principalis fa-
cultas, & omnia ad id neceſſaria præſumun-
tur *Molin. de Primog. lib. 4. cap. 10. num. 10. & 11
& 16. Add. verſ. Ideoq; Caldas. recept. ſent. lib. 1.
quæſt. 23. num. 109. Caſtill. quotid. contron. 93. §. 8.
num. 27. cum alleg. & Petrus Barboſ. ad §. illud
lib. 7. C. de præſcript. 39. nu. 87. & ſeqq.* maximè
*num. 95. Leo Valent. deciſ. 83. nu. 14. & ſeqq. lib. 1.
Capic. deciſ. 2. nu. 392.*
5 Hæc enim † immemorabilis præſcriptio
valet producere meliorem titulum de Mũ-
do, vt inquit ſæpè *Rota coram Merlin. dec. 795
num. 14.* & poſt alios *deciſ. 22. num. 4. par. 8.* Id
coram *Duran. deciſ. 87. nu. 21.* quæ valet etiam
6 in † centenaria præſcriptione maximè cũ
hoc tempus æquiparetur immemorabili, vt
inquit *Rota coram Seraph. deciſ. 87. num. 2. Gabr.
de præſcrips. concluſ. 1. num. 78. & num. 80. in fin.
7 cum alleg.* vbi etiam † tempus immemorabile
in hoc caſu cenſetur ipſum tempus centũ
annorum, & alijs abundè apud *Leon. d. dec. 83
d. num. 14. & Fontan. deciſ. 217. num. 9. & ſeqq.*
vbi præcipuè *Theſ. tota Loren. quæſt. 27. lib. 2. &
Alex. de Neuo conſ. 26. num. 3. 4. & 5.*

8 Vnde potuit præſumi † reuocatio ab ipſo
Epiſcopo Angelo, vel derogatio à Summo
Pontifice, vel acquiſitio bonorum aliundè,
vel exinanitio hæreditatis eiuſdem Epiſcopi
per varios caſus ſæpè contingentes *ad §. Præ-
terea cap. ſuper 25. de verb ſignif.* & ibi *gloſſ. non
extat memoria Petr. Barboſ. in l. 4. C. de præſcript.
30. annor. num. 39. verſ. cæterum, & ſeqq. Caſtill.
ad §. 8. num. 33. & ſeqq. Rot. deciſ. 354. nu. 10. lib. 3
par. 3. & coram Pen. deciſ. 103. & ſeqq. Veneta
edit.*
Præſertim quod ambulatoria erat, & fuit
voluntas Epiſcopi Angeli, vt patet ex mu-
tatione primæ donationis, & ex facultate
reuocandi repetita etiam in ſecunda. Adeo-
que inobſeruantia tanto tempore in omni-
bus capitibus multum debilitat fidē ſcrip-
9 turarum, nam qua ratione propter † obſer-
uantiam datur fides ſcripturæ aliàs informi
eadem ratione videtur, quod inobſeruantia
minuat de fide Inſtrumenti, vt concluſit
*Rot. deciſ. 703. in fin. par. 2. recent. & deciſ. 224.
num. 33. & ſeqq. par. 6. & in Romana pratenſi fi-
deicommiſſi 16. Februarij* 1645. & in hanc ſen-
tentiam coram Reuerendiſs. D. meo Cerro
Decano, & vſq; ad tolleñ fidem Inſtrumen-
ti *Add. ad Molin. de Primog. lib. 2. cap. 6. num. 57.
verſ. Et è conuerſo cum alleg.*
10 Magiſque vrget † inobſeruantia ad præ-
ſumenda bona Epiſcopi Angeli inſufficien-
tia, nàm cùm in primis voluerit conſtitui
portiones deſcendentibus fraternis, & in his
ſubſidijs eos alijs præferri, quos prædilexit,
& in his repoſuit ſplendorem familiæ, inde
grauius premit doctrina Petri, & Cini, poſt
eos *Bald. ad §. Item quæro l. ex facto ff. de vulg.
verſ. vnde ſi Princeps,* & ibid. *Alex. num. 3. cum
alijs.* Ex qua ſi conceditur mihi redditus
vſque ad decem florenos, & tibi vſque ad
centum, ad decem florenos primos veniam,
11 & tu in reliquo; ſæpè enim de † facultati-
bus ſuis amplius, quam ijs eſt, ſperant homi-
nes, *§. In fraudem, inſtit. quib. ex cauſ. manum. Rot.
deciſ. 37. num. 7. in fin. par. 1. recent.* Et cum hæ
portiones ſingulæ eſſent complendæ vſque
ad valorem aureorum 500. de Camera, &
valor pecuniæ multum decreuerit ab ijs
temporibus, quod notum eſt, dixit *Rot. poſt
Merlin. de leg. deciſ. 126. num. 5.* & bona contro-
uerſa poſſeſſa fuerint 158. annis ab his, &
alijs deſcendentibus à Bernardino, & Bapti-
ſta fratribus Epiſcopi Angeli eo magis ea-
12 dem † bona ex vetuſtiſſima poſſeſſione præ-
ſumerentur non fuiſſe, nec eſſe vltra portio-
nes, & ſubſidià ſupraſcripta, ipſaque bona
fuiſſe, & eſſe pro iiſdem portionibus ſubſi-
diarijſque aſſignata, *ad trad. per Afflict. 368.
num. 3. & ſeqq.* & ibi *Add.* & ſequuta eſt *Rota
deciſ. 143. num. 10. par. 2. diuerſ.* cum alijs apud
*Altogr. conſ. 7. num. 40. verſ. quarta elicitur ex poſ-
13 ſeſſione † antiquiſſima, & ſeqq. lib. 1.* præter ge-
neralem præſumptionem poſſeſſionis ex ti-
tulo præambulo *l. 2. C. de acquir. poſſ. Menoch.
præſum. pt. 67. num. 1. & ſeqq.* & de pluribus ex
magis efficaci *Menoch. præſumpt. 5. num. 4. lib. 6.*
Et ſpecialiter, quod anno 1485. idem

Epiſcopus Angelus fundator, & Bernardinus, & alij fratres alias domos in Regione Burgi, & loco *lo Spiazzarello*, & Palatium cum Viridario in contrata Ciuitatis Veteris liberarunt à directo Dominio Cathedralis Eccleſiæ, & ſubiecerunt perpetuò cōuentionali fideicommiſſo. & prohibitioni inter dictos deſcendētes ſubſtituēdo Agnatos de familia Geraldina,& dicta familia deficiente d. Cathedralem cum auctoritate,&
34 decreto irritante Sa:me: Sixti IV. & † Conſtitutio ſiue couētio Superioris auctoritate confirmata non potuit ſine eius conſenſu tolli, aut reuocari, *Roman.conſ* 116.*nu*.1.*&* 2. præſertim contra Ius tertij, & Cathedralis Eccleſiæ.

Atque ità demptis his bonis,& aliis ante omnia conſtitutis iis ſex portionibus ſubſidiariis pro fraternis his deſcendentibus,conſiderataque tanta inobſeruantia veriſimile viſum eſt nihil ſuperfuiſſe.

Et quantum ad Priorem Io: Coſmum ipſe eſt extra omnem aliam cum idem ipſe probauerit media menſura legitimè facta non habere in hac Oliua ſtabilia bona ſuffi-
35 cientia pro ſua portione,cum † certi deberent Actores curare certam ibidem diem præfiniri ad faciendam computationem *l*.2 *C.de vſur.& fruct legat.*& ibi gloſſ.præfixit *Salycet.num*.2.*& Bald.num*.1.*&* 4. vbi notat practicam, & frequentiſſimè Rota reſpondet firmari ſtatum hæreditarium.

36 Quamquam ſatis ſuperque viſa eſt † præſcriptio *Add.cap.*1.*de præſcript.*126. & alia ſupraſcripta, ſiuè ad allegationem tituli, ac priuilegij ab allegatione præſcriptionis immemorabilis, & in materia,cui non conuenit facilè conſtat, *ad Felin. ad cap. Accedentes de præſcript.nu.*6.*ſub init.& verſ.fallit* 3.& poſt alios *Petr.Barboſ.ad l.*6.*C.de præſcript.*30.*annor. num*.24. & prius *ad d.l.*4.*d.num*.30.*& ſeqq.Rot. tota deciſ.*215.*par*.3.*diuerſ.*

His omnibus acceſſit defectus probationis bonorum,eorumque identitatis, quia oſtendit Prior Io: Coſmus maiores ſuos in locis controuerſis multa acquiſiuiſſe, quin etiam fratres Epiſcopi Angeli fundatoris huius Oliuæ ibidem alia bona poſſediſſe;
37 Vnde † Actores deberent diſtinguere, & ceſſaret difficultas,nec videretur conſtare de identitate, vt concluſit aliàs *Rot.deciſ.*205. *in fine, & deciſ.*159. *num*.5. *verſ. Et ibidem tradit alia ſolutio par*.1.*recent.& coram Coccin.dec.*276 *num*.2.*cum alleg.* aliiſque apud *Boſſ.de Princ.& priuil.num.*247.*Surd.deciſ.*239.*num*.11.

38 Præterea vbi † non exprimuntur aliqui fines, ſed conceſſiō eſt de poſſeſſionibus, vt hic qui agit de illa bona tenetur probare, quæ, & quanta ſint *Rot.d.deciſ.*295. *num*.4. *& poſt Cenc.de Cenſ.deciſ.*2.*num*.10.11.*&* 12.

39 Et licèt ſi conſtaret † obſcuritatem eſſe cauſatam facto Poſseſsoris ipſe tenetur probare, quæ eſſent bona propria *Fuſar. de ſubſtit.quæſt.*618.*num*.49. & ibi præcipuè *Afflict. deciſ.*23.*nu*.5.*verſ.Prædictis accedat Rot.dec.*175. *num*.5.*par*.5.*& coram Merlin.deciſ.*495.*num*.11. 20 *&* 12. certè obſtare non poteſt,vbi † Poſſeſſor oſtendit bona propria antea poſſediſſe *Rota coram Merlin.deciſ.*167.*num*.3. aut à ſe non fuiſſe factam incorporationem, & dolum abeſſe *Rot.d.deciſ.*175.*d.nu*.5. *verſ. Etenim placuit reſponſio.*

Nullius quoque fuit rationis, & nulla fuit aggregatio illorum Alexii,& Io:Baptiſtæ de Granatis præſertim quia Epiſcopus Angelus fundator in fundatione noluerat extraneos miſceri, nullumq;, & inualidum ſtatuerat quidquid in contrarium factum foret, ſi verò Geraldinorum genus ad minorem numerum 12. maſculorum redigeretur,tunc ex proximioribus conſanguineis matre Geraldina natis vſque ad num. 12. inſeri iuſſit, & planè ad formam præſcriptā certo loco,& tempore conuenientibus Geraldinis iurantibus, & vincentibus duabus ex tribus partibus conuenientibus eorundē
31 Geraldinorum per † ſecreta ſuffragia, quæ ſeruari debebant de mandato ad *Rot.dec.*72. *num*.10. *&* 11.*com*.2.*par*.4.*recent.* & in eadem *coram Buratt.deciſ.*573.*num*.7. *& in deciſ. cauſa §.quod alios fabricæ adhærentes*, & ſeruari plurima etiam de iure debebāt,& quod omnes
32 tangebat † debebat ab omnibus approbari, *cap.quod omnes* 29. *de reg. Iur. in* 6. *& in punct: Lambert.de Iurepatr. lib.*1. *par*.2. *princ. quæſt.*2. *art*.9.*præcipuè ſub num.*12.*ſub verſ.ſi verò in huiuſmodi reſeruatione Rota coram Buratt.dec.*573. *num*.4. *&* 5. & ibi benè *bo: me: Ferentill. ſub num*.8. *& ſeq.*

Et multum inſuper intereſt hominum,& familiarum præcipuè nobiliū,ne extraneos, & præcipuè ignobiles aggregatos habeant
33 adeòut ſimpliciter ſi † vnus portet certa arma, vel inſignia, & alius velit eadē portare nō liceat,& prohiberi poſſit,vt docuit *Bart. de inſign.& arm.n*.5.*& ſeqq.*vel aliis apud *Ruſt. An, & quando lib.in eodem poſito lib.*2. *cap*.6. *num*51. qui ex Bald. dicit rem iniurioſiſſi-
34 mam, *& num*.54. & magis ſi † ignobiles more nobilium *Tiraquell.de nobilit.cap.*6.*n*.17 *Caſtr.Cathal.gloſſ.mand.conſiderat.*58.*concluſ.*23
35 & minimè poſſe † ignobilem ſibi propria auctoritate inſignia,cuiuſpiam nobilis aſſumere *ad l. vnic. de his, qui poten. non Tiraq. d. cap.*6.*d.num*.17. *verſ.fateor*, vt dubitari ſæpè
36 conſueuerit, An ex † cauſa inſignium,& armor. poſſet ad duellum (quod abhorreo) deueniri apud relat. *à Ruſtic.d.cap.*6.*num*.52. vt ventum eſt aliquando, & ſedatum, ipſa lite iucundè, iocoſeque ſecata à Rege Anglorum, apud *Alciat.de ſingul.certam.cap.*7.*ſub num*.9. *& ſeqq.* & aliàs traductum Facete à Pogio Florent. apud *Caſſen.d.conſider.*38.*concluſ.*48.*ſub verſ.* 7. *caſus.*

37 Neq; conualidari potuit † aggregatio per decretum Iudicis, quia vbi fuit nulla etiā ſi ſuperior confirmet non valet confirmatio, notat *Bald.in l.nominationes* 27.*C.de appell.n*.2. & ibidem alij.

Et ità deciſum fuit D. Priore Carolo. & fabrica tantum informantibus.

R.P.D.

R. P. D. BEVILAQVA.

Gerunden Parochialis.

Veneris 3. Decembris 1660.

ARGVMENTVM.

Allegans titulum conſimilem gratioſę ſubrogationis ad effectum impediendi immiſſionem Prouiſi Apoſtolici ad quid tenetur, deficientem in exhibitione tituli non eſſe legitimum Contradictorem, nec eidem ſuffragari expeditionem literarum niſi executori exhibitæ fuerint, & de eius manu poſſeſſionem obtinuit, quædam deinde de titulo colorato, & literis Apoſtolicis vulneratis examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio, vt concedatur gratiosè ſubrogato tria omninò ſunt neceſſaria, Clericatus ſcilicet Obitus anteceſſoris in poſſeſſione, & reſeruatio.*

2 *Literis Ordinarij ad effectum probandi Clericatum plena fides eſt adhibenda.*

3 *Literæ Apoſtolicæ in forma gratioſa expeditæ per Datarium niſi docto de Clericatu aliiſque qualitatibus prouiſi concedi non ſolent.*

4 *Obitus Parochi in poſſeſſione per narratiuã à collitigante in literis concurſus emiſſam, & prouiſionem à Papa ex eadem vacatione obtentam plenè iuſtificatur.*

5 *Ordinarius beneficia in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis vacantia conferre non poteſt.*

6 *Sede Epiſcopali vacante per obitum, dimiſſionem aut tranſlationem Ordinarij, beneficia vacantia Papæ reſeruantur donec denuò prouiſus poſſeſſionem capiat.*

7 *Immiſſionis remedio executiuè contrà illum procedi non poteſt, qui conſimilem titulum ſubrogationis gratioſæ habet, ſed ordinario Iudicio eſt agendum.*

8 *Titulum ſubrogationis gratioſæ allegans, illum emanaſſe ex eodem fonte nempè à Sede Apoſtolica probare tenetur.*

9 *Titulus ſubrogationis, vt ſuffragetur allegantis eiuſdem ſpeciei cum illo quem obtinuit prouiſus eſſe debet.*

10 *Deficiens in exhibitione tituli licèt ſuper titulo ſit audiendus, non tamen habetur pro legitimo contradictore, nec impedit quo minus iudicium à ſubrogatione proueniens exequutiuum remaneat.*

11 *Supplicatio cum clauſula* Ità quod literæ deſuper in forma ſimplicis prouiſionis gratioſæ ſubrogationis expediri poſſint, *requiſitam ſubrogationem non concludit.*

12 *Supplicatio ſola cum cum clauſula ſignata ad effectum probandi titulum ſubrogationis non ſufficit, niſi expeditio ad partes Bullarum in forma talis ſubrogationis accedat.*

13 *Facultas expediendi literas in potentia non prius quam facta ſit expeditio ad actum reducitur, illiſque non expeditis nihil tribuit.*

14 *Facultas expediẽdi literas in forma gratioſa ſubrogationis ad gratiam principalem acceſſoriè datur.*

15 *Expeditio literarum ſubrogationis gratioſæ non ſuffragatur, niſi eaſdem coram executore exhibitas fuiſſe, & de eius manu poſſeſſionem aſſequutam oſtendatur.*

16 *Titulum coloratum allegans ex decreto Concilij irritanti, & Conſtitutione Piana pro non poſſeſſore habetur.*

17 *Concluſio quod poſſidens cum titulo impediat immiſſionem proceſſumque ad viam ordinariam reducat quando titulus inualidus, & irrelevans detegitur non recipitur.*

18 *Nullitate tituli ſiue gratiæ principalis ſtante, litera ſubrogationis gratioſæ etiam expeditæ tanquam ab ea deſumpta, & dependentes non releuant.*

19 *Literis Apoſtolicis prouiſi per ſententiam A. C. vulneratis rigor Iudicij exequutiui immiſſionis ceſſat, & tres ſententiæ conformes ſunt expectandæ.*

20 *Concluſio de literis Apoſtolicis vulneratis quomodo procedit.*

21 *Sententia ad vnũ Inſtrumentum reſtricta, ad aliud de quo in ea non ſit mentio ad effectum vulnerationis non eſt extendenda.*

DECISIO CCLIV.

PRAESVPPOSITIS deciſionibus in hac cauſa ſub diebus 5. Martii, & 28. Iunij editis * Dubitaui an Raymundo Ros gratiosè ſubrogato ad Ius, & poſſeſſionem Ioannis vltimi poſſeſſoris Parochialis de qua agitur danda eſſet immiſſio, & DD. affirmatiuè reſpõderunt, quia probat proprium
1 Clericatum † obitum d. Ioannis in poſſeſſione Parochialis, & Reſeruationem quæ ſunt tria extrema adhunc effectum neceſſaria, *Gonzal. ad reg. 8. Cancellariæ §. 7. proœm. nu. 211. & 212. Garz. de benef. par. 6. cap. 4. nu. 4., & 16., Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 1. num. 55. Seraph. deciſ. 1426. nu. 1. Duran. deciſ. 391. nu. 2. dec. 406. & deciſ. 430. nu. 1., coram bo: me: Merlin. dec. 172. num. 6.*

De Clericatu non poteſt dubitari, quia
2 de eo apparet nedum per † literas ſui Ordinarii quibus in hac materia eſt plena fides adhibenda *cap. 1. de Cler. Peregr., cap. poſt ceſſionem 7.* & ibi *DD. de probat. Grammat. deciſ. 81. num. 1. Reuerendiſſimus Vrgellen. deciſ. 430. nu. 2.*
3 Verum etiam ex † literis Apoſtolicis in forma gratioſa expeditis, quæ per Datarium concedi non ſolent niſi docto de Clericatu aliiſque qualitatibus Prouiſi, vt teſtatur *Pariſ. de reſign. lib. 4. quæſt. 2. nu. 9. Lotther. de re benef. lib. 3. quæſt. 35. nu. 1.*, & pluries reſpondit *Rota vt coram Penia deciſ. 1144. num. 5. iuxt. impreſſ. Lugdun. Merlin. deciſ. 896. num. 3., in Meleuitana Beneficij 31. Ianuarij 1653. coram R. P. D. meo Albergato in Auguſtana Prioratus 24. Nouembris eiuſdem anni coram eodem, in Tarraconen. Præcentoria 13. Iunij 1657. coram me, & in Pampilonen. Beneficij 1. Iulij 1648. coram R. P. D. meo Celſo,* vbique in *§. Clericatus.*
4 Ioannis † obitus de menſe Octobris 1656. & quidem in poſſeſſione Parochialis iuſtificatur per ſimilem narratiuam à Laurentio Colli-

Collitigañ emiſſam in literis Congurſus in-
partibus habiti,& probationis à Papa ex ea
dem vacatione obtentæ, *Aegid.deciſ.268.Rot.*
coram Buratt,deciſ.300.nu.4. Coccin. in dec.145.
num.1. Card. Caual. deciſ.608. num.4, in recent.
deciſ.45.num.3.part.6. & in Caſſanen.Parochialis
6.Iunij 1653. §.*Narrata coram bo:me, Bichio*.
5 Parochialis tandem † reſeruatio redditur
etiam clara tam attenta morte Ioannis vlti-
mi poſſeſſoris in dicto menſe Octobris, qui
eſt Apoſtolicus, iuxtà *Reg.8. hodie 9.Cancella-*
ria prohibentem Beneficia in dicto menſe,
& alijs ſeptem vacatura ab Ordinario con-
ferri, vt notat *Gonzal.ad reg.8.gloſſ.11.num.1.*
& dixit *Rota in deciſ.363. Card.Caual.& in rec.*
deciſ.247.par.4.tom.2. vtrobique *nu.1.*,quam
vacatione tunc Sedis Epiſcopalis Gerundeñ
ex plenè firmatis in dd.Cauſæ deciſionibus,
6 vndè intrat † reſeruatio vigore Regulæ 2.
reſeruatoriæ Beneficiorum omnium, quo-
rum vacatio poſt Epiſcopi deceſſum dimiſ-
ſionem, ſeu translationem ſuccedit, donec
denuò Prouiſus capiat poſſeſſionem, *Gonz.*
ad eandem Reg.8.gloſſ.24.nu.6. & gloſſ.51.nu.52.
cum duob.ſeqq. Lotther.de re benef.lib.2 quæſt.34.
num.5. Rota apud bo:me:Merlin.deciſ.626,num.8.
in Burgen.Beneficiorum 21.*Maij* 1638. *coram bo:*
memor: Dunozetto in Venafrana Beneficij 22. *Iu-*
nij 1647. *coram Reuerendiſſimo Compoſtellano*,
& in præcitata Tarraconen. Præcentoria coram me
§. *Alterum reſeruationis Caput.*
7 Hæc autem† Immiſſio retardari non po-
teſt à Laurentio prętendeñ ſe quoque habe-
re conſimilem titulum Subrogationis gra-
tioſæ, & poſſeſſionem,& conſequenter non
poſſe contrà ipſum executiuè procedi re-
medio Immiſſionis, ſed agendum eſſe iudi-
cio ordinario,iuxtà *Theoricam Bartoli in l.fin.*
num.31. verſ.Aut comparet aliquis, ibique *Zuc-*
card.num.374. C.de edict. Diu. Adrian. Tollen.
Menoch. de adipiſcend. remedio 4. num.565. Put.
deciſ.131.lib.2. in Correct. Buratt.deciſ.171. ſub
num.1. Caual.deciſ.485. num.1. Coccin.dec.431.
8 *num.2.* Etenim de tali † Subrogatione in-
ductiua tituli legitimè non docetur prout
dictus Laurentius illam allegans tenetur
probare ac oſtendere,quod non ſolum pro-
ueniat ex eodem fonte nempè à Sede Apo-
ſtolica per eamdem *Bartoli Doctrinam in dicta*
cap.final. Roland. à Valle conſil.78,num.27.lib.3.
Gratian.diſcept.forenſ.cap.947. in fine, Mohed.de-
ciſ.5.vt lit.pend.Rot.coram Penia dec.395.nu.12.
& 13. iuxtà Venet.impreſſ. Duran.in d. dec.430.
9 *num.9.* Sed etiam quod ſit † eiuſdem ſpeciei
hoc eſt alterius ſimilis ſubrogationis gratio-
ſę quam obtinetRaymundus, *March.de Com.*
appell.ab exec.Breu.& liter.Apoſt.nu.70.fol.321.
par.1.Lotther.de re benef.lib.2.quæſt.20.nu.vltim.
Reuerendiſſimus Vrgellen. vbi proximè num.10.,
10 alioquin deficiens in †exhibitione huius ti-
tuli eſt quidem ſuper titulo ſuo audiendus
ad finem, vt ſi releuans appareat ſit ordina-
rie proceden̄, non autem executiuè, At
non habetur pro legitimo Contradictore
quin gratioſè ſubrogatus non ſit in poſſeſ-
ſionem mittendus, & iudicium à ſubroga-
tione proueniens executiuum remaneat, vt
poſt *Bart.& Zuccard. in dicta l.vltim, num.346.*
verſ.ſecundo eſt aduertendum, explicant *Gratian.*
diſcept. forenſ. cap.895. num.7. cum duobus ſeqq.,
Lotther. dicta quæſt.20.num.216. & lib.3.quæſt.3.
nu.75. Modern.Carpen.var.reſolut.cap.216.nu.13
& 14 part.2. Rota ſæpè cenſuit, vt *coram Ca-*
putaq.deciſ.329. part.1. Mantic. deciſ.71. num.7.
Penia deciſ.184.num.15., & in recent. deciſ.711.
num.2. circa med. part.1., & deciſ.302. num.18.
& ſeq. part.4. tom.2. impreſſ. etiam poſt Modern.
Piſan.de Iurepatronatus deciſ.47. num.10. & 11.
& deciſ.34.num.9.& 10. part.5. & in alijs cu-
mulatis *in deciſ.145.num.15. Eminentiſſ.D.Car-*
dinalis Otthoboni.
11 Nec vim facit vlloque modo hanc † re-
quiſitam Subrogationem concludit ſuppli-
catio, relata *in Summario Laurentij nu.1.*conti-
nens in ſecunda parte clauſulam *Ita quod lit-*
teræ deſuper in forma ſimplicis prouiſionis gratioſæ
Subrogationis expediri poſſint,&c. nam ad hoc,
vt impetrans Beneficium reſeruatum dica-
tur etiam habere gratioſamSubrogationem
deſumptam,vel ex corpore, aut ex clauſulis
generalibus dependeñ à generali gratia pro-
uiſionis quoad Ius,& poſſeſſionem defuncti
12 in cuius locū petitur Subrogatio,nō † ſuffi-
cit ſola ſupplicatio ſignata cum dicta clau-
ſula, ſed indiget expeditione ad partes Bul-
larum in forma talis Subrogationis ex quo
per huiuſmodi reſcriptum cenſetur data
13 facultas † expediendi litteras in potentia,
quæ non prius quam ſit facta expeditio re-
ducitur ad actum illiſque non expeditis ni-
hil tribuit, vt tradit idem *Lotther.de re benef.*
dicta quæſt.20.num.174., & lib.3.quæſt.2. num.8.
cum ſeqq. & quæſt.18.num.28. & 29. Mareſcott.
var.reſolut.d.lib.2.cap.1.num.56. Put. deciſ.423.
num.1.& 2.lib.1. Seraph.deciſ.236.num.2. & in
dicta deciſ.1426. num.2. in fine, Rot.in Legionen.
Prioratus 27.Iunij 1584. corā ſa:me:Clem.VIII.
relat.per *Garz.de Benef.par.6.cap.4.num.9.* vbi
14 quod † facultas expedieñ litteras in forma
gratioſæ ſubrogationis datur acceſſoriè ad
gratiam principalem, *in Valentina Rectoriæ*
24.*May* 1647.*coram bo.me: Bichio* §. *Quoad pri-*
mum, & in deciſ.122.num.fin., & 130. num.10.
coram D.Cardinali Otthobono.
Prætereà admiſſa etiam citrà veri præiu-
15 dicium † expeditione harum litterarum
Subrogationis gratioſæ non ſuffragarentur,
niſi quoque oſtenderetur fuiſſe coram exe-
cutore exhibitas, & in vim earum de eius
manu poſſeſſionem aſſequutā, *Rot.deciſ.641.*
nu.2.par.4.recent. Merlin.deciſ.365.nu.12.& 13.
& in puncto fuit reſolutum in *præcitata de-*
ciſione 145. *D.Card. Otthob. num.29. cum ſeqq.*,
vbi alia referuntur, & cōciliantur in oppo-
ſitum deducta, & præcipuè *deciſ.842. coram*
bon:me:Buratt., vt ibi *nu.18. & ſeqq.*, hic verè
de tali poſſeſſione non conſtat quæ nec mi-
nus releuaret tanquam infecta propter de-
16 cretum † irritans in decretis Sac.Conc.Tri-
dent.necnon in *Conſtitutione Piana 33.*, etiam
prohibeñ allegationem tituli colorati appo-
ſitam, quod operatur, vt habeatur pro non

poſſeſſo-

poſſeſſore, *Rota deciſ.48. num.2., & ſeq.part.5. recent. & in Vicen.Cappellaniæ 7.Nouemb.1629. coram bo:mem:Pirouano, & in Mediolanen.Cimiliarcatus 15.Maij 1645.coram bo:me.Pemingerio.*

Cæterum ex eo videbatur ſublata omnis
17 hæſitatio, quia † concluſio quod poſſidens cum titulo impediat Immiſſionem, Proceſſumque ad viam ordinariam reducat, eo minus recipitur, quando titulus cui innititur inualidus, & irreleuans detegitur, ſicuti in propoſito apparet iſte Laurentij, dum obtinuit Parochialem ſibi conferri in vim Concurſus habiti in partibus ob non ſeruatam formam Sac. Conc. Tridentini, nulli in prædictis deciſionibus declarati, *Rot. in deciſ.36. num.3.par.1. recent.*, & in ſæpè citatis *deciſionibus 430. Duran.in Bononien.fideicõmiſſi de Rubeis 30.May 1646. §.vltimo, coram Eminentiſſimo Cardinali Corrado, & 154.num.32. cum ſeqq. penes Eminentiſſimum Ottbob.*, & ſtante dicta
18 nullitate † tituli ſiue gratiæ principalis dicti Laurentij, ſi litteræ Subrogationis gratioſæ hodie reperirentur expeditæ tanquam ab ea deſumptæ, & dependeñ nihil releuarent, *Rot.deciſ.541.num.8.par.3.diuerſ.*

Non obſtat, quod amplius obijciebatur
19 litteras † Apoſtolicas Raymundi fuiſſe vulneratas per ſententiam A.C. qui pronunciauit illas non eſſe exequendas, & Laurentium à petitis abſoluit, atque ideò ex hoc ſaltem ceſſet rigor Iudicij executiui Immiſſionis, & expectandæ ſunt tres ſententiæ cõformes, *Gonz.ad reg.8.gloſſ.6. nu.202. & 235. Card.Mill.deciſ.28.num.2., & dicta deciſ.365. in*
20 *fin. bo:me:Merlin.* Si quidem poſſet † obiectũ vigere quatenus ageretur de executione earumdem litterarum coram eodem A.C. exhibitarum, & in vim ipſarum nunc inſtaret in poſſeſſionem immitti, ſecus cum agatur de executione litterarũ Subrogationis gratioſæ, à dictis litteris realiter diſtinctis, ſanè reſpectu iſtarum nulla adeſt vulneratio, ex quo de tempore latæ ſententiæ, non fuerunt exhibita, & de illarum viribus cognitum neque expeditæ, vt in ſpecie ponderauit *Rota in Aſtoricen.Archidiaconatus 9.Nouemb.1602. coram Cardinali Lancellotto Iun.poſt Marcheſ.de Comm.par.1.cap.1.nu.9 fol.356.* & regulare eſt
21 quod vbi † ſentẽtia eſt reſtricta ad vnum Inſtrumentũ, vel aliam rẽ non eſt extendeñ ad aliud de quo in ea non ſit mentio ad effectũ vulnerationis, *Scacc.de appellat.dicta quæſt.17. limit.9.ſub nu.58.verſ.Subextende, Rot.dec.132. num.12.par.2.diuerſ.*, & poſt *Zacch. de obligat. Camer.deciſ.65.num.12. & in Toletana penſionis 2.Iunij 1631. coram bo:me:Motman.*

Et ità vtraque, &c.

Deciſiones iſtæ in hac eadem cauſa factæ, nempè ſub diebus 5.Martij, & 28. Iunij 1660. coram Beuilaqua, impreſſæ ſunt ſuprà in hac eadem parte 13. recent. deciſiones 176. & 242.

R. P. D. EMERIX.

Bononieñ Quintæ.

Veneris 3.Decembris 1660.

ARGVMENTVM.

Obligatus vigore Tranſactionis ad quintam partem fructuum omnium bonorum, ſub prætextu non plenæ, & pacificæ poſſeſſionis ob lites excitatas, aut occupationis vnius prædij ab alio, contra propriam obligationem venire non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio tradendi quintam partem fructuum omnium bonorum impugnari nequit cum de ea conſtet ex Inſtrumento Tranſactionis, quod probationem probatam facit.*
2 *Poſſeſſio non plena, & pacifica ob lites excitatas an obſtet quo minus obligatio effectum ſortiatur.*
3 *Lis non impedit perceptionem fructuum niſi auferatur poſſeſſio.*
4 *Occupatio vnius prædij à Collitigante facta non impedit, quin in reliquis obligatio firma, & efficax remaneat.*
5 *Poſſeſſionem bonorum aſſequutus, ad quintam partem eorum vigore obligationis tenetur.*
6 *Fructus an à prædio temporaliter tantùm tranſigenti aſſignato debeantur.*
7 *Creditor non exacto credito aſſignato in bonis quibuſuis debitoris ſibi ſatisfacere rectè poteſt.*
8 *Teſtes informati de quãtitate ſeminis, & fructuum recollectorum, cum de ſolito, & conſueto in materia liquidationis deponant, benè probant.*
9 *Fructus quando non calculantur ex ſolito, ſed quia partes ita conuenerunt, non laudum inter alios latum, ſed ſumpta probationes attendi debent.*

DECISIO CCLV.

ORTA lite inter P.Virgilium Deo datum, & Co:Io:Baptiſtam de Blanchis de, & ſuper bonis q.Com:Pirri de Blanchis, deuenerunt ad concordiam, qua mediante P. Virgilius de anno 1643. ceſſit Com. Io: Baptiſtæ vti Procuratori, & legitimo Adminiſtratori Com:Gambiſis filij omnia iura ſibi competeñ, & competitura vigore Teſtamenti dicti D.Com:Pirri, & è conuerſo Com: Ioannes Baptiſta nomine quo ſuprà promiſit tradere P. Virgilio ſingulis annis quintam partem fructuum omnium bonorum in quibus ipſe P.Virgilius à Com:Pirro inſtitutus, ſeu ſubſtitutus fuerat, & quæ ad eiuſdem Com:Io:Baptiſtæ, ſeu Gambiſis manus deuenerint, vel quorum poſſeſſionem conſequutus fuerat, detractis tamen ære alieno, & grauaminibus.

Verùm quia Io: Baptiſta, & Gambiſes in promiſſis deficiebant, & motum fuerat anno 1636. nouum Iudicium à Co: Aemilio filio naturali Co.Pirri ex antiquo fideicommiſſo ſuper ijſdem bonis, P. Virgilius mediante noua concordia ceſſit Co: Aemilio

lio omnia Iura ſibi competentia prò dicta quinta parte fructuum tàm decurſorũ, quã decurrendorum; Vndè Co: Aemilius Ceſſionarius Inſtituto Iudicio pro illorũ liquidatione coram A.C. Areoſto obtinuit prædictum mandatum pro lib.mille in cauſam declarañ, & ſucceſſiuè aliud pro libr. 4580. à quo hinc indè in partibus præiudicialibus appellato, cauſaque commiſſa R.P.D.meo Taia, Rota mandauit relaxari mandatum pro lib.8000. ſine præiudicio reſidui; Vndè interpoſita iterum appellatione, & cauſa mihi commiſſa cum clauſula *Sine præiudicio libr.*4580.,& in reliquis ab exceſſiua tantum propoſui Dub: An conſtet de exceſſu.

Et quia illius reſolutio dependet à ſequentibus videlicet, à quo tempus computandi ſint fructus. Ex quibus corporibus debeantur, & ad quam ſummam annuam aſcendant DD. omnibus accuratè perpenſis.

Quoad primum conſueuerunt fructus eſſe computandos à die 31. Martij 1643. quo tempore Com: Io: Baptiſta vti Procurator P. Virgilij in ſeculo Io: Baptiſtæ nuncupati aſſequutus fuit actualem poſſeſſionem bonorum, vt patet ex Inſtrumento poſſeſſionis *Summario impreſſo Co: Aemilij num.*18.

1 Moti fuerunt ex clara, & litterali † obligatione Com:Io:Baptiſtæ tradendi quintam ſtatim atque conſequutus fuerit aliquam partem bonorum, de qua obligatione conſtat ex Inſtrumento Tranſactionis, *dicto Summario num.*2., quod facit probationem probatam, *l.pecunia, & l.intereſt*, & ibi *Bald.nu.*2. *C.de ſolut. Gemin.conſ.*103.*nu.*9. *Canaler.dec.*71. *num.*1., *& deciſ.*182.*num.*3.

2 Nec obſtat † motiuum denuò repetitum quod nempè Co: Io: Baptiſta non habuerit plenam, & pacificam poſſeſſionem ob lites excitatas ab Angelo Mariano ante annum 1647., quo tempore contrà illum obtinuit ab hoc Sacro Tribunali ſententiam Immiſſionis; Tum quia Angelus Manſius fuit à Sacra Rota condemnatus ad reſtitutionem fructuum lite durante perceptorum, & pro illius, ac litium expenſis in ſolutum dedit Co:Io:Baptiſtæ Tornaturas 40. Terræ cum ſtabulo, & alijs edificijs in Tranſactione anno 1634. inter illos inita recenſitis, *Summario manuſcripto Co:Aemilij num.*3.

3 Tum etiam quia† lis non impedit perceptionem fructuum niſi auferatur poſſeſſio, & Immiſſio benè concedi potuit Com: Io: Baptiſtæ poſſidenti pro confirmatione ſuæ penſionis, vt pluribus relatis dictum fuit in *Romana fideicommiſſi de Nicolinis in Congregatione 30.Iulij 1653. §. Exiſtentiam enim coram Reuerendiſſimo D.meo Decano.*

Et ideò dum non probatur, quod Man-
4 ſius † occupauerit poſſeſſionem bonorum niſi reſpectu Prædij *della Torricella*, in reliquis firma, & efficax remanſit obligatio, vt animaduerſum fuit *in deciſione huius cauſæ ſub die 31. Maij 1660. §.Conſiderarunt, coram R.P.D.meo Taia.*

Quoad Prædium verò *della Torricella*, quia Co:Io:Baptiſta de anno 1653. mediante ſententia R.P.D. mei Celſi obtinuit condemnari Marinũ ad reſtitutionem fructuum à die motæ litis, & nihilominus Co: Gambiſes inſiſtit ſe non teneri pro illorum rata ad ſolutionem quintæ; Placuit Dominis ad tollendam omnem difficultatem quod pro rata huiuſmodi Co: Gambiſes cedat Com: Aemilio Iura contrà Manſium præſtito tamen prius Iuramento, nec ipſe, nec Co:Io: Baptiſta eius Pater illas exegerit, ſiue remiſerit, & facta ceſſione, ac præſtito huiuſmodi Iuramento pro rata diminuatur quinta ad formam calculi Co: Aemilij.

Et vlterius, vt ex hoc eodem Prædio calculato in Tornaturis centũ detrahantur pro toto tempore ab anno 1643. vſque ad 1658. Tornaturę 40.poſſeſſæ à Co:Aemilio,& pro rata quoque minuatur quinta, quæ iuxta calculum Co:Aemilij in annis 13.conſtituit ſummam librarum 1040.

5 Ad ſecundũ, reſponderunt † deberi quintam ex omnibus corporibus hęreditarijs Co: Pirri, videlicet duobus in Communi Sancti Georgij, vno in Communi Gherghenzani, alio in Communi Butrij, & ſitis in Communi Montis Fendentis,& Montanearum, quorum omnium poſſeſſionem Co:Io:Baptiſta, vt ſuprà aſſequutus fuit, *dicto Summario num.*18.

6 Neque videtur poſſe excipi † Prædium nuncupatum, *il Voglio*, comprehenſum ſub bonis Montis Fendentis, vti temporaliter tantum aſſignatum Co:Pirro correſpectiuè ad obligationem, quam contraxerat cum DD.de Angelellis, mediante cenſu, cum illis inito, ad commodum, & vtilitatem Co:Io:Baptiſtæ.

Quia Com: Pirrus impoſuerat quoque alium cenſum libr. 4200. ad commodum eiuſdem Com:Io:Baptiſtæ, & ad fauorem Adminiſtratorum Congregationis Beatæ Mariæ della Vita, & pro ſecuritate ipſi aſſignatum fuerat quoddam creditum à Co:Io:
7 Baptiſta cõtra illos de Rubeis, quod † dum non exegit rectè potuit ſibi in dicto Prædio ſicuti in quibuſuis alijs bonis Io: Baptiſtæ creditoris ſatisfacere, *l.quamuis,ff.de pignor.act. Altograd.conſ.*37.*num.*18. *& ſeqq. lib.*1.

Et hoc videtur etiam ſufficienter agnouiſſe Co:Ioãnes Baptiſta dum ſequuta morte Co: Pirri ſpecificè adeptus eſt poſſeſſionem huius Prædij vti hæreditarij Co:Pirri, *dicto Summario num.*18.

Quoad tertium, denique dixerunt fructus annuos aſcendere ad ſummam contentam *in prima deciſ. R.P.D.mei Taia ſub die 30.Aprilis 1660. §.Ad propoſita, & in Inſtrumento Economiæ dato in Summario impreſſo nu.*5.,& adminiculato ex depoſitionibus Teſtium, *dicto*
8 *Summario num.*6.7.*&* 15. qui vti † informati de quantitate ſeminis, & fructuum recollectorum,& deponentes de ſolito, & conſueto in hac materia liquidationis, benè probant *Caual.deciſ.*36.*num.*2.,*&* 3., *& deciſ.*586. *num.*2., & plenè dictum fuit *in deciſ. R.P.D.*

mei

mei Taie 30. Aprilis 1660. §. ad propoſita.

Nec facit, quod in laudo P. Rufini, cuius
particula datur in *Summario Com. Gambiſis n.8.*
9 fructus † calculentur in minori quantitate,
quia ibi non calculantur ex ſolito, ſed quia
partes ſic conuenerunt, & propterea attendi
debent ſupradictæ probationes non laudum
latum inter alios iuxtà vulgatam regulam
res inter alios acta &c.

Ex quibus concluſum fuit pro nunc conſtare tantùm de exceſſu in lib. 1040. ſine præiudicio ambarum partium quoad relicta in ſuſpenſo. *in dec. R.P.D. mei Taye* vtraque &c.

R. P. D. E M E R I X.

Colonienſis Canonicatus.

Veneris 10. Decembris 1660.

A R G V M E N T V M.

Preces quoad Canonicatum ob acceptationem Scholaſteriæ ſtante proteſtatione in contrarium non dici conſumptas, cùm ante inſtitutionem ſiue collationem perfectionem non recipiant; nec ſuffragari collitiganti reſignationem factam, cùm eadem tanquam conditionalis Reſignatario Ius ita plenum non tribuat, quia reſignans in ea agere poſſit, & conueniri.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia precum ob acceptationem Scholaſteriæ conſumpta, vigore eorundem Canonicatum poſtmodum acceptare non licet.*

2 *Reſignans Canonicatum ad fauorem tertij, omne ius & poſſeſſionem à ſe abdicaſſe, ac ſine titulo colorato remanſiſſe cenſetur.*

3 *Pontifice alicui de beneficio vacaturo cum clauſula, ex nunc prout ex tunc, prouidente, gratia ſtatim eſt imperfecta, nec factum exequutoris requirit.*

4 *Preces primariæ in forma mandati de prouidendo dantur, nec perfectionem ante inſtitutionem ſiue collationem recipiunt.*

5 *Acceptatio ſola Ius conſiderabile acceptanti non tribuit, nec gratiam conſumit.*

6 *Acceptatio Scholaſteriæ cum expreſſa proteſtatione de precibus non conſumendis niſi effectum ſortitis, precibus propter litem motam ſuper Scholaſteriam nondum actualiter conſequutam non præiudicat.*

7 *Reſignatio conditionalis dum plenum Ius, & poſſeſſionem reſignatario non tribuit, reſignans in ea rectè agere, & conueniri poteſt.*

8 *Prouiſionem prætendens vigore indulti Apoſtolici Vniuerſitati conceſſi, qualitates ſe habere in indulto requiſitas probare tenetur.*

DECISIO CCLVI.

COMMISSA mihi cauſa appellationis à Sententia Reuerendiſſimi D. mei Decani confirmatoria alterius R.P.D. mei Taiæ adiudicantis Theodoro Canonicatum
controuerſum dubitauî an ſententia totalis
eſſet confirmanda, & ratio dubitandi fuit,
quia hodie pro parte Laurentij non informantis,
& petentis dilationem prætendeba-
1 tur non ſolùm præcedentem † acceptationem
Scholaſtriæ conſumpta gratia Precum
Theodori, ita quod poſtmodum vigore
eorundem non potuerit acceptare Canonicatum,
vt per *Text. in l. apud Aufidium ff. de
option. & in l. ſerui electione de legat. 1. responderunt
Oldrad. conſ. 29. nu. 1. in fin. Gemin. conſ. 103.
num. 3. & ſeqq. Roman. conſ. 129. num. 4.* quos ſequitur
*Rota coram Mohed. deciſ. 24. num. 2. de
conceſſ. Prebend. & coram Creſcent. deciſ. 29. nu. 1.
de Preb. &c.*

Verùm etiam quoniam Theodorus Canonicatum
huiuſmodi à quatuor circiter
2 annis ad fauorem Tertij reſignauerat, dicebatur
abdicaſſe à ſe omne Ius, & poſſeſſionem,
ac remanſiſſe ſine titulo colorato, &
propterea Canonicatum ei adiudicari non
potuiſſe per *Text. in cap. accepta in fin. de reſtit.
ſpoliat. eſt tradita per Innoc. Io. Andr. Abbat.*
& alios relatos per *Caſſad. deciſ. 4. num. 3. eod.
tit. & Preb. 138. num. 6. lib. 3. &c.*

His tamen minimè obſtantibus Domini
pro confirmatione reſponderunt, obiectum
ſiquidem conſumptionis Precum viſum
fuit ſufficienter ſublatum, ex plenè deductis
in præcedentibus deciſionibus in quibus
dictum fuit doctrinam *Oldr. Gemin. Roman.*
& ſequentium procedere in gratia expectatiua
conceſſa in forma prouiſionis,
3 quando nimirum † Pontifex prouidet alicui
de Beneficio vacaturo cum clauſula *ex
nunc prout ex tunc*, in quibus terminis gratia
ſtatim eſt imperfecta, nec requirit factum
Exequutoris *Card. Seraph. dec. 761. num. 8.*

Sed non poſſe applicari caſui præſenti,
4 quia † Preces primariæ dantur in forma
mandati de prouidendo, nec recipiunt perfectionem
ante inſtitutionem, ſiue collationem
in puncto *Lotther. de re benef. lib. 1. qu. 6.
numer. 47. Conſt. in Schol. ad Reimar. Preces
5 ſoll. 29. quæſt. 11.* Et ideò † ſola acceptatio
non tribuit Ius conſiderabile acceptanti,
nec gratiam conſumit *cap. fin. §. ſanè in ijs de
conceſſ. prabend. in 6. Franc. in cap. de captand.
eod. tit. num. 2. verſ. quarto nota Lotther. ubi ſupra
lib. 2. quæſt. 51. num. 70. & ſeqq. Ferret. conſ.
16. num. 17. verſ. Prætereà adden. ad Mohed. d. deciſ.
14. de conceſſ. Prabend. in verb. videtur contrarium,
& Rota coram Pen. deciſ. 192. num. 16.
iuxtà impreſſ. Venet. cum alijs adductis in deciſionibus
editis coram Reuerendiſſimo D. meo Decano
& R.P.D. meo Taia &c.*

Tantò minùs in præſenti, quia Theodo-
6 rus † acceptauit Scholaſteriam cum expreſſa
proteſtatione, quod preces non cenſerentur
conſumptæ niſi ſuos plenarios, & integros
effectus ſortitæ fuiſſent; Vnde etiam
ex abundanti inferebant Domini licuiſſe
Theodoro variare, & Preces non potuiſſe
conſumi propter litem motam ſuper Scholaſteriam
dum illam actualiter conſequutus
non fuit, vt limitando contrariam opinio-

nionem tradit *gloſſ. in cap. in multis in verbo variare de reſcript. Ferrett. d. conſ. 16. num. 16. ver. ex alio, & num. 17. Arnolph. Ruzeus de Iur. Regul. priuil. 21. num. 4. inter tractatus magnos to. 12, fol. 313.* & in terminis *Primar. Precum Cok. vbi ſupra ſect. 4. fol. 69. verſ. 3. niſi acceptans &c.*

Obiectum verò nouiter deductum ex reſignatione non videtur poſſe ſuffragari Laurentio, quia *Text. in cap. accepta de reſtit. ſpoliat. & Innoc. Abb. & alij relati in præcitatis deciſionibus Caſſad. & Put.* loquuntur in terminis puræ, & ſimplicis reſignationis non autem
7 in † reſignatione conditionali, ſeù facta ad fauorem, in qua donec Ius, & poſſeſſio plenè fuerint acquiſita reſignatario rectè poteſt reſignans agere, & conueniri, vt diſtinguendo inter vtramque reſignationem tradit *Pariſ. de reſignat. lib. 1. quæſt. 3. num. 47. & ſeqq. & quæſt. 7. num. 9.* & pluribus &c. *Rota coram Pen. deciſ. 299. & num. 1. & ſeqq. & ſignanter num. 6. 7. & 8. iuxtà impreſſionem Venet. & ceſſat difficultas ex Bulla Gregorij XIII. 8596* relata etiam per *Pariſ. vbi ſupra lib. 71. qu. 3. num. 35. &c.*

His demum accedit, quod Laurentius
8 non † probauit ſe habere qualitates requiſitas in Indulto Apoſtolico conceſſo vniuerſitati Colonieñ vigore cuius prætendit ſe prouiſum, ad tradit per *Garz. de Benef. p. 5. cap. 4. num. 170. & ſeqq.*

Ex quibus concurrentibus in cæteris validitate, de qua conſtat ex reuolutione actorum ita concluſum fuit &c.

R. P. D. PRIOLO

Rheginen Dyptereatus.

Ven. 10. Decembris 1660.

ARGVMENTVM.

Remiſſoriam data releuantia, & concurrente fumo etiam in Beneficialibus non denegari; fruſtra opponi exceptiones cùm ad concedendam Remiſſoriam articulos aliqualiter ad cauſam facere ſufficiat; cæterum quia eis non eſt in tertia inſtantia in qua ſolùm in beneficialibus remiſſoria datur, apponi ſequeſtrum, & obligationem de ſtando vnicæ eſſe faciendam.

SVMMARIVM.

1 *Moleſtiis ſuper ſecundo beneficio infra duos menſes probatis vacatio primi inducta non cenſetur.*
2 *Prouiſus ſtantibus moleſtijs beneficium primum dimittere non tenetur, ne vtroque poſtea priuatus remaneat.*
3 *Teſtes deponentes de expreſſa contradictione Canonicorum in actu erectionis, & de carceratione de ordine Archiepiſcopi ſequuta, contra ipſum inducentem fortius probant.*
4 *Remiſſoria data releuantia, & concurrente fumo etiam in Beneficialibus denegari nunquam conſueuit.*
5 *Articuli continentes moleſtias Iudiciales an ad effectum obtinendi remiſſoriam per ſcripturas probari teneantur.*
6 *Probatio Teſtium de metu incuſſo, & alijs moleſtijs extraiudicialibus ſufficit, vt remiſſoria concedatur.*
7 *Tertius an nullitatem erectionis Canonicatus ad iuſtificandam gratiam ſuam allegare poſſit.*
8 *Tertius exceptionem alteri competentem niſi eo volente opponere non valet.*
9 *Nullitatem iam detectam, & oppoſitam ad deducendam quilibet admittitur.*
10 *Exceptio, quando eſt clara, & prorſus excluſiua Iuris agentis, nullitatem detectam quilibet deducere poteſt.*
11 *Taciturnitas Canonicorum erectioni non ſuffragatur, cùm eandem ſpontaneam, & voluntariam non fuiſſe probatur.*
12 *Remiſſoria, vt concedatur articulos aliqualiter ad cauſam facere ſufficit, arctiori diſcuſſione materiæ poſt factas approbationes reſeruata.*
13 *Remiſſoria, lite non extante in tertia inſtantia, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando vnica non conceditur.*

DECISIO CCLVII.

REIECTO in poſtrema deciſione fundamento in antecedentibus aſſumpto; quod licet Dyptereatus vacaſſet per aſſecutionem Canonicatus incompatibilis; nihilominus prouiſio obtenta à Ioſepho Boſurgio per reintegrationem ſibi factam à Franciſco fratre ſubſiſteretur ex clauſulis generalibus in eius ſupplicatione inſertis fuerũt exhibiti articuli, in quibus Ioſeph modo nititur probare, quod Dyptereatus non vacabat per aſſecutionem vnde dedi dubiũ pro remiſſoria, quam DD. reſponderunt concedendam eſſe.

Articulatur enim, quod Franciſcus nunquam aſſequutus fuerit poſſeſſionem pacificam Canonicatus prædicti minuſuè pacifica fuerit erectio illius, cùm infra bimeſtre, & in ipſo initio Canonici ſe oppoſuerint, & poſſeſſioni capiendæ per Franciſcum ac etiam erectioni eiuſdem, & aliorum nouorum Canonicatuum ex quo releuantia articulorum videbatur clara, nam data huiuſmodi probatione ceſſabit ſuppoſitum, quod Dyptereatus vacaret per aſſecutio-
1 nem cùm probatis † moleſtijs ſuper ſecundo beneficio infra duos menſes non dicatur
2 inducta vacatio primi, nec teneatur † Prouiſus illud dimittere, ne remaneat priuatus vtroque beneficio iuxtà *not. per gloſſ. in cap. commiſſa verb. pacificam de elect. in 6. Gonzal. ad reg. de triennal. quæſt. 53. in princ. Hoyed. de incompatib. par. 1. cap. 13. num. 8. vbi de communi Maſcard. de probat. concluſ. 183. num. 40. Caſſad. deciſ. 9. num. 1. de Cauſ. poſſeſſ. & propriet. Seraph. deciſ. 997. num. 5. & deciſ. 1254. num. 2.* qui omnes loquuntur ſiuè moleſtiæ ſint iudiciales ſiue extraiudiciales cum alijs per *Add. ad Ruyat. dec. 19. num. 18. & ſeqq.*

Fumus verò veritatis iſtius futuræ proba-
3 tionis reſultat ex duobus † Teſtibus pro parte

ſe Galenſis examinatis, & productis, depo-
nentibus de expreſſa contradictione Cano-
nicorum in actu erectionis, & de carcera-
tione ſequuta de ordine Archiepiſcopi æ-
grè ferentis ſimilem contradictionem, qui
Teſtes propterea contra ipſum inducentem
fortius probant *Soccin.Iun.conſ.69.nu.10.lib.1*
& conſ. 178. in fin. lib. 2. Gabr. qui de communi
concl. prima ſub num.13. de Teſtib. & plures cu-
mulat.Grat.cap.552.num.9.
4 Data autem † releuantia, & concurrente
fumo etiam in Beneficialibus remiſſoria
nunquam denegari conſueuit *Rota apud Caſ*
ſad.dec.3.de dilat.Seraphin.dec.1364.num.3. Bu-
ratt.dec.28.num.5. in rec. dec.677. num.1.par.1.
& coram Merlin. dec.15. eodem numero in Mele-
uitana Commenda 17. Februarij 1650. coram Re
uerendiſſimo D. meo Cerro Decano.
5 Non obſtat, quod † articuli continentes
moleſtias iudiciales probari poſſint per ſcri
pturas, nam alij continentes moleſtias ex-
traiudiciales circa ipſam met poſſeſſionem,
& perceptionem fructuum prout etiam me
tus incuſſus non poteſt aliter probari, quàm
6 per † Teſtes, quod ſufficit, vt concedatur
remiſſoria *Felin. in cap.1.num.4. de appell. Ro-*
ta dec. 17. in nouiſ. & dec. 46. in fin. in antiqu.
vtrobique de Teſtib. coram Caual.dec.281.num.5
& in Vicentina Parochialis 1. Februarij 1623.
coram bon.mem.Manzanedo.
Nec etiam obſtat, quod Ioſeph non poſ-
7 ſit tanquam † tertius nullitatem erectionis
Canonicatus allegare ad iuſtificandam ſuã
gratiam: ſiquidem id eatenus procederet
quatenus Canonici non contradixiſſent nec
8 ſe oppoſuiſſent dictæ erectioni ex quo † ter-
tius non valet opponere exceptionem alte-
ri competentem, niſi eo volente iuxta tra-
dita per *Gonzal. ad regul.8. gloſſ. 56. num.111.*
Rota in Ariminen. Domus 22. Iunij 1607. coram
Sacrato, ſed dato, quod Teſtes contradictio-
nem Canonicorum contemporaneam ere-
ctioni concludant, vt continetur in articu-
9 lis poterit ſe tali exceptione tueri; nam †
quilibet admittitur ad deducendam nullita
tem iam detectam, & oppoſitam *Felin. in*
cap. Latori de re iudic. Rota deciſ.256.num.16.co-
ram Seraph. & deciſ.176. num.12.par.1. diuerſ.
& tradit *Gratian.cap.691. num.17.* Præſertim
10 ſi (prout hic) † exceptio ſit clara & pror-
ſus excluſiua Iuris agentis, vt limitat *Bart.*
in l. qui cum herede num. 1. ff. de except. Idem
Gonzal.vbi ſupra gloſſ.56.num.113.Gratian.cap.
715.num.25.
11 Taciturnitas, † & acquieſcentia Canoni-
corum ſubſequuta non releuat, quia arti-
culatur eam non fuiſſe ſpontaneam, & vo-
luntariam, ſed metu carcerationis nonnul-
lorum ex eiſdem Canonicis, vt dictum eſt
12 in † conceſſione tamen remiſſoriæ ſufficit,
quod articuli aliqualiter faciant ad cauſam,
reſeruata arctiori diſcuſſione materiæ poſt
factas probationes, vt dictum fuit *in Hiſpa-*
len. Decimarum 26. Iunij 1647. coram Eminen-
tiſſimo D.Cardinali Corrado, & in Calaguritana
Decimarum de Ocon.7. Iunij 1658.coram R.P.D
meo Celſo.

Quia autem Ioſeph poſſidet Dypterea-
13 tum, & † lis non eſt in tertia Inſtantia in
qua ſolum in beneficialibus remiſſoria con
ceditur; deciſum fuit illam dandam eſſe
appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de
ſtando vnicæ prout *in dec. 555. num.13. coram*
Seraph. in recent.dec.43.num.4. & 585.num.5.6
& 9.par.5. coram Coccino dec.246.num.3. & de-
ciſ.77. in fine coram Merlin.
Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. T A I A.

Romana Dotis.

Veneris 10. Decembris 1660.

A R G V M E N T V M.

Tractatur de vſuris dotalibus, quando ſcilicet currant, & quando ex dote non ſoluta peti valeant, Depoſitum Dotis, quando liberet ab vſuris dotalibus Depoſitum, quando eſt verbale non releuat. Verba non ſufficiunt, vbi facto opus eſt. Oblatio verbalis, quando ſufficiat, vt non currant fructus.

S V M M A R I V M.

2 *Socer, parentis locum obtinet, ſcilicet Naturalis.*
2 *Iudex eſt vir bonus.*
3 *Vſuræ Dotales, quando peti poſſint ex dote non ſoluta.*
4 *Et quid ſtante depoſito.*
5 *Depoſitum Dotis, quando liberet ab vſura ipſius dotis, & num.6.*
7 *Depoſitum non dicitur factum, ex reſponſione, quod quis eſt paratum illud facere.*
8 *Statutum Vrbis lib.1. cap.137. taxat fructus Dotium ad rationem ſeptem, cum dimidio pro quolibet centenario.*
9 *ex Litis ſubſtentatione, arguitur animus nolentis ſoluere, quod quis debet.*
10 *Recuſatio repugnat voluntati.*
Recuſatio, non dicitur velle num.10.
11 *Oblatio verbalis crediti vt admittatur, ſat eſt, quod conſtet creditorem recepturum non eſſe etiam ſi præciſè non recuſet recipere.*
12 *Depoſito non eſt locus, quando Aduerſarius eſt recuſaturus.*
13 *Vſura, quæ non ex conuentione debentur, ſed ex mora curſum ſiſtit ſola oblatio, etiam citra conſignationem.*
14 *Conſignatio crediti cum impediat moram, ne contrahatur, ſic contractam purgat.*
15 *ad Vſurarum curſum euitandum in creditore, cum agatur de damno vitando, ſufficit oblatio verbalis.*
16 *Gener, quando adhuc remanet cum vxore in domo ſui Soceri, in taxationem fructuum dotalium, quid veniat attendendum.*
17 *in Fructum dotalium taxatione, quid veniat attendendum.*
18 *Maritus, quando ſit excuſandus ab vſuris dotalibus, & 19.*
20 *Depoſitum, quando eſt imperfectum, & illegi-*

timnro, non operatur ſuos effectus, & num.21.

22 *Creditor tenetur partem debiti confeſſatam accipere, & alteram partem litigare.*

23 *Depoſitum, quando non poſſit dici, nec imperfectum, nec illegitimum, & num.24. & 25.*

26 *Vſuræ, quando ſunt indebitæ de eis non eſt habenda ratio.*

27 *Pecuniam, indebitè conquerens ſe perſoluiſſe, probare id tenetur.*

28 *Solutionem indebitam non cenſetur quis voluiſſe accipere.*

29 *Solutio, quando multo magis non præſumatur indebite facta.*

30 *Lis, quando conſiſtit in facto, non eſt quæſtio de Iuris auctoritate.*

31 *Lites dirimere ſpectat ad officium Iudicis.*

DECISIO CCLVIII.

INTER Socerum (qui parentis locum
1 obtinet † *l. quia parentis 17 ff ſolut.matrim.*
ſcilicet naturalis, quem ibi gloſſ. declarat)
& Generum, eoſque prænobiles, cum dubitaretur in mutuis petitionibus, & ad cuius fauorem eſſet relaxandum mandatum, ad nullius fauorem eſſe relaxandum DD.
2 vnanimes ex bono, & æquo, atque vt † vir
bonus eſt Iudex, *l. vir bonus 18.ff. Iudic. ſolu.* & ipſi optimi reſponderunt.

Cum enim peteret Gener vſuras dotales ex dote conuenta 22. Martij 1657. ſc. 12000. pro parte ſcut. 11. mil. quaſi non ſoluta, & depoſito illegitimo 10. Octobris ſequentis
3 vſque † ad ipſius depoſiti receptionem, &
pro parte ſcu. 600. quaſi deficientis mundi muliebris, ſeù arredi, vel acconcij (vt partes in pactis dotalibus, & nuptialibus dicunt) æſtimabilis in parte dotis, & Socer
4 exciperet de oblatione, & depoſito † inte-
græ dotis cum traditione etiam totius mundi muliebris in varijs donarijs proprio ſui ipſius Soceri intuitu donatis Sponſæ à coniunctis, & amicis proprijs vſque ad ſc. 1800 quin immo Socer ipſe repeteret vſuras dotales aliquas ſcut. 417. ſine præiudicio decretas ab A.C. & cum proteſtatione perſolutas.

Placuit DD. abſolui Socerum, quia pri-
5 dem præceſſit oblatio, nec ſine veriſimili †
immo & veriſſimo reali fundamento pecuniæ in numerato penes fide, & facultatibus
6 prorſus idoneum, † eundemque Cameræ
Apoſtolicæ Depoſitarium, *Che il primo, ò ſecondo giorno doppo la celebrazione del matrimonio, il Suocero offerì l'pagamento della dote al Genero*, vt in poſitione Soceri, & in confeſſione Generi, etiamſi reſpondentis *credere de verbo, non autem de facto, & ſemper fuiſſe paratum recipere*, neque enim ſufficiebat dicere,
7 *ſe fuiſſe † paratum*, ſed dicere oportebat, *ſe
reſpondiſſe eſſe paratum*, præſertim cum Socero, & in Domo ipſius, ſed & contrarium colligebatur, tum ex veriſimili, & vtilitate non recipiendi dotem, & percipiendi
8 fructus ad rationem 7. 50. † pro quolibet
centenario, & anno ad Stat. Vrb. 137. lib. 1. quin etiam ex veritate rei, & confeſſione Generi creditoris in alia poſitione, *Che non hà mai ricercato, nè anco eſtragiudizialmente il Suocero per il pagamento della dote*, cum reſpondit, *credere, ſciendo habere bonum debitorem pro
9 dote, & fructibus*; tum † etiam ex ſequenti-
bus actis depoſiti expreſſim recuſati, non tantùm ex litis ſuſtentatione, ex quo recu-
10 ſationem † patere ad ſenſum dixit *Rota co-
ram Durano dec. 108. num. 5. coram Reuerendiſſimo Domino Cerro Decano, poſt Merlin. de pignor. dec. 70. num. 5. verſic. nec ad iſtum effectum*; Vnde ad hoc, vt verbalis admittatur oblatio, ſat eſt, quod conſtet creditorem receptu-
11 rum non eſſe, † etiamſi præcisè non recu-
ſet accipere, vt poſt Theoricos conſuluit *Surd. conſ. 331. ſub num. 39. Rota dicta deciſ. 70.
12 ſub dicto numero*. Nec aliqua † oblatio eſt
neceſſaria, quando Aduerſarius eſt recuſaſaturus ſecundùm *Paul. Caſtren. & Alexan. apud Capyc. Latr. conſult. 37. num. 28.* & in vſu-
13 ris, quæ non ex † conuentione debentur,
ſed ex mora, curſum ſiſtit ſola oblatio etiā citra conſignationem, quia cum impediat
14 moram, ne contrahatur, ſic contractam
purgat, *l. qui decem 72. in princip. ff. de ſolut.* vt inquit *Faber. prag. error. 5. nu. 9 decad. 22. Capyc. dicta Conſult. 37. num. 19. & 20.* & in debitore ad euitandum curſum vſurarum, in quo quia tractatur de damno vitando, &
15 ſic de non † ſoluendo fructus, vel intereſ-
ſe, ſufficit verbalis oblatio ad tradita ab eodem *Capyc. dicta Conſult. 37. num. 37. Maur. de oblat. num. 20.*

Quod certè verum eſt in oblatione à So-
16 cero facta Genero, adhuc Domi ſuæ, † dum
Gener in ea verſaretur cum Vxore, & antequam Gener Vxorem traduxiſſet, atque ita matrimonii onera ferret in Domo propria ad præcipuum requiſitum pro dotalibus vſuris, *& ad notat. in §. vltimo l. vltima C. de iur. dot.* cum alijs apud *Surd. de alim. tit. 1 quæſt. 42. in fine, Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 6 gloſ. 2. par. 1. num. 5. & ſeqq. Mart. Medic. exam. 7. num. 60. & ſeqq.* & in puncto, *ſi Patris ſumptibus exhibita filia ſit, inanis vſurarum etiam ſtipulatio compenſationi non proderit, text. eſt Pa-
17 pin. §. vſuras l. Inſulam 42. ff. ſolut. matrim.* †
quicquid enim impenderit aliàs, aut non impendit, aut impendit honoris proprij cauſa, non autem onerum matrimonij, & vtilitatis, & multò minus neceſſitatis Vxoris; quicquid eſſet, poſtquam maritus ſemel traduxiſſet Mulierem, incepiſſetque
18 onera matrimonij ſuſtinere, quod † Vxor
poſtea per aliquod temporis permanſerit in Domo Patris, prout ſæpe contingit apud *Fontanell. dicta par. 1. num. 13. & 14. Rota deciſion. 253. num. 3. part. 4. diuerſor.* Tunc enim ſufficit, ſola oblatio, nec requiritur depo-
19 ſitio, aut conſignatio ad effectum non in-
currendi moram, vel pœnam, aut curſum vſurarum, nondum inceptarum, *Hondod. conſ. 36. num. 20. verſ. ſed quando lib. 2.* & referendo, ac repetendo *Gratian. diſcept. 241. numer. 40.* cum alijs apud *Capyc. dicta Conſul. 37. num. 11. & ſeqq.* & præcipuè *Franch. dec. 227. num. 4.*

Placuit

Placuit etiam abſolui Socerum, quia poſt decretum A.C. 2. Octobris 1657. in executionem oblationis factæ die præcedenti, ſucceſſit depoſitum in Sac. Monte 10. Octo-
20 bris Itaut † valeat pro legitimo decreto, & valeret etiam pro legitima cauſa, non ſolum pro excuſatione, vt mora nulla foret ad allegata à *Capyc. dicta Conſult. 37. num. 10.* ſed etiam pro bona fide debitoris, & maximè Soceri cum Genero.

21 Nec placuit cauſa recuſationis † depoſiti imperfecti, & illegitimi, quia imperfectum, & illegitimum viſum non eſt, vt infra, & quia nihilominus creditor tenetur partem
22 debiti † confeſſatam recipere, de parte verò dubia litigare, vt notat *Bart. in l. quidam 11. ff. ſi cert. pet.* & melius ait *Iulian. ibi humaniùs nobis facturus videtur Prætor, ſi actorem compulerit ad recipiendum id, quod offertur*, quod fecit A.C. & humaniſſimas partes Socer, & Gener exequi debuiſſent.

23 Et ex facto neque † imperfectum, illegitimumque depoſitum viſum eſt, ſaltem quo minùs demandari, & acceptari deberet, quia ſuperdonata illa ſupraſcripta pro
24 ſcut. 1800. & recepta † non ab Vxore, ſed à Marito, & ab eodem retenta, et maximè pro magna quantitate longè ſuperante iuſtam quantitatem ſcut. 1000. quanta deberetur, ſatis ſuperque viſa ſunt prodeſſe debitori; Itaut viſum ſit adimpletum, & ſatisfactum, & præcipuè cum declaratione Patrui donantis vaſa argentea æſtimata 240 ſcutis *per metterli nell' acconcio, ò arredo*, adeoque Gener computata priùs æſtimatione 600. ſcutorum cum alijs 400. non contro-
25 uerſis pro integra ſatisfactione huius † arredi. & acconcij, non habeat vnde conqueratur, & non teneatur reddere rationem, niſi 800. excedentium conuentam quantitatem eiuſdem arredi, & acconcij, aut in corporibus ipſis donatis permittere vſum, & dominium Vxori.

Porrò ad alteram partem, placuit etiam DD. abſolui Generum à repetitis Vſuris,
26 quaſi indebitis, † etiamſi cum protestatione depoſitis, & ſine præiudicio decretis, quia is, qui conqueritur, indebitam pecu-
27 niam ſoluiſſe probare tenetur, quod † indebitè ſit ſoluta *cap. vltimo de ſolut. l. cum de indebito 25. ab init. ff. de probat.* & præſumptionem pro eo eſſe, qui accepit, nemo du-
28 bitat, nec adeo indebitum videbatur, † vt etiam repeteretur, & maximè cum Iudicis decreto, quod licet eſſet ſine præiudicio, vti executio cum proteſtatione, decretum tamen fuit, & appellatum non fuit pro parte Soceri, prout appellari potuiſſet, ac debuiſſet, vnde nunc de mora, ſicut difficilis eſt huius rei definitio, & an mora facta intelligatur, neque conſtitutione vlla, neque Iuris auctoritate quæſtionem decidi
30 poſſe (cum ſit magis facti, quàm Iuris) † inquit *Papin. in l. mora 22. ff. de vſur.* ita & an mora non facta intelligatur, & maximè cũ ſupraſcriptis.

Cœterùm placuit DD. omnia conuenta,
31 Inſtrumentum dotis, † cum generali, & finali quietatione, & cautiones, & aſſignationem locorum Montium à Marito Vxori vſque ad annua ſcut. 150. *come ſi ſuol dire per le ſpille* per attergationem, vt fit, litterarum patentium, nomine ipſius Vxoris quoad fructus implenda eſſe, & hactenus haberi pro impletis, atque ita paria facta eſſe, & DD. ipſi fecerunt non vltima ratione (quam vltimam confero) ad dirimendas lites, cum ad officium † Iudicis pertineat lites dirimere, *dicta l. quidam ff. ſi cert. petat.* quin etiam ſecare, *vt Horatius ſcripſit ad Quint. Epiſtol. lib.* 1.

R. P. D. TAIA

Romana Locorum Montium

Veneris 10. *Decembris* 1660.

ARGVMENTVM:

Facultatem diſponendi ad libitum fideicommiſſum conditionale non inducere, nec obiectionem de oneribus legatorum placitum regulatum & adminiſtratorium; plura deinde de legatorum natura, hæredibus ſubſtitutis qui ante ſucceſſionem grauati non dicuntur, & de verbo *places* ad finem vſque examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres in omnibus bonis & iuribus inſtitutus, ſtante facultate diſponendi de locis montium tanquam de rebus per ſe alienabilibus diſpoſuiſſe cenſetur.*

2 *Verba* à ſuo piacere *cum non minus ad libitum quam ad* placitum *ſonent, facultatem alienandi deſignant.*

3 *Neceſſitas diſponendi ex mente Teſtatricis de mobilibus multa legata facientis colligitur.*

4 *Hæredibus non alienantibus omnia in fideicommiſſo remanent, & fideicommiſſum conditionale cenſetur, cum de eo hæredes ſcripti non diſponant.*

5 *Generi per ſpeciem in iure derogatur, & id potiſſimum habetur quod ad ſpeciem directum eſt.*

6 *Legatum eſt delibatio hæreditatis, qua Teſtator eo quod vniuerſum hæredis foret aliquid alicui collatum velit.*

7 *Coarctatio Teſtatricis ne litteræ patentes ſint inter mobilia pro legatis deſtinata, an liberam de locis montium diſpoſitionem impediat.*

8 *Obiectio de oneribus legatorum vires hæreditarias excedentibus, an placitum regulatum & adminiſtratorium, non autem liberum, ac dominium inducat.*

9 *Obiectio de oneribus legatorum non intrat, cum legata inutilia remanſiſſe non verificetur.*

10 *Legata fideicommiſſum perpetuum non conſtituũt, nec hæreditas perpetuo debet eſſe grauata, cum bona hæreditaria etiam ad quoſcunque tranſeant.*

11 *Verba,* che qualſiuoglia de predetti heredi *non pro ſtatuendis bonis fideicommiſſarijs, ſed* pro

pro exactiſſima ſolutione legatorum prolata videntur.

12 *Verba* prędicti hęredes *de primis hæredibus intelliguntur.*

13 *Fideicommiſſarius vniuerſalis, an & in quo caſu de proprio ſicut hæres ſoluere teneatur.*

14 *Subſtituti vti ante ſucceſſionem, ita multo minus ante conditionem propriæ ſubſtitutionis grauati non dicuntur.*

15 *Hæredes ſubſtituti ſi à fideicommiſſariis legata exigi non poſſunt, de fructibus hæreditarÿs, & pro rata temporis hæredes & fideicommiſſarÿ legatarijs tenentur.*

16 *Legata cum ſint omnia caſui contingenti ſubiecta, cautio iuris in omnibus caſibus adhibetur.*

17 *Hæredibus in præiudicium hæredum teſtamentariorum ex ſtylo inueterato Curiæ venditio bonorum prohibetur, niſi data cautione vel ſatisfactione demonſtrata.*

19 *Verbum* placet *arbitrium boni viri importat.*

20 *Verbum* placet *quando ſtat cum verbo* diſponere *non tantùm ad res, ſed etiam ad perſonas extenditur.*

21 *Doctrina Decÿ de verbo* licere *ad arbitrium boni viri verbis* diſponghino à lor piacere *non congruit.*

22 *Poteſtas vxori vſufructuariæ conceſſa* di fare, e diſporre quel che le parerá, *filios communes in caſu quo mater ad ſecunda vota conuolet mobilium proprietate non priuat.*

23 *Conceſſio generalis ea quæ ſpeciali nota digna ſunt non compræhendit.*

24 *Verba ampla quibus vxori datur facultas diſponendi non implicant in præiudicium filiorum, ſed tantum quod tacitè de iure communi intrat, exprimunt.*

25 *Hæredes de damno ſine culpa non tenentur.*

26 *Culpa etiàmſi ex coniecturis eliciatur, pœna tamen per coniecturas etiam in Teſtamentis imponi non debet.*

DECISIO CCLVIIII.

SENTENTIAM eſſe confirmandam DD. reſponderunt ex deciſionibus coram R. P. D. Priolo 16. Iunij 1659. & 5. Martij 1660. * & infraſcriptis.

Etenim & ſi Martha inſtituerit hæredes Hippolytum, & Clementem fratres, iiſq; morientibus ſine filijs generaliter ſubſtituerit Petrum &c; tamen diſpoſuerat, *che ſeguita la mia morte D. Pietro mio figliolo con l'interuento dell'infraſcritti miei heredi faccia vn ſemplice Inuentario de miei pochi mobili, & D. Pietro conſegni à tutti in particolare i legati delle coſe, che ſi trouueranno in caſa, & laſſi in mano dell'heredi le patenti de luoghi de monti, che ne diſponghino à lor piacere, eccettuate le patenti ſe ci fuſſero de monti cantanti in teſta mia à diſpoſitione di detto D. Pietro, quali voglio, che non entrino in detta heredità mia, & di quelli D. Pietro ſolo diſponga, circa la diſpoſitione de quali già hò dichiarato à lui la mia intentione, &c.* Nam cum Hippolytus obierit ſine filijs, & poſt eum Clemens pariter ſine

1 filijs decedens † inſtituerit ſibi hæredem Philippum in omnibus ſuis bonis, & iuribus ſtante facultate diſponendi, de his locis mõtium diſpoſuiſſe dicitur *Peregr. de fideicom. art. 40. num. 55. & ſeqq. Barz. dec. 96. nu. 27. & fortius Rota deciſ. 576. in princ. & in fin. par. 1. diuerſ.* cum alijs in prima deciſione cauſæ, §. *nec eſt dubitandum, & in 2. deciſ. ſub* §. *Aut loquimur, verſ. ſed etiam ex generali intentione*, & benè de rebus per ſe alienabilibus, & expreſſa facultate diſponendi diſtinguendo reſpondit *Bellon. Taurin. conſ. 30. num. 71. & ſeqq. cum allegatis.*

2 Præſertim adiectis † verbis *à ſuo piacere*, quæ non minus ſonant ad libitum, quam ad placitum, & deſignant facultatem alienandi, & in puncto ſi dictum ſit *diſponere ad libitum, Peregr. d. art. 40. num. 58. ad fin. Surd. dec. 272. ante & ſub num.* 16. Ac de verbis, *Pro ſuo arbitrio diſponere, Menoch. præſump. 194. ſub n. 19 lib. 4. & ad libitum ſuæ voluntatis, Surd. conſ. 357. num.* 10.

3 Et congruere etiam videtur † neceſſitas huius effectus, nec ſint verba ſuperflua, atque vt omnia congruant, cùm Teſtatrix iniungens Inuentarium mobilium fecerit de eiſdem multa legata, ibi: *D. Pietro conſegni à tutti in particolare i legati delle coſe &c. proſequẽdo, e laſſi in mano dell'heredi le patenti delli monti che ne diſponghino à lor piacere*, et exceperit denique aliquas litteras patentes ſpeciales in capite proprio ad diſpoſitionem Petri ſecũdum declaratam intentionem, ibi: *Eccetto le patenti, ſe ci foſſero de monti cantanti in teſta mia.*

Hinc parum obſtare viſa ſunt obiecta primaria, & ſignanter neceſſitas tollendæ repugnantiæ, quæ reſultaret inter facultatem diſponendi ad libitum, & longum fideicommiſſum ſubſequens, vſque ad piam cauſam.

4 Quia præter deducta, quod † hæredibus non alienantibus omnia remanerent in fideicommiſſo, vt etiam de generali permiſſione inquit poſt alios *Peregr. d. art. 40. n. 45. in princ. & verſ. & hærede non alienante, & verſ. Et ſic Teſtator*, et poſt eum *Gratian. diſcept. 416. num. 10. &* 11. vbi reſpondet *Decian.* citatus pro altera parte, vt *in deciſione §. quamuis, & in ſecunda, §. Quoniam maximè*, quia totum fideicommiſſum ſemper eſt conditionale ſi inſtituti, & ſubſtituti decederent ſine liberis, & ita conditionale quoque videtur in hac parte niſi hæredes ſcripti de hac ipſa parte diſponerent.

Et obſeruatum eſt agi hic de conceſſione ſpeciali expreſſa, & prohibitione generali

5 tacita, † In Iure autem generi per ſpeciem derogatur, & id potiſſimum habetur quod ad ſpeciem directum eſt, *l. in toto 81. ff. de reg.*

6 *iur.* & ſic † legatum eſt delibatio hæreditatis quia Teſtator eo, quod vniuerſum hæredis foret aliquid alicui collatum velit, *l. legatum 116. ff. de legat. 1.* Et generaliter in huiuſmodi vltimis voluntatibus, §. *fœliciſſimo, l. vxorem 39. ff. de legat. 3. ibi gloſ. generali ſermone, & Bart. in ſumma*, & ad ſaturitatem *Caſtill. quotid. controu. 89. num. 150. & 175. lib. 5.* Etiamſi toti ge-

neri per ſpeciem derogando totum generis derogationibus abſorberetur, & amplius, vt ſi quadringentos aureos quis legaſſet, & patrimonij quantitas, ex qua legata erogari oportet quadringẽtorum eſſet, Aut ſi quingentum legauerit, & patrimonij quantitas adhuc quadringentorum eſſet, §. *vltim. inſtit. de leg. falcid. cum ibi not.*

7 Item neque obſtare viſa eſt † coarctatio in ſubiecta materia ne litteræ patentes ſint inter mobilia deſtinata pro legatis, ibi: *Don Pietro conſegni à tutti in particolare i legati delle coſe*, neque cum alijs litteris patentibus addictis Petro *Eccetto le patenti ſe ci foſſero de monti cantanti in teſta mia à diſpoſitione di D. Pietro, &c.* Ad hoc enim ſatisfuiſſet dicere *laſſi in mano dell'heredi,* non etiam neceſſe erat addere facultatem diſponendi, ibi: *i quali ne diſponghino,* & amplius *à lor piacere.*

Neque viſa fuit conſiderabilis repetita 8 obiectio de oneribus legatorum excedentibus vires hæreditarias deductis his locis mõtium, ex quibus inferebatur prædicta verba, *laſſi in mano degli heredi le patenti de monti, che ne diſponghino à loro piacere,* intelligi ad placitum regulatum, & adminiſtratorium, non autem liberum, ac dominium, ne inutilia remanerent legata ſi hæredes omnia loca diſtrahere potuiſſent, ac diſtraxiſſent. Preſertim cùm Teſtatrix poſt ipſa legata, Inſtitutiones, & ſubſtitutiones adiecerit verba, *Intendendo però eſpreſſamente, che qualſiuoglia de predetti heredi, e laſſite prontamente, & indiuidualmente maſſime in quello di 150. ſcudi annui per le neceſſità di D. Pietro*, quibus grauati tam ſubſtituti, quam inſtituti ſpecialiter dicebantur.

Quia placuit reſponſio data in facto, in 9 quo non verificatur † legata remanere inutilia, vt *in prima deciſione §. nec pariter* quinimò verificatur contrarium cum legata redigantur ad mobilia, & alia ad tempus, quæ Teſtatrix mandauit ſolui de pecunia in arca de fructibus hæreditarijs ſicuti ſoluta fuerunt annua ſc. 150. ad vitam D. Petri, pro quorum cautione iam erant in hæreditate loca 24. montium non vacabilium, & loca 14. Montium vacabilium, quæ ſola vacabilia erant fructifera annuorum ſc. 147. ſuper quibus cautum erat D. Petro viuenti cùm eſſent in capite, & ad vitam ipſius, & poſt mortem D. Petri ſoluta, & inueſtita fuerunt ſc. 1500. pro celebrandis Miſſis de pretio locorum 13. venditorum de dictis locis 24. nõ vacabilibus, ex quibus hodie ſuperſunt loca 11. & loca 14. prouenientia à montibus vacabilibus venditis conficientia loca 25. de quibus hodie diſputatur.

Et in Iure deductis *in prima deciſione*, §. *referente, & in ſecunda,* §. *neque contrariam*; nempè, quod nihil commune habet legata annua etiam perpetua cum facultate diſponẽdi, ſicuti neque cum fideicommiſſarijs hæreditatibus, vt ex illis hæc inferantur, & coniectura hæc nihil valet, nam nullibi ex hu- 10 iuſmodi † legatis poteſt inferri, quod perpetuum fideicommiſſum ſit conſtitutum, ſed vtique quod hæreditas perpetuo ſit grauata, ac etiam bona hæreditaria ad quoſcunque tranſeant, vt poſt *Bald.* & alios inquit *Peregr. conſ. 33. num. 9. verſ. Illa autem coniectura lib. 4. Rota coram Gypſio apud Giouagn. reſponſ. 97. num. 22. lib. 1. & eſt poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. deciſ. 95. §. quoniam pro reſponſione, & coram Burat. dec. 385. num. 4.*

11 Et illa † verba. *Che qualſiuoglia de predetti ſodisfaccia &c.* prolata non videntur pro ſtatuendis bonis fideicommiſſarijs, aut fideicommiſſo, ſed pro exactiſſima ſolutione legatorum prout ſonant ipſa verba *prontamente, & indiuidualmente*, & quidem vt *qualſiuoglia de predetti heredi, &c.* proprie directi, non autem fideicommiſſarij, *Rota dec. 198. ſub nu. 9 par. 4. recent.* Et maximè fratres quibus Teſtatrix commendauit, qui ſoli hæredes prædicti fuerãt alijs etiam generaliter, & compendio- 12 sè ſubſtitutis. Quin etiam † verba prædicti hæredes de primis hæredibus intelliguntur, &c. *Menoch. apud Fuſar. conſ. 98. num. 6. verſ. Hac etiam.*

13 Sed & † quicunque dicantur, & ſint intelliguntur, ſi quatenus non ſatisfieret ab hæredibus directis, & locis non diſtractis reſtitueretur hæreditas, aut etiam diſtractis ſine Inuentario acciperetur (Tunc enim fideicommiſſarius vniuerſalis ſicut hæres teneretur de proprio, ſicuti plenè notatur per *Bart. apud Peregr. de fideicom. art. 4. ſub nu. 5. & 8. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 521. num. 20.*) *vt in 2. deciſ.* §.

14 *Hinc non refert*, & ſicuti † non intelliguntur grauati ſubſtituti ante ſucceſſionem, & multò minùs ante conditionem propriæ ſubſtitutionis, locorumque diſtractionis, *l. 9. C. de* 15 *fideicom.* ità † intelliguntur cum hac quoque conditione, vt hæredes ipſi teneantur Legatarijs, ſi à fideicommiſſarijs legata exigi non poſſunt, *§. ſi is, qui l. 1. ff. ad Sen. Conſult. Trebell. Peregr. d. ar. 4. d. num. 8. in fin.* vltra regulam annui legati ſoluẽ de fructibus hæreditarijs, & pro rata temporis heredis, & fideicommiſſarij ad trad. à *Fuſar. conſ. 77. ſub init. & de ſubſtit. qu. 531. num. 13. Peregr. de fideicom. d. ar. 4. nu. 24. verſ. His adde, & ar. 35. nu. 9. verſ. Exceptis annuis Grat. diſcept. 299. num. 10. & ſeqq.*

Nec vrget replicatio quod ſi primi hæredes omnia loca alienaſſent, & heredes eorum non ſoluendo deceſſiſſent cum beneficio legis, & Inuentarij, potuiſſent perire legata.

16 Facile enim tollitur tùm ex † caſu contingente, cui ſubiecta ſunt omnia legata, & ex cautione Iuris adhibenda in hoc & in omnibus caſibus ad rubricas, non ſolùm legis, *ff. vt legatorum, ſeu fideiuſſorum nomine caueatur, & C. vt in poſſeſſione legatorum, ſeu fideiuſſorum ſeruandorum cauſa mittatur, & Rota dec. 168. in prin. par. 5.* Tùm etiam ex prouiſione facti cùm 17 ex † inueterato ſtylo Curiæ litteræ patentes in fauorem hæredum teſtamentariorum transferantur ſemper cum vinculis legatorum, & omnium contentorum in Teſtamentis, qua non debentur neq; permittuntur vendere herede, niſi demonſtrata ſatiſfactione, vel data cautione, vt ex fide Tribunalis

nalis Theſaurarii generalis exhibita, quæ fa-
cit fidem in propria materia ad *Rotam coram
Merlin.dec,839.num.1.& dec.120.num.11.par.6.
recent.*

Sed rejiciendo ſingillatim quę ſingillatim
obijciebantur obſtare viſa non eſt diminutio,
& exinanitio fideicommiſſi.

Quia quicquid ſit ex facto, vt *in prima de-
ciſione,§. nec pariter obſtat reſponſio* naſcitur ex
ipſo fideicommiſſo vti conditionali non ſo-
lum pro caſu ſi grauati decederent ſine li-
beris, ſed etiam pro bonis, ſi de locis mon-
tium non diſpoſuiſſent, & magis ex caſu
18 frequentiſſimo,† ſæpè enim de facultatibus
ſuis amplius quam in iis eſt, ſperant homi-
nes opportunè *in §. In fraudem inſtit. quib. ma-
numitt. non licet.*

Item nec obſtat doctrina *Abb.ad cap.penul.
19 de inſtit.num.5.* vbi † verbum *placet* impor-
20 tat arbitrium bon. viri. At non cum† ver-
bo *diſponere*, neque de rebus, ſed de perſo-
nis,& earum gratia ad ibi allegatum,*§.Sorore
l.Thais 41.ff.de fideicom.libert.*

Nec *Dec.ad l. in actionibus, ff. de in lit. iurand.
21 ſub num.11.* de verbo *licere* ad arbitrium bo-
ni viri, quia nec Dec. ſtatuit, neque doctri-
na congruit verbis, *diſponghino à lor piacere*,
vt patet.

Minuſque obſtitit *deciſ.168. num.23.& 24.
coram Buratt.*replicata enixè de ſimilibus ver
bis; quia optimè viſum eſt animaduerten-
dum *in prima deciſ.§. quamuis, & in ſecunda, §.
nec releuant*,itaut repeti nec opus ſit,nec ope-
re precium.

Et minus *dec.179.ſub num.10.& ſeqq. par.8.*
22 vbi agebatur de † poteſtate, *di fare, e diſporre
quelche le parerà*,coceſſa vxori relictæ vſufru-
ctuariæ, & deciſum fuit, non inde tamen
ſequi quod Teſtator voluerit conſentire, vt
vxor ad ſecũda vota cõuolaret,& ex eo caſu
priuaret communes filios eorum mobilium
23 proprietate, maximè cùm † in generali cõ-
ceſſione non veniant ea, quæ ſunt ſpeciali
nota digna, & de quibus ſi diſponens cogi-
taſſet non eſſet veriſimiliter diſpoſiturus, &
24 ideo † verba prædicta quamuis ampla, qui-
bus dabatur facultas diſponendi non impli-
cabant, ſed tamen exprimebant,quod tacitè
intrat de Iure communi, &c. *in d. dec.179.à
num.11.vſque ad 15.* & ibi præcipuè *P. Sanch.
de matrim.diſp.89.nu.52. lib.7.*

Quoad loca vacabilia, quæ vacarunt per
obitum Petri DD. facilè transferunt cum
prima deciſione in fin. quia cum illa eſſent in
capite, & ſub periculo vitę ipſius Petri non
25 tenentur † hæredes de damno ſine culpa,
quæ non ſolum in facto non ſatis elicitur
ex coniecturis deductis, ſed neque in Iure
26 (quamtumuis committi poſſit) † pœna
per coniecturas imponi debet etiam in te-
ſtamentis, *l.in teſtam.27.ff. de condit. & demon-
ſtrat.* cum alijs apud *Hond. conſ.72. num.8. &
ſeqq.& num.26.lib.1.* & eo minus ex eo,quod
ex facto ſuppletum eſt,quod aderant bona
ſufficientia pro legatis, & præſertim pro le-
gato ſc.150.vt ſupra, & loca vacabilia vaca-
runt per obitum Petri,cuius in capite,& cu-
ius vitæ periculo ſtabant.

Et ità vtraque, &c.

☞ *Deciſiones in hac eadem cauſa emanatæ, nempe
ſub diebus 10.Decemb.1659.& 5.Martij 1660
coram R.P.D.Priolo, impreſsæ ſupra in hac eadem
part.13.Recent.deciſiones 9.& 171.*

R. P D. C E R R. O
Poſtea S.R.E. Cardinali

Cæſarauguſtana Cathedralitatis

Mercurij 10.Decembris 1660.

A R G V M E N T V M.

Contumax, quando eſt pars, ad obediendum mandatis Rotalibus, ſeu verius Apoſtolicis, locus eſt relaxationi declaratoriæ, ſeruatis ad hoc terminis ſeruari ſolitis, Et ad hoc, quando paritio, debet eſſe realis non ſufficit verbalis, nam vbi opus eſt facto ſufficiunt minimè verba, Nec non diluuntur aliæ exceptiones.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratoria eſt relaxanda, quando ſunt ſeruati ſoliti quatuor termini,&c.ac non conſtat de reali paritione.*

2 *Oppoſitio,quæ non ſubſiſtit, non eſt attendenda.*

3 *Oblationes captioſæ, ſi tendant ad eludenda mandata iudicialia non releuant.*

4 *Prodeſſe non poſſunt, ea, quæ mala, & contraria actui ſunt.*

5 *Mandata iudicialia, ſunt ſeruanda, prout diſponunt.*

6 *Obedientia quando debet eſſe realis, & actualis, non ſufficiunt verba.*

7 *Paritio, quando debet eſſe continua, & ſucceſſiua, non ſufficit, niſi habeat tractum ſucceſſiuum, & continuum.*

8 *Sententiæ, ſi non deſcendant ad ſpecialia,tunc requiritur declaratio.*

9 *Sententiæ ſi habeant, ſeu contineant generalem declarationem, & quidem per neceſſe,tunc non requiritur alia declaratio.*

10 *ex Expreſſo omne, quod habetur pro expreſſo, & ſpecificato.*

11 *de Recuſatione expreſſa partis contumacis,ſatis dicitur conſtare, dum omnes actus facit in contrarium [illegible] paritioni, ſeu obedientiæ.*

12 *Scandala, & diſſentiones ſunt euitandæ.*

13 *Oblationes verbales, ſpernendæ ſunt dum factis negatur,quod verbis affirmatur.*

14 *Præſcriptio immemorabilis eſt attendenda.*

15 *Rem iudicatam, quando quis habet contra ſe, non eſt audiendus contra eam, cum tunc ſit locus paritioni.*

16 *Paritio eſt neceſſaria, antequam quis audiatur cõtra rem iudicatam.*

17 *Exceptiones, quæ pleniſſimè fuerunt diſcuſſæ, & ſedulo determinatæ, tunc amplius non ſunt in dubium reuocandæ.*

18 *Tranſactiones ſuper materia ſpirituali, vt ligent ſucceſſores, eſt neceſſarium Beneplacitum Apoſtolicum.*

19 Re-

19 *Eccleſia de Pilari Cæſarauguſtæ eſt immediate ſubiecta Sedi Apoſtolicæ.*

20 *Poſſeſſio pacifica non poteſt dari, quando multæ ex ea ortæ ſunt lites.*

21 *Obſeruantia excluditur etiam per vnicum actum difformem.*

22 *Obſeruantia ceſſante, allegari non poteſt Beneficium Apoſtolicum præſumptum.*

23 *Immemorabilis, quaſi poſſeſſio, quando penitus dicatur improbabilis.*

24 *Quaſi poſſeſſio immemorabilis, quando ex duplici capite dicatur improbabilis.*

25 *Teſtes, vt probent immemorabilem debent deponere de viſu per 40.annos ante motam litem.*

26 *ex Litibus, tollitur præſumptio bonæ fidei.*

27 *Quaſi poſſeſſio priuatiua in incorporalibus non acquiritur ſine patientia, vt acquieſcentia partis aduerſæ.*

28 *Teſtes nulliter examinati non ſunt attendendi.*

29 *Teſtes, ſine citatione partis examinati, non iuuant.*

30 *Remiſſoria denegatur, ſtante impoſſibilitate probationis, & irrelevantia.*

31 *Probatio, quæ non eſt certa non attenditur.*

32 *Oppoſitiones, quæ non faciunt ad cauſam, non ſunt attendendæ, & nu.33.*

34 *Capitula duo, circa Ius Cathedraticum, poſſunt facere corpus vnicum, cum omnibus independentibus.*

In reliquis vero eſſe duo ſeparata Capitula de per ſe num.34.

DECISIO CCLX.

RESOLVTVM fuit 5. Iulij * præteriti dandam eſſe declaratoriam contra Canonicos, & Interdictum contra Capitulum S.Saluatoris niſi infra menſem paruerit exequutorialibus à S.Rota relaxatis, admittendo Canonicos Sanctæ Mariæ de Pilari ad omnes actus Cathedralitatis, reſeruato Eccleſiæ S. Saluatoris iure agendi poſt paritionem pro priuatiua Canonizatione prætenſorum actuum vt Iuris fuerit, cautaq; ſuper ipſis iterum diſcuſſa, Domini ſteterunt in de-
1 ciſis, quia ſeruata fuerunt † omnia de ſtylo ſeruanda, & oblationes verbales in Curia factæ à D.Canonico Doctorali nomine proprio, & procuratorio Capituli S.Saluatoris, ex pluribus viſæ non ſunt ſufficientes, neq; admittendæ:

Et primo quia altera nullam facit mentionem de exequutorialibus ſub erroneo
2 prætextu exceſſiuitatis, † quæ non ſubſiſtit, vt firmatum fuit in præcedenti deciſione, altera verò ſimpliciter continet, Canonicos velle parere omnibus per Rotam declarandis ſub expreſſa præſeruatiua, ibi, *Reſeruatis ijs, quæ ſuæ Eccleſiæ, & Capitulo competunt iure particularis priuilegij contractus, Tranſactionum, Sententiarum, & præſcriptionis etiam immemorabilis, donec, & quouſque fuerit per Sac. Rotam declaratum*, Huiuſmodi enim oblationes iſtis
3 actibus, & reſeruationibus † factæ omnino captioſæ ſunt, & valdè periculoſæ, cum ad aliud non tendant, niſi ad eludendum effectum mandati Rotalis, ſeu verius Apoſtolici quaſi non afficiant cenſuræ, vel eis non ſit parendum, niſi nuda & ſimplici Cathe-
4 dralitatis denominatione, † vel in actibus in quibus videbitur ipſis Canonicis contumacibus, quæ propterea prodeſſe non poſſunt, vt benè reſpondit *Rota coram Penia deciſ.881. num.5. ſecundum impreſſ.Lugdun.*

5 Secundo quia exequutoriales † continēt factum poſitiuum à condemnatis explendum, ibi, *Et mandamus quatenus dictam Eccleſiam Beatæ Mariæ Virginis de Pilari, &c. illiuſque Capitulum, & Canonicis talis Cathedralis, cum omnibus priuilegijs, iuribus, honoribus, prærogatiuis, & præeminentijs Eccleſiæ Cathedralis Cæſarauguſtanæ quomodolibet debitis, & debendis habeatis, teneatis, & reſpectiuè recognoſcatis*. Ideò non ſuf-
6 ficiunt oblationes verbales, ſed † realis, & actualis paritio requiritur vt præter *deciſiones in præcedenti allegatas dictum fuit cor.bo.m. Merl. dec.481.nu.1.* Cumque agatur de re habente tractum ſucceſſiuum in futurum, neceſſaria
7 eſt † continua, & ſucceſſiua paritio, *Buratt. dec.268.nu.2. & in Alexandrina penſionis 11. Ianuarij 1649. cor.R.P.D.meo Celſo, §.fin.*

Nec refert quod ſententiæ non deſcen-
8 dant † ad ſpecialia, & propterea requiratur liquidatio, qua non præcedente non poſſint Canonici S.Saluatoris de contumacia redargui, quia cum contineant generalem declarationem antiquioris, & actualis Cathedralis Eccleſiæ B.Mariæ omnia in ventre comprehendunt, & liquidant, quæ veniunt in
9 neceſſariam conſequentiam declaratæ Cathedralitatis licet ad litteram ſingulariter nō ſint expreſſa, omne enim quod ſequitur ex
10 eo quod† expreſsū eſt habetur pro expreſſo, & ſpecificato, *iuxt.tex. in l.ſi ita ſcriptum, vbi DD ff.de liber.& Poſthum. Buratt.dec.125.n.4.*

Tertio demum quia conſtat de expreſſa
11 recuſatione Capituli eiuſque voluntate† non parendi *dum ſemper fecit actus omnino contrarios paritioni, & præcipuè* vltra recenſitos in alia deciſione nuper laborante in extremis Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Cæſarauguſtano, & declarante, quod ſi non ſumebat Sanctiſſimum Viaticum, id totum contingebat, vt
12 euitaret ſcandala, † & diſſentiones forſan oriundas inter has duas Eccleſias, Canonici S.Saluatoris ſeſe oppoſuerunt proteſtantes, reperiri, & exiſtere quaſi in poſſeſſione illud ſubminiſtrandi Archiepiſcopis pro tempore, vt latius *in Summ.Pilarenſium num.1.* Vnde tan-
13 to magis augetur expreſſa, & † poſitiua inobedientia, & ſpernendæ ſunt huiuſmodi oblationes ad *gloſ.in cap.duo ſunt 96.diſtin.Merlin.d.dec.481.nu.6.*

Non obſtat repetita exceptio quod plures actus Cathedralitatis ad Canonicos S.Salua-
14 toris priuatiuè † pertineant, ex tranſactionibus, ſententijs, & præſcriptione etiam immemorabili.

Quia iuſte in alia deciſione reſeruatum fuit prædictis Canonicis Ius agendi poſt paritionem pro priuatiua canonizatione dd.
15 prætenſorum actuum quia habent † contra

ſe

ſe rem iudicatam, Ideoque in omnibus, ei parere debēt antequam audiri poſſint, etiam in verificatione nouorum iurium, *l. peremptorias, C. ſent. reſcind. non poſſ. & l. 1. C. de iur. & fact. ignor. Caputaq. dec. 323. num. 5. p. 1. Andr. deciſ. 72. num. 7.* præſertim quoad Tranſactiones ante illam celebratas, cum non poſſint poſteà
16 deduci ad effectum euitandi † eius partitionem *Caſtr. in d. l. 1. num. 5. verſ. præmitte ad euidentiam Mohed. dec. nu. 1. verſ. maximè quod exceptio de tranſact. Rota in recent. deciſ. 91. num. 9. par. 7.*

Certius quia omnia quæ ſub prætextu priuatiuæ quaſi poſſeſſionis, nūc etiam affe-
17 runtur in † præcedentibus inſtantiis ſemper allegata fuerunt, & per Rotam diſcuſſa, & reiecta, vt pleniſſimè habetur elaborata, *dec. bon. m. Cocc. in rec. dec. 352. par. 5. coram bon. m. Bichio 21. Iunij 1655. & 6. Martij 1656. & coram me 27. Maij 1658.*

Et quamuis præfata ſatis ſint pro relaxatione declaratoriæ, cum particularis diſcuſſio prætenſorum actuum non ſit præſentis indaginis, nihilominus ex abundanti, & ad magis oſtendēdum malum Ius Capituli parere recuſantis ponderatum fuit, quod tran-
18 ſactiones tanquam carentes Beneplacito † Apoſtolico ſunt merè perſonales, Ideoque non afficiunt ſucceſſores *cap. veniens de tranſact.* quodque nec ipſæ, nec ſententiæ arbitramétales, quæ vlterius nullitatis vitio, laborant ob defectum Iuriſdictionis, dum Eccleſia de
19 Pilari immediatè † ſubiecta eſt Sedi Apoſtolicæ, vt firmauit *Rota dec. 43. nu. 3. ac dec. 157 ante num. 1. par. 6. rec. & coram me in hac cauſa 27 Maij 1658. §. non obſtat,* nunquam obſeruatæ
20 fuerunt, cum Pilarenſes in † contradictorio Iudicio in Rota plura mandata ſec. ſer. obtinuerint directè contra contenta in ipſis trāſactionibus, & ſententiis, *vt in d. Summ. num. 5*
21 *6. 8. 9. & 12. cum duobus ſeqq.* † Obſeruantia enim excluditur etiam per vnicum actum difformem *Rot. dec. 112. n. 5. verſ & vnicus p. 2. rec.* Et ceſſante obſeruantia, allegari non po-
22 teſt Beneplacitum † præſumptum *bon. m. Coccin. dec. 301. num. 3. & coram Eminen. D. Card. Otthobono dec. 224. nu. 22.*

Immemorabilis verò quaſi poſſeſſio priuatiuè quoad certos actus improbabilis eſt ob lites inter has Eccleſias ab antiquiſſimo
23 tempore pendentes ſuper † omnimoda vnitate in temporalibus, & ſpiritualibus cum integra retentione omnium Iurium Cathedralitatis, quæ incœperunt ab anno 1170. vt habetur ex concordia anni 1221. *d. Summ. num. 5.* ex commiſſione anni 1536. *nu. 7.* ex Epiſtola Synodali Diœceſana tranſmiſſa ad ſa. mem. Paulum V. anno 1641. & 1615. *nu. 11.* & ex vltima commiſſione Rotali de anno 1623. *Summ. num. 15.* In quibus omnibus continetur ab Eccleſia de Pilari ſemper fuiſſe prætenſum integrè retinuiſſe, & retinere omnia iura Cathedralitatis, vnde pro improbabilitate immemorabilis duo reſultant, Al-
24 terum ex impoſſibilitate † inueniendi Te-
25 ſtes tàm annoſos, qui ante motas lites † deponere poſſint de viſu per annos quadraginta, *Card. Seraph. dec. 150. num. 2. 1460. nu. 2. Greg. dec. 434. nu. 12 Comitul. dec. 138. num. 5.* Alterum ex mala fide ex dictis litibus reſultante, quæ
26 immemorabilem † excludit, *Card. Seraph. dec. 707. num. 6. Rota in rec. dec. 265. num. 17. par. 5. & Calaguritana Decimarum de Ochon. 1. Iulij 1654. coram me ſub §. concordia autem,* Et exinde ceſſat
27 patientia, & acquieſcentia Pilarentium † ſine quibus in incorporabilibus non acquiritur quaſi poſſeſſio priuatiua *Card. Mantic. dec. 207 num. 6. Card. Seraph. dec. 436. num. 3. & in rec. dec. 543. nu. 11. par. 5.*

28 Nec releuant Teſtes † relati *in Summ. additionali Capituli S. Saluatoris num. 1.* deponentes de priuatiuo exercitio Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis, Sede Vacan. cum deputatione Vicarij Capitularis, etiam ab immemorabili, quia præter quod ſunt examinati in partibus pendente lite in Rota ſine litteris
29 remiſſorialibus, & ſine citatione partis, hoc præciſè articulatum fuit *coram bon. me. Dune-*
30 *zetto in 4. 5. & 6. articulis,* & denegata † fuit Remiſſoria ob impoſſibilitatem probationis & irreleuantiæ latè comprobatam *in d. deciſ. coram me emanata 27. Maij 1658.* in qua receditur ab alia reſolutione prius capta coram eodem.

Nec obſtat prætenſum ius decimandi priuatiuè in territorio Diœceſis Cæſarauguſta-
31 næ † cum etiam ad fauorem Eccleſiæ Beatæ Mariæ canonizatum fuerit, *in d. dec. Coccin. 353. num. 74. p. 5. rec. Motman. in rec. dec. 177. n. 6. & Bichij 21. Iunij 1655. §. facultas exigendi.*

Cæterum quæ deducebantur de vnionibus per Summos Pontifices factis de donationibus Regum Hiſpaniarum, & de funda-
32 tionibus piis facilè remouentur, † animaduertendo, quod Pilarenſes non prętendunt niſi iura, ſiue corporalia, ſiue incorporalia, quæ annexa ſunt, connexa, & dependentia à Iure cathedratico, & ab ipſa cathedralitate in his duobus Capitulis tanquam vnico cor-
33 pore formali vnitiuè contenta; cætera autem à cathedralitate independentia communia non ſunt, nec veniunt communicāda, poteſt enim ſtare ſimul quod circa Ius cathedrę omniumquè ab eo dependentium, duo Capitula faciunt vnum corpus forma-
34 le; In reliquis verò ſint duo † Capitula, & duæ Eccleſiæ diſtinctæ, & ſeparatæ, vt originaliter reſpondit *Rota coram Penia dec. 699. num. 9. in Aretina vnionis 2. Iunij 1645. §. quod negotia, & 1. Aprilis 1647. ſub §. neque dicatur coram Reuerendiſſ. Terracinen. & 2. Iunij 1651. ſub §. nam huiuſmodi coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, & prius coram Eminentiſſ. Card. Ottbobono dec. 4. numer. 21. & 22.*

Et ita vtraque Parte Informante, &c.

Deciſio quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 5. Iulij 1660. coram eodem Cardinali Cerro, eſt ſupra in hac eadem part. 13. deciſ. 245.

R.P.D.

R. P. D. VEROSPIO

Romana locorum Montium

Veneris 14. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

De probatione incolatus, & quod filius quãuis alibi natus ciuilitatem Patris originariam non amittat: Deinde de alienationibus à Tutore factis tractatur, quæ ob non adhibitas ſolemnitates, maximè cùm in Pupilli vtilitatem non ceſſerint, ſuſtineri nullatenus cenſentur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ conformes concurrentibus requiſitis in Statuto Vrbis executioni mandantur, maximè quando conformitas ex confirmatione prioris ſententiæ ab altera ſimpliciter edita concluditur.*

2 *Incolatus qualitas in Collitigante requiſita ex ipſius natiuitate in Vrbe ſecuta deſumitur.*

3 *Incolatus vt cenſeatur acquiſitus, decennalis habitatio perpetuæ permanentiæ præſumptionem præſeferens regulariter ſuffragatur.*

4 *Inſtrumenta Filium, Patrem, & Auum, Ciues, ac Nobiles, Quirites enunciantia, an ad probandum Incolatum ſufficiant.*

5 *Filius quamuis alibi natus ciuilitatem Patris originariam non amittit.*

6 *Alienatio non adhibitis per Tutorem ſolemnitatibus à iure communi & ſtatuto Vrbis requiſitis non ſuſtinetur.*

7 *Reintegratio virtute alienatione deficiente pupillo de ſua anteriori poſſeſſione docenti decerni debet.*

8 *Venditio ſolemnitatibus deſtituta an pro repetendo pretio valeat ſuſtineri, quando illud in euidentem Pupilli vtilitatem ceſſiſſe præſumitur.*

9 *Repetitio pretij pro cambio in diſſolutionem crediti realiter conuerſo dumtaxat admittitur.*

10 *Credito ex ſolutione antecedenti extincto, aſſertio pro alienationis cauſa deſeruiens vti vitio falſitatis obnoxia ipſum contractum penitus infringit.*

11 *Cauſa expoſita partim veritatem redolente partim verò falſitati ſubiecta, contractus omnino corruit.*

12 *Emptor quando de diſtractione voluntaria ſolemnitatibus deſtituta agitur, verſionem concludentibus probationibus non autem coniecturis ac præſumptionibus edocere tenetur.*

13 *Emptor adhibitis in contractu ſolemnitatibus ab onere cuiuſcunque alterius probationis immunis euadit.*

DECISIO CCLXI.

FVERAT in hoc Sacro Tribunali approbata ſententia A.C. Mutio Marerio decernens reintegrationem in locis octo Montis fidei, quæ Fabritius eiuſdemmet Mutij Tutor pro ſumma ſc.550. in Ioannem Auguſtinum ſub redimendi lege diſtraxerat; Ex appellatione verò Andreæ Ioannis Auguſtini filij cauſa mihi deuoluta, dubium ad formam reſcripti Signaturæ hodiè propoſitū vtrum Vrbis Statuto *lib.1.cap.180.* executionem tribuenti duabus ſententiis conformibus locus eſſe debeat, ex eo fundamento à Dominis affirmatiuè reſolutum, quod om-
1 nia requiſita concurrunt: ſiquidem conformitas ex confirmatione prioris ſententiæ ab altera ſimpliciter edita, optimè concluditur, vt poſt *gloſ.Clem.1.de re iud.*notant *communiter DD.Soccin. iun.conſ.74.num.2.lib.2.Cephal.conſ. 209.num.5.Grat.diſcept.forenſ. cap.879.num.26. Rota coram Vrgell.dec.365.num.3.& dec.647.n.1 par.1. & deciſ.491.pariter num.1.par.5.rec.*

2 Qualitas autem ciuilitatis, ſeu † Incolatus in vtroque collitigante ad effectum requiſita, iuxta *dec.Mill.25.& num.5.& 6.& dec. 161.num.1.*reſpectu Andreæ deſumitur ex ipſius natiuitate in Vrbe ſecuta ad *tex.in l.Ciues ibique gloſ.C.de incol. lib.10. Felin.in cap. Rodulphus num.14.de reſcript. Riminald. iun. conſ.363. nu.234.Honded.conſ.5.n.3.lib.1.Menoch.conſ.80. num.9. & 10.* Tùm etiam ex domicilio à Io. Auguſtino patre vſque ad extremam vitæ periodum in Vrbe retento, nec non per eũdemmet Andream ſucceſſiuè continuato,
3 exinde enim † Incolatus cenſetur acquiſitus, ad quem effectum decennalis habitatio perpetuæ permanentiæ præſumptionem præſeferens regulariter ſuffragatur, iuxta *doctr. gloſ. in l. 2.verb. conſtituerint,C.de incolis lib.10. Surd.conſ.343.n.29.&conſ.371.n.47.Grat.diſcep. forenſ.cap.824.num.39.& 40. Rota coram Verall. dec.80.par.1.Seraph.deciſ.999.nu.1. Penia in voto impreſſ.penes Fenzon. ad ſtatut.Vrb. lib.1. poſt cap.41.num.6. cum aliis per Add.ad deciſ. Buratti 244.num.11.*

Mutij verò reſpectu reſultare viſa fuit plu-
4 ribus ex ſcripturis ac † Inſtrumentis eorundemmet, necnon Renatum Patrem,& Auũ Ciues, ac Nobiles Quirites enunciantibus, tùm ex natali eiuſdem Renati in Vrbe ſucceſſo, vbi Domiciliũ perpetuò retinuit,quod etiam ad præſens à Mutio ipſo detinetur.

Hinc non vrget quod Mutius Ameriæ
5 exortus fuerit, cum † filius quamuis alibi natus ciuilitatem patris originariam non amittat ad *tex.l. aſſumptio 6.§.filius, ff. ad municipal.l.filius 3.de municipal.& original.lib.10.Soccin.ſen.conſ.35.num.7.lib.1.Bero. conſ.155.nu.29. cum ſeqq.lib.2.Riminal.iun.conſ.363.num.234.& ſeqq.Hond.conſ.5.nu.3.lib.1.Menoch. conſ.80.n.9. & 10.Rota coram bo.m.Merl. dec.63.num.16. & in Ferrarien.pecun.15.Martij 1660.in §.nec obſtat coram R.P.D. meo Celſo.*

Sententiarum denique Iuſtitia apertè de-
6 prom.tur ex† alienationis nullitate reſultãte ex non adhibitis per Tutorem ſolemnitatibus à Iure communi & ſtatuto Vrbis requiſitis *iuxta tex.in l.1.& l.magis puto, vbi gloſ. not.& l ſi prædia,ff.de rebus eorum,* cuius virtute
7 defectus † Reintegratio decerni debet pupillo de ſua anteriori poſſeſſione docenti *ad tex. in l.ſi prædium 16. C. ſi præd. minor.* & tradunt *Bart. in l.1.§.ſi vir vxori num.3.ff.de acquir. poſſ. Roland.conſ.11.num,35.vol.3. & conſ.72.num.9. vol.4.Surd.conſ.20.nu.91.Menoch.conſ.314.n.18.*

& de

& de recup.poſſeſſ.remed.5.num.192.Rota dec.94. & deciſ.178 vtrobique num.6.par.7.rec.& in Anagnina Spolij 26.Iunij 1648. in §. quia cum huiuſmodi alienatio coram Reuerendiſſimo Dom.meo Papienſi.

Nec releuat quod Renatus Mutij pater in tranſactione anni 1659. ſe Congregationi Somaſchę debitorem conſtituerit in ſumma ſcutorum tercentum pro cuius debiti diſſolutione Tutor de anno 1638. ad euitandam executionem mandati, cambium ſcutorum bis centum cum eodem Ioanne Auguſtino Emptore, necnon Societatem ſucceſſiuè officij in ſumma ſc.centum in fauorem Mon-
8 tioni contrahere coactus fuit, perinde ac † ſi venditio ſolemnitatibus licet deſtituta pro repetēdo ſaltem pretio valeat ſuſtineri, dùm illud in pupilli euidentem vtilitatem, hoc eſt in extinctionem Cambij, ac Societatis officij, necnon pro reparatione Palatij conſtituentis Ameriæ ceſſiſſe contenditur ad *Text.in l.ſi pupillorum 7.§.ſi obligauit, ff.de rebus eorum l.ſi prædium, 16.§.Emptor, C.de præd.Minorum Rota coram Greg.dec.31.num.9. & dec.504. num.9.& 10.par.5.recent. & coram bo.m.Merlin. dec.540.num.16.*

Siquidem pro ſc.bis centum mandati expeditio prodierat, nec ſummam maiorem tunc temporis Congregatio cōſequi debuerat, vt conuincitur ex quietantiis per Mu-
9 tium exhibitis, Adeoque poterit † repetitio pretij dumtaxat admitti pro cambio in diſſolutionem huius crediti realiter conuerſo, ad cuius ſummę reſtitutionem vna cum fructibus in ſententijs Mutius adſtrictus dignoſcitur, non autem reſpectu Societatis Officij, quæ licet pro Congregationis ęre pariter diſſoluendo in vtroque Inſtrumento cō-
10 tracta aſſeratur, Attamen dùm idemmet creditum ex ſolutione antecedenti euaſerat extinctum, iuxtà *Text.in l.pro me, ff.de ſolut., & l.nulla tibi, C.eod.tit.* Talis aſſertio pro alienationis cauſa deſeruiens, vti vitio falſitatis obnoxia, ne dum verſionem pretij in Pupilli vtilitatem remouet, ſed etiam ipſum contractum penitus infringit, *l. ſi per errorem 15.ff.de Iuriſd.omn.Iud.l.Tutor ſi peritus 10. ff.de Tutor., & Curat. Menoch. conſ.91. num.4., & conſ.710.nu.1. Gratian.diſcept.forenſ.cap.691. num.30.cum ſeqq.Rota in Anagnina Spolij 26.Iunij 1648.in §.Cauſa coram Reuerendiſſimo D.meo Papien., & in Romana Pecuniaria 25.Iunij 1655. in §.Certi Iuris eſt, coram R.P.D.meo Beuilaqua,*
11 vbi quod † ſi cauſa expoſita in parte redoleat veritatem, partim verò falſitati ſubiaceat, omninò contractus corruit.

Erogatio verò ſcutorum bis centum in reparando Palatio, deſumi non poterit ex Teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis, ac concludentibus illud tunc temporis reparatione indiguiſſe. Dum enim de diſtractione voluntaria ſolemnitatibus deſtituta tractatur, concludenti probationum genere, non autem præſumptionibus, & coniecturis Emptor verſionem edocere cōpellitur, quidquid dici poſſet ſi ſolemnitates in contractu adhibitæ forent, & pupillus ex alio capite pro illius reſciſſione inſtaret; Tunc enim ab hoc probationis onere immunis Emptor euaderet, *ad Text. in l.ſi prædium 16. C.de præd.Minor. Soccin.Sen.conſ.115. nu.13.lib.1. Gratian.diſcept.forenſ.cap.576.n.37. & 38. Rota coram Martin Andr.deciſ.33.num.9. cum ſeqq. & coram Vrgell.deciſ.18.nu.29.& 30. cum alijs relatis Iuribus in deciſione Antecedentis Inſtantiæ 12. Decembris 1659. in §. Exceptis tamen, coram R.P.D.meo Albergato.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Fideicommiſſi de Luparis.

Veneris 14. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Filio vt in legitimam imputetur quicquid ex bonis Parentum ad eum peruenerit, qualitas actualis adeptionis neceſſariò requiritur, aditio hæreditatis, poſſeſſio bonorum, & ſolutio legatorū an prælegati acceptationem in filio inducant, & an domus ab eo vendita licet de conſenſu Matris ſtipulata ipſi in legitimam ſit imputanda.

SVMMARIVM.

1 *Filio, quicquid capit vel ad eum peruenit ex bonis Parentum quouis titulo ſiue inſtitutionis, legati, aut fideicommiſſi, in legitimam imputatur.*

2 *Verba* peruenire, & capere *realem, & effectiuam acquiſitionem important.*

3 *Qualitas actualis pleno Iure in re imputanda ad effectū adeptionis legitimæ neceſſariò ſupponitur.*

4 *Acceptatio prælegati ſufficiens an præſumatur ex eo quod filius adeundo hæreditatem bona poſſederit, & legata ſoluerit.*

5 *Solutiones legatorum prælegati acceptationem ad effectum illud imputandi in legitimam non inducunt, cum abſque expreſſa mentione præiudiciū legitimæ inferri non poſſit.*

6 *Acceptatio prælegati præuentiuè ex poſſeſſione hæreditatis non infertur.*

7 *Creditum prælegati tanquam ex voluntaria aſſertione hæredis grauati reſultans, vocatis non præiudicat.*

8 *Exactio prælegati quando multas patitur exceptiones, & difficultates, in legitimam quæ omne onus reijcit non eſt imputandum.*

9 *Filius quando in hæreditate adſunt bona, legitimam in pecunia recipere inuitus compelli non poteſt.*

10 *Agnitio prælegati ex conſenſu ſolutionis crediti ex bonis fideicommiſſarijs faciendæ non reſultat, dum de perſonali ac reali obligatione ex parte conſentientis non conſtat.*

11 *Domus culpa hæredis vendita licèt de Matris cōſenſu ſtipulata fuerit, filio hæredi in legitimam eſt imputanda.*

12 *Tempus aditionis hæreditatis, vel purificationis fideicommiſſi ad probandum valorem domus attendi non debet.*

13 *Te-*

13 *Tempus alienationis dotans ad iuſtificandum pretium eſt inſpiciendum.*
14 *Pretium cùm ſuccedat loco rei alienatæ, hæres qui illud recepit idem in ſuas detractiones imputare tenetur.*
15 *Hæres, & poſſeſſor bonorum debitoris dotis ſoluendo dotem, proprium debitum pro quo validè non potuit ſurſum ceſſionem reportare, ſoluiſſe cenſetur.*

DECISIO CCLXII.

IN hac cauſa ſub die 4. Iulij 1660. coram Reuerendiſs. D. Papień * confirmando alteram præcedentem deciſionem reſolutum fuerat ſtante morte Comitis Antonij Inſulani ſine filijs fideicõmiſſum Franciſcæ matris purificatum remanſiſſe in perſonam Co: Artemiſiæ filię, & ſororis reſpectiuè detractis expenſis funeris, legitima, & Trebellianica præfati Co: Antonij debitis Co: Io: Marco Inſulano vti ceſſionario Camillę Vrſiæ Antonij hæredis in quam proindè legitimam imputandas eſſe tum libras 27500. eidem Antonio à Franciſca Matre prælegatas tum alias 12900. ex venditione bonorum fideicommiſſi ab eodem retractas.

Hodie verò propoſito dubio coram me in locum d. Reuerendiſſimi Papień ſuffecto ſuper ſubſiſtentia vltimæ deciſionis quoad prælegatum 27500. librarum recedendum eſſe quo vero ad alias 12900. ſtandum in deciſis DD. reſponderunt.

Fuit etiam animaduerſum non conſtare de acceptatione Co: Antonij quoad d. prælegatum: Ideóque licet ſit veriſſima concluſio in præcedenti deciſione firmata §. pri-
1 mo, quod veniat † filio imputandum in legitimam quidquid capit vel ad eum peruenit Iudicio parentum in eorum vltima voluntate quouis titulo, ſiue inſtitutionis, legati, aut fideicommiſſi, per *Text in l. Scimus, §. Repletionem, C. de inofficioſ. Teſtam.*, procedit tamen cum hac limitatione quatenus de relicti acceptatione cõſtaret iuxtà intellectum
2 à Iure datum verbis illis † *peruenire, & capere*, quæ realem, & effectiuam acquiſitionem important, *ad l perueniſſe, & l. cauiſſe iuncta gloſſ. ff de verb. ſignific.* & declarat *Ruin. in l. in*
3 *quartam num. 61. ff ad legem falcid.*, quæ † qualitas actualis adeptionis pleno Iure in re imputanda neceſſario ſupponitur inferunt *DD. ex l. omnimodo, & d l Scimus, §. Repletionem 6. ff de inofficioſ. Teſtam.*, & tradunt allegati per *Mangil. de imput. quæſt. 28. n. 2. & ſeq. & quæſt. 48. num. 15.*

Non enim viſum fuit DD. ſufficientem
4 deſumi poſſe † acceptationis præſumptionem quoad hoc prælegatum ex quo Antonius Teſtamentũ Matris acceptauerit adeundo hæreditatem poſſidendo bona, & ſoluendo legata, quia ſimplex huiuſmodi acceptatio Teſtamenti in genere inferre non potuit præiudicium filio quoad legitimam nam
5 ſolutiones † legatorum aliique actus inducere quidem potuerunt aditionem non autem præ'egati acceptationem ad effectum illud imputandi in legitimam cui abſque expreſſa mentione præiudicium non infertur, *Merlin de legit. lib. 3. quæſt 17. nu 8. & ſeqq. Gregor. deciſ. 439. nu. 21. Eminentiſſimus Otthob. deciſ. 100. num. 5.*

6 Sicuti nec potuit oriri † acceptationis præſumptio ex continuata poſſeſſione hæreditatis abſque eo quod nunquam curauerit Antonius in bonis maternis legitimam percipere, quia ipſi tanquam heredi vniuerſali omnia bona poſſidenti non competebant detractiones niſi in reſtitutione fideicommiſſi: Ideóque non poteſt acceptatio prælegati præuentiuè ex eius poſſeſſione inferri
7 Quinimo cum † creditum prælegati eſſet adhuc turbidum, & tanquam reſultans ex voluntaria aſſertione hæredis grauati, quæ non præiudicat vocatis, *Caſtil. contr. Iur. cap. 36 §. 2. num. 69. tom. 2. Peregr. de fideicomm artic. 53. num. 61. Giurb. deciſ. 31. num. 15. Rota deciſ. 320. num. 9. part. 5. recent.* Et ex quo Franciſca in actu ſolutę dotis non reportauerit à filiabus ceſſionem contrà bona fideicommiſſi, ſed ſimpliciter dotando etiam de proprio dotaſſe potuerit in Matre præſertim diuite,
8 ſicque ratione iſtius turbiditatis † ex à Ilo prælegati multas pari potuiſſet exceptiones, & difficultates vtique non eſt in legitimam, quæ reijcit omne onus, imputandum, *Menoch. conſ. 183. nu. 22. & in tract. de præſ. lib. 3. præſ. 17. nu. 15. Peregr. de fideicom. art. 5. nu. 108. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 4. num. 5. verſ. ter-*
9 *tio facit.* Eo magis, quia † filius non poteſt inuitus compelli legitimam in pecunia recipere quando in hereditate adſunt bona, *Peregr. conſil. 82. num. 4. lib 5. Mangil. de Imput. quæſt. 43. num. 9.*

10 Prout nec reſultat † agnitio prælegati, ex quo orrēſerret liberationem debiti ipſius Co: Antonij prælegatarij, quia licet ſuper credito Franciſcæ Matris Inſtrumentum Antonius ſtipulaſſet conſentiendo ſolutioni faciendæ ex bonis fideicommiſſarijs ab eo poſſeſſis non proindè ſe ad quidquam obligauit fatendo. Simpliciter enim eſſe creditricem fideicommiſſi dum non legitur in dicto Inſtrumento relato, *Summario Inſulani num. 2.* vlla perſonalis, nec realis obligatio ex parte Antonij, *ad Text. in l. Lucius, ff. de admin. Tut. Surdi conſ. 50. n. 11. & 12. par. 6. rec.*

Imputandas tantum eſſe dixerunt DD. in
11 legitimam † eiuſdem Antonij libras 12900. retractas ex venditione bonorum, & præſertim domus quæ per morte Horatij peruenire non potuit ad manus Franciſcæ ob præcedentem venditionem ab eodem Antonio factam, quæ licet fuerit ſtipulata de conſenſu eiuſdem Franciſcæ talis tantum conſenſus importauit tantummodo remiſſionem hypothecę non reſtitutionem impediuit, quin ea potuerit pretium recuperare ab hæreditate Antonij, cuius culpa non potuit domus vendita ad eam peruenire, vt benè ponderat *ſecunda deciſio huius cauſæ §. In eandem.*

Ne-

12 Neque † ad effectum probandi valorem
dictæ domus attendi debuit tempus aditio-
nis hæreditatis, vel purificationis fideicom-
miſſi. Quia præter quod fideicommiſſario
13 volente in odium alienantis cenſetur † Iu-
ſtum pretium ab eo cōcordatum in Inſtru-
mento venditionis, donec ſaltem contra-
rium probetur, & proindè tempus alienatio-
nis eſt inſpicieñ, *Surd.conſ.576.num.38.* & tra-
dunt adducti per *Fuſar.queſt.627.nu.54. Verall.
deciſ.28.nu.2.par.2.* adhuc ſufficit quod An-
tonius dictam quantitatem receperit ex bo-
14 nis † ſpectantibus ad Matrem ad hoc vt te-
neatur illam imputare in ſuas detractiones
cum pretium ſucceſſerit loco rei, iuxta
*vulgar. Theor. Bart. in l. Imperator. 72. §. fin. ff. de
leg. 2.* ad cuius reſtitutionē ſicut ipſe cogi le-
gitime potuiſſet, per *Text. in l. quidam §. final.
ff. ad Trebell. Peregr. de fideicom. art. 45. num. 15.
& art. 46. Rota deciſ. 185. num. 12. part. 5. recent.*
Ita, & cogitur imputare ex adductis.

Repetito iterum obiecto retentionis pro
dote Co: Camillæ competentis Co: Io: Mar-
co Inſulano eius Ceſſionario placuit reſpō-
ſio in deciſionib. data, & præſertim in *vltima*
15 *§. fin.* Cum enim Io: Marcus ſit † hæres, &
poſſeſſor bonorum Antonij principalis de-
bitoris dictæ dotis Camillæ non potuit re-
portare ceſſionem in ſolutione iſtius debiti
contrà bona Franciſcæ ex quo ipſa pro re-
ſtitutione dotis Camillæ fideiuſſit. Quia
adhuc pulſata Franciſca poterat ab eodem
Co: Io: Marco reintegrationem obtinere,
ſicque ipſe ſoluendo dict. dotem proprium
debitum ſoluiſſe cenſetur pro quo validam
non potuit Iurium ceſſionem reportare, vt
præter adducta *in deciſ. vltima in fine, & Bart.
in l. Modeſtinus ff. de ſolut.* tradit etiam *Caſtren.
in dicta l. ſecunda nu. 4. verſ. Et nihil autem, ff. de
ſolut.*, & dixit *Rot. in vna Bonon. fideicommiſſi*,
penes *Pacific. de Salu. interd. deciſ. 165. num. 7.*

Et ita vtraque parte Informante deciſum
fuit.

*Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata ſub die
4. Iulij præcedētis anni 1660. coram Reuerendiſſ.
D. Papien. eſt ſuprà in hac parte deciſio 250.*

R. P. D. T A I A.

Bononieñ Bonorum.

Mercurij 14. Ianuarij 1661.

A R G V M E N T V M.

Dictio *reſpectiuè*, an de bonis paternis à fratri-
bus communiter poſſeſſis, an verò de omni-
bus eorum bonis generaliter ſit intelligen-
da, examinatur. Dotes tanquam confuſæ
in bonis communibus an ſint detrahendæ,
& an contrà tertium poſſeſſorem pro detra-
ctionibus legitimæ, & Trebellianicæ reten-
tio competat?

S V M M A R I V M.

1 *Viuere communiter aliud eſt, & aliud in commu-
nione bonorum permanere.*
2 *Communicatio fructuum communicationem fun-
dorum non infert.*
3 *Fratres in vna domo habitantes, etiam diuiſa tan-
quam propria Iure familiaritatis, conſanguini-
tatis, & amicitiæ poſſident.*
4 *Dictio* reſpectiuè, *fratrum familias, & bona
cum quibus communiter viuebant, à bonis pa-
ternis in quibus communione permanebant, di-
ſtinguit.*
5 *Dictio* reſpectiuè, *eiuſdem virtutis eſt, ac clau-
ſula* ſingula ſingulis.
6 *Bona paterna ſub eodem nomine* Bonorum, *&
cum eadem qualitate* eorum *repetita, fratribus
reſpectiuè communia fuiſſe cenſentur.*
7 *Qualitas* eorum, *an adiectiuè ad ea bona pater-
na, an verò ſubſtantiuè ad eos fratres diuiden-
tes ſit referenda.*
8 *Verba* In, & ſuper bonis communibus in-
eſſe onera duarum dotium, *an communio-
nem bonorum incluſiuè quoad omnia bona à fra-
tribus poſſeſſa inducant.*
9 *Enunciatio dotium à fratribus in bonis communi-
bus confuſè facta, cui fini facta dicatur.*
10 Confuſum, *&* commune, *longè ab inuicem
diſtant.*
11 *Fideicommittente bona in certo loco poſſidente,
omnia ab hæredibus in illo poſſeſſa de fideicom-
miſſis eſſe præſumuntur.*
12 *Retentio pro detractionibus legitimæ, & Trebel-
lianicæ, ſtante defectu Inuentarij, & alienatio-
nibus ſequutis contrà tertium poſſeſſorem non
datur.*
13 *Compenſatio, & ſatisfactio integra in omnibus de-
tractionibus ex præcedentibus alienationibus præ-
ſumitur.*
14 *Detractio legitimæ, & Trebellianicæ etiam citrà
dolum hæredum qui dotes detraxerunt non com-
petit, cum eas niſi in ſubſidium detrahi à Iure
prohibeatur.*

D E C I S I O CCLXIII.

IN deciſis 27. Febr. 1660. * ſteterunt ho-
die DD. ſubſiſtentibus fundamentis de-
ciſionis, & cum ab Informantibus pro Ste-
phano iterum apponeretur adverbium illud
reſpectiuè, ibi *communiter viuentes cum eorum fa-
milijs, & bonis reſpectiuè*, ſupponere pluralita-
litatem bonorum, & communionem fuiſſe
etiam in bonis proprijs fratrum ſimul cum
paternis, nec diſtinctionem *reſpectiuè*, poſſe
referri ad familias, & perſonas quæ erāt duo
fratres non confuſi, ſed diſtincti in duo in-
diuidua, ſed ad bona propria quæ erant con-
fuſa, & communiter retenta.

Reſponſum fuit ex ipſis verbis Inſtrumen-
ti diuiſionis rem demonſtrari, & mens fra-
trum diuidentium fuit bona paterna tan-
tum in commune habuiſſe, & ea ſolum di-
uidere, ibi: *Quod cum à die mortis Patris in
commune eorum bonorum paternorum permanſe-
rant, &c.* nec exequentibus verbis *ſimul, & cō-
muniter viuentes cum eorum familijs, & bonis re-
ſpectiuè*, infertur fuiſſe alia bona communia,
1 præter paterna, quia † aliud eſt communi-
ter viuere, aliud in communione bonorum
perma-

permanere, & quidem viuebant fratres cō-
muniter cum eorum familijs, & bonis ad
ſummum communicatis fructibus, prout
2 communicatio† fructuum non infert com-
municationem fundorum, vt in fratribus
eſt, *l. ſi fratres 55. ff. pro ſoc., Salyc. ad l. ſi pa-
truus, C. comm. vniuſq. iudic. ad fi. verſ. Ego puto,
Dec. conſ. 21. num. 5. Ruin. conſ. 141. nu. 23. & 24.
lib. 5. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 11. nu. 10. verſ. in
primo caſu, & ſeqq.*, & melius *num. 14.* Si duo
3 fratres † habitant in eadem domo ad vnum
panem, & vnum vinum, vt dicitur etiam
cōpoſſidendo propria, etiā diuiſa iurefami-
liaritatis, ratione conſanguinitatis, & amici-
tiæ *Rota coram Coccin. deciſ. 239. num. 6.* & am-
plius *coram Merlin. deciſ. 548. num. 14. verſ. Non
obſtat, & ſeqq.* Quod benè declaratur ex illa
4 diſtinctione † *reſpectiuè*, quæ appoſita fami-
lijs, & bonis fratrum diſtinguit familias,
& bona cum quibus cōmuniter viuebant à
bonis paternis, in quibus in communione
permanebant ſingula ſingulis referendo,
Grat. diſcept. 705. nu. 6., & magis *Ludouic. Bell.
5 conſ. 39. nu. 6.*, vbi† dictio *reſpectiuè* eſt eiuſdem
virtutis, ac clauſula *ſingula ſingulis*, ex *Gozzad.
conſ. 58. nu. 21. verſ. Et quod intelligantur, Bertaz.
ciuil. conſil. 83. numer. 3. verſic. Dictio illa reſpe-
ctiuè*.

6 Quod ſi hæc † bona non videantur pro-
pria fratrum, & eorum *reſpectiuè* non ad di-
uiſionem, ſed ad ſeparationem attinentia,
vt ſuprà, nihilominus nō videntur eſſe alia,
& diuerſa à paternis ſuprascriptis, cum ea-
dem qualitate bonorum paternorum repe-
tenda, & habita pro repetita, *ad trad. Bart. ad
§. Chriſogonus, l. ſtipulatus, ff. de verb. oblig. num. 4.
verſ. Quandoque dubitatur, Card. Mantic. de tacit.
lib. 3. tit. 5. num. 6.* Eo magis quod repetuntur
ſub eodem nomine *bonorum*, & cum eadem
7 qualitate *eorum*, niſi etiam hæc † qualitas *eo-
rum*, poſtcà referatur, non minus adiectiuè
ad ea bona paterna quam ſubſtantiuè ad eos
fratres diuidentes, & maximè ad congruita-
tem dicendi, & dictandi, cum malè cętero-
quin fuiſſet dictum *in cōmunione eorum bono-
rum paternorum*, etiam cum duplicatione,
& affirmatione *paternorum*, ad negationem
communionis aliorum prout quod de vno
cōceditur de alio negatur, *Gloſſ. negatur cap. 4.
diſt. 25.* ſi tamen alia quoque non paterna
fuerant in communione aliorum paterno-
rum. Adeò, vt hæc bona ſicut familiæ fue-
runt extrà communionem, & propria re-
ſpectiuè, aut fuerunt eadem ipſa paterna
ſuprà expreſſa.

Rurſus ad demonſtrandum bonorum cō-
munionem dum expendebantur, & oppo-
8 nebantur † verba Inſtrumenti: *In, & ſuper
bonis communibus ineſſe obligationes, & onera dua-
rum Dotium, quæ tanquam confuſæ in bonis com-
munibus ante omnia erant detrahendæ*, & deci-
ſionem in *§. Nec viſa ſunt, & ſeqq.*, declinare
potius vim huius rationis inferendo fratres
9 ideò † enunciaſſe dotes confuſas in bonis
cōmunibus, quia vellent priuilegio, & ſubſi-
dio, *Auth. res quæ*, eas detrahere de bonis fidei-
commiſſarijs, aut potius renunciare in diui-
ſione, & detractione dotium fideicommiſſo
paterno, *ad §. duo fratres, l. qui Romæ 122. ff. de
verb. oblig.*, quam eidem rationi ſatisfacere
cum ea nō tendat ad detractionem dotium,
ſed ad bonorum confuſſionem, quia dotes
erant bona propria fratrum diuidentium.

At reſponſum eſt animaduertendo pri-
mum in hac ipſa parte Inſtrumenti. Nihil
aliud dici quam: *In, & ſuper bonis communi-
bus ineſſe obligationes, & onera duarum dotium*,
& nulla alia bona fuiſſe enunciata commu-
nia præter ſupradicta, ibi: *In communione eo-
rum bonorum paternorum*, quæ ſola communio
bonorum paternorum arguit alia quidem
bona fuiſſe, ſed propria, & diſtincta à com-
munionibus.

Et occurrendo directè obiectioni dictum
fuit dotes fuiſſe confuſas, non autem com-
10 munes prout longè diſtant, † quid eſſe cō-
mune, & confuſum. & cum diuidebantur
bona paterna communia non fuerunt diui-
ſæ dotes, ſed ſeparatæ deducente vno quo-
que ſuam dotem nunquam cum fratre cō-
municatam.

Ad identitatem verò bonorum oppoſitū
fuit *in deciſione §. Et quantum opus eſſet*, ad pro-
banda bona controuerſa fuiſſe Teſtatoris fi-
deicommittentis deduci demoſtrationes ni-
11 mis generales, ex eo ſcilicet quod † cum
fideicōmittens poſſideret bona in loco cer-
to omnia ab hæredibus in illo poſſeſſa præ-
ſumantur eſſe de fideicommiſſis, *ad Fuſar.
conſ. 169. ab initio, & de ſubſt. quæſt. 518. nu. 45.
Rota coram Ludouic. deciſ. 735. nu. 9. & ibi adden.
num. 11.*, nimiſque latum eſſe Territorium
Sancti Ioannis in Perſiceto, vbi probabatur
poſſideri bona à Teſtatore, & nimis lata de-
monſtratio, *ad Rotam coram Seraph. deciſ. 1137.
nu. 2.*, niſi concurrat aliqua ſpecialis, & par-
ticularis, *Rot. deciſ. 706. num. 2. verſ. Nam licet
iſta qualitas par. 2. recent., & deciſ. 120. num. 15.
verſ. Sed ceſſat par. 6.*

Sed ex facto reſponſum eſt oſtendi
non ſolum plures acquiſitiones bonorum
nedum in eodem Communi Sancti Ioan-
nis in Perſiceto, ſed in eodem Quarterio San-
cti Laurentij nempè in Zenerigolo, & inſu-
pèr conuenire etiā in particularibus, & ſpe-
cialibus demonſtrationibus Sancti Honorij
alle Prugnole, vt in Inſtrumento diuiſionis.

12 Demum in articulo † detractionum inſi-
ſtebatur cum bona diuiſa in Inſtrumento
aſcenderent ad valorem librarum 35. milliū
competere diuidentibus detractiones legiti-
mę, & Trebellianicę in ſumma librar. 17500.
vndè cum poſſeſſa per Stephanū, & ab acto-
re pulſata vix aſcendant ad libr. 8500. com-
petat eidem retentio, & plus remaneat de-
trahendum nempè libr. 9500., quæ non de-
monſtrantur conſumptæ non obſtante de-
fectu Inuentarij, & alienationibus ſequutis
ad præſumendam ſatisfactionem, *ad Rotam
deciſ. 93. nu. 8. par. 8.*, quia hæc vera ſunt quan-
do agitur contrà hæredem non contrà ter-
tium poſſeſſorem, pręſertim quod non con-

ſtet prætenſas alienationes præceſſiſſe hanc factam in Stephanum.

Suppoſito autem primum per diuiſionem probari quidem bona diuiſa, & deſcripta eſſe omnia fideicõmiſſaria, non tamen omnia quæ fideicõmiſſaria eſſent contineri in diuiſione neque coarctari non extitiſſe in hæreditate alia bona præter deſcripta.

Placuit reſpondere concurrentibus cum
15 defectu Inuentarij alienationibus præcedentibus præſumi integram compenſationem, & ſatisfactionem in omnibus detractionibus, plenè firmata concluſione in fideicommiſſo vniuerſali contrà tertios poſſeſſores, *Rota dicta deciſ.93.ſub num.8.& 10.*& prius *coram Merlin.deciſ.703.num.2,* præcipuè ad celebrem *deciſ. in Peruſina Bonorum 30.Maij 1650. coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro nunc Decano S.pro Intelligẽtia* ibi *niſi copulatiuè,*& ſanè probatis in facto multis præcedentibus vltrà illam negotij ſericarij.

16 Concludendo † detractiones legitimæ, & Trebellianicæ non competere etiam citrà fraudem fideicommiſſi,& dolum heredum, qui detraxerunt dotes, quas in ſubſidium tantum detrahi Ius permittit, ad tradita ad *Auth.res quæ*, & *in deciſ. in fine*.

Et ità vtraque, &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata ſub die 27. Februarij 1660. erit infrà in fine Miſcell. Deciſionum iuxtà ſeriem temporis.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Vrbinatẽ Pecuniaria.

Lunæ 24. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Filij an, & in quibus caſibus ex contractu donationis Patri factæ Ius irreuocabile ſibi acquirant, ita vt in eorum præiudicium Pater tranſigere non poſſit; Stipulatio Patris pro ſe,& hæredibus cum etiam ad extraneos heredes limitetur, coniecturæ pro filiorum incluſione adductæ fruſtrà applicãtur; Pauca deindè de legitima ſub donatione comprehenſa quæ fideicõmiſſi onus non admittit, adducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Ius irreuocabile quando filijs ex contractu donationis eſt acquiſitum, Pater tranſigendo ſummam aliquam in eorum præiudicium donatori remittere non poteſt.*

2 *Donatio in apoca ad fauorem Patris concepta nulla habita mentione filiorum, hæredibus Patris dumtaxat, non autem filijs ex proprio iure agentibus ius acquirit.*

3 *Matrimoniũ naturam donationis ad hæredes quoſcunque tranſitoriæ immutare non ſolet.*

4 *Dos, & donatio propter nuptias quæ matrimonij intuitu traduntur ad hæredes viri, & mulieris pertranſeunt.*

5 *Filij in donatione iuxtà commune parentum votum contemplati præſumuntur, non autem ad hoc vt fideicommiſſi onere pater ipſe grauetur.*

6 *Donatio à Patre pro ſe, & hæredibus adſtipulata, non ſolùm hæredes ſanguinis, ſed extraneos quoque hæredes comprehendit.*

7 *Relatio in Inſtrumento ad apocam quoſcunque hæredes includentem habito, ad ſolos filios limitari non poteſt.*

8 *Scriptura referens cum alteri relata ineſſe cenſeatur, eius tenor licèt aliter in referente foret diſpoſitum, ſemper inſpici debet.*

9 *Donatio ex apoca perfectionem aſſumens aliqua Inſtrumenti adſtipulatione non eget.*

10 *Donatio licet à Patre pro ſe,& filijs recepta, cum tamen non vt condonatarij, ſed vti Patris dumtaxat hæredes vocati præſumantur, Patris factũ impugnare non poſſunt.*

11 *Coniectura pro filiorum incluſione Patri non præiudicant, cum in nulla apoca partis earum mentio habita reperiatur.*

12 *Coniectura irreleuantes ex actibus longè poſt ſecutis elicitæ reijciuntur, cum etiã in claris admitti non ſoleant.*

13 *Donatio in Inſtrumento tranſactionis licet adſtipulata fuerit tam fauore matrimonij, quam filiorum, ea tamen aſſertio in filijs hæredibus ad normam præcedentis Inſtrumenti verificationem aſſumit.*

14 *Coniectura de onere inueſtiendi pro ſecuritate filiorum, & donatoris Patri iniuncto, filiorum vocationem in Patris præiudicium nullatenus includit.*

15 *Legitima ſub donatione comprehenſa fideicõmiſſi onus non admittit.*

16 *Bona loco legitimæ ſubrogata abſque vllo onere delata præſumuntur.*

17 *Filiæ iure Patris hæreditario agentes tranſactionem impugnare non valent.*

18 *Filiæ hæreditaria qualitate destitutæ, ad bona donata extraneis hæredibus deferenda aſpirare non poſſunt.*

DECISIO CCLXIV.

VALIDA fuerat coram me ſub die 11. Februarij 1658. * Tranſactio cum Franciſco Patre à Lælio adſtipulata ſuper donatione ſcutorũ 13.mil. quam ipſemet Lælius ex cauſa matrimonij inter eum, & Octauiam contracti antecedenter receperat; Itaut Lauiniæ, & Margaritæ ex eodem matrimonio progenitis deberet obeſſe, bis verò Domini, & ſub fundamento ab hac
1 opinione receſſerunt, quod ex † donationis contractu filijs Lælij Ius irreuocabile quæſitum fuerat, in quorum proindè præiudicium non poterat ipſa tranſigendo ſcuta 4000.donatori remittere, at hodie ex facto clarius recenſito prioris deciſionis fundamenta Domini comprobarunt.

2 Dum enim apoca † donationis in tot bonis poſt donatoris obitum perſoluẽ in Lælij fauorem concepta conuincitur quacumque filiorum ipſius mentione poſthabita, ex ea promiſſione cõtemplatione licet certi

Matrimonij ſecuta à Lælio, ac ipſius dumtaxat hæredibus Ius delatum fuit, non autē filijs ex proprio Iure agentibus, vt admittit, *Menoch.conſil.286. d num.6. vſque ad finem, Soccin.Iun.conſ.58. num.11. verſ. Qua conſideratio lib.2. Surd.deciſ.322.num.84. Rota coram Buratt.deciſ.861.nu.7.& 8.* Cauſa quippè † Ma-
3 trimonij naturam donationis tranſitoriæ ad hæredes quoſcumque immutare non ſolet
4 dotis ad inſtar, & † donationis propter nuptias, quæ matrimonij intuitu traduntur, & ad hæredes nihilominus Viri, & Mulieris pertranſeunt, iuxtà *Text.in l.ſi liberis 18. C.de donat.ante nupt.*, & arguit in ſpecie *Suarez.conſil.9.num.9. Rota deciſ.99.num.23.& 24., & deciſ.133. num.13. cum ſeqq. coram Eminentiſſimo D. meo Gardinali Otthobono*, & in fortioribus terminis donationis ſcilicet contemplatione matrimonij, nec non filiorum ex eo procreandorum peractę, tradit *Dec.conſ.216.n.5.*
5 vbi eam rationem ponderat quod † filij cōtemplati præſumuntur iuxtà commune parentum votum, qui filios ſe fore habituros hæredes regulariter exiſtimant, non autem ad hoc, vt fideicommiſſi onere pater ipſe grauetur, & cum ſequuntur, *Alciat. conſil.7. nu.7. in fine lib.8. Scipio Theodor.alleg.42. nu.2. Molphes.conſ.2.nu.50. & 51. Rota coram Buratt. deciſ.861.num.7., & in Romana fideicommiſſi de Incoronatis 5.Nouembris 1639. in §.Contrariam Domini, & 15.Martij 1640. in §.Tertius eſt caſu coram coram bon:mem:Pirouano, & deciſ.133. nu.7.& 8. coram Eminentiſſimo D.meo Cardinali Otthobono.*

Nec refert quod in Inſtrumento ad corroborationem apocæ edito Lælius, ac Octauia
6 donationem † pro ſe, & hæredibus adſtipulati fuerint, ſiquidem hæredum appellatione non ſolum ſanguinis, vt ex aduerſo contenditur, ſed extranei quoque hæredes cenſentur compręhenſi, vt in ſpecie tradit *Surd. deciſ.332. num.56.* dum maximè ad apocam in eodemmet Inſtrumēto inſertam, nec non hæredes quoſcumque peraptam includere
7 relatio † habita fuit proteſtatione etiam non innouando pariter adhibita, ſcriptura quippè referens alteri relatę cenſetur ineſſe,
8 cuius proindè tenor † licet aliter in referente foret diſpoſitum inſpici debet, vt notat *Dec.conſ.63.nu.6. Alex.conſ.9. num.12. ad finem lib.5. Pariſ.conſ.7.num.6.vol.3. Menoch.conſil.1. num.95. Surd.conſ.313.num.50. & 51. Rota deciſ.30. & deciſ.40.num.6. par.2.diuerſ. & coram Gregorio deciſ.439.num.1. & 2.*

Quæ ſanè opinio ea facilius debet in pro-
9 prio caſu admitti quo ex † apoca donatio perfectionem aſſumpſerat, nec aliqua Inſtrumenti adſtipulatione egebat, vt dixit *Rota deciſ.393.part.5. & deciſ.58.num.4. cum ſeqq. par.6.recent., & in Romana Donationis 28.Ianuarij 1656. coram me.*

10 In † donatione prætereà pro ſe, ac filijs à patre recepta filij non tanquam condonatarij, ſed vti patris dumtaxat hæredes vocati præſumuntur, quicquid dici poſſet ſi donatio, vel expreſsè, vel ex coniecturis Patri, ac filijs conceſſa foret, iuxta *Doctrinam gloſa cōmuniter receptam in lib. ſi tibi 18.§ Si pactum, verb.prodierit*, ibique *Bart.nu.8. cum ſeqq. Menoch.de præſumpt.lib.3.præſumpt.48.num.1.Card. Mantic.de tacit.lib.14.tit.18.nu.9.cum ſeqq.*, vbi de veriori opinione teſtatur, & in his terminis notat *Ruin.conſ.122.num.3. verſ.ſecundo verò caſu lib.1. Menoch.conſ.286.n.18. cum ſeqq. Ludouic.Bell.conſil.125.num. 20. & 21. Modern. Auenionen. quæſt.ciuil. cap.55. num.13. cum ſeqq. Rota in Auenionen.fideicommiſſi 4.Februarij 1647 in §.Hac autem irrelevantia coram me*, vbi quod priori caſu Auus filio, non autem nepotibus donationem offert, qui proindè ex prouidentia Patris bona donata habere cenſentur, *& in Florentina Donationis 2. Decembris 1650. in §.Non obſtat coram bon:mem:Peutingerio.*

11 Hinc binæ † coniecturæ pro filiorum incluſione deductæ obeſſe non valent poſſent enim coniecturæ admitti quoties in aliqua apocæ parte filiorum mentio habita foret, cum tunc diſputari contingeret an filii tanquam condemnatarij, vel potius vti Patris hæredes vocati præſumuntur, ſecus verò dum quacumque filiorū mentione poſthibita donatio pro ſe, ac hæredibus aperte re-
12 cepta dignoſcitur. Hoc quidem caſu † coniecturæ non ex ipſa apoca, vel Inſtrumento, ſed ex actibus longè poſt ſecutis elicitæ irreleuantes exindè putantur, quod in claris illæ admitti non ſolent, *ad Text. in l.ſi ita ſtipulatus 126. §.Chriſoganus in princ., & in l continuus 137. §.Cum in fine, ff.de verb.oblig. Bald. conſ.343.col.2.verſ.his ergo lib.1. Aym.conſ.294. lib.6. ante med. verſ. tertio principaliter, Rota in Bononien.Literarum Cambij 27.Nouembris 1648. in §.Nec dicatur coram R.P.D. meo Celſo.*

13 Eædem prætereà coniecturæ ex † Inſtrumento tranſactionis elicitę videntur omninò corruere, licet enim ibi fauore tam Matrimonij, quam Lælii eiuſdem filiorum enuncietur adſtipulata donatio, hæc tamen aſſertio in filijs hæredibus ad normam precedentis Inſtrumēti verificationem aſſumit, vt tradit *Surd. deciſ.322. d numer.56. vſque ad num.71. Larat. conſ.9.nu.25.* cum alijs authoritatibus in prima deciſione relatis *in §. Neque cenſeri potuit.*

14 Altera quoque † coniectura deſumpta ex onere Lælio iniuncto inueſtiendi pretiū locorum Montium, ac aliorum bonorum pro ſecuritate filiorum ipſius, nec non donatoris cautela quoties eorumdem alienatio contingeret nullius roboris reputatur. Siquidem Inueſtimentum huiuſmodi conuentum prę́ſumitur ad euitatā moleſtias à filijs Lęlij ex cauſa legitimę ſub donatione incluſæ, ſeu alterius Iuris donatori inferendas in caſu pręſertim quo idemmet Lælius Patri prędeceſſiſſet, nec ex hoc conſequenter onere filiorum vocatio conſurgit, vt in ſpecie dixit *Rota in Romana Reſtitutionis Dotis 29.Martij 1658. in §.Nec obſtat, quod pacta, coram R.P.D. meo Beuilaqua*, & in proprijs terminis *Dec. conſ.124.num.62. lib.3.*

35 Quinimo cum † legitima Lælii ſub donatione comprehenſa fideicommiſſi onus non admitteret ad *tex.in l.quoniam in prioribus,& in l.ſcimus,§.cum autem C.de inoffic.Teſtam.Gratian, diſcept.forenſ.cap.249.num.27.& 31. Rota coram Greg.dec.421. num.8. & in Peruſ. ſucceſſionis 16. Martij 1649. in princip. coram me*, ex eadem ra-
36 tione donata † bona loco legitimæ ſubrogata vllo abſq; onere ipſa delata præſumũtur ad *tex in l.ſi cum §. qui iniuriarum, ff. ſi quis caution.cap.Eccleſia S.Mariæ,il primo,& lit.pend. Natt.conſ.346.num.3.Surd.conſ.42.num.11.Grat. diſcept.forenſ.cap.717.nu.9.*
37 Hinc Lauinia, aut Margarita, aut † Iure patris hæreditario agunt & tranſactionem impugnare non valent ad *tex. in l.cum à matre,C.de rei vindicat.Menoch.conſ.286.num.20.&*
38 *31.* Aut hæreditaria qualitate deſtituuntur, & tali caſu ad donata bona extraneis hæredibus deferenda nequeunt aſpirare, vt notat *Ruin.conſ.122.num.3.lib.1.Surd.dec.322.n.56.*

Et ità vtraque &c.

Erit infra in fine in miſcellanea Deciſionum iſta deciſio in hac eadem cauſa facta ſub die 11. Feb. 1658. iuxta ſeriem temporis.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sac. Rotæ Decano.

Rauennatenſis Hæreditatis

Lunæ 24. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Hæreditatem nepoti deberi excluſis tráſuerſalibus, eoque præterito Teſtamentum non ſuſtineri; Statutum Rauennæ excluſiuum fœminarum quomodo intelligendum; Renunciatio matris filijs ex propria perſona venientibus non præiudicat, nec recipiendo dotem Ius ipſis competens tollit, minuſque obſtat iis renunciatio facta cum *pro ſe & ſuis hæredibus*, cùm proprium Ius non autem filiorũ in renunciatione deduxiſſe cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Nepoti ex filia deſcendenti hæreditas Aui excluſis tranſuerſalibus debetur.*
2 *Nepos matre de medio ſublata ad conditionem filij redactus cenſetur.*
3 *Teſtamentum ad fauorem tranſuerſalium ob præteritionem nepotis non valet, dum ſucceſſio eius ad terminos iuris communis redacta teſtamentum ac ſi non conditum fuiſſet, reſpicit.*
4 *Nepos ex ſtatuto Rauennæ præteriri non poteſt, cùm idem perſonas non ſubiectas,nec bona extra eiuſdem territoria poſita non comprehendat.*
5 *Statutum fœminas excludens vt ſuum habeat effectum, vtraque ſubiectio Iuriſdictioni ſtatuentium perſonarum videlicet & rerum copulatiuè requiritur.*
6 *Vocatio agnatorum tranſuerſalium ex ſtatuto Rauennæ non eſt pura,& ſimplex,ſed conditionalis, deficientibus ſcilicet Aſcendentibus, & Deſcendentibus.*
7 *Conditio ob exiſtentiam filiæ & nepotis adimpleta dici non poteſt.*
8 *Statutum vetus licet per nouum abrogatum,tamen vtrumque iiſdem prorſus verbis ſit conceptum, rationes Doctorum in vtroque æquè militant.*
9 *Conſeruatio agnationis ſtatutum iuris communis correctorium de caſu ad caſum non extendit, ſed ſtrictè intelligi debet adueniente caſu à ſtatuentibus conſiderato.*
10 *Statutum ſi de ſolis maſculis eſſet intelligendum quænam exinde abſurda ſequerentur.*
11 *Qualitatis mentione in ſtatuto non facta, eadem conſultò omiſſa cenſetur.*
12 *Qualitas aſcendentis, vel deſcendentis admiſſioni agnatorum non obſtat, ſed defectus conditionis ſub qua ſunt vocati.*
13 *Mater licet ex ſtatuto filio ſuccedere non poſſet, agnati tamen non ob matris exiſtentiam,ſed propter defectum conditionis etiamnum excluderentur.*
14 *In conditionibus voluntarijs merum factum attenditur,licèt iuris effectum non ſortiatur.*
15 *Nepotis præteritio ex renunciatione matris ſanari non poteſt,cum talis renunciatio ſemper ſub conditione facta intelligatur.*
16 *Matris factum filijs vai ex propria perſona independenter à iure matris venientibus nocere non poteſt.*
17 *Renunciatio matris etiam recepta competenti dote cum iuramento filijs non præiudicat.*
18 *Mater recipiendo dotem ius filijs ex beneficio legis competens tollere non poteſt.*
19 *Dos exiſtimatur ſucceſſio quam mater decedens ad filios tranſmittit.*
20 *Dos vt dicatur ſucceſſio, filiam patri ſuperſtitem fore importat.*
21 *Concluſio in ea parte ex qua reſolutio capta non fuit, attendi non debet.*
22 *Mater renuncians fideicommiſſo in ſua perſona purificato, filijs ex perſona illius ad illud aſpirantibus nocet.*
23 *Nepos quando ex propria perſona ius deſumit, & hæres eſt cum beneficio legis & Inuetarij, hæreditas pro iacente habetur & ab omni damno hæredum præſeruat.*
24 *Nepos ex Iure proprio veniens non perſonam, ſed gradum repræſentat, & diſtinguitur locus quem filius ab eiuſdem matris iure occupare debet.*
25 *Succeſſio in ius alterius longè alia eſt à ſucceſſione in alterius locum & gradum.*
26 *Renunciatio matris pro ſe, & ſuis hæredibus an deſcendentes ab omni ſucceſſione excludat.*
27 *Renunciatio perſonaliſſima filio licet matris hæredi in ſuis iuribus non præiudicat.*
28 *Filius ius ex propria perſona competens defendendo matris factum non impugnat,cum omnis eiuſdem renunciatio, Iuramentum, & promiſſiones ab illa conditione* ſi deferatur hæreditas,*pendeant.*
29 *Matre Ius filiorum in renunciatione non deducente, clauſula* pro ſe & hæredibus *non prohibet, quin filij pro Iuribus ſibi ipſis ex propria perſona competentibus agere poſſint.*
30 *Filij ex propria perſona venientes contra factum matris, quæ ipſorum ius in renunciatione non deduxit,non veniunt.*

31 Ma-

31 *Matre expreſſe duri filiorum renunciante, ipſoſque omni ſpe ſuccedendi deſtitutos volente, ijdem bonis renunciatis quicquam amplius conſequi non poſſunt.*

DECISIO CCLXV.

REVOCATIS in dubium viribus deciſionis coram me editæ ſub die 20. Iunij 1659.* in qua reſolutum fuerat *Frãciſco, & Auguſtino de Maiolis* dandam eſſe immiſſionem in bonis Ioſephi ordinatum fuit, quod videretur de bono Iure, de quo ad fauorem Alberti Louatelli hodie DD.cõ-
1 ſtare cenſuerunt nam cùm ipſe ſit † nepos ex Catherina filia, quæ turbato mortalitatis ordine Ioſepho Patri prædeceſſit, eidem tanquam deſcendenti debetur hęreditas Aui excluſis Franciſco, & Auguſtino tranſuerſalibus, *Auth.ſi defunct.C. de ſuis, & legit.Marc. Ant. Eugen.conſ.62.nu.20.lib.2.Gabr.conſ.1.n.32. Surd.dec.167.nu.8.& 9.Rota in Romana de Mazzatoſtis 31.Ianuarij 1622. coram bon. mem. Manzanedo.*

Quod procedit etiam ſi Ioſeph in teſtamento præfatos Franciſcũ, & Auguſtinum hæredes inſtituerit, quia ob præteritionem
2 nepotis, qui matre de medio ſublata ad cõditionem filij redactus fuerat, vt *in l. ſed & conditioni 6.§.nepotes, ff.de hæred.inſtit.Hond.conſ. 90.num.31.& ſeqq.lib.1.Rota in Bonon.ſucceſſionis 5.Maij 1653.coram Reuerendiſſ. Papien. §.quoniam*
3 nullum fuit † Teſtamentum, & ſucceſſio ad terminos Iuris communis redacta fuit, perinde ac ſi conditum non fuiſſet, *l.final.ff.de liber. & poſthum.§.aliud quoque Capitulum auth.vt cum de appell.cogn.Thob.Non. conſ.19.num.27. & per tot.*& in terminis nepotis ex filia, *Capic.Latr. conſult.86.num.12.& ſeqq.lib.2. Rota poſt Merlin. de legit.dec.160 num.3.& ſeqq.* cum copioſè relatis per *Giurb.ad conſuetud.Meſſanen.cap.8.gloſ. 7.par.1.num.1. & tribus ſeqq.*
4 Neque † vigore ſtatuti Rauennæ excluſiui fœminarum potuit nepos ex filia pręteriri, quia non habet locum ſtatutum, cùm agatur de perſonis non ſubiectis (erat quippe Ioſeph Ciuis Fauentinus) ac de bonis extra Territorium ſtatuentium poſitis in Agro ſcilicet Fauẽtino, & tamen receptum eſt, quod
5 ad hoc, vt † ſtatutum poſſit ſuum operari effectum, vtraque ſubiectio Iuriſdictioni ſtatuentium copulatiuè requiritur perſonarum videlicet, & rerum, *Becc. conſ.141. num.12. & per tot.lib.2.Purpurat.conſ.3.20.lib.2.Grat.diſcep. 431.à num.6.& per tot. eſtquè plana deciſio Rotæ coram Merl.373.per tot. dec.110. num.9. & 144. nu.10.& 11.par.8.rec.Romana reſtit.dotis 30. Maij 1653.coram R.P.D. meo Beuilaqua, §. nec huiuſmodi.*
6 Vlterius non intrat † ſtatutum Rauennæ quia *in rubrica 11.lib.3.* excluduntur ſolum ſorores, & aliæ fęminæ remotiores, & vocatio agnatorum tranſuerſalium non eſt pura, & ſimplex, ſed conditionalis deficienti-
7 bus aſcendentibus, & deſcendentibus, † quæ conditio hic adimpleta dici nequit ob exi-

ſtentiam Ioannæ filiæ, & Alberti nepotis, *Sud.conſ.557.ſub nu.9.verſ.In tantum autem Rota dec.151.nu.1. & ſeqq. par.3.recent. & in terminis huius ſtatuti Pariſ. conſ.59.num.29. & ſeqq.lib.3. Rota in Rauennaten. hæreditatis 21.Iunij 1649. §. Tùm quia dictum ſtatutum, & 28. Martij 1650. coram Reuerendiſſ.Tarraconen. §. ceſſat, itaque & ſeqq.*

Cui fundamento non aduerſatur reſponſio, quod *Pariſ.& Rota* loquantur de ſtatuto veteri iam abrogato per nouum ſtatutum, quod cum rationem conſeruandæ agnationis pręſeferat intelligendum eſſe, dicebatur deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus maſculis, Aduertebant enim Domini,
8 quod cum † ſtatutum vtrumq; iiſdem prorſus verbis ſit conceptum in vtroque ęquè militant rationes à *Pariſio, & Rota* conſideratæ prout in terminis ſtatuti antiqui, & noui, *Rota in Romana ſupplementi legitimæ 15. Aprilis 1644. coram Reuerendiſſ.D.meo Decano, §.*
9 *quod vero*, ratio autem † conſeruandę agnationis non extendit ſtatutum Iuris communis correctorium de perſona ad perſonam, nec de caſu ad caſum, ſed procedere, & intelligi ſtrictè debet adueniente caſu à ſtatuẽtibus conſiderato, quod aſcendentes, & deſcendentes deficerent, *Dec. conſ.351.num.9. & 10.Rimin.iun.conſ.497.à nu.14.vſque ad 32.Giouagn.conſ.66.num.19.lib.1. Hond.conſ.80. nu.58. lib.1.Cyriac.contr.281.num.47.& ſeqq. Rota dec. 183.num.25. par.8. recent.* ex eadem ratione conſeruandæ agnationis à Teſtatore conſiderata firmat *Menoch.conſ.85.num.102.Rota deciſ.195.num.7.& 12.par.rec.& in Florent.ſeu Bononien.de Barbadoris 25.Iunij 1640.coram bo.me. Coccino,§. Hinc non obſtat.*
10 Alias ad † ſenſum Partis ſequeretur abſurdum, quod ſorores defuncti excluderentur tantùm ab agnatis exiſtentibus in quarto gradu, & expreſſe diſponitur *in dicta rubrica 11.* ibi: *Præterquam in ſororibus prædictis quas agnati non excludant, niſi ſint in quarto gradu agnationis, &c.* Filiæ autem ab omnibus vſque ad decimum gradum, ratione cuius abſurdi euitãdi, dicendum eſt, quod ſicut, quando de maſculis intelligere voluerunt ſtatuentes id
11 expreſſerunt, vt pauló poſt *in rubr.12.* † ita quando de huiuſmodi qualitate non eſt facta mentio conſulto cenſetur omiſſa, *l.vnica, §.ſin autem aliquid C.de caduc.tollen. Surd. conſil. 426.num.13.Altograd.conſ.60.n.41.& ſeqq.lib.2. Ciriac.d.contr.282.num.78. Rota coram Pen.deciſ. 1213.ſub num.6.& dec.484.num.17.par.4. recen. tom.2.*
12 Non eſt enim † qualitas aſcendentis, vel deſcendentis, quæ obſtet admiſſioni agnatorum, ſed defectus conditionis, ſub qua ſunt vocati, vt benè explicat *Mantic.de coniect.lib.11.tit.6.ſub num.15.verſ. Verum his obiectis Grat.diſcept.659.ſub num.27.verſ.cum præſertim,* & in terminis *Rota in d. Rauennaten. 28.*
13 *Martij 1650.§.quoniam ad hoc,* vbi quod † licet mater non poſſet ſuccedere filio ex alio ſtatuto Rauennæ ſub *rubr.13.lib 3.* Adhuc erant excluſi agnati, non ob exiſtentiam matris,

ſed propter defectum conditionis eo quod
14 in conditionibus voluntarijs attenditur merum factum, licet Iuris non ſortiatur effectum, l. qui hæredi 44. ff. de condit. & demonſtrat. Soccin. iun. conſ. 102. num. 38. & ſeqq. lib. 1. Rota d. dec. 151. num. 2. par. 3. rec. Romana fideicom. de Sorieųs 22. Maij 1643. coram Reuerendiſſ. Carillo, §. final. Mediolanen. bonorum 18. Martij 1648. coram bo. m. Bichio, §. fideicom. & in Imolen. ſucceſſionis 14. Martij 1639. coram R. P. D. meo Beuilaqua ſub §. 1i in fine.
15 Prout † præteritio ſanari nequit ex eo quod Catherina Alberti mater renunciauit hæreditati patris, quia cum talis renunciatio ſemper intelligatur facta ſub conditione ſi hæreditas illi deferatur, nec deferri poſſit, & ipſa potius cenſetur à morte priuata ſucceſſione patris, quam ex propria renunciatione eiuſque filij ſuccedunt Auo ex propria perſona tanquam poſiti à lege in locum matris
16 prædefunctæ, vnde † factum matris illis nocere non poteſt vti venientibus ex propria perſona independenter à Iure matris iuxtà receptam opinionem Bart. in l. qui ſuperſtitis 93. num. 2. ff. de acquir. hæred. quam poſt antiquiores ſequuntur Morot. conſ. 22. Surd. conſ. 332. num. 10. & 12. Roland. conſ. 11. num. 7. lib. 1. Galuan. conſ. 1. num. 64. & ſeqq. qui ſub num. 11. teſtatur de magis communi, plures referunt Add. ad Molin. de primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 3. num. 47. verſ. ſecunda verò 161. de receptiori, & articulo diſcuſſo reſolutum fuit in Fulginat. hæreditatis 31. Martij 1638. coram Cardinali Veroſpio Iun. in rec. dec. 29. nu. 14. & ſeqq. & per tot. par. 8. & in Interamnen fideic. 11. Martij 1654. coram R. P. D. meo Celſo, §. Idque facilius.

Nec vrget replicatio, quod ſupradicta
17 concluſio ceſſet, quando † mater renunciauit recepta competenti dote cum Iuramento, quam opinionem tenuit Roman. in d. l. qui ſuperſtitis 93. num. 7. verſ. quod limita, quia opinio Romani eſt communiter ab omnibus reiecta, cū ſemper vigeat eadem ratio, quod mater non poteſt præiudicare filijs ex propria perſona venientibus, & proinde non
18 eſt † in eius poteſtate recipiendo dotem tollere Ius illis competens ex beneficio legis, prout contra Roman. aduertunt Doctores, & Surd. d. conſ. 332. num. 10. & 12. & conſ. 133. n. 19. Morot. d. conſ. 22. num. 3. Cephal. conſ. 334. num. 68. & 69. & conſ. 335. num. 11. & 23. Purpurat. conſ. 307. num. 10. & 11. lib. 1. Gozzadin. conſ. 75. ſub num. 21. ante fin. Cranet. conſ. 84. num. 5. verſ. Contrarium tamen, Donad. de renunc. cap. 3. num. 22. & ſeqq. Theſaur. quæſt. forenſ. 90. nu. 3. lib. 2. Molpheſ. ad conſuet. Neapol. in tit. de renunc. qu. 5. num. 6. & 12. Franc. dec. 67. num. 7. verſ. & ſtantibus præ-
19 dictis, & num. 9. licèt enim † Dos exiſtimetur ſucceſſio, quam Mater decedens tranſmittit ad filios, qua ratione motus fuit Roman. intelligenda tamen hæc ſunt in ſuo caſu
20 quando † filia ſuperſtes fuerit patri, vt declarat Alex. in l. pactum num. 7. C. de collat. Aduertens Baldum (cuius auctoritate mouetur Romanus) loqui in caſu, quo pater decederet ante filium, quod etiam notat Surd. in d. conſ. 332. ſub num. 12. & Rota in d. dec. 29. n. 19 par. 8. rec.

Non obſtat Rota in Aſculana hæreditatis 7. Iunij 1649. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. finali, quia in caſu illius deciſionis articulus non fuit diſcuſſus prout factum fuit in dec. Fulgi-
21 naten. hæreditatis, & † concluſio ibi poſita fuit ex abundanti, nec ex ea capta fuit reſolutio, ſed præcipuè ex capite ſtatuti, & proinde in ea parte attendi non debet, vt dictum fuit in Camerinen. regreſſus 19. Iunij 1647. coram bo. mem. Peuting. Ferrarien. penſionis 18. Iunij 1649. coram bo. mem. Dunozet. §. neque obſtat, & prius in deciſ. 45. num. 29. & 30. par. 8. rec. nec pariter deciſio Ceſenat. bonorum 17. Martij 1656. coram me,
22 quia ibi agebatur de † fideicommiſſo in perſona matris renunciantis purificato, ad quod filij non erant ex perſona propria vocati, ſed ex perſona matris tantùm aſpirare poterant & ſic renunciatio matris nocebat filijs non habentibus Ius reſolutionis, ſed in præſenti Albertus tanquam poſitus à lege in locum filij, & obtinens in ſucceſſione Aui primum
23 locum, vt ſupra † deſumit Ius ex propria perſona, & vlterius eſt hæres cum beneficio legis, & Inuentarij, quod operatur vt hæreditas habeatur pro iacente, & ab omni dāno heredum præſeruat, vt in ſubiecta materia conſiderat poſt alios Surd. d. conſ. 332. ſub num. 13.

Nec dicatur quod opinio ſupradicta non procedit, quando nepos concurrit cum Matertera, quia tenentes hanc opinionem ſe fundant in erroneo ſuppoſito, quod nepos repræſentet perſonam matris, & tùm hoc
24 non ſubſiſtit; † nepos enim tanquam veniens ex Iure proprio repræſentat tamen gradum, non perſonam, & diſtinguitur locus, quem tanquam vacantem occupare debet filius ab eiuſdem matris Iure, Bart. l. 1. §. ſi ſit nepos ante num. 1. verſ. Vnde prima ſolutio, ff. de collat. dot. & in dicta l. qui ſuperſtitis 93. ſub num. 2. verſ. aduerte ſiquidem, qua ratione talis limitatio reprobatur. Becc. conſ. 107. num. 16. verſ. licet filius lib. 1. Thob. Non. conſ. 49. num. 20. Surd. d. conſ. 332. num. 12. verſ. Et propter hoc, & d. conſ. 133. ſub num. 15. Gabr. conſ. 154. ſub nu. 21 verſ. Etenim ſuccedūt lib. 1. Faber. de error. pragm. decad. 28. error. 6. num. 16. qui ſub num. 19. longè
25 aliud eſſe inquit in Ius alterius ſuccedere, aliud vero in alterius locum, & gradum, Molpheſ. in d. qu. 5. num. 10. & 11. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 15. num. 45. cum alijs per Modern. in in Labyrinth. credit. par. 2. cap. 25. nu. 9. & 18. Rota dec. 463. num. 14. & ſeqq. par. 1. & d. dec. 29. nu. 16. & 17. par. 8. rec.
26 Rurſus alia limitatio, quod † Catherina renunciauerit pro ſe, & hæredibus, & Albertus ſit eius hæres, quo caſu non procedere opinionem Bart. cenſuit Surd. conſ. 355. nu. 38. & ſeqq. non applicatur in facto, quia cōſtat ex Inſtrumento renunciationis in authēticam formam exhibito, quod Catherina renunciauit, & refutauit ad fauorem d. Ioſephi ſui dilectiſſimi patris, ac pro ſe, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunq. ac rebus, & bonis, in qui-

bus

bus ipſa D. Catherina per mortem d. ſui patris, &c. quoquo modo ratione ſupplementi Dotis & reſpectu legitima iure natura debita, & alio quocunque ca-
27 *pite ſuccedere poſſet, & valeret, &c.* quæ † renunciatio reſpectu Catherinæ eſt perſonaliſſima, nec alios, quam ipſam comprehendit, Ideoque non præiudicat Alberto in ſuis Iuribus, licet matris hæredi, ex relatis per
28 *Peregr. conſ. 8. num. 53. lib. 1.* quia † non impugnat ipſe factum matris, ſed dicit non comprehendere caſum, quod ipſa præcederet Auo, & Patri reſpectiuè, nec Ius filijs ex propria perſona competens, quodque Iuramentum, & omnes promiſſiones pendent ab illa conditione, de qua ſuperius ſi deferatur hæreditas, vt per *Natt. conſ. 470. nu. 12. Surd. d. conſ. 133. num. 26. verſ. ſecundo reſpondeo, plenè Peregr. conſ. 83. nu. 10. lib. 5. Theſaur. d. q. 90. ſub num. 11. verſ. Et hoc ſtante lib. 2. Cancer. d. cap. 15. num. 63. Rota in d. Interamnen. fideicom. §. nec tali caſu impugnatur.*

Verùm quatenùs etiam renunciaſſet pro
29 hæredibus aduertendum eſſet an † mater renunciauerit non ſolum Ius proprium, ſed in renunciatione deduxerit etiam Ius filijs cōpetens ex propria perſona, tūc enim ſequēs obligatio pro hæredibus obligaret etiam filios hæredes ad ſeruandum factum matris, quæ ipſorum quoque Ius renunciauerat, ſed quando mater renunciat duntaxat Ius ipſi ſoli competens, & in renunciatione non deducit Ius filiorum dicta clauſula pro ſe, & hæredibus afficit quidem filios hæredes, ne poſſint aſpirare ad Iura competentia matri, ſed non prohibet quin poſſint agere pro Iuribus ſibi ipſis competentibus ex propria
30 perſona, cùm † tunc non poſſit dici, quod veniant contrà factum matris, quæ ipſorum Ius in renunciatione non deduxit iuxtà originalem diſtinctionem, *Bald. in l. qui ſe patris num. 32. verſ. Aut renunciat, & promittit, C. vnde liberi, quem ſequuti ſunt Peregr. conſ. 19. num. 13. lib. 4. Morot. d. conſ. 22. num. 6. verſ. Tertio hæc opinio, & verſ. quinto contra Rimin. Iun. conſ. 751. nu. 51. Faber. in ſuo Cod. lib. 2. tit. 3. de pact. definit. 14. Surd. d. conſ. 133. num. 20. & 26. de Ponte conſ. 40. num. ... cum aliis relatis per Rouit. conſ. 23. 25. & 26. Adden. ad Molin. d. cap. 3. num. 47. verſ. ampliatur quinto Theſaur. d. qu. 70. num. 11. & ſeqq. lib. 2. Peregrin. deciſ. Patauin. 150. num. 8. Franc. dicta deciſ. 67. nu. 7. Rota in Bonon. de Dulphis 2. Decembris 1644. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. nam reſpectu renūciationis, & in Melenitana Tenuta 26. Iunij 1647. coram bo. me. Peuting. §. Non obſtat.*

Hinc non applicatur deciſio *Ariminen. bonorum 24. Maij proximiprateriti coram R. P. D. meo Beuilaqua*, quæ pro Maiolis allegabatur,
31 ibi enim † mater expreſsè Iuri filiorum renunciauerat verbis ampliſſimis, ac geminatis compræhendentibus omne, & totum id, quod ipſa, eiuſque filij, hæredes, ac ſucceſſores prætendere, aut conſequi poſſent, &c. expreſſè volens, quod eius hæredes, & ab ea cauſam habentes eſſent penitus omni ſpe deſtituti, quidquam aliud conſequendi ex bonis renunciatis, vt dicitur ibi *in princ. & §. quibus non viſa.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Deciſio iſta in hac eadem cauſa facta ſub die 20. Iunij 1659. coram eodem Reuerendiſſ. P. D. Beuilaqua, eſt ſupra in iſta eadem part. 13. recent. deciſ. 102.*

R. P. D. PRIOLO

Bononien. Beneficiorum

Lunæ 24. Ianuarij 1660.

ARGVMENTVM.

Beneficia per aliquem poſſeſſa an ob qualitatem familiaritatis, & Prothonotariatus duplici reſeruatione affecta dicantur, & an ex acquiſito officio militis Lauretani reſeruatio multiplicetur? Reſeruatio per obitum officialium inducta per *extrauag. ad regimen de prabend.* quæ fuſius examinatur, quomodo, & de quibus intelligenda: quædam deinde de reſeruatione perſonali & locali, vti & de Breuis Apoſtolici exequutione peregregiè tractantur.

SVMMARIVM.

1 *Indultum non capit beneficia dupliti reſeruatione affecta, quando in eo talis facultas non exprimitur.*

2 *Duplicitas reſeruationis vt excludatur ab Indulto, reſeruationes debent eſſe perſonales, & coæquales, nec diſpares & diuerſa ſpeciei ſufficiunt.*

3 *Indultum non impediunt duæ reſeruationes, quarum vna eſt realis, altera perſonalis.*

4 *Qualitas familiaritatis & Prothonotariatus duplicem reſeruationem non inducit, cum vtraque eidem officio ſit adiecta.*

5 *Facultas conferendi Cardinali Indultatario impertita beneficia quorumcunque Officialium comprehendit.*

6 *Reſeruatio ex familiaritate & Prothonotariatus, niſi ab vno eodemque titulo proueniret, indultum inefficax & inane redderetur.*

7 *Reſeruatio ex officio militis Lauretani acquiſito non multiplicatur, dum huiuſmodi beneficia ratione Prothonotariatus & familiaritatis reſeruata cenſentur.*

8 *Acquiſitio de nouo facta, tanquam reiteratio eiuſdem qualitatis reſeruationem non multiplicat.*

9 *Acquiſitum ex vno titulo, ex alio titulo, vel cauſa de nouo acquiri non poteſt.*

10 *Officia quando inter ſe ſunt diuerſa, an duplicem & diuerſam reſeruationem propter illorum diuerſitatem inducant.*

11 *Duplicitas reſeruationis an ex eo deducatur, quod prouiſus Indultatario ſit familiaris.*

12 *Familiaritas Papa tanquam maior illam Cardinalis Indultatarij tanquam minorem abſorbet.*

13 *Reſeruatio perſonalis an ex officio Scriptoratus Apoſtolici reſultet.*

14 *Scriptoratus ſtante familiaritate, & Prothonotariatu; tanquam iteratio eiuſdem qualitatis reſeruationem non multiplicat.*

15 *Re-*

15 *Reſeruatio per obitum Officialium inducta in quibus caſibus locum habet.*

16 *Beneficia Legatorum, Nunciorum, Rectorum, & Theſaurariorum, vbicumque eos mori contigerit reſeruata dicuntur.*

17 *Motiuum* Pauli III. *declarantis omnes Officiales familiares cui fini inductum cenſetur.*

18 *Auctoritas* Aeneæ de Falcon. & Geminiani *circa reſeruationem examinatur.*

19 *Dictio* vbicunque *ad eos quibus non fuit applicata reſtringi non debet.*

20 *Reſeruatio Beneficiorum in Curia, vel intra duas dietas vacātium ante promulgationem* extrauagantis *generaliter inducta fuit.*

21 Extrauag. ad regimen de præbend. *pro maiori declaratione generalis reſeruationis adiecta cenſetur.*

22 *Pontifex per dictionem* vbicunque *quatuor Officiales in reſeruatione excipiens, quoad alias reſeruationem inducere noluiſſe præſumitur.*

23 *Reſeruatio quando non eſt perſonalis, ſed localis, reſpectu eius partis quæ innouata eſt, bene eſt obſeruanda.*

24 *Reſeruatio perſonalis tripliciter tantum conſiderari ſolet.*

25 *Exequutio Breuis prætextu exceptionis turbidæ retardari non debet.*

26 *Breue quando eſt fundatum in reſeruatione non poteſt exequi, niſi reſeruatio plenè & concludenter probetur.*

27 *Exequutio Breuis in reſeruatione fundati vt fiat, probatio talis eſſe debet vt Indultum omnino excludat.*

DECISIO CCLXVI.

PER obitum Landini ſequutum Bononiæ vacantibus duobus Beneficis ſimplicibus in Diœceſi & Archiepiſcopatu eiuſdem Ciuitatis, fuit de illis prouiſus ab Eminentiſſimo D. Cardinali Columna vigore Indulti Apoſtolici Abbas Marcellus Seuerolus; Poſtea verò à Sede Apoſtolica Comes Alexander Caprara cum breue de capienda poſſeſſione nomine Cameræ: introducto hinc Iudicio ſuper illius exequutione coram A. C. ſuperuenit Commiſſio S. D. N. vt A. C. procederet de voto Rotæ: Vnde dedi dubium an Breue eſſet exequendum, & negatiuè fuit reſolutum.

Etſi enim Landinus eiuſdem D. Cardinalis, nec non Summi Pontificis familiaris eſſet ratione officiorum militis Pij, Lilij, ac etiam ratione Scriptoratus litterarum Apoſtolicarum, non inde tamen ſequitur quod beneficia per eundem poſſeſſa ſint duplici reſeruatione affecta, & propterea non comprehendantur ſub Indulto conferendi beneficia reſeruata ſiquidem admiſſa concluſio-
1 ne quod † Indultum non capiat beneficia duplici reſeruatione affecta, ex quo talis facultas in Indulto non exprimitur, vt opus eſſet ad *not. per Mandoſ. in prax. Signat. Grat. tit. de Indultis, vt diſponitur in Bulla ſa. m. Vrb. VIII.* 157. & firmatum fuit *in Rauennaten. Canonicatus 1. Iulij 1641. coram bo. m. Dunozetto.*

2 Ad effectum tamen huiuſmodi dd. † duæ renouationes debent eſſe perſonales, & coæquales, nec ſufficiunt diſpares, & diuerſæ ſpeciei, vt explicat *Bulla eiuſdem Vrbani 164. impreſſa in fine libri,* & diſtinxerunt *bo. m. Card. Veroſpius & Vbaldus* olim noſtri ordinis Auditores in voto relato per *Grat. diſcept. for. cap.*
3 982. *num.* 24. vbi quod † duæ reſeruationes quarum vna ſit realis, altera perſonalis non impediunt Indultum *Add. ad ſa. mem. Gregor. dec.* 291. *num.* 10. *verſ. ſi vero Tondut. qq. Beneff. par. 2. cap. 3. §. 5. num.* 35. & admittit *Rota in d. Rauennaten. Canonicatus 1. Iulij 1641. coram bon. mem. Dunozetto & in Bonon. Beneficiorum 29. Maij 1641. coram bo. m. Bichio.*

Huiuſmodi autem viſæ non ſunt quę deducuntur in propoſito, quia licet Landinus retineret officium militis Pij habens annexam familiaritatem, & Prothonotariatum;
4 Attamen hæc duplex † qualitas familiaritatis & Prothonotariatus inducit vnicam dūtaxat reſeruationem, cum enim vtraque ſit adiecta eidem officio, neutra ſtat de per ſe principaliter, ſed acceſſoriè ad ipſum officium, & ſic apta non eſt inducere duplicem reſeruationem, vt aduertit *Sarnen. ad reg. de impetr. benef. per obit. famil. q.* 15. *nu.* 7. *Tondut. vbi ſupra tom. 2. p. 3. cap.* 152. *num.* 18. *coram Pen. dec.* 1177. *num.* 9. & *in ſimili coram Seraph. dec.* 1251. *num.* 5. 15. & 22.

5 Quod etiam comprobatur quia ſub † facultate conferendi Cardinali Indultario impartita comprehenduntur beneficia quorumcumque officialium, ibi: *Officiales præſentes & futuri quocunq. nomine nuncupentur,* qui omnes officiales ſunt familiares, & Prothonotarij, & tamen Cardinales Indultarij cōferunt eorum beneficia, ex quo manifeſtè
6 patet, quod † reſeruatio ex familiaritate, & Prothonotariatus iſtorum officialium tanquam proueniens ab vno eodemque titulo eſt vna non duplex, alias Indultum redderetur inefficax & inane contra *Tex. in cap. in his 3. ibi gloſſ. verb. ex Indulgentia de priuil. gloſſ. in cap. ad audientiam verb. aſſerunt de decim.* & *in cap. Abbate 25. verſ. Item priuilegium de verb. ſignif. Rota dec.* 484. *num.* 2. *p.* 4. *to.* 2. *rec.*

Similiter nec ex eo quod idem Landinus
7 acquiſiuit † aliud officium militis Lauretani multiplicatur reſeruatio, quia cum beneficia etiam huiuſmodi officialiū reſeruentur ratione Prothonotariatus & familiaritatis *Gōz. ad reg. 8. gloſſ.* 51. *à n.* 16. *vſq. ad* 32. *Romana Beneficiatus S. Petri 14. Maij 1655. & 15. Maij 1656. cor. R. P. D. meo Beuilaqua,* & Lādinus iam eſſet
8 creatus familiaris & Prothonotarius, † acquiſitio de nouo facta eſt reiteratio eiuſdem qualitatis, quæ non multiplicat reſeruationem, vt dictum fuit *in Aquilana Canonicatus 4. Maij 1640. coram Reuerendiſſ. Tarracon.* Etenim geminatio eiuſdem rei eidem fieri nequit,
9 & id quod ſemel fuit † acquiſitum ex vno titulo non poteſt ex alio titulo vel cauſa de nouo acquiri *c. inter dilectas prope fin. ibi, quod meum eſt ex alia cauſa meum fieri non poteſt, vbi gloſſ. de fid. inſtrum. l. quibus ibique Iaſ. num.* 4. *& ſeqq.*

& ſeqq. Gonz. vbi ſupra gloſſ. 13. numer. 7. cum ſeqq.

10 Et quamuis † officia ſint inter ſe diuerſa, nonideo propter illorum diuerſitatem oritur duplex et diuerſa reſeruatio, quia cum illa trahat originem non ex officijs principaliter, ſed ex familiaritate, & Prothonotariatu, & per iterationem ſimilium qualitatum ac titulorum nō multiplicetur effectus reſeruationis, talis reſeruatio proueniens ex eodem fonte, & ex eodem titulo pro vnica reputatur ex ſupra deductis.

11 Minus poteſt deduci † duplicitas reſeruationis ex eo quod Landinus eſſet familiaris Cardinalis, quotieſcunque enim aliquis eſt familiaris Papæ & Cardinalis familiaritas
12 Papæ † vt major abſorbet illam Cardinalis inferiorem, vt reſpondit *Rota coram Seraph. dec. 1251. num. 5. & 16. coram Pen. dec. 1177. nu. 1. Grat. diſcept. for. d. cap. 982. num. 24. & notant Add. ad ſa. m. Greg. d. dec. 291. nu. 10.*

13 Difficultas tota reducebatur ratione Scritoratus Apoſtolici, ſuper qua cum materia eſſet ſingularis & perplexa DD. mandarunt, vt ſtricte informaretur, & dubio pluries propoſito nunquam fuit capta reſolutio, tandem hodie cenſuerunt, neque ex eo reſultare reſeruationem perſonalem & coęqualem à præcedenti diſtinctam.

14 Et moti ex eo, quia licet † Scriptores litterarum Apoſtolicarum, cęterique Papæ Officiales à ſan. m. Paulo III. & alijs Pontificibus declarentur familiares, & Prothonotarij ad effectum reſeruationis beneficiorum, ex not. per *Gonz. ad reg. 8. gloſſ. 51. num. 17. Lotter. de re benefic. lib. 2. qu. 32. num. 23.* ex hoc tamen non deducitur noua reſeruatio, cum talis qualitas iam eſſet in Landino ratione officij militis Pij, & ſic tanquam iteratio eiuſdem qualitatis non multiplicet reſeruationem vt dictum eſt.

15 Reſeruatio vero per † obitum officialium inducta per *extrauag. ad regimen de præbend.* innouatam *per Reg. primam Cancellariæ,* tollitur ex quo Landinus obijt Bononiæ, reſeruatio enim prędicta intrat dumtaxat, vbi officiales moriuntur in Curia, vel intra duas dietas,
16 præterquam in † Legatis, Nuncijs, Rectoribus, & Theſaurarijs, quorum beneficia reſeruantur vbicumque eos mori contingat vt patet ex lectura *eiuſdem extrauag.* & in puncto declarat *Gemin. conſ. 92. num. 1. & ſeqq. Rebuff. in addit. ad reg. primam Cancellariæ verſ. in primis poſt praxim fol. mihi* 439.

17 Hæc fuit ratio † motiua Pauli III. declarandi omnes officiales familiares, quia cum antea quando decedebant vltra duas dietas eorum beneficia non caderent ſub reſeruatione, vel ſaltem de hoc poſſet dubitari, immo de facto dubitaretur, vt ex eius *Conſtit. 3. in princ.* ex tali familiaritate remanſerunt affecta reſeruatione perſonali afficiente eorum beneficia vbicunq. eos mori contingat. *Sarnen. ad Reg. Cancell. qu. 3. proœm. ſub num. 9. & ad reg. de benef. vacant. per obitum famil. q. 13. n. 15 in fin. & clariſſimè Lotter. de re benef. lib. 2. q. 32. nu. 59. & ſeqq.*

18 Non obſtat auctoritas † *Aeneæ de Falcon. in tract. de reſeru. qu. 3. ſub num.* 15. nam omitto quod non reſidet in aliqua opinione, & propter *Geminian.* Auctoritatem non audet firmare contrarium; ſed relinquit cogitandum adhuc verba *d. extrauagantis* videntur ſatis clara; In ea enim prius reſeruantur beneficia vbicumque vacatura per diſpoſitionem, priuationem, translationem, aut muneris cōſequutionis ſuſceptionem, deindè per nouā & ſeparatam orationem reſeruantur beneficia vacatura per obitum Cardinalium & officialium Sedis Apoſtolicæ, ac etiam Curialium in Curia, vel in locis vltra duas dietas ab eadem Curia non remotis decedentium, exceptis Legatis, Nuncijs, Rectoribus, & Theſaurarijs, quibus ideò tanquam extra Vrbem reſidentibus, vbi eos de facili eximi
19 contigit ab humanis, dictio illa † *vbicumq.* eſt reſtrictiuè adiecta, & appoſita, non autem cęteris officialibus, qui ſolent in Vrbe reſidere, itaut iſtis vltra duas dietas decedētibus non habeat locum reſeruatio *d. extrauagantis,* iuxta tradita per eundem *Gemin. & Rebuff. in locis alleg.*

20 Nec releuat, quod ante † promulgationem eiuſdem extrauagantis reſeruatio beneficiorum vacantiū in Curia, vel intra duas dietas generaliter indicta per *cap. 2. & cap. præſenti de præb. in 6.* quia non proinde licet inferre, quod Papa reſeruauerit beneficia Officialium in illa ſpecificatorum cum prę-
21 dictā extrauagantem adiecerit ſolum pro maiori declaratione d. generalis reſeruationis, ſicuti explicat *Gonzal. gloſſ. 13. num. 29. & 33. & gloſſ. 51. num. 84. & 85. & dixit Rota deciſ. 28. n. 8. par. 6. recen.* quæ propterea debet ſecundum eam intelligi, & interpretari *gloſſ. in Clem. ſtatutum verſ. conſuetudine de elect. Gemin. conſ. 92. num. 2. Surd. conſ. 177. num. 33. Merl. deciſ. 231. nu. 7. & Buratt. dec. 167. nu. 4.*

22 Præcipuè quia vbi † Pontifex voluit reſeruare beneficia officialium vltra duas dietas decedentium de hoc indiuiduam mentionem fecit, vt in illis 4. officialibus exceptis addens dictionem *vbicumque,* comprehēſiuam omnium locorum, vnde quoad alios noluit reſeruationem inducere, niſi conformem diſpoſitioni generalis reſeruationis, nam ſi idem in cæteris voluiſſet, expreſſiſſet *l. apud Labeonem, §. ait Prætor, ff. de iniur. cap. ad audientiam 12. in fin. de decim. Socc. in l. cum Auus num. 76. 78. & 79. ff. de condit. & demonſtr.*

23 Et in omnem caſum dicebant DD. † reſeruationem huiuſmodi non eſſe perſonalem, ſed localem, vt declarat *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 27. nu. 86. & ſeqq. & præſertim nu. 90.* vbi quod reſeruatio extrauagantis ex debito ſan. mem. Ioannis XXII. eſt inducta ratione loci, non autem perſonæ, & dicit benè obſeruandum reſpectu eius partis, quæ eſt innouata per *extrauag. ad regimen,* Idemque repetit *qu. 32. ſub nu. 10. Germon. de indul. Cardin. §. commendare nu. 32. Barboſ. in collect. ad eandem extrauag. ex debito 5. nu. 2. de elect.*

24 Cumque reſeruatio perſonalis tripliciter tan-

tantum conſiderari ſoleat, nempè in familiaribus pro qua facta eſt *reg.4.* in Collectoribus,& vnicis Subcollectoribus, *vt in reg.5,* ex notat. per eundem *Lotther.quaſt.32.num.1. cum duobus ſeqq.*, proculdubio reſeruatio reſultans ab extrauaganti, dum non eſt de his tribus, non fuit inducta ratione perſonæ,ſed ratione loci in quo Officiales moriuntur, vt ex adductis.

25 Hinc non officit,quod agitur de † exequutione Breuis, quæ non debet retardari prętextu exceptionis turbidæ, & requirentis

26 altiorem indaginem, quia cum illud † fundatum ſit in reſeruatione, non poteſt exequi, niſi de reſeruatione plenè, & concludenter conſtet, *Rot.coram ſan:mem:Greg.dec.52.*

27 *num.1.* ibique *Add.num.3.*,& quod ſit † talis, omninò excludat indultum,ſicut in his terminis firmat *Rota in Bononien. Beneficiorum 29.Maij 1645. coram bo:me:Bichio, & in Viterbien. Canonicatus 26.Iunij 1651. coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Fuit itaque partibus acerrimè informañ deciſum Breue non eſſe exequendum,&c.

R. P. D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi de Marianis.

Veneris 28.Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Fœminæ titulo Inſtitutionis in aliqua re honoratę an legitimę capaces reddantur; Et an portio quam Statutum illis aufert, hęreditatem Parentum impinguet? quid dę hęrede differente ſolutionem Dotis, an fructus ſuos interea facere poſſit, & an non etiam ſine interpellatione ad ſolutionem teneatur; Plura deindè de cenſu vitalitio,& an fructus in legitimam ſint imputandi, examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Sorores propter Maſculos à Statuto excluſæ faciunt, vel non faciunt partem, & numerum, ad cōmodum eorum quorum contemplatione excluduntur.*

2 *Mater an inſtituendo filias in aliqua ſumma eas propterea legitimæ capaces reddidiſſe cenſeatur.*

3 *Matre filias inſtituente eædem in augenda numerum faciunt, non autem in diminuenda legitima Fratris ad partem admittuntur.*

4 *Filiæ quando titulo Inſtitutionis ſunt honoratæ, & prohibitæ plus petere, dos loco legitimæ ſuccedit.*

5 *Portio legitimæ quam fœminis ſtatutum aufert, an hæreditatem Parentum à quibus fideicommiſſo grauari potuit impinguet.*

6 *Fœmina, vel extranei quando vocantur, portio quæ aufertur legitimæ naturam retinet, & in ea grauamen imponi nequit.*

7 *Bona fideicommiſſaria quando ad fœminam, vel extraneos veniunt, natura legitimæ excitatur, & ad priſtinam ſuam naturam cuiuſcunque oneris rejectiuam redit.*

8 *Hæres grauatus differendo ſolutionem dotis,& interea fructus bonorum hæreditariorum percipiendo, ad eiuſdem reſtitutionem tenetur.*

9 *Solutio Dotis ex fructibus bonorum grauatorum, non autem ex proprietate fieri debet.*

10 *Creditor iudicialiter interpellatus fructus ſuos ex titulo pro hærede facere non poteſt.*

11 *Fructus Marito onera matrimonij ſubſtinenti ab moram irregularem ſine alia interpellatione debentur.*

12 *Cenſus vitalitius Matri in dotem aſſignatus,quam diù vixerit durat.*

13 *Pater ex pacto filium ad cenſum vitalitium nominare poteſt, qui paſſim ad duorum vitam extenditur, & vno mortuo alteri ſoluitur.*

14 *Legitima ex cenſu per obitum hæredis extincto detrahi non poteſt.*

15 *Fructus in legitimā imputari de Iure non valent.*

16 *Cenſus ſuper bonis Paterno fideicommiſſo grauatis an nulliter impoſitus dicatur.*

17 *Nullitate ex defectu materiæ tantùm non formæ prouenientè, hæredibus loco damnorum, & intereſſe fructus debentur.*

DECISIO CCLXVII.

In bonis Maternis legitimam Antonij impoſitoris cenſuum ad fauorem illorum de Papinis eſſe integrum triens, & ſic in ſcutis 2833. calculandam eſſe,non autem tertiam tertię etiam hodie DD.cenſuerunt, perſiſtendo quoad hoc *in deciſis ſub die 12.Ia-*

1 *nuarij 1660.* Quia duæ † Sorores Antonij propter maſculos excluſę à Statuto faciebant, vel non faciebant partem, & numerum ad commodum maſculorum quorum contemplatione includuntur, vt per *Marc. Ant.Eugen.conſ.100. ſub num.35. verſic.Verior, & magis communis lib.2.*, & alij relati *in §. Reſponſio autem*,quæ ratio non ceſſat ex reſpon-

2 ſione hodie deducta, quod † Mater filias agnouerit in ſuas in ſcutis quidecim eas Inſtituēdo,quo caſu excluſionem Statutariam remiſiſſe,eaſque legitimæ capaces reddidiſſe dicebatur,ex relatis per *Houded.conſ.53.nu.23. lib.2.*

3 Nam ex hoc ſolùm deduci poteſt † reintegrationem prædictam operari, quod filiæ faciunt numerum in augenda, non autem quod admittantur ad partem in diminuenda legitima fratris, *Beto.conſ.138.nu.13.& 18. lib.2.*& plurib. relatis probat *Grat.diſcep.676. nu.14.& 15. Theſaur.deciſ.159. num.17.* vbi de magis communi recepta opinione, *Rota coram Penia deciſ.1248. ſub num.5. verſic.Poſtremò fuit dictum*, & poſt *Merlin.de legitim. deciſ.74. ſub num.8. verſ.Rurſus nec viſum, & in Romana legitimæ 5.Decembris 1659. coram R. P. D. meo Priolo §.Demum in fin.*eſtque plena *deciſio 266. par.1.diuerſ.* vbi *ſub nu.3.*, quod quando ſunt

4 in aliqua re † titulo Inſtitutionis honoratæ filiæ,& prohibitæ plus petere tunc Dos ſuccedit loco legitimę prout Romæ ex Statuto regulariter ſuccedit, *Rota in Romana Domus 4.Maij 1646. coram Reuerendiſſimo Papien. §.Et licet, & in Romana Tranſactionis 2. Maij 1659.*

coram

*coram R.P.D. meo Celſo ſub §. Immò idem Sta-
tutum.*

5 Nec dicatur, quod † portio illa legitimæ
quam fœminis aufert Statuti diſpoſitio im-
pinguet hęreditatem parentum à quibus fi-
deicommiſſo grauari potuit. Placuit enim
DD. reſponſio, quod hoc procedit quando
grauamen imponitur ad fauorem eorum-
dem Maſculorum, quorum contemplatio-
ne fœminæ excluduntur, iuxtà *d. deciſ. 266.*
6 *num. 2.* Non autem quando vocantur † fœ-
minæ, vel extranei, quia tunc portio illa re-
tinet naturam legitimæ, & in ea grauamen
imponi nequit, vt diſtinguit *Peralta in l. Cum
patronus 28. nu. 28. col. 2. verſ. Nam quoad extra-
neos, ff. de legat. 2. Gabr. conſ. 10. ſub nu. 10. 15. 18.
& ſeqq. lib. 2.*, in terminis *Rota poſt Fenzon. de-
ciſ. 99. ſub §. Non obſtat,* poſt *Merlin. de legitim.
dec. 142. & in Romana Legitima 24. Martij 1659.
corā Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Quia cum
cauſa finalis, & §. Quia cum hodie*, Nulla ha-
bita ratione diſtinctionis an fœmina, vel ex-
traneus primo loco vocati fuerint, vel defi-
cientibus Maſculis de Agnatione ſubſtituti;
vtroque enim caſu procedit declaratio præ-
dicta, & in caſu *dictæ deciſionis 142.* fœmina
7 erat ſubſtituta, quando enim † bona in vim
fideicommiſſi ab agnatis proueniunt ad ex-
traneos, vel fœminam, tunc excitatur na-
tura legitimæ, quæ fauore maſculorum de
agnatione veluti ſopita quieuerat, & per re-
motionē obſtaculi redit ad priſtinam ſuam
naturam, & ſuum effectum operatur cuiuſ-
cunque oneris reiectiuum, vt in ſimilibus
terminis poſt *Bald. & Franc. dec. 64. n. 11. & 12.*
aduertit *Rota in Spoletana Abbatiæ 19. Decem-
bris 1625. coram bo: me: Coccino §. Quod verò in
hoc caſu.*

Nec quoad quantitatem legitimæ Antonij
placuerunt DD. ſed quoad aliam inſpectio-
nem circa illius conſumptionem ex præce-
dentibus alienationibus, cenſuerunt refor-
mandam eſſe deciſionem; Nam vltrà ſcu-
ta 7000. quorum imputatio admittitur in
§. final. imputari etiā debent alia ſcuta 725.
quæ pro fructibus reſidui dotis Vrſiliæ So-
roris Antonij poſt mortem Parentū decurſis
ex computata fuerunt Emptori Domus,
al Pozzo delle Cornacchie, & debeantur ab An-
8 tonio † grauato cum dotis ſolutionem diſtu-
lerit, & medio tempore fructus bonorum
hæreditariorum perceperit, *Rota poſt Fenzon.
ad Statut. Vrbis dec. 91. §. Neque obſtat, & dec. 43.
num. 7. coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobono*,
9 & † ſoluenda erant ex fructibus bonorum
grauatorū, non autem ex proprietate, *Martha
de ſucceſ. Legal. part. 4. quæſt. 21. artic. 10. nu. 44.
Rota coram Seraph. dec. 481. nu. 2. & duobus ſeqq.
deciſ. 399. num. 38. par. 5. recent. Romana fideicom-
miſſi de Nicolinis 23. Maij 1653. coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano §. Quia vt firmatur, & in
Romana fructuum Dotis 7. Februarij 1659. coram
R.P.D. meo Veroſpio §. primo in fine.*

Quod quidem debitum fruſtrà negatur
ex eo, quod Antonius non fuerit interpella-
tus, tum quia contrarium probatur ex In-
ſtrumento ſolutionis fructuum, *Summario
illorum de Alicornis num. 4.* in quo expreſsè fa-
10 tetur Antonius ſe pluries † Iudicialiter In-
terpellatum fuiſſe, & ſic fructus ſuos ex ti-
tulo pro hęrede facere non potuit, quia cre-
ditores iam detecti erant, *Laderch. conſ. 8. n. 1.
Peregr. de fideicom. artic. 49. nu. 77. Surd. deciſ. 92.
num. 5.* cum alijs per *Rotam deciſ. 2. nu. 5. & 9.
& deciſ. 131. num. 2. par. 6. recent.* Tum etiam
quia neceſſaria non erat Interpellatio, quæ
requiritur vbi Vidua petit fructus ab hære-
dibus Viri ob retardatam Dotis reſtitutio-
11 nem, non autem quando agitur de † fructi-
bus debitis Marito ſuſtinenti onera Matri-
monij, quæ moram irregularem inducunt
ratione cuius ſine alia Interpellatione fru-
ctus debentur, *Caſtrenſ. conſ. 11. n. 4. verſ. Qua-
tenus autem lib. 1.* plene *Giurba obſeruat. 35. n. 2.
Rota in Romana fructuum Dotis 7. Iunij 1658.
coram R.P.D. meo Veroſpio §. Nec releuat, & in
Rauennaten. Dotis 7. Februarij 1659. coram me
ſub §. Nec fructus.*

Quibus accedit, quod admiſſum quidem
12 fuit † cenſum vitalitium ſcutorum mille
auri annui redditus ſcutorum 102. ſimilium
fuiſſe integrè aſſignatum pro dote Claræ,
non autem pro ſola rata ſcutorum 350., vt
cōſtat ex finalibus verbis Inſtrumenti, *Sum-
mario illorum de Papinis n. 1. in fine*, & ſic quod
durauerit toto tempore vitæ non ſolum
Matris cui fuit aſſignatum in dotem, *Giurb.
ad Conſuetud. Meſſan. cap. 1. gloſſ. 2. par. 1. nu. 14.
13 & 15.* Sed etiam filij quem ex pacto † Pa-
ter nominare potuit ad cenſus huiuſmodi,
qui paſſim fiunt ad vitam duorum, & vno
mortuo alteri integra ſoluitur reſponſio,
juxtà *Conſ. Roman. 302. Grat. diſcept. 756. nu. 56.*
cum alijs per *Rotam deciſ. 514. numer. 10.* poſt
Cenc. de cenſibus.

Sed tamen non videbatur Dominis, quod
fructus in legitimam Antonii ſint impu-
tandi, vel ad formam, *l. Hæreditatum 68. ff. ad
leg. falcid.*, vel pro ea quantitate quæ venden-
do Cenſum ad vitam Antonij percipi po-
tuiſſet, ſed firmarunt portionem legitimæ,
quæ ſorte dicti cenſus debebatur Antonio
in tertia parte, & ſic ſcutis 40. Monetæ fuiſſe
quidem conſumptam, ſed non proindè mi-
nuendam eſſe aliam portionem, quæ eidem
Antonio in alijs corporibus hęreditarijs de-
14 bebatur; Cum enim ipſe † hæreditario Iu-
re totum emolumentū quod ex dicto offi-
cio percipi poterat durante eius vita perce-
perit, & modo agatur de legitima detrahen-
da poſt eius mortem, non poteſt pro eadem
conſequi portionem huiuſmodi cenſus per
eius obitum extincti, vt in terminis bono-
rum Emphyteoticorum reſponſum fuit per
Rotam deciſ. 120. nu. 1. & 2., & deciſ. 126. nu. 17.
15 Aliàs † fructus imputarentur in legitima,
quod de Iure non poteſt, *Suarez in l. quoniam
in prioribus 32. ampliat. 2. nu. 5. C. de inoff. teſtam.
Peregr. de fideicom. artic. 49. num. 40. & 41. Rota
apud Caſſador. deciſ. 2. de Teſtamen.*
16 Nec obſtat, quod † cenſus ſcutorum 800.
anno 1598. fuerit nulliter impoſitus ſuper
bonis

bonis Paterno fideicommiſſo grauatis, quia aliis omiſſis, Papini quibus generaliter Antonius omnia bona hypothecauit, habent obligata eius bona Materna pro cōcurrenti
17 quantitate legitimæ, atque ideò cum† nullitas præfata ex defectu materiæ tantū proueniat, non autem ex defectu formæ hæredibus eorumdem de Papinis debentur fructus loco damnorum, & intereſſe, iuxta *deciſ. Seraphin.* 787., quam ſequuntur *Cenc. de cenſib. quæſt.* 88. *ſub num.* 15. *verſ. Ego verò, Rota deciſ.* 46. *ſub num.* 9. *verſ. Nam ad effectum par.* 7. *& deciſ.* 48. *num.* 2. *parte* 8. *recent.*, *& in Romana Saluiani* 20. *Martij* 1651. *coram R.P.D. meo Veroſpio ſub* §. *Si quidem conſtat*.

In legitimam itaque Antonij conſiſtentem in ſcutis 2833. imputari debent ſc. 700. in deciſione admiſſa alia ſcuta 725. pro fructibus Dotis Vrſiliæ, & ſcuta 400. monetæ pro tertia parte ſortis cenſus vitalitij, & ſic remanent ſcuta 1008. pro qua quantitate tantum cenſus ſuſtineri Domini exiſtimarunt, ità reformando deciſionē vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Vineæ ad Aquam Sanctam.

Veneris 28. *Ianuarij* 1661.

ARGVMENTVM.

Aſſociatio vigore reſeruationis capiendi poſſeſſionem propria auctoritate in defectum non adimplementi, non denegatur, & quo caſu cenſeatur ab ea receſſum.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de Aſſociando ſtante pacto capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, denegari non poteſt.*
2 *Tranſactio cum præſeruatione virium, non lædit facultatē capiendi poſſeſſionē propria auctoritate.*
3 *Reſtitutioni acceptorum non eſt locus, quoties non implementum ex parte dantis prouenit.*
4 *Manutentio non datur ei, qui auctore Iudice fuit poſſeſſione priuatus.*

DECISIO CCLXVIII.

SOCIETAS Hoſpitalis ad Sancta Sanctorum quamuis fuiſſet ob non ſolutos Canones aſſociata ad poſſeſſionē Vineæ, quam olim conceſſerat Iulio Grappolino nihilominus DD. Cuſtodes, & Gubernatores humanius agendo perviam tranſactionis dimiſerunt Lauræ eius vxori poſſeſſionem illius, reſeruata facultate capiendi poſſeſſionem de facto, & propria auctoritate in caſu non adimplementi promiſſos, vtendique cæteris Iuribus ſibi competentibus vigore primi Inſtrumenti pro habendis Canonibus decurſis, & decurrendis perindè ſi ab eo receſſum non fuiſſet.

Cum autem Societas ex eodem capite non ſolutionis Canonis iterum obtinuerit mandatum de aſſociando coram Reuerendiſſimo Papien cum ſubſecuta poſſeſſione ſtante reſcripto Signaturæ in Commiſſione mihi directa cum clauſula *Sine præiudicio*, petebatur ex parte Societatis proſequi diſputationem ſuper cōfirmatione mandati Rotalis pro parte vero Lauræ proponi cauſam ſuper manutentione; Vndè dubitaui An mandatum eſſet confirmandum, vel potius Lauræ danda manutentio, & affirmatiuè quoad primā partem, negatiuè verò quoad ſecundam reſponſum fuit.

Conſtat enim de validitate, & Iuſtitia mandati, Validitas reſultat ex reuolutione proceſſus Iuſtitia, ex deciſionibus editis *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, & ſignanter *ſub die* 28. *Ianuarij* 1643., *& Reuerendiſſ. D. meo Papien. ſub die* 4. *Iulij* 1659. Nam cum Societas eſſet Creditrix occaſione Canonum licitè aſſociata fuit ad poſſeſſionem Vineæ de qua agitur in vim facti, & propria auctori-
1 tate, † qui caſus cum euenerit non poterat mandatum de aſſociando denegari, *Bald. in repetit. l. Creditores num.* 18. *&* 19. *C. de pignor. Menoch., qui alios refert de adipiſc. remed.* 5. *nu.* 77. *Rota coram Merlin. deciſ.* 104. *nu.* 6. *& in Romana Vineæ* 29. *Aprilis* 1648. *coram Reuerendiſſ. D. meo Papien.* cū alijs in deciſionibus ſuprà relatis.

2 Non obſtat† Tranſactio, quia cum in illa fuerit facta expreſſa reſeruatio dicti facti, imò fuerint reſeruata omnia, & quæcunque Iura competentia in vim primi Inſtrumenti Conceſſionis non fuit in aliqua parte læſa facultas capiendi poſſeſſionē propria auctoritate, ſed eo magis confirmata remanſit, iuxtà notata per *Felin. in cap. inter Monaſterium de re iudic. Verall. deciſ.* 119. *parte* 1. *Rota coram Merlino deciſ.* 2. *nu.* 9., *& deciſ.* 413. *nu.* 7., *& coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthobono deciſ.* 113. *num.* 10., *&* 11., *& in Tiburtina Affictus* 19. *Iunij* 1648. §. *Neque ſubſiſtit coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & in Viterbien. Saluiani* 18. *Iunij præteriti coram R.P.D. meo Celſo*.

Nec etiam efficit, quod ſaltem Societas debeat reſtituere ſcuta 200. eidem ſoluta in Inſtrumento Tranſactionis; Nam obiectum procederet ſi Societas veniret contrà Tranſactionem, eamque nullam peteret declarari, ſecùs cum illam non impugnet, ſed agat in vim eorū, quæ in Inſtrumento fue-
3 runt cōuenta, & Laura non impleuit, †quo caſu non eſſe locum reſtitutioni acceptorū, dixit *Rota coram Verall. deciſ.* 317. *par.* 1., *Add. ad ſan: mem: Gregor. XV. deciſ.* 354. *nu.* 19. *verſ. Limitatur* 3., *in Reatina Diuiſionis* 18. *Maij* 1659. *coram R.P.D. meo Celſo, &* 26. *Aprilis* 1660. *coram dicto R.P.D. meo Albergato*.

Firmata validatio, & Iuſtitia mandati Rotalis ſequitur reſolutio alterius partis dubij,
4 nempè † quod non poteſt dari manutentio Lauræ cum illa priuata fuerit ſua poſſeſſione auctoritate Iudicis ritè, & rectè procedentis, *Angel. in l. clam poſſidere*, §. *Qui ad nundinas nu.* 2. *ad fin.*, ibique *Iaſ. nu.* 20. *ff. de acquir. poſſ. Rot. dec.* 362. *nu.* 1. *par.* 4. *rec. & in Vercellen. Manutentionis* 28. *Iunij* 1655. *corā bo: me: Bichio*.

Et ità pro Societate tantū informante, &c

R.P.D.

R. P. D. PRIOLO

Romana Separationis Thori

Lunæ 28. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Sæuitia viri quando non eſt magna, non eſt ſufficiens ad thori ſeparationem, ſed vxori ſuccurritur per cautionem de bene tractando.

SVMMARIVM.

1 *Sæuitia viri debet eſſe immoderata ad thori ſeparationem.*

2 *Verberationes viri in vxorem non probantur per teſtes de auditu, quod declara, vt n. 4.*

3 *Teſtes de auditu in materia difficilis probationis admittuntur.*

5 *Verberationes viri in vxorem nolentem cum ſocru habitare non dicuntur irrationabiles.*

6 *Verberationes viri in vxorem ex cauſa permittuntur.*

7 *Teſtis vnicus de euaginato enſo in vxorem de auditu ab illa non probat.*

8 *Viri animus offendendi vxorem excluditur ex quo ſe ambo in cubiculo coniectarunt.*

9 *Aſperitates viri, quibus ſequuta fuit reconciliatio non attenduntur amplius ad thori ſeparationem.*

10 *Solemnitates requiruntur ad thori ſeparationem, non autem ad reconciliationem.*

11 *Ira ex impetu animi momentaneo non attenditur ad thori ſeparationem.*

12 *Odium dicitur oriri inter coniuges, ex querelationibus criminalibus inter ſe datis, quod amplia, vt num. 13.*

14 *Vir debet eſſe natura terribilis, & ſolitus exequi minas, adhoc vt vxori detur iuſta cauſa timoris.*

15 *Timor vanus non eſt habendus in conſideratione.*

16 *Vir vxorem verberans tenetur cauere de eam bene tractando.*

DECISIO CCLXX.

CONTENDENTE Anna ob ſæuitiã Dominici viri eſſe locum ſeparationi maritalis cohabitationis & reſtitutioni dotis, propoſui dubium ſub die 26. Aprilis præteriti, & DD. ipſa ſolũ Informante tranſierunt in parte affirmatiua, ſed hodie repropoſita cauſa, & perpenſis facti circumſtantijs ab Informantibus pro Dominico adductis contrariam ſententiam fuerunt amplexi.

Siquidem in hac materia, quia eſt grauis
1 & ardua exigitur † magna, & immoderata ſæuitia, cui non niſi per ſeparationem matrimonij quoad thorum prouideri poſſit, *Abb. in cap. ex transmiſſa in princ. & num. 4. Aldobrand. conſ. 71. nu. 1. Farinacc. conſ. 157. num. 4. & 5. lib. 2.* & requirũtur probationes perneceſſe ſęuitiã cõcludentes, *Riminald. iun. conſ. 174. n. 8. & 18. Barboſ. in rubr. ſolut. matrim. par. 2. num. 17 Rota dec. 441. nu. 2. par. 1. rec. cum alijs apud Burat. dec. 315. num. 2.*

In præſenti autem defecit ſæuitia huiuſmodi; Nã omiſſo, quod Teſtes deponentes de verberibus, & percuſſionibus illatis per
2 maritum in vxorem cum ſignis, † & liuoribus in facie ſunt de ſimplici auditu, qui proindè non ſufficiunt ad hunc effectum, *Pariſ. conſ. 54. num. 7. lib. 4. Rota deciſ. 371. num. 8. poſt ſecundum vol. conſ. Farinacc. & dec. 441. nu. 3. par. 1. rec.* licèt verſemur in re difficilis pro-
3 bationis, eſto enim † quod tali caſu teſtes de auditu admittãtur vt *dixit Rota dec. 155. nu. 8.*
4 *par. 6. recent.* † Attamen id procedit iunctis adminiculis in propoſito non concurrentibus *Roland. conſ. 27. num. 8. lib. 3.*

Non ſubſiſtit vxorẽ pluribus verberationibus, & ſemel euaginato enſe à viro malè habitã fuiſſe ſine rationabili cauſa, vt ſupponebatur in deciſione. Prouenerunt namque verberationes ob culpam mulieris recuſantis manere in domo viri cum ſocru, & habitare volentis in alia domo ſuſpecta, vt fatentur Teſtes pro ea dati *in Summario præterito num. 2.* Vndè non poteſt dici magna, & irra-
5 tionabilis ſæuitia, † ſed modica, & leuis iuxta tradita per *Aldobrand. conſ. 71. num. 6. 242. & 54.* Imò potiùs meretur nomen cõceſſionis
6 quæ † viro præſertim ex cauſa permittitur, *Pariſ. conſ. 54. n. 7. lib. 4. Sanchez de matrim. lib. 10 qu. 18. ſub num. 8. Rota dec. 371. num. 4. poſt ſecundum vol. conſ. Farin.* & de pugnis, & alapis cum effuſione ſanguinis fuit *dictum coram Buratt. d. dec. 815. nu. 8.*

Actus verò euaginati enſis concluditur ab vnico Teſte affirmante ſolum de auditu vxoris acclamantis. *Ab traditore à me con la*
7 *ſpada*, † cuius fides non eſt tuta, tũ quia vnius, tùm quia protuit decipi ab vxore, *Rota dec. 441. num. 3. par. 1. rec. & dec. 371. nu. 9. poſt 2. vol. conſ. Farin. Roland. conſ. 27. num. 10. lib. 3.* vlterius dũ idem Teſtis addit poſteà coniuges clau-
10 ſos in eodem cubiculo extitiſſe, † excluditur exindè animus viri offendendi vxorem, poſtquã hæc aliquam percuſſionem ab illo non recepit, ſicuti ratiocinata eſt, *Rota in Bonon. ſeparationis thori 2. Feb. 1650. cor. bo. m. Bichio §. ab Informantibus.*

Præterea actus prædicti, vt aſſerunt ijdem Teſtes geſti fuerunt ante diẽ 11. Ianuar 1650. qui minimè ſunt attendendi pro inducenda ſeparatione thori, ex quo poſtea inter virum
9 & vxorem ſecuta fuit recõciliatio, † per quã omnis ſæuitia remiſſa cenſetur, vt *firmat Sanch. d. lib. 10. diſtinct. 5. num. 19. in fine, & 14. n. 8. Farinac. d. conſ. 155. num. 2. Rota coram Buratt. d. dec. 815. num. 12. in Ianuen. ſeparationis thori 8. Ian. 1645. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien. & in Bonon. ſeparationis thori 21. Feb. 1650. coram b. m. Bichio §. eoque magis.*

Non obſtat, quod reconciliatio non ſuſtineatur ex defectu ſolemnitatum; Ita illæ
10 deſiderantur potiùs in ſeparatione; † quã in reconciliatione, quæ dependent à ſolo animo mulieris, & quilibet actus ſufficit ad hunc effectum, *Rota in Ceſenaten. dotis 23. Aprilis 1632. coram bo. m. Manzanedo in d. Bonon. ſeparationis thori coram bon. mem. Bichio, & in*

Tudertina matrimonij 11. Martij 1650. coram R.P.D. mco Albergato.

Et reliqui actus, ad quos tantum reducebatur difficultas nec etiam ſunt tales, vt mereantur ſeparationem thori, tentatus enim proijciendi in faciē vxoris fruſtum ligni accenſi, vt vulgo dicitur *vn tizzon di fuoco*, proceſſit quoque propter culpam vxoris increpantis virum de ſubreptione nonnullorum mobilium, & ſic tanquam habēs originem ex ira præſumitur impetus animi
11 momentaneus † qui nullius eſt ponderis ad inducendam indignationem irrationabilem & ſæuitiam *Natt. conſ. 616 ſub num. 8. Rota coram Buratt. d. dec. 815. nu. 10. & ſeq. & coram bo. me. Bichio in d. Bonon. ſeparationis thori, §. Quatenus verò.*

Odium deſumptum ex verbis contumelioſis, & querela porrecta contra mulierem ſuper abortu nullius pariter eſt momenti, Ità verba iniurioſa non inducunt inimicitiam talem, vt peti poſſit ſeparatio thori, querelam verò non conſtat fuiſſe à viro porrectam, minuſuè, quod ipſe Iudicium cri-
12 minale fuit proſequutus, † vt requirebatur ad hoc, vt inter eos ortum eſſet odium capitale, & ſufficiens ad hunc effectum, vt *in puncto dixit Rota d. dec. 371. nu. 12. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac.* Nihil ſuffragante, quod vir exhibuerit preces pro proſecutione Iudicij,
13 quoniam illæ exhibitæ apparent coram Eminentiſſimo D. Cardinali Vrbis Vicario, Non autem coram Iudice Burgi, coram quo cauſa criminalis pendebat.

Timor demum futuræ ſæuitiæ, quæ deducitur ex minis contentis in Epiſtola conſcripta à viro tempore, quo reperiebatur carceratus ob prætenſum ſtuprum ad inſtigationem vxoris ceſſat ex eo, quia manifeſtè patet ex eiuſdem lectura, quod comminatus fuit vxori ad illam terrendam, vt ab ipſius proſequutione deſiſteret, & facilius induceretur ad liberandum eum à carceribus, & clarius ex verbis illis. *Iddio te illumini*, quæ oſtendunt animum Dominici fuiſſe ſolùm inducendi vxorem ad illius li-
14 berationem, & nihilominus cum † non probetur, ipſum eſſe naturæ terribilis & ſolitum exequi minas, iſtæ iuſtam cauſam timoris non præbent, *Natt. conſ. 616. num. 4. Roland. conſ. 27. num. 21. lib. 3. Rota dec. 371. num. 3. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac cum alijs in d. Bononien ſeparat. thori §. reiecti pariter coram bo. me. Bichio.*

Ex eadem ratione tollitur ſuſpicio orta, ex quo Dominicus dixerit, quod ei venerant plures cogitationes occidendi vxorē, quia conuincitur talia ab eo probata fuiſſe non ex odio, ſed indignatione, quia vxor certā pecuniarū ſummā in emptione officij erogauerat, Imo ex verbis eiuſdem Teſtis, qui de hoc ſolus deponit, elicitur, quod Dominicus potius magno amore, quam odio vxorem proſequebatur, ibi, *e tanto non l'haueuo fatto, quanto per il gran bene, che li vo-*
15 *leuo*, Ideoque timor redditur vndique vanus, cuius propterea non eſt habenda conſideratio, *Natt. d. conſ. 616. num. 3. Roland. d. conſ. 27. eod. lib. 3.*

Quibus ità perpenſis, & conſiderata qualitate perſonarū; ordinariæ conditionis, vt in
16 re tàm graui par eſt, † concluſum fuit eſſe cōſulendum vxori, mediante cautione ipſius Dominici de eam benè tractando *iuxta deciſ. 371. nu. 13. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. in d. Bononien. ſeparationis thori coram bo. me. Bichio, & in alijs*, & ſic recedendum à deciſis vtraque parte Informante.

R. P. D. PRIOLO.

Ariminen. fructuum

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Statutum loci vſumfructum bonorum dotalium & extradotalium viro indiſtinctè adiudicans, etiam vxore diſſentiente locum habet: Vir an ex fructibus perceptis cenſus extinguere teneatur? & quid ad extinctionem cenſus neceſſario requiratur? Bona pro ſupradote fuiſſe aſſignata vnde conuincitur, & an de illis tanquam de ipſa dote ſit iudicandum? Reliqua vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Maritus ex ſtatuto Arimini vſumfructum omnium bonorum extradotalium lucratur.*

2 *Fructus ſtante prohibitione de non moleſtando marito liberè acquiſiti cenſentur.*

3 *Fructus ſiue conſtante matrimonio fuerint conſumpti, ſiue & diſſoluto adhuc extent, marito debentur.*

4 *Statutum cùm ſit correctorium iuris communis an ab eo interpretationem recipere debeat.*

5 *Statutum omnem vſumfructum generaliter & indiſtinctè marito adiudicans, etiam vxore diſſentiente locum habet.*

6 *Statuto inhærendum eſt quamuis ius commune corrigat.*

7 *Maritus cum fructibus cenſus extinguere non tenetur.*

8 *Statutum diſponens omnia bona mulierum extradotalia Creditoribus eſſe obligata, quomodo intelligendum.*

9 *Filia adeundo hæreditatem Patris cum beneficio legis & Inuentarij, bona materna cum bonis defuncti confuſa non remanent.*

10 *Sors principalis quando ex parte debitoris eſt irrepetibilis, debita dici non poteſt.*

11 *Extinctio cenſus vt inducatur, aſſignatio bonorum pro ſorte & fructibus neceſſario requiritur.*

12 *Bona quando pro additamento dotis ſunt aſſignata, de illis prout de ipſa dote eſt iudicandum.*

13 *Dictio copulatiua* nec non *iuxta ſui naturam ſequentia antecedentibus cum ſuis qualitatibus connectit.*

14 *Dictio* cum *coniunctionem eorum quæ in eadem oratione copulantur fortius inducit.*

15 *Verbum* alijs *identitatem natura, & repetionem* qua-

qualitatis inter copulata infert.

16 *Verba* in cauſam ſupradotis *ſummam datam eſſe portionem eiuſdem dotis clarè demonſtrant.*

17 *Bona aſſignata pro additamento dotis non autem tanquam paraphrenalia data fuiſſe, ex pactis probatur.*

18 *Lucrum ex paraphrenalibus marito non debetur.*

19 *Declaratio de reſeruatione in bonis extradotalibus cadere non poteſt, dum de illis penes vxorem libera non eſt adminiſtratio.*

20 *Declaratio de reſeruatione conceſſionem, & tranſlationem in omnibus non reſeruatis clarè demonſtrat.*

21 *Fructus dotis vti liberè ad virum ſpectant, ita quoque fructus ex bonis ſupradotalibus percepti.*

22 *Augmentum eiuſdem naturæ eſſe debet cuius eſt principale cui accedit.*

23 *Statutum concedens marito fructus bonorum extradotalium, an & in quo caſu contractus iuratos non comprahendat.*

24 *Vſumfructum viro fuiſſe delatum ex reſeruatione arguitur.*

25 *Contrarietas quando adeſt inter ſtatutum & contractum, illi ſtatutum derogare debet.*

DECISIO CCLXXI.

SENTENTIAm Rotalem abſoluentem Gridulphos hæredes Laurentij à reſtitutione fructuum bonorum extradotalium ab eodem Laurentio, conſtante matrimonio, cum Portia Battaglina perceptorum DD. cenſuerunt iterum eſſe confirmandam.

Etenim, vt latè firmatur *in deciſionibus editis in ſuperioribus inſtantijs coram R. P. D. meo Veroſpio, bo.me. Bichio, & Reuerendiſſ. D. meo Decano*, cùm in Statuto Arimini ſub *rubr. de vſufruct. rer. vxor.* caueatur expreſsè, quod
1 maritus † lucretur vſumfructum omnium bonorum extradotalium, addita prohibitione, quod nec ipſe, nec eius hæredes ſuper tali perceptione moleſtentur ab vxore,
2 fructus † bonorum, quæ obuenerunt Laurentio pro ſc. 11. mil. eidem fuerunt liberè acquiſiti, vt reſpondit *Alex. conſ. 42. num. 13. verſ. Decimo, & vltimo, & num. 16. verſ. Supereſt ad allegata, Angel. conſ. 161. nu. 6. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 9. num. 3. Ciriac. contron. 31. num. 9. Coſt. de fact. ſcient. & ignor. lib. 1. diſtin. 47. num. 5. verſ. Planè diuerſum eſt, Pignatell. ad ſtat. Ferrar. rubr. 103. lib. 2. num. 5. Theſaur. deciſ. 187.*
3 *num. 3.* ſiue † fructus conſtante matrimonio fuerint conſumpti, ſiue eo diſſoluto, adhuc extent, vt in terminis huius ſtatuti aduertit *Ger. Spin. conſ. 24. num. 7. verſ. Quia reſpondetur, Rota dec. 93. num. 6. apud Gilian. ad ſtatut. Peruſin. cum alijs in deciſione huius cauſæ ſub die 7. Iunij 1655. coram b. m. Bichio.*

4 Nec ex eo quod ſit † correctorium iuris communis, ab eo recipere debet interpretationem, vt ſcilicet fructus debeantur marito, ſi percepti fuerint vxore conſentiente, vel fuerint conſumpti, & non extent; Dùm
5 enim † generaliter, & indiſtinctè vſumfructum bonorum dotalium, & extradotalium adiudicat marito, prohibens vlterius mulieri, nè illos à viro viuente petat, vel eo mortuo, ab eius hæredibus, locum habet etiam vxore diſſentiente, vt firmauit *Rota in d. deciſ. coram b. m. Bichio, verſ. Sed his non obſtantibus*, ſubdens, inhærendum eſſe ſtatuto, quamuis corrigat ius commune.

7 Vnde idem † Laurentius non tenebatur cum illis extinguere cenſus, de quibus agitur, nihil ſuffragante alio capitulo eiuſdem
8 Statuti, in quo diſponitur, quod omnia bona mulierum extradotalia ſint obligata creditoribus, prout etiam vſusfructus eorundem bonorum; nam id diſpoſitum ſolùm fuit, ne per capitulum antecedens, attribuẽs vſumfructum viro, cenſeretur creditoribus ipſius mulieris præiudicatum; ſed cum d. cenſus non ſint debiti Portiæ, ſed ſpectent ad hæreditatem Ludouici Patris, non intrat diſpoſitio capituli prædicti, quamuis Portia fuerit hæres Ludouici; quoniam cum
9 adiuerit cum † beneficio legis, & Inuentarij, bona illius prouenientia ex hæreditate materna non remanſerunt confuſa cum bonis defuncti, perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, ad *Text. in l. fin. §. Et ſi præfatam, & ibi DD. C. de iur. deliber. Rota dec. 311. nu. 1. cum alijs allatis in deciſionibus ſub die 16. Ianuarij 1658. & 8. Martij 1660. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Præterea verba dicti capituli nullo modo apta ſunt comprahendere ſortem principi-
10 palem iſtorum cenſuum; nam cum † ſors principalis ex parte debitoris ſit irrepetibilis, ex Conſtitutione ſan. mem. Pij V. non poterat dici debita, *Gabr. conſ. 152. num. 4. & 5. lib. 1. Rota poſt Cenc. de cenſ. dec. 498. nu. 10. & dec. 527. ſub num. 7. & 9. & tradit idem Cenc. q. 70. n. 2.*

Et licet creditores fuerint euocati ad cõcurſum, & lata ſententia graduatoria, non
11 propterea fuit inducta diſdicta, vel † extinctio cenſuum. Tùm quia creditores non comparuerunt, nec ſententiam acceptauerunt, quinimò ſè appoſuerunt, & nunquam petierunt; Tùm quia nulla facta fuit aſſignatio bonorum pro ſorte, & fructibus, vt vtraque neceſſario requirebatur, iuxtà tradita per *Cenc. de cenſ. qu. 108. num. 14. & dixit Rota in Romana cenſus 7. Iunij 1639. coram Reuerendiſſ. Terracinen.* & bene deducitur *in vtraque deciſione D. mei Decani.*

Verùm hodie viſa fuit ceſſare penitus diffi-
12 cultas ex eo, quia cum dicta ſc. 11. mil. † & bona pro eis aſſignata, fuerunt data pro ſupradote, & additamento dotis, vt cantant verba Inſtrumenti, de illis iudicandum eſt pro vt de ipſa dote, vt eſt *Text. expreſſ. in l. inter ſocerum, §. Cùm inter ibique gloſſ. verb. ſeparabitur, ff. de pact. dotal. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 8. num. 30. & ſeq. Ruin. conſ. 222. num. 7. lib. 1. Rota coram Seraph. dec. 666. num. 2. & in rec. dec. 300. n. 7. par. 6.*

Idque manifeſtè patet ex vniformi promiſſione dotis, & ſupradotis ibi, *Nec non cum alijs ſc. 11. mil.* quæ propterea cenſentur promiſſa per modum continuati ſermonis ad eandem dotem; † dictio enim copulatiua

Nec non, iuxta ſui naturam ſequentia antè-cedentibus connectitur cum ſuis qualitatibus, ad latè tradita per *Peregr.art.16.num.29. Iaſ.conſ.228.num.2. Rota deciſ.519.num.3.par.1.*
14 *recent.* Præſertim attenta alia † dictione *Cum* ex qua fortiùs inducitur continuatio ſermonis, & coniunctio eorum quæ eadem oratione copulantur, ad *not. per Bart.in l.Titia Textores, §.nihil,ff. de leg.1.* idemque notat *in l.Si fundum ſub num.1. ff. de fund. inſtruct.* & repetit *in l.1.num.3.ff.de penult.legat.Pariſ.conſ.111.num.18.lib.1.conſ.19.num.11. lib.2.* Quod
15 & comprobat verbum illud, † *alios*, inferens identitatem naturæ, & repetitionem qualitatis inter copulata, *Rota coram Seraph. dec.87.num.2 & in recen. dec.327.num.7.p.1.*
16 Et meliùs comprobatur ex aliis † verbis ſubſequentibus, ibi, *Reliqua vero ſcuta 11 mil. in cauſam ſupradotis*; Ex quibus clarè apparet ſummam hanc eſſe portionem eiuſdem dotis, *l.poſt reliquum, ibique Rebuff.nu.1.ff. de verb. ſignif.Seraphin. dec.544 n.2.*
17 Nec parùm hoc idem ſuadent † pacta, & ſignanter, quod decedente Portia ſine filiis ante obitum Ludouici patris, maritus nihil de huiuſmodi quantitate lucraretur, quemadmodũ ex dote lucrum eſſe detrahendum, cõuẽtum fuerat,quod pactum proculdubio oſtendit bona pro dicta ſumma aſſignata fuiſſe tradita pro addimento dotis, & acceſſoriè ad dictam dotem; Non autem tanquam paraphrenalia, ex quo aliàs talis con-
18 uentio fuiſſet ſuperflua cum ex † paraphrenalibus marito lucrum non debeatur *Soccin. Iun.conſ.93.num.6.lib.1.Surd.dec.192.num.7. & & 8,Theſaur.dec.194.num.1.2.& 7.*
19 Pro vt ſuperflua fuiſſet † declaratio,quod ex ſumma ſc.4000.quę tradebantur pro dote, fructus pro rata ſcutorum 500. ex aliis verò 11.mil. ſupradotalibus, quæ tradi, & ſolui debebantur poſt obitum patris,fructus pro rata ſcutorum 1500. eſſent reſeruati ipſi Portiæ; talis enim reſeruatio nullo modo cadere poteſt in bonis extradotalibus tanquam de illis libera ſit adminiſtratio penes vxorem, vt comprobat *Vinian. comm. opin. cap.480.num.8.& 9.Fontanell.de pact.nupt.clauſ. 6.gloſſ.5.par.2.num.12. Menoch.deciſ. Lucenſ.68. num.2.Ciarlin.contr.for.cap.9.num.49.* Sed clarè
30 demonſtrat conceſſionem, & traslationem in omnibus reſeruatis, *l.non quod liquide, §. fin.ff.de penult. legat. Fontanell.de pact. nupt.clauſ. 4.gloſſ.9.par.1.num.12.Surd.conſ.152.num.30.& deciſ.163.num.18.Aym.conſ.214.num.13. & 14. Becc.conſ.74.num.5.Cephal.conſ.157.nu.6. Mandell.Alb.conſ.256. n.2. Rota in Romana Apothec. 17.Maij 1656.coram R.P.D. meo Celſo.*
31 Ideò, quemadmodum † fructus dotis liberè ſpectabant ad virum, *l.dotis fructus,ff. de iur.dot.l.pro oneribus,C. eod. cum aliis per Ciriac. contr. 29. num.69.* Ita etiam ſpectare debent fructus percepti ex iſtis bonis ſupradotalibus
32 ſiuè pro additamento,cum † augumentum ſit eiuſdem naturæ cuius eſt principale, cui accedit *l.etiam C.de iur.dot.Menoch.conſ.246 num.24.Tiraquell.de retract.conſang.§.1.gloſſ.19. num.50.Vinc.de Franch.dec.252.num.5. Rota in Bonon.en.Gabella 10. Iunij 1650. coram bo.mem. Dnnozetto.*
23 Hinc non obſtat, quod † ſtatutum concedens marito fructus bonorum extradotalium, non comprehendat contractus iuratos, quia non verſamur in bonis extradotalibus, ſed in dotalibus; Et admiſſo etiam, quod verſaremur in extradotalibus, adhùc obiectum non applicatur, ſiquidem fructus quos maritus conſequitur, habet ex diſpoſitione ſtatuti, nec in contractu matrimoniali diſpoſitum fuit aliquid in contrarium, imò fuit celebratus iuxta diſpoſitionem illius, dùm expreſsè conuentum fuit, quod ex ſcutis 11.mil. pro ſupradote vxor poſſet liberè diſponere de ſcutis 1500. Ex hac e-
24 nim reſeruatione apertè arguitur vſumfructum reliquæ quantitatis fuiſſe delatum viro, *argum.Text. in d.l.Inter ſocerum, §.Cum inter ff.de pact. nupt. cum aliis allegatis*; contraria verò procedunt, quando inter ſtatutum, & contractum adeſt contrarietas,cui ſtatutum derogare deberet, & in his terminis loquũtur *Innoc. in cap.Inter ante fin. verſ. Niſi Papa, de renunciat.Burſatt conſ.183.num.1. lib.2. Rota dec.391.num.4.aliique exaduerſo allegati.*

Ex quibus, firmata, & concurrente validitate ſententiæ Rotalis, quæ non controuertitur, & reſultat ex reuolutione actorum fuit reſolutum pro illius confirmatione.

Vtraque Parte Informante.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO,
Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeù Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatione cum iuramento, & aliis clauſulis facta ſucceſſio ad renunciantem reuerti non poteſt, fruſtràque applicatur læſio renunciantis pingui hæreditati ob exiguam dotem, cum læſio in ordine ad dotem non reſpectu bonorum renunciatorum conſideretur: cœteræ obiectiones ad fauorem reſignantis adductæ eodem modo deſtruuntur.

SVMMARIVM.

1 *Renuncianti iura ſua regreſſus ad ea regulariter non datur.*
2 *Renunciatio fideicommiſſi purificati, aut purificandi ex amplitudine, generalitate, & geminatione verborum iuſtificatur.*
3 *Verba quomodolibet, quauis cauſa, & ratione, quomodocunque, & qualitercunque renunciationem abſolutè includunt.*
3 *Renunciatione per donationem inter viuos facta ſucceſſio ad donantem reuerti non poteſt.*
5 *Renunciatio ex ignorantia fideicommiſſi non præſumitur, quando contrarium manifeſtè apparet.*
6 *Renunciatio cum iuramento, & aliis clauſulis facta ſuſtinetur, etiam ſi renuncians præciſam ſcientiam*

tiam verborum teſtamenti non habuiſſet, nec certioratio requirebatur.

7 *Renunciatio fideicommiſſi ſub verbis dubijs concepta fruſtrà applicatur vbi verba ampliſſima exiſtunt.*

8 *Læſio ob renunciationem pinguis hæreditatis exigua dote ſibi reſeruata non admittitur, cum conſtito de ſufficienti dote quãtitas patrimonij attendi non debeat.*

9 *Læſio in ordine ad dotem non reſpectu bonorum renunciatorum conſideratur.*

10 *Renunciatio filiæ an ſtante prohibitione alienationis in fideicommiſſo contenta rectè fieri dicatur.*

11 *Mulier ſub prætextu Conſtitutionis dotis ex Statuto Vrbeuetano hæreditatibus Parentum renunciare non poteſt.*

12 *Renunciatio facta alienatione ad fauorem Maſculi in fideicommiſſo vocati, & prohibitione Teſtatoris interdicta non cenſetur.*

13 *Mater an poſſit renunciare ſucceſſioni in præiudicium filiorum tanquam vocatorum, & an eiuſmodi renunciatio ſuſtineatur.*

14 *Mater quæ renunciauit renunciationi contrauenire non poteſt.*

15 *Statutum factum à Laicis, & in forma ſpecifica non confirmatum, renunciationem iuramento firmatam non comprahendit.*

DECISIO CCLXXI.

LICINIAE Auiæ Maternæ fideicommiſſum ad fauorem Catherinæ neptis eſſe purificatum cenſuerunt Domini ſub die 28. Iunij 1658. reſeruando dubiũ particulari diſputatione diſcutiendũ an ei obſtaret renunciatio, eoque bis propoſito, obſtare
1 reſponſum fuit, quia † renuncianti iura ſua regulariter non datur regreſſus ad ea, *l. quæritur 14. §. Sic venditor, ff. de edilit. edict. Surd. conſil. 51. num. 11. Rota in Ariminen. Succeſſionis 26. Ianuarij 1654. coram bo: me: Bichio §. primo in fine, & in Beneuentana Dotis 18. Ianuarij 1655. coram R.P.D. meo Celſo.*

2 In † renunciatione autem ad fauorem fratris contineri fideicommiſſum, de quo agitur deducebant Domini ex amplitudine, generalitate, & geminatione, verborum, *Renunciauit enim, & ceſſit, ac inter viuos donauit omnia, & ſingula bona Auita Materterræ magnæ ipſius Donatricis, paterna, materna, & alia quæcunque ad ipſam, &c. & aliàs quemlibet, vel quouis alio titulo cauſa ratione cogitata, & incogitata Nicolao fratri omne, & totum id quod conſequi debet, deberet, & in futurum debebit, & omnia iura ſibi competentia & quomodolibet competitura tam cauſa, & ratione prædictorum bonorum, & iurium Aui, Auiæ Patris, Matris materteræ magnæ, quam cuiuſcunque alterius ſucceſſionis debita, vel debenda, &c. aut deferendæ, &c. ac tam ex Teſtamento, ſeu fideicommiſſo purificato, ſeu purificando, aut alterius ordinis diſpoſitione, quæ comprehendunt vtique fideicommiſſum Liciniæ, Surd. conſil. 267. ſub num. 5. verſ. Cæterum negotio, & ſeqq. per tot. Menoch. conſ. 335. nu. 29. & ſeq. lib. 4.* poſt *Imol. conſil. 142. ſub num. 21. verſ. Sed tamen in quas, Grat. diſcept. 568. ſub num. 27. verſ. Neque eſt dubitandum, Rot. in Romana fideicõmiſſi de Conſciaris 16. Martij 1648. coram Eminentiſſimo Corrado ſub §. Voluntas verò.* Et in ſimilibus terminis
3 quomodolibet ex quauis cauſa, & ratione quomodocunque, & qualitercunque, *Honded. conſ. 49. num. 14. lib. 1. Ioan: Baptiſta Spada conſ. 50. num. 41. Rot. deciſ. 141. num. 2. par. 5. rec. Romana de Millinis 20. Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Idque clarius.*

Opponi autem nequit, quod ſub renunciatione non comprehendatur caſus, quo frater renunciatarius ſine filijs prædeceſſerit ipſi renuncianti. Quia cum Donatarius acceptauerit pro ſe, & hæredibus quibuſcun-
4 que, & † renunciatio facta fuerit etiam per viam Donationis inter viuos atque idem Donatarius iam de bonis diſpoſuerit conſiderati vtique fuerunt hæredes extranei tàm ex natura donationis, quam ex vi verborum & proindè etiam hoc caſu reuerti non poad donantem, *Mantic. de Tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 15. num. 40. Rota in Ceſanaten. bonorum 15. Maij 1651. coram me §. fin.* vbi plures referuntur, & per has rationes articulo plenè diſcuſſo *in Romana fideicommiſſi 3. Decembris 1655. §. Neque vis, & 9. Maij 1659. §. Siquidem Comitiſſa corã R.P.D. meo Veroſpio, & 21. Iunij proximæ præteriti coram R.P.D. meo Beuilaqua ſub §. primo.*

Nec Catherinæ ſuffragatur, quod cum eſſet puella annorum 17. de tempore renun-
5 ciationis † non præſumatur habuiſſe ſcientiam huiuſmodi fideicõmiſſi, nec de ea certior facta probatur, prout requireretur ex allegatis per *Rot. dec. 525. & 724. par. 4. rec. to. 2.* Quia cum in verbis renunciationis fiat clariſſima mentio fideicõmiſſorum purificandorum, & ſic quorum cõditione tunc pendente poterat euenire, vel non euenire caſus vocationis viſa eſt Dominis talis ſcientia ſatis iuſtificata. Et nihilominus cum fuerit à Iudice certiorata de diſpoſitione *l. de bis 6.*
6 *ff. de tranſact.* cui † ſpecialiter cum iuramento, & alijs clauſulis renunciauit addendo, renunciabat ex quauis cauſa cogitata, & incogitata, renunciatio tenet, etiã ſi non conſtaret Catherinam habuiſſe præciſam ſcientiam verborum Teſtamenti, nec requirebatur certioratio, *Franc. Becc. conſ. 197. nu. 13. Natt. conſ. 145. ſub nu. 4. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 2. num. 25. Rota deciſ. 598. num. 3. par. 3. recent.* cum alijs *in Ceſenaten. bonorũ 17. Martij 1656. coram me §. Non obſtat*, in caſu verò *dd. deciſionum 523., & 724.* non fuerat Mulier certiorata de diſpoſitione *d. l. de bis* 6. nec illi particulariter renunciauerat. Et quoad com-
7 præhenſionem † fideicommiſſi renunciatio ibi verbis ſubdubijs concepta erat, & longè ſtrictioribus, quam in præſenti, proindèque non applicãtur hic vbi verba ſunt ampliſſima ſicuti ſupradictum eſt, & in ſpecie d. deciſionis reſpondit *Rota in d. Romana fideicommiſſi de Conſciaris 16. Martij 1648. coram Eminentiſſimo Corrado ſub §. fin.*, & prius aliàs deciſione declarando *in Romana fideicommiſſi de Comitibus 23. Iunij 1642. coram bo. mem: Dunozetto §. Neque applicantur.*

Læſio autem oppoſita ex eo, quod Cathe-
8 rina † pingui hæreditati renunciauerit reſeruata ſibi exiguæ quantitatis dote ſcut. 3000. viſa eſt Dominis non releuare ſiue quia dos huiuſmodi quantitatis eſt notabiliſſima in Ciuitate Vrbeuetana, in qua fœminis quantumuis nobilibus non ſolent in dotem dari pluſquam ſcut. 1500., vt ex fide data *in Summario reſponſionis Miſſini napo*, vbi in ſpecie plura matrimonia enumerantur, & præcipuè de illo tempore cum ante annos 40. dotes eſſent minores quam nunc, vt fuit dictũ *in Anconitana Dotis 31. Ianuarij 1648. coram bo: me: Argnelles §. Nec vndecima*, ſiue etiam quia dum ſufficienter donata fuit attendi nõ debet quantitas patrimonij, nec dici poteſt læſa, etiam ſi pinguiori hæreditati renunciaſſet
9 quia † læſio conſideratur in ordine ad dotem non reſpectu bonorum renunciatorũ, *Bero. conſ. 49. num. 11. & 26. lib. 1. Mandell. Alb. conſ. 198. num. 26., & ſeqq. Carol. Ant. Put. inter conſ. Odd. conſ. vnus nu. 27. verſ. Renunciatio aut, Add. ad Buratt. deciſ. 894. nu. 6. & 7. Aldobrand. conſ. 26. nu. 110. & ſeqq. lib. 1. Rot coram Merlin. deciſ. 274. ſub num. 5. verſ. Præſertim ſi aliundè, & nu. 7. Aſculana Renunciationis 22. Maij 1651. ſub §. Quia cum de tempore, verſic. Eoque magis, & prima Iulij 1652. §. fin. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Minus denique releuat, quod non potue-
10 rit † renunciare Catherina ſtante prohibitione alienationis in fideicommiſſo contenta ſub pœna priuationis, & ſtante Statuto Vrbeuetano *cap. 56., & 57.* vbi diſponitur,
11 quod † Mulier ſub prætextu Conſtitutionis Dotis non poſſit renunciare hæredibus pa-
12 rentum quia prohibitio, † Teſtatoris non intelligitur de alienatione facta ad fauorem Maſculi vocati in fideicõmiſſo, tunc enim non cenſetur interdicta, vt *l. cum Pater 79. §. cum inter, ff. de legat. 2. Alciat. conſ. 18. nu. 46. lib. 5. tom. 2. Surd. conſ. 331. ſub num. 45. Cyriac. contr. 3. num. 26. Rot. Bonon. de Dulphis 12. Mar-*
13 *tij 1656. coram me §. Ceſſat enim*, & licet † filij Catherinæ prætendant in eorum præiudicium tanquam vocatorum non potuiſſe renunciari, vel renunciationem poſt partem Nicolai renunciatarij non ſubſtineri quicquid tamen ſit de illorum intereſſe aduertebant tamen Domini, quod hodie non agitur cum
14 ipſis, ſed cum † Matre, quæ renunciauit, & quæ non poteſt contrauenire, *d. l. cum Pater 79. §. Libertis, ff. de legat. 2. Surd. qui alios refert. conſ. 284. nu. 17. Bellon. Iun. conſ. 17. nu. 52. & ſeqq. Rota in Auximana bonorũ 1. Iulij 1613.*
15 *coram bo: me: Cardinali Sacrato*, † Statutum autem prædictum tanquam factum à Laicis & in forma ſpecifica non confirmatum, *Cranett. conſ. 272. num. 20. verſ. Fortiùs reſpondeo, Roland. à Valle conſil. 99. num. 11. & ſeqq. lib. 3. Grat. conſ. 84. num. 6. lib. 1. Rot. deciſ. 682. nu. 24. & ſeqq. par. 4. recent. tom. 3. coram Buratt. dec. 76. n. 15. & ſeq in Ariminen. Cenſus 24. Martij 1659. coram me §. Prout præſcriptio*.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Lucana Iuriſpatronatus.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

De Iurepatronatus hæreditario, quod dum in ſtirpes tranſit, fœminas etiam earumque hæredes admittit, & præſentatũ à maiori parte ſtipitis tanquam à toto ſtipite præſentatum includit. Nominatio fœminis vacationem ignorantibus facta non præiudicat, cum ab ea poſt habitam notitiam fuerit reclamatum; & an præſentatio à ſolis deſcendentibus alterius ſtipitis emanata ad earum excluſionem Iuſpatronatus in Maſculis cõſolidet?

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus hæreditarium ad hæredes in ſtirpes tranſit, ita vt cuncti hæredes vnius ex Patronis vnam vocem habeant.*

2 *Electus medietatem vocum Patronorum præſentantium habens, gratiam ſibi conceſſam ad effectum ſuccedendi iuſtificaſſe cenſetur.*

3 *Electus medietate vocum Patronorum tanquam ab omnibus præſentatus eſt inſtituendus.*

4 *Præſentatio à fratre pro rata fratris facta, data cautione de ratificando intrà quadrimeſtre præſentato ſuffragatur.*

5 *Patronus alium intrà quadrimeſtre non præſentans, præſentationem ſuo nomine factam tacitè ratam habere præſumitur.*

6 *Præſentatus à maiori parte ſtipitis, ac ſi eſſet à toto ſtipite præſentatus iudicari debet.*

7 *Fœminæ quando carent iure præſentandi maſculis reſeruato, præſentatio ab earum deſcendentibus facta non ſuſtinetur.*

8 *Iuſpatronatus hæreditarium de iure præſumitur.*

9 *Iuſpatronatus qui dicit gentilitium, idem ſtante contrà eum præſumptione concludenter probare tenetur.*

10 *Iuſpatronatus à Patre pro ſe, filijs, & hæredibus acquiſitum, vnà cum maſculo, etiam fœminas, & hæredes extraneos admittit.*

11 *Fœminis in poſſeſſione præſentandi nunquam conſtitutis, cauſam ab illis habentes præſentare non valent.*

12 *Filius viuente Patre in Iurepatronatu hæreditario præſentare non poteſt.*

13 *Nominatio fœminis abſentibus, & vacationem ignorantibus non præiudicat, maximè dum habita de ea notitia ab illa reclamatum fuerit.*

14 *Reclamatio à fœminis facta operatur, vt Ius ipſarum preſeruatum cenſeatur.*

15 *Fœminæ ob illarum negligentiam in vna vocatione ſibi in præſentantibus, & futuris non præiudicant.*

16 *Gratia præſentati, vt iuſtificetur ſufficit conſtare præſentantes eſſe patronos, maximè cum alium præſentantes in poſſeſſione præſentandi non fuerint.*

17 *Præſentatio ad excluſionem fœminarũ illarumque hæredum facta Iuſpatronatus in maſculis non con-*

conſolidat, niſi hanc fuiſſe intentionem præſentantium, illamque Compatronis innotuiſſe doceatur.

18 *Præſentatio excluſis fœminis facta Ius illarum non infringit, dum in ſubſequenti vacatione illarum filij cum effectu nominarunt.*

19 *Clauſula* Si, & in quantum, *vices Patroni, qui verè ad nominandũ admittendus erat, non tollit.*

20 *Laudum nullum Ius fœminis competere declarans tanquam erroneum non ſuſtinetur.*

21 *Laudum à Iudice Laico promulgatum non valet, dum idem in rebus Eccleſiaſticis, & cognitione pertinentis Iuriſpatronatus Iuriſdictionem non habet.*

22 *Declaratio, de Iurepatronatus cum ſuppoſito laudi excludentis fœminas, & lite pendente emanata, parti colliti ganti præiudicium inferre non poteſt.*

DECISIO CCLXXII.

Ex defectu non iuſtificationis gratiæ prouiſionis Apoſtolicæ Caroli in eo quod exegit ſe ad controuerſum Iuſpatronatus fuiſſe à medietate Patronorum præſentatum *vt Summario expoſuit*, & ſub hac narratiu alteri medietati derogari obtinuit fuit præuijs tribus deciſionibus per diffinitiuam ſententiam declaratum à R. P. D. meo Celſo, inſtituendum eſſe Fauſtum ab alijs Patronis nominatum, quam ſententiam in gradu appellationis ad me interpoſitæ infirmandam eſſe hodie deciſum fuit; Siquidem perpenſo facto diligentius propoſito appellatione Iuſpatronatus hoc fuiſſe de anno 1484. donatum Iacobo, qui reliquit Thomeum, & iſte ſequuta de anno 1517. vacatione præſentauit Sebaſtianũ de Menochiis; Ex dicto Thomeo orti ſunt Iacobus, & Teramus inter quos fratres Iuſpatronatus fuit diuiſum quilibet ſuccedens in ſex vncijs iuxtà natu-
1 ram † Iuriſpatronatus hæreditarij, quod tranſit ad hæredes, ſiue exiſtentes de familia in ſtirpes, itaut cuncti hæredes vnius ex Patronis vnam vocem habeant, *Clem. plures de Iurepatronatus, Gabr. conſ. 105. nu. 3. lib. 2. Louther. de re benefic. par. 2. quæſt. 11. num. 126.*

In medietate verò Iacobi ſucceſſerunt Raphael, & Pompeus eius filij, qui Pompeus vacante de anno 1590. Iurepatronatu, tam ſuo, & Raphaelis fratris nomine, quam etiam vti Procurator Nicolai Ludouici, & Petri Nepotum præfati Terami alterius lineæ pro alijs ſex vncijs Patronorum præſentauit Coluccium de Bendinis per cuius obitũ vacauit de anno 1602., ſucceſſiuè deceſſit de anno 1594. dictus Raphael relictis Philippo, & Siluia filiabus, & hæredibus, à quarum prima deſcẽdunt Ioannes, & Philippus de Strozzijs, qui, & dictæ Matris, ac Iacobi fratris hæredes, & vti Donatarij Gulielmi de Panicis fratris vterini Carolum præſentarunt; Pompeo autem ex titulo Inſtitutionis ſucceſſit Raphael Colutius filius dictæ Siluiæ prædefunctæ, & huic poſt aditam hæreditatem ab inteſtato defuncto ſucceſſerunt Nicolaus Colutius Pater, & Coſmus mortui de annis 1620., & 1623., nec non Leonardus, & Vincentius alij fratres, ac etiam hæredes dicti Raphaelis, & Siluiæ Matris, & Nicolai Patris, & Coſmi fratris; Vacatione autem iſta ſequuta dictus Vincẽtius Iure proprio, & dicti Leonardi fratris cum promiſſione de rato prædictum Carolum elegit.

Quibus poſitis rectè infertur ad id, quod ab initio dictum fuit, quod Iuſpatronatus Iacobo Donatario è viuis ſublato integrè pro duodecim vncijs deuenit in Iacobum, & Teremum, & ſubindè inter eos diuiſum quilibet pro medietate effectus eſt Patronus, & ex temporum graduatione iterum ſubdiuisũ inter hæredes Raphaelis, & Pompei peruenit ad plures deſcendentes; Cum-
2 que Carolus † electus fuerit ab habentibus cauſam à præfato Iacobo nepote Thomei filij Iacobi ſenioris donatarij, vtque ad menſuram ſucceſſionis habet medietatem vocum, & ob id abundè iuſtificat ſuam gratiam conceſſam cum ſuppoſito præſentationem de ſe à medietate Patronorum proceſſiſſe, & cum derogatione alterius medietatis in eum non concurrentis, *Mandoſ. conſil. 7. num. 13. Modern. Piſan. de Iurepatr. lib. 14. cap. 2. num. 19., & 20. Rota in Lucana Iuriſpatronatus 25. Iunij 1638. §. Præſertim coram Reuerendiſſimo Compoſtellano, & in Aquilana Beneficij 4. Decembris 1640. coram Reuerendiſſimo Terracinen.,*
3 & conſequenter, ac ſi eſſet † ab omnibus Patronis præſentatus eſt inſtituendus, *cap. ex frequentibus*, & ibi *gloſſ. de inſtitut., Rota coram Mantica deciſ. 248. nu. 5. Duran. deciſ. 199. nu. 1. & in recent deciſ. 275. nu. 2. par. 7., & in Hortana Iuriſpatronatus 15. Ianuarij 1649. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Non afficit, quod Carolo non ſuffragetur
4 præſentatio † facta per Vincentium pro rata ad Leonardum ſpectante, dum nec de mandato, nec de ratificatione intrà quadrimeſtre docetur ex allegatis in contrarijs deciſionibus; quia cum eſſet frater, & ſic in primo gradu coniunctus ſubſtinetur præſentatio cum cautione de rato, tandem in illius fauorem ne laberetur quadrimeſtre, & fieret deuolutio, vt in ſpecie firmat *Lambertin. de Iurepatronatus art. 17. quæſt. 4. principal. par. 1. lib. 2. num. 9. cum ſeq.* concludens *nu. 19.* Sufficere in coniuncto pro ratificatione,
5 Principalis † Patronus alium intrà dictum tempus non præſentet, quia ſic tacitè ratam habet præſentationem ſuo nomine factam licet ſecus poſſet dici in extraneo, *Rota coram Caputaq. deciſ. 364. nu. 6. par. 2., & in Florentina Iuriſpatronatus de Ricaſolis 11. Februarij 1604. coram Cardinali Lancellotto impreſſ. apud Vinian. lib. 4. cap. 1. ſub num. 71. §. Non obſtat ſextum de defectu.*

Præterea omiſſa quoque portione Leonardi, dum de certo Carolus fuit præſentatus ab illis de Strozzis habentibus ex perſona Philippæ matris tres vncias, & reliquas omnes ad eum peruentas ex perſonis Siluiæ,
6 Pompei, & Raphaelis Colutij vtique † eſt præſentatus ab illis penes quos reſidet maior

ior pars medietatis vocum ex ſtipite Iacobi
& ob id iudicari debet ac ſi eſſet præſenta-
tus à toto ſtipite *Imol. in Clem.plures numer.7.*
Card.nu.3.de iurepatr.Ruin.conſ.50.num.7.lib.5.
Rota coram ſa.me.Greg.XV.dec.452.num.4.& ibi
adden.num.23.Caual.dec.436.num.1.& dec.519.
num.2. & in rec.dec.443.n 4.par.2.

7 Non ſubſiſtit quod non ſit † attendenda
præſentatio facta à deſcendentibus dd. Phi-
lippæ, & Siluiæ, quæ tanquam fœminæ ca-
rent Iure præſentandi reſeruato maſculis,nã
8 cum † Iuſpatronatus ſit hæreditarium ne-
dum quia tale de Iure præſumitur *Abb. in*
c.1,de iurepat.Lotther.de re benef.lib.2.q.11.n.20.
Modern.Piſan.de iurepatr.lib.4.cap.2.n.4. Rot.poſt
eumdem dec.41.num.1. & in rec. dec.289. num.1.
9 *par.5.& d.dec.275.num.4. par.7.* & qui † dicit
Iuſpatronatus eſſe gentilitium habens præ-
ſumptionem contra ſe,id debet concluden-
ter probare *Rota dec.336. num.3. par.5. recent*
10 ſed etiam quia † acquiſitum fuit à Iacobo
titulo donationis pro ſe filijs, & hæredibus
quo caſu admittuntur hæredes extranei vna
cum maſculo etiam fœminæ *Abb. in d.c.1.*
& c.dum ſeculum de iurepatronatus Can. & aly in
Clem.plures eodem titulo Dec.conſ.127. num.3. in
fin.Roland.à Valle conſ.47.num.7.lib.1. Garz. de
benef. par.5.cap.9. num.143. alijque cumulati
per Modern.Carpen.contr.153.n.1.& 20.

11 Non refragrante replicatione quod † fœ-
minę nunquam præſentarunt, nec in poſſeſ-
ſione conſtitutæ, vt exigitur ad hoc vt cau-
ſam ab illis habentes valeant præſentare, *ad*
text.in c. conſultationibus 19.de Iurepatr. Acchill.
de Graff.dec.5.eod.tit. Quandoquidem in pri-
ma ex tribus quæ ab anno 1590.citrà ſucceſ-
ſerunt vacationes viuente adhuc Raphaele
earum Patre, & Pompeo Patruo iſte vtriuſ-
que nomine tunc præſentauit; Vnde non
12 ſpectabat ad filias nominatio,cum† filius vi-
uente Patre præſentare non poſſit in Iurepa-
tronatu hæreditario *Card.in Clem.plures qu.8.*
num.18.in fine de Iurepatr.Calderin.conſ.19.etiam
in fine eod.tit. alij plures quos congerit *Viu.*
de Iurepatr. par.2.lib.5.cap.2.num.10. Rota apud
13 *eumdem deciſ.41.num.16* Secunda† nominatio
de anno 1602. ob ſequutam aliam vacatio-
nem licèt facta à ſolis deſcendentibus Te-
rami non præiudicauit fœminis abſentibus,
& in alienas familias nuptis, ac ignorantibus
vacationem,vt euentus demonſtrauit dum
habita vacationis, & præſentationis notitia
ab illa reclamarunt, & contradixerunt, vt
conſtat ex datis *in Summ. prima poſitionis Ca-*
14 *roli num.12.*per quam† reclamationem quod-
cumque ipſarum Ius cenſetur præſeruatum
Surd.conſ.385.nu.20. Cancer.var.reſol.par.2.c.1.
15 *num.124.* & in omnem caſum † ob negli-
gentiam in ea vacatione non ſibi præiudica-
runt in futuris vacationibus, & in præſenta-
tionibus *Rota coram ſa. me. Greg.d.dec.492.n.8.*
& apud Eminentiſſimum Cardinalem Otthobonum
deciſ.3.num.24. In vltima autem vacatione
anni 1637. fuerunt ad præſentandum admiſ-
ſi illi de Colutijs,& Strozzijs filij, & hæredes
Philippæ,& Siluiæ,quia tàm ipſi quàm Vin-
centiùs Pater Fauſti collitigantis conuenien-
tes in perſonam Gulielmi de Panicis illum
in Rectorem nominarunt, ſicuti ab eiſdem
fuit in preſenti vacatione electus Carolus;
16 Ad † iuſtificandam enim gratiam ſufficit
conſtare præſentantes eſſe Patronos *Rota de-*
*ciſ.307.num.14.& 15.par.7.recent.*maximè vbi
vt hic nullus ex modernis Patronis etiam
qui Fauſtum præſentarunt exiſtit in poſſeſ-
ſione præſentandi, ſed veniunt ex perſona
ſuorum Auctorum, vt dicit *Rota in Aſculana*
Iuriſpatronatus 1. Iuly 1640. §.vltimo coram Re-
uerendiſſimo Papien. & in Aquilana Iuriſpatrona-
tus 1. Febr. 1651. coram eod.

Ex quibus etiam tollitur quod dicebatur
17 per † præſentationem anni 1602.à ſolis de-
ſcendentibus Terami alterius ſtipitis Iuſpa-
tronatus fuiſſe in eo conſolidatum ad exclu-
ſionem fœminarum illarumque hæredum;
quia cõſtito ex dictis de pertinentia ad earũ
fauorẽ pro medietate in nihilo fuit ipſis pre-
iudicatum niſi doceatur præſentãtes huiuſ-
modi intentionem habuiſſe illamque Com-
patronis innotuiſſe, *Ferret.conſ.132.nu.3. Rot.*
coram ſan: me: Greg.XV.d.dec.452.nu.11.& 12.
18 Quinimò per huiuſmodi† præſentationem
fuit præſeruatum Ius non præſentantibus
prout in propoſito fœminarum filij cum ef-
fectu nominatarum in ſubſequenti vacatio-
ne anni 1637. *Abb. in conſ.54. num.3. poſt med.*
verſ.nam vbicumque Mareſcott.var.reſolut. lib.1.
cap.55.num.33.Mar.Anton.Maceraten.lib.1.reſo-
lut.55.num.8. Rot.apud Gregor. vbi ſupra num.9.
& 10. Buratt. deciſ.805. num.4. & coram Emi-
nentiſſimo Cardinali Otthobono deciſ.3. num.15.
quamuis præſentatio admiſſa fuerit cum
19 clauſula † *ſi & in quantum*, quia præter quod
adiecta etiam fuit in præſentatione ab alijs
Patronis facta, huiuſmodi clauſula non tol-
lit vices Patroni, qui verè ad nominandum
erat admittendus *Card.Caual.deciſ.499.num.2.*
Duran. deciſ.74. num.10. & in recent.deciſ.356.
num.18.par.6. Adden.ad Buratt. deciſ.633.nu.20.

Nec fundamentum aliquod fieri poſſe vi-
20 ſum fuit † in laudo declarante nullum Ius
fœminis competere tanquam erroneo, &
ex prædictis ſubſiſtente *l.4. §. condemnatum ff.*
de re iudic.Dec.conſ.475.num.36.Rot.coram Card.
Caualerio dec.616.num.6. bo: me: Merlin. dec.70.
21 vbique *num.1.*præſertim quia † promulgatũ
fuit à Iudice laico nullam Iuriſdictionem
habente in rebus Eccleſiaſticis, & cognitio-
ne pertinentiæ Iuriſpatronatus *cap. quarto de*
Iudic. cap. ſuam, & ibi Abb. de ordin. cogn. Card.
Zabarell.conſ.120.num.2. Blancb. de compromiſſ.
quaſt.2.num.62.Lambertin.de Iurepatr.art.7.qu.5.
princ.par.2.lib.2.num.2. cum ſeq.

22 Nec releuat † declaratio Dianoræ quod
Ius præſentandi ad maſculos ſpectat, tùm
quia contrarium facta fuit in antecedenti
vacatione de anno 1637. in qua Procurato-
rem ad eligendum Rectorem conſtituit tũ
etiam quia emanauit cum ſuppoſito laudi
excludentis fœminas, & lite pendente poſt
lapſum à Iure patronis laicis ad præſentan-
dum præfixum,quo caſu nullum potuit par-

ti collitiganti inferri præiudicium ad tradita per *Creſcent.deciſ.10.de Iurepatr.Ricc.collect.760 in fine*.

Et ita deciſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. T A I A.

Romana lucri Dotalis.

Lunæ 31. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM

In hærede quid requiritur, vt hæreditatem adiiſſe dicatur, & quid de in Procuratore à muliere hærede cõſtituto? quid de adita à Procuratore hæreditate, Forma mandati non ſeruata, & an aditio ſtatim quod quis mandat de adeundo regulariter inducatur?

SVMMARIVM.

1 *Hæres vt poſſit adire hæreditatem, certus eſſe debet ex qua cauſa, & ſub quibus conditionibus hæres fuerit inſtitutus.*

2 *Certitudo quæ requiritur in hærede adire volente, etiam in hærede conſtituente Procuratorem ad adeundum hæreditatem requiritur.*

3 *Procurator certò ſcire debet an ex parte vel aſſe, ex inſtitutione vel ſubſtitutione, ex teſtamento vel ab inteſtato hæres exiſtat.*

4 *Mandatum generale aditionem non inducit, dum ad adeundam certam hæreditatem Conſtituenti delatam ſpeciale requiritur.*

5 *Hæreditas qualibet generaliter non eſt delata, ſed ſpecialiter deferri debet.*

6 *Certudo delationis hæreditatis in muliere an ex ſcientia viri concludatur.*

7 *Contractus quilibet ex ſtatuto Vrbis mulieri abſque ſolemnitatibus probibetur, aut ſaltem cum beneficio legis & Inuentarij permittitur.*

8 *Aditio hæreditatis à Procuratore non ſuſtinetur, quando eandem contra formam mandati abſque beneficio legis & Inuentarij adiuit.*

9 *Mandatum forma non ſeruata mandantem non obligat.*

10 *Acta per Procuratores ante receptum mandatum non valent.*

11 *Aditio tempore indebito facta ex ſuperueniente poteſtate, non confirmatur.*

12 *Aditio ſtatim quod quis mandat de adeundo regulariter inducitur.*

13 *Aditio vt ex mandato inducatur quidnam requiritur.*

14 *Hærede ſub certa forma Procuratorem ad adeundum Conſtituente ſi idem formam prætermiſerit, totum omiſſum videtur.*

15 *Conſtituens Procuratorem, quando longè abſit ab Vrbe vbi Inuentarium conficitur, ſtatum hæreditatis veriſimiliter ignorare præſumitur.*

16 *Aditio hæreditatis Procuratori per abſentem commiſſa cenſetur, quatenus per informationem vtilem eſſe aut alias expedire repererit.*

17 *Inuentarium in loco verum faciendum hæreditatem ex mandato ad adeundum aditam dici non poſſe demonſtrat.*

18 *Deciſiones concludentes quod ex mandato de adeundo iam adeatur, quomodo ſint intelligendæ.*

DECISIO CCLXXIV.

PENDENTE lite inter D. Annibalem creditorem lucri Dotalis pro dote Semideæ ſuæ vxoris ſibi promiſſa à Patruo vxoris, & Patres Sancti Caroli Legatarios promiſſoris ſuper Immiſſione in poſſeſſione locorum Mõtium ab eodem Promiſſore dd. Legatarijs relictorum pro dicti lucri Dotalis conſecutione, quod dictus creditor per obitum vxoris lucratus fuerat, Reſpondit Rota prius eſſe excutienda bona hæreditaria eius patrui promiſſoris & debitoris, & D. Liciniæ prætenſæ hæredis, & pro excuſſione propoſui dubium an ſit relaxandum mandatum exequutiuum contra bona dictæ D. Liciniæ hæredis. Quod DD. reſponderunt eſſe denegandum.

Quia non probatur illam adiuiſſe patrui promiſſoris hæreditatẽ nec ad eius manum deueniſſe eius bona hæreditaria.

Neque aditionem probari cenſuerunt ex quodam mãdato procuræ ad adeundas quaſcunque hæreditates delatas, ſeù deferendas ab eadem D. Licinia facto.

Tùm quia cum tempore dicti mãdati facti non eſſet certa, an hæreditas fuiſſet ſibi ex teſtamento, vel ab inteſtato purè vel ſub cõditione ſibi relicta, ſicuti non poterat illã adi-
1 re, quia vt † hæres poſſit adire hæreditatem, requiritur, vt ſit certus ex qua cauſa & ſub quibus conditionibus fuerit hæres Inſtitutus *l.ſi is 22.ff.de acquir.hæred.& ibi gloſſ.qua ex cauſa l.hæres 22.ff.eodem & ibi gloſſ.ſub conditione gloſſ. vnica verſ.Item ſcire debet qua ex cauſa l.& poteſt. ff.eodem & ibi Bart.num.15. Rota deciſ.413.n.1.& nu.11.* Ità nec illam adire potuit conſtituendo Procuratores ad adeundum quaſcumque hæreditates delatas, ſeù deferendas, quia ea-
2 dem †; Certitudo quæ requiritur in hærede adire volẽte requiritur etiam in herede conſtituente Procuratorem ad adeundum, hære-
3 ditatem, qui † certus eſſe debet An pro parte, vel ex aſſe, & An ex Inſtitutione, An ex ſubſtitutione, ex teſtamento, An ab Inteſtato hæres exiſtat *l.Pater 92.ff.de acquir.hæred.* & ibi notat *Bart.& ad §.Sed vtrũ l.ſi quis mihi, ff. eod. num.1.Bald,conſ.200.præſertim Maſcard.de probat. concluſ.verſ.vel dic Rota d.dec.417.num.12.& 49. nu.4.verſ.Intellige.*
4 Tùm etiam quia ex † mandato generali ad adeundum hæreditates in genere non inducitur aditio, ſed requiritur vt ſit mandatum ſpeciale ad adeundã certam hæreditatem conſtituenti delatam, *Bart. ad l.filius familias, ff. de donat.n.1. verſ. fallit in aditione hæreditatis, & ad l.per Procuratorem, ff. de acquiren. hæred. primo verſ.pro huius declaratione, & ad d. §. ſed vtrum d.num.1.& ibidem gloſſ. ſpecialiter debere Rota coram Buratt.dec.135.num.2.verſ.quod autem & deciſ.153.n.28.par.8.* & in pñcto quod non † ge-
5 neraliter quæcunq. hæreditas ſit delata, ſed ſpecialiter deferri debet, *Text. eſt in d. §. ſed vtrum*

*vtrum generaliter, l. ſi quis 25. ff. de acquiren. hæredi-
tate.*

6 Neque † certitudo D. Liciniæ hæreditatis
patrui, eiuſque delationis viſa fuit probari ex
quibuſdam epiſtolis D. Gherardi mariti pro
parte Legatariorum datis, quia ex illis non
deducitur ſcientia certa Inſtitutionis, nec ex
ſcientia mariti concluditur ſcientia vxoris,
Immò excluditur quia cõſtituit Procuratores
ad adeundum quaſcumque hæreditates illi
delatas, ſiue deferendas, & quatenus etiam
deduceretur, non ſufficeret, quia cum pro
validitate aditionis à D. Licinia faciendæ re-
7 quirerentur † ſolemnitates ſtatutorũ Romæ,
& Bergomi, prohibentium alias mulieribus
quemcunque contractum, ſeù quaſi, vel per-
mittentibus ſaltem cum beneficio legis &
Inuentarij *Pic. ad ſtatut. Vrbis de contract. ſine
certa ſolemnitate, gloſſ. 7. n. 109. Carpan. ad ſtatut.
Mediolan. cap. 328. num. 154. par. 1.* Licet D. Lici-
nia conſtituiſſet ſpecialiter Procuratores ad
adeũdam hæreditatem patrui cum beneficio
Legis & Inuentarij, Nihilominus ex man-
dato & Inuentario inchoato hæreditas non
fuiſſet adita, & quidem non ex aditione re-
ſultante ex mandato, quia mandatum fuit fa-
ctum ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs, ſine
quibus hereditatem ſine beneficio legis, &
Inuentarij adire non poterat ex præalle-
gatis.

8 Nec ex † aditione facta per Procuratores
ab ea conſtitutos, quia hereditatem cum be-
neficio legis & Inuentarij non adierunt iuxta
9 formam mandati, qua non ſeruata ad fines
mandati, mandatum non obligat mandan-
tem, *§. is qui exequitur inſtit. de mandato Rota co-
ram Burat. dec. 364. num. 8.* & in mandato ad ada
eundam hæreditatem *Rota dec. 7. num. 4. verſ.
& verò par. 8.* & ſpecialiter, *§. ſed ſi mandauit d. l.
ſi quis, ff. de acquir. hæred.* & vlterius quia Inuen-
tarium inchoarunt ſeptem diebus antequam
fuiſſent à D. Licinia Procuratores ad adeun-
dum conſtituti, & mandati ſibi facti notitiã
habere poſſent, quia Inuentarium fuit ab il-
lis inchoatum Romæ die 10. Nouembris
1627. & mandatum fuit factum ab illa in Co-
mitatu Bergomi in Caſtro Cauernaci die 17.
eiuſdem menſis, quæ aditio & Inuentarij in-
choatio fuerunt nullæ, quia ẽſt communis
10 opinio † non valere geſta per procuratores
ante receptum mandatum, vt poſt *Bart. &
alios tradit Pariſ. de reſign. lib. 9. qu. 8. nu. 8. & ſeqq.
Rota dec. 7. dec. procur. alias 145. in Nonis.* Et adi-
tio ab ipſis antea facta ex ſuperueniente mã-
dato & illius notitia non eſt confirmata cum
11 aditio † facta tẽpore indebito non cõfirmetur
ex ſuperueniente poteſtate, *§. quod dicitur ſi pu-
tetur, ibi proculdubio nihil egerit, l. cum quidã 30. ff.
de acquir. hæred. & ibi gloſſ. nihil egerit.* & notat
*Angel. n. 4. verſ. in text. ſequitur Benedict. ad cap.
Rayn. verbo mortuo primo num. 352.*

12 Et plenè † aditio hæreditatis non poterat
induci ex ſola Conſtitutione Procuratoris,
quia licet ſingulariter induceretur ſtatim,
quod quis mandat de adeundo *ex gloſſ. 1. d. l.
per Procuratorem, & ibi Bart. num. 2. & de communi
approbatione Rota coram Buratt. dec. 353. num. 1.
& deciſ. 7. in fine par. 8. & deciſ. 393. in princ.
par. 9.*

13 Tamen hoc valet quando † conſtituens
erat certus de qualitate hæreditatis, & dela-
tionis eiuſdem, & nuda voluntate illam adi-
re potuit, & voluit, ſecus quando non po-
tuit per ſe, vt pupilli & mulieres ſtatuto pro-
hibitæ, ſeù adeundo, ſiue mandando, vel no-
luit & ipſo fieri hæres, ſed adiecit certum
14 modum, & certam formam, tunc ex ſola
conſtitutione Procuratoris non inducitur a-
ditio, ſed per ipſum Procuratorem illa for-
ma prætermiſſa totum videtur omiſſum, *l. 4.
C. vnde legit declarat Bald. ad l. 1. C. qui admitti op-
poſit. 30. mihi ſub nu. 30. & præcipuè verſ. & ſi no-
ta Cyn. ibidem num. 1. verſ. iſta tamen differentia d.
gloſ. 1. d. l. per Procuratorem, & ibi Bart. n. 1. verſ. &
ideo ſi reperiatur caſus, quod hæreditatis aditio in
mea voluntate libera non conſiſteret, Maſcard. d. con-
cl. 49. num. 5. verſ. Intellige ſecundo,* & benè retu-
lit *D. Rubeus pract. reſolut. 93. num. 99. ex ipſa Ro-
ta in Romana, seù Vrbeuetana pecuniaria 16. Martij
1646. coram Royas nunc dec. 393. num. 3. & ſeqq.
par. 9. & eſt alia in eadem cauſa 23. Nouembris
1647.*

15 Et maximè conſiderãdo quod † conſtituẽs
erat Cauernaci longè abſens ab Vrbe vbi de-
bebat confici Inuentarium, & ſic verimiliter
ignorabat ſtatum hæreditatis, poteratque du-
bitare de viribus illius, & conſequenter eius
animus reddebatur ſuſpectus vſque ad exe-
16 cutionem Procuratoris † cui per abſentem
commiſſum cenſetur, vt hæreditatem adeat
ſi per Informationem vtilem eſſe, vel alias
expedire repererit, inquit *Rota d. dec. 393. nu. 6.
verſ. 2. Conſiderabant DD. cum alleg. & præcipuè
Cyn. ad d. l. 1. verſ. Præterea illa ratio ceſſat cum hæ-
reditas mihi delata eſt vltra Mare, Cuius vires
ignoro.*

Præterea cum D. Licinia vellet cum bene-
17 ficio Inuentarij, & proculdubio † Inuenta-
rium faciendum eſſet Romæ in loco rerum,
*ad text. clarum §. ſin autem à locis, l. vlt. C. de iure
deliber.* & ibi not. DD. eo minus ex mandato
ad adeundum poteſt dici adita hæreditas quę
adeunda erat per Procuratores ad illam ad-
eundam Romæ cum beneficio legis & In-
uentarij.

18 Vnde obſtare viſæ non ſunt *dd. † deciſ. coram
Buratt. 353. num. 1. & deciſ. 7. in fine par. 8.* & quæ
addi poſſent *dec. 106. num. 8. & 15. par. 7. & hu-
iuſmodi aliæ poſt d. gloſ. 1. d. l. per Procuratorem,*
quod ex mandato de adeundo iam adeatur,
quia vt ſupra benè ſe habent, vt dicitur, in
terminis habilibus, & quando mandans per
ſe adire potuiſſet, & voluiſſet, ſecus in propo-
ſito præſente vbi mandans primo per ſe adire
non poterat ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs
& deinde erat incerta delationis ex teſtamen
to, vel ab Inteſtato, purè, vel ſub conditione
ex Aſſe, vel pro parte, mandaueritque ge-
neraliter ad adeundum quaſcunque heredi-
tates delatas, ſeù deferendas, & longè abſens
collata executione & ſic aditione, vbi facien-
dum erat Inuentarium, proindeque non ſo-
lum

ſum per mandatum ad Adeundum, & perſonas executuras, & loco, & ſuo tempore; vt ſupra.

Et itâ vtraque &c.

R. P. D. LEONE VFROSPIO.

Romana Teſtamenti.

Veneris 4. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Solemnitates Iuris ciuilis ad validitatem teſtamenti requiri, nec ſuſtineri diſpoſitionem inter liberos, aut ad piam cauſam voluntate Teſtatoris non probata; plura deinde de diſpoſitione imperfecta, recognitione teſtamenti, approbatione ſolutionis legati, productione Inſtrumenti, ratihabitione tacita, & alijs ſimilibus examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Legatarijs virtute legalis hypothecæ ex remedio Saluiani contra hæredem poſſidentem immiſſio competit.*

2 *Schedula ſecundi teſtamenti coram teſtibus à Parocho conſcripta legatarijs non præiudicat, cùm ſimilis teſtamenti factio ex ſtatuto Vrbis non ſuſtineatur.*

3 *Schedula priuata dum ſuper toto teſtamenti tenore in publicam formam redacta non fuit, fidem aſſequi non debet.*

4 *Solemnitates Iuris ciuilis in factione teſtamentorum requiſitæ fauore liberorum relaxantur.*

5 *Voluntas Teſtatoris quæ teſtamento vires tribuit, ex ſcriptura ipſius charactere ſubſcripta, & recognita iuxta terminos iuris gentium eluceſcere debet.*

6 *Voluntas Teſtatoris etiam ex bina teſtium depoſitione cum partis citatione ſequuta cognoſcitur.*

7 *Voluntate Teſtatoris non probata, diſpoſitio neque inter liberos, neque ad piam cauſam ſuſtinetur.*

8 *Diſpoſitio imperfecta prioris teſtamenti reuocationem non inducit.*

9 *Recognitio à Parocho præuio Sacramento peracta an ad effectum probationis teſtamenti deſeruire poſſit.*

10 *Probatio vti informis ac citatione partis deſtituta nullius eſt roboris, maximè dum ipſe teſtis ſubſtantiam teſtamenti non refert.*

11 *Scriptura ſubſcriptionem teſtium continente, recognitio ab ijſdem formiter expleta ad validitatem teſtamenti ſuffragari poteſt.*

12 *Actus extraiudiciales, & ab ijs expleti quorum intererat approbatio ſecundi teſtamenti, in ſororum præiudicium inefficaces omninò cenſentur.*

13 *Solutio legati approbantibus eandem non officit, tùm in ratihabitionis inſtrumento nulla ſecundi teſtamenti mentio facta fuerit.*

14 *Solutionem vigore primi teſtamenti prodijſſe in dubio præſumitur.*

15 *Confeſſio ex ſimplici fide deſumpta nullum probationis gradum conſtituit.*

16 *Productio Inſtrumenti per Procuratorem ſpeciali mandato procuræ carentem principalibus obeſſe non debet.*

16 *Procurator actus ab animo principalis pendentes ſine ſpeciali mandato explere non valet.*

18 *Ratihabitio tacita abſque ſcientia defectus, & inualiditatis teſtamenti induci non pōteſt.*

19 *Aſſerens teſtamentum alicuius in ſcriptura priuata contineri, ſimplicem dumtaxat ſcripturam non autem inualiditatem teſtamenti approbare videtur.*

20 *Approbatio teſtamenti dum approbanti præiudicialis exiſtit, ad eam abſque Statuti Vrbis ſolemnitatibus deuenire competit.*

DECISIO CCLXXV.

IMMISSIONEM ſub die 5. Maij præteriti
Catherinæ, & Oliuæ decretam in tribus
Domibus à Luca Ventura Auo materno ip-
ſis iure legati in primo teſtamento attributis,
iterum fore concedendum hodie DD. reſpō-
1 derunt; quia † legatarijs virtute legalis hypo-
thecæ ex remedio Saluiani contra hæredem
poſſidētem competit immiſſio, vt notat *Gabr.
conſ.46.num.20.cum ſeqq. lib.1. Pacif. de Saluiano
inſpect.3.cap.4.num.46.cum alijs in præfata deciſio-
ne relatis.*

2 Nec vrgere viſa fuit † ſchedula ſecundi te-
ſtamenti coram duobus teſtibus à Parocho
conſcripta, vel quia inſpecto Vrbis Statuto
lib.1.cap.42. iuris ciuilis obſeruantiam deman-
dante, hæc teſtamenti factio ad formam *cap.
cum eſſes de teſtamentis* non ſubſtinetur in Vrbe
vt in ſpecie tradit *Decius conſ.315. num.4. verſ.
non obſtat quod Roma Magdalen. de numero teſtium
in teſtamento requiſit.par.2. cap.8.num.4. cum ſeqq.
Rota deciſ.396.num.2.par.4.diuerſor. & deciſ.126.
3 num.26.cum ſeqq.par.6.recent.* vel quia † fidem
aſſequi non debet ea priuata ſcriptura, dum
præuio Parochi, ac teſtium examine legitimo
ſuper toto teſtamenti tenore in publicam for-
mam redactum non fuit *ex theorica Bartholi in
l. publicatur. in principio ibique Caſtrenſ.nu.2.& 3.
C.de teſtamentis Cephal.conſ.204.à nu.2.vſque ad 7.
Simon.de Pret.de Interpret.vltimar.volunt.lib.2.in-
terpret.1.dubit.2.ſolut.2.nu.4.& ſolut.3.nu.3.& 4.
cum ſeqq.fol.115.& 120.Hondedeus conſ.26. nu.8.
& 9. cum ſeqq.& num.17.& 18.lib.2. Rot.deciſ.4.
num.2.par.1.diuerſor.& deciſ.533.num.6.cum ſeqq.
par.4.tom.3.recent.*

Hinc non refert, quod Eliſabethæ filiæ in-
ſtitutionem ſchedula contineat; licet enim
3 fauore † liberorum ſolemnitates iuris ciuilis
relaxentur iuxtà *textum in l. hac conſultiſſima §.
5 ex imperfecto C. de teſtamentis.* † Voluntas ni-
hilominus Teſtatoris teſtamento vires attri-
buens ſecundum terminos iuris gentium de-
bet eluceſcere, vel ex ſcriptura ipſius characte-
re ſubſcripta formiter recognita, vt tradit
*Alex.conſ.4.num.10.lib.7. Ruin.conſil.71. num.12.
lib.3. Menoch.conſ.268.num.10. Rot.deciſ.108. nu.2.
par.7.& deciſ.266.in principio, & num.4.par.8.rec.*
6 ſiue ex † bina teſtium depoſitione cum partis
citatione ſequuta, vt notat *Barthol.in addit.§.ex
imperfecto num.13. de teſtamentis Bald. conſ.196.
lib.5. Angelus conſ.275.num.3. Ruin. conſ.1.num.9.
lib.3. Natta conſ.423.num.3. Simon. de Pret. de in-
terpret. vltimar.voluntatum lib.2.interpret.1.dub.2
7 ſolut.3.nu.16.* aliàs † diſpoſitio vti ratione vo-
luntatis

luntatis imperfectæ, neque inter liberos, neq;
ad piam cauſam ſubſtinetur *ad textum in l. ſi*
quis cum teſtamentum 25. ibique gloſ. in verbo cum
hoc fallit Barthol.in principio, ceterique communiter
ff.de teſtam.Ruin.conſ.7. num.7.lib.3. Grat. diſcept.
forenſ. cap.763. num.17. cum ſeqq. vbi quod in
8 hac † imperfecta diſpoſitione Prioris teſta-
menti reuocatio non inducitur, *cap.764.n.25.*
Rot.deciſ.108.num.4.par.8.recent.

Neque ad hunc probationis effectum de-
9 ſeruire poterit† teſtamenti recognitio à Paro-
co præuio Sacramento peracta, nec non de-
poſitio teſtis ibidem deſcripti de eiuſdem te-
10 ſtamenti factione atteſtantis. Hæc enim†pro-
bationum ſpecies vti prorſus informis, ac ci-
tatione partis deſtituta nullius roboris reputa-
tur *ex Cephal. Honded. aliiſque ſupra relatis* præ-
ſertim quia teſtamenti ſubſtantiam teſtis ipſe
non refert, vt in terminis tradit *Pariſ.conſ.146.*
*num.14.& 15.lib.4 Cephal.conſil.203.num.6.*quid
11 quid dicendum foret, ſi † ſubſcriptionem te-
ſtium ſcripturæ contineret tunc recognitio ab
ijſdem formiter expleta, poſſet ſuffragari, vt
vt dicit *Rot. deciſ.533.num.9. & 10. cum ſeq. &*
num.16.par.4.tom.3.recent.

Corruere pariter viſa fuit altera probatio
reſultans ex actibus tum ab Eliſabetha nec
non Michaele eiuſdem viro, tùm à Catheri-
na hærede vſufructuaria in ſecundi teſtamen-
12 ti exequutionem geſtis, cum hi actus tanquã
extraiudiciales, valoris expleti, quorum inte-
rerat approbatio ſecundi teſtamenti ineffica-
ces omninò cenſentur in ſororum potiſſimè
præiudicium, quæ ab ipſis cauſam non refe-
runt, vt fuit in præſenti deciſione ponderа-
tum.

13 Non † obſtat quod Catherina, & Oliua ſo-
lutionem legati ſcu. 50. ab Eliſabetha matre
peractam præuio Iudicis decreto approbaue-
rint, ſiquidem in ratihabitionis inſtrumento
ſecundi teſtamenti mentio habita non fuit.
Ideoque dum tàm in primo, quàm in ſecun-
do Eliſabetha hæredis inſtitutionẽ obtinuit,
& legatum in vtraque diſpoſitione continea-
tur ſorores potuerunt arbitrari primi te ſta-
14 menti vigore † ſolutionem prodijſſe vt in
dubio præſumi debet *Gabriel. conſ.36. num.57.*
vol.1. & conſ.180. num.17. vol.2. Aym.conſ.197.
nu.12.Rot.in Anconitana Cenſus 27. Nouemb.1613
coram Vbaldo.

Denique teſtamenti perfectio deſumi non
non poterit ex ſororum extraiudiciali con-
feſſione, quia ex ſubſequenti earum nomine,
productione inſtrumenti præferentis traditio-
nem dimidiæ partis mobilium in eodem ſe-
15 cundo teſtamento legatæ, † confeſſio quippe
ex ſimplici fide deſumpta nullum probatio-
nis gradum conſtituit *Cephal.conſ.384.num.21.*
cum ſeqq. Rot.coram Gregorio deciſ.204. num.2. &
16 *deciſ.298. num.10.* † Productio verò inſtru-
menti per procuratorem ſpeciali mandato
procuræ carentem expleta conuincitur, nec
principalibus conſequenter debet obeſſe ex
doctrina *Angeli in l. ſi quis intentione ambigua ff.*
17 *de Iudicijs*, vbi quod † Procurator actus
ab animo principalis pendentes ſine ſpeciali
mandato explere non valet, & conſequenter
Alexand.conſ.73.num.14.lib.5.Natta conſ.320.n.8.
Rot.coram Greg. deciſ.268. num.5. & in Bononien.
pecuniaria, ſeu affictus Gabellarum 8. Martij 1660.
in §.neque conductori coram me, cum maxime
18 ſcientia † defectus, & inualiditatis teſtamen-
ti ſororibus ipſis non innotuerat ſine qua ta-
cita ratihabitio induci nequiuit, vt tradit *Natt.*
conſ.162.num.3.& 4.Surd.conſ.49.num.31.verſ.ſe-
cundo reſpondeo Rot.coram Buratto dec.410. nu.11.
ibique Adden.num.15.& coram Greg.dec.260.n.15
19 & in ſpecie quod † aſſerens in ſcriptura pri-
uata teſtamentum alicuius contineri videatur
approbaſſe dumtaxat eandem ſcripturam à
Parocho fuiſſe conſcriptam nõ autem inuali-
ditatem teſtamenti, tradit *Decius conſ.612.n.5.*
& in proximis terminis *Rot. coram Merlino de-*
ciſ.343.num.4. & penes Poſt. de manut. deciſ.278.
num.3.

20 Præterea cum † approbatio teſtamenti Ca-
therinæ, & Oliuæ præiudicialis extiterit, abſ-
que Statuti Vrbis ſolemnitatibus ad ea deue-
nire non poterant, vt aduertit *Soccinus ſenior*
conſ.20.num.8.lib.3.Rot.coram dec.40.num.6.
Greg.dec.15.num.5.& coram Mell. dec.37. num.6.
ex quo potiſſimè tunc temporis duodecimũ
ætatis annum nondum expleuerant.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO

Romana Vſusfructus.

Ven. 4. Febr. 1661.

ARGVMENTVM.

Renuncianti ad Iura renunciata non datur re-
greſſus, adimpleta conditione ſub qua renun-
ciatio facta fuit, maximè quando contractus
vtilis fuerit renuncianti, & læſio non interue-
nerit. Pauca deinde de legato animo com-
penſandi facto, quod ab hærede impugnari
non poteſt, quin legatum cum vſufructu cõ-
penſare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ob non interpoſitam appellationem remanen-*
te deſerta ſententia in iudicatum tranſit.

2 *Sententia quando eſt Iuſta deficit leſio, ſine qua re-*
ſtitutio non datur.

3 *Vſumfructum poſt factam donationem alicui ob vi-*
ctum, veſtitum, & habitationem remittens, amplius
ad illum redire non poteſt.

4 *Alimenta, & alia neceſſaria renuncianti præſtita*
fuiſſe vnde probatur.

5 *Legatum ab vſufructuario renuncianti relictum cũ*
obligationi eiuſdem correſpondeat; in ſatisfactionẽ,
& implementum eiuſdem oneris relictum cenſe-
tur.

6 *Renunciatione ſub conditione facta, cum eadẽ adim-*
pleta fuerit facultas redeundi ad Iura renunciata
non datur.

7 *Onus alendi quando alternatiuè conceptum eſt, ſuf-*
ficit quod implemento vnius effectum contemplatũ
ſortiatur.

8 ſolem-

8 *Solemnitates in toto contractu principali donationis adhibitæ, in renunciatione iterum non ſunt ſeruanda.*

9 *Solemnitates in toto contractu adhibitæ etiam pacta in eo adiecta comprehendunt, nec ſuper quolibet pacto noua ſolemnitates requiruntur.*

10 *Solemnitatibus,& decreto Iudicis opus non eſt, cum renuncianti vtilis ſit contractus, nec vlla læſio intercesſerit.*

11 *Legatum animo compenſandi factū renuncians impugnare non poteſt, ſed idem cum vſufructu compenſare tenetur.*

12 *Hæres non poteſt id improbare, quod ipſa defuncta non poterat.*

13 *Legatum animo compenſandi factum fruſtrà impugnatur, dum ſuum Teſtatorem iactare voluiſſe non præſumitur.*

14 *Renunciatio ſiue ſit valida, ſiue non, vſumfructum ſimul, & legatum renuncians prætendere non poteſt, ſed vnum cum altero compenſare tenetur.*

DECISIO CCLXXVI.

PRAEVIIS duabus deciſionibus firmatum fuit per ſententiam Rotalem coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano, vſumfructum Vineæ, quem Margharita in donatione illius facta Zenobio Ciliano ſibi reſeruauerat non fuiſſe debitum, à qua ſententia cum non fuerit appellatum, dedi dubium iuxtà formam Commiſſionis exequutorialis an conſtaret de re iudicata, ſeù potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & reſponſum fuit quoad primam partem affirmatiuè, negatiuè verò quoad ſecundam.

1 Dum enim nulla fuit interpoſita † appellatio cauſa remanſit deſerta perindè, ac ſi pars illa acquieuiſſet, & ſententia tranſiuit in iudicatum, *cap. cum inter* 13., *& cap. quoad conſultationem* 15. *de ſent.*, *& re ind. Aym. conſil.* 103. *nu.* 1. *dec.* 5. *de ſent. excom. in nou.*, quæ propterea venit omninò exequenda *l. ſi ſe non obtulit,* §. *ſi ex conuentione, ff. de re iud. l.* 2. *C. de execut. rei iudic. Mantic. deciſ.* 92. *num.* 3. *in recent. deciſ.* 611. *num.* 2. *parte* 1., *& deciſ.* 746. *eodem numero parte* 2., *& in aliis.*

2 Cauſa verò reſtitutionis in integrum ceſſat propter † iuſtitiam eiuſdem ſententiæ reſultantem ex eiſdem deciſionibus qua ſtante deficit læſio, ſine qua non conceditur reſtitutio, *cap.* 1. ibique *Abb. num.* 2. *de reſtit. in integr. Rota deciſ.* 1. *eodi titul. in nou. in recent. deciſ.* 731. *nu.* 1. *coram Merlin. deciſ.* 33. *nu.* 3., & apud *Caual. deciſ.* 149. *num.* 2.

3 Siquidem non poteſt controuerti, quod Margharita donauerit cum ſolemnitatibus Vineam, de qua agitur Zenobio reſeruato vſufructu † eius vita durante cū pacto, quod ſi ipſa ſuperuiueret Petro eius viro poſſet, vel retinere dictum vſumfructum, vel eo dimiſſo permanere in Domo donatarij, qui eidem victum, veſtitum, & habitationem præſtare teneretur; vndè cùm iſte caſus euenerit, & ſucceſſiuè eadē Margharita ob prouectam, & ingraueſcentem ætatem Vineam colere non valens eligendo cōſequi alimenta in Domo donatarij remiſerit vſumfructū huiuſmodi; Non potuit amplius ad illum redire, *ad Text. in l. quæritur,* §. *Si venditor, ff. de ædilit. edict. Aym. conſ.* 24. *nu.* 4. *& conſ.* 114. *nu.* 10. *Rot. deciſ.* 382. *num.* 1. *par.* 1. *recent.*, *& deciſ.* 175. *nu.* 4., *& in Romana fideicommiſſi* 1. *Decemb.* 1655. *coram R.P.D. meo Veroſpio.*

4 Quod autem ipſa conſequuta fuerit † alimenta ab anno 1639. quo facta fuit renunciatio vſque ad obitum, nec etiam eſt dubitandum. Nam Iulius Cilianus, qui in Inſtrumento dictæ renunciationis ad illorum præſtationem ſe obligauerat pro Zenobio nepote eandem Magharitam retinuit, & aluit in propria Domo vſque ad annū 1644. quo ipſe

5 decedens eidem relictum fuit † legatum ſcutorum ſex pro quolibet menſe cum habitatione, quod ſanè cùm correſpondeat obligationi præſumitur relictum in ſatisfactionem, & implementū eiuſdem oneris, *Caſtr. in l. ſi cum dotem* 23. *ff. ſi Pater num.* 22 *verſ. Si tamen, ff ſolut. matrim.*, *Aym. conſ.* 49. *nu.* 5. *& conſil.* 301. *ſub nu.* 6. *Menoch. conſ.* 56. *nu.* 2., *& in tract. de præſumpt.* 110. *num.* 26. *Rota deciſ.* 312. *num.* 9. *par.* 7. *recent.*

6 Maximè quia in eodem Inſtrumento † renunciationis conuentum fuit, quod eatenus liceret Margharitæ redire ad vſumfructum renunciatum, quatenus Iulius ei non traderet alimenta, vel aliàs illi non prouideret, ideò cū eidem prouiderit de dictis ſcutis ſex menſtruis, & habitatione, ceſſat facultas redeundi

7 ad iura renunciata; Dùm enim † onus alendi reſtrictum non fuit ad alimenta præſtanda, potius in ſpecie, quàm in quantitate, ſed fuit conceptum alternatiuè, ſufficit quod implemento vnius habitus fuerit effectus contemplatus, iuxtà *cap. in alternatiuis de regul. Iur. in* 6. & benè firmatur *in deciſionibus Reuerendiſſimi D. mei Decani.*

8 Non obſtat, quod iſta renunciatio facta ſit non adhibitis ſolemnitatibus Statuti, quia cùm illæ † ſeruatæ fuerint in principali contractu donationis non erant iterum, & de nouo ſeruandæ, *Iaſ. in l. prima,* §. *Item acquirimus num.* 4. *verſic. Tu autem, ff. de acquir. poſſ. Alex. conſ.* 189. *nu.* 13. *&* 14. *lib.* 7. *Caput. ad Statut. Modiol. par.* 1. *cap.* 328. *nu.* 519. *Gabr. concluſ.* 2. *nu.* 34. *de regul. Iur.*, & firmauit *Rot. coram Merlin. deciſ.* 304. *nu.* 2. *&* 7. & poſt *Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 259. *num.* 3.

9 Minus facit, quod † ſolemnitates adhibitæ in primo Inſtrumento cadant ſuper validitate eligendi victum, & habitationem, quia cùm interuenerint in toto contractu comprehendunt etiam pacta in eo adiecta, aliàs ſuper quolibet pacto deberent adhiberi nouæ ſolemnitates, vt aduertit *Pic. ad Statut. Vrb. gloſſ.* 21. *nu.* 18. *& ſeqq. Rota dec.* 316. *nu.* 17. *par.* 2. *diuerſ.*, & dictum fuit *in Auximana fideicommiſſi de Tibaldinis* 26. *Ianuarij* 1654. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

10 Præterea cùm nulla interceſſerit † læſio, imò contractus fuerit vtilis Mulieri dum pro fructibus Vineæ, qui dempto Canone vix aſcendunt ad ſcuta 91., & aliquando multò minus

minus, aut nihil ferant propter caſus, qui ſemper in Vineis accidunt, recipit legatum ſcutorum menſtruorum ſex, & habitationis, quod eandem ſummam adæquat non fuit opus alio decreto Iudicis, & ſolemnitatibus, *Roman.conſ.453.per tot. Surd.conſ.9.nu.15. Rimin. Iun.conſ.140.num.5. Rota deciſ.273.num.8.* apud *Zacch.de oblig. Camer., & in Ciuitatis Caſtelli Gabellarum 4.Iunij 1657. coram me.*

Sed vtcumque ſit dicebant DD. ſufficere,
31 quod † legatum fuerit factum animo compenſandi, quodque Mulier illud agnouerit, dùm legatum habuit quouſque vixit; Vndè quemadmodum ſi ipſa viueret, non poſſet impugnare factum proprium, ſed teneretur legatum compenſare cùm vſumfructu, *ad Text.in l.compenſandi. C.de hæred.inſtit. l.Creditorem*, ibique *gloſſ. de legat.2. Alex. conſil.132. num.2.lib.2. Mantic.de tac.&.amb.lib.10.t.2. num 18.*
32 Ità etiam tenetur † hæres illius, qui non poteſt improbare id quod non poterat ipſa defuncta, *l.cum à Matre, C.de rei vindicat. Gabr. de regul. Iur. concluſ.11.num.6. Natt.conſ.214.nu.1. Menoch. conſ.89. num.37. Surd.conſ.73. num.34. & 143. num.9.*
33 Prætenſio, quod Iulius non fecerit † legatum animo compenſandi, ſed illud reliquerit Margharitæ nomine Famulæ nullo modo ſubſiſtit, quoniam vltrà quod non conſtat ipſam talem re vera fuiſſe; cùm idem Iulius his, qui ſpatio 20. annorum ſibi inſeruierant vix ſcuta decem reliquerit inueriſimile videtur, quod voluerit tàm ingens legatum facere Mulieri, quæ dumtaxat quatuor annis in eius domo habitauerat, ideòque conſtans, & illæſa remanet præſumptio ne ſuum iactauerit Teſtator, quod illud reliquit animo compenſandi iunctis præſumptionibus, & coniecturis præmiſſis, quas etiam ponderant *Grat. cap.274.nu.1., & 2., & nu.13. cum ſeqq. Altograd. conſ.68.nu.35. & ſeqq.*

Hinc vis facienda non eſt contrà legalitatem Notarij, qui de Inſtrumento renuncia-
34 tionis rogatus fuit; Nam ſiue † renunciatio ſit valida, ſiue non, ſatis eſt, quod Mulier non poſſet prætendere vſumfructum ſimul, & legatum, ſed teneatur vſumfructum cum legato cõpenſare, & nihilominus obiectum fuit abundè ſublatum ex deciſionibus Reuerendiſſ. D. mei Decani, cum quibus DD. tranſierunt concludentes proindè conſtare de re iudicata; Non autem de cauſis reſtitutionis in integrum.

Vtraque parte informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Fideicommiſſi de Maluetijs.

Veneris 4. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Immiſſio, Iuſtificatis omnibus requiſitis, fideicommiſſario eſt concedenda, nec ei obſtant detractiones ex cauſa legitimæ, & Trebellianicæ oppoſitæ, quarum hæc tanquam non debita fruſtrà allegatur, altera verò ſtante certa quantitate immiſſionem pro indiuiſo non impedit; Impenſæ funeris, & dotes quæ deindè pro retardanda immiſſione adducuntur pari ratione refutantur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario iuſtificatis omnibus requiſitis immiſſio denegari non poteſt.*
2 *Fideicommiſſi exiſtentia ex Teſtamento non cancellato, nec in aliqua ſui parte vitiato optimè probatur.*
3 *Fideicommiſſum quando euidenter apparet, de eo amplius non eſt hæſitandum.*
4 *Purificatio fideicommiſſi in alicuius perſonam vndè conuincitur.*
5 *Filij ex parentibus non præſumuntur, quando illos vnquam habuiſſe non docetur.*
6 *Bona in hæreditate fideicommittentis, & ab illo poſſeſſa fuiſſe, ex Inſtrumentis tranſactionis, & diuiſionis liquidò demonſtratur.*
7 *Inſtrumenta publica bona diuiſa talia fuiſſe contrà diuidentes, & illorum ſucceſſores benè probant.*
8 *Bona à deſcendentibus grauatis poſſeſſa eadem præſumuntur, cum de alio titulo acquiſitionis per filios non doceatur.*
9 *Detractiones quando competunt grauatis, etiam cauſam ab ijs habentibus ſuffragari cenſentur.*
10 *Detractiones ex cauſa legitimæ, & Trebellianicæ debitæ, ſtante certa illarum quantitate ratione loci, & quotæ, immiſſionem pro indiuiſo ſubſtituto non impediunt.*
11 *Teſtatore Trebellianicam expreſsè prohibente, vti etiam potuit in præiudicium filiorum primi gradus, detractio pro eadem non competit.*
12 *Tranſactio vti facta ſuper iure certo, & re indebito quoad Trebellianicam non ſuſtinetur.*
13 *Trebellianica non debita pro impedienda immiſſione fideicommiſſaria fruſtrà allegatur.*
14 *Impenſa in funere fideicõmittentis dum ex proprijs pecunijs hæredum grauatorum facta non iuſtificatur, ex mobilibus hæreditarijs facta cenſentur, & cum illis ſunt excomputandæ.*
15 *Dotes filiarum vtrum ex legitima an verò ex tota hæreditate, & fideicommiſſo ſint detrahendæ.*
16 *Legitima ad numerum filiorum vltrà quatuor taxata eſt ſemis.*
17 *Dos filiabus ſuper bonis paternis debita non ex fideicommiſſo, ſed ex legitima detrahenda Immiſſionem pro indiuiſo non impedit.*
18 *Solutione dotis mulieri facta ad euitandam ſubhaſtationem bonorum viri, & reportata ſuper hac iurium ceſſione, detractio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis competens ceſſat.*
19 *Detractio in bonis fideicommiſſarijs pro dote non competit, probata deficientia bonorum liberorum ex quibus fideicommiſſum ſolui poterat.*
20 *Exceptiones detractionum illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes immiſſionem fideicõmiſſario retardare non valent.*
21 *Detractiones ex perceptione fructuum per poſſeſſores bonorum fideicommiſſo ſubiectorum à die purificationis illius ſublata cenſentur.*

DECISIO CCLXXVII.

IN vim Teſtamenti Herculis ſenioris pete-
bat Marchio Sigiſmundus de Maluetijs,
vti fideicõmiſſarius immiſſionem in poſſeſ-
ſione bonorum illius, quàm Rota conceden-
1 dam cenſuit, quia probat † exiſtentiam fidei-
commiſſi illiuſque purificationem ad cuius
fauorem, ac bonorum identitatem, quibus
iuſtificatis non poteſt denegari immiſſio fi-
deicommiſſario, ſiue ex diſpoſitione, *l.final.*
C.de edict. Diu.Adr.Tollen. Menoch.de adipiſc.re-
med.4.num.50. & 56. Honded. conſil.64.num.57.
lib.1. Peregr.de fideicom.art.44.num.1. Rot.coram
Eminentiſſimo Cardinali Otthobono deciſ.242.nu.5.
& in recent.deciſ.637.num.1.par.4.tom.3., ſiue ex
remedio vtilis Saluiani Interdicti, *Gabr. con-*
ſil.46.num.19.cum ſeq. lib.1. Rot.coram Cardinali
Seraphino deciſ.828.num.1. bo:me: Merlin.dec.244.
num.14., & deciſ.88.num.1.par.2. recent.
2 De † exiſtentia fideicommiſſi non fuit du-
bitatum, & de eo conſtat ex dicto Teſtamen-
to non cancellato, nec in aliqua ſui parte vi-
tiato, in quo dictus Hercules inſtitutis hære-
dibus Lutio, & Pyrro filijs, ac Pirithoo ex
Marco Antonio alio filio prædefuncto nepo-
te, & ordinata inter ipſos Lucium, & Pyrrũ,
eorumque deſcendentium reciproca ſubſti-
tutione adiecit. *Ex quibus Pyrro, & Lutio, &*
alijs filijs, & deſcendentibus prædictis, & vltimo ex
eis morienti ſine filijs, & deſcendentibus maſculis, vel
cum filijs, & deſcendentibus prædictis, qui poſteà de-
cederent ſine deſcendentibus maſculis prædictis, tunc
illis, & vltimo, ſic decedenti ſubſtituit dictum Piri-
theum ſi vixerit, aliàs eius filios, & deſcendentes
prædictos maſculos, donec durauerit eorum linea,
& deſcendentia maſculina prædicta, vulgariter, pu-
pillariter, & per fideicommiſſum, vt præmiſſum eſt,
in ſtirpes, & non in capita, in infinitum, donec aliqui
ſuperfuerint de linea, & deſcendentia maſculina
ipſius Teſtatoris, Summario vtriuſque partis nu.1.
3 Ex quibus verbis † apparet fideicommiſſum,
vt non ſit de eo hæſitandum, *l.ille, §.Cum in*
verbis, ff.de legat.3. l.continuus, §.Cum ita, ff. de
verb.obligat. Rot.deciſ.244.num.1. coram D.Car-
dinali Otthobono, & in Bononien hæreditatis 25.Iu-
nij 1657. coram me §.Deceſſit primò.
4 Purificatio autem huiuſmodi † fideicom-
miſſi, in perſonam Marchionis Sigiſmundi,
nec etiam controuertebatur, cum ſit ex li-
nea Pirithei Teſtatoris Nepotis ſubſtituta
in defectu lineæ Pyrri, & Lucij, euenit per
obitum huius, & Pyrri Franciſci, nati ex
Hercule filio Pyrri fratris, & cohæredis eiuſ-
dem Lucij, vt probant Teſtes examinati, cõ-
probati ex Inſtrumento tranſactionis, relata
in Summario nu.4., & quidem vtriuſque, ex his
5 ſine † filijs, vt præſumitur eo ipſo, quod non
docetur illos vnquam habuiſſe, *Bart. in l.ex*
pacto 17. §.Si quis autem, & ibi *Angel.nu.2. ff.ad*
Trebell. Alex. conſ.20.num.12., & conſ.39.nu.2.
lib.1. Rot.deciſ.408.num.3.par.5.deciſ.301.pariter
nu.5. par.6.rec. Adden.ad Buratt.deciſ.494.lit.A.
6 Identitas verò † bonorum ſuper quibus pe-
titur immiſſio, & modo per reos conuen-
tos detentorum, quod fuerint in hæreditate
fideicommittentis, & ab illo poſſeſſa, quod
eſt alterum Immiſſionis requiſitum, appare-
bat iuſtificata, & Inſtrumentis dictæ tranſa-
ctionis, & diuiſionis præuia reſeruatione fi-
deicommiſſorum ſuper illis exiſtentium ini-
tæ inter Piritheum, & Pyrrum, in quibus
hæc ipſa bona enunciãtur hęreditaria Hercu-
7 lis fideicommittentis, quæ † Inſtrumenta
benè probant bona diuiſa talia fuiſſe non ſo-
lùm contrà diuidentes, ſed etiam aduerſus
illorum ſucceſſores, *Ruin.conſ.128.nu.16.lib.2.*
Peregr.de fideicom.art.44.nu.5. Rot. coram Buratt.
deciſ.494.nu.1., & in recent.deciſ.706.nu.1.par.2.
& in Romana fideicommiſſi de Fuſcbis 19.Decem-
bris 1640. coram bo:mem: Dunozetto §.Identitas.
Iunctis quoque Inuentario Tutelare per Tu-
tores Pirithei cõfecto, vbi hoc idem aſſeritur,
8 ac iuris præſumptione, quod † bona poſſeſſa
à Deſcendentibus grauatis in loco, in quo
Pater, & fideicommittens poſſidebat, præſu-
mũtur eademmet, dum de alio titulo acqui-
ſitionis per filios non docetur, iuxtà *vulgat.*
conſ.Fulgoſ.145. ſub num.2. approbatum *à Pe-*
regr.de fideicom.art.44.num.21. Cyriac.contr.204.
num.15., & Rot. paſſim, vt coram ſan:mem: Gre-
gorio XV. deciſ.575.num.9. & alijs relatis *in Bo-*
nonien. fideicõmiſſi de Pancaldis 23.Ianuarij 1643.
§.Nam quod coram Reuerendiſſimo D.meo Decano.
9 Non obſtant † detractiones ad huiuſmodi
Immiſſionem retardandam oppoſitæ, & quæ
vt prætendebatur competebant grauatis, ità
quoque opponi, & ſuffragari poſſunt ab eis
cauſam habentibus, *Oldrad. conſ.107.num.8. in*
princip. Gabr. conſ.40.num.45. verſ. Datur etiam
10 *lib.1.* Non quidem primæ † debitæ ex cauſa
legitimæ, & Trebellianicæ. Nam cum illa-
rum quantitas ſit certa ratione loci, & quo-
tæ, tali deductione non obſtante datur ſubſti-
tuto Immiſſio pro Indiuiſo, iuxtà opinionẽ,
quam Rota ſequitur, vt dixit *coram Buratt.*
in deciſ.63.nu.10., & in pluribus congeſt.ab Adden.
num.15. littera C., & in recent. deciſ.637.num.10.
11 *par.4.tom.3.* Et nihilominus pro † Trebellia-
nica nulla competit detractio, ob expreſſam
prohibitionem, quàm Teſtator de ea fecit,
& potuit etiam in pręiudicium filiorum pri-
mi gradus, vt perpetuò Rot. tenuit, & ſignan-
ter in *recent.deciſ.61.num.2.par.1.deciſ.203.nu.3.*
par.4. Card.Canal.deciſ.441.nu.2. Duran.dec.354.
num.2. Amat. deciſ.March.11.num.1. verſic.Con-
trariam, & in ſpecie in cauſis Bononientibus
reiecta contraria conſuetudine, quam Bono-
niæ ſeruari, teſtatur *Giouagn.in conſil.1.num.3.,*
& 4. lib.2., cumulatis pluribus huiuſmodi
Sac. Tribunalis reſolutionibus reſpõſum fuit
in deciſ.36. & 45. Eminentiſſimi Card.Otthoboni,
& in recent. deciſ.582.num.7. in fin. par.5.tom.2.;
Ideòque nihil facit quod in tranſactione fue-
rint per modũ prætenſionis dictum Lucium
potuiſſe de ſua legitima, & Trebellianica ad
medietatem ſuæ portionis aſcendeñ diſpone-
re, quia dùm cùm in effectu Trebellianica
non debebatur erroneè de ea fuit habita ra-
12 tio, nulloque † modo tranſactio quoad illam
ſubſiſteretur, vti facta ſuper Iure certo, & re
indebito, *Roman.conſ.517.n.13. Crauet.conſ.152*

nu.10., & conſ.402.nu.7. Surd.conſil.451.num.1. Salern.conſ.3354.nu.26., & 28. Caualer.dec.304. num.2., & in Bononien.nullitatis Concordiæ 12. Ianuarij 1645. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano,

13 *§. At hic neutrum*; Et in conſequens † allegari non iuuat pro impedienda Immiſſione fideicommiſſaria, *ad Text. in l. Imperatores, ff. de tranſact. l. prima, C. eodem, Roland. conſ. 110. lib. 4. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 4. cap. 9. nu. 18. Rot. coram ſanctæ mem. Gregor. XV. deciſ. 418. num. 10. cum ſeq.*

14 Nec † impenſæ factæ in funere Herculis fideicommittentis, & Camillæ Vxoris, & aliæ in ſolutione debitorũ, & legatorum veniunt detrahendæ, ſi quidem non iuſtificantur factæ de proprijs pecunijs hæredum grauatorum, vt probari debetur, alioquin cenſentur factæ ex mobilibus hæreditarijs in maiori quantitate exiſtentibus, & cum illis excomputandæ, *l. cum hæres 51., & ibi gloſſ. in verb. deducitur, ff. ad Trebell. Surd. conſ. 290. num. 35. Rot. apud bo. me. Merlin. deciſ. 715. nu. 7., & in recent. deciſ. 185. nu. 16., & 399. nu. 18. & 19. par. 5., & deciſ. 214. nu. 5. par. 7., & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 18. Maij 1648. §. Quia legata, & ſeq. coram Reuerendiſſimo Papien.*

15 Prout nec † detrahendæ videbantur dotes Victoriæ, & Iuniperæ Teſtatoris filiarum, & pro ſcut. 2000. retineri poſſe Prædium in Communi Caſtri Guelfi in eadem cauſa dotis Victoriæ, cùm pacto tamen redimendi aſſignatum, vel illius pretium detrahendum attenta redemptione per heredem grauatum

16 facta; Nam cùm † taxata legitima ad numerum filiorum vltrà quatuor ſit ſemis, *Auth. nouiſſima, C. de inoff. Teſtam. Auth. de nupt. §. Illud*

17 *quoque in fine*; Dos, † quæ filiabus debetur ſuper bonis Paternis venit detrahenda ex legitima, quæ non impedit Immiſſionem pro indiuiſo ex præcitatis, non autem ex tota hæreditate, & fideicommiſſo quod aliàs his detractionibus exhauriretur, vt conſuluit *Burſat. in conſ. 92. num. 40. verſ. Quod tandem,* vt benè aduertit *Peregrin. de fideicom. art. 38. num. 24.* & præcipuè *verſ. Secundo quia,* ſequitur *Merlin. de legitim. lib. 1. tit. 4. quæſt. 6. num. 9.*

Minus tandem locus eſt deductioni dotis Iuliæ Campegiæ Vxoris Marchionis Pyrri Franciſci, per Collitigantes illius hæredes ſolutæ, quia cùm ex tranſactione data *in eorum*

18 *Summario num. 7.*, vndè deducitur † ſolutio, conſtet eam factã fuiſſe ad euitandam ſubhaſtationem bonorum eiuſdem Pyrri Franciſci viri, reportata inſuper Iurium ceſſione, ceſſat detractio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis competens dumtaxat ex diſpoſitione, *Auth.*

19 *res quæ, C. commun. de legat. in ſubſidium,* & † probata deficientia bonorum liberorum ex quibus poterat ſolui fideicõmiſſum, *Scot. reſponſ. 4. nu. 9. lib. 1. tom. 2. Natt. conſ. 199. num. 4. cum ſeq., & conſ. 248. nu. 6. Mazar. in Epitome fideicommiſſi quæſt. 48. num. 74. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 1. part. 2. num. 9. Milanenſ. deciſ. 7. num. 57. cum ſeq. Rot. coram Buratt. deciſ. 641. nu. 6.,* & ibi *Adden., & in recent. deciſ. 164. num. 2., & 3. par. 5. & in Bononien. fideicommiſſi 16. Ianuarij 1651. §. Et mediante, coram R. P. D. meo Celſo.*

Quam ſententiam eo faciliùs Domini am-

20 plexerunt, quia huiuſmodi † detractionum exceptiones, non ſolùm ex his apparent ſublatæ, vel ſaltem illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes, vt non valeant retardare Immiſſionem fideicõmiſſario ex interdicto, *l. final.* debitam *Rot. deciſ. 184. nu. 8. par. 4. diuerſ., & coram Merlin. deciſ. 715. nu. 6.* Verum etiam

21 tales † efficiuntur ob perceptionem fructuum per poſſeſſores ex bonis fideicommiſſo ſubiectis à die illius purificationis, vt minus aptæ ſint ad eam impediendam, *ad Text. in l. Mulier la prima, §. Cum proponeretur, verſ. Quod ſi tantos fructus, ff. ad Trebell. Rot. deciſ. 249. nu. 21. par. 9., & deciſ. 244. nu. 3. par. 7. recent., & in Bononien. fideicõmiſſi 5. Decembris 1650. §. Quia verò, coram R. P. D. meo Celſo.*

De dotibus autem Camillæ vxoris Herculis, & Octauiæ Caſalis Coniugis Pyrri aſſignatis ſuper bonis Poliſellæ, & in nonnullis alijs ſitis in Villa Fontana, ac de Domo hæreditaria Iulij Cæſaris per Piritheum Pyrro tradita viſum fuit DD. non eſſe in hac diſpoſitione agendum, tanquam à Marchione Sigiſmundo non petitis, ſed reijciendis ad particularem diſpoſitionem ſuper fideicõmiſſis eorumdem Pyrri, & Lucij inſtituendam, vt in ſimilibus terminis dixit *Rot. in dec. 184. in fin. par. 5. recent.*

Et ità fuit deciſum dandam eſſe Immiſſionem vtraque parte informante.

R. P. D. TAIA.

Firmana Fideicommiſſi.

Lunæ 7. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Legitimatione perſonarum cum fideicommiſſo purificato probata, fruſtrà vox domus controuertitur, dum illa domus domicilij dicitur, in qua Teſtator ordinariè non autem ex accidenti habitabat: Plura deinde de legato in codicillis relicto, an ſub fideicommiſſo comprehendatur, de Inuentario bonorum, de confinibus ad probãdam identitatem prædij, & alijs adducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Purificatio fideicommiſſi cum legitimatione perſonarum quomodo probatur.*

2 *Teſtes licèt ad æternam rei memoriam examinati, ad effectum probandi legitimationem perſonarum adminiculum faciunt.*

3 *Ad legitimationem perſonarum ſufficit probare ſe eſſe de vocatis, dum actor ſe proximiorem non probat.*

4 *Identitati bonorum diuerſitas nominum Teſtatoris non obſtat, dum nomen & agnomen eiuſdem ex pluribus inſtrumentis ſatis iuſtificatur.*

5 *Obiectio de domo non releuat, cum noſtra deſtinatione non natura domus conſtituatur, pariete ſcilicet in media domo poſito.*

6 *Domus in qua teſtamentũ conditum fuit, an eadem pro domo à Teſtatore inhabitata cenſeri debeat.*

7 *Do-*

7 *Domus habitationis Teſtatoris illa verificatur in qua domicilium ſemper idem habebat.*
8 *Domus illa domicilij dicitur in qua Teſtator ordinariè non autem ex accidenti habitat.*
9 *Legatum in Codicillis filio de omnibus domibus factum, an de domibus à fideicommiſſo in teſtamento ſeiunctis ſit interpretandum.*
10 *Legata caduca ſub fideicommiſſo comprehenduntur etiamſi teſtator illa ab eo ſeparaſſet.*
11 *Inuentarium bonorum ab hæredibus hæredis longè poſt mortem Teſtatoris factum identitati bonorum vim non facit dum bona diuiſa fideicommittentis fuiſſe inter heredes conuenit.*
12 *Verba enunciatiua* vendere, & alienare, *in vltimis voluntatibus diſpoſitionem inducunt.*
13 *Teſtator in caſu contrauentionis implementi oneris impoſiti vocando fœminas, maſculos inſtitutos eorumque deſcendentiam cum eodem onere prius vocaſſe præſumitur.*
14 *Identitas prædij vt iuſtificetur, duæ demonſtrationes præſertim in antiquis ſufficiunt.*
15 *Confinia quando ex curſu temporis mutata præſumuntur, ſufficit verificatio loci vbi bona ſunt poſita,& vnius tantum confinis.*
16 *Confinia quando controuertuntur,pro parte reorum acquiſitio intermedia probari debet.*
17 *Venditio & incommoda diuiſio prædij ab excipientibus eſt probanda,maximè quando præſumptio naturalis pro contrario exiſtit.*
18 *Poſſeſſio præſens bonorum ex ſuſtentatione litis probatur,iunctis teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis.*

DECISIO CCLXXVIII.

IN deciſis 15. Martij 1660.* hodie DD. ſteterunt quoad omnia corpora in deciſione contenta.

Etenim præſuppoſitis in hac diſputatione, iuxta ſtylum Tribunalis *dec.22. Martij, & 28. Iunij* 1658.*&* 9. *Martij* 1659. ſuper fideicommiſſo Petri Simonis agnominati Buccolini ad fauorem Stephani, & Sebaſtiani, vt ſolet Rota, & inquit Eminentiſſ. D.meus Cardinalis Otthobonus *princ.dec.242.& dec.134.n.1. par.8.* fuerat reſolutum dubium 15. Martij 1660. illis dandam eſſe immiſſionem in Domum, ſeù Domos, & alia bona expreſſa in deciſione hodie confirmata.

1 Et abundè quoad † purificationem fideicommiſſi, & legitimationem perſonarum quantum fuit oppoſitum reſponſum fuit obitum Dominici fuiſſe probatum per deſcriptionem tranſcriptam, tranſmiſſamque à Parocho, obitum verò Petri Dominici Iun. probatum fuiſſe per aditam illius hæreditatem à Fiordaliſa, quam etiam obijſſe probatum eſt,obitum etiam Bernardini, & Ioſephi probatum fuiſſe confeſſione dicti Dominici poſtulantis & obtinentis immiſſionem in bona fideicommiſſaria à dicto Petro Domini-
2 co ſeniore cum † Teſtibus, qui licet ad æternam rei memoriam examinati faciunt tamen adminiculum, *Rota coram Buratt. dec.648.nu.6. dec.177.n.11.par.8.* & ſuperadditum fuit quo-
3 ad † legitimationem perſonarum ſufficere probare ſe de vocatis quatenus non probet Actor ſe proximiorem *ad Peregr.de fideico. art. 43.num.60.verſ.ſufficit autem,Rota coram Seraph. dec.1219.num.1.*& rurſus,& amplius in eadem cauſa *dec.1265.ad fin.verſ. & ſatis eſt, quod non compareat aliquis.*

4 Ad identitatem bonorum, quæ agitur, & agitatur, & textualia verba *mittatur in poſſeſſionem earum rerum, quæ teſtatoris mortis tempore fuerunt &c. in l.vlt.C.de edict. Diu. Adr. toll.* ad probationem bonorum ex teſtamento P. Simonis non obfuit repetita diuerſitas nominum P.Simonis, & Buccolini,quia idem ipſe Petrus Simon agnominabatur Buccolinus, vt in Codicillis Petri Dominici eius filij, ibi: *Teſtamentum factum à Petro Simone alias Buccolino,&c.* & in Inuentario prædicti P.Dominici ibi: *Inuentarium bonorum repertorum in Domo q. P.Dominici q.Petri Simonis Buccolini, &c.* & in Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis ibi, *ad infraſcriptas poſſeſſiones q. Petri Simonis Buccolinij,* & ibi ſæpè.

Nec obfuit, quod Domus, quam habitabat ipſe teſtator vna dicatur,& ex dubio dato & deciſ.factis plures præſupponantur,quia & ipſe Teſtator dixit *in eadem domo, &c. etiam do-*
5 *mo noua*, aut † noſtra deſtinatione fundorum nomina, & Domus non natura conſtituitur, nempè, & pariete medio poſito in Domo, &c.*Ad §.ſi quis poſt teſtamentum, l. quod in rerum 24.ff.de legat.1.& ibi gloſſ.& Domus cum allegatis* & pluribus etiam de adiectis Domui, *Cuman. conſ.41.num.3.verſ.ad ſecundum Anchar.conſ.291 num.1.Alex.conſ.223.num.1.& ſeqq.lib.2.& conſ. 204.nu.1.& ſeqq.lib.6.& ampliſſimè Mant.de coniectu.lib.9.tit.2.num.25.& ſeqq.*

6 Neque ex eo,quod † Teſtamentum à Petro Simone conditum fuerit in Terra S. Elpidij prætendi poteſt, quod Domus ab eo inhabitata in eodem loco exiſteret; quia ibidem cauſaliter & per accidens teſtamentum condidit, neque in præfata Terra habitabat, vt benè demonſtrat clauſula *Actum* in eo poſita in qua legitur actum fuiſſe in Domo Ple-
7 bis S.Elpidij, † Domicilium autem habebat in Ciuitate Noua,vt probatur ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis Inuentarij diuiſionis, & in ipſo teſtamento *Summario Actorum nu.1.* & ſic in ea adeſſe dicitur atque verificatur Domus habitationis Teſtatoris, *Roman. conſil. 264.num.4.vbi add. poſt med. verſ. circa tertium*
8 *quæro*,& non dicitur niſi illa,in qua † Teſtator ordinariè habitat, non autem ex accidenti, *Menoch.præſump.129.num.2. lib.4.*

Neque quod Petrus Simon idemque Buc-
9 colinus poſtea in Codicillis † legauerit Petro Dominico totas ſuas Domos, proindeque à fideicommiſſo ſeiunctas; quia & poſtea Petrus Dominicus in Codicillis proprijs diſpoſuit, *quod teſtamentum factum à Petro Simone patre ſit valiturum cum fideicommiſſo in eo relicto, &c. in alia deciſione in hac eadem fideicommiſſi 30. Ianuarij 1660. §. certius*, quinimò addidit ad verbum *quod hæredes ipſius Petri Dominici poſſint ſe valere de teſtamento facto ab ipſo Petro Simone, & non de Codicillis ab eodem P.Simone fa-*

ctis, & ſi aliquis hæredum vellet ſe valere de Codicillis factis à d. Petro Simone ſit priuatus eius portione, &c. Et ſic Petrus Dominicus non acceptauit huiuſmodi relictum quod propterea ſub fideicommiſſo antecedenter facto in Te-
10 ſtamento, cenſeri debet; † legata enim caduca ſub fideicommiſſo compræhenduntur, quamuis Teſtator illa ab eo ſeparaſſet, *Surd. dec. 269. num. 11. & ſeqq.* & aliis adductis *Fuſar. de ſubſtit. qu. 632. num. 3. cum ſeqq.* vbi *ſub num. 6.* dicit hanc opinionem eſſe retinen. & præterea quod eſſet caducata ex dicta diſpoſitione P. Simonis valeret ex dicta diſpoſitione Petri Dominici purificata ad fauorem Actorum, vt in alijs deciſ.

11 Neque quod † Inuentarium non fuerit factum bonorum Petri Simonis à Petro Dominico, ſed ab hæredibus Petri Dominici ipſius hæreditatis, & 24. annos longè poſt mortem P. Simonis cum deciſis à Rota *coram Duran. dec. 201. num. 3. & 4*

Quia hæc deciſio ſecundum allegata agit de præſumptione bonorum hæreditariorum ex proxima diuiſione ſine vlla mentione teſtamenti, vt videre eſt ſub *num. 3. verſ. quia cum illi*, & ibidem diſcordabant corpora controuerſa, ſed hic informantes pro Actoribus vim faciebant in expreſſiſſima confeſſione hæredum grauatorum poſſeſſiones, ac Domum fuiſſe Petri Simonis ſic etiam Inſtrumentum diuiſionis inter dd. heredes teſtatoris fideicommittentis tanquam de bonis hæreditarijs probat bona illa fuiſſe fideicommittentis & aliud eſt quã ſi ſimpliciter inter filios facta ſit diuiſio, nam præſumitur bona diuiſa fuiſſe Teſtatoris, & hoc multis propugnantibus, & repugnantibus multis illud autem ſine controuerſia apud *Fuſar. de ſubſtit. qu. 618. num. 11. & ſeqq.* & proculdubio inquit *Peregr. de fideicom. art. 44. num. 5. & optimè Rota coram Merlin. dec. 381. num. 9. verſ. & quod plus eſt*, ibi ſignanter dixerunt *ſe diuidere hæreditatem, & bona Petri Simonis, &c.* quibus additur obſeruantia, & alia alias conſiderata.

Nec ſubſiſtit, quod Petrus Simon alias Buccolino reliquerit duas Domos diſtinctas in dicta Terra Ciuitatis Nouæ, quia in Inſtrumento poſſeſſionis licet legantur duę Domus tamen vna deſcribitur ſub nomine ipſius Petri Simonis, quæ fuit poſtea diuiſa, & altera vti hæreditaria Petri Dominici filij, *vt in primo Summario Actorum num. 1.* & in diuiſione etiam apparet Franciſcum filium Cicchi nõ habuiſſe vnam Domum, vt ex altera parte aſſeritur, ſed partem Domus, vt *dicto Summ. num. 1. littera G.*

Quoad prædium Marini Beccarii exiſtentia fideicommiſſi non ſolùm probatur ex iis, quæ deducta fuerunt in deciſionibus iam factis, & hodie ex conſueto ſtylo ſupponendis ſed etiam ex abundanti ex verbis enunciatiuis & ſuppoſitiuis in eodẽ teſtamento poſitis, ibi: *Et quod Domus vbi ad præſens habitat Teſtator non poſſint, neq. valeant vendere, alienare,* vt ſupra de dd.
12 poſſeſſionibus, huiuſmodi enim † verba enunciatiua in vltimis volũtatibus diſpoſitionem inducunt, *l. ex hac ſcriptura 16. ff. de donat.* & ibi
13 notant *Bart. & alij.* Cumque † Teſtator in caſu contrauentionis implementi oneris perpetui luminarij vocauerit lineam fœmínarum, hinc etiam cognoſcitur Teſtatorem voluiſſe, quod maſculi inſtituti, & ſubſtituti, eorumque deſcendentia maſculina obtinere deberent dictum prædium, ex cuius fructibus tale onus perpetuum impleri debebat; vt latius in deciſionibus ſupponendis comprobatur.

14 Identitas huius † prædij probata ſatis viſa eſt ex adductis in deciſione, *§. quoad poſſeſſionem & ſeqq.* non obſtante aliqua diuerſitate confinium, vtporè nomine, & alijs demonſtrationibus conuenientibus, vltra quod ad probandam identitatem duæ demonſtrationes ſufficiũt etiamſi aliæ non verificarentur, pręſertim in antiquis, quia præſumuntur ex
15 curſu † temporis confinia mutatà, & ſufficit verificatio loci vbi poſita ſunt bona, & vnius tantùm confinis, *Rota deciſ. 88. num. 14. par. 7. cum alleg.* & ſufficiunt coniecturæ, *Rota coram Ludou. dec. 172. in fin. & ibi Add. in fin. d. par. 7.* quæ omnia ſatis ſuperque conſtant in caſu noſtro ex relatis *in d. deciſ.*

Quibus etiam additur recens exhibitum Inuentarium bonorum hereditariorum Buccolini Iunioris, cui obuenit in diuiſione bonorum facta inter hæredes grauatos dictum prædium deſcriptum his verbis *vna poſſeſſione lauoratiua, &c. detta la Poſſeſſione di Marin Beccaro,* vnde eo magis probatur identitas.

16 Superadditur etiam quod pro † parte reorum non probatur intermedia acquiſitio, vt firmatur in *d. deciſ.* hodie confirmatà.

17 Ad † venditionem, & incommodam diuiſionem eiuſdem prædij, ac etiam reſpectu alterius nuncupati Putij, ſeu Barafalla non ſolùm id probandum eſſet ab excipientibus, præſertim contra præſumptionem etiam naturalem, *§. eadem* ibi, *quod ſi commodè diuidi non poſſit, veluti ſi homo fuerit, &c. & ſeqq. §. ſi finium*, ibi, *adiudicatio; quæ ſane vno caſu neceſſaria eſt, &c. inſtit. de offic. iudic. cum ibi not. & ad l. 1. & 3. C. comm. diuid.* Sed & contra deſcriptionem quantitatis diuiduæ modiolorũ 55. & diuerſarum qualitatum ex Inſtrumento emptionis, & venditionis; vnde etiam apparet dotem fuiſſe ſolutam ſolummodo florenorum 700. non autem 800. addendo etiam alia libera bona fuiſſe, vt *in Summario huius portionis num. 7. & in inſtrumento d. Summ. num. 8.* & petium terræ in contrada Campo d'Arca deſcriptum in dicto Inuentario eſt omnino diuerſum à prædio in eadem Contrada relicto per Petrũ Dominicum, cum iſtud fuiſſet alienatum ab omnibus coheredibus anno 1595. in Horatium Gentoflorenum, & exinde peruenit ad Riccios, contra quos fuit ſuper eo conceſſa immiſſio, dum verò petium in Inuentario deſcriptum fuit repertum in hereditate Buccolini Iunioris Dotis, vt ſupra anno 1598. vt *in d. Inuentario num. cit.*

Poſſeſſio tandem ad præſens, reorum con-
18 uentorum ſatis probatur ex † ſuſtentatione

litis,

ſitis, *Rota cor.am Seraph.dec.1425.num.3. & dec. 30.n.4.par.3.* cum aliis ibi allegatis, & maximè iunctis teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis *Summ. Actorum nu.10.*

Quoad Inueſtimenta, & alia replicata pro parte Reorum Dominis placuerunt reſponſiones in deciſione relatæ, cum quibus tranſierunt.

Et ita vtraque, &c.

Præſens hæc deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 16. Martij 1660. cor.am eodem R. P. D. Taia, eſt ſupra in hac part.13. Recent. dec.192.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis.

Lunæ 7. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio bonorum ſub verbis conditionalibus facta, deficiente conditione extinguitur & pro non facta habetur; Subſtitutionem proximiorum limitatã fuiſſe quomodo probatur; fideicommiſſum pro conſeruanda familia inſtitutum ad fauorem proximiorum in vtroque caſu ſuperuiuentiæ & mortis non eſſe interpretandum, cum in fideicommiſſis nudum factum, non ratio cur ita diſpoſuerit Teſtator, inſpiciatur.

SVMMARIVM.

1 *Donator de deuolutione bonorum ſuorum ad proximiores diſponens quatenus linea ipſo ſuperſtite deficeret, cum idem prædeceſſerit, ſubſtitutio ad fauorem proximiorum facta expirauit.*

2 *Verba* ſuperſtite Donatore *dum important conditionem conditionaliter ſunt intelligenda.*

3 *Conditione deficiente, voluntas diſponentis ſecundum quam verba ſunt interpretanda etiam deficit.*

4 *Conditione deficiente diſpoſitio conditionalis totaliter extinguitur, & pro non facta habetur.*

5 *Conditio ſuperuiuentiæ Donatoris, an ſolum vſumfructum fauore ſui ipſius non autem proprietatem fauore proximiorum reſpiciat.*

6 *Conditio quando reſpicit non ſolum vſumfructum, ſed etiam proprietatem, vtrumque æqualiter determinare debet.*

7 *Verba* in talem euentum *diſpoſitionem ad certum tempus & caſum præciſum reſtringunt, & omnem alium excludunt.*

8 *Ratio differentiæ cur donans voluerit vocationem proximiorum ad vnum caſum magis quàm ad alterum reſtringere, an ex verbis Donatoris aſſignari poſſit.*

9 *Donator ſibi prouidendo de vſufructu bonorum, & proximiores in proprietate præferendo, ob profeſſionem proprietatis incapacem prudenter ita diſpoſuiſſe præſumitur.*

10 *Donatore fideicommiſſum pro conſeruatione ſuæ familiæ conſtituente, an proximiores in vtroque caſu ſuperuiuentiæ & mortis admiſſi cenſeantur.*

11 *Conſeruatio domus & familiæ cum prohibitione alienationis ad deſcendentiam fratrum reſtricta, quoad fideicommiſſum fauore proximiorum ordinatum extendi non poteſt.*

12 *Verba* bona perpetuò, & in infinitum remaneant in familia, *nouum fideicommiſſum à præcedenti diſtinctum ad fauorem tranſuerſalium non inducunt, nec vltra perſonas & caſus expreſſos extendunt.*

13 *Dictio* familiæ *diſpoſitionem ad ſupra diſpoſita reſtringit, & extenſionem fieri impedit.*

14 *Donator ſubſtituendo deſcendentes per verba tractum temporis importãtia, proximiores autem ſimpliciter, ipſos tantùm illo ſuperſtite ſubſtituere voluiſſe præſumitur.*

15 *Modus difformis loquendi diſponentis animum quoad ſubſtitutionem declarat.*

16 *Diſpoſitio diſcretiua & difformis diuerſitatem voluntatis infert.*

17 *In fideicommiſſis ſtricta fit interpretatio, nec admittitur extenſio.*

18 *In fideicommiſſis nudum factum inſpicitur, nec quæritur ratio cur in vno potius quàm in alio caſu Teſtator diſpoſuerit.*

19 *Vocatio proximiorum quando eſt conditionalis, conditio præcisè eſt verificanda, vt proximiores eo tantùm tempore, & caſu vocati ſuccedere poſſint.*

20 *Donatore vocante maſculos bonaque in familia conſeruari volente, fœmina licèt de linea maſculina ad fideicommiſſum venire non poteſt.*

21 *Vocatio proximiorum quando eſt conditionalis, euaneſcente conditione vocatio ab illa dependẽs euanuiſſe cenſetur.*

DECISIO CCLXXIX.

FVLVIVS Alberinus donauit inter viuos portionem ſuam bonorum Ioanni Baptiſtæ germano fratri, eiuſque filijs, & deſcendentibus maſculis in perpetuũ, & in eorum defectum Paulo alteri fratri, eiuſque deſcendentibus maſculis, & illis deficientibus Iacobo ſimiliter germano fratri, & eius deſcendentibus maſculis. In caſu verò, quo omnes deficerent, ſine filijs, aut maſculis, aut, extantibus, & poſtea quandocunque deficientibus, & morientibus ſuperſtite ipſo Donatore in talem euentum omnia bona, & iura donata voluit ad ipſum reuerti quoad vſumfructum ſua vita durante, quo verò ad proprietatem deuolui ad proximiores legitimos, & naturales de Domo Alberina.

Ex fratribus prædictis obijt poſt ipſum Donatorem Io: Baptiſta, deinde Iacobus vterque ſine filijs ſuperſtite Paulo, qui deceſſit relictis Tiberio, & Iacobo Iuniore filijs maſculis, & D. Cæcilia fœmina, qui duo maſculi pariter obierunt ſine filijs, & vltimus fuit Iacobus, qui ſuam hæredem, & Donatariam omnium bonorum fecit D. Clementiam Puram eius vxorem. Hinc tam D. Cæcilia ſoror D. Iacobi vltimi de linea maſculina Pauli, quam D. Horatius de Alberinis prætendentes eundem Iacobum non potuiſſe de dictis bonis diſponere, ex quo ſuper illis fuerit à Fuluio conſtitutum fideicommiſſum prædictum

ctum ad eorum fauorem agebant ad bona illi ſuppoſita, & obtenta à S. D. N. huius cauſæ commiſſione mihi directa cum clauſula *appellatione remota* propoſui Dubium, an & cui danda eſſet aſſociatio, ſeù potius immiſſio, & DD. reſponderunt fideicommiſſum expiraſſe, & ſic nemini dandam eſſe aſſociationem, ſeù immiſſionem.

1 Licèt enim Fuluius Donator † diſpoſuerit, quod deficienti linea, & deſcendentia maſculina Io: Baptiſtæ, Pauli, & Iacobi fratrum bona deuoluerētur ad proximiores de Domo Alberina, Id tamen voluit quatenus linea deficeret ſuperſtite ipſo Donatore, qui cùm prædeceſſerit expirauit ſubſtitutio ad fauorem proximiorum facta, *Angel. in l. quādiū num. 9. ibiq. Imol. num. 6. verſ. Adde tamèn, ff. de acquir. hared. Abb. conſ. 40. num. 1. Dec. conſ. 394 verſ. Sed prædictis non obſtat, & per tot. Rolan. conſ. 58. num. 55. ad fin. & ſeq. lib. 3. Buratt. conſ. 97. n. 7. & 8. Surd. conſ. 453. num. 17. & ſeqq. & num. 74. ad med. & 75. & firmauit Rota in Peruſina fideicom. 26 Ianuar. 1660. coram me.*

2 Etenim † verba illa *ſuperſtite ipſo Donatore* important conditionem perinde ac ſi dictum fuerit, quod ſi ipſe Donator ſuperuixerit Donatarijs, eorumque deſcendentibus, bona deuoluantur, &c. *l. à Teſtatore, ff. de condit. & demonſtrat*, & tradunt *Bart. & alij in l. 1. eodem*
3 *tit.* † deficiente autem conditione, deficit voluntas diſponentis, ſecūdum quam verba intelligenda ſunt, *l. Senatus Conſultū, ff. de rit. nupt. Fuſar. de ſubſtit. qu. 320. nu. 80. Rota dec. 6. nu. 13.*
4 *par. 5. rec.* † diſpoſitio conditionalis totàliter extinguitur, & habetur pro non facta, *l. vnica, §. ſin autem aliquid ſub conditione, C. de caduc. tollen. Pariſ. conſ. 8. num. 22. lib. 4. Hond. conſ. 99. nu. 65. lib. 2.* cum alijs *in d. Peruſ. fideic. coram me.*

5 Nec ſubſiſtit, quod iſta † conditio ſuperuiuentiæ Donatoris reſpiciat ſolùm vſumfructū, quem ipſe conſequi intendebat dummodo ſuperuixiſſet Donatarijs, eorumque filijs, & deſcendentibus maſculis, non autem proprietatem fauore proximiorum, quia contrarium reſultat ex lectura ipſius donationis, in qua tā reuerſio vſusfructus ad fauorem donatoris quā deuolutio proprietatis ad fauorem proximiorum eſt in eadem parte diſpoſitionis, & ſub eadem ſtructura verborū
6 & conditio prædicta reſpicit non ſolum vſumfructum, ſed etiam propietatem. Ideoq; vtrumque equaliter, & pariformiter determinare debet, ad *Text. in l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupill. Corn. conſ. 152. num. 6. lib. 2. Rota deciſ. 496. num. 2. par. 1. diuerſ. in recen. dec. 75. num. 7. par. 2. & dec. 407. num. 8. par. 3.*

Idque manifeſtè patet ex verbis proximè ſequentibus, ibi: *In talem euentum ſcilicet ſuperſtite ipſo Donatore omnia bona, & iura donata reuertantur ad ipſum donantem quoad vſumfructum, quo verò ad proprietatem deuoluantur ad proximiores de Domo Alberina*, ex quibus clarè demonſtratur ſubſtitutionem proximiorum fuiſſe limitatè conceptam ſub conditione tantummodo, quod Donator ſuperuixerit Donatarijs, & ad illud tempus duntaxat determina-
7 tam; nam illa † verba *in talem euentum* limitant, & reſtringunt diſpoſitionem ad dictum tempus, & caſum præciſum, & omnem alium excludunt, *Decian. conſ. 63. num. 1. & ſeqq. Surd. conſ. 545. num. 16. verſ. Tertio, & hoc tollit Ioſeph Ramon. conſ. 29. nu. 9. & ſeqq. Rota dec. 195. num. 14. par. 5. recent. in Bononien. fideicommiſſi de Pinchiaris 28. Martij 1659. & in d. Peruſina fideicomm. coram me.*

8 Nec dicatur, quod non poſſit † aſſignari ratio differentiæ cur donans voluerit reſtringere vocationem proximiorum ad caſum, quo ipſe Donatarijs ſuperuiueret, non autem ſi præmoreretur. Ea enim elicitur ex eo, quod ſi Donatarij ſuperuixiſſent, noluit vlterius eos grauare, & in eorum defectum ſubſtituere proximiores, ſi verò præmortui fuiſſent, cum bona deuenire potuiſsēt ad foeminas, vel ad extraneos excluſo ipſo Donatore, iuxtà *deciſ. vnicam Achill. de Graſſ. de donat.*
9 voluit † ſibi prouidere de vſumfructu bonorum, & proximiores præferri in proprietate, cuius ipſe ob profeſſionem in Religione Ordinis Hieroſolymitani, incapax reddebatur de quo caſu, cum ille poſſet euenire, Donator prudenter cogitauit, ad *Text. in l. Gallus de liber. & poſthum. Barz. dec. 4. num. 45. verſ. Nam reſpondetur, & num 46. Tondut. quaſt. ciuil. tom. 2. q. 2. cap. 125. nu. 18. Rota in Romana de Coſciaris 16. May 1648. coram Eminen. D. Cardinale Corrado.*

10 Minùs ex eo, quod idem † Donator fideicommiſſum conſtituerit pro conſeruatione ſuæ Domus, & familiæ cum prohibitione alienationis, licèt inferre, quod non ſolùm voluerit admitti proximiores in caſu ipſius ſuperuiuentiæ, ſed etiam quando morte præuentus non ſuperuixiſſet Donatarijs, ex not. per *Surd. dec. 37. num. 29. Rota in Bononien. legati vſusfructus prima Decembris 1650. coram bo. mem. Bichio, & in Firmana bonorum 27. Iunij 1659. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano.*

Siquidem ceſſat difficultas ex verbis proœmialibus Donationis cupiens quantum in ſe eſt conſulere conſeruationi honoris, & ampliationis familiæ, ac Domus ſuæ Alberinæ, quæ mediāte procreatione liberorum, & ſubſtantia facultatum melius conſeruari, & ampliari poterit, & ad hunc effectum deſiderās quod fratres vxores ducant, & filios procreēt fecit donationem iſtam, & inferius in caſu alienationis vocauit ſequentes in gradu, quæ quidem vocatio intelligitur de fratribus Donatarijs, eorumque deſcendentibus maſculis compræhenſis in fideicommiſſo perpetuo, & deſcenſiuo, ſed tantum vnica vocatione ſub-
11 ſtituti. Ideò tam † conſeruatio Domus, & familiæ, quam prohibitio alienationis eſt limitata, & reſtricta ad deſcendentiam ſuorum fratrum, nec poteſt extendi quoad fideicommiſſum ordinatum fauore proximiorum, *Peregr. de fideicomm. art. 4. num. 47. Menoch. conſ. 376. num. 49. & 52. Giouagn. conſ. 39. num. 15. & ſeqq. lib. 1. Redenaſ. conſ. 37. num. 8. & ſeqq. Rota dec. 195. num. 6. & 7. par. 5. dec. 15. num. 8. & 12. par. 7. cum alijs per Adden. ad dec. 632. n. 77. & ſeqq.*

to. 3.

ſe.3.rec., & in Bononien.de Sanctis 17.Maij 1647., & 16.Martij 1648. coram bo:me: Bichio.

Quod, & comprobant verba illa: *Et hanc donationem fecit ex fraterna beneuolentia quam gerit dd.eius fratribus, & pro conſeruatione bono-*
12 *rum in familia*, & inferius, ibi: *Et dicta † bona perpetuò, & in infinitum remaneant in dicta familia*, quæ ſunt conſequutiuè appoſita ad præcedentes ſubſtitutiones, caſu quo fideicommiſſum ſuperius ordinatum habuiſſet effectum. Et propterea nequeant inducere nouum fideicommiſſum à præcedenti diſtinctum ad fauorem Tranſuerſalium, neque illud extendere vltra perſonas, & caſus expreſſos, ſed ad illos, & illas reſtringi debent *cit.at.conſ.Dec.*636. *num.*2. quod paſſim amplexa fuit, *Rota, vt coram Seraph.deciſ.*482.*nu.*3., & *deciſ.*883.*nu.*3. 4. & 5., *in recent.deciſ.*300. *num.*20. *par.*1., & fuit reſponſum *in Romana Fideicommiſſi de Coronis* 28.*Ianuarij* 1647. & 21.*Iunij* 1651. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*; Præſertim attenta
13 dictione dicta, ibi: *In dicta † familia*, quæ fortius limitat, & reſtringit diſpoſitionem ad ſuprà diſpoſita, & impedit fieri extenſionem, *Rota deciſ.*568.*num.*4.*ad med. par.*1. *diuerſ.*, cum alijs *in Bonon.fideicõmiſſi de Sanctis* 17.*Maij* 1647 & 16.*Martij* 1648. *coram bo:me: Bichio*.

14 Ac melius comprobatur ex eo quia † Donator, quando progreſſus eſt ad ſubſtitutiones inter omnes deſcendentes Ioannis Baptiſtæ, Pauli, & Iacobi fratrum vſus fuit verbis tractum temporis ſignificantibus, ibi: *Moriente Io:Baptiſta ſine filijs, & deſcendentibus maſculis donat Paulo, & eo non extante, vel extante, & quandocunque ſine filijs, & deſcendentibus maſculis decedente donat Iacobo, & eius deſcedentibus maſculis*; Cùm autem digreſſus eſt ad ſubſtitutionem proximiorum in defectum lineæ maſculinæ omnium fratrum ſimpliciter loquutus fuit, ibi: *Bona deuoluantur ad proximiores*, nec addidit verba tractum temporis importantia, ex quo
15 difformi † modo loquendi arguitur diſponentem voluiſſe proximiores ſubſtituere in caſu dumtaxat, quo ipſe ſuperuixeret donatarijs, non autem ipſo iam prædefuncto, *ad Text. in l.cum perſonas, ff.de hæred. inſtit. Soccin. Iun.conſ.*10.*nu.*31.*cum ſeqq.lib.*3. *Caſtr.conſ.*434. *per tot.lib.*2. *Corn. conſ.*187.*nu.*5.*lib.*3. *Bardellon. conſ.*12.*ſub nu.*9. *Menoch.conſ.*496.*nu.*10 *in tract. de præſumpt.lib.*4. *præſumpt.*71. *eod. num. Cyriac. contr.*522.*nu.*93. *Rota deciſ.*272. *num.*13. & *ſeqq.*
16 *par.*6.*recent.* Regulare enim eſt, quod † differentia, & difformis diſpoſitio diuerſitatem infert voluntatis, *Pariſ.conſ.*50.*n.*19.*lib.*4.*Menoch. conſ.*259.*nu.*69. & 70. *Surd.conſ.*154.*nu.*7., & 8. *Mantic.de coniect. vltim.volunt.lib.*6. *tit.*9.*num.*6.
17 *Rot.deciſ.*413.*num.*6.*par.*1.*recent.* Præcipuè † in fideicommiſſis, in quibus ſtricta fuit interpretatio, nec admittitur extenſio *Cephal. conſil.*430.*nu.*12.*lib.*3. *Rota coram Seraph. dec.*1023. *nu.*1. *deciſ.*490.*nu.*3., *dec.*491.*nu.*8. *par.*4.*diuerſ.* & *deciſ.*300.*num.*20. *verſic.Quoniam ea extenſio*
18 *par.*1.*recent.*, & ſolùm inſpici debet † nudum factum, non autem quæri ratio, cur potius in vno caſu quis diſpoſuerit, quam in alio, *Bart. in l.Gallus, ff.de liber. & poſthum. Peregr.conſ.*55. *num.*3.*lib.*2. *Cyriac.contr.*281.*num.*68. alijſque relatis monuit *Rota in dicta Bononien.fideicõmiſſi de Pinchiaris* §.*Neque ex identitate rationis*, & *in dicta Peruſina fideicommiſſi* §. *In his enim conditionibus voluntarijs coram me*.

Contraria verò procedunt, quando ſubſtitutio fit alicui indeterminatè, & in omne
19 tempus, ſecùs autem in iſto caſu, quo † vocatio proximiorum facta eſt ſub illis verbis, *Sed eo tempore, &c. ſuperſtite ipſo Donatore, &c. in talem euentum, &c.* ad cuius implementum non ſuffiẽt, quod Fuluius donator morte præuentus non ſuperuixerit, ſed neceſſe erat, vt conditio precisè verificaretur ad effectum, vt proximiores eo tantùm tempore, & caſu vocati ſuccedere poſſent iuxtà communem diſtinctionem DD., quam latè comprobat *Peregr.conſil.*40 *num.*6., & *lib.*1. *Honded. conſ.*49. *num.*43.*lib.*2. *Grat. diſcept.forenſ.cap.*747. *nu.*22. & *ſeqq.*, & relatis concordantibus *in dicta Bonon. de Pinchiaris*, & *Peruſina fideicommiſſi coram me*.

Clara igitur eſt excluſio vtrinſquè à petita aſſociatione, & immiſſione, & reſpectu D.Cæ-
20 ciliæ obſtat vlterius, quod Fuluius † Donator vocauit ſemper maſculos, voluitque bona conſeruari in familia; Vndè licèt ipſa ſit ſoror Iacobi vltimi de linea maſculina Pauli, nihilominus tanquam fœmina nullo modo poteſt venire ad fideicommiſſum, *Peregr. de de fideicom.art.* 27.*nu.*20. *Menoch.conſil.*205.*nu.*9. & *ſeqq. de præſumpt.lib.*4. *præſumpt.*84.*nu.*9. *Bellon.Iun.conſ.*67.*nu.*1. *Rota coram Buratt. dec.*206. *num.*4., & 272. *ſub num.*2., & 3., & *deciſ.*454. *num.*2.

Quo verò ad D. Horatium de Alberinis cùm vocatio proximiorum in qua fundat ſuam intentionem fuerit conditionalis caſu, quo primi tres Donatarij, & ab eis deſcendentes deficerent ſuperſtite ipſo Donatore, & talis conditio euanuerit, eius quoque prætenſa vocatio ab illa dependens euanuit ex ſuprà deductis.

Et ità partibus hinc indè informantibus deciſum, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Rauennaten̄ Donationis.

Lunæ 7. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio in acceptatione donatarij conſiſtens oneroſa dici non poteſt, adeòque ſemel acceptata, Ius irreuocabile alijs condonatarijs acquirit, nec in eorũ præiudicium, ſed ad retrodonationem primus donatarius deuenire poteſt; & in dubio retrodonatio Patris ad Ius in filijs radicatum extendi non debet, cùm vnius contrauentio alijs ſubſtitutis poſſe nocere non cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio irreuocabilis inter viuos facta, licèt eius executio poſt obitum ſit collata, alterari tamen, aut*

aut quomodolibet immutari nequit.

2 *Ius in prima donatione vigore obligationis Cameralis cuilibet abſenti ſine alia ceſſione acquiritur.*

3 *Donatario donationem acceptante, actio ex eius miniſterio cæteris condonatarijs competit.*

4 *Donatio quando eſt oneroſa acceptationem donatarij requirit.*

5 *Donatio vti merè gratuita, & pura à primo donatario acceptata, Ius irreuocabile in alios condonatarios transfert.*

6 *Donatio quatenus in acceptatione donatarij cõſiſtat, oneroſa dici non poteſt.*

7 *Donatarius quatenus ipſi non expediat donatio, illam acceptare non tenetur, & tamen Iure illius electionis non eſt priuandus.*

8 *Actus ex parte donantis eſt vndequaque perfectus, licèt ex parte donatarij ab eius arbitrio pendeat.*

9 Donatarius *ad retrodonationem rei acceptatæ in præiudicium aliorum donatariorum deuenire non poteſt.*

10 *Iure abſentibus quæſito via reuocandi donotori præcluditur.*

11 *Donatio irreuocabilis cõdonatorios in paritate vocationis attingens, æquè in perſonam filiorum, ac in perſonam Patris cadit.*

12 *Filij ex propria perſona licèt hæredes Patris venientes paternam reuerentiam non offendunt, dum contrà factum Patris audiuntur.*

13 *Pater retrocedens donationem ſibi factam, Ius proprium non filiorum ceſſiſſe præſumitur.*

14 *Retrodonatio ad Ius in hæredibus ex propria perſona radicatum in dubio extendi non poteſt.*

15 *Retrodonatio ex inobſeruantia donationis non iuſtificatur, dum vnius contrauentio alijs ſubſtitutis proprio Iure venientibus nocere non debet.*

DECISIO CCLXXX.

TITVLO irreuocabilis donationis inter viuos etiam ſub hypotheca omnium bonorum Franciſcus, & Vincentius fratres de Zanchis eorum agnationi proſpicere volentes portiones ad ſe ſpectantes ſuper triginta Tornaturis terræ cum Palatio inibi conuento donauerunt Paulo de Zanchis eorum fratri, & poſt eius mortem filijs dicti Pauli, & Io: Baptiſtæ alteri fratri, vel quatenus tunc temporis amplius nõ eſſet ſuperſtes eiuſdem filij, vel nepotibus pro ſtirpe ordine ſucceſſorio ad diuiſionem rerum donatarum venturis cum expreſſa reſeruatione ſuper fructibus dictorum bonorum triginta annuorum ſcutorum Franciſco vita ipſius durante ſoluendorum. Poſt longum temporis interuallum dictus Paulus de condonatariorum commodo, & vtilitate parum ſollicitus, eorumque intereſſe aſpernatus eadem bona retrodonauit Franciſco de Zanchis qui paulò poſt nulla habita ratione præcedentis donationis aliã in fauorem Andreæ de Zanchis celebrauit, ſed Io: Antonius filius Pauli poſt mortem Patris vti pacto, & prouidentia donatorum in prima donatione vocatus Iudicium aſſociationis aduerſus Andream ſecundum Donatarium intentauit, in quo abſoluto Andrea ab impetitis cauſaque in gradu appellationis mihi commiſſa dubium ſuper prælatione vtriuſque donationis propoſui, & quæ nam donatio ſuffragaretur, & DD. iura primæ donationis præualere reſponderunt.

Perpenſo enim, & maturè diſcuſſo controuerſæ donationis articulo, compertum eſt nullatenus fuiſſe locũ pœnitentiæ ad hoc, vt licitè Paulus, & Franciſcus de Zanchis potuerint à dicta prima donatione recedere, concurrente præſertim vinculo indiſſolubili,
1 & irreuocabilitate † donationis inter viuos,
cuius obligatio iuramento cum promiſſione multoties geminata non reuocandi ſub clauſulis prægnantibus, & efficaciſſimis alijſque ſolemnitatibus de Iure requiſitis corroborata fuit, & licet eius executio poſt obitum ſit collata tamen alterari nequit, aut quomodolibet immutari, iuxtà *Text. in l. perfecta, C. de donat. quæ ſub mandato, §. Alia autem inſtitut. de donat. Alex. in l. ſtipulatio num. 14. ff. de verb. oblig. Roman. conſ. 26. nu. 4. Ruin. conſ. 172. Socc. Iun. conſil. 118. nu. 12. lib. 2. Honded. conſ. 44. num. 6. lib. 2. Oldrad. conſ. 139. in princ. Cyriac. plenè conſ. 322. Seraph. deciſ. 412. num. 9. Duran. deciſ. 84. num. 16. Rota in Tudertina Donationis 17. Iunij 1652. corã Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Quæ fortiori fundamento innixa comprobantur attento, quod in prima donatione
2 Ius † quæſitum fuerit alijs condonatarijs vigore obligationis Cameralis per quam videlicet abſenti ſine alia ceſſione Ius quæritur, & actio, *Rota deciſ. 285. num. 9. & 10., & dec. 46. num. 7. part. 6. recent., & coram Buratt. deciſ. 788.*
3 *nu. 3.* & quidem etiam † miniſterij Pauli primi Donatarij, qui acceptauit *l. quoties, C. de donat., quæ ſub modo, Rot. deciſ. 683. nu. 3. part. 1. diuerſ.*

4 Nihil obſtante, quod † donatio dici potuerit oneroſa, & ideò requirens acceptationem Donatarij cum ſicut abſens poterat non acceptare, ità Donator potuit ante acceptationem reuocare. Quia non ſubſiſtit donationem fuiſſe oneroſam, nam ex reſeruatione annuorum ſcutorum 30. ſuper fructibus bonorum donatorum nullam exigendo obligationem ex parte Donatariorum, dici quidem potuit minus donatum, ſed non onus donationi iniunctum, quia in illud plus, quod bo-
5 na donata reddebant, remanſit † donatio merè gratuita, & pura ſicque ex ea per acceptationem primi Donatarij fuit Ius irreuocabile quæſitũ aliis condonatarijs ex ſuperius adductis, præſertim, quia tunc erant nati, vt latè comprobant *Cyriac. controu. 312. nu. 89. & ſeqq.* Quinimò ex ſententia *Ruin. conſil. 119. num. 8. verſ. Antequam ergo cõtradicat, & conſ. 126. nu. 10. verſ. Nam licet verum, & Caguol. in l. quo Tutela, §. final verſ. In tam vtili, ff. de reg. Iur.*, & eiuſdem *Cyriac. controu. 332. num. 26., & ſeqq.* Non
6 eſt conſideranda diſtinctio, an † donatio ſit oneroſa, vel merè lucroſa ad effectũ firmandi, an per ſtipulationem Notarij quæratur Ius irreuocabile abſenti. Quia cum ſit in illius arbitrio acceptare, necne, nunquam donatio dici poteſt oneroſa ſi illius acceptatio eſt eiuſ-
7 dem † donatarij arbitrio commiſſa, qui quatenus

tenus ſibi non expediat poteſt non acceptare, nec interim eſt Iure illius electionis priuandus. *Cyriac. dicta controu. num. 9., & 29. verſ. &*
8 *quatenus*., cum † actus ex parte donantis ſit vndequaque perfectus, & irreuocabilis licet ex parte donatarij ab eius arbitrio pendeat, vt aduertit ad propoſitum *Anquirinol. conſ. 30. num. 313.*

9 Vndè Paulus † inconſultis alijs donatariis nullo modo potuit ad retrodonationem in eorum præiudicium deuenire, quia illius acceptatio iuncta cũ ſtipulatione Notarij quaſi abſentium vices gerentis ſatis efficaciosè dicitur inſecuire ad hoc, vt ante acceptationem
10 Ius quæratur abſentibus, & † reuocandi via donatori præcludatur non obſtante multorum contradicentium ſtrepitu, æquiorem, & veriorem opinionem impugnantium, vt teſtatur *Bald. in l. cum à Sorore vol. vltimo num. 7. C. de Iur. dot. Caſtrenſ, Alex., Iaſ., & alij in l. qui Roma §. Flauius, ff. de verb. oblig. Cranett. conſ. 19. num. 11. lib. 1. Roland. conſ. 19. nu. 19. lib. 1. Cephal. conſ. 33. nu. 5. lib. 2. Menoch. conſ. 92. nu 76. & conſil. 1153. nu. 52.*, & fusè per *Surd. deciſ. 206. nu. 6. Rota deciſ. 38. num. 13. par. 7. recent., & coram Buratt. deciſ. 149. num. 4.*, & ibi *Adden. num. 10.*

11 Quapropter verba diſpoſitiua dictæ † donationis Paulum, & alios condonatarios in paritate vocationis attingentia faciunt, vt effectus beneficæ voluntatis irreuocabilis æquè directè, cadat in perſonam filiorũ, ac in perſonam Patris, qui huius donationis nõ auctor, ſed immediata donatorũ munificẽtia reputa-
12 tur, & ideo † filij quamuis hæredes Patris venientes ex propria perſona non offendunt paternam reuerentiam, imò admittuntur contrà factum Patris, *Bellon. conſ. 45. num. 8. & conſ. [...] num. 3. Venturin. conſ. 14. nu 79. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. [...] gloſſ. [...] par. [...] nu. 30. Theſaur. quæſt. 02. num. 23. lib. 1. Capic. Galeott. controu. cap. 57. nu. 18. lib. 1. Oſa. deciſ. 13. num. 5. Surd. deciſ. 2[...] num. [...]* eique *Adden. ad deciſ. [...]2. num. 2. Rota in Florentina Donationis 2. Aprilis* 1650. §. *Non obſtat coram bo: me: Pentingerio*, & prius *in Auenionen. Fideicommiſſi 4. Februarij* 1643. §. *Hæc autem irrelenantia coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Quod priori Iure valere debet ex eo, quod
13 Paulus † retroceſſit donationem ſibi factam, quod reuera intelligendum eſt de Iure ſibi competenti, non autem de Iure filiorum, aut hæredum, cum nullum verbum illud ſpeci-
14 ficè ſonet in tota † retrodonatione, quæ in dubio extendi non poteſt ad Ius competens hæredibus ex propria perſona, nec compræhendit Ius in ipſis radicatum, vt per *Peregr. de fideicomm. artic. 52. num. 92. Cancer. var. reſol. cap. 15. num. 60. part. 3.* cum alijs congeſtis in *Interamnen. Fideicommiſſi 11. Martij* 1654. *coram R. P. D. meo Celſo.*

15 Denique non vrgent adducta ex † nõ obſeruantia d. donationis, ex qua infertur validitas retrodonationis, quia vltrà, quod ceſſat motiuum ex eo, quod donans ſemper remanſit in poſſeſſione dictorum bonorum cõtrauentio vnius ex vocatis nocere non poteſt alijs ſubſtitutis venientibus proprio Iure, ſed potius ipſis aperitur via ſuccedendi ex caducata prima parte per cõtrauentionem, aut quouis alio modo, fit locus vocationi aliorum ſubſtitutorum, *l. Petro, §. Fratre, ff. de leg. 2. l. hoc amplius, C. de fideicom. l. vnica, §. in primo, & §. in ſecundo, C. de caduc. tollen. Rota deciſ. 492. num. 1. par. 2., & deciſ. 270. num. 8. par. 5. recent.*, & poſt *Zacch. de obligat. Camer. deciſ. 194. num. 10. & ſeq.*

Et ità vtraque parte Informante deciſum fuit.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Fideicommiſſi de Pandinis.

Lunæ 7. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio compendioſa quandonam in vulgarem reſoluitur, & quinam vulgaris ſubſtitutionis effectus; Hæreditatem inter nepotes ex proprio Iure ad ſucceſſionem aſpirantes in capita eſſe diuidendam, & quid dicendum eſſet, ſi cum Amita, aut Patruo concurrerent.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat.*
2 *Vocatio filiorum in conditione poſitorum vti ſub mortis mentione concepta, compendioſa ſubſtitutionem includit.*
3 *Subſtitutio compendioſa decedente ante conditionis euentum primo ſubſtituto in vulgarem reſoluitur.*
4 *Subſtitutio vulgaris facit, vt alter ſubſtitutus ex proprio Iure admittatur.*
5 *Filij ex ſtatutaria diſpoſitione tanquam in conditione poſiti deficientibus Matribus vocati cenſentur, ac ſi ore proprio eos Teſtator vocaſſet.*
6 *Filij Auunculo hæredi immediatè ſuccedunt nulla habita ratione ſubſtitutionum Matrum, quæ vti caducata, ac ſi ſcripta non fuerit reputatur.*
7 *Filij Matribus ante euentum conditionis defunctis ex proprio Iure in vim vulgaris admittuntur, perindè, ac ſi hæredi immediatè fuerint ſubſtituti.*
8 *Filij ex propria perſona ad ſucceſſionem aſpirantibus, diuiſio bonorum inter ſingulos viriliter, non autem in ſtirpes fieri debet.*
9 *Filij ad portionem Matris dumtaxat vti in conditione poſiti fuerunt, vocati cenſentur.*
10 *Nepotes cum Amita ad ſucceſſionem aſpirãte Matris locum aſſumere coguntur.*
11 *Subſtitutione in perſonis Matrum effectum ſortita, filij ex ſubſtitutione fideicommiſſaria ſuccedentes ratam ijs dumtaxat delatam conſequi poſſunt.*
12 *Subſtitutione Matrum ex prædeceſſu ipſarum euaneſcente, nepotibus ex proprio Iure ſucceſſio defertur.*
13 *Succeſſio quando ex proprio Iure nepotibus competit, hæreditas in capita conſequenter diuidi debet.*
14 *Teſtatorem Iuris communis diſpoſitioni ſe conformaſſe præſumitur.*
15 *Nepotes in Patrui, ſeù Auunculi hæreditate viriliter ſuccedunt, ſecus ſi Patruus, vel Amita cum ijs concurreret.*

DE-

DECISIO CCXXXI.

CAESAR Pandinus vniuerſalem hæredem ſibi inſtituerat Iulium Cæſarem ex Fratre Nepotem, eique ſine filijs decedenti Hieronymum, & Iſabellam eiuſdem Sorores, necnon ſuas reſpectiuè neptes ſubſtituerat, quibus deficientibus ſine filiis Exequutores cum certo onere vocauit; Cùm verò per obitum Iulij Cæſaris abſque liberis in fauorem filiorum Hieronymæ, ac Iſabellæ idemmet fideicommiſſum remanſerit apertum, viriliter ipſis, non autem in ſtirpes coram R.P.D. meo Taia, fuit delata ſucceſſio,
1 cuius † ſententia ex vtroque validitatis, ac Iuſtitiæ fundamento hodie Domini comprobarunt; Illa enim ex actorum reuolutione reſultat, iuxtà *deciſ. Veralli 260. par.2.*, paſſim in hoc Sacro Tribunali receptam. Hæc verò
2 exindè conuincitur, quod † vocatio filiorum in conditione poſitorum Statuto Vrbis ſancita *lib.1.cap.142.* vti ſub mortis mentiotione concepta compendioſam ſubſtitutionem includit, *ex theor. Bart. in l.Centurio nu. 26. & 32. ff. de vulgar. Alex. conſ.71.nu.3.lib.2. Pariſ. conſ.25.num.15. vol.3. Menoch. conſ.215. num.1.*,
3 quæ primo † ſubſtituto ante cõditionis euentum decedente, vel fideicommiſſum agnoſcere recuſante, reſoluitur in vulgarem, cu-
4 ius virtute ſubſtitutionis ex † proprio Iure alter ſubſtitutus admittitur, vt in in ſpecie Statuti Vrbis dixit *Rota deciſ.332. numer.1. 9. & 10. par.2. recent.*

Hinc cùm Hieronyma, & Iſabella hæredi
5 grauato prædeceſſerint, earum † filij, qui tanquam in conditione poſiti ex ſtatutaria diſpoſitione vocati cenſentur, ac ſi ore proprio eos Teſtator expreſſiſſet, vt dixit *Rota deciſ.355.num.12. par.5. recent, & coram Gregor. dec.337.nu.4.*, non quidem ex Iure tranſmiſſo, ſeù repræſentationis, ſed ex propria perſona, ac à Matribus prorſus independenti, in vim vulgaris ſubſtitutionis hæreditatem aſſequi
6 debent operantis, vt ijdemmet † filij Iulio Cæſari hæredi, ac Auunculo immediatè ſucdant, nulla prorſus ſubſtitutionis Matrum ratione perhabita, quę vti caducata reputatur ac ſi ſcripta non foret, vt in terminis tradunt *Gabr. conſ.115.num.11.cum ſeqq. lib.1. Pariſ. conſil.66.num.75.lib.3. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.11.tit.20.nu.17. Rota deciſ.403.nu.11. cum ſeqq., & deciſ.424.nu.4. par.2., & deciſ.142. num.3. verſ. Qua coniectura par.4. recent.*

Nec vrget, quod filij proprijs dumtaxat
7 Matribus ſubſtituti fuerint; Siquidem † his ante cõditionis euentũ defunctis, & de medio ſublatis filij ex propria iure in vim vulgaris admittuntur; perindè, ac ſi immediatè hæredi ſubſtituti forent, vt præter auctoritates ſupra allatas, notat *Bart. in l. quandiù inſtitutus 68.n.10.* ibique *Imol. num.3. ff. de acquir. hæred. Caſtrenſ. conſ.422. num.1. verſ. In contrarium videtur lib.2. Rota coram Vrgellen. deciſ.103.num.3.*
8 Dùm itaque harum Sororum † filij ex propria perſona ad ſucceſſionem aſpirant, nec non ſub vnico collectiuo nomine noſcuntur vocati, ibi: *E mancando l'una, e l'altra Sorella ſenza figli*, inter ſingulos viriliter, non autem in ſtirpes diuiſio bonorum peragi debet, vt aduertit *Dec. conſ.412. num.1. cum ſeqq., Pariſ. conſ.37. num.82., & 83. lib.2. Cephal. conſ.456. num.1. Peregr. conſ.45.num.25. & 26. lib.2. Giomagn. conſil.23.num.7. & 8. Magon. deciſione Florent.144.nu.20. verſ. Tamen in hac facti ſpecie.*
9 Nec obſtat, quod † filij ad portionem Matris dumtaxat vti fuerunt in conditione poſiti, vocati cenſeantur *Gabr. conſ.2. num.6. cum ſeq. lib.2. Rota coram Seraph. deciſ.128.num.3.*
10 Poſſet enim vrgere obiectio ſi † Nepotes cum Amita ad ſucceſſionem aſpirarent, quo caſu Matris locum cogerentur aſſumere;
11 Vel quoties † ſubſtitutio in perſonis Matrum effectum ſortita foret; Tunc enim filij ex ſubſtitutione fideicommiſſaria ſuccedentes ratam iiſdem dumtaxat delatam, conſequi
12 poſſent; Secùs verò, dùm Matrum † ſubſtitutio, ex prædeceſſu ipſorum euanuit, & Nepotes inter ſe concurrunt. Tali quidem caſu ijs ex proprio Iure defertur ſucceſſio, vt aduertit *Gabr. ad conſ.115.nu.21. cum ſeqq. lib.1.*
13 alijque ſuperius recenſiti, & † hæreditas conſequenter in capita diuidi debet ex auctoritatibus ſuprà relatis. Dùm maximè Iuris com-
14 munis diſpoſitione perſpecta, cui ſe † Teſtatorem conformaſſe præſumitur, vt in ſpecie dixit *Rota coram bo:me: Merlin. deciſ.631.num.11.*
15 Nepotes † inter ſe certantes viriliter ſuccedunt in Patrui, ſeù Auunculi hæreditate. Quicquid dicendũ foret ſi Patruus, vel Amita cum ijs concurreret, vt notat *Azzo in Summa nu.7. C. de legit. hæred., Cephal. conſ.341. nu.75. verſ. Sed prædictis minimè obſtantibus, Theſaur. deciſ.162.nu.2. & 3. Gratian. diſcept. forenſ. cap.709. nu.3. cum ſeqq.* Et diſcuſſo plenè articulo, dixit *Rota deciſ.27. par.1. rec., & coram bo:me: Merlin. deciſ.570. num.10. cum ſeqq., & deciſ.631.nu.11.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Caſtri Orciani.

Lunæ 7. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Læſione ceſſante, reſtitutio in integrum non datur, ſed ſententia in rem iudicatam tranſit; Deindè quòd Dominus directus agens ad deuolutionem bonorũ, vt obtineat dominium, illorum identitatem plenè, & concludenter probare teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia dum nihil in cauſa à multis annis factum fuit, non prorogatis fatalibus in iudicatũ tranſiuit.*

2 *Sententia quando eſt iuſta ceſſat læſio ſine qua reſtitutio in integrum non competit.*

3 *Dominus directus quando agit in petitorio ad deuolutionem bonorum, identitatem bonorum poſſeſſorum plenè, & concludenter probare tenetur.*

4 *Reſer-*

4 *Reſeruatio non probata identitate rei particularis dubia, & incerta redditur, cùm fieri poſſit, quod bona quæ petuntur ſint de reſeruatis, & alio titulo conceſſis.*

5 *Poſſibilitas ſola neceſſitatem probationis in Iudicio petitorio requiſitam excludit.*

6 *Probatio identitatis rei reſeruatæ concludens per neceſſe non per poſſibile eſſe debet.*

7 *Reſeruatio ad fauorem capituli facta non releuat, cùm non probetur identitas, ſine qua in gradu reſtitutionis in integrum ſententia lata reuocari non debet.*

8 *Poſſeſſor ad iuſtificandum titulum acquiſitionis regulariter non tenetur, cùm ei ſufficiat dicere poſſideo, quia poſſideo.*

9 *Agens ad deuolutionem, vt obtineat dominium, idem plenè, & concludenter probare tenetur.*

DECISIO CCLXXXII.

VIGORE Inſtrumenti conceſſionis Caſtri Diruti cum Territorio, de quo agitur, factæ vſque de anno 1286. Nobilibus Viris Andreæ Ioanni, & Sabbæ de Pierleonibus iudicium inſtituerunt Canonici Sanctæ Mariæ Transtyberim anno 1571. contrà Fuluiam Taſcam ſuper deuolutione quorundam bonorum ab ipſa poſſeſſorũ in dicto Tenimento. Et licèt in prima Inſtantia ſententiam obtinuiſſent in gradu appellationis interpoſitæ tàm à Fuluia, quàm ab Hoſpitale Sancti Spiritus in Saxia eius Authore lata fuit ſententia abſolutoria à bo: me: Cotta; Vndè hodie excitata iterum controuerſia cenſuerunt Domini conſtare de re iudicata, non autem de cauſis reſtitutionis in integrum, quia cùm ab anno 1591. nihil actum fuerit in cauſa vſque ad annum 1639. (quo obtenta fuit Immiſſio directa Reuerendiſſimo Terracinen. contrà alios poſſeſſores Bonorũ dicti Caſtri)
1 non † prorogatis fatalibus ſententia tranſiuit in rem iudicatam, *cap. Cum ſit Romana de appell. Auth. ei, qui C. de tempor. appell. Rota coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 44. num. 4. & in Rauennaten. Bonorum 4. Martij 1654. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Cum enim.*
2 Cumque † ſententia appareat valida, & iuſta ceſſat læſio ſine qua reſtitutionem in integrum non competere, tradit *Abb. in cap. ex litteris 4. ſub num. 5. de reſtit. in integr. Rota deciſ. 170. par. 6. recent. num. 2. Interamnen. fideicommiſſi 11. Martij 1654. coram R. P. D. meo Celſo, §. Reſpectu verò, & in Meleuitana Bonorũ 27. Nouembris 1658. coram me, §. Iuſtitia ſententiarum.*

In præſenti caſu validitas non reuocatur in
3 dubium, & Iuſtitia ſubſiſtit, cùm non † probauerint Canonici identitatem bonorum poſſeſſorum à Taſca, prout plenè, & concludenter probanda eſt, quando Dominus directus in petitorio agit ad deuolutionem bonorum *Cranett. conſ. 198. num. 4. Mareſcott. var. reſol. 82. num. 1. lib. 1. Gratian. diſcept. 533. nu. 41. Rota coram Merlin. deciſ. 476. num. 2. deciſ. 198. nu. 1. & 2. par. 8. recent. Romana Domorum 9. Decemb. 1641. coram Reuerendiſſimo Tarraconen., & in Romana Domus 3. Iunij 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. Non obſtat*; Præſertim, quia non fuit tunc intentatum à Canonicis Iudicium ſuper deuolutione totius Caſtri, ſed ſuper quibuſdam bonis particularibus à Taſca poſſeſſis, vt ſuprà, in quibus terminis probata identitate
4 Caſtri non cenſetur probata † identitas rei particularis, quando, vt in præſenti conceſſione Dominus directus ſibi aliqua bona reſeruauit, ex reſeruatione enim huiuſmodi res redditur dubia, & incerta, cùm poſſit eſſe, quod bona, quæ petuntur, ſint de reſeruatis, & alio titulo conceſſis, vt conſiderat *Crauett. conſ. 293. nu. 6., & 7.*, & latè deductum in hac *cauſa Romana Caſtri Orciani 14. Decembris 1576. in princ., & §. Neque obſtat, coram bo: mem: Cotta, & prima Aprilis 1591. ſub §. primo, coram Orano,*
5 quæ ſola † poſſibilitas excludit neceſſitatem probationis in hoc Iudicio requiſitam, *Surd.*
6 *conſ. 5. nu. 45. & ſeqq.*, vbi quod † probatio debet eſſe cõcludens per neceſſe, non per poſſibile, *& conſ. 505. num. 6. Dec. conſ. 37. nu. 9. circa med. Peregr. de fideicom. art. 10. nu. 54.*, nec ex eo, quia *Rota deciſ. 216. nu. 13. par. 6. recent. & in Romana Bonorum 28. Maij 1657. coram me, §. fin.*
7 Hinc non refert, quod prædicta † reſeruatio facta fuerit ad fauorem Capituli, & Canonicorum, qui cùm agant ad deuolutionem totius Caſtri includuntur neceſſario Bona, quæ à Taſca poſſidebantur; Quia non verſamur hodie in Iudicio vniuerſali vigore alterius Commiſſionis poſteà obtentæ contra alios poſſeſſores Bonorũ dicti Caſtri, de quo ſuo tempore erit diſputandum, cùm in eo nulla fuerit lata ſentẽtia de re iudicata diſputari non poteſt, ſed ſuper certis corporibus, ſuper quibus pronunciatum fuit à bo: mem: Cotta, vt ſuprà, reſpectu quorum ſatis eſt, identitatem non probari, vel eſſe dubiam ad hoc, vt ſententia Rotalis, quæ ob non proſequutam appellationem in iudicatum tranſiuit in gradu reſtitutionis in integrũ reuocari non debeat, cùm hoc caſu probationes debeant eſſe clariſſimæ, *Rota corã Buratt. deciſ. 323. ſub num. 4., & in Marſicen. Iuriſdictionis 17. Iunij 1647. coram bo: me: Bichio, §. fin.*

Parùm etiam releuat, quod neque Taſca,
8 neque Hoſpitale † titulum acquiſitionis iuſtificauerint, quia non ſolùm regulariter ad hoc nõn tenetur poſſidens, cui ſufficit dicere poſſideo; quia poſſideo, *Rota coram Duran. deciſ. 28. num. 19., & coram Eminentiſſimo D. Car-*
9 *dinali Otthobono deciſ. 62. nu. 20.* Sed † Canonici qui agunt ad deuolutionem, tenentur Dominium plenè, & concludenter probare aliàs obtinere non poſſunt, *Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 85. num. 5. Roland. conſ. 82. num. 17. lib. 2. Rota in Mediolanen. pratenſa deuolutionis 11. Febr. 1650 coram Reuerendiſſimo Papien. §. Turbiditas, & in Vercellen. ſeù Caſalen. Bonorum 10. Maij 1658. coram R. P. D. Beuilaqua, §. Anno 1643.*

Quod an ſatis probatum fuerit ad effectũ, de quo agitur, & an locũ habeat præſcriptio pro parte Hoſpitalis oppoſita, noluerunt hodie Domini diffinire, quia de his diſputandũ erit in Iudicio vniuerſali deuolutionis totius Caſtri, cùm interim prædicta ſufficiant, vt ſen-

ſententia bonæ memoriæ Cottæ tranſiuerit in rem iudicatam, prout de re iudicata conſtare, reſolutum fuit vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Bononień Prælegati.

Veneris 11. Februarij 1661.

ARGVMENTVM

Legatum omnium rerũ, quæ in domibus ſunt nec ad venalia, nec ad ea quæ caſu ibi inueniuntur extenditur. Verbum *omnia vti & textus leg. general. §. vxori, ff. de vſufr. legat.* nitidè & prolixè examinantur. Dictio *dilectiſſimæ vxoris* Ius prælegati non mutat, nec ab eo vti delibatione hæreditatis ad eiuſdem exinanitionem contra mentem Teſtatoris deueniri non debet.

SVMMARIVM.

1 *Verba* quæ domui meæ erunt *in legatis pro* eſſe ſolebant *accipi debent.*
2 *Legatum omnium rerum quæ in domibus ſunt quæ mercis cauſa computata ſunt non comprehendit.*
3 *Exceptio* excepta pecunia, *licet firmet regulam in non exceptis, eam tamen non dilatat, nec ſub ea quæ de ſua natura non ſunt, comprehendit.*
4 *Venalia in domo eſſe non videntur.*
5 *Legatum omnium rerum in domo ad ea quæ caſu ibi reperiuntur non extenditur.*
6 *Legatum quando in eo apponitur ſignum vniuerſale* omnia *reſtrictionem non recipit.*
7 *Verba cuiuſcunq.* qualitatis & conditionis *quomodo intelligenda.*
8 *Verba* cuiuſcunque qualitatis *verbis* quocũque modo *æquipollent.*
9 Decium *& alios verbum* omnia *non benè intellexiſſe probatur.*
10 *In legato magna eſt differentia an ſignum vniuerſale adiungatur rebus, an verò exiſtentia in loco adducatur.*
11 *Dictio vniuerſalis* omnia *non in epithetis rerum, ſed in aduerbijs verborum declaratur.*
12 *Teſtator relinquens vxori omnia, quæ in domo habet an frumentum quod ibi erat cauſa vendendi comprehendat.*
13 *Verbum* omnia *quando ad ſubſtantiam, quantitatem, qualitatem, & eſſentiam formaliter pertinet, quomodo intelligendum.*
14 *Verbum* quoquomodo *quando ad exiſtentiam localiter pertinet quænam comprehendit.*
15 *Verba* lego omnia mobilia domus *quomodo procedunt.*
16 Textus l. general. §. vxori, *an de vſufructu rei, non autem de proprietate legata agat.*
17 *Teſtator legando vxori ſub appellatione* dulciſſimæ & Dominæ *omnia mobilia domus, nõ ideò venalia legaſſe cenſetur.*
18 *Ius legati vbi in relicto veniunt venalia non mutatur, etiamſi liberis etiam cum epitheto* dulciſſimorum *fuerit relictum.*
19 *Prælegatum eſt delibatio hæreditatis ex qua teſtator alicui quid collatum velit.*
20 *Prælegatum eſt donatio Teſtamento relicta.*
21 *Prælegatum ſi ad omnia venalia in domo extenderetur, non eſſet delibatio hæreditatis, ſed exinanitio.*
22 *Prælegatum ad mobilia domui & habitationi conuenientia referri quomodo conuincitur.*
23 *Mobilia homines ſua ſupellectilia alteri generi adſcripta communiter appellare ſolent.*
24 *Vſus communis loquendi quando eſt factio probari debet.*
25 Mobilia & ſupellectilia *ex communi vſu loquendi Bononiæ pro vno eodemque habentur.*

DECISIO CCLXXXII.

PER ragion di Prelegato, & in ogn'altro meglior modo il Teſtatore laſcia alla Sig. Eliſabetta ſua conſorte la Caſa al preſente habitata dal Teſtatore inſieme *con tutti i mobili, in quella eſiſtenti di qualunque ſorte, qualità, e quantità ſi ſiano, liberamente, e per piena ragione in tutti gl'altri ſuoi beni, &c.* Salue ſempre le coſe ordinate e laſciate, inſtituiſce le dette Signore Eliſabetta ſua dilettiſſima cõſorte, e la Sig. Camilla ſua cariſſima ſorella, e morendo le dette ſue heredi, ò alcuna di loro nella terza parte della portione di ciaſcuna della ſua heredità inſtituiſce, e conſtituiſce le Madri del Corpus Domini, &c.

Cum autem Teſtator haberet domi ſericũ valoris venale lib. Bon. 15229. dubitatum eſt an contineatur in prælegato, & DD. reſponderunt non continetur.

1 Quia huiuſmodi legatis illa † verba, *Quæ domui mea erunt* ſic accipi debent *eſſe ſolebant l. penult. §. vlti. ff. de aur. & arg. leg. cum alijs apud Prat. vlt. vol. interpr. 1. dub. 8. num. 9. & ſeqq. lib. 4.*

2 & in † legato omnium rerum, quæ in his domibus erunt, quæ mercis cauſa computatæ ſunt non compræhenduntur, *l. generali 32. §. vxori, ff. de vſufr. leg. & ibi Bart.* (qui amplius

3 *num. 3.* notat † exceptionem *excepto argento* firmare regulam in non exceptis, non tamen eam dilatare, vt faciat ſub ea comprehendi, quod ſua natura non compræhenderetur) *Menoch. de præſumpt. præſumpt. 137. num. 7. lib. 4. Mantic. de coniect. lib. 9. tit. 6. num. 13. Couar. var. reſ. 5. nu. 3. lib. 2.* (qui nu 4. declarat ſecus ſi exceptio eſſet de re venali) ad rationem, quia

4 ea quæ ſunt † venalia non videntur eſſe in in domo inquit *Bart. ad §. vxori in fin. Pinell. ad l. 1. C. de bon. matern. p. 2. nu. 46. verſ. melius igitur,* cum alijs apud *Pignatell. contr. 65. num. 30. cent. ſecunda.*

Eo quoque argumento Textuali, quod ſicut rebus, quæ in fundo ſunt legatis accedũt etiam ea, quæ tunc non ſunt, ſed eſſe ſolebãt,

5 ita nec quæ caſu ibi fuerunt legata exiſtimãtur, *§. vltimo l. quæſitum 76. in fin. ff. de leg. & ibi Bart.*

Et cum expenderentur verba *di qualunque ſorte, qualità e quantità ſi ſiano liberamente, e per*

6 *piena ragione,* & proponeretur quod † quando in legato apponitur ſignum vniuerſale *omnia,* tunc legatum non recipit reſtrictionem apud *Bart. ad §. vxoris num. 4. verſ. ſed con-*

7 *tra prædicta*, & de verbis cuiuſcumque qualitatis *Altograd.conſ.70.num.4.verſ.1.in caſu noſtro & in append. verſ. addi etiam poteſt lib.1.* cum alijs, & præcipuè *Ciarlin. contr.87.num.5.verſ. nec refert, & num.6.* de verbis ſimilibus *cuiuſcumque conditionis*, nec referre quod hic non
8 adſint illa verba † *quocumque modo*, quia hæc alia *cuiuſcumque qualitatis ſint* æquipollentia ſufficiant, &c. *Altograd.d.conſ.70.num.25.verſ. nec refert, & nu.26.Ciarlin.d.conſ.87. d.nu.5.verſ. nec refert Andreol.contr.102.num.8.verſ.2.moueor*, & ſatis propter verba *omnia mobilia Dec. conſ. 472.num.6.verſ. ſimiliter non obſtat.*

9 Tamen † Decio, etſi qui ſunt alij ſimiles reſpondebatur ſi id ſenſerint, id quidem ſenſiſſe contra *Tex.clarum in d.§. vxori ibi omnium rerum quæ in his domibus erunt, & Bart. Ibi ſi Teſtator reliquit vxori omnia, quæ habet in Domo*,
10 adeout † manifeſta ſit differentia an ſignum vniuerſale adiũgatur rebus, an verò adijciatur exiſtentiæ in loco, vt inquit *Pereg. in conſ. 37.ſub num.5.lib.2.Gabr. conſ.98.nu.28. verſ.minus obſtat num.29.lib.1.Bimius conſ.5.num.34.& ſeqq.* (vbi nuncupatur contra Decium) *Conar.d.reſol,5.d.nu.3.verſ.2. ſecundo conſtat. Dilect. de arte teſt. tit.6.cant.19. num.1.& 2.Ripol. var. reſol.13.num.98. & ſeqq.& ſenſit Rota coram Puteo dec.20.ſub num.1. lib.3.* (*quæ fuit edita contra conſil.Beroi 44.lib.2.*) & ſenſerunt omnes, qui
11 vniuerſalem dictionem declararunt non in epithetis rerum, ſed in aduerbiis verborum *Put.d.dub.8. ſub num.13.Menoch. præſumpt.137. num.10.Pacif.de ſalu.interd.inſpect.3.cap.5.num.8* & alij apud eos, & *Pignatell.d.contr.65. num.16.* & pro omnibus *Bart.ad d. §. Vxori d. num.4.*
12 dum enim ſenſit cum † Teſtator reliquit vxori omnia quę habet in domo non venire frumentum, quod ibi erat cauſa vendendi, & in textu ſi dixiſſet *quæ domi quoquomodo ſunt* clara eſt differentia ſupraſcripta.

13 Et congruit ratio, quia huiuſmodi † verba *di qualunque ſorte, &c.* & breuiter *omnia, &c.* ad ſubſtantiam, quantitatem, qualitatem, & eſſentiam formaliter pertinent, nec faciunt in domo eſſe, quæ non erant, quantumcumque faciunt propria eſſe quæ propria non erant, vt ratione proprietatis veniant quæ non veniſſent, ſed *quomodocumque, qualitercumque, &*
14 *huiuſmodi, & quoquomodo apud Bart.* ad exiſtentiam localiter pertinent, & faciunt comprehendi, quæ impropriè erant, ſi propriè ipſa ſint, vt ſi impropria etiam ſuis verbis vniuerſalibus comprehendantur ad *Afflict. dec.106. num.6.* ſi factum ſit legatum cum ſigno vniuerſali omnium rerum quæ quoquomodo ſunt in domo, &c. cum alijs ſuperius citatis, &c.

Nec audiendi viſi ſunt aliqui Moderni apud *Andreol.d. contr.102.ante d.num.8.verſ. ſecundo moueor & Ciarl.d.contr.87.d.nu5.d.verſ.nec*
15 *refert*, inſtantes verius eſſe † procedere etiam quando ſignum vniuerſale non eſt adiectum limitationi legati, ſed ſolum legato, vt ſi dictum ſit *lego omnia mobilia domus, &c.*

16 Quia viſum eſt contra *tex. clarum d.§.Vxori vt ſupra*, & contra ſententiam Bart. & aliorum, non declarando, ſed potius declinando *d.tex.* tanquam agentem de vſufructu rei, non autem de proprietate legata, ſi eadem ratio eſt totius, & partis, & otio ſuo abutentibus delinquitur, & omni ſingillatim, & viderit *Ciarlin. cum ſuis allegat. controuerſ. numer.1. verſ.nam in primis, & num.2.* conſentiens relinquendo omnia, quæ in domo ſunt propter locum deſignatum reſtringi diſpoſitionem vniueſalem præcedentem, adeout non comprehendat venalia ad *d.§. Vxori.*

17 Neque etiam iuuari dictione † *dilectiſſimæ Vxoris* prælegatum vxori à marito qui eam dilectiſſimam, & Dominam vocauit, vt Bardus ille *in l. Vxorem 39.ff. de leg.3. inquit Tiraquell.connub.leg.5.num.11.* etiam bardior alius, qui vxorem vocauit dominam ſuam *in §.Vxoris l.vlt.ff.de aur.& arg.legato.*

Quia Teſtator dilectiſſimam vocauit in inſtitutione, & ibidem cariſſimam quoque ſororem pariter inſtitutas, & propterea vbi
18 in † relicto veniunt venalia non mutatur id Ius, quamuis relictum fiat liberis, quin etiam cum epitheto *Dulciſſimorum, §.item non quærentur, l.pediculis.34.ff. de aur. & arg.leg.* & conſequenter patet contra illum *tex. loqui Roman. &c. apud Pinell.ad d.Rubr.d.num.42.verſ.inſpecto item, & amplius Bim.d.conſ.5.num.39.verſ.verum iſtorum opinio, & ſeqq. cum alijs apud Pignatell. d. contr.65. nu.25.verſ.quoad ſecundum, & ſeqq. Rota coram Put.d.dec.20. n.2.et 3.*

19 Et mouit etiam DD. quod alias † prælegatum non eſſet delibatio hæreditatis qua Teſtator ex quo vniuerſum hæredis fores alicui quid collatum velit, *l.legatum 119.ff.de leg.*
20 *primo*, ſiue quædam † donatio teſtameto relicta, *l.legatum 37.ff.de leg.2.§. legatum inſtit.de leſ-*
21 *gat.* Sed † exinanitio ipſius hæreditatis, tum ſupponatur ſericum valoris librarum 15229. & alia bona deducto ære alieno circiter 16394. & ad hæc benè *Odd.conſ. . . num.25.Rota d.453. p.1.rec.ad tex.l.quidam 30. in fin.& §.ſed & ipſe Papinianus in fin.l.quæſitum 12.ff. de fund.Inſtruct.*

Nec parum mouebat aliquem vulgaris
22 hominis vernacula diſpoſitio, & † prælegatum *la Caſa al preſente habitata dal Teſtatore inſieme con tutti i mobili in quella eſiſtenti, etiam di qualunque ſorte*, ad intelligenda mobilia domus, & domum inſtructam ad habitandum ab vxore prout vir & vxor habitabant, & de mobilibus domui & habitationi conuenientibus, & de his quidem cuiuſcumque ſpeciei, ſed de his, & de ſuppellectili legata, *l.4.*
23 *de ſuppell.leg.* cum † communi more homines appellēt mobilia ſua ſuppellectilia alteri generi ſuo adſcripta, vt de legato Regis Franciæ ſcripſit ad Summum Pontificem *Oldrad. conſ.219. in fin. & Io.Andr. ad ſpecul.de fratribus tit.7.Dec.conſ.472.num.10.Peregr.d.conſ.37.n.14 & 15.Mant.de coniect.lib.9.tit.3.num.3.* & ſenſit *Rota coram Ludouis.dec.157.nu.10.* & retulit pro notorio *Pinell.ad d.l.1.n.50.verſ. notorium enim cum alijs apud Caſtill.contr.38.num.248. lib.1. & præcipuè Odd.d.conſ.30.nu.18.verſ.4. principaliter & ſeqq.*

24 Nec aduerſio hæſitabat ex eo, quod † iſte com-

communis vſus loquendi ſit factio, et ideo debet probari, *Dec.conſ.472. num.15. Peregr.d. conſ.37.num.16.& 17.Mant.d.tit.3.d.num.8.verſ. ſed huic Rota d.dec.257.ſub d. n.10.*

Quia vt *Oldrad. & alij ſuprascripti* de communi ſermone agunt, hæc eſt contradictio non autem declaratio, aut limitatio. Deinde † iſte communis vſus loquendi Bononiæ ſatis probatus videtur auctoritate *Io. Andr. Bonon.* nec obſcurè apud *Rot. Bonon. diverſ. dec.51 num.20, verſ. quod bona mobilia, ibi mobilia & ſupellectilia.*

25

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Rauennaten̄ Fideicommiſſi,

Veneris 11. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo reciproco ex tribus requiſitis neceſſarijs probato; quorum 1. in vocatione omnium, 2. et 3. in ſubſtitutione vltimò morienti, et in tota hæreditate facta conſiſtunt. Idem etiam ex ratione conſeruandæ agnationis, ſubſtitutione loci pij, verbis Inſtituentis, et alijs coniecturis elicitur; deinde quænam ad probationem filiationis, et Identitatis rei fideicommiſſo ſubiectæ requiruntur, oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſo cum requiſitis purificato immiſſio concedi ſolet.*

2 *Fideicommiſſum perpetuum & reciprocum ex ſubſtitutione inter hæredes ad inuicem facta reſultat.*

3 *Fideicommiſſum reciprocum vt inducatur, tria requiſita ſunt neceſſaria.*

4 *Teſtator vocans omnes deſcendentes maſculos ex legitimo matrimonio natos, validum diſpoſitiuæ vocationis argumentum præbet.*

5 *Subſtitutio deficiente linea ad fauorem Eccleſiæ facta vltimo morienti facta cenſetur.*

6 *Subſtitutio deficiente linea, vel ſubſtitutio vltimo morienti facta pari paſſu ambulant.*

7 *Subſtitutio vt in tota hæreditate facta dicatur, indefinita hæreditatis mentio ſufficit.*

8 *Reciproca expreſſa tam inter hæredes ſubſtitutos, quam eorum deſcendentes ex verbis inſtitutionis elicitur.*

9 *Teſtator hæredes magis dilectos reciprocè ſubſtituens, deſcendentes remotiores & minus dilectos eodem modo vocaſſe præſumitur.*

10 *Ratio conſeruandæ agnationis ex repetita mentione lineæ maſculinæ deducta, deſcendentes remotiores vocatos fuiſſe demonſtrat.*

11 *Subſtitutio loci Pij deficiente linea verificari non poteſt, niſi tacitum reciprocum fideicommiſſum inter ipſos ſubſtitutos inductum cenſeatur.*

12 *Verba in rem non autem in perſonam directa fideicommiſſum reale important.*

13 *Bona fideicommiſſo ſuppoſita ad quoſcumque deuoluuntur, reſtitutioni ad fauorem ſubſtitutorum ſunt obnoxia, & alter alteri reſtituere tenetur.*

14 *Coniecturæ inſimul acceptæ ad inducendum fideicommiſſum reciprocum ſuffragantur.*

15 *Fides Baptiſmatis iunctis adminiculis filiationem probat.*

16 *Nominatio alicuius vti filij cum actu proportionabili Inſtitutionis filiationem inducit.*

17 *Fideicommiſſo ad fauorem alicuius purificato, idem perinde ac ſi ab inteſtato ſuccedit.*

18 *Identitas rei fideicommiſſo ſubiectæ quomodo probatur.*

19 *Identitas rei fideicommiſſariæ vt probata dicatur, duæ demonſtrationes ſufficiunt.*

20 *Coniuncto in æquali gradu non comparente, Actores data cautione de reſtituendo ei ſuam portionem, totum fideicommiſſum petere poſſunt.*

DECISIO CCLXXXIII.

FVIT reſolutum dandam eſſe immiſſionem D.Hippolyto, et fratribus de Raſponis,
1 quoniam cōſtat de † fideicommiſſo Raphaelis, de illius purificatione ad fauorem eorundem fratrum, nec non de identitate prædij controuerſi, quibus cōcurrentibus concedi ſolet immiſſio, vel ex *l.fin.C.de Edict. Diu. Adr. toll.* vel ex *Interdict. Saluiani*, vt firmauit *Rota in Fanen. bonorum 19. Iunij 1648. coram b.m. Arguelles, & in Bonon. fideicom. 5. Decembr. 1650. coram R. P. D. meo Celſo, & in Fanentina bonorum 27. Iunij 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*

2 Perpetuum † fideicommiſſum non ſolum deſcendentium, ſed etiam reciprocum inter Hippolytum, et Brutum hæredes inſtitutos, et grauatos, eorumque deſcendentes etiam de linea ad lineam reſultat ex eo quod Raphael vniuerſalibus hæredibus inſtitutis dd. Hippolyto, et Bruto eius nepotibus, eos ad inuicem ſubſtituit hoc modo: *Che alla ſua heredità ſuccedino li ſuoi figli maſchi legitimi, e di legitimo matrimonio, & in caſo, che alcuno di eſſi non haueſſe figli, voglio, che detta mia heredità caſchi all'altro mio fratello, e ſuoi figli però maſchi, e di legittimo matrimonio, e coſi ſucceſſiuamente ſin tanto, che vi saranno ſucceſſori maſchi, & in difetto di linea maſculina delli miei heredi Nipoti, e deſcendenti, ordino, che tutta la robba di Faenza, & Imola ſia della Chieſa della Madonna del Fuoco; vel reſto delle mie facoltà, in difetto però come ſopra faccio miei heredi il Sig. Paolo Raſponi, &c.* Ex quibus verbis clarè patet concurrere tria
3 requiſita neceſſaria ad inducendum reciprocum fideicommiſſum, quod ſcilicet omnes ſint vocati quod ſubſtitutio fiat vltimo morienti, et in tota hæreditate ex *l.Titia Seio 89. §. Seia libertis, ff. de leg.2. Soccin. Iun. conſ.151. nu.5. & 6. lib.2. cum alijs, quos cumulat Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib.7. tit.5. num.35.*

4 Litteralis eſt vocatio, quia † Teſtator omnes deſcendentes maſculos ex legitimo matrimonio natos ibi: *ſinche vi ſaranno ſucceſſori maſchi*, quæ verba validum præbent argumentum diſpoſitiuæ vocationis, vt in ſpecie ponderat idem *Soccin. Iun. 110. num.25. & ſeqq. & conſ.145. num.39. lib.3. Menoch. conſ.325. n.10. Hond. conſ.65. num.42. lib.1. Theſaur. dec.96. n.15. & 17.*

& 17. Rota coram ſan.mem.Greg.dec.329.nu.6.coram Buratt.dec.395.num.2.cum alys in Cauallicen. fideicommiſſi 23. Iuniy 1656. coram R.P.D. meo Celſo.

5 Alterum, quod † ſubſtitutio facta fuerit vltimo morienti deſumitur ex eo quia deficiente linea maſculina grauatorum ſubſtituit Eccleſiam Beatæ Mariæ ab Igne, & Paulum Raſponum, & ſic manifeſtè apparet illam factam fuiſſe vltimo morienti, nam paria
6 ſunt † ſubſtituere deficiente linea, vel vltimo morienti iuxtà magis communiorem opinionem de qua per *Socin.d.conſ.151.num.6. & 9.lib.2.Ladercb.conſ.49.nu.2.in fin.verſ.Illa enim verba,& conſ.169.num.3.verſ. Et in terminis Poreg.conſ.59.num.7.lib.1.Surd.conſ.344.ſub nu.17 Rota coram Duran.dec.258.num.11.in Terracinen. fideicom.de Pilorcys 15.May 1648. coram Reuerendiſſ.Terracinen.in Bonon. fideicom. de Guidottis 23.Ianuarii, & 7.Iunii 1649.coram bon.mem.Arguelles.*

7 Tertium verò quod † ſubſtitutio ſit facta in tota hæreditate deducitur ex eo quod in bonis ſitis Fauentiæ, & Imolæ ſubſtituta fuit Eccleſia, & in reſiduo Paulus Raſponus, cũ non ſit neceſſe, quod in verbis deductum ſit, ſed ſufficiat indefinita hæreditatis mentio, *Iaſ.d.conſ.145.num.41. & ſeq.lib.3. Decian.conſ. 54.num.69.lib.1. Rota dec.300.num.10.par.1.rec. in d.Bonon. fideic. de Guidottis 23.Ianuarij 1649. coram Arguelles,& in Terracinen. fideic.15.Maij 1648.coram Reuerendiſſ.Terracinen.*

8 Imò dicebant DD. adeſſe † reciprocam expreſſam tàm inter hæredes ſubſtitutos, quã inter ipſorum deſcendentes, dùm enim Raphael poſtquam inſtituit hæredes Hippolytum, & Brutum, eoſque ad inuicem ſubſtituit caſu, quo alter decederet ſine filijs adiecit verba illa; *E coſi ſucceſſiuamente ſin tanto, che vi ſaranno ſucceſſori maſchi*. Elicitur exinde Teſtatorem idem voluiſſe in ſubſequentibus
9 quod in antecedentibus diſpoſuit, & † cum hæredes magis dilectos reciprocè ſubſtituerit, cenſeri debet eodem modo vocaſſe deſcendentes remotiores, & minus dilectos, ità deducit *Soccin. d.conſ.110. num.9.lib.3.* & alijs relatis *dixit Rota dec.266.nu.20.verſ. quando, vt in hoc caſu par.1. rec.*

10 Idquè ſuadet ratio † conſeruandæ agnationis deducta ex repetita qualitate maſculinitatis etiam cum mentione lineæ maſculinæ, vt aduertunt *Pariſ.conſ.90.nu.15.& 24.lib.2 Gratuſ.conſ.89.num.5.Decian. conſ.102. num.15. lib.2.Surd.conſ.96.num.29.Rota d.dec.266.nu.15 par.1. rec. cum alijs in Spolet. fideic.18. Februarij 1648.coram bo.m.Arguell.*

11 Ac etiam † ſubſtitutio Eccleſiæ S. Mariæ ab Igne, & Pauli Raſponi in defectum lineæ dd. hæredum, & eorum deſcendentium, Hinc enim inter ipſos inſtitutos, & ſubſtitutos inducitur tacitum reciprocum fideicommiſſum, ex quo alias vocatio loci pij, & Pauli nunquam poſſet verificari, vt ità per hanc rationem reſpondit *Decian.conſ.3.num.64.lib.1. Bellon.Iun.conſ.2.num.30.cum ſeqq.Fuſar. de ſubſtit.qu.332. num.44. Rota dec.216. num.12.par.5. rec.& dec.97.n.4.par.7. in Romana fideic. de Zeffiris 8.Febr.1647.coram b.m.Bichio.*

12 Maximè cùm Teſtator vſus fuerit † verbis directis in rem, non autem in perſonam ibi: *Voglio che la mia heredità caſchi*, deinde ibi: *Ordino che tutta la mia robba ſia della Chieſa*, Inferius ibi: *Nel reſto delle mie facoltà*, & demum ibi: *Voglio, che dette mie facoltà*, quæ important fideicommiſſum reale, *Bart.in l.peto, §. fratre*
13 *num.2.verſ.dic ergo,ff.de legat.2.* Adeout † bona illi ſuppoſita, ad quoſcunque deuoluantur ſint obnoxia reſtitutioni ad fauorem ſubſtitutorum, & alter teneatur alteri reſtituere iuxtà not.per *Bald.in l.precibus num.65.verſ.Tu dic,& Salyc.nu.36.C.de Impuber.Pariſ. conſ.18. num.50.& conſ.90.num.43.lib.2. Surd. conſ.315. num.20.cum alijs in dec.231.num.1. par.2. & dec.*
14 *216.num.15.& 16.par.5. rec.* quæ ſanè coniecturæ non quidem ſingulæ de per ſe, ſed inſimul acceptæ ſuffragantur ad effectum inducendi fideicommiſſum reciprocum, vt dixit *Rota dec.143.num.1.p.1. & dec.389.num.15. p.4. tom.2.& in Interamnen.fideic.11. Martij 1654.coram R.P.D. meo Celſo*, etiamſi prædicta requiſita non concurrerent, *Menoch.conſ.995.nu.26. Rota dec.266.propè finem,& dec.326.ſub num.15. coram Merlin.*

Purificatio fideicõmiſſi ad fauorem Hippolyti, & fratrum prædictorum reſultat ex eo, quod iſti nati ſunt ex Ioanne Baptiſta, & D.Fauſtina Gioranna, vt conſtat ex Teſtibus datis *in proc.fol.158.& 163.* prout etiam ex fide Baptiſmatis, ex Inuentario bonorum hæreditariorum, & ſententia lata ſuper illorum admiſſione ad hæreditatem
15 ipſius vti eorum patris. Fides enim † baptiſmatis iuncta adminiculis probat filiationem, iuxtà ſententiam noſtri huius Tribunalis, de qua per *Comitol.dec.148.num.6.Buratt. dec.755.num.7. in rec.dec.132. num.2.par.2. cum aliis in Capuana Abbatia 4. Iunii preteriti coram me.*

Ioannes Baptiſta verò deſcendit ab Hippolyto ſeniore altero ex dictis hæredibus, & Leonora coniugibus, vt pariter inquiunt Teſtes deponentes de communi reputatione
16 & tractatu, præcipuè attenta † nominatione illius, vti filij facta ab eodem Hippolyto inſtituendo eundem hæredem vna cum Frãciſco, & Ioanne alijs filijs, ex qua nominatione cum actu proportionabili inſtitutionis probari filiationem ità limitãdo contrariam regulam tradunt *Menoch.de præſumpt. lib.6.præſumpt.53. num.39.* alijque congeſti per *Rotam dec.349.num. 6.ibique Add.nu.9.coram ſa.m.Greg. & dec.157.nu.1.par.8.rec.*

Vndè cùm ex dicto Ioãne ſupradicti Hippolyti filio fuerit genitus Henricus, Iſte verò
17 obierit ſine filijs, vtique † fideicommiſſum reſpectu portionis ſpectañ ad eundem Henricum fuit apertum, & purificatum, ad fauorem Hippolyti Iunioris, aliorumque filiorum Ioannis Baptiſtæ vti proximioris perinde ac ſi ab inteſtato ſucceſſiſſent ad tradita per *Pariſ.conſ.3.nu.41.lib.1.conſ.76.num.6.lib.2 & conſ.24.num.26.lib.3.Cephal.conſ.137.num.32*

& conſ 493.num.10, Roland.conſ.100.nu.11.lib.1.

18 Demùm † identitas Prædij probatur ex Inſtrumento conceſſionis illius factæ Raphaeli fideicommiſſi per Abbatem Portuen̄, *Petr. de fideicom. quæſt.12.num.31. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit.quæſt. 618.num.4. Rota deciſ.360. numer.6. par.5. & fuit dictum in Romana fideicommiſſi de Victorijs 13. Iunij 1653. coram R.P.D.meo Verospio*. Et comprobatur ex verificatione confinium, ac deſcriptione in libro æſtimi Ciui-
19 tatis, cùm tamen ad hunc † effectum duæ demonſtrationes ſufficiant *Bart. in l. demonſtratio falſa num.14. ff. de condit. & demonſtr. Rota deciſ.201.num.15. & 16.par.8.recent.*

Non obſtat, quod Hippolitus Canonicus Lateranenſis profeſſus filius Franciſci, & in
20 æquali † gradu coniunctus Henrico non agat quia interim donec comparet poſſunt Actores totum fideicommiſſum petere data tum cautione de reſtituendo eidem portionem ſuam, vt dixit *Rot. coram Duran.dec.446.n.10. & 11. & in alijs adductis in Fauentina Bonorum 22. Iunij 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*.

Atque ità deciſum fuit Actoribus tantùm Informantibus altera Parte pluries citata &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Mercium.

Veneris 11. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

De venditione mercium cum clauſula reſeruationis dominij, donec fuerit venditor ſatiſfactus, hic agitur, & quid operatur in concurſu aliorum creditorum, & alia ad materiam.

SVMMARIVM.

1 *Venditor reſeruans ſibi dominium, & hypothecam donec fuerit ſatisfactus, præfertur quibuſcunque creditoribus quantumuis anterioribus, & priuilegiatis.*

2 *Clauſula*, pro totidem receptis, *indicat veram pecuniarum numerationem.*

3 *Nouatio vt inducatur, opus eſt omnia in primo contractu contenta fuiſſe in ſecundo repetita, & trāſfuſa.*

4 *Nouatio non inducitur data compatibilitate vnius contractus cum alio.*

5 *Nouatio non inducitur ſuper obligatione, pro qua fuit ſemper actum.*

6 *Statutum Bononiæ Mercatorum circa concurſum creditorum, procedit in ſimplicibus terminis concurſus creditorum in bonis debitoris.*

7 *Venditor cum reſeruatione dominij cenſetur dominium retinere donec fuerit ſatisfactus, & contractus interim vim locationis habet.*

8 *Venditor cum reſeruatione præfertur, etiam quibuſcunque creditoribus.*

9 *Creditor pro ſui crediti ſatisfactione ſemel eligens, non poteſt amplius recedere, nec variare.*

10 *Fideicommiſſum non dicitur inſtificatum, niſi dicatur de purificatione, & detractionum conſumptione.*

DECISIO CCLXXXIV.

BARBARA Geſſana in exequutionem Teſtamenti Ioannis eius Patris vendidit de Anno 1645. Petro Antonio de Ioſeppis medietatem fundaci inſimul dū vixerat exerciti pro pretio librarum 3899. cum reſeruatione Dominij, & ſpecialis Hipothecæ. Cumque dictus Petrus Antonius ceſſaſſet à ſolutione reſidui in terminis conuentis, obtinuit Barbara prius ſequeſtrari merces, & deinde in concurſu aliorum Creditorum Petri Antonij ſententiā pro illius prælatione, & ſatiſfactione; Deuoluta cauſa ad Rotam, & dato dubio an Barbara ad reſtitutionem pecuniarum teneretur, negatiuè fuit reſolutum
1 nam cum ipſa † eas exegerit à ſuo Debitore in vim publici Inſtrumēti venditionis mercium præciſa recuſatione Dominij, & hypothecæ ſuper illis tunc in fundaco exiſtentibus, & poſteà ſubrogandis donec fuerit ſatisfacta, præferenda eſt omnibus, & quibuſcumque Creditoribus quantumuis anterioribus, & priuilegiatis *l. licet 7. vbi Bart. & alij C. qui potior.in pign.hab. Bald.in l. Titius 9. in princ. & in addit. ff. de ſeruit. aſportan. Neguſ. de Pign. par.5. memb.2. num.18. verſ. & etiam facit Grat.diſcept.for.cap.730.num.1. Rot.deciſ.293.n.1. apud Pacif. de Salu. interd. cum alijs cumulatis in addit. ad deciſ.666.num.115.par.4.tom.3.rec.*

Non obſtat, quod de Anno 1648. Barbara dederit ad Cambium dicto Petro Antonio libr.3022. ad rationem ſex pro quolibet centenario, & anno, & ſucceſſiuè idem Petrus Antonius fecerit litteras Cābij lib.1285. Summario Creditorum *num. 3. & 5.* ex quo infertur extinctam eſſe huiuſmodi hypothecam, nec amplius Barbaram eſſe ex illius cauſa Creditricem, ſed ex cauſa Cambij pro quo debet concurrere cum alijs Petri Antonij Creditoribus iux. eorum anterioritatem, & potioritatem. Quoniam obiectum viſum fuit penitus tolli ex lectura Apocæ, & litte-
2 rarum Cambij † cantan̄ pro totidem receptis ab Antonio Maria mādatario Barbaræ, quod indicat numerationem pecuniarū tunc fuiſſe factam, non vero in mercibus receptam *ad tradit. per Scacc. de Camb. §. 2. gloſſ. 8.num.6. & 16.* Et nihilominus adhoc, vt dici poſſet receſſum à dicta Hypotheca ſpe-
3 cialiter reſeruata, † & inducta nouatio opus eſſet oſtendere, quod obligatio, & ea omnia, quæ continentur in dicto venditionis contractu fuerint repetita, & transfuſa in cōtractu Cambij *l.1. ff. de Nouat. Surd.conſ.385. num.13. Mar. Mut.dec.33.num.1. Rot.dec.110.numer.19. par.5. recent.* Quodque venditio mer-
4 cium eſſet incompatibilis cum Cambio, † alias enim data compatibilitate vnius cum alio, vt in propoſito ex ſe patet de nouatione dari non poteſt *Bald. in l. pacta nouiſſima 12 num.4. C. de pact. Gabr.conſ.81.nu.4.lib.1. Seraph. dec.1063. num.2. & inter diuerſ. dec.262. num.5. par.2. Duran.dec.302.num.5. & in recent.dec.621 num.10. & par.4.tom.3.dec.150.num.22.par.5. & dec.199.num.4.par.6.*

Po-

Poſito igitur, quod per creationem Cam-
5 bii † non fuerit ſublata , nec innouata obli-
gatio Petri Antonij ſoluendi pretium fun-
daci , pro quo Barbara ſemper egit *Rot. deciſ.*
150. *num.* 27. *par.* 5. facilè diluitur id , quod
opponebatur ex ſtatuto Mercatorum Bono-
niæ , demandante quod omnes Creditores
chirographarij, aut per ſcripturas priuatas,&
partitas librorum teneantur concurrere cum
6 hypothecarijs , & Inſtrumentarijs , † tum
quia ſtatutum procedit in ſimplicibus ter-
minis concurſus Creditorum in bonis Debi-
toris , vt loquitur *Rot. in Bonon. de Michelinis*
4. *Iulij* 1618. *coram bo. me. Vbaldo ſen.* non au-
7 tem , † quando vt hic fuit reſeruatum Do-
minium , & ſpecialis Hypotheca , quæ ef-
ficit, vt donec Creditor fuerit ſatisfactus, do-
minium bonorum , non cenſetur ab illo ab-
dicatum, & contractus interim valet in vim
locationis *l. quod vendidi* 19. *& l. cum manu fa-
ta* 80. *in fin. ff. de contrah. empt. Surd. conſ.* 101. *nu-
mer.* 12. *& dec.* 220. *num.* 11. *Grat. deciſ. Marchiæ*
13. *nu.* 4. *Rot. in Romana Saluiani* 8. *Aprilis* 1639
8 *coram bo. me. Dunozetto §. Dominium autem* † Et
propterea nullum ius poteſt ab alijs Credito
ribus acquiri *Morot. conſ.* 2. *num.* 16. *Cyriac. contr.*
204. *num.* 3. Tum etiam quia ſtatutum exci-
pit Creditores per quinque annos ante deco-
ctionem communis debitoris , vt eſt Barba-
ra Creditrix vſque de anno 1645. quæ pro-
indè non compræhenditur ſub diſpoſitione
ſtatuti *Surd. conſ.* 416. *num.* 10.

Exceptiones verò Dotis Eliſabethæ vxo-
ris Petri Antonij , & fideicommiſſi Franci-
ſci, qui vna cum Ioanne Patre Barbaræ fun-
dacum venditum exercebat non viſæ ſunt
releuantes ad finem , vt ſaltem pro rata dictę
Eliſabethæ, & fideicommiſſarijs tangeñ non
competat Barbaræ in pretio ſibi conſignato
9 quia Eliſabetha in † ſatisfactionem ſui crediti
Dotalis domum , & mobilia elegit & ma-
nutentionem obtinuit , Ideoque ab illis non
poteſt recedere , nec variare *Rot. dec.* 292. *nu.* 3.
& 5. par. 1. *rec. & coram Eminentiſſimo Otthobo-
no dec.* 235. *nu.* 12. Quo verò ad fideicommiſ-
ſum Franciſci ſola exhibitio teſtamenti non
10 ſuffragatur , † niſi quoque doceatur de pu-
rificatione , & de conſumptione detractionū
exceden partem Petro Antonio debitam , &
de alijs requiſitis ad id neceſſarijs *Dec. conſil.*
524. *num.* 10. *Alba. conſ.* 29. *num.* 7.

Et ita deciſum vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononienſis Pecuniaria.

Lunæ 14. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Condemnatio ad ſoluendum debitum extin-
ctum niſi iniuſtè fieri non poteſt . Confeſſio
Tutoris an & in quo caſu pupillis præiudi-
cat quid de vrgentibus coniecturis ſolutio-
nem debiti ſuadentibus ſtatuendum? Quid de
exceptionibus contra Teſtes , & recognitio-
ne ſcripturarum , quando ſolutio ex In-
ſtrumento publico finalis quietantiæ appa-
ret ? perbellè & nitidè diſcutitur .

SVMMARIVM.

1 *Quietantia ſpecificans ſummam eſſe pro reſiduo , totum debitum fuiſſe ſolutum oſtendit .*

2 *Condemnatio ad ſolutionem debiti Iam extincti iniuſtè fieri cenſetur .*

3 *Confeſſio Tutoris non præiudicat pupillis , quin pro rata ſimpliciter confeſſata debitores bene conuenire poſſit .*

4 *Pupillis non eſt permiſſum confeſſioni Tutoris contrauenire , & debitores vexare, quando coniectura veram numerationem ſuadentes concurrunt .*

5 *Coniectura ex pluribus receptis ſub diuerſis temporibus emanatis adducta ſolutionem optimè probant .*

6 *Partita cum quietantia verificata , omnes alias fuiſſe verificatas ante finalem coram Iudice ſtipulatam validam præſumptionem inducunt .*

7 *Epiſtola deficiente legitima illarum recognitione pro ſcripturis priuatis habentur .*

8 *Scriptura priuata gradum probationis non conſtituunt .*

9 *Recognitio adminiculata ex teſtibus de ſolutione debiti atteſtantibus , in ſcriptura priuata concludenter probat .*

10 *Teſtes in confectione ſcripturæ priuatæ adhiberi non ſolent .*

11 *Exceptio contra recognitionem non releuat , dum ſolutio ex publico Inſtrumento quietantiæ finalis apparet .*

10 *Probatio etiam imperfecta adminiculis impleri poteſt .*

13 *Teſtes exceptionem aliquam patientes pro adminiculo inſeruiunt , & aliquam probationem faciunt .*

14 *Recognitio per comparationem eſt fallax , & periculoſa, & ad eam tantùm recurritur quando omnis alia probatio deeſt .*

15 *Coniectura vrgentes plurimùm in Rota conſiderantur ad inducendum ſatisfactionem Creditoris ſerò Iura ſua deducentis .*

16 *Quietantia , vt de ſuſpicione falſi arguatur , plena & concludens probatio requiritur .*

17 *Abſolutio filij de omnibus à Matre adminiſtratis in ampliſſima forma facta , ad excludendum ſimplicem confeſſionem Tutoris adminiculum ſufficiens præbet .*

DECISIO CCLXXXV.

A Sententia Rotali per quam præuia re-
uocatione duarum antecedentium fue
runt abſoluti fratres de Lentijs à ſolutione
librarum 7350. appellarunt Gaddi , & cauſa
mihi commiſſa hodie Domini prædictam
ſententiam Rotalem confirmandam eſſe re-
ſponderunt , vti ſer: ſer: latam , & iuſtam ex
deductis in *deciſ. Reuerendiſſimi Papien. ſub
die* 20. *Februarij* 1660. * ædita . Nam ſicuti
non reuocabatur in dubium quietantia libra
rum 650. cum omnibus ſolemnitatibus fa-
cta ab Antonia matre , & Tutrice Caroli, &
Peregrini de Gaddis creditorum occaſione
ven-

venditionis negocij coraminum eiſdem de
Lentijs factæ à Iacobo Gaddo eorum Patre
de Anno 1629. Ita vera eſt iuris concluſio in
1 dicta deciſione firmata, quod † quietantia
ſpecificans ſummam illam librarum 650. eſſe
pro reſiduo, oſtēdit totum debitum fuiſſe ſo-
lutum *l. 2. C. de hæred. Inſtit. Bald. Salicet. & Iaſon. in l. ſiquidem C. de Tranſact. Caſtren. in l. ſi ex pluribus 89. ff. de ſolut. Alexand. conſ. 130. n. 7 lib. 2. Natta conſ. 102. num. 6. Surd. conſ. 52. nu. 45. Cyriac. controu. 429. num. 43. Rota diuerſ. deciſ. 94. num. 2. & coram Duran. deciſ. 26. num. 32. & de-*
2 *ciſ. 132. num. 2.* Ideò † iniuſtè fuerant condem-
nati præfati de Lentijs in præcedentibus ſen-
tentijs ad ſolutionem debiti iam extincti *§. 1. Inſtit. quib. mod. ſolu. oblig. Natta d. conſ. 102. ſub num. 6. Rot. deciſ. 314. num. 1. par. 3. rec.*

3 Non obſtat, quod † confeſſio Tutoris non
præiudicet Pupillis niſi pro rata, quæ verè
appareat recepta in tantum, vt pro alia ſim-
pliciter confeſſata per Tutorem benè poſſint
conueniri debitores per *tex. in l. Lucius 47. §. vltimo ff. de adminiſtr. & pericul. tutor. l. certum*,
& ibi *Bartol. §. ſed an ipſos ff. de confeſſ. Rota deciſ. 714. num. 2. par. 3. rec.* nam quotieſcumque,
4 vt hic, † concurrunt adminicula, & conie-
cturæ ſuadentes veram numerationem, tunc
non eſt permiſſum pupillis confeſſioni Tuto-
ris contrauenire, & debitores vexare, ex quo
his concurrentibus fuerunt liberati, vt limi-
tando regulam in ſimplici confeſſione fun-
datam tradunt *Ruin. in conſ. 142. num. 4. lib. 1. Natta conſ. 443. num. 20.* & pluries firmauit *Rota, & ſignanter coram fel. rec. Clement. VIII. in par. 2. diuerſ. dec. 177. num. 4. & Gregor. XV. dec. 506. num. 6.* & ibi *adden*, & in alijs pluribus
cumulatis *in d. dec. Reuerendiſſimi Papien. §. & licet.*

Inter alias autem coniecturas in eadem de-
ciſione recenſitas, & denuò approbatas illa
5 eſt quæ deducitur ex præcedenti † ſolutione
librarum 2385. facta Iacobo mercium ven-
ditori, & liquet ex quatuor receputis ema-
natis, ſub diuerſis temporibus, quæ illam
optimè probant *Rota coram Card. Seraphino deciſ. 1339. num. 2. & in recent. deciſ. 572. num....... par. 4.* Nec non ex epiſtola ſub die 12. No-
uembris 1635. per Iacobum ſcripta fratribus
de Lentijs ſuis debitoribus tunc liburni cō-
morantibus, in qua eos in libris 1100. cir-
6 citer remanere debitores aſſirmat, quæ † par-
titæ vna cum dicta quietantia verificatæ in-
ducunt validiſſimam præſumptionem om-
nes alias fuiſſe verificatas ante dictam quie-
tantiam finalem coram Iudice ſtipulatam
Rot. coram Mantic. deciſ. 144. num. 3. & in recent. deciſ. 158. num......... par. 2. & deciſ. 543. numer. 8. par. 4. tom. 3.

7 Nec dicatur has † receputas, & epiſtolam
non eſſe in forma probanti ob non legitimā
illarum recognitionem, qua deficiente re-
8 manent ſcripturæ priuatæ, quæ † gradum
probationis non conſtituunt *c. 2. de fid. Inſtr.*
quia ſufficientem recognitionem Domini
deducebant ex depoſitione primi, & ſecun-
di teſtis affirmantium eſſe eis benè notam
manum, & Caracterem Iacobi Gaddi, eo
quia pluries viderunt ſcribere, ſubdens pri-
mum ſe fuiſſe teſtem in Apoca ab illo ſub-
9 ſcripta, quæ † recognitio adminiculata ex
alijs teſtibus atteſtantibus de certa huius de-
biti ſolutione ipſis præſentibus facta, ac à
creditoribus confeſſata, vndequaque conclu
dens eſt dùm verſamur in ſcriptura priuata
10 in cuius † confectione Teſtes adhiberi non
ſolent *Alex. conſ. 101. num. 4. lib. 2. Soccin. ſen. conſil. 41. num. 2. lib. 3. Ruin. conſ. 46. num. 6. 10. & 11. lib. 4.* & ità de ſtylo ſeruari teſtatur *Veſtr. in Prax. lib. 6. cap. 1. num. 8. ad medium verſ. nihilominus Gratian. diſcept. 710. num. 9. & ſeq. & cap. 895. num. 33. & 50. Rota apud Card. Seraphin. deciſ. 522. num. 1. & 4. bon. me. Coccin. deciſ. 450. num. final. Merlin. deciſ. 322. num. 7. & in recent. deciſ. 192. num. 3. par. 4. confirmata coram me 31. May 1659.*

Exceptiones verò contra perſonas, & di-
11 cta Teſtium ſuper hac † recognitione exa-
minatorum oppoſitæ, vbi quoque ſubſiſte-
rent non releuant, etenim vt aduertitur *in deciſione §. eoque magis*, Lentij fundant eorum
intentionem in publico inſtrumento quie-
tantiæ finalis, ad aliumque finem non exhi-
buerunt receputas, ac teſtes examinari fece-
runt, niſi ad coadiuuandam probationem
ex illo reſultantem ſi quæ deficit, ex quo e-
12 tiam † imperfecta probatio poteſt admini-
culis impleri *l. inſtrumenta C. de probat Guido-papa dec. 441. Rot. dec. 192. num. 23. & dec. 201. nu-*
13 *mer. 11. par. 5. recent.* ſicuti, & † teſtes excep-
tionem aliquam patientes, & minus legiti-
me examinati inſeruiunt pro adminiculo, &
aliquam probationem faciunt *Alex. in l. milites num. 7. C. de milit. teſtam. & in conſ. 147. n. 2. lib. 6. Rota in Romana Succeſſionis 21. Iunij 1641. coram Reuerendiſſimo Compoſtellano.*

Nec etiam viſum fuit poſſe elidi ex rela-
tione Peritorum in prima inſtantia per Iudi-
cem, & à parte electorum quatenus affirma-
re conantur nonnullas litteras, & ſyllabas
vnius quietantiæ eſſe diſſimiles ab alijs, quia
præter quod conquaſſatur ex depoſitione al-
terius Periti pro parte illorū de' Lentijs no-
minati, dicentis omnes ſubſcriptiones eſſe
vniformes, nulla vis in tali relatione fieri po-
14 teſt, cum † recognitio per comparationem
vti fallax, & periculoſa ſit ſubſidiaria, & ad
eadem tantum recurritur, quando deeſt om
nis alia probatio, DD. & præcipuè *Bald. in l. comparationes num. 10. verſ. 2. dico C. de fid. inſtrum. Maſcard. de probat. concluſ. 330. num. 33. Farin. conſ. 70. num. 17. lib. 1. Rot. coram Buratt. deciſ. 292. num. 17. & in rec. deciſ. 199. num. 21. par. 5.*

15 Aliæ, & quidem † vrgentes coniecturæ
ſolutionis integræ ſummæ reſultant tùm ex
lapſu annorum 15. à die emanatæ quietan-
tiæ, & 20. à tempore confeſſionis, quod e-
ius creditum ad libras 1100. circiter erat re-
ductum, tùm etiam ex diligentijs per eun-
dem adhiberi ſolitis in exactione crediti ob-
tinendo mandatum contra fideiuſſorem, &
illius executionem, ſingulæ enim ex his con-
iecturæ plurimum à DD. conſiderantur ad

eſſe-

effectum inducendi ſatisfactionem creditoris ſerò iura ſua deducentis vt per *Caſtren. in conſ. 58. num. 4. lib. 2. Cephal. conſ. 240. nu. 7. verſ. 3. lib. 2. Lancell. Gall. conſ. 48. num. 19. & conſ. 86. numer. 13. Menoch. conſ. 457. nu. 6. lib. 5. Pacian. conſ. 113. num. 6. Rot. in Romana locorum Montium 21. Iunij 1660. coram me §. concurrentibus* nihil obſtante ſuſpicione falſitatis contra primā quietantiam librarum 100. ad computum primę ſub data 10. Septembris 1630. ex eo quia de menſe Maij ſubſequentis anni 1631. Iacobus Gaddus pro conſequutione integri termini librarum 1500. obtinuit d. mandatum, quod vtique non procuraſſet, ſi verè antecedenter maiorem ſummam recepiſſet, quæ ſuſpicio in Ciuilibus omnem fidem dictæ receptæ tollit, nam cum Iacobus pro reſiduo totius pretij negocij alienati in Lentios eſſet creditor in libris 9000. & in querela porrecta de menſe Decembris 1632. illud exprimat in libris 8000. vtique ex hoc de conſequēti inſurgit ſatisfactionem de reliqua parte reportaſſe, & re vera benè in ſuo robore
16 ſubſiſtere † quietantiam, itaut ad eam de ſuſpicione falſi arguendam requiratur plena, & concludens probatio *Bald. in l. Iuris gentium §. quod ferè ff. de pact. Surd. conſ. 132. nu. 20. Cyriac. controu. 410. num. 91.*

Poſtremo conſiderabatur quoque alia coniectura ſolutionis petiti crediti deſumpta
17 ex † abſolutione, quam de anno 1645. Carolus in ampliſſima forma fecit Antoniæ matri de omnibus per ipſam pręuia computorum reuiſione ritè, & rectè adminiſtratis, nam, & hæc etiam comprobat antecedentem quietantiam continere quidquid Lentij debebant, vel ſaltem cum prædictis alijs iunctis præbet euidentiſſimum adminiculū ſufficiens ad excludendam ſimplicem confeſſionem à Tutore factam ex præallegatis.

Et ità ſententiam Rotalem eſſe confirmādam fuit concluſum, vtraque parte informante &c.

☞ *Deciſio, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die 20. Februarij 1666. coram R.P.D. Beuilaqua impreſſa eſt ſupra in hac eadem par. 13. recent. deciſ. 165.*

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Redditionis Rationis.

Veneris 18. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Auditor Cameræ, manu Regia, & ſola veritate inſpecta procedit inter Mercatores. Stylus inter Mercatores attendendus eſt, ſed aduerti debet, quod ſtylus particularis alicuius Mercatoris præferri debet ſtylo generali Mercatorum.

SVMMARIVM.

1 *Societas inita ad certum tempus finito tempore expirat ſocietas.*
2 *inter Mercatores Auditor Cameræ procedit ſimpliciter, de plano & ſine figura Iudicij.*
3 *Auditor Cameræ poteſt procedere executiuè inter Mercatores.*
4 *Creditum alicuius probari poteſt ex partitis libri Mercatoris, & ex receputis ab ipſo factis.*
5 *Mercatorum Iuuenes exactionibus Præpoſiti breui manu ſolent ſoluere pecunias exactas Domino abſque alia quietantia.*
6 *Quod tamen non procedit, vbi inter partes, particularis ſtylus viget, deſcribendi partitas ſolutas in quodam libro.*
7 *Stylus particularis debet præualere ſtylo generali, & num. 8.*
9 *Stylus, quando non fuit ſeruatus, quid inde ſequatur.*
10 *Stylus Mercatorum ſolet probari ex fide plurium Mercatorum.*
11 *Libri Mercatorum ad cuius fauorem probent.*
12 *Creditum alicuius, ex quo remaneat iuſtificatum.*
13 *Debitum probatum ex propria confeſſione.*
14 *Liber vocatus* Rincontro di caſſa *, ex quibus ſuſpectus reddatur.*
15 *Omiſſio, quando præſumatur mala fide facta.*
16 Eſcobar. de Ratiocin. cap. 10. ſub num. 37. *declaratur.*
17 *Diſpoſitio, quando eſt conditionalis, cum ſua conditione recipi debet.*
18 *Diſpoſitio conditionalis ceſſat, dum adimpletur conditio.*
19 *Verba, quamdiu, vel donec quid importent.*

DECISIO CCXXXVI.

MANDATVM executiuum ab A.C. relaxatum contra Buſſonum Præpoſitū mercibus, & negotio Pagnini viſum eſt Dominis impugnari non poſſe ſub prætextu, quod triennio primę conductionis elapſo exPirauit obligatio Cameralis de reddendo bo
1 num, † & fidele computum, mutata præſertim qualitate adminiſtrationis, & quantitate ſalarij *iuxta deciſ. 30. coram ſan. me. Greg. XV.* Quia cum inter Mercatores A.C. iuxta ſuas facultates procedat ſummariè, ſimpliciter,
2 de plano, ſine ſtrepitu, & figura † Iudicij, manu regia, & ſola facti veritate inſpecta, & ſimilibus clauſulis cenſentur remiſſæ ſolem-
3 nitates Iuris, & potuit executiuè † procedere ex relatis per *Modern. Cortonen. in prax. par. 2. cap. 1. num. 50. Rot. deciſ. 446. num. 1. par. 2. rec. deciſ. 170. num. 3. & ſeqq. poſt Zacch. de obligat. Cameral. cum alijs in Romana Pecuniaria 9. Decembris 1644. coram bon. mem. Bichio §. nam validitas.*

Diſputato itaque dubio illud exequendū eſſe cenſuerunt pro ſc. 735. 30. debitis à Grillo. Nam creditum † Pagnini probatur ex
4 partitis librorum à Buſſono conſcriptis, & ex receputis ab ipſo factis *l. publica 16. final. ff. depoſit. Surd. conſ. 439. num. 20. Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. dec. 251. num. 6. Tiburtina adminiſtra*tio-

tionis, ſeù redditionis rationis 9. Decembr. 1641. coram bon.mem. Dunozetto §. Et proindè rectè fuit conuentus ad illorum reſtitutionem l.2. ff. de negot. geſt. Eugen.conſ.74.num.24.lib.2.Rot. in dicta Romana Pecuniaria 9. Decembris 1644. coram bon. mem. Bichio §. Iuſtitia pariter, & in Romana, ſeù Veliterna Pecuniaria prima Februarij 1649. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ſub §.1. in fine.

5 Nec releuat, † quod Mercatorum Iuuenes exactionibus Præpoſiti breui manu pecunias ſoleant Domino conſignare, abſque alia quietantia. Hoc enim non procedit in præ-
6 ſenti Caſu, † vbi inter Partes particularis ſtylus vigebat deſcribendi partitas Pagnino ſolutas in quodam libro in actis producto nuncupato *Rincontro di Caſſa* vbi in qualibet partita verè Pagnino conſignata, apparent numeri abacales eiuſdem manu repetiti loco
7 quietantiæ, qui ſtylus particularis † attendi, & generali aliorũ præualere debet *Rota Gen. deciſ.173.ſub num.16.verſ. addito etiam ſtylo Rot. dec. 419. num.4. coram Buratt.* Et in ſimili de
8 ſtylo particulari alicuius Notarij † *Rot. coram eodem Buratt. dec.120.num.11. & in Lucana ſuffragiorum 7. Aprilis 1642. coram Reuerendiſſimo D.Carillo §.final.* Vndè cum hæc partita in li-
9 bro præfato non fuerit conſcripta, non † probatur conſignata Pagnino, quamuis adnotata fuerit in libro nuncupato: *Giornale*, vt ſtante hoc ſtylo fidem faciunt plures Mercatores
10 Curiæ *Summ. Pagnini num.* 11. quibus fides † adhiberi ſolet *Soccin.Iun.conſ.22.num.22. lib.2. Rota coram Buratt. dec. 298. num. 14. & plenè in Romana Cambiorum 28. Nouembris 1659. coram R.P.D. meo Veroſpio §. hinc Domini.* Et dictus liber probat quidem ad fauorem Grilli con-
11 tra † Pagninum præponentem Buſſonum, & retinentem librũ. *Valenzuel.conſ.78.n.67.lib.1 Rot.Gen.dec.121.num.4.* ſed inter Buſſonum, & Pagninum non probat ex defectu deſcriptionis in libro *Rincontro di Caſſa* ex relatis per *Menoch.præſumpt.139.num.20.lib.1. Rot. coram Duran.dec.368.num.38. & ſeq.* Quod clarius comprobatur dum ex *Summario Pagnini num.2.* ap-
12 paret Buſſonum à Grillo re vera † dictam partem non exegiſſe, ſed eadem die 12. Auguſti, qua fecit quietantiam deſcriptum etiã fuiſſe creditorem pro eadẽ ſumma in libris Grilli *iuxta Text. in l. qui ſic ſoluit 55. ff. de ſo-*
13 *lut.* & conſtat etiam ex propria † confeſſione Buſſoni *Summario Pagnini num.13.* & deponunt *Teſtes ibidem num.* 14. Et ſic partitam, quam non exegit ſine dubio ſoluere non potuit.

Nec mouebat Dominos, quod liber: *Rincontro di Caſſa*, ſic interruptè ſcriptus, non contineat omnes partitas Giornalis, non ſit
14 cartulatus, † nec habeat requiſita libri Mercatoris, quia quicquid ſit, ſi hæc à Tertio deducerentur *à Buſſono hæc opponi non poſſunt, quia propriam turpitudinem detegeret, dum enim Præpoſitus fuit ſcripturæ librorum, & Cauſæ Pagnini*, ſi omnia non ſcripſit, ex eorũm omiſ-
15 ſione præſumitur, † quod mala fide ſe geſſerit *Gabr.conſ.148.num.5.verſ.Ergo fuit in dolo, & ſeq.lib.1.Farinac.conſ.96.num.6. & ſeqq.Eſcobar. de ratiocin.cap.10. ſub num.37.* vbi loquitur
16 de † manuali non concordante cum libro de capſa, in terminis Capſerij loquitur *Giurb. deciſ.88.num.14. Rota Gen. dicta deciſ.173.n.15. Rot.deciſ.540.ſub num.2. par.3. rec. verſ. & concluſiones allegata.*

Prout vis fieri nequit in ſententia A. C. Quia in illa declaratur tantum Buſſonum non moleſtari, donec libri à Pagnino exhi-
17 beantur, † vel poſitum Iuramentum non habere, nec dolo deſijſſe poſſidere; quorum vtrumque proportionabiliter cum fuerit im-
18 pletum, † ceſſauit effectus ſententiæ per implementum conditionis *l.quod purè ff.quand. dies leg.ced. Caſtrenſ.conſ.452. ſub num.1.* vbi de
19 verbo quandiu, † vel donec, *lib.1. Rot.deciſ. 513. ſub num. 3. par. 1. recent. & in Bonon. fideicommiſsi 17. Iunij 1652. coram R.P.D. meo Celſo §. & licet idem.*

Et ita pro nunc reſolutum fuit, omniaus alijs partitis, ſuper quibus nihil Domini ſtatuerunt vtraque &c.

REVERENDISSIMO D.ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Saluiani.

Veneris 18. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Obligatio iuſtè Carcerati valet, ſecus quando iniuſtè detinetur; crimen Stellionatus ratione doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitũ iam ſolutum pœnæ Iudicis arbitrio ſtatuendæ ſubiacet; Obligatio conditionalis an dolum in obligante tollat? Plura deindè de monitorio, & illius exequutione, de melioramentis mala fide factis, eorum natura, æſtimatione, & ad finem vſque examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio Carcerati, quando iniuſtè carceratus ſe obligauit nulla eſt, ſecus autem quando iuſtè.*
2 *Carcerationi cauſam dans ſe fuiſſe coactum allegare non poteſt.*
3 *Carceratio iniuſta non cenſetur cùm in contrarium ſtet præſumptio Iuris.*
4 *Carceratio iuſta ex manifeſto dolo probatur.*
5 *Confeſſio alicuius propria licèt emiſſa in criminalibus inter eaſdem perſonas etiam in ciuilibus probat.*
6 *Stellionatus crimen ratione doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitum iam ſolutum intrat.*
7 *Stellionatus crimen locum habet, quando ſpeciale nomen delicti facto non eſt impoſitum, ſed dolus actum gerentis concurrit.*
8 *Stellionatus crimen vltrà actionem parti pro intereſſe ciuili competentem etiam actionem criminalem, & pœnam Iudicis arbitrio ſtatuendam importat.*
9 *Obligatio conditionalis dolum non tollit, dum non remouentur impedimenta, quæ contrà exequutiones præſtabantur.*
10 *Relationibus Exequutorum ſtandum eſt, in ijs præcipuè,*

ſtipul, quæ ad eorum officium ſpectans.

11 *Alienatio bonorum in tertios poſſeſſores ſtipulationem, & obligationem in bonis proprijs inducit, non ſecus ac ſi ab initio obligatio pura fuiſſet.*

12 *Inſtrumenta alienationis Bonorum præcedente declaratione, ſeù obligatione de ſtando indicationi, abſque vlteriori illorũ productione ſatis probant.*

13 *Expreſſio Concreditorum ſtantibus ceſſionibus factis ad cautelã, quæ nocere non debet facta præſumitur.*

14 *Melioramenta etiam probata poſt monitorium contrà meliorantes exequutum mala fide facta cenſentur.*

15 *Melioramenta ex fructibus longo tempore perceptis refecta præſumuntur.*

16 *Monitorium ad cauſandam in meliorante malam fidem à legitima perſona reproduci debet.*

17 *Exequutio monitorij ad cauſandam malam fidem propter Inhibitionem inſertam abſque alia reproductione ſufficit.*

18 *Teſtes non deponentes de ſtatu antiquo domus, cùm potiùs confiteantur ſe de hoc non recordari, nihil probant.*

19 *Status antiquus domus eſt cognoſcendus, vt quid melioratum fuerit ſciri poſſit.*

20 *Melioramenta ex quibus res eſt effecta pretioſior, vel maioris redditus, cùm non ſint neceſſaria non veniunt reficienda.*

21 *Scripturæ ſimplices inter alios facta ſine ſcientia Principalis, eidem præiudicare non poſſunt.*

22 *Aeſtimatio rerum pro melioramentis inſeruientium in concreto fieri debet, vt quantum valeant in ædificio, & quid exindè meliorata fuerit domus cognoſcatur.*

23 *Fructus mala fide conſumpti cum melioramentis compenſari debent.*

24 *Immiſſio, quando petitur cum iiſdem oneribus quibus grauata fuit domus ante obligationem, æquitas quoad Cenſus principaliter eſt ſeruanda.*

DECISIO CCLXXXVIII.

QVAMVIS Inſtrumentum obligationis, vigore cuius Immiſſio decreta fuit in Saluiano ad fauorem Ioannis Taurini factum fuerit à Michaele Zeccadoro carcerato, placuit tamen Dominis perſiſtere in deciſis ſub
1 die 9. Iunij proximæ præteriti, quia † obligatio carcerati tunc demum eſt nulla, quando iniuſtè carceratus ſe obligauit, quando autem obligatio prouenit ab eo, qui iuſtè carceribus detinebatur, valida eſt, & legitima,
2 quia qui † carcerationi cauſam dedit, allegare non poteſt ſe fuiſſe coactum, & metus dici nequit iniuſtus, dùm intuitu Iuſtitiæ aliquid actum fuit, *l. ſi Mulier 21. ff. de eo, quod met. cauſ. Farinacc. tom. 1. de carcerat. quæſt. 35. nu. 29. verſ. Si vera carceratio, Grat. diſcept. 479. nu. 30. verſ. Vndè valet, Cancer. lib. 3. var. reſol. cap. 1. num. 39. Rota coram Merlino deciſ. 506. num. 1., & duobus ſeqq. deciſ. 26. nu. 22. num. 12. par. 6. rec., & in Rheginen. ſeù Salernitana Bonorum 19. Iunij 1643. coram Reuerendiſſimo Cartllo, §. Et quamuis.*

3 Carcerationẽ verò Michaelis fuiſſe † iniuſtam non ſolùm non probatur à dicto Zeccadoro, vt probatum erat, cùm in contrarium ſtet Iuris præſumptio, *d. deciſionis 122. num. 11.*

4 Sed † iuſta ex eo, quod doloſè ſuppoſuit Conuentinos ad agendum contrà hæreditatem Franciſci ſui fratris non obſtante, quod de eorũ creditis eſſent anteà ſatisfacti, & hoc ad effectum depauperandi hæreditatem dicti Franciſci, ne creditores poſteriores poſſent
5 conſequi ſatisfactionem, vt conſtat ex † propria eius confeſſione, quæ licèt emiſſa in criminalibus inter eaſdem perſonas etiam in ciuilibus probat *Bart. in l. Prætor ait 2. §. hoc edicto nu. 5. ff. de vi bon. rapt. Dec. in l. ſecunda nu. 62. verſ. Et concludit, C. de eden. Rota deciſ. 293. nu. 4. deciſ. 253. num. 2. poſt ſecundum vol. conſ. Farinacc., & in Romana nullitatis Matrimonij 19. Ian. 1646. coram bo: mem: Arguelles, §. Accedit Franciſci confeſſio.*

6 Ratione cuius † doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitum iàm ſolutum intrat crimen Stellionatus, *l. ſi fideiuſſor 29. §. In omnibus, ff. mand. Bald. in l. ſub ſpecie 4. num. 4. verſic. Sed quando petit debitum ſolutum, C. de re iudic. Roman. conſ. 105. ſub nu. 1. verſ. Cùm ergò in caſu, Carpan. ad Statut. Mediol. tom. 1. cap. 42. num. 250. Amat.*
7 *reſol. 53. nu. 4. & 5.*, quod † habet locum quoties facto non eſt impoſitum ſpeciale nomen delicti, ſed concurrit dolus actũ gerentis, *l. 3. ff. de crim. Stellion. Gomeſ. lib. 3. var. reſol. cap. 7. n. 1. Ludouic. Molin. de Iuſt., & Iur. tract. 2. diſput. 532. nu. 5. Menoch. de arbitr. caſ. 381. num. 4., & ſeqq.*
8 *Farinacc. in prax. par. 1. quæſt. 19. nu. 33.*, in † quo quidem crimine vtilia actionem pro intereſſe ciuili competentem parti intrat etiam actio criminalis, & pœna Iudicis arbitrio Statuẽ, *l. prima, & dicta l. 3. de crim. Stellion. Boſſ. de crim. Stellion. in princip. Toloſan. ſyntagm. Iur. vniuerſ. par. 3. lib. 3. cap. 14. ſub num. 4. Farinacc. vbi ſuprà num. 34. Modern. in Labyrinth. Credit. par. 1. cap. 14. num. 90. Io: Bapt. Spada conſil. 124. num. 1., & 2.*, qui loquitur in eo, qui petebat debitum iam ſolutum.

9 Quod autem † obligatio prædicta eſſet cõditionalis in caſu ſcilicet, quod non ſufficerent bona Franciſci, vel non remouerentur moleſtiæ aliorum Creditorum non releuat; Tùm quia Michael Angelus non fecit conſentire omnes perſonas intereſſe habentes, nec voluit remouere impedimenta, quæ contrà executiones præſtabantur, vt conſtat ex
10 relationibus † Exequutorum, quibus inſpectantibus ad eorum officium ſtandum eſt, *Hond. conſil. 18. nu. 56. lib. 1. Gratian. diſcept. 507. num. 10. Rota coram fa: me: Gregor. deciſ. 402. nu. 2. Buratt. dec. 950. nu. 2. Anconitana Dotis 21. Aprilis 1651. coram R. P. D. meo Veroſpio, §. Siquidem in cæteris*; Tum etiam quia antiqua impedimenta non ſolùm non abſtulit, ſed noua
11 obiecit † alienando omnia bona Franciſci ab ipſo antecedenter indicata in tertios poſſeſſores, & ſic ſtatim commiſſa fuit ſtipulatio & obligatio in bonis proprijs, non ſecùs, ac ſi ab initio pura fuiſſet obligatio, *l. potior 11. ff. qui potior. in pign. hab. Surd. conſ. 179. num. 11. Rota deciſ. 109. nu. 1. par. 7. recent. Romana Cambij 9. Iunij 1649. §. Impleta verò, coram bo: mem: Arguelles, & 9. Decembris 1650. coram Reuerendiſſimo Terraſinen. §. Vndè adimpleta*, prout de dictis aliena-

12 alienationibus conſtat ex † Inſtrumentis à Taurino indicatis, quæ cùm præceſſerit declaratio, ſeù obligatio de ſtando indicationi ſatis probant abſque vlteriori illorum productione, *Saluſt. Tyber. in prax. lib. 2. cap. 24. ſub nu. 6. & ſeqq. Modern. de manut. obſer. 97., ſub num. 43. Rota in Fanen. Hæreditatis 30. May 1659. coram me, §. Et quamuis.*

Nec intereſſe dictum fuit, quod Creditum Ioannis taxatum fuerit coram bon: me: Pirouano in ſcutis 3076. b. 80. tantùm de quibus ſatisfactus fuit, quodque ſit illiquidum cùm non ipſe ſolus ſit Creditor, ſed etiam Ludouicus eius frater, & alij litis Conſortes; Nam reſpectu quantitatis obligatio Michaelis Archangeli non eſt reſtricta, ſed continet quantitatem debitam Ioanni, & proindè ſumma, pro qua decreta fuit Immiſſio poſtmodum coram eodem Pirouano, & Reuerendiſſimo D. Terracinen. liquidata ſub obligatione prædicta continetur, cùm ab initio eſſet debita, & de liquidatione cõſtat ex calculo Martelli approbato inter has partes per *Rotã in Romana pecuniaria 4. Iuly 1635. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*, vbi etiam reſolutum fuit dictum Zeccadorum teneri ad ſolutionem fructuum; quo verò ad creditum Montagutorum conſtat de ceſſione facta ad fauorẽ Ioannis vſque de anno 1611. quo verò ad aliam ratam crediti Ludouici fratris eiuſdem Ioannis de anno 1627., & ſic ante obligationis Michaelis Angeli, vndè parum releuat, quod relaxatio mandatorũ facta fuerit nomine omnium Creditorum, non autem ſolius Ioannis, quia
13 ſtantibus † prædictis ceſſionibus expreſſio Concreditorum facta potius præſumi debet ad cautelam, quæ nocere non debet, *Rota coram Merlino deciſ. 6. nu. 14., & in Anconitana pecuniaria 15. Maij 1654. coram Reuerendiſſimo Zarate, §. Iuſtitia verò,* prout etiam quæ dicebantur de dote Matris R. P. D. Zeccadori ſublata fuerunt in alia *deciſione ſub §. Nec ſuffragari poteſt.*

Retentio pro melioramentis à Spigliatis oppoſita per DD. reiecta fuit ex tribus rationibus in deciſione conſideratis, quod illa non
14 probantur, quod ſi † probarentur mala fide facta fuerunt poſt monitorium cõtrà meliorantes exequutum, *Gabr. conſil. 157. nu. 3. lib. 1. Gratian. diſcept. 193. nu. 11. Magon. dec. Florent. 51.*
15 *num. 8.*, & demùm quod ex † fructibus tanto tempore perceptis ſatisfacti remanent Spigliati, quarum altera non tollitur ex eo, quod
16 monitorium † non fuit à perſona legitima reproductum, prout ad cauſandam in meliorante malam fidem requiri dicebatur, quia
17 ad effectum de quo agitur † ſufficit exequutio monitorij abſque alia reproductione propter Inhibitionem ibi inſertam, vt in terminis *Rota in Romana fideicommiſſi de Spiritibus 12. Decembris 1644. coram bon: mem: Bichio, §. Augetur.*

18 Neque illa probantur ex † Teſtibus datis *in Summario illorum de Spigliatis num. 6.*, cùm non deponant de ſtatu antiquo Domus, imò fatentur ſe de hoc non recordari, & ſignanter primus iuxtà ſeptimum: *Non mi da l'animo, nè poſſo deſcriuere lo ſtato, e forma, nella quale ſi trouaua la detta Caſa, quando Io v'andai la prima volta, &c.* cum quo idem deponendo con-
19 cordat tertius iuxtà ſeptimum, & tamen † de eo conſtare debet, vt cognoſci poſſit quid melioratum fuerit, *Rota coram Seraph. dec. 952. num. 2. Buratt. deciſ. 834. num. 11. & in Bononien. fideicommiſſi prima Iuly 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. fin.*, ſed potius in hoc concordant quod antecedenter Domus erat commoda, & habitabilis pro honeſta familia abſque dictis impenſis, nec tangunt, quid impenſum, & quid melioratum fuerit cùm deponat de ampliatione ſcalæ, & coquinæ tantùm pro maiori commoditate Spigliati cum deuaſtatione Hypoetri, vt vulgo dicitur *Loggia*, quod
20 non ſufficit, ad hunc effectum, ex quo † ea tantum ſunt reijcienda, ex quibus res eſt effecta precioſior, vel maioris redditus, *l. Paulus 29 §. Domus in fin. de pignor. Gabr. conſ. 168. nu. 111. lib. 1. Rota coram Merlin. deciſ. 546. num. 3., & in Rauennaten. Domus 9. Maij 1653. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. Nec dicatur*, vbi quod minus reficiendum venit.

Multoque minùs iuſtificata remanent ex partitis æſtimationis factæ, vt aſſeritur ab Architecto, & Fabris murarijs, *dicto Summario*
21 *numer. 8.*, quia vltrà quod ſunt † ſimplices ſcripturæ inter alios factæ ſine vlla ſcientia Ioannis, quæ illi præiudicare non poſſunt, æſtimantur ibi melioramenta quantum Segregata ab ædificio ſoluuntur quando ſunt rudera, & cimenta, & merces ſolui ſolita operarijs, & tamen non eſt hoc modo facienda
22 æſtimatio, † ſed in concreto omnia æſtimari debent, quantum ſcilicet valeant in ædificio, & quid exindè meliorata fuerit Domus, *Peregr. de fideicom. art. 50. num. 78. verſ. Et hoc caſu, & conſ. 76. num. 9. lib. 4.*, plenè *Altograd. conſ. 28. num. 62. lib. 1. Cyriac. controuerſ. 453. ſub num. 72. & 80. Rota in dicta Romana fideicommiſſi de Spiritibus §. Si quid enim, & in Romana Melioramentorum 16. Iunij 1655. coram bonæ memoriæ Bichio, §. Cum igitur.*

Et demum firma remanet tertia reſponſio
23 circà perceptionẽ † fructuum, qui tanquam mala fide conſumpti cõpenſari debent cùm melioramentis, *Rota in Romana fideicommiſſi de Zuccharis 4. February 1650. coram bo: me: Dunozetto, §. Poſtremò,* quod verò Spigliati extinxerint Cenſus ſuper eadem Domo anteriores credito Ioannis non probatur in facto, licèt enim dictos Cenſus in ſe accollauerint in emptione Domus, non conſtat tamen de extinctione, & quatenus illa probaretur, iàm eſſent ex penſionibus eiuſdem Domus ſatiſ-
24 facti, † Immiſſio verò petitur à Ioanne cùm iiſdem oneribus, quibus grauata reperiebatur Domus antequam Michael Angelus ſe obligaret ad eius fauorem, adeòut ſi Cenſus vigent, ſoluendi ſint illorum fructus ex penſionibus Domus, & reliquum percipi debet ab eodem Ioanne, prout aliàs ad ſeruandam æquitatem pactum fuit, *in dicta Romana fideicommiſſi de Spiritibus, §. Cæterum, cum ſeqq.*

Cùm

Cùm itàque aliæ exceptiones ſublatæ fuerint in vltima deciſione, cuius fundamenta placuerunt Dominis, reſponſum fuit, ſtandū eſſe in deciſis informantibus omnibus, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien. Prædij.

Veneris 18. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Declaratio Licitatoris emiſſe ſe pro Creditoribus, & cum eorum pecunijs, cùm ſit Iurata & pluribus circumſtantijs fulcita, ad probandam rem, quæ niſi occultè fieri non ſolet, ſufficiens æſtimatur. Secundus Creditor emptione per interpoſitam perſonam facta ad Ius offerendi admittitur. Deliberatio ſimulatè facta vndè cognoſcitur, & in quibus caſibus pro nulla habetur, & an venditio non ſeruata forma Iuris poſſeſſorem à Iure offerendi ſecurum reddat?

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio per Immiſſionem Iudicis capta, qui anteriorem poſſeſſorem in iudicio immiſſionis citatum priuauit, ſuſtinetur.*

2 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedendo poſſeſſione priuare non poteſt.*

3 *Emens à primo Creditore rem ſui Debitoris, à ſecundo Creditore petente ſe admitti ad Ius offerendi, inquietari non poteſt.*

4 *Creditor anterior emens ab ipſo debitore, potius cauſa conſeruandi Ius ſuum, quam acquirendi rei dominium emiſſe præſumitur.*

5 *Declaratio iurata alicuius de prædio non pro ſe, ſed pro creditoribus, & cum eorum pecunijs empto, nomen eiuſdem ſimulatè appoſitum fuiſſe oſtendit.*

6 *Emptio per Licitatoris interpoſitam perſonam ſequuta, ac ſi ipſis creditoribus immediatè facta fuiſſet, reputari debet.*

7 *Declarationem Licitatoris circà emptionem Prædij eſſe admittendam vndè conuincitur.*

8 *Pecunias à Licitatore pro prædio depoſitas à creditoribus ipſis fuiſſe ſubminiſtratas, ex correſpondentia qualitatis, & quantitatis pecuniarum coniecturatur.*

9 *Deliberatarius poſt factum depoſitum vendens prædium pro eodem pretio, maximum ſimulationis argumentum præbet.*

10 *Poſſeſſio prædij per Licitatorem nunquam apprehenſa, ſed per creditores, qui in Dominos recogniti fuerunt, quibuſnam fuerit acquiſitum, oſtendit.*

11 *Declaratio extraiudicialis, & ad interrogationem Notarij criminalis facta poſſidenti præiudicare non debet.*

12 *Declaratione confeſſionem importante nulla maior eſt probatio.*

13 *Declaratio iurata, & alijs facti circumſtantijs fulcita, in re quæ niſi occultè fieri non ſolet, plenam fidem conſtituit.*

14 *Emptio prædij ab ipſo creditore facta dicitur, dum alterius perſona ad Licitandum fictè ſubſtituta fuit.*

15 *Facere per ſe, vel per alium, paria ſunt.*

16 *Emptione à creditore per interpoſitam perſonam facta, ſecundus creditor ad Ius offerendi admittitur.*

17 *Deliberatio quandonam per ſuppoſitam perſonam facta cenſetur.*

18 *Creditori detecta conuentione pro ipſo adſtipulantis ad diſtrahendam rem ſui debitoris vēdictio facta dicitur, dum ſimulatè alterius nomine vſus fuit.*

19 *Venditio facta Iure Creditoris, & Dominij poſſeſſorem à Iure offerendi non liberat, quādo ad venditionem malè fuit proceſſum.*

20 *Deliberatio ex interpoſitione perſonæ Licitatoris facta pro nulla habetur.*

21 *Pecunia non interueniente, deliberatio, & decretum deſuper interpoſitum à nullitate ſeruari non poteſt.*

DECISIO CCLXXXIX.

RECEDENDO Domini à reſolutione capta ſub die 15. Martij, anni præteriti dixerunt mandatum de manutenendo in poſſeſſione controuerſi Prędii dandum eſſe Comitiſſæ Camillæ, quam apprehendiſſe docet publicum Inſtrumentum præcedente
1 Immiſſione † ſibi data ab A.C., qui priuauit Abbatem Camillum de Scappis anteriorem poſſeſſorem in Iudicio Immiſſionis citatum *l. iuſtè poſſidet 11., & l. qui vniuerſas, §. Item cum Prætor,* vbi *Angel. in fine, ff. de acquir. poſſeſſ. Imol. in l. clam poſſidere, l. qui ad nundinas, C. eodem, Gregor. deciſ. 582. num. 2., bon: mem: Merlin. deciſ. 652.*
2 Et quamuis ab hac † concluſione recedatur quando Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſit vt millies fuit in Rota dictum; hic autem nullitas ſententiæ Immiſſionis, nec minus allegatur: Iniuſtitia verò in antecedenti diſpoſitione deducta, ex eo quia contrà Abbatem Camillum de Scappis poſſidentem hoc Prædium titulo emptionis à Dominico de Porta in quem deliberatum iam tunc fuerat ad inſtantiam DD. de Scappis Creditorum Marci Antonij Zambeccarij, non competebat Comitiſſæ Camillæ ius offerendi retenta
3 diſtinctione in hac materia, quod † emens à primo Creditore rem ſui Debitoris, vendente Iure Creditoris, & Dominij, non potuit inquietari à ſecundo Creditore petente ſe admitti ad Ius offerendi; Sed res immunis in ementem tranſit, ac ſi poſteriori obnoxia non
4 eſſet; Secùs quando † anterior creditor emit ab ipſo debitore, vel in ſolutum ab illo recepit; tali enim caſu ab iſto emente potius cauſa conſeruandi Ius ſuum, quam acquirendi rei dominium, irreuocabiliter licet per Ius offerendi res euinci, ex allegatis *in deciſione ſub §. Iniuſtè autem*; hodie penitus remouetur ex
5 iurata † declaratione facta ab ipſo Dominico de Porta, qui de hoc interogatus ingenuè faſſus fuit prædium iſtud non fuiſſe à ſe emptum pro ſe ipſo, ſuiſque Hæredibus, ſed intuitu, & contemplatione illorum de Scappis, vtque illis rem gratam faceret, & cum proprijs eorumdem pecunijs præcedenti ſuper hoc inter ipſos conuentione; nudumque in

effectu nomen habuiſſe, & quicquid deindè
ab eo geſtum eſt in hac cauſa totum ab ipſis
de Scappis, vel miniſterio Procuratorum fa-
ctum fuit, *hodierno Summario nu.6.& 7.* Ex qua
declaratione clarè patet nomen Dominici
Licitatoris fuiſſe ſimulatè appoſitum; adeò
6 vt emptio prędij per illius interpoſitam per-
ſonam ſequuta reputari debeat, ac ſi Scappis
immediatè facta fuiſſet, *l.1.& toto titul. C.plus
val.quod agitur, l.ſi abſentis 4.*, & ibi *Bald. in ſe-
cunda oppoſitione, C.ſi cert. pet. Ancaran. conſ.12.
in princip. Crauett.conſ.156.nu.11.*, & in puncto
fuit reſolutũ *in Anconitana Prædij 18.Iunij 1642.
coram bo:me:Bichio, impreſſ.apud Modern.Peruſin.
de ſubhaſt.deciſ.108.nu.11.& 14.*, & poſt *Merlin.
de pignor. deciſ.61.*

7 Quæ † declaratio eo magis viſa fuit admit-
tenda; Tùm quia deliberatio prædij emana-
uit ſub die 26.Februarij 1658. ſub obligatio-
ne oblatoris deponendi in Sac. Monte Pieta-
tis ſummam oblatam; At depoſitum non
prius ab eo factum apparet, quam ſub die
6. Auguſti ſubſequentis, quo pecunias in prę-
ciſa qualitate, & quantitate Abbas de Scap-
pis Ceſſionarius Dominici recepit à quibuſ-
dam Mercatoribus, vt apparebat ex partitis,
tam ab illorum libris, quam Sacri Montis
Pietatis extractis, & relatis *in dicto Summario*
8 *Camillæ num.2.*; Vndè ex † correſpondentia
qualitatis, & quantitatis pecuniarum cum
actuum vicinitate non leuis oritur coniectu-
ra illas à Dominico depoſitas fuiſſe per Ab-
batem ſubminiſtratas, *Pariſ.conſil.54.num.66.,
& conſ.55.nu.40.lib.1., Ruin.conſ.130.nu.1. lib.2.,
Rolan.à Valle conſ.47.nu.12.lib.4.Gratian.diſcept.
forenſ.cap.897.nu.11., Rota apud Buratt. deciſ.101.
num.3.cum ſeq., & deciſ.114.num.6., & 7. part.6.*
9 *recent.*; Tùm quia idem † deliberatarius illinc
ad ſex dies poſt factum depoſitum prædium,
& Iura talia qualia ei cõpetebant pro eodem-
met pretio, vendidit, & ceſſit Abbati Ca-
millo, quod paritèr maximum præbet ſimu-
lationis argumentum, *Bald. conſ.311. num.14.
lib.5. Menoch. de præſumpt. lib.3. præſumpt. 125.
nu.5. cum duobus ſeqq. Giurba deciſ.22 ſub nu.15.,
Rot.deciſ.253.nu.6.par.4.tom.2.recent., & in Lau-
retana Prædij 22. Aprilis 1642. coram bo:mem: Bi-
chio*; Tùm, & euidentiùs, quia Dominicus
10 Licitator † nunquam apprehendit poſſeſſio-
nem prædij, ſed fuit poſſeſſum per Scappos,
& a Colonis in Dños recognitos mediante
ſolutione fructuum, vt ijdem deponunt in
atteſtationibus, datis *in dicto Summario num.9.,
Card.Caual.deciſ.630.nu.5., & in recent.dec.308.
num.1.par.2., & deciſ.18.num. 11. par.5.*

Non obſtat, quod huiuſmodi Dominici
11 declaratio; † tanquam extraiudicialis, & ad
interrogationem Notarij criminalis facta,
non ſit attendenda, nec Abbati præiudicetur;
12 quia cum illa † confeſſionem importet, qua
nulla maior datur probatio, *gloſſ. in §. Aba
inſtit. de act., Surd.conſ.483.nu.16., Rot.deciſ.262.*
13 *num.1.par.7.* Sit † iurata, & tot alijs coniectu-
ris, & facti circumſtantijs fulcita, plenam fi-
dem conſtituit ad oſtendendum veritatem
ita ſe habere in re, quæ non niſi occultè fieri
ſolet, *Alex.conſ.18. à num.2. lib.3. Aymon. con-
ſil.292.nu.48. Surd.deciſ.225.num.5., & 6. Gre-
gor.deciſ.506.num.10.*

14 Conſtito igitur ex his, quod † emptio
Prædij facta fuerit ab ipſo Abbate altero ex
creditoribus Marci Antonij dùm fictè fuit
ſubmiſſa perſona Dominici ad licitandum,
vt præter Superiùs citatos, probant *Text. in
l.Vir Vxori, §.fin.ff.ad Veſſ. l.ſi Pupillus, §.Si per
interpoſitam, ff. de auctor.tutor. l. cum propriæ 5.*
ibi: *Nomen tantũmodo accõmodare dicas, C.Si quis
alteri, vel ſibi, l.ab Anaſtaſia 23. §.Si quis autem
occultè*, ibi; *Vel forſan alijs per ſuppoſitam perſo-*
15 *nam, C.mandat.* Cum † paria ſint facere per
ſe, vel per alium, *l.ità autem 7. §.Geſſiſſe, ff.de
adminiſtr.tut. l.1. §.Quod ſi quis, ff.de vi, & vi
armata, Crauett.conſ.122.num.9.in fine, & Io: Fab.
de Anna conſ.83.num.13.* Sequitur nos verſari
in ſecundo membro diſtinctionis ſuprà, & in
16 contraria deciſione firmatæ, quod † ſecun-
dus creditor admittatur ad Ius offerendi, *l.&
qui ſub imaginatione, C. de diſtract.pign., Cyn. in
l.1.num.1. C.Si antiq.Creditor. Cephal. conſ.397.
num.34. Vinc.de Franch.deciſ.69.num.5., & ſeq.
& deciſ.224.num.5. Mareſcot.var.reſolut.cap.135.
num.1. lib.2.*, & alijs quos cumulat *Modern.de
Arce Annoni tract.Iudicial.cap.30.num.75.*, & in
indiuiduo reſponſum fuit *in dicta deciſione 108.*
apud *Poſthium. de ſubhaſt.*

17 Non vrget, quod † deliberatio tunc dici-
tur facta per ſuppoſitam perſonam, quando
Licitator offert pro perſona nominanda quã
deindè nominat, ſecus vbi à principio offert
pro ſe, & poſteà rem illam vti propriam, alte-
ri vendit, vt aduertitur in alia *deciſione §. Non
ſubſiſtit, verſ. Quoniam tunc demum*; Nam quic-
quid ſit vbi verè emitur pro perſona nomi-
nanda, & eſt extranea, ad tradit. per *Mant. in
conſ.143.nu.1. 8., & 20.* Sanè quando illemet
18 Creditor, † qui curat rem ſui Debitoris di-
ſtrahi hac tamen intentione, vt illam acqui-
rat pro ſe, ſed dubitans ſimulationem detegi
cum aliqua perſona conuenit, vt pro ſe ſti-
puletur; Tunc enim detecta conuentione,
vt hic venditio dicitur facta ipſimet Credito-
ri, qui ſimulatè nomine alterius vſus fuit, ex
Crauett.d.conſ.122.nu.10., & 156. nu.11., & no-
tatur *in dicta deciſ.108.* apud *Poſthium. de ſubhaſt.*

Rurſus ex capite nullitatis deliberationis
viſum fuit Comitiſſæ competere Ius offeren-
di, nam Iura iuxtà primum diſtinctionis ca-
19 put, quod ſi † venditio eſt facta Iure credito-
ris, & dominij poſſeſſor ſit ſecurus à Iure
offerendi, procedant quando venditio ema-
nauit ſeruata forma Iuris, aliter tamen dicen-
dum eſt ſi malè ad eam proceſſum fuit, *l.2.
C.ſi antiq.credit. Neguſan. de pign.membr.3.quintæ
partis nu.5. verſ.tertio reſtringitur, Vinc.de Franch.
in præcitata deciſ.224.nu.1., & 5. Theſ.deciſ.117.
num.9. Morot.de Iure offerendi num.20.* idem *Mo-
dern. de Arce Annoni loco citato num.91., Rota in*
20 *ſæpius alleg.deciſ.108.num.27.* Nullitas † autem
deliberationis in præſenti non ſolùm oritur,
ex ipſa interpoſitione perſonæ Dominici, vt
poſt *Fulgoſ.in dicta l.qui ſub imagine, C.de diſtract.
pignor.*, aduertit *Rota ibidem num.28.* Verùm
etiam

21 etiam, quia in ea non interuenit † pecunia ſine qua deliberatio, & decretum deſuper interpoſitum à nullitate ſeruari non poteſt, per *Tex. expreſſ. in l. à Diuo Pio, §. Sed ſi emptor*, vbi *Aretin. nu. 4. ff. de re iudic.*, & eo relatio probant latiſſimè cumulati per eumdem *Poſthium. de ſubhaſt. inſpect. 37. num. 1.*

Et ità vtraque, &c.

Allegata hæc deciſio in hac eadem cauſa emanata ſub die 15. Martij 1660. coram eodem R. P. D. Beuilaqua eſt ſuprà in par. 13. recent. deciſio 136.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Commendæ.

Lunæ 21. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Filius tanquam incapax Commendæ à Patre ipſo erecto ab defectum ætatis à ſucceſſione non eſt excludendus, cùm voluntas fundatoris in hoc caſu ſtabilimẽtis Religionis præualere debeat: Gratia Pontificis ſubreptitiè obtenta patruo nõ ſuffragatur, nec filio. Diſpenſatio in tempore non petita præiudicat, cùm eidem tanquam pupillo ſemper, & in omni caſu reſtitutio in integrum competat.

SVMMARIVM.

1 *Filius fundatam intentionem habens tam ſuper fideicommiſſo Aui quam in erectione Commendæ, cùm vtroque caſu ſit vocatus patruo præferri debet.*

2 *Filius in eo magis in Commenda patruo præfertur dum diſpenſationem ætatis à Papa obtinuit, quam cùm ſit de reſeruatis Principi vtique concedere potuit.*

3 *Filius tanquam incapax Commendæ ob defectum ætatis non excluditur, dum ex euentu capax fieri poteſt.*

4 *Incapacitas accidentalis ad excluſionem filij ad Commendam vocati in conſideratione non eſt habenda.*

5 *Verba fundationis quando ſunt ampliſſima, & geminata* ſemper perpetuum in infinitum, *omnem caſum & omne tempus denotant.*

6 *Verba vocationis ampliſſima ad puberes, vel habiles tantum de tempore vacationis reſtringi non poſſunt.*

7 *Pater erigendo Commendam filium minoris ætatis ad fauorem fratris, aut alterius extranei in ſucceſſione Commendæ excludere voluiſſe non præſumitur.*

8 *Pater fideicommiſſi naturam, metiendo voluntatem à poteſtate, alterare, & ad alios transferre non poteſt.*

9 *Voluntate Fundatoris ſtante, ſtabilimenta Religionis circa ætatem filio minoris ætatis non præiudicant.*

10 *Voluntas Fundatoris quando in contrarium cõcurrit, diſpoſitio Concilij prohibentis minores 14. annorum beneficia Eccleſiaſtica obtinere locum non habet.*

11 *Gratia à Pontifice obtenta fruſtrà allegatur, quãdo eandem obreptitiè, & ſubreptitiè obtentam fuiſſe apparet.*

12 *Vocatio conditionalis filijs exiſtentibus patruum excludit à ſucceſſione, & conditionem vocationis exiſtentia filij deficere facit.*

13 *Poſitus in conditione ſubſtitutum non excludit, ſed defectus conditionis.*

14 *Terminus lapſus ad præſentandum Patronis laici à Iure præſcriptus pupillo non præiudicat, quin eidem ob non petitam in tempore diſpenſationem reſtitutio in integrum competat.*

DECISIO CCXC.

PROPERTIVS inter quatuor filios æqualiter inſtitutos fideicommiſſum ordinauit ſubſtituendo illos inuicem, eorumque filios & deſcendentes, vt bona in perpetuum conſeruentur in linea recta Domus de Sixtis: Petrus Paulus vnus ex filijs in militia Sanctiſſimæ Conceptionis Commendam annui redditus ſcutorum ex ſuis proprijs bonis creauit ſub expreſſa conuentione quod Iuſpatronatuſ dictæ Commendæ, fructuſque, & redditus illius ſpectare deberẽt ad ipſum, eiuſq; filios legitimos, & naturales, illiſq; deficientibus ad alios eius fratres poſt mortem verò dicti Petri Pauli, qui ſuperſtite Antonio Petro deceſſit Andreas defuncti frater à Sanctiſſ. Commẽdam obtinuit, & orta inter iſtos ſuper manutentione controuerſia, coram Reuerẽdiſſimo Papień ordinatum fuit, quod videretur de bono Iure de quo coram me, in eius locum ſubrogato ad fauorem Antonij Petri conſtare reſpõſum fuit. Habet enim
1 ipſe † fundatam intentionem tam ſuper fideicommiſſo Aui, quã in erectione commendæ cum vtroque caſu ſit vocatus, & tãquam filius præfertur Andreæ patruo *Auth. in ſucceſſione, C. de ſuis, & legitim. Surd. conſ. 100. num. 1. & conſ. 384. num. 13. Cephal. conſ. 765. n. 12 cum cæteris per Giurb. ad conſuet. Meſſanen. cap. 5.*
2 *gloſſ. 4. par. 1. num. 1.* Præcipuè quia † diſpenſationem obtinuit à Sanctiſſimo ſuper ætate ad obtinendas huiuſmodi commẽdas requiſita, quàm concedere, vtique potuit, cùm ſit de reſeruatis Principi, *Rebuff. in praxi benef. tit. de Commend. num. 33. & pluribus comprobat Menoch. conſ. 478. ſub num. 11. verſ. quinto, & vltimo, & num. 12. lib. 5. Rota in Fanen. Commenda 27. Iunij 1639. coram Reuerendiſſ. Terracinen. in rec. p. 8. dec. 159. num. 2.*

Nec vrget, quod de tempore vacationis
3 Antonius Petrus eſſet † incapax commendæ ob defectum ætatis annorum duodecim ex ſtabilimentis Religionis requiſitæ; Tùm quia non agitur de incapacitate pura, ſimplici, & abſoluta, ſed de accidentali, & per aduentum ætatis naturaliter reſolubili, cùm ex euentu poſſet fieri capax, vt in terminis commendæ declarat *Anſald. conſ. 12. num. 84. in*
4 *fin.* quo caſu prædicta in capacitas non erat habenda in conſideratione, vt per *Cuman. in l. fil. famil. 117. §. Cùm quis nu. 1. poſt med. ff. de leg.*

primo,& cum eo Socc.Sen. in l.cum Auus 101.*nu.*
95.*verſ.Et ſi dicens,ff.de condit.& demonſtr.* Tùm
5 etiam quia † verba fundationis, ex quibus
deſumitur eius vocatio ſunt ampliſſima, &
geminata ſemper perpetuò in infinitum, &
ſic denotantia omnem caſum,& omne tem-
pus ex relatis per *Barboſ.de diction.dict.* 254. *&*
261,*vtrobique num.*1. *Rota dec.*210.*num.*5. *par.*1.
*diuerſ.& in rec.dec.*574.*num.*15. *par.*5. Et proin-
6 de† reſtringi non poſſunt ad puberes de tem-
pore vacationis, vel ad habiles tantùm *Alex.*
*in l. ſi Patroni §. in princ.num.*15.*ff.ad Sen. Conſ.*
*Trebellian. Natt. conſ.*150. *numer.*9 *cum alijs per*
*Surd.conſ.*10.*n.*28. *& conſ.*73.*n.*66.

Quæ facilius amplexi ſunt Domini,quia
7 agitur de † filio eius, qui cōmendam erexit,
hic enim ob naturalem ſanguinis affectionē
non eſt credendum, quod voluerit puberes
tantum admittere,& filios minoris ętatis ex-
cludere ad fauorem fratris, vel alterius ex-
tranei,iuxtà *Text.in l.l.cum Auus* 101.*ff.de con-*
dit.& demonſtr.l.cum acutiſſimi 30.*C. de fideicom.*
*& ponderat Grauet conſ.*42.*nu.*1.*verſ. Sed quid de*
tempore, & de bonis fideicommiſſo ſubiectis
à Propertio ad fauorem filiorum, & deſcen-
dentium Petri, qui proinde cenſeri non po-
8 teſt voluiſſe bonorum naturam alterare, in
alios transferendo,quod facere non poterat
metiendo voluntatem à poteſtate, *gloſſ. in l.*
*peto*71.*in princ.ff.de leg.*2.*Crot.in d.l.fil.famil.*117
*§.Diui num.*88.*ff de legat.*1.*Surd. conſ.*431.*n.*41.
*Eugen.conſ.*99.*num.*33. *lib.*2. *Rota coram Seraph.*
*dec.*1466. *ſub num.*2. *& in Tudertina ſucceſſionis*
29.*Maij* 1652 *coram Reuerendiſſ.Papien.ſub §.ni-*
hil facit poſt med.

9 Qua ſtante † fundatoris voluntate non
obſtant ſtabilimenta Religionis circa ætatem
prout in ſimili non obſtat diſpoſitio S. Con-
cil. Trident.*ſeſſ.*23.*cap.*6.*de reformat.* prohiben-
tis minores quatuordecim annorum bene-
ficia Eccleſiaſtica obtinere, quando concur-
10 rit in contrarium voluntas fundatoris, cui
non fuit a Sac.Conc.derogatum, *Garz. de be-*
*nef.par.*7.*cap.*4.*num.*9.*fol.*48. plures refert *Bar-*
*boſ.de offic.& poteſt Epiſc.alleg.*00. *num.*77.*par.*3.
*Add ad Buratt.dec.*755.*nu* 15.*&* 16. *Rota dec.*482
*num.*3.*par.*1.*diuerſ.dec.*194 *num.*1.*par.*2.*rec. cum*
*concordantibus per Lotter.de benef.lib.*1. *qu.*32.*nu.*
35.*& ſeqq.*

11 Hinc † gratiām à Sanctiſſimo obtentam
allegare nequit Andreas, fuit enim obrep-
titiè, & ſubreptitiè obtenta, non ſolùm quia
in ſupplicatione non expoſuit ſuper.ſſe filiū
Petri Pauli fundatoris, quod ad euitandam
ſubreptionem narrandum erat Pontifici Ma-
ximo, cùm ex hoc poſſet retrahi à prouidē-
do extraneum de commenda, vt in terminis
notat *Caſtropal.oper.moral.tom.*2.*tract.*13.*diſput.*
2.*punct.*1.*ſub num.*17. quem ſequitur *Rota in*
Lucana Iuriſpatronatus 3.*Iunij* 1647. *coram Reue-*
rendiſſ.Terracinen. ſub §. Vacatio beneficii, & in
Lunen.Sarzanen.beneficii 10.*Decembris* 1059.*co-*
ram me in princ. Verùm etiam quia narrauit
ſe ad eandem commendam vocatum poſt
mortem filij, & tamen eius † vocatio non
erat pura, ſed conditionalis in defectum deſ-
cendentium Petri Pauli, quæ ſola exiſtentia
filiorum ſufficit ad eius excluſionem etiam
ſi iiſdem ſuccedere non poſſint, cùm tamen
faciat deficere conditionem vocationis *Zun-*
ch. in repert.l.hæredes mei 57.*§. cum ita par.*6.*n.*8
verſ.Tertio reſponderi poteſt,ff.ad Trebell.Grauett.
*conſ.*62.*num.*7.*&* 21.*Grat.diſcept.*747.*num.*3.*Rot.*
13 *par.*2.*rec.dec.*453.*num.*3. vbi quod † non ſunt
poſiti in conditione, qui excludant ſubſtitu-
tum, ſed defectus conditionis *Romana fideic.*
de Soricijs 22.*Maij* 1643.*§.fin. coram Reuerendiſſ.*
Carillo,& in Rauennaten. hæreditatis 24. *Ianuarij*
proximipræteriti coram me,§.non eſt enim.

Pari modo non releuat, quod priuſquam
14 diſpenſationem ætatis obtineret Antonius
Petrus, lapſum fuerit quadrimeſtre ad præ-
ſentandum Patronis laicis à Iure præſcrip-
tum. Quià cù agatur de pupillo, ei compe-
petit reſtitutio in integrum ob non petitam
in tempore diſpenſationem, *Surd. conſ.*75.*n.*7.
*& ſeq.Clar.in §.feudum qu.*49.*num.*5.*Rota dec.*64
*num.*16.*&* 19.*par.*8.*rec.*

Et ita vtraque Parte informante, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononienſis Pecuniaria, ſeu Affictus Gabellarum.

Lunæ 21. Februarij 1661.

ARGVMENTVM.

Conductor in Adminiſtratorem electus cùm
niſi ad reddendam rationem non teneatur,
mandatum contra ipſum non eſt relaxandū,
donec quantitas adminiſtrationis tempore
exacta detegatur: nec proteſtatio ad maiorē
cautelam adhibita receſſum ab adminiſtra-
tione inducit, quin potius exceptio non im-
plementi locatorem à conſequutione pen-
ſionum repellit,donec reſtauratio damni con
ductoris ſubſequatur.

1 *Conductor virtute conuentionis ex Belli conditione euenientis nomine deperdito Vectigalium Adminiſtrator euadit.*

2 *Belli qualitas, aut conditio in vno anno præſcripta dum in altero expreſsè repetita non fuit, conſultò omiſſa cenſetur.*

3 *Conductor niſi ad redditionem rationis non tenetur.*

4 *Mandatum contra Conductorem non relaxatur, donec calculis diſpunctis quantitas adminiſtrationis tempore exacta, & reſpectiuè detegatur.*

5 *Adminiſtratione Conductori delata ſub clauſula* ex nunc prout ex tunc *contractus locationis nouam naturam aſſumit, & Conductor in Adminiſtratorem electus cenſetur.*

6 *Proteſtatio ad maiorem cautelam adhibita proteſtanti obeſſe non debet.*

7 *Proteſtatio Procuratoris Conductoris ſuper impedimenta & damna aliqua Regimin. intimata receſſum à priori proteſtatione non inducit.*

8 *Proteſtationes quando cum temporis diſtinctione & legitima interpretatione conciliationem admittunt nulla inter eas contrarietas conſiſtere videtur.*

9 Re-

9 *Receſſus ab adminiſtratione vt remoueatur, ſuffi-
cit quod aliquo modo actus ad inuicem compa-
tiantur.*

10 *Declaratio Procuratoris de adminiſtrandis vecti-
galibus eadem die facta qua remotio impedimenti
petita fuit, omnem receſſum & contrarietatem
ex Iuris diſpoſitione euitandam excludit.*

11 *Inſtantia pro Peritorum electione ad reddendam
rationem à Conductore habita, ad declarandum
actum antecedenter exercitum multum de-
ſeruit.*

12 *Procurator ad proteſtationem ab animo principalis
omninò pendentem ſine ſpeciali mandato deuenire
non poteſt.*

13 *Adminiſtrator de exactis nullis etiam exiſtentibus
libris rationem reddere valet.*

14 *Exceptio non implementi Regimen à conſequatione
Penſionum arcet donec reſtauratio damni ſubſe-
quatur.*

15 *Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus
agentem omninò repellit.*

16 *Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus
agentem omninò repellit.*

16 *Exceptio non implementi à debitore ſemper opponi
poteſt, licèt omnes exceptiones à diſpoſitione ſta-
tutaria vel ſpeciali conuentione eidem adimantur.*

17 *Mandato pro prætenſo reſiduo contra Conductorem
non decernitur, dum niſi pro reddenda ratione a-
ſtringi non valet.*

DECISIO CCXVCI.

RELAXATIO mandati in libris 54. mil. cō-
tra Thomam Berthocchium, atque Con-
ſocios à Bononiæ Regimine petita tribus co-
ram me deciſionibus reiecta fuerat, quarum
hodie fundamenta ſubſiſtere Domini cen-
ſuerunt, quia in locationis Inſtrumento ad-
miniſtratio conductori defertur ſub clauſula
ex nunc prout tunc in caſu quo generalis belli
faces in Bononieñ. Comitatu excitari contin-
1 geret, cuius † virtute conuentionis Bertoc-
chius reſpectu anni 1649. quo belli conditio
euenit conductoris nomine deperdito vecti-
galium adminiſtrator euaſit, ad *Text. in l. licet
C. locat. Card. Mant. de tacit. lib. 5. tit. 7. num. 2. & 3.
2 Surd. conſ. 34. num. 27.* licet nulla ſuper † belli
qualitate præceſſerit declaratio Eminentiſſ.
Domi. Cardinalis Legati an illud ſcilicet ge-
nerale nuncupari debuiſſet nec ne; ſiquidem
forma hæc in Capitulo anni 1554. duntaxat
præſcripta, dùm in altero de quo agitur edi-
to de anno 1591. expreſsè repetita non fuit,
conſulto cenſetur omiſſa, vt aduertit *Decian.
conſ. 190. num. 3. Surd. conſ. 200. num. 23. Rota deciſ.
294. num. 17. par. 5. rec.*

3 Hinc † Conductor huius reſpectu anni
pro redditione rationis dūtaxat cenſetur ad-
4 ſtrictus, nec relaxatio † mandati contra ip-
ſum poterit deinde decerni donec calculis
diſpunctis detegatur quātitas adminiſtratio-
nis tempore exacta, & reſpectiuè, vt notat
*Bald. conſ. 463. num. 4. verſ. quarta ratio lib. 1. Alex.
conſ. 192. num. 2. & 3. lib. 7. Cancer. var. reſol. par. 3
cap. 7. num. 330. cum ſeqq. Rota dec. 141. num. 5. p. 4.
tom. 2. rec. & in Romana Societatis Affictus 3. Iunij
1647. in §. non autem coram bo. m. Arguell.*

Neque declaratio Conductoris edita dun-
taxat ſub die 10. Iunij 1649. poterit operari,
vt ab eo ſolum tempore adminiſtratio ini-
5 tium ſumat. Dùm enim in caſu belli † admi-
niſtratio conductori decernitur ſub clauſula
ex nunc prout ex tunc, contractus locationis ſta-
tim ac belli excitatio ſucceſſit nouam omni-
nò naturam aſſumpſit, & conductor ipſe
tunc abſq; vlteriori animi expreſſione ex vi
illius clauſulæ declarationem animi vſq; ab
initio operantis in Admiſtratorem cenſetur
electus, vt tradit *Alex. in l. huiuſmodi 64. n. 3. ff.
de verbor. oblig. & conſ. 111. nu. 22. ad finem & 23.
lib. 6. Felin. in cap. licet cauſam 9. num. 6. poſt prin.
de probat. Rot. coram Verall. dec. 215. num. 9. par. 1.
& coram Millin. dec. 247. nu. 2. & 3.* & cum alijs
relatis Iuribus *in Tiburtina Caſtri S. Angeli 18.
Martij 1650. in §. Iuſtitia pariter poſt med. & in §.
neque refragatur coram Reuerendiſſ. D. meo Epiſc.
6 Papien.* nec ea conſequenter † proteſtatio ad
maiorem cautelam adhibita proteſtanti de-
bet obeſſe, ad *Text. in l. non ſolet 95. ff. de reg. iur.
l. teſtamentum 17. C. de teſtam. Rota coram Gregor.
dec. 267. num. 3. Buratt. dec. 773. num. 3. in fin. & in
Anconitana pecuniaria 5. Maij 1654. in §. Iuſtitia
verò coram R. P. D. meo Zarate.*

7 Et licet † Procurator conductoris ſub 18
eiuſdem menſis Iunii impedimenta in ſalis
præſtatione ſuperuenta Regimini intimaue-
rit, & hoc vt ea remoueri curaret, vel ijs nō
ſublatis damna inde prouenientia principa-
lis conſequi poſſet. Non tamen receſſus à
priori poteſtatione fuit inductus. Ex forma
enim Capitulorum Adminiſtrator poſt belli
faces extinctas conductoris Iura cogebatur
reaſſumere. Adeoque poſterior proteſtatio,
nec non petitio ſalis cōſumendi in futurum
adhibita præſumitur pro tempore futuræ re-
conductionis, quę ex terminatione belli om-
ninò dependens poterat ex improuiſo con-
8 tingere. Dùm itaque cum hac † temporis
diſtinctione, nec non legitima interpretatio-
ne, proteſtationes conciliationem admittunt
nulla inter eas conſiſtere videtur contrarietas
ad *Text. in cap. inter dilectos 6. §. Cæterum de fid.
inſtrum. c. cum expediat 29. de elect. lib. 6. Alex. conſ.
117. num. 14. lib. 6. Aym. conſ. 70. num. 5. cum ſeqq.
Rota coram Buratt. dec. 739. num. 5. & in Bonon.
fideicomm. 4. Auguſti 1655. in Congreg. §. hoc poſito
9 coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* Ac receſſus
conſequēter ab adminiſtratione omninò re-
mouetur ad cuius excluſionem ſatis eſſe cē-
ſetur, quod alieno modo actus compatian-
tur ad inuicem, iuxta doctrinam *Bartol. in l.
non ſolum, §. morte num. 18. ff. de oper. nou. nunciat.
Felin. in cap. cum M. Ferrarienſis 9. num. 79. verſ.
Fallit ſexto de conſtit. Alex. conſ. 31. num. 3. verſ. ſe-
cundo modo lib. 7. Surd. conſ. 143. num. 59. Rota dec.
28. num. 8. cum ſeqq. par. 4. tom. 2. rec.*

10 Poſtquam maximè † declaratio admi-
niſtrandi vectigalia à Procuratore repeti-
ta dignoſcitur eadem die, qua remotio im-
pedimenti circa Salis præſtationem petita
fuerit. Hinc vehemens coniectura receſſus
exclu-

excluſiua conſurgit, alias enim correctio in
inſtanti ſubſequeretur, nec non contrarietas
repentina ex Iuris diſpoſitione euitanda ad
Text. in l. non ad ea 88. ff. de condit. & demoſtrat.
conſ. 48. num. 9. ad med. lib. 1. Aym. conſ. 70. num. 5.
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 9. 22. num. 18. Rota dec.
240. num. 5. par. 8. recent. & in Peruſina pratenſa
manutentionis 27. Iuny 1649. in §. minus refraga-
tur coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Roma-
na legati 25. Iuny 1657. in §. nec viſa fuit coram
me.

31 His accedit † Inſtantia pro Peritorum ele-
ctione à Conductore perhabita ſtatim ac bel
li apparatus euanuit adhoc vt rationem red-
dituum tempore belli exactorum præſtaret,
quæ ad delarañ actum antecedenter exerci-
tum nec non voluntatem ipſam quoque de-
ſeruit iuxta *Text. in l. ſed Iulianus, §. deinde, ff. ad*
Maced Dec. conſ. 421. num. 13. Rota dec. 257. num. 1
par. 6. & dec. 201. num. 39 & 40. par. 7. rec. & in Ro-
mana Vinea ad aquam Sanctam, 28. Ianuarij 1643.
in §. tertio denique coram Reuerendiſſ. D. meo De-
cano.

32 Præterea ad eam † proteſtationem ab ani-
mo principalis omninò pendentem Procu-
rator ſine ſpeciali mãdato deuenire non po-
terat ex *theor. Angel. in l. ſi quis intentione ambigua*
ff. de iudic. Alex. conſ. 78. n. 14. lib. 5. Natt. conſ. 230.
num. 8. Pariſ. conſ. 31. num. 112. lib. 1. cum alijs au-
ctoritatibus in præteritis deciſionibus recen-
ſitis.

Nec aduerſatur, quod adminiſtrationis li-
ber ex parte conductoris non fuerit exhibi-
tus; præterquam eim illius exhibitio coram
perito ad inſtantiam eiuſdem conductoris e-
33 lecto per acta dignoſcitur, † Adminiſtrator
de exactis etiam nullis exiſtentibus libris ra-
tionem reddere valet iuxtà *conſ. Calcan. 93. ap-*
probatum in Romana tutela de Maſſo 23. Ianuarij
1587. coram Gipſio poſt Farin. conſ. 96. nu. 53. lib. 1.
coram Greg. dec. 199. num. 5. ibique Add. num. 8. &
dec. 274. num. 6. & in Licien. Adminiſtrationis 23.
Iunij 1653. in §. eo facilius coram Reuerendiſſ. D.
meo Decano.

34 Denique Regimini obſtare videtur † ex-
ceptio non implementi in præſtatione ſalis,
cuius virtute donec reſtauratio damni ſubſe-
quatur à cõſequutione penſionum debet ar-
ceri, ad *Text. in l. conductor 16. ff. locat. Bald. conſ.*
325. num. 1. vol. 3. Bero. conſ. 144. num. 2. & 6. vol. 1
Menoch. conſ. 671. n. 7. Maſtrill. dec. 299. n. 116. cum
ſeqq. & num. 121. licet qualbet iter reſtauri ex-
ceptione non obſtante ſolutio affictus à con-
ductore promiſſa fuerit; Dùm de reſtauro in
35 propoſito caſu non agitur, ſed de † exceptio-
ne rei non traditæ ab initio, quæ ex eodem
locationis contractu proueniens Locatorem
pro penſionibus agentem omnino repellit,
vt ex auctoritatibus ſupra allegatis apertè
probatur & tradunt *Caſtr. conſ. 327. num. 2. lib. 2.*
36 vbi quod ſi à diſpoſitione ſtatutaria, vel ſpe-
ciali conuentiones omnes debitori adiman-
tur, exceptio non implementi, quæ ſemper
præſeruata cenſetur, poterit nihilominus ab
ipſo debitore opponi, *Menoch. conſ. 1. num. 366.*
Aym. conſ. 127. num. 14. Surd. conſ. 166. num. 2. An-
gel. de acquir. poſſ. q. 2. num. 223. Cuius ea videtur
eſſe ratio, quod aliàs diſpoſitio, ſeù pactum
iniquitatis vitium omnino redoleret.

Nec vrget, quod ſacci 8500. in quorum
præſtatione à menſe Iulij 1650. vſque ad cõ-
ſimilem menſem anni 1653. Regimen defe-
cit valorem librarum decem mille, ac bis cẽ-
tum dumtaxat non adæquent perinde ac ſi
ſumma ex credito Regiminis ſublata, nec
non altera librarũ 9493. à Conductoris Mõ-
37 tiſtis perſoluta relaxatio † mandati ſaltem
pro reſiduo librarum 34. mil. & vltra debet
decerni iuxtà *deciſ. Caual. 217. num. 7.* Præter-
quam enim damna quamplurima ex ea cau-
ſa conductori obuenta, nec non à teſtibus re-
cenſita, præter ſummã prædictam Regimen
reſtaurare compellitur. Exinde ceſſat obie-
ctio, quod reſpectu anni 1649. pro reddenda
duntaxat ratione conductor valet adſtringi.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Elnenſis Parochialis

Lunæ 9. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anterior poſſeſſioni in vim prouiſio-
nis Apoſtolicæ adeptæ præfertur, quando
eadem clandeſtina & turbatiua præſumitur,
nec exequutor nõ citato poſſeſſore cum poſ-
ſeſſione priuare cenſetur: deinde, an ſtante
reſeruatione Decretum irritans habente
poſſeſſio anterior inefficax dici mereatur, diſ-
cutitur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio anterior nullo alio tunc temporis poſſidente capta, præ cæteris manutenibilis cenſetur.*

2 *Poſſeſſio ſola anterior in beneficialibus abſque præciſa tituli reſtrictione attenditur.*

3 *Multiplicatio titulorum in beneficialibus datur.*

4 *Poſſeſſio adepta in vim prouiſionis Apoſtolicæ, & proceſſus ab exequutore fulminati, tanquam poſterior clandeſtina & turbatiua præſumitur.*

5 *Exequutor non citato poſſeſſore procedens, illum ſua poſſeſſione priuare non poteſt.*

6 *Prouiſus Apoſtolicus an ob vim reſeruationis decretum irritans habẽtis anteriorem alterius poſſeſſionem inefficacem reddat.*

7 *Prouiſio Apoſtolica quando reſpicit petitorium, poſſeſſorem anteriorem cum manutentione Prouiſi poſſeſſione non priuat.*

8 *Proceſſus fulminatus dum plena erat poſſeſſio in ſimplicem citationem reſoluitur.*

9 *Poſſeſſio vigore ſimplicis citationis capta tanquam conceſſa abſque cauſa cognitione inualida reputatur.*

10 *Clauſula* ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum *in quantum operatur.*

11 *Exequutore extraiudicialiter procedente, tranſportatio actorum non exiſtentium fieri non poteſt.*

DECI-

DECISIO CCLXCII.

IOANNI Franciſco decreuerunt DD.
1 manutentionem , quia docet de † ante-
teriori poſſeſſione per publicum Inſtrumen-
tum de anno 1657. adepta nullo alio tunc
temporis poſſidente,& ideo præ cæteris ma-
nutenibili ad *Text. in l. Prædia , vbi Bart. & Alex num. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. Bald. in l. non idcirco in princ. C. de fid. Inſtrum. Rebuff. in prax. benef. tit. de immiſsion. in poſſeſſ. num. 41. Rot. coram Canal. deciſ. 2. num. 2. & coram Merlin. deciſ. 3. n. 1 & in Alerien. Vicariæ 24. Aprilis , & 26. Iunij 1654. coram bon. mem. Bichio .*
2 Quæ ſola † poſſeſſio in hoc Iudicio venit at-
tendenda , abſque præciſa tituli reſtrictione,
3 cùm maximè verſamur in † beneficialibus
in quibus datur multiplicatio titulorum *iuxtà conſil. Calderin. 7. de elect. Peregrin. conſ. 8. n. 64. ad fin. lib. 1. Gonzal. ſuper reg. 8. §. 7. prohem. n. 129 & ſeqq. Rota coram Verall. dec. 305. par. 3.*
4 Et ideò non releuat † poſſeſſio Petri adep-
ta de anno proximè præterito in vim proui-
ſionis Apoſtolicæ , & proceſſus ab Exequu-
tore fulminati , quia tanquam poſterior præ-
ſumitur Clandeſtina , & turbatiua *cap. licet causa de probat.* ibique notant *DD. & Bart. in l. ſi duo num. 4. ff. vti poſsid. Rota in Tudertina Canonicatus 17. Iulij 1645. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano & in Cuſentina Canonicatus 5. Iulii 1649. coram Reuerendiſsimo Papien.* & Exequu-
5 tor cùm † de facto proceſſerit non citato Io-
anne Franciſco poſſeſſore illum ſua poſſeſ-
ſione non priuauit per *Text. in cap. licèt Epiſcopus vbi gloſſ. in verb. Te non vocato de præbend. in 6. ibi Gemin. num. 5. & Franc. num. 3. Gonzal. ad reg. 8. gloſſ. 15. §. 1. num. 30. cum ſeqq. Bellam. dec. 85. & Mantic. dec. 309. num. 4.*
6 Non obſtat , quod † Petrus dicatur proui-
ſus Apoſtolicus in vim reſeruationis haben-
tis Decretum irritans , & exinde dici debet
inefficax poſſeſſio Ioannis Franciſci licèt an-
terior per *Text. in cap. ſi eo tempore de elect. in* 6. & dixit *Rota in Vicen. Cappellaniæ maioris 7. Nouembris 1629. coram Pirouano §. 2. & fortius.*
7 Quia cùm hæc † inſpectio reſpiciat petito-
rium , & ideò non veniunt hic diſcutienda,
non debet interim ſub hoc prætextu Io. Fran-
ciſcus ſua poſſeſſione priuari , & Petrus ma-
nuteneri , vt dixit *Rota coram Greg. dec. 283. n. 1.*
8 *ibique Add. num. 8.* Eo magis quod † Proceſſus
fulminatus dùm poſſeſſio erat plena reſolui-
tur in ſimplicem citationem , & ideò poſſeſ-
9 ſio † illius tantum vigore capta fuit prorſus
inualida tanquàm conceſſa abſque cauſę co-
gnitione , vt fuit plenè deciſum in his ter-
minis *in Horolien. Decanatus 25. Iunii 1646. coram Eminentiſsimo Corrado §. quia cùm proceſſus,*
& ob id potuit Ioanni Franciſco etiam non
10 obſtante † clauſula , *ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum* , manutentio concedi reuocan-
do poſteriorem executionem per viam nul-
litatis per *Add. ad Greg. deciſ. 91. num. 13. & deciſ. 232. num. 4. in fine .*

Cæterum viſa fuit etiam irreleuans obie-
cta non tranſportatio actorum , ex quo Exe-
11 quutor † cùm proceſſerit extraiudicialiter ,
& vnico tantùm die actum perfecerit non
potuit fieri tranſportatio actorum non exi-
ſteñ , *ad Text. in l. eius qui in Prouincia ff. de reb. credit. Dec. conſ. 47. num. 16. Surd. conſ. 393. num. 27* & in terminis reſpondit *Rota in Seguntina Canonicatus Doctoralis 18. Martii 1658. cor. R. P. D. meo Veroſpio in fine .*

Et ita deciſum vtraque Parte informan-
te , &c.

R. P. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano .

Terracineñ fideicommiſſi di Pilorcijs .

Luna 14. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſario non conceditur immiſſio ſuper bonis fideicommiſſarijs , niſi probato , quod illa extabant tempore mortis fideicō-mittentis , & qualiter id per teſtes probetur . Poſſeſſio an præſumatur continuata , & an poſſeſſio iure familiaritatis an ad hūc ſuffragetur .

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in poſſeſſionem fideicommiſſi non conceditur niſi probato bona fuiſſe de tempore mortis à teſtatore poſſeſſa .*
2 *Teſtes ſuper antiquis deponentes probant ad effectū impediendi immiſſionem .*
3 *Teſtes formiter examinati in vno iudicio , probant etiam in alio .*
4 *Exceptio de non iure petentis etiam in remedio adipiſcendæ admitti debet ad immiſsionē impediendā*
5 *Continuatio non infertur , quando aliquid medio tempore factum fuit , quod continuationem excludat .*
6 *Poſſeſsio non dicitur continuata quotieſcunque fuit ſuper bonis poſſeſsis aliquid innouatum .*
7 *Teſtis inueriſimilia deponens nihil probat .*
8 *Infans quicquid videt , ignorat .*
9 *Teſtis deponere poteſt de ijs, quæ vidit dum erat pupillus pubertati proximus .*
10 *Teſtium depoſitiones ad concordiam reduci debent, vt aliquid probent .*
11 *Poſſeſsio iure familiaritatis non ſuffragatur ad effectum immiſsionis , nec manutentionis .*
12 *Confeſsio debitoris nocere non poteſt creditori .*
13 *Grauatus non poteſt ex ſua confeſsione inducere fideicommiſſum vbi non eſt .*

DECISIO CCXCIII.

DOMINI dixerunt recedendum eſſe à
deciſis , quia ex deductis non conſtat
Bona de quibus agitur fuiſſe in Bonis Nico-
1 lai fideicommittentis,& † tamen ad effectum
concedendi Immiſſionem , quæ in præterita
deciſione Nicolao Iuniori decreta fuerat pro-
bandum eſt Bona fuiſſe de tempore mortis
Teſtatoris poſſeſſa , vt aduertit *Bart. in l. fin. num. 21. C. de Edict. Diu. Adr. toll. Bald. conſ. 84.*

sub

ſub num.1.verſ. probari tamen debet, Mantic. deciſ.33.num.9. & 11.deciſ.690.num.9.par.4.recen. tom.3.Terracinen. fideicommiſsi 21. Iunij 1649.§. quo ad alios, & 30. May 1650. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano §. placuit pariter.

Nec probatio non ſolùm in præſenti deficit, ſed in Summario Vallettę num.1. duo-
2 rum † Teſtium depoſitiones exhibentur aſſerentium, quod inter prædictum Nicolaum Seniorem fideicommittentem, & Ioannem eius fratrem facta fuit diuiſio omnium Bonorum prius in communi ab ipſis poſſeſſorum, quodque in portione Ioannis compre henſa fuit integra Tenuta, quæ controuertitur cum certa parte Domus veteris, quæ controuertitur. Teſtium depoſitiones ad effectum impediendi immiſſionem emiſſæ fuerunt *in dec.360.num.7. & ſeqq.par.5. & dec. 88. num.16. & ſeq.par.6.recent. Romana fideicommiſſi de Ferratinis 15. Martij 1658. coram Reuerendiſsimo Papien. §. quo verò ad ſecundam partem,*
3 qui tanquam † formiter examinati in alio Iudicio cum R.C.A. & ſic cum legitimo contradictore probant etiam in præſenti *Cephal. conſ.215.num.54. in fin. & ſeq. lib.2. Rota d. dec. 360.num.9. & in Bononien. fideicommiſsi Io: Andreæ de Bologninis 26. Iunij 1658. coram R. P.D. Celſo, §. probationes enim.*

Quodque magis vrget dantur duo Inſtrumenta in quorum primo Ioannes anno 1565 emit à Communitate Setię menſuras biſcentum eiuſdem Tenutæ, & aliud continet ſi quæ per annos quinque poſt mortem Nicolai fideicommittentis, in quo Paulus reſiduũ Tenutæ emit pretio ſcutorum mille de carolenis *dicto Summ. num. 4. & 5.* quæ acquiſitionem inſtrumenta probant ad effectum, de quo agitur poſt *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 618. num.4.* conſiderat *Rota d. deciſ.360.num.6.par.5*
4 *recent.* † cumque ex his incontinenti conſtet de non Iure petentis, etiam in hoc remedio adipiſcendæ talis exceptio admitti debet ad impediendam immiſſionem *Angel. conſ. 135. num.2. Roland. à Valle conſ.76.nu.4.vol.3. Argel. de legit.contradict.quæſt.10.art.22. num.278. verſ. Exceptio enim Menoch.de adipiſcen.remed.4.n.385. Couar.var.reſol.par.1.cap.18.nu.29. verſ. Et primum in Iudicio Rota d.deciſ.690.num.7.par.4. recent.tom. 3. Reatina ſucceſsionis 21. May 1642. coram bon.mem. Peutingerio, & in Romana ſucceſsionis 7. Iunij 1655. coram R.P.D. meo Beuilaqua §.fin.*

Tollitur ex his præcipuum fundamentum diuiſionis cõſiſtens in depoſitionibus Teſtiũ præterito *Summario Nicolai num.1.* nam primi examinati anno 1573. deponunt de tempore præcedenti circa poſſeſſionem pro indiuiſo dd. Nicolai, Simonis, & Ioannis nec percutiunt tempus mortis Teſtatoris ſequutæ anno 1584. ex poſſeſſione autem præce-
5 denti † inferri non poteſt continuatio vſque ad obitum, quando aliquid medio tempore factum fuit, quod prædictam continuationẽ
6 excludit, † prout in præſenti non ſolùm ex diuiſione poſtea inter eoſdem ſequuta ſed etiã ex acquiſitionibus pro maiori parte factis à ſolo Ioanne, & Paulo eius filio, *Dec. conſ.400.num.7. & 8. Menoch.præſumpt.64.n.44. & ſeqq.lib.6.Add. ad ſan.mem. Greg.XV.dec.307. num. 24. verſ. ſed hæc vltima opinio, Rota coram Mantic.dec.46. ſub num.2.verſ. quia hæc præſumptio dec.177.num.9. & 10.par.8.recent. & in Signina Saluiani 4. May 1643. coram bo. mem. Bichio §. non obſtat.*

Alij verò examinati anno 1644. vltra exceptiones, qua ſpatiuntur in perſona, de quibus in *Sum.n.14.& ſeq.* nihil probãt, deponũt enim de geſtis ante ann.1584. quo tempore vnus erat ætatis ann. 4. vt ipſemet frater al-
7 ter verò 7. vel 8. † & ſic inueriſimile eſt quod
8 poſſit deponere de poſſeſſione Nicolai † cum infans quidquid vrdet ignoret *Roman.conſ.157 num.1.verſ. quod autem Rota coram Seraph. deciſ. 1069.num.3. & deciſ.1076.num.6.* regula verò,
9 quod † Teſtes deponere poſſunt de ijs, quæ viderunt, dum erant pupilli, debet intelligi de proximis pubertati, vt per *Farin. de Teſtib. quæſt.58.num.61. & ſeq.* vt in terminis aduertit *Rota in Peruſina Bonorum 14. Iunij 1647.§.deducta verſ. quod verò deponant coram Reuerendiſsimo*
10 *D. meo Decano,* † vel quatenus aliquem gradum probationis facerent, vt ad concordiam reducantur cũ Teſtibus Vallettę cum Inſtrumentis prædictis intelligi eſſent de poſſeſſione Iure familiaritatis, de qua alij deponunt; vt in puncto *Surd. conſ.94. num.36. Rota coram*
11 *Duran.deciſ.277.num.1. par.8.* † vbi quod talis poſſeſſio non ſuffragatur ad effectum Immiſſionis, neque manutentionis.

12 Nec vis hodie fieri poteſt † in confeſſione Blaſij anno 1647. emiſſa quia nocere non poteſt Vallettæ Creditori Dotis ex promiſſione longè prius ſibi factæ, in cuius præiudicium illa nihil probent, *Surd.conſ.173.n.91 Mantic. de tacit. & ambig.lib. 2.tit.1.num.9.& ſeq. Menoch. conſ.851. num.7. Rota coram Merlin. dec. 543.num.9.& in dicta Signina Saluiani §.& quatenus cum concord. in Romana Apothecarum 9. Iunij 1659. coram me §. qua probatio,* vbi etiam
13 ſubnectitur ratio hic applicabilis, † quod ſcilicet grauatus non poteſt ex ſua confeſſione inducere fideicommiſſum, vbi non eſt, nec facere fideicommiſſaria ea bona, quæ non ſunt *iuxtà conſ. Soccin. Iun. 112. num.3. & per tot. lib.1. Fuſar.conſ.169.num.136. Rota deciſ. 345.num.41.par.8.rec. Florentina, ſeù Bonon. de Barbadoris 21. Iunij 1640. coram bon.mem. Coccino §. nec aduerſantur, & in Auenionen. Saluiani 10. Februarij 1651. coram bon. mem. Bichio ſub §. ad proban.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Fulginatenſis Fideicommiſſi.

Lunæ 14. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum publicum an ſtatum hæreditatis probet, & an ex Inſtrumento niſi ſimplicem, & genericam aſſertionem non continente

nente. ad liquidationem hæreditatis inferri valeat? plura deinde de adita hæreditate abſque Inuentario, & retentione hæredi pro credito liquido competenti examinantur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum ab hærede ratificatum rem liquidam, & euidentem inducit.*

2 *Inſtrumento publico ſtante de eo vti de caſu legis Iudicari debet.*

3 *Retentio ſicut denegatur vbi Creditum eſt illiquidum, ita quando eſt liquidum, conceditur.*

4 *Inſtrumentum, quando niſi ſimplicem, & genericam aſſertionem non continet, ex ea ad liquidationem inferri non poteſt.*

5 *Aſſertio hæreditatis ex pluribus inſtrumentis probata admittitur, niſi de contrario concludenter doceatur.*

6 *Hæres non oſtendendo bona fideicommiſſaria extare, vel ſine eius culpa periiſſe, eadem diſtraxiſſe præſumitur.*

7 *Defalcationes maiores, & minores iuxta debiti quantitatem fieri ſolent.*

8 *Hæres grauatus de bonis exactis rationem reddere tenetur.*

9 *Hæres Inuentarij prætermiſſionem fruſtra allegat, dum illud conficere ad eum ſpectat.*

10 *Hæres defectum Inuentarij alijs cohæredibus obijcere non poteſt.*

11 *Cohæres erga cohæredem Inuentarium conficere non tenetur.*

12 *Defunctus ſi viueret ſicut de defectu confectionis Inuentarij dare non poſſet, ita nec cauſam ab eo habens.*

13 *Inuentarij ſola omiſſio non impedit, quin hæredi pro credito liquido retentio detur.*

14 *Retentio an ex retrouenditione Cenſuum, & exactione pecuniarum impediatur.*

15 *Officia empta in perſonis alterius, reſeruata diſpoſitione in fauorem ementis, in eiuſdem damnum cedunt.*

DECISIO CCXCIV.

EX capite illiquiditatis crediti, & incertitudinis ſtatus hæreditatis Io: Martini fideicommittentis reſolutum fuit 7. Iunij proximi præteriti non competere Flaminiæ, & alijs ſororibus retentionem bonorum hæreditariorum Rodulphi hæredis grauati pro reintegratione fideicommiſſi ad ipſarum fauorem iuxta antecedentes reſolutiones ſub die 27. Martij 1658. & prima Martij 1660. emanatas purificati A qua reſolutione ex nouiter in facto deductis DD. receſſerunt, & dixerunt competere petitam retentionem. Siquidem volentes fratres de Roncallis legitimam eis de iure debitam à bonis d. Io: Martini eorum Patris, & fideicommittentis ſeparare, præuia enunciatiua plurium Inſtrumentorum, quatuor ex dd. fratribus, & vnus eorum vti etiam Procurator Petri, & Rodulphi aliorum fratrum vnanimiter, & medio iuramento affirmarunt vniuerſam illius hæreditatem aſcendere ad ſcuta 275000 qua confeſſione attenta, viſiſque & conſideratis per Iudicem dd. Inſtrumentis in actis coram ſe exhibitis, cauſaque cognita legitimam aſſignauit quoad bona ibi expreſſa nõ comprehenſis bonis Bergomi exiſtentibus, & fideicommiſſo etiam ſubiectis, & ſuper d.
1 aſſignatione publicum fuit confectum † Inſtrumentum, quod etiam à d. Rodulpho fuit ratificatum, eo vtendo, *vt in d. Summario dato d. die deciſionis num* 9. quod adeo rem liquidam, & euidentem inducit *Bald. in l. quoties C. de Iudic. Alex. in l. intereſt in vlt. notab. C. de ſolut. & in conſ. 119. num. 5. lib. 2. & conſ. 135.*
2 *num. 5. lib. 6. Soccin. conſ. 89. num. 17. lib. 1.* † vt nõ indigeat alia diſcuſſione, ſed de eo vti de caſu legis iudicari debeat *idem Bald. in l. imperator col. 2. ff. de Stat. homin. & in conſ. 233. lib. 1 modern. de Cenſib. quæſt. 43. num. 8. cum ſeq. Rota apud eundem deciſ. 125. num. 10. deciſ. 133. num. 6. & 179. num. 1.* Et conſequenter ex Partium confeſſ. ibi emiſſa liquidò conſtat de ſtatu hæreditatis, & credito mulierum eiſque pro-
3 inde competit † retentio, quæ ſicuti denegatur vbi creditum eſt illiquidum ex allegatis *in alia deciſ. §. cenſuerunt tamen Domini* ità è contra concedi debet quando eſt liquidum *l. prætenſionem C. de vſur. l. creditor. in princ. ff. qui pot. in pign. hab. Gratian. diſcept. 476. num. 12. Ciriac. contr. 180. num. 39. & ſub num. 41. verſ. Vnde obiectum Rota coram ſa. me. Greg. XV. dec. 354. num. 1. Caualer. deciſ. 559. nu. 5. & 6. & poſt Merlin. de pignor. deciſ. 157. num. 5.*

4 Non obſtat, quod præfatum † inſtrumentum non niſi ſimplicem, & genericam aſſertionem contineat, ex qua ad liquidationem inferri non poſſit, quoniam ex pluribus inſtrumentis ſolidationum, computorum, alienationum, ceſſionum, & diuiſionum inter ipſos fratres ſtipulatis de nouo productis, & in eo enũciatis, ſatis deprehẽditur veritas
5 aſſertionis, † ſtatuſque hæreditatis remanet, vt ſupra firmatus, niſi concludenter de contrario doceatur *Bald. in d. l. Imperator in princ. Valenſuol. conſ. 27. num. 23. & 24. Ciriac. contr. 264. num. 4. Rota dec. 390. num. 17. par. 4. tom. 2. recent.* Eamque præcipue comprobat tranſactio inita inter Petrum hæredem Decij alterius ex filijs d. Io. Martini ſuper reſtitutione ratæ partis fideicommiſſi, in qua hic ſcut. 4500. cuilibet ſoluit, quæ quinquies iuxta numerum filiorum tunc ſuperuiuentium multiplicata, additaque legitima, portio Decij in totum aſcendebat ad ſcuta 45000. ad quam rationem cumulatis portionibus aliorum quinque fratrum ſit ſumma ſcut. 270000. nõ refragante ſumma deficiente, vſque ad integram ſcut. 275000. vti inter fratres ad effugien. lites condonata, & ideo viſus fuit in omnibus iuſtificatus ſtatus totius aſſis ad effectum, vt non poſſit denegari retentio bonorum Rodulphi hæreditariorum, vel, quia
6 bona fideicommiſſaria diſtraxit, vel quia de illis ratio non redditur oſtendendo illa extare, vel ſine eius culpa periiſſe *Ciriac. contr. 5. num 22. 29. verſ. Poſterior vero inſpectio, & n. 30 Peregr. conſ. 35. num 11. lib. 3.* quem ſequuta fuit

ſuit *Rota in deciſ. Relatis in princip. deciſionum*.

Non aſſicit, quod in liquidanda hæreditate ſint comprehenſa, & computata nomina debitorum pro ſcutis 157512.61. quæ tāti non valent, quia ex eo ceſſat obiectum, quod facta ſuit defalcatio ad rationem ſcutorum 22.÷ pro quolibet centenario, & cū huiuſmodi defalco fuit à Rodulpho empta rata Hieronymo obuenta, ex quo efficax inſurgit coniectura, quod illa detracta cætera
7 eſſent exigibilia, † defalcationes enim maiores, & minores fieri ſolent iuxtà debiti quantitatem, vt dixit *Rota in deciſ.388.num.7 par.4.tom.2.rec.* Eoque magis quia pro eorum parte exactio iuſtificatur, & de alijs ratio nō
8 redditur, prout † grauatus de illis reddere tenetur *Crauett.conſ.295. in fine Eſcobar. de ratiocinijs c.3.num.14.Capic.Latr.conſult.13.nu.29. lib.1.Rauden.deciſ. Piſana 22.num.59. Card. Caualer.deciſ.70.num.1.*

Non obſtat, quod Franciſcus, & Octauianus auctores mulierum adiuerint hereditatem Rodulphi patris obligatam ad reintegrationem fideicommiſſi abſque Inuentario ex qua omiſſione confuſæ dicebantur actiones ob præſumptam exiſtentiam aliorum bonorum, ex quibus potuerint ſatisfieri de cred. modo petito, & ſatisfactione data ceſſet retentio ex allegatis *in d. §.In quam ſenten-*
9 *tiam*; Nam omiſſo quod etiam † Hyeronimus collitigans, & de prætermiſſione Inuētarii opponens dum eſt Rodulphi hæres, & in ſimili confectione defecit, cum tamen ſaltem factus maior illud conficere tenere-
10 tur *bon.mem. Coccino deciſ.59.num.6.* & † proinde non poſſit d. defectum alijs cohæredibus obijcere *Rota deciſ.519. num.4. par.4. diu.*
11 cum † cohæres, erga cohæredem illud conficere non teneatur *Porcellin. de Inuent. c. vlt. num.17. inter tractat.tom.8. par.2.fol.164.Monticul. eodem tract.c.9.nu.468.d.tom.8.par.2.fol.235.* ſed etiam eſt hæres eorundem Franciſci, &
12 Octauiani, qui † ſicuti ſi viuerent de huiuſmodi defectu dare non poſſent, ita, nec ipſe ab eis cauſam habens, *Rot.coram Penia dec.974 num.5. Adden. ad deciſ.1. num.72. part.8. recent.* Cùm ex declaratione facta per eundem Rodolphum relata *in hodierno Summario Mulierum num.11.* mobilia omnia ad Vxorem vſufructuariam relictam ſpectarent, nullaque adducatur alienatio bonorum, ceſſat omnis occultationis, & ſatisfactionis præſumptio,
13 & ideò † ſola omiſſio Inuentarij non impedit, quin hæres deducat ſuumm creditum aliundè liquidum, & pro eo detur retentio, *Caſtren.in l.ſi ita tamen,§.Si ex Trebell. ff.ad Trebellian. Bald. in l.debitori num.4. C. de pact.*, vbi *Alciat.num.12. Crauett.conſ.144.nu.5.Soccin.Iun. conſ.199.num.2. Mantic.de coniectur.vltim.volunt. lib.7.tit.8.nu.15. Rota coram Eminentiſſ. D.Card. Ottbob. deciſ.285.nu.3. in Romana fideicommiſſi de Marianis 27.Iunij 1650. §.Quo verò, coram Reuerendiſſ.Tarraconen., & in Maceraten.hæreditatis 18.Februarij 1656. §.Neque ex ſola, coram Reuerendiſſ. D.meo Veroſpio.*
14 Nec viſus fuit poſſe † retentionem impediri, ac creditū Mulierum illiquidum reddi, ex retrouenditionibus cenſuum, & exactione pecuniarum, tam ex Monte Pietatis, quam ab alijs debitoribus hæreditarijs, nam quoad cenſum ſcutorum mille per Cōmunitatem Meuaniæ reſtitutum, ex eodem Inſtrumento apparet pecunias perueniſſe ad manus Matris, & Tutoris; cùm pecunijs alterius cenſus habitis à Communitate Aſſiſii fuit creatus alius cenſus ſimilis ſummæ cū Iulio Goga. Reſpectu verò pecuniarum exactarum à Sac. Monte Pietatis quoad ratam, quæ forſan poterat ſpectare ad hæreditatē Ropulphi pariter apparet inueſtita in locis Montium vacabilium, & quantum ad ſcuta 300. liquet exacta fuiſſe à Toſino omnium filiorū Procuratore, & ab illis omnibus, ac ipſomet Hieronymo quietātia facta à Toſino fuit ratificata, & proindè ad debitū Franciſci adſcribi non debet ad effectum impediendi retentionem. Prout nec illa poteſt retardari ex eo,
15 quod Rodulpho quædam † officia empta fuerint in perſoni Claudij, & aliorum filiorum, nam cum fuerit reſeruata diſpoſitio ad ipſius fauorem per obitum dictorū filiorum ceſſerunt in damnum ipſius ementis, non autem in diminutionē crediti eius filiorum, iuxtà *deciſ.Buratt.863. per tot.*

Et ità cùm ſtatus hæreditatis ex hodie in facto iuſtificatis appareat certus in ſumma expreſſa, & de diſtractione bonorum facta per Rodulphum dubitari non poſſit, & de alijs ratio non reddatur, meritò fuit per DD. à deciſis receſſum, & firmatum competere retentionem, vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Narnieñ Fideicommiſſi.

Lunæ 14.Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Aegidianæ, vt ſit locus, quid nam requiratur Tranſmiſſio, ceſſat, quando conſtat de contraria mente Teſtatoris, & alia circa diuerſas ſubſtitutiones. Tranſmiſſibile, quod non eſt id fit ex voluntate Teſtatoris.

SVMMARIVM.

1 *Aegidianæ quando ſit locus.*
2 *Tranſmiſſio intrat conſtito de voluntate Teſtatoris etiam ex coniecturis elicita.*
3 *Aegidiana vbi intrat, denegatur appellatio.*
4 *Tranſmiſſio ceſſat, quotieſcumque de contraria Teſtatoris diſpoſitione conſtat.*
5 *Fideicommiſſ inducendi tranſmiſſionem voluntas ex coniecturis deſumitur.*
6 *Tranſmiſſibile, quod non eſt ex voluntate fit tale.*
7 *Subſtituti primo loco per prædeceſſum omnis alia ſubſtitutio caducatur ab eo dependens.*
8 *Subſtitutione primi gradus caducata, hæredibus remanet cum eodem onere reſtitutionis vlterioribus inſtitutis, qui in gradum per emptorum ingrediuntur.*
9 *Subſtitutio ſpecialiter facta gradui perempto, propter*

pter mentionem mortis, & cōditionem ſi ſine filijs dicitur compendioſa.

10 *Subſtitutio compendioſa continet vulgarem.*

11 *Clauſula,* vulgariter, & pupillariter, *& per fideicommiſſum effectus.*

12 *Hæres dicitur grauatus reſtituere hæreditatē ſubſtitutis. Declara tamen, vt num. 13. & 14.*

DECISIO CCXCV.

INSTANTE Petro de Caroneſtis, quia
Dominicus eius Frater acquieſcendo re-
ſolutioni captæ ſub die 30. Aprilis præteriti,
nihil ceſſit, repropoſuit cauſam ſuper eiſdem,
1 & DD. in deciſis permanſerunt, † & ſic eſſe
locum Aegidianæ, quia ſententia lata fuit in Iu-
dicio Immiſſionis inter perſonas Laicales,
& ſuper re prophana, quibus concurrenti-
bus vnà cùm validitate exactis reſultante,
& Iuſtitia ex exiſtentia, & purificatione fidei-
commiſſi Iacobi ad fauorem Cinthiæ Preco-
nij prædefuncti filiæ tam, & ſi agatur de con-
ditionali regulariter, nec ad liberos tranſmiſ-
ſibile, ſi pendente cognitione Pater decedat,
2 dùm † in propoſito pro tranſmiſſione con-
currit voluntas Teſtatoris elicita ex pluribus
coniecturis, & ſignāter illa de ſecundo æqua-
litatem inter æquales in gradu per quas rece-
ditur à regula prædicta, & eſt tranſmiſſioni
locus, *vt præter auctoritates in deciſione adductas §. Iuſtitia eſt patens,* probant *Dec. conſ. 397. nu. 5. conſ. 515. in princip. conſ. 574. num. 3. verſ. Ab iſta communi regula, Mareſcott. var. reſol. cap. 31. nu. 2. lib. 2. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 490. num. 136. Cancer. var. reſolut. part. 3. cap. 26. de tranſmiſſ. num. 87.*
3 intrat Aegidiana denegans appellationem,
Veſtr. in prax. lib. 7. cap. 3. nu. 5. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 75. num. 1., & ſeqq. Duran. 258. num. 1.

Ex quo etiam refellitur repetitum obiectū,
quod Iacobus Teſtator in caſu obitus Cincij
ſine filijs ſubſtituti filijs hęredibus, ſubſtituit
Cilidonium, Preconium, Dominicum Pau-
lum, & alios Nepotes proprijs nominibus,
4 eos vocando ad hæreditatē, † ideò eſſet tranſ-
miſſio, vt poſt *Alex. conſ. 173. nu. 6., & 7. lib. 5.*
dixit *Rota in deciſ. 182. nu. 11, par. 1. diuerſ.,* nam
5 quotieſcunque conueniunt, coniecturæ, ex
quibus deſumitur contraria voluntas fidei-
commiſſi inducendi tranſmiſſionem, tunc
6 benè ea intrat, fit tranſmiſſibile, † quod de ſui
natura non erat tale, vt inquit *Bald. in l. ſi. Pater 4. num. 26. C. de inſtit., & ſubſtit. Soccin. Iun. conſ. 141. num. 21., & conſ. 146. num. 6. lib. 2. Mareſcott. var. reſolut. dicto cap. 31. num. 3. Rota coram ſanc. mem. Gregor. XV. deciſ. 56. num. 7.*

Non obſtat, quod per prædeceſſum Cincij
primo loco ſubſtituti, & fratrum Teſtatoris
eidem ſubſtitutorum non euenit caſus tranſ-
7 miſſionis, & vocationis Cinthiæ; † ſed caduca-
ta fuerit omnis alia ſubſtitutio ab illa Cincij
prædefuncti dependens, *l. prima, §. ſin autem, Cod. de caduc. tollen. l. prima, §. Dies incertos, & l. hæres meus, ff. de conditionibus,* nam quamuis
per prædictorum obitum ſint caducati primi
8 ſubſtitutionis gradus; † attamen hæreditas
remanet cùm eodem onere reſtitutionis vlte-
rioribus inſtitutis, ac ſi iſti eſſent primo loco
ſubſtituti, & in locum, & gradū peremptorum ingrediuntur, & mediæ ſubſtitutiones
caducatæ aperitur via poſterioribus, *l. prima, §. Pro ſecundo, C. de caduc. tollen. l. quandiu,* & ibi *Bart. num. 19. ff. de acquir. hæred. Surd. conſil. 347. num. 23.* latè *Giouagn. conſ. 76. num. 5., & conſ. 77. num. 1. lib. 1. Rota apud Reuerendiſſimum Vrgellen. deciſ. 339. num. 74., & in Interamnen. fideicommiſſi 26. Ianuarij 1654. coram me, §. Non obſtat, quod*
9 *ſi licita.* Et procedit etiam concluſio vbi † ſub-
ſtitutio facta eſſet nominatim, & ſpecialiter
gradui perempto, & caducato per cōpendio-
ſam ſubſtitutionem ex mentione mortis,
& conditione ſi ſine filijs inductam, *gloſſ. in cap. ſi Pater, verb. abſque deductione ad finem, verſic. Si autem de Teſtam. in 6. Grat. cap. 299. & 407. vbique num. 1, Giurb. deciſ. 11. nu. 3. Rota dec. 579.*
10 *num. 6. par. 4. tom. 3. recent.,* ſub † qua compen-
dioſa cōtinetur vulgaris, *ex Bart., & com. DD. ſententia in l. Centurio, ff. de vulgar., & pupill. Gratian. dicto cap. 299. num. 2. Rot. deciſ. 332. num. fin. par. 2. recent.,* præſertim, quia tam in prima,
11 quam in ſecunda ſubſtitutione † adiecta fuit
clauſula *vulgariter, & pupillariter,* & per fidei-
commiſſum, vt poſt *Ruin. conſ. 7. nu. 13. lib. 3.*
aduertit *Gratianus, vbi proxime admittuntur,*
quomodocunque fuerint ſubſtituti primis
12 nominatim, & hæres ſemper † dicitur graua-
tus reſtituere vltimo, ac ſi ſimpliciter ſubſti-
tutus fuiſſet, & præcedentes gradus, non
fuiſſent facti caduci, vt in terminis probant
Giouagn. conſ. 77. num. fin. lib. 1. Cyriac. contr. 269. num. 43. Rot. d. deciſ. 332. nu. 9., & deciſ. 403. ſub num. 6. par. 2., & dicta deciſ. 579. num. 7. cum duob. ſeqq. par. 4. tom. 3., & in dicta Interamnen. fideicommiſſi corā me, §. Quibus non aduerſatur, quidquid
dici poſſet, ſi ſecundus eſſet ſubſtitutus per
fideicommiſſarium tantùm, vt declarat *Rot. in eadem deciſ. 579. num. 6.*

Et ita fuit reſolutum ſtandùm eſſe in deci-
ſis vtraque parte informante.

☞ *Deciſio iſtà in hac eadem cauſa emanata ſub die 30. Aprilis 1660. coram eodem R. P. D. Bouilaqua eſt ſuprà in hac part. 13. recent. deciſ. 204.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeù Vercellen. Fideicommiſſi.

Lunæ 14. *Martij* 1661.

ARGVMENTVM.

Legatum factum perſonæ cuius nomen, & co-
gnomen à pluribus defertur debetur ei quem
Teſtator amicitia, vel amore proſequebatur,
id præſertim ſuadentibus coniecturis, & pro-
bationibus extrinſecis.

SVMMARIVM.

1 *Dictio* dictam, *repetit ſolum perſonam ſuperius expreſſam.*

2 *Perſona pluries in Teſtamento nominata cenſetur magis dilecta ea, quæ nominata non fuit.*

3 *Teſta-*

3 *Teſtamenti vnâ pars dubia aliam declarat.*
4 *Incertitudo nominis in materia fideicommiſſi declaratur ex præcedenti amore, ſeù amicitia.*
5 *Teſtatoris mens veriſimilis eſt inſpicienda per Iudices.*
6 *Dictio, aliæ, deſignat perſonas diuerſas ab expreſſis.*
7 *Pronepos recenſeri ſolet ſub nomine neptis.*
8 *Perſonarum nominatio cadit in perſonis quibus congruit veriſimilis mens Teſtatoris.*
9 *Dictio, dicta, eſt demonſtratiua oculis corporeis.*
10 *Teſtis Sacerdos, ſeù Doctor præfertur alijs.*
11 *Mens Teſtatoris declaratur per binos Teſtes, imò per vnicum, & num. 12.*

DECISIO CCXCVI.

CATHERINAE, & Margharitæ à Franciſco Mazzolo progenitis decreta fuerat immiſſio in bonis Ioannis Baptiſtæ ipſarum patrui, ex quo ſubſtitutio in huius Teſtamento præordinata ex prædeceſſu Iacobi hæredis ſine filijs in ipſarum fauorem fuit aperta. Hodiè verò in contrariam iuere ſententiam. Dùm enim Io: Baptiſta hæredem ſcripſerat Iacobum filium Catherinæ neptis ex parte Antonini germani fratris, vocatio Catherinæ, & Magharitæ cum dictione repetitiua, *dictam*, ſucceſſiuè concepta, ibi: *Et in euentum obitus dicti Iacobi ſine filijs, bona vadant ad dictam D. Catherinam, & Margharitam de Mazzolis ſuas neptes ex parte germani fratris,* poterit referri ad Catherinam dumtaxat Antonini filiam, ſpecialiter antecedenter expreſſam, necnon Margharitam germanã ipſius ſororem, nõ autem ad Franciſci filias non nominatas, ex vi illius
1 dictionis, *dictam*, perſonam † ſolùm ſuperius expreſſam repetentis, *ex Theor. Ripa in l. filius familias, §. Diui nu. 111. ff. de leg. 1. Aym. conſ. 98. num. 8. Menoch. conſ. 95. num. 28. Surd. conſ. 123. num. 13. & conſ. 378. num. 16. Rota coram bo: mem: Merlino deciſ. 158. num. 4.*, & notat *Adden. ad de-*
2 *ciſ. Buratt. 742. num. 12.*, inſpecta † præſertim Antonini mentione pluries in Teſtamento recenſita, necnon maiorẽ Teſtatoris affectionem erga ipſius perſonam præſeferente in concurſu Franciſci alterius fratris ibidem non non expreſſi, vt notat *Alex. conſ. 36. nu. 12. lib. 3. Ruin. conſ. 101. ſub num. 10. lib. 2. Dec. conſil. 480. num. 10. & 11. Aym. conſ. 77. num. 12. Cephal. conſil. 306. num. 68 Rota deciſ. 15. nu. 14. coram Eminentiſſ. Card. Otthobono.* Itaut ea verba germani fratris expreſſione certi nominis deſtituta videntur ipſi potiùs; quàm Franciſco con-
3 gruere ex regula generali, † quod pars Teſtamenti dubia aſſumit declarationem ab altera, ex qua coniectura quoque deducitur indicans de quarum genere perſonarum Teſtator intellexerit, *ad Text. in l. quia filiabus, ff. de leg. 1. Dec. conſil. 425. num. 6. Rot. deciſ. 18. num. 19. par. 8. recent.*

Qui ſanè intellectus robur aſſumit, ac vires ex alimentis à Teſtatore præſtitis Catherinæ Antonini filiæ, necnon ex ſimultanea vtriuſque cohabitatione, quæ dum oſtendit Teſtatoris prædilectionem erga eam, iuxtà *Text. in l. cum allegas, vbi gloſſ. not. verb. non nihil, C. de caſtr. pecul. lib. 12. Lucas de Penna in l. quicumque col. penult. nu. 171. C. de apoch. public. lib. 10. Simon de Prat. de interpret. vltim. volunt. lib. 1. interpret. 2. dub. 2. col. 5. num. 24.* ſubſtitutionem dubiam eiuſdem quoque determinat, cum obſcuri-
4 tas, † & incertitudo nominis ſoleat ex præcedenti amore, ſeù amicitia declarari, quoties plures eodemmet nomine prædicti ad fideicommiſſum, ſeù legatum aſpirent, vt tradunt in ſpecie *Bart. in l. duo ſunt Titij 3. num. 2. ff. de Teſtament. tutel. & in l. qui liberis, §. Hæc verba, verſic. Nam licet, ff. de vulg. Roman. in l. hæres palam 21. num. 5. ff. de Teſtam. Pariſ. conſ. 73. nu. 37. lib. 2. Aym. conſ. 62. num. 8. Card. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 4. tit. 8. num. 2. Simon de Prat. ad d. ſolut. 5. num. 2. & 3. Surd. conſ. 414. num. 70.*

His adſtipulatur altera coniectura elicita ex inſtitutione Iacobi, cui propria Mater, & Margharitæ ſoror ſubſtitutæ potiùs præſu-
5 muntur quam Franciſci filiæ † ex veriſimili mentis Teſtatoris in iudicijs inſpicienda, *Aym. conſ. 61. num. 95. & conſ. 73. nu. 41. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 366. num. 10. Rota deciſ. 168. num. 28. & 29. part. 9. recent.*

Hinc obeſſe non valet, quod Iacobo non aſſumente nomen, & arma de Mazzolis hæreditas nepotibus alijs fuerit à Teſtatore delata, ibi ſuccedant aliæ infraſcriptæ neptes, perindè, ac ſi ſubſtitutio in caſu obitus immediatè concepta nequeat Catherinam filiam primitus nominatam includere, perſpecta
6 natura dictionis, *aliæ*, perſonas ab expreſſis omninò diuerſas deſignantis, *ad Text. in l. fundum ſub condit. §. Si libertus, ff. de leg. 1. Dec. conſil. 24. num. 99. vol. 1., & conſil. 55. num. 83. vol. 3. Pariſ. conſ. 79. num. 21. vol. 2.*

Siquidem dictio illa in caſu propoſito repræſentat perſonas diuerſas à Iacobo pronepote prius nominato, cui pœna priuationis imponebatur, non autem reſpectu Margharitæ filij Antonini non expreſsè, & Catherinæ ipſius ſororis, quæ à Teſtatore fuerat dumtaxat demonſtratiuè vocata, vt oſtenderet ſcilicet eam eſſe Matrem Iacobi, & verba Teſtamenti conuincunt, ibi: *Inſtituit hæredem Iacobum filium Catherinæ neptis ex parte Antonini*
7 *germani fratris.* Vndè † dum pronepos ſub neptis quoque nomine ſolet recenſeri ſecundum *Bart. in l. cui eorum, §. Affinitatis nu. 2. ff. de poſtulan. Gozadin. conſ. 59. num. 10. Ruin. conſ. 166. num. 8. lib. 1. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 323. num. 6.*, prædictæ ſorores vti Teſtatoris neptes qualitatem præſeferunt omninò conſimilem Iaco-
8 bo, ac † in ipſis proindè verificationem aſſumere valet ſubſtitutio, ſeù dictio illa includens perſonas diuerſas, ac eiuſdem qualitatis cum primo nominato, vt notat *Alex. conſ. 204. num. 4. lib. 2., & conſ. 1 num. 10. lib. 4. Roman. conſil. 485. num. 5.* Accedente potiſſimè eo verbo infraſcriptæ ex neceſſe repræſentante Catherinam Antonini filiam immediatè vocatam
9 cum dictione, † *dicta*, quæ tanquam ad oculum demonſtratiua eam ſolum comprehendit, quæ oculis corporeis in Teſtamento perlegi poteſt, vt aduertit *Alex. conſ. 140. nu. 3. lib. 13.*

lib.13.num.31.,& 32. cum alijs relatis in §.primo

Neque contrariam Teſtatoris voluntatem oſtendit prorogatio ſubſtitutionis ad neptum ſubſtitutarum filios, quæ operari videtur vocationem neptum, dumtaxat habilium ad ſuſceptionem prolis, ac excluſionem conſequenter filiarum Antonini, quarum prima videlicet Catharina quinquageſimum quintum annum exiuerat. Altera verò in Monaſterio ſe ſub regulari profeſſione aſtrinxerat. Huius quippè profeſſio adhuc non benè iuſtificata Teſtatori potuit non innoteſcere, licet enim ipſe ſcuta nouem annua legauerit ſorori Annæ Mariæ ex Antonio fratre nepti. Dum tamen quinque aderant Antonini filię, Teſtator ob longæuam ipſius abſentiam, necnon diſtantiam à patria potuit opinari alteram filiam Deo deuouiſſe in Monaſterio, non autem Margharitam ſpecialiter nominatam.

Impoſſibilis verò filiorum aditio ex ætate deſumpta excluditur in Catharina ex depoſitione Teſtis in Petri fauorem examinati atteſtantis floridæ ætatis eam extitiſſe de tempore teſtamenti.

Præterea quatenus ex his aliqua reſultaret dubitatio, ea remouetur omnino ex duo-
10 rum teſtium depoſitione, † quorum alter Sacerdotali charactere inſignitus vti Teſtis interfuit teſtamento, alter verò Doctoratus laurea decoratus minutam teſtamenti recognouit de mandato Teſtatoris; Hi namque concludunt Teſtatoris voluntatem fuiſſe ſubſtituendi Iacobo Catharinam ipſius matrem, necnon Margharitam ſororem ab Antonino fratre progenitas. Qui ſanè Teſtes optimam ſcientię cauſam referentes, de auditu ſcilicet ab eodemmet Teſtatore plenam fidem aſſequi debent, dum non agitur de probanda ſubſtitutionis ſubſtantia per errorem omiſſa, ſed de declaratione dumtaxat dubiæ
11 voluntatis, † pro qua nedum bina Teſtium depoſitio ſuffragatur, vt aduertit *Bart. in l.2. num.39.ff.de vulg. Oldrad.conſ.297.n.7. Surd.conſ. 129.n.28. Card.Mant.de coniect.vlt.volunt.l.2.tit. 16.num.2. Rota deciſ.765.nu.8.par.2.recent.coram Caualer.dec.381.num.6.& 7. Merlin.dec.812. numer.12. & in Ciuitatis Plebis Cappellaniæ 23. Ianuarij proximepræteriti in §. Præterquam enim co-*
12 *ram me* † ſed etiam vnicus, & ſingularis admittitur, *vt num.14.lib.5. Gabr. conſ.51.num.8. li.2. Rota in Cathacen. hæreditatis* 18. *Martij* 1649. *in §.quia cum non deducantur, & 24. Nouemb. eiuſdem anni in §. Quia cum ferè, coram Reuerendiſſ. Dom. meo Decano, & in Auenionen. legitimæ 8. Iunij 1657. in §. Tum quia quando ante fin. coram R. P. D. meo Priolo, & in Bononien. fideicomm. 5. Martij anni præteriti §. Præterea, coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Comenſis Pecuniaria

Lunæ 14. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Pecunia à defuncto inueſtita in emptione cenſus nulliter celebrata, ex quo non adhibuit ſolemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ & communitatum neceſſarias, nec. vtilitati Eccleſiæ requiſitæ ſine qua alienatio fieri nō debet, proſpexit, hęredes ad reſarciendum damnum ex ipſius culpa & negligētia emanatum haud immeritò tenentur.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia proueniens ex pretio bonorum ſtabilium Eccleſiæ, & ad effectum inueſtiendi in vtilitatem eiuſdem depoſita rei, immobili æquiparatur.*
2 *Pecunia in vtilitatem Eccleſiæ depoſita in emptionem cenſus alienari, & abſque ſolemnitatibus inueſtiri non poteſt.*
3 *Licentia Epiſcopi in venditione bonorum concеſſa, an etiam in inueſtimento ſufficiens eſſe cenſeatur.*
4 *Licentia Epiſcopi, qualitatibus contractus celebrandi ipſi non notificatis, contractum à nullitatis vitio non excuſat.*
5 *Inueſtimento ex cauſa neceſſaria procedente ſolemnitates non ſunt neceſſariæ.*
6 *Inueſtimentum non eſt neceſſarium remanente pecunia, quæ eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari poſſunt.*
7 *Iudex quando non potuit idoneitatem inueſtimenti in antecedenti contractu dignoſcere, ſubſequens ad validandum inueſtimentum adhibitis ſolemnitatibus requirebatur.*
8 *Impoſitio cenſus cum dicatur alienatio abſque ſolemnitatibus fieri non poteſt.*
9 *Diſpoſitio* l.fin.de vend. *licet de venditione loquatur, in quacumque tamen alienatione eſt ſeruanda.*
10 *Solemnitates in rebus Eccleſiæ alienandis requiſitæ in quibus præcipuè conſiſtunt.*
11 *Solemnitates in impoſitione cenſus defeciſſe ex Inſtrumento conuincitur, quod Rota ad probationem certæ deficientiæ admittit.*
12 *Licentia obtenta à Senatu Ciuitatis an ſolemnitatem requiſitæ licentiæ Principis ſuppleat.*
13 *Alienationis bonorum Eccleſiæ validitas ab eiuſdem vtilitate euidenti pendet.*
14 *Vtilitas Eccleſiæ ad effectum probandi validitatem alienationis clara & euidens eſſe debet, cum dubia non ſufficiat.*
15 *Vtilitas ad validandam cenſus emptionem perpetua, ipſi alienationi etiam perpetuæ correſpondens requiritur.*
16 *Vtilitas alienationis non in ſolo pretio, ſed etiam in idoneitate promiſſoris, aliiſque circumſtantiis conſiſtit.*
57 *Hæredes ad reſarciendum damnum ex negligentia & culpa defuncti emanatum tenentur.*

DECISIO CCXCVII.

SVMMAM librarum 2400. retractam ex venditione viridarij facta ab Eccleſia ſancti Benedicti Comeñ depoſitatam ad effectum illam inueſtiendi fauore eiuſdem Eccleſiæ Philippus Ruſca tunc Rector illius inueſtiuit abſque beneplacito Apoſtolico alijſque ſolemnitatibus *l. fin. C. de vend. reb. Ciuit.* in Cenſu impoſito per CommunitatemSurici, quę poſtmodum ob calamitates bellorum dicto tempore etiam impoſitionis ingruentium effecto prorſus inexigibili egit Modernus Rector contra hæredes Ruſchæ pro recuperatione d. ſortis cum damnis, & intereſſe, & obtinuit ſententiam fauorabilem coram Vicario Comeñ poſtea in gradu appellationis ab A.C. reuocatam, deuolutâque cauſa ad Rotam, fuit dubitatum, an eſſet locus ſolutioni dictarum librarum cum damnis, & intereſſe, & affirmatiuè reſponſum.

Quia Ruſca nimium defecit inueſtiendo pecuiam in emptione cenſus nulliter celebrata, ex quo non curauit adhibere ſolemnitates in alienatione rerum Eccleſiæ, & Communitatum neceſſarias, nec eiuſdem Eccleſiæ requiſitæ vtilitati proſpexit.

Siquidem defecerunt ſolemnitates ex parte Eccleſiæ, quia cum d. libræ 2400. prouenientes ex † pretio bonorũ ſtabilium (quidquid ſit ſi prouieniſſent ex redditibus) fuerint depoſitæ ad effectum inueſtiendi in vtilitatem eiuſdem Eccleſiæ æquiparabantur rei immobili *in l. ea demum in fine C. de collat. Alex. Ripa. Iaſon. in l. 1. § quæritur, ff. ad Trebell. Aloyſ. Ricc. reſol. 59. in fin. Quarant. in ſumm. 7. bullar. in verb. alienatio rerum Eccleſ. num. 25. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. qu. 16. nu. 13. Theſaur. dec. Pedemont. 160. num. 6.* Conſequenter non potuerũt alienari † & in emptionem dicti cenſus inueſtiri abſque ſolemnitatibus *Extrauag. ambitioſe de reb. Eccleſ. non alien. Bero. in cap. nulli nu. 83. eod. tit. de Reg. Rota in Veneta pretij bonorum, ſeù nullitatis contractus 13. Nouemb. 1602. coram Cardin. Hieronymo Pamphilio relat. in praxi Archiep. cap. 61. num. 14. & d. Gratian. diſcept. forenſ. 931. num. 11. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3. alleg. 95. num. 40. Rota in Amerina bonorum 2. Iunij 1645. coram Reuerendiſſ. Terracinen. poſt Merlin. de pignor. dec. 97. num. 10.*

3 Nec releuat † licentia Epiſcopi conceſſa in venditione bonorum cum conditione reinueſtiendi pretium, quæ dici potuit ſufficiens etiam in Inueſtimento tanquam actu conſequutiuo venditionis, vt videtur ſentire *Redoan. alleg. qu. 16. num. 15. verſ. Sed dices Inueſtimentum.*

4 Quia cũ in conceſſione licentiæ † pretiũ non fuerit deſtinatum in Inueſtimento cum certa, & determinata perſona faciendum, adeout Epiſcopus eam concedens agnouerit etiam idoneitatem recipientis pecuniam in quibus terminis procedit Redoanus nuper adductus, ſed fuerit in ea generaliter conſideratum Inueſtimentum pro validãda ſolũ venditione bonorum, vtique tenebatur Ruſca denuo adire ſuperiorem, eidemque notificatis qualitatibus contractus celebrandi nouam licentiam impetrare, alias contractus nullitatis vitio excuſari non poſſe *89. nu. 5. p. 2 diuerſ. & add. ad Greg. dec. 188. in fin.*

Eademque reſponſione tollitur obiectum
5 quod ſcilicet † Inueſtimentum proceſſerit ex cauſa neceſſaria ob dictam cõditionem reinueſtiendi, ſicque in eo nõ fuerint neceſſariæ ſolemnitates, ex pluribus adductis per *Ciarlin. controuerſ. 183. num. 11. par. 2*

Quia præter quod adhuc actus eſt voluntarius dũm nulla cogebatur præfixione tem-
6 poris inueſtire, cum † pecunia ſit de rebus, quæ ſeruando ſeruari poſſunt dixit *Redoan. d. q. 16. n. 5.* Certum eſt quod reſpectu perſonæ, cum qua fieri debebat Inueſtimentum actus erat merè voluntarius, quia non adſtringebatur cum vna potius quàm cum altera perſona contrahere, quæ propterea cum eſſet
7 omninò incerta & debuiſſet per † ſubſequẽtem contractum determinari, requirebantur omninò ſolemnitates, ex quo Iudex in antecedente contractu non potuit idoneitatem inueſtimenti dignoſcere, vt probat *Text. in l. 1. § ſi defunctus, ff. de reb. eor. Gabr. conſ. 89. nu. 9. lib. 1. Surd. conſ. 191. n. 18. Gratian. dec. march. 31. num 7. & 8. Mellin. dec. 37. per tot.*

Defecit etiam Ruſca non procurando, vt adhiberentur ſolemnitates ſeruandæ à Com-
8 munitate vendente, quia cum † impoſitio cẽſus dicatur alienatio ad tradita per *Bald. in cap. ad audientiam il ſecondo num. 9. de reſcript.* quem ſequuta fuit *Rota in vna Romana inualiditatis cẽſus impreſſ. penes Ptc. ad Stat. Vrb. dec. 31. num. 1.* non potuit fieri à Communitate Surici abſque ſolemnitatibus *à l. fin. C. de vendit. reb. Ci-*
9 *uit. lib. 11.* præſcriptio, cuius legis † diſpoſitio licet de venditione loquatur, illam tamen in quacunque alienatione etiam Caſtri, ſeù Villæ eſſe ſeruandam dixit *Ioſeph Ludou. deciſ. Peruſ. 447. num. 6. tom. 2. par. 5. rec.* & procedere etiam in impoſitione cenſus in ſpecie tradũt *Bonacc. de cenſ. par. 3 num. 63. Benedict. Bon. eod. tract. lib. 1. art. 18. Cenc. qu. 23. num. 10. Duard. § 1.*
10 *q. 21. num. 4.* quas ſolemnitates licentia ſcilicet Principis, interuentus maioris partis Cõmunitatis iurantis ſuper vtilitate contractus & Iudicis ſuper eadem vtilitate decretum ſuum interponens, vt notat *Bart. in l. fin. nu. 4. C. de præd. decurſ. in. decret. non venden. lib. 8. Rolan. conſ. 90. num. 31. lib. 1. Loſius de iur. vniuerſ. qu. 3. cap. 5. num. 70. Menoch. conſ. 80. num. 22. & 27. Simoncell. de decret. in præfat. nu. 95. Rota d. dec. 447. num. 27.* in controuerſi cenſus impoſitione
11 prorſus † defeciſſe ex lectura Inſtrumenti illius conuincitur, ex illo enim certam probari deficientiam in eo contentorum dixit *Rota in d. dec. 447. num. 24.*

12 Nec euitantur adductæ nullitates ob † licentiam obtentam à Senatu Mediolaneñ relatam *Summ. Mariæ nu. 5.* quia potuit quidem ex ea ſuppleri ſolemnitas requiſitæ licentiæ Principis *in d. l. fin. expreſsè ibi: non aliter niſi Imperiali auctoritate vendantur,* non autem alijs ſolemnitatibus dictæ legis, quibus minimè

fuit

fuit ſatisfactum, nec in dicta licentiâ derogatum per clarum Textum *in l. ſi quando in princ. C. de inoff. teſtam. ibique Ieſ. nu. 1. & tradit Imol. in cap. Tua fraternitatis num. 9. de Cleric. non reſiden. Riminald. conſ. 67. nu. 88. lib. 6. Aldobrand. conſ. 62. num. 22. lib. 1. Purpurat. conſ. 575. num. 17. Villadieg. de legat. q. 11. num. 5. & 6. inter tract. generales tom. 13. par. 2. Grat. diſcept. forenſ. 5. num. 40. Surd. de alim. tit. 9. qu. 30. num. 46.*

Defuit etiam propter ſolemnitates vtrin-
13 que omiſſas requiſita in † alienatione bono-
rum Eccleſiæ euidens vtilitas à qua potiſſi-
mum cum pendeat alienationis validitas
per *Text. in cap. ſine exceptione* ibi, *quod non ſit
dubium profuturum Eccleſiæ q. 2. & in c. 1. de reb.
Eccleſ. non alien. Mantic. dec. 101. num. 5. & in rec.*
14 *dec. 94. num. 74. & dec. 129. nu. 8. par. 7.* † debebat
clare, & euidenter de ea conſtare, nec dubia
ſufficeret, *Abb. in cap. Ad aures nu. 4. de reb. Ec-
cleſ. non alien. Caſ. de Graſſ. dec. 4. num. 7. & in al-
legatis deciſ. 94. num. 57. & 129. num. 10. par. 7.
recent.*
15 In hac autem † cenſus emptione tantum
abeſt, quod adfuerit euidens Eccleſiæ vtilitas,
quinimò verius potuerit de certo damno du-
bitari, licèt enim promitterẽtur fructus cen-
ſus ad rationem nouem pro cẽtenario, hæc-
que promiſſio de præſenti aliqualem præſe-
ferret vtilitatem tamen tanquam temporalis
deducta ſolum ex ſtatu præſenti admodum
calamitoſo ob ingruentia bella, & militum
continua præſidia non erat ſufficiens, ſed per-
petuo requirebatur ipſi alienationi etiã per-
petuæ correſpondens, vt tradit *Cuman. in l.
pretia rerum num. 5. ff. ad l. falcid. Menoch. de arbit.
in addit. ad caſ. 152. num. 3. Seraph. dec. 432. num. 4.
& 5.* & fuit dictum in ſimili *in Nouarien. bo-
norum 1. Iulij 1644. coram bo. mem. Dunozetto, §.
etiam in fine,* debebat enim Ruſca, & potuit de
idoneitate Communitatis, & hominum
dubitare nedùm quia tanquam vicinus ſcire
poterat illorum miſerias, & neceſſitates; ve-
rùm etiam quià in eodem Inſtrumento mã-
dati procuræ facto ad ſuſcipiendas pecunias
ad intereſſe in Inſtrumento cenſus inſerto e-
nũciabatur id fieri pro neceſſitatibus Com-
munitatis his temporibus belli tàm pro ex-
hibendis ſuccurſibus militibus, ſoluendiſque
honorarijs, tam etiam pro alijs aſſiduis, &
continuis expenſis, quæ in dies occurrunt, &
pro ſanandis debitis hucuſque contractis
Summario Rectoris n. 2. Certum eſt enim quod
16 vtilitas alienationis non in ſolo pretio con-
ſiſtit, ſed etiam in idoneitate promiſſoris,
alijſque circumſtantijs, vt dixit *Corn. conſ. 109
num. 3. verſ. Et vlterius lib. 3. Rota in Romana do-
mus de Cuppis penes Pic. ad ſtatut. Vrb. dec. 42. n. 27.*
quas cum neglexerit Ruſca animaduertere,
17 & ex eius † neglinentia, & culpa graue dã-
num Eccleſiæ emerſerit, vtique ab eius hæ-
redibus eſt reſarciendum per *Text. in l. Tutor,
qui repertorium, §. Competit ff. de admin. tutor. Abb.
in cap. ex præſentium num. 3. de pignor. Dec. conſ. 2.
num. 12. Garz. de melior. cap. 11. num. 69. Redoan. de
ſpol. Cleric. qu. 10. num. 14. verſ. tertio tenetur.*

Et ita deciſum vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana prætenſæ Donationis.

Veneris 18. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio ante actum inſinuationis poſitiuè & realiter reuocata Donatarijs Ius non acquirit. Intimatio mutationis voluntatis, an & in quibus caſibus Procuratori ad inſinuandum conſtituto non ſit neceſſaria; Retrodonatio an deficientibus ſolemnitatibus nulla cenſeatur? Dolus quando eſt cauſa immediata acquiſitionis, in quantum operatur; Aliqua deinde de exceptionibus contra defectuoſum Teſtium examen adducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Animus reuocandi in habituali diſplicentia conceptus, poſitiuum & perfectum reuocationis actum non infert.*

2 *Voluntas in ſimplici propoſito remanens nihil facit niſi ad actum reducatur.*

3 *Donatione poſitiuè & realiter ante actum inſinuationis reuocata, ſubſequuta inſinuatio Donatoris Ius non acquirit.*

4 *Donationis actualis annullatio ante inſinuationem reuocationi æquipollet.*

5 *Actus agentium ab eorundem intentione interpretationem recipiunt.*

6 *Donatio reuocata ex ſubſequuta inſinuatione intempeſtiuè facta conualeſcere non poteſt.*

7 *Intimatio mutationis voluntatis Procuratori non eſt neceſſaria, quando eadem apud acta habetur.*

8 *Donatione ex ſcientia Donatariæ reuocata; Procuratori eam intimare non iuuat.*

9 *Donatione ſublata, quæ ex ea ſequuntur, irrita fiunt.*

10 *Scientiam donatarij ad validandam reuocationem ſufficere vnde deducitur.*

11 *Retrodonatio an ob defectus ſolemnitatum nulla dicatur.*

12 *Actus retrodonandi quantumuis nullus, etiamnum ad reuocandum mandatum obtinet.*

13 *Retrodonatio Donatarij non præiudicat, dum ante inſinuationem totum Ius à voluntate Donantis pendet.*

14 *Donatio quando ius aliquod Donatarijs affert, eadem à donante per contrariam animi declarationem ante inſinuationem retrahi poteſt.*

15 *Dolum committenti ius non acquiritur, etiamſi ex propria perſona donationem prætendere poſſet.*

16 *Dolus vnius quando eſt cauſa immediata acquiſitionis, omnibus alijs licet de dolo non participantibus nocet.*

17 *Contractus bonæ fidei à cauſa doloſa vitiatur.*

18 *Sententia contra maritum Donatariæ artificioſæ donationis participem lata, ius quoad omnes facit.*

9 *Teſtes ritè & rectè examinati, ac ſi cum citatione examinati fuiſſent, probant.*

20 *Confeſſio Rei omni probatione maior exiſtit.*

21 *Sententia auctoritate rei iudicatæ executioni mandata, omnem contra defectuoſum teſtium examen exceptionem repellunt.*

DECISIO CCXCVIII.

SVB die 25. Iunij anni proximi præteriti coram Reuerendiſſ. D. Papien. reſolutum fuit donationem factam Pompiliæ Mariæ, & eius filijs ab Hippolyta Mace eius Sorore intra tempus, quo locus eſt pœnitentiæ videlicet ante inſinuationis actum validè reuocatam doloſiſq; laborantem exceptionibus ſubſiſteri non poſſe, nec eius vigore prætenſum mandatum in aliquo eſſe relaxandum.

Sed huius reſolutionis fundamenta pro donatione Agentium votis parum grata, & pro habendo maturioris examinis ſolatio repetitę diſcuſſioni ſuppoſita, iterum à DD. In omnibus hodie coram me fuerunt approbata.

1 Quamuis enim † animus reuocandi in
habituati diſplicentia conceptus, & inter lacrymoſam agniti præiudicij, & læſionis pœnitentiam non inferat actum poſitiuum, &
perfectum reuocationis, ex quo deſtruatur
2 donationis effectus cùm † voluntas remanēs
in ſimplici propoſito nil operetur, niſi reducatur ad actum, *l. quidem cum filium, ff. de hæred. inſtit. Grat. diſcept. forenſ. 221. nu. 1. Caſtr. conſ. 160. nu. 2. lib. 2. Caual. dec. 635. n. 1. & Rota penes Zacch. de oblig. Camer. dec. 289. num. 26.*

Non tamen ex ea regula potuerunt aduerſus deciſionem moueri, quia ipſis conſtitit
ex ſerie facti, donationem non ex ſimplici
3 interno propoſito, ſed † poſitiuè, & realiter
prædictam donationem reuocauiſſe ante inſinuationis actum adhoc, vt nullum Ius per ſubſequentem inſinuationem quæri poſſet Donatariæ, & alijs Condonatarijs, fragilis enim illa mulier ſuæ libertatis neſcia, cuius beneficio mandatum ad inſinuandum ſine cooperatione Donatariæ poterat reuocare tot, & tantis reclamationibus, & querulis vociferationibus, expreſſam, & extrinſecam donationem factam perſequuta eſt Auctore extortæ liberalitatis, & reuera ſequenti die talis donatio de conſenſu Donatarię caſſata fuerit, & ab eodem Notario à quo donationis Inſtrumentum rogatum fuerat eſt appoſita retrodonatio in calce Inſtrumenti donationis, quæ † actualis donationis annullatio ante inſinuationem habetur pro reuocatione, aut ſaltem æquipollet reuocationi, cū nihil aliud poſſit elici ab eiuſmodi ſubitanea pœnitentia, niſi quod donans meliori deliberatione mota, voluerit in ſubſtantia, donationem illam, ſeù potius mandatum ad inſinuandum reuocare licet per viam indirectam proceſſerit ad reuocationis actum, qui ſub retrodonationis imagine, & ſpecie ſufficienter DD. viſus eſt inſeruire ad reuocandas facultates Procuratoris ad inſinuandum cōſtituti, illudque facilius admittitur in fœmina modum reuocandi mandati, & quid Iuris ſibi faceret ignorante, ne actus agentium tra-
5 hantur vltra eorum intentionem, ſed ab ea
interpretationem recipiāt, *l. non omnis, ff. ſi cert. pet. Bero. conſ. 67. nu. 33. vol. 1. Dec. reſponſ. 3. n. 13. vol. 1. Surd. dec. 71. n. 11. Rota coram Buratt. dec. 54. num. 11. Merlin. dec. 888. num. 9.* & conſequenter
6 reuocata donatio ex poſteriori inſinuatione
incongrua, & intempeſtiuo modo facta non potuit conualeſcere vt benè probatur *in deciſ. Reuerendiſſ. D. Papien. §. 1.*

Non obſtat, quod talis pœnitentia, & vo-
7 luntatis mutatio non fuerit † intimata Pro-
curatori conſtituto ad inſinuandum, quia ex oculari inſpectione Inſtrumenti inſinuandi Procuratori neceſſe innotuit donationē fuiſſe reuocatam attento tenore retrodonationis in eodem Inſtrumento adiunctæ, ex cuius conſequentia ſine dubio Procurator præſumitur habuiſſe notitiam reuocationis, cùm eſſet impoſſibile donationem inſinuare, quin appareret de pęnitentia, & caſſatione, & ſic talis intimatio non fuit neceſſaria cum mutatio volūtatis haberetur apud acta, *Franch. dec. 490. nu. 3. Rota apud Put. dec. 109. nu. 4. lib. 2.*

Addito quod intimatio non erat neceſſa-
8 ria quia † reuocatio erat facta de ſcientia
Donatariæ quo caſu non opus eſt eam intimare Procuratori, *Pariſ. de reſign. li. 9. q. 27. n. 10. Aym. conſ. 942. num. 5.* vbi in ſimili caſu inſinuationem factam per Procuratorem in eadem met donationis ſcriptura conſtitutum ad inſinuandum nullius eſſe momenti reſ-
9 pondet; quia † ſublata donatio, quæ ſequun-
tur ex ea fiunt pariter irrita per *l. 1. §. huius rei ff. de offic. eius l. ſed & hoc §. Procur. ff. de procurat. l. ſi*
10 *homo mortuus, vbi Iaſ. ff. de verb. oblig.* & † quod
ſcientia Donatarij ſufficiat à paritate reſignatarij deducitur, cui intimata reuocatio mādati, aut animi mutatio, quominus procurator validè ad vlteriora procedat, optimè *Pariſ. de reſign. li. 9. qu. 26. & 27. num. 10. Rota dec. 130. num. 24. par. 6. rec.*

11 Minus aduertatur iterum allegatus † ſo-
lemnitatum defectus ex quarum non aſſiſtentia prætenditur retrodonationem eſſe nullam, ad cuius obiecti refutationem vltra quod nulla ſubſiſtens ſolemnitatum neceſſitas reperitur in ea retrodonatione, aduertendo quod ex præuia animi mutatione, & pęnitentia ante inſinuationem nullum Ius fuerit quæſitum Donatarijs, vt egregiè reſpondet *deciſio Reuerendiſſ. D. Papien. in §. fin.* accedit
12 etiam quod licet † actus retrodonandi fuiſſet
nullus adhuc tamen obtineret ad reuocandū mandatum, *Mohed. dec. 28. num. 1. & 4. & per alios cumulatos per Lancell. de atten. cap. 4. in præfat. num. 109.*

Nec potentius oppugnat deciſionem cōſideratio adducta ex intereſſe condonatario-
13 rum, quibus per † retrodonationem præiu-
dicare non potuiſſe Donataria dicitur, quippè retunditur hæc replicatio, ex eo quod ante inſinuationem totum Ius pendet à volūtate Donātis, itaut nihil tranſeat ab eius perſona ad Donatarium, donec per inſinuationis actum arbitriū donantis, in neceſſitatem contractus euaſerit. Exinde enim ante inſi-
14 nuationem † Ius ſi quid in ſe Condonatarij
effulget per non perſeuerantiam, aut contrariam animi declarationem penes donantem

poteſt

poteſt retrahi, & retineri, *Imol. in l. Aquilius, ff. de donat. Ayм. conſ. 542. num. 4. Surd. conſ. 361. num. 10.*, & plura *per Gratian. diſcept. 483. nu. 25.*

Præterea doloſa machinatio reſultans ex
artificioſis ſuggeſtionibus, quibus inducta
fuit Hyppolita ad donandum, probata per
duas ſententias condemnatorias in Iudicio
criminali, quæ tranſitum fecerunt in rem iu-
dicatam, fuit impedimento quo minus Ius
15 acquireretur ei, qui † dolum commiſit, aut
filijs, quamuis aliàs prętendere poſſent ſe eſſe
vocatos ex propria perſona, *Surd. conſil. 373.*
num. 35. & 36. Honded. conſ. 32. nu. 63. lib. 1. Rota
16 *deciſ. 292. num. 35. & 36. par. 8. recent.*, qui dolus
vbi eſt cauſa immediata acquiſitionis nocet
conſequutiuè omnibus alijs, licèt de dolo
non participantibus, *Surd. conſil. proximè citato,*
Honded. conſil. 23. num. 64. lib. 1. Quod procedit
17 ex eo, quod † ſubſtantia contractus bonæ
fidei omninò vitiatur à cauſa doloſa, *l. Et ele-*
ganter, cum gloſſ. ff. de dol. mal. l. prima, ff. de dol.
except. Rot. deciſ. 192. num. 1. par. 2. diuerſ.

Leuioris ſunt momenti rationes inſiſten-
tes in eo, quod Condonatarij non fuerint ci-
tati in Iudicio criminali, quia reſpondetur
18 legitimum adfuiſſe † Contradictorem in eo
Iudicio, nempè Adamum Pompiliæ dona-
tariæ Maritum artificioſæ donationis parti-
cipem, & conſcium, qui in eadem donatio-
ne interfuit, & fideiuſſit pro Curatore ad fa-
uorem Hyppolitæ, cõtrà quem latæ ſenten-
tiæ faciunt Ius quoad omnes, *l. Ingenuum, ff. de*
ſtat. homin., vbi *Bald. in addit. nu. 1. Pinell. in l. pri-*
ma, par. 3. num. 33. C. de bon. matern. Couarr. quæſt.
pract. cap. 13. num. 5. verſ. Nempè.

Exceptiones ſuper defectuoſo Teſtium
19 examine remouentur ex eo, quod † habiti
ſint pro ritè, & rectè examinatis, itaut pro-
bent, ac ſi fuiſſent examinati cum citatione,
Capic. deciſ. 74. per tot., & quamuis illorum
examen non attenderetur, veritas educitur
20 ex † confeſſione rei, quæ omni probatione
maior eſt, *Rota deciſ. 762. num. 2. part. 2. recent.*,
& quando ſuper eo fuit iudicatum, vt in prę-
21 ſenti *Rot. deciſ. 253. nu. 2. poſt Farinacc.*, & † ſen-
tentiæ auctoritate rei iudicatæ executioni de-
mandatæ omnem prorſus exceptionem re-
pellunt, *Pen. deciſ. 670. num. 1.*

Et ità vtraque Parte acerrimè informante deciſum fuit.

Deciſio iſta ſub die 25. Iunij 1660. coram Reuerendiſſimo Meltio eſt ſuprà deciſio 241. in hac eadem parte.

R. P. D. T A I A.

Ferrarieñ Penſionis.

Veneris 18. Martij 1661.

A R G V M E N T V M.

Conſtitutio Vrbana de penſionibus translatis an quodlibet Indultum in genere compræhendat? Translatio an differat à caſſatione, & noua reſeruatione, & an conſenſus à Titulari in translatione præſtitus penſionis validitatem inducat.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia meritò confirmatur, quando de eius validitate, & Iuſtitia dubitari non poteſt.*
2 *Conſtitutio Vrbana de penſionibus quomodo intelligenda.*
3 *Translatio an à caſſatione, & noua reſeruatione differat.*
4 *Conſtitutio Vrbana quodlibet indultum generaliter includit.*
5 *Differentia inter translationem, & caſſationem nouamque reſeruationem fruſtrà controuertitur, dum vtraque in Conſtitutione cauetur.*
6 *Conſenſus Titularis in caſu translationis præſtitus, an ad inducendam validitatem penſionis ſufficiens dicatur.*
7 *Approbare in ſui præiudiciũ aliquis poteſt id, quod ſemel reprobauit.*
8 *Mandatum Papæ quando intelligitur de primo conſenſu aut diſſenſu, ſequens conſenſus deficiente conditione non prodeſt.*

D E C I S I O CCXCIX.

POSTQVAM à ſan: me: Gregorio XIII. fauore Camilli fuerat reſeruata penſio ſcut. 300. auri in auro ſuper fructibus Parochialis Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Trecenta Ferrarieñ Diœceſis fel. mem: Clemens VIII. 12. Iunij 1594. eam caſſauit, & alteram penſionem ſcut. 250. Horatio Camillo Nepoti reſeruauit, & poſtmodum fel: recor: Vrbanus VIII. Horatio conceſſit, vt eam caſſaret, & poſt caſſationem ad Curtium filium tranſferret, (ſeruata tamen forma propriæ Conſtitutionis deſuper editæ, &c. vt legitur in Indulto 26. Maij 1637. caſſauit Horatius 5. Nouembris ſequentis penſionem, & ſimilem conſtituit, & tranſtulit in Curtiũ cum eiſdem clauſulis, & priuilegijs, quibus ad fauorem ſuum reſeruatam habebat, ſed non narratis Summo Pontifici alia translatione, nec Indulto cũ clauſula *Etiamſi penſio forſan aliàs translata, &c.* ad formam *dictæ Conſtitutionis Vrbani VIII. editæ 8. Martij 1636. §. Idcircò, in fine.* Vndè orta controuerſia inter Penſionarium, & Titularem ſuper validitate trãslationis ob non ſeruatam formam præſcriptam in dicta Conſtitutione litigarunt per quinquẽnium, poſt quod receſſerunt à lite per tranſactionem, & Titularis aſſenſus eſt translationi, & Conſtitutioni Penſionis fauore Curtij, ſolutis à Titulari pro terminis decurſis libr. 3215. condonatis vigore tranſactionis à translatario libr. 3215., quæ debitæ fuiſſent ſuppoſita validitate translationis, & deinceps tàm ab eo, quàm ab alio Renunciatario ipſius ſoluta ſemper fuit penſio vſque ad obitum Renunciatarij, cui anno 1650. ſucceſſit Andreas, qui inſcius huiuſmodi translationis, continuauit ſoluere donec poſteà conſcius omniũ actorum ſuorum Anteceſſorum, recuſauit ſolue-

ſoluere, & deindè Iudicium ſuper inualiditate penſionis contrà Curtium intentauit, & præuijs duabus *deciſion.* 15. *Decembris* 1659. *& 18. Iunij* 1660. *coram R. P. D. meo Beuilaqua*, ſequuta eſt ſentẽtia ſuper inualiditate translationis; Cauſa verò ad me deuoluta propoſui hodie dubium, an ſententia Rotalis eſſet cõfirmanda, vel infirmanda. Et DD. reſponderunt eſſe confirmandam.

1 Validitas enim † ſententiæ fuit indubitata, & Iuſtitia viſa eſt parum dubitabilis, cùm de vera extinctione conſtet per veram caſſationem facta ab Horatio.

Nec Dominis viſum fuit obſtare, quod ex
2 parte Penſionarij deducebatur † Conſtitutionem Vrbanam non cõpręhendere Indultum Horatio conceſſum loquente Conſtitutione de penſionibus alias translatis, cùm hæc non per viam tranſactionis, ſed præuia caſſatione fuerit à Clemente VIII. reſeruata, cùm
3 ità diceretur † differre translationem à caſſatione, & noua reſeruatione, ad tradita à *Buratt. deciſ.* 638. *num.* 2. *verſ. Non obſtat*.

4 Etenim in † Conſtitutione manifeſta eſt ratio generalis includens, quodcunque Indultum, ibi: *Cum ex translatione Penſionum onus illarum prorogetur, ſeù extendatur de perſona ad perſonam, & ſæpè de infirmo ad ſanum, & de ſene ad iuuenem, &c. in §. Primo cum igitur*, & clarius *in §. Ideircò*, ibi: *Etiam per nos ex quacunque cauſa, conceſſas, & concedendas facultates transferendi quaſcunque penſiones pro tempore reſeruatas*, & ſucceſſiuè, ibi: *Non potuiſſe, nec poſſe cuiquam ſuffragari, quod penſiones alias translatas*; & quicquid
5 ſit de † differentia inter translationē, & caſſationem, nouamque reſeruationem vtraque Conſtitutione cauta eſt ad litteram, ibi: *Aut mediante earundem penſionum antiquarum caſſatione de nouo illas reſeruandi, &c.* ibidem, & vlterius *in eodem §.*, ibi: *Aut quoad aliàs penſiones huiuſmodi translatæ, ſeù de nouo reſeruatæ fuerint expreſſum ſit*, & ibi: *Vel clauſula etiam ſi penſiones forſan aliàs translatæ, vel de nouo reſeruatæ fuerint, appoſita ſit*.

6 Validior viſa fuit obiectio de † conſenſu Titularis in Conſtitutione excepto, ibi: *Niſi in eis conſenſus penſiones ſoluere debentium acceſſerit, &c.* qui conſenſus præſtitus in caſu præſenti à Titulari, quandocunque ſuperueniat ſufficiens eſt, vt dicunt Informantes pro Penſionario, *ad §. Si neſciente, l. ſi fundus* 16. *ff. de pignor.*, & tradita *à Pariſ. de reſignat. quæſt.* 10. *nu.* 5.
7 *& ſeq. lib.* 8. *&c.* Præſertim, quod poteſt † quis approbare in ſui præiudicium, quod ſemel reprobauit, *ad §. Iulianus, l. quo enim* 12. *ff. rem rat. haber.*, & ibi notat *Bald. Paul. Caſtrenſ. & alij, & Canoniſtæ in cap.* 7. *de Procurat. in* 6. *Specul. tit. de defenſion. num.* 1. *verſ. Sed pone*.

Verùm DD. animaduerterunt præceſſiſſe primum diſſenſum Titularis, & litem per
8 quinquennium, atque adeò cùm † mandatum Papæ intelligatur de primo conſenſu, vel diſſenſu non profuit ſequens conſenſus defecta iam conditione, & impleto mandato, *ad l. ſtipulatìonem* 22., *& l. ſeq. ff. de Iur. dot.*, *Card. Monac. ad cap. Si pro te de reſcript. in* 6. *nu.* 2. *verſic. Quæro cum alijs*, apud *Tiraquell. ad §. Hoc ſermone in regula num.* 59.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Matrimonij.

Veneris 8. *Martij* 1661.

A R G V M E N T V M.

Vxor an Virum ſequi teneatur, & an pactum de non recedendo ab Vrbe, ipſam ab obligatione comitandi immunem reddat? Pactum ſpeciem ſeruitutis continens, vt ſuſtineatur, ab idoneis Teſtibus eſt probandum. Cauſa mutandi ſuperueniens à Iudice eſt regulanda, & an legitima dicatur, quando non eſt inhoneſta?

S V M M A R I V M.

1 *Vxor Virum ſequi tenetur.*
2 *Coniuges cùm ad mutua obſequia teneantur, ea ſibi præſtare niſi ſimul habitent non poſſunt.*
3 *Vxor ratione Matrimonij Viro ſubdita eum ſequi debet maximè cùm ad locum ſui originis, & domicilij tendat.*
4 *Pactum de non recedendo ab Vrbe, an Vxorem ab obligatione ſequendi Virum immunem reddat.*
5 *Pactum vt ſuſtineatur, de eo ex Inſtrumento matrimoniali conſtare debet.*
6 *Teſtes, quando vltrà exceptiones perſonales ſunt ſingulares in dicto, nihil concludunt.*
7 *Conſenſus Sponſi ad ſuſtinendum pactum eſt neceſſarius.*
8 *Pactum de non recedendo ab Vrbe ſpeciem quandam ſeruitutis continet.*
9 *Pactum quando eſt oneroſum, ad eius probationem Teſtes idonei requiruntur.*
10 *Pactum oneroſum licèt ſufficienter probatum, ſuperueniente legitima cauſa mutandi, non ſuffragatur.*
11 *Cauſa legitima Iudicis arbitrio remittitur.*
12 *Cauſa dicitur legitima, quando non eſt turpis, vel inhoneſta.*
13 *Inimicitia, ſtante vtriuſque Coniugis ad cohabitandum voluntate, ad eximendam Vxorem ab obligatione comitandi Virum inſufficiens cenſetur.*

D E C I S I O C C C.

LATA in Curia Eminentiſſimi Cardinalis Vicarij Sententia Abſolutoria ad fauorem Catherinę Bartolettæ recuſantis ſequi Virum ad Oppidum Barbarani locum eius originis, & deuoluta Cauſa appellatio-
1 nis ad Rotam quæſiui, An † Vxor teneatur ſequi Virum, & affirmatiuè reſponſum fuit per *Text. in cap. vnaquæque* 13. *quæſt.* 2. quem ad hoc ponderat *Abb. in cap. de illis nu.* 4. *de ſponſal. Couarr. de Matrim. cap.* 7. *nu.* 5. *Sanchez eod. tract. lib.* 1. *diſput.* 41. *per tot.*, *& Rota in Tridentina Matrimonij* 27. *Iunij* 1646. *coram R. P. D. Celſo, impreſſa, penes Donat. de Marinis reſolution. quotid. cap.* 158.

Ra-

2 Ratio, eſt quia † Coniuges tenentur ad mutua obſequia, quæ ſibi præſtare non poſſunt
3 & ideò cum Vir ſit caput Mulieris, & † ipſa ratione Matrimonij efficiatur ſubdita Viro, *l. ſicut 48. ff. de oper. libert.*, tenetur quoque ſequi Virum, ſignanter dùm intendit illam traducere ad locum ſui originis, ſeù domicilij, vt præter ſuprà citatos pluribus relatis, tradit *Giurb. ad Cōſuetud. Meſſanen. parte 1. cap. 1. gloſſ. 1. num. 48. & ſeqq.*

4 Non obſtat aſſertum pactum de non recedendo ab Vrbe per quod Catherina prætendit ſe immunem ab obligatione ſequendi Virum, ex traditis *per Hoſt. in ſumma tit. de Coniug. ſeruorum num. 5. verſ. Argumentum habes*, quem ſequitur *Sanchez dicto tract. diſput. 40. number. 2. verſ. Tandem*, cum alijs adductis per *Rotam in Tudertina Matrimonij 15. Martij 1652. §. Iniuſtitia enim coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

5 Tùm, quia de huiuſmodi † pacto nulla apparet facta mentio in Inſtrumento Matri-
6 moniali, & ambo † Teſtes inducti ad id probandum propter exceptiones perſonales quas patiuntur, ſunt ſingulares in dicto, nec con-
7 cludunt de † conſenſu Sponſi ad hæc omnia neceſſarij, *l. 1. §. 2. ff. de pact. & diſcordant in tempore, Summario Conſtantini num. 11., & duobus ſeqq.*

Et propterea non probant in hac materia,
8 quæ quia † continet ſpeciem quandam ſeruitutis, *l. Titio centum, §. Titio 2. ff. de condit., & demonſtrat. Sanchez in diſput. 40. num. 1.*

9 Requirit ad minus † Teſtes idoneos, *Maſcard. de probat. concl. 1023. nu. 4. & ſeqq. Farinac. de teſtibus quæſt. 62. nu. 102. Anton. Rub. inter conſ. Matrimonial. Diuerſ. conſ. 73. num. 12.*

10 Tùm etiam, quia quatenus tale † pactum fuiſſet ſufficienter probatum, adhuc tamen non ſuffragaretur, ex quo Viro ſuperuenit noua cauſa mutandi domicilium, videlicet Mors Patris, & deficientia annuæ præſtationis ſibi hic in Vrbe promiſſæ, ſine qua Domum, & familiam ibidem commodè ſuſtinere non poteſt, *Sanchez dicta diſput. 40. num. 3. Cancer var. reſolut. cap. 7. nu. 9. par. 3. Tiraquel. de leg. Connubial. l. prima, gloſſ. prima num. 39. in fine, Rota in dicta Tridentina Matrimonij coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. Et quamuis.*

Quæ quidem cauſa viſa fuit DD. ſatis legitima, cum totum hoc negotium remitta-
11 tur † arbitrio Iudicis, *Menoch. de Arbitr. caſu 469. per tot.*, & ſufficiat quod cauſa huiuſ-
12 modi non ſit † turpis, vel inhoneſta, *Sanchez in ſæpè citata diſput. 41. nu. 5. verſ. Sed omninò.*

13 Minus obſtat † Inimicitia, quæ prætenditur orta ex Lite ſuper aſſecuratione Dotis, quia dùm Catherina non recuſat cohabitare Viro hic in Vrbe, nec Vir Vxori in Oppido Barbarani, ſignum euidens eſt, quod non adeſt inter illos Inimicitia grauis, & ſufficiens ad eximendam Vxorem ab obligatione comitandi Virum, *Rota deciſ. 278. num. 13. & ſeqq. parte 4. diuerſ., & deciſ. 371. nu. 12. inter deciſ. Criminal. Farinac.*, præſertim cum agatur tantum de Aſſecuratione, non autem de reſtitutione Dotis.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX

Bononien. Legitimæ.

Veneris 8. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Legitima inuito filio non poteſt in pecunia, ſed debet in corpore hæreditario ſolui, & vna cum fructibus à die obitus debetur.

SVMMARIVM.

1 *Legitima cum fructibus in bonis auiæ debetur à die eius obitus.*
2 *Legis in auth. nouiſſima, C. de inoff. teſtam. diſpoſitio, quando locum habeat.*
3 *Immiſſio pro legitimæ aſſecutione datur.*
4 *Mulier hæres beneficiata viri poteſt ſuper bonis hæreditarijs de ſuis dotibus ſatisfacere.*
5 *Legitima inuitis filijs in quantitate aſſignari non non poteſt.*
6 *Legitima in corporibus hæreditarijs, non autem in pecunia conſequi debet.*
7 *Legitimam ſoluendi onus in pecunia, & non in corpore, intelligendum eſt ita volente filio.*
8 *Legitima etiam non firmato ſtatu hæreditatis detrahitur, & quomodo, & quando hoc procedat.*
9 *Legitima cum ſit certa ratione quota, non eſt retardanda pro ea immiſſio prætextu æris alieni.*
10 *Legitima vna cum fructibus debetur.*

DECISIO CCCI.

FVIT reſolutum Dominis de Herculanis
1 alijs Comitiſſæ Iliottæ deberi † legitimam vna cum fructibus à die obitus in bonis Comitiſſæ Margaritæ eorum Auiæ per *Text. in Auth. de hæred. ab inteſtato, §. ſi quis igitur collat. 9. iuncto text. in l. Papinianus, §. Vnde ſi quis, ff. de inoff. & gloſſ. communiter recepta in l. fideicommiſſaria in fine verſic. In quarta vero iure naturæ, ff. ad Trebell. Alex. conſ. 127. nu. 6. lib. 6. Merlin. de legitima lib. 2. tit. 1. qu. 1. num. 3. & poſt eum Rota dec. 29. num. 3.*

Illiſque etiam dandam eſſe immiſſionem pro mutuo in ſexta parte corporum hæreditariorum cum D. Marchioniſſa Camilla
2 hærede attento numero duorum † filiorum ſecundum diſpoſitionem *Auth. nouiſſima, C. de inoffic.* & magis communem, ac veriorem
3 ſententiam † iuxta quam pro legitima dari immiſſionem tenet *Menoch. de adipiſcen. poſſ. remed. 4. nu. 158. & ſeq. & alijs relatis firmat Merlin. de legitima lib. 5. tit. 4. qu. 3. num. 3. & ſeq. & ſequuta eſt Rota in Peruſina ſucceſſionis 23. Ianuarij 1634. coram R. P. D. meo Vereſpio.*

Nec referre credebant Domini, quod Margarita haberet dotem conſtitutam in pecunia, & quod legitima vti pars illius relicta fuerit in quantitate, etenim quamuis Margarita à principio conſtituerit viro dotem in
4 pecunia† nihilominus quia ipſa poſtmodum fuit hæres viri cum beneficio legis, & Inuentarij, & ſucceſſiue vti talis declarauit ſibi ſatisfeciſſe de ſua dote ſuper bonis hæreditarijs viri

viri prout facere potuit *ex traditis per Bart. in l.ſi ei cui, §.1.ff.de euict.& alys cumulatis per Rotam dec.2.num.11.& ſeq.par.6.rec.& dec.47.n.9. & ſeq.coram Eminentiſſ. Outbobono.* Vtique de tempore obitus Margaritæ dos non conſiſtebat amplius in pecunia, ſed in bonis in eius locum ſubrogatis.

5 Legitima vero omiſſo quod inuitis filijs in quantitate aſſignari non poteſt, *l.ſcimus, §. repletionem, & ibi Bald.& Caſtren.num.10.C. de inoff.Picus in l. in quartam num.151.ff. ad l.falcid. Pariſ.conſ.16.num.7.lib.2.*

Relicta fuit eo modo quo de Iure debebat *Summario Camilla num.3.* ibi: Item *per ragione d'Inſtitutione laſcia ad Iſotta ſua figlia la portione di legitima à lei douuta per ragione di natura nelli*
6 *beni dotali di eſſa Sig.Teſtatrice,* † & conſequẽter in corporibus hæreditarijs, non autem in pecunia, *d.l.ſcimus.§.Repletionem Bald & Caſtren. & alij ſupracitati, & vltra illos Bart. in l.ſuus quoque nu.9.verſ.Quæro ſi filio; ff.de hæred.inſtit.Barz. dec.Bononien.86.num.4. & Rota poſt Merlin. vbi ſupra dec.55.num.21.*

7 Nec contrarium ſuadere videtur † onus Iniunctum hæredi ſoluendi legitimam in pecunia, quia ad euitandam contrarietatem, ſeù correctionem, quæ incontinenti in eodem teſtamento admitti debet id intelligendum eſt ita volente filia *argumento text.in l.non ad ea verſ.Quod ſi purè in verbis, ſi hoc voluerit Legatarius, & ibi gloſſ.& DD.ff.de condit.& demonſtr.Surd.conſ.352.num.3.& in ſimilibus terminis Rota deciſ.207.num.6.7.& 8.tom.2. par.4. recentior.*

Neque etiam aduerſatur, quod non ſit firmatus ſtatus hæreditatis& æris alieni prius detrahendi, antequam concedi poſſit im-
8 miſſio,† quia obiectum forſan procederet ſi Domini de Erculanis peterent legitimam ſuper certo corpore, vel ſuper omnibus corporibus pro diuiſo, quaſi tunc ſciri non poſſet portio illis debita antequam firmetur ſtatus hæreditatis, at ceſſat in præſenti vbi petitur immiſſio pro indiuiſo, & ſic etiam cũ
9 rata onerum, tunc enim † quia legitima eſt certa ratione quotæ non poteſt ſub hoc prætextu retardari immiſſio, *vt benè diſtinguit Argol.de legitimo contradictore q.18.art.4.num.39. & eo relato dixit Rota Bononien.manutentionis 19.Iunij 1647.verſ.fin.coram bo.m.Bichio, & comprobat dec.198.num.21.par.7.rec.*

Denique non releuat quod fructus ab Iſotta percepti ex prædio ſaletti debeant in le-
10 gitimam imputari,† quia cum legitima debeatur vna cum fratribus à die obitus Margaritæ *l.Papinianus,§.Vnde ſi quis,ff. de inoff. & vltra ſupra citatos Add: ad Buratt.dec.165.nu.12.* illi debent prius in cauſam fructuum qui ad maiorem ſummam aſcendunt, non autem in capitale legitimæ computari.

An autem in bonis hæreditarijs Margaritæ connumeranda ſint bona ei donata DD. voluerunt particulariter videre.

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Legati

Mercurij 23.Martij 1661.

ARGVMENTVM.

A Regula de legato aliquibus de familia relicto, quod ſcilicet primis admiſſis expiret, in quibus caſibus receditur, pulchrè demonſtratur. Teſtator de omnibus redditibus ad fauorem pauperum diſponẽs, legatum pauperibus familiæ ſuæ relictum, perpetuum voluiſſe præſumitur maximè ſtante diſpoſitione per verba obliqua, quæ ad omnes Deſcendentes in infinitum tranſit.

SVMMARIVM.

1 *Legatum aliquibus de familia relictum primis admiſſis expirat.*
2 *Regula de legato non intrat, quando ex veriſimili voluntate Teſtatoris, qualitate Legatarij,& alijs circumſtantus contrarium reſultat.*
3 *Teſtator quod omiſit coniecturis ſuppletur.*
4 *Legatum in cauſa alimentorum perpetuum & reiterabile indicatur.*
5 *Legatum ex qualitate perſonarum annuum reputatur.*
6 *Legatum ex cauſa ſtudij in pueris ſucceſſiuè procreandis durat.*
7 *Reipublicæ non minus intereſt doctis hominibus quam liberis repleri.*
8 *Cauſa ſtudii dum pia cauſa exiſtimatur, legatum ex eius priuilegio reiterabile cenſetur.*
9 *Teſtatore ad vniuerſam familiam reſpectum habente, æqualis in omnibus ratio militat.*
10 *Teſtatore iubente omnes redditus bonorum inter pauperes diſtribui, legatum pauperibus ſuæ familiæ relictum perpetuum præſumi debet.*
11 *Pauperes quando inſtituuntur, pauperibus familiæ primum locum obtinere fas eſt.*
12 *Voluntate Teſtatoris ex pluribus ſimul iunctis quoad legatum cognita, doctrina aliorum in contrarium euitatur.*
13 *Teſtatore per obliqua verba diſponente diſpoſitio ad omnes deſcendentes in infinitum tranſit.*
14 *Adminiſtratores cum ſint nudi miniſtri ad diſtribuendum electi, nihil apud eos remanere debet.*
15 *Verba* che venendo il caſo *in dubio etiam demonſtrationis cauſa adiecta dicuntur.*

DECISIO CCCII.

CAROLO Ripamonti famulo legauit Siluanus Iuſtinianus ſc.600.annua eius vita durante inſtituitque hæredem Archiconfraternitatem SS.Duodecim Apoſtolorum. & poſt mortem Caroli voluit legatũ reuerti ad hæredes *per diſpoſitione come ſi dirà qui à baſſo, cioè che venendo il caſo, che qui in Roma ſi trouaſſero à ſtudio due Putti d'età di dieci, ò dodici anni della Caſa Giuſtiniana, che volendo ſtudiare, e non hauendo il modo da mantenerſi li miei heredi ſiano obligati darli à ciaſcuno delli detti due putti*

ſcudi

ſendi detti il Meſe, e queſto ſino all'età di venti anni, e non più. Poſt mortem Teſtatoris duo pueri
admiſſi fuerunt, & altero ex ipſis ob com-
pletam ætatem excluſo petebat in eius locũ
alter ſubrogari; ſed legatum expiraſſe
Contendebat Archiconfraternitas. Vnde ab
Eminentiſſimo D. Card. Baberino eius Pro-
tectore deputatus propoſui dubium An le-
gatum ad fauorem Familiæ Iuſtinianæ in te-
ſtamento dicti Siluani facti ſit perpetuum &
reiterabile, & per DD. affirmatiuè reſpon-
ſum fuit.

1 Nam à Regula, quod † legatum aliqui-
bus de familia relictum primis admiſſis expi-
rat, quam per *text. in l. boues 89. §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif. firmat Alex. conſ. 16. in princ. lib. 4. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 12. nu. 19. Cancer. var. reſol. par. 1. cap. 20. num. 378. Surd. dec. 249. nu. 19.*
2 *& 23.* Receditur ex † veriſimili teſtatoris vo-
luntate coniecturis probata ex qualitate Le-
gatarij, & alijs facti circumſtantijs, & lega-
tum reiterabile iudicatur iuxtà *text. in l. annua 20. §. fin. & l. cum quidam 23. ff. de ann. leg. Menoch. præſumpt. 132. num. 3. & ſeqq. lib. 4. Ciriac. contrresponse. 340 num. 1. & ſeqq. Caſtillus lib. 4. controu. 39. n. 15*
3 *& ſeqq.* Et quod † teſtator omiſit coniecturis
ſuppletur *Rota in Romana. ſc. 50. mil. 4. Iulij 1644. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Conſiderabant autem DD. quod agitur de
4 legato † in cauſam Alimentorum, quod cum
ſit fauorabile, perpetuum & reiterabile re-
putari debet *Bart. in l. legatum ita eſt 17. in princ. verſ. & idem eſſet fauore alimentorum, ff. de ann. legat. Alex. conſ. 171. num. 4. lib. 2. relatus à Menoch. conſ. 67. & ſeqq. Soccin. Sen. conſ. 48. lib. 1. Natta conſ. 379. num. 4. verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus.*
Quod idem ſuadet qualitas perſonarum qui-
bus legatum fuit puerorum ſcilicet familiæ
de Iuſtinianis, qui ob paupertatem Romæ
5 ſe ſubſtentare non poſſunt, prout ex † quali-
tate perſonæ legatum reputari annuum tra-
dit *Bart. in d. l. cum quidam 23. ſub num. 3. verſ. & ſic ex qualitate perſonæ, ff. de annuis legatis Natta d. conſ. 379. num. 5. & 6. Mantica de coniect. lib. 6. tit. 11. num. 18. Surd. dec. 150. num. 1.* Et † cauſa
6 ſtudij à Teſtatore conſiderata, quæ in primis
pueris nõ expirat, ſed fauore publico in alijs
& ſucceſſiuè procreandis etiam durat, cum
7 non minus † Reipublicæ intereſt doctis ho-
minibus repleri, quàm liberis, vt poſt Re-
buffum & alios aduertit *Rota coram Merlino dec. 692. num. 93. & ſeq.* Coniecturam præſtat
8 perpetuitatis legati, & † cauſa pia reputatur
Gratian. diſcept. 62. num. 3. Et cuius priuilegio
reiterabile exiſtimatur *Bart. in d. l. annua 20. §. fin. ff. de ann. legat. Menoch. d. præſumpt. 132. nu. 3. Ciriac. d. controu. 340. num. 41.*

9 Quibus accedit quod † Teſtator ad ita
diſponendum non fuit motus ratione certa-
rum perſonarum ſibi cognitarum, erga quas
affectio aliqua particularis vrgere poſſet, ſed
habuit reſpectum ad vniuerſam familiam,
ſicque æqualis ratio in omnibus militat. Dũ-
que iuſſit Archicõfraternitatem omnes ſuo-
10 rum bonorum † redditus pauperibus diſtri-
buere, legatum etiam pauperibus ſuæ fami-
liæ relictum præſumi debet perpetuum, cũ
non debeant eſſe deterioris conditionis iſti,
quam alij pauperes, Immò potius tanquam
de familia primum locum obtinere debent
iuxta *text. in cap. eſt probanda diſtinct. 86.* & vt in-
11 quit Sanctus Auguſtinus ſi pauperibus In-
ſtruiſti diſtribuere bona tua, tui apud te pri-
mum locum obtinere debent, quem refert
Lucas de Penna in l. centum ſecunda ſub nu. 3. verſ. tertio C. de annon. ciu. lib. 11. Burſat. conſ. 226. num. 172. Giurba ad conſuetudinem Meſſanen. cap. 2. gloſ. 12. par. 1. n. 8. Rot. dec. 194. nu. 35. & ſeqq. par. 5. rec.
12 Ex quibus † omnibus ſimul iunctis, vt ad
cognoſcendam voluntatem Teſtatoris fieri
debet *Rota dec. 188. num. 8. coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono,* Euitatur doctrina Cumani *in l. cum ita 33. §. in fideicommiſſo num. 4. ff. de legat. 2.*
vbi quod ſi in diſpoſitione non adſunt ver-
ba tractum ſucceſſiuum importantia, primis
admiſſis expirat aliorum vocatio, quem ſe-
13 quuntur relati *in princ.* Nam quando † Te-
ſtator diſpoſuit per verba obliqua, vt in præ-
ſenti Ibi, *li miei heredi ſiano obligati darli, &c.*
Tunc diſpoſitio tranſit ad omnes Deſcendẽ-
tes in infinitum, vt per *Rotam dec. 344. num. 5. & ſeqq. par. 2. recen. & in puncto in Romana legati 4. Iulij 1640. coram Reuerendiſſ. Carillo §. nec pa- riter in recen. par. 8. dec. 255. num. 25. & ſeq.* vbi
14 *ſub num. 27.* benè conſideratur quod † Ad-
miſtratores Archiconfraternitatis ſunt nudi
Miniſtri electi ad diſtribuendum, apud quos
nihil remanere debet ex relatis per *Add. ad ſa. me. Greg. dec. 544. nu. 42.*

Non obſtat quod Teſtator facta mentio-
ne mortis Caroli legatarij ſubiunxerit verba
15 illa *che venendo il caſo, &c.* quaſi quod intel-
lexerit de pueris tantum illo tempore exi-
ſtentibus, quia verba illa non ſtant taxatiuè
reſtringeũ legatum, ſed demoſtratiuè, ad
oſtendeñ ſcilicet quo tempore incipere de-
bebat onus alendi pueros, nempè poſt mor-
tem Caroli, quo tempore Archiconfraterni-
tas liberatur ab onere ei præſtandi annua ſc.
600. vt conſtat ex toto tenore legati, & in du-
bio etiam demonſtrationis gratia adiecta eſſe
dicerentur, *l. final. §. Titia, ff. de leg. l. mela. 14. ff. de aliment. & cibar. legat. Gratian. diſcept. 657. nu. 31. Rota coram ſan. me. Greg. dec. 516. & num. 8. & dec. 611. coram Merlino.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. TAIA

Firmana Fideicommiſſi

Mercurij 23. Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Patre tanquam Adminiſtratore poſt mortem vxoris dotem recipiente, filius illam recu-
perando ex remedio *Auth. res quæ* Iuuari non
poteſt. Pater an ob tranſitum ad ſecundas
nuptias lucrum donate amittat? Verbum
lucrum examinatur. Statuta ad litteram, ſunt
intelligenda. Dos ex bonis liberis non fidei-
commiſſarijs reſtituitur, & hæreditas ſub er-
roneo ſuppoſito adita validè reputatur.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Portiones pro reſtitutione Dotis in ſolutum datæ, à vinculo fideicommiſſi libera remanent.*

2 *Remedium* Auth. res quæ *nedum mulieri, ſed etiam eius filijs regulariter competit.*

3 *Filius recuperando dotem à patre poſt mortem matris acceptam, priuilegium* Auth. res quæ *contra patrem non habet.*

4 *Dos materna, mortua vxore, per patrem vti peculium aduentitium filij adminiſtratur.*

5 *Dos matris ſoluto matrimonio Marito non debetur.*

6 *Bona ſuper dote viro conſignata, quatenus conſumpta reperiantur, ipſorum conſumptio damno mulieris cedere debent.*

7 *Pater ob tranſitum ad alias nuptias lucrum præcedens dotale quoad proprietatem, non autem quoad vſumfructum amittit.*

8 *Declara hoc non procedere in lucro ob ſumptus à viro tempore matrimonij factos delato.*

9 *Titulus lucri quando eſt onerosſus pleno iure acquiritur.*

10 *Diſpoſitio* l. fęminæ, *quoad bona quæ à coniuge titulo onoroſo acquiſita fuerunt, non intrat.*

11 *Verbum* lucrandi *impropriè intelligitur.*

12 *Lucrum non dicitur quod à damno originem habet.*

13 *Lucra mariti pro oneribus matrimonij fructus dotis ſunt.*

14 *Statutum prout iacet intelligi debet, nec aliquam interpretationem etiam à iure communi vel Canonico recipit.*

15 *Allegans ſuper aliquo ſtatuto aliquam interpretationem, audiri non debet.*

16 *Verba ſtatuti prout ſonant accipienda ſunt, alia quacunque interpretatione reiecta.*

17 *Mulieri conſentienti diſtractioni bonorum liberorum ſolutio in fideicommiſſariis fieri non poteſt.*

18 *Bona libera quando adſunt, dos in fideicommiſſo ſubiectis non reſtituitur.*

19 *Aditio hæreditatis ſub erroneo ſuppoſito facta, ob defectum conſenſus perinde ſe habet ac ſi facta non fuiſſet.*

20 *Hæreditas verè non adita validè repudiari poteſt.*

21 *Hæres beneficiatus ad dotis reſtitutionem de proprio non tenetur.*

DECISIO CCCIII.

FRATRES de Nantiguerra obtentis tribus
reſolutionibus ſuper exiſtentia, & purifi-
catione fideicommiſſi q. Petri Simonis alias
Buccolini petebant immiſſionem ſuper prę-
dio Gommaretti, ſed ſub die 21. Maij præ-
1 teriti negatiua prodijt reſolutio quoad † por-
tiones poſſeſſas à Santuccijs ſub prætextu,
quod fuerint datæ in ſolutum pro reſtitutio-
ne dotium Magdalenæ ſecundæ vxoris, &
Altobellæ tertiæ vxoris Frãciſci Natinguer-
ræ ipſorum patris; ideoque ex *priuil. Auth. res
quæ C. comm. de legat.* liberè remanſerint à vin-
culo fideicommiſſi.

Verùm hodie facto melius dilucidato, &
re maturius perpenſa Domini receſſerunt à
deciſis. Reſpectu enim dotis Magdalenæ
animaduerſum fuit, quod licet iſta nupta
fuerit Franciſco de anno 1600. cum conſti-
tutione dotis ſc. 900. Franciſcus tamen ipſa
viuente non exegit niſi ſc. 100. in tot mobi-
libus pro acconcio, & alia 200. in moneta.
Reliqua verò 600. promiſſa in tot paghis ſo-
luta fuerunt matrimonio iam diſſoluto per
prædeceſſum Magdalenæ ſequutum anno
ſequenti 1601. quæ Franciſcus nõ recepit Iu-
re proprio vti maritus, ſed Iure Io. Franciſci
eius filij ex eodem Magdalena ſuſcepti, &
tanquam eius pater, ac legitimus Admini-
ſtrator.

Vnde quoad iſta ſc. 600. recuperanda per
Io: Franciſcum ab hærede Franciſci patris nõ
poterant alienari bona fideicommiſſaria Pe-
tri Simonis, quia non erant dotalia Magda-
lenæ, ſed proprium patrimonium ipſius Io.
Franciſci filij eidem debitum à patre non
tanquam marito ſuæ matris, ſed vti ipſius
legitimo Adminiſtratore, & ſic pro eis non
intrabat remedium *Auth. res quæ*, quamuis
2 enim † regulariter huiuſmodi remedium
competat nedum mulieri, ſed etiam eius fi-
lijs ad *Text. in l. aſſiduis, C. qui potior in pignor.
hab. Peregr. de fideicom. art. 42. nu. 44.* Hoc tamen
intelligitur pro prima duntaxat dotis reſti-
tutione, ſed quando, prout hic, eius debitor
mortua matre dotem perſoluit filio, & illam
recepit eius pater ipſius Adminiſtrator; Hoc
3 vtique caſu † filius eam deinde recuperando
à patre contra ipſum non habet priuilegium
Auth. res, quæ, quia non recuperat dotem, ſed
proprium ipſius patrimonium, & merum
creditum contra patrem, vti eius Admini-
ſtratorem, & negociorum geſtorem, *Alex.
conſ. 198. num. 8. lib. 6. Aldobrand. conſ. 24. num. 77.
lib. 2. Rota in Romana donationis de Pinis 20. Fe-
bruarij 1619. coram Sacrato in Romana dotis co-
ram Pirouano apud Fenzon. ad ſtatut. Vrb. dec. 156.
& in Ariminen. domus 27. Martij 1632. coram bo.
me. Dunozet.* Dos enim materna mortua vxo-
re adminiſtratur per patrem vti peculium
5 aduentitium filij, non autem vti † Dos ma-
tris, quæ ſoluto matrimonio marito non de-
betur, *l. 1. C. de bonis, quæ lib. Bart. conſ. 129. nu. 2
lib. 1.*

6 Quo verò ad alia † ſc. 300. pro rata ſc. cen-
tum reſtituta fuit in animalibus, & mobili-
bus, ſicut in mobilibus ſeù acconcio conſi-
gnato fuerat Franciſco patri, quæ proinde
ad formam ſtatutorum Ciuitatis Nouæ in
iiſdem mobilibus, quatenus adeſſent pro ea
rata reſtituenda erat, & quatenùs fuiſſent cõ-
ſumpta, dãno mulieris cõſumptio & diminu-
tio cedere debebat, vt in eis legitur *l. 2. rub. 21.*

Reſiduum autem ab eodem Franciſco ſu-
perlucratum fuit ob prædeceſſum Magdale-
næ ſecundæ vxoris cum filio minore 14. an-
norum, nempè cum d. Ioan. Franciſco In-
fante, imò poſthumo, iuxta formam eorun-
dem ſtatutorum *d. lib. 2. rubr. 21.*

7 Non obſtat, quod † Franciſcus ob tranſi-
tum ad alias nuptias cum Altobella dum lu-
crum amiſerit quoad proprietatem retri-
buendam filio ex præcedenti matrimonio
nato

nato, licèt ſecùs quoad vſumfructum, vt cōciliando opiniones relatas per *Rip. in l. fœmina quæſt. 23. ſub num. 45. C. de ſecund. nupt. Adden. ad eundem nu. 46. verſ. Cōmunis eſt ſententia*, alijque relati per *Gabr. de ſecund. nupt. concl. 1. num. 15.*

8 Quia hoc procedit in † lucro quod Viro defertur à Statuto purè, & ſimpliciter loquente, non autem quando exprimit, prout hic illud deferri ob ſumptus, & expenſas factas

9 à Viro tempore Matrimonij, tunc enim † titulus ipſius lucri dici nequit lucratiuus, ſed reputandus eſt oneroſus, & ſic pleno Iure acquiritur ipſi Viro in compenſationem oneris ab eo paſſi, *Bald. in l. hac edictali nu. 9.* ibique *Iacobin. de Sancto Georgio*, & latiſſimè *Bertrand. in 2. quæſtione eiuſdem Baldi num. 31. verſ. Ex his, C. de ſecund. nupt. Iaſ. in §. Item ſi quis in fraudem num. 30. verſic. Et aduertite diligenter inſtit. de act. Barbat. in cap. officij nu. 13. ante fin. verſ.*, & adde eundem *Bald.*, ac *Latius in tertia limitatione ſub nu. 15. extr. de teſtam. Couar. in Epitom. de ſponſal. par. 2. cap. 3. §. 9. num. 7. poſt med. verſ. In quo idem dicen., Petr. Barboſ. in l. ſi cum dotem 23. §. Tranſgrediamur nu. 41. verſ. Neque etiam obſtat, & n. 42. ff. ſolut. matr. Peregr. deciſ. Patauin. 15. ſub num. 1. verſic. quarto.*

10 Et quod † diſpoſitio, *l. fœmina*, non intret quoad illa bona, quæ à Coniuge acquiſita fuerunt titulo oneroſo, tradunt concorditer *Io: Lup. in rubr. de donat. §. 67. num. 17. verſ. Sed re vera, Molin. de iuſtit. & iur. to. 2. tract. 2. diſput. 431. §. contrarium, Valaſc. conſ. 10. num. 1. verſic. Hæc autem, Capic. Latr. deciſ. 22. num. 2. lib. 1. in ſumm. deciſ. tom. 2. titul. de ſecund. nupt. num. 80. & ſeq.*, & admiſit *Rot. deciſ. 179. num. 16. par. 7. recent.*

11 Nec repugnat † verbum *Lucrandi*, quia intelligitur impropriè, vt dicit *Tiraq.*, *& alij*, apud *Phanucc. ad ſtat. de lucr. dot. gloſſ. 8. num. 5. verſic. Non obſtat*, quamuis enim attento ſtatu

12 poſſit dici lucrum non tamen eſt † lucrum inſpecta origine quam habet à damno, ſecundum *gloſſ.*, *&c.* apud *Phanucc.*, & melius, apud Imperatores pro oneribus Matrimonij

13 Mariti † lucra fructus dotis ſunt, *l. oneribus 20. C. de iur. dot.*, *§. cum ex ſtipulat.*, *l. vnic. C. de rei vxor. act.*

Accedente præſertim expreſſa diſpoſitione eorundem Statutorum *lib. 5. cap. 31.*, quod

14 quodlibet † Statutum Terræ Ciuitatis Nouæ debeat intelligi, prout iacet, nec poſſit aliquo modo interpretari quacunque interpretatione, nec aliquam recipiat interpretationem

15 etiam à Iure Communi, vel Canonico, † & allegans aliquam interpretationem ſuper aliquo ſtatuto non audiatur; vndè abſolutè verba *rubricæ 21. lib. 2.* recipienda ſunt in ipſorū proprio ſignificatu cauſæ, & tituli oneroſi,

16 prout ſonant † quacunque alia interpretatione reiecta, vt benè ad propoſitum *Bald. conſ. 124. circa fin. verſ. Et iſta ratio lib. 4. Maſcard. de gener. ſtatut. interpr. concluſ. 2. num. 78.*, *& ſeqq.*, & præcipuè *num. 8. verſ. Et adducta.*

Reſpectu autem dotis Altobellæ ceſſare pariter viſum fuit remedium ſubſidiarium,

17 *Auth. Res quæ*, ſiue quia ipſa poſitiuè † conſenſit diſtractioni bonorum liberorum, & ſic non potuit ſe ſoluere ad fideicommiſſaria, vt admonet *Iaſ. in ead. Auth. num. 33.*, & dixit *Rota coram Card. Seraph. deciſ. 481. nu. 4.* apud *Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 189. num. 34. in Fanen. Dotis 4. Iulij 1646. §. vltimo*, *& in Romana fideicōmiſſi de Donatis 7. Iunij 1660. §. Reliqua verò coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, ſiue etiam quia

18 aderant † bona libera, nempe mobilia ſemouentia, & poſſeſſio Pitignani valoris florenorum 600. circitèr, quæ aſſignata fuerant pro reſtitutione dictæ dotis. Ideòque vlterior occupatio bonorum fideicōmiſſariorum ob eandem cauſam permitti non debet, vt vltra auctoritates allegatas in fine alterius, deciſionis hac die emanatæ contrà Luattum ſuper alia portione Prædij, de quo agitur, *Rota in Romana Caſalis Aguzzani 27. Aprilis 1644. coram Reuerendiſſimo Ghiſlerio, in recent. deciſ. 271. nu. 5. verſ. Ex prædictis infertur par. 9.*

Non obſtat, quod fratres de Natinguerra vti hæredes Altobellæ repellantur à recuperatione huius portionis exceptione, *l. cum à Matre 14. C. de rei vindic.*, quia licèt adiuerint

19 illius hæreditatem huiuſmodi tamen † aditionem ignoranter fecerunt ſub erroneo ſuppoſito cauſæ inteſtati; Ideò cùm poſtmodum detectum fuerit Teſtamentum Altobellæ, in quo heredes vniuerſales ſibi inſtituit filias fœminas ſola legitima relicta maſculis præfata aditio perinde habetur, ac ſi facta non eſſet ob defectum conſenſus, *§. fin. inſtit. de hæred. qualit. & differ. l. ſi is, ad quem 22. ff. de acquir. hæred.* vbi *Bart. num. 1.*, *Ancbar. conſ. 357. nu. 2. cum ſeqq. Duran. deciſ. 347. num. 10. Rota in Bononien. hæreditatis 11. Februarij 1658. coram Reuerendiſſimo*

20 *D. meo Decano, §. Quia cum huiuſmodi*, & † ipſi potuerunt eam validè repudiare tanquam verè non aditam, *Angel. inter conſ. Bald. 403. nu. 1. cum ſeqq.*, & idem *Bald. conſ. 404. nu. 1. cum ſeqq. lib. 3. Alex. conſ. 121. num. 6. in fin., & num. 7. lib. 1. Pariſ. conſ. 63. num. 23. lib. 1. Soccin. Iun. conſil. 95. num. 10. lib. 2. Rota in dicta Bononien. hæreditatis dicto §. Quia cum huiuſmodi, verſ. Itaut propterea.*

Nec etiam obſtare viſum fuit, quod Stephanus, & Sebaſtianus aſſignauerit prædictas portiones d. Io: Franciſco filio Magdalenæ, ac reſpectiuè Altobellæ.

Nam Sebaſtianus tunc temporis erat infans & non interuenit in prædicta aſſignatione, Stephanus verò erat minor, ſcilicet annorum 15., & eandem aſſignationem fecit vti hæres Franciſci Patris cum beneficio legis, & Inuentarij. Vndè benè poteſt venire contrà huiuſmodi factum obtenta prius abſolu-

21 tione à Iuramento cum vti † hæres beneficiatus non teneretur de proprio ad Dotis reſtitutionem, de bonis namque hæreditarijs ratio fuerit reddita, vt firmatum fuit *in deciſione coram me emiſſa 14. Maij 1660.*

Et ità vtraque, &c.

R.P.D.

R. P. D. TAIA.

Firmana Fideicommiſſi.

Mercurij 23. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Alienatio fideicommiſſi particularis prææuia licentia Apoſtolica facta, cùm eadem obreptitiè, & ſubreptitiè extorta, nec forma eiuſdem ſeruata fuerit, non ſuſtinetur. Conſentiens alienationi bonorum liberorum, Ius quoad dotem in bonis fideicommiſſarijs totaliter amittit, & vbi bona libera adſunt Dos ſuper fideicommiſſo particulari non conſtituitur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio fideicommiſſo purificato, & conſtito de identitate bonorum denegari non ſolet.*

2 *Immiſſio ſtantibus requiſitis etiam contrà tertium poſſeſſorem cauſam ab hærede grauato habentem conceditur.*

3 *Fideicommiſſum purificatum poſt emanatas de eo tres ſententias iuxtà ſtylum Rotæ in dubium non reuocatur.*

4 *Identitas bonorum ex Teſtamento fideicommittentis, Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, Inuentario, & alijs concludenter probatur.*

5 *Identitas, vt iuſtificetur, leuiores probationes, præſertim in antiquis ſufficiunt.*

6 *Rata vendita præuia licentia Apoſtolica à vinculo fideicommiſſi libera videtur.*

7 *Licentia Apoſtolica obreptitiè, ac ſubreptitiè extorta, alienatio eius vigore facta fideicommiſſarijs non officit.*

8 *Obreptio ex falſa narratiua contrà facti veritatem regulariter reſultat.*

9 *Papa licentiam concedendo ſub expreſſa aliqua clauſula, eadem niſi obſeruetur licentia non valet.*

10 *Diuerſitas denominationis domus concurrentibus duabus demonſtrationibus identitatem rei non diuerſificat.*

11 *Alienatio obtenta ſub prætextu oppreſſionis plurium debitorum, cùm debita non iuſtificentur, non ſuſtinetur.*

12 *Licentia ex narratiua fideicōmiſſi ſpecialis, & particularis emiſſa ſubreptitia redditur.*

13 *Forma licentiæ Apoſtolicæ in pluribus non obſeruata, licentia de ſeipſo corruit.*

14 *Forma quando eſt indiuidua, niſi præcisè, & integrè ſeruetur nihil actum dicitur, etiamſi in parte ſeruata fuiſſet.*

15 *Renunciatio facta cum reſeruatione Ius nullum in Emptorem transfert, cùm eadem niſi ad cautelam adhibita non cenſeatur.*

16 *Mater conſentiens alienationi bonorum liberorum, Ius ſuum quoad iura dotalia ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis totaliter amittit.*

17 *Bona libera quando adſunt pro ſoluenda dote, eadem ſuper fideicommiſſo particulari conſtitui non poteſt.*

DECISIO CCCIV.

PROPOSITO dubio an ſit danda Immiſſio Fratribus de Natinguerra actoribus in duabus ratis prædij Gommaretti poſſeſſis per Luattum Domini affirmatiuè responderunt, quia † docto de fideicommiſſo eiuſque
1 purificatione, ac de identitate bonorum Immiſſio denegari non ſolet, *ex remedio l.fin.C.de*
2 *edict. Diu.Adr. tollen.*, etiam contrà † tertium poſſeſſorem habentem cauſam ab hærede grauato mediatè, vel immediatè, *Rimin. Iun. conſil.190. num.35. Gabr. conſil.44. num.3. lib.1., Peregr. de fideicom.art.44.nu.6. Gregor.deciſ.194. nu.1.* ibique *Adden. nu.24. Merlin.dec.186.nu.8. Rot.in rec.dec.408.n.8.par.5.*, & in his terminis *in Bononien.fideicommiſſi de Rubeis 30.Maij 1646. coram Eminentiſſimo Dño Cardinali Corrado ſub §.Primo.*

3 Fideicommiſſum Petri Simonis, & † purificatio in dubium reuocari non poſſunt, cum de eis ſatis appareat ex tribus *deciſionibus coram me emanatis 22.Martij, & 28.Iunij 1658., ac 9.Maij 1659.* iuxtà ſtylum Rotæ modo ſupponentis, de quo *Buratt.deciſ.596.num.2., & deciſ.857.num.4.*

Identitas verò concludenter probata eſt,
4 ex † Teſtamento ipſius Petri Simonis fideicōmittentis in quo ſpecificè dictū Prædium ſuo fideicommiſſo ſubiecit, *Summario num.1.*, ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis per hęredes grauatos *num.2.*, ex Inuentario confecto per eoſdem *num.3.*, ex Inſtrumento diuiſionis de eodem Prædio facto per dict. hæredes *num.4.*, & ex licentia obtenta à Sede Apoſtolica per Dominicum alterum ex dd. hæredibus vendendi ratam partem eiuſdem Prædij, cum ſubſequuto Inſtrumento venditionis, *nu.5. & 6.*, ex quibus ſufficientiſſimè ad hunc effectum identitas iuſtificatur, cum valde
5 leuiores † probationes ſufficiant, præſertim in antiquis, *cap.cum cauſam de probat. Rimin.Iun. conſ.254.num.11. cum ſeqq. lib.2. Rot. deciſ.360. num.7.par.5., & deciſ.164.num.37. par.6. recent.*

6 Non obſtat, quod † altera ex controuerſis duabus ratis partibus obuenta Dominico, & Bernardo filijs Brandimartis vendita fuerit per Dominicum, & Antoniam matrem Mutio Iardino præuia prædicta licentia Apoſtolica, vt propterea à vinculo fideicōmiſſi libera videatur, ad tradita *per Rot. deciſ.336. num.8. & 9., & deciſ.426. num.11. par.4.tom.2. recent.*

7 Quoniam huiuſmodi † licentia obreptitiè ac ſubreptitiè extorta fuit eiuſque forma minimè ſeruata, & conſequenter alienatio eius vigore peracta non officit fideicōmiſſarijs ſuper dicta rata petentibus Immiſſionem, vt benè in terminis reſpōdit *Rota in dicta Bononien. Fideicommiſſi de Rubeis 30. May 1646., & 5.Aprilis 1647. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & 18.Iunij 1649. coram bo:mem: Dunozetto*, ac in alia *Firmana fideicōmiſſi 31.Ianuarij, & 20.Iunij 1658. coram bo:me:Pentingerio, & 18.May 1657. coram R.P.D. meo Priolo.*

Obreptio enim, quæ regulariter reſultat
8 ex † falſa narratiua contrà facti veritatem, *cap.du-*

cap. Audum il ſecondo de elect., & *cap. ſi proponent. de reſcript.* ex duplici fundamento in caſu noſtro euidenter educitur. & primo ex quo Papæ expoſitum fuit, quod loco dictæ ratæ partis vendendæ per Dominicum ipſe ſubrogaſſet vnam propriam Domum ad eum le-
9 gitimè ſpectantem, & ſic † Papa dictam licentiam conceſſit ſub expreſſa clauſula, *Dummodo Domus integrè ſubrogando ab omni fideicommiſſo, caducitate, & quocumque alio onere libera eſſet Summario nu. 5.*, & tamen Domus, quam Dominicus ſuppoſuit eſt illamet pars ſibi obuenta ex domo Petri Simonis, ſeù Buccolini Teſtatoris, & eidem fideicommiſſo ſuppoſita, ſuper qua capta reſolutio pro Immiſſione *14. Martij* 1660., & *7. Februarij præteriti coram me*.

In Inſtrumento namque venditionis, in quo ſubrogatur domus ea deſcribitur cum cortile, ac ciſterna ab aqua intus Terram Ciuitatis Nouæ in Quarterio Zoppæ iuxtà bona Franciſci Natinguerræ ab vno, & hæredum Dorothæi Natinguerræ ab alio, & retro ſtrata publica ab vno, & alio, quæ demonſtrationes, & confines conueniunt cum domo Teſtatoris, vt in ſupradictis Inſtrumētis adeptæ poſſeſſionis per hæredes grauatos, & diuiſionis factum inter eoſdem hæredes, *dicto Summario num. 7.*

10 Non obſtat, quod † domus Petri Simonis in eius Teſtamento enuncietur poſita in Quarterio Portæ Pauli, domus verò in venditione ſubrogata poſita deſcribatur in Quarterio Zoppæ, quia Quarterium Portæ Pauli eſſe vnum, & idem cum Quarterio Zoppæ optimè verificant publica documenta relata in *dicto Summario num. 8.*, ac proindè diuerſitas dictæ denominationis non diuerſificat identitatem rei, quæ vlterius ſatis iuſtificata diceretur, concurrentibus duabus tantū demonſtrationibus, quamuis cœteræ ex curſu temporis immutatæ fuiſſent, iuxtà *Theor. Bart. in l. demonſtratio falſa 17. nu. 14. ff. de condit., & demonſtr.*, quam comprobauit *Rota coram Eminentiſſ. D. Ottbobono deciſ. 102. num. 4., & dec. 143. num. 10., 11., & 12.*

Secundo, quia narratum fuit, quod Do-
11 minicus † premebatur pluribus debitis, & ſignanter in ſcutis 100. ad fauorem dicti Mutii, quodque contrà eum relaxata erant mandata exequutiua pro ſcutis 100., & tamen exceptis ſcutis 100. pro ſorte principali, quæ ex parte creditoris irrepetibilis erat exceptiſque alijs ſcutis 43. pro fructibus eiuſdem cenſus per eum venditi Mutio reliqua debita aliena ſunt à veritate, cùm nullatenùs iuſtificentur, prout nullo penitus modo iuſtificata fuit relaxatio mandatorum pro aſſertis ſcutis 200. contrà eum facta.

Subreptio verò probatur ex quo non fuit
12 narratum, † quod Prędium controuerſum ſubiectum erat ſpeciali, & particulari fideicommiſſo cum oneribus perpetuis, & particulariter illi iniunctis, quod ſi Pontifex ſciuiſſet, aut licentiam ſupplicanti denegaſſet, aut ſaltem illam difficilius conceſſiſſet, quæ proptereà ex dicta taciturnitate redditur ſubreptitia, vt latè firmatur *in dd. Bononien. fideicommiſſi de Rubeis, & Firmana fideicommiſſi ſuprà allegatis.*

13 Forma autem in eadem † licentia per concedentem pręſcripta in pluribus ſeruata non fuit. Et primo in ea dicitur Dominicum venditionem facere pro pretio partim concordato, & quoad Terrenum *dalla coſta in giù*, ſecundum æſtimationem faciendam à Peritis communiter eligendis, *dicto Summario nu. 5.* Dominicus verò in Inſtrumento venditionis donauit Emptori pretium dicti Terreni, & medietatem pretij domus, *Summario num. 6.*

Secundo, Pontifex in ipſa mandauit, quod in ipſa ſolutione facienda per Emptorem defalcarentur floreni 600. eidem debiti occaſione Cenſus, eiuſque fructuum, & certæ quantitatis olei, in Inſtrumento autem fit ſolutio *in contanti* ſcutorum 100., & b. 80., & computantur ſolùm ſcuta 38., & b. 30., vt mutuata pro obtinenda, & expedienda dicta licentia, & alia pauca bonificantur dilata ſatisfactione ſcutorū 100. ſortis principalis dicti cenſus ad aliàs pagas, *Summario dicto num. 6.*

Et tertio, idem Pontifex ibidem expreſsè voluit, & mandauit, quod ſolùm facta ſolutione dd. florenorum 600. totum reſiduum pretij conuerteretur vnico contextu in emptionem bonorū ſtabilium liberorum, non autem cenſuum, *dicto num. 5.*, & tamen id in nihilo fuit obſeruatum, ex quo in dicto venditionis Inſtrumēto recepta ſolutione dictorum ſcutorum 100., & b. 80., & facta prædicta excomputatione pro reſiduo fuit data dilatio trium annorum, *dicto num. 6.*, & nunquam factum fuit vllum etiam minimum Inueſtimentum in ſtabilibus.

14 Forma enim ibi præſcripta † indiuidua erat, ac præciſè, & integrè ſeruanda, aliàs nihil dicitur actum etiam ſi in parte ſeruata fuiſſet, vt ex *Text. in Auth. de non alien., aut permutan. §. Emphiteuſim*, cum pluribus concordantibus punctualiter, reſpondit *Rota in dictis Bonorum fideicommiſſi de Rubeis, & Firmana Fideicommiſſi.*

Nec ſuffragari poſſunt Reo conuento Iura dotalia Antoniæ Matris Dominici, & Vxoris Brandimartis; Tùm quia Antonia ſolùm
15 renunciauit † cuicunque iuri ſibi competenti in bonis venditis omne ſuum Ius ſibi reſeruādo ſuper alijs bonis ad Dominicum filium ſpectantibus, *vt in Summario nu. 6.*, & proindè nullum ius tranſtulit in Emptorem, ſed ſimpliciter remiſit ſuam hypothecam, & adhibita cenſetur ad cautelam ne ſcilicet ſuper bonis venditis moleſtaret Emptorem, *l. Lutius Titius, & l. Paulus*, vbi *Bart. ff. quibus mod. pign. vel hypoth. ſoluat. Roman. conſ. 140. num. 1. Rota in Tiburtina Saluiani 8. Iunij 1646., & 7. Iunij 1649 coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Tùm etiam quia cum Antonia præceden-
16 ter † conſenſum præſtitiſſet anno 1594. alienationi bonorum liberorum, *Summario nu. 9.* nullum Ius proptereà habebat pro ſuis iuri-

bus dotalibus ex remedio *Auth. res quæ, C. commun.* ſuper bonis, de quibus agitur fideicommiſſo ſubiectis cùm ex dicto conſenſu Beneficium, *d. Auth.* totaliter amiſerit, vt ibidem tradunt *Curt. Iun. nu. 11., & Iaſ. n. 14. verſ. Quia intelligê, Burſat. conſ. 344. num. 36. Fuſar. conſ. 23. num. 11. & 15., & de ſubſtitut. quæſt. 532. num. 3. Peregr. de fideicom. art. 42. num. 16.* apud *Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 189. num. 31.*

Et demùm nõ obſtat reſpectu alterius portionis dicti prædij, quod data fuerit in dotem anno 1615. per Franciſcum Erſiliæ filiæ ex Floris Eliſa prima Vxore; Quia cùm pro
17 ſoluenda hac † dote in ſcutis 600. conſtituta adeſſent bona libera, nempè cenſus ſcutorum 100. cum concepto Maraccio prouenien ex pretio Vinearum, quæ eidem Erſiliæ fuerant aſſignata pro legitima dotis maternæ, & per Franciſcũ reſpectiuè venditæ Dominico Prentæ, *vt Summario numer. 10., & 11.* legatum aliorum ſcutorum 100. eidem Erſiliæ relictum à Iacobo Auo, & poſſeſſio in contrata Pitignani liberè relicta Ciccho Patre Franciſci per Petrũ Simonem, & reperta in hæreditate eiuſdem Franciſci tempore ſui obitus vltra plura mobilia, *Summar. nu. 10. cum quatuor ſeqq.* Non poterat vtique Dos cõſtitui ſuper bonis particulari fideicommiſſo ſubiectis, *Burat. deciſ. 641. num. 23. Rota in rec. deciſ. 245. nu. 14. par. 8.* apud *Zacch. de oblig. Cam. d. deciſ. 189. num. 30., & 35. in fin. verſ. Vndè quatenus, & in Romana fideicommiſſi de Mutis 15. Iunij 1654. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Verùm.*

Et ità, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Peruſina Cenſuum.

Mercurij 23. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor indemnis eſt ſeruandus. Fideiuſſor cedendo hæredibus cenſus, cenſuum onera ſubire non tenetur, maximè confeſſione eorum ad hunc effectum in Inſtrumento compromiſſi ſtante. Contractus compromiſſi an ex defectu ſolemnitatum impugnari debeat, & an hæredes pro legatis, & alijs impenſis Creditores hæreditatis euadere dicantur?

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor à debitore principali idemnis omninò aſſeruari debet.*
2 *Indemnitate ſub obligatione Camerali promiſſa, exequutio pro damnis competit.*
3 *Fideiuſſor ſtante fideicõmiſſo in eius fauorem aperto, an cenſuum onera poſt obitum illius pro quo fideiuſſit ſubire cogatur.*
4 *Fideiuſſor cedendo hæredibus plures cenſus, & bona fideicommiſſaria, ab iiſdem indemnis releuari debet.*
5 *Confeſſio hæredum in Inſtrumento Compromiſſi adſtipulata contrà eos plenum probationis gradum conſtituit.*
6 *Confeſſio ex contractu licèt inualido elicita regulariter ſuſtinetur.*
7 *Contractus ex errore, ſeù falſitate cauſæ maximè ſtante defectu ſolemnitatum impugnatur.*
8 *Confeſſio in Inſtrumento Compromiſſi de cenſibus ceſſis controuerti non poteſt, dum à confitentibus extincti noſcuntur.*
9 *Confeſſio ſolemnitatibus deſtituta minori officit, quoties ex adminiculis fulciatur.*
10 *Hæredes impẽſas pro legatis, & alijs factas ex cenſibus repetere non poſſunt, donec eadem concludenter iuſtificentur.*
11 *Compenſatio pro dotis reſtitutione facta, ad aliam cauſam referri non debet.*
12 *Defectus ſolemnitatis in contractibus hæredi non ſuffragatur, dum recepta æquiualentia contractus ipſe approbauit.*
13 *Contractus à minore celebratus, dum maior effectus eundem approbat, conualeſcit.*

DECISIO CCCV.

ISABELLA Vxore Petri Hieronymi Cincij defuncta Horatius Monaldus ex eius Teſtamento hæres Dotis reſtitutionem in ſcutis 1100. ab Olimpia Petri Hieronymi hærede grauata repetijt, cuius Curator cenſum valoris ſcutorum 600. in fauorem Lauiniæ Boncambiæ ab Iſabella impoſitum ſub fideiuſſione Laurentij, ac Ludouici de Cincijs infrà ſexennium ſe adſtrinxit extinguere. Pro reliquo autem Dotis diſſoluendo duos alios cenſus in ſc. 500. ſub eadem fideiuſſione contrahere coactus fuit. Cum verò Ludouicus, à Monaldo pulſatus, priorem cenſum extinxerit altero mediante proprijs in bonis ad Bigazzini fauorem conſtituto, nec non fructus quamplures ex horum cenſuum cauſa decurſos perſoluerit, Marcus proindè Antonius, nec non Petrus Hieronymus ipſius filij, ac hæredes pro relaxatione mandati in vim Commiſſionis cum facultatibus A. C. obtentæ *coram bonæ mem: Peutingerio* inſtetere; Sed contrariam de anno 1653. reportarunt deciſionem, cuius hodie fundamenta coram me eidem ſuffecto corruere Domini reſponderunt.

Dùm enim Ludouicus à Monaldo pro extinctione pulſatus Colũbos hęredes Olimpiæ interpellauit, quod niſi ipſi ſolutionem peragerent, pecunias ſub vſuris cogebatur aſſumere ſubſequuta cẽſus impoſitiõ damno illorũ de Columbis cedere debet, itaut Cincij pro ſorte, ac fructibus releuationem conſequi valeant.
1 † Fideiuſſor namque indemnis omninò à debitore principali debet aſſeruari, vt probat *Text. in cap. 2. de fideiuſſor.*, notat *Bald. in l. Conſtitutionibus 20. numer. 1. C. de vſur. Grat. diſcept. 130. nu. 20. cum ſeqq., & diſcept. 549. num. 3. Mut. deciſ. 100. nu. 27. Rota deciſ. 222. nu. 6. cum ſeqq. par. 6. recent.* Quoties præſertim, vt
2 in propoſito caſu, † indemnitas ſub obligatione Camerali promiſſa fuerit, pro damnis viam exequutiuam quoque præbente, vt reſpondit *Rot. penes Zacch. de oblig. Camer. dec. 275. num. 3., & deciſ. 269. num. 1. coram Eminentiſſimo D. meo*

*D. meo Card. Otthobono , & in Romana Fructuum
Dotis 10. Iunij 1648. in §. Iuſtitia verò, coram bo:
me: Pentingerio .*

Nec vrget, quod dotis reſtitutio ex bonis
Petri Hieronymi hæreditarijs peragi debue-
3 rat perindè, ac ſi † Ludouicus in cuius fauo-
rem fideicōmiſſum fuit apertum , cenſuum
onera poſt obitum Olimpiæ ſubire cogatur ,
per *Text. in l. cum hæreditas 36. ff. ad Trebellian.*
vbi quod hæres in fideicommiſſi reſtitutio-
ne releuationem à fideicommiſſario conſe-
quitur pro obligationibus ex hæreditatis
cauſa contractis .

4 Siquidem † releuatio indemnitatis proprio
dumtaxat , non autem hæreditario nomine
ab Olimpia pollicita ex reſtitutione fideicō-
miſſi extincta non fuit, dum Columbi ipſius
hæredes iocalia valoris ſcutorū 216., ac obu-
lorum 75. nec non mobilia quamplura ſpe-
ctantia ad hæreditatem Petri Hieronymi in
cauſam dotis Iſabellæ per Olimpiam reſtitu-
tæ receperunt , vt referunt *deciſiones in cauſa
Peruſina fideicommiſſi de Cincijs inter eaſdem Partes
editæ coram Card. Vitili, ac bo:me: Dunozetto*, quæ
in hac noua dubij diſputatione debent per-
neceſſe ſupponi, vt dixit *Rota deciſ. 604. num. 4.
par. 5. recent., & in Romana, ſeù Veliterna Affictus
3. Decembris anni præteriti poſt principium coram
me .*

Cùm maximè diuerſos cenſus in ſc. 512. ,
obulis 50. ſucceſſiuè Ludouicus ex eadem
dotis cauſa Columbis ceſſerit , vt ex horum
5 propria † confeſſione conuincitur edita in
Inſtrumento Compromiſſi de anno 1631.
adſtipulato , quæ contrà eos plenum proba-
tionis gradum conſtituit, *ad Text. in l. genera-
liter 13. C. de non numer. pecun. Alex. conſ. 34. nu. 3.
lib. 3. Aym. conſ. 217. num. 9. Rota deciſ. 758. nu. 2.
& 4. par. 3. recent.* Licet contractus Compro-
miſſi ex defectu ſolemnitatum impugnatus,
6 exequutionem obtinere nequiuerit . † Con-
feſſio quippè ex contractu licet inualido eli-
cita regulariter ſubſtinetur , quicquid dici
7 poſſet . Si idem tamen contractus ex † errore ,
ſeù falſitate cauſæ foret impugnatus , iuxtà
*doctr. Bart. in l. ſi ita ſtipulatus 126. §. Chriſogonus
num. 3. ff. de verb. oblig., Imol. in cap. ex parte 33.
num. 13.* ibique *Abb. nu. 5. de reſcript. Ruin. con-
ſil. 68. num. 8. lib. 2. Rota coram Seraph. deciſ. 1282.
nu. 5., & deciſ. 179. nu. 18. par. 4. tom. 2., & dec. 50.
num. 9. par. 7. recent.*

Quæ ſanè opinio vlla abſque difficultate
8 in propoſito caſu admittitur, quo † cenſus in
cōpromiſſo Columbis aſſignati per ipſoſmet
noſcuntur extincti, *Gabr. conſ. 61. in fin. lib. 2.*,
9 vbi quod † confeſſio ſolemnitatibus deſtitu-
ta minori ſolet obeſſe quoties ex adminiculis
fulciatur , & dixit *Rota coram Achill. deciſ. 1. de
confeſſ. , & deciſ. 177. num. 6. part. 2. diuerſ.. coram
Gregor. deciſ. 502. num. 11. , & deciſ. 179. num. 19.
par. 4. tom. 2., & deciſ. 263. num. 10. par. 7. recent.*

10 Hinc obeſſe non valet , quod † Columbi
pro legatis , nec non Petri Hieronymi ære
alieno ab Olimpia perſolutis tùm pro fune-
ris impenſa creditores hæreditatis euaſerint,
proindè , ac ſi pretium iocalium , ac cenſus
in eam cauſam debeant referri. Præterquàm
enim impenſæ huiuſmodi ab ipſis repeti ne-
queunt , donec ex concludenti probationum
genere iuſtificationem aſſumant , vt dixit
*Rota deciſ. 516. nu. 2. & 3. par. 2. rec., coram Canal.
deciſ. 476. numer. 2. , & in Aeſina Dotis 2. Apri-
lis 1656. in §. Rurſus adducebatur, coram R. P. D.
meo Beuilaqua.* Exindè corruere videtur obie-
ctio, quod dum de vtriuſque partis conſenſu
11 ea omnia in † compenſationem cenſuum
pro dotis reſtitutione impoſitorū ab Olim-
pia verbis omninò claris recepta noſcuntur,
ad aliam proindè cauſam ſolutionē nequeūt
Columbi referre, vt probat *Text. in l. prima in
princip., & l. Creditor 102. §. Cum de ſorte , ff. de
ſolut., Rot. coram Gregor. deciſ. 366. num. 4. coram
Canal. deciſ. 165. numer. 3., & in Romana Cenſus
13. Iunij 1646. in fin. coram bo:me: Pentingerio .*

Denique non vrget , quod à Curatore
12 Olimpiæ loquela , ac auditu carentis † ſo-
lemnitates in contractibus non fuerint adhi-
bitæ , vel quia ex adhibito Iudicis Decreto
contrarium reſultat, vel quia Columbi me-
diante ſummæ æquiualentis receptione con-
tractus approbarunt, vt in terminis cōtractus
celebrati à minore , quod ex ipſius effecti
maioris approbatione conualeſcat, tradit *Gra-
tian. diſcept. forenſ. cap. 488. num. 7. cum ſeqq.*, cum
alijs relatis *in Vrbinaten. Pecuniaria 11. Februa-
rij 1658. in §. Ex ſubſequuta , coram me .*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Farfenſis Bonorum .

Mercurij 23. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Inueſtitura ſtantibus proximioribus quibus ea-
dem iuxta legis æquitatem competit , ex-
traneo , & remotiori fieri non debet . Tem-
pus renouationis cùm à die ſcientiæ deuo-
lutionis incipiat , talis ſcientia ſpecificè cum
omnibus ſuis qualitatibus ab allegante eſt
probanda . Relocatio ob moram in ſoluen-
do ſtante legitima cauſa alijs fieri non po-
teſt , &c. *Plura vide in Summario .*

SVMMARIVM.

1 *Inueſtitura facta extraneo , vel remotiori, in con-
curſu ipſorum qui in gradu ſunt proximiores , ſu-
ſtineri non poteſt .*
2 *Fides Baptiſmi , & Teſtium depoſitiones ad effe-
ctum probandi proximitatem ſufficiunt .*
3 *Coniunctus in certo , & præciſo gradu proximior
cenſetur , donec contrarium ab altera parte non
fuerit probatum .*
4 *Eccleſia , quando bona deuoluta contra formam
ſtatutorum retinere non poteſt , renouatio proxi-
mioribus iuxta æquitatem legis fieri debet .*
5 *Renouatione infra annum , & diem non petita, ea-
dem poſtea præſertim re non integra peti non po-
teſt .*
6 *Tempus renouationis non à die deuolutionis , ſed
à die ſcientiæ illius incipit .*

7 *Scientia deuolutionis ab allegante plenè & concludenter probari debet.*

8 *Scientia non ſimpliciter ex ſola fama, ſed ſpecificè cum omnibus ſuis qualitatibus eſt iuſtificanda.*

9 *Scientia deuolutionis præuiſa, & ſufficienter non probata, lapſus termini in præiudicium proximiorum allegari non poteſt.*

10 *Probatione pro conſeruatione Iuris competentis intra tempus debitum facta, renouatio quatenus de Iure concedenda foret, facta cenſetur.*

11 *Solutione taxæ poſt trinam Iudicialem monitionem non facta, an relocatio ſtante huiuſmodi mora, & negligentia alteri fieri poſſit.*

12 *Cauſa legitima opponendi circa ſolutionem à mora præſeruat, cum ad hunc effectum qualibet cauſa etiam colorata ſufficiat.*

13 *Inueſtitura pendente adhuc termino remotiori conceſſa, proximioribus ad illius reuocationem tempus vſque ad 30. annos prorogatum cenſetur.*

14 *Fœminis proximioribus in defectum maſculorum in mora Conſtitutis renouatio præuia reſtitutione in integrum debetur.*

DECISIO CCCVI.

DEVOLVTIS ad Eccleſiam Farfeñ non nullis bonis alias in emphyteuſim cōceſſis ab Eminentiſſimo D. Cardinali Barbeno Abbate Petro Paulo, Paulo, & Io: Baptiſtæ filijs q. Bernardini Fuſchi de Phara pro eiſdem eorumque filijs, & nepotibus maſculis vſque in ipſorum tertiam generationem legitimam maſculinam Procurator D. Cardinalis Abbatis eorumdem bonorum poſſeſſionem accepit, & quia tenetur inueſtire Vaſſallos proximiores ſoluta decima ad formam Statutorum Abbatiæ, ideò eadem bona locata fuerunt Angelo Saluſtio vti alteri proximiori vaſſallo, inter quem, & Dominicum, & alios de Manfredis orta controuerſia ſuper prælatione dubitaui An, & quibus competat prælatio ad effectum immiſſionis, & pro Manfredis Domini reſponde-
1 runt. Cum moderna † inueſtitura Saluſtij non poſſit ſuſtineri tanquàm facta extraneo, vel ſaltem remotiori in concurſu ipſorum, qui in gradu ſunt proximiores Fuſchis vltimo loco ſine ſucceſſione defunctis.

2 Probant enim Manfredi ex † fide Baptiſmi, & Teſtium depoſitionibus alijs Iuribus relatis *in eorum Summ. num. 3. 4.* & 5. ipſos eſſe nepotes primo inueſtitorum, cum deſcendant ex Gentileſcha eorum Amita mediante perſona Laurentij eorum Patris, & reſpectiuè eiuſdem Gentileſchæ filij, & ſic iuſtificando
3 ſe eſſe coniunctos † in certo, & præciſo gradu cenſentur proximiores, donec contrariū non fuerit ab altera parte probatum *Alex. in l. is poteſt num. 15. verſ. Conclude igitur ff. de acq. hæred. Tiraq. de retract. lignag. §. 11. gloſ. 5. num. 9. & 10. Roland. conſ. 32. vol. 3. Surd. conſ. 241. n. 26. & deciſ. 106. num. 8. Rota in recen. dec. 693. num. 2 par. 2.*

Immò tamquam tales agniti fuerunt à Miniſtris Abbatiæ, fuerunt citati ad cōficiendum inſtrumentum locationis, & ſoluendū Laudemium ipſorum *Summ. num. 6.* atque vltimus in ipſomet inſtrumento inueſtituræ confecto cum Saluſtio expreſsè legitur locationem fuiſſe factam in defectum Dominici, & Iulij germanorum fratrum de Manfredis, *vt in dicto Summ. num. 2.*

4 Et conſequenter cum † Eccleſia nolit, & ex forma dictorum ſtatutorum non poſſit in ſimili caſu deuolutionis bona deuoluta pro ſe retinere renouatio fieri debebat Manfredis tamquam proximioribus iuxta æquitatem legis comprobatam à *Bart. in l. 1. §. Permittitur ſub num. 1. verſ. Et hoc nota ff. de aqu. quot. & eſt*; quam pluries amplexa fuit *Rota in Ciuitatis Caſtelli emphyteuſis 23. Februarij 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. quæ eſt deciſ. 151. num. 3. & ſeqq. par. 9. rec. in Callien. bonorum 8. Aprilis 1647. §. iniuſtitia coram eodem in Eugubina renouationis emphyteuſis 7. Iunij 1647. §. Quia Renouatio, & in Romana Domorum 15. Decembris 1649. §. non obſtat coram bon. mem. Bichio, & in Rauennaten. emphyteuſis 6. Martij 1637. §. Pro cuius affirmatiua coram bon. mem. Dunozetto, & in Rauennaten. bonorum 27. Martij 1651. in princ. coram me.*

5 Non obſtat, quod † Manfredi non petierint renouationem, ſeù inueſtituram infra Annum, & diem, vt à lege diſponitur, ſicque ex propria iniuria, ſeù culpa non poſſunt amplius illam petere præſertim re non integra.

6 Quia huiuſmodi † tempus non incipit à die deuolutionis, ſed à die ſcientiæ illius *c. 1. §. ſi quis deceſſerit, & ibi gloſ. verb. per Annum ſi de feud. defunc. contr. ſit. int. dom. & agnat. Alex. conſ. 79 ſub num. 11. Rota coram Cardinali Seraphino deciſ. 610. num. 7. & ſeq. & 630. num. 1. & in Eugubina emphyteuſis 20. Aprilis 1654. in fine coram R. P. D. meo Celſo, & 6. Iunij 1559. §. licèt Balleonus coram R. P. D. meo Priolo.*

7 Et ab † allegante debet plenè, & concludenter probari *Bald. in cap. ex parte il ſecondo num. 38. appell. Corbul. de cauſ. priuat. ob non pet. inueſt. int. legit. temp. num. 10. Grat. diſc. 758. num. 9. & dicit Rota in dicta Eugubina emphyteuſis coram R. P. D. meo Celſo §. minus facit.*

8 Et quidem non † ſimpliciter ex ſola fama, quod antiqui inueſtiti communiter à multo tempore reputarentur pro mortuis, ſed ſpecificè cum ſuis qualitatibus, quod ſcilicet Mãfredi ſciuerint emphyteuſim eſſe deuolutam ob lineam finitam, & quod proinde tenerentur petere renouationem, & hoc non obſtante tacuerint *gloſ. in cap. concertationi verb. ſciuerit num. 70. de appell. in 6. Mareſcott. var. reſol. cap. 3. lib. 1. num. 21.* cum alijs cumulatis per *Modern. fulgin. de iur. emphyt. tit. de renouat. qu. 1. num. 19. circa med.*

9 Nulla igitur in † Manfredis probatur ſcientia præciſa, & ſufficiens, niſi de tempore quo fuerunt promulgata edicta ſuper relocatione facienda, nempè à die 21. Septembris 1637. & proinde dum ipſi ſub die 8. Octobris eiuſdem Anni, & ſic in termino 16. dierum à die affixionis illorum comparuerunt, & renouationem petierunt, vtique lapſus

termi-

termini contra eos allegari non poteſt, & conſequenter nec minus poterat in ipſorum præiudicium alius inueſtiri, cum talis pro-
10 batio facta intra tempus debitum fuerit ſufficiens pro conſeruatione Iuris ijſdem competentis, quinimo cenſetur ſibi ipſis tunc facta renouatio quatenus de Iure concedenda foret, vt pluribus allegatis firmat *Rota in dicta Callien. bonorum 8. Aprilis 1647. & 24. Ianuarij 1648. coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. §. Quæ quidem in fine, & §. Quia non ſolùm.*

11 Non obſtat, quod poſt † trinam monitionem iudicialem ad faciendam renouationē, & ſoluēd ſummam debitam iuxta formam Taxæ Statutorum Abbatialium Manfredi non comparuerint, illamque non perſoluerint, ideoque ſtante huiuſmodi mora, & negligentia potuerit Dominus alteri relocare.

Quia cum dicta ſumma eſſet incerta, dum Miniſtri Abbatiæ illam petebant ad rationē decem pro centenario, Manfredi vero illam ſoluere volebant ad formam aliarum inueſtiturarū, & ſic in quantitate minus rigoroſa, & adhuc non præceſſerat æſtimatio bonorum ad formam ſtatutorum ob difficultatem coadunandi Conſilium, *vt in Summario illorum de Manfredis num. 8.* Hæc ſola contro-
12 uerſia, & Cauſa ſe † opponendi circa dictam ſolutionem illos præſeruare potuit à mora, ad quem effectum ſufficit quælibet cauſa etiam colorata *Text. in l. ſciendum 21. C. de vſur. Menoch. de recuperand. remed. 5. num. 55. & conſ. 281. num. 46. Surd. deciſ. 40. num. 9. & ſeq. Rota coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. 103. num. 11.*

13 Ideoque dum † Inueſtitura emanauit pendente adhuc tempore vnius Anni, & diei ab affixione edictorum, & fuit conceſſa Saluſtio extraneo, vel ſaltem remotiori non ſolum renouatio remanet nulla, ſed fuit Manfredis prorogatum tempus ad illam reuocandam vſque ad Annos 30. *gloſ. communiter recepta in cap. 1. §. Titius verb. per Annum in fine ſi de feud. defunc. fuer. cont. int. dom. & agnat. Dec. conſ. 395. in fine verſ. ſecus ſi alienatio Gozadin. conſ. 71. num. 3 Riminald. Iun. conſ. 444. n. 49 & 50. lib. 4. Caldaſ. de iur. emphyt. lib. 1. quæſt. 7. num. 34. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. num. 9. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 3. numer. 22. Grat. diſc. for. cap. 858. nu. 6. dixit Rota coram Cardinali Seraph. deciſ. 630. num. 2. Duran. deciſ. 431. num. 3. & in Imolen. Bonorum 18. Iunij 1618. coram bon. mem. Coccino apud Fenzon. ad Stat. Vrb. deciſ. 06. §. neque etiam obſtat verſ. & benè facit in dicta Callien. bonorum 8. Aprilis 1647. in fine coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. & in dicta Eugubina emphyteuſis in fine coram R. P. D. meo Celſo.*

Superfluum itaque DD. viſum fuit diſcu-
14 tere de Iuribus Mariæ, & Angelæ † Sororum de Manfredis, quibus tamquam proximioribus nempè in mora conſtitutis in defectum maſculorum præuia reſtitutione in integrum in omnem Caſum deberetur renouatio *Rota dec. 198. num. 2. par. 2. diuerſ. & poſt Fenzon. ad Stat. Vrbis dec. 67. ſub §. 1. & in ſupracitata Callien. bonorum coram Reuerendiſſimo Papien.*

Et ità reſolutum fuit Manfredis competere prælationem, illiſque dandam eſſe immiſſionem vtraque parte informante &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Mediolanenſis Beneficiorum.

Lunæ 28. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Vnio Beneficiorum in quibus caſibus ab Ordinarijs fieri poſſit; vnio vigore Indulti Apoſtolici non obſeruatis requiſitis non ſuſtinetur, nec per Iudicis ſententiam cùm ipſo Iure ſit nulla, annullanda venit. Titulus vnionis cùm poſſeſſione tanquam nullus & inualidus Immiſſionem gratiosè ſubrogato impedire non poteſt. Regula de annali in quātum operatur, & an ceſſante reſeruatione Beneficiorum detur ſubrogatio?

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* qui ad legitimam *facultatem exequendi, quoties eidem locum eſſe apparet, Iudici tribuit.*
2 *Literæ Apoſtolicæ quando in omnibus ſunt iuſtificatæ, exequutionem paratam habent.*
3 *Ordinarius abſque præciſa neceſſitate vel euidenti vtilitate Eccleſiæ ad vnionem deuenire non poteſt.*
4 *Ordinarii pro conſtructione Eccleſiæ cui populus pro veneratione Sanctorum frequentius accurrit, ob defectum eleemoſynarum beneficia vnire poſſunt.*
5 *Vnio Beneficiorum ceſſante legitima cauſa nulla & inualida remanet.*
6 *Vnio vigore Indulti facta forma eiuſdem non obſeruata non ſuſtinetur.*
7 *Vnio ex decreto Concil. Trid. niſi reſpectu Cathedralium & Parochialium tenues redditus habentium non conceditur.*
8 *Intentio concedentis ex verbis proœmialibus indulti bene declaratur.*
9 *Vnio quando eſt turbida, executio ſubrogationis gratioſæ retardari non poteſt.*
10 *Vnio ſine cauſa neceſſitatis, & euidentis vtilitatis vt annulletur, Iudicis ſententia non requiritur.*
11 *Vniones factæ de reſeruatis ſiue vigore Indulti, ſiue ordinaria facultate, ex conſtitutione Vrbani VIII. annullantur.*
12 *Titulus vnionis cum poſſeſſione an viam executiuam impediat, itaut per tres conformes ſit procedendum.*
13 *Titulus poſſeſſoris quando non eſt æqualis titulo gratiosè ſubrogati, ad effectum impediendi immiſſionem non ſufficit.*
14 *Tituli inualiditate & nullitate probata poſſeſſio pro vacua habetur, & poſſidens pro impedienda exequutione, legitimus contradictor non dicitur.*
15 *Immiſſio ſub prætextu appellationis etiam ſtante clau-*

clauſula dummodo & amoto *gratiosè ſubrogato denegari non debet.*

16 *Clauſula* dummodo & amoto *exequutorem in exequendo & pronunciando mixtum non reddit, quando titulus poſſeſſionis nullus & inualidus detegitur.*

17 *Exceptio regulæ de annali ſtante nullitate tituli vnionis poſſeſſoribus non ſuffragatur.*

18 *Subrogatio gratioſa vnionem prouiſione eorum qui beneficia obtinent, poſteriorem reddit.*

19 *Subrogatio ceſſante reſeruatione beneficiorum an detur.*

20 *Vnione facta Eccleſiæ incapaci ſine legitima cauſa & debitis ſolemnitatibus, reſeruatio ſuſtinetur.*

21 *Beneficia ab Ordinariis contra diſpoſitionem Conc. Trident. vnita, ipſo iure reſeruata cenſentur.*

22 *Vacatio beneficij reſeruati per vnionem nullam & inualidam conſumpta non dicitur.*

DECISIO CCCVII.

TRIVM Beneficiorum, quæ à Sanctiſſimo obtinuit R.P.D. Turrianus gratiam eſſe iuſtificatam ſententia Rotali pronunciatum fuit, & cauſa appellationis interpoſitæ à Fratribus Diſcalceatis Beatæ Mariæ de Conceſſia mihi commiſſa cum clauſula *qui ad legitimam*, dubium propoſui ad formam reſcripti, & DD.cenſuerunt eſſe proceden ad exe-
1 quutionem quia eadem † clauſula tribuit hanc facultatem Iudici ad quem quoties apparet eſſe locum exequutioni *Felin. in cap. ſuper literis 20.num.10.verſ.limita de reſcript. Rota dec.61.num.2.apud Poſth.de manut.* prout in præ-
2 ſenti locum eſſe viſum eſt Dominis quia† litteræ Apoſtolicæ in omnibus ſunt iuſtificatæ, & proinde habent exequutionem paratam, *cap.ſi Capitulo,§.vbi gloſſ.verb. Exequatur de conceſſ.præbend. in 6. Rota coram Pen.dec.991.num.4. & 8.Beneuentana Canonicatus 4.Maij 1654.coram Reuerendiſſ.D.Zarate in princ.& ſæpè in alijs.*

Exceptio enim vnionis in priori inſtantia latè ſublata fuit, erat enim nulla ex defectu
3 præciſæ † neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis Eccleſiæ, ſine qua non poteſt Ordinarius ad vnionem deuenire, *cap. Expoſuiſti 33. de præbend.& notat ibi Butr.& Zabarell.num.2.Oldrad. conſ.216.num.1.Lotter.de re benef. lib.1.qu.28.nu. 147.Barboſ.de offic.& poteſt.Epiſc.par.3.alleg.66. num.15.& ſeq.Rota dec.294 nu.6. par.5.rec. & in Mediolanen.Cimiliarcatus 10.Martij 1645.coram bo.mem.Penting. in princ.*

4 Et quamuis liceat † Ordinariis nouas cõſtruere Eccleſias pro veneratione Imaginum Beatiſſimæ Virginis, & Sanctorum, quibus Populus frequenter accurrat, & pro huiuſmodi conſtructione in defectu eleemoſinarũ etiam vnire poſſint Beneficia, vt tradit *Garz. de benef.par.12.cap.2.num.79.Rota dec.133.nu.4. par.2.diuerſ.*

Hoc tamen non conuenit caſui noſtro ſiuè
5 quia † Eccleſia de qua agitur iam erat conſtructa, ſiue etiam quia Cardinalis Montius ſub diuerſa,& ampliori ſtructura eam voluit reædificare,vt efficeretur propria, prout vbi talem eam deinde Patribus Diſcalceatis donauit cum expreſſa reſeruatione dominij, & Patronatus, ſeù Iuris honorifici *Summ. Domini Turriani num.4. & 5.* Hoc enim ſtante ſubſequens vnio beneficiorum nulla remanet, & inualida, iuxtà *Tex.in can. Apoſtolicas 12.qu.2.ad fin.& in cap. Apoſtolicas de Eccleſ.ædific.cum alijs alleg.in dec.huius cauſæ coram R.P.D. meo Celſo 18.Maij 1658.& 10.Febr.1659.* Prætextus autem deficientia diuini cultus in facto non ſubſiſtit; cum poſt primęuam Eccleſiæ conſtructionem ex piorum eleemoſynis factã ann.1623. ſemper per Parochum viciniorem, aliosque Sacerdotes adminiſtrata fuerit *eodem Summ.num.2.& 3.*

6 Nec † vigore Indulti ſa:me.Vrbani VIII. conceſſi Card.Montio ſuſtineri poterat; tùm quia eſt reſtrictum ad illa *dummodo ſint licita,& honeſta, & decretis ſac. Conc. Tridentin. non con-*
7 *traria,* ex cuius diſpoſitione talis, † vnio pariter non conceditur niſi reſpectiuè Cathedralium, & Parochialium habeñ tenues redditus, *& in cap.15.ſeſſ.24.de ſorm.* reſpectu prębendarum tenuitatem exiſteñ in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus *Grat.diſcep.378 nu.33.Barboſ.de vniuerſ.iurib.Eccleſ.lib.3.cap.16 num.31.Rota dec.565.num.1.par.2.rec.d.Mediolanen.Cimiliarcatus,§.nec refragatur,& in dec. R.P. D.mei Celſi 31. Maii 1658.§. Vigore autem Concilij.*

Tùm etiam quia in ea parte Indulti vbi expreſsè cõceditur facultas vniendi beneficia Eccleſijs loquitur Pontifex de illis, quarum fabrica cępta fuerat à D.Carolo, & non per-
8 fecta, vt conſtat ex † verbis proœmialibus Indulti, à quibus intentio concedentis benè declaratur *l.final.ff.de hæred.inſtit.Surd.conſ.164. num.32.conſ.240.num.15.Rota dec.145.par.5.rec.*
9 *num.5.* & tùm ſufficeret validitatem vnionis reddi turbidam ad effectum, vt ſubrogationis gratioſæ executio retardari non poſſet, *Rota coram Coccino dec.225.nu.3.Duran.dec.430. nu.12.& in Toletana Beneficij 12.Nouemb.1655. coram Reuerendiſſ.D.Zarate, §. final.* Nec ſub-
10 ſiſtit quod vnio veniat annullañ per Iudicis ſententiam,quia quidquid ſit in vnione facta ex falſa cauſa, quoties, prout hic, facta fuit ſine cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis nulla eſt ipſo Iure, nec alia requiritur Iudicis ſententia vt probant *Garz. de benef. lib.1. qu.28.num.146. & ſeq.* & diſtinguendo firmauit *Rota in rec.deciſ.294.num.6.& 7.par.5.* Cumque Beneficia de quibus agitur vacauerint in menſe Apoſtolico intrat etiam clara conſti-
11 tutio ſan.mem.Vrbani VIII. vbi† annullantur vniones factæ de reſeruatis à Cardinalibus Indultarijs,ſiue vigore Indulti, ſiue ordinaria facultate.

Nec aduerſatur, quod non ſit locus exe-
12 cutioni ex eo quod fratres ex † titulo vnionis, & ſubſequuta poſſeſſione ſint legitimi Contradictores, & ſic proceſſus ad viam ordinariam redactus fuerit, & per tres conformes ſit proceden. Primo enim reſponſum
13 fuit, quod † titulus ab ipſis exhibitus non eſt omnino æqualis tit. *R.P.D.Turriani* ſubrogationem gratioſam obtinenti, quia licet ab

eodem

eodem fonte proueniat, non tamen à pari
procedit, & ſic non ſufficit ad impediendū im-
miſſionem, *Angel.de legitim.contradict.quaſt.15.*
art.3.num.34.& ſeqq.Lotter.de re benef.lib.3.q.13
num.75.Rota coram Eminentiſſ.D.Card.Ottbobono
deciſ.154.num.14. & 15. Lucana Canonicatus 1.
Iulij 1647.coram Reuerendiſſ.D.Tarraconen.§. Et
Patrum, & in Auellana Canonicatus 27. Martij
1651. coram D. meo Decano, §. quia & præ-
dicta.

Secundo placuit DD. reſponſio, quod nō
14 habet locum oppoſitio ſtante † inualiditate
tituli ab iiſdem fratribus exhibiti, & in prio-
ri inſtantia plenè diſcuſſi, nam comprobata
eius nullitate reducitur ad non titulum, &
poſſeſſio habetur pro vacua ad effectum, vt
poſſidens non poſſit dici legitimus Contra-
dictor pro impedienda via exequutiua, *Angel.*
d.tract.de legit.Contrad.q.7.nu.144.pleniſſimè Rota
d.dec.154.num.14.15.& 36. coram Eminen.Card.
Ottbobono Meleuitana Beneficij 25. Iunij 1649. §.
final. & in Firmana beneficij 23.Maij 1653.§.vl-
timo coram bo.mem.Bichio Nicien.Prioratus 1.Iu-
lii 1654.coram Reuerendiſſ.D.Zarate,§. minuſque
& in Gerunden.Parochialis 3. Decembris proximi
præteriti coram R.P.D. meo Beuilaqua ſub §. Cæ-
terum ex eo, & prius in puncto *in Valentina De-*
canatus 7.Iulij 1637. coram bon.me.Coccin.§. quia
fuit, vbi ſufficit, quod poſſeſſor audiatur, & in
Iudicio exequutiuo titulus eius diſcutiatur,
& ſi talis appareat, vt in concurſu cum pro-
uiſo Apoſtolico poſſideret eius vigore non
15 eſſet † immiſſio ſub prætextu appellationis
deneganda habeñ ſubrogationem gratioſam
16 quod procedit etiam ſtante † clauſula *dum-*
modo, & amoto, quia ex illis Exequutor fit
mixtus in procedeñ tantum, non autem in
pronunciando, & exequendo quando titulus
poſſeſſionis detegitur nullus, & inualidus,
Ancharan.conſ.197. num.7. & 8. Rota coram Pen.
dec.1453.num.6. Canal.dec.278. num.8.& 9.deciſ.
225.num.22.par.7.rec.& in Ciuitaten.Presbytera-
tus 24.Martij 1645. coram Reuerendiſſ. Dom. meo
Decano,§.Et ſi quæ probaretur.

17 Exceptio † regulæ de annali non releuat,
licet enim in termino ſex menſium Iudiciū
non inſtituerit R. P. D. Turrianus, hoc ta-
men fratribus prodeſſe non poteſt, dum ti-
tulus vnionis ab ipſis exhibitus apparet nul-
lus, & inualidus, & ſic poſſeſſio eius vigo-
re capta, nulla remanet, & infecta ob Decre-
tum irritans in Concilio appoſitum *Felin. in*
cap.nonnulli num.2 .verſ.ſecunda concluſio de reſ-
cript.Lotter.de re benef.lib.2.q.46.num.64.Rota in
Mediolanen. Cimiliarcatus 13. Maij 1645. coram
Peuting.§.non igitur obſtat,& in Valentina Rectoria
24.Maij 1647.coram bo.me.Bichio,§. ſed pro reſ-
18 *ponſione.* Et † ſubrogatio gratioſa operatur vt
vnio cenſeatur poſterior prouiſione eorum,
qui beneficia obtinebant, *Rot.dec.835.n.1.& 2.*
par.4.diuerſ.

19 Quæ † ſubrogatio perperam impugnatur
ſub prætextu, quod ceſſante reſeruatione Be-
neficiorum non detur ſubrogatio, ſed potius
noua prouiſio cenſeatur, quæ viam exequu-
20 tiuam non indulget. Nam † reſeruatio de-
ducitur ex eo, quod vnio facta fuit Eccle-
ſiæ Regularium incapaci ſine legitima cau-
ſa, & debitis ſolemnitatibus contrà diſpoſi-
21 tionem Sac.Concilii, & Beneficia ab Ordi-
nariis hoc modo vnita ſunt ipſo iure reſer-
uata, vt tradit *Gonzal. ad reg.8. gloſſ.51. n. 48.*
Garz.de benef.par.5.cap.1.num.209.& ſeqq. de re
22 *benef.lib.2.qu.30.num.4.* Vltra quod † vacatio
contingit de menſe Ianuarii, qui eſt Apo-
ſtolicus, & per vnionem nullam, & inuali-
dam non fuit conſumpta vacatio *Rota deciſ.*
569.p.5.rec.d.Meleuitana beneficij 25.Iunij 1649.
§.minus obſtat coram bon.mem.Bichio, & in Mele-
uitana Commendæ 19.Iunij coram R.P.D.Veroſpio
§. Et licet.

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononieñ Pecuniaria

Veneris 1. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Subſcribens in albo an ſcripturam non viſam approbare teneatur, dum conſenſus deficit ſine quo obligatio non ſuſtinetur: Deinde quid de notulis ſimplicibus, & pro memoria ſcribentis factis de confeſſione qualificata, & de contractibus à proximè decocturo geſtis Iudicandum ſit, perbellè oſtenditur.

SVMMARIVM.

1 *Apocha ab aliquo ſubſcripta, perinde ac ſi tota Scriptura manu eius exarata fuiſſet, obligationem inducit.*
2 *Folium vt probetur in albo ſubſcriptum fuiſſe, coniectura ſufficere ſolent.*
3 *Subſcriptio in albo non præiudicat, nec vlla exinde probatio deduci poteſt.*
4 *Obligatio deficiente conſenſu non ſuſtinetur.*
5 *Regula quod ſubſcribens in albo ſcripturam non viſam approbare non poteſt, quomodo procedit.*
6 *Teſtes poſt terminum in Remiſſoria datum, ſine decreto & Interrogatoriis partis examinati, nihil probant.*
7 *Notula pro memoria ſcribentis facta notitiam ſcribendorum non concludunt, nec ſcribenti præiudicant.*
8 *Notulæ, dum in iis partita dati & recepti non continentur, gradum probationis non conſtituunt.*
9 *Confeſſio qualificata ſcindi non poteſt, ſed cum ſua qualitate eſt acceptanda.*
10 *Scripturæ decoctorum etiam per annum ante decoctionem factæ, fraudolenter & ſimulatè compoſita dicuntur.*
11 *Contractus à proximè decocturo in fraudem Creditorum geſti, iiſdem ex diſpoſitione Iuris communis præiudicare non poſſunt.*
12 *Francationes bonorum facta de tempore quo fratres bona & negocium communiter adminiſtrabant, ex pecuniis communibus facta cenſentur.*

DECI-

DECISIO CCCVIII.

CVM Nicolao & Andrea de Caluis Bononiæ Mercatoribus bona ſtabilia poſſidebat pro indiuiſo Io. Dominicus eorum frater, qui anno 1649. ære alieno oppreſſus foro ceſſit, & ſucceſſiuè aſſumpti de Congregatione creditorum deputati obtinuerunt immitti in poſſeſſionem dictæ dimidiæ partis bonorum ab Auditore generali, qui vlterius ad diuiſionem deueniri mandauit, quæ ſententia exequuta fuit ſtante reſcripto Signaturæ *ſine præiudicio*. In concurſu autem creditorum faciendo, cum ſibi locum competere prætenderent Ioannes & fratres de Caluis filij & Hæredes Andreæ aſſ. creditores Ioannis Dominici in lib.6400. Dubium propoſui an cõſtet de credito, & non conſtare reſponſum
1 fuit nam licet exhibita fuerit † Apocha à prædicto Ioanne Dominico ſubſcripta, quæ obligationem inducit perindè ac ſi tota ſcriptura manu eius exarata fuiſſet, ex relat. per *Altograd.conſ.58.num.26.& ſeqq.lib.2. Rota in Romana pecuniaria 26. Iunij* 1648. *§. & maximè corã R.P.D. meo Celſo, & in Bononien. pecuniaria 31. May* 1658. *coram Reuerendiſſ. Papien. §. nec releuat*.

2 Aduertebant tamen DD. quod folium fuit in albo ſubſcriptum, quod non controuertebatur à Caluis, & conſtat tam ex lectura ſubſcriptionis ſibi: *Gio. Domenico Calui affermo, e prometto quanto di ſopra, e di ſtare à quello ſarà contenuto da Nicolò mio fratello nelli noſtri intereſſi, &c.* quam ex alio folio ab iiſdem exhibito continente partitas de quibus infra, in cuius ſecunda partita dicitur *Per il foglio ſottoſcritto in bianco*, & ad hunc effectum coniecturæ ſufficere ſolent *Menoch. præſumpt. 66. num.31.lib.3. Coſt.de fall.ſcient.cent.2.diſt.45.n.2.*
3 in quibus terminis † ſubſcriptio non præiudicat, nec vlla ex eo poteſt deduci probatio, vt in terminis tradunt *Ang. in l.ſi ita ſtipulatus* 126. *§. Criſogonus num.2.ff.de verb.obl. Felin. in c. quoniam contra n.48.de probat. Petr. Bim. conſ.172. num.9.lib.2. Gratian. diſcept.162.num.2. Vela diſſert.25. num.36.* vbi refert concordañ *Add. ad Buratt.dec.419. ſub num.14. verſ. & ideo quia ſubſcribens Rota coram Seraph.dec.973.n.1. Merl. dec. 90.num.3. & in Bonon. cenſus 4. Maij* 1643. *coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. maior difficultas.*

Et ratio eſt quia ſubſcribẽs hoc modo ſcripturam non viſam approbare non poteſt, &
4 ſic deficit conſenſus, ſine quo † obligatio nõ ſubſtinetur, vt per has rationes tradunt *Caball. conſ. deciſiu.11.num.7. lib.1. Corn. conſ.175. num.45.lib.2. Menoch. dicta præſumpt.66. num.21. Zacch. de oblig. Cam.q.5.num.28. Gratian. vbi ſup. Rota dec.200.num.29. & 30. coram me §. Quibus*
5 *accedit*, quæ † regula limitari quidem ſolet, quando probatur ſubſcribentem notitiam habuiſſe eorum quæ ſcribenda erant, vel aliter ex præſumptionibus, & facti circumſtantijs id deprehendi poſſit, vt patet ex ſupra citatis DD. & in ſpecie per *Add. ad Buratt. d. num.4. verſ. niſi probatum fuerit, Moderu. de pignor. lib.1.tit.3.qu.33.num.6. Rota d.dec.90.num.3. coram Merlin.* & admiſſum fuit *in Romana crediti Dotalis 13. Martij* 1645. *coram R.P.D. meo Veroſpio*.

Sed in facto non applicatur limitatio, quæ præſumptionem faciat, & aliæ Iuſtificationes non viſæ ſunt DD. ſufficientes, Teſtes enim examinati anno 1647. à Pellono, qui qui coram A.C. petiit exequutionem apocæ nihil aliud deponunt, niſi de prætenſionibus & differentijs vigentibus inter eoſdem Ioan. Dominicum, & Nicolaum fratres, inter quos dicunt pro componendis diſſidijs fuiſſe mediatores, ſine vllo tamen effectu, prout deducitur ex Epiſtolis à Io: Dominico ſcriptis poſt decoctionem ſuis creditoribus. Vndè potius deducitur, quod ſtantibus hinc indè prætenſionibus non poterat ſcire Io. Dominicus quis eorum eſſet creditor, vel debitor, nec ſufficientem habebat notitiam ad
6 effectum ſe obligandi, vltra quod † examinati fuerunt poſt terminum datum in Remiſſoria ſine Iuriſdictione, & Iudicis decreto, cauſa coram A.C. pendente, & ſine Interrogatorijs partis, & ſic nihil probant *Specul.tit.de teſt.§. qualiter num.3. Rota dec.307. ſub num.2.poſt 2.volum.conſil. Farin. Bonon. fideicom. de Victorijs 5.May* 1655. *coram Reuerendiſſ. Zarate §. parui quoque, & in Calaguritana Decimarum 5. Iulii eiuſdem anni, §. reſpectu coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*.

Prout notitia ſcribendorum deduci ne-
7 quit ex † notulis manu eiuſdem Io. Dominici, vt aſſeritur conſcriptis, tum quia factæ fuerũt pro memoria ſcribentis, & proindè nihil concludunt, nec ſcribenti præiudicare poſſunt *Bald. in rubr. ſub num.18. verſ. tamen veritas eſt, C. de conſtit. Pet. Iaſ. in l. Admonendi num.81. in fin. verſ. quinto limita, ff. de iur. iur. Menoch. conſ.23. ſub num.13. verſ. nam memoriale, & conſ.396. num.68. & ſeqq. Mandel. Alb. conſ.629 num.33. Rota coram Buratt. dec.666. numer.11. & apud Poſth. de manut. dec.314. num.4.* Tum etiam
8 quia † in iis non continentur partitæ dati, & recepti; Immò nonnulla incertum eſt an ad ſcribentem pertineant, ſuntque ſimplices notulæ quę nullum gradum probationis cõſtituunt *Honded. in his terminis conſ.39 num.49. verſ. minus probationem, & n.52. & ſeqq. lib.2.* vbi referuntur concordañ.

Rurſus duo folia ſcripta pariter manu Io. Dominici, in quorũ altero fatetur, ſe debitorem Nicolai in lib.4000. non fuerunt habi-
9 ta in conſideratione, quia † cõfeſſio eſt qualificata ibi: *nõ volẽdo però eſſer tenuto à coſa alcuna*, & proinde ſcindi non poteſt, ſed cũ ſua qualitate acceptanda eſt *Rimin. Iun. conſ.127. lib. 2. Surd. conſ.258. n.4. Mareſcott. var. reſol. lib.2. c.45. num.12. Grat. diſcept.339. num.1. Rota dec.34. n.25 coram Merlin. & in Romana domus 17. Mar. 1649. coram bo. me. Bichio §. neutrum tamen*. Quodque valdè vrget vtrumq; ipſorum fuit ſcriptum anno 1649. & ſic de tempore ſatis ſuſpecto ob imminentem decoctionem. Vnde intrat ſtatutum fori mercatorum Bononiæ *rubr.71.*
10 præſumens omnes † ſcripturas decretorum etiã per annũ ante decoctionem factas fraudolen-

dolenter, & ſimulatè compoſita fuiſſe, *Summario reſponſionis Creditorum num.1.*, & in ſimili Statuto Genuæ, & Vrbis, conſiderat *Scacc.de Comerc.,& Camb. §.2. gloſſ.5. ſub num.445. verſic.Exemplifica*. Quod procedit etiam de Iure
11 communi, iuxtà cuius diſpoſitionem † contractus à proximè decocturo geſti nõ præiucat creditoribus tanquam in eorum fraudem geſti, *Stracc.de decoct.par.vlt.tit.qui potior.in bon.decoct.habeant.,Pariſ.& alij per Grati.diſcept.768.num.8.& ſeqq. Rot.coram Merlin.deciſ.543.nu.10.& in Romana Mercedis 12.Decembris 1659.coram Reuerendiſſ.D.meo Decano ſub §.Quia vt dicta*.
12 Quæ poſtremò dicebantur de † francationibus quorundam bonorum, non releuant, quia factæ fuerunt de tempore,quo fratres in communione viuebant, & bona cõmuniter, & negocium adminiſtrabant, & ſic ex pecunijs communibus factæ cenſentur, *Anchar.conſil.402.num.4. Natt.conſil.458.num.6. Syluan.conſil.86.num.5. verſ.Sed præmiſſis, Rot. in recent.par.6. deciſ.244. num.5.& 6.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Imolen. Succeſſionis.

Lunæ 28.Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Excluſus à ſucceſſione ad illam vti talis aſpirare non poteſt. Teſtatorem de perpetua excluſione locutum fuiſſe, vndè iuſtificatur; Relatiuum, *vt ſuprà*, quomodo intelligendum. Prædilectio Teſtatoris primogenito excluſo ad effectũ ſuccedendi non ſuffragatur, maximè cum aliundè de facultatibus benè fuerit prouiſus.

SVMMARIVM.

1 *Conditio*, ſi ſine filijs, *ſtante filio poſthumo pro admiſſione Sororis ad ſucceſſionem purificata non dicitur.*
2 *Excluſus à ſucceſſione, & hereditate vti talis ad illam aſpirare non poteſt.*
3 *Excluſus reputari debet, ac ſi ortus non fuiſſet, nec in rerum natura exiſteret.*
4 *Dictio*, affatto, *limitationem, vt poſſet ab ea recedi non admittit.*
5 *Filius dum ſolus in lucem prodit, primogenitus, ſecundus, & poſtremus in iure dicitur.*
6 *Excluſio primogeniti, quando eſt ampliſſima ab ea non eſt recedendum, dum Teſtator nullum caſum admiſſionis excipiens de perpetua excluſione intellexiſſe præſumitur.*
7 *Primogenito in vniuerſali inſtitutione non conſiderato, ſed penitus à ſucceſſione excluſo, quilibet contrarius intellectus pro admiſſione Sororis vocata ceſſat.*
8 *Primogenitus expreſsè excluſus, ſub conditione*, ſi ſine filijs, *tacitè vocatus non cenſetur.*
9 *Teſtator admittendo ad ſucceſſionem alios filios, & filias, de excluſo primogenito plus vltrà cogitaſſe non præſumitur.*
10 *Conditione purificata ad fauorem Sororis, eadem ac ſi ab initio purè, & ſimpliciter heres ſcripta fuiſſet, admitti debet.*
11 *Teſtatorem in defectum filiorum hæreditatem ad Sororem peruenire voluiſſe, ex declaratione, & proteſtatione eiuſdem probatur.*
12 *Diſpoſitio ſequens in omnibus ab antecedenti regulatur.*
13 *Filijs in conditione poſitis cum excluſione primogeniti, diſpoſitio ſecundùm conditionem eſt acceptanda, nec vltrà extendi debet.*
14 *Clauſula relatiua*, vt ſuprà, *quomodo intelligenda.*
15 *Relatio ad omnia indiſtinctè fieri debet.*
16 *Relatio ad locum, tempus, modum, & qualitates expreſſos eſt referenda.*
17 *Excluſione omnimoda primogeniti ſtante, affectio Teſtatoris ad effectum ſuccedendi non ſuffragatur.*
18 *Excluſo de facultatibus aliundè benè prouiſo, idem Sororem præferre, & nepotem excludere voluiſſe præſumitur.*

DECISIO CCCIX.

DOMINI iterum perpenſis verbis Teſtamenti Franciſci Viſpignani, quæ ſunt hæc: *In tutti, e ſinguli altri miei ben: mobili, immobili inſtituiſco mio herede vniuerſale il Signor Bernardo mio fratello, e li di lui figli legitimi, e naturali, e deſcendẽti di legitimo matrimonio eccettuato il primogenito, quale affatto excludo da queſta mia heredità, e ſucceſſione: Mà non già gli altri ſuoi figli, figlie tanto maſchi, quanto femine, quali femine mancando li figliuoli maſchi ſoſtituiſco à loro in queſta mia heredità. E morendo detto Bernardo mio herede ſenza figli e figlie legitimi, e legitime, e naturali: come ſopra all'hora, & in quel caſo li ſoſtituiſco, e voglio, che al detto mio herede ſucceda ne' miei beni, & heredità la ſudetta Coſtanza mia Sorella.* Cenſuerunt per obitum Bernardi hæredis purificatum fuiſſe fideicommiſſum in fauorem Conſtantiæ, & ſic recedendum eſſe à deciſis ſub die 14. Martij 1659.
1 Nam quamuis ipſa ſit vocata ſub † conditione ſi Bernardus deceſſerit ſine filijs, quæ per natiuitatem Franciſci Martini Poſthumi non videtur purificata cum dici non poſſit illum ſine filijs obijſſe, vt requiritur pro dictę ſubſtantiæ admiſſione, *l. fil. famil.117. §.Cum quis, ff.de leg.1. l.non eſt ſine lib. 148. ff. de verb. ſignif. Mareſc.var.reſol.lib.2.cap.49.num.9. alijque congeſti in princ.dicta deciſ.* Ex quo tamen Franciſcus Martinus eſt primogenitus d. Bernardi hęredis, & primogenitus eſt exceptuatus,
2 & † excluſus per Teſtatorem, à ſua hæreditate, & ſucceſſione ex præcitatis verbis, ibi: *Eccetuato il primogenito, quale affatto eſcludo da queſta mia heredità, e ſucceſſione.* Nullatenus
3 vt talis poteſt ad illam aſpirare, ſed ita † reputari debet, ac ſi ortus non fuiſſet, nec in rerum natura exiſteret, *l.2. §.Sed ſi ſint, ff.ad Trebell. l.2.in princ. ff.de bon. poſſ.ſecund.Tab.l.1. §.Si pater, verſ.Si patruus, ff.de coniung.cũ emancip.liber. l.pater filium 14.*, & ibi *Gloſſ.*, *& Bart. ff.de inoff.Teſt. Ruin.conſ.119.ſub num.15.lib.3. Beron.conſ.150. ſub num.8. lib.2. Gioneg.conſ.1.num.34. conſ.70.nu.17. & conſ.96. num.13.lib.1.* Iuncta po-

4 potiſſimum † dictione illa, *Affatto*, quæ exponitur pro omni, & in totum, & adeò præciſam naturã habet, vt nullam admittat limitationem, vel modificationem, vt poſſit ab ea recedi, & ad ſucceſſionem admitti, *Gozadin. conſ.25. num.9. Roland.conſ.27. num.20. cum ſeq. lib.4. Mareſcot.var.reſol.lib.1.cap.23.nu.6. Franchus deciſ.119.nu.12., & deciſ.169.num.1. Rot.coram Seraph.deciſ.447.nu.4. & in recent.deciſ.305. num.14. par.7.*

5 Non obſtat, quod ex quo † ſolus Franciſcus Martinus prodijt in lucem ipſe dicatur filius primogenitus, ſecũdus, & poſtremus, *ad Text. in l.legitima hæreditas, ff.de ſuis, & leg.hæred. l.qui duos 10. de rebus dubijs*, eique propterà ceſſante aliorum filiorum concurſu per non natiuitatem debita ſit ſucceſſio quaſi Teſtator, in hoc tantum caſu, quod illi extarent ſenſerit excludere primogenitum, ex allegatis in 6 *alia deciſ.*, nam poſita tam † apertiſſima illius excluſione non viſum fuit ab ea recedendũ, ſed quod diſponens iuxtà illam nullum caſum admiſſionis, excipientem intellexerit de perpetua, *Bald., & alij in l. ſi quis poſthum. 9. & in l.Gallus 29. §.Et quid ſi tantum, ff.de lib.& poſthum. Alex.conſ.43.nu.5.lib.6. Gratian. conſ.6. num.20.lib.1.*, & interpretatio vocationis in defectum non natorum illorumque concurſu, tunc demum fieri poſſit, quando ſemel ab initio, vel in aliqua parte Teſtamenti, 7 vel aliquo caſu eſſet vocatus † primogenitus, ac dum in ipſamet principali inſtitutione vniuerſalis hęredis nulla habita fuit conſideratio de primogenito, imò illi penitus interdicta ſucceſſio mediante excluſione, & alijs filijs deſtinata ſi orti fuiſſent ſin minus vocata Cõſtantia, vtique ex hoc ceſſat quicunque contrarius intellectus, & declaratio pro admiſſione, *Bero. conſ.120.num.41.lib.2. Gabr. conſ.132. par.2. ſub num.42., & 43. verſic.Satis inter lib.1. Buratt.deciſ.272.num.15.*

8 Ex quibus Dñi conijciebant etiam † Franciſcum Martinum non poſſe comprehendi ſub conditione, *ſi ſine filijs*, nec etiam in ea poſitum, ne aliàs vbi eſt expreſsè, excluſus, cenſeatur tacite vocatus, contrà *Text.in l.Maritus 21. C.de procurat.l.fin. C.de pact.l.expreſſ.6. ff.de reg.Iur.*, ſed magis congrua interpretatio 9 mentis † Teſtaatoris ea viſa fuit, vt voluerit admittere ad ſucceſſionem ſuorũ bonorum alios filios, ibi: *Ma già gli altri ſuoi figliuoli tanto maſchi, quanto femine*, quos contrà triſtem euentũ, tunc naſci ſperabat ab hęrede ſuo ad euitandam correctionem, quæ inde reſultaret data comprehenſione, & vocatione omninò excluſi, vt conſuluit *Roman.conſil.348.num.6. Ceph.conſ.107.nu.12. per totum*, & conſequenter purificata remanſit dicta cõditio, ſub qua fuit vocata Conſtantia, perindè, ac ſi ab initio purè, & ſimpliciter ſcripta fuiſſet hæres, *l.ſed, & ſi de ſua 43. §.finali, ff. de acquir. hered. l.ſi pupillus, ff.de condit. inſtit. l.vltima, §.1. ff.de vulgar., & pupill. Menoch.conſil.38.num.33. Rota d. Romana Augumenti dotis 9.Iunij 1659. & 19. Aprilis 1660. vbique in princ. coram me.*

11 Hancque fuiſſe dicti † Teſtatoris intentionem, vt hęreditas ſua deueniret ad Conſtantiam in defectum Bernardi, & filiorum quos vltrà primogenitũ excluſum procreari putabat, euidentius demonſtrat declaratio, & proteſtatio, quam in ſubſequenti parte Teſtamenti vbi ſubſtitutionẽ ordinauit emiſit, ibi: *E di più dichiaro, e proteſto, che intendo, che la ſudetta Conſtanzia mia Sorella debba omninamente conſeguire nella mia heredità, tanto li legati fattigli, quanto l'heredità in mancanza di detto mio herede, e ſuoi figli, come ſopra*, quæ clauſula eſt repetitiua qualitatis ſuperius poſitæ, itaut 12 diſpoſitio † ſequens reguletur in omnibus ab antecedenti, *Gratian.diſcept.forenſ.575.num.36. Surd.conſ.762.num.9. Rot.deciſ.319.num.6.par.1. deciſ.140.num.1., & deciſ.158. num.10. parte 9. & deciſ.179. num.12. par.6. recent.*, cum itaque 13 ſupra fuerint poſiti in conditione † filij excluſo tamen primogenito rectè argui non poteſt ab illa diſpoſitione receſſiſſe, quinimò ſecundum illam accipienda, & regulanda, retenta eadem excluſione primogeniti, *Bart. in l.ſi quis poſthum.59. §.Si filium in fin.ff.de lib.& poſthum. Surd.conſ.34.nu.33. Grat. d.diſcept.575. num.37.*

14 Nec valet reſponſio, quod prędicta † clauſula relatiua, *vt ſupra*, ſit deferenda ad qualitatem legitimitatis, & naturalitatis filiorum & filiarum in antecedenti inſtitutione conſideratam, & denuò repetitam, vt ponderatum fuit *in alia deciſ. §.Ne vis*; ſiquidem regula 15 eſt in oppoſitum, quod † relatio in diſtinctè fieri debeat ad omnia, *l.ſalis captiua 30. §.Hanc* 16 *autem*, vbi *Bart.n.3.ff.de leg.1.* nempè ad † locum, tempus, modum, & qualitates ſupra expreſſas, vt pluribus cumulatis auctoribus, dixit *Rota coram Merlin. deciſ.92.num.5., & 6. & in recent.deciſ.179.num.12. par.6.*

Coniecturę demum *in alia deciſ.* ponderatę, ac fundatæ ſua prædilectione Franciſci Mar-17 tini, quia ob † omnimodam illius excluſionem ab hac hæreditate ceſſat omnis affectio Teſtatoris erga illum, & ſic cauſa vocationis, vt in ſimili de excluſo ob contrauentionem aduertit *Soccin.Iun.conſ.129.num.12.verſ.Prætered lib.3.*, & ſtante primogenitura ſcut.10.mil. 18 ad eius † fauorem ordinata veriſimilius eſt Teſtatorẽ intellexiſſe in caſu, qui euenit voluiſſe pręferre Conſtantiam Sororem, & excludere D.Franciſcum Martinum aliunde de facultatibus benè prouiſum, ad tradita per *Fab. in ſuo Cod.lib.16. tit.19. de verb. ſignif. definit.24.*

Et ità pro receſſu fuit concluſum vtraque parte informante.

Deciſio quæ hic allegatur ſub die 14.Martij 1659. coram eodem Rev. P. D. Beuilaqua in hac eadem cauſa emanata, eſt impreſſa ſupra in hac part.13. Recent. deciſio 40.

R.P.D.

R. P. D. PRIOLO.

Placentina Bonorum.

Veneris 1. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum Primogenituræ ſubiectorum, quomodo probatur. Renunciatio Primogenituræ in facto non ſubſiſtit, cùm eadem ad certa bona reſtricta ad alia extendi non debeat. Confinia, quando concordant diuerſitas circà numerum identitatem non inficit. Exceſſus in executione ab allegante concludenter eſt probandus. Clauſula, *ſine præiudicio*, & clauſula *cum facultate manutenendi quem de Iure*, in quantum operantur, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ Rotales bonum Ius ſemper probant.*

2 *Denominatio bonorum ab ipſo Teſtatore in Teſtamento facta, eadem Teſtatoris fuiſſe de tempore obitus ipſius contrà omnes ſucceſſores probat.*

3 *Bona ex transactione in vim Teſtamenti aſſignata ad identitatem eorum probandam ſufficiunt.*

4 *Bona primogenituræ ſubiecta ex Inueſtitura, & ſolutione Canonis iuſtificantur.*

5 *Bona à ſucceſſoribus poſſeſſa in iiſdem locis in quibus Teſtator poſſidebat, hæreditaria, & eius Primogenituræ ſubiecta præſumuntur.*

6 *Confinia in Inſtrumento poſſeſſionis poſita cùm in Inueſtitura, & Tranſactione concurrant, identitas ſatis iuſtificata remanet.*

7 *Diuerſitas circà fines, & qualitates particulares ſingulorum corporum ad iuſtificandam identitatem non attenditur, cùm ſæpiùs ex curſu temporis mutentur.*

8 *Identitas, vt probetur duæ demonſtrationes ſufficiunt.*

9 *Fines noui licèt cum antiquis non conueniant, ſufficit quod de identitate corporis conſtet.*

10 *Confeſſio hæredis de bonis ad ipſum, & maiores vigore Primogenituræ pertinentibus, præſumptionem de iiſdem bonis à Teſtatore poſſeſſis inducit.*

11 *Confeſſio concurrente continuata poſſeſſione de Primogenito in Primogenitum, ad coadiuuandam probationem identitatis plurimùm vrget.*

12 *Renunciatio primogenituræ, & fideicômiſſi in facto non ſubſiſtit, dum contrarium ex lectura Inſtrumenti tranſactionis apparet.*

13 *Renunciatio determinata, reſtricta ad certa bona, ad alia extendi non debet.*

13 *Ius, quod aliquis non habet, in præiudicium alterius, qui vti vocatus ex propria perſona venit, transferre non poteſt.*

15 *Bona ab hæredibus poſſeſſa eadem fuiſſe cenſentur, quæ à maioribus poſſidebantur, niſi intermedia, & particulares acquiſitiones probentur.*

16 *Inuentarium ab hæredibus grauatis factum, cum expreſſione nominis bonorum, loci, & alijs demonſtrationibus, identitatem ſufficienter concludit.*

17 *Confinia, & demonſtrationes, quando concordant, ſola diuerſitas circa numerum perticarum probationem identitatis non inficit.*

18 *Dictio*; circiter, *certam quantitatem excludit, & augmentum in modico fieri operatur.*

19 *Exequutio exceſſiua non dicitur, niſi exceſſus ab allegante plenè, & concludenter probetur.*

20 *Probatio exceſſus an ex bonis à Teſtatore cum hæredibus grauatis in communi poſſeſſis reſultet.*

21 *Defunctus de bonis hæredis ſicut de bonis proprijs diſponere poteſt.*

22 *Mandatum, quando continet immiſſionem in omnibus bonis, in eo non expreſſa in executione exprimi poſſunt, dum identitas in actis iuſtificata manet.*

23 *Poſſeſſio vigore ſentẽtiæ, & mandati Rotalis apprehenſa manutenibilis cenſetur.*

24 *Iudex priuando poſſeſſorem poſſeſſionem in immiſſum transfert.*

25 *Clauſula*, ſine præiudicio, *exequutionem, & iuriſdictionem Iudicis præſeruat.*

26 *Exequutio conſummata in præiudicium poſſeſſionis apprehenſæ retrotrahi non poteſt.*

27 *Clauſula*, cum facultate manutenendi quem de Iure, *impedit quidem exequutionem faciendam, factam autem non retractat.*

28 *Clauſula*, cum facultate manutendi, *exequutionem Iudicis à quo pro attentata non habet.*

29 *Obiectio de non tranſlata poſſeſſione ex defectu implementi conditionis non ſubſiſtit, dum contrarium in ipſo actu exequutionis apparet.*

30 *Interpretatio fauorabilis pro ſuſtinendo actu ſemper fieri ſolet.*

DECISIO CCCX.

VIGORE ſententiarum Rotalium obtinuit Nicolaus Hieronymus mandatum de immittendo in poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum Ioſephi, & Nicolai Seniorum, & ſtante reſcripto in commiſſione appellationis interpoſitæ à Paulo, & fratribus cum clauſula, *ſine præiudicio*, adeptus fuit poſſeſſionem Prædij nuncupati, *della Caſa de' Gobbi, e Caſamenti Roneti*. Verum quia poſtmodum ſuperuenit aliud reſcriptum cum clauſula, *cum facultate manutenendi, quem de Iure*. Dubium propoſui an, & cui eſſet dandum mandatum de manutenendo DD. mandarunt vt videretur de bono Iure etiam ad affectum manutentionis ſuper quo hodie aſſumpta diſputatione ad fauorem eiuſdem Nicolai, & Caroli fratris emanauit reſolutio.

Eorum ſi quidem bonum Ius reſultat ex Primogenitis, & fideicommiſſo à Ioſepho, & Nicolao Senioribus inſtitutis, quorum primum in totum, alterum verò pro duabus ex quinque partibus fuiſſet purificatum obitum Pauli Iunioris ſine filijs ad fauorem Ni-
1 colai Hieronymi, & fratris concludunt † ſententiæ Rotales, & plenè firmatur *in deciſionibus in cauſa editis coram Reuerendiſſimo D. meo Zarate Epiſcopo Segobien. die 16. Iunij 1653., & 16. Martij 1654. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano die 4. Februarij 1656.*, quæ ſemper probant bonum Ius, vt dixit *Rota deciſ. 223. nu. 2. & deciſ. 337. num. 10. cum ſeqq. par. 5. recent. & in Auenionen. pecuniaria 4. Decembris 1447. coram Reuerendiſſimo D. meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Nec viſus fuit obſtare defectus probationis identitatis bonorum; ſiquidem quoad Primogenitum Ioſephi medietas bonorum Roueti nuncupati, *la Caſcina*, ſeù *la Caſa de' Gobbi*, in totum perticarum 839. iuſtificatur
2 Primogenituræ ſuppoſita non ſolùm ex † denominatione illorum facta ab ipſo Ioſepho in eius Teſtamento per quam probari cõtrà omnes ſucceſſores bona fuiſſe Teſtatoris de tempore eius obitus, firmat *Bald.conſ.89.nu.3. lib.1. Decian.conſ.76.nu.16.lib.3. Ceph.conſ.389. num.29. Peregr.de fideicom. art.44.num.20. Rot.in Fauentina Bonorum 27. Iunij* 1659. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, ſed etiam ex † tranſactione inita inter Camillam filiam Bartoli hæredis grauati, & Clementem, cui tanquam Primogenito ſubſtituto eadem bona in vim Teſtamenti ipſius Ioſephi fuerunt aſſignata vnà cum alijs petijs Terræ ſub proprietate Eccleſiæ Sancti Euſtachij loci Momiliani, iuxtà tradita per *Bald.conſ.89.n.3.lib.1. Anchar. conſil.291. ſub num.9.*, & dixit *Rota in Ciuitatis Caſtelli Fideicommiſſi* 11. *Decembris* 1615. *coram Pamphilio, & deciſ.262. num.1. coram Merlino*.
4 Prout etiam iuſtificatur ex illorum † Inueſtitura eidem Clementi facta per Rectorem dictæ Eccleſiæ, *Petr.de fideicom. quæſt.17.num.31. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit.quæſt.618.num.4. Rota in Romana fideicõmiſſi de Victorijs* 13. *Ianuarij* 1653. *coram R. P. D. meo Veroſpio, & in deciſ. 16. Iunij* 1653. *coram Epiſcopo Segobien.*; Nec non ex libro æſtimi, & ſolutione Canonis facta per Clementem Rectori eiuſdem Eccleſiæ, ac vlterius ex confeſſione eorundem Pauli, & fratrum Authorum Patris Gaſparis in Inſtrumento poſſeſſionis, & ceſſionis dictorum bonorum tanquam ſubiectorum dictæ Primogenituræ quibus cõcurrentibus licèt non
5 conſtaret de particularibus confinibus, † bona huiuſmodi poſſeſſa à ſucceſſoribus in eiſdem locis, in quibus per Ioſephum defunctum poſſidebantur præſumuntur hæreditaria, eiuſque Primogenituræ ſubiecta, *Fulgoſ. conſil.145. num.3. Menoch. conſ.704.num.8. & 9. Peregr.conſ.33.num.12.lib.3., & de fideicom. dicto art.44.num.16. Fuſar.quæſt.618.nu.45.de ſubſtit. Gratian.diſcept.forenſ.cap.909. nu.16. Rota coram ſan:mem:Gregor. deciſ.757. num.9. coram Merlin. deciſ.556.num.8., & in dicta Fauentina Bonorum coram Reuerendiſſimo D.meo Decano*.

Nec refert, quod idem Prædium tàm in Inſtrumento tranſactionis, quàm Inueſtituræ fuerit deſcriptum in pluribus corporibus diſtinctum habentibus confines, & demonſtrationes particulares, in Inſtrumento autem poſſeſſionis captæ vigore mandati Rotalis reperiatur deſcriptum in vno corpore. Quo-
6 niã cùm † in ipſa tranſactione, & Inueſtitura concurrant confinia poſita in Inſtrumento poſſeſſionis, vt apparet ex eo, quod in tranſactione verificantur cõfinia quoad vocabulũ *Roueti*, ibi: *L'infracritte pezze di Terra di Roueto*, & quoad vocabulũ *la Caſa de' Gobbi*, quemadmodum etiam in Inueſtitura, ibi: *De bonis aliàs ſitis in Territorio Momeliani, & nunc in Territorio Roueti*, ibique poſita ſunt in Territorio Momeliani prædicti, vbi dicitur *ad Domum Gobbornm*, ſicuti verificantur confinia quoad Flumen Tarronis, & bona Gulielmi Mazzaueggiæ, ibi: *Item de vnà petia Terræ poſita in dicto Territorio, vbi dicitur ad Tarronũ, &c. coharet ab vnà Gulielmi Mazzaueggia*, ac etiam quoad locum Liſignani, ibi: *Item de vna alia petia Terra poſita in dicto Territorio, &c. cui cobaret ab vno ſtrata, per quam itur ad Liſignanum*, itaut identitas ſatis remaneat iuſtificata non
7 attenta † diuerſitate circa fines, & qualitates particulares ſingulorum corporum, quæ ex curſu temporis mutantur, *Decian.conſ.17. num.14., & ſeqq. lib.3. in recent. deciſ.79.num.9.*
8 *par.5.*, cùm tamen ad hunc effectum † duæ demonſtrationes ſufficiant, *Bart. in l.Demonſtratio falſa nu.14.ff.de condit., & demonſtr.*, & latè *Decian.dicto conſ.17.nu.8.cum ſeqq. Mareſcott. var.reſol.lib.1. cap.12.num.23., & ſeqq. Rota deciſ.205.num.15.part.8.recent.*, & *num.17.* Vbi
9 quod † ſufficit, quod conſtet de identitate corporis, quamuis fines noui cum antiquis non conueniant, idemque comprobat *Natt. conſ.235. ſub num.15.*

Coadiuuat hanc probationem, quod Prædium in eodem Summario perticarum 298. deprehenditur fuiſſe deſcriptum in Inſtrumento tranſactionis prout in libro æſtimi, ac in Inſtrumento ceſſionis bonorum, quam fecerunt Paulus, & fratres Patri Gaſpari, qui
10 aſſerunt, † quod dictum prędium ad ipſum, & fratres ſpectabat, & pertinebat vigore Primogenituṛ non ſolum Nicolai, ſed aliorum de Ferrarijs eorum maiorum, quæ confeſſio contrà ipſum confitentem plurimum vrget ad præſumendum bona prædicta eſſe eadem poſſeſſa per Ioſephum, *Ruin. conſ.138.num.16. lib.2. Mareſcott.var.reſol.lib.1.nu.53. Rot. coram Merlin.deciſ.262.num. 262.num.8. verſ. Demum in Bonon.fideicommiſſi de Amorinis 2. Aprilis* 1650
11 *coram Reuerendiſſimo Papien.*, † concurrente prętertim continuata poſſeſſione eorundem bonorum de Primogenito in Primogenitũ, vt aduertit *Bart.conſ.235.nu.17.*, & dixit *Rota deciſ.374.nu.23. coram Millino in recent.deciſ.87. nu.12., & 13. par.5., & in Bononien.fideicommiſſi de Naſcentorijs 15. Aprilis* 1644. *coram Reuerendiſſimo Rojas Archiepiſcopo Tarraconen.*
12 Obiectum verò, quod Clemens † renunciauerit Primogenituræ, & fideicõmiſſo Ioſephi, vt deducebatur ex Inſtrumento tranſactionis initæ vſque de anno 1580. inter ipſum Clementem, Camillam, Alphonſum, Nicolaum, & fratres cum pacto, quod vnuſquiſque de bonis poſſet ad libitum diſponere nullo modo ſubſiſtit; Nam ex lectura eiuſdem Inſtrumenti, de quo *in Summario reſponſionis pro Nicolao Hieronymo nu.1.*, conſtat non fuiſſe renunciatum huic fideicommiſſo, & Primogenituræ, ſed alteri Primogenituræ Bartoli, & fideicõmiſſo Manfredi quoad illa tantùm bona, quæ obuenerunt Camillæ valdè diuerſa à bonis, de quibus agitur obuẽtis in portione Clementis, & prouenientibus ex Primogenitura, & fideicommiſſo Ioſephi, & conſequenter huiuſmodi tranſactio, ſeù renun-

13 renunciatio tanquā determinata, & reſtricta ad certa bona ad alia extendi non debet, per *Text. in l. ſi de certa, C. de tranſact. Surd. conſ.* 418. *num.* 11., *& ſeqq. Rota deciſ.* 361. *num.* 5. *part.* 2., & his relatis *coram Merlin. deciſ.* 17. *num.* 8.

Prætereà dictus Clemens non potuiſſet 14 per dictam tranſactionem, & † renunciationem trasferre, niſi Ius, quod habebat in his bonis ſubiectis Primogenituræ, & fideicommiſſo Ioſephi, donec vixiſſet, non autem potuiſſet præiudicare Nicolao Hieronymo, & fratri cum ipſi non ſint hæredes illius, ſed agant ex perſona propria vti vocati poſt eius mortem, *ad Text. in l. ſuſpecta §. final. ff. de inoffic. Teſtam. Natt. conſil.* 470. *num.* 12., *&* 13. *Ruin. conſ.* 138. *num.* 12. *lib.* 2. *cum allegatis per Peregr. de fideicom. art.* 52. *num.* 81., & dixit *Rota in in Bononien. fideicommiſſi* 28. *Iunij* 1651. *coram R.P.D. meo Celſo*.

Reſpectu verò Primogenituræ, & fideicommiſſi Nicolai, qui alteram inſtituit ſuper Domibus, & ædificijs loci Roueti, & Prędio nuncupato *la Cicera*, ad fauorem Pauli, eiuſque filiorum, altera ſuper Domo in loco *Roueti*, & Prædio in vocabulo, *la Coſta pagana*, & ſuper alia nuncupata, *Boſco groſſo*, ad fa-15 uorem eiuſdem Pauli. † Probatio identitatis, vltrà illam coniecturam, quod dùm bona fuerunt poſſeſſa ab hæredibus in eodem loco, vbi dictus Nicolaus dùm vixit illa poſſidebat, eadem præſumuntur, etiam ſi confinia non fuerint expreſſa niſi intermediæ, & particulares acquiſitiones probentur ex de-16 ductis conuincitur ex † Inuentario facto à Paulo, & Alphonſo hęredibus grauatis, in quo bona prædicta ſunt deſcripta tanquam ſub dd. duabus Primogenituris, & fideicommiſſo ſubiecta cum eiſdem nominibus, locis, numero petiarum, cęteriſque demonſtrationibus, quę in eiſdem Primogenituris, & fideicommiſſo continentur, *Natt. conſ.* 231. *nu.* 15. *Rota deciſ.* 407. *num.* 1. *par.* 2. *recent. coram Merlin. deciſ.* 236. *nu.* 2., *in Bonon. fideicommiſſi de Sanctis* 17. *Maij* 1647. *coram bonæ mem: Bichio, cum alijs adductis in deciſione* 16. *Iunij* 1653. in hac cauſa *coram Reuerendiſſimo Segobien.*

Non obſtat, quòd in Inuentario aſſerat Prędium *della Cicera*, perticarū 325. in Inſtrumento verò poſſeſſionis captę per Nicolaum Hieronymum dictum eſſe perticarum 340. Nam hoc euenit, quia Nicolaus Teſtator grauauit Alphonſum tradere, & relaxare Paulo perticas, quas ipſe poſſidebat adiacentes eidem Prędio, *Summario impreſſo num.* 2. affirmantes vtrobique Prędium *della Cicera*, eſſe perticarum 340., & Primogenituræ Nicolai ſuppo-17 ſitum, & nihilominus cùm † confinia, & demonſtrationes concordant, ſola diuerſitas circà numerum perticarū inficit probationem identitatis, *Petr. de fideicom. quæſt.* 12. *num.* 371. *Riminald. Sen. conſ.* 429. *nu.* 4. *& ſeqq. lib.* 2, *Cephal. conſil.* 98. *num.* 22., *&* 25. *lib.* 1. cum alijs relatis per *Mareſcott. var. reſol. cap.* 12. *num.* 28., *&* 29. *lib.* 1.

Ex eadem reſponſione tollitur obiectum, quod Caſamentum *Roueti*, ex Inuentario fuerit deſcriptum in perticis 30., in Inſtrumento verò poſſeſſionis enuncietur perticarū 57. nam id quoque euenit, quia illud, vt patet ex eodem Inuentario, *Summario num.* 9. diuiſum fuit inter Alphoſum, & Paulum hæredes, & vniuſcuiuſque portio, ſcilicet illa, obuenta Paulo in perticis 31., & altera Alphonſi perticarum 30. reperitur ſeparatim deſcripta, & licet adhuc dictum Prędium, non ſit perticarum 57., vt habetur in dicto Inſtrumento poſſeſſionis, ſed perticarum in totum 61. tamen cùm in eodem Inſtrumento addita 18 fuerit † dictio *circiter* iſtum numerum perticarum extendit ad illas tres perticas, quæ deficiunt, dictio enim huiuſmodi excludit certam quantitatem, & operatur, vt fieri augumentum in modico poſſit, iuxtà *gloſſ. in cap.* 1. *§. penult. verbo circa de offic. Ordin. in* 6. *Rota deciſ.* 353. *num.* 2. *in fin. par.* 2. *recent., & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis* 14. *Aprilis* 1650. *coram Reuerendiſſimo Papien.*

19 Hinc ceſſat, quod † executio, & poſſeſſio, quam cœpit Nicolaus Hieronymus vigore mandati Rotalis fuerit exceſſiua, nàm exceſſus non præſumitur, ſed plenè, & concludenter ab allegate probari debet, *l.* 2. *ff. de probat. Poſth. de ſubhaſt. inſpect.* 50. *num.* 16. *Rota in Trident. Beneficij* 16. *Februarij* 1646. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Bononien. Bonorum prima Iulij* 1649. *coram eodem, in Romana Domus* 29. *Maij* 1655. *coram R.P.D. meo Albergato, & in Camerinen. Pecuniaria* 27. *Februarij* 1660. *coram R.P.D. meo Celſo*.

20 Nec talis † probatio poteſt reſultare ex eo, quod Nicolaus Teſtator aliqua ex ijſdem bonis poſſideret in communi cùm Alphonſo, & Paulo hæredibus grauatis, quoniam cùm Teſtator ſuppoſuerit fideicommiſſo, & Primogenituræ nedum bona propria, ſed etiam bona hæredum, *vt in dicto Summario numer.* 2., ipſeque acceptauerit dictam diſpoſitionem deſcribendo in Inuentario eadem bona vti ſubiecta dictis Primogenituræ, & fideicommiſſo, *eodem Summario num.* 9. Fruſtrà opponi-21 tur ea non eſſe ſubiecta dùm † defunctus poſſit de bonis hæredis diſponere, ſicut de proprijs, *l. cùm vnum ex familia* 69. *§. Si rem, ff. de legat.* 2., & tradit *Capic. deciſ.* 175. *num.* 15. *Cyriac. conſ.* 160. *num.* 82. *Gratian. cap.* 225. *nu.* 77. *Rot. deciſ.* 10. *num.* 1., *& deciſ.* 89. *num.* 2. *part.* 5. *recent.*, & latè firmatum fuit *in Romana Legati* 26. *Iunij* 1652. *coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Bononien. Primogenituræ* 26. *Maij* 1656. *coram bo: me: Bichio*.

Minùs ex eo, quod in mandato Rotali non fuerit expreſſum Prędium *della Caſa de' Gobbi*, neque pars *Caſamenti di Roueto*, quia cùm 22 mandatum † contineat Immiſſionem in omnibus bonis, illa potuerunt exprimi in executione, dùm identitas iàm fuerat iuſtificata in actis, *Rota deciſ.* 161. *num.* 3. *in fin. par.* 1. *recent. & in Realiſa Succeſſionis* 26. *Iunij* 1640. *coram bo: mem: Peutingerio, & in Colonien. Legitimitatis* 13. *Maij* 1658. *coram R.P.D. Veroſpio §. Sed hunc prætereà*.

Prædictis, vt ſuprà probatis DD. dixerunt dan-

23 dandam † eſſe Nicolao Hieronymo, & Carolo fratri mandatum de manutenendo, quia conſtat de eorum poſſeſſione appreheniſa vigore ſententiæ, & mandati Rotalis *dicto Summario nu.9.*, quæ propterea eſt manutenibilis,
24 cum † Iudex priuet poſſeſſorem, illamque transferat in Immiſſum, *l.iuſtè poſſidet, ff.de acquir.poſſ.Angel.in l.Clam poſſidere, §.Qui ad nundinas 22.in fine*, ibique *Iaſ.num.20. ff.eod., Rota deciſ.315.nu.1., & 2. par.6. recent., & in Bonon. Attentatorum 27.Iunij 1657. coram R. P. D. meo Celſo*.

Nec vrget, quod etiam eſſet appellabilis, quia dùm in Immiſſione appellationis Signa-
25 tura Iuſtitiæ reſcripſit † cùm clauſula *ſine præiudicio*. per illã fuit præſeruata executio, & Iuriſdictio Iudicis, à quo *Lancell.de attent.poſt Inhibit. cap.20. limit.13.num.17. Rota coram ſan: mem: Gregor.deciſ.232.num.1.*, ibique *Ald. nu.4. in recent. deciſ.416.num.2. part.5., & in Romanā Palatij 4.Maij 1645. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Romana Societatis de Rotignis 5.Decembris 1660. coram R.P.D.meo Albergato*.

Parum referente, quod poſtmodum eadem Signatura reſcripſerit cùm clauſula *cum facultate manutenendi quem de Iure*, nàm cùm
26 executio † iam eſſet conſumata, non poteſt retrotrahi in præiudicium poſſeſſionis apprehenſæ, vt dixit *Rota deciſ.305.num.4., & ſeqq. par.6.recent.*, & firmatum fuit *in deciſione huius*
27 *cauſæ 30.Maij 1659. corã me*, talis enim † clauſula impedit quidem executionem faciendam, non autem retractat, & annullat iam factam, *Rota deciſ.305.num.15., & ſeqq. part.6., in Auenionen. Attentatorum 10.Iunij 1640. coram bo: mem: Bichio in Rheginen. Attentatorum 12.Decembris 1653. coram Reuerendiſſ. D.meo Decano*. Præcipuè, quia hæc omnia fuerunt exaduerſo expoſita in commiſſione porrecta in plena Signatura, & petita circumſcriptio executionis, & nihilominus Signatura noluit reſcri-
28 berè, niſi cum † clauſula *cum facultate manutenendi quem de Iure*, ſignum euidens, quod huiuſmodi executionē nō habuit pro attentata, *vt in dicta deciſ.305.num.17. & ſeqq. par.6. recent., & coram Buratt.deciſ.88.num.1., & 2.*

Quod demùm obijciebatur de defectu im-
29 plementi † conditionis contentæ in mandato Rotali, vt ſcilicet Nicolaus Hieronymus, & Carolus prius dimitterent portiones prouenientes ex dicto fideicommiſſo, & hæreditate Nicolai, & ſpectante ad Paulum, & fratres, qua non impleta, non poteſt dici tranſlata poſſeſſio. Viſum fuit DD. non releuare, ex quo apparet de illius implemento in ipſo actu exequutionis per declarationem, quod ijdem Nicolaus Hieronymus, & Carolus dictam partem Bonorum liberè dimittebant, adeò quod poſſunt Paulus, & fratres prædicti capere poſſeſſionem dictæ portionis dimiſſæ, *vt in Summ. num. 8.* dimiſſio verò, quæ dicitur facta per 18 menſes poſt executionē fuit de medietate penſionis Domus, vt patet ex *Summario Procuratoris Gaſparis num.5.* quæ ex neceſſario antecedenti præſupponit dimiſſio nem poſſeſſionis pro medietate eiuſdem Domus ad formam mandati rotalis, quod argumentum eſt validum
30 in Iure maximè † ad ſuſtinendum actum, pro quo ſemper ſolet fieri interpretatio fauorabilis, vt dixit *Rota dec.626. num.5. par.3. recent. & coram Seraph. deciſ.776.nu.1.* Et quã uis non reſtituerint medietatem Cenſuum ab ipſis extinctorum in ſumma librarũ 800. tamen cùm appareat ad manus Aduerſariorum perueniſſe totidem libras 8000. & vltra ex pretio Domus ſubiectæ eidem fideicommiſſo Nicolai, hæc quantitas præponderat pretio dd. Cenſuum.

Et ita vtraque parte informante deciſum &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Pecuniaria.

Luna 1. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Illi rectè ſoluitur cum quo contractum fuit; licèt actio ex ſimili contractu alij quæratur, nec pacta limitata in præiudicium ſoluentis ſunt interpretanda, cùm in eo ſenſu, qui rationabilis eſt, & veriſimilis ſemper intelligi debeant, ne ſolutio ſemel iuxta promiſſum facta, bis quod iniuſtum eſt fieri permittatur.

SVMMARIVM.

1 *Solutio rectè fit illi cum quo contractum eſt.*
2 *Regula de ſolutione procedit etiam ſi intruſo ſoluatur.*
3 *Debitor ſoluens legitimo adminiſtratori liberatur, maximè cum eidem pecunias receptas reſtituere effectualiter promiſerit.*
4 *Solutio rectè fit ei cum quo celebratus fuit contractus, licèt ex illius contractu alij aſſio quæratur.*
5 *Pacta extinguendi cenſus, & debita quando non ſunt ſimplicia, & abſoluta, ſed limitata & reſtricta ad ſequentia, ſecundum appoſitam limitationem intelligi debent.*
6 *Verba*, cenſus extinguere, & pecuniam reſtituere, *Creditori directa, cui nam debitor fuerit obligatus ſatis probant.*
7 *Copulatiua*, &, *quotieſcunque abſurdum & incompatibilitas ſequitur melius in diſiunctiuam reſoluitur.*
8 *Extinctio cenſus reſpectu Debitoris pluribus modis fieri poteſt.*
9 *Verba Inſtrumenti potius ſunt impropriauda, quàm abſurdum duplicis reſtitutionis admittere.*
10 *Verba contractuum ab eo, quod agitur interpretationem recipiunt, & in eo ſenſu, qui rationabilis eſt, & veriſimilis intelligi debent.*
11 *Partes Inſtrumenti ſequentes præcedentem ambiguam benè declarant.*
12 *Verba antecedentia ex ſubſequentibus conuenientem interpretationem recipiunt.*
13 *Senſus conflatus ex artificioſa partium orationis tranſlatione ad effectum inducendi duplicem reſtitutionem non admittitur.*

14 Pro-

14 *Promiſſio Adminiſtratorem, & Principales indemnes releuandi cùm ſit limitata in quantum obligat.*

6 *Dictio, interim, corporalem ſolum obligationem ſub conditione ſuſpenſiua ſi non ſequatur implementum, vel reſolutiua ſi ſequatur denotat.*

16 *Conditio Adminiſtratori appoſita quoad Principalem repetita cenſetur.*

17 *Reſtitutio ſemel iuxta promiſſum facta iterum fieri non debet.*

DECISIO CCCXI.

CVM DD. Camillus, & Horatius fratres de Comitibus Philippo Rauennę Mercatori ſcuta 50. mil. vti Depoſitario Montis erecti ſub eorum nomine à fel. record. Sixto V. commendarint ſub obligatione adhibendi d. pecuniam in extinctione Societatum, officiorum, Cenſuum, & aliorum Debitorum, quibus DD. fratres grauabantur, & Rauenna de menſe Ianuarij 1590. D. Frederico Cæſio Duci Aquaſpartę ſc. 8200. huius depoſiti credidiſſet, Duxque vice verſa promiſiſſet d. ſummam reſtituere, & extinguere quatuor Cenſus paſſiuos DD. fratrum, & eorum commoda, & incommoda in ſe totaliter aſſumere ſub his præciſis verbis *Promiſit dd. Cenſus extinguere, & pretia effectualiter reſtituere ipſi Philippo intra menſes quatuor ab hodie proximos, interim fructus ſoluere, & DD. fratres de Comitibus, dictumque Philippum Rauennam ab huiuſmodi Cenſibus indemnes releuare Summario DD. de Comitibus num. 3.*

Anno ſequenti 1591. Dux Aquaſpartæ ad bonum computum mutuo receptorum ſcuta 6000. Philippo Rauennæ reſtituit, & quoniam in dicto Inſtrumento crediti Rauennæ Dux promiſerat ſummam reſtituere, & Cenſus extinguere facta verò reſtitutione ipſi Rauennæ, & non ſeruata dd. Cenſuū extinctione prætenſum eſt ex parte DD. Annæ Mariæ, & Lucretiæ de Comitibus vti hæredum Ducis Camilli Ducem Aquaſpartæ indebitè reſtituiſſe ſcuta 6000. Philippo, & debuiſſe ea immediatè, & recta via Creditoribus quatuor ſupradictorum Cenſuum in illorum extinctionem ſoluere, & ſuper hoc fauorabile mandatum obtinuerunt ab A.C. contra bona hæreditaria, à quo cum fuerit appellatum, & Cauſa mihi per Signaturam commiſſa cum clauſula, *ſi quid exequendum*, Cauſam propoſui per duas vices & hodie articulo, maturè diſcuſſo DD. reſponderunt mandatum A.C. non eſſe exequendum.

Conſtat enim de reali, & vera reſtitutione ſc. 6000. per Ducem facta eidem Rauennæ, qui ipſi pecunias mutuo dederat, & præpoſitus erat adminiſtrationi pecuniarum Montis erecti, ideò intrat doctrina commu
1 niter recepta, quod † illi rectè fit ſolutio, cū quo contractum eſt, vt benè notandum admonet *Alexander in l. filius 23. ſub num. 1. C. de pact.* vbi etiam *Iaſon. num. 6. poſt med.* quod e-
2 tiam † procedit ſi ſoluatur intruſo *Caſtrenſ. in l. ſi Vrbana num. 5. ff. de condit. indebit. & Iaſon num. 7. Crot. in conſ. 14. per tot.* ſi igitur liberatur, qui ſoluit falſo Adminiſtratori, aut intruſo, cum quo contractum eſt, quanto ma-
3 gis Dux, qui ſoluit Rauennæ vero, & † legitimo Adminiſtratori liberari debet, maximè cum effectualiter promiſerit ipſi reſtituere pecunias receptas, quod latè probat,
4 *Surd. conſ. 150. num. 108.* & quando † ſolutio facta eſt ei, cui facta fuerat promiſſio, licet ex contractu illius alij quæratur actio, tamen rectè ſoluitur ei, cum quo celebratus fuit contractus expreſsè notat idem *Surd. conſil. 43. ſub num. 2. vbi plures allegat.*

Et magis in præſenti caſu, vbi inter partes cautum eſt, quod ſi promiſſas extinctiones Cenſuum debitis temporibus Rauenna non feciſſet, Cenſus, *& ſocietates, & illorum fructus in ſe aſſumpſit, & accollauit Summ. DD. ſororum num. 2.* ex quibus clarè apparet commiſſam eſſe Rauennæ ſupradictam pecuniā ſub hac diſiunctiua, *aut*, vt infra præſcripta tempora Cenſus extingueret, aut ſi diutius procraſtinando extinctionem differret accollando ſibi fructus, & intereſſe extinguendorum Cenſuum plenam adminiſtrationem creditę pecuniæ haberet, donec pulſaretur à fratribus, vt effectualiter, & continuò notulis expreſſa debita extingueret, quod benè declatur per alteram partem promiſſionis factæ à Rauenna, ſcilicet *fratres de Comitibus, & eorum hæredes liberare à ſupradictis debitis ad omnem illorum requiſitionem &c. Summario ſororum num. 2. in fine.*

Et ideò nulla facta Intimatione, ſeù requiſitione ex parte fratrum Rauennæ, vt continuò, & effectualiter ex depoſita pecunia Cenſus extingueret, toto illo intermedio tempore ſub ea cautione, & obligatione particulari accollando ſibi Cenſus, & debita dd. pecunias commodare, & commoditas recuperare licitè potuit.

5 Nec obſtant † pacta appoſita in Inſtrumento, ſcilicet quod Dux prædictos Cenſus annuos, & totum eorumdem onus, commodum, & incommodum, vt infrà aſſumeret, ſuſciperet, & accollaret *dicto Summ. num. 3.* quia aduertendū eſt, quod Dux non aſſumpſit in ſe onus Cenſus, & debita extinguendi ſimpliciter, & abſolutè, ſed adhibuit limitationem, vt infrà, quæ eſt reſtrictiua ad ſequentia, & ideò cum infrà promiſit reſtituere pecunias Philippo, qui tales Cenſus vti præpoſitus debebat extinguere illi ſoluendo mediatè Cenſus extinguebat ſecundū limitationem, vt infrà appoſitam, quæ maximè venit attendenda *Dec. conſ. 190. num. 8. Menoch. conſ. 86. num. 7. & 9.*

Nec apparet, quod Dux ſe obligauerit ità Creditoribus fratrum acceptas pecunias à Rauenna ſoluere, vt noluerit amplius remanere obligatus Rauennæ, imò contrarium innoteſcit Ducem ſemper Philippum Ra-
6 uennam vti ſuum † Creditorem conſideraſſe, cui pecunia reſtituenda erat, quod expreſsè declarauit per hæc verba *promiſit Cen-*

*ſus extinguere , & pretia effectualitèr reſtituere ipſi
Philippo* , & licet particula, *&* , conſideretur
vti copulatiua duarum obligationum *Cen-
ſus extinguere , & pecuniam reſtituere* Philippo ,
tamen Dux benè his duabus obligationibus
ſatisfacere potuit ſoli Philippo pecunias re-
ſtituendo , quia cum Philippus propoſitus
fuiſſet ad extinctionem Cenſuum, & adhuc
effectum pecunia ipſi eſſet credita , dum par
tem huius pecuniæ Duci mutuauit ſub obli-
gatione ipſi reſtituendi , & Cenſus extin-
guendi , Clarum eſt , quod reſtituta pecunia
illi , qui ad Cenſus extinguendos prępoſitus
erat, ſic reſtituentem liberatum eſſe ab omni
per copulam illata obligatione, aliàs ſeque-
retur intollerabile abſurdum , quod Dux ſe
obligaſſet immediatè , & recta via pecuniā
Creditoribus fratribus ſoluere,& inſuper Phi
lippo vti pecuniam cōmodanti reſtituere, &
7 in tali caſu, ſcilicet † quotieſcumq; ſequitur
abſurdum , & incompatibilitas, copulatiua,
& melius reſoluitur in diſiunctiuā *Alex. con-
ſil.93.num.10.lib.3.Soccin.Iun.conſ.181.num.32.
& 34.lib.2.Surd.conſ.268.num.45.conſ.434.n.28
& ſeq. & conſ.512.num.4.Rum.conſ.168.num 15.
Rota deciſ.231.num.15.par.7.recent.*

Dicendum igitur , quod reſpectu Ducis
8 extinctio † Cenſus pluribus modis fieri po-
terat immediatè & directè ſoluen̄ pretium
Creditoribus , & indirectè reſtituen̄ pecu-
niam Rauennæ , qui Cenſus tenebatur ex-
9 tinguere , imò potius † impropriaṅda veni-
rent verba Inſtrumenti , quàm ſupradictum
abſurdum duplicis reſtitutionis admittere
*Surd.conſ.453.num.12. et ſeq. Rota dec.194.n.45
par.5. et dec.83.num.6. par.8. recent.* cum verba
10 contractuum † recipiant interpretationem
ab eo , quod agitur , & intelligi debeant in
eo ſenſu . qui rationabilis eſt , & veriſimilis
*l.1.ff. pro ſocio Surd.conſ.554.num.38. Rot.in rec.
dec.154.num.45.par.5.*

Sed clarius probatur , intentionem Ducis
fuiſſe ſe obligare ad facien̄ reſtitutionem Phi
lippo ex verbis proximè ſequentibus *promi-
ſit dictas pecunias intrà terminum ſuperius expreſ-
ſum reſtituere ipſi Philippo* , vbi nulla fit men-
tio extinctionis Cenſuum, & inferius per ſe-
quentia , *Pro maiori autem cautela ſupradicti D.
Philippi ipſe D. Federicus Caſius promiſit obliga-
re facere principaliter , et inſolidum pro releuatio-
ne indemnitatis , et reſtitutionis dd. ſc.8200. ad fa-
uorem D. Philippi dd. Enricum Caetanum etc.* &
rurſus per alia ſequentia *acceſſerunt fratres de
Caſijs obligationi facte ad fauorem Philippi tàm
pro reſtitutione dd.ſc.8200. quàm etc.* & partes ſe
11 quentes † huius Inſtrumenti præcedentem
ambiguam benè declarant *Imol. in l. cum in
Teſtamento 37.num.2.ff. de hered.inſtit. Alba be-
nè loquens conſ 526.num.1. et ſeqq. Menoch.conſ.1.
num.186. Rota deciſ.327.num.1.par.4.et dec.587
12 num.12 par.4.tom 3.rec.* & quod verba † ante-
cedentia conuenientem interpretationem ex
ſubſequentibus recipiant dixit *Rota coram Bu-
ratt.deciſ.872.num.4. et dec.930. num.6. et in re-
cent.dec.323.num.74.par.6. et deciſ.120. num.14.
par.7.*

13 Nec placuit datiuos euelli ipſi *Philippo*, ex
propriis locis,& transferri poſt primū verbū
promiſit, vt reſultaret prætenſus ſenſus, nēpè
promiſit ipſi Philippo dd. Cenſus extingue-
re , & pretia effectualitèr reſtituere , quia
vltra quod periculoſum nimis eſſet conſta-
tum ſenſum ex artificioſa partium orationis
tranſpoſitione admittere , ne Delphicorum
Oraculorum ambages , & diuerticula iam-
dudum exploſa , & eliminata reuocentur ,
accederet etiam , quod verbum *reſtituere* re-
maneret vagum , & indeterminatum ſine
declaratione perſonæ cui facien̄ foret talis re
ſtitutio .

14 Minùs obſtat † promiſſio Ducis ſubintran
di in locum Philippi, & eum indemnem re-
leuandi , & fratres de Comitibus , quia limi-
tata eſt per dictionem *interim* ideſt toto tem-
pore , quo Dux eſſet in mora reſtituendi ,
15 quæ † dictio *interim* denotat ſolum corpo-
ralem obligationem ſub conditione ſuſpen-
ſiua , ſi implementum non ſequeretur , vel
reſolutiua ſi ſequeretur *Cephal.conſ 450.n.25.
et ſeqq. et num.55. Decian.conſ.129.nu.21. et 53.
lib.3.Menoch.conſ. 05.num.62. Rota diuerſ.deciſ.
16 126.nu.1. et ſeq. par.2.* & talis † conditio cen-
ſetur etiam repetita quoad DD. de Comiti-
bus *Peregr.de fideicom.art.16.num.28.*

17 Denique eſſet iniuſtum, quod † ſemel fa-
cta reſtitutione pecuniarum Philippo ſecun-
dum , quod promiſſum fuerat , Dux rema-
neret inſuper obligatus erga alias perſonas .
maximè cum Philippus in motu proprio
Sixti V. pro erectione montis nominatus
fuiſſet Depoſitarius pecuniarum, & in recep
tione ipſarum ſe obligaſſet Cenſus , & debi-
ta fratrum extinguere , vnde eò minus Dux
tenebatur ſollicitus de ſecuritate reſtitutio-
nis pecuniæ Rauennæ , quo DD. de Comi-
tibus ipſius fidei , & nudæ promiſſioni lon-
gè maiorem ſummam ſcilicet ſcut. 50. mil.
commiſerant .

Et ità bis vtraque parte informante deci-
ſum fuit .

R. P. D. PRIOLO.

Auenionen̄ Tranſactionis .

Lunæ 4. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Matrimonium inter aliquos fuiſſe contractum
qualiter bene poſſit probari, & an ſuper hoc
certa verborum formula ſit præſcripta . De
matrimonio principaliter probando , quan-
do agitur , probationes debent eſſe conclu-
dentes , ſecus vero , ſi incidenter eſſet iuſti-
ficandum .

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta ſuper controuerſia dubia , & in-
certa , valida eſt .*

2 *Matrimonium probari poteſt ex inſtrumento publi-
co .*

3 ad

3 *ad Matrimonij validitatem non eſt determinata certa verborum formula.*
4 *ad Matrimonium contrahendum ſufficiunt, quelibet verba, apta, ad ſignificandum mutuum conſenſum inter contrahentes.*
Ciarlin. controuerſ. Forenſ. cap. 131. nu. 8. in quibus terminis loquatur num. 4.
5 *Matrimonium celebratum coram Parocho, vel de eius licentia, valet.*
6 *Matrimonium fuiſſe factum, multum iuuat tractatus præcedens.*
7 *ad Matrimonium probandum, qualiter teſtes deponere debeant.*
8 *de Matrimonio, quando non conſtaret ex publico inſtrumento, ex quibus tamen dicatur probatum. Matrimonium facilius docetur, quando de eo non principaliter, ſed incidenter ad effectum filiationis. num. 8.*
9 *Matrimonium an dicatur probatum ex inſtrumento publico, ſi verba prolata in eo à partibus, non fuerunt ad interrogationem Notarij, prolata.*
10 *ad Matrimonij validitatem, non eſt neceſſaria interrogatio partis, ſed ſufficit præſentia Parochi.*
11 *Inſtrumenti verba non dicuntur verba Notarij, ſed partis.*
12 *ad Matrimonij validitatem, an ſit neceſſarius interuentus Parochi viri.*
13 *de Licentia Vicarij, poteſt quilibet Præsbyter, aſſiſtere Matrimonio.*
14 *Parochus quilibet licet ex diſpoſitione Concilij Tridentini, librum Matrimoniorum habere teneatur in quo ad notare tenetur Matrimonia.*
Non tamen ſequitur, quod aliter non poſſit probari matrimonium.
15 *Filius potius præſumitur ex Marito, quam ex adultero.*
16 *Coniugum cohabitatio à tempore conceptionis, præſumitur.*
17 *Filius, quoties præſumi poteſt, quod ſit natus ex matrimonio, ſemper ita præſumitur, niſi contrarium probetur.*
18 *Matrimonij probatio coadiuuari poteſt, ex ſtatu, ex nominatione, & legitimatione filiorum facta à Patre.*
19 *Matrimonium ad effectum, vt filij conſequantur alimenta, leuioribus probationibus docetur.*
20 *Præſumptio* leg. Miles §. defuncto ff. ad leg. Iul. de Adulter. *vt ceſſet quid ſit probandum.*
21 *Tractatus, & educatio filiorum arguit matrimonium.*
22 *Præſumptiones, quæ à validioribus contrarijs, conquaſſantur, & eliduntur, non ſunt attendendæ.*
23 *in Filium nominatio, & agnitio an poſſit ſuffragari pro ſucceſſione in bonis, eius, qui ſe geſſit vti pater.*
24 *Veritati non poteſt præiudicari ex actibus æquiuocis, & in certis, et maximè contra præſumptionem Iuris.*
25 *Actus erronei præiudicare veritati nullatenus poſſunt.*
26 *ſub Expreſſione falſa, quæ fuerunt obtenta, non releuant.*
27 *in Legitimatione filiorum exprimi debet illa qualitas, quæ alterat naturam concubinatus.*
28 *Matrimonij veritas, quando inter aliquos conſiſtere non valet, ita nec hoc fingi poteſt per imaginationem.*
29 *Actus factus ad vnum finem non operatur quo ad alium effectum.*
30 *Legitimatio obtenta, cum clauſula,* ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato, *quid operetur.*
31 *Clauſula,* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *adimit facultatem legitimato, redarguendi teſtamentum paternum, ex nullitate.*
Etiam ex cauſa præteritionis filij.
32 *Clauſula,* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *præſeruat etiam bona prouenientia ex fideicommiſſo.*
33 *Teſtes patientes exceptiones, non ſolum in dicto, ſed etiam in perſona, multo minus releuant.*
34 *Teſtes habentes intereſſe in cauſa nullatenus probant.*
35 *Immiſſio vigore teſtamenti non eſt danda ei, dum non adhuc venit caſus vocationis ſuæ.*

DECISIO CCCXII.

DISSIDEBANT inter ſe Henricus vti filius naturalis Henrici Senioris, & Frãciſcus à Labean ſuper ſucceſſione bonorum hæreditariorum, tàm dicti Henrici, quàm fideicommiſſariorum Franciſci Aui pro portione obuenta dicto Henrico Seniori, ſed lata ſententia primò in partibus ad fauorem Franciſci deinde in Rota emanata deciſione ad fauorem Henrici pro conſequendis alimentis prouiſionalibus ambo deuenerunt ad concordiam, in qua Henricus acceptata obligatione ſibi facta per Franciſcum ſoluendi annua ſcuta 144. liti, & Cauſæ renunciauit. Quam tamen concordiam, cum idem Henricus ſub prætextu læſionis obtinuerit nullam declarari, ſibique debitam eſſe ſucceſſionem paternam, Auitumque fideicommiſſum Dubitaui in gradu appellationis, An ſententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda, & DD. Infirmandam eſſe reſponderunt.

Rota enim in præcedenti inſtantia mota fuit, quia ex probationibus tunc factis apparebat Henricum fuiſſe filium Henrici Senioris, & conſequenter renunciationem paternæ hæreditatis, & Auiti fideicommiſſi ab eodem factam pro annua præſtatione ſcutorum dumtaxat 144. tanquam læſiuam ſubſiſteri non poſſe, vt latius in deciſione ſub die 22. Iunij 1657. coram bon. mem. Dunozetto

Nuper autem ex Iuribus pro Franciſco exhibitis prætenſio filiationis viſa fuit non ſolùm dubia, & † incerta, adeo vt ipſe Henricus, ſuper ea potuerit valide tranſigere iuxta doctrinam *Baldi in l. ſi mulier in fine ff. de cond. cauſ. dat. Rota coram Merlino dec. 163. nu. 14 & in Peruſina fideicomm. de Rodulphis 14. Iunij 1652. coram Reuerendiſs. D. meo Cerro Decano,* ſed vlterius, quod ille natus fuit ex Catherina Charpaglia de tempore, quo erat matrimonio coniuncta cum Nicolao Poge. De matrimonio inter ipſos doctum fuit ex Inſtrumento † publico celebrato coram Parocho per verba de præſenti *Summ. impreſſo n. 1* & ibi, *in manibus D. Curati celebrarunt dictũ matrimonium per mutuam donationem Corporum.* Nam cum ad iſtum effectum non ſit determi-

bis qui ſunt ſui vel alieni iuris. Dec. conſ.567. per totum, Natt. conſ.473.num.24.verſ. ad contraria. Peregr.conſ.16.nu.3.cum ſeqq.lib.5. Rota dec.164. num.3.& 4.par.3.rec.coram Merlino dec.716.n.7. & 8.& in Farſen.bonorum 23.Ianuarij 1647. coram Eminen.Card.Corrado,& in Romana, ſeu Sabinen.fideicommiſſi 24.Maij 1658. coram R.P.D. meo Beuilaqua.

Cum præcipuè cõcurrat,quod idem Henricus tractatus, & educatus fuit à Nicolao
21 vti proprius † filius *Summario num.6.* quodq; illum conſignauit Nutrici ad lactãdum cum ſolutione mercedis *Summario num.7.& 8.* Imò quod eſſet filianus, non autem filius Henrici Senioris deponunt Teſtes partis aduerſæ eodem *Summario num.* 10, ex quibus fortius
22 intrat præſumptio,quod ipſe† potius ex Nicolao, quam Henrico ſuſceptus fuerit non obſtantibus coniecturis quæ ex præmiſſis validioribus proſternuntur; nulliuſque remanent roboris, & momenti, vt ex hac ratione deducit *Surd.dec.83.num.21.Sperell.dec.174.num.42.& ſeqq.Rota dec.167.num.16.par.8.*& dictum *fuit in Bononien.fideicom.de Victorijs 5.Maij 1655 coram Reuerendiſſ.Zarate,& in Romana filiationis 22.Iunij 1657. coram R.P.D.meo Veroſpio confirmata 20.Februarii 1660. coram me, cum aliis in Romana heredit. 19. Nouemb. eiuſdem anni coram R.P. D.meo Celſo.*

23 Neque talis † nominatio, & agnitio in filiũ poteſt ſuffragari pro ſucceſſione in bo-
24 nis Henrici, qui ſe geſſit ad inſtar † patris, etenim quicquid ſit an actus filiales præiudicent agnoſcenti, Attamen veritati præiudicare non poſſunt,minuſuè contra Iuris præſumptionem admitti, ſed geſti præſumun-
25 tur ex erronea credulitate † Adulteri, quod filius eſſet ipſius *Dec. in cap. per tuas num.8. de probat Petra de fideicomm.q.11. num.261.Sperell. dec.174.num.94.& ſeq.& dixit Rota coram Achil. de Graſſ.dec.vnica,qui fil.ſint legit. Merlin.dec.716 num.8.verſ.hoc enim caſu,& in deciſionibus in Romana filiationis coram R.P.D.meo Veroſpio coram me editis.*

Ex eadem ratione non releuant legitima-
26 tiones,cum vtraque fuerit † obtenta ſub falſa expreſſione, quod Henricus natus eſſet ex ſoluto, & ſoluta ex adductis per *Oldrad.conſ. 247.num.2.Lup.de illegit.comm.3. §.4. num.6.* In
27 legitimatione enim exprimi † debet illa qualitas,quæ alterat naturam Concubitus,vt tradit *Hoſt. in cap.fin. in fine de filijs Presb. Rota dec.2.& 4. eodem tit. in antiq.Felin.in cap. poſtulaſti num.2. declarat. 3. de reſcript.* & ideo ſicuti
28 in Catharinam, & Henricum † non poterat eſſe veritas matrimonij, Ita neque poterat fingi per Imaginem, vt inquit *Becc. conſ.149. num.6.lib.2.* & firmauit *Rota in Bonon. fideicom. Bartholomei de Bologninis 8.Iunij 1648.coram Reuerendiſſ.Terracinen.*

Sed ceſſat difficultas, tùm quia Henricus, qui obtinuit huiuſmodi legitimationes declarauit medio iuramento id feciſſe ad meliorandum Henrici Iunioris conditionem in
29 futuro † matrimonio, non autem animo agnoſcendi illum in filium ſubdens cum ſit natus ex Nicolao Poge, & Catharina Iugalibus, vt *in Summario num.26.* Quæ declaratio cum ſub illa deceſſerit plurimum vrget ad excludendam prætenſam filiationem *Rota coram Merlino dec.684. num.20.& ſeq.& in Bonon. fideicom.de Victorijs 5. Maij 1655. coram Reuerendiſſ.Zarate.*

30 Tum etiam quia idem Henricus † in vltimo teſtamento inſtituit hæredem ſupra nominatum Franciſcum nepotem, & ab inteſtato ſucceſſurum prætarito Henrico aſs.filio
31 qui proptereat† nihil poteſt prætendere propter clauſulam *ſine præiudicio venientium ab inteſtato* in legitimationibus adiectam,quæ adimit legitimato facultatem redarguendi Teſtamentum de nullitate ex cauſa præteritionis *Ang.conſ.264.num.3. Soccin.Sen. conſ.41. ſub num.8.lib.3.Rota coram ſan.me.Gregorio dec.135. num.7. cum ſeqq. & in Romana locorum Montium 21.Iunij 1660.coram R.P.D.meo Beuilaqua.* Et præſeruat legitimis omnes ſucceſſiones bo-
32 norum † prouenientium ex fideicommiſſo & quacunque diſpoſitione maiorum *Gabr. conſ.30.num.30.lib.1.Hond.conſ.64.num.22.lib.1. Pereg.de fideicom.art.23.num.65.& 77.& 87.& dixit Rota dec.667.num.3.per tot.par.1.rec.*

33 Non obſtant Teſtes in contrarium examinati, quia plures patiuntur exceptiones,tam in dicto, quam in perſonis, & præſertim Margharita vxor Henrici Senioris, tamquã
34 habens † intereſſe, & vbi etiam (addebant Domini) probaretur Henricus filius præfati Henrici ſenioris, adhuc tamquam adulterinus eſſet incapax totaliter hæreditatis paternæ,& Auitæ, vt plene firmat *deciſio in d. Romana hereditatis 29. Nouembris 1660. coram R. P.D.meo Celſo.*

Vlterius ex alio fundamento venit infirmanda ſententia, ex quo concedit immiſ-
35 ſionem Henrico † Iuniori in vim penultimi teſtamenti Henrici Senioris conditi de anno 1638. Nam cum in eodem teſtamento eſſet inſtituta hæres Margharita vxor Teſtatoris non poterat adhuc ea viuente eidem Henrico concedi Immiſſio.

Et ita vtraque Parte informante reſolutum fuit.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Nouarien. Diuiſionis Parochialium

Lunæ 7. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Parochialium in communi exercitarum diuiſio ab Epiſcopo præſcriptum Sac.Conc.Triden. quando, & quomodo fieri debeat.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio æqualis inter ius æquale habentes eſt peragendo.*
2 *Diuiſio ab antiquiore eſt facienda, & eligendi facultas alteri tribuenda.*
3 *Eccleſia filialis cum matrice ſuper æqualitate contendere nequit.*

4 Ec-

4 *Eccleſiæ matricis quallitas quando excludatur.*
5 *Diuiſionis Parochialium æqualitas in familiorum,*
& bonorum coequalitate conſiſtit.
6 *Iuriſdictio, & prærogatiua vti pretio ineſtimabi-*
les compenſationem in quantitate difficiliter ad-
mittunt.
7 *Parochialis in communi exercita diuiſionem. Sacr.*
Conc. Trid. Ordinarij demandat arbitrio.
8 *Ordinarij arbitrium à iuris diſpoſitione regulatur.*
9 *Sententia à Parocho accepta non afficit Eccle-*
ſiam.
10 *Sententia à Parocho etiam iuramento approbata,*
poteſt ab eodem nomine ſuæ Eccleſiæ impugnari.
11 *Diuiſio inequalis reſcindi, & ad æqualitatem re-*
duci debet.
12 *Canonica portio eſt ſemper parochiali perſoluenda,*
licet defuncti in maiorum tumulis alibi exiſten-
tibus tumulentur.
13 *Manutentio eſt decernenda parocho nomine Eccle-*
ſiæ agenti, etiamſi ſententiam contrariam acce-
ptaſſet.

DECISIO CCCXIII.

LITE ſuborta inter Parochum S.Georgij,
& alterum S.Marię curam animarum pro
indiuiſo exercentes in Villa Vggiæ, lociſque
eidem annexis, fuit ab Epiſcopo Nouarienſi
inſtituta diuiſio, in qua centum, & octuagin-
ta tribus familijs ſub Parochi S.Georgij cu-
ra conſtitutis, reliquas centum, & nouem
alteri Eccleſiæ ſubiecit. Cum verò diuiſio
hæc à Generali Vicario D. Archiepiſcopi Me-
diolani præuio acceſſu reformata, robur vali-
ditatis ab A.C. ſucceſſiuè receperit; cauſa
proindè mihi commiſſa poſt renunciatum à
Parocho S.Georgij ſententiæ A.C. tanquam
nullitatis vitio infectæ, Dominos ſuper vtri-
uſque partis bono iure, & iam ad effectum
manutentionis hodiè conſului, qui ſenten-
tiam D. Archiepiſcopi confirmando ad fa-
uorem Parochi S.Mariæ reſponderunt.

Cum enim Parochus vterq; ius coæquale
1 obtineret, † coequalis pariter familiarum di-
uiſio inter eos peragi debuerat, vt in termi-
nis diuiſionis Epiſcopatus probat *textus in c. 1.*
2 *de Paroch.* vbi præterea ſancitur partes diui-
ſionis ab Ordinario antiquiore fore peragen-
das, facultate eligendi alteri attributa, ibique
notat *Butr. num. 3. & 6. Ancharan. nu. 1. cum ſeqq*
Hoſtien. num. 2. & 5. vbi quod quoties vnica
Parochia in redditu, ac ſubſtantia duos adæ-
quat, ea tũc ſolum in vnius portione adſcri-
bitur *Io. Andr. num. 1. 5. & 7. Abb. num. 4.*

Hinc ſententia Ordinarij videtur iniuſti-
tiam præſeferre, quæ exinde non valet euita-
tari, quod Eccleſia Diuæ Mariæ ex adaucta
populi frequentia, longè poſt alterã S.Geor-
3 gij erecta fuerit, perindè † ac ſi nequeat vti
Eccleſia filialis cum altera matrice ſuper
æqualite contendere, *ad text. in cap. ad audien-*
tiam 3. de Eccl. ædif. Præterquam enim propo-
poſito dubio hæc conuenire nequit obiectio
tamquam expreſsè repugnãs Epiſcopi Tor-
nielli decreto per Parochum, vtrumque ap-
probato, ac æqualiter diuiſionem decernen-
ti, tum editis ſucceſſiuè ſententijs. † Qua-
litas matricis omnino excluditur ex anima-
4 rum cura ante annum 1485. vtrique Paro-
cho principaliter delata, vt ex decreto Vica-
rij tunc temporis edito apertè conuincitur,
cuius virtute Parochus Sanctæ Mariæ alteri
omnino coequalis euaſit, vt dixit *Rota dec. 272*
num. 2. par. 1. rec.

Neq; ex annua ſumma ſcutorum nouem
pro compenſandis familijs Parocho S.Mariæ
aſſignata, poterit ſententia Ordinarij ſuſtineri
5 dum † debet æqualitas in familiarũ, ac loco-
rum coæquali diuiſione conſiſtere, iuxta *tex-*
tum in d. cap. 1. de Paroch. cum ibi notat. per DD.
6 cuius ea videtur eſſe ratio † quod prærogati-
ua, ac iuriſdictio vti pretio inæſtimabilis cõ-
penſationem in quantitate difficiliter admit-
tit, vt addit *Ioan. de Anania in cap. vt ſuper 8.*
num. 15. de reb. Eccleſ. non alien. Rota in Aſſiſien.
oblationum 4. Martij 1652. in princ. & 13. Ianua-
rij ſequentis anni in §. quibus tamen non obſtantibus
coram R.P.D. Albergato.

7 Et † licet Sac. Conc. Triden. *in ſeſſ. 24. cap.*
13. ad finem de reformat. diuiſionem Parochia-
lis in communi à pluribus exercitæ Epiſco-
po demandet exinde tamen non valuit Or-
dinarius maiorem numerum Parocho ſancti
8 Georgij attribuere † *dum ipſius arbitrium* à diſ-
poſitione Iuris debuerat regulari per *textum*
in l. fin. §. ſed etſi vbi Bart. num. 16. C. communia de
legatis Rota coram Ceſ. de Graſſ. dec. 7. num. 7. de re
iudic. & coram Greg. dec. 221. nu. 1.

9 Neque ex acceptatione ſententiæ ex par-
te Parochi Diuæ Mariæ ſecuta, damnum ali-
quod illarum fuit Eccleſiæ ad *text. in cap. ve-*
10 *niens de tranſact.* † cuius proinde nomine eiuſ-
dem ſententiæ impugnatio, proprio licet Sa-
cramento approbatæ ipſi permittitur, vt tra-
dit *Bart. in l. iubemus 14. §. ſanè num. 9. & 10. C. de*
Sacroſ. Eccleſ. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 77.
cap. 3. num. 1. cum ſeqq. Rota coram Verallo dec. 170
num. 6. par. 3. Gregor. dec. 116. num. 1. & coram bon.
mem. Merlino dec. 490. num. 11.

11 Cum itaque diuiſio inæqualis reſcindi, nec
non ad æqualitatem reduci debeat *ad textum*
in l. ſi poſt diuiſionem 4. C. de iur. & fact. ignor. l. ſi
ſoror 8. C. de collat. & l. maioribus 3. C. Communia
vtriuſque iudicij, Bald. conſ. 386. lib. 1. Soccin. Sen.
conſ. 25. num. 2. verſ. His tamen non obſtantibus, &
num. 3. volum. 4. Menoch. conſ. 91. num. 26. cum ſeqq.
Rot. deciſ. 600. num. 1. cum ſeqq. par. 5. tom. 2. recent.
& in Romana Diuiſionis 28. Martij 1659. in princ.
coram R.P.D. meo Celſo.

Iure merito proinde Vicarius D. Archiepi-
ſcopi, præuio acceſſu, nec non planta loci
exhibita, concorditer à partibus habita, ſen-
tentiam Ordinarij reformando, portionem
Parochi S.Mariæ ad familias centum, & tri-
ginta ſex adauxit, alteri Eccleſiæ centum ſex,
& quinquaginta domibus reſeruatis.

Cui diuiſioni per Parochum Sanctæ Ma-
riæ non improbatę, deberet quoque alter ſan-
cti Georgij acquieſcere, dum maior familia-
rum numerus ipſi delatus dignoſcitur.

Neque videtur vrgere, quod aliquæ ex fa-
milijs Villæ Vggiæ deſcriptæ in portionem
paro-

parochi Sanctæ Mariæ, tumula maiorum ſuorum in altera Sancti Georgij Parochia 12 poſſideant, † cum in iiſdemmet ſepulchris valeant ſepeliri, canonica portione parochiali Eccleſiæ S. Mariæ iuxta loci conſuetudinē perſoluta iuxta *textum in cap. pariter ibiq. gloſſa notat, & in cap. ſuper, & cap. ſeq. de ſepult. Clem. dudum, §. ac deinde verſ. Verum ne Parochialis eodem tit. Barboſ. de off. Parochi cap. 25. num. 3. Rota coram Canal. dec. 101. num. 4.*

Ex his vero bonum ius Parochi S. Mariæ 13 conſurgit, † cui Eccleſiæ nomine agenti debet manutentio decerni, licet ordinarij ſententiam acceptando, ſe pro ſpoliato reputaſſet, vt tradit *Abb. in cap. conquerente num. 9. poſt princ. de reſtitut. ſpoliat. & in cap. litteras num. 4. de dilat. Rota coram Seraph. dec. 1417. num. 3. coram Merlino dec. 702. num. 8. cum aliis relatis in Vladiſlauien. Emphiteuſis 28. Iunij 1659. in §. fin. coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Tiburtina Donationis

Lunæ 4. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio à muliere facta abſq; interuentu proximiorum an ſuſtineri poſſit: An priuilegiū dotis & piæ cauſæ donantem à ſolemnitatibus ſtatuti requiſitis eximat? & an etiam alijs cauſis præter matrimonij & paupertatis concurrentibus valida cenſeatur?

SVMMARIVM.

1 *Contractus donationis abſque interuentu proximiorum celebratus non ſeruata forma ſtatuti ſuſtineri non poteſt.*

2 *Contractus tantò minus ſuſtinetur, quantò magis de ſui natura donatio damnum, & præiudicium donantis continet.*

3 *Donatio à muliere non modicæ leuitatis facta fraudem veriſimiliter in ea intercesſiſſe præſupponit.*

4 *Contractus donationis ex duplici priuilegio dotis, ſcilicet & piæ cauſæ, à requiſitis ſtatuti ſolemnitatibus exemptus dici debet.*

5 *Dos quando eſt cauſa finalis donationis, concluſio de contractibus ſine ſolemnitatibus factis locum habet.*

6 *Dos quando non eſt cauſa finalis, ſed ſolummodò impulſiua donatio priuilegiata dici non poteſt, cùm aliàs donans etiam abſque dotis conſideratione donatura fuiſſet.*

7 *Matrimonium non dicitur cauſa finalis donationis, cùm aliæ cauſæ præter eum coniunctim exprimantur.*

8 *Donatio ſine ſolemnitatibus an ſuſtineatur, etiamſi aliæ cauſæ præter dotis & matrimonij in ea fuerint expreſſæ.*

9 *Donatio facta Patri vt facilius filiam dotet, nullius præſertim determinati matrimonij ratione habita, non priuilegiata, ſed ſimplex cenſetur.*

10 *Donatio ob paupertatem facta non ſubſiſtit cùm talis qualitas non probetur.*

11 *Coniunctio ſanguinis, amor, & beneuolentia quandò in donatione concurrunt, eandem potius ex coniunctione in inſtrumento expreſſa, quàm ex paupertate non expreſſa proceſſiſſe præſumitur.*

12 *Defectus Conſanguineorum in donatione an ſit attendendus, quando aut adeſſe non poterant, aut donatrici male affecti vocandi non erant.*

13 *Cognitio cauſæ ob quam citati conſanguinei teneātur nec ne interuenire, Iudici non partibus ſpectat.*

DECISIO CCCXIV.

SENTENTIAM Rotalem, qua firmatum fuerat donationem à Delia factam ſuſtineri non poſſe ex defectu ſolemnitatum cōfirmandam eſſe DD. cenſuerunt.

Validitas non controuertebatur, & Iuſtitia abunde apparebat ex duabus deciſionibus 1 coram R.P.D. meo Albergato emanatis† cōtractum enim donationis abſque interuentu proximiorum celebratum non ſeruata forma, quæ pro validitate erat omnino ſeruanda *Fenzon. ad ſtat. Vrb. cap. 151. lib. 1. num. 13. & ſeq.* cum aliis ibidem relatis ſuſtineri non poſſe paſſim reſpondit Rota, *vt in deciſionibus penes eundem Fenzon. relatis in annot. eiuſdem cap. 151. fol. 338. num. 1. & in allegatis in prima deciſ.* 2 *R.P.D. mei Albergati in princ.* cùm † maximè de ſui natura donatio damnum, & præiudicium donantis contineat, *Alban. conſ. 77. n. 22. & conſ. 100. num. 5. Pic. ad ſtat. Vrb. gloſſ. 7. num. 17. & Rota penes eundem dec. 40. num. 7. & coram Bu-* 3 *ratt. dec. 924. num. 15.* & præſertim à muliere facta, in qua fraus veriſimiliter interceſſiſſe creditur, vt conſuluit idem *Alban. conſ. 77. num. 22. Rota dec. 102. num. 8. par. 2. diuerſ.* eo faciliùs; quia donatricem fuiſſe non modicæ leuitatis apparet, vt deducitur *in 1. deciſ. R.P.D. mei Albergati, §. Conſiderabant, & in ſecunda in principio.*

Nec obſtare viſum fuit obiectum denuò acriter ab Informantibus pro ſororibus de Sebaſtianis adductum, quod nempè in† do- 4 natione per Deliam facta non requirebantur ſolemnitates, ex quo proceſſerit ex cauſa dotis dictarum ſororum eo magis attendenda, quia inſpecto eorum ſtatu ſint pauperes, ſicque ex duplici priuilegio dotis, & piæ cauſæ huiuſmodi contractus à requiſitis ſtatuti ſolemnitatibus dici debuerit exemptus vt de donatione dotis contemplatione ſequuta tradit Salicet. communiter receptus, *in l. final. num. 4. C. de iur. dot. Bald. nouell. de dot. priuileg. 47. num. 48. Neguſ. de pignor. par. 8. membr. 1. num. 23. Rota dec. 490. num. 4. par. 4. recent. & coram ſa. me. Greg. dec. 563. num. 11. & ſeqq.* & admittunt etiā deciſiones in hac cauſa editæ, & de donatione in piam cauſam ob paupertatem idem *Bald. Nouell. de dot. par. 5. nu. 4. & par. 6. priuil. 48. num. 2.* & firmat prima deciſio cauſæ coram bo. me Dunozetto, *§. Indubitata.*

Quia placuit iterum reſponſio quod pri- 5 ma concluſio procedit quando dos, ſeu matrimonium fuit cauſa finalis donationis in pro-

propoſito autem cum Delia in ſua donatione nõ expreſſerit ſolam cauſam dotis verùm & affectionis, beneuolentiæ ſanguinis coniunctionis, & quia ſic ex ſua mera, & pura munificentia, & liberalitate ſibi placuit de rebus ſuis diſponere, quinimò voluerit etiã puellas habere quantitatem donatam etiamſi non nuberent, quodq. vna moriente, altera ſuccederet, & vltima liberam haberet diſponendi facultatem de bonis donatis, matrimo-
6 nium, & † dos non dicitur cauſa finalis, ſed ſolummodo impulſiua, & exinde donatio dici non poterat priuilegiata, & abſque ſtatuti ſolemnitatibus valida, cùm aliàs donãs etiam abſq; dotis conſideratione fuiſſet donatura *Caſtr. conſ. 345. num. 1. lib. 1. Surd. conſ. 361. num. 19. & 33. Gionagn. conſ. 83. num. 46. & ſeqq. Add. ad Buratt. dec. 861. num. 9. litt. A.* & ponderando eademmet verba appoſita in controuerſa donatione, ibi: *Adhoc, vt decentius ipſæ nubant, & facilius propoſitum Deo ſeruiendi adimpleant,* firmauit *Rota coram Buratt. dec. 924. nu. 8.* & in fortioribus terminis, & verbis magis
7 efficacibus cenſuit Rota matrimonium non fuiſſe cauſam finalem donationis, cum aliæ prout in præſenti fuerint coniũctim expreſſæ cauſæ plenè articulo diſcuſſo coram *Merl. dec. 229. per tot. confirmata in deciſ. 392. corã eod.*

Nec in propoſito aduerſantur iterum allegatæ deciſiones *Seraph.* 201. 210. & 232. in
8 quibus fuit firmatum † donationem ſubſiſteri etiam ſine ſolemnitatibus, quamuis aliæ cauſæ præter dotis, & matrimonij fuerint expreſſæ. Quippè in illis agebatur de certo, & determinato matrimonio, & donatio facta fuerat ipſi puellæ immediatè non autem eius patri, vt in præſenti, ad effectum vt poſſit filias dotare, tunc enim licet facta fuerit
9 donatio in dictam cauſam, vt nempè facilius dotet dicitur ſimplex, & non priuilegiata, vt conſiderat *Caſtr. d. conſ. 345. nu. 1. circa med.* nullius præſertim certi, & determinati matrimonij ratione perhabita *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 1. num. 16. 17. & 18. Rota in d. deciſ. 229. coram Merl. ſub num. 12.*

10 Quo verò ad † paupertatem eo magis ſubſiſtere viſa fuit reſponſio quod ;talis qualitas non probatur, vt aduertunt R. P. D. mei Albergati *prima §. neque donatio, & ſecunda § rurſus,* quin adhuc probata n õ releuaret. Tu m quia nulla facta fuit de paupertate mentio in donatione, ſicque donatariã conſideratam non fuiſſe dignoſcitur. Tùm etiam quia cùm cõ-
11 currant, † coniunctio ſanguinis, amor, & beneuolentia præſumitur donationem ex coniunctione in Inſtrumento expreſſa potius quã ex paupertate non expreſſa proceſſiſſe per *Text. cap. Requiſiuiſti 15. de teſtib. ibique Abb. nu. 8. 23. & 24. Barbat. num. 21. Cephal. conſ. 216. nu. 17. cum ſeqq.* & latè firmant deciſiones cauſæ in §§. *nuper allegatis.*

12 Nec fortiùs vrget, quod † defectus conſanguineorum Deliæ in donatione non ſit attendendus, vel quia tanquam abſentes adeſſe non poterant, vel quia eidem Deliæ malè affecti non erant vocandi.

Siquidem præſentia ſatis remanſit probata ex Teſtibus Felicis datis *in Summario primæ deciſionis num. 6.* eſtque penè in confeſſis, dùm confugitur ad aſſertam illorum diffidentiam pro euitanda neceſſitate eos vocandi, & differentia præter quod non probatur, etiam cõceſſa non releuaret niſi quando fuiſſent cita-
13 ti ad intereſſendum, cùm † Iudici non partibus ſpectet cognitio cauſæ, ob quam citati tenẽatur, nec ne interuenire, & aduertit fusè *Pic. ad ſtat. Vrb. cap. 151. gloſſ. 19. nu. 10. 14. & 15. & melius num. 24.*

Et ita vtraque Parte Informante reſolutum fuit.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO

Sacræ Rotæ Decano.

Tridentina Altaris.

Veneris 29. Aprilis 1661.

ARGVMENTVM.

Beneficium quando litigioſum dicatur Inhibitio in quantũ operatur. Litis initium vtrum in poſſeſſorio an in petitorio pendeat vndè dignoſcitur. Innouatio an attentata inducat, & an per deficientiam præſentatorum lis extincta dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Beneficium pendente lite eſt litigioſum, & proindè ad actum nouæ prouiſionis deueniri non poteſt.*
2 *Inhibitio in citatione emanata actus poſtea geſtos vitio attentatorum inficit.*
3 *Inhibitio ligat manus eam obtinentis, vt deindè aliquid innouare non poſſit.*
4 *Lis in poſſeſſorio pendens beneficiũ litigioſum non reddit, nec collationem impedit.*
5 *Lite in petitorio ſuper titulo Beneficij fuiſſe, quomodo probatur.*
6 *Verbum* ſpectare, *petitorium inuoluit, & titulum reſpicit.*
7 *Clauſula* quam, & quas, *in quantum operatur.*
9 *Innouatio circa collationem lite pendente attentata cenſetur.*
9 *Collatione attentatorum vitio infecta, poſſeſſio ſequeſtranda venit.*
10 *Lis an per deficientiam præſentatorum extincta dicatur.*
11 *Regula, quod lite ſublata euaneſcat Inhibitio, quomodo procedit.*
12 *Lite per renunciationem non extincta Capitulum alij præiudicare non poteſt.*
13 *Patronus, quando eſt in cauſa, lis per renunciationem vnius præſentati non extinguitur.*

DECISIO CCCXV.

CONFERENDO Ioanni Bonhomo Altare, de quo agitur Capitulũ Tridentinũ attentaſſe reſolutum fuit ſub die prima Martij 1630.* Et ex iiſdem rationibus Domini ſteterunt in deciſis, quia † pendente in hoc
1 Sacro Tribunali lite per viam appellationis interpoſitæ ab eodem Capitulo Beneficium erat litigioſum, & proindè non poterat ad actum

actum nouæ prouiſionis deueniri, *cap. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. Rota coram Card. Seraph. dec. 990. num. 5. coram Eminentiſſimo D. Cardin. Otthobono deciſ. 93. num. 1., & 2. Leodien. Beneficij 23. Martij 1648. coram bo: me: Peutingerio §. Ex his igitur, & in Papien. Bonorū 5. Martij 1657. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. fin.* Præcipuè, quia exequuta
2 fuerat ſolita citatio cum † Inhibitione, quæ operatur, vt actus poſteà geſti vitio attentatorum ſint infecti, vt poſt alios dictum fuit *in Leodien. Officij, ſeù Cappellaniæ Epiſcopalis 4. Maij 1654. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano in princ.*,
3 & † ligat manus eidem obtinenti Inhibitionem, vt non poſſit deindè aliquid innouare, *Rota in Romana Iuriſpatronatus de Vanguana*, poſt *Marcheſ. de Commiſſ. part. 2. fol. 294. nu. 3., Buratt. deciſ. 262. nu. 2., & in Romana Pratenſi fideicommiſſi de Attauantibus prima Iulij 1658. coram R. P. D. meo Priolo, §. fin.*
4 Nec in facto ſubſiſtit, quod ſolùm in † poſſeſſorio pendeat lis, quæ non reddit bonum litigioſum, nec collationem impedit, iuxtà *deciſ. Caſſad. 2. in princ. vt lit. pend.* Quia imò ſuper titulo Beneficij inter partes erat contro-
5 uerſia in † petitorio, vt deducitur non ſolum ex eo, quod Iudex pronunciauit Patronatum ſpectare ad Laurentium de Baſſis, quod ver-
6 bum † *ſpectare*, inuoluit petitorium, & titulum reſpicit, vt in terminis attentatorum aduertit *Gratian. diſcept. 157. nu. 20. Rota coram Duran. deciſ. 200. numer. 4., Montis Alti Beneficij 15. Decembris 1645. coram bo: me: Bichio, §. Nam quicquid, & in Piſcien. Iuris Conferendi 14. Ianuarij 1658. coram me in princip.* Sed etiam, quia
7 in cōmune aderat † clauſula *quam, & quas, &c.* cum omnibus emergeñ, annexis, cònexis, &c quæ operantur, vt lis in petitorio dicatur introducta ſuper titulo Beneficij, quod proindè dicitur effectum litigioſum, *Add. ad ſanct: mem: Gregor. deciſ. 125. num. 17. Adden. ad Buratt. deciſ. 925. nu. 3. Rota deciſ. 342. num. 2. par. 1. recent. deciſ. 200. num. 5. coram Caual., Gerunden. Prioratus 27. Iunij 1644. coram bo: me: Bichio §. Tum etiā, Firmana, ſeù nullius Beneficij 14. Aprilis 1660. coram R. P. D. meo Celſo ſub §. Et lis, & in Vicentina Beneficij 10. Decembris proximepræteriti coram me, §. Accedente.*

Præterquamquod agitur hodie ad effectū attentatorum inter Collatores, & Patronos, vt infrà, quæ attentata intrant quando circà
8 collationem † lite pendente ad actum innouationis deuentum fuit, vt per *Rotam in Placentino Cappellaniæ 31. Maij 1605. coram bo: mem: Hieronymo Cardinali Pamphilio, §. Nec refert*, & alij *in deciſ. §. Sine quia.* Et proindè venit
9 ſequeſtranda † poſſeſſio iuxtà ſtylum huius Sacri Tribunalis, *Archid. in cap. Qui res num. 9. verſic. Ex quibus Iuribus 11. quæſt. 1. Rota coram Verall. deciſ. 157. par. 3. Caual. deciſ. 175. num. 4. & in Piſtorien. Theſaurariæ 31. Ianuarij 1648. coram Reuerendiſſimo Terracinen.*
10 Non etiam releuat, quod fuerit † extincta lis per deficientiam Præſentatorum, quorum vnus profeſſionem emiſit in Religione Capuccinorum; Alter verò Ius ſuum liberè dimiſit in manibus Capituli, lite autem ſubla-
11 ta euanuiſſe dicebatur † Inhibitio, & potuiſſe Capitulum ſuum Ius antiquum exercere, quia hæc procederent ſi lis fuiſſet inter ſolos præſentatos, ſed cauſa non ſolùm inter ipſos, vt dixi, fuerat introducta, ſed inter Capitulum, & Patronos ſuper pertinentia Beneficii, cum illud liberum, iſti verò Patronale Beneficium eſſe contenderent; Proindèque illis de medio ſublatis lis in ſuo robore remanet inter Capitulum, & illos de Baſſis, qui reperiuntur in ſententia de partibus appellatione in cōmunione æquè princi-
12 paliter nominati, & per talem † renunciationem ea non extincta, non potuit Capitulum alium præiudicare ſine vitio attentatorum, iuxtà *conſ. Caldaſ. primum, vt lit. pend. Lancell. de attentat. part. 2. cap. 4. in præfat. num. 302., & ſeq. verſ. Quarto quod, & ſub num. 767. verſ. Tertio, Rot. coram Caual. deciſ. 280. nu. 1. Et in Cremonen. Præpoſituræ 27. Iunij 1644. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado. §. Et licet Orlandottus*, vbi
13 in ſpecie, quod non dicitur † extincta lis per renunciationem vnius præſentati, quando Patronus eſt in cauſa, & in ſimilibus terminis *coram Pen. deciſ. 896. num. 3. & ſeqq.*

Quod autem Begnudellus non poſſit de attentatis opponere cum non eſſet in lite, non viſum eſt Dominis obſtare, quia ex offi-
14 cio † Iudex, cuius Maieſtas læſa fuit attentata reuocare poteſt, vt præter relatos in *cap. Bona 50. ſub num. 15. de appell. Rota in Melenitana Parochialis 30. Ianuarij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. final.* Prout etiam
15 ex † officio ad ſequeſtri appoſitionem deueniri poteſt, *Rota coram ſan: mem: Gregor. deciſ. 91. n. 8. & 9. Taruiſina Menſionariæ 30. Aprilis 1593. coram bo: me: Cardinali Arrigonio, & in dicta Cremonen. ſub §. Et conſequenter.*

Et ità vtraque, &c.

☞ *Deciſio iſta, quæ hic allegatur in hac eadem cauſa emanata ſub die prima Martij anni præteriti 1660 coram eodem bo: mem: Leone Veroſpio, impreſſa eſt ſuprà in hac part. 13. Recent. deciſio 170.*

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononieñ Legati, & Legitimæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Legitimæ ſuplementum cum petatur ex diſpoſitione legis, & contrà Teſtatoris voluntatem, an ſit petendum actione perſonali, vel hypothecaria hic plenè dilucidatur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtitutus in re certa pro omni, & toto eo, quod prætendere poteſt, à quacunque alia detractione excluditur.*
2 *Legatum factum pro omni, & toto eo, quod prætendere poteſt, inofficioſi Teſtamenti querelam excludit.*
3 *Teſtamento pro ſubſtinendo ſufficit, quid minimum inſtitutionis titulo relinquere.*

4 *Legi-*

4 *Legitima vbi eſt relictum minus, debet pro eius ſup: plemento agi.*
5 *Legitima ſupplementum petitur actione perſonali contrà hæredes inſtitutos.*
6 *Actio hypothecaria, & immiſſio dantur ſolum pro executione diſpoſitionis Teſtatoris.*
7 *Hæredes inſtituti conueniendi ſunt iudicio ordinario.*
8 *Legitimæ ſuplementum etiam actione hypothecaria poteſt peti pro veriori opinione.*
9 *Legitima cui debetur competit rei medium* l. final. C. de edict. Diu. Adr. tollen.
10 *Et quomodo hoc intelligatur, & procedat.*
11 Text. diſpoſitio in l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. *quo cauſa intret.*
12 *Legata actione hypothecaria ſunt petenda.*
13 *Teſtatorum voluntates ſunt plenius adimplendæ.*

DECISIO CCCXVI.

VOLVIT Marchio Franciſcus Pyrrhus Maluetius, quod in Dote conſtituta D. Mariæ Hieronymæ eius filiæ nuptæ Marchioni Sigiſmundo Maluetio, comprehenderentur ſcuta 5000. detrahenda ex bonis fideicōmiſſarijs Marchionis Pyrrhi eius Aui, iuxtà facultatem ab eodem in ſuo Teſtamento attributā Herculi filio, & alijs deſcendeñ.

Mortuo dicto Marchione Franciſco Pyrrho Comitiſſa Iulia Maria eius ex dicta Maria Hieronyma prædefuncta neptis, vti hæres Matris, inſtabat ſibi ſolui legatum ſcut. 5000. & immitti in poſſeſſionem bonorum prædicti Frāciſci Pyrrhi eius Patrui materni pro legitima ſibi in illis debita. Rota reiecta prima parte Dubij concernente Legatum, ad aliam particularem diſputationem denegauit pro legitima prætenſam Immiſſionem.

Fundamētum reſolutionis fuit, quia idem Marchio Franciſcus Pyrrhus inſtituta hærede Marchioniſſa Iulia eius Matre cum ſubſtitutione ad fauorem Sororis, & filiorum ma-
1 ſculorum, † reliquit libr. mille ipſi Comitiſſæ Iuliæ nepoti iure Inſtitutionis, & omni alio meliori modo pro omni, & toto eo, quod ex ſua hæreditate prætendere poſſet,
2 ob † quod legatum non licet eidem contratabulare, nec querelam inoſſicioſi Teſtamen-
3 ti proponere ad illud rumpendum, † cum hodie pro ſubſtinendo Teſtamento, quidquid eſſet de iure *noſtrum*, ſufficiat quid minimum Inſtitutionis titulo relinquere, §. *Tam autem Inſtit. tit. de inoff. Teſtam. Clar. in §. Teſtamentum quæſt. 38. num. 9.* & ibi *Add. Rot. coram bon: mem:*
4 *Merlin. deciſ. 778. num. 9.*, & † vbi relictum ſit minus legitima debet agere, vt ad illius integram portionem ſuppleatur, *l. Omnimodo 30. C. de inoff. Teſtam. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 3. par. 1 num. 1. Craſſ. in §. Teſtamentum quæſt. 25. num. 20.*
5 *Rot. vbi proximè.* Ad † conſequendum verò huius legitimæ ſupplementum, quod petitur contrà voluntatē Teſtatoris non valet intentare hyppothecariam, nec iudiciū Immiſſio-
6 nis, † quæ ſolùm datur pro plena exequutione diſpoſitionis Teſtatoris, ſed debet agere condictione ex lege, & ſic actione perſonali
7 contrà hæredes Inſtitutus, † à quibus eſt petendum in Iudicio ordinario, *Gloſſ. in l. Omnimodò 30. verb. Exigue, C. de inoff. Teſtam. Salyc. in l. Scimus nu. 5. vbi de Communi C. eodem, Socc. in l. Ex toto 8. nu. 3. ff. de leg. primo, Corn. conſ. 26. nu. 10. verſ. Nec obſtant lib. 3. Rimin. Iun. conſ. 139. num. 35.*, & reiecta ſententia *Fulgoſ. in conſ. 83. & Dec. conſ. 235.* exiſtimantium, quod ſicuti pro ea parte legitimæ, quæ fuit relicta indu-
8 citur, † ita quoque pro ſupplemento inducta intelligitur hanc contrariam, vti veriorem tenent *Giouagn. conſ. 2. num. 1. & 5. & conſil. 9. num. 8 lib. 2. Peregr. de fideicomm. art. 36. num. 82. verſ. In ſupplemento autem, & num. 151. Mant. de Tac. lib. 2. cap. 121. num. 72. & 73. Grat. diſcept. for. cap. 198. nu. 20. Merlin. de legit. lib. 3. tit. 3. quæſt. 1. num. 5., & lib. 5. tit. 4. quæſt. 2. num. 3. & ſeq. Hier. Laur. deciſ. Auenionen. 52. ſub nu. 5. & in fin. Rot. coram Put. dec. 133. par. 2. in correct. deciſ. 184. nu. 6. p. 4. diuerſ. impreſſ. etiā poſt Statil. Pacif. de Saluian. Interd. deciſ. 60., & in recent. deciſ. 419. nu. 1. par. 2. Deciſ. 273. num. 4. par. 4., deciſ. 291. num. 7. par. 7. in Amerina Caſtri Guardiæ 10. Martij 1651. §. Nihilominus, & 16. Iunij eiuſdem anni § Vltimo, coram Reuerendiſſ. Archiepiſcopo Tarraconen.*
9 Non obſtat, quod † cui debetur legitima competat remedium, *l. fin. C. de edict. D. Adr. tollen. Merlin. de legit. lib. 5. tit. 4. par. 3. num. 3. Rot. poſt eundem deciſ. 97. n. 3., & in Peruſina Succeſſionis 23. Ianuarij 1654. ſub §. Ab hac autem, coram*
10 *R. P. D. Veroſpio*, quia † id intelligitur, & procedit cōcluſio quādo petens legitimam eſſet in illo ſcriptus hæres, aut ei in Teſtamento legata, & per eum peteretur eo modo, & for-
11 ma, ſub qua fuit relicta, † his enim caſibus pro ea conſequenda intrat diſpoſitio *l. final.*
12 ſicuti † pro cœteris legatis competit hypotheca, *ex l. prima, C. Comm. de legat. Giouagn. dict. conſ. 2. nu. 3. Rot. apud Reuerendiſſ. Vrgell. dec. 185. num. 4. cum ſeqq.* At quando non agitur iure Inſtitutionis, vel Legati, ſed petitur ex diſpoſitione legis ſimpliciter contrà voluntatem Teſtatoris, vt hic, quo Marchio Franciſcus Pyrrhus in dicto ſuo Teſtamento reliquit libras mille pro omni eo, quod poſſet prætendere Iure cautum non reperitur, quod pro illa detur hypotheca pro legatis introducta, vt plenius voluntates defunctorū adimpleantur, vt dicunt *Alex. conſ. 117. n. 21. litt. B. Mant. de Tacit. vbi ſuprà n. 27. & 28. & 44. & ſeqq. Peregr. dec. 37. per tot. & ſignāter n. 5. & q. 18.* vbi reſpondet contrarijs, *& in tract. de fideicom. in cit. art. 36 nu. 49. Giouagn. d. conſ. 2. nu. 5. Fontan. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 8. par. 3. num. 52. & ſeqq. Rot. apud Put. deciſ. 39. par. 2., & deciſ. 89. nu. fin. poſt Merlin. de legit.*, & in alijs adductis in præcitata *Tudertina Succeſſionis, coram Reuerendiſſ. Papien. dicto §. Iuſtitiam autem.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Vrgenſis Præceptoriæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſione actuali probata, mandatum de manuten-

manutenendo prouiſo Apoſtolico non eſt denegandum: citatio Principalis non eſt neceſſaria, citato Procuratore generaliter conſtituto, cuius proteſtatio in contrariũ non admittitur; Cùm ſemel acceptaus mandatum poſtea Procuratorem ſe eſſe negare non poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſo Apoſtolico de Beneficio in menſe reſeruato vacante mandatum de manutenendo eſt concedendum.*
2 *Poſſeſſio actualis ex Inſtrumento adeptionis probata, alio anteriori non poſſidente, ad effectum manutentionis ſuffragatur.*
3 *Continuatio actus beneficij vſque ad tempus motæ litis ex iure præſumitur, cùm actus intermedius non interuenerit.*
4 *Poſſeſſio data danda eſt manutentio.*
5 *Citatio Principalis collitigantis ad effectum inſtituendi contrà eum Iudicium præcedere debet.*
6 *Procuratore à parte generaliter conſtituto, cum eo prius citato iudicium inchoari poteſt.*
7 *Cauſæ beneficiales etiam generali mandato includuntur, nec egent ſpeciali.*
8 *Proteſtatio Procuratoris in actis facta ſe Procuratorem Partis eſſe non velle, an eundem à dicto onere eximat.*
9 *Procurator ſemel omnes cauſas generaliter acceptans non ſe ad aliquam reſtringendo, amplius ab ea diſcedere, & talem eſſe negare non poteſt.*

DECISIO CCCXVII.

RESPONSVM fuit pro Euſebio Informante, illi videlicet dandum eſſe † mandatum de manutenendo in poſſeſſione controuerſæ Præceptoriæ, de qua vti reſeruata per obitum Laurentij Alegie de menſe Martij 1657. Sede Epiſcopali vacante per Regulam ſecundam Cancellariæ, *Gonzal ad reg. 8. gloſſ. 24. num. 6., & gloſſ. 51. num. 52. Lotther. de re benef. lib. 2. quæſt. 34. nu. 5. Rota coram bo: me: Merl. deciſ. 629. nu. 8., & in Gerunden. Parochialis 3. Decembris præteriti coram me, §. Parochialis,* tandem fuit à Sãctiſſimo prouiſus ſubſequuta † actuali poſſeſſione, vt docuit per publicum Inſtrumentũ adeptionis, quod alio tunc non poſſidente, vt præſumitur, niſi oſtendatur alterius anterior poſſeſſio ſuffragatur ad effectũ manutentionis, *l. Prædia, & ibi Bart. de acquir. poſſeſſ. & l. non idcirco, C. de fid. Inſtr. Rota coram ſan: me: Gregor. XV. deciſ. 268. num. 1., & poſt Modern. de manut. deciſ. 1. & 4. num. 1.,* de cuius † actus continuatione vſque ad tempus motæ litis vltrà Iuris præſumptionem, dùm actus intermedius non interuenerit, *l. ſiue poſſidetis, C. de probat. Alciat. præſumpt. 21. Rota apud eund. Poſth. dec. 20. nu. 4.* Conſtat ex deputatione eiuſdem Euſebij in locum Vicarij abſentis ab eodem ante diſceſſum Capitulo ad id congregato factæ, & ex pluribus alijs actibus Capitularibus per Beneficiatos, & alios recenſitis in atteſtationibus, *in Summario relatis.* † Data autem poſſeſſione danda eſt manutentio, *vulgato §. Retinendæ Inſtit. de interd. l. Attilius,* vbi *Caſtrenſ. de donat., Alex. conſ. 88. num. 3. lib. 5.*

5 Non obſtat, quod ad † inſtituendum Iudicium contrà Didacum in cauſa Principalem collitigantem, & ab Vrbe abſentem debuit præcedere citatio, quam tamen fuiſſe factam minimè conſtat, quia cùm ab illo fuerit conſtitutus † Procurator generalis ad omnes cauſas motas, & mouendas cum alijs clauſulis ampliſſimis ſufficit fuiſſe citatum dictũ Procuratorem, & cum eo iudicium potuit inchoari, *l. ſolent, ff. de alim., & cibar. legat. l. tertia. C. de Proc. l. cum Clericis,* & ibi *Bald. ſub num. 3. C. vndè vi, l. ſi dictum fuerit, §. Præſente, ff. de euict.* & ità in praxi ſeruari teſtantur, *Scacc. de Iudic. lib. 2. cap. 8. num. 666., & 671. Rot. deciſ. 16. Iudic. in antiqu., Caſſad. deciſ. 1. de dilat. Achill. de Graſſ. deciſ. 16. in fin. de dol., & contum., ſan: mem: Gregor. XV. deciſ. 127. num. 8.* & ibi *Add. nu. 12.,* & procedit etiamſi agatur de cauſa beneficiali, quia † in generali mandato etiam cauſæ beneficiales includuntur, nec ſpeciali egent, *Vant. de nullit. & defect. mandat. nu. 93. verſ. Cauſa verò, Aegid. deciſ. 5. in princ., & deciſ. 27. ſub nu. 2. de Procur. in nou. coram Buratt. deciſ. 927. num. 6., & in recent. deciſ. 599. num. 6. par. 4. tom. 3.*

8 Nec afficit † proteſtatio per dictum Procuratorem in actis facta ſe non eſſe, nec velle eſſe dicti Didaci Procuratorem, quia cùm ab initio, quo fuit conſtitutus ad omnes prædictas cauſas, mandatum exhibuerit, & † generaliter acceptauit non ſe reſtringendo ad aliquam cauſam, non poteſt amplius ab ea diſcedere, & talem eſſe negare, *ad Text. in l. ſi mandauero 22. §. Sine autem, C. mand., Rota coram Put. deciſ. 212. lib. 2. in correct.,* admonens cautos Procuratores producere mandatum per compulſum, & poſteà illud in illa cauſa tantũ acceptare, *& in Perusina Dotis 17. Maij 1632. coram bon: mem: Dunozetto, impreſſ. apud Gilian. ad Statut. Peruſ. in ordine 120.* relatum per *Modern. Ceſenaten. de citat. par. 5. cap. 14. num. 230.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO,
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Florentina Oratorij.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Filiatio an ex ſolo matrimonio probetur, & an ſtante matrimonio filius ex adultero natus cenſeri debeat? Teſtes in re occulta, & antiqua deponentes quales eſſe debeant? An de auditu, & publica voce, & fama ſufficiant? Coniecturæ vrgentes filiationem etiam concludunt; qua plenè iuſtificata, in Patronatu, de quo agitur, ſtante legitimatione ſucceſſionem ex priuilegio Authorum competere, dubitari non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Filius ſtante matrimonio potius ex Marito, quàm ex Adultero genitus cenſetur.*
2 *Matrimonium ſolum filiationem non probat, niſi cohabitatio Coniugum tempore cõceptionis, & facilis*

cilis Mariti acceſſus ad Vxorem inſimul iuſtificetur.

3 *Allegans ſe eſſe filium adulteri, maritum non habuiſſe acceſſum ad matrem ipſius de tempore conceptionis, aut eam cognoſcere non potuiſſe, probare tenetur.*

4 *Præſumptio, quòd filius durante matrimonio non ſit natus ex adultero, Chriſtianæ pietati conformis videtur.*

5 *Præſumptio,* l. miles, *quando filius ſe ex viro matris natum allegat, in eiuſdem odium, & præiudicium retorqueri non debet.*

6 *Filiatione concludenter iuſtificata, præſumptio legis excluditur.*

7 *Præſumptio ex contrarijs probationibus, & præſumptionibus ſuffocatur.*

8 *Teſtes aliàs inhabiles ad probãdã rem, quæ occultè geri ſolet admittuntur, nec perſonales exceptiones contrà eos recipiuntur.*

9 *Teſtes, quando ſunt perſonæ bonæ conditionis, & famæ in quacunque materia admittuntur.*

10 *Teſtes de auditu deponentes, cùm agatur de re antiqua, nec ſint, qui de viſu deponère poſſunt, ſufficienter probant.*

11 *Filiatio in antiquis à Teſtibus de publica voce, & fama optimè iuſtificatur.*

12 *Fama probata cenſetur, etiam ſi Teſtes à quibus audiuerint non dicant.*

13 *Depoſitio per verba* fuit, *&* eſt; *non requiritur dum etiã de tempore ante motam litem depoſuiſſe conuincitur.*

14 *Coniecturæ vrgentes filiationem optimè cõcludunt.*

15 *Pater legitimando filium, eumque in vltimo Teſtamento vti talem in certa ſumma inſtituendo, probationi filiationis magnum adminiculum præbet.*

16 *Diſpenſatio ad ſuſcipiendos Ordines ſacros alicui vti filio naturali talis Viri ex Muliere coniugata impetrata, filiationis probationem conſtituit.*

17 *Filiatio ex præſentatione de aliquo tanquam de familia facta colligitur.*

18 *Filiatio ex vacatione beneficij ab ipſa Collitigante probatur.*

19 *Præſumptio legis quoad filiationem ſtantibus geminatis confeſſionibus tàm defuncti, quàm hæredis, penitus eliditur, & remouetur.*

20 *Legitimatus ex priuilegio Patronorum in quibuſcunque beneficijs etiam Eccleſiaſticis ſuccedit.*

DECISIO CCCXVIII.

DECISVM fuerat in hac cauſa 31. *Martij* 1655. *coram bo: me: Bichio*, & prius in alia deciſione impreſſa *in Recent. dec. 363. par. 5.* non conſtare de filiatione Horatij ex Lucretia de Puccis, ac proindè Iuſpatronatus, de quo agitur, per obitum Roberti vltimi ex deſcendentibus Antonij de Puccis Fundatoris de Gentilitio euaſiſſe hęreditarium, & ſpectare ad D. Octauiam Capponiam vxorem, & hæredem vniuerſalem d. Roberti. Verùm pluries repropoſito articulo, tãdem DD. cenſuerunt recedendum eſſe à deciſis.

1 Licet enim † Maria Bellafagiana tempore conceptionis, & natiuitatis Horatij nupta eſſet Michaeli Erminio de Luculena, ità vt potius ex Marito, quam ex Adultero natus, ac genitus de Iure præſumatur, iuxtà *Textum l. Miles, §. Defuncto, ff. ad leg. Iul. de adult.*

Nihilominus, ſiue ſit attendenda illa opinio, quod ad illum effectum non ſufficit ſola probatio matrimonij, niſi inſimul iuſtificetur † cohabitatio Coniugum tempore con-

2 ceptionis filij, vel facilis acceſſus Mariti ad Vxorem, vt videtur eſſe de mente, *Text. in l. filius, ff. qui ſunt ſui, vel alien. Iuris*, in illis verbis, ibi: *Qui cum vxore ſua aſſiduè moratus, &c. Surd. conſ. 1. num. 54. verſ. Et non obſtat, & nu. 55. Rota coram Merlin. deciſ. 438. nu. 18. & 19., & repet. in recent. deciſ. 409. ijſdem numeris part. 5., in Auenionen. Alimentorum 28. Ianuar. 1647. §. Nam quatenus, & in Romana filiationis 27. Iunij 1650. §. Quia prætermiſſis, coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado Prodatario, & in Viterbien. fideicommiſſi 2. Maij 1653. coram R. P. D. meo Veroſpio in fine verſ. Dum maximè.*

Siue verior ſit ſententia, quod præſumptio

3 d. legis adeò fortis ſit, & efficax, vt † allegans eſſe filium Adulteri ipſe probare teneatur, quod tempore ſuæ cõceptionis Maritus non habeat acceſſum ad eius Matrem, vel ob aliquam grauem infirmitatem eam non poſſet cognoſcere, vt voluerunt, *Pariſ. conſ. 64. nu. 5. & 6. vol. 3. Brun. conſ. 15. nu. 20. Petr. de fideicom. quæſt. 21. num. 36. Sperell. deciſ. 164. num. 14. Rot. in Romana de Bonellis 29. Nouembris 1613. §. Præſertim, verſ. Et debet omninò, & 28. Nouemb. 1614. ſub §. Accedit, coram bo: me: Vbaldo Sen.*, vbi quod potiùs pręſumendum eſt honeſtum poſſibile, quod filius ſit natus ex matrimonio, quam poſſibile inhoneſtũ, quod ſit natus ex adulte-

4 rio, cum huiuſmodi † præſumptio Chriſtianæ etiam pietati videatur conformis; *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Victorijs 5. Martij 1655. §. Et quamuis prædicta, coram Reuerendiſſimo Zarate Epiſcopo Segobien., & in Romana, ſeù Sabinen. fideicommiſſi 24. Maij 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. nec refert*, vbi quod tunc præſump-

5 tio † *l. miles*, inducta eſt fauore filij, nec debet in eius odium, & pręiudicium retorqueri, quando allegat ſe eſſe filium Mariti ſuæ Matris, ſecùs autem quãdo allegat ſe eſſe filium Adulteri, quia tunc habet præſumptionem legis contrà ſe.

In propoſito verſamur extrà terminos huius difficultatis, quia hodie concludenter videtur probatum per plures Teſtes remiſſoriales, quod de tempore quo Maria Horatium concepit, retinebatur à Laurentio in Palatio eius Villæ nuncupatæ, *Olineto*, conſtructo ad inſtar arcis ſub arctiſſima cuſtodia, vnicuique prohibito acceſſu, quodque Michael eius Maritus habitabat in loco Luculenæ diſtante à dicta Villa per 25., ſeù 30. milliaria circitèr eratque ſexagenarius timidus, & imbecillis, è cõtrà verò Laurentius Amaſius Vir potens, & nobilis, ac magna animi ægritudine, quæ Zelotipia dicitur effectus, & ſignanter tempus cõceptionis percutiunt, & de eo deponunt primus tertius, & nonus ſuper quarto articulo per hæc, & ſimilia verba, ibi: *Et ſuper quarto: Diſſe eſſer vero, che nel tempo, che eſſo Sig. Lorenzo Pucci ingrauidò detta*

Maria

Maria, e che fù concepito, e generato il detto Signor Horatio, il Marito di detta Giouane ſtaua, & habitaua lontano., cioè à Luculenſi, che è lontano dalla Villa d'Olineto penſo in circa 25., ò 30. miglia, &c. e ciò, che detto Marito di detta Giouane non poteua in modo alcuno hauere acceſſo alla detta ſua moglie, ſi per la detta lontananza, come ho detto, come anco perche detto Signor Lorenzo per l'amor grande, che portaua alla detta Bellafagiana, e per hauer lei vn figliuolo non permetteua, nè hauerebbe permeſſo, che il Marito, che era Contadino, e perſona baſſa, nè qualſiuoglia altro ſi foſſe accoſtato in alcuna maniera à detta Giouane, e perciò la teneua all'Olineto à caſa ſua molto ben cuſtodita : vt latius in *vltimo Summario DD. de Puccis num. 4.*

Dum igitur prædicti Teſtes iuſtificantur, nec dum natiuitatem Horatii in propria domo Laurentij, ſed etiam continuam retentionem Mariæ eius Matris de præciſo tempore ſuæ conceptionis ſub tam arcta cuſtodia, & in loco adeò diſtante à domicilio Viri, vt proindè moraliter impoſſibilis ad eam omninò eſſet tam ipſius, quam aliorum acceſ-
6 ſus † probata vtique remanet ad iſtum effectũ eius filiatio ex ipſo Laurentio Adultero, & excluditur præſumptio legis, quæ, (vt omnes cõueniunt) eſt Iuris ſimpliciter, non autẽ
7 Iuris, & de Iure, & ſic † tollitur, & ſuffocatur ex contrarijs probationibus, & præſumptionibus, vt benè in terminis reſpondent *Alciat. conſ. 40. num. 7. verſ. Et regula, §. Defuncto lib. 6., Gozzad. conſ. 18. num. 4. verſ. Decimoquarto omnes, & nu. 46. Roland. à Valle conſ. 22. nu. 22. verſ. Vbi inquit quod abſentia lib. 3. Giouagn. conſ. 21. nu. 1. in fine verſ. Quod in caſu iſto lib. 1. Creſcent. deciſ. 1. circà med. verſ. Si tamen illa qui fil. ſint legit.*

Non obſtat, quod ex dd. Teſtibus plerique ſint perſonæ humilis conditionis, & omnes deponant de auditu.

Prima enim exceptio remouetur tam ratione loci, quam ratione materiæ, cum aga-
8 tur de re geſta in loco rurali, & † quę occultè geri ſolet, ſaltem abſque participatione Virorum, qui probi ſint, nobiles, & honeſti, indeque ad eam probandam admittuntur Teſtes aliàs inhabiles, nec contrà eos recipiuntur exceptiones perſonales, *ad Text. in l. Veniens il ſecondo in fine de Teſtibus, Rot. in terminis in Romana Filiationis 16. Iunij 1611. coram bo: me. Pirouano §. final. deciſ. 314. num. 27. par. 6. rec. in Romana Hæreditatis de Gratianis 28. Maij 1649. coram me, & in dicta Viterbien. fideicommiſſi coram R. P. D. meo Verospio §. Horum autem,* ac in proximis terminis ad effectum probandi copulam pro nullitate matrimonij, *in Romana nullitatis Matrimonij 19. Februarij 1646. coram bo: me: Arguelles.*
9 Cum de cætero ſint † perſonę bonę conditionis, & famę admitterentur etiam in quacumque alia materia, *cap. ſi quis,* vbi *Butr. & Felin. nu. 8. de Teſtibus, Specul. eodem tit. §. primo num. 61. Caſar de Graff. deciſ. 9. num. 5. de Teſt. Rota poſt ſecundum vol. conſil. Farinacc. deciſ. 83. num. 2., & coram Buratt. deciſ. 552. num. 11., & deciſ. 725. num. 12.*

Secundo, nec etiam obſtat aduertendo, quod Teſtes non deponunt ſimpliciter de auditu, non ſpecificando à quibus audiuerint, ſed quilibet aſſerit audiuiſſe à ſuis maioribus, ſpecificando identificè Patrem, Auum, Patruum, & alios, *dicto Summario num. 3. & 4.*
10 Ideò † cum agatur de re valdè antiqua, cum Horatius natus fuerit anno 1554., & lis mota anno 1620. circiter, vtique Teſtes de auditu admittuntur ob difficultaté inueniendi alios, qui poſſint deponere de viſu, *Bart. in l. Conuenticula nu. 6. de Epiſcop. & Cleric. Abb. in cap. Licet ex quadam nu. 1. de Teſtib. Aretin. conſ. 37. nu. 3. poſt med. Alex. conſ. 187. num. 21. lib. 2. Dec. conſil. 322. num. 8. Corn. conſ. 135. num. 20. lib. 1. Card. Mantic. deciſ. 134. num. 3. Buratt. deciſ. 572. nu. 13. & 27.* Certius cum vltra auditũ à maioribus deponant etiam de publica voce, & fama, percutiendo, vt colligitur ex tota ſerie depoſitionum, etiam ipſum tempus ante motam litem, quod gratis alias controuertebatur,
11 filiatio † enim in antiquis optimè probatur à Teſtibus de publica voce, & fama, *Rota apud Put. deciſ. 506. nu. 2. & 3., & per eos lib. 2. in corr. & coram Buratto deciſ. 147. num. 5.,* in quibus firmatur, quod tempus annorum 60. ad hunc
12 effectum eſt antiquum, † fama verò probata eſſet, etiamſi Teſtes non dicerent à quibus audiuerint, vt tradit *Bald. communiter receptus. in cap. per tuas poſt princ. verb. publicè de probat. Caſſador. deciſ. 3. num. 4. eodem tit. Caputaq. deciſ. 7. par. 2., & coram Andr. deciſ. 45. num. 6.,* nec eſt
13 neceſſe quod † deponant per verba *fuit, & eſt,* quoties, vt hic ex circumſtantijs facti colligitur depoſuiſſe etiam de tempore ante motam litem, vt benè reſpondit *Rot. in recent. deciſ. 283. nu. 14. par. 8. cum alijs per Adden. ad Gregor. deciſ. 277. num. 10. verſ. Si tamen ex tota facti ſerie.*
14 Præterea concurrunt etiam quamplures coniecturæ, quæ vrgentes ſunt, & vehementes, & hanc filiationem optime concludunt. Primo enim adducuntur facta, & geſta per Laurentiũ, nam non ſolum paſſus fuit, quod Horatius naſceretur in propria Domo, ſed imò curauit, quod Sacro Baptiſmatis Fonti vti proprius filius exhiberetur, & tanquam talis in libro Baptiſmali deſcriberetur, cum proprijs ſumptibus, cura, & vigilantia, ſemper vti à ſe genitum aluit, & educauit, cumque vti ab ipſo ſusceptum ex muliere coniu-
15 gata † legitimari curauit anno 1557. à DD. de Campeggijs, & anno 1577. illum tanquam eius filium, & de familia Puccia Procuratorem conſtituit ad præſentandum ad Eccleſias Parochiales Sancti Bartholomæi, & S. Nicolai Collis Pacti de Iure Patronatus dictæ Familiæ, qui præſentauit Andream de Gauinis, & præſentatio effectum ſortita fuit, mediante actuali Inſtitutione, ac demum anno 1592. in ſuo vltimo Teſtamento annua ſcuta 400. Iure Inſtitutionis, & omni alio meliori modo eidem reliquit, quæ actualiter ipſi ſoluta fuerunt, *dicto Summario num. 19. 20. 31. 32. 33. 38., & 39.*

Secundo, illamet ipſius Horatij, aliaque ab eo procurata de anno enim 1564. tanquã

16 naturalis † Laurentij ex muliere coniugata diſpenſationem impetrauit à Sede Apoſtolica ad ſuſcipiendos Ordines ſacros, eiuſque vigore de anno 1576. vti filius Laurentij iam ad Sacros Ordines, & ad Beneficia diſpenſatus ab eadem Sede Apoſtolica prouiſus fuit de Subdecanatu Eccleſiæ Cathedralis Florentiæ; & anno 1586. ad eius fauorem tamquam filij Laurentij vnici ex Patronis reſeruata fuit ſuper fructibus Parochialis Eccleſiæ S. Bartholomęi de Iurepatronatus Familię Puccię annua pēſio duc. 80. auri de Camera. De anno autem 1594. orta lite coram Ordinario Florentino inter Horatium, & Aſcanium Puccium hæredem Laurentij occaſione officij militis S. Petri emanauit ſententia ad fauorem Horatij, & tam in articulis, quam in poſitionibus, & ſententia Horatius enunciatur filius Laurentij, taliſque pariter enunciatur tam in alia ſententia ab eodem Ordinario lata de anno 1596. in caſu reductionis laudi, quam in libris publicis Gabellarum, & Eccleſiæ Cathedralis Ciuitatis Florentiæ eodem *Summ. num. 22. 23. 24. 26. 27. 30. 35. & 37.*

Tertiò geſta à tota familia Puccia, & præ-
17 cipuè tanquam † filius Laurentij præſentatus fuit à Iacobo Puccio ad ſimplex Beneficium, ſeu Cappellaniam ſitam in Eccleſia Parochialis S. Michalis de Iurepatronatus d. familiæ, & ſucceſſiuè ab Ordinario inſtitutus, ac pluries Horatius inuitatus fuit ad prandiū in die feſtiuitatis S. Sebaſtiani à Fratribus Cōuentus Sanctiſs. Annunciatæ quo die ex lege fundationis inuitari debent duo de Familia Puccia *dicto Summar. num. 40. & 42.* & ſic habetur poſitiua probatio totius Familiæ quæ id non permiſiſſet, niſi verè, & realiter eſſet talis.

Quartò demum concurrunt actus facti à
18 Roberto de Puccis, † & ab ipſa D. Octauia Capponia collitigante eius hærede, nam Robertus anno 1576. Horatium tamquam filium Laurentij Procuratorem conſtituit ad præſentandum ad d. Parochialem Eccleſiam S. Nicolai Collis pacti, & inſuper in proprijs libris eum deſcripſit, & adnotauit, vti filium Laurentij. Octauia verò ſecuta morte ipſius Horatij alium præſentauit ad Subdecanatum Eccleſiæ Cathedralis Florentiæ ſub expreſſa aſſertione quod vacabat per obitum Horatij filij Laurentij de Puccis, eodem *Summ. n. 25. & 41.*

Ex quibus circumſtantiis tam vrgentibus, & vehementibus facti veritas ſufficienter remanet comprobata. Præſertim quia nullus adducitur actus à Marito factus, ex quo deſumi poſſit, quod Horatium vnquam agnouerit in filium ſuum, & dum hodiè dumtaxat agitur de præiudicio Roberti, ſeu dictæ Octauiæ eius hæredis ad effectum ſolius ſucceſſionis in hoc Iurepatronatu vtique ſtan-
19 tibus † geminatis confeſſionibus, tam ipſius Roberti quam eiuſdem D. Octauiæ hæredis præſumptio legis pro ipſis non eſt admodū efficax, imò in ipſorum præiudicium ex prę-ſtatis eorum cōfeſſionibus, & actibus per eos geſtis faciliùs eliditur & remouetur, vt benè tradunt *Pariſ. conſ. 9. num. 44. cum ſeqq. & nu. 84. lib. 2. Decian. conſ. 1. num. 127. verſ. tertio reſpondeo lib. 3. Scip. Theodor. alleg. 18. num. 48. & ſeqq.* vbi quod non licet hæredi cōtrouertere has aſſertiones defuncti cum alijs per *Rot. coram Meltio deciſ. 488. num. 30. & in dicta Romana Filiationis 27. Iuny 1650. coram Eminentiſsimo D. Card. Corrado.*

Nec applicantur auctoritates, & deciſiones in contrarium allegatæ, cum procedant in caſibus valdè diuerſis à noſtro in quibus præcipuè agebatur de præiudicio tertij, qui nunquam agnouerat, neque tractauerat collitigantem vti filium adulteri, & in quibus non aderant probationes nec coniecturæ ita concludentes eius filiationem, cum præciſa qualitate quod ſua mater detineretur tempore conceptionis, & partus in propria Domo Adulteri ſub arctiſſima cuſtodia prohibito acceſſu tam mariti quam aliorum.

Firmata itaque filiatione Horatius omninò ſucceſſibilis erat in hoc Patronatu ob ampliſſimam legitimationem R. D. de Campeggiis, quorum priuilegium in verbis expreſsè habilitat legitimatos ad ſuccedendum in quibuſcumque bonis etiam Eccleſiaſticis, vt habetur ex lectura illius apud *Lap. de illegit. Commen. 3. §. 1. ſub nu. 33.* & latè reſpondit *Rot. coram Card. Seraph. dec. 5. per tot.*

Et ità vtraque Parte Informante &c.

R. P. D. CERRO

poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Vineæ.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Emphytheuſis Eccleſiaſtica, cum de ſui natura non ſit trāſitoria ad hæredes extraneos, ideoque fruſtratoriæ ſunt clauſulæ, in perpetuū, Ad ſimiles habendum &c. & alia plura de quibus hic, in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non tranſit ad hæredes extraneos.*

2 *in Emphyteuſi, quænam linea veniat attendenda.*

3 *in Emphyteuſi Eccleſiaſtica intrat deuolutio, dum linea extincta eſt, nam non admittuntur in ea, extranei.*

Quamuis in conceſſione, adſit clauſula in perpetuum, & ad habendum, num. 3.

4 *Clauſula, in perpetuum, appoſita in conceſſione de ſui natura non ad extraneos tranſitoria, perpetuatur quidem inter perſonas comprehenſas, illa tamen non extenditur ad perſonas comprahenſas, num. 4.*

Vnde non extenditur ad perſonas extraneas, non vocatas, num. 4.

3 Clau-

5 *Clauſule, ad habendum, poſita in conceſſione emphiteuſis Sequitur naturam contractus, cui apponitur.*

Clauſula ad habendum, non immutat naturam contractus, cui apponitur, ſed reſtringitur ad eius limites, num.5.

6 *Clauſula ad habendum, dum eſt cæterata, & non fuit extenſa, non operatur ſuos effectus.*

7 *Clauſula ad habendum &c. appoſita in conceſſione emphyteuſis, mitigatur ab alijs clauſulis reſtrictiuis.*

8 *Clauſula, ad habendum, quando reddatur inefficax, & ſuos non operetur effectus.*

Et quando nihil operetur quamuis ampliſſime ſit extenſa, num.8.

9 *Locationis contractus bonorum Eccleſiæ tranſit etiam ad perſonas & hæredes extraneos.*

10 *Locatio, vel emphyteuſis an dicendus ſit contractus, ſi verba conceſſionis, ſonent in vtrunq; contractum.*

11 *Emphyteuſis, & non locatio dicenda eſt illa conceſſio, ſi fuerit appoſitum pactum deuolutiuum, in caſu non ſolutionis Canonum per triennium.*

12 *Laudemij actualis ſolutio, indicat contractum eſſe minimè locationis, ſed emphyteuticum.*

13 *Laudemium non ſoluitur, niſi contractus ſit emphyteuticus.*

14 *Bonorum Eccleſiaſticorum natura, non immutatur, dum inualidè fuerunt tranſmiſſa ad extraneos.*

15 *Bona Eccleſiaſtica, ſi concedantur alicui, vt etiam ad extraneos poſſint tranſire hæredes, requiritur beneplacitum Apoſtolicum.*

16 *Beneplacitum Apoſtolicum quando non adeſt, in conceſſione emphyteuſis bonorum Eccleſiæ, non immutatur eorum natura.*

Et ſic tranſire non poſſunt ad hæredes extraneos.

17 *Conſtitutio Vrbani VIII. 159. §. 15. circa finem, præſeruat tantum præſcriptionem centenariam concurrentibus ſuis requiſitis, & n.18.*

19 *Præſcriptio centenaria, vt ſuos operetur effectus, debet in facto ſubſiſtere.*

20 *Bona Eccleſiaſtica inualidè alienantur ſine Beneplacito Apoſtolico.*

21 *Conceſſiones validæ bonorum Eccleſiaſticorum veniunt tantum attendendæ, & non inualidæ.*

22 *Præſcriptio centenaria debet eſſe completa, vt poſſit allegari.*

23 *Bona emphyteutica alienans ſine beneplacito Proprietarij cadit ab eis.*

24 *Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate non extenditur ad caſus non expreſſos.*

25 *Auctoritate propria non poteſt Dominus directus ingredi poſſeſſionem.*

26 *Et maxime ſi deuolutio non ſit ita clara, & 27.*

28 *Contra deuolutionem, quando fuit indicatum, ſignum eſt quod non eſt ita clara.*

DECISIO CCCXIX.

RESOLVTVM fuit conſtare de deuolutione ad fauorem Monaſterij S.Crucis in Hieruſalem, quia cum non controuertantur dominium Eccleſiæ identitas Vineæ, & obitus Olimpiæ Barlæ ſine deſcendentibus, &

agatur de Emphyteuſi Eccleſiaſtica, quæ de
1 ſui natura † non tranſit ad extraneos, quāuis conceſſa pro hæredibus, & ſucceſſoribus, & alijs allegatis plenè reſponſum fuit in *Caietana bonorum 3. Decembris 1646. & 10. Iunij 1648. coram me, quarum prima impreſſa eſt in 9.par.recent.dec.427. num.4.*

Vtique extincta linea illorum de Barlis
2 per obitum dictæ Olimpiæ, † quæ linea at, tendenda eſt, dum ipſi vineam de qua agitur titulo emptionis acquiſiuerunt ab inueſtitis anno 1600. præuio expreſſo conſenſu Proprietariorum *Andr.de Iſern.in cap.1.nu.8.verſ. alij dicunt*, qui ſuccedere teneantur cū alijs allegatis *in dec.186.num.1.cum ſeqq.par.6.rec.& in Romana Cenſus 28.Iunij 1658.coram R.P.D.meo Beuilaqua §.nec releuationem in fine.*

3 Locus eſt deuolutioni nō † obſtan. clauſulis *in perpetuum & ad haben.* Prima enim oppoſita in conceſſione de ſui natura ad ex-
4 traneos non tranſitoria† perpetuam quidem conceſſionem inter perſonas comprehenſas, illam tamen non extendit ad extraneos non vocatos §. *Emphyteuſim verſ.licentia Authent.de non alienan.Card.Mant.de tacit.& ambigu.lib.27. tit.10.num.21.Rot.in recent.dec.381.nu.4. par.5. dec.211.num.7.& 8.& deciſ.217.n.7.par.6. & in d.Caietana coram me.*

Secunda verò ſemper intelligitur ſecundum naturam contractus, cui adijcitur nec
5 illam † immutat, ſed reſtrictionem recipit ad eius limites, *vt probant auctoritates allegatæ in eadem Caietana & ſignanter in prima impreſſ. à num.11. cum ſeqq. & in Romana deuolutionis Domus 4. Decembris 1651.§.contrarium tamen coram bon.me. Bichio*, maximè quia non fuit exten-
6 ſa, † ſed cæterata *Buratt.dec.89. num.5. & 6. Merlin.dec.792.num.24.* & ſit modificata ab il-
7 lis verbis † *prout de ſimilibus verbis fieri ſolet.* Quibus ſtantibus procedens clauſula *ad ha-*
8 *ben.* † nihil operatur quamuis ampliſſime fuiſſet extenſa, *vt reſpondit Rota coram Cardin. Seraph.dec.794.num.8.& dec.1290.nu.12. coram Coccin.dec.715.num.10.in recent.dec.86. num.18. & dec.310. num.18. & 19.par.5.apud Salgad. in Labyrinth.Creditor deciſ.35.num.4.& 5.& in alia Romana Deuolutionis Domus 5.Maij 1660. coram Reuerendiſſ.D.meo Papien.*

9 Nec ſubſiſtit, quod contractus † ſit locationis, non autem Emphyteuſis, qui de ſui natura tranſit ad extraneos *iuxta dec.Buratti 334.per totam.*

Quia licet in verbis conceſſiones promiſ-
10 cuè loquantur de locatione, †ac de Emphyteuſi nonnulla tamen concurrunt, quæ abſolutè indicant, & demonſtrant contractum non eſſe locationum, ſed Emphyteoticum, & ſignanter pactum, quod in caſu non ſo-
11 lutionis canonis per † triennium Vinea deuolueretur ad Monaſterium vna cum omnibus melioramentis, vt in terminis ponderauit *Rot.coram Card.Seraphin.dec.286.num.13.* & præceteris actualis ſolutio laudemij Ab-
12 bati, & Monachis, facta vt conſenſū† præſtarent venditioni fauore illorum de Borbis *Summar.Monaſterij num.4.* laudemium enim

non ſoluitur, niſi de Emphyteuſi,& non de-
13 betur † niſi alienans propriè,& verè ſit Em-
phyteuta *Capic.Latr.deciſ.18. num.12. verſ.quod quando Buratt.dec.601.num.5. Rot.in rec. dec.14. num.46.& 47.& dec.128.num.1.par.6. in Romana deuolutionis Vineæ 14.Maij 1646. coram Reuerendiſs.Papien.§. quæ ſanè effectuatio verſ. pro cuius etiam in dicta Romana deuolutionis Domus 4. Decembris 1651. coram bo.me. Bichio §. His poſitis verſ. & denique vbi in ſpecie cum hoc fundamento reſpondet ad dictam deciſ.334. eiuſdem Buratti in obiecto allegatam,* cum in eius caſu non adeſſet conuentio, nec ſolutio laudemij.

14 Non obſtat, quod vinea alienata † fuerit
in extraneos & penes eos per plures annos
15 extiterit, quia dum deficit † beneplacitum
Apoſtolicum, non fuit mutata natura Em-
phyteuſis Eccleſiaſticæ excluſiua extraneorũ
16 neque † Eccleſiæ præiudicatum, vt in ter-
minis fuit reſponſum *in dicta Caietana bonorum coram me in prima num.15. in ſecunda ſub §. nec contrarium, & in Rauennaten.bonorum 4.Iunij 1649. coram Reuerendiſs. Archiepiſcopo Tarraconen. §.vltra quod.*

Deficit ſiquidem Apoſtolicum benepla-
18 citum, nam expreſſum † non exhibetur,
præſumptum verò ſuſtulit Conſtitut. 159. Vrbani VIII. ſan. mem. quæ ſub §. 15. *circa finem. verſ. nec etiam ſolum præſeruauit centena-*
18 *riã præſcriptionem,*† cõcurrentibus de iure re-
quiſitis & immemorabili, quæ per ſacros Canones, ſeu Concilia vniuerſalia, vel Conſtitutiones vel ordinationes Apoſtolicas non ſint reprobata.

Prætenſa autem centenaria in facto non
19 ſubſiſtit. Tum quia † ab anno 1549. quo
primo loco hæc Vinea in Emphyteuſim cõceſſa fuit ad annum 1641. promulgatæ Cõſtitutiones per viam legis generalis nõ effluxerunt niſi anni 92. Tum etiam quia non eſt attenden. iſta conceſſio cum in ſpecie ob defectum beneplaciti Apoſtolici per duas
20 ſententias † in iudicatum tranſactas, execu-
tas, & à partibus acceptatas declarata fuit nulla, & inualida, ſed attendenda eſt noua conceſſio anni 1563. per Eccleſiam facta cum expreſſa reſeruatione beneplaciti Apoſtolici poſtquam vigore dd. ſententiarum
21 poſſeſſio † Vineæ actualiter aſſecuta fuerat,
cuius vigore dicebatur eidem incorporata. *& dixit Rot.coram Card.Canal.dec.398.ſub nu.8. vſque ad finem in Portuen. Stagni 10. Iunij 1641. coram Card.Panzirolo in rec.dec.89.nu.94.& ſeqq. par.9.in Rauennaten.Domus 17. Martij 1651. coram Reuerendiſs.Archiepiſcopo Terraconen.§.quoniam verſ. tum denique, & plenius in dicta Romana deuolutionis Domus 3. Decembris 1651. & 21. Iunij 1652. coram bon. mem. Bichio, & 20. Iunij 1653. coram R.P.D. meo Veroſpio.* Ac dicto
22 anno 1563. † vſque ad annum 1641. ſunt
tantum anni 78. omnino inſufficientes pro centenaria.

Imò etiam ex capite dd. alienationum, quæ poſt venditionem factam Barlis ſecutæ fuerunt, clara redditur deuolutio cum om-
23 nes † factæ fuerint ſine conſenſu proprieta-
riorum *cap.potuit de locat.& in l.final. C. de iur. Emphit.*

Quia vero pro Monaſterio petebatur mãdatum de aſſociando, ſuper quo dubium in Rota propoſui ſuper eo Domini habuerunt difficultatem, quia pactum capiendi poſſeſ-
24 ſionem † propria auctoritate eſt reſtrictum
ad caſum non ſolutionis Canonũ per triennium, & vltra cum de Iure ob prætenſam deuolutionem ex capite lineæ finitę, vel alie-
25 nationis † non poteſt Dominus directus in-
gredi in poſſeſſionem propria auctoritate, vt tradunt *Gabriel.conſ.88.num.23.lib.1. Afflict.deciſ.97.num.2.& 3. Rot.in rec.dec.85.num.4.verſ. non obſtat quod Abbas par.2.* ſaltem quando de-
26 uolutio non eſt adeò † clara, & perſpicua,
vt nullam prorſus indaginem requirat, nul-
27 lam † patiatur exceptionem, vt declarauit
Rot.coram Andr. deciſ.61. num.7. ad med.& apud Poſth.de manut.deciſ.111.num.8.& dec.168.nu.7. & in Romana Domus 25.Februarij 1647. §.prætenſio vero cum ſeqq.& 9.Decembris 1650. §. nec refert coram R.P.D. meo Celſo, quod caſui noſtro non conuenit tam ex ſupra deductis, quam etiam ex quo in prima inſtantia pronunciatum fuit contra deuolutionem, quod
28 etiamſi † non ſubſiſtat nihilominus oſtendit
rem non eſſe adeo claram, vt requiritur ad effectum aſſociationis.

Et ita fuit reſolutum lineam eſſe finitam & factum eſſe locum deuolutioni vtraque parte informante &c.

REVERENDISSIMO D.ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Bononienſis Pecuniaria.

Luna 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Hæreditas vti lucrum, ita damnum ex negotio proueniens ſentire debet. Verba per modum deſiderij, & conſilij expreſſa quomodo intelligenda. Aes alienum ex cauſa negotii per ordinationem Patris contractum, non obſtante fideicommiſſo aut prohibitione alienationis de bonis fideicommittentis eſt perſoluendum; & filius nomine proprio negotiando dum perſonam ſocij repræſentat, à Creditoribus ad ſolutionem compellitur, cũ etiam in ſolidum teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Aere alieno occaſione negocij de ordine Patris continuati contracto, filius & bona hereditaria, ac ſi ipſe Pater contraxiſſet ad ſolutionem tenentur.*

2 *Hæreditas, damna occaſione negotij prouenientia ſentire, & æs alienum ſoluere debet.*

3 *Lucrum ex negotiatione proueniens hæreditatis commodo cedit.*

4 *Verba per modum deſiderij expreſſa abſolutam neceſſitatem important.*

5 *Verba per modum conſilij prolata fideicommiſſum impor-*

important ; quando ex ipſo diſpoſitionis contextu talis voluntas Teſtatoris apparet.

6 *Patre dante facultatem expendendi nomen ſuum in negocio, bona eius hereditaria obligata remanent, ne contrahentes ſub fide publica decipiantur.*

7 *Aes alienum per ordinationem Patris ex cauſa negotij contractum, non obſtante fideicommiſſo aut prohibitione alienationis ex eiuſdem bonis ſolui debet.*

8 *Ordinatio ob libertatem Commercij facultatem alienandi neceſſariam importat.*

9 *Alienatio cùm ſit incompatibilis cum fideicommiſſo, idem in alijs bonis non alienandis ordinatum intelligi debet.*

10 *Continuatio negotij dum ſine obligatione bonorum fieri non poterat, æs alienum proinde ex iiſdem Iuſtè ſoluitur.*

11 *Difficultates, quæ extra dubium propoſitum excitantur, in Tribunali Rotæ ad particularem diſpoſitionem reijciuntur.*

12 *Filius declarando ſe nomine proprio negocium velle retinere, non ſolùm Patris, ſed etiam ſocij perſonam repræſentat.*

13 *Filius ratione ſocij à Creditoribus ad ſolutionem compelli poteſt, cùm etiam in ſolidum teneatur.*

14 *Præceptum Adminiſtratori negotij factum ne pecunias filio conſignaret, cum inſcijs & non citatis Creditoribus factum fuerit, illis præiudicare non poteſt.*

15 *Exceptio dilationis à nonnullis Creditoribus conceſſa, dum reſpicit exequutionem, in eo Iudicio eſt diſcutienda.*

DECISIO CCCXX.

NEGOTIVM artis ſericæ, quod ſub nomine Ioannis Patris proximè mortui, & proprio exercebat Matthæus Muſcardinus in ſuo Teſtamento anno 1640. condito continuari voluit à Paulo eius filio, ordinando quod opera Caroli Martelli tunc negotio præpoſiti vteretur. Succeſſiuè Paulus, præuia librorum iudiciali approbatione obtenta à Iudice, & conſulibus Mercatorũ declarauit velle negotium etiam ad propriũ ipſius computum continuare ſub nominibus tamen Ioannis, & Matthæi de Muſcardinis. Sequuta eiuſdem Pauli decoctione obtulit ipſe Creditoribus libr. 2000. annuas viſque ad eorum ſatisfactionem, & cum nonnullis ipſorum concordauit. Sed Angelus Pagnonus, & litis conſortes obtinuerunt per ſententiam declarari d. concordiam eos non afficere qua deinde per aliam in Curia reuocata in tertia Inſtantia propoſui dubium an hæreditas Matthæi Muſcardini, & Paulus eius filius etiam nomine proprio teneantur erga Pagnonum, & litis conſortes; & DD. affirmatiuè reſponderunt. Nam reſpectu hæ-
1 reditatis Matthæi † æs alienum de quo agitur contractum fuit occaſione negotij poſt eius mortem de illius ordine continuati. Vnde bona eius hæreditaria perinde tenentur, ac ſi ipſe contraxiſſet & Paulum, alioſque negotiationi præpoſuiſſet *l. 1. §. Magiſtrũ Nauis & ſeq. ff. de Exercit. action. Bartol. in l. cum tabernam 34. in fin. verſ. quod tamen intellige ff. de pignor.* cum alijs relatis per *Modern. de Pignor. lib. 2. tit. 1. quæſt. 45. num. 69.* & admittit *Rot. deciſ. 269. num. 5. par. 6. rec.*

2 Et ſumma quidem ratione nam † hæreditas incommodum, & damna ſentire debet occaſione negotiationis prouenientia, & æs alienum ſoluere *l. Mutius 30. ff. pro ſocio l. manifeſtiſſimè 22. §. ſed cum in ſecundum in fin. C. de furt. Mantic. de Tacit. lib. 6. tit. 19. nu. 7. Rot. in Rauennaten. bonorum 27. Iunij 1659. coram Reuerendiſſimo Papien. §. nec ex mandato in fin.* ſicuti †
3 vtilitatem, & lucrum ſi quod ex negotiatione proueniſſet eiuſdem hæreditatis commodo cedere debuiſſet *l. qui negociationem 59. ff. de Adminiſtr. Tutor. Surd. dec. 15. num. 28. & ſeq. Rot. poſt alios in Cathacen. Hæreditatis 28. Apr. 1653. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Quia cum iſta, & in Bonon. ſeparationis bonorum 28. Iunij 1658. §. nec vrgere, & 18. Iunij proximi præteriti coram Reuerendiſſimo Papien.*

Nec contrariatur huic fundamento, quod Matthæus non ordinauerit abſolutè proſequutionem negotij, ſed ſolum id expreſſe-
4 rit † per modum deſiderij. Nam omiſſo, quod contrarium deducebatur ex præcepto abſoluto retinenti Martellum, reſponſum fuit quod verba etiam per modum deſiderij expreſſa abſolutam neceſſitatem important *l. etiam hoc modo 118. l. & eo modo 121. ff. de legat. primo Peregr. de fideic. art. 1. num. 47. & ſeq.*
5 Et † verba etiam per modum Conſilij expreſſa fideicommiſſum important, quando ex ipſo diſpoſitionis contextu, vt in præſenti talis apparet Teſtatoris voluntas *l. fideicommiſſa 11. §. hæc verba ff. de leg. 3. Rimin. Iun. conſil. 700. num. 15. Cardin. Mantic. de coniect. lib. 8. tit. 1. ſub num. 12. verſ. ſed tamen.* Et vlterius ſiue per modum conſilij, ſiuè per modum præcepti hæc diſpoſuerit Matthæus negari
6 non poteſt quin dederit † facultatem expendendi eius nomen. Vnde ne contrahentes ſub fide publica remaneant decepti bona eius hæreditaria ſunt obligata *Bartol. in l. eandem 9. ſub num. 9. verſic. ſi vero talis negociatio ff. de duob. reis* quem ſequitur *Rot. Genuen. dec. 97. num. 1. Oſaſch. deciſ. 150. num. 3. & 4. Rot. in Romana Societatis de Rotignis 19. Iunij 1645. §. quia cum inter & 2. Martij 1646. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. 1. in fine, & coram R. P. D. Bourlemont 31. Ianuarij proximi præteriti.*

Prout etiam non obſtat, quod Matthæus fideicommiſſum in omnibus bonis ſuis conſtituerit ſub ſtrictiſſima prohibitione alienationis. Nam ob ſupraſcriptam eius ordina-
7 tionem † æs alienum ex cauſa negocij contractum non minus ſolui debet ex eius bonis, quam ſi idem æs alienum contraxiſſet, non obſtante fideicommiſſo; aut prohibitione alienationis *l. filius familias 117. §. Diui ff. de legat. 1. Surd. conſ. 7. num. 23. Mantic. de coniect. lib. 9. tit. 8. num. 11. Peregr. de fideic. art. 40. nu. 18. & 22. Rot. coram Buratt. dec. 920. num. 3. & deciſ. 134. num. 3. & 4. par. 5. rec. Romana fideicommiſſi de Cartulis 20. Nouembris 1647. coram R. P. D.*
8 *meo Veroſpio §. his alienationibus* † Talis enim or-

ordinatio ob libertatem commercij inter Mercatores neceſſariam importat facultatẽ
9 alienandi quæ tanquam † incompatibilis cũ fideicommiſſo hoc ordinatum intelligi debet in alijs bonis, quæ occaſione prædicta non alienareutur *l.Titius 54.ff.ad S.C.Trebell. Gabr.conſ.99.num.10. & ſeqq.lib.1. Menoch.præſumpt.149.num.137. & ſeq. lib.4. Rot. deciſ.186. num.3. & ſeqq.par.4.tom.2. Bonon. Domus de Malaſia 25. Iunij 1632. coram bon.mem.Card. Veroſpio §. nec hæc facultas, & alijs relatis in Romana locorum Montium 16. Iunij 1659. §. Quamuis enim & 5. Martij 1660. §. Quoniam verba coram R.P.D. meo Priolo, & 10. Decembris eiuſdem anni coram R.P.D. meo Taia.*

Parum etiam releuat, quod Teſtator cõmendauerit Carolum Martellum pro adminiſtratione Negotij ſolum durante Triennio Quia obligationem non deducebant principaliter Domini ex acceſſoria huiuſmodi cõmendatione,ſed ab ipſamet Principali diſpoſitione Matthæi extendentis enixam volun-
10 tatem continuationis negocij quæ † cum haberi non poſſet ſine obligatione bonorum eiuſdem,ex illis proinde æs alienum ſolui debet *vt ſupra*. Nec in preſenti diſputari debet de inopia dictæ hæreditatis aut illius diminutione, quæ prætenditur reſultare ex deductione dotium Vxoris, & filiarum Matthæi ac ex legatis ab eo factis in ſuo Teſtamento. Quia hæc omnia ſunt extra præſens dubium in quo ſtrictè diſputatur. An hæreditas Matthæi, & Paulus nomine proprio teneatur. Et de prædictis agendum erit particulariter quando Creditores pro ſatisfactione
11 inſtabunt. In † hoc enim Sac.Tribunali ad particularem diſputationem reijciuntur difficultates, quæ extra dubium propoſitum excitantur, vt ſeruatum fuit *in Romana fideicommiſſi 5. Decembris 1655. coram R. P. D. meo Veroſpio*. Et ſæpè in alijs.
12 Quo verò ad † Paulum nomine etiam proprio teneri viſum eſt DD. quia cum ipſe poſt mortem Matthæi in libris negocij deſcripſerit, & publicè declarauerit velle ſe nomine proprio negotium retinere, & proſequi, hinc benè deducitur, quod ipſe non ſolum Patris perſonam repræſentat, ſed etiã
13 ſocij qua † ratione poteſt ad ſolutionem cõpelli à Creditoribus, qui ſub hac fide cum d. Negotio contraxerunt cum teneatur in ſolidum, *Menoch.conſ.410.nu.45.& ſeqq. Surd. deciſ.213.num.2. & ſeqq. Rot.Gen.deciſ.2.nu.43. & deciſ.30.num.5.Rot. coram ſa.me.Greg.dec.302 num.1.& deciſ.246. à num.5. vſque ad 16.par.6. rec. & in Peruſina Prædij 14. Martij 1639. coram me in puncto* Etiam ſi Exequutores Teſtamentarij obtinuerint præceptum fieri Adminiſtratori, ne pecunias ex negotio prouenientes Paulo conſignarent. Vltra quod enim
14 de tali † præcepto non conſtat tanquam factum inſciis, & non citatis Creditoribus illis præiudicare non poteſt, qui fidem vtriuſquuti ſunt, vt latè deductum fuit *in d.Romana Societatis de Roſignis coram Reuerendiſſimo Terracinen. & R.P.D. meo Bourlemont*.

Nec denique in præſenti habita fuit in cõ-
15 ſideratione † dilatio à nonnullis Creditoribus Paulo conceſſa. Nam vltra quod non carebat ſuſpicione ob Interuentum matris, & ſororum Pauli. Aduertebant DD. quod hæc exceptio non eſt præſentis indaginis eo, quia reſpicit exequutionem, & in eo iudicio diſcutienda erit vt ſeruatum fuit *in Romana Tranſactionis 30. Aprilis 1660. coram R.P.D. meo Celſo §.final.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 2. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Mulier hæres purè inſtituta ob non contractũ Matrimonium cum Pronepote Teſtatoris à cõmodo ſuæ portionis non cadit, cùm in pœnalibus dolo aut proteruia non interueniente pœna niſi ſit explicita, & literalis nũquam ſit inducenda, & libertas Matrimonij tanquam fauorem publicum reſpiciens ſemper amplectenda cenſeatur.

SVMMARIVM.

1 *Mulier hæres purè inſtituta, caducitatem non ſibi ſed Pronepoti ob non contractum matrimonium iniunctam rationabiliter credit, adeoque ſi alteri nupſit excuſanda venit.*
2 *Cauſa qualibet in materia pœnali excuſat.*
3 *Articulus, quando eſt dubius, & ex coniecturis pendet, ad effectum pœnæ non releuat.*
4 *Error Iuris ambiguus ad euitandam pœnam bonam fidem Agentis cauſat.*
5 *Pœna adiecta pronepoti anne etiam hæredem extraneam, quæ non debet eſſe melioris conditionis, quàm conſanguineus, includat.*
6 *In pœnalibus ſtricta fit interpretatio ſecundùm, quod verba ſonant, & non vltra.*
7 *Pœna priuationis niſi ſit explicita, & litteralis nunquam eſt inducenda.*
8 *Pœna priuationis extenſionem etiam ex Identitate rationis non admittit.*
9 *Voluntas expreſſa Teſtatoris, quando apparet, à præſumptione Conſanguinitatis, vel maioris affectionis non eſt arguendum.*
10 *Teſtator hæredi pœnam adijciens caſu quo Matrem & cohæredem vexaret, etiam in caſu quo Pronepoti non nuberet ſi voluiſſet pœnam adiciſſe præſumitur.*
11 *Pœna priuationis contrauenientibus voluntati Teſtatoris indiſtinctè irrogata, an vti generaliter poſita omnes caſus comprehendat.*
12 *Caducitate hæredi non adiecta niſi in caſu quo Matrem moleſtaret, eadem non eſt intelligenda niſi in illis caſibus in quibus fuit appoſita.*
13 *Teſtes ante conditum teſtamentum deponentes cum plures patiantur exceptiones nihil probant.*
14 *Teſtes de tempore Teſtamenti deponentes in concurſu aliorum, qui deponunt de tempore ante, præualent.*
15 *Voluntas hominis cum ſit ambulatoria vſque ad mortem*

mortem, ab ipſo actu teſtandi coram Notario, & teſtibus explicato ſuum eſſe dumtaxat recipit.

16 *Argumentum præſumptæ intentionis Teſtatoris de caſu omiſſo non admittitur, vbi de eo certioratus potuit prouidere, et non prouidit.*

17 *Proteſtatio aut confeſſio erronea detecto errore non præiudicat, nec pœnam vbi non adeſt induuit.*

18 *Dolo aut protervia non interueniente pœna priuationis non incurritur.*

19 *Libertas Matrimonij dum reſpicit fauorem publicum ſemper eſt amp lectenda.*

DECISIO CCCXXI.

OMISSA facti ſerie, Reſolutum fuit ſub die 8. Iunij 1637. Hieronimam filiam Placentiæ cecidiſſe à Commodo tertiæ partis hæreditatis relictæ per Dominicum de Comitibus, ex quo non nupſit Sebaſtiano illius Pronepoti, *vt latius in deciſione edita coram bon. mem. Coccino*, ſed Cauſa quinquies tunc repropoſita, nunquam prodijt reſolutio, & vltima vice dictum fuit, quod placeret Concordia; Demum hodiè iterum propoſita, DD. validioribus perſuaſi rationibus à Deciſis receſſerunt.

Nam admiſſo, quod Dominicus teſtator voluerit, vt inter Sebaſtianum, & Hieronymam hæredes pro duabus tertijs Inſtitutos contraheretur Matrimonium, Adhuc Hieronyma non cecidit à Commodo ſuæ portionis ob non contractum Coniugium, quia
1 cum ipſa † purè fuerit hæres Inſtituta, Sebaſtianus verò ſub pœna priuationis, quatenus ex ſua culpa non ſequeretur Matrimonium, potuit eadem Hieronyma rationabiliter credere, quod Caducitas non ſibi, ſed ſoli Sebaſtiano eſſet iniuncta, vt propterea ſit excuſanda ſi Alteri nupſit *Bald. in l. vnica C. de his quæ pœna nom. ibique Aret. in fine, et facit gloſ. in cap. pro illorum verb. Contradictores de preben.*
2 Certum enim eſt, quod in † materia pœnali, quælibet cauſa excuſat *Gloſ. in l. 1. §. vltimo verb. hoc Iudicium in fine ff. ſi quis Ius dicen. non obtemper. l. igitur ff. de liber. Cauſa. Aym. conſil. 18. num. 9. Rota dec. 388. num. 4. coram fel. me. Gregorio apud Seraph. dec. 1238. num. 10. et in* his terminis *in rec. dec. 662. num. 7. in Romana hæreditatis 18. Martii 1660. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. et in Neapolitana hæreditatis 30. Ianuarii 1660. coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*
3 Fortius cum † Articulus ſit dubius, tùm quia pendet ex Coniecturis, quæ non releuant ad effectum pœnæ *Bald. in d. l. vnica ſub num. 6. C. de his quæ pœna nom. Dec. in l. factum §. in pœnalibus num. 2. ff. de reg. Iuris Rota deciſ. 265. num. 7. parte 6. recent.* Tùm quia de eo dubitarunt Maiores noſtri, dum in repropoſitione Cauſæ toties habita non auſi fuerunt ſententiam ſemel amplexam confirmare, quod ſufficit ne Hieronyma inciderit in cõ-
4 miſſum. Nam † Error Iuris ambiguus cauſat bonam fidem Agentis ad pœnam euitandam *Mareſcott. variar. reſol. lib. 2. cap. 135. num. 50. Rota deciſ. 652. nu. 2. parte 4. diuerſ. et coram Coccin. dec. 295. num. 9.*

5 Nec ex eo, quod † pœna fuerit adiecta reſpectu Sebaſtiani pronepotis eſt ſubintelligenda etiam reſpectu Hieronymæ prorſus Extraneæ, quæ non debet eſſe melioris con-
6 ditionis, quam Conſanguineus quia † in pœnalibus ſtricta ſit interpretatio ſecundum, quod verba ſonant, & non vltra, *ad trad. per eundem Bald. in Auth. ex teſtam. num. 11. et 12. C. de ſecund. napt. Felin. in cap. Cauſam num. 27. de reſcript. Mandell. conſ. 97. num. 41. Ciriac. contr. 101. num. 56. Barz. deciſ. 134. num. 2. Mant. dec. 27. num. 9.*
7 Siquidem † pœna priuationis niſi ſit explicita, & litteralis nunquam eſt Inducenda, ad *text. in l. At quis §. Diuus ff. de Relig. et ſump. funer. et in §. Cum igitur Auth. de non eligen. 2. nubent. Scrader. de feud. parte 9. cap. 9. num. 22. Rota coram Penia dec. 43. num. 6. et ſeqq. iuxta impreſſ. Venet.* & tradit *Oſaſch. dec. Pedemont. 77. n. 3*
8 *Eugen. conſ. 52. num. 12. lib. 2.* Nec † admittitur extenſio etiam ex Identitate rationis *Grati. deciſ. 27. num. 8. Grat. deciſ. March. 218. num. 4. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 740. num. 17. Maſcard. de probat. concluſ. 1136. num. 13. Rota deciſ. 47. num. 6. et dicta deciſ. 43. num. 9. coram Penia.*

Immò ex hoc ipſo, quod Teſtator pœnam adiecit ſolum quoad Sebaſtianum videtur noluiſſe illam trahi, & extendi ad Hieronymã
9 de qua nulla fuit facta mentio. Nam † vbi conſtat de expreſſa voluntate teſtatoris, non eſt arguendum à præſumptione Conſanguinitatis, vel maioris affectionis iuxta *text. in Auth. quas Actiones cum ibi not. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Iaſ. in l. cum quidam ff. de lib. & poſthum. Dec. in l. non debet 21. num. 3. ff. de reg. Iur. Aym. de antiquit. tempor. par. 4. §. videamus num. 22. & ſeqq. Gomeſ. ſuper Reg. Cancell. par. 2. qu. 13. verſ. ſuadetur iſta opinio tit. de Infirm. reſignãtibus Caſſad. deciſ. 5. num. 6. de Conſtit.*
10 Præcipuè cum † Teſtator quando voluit pœnam adijcere, quoad Hieronymam nominatim adiecerit, prout in Caſu, quo ipſa vexaret Placentiam Matrem, & Cohæredem ſuper adminiſtratione bonorum, quam geſſit, Vnde ſi etiam in Caſu quo non nuberet Pronepoti, voluiſſet pœnam apponere, pari modo expreſſiſſet *arg. l. vnica C. de caduc. tollen. Mantic. de Coniect. lib. 10. tit. 8. num. 8. Rota in Bononien. fideicommiſſi de Pinchiaris 28. Martij 1659. coram me, & in Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 4. Iulij eiuſdem Anni coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Nec vrget, quod in fine teſtamenti Indi-
11 ſtinctè irrogetur † pœna priuationis Contrauenientibus voluntati Teſtatoris, Ideoque vti generaliter poſita comprehẽdat omnes caſus per *text. in l. precibus ff. de Acceptil. Bald. conſ. 148. in fine lib. 4 Aym. conſ. 638. nu. 14.* Dum enim Teſtator ſupra declarauit Sebaſtianum hæredem Inſtituere contemplatione Matrimonij contrahendi cum Hieronyma ſub pœna caducitatis in caſu inobſeruantiæ, & declarationem huiuſmodi non fecit in Inſtitutione Hieronymæ, quam ſimpliciter hæredem inſtituit nulla adiecta caduci-
12 tate niſi † in caſu quo moleſtaret prænomi-

na-

natam Placentiam, ea eſt intelligenda in il-
lis caſibus in quibus fuit appoſita, non veró
in aliis *iuxta not. Grat. conſ. 114. num. 6. Borgn. Ca
ualc. dec. 6. num. 49.* & in ſimili ratiocinatur *Ro
ta dec. 108. num. 32. parte 9. recentiorum.*
13 Minus poteſt fieri fundamentum in † teſti-
bus adductis in contrarium deponentibus,
quod Teſtator dicebat nihil velle relinquere
Hieronymæ, ſi non contrahebat matrimo-
nium cum Sebaſtiano, non ſolum quia plu-
res patiuntur exceptiones, & in perſonis, &
in dictis, ſed etiam quia deponunt longè an-
te conditum teſtamentum, & duo teſtes po-
ſtea examinati pro parte Hieronymæ firmãt
expreſsè, quod Parochus vocatus à Teſta-
tore ad ſcribendum teſtamentum rogauit il-
lum ne vellet ſoli Sebaſtiano pœnam priua-
tionis apponere, Cumque id teſtator recu-
ſauerit, ipſe cancellauit ſubſcriptionem, quã
fœcerat. Vnde Teſtator iuſſit aliam copiam
fieri, prout antea abſque alia immutatione,
quod plurimum vrget ad præſumendum,
quod reſpectu Hieronymæ conſultò pœnam
14 priuationis omiſit, † Teſtes autem iſti tan-
quam deponentes de tempore teſtamenti,
præualent in concurſu aliorum, qui de-
ponunt de tempore ante, *Iaſ. conſil. 178.
num. 2. lib. 2. Pariſ. conſ. 15. num. 11. verſ. quo ſit vt
teſtes lib. 4. Pacian. de probat. lib. 1. concl. 50. nu. 18.
Boer. dec. 23. num. 97. Rota in Romana hæreditatis
de Granchis 5. Octobris 1622. coram Remboldo re
lata per Add. ad Maſcard. de probat. concl. 824.*
15 Voluntas † enim hominis cum ſit ambula
toria vſque ad mortem recipit ſuum eſſe
dumtaxat ab ipſo actu teſtandi coram No-
tario, & teſtibus explicato, non autem ex
propoſito in mente retento, & ad effectum
non producto *Rota coram Seraph. deciſ. 1357.
num. 11. in recent. deciſ. 129. num. 6. & 7. & deciſ.
271. num. 6. parte 8.*
16 Hinc penitus ceſſat † argumentum præ-
ſumptæ Intentionis Teſtatoris Idem diſpo-
nendi quoad vnum, ac quoad alium quod-
que ità diſpoſuiſſet ſi fuiſſet Interrogatus.
Nam id ſolum admittitur vbi teſtator de ca-
ſu omiſſo non cogitauit, ſecus vbi de eo cer
tioratus potuit prouidere, & non prouidit
*Cancer. var. reſolut. parte 1. cap. 1. num. 179. Ger.
Spina conſ. 52. num. 10. & ſeq. cum aliis in dicta
Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 4. Iulij 1659. co-
ram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Præbuerunt hæc iuſtam, & rationabilem
cauſam Hieronymæ credendi pœnam, ſeù
caducitatem non fuiſſe ſibi impoſitam, ſe-
que eſſe in libertate nubẽdi, abſque eo quod
caderet à commodo ſuæ portionis hæredita
tis ex adductis, & tradit *Giurb. conſ. Crimin. 37.
num. 31.* non ſuffragante proteſtatione facta
per Sebaſtianum, nec prætenſa Confeſſione
eiuſdem Hieronymæ, quod ipſa eſſet hæres
inſtituta Intuitu Matrimonij contrahendi cũ
17 eodem Sebaſtiano, quia † neutra tanquam
erronea apta eſt (detecto errore) præiudica-
re, minuſue pœnam inducere vbi non ade-
rat *Rota in recent. dec. 200. num. 12. parte 1. & de-
ciſ. 320. num. 7. parte 5. & 245. num. 43. parte 8.*

18 Quod facilius dicendum eſt cum † non
interuenit proteruia, neque dolus Mulieris,
tunc teneræ ætatis ſine quibus pœna priua-
tionis non incurritur *Surd. conſ. 68. nu. 20. lib. 2.
Menoch. conſ. 214. num. 42. Rota deciſ. 429. num. 3.
parte 4. diuerſ. coram Merlino deciſ. 491. nu. 1. cum
aliis in Romana hæreditatis 18. Martii coram Re-
uerendiſſimo Tarraconen.* & verſemur in liber-
19 bertate † Matrimonii, quæ vti reſpiciens fa
uorem publicum *l. 1. ff ſolut. matrim.* omnino
eſt amplectenda.

Et ità bis vtraque parte Informante deci-
ſum fuit.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Gerunden. Parochialis

Mercurij 4. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratioſa licet quoad viam exequu-
tiuam vulnerata fuerit, ſubrogato tamen
vulnus non infligit. Poſſeſſor cum titulo
non eiuſdem ſpeciei an ſit legitimus Contra-
dictor, & an pro coercenda exequutione
ſubrogationis gratioſæ tali titulo frui poſſit?
Gratia quomodo Iuſtificetur, & an concur-
ſus à Iudice putatiuo bona fide geſtus ſuſti-
neri debeat?

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium à iuris diſpoſitione regulatur.*
2 *Litteris Apoſtolicis inſtiſicatis exequutio denegari
non ſolet.*
3 *Subrogatio gratioſa exequutioni celerius eſt deman-
danda.*
4 *Exequutio litterarum Apoſtolicarum an ab A. C.
poſſit retardari.*
5 *Litteræ gratioſæ ſub formis diuerſis conceptæ, iuxta
virtutem clauſularum generalium dummodo ad
inuicem compatiantur, expediri poſſunt.*
6 *Subrogatio ex clauſulis deſumpta ab altera princi-
paliter conceſſa in nihilo differt.*
7 *Executione principalibus literis competente vul-
nerata, vulnus ſubrogationi gratioſæ poſtmodum
expeditæ inflictum non cenſetur.*
8 *Concluſio de ſubrogatione gratioſa adeò indubita-
ta ſubſiſtit, vt cauſa in relationibus cauſarum
expediri conſueuerint.*
9 *Clauſulæ generales licèt à principali ſupplicatione
dependeant, literæ tamen earum vigore expeditæ
nouam gratiam conſtituunt.*
10 *Prouiſus iudicio exequutiuo per viam ordinariam
deſtitutus, ad aliud exequutiuum in vim gratio-
ſæ ſubrogationis conuolare poteſt.*
11 *Poſſeſſor cum titulo via ordinaria non exequutiua
eſt aggrediendus.*
12 *Poſſeſſor quando non habet titulum eiuſdem ſpeciei
pro coercenda exequutione ſubrogationis gratioſæ
titulo frui non valet.*
13 *Poſſeſſor inſpecta euidenti nullitate & irreleuan-
tia eiuſdem tituli, legitimus Contradictor audiri
non debet.*
14 *Subrogatio gratioſa vt iuſtificetur, quænam requi-
runtur.*

15 *Prouiſus Apoſtolicus in Iudicio ordinario non autem inordinario gratiam plenariè iuſtificare tenetur.*

16 *Gratia principalis innixa ſuper nullitate concurſus ab Archidiacono indicti verificatur.*

17 *Archidiaconus licet ſede Epiſcopali vacante Ordinarij vices explet, ob promotionem ad Epiſcopatum concurſum ſuper Parochiali indicere non valuit.*

18 *Dignitas Archidiaconalis ſtante vacatione ex vi decreti ſpecialis inducta per Ordinarij vices amittitur.*

19 *Concurſus à Iudice putatino bona fide geſtus ſuſtineri debet.*

20 *Concluſio de concurſu à Iudice putatiuo bona fide geſto quomodo procedit.*

21 *Diſpoſitio* l. Barbarius *non intrat, quoties poſt detectam veritatem perfectionem actus aſſumat.*

DECISIO CCCXXII.

A Sententia immiſſionis per Raymundum
de Ros prouiſum Apoſtolicum in hoc
S. Auditorio recepta appellauit Laurentius
Coſta, cauſaque mihi cum clauſula *arbitrio*
Rotæ commiſſa dubitaui, An pro retardanda
executione illi locus eſſe debeat, à DD. re-
1 ſolutum negatiuè, quia † Iuris diſpoſitione
perſpecta à qua regulatur arbitrium, vt no-
tat *Bart. in extrauag ad reprimend. verb. videbitur*
num. 5. *&* 10. *Pariſ conſ.* 50. *num.* 5. *lib.* 1. *& conſ.* 3.
num. 21. *lib.* 4. *Rota dec.* 168. *num.* 1. *poſt med. par.* 1.
2 *& dec.* 348. *num.* 1. *&* 2. *par.* 5. *rec.* Litteris Apo-
ſtolicis iuſtificatis non ſolet denegari exe-
quutio ad *Text. in cap. ſi capitulo vbi gloß. not.*
in verb. exequatur de conceſſ. preb. Menoch. de adi-
piſc. remed. vltim. num. 35. *Rota dec.* 58. *& dec.* 140.
vtrobique num. 1. *coram Eminentiſſ. D. meo Card.*
Otthob. & in Firmana, ſeù nullius beneſi ij 14. *Apri-*
lis anni præteriti in princ. coram R. P. D. meo Celſo,
3 cum maximè ſubrogatio gratioſa de qua
nunc agitur celeriùs debeat exequutioni de-
mandari vt reſponſum fuit *in Burgen. de Pan-*
corbo 20. *Nouem.* 1653. *coram Gipſio.*

4 Neque † exequutionē poterit retardare
ſententia A. C. contra executionem litterarũ
Apoſtolicarum edita, ſiquidem de ſubroga-
tione gratioſa ad partes expedita in propoſi-
to caſu tractatur, quæ deſumpta non fuit ex
tenore Bullarũ quibus A. C. exequutionem
5 denegauit, ſed ex † clauſulis generalibus prin-
cipalis ſupplicationis ſuper qua plures litte-
ræ ſub formis diuerſis conceptæ poſſunt ex-
pediri iuxta virtutem clauſularum ibidem
adiectarum dummodo compatiantur ad in-
uicem, vt dixit *Rota dec.* 59. *& dec.* 63. *de reſcri-*
pt. in antiq. & dec. 514. *num.* 4. *lib.* 3. *par.* 3. *diu. &*
& in Cæſarauguſtana Parochialis de Maella 21. *Iu-*
nij 1621. *coram bon. me. Coccino impreſſ. par.* 4. *to.* 2
6 *rec. dec.* 302. *à num.* 5. *vſque ad* 13. quæ † ſubro-
gatio ex clauſulis deſumpta in nihilo differt
ab altera ſubrogatione principaliter conceſ-
ceſſa vt aduertit *Lotter. de re benef. lib.* 3. *qu.* 13.
7 *num.* 18. *cum ſeqq.* adeoque † vulnerata via exe-
quutiua principalibus litteris competente,
vulnus non intelligitur ſubrogationi gra-
tioſæ poſtmodum expeditæ inflictum, vt in
ſpecie reſpondit *Rota in Aſtoricen Archidiacona-*
tus 6. *Nouembris* 1602. *coram Lancellot. Iun. penes*
Marcheſ. de commiſſ. par. 1. *fol. mihi* 365. *nu.* 1. *&* 9.
8 *par.* 4. *tom.* 2. *rec.* vbi quod † concluſionem
hanc ſemper vidit in viridi obſeruantia ſub-
ſiſtere, & adeò indubitata, vt cauſæ in rela-
tionibus cauſarum conſueuerint expediri
Sarnen. ad reg. de Annal. poſſ. qu. 78. *num.* 8. *&* 7.
9 vbi quod licet † clauſulæ generales *ſi neutri*
ſubrogamus, & ſimiles dependeant à princi-
pali ſupplicatione. Litteræ nihilominus
earum vigore expeditæ gratiam nouam con-
ſtituunt, itaut ſuccumbens in verificatione
gratiæ principalis beneficium conſequi poſ-
ſit alterius vigore expeditionis in clauſulis
prædictis elicitis.

10 Ex qua ratione † prouiſus, qui per viam
ordinariam intentauerat pro exequutione lit-
terarum principalium, & iudicio deſtituto,
poterit ad aliud exequutiuum conuolare in
vim gratioſæ ſubrogationis ad partes expe-
ditæ, vt reſpondit *Rota in Barchinonen. Parochia-*
lis 29. *Iunij* 1312. *in* §. *nec ſubſiſtit coram Car-*
din. Sacrato.

11 Neque ſubſiſtit quod contra † Laurentium
vti poſſeſſorem cum titulo via debeat ordi-
naria non autem executiua procedi, dum
12 ipſi † par titulus, & eiuſdem ſpeciei non ad-
ſtitit legitimi cōtradictoris eo frui non valet
pro coercenda exequutione ſubrogationis
gratioſæ, vt inquit *Lotter. de re benef. lib.* 3. *q.* 13.
num. 75. *Rota coram Vrgellen. dec.* 430. *num.* 3. *cum*
ſeqq. & deciſ. 542. *nu.* 7. *&* 8. *par.* 4. *& dec.* 34. *n.* 1000
par. 5. *recent. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Otthe-*
bono dec. 222. *num.* 17. *&* 18. *& dec.* 154. *num.* 12. *&*
13. *cum ſequentibus alijs relatis in Barchinonen. be-*
neficij 21. *Ianuarij* 1648. *coram Reuerendiſſ. D. meo*
13 *Epiſcopo Papien.* † Inſpecta præſertim euidenti
nullitate ac irreleuantia eiuſdem tituli, vt
reſpondit, *Rota dec.* 302. *num.* 18. *cum ſeqq. par.* 4.
to. 2. *rec. & in Bononien. Archipresbyteratus* 23. *Mar-*
tij 1648. *in* §. *penultimo coram Eminentiſſ. D. meo*
Card. Corrado cum alijs relatis in deciſ. 3. *Decem-*
bris præteriti in §. *cæterum coram R. P. D. meo Be-*
nilaqua.

14 Hęc autem † gratia iuſtificata conuincitur
dum Raymundus ſe Clericatus charactere
oſtendit inſignitum nec Ioannem vltimum
Beneficij poſſeſſorem edocet in menſe Octo-
bris deceſſiſſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato ex
reg. 8. *hodie* 9. *Cancell.* relata per *Gonzal. gloſſ.* 11.
num. 1. Gratioſè quippe ſubrogatus tria dum-
taxat hæc requiſita iuſtificare compellitur
ſiue ſubrogatio ex ſpeciali ſupplicatione
ſiue ex clauſulis generalibus deſumatur, vt
reſpondit *Rota coram Pen. dec.* 836. *num.* 6. *&* 7.
& dec. 901. *num.* 1. *& tot.* vbi quod à deciſione
coram eo edita *in Firmana Beneficij* fuit receſ-
ſum *coram Card. Seraph. in dec.* 1426. *num.* 1. *&*
ſeqq. Buratt. dec. 36. *nũ.* 1. *& dec.* 302. *num.* 2. *&* 29.
15 *Par.* 4. *tom.* 2. *rec.* vbi quod † in iudicio ordina-
rio non autem in hoc exequutiuo debet pro-
uiſus iuſtificare gratiam principalem *Addeh.*
ad Greg. dec. 203. *& aduertit Lotter. de re benef.*
lib. 2. *qu.* 20. *num.* 207. *cum trib. ſeqq.*

16 Præ-

16 Præterea in caſu propoſito concurrit † ve-
rificatio gratiæ principalis innixæ ſuper nul-
litate concurſus à D.Bernardo de Cardona
indicti, cuius virtute Laurentius ab Exami-
natoribus approbatus Parochialem impetra-
uit ab Apoſtolica Sede licet enim idem met
17 Bernardus † Archidiaconus vacante Sede
Epiſcopali, Ordinarij vices expleret non ta-
men concurſum ſuper Parochiali valuit in-
dicere ſub die 27.Octobris 1656. dum tribus
menſibus ante ad apicem Epiſcopatus pro-
18 motus fuerat ſub ſpeciali decreto, vt † digni-
gnitas Archidiaconalis in ipſo promotionis
actu vacaret. Dùm itaque huius virtute de-
creti fuerat ſtatim inducta vacatio iuxta *de-
ciſ.Caſſad.2.num.3. & 4. de conſtit. Pariſ. de reſi-
gn.lib.3.qu.1.num.78. Rota coram Mellino dec.45.
num.9.cùm alijs relatis auctoritatibus in deciſione
edita 5.Martij anni præteriti in §. quod demum co-
ram R.P.D. meo Beuilaqua.* Bernardus amiſit
per Ordinarij partes, ac nulliter proinde ad
concurſum deuenit pro ſui validitate Ordi-
narij intereſſentiam exigentem, vt expreſsè
diſponitur *à Sac.Conc.Triden. in ſeſſ.24.cap.18.
de reformat.*

Neq ue vrget quod Archidiacono, nec nõ
cæteris Diœceſanis promotio ad Epiſcopa-
tum dumtaxat innotuerit ſub die 2. Nouem-
19 bris 1658.perinde ac ſi † concurſus à Iudice
putatiuo bona fide geſtus debeat ſubſtineri
ex diſpoſitione *Text. in l. Barbarius, ff.de offic.
Prætor.*Præterquàm enim ignorantia hęc ex-
cluditur ex pluribus recenſitis *in deciſionibus*
20 *R.P.D. mei Beuilaqua*, vrgere forſan † poſſet
obiectio, quoties Laurentius ante detectam
Bernardi promotionem Parochialem à Sum
mo Pontifice obtinuiſſet ſibi conferri. Secus
verò dum collatio longè poſt de menſe ſcili-
cet Ianuarij ſequentis anni 1657. obtenta
dignoſcitur, hoc ſanè caſu iuuari non valet
21 diſpoſitione † *l. Barbarius* locum dumtaxat
obtinente in actibus abſolutis, ac omnino
perfectis tamquam Iudicis inſubſiſtentia de-
tegatur, non autem quoties poſt detectam
veritatem perfectionem actus aſſumat, vt in
terminis tradit *Felin.in cap. in noſtra numer.37.
verſ.quod autem dictum eſt de reſcript.Lap.alleg.89
num.15.Boer.dec.150.num.13.Ferrett.conſ.9.nu.1.
& 2.lib.1.Rota coram Buratt.dec.479. in fine.*

Et ita vtraque parte tantum,&c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Reatiñ Beneficij

Veneris 13. Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio quadragenaria iuncta fama & admi-
niculis Iuſpatronatus optimè probat. Iuſpa-
tronatus quando eſt mixtum,prouiſio Apo-
ſtolica abſque derogatione non ſuſtinetur.
Derogatio an ſit neceſſaria, quando Iuſpa-
tronatus pro maiori parte ad Clericos ſpe-
ctat, & an in hoc caſu tanquam Eccleſiaſti-
cum in præiudicium laicorum ſub regulis
reſeruatorijs cadat?

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus exiſtentia contra prouiſum Apoſto-
licum plenè eſt probanda.*

2 *Iuſpatronatus vt iuſtificetur, probatio ordinaria
per quadragenariam poſſeſſionem cum fama, &
adminiculis ſufficit.*

3 *Poſſeſſio quadragenaria ex pluribus ſucceſſiuis præ-
ſentationibus probatur.*

4 *Præſentationes ſucceſſiuæ effectuatæ dicuntur, dum
defuncto vno Rectore alter à Patronis nominatus
fuit.*

5 *Fama concurrentibus adminiculis quadragenariam
poſſeſſionem optimè concludit.*

6 *Poſſeſſio quadragenaria ad probandum Iuſpatro-
natus in familia priuata ſufficit.*

7 *Iuſpatronatus ad Religioſos deueniens Eccleſiaſti-
cum vocatur.*

8 *Iuſpatronatus ad Eccleſiaſticos & laicos pertinens,
mixtum dicitur.*

10 *Prouiſio Apoſtolica nulla de mixtura Iuriſpatro-
natus facta mentione non ſuſtinetur, cum tale be-
neficium abſque derogatione non conferatur.*

11 *Iuriſpatronatui, mixtura non expreſſa, per proui-
ſionem derogatum non cenſetur.*

12 *Derogatio an ſit neceſſaria in Iurepatronatu mixto
quando ius pro maiori parte ad Clericos ſpectat.*

13 *Iuſpatronatus quando eſt mixtum, vbi agitur de
commodo Patronorum, naturam Eccleſiaſtici aſ-
ſumit.*

14 *Iuſpatronatus mixtum, quando de præiudicio in-
ferendo agitur, Patronis laicis fauet.*

15 *Beneficia Iuriſpatronatui Laicorum licet mixto
ſubiecta ex benignitate Pontificum à reſeruatio-
nibus & derogationibus eximuntur.*

16 *Ius quoad beneficium ex minima generali narra-
tiua Pontifici innoteſcere non poteſt.*

17 *Expreſſio mixturæ niſi ſpecificè fiat, Papam dero-
gare voluiſſe non cenſetur.*

DECISIO CCCXXIII.

DOMINICO Paulino præſentato à RR.
PP. S.Dominici in concurſu Vincentij
nominati à nepotibus Alimãde beneficium
controuerſum adiudicandum etiam fuit prę-
uijs duabus deciſ. à R.P.D. meo Veroſpio
per diffinitiuam ſententiam declaratum, Id-
que hodie in gradu appellationis reſolutum
fuit excluſo Sebaſtiano Spinolo qui de dicto
beneficio vti reſeruato fuerat à Sede Apoſto-
lica prouiſus quia de vacatione, Clericatu,
exiſtentia, & pertinentia Iuriſpatronatus cõ-
ſtat ex *dd.deciſ. in cauſa factis.*

Non obſtat quod ibi de pertinentia tan-
tùm Iuriſpatronatus inter prælitantes fuit
1 diſceptatum non autem † de exiſtentia
quæ contra prouiſum Apoſtolicum eſt ple-
nè probanda; quia cum verſemur in perſo-
nis priuatis nec Iuriſdictionem nec poten-
tiam habentibus in loco vbi ſitum eſt bene-
ficium non cadit timor nec ſuſpicio vſurpa-
tionis, & in his *S.Conc.Triden. in ſeſſ.25.C.de
reformat.* nihil innouauit, Ideo ad iuſtifican-
2 dum † Iuſpatronatus ſufficit ordinaria pro-
batio, quę fit per poſſeſſionem quadragena-

riam

riam cum fama, & adminiculis vim illius
habentibus *Bald. in l. cum ſuper n. 10. C. de reiuind.*
Garz. de benef. par. 5. cap. 9. num. 38. Caſſad. dec. 2.
num. 5. de probat. Achill. de Graff. dec. 6. de iur. pat.
Rota apud Coccin. dec. 174. num. 2. & in rec. deciſ.
263. num. 2. par. 2. & coram Eminentiſſ. D. Card. Ot-
thobon. dec. 224. num. 2. & 234. num. 2. & 234. n. 10
Adden. ad Burat. dec. 142. num. 16.
3 De hac autem quadragenaria, & vltra
poſſeſſione viſum fuit DD. abunde conſtare
ex præſentationibus patronorum, & inſtitu-
tionibus in vim illarum ſubſequutis nam
vacante beneficio de an. 1592. per mortem
Syluestri de Stochinis ad præſentationem pa-
tronorum eiuſdem familiæ prouiſus fuit
Flauius Stochinus eoque de anno 1632. de-
functo fuit à medietate patronorum præſen-
tatus Stephanus Socius, qui obtenta deroga-
tione pro medietate fuit in vim litterarum
Apoſtolicarũ ab Ordinario in poſſeſſionem
immiſſus, in qua vſque ad annum 1639. per-
manſit, & tunc fuit ab illis de Stochinis ele-
ctus Paulus Graſſus per cuius obitum ſequu-
tum de anno 1653. Succeſſit præſens vacatio
in qua Patres S. Dominici patroni nomina-
runt dictum Paulinum, & à Sede A-
poſtolica prouiſus fuit Spinoſa de beneficio
vti ratione menſis reſeruato. Per quas qui-
4 dem † ſucceſſiuas præſentationes, & inſtitu-
tiones cum narratiua Iuriſpatronatus pro di-
cto tempore effect. eo ipſo quod defuncto
vno Rectore fuit alter nominatus iuxta *conſ.*
Oldrad. 229. paſſim approbatum à Rota, & ſi-
gnanter *in deciſ. relatis 224. num. 9. coram Dom.*
Card. Ottbobono, & in Firmana Parochialis 4. Maij
1647. *ſub §. huiuſmodi autem coram me,* iuncta
5 fama adminiculata ex decreto de ann. 1573.
facto per Capitulum S. Ioannis Lateraneñ,
quo declarauit beneficium eſſe de Iurepatro-
natus familiæ de Stochinis vnicum inter hæ-
redes Ioannis, & Iuliani, & inita ſubinde
concordia à dicto Capitulo approbata nec
non ex Inſtrumentis de ann. 1503. 1605. 1615
1639. & 1640. relatis *in Summario Paulini nu. 7.*
in quibus id ipſum enunciatur. optime cõ-
6 cluditur † quadragenaria poſſeſſio ſufficiens
ad iuſtificandum Iuſpatronatus in familia
priuata, *Rota coram Duran. dec. 413. num. 1. & in*
recen. dec. 360. num. 2. par. 2. bo. me. Merlin. dec. 407.
num. 7. & in dicta Firmana parochialis coram me
ſub d. §. huiuſmodi verſ. quæ quidem.
7 Non afficit quod Iuſpatronatus deuenerit
ad Patres S. Dominici ideo tanquam Eccle-
ſiaſticum ad *Text. in C. vnic. §. finali, & ibi gloſſ.*
8 *& DD. de Iurepat. in 6.* ſubiaceat *regul. 8. Can-*
cell. & aliis reſeruationibus Apoſtolicis *c. di-*
lectus vbi gloſſ. in verb. conceſſione verſ. ſi verò per-
tineat, & ibi *Abb. nu. 1. Butr. num. 13. de offic. dele-*
gat. Mandoſ. regul. q. 10. num. 5. Rota coram ſa. mem.
Greg. XV. dec. 48. num. 4. Duran. dec. 406. numer. 5.
quia concluſio recipitur in Iurepatronatus
9 Eccleſiaſtico ſimplici ſecus autem in † mix-
to quale etiam controuerſum patet ex dd.
reſolutionibus in cauſa factis declarantibus
Stocchinos laicos, & compatronos *Rebuff. de*
nominat. Gonzal. ad regul. 8. gloſſ. num. 8. & 14. Mo-
dern. Piſan. de Iurepatr. lib. 7. cap. 1. num. 19. Rot.
coram Card. Seraph. dec. 1334. nu. 7. Caual. dec. 639
num. 4. And. dec. 22. num. 6. bo. m. Merl. in dec. 213.
10 *num. 2.* vnde non ſuffragatur Spinoſo prouiſio
Apoſtolica impetrata non expreſſa Pon-
tifici tali mixtura prout debuit ad finem, vt
ſi voluiſſet ea non obſtante beneficium ei
conferre, potuiſſet derogare vt opus eſſet,
Felin. in c. quando litter. ampliat. 6. Barboſ. alleg. 72.
numer. 132. & 133. Garz. de benefic. par. 5. cap. 1.
num. 582. & 583. Viuian. loco cit. num. 14. & lib. 14
11 *cap. 1. num. 109.* Et † niſi exprimatur non cen-
ſetur derogatum *Lambertin. de Iurepatr. lib. 2.*
par. 3. qu. 9. art. 9. num. 2. cum ſeq. Puteus deciſ. 157.
lib. 5. Achil. de Graff. d. dec. 3. Viuian. vbi proximè
num. 111. And. d. dec. 22. n. 9.
12 Nec iuuat replicatio quod tunc † demum
derogatio eſt neceſſaria, quando patroni lai-
ci habent maiorem, vel æqualem vocum
partẽ, ſed vbi Iuſpatronatus pro maiori par-
te ſpectat ad Clericos, vt in præſenti caſu quo
vox illorum præualet, illa attenditur, totum-
que Iuſpatronatus reputatur Eccleſiaſticum,
vt cadat ſub regulis reſeruatoriis, quemad-
modum ratiocinatur *Gonzal. regul. 8. Cancell.*
hodie 9. gloſſ. 18. numer. 15. cum duobus ſequentibus
quam refert Modern. Piſan. de Iurepatr. d. lib. 14 c. 1
nu. 110. Adden. ad Buratt. dec. 103. num. 9. & con-
ſequenter Spinoſa abſque huiuſmodi mixtu-
ræ laicalis non præponderantis expreſſione
potuit beneficium in menſe reſeruato vaca-
13 tum impetrare, ſiquidem licet quando † Iuſ-
patronatus eſt partim Eccleſiaſticum & par-
tim laicale aſſumat naturam Eccleſiaſtici, il-
liuſque priuilegia retineat vbi agitur de cõ-
modo patronorum *Viuian. d. lib. 7. & 1. num. 13.*
14 ad effectum tamen † præiudicii quod com-
patrono laico infertur ex Societate Clerici, in
eo quod eſſet reſeruationibus, & derogatio-
nibus obnoxium, denominatio tali caſu Iu-
riſpatronatus etiam præponderãte voce Cle-
ricali fit ab illa qualitate laicali fauorabili, &
non odioſa patrono laico ſocio, non autem à
Clericali, qui vtrique incommodum, & præ-
iudicium inferret vt in puncto trad. *Lambert.*
de Iurepatr. lib. par. 3. q. 9. principaliter art. 9. à nu. 2.
vſque ad finem fol. 241. Monet. de commut. vlt. vo-
lunt. cap. 10. qu. 5. num. 28. à verſ. licet valde proba-
bile Garz. de benef. par. 5. cap. 3. num. 69. & vbi re-
probat Gonz. locũ in obiecto citatum Rota coram A-
chill. de Graff. dec. 3. num. 3. & ſeq. de Iurepatr. vbi
receditur à dec. 46. de conceſſ. præbend. in antiq. cum
qua tranſit *Creſcen. dec. 3. de Iurepatr. & alij relati*
per Modern. Roman. in pract. 9. de teſtam. cap. 56. à
num. 78. vſque ad finem, & ſignanter num. 88. 112.
& 1139. cum ſeq. ea ratione quia in hac ma-
teria ne Chriſti fideles retrahantur à funda-
15 datione, ſed vt potius ad illas incitentur † ex
benignitate Summorum Pontificum per-
mittitur illis nominatio, ſemper inſpicitur
quod fauorabilius eſt patronis laicis, vt be-
neficia Iuriſpatronatus ipſorum eximantur
à reſeruationibus, & derogationibus *c. 3. &*
c. nobis de Iurepatr. Lap. allegat. 96. num. 3. Caſſad.
dec. 4. num. 3. de Iurepatr. Mant. dec. 292. num. 3. &
apud Mangil. de ſubhaſt. dec. 26. num. 6. & in Aquil.

Iuriſpatronatus 6. Iunij 1 6 5 9. coram me.

Neque pro expreſſione mixturæ ſuffraga-
ri poſſunt Spinoſo verba illa in litteris ſuæ
prouiſionis adiecta *præaſſertos patronos nulliter,*
16 *& de facto præſentare, &c.* quia † ius nullatenus
in hac minima generali narratiua potuit in-
noteſcere Pontifici beneficium etiam de . .
. . . vel tantum quod præſentatio com-
petebat patrono Eccleſiaſtico per *Text. in c.
cum illis de prabendis in 6. Modern. Piſan. in præci-
tato lib. 7. cap. 1. num. 12. & lib. 14. cap. 1. nu. 103.*
& tamen dum agitur de mixto requirente
17 derogationem debuit † ſpecificè exprimi a-
lias nõ cenſetur Papam voluiſſe derogare vel
ſaltem difficilius *Vivian. d. li. 1. c. 1. num. 14. &
lib. 14. c. 1. num. 103.*

Et ita deciſum Paulino adiudicandum
eſſe beneficium vtraq; parte informante, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Bononien. Cenſus

Lunæ 16. *Maij* 1661.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor recepta pecunia principalis debitor efficitur, eiuſq; hæredes ad reſtitutionẽ & indemnitatẽ tenentur; fruſtraq; obijcitur ſuſpicio fraudis circa aſportationem, & aperitionẽ capſarũ, dũ debitũ pluries à fideiuſſore agnitũ fuiſſe, ex tota facti ſerie euidenter reſultat.

1 *Pecuniam ad manus fideiuſſoris perueniſſe ex plurimis circumſtantijs probatur.*

2 *Fideiuſſor recepta pecunia pro ea rata principalis debitor euadit.*

3 *Circumſtantiæ ſimul iunctæ plenam probationem conſtituunt.*

4 *Fideiuſſoris mala fides vnde dignoſcitur.*

5 *Probationes plures licet imperfectæ perfectam tamen probationem inſimul faciunt.*

6 *Obiectio de capſarum aſportatione, & illarum aperitione abſque neceſſaria Teſtium præſentia facta non admittitur, dum contrariũ ex actis iuſtificatur.*

7 *Aperitione iudicialiter facta citatis hæredibus coram perſona ſpecialiter deputata, Teſtium præſentia ex iure omitti poteſt.*

8 *Perſonis nullum intereſſe habentibus fides adhibetur, maximè dum quæuis fraudis ſuſpicio ex cõcludentibus probationibus tollitur.*

9 *Debito pluries atque iterum à fideiuſſore agnito, omnis ſuſpicio fraudis ceſſat.*

DECISIO CCCXXIV.

DECISVM fuerat coram bo. mem. Dunozetto 5. Maij 1636. Cenſum in ſorte principali lib. 4300. impoſitum per Franciſcum Mariam Argellatum ad fauorem PP. S. Dominici Venetiarum cum fideiuſſione inſolidum Victorij Benatij ſpectare pro rata libr. 3000. ad dictum Benatium fideiuſſorem, & proinde binas ſententias de partibus cõdemnantes illius hæredes ad præſtandam indemnitatem Argellato eſſe iuſtas & validas. Hodie vero coram me ſubrogato iterum cauſa ſuper ſubſiſtentia reſolutionis propoſita, fuit pro illius confirmatione reſponſum.

Sententiarum namque Iuſtitia, quæ ſolum
impugnabatur clara viſa fuit DD. reſultare
1 ex pluribus circumſtantijs perneceſsè † con-
cludentibus ratam libr. 3000. perueniſſe ad
manus Bennatij, licet in Inſtrumento non
receptor, ſed ſimplex fideiuſſor appareat cũ
enim pecuniæ ad centum receptæ aſportatæ
fuerint in Apothecam ipſius Bennatij, vt cõ-
probat depoſitio Teſtis de viſu, cum quo cõ-
cordat alter Teſtis Inſtrumentarius deponens
de auditu ab Antonio Saſino, qui pecunias
tranſportauerat *Summario Argellat. num. 2.* &
Syndicus Cõuentus PP. S. Dominici empto-
rum cenſus teſtatus fuerit ſe pluries recepiſſe
fructus pro dicta rata lib. 3000. à d. Bennatio
dictamque ratam ad eundem ſpectare licet
ex Inſtrumento contrarium reſultaret *vid. Sũ-
mario num. 5.* idque etiam probetur tum ex re-
ceputis eiuſdem Syndici Bẽnatio factis, & ab
eo retentis, & in eius hæreditate repertis *Sũ-
mario num. 8.* tum ex partitis extractis in libris
prouentuum Conuentus concordañ cum ſu-
praſcriptis quietantijs & atteſtatur *Summario*
2 *num. 9.* Dubitari non potuit; quin † pecuniæ
non peruenerint ad manus Bennatij, & ob id
effectum fuiſſe principalem debitorem pro
dicta rata libr. 3000. *Duard. de cenſ. q. 9. num. 14.
& 15. Cencd. tract. q. 73. num. 2. & 6. Rota dec. 114.
num. 1. par. 5. rec. & coram Duran. dec. 253. num. 3.
p. 4. & Merl. dec. 634. n. 5.* illiuſque hęredes pro-
inde teneri ad releuand. indemnem Argella-
3 tum concurrẽ. relatis † circumſtantijs, qua-
rum vnaquæque licet de per ſe non ſufficer-
et, ſimul tamen iunctæ plenam probatio-
nem conſtituunt, ad *Text. in c. cum cauſam il
primo de probat. & gloſſ. & in verb. legitimis in l. 2.
ff. de excuſat. tut. Bald. conſ. 3. numer. 4. lib. 3. Roman.
conſ. 7. num. 3. Rota coram Seraph. dec. 1267. num. 4.
& in Romana diuiſionis 15 Iunij 1640. coram bon.
mem. Bichio 9. nec obſtat, & in proximioribus termi-
nis dec. 114. nu. 4. p. 5. rec. & in alleg. dec. 634. coram
Merlin. num. 5. verſ. quoniam ex multis.*

4 Attentis præſertim iteratis † querimonijs
Argellati contra Bennatium ex quo differ-
ret mediante pubiico Inſtrumento eius bo-
nam fidem recognoſcere pro dd. lib. 3000. de
quibus abundè deponunt Teſtes *Summ. nu. 5.*
& minuta eiuſdem recognitionis reperta
penes Notarium iam defunctum, ac etiam
Inuentario confecto ab hæredibus Bennatij,
in quo Argellatus fuit deſcriptus prætenſus
Creditor in d. rata & demum faſciculo ſcri-
pturarum in eiuſdem Bennatij hæreditate
reperto, & Inuentario adnotato per verba
*Varie ricevute fatte ſopra vn foglio delli Padri di
S. Domenico di Venetia di Cẽſi pagatili di lire* 3000
Quę omnia perneceſſe viſa fuerunt DD. præ-
ſeferre antecedentis reſolutionis confirma-
5 tionẽ ex regula quod † plures probationes im-
perfectæ perfectam tamen probationem in-
ſimul conſtituunt, *Gabr. concl. 1. nu. 1. de probat.
Argel. de legit. Contrad. q. 19. n. 81. Rota dec. 686.
n. 1. p. 4. to. 3. rec. & dec. 169. n. 12. p. 6. & dec. 253.
num. 24. p. 7.*

6 Hinc non obſtat quod non fuerit † legi-
timè facta aſportatio capſarum, in quibus re-
pertæ fuerunt receputæ, & exindè potuerint
facilè ſupponi & incapſis ab intereſſe habeñ
fraudolenter immitti, quodque illarum

ape-

aperitio fuerit facta abſque neceſſaria teſtium præſentia.

Quia tranſportatio procurata conuincitur à Stella marito Eliſabet hæredis Bennatii pro ſemiſſe cum conſenſu etiam Albani procuratoris aliorum Cohæredum, & conſignatio facta Suffraganeo Bononiæ ſubſequuta ſtatim publica ſignatione illarum à Notario appo-
7 ſita, & † aperitio fuit iudicialiter facta coram Notario de Iudicis mandato citatis eiſdem Bennatii hæredibus etiam perſona adhunc effectum ſpecialiter deputata, quo caſu Teſtium præſentia potuit omitti iuxta *gloſſ. in c. quoniam contra verb. duos de prob. Alex. conſ. 13. n. 8 lib. 1. verſ. Et licet quandoque*, ex quibus omni-
8 bus adeò quæuis fraudis ſuſpicio remouetur ex euidentibus, & perneceſſe concludentibus probationibus ad illam arguendam, & comprobandam in tot perſonis nullum intereſſe haben, quibus proinde credendum eſſe dixerunt DD. ex adductis *in deciſ. Mant. 325. num. 1. & dec. 31. num. 9. p. 7. rec.*

Cumque demum ex tota facti ſerie eui-
9 denter reſultet † debitum libr. 3000. pluries atque iterum agnitum fuiſſe à Bennatio, ceſſat prorſus allegata ſuſpicio fraudis, dum libri deſcripti, & quietantiæ confectæ fuerunt à perſonis Religioſis, quas non eſt veriſimile voluiſſe de nouo receptas doloſè conficere cũ d. aſſertiua quod rata cenſus libr. 3000. ſpectabat ad dictũ Bennatium in graue proprię conſcientiæ, & aliorum præiudicium, ceſſante præſertim quocumque imaginabili intereſſe, quo caſu plenam fidem eſſe adhibendam dixit *Rota in præcitata deciſ. Mant. 325. num. 2. & 4. & dec. 658. num. 4. & 5. coram Merli. & dec. 312. num. 7. p. 9. rec.*

Reliqua iterum repetita ſatis tolluntur ex reſponſionibus datis in præcedenti deciſione, in qua ideò perſiſten eſſe dicuntur DD. vtraque parte informante, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Pecuniaria

Luna 13. *Maij* 1661.

ARGVMENTVM.

Filius à Principe conditionaliter legitimatus vti in bonis ad excluſionem filiarum ſubſtitutarum non ſuccedit, ita nec ad ſolutionem cenſus ſuper bonis impoſiti tenetur; fruſtraque applicantur factæ ſolutiones, dum illæ vti erroneæ in Iudicio petitorio ſoluentibus non præiudicant.

SVMMARIVM.

1 *Fratribus ſine deſcendentibus prædefunctis, fideicommiſſum ad fauorem fœminarum ſubſtitutarum purificatum cenſetur.*

2 *Filij naturales appellatione filiorum legitimorum & naturalium non includuntur.*

3 *Filio à Principe legitimato conditio ſi ſine filijs legitimis & naturalibus deficit.*

4 *Filius non ſimpliciter, ſed conditionaliter legitimatus, ad excluſionem filiarum ſubſtitutarum, quibus iura in bonis præſeruata fuerunt, non ſuccedit.*

5 *Obſeruantia de alienandis bonis ad effectum ſoluendi cenſum, quis hæres fuerit, & an legitimatio potuerit filio ſuffragari, demonſtrat.*

6 *Solutiones erroneæ ſoluentibus non nocent, nec in iudicio petitorio præiudicant.*

7 *Error in quolibet facto ſemper excuſat.*

8 *Obligatio nomine hæreditatis non autem nomine proprio, an hæredem obligati ad ſatisfactionem obſtringat.*

DECISIO CCCXXV.

CVM Alba, & Sorores de Spretis, & Petrus Picininus in emptione prædij ſibi vẽditi à Catharina in quam fuerat alienatum per Abbatem S. Mariæ in Portu, promiſerint ad fauorem eiuſdem Abbatis cenſum in ſumma ſc. 6555. infra decennium extinguere, & interim ſoluere fructus, Ideò defuncta eadem Alba relictis Hieronymo, & Iulio de Fuſconis, ex quibus duobus filiis Hieronymus obiit relicto Carolo filio naturali Iulius vero ſine filiis, & ex Carolo ſuperſtite Iulio Iuniore dubitaui An iſte, contra quem Modernus Abbas Iudicium pro conſequutione fructuum inſtituit, teneretur ad illorũ ſolutionem, & non teneri reſponſum fuit.

Non tenetur enim Iulius ad ſolutionem fructuum nomine proprio, quia non conſtat de aliqua ipſius obligatione minus vti hæres mediatus Albæ, nam ipſa condidit Teſtamẽtum, & inſtitutis Iulio Seniore, & Hieronymo filiis illis ſine filiis legitimis, & naturalibus decedentibus ſubſtituit filias fœminas eorundem hæredum, & proprias pro
1 æquali portione; Vnde cum † vterque obierit ſine filijs legitimis purificata fuit ſubſtitutio ad fauorem fœminarum, *l. qui hæredi ..... & ibi DD. C. de condit. & demonſtr. Soccin. Iun. lib. 2. conſ. 121. num. 17. Bellon. conſ. 29. n. 3 Rota in recen. par. 9. dec. 214. num. 1. in Cathacen. hæreditatis 28. Aprilis 1653. & in Romana fideic. de Donatis 7. Iunij 1661. coram Reuerendiſſ. Dom. Cerro Decano.*

Non obſtat, quod Hieronymus reliquerit
2 Carolum filium naturalem, quia † appellatione filiorum legitimorum, & naturalium filij naturales non includuntur *Fuſar. de ſubſtit. qu. 406. num. 38. Rota in rec. p. 9. dec. 214. nu. 2*
3 & licet † legitimatus fuerit à Principe, qui facit deficere conditionem ſi ſine filiis legitimis, & naturalibus, ex notatis *per Surd. conſ. 571. num. 45. Rota dec. 528. num. 4. par. 4. rec.* Atta-
4 men cum non fuerit † legitimatus ſimpliciter, ſed cum clauſula dummodo bona ſint tranſitoria in quaſcumque perſonas etiam extraneas, ipſeque Iulius de illis liberè diſponere poſſit, & ſine præiudicio venientium ab inteſtato non cenſetur ſucceſſiſſe in d. bonis ad excluſionẽ filiarũ ſubſtitutarum, quibus per illã prædicta fuerunt præſeruata Iura fideicommiſſi *Ruin. conſ. 106. num. 8. lib. 1. Fuſar. qu. 408. num. 116. de ſubſtit. Rota rec. dec. 667. nu. 3 par. 4.*

par.1., & par.8. deciſ.28.nu.35., & in Auximana fideicommiſſi 22.Martii 1638. coram bonæ memor: Dunozetto.

Idque euentus docuit, quoniam defunctis Hieronymo,& Iulio, fęminæ relictæ ſubſtitutæ in Teſtamento aliæ obtinuerunt vigore eiuſdem ſubſtitutionis immitti in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum ipſius; & recognouerunt debitum erga Abbatiam, quia
5 alienando † bona tranſtulerunt onus ſoluendi ratam iſtorum cenſuum in Emptores,quę obſeruantia demonſtat,qui verè fuerit hæres Albæ, & an legitimatio potuerit Carolo ſuffragari, *Corn. conſ.193.nu.10.lib.2. Peregr.de Iur.Fiſc.lib,2.tit.2.nu.996. Becc.conſ.140.nu.21. lib.2. Rota in Romana pecuniaria 14. Iunii 1649. coram bo:me. Dunozetto.*

Hinc non ſuffragatur, quod Tutor Iulij iunioris,& Carolus eiuſdem Auctor ſoluerit fructus pręfatorum Cenſuum, quia cum ex
6 facti ſerię † ſolutiones detegantur erroneæ, ſoluentibus non nocent, nec præiudicant in Iudicio petitorio, *Afflict. deciſ.83. numer.10.,*
7 cum † error ſemper excuſet, *l.Error facti, & l.ſi fortè, C.de Iur.& fact.ignor. cap.fin. de confeſſ.*
8 Nec releuat,quod Iulius † teneatur ſaltem vti hæres Iulii ſenioris,qui pro tali debito ſe obligauit, ſi quidem obligatio concepta eſt his verbis; *Per la ſomma di ſcudi 500. in circa per l'heredità di mia Madre,* & ſic nomine hæreditaris, quando tempore poſſidebat, non autem nomine proprio, *Roman.conſ.441.nu.4.* prout ità in dubio præſumitur, *Rota dec.193. nu.3.par.1.recent.,& par.5.deciſ.545.nu.5.& poſt Pacif.de Saluian.deciſ.223.num.4.*

Et ità Iulio tantùm Informante, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO. Sacræ Rotæ Decano.

Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi.

Luna 23.Maij 1661.

ARGVMENTVM.

Penſiones à die litis conteſtatæ ad rationem quinque pro centenario eſſe liquidandas; Fruſtrà applicari domum voce Pręconis venditam emptorem à penſionibus eximere, cùm ſubhaſtatio vti nulla, & inualida dominiũ in emptorem non transferat; minuſque admitti depoſitum apud conſanguineum factum, cùm illud ſine Iudicis decreto, & partis citatione emanatum deponenti nõ ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum locationis licet non probet valorem rei, quantitatem tamen penſionis indè percepta ſufficienter probat.*
2 *Commoditas,quæ ex habitatione percipitur, penſionibus ex locatione recipi conſuetis æquiparatur.*
3 *Penſiones ad rationem ſcutorum quinque pro centenario, vti in ſtabilibus fieri ſolet, regulariter taxantur.*
4 *Penſiones domorum in ſpecie ad eam quoque taxari ſummam vſu conſueuit.*
5 *Pretio pro domo voce Præconis vendita depoſito, Domini eiuſdem effecti ad penſiones non tenentur.*
6 *Subhaſtatio ſine cauſa,& credito facta, nulla præcedente citatione partis poſt interpoſitam appellationem, nec numerata pecunia, non ſuſtinetur.*
7 *Dominium virtute ſubhaſtationis ratione nullitatis in emptorem non transfertur.*
8 *Subhaſtatio deficiente cauſa legitima ad acquiſitionem fructuum in emptore concurrere non poteſt.*
9 *Venditio tanquam incompatibilis cum deliberatione efficit, vt ab ea receſſum,& nouo titulo res acquiſita cenſeatur.*
10 *Depoſitum factũ apud conſanguineum non præſente pecunia non admittitur, dum inter conſanguineos facilè præſumitur colluſio.*
11 *Depoſitum ſine Iudicis decreto, & partis citatione emanatum deponenti nullo modo ſuffragatur.*
12 *Depoſitio de peſſimo ſtatu domus fruſtrà applicatur, quando contrarium conuincitur.*
13 *Teſtes ſine citatione partis, & intimatione examinati nihil probant.*
14 *Subhaſtatio nulla ſufficit ad hoc,vt emptor fructus ſuos facere non poſſit.*

DECISIO CCCXXVI.

IN poſſeſſionem domus controuerſæ à fratribus de Raynaldis anno 1615. pro parte Raccamatoris datæ in ſolutum pro pretio florenorum 380. qui conſtituunt ſcut.190. monetæ currentis,& pro parte datæ in locationem pro ſcutis ſex annuis conceſſa fuit Immiſſio Raymundo Raynaldo contrà Paulum Aemilium, & fratris de Montibus per tres conformes, quæ bis à Signatura approbatæ fuerunt reſcribendo trium cõformium, & ſine pręiudicio mandati de immittendo; Cumque in iiſdem ſententijs dicti de Montibus ad reſtitueñ Domum condemnati exiſtant,ac ad ſolutionem penſionum vtriuſque partis; Dubitaui hodie ad quam ſummam liquidari debeant. Et Domini diſtinguendo penſiones partis locatæ à penſionibus alterius partis in ſolutum datæ. Quoad primas dixerunt eſſe liquidandas in ſcutis ſex annuis incipiendo à die quinta Nouembris 1605.,
1 quo facta fuit locatio; † Inſtrumentum enim locationis, *in Summario Raymundi num.3.,* licet non probet valorem rei, ſufficienter tamen probat quantitatem penſionis indè perceptę, vt pluribus relatis dictum fuit *coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ.128. num.3. deciſ.263.num.5. part.7. deciſ.139.num.4. part.8. recent.,& in Romana deuolutionis Domus 30.Maij 1659, coram me, §. Quod autem tanta quantitas.*

Neque hic applicari viſa eſt Dñis quæſtio de bonis ſui natura, vel ſola hominis induſtria fructiferis, ex quorum vltima ſpecie ad hoc, vt fructus peti poſſint probandam eſſe dicebant fratres de Montibus locationem, quia cùm eandem Domum ipſi inhabitauerint,& priùs Raccamatorius eorum Author, perindè fructus percepiſſe cenſentur, ac ſi locaſſent, ex quo ad effectum,de quo agitur,
2 commoditas, † quæ ex habitatione recipitur penſionibus ex locatione recipi conſuetis æqui-

æquiparatur, vt poſt *Bald. in l. in ſumma* 65. *§. in frumento, ff. de condit. indeb.*, *Rot. deciſ.* 193. *num.* 11. *coram Eminentiſsimo D. Card. Otthobono*, *& in Auximana fideicommiſsi* 26. *Maij* 1642. *coram bo:me: Dunozetto*, §. *Quoad tertiam partem*.

Reſpectu verò alterius partis datæ in ſolutum pro florenis 380., vt ſuprà in extinctionem Cenſus ſimilis ſummæ, cùm negari non poſſit valor dictæ partis in iſta quantitate,
3 dixerunt Domini † penſiones eſſe liquidandas, habita ratione dicti pretij ad rationem ſcutorum quinque pro centenario, & anno, prout regulariter in ſtabilibus fieri ſolet in liquido à die litis conteſtatæ, *Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 275. *num.* 31. plenè *in Bononien. de Bologninis* 6. *Aprilis* 1658. §. *Conſtat pariter, coram R.P.D. meo Celſo*, & in ſpecie † in hac
4 quantitate regulariter taxari penſiones Domorum, *Rota coram Caval. deciſ.* 347. *num.* 4. *Romana fideicōmiſsi de Spiritibus* 12. *Decemb.* 1644. *coram bo:me: Bichio*, §. *fin. in recent. deciſ.* 318. *num.* 4. *par.* 9., *& in Romana pecuniaria* 25. *Iunij* 1660. *coram R.P.D. meo Veroſpio*, §. *Licet enim*.

Nec fratres de Montibus opponere poſſunt
5 domum ipſis voce Præconis venditam fuiſſe, qui proindè cùm pretium depoſuerit tanquam effecti Dñi ad penſiones non teneantur, quia placuerunt Dominis reſponſiones deciſionis editæ *coram me*, 1. *Februarij* 1658.,
6 quod ſcilicet † ſubhaſtatio fuit nulla tanquam facta ſine cauſa, & ſine credito, nulla præcedente citatione partis poſt interpoſitam appellationem, & non præſente pecunia, *Gratian. diſcept.* 39. *num.* 22. *& ſeqq. Modern. de manut. obſer.* 12. *num.* 106., & dictum fuit *in Romana Manutentionis* 27. *Martij* 1658. *coram me*, *in princ.*, *& in deciſione huius cauſæ*, §. *Non obſtante*,
7 *& ſeqq.* ratione cuius † nullitatis virtute ſubhaſtationis nullum fuit translatum Dominium in Emptorem, vt relatis concordantibus probat *Modern. Peruſ. de ſubhaſt. inſpect.* 53. *num.* 65.
8 *Rot. deciſ.* 411. *num.* 26. *par.* 5. *recent.*, & ſic † nunquam potuit concurrere in Montibus cauſa legitima ad acquiſitionem fructuum, vt in propoſito *Rota deciſ.* 100. *nu.* 9. *& ſeq. poſt dictum tract. de ſubhaſt.*

Vndè neceſſario dicendū eſt, quod ijdem fratres de Montibus nullo modo Ius ſuum deducunt à ſubhaſtatione, ſed à venditione illis factum per Raccamatorium biduo poſt deliberationem, vt conſtat ex Inſtrumento venditionis, *in Summario Raymundi nu.* 8., quæ
9 quidem ſubſequuta † venditio tanquam incompatibilis cum deliberatione operatur, vt ab ea cenſeatur receſſum, & nouo titulo res acquiſita, ex allegatis per *Gratian. diſcept.* 376. *nu.* 25. *& ſeqq.*, & tamen Raccamatorius nullum Ius in Emptorem transferre poterat.
10 Depoſitum autem, vltrà quod ſimulatū videri poterat, vtpotè factum non præſente pecunia apud Conſanguineū Montij inter quos facilè præſumitur colluſio, *l. lata* 27. *C. de donat. Rota coram Merlino deciſ.* 13. *nu.* 7. *deciſ.* 594. *nu.* 13. *par.* 5. *recent. tom.* 2., *& in Romana locorum Montium* 26. *Iunij* 1658. *coram me*, §. *In præſenti*,
11 ſine † Iudicis Decreto, & Partis citatione emanauit, & proindè nullo modo ſuffragatur, *Roland à Valle conſ.* 61. *num.* 2., *& ſeqq. lib.* 2. *Rota coram ſan. mem: Greg. deciſ.* 140. *num.* 6., *&* 9., *in Romana Saluiani* 4. *Maij* 1649. *coram R.P.D. meo Veroſpio in fine*.

Ex quibus benè tolluntur depoſitiones duorum Teſtium pro Montibus inductorū
12 de † peſſimo ſtatu Domus antequam ſubhaſtaretur, nàm vt aliàs dictum fuit, contrarium conuincitur ex Teſtamento Antonij, & ex hoc capite non poterat ad ſubhaſtationem deueniri, & onus reficiendi ſpectabat ad Raccamatorium Emptorem, vt plenè reſpondetur *in dicta deciſione anni* 1658. *coram me*.

Vlterius hodie etiam aduertebant Domini
13 prædictos † Teſtes ſine citatione Partis, & ſine intimatione fuiſſe examinatos, & proindè nihil probant, *l. ſi quando* 15., *C. de Teſtib. Rota coram Pen. deciſ.* 1056. *nu.* 10. *Bononien. fideicommiſſi de Victorijs* 5. *Maij* 1655. §. *Pauci quoque, coram Reuerendiſſimo D. Zarate*, *& in Albanen. hereditatis* 11. *Martij proximè præteriti coram me*, §. *Subſiſtunt autem*. Quinimò probatum fuit contrarium ex depoſitionibus Teſtium formiter examinatorum in proceſſu de partibus *fol.* 29. *& ſeqq.*, *Summario reſponſionis Raymundi*
14 *nu.* 1., & ſemper † ſufficit, quod ſubhaſtatio fuerit nulla adhoc, vt Fratres de Montibus non potuerint facere fructus ſuos, ſed teneantur ad penſiones, quas in ſumma prædicta liquidandas eſſe dixerunt Domini.

Vtraque, &c.

R. P. D. E M E R I X.

Romana Saluiani.

Lunæ 23. *Maij* 1661.

A R G V M E N T V M.

Solutio integri pretij non ſuſtinetur, quando ex partitis ſolutis contrarium deprehenditur. Soluens primo venientibus cōtrà expreſſam formam in venditione præſcriptam in præiudicium anteriorum, ab iiſdem rectè moleſtatur, & ſoluenti, contrà venditorem regreſſus non datur, ceſſatque vexatio hęredis, quæ fruſtrà in ſimili caſu applicatur.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumentum publicum quoad creditum cum hypotheca probationem probatam facit.*
2 *Inſtrumenta impoſitionis cenſus, & venditionis domus, iuncta lite, & ſolutionibus factis in computum pretij, extrema Saluiani probant.*
3 *Solutio integri pretii creditoribus anterioribus facta non ſuſtinetur, quando contrarium re vera deprehenditur.*
4 *Fructus ſuper domo impoſiti ſtatim poſt factam venditionem à poſſeſſore debentur.*
5 *Solutiones creditoribus anterioribus non facta ad impediendam immiſſionem poſſeſſori non ſuffragantur.*
6 *Domo ab herede vendita pro ſatisfaciendis creditoribus, emptor primo venientibus ſoluendo, ab* ante-

anterioribus moleſtari non poteſt.

7 *Declara, quando hæres ſimpliciter pro ſatisfaciendis creditoribus vendit, ſecus quando cum pacto ſoluendi prioribus, & potioribus.*

8 *Emptor contrà pactum primo venientibus ſoluens, cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus reportare tenetur.*

9 *Emptor non obſeruando formam regreſſum contrà venditorem non habet, & ratio vexationis hæredis ceſſat.*

10 *Solutione non de proprio, ſed de pecunijs debitoris facta, ceſſio translationem Iurium non operatur, ſed vim dumtaxat extinctionis habet.*

DECISIO CCCXXVII.

DICTVM fuit Eliſabethæ dandam eſſe Immiſſionem pro indiuiſo cum Patribus Sancti Alexij ſuper domo, de qua agitur, pro fructibus Cenſus ſcutorum 500. in ſorte aliàs ſuper ea impoſiti a q. Laurentio Braccio ſub die 12. Octobris anni 1622., quia de
1 ſuo † credito cum hypotheca docuit ex publico Inſtrumento, quod facit probationem probatam, *Rota deciſ. 294. num. 1. par. 1., & deciſ. 669. num. 1. par. 2. recent.*

2 Et † extrema Saluiani apparebant iuſtificata tam ex Inſtrumento impoſitionis cenſus cum clauſula Conſtituti, *Rota coram Gregor. deciſ. 491. nu. 10.*, quam ex Inſtrumento venditionis Domus factæ ab hærede Laurentij dictis Patribus, iuncta ſuſtentatione litis, & ſolutionibus factis diuerſis Creditoribus in computum pretij domus, *Pacif. de Saluian. inſpect. prima cap. 6. nu. 7.*, & poſt eum *Rota deciſ. 202. nu. 1., & coram Gregor. deciſ. 491. nu. 11.*

3 Nec † tueri ſe poſſunt Patres ſub pretextu, quod ſoluerint creditoribus anterioribus integrum pretium domus ſcutorũ 3000., quia contrarium deprehenditur, *ex eorum Summario*, in quo partitæ ſolutæ anterioribus non excedunt ſcuta 2560., vt conſtat ex eorum cõbinatione, ſoluerunt enim primo Michaeli Angelo Salæ ſcut. 200. pro ſorte Cenſus ſuper eadẽ domo impoſiti vſque de anno 1601 *dicto Summario num. 2., & 3.* Secundo alia ſcuta 1460. Monialibus Turris Speculorum pro extinctione Cenſus impoſiti à dicto q. Laurentio ſuper dicta domo die 23. Martij 1622. *Summario num. 4. & 5.* Tertio ſcuta 300. Monialibus Sãcti Ambroſij pro extinctione cenſus conſimilis ſummę impoſiti à Zacchellis de anno 1612. *Summario num. 6. 7. & 8.* Et demum ſcuta 600. Antoniæ Zacchellæ vti debita ab Auctoribus Laurentij, *dicto Summario num. 9.*, quæ in totum conſtituunt ſupradictam ſummam ſcutorũ 2560.

4 Fructus verò decurſos poſt † ſequutam venditionem Domini noluerunt computari, quia Patres tenebãtur ad eorum ſolutionem eo ipſo quo Domum poſſidebant, & ex ea fructus percipiebant, ex adductis per *Coccin. dec. 320. nu. 16. verſ. Regula enim, & Rota dec. 191. num. 5. poſt Cenc. de cenſ.*

Minus ſe tueri poſſunt ſub prætextu, alia-
5 rum † ſolutionum, quia illæ non docentur factæ Creditoribus anterioribus, & conſequenter non ſuffragantur, ad impediendam Immiſſionem, vt eſt Textus apertus *in l. qui à Debitore, ff. qui potior. in pign.*, & notat *Card. Seraph. in ſuo voto relato per Pacif. de Saluian. deciſ. 76. nu. 10., & Caualer. deciſ. 652. num. 5.*

6 Nec valet replicatio, quod Patres † emerint Domum controuerſam ab hęrede beneficiato pro ſatisfaciẽ Creditoribus hæreditarijs; Ideòque rectè ſoluere potuerint pro venientibus; Ita quod hodie ab anterioribus amplius moleſtari nõ poſſint, *per Tex. in l. fin. §. Et ſi præfatam, & ibi ſcriben. C. de iur. delib.*

7 Etenim obiectum procedere poſſet, ſi † hæres vendidiſſet ſimpliciter pro ſatisfaciendis Creditoribus, vt notat *Caſtrenſ. in dicta l. final. §. Et ſi præfatam num. 6.*, at in propoſito venditio celebrata fuit cum pacto expreſſo, quod precium ſolueretur prioribus, & potioribus,
8 *dicto Summario num. 1.* Vndè cum † Emptores haberent certam formam in venditione ſibi pręſcriptam non poterant ſoluere primo venientibus in præiudicium anteriorum, quibus ex huiuſmodi pacto erat Ius quæſitum, ſaltem tenebantur reportare cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus, *Bart. in dicta l. final. §. Et ſi præfatam nu. 1. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 532. nu. 6., & Card. Seraph. deciſ. 1411. num. 3.*

9 Alioquin † non obſeruando huiuſmodi formam non habebant regreſſum aduerſus Venditorem, & ſic ceſſabat ratio vexationis hæredis, *Caſtren. vbi ſuprà dicto num. 6. Carocc. de exceſſ. bonor. par. 2. quæſt. 59. nu. 1.*, & conſequenter etiam ipſa legis diſpoſitio, *l. quod dictum, ff. de pact. cap. cum ceſſante de appel. Euerard. in loco à ceſſatione rationis nu. 1. & ſeq.*

Demùm non ſuffragatur, quod Moniales Turris Speculorũ, & forſan etiam alij ceſſerint Patribus translatiuè, & non extinctiuè, adeòut ipſi dicantur effecti Creditores fructuum decurſorũ vſque ad ſummam ſcutorum 1914. cum quibus quoque prætendunt excludere Eliſabetham vti poſteriorem,
10 cum ipſi non ſoluerint de proprio, ſed de pretio eiuſdem Domus, & ſic de pecunijs Debitoris prædicta ceſſio nunquam operari potuit translationem Iurium, ſed habet vim dumtaxat quietationis, & extinctionis, *Bart. in l. Modeſtinus nu. 4., Caſtr. ibidem num. 4. verſ. In nihil, & num. 5. verſ. Nam principali, ff. de ſolut., Rot. coram Greg. deciſ. 68. nu. 4. & 5., & deciſ. 451. num. 6. & 7. poſt Cenc. de cenſ.*

Et ità deciſum fuit dandam eſſe Immiſſionem pro rata ſcutorum 440. vtraque parte informante.

R. P. D.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Separationis Thori.

Veneris 27. Maii 1661.

ARGVMENTVM.

Odium implacabile inter virum, & Vxorem inſurgit in querelatione criminali ſuper adulterio, & tribuit cauſam ſeparationi Thori.

SVMMARIVM.

1 *Querela ſuper abortu, & adulterio à viro in vxorem data parit odium inter coniuges ad Thori ſeparationem, & num. 2.*
3 *Odium viri in Vxorem non corrigitur cautione, & num. 4.*
5 *Odium exortum ex querela criminali ceſſare dicitur, quando vir à querela deſiſtit.*
6 *Odium ſemper præſumitur durare, maximè quando proceſſit ex cauſa honoris.*
7 *Querela reuocata per virum arguit odii depoſitionem.*
8 *Querelæ iteratio viri in vxorem arguit illius Odiũ implacabile.*
9 *Querela iteratio poſt reconciliationem arguit animum viri infenſum in Vxorem.*
10 *Coniuges, dum recuſant odium reponere ſunt ſeparandi.*

DECISIO CCCXXVIII.

PERPENSIS rationibus deductis in vtraque deciſione, quarum altera firmat eſſe locum ſeparationi Thori, altera ſententiam appellatam reuocat DD. validioribus niſi deciſionem ſuper ſeparatione reſponderunt eſſe ſeruandam.

Et moti ſunt non ex cauſis diſcordiæ, & iniuriarum, quæ inter Annam, & Dominicum Coniuges præceſſerunt, † ſed ex querela ſuper abortu, & adulterio à Viro contra Vxorem ſubindè porrecta propter quã fuit inter partes contractum odium capitale, vt comprobant *Triuiſ. dec. 61. per tot. lib. 1. Bellett. diſquiſit. cleric. par. 1. §. 4. nu. 110. Sperell. dec. 139. num. 51. Rota dec. 706. num. 1. par. 1. & deciſ. 58. num. 1. par. 3. rec.*

2 Quod, † ex ſe ſolo tribuit ſufficientem cauſã ſeparationi *cap. ex tranſmiſſa ibi ſi autem capitali odio de reſtit. ſpoliat. Sanchez de matrimonio lib. 10. diſput. 18. num. 6. Farinac. quæſt. crimin. 143. num. 145. Rota in Romana Separationis Thori apud Merl. dec. 446. nu. 3. cum aliis per add. ad Buratt. dec. 815. num. 10.* † adeò vt etiam ſub cautione non poſſit Vxor reſtitui viro ſine euidenti vitæ periculo, vt aduertit *gloſ. in cap. accedens il 2. verb. Inimicis vt lit. non conteſtat. Bald. conſ. 240. per tot. lib. 3. Pariſ. conſ. 54. lib. 4. Aymon. conſ. 31. num. 4. & ſeqq. Menoch. conſ. 299. num. 1. & 2. per tot. Cephal. conſ. 384. num. 64. & ſeqq. Sanchez de Matrim. lib. 10. diſput. 18. num. 33* vbi reddit rationem, quia cautio non mutat Animam *Ciriac. contr. 172. num. 88.* referens ſe vidiſſe quandam miſeram coactam redire, & vna nocte iugulatam, & dixit *Rot. deciſ. 155. num. 4. par. 6. & deciſ. 323. num. 24. & 40. par. 9. recen.*

5 Nec obſtat, † quod Maritus iudicium criminale non fuerit proſecutus, & propterea odium præſumatur ceſſaſſe, quia cum ſimul contractum fuerit cenſetur ſemper durare,
6 *Menoch. conſ. 66. num. 6.* † maximè cum proceſſerit ex cauſa honoris, quod difficilitèr remitti ſolet *Caſtrenſ. conſ. 277. ſub num. 3. poſt med. lib. 2.*

7 Et hinc † non applicatur *deciſio 371. num. 12. poſt ſecundum vol. conſ. Farinac. ibi enim Maritus ſtatim querelam reuocauit, declarans per errorem fuiſſe ad id facien. inductum, ex quo meritò deſumptum fuit argumentum depoſitionis odij, At in caſu noſtro non ſolùm Minus à querela receſſit, ſed potiùs in ea perſeuerauit, dum accuſationem, quàm ſub die 4. Iunij 1659. ſecretò porrexerat poſteà ſub die 10. Iulii manifeſtè aſſeruit fuiſſe ab eod. met. ſcriptam, & in iudicium exhibitam, vt in Summ.*
8 *num. 1.* † *quæ reiteratio magis oſtendit, quod ipſe animo infenſo, & implacabili talia peregit ad l. Baliſta cum ibi not. ff. ad Trebell. Felin. in cap. fin. in princ. de off. delegat. Rot. deciſ. 106. num. 3. apud*
9 *Burattum* † præcipue cum hæc ſuperuenerint poſt reconciliationem, ſignum euidens continuæ, ſeù continuatæ voluntatis proſequendi odio capitali Vxorem vt ponderauit *Rota in Romana Separationis Thori 17. Maii 1593. coram Cardinali Hieronymo Pamphilio cum aliis in deciſ. 323. num. 15. par. 9. rec.*

Comprobatur hoc etiam extrinſecus, nã adhibitis omnibus diligentiis, impoſſibile fuit illos componere, & reconciliare, præſertim perſuadere Vxorem, quæ recuſat omnino odium deponere, & cum viro ampliùs præ timore conuenire, quapropter DD. li-
10 bentèr arbitrati ſunt, † trepidantem Vxorem nullatenus viro reſtituendã eſſe, *ſed tamen, quod ipſa retineatur in Monaſterio cum ſubminiſtratione alimentorum ex fructibus dotalibus, & ſic præter quoad reſtitutionem dotis ſtandũ in primo loco deciſis vtraque parte informante &c.*

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Mediolanenſis Penſionis.

Lunæ 30. Maii 1661.

ARGVMENTVM.

Penſione diſtributionum quotidianarum naturam ſortita, termini per Capitulum exacti ſolis antiquis Beneficiatis ſunt reſtituendi, qui has diſtributionum ſpecies vti præmium ſeruitutis, vel elargiri, vel ad hæredes tranſmittere poſſunt; Beneficiatis autem modernis ob nullum Eccleſię prędtitum ſeruitium deferri nullatenus debent.

SVMMARIVM.

1 *Penſio diſtributionibus quotidianis annexa, Beneficiatis antiquis ob exactos terminos, non autem modernis reſtitui debet.*
2 *Penſio diſtributionis quotidianæ vti præmium ſerui-*

tu-

nitutis elargiri aut ad hæredes tranſmitti poteſt, eiuſdem licèt exactio non præceſſerit.
3 *Clericus de penſionibus quotidianis nō ſecus ac laicus de proprio ſalario teſtari ac diſponere poteſt.*
4 *Aſſignatione penſionis communi Maſſæ facta, fructus reſidentibus de tempore exactionis in loco Eccleſiæ conſignari debent.*
5 *Penſionem naturam quotidianarum diſtributionum ſortitam fuiſſe vnde dignoſcitur.*
6 *Cauſa conceſſionis ex narratiua, ſeù proœmio finali deſumitur.*
7 *Conceſſio ipſa iuxta narratiuam finalem regulari conſueuit.*
8 *Penſio diſtributionum quotidianarum naturam ſortita Beneficiatis, qui nullum Eccleſiæ ſeruitium præſtiterunt, deferri non debet.*
9 *Maſſa quotidianiarum diſtributionum naturam non amittit licèt redditus ſemel diſtribuantur, cùm diuiſio ex cauſa ſeruitutis dietim exhibendæ decreta fuerit.*
10 *Præſtationes Oſtiariis ſoluendæ diſtributionum naturam non mutant, dum ea quantitas vt onus deducitur, licèt ratione ſeruitii non præſtetur.*

DECISIO CCCXXIX.

EX Iniuſtitiæ fundamento coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papień
Rota decreuerat non eſſe exequendas ſentē-
tias rotales damnantes Capitulum, atque
Canonicos Metropolitanæ Mediolanenſis
Eccleſiæ ad reſtituendos terminos penſionis
controuerſę modernis Beneficitis ab anno
anno 1588. vſq; ad tempus litis inſtitutę per
idem met Capitulum exactos cuius deciſio-
nis fundamenta ad diſputationis trutinam
hodie coram me reuocata ſubſiſtere Domi-
ni cenſuerunt.
1 Cùm enim † penſio annexa dignoſcatur di
ſtributionibus quotidianis pręſtandis Benefi-
ciatis ex cauſa intereſſentię Diuinis Officiis,
termini per Capitulum exacti antiquis de-
bent Beneficiatis, qui Eccleſię inſeruierunt,
non autem modernis reſtitui, vt probat *Tex.*
in cap. licet 32. de præbend. & in cap. vnico vbi
notant communiter DD. *de Cleric. non reſident*
lib. 6. Sac. Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. verſ. diſtribu-
tiones vero de reformat. Rota deciſ. 749. num. 1. &
dec. 720. num. 3. rec. vel eorum hęredibus, ac
2 ſingularibus ſucceſſoribus, cùm hęc † diſtri-
butionum ſpecies vti premium ſeruitutis va
leat ab intereſſentibus elargiri, nec non ad
hęredes tranſmitti, earum licet exactio non
pręceſſerit, vt tradit *Gemin. in cap. vnico n. 3.*
de Cleric. non reſid. lib. 6. & conſ. 86. nu. 18. vbi
3 quod † Clerico de illis teſtari non ſecùs ac
Laico de proprio ſalario diſponere permitti-
tur, *Franch. in cap. præſenti numer. 10. ante med.*
verſ. ſed benè poterit teſtari de offic. Ordin. lib. 6. Gig
conſ. 144. num. 21. & 34. Pariſ. conſ. 33. numer. 22.
& 23. lib. 4. Rota coram Seraph. dec. 594. num. 5. &
dec. 117. num. 2. cum ſeqq. par. 9. recent. quicquid
4 dici poſſet ſi † aſſignatio communi maſſę,
quę vulgariter *groſſa* appellatur facta foret,
tunc enim huiuſmodi fructus reſidentibus
de tempore exactionis in loco Eccleſię de-
buiſſent conſignati; vt pluribus relatis au-
ctoritatibus reſponſum fuit *in deciſione edita*
in cauſa coram R. P. D. meo Priolo 28. Iunii de an-
no 1658. in §. contrarium.
5 Hanc verò † penſionem ſortitam extitiſſe
naturam quotidianarum diſtributionum
tenor Breuis oſtendit ad D. Caroli preces ſub
hac narratiua expediti: *quia ex ſeruitiis Diui-*
nis atque nocturnis, quæ eidem Eccleſiæ in diuinis
impendunt, non tantum percipiunt, quantum eorum
gradui decenter ſuſtinendo ſufficeret, vndè inter-
dum eueniebat, vt in maioribus ſolemnitatibus Cho-
rus dictæ Eccleſiæ deſereretur. Dum itaque ſan.
mem: Gregorius XIII. detulit D. Carolo fa-
cultatem, & ſcuta mille auri ſegreganda à
redditibus Collegij erigendi in Ciuitate Pa-
pienſi poſſet Beneficiatis aſſignare ad hoc, vt
redditus congruos pro ſubſtentatione neceſ-
ſarios valerēt ex ſeruitio dietim ab ipſis exhi
bendo exigere à Choro aſſiduè intereſſe; Per
neceſſe exinde congruit illatio, quod penſio
ex cauſa intereſſentię in Choro attributa fue-
rit pro mercede ſeruitij per ipſos pręſtandi,
6 ex † narratiua enim, ſeù proœmio finali cau-
ſa conceſſionis deſumitur, iuxta doctrinam
Bart. in l. fin. nu. 3. ff. de hæred. inſtit. Dec. conſ. 444.
num. 8. Decian. conſ. 19. num. 97. vol. 3. Rot. dec. 229.
num. 15. coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali
7 *Otthobono*, & iuxtà † eam conceſſio ipſa regu
lari conſueuit, *l. cum Pater 79. §. Dulciſſimis ff.*
de legat. 2. Aym. conſ. 192. numer. 21. Surd. conſ. 164.
num. 32. Rota dec. 11. num. 5. par. 8. recent.
Et licet Breue ſan: mem: Gregorij ex D.
Caroli aſſumptione ad ſuperos effectum ſor-
tiri nequierit, quinimo annexio ſubſequu-
ta fuerit vlterius virtute Breuis à ſa. me. Six-
to V. expediti D. Archiepiſcopo Vicecomi-
ti deferentis facultatem applicandi penſio-
nem ad propriæ libitum voluntatis; Atta-
men ex quo idem met Archiepiſcopus ex
omnibus redditibus vnica dumtaxat maſſa
conſtituta penſionem, de qua agitur eidem
applicauit, ac qualitatem diſtributionis inter
ipſos met Beneficiatos in hac formam decre
uit videlicet. *Ex quibus omnibus vnum corpus*
cenſus communis conſtituimus; quod æquè inter om-
nes diuidatur ratione ſeruitij, & reſidentiæ, quam
quiſque ſuam fecerit, & ſucceſſiuè. Porro huius
maſſæ ſic conſtitutæ omnes huius Capituli Viri æqua
liter participes ſint, ac proinde æqualiter omnibus
diſtribuantur pro ratione dierum, & officiorum, qui-
bus ſinguli interfuerint; Exinde manifeſtè con-
8 uincitur † penſionem hanc quotidianarum
diſtributionum naturam fuiſſe ſortitam, quæ
non valet modernis Beneficiatis, qui nullum
Eccleſiæ ſeruitium præſtiterunt, deferri, ſed
tunc tēporis intereſſentibus duntaxat præſtari
debet, vt præter auctoritates relatas *in 1. §. no*
tat Mareſc. var. lib. 2. cap. [illegible] num. 10. & 11. Gratian.
diſceptat. forenſ. cap. 38. num. 1. & Rota dec. 1. num. 12
par. 4. tom. 2. rec.
Hinc vrgere non poterit, quod maſſa Be-
neficiatorum, cui controuerſa penſio aſſi-
gnata fuit ex diuerſis redditibus coaguletur,
qui in Kalendis Nouembris duntaxat, non
autem dietim diſtribui ſolent, licet enim
reddi-

9 redditus † vnica vice diſtribuantur, non tamen maſſa quotidianarum diſtributionum naturam in caſu propoſito amittit, dùm diuiſio decreta fuit ex cauſa intereſſentiæ in choro, nec non ſeruitutis dictim in diurnis officiis exhibendæ, vt aduertit *Mandoſ. in praxi Signaturæ Gratiæ rubr. de penſion. verſ. diſtribut. quotid. fol. mihi 03. Monet. de diſtribut. quotid. p. 1. quæſt. 9. num. 3. Rota coram Acchill. deciſ. 12. per tot. de Prebend. & coram Caſ. de Graſſ. deciſ. vnic. num. 8. de Cleric. non reſid. Seraph. deciſ. 1140. cum alijs in hac cauſa congeſtis ſub die 11. Decembris 1647. coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali Corrado in §. non obſtat, quod officiales cum ſeqq.* Inſpecta præſertim obſeruantia ſubſequuta, cæteriſque *in deciſione Reuerendiſſimi D. mei Epiſcopi Papien.* recenſitis, quæ Domini in omnibus approbarunt.

10 Præſtationes verò † annuæ in ſcutis 2000 aureis Oſtiarijs perſoluendæ, nec non minoribus pænitentiarijs in ſcutis centum nequeunt diſtributionum naturam immutare, dum hæc quantitas licèt nõ præſtetur ratione ſeruitij, deducitur tamen, vt onus prout ex verbis expreſſis in maſſæ creatione apertè dignoſcitur ibi; *detractis tamen oneribus*, & põderauit *Rota in dicta deciſione Eminentiſſimi D. mei Cardinalis Corradi in §. quia verò Priores.* Reliqua ſumma ſcutorum centum ſacrarũ cęremoniarum Magiſtro perſoluenda, nec non ipſius Coadiutori ex cauſa intereſſentiæ diuinis officijs dignoſcitur conſtituta.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Viterbienſis Tranſactionis.

Veneris 3. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Conuentionem fructuum reſpectu bonorum ſtabilium iuxta taxam à lege præſcriptam permitti, maximè quando omnem in Inſtrumento tranſactionis vſurariam prauitatem abfuiſſe ad oculum demonſtratur.

SVMMARIVM.

1 *Exactio fructuum ex credito pecuniario creditori non defertur, & illorum conuentio vſurariam prauitatem redolet.*

2 *Conuentio ac exactio fructuum ratione bonorum ſtabiliũ iuxta taxam à lege præſcriptam ex æquitate permittitur.*

3 *Exactio fructuum non ratione moræ in ſoluendo, ſed in compenſationem annui redditus per Patruos ex bonis ceſſis percepti, nepotibus debetur.*

4 *Nepotibus in minori ætate conſtitutis omnis ſuſpicio fraudis ſeu intentio fœnerandi in Patruis tollitur, & contractus validus reputatur.*

5 *Pecuniam alienam in aliquo negocio ſeu cambijs licitis retinens, certam lucri portionem Domino pecuniæ conuenire valet.*

6 *Conuentionem fructuum in Inſtrumento tranſactionis habitam vſuraria prauitate caruiſſe quomodo probatur.*

7 *Vſura in mutuo vero vel ficto regulariter admittitur.*

8 *Apoteca eſt pretio æſtimabilis ob lucri cauſam ex hominum concurſu ad emendum reſultantis.*

9 *Contractus quando naturam mutuæ compenſationis aſſumit validus meritò reputatur, dum in ea nulla fœnoris labes exoriri valet.*

DECISIO CCCXXX.

DISSOLVTA ex Pauli deceſſu ſocietate artis Funariç ab ipſo cum Dominico, ac Tullio fratribus germanis antea contracta, fuit ſubſecuta bonorum diuiſio, in qua portio Thomæ ac Gregorij filiorum Pauli conſtituta fuit in ſcutis bismille, & quingentis, à Patruis tamen retentis ſub obligatione ſpeciali conſignandi nepotibus dictam ſummam, poſtquam ipſi vigeſimum quintum ætatis annum excederent, promiſſione interim habita ſoluendi fructus iuxta legalem taxam in ſcutis quinque prò ſingulis centenarijs. Poſt hæc Tullius, ac Dominicus in Inſtrumento tranſactionis ad ſtipulato de anno 1634. alia ſcuta 7500. fratribus ipſis promiſerant ſub eadem met obligatione perſoluendi fructus, donec ſortis effectiua conſignatio contingeret, ſuper qua fructuum cõſecutione lite ſuborta prodijt ſententia Rotalis, eam vitio fœnoris decernens obnoxiam, ſucceſſiuè tamen reuocata ab altera ædita coram R. P. D. meo Albergato, quam hodie coram me fore confirmandam Domini reſponderunt.

1 Licet enim ex † credito pecuniario nulla fructuum exactio deferatur creditori, & illorum conuentio vſurariam redoleat prauitatem, *ad text. in l. vſura pecuniæ 121. ff. de verbor. ſignif. cap. plerique & cap. vſura decima quarta qu. 3. Abb. in cap. conſuluit. 10. num. 4. de vſur. Roman. conſ. 238. num. 4. Rot. deciſ. 72. numer. 1. & 5. par. 2. rec. & in Romana quatuor domorum 21. Iunij 1649. in §. non obſtat coram bon. mem. Peutingerio.* Attamen inſpectis in proprio caſu facti cir-

2 cumſtantijs Domini ſenſere † fructuum taxationem extitiſſe legitimam. Siquidem ſcuta 2500. in inſtrumento diuiſionis Nepotibus attributa ex bonis ſtabilibus prò parte prouenire conuincitur, quorum reſpectu conuentio, ac exactio fructuum iuxtà taxam à lege præſcriptam permittitur ex æquitate,

3 *l. curabit C. de act. empt.* non quidem † ratione moræ in ſoluendo, ſed in compenſationem annui redditus per Patruos ex bonis ceſſis percepti, vt addit *Salic. in fin. eiuſdem legis Pariſ. conſ. 60. num. 23. & 24. lib. 1. Peregrin. conſ. 77. num. 5. lib. 2. Gabr. conſ. 57. nu. 3. & 4. lib. 1. Hondod. conſ. 38. num. 15. lib. 2. Magon. deciſ. Lucen. 17. num. 28. Rot. dec. 370. num. 1. par. 3. & dec. 13. nu. 1. cum ſeqq. par. 5. rec. cum alijs relatis in Romana fructuum 26. Ianuarij 1651. in primo §. coram me.*

4 Prò altero verò pecuniario † credito animad-

maduertterunt Domini, quod dum Thomas erat tunc temporis in minori ætate conſtitutus, Gregorius verò non dum exceſſerat pupillarem, nulla fraudis ſuſpicio, ſeù intentio fœnerandi in ipſis poterat exoriri, ſed potiùs præſumitur Patruos voluiſſe penes ſe pecunias retinere, ne à nepotibus, vt frequenter Adoleſcentibus accidit, eas diſſipari contingeret ad effectum tamen illas inueſtiendi in negotio mercaturæ, fructus reddentis, ex quibus nepotes aliis bonis deſtituti poſſent ſubſtineri; Quare redditus annui, vel titulo donationis conuenti cenſentur, ac prò nepotum maximè dilectorum alimoniis exhibiti, vel ob cauſam lucri reſultantis ex inueſtimento pecuniarum in negotio mercaturæ ab iiſdemmet Patruis cum maximo lucro exercitæ; Et hoc caſu contractus validus
5 reputatur, cum † retinens pecuniam alienam in aliquo negotio, ſeù cambiis licitis valeat certam lucri portionem Domino pecuniæ conuenire, vt *not. Abb. in cap. per veſtras num. 6. & 7. de donat. inter vir. & vxor. Nauar. in manual. cap. 17. num. 257. verſ. licitum eſt etiam pactum Rot. deciſ. 304. num. 2. & dec. 556. numer. 1. & per totam part. 2. recent. & coram Penia deciſ. 805. num. 7.*

Alias enim maximum reſultaret abſurdũ æquitati omninò contrarium, dum Patrui à nepotibus nequibant prò ſortis ſolutione compelli, donec ipſi vigeſimum quintum ætatis annum excederent, de quo tempore ſors met ipſa ex fructuũ præſtatione abſumpta extitiſſet.

6 Fructuum autem † conuentio habita in inſtrumento tranſactionis vſurariam prauitatem nullam videtur præſeferre. Siquidem ſponſio ſcut. 7500. à patruis peracta dignoſcitur prò compenſandis bonis ſtabilibus, aliiſque fructiferis effectibus à nepotibus ceſſis, in quorum locum licet fuerit ſubrogata pecunia, fructus nihilominus potuerunt legitimè conueniri ex iuribus *in primo §. relatis*,
7 Dum maximè † non agitur de mutuo vero vel ficto, in quo vſura regulariter admittitur *cap. conſuluit, ibique Beron. in rubr. num. 33. & 37. de vſur. Abb. conſ. 62. colum. final. verſ. venio ad aliud contrarium par. 1. Roland. conſ. 75. nu. 2. lib. 1. Gratian. diſcept. 679. num. 32. Rot. coram bon. mem. Merlin. dec. 161. num. 1. & in Romana locationis 2. Maij 1659. in §. in quam Domini ſententiam coram me*, ſed de tranſactionis contractu, in quo præter bonorum ceſſionem, ac directionis
8 apotecæ, † quæ eſt pretio æſtimabilis ob lucri cauſam reſultantis ex hominum concurſu ad emend. *vt not. Gratian. diſcept. 547. nu. 17. Rot. coram bo. mem. Coccin. dec. 459. & deciſ. 540. numer. 7. in fine par. 2. recent. cum aliis in Romana diuiſionis 28. Nouembris 1653. in §. alterum coram R.P.D. meo Beuilaqua.* Nepotes iuribus omnibus renunciarunt, ac etiam prætenſionibus quibuſcumque vt verba Inſtrumenti præſeferunt, & apertè concludit Teſtis mediator, referens verba ab altero ex patruis prolata, *ibi: diamoli queſti denari, perche altrimente loro poſſono pretendere il terzo di tutta la*
9 *robba*. Hinc † contractus naturam mutuæ compenſationis aſſumpſit, in qua nulla valet fœnoris labes exoriri, ex doctrina *Bald. in l. cunctos populos num. 33. C. de ſum. Trinit. & fid. Catholic. Card. Mant. de tacit. lib. 8. tit. 18. ſub n. 29. Gratian. diſcept. foren. cap. 679. num. 36. Rot. deciſ. 490. num. 3. & 556. nu. 3. p. 2. & dec. 160. n. 6. & 7. par. 4. tom. 2. rec.*

In quam Domini ſententiam eò faciliùs inclinarunt, quod Patrui ſub quorum cura, ac Regimine Nepotes detinebantur nulla neceſſitate vrgente, ſed ſponte ſeſe debitores eorumdem conſtituerunt. Inde enim præſumptio maxima conſurgit, quod ipſis expediebat renunciationem, ſeù ceſſionem iurium, atque bonorum à Nepotibus reportare, quibus tunc temporis, nec ſtatus hæreditarius Pauli patris innotuerat, nec qualitas negotij per patruos exerciti.

Ex quibus his facti circumſtantiis perpẽſis, atque diſcuſſis prò confirmatione ſententiæ Domini reſponderunt.

Vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Hæreditatis.

Veneris 3 Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum primum non dicitur reuocatũ niſi de alia diſpoſitione valida & perfecta doceatur: Teſtes ad effectum probandi reuocationem primi teſtamenti quales eſſe debeant, & an vrgente neceſſitate teſtamẽtum minus ſolemne valeat, teſtiumque minor numerus ſufficiat?

SVMMARIVM.

1 *Hæredi ſcripto Teſtamentum non abolitum nec in aliqua ſui parte vitiatum exhibenti immiſſio in bonis Teſtatoris de tempore ſui obitus relictis debetur.*

2 *Teſtamento priori reuocato ſucceſſio hæredi in eo ſcripto non competit.*

3 *Teſtamentum primum vt dicatur reuocatum de alia valida, & perfecta diſpoſitione doceri debet.*

4 *Teſtamentum primum cum de illius reuocatione non conſtet per ſecundum ſublatum non dicitur.*

5 *Reuocatio quando eſt dubia, hæredi interim immiſſio retardari non poteſt.*

6 *Reuocatio primi Teſtamenti vt ſubſtineatur, eadem per teſtes omni exceptione maiores probari debet.*

7 *Lex Iudicium conſobrini in materia reuocationis Teſtamenti ſuſpectum habet.*

8 *Teſtis familiaris & ſalariatus à teſtimonio repellitur.*

9 *Teſtes, quando agitur de probando Teſtamento de quo non fuit confecta ſcriptura, in relatione verborum*

borum Teſtatoris concordes eſſe debent.

10 *Aſſertio Teſtis de intentione Teſtatoris perfectam eiuſdem diſpoſitionem non importat, ſed animum tantùm & intentionem diſponendi indicat.*

11 *Teſtibus diuerſimodè deponentibus, ad effectum vt dici poſſit receſſum à prima ſolemni diſpoſitione, fides non eſt adhibenda.*

12 *Teſtamentum minus ſolemne & cum minori numero Teſtium an valeat, neceſſitate & difficultate illos inueniendi vrgente.*

13 *Peſtis niſi adeò graſſetur vt copia teſtium haberi nequeat, eorum numerus minor quinque eſſe non debet.*

14 *Applicatio minoris numeri Teſtium de tempore peſtis ad alios caſus non extenditur.*

DECISIO CCCXXXI.

DVABVS ſententijs Rotalibus primæ per Iudicem A.C. deputatum promulgatæ reuocatorijs, fuit Iacobo Ferro hæredi teſtamentario Caroli Balthaſſaris decreta immiſſio in illis bonis hæreditarijs, aduerſus quas commiſſa mihi cauſa appellationis in tertia inſtantia Domini pro illarum confirmatione reſponderunt. Si quidem validitas non reuocabatur in dubium; Iuſtitia
1 autem patet ex eo quod Iacobus † exhibuit publicum Inſtrumentum Teſtamenti non abolitum, nec in aliqua ſui parte viciatum. Vndè ipſi hæredi ibi ſcripto debetur Immiſſio in bonis Teſtatoris de tempore ſui obitus relictis, ex *remedio l. final. C. de Edicto D. Adrian. toll. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 43 num. 1. cum ſeqq. Rota coram Duran. dec. 180. nu. 1.*

Non obſtat, quod Laurentius collitigans
2 iterum excipiebat fuiſſe à Carolo † reuocatum huiuſmodi teſtamentum, & aliud ad eius & filij fauorem ordinatum, dum in loco campeſtri venationis cauſa exiſtens, ictu ſclopi infœliciter à Socio exploſi, lethaliter vulneratus interijt, ideoque non competat aliqua ſucceſſio d. Iacobo hæredi ſcripto in priori teſtamento reuocato, *§. poſteriore inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. l. ſi quis priore 24. ff. ad Trebell. l. ſancimus 27. & ibi gloſ. C.*
3 *de teſtam.* quando† de ea docetur, & vndique apparet alia valida & perfecta diſpoſitio, vt habetur in *dicto §. poſteriore in princip. & §. ſeqq. inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. & dixit Rota in dec. 581. num. 2. par. 4. tom. 3. recent.* Alias enim de
4 his non conſtito †firmum manet primum Teſtamentum, nec per ſecundum dicitur ſublatum *Caſtren. in l. ſancimus in fin. C. de teſtam. baſ. conſ. 8. num. 4. lib. 4. Surd. conſ. 373. n. 23. Rota dec. 652. numer. 7. & 15. par. 4. tom. 3. recent.*
5 Quinimmo † ſufficit dubiam eſſe reuocationem primi, ad hoc vt interim non poſſit retardari immiſſio hæredi *Menoch. de adipiſc. quaeſt. 33. nu. 698. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 558. num. 1.*

6 In propoſito autem de † reuocatione primi, aliaque perfecta diſpoſitione in ſcriptis redacta, aliàs in antecedentibus Inſtantijs allegata & reiecta, nec in hodierna diſputatione viſum fuit offerri neceſſariam probationem pro parte Laurentij, vt exigitur, per Teſtes omni exceptione maiores, vt præter relatos *in prima decis. R.P.D. mei Albergati, §. defectus probationis, tradunt Alex. conſ. 117. n. 3. lib. 2. Dec. conſ. 105. num. 5. Pariſ. conſ. 24. num. 15.* Nam vltra exceptiones perſonales oppoſitas contra Teſtes ad id probandum adductos,
7 quod nempe primus ſit Laurentius † frater Conſobrinus, & propterea Lex ipſius Iudicium ſuſpectum habeat. In teſtificando pro tam ſanguine coniuncto, *l. in omnibus C. de teſtam. cap. quoties cap. ſuper eo & cap. in litteris, eod. tit. cap. repellitur vbi gloſ. & DD. & cap. Inſinuatione* [illegible] *de offic. delegat. Duran. deciſ.*
8 *427. num. 3.* & Tertius† Teſtis ex duobus alijs de tempore depoſitionis inſeruiebat eidem Laurentio mercede Iuliorũ decem in quolibet menſe conuenta, vt ipſe faſſus fuit ſicque tanquam familiaris & ſalariatus à teſtimonio Repellitur *l. 2. C. de teſtibus gloſ. in cap. in litteris verb. de familia verſ. familiares eod. tit. Rot. coram Durano dec. 427. & in rec. dec. 84. nu. 2. par. 4. & dec. 156. num. 4. par. 6.*

9 Non concurrunt prædicti † teſtes in relatione verborum à Carolo ſuper noua diſpoſitione ſuorum bonorum ad fauorem Laurentij prolatorum, prout omnes concordes eſſe deberent, dùm agitur de probãdo teſtamento de quo non fuit confecta ſcriptura *Bald. in l. cum antiquitas num. 5. C. de teſtam. Rota dec. 538. num. 16. par. 5. rec.* Nàm idem
10 primus Teſtis ex illis † interrogatus aſſerit, fuiſſe ſibi à Carolo impoſitum [illegible] Laurentium, cui intendebat bona ſua relinquere, ibi: *Mi diſſe che chiamaſſi Lorenzo ſuo Compare, che veniſſe preſto, che li voleua laſciare quanto ci era;* quæ [illegible] nullam perfectam diſpoſitionem important ſed indicant animum & intentionem diſponendi, quando ibi Laurentius [illegible] *Ocian. reſponſ. 80. ſub nu.* [illegible] *lib. 3. Rnin. conſ. 7. ſub num.* [illegible] *lib. 3. Surd. deciſ. 202. à num. 15. Rota in Romana Teſtamenti 11. Ianuarij 1659. coram me §. hinc non obſtat,* Ex depoſitione autẽ ſecundi & tertij Teſtis ſuper prædictis verbis Caroli omiſſa, patet non parum inter ſe differre, cum vnus dicat formalia verba fuiſſe, *Chiamatemi il Compare, che voglio aggiuſtare le coſe mie.* At Tertius ab illis diſcordans refert infraſcripta verba, *Andatemi à chiamare il Compare, perche io li laſcio tutto il mio, & al mio Figliano, acciò preghino Dio per me,* Dum itaque
11 Teſtes † diuerſimodè deponunt & ſignanter in eo quod addit Tertius Carolum ad commodũm nè dùm Laurentij, ſed etiam filii diſpoſuiſſe, de quo alij duo nullam mẽtionem faciunt, non eſt eis fides adhibenda, ad finem, vt poſſit dici receſſum à prima ſolemni diſpoſitione, & ordinata alia, ex adductis in *dicta deciſ. R.P.D. Albergati §. alij duo Teſtes.*

12 Nec Laurentio refragari poteſt† quod vrgente neceſſitate & difficultate inueniendi Teſtes, qui interſint Teſtamento ex diſpoſitione, *l. hac conſultiſſima C. de teſtam.* valeat teſtamentum minus ſolemne, & cum minori nume-

numero Teſtium, vt de condito peſtis tempore probant *Menoch. in l. ſcriniarios 11. num. 6. C. de teſtam. milit. Peregr. deciſ. 80. num. 1.* Proce-
13 dit tamen concluſio quando † peſtis adeò graſſaretur, vt copia Teſtium omninò deficeret, aliàs enim numerus Teſtium non debet eſſe minor quinque, vt diſponitur in *l. vltima §. ſin autem & ibi Bald. C. de teſtam. Dec. conſ. 284. num. 3. Add. ad Gratarel. deciſ. 46. num. 11.* & benè explicat *Peregr. d. deciſ. 80. ſub num. 1. Rota dec. 356. à num. 4. cum ſeqq. par. 6. recen.*
14 neque † applicatur præſenti caſui, quo de reuocatione primi Teſtamenti & ordinatione ſolus primus Teſtis fidem aliquam ob ſãguinis coniunctionem non faciens ex præallegatis legiſque diſpoſitionibus neceſſarijs Teſtibus non adhibitis, & minus ſolemniter conditum, non extenditur ad alios caſus, vt perpendit *Surd. conſ. 129. num. 51.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Fideicommiſſi de Mutis.

Veneris 3. Iunij 1667.

ARGVMENTVM.

Solutio imaginaria à lege in bonum finem inducta, dominium tanquã incerta non transfert, tranſlatum autem hæres recepto in pecunia credito reſtituere tenetur. Hæres an irrequiſito Iudice poſſit ſibi pro credito bona hæreditaria appropriare, & dotes ex quibus bonis ſint ſoluendæ.

SVMMARIVM.

1 *Solutio imaginaria admittitur, dum creditor fideicommiſſi in dote materna cenſetur in illius aditione ſibi pro credito ſatisfeciſſe.*

2 *Creditor per imaginariam ſolutionem corpus particulare ſibi appropriare, & tanquam proprium, & à fideicommiſſo exemptum alienare non poteſt.*

3 *Solutio imaginaria, in quem finem à lege inducta cenſetur.*

4 *Solutio, quando ratione loci, & quota eſt incerta, dominij tranſlatio per eam induci non poteſt.*

5 *Solutio quando eſt incerta bona remanent fideicommiſſo ſubiecta, & hæres recepto ſuo credito in pecunia ad reſtitutionem tenetur.*

6 *Hæres quando abſque vlla declaratione Iudicis pro modico credito ius retentionis in graue præiudicium vocatorum ſibi allegat, iniuſtitia ſtatim prætenſionis illius exinde reſultat.*

7 *Solutio, quando eſt certa ſuper quacumque hæreditatis parte obſtaculum tranſlationis dominij deficit & præiudicium vocatorum ceſſat.*

8 *Hæres ceſſante fraude omnia bona hæreditaria ſibi pro ſuo credito etiam irrequiſito Iudice appropriare poteſt.*

9 *Hæres an rem particularem ſibi abſque facto Iudicis addicere poſſit.*

10 *Dotes ex bonis liberis quando habentur, non ex bonis fideicommiſſarijs ſunt ſoluendæ.*

11 *Exiſtentia bonorum liberorum, quando agitur de dote iam ſoluta ex fideicommiſſo non ſoluenda, à fideicommiſſarijs concludentior eſt probanda.*

DECISIO CCCXXXII.

DISCVSSIS hodiè duabus exceptionibus imaginariæ ſolutionis, & deductionis dotium filiarum Cæſaris, quibus tantum conceſſum fuerat poſſe impugnari deciſionem in hac cauſa coram me emanatam ſub die 3. Decembris 1660. viſum fuit DD. illas non releuare, & perſiſtendum in firmata validitate ſententiæ concedentis immiſſionem DD. de Mutis in rubris 18. cum tribus quartis partibus alterius rubri pro reſiduo ſextæ partis totius Caſalis Polidori cum portione Trebellianicæ Valeriano ex hæreditate Iacobi debitæ, reiectis omnibus alijs detractionibus præter medietatem reſidui dotis Philippæ, quam ſoluendam ab actoribus ſententia demandauerat.

1 Imaginaria enim † ſolutio licet DD. videretur admittenda, quia Alexander creditor fideicommiſſi in dote materna, cenſetur in illius aditione ſibi pro dicto credito ſatisfeciſſe *per text. in l. ſi ei cui §. ſi ij qui ff. de euict.* exin-
2 dè tamen non admittebant potuiſſe Alexandrum ſibi aliquod † corpus particulare appropriare, adeo vt illud poſtea potuerit alienare tanquam propriũ, & à nexu fideicommiſſi exemptum, & liberum.

3 Quoniam placuit diſtinctio, quam pluries in propoſito amplexa eſt, quod hæc † imaginaria ſolutio *à d. l. ſi ei cui de euict.* cenſetur inducta nè creditor ſuccedens ſuo debitori remaneat in damno ob dilationem ſolutionis, ſicque præſumatur ſibi ſatisfeciſſe ad effectum, vt non teneatur reſtituere fructus pro rata ſui crediti perceptos non autem quod per huiuſmodi imaginariam ſolutionem potuerit ad libitum rem vllam à fideicommiſſo excipere, & ſibi appropriare, hoc enim caſu opus fuiſſet adire Iudicem, & coram eo citatis intereſſe habentibus petere ſeparationem bonorum quia cum adhuc dicta ſo-
4 lutio † ſit incerta ratione loci, & quotę non poteſt per eam induci dominij tranſlatio *ad text. l. 3. §. incertam ff. de acquir. poſſeſſ.* ibique *Bart. & DD. Petra de fideicommiſ. quæſt. 15. num. 4. verſ. et vbi diceretur.* Sicque ſemper bona re-
5 manent † fideicommiſſo ſubiecta, & tenetur hæres rem reſtituere recepto ſuo credito in pecunia *per tex. in l. debitori C. de tranſact. Marescott. var. reſol. cap. 37. num. 3. & Rota in Bononien. Fideicommiſſi de Sancto Petro 27. Nouembris 1587 coram Blanchetto §. nec refragatur, & deciſ. 680. par. 1. diuerſ. num. 6. & in recent. dec. 127. par. 7. numer. 10. & in Florentina Donationis, ſeù Romana Cenſus 31. Maij 1653. coram Pentingerio §. neque releuantur, & in Bonon. fideicommiſſi de Bologninis 26. Nouembris 1655. §. quoniam imaginaria.* In-
6 iuſta enim videtur † prætenſio hæredis, dum vult abſque vlla declaratione, vel facto Iudicis modico credito allegare ius retentionis variabile ſuper quolibet corpore hæreditario

cuius

cuius aucto vel diminuto valore poſſet
ad libitum, prout magis ſibi norit expedi-
re illud, vel dimittere, vel remittere in
graue præiudicium vocatorum, quibus ne-
ſcijs diminueretur fideicommiſſum, quod
abſurdum egregiè ponderauit, *Rota in allega-
ta Bonon. fideicommiſſi de Sancto Petro coram Blan-
chetto §. ſecundo eſſet.* Quidquid eſſet dicendum
ſi ageretur de ſibi ſoluendo in Vniuerſita-
6 te bonorum vigore crediti totam hæredi-
tatem abſorbentis, vt diſtinxit, *Rota coram
Eminentiſſimo Otthobono decif. 47. num. 17.* tunc
7 enim quia † ſolutio eſſet certa ſuper quacum-
que hæreditatis parte deficeret qualitas in-
certitudinis obſtatiua translationi dominij,
& ceſſaret præiudicium vocatorum, & præ-
8 ſumptio fraudis, ſine qua † poſſet hæres etiā
irrequiſito Iudice omnia bona hæreditaria
ſibi pro ſuo credito appropriare, vt dixit *Ro-
ta dec. 680. par. 1. diuerſ. num. 6. coram Seraph. de-
ciſ. 967. num. 1.* quam ſecuta eſt allegata *dec. 47
Eminentiſſ. Otthob. num. 17. & in recent. deciſ. 127.
num. 11. par. 7.*

Non obſtat *deciſ. 71. num. 4. par. 1. diuerſ.* &
adducta *per adden. ad Greg. deciſ. 67. num. 16.* vbi
9 firmatur † hæredem poſſe etiā particularem
rem ſibi abſque facto Iudicis addicere.

Quia procedunt ceſſante dolo, & fraude,
quę ſemper aderit ſi hæres variare potuerit
in electione rei, vel ſi fiat à creditore electio
qua mediante reddatur certa vndequaque
ſolutio habilis proinde ad transferendum
dominium, & remouendum ponderatum
abſurdum fraudolentæ variationis de vna re
ad aliam *Rota in eadem Bonon. coram Blanchetto
dicto §. ſecundo eſſet.*

Quo verò ad detractiones dotium perſo-
lutarum filiabus Cæſaris cenſuerunt pariter
DD. nullatenus poſſe retardare immiſſionem
vocatis.

10 Quia dum aderant † bona libera ipſius
Cæſaris, ex ijs non ex bonis fideicommiſſa-
rijs erant dotes ſoluendæ, *cum Remedium Au-
thentica res, quæ tanquam ſubſidiarium* habeat lo-
cum deficientibus bonis liberis ex adductis
*in dec. 189. num. 32. penès Zacch. de oblig. Camer.
& in fine præcedentis deciſionis coram me.*

11 Quæ bonorum † liberorum exiſtentia li-
cet ſit à fideicommiſſarijs concludenter pro-
banda, quia agitur de dote iam ſoluta ex fi-
deicommiſſo non de ſoluenda, vt diſtinguen-
do firmatum fuit, *dec. 52. par. 8. recent. num. 10.
& in Romana Cenſus 26. Iunii 1647. coram bon.
mem. Bichio §. Conueniunt ferè omnes, & latè in Ro-
mana Caſalis Aguzzani coram Reuerendiſſ. Terra-
cinen. 27. Iunii 1640. & 16. Decembris* 1641. ſuf-
ficienter tamen probatum fuiſſe viſum fuit,
dum Cæſari obuenerunt ex hæreditate Pa-
tris plura mobilia cum vniuerſa etiàm hæ-
reditate Iacobi Patrui, quam à nexu fidei-
commiſſi liberam dixit, *Rota in hac cauſa co-
ram Reuerendiſſ. D. meo Decano 30. Ianuarii* 1654
in qua pręter ſtabilia plura etiam mobilia
conſiderabilis valoris extaſſe præſumuntur,
vt ponderatum fuit in præallegata, *Bononien.
de Bologninis 4. Februarii 1654. coram Reuerendiſſ.
D. meo Decano.*

Et ità vtraque.

R. P. D. TAIA.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 10. Iunii 1661.

Super Manutentione.

ARGVMENTVM.

Ordinarius in ſua Iuriſdictione eſt manutenen-
dus. Poſſeſſio ſtante ſuper iuriſdictione lite
non eſt manutenibilis. Poſſeſſio vt iuſtificata
dicatur, quid requiritur, & ad quid teneatur
qui poſſeſſionem ſe in ſpiritualibus contrà
Superiorem acquiſiuiſſe prætendit.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus probata ſituatione intra limites ſuæ Diœceſis, in ſua iuriſdictione eſt manutenendus.*
2 *Poſſeſſione decennali probata manutentio competit.*
3 *Lites ſuper iuriſdictione mota, & continuata poſſeſſionem decennalem excludunt.*
4 *Sententia Iudicis aliarum reuocatoria tranſitum in iudicatum facit.*
5 *Iuriſdictio Epiſcopi ex Breui Apoſtolico probatur.*
6 *Actus litigioſi poſſeſſionem manutenibilem non inducunt.*
7 *Bona fides ad effectum probandi poſſeſſionem eſt neceſſaria.*
8 *Contradictio poſitiua patientiam, & acquieſcientiam abſolutè excludit.*
9 *Poſſeſſio manutenibilis ſine acquieſcientia habentis ius in incorporalibus non acquiritur.*
10 *Ius integrum vniuerſale vt litigioſum reddatur, quidnam requiritur.*
11 *Exercitium continuatum omnium actuum vtriuſque legis actualem quaſi poſſeſſionem iuſtificat.*
12 *Poſſeſſio cui ius aſſiſtit ſemper eſt manutenenda, non illa cui ius reſiſtit.*
13 *Actus ab eo geſti cui ius reſiſtit, in præiudicium poſſeſſionis iuris aſſiſtentiam habentis ius tribuere non poſſunt.*
14 *Iuriſdictio controuerti non poteſt, quando poſitiui eiuſdem actus in qualibet ſpecie verificantur.*
15 *Actus vnicus particularis in vna ſpecie, ad omnes alios ſub eadem ſpecie comprehenſos extenditur.*
16 *Actus vnicus particularis etiam ad alias ſpecies ſub eodem genere contentas refertur.*
17 *Poſſeſſionem in ſpiritualibus contra ſuperiorem acquiſiuiſſe prætendens, ad quid tenetur.*
18 *De iuriſdictione Epiſcopi minuenda, quando agitur, ius validum in contrarium eſt exhibendum.*

DECISIO CCCXXXIII.

CONCEDENDAM eſſe manutentionem in quaſi poſſeſſione exercendi omni-

omnimodam iuriſdictionem ordinariam in locis, de quibus agitur Eminentiſſimo D. Cardinali de Sandoual Archiepiſcopo Toletano Domini poſt ſecundam propoſitionem
1 hodiè reſoluerunt, quia † probata ſituatione dd. locorum intra fines ſuæ Diœc. pro ipſo reſultat aſſiſtentia iuris vt firmatur *in altera deciſione* ſuper bono iure hodiè edita *coram me*, quæ in iuriſdictionalibus per ſe ſola ſufficit, vt eidem debeatur manutentio iuxtà *text. in cap. cum perſona de priuil. in 6. Rot. dec. 491 num. 2. par. 1. dec. 382. num. 1. dec. 493. num. 2. & deciſ. 501. num. 1. par. 2. recentior. in Tiraſonen. Iuriſdictionis 28. Iunii 1619. coram Sacrato, & in Elnen. Iuriſdictionis 19. Iunii 1647. coram bo. me. Dunozetto* cum alijs allegatis per *Add. ad Greg. dec. 312. num. 4. & in hac cauſa die 9. Maii 1659. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. iuſtificata*.

2 Non obſtat aſſ. quaſi † poſſeſſio decennalis per Sereniſſ. D. M. Priorem prætenſa in certa ſpecie iuriſdictionis; vt propterea ſuper ea ſibi competat manutentio ex deductis per *Poſth. de manut. obſeruat. 45. num. 23.*

3 Quia excluditur ob lites † ſuper iuriſdictione motas, & vſque nunc continuatas, quæ originem, & initium habuerunt anno 1503. tunc enim introducta fuit coram Conſeruatore Archiepiſcopatus, qui ſententiam protulit excommunicationis contra quondam Miniſtrum M. Prioris impedientem de eius ordine neſiſcalis Archiepiſcopi exerceret iuriſdictionem in Oppidis Prioratus contrà Laicos, niſi implorato brachio ſæculari *Summar. impreſſo primæ poſitionis num. 25.* ſuper quibus differentijs emanarunt concordiæ celebratæ anno 1510. & anno 1516. *d. Summ. impreſſo num. 3. vt in deciſionibus in prima ſub §. minus tandem in ſecunda in §. nec ſubſiſtit.*

De anno 1523. in Conſilio Regio, de cuius voto Carolus V. Imperator Auguſtus, & Rex Caſtellæ anno 1526. prohibuit per ſuas Regias prouiſiones Magno Priori ne ſub prætextu priuilegij Clementis VII. conceſſi Religioni Hieroſolymitanę inquietaret, nec moleſtaret in ſua omnimoda iuriſdictione Archiepiſcopum Toletanum donec adiretur Sanctiſſimus pro declaratione eodem *Summ. num. 5.*

De anno 1528. coram Conſeruatore Archiepiſcopatus, qui per ſententiam excommunicauit tam Viſitatores, quam Epiſcopum Licen. qui in Oppido de Conſuegro de licentia Magni Prioris, quibuſdam contulerat ordines, *Summ. manuſcripto ſecundæ poſitionis num. 7.* & licet reuocata fuerit eodem anno 1528. à Conſeruatore Prioratus ſub prætextu priuilegiorum Religioni Hieroſolymitanæ ab eodem Clemente conceſſorum
4 attamen commiſſa cauſa appellationis † Iudici Eccleſiaſtico, iſte reuocauit ſententiam Conſeruatoris Prioratus, & confirmauit illam Conſeruatoris Archiepiſcopatus *Summ. reſponſionis D. Archiepiſcopi ſecundæ poſitionis num. 1.* & hæc ſententia fecit tranſitum in iudicatum; vt benè omnia ponderat *ſecunda deciſio ſub die 21. Maii 1660. §. prima verò.*

De anno 1540. coram Vicario Toletano, & coram eodem Conſeruatore Archiepiſcopatus, qui excommunicarunt Miniſtros Prioris iterum tentantes ſe intromittere in iuriſdictionem Archiepiſcopi, & de facto procedentes contra quendam Clericum Sæcularem *d. Summ. manuſcripto ſecundæ poſitionis ſub eodem num. 7.* & in gradu appellationis de Huete Iudex Archiepiſcopatus per Paulum Tertium deputatus ad inſtantiam Prioris appellantis anno 1545. reſtrinxit iuriſdictionem Prioris ad ſolos Fratres, & Clericos Ordinis Sancti Petri, qui degerent, commorarentur, vel inſeruirent in Eccleſijs Prioratus *Summ. D. M. Prioris ſecundæ poſitionis num. 2. & in dicta deciſ. §. ſecunda autem,* à qua ſententia interpoſita appellatione cauſa fuit commiſſa in *Rota dicto anno 1545.*, vt ex commiſſione *Summar. manuſcripto D. Archiepiſcopi ſecundæ poſitionis num. 15.* & ea durante anno 1553. pro parte Prioris actum fuit, in Conſilio Regio petendo reuocari prouiſiones anni 1526. & Conſilium die 24. Octobris 1554. confirmauiſſet dictas prouiſiones, & decreuit, quod Prior non impediret quominus Archiepiſcopus vti poſſet ſua iuriſdictione in locis Prioratus exiſtētibus in Diœc. Toletana, excepto quoad Fratres Sancti Ioannis, quod decretum fuit confirmatum in gradu reuiſionis 26. Iunij 1655. & intimatum Priori *d. Summ. manuſcripto ſecundæ poſitionis D. Archiepiſcopi num. 8. & 9.* ac deinde ſucceſſit concordia anni 1583. tam ſuper lite pendente in Rota, quam ſuper iſta Conſilij Regij, *Summ. impreſſo primæ poſitionis num. 4. & in prima deciſione §. nec aduerſatur, ac in ſecunda in d. §. nec ſubſiſtit.*

5 Anno 1597. ſucceſſit † Breue Clementi Octaui de voto Sac. Congregationis Concilij declarans Epiſcopos Pontificalia exercentes in dicto Prioratu abſque licentia Archiepiſcopi Toletani incidiſſe in pœnas, & cenſuras inflictas à Sacris Canonibus, & à Sacro Concilio Tridentino, ordinatoſque ab eis eſſe irregulares prohibendo iiſdem, & M. Priori ne de cætero amplius ſimilia perpatrare præſumeret *eodem Summ. impreſſo num. 20.* quod executioni fuiſſe demandatum oſtendunt ſubſequutæ deuolutiones petitæ, & obtentæ *Summ. manuſcripto ſecundæ poſitionis n. 12. ponderatæ in prima deciſ. §. tunc etiam ex Breue.*

De anno 1606. in Conſilio, à quo moleſtantibus probationibus à M. Priore factis de annis 1608. 1609. & 1610. emanarunt decreta fauore Archiepiſcopi confirmatoria illius de anno 1526. & alterius de anno 1555.

Ac denique anno 1610. M. Prior illam introduxit in Rota per commiſſionem iactationis, & iactationum *præſenti Summ. manuſcripto*, quæ adhuc durat.

Ex ſerie, itaque dd. litium, & iudicialium controuerſiarum plura reſultant, quæ abſolutè tollunt, & deſtruunt quamcumque poſſeſſionem à D. M. Priore prætenſam, illique impediunt aſſ. manutentionem.

Et

Et primò quod nulli dantur actus ab eo
peracti tempore pacifico, exceptis enim
duabus viſitationibus altera anni 1491. & al-
tera anni 1500. quibus ad ſaturitatem re-
ſpondetur *in prima deciſ. §. fin. & in ſecunda*
§. Cæterum, & in deciſione coram me ſuper bono iu-
re §. allegatis autem, ex quo ſcilicet ſunt viſi-
tationes iure regulari geſtæ, & de regulari-
bus iuxta ſtatuta Religionis, non autem de
iure ordinario, nec iuxta legem iuriſdictio-
nis ordinariæ cæteri actus iuriſdictionem or-
dinariam concernentes, qui non prius incæ-
perunt, quam de anno 1527. & ſic poſt con-
ceſſum anno 1523. Religioni Hieroſolymi-
tanæ à Clemente VII. priuilegium exem-
6 ptionis † litigioſi ſunt, & ſemper cauſam de-
derunt nouæ liti; Ideò ex eis D. Magnus
Prior nullatenus potuit acquirere poſſeſſio-
nem manutenibilem, *cap. licet cauſam de pro-*
bat. Rota coram Card. Canal. dec. 633. num. 10. &
dec. 649. num. 2. & 3. coram Card. Canal. dec. 633.
num. 10. & dec. 649. num. 2. & 3. coram Greg. de-
ciſ. 417. num. 2. in recent. deciſ. 30. num. 1. par. 2. de-
ciſ. 53. num. 49. & deciſ. 124. num. 16. par. 5. dec. 286
num. 1. par. 6. & deciſ. 123. num. 3. par. 9. apud Poſth.
de manut. dec. 244. num. 10.

Secundò, quod exindè in ipſo D. M. Prio-
7 re, eiuſque anteceſſoribus ceſſat † bona fides,
quæ omninò ad hunc effectum eſt neceſſaria
& tradunt, *Rip. in cap. cum Eccleſia Sutrina nu-*
mer. 93. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Aym. conſ. 134.
num. 15. Lambertin. de iurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 3.
art. 10. num. 3. Menoch. de retinend. remed. 5. nu. 20.
& remed. 6. num. 132. Gratian. diſcept. 577. num. 4.
Rota in recent. dec. 37. num. 13. par. 9.

Et tertiò quod è conuerſo in D. Archiepi-
ſcopo, eiuſque Prædeceſſoribus poſitiua
8 ſemper adfuit † contradictio, ex qua abſolu-
tè excluditur patientia, & acquieſcientia,
ſine quibus nunquam in incorporalibus ac-
9 quiritur quaſi † poſſeſſio manutenibilis, *l. 2.*
C. de ſeruitut. & aquæduct. Abb. in cap. olim il terzo
num. 8. & 12. C. de reſtit. ſpoliat. Calderin. conſ. 12.
in fine verſ. et quod ille de iurepatr. Felin. in cap. de
quarta num. 41. de præſcript. Aym. d. conſ. 134. n. 14.
Ferrett. conſ. 59. num. 6. Gratian. d. diſcept. 577. n. 1.
& diſcept. 870. num. 25. Rota deciſ. 167. numer. 2.
& 5. deciſ. 184. num. 2. & deciſ. 803. num. 7. part. 1.
diuerſ. dec. 560. num. 1. par. 3. recent. coram Cardin.
Mantic. dec. 40. num. vlt. & apud Poſth. de manut.
dec. 677. num. 14.

Non obſtat, quod omnes prædictæ lites
ſucceſſerint ſuper actibus diuerſis, & particu-
10 laribus, quia ad effectum reddendi † litigio-
ſum integrum ius vniuerſale ſufficit lis ſuper
aliquo actu particulari, dum eadem eſt cau-
ſa defenſionis tam in particulari, quam in
vniuerſali, *Seraph. deciſ. 1440. num. 2. Buratt. de-*
ciſ. 436. num. 2. Rota in Hiſpalen. Decimarum de
Almonte 4. Iulij 1642. coram bo. mem. Bichio §. non
obſtat, vltra quod omnes ſententiæ, & decre-
ta in eis emanata de totali iuriſdictione lo-
quuntur, vt ex verbis earumdem ſententia-
rum relatis præcipuè *in ſecunda deciſ. §. prima*
enim cum ſeq. & latiùs ex præfatis ſententijs
datis *in Summar. ſecundæ poſitionis D. M. Prioris*
num. 1.

31 Prætereà D. Archiepiſcopus non ſolum
habet aſſiſtentiam iuris pro ſe, ſed etiam iu-
11 ſtificat † actualem quaſi poſſeſſionem ob
continuatum exercitium omnium actuum
vtrius legis Diœceſanæ, & iuriſdictionis, &
vtriuſque ſpeciei iuriſdictionis voluntariæ,
& contentioſæ, vt *in dicto Summ. impreſſo n. 22.*
cum ſeqq. & in dicto Summ. manuſcripto ſecundæ
poſitionis num. 7. 10. & 11. vbi diſtinctè ſeruata
ſerie temporum, & cum præciſa qualitate
regiſtrantur, & iuſtificantur actus per Ar-
chiepiſcopos pro tempore actualiter geſti,
ac benè firmatur tam *in vtraque deciſ.* quam
in alia coram me ſuper bono iure *§. quinto de-*
mum. In concurſu enim ſemper manutenen-
11 da eſt illa † poſſeſſio, cui ius aſſiſtit non au-
tem alia, cui ius reſiſtit, *Card. Seraph. dec. 1347*
ante num. 1. Comitul. dec. 26. nu. 3. Rota apud Poſth.
de manut. dec. 3. num. 3. & deciſ. 157. num. 1. & 2.
13 Actus enim geſti ab eo, cui † ius reſiſtit nun-
quam poſſunt tribuere ius, nec poſſeſſionem
conſiderabilem ad priuationem, & in præiu-
dicium poſſeſſionis habentis aſſiſtentiam iu-
ris, *Bald. in cap. querelam num. 17. de elect. Rota in*
Aprutina Iuriſdictionis 18. Martii 1637. coram bo.
mem. Dunozetto & in Barchinonen. Adminiſtratio-
nis 11. Decembris 1640. coram bon. mem. Pirouano,
in recent deciſ. 304. num. 4. par. 8. atque admit-
tit, & firmat idem *Poſth. in contrarium addu-*
ctus dicta obſeruat. 45. num. 38. & 39.

Præſertim, quia Eminentiſſ. Archiepiſco-
14 pus in † qualibet ſpecie poſitiuos iuſtificat
actus iuriſdictionis ab eo, ſeù eius anteceſſo-
ribus geſtos in locis, & in populum vtriuſ-
que ſexus, atque in Eccleſias, & beneficia
ſæcularia, de quibus agitur, & tamen hoc
non eſt neceſſarium, quia ob cauſam vniuer-
15 ſalem † vnicuiuſq; actus particularis in vna
ſpecie extenditur non ſolum ad omnes alios
actus ſimiles, & comprehenſos ſub eadem
ſpecie *Bart. in l. prima §. ſi quis hoc interdicto n. 1.*
ff. de itiner. actuque priuat *Surd. conſ. 323. nu. 44.*
& 45. cum ſeqq. & conſ. 390. numer. 37. cum ſeqq.
Gionag. conſ. 9. num. 61. lib. 1. Gratian. diſcept. 425.
num. 46. Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 10. num. 21.
Card. Canal. dec. 238. num. 4. Duran. deciſ. 226. ſub
num 3. Rota in recent. deciſ. 39. num. 9. par. 3. Sed
16 etiam ad † alias ſpecies ſub eodem genere
contentas, *Aym. conſ. 55. num. 1. verſ. ſed reſpon-*
dendo Rota dec. 150. num. 3. verſ. quia quando cauſa
par. 3. & deciſ. 87. ſub num. 4. verſ. cum vnicus actus
par. 4. recent.

Et hic etiam inſurgit, quod cum D. M.
17 Prior prætendat acquiſiuiſſe † poſſeſſionem
contra D. Archiepiſcopum, & ſic contra Su-
periorem in ſpiritualibus non poteſt vtique
aliqua contra eum poſſeſſione priuari, niſi
validum, & legitimum exhibeat, quod in
ipſo ceſſare plenè firmatum eſt in vtraque
deciſ. & in alia coram me, vt alijs allegatis benè
firmat. *Mareſcott. var. reſol. libr. 1. cap. 11. nu. 58.*

Idque procedit, ſiue agatur de tota, ſiue de
aliqua parte tantum iuriſdictionis Epiſco-

palis, cùm in vtroque caſu ipſi obſtet reſi-
18 ſtentia iuris, cum in vtroque agatur de minuenda Iuriſdictione Epiſcopi, vt docent *Io: Monach. in cap. perſona numer. 3. de priuil. in 6. Innoc. in cap. conquærente 16. num. 3. de offic. Ordin. ibique Io. Andr. num. 16. Hoſtien. nu. 7. Butr. n. 52. Anchar nu. 6. poſt med. verſ. ex his infert, & Card. Zabarell. ſub num. 7.*

Et ita vnica, &c.

R. P. D. TAIA.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 10. Iunij 1661.
Super bono Iure.

ARGVMENTVM.

Situatio intra limites Diœceſis Epiſcopi pluribus, & euidentiſſimis rationibus probatur, Productiones an, & quando non dicantur eſſe in forma probanti? Dominus temporalis vt iuriſdictionem ſpiritualem obtinere dicatur, quidnam requiritur; Immemorabilis, vt ſuſtineatur qualis eſſe debeat, & an ad probandam Iuriſdictionem præſcriptio quadragenaria cum titulo putatiuo ſufficiat?

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ validitas, ſeruatis omnibus requiſitis, controuerti non poteſt.*
2 *Sententiæ Iuſtitia vnde reſultat.*
3 *Epiſcopus intra limites ſuæ Diœceſis pro omnimoda Iuriſdictione fundatam intentionem habet.*
4 *Situatio intra limites Epiſcopi, nullo alio concurrente, qui ſuper eadem prætendit, præſumitur.*
5 *Concordia inter partes celebrata ſituationem probant.*
6 *Situationem ex confeſſione partis probari indubium eſt.*
7 *Teſtes remiſſoriales quandonam concludentem probationem facere dicantur.*
8 *Decimarum perceptio ad effectum probandi ſituationem optimè conducit.*
9 *Solutiones à quolibet fonte Baptiſmali ratione olei, & Sancti Chriſmatis erogata, ſituationem benè concludunt.*
10 *Chriſma, & oleum Sanctum niſi à proprio Diœceſano non recipiuntur.*
11 *Exercitium continuatum actuum Iuriſdictionalium ſituationem concludenter iuſtificat.*
12 *Aſſertiones Summorum Pontificum ad probandam ſituationem intra certam Diœceſim, multum conferunt.*
13 *Productiones ſine compulſorialibus, & citatione partis lite pendente extracta, non ſunt in forma probanti.*
14 *Productiones de Iuriſdictione etiam Eccleſiaſtica Epiſcopo præiudicium inferre non poſſunt.*
15 *Productiones afferentes partem decimarum per Epiſcopum recipi, contra ipſum Authorem retorquentur.*
16 *Dominus temporalis, niſi priuilegium Apoſtolicum exhibeat, Iuriſdictionem ſpiritualem fruſtra prætendit.*
17 *Papa ſolus Diœceſes ſeparare, & concedere poteſt.*
18 *Immemorabilis ad inducendam præſumptionem Apoſtolici Priuilegij ſola ſufficit.*
19 *Priuilegia Religioni Hieroſolymitanæ conceſſa vltra ſepta eorundem Monaſteriorum non extenduntur.*
20 *Exemptio ſimplex territorium ſeparatum in præiudicium Ordinarij non facit.*
21 *Epiſcopus Meleuitanus quoad Iuriſdictionem ſpiritualem ab Ordinum Magiſtris in propria Inſula recipitur.*
22 *Immemorabilis, vt ſuſtineatur per tres ſententias conformes in contradictorio iudicio canonizata eſſe debet.*
23 *Immemorabilis per teſtes nulliter examinatos, nec ætatem legitimam habentes non probatur.*
24 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo putatiuo non admittitur, niſi cum ea titulus expreſſus concurrat.*
25 *Præſcriptio quadragenaria vt ſubſiſtat, ex actibus legitimè probari debet.*
26 *Priuilegia quando non continent titulum expreſſum, putatiuus propter malam fidem ex illis non deducitur.*
28 *Sententia reuocata nihil concludit.*
28 *Sententia ad ſolos Miniſtros expreſsè reſtricta, vltra extendi non debet.*

DECISIO CCCXXXIV.

IN proſecutione litis huic Sacro Tribunali commiſſæ anno 1610. ſuper omnimoda Iuriſdictione ordinaria in Oppido Conſuegra Alcazar, & alijs quindecim Prioratus Sancti Ioannis Hieroſolymitani inter Eminentiſſimum D. Cardinalem de Sãdoual Archiepiſcopum Toletanum, & Sereniſſimum Magnum Priorẽ Caſtellæ, & Legionis poſt varias diſputationes, & vndecim reſolutiones concernentes compilationem proceſſuũ eorumque validitatem *ſub die 15. Iunij 1657. coram R. P. D. meo Beuilaqua*, demandatum fuit vt videretur de bono iure etiam ad effectum manutentionis, quo cauſa bis latiſſimè diſcuſſa vtraque parte informante duo emanarunt deciſiones fauore Eminentiſſimi Archiepiſcopi 9. Maij 1659. & 21. Maij 1660. ex quibus fuit expedita cauſa prius per Decretum concedendo eidem D. Archiepiſcopo mandatum de manutenendo in poſſeſſione, ſeu quaſi exercendi omnimodam Iuriſdictionem in omnibus locis, Terris, & Oppidis Prioratus *præſenti Sum. num. 2.* & deindè per cedulam declarando Prioratum huiuſmodi, & eius loca fuiſſe, & eſſe in Diœceſi, & de Diœceſi Toletana, omnimodamque Iuriſdictionem ordinariam Spiritualem, Eccleſiaſticam, & Archiepiſcopalem quoad vtramque legem Diœceſanam, & Iuriſdictionalem cum omnibus earum effectibus priuatiuè, quoad D. M. Priorem ſpectaſſe, & pertinuiſſe, ac ſpectare, & pertinere ad ipsũ Archiepiſcopum Toletanum vel verè, & propriè Ordinarium d. Prioratus, eiuſque locorum

eorum *detur præſenti Sum.num.3.*

At commiſſa mihi cauſa appellationis ſimpliciter quoad ſententiam, & cum facultate manutenendi, quem de Iure, quo ad Decretum manutentionis duo dubia diſtincta diſputanda propoſui. Alterum ſuper manutentione, & alterum ſuper confirmatione ſententiæ rotalis, quibus tranſmiſſis Agentibus M. Prioris, diuq; expectatis tandem cauſam propoſui 13. Maij præteriti, & ad inſtātiam eorumdem Agentium fuit dilata reſolutio ad ſecundam Rotam Iunij. Hodie verò iterum cauſa propoſita, & dictis Agentibus pariter informare recuſantibus, nouamque petentibus vſque ad Kalendas dilationem, Domini reſponderunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandā, quia de

1 validitate † dubitari non poteſt, dum ſeruatā fuerunt omnia requiſita iuxta *vulg. deciſ. Caputaq. 260. par. 2.* De † Iuſtitia verò abundē

2 conſtat ex fundamentis, rationibus, & auctoritatibus in dictis deciſionibus latè deductis.

Etenim præmiſſo, (vt dicitur *in prima deciſ. §. quoniam*) quod controuerſia non eſt ſuper Iuriſdictione in Monaſteria Prioratus, nec in perſonas intra eorum ſepta degentes, cum ſuper illis D. Archiepiſcopus nullam aliam Iuriſdictionem prætendat, niſi illam ſibi attributam à Sacro Concilio Tridentino vti Sedis Apoſtolicæ delegato, ſed quæſtio cadit ſuper ordinaria Iuriſdictione in Populum Laycum, vtriuſque ſexus Eccleſias, & Clericos ſæculares locorum, de quibus agitur extra ſepta Monaſteriorum Prioratus degentes; Vnde illorum reſpectu dum concludentiſſimè conſtat de ſituatione dictorum locorum intra fines ſuæ Diœceſis, quæ à ſcribentibus pro Sereniſſimo M. Priore in diſputatione ſecūdæ deciſionis potiſſimè admiſſa fuit, vt in ea legitur in principio, vtiq;

3 D. † Archiepiſcopus pro dicta omnimoda Iuriſdictione fundatam habet intentionem ſuam tàm in diſpoſitione Sacrorum Canonum *cap. conquarente 16. de offic. ordin. c. cum Epiſcopus 7. eodem tit. in 6. c. cum perſona in fin. de priuil. pariter in 6. & c. omnes Baſilica 16. q. 7.* quàm in Decretis Sacri Concilij Tridentini *ſeſſ. 6. cap. 5. ſeſſ. 7. cap. 8. ſeſſ. 14. cap. 2. 3. & 8. & ſeſſ. 21. cap. 8. de reform.*

Concludentiſſimè ſiquidem, ex quibus

4 probatur prædicta † ſituatio vltra generalem præſumptionem, quæ viget pro Epiſcopo quando nullus alius cōcurrit Epiſcopus, qui prætendat eadem loca exiſtere in ſua Diœceſi, vt ponderauit *Rota coram Buratt. deciſ. 578. num. 1. in rec. dec. 130. num. 4. par. 8. iuxta doctrin. Felin. in cap. graue num. 2. verſ. imò videtur de offici ordin.* & primò ex quatuor † concordijs in-

5 ter Archiepiſcopos, & Magnos Priores prò tēpore celebratis duobus ſcilicet annis 1228. & 1229. & alijs duobus de annis 1510. & 1516. *Sum. impreſſo aliàs dato coram R. P. D. meo Beuilaqua num. 1. 2. & 3.* in quarum omnibus illa omnia Iura integrè reſeruantur Archiepiſcopo, quæ propriè pertinent, & præſeferunt ordinariam, & Diœceſanam Iuriſdictionem, vt benè probat *prima deciſio §. primo cum ſeq.* atque in duabus recentioribus Magnus Prior expreſsè faſſus fuit loca, de quibus agitur eſſe in Diœceſi, & de Diœceſi Archiepiſcopatus Toletani; Indubiū enim

6 eſt, † confeſſione Partis probari ſituationem, vt præter auctoritates *in d. prima deciſione allegatas ſub §. rurſus claram optimè Rota coram Pen. dec. 1052. ante num. 1. verſ. ſecundo ex confeſſione coram Buratt. d. deciſ. 578. num. 4. & in rec. d. dicta dec. 130. num. 7. par. 8.*

7 Secundo ex duobus † Teſtibus remiſſorialibus pro M. Priore examinatis, qui ingenuè, & concorditer faſſi fuerunt, quoad loca controuerſa faciunt terminum clauſum, & ſunt de Archiepiſcopatu Toletano *eodem Sum. num. 10.* Cumque non ſolum dicti Teſtes inducti, & examinati fuerint, ſed etiam eius Agētes illorum depoſitiones in iudicio pro eo exhibuerint, illiſque vſi fuerint, faciunt propterea contra eum concludentem probationem, vt præter auctoritates allegatas *in dicta prima deciſ. §. Concurrunt vlterius, Adden. ad Gregor. deciſ. 215. ſub n. 9. verſic. ſi tamen.*

8 Tertio, ex perceptione † Decimarum ex dictis locis, actualiter facta, & vſque nunc cōtinuata tàm per Archiepiſcopos pro tempore pro ipſorum portione Pontificali, quàm per Eccleſiam Cathedralem pro ſua fabrica, quàm etiam per Archidiaconum Toletanum cum Capitulo eiuſdem Eccleſiæ pro Præbendis *d. Sum. num. 21.* quam quidem Decimarum perceptionem *ex Textu in c. de his, & in c. decernimus 10. par. 1.* optimè ad effectum probandi ſituationem ponderauit *Rota in Marſicen. Iuriſdictionis 18. Februar. 1647. coram b. m. Bichio §. Probat inquam verſ. Itē Epiſcopus, & in 1. deciſ. huius cauſæ §. primo in fine.*

9 Quarto ex † ſolutione certæ quantitatis pecuniarum, ac tritici, & ordei in locis, de quibus agitur annuatim factæ Archipresbytero de la Guardia Toletanæ Diœceſis à quolibet fōte Baptiſmali Eccleſiarum Prioratus, ratione Olei Sancti, & Chriſmatis, *d.*

10 *Sum. num. 11.* Chriſma enim, & † Oleū Sanctum nonniſi à proprio Diœceſano recipiūtur, *c. Presbyteri, qui Diœceſano 123. de conſecrat. diſtin. 4. Calderin. conſil. 4. de priuil. Rota in puncto in Salisburgen. Iuriſdictionis prima Iulij 1643. coram Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Tarraconen. in rec. dec. 220. num. 2. par. 9.*

Quinto, demùm ex continuato exercitio actuum vtriuſque legis Diœceſanæ, & Iuriſdictionis, & vtriuſque ſpeciei Iuriſdictionis voluntariæ, & contentioſæ, quod progatur ex 374. proceſſibus, & Iuribus in actis legitimè exhibitis *d. Summ. num. 22. cum ſeqq.* & firmat *prima deciſ. §. hunc eſſe verum*, quæ aſcendentia ad folia 24. mil. validè fuiſſe compulſata, firmat *deciſ. 245. coram Eminentiſſimo Ot-*

11 *thobono*; Benè enim, & concludenter † ſituationem iuſtificat continuatum exercitium actuum Iuriſdictionalium, & Epiſcopalium, *cap. 1. de Religioſ. Domibus, vbi Abb. num. 3. & conſ. 63. num. 1 ſcin fin. verſ. nam quia caſtrum*

ſtrum lib.2. Pen.deciſ.1072.nu.3. Rota coram Buratt.deciſ.578.num.12.ibique Add. num.15. apud Tambur.de iur. Abbat.dec.47.nu.4.& apud Poſth. de manut.deciſ.310.num.3.

Et hæc omnia clariſſimè comprobat Breue ſan.mem. Clementis Octaui de Voto Sacræ Congregationis Concilij emanatum, in quo declaratur Archiepiſcopum Toletanũ eſſe verum Diœceſanum locorum, de quibus agitur, & Vaſſallos Prioris promotos ad Sacros Ordines ſine eius dimiſſorijs eſſe irregulares, atq; Epiſcopos, qui ibidem de mãdato Prioris illos ordinarunt, & Pontificalia exercuerunt, incidiſſe in cenſuras *d. Sum. nu.20.* & firmatur *in d.deciſ §.tum etiam ex Bre-*
12 *ue*, valdè enim conferunt ad probañ † ſituationem intra terminos certę Diœceſis Summorum Pontificum aſſertiones, vt dixit *Rota deciſ.405.ſub num.1.par.1.& deciſ.220.num.4. p.9.recent.*

Non obſtant 28. folia nuper pro parte D.
13 M. Prioris in actis † producta. Tum quia non ſunt in forma probanti tanquam extracta a lite pendente ſine compulſorialibus, & ſine citatione partis, *Put.deciſ.152.num.1.lib.3. in correct. Coccin.deciſ.289.nu.6. Buratt.dec.338.*
14 *num.2.* Tum quia continent † proprium particulare Inuentarium Bonorum, & locorum in temporalibus ſpectantium ad Prioratum, ponendo fines cuiuslibet Prædij, Vineæ, ſeu Terrarum ad contradictionem vnius ab altera confectum anno 1578. & ſic lite pendente ſuper Iuriſdictione, de qua agitur, quod & ſi contineret poſitionem terminorũ & confinium cum Toletana Diœceſi, atque etſi in eo aſſeratur Priores habere Eccleſiaſticam Iuriſdictionem, illi tamen, ſeu eius Archiepiſcopo nullum præiudicium inferre poſſet *iuxta gloſſam expreſſam in Clemen. Porrò ſi Romano verb. Diœceſim de elect.* quam ſequitur, erroneè tamen allegatam *Hieronym. de Mont. de finib.cap.75.num.9.& queſt.76.numer.7. & 8.*
15 Tùm demùm quia potius † retorquentur, tum etiam in ipſis aſſeritur tertiam partem Decimarum percipi per Dignitatẽ Archiepiſcopalem Toletanam, quæ quidem perceptio Pontificalis portionis Decimarum probat ſituationem in propria Diœceſi, vt firmatum eſt ſuperius §. *3.ex perceptione.*

Poſita autem huiuſmodi ſituatione Ma-
16 gnus Prior † Dominus temporalis locorũ, de quibus agitur Iuriſdictionem ſpiritualem ſuper eis prætendere nõ poteſt, niſi vel exhibeat priuilegium Apoſtolicum, cum ſolus
17 Papa poſſit ſeparare, & concedere Diœceſes, *Abb.in c.cum contingat 13.col.6.verſ. nec conſuetudo num.18.de for.compet. Gratian.diſcept.212. num.17. Rot.dec.324. num.2.par.1.recentior. apud Tambur.vbi ſup.deciſ.50.num.10.& deciſ.55.n.2. Buratt.deciſ.912.num.1.& in 1.deciſ.§.non obſtat,*
18 *quod hæc ceſſent*, vel plenè iuſtificet † Immemorabilem, quæ ſola ad hunc effectum poteſt inducere præſumptionem Apoſtolici Priuilegij, *ad text.in cap.ſi Papa de priuileg.in 6. Gemin.in cap.cum Epiſcopus num.4.de offic. Ordin. cod.lib. Marceſc.var.reſol.lib.1.cap.11.num.9. Lotter.de re beneſ.lib.1.queſt.24.nu.271. Card. Mant. deciſ.296.num.1.cum concordantibus relatis in eadem deciſ.d.§.non obſtat verſ.vel alias.*

Priuilegium enim huic Prioratui à Sede Apoſtolica particulariter conceſſum D. Magno Priori non habetur, neque allegatur Illa
19 autem † Sacræ Religioni Hieroſolymitanæ conceſſa non continet, vt latiſſimè fuit demonſtratum *in d.prima deciſ.d.§.hoc præmiſſo cũ pluribus ſeqq.* niſi nudam, & ſimplicem exẽptionẽ Eccleſiarũ, & bonorũ Monaſteriorũ Fratrum inſeruientium, aliarumq; perſonarum intra ſepta eorumdem Monaſteriorũ actualiter degentium, ex qua non poteſt præ-
20 tendi † Territorium ſeparatum cum tranſlatione Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis in præiudicium Ordinariorum, *Felin.in c.graue n.2. de offic.Ordin. Rota dec.207.num.2.p.2.diuerſ.& in recent.deciſ.324.num.1.& 3.par.1.& d.dec.220. num.23.par.9.ac in d. prima deciſ. ſub §.quoniam.* Idque optimè agnouerunt Eminentiſſimi Magni Magiſtri pro tempore, in quibus reſidet caput huius Sacræ Religionis, cui prædicta priuilegia principaliter cõceſſa fuerunt, dum numquam contenderunt habere Territorium ſeparatum cum iuriſdictione qua-
21 ſi Epiſcopali, ſed ſemper † receperunt in propria Inſula proprium Epiſcopum Meleuitanum, ad *tradit.per Federic.de Sen.con. 151. num. 1.& num.3.verſ.idem conſtat cum alijs in eadem deciſ.congeſtis §. Tum euidentius.*

Immemorabilis vero, quæ vlterius ad
22 hunc effectũ debet eſſe canonizata per † tres ſententias conformes in contradictorio Iudicio, vt ex mente S. Congregationis Concilij, reſpondit *Rota in recent.deciſ. 248. num.1. par.2.& dec.600.num.15.par.4. tom. 3.* nec pro-
23 bata eſt, nec probari poteſt; Cùm † Teſtes partim ſint nulliter examinati in Concilio Regio, & partim non habeant legitimam ætatem ante motam litem, anno 1503. & 1527. nec deponant cum omnibus requiſitis *gloſſ.in cap.1.verbo memoria de præſcript. in 6. vt latè comprobat dicta prima deciſio §. ſublatis itaque* vbi, & in alia ſubſequenti latiſſimè, reſpondetur omnibus in contrarium deductis.
24 Allegatio autem † quadragenariæ cum titulo putatiuo iam pleniſſimè ſublata eſt *in d. 2.deciſ. ſub §. ſed fundamenta cum pluribus ſeqq.* Tum quia talis præſcriptio non admittitur, niſi cum ea cõcurrat titulus expreſſus, Tùm
25 quia non probatur † legitima cum deducatur ex actibus, qui exceptis viſitationibus anni 1491. & 1500. factis de ipſis Monaſterijs Iure Monaſtico, non autem Iuriſdictionali Diœceſano omnes facti fuerunt poſt motas lites cœptas dicto anno 1503. & 1527. Tùm demùm quia non poſſunt præſtare titulum putatiuum, ſiuè priuilegia, ſiue aſſertæ ſententiæ de annis 1528. & 1544. Priuile-
26 gia enim dum non † continent titulum expreſsũ, nec poteſt ex eis educi putatiuus propter malam fidem ex illorum lectura reſultantem, vt ex *Gemin.conſ.96.nu.4.verſ.ſed quoties legunt d. 2.deciſ.§. Priuilegia ſicut*, Ex ſententijs verò prima habet expreſſam relationem

ad

ad Priuilegia Religionis Hieroſolymitanæ,
27 & inſuper anno ſequenti † reuocata fuit, vt *in Summ. additionali D. Archiepiſcopi coram R. P. D. meo Beulaqua num. 1.* Secunda verò in ver-
28 bis expreſsè reſtricta eſt ad ſolos† Miniſtros, & Inſeruientes Monaſterio, vt benè ponderat *eadem ſecunda deciſio §. Prima vera, & §. Secunda autem.*

Et ita vnica tantum, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana pecuniaria.

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Apocæ veritas quomodo probatur; Apocæ Teſtatoris manu ſubſcripta in cōcurſu ſemper eſt præferenda; Fraus omnis, circa apocam ex deficientia cauſæ fraudandi tollitur, fruſtraque pro conuincenda fraude adducuntur præſumptiones, & coniecturæ, vbi opus eſt probationibus falſitatem pernecceſsè concludentibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum Inuentarij in ſuſceptione tutelæ confecti contra Tutorem, & ab eo cauſam habentem probationem probatam facit.*
2 *Suſceptio tutelæ Tutorem in bonis inuentariatis debitorem conſtituit.*
3 *Apoca manu Tutoris ſubſcripta, & cum accuratis interrogatorijs per teſtes notam manum ſcribentis habentes recognita creditum ſatis probat.*
4 *Apoca concurrentibus adminiculis ſuſceptionis tutelæ, & confeſſionis Inuentarij, ſolidationem cōputorum, & debitum Tutoris clarè demonſtrat.*
5 *Veritas ſcripturæ probata dicitur, quando ab alia ſcriptura indubitata confirmatur.*
6 *Apoca deficiens in requiſitis, & de antidata ſuſpecta anterioritatem in præiudicium collitigantium non probat.*
7 *Apoca à Tutore ſubſcripta antidatam excludit, & alteri ab hærede ſubſcriptæ ſemper eſt præferenda.*
8 *Solemnitates l. ſcripturas ad euitandas fraudes, & ne Creditorem vnum alteri dolosè anteponerent debitores, inductæ cenſentur.*
9 *Fraudem præſumptionibus, & coniecturis excludi ſufficit ad effectum, vt antidatæ ſuſpicio ceſſet.*
10 *Fraus omnis ex deficientia cauſæ fraudandi tollitur.*
11 *Actio ad fauorem pupilli de tempore ſuſceptæ tutelæ incipit.*
12 *Fraus cauſa fraudandi ceſſante non præſumitur, & coniecturæ pro ea adductæ nihil operantur.*
13 *Fraude ceſſante antidatæ ſuſpicio excluditur, & apoca Teſtatoris ſemper eſt præferenda, licèt creditum partis ex publico etiam Inſtrumento poſteriori reſultaret.*
14 *Colluſio inter Conſanguineos facilè præſumitur.*
15 *Conſanguinitas ſola abſque vrgentibus coniecturis ſimulationem non arguit, maximè vbi valida præſumptiones veritatis concurrunt.*
16 *Taciturnitas aliquot annorum in petendo credito pro conuincenda apocæ falſitate debilis eſt coniectura, cùm nemo Iura ſua experiri cogatur.*
17 *Iudex oppoſitiones ad calumnioſam dilationem fieri dignoſcens eaſdem contemnere poteſt.*
18 *Apoca firmum habens realitatis primordium vt inualidetur, præſumptiones, & coniecturæ non ſufficiunt, ſed opus eſt probationibus falſitatem neceſſariò concludentibus.*

DECISIO CCCXXXVI.

IN redditione rationis, & ſolidatione cōputorum facta inter Dominicum Crucium, & Paulum Blaſium eius Tutorem, faſſus fuerat Paulus ſe remanere debitorem in ſcutis 4250. quæ promiſerat infra certum tempus etiam cum fructibus compenſatiuis perſoluere, mediante particulari Apoca, cuius vigore mortuo Dominico, obtinuerunt eius hæredes mandatum exequtiuum contra Paulum, quo poſteà defuncto, cum curarent coram A. C. Areoſto illud mandari exequi contra illius bona detenta pro tribus ex quatuor partibus à Cremonis, & pro alia quarta à Fuluia Pauli filia, intimarunt Cremoni cautelam Angeli, proteſtantes contra eos tanquam Tertios agi non poſſe exequutiuè, & ab A. C. Bulgarino ſententiam fauorabilem reportarunt, à qua interpoſita per Crucios appellatione, cauſaque ad Rotam deuoluta coram Reuerendiſs. Papien., dum procedebatur ad formalem Apocæ recognitionem per Teſtes, oppoſuerunt Cremoni eam recognoſcendam eſſe per feneſtrellas. Proindeque diſputato coram Me in locum Reuerendiſs. Papien. ſuffecto, quomodo eſſet facienda recognitio, demandarunt Domini, vt extraiudicialiter pro corū animi Informatione, conuocatis quatuor in huiuſmodi materia Peritis, fieret illis præſentibus, & examinantibus coram me comparatio d. Apocæ, cum alijs veris Cedulis à d. Paulo conſcriptis in Sacro Monte Pietatis repertis. Poſtquam comparationem vnanimiter omnibus pro veritate ſubſcriptionis referentibus, facto iterum ſub oculis Dominorum ſimili examine, veritatem ſubſcriptionis Domini agnoſcentes, determinarunt, vt procederetur ad recognitionem, oſtenſa Teſtibus tota Apoca, abſolutoque ſuper ea illorum examine, propoſito dubio; An conſtaret de credito affirmatiuè reſponſum fuit.

Illud enim reſultat nedùm ex Inſtrumēto
1 Inuētarij † à Blaſio cōfecti in ſuſceptione tutelæ de anno 1602. quod facit probationem probatā contra Tutorem, & habētem ab eo
2 cauſam *l. fin. C. arbitr. tutel.* illumq; † debitorem conſtituit in bonis inuentariatis *Surd. dec. 134 num. 3. Buratt. dec. 557. num. 6. & ſeqq. Rot. in Romana, ſeu Nepeſina Tutelæ 4. Iulij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.* Verùm etiam ex
3 Apoca † data in *Sum. illorum de Crucijs num. 3.* ab eodem Paulo ſubſcripta, in qua factus calculus ſe aſſerit debitorem in ſcut. 4250. pro reli-

reliquatu adminiſtrationis Tutelæ; Quæ Apoca ſatis probat, dum fuit cum accuratis interrogatorijs formiter recognita per teſtes habentes notam manum Scribentis iuxtà ſtylum Tribunalis, de quo teſtatur, *Rota coram Seraph.dec.170.nu.1.Coccin.dec.163.*
4 *num.3.Merlin.dec.398.num.5.* † Concurrentibus præſertim pro illius veritate pluribus,& vrgentibus adminiculis *Buratt.dec.330.num.5. cum alijs per Add.ad Greg. deciſ.389.nu.6.* prout ſunt præcedens ſuſceptio Tutelæ, & confeſſio Inuentarij, quæ de ſui natura debitum Tutoris,& ſolidationem Computorum pręſeferunt, & cõfeſſio eiuſdem Apocę à Paulo tacitè emiſſa,dum pulſatus ad ſoluendum fructus in ea conuentos produxit receptas à Dominico Crucio Seniore reportatas per verba: *Io infraſcritto hò riceuto da Paolo Blaſij mio zio ſcudi 50. &c. quali ſono à bon conto delli frutti conforme al ſaldo Tutelare*, indè enim
5 dicitur † probata veritas ſcripturæ,ſi ab alia ſcriptura indubitata confirmatur, *Alex. conſil.233.num.17.ante med.lib.6.Surd.conſ.16.n.30. Verall.dec.3.nu.8.par.2.*

6 Hinc non ſubſiſtit, quod hæc † Apoca tanquam deficiens in requiſitis *l.ſcripturas C. qui potior.in pignor.hab.* ſit ſuſpecta de antidata, ideoque non probet anterioritatem in præiudicium illorum de Cremonis, vt eadem lex diſponit, & tradunt ibidem Doctores.

7 Quia cum† Apoca illorum de Crucis fuerit à Paulo Blaſio ſubſcripta, & alia illorum de Cremonis à Fuluia vti Pauli hærede, prorſus excluditur antidata, & illa à defuncto ſubſcripta eſt præferenda,benè *Franch.deciſ.95.num.4.& 5.Caualer.dec.446.num.6.* Attento præſertim, quod præter Defunctum reperiatur etiam in ea ſubſcriptus Teſtis, qui deceſſit poſt biennium à ſubſcriptione, & per 20. annos ante confectionem alterius Apocæ illorum de Cremonis,cuius manus redditur certa, quia fuit formiter à Teſtibus prętiijs interrogatorijs recognita,
8 ſolemnitates † enim *l.ſcripturas* cum non requirantur pro forma, ſed fuerint inductæ ad euitandas fraudes, & ne debitores vnum Creditorem alteri doloſè anteponerent, vt pluribus relatis dixit *Rota coram Bur. dec.905.*
9 *num.4.& coram Merlin.dec.135.num.4.* † ſufficit quod fraus aliundè etiam præſumptionibus, & coniecturis excludatur ad effectū, vt ceſſet antidatę ſuſpicio *Rot.coram Seraph.dec.879 num.2.& ſeqq.& coram Buratt. deciſ.844.num.4. & 5.Merlin.dec.135.num.5.& ſeqq.*

10 Fraus † autem in præſenti prorſus abeſſe viſa eſt Dominis, tùm ex ſuperius relata veriſimilitudine debiti, faſſi etiam à Paulo in ſolutionibus fructuum, tùm ex deficientia cauſæ fraudandi, ea enim non agebant Crucij, dum abſque alia apoca vigore Tutelaris Inuentarij longè anterioris, poterant maio-
11 rem ſummam prætendere, dùm † de tempore ſuſceptæ tutelæ incipiat hypotheca, & actio ad fauorem Pupilli, *ad Text.in l.pro officio Cod. de adm.Tutor. Rot.dec.242.num.1.par.9.*

12 Qua † fraudandi cauſa ceſſante, nedum fraus non præſumitur, & coniecturæ pro ea adductæ nihil operantur, vt dixit *Rot. coram Buratt.dec.365.num.3.Add.ad Gregor. deciſ.15*
13 *num.7.* Verum adeò † antidatæ ſuſpicio excluditur,vt huiuſmodi apoca ſit ſemper pręferenda, licet creditum illorum de Cremonis ex publico etiam Inſtrumento poſteriori reſultaret, vt tradit *Grat.diſcept.391.num.8. & 9. Rot.coram Seraph.dec.1221.num.1.Merlin. d.dec.135.num.4. & 5.& in recent.241.num.11. & 12. par.9.*

Nec raleuat obiecta ſimulatio ex eo dedu-
14 cta, quod ageretur † inter Conſanguineos, inter quos facilè colluſio præſumatur *ad l. lata de donat.Rota coram Merlin. deciſ.14.num.7.* Quia ex deductis nulla aderat cauſa ſimulādi, nec in illis de Crucis habilitas ad ſimulaſſi, cum de tempore productionis apocæ anno 1641. Martius Fœlix eſſet 15. annorū, & Dominicus 10. Ideoq;ratione ætatis omninò ad huiuſmodi ſuppoſitionem incapa-
15 ces, ſola enim † Conſanguinitas abſque vrgentibus coniecturis non arguit ſimulationem,vbi maximè validæ pręſumptiones veritatis concurrunt *Mantic. de tacit.lib.13.tit. 35.num.8.verſ.quod locum habet, & Rot.in alleg. dec.365.coram Burat.ſub num.6.*

Minus vrgere viſa ſunt cœtera, quæ op-
16 ponebant Cremoni†pro conuincenda apocæ falſitate, nàm taciturnitas tot annorum in petendo Creditum, vel eſt debilis coniectura, quia nemo cogitur iura ſua experiri. *Rot.in d.dec.365.coram Buratt.nu.7.* vel ceſſat, ex quo viuente Dominico Crucio Seniore, Paulus ſoluit fructus in apoca promiſſos, & poſt mortem Dominici eius filij adhuc minores egerunt contra Paulum, qui non oppoſuit de ſimulatione, vel falſitate, ſed paſſus fuit contra ſe relaxari mandatum pro ſc. 4250. in eadem apoca enunciatis, cuius duplicatio, nec addit ſuſpicionem ſuppoſitionis, quia ex natura negocij, debuerat duplicari,dum in ea Paulus fatebatur debitum, & Dominicus exaduerſo eum liberabat à redditione rationis,ideoq;vtrinque erat ſubſcribenda, & retinenda.

Quod Crucij non declarauerint, an voluerint vti apoca pro bona, vera, & reali, tollitur ex quo non fuerunt à Iudice ad id
17 coacti; † Iudex enim ſi huiuſmodi oppoſitiones ad calumnioſam dilationem fieri dignoſcat, poteſt eas contemnere, *per Text. in l.2.C.ad l.com.de falſ.* & tradit *Io. Anan.in cap. ſuper de crim.falſit.Aſin.de execut.§.3.cap.19.n.3. Caualcan.de Brach.Reg.par.6.num.218.ante med. verſ.& eſt aduertendum.*

18 Et demùm cum † apoca firmum habeat realitatis primordium, & de vero credito ex pluribus conſtet, non ſufficiunt pręſumptiones, & coniecturæ, ſed opus eſſet probationibus perneceſſe falſitatem concludentibus, plenè *Rota dec.422.num.5.par.1.rec.* Quæ cum hic nedùm deficiant,ſed plures pro veritate concurrant Domini contra illos de Cremonis pro tribus ex quatuor partibus, & con-

& quarta Fuluiam, quòd formam transactionis inter eos initæ, conſtare de Credito reſponderunt.

Et ità vtraque parte Informante deciſum.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus.

Veneris 10. Iunii 1661.

ARGVMENTVM.

Impoſſibilitate ſoluendi Canonem, & ſumma Emphyteutę paupertate ad oculum demonſtrata, Rota æquitatem etiam in cauſa minus irrationabili præ oculis habens, Emphyteutam à caducitatis pœna excuſare conſueuit.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuta ceſſans à ſolutione Canonis ob eius impoſſibilitatem, & paupertatem non cadit à Iure ſuo emphyteutico, ſed à caducitatis pœna remanet excuſatus.*

2 *Paupertas Empyteutæ quomodo probetur.*

3 *Retentio pecuniarum ſub vſuris, malum ſtatum retinentis indicat, eiuſque paupertatem probat.*

4 *Latitatio, & refugium ad locum immunem vbi debitorem non fuiſſe tutum demonſtrat, ita magnũ paupertatis eiuſdem indicium præbet.*

5 *Obitus alicuius in hoſpitali paupertatis non leue adminiculum oſtendit.*

6 *Pauperior nemo eſt eo qui ob inopiam in xenodochijs retinetur.*

7 *Penſio conductori domus per decem annos non ſoluta impoſſibilitatem ſoluendi in emphiteuta demonſtrat.*

8 *Rota æquitatem præ oculis habens, ad effectum euitandi caducitatem vti odioſam, etiam ex quacumque alia cauſa minus iuſta, quàm paupertatis emphyteutam excuſare ſolet.*

DECISIO CCCXXXVI.

INTER alias exceptiones à Ioanne, & Iſabella oppoſitas contra fratres de Boniohannis Domum, de qua agitur ex retardata Canonis ſolutione deuolutam prætendẽtes fuit paupertas Antonii Criſpi Emphyteutæ, At quia non probata reiecta fuit, & emanauit ſententia ad ipſorum fauorem, à qua appellationis cauſa mihi commiſſa Domini exiſtimantes ex nouiter deductis paupertatem eſſe ſatis iuſtificatam ex hoc capite ſententiam præfatam infirmandam eſſe cenſuerunt: Cùm certa ſit Iuris concluſio admiſſa etiam *in deciſ. R.P.D. mei Veroſpij ſub die 10. Nouembris 1659.* ſuper huiuſmodi deuo-
1 lutione emiſſa *§. nec vrget*, quod † Emphyteuta, qui ceſſauit à ſolutione Canonis ob eius impoſſibilitatem, & paupertatem, non cadat à Iure ſuo Emphyteutico, ſed ex hac iuſta cauſa impeditus remanet excuſatus à caducitatis pœna, *Bald. in cap. querelam in fin. verſ. quarto de Iur. iuran. Iaſ. in l. 2. num. 56. Cod. de Iur. Emphit. Specul. in tit. de emphit. §. nunc aliq. num. 40. qu. 29. verſ. ſi verò Corbul. de canſ. priuil. ob non ſolut. Canon. lqu. 22. tit. 27. nu. 54. Maſcard. de probat. conſ. 250. num. 4. G g. de penſ. qu. 30. n. 1. Redoan. de reb. Eccleſ. non alien. qu. 74. cap. 2. nu. 4. & 5. qu. 90. cap. 4. num. 9. & alij congeſti per Modern. Fulgin. de Iur. Emphit. ſolut. Canon. quæſt. 1. num. 34. & 379. Rota coram Canal. deciſ. 94. nu. 5.*

2 De † paupertate autem Antonij de tempore ceſſationis à ſolutione Canonis cõſtare hodie viſum eſt ex impoſitione Cenſus ſcutor. 300. in ſorte, ex quampluribus alijs Inſtrumentis Societatum officiorum conſiderabilis quantitatis ſub diuerſis temporibus ab ipſo contractarum termino ad ſoluẽdũ pluries ſuſcepto, ac executione ſuper Domo controuerſa ad inſtantiam alterius ex Creditoribus facta, de quibus *d. hodierno Summ.*
3 *num. 6. & 7.* † Retentio enim pecuniarum ſub vſuris indicat malum ſtatum retinentis, illiuſque paupertatem probat, vt notat ex *cap. quanto 28. de vſur. Alex. poſt Angel. in l. ſi conſtante 25. num. 14. Iaſ. num. 157. ff. de ſolut. matrim. Maſcard. de probat. concl. 1154. nu. 33.*

Inſuper probata extat paupertas Antonij, quia ob magnum ęs alienum fuit coactus longo tempore, & quouſque inde vixit latitare, & in locis immunibus permanere ne ad Creditorum inſtantiã in Carceribus detrũderetur quemadmodum affirmant plures Teſtes de hoc optimè informati, & ex
4 alijs adminiculati, quæ † latitatio, & confugitio ad locum immunem demonſtrat Antonium non fuiſſe tutum, ideò magnũ pręſbet paupertatis indicium, vt inquit *Bald. in l. in fundo 19. in 2. lect. in princ. ff. de rei vindic. Rip. in l. ſi conſtante 28. ff. ſolut. matr. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 660. num. 6.*

5 Et demum non † leue paupertatis adminiculum deducitur ex obitu Antonii in Hoſpitali Sanctiſs. Saluatoris ad Sancta Sanctorum de Vrbe, vt conſtat ex fide, vbi mortui adnotantur extracta per Officialem ad id deputatum, & relata in *d. Summ. num. 9. in l. ſi quis ad declarandum 47. §. vbi autem de Epiſc.*
6 *& Cleric.* Vbi quis enim † pauperior, quàm ii, qui inopia coacti in xenodochiis retinentur, vbi *gloſſ. & Bald. DD. præcipuè Iaſ. in d. l. ſi conſtante 145. Alex. ad Bart. in l. qui accuſare C. de edend. Cephal. conſ. 216. nu. 9. lib. 2. Maſcard. in præcit. concluſ. 1154. num. 27.* quæ facilius admittenda videbantur, cum ex datis *in d. Sum. num. 10.* conſtet per decem, & vltra annos
7 fuiſſe à † Conductore Domus Emphiteuticæ retardatam penſionum ſolutionem, itaut neque ex illis potuit Canonem non modicę quantitatis ſoluere, ideò tantò magis militat impoſſibilitatis excuſatio, vt ex contrario ſenſu aduertit *Rota dec. 818. in princ. par. 4.*
8 *diverſ.* & ad effectum † euitandi caducitatem vti odioſam Rota æquitatem præ oculis habens nedùm ex cauſa paupertatis, ſed etiam ex quacunque alia etiam minus iuſta, & irrationabili conſueuit Emphiteutam excuſare, & poſt *Text. in l. iguur. 12. de liber. cauſ. dixit coram ſa. me. Greg. XV. dec. 388. num. 4. in recent. dec. 577.*

dec. 377. num. 2. & 4. par. 2. deciſ. 28. num. 9. par. 4. & dec. 293. in fin. par. 6.

Et ità deciſum vtraque parte informante &c.

R. P. D. CERRO

Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Concurſus Creditorum.

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Officia vacabilia Romanæ Curiæ licèt ratione dominij, & tituli ſub hypotheca Creditorũ non cadant, facta tamen venditione, & reſignatione eorum pretium inter Creditores hypothecarios ſecundùm vniuſcuiuſque anterioritatem diſtribuitur, nec Creditori ſocietatis in præiudicium illorũ prælatio competit.

SVMMARIVM.

1 *Officia vacabilia Romanæ Curiæ reſpectu tituli, & dominij non ſunt in commercio, nec ſub hypotheca Creditorum cadunt.*

2 *Pretium officij licèt venerit ſub hypotheca, hoc tamen niſi ſequuta eiuſdem reſignatione, & venditione non intelligitur.*

3 *Venditione officij facta, pretium ab emptore ſolutum inter Creditores hypothecarios ſecundùm vniuſcuiuſque anterioritatem conſignatur.*

4 *Creditor Societatis ſuper rebus ad ſocietatem ſpectantibus Creditoribus particularibus ſocij licèt anterioribus præfertur.*

5 *Concluſio de Creditore Societatis ſocietatibus officiorum in quibus non cadit pretium non applicatur.*

6 *Officiales licèt poſſint cõtrahere ſocietates ſuper officiis infra ipſorum valorem, ſub eis tamen titulus, & dominium quod non eſt in commercio non venit.*

7 *Dominium officij, & titulus dum ſub ſocietatibus non venit, nec etiam illius pretium ſub ijs venire poteſt.*

8 *Officio vendito, & reſignato ſocietates illicò, & eodem momento extinguuntur.*

9 *Prælatio ſuper pretio officii venditi Creditoribus ſocialibus non competit, cùm ipſa de iure reſtringatur ad ea, quæ ſub ſocietate continentur, & ad illam pertinent.*

10 *Officia vacabilia non eſſe in commercio in præiudicium Principis, ſecus autem in præiudicium priuatorum, & contrahentium, non ſubſiſtit.*

11 *Deciſio dantem pecunias ad ſocietatem ad partem officij admittens, quoad partem emolumentorum officii non autem tituli, aut dominii eſt intelligenda.*

12 *Deciſio aſſerens ſocietatem non fieri ſuper pecuniis ſed ſuper officio, cùm poſtea fundamentum ad communicationem fructuum reſtringat, iuxta allegatum authorem eſt interpretanda.*

13 *Societates contrahi ſuper fructibus an ſit illicitũ, & vſurarium.*

DECISIO CCCXXXVIII.

DOMINICVS Petrucciolus dum erat Notarius A.C. plura contraxit debita, ſequuta verò officij reſignatione, eiuſque pretio depoſitato in Sacro Monte Pietatis, & in eo ſatisfactis de ſorte Creditoribus habentibus ſuper officio expreſſam decreti reſeruationem quoad reſiduum orta fuit controuerſia ſuper prælatione inter alios Creditores d. reſeruationem non habentes, ideò placuit Eminentiſs. D. Card. Corrado Prodatario conſulere Rotam, An Creditores ex cauſa ſocietatum initarum ſuper officio, de cuius pretio agitur ſint præferendi cęteris Creditoribus anterioribus ex cauſa Cambiorum, vel alijs, dubio hodie diſcuſſo Domi-
1 ni negatiuè reſponderunt. Officia † enim vacabilia Romanæ Curiæ reſpectu tituli, & dominij non ſunt in cõmercio, nec cadunt ſub hypotheca Creditorum, vt *in Commiſſione 154. decreuit ſa. me. Vrbanus VIII.* & tradunt *Spad. conſil. 87. nu. 3. Grat. diſcept. 50. nu. 27. Card. Seraph. dec. 1264. nu. 3. in recent. deciſ. 116. num. 12. par. 4. tom. 2. & in Romana Officij Notariatus 4. Octobris 1651. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

2 Et quamuis ſub † huiuſmodi hypotheca veniat pretium, hoc tamen verum eſt, & intelligitur ſequta officij reſignatione, & venditione, vt declarant *Caſtracan. de ſociet. cap. 41. num. 22. Gratian. d. diſcept. 50. n. 27. verſ. ſi enim contingat alienari Merlin. de Pign. lib. 2. tit. 1. qu. 14. num. 18. verſ. ſic, & æſtimatio Card. Seraph. d. dec. 1294. num. 7. verſ. ſi enim contingat, & in d. dec. 116. nu. 14.*

3 Ideoque facta † venditione, pretioque ab emptore ſoluto inter Creditores hypothecarios Venditoris illud diſtribuendum, & cõſignandum eſt ſecundum vniuſcuiuſque anterioritatem *cap. qui prior de reg. iur. in 6. l. qui balneum in fin. & l. creditor, qui prior in prin. ff. qui pot. in pign. hab. Caſtracan. d. cap. 41. num. 3. Rot. in terminis in Romana Pecuniaria 21. Iunij 1619. coram Dunozetto ſen. apud Fenzon ad Stat. Vrb. dec. 16. in prin.* quam refert, & ſequitur *Merl. vbi ſupra d. qu. 14. ſub nu. 17. verſ. & ideò Rota,* atq; ita deciſum fuit, licet hæc quæſtio mota nõ fuerit *in Romana pretii Officiorum 27. Nouembris 1658. & 1. Decembris 1659. coram R. P. D. Beuilaqua,* vbi detecta reſeruatione decreti obreptitia, & ſubreptitia Cardinalis Ceua Creditor poſterior ex cauſa ſocietatis condemnatus fuit ad reſtituendum pretium officij ſibi conſignatum Monialibus Turris Speculorum, quæ erant ex alia cauſa Creditrices anteriores.

4 Non obſtat, quod † Creditor Societatis ſuper rebus ſpectantibus ad ſocietatem præferatur Creditoribus particularibus ſocij licet anterioribus ex deductis *per Salgad. in labirin. credit. par. 1. cap. 9. num. 50. cum ſeqq.*

5 Nec enim † concluſio non applicatur huiuſmodi ſocietatibus officiorum, in quibus non cadit pretium de quo agitur, ſed fructus dumtaxat, & emolumenta officij. Quamuis

enim

6 enim † officiales ex *Commiſſione 12. Pij IV.* ſo-
cietates contrahere poſſint ſuper officiis in-
fra ipſorum valorem ſub eis tamen non
venit Titulus, nec Dominium officiorum,
quod non eſt in commercio, ſed credentes
pecunias ad ſocietatem admittuntur, dumta-
xat ad participationem fructuum, & emo-
lumentorum, vt clarè habetur ex formu-
la Inſtrumenti ſocietatis impreſſa penes *Za-
chiam de ſociet. fol. 1.* & relata *in Summario Cre-
ditorum ſocialium num. 2.* ibi: *& interim illa du-
rante facere eumdem participem ſuper omnibus d.
ſui officii fructibus proportionabiliter, & pro rata
&c.* & concorditer tradunt *Boccacc. de ſociet.
num. 206. Caſtracan. d. quaeſt. 41 numer. 15. & 16.
Zach. num. 38. Duard. lib. 2. cap. 6. quaeſt. 15 nu. 14.
Card. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 2. num. 17. Rota co-
ram Penia deciſ. 421. nu. 3. cum ſeqq. repetita apud
Zach. ibidem deciſ. 32. & coram Card. Millin. de-
ciſ. 251. num. 4. verſ. & ideo, & num. 3. verſ. quia
per ipſum Contractum repetita apud Marchef. de
commiſſ. par. 1. fol. 835. num. 2.* & conſequenter
7 dum † ſub ſocietatibus non venit titulus
nec dominium officii, nec etiam eius pre-
tium ſub eis venire poteſt, vt dixit *Rota
in dicta Romana Pecuniaria apud Fenzon. d. de-
ciſ. 16. §. non obſtat pretium verſic. quia dum non
habet.*

Idque etiam probatur alia ratione cum
8 enim † pretium officij perſoluatur Officiali
facta per eum reſignatione, & venditione
ipſius officii, & tunc ſolùm cadat ſub hy-
potheca Creditorum, vt iam probatum
eſt, vtique peruenit ad eius manus extin-
ctis iam ſocietatibus, quae illicò, & eodem
momento extinguuntur, quo venditur, &
reſignatur officium *l. verum §. vltimo ff. pro
ſoc. §. ſoluitur Inſt. eod. Gabr. conſ. 63. nu. 15. & 16
lib. 2. Boccacc. vbi ſupra num. 9. verſ. item finitur
renunciatione, & num. 151. Caſtracan. cap. 42. n. 3.
Card. Mantic. d. tit. 2. nu. 18. verſ. & ideò per ven-
ditionem Farinac. conſil. 162. num. 13. verſ. hinc vi-
demus lib. 2. Zach. vbi ſupra num. 7. & num. 281.
Card. Seraphin. deciſ. 389. num. 3. Card. Millin. de-
ciſ. 231. num. 1* Ac proinde nullo prorſus mo-
9 do Creditoribus † ſocialibus ſuper eo preten-
di poteſt praelatio cum ipſa de Iure ad ea
reſtringatur, quae ſub ſocietate continentur,
& quę ad illam pertinent iuxtà *Tex. in l. Pro-
curatoris §. ſi plures ff. de tributar. act. bene Ca-
ſtrenſ. conſ. 385. num. 3. verſ. cum enim Creditores
lib. 1. Magon. deciſ. Lucen. 1. n. 5. cum ſeq.*
10 Nec ſubſiſtit, quod huiuſmodi † officia
non ſunt in Commercio in praeiudicium
Principis, ſecus autem in praeiudicium pri-
uatorum, & contrahentium. Quia reſpe-
ctu tituli, & Dominii huiuſmodi diſtinctio
nec vera eſt, nec praticari poteſt cum pro-
hibeatur illorum diſpoſitio, & hypotheca
à Conſtitutionibus Apoſtolicis, & ab om-
nibus Doctoribus ſupra relatis purè, & ſim-
pliciter quoad omnes reijciatur, ſolumque
reſpectu priuatorum dicta officia in cõmer-
cio exiſtũt quoad Communicationem, &
participationem fructuum, qui etiam in
totum poſſunt communicari non mutata
perſona officialis, vt benè reſpondit *Rot. co-
ram Card. Millin d. dec. 251. n. 10.*

Authoritates verò ab altera parte allega-
11 tę non ſunt momenti, nam † deciſio Blan-
chetti, quae eſt 38. *apud Zach. de Societ. ſub n. 3.*
etiam ſi dicat, quod dans pecunias ad ſocie-
tatem admittitur ad partem officij intelli-
genda tamen eſt ad partem emolumento-
rum officij, non autem ad partem tituli, nec
dominij iuxtà declarationem deinde factam
à Rota *coram Penia, & Millin. in deciſionibus ſu-
pra allegatis*, & à tot Doctoribus comproba-
tam, & iuxtà formulam Inſtrumenti ſupra
relatam.
12 *Spada* autem † *conſ. 40 ſub num. 21.* licet di-
cat quod ſocietas non fit ſuper pecunijs, ſed
ſuper officio, firmat tamen, quod pecuniae
dantur vt communicentur fructus officij,
& quamuis dubitatiuè ſubdat, ibi, *& forte
illius dominium*, atque vlterius dicat apud ip-
ſum non eſſe abſolutè verum, quod Officia-
lis non communicet officium, nihilominus
ſub num. 22. eius fundamentum reſtringit
(& ſane prudenter) ad communicationem
fructuum allegando *Caſtracan. cap. 3. numer. 2.
& per tot.* qui abſolutè non concludit ſub
huiuſmodi ſocietatibus non venire niſi fru-
ctuum, & emolumentorum communica-
tionem, & participationem, ideoque intel-
ligendus eſt iuxtà deducta per *per Caſtracan.*
quem allegat, vt tradit *Bart. in l. non ſolum 0.
§. ſi liberationis num. 7. in fin. verſ. & gloſ. iſta ff. de
liber. legat.*
13 Minuſque ſubſiſtit † illicitum eſſe, & Vſu-
rarium contrahi ſocietates ſuper fructibus,
quia in caſu noſtro, & ſimilibus contrahun-
tur ſuper officiis, ſed dantes pecunias admit-
tuntur dumtaxat, vt toties dictum eſt ad par-
ticipationem fructuum, quod eſſe omninò
licitum, honeſtum, & à iure permiſſum, ex
Vbald. de duob. fratrib. par. 3. num. 25. in puncto
reſpondit *Rot. coram Pen. d. dec. 421. num. 3. verſ.
ac de iure.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Camerinen̄ Redditionis Rationis.

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Contra tertium poſſeſſorem non proceditur
executiuè, nec datur Iuramentum in litem,
quod exigit dolum ex parte eius contra quẽ
iuratur, & difficultatem probationis ex par-
te actoris, & quod à Iudice certa ſumma iu-
randa taxetur; In Tutore autem ſufficit lata,
ſeu leuis culpa, & regulatur ex perſonarum
qualitate, & Iuribus productis.

SVMMARIVM.

1 *Executio in bonis alterius quam debitoris non ſub-
ſtinetur.*
2 *Executio ſuper bonis donatis penes tertium exiſten-*
tibus

tibus non ſubſtinetur.

3 *Bona donata non continentur in donantis hæreditate.*

4 *Tertius cit. tatus pro omni ſuo iure, & intereſſe poteſt contra eum fieri executio.*

5 *Mandati forma eſt ſeruanda in actu executionis.*

6 *Iuramentum in litem requirit dolum eius contra quem iuratur, & difficultatem probationis ex parte actoris.*

7 *Iuramentum in litem contra Tutorem ex ſpeciali priuilegio requirit tantum latam, ſeu leuem culpam.*

8 *Aſportatio librorum, & ſcripturarum probatur per Teſtes ad perpetuam ad excludendum dolum, & num. 9.*

10 *Iuramentum in litem regulatur à taxatione facta à Iudice.*

11 *Iuramentum in litem debet præcedere taxatio Iudicis.*

12 *Iuramentum affectionis an requirat talem taxationem.*

13 *Iuramentum in litem non defertur contra tertium poſſeſſorem.*

14 *Iuramentum in litem regulatur ex perſonarum qualitate, & à Iuribus productis.*

DECISIO CCCXXXIX.

OB contumaciam Gottifredi Periberti in reddenda ratione adminiſtrationis bonorum Tutorio nomine per ipſum exercitæ Nicolaus, ac fratres eiuſdem Nepotes præuio iuramento in litem mandatum in ſcu. 15000. ab A.C. obtinuerunt, illudque poſt obitum Gottifredi exequi curarunt ſuper domo per ipſum Mutio Orſino irreuocabiliter elargita ad cuius mandata delata mihi cauſa, dubium hodie propoſui; An valeat ad vlteriorem exequutionem legitimè procedi, vel potiùs ad nouam debeat taxationem deueniri, reſolutum fuit in omnibus negatiuè.

1 Quia † executio in bonis alterius, quàm debitoris de iure non ſubſtinetur. *ad Text. in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus vbi poſt gloſſ. notat Imol. poſt princip. verſ. & ex iſta, & Angel. num. 1. ff. de re iudic. Rot coram Buratt. deciſ. 908. nu. 5. & deciſ. 533. nu. 1. par. 5. recent.*

Nec aduerſatur, quod Domus ex Gottifredo proueniat, dum enim A.C. poſt eius ab hac luce receſſum mandatum exequi decreuit contra bona ipſius hæreditaria † pera-
2 gi non poterat executio ſuper bonis donatis, quæ proprium Mutij patrimonium euaſerunt, vt reſpondit *Rota coram bon. mem. Merlino deciſ. 126. num. 14. cum ſeqq. & deciſ. 179. nu. 14.*
3 *& 15. par. 4. tom. 2. recent.* † Nec ſub donantis hæreditate includebantur, vt aduertit *Gloſſ. in l. 1. §. Veteres in verbo per vnum verſ. 9. cum ſeq.*

Hinc non vrget, quod in iudicio contra Gottifredum inſtituto Mutius fuerit admiſſus ad cauſam, necnon in quolibet actu pul-
4 ſatus † cuius virtute contenditur potuiſſe contra eum licet tertium exequutiuè procedi *ex theoric. Caſtrenſ. in l. cum filius familias 48. numer. 3. verſ. ex quibus ff. de verb. obligat. Menoch. conſ. 421. num. 3. Rota penès Zacch. de oblig. Cameral. deciſ. 197. num. 6.*

Præterquam quod in expeditione mandati Franciſca dumtaxat Gottifredi hæres citata fuit, dum idem mandatum bona ſolum
5 hæreditaria includebat, † illius forma debuerat in actu exequutionis ſeruari *ad Text. in cap. cum dilecta 22. verſ. cum enim de reſcript. & cap. Venerabilis de offic. delegat. Rota in Cæſaraugustana Fundationis Conuentus 26. Aprilis 1660. in fine coram me, & notat in his terminis Cyriac. contr. 74. nu. 7. & 8. cum ſeq.*

Creditum præterea Nicolai, ac fratrum iuſtificationem dumtaxat admittit ex iuramento in litem ſuæ veritatis per ipſos præ-
6 ſtito, † quod vt valeat deferri nedum dolum exquirit ex parte eius contra quem defertur, ſed difficultatem etiam probationis ex parte Actoris ex eodem dolo prouenientē, *iuxtà text. in l. in actionibus, ibique Bart. numer. 22. Dec. num. 31. Iaſ. nu. 39. ff. de in litem iurand. Purpurat. conſ. 369. numer. 4. & ſeqq. lib. 1. Menoch. de arbitr. caſ. 208. num. 1. Farinacc. in fragm. par. 2. in verbo iuramentum in litem num. 1013. cum ſeqq. Leotard. de vſur. quæſt. 77. numer. 19. & 20. Rota in Romana Redditionis Computorum 14. 1593. coram Litta, & in Melevitana Expilatæ Hæreditatis 2. Aprilis 1612. coram Vbaldo, cum alijs relatis in Romana Separationis Dotis 28. Iunij 1644. coram Reuerendiſs. D. meo Decano inter impreſſ. par. 9. deciſ. 44. num. 16.*

7 Et licet ex priuilegio ſpeciali lata, † ſeu culpa leuis contra Tutorem ſuffragatur *iuxt. text. in l. is qui, etſi alio Iure, vbi gloſſ. notat, C. de in lit. iuran. gloſſ. in l. in actionibus in verb. non etiam ff. eod. tit. Bart. conſ. 149. num. 1. ad finem, & num. 2. & conſ. 150. num. 4. Corn. conſ. 81. nu. 5. lib. 4. Plot. de in lit. iurand. num. 76. Phanuc. de iur. iuran. par. 2. cap. 21. num. 11. Afflict. deciſ. 360. num. 4. & 8. Farinacc. in fragm. add. par. 2. num. 1019. verſ. ſecundo declaratur Rota coram Verall. deciſ. 119. nu. 7. & 8. par. 2.* In caſu tamen propoſito vtrumque deficit requiſitum, dum liber adminiſtrationis, necnon aliæ ſcripturæ, ex quibus legiti-mè probatio deſumi poterat ad domum fra-
8 trum de Peribertis † ex iurata Teſtium depoſitione aſportatæ probantur, qui licet ad perpetuam rei memoriam examinati deſer-
9 uiunt pro coniectura † excluſiua culpæ, ac doli regulariter non præſumendi, ſed concludenti probationum genere iuſtificandi, *l. merito 51. ff. pro Soc. l. dolum C. de dol. Corn. conſil. 8. num. 1. Rota coram Gregor. deciſ. 169. num. 1. & 2. & in Romana Redditionis Rationis 16. Iunij 1651. in §. iocalia vero coram R.P.D. meo Albergato.*

Animaduertebant etiam Domini relaxationem mandati nulliter proceſſiſſe, dum nulla ex parte Iudicis præceſſerat taxatio ſummæ, ſuper qua Iuramentum veritatis de-
10 buerat exhiberi, † Iudex quippè ad hanc taxationem deuenire compellitur, vt probat *text. in l. videamus, §. deferre, verſ. An agitur ff. de*
11 *in lit. iurand.* † & ea debet iuramentum præcedere cum alias iurans poterit de periurio redargui, ſi minor ſumma à Iudice poſt Iuramen-

12 ramentum præfixa foret, † quidquid forſan dici poſſet in iuramento affectionis, vt tradunt *Angel.in d.l.ſi videamus, §.deferre numer.7. & Iaſ.num.12.ff.de in lit.iurand.Bart.in l.in actionibus numer.24.ff.eodem tit.idem Iaſ.in l.ſi quando num.2.C.vnde vi Ruin.conſ.35. num.7. lib.5.Menoch.de arbitr.caſ.208. nu.4.& 5.Maſcard.de probat.concl.903.numer.10. Farinacc.in fragm.par.2. num.1123.Franc.deciſ.271. numer.10.Afflict.deciſ.360. numer.8.ad fin.& num.9.Rota in Romana Pecuniaria, ſeu Furti 6.Nouembris 1596.in §.Iniuſtitia autem coram Litta, & ita obſeruatum fuit in Anconitana Pecuniaria, ſeu Corſorum 21. Iunij 1638.coram bo me.Coccino:*

13 Quinimò nec tale † iuramentum poterat contra tertium poſſeſſorem deferri, vt notat *Capic.deciſ.91.num.2.Plot.in lit.iurand.num.773. Phanuc.de iur.iurand.par.2.cap.4.numer.18.Farinac.ſupra relat.nu.1056. verſic.& in tantum,Leonard.de vſur.q.77.nu.27.in fine.*

Hinc deſumitur reſolutio alterius partis dubij,dum enim iuramentum contra ſingularem ſucceſſorem non admittitur, non valet à Iudice ſumma nouitèr declarari, præſertim quia quantitas patrimonij per Tutorem adminiſtrati, huic Sacro Tribunali, adhuc non innotuit, licet enim taxatio ab arbitrio iudicantis pendere videatur † illud ta-
14 men debet ex perſonarum qualitate, necnõ ex Iuribus productis in actis regulari, *Iaſ. in l.ſi quando num.25.C.vndè vi Faber in Cod. lib.5. tit.32.definit.1. Menoch.de arbitr.caſ.208. num.4. Fontanell.deciſ.300. nu.11.Rota in Romana Pecuniaria, ſeu Furti 6.Nouembris 1596.coram Litta.*

Et ità, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten̄ Dotis.

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Exequutio in quibus caſibus exceſſiua dicatur; niſi in bonis debitoris facta non ſuſtinetur. Exequutio an ſtante nullitatis prioris exequutionis per viam ſubhaſtationis vlterius fieri poſſit, & quid requiritur, vt adiudicationi locus fiat.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio ſtante nullitate mandati exceſſiua cenſetur.*
2 *Mandatum nullum dicitur, quando voto Rotali, & decreto Iudicis conforme non eſt.*
3 *Bona fideicommiſſaria pro dote capi non debent, ſed fructus tantum ſunt exequutandi.*
4 *Exequutio contra formam decreti facta in totum corruit.*
5 *Bona exequutata mobilia propria poſſidentis præſumuntur.*
6 *Mobilia non dicuntur hæreditaria illius qui à longo iam tempore obijt, cum eadem conſumpta dicantur.*
7 *Exequutio facta in bonis alterius, quàm Debitoris non ſuſtinetur.*
8 *Exequutio vlterior, ſtante nullitate prioris exequutionis, per viam ſubhaſtationis fieri non poteſt.*
9 *Poſſidens pro Iuribus dotalibus, ſatisfactione non integrè data à poſſeſſione expelli non debet.*
10 *Creditor ſecundus contra poſſidentem bona communis debitoris ſubhaſtationem petere poteſt.*
11 *Declara quando ſubhaſtatio ſit ſine præiudicio poſſidentis, & valor crediti quantitatem excedit.*
12 *Adiudicationi vt ſit locus, bona prius legitimè ſub haſta poni debent.*
13 *Adiudicatio vt ſuſtineatur, æſtimationem bonorum præcedere neceſſariò requiritur.*

DECISIO CCCXL.

POSTQVAM reſolutum fuit D. Camilla Victoriç deberi pro nunc dotem in ſumma ſcutorum octomillium vna cum fructibus, & iuxtà reſolutiones traditum votum Eminentiſs. D. Card. Sacchetto, cui cauſa commiſſa fuit à Sãctiſſimo cum clauſula, *qui procedat de voto Rotæ*, relaxauit ipſe mandatum executiuum pro dicta ſumma contra bona hæreditaria Marchionis Iacobi, quod executum fuit ſuper Caſtro Montioni eiuſque Iuriſdictione, Prædijs, & Molendinis adiacentibus, ac mobilibus, ibi exiſtentibus: Sed D.Claudia Margharita aſſerens, ſe dicta bona poſſidere, recurſum habuit ad eũdem Eminentiſſimum ſub prætextu, quod executio fuerit nulla, & exceſſiua, qui factis nonnullis decretis tranſmiſit huic Sacro Tribunali Dubium, An ſit locus vlteriori executioni per viam ſubhaſtationis, aut adiudicationis, vel potius ſit reuocanda executio in caſu &c. Eoque per me propoſito reſponſum fuit, non eſſe locum vlteriori executioni: Quia mandatum vigore cuius facta
1 fuit † executio eſt nullum, & ſubſecuta executio exceſſiua. Nullitas mandati conſiſtit
2 in eo, quod non eſt † conforme voto Rotali, & decreto dicti Eminentiſs. D. Cardinalis Sacchetti, in quibus nihil dicitur de obligatione Camerali, nec de proceſſu ad vlteriora per viam adiudicationis, vt in mandato, *Ioann.de Anan.conſ.5. num.1. Boer.deciſ.68. numer.2.*

Prout etiam nulla fuit, & exceſſiua executio; Primò quia pro fructibus ſcutorum octomillium de quibus ſupra, non poterant
3 capi † bona fideicommiſſaria ſubiecta, ſed eorum fructus tantum executandi erant, vt dictum fuit *in vltima deciſione, §.Fruſtra etiam,* & tradit *Rota coram Seraph. deciſ.481. num.3.& in Romana fideicommiſſi de Nicolinis 4.Iunij 1657. coram Reuerendiſs.D.Zarato, §.nec illa ſuſtinetur.* Et tamen tàm pro dote,quàm pro fructibus Caſtrum, & alia bona prædicta executum
4 fuit,& proinde † executio tanquam nulla,& contra formam decreti in totum corruit, *Bart.in l.ſi non ſortem 15.§.ſi Centum num.7. ff.de condit.indebit. Rota deciſ.411. num.4.par.5.recent. & in Romana Nullitatis Deliberationis 27. Apri-*

 lis

lis 1644.coram Reuerendiſſimo Terracinen.§.Nullitas.

5 Secundo quia in executione capta fuerunt
mobilia, † quæ præſumuntur propterea D.
Claudiæ Margharitæ illa poſſidentis, *Rot.coram Buratt.deciſ.236.num.5.& ſeqq.* Non autem
6 hæreditaria Marchionis Iacobi, cum † ipſe
à ſexaginta ab hinc annis deceſſerit, quo tẽpore, & longè minori præſumuntur conſumpta, *Peregr.conſ.70. num.21.lib.1.Afflict.deciſ.13.num.27. Rot.apud Duran.deciſ.192.nu.11. & coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobon.deciſ.47. num.13. & in Bononien. Fideicommiſſi de Blanchis 14.Decembris 1646.coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §.Quarta vero.* Vnde etiam ex hoc ca-
7 pite † executio tanquam facta in bonis alterius quam debitoris, eſt nulla *Rot. coram Pen. deciſ.1252.nu.4.* vbi Apoſtilla dat concordantes *coram Buratt.deciſ.908. num.5. & in Romana Manutentionis 18.Februar.1656.coram me,§.nam bonum Ius.*

8 Hinc procedi non poteſt ad vlteriorem
executionem † per viam ſubhaſtationis, ſiue quia ſtante prædicta nullitate executionis, nulla quoque eſſet ſubhaſtatio, quæ in vim illius ſubſequeretur, *Rot.coram ſan. mem. Gregor.deciſ.224. num.1.vbi Beltram. Litt.A.* Siue
9 quia Caſtrum cum dd.adiacentibus † poſſidetur à dicta Claudia Margharita pro aſſertis ſuis Iuribus dotalibus ſcutorum viginti millium monetæ Florentinæ, à qua poſſeſſione expelli non poteſt, ea non integrè ſatisfacta,
10 nam licet † ſecundus creditor petere poſſit ſubhaſtationem contra poſſidentem bona communis debitoris, *l.à Diuo Pio 15.§.quod ſi res fuerit ff.de re iudicat.* Hoc tamen procedit,
11 quãdo † ſubhaſtatio fit ſine præiudicio poſſidentis, eo non amoto à poſſeſſione, & valor bonorum excedit quantitatem crediti poſſidentis, vt declarat *Caſtrenſ. in d. l.à Diuo Pio 15.§.ſed illud in fin.Valaſcb.conſult.128.n.11. Gratian.diſcept.491.num.8.Rot.in Romana Subhaſtationis de Alexus 15. Februarij 1647. §.final.& 15.Maij 1648. §.ſubſiſtit namque coram Reuerendiſſ. D.meo Decano.*

12 Nec dicatur quod ſaltem ſit locus † adiudicationi; Quia aduertebant Domini, quod vel ad hunc effectum bona prius legitimè ſubhaſtata poni debuiſſent, & non reperto emptore in ſubſidium eſt locus adiudicationi, *l.ordo 3.Cod.de execut.rei iudic.Soccin.conſ.37. num.9.lib.4. plures refert Modern.Peruſ.de ſubbaſtat.inſpect.45.nu.2.Rot.coram Seraphin.dec.984.*
13 *num.1.* Vel ad minus † præcedere debuiſſet æſtimatio bonorum, vt tanquam certo pretio facta adiudicatio ſuſtineretur, *Surd.conſ.39. num.2.Rol.à Vall.conſ.32. num.33.lib.1.Rot.apud Duran.deciſ.37.nu.13.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana Locationis.

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Actio Conductoribus debita in quo caſu extincta cenſetur. Mora in debitore non conſtituitur quando culpa penes Creditorem exiſtit. Solutio à Conductoribus facta, cui rei in dubio eſt aſcribenda. Compenſatio pro concurrenti rata occaſione locationis, an ad cambium ſit referenda? Nouatio an ex contractibus inducta cenſeatur, & an pro recambiis fructus debeantur, &c.

SVMMARIVM.

1 *Solutione creditum ſortis ac fructuum longè excedente, actio qualibet Conductoribus debita extincta cenſetur.*
2 *Epiſtolæ tenor à Conductoribus approbatus, amplius deinde ab ijs impugnari non poteſt.*
3 *Epiſtolæ tenor ex eiuſdem productione probatur.*
4 *Dominus locationis ſoluendo Procuratori à Conductoribus ſpecialiter conſtituto, reductionis beneficio potiri debet.*
5 *Debitor in mora non conſtituitur, quando creditor in loco ſolutioni deſtinato non conſiſtit, nec ibi Procuratorem habet.*
6 *Receptione pecuniarum abſque vlla proteſtatione ſequuta, qualibet mora licet incurſa remiſſa cenſetur.*
7 *Epiſtola reductionem apertè concludens indubium contra ſcribentem probationis gradum conſtituit, licet tertio tranſmiſſus fuerit.*
8 *Epiſtola proprium ſcribentis factum referens, in concurſu ſemper eſt attendenda.*
9 *Solutio in dubio cauſa cambij adſcribi debet.*
10 *Solutio ad normam obligationis contracta facta, in eius exequutionem ſequuta cenſetur.*
11 *Mandatum procuræ ad cambium neceſſariò refertur, quando aliud creditum in maiori quantitate Conductoris non competit.*
12 *Compẽſatio pro concurrenti rata occaſione locationis ad cambium potius quam ad alterius crediti ſolutionem eſt referenda.*
13 *Conductores ſtante pacto, ſolutionem in aliam cauſam deſtinatam in extinctionem alterius crediti conuertere non poſſunt.*
14 *Dominus locationis an retinendo penes ſe pretium à conuentione receſſiſſe videatur.*
15 *Contractus quando ad inuicem compatiuntur, nouatio inducta non cenſetur.*
16 *Iniunctione Conductoribus facta fructus cambij perſoluendi, quantitas ſolutionis ex penſionibus locationis detrahi debet.*
Limita id procedere, vt num.6.
18 *Rata cambij ex penſionibus extincta iterum reuiuiſcere non valet.*
19 *Fructus pro recambijs fruſtrà petuntur.*
20 *Mora in Debitore ceſſante, fructuum exactio fieri non valet.*

DECI-

DECISIO CCCXLI.

POSTQVAM Rota pluribus deciſionibus firmauit Iuſtitiam locationis Venæ Ferrariæ, fuit à DD. Rinuccinis Conductoribus petita relaxatio mandati contra D. Plumbini Principem, cum pro reliquo Cambij ſc. 175000. ac fructibus, tùm etiam pro damnis, & intereſſe, exinde reſultantibus, quod locationis tempore, nondum expirato ipſos ab affictu excluſerit; hodie verò ſuper cambiorũ articulo per me propoſito dubio petitam mandati relaxationem, exinde DD. denegarunt, quod Conductores à die adſtipulati contractus tertia videlicet Iunij anni 1635. vſque ad 15. Martij anni 1641. ſummã ſc. 235000. exegerunt à D. Principe in cauſam
1 cambij, ex qua ſolutione creditum ſortis, ac fructuum longè excedente, actio quæcumq; ipſis debita extincta fuit *ad Text. in l. pro me, ff. de ſolut. & l. nulla tibi C. eod. tit. Rota coram bon. mem. Merlino dec. 463. num. 14. & deciſ. 365. num. 9 par. 9. rec.*

Fructus autem huius cambij non debent ſingulis annis in ſcutis ſeptem pro quolibet centenario taxari, licet quantitas hæc in Inſtrumento conuenta fuerit, Siquidem inter ipſoſmet contrahentes pactum ſpeciale præceſſit de menſe Decemb. anni 1636. vt quoties intra menſem Iunij ſequentis anni ſcuta 60. m. D. Princeps in cauſam cambij conſignaret, ac pretium Venæ pro proprijs officinis venditæ diſſolueret, cambia ſcuta quinque non excederent, vt ex eiuſdemmet Principis Epiſtola apertè conuincitur ibi, *Hò inteſo quel tanto ſi è ſtabilito con V. S. con il Sig. Carlo in materia della reduttione degl'intereſſi, che io pago alle Signorie loro dalli ſette alli cinque, ogni volta, che Io per tutto Giugno li paghi li ſcudi ſeſſanta mila, & il prezzo della Vena; il concertato ſi come è vniforme al mio deſiderio, e anche profitteuole, coſi l'accetto, e ratifico.*

2 Cuius † Epiſtolæ tenor non valet à DD. Rinuccinis amplius impugnari, poſtquam ex illius receptione ſine vlla contradictione, ſecuta, ab ipſis approbatus eſſe cenſetur *ex theor. Bart. in l. ſi filius familias, ff. ad Senat. Conſ. Maced. Bald. in l. Titius 24. num. 2. poſt med. ff. de conſtit. pecun. Corn. conſ. 319. num. 5. poſt med. lib. 3. Pariſ. conſ. 91. nu. 3. lib. 1. Rota coram Caſſad. dec. 3. num. 2. de reſcript. & dec. 811. num. 9. par. 1. diuerſ. & in Romana pecuniaria 18. Iunij 1658. in §. adminicula coram R. P. D. meo Celſo*, tum etiam
3 ex eiuſdem † productione ſpeciali, *vt not. Abb. in cap. cum Venerabilis num. 31. de except. Aym. conſ. 201. num. 5. verſ. nec poteſt Rota dec. 123 num. 5. p. 1. dec. 88. num. 19. ad finem, & nu. 20. p. 6. rec. & in Piſana damnorum, & intereſſe 10. Iunij 1652. coram R. P. D. meo Celſo.*

Dum itaque Dom. Princeps ex ſui parte
4 promiſſa in totum expleuit mediante † ſolutione ſcutorum ſeptuaginta facta Nerlio Procuratori ad hunc effectum ſpecialiter à Conductoribus conſtituto, debet reductionis beneficio potiri, licet ſolutio infra menſem Iunij præfixum non prodierit, ſed ea dilata fuerit ad menſem Maij ſequentis anni.

Siquidem Conſtitutio Procuratoris prius præceſſerat in Vrbe, vbi ſolutionem contrahentes deſtinauerant, ex qua cauſa D. Prin-
5 ceps excuſationem† à mora conſequi debet, per debitorem nunquam incurſa, quoties creditor de tempore ſolutionis peragendæ in deſtinato loco non conſiſtat, vel Procuratorem ibidem non elegerit, vt tradit *Bartol. in l. item illa 18. num. 11. ff. de conſtit. pecun. Bald. in l. acceptam num. 41. C. de vſur. Alex. conſ. 92. num. 9. & 10. lib. 1. Dec. conſ. 560. num. 4. Roland. conſ. 87. num. 14. cum ſequ. lib. 1. Rota coram Mohed. dec. 15. de locat. & dec. 306. nu. 1. par. 4. diuerſ. & deciſ. 219. num. 6. cum ſeqq. p. 5. recent.* cum alijs relatis *per*
6 *Add. ad dec. Buratt. 571. num. 7.* Quinimo ex † receptione pecuniarum, abſque vlla proteſtatione ſubſecuta, mora quæcumque licet incurſa, remiſſa cenſetur, vt admittit *Bald. conſ. 108. lib. 5. Gratian. diſcept. foren. cap. 301. nu. 58. & 59. & cap. 302. num. 15. & 10. cum ſeqq. Rota coram ſa. me. Greg. XV. deciſ. 75. ſub num. 2. ibique Add. n. 5 & dec. 148.* vbi pariter *Add. num. 3. coram Caual. dec. 58. num. 3. & in rec. dec. 577. num. 10. par. 1. & coram Buratt. dec. 640. num. 17. cum ſeqq.*

Præterea dubitationem omnem videtur excludere D. Ioannis met Rinuccini Epiſtola Theodoſio Henriquez ſub anno 1651. cõſcripta ſub his verbis *Ci obligammo à dare à cãbio ſcudi 175000. à prezzo limitato di ſette, che dipoi per ſeruire Sua Eccellenza, che ne fece inſtanza fù ridotto à cinque*, Talis quippe litterarum
7 tenor † reductionem apertè concludens Iuris Canonici Aequitate perſpecta indubium probationis gradum conſtituit contra ſcribentem, licet tertio tranſmiſſus fuerit, *vt not. Abb. in cap. 2. num. 8. de fid. inſtrum. Put. dec. 12. numer. 2. lib. 2. Menoch. de arbitr. caſ. 94. num. 6. Genu. de ſcript. priuat. lib. 3. cap. 1. num. 193. cum ſeqq. Rot. in Viterbien. cenſus 7. Iunij 1638. in §. hac ad finem coram bo. me. Card. Hieronymo Veroſpio. in recent. dec. 153. num. 9. cum ſeqq. p. 8. & in Romana pecun. 18. Iunij 1658. in §. fin. coram R. P. D. meo Celſo, & in Romana Cambij 23. Martij preteriti in §. penultimo coram me.*

Cui aduerſari non valet altera Epiſtola ab eodemmet Theodoſio de anno 1641. Ludouico Rodulpho conſcripta, ac continens dũtaxat tractatum reductionis; ipſe enim non benè informatus oſtenditur, dum contrarium omninò reſultat ex ſuperius recenſitis,
8 & ex Epiſtola † ſignanter D. Ioannis, quæ vti proprium ipſius ſcribentis factum referens debet attendi ex iuribus ſupra relatis.

Hinc non vrget, quod Conductores de tempore ſecutæ ſolutionis ex Venæ cauſa exiſterent in ſumma ſcutorum 16000. cuius virtute contenditur creditum hoc ex perſoluta quantitate prius extinctum extitiſſe.

9 Præterquam enim† in dubio ſolutio hęc cauſæ cambij debet adſcribi, tanquam duriori ratione vſurarum, quas continet *ad Tex. in l. 1. & 3. & l. cum ex pluribus 97. ff. de ſolut. Roman. conſ. 94. num. 2. Gabr. conſ. 151. n. 3. lib. 1. Rota dec. 92. num. 1. & dec. 679. num. 6. p. 1. diuerſ. coram ſa. me. Greg. dec. 251. num. 8. & 10.* cum alijs relatis *in Romana Cambiorum 10. Martij anni prateriti*

teriſti in §.neque Valenti coram me; Exindè cor-
rùit obiectio, quod creditum ex Venæ di-
ſtractione proueniens ſcuta decem mille d
tempore initæ conuentionis non excedebat,
quæ proinde quātitas dumtaxat in eam cau-
ſam præſumitur perſoluta; reſiduum vero
10 in cambij diminutionem ceſſit ad† normam
obligationis à D. Principe contractæ in cu-
ius executionem cēſetur ſecuta ſolutio iux-
ta doctrinam *Bartol.in l.ſriticum 94.num.2.ff.de
verbor.oblig. Aym.conſ.91.num.9.Decian.conſ.52.
num.41.cum ſeqq.lib.3.Rota dec.35.num.1.ad med.
p.3.rec.coram ſ.me. Greg.dec.468. num.5. Merlin.
deciſ.820.num.1.& dec.456. num.10.& 647.n.6.
p.4.recent.*

11 Cum maximè† procuræ mandatum con-
ceptum fuerit ſub ſpeciali facultate exigendi
ſcuta ſexaginta millia vti debita in maiori
ſumma, quæ expreſſio pernecesſe relationem
habet ad cambium, dum præter illud, aliud
creditum in maiori quantitate Conductori-
bus non competebat, vt admittit *Rimin.Sen.
conſ.348.num.5.lib.2.Magon.dec.Florent.13.n.26.
Rota coram Seraph.dec.643.num.5.penes Zacch.de
oblig.Cam.dec.152. pariter num.5.*

Qui præterea intellectus debet eo facilius
admitti, quod locator cum alijs redditibus
Venæ ſolutionem deſtinauerat, vt expreſsè
ipſius conuincit Epiſtola non longè ante actū
ſolutionis Conductoribus trāſmiſſa, nec non
ab ipſis ſucceſſiuè producta.

Neque poterunt DD. Rinuccini pretium
Venæ, de quo agitur, necnon alteram ſucceſ-
ſiuè in D. Principem diſtractam compenſare
pro concurrenti rata cum annuis ſc.22500.
occaſione locationis Venæ Ferrariæ eidem
D. Principi debitis.

12 Hæ namque † penſiones in cauſam potius
cambii, tanquam duriorem debent accepto
referri, quam in alterius crediti diſſolutio-
nem nullis vſuris obnoxij *Menoch.de præſump.
136.n.15.Rota coram bo.me. Merlino dec.507.n.7.
& 8. & in Romana pecun.de Columna 11.Octobr.
1615.coram Card.Sacrato*; Dum maximè hæc
relatio in extinctionem ſortis, ac fructuum
fuit expreſsè conuenta in Inſtrumento loca-
13 tionis, & cambij, cuius virtute † pacti ne-
queunt Conductores ſolutionem in hanc
cauſam deſtinatam conuertere in extinctio-
nem alterius crediti omninò diuerſi nullo
adhito D. Principis aſſenſu *ad Text. in l.1. in
princ.& l.creditor, §. cum de ſorte, ff. de ſolut. Rota
coram ſ.mem.Greg.deciſ.366.nu.4.Caual.deciſ.165
num.3.& coram bo.me.Merlino dec.741.nu.7.et 8.*
cum alijs relatis *in Peruſina cenſuum 23. Martij
præteriti in §.penultimo coram me.*

14 Et licet pretium Venæ idemmet Prin-
ceps penes ſe retinuerit, à præcedenti tamen
conuentione non videtur receſſiſſe, ſeù eiuſ-
dem cambij diſſolutioni impedimentum a-
liquod præſtitiſſe, vt ex aduerſo contendi-
tur.

Venæ quippe venditio cum augumento,
ac lucro ſcutorum decem pro quolibet cen-
teno pondere peracta, contractum omnino
nouum, ac independentem à primo conſti-
tuit: Princeps enim qui de tempore locatio
nis fucinas non poſſidebat, non iure locato-
ris, ſed vti Tertius contraxit, quem proinde
poterant Conductores non ſecus, ac cæteros
Emptores pro pretij conſecutione compel-
lere; Quinimo in eorum poteſtate reſidebat
venditionem Venæ D. Principi denegare, cu-
ius dominium in ipſos translatum fuerat;
Hinc ceſſat prætextus impedimenti, & dum
15 contractus compatiuntur ad inuicem, nec
ſecundus alteri aduerſatur non cenſetur in-
ducta nouatio ex theorica, *Bald.in l.pacta noniſ
ſima num.12.vbi etiam Dec.num.5.C.de pact.Alex.
conſ.193.num.3.lib.6.Aym.conſ.26, num.7. Pariſ.
conſ.78.nu.14.cum ſeqq.lib.3.Gabr.conſ.170.nu.5.
lib.2.Menoch.conſ.562.num.2.& 3.Surd.dec.288.
num.39.& 40.Rota deciſ.571.num.2.par.3.diuerſ.
& dec.620.num.11.p.4.tom.3.recen.& not.Add.ad
dec.Greg.76. num.8.* concurrente præſertim
Contrahentis vtriuſque voluntate nouatio-
ni contraria, ac exinde reſultante, quod Ven-
ditores penes Principem ſucceſſiuè inſtete-
rūt pro huius conſecutione crediti cuius ſo-
lutionem idemmet princeps ex redditibus a-
lijs peragendis demandauit, vt ſuperiùs oſtē-
ſum fuit.

Non vrget, quod D. Princeps ſub die 26.
16 Septemb.1636.† Conductoribus iniunxerit,
vt ex pretio Venæ fructus alterius Cambij
perſoluerent in ſc.40000.cum Nerlio contra-
cti, perindè, ac ſi dum huius virtute ordinis
ſcuta octo mille ipſi conſignarunt, debeat ex
penſionibus locationis quantitas hæc detra-
hi, licet in proprij Cambij extinctionem de-
ſtinatis.

17 Poſſet equidem admitti † obiectio in caſu
dumtaxat ordinis per Nerlium, ac Cōducto-
res acceptati tempore debito; ſecus verò dū
ille de an. 1639. proprijs in libris deſcripſit
Cambia tunc vſque decurſa ad debitum D.
Principis, & acceptatio cum ſolutione ex eo-
rundem librorum inſpectione ſolum in anno
1641. peracta conuincitur, de quo tempore
locatio expirauerat; Hoc ſanè caſu Condu-
ctores quantitatem perſolutam detrahere
nequeunt ex penſionibus annorum 1636. ac
ſequentium, dùm tunc temporis nōdum ipſis
18 Creditores euaſerant, & ex† penſionibus ad
formam pacti quolibet ſemeſtre, & anno ex-
tincti fuerant fructus, nec non rata proprij
Cambij, quæ proindè non valuit reuiuiſcere,
vt admittit *Cephal.conſ.423.n.53.lib.3.Rota de-
ciſ.409.num.12.p.9.tom.2.rec.*

19 Pro recambijs verò perperam † petuntur
fructus, præterquam enim maxima diffi-
cultas inſurgit, an ea ſortem conſtituant in
Cambio limitato, itaut valeant ſuper cambiis
tranſmitti, ſuper quo articulo nihil pro nūc
Domini firmarunt. Dum Domini Rinucci-
ni fructus proprii cambii ad menſem vſque
Iunii 1639. exegerunt ex penſionibus locatæ
Venæ, quicumque in D. Principe moræ in-
20 curſus excluditur, qua † ceſſante nulla fru-
ctuum fieri valeat exactio *Aym.conſ.87. ad fin.
Honded.conſ.50.num.21.lib.1.& conſ.38. num.9.
lib.2.Rot. dec.622. num.5. par.2. recent. & coram*

ſan.

*ſan.memor. Gregor.deciſ.*143.*num.* 2.*ibique Add. num.*4.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO DECANO.

Rauennatenſis Hæreditatis.

Lunæ 13. *Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum Aui Nepote præterito non ſuſtinetur: Verba ſtatuti *deficientibus aſcendentibus & deſcendentibus* quomodo intelligenda. Imputatio dotis maternæ in legitimam an nullitatem Teſtamenti excuſet, & nepotem non fuiſſe præteritum inducat, & an clauſula Codicillaris Teſtamentum à vitio præteritionis ſaluare dicatur?

SVMMARIVM.

1 *Cenſus dicuntur extare in loco vbi fundus eſt cenſitus.*

2 *Diſpoſitio ſtatuti circumſcripta ſubiectione bonorum non intrat.*

3 *Agnati ſub conditione ad ſucceſſionem vocati, cum non euenerit caſus conditionis excluſi cenſentur.*

4 *Filia naturaliter extans purificationem conditionis Agnatorum ſi poſteritas deficiat impedit.*

5 *Verba* deficientibus Aſcendentibus & Deſcendentibus *an de locis maſculis ſint intelligenda.*

6 *Statuta correctoria extenſionem de perſona ad perſonam non admittuntur, ſed liberaliter & ad limites verborum intelligi debent.*

7 *Conſeruatio agnationis in caſu à ſtatuentibus conſiderato locum ſolummodò habet.*

8 *Filiæ ne peioris ſint conditionis quàm ſorores quæ ad decimum gradum admittuntur, interpretatio ſtatuto contrario admitti non debet.*

9 *Statuentes in vno caſu maſculos expreſsè nominantes, in alio non, mentionem illorum conſultò omiſiſſe cenſentur.*

10 *Dos Matris an Nepoti in legitimam ſibi ab Auo debitam imputari debeat, ita vt ſe præteritum in Teſtamento dicere non poſſit.*

11 *Imputatio in legitimam nullitatem Teſtamenti non excuſat, cum ea Nepoti niſi poſt mortem Aui non debeatur.*

12 *Teſtamentum Aui vt ſuſtineatur, Nepotem aliquid de illius ſubſtantia habuiſſe non ſufficit, niſi id titulo inſtitutionis obtinuerit.*

13 *Præteritus non ſolùm ille dicitur de quo in teſtamento mentio habita non fuit, ſed etiam illè qui id quod habet vigore inſtitutionis non acquiuit.*

14 *Teſtamentum à vitio præteritionis ex clauſula codicillari non ſaluatur, cum eadem non appoſita ſubintelligi aut ſuppleri non debeat.*

15 *Notarius rogatus clauſulas ſolitas, & conſuetas apponere cenſetur.*

16 *Notarius cum functus ſit officio ne ſyllabam quidem clauſulæ addere poteſt, maximè quando ſuper eadem Partes Iudicialiter contendunt.*

17 *Clauſula quæ nouam diſpoſitionem vel nouum effectum inducunt, in extenſione Inſtrumenti à Notario addi non poſſunt.*

DECISIO CCCXLII.

STATVTI Rauennæ *ſub Rubrica* 11.*lib*.3. diſpoſitione iterum conſiderata cenſuerunt Domini eius vigore ſuſtineri nō poſſe Teſtamentum Ioſephi, in quo Albertus nepos fuit præteritus, & proindè perſiſten. eſſe in *deciſis ſub die* 24.*Ianuarij proximè præteriti* non intrat enim ſtatutum, quia bona omnia ſtabilia d. Ioſephi (excepto prædio tornat. 68.) in agro Fauentino ſita ſunt, & cen-
1 ſus † tanquam fundati ſuper bonis pariter extrà Territorium poſitis dicuntur extare in loco vbi eſt fundus cenſitus *Gabr. conſil.* 141. *num.*15.*lib.*2.*Gratian.diſcept.*586.*num.*6. *Rot.deciſ.*144.*num.*13.*&* 14.*& pleniùs dec.*190. *num.*8.
2 *& ſeqq. par.*8. *rec.* Vndè † circumſcripta ſubiectione bonorum intrare non poteſt diſpoſitio Statuti, vt per *Add.ad ſan.mem. Gregor.deciſ.*255. *litt.C. Rota ead.par.*8.*deciſ.*228. *num.*21. *& ſeqq. & alij relati in §.neque vigore.*

Quo verò ab bona, & cenſus in Territorio Rauennæ ſubſiſtere viſa eſt Dominis alia reſpōſio Deciſionis, quod Statutum admit-
3 tit Agnatos ſub † conditione tantum nempè *Deficientibus Aſcendentibus, & Deſcendentibus*, qui caſus cum non euenerit ob exiſtentiam deſcendentium deficit cōditio ſub qua illi vocantur, & excluduntur fœminę, *Rot.*
4 *par.*3.*rec.dec.*151.*num.*1.*&* 2. vbi quod † filia vti naturaliter extans impedit purificationē illius conditionis, ſi poſteritas deficiat, & in puncto huius Statuti *Pariſ.* quem ſequitur, *Rota coram Reuerendiſſimo Tarraconen. in prima deciſ.allegata §. vlterius non intrat*, & in ſimilibus terminis defectus conditionis intrat *Rota in Bononien.Fideicommiſſi de Pinchiaris* 28. *Martij* 1659. *& in Peruſina Fideicommiſſi* 26. *Ianuarij* 1660. *coram R.P.D. meo Priolo §. nam illa verba, & ſeqq.*

5 Repetitum autem obiectum, † quod verba: *Deficientibus Aſcendentibus, & Deſcendentibus* debeant intelligi de maſculis viſum eſt, ſatis ſublatum ex eo, quod talis qualitas in Statuto adiecta non legitur, ſuperaddi autem
6 nec intelligi poteſt, cum † in ſtatutis correctorijs nulla admittatur extenſio, nec de caſu nec de perſona ad perſonam, ſed litteraliter, & ad limites verborum intelligi debent, & præcipuè vbi agitur de excluſione filiorum, *vt per DD. relatos in §. cui fundamento Cyriac. contr.*400. *num.*28.*Rot.dec.*164.*num.*14.*&* 20.*& dec.*369.*num.*13.*& ſeqq. par.*6. *rec.* etiam ſtante
7 conſideratione † conſeruationis agnationis, quia in vim illius, nulla fit extenſio ad perſonas nō expreſſas, ſed locum habet tantùm in caſu à ſtatuentibus conſiderato, quod deficerent Aſcendentes, & Deſcendentes *Capra conſ.*137.*num.*14.*& ſeqq. Tob.Non.conſ.*15.*nu.*9. *Honded.conſ.*78.*num.*49.*lib.*1.*Rot.par.*5.*rec.deciſ.*321. *num.*8.*& ſeqq.& in Rauennaten.Tranſactio-*

nis 3. Decembris 1660. coram R. P. D. meo Celſo, §. prout pariter non ſuffragatur ratio conſeruan. agnationis.

Maximè quia ſequeretur abſurdum in de-
ciſione conſideratum, † quod ſorores eſſent
melioris conditionis, quam filiæ dum illæ
excluduntur, hæ verò ab omnibus vſque ad
decimum, ad quod euitãdum talis interpre-
tatio admitti non debet, vt conſiderat *Cra-
uett. conſ. 62. num. 8. & ſeqq. Rot. coram Mantic. de-
ciſ. 319. num. 5.* cum alijs relatis *in Romana fi-
deicommiſſi de Ferratinis 15. Martij 1658. coram
Reuerendiſſ. Papien. §. vel adhuc* non attenta re-
plicatione, quod filiæ ſint agnatæ, & ſic cui-
tetur abſurdum, nam ſi ad ſenſum Partis pro
excluſione fœminarũ ſufficit, quod deficiant
Aſcendentes, & Deſcendentes maſculi, vti-
que filia fæmina ſemper ab Agnatis exclu-
deretur, quando maſculi tales non exiſterẽt.
9 Vnde dicẽ eſt † ſtatuentes, qui maſculos
quando voluerunt expreſsè nominarunt, hic
cõſulto illorum mentionem omiſiſſe *Hond.
conſ. 48. num. 84. lib. 2. Ancbar. conſ. 120. numer. 4.
Gurb. dec. 4. ſub num. 8. verſ. quæ aſſertio Rot. dec.
498. ſub num. 5. verſ. Quare ſi in caſu par. 4. rec.
& in Aueniomen. Tranſactionis 22. Iunij 1657. co-
ram bon. mem. Dunozetto §. nec valet.*

Nec reſiſtit, quod Catharina Mater Al-
10 berti habuerit † dotem libr. 26. mil. illaque
viuente adhuc Patre defuncta ſucceſſerit in
ea Albertus filius, qui proindè ſe præteritũ
dicere non poteſt, cum eam quantitatem
imputare debeat in legitimam ſibi ab Auo
debitam iuxtà opinionem *Bart. in l. poſt dotem
47. num. 33. ff. ſolut. matrim.* quem poſt alios ſe-
quuta eſt *Rota dec. 433. nu. 7. & ſeqq. coram Mer-
11 lin.* Nam reſponſum fuit, quod† imputatio
in legitimam non operatur ad effectum eui-
tandi nullitatem teſtamenti, quia non fit niſi
poſt mortem Aui, quo tempore tantum de-
betur legitima Nepoti *Gabr. conſ. 165. nu. 18.
lib. 2. Horded. conſ. 75. num. 51. & ſeqq. tom. 2. Rot.
dec. 708. num. 3. par. 1. & dec. 226. num. 5. & ſeqq.
par. 4. rec.* & proindè hac ratione non libera-
tur Auus ab obligatione inſtituendi nepotẽ
in teſtamento, eo quia ſatis non eſt, quod
12 nepos † habeat aliquid de ſubſtantia Aui,
ſed id titulo inſtitutionis obtinere debet alias
Teſtamentũ ſubſtineri nequit *l. 2. C. de liber.
præterit. Surd. conſ. 393. n. 18. Mart. de ſucceſſ. legal.
par. 4. qu. 2. art. 2. num. 60. & ſeqq. Capic. latr. con-
ſultat. 80. numer. 11. & ſeqq. & numer. 15. lib. 2.
Rot. in Bononien. ſucceſſionis 5. Maij 1653. coram
Reuerendiſſimo Papien. §. quo verò ad iuſtitiam,*
13 præteritus † enim dicitur non ſolùm
ille, de quo nulla fuit habita mentio in Te-
ſtamento, ſed etiam ille, qui id, quod habet
vigore inſtitutionis non acquirit, ſed alio ti-
tulo id conſequutus fuit *Iaſ. in auth. nouiſſima
num. 46. circa fin. Adde tamen C. de inoffic. teſtam.
Crau. conſ. 142. num. 10. Mareſcott. reſol. 105. n. 41.
lib. 2. Argel. de acq. poſſ. qu. 3. art. 16. num. 912. Rot.
poſt alios in Romana fideicommiſſi de Agazzarijs
12. Decembris 1644. §. 1. in fin. & §. quia Camilla,
& 19. Iunij 1647. in princ. coram bo. me. Pentin-
gerio, & in Romana Hæreditatis 30. Ianuar. 1654.
coram R. P. D. meo Beuilaqua §. quia præteritio.*
14 Ex† clauſula deniq; codicillari à vitio præ-
teritionis ſaluari non poteſt teſtamentum,
quia ibi nullo modo legitur appoſita, nec
ſubintelligi, aut ſuppleri debet contra *Text.
in l. fin. §. illud C. de Codicill. l. cohæredi 41. §. cum
filiæ ff. de vulg. & pupill. Spada conſ. 265. num. 18.
lib. 3. Turrett. de clauſ. Codicill. q. 138. n. 5. & ſeqq.
Faber. de error. Pragmat. decad. 36. error. primo cũ
concordan. per Modern. Neapolit. de credito cap. 4.
num. 239. Rota coram Mohedan. tit. de locat. deciſ.
11. nu. 2.* Non obſtante quod Notarius cen-
15 ſeatur † rogatus apponere clauſulas, & con-
ſuetas ex relatis per *Add. ad Veſtr. in prax. lib. 7.
cap. 1. num. 34.* ſiue quia nihilominus clauſu-
lam ſuperaddere non poteſt poſtquam, vt in
præſenti, copiam authenticam tradidit parti
ſine illa, & multo minus, quando ſuper ea-
16 dem † clauſula contendunt iudicialiter Par-
tes, tunc enim cum functus ſit officio ſuo,
nec ſillabam quidem addere poteſt, *Bald. in
cap. ex libris 3. num. 8. de fid. inſtr. Grat. conſ. 102.
lib. 1. Farinac. conſ. 159. num. 15. in fin. lib. 1. Ber-
tazzol. clauſ. prima, gloſ. 5. ſub num. 24. Rot. dec. 79.
17 num. 6. par. 8. rec.* ſiuè etiam quia † clauſulæ
illæ à Notario addi non poſſunt in extentio-
ne inſtrumenti, quæ nouam diſpoſitionem,
vel nouum effectum inducerent *Grat. diſcep.
548. num. 39. Rot. deciſ. 421. num. 11. & 12. par. 4.
rec. tom. 2. & in Mediolanen. bonorum 11. Martij
1648. coram bo. me Bicbio in princ.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Peruſina Reintegrationis.

Lunæ 13. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Separatio bonorum debitoris à bonis hæredis an & quando à Creditoribus impediri non poſſit. Creditor pro bonis hypothecatis alia bona poſſidens, nullas moleſtias patiendo variare non poteſt. Obligatio cum clauſula *inſolidum* in quantum operatur; & an hæres abſque beneficio Inuentarij de omnibus ſibi ſatisfeciſſe credatur.

SVMMARIVM.

1 *Separatio bonorum debitoris à bonis hæredis, in quo caſu iuſtè facta cenſetur.*

2 *Separatio bonorum an & quando ab Aduerſarijs impediri non poſſit.*

3 *Creditor pro bonis hypothecatis aliorum poſſeſſionem habens, ex ijſdem fructus exegiſſe præſumitur.*

4 *Bona pro bonis poſſidens ſub eo prætextu ad alia conuolare non poteſt.*

5 *Creditum illiquidum an ſeparationem admittere poſſit.*

6 *Creditum totaliter ſolutum affirmanti onus probandi incumbit.*

7 *Creditor, niſi ſuper bonis poſſeſſis moleſtias patiatur, variare non poteſt.*

8 Cre-

8 *Creditum illiquidum cum altero per ſententiam Rotalem canonizata concurrere non poteſt.*

9 *Pecuniæ niſi vertantur in eam cauſam pro qua recepta fuerunt, ad debitum recipientium ſunt numeranda.*

10 *Obligatio cum clauſula* inſolidum *& Iudicis decreto vallata, in quantum operatur.*

11 *Hæres abſque beneficio Inuentarij hæreditatem Patris adeundo, ſibi legis authoritate de omnibus ſatisfeciſſe præſumitur.*

12 *Bona à ſucceſſoribus poſſeſſa in eodem loco vbi Authores poſſidebant, à primo poſſeſſore proueniſſe cenſentur.*

13 *Probatio de poſſeſſione eorundem Bonorum ex Teſtibus eam expreſsè comprobantibus vires ſumit.*

DECISIO CCCXLIII.

SENTENTIAM Rotalem ſeparationem bonorum Iulij debitoris à Bonis Alexandri hæredis demandantem, nec non executionem immiſſionis Adrianæ pro octaua parte decernentem in Prædijs Pelliciani, ac Ronzani à Vincentio, & Bradamante poſſeſſis ex vtroque validitatis, ac Iuſtitiæ fundamento hodie confirmandam eſſe Domini cenſuerunt. Validitas enim ex actorum reuolutione dignoſcitur, omnium ad hunc effectum præleferentium requiſita *in deciſ. Verall. 209. par. 2.*

Iuſtitia verò deſumitur ex deciſionibus editis *coram bon. me. Peutingerio, necnon R.P.D. meo Beuilaqua*, demandantibus ſeparationem

1 Bonorum † Iulij debitoris à Bonis Alexandri hæredis, ad hoc ne Vincentius, ac Bradamantes, litiſque Conſortes Aduerſarij valeant impedimentum aliquod præſtare executioni mandati relaxati pro fructibus ad fauorem Adrianæ contra Bona Iulij debitoris *ad Text. in l. prima, & l. penult. ff. de ſeparat. Bonorum Franch. dec. 50. num. 8. Surd. deciſ. 210. num. 2. Rota coram Canal. dec. 41. num. 1. & in Bononien. ſeparationis Bonorum 28. Iunij 1658. coram Reuerendiſſ. D. meo Papien.*

2 Hanc verò † ſeparationem Bonorum Aduerſarij impedire non poterunt, dùm Alexandri creditores, ac Legatarij exiſtunt, non autem Iulij, vt probatur *in deciſ. R.P.D. mei Beuilaquæ ſub die 27. Martij 1658. in primo §.* & licet idemmet Vincentius in vim crediti cenſualis ſcutorum 436. bona Iulij vti fideiuſſoris in cenſu hypothecata ſibi contendat, hanc tamen ſeparationem Bonorum retardare non poterit, dùm in eandem met cau-

3 ſam † poſſeſſionem aliorum bonorũ à Coſmo de Antignolis obtinuit, vt ſatisfactionẽ conſequeretur pro fructibus decurſis, ac in futurum decurrendis, & cum adhuc eademmet Bona poſſideat, fructus præſumitur exegiſſe, vt latè probat *Grat. cap. 615. num. 69. Rota dec. 25. de præbend. in nou. & dec. 269. par. 1. rec. & coram Greg. dec. 50. num. 2.* vbi latè *Add. ſub littera B. & coram Buratto dec. 173. num. 4. ibique Add. num. 9. referunt concordantes*, & conſequẽ-

4 ter † impedire non poterit ſeparationem cæterorum Bonorum ſpectantium ad Iulium, nec eo ſub prætextu ad alia bona conuolare, ad *Text. in l. a Diuo Pio, ff. de re iudic. Guidopap. dec. 348. num. 2. cum alijs recenſitis in deciſ. R.P.D. mei Beuilaquæ in §. neque aliud ſecundum creditum.*

Non vrget per Adrianum capta poſſeſſio integri Prædij vulgo *del Palazzo*, ac ſucceſſiua fructuum exactio comprobata ex Teſtibus exaduerſo deductis, ex quibus creditum

5 ipſius † redactum illiquidum, ſeparationem non videtur admittere. Siquidem Immiſſio non ſolùm pro octaua parte, ipſi decreta fuit, ſed pro reliquo etiam credito conſtituto in florenis 603. nec non pro altera ſumma ſcutorum 463. in cauſam quartæ partis Bonorum vna cum fructibus per Iulium alienata. Quæ proinde debita nec fuerunt in totum diſſoluta ex fructibus exinde retractis, nec minus alia debita, pro quibus fuit Adrianæ Immiſſio denegata, itaut contrariũ

6 affirmanti † probandi onus incumbat ex *not. in l. vltima §. vlt. C. de iur. delib. Rota coram Greg. dec. 220. num. 2. & in deciſ. 161. num. 29. par. 6. rec. & coram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono deciſ. 266. num. 15.*

Neque obſtat per Adrianam apprehenſa poſſeſſio Prædij nuncupati *del Cerqueto*, ſpectantis ad hæreditatem Alexandri, dum ipſius ſtatim renunciatio præceſſit.

Alia quoque credita Vincentij in contrarium non videntur vrgere nec Bonorum ſeparationem vti turbidam impedire poſſe, primum enim deductum ex cenſu ſcutorũ centum, & fructibus vrgere non poterit, dùm in eam cauſã Ferrettus Bona iam poſſidet ex remedio Saluiani, ac nulla eidem videtur exceptio competere contra alterum Creditorem ſuper Bonis communis Debitoris, ne ipſe Iura propria valeat amplius ex-

7 pediri, donec ſuper † poſſeſſis Bonis moleſtias ſibi inferri contingeret, tali quippe caſu dumtaxat ſibi variare permittitur, vt reſpõdit *Rota coram Canal. dec. 539. & coram Duran. dec. 113. num. 7.*

Nec alterum deductum ex ſcu. 220. dum probatur extinctum ex ſubſequuta datione in ſolutum alterius Prædij in fauorem Mutij Ferretti prout id expreſsè continetur *in Sũmario reſponſionis Adrianæ nu. 1.* quod ſanè cre-

8 ditum † vti turbidum, ac omninò illiquidũ concurrere nõ valet cum altero credito per ſententiam Rotalẽ canonizato, vt dixit *Rota dec. 121. num. 9. par. 6.*

Nec denique ſi idemmet creditum deducatur ex ſcu. 300. ab Alexandro, & Eliſabe-

9 tha † receptis in cauſam mutui, pro extinguenda ſocietate officij per Iulium contracta. Licet enim verſio pecuniæ in eam cauſam non eluceſcat, ac proprium conſequenter debitum remaneat ipſorum contrahentium, dùm tamen adfuit Cameralis obliga-

10 tio † Eliſabethæ cum clauſula *inſolidum*, ac Iudicis quoque decreto vallata, eius proinde virtute pro eademet ſumma pulſari permit-

mittitur, vt in ſpecie reſpondit *Rota in Romana Societatis officii 3. Februarij 1606. coram Littapenes Pic. de contract. mulier. deciſ. 11. numer. 7.* Quinimò dum Alexander Eliſabethæ filius,
11 ac † hæres Iulij Patris hæreditatem adiuit abſque beneficio Inuentarij, vt *in deciſione R. P. D. mei Beuilaqua in §. non obſtat* ſibi legis auctoritate ſatisfeciſſe præſumitur, tùm de partitis prædictis tùm de prætēto Dotis augmento, vt reſpondit *Rota in dec. 77. num. 4. verſ. propterea ſicuti par. 4. rec. & in Meleuitana Salniani 11. Decembris 1652. coram bon. mem. Peutingerio.*

Iuſtitia ſententiæ quoque conſurgit reſpectu immiſſionis attributæ ſuper Prædijs vulgo *il Pellicciano, e Piano di Ronzano*, quod enim illa ex hæreditate Benueniati proueniant oſtenditur ex libris Cataſtri tùm antiquibus, tùm recentibus, in quibus eademmet Prædia ſub eiſdem confinibus deſcripta noſcuntur in fauorem Benueniati ſucceſſiuè verò ſub nomine Chriſtiani filij, ac denique Iulij ex eodemmet Chriſtiano ſuſcepti, ac Authoris Alexandri. Quoties enim Bona
12 poſſidentur † à filijs, ac ſucceſſoribus in loco, vbi poſſeſſio Authoris extiterat, eadem Bona à primo poſſeſſore cenſentur prouenire, iuxtà *conſ. Fulgoſ. 145. num. 2. Bald. conſ. 89. num. 4. lib. 1. Peregr. conſ. 48. numer. 13. lib. 1. & de fideicom. art. 44. num. 22. Fuſar. de ſubſt. quæſt. 618. num 45. Rot. deciſ. 706. num. 6. par. 2. rec. & dec. 42. num. 3. & 4. par. 5. rec. & coram Gregor. deciſ. 575.*
13 *num. 9. ibique Add. num. 11.* Quæ ſanè † probatio augmentum ſumit, ac vires ex Teſtibus ab Adriana examinatis id expreſsè comprobantibus, vt notat *Peregrin. de fideicom. art. 44. num. 13. Rota deciſ. 706. num. 6. par. 2. rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Hiſpalenſis Decimarum.

Luna 13. Iunij 1661.

A R G V M E N T V M.

In dubio de Decimis cuinam Eccleſiæ ſint ſoluendæ, conſuetudini ſtandum eſt, & qualis ad hunc effectum conſuetudo attēdatur; Decimæ an Clericis à Clericis ſint ſoluendæ, ex *cap. 2. de Decimis* difficulter eruitur, cùm textus generalis minus ſit communis opinio.

S V M M A R I V M.

1 *Decimæ, quando controuertitur cuinam Eccleſiæ debeantur, conſuetudini ſtandum eſt.*
2 *Conſuetudo de decimis an, tam ad Dominos, quàm ad Colonos ſit reſtringenda.*
3 *Conſuetudo in materia Decimarum à præſcriptione differt.*
4 *Conſuetudo decennalis in materia probationis decimarum ſufficit.*
5 *Conſuetudo particularis attenditur non generalis, niſi in ſubſidium.*
6 *Conſuetudo longæua non ſoluendi decimas niſi de bonis locatis aut arrendatis, in quantum operatur.*
7 *Decimæ, vt in dubio cognoſcatur cuinam Eccleſiæ ſint ſoluendæ, tria requiſita conſideranda videntur.*
8 *Monaſterium ex terris proprijs decimas percipere non poteſt, cùm nemo in re propria ſeruitutem habeat.*
9 *Decimæ, quando ab Eccleſia Eccleſiæ debentur, eidem Parochiæ in qua reperiuntur prædia ſolui debent.*
10 *Decimæ an Clericis à Clericis iuxta Iuris Canonici ſanctiones debeantur.*
11 *Libertas à ſimili decimarum ſolutione conſuetudine aut præſcriptione plerumque obtinetur.*
12 *Conſuetudo niſi ſit immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, à ſolutione decimarum non eximit.*
13 Cap. de Decimis inter Clericos & Clericos *cum plures habeat intellectus ad expreſſam deciſionem allegari non poteſt.*

D E C I S I O CCCXLIV.

IN Deciſis 26. Aprilis 1660. hodie Domini ſteterunt, adeoque iterum reſponderunt conſtare de re iudicata, & Monaſterium teneri ſoluere Decimas Capitulo vice, & nomine Archiepiſcopi Parochi Vniuerſalis de bonis exiſtentibus extra Territorium S. Pontij Parochia Monaſterij.

Nec obſtitit, quod apparet in ſcriptis concordatis inter partes in facto, & in proceſſu concludi ex Teſtibus: *Primo quod quando Monaſterium locauit, vel dedit in arrendamentum, Arrendatarij ſoluerunt Decimas Capitulo, non autem ſoluebat Monaſterium Decimas aliquas. Secundo quod quando proprijs manibus, & ſumptibus Monaſterium coluit, neque Religioſi neque eorum Coloni vnquam ſoluerunt Decimas aliquas fructuum, quos collegerunt, & perceperunt in ſupradictis Terris, (videlicet Monaſterij extra Territorium Sancti Pontij) neque Capitulo, neque Monaſterio. Tertiò, quod quando fuerunt datæ in arrendamentum, neque fuerunt ſolutæ aliquæ decimæ Monaſterio ab Arrendatarijs, ſed ſolùm Capitulo.*

Quia difficultate reſtricta ſuper hoc facto ad Ius à Monaſterio allegatum, quod in Iu-
1 re non ſit deciſum, † cuinam Eccleſiæ ſoluendæ ſint Decimæ; illine, in cuius Parochia ſita ſunt Prędia, an illi vbi percipiuntur Eccleſiaſtica Sacramenta, & in hoc ſtandum ſit conſuetudini *cap. cum ſint 18. & cap. ad Apoſtolica 20. de decim. Abb. ad dictum cap. cum ſint in principio, & num. 6. verſ. in gloſſ. 3. Barboſ. de offic. Paroc. par. 3. c. 28. §. ſecundo num. 33. & 34. Rota coram Achill. de Graſſ. dec. 311. ſeu de Deci-*
2 *mis 6. num. 1. & 2.* (vbi hęc † Capitula intelligenda ſunt generaliter, tàm in Dominis, quàm in Colonis, quia ſemper adeſt mixtura operum colentis) licèt verba textualia ſint de Colonis, *& Abb. ad dictum cap. cum ſint nu. 5. verſ. ideò dicit Io. Andr.* & alij intelligant de Colonis partiarijs *Rota coram Put. dec. 154. ſub num. 6. & 7. lib. 1. & coram Caual. deciſ. 107.*
3 *num. 1.* ſupponendo, quod † conſuetudo differt à pręſcriptione in hac propria materia Decimarum ad *Monet. de decimis c. 5. num. 85.*

& de-

4 & decennalis † conſuetudo ſufficit vtpote non contra expreſſam iuris diſpoſitionem inquit *Abb. ad dictũ cap. cum ſint d. verſ. in gloſſ. 4. Barboſ. d. §. 2. num. 35. Rota coram Achill. deciſ. 308. ſeu de decimis 3. num. 5. & coram Put. dicta deciſ. 154. ſub d. num. 7. & dec. 163. num. 4. par. 2. diuerſ. & coram Caual. deciſ. 95. num. 2. & dicta deciſ. 107. num. 2. & deciſ. 356. num. 1.* & conſue-
5 tudo† particularis attendi debet non conſuetudo generalis totius Archiepiſcopatus niſi in ſubſidium *ad gloſſ. vltim. cap. ſuper eo de cenſ. in puncto Rota coram Caual. dicta dec. 95. ſub dicto num. 2. et 3. deciſ. 107. et dicta dec. 356. num. 2. et deciſ. 732. numer. 2. par. 2. recent. et coram Mer-*
6 *lino dec. 434. num. 6.* vndè † conſuetudo etiam longæua non ſoluendi Decimas Capitulo de bonis extra Territorium S. Pontij Parochia Monacorum, niſi locatis aut arrendatis & à conductoribus, & Arrendatarijs dumtaxat ſeruanda videatur ſiue ad meram negationẽ ſoluendi Decimas Eccleſiæ prędiali, ſiue cũ affirmatione ſoluendi quodammodo ſeu ſibi retinendi Eccleſię Sacramentali ad *Abb. ad cap. 2. de Decimis ſub nu. 4. et 5. Genuen. pract. Eccleſ. 628. in fine verſ. ex his Rota deciſ. 23. n. 2. verſ. ſiquidem reſpondetur par. 2. diuerſ.*

DD. placuit hęc reſponſio ſuppoſito in-
7 dubitanter † Decimas eſſe ſoluendas in ſolo dubio, cui Eccleſię ſoluenda ſint, ſcilicet an Sacramentali, aut potius Prędiali videlicet in caſu huius quęſtionis tres concurrere debere; Parochianum, qui ab vna Parochia recipit Sacramenta, & in alia poſſidet prędia; Eccleſiam Sacramentalem, quę illi ſacramenta; & Eccleſiam prędialem, in cuius Parochia prędia ſunt poſſeſſa ad *dictũ cap. cum ſint*, ibi: *Cum ſint homines in Parochia vnius Eccleſia, qui terras in alia Parochia excolunt*, & in d. cap. ad Apoſtolicę, ibi: *Decimas verò meſſium, vel fructuum arborum ſi coluerint in alia Parochia*. Et in his terminis DD. ibidem loqui, verum in propoſito Capitulum Hiſpalẽ vice, & nomine Archiepiſcopi Parochi Vniuerſalis petere decimas prædiales à Monaſterio poſſidente bona in Dięceſi Hiſpaleñ & inde quæſtionem non eſſe, cui ſit facien-
8 da ſolutio, quia † Monaſterium non poteſt percipere Decimas ex Terris proprijs cum in re propria nemo ſeruitutem habeat, & in Terminis Decimarum *poſt Vital.* admiſit *Rot. dicta deciſ. 23. ſub num. 1. & 2. par. 2. diuerſ. & in Calaguritana Decimarum de Ocon. 1. Iulij 1654. coram Reuerendiſſimo D. Cerro Decano ſub §. ponderandum*, tantoque magis, quia Teſtes Monaſterij teſtificantur Monaſterium nunquam ſoluiſſe Decimas fructuum collectorum in dd. Terris, neque Capitulo, neque Mona-
8 ſterio, & dicta Capitula de conſuetudine ſoluendi alterutri Eccleſiæ manifeſta ſunt.

Atque ita nulla conſiderata, ſeù conſiderabili conſuetudine, & tanquam de Decimis
9 debitis † ab Eccleſia Eccleſiæ etiam de Prædijs dotalibus Eccleſiarum exiſtentibus intra alterius Parochiæ limites, Decimas eidem Parochiæ eſſe ſoluendas vti per te receptius eſt, & DD. placuit ſecundum *Abb. ad d. cap. 2 num. 6. verſ. vnde venien. Couarr. var. reſol. 17. n. 8. verſ. ſecundo licèt lib. 1. Guzz. Can. quaſt. 21. n. 54.*
10 licèt non deſint, qui ſcripſerint † iuxta Iuris Canonici ſanctiones Decimas Clericis à Clericis minimè ſolui debere ad generalia verba *cap. 2. & præcipuè S. Thoma ſec. ſec. qu. 87. art. 4. ad 1. Couarr. dicta reſolut. 17. d. num. 8. verſ.*
11 *primum hinc conſtat* vbi† conſuetudine aut præſcriptione obtineri poſſe libertatem ab harũ decimarum ſolutione, & ita in plerique regionibus obtentum eſſe teſtatur *Guzzier. dicta quaſt. 21. num. 52. & 53. Caſtill. quotid. controu. 2. num. 9. & 10. lib. 6.* quin etiam de Parocho cũ alio Parocho *in puncto P. Caſtropal. mor. tract. 10. de legib. diſput. vnica de Decimis pun. 11. n. 5. Filiuc. tract. moral. 27. par. 2. num. 175. Bonacc. de leg. diſput. vlt. de præcept. decal. quaſt. 2. pun. 3. ſub num. 6. cum alijs*; ideoque non poſſe ſuffraga-
12 ri † conſuetudinem, niſi ſit immemorabilis vel quadragenaria cum titulo, quæ vſque adhuc iuſtificata non eſt *ad cap. primum de præſcript. in 6. & ibi gloſſ. & DD. cum alijs in dicta Calaguritana de Econ. §. Præſcripto enim*.
13 Ex quibus non † e t opus aliud reſpondere *ad dictum cap. 2. de Decimis* principaliter oppoſitum de decimis inter Clericos, & Clericos, cum ex ſupraſcriptis, & annotatis ibi à Canoniſtis, & nouiſſimè *à Barboſ.* textus habet plures intellectus, & ſuper eo ſint variæ quæſtiones, ideoque non poſſit allegari ad hanc deciſionem *Iaſon. ad l. 1. ff. de tranſact. num. 20.* cum ibi allegatis, & præcipuè, & opportunè *l. 9. C. de legib.* & ibi *gloſſ. penult.* quæ declarat quidem vbicunque quæ eſt diſſenſio DD. & diſſenſio tanta eſt *in dicto cap. 2.* & pro generali intellectu textus generalis eſt minus communis opinio.

R. P. D. CERRO,
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Mercurij 15. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Præſentatus habens qualitates in fundatione requiſitas præferendus eſt alteri illas nõ habenti, vel habilitato per diſpenſationem, nec præſentantes variare poſſunt poſt ius alteri quæſitum.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus habens qualitates requiſitas in beneficio præferendus eſt alteri non habenti.*
2 *Qualitates plures, quando requiruntur in præſentato tunc omnes concurrere debent.*
3 *Præſentatus habens qualitates à fundatore requiſitas præferendus eſt alteri impetranti diſpenſationem ſuper eiſdem qualitatibus.*
4 *Dictio vt ſupra repetit omnes qualitates Superius recenſitas.*
5 *Clauſula, dummodò, eſt præſeruatiua Iuris alterius.*
6 *Dictio parentela comprahendit tàm agnatos, quã co-*

cognatos vtriuſque ſexus.
7 *Executores Teſtamentarij facta vna declaratione non poſſunt ex internallo variare.*
8 *Nominandi facultas dicitur conſumpta, dum altori fuit ius quæſitum.*
9 *Declaratio, quæ reſultat ex facto eſt potentior ea, quæ prouenit ex verbis.*
10 *Depoſitio prima attenditur in teſtibus, non ſecunda facta ex internallo ob timorem ſubornationis.*

DECISIO CCCXLV.

SENTENTIAM rotalem adiudicantem Cappellaniam, de qua agitur, Ioanni Fatio excluſo Felice Cencio hodie Domini ex facto melius dilucidato infirmanđ eſſe cenſuerunt, quia Cencius vltra qualitates à fundatore requiſitas, quod ſcilicet eligendus ſit de parentela Teſtatoris perſona religioſa, nullo alio oneri incumbens, teneaturque 15. miſſas ſingulis menſibus in perpetuum celebrare, ac frequentare diuina officia, fuit cō-
corditer ab Executoribus præſentatus, &
1 ſucceſſiuè ab Ordinario inſtitutus, † quo
caſu Fatio venit præferendus non habenti ſupradictas, quamuis ſit in pari gradu Teſtatori Coniunctus, *vt reſponſum fuit in Cracouien. Præpoſituræ S. Florani 28. Nouembris 1650. coram bon.mem. Bichio §. non obſtat confirmata 28. Iunij 1651. coram R. P. D. meo Veroſpio §. in concurſu.*

Quando enim, vt hic plures in præſenta-
2 to requiruntur † qualitates, omnes concur-
rere debent, nec ſufficit verificatio vnius *Eminentiſſimus Card. Ottbobon.dec.151.num.8.*

Quod autem Fatius ſit incapax, & inhabilis ad obtinenđ controuerſam Cappellaniam plenè iuſtificatum *ex datis in Summario Felicis num.5.* vbi apparet Fatium eſſe beneficiatum in eadem Eccleſia, cui onus incumbit celebrandi tres miſſas qualibet hebdomada, quod nequit abſque diſpenſatione Apoſto-
3 lica per ſeipſum adimplere, † ideoque Cen-
cio tali diſpenſatione non indigenti debetur prælatio, vt aduertit *Rota in Calaguritana beneficij de Clauixo 26. Iunij 1654. coram me, & in Calaguritana beneficij de Arnedo 24. Maij 1655 coram R.P.D. meo Celſo §. maximè quia.*

Nec ſubſiſtit, quod Teſtator mandans Cappellanos non debere ſubire alia onera, ſolum loquatur de Cappellanis extraneis ad nutum intra primos 15. annos eligendis, nō autem de Conſanguineis poſt lapſum 15. annorum præſtandi, quia contrarium hodie conuincitur ex lectura teſtamenti relati in *Summario Cencij num.1.* ex quo habetur Teſtatorem indiſtinctè fuiſſe locutum, & tàm extraneos, quàm conſanguineos æquè voluiſſe comprehendere ibi: *Vn Cappellano, che ſia perſona religioſa, e non habbia altri oblighi, e ſia obligato celebrare in detto Altare, e Cappella meſſe 15. per ciaſcun meſe in perpetuo, e ſia anche obligato frequentare li Diuini Officij in detta Chieſa &c.* quinimo ex verbis ſubſequentibus tale onus cenſetur potius iniunctum conſanguineo, quam extraneo intra primos 15. annos electo ſiuè præſentato ibi: *Item il Cappellano da nominarſi per li detti 15. anni ſolo ſia tenuto quanto li pare, e piace frequentare li diuini officij, quali poi paſſati ſi debba oſſeruare come ſopra &c.* qua verba *quali paſſati ſi debba oſſeruare come ſopra* non poſſunt referri niſi ad Conſangui-
4 neos eligendos poſt lapſum 15. annorum; †
Dictio enim *come ſopra* repetit omnes qualitates ſuperius recenſitas late *Barboſ. ſuper hac dictione 441.num.1.*

Neque ad hunc effectum attendenda venit diſpenſatio, quàm Fatius à Sede Apoſtolica ſuper incompatibilitate reportauit, de qua in *Summario Cencij num. 9.* Tùm quia emanauit ſub narratiua, quod eſſet proximior nulla facta mentione litis, ac ſententiarum in cauſa latarum, quodque Felix ſpatio quinquennij iam erat in poſſeſſione, & ſic reddi-
5 tur ſubreptitia, † Tùm etiam quia continet
clauſulam, *dummodo de tempore datæ preſentium non ſit alteri Ius quæſitūm*, quæ propterea Ius Cencij omnino validum præſeruauit, quod antea ex preſentatione, & ſubſecuta inſtitutione ſibi fuerat quæſitum, *vt in terminis preſentationis firmat Rot.cor. Eminentiſſimo Cardinali Otthob.dec.120.num.9. & dec.263.num.18.*

Hinc etiam ceſſat, quod Cencius non probauerat proximitatem Teſtatoris per gradus diſtinctos, minuſque quod ſit de agnatis, iuxta declarationem eiuſdem Teſtatoris, vt prætenditur ſucceſſiuè factam. Nam reſpectu proximitatis concludenter probatur ex teſtibus datis in *Summario Felicis num.4.* deponenđ teſtatorem, ac Patrem Felicis natos fuiſſe ex Vantia, & Tullia ſororibus germanis, & pro fratribus communiter fuiſſe habitos, & tentos ex hac probatione reſultat Felicem eſſe Teſtatori coniunctum in tertio gradu de Iure Canonico, & in quarto de Iure Ciuili.

Corruit etiam reſpectu agnationis, quia ex teſtamento clarè liquet Teſtatorem non vocaſſe agnatos, ſed ſolum ordinaſſe, quod preſentandus ſit de parentela, quod verbum
6 comprehendit, † tàm agnatos, quam co-
gnatos vtriuſque ſexus, *vt præter adductos in deciſione in hac cauſa emanata coram R.P.D. meo Veroſpio §. nec releuat ſtatuitur in can. Parentela 35.quæſt.5. Buratt deciſ.755.num.10. & 11. ibique Add.num.19. cum alijs in Romana legati 4. Iulii 1640. coram Reuerendiſſimo Compoſtellano §. at tamen in rec.dec.255.num.6.par.8.*

Nec habita fuit in conſideratione atteſtatio duorum ex ſex Executoribus, quod Teſtator comprehendere voluerit ſolum agnatos, quia preter quod vnus ex eis in articulo mortis ſe retractauit allegando fuiſſe ſubornatum, dum omnes concorditer cum
7 alijs quatuor elegerunt Cincium † non po-
terant deinde ex interuallo ſeparatim ab alijs contrariam declarationem facere, Ideoque ex prima præſentatione facta in perſonam
8 Cincij fuerit † conſumpta facultas, & con-
ſequenter Ius quæſitum preſentato, ei ſtandum potius videtur, quam contrariæ decla-
9 rationi ad alium finem factæ, † cum illa de-
claratio ſit potentior, quæ ex facto reſultat,

quam

quam illa, quæ ex verbis deducitur *cap. dilecti il ſecondo ibique gloſ. verb. facto de appell.* & 10 regulariter † etiam in Teſtibus attenditur prima depoſitio non ſecunda facta ex Interuallo ob timorem ſubornationis *Rot. dec. 19. de Teſt. in nou. Eminentiſſimus Card. Ottbob. deciſ. 58. num. 38.*

Et ità pro Infirmatione ſententiæ reſolutum fuit vtraque parte Informante &c.

R. R. P. D. TAIA.

Valueñ Præeminentiarum.

Mercurij 15. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus quando duas in ſua Diœceſi habet Cathedrales, vel per ſe, vel Vicarium reſidendo in vna alterius factum explere cenſetur; deindè pauca de concordijs ad vtramq; reconciliandam in gradibus præeminentiæ factis adducuntur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia licet inter ſe ſint æquales, & vtriuſque Cathedralis Iura integra remaneant, reſpectu tamen Epiſcopi vna Diœceſis reputatur.*

2 *Epiſcopus quando duæ ſunt Cathedrales reſidendo in vna alterius factum explere poteſt.*

3 *Quæſtio de Eccleſijs Cathedralibus quænam earũ ſit nobilior, quænam dignior particulariter examinanda eſt, cum nobilitas, & dignitas multum inter ſe differant.*

4 *Prur:ginem, in qua delectat quicquid exaſperat ſcalpere non conuenit.*

5 *Concordia inter Canonicos Valuenſis, & Sulmonenſis Eccleſia à quatuor ab hinc ſæculis inita refertur, & eorum veſtigijs inhærere ſuadetur.*

6 *Concordia à S. Congregatione Epiſcoporum approbata præcedentiam inter vtriuſque Eccleſiæ Canonicos non agnoſcit, modò ordo antianitatis obſeruetur.*

7 *Epiſcopus mulctas, & pœnas delinquentium Diœceſis Valuenſis, pijs locis einſdem Diœceſis ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini applicare tenetur.*

DECISIO CCCXLVI.

IN deciſis 5. Maij 1660. hodie DD. ſteterunt, & præcipuè ratione, quod † Eccleſia 1 Valueñ, & Sulmoneñ ſunt inter ſe æquales, & vtraq; Cathedralis, vt dixit inter has Eccleſias *Rota in Sulmonen. Status Cathedratici 18. Maij 1626. §. quibus non obſtat corã Manzanedo, cum alijs ibi allegatis.* Et quamuis cuiuslibet iura integra remaneant, attamen reſpectu Epiſcopi 2 reputantur vna Diœceſis, & † reſidendo in vna poteſt explere factum alterius, *Barboſ. de off. & poteſt. Epiſc. alleg. 54. num. 131. Grat. diſcep. 655. num. 44. Rota coram Caual. deciſ. 418. num. 2. & deciſ. 537. num. 7. & 8. com. 3. par. 4.* & nouiſſimè *deciſ. 191. num. 5. & 20. par. 9.*

Et quamuis multa hinc inde deducerentur ad effectum demonſtrandi qualis dictarum Eccleſiarum videretur eſſe maior & earum eſſet antiquior, &c. DD. viſum eſt reijcere hanc contentionem vtpotè pertinẽrem 3 ad aliam † quæſtionem quonam earum ſit nobilior, non verò ad quæſtionem præſentem quænam ſit dignior, cum multum differant inter ſe ex *Tull. Verrina 3. apud Tiraqu. de nobilit. cap. 8. ſub numer. 4. & 10. & cap. 20. num. 191.* Sed inſuper viſum eſt eiſdem non 4 ſcalpere amplius hanc † pruriginem, in qua delectat quicquid exaſperat, ſed mandare, vt preſentes Canonici ambarum Eccleſiarum inhæreant veſtigijs ſuorum Prædeceſſorum, qui iam ſupra quatuor ſæcula anno nempe 1238. die 8. Martij ita ſanctè concordarunt:
5 *Nos* † (inquiunt ipſæ Partes) *Præpoſitus Eccleſia Sancti Pelini, & Capitulum Sancti Pelini, & Sancti Pamphili conſiderantes, quod per diſcordias, & contentiones multiplices, quas anteceſſores noſtri & nos à longis temporibus retroactis habuimus grãdia animarum pericula, & rerum diſpendia nobis, & prædictis Eccleſijs prouenierunt, habito inter nos communi tractatu, & vtilitate communi dictarum Eccleſiarum, & ſpecialiter Eccleſia Sancti Pelini, &c. de communi omnium voluntate, vt diximus ordinandum, &c. Nos Præpoſitus, & Capitulum S. Pelini recipimus in Fratres, & ſocios noſtros in ipſa Eccleſia S. Pelini Canonicos Sãcti Pamphili, & nos Canonici S. Pamphili è conuerſo recipimus in fratres & ſocios noſtros Canonicos Sancti Pelini; ſtatuimus, & ordinamus præterea, quod dictæ Eccleſiæ ſint vna Eccleſia, in Summ. Sulmonen. num. 6.*

Et recentius prima Decembris 1628. in 6 alia † concordia approbata in Sacra Congregatione Epiſcoporum conuenerunt, *quod in præcedentijs non habeatur reſpectus, cuius Eccleſiæ ſint Canonici, ſed antianitatis ordo obſeruetur, ità quod antiquiores in receptione, ſiuè in vna, ſiue in alia dictarum Eccleſiarum Canonici, alios recentiores Canonicos in publicis functionibus in futurum faciendis præcedant, omniſq; prioritatis, ac poſterioritatis contentio aboleatur, perindè ac ſi vnius, & eiuſdem Eccleſiæ Canonici exiſterent, Præpoſito tamen Eccleſiæ Valuen. & Succeſſoribus dignitatem obtinentibus exceptis, qui & ſi in receptione recentior extiterit, alijs tamen dictarum Eccleſiarum Canonicis in actis præcedentia præferatur, &c. in Inſtrumento publico in Summario Poſitionis Valuen. 5. Maij 1660. num. 2.*

Ex quibus DD. ſteterunt in deciſis non eſſe exequendum ſecundum Decretum in ordine id eſt Epiſcopum pro cauſis Diœceſanorum Valueñ, nec etiam tertium, hoc eſt Canonicos, & Clericos Valueñ ibidem carcerari debere, non autem tranſportari ad carceres Ciuitatis Sulmonæ, & ità vtraque parte informante. Procliues tamen in executionem quinti, nempè Epiſcopum nominari alternatim, ſed tantum Pontificalia prima exercere debere in Eccleſia Valueñ, & 7 inſuper in executionem octaui † *Epiſcopum teneri mulctas, & pœnas delinquentiũ Diœceſis Valuen. applicari pijs locis einſdem Diœceſis, ad præſcriptum Sac. Concil. Trid. cap. 3. de reformat. ſeſſ. 25. ibi: locis pijs ibi exiſtentibus.*

Et

Et ita ſuper his informantibus tantum Valueñ, cætera Decreta neutra parte informante non fuerunt examinata.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Murana Congruæ.

Mercurij 15. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Congruæ aſſignatio, quæ dicatur ſufficiens, & Rector ſuper eam tranſigendo, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper rebus Eccleſiaſticis beneplacito Apoſtolico, & cauſa cognitione carens non ſuſtinetur.*

2 *Congrua debet eſſe ſufficiens pro ſubſtentatione ſtatus Clericalis, & Cura Animarum.*

3 *Rector Eccleſiæ, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt tranſigendo ſuper inſufficienti congrua.*

4 *Congrua Epiſcopi auctoritate aſſignata præſumitur ſufficiens.*

5 *Epiſcopi iudicium certis rationibus detectum irrationabile, nihil operatur.*

6 *Congrua debet eſſe talis, vt quis commodè ſuſtentari poſſit.*

7 *Congrua oneribus in cura exercitio obeundis proportionata eſſe debet.*

8 *Fructus alij ſunt ratione Beneficij, alij ratione laboris, & ſeruitij, & alij incerti.*

9 *Fructus Beneficij ratione laboris perſonalis inſeruienti tantum debentur.*

10 *Altari inſeruiens de eo viuere debet.*

11 *Congrua inſufficientia apparente, nihil eſt imputandum Rectori, ſed eſt augenda.*

DECISIO CCCXLVII.

IN hac Cauſa coram me ſub die 4. Februarij præteriti informante tantum Archipresbytero Cathedralis Muranæ eidem ratione actualis curę Animarum penes eum exiſteñ reſolutum fuit deberi congruam à Capitulo iniunctã, vt circa quantitatem coadiuuentur probationes, at quia Capitulum inſtabat poſtea pro receſſu à deciſis, & Archipresbyter pro taxatione congruæ propoſito dubio vtramque inſtantiam amplecteñ DD. perſiſtendo in deciſis, taxarunt congruã ad annuos 50. ducatos Regni; Capitulum enim congruam non impugnabat, ſed eam præſtandam eſſe contendebant ad formam
1 tranſactionis † quæ in præſenti viſa fuit prorſus irreleuans, nedum ex defectu beneplaciti Apoſtolici, & præcedentis cauſæ cognitionis, ſine quibus non ſubſtinetur, vt præter adductos *in præcedenti deciſ. §. Congruam,* dixit etiam *Rota in Carthaginen. quindenniorum 20. Nouembris 1613. coram Dunozetto.*

Verum etiam ob euidentem læſionem attentata modica quantitate aſſignationis in instrumento dictæ tranſactionis expreſſa omninò pro ſubſtentatione Archipresbyteri, & duorum Subſtitutorum inſufficiente,
2 quo caſu † cum agatur etiam de præiudicio ordinis Clericalis, & Curæ Animarum, vt in præcedenti reſolutione ponderarunt DD.
3 *in §. vltimo,* Rector † nec ſibi nec Succeſſoribus pręiudicare poteſt ſuper inſufficienti cõgrua tranſigendo, *Rebuff. de congrua q. 12. n. 91. & Rota in Pacen. Congrua 8. Iunij 1612. coram Sacrato.*

Nec releuat, quod in relata tranſactione
4 interuenerit Epiſcopi † auctoritas, pro cuius Iudicio circa congruæ aſſignationẽ eſt præ-
5 ſumendum, quia, ſi iſtud † Iudicium, ex certis probationibus detegatur irrationabile, ceſſat omninò præſumptio, & tunc nihil operari dixit *Rota in terminis fortioribus coram Seraph. deciſ. 173. num. 2.*

Ideò perpenſis Teſtium depoſitionibus alijſque in facto relatis circumſtantijs, cum
6 congrua † debeat eſſe talis, vt quis commodè ſubſtentari poſſit, *gloſſ. in cap. vnico in verbo abſque pecunia de ſtat. regular. in 6. Mantic. dec. 269*
7 *num. 4.* † & proportionata oneribus in Curæ exercitio obeundis, *Rota coram Seraphin. deciſ. 514. num. 6. & coram Comitul. deciſ. 150. numer. 8. inter eius impreſſas,* vbi habito reſpectu ad duos beneficiatos pro auxilio Rectoris retentos, fuit aucta congrua, attenta ſimiliter in præſenti neceſſitate ſubſtentandi duos ſubſtitutos tranſactione poſthabita, viſum fuit DD. congruam prædictam eſſe taxandam in ducatis 50. annuis computatis fructibus, & in-
8 troitibus certis Archipresbyteratus † qui ei debentur ratione beneficij dicti Archipresbyteratus, non autem illis, qui debentur ratione laboris, & ſeruitij, nulla habita ratione incertorum, quoad qualitatem, & quantitatem, vel eorum, quæ extra Eccleſiam, vel extra Curam ipſam animarum percipiuntur, quia iſti non ſunt fru-
9 ctus † Beneficij, ſed merces, & præmium laboris perſonalis, qui debentur tantum inſeruienti, *Greg. & Add. deciſ. 540. Buratt. & Adden.*
10 *deciſ. 255. num. 12.* cum † quiſque Altari inſeruiens de eo viuere debeat, vt benè ad propoſitum ponderauit *allegata dec. Mantic. 269. num. 5. & 6.*

Obiecto iterum adducto, quod ſit eidem imputandum, ſi tenue Beneficium acceptauit ſatis fuit reſponſum in præcedenti reſo-
11 lutione, dum enim † certò apparet de inſufficientia cõgruæ, ex quo Capitulum omnia percipiat, non eſt quid imputan. Rectori, quidquid ſit de certa congruæ inſufficientia, non appareret, vt pręter adductos *in præcedenti deciſ.* declarat etiam *Maſſ. in prax. haben. concurſ. prælud. 7. dub. 13. num. 15.* & fuit dictum *in dicta Pacen. Congrua coram Sacrato.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononien. Separationis Bonorum.

Mercurij 15. *Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio à Patre Filio ſub onere fideicommiſſi facta non comprehendit legitimam, niſi de expreſſa voluntate, & renunciatione Filij, & alia ad materiam.

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter viuos ab initio valida in filij legitimam regulariter non imputatur.*
2 *Donatio fideicommiſſo, & primogenituræ onere concepta legitimam non comprehendit.*
3 *Legitima à Patre grauari non poteſt.*
4 *Donatio perpetuum fideicommiſſi grauamen continens, expreſſam legitimæ mentionem ad eius cõprehenſionem, habere debet.*
5 *Legitimæ acceptatio, ſeu renunciatio ſpecialis filij exigitur, vt ea ſub Patris donatione comprehendatur.*
6 *Donatio à Patre Filio facta, eſt æſtimanda, & cũ alijs bonis paternis apponenda ad effectum conſtituendi legitimam.*
7 *Donationes tamquam alienationes voluntariæ legitimam non minuunt.*
8 *Donatio vim particularis fideicommiſſi obtinet.*
9 *Legitima ex fideicommiſſo particulari regulariter non detrahitur.*

DECISIO CCCXLVII.

IN Deciſione edita coram Reuerendiſſimo D. meo Papien. ſub die 28. Iunij 1658 Domini demandarunt, vt particulariter diſcuteretur, An Bona titulo donationis irreuocabilis à Iacobo Dõdino Pauli filio elargita ſub grauamine perpetuę Primogenituręipſius debeant in legitimam imputari. Quo dubio hodie per me propoſito in negatiuã Domini ſententiam inclinarunt.

1 Quia † donatio inter viuos ab initio valida in filijs legitimam regulariter non imputatur *ad text. in l. Illud C. de collat. Soccin. Iun. in l. in quartam num. 127. cum ſeqq. ibique Rip. n. 143. & 144. ff. ad l. Falcid. Aym. conſil. 36. num. 2. & 3. Surd. conſ. 75. num. 11. & 12. Craſſ. in §. legitimam quæſt. 22. num. 1. Magon. deciſ. Lucen. 84. numer. 27. Rota coram Seraph. dec. 566. coram Greg. dec. 566. num. 1. ibique Add. num. 13. & in Romana legitimæ 22. Iunij 1640. in §. quia licet coram bon. me. Dunozetto.* Quoties præſertim ea concepta fue-
2 rit ſub onere † Primogenituræ, Tunc enim eo minus imputatio admittitur; vti apertè repugnans diſpoſitioni Iuris prohibentis le-
3 gitimam † à Patre grauari, de qua *in l. quoniam in prioribus, & l. ſcimus, §. cum autem C. de inoff. Teſtam. Molin. de Primog. lib. 2. cap. 1. nu. 28. verſ. in ſecunda ſpecie, & num. 29. Grat. diſcept. forenſ. cap. 249. num. 27. & 31. Rota coram Greg. deciſ. 421. num. 8. in deciſ. 235. nu. 18. coram Eminentiſſimo Ottobono, & in Peruſina Succeſſionis 16. Maij 1659. in primo §. coram me.*

Nec aduerſatur, quod ab hac regula Iuris recedi ſoleat, quoties concurrit contraria Partis voluntas, in caſu proprio exindè deſumpta, quod Iacobus Iudici in actu donationis expreſſerit ſibi alia bona præter donata remanere ſufficientia pro aliorum filiorũ legitima.

4 Dum † enim donatio perpetuum continet fideicommiſſi grauamen expreſſa men-
5 tiõ legitimæ habenda erat à Patre, † necnon acceptatio, ſeu renũciatio ſpecialis expreſsè filij exigebatur ad hoc, vt ea ſub donatione comprehenſa foret, *iuxta text. in l. ſi quando 35. §. & Generaliter C. de inoff. teſtam. Roland. conſ. 62. num. 11. lib. 3. Pariſ. conſil. 43. num. 36. lib. 3. Pereg. conſ. 67. nu. 14. verſ. ſed prior ſententia lib. 1. Grat. diſcept. 751. num. 20. cum ſeqq. Ioſeph Ludon. deciſ. Lucen. 28. num. 18. Rota coram Greg. dec. 489. n. 21. & 22. & dec. 235. nu. 19. & 20. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottbobono.*

Hæc præterea obiectio remouetur ex tabulis teſtamentarijs Iacobi poſt donationem exaratis, in quibus ipſe Paulo Donatario, ac cæteris filijs, quos ſibi ſcripſerat hæredes cũ onere fideicommiſſi fauore deſcendentium interdixit quamcumque detractionem, ac Bonorum alienationem, excepto tamen iure legitimę: Hinc attenditur præcedens voluntas Patris non imputandi donationem in legitimam, dum eiuſdem detractio permiſſa fuit in bonis fideicommiſsi vniuerſalis in vim illius exceptionis rem exceptã exprimentis ex corpore diſpoſitionis, *Surd. conſil. 416. num. 9. verſ. quinto cum caſus, & num. 10. Vermigl. conſil. 476. num. 4.*

Verum licet donatio in cauſam legitimę
6 non ceſſerit, † attamen Domini cenſuerunt bona elargita æſtimanda fore, necnon apponenda in ſubſtantia Patris pro conſtituenda facultate legitimæ Paulo debitæ in alijs Bonis perindè acſi eadem in Patrimonio ipſiuſmet Patris de tempore obitus extitiſſet *iuxta text. in auth. ſi Parens, C. de inoff. Teſt. Soccin. Sen. conſ. 148. nu. 7. verſ. quæ legitima lib. 1. Corn. conſ. 190. num. 8. lib. 2. Gabr. conſ. 137. nu. 10. lib. 2. Surd. conſil. 332. num. 13. verſ. ſecundo quæſitum, & num. 14. Crigell. deciſ. Dolan. 97. num. 7.* cuius ea
7 videtur eſſe ratio, † quod donationes tamquam alienationes voluntarię legitimam non minuunt, vt tradit *Aym. conſ. 141. num. 5. Roland. conſ. 65. num. 30. lib. 1. Grat. diſcept. 247. num. 55. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 1. q. 21. n. 1. Rota apud eumdem deciſ. 86. num. 1. cum ſeqq. & coram Gregor. deciſ. 539. num. 2. cum ſeqq.* ibique *Adden. numer. 19.*

8 Hinc non vrget, † quod donatio vim ob-
9 tineat fideicommiſsi particularis † ex quo regulariter legitima detrahi non conſueuit, *Gabr. conſ. 128. num. 6. lib. 2. Menoch. conſ. 401. numer. 136. Rota deciſ. 47. num. 4. cum ſeqq. par. 5. rec.* Siquidem non prætenditur à Creditoribus fieri detractionem ex Bonis donatis, ſed ex illis dumtaxat fideicõmiſsi vniuerſalis, perhabita tamen ratione Bonorum donatorum in determinanda quantitate legitimæ.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Dotis.

Veneris 20. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Dos an, & quando etiam à tertio poſſeſſore rectè repeti dicatur? Reſtitutio Dotis in quibus caſibus durante matrimonio permittitur; & an aſſignatio ob non ſequutum matrimonium tanquam illius cauſam finalem inefficax cenſeri mereatur?

SVMMARIVM.

1 *Mulieri dotem repetenti etiam contrà tertios bonorum poſſeſſores ex Statuto Vrbis via exequutiua competit.*

2 *Creditum dotale, quando eſt indubitatum, Mulier ne dotem amittat, contrà hæreditatem tertij poſſeſſoris rectè agere cenſetur.*

3 *Actio dotalis per antecedentem aſſignationem non extinguitur.*

4 *Mulier, quandonam ex hæreditate Soceri dotem repetere poſſit.*

5 *Mulier in quibus caſibus tam bona Viri, quam Soceri pro dote obligata habere dicatur.*

6 *Dotis reſtitutio matrimonio conſtante non permittitur.*

7 *Dotis reſtitutio durante matrimonio in quibus caſibus ſubſiſtit.*

8 *Mulieri, quando certa bona pro fundo dotali conſignantur, eidem actio contrà alia non competit.*

9 *Fundus in dotem conſtitutus quandonam ex dominio Viri exire dicatur.*

10 *Conſtitutio Iuris inquilinatus Nurui, & Viro inſimul facta reſtitutioni dotis aduerſatur.*

11 *Aſſignatio, quandonam inefficax dicatur.*

12 *Aſſignatio, quando vltrà cauſam finalem aliud motiuum habet, non attenditur.*

13 *Defectus matrimonij actum non inualidat.*

14 *Anterioritas Crediti dotalis in quantum operatur.*

15 *Læſio, quando prætenditur, eadem plenè, & concludenter eſt probanda.*

DECISIO CCCXLIX.

EVICTO Gazagà Iure inter Hebræos inuiolabile, vt aduertit *Rota coram ſan: me: Gregorio XV. deciſ. 496. nu. 3.* per Angelum Toſcanum Ricchæ de Tuſculo eius Nurui in cauſam ſuæ dotis aſſignato cõuenit dicta Riccha eiuſdem Angeli hæres; & reportato mandato exequutiuo contrà illius bona hæreditaria obtinuit quoque illud exequi ſuper altero ſimili Iure olim ad dictum Angelum ſpectante, & modo per Moyſem, & Roſam
1 Toſcanã poſſeſſo in vim † Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 85.* concedentis Mulieri dotem repetenti viam exequutiuam contrà tertios bonorum ſibi tacitè, vel expreſsè obligatorum poſſeſſores, vt pluries quoque firmauit Rota, & ſignanter *in deciſionibus relatis in adnot. ad deciſ. 666 num. 150. par. 4. tom. 3. recent.*, quod mandatum Rota, cui cauſa appellationis fuit commiſſa cum clauſula *ſeruata forma ſtatuti, vti validum* & iuſtum exequendum eſſe cenſuit; validitas reſultat ex actis; Iuſtitia verò ex eo, quia
2 cùm indubitatum ſit † creditum dotale Ricchæ, & non controuertatur euictio Iuris Inquilinatus, ſeù Gazagà pro dicto credito eidem aſſignati ad inſtantiam creditorum Angeli Soceri, rectè ipſa ne dotem ſuam amittat egit contrà illius hæreditatem, & mandatum
3 obtinuit ex † primæua actione dotali, quæ per dictam antecedẽtem aſſignationem non fuit extincta, ſed remanet illæſa, & priuilegiata in tempore, & hypotheca fauore dotis, *l. qui res 98.*, vbi *Bart. num. 2. ff. de ſolut.*, *Bald. in l. libera 8. C. de ſent. & in conſ. 289. in fin. lib. 2. Surd. conſ. 145. ſub num. 3. verſ. ad Legem, qui res*, *Boer. deciſ. 337. nu. 2. Fontan. de pact. nupt. clauſ. 5. gloſſ. 8. par. 14. nu. 89. & 90. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 3. num. 17. & 18., & cap. 706. nu. 61.* aliiſque quos congerit *Moden. Lucan. conſ. 16. n. 13. lib. 1.*
4 Non ſubſiſtit, quod † hæreditas Angeli ad nihil teneatur ergaRiccham Nurum, quę debet ſe vertere cõtrà bona Iſach Viri, qui dotem recepit, & ad illius reſtitutionem eueniente caſu ſe obligauit, quoniam tam ex capitulis matrimonialibus, quam ex dicto Inſtrumento conſignationis Iuris Inquilinatus
5 pro dicta † dote euidenter apparet illam, vel deueniſſe ad ipſius Angeli manus, vel ipſo conſentiente fuiſſe Iſach filio ſolutam, quo caſu Riccha ad eam repetẽ habet obligatam non minùs bona Viri, quam Angeli Soceri, *ad Text. expreſſ. in l. cum dotem 23. §. Tranſgrediamur, ff. ſolut. matrim. Curtiun. conſ. 133. nu. 5. lib. 1. Maſtrill. deciſ. 46. num. 3. par. 1. Neguſ. de pignor. par. 2. membr. 4. nu. 36. verſ. Intellige, Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſſ. 2. par. 2. nu. 66., & 72. Rota deciſ. 644. nu. 2. par. 4. recent., & in Romana Dotis 11. Februarij 1656. in fine coram me.*

Minus ſubſiſtit, quod admiſſa huiuſmodi
6 Iuris aſſignatione reſultaret † Dotis reſtitutio, quæ matrimonio conſtante de Iure non permittitur, & reſtituta cum fructibus interim perceptis reperitur, *l. vnica, C. ſi Dos conſtante matrimonio, Anchar. conſ. 238. nu. 1. Alciat. lib. 5. reſponſ. 70. nu. 1. Mar. Muta deciſ. 47. nu. 12.*, quia præterquod à regula *d. l. vnicæ* receditur ſubſi-
7 ſtitque † reſtitutio dotis durante matrimonio ex cauſis expreſſis, *l. Mutus 76. §. Manente, ff. de Iur. dot.*, & ſignanter, vt Vxor fundum idoneum cùm pecunia dotali valeat acquirere, *Alciat. vbi proximè; Cyriac. contr. 216. num. 23.*, ex tenore Inſtrumenti cõſtat aſſignationem, nullatenus importare effectiuam dotis reſtitutionem, nec Partes de ea intellexiſſe, ſed ad illam deueniſſe, vt hoc Ius Inquilinatus generaliter Mulieri obligatũ pro fundo dotali loco pecuniæ inſeruiret, & adhoc, vt alia bona Angeli eidem obnoxia ab hoc onere exempta remanerent, vt denotant verba dicti Inſtrumenti, ibi: *Ad effectum, vt certa bona habeant pro ſatisfactione earum Dotium, & ad effectũ liberandi alia bona ipſius Angeli à prædictis dotibus*, prout mediante huiuſmodi aſſignatione li-
8 berata fuerunt; nam quando † Mulieri conſignantur aliqua bona pro fundo dotali, illi

tan-

tantum vti dotalia veniunt in reſtitutione,
nec competit actio contrà alia, *l.etiam* 12. vbi
Bald.in princ. ff.de fund. dot. l.fin. ff.de pact. dotal.
DD.in l.æſtimatis 51. *ff.ſolut.matr. Grat.cap.*489.
*num.*1. *&* 7. *Rota deciſ.*120.*nu.fin. par.*4.*to.*2.*rec.*
Indè tamen ſequitur, quod viuente Viro,
9 fundus † ſic in Dotem conſtitutus exeat ex
illius dominio, ad tradit. per *Bald. in l. in rebus* 30. *C.de Iur.dot. Panzirol.conſ.*36.*nu.*2. *&* 3.
*Natt.conſil.*547.*num.*2. *Oſaſcb. deciſ.*94. *num.*26.
10 *Surd.deciſ.*86.*num.*1., vltrà quod † Conſtitutio Iuris Inquilinatus in pręſenti legitur inſimul facta Nurui, & filio, ibi: *Erga Riccham eius Nurum, & Iſach eius filium*, quæ aduerſatur reſtitutioni Dotis, quæ fit Mulieri, vel ſuis, non autem Viro.

Nec dicatur, quod cauſa finalis aſſignationis fuerit matrimonium inter Aron de Caſtro nouo, & filiam dicti Angeli tunc tractatum, quo non ſequuto ineſſicax, & reſoluta
11 extitit† dicta aſſignatio virtute cauſæ finalis,
quæ cohæret diſpoſitioni, *Soccin.ſen.conſ.*159.
*nu.*13.*lib.*2. *Burſatt.conſil.*346.*num.*2. *Mantic. de tacit.lib.*3.*tit.*12.*num.*27., eaque ceſſante inanis redditur diſpoſitio, *Bald. in l.generaliter nu.*10.
*C.de Epiſcop.& Cleric. Becc.in cap.ceſſante nu.*14.
de appellat., quia Domini coarguebant ex eodem Inſtrumento cauſam, & intentionem
12 finalem † fuiſſe, vt certum fundum dotalem
Coniuges haberent, & ad affectum liberandi
alia bona Angeli matrimonii impulſatiuam,
& quoddam motiuum, quod non attenditur, *Mareſcott.var.reſolut. cap.*50. *num.*7.*lib.*1.
13 *Buratt. deciſ.*861.*num.*7., nec illius † defectus
inualidat actum, *Couar.var.reſol.lib.*1. *cap.*20.
*Dec.vbi ſuprà, Roland.à Valle conſil.*52. *num.*54.
*lib.*3. *Cyriac. contr.*438.*nu.*104.

Ad rem demùm non pertinet exceptio
14 anterio † ritatis Crediti dotalis alterius Ricchæ Vxoris præfati Angeli, quæ impedit ne
poſſit via exequutiua aduerſus illum anteriorem Creditorem agi ex diſpoſitione Statuti,
*Rot.deciſ.*108.*nu.*4.*par.*4.*to.*2.*recent.*, minuſque
exceptio læſionis in aſſignatione paſſæ, cùm
non agatur de executione huius mandati ſuper Iure illi pariter pro ſua dote aſſignato,
15 & per Iudicem excepto; † Lęſio autem probata non fuit, vt debuit, plenè, & concludenter, *l.nam poſteà,§.minor.ff.de Iur.iur. Cyriac.*
*contr.*182.*n.*1. *Modern.Peruſ.de ſubhaſt.inſpect.*60.
*num.*1. *& ſeqq.*

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Saluiani.

Lunæ 20.*Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Probatis extremis immiſſio in Saluiano non denegatur, nec retardatur per exceptiones turbidas.

SVMMARIVM.

1 *Extremis probatis Immiſſio in Saluiano non denegatur.*
2 *Obligatio facta in Carceribus ſubſtinetur conſtito de Iuſtitia carcerationis.*
3 *Reſeruatio experiendi Iura ſuper alijs corporibus poſt ceſſionem generaliter factam non ſuffragatur.*
4 *Matrimonio diſſoluto fructus imputantur in ſortem.*

DECISIO CCCL.

EMANATIS in hac cauſa tribus deciſionibus DD.de Taurinis Immiſſionem ex Saluiano concedentibus in Domum retentam à Reuerendiſſimo P. D. Zeccadoro, hodie renouata coram me diſputatione, an ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis DD. perſtiterunt in deciſis, quia doctum fuit de requiſitis ad effectum obtinendi Immiſſionem in Iudicio Saluiani, ſcilicet de Credito, hypotheca, & poſſeſſione de tempore obligationis, & moti Iudicij, vt latè probatur in
deciſione emanata 12.*Ianuarij* 1646. *coram bo:me:*
1 *Arguelles*, quibus † concurrentibus Immiſſio
denegari non debet, iuxtà tradit. per *Bart. in l.prima nu.*3. *ff. de Saluian.interd. Rota coram ſan: mem: Gregor.deciſ.*451.*nu.*6. *& in alijs.*

Nec obſtant toties repetita, quod obligatio fuerit nulla vti facta à Carcerato, & ad fauorem Carcerantis, & quod Michael Angelus nullo modo hæreditatem Franciſci cōſumpſerit, & doloſè introduxerit Conuentinos ad petendum debitum ipſis tam ſolutum, quia his omnibus plenè, & cumulatè
reſponſum fuit in tribus deciſionibus, vbi
2 abundè probatur † Iuſtitia carcerationis Michaelis Angeli, & præcipuè *in deciſ. bo:mem: Arguelles* 26.*Februarij* 1649. §. *Iuſtitia Carcerationis*, quo caſu ſuſtinetur obligatio etiā facta in Carceribus, *Gratian.diſcept.*479.*n.*30. *Merlin. deciſ.*506 *nu.*10.*& duobus ſeqq.*, & quoad conſumptionē hæreditatis Franciſci, & doloſam Conuentinorum ſuſcitationem latè reſpondetur in vltima *deciſione in hac cauſa coram me emanata* 19.*Ianuarii* 1650. vti ſubrogato in locum *bo:me: Arguelles*, §.*Quod enim*, *&* §.*Nequaquam.*

Irreleuans etiam viſa fuit DD. vltima exceptio prætenſi Crediti D.Zeccadori ex cauſa dotis Lucretiæ eius Matris, pro eius anteriori hypotheca retentionem controuerſæ domus.

Quia cùm de anno 1650. ad euitandas moleſtias Creditorum Michaelis Angeli eius Patris ceſſerit huiuſmodi creditum Sorori vnà cum omnibus Iuribus, & actionibus ſibi competentibus cum clauſula *Conſtituti*, vt abundè probat *deciſ. R.P.D. Albergati emanata inter eiuſdem partes in alio Iudicio*
3 *Saluiani* 9. *Iunij* 1660. † Non ſuffragatur reſeruatio vtendi eiſdem Iuribus ſuper
alijs effectibus, & tanquam incompatibilis
habetur perindè, ac ſi facta non fuiſſet, *Aym. conſ.*144.*num.*35. *Natt.conſ.*472.*num.* 24. *&* 25.

& tradit *Barboſ.de clauſ. clauſ.* 137.*num.*4. *&* 5.

Vltra quod ex penſionibus controuerſæ Domus, quam Reuerendiſſimus D. Zeccadorus per plures annos retinuit ab anno ſcilicet 1645.vſque in præſens,de prætenſo cre-
4 dito remanere debuit ſatisfactus, cùm diſſoluto matrimonio fructus in ſortem dotis imputantur, *Rota coram Caual: deciſ.*292. *num.*21. *cũ alijs in Romana fructuum dotis* 21.*Aprilis* 1651 *coram Reuerendiſſimo D.meo Cerro Decano*,& demùm appareat Lucretiam exegiſſe varias, & notabiles ſummas in ſatiſfactione ſui Crediti dotalis, vt firmatum fuit in allegata *deciſione R.P.D.mei Albergati*.

Et ità reſolutũ fuit dandam eſſe Immiſſionem DD.de Taurinis ipſis tantùm informantibus, altera parte ſæpiùs citata, & diù expectata informare recuſante, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Eſina Saluiani.

Luna 20.*Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Actio pro reintegratione fideicommiſſi ceſſat, quando alienatio facta fuit ex cauſa dotis ex remedio, *Auth. res, quæ C.comm.de legat.*, cuius ſubſidium probandum eſt per agentem ad dotem,vel dotatione ſequuta probandum eſt ab immiſſionem petente.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio bonorum fideicommiſſariorum ex cauſa dotis ſubſtinetur ob deficientiam bonorum liberorum.*

2 *Alienatio facta ex cauſa dotis liberat rem alienatam à fideicommiſſo.*

3 *Ante dotationem agenti incumbit probare nõ adeſſe bona libera, poſt dotationem incumbit immiſſionem petenti.*

4 *Conſentiens alienationi certorum bonorum in reliquis ſibi non præiudicat.*

5 *Libera bona dum non adſunt ex culpa, & facto petentis non gaudent beneficio* Auth. res, quæ.

6 *Hæreditaria qualitas non probatur per enunciatiuam intereſſe habentium.*

7 *Debitum hæreditarium dicitur proprium, quando hic eſt hæres ſine beneficio legis, & inuentarij.*

8 *Actio pro reintegratione fideicommiſſi competit, quando alienatio facta fuit mala fide.*

9 *Saluianum non competit ſine hypotheca.*

DECISIO CCCLI.

DIXERVNT DD. denegandam eſſe immiſſionem petitam à Vincentio, & fratribus de Franciolinis vigore fideicommiſſi Io:Baptiſtæ Senioris ſuper prædio *della Maccherata*, q.Iulij hæredis grauati pro reintegratione alterius prædij fideicommiſſarij, vt dicitur *del Piano*.

Nam cùm prædium huiuſmodi alienatum fuerit ab eodem Iulio pro ſolutione reſiduí dotis Margharitę ſororis,& pronepotis ipſius fideicommitentis ob deficientiam aliorum
1 bonorum alienatio † ſuſtinetur non obſtante prohibitione, iuxtà *Auth. res, quæ*, vbi *Iaſ. ſub nu.*12. *limit.*13. *verſ.Puto non eſſe verum, C.com. de legat. Podill.ibidem ſub num.*116.*verſ.Sed iudicio meo, Dec.conſ.*579.*num.*4. *Bald.Nouell.de Rot. quæſt.*13.*num.*1. *&* 2. *Menoch. de præſumpt. lib.*4. *præſumpt.*198. *num.*116. *Mareſc. var. reſol. lib.*2. *cap.*69.*nu.*16. *Peregr.de fidecom. art.*42. *ſub nu.*6. *Surd.deciſ.*72.*num.*11. *Theſ.deciſ.*192.*nu.*10.*Rot. deciſ.*16.*nu.*2.*part.*4.*tom.*2.*rec. in Romana Caſalis Aguzzani* 29.*Nouembris* 1649. *coram bon:mem: Dunozetto, & in alijs*.

Et propterea fratres prædicti nequaquam agunt aduerſus Congregationẽ PP.Silueſtrinorum poſſidentẽ titulo donationis ſibi à Iulio factæ prædium *della Maccherata*, pro rein-
2 tegratione prædij *del Piano*; † quoniam vti diſtractum ex dicta cauſa non remanſit amplius ſubiectum reſtitutioni fideicommiſſi, *ad Text. in l. Mulier.* §. *Cum proponeretur, ff.ad Trebell. Iaſ.in dicta Auth.res, quæ nu.*32.*propè fin. Molina de primogenit.Hiſpan.lib.*4.*cap.*7.*num.*13. *in fine, & ſeqq. Manzar. de fideicommiſſ. quæſt.*48. *verſ.Poſtremò,Peregr.eod.tract.art.*42.*ſub num.*24. *Rot. in recent.deciſ.*209.*nu.*3. *par.*1.

Non obſtat,quod agenti ad cõſecutionem Dotis ex bonis fideicõmiſſarijs incũbat onus probandi nõ adeſſe bona libera aliundè,quam
3 ex ſimplici aſſertione alienata, † nam id procedit quidem ante factam detractionem dotis, non autem vbi dos iam fuit detracta, tunc enim onus probandi extitiſſe alia bona incumbit agenti ad immiſſionem, *Molina vbi ſuprà lib.*4.*cap.*7.*nu.*56., & ita diſtinguendum dixit *Rota in Romana Cenſus* 26. *Iunij* 1647., *& prima Iulij* 1648. *coram bon:mem: Bichio relatis in Eſina fideicom. huius cauſæ inter alias edita* 20.*Iunij* 1652. *coram Reuerendiſſimo Zarate Epiſcopo Segobien.*

Quod autem adeſſent bona libera Amici Patris, & Principellæ Matris, ex quibus reſiduum dictæ dotis ſolui poterat, non ſubſiſtit, quia iam dudum ea fuerant à creditoribus diſtracta, & per ſententiam graduatoriam in eorum ſatiſfactionem conſumpta, ideòque ſolui debuit ex bonis fideicommiſſi dùm ex bonis liberis ſatisfieri non poterat, vt ſuprà probatum eſt.

Obiectum vero, quod Iulius curare debebat, vt ex dictis bonis Sorori prius reſiduum dotis ſolueretur aliàs ea ſponte dimittens creditoribus non potuerit redire ad bona fideicommiſſaria ſicuti de Dote Camillæ alterius Sororis, firmauit *Rota in alijs deciſ.* 21.*Iunij* 1655., *&* 21.*Februarij* 1656. *coram eodem Reuerendiſſimo Segobien.* Tollitur ex eo, quia Camilla de anno 1594., quo bona creditoribus adiudicata fuerunt erat iam nupta, creditrix anterior pro dote, tenebatur ideò ſibi priùs de ea ſatisfacere; at in præſenti Margharita fuit matrimonio copulata, & dos promiſſa longè poſt ſententiã graduatoriam anno ſci-
4 licet 1589.† vndè Iulius conſentiendo diſtractioni prædictorum bonorum haud in cœteris ſibi præiudicauit quicquid in contrarium di-

5 diceñ. eſſet ſi culpa ſua; † & facto proprio apud ipſum non remanſiſſent bona libera, quo caſu dumtaxat creditor ex cauſa Dotis excluditur à remedio, *d. Auth. res, quæ*, vt ratiocinatur *Rota in Romana Saluiani de Caſalibus 21. Iunij 1641. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 189. num. 31. & 33.*

Vlterius non probatur Iulium fuiſſe hęredem Amici Patris, & Principellæ Matris, niſi per enunciatiuam factã in inſtrumento ven-
6 ditionis ab intereſſe habentibus, † quæ ſola in præiudicialibus non ſubſiſtit, *Auth. in cap. cum Cauſarum nu. 13. de prob. Socc. ſen. conſ. 194. nu. 2. lib. 2. Rot. coram Put. deciſ. 149. num. 2. lib. 3. coram Buratt. deciſ. 302. in recent. deciſ. 84. nu. 6. par. 9.*

Nec refert, quod idẽ Iulius anno 1590. in inſtrumẽto trãſactionis ſe obligauerit ſoluere debita Amici Patris ex quauis Cauſa, etiã occaſione dotiũ: nam vltra quod talis obligatio eſt reſtricta ad ea, quæ contracta erant de tempore tranſactionis; Et ſic non poteſt comprehendere debitum Margharitæ longè
7 poſteà contractum, ceſſat obiectum, † dũm non cõſtat Iulium fuiſſe hęredem, & quidem ſimpliciter Amici patris, aut neceſſariò opus eſſet, adhoc, vt debitum dotis fuiſſet effectũ debitum proprium, iuxtà *Text. in l. fin. §. Sin autem, C. de iure delib. Rot. coram Buratt. dec. 521. num. 6., & in Romana Lucri dotis 1. Aprilis 1650. coram R.P.D. meo Albergato.*

Ex quibus cùm reſultet bona fides Iulij alienantis, non competit Francolinis hypotheca contrà bona propria illius pro re-
8 nunciatione fideicommiſſi; † quæ intrat, dumtaxat alienatione facta mala fide, vt diſtinxit *Rota in Romana fideicommiſſi, ſeù Saluiani 26. Nouembris 1650. coram bo: me: Dunozetto, in Placentina Bonorum 16. Iunij 1653. coram Reuerendiſſimo Segobien., & in Romana Cenſus, ſeù Saluiani 15. Maij 1655. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Vndè meritò illis deneganda venit immiſſio ſuper prædio, de quo agitur in vim
9 vtilis Saluiani interdicti, † quod non competit ſine hypotheca, *l. prima, ff. de Salu. interdict. §. Item, inſtit. de act. Gratian. cap. 691. nu. 22. Rot. in Vrbinaten. Saluiani 18. Iunij 1660. coram R.P. D. meo Celſo.*

Et ità extrà informantes Franciolinos deciſum.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeù Panormitana Pecuniaria.

Lunæ 20. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor ſummam penſionis, pro qua adſtrictus fuit erogare tenetur, nec ſub prætextu obligationis qualificatæ Procurator, quem indemnem ſeruare promiſit eſt moleſtandus, eique ſubſequutum depoſitum Procuratoris non ſuffragatur, cum idem nullo præcedente Iudicis iuſſu liberationem vnius, aut alterius non inducat.

SVMMARIVM.

1 *Validitas mandati executionis non controuertitur, dum ex reſolutione actorum omnia requiſita præſeferentium conuincitur.*
2 *Validitas ex mãdato executiuè relaxato nulla præcedente obligatione Camerali non excluditur, dum talis executio ex Statuto Vrbis tribuitur.*
3 *Diſpoſitio ſtatuti Vrbis vigore indultorum Apoſtolicorum etiam in Tribunali A.C. admittitur.*
4 *Iuſtitia mandati executionis quomodo probatur.*
5 *Verbum,* Promette, *ſtipulationem ſuapte natura in ſcriptura priuata importat.*
6 *Obligatio fideiuſſoris tanquam ſub conditione concepta, in reſpectu ad ordinem Procuratori ab ipſo attributum quomodo intelligenda.*
7 *Obligatio Procuratoris reſtituendi hæredibus exactas pecunias ſi penſio nulla declarata foret, an exactionem indebitam inducat.*
8 *Obligatio Procuratoris circa reſtitutionem hæredibus faciendam quomodo extinguitur.*
9 *Promiſſio cum cautione præſtita releuandi Procuratorem indemnem, eundem ab omnibus moleſtijs circa obligationem ſecurum facit.*
10 *Depoſitum Procuratoris fideiuſſori non ſuffragatur, dum idem vim ſolutionis obtinere non cenſetur.*
11 *Mandatum nullo præcedente Iudicis iuſſu ſubſequutum liberationem deponentis, & fideiuſſoris non inducit.*

DECISIO CCCLII.

RELAXATVM fuerat ab A.C. mandatum in fauorem Reuerendiſſ. Archiepiſcopi Bonoñ contrà DD. de Viualdis pro reliquo ſcutorum 4000. ex cauſa penſionis in ipſius fauorem reſeruatæ ſuper fructibus Agrigentini Epiſcopatus pro cuius ſolutione ſummæ Viualdus ſeſe fideiuſſorio nomine adſtrinxerat, quod ſanè mandatũ hodiè exequendum fore DD. cenſuerunt. Ipſius nam-
1 que validitas † conuincitur ex reſolutione actorum omnia requiſita præſeferentium, quæ recenſentur *in deciſione Veralli 260. par. 2.*
2 Neque † validitas videtur excludi ex mandato executiuè relaxato nulla præcedente obligatione Camerali, dum talis executio tribuitur ex diſpoſitione Statuti Vrbis, *c. 83. lib. 1.* deferentis Proceſſum executiuum ex
3 apoca etiam priuata, quæ ſanè † Statuti diſpoſitio admittitur quoque in Tribunali A.C. ex indultis Apoſtolicis obtinente omnes facultates cæteris quibuſcumque Tribunalibus attributas, *vt ex Conſtitutione Greg. XV. cuius initium, ad generis in §. itaut impreſſa poſt Saluſt. Tiber. in praxi, necnon ex altera Pauli V. conſtit. 28. notat Ridolphin. in prax. part. 1. cap. 1.*
4 *num. 1. & 62.* Iuſtitia † verò exindè deſumitur, quod à D. Boncompagno Caſtellus fuerat Procurator conſtitutus ad exigendas penſiones in Agrigentino Epiſcopatu ſibi reſeruatas, quarum dumtaxat portionem dum ipſi tranſmiſit pro reliqua ſumma à Caſtello tunc temporis exacta ipſemet Viualdus cenſetur adſtrictus, itaut eandem fideiuſſorio nomi-

nomine teneatur erogare ex vi illius verbi,
5 *Prometto* ſtipulationem ſuaptè natura in ſcriptura priuata importante, *ad text.in §. ſi ſcriptum inſtitut.de inutil.ſtipulat.& in l.prima C. de contrahend. & committend. ſtipulat.notant DD. in l.ſciendum ff.de verbor.oblig. Fontanell.de pact. nuptial.clauſ.4.gloſſ.8.nu.12.& 13. Menoch.conſ.92. num.35.Surd.deciſ.115. num.4. Rota coram Greg. deciſ.320.num.6.& in deciſ.118. num. 15. part.6. recentior.*

1 Neque videtur vrgere, quod † obligatio Viualdi qualificata fuerit, necnon ſub conditione concepta, ex verbis illis adiectis obligationi videlicet. *Secondo le rimeſſe in fiera di noue, che ſe li è ordinato, che vada facendo*. Ea quippè verba habent relationē ad ordinem à Viualdo attributum Caſtello Priori, itaut cauſatiuè dumtaxat non autem conditionaliter cenſeantur adiecta, dum maximè Caſtello antecedenter iniunctum fuerat, vt pecunias ad nundinas tranſmitteret, vt notat, *Menoch.conſ.291. num.32. & 33. Aretin. conſ.76. num.5.verſ.quibus præmiſſis non obſtantibus Bellon. iun.conſ.391.num.32.*

7 Non obſtat † obligatio à Caſtello Priore perhabita reſtituendi hæredibus Epiſcopi Agrigentini exactas pecunias in caſu, quo penſio nulla declarata foret,ac exactio proinde indebita. Præterquam enim ex tribus
8 ſententiis † conformibus renunciantibus penſionem legitimè debitam,obligatio hæc remanſit extincta. Cum præſertim ſucceſſor in Epiſcopatu penſionem poſtmodum
9 liberè † perſoluerit; Securitas ipſius expleta fuit ex cautione præſtita, ac ſubſequuta promiſſione releuandi Caſtellum indemnem,vt notant *DD. in l. ſi Pater C. de collat.* vbi inter cæteros *Alex.& Salycet.num.2. Caſtrenſ. num. 3. Bald.num.4.Benintend.deciſ.77.num.9.& dec. 81. num.23.Rota in Veliterna Affictus 15. Maij 1600. coram Corduba impreſſa poſt. Pacific. de Saluian. dec.93.num.1.*

10 Subſequutum denique † depoſitum pro parte Caſtelli penès tabulam Panormi neq; Viualdo poterit ſuffragari, vel quia huiuſmodi depoſitum non cenſetur vim ſolutionis obtinere, *l. item liberatur §. primo* ibique notat *Bart.ff.quib.mod. pign., vel hypoth. ſoluat. l.4.§.ait prætor ff.de re iudic.Iaſ.conſ.1.pro Genero num.13. Rota in Auximana Pradij 14. Ianuarij* 1647.*coram bon.mem.Bichio*, vel quia illud expletum fuit præter formām mandati decernentis expreſsè, vt Viualdi voluntas exple-
11 retur, necnon quia idem met † mandatum nullo precedente Iudicis iuſſu ſubſequutum liberationem deponentis, necnon fideiuſſoris, non induxit, vt notat *Caſtr. in l. acceptam C.de vſur.num.3. & in l.ſi reus num. 1. vbi Bald. num.73.ff.de Procurat.Surd.conſ.385.num.3. Rota in Perufina Bonorum 5.Maij 1617. coram Manzanedo.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Auenionen. Fideicommiſſi.

Luna 20.Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum inualidum eſſe aſſerens, ex eo; quia prætenditur Teſtatorē non fuiſſe ſanæ mentis, ex quibus benè tollatur talis prætenſio, & multa deducuntur ad effectum probandi Teſtatorem fuiſſe ſanę mentis, & ex quibus coniecturis id benè roboretur, & maximè cum præſumptio iuris ſtet, pro ſanitate mentis, & eo fortiùs, dum Teſtamentum eſt benè ordinatum.

SVMMARIVM.

1 *Mentis ſanitate gaudere in dubio ex iuris præſumptione, quis præſumitur.*
2 *Quæ præſumptio quidem militat etiam de tempore conditi Teſtamenti.*
3 *Dementiam Teſtatoris ad inualidandum teſtamentum, Teſtes non probant, ſi deponant de tempore ante, vel poſt Teſtamentum.*
4 *Atteſtationi Notarij deponentis de ſana mente Teſtatoris videtur adhibenda fides, & nu.5.*
6 *Teſtatoris ſubſcriptio præſumptionem veritatis omnium contentorum in Teſtamento operatur.*
7 *Teſtator ſubſcribendo Teſtamentum, videtur approbare omnia contenta in Teſtamento.*
8 *Parochi atteſtationi circa ſanam mentem Teſtatoris videtur non parum deferendum.*
9 *Parocho atteſtanti de ſana mente teſtatoris videtur magis deferendum, quam alijs Teſtibus deponentibus de dementia eiuſdem.*
10 *Teſtamentum, quando tamquam validum obſeruatum, & quidem per longum tempus, quid ex hoc inferatur.*
11 *Obſeruantia longa, non modicum præſtat adminiculum,ad præſumendam Teſtatoris mentem fuiſſe ſanam.*
12 *Ignorans non dicitur approbare.*
13 *Ignorantia rei notæ perperam allegatur.*
14 *Subſcribens aliquid non præſumitur ignorare in ſcriptura ſubſcripta.*
15 *Subſcribens pro alio, & hoc ex defectu phreneſis, non poteſt allegare ignorātiam ipſius phreneſis.*
16 *Actus facti callidè, & ſagaciter non probant, & num.17.*
18 *In muliere, quando præſumitur minimè iuris ignorantia.*
19 *Dementia Teſtatoris an validè probetur ex Teſtibus teſtamentarijs.*
20 *Teſtes allegantes propriam turpitudinem, & deponentes contra iuris præſumptionem non ſint attendedi.*
21 *Maritus deponens ad fauorem vxoris non eſt integer Teſtis.*
21 Conſult.Spad.90.numer.30. declaratur, & num.24.25.& ſeq.
23 *Subſcriptio Teſtis Teſtamentarij, ſi fiat pro ſolemnitate ipſius Teſtamenti, ex hoc tamen quid non ſit inferendum.*

28 Ad Teſtamenti errorem ſubſtantialem probandum, requiritur idem numerus Teſtium, qui adhiberetur in confectione ipſius Teſtamenti.

29 Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam non probant.

30 Teſtes non probant, ſi non percutiunt tempus, de quo controuertitur.

31 Teſtes deponentes de ſana mente, ſunt præferendi Teſtibus de dementia.

32 Teſtator ſi fuerit probatum, quod habuit dilucida interualla, & non conſtat, de quo tempore teſtatus fuerit, quid veniat præſumendum.

33 Dementiæ probatio etiam dubia ſufficit ad annullandum teſtamentum, quando teſtamentum fuit factum ad interrogationem Notarij.

34 De Teſtatoris ſana mente, quando conſtat, ſaltem de tempore teſtamenti, tunc non eſt dubitandum de validitate Teſtamenti facti ad interrogationem Notarij, & num. 35.

36 Teſtator cenſetur articulatè loqui ſi ad interrogationem alicuius reſpondat, ſic.

36 Teſtator cenſetur ſanæ mentis fuiſſe ex ordinata diſpoſitione facta ab ipſo, & maximè ſecundum diſpoſitionem legalem.

33 Qualitas teſtandi, bene probat, & omnium melius facit præſumere ſanitatem mentis ipſius Teſtatoris.

39 Teſtamentum factum ad interrogationem Notarij tunc ſane probat, dum ante Teſtamentum Teſtator mandauit accerſiri Notarium, & nu. 40.

41 Teſtamentum conditum ad interrogationem, ſeù ſuggeſtionem Notarij, tunc ſine dubio tenet, quando nulla fraus in eo poteſt conſiderari.

DECISIO CCCLIII.

FVit coram me præuijs duabus deciſionibus, 24. Ianuarij 1656.* & 14. Februarij ſubſequentis anni * denegata immiſſio Margharitæ, & Magdalenæ ſororibus de Viennot, ſubſtitutis in Teſtamento condito à Ioanne patruo, vt prætēdebatur phrenetico, & ad ſuggeſtionem Notarij; Verum bis propoſita cauſa, ac tota facti ſerie exactiùs, ac diligentiùs perpenſa, multiſque nouiter deductis Domini receſſerunt à deciſis.

Siquidem obiecta phreneſis, ſiue dementia Ioannis firmata in vtraque deciſione viſa fuit DD. non dum pro parte Annæ plenè, & concludenter iuſtificata, vt requiritur atten-
1 ta naturæ, & iuris præſumptione † militante pro ſanitate mentis, *ad text. in l. nec codicillos C. de Codicill.* cum alijs relatis *in Fauentina legati 28. Aprilis 1653. coram R. P. D. meo Celſo*,
2 & quidem præciſe de tempore conditi† Teſtamenti *ad text. in l. 2. ff. de teſtam Soccin. in l. furioſum num. 2. C. qui teſtam. fac. poſſ. Card. Canal. dec. 366. num. 7. & in Melenitana hæreditatis 15. Aprilis 1644. coram me §. idque eo magis, & in dicta Fauentina Legati §. maxime*, adeout non
3 ſufficiat Teſtes deponere de phreneſi, ſiue de dementia ante, vel poſt teſtamentū, vt in his terminis dixit, *Rot. in recent. deciſ. 384. num. 3. par. 1. & deciſ. 233. num. 25. par. 7.*

Attenta præſertim aſſertione Notarij fa-
4 cta in Teſtamento *Summ. ſororum † prima poſitionis num. 1.* ibi; *Eſſendo il Teſtatore ne ſuoi bon ſenſi, intelletto, e memoria per la Dio gratia benche ammalato &c.* Cui propria venit adhibenda
5 fides, † vt in his terminis dixit, *Rot. d. dec. 233 num. 32. par. 7. recent. Buratt. deciſ. 211. num. 7. & in dicta Fauentina Legati §. faciliùs*, verò iniunctis ſubſcriptionibus ſeptem Teſtium in ſin-
6 gulis folijs iuxta formam † Statuti Aueníonen. quæ quidem ſubſcriptio vehementem inducit veritatis præſumptionē, ac omnium
7 in † teſtamento contentorū approbationem *Surd. conſ. 414. num. 76. & ſeqq. Rot. deciſ. 263. n. 26 & 27. & deciſ. 581. num. 34. & 35. par. 4. tom. 2. recent. & in Romana hæreditatis 13. Ianuarij 1659 coram R. P. D. meo Albergato §. minus ad hunc effectum verſ. ſubſcriptio verò.*

Necnon etiam atteſtatione Parochi, qui Sanctiſſimum Viaticum ſubminiſtrauit eadem die conditi Teſtamēti, hodie coadiuna-
8 tà ab alijs duobus Teſtibus, qui interfuerunt tempore ſubminiſtrati viatici, ac ſpecifice de viſu, & certa ſcientia deponunt de ſana mente Teſtatoris *dicto Summ. ſororum num. 8.* ibi, *Et era in buon ſenſo, e giuditio, e lo ricenette in preſenza di molte perſone, che l'accompagnarono,*
9 quibus propterea† maior venit adhibeñ fides, quam alijs affirmantibus de dementia per quinque, vel ſeptem dies ante Teſtamentum *Buratt. deciſ. 256. num. 19.* ibique *Adden. nu. 29. Rot. dec. 570. num. 17. par. 4. tom. 2. & dec. 384. nu. 4. par. 1. recent.*

Et quod plurimum mouit DD. eadem Anna per actus poſitiuos teſtamentum, de quo agitur approbauit, illudque ſpatio 20. &
10 vltrà † annorum obſeruauit, dum Inuentarium tutelare confecit, ac inſimul cum Simone contutore hæreditatem adiuit, ſuamque tertiam partem ex teſtamento accipere declarauit, quam ſemper retinuit, quouſque mortuis filijs anno 1644. prætendere cæpit ſucceſſionem ab inteſtato *d. Sum. num. 9. & 10.*
11 huiuſmodi † enim obſeruantia ſpatio tot annorum non modicum præſtat argumentum ſanæ mentis, *Bero. conſ. 56. num. 11. libr. 2. Rot coram bon. mem. Merlin. dec. 772. num. 12.*

Nil refragante reſponſione data in deciſionibus, quod Anna prædicta omnia ignoran-
12 ter geſſerit, quia † ex nouiter deductis ab informantibus pro ſororibus prætenſa igno-
13 rantia prorſus excluditur, tum quia † infirmitas Teſtatoris iam erat nota dictæ Annæ inhabitanti eodem tempore cum marito, ad
14 quem † continuò accedebat, vt probant Teſtes dati *in nouo Summ. ſororum num. 2.* tum quia eadem Anna inſimul cum Simone ſubſcri-
15 pſit eadem die obitus Ioannis † quandam quietantiam ob impotentiam viri ex phreneſi, quæ ſuperuenerat *d. nouo Summ. num. 3.* & quemadmodum poſt obitum filiorum curauit præuijs litteris monitorialibus examinari Teſtes ſuper phreneſi, & ex hoc capite annullare Teſtamentum vtique feciſſet
16 viuentibus filijs; At quia annullare Teſtamentum viuentibus filijs erat ei nimis dānoſum, ex quo priuata remāſiſſet tertia parte hæreditatis, dum integra hæreditas ab in-

teſtato

teſtato ad filios deuoluebatur hinc deſumi-
17 tur, quod data † opera diſtulit hanc nulli-
tatem in medium afferre, & ſic ceſſat igno-
18 rantia iuris in muliere, dum † ex his pa-
tet, quod nimis callidè, & ſagaciter ſe geſ-
ſerit.

Non releuant Teſtes pro parte Annæ in-
ducti ad probandam phreneſim, ac demen-
tiam Teſtatoris, inter quos quinque adſunt,
19 qui in † teſtamento ſe ſubſcripſerunt, nem-
pè Petrus Tarmiſier Mancinus Martinus,
Spiritus Smonier, Carolus fides, & Claudius
Meſtral eius hodierno, *Summ.num.* 16.

Etenim reſponſum fuit præfatos Teſtes in
præſenti non eſſe admittendos tanquam al-
20 legantes † propriam turpitudinē, & atteſtan-
tes contra eorum primam depoſitionem re-
ſultan.ex ſubſcriptione Teſtamenti; vt in his
præciſis terminis teſtatur, *Capic.decif.* 192. *nu-
mer.* 45. *Seſſ.decif.* 119. *n.* 32. *& ſeqq. Rot.d.decif.* 581
num. 35. *par.* 4. *tom.* 2. *recent. & in dicta Romana hæ-
reditatis* §. *minus ad hunc effectum verſ. ſubſcriptio
verò coram R.P.D. Albergato.*

Ex alia etiam ratione reſpectu Claudij vi-
detur eius depoſitionē nullā mereri fidem,
quia eſt Maritus Annæ, & propterea tanquā
21 principaliter intereſſatus nomine affectio-
nis de iure repellitur à teſtificando in cauſa
ſuæ vxoris, vt notatur *in l.etiam*, & ibi *gloſſ.
verſ.quid in viro, & vxore C.de teſtib.*

Neque ad hunc effectum applicatur *Con-
ſultat.Spadæ* 90. *num.* 30. *allegatum in deciſionibus*,
32 vbi † quod ſubſcriptio inſeruit quidem pro
ſolemnitate actus, non tamen impedit quin
33 Teſtes poſtea examinati † deponere poſſint
pro veritate, Teſtatorem, tunc temporis non
34 fuiſſe mentis compotem; conſilium Spadæ
tunc demum procedit, quando vere conſtat
Teſtes fuiſſe deceptos, & inductos ad ſubſcri-
ben.teſtamentum quod aſſerebatur factum
25 à Teſtatore ſanæ mentis, qui reuera erat de-
mens, & furioſus hoc enim caſu, quia res
aliter ſe habebat poſſunt deindè Teſtes pro
26 veritate † deponere de ſtatu Teſtatoris tem-
pore teſtamenti, vt benè declarat *Bartol. in l.
prima num.* 11. *ff. quemad. teſtament. aper. Surd.
conſ.* 414. *num.* 56. *& ſeqq. Capic.d.decif.* 192. *n.* 7.
Secus verò, quando vt hic nullatenus con-
ſtat de aliqua deceptione, vel inſania Teſta-
toris tempore teſtamenti, minuſque quod
27 dicti Teſtes ad ita ſcriben.fuerint † inducti,
tunc enim prima ſubſcriptio, non ſecunda
depoſitio quamuis iurata venit atten. iuxtà
veriorem ſententiam, *Aretin. in cap.per tuas
num.* 33. *de probat. Seſſ. d.decif.* 119. *num.* 7. cum
alijs adductis *per Gratian.diſcept.* 343. *num.* 17.

Vlteriùs dicebatur, quod ad proban. er-
28 rorem ſubſtantialem teſtamenti † requiri-
tur idem numerus Teſtium, qui requiritur
in confectione *Iaſon.in l.errore num.* 7. *verſ. li-
mita C.de teſtam.* ibique *Alexand.numer.* 10. *Ca-
ſtren.num.* 5. *Bald.in l.ſi Imperator la prima n.* 18.
ff.de ſtat.homin. Dec.conſ. 105. *num.* 3.

Reliqui verò Teſtes nihil probant, quia
vltrà exceptiones perſonales adductas ab
Informantibus pro ſororibus *d.* 1. *Summ.ex*
29. *num d.num.* 11. eorum aliqui fuerunt † exa-
minati ad perpetuam rei memoriam; Alij
verò licet formiter omnes, tamen non con-
cordare in dicto, nec percutiunt tempus præ-
30 ciſum † teſtamenti, præcipuè dum in con-
tracium adſunt Teſtes formiter examinati, &
ſignanter Parochus, *d.Sum. num.* 8. deponen-
tes de ſana mente Teſtatoris, quibus in con-
curſu magis eſt deferen. quamuis ſint pau-
31 ciores, quam alijs numero pluribus † de
phreneſi, & inſania deponentibus iuxtà ve-
riorem ſententiam, quam ſequuta eſt, *Rot.in
Recent. dec.* 184. *num.* 9. *par.* 1. cum alijs addu-
ctis in dicta Meleuitana hæreditatis coram me §. *ſed
ex duobus, & in dicta Fauentina legati* §. *maximè
quia.*

Et ſaltem negari non poteſt, quod attenta
veritate Teſtium hinc inde, vt reducantur ad
concordiam firmari debeat Teſtatorem ali-
quando inſaniſſe aliquando dilucida ha-
buiſſe interualla ad effectum præſumendi te-
32 ſtamentum fuiſſe conditum tempore habili
vt reſponſum fuit *in Romana fideicommiſſi de
Gracchis prima Decembris* 1618. *coram bon. mem.
Remboldo*, quam refert, & ſequitur *Rot. decif.*
570. *num.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *Merlin.decif.* 772. *nu.* 11
Adden.ad Buratt.decif. 256. *num.* 29.

33 Alterum verò † deciſionis fundamentum
quod ſufficiat probatio etiam dubia, quando
agitur de teſtamento facto ad interrogatio-
nem, & ſuggeſtionem Notarij ceſſare viſum
34 fuit quia † cum ex ſupradeductis liquido
conſtet de ſana mente Teſtatoris ſaltem tem-
pore teſtamenti vera eſt, & communiter re-
35 cepta concluſio, teſtamentum † ad alterius
interrogationem valere, ſi Teſtator, vt hic
habeat bonum ſenſum, vt articulatè loqua-
tur, vt pluribus adductis auctoritatibus re-
ſpondit *Rot.dec.* 581. *num.* 29. 30. *&* 31. *part.* 4.
recent.vbi ſub num. 44. firmat, quod cenſetur
36 articulatè loqui, qui ad alterius † interroga-
tionem reſpondit *ſic*, quod autem in caſu no-
ſtro fuerit ſanæ mentis de tempore teſta-
menti deſumitur ex ordinata diſpoſitione
37 facta † in eius Teſtamento *d. Summ. num.* 1.
vbi legitur proprios filios inſimul cum An-
na vxore hæredes vniuerſales pro tertia par-
te inſtituiſſe, & in caſu obitus filiorum, ſine
filijs ſubſtituiſſe Simonem Vinnot eius fra-
trem, pœna caducitatis adiecta, dictæ Annæ
ſi ad ſecundas nuptias conuolauerit, aliaque
ordinatè, ac prudenter diſpoſuiſſe. ex hac
38 enim qualitate † teſtandi nulla maior, ac
probabilis ſanæ mentis coniectura deſumi
poteſt, vt ponderatur in ſupradicta *decif.* 581.
num. 45. *&* 46. & in his præciſis terminis ad-
uertit *Rot. coram Buratt. dec.* 211. *num.* 20. *&*
31. *Duran.decif.* 173. *num.* 12. *& in recent.dec.* 370.
num. 10. *par.* 4. *& decif.* 233. *num.* 29. *par.* 7. *& in di-
cta Meleuitana hæreditatis coram me, & in allega-
ta Fauentina legati* §. *tum etiam coram R. P. D.
meo Celſo.*

Eoque magis præcedente Teſtatoris præ-
ordinatione, aut voluntate teſtandi, ad quē
39 effectum Notarium accerſiri iuſſit, † vt
conſtat ex depoſitione Chouet *d. Summar.
num.* 8.

*num.*8. necnon aliorum duorum Teſtium *dicto nu.*8.*Litt.G.& H.* quo caſu teſtamentum factum ad Notarij interrogationem † de Iu-
40 re ſubſtinetur, vt probat *Soccin.Iun.conſ.*173. *num.*31.*lib.*2.*Sur.l.d.conſ.*414. *numer.*56.*& ſeqq. Grammatic.deciſ.*73. *num.*4.*propè fin.& numer.*6. *Rot.deciſ.*139.*numer.*2.*Litt.B.poſt primum volum. conſil.Farinac.*

Præcipuè dum nulla in propoſito caſu
41 conſiderari poteſt † fraus, aut cauſa extorquendi nominationem hæredum attento, quod non fuerunt inſtituti hęredes extranei, ſed proprij filij, quibus magis proficuum erat Patrem inteſtatum, quam teſtatum decedere ad hoc vt tota hęreditas ad eos deuol-
42 ueretur, † concurrente vlterius legalitate Notarij, qui Teſtamentum rogauit, vt conſiderat *Rot.deciſ.*263.*n.*29.*& ſeqq.par.*4.*recen.& in dicta deciſ.*181.*in fine par.*4 *to.*2.

Et ita vtraque Parte Informante reſolutum fuit.

☞ *Præſens Deciſio, hæc ſub die* 24. *Ianuarij* 1659. *quæ eſt in eadem cauſa coram eodem Eminentiſſimo Domino Cardinali Cerro, eſt impreſſa ſupra in hac eadem parte decima tertia Recentiorum deciſ.*9. *Altera vero ſub* 14. *Februarij* 1660. *erit infra in Miſcell. Deciſionũ prout in Indice ante eam poſita.*

R. P. D. PRIOLO.

Fulginaten̄ Bonorum.

Luna 20.*Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio à filia minoris ætatis facta ſtante errore, & enormiſſima læſione ſuſtineri non poteſt. Renunciatio læſionis etiam in magno & maximo exceſſu in quantum operatur. Læſio quando non iuſtificatur, an renunciatio poſt acceptam dotem congruam adhibitis ſolemnitatibus requiſitis ex defectu ætatis valeat impugnari?

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio à filia de bonis paternis facta detecto errore non ſuſtinetur.*
2 *Renunciatio ex capite læſionis non obſtante iuramento reſcinditur.*
3 *Læſio enormiſſima reſcindit contractum, & iuramenti vinculum ſoluit.*
4 *Renunciatio à filia minoris ætatis facta, potiùs ex ſimplicitate, quàm ex animi liberalitate facta præſumitur.*
5 *Filia renuncians bonis paternis, à Patruo in cuius domo poſt mortem Patris remanſit, ſeducta cenſetur.*
6 *Renunciatio facta cum clauſula donandi illud plus quod bona valebant, in quantum operatur.*
7 *Renunciatio ſtante clauſula cum certa ſcientia valoris bonorum, ex capite læſionis impugnari non poteſt.*
8 *Filiam vires patrimonij ignoraſſe probatur, quando conſtat rem aliter ſe habere, quam ipſa putabat.*
9 *Renuncians læſioni in magno, & maximo exceſſu, læſioni in totum renunciaſſe non cenſetur.*
10 *Læſio quomodo excluditur.*
11 *Teſtibus numero pluribus, & melius informatis in concurſu magis eſt credendum.*
12 *Renunciatio ad fauorem Patrui facta poſt acceptam dotem competentem, adhibitis ſolemnitatibus requiſitis impugnari non poteſt.*
13 *Renunciatio quando renuncianti, & eius familiæ eſt fauorabilis, læſio in ea conſiderari non poteſt.*
14 *In Dubio an Laudum obſtet, an verò renunciatio ſuſtineatur, pro vtriuſque Iuſtitia præſumitur.*

DECISIO CCCLIV.

IOSEPH Lilius poſtquam obiit Criſpoltus frater relicta Vrſula filia vnica eam nuptui tradidit Petro Auguſtino de Vnris cum dote ſcutorum 5000. Vrſula verò aſſerens, quod bona Chriſpolti Patris non tanti ęſtimarentur quanti eſſet dos ſibi à Patruo promiſſa, renunciauit illi bona paterna, materna, & aliorum quorumcumque adiuncto pacto, quod Petrus Auguſtinus ſponſus teneretur, in caſu moleſtiarum ad damna, & intereſſe; Cum autem Vrſula obtinuerit ex capite lęſionis ſententiam reintegrationis ad bona, quæ Ioſepho Patruo renunciauerat, Ioſeph verò mandatum de manutenendo, conceſſit Rota in gradu appellationis Vrſulæ remiſſoriam ad probandam læſionem renunciationis, & præuia alia commiſſione cenſuit ad fauorem Ioſephi relaxandum fore mandatum pro liberatione à moleſtiis contra Petrum Auguſtinum. Hinc Vrſula compromiſit prætenſiones, & Iura in Arbitrum à cuius Laudo interpoſita appellatione dedi dubium, An obſtaret Laudum, ſeù potiùs ſuſtineretur renunciatio, & DD. quia reſolutio tota pendet ab inſpectione læſionis mandarunt firmari ſtatum hæreditatis Criſpolti, eoque firmato à me dari reſolutionem.

Dicebant Informantes pro Vrſula ex Teſtibus Remiſſorialibus probari hæreditatem in Criſpolti fuiſſe (vltra mobilia) valoris ſcutorum 13100. nempè 10800. in ſtabilibus, & 2300. in pecunijs poſt eius obitum per Io-
1 ſephum exactis, & propterea † renunciationem Vrſulæ cum ſuppoſito, quod bona Patris vix aſcenderent ad ſcuta 5000. non poſſe detecto errore ſuſtineri, *l.ſi per errorem, ff. de Iuriſd.omn.Iud.l.fin. ff.de conſtit.pec. l.mater, ff.de inoffic.Teſtam.l.in repudianda ff. de acquir.hæredit. Roland.conſ.*13.*num.*29.*lib.*1.*Rota coram Seraph. deciſ.*931.*num.*4.*& in Bononien. Nullitatis Concordiæ* 12.*Iunij* 1645. 13.*Ianuarij* 1646.*&* 11.*Martij* 1647.*coram Reuerendiſs.D.meo Cerro Decano, &* 27.*Ianuarij,&* 1.*Iulij* 1648.*coram bon. me.Bichio.*

Et ſanè referunt Teſtes 200. ſtadia conficere

cere Prædium in vocabulo *della Paſciana* valoris florenorum 45. pro quolibet 80. conficere Prædium nuncupatum *la Chiona* valoris florenorum 22. pro quolibet Prædium in vocabulo *l'Oliueto* eſſe ſtadiorum 20. valoris florenorum 40. pro quolibet, Prædium in vocabulo *la Fornace* continere 15. ſtadia valoris florenorum 56. pro quolibet circumdari 12. ſtadijs Prędium in vocabulo *della Pera* valoris florenorum 50. pro quolibet, & 11. aliud Prædium *della Paſciana* valoris florenorum 40. pro quolibet. *vt in Summ. nu. 11. & ſeqq.*

Prætereà relictum fuiſſe à Criſpolto Prædium ſub vocabulo *Capo d'acqua*, cum Domunculis adiacentibus, ambitumque Terrarum nuncupatum *il Bottino*, & *il Campo della Sterpata*, ac domum in Ciuitate ſcutorum 2965. iuxtà relationem Peritorum, *Summar. ſub num. 17. cum tribus ſeqq.* Pecunias autem prouenire ex credito ſcutorum 1057. ſoluto per Alexandrum Lilium *Summ. num. 1.* & ex reſtitutione dotis Felicis alterius filiæ Criſpolti prædefunctæ pro rata ſcutorum 743. *Summ. nu. 3.* Necnon ex pretio frumenti ſcutorum 300. *vt num. 6.* ſocietatumque officiorum, & Cenſuum, *vt num. 7. 8. & 9.* mobilia verò conſiſtere in ſupellectili, ac ędium apparatu, & argento, ac ære alijſque maſſaritijs, prætereà in libris Iuris Conſultorum, grano, vinoque, & canepa, ac cęmentis ędificandi, *Summ. num. 20.*

2 Vndè eo magis videbatur † renunciatio reſcindenda ex capite lęſionis longè dimidiam excedentis, non obſtante iuramento, quia dum Vrſula propter dotem ſcut. 5000. renunciauit, adeo pinguem hæreditatem in

3 ſumma ſcutorum 13. & vltra, † lęſio hæc enormiſſima reſcindit contractum, & iuramenti vinculum ſoluit, *Butr. in cap. cum contingat, & ibi Abb. de Iureiur. Franch. in cap. in præſentia de præbend. ibique Felin. Anchar. in cap. Acceſſorium de regul. iur. in 6. Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta nu. 10. vbi Iaſ. num. 38. ff. de collat. Vaſquez controu. illuſtr. cap. 2. numer. 17. Aym. conſil. 613. num. 29. Gabr. conſ. 9. num. 3. lib. 2. Cephal. conſ. 305. num. 30. Menoch. conſ. 412. nu. 61. Neuiz. conſ. 21. nu. 5. Oſaſch. deciſ. 41. nu. 3.*

4 Maximè cum † Vrſula tempore renunciationis eſſet 14. annorum, quæ ob fragilitatem ætatis, ac ſexus. ex ſimplicitate potiùs quàm ex animi liberalitate mota pręſumitur ad renunciandum, *l. cum de indebito, §. ſin autem ff. de probat. & in l. 1. in fin. C. de eden. Soccin. Iun. conſ. 263. num. 2. lib. 2. Ruin. conſ. 60. num. 25. lib. 3. Dec. conſ. 45. num. 1. & conſ. 202. num. 5. Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 142.* Imò cenſetur ſe-

5 ducta ab eodem Patruo, in cuius domo, & gubernio remanſerat poſt mortem ipſius Patris, *Capic. deciſ. 159. num. 35. Caſtr. conſ. 174. lib. 1. Boer. conſ. 39. numer. 11. Riminald. Iun. conſil. 428. num. 24. Rota recent. part. 5. deciſ. 586. numer. 11. & 12.*

6 Non obſtante, quod † renunciatio ſit facta cum clauſula donandi illud plus, quod bona valebant, addita renunciatione lęſionis etiam in magno, & maximo exceſſu; Nam

7 talis clauſula operatur quidem, vt † renunciatio impugnari non poſſit ex capite lęſionis, quando facta fuit ex pura, & libera voluntate, & ex certa ſcientia valoris bonorum *iuxtà not. per Bart. in l. 2. num. 4. & 16. Bald. nu. 7. quæſt. 4. Salicet. nu. 11. quæſt. 7. nu. 8. Cagnol. nu. 124. C. de reſcind. vendit. Menoch. de arbit. Iud. cap. 145. num. 16.* Secus autem ex erroneo ſuppoſito mulieris minoris, prout erat Vrſula, quam

8 vires † Patrimonij ignoraſſe vltra Iuris pręſumptionem reſultat ex eo, quod conſtat rem aliter ſe habere, quàm ipſa putabat *Cagnol. in dicto lib. 2. nu. 125. & ſeqq. Menoch. vbi ſupra dicto cap. 145. in fin. Donad. de renunciat. cap. 9. num. 82. cum ſeqq.*

Pręſertim quia licet Vrſula habuerit dotem ſcutorum 5000. ea tamen dicitur conſtituta ex bonis proprijs ipſius, nam ſc. 2000. ſoluta *in contanti* fuerant à patruo retracta ex effectibus hæreditarijs Criſpolti Patris; ſcuta verò 2000. quolibet anno pro reſiduo dotis promiſſę percipi poterant ex redditibus bonorum ſtabilium; Vndè etſi, quod

9 illa † renunciauerit lęſioni in magno, & maximo exceſſu, non tamen intelligitur de lęſione in totum, *Pariſ. conſ. 20. numer. 29. lib. 1. Riminald. Iun. conſ. 312. nu. 21. & Peregr. conſ. 73. num. 27. & 28. lib. 1.*

10 Verùm Informantes pro Ioſepho † ad excludendam funditus lęſionem duo conſiderabilia eliciunt ex Teſtibus pro eodem examinatis. Primùm Prędium *della Paſciana*, non conficere ſtadia 200. ſed 150. valoris florenorum 22. non 45. pro quolibet, Prędium *della Chiona*, licet ſtadiorum 80. non tamen eſſe valoris florenorum 22. ſed 10. pro quolibet, Prædium *dell'Oliueto*, licet ſtadiorum 20. non tamen ęſtimari florenis 40. ſed 28. pro quolibet, Prædium *delle Fornace* vndecim, non 15. ſtadia conficere eſtimarique florenis 50. non 56. pro quolibet, circumdari quidem 12. ſtadijs, Prædium *della Pera*, valere dumtaxat florenis 150. non 50. pro quolibet; Prout vndecim ſtadia continere alterum Prędium *della Paſciana*, non tamen valere florenis 40. ſed 20. pro quolibet, *vt in Summ. à nu. 17. vſque ad nu. 26.*

Fatentur Prędium cum domunculis adiacentibus in vocabulo *Capo d'Acqua* fuiſſe vēditum per Ioſephum florenis 240. *Summar. num. 28.* ſed præter illud impugnant extitiſſe in hæreditate Criſpolti alia corpora nuncupata *il Bottino*, & *il Campo delle ſterpate*, ſicuti non admittunt domum in Ciuitate æſtimari pretio ſcutorum 2000. ſed 1000. prout exaduerſo articulatum fuit, *Summ. num. 27.* Augmentum verò prouenire ex melioramentis per Ioſephum ſuperadditis; Item negando tot eſſe pecunias, quæ in ſumma ſcutorum 2300. relatæ fuerunt ad debitū eiuſdem Ioſephi pro exactis; Inquiunt eſſe deducenda ex calculo ſcuta 300. quæ Vrſula contendit exacta ex frumento vendito, quia talis

exa-

exactiò non probatur, niſi vnico Teſte, & alia ſcuta 367. debere deduci ex partita ſcutorum 732. prouenientium ex reſtitutione dotis alterius filiæ Criſpolti, ex quo Ioſeph cum illa exegerit ſimul cum Alexandro altero Vrſulæ Patruo, non teneatur niſi pro rata.

Inferentes exinde bona ſtabilia Criſpolti æquare dumtaxat florenos 8098. quibus iniſtis alijs florenis 4517. exactis (compræhenſo etiam valore mobilium) ſtatum hęreditatis non eſſe adeo pinguem, vt in calculo partis, ſed conſtituere tantummodò ſc. 6507.
11 vt deducitur ex † Teſtibus quos prætenditur non ſolum eſſe numero plures, ſed melius informatos, & meliorem afferre rationem, quam afferunt alij pro Vrſula deponentes, & ideo illis magis credendum fore, prout dixit *Rota coram Mantic. deciſ. 217. num. 13. & in Ferrarien. Pecuniaris 2. Iunij 1660. coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Alterum verò deſumptum ex Teſtibus erat, quod quinque ex prædictis corporibus ſcilicet Prædium *della Paſciana*, Prædium *dell'Oliueto*, Prædium *delle Fornace*, & Prædiū *della Pera* cum domo ſita in Ciuitate proueniant ex hæreditate Ioſephi Senioris, *vt in Summ. num. 29. cum duob. ſeq.* Ex his prætendunt eſſe detrahendos florenos bis mille pro reſtitutione Dotis Scholaſticæ Vxoris, cuius hęres exiſtit Iſabella filia, quæ inſtituit hęredem Ioſephum, *vt in Summ. num. 32. 33. & 34.* Quinimò bona prædicta diuidi debeant pro medietate inter Iſabellam, & Ioannem Antonium filios dicti Ioſephi Senioris, & medietas Ioannis Antonij inter Criſpoltum, & Ioſephum fratres eius filios, & ita quod pro tribus ex quatuor partibus, ſpectent ad Ioſephum, pro vna verò ad Vrſulam ex perſona Criſpolti Patris, cuius proinde hæreditatem oſtendunt aſcendere tantum ad ſcuta 4022.

Et propterea excludi læſionem, quam ex aduerſo iactant, & vlterius quod cum Vr-
12 ſula à † Patruo competentem dotem acceperit, impugnare non valet renunciationem, quam fecit ad fauorem illius cum decreto Iudicis, interuentu Conſanguineorum, & cæteris ſolemnitatibus adhibitis, *iuxt. text. in cap. quamuis cum ibi notatis de pact. lib. 6.* nec etiā ſub prætextu læſionis enormiſſimæ, vt probat *Add. ad Buratt. deciſ. 334. num. 5. & 6. Merlin. deciſ. 274. num. 5.* & fuit dictum *in Aſculana Renunciationis 22. Maij 1651. & 1. Iulij 1652. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Præcipuè ſtante pacto, quod in euentum obitus Ioſephi Renunciatarij ſine filijs bona renunciata deuoluantur ad Alexandrum ſupra nominatum, & eius filios pro decore familiæ, & conſeruanda agnatione cum onere
13 fideicommiſſi, in qua propterea † renunciatione tanquam fauorabili eidem Vrſulæ renuncianti, & eius familię nulla poteſt conſiderari læſio, *Molin. de iuſt. & iur. diſp. 579. ſub num. 31. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 3. n. 28. Rota in Romana Renunciationis 14. Iunij 1649. coram Eminentiſs. D. Cardinali Ottbobono inter eius impreſſ. deciſ. 182. n. 24. confirmata 23. Martij 1650 coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Contendunt igitur Laudum obſtare, & ſuſtineri renunciationem, probat etiam † in dubio prȩſumendum eſſe pro iuſtitia vtriuſque, vt de Laudo probat *Menoch. de præſumpt. lib. 1. præſumpt. 76. num. 3. Rota in Bononien. Laudi 6. Iunij 1653. coram R. P. D. meo Celſo.* Et de renunciatione cum decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus, *Rota in dicta Romana Renunciationis 23. Martij 1650. coram Reuerendiſs. D. meo Decano.*

Quare propugnantibus hinc inde Teſtibus & numquam firmato ſtatu hæreditatis Criſpolti iuxtà ordinem datum, duxi iterum conſulere Dominos meos, vt inſimul reſolutionem capiant.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO. Sacræ Rotæ Decano.

Romana ſcutorum triginta millium.

Lunæ 20. Iunii 1661.

A R G V M E N T V M.

Facultas ſtante re integra à concedente limitari poteſt, an contractui donationis irreuocabili inhæreat; Donationem inter viuos non eſſe reuocabilem quomodo intelligendum; facultas per viam legati facti naturam eiuſdē reuocabilem non mutat, & in dubio de intentione donantis, ad declarationem re integra, & congruo tempore ab eo factam ſemper eſt recurrendum.

S V M M A R I V M.

1 *Facultas nuda & ſimplex facultatario nullum ius tribuit, nec dicitur eſſe in bonis eius cui tribuitur.*

2 *Facultas adeundi hereditatem antea illius aditionem in bonis facultatarij non exiſtit.*

3 *Facultas ſtante re integra antequam eadem facultatarius vſus fuerit, à concedente limitari, & ad ſummam minorem reſtringi poteſt.*

4 *Facultas licet inhæreat contractui donationis irreuocabili, naturam tamen irreuocabilem non aſſumit.*

5 *Facultas non per viam iuris, ſed per modum ſimplicis facultatis inſerta, etiam in contractu irreuocabili re integra reuocabilis remanet.*

6 *Facultas continens intereſſe eorum, qui principaliter contrahunt, tanquam in eoſdem directa irreuocabilis cenſetur.*

7 *Facultas continens intereſſe tertij non infirmatur à contractu, cui ineſt, nec irreuocabilis euadit.*

8 *Acceptatio tacita in obligatione Camerali contenta, de habente intereſſe primarium de tempore contractus non autem ſecundarium intelligitur.*

9 *Stipulatio facta fauore piæ cauſæ actus naturam non alterat, nec de reuocabili eum irreuocabilem reddit.*

10 *Donatio inter viuos non eſt reuocabilis, licet in poteſtate donatarij ſit illam non acceptare.*

11 *Facultatis omnia antequam acceptentur reſpectu donatarij dicuntur.*

12 *Fa-*

12 *Facultatis omnia in ordine ad concedentem, & ad rem ipſam nullatenus conſentur.*

13 *Seruitus eſt facultatis antequam in eſſe deducatur, Ius autem verum eſt poſtquam fuerit conſtituta.*

14 *Donatio reuocari non poteſt, quia ab initio eſt actus obligatorius, & non ſimplicem voluntatem, ſed ius continet.*

15 *Facultas ſimplex dum non eſt, niſi ſimplex potentia acquirendi, nullum omninò Ius tribuit.*

16 *Pactum reuocabile in contractu irreuocabili adeſſe non eſt inconueniens, maximè in terminis facultatis fratri in contractu adminiſtrandi, & vendendi conceſſa.*

17 *Facultas per viam legati conceſſa naturam legati reuocabilem ſemper retinet.*

18 *Diſtinctio circa facultatem nominandi à Teſtatore conceſſam non applicatur, dum exinde ad reuocabilem inferri non poteſt.*

19 *Diſtinctio de facultate nominandi fit ad cognoſcendum, an talis facultas ſit tranſitoria ad hæredes, an vero perſonalis.*

20 *Diſtinctio etiam fit vt cognoſcatur, an nominatus ab eligente an verò à Teſtatore capiat.*

21 *Pater conſentiens filio de re ſua diſponenti, an conſenſum reuocare poſſit.*

22 *Dubium quando oritur de donante an habuerit intentionem concedendi facultatem irreuocabilem, ad eiuſdem declarationem re integra, & tempore congruo factam eſt recurrendum.*

DECISIO CCCLV.

PROPOSITO hodie dubio an ſit ſtandũ
in primo, vel ſecundo loco deciſis, placuerunt
Dominis fundamenta vltimæ reſolutionis;
Quia verba, quibus vſus fuit Ioannes
Andreas, quando voluit Ioannem Mariam
eius fratrem de ſcutis 30. millibus diſ-
1 ponere poſſe † nudam, & ſimplicem facultatem
præſeferunt, quæ nullum Ius tribuit facultatario,
nec dicitur eſſe in bonis eius, cui
2 tribuitur, prout non eſt in bonis † facultas
adeundi hæreditatem ante illius aditionem
ex relatis in principio deciſionis, & tradunt
*Gratian. conſ. 35. num. 35. & ſeq. lib. 1. Vincent. de
Franc. deciſ. 101. num. 24. & ſeqq. Rot. in Mediolanen.
Bonorum 1. Iulij* 1650. *coram Reuerendiſs. D.
3 meo Celſo, §. finali.* Vndè † re integra, & antequam
Ioannes Maria tali facultate vſus
fuerit potuit à concededente limitari, & ad
ſcuta 1000. reſtringi, *Ruin. conſ. 54. num. 12. &
ſeq. lib. 2. Dec. conſ. 521. num. 12. in fin. Peregrin. de
fideic. art. 44. nu. 37. ad med.*

4 Et licet talis † facultas inhæreat contractui
donationis irreuocabili, quæ eſt ratio
Baldi in conſ. 270. lib. 2. & dicatur pro parte
Ioannis Mariæ acceptata; non inde tamen
naturam irreuocabilem aſſumpſit. Quia reſpectu
cohærentiæ tunc demum poſſet irreuocabilis
iudicari, ſi, vt in alia deciſione reſpondetur,
ibi eſſet appoſita per viam Iuris,
5 non autem quando † inſerta fuit per modũ
ſimplicis facultatis, quæ intrinſecè de ſui natura
etiam in contractu irreuocabili appoſita
re integra remanet reuocabilis, vt ſupra
*Alex. conſ. 29. nu. 17. & ſeqq. lib. 5. Dec. d. conſ. 521.
num. 12. Pariſ. conſ. 8. num. 21. & ſeqq. lib. 4.* Vel
6 quando talis † facultas contineret intereſſe
eorum, qui principaliter contrahunt, & in
eos eſſet directa, vt in caſu *Bart. dicto conſ. 270.
ſub num. 2. lib. 2.* Non autem quando reſpicit
intereſſe Tertij, & in eum directa fuit, hoc
7 enim in ſecundo † caſu non informatur à
contractu, cui ineſt, nec irreuocabilis euadit
*Bart. & alij in l. petens 27. num. 1. Cod. de pact.
Tiraquell, de retract. conuent. §. 1. gloſs. 5. num. 26.
cum concord. in §. ſiue quando.* Quo vero ad ac-
8 ceptationem † tacitã, quæ continetur in obligatione
Camerali, intelligitur de habendo
intereſſe primarium, & principale de tempore
contractus, non autem ſecundarium,
& executiuum *Rot. coram Duran. deciſ. 27. n. 12.
& ſeq.* Expreſſa autem facta fuit nomine Almæ
Domus Lauretanæ tantum, non autem
9 aliorum. Cuius quidem † ſtipulatio, non
alterat naturam actus, nec de reuocabili eum
reddit irreuocabilem, *Rot. coram Pen. dec. 1294.
nu. 7. & in Romana Collegij 13. Nouembris 1634.
coram bo. me. Pirouano, §. non obſtat.*

10 Nec aduerſantur exempla in contrarium
adducta, † de donatione inter viuos, quæ nõ
eſt reuocabilis, licet ſit in poteſtate Donatarij
illam non acceptare, & de facultate alicui
conceſſa tranſeundi per fundum, vel hauriẽdi
aquam ex puteo, quæ pariter reuocari nõ
poteſt; Quia placuit Dominis reſponſio,
11 quod † reſpectu requirentis omnia ſunt facultatis,
antequam acceptentur, & in ſpecie
reſpectu Donatarij, aut eius fauore, cuius
imponitur ſeruitus itineris, vel hauſtus aquę,
12 ſed in ordine † ad concedentem, & ad rem
ipſam, non omnia ſunt facultatis, quia Donatario
non continet ſimplicem facultatem,
13 ſed ius. Et † ſeruitus pariter eſt facultatis,
antequam in eſſe deducatur, ſed Ius verum
eſt, poſtquam conſtituta fuit *Cepol. de ſeruit.
Vrban. poſſ. cap. 2. ſub num. 10. verſ. item ſi fiat aliquod*,
ſi ſeruitus fiat per verbum facultatis,
tunc conceſſio ſonat in factum, non in Ius.
Et hinc eſt, quod † donatio reuocari non
14 poteſt, quia ab initio eſt actus obligatorius,
& continet Ius, non ſimplicem facultatem,
prout per modũ Iuris conceduntur facultates
prædictæ itineris, & hauſtus aquæ, & imponitur
fundo, vel Puteo vera ſeruitus, quæ
15 ius eſt, vt dixi, † ſimplex autem facultas nullum
Ius tribuit, nec in re, nec ad rem, ſed eſt
ſimplex potentia acquirendi, vt præter relatos
*in princ. Caſtr. in l. cum filius familias 11. n. 23.
verſ. nam hæres ff. de leg. 1. Corn. conſ. 239. num. 3.
lib. 4.*

Qua ratione tolluntur etiam alia dè mandato
ad faciẽ, aut de fideicommiſſo factis
in contractu; Quia non proinde eorum
reuocabilis naturã alteratur, vt ſupra nec
16 inconueniens eſt, † quod in contractu irreuocabili
adſit pactum reuocabile in terminis
facultatis fratri conceſſę in contractu adminiſtrandi,
& vendendi, *Alex. dicto conſ. 29.
num. 17. & ſeqq. lib. 5. Ruin. conſ. 54. num. 12. & 13.
lib. 1.* Et vlterius hæc omnia pacta reſpiciunt
intereſſe illius, cum quo principalis contra-

ctus

ctus celebratur. In præſenti autem agitur de intereſſe Tertij, cùm quo non fuit contractum, & de reuocatione facta, antequam Ioannes Maria facultate vteretur. Quod pa-
17 riter ponderandum eſt † facultas conceſſa fuit per viam legati, vt expreſſit donator, & facultatarius, atque ideo ſemper retinuit naturam reuocabilem legati, *Gomez var.reſolut. cap.12.n.4.lib.1.Surd.deciſ.127.n.9.& 10.& alijs in §. Et vlterius.*

18 Rursùs non viſa eſt Dominis applicabilis diſtinctio, quam faciunt Doctores circa facultatem nominandi, quam quis habet à Teſtatore, an ſcilicet ſit libera, & competat nomine proprio, An autem nomine Teſtatoris, & ſit limitata ad certas perſonas; Quia exinde inferri non poteſt ad reuocabilem, ſed de illa diſputant Doctores ad alios effe-
19 ctus, nempè vel † ad cognoſcendum an talis facultas ſit tranſitoria ad hæredes, an verò perſonalis, in quibus terminis poſt Cynum diſtinctionem ponit *Bart. in l. illud 19. num.2.ff.de option legat. Mollin.& Nell.relati per add.ad deciſ.25.num.49.par.3.& per Rot.dec.196. num.13.& ſeqq. par.8. recent.* Vel ad † viden-
20 dum, An nominatus capiat ab eligente, An verò ab Teſtatore, de qua *Rota in Romana dotis 15.Iunij 1534.2.Decembris 1645.& 15. Maij 1656.coram Reuerendiſſ.D.meo Decano.*

Nec denique in contrarium allegari poteſt doctrina *Bald.in l.Senium 3.num.4.Cod.qui*
21 *Teſtam. facer. poſſ.* vbi firmat † Patrem conſentientem filio diſponenti de re ſua non poſſe conſenſum reuocare; quia ibi conſenſus filio præſenti, & acceptanti fuerat præſtitus, & poſt vſum facultatis ſuperuenerat pœnitentia, quæ duo hic non concurrunt, vt ſupra, & in dictis terminis loquuntur etiā *Surd.conſ.180. Menoch.conſ.58. vterque num.25.*

Ex quibus omnibus controuerti non poteſt,
22 quin dubium ſit, An † donans habuerit intentionem concedendi facultatem irreuocabilem, & proinde ad ſubſecutam eiuſdem declarationem recurrendum eſt re integra, & tempore congruo factam, vt præter relatos in *§.finali Cod.in l.hæredes palam 21.§.ſi quid ſub num.4.ff.de teſtam. Surd.conſ.14. ſub num.12. verſ.& qua intentione cum alijs in Camerinen.Hæreditatis 24.Aprilis 1651. §.& plurimum, & in Fulginaten. Dotis 19. Aprilis 1660. coram me, §.ſecundo viſa eſt.*

Ex quibus placuit Dominis perſiſtere in ſecundo loco deciſis vtraque.

R. P. D. TAIA.

Romana Hæreditatis de Lanuuijs.

Lunæ 20. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Hæreditas ab inteſtato ad quoſnam extenditur; renunciatio abſque omni limitatione facta renunciantem ab omni ſucceſſione tam teſtamentaria, quàm inteſtata excludit; renunciatio realis vnde reſultat, & an per ſimplicem renunciationem Iuri de futuro renunciare aliquis cenſeatur?

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas ab inteſtato non exiſtentibus proximioribus cognato quanti gradus defertur.*
2 *Hæreditas ab inteſtato etiam ad decimum gradum extenditur.*
3 *Sorores profeſſæ ob validam & amplam ab ijs factam renunciationem in ingreſſu Religionis pro mortuis habentur, & non computantur.*
4 *Remittentibus actiones ſuas ad eaſdem regreſſus poſteà non datur.*
5 *Renunciatio ſtantibus verbis Inſtrumenti* tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato *vtramque ſucceſſionem comprehendit.*
6 *Renunciatio abſque vlla limitatione facta ab omni ſucceſſione eorum quorum hæreditati renunciatur, renunciantem excludit.*
7 *Renunciatio tam ex teſtamento quam ab inteſtato facta potius excludit renunciantes à ſucceſſione ab inteſtato, cum alias ex teſtamento capere non prohiberentur.*
8 *Diſtinctio inter priorem renunciationem tanquam generaliorem, & poſteriorem tanquam ſpecialem non admittitur, cum poſteriora verba prioribus ex abundanti adiecta cenſeantur.*
9 *Particula* Inſuper *eiſdem terminis retentis ſequentia præcedentibus coniungit.*
10 *Verbum* Inſuper *realem renunciationem continet.*
11 *Renunciatio quando eſt realis ſucceſſioni in totum renunciaſſe præſumitur.*
12 *Realitas renunciationis quomodo probatur.*
13 *Renunciatio ex cauſa ingreſſus Religionis & profeſſionis paupertatis reſultans renunciantem humanarum rerum iuribus eximit, vt Deo feruentius inſeruiat.*
14 *Renunciatio quando ſit propter dotem receptam, realis non immeritò cenſetur.*
15 *Renunciatio realis dicitur nō ſolùm dote, ſed etiam alio aliquo recepto.*
16 *Iuri de futuro per ſimplicem renūciationem renunciari non poteſt.*
17 *Renunciatio etiam quoad Ius futurum tenet, cum Iuramentum in ea interuenerit.*
18 *Renunciatio procurata propter fauorem agnationis, & ad effectum acquirendi libertatem diſponendi, in quantum operatur.*

DECISIO CCCLVI.

IMMISSIONEM in bonis hæreditarijs R.P.D. Lanuuij ab inteſtato defuncti, quam Bernardo de Euangeliſtis conceſſerat Iudex primæ inſtantiæ contrà Monaſterium Sanctæ Annæ dd.bonorum detentorem, hodie eidem Bernardo, Rota decreuit in gradu
1 appellationis; Quia cognato † quinti gradus, qualis ille eſt, defertur hæreditas ab inteſtato non exiſtentibus proximioribus, *Auth. poſt fratres fratrumque filios C.de legitim.hæred.& auth. de hæred.ab inteſtato §.ſi verò neque fratres,* &
2 vſque ad † 10. gradum *iuxtà gloſſ. cognatos d.*

§.ſi verò neque frater cum aliis apud Mart. ſum.
ſucceſſ.legal. par.3.quæſt.2.art.2.num.2.
Nec obſtat exiſtentia Placidæ, & Schola-
ſticæ ſororum defuncti in dicto Monaſterio
3 profeſſarum, quia ob validam, & amplam
renunciationem ab iis factam in ingreſſu
Religionis habentur pro mortuis, & non
computantur, vt inquit, Paul.Caſtren.ad §. ſi
duobus l.Planè ff.de legat.1.num.9. Altograd.conſ.
66. in fin.lib.1.& conſ.37.num.33. & ſeqq. lib.2.
Paſqual.de viribus patr. poteſt. par. 3. cap.7. nu-
mer.48. Pignatel.Forenſ.contron.5.num.4. cent.2.
& in his terminis.Rota deciſ.109. num.1. & ſeqq.
part.5. & coram Eminentiſsimo D. Card. Ottbob.
4 deciſ.50. num.40. & planè † remittentibus a-
ctiones ſuas non eſt regreſſus dandus l. quæ-
ritur 14.poſt fin.ff.de ædil.edicto
5 Et huiuſmodi † renunciatio compre-
hendit non ſolum teſtamētariam, ſed etiam
Inteſtatam ſucceſſionem, quia in Inſtrumē-
to expreſſis verbis renunciarunt Tam ex teſta-
mento, quàm ab Inteſtato &c. vt in his terminis
reſpondit Rota dec.714.ſub num.8. par.2.recent.
6 & vlterius hæc † renunciatio abſque vlla li-
mitatione facta excludit renunciantem ab
omni ſucceſſione tàm ex teſtamento, quàm
ab Inteſtato eorum quorum hæreditati re-
nunciatur, vt poſt alios concludit P.Sanchez
in Decalog.lib.7.cap.7. nu.1.ad text. ſatis apertum
7 cap.2.de pactis in 6. & † Renunciatio hæc po-
tius excludit renunciantes à ſucceſſione ab
Inteſtato, ità vt ex teſtamento capere non
prohiberentur Rota coram Ludouiſ.deciſ.85. nu-
mer.13.& 14. & ibi Adden. num.32 & in puncto
cuiuſdam ſororis Alexandræ deciſ.358.num. 3. &
deciſ.714.dicto num.8.par.2.& deciſ.160.ſub n.6.
par.3.ad l.pact.15.C.de pact.& trad. à Bart.ad l.
ſtipulatio hoc modo concepta ff.de verb. oblig. nu.4.
Surd.dec.14.num.4.
8 Neque placuit quæ† deducebatur diſtin-
ctio, Nempè quod primum dd. Sorores Pla-
cida & Scholaſtica omnia & ſingula quæcumq. Aui-
ta, Paterna, Materna, Fraterna, & Sororia, ac
alia quæcumque quouis titulo, Iure, & cauſa, ra-
tione & ſucceſſione tàm ex teſtamento, quam ab In-
teſtato renunciarunt &c. Et poſtea inſuper re-
nunciarunt etiam hæreditatibus earum fra-
trum, ità quod nullo vnquam tempore, & ex qua-
uis cauſa, & occaſione ipſis donatricibus, & dicto
earum Monaſterio in dd. earum Fratrum & quorū-
cumque hæreditatibus Ius aliquod ſit acquiſitum,
nec aliquid etiam minimum de dd.hæreditatibus ha-
bere, nec conſequi poſſint ac valeant &c. quaſi
alijs ſit illa prior renunciatio generaliter in
alij hæreditatibus, quàm hæc poſterior in
fraternis.
Quia renunciantes in primis viſæ ſunt ex-
cluſæ ex prioribus verbis expreſſis ibi fraterna
&c. Ità vt poſteriora ibi Inſuper de frater-
nis abundantiùs videantur adiecta, deinde
9 conſiderata dicta † particula Inſuper viſum
eſt ex ea coniungi ſequentia præcedentibus,
eademque venire continuatiuè addendo ad
ſuperiora & ſuperiori diſpoſitioni eiſdem
terminis retentis, vt fusè tradit Grat.diſc.191.
num.5. Barboſ.dict.146.num.4.& placuit Rot.dec.
348.num.4.par.4.rec.
10 Sed & in his † verbis Inſuper &c. viſum
eſt contineri realem renunciationem, quia
renunciarunt non hæreditates earum Fratrū
cuique, ſed hæreditatibus earum fratrum,
ità quod vllo vnquam tempore ex quauis cauſa &
occaſione &c. vt ſupra Altograd.dicto conſ.66.nu-
mer.44.verſ.motus Hodiern.conſ.7.num.35.& 36.
Paſchal.de viribus patr.poteſt.dicto cap.7.num.48.
& 57. Rot.deciſ.186.num.5.par.3.recent.& coram
Merlin.deciſ.62.num.23. & amplius d. deciſ.714.
num.6.par.2. rec. & viſum eſt perinde eſſe, ac
11 ſi † renunciaſſent ſucceſſioni, vnde Cogna-
ti, cum renunciatio ſit realis Altograd. d.conſ.
66.d.num.44.ad finem Hodiern. d.conſ.7. d.nu.35.
ad fin. Rot. coram Merlin. dicta deciſ.62. ſub dicto
num.22.
12 Quæ ſanè † Realitas certior viſa eſt ſi at-
tendātur in effectu ſubſequentia verba, Itaut
nullo vnquam tempore, & ex quauis Cauſa, & oc
caſione ipſis Donatricibus &c. Ius aliquod ſit acqui
ſitum, nec aliquid etiam minimum à dd. hæredita-
tibus habere, nec conſequi poſſint, nec valeant, ex
ſupra allegatis. Et expendantur Infraſcriptæ
Coniecturæ ſimul vnitæ quidquid ſit An
vnaquæque ſeparatim, & per ſe valeant in-
ducere Realem renunciationem, quarum
13 altera reſultat ex Cauſa † Ingreſſus Religio-
nis, & Profeſſionis Paupertatis, vt humana-
rum rerum Iuribus exempta D.O.M. feruentiori,
& quietiori Animo inſeruire valeant &c. Altograd.
dicto conſ.66. in fin.lib.1. & dicto conſ.35.num.33
& ſeqq.lib.2.Pignatell.d.Contr.5.num.4. & quod
ita fuerit iudicatum inquit Contr.8. in fin.Ma-
ſtrill.deciſ.65. num.11. Rot. dicta deciſ.109. dicto
num.1. & ſeqq. & coram Merlin.d.deciſ.62. n.13.
verſ. neque dici poteſt, & coram D.Cardinali Ot-
thob.d.deciſ.10. dicto nu.38. altera oritur ex eo,
quod hæc renunciatio intuitu Dotis facta
fuit, & quia ſe ſe ſufficienter cum ſupradicta Do-
te à Patre dotatas vocarunt &c. Vbicunque e-
14 nim † renunciatio ſit propter dotem recep-
tam, dicitur Realis, vt inquit Pignatell. dicta
contr.num.2. & 3.Cutell. de donat. Intuitu Matr.
diſcurſ. vltimo parte vltima nu.127. verſ. hic Ca-
ſus declarati conualidat, & generalius non ſo-
15 lum Dote, ſed etiam † aliquo recepto,
Peregrin. de fideicommiſſ.articulo 52.numer.74. ad
finem.
16 Nec obſtitit, quod per † ſimplicem renū-
ciationem Iuri de futuro renunciari non po-
tuerit ad trad. à Seraph. de Iuram.priuil.109.n.1
17 & ſeqq. quia cum † interuenerit Iuramentū
in ipſa renunciatione ſecus eſt, & Renuncia
tio tenet, vt proſequitur Seraph. dicto priuil.
109.num.3. & ſeqq. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 587.
num.12. Rota deciſ 292.num.15. & in eadem Cau
ſa ſub nomine repudiationis dec.320.num.2. par.6.
& ferè Collatis quatuor integris eiuſdem Cauſæ de-
ciſ.12.192.320.& 323.
18 Denique non obſtat has † renunciationes
præſumi procuratas propter fauorem Agna-
tionis, & ad effectum acquirendi libertatem
diſponendi, Ideogue tunc operari, & pro-
deſſe,

deſſe, vel quatenus renunciatarius deponat, vel quatenus durat Agnatio, nam libertas diſponendi ſolùm pertinet ad parentes, & eis ſuffragatur, qui de neceſſitate Inſtituendi filios tranſeunt in libertatem renunciantibus filijs, Et vtraque præſumptio tollitur per expreſſa, & ſpecialia conuenta, & præcipuè reali renunciatione, vt ſupra, & ex verbis *Ita quod vllo vnquam tempore etiam ex quauis Cauſa, & Occaſione ipſis Donatricibus, & dicto earum Monaſterio, de & ſuper dd. earum fratrum, & aliorum quorumcunque hareditatibus Ius aliquod ſit acquiſitum &c.*

Et ita vtraque parte Informante &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Romana Dotis.

Mercurij 22. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Hæredes Viri ob moram in ſoluendo contractam ad fructuum ſolutionẽ teneri. Vtrum & in quo caſu ad reſtitutionem dotis inexactæ teneantur; Verbum *reſiduum* an confeſſionem ſolutionis operetur; Lucrum dotale ex ſtatuto domicilij viri non autem vxoris ac loci contractus regulatur, ſtanteque de eius conuentione difficultate, hæredes ex iudiciali petitione in mora non conſtituuntur.

SVMMARIVM.

1 *Tutore teſtamentario perſonaliter, & iudicialiter interpellato pro ſolutione fructuum, hæredes ob moram contractam ex ſtatuto Vrbis ad ſeptem cum dimidio pro ſingulis centenariis tenentur.*

2 *Petitione reſtitutionis dotis nedum ſummam verè debitam, ſed & promiſſam longè excedente, hæredes pro intereſſe conſequendo in mora conſtitui non poſſunt.*

3 *Interpellatione ad normam Capitulorum, & Inſtrumenti dotalis procedente, exceſſus petitionis petenti officere non valet.*

4 *Tenor ſcripturæ relatæ non autem referentis inſpici debet, licèt aliter in referendo foret diſpoſitum.*

5 *Hæredes dotem exburſatam, non autem promiſſam & inexactam reſtituere tenentur.*

6 *Dote promiſſa ob viri negligentiam non ſoluta, hæredes viri etiam pro dote inexacta reſtituenda compelli poſſunt.*

7 *Dos à ſocero promiſſa virum à negligentia excuſat cùm ex reuerentia ſocero debita eum conuenire nullatenus teneatur.*

8 *Verbum* reſiduum *totius ſummæ debitæ ſolutionem regulariter includit.*

9 *Verbum* reſiduum *in quibus caſibus confeſſionem ſolutionis non operatur.*

10 *Verba* delli ſcudi 10. mila, che mi deue *exiſtentiam crediti in integra ſumma tunc temporis perneceſſè ſupponunt.*

11 *Socerus propter negligentiam, ac moroſitatem in ſoluendo dotem nondum contracto matrimonio, nec adhuc ceſſo ſolutionis die, exburſaſſe non præſumitur.*

12 *Diſpoſitio ſtatuti Vrbis in materia lucri dotalis, tam reſpectu dotis ſolutæ, quàm promiſſæ regulariter admittitur.*

13 *Dos à Statuto ſimpliciter recenſita vtramque ſpeciem includit.*

14 *Statutum domicilij Viri ad effectum obtinendi lucrum dotale, non autem vxoris, ac loci contractus ſeruari debet.*

15 *Lucrum, quando ad normam Regiæ pragmaticæ fuerit conuentum, ſolutio reſpectu dotis dumtaxat realiter perſolutæ debetur.*

16 *Procuratori pro contrahendis ſponſalibus ſpecialiter deputato ad effectum probandi conuentionem plurimum deferri debet.*

17 *Procuratoris declarationi, maximè inſpecta eiuſdem probitate & eximia nobilitate, in materia conuentionis fides eſt adhibenda.*

18 *Approbans omnia, & ſingula per Procuratorem promiſſa ac geſta, declarationem quoque approbaſſe videtur.*

19 *Difficultate de lucro ſtante, an ſcilicet ad normam Regiæ pragmaticæ, an verò ad normam ſtatuti Vrbis perſolueretur, hæredes ex iudiciali petitione moram contraxiſſe non cenſentur.*

20 *Mora ceſſante fructus nulli debentur.*

DECISIO CCCLVII.

COMITE Ioanne de Anguillaria præmortuo, D. Comitiſſa Iulia eiuſdem Vxor coram A.C. Iudicium inſtituit pro reſtitutione Dotis in ſumma ſcutorum 30.m. à Claudio Patre ſibi promiſſæ, nec non pro conſequutione quarti dotalis, & mandatum contra filios, ac hæredes Comitis relaxari obtinuit pro ſumma ſcut. 17500. in cuius executionem de auctoritate D. Theſaurarij ex pretio Caſtri Stabiæ eidem ſcuta 8411. perſoluta fuere; cùm verò lis penderet pro fructibus à die interpellationis decurſis, nec non lucro dotali ac reliquo dotis, quam Comitiſſa in quantitate ſcutorum 10.mil. vere perſolutam extitiſſe aſſerebat D. Dux Lateræ vti Tutor filiorum Comitis ſpecialiter à Sanctiſſimo electus, nec non D. Comitiſſa mater vnanimi conſenſu horum articulorum deciſionem in Sacræ Rotæ Auditorio compromiſerunt. Vnde per me propoſito dubio Domini reſponderunt mandatum fore relaxandum pro fructibus, ac lucro dotali, iuxtà modum inferius exprimeñ, nec nõ pro ſcutis 250. ex cauſa dotis per Virum ex actis præter ſcuta 8411. ſuperius recenſita.

Cuius reſolutionis ratio reſpectu fructuũ
1 ea potiſſimum fuit, quod contra † Tutorem teſtamentarium ſub die 6. Octobris an. 1659. perſonalis, nec non iudicialis interpellatio executa conuincitur, ex qua filij Comitis moram cenſentur contraxiſſe, itaut ab eo tempore vſque ad diem Decreti D. Theſaurarij demandantis receptionem ſolutionis ad normam Ordinis à Domino Duce producti valeant pro fructuum ſolutione cõpelli ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio

pro ſingulis centenariis iuxtà normam ab Vrbis Statuto ſancitam *lib.* 1. *cap.* 137. & in hoc Sacro Tribunali ſemper admiſſam, & ſignanter *coram Gregorio dec.* 269. *num.* 1. *& penès Ferzon. dec.* 88. *in* §. *Præterea, & in Romana Saluiani* 4. *Decembris* 1643. *in* §. *reſpectu verò ſecundi articuli coram me.*

2 Nec obſtare viſum fuit, quod † reſtitutio Dotis in ſcutis 40. mil. à Comitiſſa petita fuerit perinde ac ſi huiuſmodi inſtantia nedum ſummam verè debitam, ſed etiam promiſſam longè excedens filios in mora pro intereſſe conſequendo nequierit conſtituere ex theorica *Bart. in l. qui ſolidum* 78. *numer.* 1. *ff. de leg.* 2. *l. non poteſt* 100. *ibique Cagnol. num.* 6. *ff. de reg. Iur. Guidop. dec.* 496. *Peregr. conſ.* 61. *n.* 16. *lib.* 4. *Gratian. diſcept.* 42. *num.* 42. *Rota in Anconitana Dotis* 1. *Iulii* 1643. *in* §. *quia placuit reſponſio coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

3 Dum enim ad † normam Capitulorum, ac Inſtrumenti dotalis interpellatio proceſſit, exceſſu petitionis Comitiſſa non valet offi-
4 cere ex regula generali, quod † tenor ſcripturæ relatæ, non autem referentis inſpici debet, licèt aliter foret in referente diſpoſitum *Dec. conſ.* 63. *num.* 6. *Alex. conſ.* 9. *nu.* 19. *ad fin. lib.* 5 *Pariſ. conſ.* 7. *num.* 5. *vol.* 3. *Menoch. conſ.* 1. *num.* 95. *Surd. conſ.* 12. *num.* 50. *&* 51. *Rota coram Greg. deciſ.* 439. *num.* 1. *&* 2. *& in Vrbinaten. pecuniaria* 24. *Ianuarii præteriti in* §. *nec refert coram me.*

Hos autem fructus ad ratam dotis duntaxat conſignatæ in ſcutis ſcilicet 8661. Domi-
5 ni decreuerunt, quia † Viri hæredes dotem ſolùm exburſatam, non autem promiſſam, & inexactam tenentur reſtituere, *ad Text. in l. mania* 50. *ff. ſolut. matrim. Iaſ. in l. quæ dotis n.* 5. *verſ. tertio nota ff. eod. tit. Pariſ. conſ.* 95. *nu.* 6. *lib.* 2. *Rota in Romana reſidui dotis* 7. *Iunij anni præteriti in* §. *non obſtat in fine coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

6 Neque † viro valet vlla negligentia adſcribi in exigendo Dotis promiſſæ reſiduum, cuius virtute poſt detectam promiſſoris inexigibilitatem poſſent viri hæredes pro reſtituẽda dote etiam inexacta compelli *ad Text. in l. ſi extraneus* 34. *ff. de Iur. Dot.*

7 Siquidem † Dos Comitiſſæ Iuliæ promiſſa conuincitur à Claudio Patre, quem ex reuerentia eidem met ſocero debita vir nullatenus tenebatur conuenire, *vt in eadem l. ſi extraneus*, expreſsè diſponitur, *vt not. Boer. deciſ.* 329. *num.* 2. *Franc. dec.* 33. *num.* 5. *cum ſeqq. Altograd. conſ.* 31. *num.* 1. *& ſeqq. Rota in Romana pecuniaria* 28. *Ianuarij præteriti in* §. *quæ concluſio coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Neque valet ſolutio Dotis in ſcutis 10. m. deſumi ex litteris Comitis antequam matrimonium foret à partibus contractum ſub die videlicet 17. Nouemb. 1645. ſocero directis ſub hac verborum textura. *Non occorre mandare il reſto delli ſcudi* 1800. *mi reſta douendo per compimento delli ſcudi* 10. *mil. che mi deue per*
8 *le gioie, mobili, e denari*, licèt enim † verbum *reſiduum* regulariter totius ſummæ debitę ſolutionem præſeferat, *ad Text. in l. ſi ea pluribus* 89. *in princ. ibique gloſſ. nota in verbo reliquũ ff. de ſolut. Alex. conſ.* 216. *nu.* 4. *ad med. lib.* 7. *Berę conſ.* 47. *num.* 8. *Rota coram Caual. deciſ.* 228. *nu.* 2. *& in Bononien. pecuniaria* 20. *Februarij* 1660. *in* §. *quia coram Reuerendiſſimo D. meo Paolucc.*

Attamen dùm eiuſdem met ſummæ ſolutio ſcutorum videlicet 10. mil. diuerſis ſub modis, ac partitis in tempore matrimonii per-
9 agi debuerat, † verbum illud proinde confeſſionem ſolutionis in propoſito caſu non valet operari, ſed partitarum duntaxat computationem infert inter ipſos met Contrahentes ſancitam quoad modum ſolutionis perinde ac ſi à Comite expoſitum foret, quod dicta ſumma ſcutorũ 1800. pro ſponſæ munere inſumenda, reſiduum decem millium ſcutorum exiſteret, quæ in limine matrimonij diuerſis ſub partitis in tot mobilibus videlicet pecuniis, atque iocalibus eidem deſtinata fuerant. vt in proximis terminis *Rota reſpondit coram Card. Seraph. deciſ.* 1146. *num.* 1 *verſ. neque per ſecundum.*

10 Qui ſanè intellectus ex ſequentibus † verbis apertè deſumitur. *Delli ſcudi* 10. *mil. che mi deue* illa quidem exiſtentiam Crediti in integra ſumma tunc temporis perneceſſe ſupponunt, *vt not. Rebuff. in l. Debitor* 108. *in princ. & in verſ. debere, & in l. pecuniæ verbum* 178. §. *hoc verbum debuit, verſ. debere quis dicitur ff. de verb. oblig.* Tùm ex iudicialibus inſtantiis pro huius conſequutione reſidui à Comite ſucceſſiuè per habitis contra eundẽ
11 met † Socerum, qui propter negligentiam, ac moroſitatem in ſoluendo, vt experientia rerum magiſtra docuit, non præſumitur Dotem nondum contracto matrimonio, nec adhuc ceſſo ſolutionis die exburſaſſe, vt aduertit *Angel. conſ.* 127. *in fine Rota deciſ.* 485. *n.* 4. *&* 6. *par.* 3. *lib.* 3. *diuerſ. coram Buratt. deciſ.* 108. *num.* 10. *& deciſ.* 73. *num.* 7. *par.* 4. *tom.* 2. *rec. & in Peruſina Laudi* 23. *Ianuarij* 1619. *in* §. *Pro inuerſimilitudine verò coram bon. mem. Cardinali Fabritio Veroſpio.*

Quamcunque præterea dubitandi anſam repellit mobilium, atque iocalium conſignatio ſequuta longè poſt diem litterarum, nec non depoſitum quoque ſcutorum 425. ab Albertino in Neapolis Banco ſucceſſiuè per editum ad computum dotis ſcutorum decẽ millium, quæ omnia nullatenus Comes cõſequi poterat, ſi ſumma ſcutorum 1800. reſiduum integri debiti verè importaſſet.

Lucrum verò dotale fuit D. Comitiſſę at-
12 tributum ad † formam Statuti Vrbis *lib.* 1. *cap.* 132. cuius diſpoſitio, tàm reſpectu Dotis ſolutæ, quàm promiſſæ regulariter admittitur, vt reſpondit *Rota coram Achill. deciſ.* 13. *num.* 1. *& ſeqq. de conſtit.* vbi rationem
13 ponderat, quod ſub † dotis nomine à Statuto ſimpliciter recenſito ſpecies vtraque includitur *Gregor. deciſ.* 5. *num.* 1. *ibique Add. n.* 11. *& in Romana quarti dotalis* 23. *Iunii* 1642. *in* §. *ſed quia coram Reuerendiſſimo D. meo Decano* cũ aliis relatis *in Romana Lucri dotis* 1. *Apr.* 1650. *in* §. *ſiquidem coram R. P. D. Albergatę*, & notat *Grat. diſcept. forenſ. cap.* 666. *num.* 24. licèt cõtractus matrimonij fuerit Neapoli celebra-

tus,

14 tas, cùm † ſtatutum domicilij Viri ad hunc effectum debeat ſeruari, non autem vxoris, ac loci contractus, *ad Text. in l. exigere dotem, vbi Cagnol.num.4.ff. de Iud. Alex conſ. 100.n.13. vol.3. Ruin.conſ.59.nu.6.lib.3. Curt.Iun.conſ.129. num.5. Gratian. diſcept.609. num.24. Rota coram Seraph.deciſ.504.num.5. & penes Zacch. de obligat.Camer.deciſ.272.num.1. & deciſ.175.num.30 par.9.recent.*

Neque poterit obſtare, quod lucrum in Capitulis conuentum fuerit ad normam Re-
15 giæ † pragmaticæ ſolutionem diſponentis reſpectu Dotis duntaxat realiter perſolutæ, cùm conuentio hæc ad effugiendas pænas ab ipſamet pragmatica contrauenientibus inflictas conuincatur appoſita, vt expreſsè concludit declaratio D. Cardinalis Sabelli edita eademmet die celebrati contractus, cui vti Procu-
16 ratori † pro contrahendis ſponſalibus à Comite ſpecialiter deputato plurimum deferri debet, vt reſpondit *Rota coram Buratt.dec.775*
17 *num. 2.* † inſpecta potiſſimè probitate ipſius nec non eximia nobilitate, vt aduertit *Bart. in l. ambitioſa num.27. & 28.ff. de decret.ab Ord. fact. Ruin.conſ.175.num.15. & 16. vol.1. Soccin. ſen.conſ.27.num.4.lib. Maſcard. de probat. concluſ. 264. num. 7. Rota in Melenitana Commenda 19. Iunii 1654. in §. Collationem verò ad med. coram me*. Tùm etiam Capitulorum Textura, ex qua apertè conuincitur ſponſalia extitiſſe more Romano ibi: *In caſo di reſtitutione ſecondo l'vſo, e coſtume della Città di Roma, e con tutte le clauſule ſolite apporſi circa tal particolare nelle Capitolationi, che ſi fanno à detto vſo di Roma quali per patto eſpreſſo s'intendano, ſiano nelli preſenti Capitoli appoſti*.

18 Ratihabitio autem Comitis per † D. Cardinalem promiſſa in ipſamet declarationis ſchedula, vel neceſſaria erat inſpecto ampliſſimo mandato procuræ, cuius virtute ipſe potuit ad declarationem prædictam deuenire, vel ea optimè conſurgit, ex quo Comes approbando omnia, & ſingula promiſſa, ac geſta per Cardinalem, declarationem quoque videtur approbaſſe, vt dixit *Rota coram Buratt.dec.189.num.3.*

19 At quia non leuis aderat † difficultas An lucrum deberet ad normam Regię pragmaticæ, vel potius iuxta diſpoſitionem Statuti Vrbis D. Comitiſſæ perſolui ex iudiciali pro inde petitione hæredis Viri moram nullatenus cenſentur contraxiſſe, vt reſpondit *Rota in Anconitana Dotis 1. Iulii 1643. in §. nec obſtat, verſ. ſed hodie coram Reuerendiſſimo D. meo*
20 *Decano* qua † ceſſante nulli debentur fructus vt aduertit *Aym.conſ.87. ad finem Hond.conſ.50. num.21.lib.1. Rota coram Greg.dec.148.numer.2. ibique Add.num.4.*

Et ità vtraque.

R. P. D. PRIOLO.

Bononien. Fidei commiſſi de Monterentijs

Mercurij 22. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum an per diuiſionem paternæ ſucceſſionis inter fratres factam ſub obligatione manutentionis & euictionis remiſſum cenſeatur, & an fideicommiſſo de futuro per Procuratores ſpecialem remittendi facultatem non habentes renunciatum dicatur. Deinde quid de approbatione fratrum circa diuiſionem à Procuratoribus factam dicendum ſit, & an ſub prætextu detractionum alteri fratri competentium manutentio in bonis fideicommiſſariis euitari poſſit pulchrè & prolixè demonſtratur.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium ab hæredibus confectum, omnia in eo deſcripta Teſtatoris fuiſſe tam contra ipſos quàm ab illis cauſam habentes probat.*
2 *Bona Teſtatoris ex diuiſione, & ipſo Inſtrumento venditionis iuſtificantur.*
3 *Immiſſio concurrentibus requiſitis fideicommiſſario competit.*
4 *Diuiſio inter fratres facta ſub obligatione manutentionis & euictionis, an fideicommiſſum conditionale remiſſum inducat.*
5 *Remiſſio fideicommiſſi vt ſuſtineatur eadem clara eſſe debet, & talis quæ ex forma diuiſionis indubitata reſultet.*
6 *Renunciatio fideicommiſſi dum ex Inſtrumento diuiſionis non apparet, de eo tranſactum, aut illi renunciatum fuiſſe, dici non poteſt.*
7 *Fideicommiſſum vti per ſimplicem diuiſionem non cenſetur remiſſum, ita nec per promiſſionem euictionis & defenſionis.*
8 *Clauſula* euictionis & defenſionis *euictionem & litem ex natura & qualitate bonorum prouenientem non includunt.*
9 *Clauſula* ad habendum & pleno Iure diſponendum, *an renunciationem fideicommiſſi conditionalis inducat.*
10 *Fideicommiſſo de futuro per Procuratores renunciatum non dicitur, cùm ijdem ſpecialem remittendi facultatem non habuerint.*
11 *Procuratores metiendo voluntatem à poteſtate, fideicommiſſum quod non poterant per aliquam clauſulam remittere voluiſſe non cenſentur.*
12 *Procuratores de fideicommiſſo ſcientiam non habentes, fideicommiſſo quod ignorabant renunciare cogitaſſe non præſumuntur.*
13 *Approbatio diuiſionis per Procuratorem facta non præiudicat, niſi indiuidualis notitia iuris & facti in approbante iuſtificetur.*
14 *Dote in certo fundo conſtituta pretium ſuper alijs corporibus repeti non poteſt.*
15 *Frater alienando totum cùm tamen niſi dimidium alienare non potuerit, pretium dimidij fideicommiſſario reſtituere tenetur.*
16 *Legitima & Trebellianica ex alienationibus conſumpta quomodo dignoſcitur.*

17 *Detractio dotis, quando eadem non iuſtificatur, ex bonis fideicommiſſarijs fruſtra prætenditur.*

18 *Poſſeſſore per Iudicem anteriori ſua poſſeſſione priuato, poſſeſſio in immiſſum translata cenſetur.*

19 *Sententia priuationis contra carceratum lata, an et in quibus caſibus ſuſtineatur.*

20 *Decretum manutentionis ab A.C. per contradictam procedente non ſuffragatur, cùm Procurator partis ab ipſo Actore citatus in actis comparuerit.*

21 *Manutentio decreta non ſuſtinetur, actis prioris inſtantiæ non tranſportatis.*

DECISIO CCCLVIII.

DEFVNCTO Carolo Monterentio ſcriptis
ſibi hæredibus Iulio, & Franciſco filijs
eiſque ſine filijs decedentibus ad inuicem
ſubſtitutis nacti ſunt Iulius, & Frãciſcus ſuc-
ceſſionem paternam, & paulo poſt aditam
hæreditatem, deuenerunt ad diuiſionem bo-
norum mediantibus Procuratoribus ad hunc
effectum conſtitutis; cum autem Iulius por-
tionem ſuam penè totam diſtraxerit, & ob il-
lius prædeceſſum ſine filijs purificata fuerit
dicta ſubſtitutio reciproca, inſurrexit Franciſ-
cus frater contra tertios poſſeſſores, & vigo-
re mandati de immittendo Auditoris Gene-
ralis Bononiæ, cœpit poſſeſſionem nonnul-
lorum bonorum, quæ ab Alexandro Pelli-
cano detinebantur; Verùm quia in gradu ap-
pellationis obtinuit ipſe ab A.C. mandatum
de manutenẽdo. Dubitaui an, & cui ſit danda
manutentio, ſed DD. noluerunt capere reſo-
lutionem, niſi præuio examine boni Iuris
ſuper quo hodiè cauſa repropoſita reſponde-
rũt conſtare de bono Iure Franciſci etiam ad
effectum manutentionis.

Siquidem bonum Ius reſultat ex fideicõ-
miſſo prædicto, cuius exiſtentia non contro-
uertitur, prout etiam purificatio ad fauorem
Franciſci, & quod bona, de quibus agitur
proueniant ab hæreditate Caroli fideicom-
1 mittentis deſumitur tum ex † Inuentario cõ-
fecto ab hæredibus, quod probat hæc omnia
in eo deſcripta fuiſſe Teſtatoris, tàm contra
ipſos hæredes, quàm habentes cauſam ab il-
lis ad tradita per *Bart. Bald. & alios in l. cum ta-
le, §. Titius, ff. de cond. & dem. onſtr. & per Bald. in l.
final. §. 1. C. de iur. delib. Pariſ. conſ. 45. num. 20. li. 2
Decian. conſ. 76. num. 8. lib. 3. Rota in Viterbien. pe-
cuniaria 3. Martij 1659. coram Reuerendiſſimo Pa-
pien.*

2 Tùm etiam ex diuiſione, & ex ipſomet
Inſtrumento vẽditionis à Iulio factæ ad fauo-
rem Alexandri, vt dictum fuit *in Bonon. fidei-
commiſſi de Bologninis 4. Iulij* 1053. *coram R.P.
D. meo Celſo, & in Romana cenſus 18. Iunij 1655.
coram Rederendiſſ. D. meo Cerro Decano.*

3 Quibus † concurrentibus fideicommiſ-
ſario competit immiſſio ex remedio *l. final. C.
de edict. D. Adr. tollen.* vel vtilis Saluiani Inter-
dicti *Gabr. conſ. 46. num. 20. lib. 1. Peregr. de fidei-
com. art. 48. num. 55. & Rota dec. 111. & 237. vtro-
bique num. 1. par. 1. rec. ac in alijs.*

4 Nec ex eo quod inter Iulium, & Fran-
ciſcum facta fuerit diuiſio eademque bona
obtinuerint in portionem Iulij cum clauſula
ad habendum, & pleno iure diſponendi ſub obli-
gatione manutentionis, & euictionis, cenſe-
tur tale fideicommiſſum conditionale remiſ-
ſum; licet enim diuidentes poſſint illud ſibi
inuicem remittere tamen ad hunc effectum
5 remiſſio † debet eſſe clara, & expreſſa, vel
quę indubitata reſultat ex forma diuiſionis
ad *Text. in l. cum Pater, §. hæreditatem, ff. de leg. 2.
Bart. in l. qui Romæ, §. duo fratres num. 11. & 12.
ff. de verb. oblig. ibique Ripa num. 38. & 39. Bald.
conſ. 307. num. 1. lib. 4. rec. conſ. 405. nu. 17. Roman.
conſ. 403. num. 1. Alex. conſ. 208. nu. 4. lib. 6. Oſaſch.
dec. 112. num. 14. & Rota dec. 66. num. 2. par. 3. re-
centior.*

6 Vnde cum in † Inſtrumento diuiſionis
nulla fuerit expreſſa mentio renunciationis
fideicommiſſi, minuſuè deprehendatur ex
vi verborum non poteſt dici de eo fuiſſe ali-
quo modo tranſactum, aut illi renunciatum
vt notant communiter *DD. in d. l. qui Romæ, §.
duo fratres. ff. de verb. oblig. & præcæteris Caſtr. ſub
num. 6. verſ. tunc autem videretur remiſſum Corn.
conſ. 102. lib. 4. per tot. Grat. conſ. 17. num. 44. lib. 1.
Capra conſ. 89. num. 17. Boer. dec. 147. num. 11. Ga-
br. com. opin. l. 4. de fideicom. concluſ. 1. n. 10.*

Quæ concluſio procedit non obſtante pro-
7 miſſione † euictionis, & defenſionis, quia
ſicuti per ſimplicem diuiſionem non cenſe-
tur fideicommiſſum remiſſum, ita nec per
promiſſionem euictionis, & defenſionis, cũ
8 huiuſmodi † clauſulæ referantur quidem ad
executionem, & obſeruãtiam diuiſionis pro
facto ipſorum diuidentium, ſed non inclu-
dant euictionem, & litem prouenientem ex
natura, & qualitate bonorum, vt probat
*Alex. in dicto §. duo fratres ſub num. 30. verſ. Præ-
terea ibique Fuſar. nu. 33. Ripa num. 45. ff. de verb.
oblig. Peregr. de fideicom. art. 12. num. 69. Menoch. de
præſumpt. præſumpt. 115. n. 12. & dixit Rota apud
Buratt. dec. 89. num. 8. & ſeqq. & in Romana fidei-
commiſſ. de Maximis 11. Ianuarij 1649. coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano.*

9 Clauſula vero † *ad haben, & pleno iure diſ-
ponendum* nõ videtur vrgere; nam eſto quod
ex facultate alienandi à partibus ipſis illius
vigore ad inuicem attributa, videatur indu-
cta renunciatio fideicommiſſi conditionalis,
in quibus terminis procedunt auctoritates
in contrarium adductæ; ſecus tamen eſt vbi,
10 prout hic, diuiſio facta fuit à † Procuratori-
bus non habentibus ſpecialem facultatem
remittendi fideicommiſſum, ſed ſimpliciter
ad diuidẽ, & acceptã partem diuiſam; tũc
enim per talem diuiſionem quibuſcumque
clauſulis concepta ſit non dicitur renuncia-
tum fideicommiſſo de futuro, vt declarat
*Soccin. Sen. conſ. 251. ſub nu. 19. verſ. ex quibus pa-
tet ſolutio lib. 2. Alex. d. conſ. 208. num. 5. & 6. lib. 6.
Oddus conſ. 49. num. 8. & reſpondit Rota coram Bu-
ratt. d. dec. 89. ſub num. 16. & in dicta Romana fi-
deicomm. de Maximis 11. Ianuarij 1649. coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano, §. quæ fortius.*

1 Nam quemadmodum † Procuratores iſti
nõ potuiſſent ex defectu facultatis per pactũ
ſpe-

ſpeciale remittere inter fratres fideicommiſ-ſum, ità metiendo voluntatem à poteſtate, nec cenſetur per clauſulam illam voluiſſe id quod non poterant iuxta deducta per *Ripam in d.§.duo fratres num.80.Roman.d.conſ.403. n.5. Soccin.d. conſ.281.num.19.Mandell.Alb. conſ.29. num.16.* Quinimo non ſolum non habebant facultatẽ huiuſmodi, ſed nec minus ſcientiā fideicommiſſi cum de eo nec in mandatis aliqua mentio præceſſerit, nec in ipſo Inſtru-
12 mento diuiſionis habita fuerit, vnde † nullo modo cenſentur cogitaſſe renunciare fideicommiſſo,quod ignorabant,vt benè deducit idem *Roman. d.conſ.403. ſub num.6. & Oddus d. conſ.49.ſub num.9.*

Approbatio diuiſionis per ſubſequutam poſſeſſionem fratrum portionis diuiſæ,non releuat,quia reſtricta cenſetur ad ea,quæ valde fuerunt ab eorum procuratoribus; non autem extenditur ad renſiciationẽ fideicom-
13 miſſi, pro qua deficiebat facultas.† Illa enim non præiudicat, niſi indiuidualis notitia Iuris, & facti in approbāte iuſtificetur ex adductis per *Adden. ad ſan.mem.Greg.dec. 209.num.8.* & ità huic obiecto reſponderunt *Soccin. dicto conſ.251.num.21.Mandell.Alb.d.conſ.29.num 16. Oddus d.conſ.49.num.10. Rota d.89.num.17.apud Buratt. & in ſupracitata Romana fideicommiſſi de Maximis coram Reuerendiſſimo D.meo Decano, §. ratificatio enim.*

Nec prædicta euitantur ſub prætextu detractionum, & perſona Iulij competentium
14 etenim reſpectu † dotis maternæ corruit prætenſio, dùm illa conſiſtit in prædio Bubani, & Gazanigi, quæ fuerunt tradita pro fundo dotali; adeòut eadem reſtitui debeant, nec pretium repeti poſſit ſuper alijs corporibus,*l.fin.C.de pact.dotal. Barboſ. in l.ſi æſtimatis 51.num.15.ff ſolut.matrim. Rota apud Caual.deciſ. 574.num.2.coram Merlin. deciſ.792. num.1. & in Romana fideicom. de Donatis 7.Iunij 1660. coram Reuerendiſſ.D.meo Cerro Decano.*

Quoad legitimam, & Trebellianicam ceſſat obiectum, ex quo Iulius ante alienatio-
15 nem controuerſam diſtraxit mobilia valoris libr.12. Cùm tamen pro dimidia dumtaxat alienare potuiſſet, ideoque pro alia dimidia libr.6000. tenetur præiudicium reſtituere fideicommiſſario,vel in ſuas detractiones imputare *Hond.conſ.59.num.14.lib.2.Merl. de legit.lib.2.tit.2.qu.6.num.9.*Et ex prædio Anzolæ tornaturarum 140.alienauit tornaturas 56. ex quibus alienationibus etiam pro reli-
16 quis tornaturis 14. deficientibus † legitima, & Trebellianica, quæ ſemis erat, fuit abundè conſumpta, cum primæ alienationes cedant in detractiones debitas;vltimæ vero retractentur ad *Text.l.Marcellus, §. res,quæ, ff. ad Trebell. Rota in recent.dec.339.cum alijs per Add. ad ſa.me.Greg.dec.580.num.8. & in d. Romana fideicom.de Donatis,§.De ſua tamen.*

17 Prætenſio verò† detractionis dotis Iacobę vxoris eiuſdem Iulij à qua cauſam habet idem Alexander tollitur, ex quo de ea nulla datur Iuſtificatio, & ideò fruſtra prætenditur illam extrahi ex bonis fideicommiſſarijs in vim *Auth.res quæ C.com. delegat.*

Conſtito itaque de bono Iure Franciſci dixerunt DD. eidem dandum eſſe mandatū de manutenẽ,quia docet de ſua poſſeſſione per Inſtrumentum apprehenſionis illius vigore ſententiæ, & mandati Auditoris Generalis Bononiæ, quo ſtante Alexander om-
18 nem poſſeſſionem amiſit, cum † Iudex priuet poſſeſſorem ſua anteriori poſſeſſione, illamque transferat in immiſſum *l.iuſtè poſſidet ff.de acquir.poſſeſſ. Angel. in l.clam poſſidere, §. qui ad nundinas num.2.In fin.vbi Iaſ.num.20.ff ad eadem Rota dec.305.num.1.p.6. recent. & in Vercellen.manutentionis 28.Iunij 1655. coram bon.mem. Bichio.*

15 Non obſtat quòd † ſententia lata fuerit Alexādro tunc in carceribus detento,& propterea nulla ſit tanquam lata contra carceratum,quia cùm bononiæ non deficiat copia Patronorum cauſarum, Imò Alexander ſpatio vnius anni, & vltra comparuit per procuratorem, à quo ſemper cauſa defenſa fuit, tenebatur tunc etiam procuratorem mittere, qui cauſam defenderet, atque ideò proceſſus rectè ſuſtinetur iuxta *Theor. Bart. in l.is qui reus num.14.ff de publ.Iudic. Vanz. de nullit.ex defectu iuriſd.& vnde,ac quib.mod.num.161. verſ.ſi quis Pariſ.conſ.102.num.5.lib.4. Farinacc. de Inquiſ.q.11.num.54.verſ.Contrarium.*

Data autem validitate,ac Iuſtitia ſententiæ prædictæ, non ſuffragatur eidem ſubſequēs
20 decretum † manutentionis reportatum ab A.C. quod vlterius nullum eſt; Tum quia proceſſum fuit per contradictas licet in actis comparuerit Procurator Franciſci citatus ab eodem Alexandro, quod nequaquam fieri potuit, vt probat *Grat.diſcept.forenſ.c.686.n.19 & 27. Rota coram Buratt.dec.409.num.12. ibique*
21 *Add.& dec.193.num.7. par.8. rec.* Tùm ex quo manutentio decreta fuit non tranſportatis actis procuratoris Inſtantiæ,vt omninò opus erat *Rota deciſ.134.num.8.& 264. num.12. apud eundem Buratt.* & in ſpecie apud *Poſth. de manut.dec.62.la ſeconda num.3.*

Et ita vtraque parte informante deciſum fuit.

R. P. D. BOVRLEMONT

Ferrarien prætenſi Fideicommiſſi.

Mercurij 22.Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Deſcendentia vt probetur, quales enunciatiuæ requirantur; Tranſactionis bona fide celebratę vtilitas in litigioſis fideicommiſſis laudatur; deinde de eiuſdem effectibus,& vnde cognoſcendum ſit bona fide trāſactum fuiſſe,pulcherrimè tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiuæ quando ſunt moderne, ad probandam deſcendentiam nihil inſeruiunt.*

2 *Enunciatiuis niſi pluribus ac antiquis, & à perſonis non ſuſpectis emanatis, in probatione deſcendentiæ nihil defertur.*

3 Bona

3 *Bona per tranſactionem bona fide celebratam poſ-
ſeſſa adimi non poſſunt, niſi per tres conformes
tranſactio prius infirmetur.*

4 *Diſcordia in litigioſis fideicommiſſis ſæpè germi-
nantes per tranſactionem extinguuntur.*

5 *Alienatio bona fide facta à perſonis quibus aliàs
interdicitur vigore tranſactionis ſuſtinetur.*

6 *Tranſactio bona fide procurata quoſcunque ſucceſ-
ſores ligat, etiamſi à tranſigentibus cauſam, &
titulum non habeant.*

7 *Tranſactionis bona fides vnde eluceſcit.*

8 *Regula quod tranſactio in præiudicium vocatorum
fieri non poſſit quomodo procedit.*

6 *Iura fideicommiſſaria clara dicuntur quando Vi-
ctoria deciſionum & ſententiarum immutabilis
exiſtit.*

10 *Duplicitas æquiuoca fideicommiſſi fruſtra applica-
tur, dum pluralitas ante tranſactionem deficit.*

11 *Obiectio de tranſactione non facta inſubſiſtens di-
gnoſcitur, quando contrarium ex ipſa lectura ap-
paret.*

DECISIO CCCLIX.

RELIQVIAS inueteratæ litis ſuper varijs fi-
deicommiſſis in familia Eſtenſi Taſſona
inſtitutis in concordia mutua, & bona fide
inter Comitem Iulium Cæſarem, & Belli-
ſarium ex vna & Claudiam & Beatricem de
Taſſonis ex altera anno 1653. inita ſepultas,
Comiti Ferranti Taſſono hodie volenti ſuſ-
citare, atquè præcipuè vigore fideicommiſſi
Herculis Taſſoni Patriarchæ Conſtantino-
politani Immiſſionem in Villam Curli nun-
cupat. petenti negatiuè à DD. reſponſum
fuit.

Iuſta quidem hæc reſolutio DD. eſt viſa
ex non ſufficienter probata & per gradus di-
ſtinctos Comitis Ferrantis à Iulio Cæſare
1 Taſſono deſcendētia, quia † duæ enunciatiuę
ad id probañ adductæ cùm ſint modernæ, ni-
hil inſeruiunt ad probañ deſcenuentiam, vt
2 optimè *Coccin. dec. 105. num. 11.* nec † aliquid
defertur ſimilibus enunciatiuis, niſi pluribus
ac antiquiſſimis, & à perſonis non ſuſpectis
emanañ, *Rota dec. 120. num. 6. par. 4. & dec. 180.
num. 3. par. 2. & dec. 261. num. 7. par. 6. in rec. & in
d. dec. 105. coram Coccino num. 8.*

Sed iuſtior in eo per DD. fuit habita reſo-
3 lutio, quod † bona poſſeſſa in vim dictæ trā-
ſactionis bona fide celebratæ per *remedium
l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* adimi non poſſunt
niſi prius tranſactio per tres conformes deci-
ſa fuerit, & confirmata, *Rota coram Caual.
dec. 550. num. 715. par. 2. & dec. 86. num. 9. par. 6.
recent. cum aliis per Mantic. de tacit. & ambig. lib.
26. tit. 9. num. 47.*

Iuſtiſſima tandem comperta, & incontro-
uertibili fundamento innixa, attento, quod
4 illa diſcordiarum ſemina † in litigioſis fidei-
commiſſis ſæpè germinantia extincta fue-
rint per dictam tranſactionem, quæ de Iure
potioribus eſt dotata priuilegijs, vt eius vi-
5 gore ſuſtineatur † alienatio bona fide facta à
perſonis, quibus alio modo interdicebatur,
l. Præſes C. de tranſact. Peregr. de fideicom. art. 52.
6 *num. 88.* quod † bona fide procurata afficit
& ligat nedùm contrahentes, ſed etiam quoſ-
cunque ſucceſſores quamuis à tranſigenti-
bus titulum, & cauſam non habeant, *Mantic.
de tacit. lib. 26. tit. 4. num. 20. Rota in Romana fidei-
com. de Pariſanis 27. Iunij 1657. coram R. P. D. m.
Celſo, & in Bononien. prædij 21. Iunii 1660. coram
R. P. D. meo Priolo, & in Romana ſucceſſionis de
Comitibus 26. Iunij 1647. & 26. Iunij 1648. §.
firmato coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

Neque claudicat in hac † tranſactione
bona fides, vt exaduerſo ſupponitur, quia
pleniſſimè eluceſcit ex præexiſtenti lite, diu-
turnaque Iurium hinc inde prætenſorum cō-
teſtatione, & ex dubio Iudicij euentu, *Surd.
conſ. 45. num. 27. Gratian. diſcept. forenſ. 861. num. 1.
Rota coram Merlin. dec. 183. num. 4. & coram Ot-
thobono dec. 198. num. 12.* cuius bonæ fidei puri-
tas, & innocentia quãuis acuſetur ex duplici
ſuppoſito. Primo, quod tranſactio, non po-
tuerit fieri in præiudicium vocatorum, ſe-
cundum quod Iura fideicommiſſaria erant
clara, vtpotè iam deciſa *coram ſan. mem. Inno-
cent. X.* & ſententijs Rotalibus confirmata
contra Claudiam, & Beatricem de Taſſonis
non tamen ex ijs reſolutio immutari va-
luit.

8 Nam ad primum † reſponſum fuit ſecū-
dum diſtinctionem iam à Rota approbatam
videlicet quando agitur de præiudicio ſuc-
ceſſorum, qui tempore, quo ſuper re tran-
ſigitur, nullū in ea Ius habent, & adhuc ſub
Fati ſecreto lātet in aliquando Ius habebūt,
eo caſu, per tranſactionem ijs præiudicari
poteſt, *Peregr. de fideicom. art. 52. num. 38.* Secùs
autem ſi reperiatur aliquis habens Ius in
re, quique interuenire poſſet in tranſactione
eo inconſulto facta, egregiè *Spada conſ. 311.
num. 2. lib. 2. Rota in Peruſina pecuniaria 23. Maij
1622. coram Remboldo impreſſa poſt dictum conſil.
Spada.*

9 Secundum tollitur vnico verbo † videli-
cet cùm non ſit immutabilis aliquarum de-
ciſionum, & ſententiarum Victoria, cumq;
multis modis vrgētibus reſolutiones eo vſ-
que datæ mordicus impugnarentur, & attē-
to quod lis durabāt in petitorio potuerunt
adhuc litigantes ad concordiam deuenire,
Rota in d. Bononien. prædij coram R. P. D. meo Priolo.

10 Minùs vrgere viſa eſt † oppoſita reflexio
de æquiuoca duplicitate fideicommiſſi Pa-
triarchæ Conſtantinopolitani, particularis
nempè facti de medietate Villæ Curli, & v-
niuerſalis de alijs ſtabilibus, quia defecerat
ante tranſactionem præſuppoſita fideicom-
miſſi pluralitas, quin imò vtrumque fidei-
commiſſum in vnam perſonam deuenieñ
coaluerat, & ſecundum Teſtatoris diſpoſi-
tionem vnico fideicommiſſo remanſit affe-
ctum, in cuius, & aliorum fideicommiſſario-
rū vniuerſis bonis cum prætenderētur mul-
tæ detractiones & medietas Villæ Curli, ſem-
per remanſiſſet libere; vndè benè potuit in
diuiſione ſortis de omnibus bonis factis tota
Villa Curli Claudiæ, & Beatrici de Taſſo-
nis per tranſactionem aſſignari ad cuitañ in-

com-

commodam diuiſionem etiam ſi adhuc extitiſſet fideicommiſſum particulare, *Rota dec. 771. per tot par. 1. diuerſ.* aliis bonis liberis alioquin in ſeparatione Claudiæ, & beatrici obuenire debebant in locum fideicommiſſariæ medietatis pro rata ſuffectis.

11 Quod demùm † obiicitur tranſactionẽ nõ fuiſſe factam ſuper fideicommiſſo Patriarchę inſubſiſtens dignoſcitur ex lectura eiuſdem tranſanctionis, ex qua pariter conſtat bona libera Marchionis Herculis, eiuſque actorum fuiſſe abſorta à debitis, & iuribus fabricæ, quapropter nihil eſt, quod ſuper iis Capitibus excitetur.

Et ità denegandam eſſe immiſſionem vtraque parte informante deciſum.

R. P. D. TAIA.

Romana Teſtamenti.

Mercurij 22. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum nuncupatiuum vt validũ dicatur quid requiritur: identitate, quæ in dubio caueri debet non probata Teſtamentum nõ valet, ad eius validitatem ſuffragari comparationem literarum, cùm ex ea ſola niſi interueniant alia requiſita, certitudo ſcripturę haberi non poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita prælationem, & ſchedulam Notario conſignatam, in qua Teſtator dixit adeſſe hæredis inſtitutionem, & vltimam ſuam voluntatem, validum omninò cenſetur.*

2 *Cautela, quod Teſtator in actu conſignationis ſchedulæ, Teſtibus, & Notario formaliter exponat hæredem in ea eſſe inſtitutum, ad validitatem Teſtamenti non eſt neceſſaria.*

3 *Teſtamentum, vt validum dicatur, ſufficit Teſtatorem dixiſſe illud ſuum eſſe, cùm in his verbis hæredis inſtitutio, ſine qua Teſtamentum eſſe non poteſt comprehendatur.*

4 *In teſtamento nuncupatiuo ſi relinquitur, quod à teſtibus audiri debet, ſatis eſt ſi ab iiſdem implicitè audiatur.*

5 *Teſtatore teſtibus præſentibus ſuum eſſe teſtamentum dicente, alij teſtes in contrarium validitati teſtamenti non præiudicant.*

6 *Formula* quem hæredem codicillis fecero, aut ſcripſero, *quomodo intelligenda.*

7 *Identitas Teſtamenti cum de certitudine ſcripturæ dubitatio reſtet, omni iure, & modo caueri debet.*

8 *Teſtamentum non ſcriptum, & ſigillatum à teſtibus in præſentia teſtatricis non valet.*

9 *Comparatio ſola, ac ſimplex literarum certitudinem ſcriptura, niſi interueniant requiſita non inducit.*

10 *Teſtatrix licet ſcripſerit ſcripturam controuerſam, cum tamen non appareat eandem fuiſſe quæ Notario coram teſtibus teſtamentarijs tradita fuit, identitas, prout requiritur, probata non cenſetur.*

11 *Identitas ob contrarietatem teſtium, & alias præſumptiones quæ referuntur excluditur.*

DECISIO CCCLX.

NON conſtare de validitate Teſtamenti, Catherinæ DD. reſponderunt, quia
1 validum quidem eſt † Teſtamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita prælationẽ ac ſchedulam Notario conſignatam, in qua Teſtator dixerit adeſſe hæredis inſtitutionem, & ſuam vltimam voluntatem, de qua rogatur Notarius coram ſeptem teſtibus, *Rota coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbobono deciſ. 181. num. 5. & ſeq. & coram Duran. deciſ. 180. n. 2. verſ. non obſtat, & deciſ. 136. num. 1. & ſeq. par. 9. cum alijs diſtinctè, & clarè apud bo. me. D. Ferentillum ad Burat. deciſ. 475. n. 21. verſ. tertius caſus.*
2 Nec eſt † neceſſaria cautela, quam ponit *Cyriac. controu. 444. num. 95. verſ. ſecundo principaliter, & ſequentibus Couar. ad c. cum tibi de teſtamen. num 5. verſ. cui addo,* videlicet quod Teſtator in actu cõſignationis illius ſchedulę formaliter exponat Teſtibus, & Notario hæredem in ea fuiſſe inſtitutum, cum † ſatis ſit ſi
3 dicat Teſtator illud eſſe ſuum Teſtamentũ, cum in his verbis hæredis inſtitutio, ſine qua teſtamentum eſſe non poteſt comprehendatur, inquit *Rota in Senogallien. Succeſſionis 29. Ianuarij 1652. §. nec eſt neceſſarium coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado cum alleg. & præcipuè Martinez examin. 58. num. 12. verſ. ſecundo poteſt, & num. 13. & Senen. deciſ. 97. num. 24. verſic. non denique, & num. 25. cum alijs apud D. Ferentill. ad dictam deciſ. 475. d. num. 21.* in omnibus caſibus explicatis; Et planè ex ratione communi,
4 quod etiamſi quod in † Teſtamẽto nuncupatiuo relinquitur debet à teſtibus audiri, ſufficit ſi audiatur à Teſtibus implicitè, inquit *Bart. ad l. ſi ita ſcripſero ff. de condit. & demonſtrat. verſ. ſatis enim cum alijs,* & videtur *text. in l. hac conſultiſſima 21. in principio C. de teſtamen.* ibi:
5 *Teſtibus † præſentibus Teſtator ſuum eſſe teſtamentum dixerit, non obſtantibus proindè alijs teſtibus, l. aſſ. 77. ff. de hæred. inſtit. l. 10. ff. de condit. inſtit.* in
6 alia † formula. *Quem hæredem Codicillis fecero, ſi Codicillis ſuum hæredem ſcripſero, cuius nomen Codicillis ſcripſero,* qui proponunt aliam formulam, non ad eam reſtringunt, & eo minus quid ea formula eſt ad reducendum ſimplicem nominationem in codicillis ad inſtitutionem in Teſtamento, hæc autem eſt de Teſtamento vno, & eodem, & implicita inſtitutione quoad expreſſionem.
7 Tota enim difficultas fuit in † identitate, quæ dubitatio ceſſare ſolet, & caueri debet, vt monuit *Clar. d. quæſt. 4. d. num. 3. verſ. conſulto tamen. Rota coram Eminentiſſ. Card. Ottbobono d. deciſ. 181. num. 9. & coram Duran. d. deciſ. 180. numer. 2. verſ. non obſtat, & dicta deciſ. 136. numer. 13 & 14. par. 9. cum alijs apud D. Ferentill. ad dictam deciſ. 475. num. 4.* Cum autem Notarius ſcripſerit ſibi coram Teſtibus à Teſtatrice mandatum, vt folium ſigillaret, & eius ipſius Teſtatoris ſigillo ſigillaſſe coram iiſdem Teſtibus, & poſtea reconſignaſſe Teſtatrici, & ipſam denuò ſibi Notario conſigaſſe affirmantem

tem eſſe ſuum vltimum Teſtamentum,&c.
Cumq; xclarius Teſtes conueniant de receſſu Notarij in aliam manſionem ad ſigillãdum, & inſcribendum, ſed non conueniant interuentu omnium teſtium, neq; teſtamentum, iam ignoratum à teſtibus ipſis ſubſcriptum, & ſubſignatum fuerit, itaut ſuſtineatur in ſola ſimplici Notarij fide viſum eſt defectum fuiſſe in eo præcipuè præ-
8 ter alia, quod † Teſtamentum non fuit ſcriptum, & ſigillatum à Teſtibus in præſentia Teſtatricis, ſed extra Cameram vbi iacebat teſtatrix, vt deponunt Teſtes, quo caſu non valet Teſtamentum *d.l. conſultiſſima, & ad literam, Afflict.deciſ.143.num.3.verſ.quarto dictum teſtamentum Hodier.forenſ.contr.19.num.24.verſ. quarto quia lib.1.*

Nec multum (ne dicam aliquid) viſum
9 eſt tribui comparitioni literarum, quia † ex ſola ſimplici comparatione nõ habetur certitudo ſcripturæ niſi interueniant requiſita, de quibus per Doctores in puncto apud *Gratian.diſcept.973. num.49.& ſeq.* qui & ſeuerius inuehitur contra huiuſmodi teſtamenta.

Et eò minus, quod ſimplex ſubſcriptio nominis eſt, eaque deſcripta à Notario recognita à Teſtatrice dicente, *Teſtamentum, vt apparet ab ipſamet ſua propria manu, non recte, vt conſiderabat ſubſcriptum propter infirmitatem, & manus imbecillitatem,&c.*

Et DD.placuit maximè quia poſſibile eſt,
10 quod Teſtatrix antea ſcripſiſſet ſcripturam, de qua agitur, quod tamen non facit, vt ſit illa eadem, que fuit tradita Notario coram teſtibus teſtamentarijs, & ſic non eſt probata identitas, prout requiritur, inquit in puncto *Gratian d.diſcept.973.num.54. verſ. maxime quia; & num.55.*

Addebant DD. alia etiam quoad Teſtes varios, contrarioſque inter ſe, & ſibi ipſis examinatos primum ad perpetuam rei memoriam, & legitimè reexaminatos etiam de loquuta, & non loquuta teſtatrice, & de teſtatrice ipſa muliere infirma, quin etiam moribunda, & de ſollicita nimium cura Parochi vltra officium ſuum de bono animæ ad bonum fortunæ,& de Teſtamento,& Inſtitutione remoti cognati inueriſimiliter prælati proprio fratri:

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ariminẽ Bonorum.

Mercurij 22. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Renunciatio per mulierem minorem facta, an nõ adhibitis ſolemnitatibus filio obſtet quin in bona emphiteutica immittatur? ſtatutum particulare de certis ſolemnitatibus in contractu minorum adhibendis,quomodo procedit. Iudicis præſentia an,& in quibus caſibus vim inſinuationis habeat, & an ceſſante dolo à læſione renunciatio ſine ſolemnitatibus ſuſtineatur?

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio à Matre facta ſtante eiuſdem nullitate filio non obeſt, quin in poſſeſſionem bonorum emphyteoticorum immittatur.*
2 *Renunciatio non adhibitis ſolemnitatibus etiamſi Iuramento roborata fuerit, inualida cenſetur.*
3 *Conſtitutio Marchia ad effectum validandi renunciationem, concurſum inſinuationis, & Iuramenti exigit.*
Maximè in terminis renunciationis per mulierem minorem factæ. ibid.
4 *Inſinuatione an opus ſit, quando ius in bonis renunciatis non competit.*
5 *Solemnitates ex Conſtitutione Marchiæ in concurſu minorum in renunciatione Iurium ſunt adhibendæ.*
6 *Renunciatio à maiore facta ſtatuto inſinuationem requirenti non ſubiacet.*
7 *Statutũ particulare quando requirit certas ſolemnitates in contractu minorum, pro eius validitate illas ſeruari ſufficit.*
8 *Statutum quando ſolemnitates in ipſo contractu requirit, eas, quæ ſolent poſt illius ſtipulationem adhiberi non comprehendit.*
9 *Iudicis præſentia ſolemnitates ſupplet.*
10 *Iudicis præſentia de iure communi vim inſinuationis habet.*
11 *Inſinuatio quando requiritur pro ſolemnitate, decretum Iudicis eam ſupplere nequit.*
12 *Inſinuationi ſatisfactum non dicitur, quando Iudex ob aliam cauſam, quàm ob inſinuationem aditus fuit.*
13 *Conſtitutio quando annullat contractus ſolemnitatibus requiſitis carentes, in poteſtate partium non eſt illas prætermittere, aut æquipollens ſatisfacere.*
14 *Renunciatio ſine ſolemnitatibus, an ſuſtineatur, quando læſio, & dolus ceſſat.*
15 *Diſpoſitio Patris quando aliquid expreſsè mandat, ſolemnitates non ſunt ſeruandæ.*
16 *Secus quando diſpoſitio non eſt præciſa, & plus in contractu, & renunciatione continetur.*

DECISIO CCCLXI.

FVIT ſub die 24. Maij 1660. in hac cauſa reſolutum Eq. Philippo Bonadradæ petenti immiſſionem in bonis Emphyteuticis, de quibus agitur obſtare renunciationem ab Eleonora eius Matre, tunc in 16.ætatis anno conſtituta, ſuo, & filiorum nomine factam, aduerſus quam renũciationem conceſſa noua audientia, placuit Dominis ab ea recede-
1 re ex capite † nullitatis dictæ renunciationis ſuper qua pro eo informantes hodie inſiſtebant, qua poſita non poteſt dicto Equiti obeſſe,quinin in poſſeſſionem dictorum bonorum immittatur *ex remed. l. final. C. de edict. D.Adr.toll.* in bonis emphyteuticis etiam locum habente *ad text.in cap.1.§.inter filiam verſic.defuncto ſi de feud.fuer.contr.int.Dom.& Agnat. Rolan.à Vall.conſ.1.nu.51.cum ſeq.lib.1.Rota dec.415.num.1.& 2.par.4.tom.2.& dec.204. num. 9. par.7. recent. & in Ariminen. emphyteuſis 6. Iunij 1659.in princ.coram me.*
2 Nullitas reſultat ex eo quia dicta renun-

ciatio facta à dicta Eleonora, tunc ætatis an-
norum 16. caret ſolemnitatibus in contractu
minorum neceſſariis, nempè interuentu pro-
ximiorum, & inſinuatione, quarum defectus
illam inualidam reddit, quamuis iuramento
roboratam, vt diſponitur *in Conſtitutione Mar-*
3 *chiæ lib. 5. cap. 25.* quæ concurſum † inſinua-
tionis, & iuramenti exigit *Dec. conſ. 532. nu. 13*
verſ. ſecundo poteſt reſpondere Corn. conſ. 301. n. 21
lib. 1. Gilian. ad Stat. Peruſ. in ver. Minor n. 8. Ma-
reſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 27. num. 13. cum ſeq.
Rota dec. 226. num. 2. par. 1. diu. deciſ. 671. num. 2.
par. 1. deciſ. 385. n. 9. & dec. 410. ſub num. 2. par. 2.
dec. 203. num. 1. par. 4. tom. 2. dec. 195. num. 56. p. 7.
coram ſan. mem. Greg. XV. dec. 391. §. prædicta non
habent locum, Buratt. dec. 47. & ibi in annot. & de-
ciſ. 120. num. 14. & in terminis ſimilis renun-
ciationis factæ per mulierem minorem, *Ci-*
uitatis Ariminen. deciſ. 591. num. 12. & ſeq. & dec.
610. num. 5. par. 4. tom. 3. recent.

4 Nec dicatur, quod Eleonoræ † nullum ius
competebat in bonis renunciatis, ideò non
opus fuit inſinuatione, nam cum ex verbis
renunciationis in principio emanatæ deci-
ſionis, conſtet fuiſſe ampliſſimè renunciatū
quibuſcumque bonis, iuribus, hæreditatibus
parentum, & fratrum, ac inueſtituris bono-
rum emphyteuticorum, non ſolum ſibi, ſed
etiam filijs quomodolibet de præſenti, & fu-
turo in ſpe, & in re competentibus, in qui-
bus poterant damnificari, vtique ſeruandæ
5 erant † ſolemnitates in dicta conſtitutione
requiſitę ad obuiandum fragilitati ſexus, quę
eſt ratio per legiſlatores conſiderata in con-
curſu minorum, vt adhibeantur quoque in
renunciatione iurium, prout probant *Eugen.*
conſ. 88. à num. 40. Rota dec. 23. num. 3. & dec. 723.
num. 14. par. 2. rec. Greg. deciſ. 15. num. 5. & 6. Bu-
ratt. deciſ. 120. num. 15. & dec. 97. nu. 17. apud Gi-
6 *lian. ad Stat. Peruſ.* quidquid ſit in † renuncia-
tione, vel donatione facta à maiore, quæ non
ſubiacet Statuto requirenti inſinuationem,
in quibus terminis loquitur *Rota apud Burat.*
deciſ. 333. & in rec. dec. 12. & 333. par. 6.

Neque harum ſolemnitatum defectus ſal-
7 uari poteſt ex eo, quod extat Arimini † par-
ticulare ſtatutum requirens certas ſolemni-
tates in contractu minorum, pro cuius va-
liditate ſufficit illas ſeruari *l. fin. C. de teſtamen.*
Bald. conſ. 201. nu. 1. verſ. in contrarium lib. 1. Gabr.
conſ. 29. n. 46. in fin. & 47. lib. 2. Scauillan. conſ. 58.
num. 6. Soccin. ſen. conſil. 7. num. 7. lib. 1. Grat. diſc.
forenſ. cap. 9. num. [illegible] & cap. 474. num. 2. & ſeq. Bu-
ratt. dec. 333. num. 5. nam procederet conclu-
ſio vbi Statutum loqueretur de inſinuatio-
8 ne. At dum facit ſolum mentionem ſolem-
nitatum in ipſo contractu adhibēdarum, ſe-
quitur non comprehendere eas, quæ ſolent
poſt illius ſtipulationem adhiberi, vt eſt in-
ſinuatio à continuatione requiſita contractu
ſequuto, *Rota dec. 385. num. 5. par. 2. rec. deciſ. 8.*
penes Pic. ad Stat. Vrb. dec. 260. num. 4. & ibi ad-
den. litera C apud ſan. mem. Greg. XV. Seraph. dec.
343. num. 2. dec. 283. ſub num. 5. & 6. poſt Gilian.
ad ſtat. Peruſ. & in d. deciſ. 610. num. 5. par. 4. tom. 3
recent. & in alijs citatis per Adden. ad Burattum in
præcit. deciſ. 333. litera B. Gratian. diſcept. 517. nu-
mer. 16. & 17.

Ex quibus infertur nō refragari, quod
9 renunciatio emanauerit coram † Prætore,
cuius præſentia ſupplet ſolemnitates *l. ſed &*
ſi in princ. ff. de bon. libert. l. 1. C. de his, qui ven. ætat.
& alij in deciſione allegati *§. final.* quia licet
10 extra caſum conſtitutionis Marchiæ † de iu-
re communi Iudicis præſentia habeat vim
inſinuationis, vt firmant *Rolan. à Valle conſil.*
93. in fin. lib. 1. Surd. conſ. 385. num. 10. Magon. dec.
Florent. 64. num. 26. Rota dec. 552. nu. 5. par. 4. rec.
& coram ſan. mem. Greg. XV. dec. 391. in fin. atta-
11 mē vbi † inſinuatio requiritur pro ſolemni-
tate, & debet in actis regiſtrari, vt cauetur
in eadem Conſtitutione Marchiæ, tunc decretum
Iudicis eam ſupplere nequit, vt in terminis
reſpondit *Rota apud eumdem ſanctæ memoriæ*
Greg. XV. dec. 260. num. 6. & in Imolen. reſciſſionis
contractus 26. Iunij 1615. coram Manzanedo, nec
12 quādo Iudex fuit aditus propter aliam cau-
ſam, & ſolemnitatem, quàm ob inſinuatio-
nem, quia tunc non dicitur ſatisfactum inſi-
nuationi ex latè *tradit. per Grat. in diſcept. 483.*
13 *ſub num. 11. cum ſeq.* Præſertim, quia † d. Cō-
ſtitutio procedit vlterius annullando con-
tractus carentes huiuſmodi ſolemnitatibus
requiſitis, quo caſu non eſt in poteſtate par-
tium illas prætermittere, & per æquipollens
ſatisfacere *Bald. in l. 1. num. 2. Iaſ. nu. 10. de liber.*
& poſthum. Oſaſch dec. 182. num. 17. Rot. dec. 294.
num. 12. & 13. par. 6. rec.

14 Minus ſuſtineri poteſt † renunciatio ſi-
ne prædictis ſolemnitatibus, eo quia facta
dicebatur in executionem diſpoſitionis Pa-
tris Eleonoræ, qui dotem ſcut. 3. millia teſta-
mento legauit ad hoc, vt omnibus renun-
ciaret, & ſic ceſſat dolus, & læſio pariter per
conſtitutionem conſiderata, quia nullibi ap-
parebat diſpoſitionem paternā continere re-
nūciationem etiam de bonis emphyteuticis
ob mortē fratrum ad ipſam, & filios quoq;
ex iure accreſcendi, ſeu decreſcendi deuol-
uendis, prout factum fuit, imò ex capitulis
matrimonialibus potius colligitur fratres
contentos fuiſſe ſimplici renunciatione
bonis paternis, & fraternis ob dotem ſcuto-
15 rum 3. mil. quando enim † diſpoſitio Patris,
vel Authoris expreſsè aliquid mādat, ſolem-
nitates non ſunt ſeruandæ, ſecus vbi diſpo-
16 ſitio non eſt præuia, & † plus continetur in
contractu, & renunciatione, vt diſtinguit
Cagnol. in l. ſingularia num. 72. ff. ſi cert. pet. Pariſ.
conſ. 85. num. 50. lib. 3. Roland. conſ. 89. num. 43. &
47. lib. 1. Gabr. conſ. 89. numer. 1. & 2. lib. 1. Surd.
conſ. 191. num. 19. Grat. deciſ. 131. num. 8.

Et ità vtraque parte Informante deciſum
fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Placentina pecuniaria.

Lunæ 27. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Appellatio quando non interponitur ſententia in iudicatum tranſit, nec ſententia ſub prætextu defectus citationis nullitatis vitio ſignatur, cum eandem præceſſiſſe ex pluribus luculenter probetur. Penſiones à primo conductore fruſtra petuntur, quando approbantibus locatoribus alter in illius locum ſubintrauerit. Receſſus à prima locatione quando cõuincitur proteſtatio omnis in contrarium non ſuffragatur, maximè dum locatio in alijs actibus reiterata non fuit.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione à prima ſententia non interpoſita res iudicata cenſetur.*
2 *Appellatio poſt elapſos decem dies à Statuto Placentino prohibetur.*
Quare etiam Statutum in Vrbe viget. nu. 3.
4 *Appellatione in forma intra decendium non commiſſa cauſa remanet deſerta, & ſententia in iudicatum tranſit.*
5 *Rota ſub prætextu rei iudicatæ, an, & in quibus caſibus ſententias extra appellationem latas non attendat.*
6 *Sententia niſi præceſſerit citatio non ſuſtinetur.*
7 *Defectus citationis ex actorum inſpectione eſt probandus.*
7 *Citatio actis non tranſportatis ex temporis lapſu præſumitur.*
9 *Enunciatiua per Iudicem in prolatione ſententiæ de citatione facta, eandem præceſſiſſe neceſſariò concludit.*
10 *Citatio ex intimatione conuincitur.*
11 *Satisfactione de bonis locatis pro tempore conductionis data abſolutio ab vlteriori ſolutione meritò competit.*
12 *Conductor, an & in quibus caſibus ad expirationẽ termini locatoribus penſionis perſoluere non teneatur.*
13 *Conductor principalis ad ſolutionem affictuum pro terminis decurſis obligatur.*
14 *Recurſus à prima locatione de conſenſu locatorum vnde probatur.*
15 *Subrogatus in locum Conductoris ad penſiones tenetur, & primus conductor talis eſſe deſinit.*
16 *Confeſſio explicita locatoris de perſona Conductoris omnium probationum vim excedit.*
17 *Conductor ſemel à locatore agnitus, fruſtra deinceps vti talis denegatur.*
18 *Nouatio locationis vnde reſultat.*
19 *Locatione ſecunda concludenter probata duratio primæ neceſſario excluditur.*
20 *Conductor cum ſit Dominus rei locatæ actio pro penſionibus decurrendis niſi contra illum non competit.*
21 *Receſſus à locatione, quando ex defectu ſubſequuto eliditur, qualibet proteſtatio in contrarium non ſuffragatur.*
22 *Receſſus præſumitur, dum in alijs actibus locatio reiterata non fuit.*

DECISIO CCCLXII.

1 RESolutum fuit† conſtare de re iudicata,
nã à prima ſententia nõ fuit appellatũ,
l. ubi, qui ad ciuilia 7. vbi DD. C. de appellat. gloſſ. in
cap. in præſentiarum verbo ſtandum circa med. de
renunc. Rota coram Buratt. deciſ. 202. num. 1. & in
rec. dec. 540. num. 1. par. 4. tom. 3. et deciſ. 145. n. 1.
2 *par. 7. recent.* Attento præſertim † ſtatuto Placentino prohibente poſt decem dies dari de
nullitate ſententiæ, & ab ea appellari, *Alex.*
conſ. 36. num. 1. lib. 4. & de ſimili Statuto vigen-
3 te in † Vrbe tradit *Mareſcott. var. reſolut. lib. 2.*
cap. 51. num. 1. cum ſeq. Ab vltima verò in Tribunali A. C. lata licet interiecta fuerit appellatio, ex quo tamen datis per Iudicem Apoſtolis reuerentialibus in forma non fuit in-
4 tra decendium commiſſa † cauſa, remanſit
deſerta, & ſententia tranſiuit in iudicatum
cap. cum ſit Romana 5. de appell. Scacc. eod. tractat.
quæſt. 14. nu. 5. Caſſad. deciſ. 4. eodem tit. Rota apud
Buratt. deciſ. 171. num. 4. & 764. num. 1. et in rec.
dec. 517. num. 1. et dec. 733. num. 7. p. 4. tom. 3. bon.
mem. Merlin. dec. 33. num. 2. et 833. numer. 1. et in
Tudertina Succeſſionis 4. Iuly 1653. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.
5 At quia † Rota non conſueuit attendere ſententias extra eam latas ſub prætextu rei
iudicatæ niſi conſtito de illarum validitate,
& iuſtitia, vt *coram Cæſar. de Graff. dec. 2. nu. 7.*
et 8. de ſolut. et coram. bon. mem. Coccino deciſ. 183.
num. 8. Merlin. dec. 38. num. 1. Validitas ſententiæ A. C. non controuertebatur, nullitas ve-
6 rò contra primam deducta ex defectu † citationis, quæ debet nominatim præcedere alias non ſubſtinetur, *cap. cum olim 34. de Teſtibus Clementina ſæpè de verb. ſignif. et Clem. Paſtoralis de re iudic. Rota dec. 365. num. 1. p. 1. & deciſ. 288. num. 1. par. 7. et dec. 165. numer. 18. par. 6.*
7 ceſſat, nedum quia non fuerunt † tranſportata integra acta, ſicuti debuit ad finem, vt
ex illorum inſpectione poſſet probari talis
citationis defectus, *Bart. in l. Titia textores 36.*
num. 2. ff. de legat. 1. et in l. fin. num. 2. C. de reb. credit. Dec. conſ. 483. num. 6. Rota dec. 642. nu. 2. par. 1.
diuerſ. s. m. Greg. XV. dec. 416. num. 5. et ibi Adden.
8 *num 8.* Verum † præceſſiſſe arguitur ex temporis lapſu, *Put. deciſ. 205. num. 5. lib. 1. Rota diuerſ deciſ. 195. num. 5. et 11. par. 2. Gratian. diſcept.*
9 *for. 268. num. 1. et 2.* iuncta † enunciatiua per
Iudicem de ea facta in prolatione ſententiæ,
Ruin. conſ. 66. n. 6. lib. 5. Menoch. de præſumpt. lib. 2.
10 *præſumpt. 22. num. 3.* & in † intimatione poſt
promulgatam ſententiam emiſſa cõtra partem tam longo tempore in appellando contumacem, *ad text. in l. 1. §. edere, ff. de eden. Rota*
coram Coccin. d. dec. 183. num. 2.

Iuſtitia eſt patens, quia cum in dubium
non veniat, quin Horatius Luſardus inte-
11 grè† ſatisfecerit de affictu bonorum ſibi de
anno 1625. locatorum pro tempore, quo illa in conditionem retinuit, meritò fuit in
vtraque ſententia abſolutus ab vlteriori ſolutio-

latione, & renocata intermedia ad illam eādem condemnās, *l. Stichum, aut Pamphilum* 95. *§. naturalis, et l. penult. ff. de ſolut. Mantic. dec.* 146. *num.* 1.

Nec Iniuſtitia deduci poteſt ex eo, quia
12 locatio † legitur facta ad decennium, ideoque ad illius terminationem debuit Horatius Conductor Locatoribus penſiones perſoluere, nec aliàs potuit liberationem conſequi, quoniam primus locationis contractus cum dicto Horatio initus fuit, in primo anno reſolutus, & per eumdem Antonio Mariæ de Ferrariis ſublocata Bona approbātibus Auguſtino, & alijs de Prato Locatoribus, & Bonorum Dominis per quam primæ locationis reſolutionem Horatius fuit libe-
13 ratus, & Ferrarius effectus fuit † principalis conductor, & proindè ad ipſum pertinet affictuum ſolutio pro terminis inde decurſis, *l. qui ad certam* 15. *ff. locat. l. qui idem* [illegible] 19. *ff. pro ſoc. Pariſ. conſ.* 8 [illegible] *lib.* 1. *Oſaſch. deciſ.* 76 *num.* 1. *Rota coram bo. mem. Merlin. dec.* 156. *nu.* 15. *repetita in volumine rec. dec.* 24[illegible] *& in Romana locationis* 10. *Martij* 1656. *ſub §. Non obſtat quod Aemilius coram me.*

14 Quod autem fuerit à † prima locatione receſſum de conſenſu Locatorum ex eo deprehenditur, quod poſtquam Horatius per publicum Inſtrumētum bona Ferrario ſublocauit, volentes illi de Prato ſatisfacere Moyſi Hebræo de duplis 25. Hiſpaniarum eidem aſſignarunt præfatum Ferrarium tanquam ſuum ex cauſa affictus bonorum, de quibus agitur debitorem, & ſucceſſiuè anno ſequenti cum idem modernus Conductor fideiuſſiſſet pro ipſiſmet de Prato fauore eiuſdem Hebræi illorum in alijs duplis 16. Creditoris pro eorum releuatione à fideiuſſione prædicta ſolemni ſtipulatione conuenerunt de retentione Bonorum in fine affictus, quatenus illo durante Hebræus ſatisfactus non fuiſſet, ex quibus delegationis, & fideiuſſionis actibus, & perſeuerantia in tali cauſa in conductione nullatenus ſe compatiētibus cum prima locatione, ſequitur Horatium primum conductorem deſiiſſe eſſe
15 talem, & in † eius locum ſubintraſſe Ferrarium, vt ipſe quoque ad penſiones teneatur, *l. ſolutum* 11. *ff. de pignorat. act. Grat. conſ.* 81. *numer.* 11 *lib.* 1. & in iſtis terminis reſpondit *Rota coram Cardinali Mantic. in præcit. deciſ.* 146. *ſub num.* 3. *verſ. quod autem.*

Rurſus reſolutam fuiſſe primam locationem deſumebatur ex explicita confeſſione illorum de Prato emiſſa in Inſtrumentis cōſignationis Arborum, & Compromiſſi de annis 1630. & 1631. initis inter ipſos, & Ferrarium relatis *in Summario Horatij nu.* 9. *&* 10. in quibus Ferrarius denominatur Cōductor,
16 qua geminata † confeſſione attenta omnium probationum vim excedente, *l. proinde la* 2. *§. Illud ff. ad leg. Aquiliam, l. vnic. C. de confeſſ.* fru-
17 ſtra modò denegatur † illum non eſſe talē, *Dec. conſ.* 665. *num.* 2. *Surd. conſ.* 405. *num.* 35. *Seraph. deciſ.* 750. *num.* 1. & in iſtis terminis *Rota dec.* 495. *num.* 8. *& ſeq. par.* 7. *recent.*

In quorum demum comprobationem concurrunt plura alia quæ deficiunt in pri-
18 ma locatione, & oſtendunt † nouationem, videlicet onus iniunctum Ferrario reficiendi Porticum exiſtentem in bonis locatis, & vetuſtate collapſum, reſtitutio mobilium, & Arborum ante expletam locationem cōtra conuentionem initam cum Horatio de reſtituendo in fine affictus, immutatio termini ſolutionis penſionum, reſtaurum occaſione Peſtis prætenſum, & menſuratio bonorum non vocato Horatio, aduerſat pariter conuentionem cum eo ſtatutam, & ad quam ſi duraſſet illius conductio non poterat cum alijs deueniri, quæ omnia etiam ſingulariter ſumpta, quemadmodum con-
19 cludunt † ſecūdam locationem factam in Ferrario, ita neceſſariò excludunt durationem primæ *l.* 1. *ff. de nouat. Dec. conſil.* 400. *numer.* 6. *Grat. d. conſ.* 81. *num.* 10. *cum ſeq. Barz. dec.* 20. *numer.* 20. *Mantic. d. deciſ.* 146. *ſub nu.* 3. *Seraph deciſ.* 1063. *bo. mem. Card. Millin. dec.* 380. *nu.* 1. vbi
20 quod implicat, quod † Conductor ſit Dominus rei locatæ, & Locator ante finitam locationem valeat de re diſponere, & in cōſequens extincta fuit actio agendi contra Horatium pro penſionibus decurrendis, *Rota deciſ.* 149. *num.* 6. *par.* 1. *& deciſ.* 37 *num.* 4. *par.* 4. *recent.*

Neque refragatur illis de Prato, quod per conſenſum ab iis præſtitum non intellexe-
21 rint † recedere à locatione facta cum Horatio, nec illum liberare, vt indicant verba illa. *Item non recedendo, prout fuit proteſtatus, &c.* quoniam eliditur ex effectu ſubſequuto, qui ſatis declarauit huiuſmodi receſſum; Vnde nihil prodeſt proteſtatio contrariā facto ad effectum cogendi Horatium ad ſolutionem affictus pro toto tempore, *l. cum in plures* 63. *§. Locator ff. de locato, & conduct. cap. ſollicitudinem de appell. l.* 4. *§. Morte ff. de nou. oper. nunciat. Soccin. Iun. conſ.* 77. *num.* 6. *lib.* 1. *Surd. conſ.* 136. *numer.* 43. *& in puncto* benè concludit *Mantic. in proximè citata deciſ.* 146. *numer.* 4. *&* 5. quinimò
22 præſumitur † receſſus, dum in alijs actibus non fuit reiterata, *Bald. in l. Hexennius ff. de negot. geſt. Surd. conſ.* 143. *num.* 12. *Rota deciſ.* 91 *numer.* 12. *par.* 6. *Caualer. deciſ.* 148. *&* 349. *numero vltimo.*

Ex quibus fuit concluſum conſtare de re iudicata ſententiarum abſoluentium Horatium, vtraque Parte informante.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Emphyteuſis, ſeu Deuolutionis Domorum.

Lunæ 27. *Iunij* 1661.

ARGVMENTVM.

Deuolutio Domino directo non competit linea inueſtiti durante; Emphyteuſis Eccleſiaſtica an ad extraneos tranſeat; Vtrum

fœminas an ſolos maſculos comprehendat, ex verbis ſtipulationis dependet.

SVMMARIVM.

1 *Finis lineæ, ſeu generationis inueſtiti quando agitur ad deuolutionem, à Domino directo probari debet.*

2 *Linea inueſtiti durante, Domino ex hoc capite ad deuolutionem agere non licet.*

3 *Linea inueſtiti quando ſemel fuit in rerum natura, onus probandi illam defeciſſe ad Agentem ſpectat.*

4 *Enunciatiuæ antiquæ librorum cum Inſtrumento venditionis, & diuiſionis bonorum inter filios in diuerſis actibus emanata, deſcendentiam lineæ plenè probant.*

5 *Emphyteuſis eccleſiaſtica ad extraneos regulariter non tranſit.*

6 *Fœminæ, & earum deſcendentes in Emphyteuſi eccleſiaſtica non comprehenduntur.*

7 *Stipulatio concepta per verba ſolis maſculis conuenientia ad fœminas non extenditur.*

8 *Stipulatio quando continet verba* pro hæredibus, & Succeſſoribus, *tàm fœminæ, quàm maſculi in conceſſione contineri cenſentur.*

9 *Repugnantia ſtipulationis circumſcripta, Emphyteuſis etiam eccleſiaſtica ad fœminas, quæ illius ſunt capaces tranſit.*

10 *Pacta in Inueſtituris appoſita, vt Eccleſiæ ſuffragentur, prius eueniſſe caſum deuolutionis, & lineam defeciſſe conſtare debet.*

11 *Agens ad deuolutionem contra Eccleſiam poſſidentem, lineam durare, vel ſe eſſe de comprehenſis probare tenetur.*

DECISIO CCCLXIII.

DOMOS Franciſco Agazzino conceſſas anno 1511. à Canonicis S. Petri in Vinculis eſſe deuolutas, & Congregationi Vrbanæ in locum dd. Canonicorum auctoritate Apoſtolica ſubrogatæ dandum eſſe mandatum de reintegrando, ſeù immittendo reſolutum fuerat coram Reuerẽdiſſimo Papieñ ſub die 5. Maij 1660. ſed repropoſita cauſa coram me in eius locum ſubrogato, Domini in ea ratione receſſerunt à deciſis,
1 quia non probatur † finis lineæ, ſeù generationis d. Franciſci, prout ex hoc capite quando agitur ad deuolutionem probandum eſt à Domino directo *Bero.conſ.129.num.10.lib.1. Peregr.conſ.27.num.24.lib.1. Rot. coram Seraph. deciſ.1468.num.1.Caual.deciſ.344.num.5. in rec. dec.222.in princ.par.8. & in Romana deuolutionis Domus 31. Maij 1660. coram R.P.D.meo Beni-*
2 *laqua §.nec etiam*, vbi quod † durante linea inueſtiti non licet Domino ex hoc capite agere ad deuolutionem.

Nec contrarium dicunt *Aldobrand.conſ.80 num.5.& Pariſ.conſ.86.num.18.lib.4.* quia eorum dicta tunc demum procedunt quando non conſtat primum Inueſtitum habuiſſe
3 filios, & ſic † lineam vnquam extitiſſe, quæ ſi aliquando fuit in rerum natura onus probandi illam defeciſſe ſpectat ad Agentem iuxtà diſtinctionem *Rip. in l.ex facto 17. §. ſi quis autem num.1. ff.ad ſen.conſ.Trebell. Iaſ. conſil.34.lib.1.Bero.d.conſil.129.num.7.& ſeq.& poſt Couarr.Card.Mantic.de coniectur.lib.11.tit.4. ſub num.6.verſ.Tertius caſus eſt, & ſeq. plenè Rota in Ferrarien. bonorum 22. Decembris 1605. coram Ortembergo in princ.apud Marcheſ. de commiſſ. par.1.fol.565.& in Ariminen. deuolutionis ibidem fol. eod. Seraph. d. dec.1468.num.2.& 3.* vbi ità intelligẽda eſſe dicit reſpõſa *& Pariſ.Aldobr. Pen.dec.1402.n.5.coram Buratt.dec.303.ſub n.6. verſ.maximè cùm linea.* Prout incępiſſe lineam Franciſci, & ipſum habuiſſe filium nomine Marcum, qui pariter procreauit quatuor filios, & ſic applicari ſecundum caſum di-
4 ſtinctionis conſtat ex duabus † enunciatiuis antiquis librorum Monaſterij S. Petri in Vinculis, & Inſtrumenti venditionis Arundineti, necnon ex Inſtrumẽto diuiſionis bonorum inter filios d. Marci *Summario Lombardi num.2. & 3.* quæ in antiquis, & in diuerſis actibus emanatæ plenè in hac materia probant *Mandell.conſ.83. ſub num.14. Grat. diſcept.870.num.5. Rot.dec.289.par.2.diuerſ. Seraph.dec.1025.num.14. coram Eminentiſſ. Otthobono deciſ.102.nu.20.& in Aeſina Molendini 20. Iunij 1653.coram Reuerendiſſ.D.Zarate*, maximè contra Eccleſiam enunciantem, *Cephal. conſ.597.num.53.& ſeqq.lib.3.Grat.diſcept.869. num.32.Rot. coram Pen.dec.1402.num.10.*

Non obſtat præcipua ratio conſiderata in deciſione Reuerendiſſimi Papieñ, quo aga-
5 tur cum † extraneis, ad quos regulariter Emphyteuſis Eccleſiaſtica non tranſit, quia ipſi non excipiunt de Inueſtitura, ſed ſolùm vti poſſeſſores repellunt Eccleſiaſticam, quæ nõ docet concludenter de requiſitis *Rot. d. deciſ. 1468.num.2.coram Card.Seraph.* quæ ratio non
6 ſubuertitur ex eo quod in huiuſmodi † Emphyteuſi non comprehendantur fœminæ, nec earum deſcendentes, iuxtà aliam *deciſ. Seraph.1487.n.2.*

Nam hoc procedit ſolummodo quando
7 repugnat † forma ſtipulationis, quæ concepta ſit per verba ſolis maſculis conuenientia, vt quando recipitur pro ſe, & filijs, quorum appellatione veniunt ſolùm maſculi, & in iſtis terminis loquuntur Doctores latè congeſti *in voto Cantucci relati in deciſ.125. num.1. par.2.diuerſ. Rota coram Seraph. vbi ſupra, & in Mantuana Bonorum 7. Iunii 1638. coram bo.me. Dunozetto ſub §. Vnde quemadmodum.* Secus
8 autem quando vt in præſenti caſu † ſtipulatio continet verba *pro hæredibus, & ſucceſſoribus,* quæ cum ſint communia tàm maſculis, quàm fœminis in conceſſione tàm iſtæ, quã illi continentur, *Alex. in l. ſed ſi hac lege 10. §. liberos n.2.ff.de in ius vocan.Surd.conſ.240. n.22. & ſeqq.lib.1.Menoch.conſ.177.num.2.& 4. verſ. In terminis Emphyteuſis lib.6.de magis commun., Bero.quæſt.18.in princ.* & poſt ipſum ità diſtinguendo *Clar.in §.Emphyteuſis quæſt.32.ſub.n.1. verſ.hac tamen concluſio, & num.2.Caſtill.relatus ab Armot.ad dec.199.ſub nu.76.par.8.recent. Rota coram Seraph.deciſ.604.num.3.& 4. deciſ.119.§. Vlterius quia poſt Fenzon.ad ſtat.Vrb. & in Brixien.*

xien. Feudi 1. Iunii 1592. coram bo. me. Hieronymo Card. Pamphilio §. Addebant etiam. Aliàs
9 enim † circumſcripta repugnantia ſtipulationis Emphiteuſis etiam Eccleſiaſtica tranſit ad fœminas, quæ ſunt illius capaces, §. Emphyteuſis in Auth. de non alien. aut permut. reb. Iaſ. in l. 2. num. 168. C. de Iur. Emphit. Soccin. Iun. conſ. 104. lib. 2. Surd. dec. 95. num. 12. vbi alios refert Rot. deciſ. 219. num. 8. par. 4. diu. & dec. 168. num. 5. apud. Poſth. de manut.

10 Hinc non ſuffragantur Eccleſię † pacta in Inueſtituris appoſita, nàm ad hoc, vt illa locum habeant prius conſtare debet eueniſſe caſum deuolutionis, & lineam eſſe finitam, vt per Rot. dec. 394. num. 3. par. 1. diuerſ. coram ſa. me. Greg. deciſ. 105. num. 17. coram. Martin. Andr. dec. 51. ſub nu. 8. verſ. non fuit in præſenti Iuſtificatum. Nec applicatur deciſ. in Romana Emphyteuſis 30. Maii 1653. coram bo. me. Dunozetto. Quia ibi finis lineæ non controuertebatur, vt hic, & vlterius non erat Eccleſia,
11 quæ agebat ad deuolutionem, ſed † ipſa poſſidente alter petebat immiſſionem, cui proinde tanquàm Actori rectè dictum fuit ſpectare onus probandi lineam durare, vel ſe eſſe de comprehenſis, vt in d. deciſ. Seraph. 468.

Licet itaque Domini exiſtimauerint conſtare de Dominio Eccleſiæ, & identitate bonorum ex relatis in deciſionibus Reuerendiſſimi Papień ex prædicto tamen capite receſſum fuit à deciſis.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Ferrarień Pecuniaria.

Lunæ 27. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Incolatus quomodo probatur, & an, qui alibi domicilium habet, Ciuis originarius eſſe deſinat. Pupilli indefenſi non cenſentur, cùm ad eorum defenſionem cùm auctoritate Tutricis, & decreto Iudicis Procurator conſtitutus fuerit; Denique quid ſentiendum ſit de bonis aſſignatis vti liberis, cùm tamen res aliter ſe habeat, & an pro derogatione fideicommiſſi beneplacitum Principis requiratur, diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *Conformitas ſententiarum dum apparet nedum in ſubſtantia, & effectu, ſed ferè in ipſis verbis, Statuto de duabus conformibus locus relinquitur.*
2 *Validitas ex defectu Iuriſdictionis impugnari non poteſt, quando contrarium re ipſa apparet.*
3 *Natiuitate ex fide baptiſmatis in actis exhibita probata, ratione illius Ciuis, & Incola quiſpiam cenſetur.*
4 *Poſſeſſio bonorum in Ciuitate aliqua Incolatum probat.*
5 *Forenſis in loco in quo bona poſſidet legitimè conueniri poteſt, modò ibi reperiatur, aut Procuratorem habeat.*
6 *Aſſerens ſe nobilem alicuius Ciuitatis, vti talem contractum fuiſſe præſumitur.*
7 *Ciuis originarius eſſe non deſinit, qui alibi domicilium habet.*
8 *Procuratore ſæpè comparente, & opponente pro pupillis, Iudicium contrà eos tanquam indefenſos proſequutum non dicitur.*
9 *Lite contrà Patrem cœpta, Procuratorem niſi poſt litis conteſtationem pro pupillis conſtitui potuiſſe, fruſtrà vrgetur.*
10 *Procurator cum auctoritate Tutricis, & Decreto Iudicis pupillis conſtitui debet.*
11 *Procuratore legitimè conſtituto, ſententia ſubſequuta contrà eundem validè lata cenſetur.*
12 *Aſſignans alicui bona libera ad verificationem ſuppoſiti tenetur, dum recipiens de qualitate rei traditæ certiorari debet.*
13 *Promiſſa, vt adimpleantur, omnis Iuſtitiæ, & æquitatis ratio poſtulat.*
14 *Emptor re tradita pretium ſoluere tenetur.*
15 *Emptio cùm conſtat in pretio rei venditæ, ſecundum tempus æſtimationis fit ſolutio, & cõtractus ſuum eſſe recipit.*
16 *Contractus, quando eſt perfectus, tempus æſtimationis non attenditur, ſed ipſius contractus.*
17 *Beneplacitum Principis pro derogatione fideicommiſſi ſtante clauſula,* quatenus opus ſit, *non requiritur, niſi derogatio neceſſaria probetur.*
18 *Clauſula,* quatenus opus ſit, *tanquam ad cautelam adhibita contractũ conditionalem non facit.*
19 *Sententia actis deſtituta, & pendente lite emanata nullius eſt momenti.*
20 *Statutum de duabus conformibus, etiam cauſa ad Curiam deuoluta ſeruatur.*

DECISIO CCCLXIV.

MARCHIO de Montecuccolis in actu emptionis Bonorum, quæ Ioan: Franciſcus Furnius poſſidebat in Territorio Mutinæ, eique de anno 1634. vendidit pro pretio æſtimando, ſoluerat ducatos bis mille, & pro reſiduo ceſſerat in ſolutum nonnulla bona ſita in Statu Ferrariæ, & c. inter cœtera Prædium, *detto della Quarteſana*, pariter pro pretio æſtimando cum pacto, & conuentione, quod in æſtimatione haberetur ratio à Peritis datiorum, & onerum, quibus bona erant grauata, & quod ſi Marchio remaneret debitor, teneretur reſiduum ſoluere in pecunia, ſi verò debitor eſſet Furnius, quod poſſet retrocedere tot de bonis ſibi in ſolutũ datis. Vndè cùm Periti retulerint Marchionem remanere debitorem aliorum ducatorũ 2160 & vltrà. Ac tractu temporis detectum fuerit bona Villæ Canariæ comprehenſa inter bona Ferrariæ æſtimata à Peritis in libris 5027. fuiſſe appretiata non facta deductione onerum, quibus ſubiacebant, nec vnquam Prædium, *della Quarteſana*, vt ſuprà aſſignatum fuiſſe traditum, & relaxatum, duæ latæ fuerunt ſententiæ per Locumtenentem Ciuitatis Ferrariæ, qui in prima declarauit æſtimationem bonorũ *dictæ Villæ* eſſe nullã, & iniuſtam; Ideòque Furnium de dicta ſumma eſſe

reintegrandum. In ſecunda verò Prædium, *della Quarteſana*, ſpectare ad Furnium, & Marchionem teneri ſupplere reſiduum pretij ſupradictorum bonorum iuxtà relationem Peritorum, & vtraque ſententia fuit in gradu appellationis confirmata. Hinc cum clauſula, *Quod ſit locus Statuto de duabus conformibus*, Signatura reſcripſit, quo dubio per me propoſito affirmatiuè Domini reſponderunt.

1 Conformitas † ſententiarum adeſt nedum in ſubſtantia ex effectu, quod ſufficit, ad tradita per *Gabr. de execut. rei iudic. concluſ. 1. nu. 33.* & dixit *Rota deciſ. 98. num. 3. part. 1. recent., & in Romana Hæreditatis 28. Aprilis 1659. coram Reuerendiſsimo Papien.*, ſed ferè in verbis ipſis, iuxtà *gloſſ. in Clement. 1. de ſent., & re iudic. Surd. conſ. 102. num. 9. Rota deciſ. 305. nu. 3. par. 1. diuerſ. cum alijs in Romana Domus, ſeù Domorũ 27. Aprilis 1657. coram me.*

Validitas reſultat ex reuolutione actorum,
2 nec † valet impugnari ex defectu Iuriſdictionis, quia nimirùm ſententiæ latæ fuerint contra Forenſem. Etenim contrarium apparet ex eo, quod Marchio non ſolùm natus fuit
3 Ferrariæ, vt ex † fide baptiſmatis, in actis exhibita, ſicque ratione natiuitatis erat Ciuis, & Incola, *l. prima, & l. aſſumptio, ff. ad municip. l. Municeps*, ibique *gloſſ. ff de verb. ſignific.*, ſed
4 etiam † quia ibidem poſſidebat, *l. Ciuis, C. de Incol. lib. 10.*, & dixit *Rota deciſ. 127. num. 3. cum ſeqq. part. 5.*

Ideò contrà ipſum validè actum fuit in Ciuitate Ferrariæ tam reſpectu originis, quam
5 ratione rei ſitæ, cùm † Forenſis legitimè conueniri poſſit, in loco, in quo bona poſſidet, dummodo ibi reperiatur, vel ibi, prout hic, habeat Procuratorem, ad tradita per *Barboſ. in cap. Sanè de for. compet. Carleual. de iudic. diſp. 2. num. 143. lib. 1. Surd. conſ. 168. num. 11. Vincent. de Franch. deciſ. 389. num. 2. Caual. deciſ. 3. num. 16. par. 1., & Rota deciſ. 165. num. 25. par. 7. recent.*

6 Et proculdubio cùm manifeſtè † vti talis contraxerit, prout ita cum eo contractum fuiſſe præſumitur, ex quo in Inſtrumẽto venditionis aſſeruit ſe nobilem Ferrarienſem, quemadmodum deduxerunt, *Alciat. conſil. 3. nu. 13. lib. 2. Dec. conſ. 283. num. 8. Surd. conſ. 106. nu. 34. Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 10. nu 28.*, & dixit *Rot. deciſ. 113. ſub nu. 1. apud Buratt.* Et quamuis ſe fecerit etiam Ciuem Bononieñ, & Muti-
7 neñ, non indè deſijt eſſe † Ciuis originarius, cùm quis etiam ſi alibi habitet domicilium originis nunquam amittat, *Aym. conſ. 441. n. 2. & ſeqq. Peregr. conſ. 126. num. 7. vſque ad fin. lib. 5. Bertazzoll. conſ. ciuil. 56. num. 14. Rota coram Durano deciſ. 31. nu. 4. cum ſeq. & in fine, & d. dec. 137. num. 13. par. 5. recens.*

8 Nec ſubſiſtit, quod † iudicium fuerit proſequutum in ſecunda inſtantia contra filios Marchionis pupillos indefenſos, quia conſtat pariter de contrario. Nàm ex reuolutione actorum habetur quod eorum Procurator ſæpè comparuit, oppoſuit exceptiones, & plura deduxit, quæ omnia benè fuerunt diſcuſſa in deciſione Rotæ Ferrariæ; Ex quibus ceſſat prætenſio, quod pupilli non fuerint defenſi, vt reſpondit, *Rota noſtra coram Buratt. deciſ. 440. num. 1. & 524. nu. 1. & 2. in Anconitana pecuniaria 15. Maij 1655. coram Beutrendiſſ. Segobien.* cum alijs relatis *per Modern. Cortonen. in praxi par. 3. cap. 2. num. 84.*

Quod autem Marchioniſſa mater haud
9 potuiſſet † Procuratorem pro pupillis conſtituere, niſi poſt litis conteſtationem, ceſſat obiectum, ex quo lis erat iam cæpta contrà
10 D. Marchionem eorum Patrem, † cumque Procurator fuerit conſtitutus cũ auctoritate Tutricis, & Curatricis, & cum Decreto Iudicis, vt requirebatur, *iuxtà text. in l. neque §. pupillus, & l. non eo minus C. de procurat. Rota*
11 *coram Seraph. deciſ. 1259. num. 2.* † Sententia ſubſequuta fuit valida vti lata contra eorum legitimum Procuratorem, *Caputaq. deciſ. 849. nu. 2. & 3. & apud Poſth. de manut. deciſ. 647. n. 20. cum ſeqq.*

Iuſtitia verò reſultat ex eadem *deciſione Rota Ferrarien.* ex qua conſtat relationem Peritorum ſuper bonis Villæ Canariæ fuiſſe nullam, & erroneam, ſiquidem dum illa fue-
12 rant a Marchione † ceſſa, & aſſignata Furnio vti libera, & exempta, vtiq; cum res aliter ſe habeat, tenetur ipſe ad iuſtificationem ſuppoſiti, alias ad intereſſe, quia debuiſſet certiorare eandem furnium recipientem de qualitate rei traditæ per *text. in l. Iulianus 14. & l. quaro 40. ff. de act. empt. Mant. de tacit. lib. 4. tit. 9. n. 19. Surd. conſ. 13. ſub num. 29.* cum alijs *per Grattan. diſcept. 361. num. 7.* & dicit *Rot. deciſ. 137. num. 3. par. 9. recent.*

Minùs illa poteſt controuerti quoad reſiduum pretij ducatorum 2162. quo plus valere bona Mutinæ compertum fuit, quam bona Ferrariæ, dùm ità Partes conuenerunt
13 omnis enim † iuſtitiæ, & æquitatis ratio poſtulat vt promiſſa adimpleatur *l. 1. ff. de pact. gloſſ. in l. ſtipulatio, §. opus autem verb. ſiue de nou.*
14 *oper. nunciat.*, quodque re tradita emptor teneatur ſoluere pretium, *Cart in l. ſeruus quem §. ſi ſeruus, verſ. quinimò ff. de act. emp. Ruin. conſ. 141. num. 5. lib. 1. Surd. dec. 253. nu. 8.*

Non obſtat, quod in ſententijs condemnatio facta fuerit habita ratione valoris monetæ currentis de tempore contractus, non autem æſtimationis. Nàm id quidem procederet ſi fuiſſet remiſſum arbitrio Peritorum
15 precium † rei venditæ, in quo cùm emptionis ſubſtantia conſiſtat ſecundũ tempus æſtimationis, & fit ſolutio, & contractus recipit ſuum eſſe iuxtà *Text. in l. final. C. de contrahen. empt.* ſecùs cùm precium rei venditę ſolutum fuerit in actu emptionis, & æſtimationis Peritorum commiſſum dumtaxat. An valor bonorum excederet precium conuentum, tunc
16 enim cùm † contractus ſit perfectus, & remiſſio illius qualitatis accidentalis non attenditur tempus æſtimationis, ſed ipſius contractus, *Honorat. de contract. tractat. 21. de empt. & vendit. diſput. 71. ſect. 8. per tot. Aretin. conſ. 11. ſub num. 2. Natt. conſ. 454. num. 5. Cephal. conſ. 21. num. 3. Surd. conſ. 406. nu. 9. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 20. ſub num. 51. Buratt. deciſ. 226. num. 3.*

17 Nec refert, quod non interuenerit † beneplaci-

placitum in Inſtrumento pro derogatione fideicomiſſi, nam cum adiecta legatur clauſula, *quatenus opus ſit*, nullatenus requirebatur, niſi derogatio neceſſaria probaretur, & aduertit *Gabr. conſ.82.nu.19.lib.1. Rota coram Buratt.*
18 *deciſ.110.num.23.* † clauſula enim huiuſmodi non facit contractum conditionalem, ſed ſtat ibi ad cautelam, vt notat idem *Gabr. conſ.92. num.3.lib.1. Rota deciſ.13.num.10.par.8.recent.*

Prout nec etiam, quod Furnius conſenſum Vxoris promiſſum non adhibuerit, & pro implemento fuerit à Marchione reportata Sententia fauorabilis in Ciuitate Mutinæ, dum loco Vxoris, quæ paulò poſt deceſſit, conſenſerunt, & ratificarunt illius filij, & he-
19 redes; Adeòut † Sententia nullius ſit roboris, & momenti, Præſertim quia actis deſtituta dignoſcitur, & edita lite pendente.

Demùm quoad Prædium in vocabulo *della Quarteſana*, meritò fuit pronunciatũ illud cedere debere in cõputum precii bonorum venditorum, iuxtà formam pacti, quod eſt omninò ſeruandum ex adductis.

Fuit itaque vtraque parte Informante re-
20 ſolutum eſſe locum † Statuto Bononiæ de duabus, quod ſeruatur etiam cauſa deuoluta ad Curiam, vt dixit *Rota in deciſ.266. num. 1. par.1.recent.*, & poſt *Pacif.de Saluian. deciſ.154. nu.10., & deciſ.328.num.2. poſt ſecundum volum. conſil.Farinacc., & in alijs, &c.*

R.P.D. BEVILAQVA.

Bononien. Donationis.

Lunæ 27.Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Donatio licèt facta abſenti ſtante ſtipulatione Notarij reuocari non poteſt. Donatori an ſub prętextu tituli oneroſi à donatione liceat recedere? Et quid de donatione conditionali, vtrum, & in quibus caſibus donatariam ob non adimpletam conditionem repellere non valeat?

SVMMARIVM.

1 *Sententia meritò confirmatur, quando pro eius validitate omnia requiſita concurrunt.*
2 *Donatio facta ab ingrediente monaſterium, adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus tanquam valida ſuſtinetur.*
3 *Donatrici habenti intentionem profitendi, & Deo inſeruiendi, donationem reuocare non licet.*
4 *Donatio facta abſenti, ante receptionem reuocari poteſt.*
5 *Notario pro Donataria ſtipulante, donatio abſque alia acceptatione irreuocabilis euadit.*
6 *Donatio, quando eſt oneroſa, tacita acceptatio ex titulo lucratiuo reſultans non intrat.*
7 *Donatori à donatione oneroſa liberum eſt recedere.*
8 *Donatione à Matre vltrà ſtipulationem Notarij pro filia acceptata, pœnitentiæ locus non relinquitur.*
9 *Grauamina, quando ſunt leuia, donatio titulum lucratiuum retinet, & pro acceptatione præſumitur.*
10 *Donatio, quando eſt conditionalis, donataria exceptione non adimplementi repellitur.*
11 *Depoſitum vim ſolutionis habet, & omne non adimplementi exceptionem reijcit.*
12 *Donataria ſtante reuocatione donatricis, de non implemento, etiamſi verò in eo defeciſſet, accuſari non poteſt.*
13 *Cauſa doli in actu donandi non probata, omnem implementi defectum ad infringendam donationem tollit.*

DECISIO CCCLXV.

DONATIONEM quam Anna Maria intendens Monaſterium ingredi fecit ad fauorem Siluerię ſororis ante in eo emiſſam Profeſſionem reuocauit, & aliam ad cõmodum Bernardini Patrui ordinauit ſuper quibus Donationibus, cauſam in Iudicium deducta emanauit ſententia ſuper ſubſiſten-
1 tia primæ, quæ † ſententia hodie confirmata fuit cum pro validitate concurrant omnia requiſita *in deciſione 160.part.2. coram Caputaq.*
2 Iuſtitia autẽ ex eo patet, quod† donatio fuerit facta ab ingrędiente Monaſteriũ præcedente Iudicis decreto alijſque neceſſarijs ſolemnitatibus adhibitis, ac iuramento roborata,
3 adeòque non licuit † Donatrici habenti intentionem profitendi, & Deo inſeruiendi illam reuocare, vt præter adducta *in deciſione R.P.D.mei Celſi 21.Martij 1660. §.Nam illam*, firmant relati per *Grat. diſcept. forenſ. cap.971. num.11.& 12.*
4 Non obſtat, quod † donatio facta fuerit Siluerię abſenti, ideò potuit ante acceptationem reuocari, *l.abſenti 10.* & ibi *DD.ff.de donat. Pariſ.conſ.88.num.13.lib.3. Cancer.var.reſol. par.1.cap.7.nu.36. Rota dec.421.nu.1.& dec.428.*
5 *num.2.part.4.tom.2.recent.* Nam † ſtante ſtipulatione Notarij pro ipſa Donataria abſente, donatio euaſit irreuocabilis abſque alia acceptatione, *Soccin.iunior.conſ.67.num.4.lib.3. Menoch.conſ.1153.nu.48.& 54.Gratian.diſcept.729. nu.19. Cancer.var.reſol.par.1.tit.8. de donat.n.43. & 44. Rota coram Card.Seraphin.deciſ.427.nu.2. apud Merlin.deciſ.440.nu.2. & in recent. dec.428. nu.3.cum ſequen. par.4.tom.2. & deciſ.308.nu.10. parte 5.*

Non releuat replicatio, quod concluſio procedat in donatione pura, & ſimplici, ſe-
6 cùs, in † oneroſa, & mixtà vltro citroque obligatoria qualis eſt iſta, de qua agitur, in qua ob paſſibile damnum donatariæ, dum non intrat tacita acceptatio reſultans ex titulo Lucratiuo in donatione ſimplici non obſtante ſtipulatione ante ſecutam ratificatio-
7 nem, † liberum eſt donatori ab illa recedere, vt tradunt *Alex.conſ.204.num.3.verſ.Tamen videtur lib.7. Reb.Alex.conſ.11.vol.3.Rolan.à Valle conſ.19.nu.27.lib.1.Natta conſ.56.nu.25.Lanerch. conſ.75.num.3. Rot.deciſ.244.num.2.& ſeq.par.6. & deciſ.27.num.1. cum ſeq. par.7.recent.*

Tollitur enim obiectum nedum, quia in preſenti caſu vltrà ſtipulationem Notarij interuenit Mater Silueriæ tunc, & poſteà pro

Tutrice ſegerens, & ab ipſo Bernardo vti ta-
lis recognita, & abſente donationẽ accepta-
8 uit, quæ † acceptatio adhunc effectum ſuffi-
cit ad finem, vt non ſit locus pœnitentiæ,
l.quoties 3., & ibi *Salycet.C.de donat. quæ ſub mo-
do ſiunt Rub.Alex dicto conſ.111.num.5.Alba con-
ſil.36.num.2. Couar.var.reſol.lib.1.cap.14.num.1.
Theſaur.deciſ.70.num.13. Ioſeph Ludouic.dec.29.
num.8.& 9. Rota coram Card. Seraphin.dec.427.
num.4. & deciſ.472.num.15. & in recent. dec.69.
nu.78.par.7. Adden.ad deciſionẽ Lucan.Magon.33.
littera D.*, ſed etiam, quia habito reſpectu ad
valorem bonorum donatorum, & cum ma-
iori onere per dictum Bernardinum ſecun-
9 dum Donatarium acceptatorum † grauami-
na impoſita Siluerię ſunt ſatis modica, & le-
uia, quo caſu donatio retinet titulum Lucra-
tiuum, & viget ratio, quod donataria eſſet
ratam habitura adhoc, vt ſufficiat ſtipulatio
Notarij, & præſumitur acceptatio, *Merlin.de
Iuſtit.& Iure diſput.264.tit.5.verſ.Obſerua, Can-
cer. var.reſolut. par.1.cap.8. de donatione num.49.
verſ.Ego ſuper iſto puncto, Ioſeph Ludouicus dicta
deciſ.29.nu.21. verſ.Præterea cum donatio*, & alij
quos adducit *Modern. Lucan.cõt.38.nu.4.lib.2.
cap.7.*

10 Non obſtat, quod ea lege † donatum fuit
vt donataria dotem lib.6000.Monaſterio ſol-
ueret, aliaſque annuas libr.25. pręſtaret, qui-
bus non pręſtitis Silueria veniat repellẽ ex-
ceptione non adimplementi, *l.Iulian.*, *§.Au-
ferri, ff.de act.Empt. & l.final. C.de reuocan.donat.
l.ſecunda.& tertia, l.ſi repetendi, & l.ſeq. C.de do-
natione ob cauſam, l.prima.C.de donat.quæ ſub mo-
do ſiunt, Caccin. deciſ.240. num.1.*, nam præter-
quod ex partitis datis *in Summario alterius po-
ſitionis* in calce reſponſionis facti parte illius,
patet ipſã adimpleuiſſe in ſoluendo ea quæ ſe
obligauerat, & debebantur donatrici ante
emiſſam profeſſionem, pro alijs autem non
niſi ea emiſſa debitis debuiſſet interpellari,
vt aduertit *deciſio R. P. D. mei Celſi*, quamuis
nõ interpellata ſe paratam eſſe declarauit,
11 & renuente Monaſterio recipere fecit † de-
poſitum quod vim ſolutionis habet, & ſic
quamcumq; non adiplementi exceptionem
reijcit, *l.exceptam 19. C.de vſur. l.2. in fin. C.de
Iur.Emphitheotico, Ruin.conſ.161.ſub num.5.lib.1.
Ciriac.contr.158.nu.3. & 24. Rot.deciſ.296.nu.1.
par.3.* & poſt *Cenc. de cenſib. deciſ.295 num.1.
& deciſ.297. num.6.* Et nihilominus attenta
12 reuocatione † contrà donatariam facto do-
natricis legitimè impeditam non valet de
non implemento opponi, etiam ſi verè in eo
defeciſſet, ſed habetur, ac ſi quidquid debere-
tur, fuiſſet adimpletum, *l.Iur.ciuil. ff.de condit.
& demonſt.l qui operas, C.locat Graſſ.de except.13.
num.49. Maſcard.de probat. concluſ.1387.nu.65.
Ciriac. contr.460.num.5. Rota deciſ.208. num.13.*
13 *& 14. part.5.recent.* Cauſa † doli, & circum-
uentionis qua ſe ad donandum ſeductam, &
donatrix expreſſit, & nullatenus plenè, & cõ-
cludenter probata in actu donãdi tollit om-
nem aliam, & non implementi oppoſiti de-
fectum ad infrigendam donationem, *ad Text.
in l.eum dilectus 6. §. de his qui vi metuſue cauſa*,
& latè omnibus reſpondet *deciſio R. P. D. mei
Celſi §.Non obſtat, & ſeq.*, cum quibus Domi-
ni tranſierunt pro confirmatione Sententiæ
Rotalis, vtraque parte informante, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO Sacræ Rotæ Decano.

Romana Redditionis Rationis.

Lunæ 27.Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Ratio ſufficiens nunquam dicitur reddita per
adminiſtratorem, quouſque ab ipſo reliqua-
tum reddatur, præſertim quando contra
adminiſtrationem vrgent probationes, & pre-
ſumptiones contrariæ.

SVMMARIVM.

1 *Exactor pecuniarum inquietantia non comprehen-
ſarum tenetur de illis rationem reddere.*
2 *Pauper non præſumitur ponere ad creditum alte-
rius proprias pecunias.*
3 *Debitor, vel adminiſtrator liberatur ex conſigna-
tione cedula.*
4 *Ratio ſufficiens nunquam dicitur reddita quouſque
non reſtituitur reliquatum.*
5 *Mercantilibus atteſtationibus Rota ſolet multum
deferre in re mercantili.*
6 *Scriptor libri non poteſt illos improbare de legali-
tate.*

DECISIO CCCLXVI.

PARTITA ſcutorum 735. 30. pro qua
reſolutum fuit exequẽ eſſe mandatum
ab A.G. relaxatum ad fauorem Pagnini con-
trà Buſſonũ, & hodie confirmata reſolutio
nõ fuit ab ipſo exacta ſub die, qua fecit quie-
tantiam Grillo, vt conſtat ex propria eius
confeſſione, ex depoſitionibus Teſtium, & ex
partitis librorum Grilli, in quibus eadem
die, pro eadem ſumma tanquam depoſitata,
creatus fuit creditor, & illi conſignata cedu-
la depoſiti ex relatis in pręterito *Summario Pa-*
1 *gnini num.13. & ſeqq.*, ſed longè poſt, † & ſic
tenetur illam reſtituere, vel aliter legitimè
de illa rationem reddere, *Eſcobar. de ratiocin.
cap.3.nu.2. Rota Genuæ deciſ.59. & 81. vtrobique
num.2., & deciſ.136.nu.1. Rota deciſ.121.num.6.
par.8.recent. & alij in §.Diſputato itaque, &c.*

Non obſtat, quod Buſſonus ex proprijs pe-
cunijs hanc quantitatem poſuerit in capſa
Pagnini, quia de hoc non conſtat, nec id ve-
riſimile eſt, dum Buſſonus non poſſet ex ne-
gotijs lucrari, ſtante obligatione Camerali
facta cum Pagnino de non acceptandis ne-
gocijs alterius, ſed ſolum incumbendi eius
ſeruitio, & ex bonis paternis, multo minùs
hanc quantitatem retrahere potuit, quia eius
hæreditatem, tãquam ære alieno exhauſtam
2 non acceptauit, ex quibus apparet, † quod
cum ipſe eſſet non multum diues, nõ potuit
hanc non modicã quantitatem ponere in ca-

pſa

pſa Pagnini, Crauet. conſ.129.num.3. & in ter-
minis *Iuuenis Bencio, Rot. in Romana Mercedis*
22. Decembris 1659. §. Præterea ponderandum, co-
ram Reuerendiſſimo D. meo Decano.

Prout etiam opponi nõ poteſt, quod dicta
cedula depoſiti ad fauorem Buſſoni conſcrip-
ta, tanquam reperta in manibus Pagnini ſi-
mulatè concepta fuerit ſub nomine Buſſoni,
ſed in effectu commodum Pagnini reſpice-
3 ret, quodque ex eiuſdem cedulæ conſigna-
tione liberatus fuerit Buſſonus, nam in facto
aduertebant Domini, quod poſtquam Buſſo-
nus ſciuit, cedulam inter ſcripturas Pagnini
repertam in Iudicio Criminali detineri, co-
rã Iudice inſtetit illam ſibi conſignari, prout
præuio Iudicis decreto cum effectu cõſigna-
ta fuit ſub die 30. Octobris 1649. Vndè exclu-
ditur ſimulatio, & apparet verè cedulam ſpe-
ctaſſe ad Buſſonum, & quomodocunque res
ſe habeat, illud certum eſt, quod conſtat de
credito Pagnini cũ Grillo, quem cum Buſſo-
nus quietauerit dictam cedulam acceptando,
ſiue illa ſimulata fuerit, ſiue vera, ſemper
debet Buſſonus docere de ſolutione facta
4 Pagnino † aliàs dici non poſſet ſufficientem
rationem reddidiſſe, donec fuerit cũ effectu
ſoluta, *l. quamuis 32. ff. de condit. & demonſtr. Me-*
noch. de Arbitr. lib. 2. caſ. 209. num. 2. & ſeq. Rota in
Anconitana Manna 5. Iunij 1648. coram Eminen-
tiſſimo Cardinali Corrado, §. Reliqua.

Nec ſolutio probatur ex quo hæc partita,
tanquam exacta deſcripta fuerit in libris Pa-
gnini, nam vt in alia deciſione reſponſum
fuit, probat quidem hæc deſcriptio ad fauo-
rem Grilli contrà Pagninum, qui tenetur
quoad contrahentes ratum habere factum
Buſſoni, ab ipſo præpoſiti, ſed non probat
inter Buſſonum, & Pagninum ſtante ſtylo
particulari inter eos ſeruato de ſcribeñ in li-
bro particulari nuncupato *Rincontro di Caſſa,*
partitas cum effectu ſolutas Pagnino, & ibi-
dem addẽdo numeros abbacales manu eiuſ-
dem Pagnini, quo ſtante ſtylo non ſatis fuit
adnotare partitam in libro *Giornale*, & *Ma-*
giſtro, ſed vlterius ſcribenda erat in d. libro,
Rincontro di Caſſa, vt ex atteſtationibus Mer-
5 catorum datis à Pagnino, quibus† in ſubie-
cta materia Sacrum hoc Tribunal multum
deferre ſolet, vt præter relatos *Rota coram*
Durano deciſ. 368. num. 12. & deciſ. 183. num. 6.
par. 9. rec. & in Romana Societatis 2. Maij 1659.
coram R. P. D. meo Veroſpio §. fin.

Exceptio autem contra legalitatem libro-
6 rum deduci nequit à Buſſono,† *qui tanquam*
ſcriptura præpoſitus more Mercatorum libros tene-
batur conſcribere, aliàs allegaret turpitudinẽ ſuam,
quod non licet *Surd. conſ. 414. nu. 76. lib. 3. Rot.*
dec. 263. n. 24. par. 4. recent. to. 2. & in Romana hæ-
reditatis 13. Ianuarii 1659. coram Me ſub §. mi-
nus ad hunc effectum.

Et ita reſolutum fuit ſtandum eſſe in de-
ciſis ſub die 18. Februarij proximè præteriti
coram me vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Gerunden. Parochialis.

Lunæ 27. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratioſa habet executionem para-
tam, quæ retardatur ſolùm per habentem ti-
tulum coæqualem.

SVMMARIVM.

1 *Titulus coæqualis requiritur ad retardandam exe-*
cutionem litterarum Apoſtolicarum, quod amplia,
vt num. 2.
3 *Prouiſus Apoſtolicus poſſidens eſt legitimus contra-*
dictor aduerſus gratioſè ſubrogatum, quod declara,
vt num. 4. & 5.

DECISIO CCCLXVII.

RESOLVTVM fuerat coram me ſub
die 4 Maij 1661. * arbitrium forè dene-
gandum pro litterarũ Apoſtolicarum exe-
quutione coercenda. Cum vero Lauren-
tius Contradictoris legitimi partes ſe obti-
nere contenderet ad retardañ Immiſſionem
in vim litterarum Apoſtolicarum, ac ſubro-
gationis gratioſæ petitam, itaut cõtrà ipſum
debeat ordinariè, non autem exequutiuè pro-
cedi ſuper hoc tantùm obtinuit iterum audi-
ri, & in negatiuam contrà ipſum hodie Do-
1 mini ſententiam inclinarunt † ex defectu ti-
tuli omninò conſimilis gratioſæ, videlicet
ſubrogationis ab eodem fonte prodeuntis, vt
reſpondit *Rota coram Mohed. deciſ. 13. vt lit. pend.*
coram Mant. deciſ. 71. num. 7. & coram Card. Ottho-
bono deciſ. 154. num. 10. cum ſeqq., & in Valentina
Rectoriæ 17. Martij 1651. coram bon. mem. Bichio,
vbi id proptereà concluditur quoties poſſeſ-
ſio de manu Exequutoris apprehenſa non
fuerit, *& in Alarien. Canonicatus 24. Aprilis 1650*
coram R. P. D. meo Celſo in §. Neque ad effectum
prædictum, & coram Cardinali Otthobono ad dicta
deciſ. 154. nu. 22. cum ſeqq. & in Nicen. Parochialis
prima Iulij 1650. coram R. P. D. meo Zarate.

Et licet ipſe Apoſtolicam quoque proui-
2 ſionem obtineat, † in pari tamen gradu, cu-
ius virtute, nec poterit Immiſſionem obtine-
re, vt cenſuit *Rota coram Verall. deciſ. 346. nu. 4.*
par. 2., & in dicta Alarien. Canonicatus 29. Apri-
lis 1650. coram R. P. D. meo Celſo.

Nec vrget apprehenſa poſſeſſio in vim pro-
3 uiſionis Apoſtolicæ, cuius virtute † partes
legitimi Contradictoris cenſentur obtinere
ad impedieñ Immiſſionem gratioſè ſubroga-
to, vt reſpondit *Rota coram bo. mem. Coccino de-*
ciſ. 347. Siquidem adducta Laurentij poſſeſ-
ſio in poſſeſſorio Iudicio dumtaxat eidem
poſſet audientiam ſuper titulo attribuere,
4 prout ad ſaturitatem obtinuit, † quo ſanè ti-
tulo tanquam inſubſiſtente reprobato, am-
plius contrà ipſum ordinariè procedi non
debet, ſed dumtaxat exequutiuè, ex notat. in
cap. ſi à Sede de prob. lib. 6. Rota deciſ. 711. num. 2.
par. 1.

par. 1 recent.; & in pluribus alijs receníitis *in Alarien. Canonicatus 29.Aprilis 1650. in §. Non*
5 *obſtat, coram R.P.D.mco Celſo,* eoque † fortius
debet admitti, quod poſſeſſio Laurentij non docetur nedum capta de manu Exequutoris in vim litterarum gratioſæ ſubrogationis. Sed nec etiam eædemmet litteræ adhuc ſuper ea probantur ad partes expeditæ, nec etiam in hoc Sac. Tribunali expeditæ, adeoque nec poterunt ad impedien̄ executionem ſuffragari, vt reſpondit *Rota coram Eminentiſſ. Dom.Otthobono deciſ.122.num.18. & in dec.154. num.10.cum ſeqq.& coram Seraph.dec.357. nu.4. & in Valentina Rectoria 17. Martij 1651. coram bo.me. Bichio.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta ſub die 4.Maij præteriti in hac eadem cauſa emanata coram eodem b.me.Leone Veroſpio eſt ſuper in hac eadem part.13.dec.362.

R. P. D. T A Y A.

Mediolanen̄ Pecuniaria

Lunæ 27. Iunij 1661.

A R G V M E N T V M.

In hac deciſione agitur de reſignatione apocæ & ſubſcriptionis factæ in folio albo.

S V M M A R I V M.

1 *Recognitio dicitur facta legitimè per teſtes habentes notam manum, & reddentes bonam rationem quod amplia, vt num.2.*
3 *Mandatarius declarari ſolet creditor mandantis per apocam abſque illius interuentu.*
4 *Adminicula pro recognitione ſcripturæ priuatæ.*
6 *Contumacia debitoris operatur recognitionem ſcripturæ priuatæ.*
6 *Subſcriptio facta in folio albo quomodo recognoſcenda, & n.7. & 8.*
9 *Subſcribere vulgò eſt approbare.*

D E C I S I O CCCLXV.

FIERI nouam recognitionem ſubſcriptionis Marchionis Franciſci expenſis ipſius petentis reſponderunt DD.31.Maij proximè lapſi cùm dubitaretur de legitima recognitione, & quæſtio redigeretur ad veritatem ſubſcriptionis chirographi obligationis. Cùm autem Marchio detrectet hanc nouam recognitionem DD. receſſerunt à deciſis 26. Maij, & 27. Iunij 1659. ex ipſis ferè deciſionibus.

Etenim de ſubſequuta recognitione legi-
1 tima non dubitarunt,† quià Teſtes habentes
notam manum, & reddentes bonam rationem recognouerunt *ad ſtat.Vrb.84.de recognit. Inſtrumentorum, & apocbarum lib.1.* & de conſuetudine ſufficit, quod Teſtes recognoſcant litteras, quià habent notam manum, *Scac. de iudic.lib.2.cap.11.num.954.956.971.& 1139.* & per alios, *& Rotam teſtantur Modern. Capuc. prax. maior cap.6. num.107.108.& 114. par.2. Rub. Praſ.reſol.28.num.164.* & pro grano ſalis,
2 & † vltra notitiam manus neceſſarijs adminiculis *apud Capuc. d. cap.6.num.115. Rota dec. 159.num.15. par.9.* viſum eſt DD. minus eſſe neceſſaria in rationibus, & actionibus priua-
3 tis,& † contra,quibus Aloyſius mandatarius
declaratus eſt creditor Marchionis, quæque regulariter ſcribi ſolent abſque interuentu alterius perſonæ, vt ex hac ratione viſum eſt *alias d.deciſ.159.num.1. & ſeqq. cum alleg.* Et tamen adeſſe plura adminicula, & præcipuè de facti notiſſima veritate, & de ſubſcriptio-
4 ne vnius Teſtis Notarij, & eius conteſtatione
vidiſſe etiam ſubſcribere Marchionem, quæ, Teſte præſente eſt, approbata recognitio in epiſtolis, & rationibus *Scacc.d. cap.11. num.977.* & abſque dubio Teſtis ſubſcripti, qui ſubſcribere viderit *Scacc.d.cap.11.nu.979. Gem.de ſcript.priu.vt de apocha manu debet.n.134 Gait.de credit.cap.2. num.2789. & ſeqq.* Itàut ſi duo fuiſſent Teſtes, qui ſubſcribere viderint, rem per ſe ipſos ſatis, ſuperque conuincerent ex ſupraſcriptis.

5 Adijciebant DD. contumaciam debitoris ſine expreſſa negatione, & facultatem ipſius, quam habet faciendi nouam recognitionem licet proprijs expenſis.

6 Porro quæ † deducebantur in fine deciſ.
27.Iunij 1639. de dubitatione ſubſcriptionis factæ in folio albo *ad trad. à Gait. d. cap.2. num. 26.* benè ſe habent, quatenùs ità recogno-
7 ſcatur ſubſcriptio à ſubſcribente, † ſed ſecus
ſi alias comprobetur, & in dubio etiam ſi caſus ſpecialis diſtinguendum ſit, *vt poſt Menoch.præſumpt.66. à n.23. lib.3. proſequitur Gait. d.cap.2.num.2628.* præſumptio eſt contra ſubſcribentem de præcedenter non ſolum ſcriptis, ſed lectis, aut notis, † & quod ſubſcribens habuerit notitiam omnium in ſcriptura contentorum *ad Bart. & alios adnotatos, ad Buratt.dec.419.in fin. Rota coram Duran.dec.136. num.6.& coram Merlin.dec.90. num.3. verſ. quoniam reſpondebant,& eo magis quo etiam ad approbationem, & prout propriam ſcripturam, Menoch. d.præſumpt.60.num.7. Gen.tit. de apoch.manu credit.num.5.* † vt ſubſcribere vulgo eſt approbare,& confirmare,& erat iam Poetæ, ità Deos ſuos precantis. Neuè precor magni ſubſcribere Cæſaris iræ, *Triſt. eleg.2.lib.1*

Et ità &c.

R. P. D. B E V I L A Q V A.

Camerinen̄ Pecuniaria

Veneris 1. Iulii 1661.

A R G V M E N T V M.

Taxa particularis, quando in pharmacopæis obſeruatur, debitores niſi facta ad illam ratam debiti defalcatione, condemnari non valent. Teſtes de particulari taxa deponentes, an & in quibus caſibus exceptione inimicitiæ & contrarietatis repelli non poſſint? Quid de reductione taxæ ex liberalitate facta an Auctori in exigendo credita legem totidem remittendi imponat?

SVM

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de cauſa optimè informati plenam probationem faciunt.*
2 *Obſeruantia qualis taxæ ratio habita fuerit, probat.*
3 *Defalcatio debiti ad taxam conſuetam fieri debet, cùm ea intentione res tradita & receptæ cenſeantur.*
4 *Teſtes metu excommunicationis exiſtentiam taxæ relenantes, ſub prætextu inimicitiæ à teſtificando non repelluntur.*
5 *Contrarietas quoad taxam in reſponſionibus non relenat, vbi vis ſaltem inprobatione tax a particularis conſiſtit.*
6 *Teſtes de facto proprio & certa ſcientia deponentes, iunctis alijs adminiculis optimè probant.*
7 *Socio contra ſocium deponenti an fides ſit adhibenda.*
8 *Taxa propria & ſpecialis quando deficit ad generalem loci dominantis eſt recurrendum.*
9 *Reductio taxæ ex liberalitate facta Authori legem non imponit totidem remittendi.*
10 *Remiſſio quando ad taxam probatam ſe referre poteſt, gratuita excluditur.*

DECISIO CCCLXIX.

MONIALES S.Saluatoris per ſententiam Rotalem condemnatæ ad ſoluen̄ Ioſepho de Berardinis ſc.1249.65. pro rebus medicinalibus ab eius officina receptis, & iuxtà taxā Status Eccleſiaſtici appretiatis,obtinuerunt in gradu appellationis ad me interiectę ante diſputationē dubij ſuper illius cōfirmatione, vel Informatione ſub die 7. Februarij proximè præteriti remiſſoriam ad effectū probandi eūdem Ioſephum retinuiſſe taxam particularem alijs ſatis inferiorem prout delato ad Vrbem remiſſoriali & Teſtium depoſitionibus excuſſis viſa fuit probata.

Nam duo ex illis, quorum alter, fuit ab ipſo Ioſepho in ſocium negocij aſſumptus, alter vero tanquam Iuuenis ipſis inſeruijt explicitè deponunt fuiſſe ipſis in ingreſſu conſignatam huiuſmodi particularem taxam manuſcriptam à Ioſepho, & eius Patre retentam, & obſeruatam, adhoc vt ſecundū illam ipſi quoque in taxatione bonorum ſe regularent ſicuti cum effectu quouſque in ſocietate, & ſeruitio permanſerunt, ea vſi
1 fuerunt, qui Teſtes in cauſis productis optimè de illa informati plenam faciunt probationem *Innoc.in cap.cum cauſam num.3.ante prædium verſ.ſed ſi aſſignat de Teſtibus Bald. in l.ſolam num.25.verſ.vltimo etiamC.eodem Port.Imol. conſ.90.num.25.Rota coram Andrea dec.3.num.13 & dec.59.nu.3.bon.mem.Merlin.dec.87.num.3.*

Quibus accedunt dicta aliorum Teſtium affirmantium alias nedum ipſis ex cauſa pharmacorum Ioſephi debitoribus in computo inſimul ſolidato fuiſſe remiſſa ſc.20. & vltrà pro centenario, verum etiam Monaſterio collitiganti occaſione pariter ſolidationis antiquioris computi ſimilem remiſ-
2 ſionem fuiſſe factam, quæ † obſeruantia, & modus in exigendo tentus comprobat Ioſephum non habuiſſe reſpectum ad taxam Status Eccleſiaſtici, nec aliorum, ſed ad ſuam particularem quæ præualet cuique aliæ generali & ſpeciali adeout quæſitum fuit Ius debitoribus, vt non niſi facta ad hanc ratam
3 debiti † defalcatione valeant condemnari, quaſi iſta mutua intentione cenſeantur res per Ioſephum traditæ, & à Monialibus receptæ, *l.minime,& l.ſi de interpretatione,ff. de legib.Bart.in l.ſi certis 28.nu.9.C.de pact. Surd.conſ. 140 num.14.& conſ.429.nū.22.23.Grat.diſcept. forenſ.cap.417.num.19.& cap.560 n.6.*

Non obſtant exceptiones inimicitiæ,& cōtrarietatis Teſtibus examinatis oppoſitæ. Inimicitia enim deſumpta ex eo quod orta inter Teſtem, & Ioſephum diſſentione circa intereſſe, ante tempus ſocietas fuerit diſſoluta, & Iuuenis alter Teſtis expulſus, & obtentum præceptum de non offendendo tanquam affectatæ procurata facto partis colli-
4 tigantis, & poſtquam iidem † Teſtes metu excommunicationis exiſtentiam taxæ reuelauerint,eos à teſtificādo non repellit *cap.Veniens de teſtib.Bart.in l.1.§.cuius quis in fine, ff. de quæſt. Maſcard. de probat. concluſ.587. nu.54.Rota deciſ.191.num.22.par.6.recent.*Contrarietas autem inde deducta, quod interrogati de con-
5 trouerſa † taxa & alijs quibus cæteri in Ciuitate Camerinen̄ Aromatariam exercentes vtuntur diuerſimode reſponderunt, non videtur releuās,cum non ſit in ſubſtantialibus, nam tota vis manet in probatione taxæ particularis retentæ per ipſum Ioſephum,quam
6 duo primi † Teſtes de facto proprio; & de certa ſcientia, & ex alijs adminiculati indiuiduant, *Iaſ.in l.2.ſub n.16.verſ. Confirmo C. de bon.poſſeſſ.ſecundum Tabul.Dec.conſ.100.n.4.Rot. coram Buratt.dec.614.num.6.bo.me.Merlin.dec.707 ſub num.19.Rota dec.28.num.5.par.7.rec.* quibus defectibus ſublatis plena fides vti Teſtibus adhibenda ex præcitatis, & de depoſitione
7 ſocij inducti contra ſocium ratiocinantur, *Sal.cet. in l.quoniam liberis num.6. in fine, verſ. ſi autem ſocius C.de teſtib.Maſcard.de probat.concluſ. 1312.nu.4.alijque allegati per Farinac.in ſuo tract. de teſt.qu.60.limit.15.nu.396.*

Hoc igitur poſito, quod particularis taxa ab alijs inferior fuerit retenta, & ſeruata in Aromataria Ioſephi fruſtrà allegatur illa, quę circumfertur per Statum Eccleſiaſticum, & ad quam habita fuerit ratio in condemnatione Monialium ad ſoluen̄ ſc.1249. dempta tamen ſumma in receptis contenta cum cer-
8 tum ſit quod ad † generalem taxam loci dominantis tunc recurrendum eſt, quando deficit propria, & ſpecialis, vt in ſimili dicitur de Conſtitutione, vel Statuto, *l.final. C. de teſtament.DD. in l.de quibus,ff de legib. Soccin.Sen. conſ.7.num.7.lib.1.Gabr.conſ.29.num.46.lib.2.Cephal.conſ.169.num.7.Menoch.conſ.9. num.22.conſ. 277.num.75.& conſ.773.ſub nu.5.Peregr.conſ.84. num.5.lib.1.Ladereh.conſ.74.nu.1.*

Hinc facile eliditur reſponſio data in deciſione ante ſententiā de more extenſa, quod
9 reductio † ad minorem ſummam demandata

in taxa generali fuerit facta ex mera liberalitate Ioſephi, cui proinde non poteſt imponi lex in exigendo alia credita, vt totidem remittere debeat, *Bart. in l. quominus num. 27. ff. de flumin. Surd. conſ. 127. num. 81. Rota dec. 443. nu. 8. par. 5. & dec. 224. num. 7. par. 6. rec.* quia eo ipſo
10 quod † Remiſſio poteſt ſe referre ad taxam modo probatam excluditur gratuita, *Natta conſ. 73. num. 9. Caſanatt conſ. 45. num. 98. Rota dec. 162. num. 1. par. 1. diuerſ. & in Romana legati ſcut. 50. mil. 26. Iunij 1651. §. quia cum, & 1. Iulij 1644. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Reformando itaque Domini ſententiam promulgatam concluſerũt defalcum eſſe faciendum ad rationẽ viginti pro Centenario & ijs demptis in ſumma remanenti Moniales eſſe condemnandas, vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. NINOT.

Rauennaten. Releuationis Indemnitatis.

Veneris 1. Iulij 1661.

ARGVMENTVM.

Contractus, quando eſt nullus, & inualidus, minor fideiuſſorem releuare non obligatur. Contractus vt ſit validus, quidnam requiritur. Mater tanquam Curatrix an ſine conſenſu, & præſentia minoris poſſit vendere, & quid ſi facultas generalis alienandi ipſi fuerit conceſſa? Ratificatio minoris poſtquam maior effectus fuerit, an & in quibus caſibus ſuſtineatur &c.

SVMMARIVM.

1 *Minor non tenetur releuare fideiuſſorem, qui pro eo in contractu nullo, & inualido interceſſit.*
2 *Diſtractio rei minoris niſi ex cauſa præciſæ neceſſitatis permitti non poteſt.*
3 *Solutio debiti paternæ hæreditatis cum leuiori incommodo minoris fieri debet.*
4 *Solutio paterni debiti vt fiat, ſpecifica eiuſdem expreſſio, & indiuidua Iuſtificatio requiritur.*
5 *Decretum Iudicis ſine debita cognitione interpoſitum, fomentum Iuris non habet.*
6 *Proximior in contractu minoris ex Statuto Rauennæ eſt adhibendus.*
7 *Contractus forma ſtatuti non ſeruata nullus remanet.*
8 *Habilitas proximioris intereſſendi contractui vnde probatur.*
9 *Proximiore per accidens impedimentum habente, ſtipulatio in alterum diem eſt differenda.*
10 *Mater curatorio nomine ad venditionem rei minoris ſine eiuſdem conſenſu, & præſentia procedere non poteſt.*
11 *Verba* in prima ætate *à Doctoribus diuerſimodè interpretantur.*
12 *Verba* in prima ætate *neceſſitatem conſenſus Adulti ſupponunt.*
13 *Facultas alienandi ad effectum ſoluendi debita defectus contractus non ſupplet, dum de eorum exiſtentia de tempore alienationis non conſtat.*
14 *Facultas diſtrahendi niſi cum ſolemnitatibus de Iure requiſitis non intelligitur.*
15 *Alienatio, quando ex cauſa neceſſaria facta dicitur, verſio pretij in vtilitatem minoris concludenter eſt probanda.*
16 *Venditio ab adulto ratificata non ſuſtinetur, cùm in ea ipſemet fideiuſſor decretum interpoſuerit.*
17 *Fideiuſſor contractum ad ſui commodum auctorizare non poteſt.*
18 *Ratificatio Adulti ſine diſtincta ſcientia nullitatis contractus nihil operatur.*
19 *Minor effectus maior an ex longa taciturnitate ratificationem inducere dicatur.*
20 *Statutum Rauennæ in contractu ſine ſolemnitatibus geſto dolum præſumit.*
21 *Dolus licet præſumptus omnem ratificationem ex lapſu temporis inductam penitus excludit.*

DECISIO CCCLXVIII.

MONIALES Sanctiſſimi Corporis Chriſti Rauennę cùm de anno 1626. fuiſsẽt ſpoliatæ à Creditoribus Raynutij Piazzæ de duobus Cenſibus, quos emerant ab Accariſijs, alijſque filiis dicti Raynutij, nec non ab Adriana Tomaia, vti illorum matre, Tutrice, & Curatrice, obtinuerunt, immitti in Saluiano ad poſſeſſionem eiuſdem Domus, aliàs cum fideiuſſione Franciſci Donati per dictum Adrianum pariter quo ſupra nomine venditæ Bartholomęo Scaino, ad effectũ illam retinẽdi donec reintegrarentur ad quaſi poſſeſſionem dictorum Cenſuum, & eſſent integrè ſatisfactæ, & quia Scainus tunc reus Conuentus ſe vertit contra Donatum, iſte ad extirpãdam radicem moleſtiarum, aſſumpſit in ſe onus dd. Cenſuum, illorumque fructus deinde ſoluit eiſdẽ monialibus tam ipſe, quàm eo mortuo Sanctes filius ſuperſtes, à quo propterea fuit actum in partibus pro releuatione contra dictum Accariſium, qui reportauit ſententiam abſolutoriam in ſecunda Inſtantia ab A.C. poſteà confirmatam; Indè introducta cauſa appellationis in Rota, mihique commiſſa dedi dubium An, & ad quæ teneretur prædictus Accariſius pro iſta prætenſa releuatione indemnitatis, quo hodie diſcuſſo, Domini ad nihil teneri re-
1 ſponderunt; Etenim † minor non obligatur releuare fideiuſſorem, qui pro eo interceſſit in contractu prorſus nullo, & inualido, *Caſtrenſ. conſ. 433. ſub num. 3. lib. 1. Tiraq. de leg. 6. connub. gloſſ. 4. ſub nu. 14. & alij relati per Maur. de fideiuſſ. par. 2. tit. 1. cap. 5. num. 23. Marcheſ. de Commiſſ. par. 1. tit. de Commiſſ. appellat. in cauſ. oblig. Camer. §. 2. num. 219. fol. 812.*

Eſt autem dicta venditio nulla, quia fuit facta pro extinguendo quodam Cenſu, & pro ſoluendis alijs debitis paternæ hæreditatis in genere, & tamen cùm ageretur de di-
2 ſtractione † rei minoris, quæ permitti non poterat niſi ex cauſa præciſæ neceſſitatis, & ſic quatenus æs alienum realiter adeſſet, & deficerent pecuniæ ſeù alia bona, ex quorum
3 pretio illud cum leuiori incommodo ſolui valeret *iuxtà Text. in l. magis puto, §. non paſſim, & §. idem Prætor ff. de reb. eor. Pariſ. conſ. 58 num. 17. & ſeqq. lib. 3. Rota coram Merlin. dec. 444. num. 14.*

num.14. & ſeqq. & dec.540. nu.212. & ſeqq. deciſ.540.nu.16. & ſeqq.par.2 rec. in Firmana Cenſus 3. Iunij 1658. coram R.P.D. meo Priolo. Re-
4 quirebatur † ſpecifica expreſſio, & indiuidua iuſtificatio debitorum alias enim Iudex non potuit ſcrutari veritatem cauſæ, & an prædictæ circunſtantiæ concurrerent, & per cõ-
5 ſequens eius † decretum tanquàm interpoſitum ſine huiuſmodi debita cognitione, ac ſuper cauſa generali, nimiſque vaga nullum habet fomentum Iuris, *Rota coram Merlino de eiſ.714.num.37. & ſeqq. & deciſ.637. ſub nu.16. & 17. & in dicta Firmana Cenſus §. Imò conſtat.*

Reſultat etiam nullitas ex eo, quod in di-
6 cto † contractu non fuit adhibitus Io: Antonius Patruus dicti Accariſij nec vti proximior fuit vocatus ad intereſſendum ad formam Statuti Rauennæ *lib.4. rubr.1.* qua non
7 non ſeruata, † contractus remanet nullus, *Fenzon. ad Statut. Vrb. cap.151.num.13. Rota in Romana ſucceſſionis de Comitibus 21.Iunij 1642.§. Defectus autem coram bon: mem: Dunozetto in Romana Camby 28. May 1657. coram R. P.D. meo Veroſpio.*

8 Maximè quia dùm ille † eadem die confectionis Inſtrumenti interfuit Diuinis officiis in Choro Cathedralis Eccleſiæ dictæ Ciuitatis, cuius erat Canonicus *Summario Accariſii num.5.* Inde probatur eius habilitas naturalis intereſſendi etiã dicto contractui, quo ſtante non ſolùm debuerat omninò vocari, ſed ſi
9 per † accidens habuiſſet aliquod impedimentum, ſtipulatio erat differenda in ſequentem diem *Rota in dicta Romana ſucceſſionis §. reſpectu verò, & in dicta Romana Camby, §. Hinc poſtquam.*

10 Accedit, quod vendidit † dicta Adriana de per ſe Curatorio nomine, & ipſa vltra, quod non fuerat in Curatricem valide deputata non potuit hoc agere ſine conſenſu, & præſentia minoris, *ex l. fin. §. Vbi autem in vnum*, ibi: *Adhibeantur etiam filiorum conſenſus niſi adhuc in prima ætate ſint conſtituti, C. de Bon.*
11 *quæ liber.* quæ † verba *in prima ætate* ſiuè intelligantur de ætate infantili, ſiuè etiam de pupillari, nempè vſque ad 14. annos, in quo Doctores non conueniunt, vt aduertit *Rota in Romana Cenſus 22. May 1648. §. neque hanc coram Reuerendiſſimo Ghislerio* ſemper ve-
12 rum erit ſupponere † neceſſitatem Conſenſus Adulti, qui exceſſit dictam ætatem.

13 Nec ſupplet hos defectus ampla † facultas alienandi omnia ſua bona excepto Prędio *della Colombara* per dictum Rainerium in Teſtamento conceſſa ſupradictæ venditrici ad effectum ſoluendi debita, nam non conſtat de iſtorum exiſtentia de tempore alienationis, & quod magis eſt dicta generalis facul-
14 tas † importat poteſtatem diſtrahendi eo modo, quo Ius diſponit, & cum ſolemnitatibus de Iure requiſitis *argumento Text. in l. ſi quando C. de inoffic. Teſtam.* & probant *Staiban. Iun. reſol.52.num.36. & ſeqq. Eſcobar. de ratiocin. admin.cap.16.num.18. Surd.dec.77. num.4. Gratian.deciſ.Marcb.131.num.4. Rota in dicta Firmana Cenſus 3. Iunij 1651. §. final. coram R. P. D. meo Priolo.*

15 Vlterius † alienatio facta pro ſoluendo ære alieno dicitur ex cauſa neceſſaria; ideoque erat concludenter probanda verſio pretii in vtilitatem minoris, *Innoc. in cap.1. num. 1. de depoſ. Rot.deciſ.25. nu.1. poſt Cenc. de Cenſ. & in aliis cumulatis ab Add. ad dec.31.num.117.par.8. rec.*

16 Minus ſuffragatur † ratificatio eiuſdem venditionis ab Accariſio deinde facta per publicum Inſtrumentum. Primò quia eſt nulla, cùm in ea interpoſuerit Decretum ipſe
17 met Donatus † fideiuſſor, qui contractum ad ſui commodum non poterat auctorizare *l. qui Iuriſdictioni ff. de Iuriſd.omn.Iud. Natt.conſil.162. num.21. in fin. Rota in ſæpè allegata Firmana Cenſus §. Præcipuè, & in Aſtoricen. Cenſus 25. Iunii 1653. §. ſiquidem coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

18 Secundò, quia non docetur † ratificantem habuiſſe plenam, & diſtinctam ſcientiam dd. nullitatum, ſine qua ratificatio nihil operatur, *l. mater, §. Cæterum, ff. de inoffic. Teſtam. Rota dec.98.num.28.par.6.recent.in Romana locorum Montium 28. Martii 1659. §.final. coram R. P.D. meo Albergato.*

Et hinc quoque patet reſponſio ad obiectum præſumptæ ratificationis deductæ ex
19 longa † taciturnitate dicta Accariſij poſtquã fuit effectus maior, per *Text. in l. final. C. ſi maior fact.* Nam ſicut expreſſa ratificatio nullum producit effectum abſque concurſu dictæ ſcientiæ, ita nec intrat tacita reſultans ex diſpoſitione dictæ legis, *Rota coram Gregor.deciſ.260.num.15.deciſ.473.nu.20. & in rec.dec.81 num.7. & ſeq.par.8. deciſ.63. ſub num.8. & ſeqq. poſt Salgad.Labyrinth. Credit.*

20 Eoque facilius hæc ceſſat attento † dicto Statuto Rauennæ, cùm illud in contractu geſto ſine ſolemnitatibus præſumat dolum,
21 licet † præſumptus omnem ratificationem ex lapſu temporis inductam de medio tollit & penitus excludit, *Rota coram Gregor. d. deciſ.473.num.18. dicta deciſ.163.num.11.poſt Salgad.Labyrinth.Credit.*

Et ita vtraque parte Informante fuit deciſum.

R. P. D. E M E R I X.

Lucana Domus.

Lunæ 28. Nouembris 1661.

A R G V M E N T V M.

Emphyteuſis vſque ad tertiam generationem conceſſa, ea deficiente ad Dominum naturalem redit. Poſſeſſio antiqua ſine qua non competit reintegratio quomodo probatur; & quid dicendum de melioramentis à Locatore factis, an & in quibus caſibus cum ipſa re liberè debeant reuerti?

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia deficiente conditione locationis, pro recuperatione ſuæ poſſeſſionis naturalis fundatam intentionem habet.*

2 De-

Declara id procedere etiam in contractu emphyteutico.

3 *Reintegratio vt obtineatur, antiqua Eccleſia poſſeſſio probari debet.*

4 *Poſſeſſio ciuilis loci, quando pertinet ad Eccleſiam domuncula ſuperædificata ad eandem pertinere cenſetur.*

5 *Poſſeſſores an teneantur reſtituere ædificium, niſi ſumptus erogatos, quatenus res pretioſior facta ſit, receperint.*

6 *Melioramenta, vt reputentur Pars pretii, ex Decreto Beneplaciti Apoſtolici ab ipſo Locatore acceptati probatur.*

7 *Melioramenta, quando ſunt pars pretii, cum ipſa re liberè reuertuntur.*

8 *Iure ſuper pertinentia melioramentorum Eccleſia quæſito, in eius præiudicium de nouo contrahere non licet.*

DECISIO CCCLXIX.

ANTONIVS Cittadella Canonicus Lucanus aliàs de Anno 1617. locauit, & in Emphyteuſim conceſſit quamdam Domum magnam ſuis Canonicatui, & Præbendæ annexam cum ſtabulo, ſeù Domuncula, & alijs membris, & Pertinentijs ſuis q. Hyeronimo Macciono pro ſe, eiuſque filijs, & deſcendentibus maſculis, legitimis, & naturalibus vſque ad tertiam generationem reſeruato Beneplacito Apoſtolico per ipſum Hyeronymum proprijs laboribus, & Expēſis impetrando, & non aliàs, aliter, nec alio modo: Quod quidem Beneplacitum fuit ab eo ſucceſſiue impetratum cum Decreto tamen, quod finita generatione huiuſmodi dicta Domus vna cum omnibus Iuribus, & pertinentijs ſuis, necnon quibuſuis melioramentis deſuper pro tempore quomodolibet factis ad prædictos Canonicatum, & Præbendam pleno Iure reuerterentur *Summario Fabritii num. 1. & 2.*

Hinc defuncto Hyeronimo ſine filijs, & Deſcendentibus, Fabritius Manſius ſucceſſor Cittadellæ recuperauit Poſſeſſionem Domus magnæ, & introducto coram Ordinario contra hæredes Hyeronimi Iudicio recuperandæ ſuper Domuncula, obtinuit etiam ſententiam fauorabilem, à qua deuoluta Cauſa ad Rotam DD. me Proponente hodie reſponderunt Fabritio dandam eſſe reintegrationem.

Etenim dum finis lineæ, ſeù generationis Hyeronimi inter partes non controuertitur

1 Eccleſia, ſiue Fabritius ſucceſſor habent intentionem fundatam pro recuperatione ſuæ poſſeſſionis naturalis *in l. ſi quis conductionis C. de locato conducto*, quam etiam procedere in

2 contractu † Emphyteutico tenuit *Bar. in l. legata 13. num. 2. ff. de Adimen. Legatis Carroc. de locat. conduc. par. 6. remed. 14. num. 4. & 5. Velaſc. de Iure Emphyteutico quæſt. 18. num. 17. in fine*; quorum ſententiam vti veriorem, & æquiorem alijs cumulatis amplectitur *Rot. dec. 290. num. 9. & 10. par. 1. & dec. 2?2. nu. 9. & 10. par. 8 & dec. 84. num. 6. & per totum par. 9. recent.*

Nec ſubſiſtere viſum fuit, quod non pro-

3 betur † extremum requiſitum ad obtinendam reintegrationem, nempè antiqua Poſſeſſio Eccleſiæ; ex quo Domuncula, de qua agitur fuit conſtructa ab Hyeronimo, & ſic non potuit antecedenter poſſideri ab Eccleſia, quia cum illa conſtructa fuerit ſuper ſo-

4 lo, † ſtabulo, membris, & pertinentijs Domus magnæ conceſſæ, vt ſupra in Emphyteuſim, poſſeſſio ciuilis, quæ erat penes Eccleſiam quoad ſtabulum, ſolum & pertinentias, extenditur, & prodeſt etiam quoad Domunculam poſtea ſuper ædificatā *iuxta Text. in l. Paulus §. Domus ff. de Pignor. & Hypoth. & late tradita per Surdum deciſ. 78. num. 10. & ſeqq. & Rot. deciſ. 40. num. 16. & ſeq. par. 8. recent. & deciſ. 384. num. 2. & ſeqq. par. 9.*

Et quamuis Iuris Conſultus *in d. l. Paulus*

5 ſubiungat, † bona fide poſſeſſores non aliter cogendos ædificium reſtituere, quàm ſumptus in extructione erogatos, quatenus precioſior res facta eſt, reciperent; & ita adductis etiam alijs Iuribus, & Authoritatibus ſæpius reſpondit *Rota & in ſpecie dec. 7. par. 1. recent. num. 3. & dec. 279. num. 12. par. 6.*

Huiuſmodi tamen Exceptionem DD. in præſenti facti ſpecie admittere noluerūt pro-

6 pter † Decretum ſupradictum appoſitum in ventre beneplaciti Apoſtolici ab ipſomet Hyeronimo penetrati, & acceptati, quod tollit omnem difficultatem, & operatur, vt melioramenta, quæ hoc caſu reputantur pars pretii, vt dixit *Rota deciſ. 208. par. 2. diuerſ.* fi-

7 nita generatione † liberè reuertantur cum ipſa re, prout in terminis ſimilis pacti firmat *Iaſon. in l. 2. C. de Iure Emphyt. num. 28. Garzia de melioramentis c. 6. num. 13. Velaſc. de Iure Emphyteutico quæſt. 25. num. 18. & Rot. coram Card. Seraphino deciſ. 1496. num. 1. & deciſ. 602. num. 3. par. 4. tom. 3. recent. & deciſ. 60. num. 8. & 9. par. 5.*

Nec in contrarium vrgere cenſuerunt, concordiam poſtea initam de Anno 1628. in qua aſſeritur dd. melioramenta facta fuiſſe de licentia Capituli, & pro eis data in ſolutum Domus controuerſa, quia poſt obtentum, & acceptatum Beneplacitum Apoſto-

8 licum fuerat adeo † Ius quæſitum Eccleſiæ ſuper pertinentia melioramentorum, vt non potuerint partes ſine nouo beneplacito in præiudicium Eccleſiæ contra ſupradictum Decretū, & Conſtitutiones Apoſtolicas, ac S. Canones deſuper nouum contractum inire, neque Domum controuerſam in ſolutum dare *Rot. in Nullius Emphyteuſis de Guaſtalla 16. Nouembris 1607. coram Lancellotto impreſſa poſt Marcheſ. par. 1. fol. 100.*

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Rauennatenſis Hæreditatis.

Veneris 2. Decembris 1661.

ARGVMENTVM.

Succeſſio in bonis Aui vni, ac alteri Nepoti æquè deferri debet, nec præteritio alterius ex diſpoſitione ſtatuti loci euitatur, cùm ſtatuta ſemper ad literam ſint intelligenda; & in conditionibus nil nudum factum non attendatur, nec dos materna nepotem à ſucceſſione Aui excludit, cùm Parentes vt ſuſtineatur Teſtamentum, etiam titulo honorabilis inſtitutionis aliquid filijs, vel nepotibus relinquere de Iure teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum Aui nepote præterito nullum remanet.*
2 *Succeſſio in bonis Aui ad terminos inteſtati redacta ad filiam, & nepotem ex vna filia prædefuncta, alteri ex alia filia nepoti æquè deferri debet.*
3 *Statutum vocans agnatos tranſuerſales, quandò eſt conditionale, eadem conditione non purificata, ad effectum excludendi nepotem applicari non poteſt.*
4 *Verba*, deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus, *an ratione conſeruandæ agnationis expreſſæ de ſolis maſculis ſint intelligenda.*
5 *Statutorum conditores, quod non expreſsè fecerunt noluiſſe facere credendum eſt.*
6 *Verba, quando ad literam debent intelligi, à proprietate verborum recedi non poteſt.*
7 *Appellatione deſcendentium ſecundùm germanam verborum ſignificationem tam maſculi, quàm fœminæ continentur.*
8 *Statuta Iuris communis correctoria etiam vbi habetur ratio agnationis iuxta caſus expreſſos intelligi debent.*
9 *Statuta ſine vlla extenſione ſubaudito intellectu ſunt interpretanda.*
10 *Ius legitimè ſuccedendi ab inteſtato poſito in conditione præſeruatum cenſetur.*
11 *Doctrina Roman. de nomine aſcendentium quomodo intelligenda.*
12 *In conditionibus nudum factum, & ſimplex exiſtentia perſonæ ad excluſionem ſubſtitut. ſub conditione vocati attenditur.*
13 *Verbum*, de agnatione, *qualificat hæredes quibus eſt appoſitum, nec ad alia in quibus dicta qualificatio deficit, applicatur.*
14 *Mentio de maſculis in parte diſpoſitiua facta, an etiam in parte conditionali repetita cenſeri debeat.*
15 *Affectio naturalis in conditionalibus inſpicitur, & perſonæ, quæ in conditione ponuntur ſubſtitutos excludunt.*
16 *Maſculinitatis repetitio fieri non debet vbi de diuerſis gradibus, & perſonis agitur.*
17 *Nepos an ex, quo dicatur habuiſſe dotem maternã in teſtamento Aui præteriri poſſit.*
18 *Dos licet in legitimam imputetur, ex eo tamen nullitas Teſtamenti non ceſſat.*
19 *Patre expreſſè in vita filio legitimam aſſignante, ab filius Patris teſtamentum contra tabulas non poteſt.*
20 *Parentes vt validum eorum ſit teſtamentum, filijs vel nepotibus titulo honorabili inſtitutionis aliquid relinquere de Iure tenentur.*
21 *Conſecutio dotis in vita Patris filiam nulla interueniente repudiatione non excludit, quominus ſi ſupinuerat ſuccedere poſſit.*

DECISIO CCCLXX.

TERTIA vice dixerunt Domini conſtare de bono iure Alberti, quia cum ipſe tempore Teſtamenti ab Auo conditi ob Matris obitum primum locum obtineret nominatim inſtitui debuit, eoque proin-
1 de † præterito, Teſtamentum eiuſdem Aui remaneret nullum *iuxta text. in l. 2. C. de liber. præter. l. Poſthumorum 13. ff. de iniuſt. rupt. & irrit. fact. teſtam.* & tradunt *Doctores in prima deciſione relati*, & concordat *Becc. conſ. 107. num. 11. lib. 1. Mart. de ſucceſſ. legal. p. 4. q. 2. art. 2. nu. 66. & ſeqq. Craſſ. in §. Teſtamentum q. 36. num. 1. & 14. Rota*
2 *coram Penia dec. 802. nu. 2. impreſſ. Lugd.* † & ſucceſſio in illis bonis ad terminos inteſtati redacta ad filiam, & nepotem ex alia prædefuncta æquè deferri debet, *l. vlt. C. de legit. hæred. ſicut Roland. à Vall. conſ. 68. numer. 26. lib. 1. Gratian. diſcept. 783. num. 1. Rota in Forosempronien. bonorum 11. Martij 1650. §. Vnde eo coram bon. mem. Richbo.*

Nec præteritio euitari poſſe viſa eſt ex i-
3 terum obiecta † diſpoſitione Statuti Rauennæ *ſub rubr. 1. lib. 3. quia reſpectu bonorum eiuſdem Territorij, ad qua reducitur difficultas placuit Dominis reſponſio, quod Statutum eſt conditionale*, & vocat Agnatos tranſuerſales tantùm *deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus* proindeque per exiſtentiam Ioannæ, & Alberti deſcendentium hac conditione non purificata ſtatuti diſpoſitio applicari nequit, vt in puncto aduertit *Pariſ. alias citatus, & Rota coram Seraph. dec. 670. num. 1. & articulo diſcuſſo in Rauennaten. Hæreditatis 21. Iunij 1649. §. Tunc quia & 28. Martij 1650. §. Ceſſat itaque & ſeqq. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Et licet repeterent Informantes pro Augu-
4 ſtino, quod prædicta † verba conditionalia *deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus* debent intelligi de maſculis propter rationem conſeruandæ agnationis ibi expreſſam, vt voluit *Roman. conſ. 399. num. 9. verſ. ſexto non eſt Rota deciſ. 383. num. 13. par. 9. rec.* præfatæ tamen interpretationi reſiſtere aduertebant Domi-
5 ni non ſolum mentem ſtatuentium, † qui ſicut in parte præcedenti, vbi qualitatem maſculinitatis exegerunt, litteraliter expreſſerunt, ita etiam hic, ſi voluiſſent adijcere, ſciuiſſent, quod cum non fecerint, noluiſſe credendum eſt *Surdo. Iun. conſ. 3. num. 42. lib. 1. Rot. deciſ. 418. num. 22. & ſeqq. par. 4. rec. tom. 2. & in Licien. bonorum 7. Febr. 1653. coram R. P. D. meo Celſo §. maximè quia*, Quique in alia parte
6 ſtatuti expreſſè † diſpoſuerunt, quod verba intelligantur ad litteram, in quibus terminis recedi non poteſt à proprietate verborum.

*Bero.conſ.*120.*num.*74.*lib.*2. *Rot. in Bononien. de*
Beroaldis, *& in alia de Areoſtis coram Litta*, *&*
Corduba, quas citat *Spada conſ.*383.*nu.*10.*lib.*2.
7 Sed etiam † germanam verborum ſignifica-
tionem, ſecundum quam appellatione de-
ſcendentium, tàm maſculi, quàm fœminæ
continentur *Alex.conſ.*18. *in fin.lib.*5.*Ciriac.con*
*tr.*269.*num.*56. *Barboſ.appell.*70.*num.*9. *Rot. de-*
*ciſ.*120.*num.*10.*par.*8.*rec. & in Romana ſeù Sabi-*
nen. fideicommiſſi 22.*Maij* 1656. *coram bon.mem.*
Dunoz.§.*fin.*

Cumque poſſent ſtatuentes de ſucceſſione
agnatorum diſponere potius ſub vna, quàm
ſub alia conditione, nec adeſſet neceſſitas ad
mittendi tranſuerſales vbi defunctas filias,
vel nepotes relinquebat non procedit tale ar
8 gumentum, cùm potius † ſtatuta iuris com
munis correctoria etiam vbi habetur ratio
agnationis intelligi debeant iuxta caſus ex-
preſſos, vt in pręſenti, quando deficerent a-
ſcendentes, & deſcendentes *Menoch.conſ.*317
*num.*7. *Dec.conſ.*287. *num.*9. *verſ. non obſtat*, *&*
*cum eo Surd.conſ.*448. *ſub num.* 22. *& dec.*9.*n.*16
*Hond.conſ.*1.*num.*53.*lib.*1. *Rot.dec.*388. *num.*29.
& 30.*par.*5. *& dec.*175.*num.*28. *par.*7.*rec.* & in
terminis ſimilibus *Rouit. conſ.*5.*num.*13. *lib.*2.
*Altograd. conſ.*83. *num.* 13. *& ſeqq. lib.*2. *Rot. in*
Florentina fideicommiſſi de Guiduccijs 28. *Ianuarij*
1643. *coram bon. mem. Dunozetto* §. *reſpondetur*
ſine vlla extenſione, † aut ſubaudito intelle
ctu *Eugen.conſ.*83.*num.*40.*lib.*1.*Rot.dec.*502.*n.*2
*par.*4.*rec. tom.*2. *& in Romana Succeſſionis* 4. *Iu-*
nij 1660. *coram R.P.D. meo Celſo* §. *fin.* Proin-
deque parum refert, quod Albertus tamquā
nepos ex fœmina nō ſit de ſubſtantia aui ma-
terni, nec illius agnationem conſeruet; Nam
ipſe non pretendit ſuccedere tāquàm agna-
tus compręhenſus in capite incluſiuo ſtatuti
admittentis agnatos maſculos ad excluſionē
fœminarum tranſuerſalium, ſed repellere
ſtatuti ſolum agnatos tranſuerſales, ex quo
non venit caſus eorum vocationis conceptę
in euentum, quo deficerent aſcendentes, &
deſcendentes, quorum appellatione ipſe cō-
10 tinetur, vt ſupra, & tanquam † poſitus in
conditione ius legitimè ſuccedendi abinte-
ſtato illi præſeruatum cenſetur *iuxtà gloſ. in l.*
Lucius 85.*ff. de hæred. inſtit. Grat. diſcept.*352. *in*
*princ. & plurib.relat.Surd.dec.*162.*num.*1.
11 Vnde non aduerſatur † doctrina *Roman.d.*
*conſ.*399. *ſub num.* 9. quia ideò firmat, quod
in caſu ſuo nomine aſcendentium compræ-
henduntur ſolum maſculi, quia Mater, quę
ibi poſita erat in conditione in præcedenti
rubrica eiuſdem ſtatuti litteraliter exclude-
batur ſuperaddita dictione, *Matrem aſcenden-*
tem, quod longè diſtat à cauſa præſenti, vbi
ſine vlla alia expreſſione aſcendentes, & de-
ſcendentes ponuntur in conditione, vel e-
tiam quia eius reſponſio ſuſtineri non poteſt
tanquam contra receptam Doctorum opi-
12 nionem, quod † in conditionibus attendi-
tur merum factum, & ſimplex exiſtentia
perſonæ (etiamſi aliàs ſuccedere non poſſit)
ad excluſionem ſubſtituti ſub cōditione vo-
cati, vt deductum fuit *in prima deciſione* §. *non*
eſt enim qualitas, & tradunt *Fulgoſ.conſ.*46.*col.*2.
*per totum Mandell. Alb.conſ.*87. *ſub num.* 14.*verſ.*
*ſed & dato Peregr. de fideic.art.*29. *ſub numer.*21.
verſ. quartò quia. In terminis huius ſtatuti
Rota in dicta Rauennaten. 28. *Maij* 1650. §. *quo-*
niam adhoc. *Et nuper in Peruſina fideicommiſſi* 27
Maij proximi præteriti coram R. P. D. meo Vero-
ſpio ſub §. *ſiquidem in fine* prout in diuerſis ter-
minis procedit *d.deciſ.*383. *par.*9. *rec.* quia ibi
reſponſum fuit ſub nomine hæredum ſolos
maſculos contineri non tantum inſpecta ra-
tione agnationis à ſtatuto ponderata; ſed e-
tiam quia idem ſtatutum ordinabat, quod
filiæ fœminæ patris Teſtamento acquieſcant,
nec aliquid petant *ab hæredibus patris de agna-*
13 *tione*, quod verbum † *de agnatione* qualifica-
bat hæredes, quibus erat appoſitum, & pro
inde non applicatur ad alia in quibus deficit
dicta qualificatio *Valenz.conſ.*97.*nu.*77.*& ſeqq.*
*lib.*1.*Rot. in rec.deciſ.*65.*num.*7.*par.*8.
14 Nec ex eo, quod † in parte diſpoſitiua ſit
mentio de maſculis repetita dici debet eadē
qualitas in parte conditionali. Tùm quia
in diſpoſitiuis prout iacet accipitur diſpoſi-
15 tio, in conditionalibus verò † affectio na-
turalis inſpicitur, & agitur de quadam com
paratione, & prælatione perſonarum, quæ
ponuntur in conditione, vt excludant ſub-
ſtitutos, vt declarat *Hond. conſ.*57. *ſub nu.*35.
verſ. primò quia, *& nu.*36.*lib.*1. *Simon. de Prat.*
*conſ.*90.*num.*24. *& ſeqq. Gabr.conſ.*97.*num.*5. *&*
6.*lib.*1.*Giouagn.conſ.*11.*num.*23. *&* 24.*lib.*2.*plu-*
reſque refert *Altograd. dicto conſ.*83.*num.*56.68
& 81. *lib.* 2. *Rota in Bonon. fideicommiſſi* 30. *Ia-*
nuarij 1640. *coram Reuerendiſſimo Tarraconen.* §.
tandem, *&* 24. *Aprilis* 1643. *coram Reuerendiſ-*
ſimo D. meo Decano ſub §. *quia præter*. Tùm
etiam quia, agitur de diuerſa qualitate, &
gradu perſonarum, cum in capite incluſiuo
ſtatuti contineantur agnati tranſuerſales in
conditione aſcendentes, & deſcendentes, &
in capite excluſiuo fœminę tranſuerſales, vbi
16 autem agitur † de diuerſis gradibus, & per-
ſonis maſculinitatis repetitio fieri non debet
*Hond. dicto conſ.*57.*num.*33. *& ſeqq. Menoch.con-*
*ſil.*587.*num.*6. *verſ. præterea qualitas*, *Surd. con-*
*ſil.*564. *ſub num.*7 *Peregr. de fideic.art.*25.*nu.*33.
*Ludou. Bellon.conſ.*1. *num.*214. *& ſeqq. Giouagn.*
*conſ.*21.*num.*59. *&* 61.*lib.*1. *Adden. ad Buratt.de-*
*ciſ.*272. *ſub num.*19. *verſ. item Rota in hac mate-*
*ria Rot.deciſ.*581.*num.*5.*par.*5.*rec.& dec.*252.*nu-*
*mer.*7. *coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottbob.*

Cæterùm quamuis præſens diſputatio ad
ſtatutum eſſet reſtricta ad tollen̄ tamen om-
nem difficultatem addebant Domini, quod
17 non ideò † potuit Albertus præteriri ex quo
dicatur habuiſſe dotem maternam, quam In-
formantes pro Auguſtino contendunt debe
18 re in legitimam imputari, vt per *Merlin.de-*
*ciſ.*433.*num.*6. *& ſeqq.* Nam etiamſi citra veri
præiudicium, fieri deberet imputatio, non
proinde ceſſaret nullitas Teſtamenti, quia
Doctores pro Auguſtino allegati loquuntur
19 & procedunt quando † Pater, vel Auus ex-
preſsè in vita filio legitimam aſſignauit, quę
ipſi etiam inuito, & contradicenti aſſignari
pote-

poterat, & ſic aſſignata impediebat ne Teſtamentum Patris contratabulare poſſet *l. Papinianus* 8. §. *ſi quis mortis ff. de inoffic. teſtam.* in preſenti caſu nihil titulo legitimæ fuit aſſignatum, ſed etiam, ſi quid datum fuiſſet,
20 non ſuffragaretur, quia † de Iure nouiſſimo *Authen. hodie alterius* tenentur parentes titulo honorabili inſtitutionis aliquid filio, vel nepoti relinquere, aliàs eorum teſtamentum remanet nullum *per text. in* §. *aliud quoque capitulum Authen. vt cum de appellat. cognos. per quã corrig. tur dictum* §. *ſi quis mortis Caſtren. in l. ſi qui ſuperſtitis* 93. *ſub num.* 4. *verſ. puto Baldum verum dicere ff. de acquir. hæredit.* vbi in terminis
21 dicit, quod † conſecutio dotis in vita patris ſi non interuenit repudiatio etiam ipſam filiam non excluderet quo minus, ſi ſuperuiuat poſſit ſuccedere etiam contra Teſtamẽtum dicendo ipſum nullum, ſi fuit præterita, & eum ſequitur *Suarez. in repet. leg. quoniam in prioribus* 32. *in declaratione leg. regni limit.* 4. *ſub num.* 7. *verſ. monetur quia C. de inoffic. teſtam. Craſſ.* §. *Teſtamentum quæſt.* 35. *num.* 3. *Peregr. art.* 36. *num.* 55. *Mareſcott. reſol.* 32. *nu.* 9. & 13. *lib.* 1. *Carpan. ad Statut. Mediolan. cap.* 485. *nu.* 62. *par.* 2. *Giurb. ad conſuetud. Meſſanen. cap.* 6. *gloſ.* 4. *par.* 1. *nu.* 2. *Merlin. de legit. lib.* 5. *tit.* 2. *quæſt.* 1. *n.* 6. vbi plures refert *Capic. latr. conſult.* 86. *num.* 11. & *ſeqq. tom.* 2. *Rot. in Caſenaten. Laudi* 20. *Decembris* 1632. *coram bon. mem. Card. Veroſp.* §. *Etenim* quos cum alijs ſequitur *Modern. Rub. de teſtam. cap.* 52. *num.* 118. & 124.

Et ità reſponſum fuit ſtandum eſſe in deciſis 24. *Ianuarij* & 13. *Iunij proximi præteriti* ſuper bono Iure tantum, vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Placentina Bonorum

Veneris 2. *Decembris* 1661.

ARGVMENTVM.

Sententiæ vt ſint conformes quid requiritur. Primogenituræ renũciatum fuiſſe vnde probatur. Primogenitura renunciata, res ei ſubiecta in diuidentes pro parte eorum libera tranſit. Renunciatio an præiudicet hæredi ex propria perſona venienti, & ad quid in ſimili caſu teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ vt dicantur conformes, in negocio principali conuenire debent.*

2 *Sententia approbans antecedentes ſuper falſo ſuppoſito fundatas, tanquam iniuſta non ſuſtinetur.*

3 *Sententia quando non ſunt iuſtæ & validæ, conformes dici non merentur.*

4 *Sententia quando ſunt iniuſtæ, reſtitutio in integrum ex capite læſionis contra eaſdem competit.*

5 *Prædium ſub primogenitura non cadere quomodo probatur.*

6 *Ceſſio iurium cum libera facultate de illis diſponendi vti de re propria, totalem primogenituræ renunciationem inducit.*

7 *Facultas ad libitum diſponendi cum primogenitura & fideicommiſſo incompatibilis exiſtit.*

8 *Primogenituræ per tranſactionem renunciatum fuiſſe, ex noua concordia inter fratres inita euincitur.*

9 *Renunciatio, ſtante tranſactione reiterata indiuidualiter ſuper bonis primogenituræ ſubiectis, clarior apparere non poteſt.*

10 *Renunciata primogenitura, res ei ſubiecta in diuidentes libera tranſit.*

11 *Renunciatio an ex propria perſona venienti præiudicet.*

12 *Hæres approbationem per ſuos Authores factam ratam habere tenetur.*

13 *Declara id procedere non tantum in primis hæredibus, ſed etiam in alijs ſubſequentibus.*

14 *Hæres cum beneficio legis, & Inuentarij, à facto ſui Authoris quatenus vires hæreditariæ ſuppetant, non liberatur.*

DECISIO CCCLXXI.

RESPONSVM fuit non conſtare de conformitate ſententiarum, quæ veniant exequendæ, ſed de cauſis reſtitutionis in integrum, Nam licet ſententiæ conueniant in
1 negocio principali, quod potiſſimum attenditur ad effectum conformitatis *l. qui ſententiam* 16. *C. de pœn. l. in ſumma* 59. *ff. de re iudic. cap. nihil obſtat* 7. *de verb. ſignif. Grat. deciſ.* 18. *num.* 1. *Rota dec.* 74. *num.* 1. *apud Pacif. de Salu. interd. Adden. ad Buratt. dec.* 567. *num.* 10. Attamen cum in illis concedatur Nicolao Hieronymo Immiſſio etiam in medietate prædij nuncupati *la Cà de Gobbi* primogenituræ Ioſephi de Fer-
2 rarijs minimè ſubiecta, & vltima † ſententia approbet in omnibus, & per omnia antecedentes, & ſic poſſeſſionem in vim illarum captam, ſequitur prædictas ſententias eſſe iniuſtas, *l. in iudicio* 4. *ff. famil. herciſcund. Buratt. dec.* 169. *num.* 3. & *dec.* 216. *num.* 10. & propterea non poſſunt dici conformes, cum ad hũc ef-
3 fectum requiratur quod ſint † validæ, & iuſtæ *Bart. in l.* 4. §. *Condemnatum, ff. de ſenten. & re iudic. Mareſcott. var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 86. *num.* 30. *Grat. diſcept. forenſ. cap.* 691. *numer.* 27. *Rota penes Card. Seraph. dec.* 845. *num.* 1. *Buratt. dec.* 567. *n.* 1. & *ibi Adden.* & *in rec. deciſ.* 179. *num. par.* 7. Sed
4 aduerſus illam competit † reſtitutio in integrum ex capite læſionis ex iniuſtitia reſultãtis *cap.* 1. *vbi Abb. num. . . de reſtitut. in integr. l. quod minor.* §. 1. *ff. de minor. l. nam & poſtea,* §. *ſi minor, ff. de iur iuran. Surd. conſ.* 95. *num.* 3. *Rota dec.* 1. *de reſtit. in integr. in nou. coram Buratt. dec.* 130. & *ibi Add.* & *dec.* 323. *num.* 1. *Duran. dec.* 337. *num.* 1. & *dec.* 609. *num.* 11. *par.* 5. *tom.* 2. *rec.*
5 Quod autem † prædium *de Cà de Gobbi* à Ioſepho de Ferrarijs, & Bartholomæo eius nepote pro indiuiſo poſſeſſum pro medietate ad dictum Ioſephum ſpectante non cadat ſub illius primogenitura ad fauorem præfati Nicolai purificata Domini colligebant ex diuiſione, ad quam præuia tranſactione fuit de anno 1574. deuentum inter Clementem, & Camillam Victoriam de Ferrarijs relata in hodierno *Summario Monaſterij Sancti Sixti* ex per-

perſona D. Gaſparis Ferrarii in eo profeſſi agentis *num.2.* In qua quidem tranſactione diuiſis bonis, & excluſa Camilla tanquam fœmina à primogenitura fuit prædium hoc aſſignatum Clementi, & Conuentum, per hæc verba, *quod vnaqueque ipſarum, eorumque hæredum, & cui dederint prædictum totum ſibi inuicem ceſſum, relaxatum, & aſſignatum, vt ſupra ſimul cum acceſſibus, & ingreſſibus, & omni iure habeat, teneat, & exinde iure proprio quicquid voluerit faciat ſine alicuius contradictione, & ceſſerunt ſibi iura, & actiones, &c. conſtituerunt ſe inuicem Procuratores, & in rem propriam, &c. & promiſerunt ſibi inuicem de euictione, &c.* Ex quibus verbis continentibus relaxationem bo-
6 norum, illorumque † ceſſionem in ampliſſima forma cum facultate de illis Iure proprio vti de re ſua diſponendi, & clauſula cui dederint cum promiſſione de euictione, patet Partes non intellexiſſe ſtare in puris terminis diuiſionis, ſed tribuiſſe inuicem liberum Dominium, & ob id abſque dubio fuit primogenituræ diuidentibus benè notæ, & in conuentionem deductæ renunciatum, & ſi-
7 gnanter ex dicta facultate † *ad libitum diſponendi* incompatibili cum primogenitura, & fideicommiſſo per *doctrinam Bartoli in l. qui Romæ 122. §. duo fratres nu. 21. vel fuit dictum, ibique Alex. n. 58. ff. de verb. oblig. Riminald. Iun. conſ. 748. num. 20. cum ſequen. Soccin. Iun. conſ. 116. num. 54. lib. 1. Tob. Non. conſ. 41. nu. 3. cum ſeq. latè Honded. conſ. 33. num. 22. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 52. num. 38. cum ſeq. Giouagn. conſ. 100. per tot. lib. 1. Rota in pluribus deciſionibus ibidem relatis, & in Bononien. fideicom. de Vizzanis 15. Iunij 1643. §. fideicomm. etenim confirmata die 15. Ianu. 1644. coram bo. mem. Bichio impreſſ. in par. 9. rec. dec. 206. & 240.*

Idque euidẽrius comprobatur ex eo quod petentibus de anno ſubſequenti 1580. Nicolao Alphonſo, & cæteris fratribus de Ferrariis à prædicta Camilla bona cum Clemente diuiſa, & ad ipſos vti fideicommiſſaria Manfredi Senioris peruenientia, fuit deſuper inita
8 noua concordia *in eodem Summario num. 4.* vbi fratres prædicti approbantes pro ſe, & hæredibus conuentiones in prima anni 1575. Cõtentas promiſerunt nullo tempore Clementem, ac filios, & quibus dederint moleſtare ſuper bonis ex cauſa dictæ primæ tranſactionis receptis ſub quouis prætextu, & ratione non obſtantibus fideicommiſſo, primogenitura, & quouis alio, quibus renunciarunt, adeòut eſſet in facultate Partium liberè de bonis relaxatis diſponendi, per quam reite-
9 ratam † tranſactionem indiuidualiter ſuper bonis primogenituræ ſubiectis factam cum pregnantiſſimis clauſulis, clarior apparere non poteſt renunciatio, *Crot. in d. l. qui Romæ, & §. duo fratres num. 33. de verbor. oblig. Menoch. conſ. 87. num. 19. & 29. Natta conſ. 505. num. 37. & 38. Cranett. conſ. 24. num. 8. Dec. conſ. 287. num. 16. Fuſar. de ſubſtit. qu. 593. num. 21. Rota in proximè citatis deciſionibus poſt conſ. 100. Giouagn. num. 38. 68. 76. cum ſeq. & in d. Bonon. fideicom. de Vizzanis coram bo. me. Bichio.*

10 Data igitur ex his † renunciatione ſequitur quod nullo Iure potuit Nicolaus Hieronymus in dicto prædio immitti, dùm amplius in primogenitura non ſubiacet, ſed liberum, & exemptum in diuidentes pro eorum parte tranſiuit, *l. qui hæredi 44. §. cum hæredes, ff. de condit. & demonſtr. l. Debitori 59. ff. ad Trebell. Rota dec. 94. num. 7. & 8. par. 5. rec.*

11 Non vrget replicatio, quod ſaltem † remiſſio iſta non ſit præiudicialis Nicolao Hieronymo ex perſona propria venienti, *Greg. dec. 418. ſub num. 9. & 10.* quià cum ſit hæres Nicolai, & aliorum, qui ſecundam tranſactionem ratificarunt promittendo vlterius pro ſe, & hæredibus non moleſtare Clemẽtem, & ab eo commune habentes in bonis
12 in vim illius obuentis, vtique † tenetur habere ratam, & firmam approbationem, & promiſſionem per ſuos Authores factam, *l. cùm à matre, & ibi gloſſ. & DD. C. de rei vindic. l. ex qua perſona de regul. iur. l. ſucceſſores, C. de ſolut. Crot. in l. filius famil. num. 148. verſ. primus caſus, ff. de legat. 1. Penell. in l. 1. par. 3. num. 81. & 82. C. de bon. matern. Surd. conſ. 73. num. 34. & 35. & conſ. 284. nu. 4. verſ. prædictis tamen, & num. 19. & 20. Menoch. conſ. 89. num. 14. 60. & 65. Gabr. conſil. 125. num. 2. lib. 1. Roland. à Vall. conſ. 30. num. 29. cum ſeq. lib. 4. Peregr. de fideicomm. art. 33. num. 10. & conſ. 101. num. 1. cum ſequen. Seraph. dec. 1157.*
13 *num. 2. Duran. dec. 51. num. 7. et 9.* Quæ † concluſio procedit nedùm in primis hæredibus, ſed etiam in alijs ſubſequentibus *l. fin. C. de hæred. inſtit. l. ſcien. de verb. ſignif. Penell. in d. l. 1. par. 3. num. 81. Menoch. d. conſ. 89. nu. 126. cum ſeq. et conſ. 443. num. 86. Soccin. Iun. conſ. 108. num. 41. lib. 2. Hond. conſ. 3. num. 54. lib. 1. Peregr. de fideic. d. art. 33. num. 15. Ioſeph Ludouic. concluſ. 16. verſ. Extenditur primo Adden. ad Buratt. dec. 154. num. 7.*
14 ac etiam in hærede cum beneficio legis, & Inuentarii, qui non liberatur à facto ſui Authoris quatenus vires hæreditariæ ſuppetant *gloſſ. in l. ſcimus, §. in computat. C. de iur. deliber. Penell. vbi proximè, Gabr. in eodem conſ. 125. num. 33. cum ſeqq. Surd. conſ. 577. num. 10. Honded. d. conſ. 3. num. 53. lib. ... Duran. dec. 10. num. 8. et in annot. ad Buratt. d. dec. 154. num. 8.*

Et ità ex fundamento prædicto concluſum fuit conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum vtraque parte informante, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.

Sacræ Rotæ Decano.

Romana Pecuniaria

Lunæ 10. *Decembr.* 1661.

ARGVMENTVM.

Creditum ex própria confeſſione licèt extraiudiciali, teſtibus in ſubſtantia verborum concordantibus, epiſtolis recognitis, & alijs adminiculis ſufficienter probatis; nec vim fieri poſſe in ſolutione tanquam per ceſſionem Iurium alijs facta, cum eadem cauſam particularem & expreſſam debiti habens in aliã cauſam mutui referri non debeat.

SVM-

S V M M A R I V M.

1 *Confeſſio licèt extraiudicialis de æquitate contraria contra confitentem plenè probat.*
2 *Teſtes in formalitate verborum non conuenire non refert, dummodò in ſubſtantia concordent.*
3 *Confeſſio extraiudicialis ſtantibus alijs pluribus adminiculis contra confitentem ſine difficultate probant.*
4 *Epiſtolæ recognitæ de quarum veritate non dubitatur, contra ſcribentem & ab eo cauſam habentes plenam & particularem probationem conſtituunt.*
5 *Mediator multis adminiculis fulcitus pluſquam ſemiplenam probationem facit.*
6 *Creditum ob ſolutionem debitoribus factam per ceſſionem iurium extinctum cenſetur.*
7 *Solutio habens cauſam particularem, & expreſſam debiti in aliam cauſam mutui referri non poteſt.*
8 *Litem non ceſſionario nomine, ſed vti Creditor pro reſtitutione pecuniarum mutuò datarum introducens, de ſolutione alijs facta non tenetur.*
9 *Ceſſionarius eadem via exequutiua quæ cedenti competit, agere poteſt.*
10 *Solutionem in cauſam expreſſam non autem mutui ceſſiſſe, præſumptiones & coniecturæ ſuadent.*
11 *Aſſignatio cenſus creditori pro ſuis prætenſionibus à mediatore oblata, creditum etiamnum vigere, nec in cauſam debiti ſolutionem ceſſiſſe oſtendit.*
12 *Productio notulæ licet in partibus facta, cum tamen eius exhibitio computa facta continens ab ipſo debitore emanauerit, ad fundandum eius intentionem in omnibus approbata cenſetur.*
13 *Solutio debiti pro quo in forma Cameræ aliquis eſt obligatus creditori facta præſumitur, cùm ratione obligationis illud debitum durius exiſtimetur.*
14 *Scriptura domeſtica cùm regulariter non adhibitis teſtibus fieri ſoleant, recognitio earum per teſtes manum notam habentes ſufficiens iudicatur.*
15 *Scripturæ quando pro adminiculo deducitur recognitio etiam per comparationem ſufficit.*
16 *Tempus quando eſt de ſubſtantia probationis, probatio etiam reſpectu temporis concludere debet.*

DECISIO CCCXXII.

CONTROVERSA non fuit validitas ſententiæ Rotalis, & Iuſtitiam ſubſiſtere exiſtimantes Domini pro illius confirmatione reſponderũt. Quia conſtat de credito Angelini; Tum ex depoſitione duorum teſtium de confeſſione extraiudiciali Io: Lucæ, quem ab Angelino requiſitum pro reſtitutione ſc. 2600. illi mutuatorum, hæc, vel ſimilia verba reſpondiſſe deponunt: *Io hò voluto aggiuſtare V. S. glie ne hò fatta poliza, lei l'hà ſtracciata, non ſe n'è voluto contentare, hà cominciato ad agitar per giuſtitia, ſi contenti di proſeguire;* Cõ-
1 feſſio autem † licet extraiudicialis, de æquitate canonica plenè probat contra confitentem, *Gabr. conſ. 40. num. 57. lib. 2. Grat. diſcept. 144. num. 59. Marescott. reſol. 44. num. 4. lib. 2. Rota deciſ. 158. num. 11. par. 1. rec. & in Anconitana bonorum 13. Iunij 1645. coram Reuerendiſſ. Papien. §. Quo*
2 *ad ſcuta*, vbi non refert ſi † teſtes non conueniunt in formalitate verborum, dummodò in ſubſtantia concordent, & dictum fuit *in 1. dec. R. P. D. mei Veroſpy 9. Iunij 1656. ſub §. primo.*
3 Præcipuè quia non † defuerunt adminicula, atteſtatio nempè Puteobonelli, retentio computi ab Angelino tranſmiſſi, illius productio in actis, vt infra, & recuſatio matris, quæ ſe examini ſubijcere noluit, quæ adminicula operantur, vt dicta confeſſio extraiudicialis, ſine difficultate probet *Rota deciſ. 158. num. 12. par. 1. rec. & plenè in Albanen. redditionis rationis 13. Iunij 1657. coram R. P. D. m. Celſo, §. Imò eadem confeſſio;* Tum etiam ex pluri-
4 bus epiſtolis eiuſdem Io. Lucæ, in quibus rogat Angelinum, vt ſibi pecunias mutuo tradere velit, & proprias refert obligationes cũ ipſo hac occaſione contractas, quarum veritas, cum non reuocetur in dubium, & ſatis fuerint recognitæ contra ſcribentem, & ab eo cauſam habentes, plenè particulariter probant *Rota dec. 153. num. 9. par. 8. rec. Romana locorum Montium 11. Maij 1643. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, §. Extrema enim, & in Romana pecuniaria 10. Iunij proximi præteriti coram R. P. D. meo Bourlemont ſub §. Illud enim & firmatum fuit in deciſionibus RR. PP. DD. meorum Veroſpy, & Celſi in hac cauſa editis.*

Conſtito autem de credito in genere quãtitas ſc. 765. ſine præiudicio reſidui, de quibus in ſententia probatur ex pluribus coniecturis, & præſumptionibus conſideratis in præteritis deciſionibus RR. PP. DD. meorum meorum Veroſpij, & Celſi, & ſignanter ex depoſitione Caſtagnini mediatoris, qui à Io: Luca miſſus fuit, vt Angelino offerret pro ſo credito quoſdam effectus Sublaci, & creditum cum Betto, quæ ſimul iuncta conſtituunt prædictam ſummam; Hic enim tan-
5 quam mediator, & multis adminiculis fulcitus, pluſquam ſemiplenam probationem facit ex relatis per *Farinac. de teſtib. qu. 63. n. 124. Rota coram Seraph. dec. 889. num. 3. Cocci. dec. 315. num. 1. in rec. dec. 113. num. 11. par. 5. Romana Domus 25. Febr. 1647. coram R. P. D. meo Celſo, §. Verum etiam, & in Ianuen. prætenſæ ſeparationis Thori 22. Iunij 1650. coram Reuerendiſſ. Papien. §. præterea eo magis.*

Nec vis fieri poteſt in eo, quod poſt di-
6 ctam oblationem † ſoluerit Io: Lucas ſc. 850. Cincio, & Panzerio debita, cuius creditum per ceſſionem Iurium, cum effectum eſſet proprium Angelini, ex hac ſolutione maioris quantitatis prætenditur extinctum illud ſc. 765. vel quia, vt reſponſum fuit *in deciſ.*
7 *R. P. D. mei Celſi. §. Non obſtat,* hæc † ſolutio habet ſuam cauſam particularem, & expreſſam debiti, ſcilicet cum Cincio, & Panzerio, pro quo Io: Lucas in forma Cameræ obligatus reperiebatur, vnde in aliam cauſam mutui referri non poteſt, *iuxt. Text. in l. 1. vbi DD. ff. de ſolut. Alex. con. 85. num. 3. in fin. lib. 3. Grat. diſcept. 224. num. 53. & ſeq. Rota coram Cavaler. dec. 165. num. 2. & 3. dec. 128. num. 19. poſt Merlin. de pignor. & in diſcurſu facto per bo. mem. Bichium in*

Firmana pecun. 14. Iulij 1647. §. Pariterque, & in
Romana locationis 10. Iunij 1661. coram R.P.D.m.
Veroſpio, §. Ha namque. Præcipuè quia de ſc.
550. debitis Cincio, Io: Lucas nunquam re-
cognouit in creditorem Angelinum, *vt ipſe*
deponit *Summario Angelini nu. 26.* Vel etiam
8 quia non † introduxit Angelinus litem Ceſ-
ſionario nomine Panzerij, nec tamquam ab
illo cauſam habens, ſed vti creditor pro re-
ſtitutione pecuniarum ab eodem mutuo da-
tarum, *vt* patet ex ſententia A.C. relata in
eius Summario num. 1. Vndè comprobatur præ-
fatam quantitatem ceſſiſſe in extinctionem
debiti, de quo ſuprà, aliàs Angelinus tam-
9 quam † Ceſſionarius eadem via exequutiua
agere potuiſſet, quæ cedenti competebat
l. emptor. 5. C. de heredit. vel act. vendit. Pariſ. conſ.
107. num. 89. & ſeq. lib. 3. Rota coram Seraph. deciſ.
1210. num. 5. coram D. Card. Otthob. dec. 22. num. 3.
Interamnen. vſusfructus 3. Iulij 1652. §. Etiamſi
obligatio coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.
10 Nec deſunt † præſumptiones, & conie-
cturæ ſuadentes dictam ſolutionem ſc. 850.
ceſſiſſe in cauſam expreſſam, non autem
mutui; nam poſt dictam ſolutionem anno
nempè 1650. Io: Lucas ſcripſit Caſtagnino
11 mediatori, vt † aſſignaret Angelino pro ſuis
prætenſionibus centum ſc. 800. paulò ante à
Com. Stella ad eius fauorem impoſitum, &
proinde conſtat, quod in cauſam huius de-
biti ſolutio non ceſſerat, ſed quod illud ad-
huc vigebat, *Rota poſt Merlin. de pignor. d. deciſ.*
128. nu. 13. in eadem Romana pecun. 7. Iunij 1647
coram Em. D. Card. Corradò, §. Illa enim & in Ro-
mana penſionis Palatij 22. Iunij 1648. coram Re-
uerendiſſ. Papien. §. Et quod in d. apoca, vbi loqui-
tur de oblatione facta poſt ſolutionem; An-
no deinde 1656. produxit quamdam notu-
lam, ex qua probatur, quod etiam poſt ſo-
lutionem creditum Angelini occaſione mu-
tui ad ſummam ingentem aſcendebat, quæ
12 quidem † productio licèt facta in parte, &
partibus, &c. Nihilominus cum à Io. Luca
exhibito talis ſcripturæ continentis computa
facta fuerit ad fundandam eius intentionem
in omnibus cenſetur approbata, *Oſaſc. dec. 38.*
num. 29. ad ſa. mem. Gregor. dec. 238. ſub numer. 15.
verſ. limitatur ſecundò in fin. Rota dec. 361. num. 3.
par. 4. recent. vbi referuntur concordañ. Et de-
mum etiam in dubio ad creditum Panzerij
13 eſſet referenda † ſolutio tanquam in cauſam
duriorem, pro qua Io: Lucas in forma Ca-
meræ erat obligatus, ratione cuius debitum
durius exiſtimatur, *Corn. conſ. 295. num. 2. lib. 3.*
Add. ad Butaii. dec. 284. litt. A. Rota in Rom. Cam-
biorum 10. Martij 1660. coram R.P.D. meo Veroſ-
pio, §. Neque valent.

Vlterius deducebat Angelinus computum
à matre Io: Lucæ conſcriptum, in quo inter
creditores filij enumeratur etiam Angelinus
in ſc. 1700. De illo tamen hodie non habue-
runt Domini rationem, non ex defectu le-
14 gitimæ recognitionis quia in ſcripturis † do-
meſticis, & alijs, quæ regulariter non adhi-
bitis teſtibus fieri ſolent, ſufficiens eſt reco-
gnitio per Teſtes habentes notam manum,
Rota dec. 41. num. 1. par. 4. recent. Vbi de ſtylo hu-
ius Tribunalis plenè *in Tiburtina Caſtrorum 4.*
Iulij 1608. coram Marcomontio, §. Etenim licet,
& ſeqq. d. Romana locor. Montium, §. nec obſtat pri-
mo, & in Bonon. pecuniaria 20. Aprilis 1660. coram
Reuerendiſſ. D. Papien. §. neque vrget, & ſeq. vbi
15 quando † ſcriptura deducitur pro admini-
culo (vt in præſenti) ſufficit etiam recogni-
tio per comparationem; ſed quia in dicto
computo non continetur tempus, & ſic non
apparet, matrem deſcripſiſſe debitorem fi-
lium poſtquam ſoluit dd. ſc. 850. in quo ſtat
16 vis probationis, & tamen quando tempus eſt
de ſubſtantia, probatio debet concludere e-
tiam reſpectu temporis *Iaſ. conſ. 46. nu. 27. lib. 3*
Gratian. diſcept. 391. nu. 21. Rota dec. 371. nu. 3. p. 4.
rec. lib. 2. coram Eminentiſſ. D. Card. Otthob. dec. 260.
num. 7. & in Aſculana fideicom. 18. Febr. coram
R.P.D. meo Celſo, §. Venit etiam.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO,
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Ciuitatis Plebis Cappellaniæ.

Lunæ 5. Decembris 1661.

ARGVMENTVM.

Qualitas Cappellaniæ declaratur ex fundatione,
aduerſus quam non ſuffragantur atteſtatio-
nes contrariæ, præſertim quando concurrit
Obſeruantia in contrarium, vel atteſtantes
ſeſe retractarunt.

SVMMARIVM.

1 *Habilitatio acquiritur ex diſpenſatione Apoſtolica*
aduerſus defuncti diſpoſitionem.
2 *Onus requiſitum ſub generali diſpoſitione compre-*
hendit omnes, maximè quando militat eadem ra-
tio.
3 *Dictio, vt ſuprà repetit omnes qualitates præce-*
dentes.
4 *Diſpenſatio operatur confeſſionem ſuper re diſpen-*
ſata.
Declaratio magis fit facto, quam verbis, & num. 4.
5 *Diſpenſatio obtenta non facta mentione litis, &*
poſſeſſionis eſt nullius momenti.
6 *Clauſula* dummodo *præſeruat ius alterius.*
7 *Lis non extinguitur per rem iudicatam, niſi quate-*
nus exequatur.
8 *Retractatio facta in articulo mortis deſtruit diſpo-*
ſitionem præcedentem.
9 *Teſtes examinati ad perpetuam contradicentes*
diſpoſitioni Teſtamentariæ non ſunt attendendi.

DECISIO CCCLXXIII.

RESOLVTVM fuit ſub 15. Iunij proxi-
mi præteriti ſententiam Rotalem contra
Cencium latam eſſe infirmandam, hodie
repropoſita cauſa Domini ſteterunt in deci-
ſis, quia vltra qualitates à fundatore requi-
ſitas Cencius præſentationem ab Executo-
ribus Teſtamentarijs & ſucceſſiue Inſtitutio-
nem ab Ordinario reportauit, Fatius verò
cum

cum poſſideat beneficium in eadem Eccleſia cui onus incumbit celebrationis trium Miſſarum qualibet hebdomada propterea ex lege fundationis redditur incapax, & inhabilis, vt firmatur in deciſione, quæ reuidetur §. 1. *& ſeqq.*

Non obſtat repetitum obiectum, quod iſta qualitas à fundatore requiſita, vt ſcilicet eligẽdus nullo oneri ſit addictus, ſolum cenſeatur adiecta Cappellanis extraneis, non autem
1 conſanguineis, & in omnem caſum †, cum
Fatius fuerit à Sede Apoſtolica diſpenſatus habeatur ad hunc effectum pro habili, ac ſi nulla in contrarium adeſſet voluntas Teſtatoris *Card. Ottbob. dec. 187. num. 11. & in Carpentoraten. hæreditatis 15. Martij 1660. coram R.P.D. meo Beuilaqua*.

Etenim reſpectu oneris contrarium deſumitur ex lectura teſtamẽti, vbi Teſtator prius diſpoſuit circa electionem Cappellani nulla facta mentione extranei, vel Conſanguinei iubendo quod Cappellanus eligendus teneatur celebrare 15. Miſſas pro quolibet menſe, & quod aliud onus non habeat, deinde vero dum mandauit præferri eius conſanguineos non receſſit à prima diſpoſitione aliter diſponendo circa electionem, ſed dumtaxat illis
2 iunxit prærogatiuam perpetuitatis, † ideoque
d. onus tamquam requiſitum ſub generali diſpoſitione omnes comprehendere debet, præſertim dum militat eadem ratio tàm in extraneo, quam in conſanguineo *Gonz. ad reg. 8. gloſſ. 7. proœmial. num. 104. & 105. Rot. deciſ. 339. nu. 6. par. 5. rec.*

Et hoc idem comprobant verba immediatè ſequentia, quia dum Teſtator voluit excipere Cappellanum eligẽ intra primos 15. annos, nempe vt poſſit ad libitum frequentare diuina officia, vſus fuit his verbis ibi: *quali poi paſſati ſi debba oſſeruare come ſopra*, ex quo manifeſtè apparet Teſtatorem voluiſſe quo-
3 ad onera omnes æquiparare, dictio enim
vt ſupra repetit qualitates præcedentis diſpoſitionis *Bart. in l. ſi quis ſeruum, §. final. ff. de leg. 2. Rota dec. 209. num. 6. circa finem par. 1. rec.* quinimo perpendit prima deciſio, dum onus potius videtur iniunctum conſanguineo eligẽdo poſt lapſum 15. annorum, quam extraneo Ibi: *quali poi paſſati ſi oſſerui come ſopra*.

Et idem Fatius benè agnouit hanc qualita-
4 tem eſſe neceſſariam in conſanguineo, † dum
obtinuit diſpenſationem Apoſtolicam, alias enim ſi fuiſſet ſolum requiſita in Cappellanis extraneis, vtique enim non impetraſſet, & facto plus eſt rem declarare, quam verbis *Cap. Dilecti filij cap. vt noſtrum de appell.*

Quo verò ad diſpenſationem à Fatio obtentam iterum Domini cenſuerunt non ſuffragari tamquam extorta ſub falſa narratiua,
5 quod † ſit proximior nulla facta mentione
poſſeſſionis, minuſque litis, & ſententiarum deſuper latarum *Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 40.*
6 *nu. 107.* & cum contineat clauſulam † *dummodo* de tempore datæ præſentium non ſit alteri Ius quæſitum per eam cenſetur Ius Cẽcij præſeruatum, *vt per adductos in deciſione §. nec ad hunc effectum dixit Rota coram Card. Cauab. dec. 478. num. 6. & in Aquilana Iuriſpatronatus 4. Iunii 1646. coram Eminen. D. Card. Corrado Prodat.*

Nec ſatisfacit reſponſio data ab Informantibus pro Fatio, quod mentio litis non erat facienda attento quod illa per ſententiam A. C. in iudicatum tranſactam ob non interpoſitam appellationem remanſit extincta.

Quia cum Cencius de tempore latæ ſen-
7 tentiæ eſſet in poſſeſſione Cappellaniæ † pro-
pterea lis non potuit dici extincta per rem iudicatam, niſi fuerit contra ipſum executioni demandata *Caputaq. deciſ. 172. par. 2. Mohed. dec. 2. num. 2. vt lit. pend. Grat. diſcept. forenſ. c. 758. num. 19. & 20.*

Alterum deciſionis fundamentum circa proximitatem pariter ſubſiſtit, quia vt ibi firmatur §. *hinc etiam* Cencius probat ſe eſſe de parentela Teſtatoris requiſita à fũdatore, quod verbum comprehendit tam agnatos, quàm cognatos, non obſtante contraria atteſtatione duorũ ex executoribus, quod Teſtator ſenſerit ſolùm de agnatis, quia vt benè reſpondetur in eadem deciſione, §. *Nec habita fuit* talis atteſtatio non venit attendẽ-
8 da, † tùm quia vnus ex eis in articulo mor-
tis ſe retractauit, Tum etiam quia dum concorditer vnà cum alijs Cencium præſentauerit, & declarauerit qualem fuiſſe voluntatem Teſtatoris.

Denique non releuãt Teſtes nuper ad perpetuam rei memoriam examinati, quod Teſtator prohibuerat executoribus nominare Cencium quia vltra quod nulliter fuerunt examinati pendente lite abſque citatione Cẽ-
9 cij, talis † prohibitio non legitur in teſtamen-
to, & expreſsè contradicunt pòſitiuæ nominationi ab executoribus concorditer factæ cum ſubſecuta poſſeſſione.

Ex quibus Domini ſteterunt in deciſis vtraque Parte Informante, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Aſſiſien. Oblationum

Veneris 9. Decembr. 1661.

ARGVMENTVM.

Contractus ex defectu læſionis, vt veniat reſcindendus, qualiter veniat probanda læſio. Defectus intentionis Principis, concedentis aliquam gratiam, quando dari non poſſit, & alia, &c.

SVMMARIVM.

1 *Ius pertinet ad eum, cuius nomine exercetur. Oblationes ſpectant ad eum, cuius nomine colliguntur.*
2 *Conceſſio cum clauſula, donec, &c. Facta, ita qualificat conceſſionem, vt ſecuta noua euaneſcat prima conceſſio.*
3 *Papa, poteſt diſponere de bonis Eccleſiæ, quomodo vult, vti abſolutus Dominus.*

4 *Iure*

4 *Iure ſuo, qui vtitur, nemini facit iniuriam.*
5 *Exceptiones, non releuant, quæ non ſubſiſtunt.*
6 *Intentio Papæ aliquid concedentis eſt attendenda,& num.7.*
8 *Dictio, huiuſmodi eſt repetitiua, & diſpoſitionem, reſtringit. ad res expreſſas.*
9 *Redditus annui incerti, vt habeatur ex eis certa quantitas, ſolet attendi tempus anterius, & poſterius, per annos quinque ante, & poſt.*
10 *Et aliquando ſolet attendi decennium anterius, & poſterius. Verum hoc in Iudicis arbitrio remittitur, num.25.*
12 *Quantitas redditus annui, vt conſtituatur per annos anteriores, & poſteriores, debent computari anni ſteriles, cum fertilibus.*
13 *Suppoſita dum non verificantur non attenduntur.*
14 *Lucrum, & damnum ſimul debent conſiderari ad effectum conſtituendi certam quantitatem annuam redditũum.*
15 *Læſio ex euentu ſubſecuto deduci non poteſt, ſi accidat quod facile deduci potoſt.*
16 *Quod etiam habet locum in contractu habente tractum ſucceſſiuum.*
17 *Temporum calamitates, & infortunia, propter rerum viciſſitudines, de facile poſſunt obuenire.*
18 *Oblationes piæ, ſumunt decrementum ab incertitudine, et diminutione populi.*
19 *Luxus hodierni temporis, & quotidianæ expenſæ creuerunt.*
20 *Luxus humani Generis in dies incrementum ſumit.*
21 *Fidelium pietas, in dies frigeſcit.*
22 *Loca Montium, non ſunt adeo ſubiecta decremento, et incertitudini, redditũum.*
Locorum Montium capitale ſemper ſaluum eſt, num.22.
23 *Contractus ſufficit, quod veriſimiliter non ſe habeat magis ad damnum, quam ad lucrum.*
24 *Ad hoc vt ratione incerti futuri euentus, læſio deduci non poſſit.*
26 *Læſio, vt reſcindat contractum de quo tempore, probanda ſit.*
27 *Defectus intentionis Principis, gratiam concedentis, quando bene appareat informatus, dari non poteſt.*
28 *Atteſtationi Cardinalis Nepotis Papæ Regnantis, de aliqua re, informati, deferendum videtur.*

DECISIO CCCLXXIV.

QVIA Ius honorificum percipiendi eleemoſynas in aliena Cappella S.Mariæ de Portiuncula nuncupata, quod Fratribus Cõuentualibus S.Franciſci competebat pretio erat inæſtimabile, & quadraginta annorum ſpatio (vt deducebatur) oblationes ad ſcuta tercentum annua aſcendere conſueuerant, Domini ſub die 4.Maij 1652. & 23. Ianuarij 1653. coram me cenſuerunt conſtare de læſione eorundem Patrum; in contractu anno 1642. celebrato, in quo ceſſum fuit dictum Ius Patribus de Obſeruantia pro quãtitate ſcutorum duorum millium, quæ in locis montium inueſtita non excedunt annua ſcuta centum; Et ſucceſſiuè ſub die 30. Aprilis 1660. dictum fuit, ex defectu intentionis, reſultantis ex eodem capite læſionis Pontifici Maximo ignotæ, non ſuffragari Breue ſa.me. Vrbani Octaui ſuper qua vltima reſolutione præuio Dominorum meorũ ordine, quod reuiderentur deciſiones ſuper læſione, propoſito hodie dubio; in omnibus receſſum fuit à deciſis.

Nulla enim adeſſe viſa eſt læſio reſpectu Iuris honorifici, quia in facto non ſubſiſtit, quod illud ad Patres Conuentuales ſpectaret, ſed immediatè ad Eccleſiam Romanam pertinebat, vt probatur ex quatuor Conſtitutionibus Summorum Pontificum Nicolai IV. Eugenij IV. Gregorij XIII. relatis in Summ.PP. Obſeruantium num.1. & tribus ſequentibus, in quibus expreſsè præcipitur, quod Conuentuales nomine Eccleſiæ Romanæ deputare tenerentur perſonas idoneas, quæ de ipſorum Fratrum ordine non exiſterent, pro colligendis Eleemoſynis, ad effectum quidem illas erogandi pro conſeruatione, & reparatione Eccleſiarum S.Franciſci, & ſuſtentatione Fratrum ad ipſas Eccleſias confluentium, *donec per eoſdem Pontifices, vel eorum ſucceſſores aliter in hac parte contigerit ordinari*. Ius enim pertinet ad † illum,
1 cuius nomine exercetus, & oblationes ſpectant illi, cuius nomine colliguntur *cap. ſi diligenti 17.* vbi notat *Abb. num.6. de præſcript. l. quod meo 18. in princ. ff. de acquir. poſſeſſ. Menoch. conſ.1246. num.3. & 4. Honded. conſ.17. num.77. lib.1. Grat. diſcept.980. ſub num.13. & 14. Rota apud Poſth. de manut. dec.135. num.1. & 2. & in Romana manut. 28. Iuny 1652. coram bo.me. Dunozetto verſ. Non obſtant exactiones.*

Erant enim Patres Conuentuales ſimplices vſufructuarij, & precario nomine Eccleſiæ Romanæ fruebantur oblationibus, cum
2 prædicta clauſula, *donec, &c.* † conceſſionem adeò limitet, vt ſecuta noua diſpoſitione, prima conceſſio euaneſcat, *l. ſi id quod 25. §. quod autem, ff. de acquir. poſſeſſ. Dec. conſ.584. n.11. verſ. Aduerbium enim, & num. ſeq. Surd. conſ.489. num.10. Hond. conſ.6. nu.37. lib.1. Scrader. de feud. par.2. cap.4. ſub num.33. verſ. Niſi is qui concedit.* Prout noua diſpoſitio facta fuit à ſa. me. Vrbano Octauo dictum Ius, ſeù oblationes PP. de Obſeruantia concedendo, quod vtique
3 ad libitum † facere potuit, tanquam bonorum Eccleſiæ abſolutus Dominus *cap. conſultationibus 4. & cap. paſtoralis 7. de donat. Roman. conſ.369. num.27. Rota coram Pen. dec.1020. nu.7.*
4 vbi quod in hoc cum Pontifex vtatur † iure ſuo nemini facit iniuriam, *coram Merlin. dec. 975. ſub num.21. verſ. Et ideo etiam Papa dec.81. num.9. & 10. par.5. & dec.39. num.32. cum duobus ſeqq. par.8. rec. & in Camerinen. penſionis 1. Iulij 1643. coram Reuerendiſſ. Tarracouen. ſub §. quæ declaratione.*

Nec aduerſatur, quod præfatæ Conſtitutiones Apoſtolicæ prohibentes perceptiones oblationum durauerint ſolùm eo tempore, quo Patres prædicti ſub puritate Regulæ viuendo, non poterant poſſidere, ſed an.1517. ſublatæ fuerint per diſpenſationem à fel. rec. Leone X. illis conceſſam, poſſidendi bona

in

in communi, & deindè ad d. Ius reintegrati
fuerint per dictam Conſtitutionem Gregor.
XIII. in verbis illis, *Nos priuilegia, & iura Ec-*
cleſia, ac domus Sancti Franciſci huiuſmodi illæſa
5 *conſeruare volentes*. Hoc enim † nullo modo
ſubſiſtit, nam etiam poſt annum 1517. ſem-
per continuarunt deputati percipere Eleemo-
ſynas nomine Eccleſiæ Romanæ, quinimò
in d. Conſtitut. Gregorij tanto tempore poſt
nempè anno 1580. emanata, expreſsè confir-
mantur aliæ præcedentes, & ordinatur, quod
oblationes, de quibus agitur, à Deputatis
percipiantur, iuxtà formam in præcedenti-
bus Conſtitutionibus præſcriptam, *d. Summ.*
6 *Obſeru. num. 4.* In præfatis autem verbis † in-
tellexit Pontifex de conſeruatione Iurium
Eccleſiæ, quoad applicationem oblationum
vt prius inſequire voluit pro reparatione Ec-
cleſiæ, & Patrum ſuſtentatione, circa quod
7 Iura illorũ; & priuilegia † obſeruari, manda-
uit, vt conſtat ex lectura, & deducitur ex
dictione *huiuſmodi*, quæ eſt repetitiua, & diſ-
9 poſitionem reſtringit ad res † ſupra expreſſas,
Feder. de Sen. conſ. 25. num. 4. & in fin. verſ. reſpon-
deo iſta Conſtitutio, Barboſ. dict. 138. num. 1. & 3.
Rota dec. 350. num. 3. coram Coccin. & alijs relatis
in Melenitana quinque Canonicatuum 4. Aprilis pro-
ximè præteriti coram me, §. fuiſſe autem.

Prout neque reſpectu oblationum adeſſe
viſa eſt læſio, nam ſiuè attendatur ad hunc
9 effectum tempus † præcedens, & ſubſequẽs
per quinque annos, vt obſeruauit *Rota in de-*
ciſionibus relatis per Add. ad Buratt. dec. 438. ſub
num. 22. verſ. ſecundus eſt caſus. Rota dec. 706. n. 5.
& 6. coram Pen. dec. 272. num. 23. par. 5. rec. in Ro-
mana penſionis 23. Iunij 1656. coram me, §. proba-
tis itaque, & 27. Iunij 1657. coram Reuerendiſſ. Pa-
pien. §. quod autem valor, & §. neque ſubſiſtit, ſiuè
10 integrum † decennium poſterius, vt per *Rot.*
in deciſ. Camerinen. penſionis 12. Maij 1642. coram
Reuerendiſſ. Tarraconen. §. moti potiſſimum, in recen.
par. 9. dec. 479. num. 1. & 2. tom. 2.

11 Quod iudicis arbitrio † remittitur. *Add. ad*
Buratt. d. numer. 23. verſ. verum Rota etiam te-
net, Rota coram Pen. 706. num. 6. & dec. 159. num. 9.
par. 5. rec. ſemper excluditur læſio, quia ex cal
culis per extenſum exhibitis *in Summ. Patrum*
de Obſeruantia num. 5. & 6. conſtat, quod annis
præcedentibus, & ſubſequentibus per inte-
grum decennium, & ſucceſſiuè vſque ad an-
num 1660. oblationes non exceſſerunt ſcuta
12 100. † computãdo annos fertiles cum ſterili-
bus, vt fieri debet, *l. ſi fundum 35. ff. mandat. Lot-*
ther. de re benef. lib. 1. qu. 28. num. 81. Grat. diſcept.
561. num. 8. Rot. d. dec. 159. nu. 2. par. 5. & dec. 479.
num. 8. par. 9. rec. & coram Eminentiſſ. D. Card. Ot-
thobono deciſ. 172. num. 5.

Neque decrementum oblationum deduci
poteſt ex eo, quod in primo decennio peſtis
per Italiam graſſauerit, in ſecundo autem
13 autem bella viguerint †. Quia conſideratum
fuit, quod primo anno decennij, nempè 1632.
Peſtis iam ceſſauerat. Bella autem ſucceſſe-
runt poſt Breue. Cumque huiuſmodi con-
tractus eſſet dubius circa futurum euentum,
ex quo oblationes, quæ ex mera fidelium
14 pietate proueniunt, † ſunt penitus incertæ, &
proindè Patres Conuẽtuales poſſent, iuxtà
caſuum contingentiam æqualiter ſe habere
ad lucrum, & ad damnum, læſio ex euentu
15 ſubſequuto deduci non poſſet, ſi accidit,
quod de facili euenire poterat, *l. ſi iactum retis*
13. ff. de act. empt. Bartol. in l. Cotem ferro 11. §. qui
maximos num. 6. verſ. nunc ad quæſtionem, ff. de pu-
blic. & vectigal. Hond. conſ. 34. num. 4. lib. 2. Grat.
diſcept. 435. num. 15. & 16. & diſcept. 756. num. 8.
& ſeqq. Ciriac. controu. 1. num. 35. Giurb. deciſ. 105.
ſub num. 2. verſ. quæ ſi ſuperueniat, Rota deciſ. 629.
num. 3. in fin. par. 4. & dec. 281. num. 3. par. 6. rec. in
Hiſpalen. reſciſſionis contractus 10. Maij 1641. co-
ram bo. me. Penting. §. imo ad effectum.

16 Quæ habet † locum etiam in hoc contra-
ctu habente tractum ſucceſſiuum; Attentis
enim temporum calamitatibus, & infortu-
17 nijs, quæ propter rerum † viciſſitudines de
facili contingere poſſunt, & conſiderata obla
18 tionum incertitudine, † decremento proue-
niente, vel ob diminutionem populi, & quo-
10 tidianum expenſarum, & luxus † incremen-
tum, de quo *Rota in Romana dotis de Lancellottis*
14. Iunij 1655. coram Reuerendiſſ. D. Zarate ſub
20 *§. Tertiò ex conſuetudine in fine*, vbi, † quod hu-
mani generis luxus in dies incrementum ſu-
mit, *& in Bononien. alimentorum* 10. *Maij* 1656.
21 *coram Reuerendiſſ. Papien. §. Præterea*, vel quia
pietas fidelium in dies frigeſcit, viſum eſt
Dominis tranſactionem potius vtilem fuiſſe
PP. Conuentualibus, qui ſcuta duo millia in
tot locis montium receperunt, quę non ſũt
22 adeò ſubiecta † decremento, & incertitudi-
ni redditus, cum ſaltem ſemper capitale ſal-
uum remaneat. Et tamen ſufficit quod con-
23 tractus † ex veriſimili nõ ſe habeat magis ad
damnum, quam ad lucrum, vt ratione incer-
24 ti futuri euentus læſio † deduci non poſſit,
l. de fideicomm. 11. C. de tranſact. Menoch. conſ. 156.
num. 34. & ſeqq. Crauet. conſ. 294. col. vlt. verſ. ſecùs
vbi contractus. Rot. dec. 582. num. 19. par. 4. rec. to. 2.
& in d. Hiſpalen. §. quod non ſolum.

Quibus ſtantibus non vrget, quod 400. an-
norum ſpatio ſcuta 300. fuerint percepta,
quodque oblationes, quæ locari conſueue-
runt, inter fructus certos enumerentur: quia
reſpectu temporis iam dictum fuit, attendẽ-
25 dum non eſſe tàm remotum, ſed per † quin-
que, vel ad ſummum decem annos ante, &
poſt contractum: nullibi autem probatur,
quod oblationes fuerint locatæ, & tamen ad
26 hunc effectum probari debuiſſet, de tempo-
26 re † contractus conductores pro longè ma-
iori ſumma reperiri potuiſſe, *Ciriac. contr. 87.*
ſub num. 14. verſ. cum enim. Cap. Extr. conſult. 156.
num. 34. & ſeq. tom. 2. Rota dec. 109. num. 4. poſt ſe-
cundum vol. conſ. Farinac.

Sublata verò læſione, Breue fa. me. Vrbani
VIII. ſuffragari debet, nec opponi poteſt de
27 defectu intentionis Pontificis. Quia vt con-
ſtat ex lectura eiuſdem ſatis erat de omnibus
informatus. Et vlterius de quantitate ad quã
28 per decennium antecedens † aſcenderant
oblationes, certificari voluit ab Eminentiſ-
ſimo Cardinali Barberino eius nepote, cui
de

de hoc atteſtanti plurimum deferendum eſſe & magnam fidem adhibendam Domini exiſtimarunt, vt per *Ruin. conſ.175.num.15.& 16. lib.1. Rota.dec.656.num.9.par.2.rec.Romana, ſeu Veliterna affictus 24.Iunij 1647.coram b.me.Bichio §.ſecūdo ex atteſtatione,& in Romana dotis 22.Iunij proximè præteriti,§.neque poterit coram R.P.D.m. Veroſpio.*

Et ita cum hinc etiam tollatur materia ſcandalorum, vtraque parte acriter informante receſſum fuit à deciſis, vt ſuprà.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Domus.

Veneris 13.Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

In Spolio, vt detur reintegratio, quid ſit probandum, & quid ſi ſit iudiciale. Multa deducuntur,ad effectum,vt euitetur deuolutio, ad quam euitandam, facienda eſt in dubio omnis interpretatio cū ad hoc ſufficiat cauſa, etiam fatua.

SVMMARIVM.

1 *in Inueſtitura contentus dicitur habere intentionem fundatam.*

2 *Reintegrationi in ſpolio locus eſt, probatis duobus extremis neceſſarijs.*

3 *in Spolio primum extremum eſt poſſeſſio agentis.*

4 *in Spolio iudiciali præter duo extrema neceſſaria, non requiritur, quod Iudex nulliter, & iniuſtè iudicauerit.*

5 *Poſſeſſio alicuius, probari poteſt ex pluribus ſimul iunctis. num.4.*

6 *Poſſeſſio alicuius, & quibus coniecturis, & adminiculis poſſit probari. & num.7.*

7 *Ex Canonis oblatione, etiam non docto de actuali perceptione penſionis, probatur poſſeſſio locantis.*

8 *Clauſula,*Conſtituti, *poſita in Inſtrumento Inueſtituræ, quid operetur.*

9 *Sententiæ ad fauorem poſſeſſoris prolatæ, probant eius poſſeſſionem.*

10 *Authoritas Iudicis non excludit ſpolium, quando ille nulliter, & iniuſtè proceſſit.*

11 *Emphyteuta,qui ſine culpa ſua non poſſidet, ob non ſolutum Canonem, non cadit in commiſſum.*

12 *Quod ſine difficultate procedit, dum idem Creditor poſſidens pluries obtulit Canones.*

13 *Oblatio ſolutionis Canonis, facta per Emphyteutā, operatur, vt pœna caducitatis cenſeatur incurſa.*

14 *Deuolutioni Emphyteuſis locus non eſt,dum celeri ſolutione, purgatur mora incurſa.*

Deuolutioni non eſt locus,ſtante paupertate,emphyteuta, & abſentia à loco. & num.15.

15 *à Deuolutione,cauſa qualibet etiam fatua excuſat.*

16 *Caducitas, à Marito incurſa,Vxori nocere non debet, ad quam titulo Inueſtituræ Domus pertinebat.*

17 *Caducitas,quandò ſolemniter fuit remiſſa, ad eam agi non poteſt.*

18 *Mora purgatio, ad effectum remittendi caducitatem, de Iure Canonico, facillimè admittitur 21.*

19 *Deuolutio bonorum Eccleſiæ an intret, ex eo, quod reſeruatum beneplacitum Apoſtolicum fuit.*

20 *Et quid ſi non erat neceſſarium dictum Beneplacitum.*

21 *Papa non præſumitur voluiſſe ſibi, & Succeſſoribus, manus ligare.*

22 *Conſenſus alicuius,quando in aliquo contractu concurrere debebat, ſi ille deficiat, perperam dicitur celebratus contractus.*

23 *ad Conſenſum præſtandum eligens aliquē, perindè eſt, ac ſi ipſe conſenſerit.*

24 *Obſeruantia ſtante,& lapſu 30.annorum,an faciat præſumere Beneplacitum Apoſtolicum, in alienatione bonorum Eccleſiæ.*

25 *Conſtitutio* felic.record. Vrbani VIII. tom.4. Bull.187. *in quo caſu loquatur, & num.26.*

27 *Conſtitutiones in ſuis terminis in quibus loquuntur, ſunt interpetrandæ.*

28 *Et non ſunt extendendæ de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam.*

29 *in Alienatione bonorum Eccleſiæ, quando non ceſſet vtilitas.*

30 *Verba,* da otto anni in quà, *verificari non poſſunt in anno præcedenti. num.31.*

32 *Probatio, quando non concludit, non releuat.*

33 *Tempus, quando de ſubſtantia actus eſt, debet concludenter probari.*

34 *Valor domus, non probatur ex penſionibus,ad effectum probandi læſionem in venditione ipſius.*

35 *Venditionis contractus inualiditas, non probatur, ex quo pars pretij, non fuit ſoluta. & num.36.*

37 *Verbum,* reſiduum, *quid importet.*

DECISIO CCCLXXV.

OB Inſignem Tyberis inundationem anno 1598. ſecutam,cum Domus,de qua agitur, ruinam minaretur, & reparatione indigeret,& locus Pius Cathecumenorū illius dominus ære alieno ſatis oppreſſus reperiretur, Congregatio eiuſdem loci his prænarratis illam in Emphyteuſim conceſſit Io:Petro de Bonis ad tertiam generationem maſculinam, & fœmininam; Et vnam nominationem pretio,&c. ſc.920., & pro annuo Canone ſcut.4. ſucceſſiuè pro dote Eugeniæ filiæ Acquirentis tradita fuit Martio Angelonio eius viro, qui cum prætenderetur in ſolutione Canonis defeciſſe,fuit à Congregatione capta poſſeſſio, & per duas ſententias obtenta manutentio,quæ deindè per duas alias reuocata, & conceſſa Eugeniæ reintegratio in gradu appellationis à Congregatione interpoſitę ab Eminentiſſ.D.Cardinali Protectore deputatus propoſui dubium, An, & de cuius bono Iure conſtet, etiam ad effectum reintegrationis, quod in vtraque parte pro Eugenia reſolutum fuit.

Ex Inſtrumento enim conceſſionis reſultat bonum Ius Eugeniæ, nam cum ipſa tanquam filia acquirentis in tertia generatione contineatur, ſatis dicitur habere fundatam
1 intentionem, † & conceſſione durante Domo prædicta,aut eius poſſeſſione priuari non potuerit, *Rot. deciſ.186.num.1.par.3.recent. Romana*

mana Deuolutionis Domus 4. Martii 1660. coram
R.P.D.meo Veroſpio §. Siquidem Turrettus; Vn-
dè probatis extremis in Spolio neceſſariis,
2 quæ † in præſenti ſatis probata fuerint rein-
tegranda venit Surd.conſ.28.nu.24.& conſ.160.
num.6. Cyriac.controu.300.nu.41. Rot.deciſ.559.
num.11.par.4.recent.tom.2. & in Rauennaten. Bo-
norum 24.Maii 1653. corā Reuerendiſſimo D. meo
Decano, §. Validitas.

Neque deficit primum extremum Spolii,
3 quod, nempè Eugenia Domum † poſſede-
rit, prout non ſuffragatur, quod verſemur in
Spolio iudiciali, in quo præter duo extrema
probandum eſt etiam, quod Iudex nulliter,
4 & † iniuſtè proceſſerit, Rot.coram ſan.mem.Gre-
gor.deciſ.485.num.1. Nam poſſeſſio Eugeniæ
probatur ex pluribus ſimul iunctis nempè
ex locationibus de dicta Domo ab ipſa factis
ſub diebus 18.Maij, & 7.Februarii 1618.quæ
vbi concurrunt adminicula, & coniecturæ,
5 vt in præſenti† cedula ex Teſtamento Patris,
qui Iure inſtitutionis filiæ dictam Domum
reliquit ex donatione eidem facta à fratre de
omnibus Iuribus, quæ ſuper dicta domo cō-
6 petere poterant, † ex Inſtrumento dotali,
ex Inhibitione vigore Teſtamenti obtenta,
& demum ex oblatione Canonum, eius Sum-
7 mario numer.3. † etiam non docto de actuali
perceptione penſionis probant poſſeſſionem
Locatoris, ex relatis per Adden. ad Buratt. de-
deciſ.263.num.19.Poſth.de manut.obſeru.24 nu.31.
& duobus ſeqq. Rot.apud Serafin. deciſ.896. nu.2.
& in Romana Cenſus, ſeù Saluiani 27.Martii 1658
coram Reuerendiſſimo D.meo Decano in principio,
& concurrit etiam clauſula; Conſtituti, appo-
ſita in Inſtrumento Inueſtituræ, Inſtrumen-
8 tum adeptæ† poſſeſſionis ab Eugenia eadem
die 24. Septembris 1618. factæ ſibi Donatio-
nis à fratre, & in ipſis terminis Rot.corā Burat.
deciſ.736. ſub numer.2. verſic. Secundo ex actuali,
& demum ſententiæ ad fauorem Congrega-
9 tionis probatæ† tam contrà Martium, quam
Eugeniam Coniuges, Crauett. conſ.56. num.5.
& 11. Rot.dicta deciſ.137.num.3. coram Eminen-
tiſsimo D.Cardinali Ottbobon., & in Romana Vi-
nea 7.Iunii 1647. coram Eminentiſs. D.Cardinali
Corrado, §. Quia poſſeſsio.

Authoritas autem Iudicis non excuſat
10 Spolium, † quando ille nulliter, & iniuſtè
proceſſit, Rot.deciſ.1480.nu.1. coram Pen. vt in
præſenti patet ex eo, quia Domus Emphy-
teotica pro maiori parte temporis non fuit à
Martio poſſeſſa: Aſtius enim creditor Patris
Eugeniæ poſſeſſionem occupauit; Vndè in-
trat Regula quod Emphyteuta, qui ſine cul-
11 pa ſua non poſſidet†ob non ſolutum Cano-
nem in commiſſum non incidit, Mantic. qui
plures refert de tacit. & ambig. lib.22. tit. 27.
nu.44. Cyriac.controu.361.num.1. Spad.conſ.186.
num.12.lib.3. Rot.apud.Poſth.de manus.deciſ.275.
num.5. & de penſionibus Domus ſequeſtratis in Ro-
mana Domus 25.Februarij 1647. coram R. P. D.
Celſo, §. Verum etiam, & ſine difficultate dum
12 idem † Creditor poſſidens pluries obtulit
Canones, vt eos pariter obtulit Eugenia, quæ
13 oblatio operatur, † vt pœna caducitatis non
cenſeatur incurſa, Iaſon. in l.2. num.132. C.de
Iur.Emphyt. Soccin. conſ.118. in fine lib.4. Surd.
conſ.89.nu.77. & ſeqq. Rot.coram Comitul.dec.78.
num.10., & in Vercellen., ſeù Caſalen. Bonorum
10. Maij 1658. coram Rev. P. D.meo Beuilaqua,
§. final.

Pro tempore verò quo Martius poſſedit,
nō erat pariter locus deuolutioni, quia cum
14 ipſe celeri oblatione procurauerit † moram
incurſam purgare etiam poſt declaratam ca-
ducitatem admittendus erat, Couar.var.reſolut.
lib.3.cap.17.nu.4. & ſeqq. Gabriel conſ.75. nu.4.
& ſeqq. lib.2. Spad.conſil.186. num.8. & 9. lib.3.
Rot.coram Merlin.deciſ.648.num.7. & 8. Romana
Pratenſa deuolutionis 18. Februarij 1636. coràm
bona mem: Dunozetto ſub §. Quod autem purgatio,
& in Bononien. Emphyteuſis 11. Decembris 1651.
coram bo.mem. Bichio, §. finali, ſtante præſertim
eius paupertate, & abſentia ab Vrbe cum
15 quælibet cauſa etiam fatue † excuſet, Rot. in
dicta Romana Domus, §. Quatenus autem, & ſeqq.
Romana Deuolutionis Domorum 3.Iunij 1652. co-
ram R.P.D.meo Veroſpio §. Et licet, & in Romana
Domus 10.Iunij 1661. coram R.P.D.meo Beuila-
qua, §. finali.

Siue etiam, quia caducitas à Viro incurſa
16 Vxori nocere non debet, † ad quem titu-
lo Inueſtituræ Domus pertinebat, Bald. con-
ſil.176.num.1. & 2.lib.4. Mantic.d.lib.22. tit.27.
num.10. Ioann.de Amic. de Iur.Emphyt.quæſt.17.
num.11. Surd. deciſ.102.num.2. Rot. in dicta Ro-
mana Pratenſa Deuolutionis Domus coram bo. me.
Dunozetto §. Hinc, & tertio, & in omnem euen-
tū ſolemniter remiſſa fuit caducitas per Cō-
gregationem præuio Decreto, quod Domus
17 ſolutis canonibus Martio reſtitueretur, † Sum-
mario num.4., quod ſufficit, Mantic. vbi ſuprà
lib.22.tit.33.nu.9. Rota in Romana Domus 17.Iu-
nij 1617. coram Manzanedo, & rectè factum
18 fuit, cum de æquitate † canonica facillimè
admittatur purgatio moræ, iuxtà deciſ. 183.
num.1.coram Eminentiſſ. Card.Ottbobon.& in Cer-
uien. Bonorum 13.Martij 1648. coram Reuerendiſſ.
Terracinen. §. Verùm cum de æquitate.

Nec deduci poteſt nullitas Inueſtituræ ob
defectum beneplaciti, quia vltrà quod ex hoc
19 capite non fuit intentata † deuolutio, ſed
ob non ſolutos canones, vt ſuprà, illud non
erat neceſſarium ſtante facultate conceſſa à
Iulio Tertio Congregationi prædictæ, quod
nempè Deputati cum conſenſu Protectoris
20 poſſint bona dicti loci Pij vendere in † Em-
phyteuſim, & locationem concedere abſque
alia Sedis Apoſtolicæ licentia, vt dicitur in
Breui dato in Summario Eugeniæ nu.5. Riminald.
Iunior.conſ.461.num.10.& poſt alios Cardinalis
Mantic.de tacit.lib.4.tit.7.num.48., non obſtan
in contrarium prohibitionibus de reb. Eccleſ.
21 non alienand., quia per illas nō cenſentur Pon-
tifices ſibi, & Succeſſoribus manus ligaſſe,
quin aliter diſponere poſſent, vt in iſtis ter-
minis aduertit Gratian.diſcept.415.num.23.Rot.
in Romana Locationis Domus 3. Decembris 1612.
coram bon.mem.Coccin. in principio, & §. Quod au-
tem Papa.

Et licet in eodem Breui requiratur licen-
tia

22 ria Protectoris, de qua expreſſè, † non conſtat, vel tamen ſatisfuit nomine Cardinalis perſonam ab ipſo deputatam interueniſſe in
23 quam talis † facultas præſtandi conſenſum translata cenſetur, vel conſiſſe viſa eſt, Rot. coram Duran. deciſ. 117. num. 12., vbi quod Cardinales, vt plurimum medio, & opera Mini-
24 ſtrorum, † ſolent negocia expedire, vel ex curſu temporis, & obſeruantia ſubſecuta præſumitur interueniſſe, cum ad hunc effectum lapſus 30. annorum ſufficiat, Gabriel conſ. 36. num. 42. verſ. Sed ſi poſſeſſio lib. 2. Rot. coram Cardinali Otthobon. deciſ. 240. num. 1. & in Romana Permutationis 20. Februarij 1647. coram bo. mem. Bichio, §. Non obſtat nullitas, etiamſi in
52 Inſtrumento † enunciatus non fuerit dictus conſenſus, Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 13. num. 11. Rot. coram Seraphin. deciſ. 1042. num. 3., & coram Merlin. deciſ. 506. nu. 7. Cui præſumptioni non aduerſari viſa eſt Conſtitutio ſa. mem.
26 Vrbani de præiudic. in ordine la 157. † Bullar. nouo tom. 4. quæ beneplacitum præſumptum abſtulit, niſi concurrat contenaria; Nam loquitur, & procedit in præſumptione beneplaciti Papæ, non autem † aliorum inferiorum
27 in caſibus quibus illis de iure licentiam concedere licet, quia tales Bullæ de caſu ad ca-
28 ſum † non extenduntur, nec de perſona ad perſonam, ſed ſtricte ad limites verborum intelligi debent, Rot. dec. 402. nu. 3., & dec. 189. num. 9. par. 2. recent.

Prout non ceſſat vtilitas Eccleſiæ in principio narrata ex atteſtatione Periti deponentis dictam Domum reſtauratam non fuiſſe,
29 quia vltra quod † non eſt iudicialis, & cum iuramento contrarium atteſtatur alter Peritus ab Eugenia electus, & ille Congregationis deponit ſolum ab annis 20. vel citra, & ſic nihil concludit reſpectu anni 1599. quo fuit facta conceſſio, vt in puncto reſpondit Rot. deciſ. 553. ſub nu. 2. verſ. Vltra quod dum dicit par. 4.
30 diuerſ., vbi quod † verba, da otto anni in quà, verificari non poſſunt in anno præcedenti, nec cauſa pariter æris alieni deficit, quamuis exhibita fuerit à Congregatione partita depoſiti, &c. ſc. 2531. b. 45. eius Summario num. 9. quia illa cantat non ad fauorem Congregationis Cathecumenorum, ſed Eccleſiæ Beatæ
31 Mariæ de Montibus, quæ † loca (vt ſupponunt informantes pro Eugenia) libros diuerſos retinent, & computa ſeparata, & vlterius à die 5. Ianuarij, qua tale depoſitum factum fuiſſe legitur vſque ad diē 18. Iunij, qua cōtrouerſia Domus conceſſa fuit tot menſes effluxerunt in quibus Congregatio debitrix,
32 & † Laicitanus effici potuit creditor, vnde probatio, quod prius adeſſent pecuniæ non concludit, ſed requiritur de tempore conceſſionis, Rot. in Romana Cenſus 22. Maij 1648. coram Reuerendiſſ. Terracinen. ſub §. penultimo in fine, quem ſequitur Eminentiſſ. Otthob. dec. 206.
33 nu. 6., vbi quod quando tempus eſt † de ſubſtantia probatio debet concludere reſpectu temporis, quod etiam poſt alios dictum fuit in Romana Vitrioli 11. February 1650. & in Aſculana fideicommiſſi 16. Februarij 1660. coram R. P. D. meo Gilſo. S. Verùt, etiam §. ...

Qua ratione tollitur etiam læſio, quæ deducebatur ex eo, quod Domus annui redditus,
34 tus, ſcut. 92. conceſſa fuerit pro † ſcutis ... ex quo capitali ſimul cum annuis ſcutis quatuor, non poſſunt percipi, niſi ſcuta 40. quia præterquod ex penſionibus Domus non probatur illius valor ad effectum læſionis, Rot. deciſ. 570. num. 7. coram ſan. mem. Gregor. ex memorijs informantibus abſque die, menſe, & anno. In Summario Congregationis num. 10. non iu-
35 ſtificatur dictus valor, quia non † percutiunt tempus alienationis, prout ad probandam læſionem præciſe requiritur, Sorolin. conſ. 15. nu. 27. lib. 1. Abb. conſ. 41. num. 1. lib. 1. Rot. dec. 68. num. 3. par. 2. recent. Heſſalen. Reſtitutionis Contractus 10. Maij 1641. coram bo. memoria Penningerio §. Quia cum non contrauertatur, & in Romana Prætenſæ Deuolutionis Palatij 7. Iunij 1658. coram me, §. Duo autem.

Quæ dicebantur de non integra pretij ſo-
35 lutione, non fuerunt habita † in conſideratione, quia vltra quod hoc non impedit validitatem Contractus, vt in deciſ. 96. nu. 3. par. 2. recent. Conſtat in facto partem pretij fuiſſe
36 ſolutam in contanti, † reſiduum verò probatur ſolutum ex partitis librorum Congregationis, Summario Eugeniæ num. 6., vbi recipiuntur ſcuta 3. pro reſiduo partis Domus, quæ
37 verba ſolutionem integram, † & finalem important, Spad. conſ. 140. num. 11. lib. 3. Cyriac. contr960. 416. num. 40. Addent. ad Buratt. deciſ. 108. num. 22. Rot. in Interamnen. Dotis 7. Febr. proximè præteriti coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Non obſtat in fine, vbi referuntur concordantes.

Et ita vtraque.

R. P. D. BEVILAQVA.

Reatina Beneficij.

Veneris 13. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus, quando eſt mixtum an cadat ſub reſeruationibus Apoſtolicis. Iuſpatronatus quando eſt mixtum, quo caſu aſſumat naturam Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, & quando Laicalis; Aliaque plura notanda circa Iurapatronatus mixta deducuntur, & reſoluuntur.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus, quando eſt mixtum non cadit ſub reſeruationibus Apoſtolicis.*

2 *Iuſpatronatus, ſi pro maiori parte ſpectet ad Eccleſiaſticos, & non ad Laicos, dici poteſt Eccleſiaſticum.*

3 *Iuſpatronatus mixtum, tunc aſſumit Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici naturam, quando ſumus in fauorabilibus.*

Et quando agitur de priuilegijs, & commodo patronorum.

4 *Patronus Laicus, quantum tempus habeat ad præſentandum.*

5 Pa-

5 *Patronus Eccleſiaſticus intra, quod tempus debeat præſentare.*

6 *Iuſpatronatus mixtum, tunc non aſſumit naturam Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, dum ſumus in damnoſis.*

7 *Iuſpatronatus, quando eſt mixtum, cenſetur Laicale, ad effectum effugiendi Reſeruationes ex parte patronorum.*

8 *Iuſpatronatus, quando eſt mixtum, quando vox illa Clericorum eſſet præiudicialis Patronis Laicis, reputandum eſt, Laicale. & num. 9.*

10 *Et iſta eſt adeò firma regula, vt non poſſit dari contraria inſtantia.*

11 *Mandoſ.* ad Regul. Cancell. 1. regul. queſt. 10. num. declaratur.

12 *in Fauorabili materia, quando adeſt mixtura, ius ſocij conſeruatur, propter fauorem, aut beneficium alterius ſocij.*

13 *à Iurium patronatus fundatione videndum eſt, ne Chriſti-Fideles retrahantur, ex mera Principis gratia.*

14 *Laici, non ſunt retrahendi à fundatione Iuriſpatronatus, ex conſtructione, & dotatione, imò potius ſunt inducendi.*

15 *in Iurepatronatus mixto, Pars Clericorũ vti magis digna, & præponderans trahit ad ſe partem Laicorum vti minus dignam.*

16 *Dignum maius trahit ſecum minus, & quando id non procedat.*

17 *Patronus Laicus non debet lædi ex miſtura Eccleſiæ, & ſocietate Clerici.*

18 *Iuſpatronatus mixtum Laici, & Clerici, non habetur pro Clericali ob dignitatem Clerici.*
Sed pro Laicali, ne Laico præiudicetur ſi vtrique magis expediat.

19 *Dignum magis, trahit ad ſe minus dignum.*
Fauor maioris partis eſt, vt trahat, & non trahatur. num. 19.

20 *in Fauorabilibus vnum ſequitur aliud non habita diſtinctione, an ſit Clerici, vel Laici.*

21 *Dec. 46.* de cõceſſ. præbend. in antiq. *reijcitur.*

22 *Regula illa, quod magis dignum trahat ad ſe minus dignum quando non habeat locum.*

23 *Iuſpatronatus mixtum, quando magis inclinandum ſit, quod ſequatur naturam laicalem.*

24 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum quando eſt, quo caſu poſſit fieri in totum Laicale.*

25 *Patroni Laici, non eſt æquum, vt ratione conſortij Eccleſiaſticorum, priuentur iure ſuo, & facultate nominandi.*

26 *Gratia Apoſtolica ex defectu ſubreptionis redditur nulla.*

27 *Papa non præſumitur voluiſſe præiudicare Patronis Laicis, ob patronos Eccleſiaſticos.*

28 *Et maximè, ſi ceſſet Datariæ præiudicium.*
Amplia num. 29.

DECISIO CCCLXXVI.

ITERVM diſcuſſa cauſa reſponſum fuit Dominico Paulino preſentato à Patribus Dominicanis adiudicandum eſſe controuerſum beneficium, & ſic confirmandam eſſe deciſionem ſub die 23. Maij anni præteriti, * emiſſam ex eiſdem rationibus, quod ipſe iuſtificet requiſita neceſſaria, & Sebaſtianus
Spinoſus collitigans in illius impetratione
à Sede Apoſtolica tanquam de reſeruato deficit in exprimendo qualitatem Iuriſpatronatus mixti ſpectantis ad Eccleſiaſticos, & Lai-
1 cos, cuius mixturæ ratione non cadebat† ſub
reſeruatione Apoſtolica, iuxtà communem opinionem de qua per *Abbat. in cap. vltim. n. 9. de Iur. patron. Rebuff. de nominat. quæſt. 15. num. 6. Mandoſ. ſuper regul. 1. nu. 8. Garz. de benefic. par. 5. cap. 1. num. 682. Caſſad. deciſ. 4. num. 10. in fine de probat. Achill. de Graſſ. deciſ. 3. de Iur. patronat. Rot. deciſ. 574. num. 10. par. 1. diuerſ., & in recent. deciſ. 655. num. 2. par. 4. tom. 3. Andr. deciſ. 22. nu. 9. bo. mem. Merlin. deciſ. 213. nu. 2. Adden. ad Buratt. deciſ. 47. nu. 17., & in Aquilana Beneficij 15. Martij 1641. coram Reuerendiſſimo Dunozetto.*

Non obſtat, quod ſpectet pro maiori par-
2 te ad Patres Dominicanos, indeque † reputatur in totum Eccleſiaſticum, vt ſuccedente vocatione in menſibus reſeruatis, poſſit tacita Laicalitatis pars obtineri, in quo nodus difficultatis in hodierna diſputatione po-
3 ſitus erat, † quoniam receptiſſima eſt diſtinctio, quod tunc Iuſpatronatus mixtum verè, & propriè ſortitur naturam Eccleſiaſtici, quando ſumus in fauorabilibus, & agitur de priuilegiis, & commodo patronorum, *Couar. pract. quæſt. cap. 36. nu. 5. verſ. Tertio opportune quæritur, Pariſ. de reſignat. lib. 2. quæſt. 4. nu. 50. Modern. Piſan. in alia deciſione allegata de Iur. patronat. lib. 7. cap. 1. num. 13.*, & ſignanter, vt
4 Laicus habens † per ſe quadrimeſtre ad præſentandum, *cap. vnic. §. Verum de Iur. patronat. in 6. Rot. dec. 3. eod. tit. in nouis*, ſi mixtus ſit patronatus conſequitur ſemeſtre, vt obtinet
5 Clericus † cum tali caſu melior ſit conditio Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, quam Laicalis, *gloſſ. in dicto cap. vnic. & §. Verùm de Iur. patronat. verb. Eccleſiaſticis, Rebuff. d. quæſt. 15. de nominat. num. 6. Federic. de Sen. conſ. 65. nu. 2. Garz. in præcitata part. 5. cap. 9. num. 210. Mantic. deciſ. 292. num. 4.*

Secus autem eſt in materia præiudiciali,
6 & damnoſa patronis, vt † eſt reſeruatio per quam perdunt priuilegia eis in fundatione conceſſa, hoc enim caſu patronatus mixtus cenſetur Laicalis non ſolùm quando Patroni Clerici ſunt totitem, vt Laici, & coæqualem vocem habent, itaut mixtura proueniat
7 ex † paritate Patronorum, *Felin. in tract. quando littera Apoſtolica noc. patronis num. 6. Couarr. loc. citato, Federic. de Sen. d. conſ. 65. nu. 2. Rot. coram Seraphin. deciſ. 719. nu. 4. bo. me. Merlin. d. dec. 213. num. 3. in recent. deciſ. 273. num. 4. par. 3. Andr. deciſ. 22. num. 6.* Sed etiam vbi vox Clericorum
8 præualeret, nam, † & tunc quoque ex eadem ratione, ne Patronus Laicus, & conſortio, & natura Clericorum amittat priuilegium, & libertatem præſentandi, attenditur qualitas Laicalis ad dictum reſeruationis effectum
9 vti magis † priuilegiata, quamuis non æqualis, nec præponderans voci Clericorum quemadmodum, tradunt *Lambertin. de Iur. patronat. in 9. artic. 9. quæſt. princip. par. 3. lib. 2. à numer. 2. vſque ad finem fol. 241.* dicens hanc eſſe adeò firmam regulam, vt non poſſit dari

10 contraria † inſtantia, *Mandoſ. in Regul. prima*
quæſt. 10. *num.* 8. vbi licet explicitè non ponat
11 caſum quo † Clericorum pars præualet,
implicitè tamen id ſenſit, dum refert, & ſe-
quitur inter alios *Lambertin. loc. prædicto, & in*
praxi ſignat. gratiæ tit. de derogat. Iuriſpatronat. §.
Iuriſpatronatus mixti in fine verſ. cauendum tamen
eſt Garz. de benef. par. 5. cap. 3. n. 69. cum ſeqq. Mo-
net. de commut. volunt. cap. 10. q. 5. num. 284. verſ.
Licet valde probabile Gabriel Per. de manu reg. re-
ferens reſolutionem Conc. Trident. lib. 1. cap. 70. ſub
num. 1. verſ. quam reſolutionem Caſtropal. oper. mo-
ral. par. 2. tract. 13. diſput. 2 punct. 2. num. 3. fol. 268
Pax Iordan elucubrat. Eccleſ. lib. 10. tit. de iurepatr.
num. 332. duplicem rationem aſſignantes v-
nam videlicet quia in materia fauorabili, &
Ius ſocij conſeruetur, & deterius non fiat
mixtum aſſumit naturam ſimplicis etiam
12 minus digni vtique ſi inſpiciatur commo-
dum afferentis, & ſi non attenditur redun-
dat in odium & detrimentum laici *ad text.*
in cap. Sacris 12. de ſepult. l. qui habent 3. §. 1. ff. de
tutel. l. ſi ita ſcriptum, ff. de lib. & poſthum. Abb. in
cap. ſuper quæſtionum 27. §. ſi vero num. 5. ff. de po-
teſt. Iudic. deleg. Mandoſ. ad regul. 10. qu. 3. num. 8.
cum ſeqq. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſſ. 9. nu. 20.
Molin. de primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 14. nu. 34. Re-
buff. de nominat. d. qu. 25. num. 7. late Gabriel. conſ.
197. nu. 6. cum ſeqq. lib. 1. Viuian. de iurepatr. d. lib.
14. cap. 1. ſub num. 113. verſ. tertio, quia mixtura
13 *Seraph. dec. 416. num. 26.* Alteram præ † cæteris
potentiſſimam ne Christi fideles Iuſpatrona-
tus ex mera Principis gratia retinentes *cap. 1.*
& 101. Bero. nu. 3. de iurepatron. retrahantur à
14 fundatione, conſtructione; † & dotatione,
ſed vt magis inducatur, *cap. 2. & cap. nobis 35.*
gloſſ. in cap. cum Dilectus 28. de iurepatr. verbo
quempiam in fine Lap. alleg. 96. ſub nu. 3. verſ. ve-
rum puto Geminian cap. 2. ſub num. 11. de præbend.
in 6. Alexand. conſ. 75. num. 1. lib. 4. Silu. de benef
par. 3. qu. 11. & fuit etiam de mente Sac. Conc. Tri-
den. ſeſſ. 25. cap. 9. de reform. in princ. Mandoſ. ad
cap. d. alleg. 96. litt. M.

A qua ſententia non viſum fuit rece-
dendum ex regula quod pars Clericorum
vti magis digna, & præponderans trahat
15 partem † laicorum minus dignam *cap. quod*
in dubijs. 13. vbi gloſſ. de cõſecr. Eccleſ. & altar cap.
per ſuas de arbitr. l. 3. ff. de verb. ſignif. l. quæritur,
ff. de ſtat. homin. quam adducunt ab illa diſſentientes
Anchar. in cap. cum propter prope fin. de iurepatr.
Couar. d. cap. 36. n. 5. verſ. quod ſi iuſpatron. Pariſ.
conſ. 128. num. 11. & 12. lib. 4. Gambar. de offic. Le-
gati à later. lib. 3. num. 368. verſ. fallit tamen Gon-
zal. ad regul. 8. gloſſ. 18. num. 15. & 16. & cæteri
moderniores qui ſimpliciter prædictorum dicto ni-
tuntur nempe Barboſ. de poteſt. Epiſcop. alleg. 13. nu.
144. verſ. quod tamen intellige Lotter. de re benef.
lib. 2. qu. 10. num. 63. cum ſeqq. Viuian. de iur. patr.
d. lib. 14. cap. 1. nu. 110. Adden ad Buratt. dec. 103.
15 *num. 9.* nam retenta ſuperius firmata † diſtin-
ctione fauoris, & præiudicij receditur à præ-
dicta regula ne mixtura Eccleſiæ; & ſocie-
tate Clerici Patronus laicus damnificetur,
17 ideo præualere debet vox † Laicalis, quæ iu-
dicatur potentior in eo, quod conſeruat li-
ſibi, quam Clerico Compatrono libertatem
præſentandi, illiſque eſt vtilior *per notata in*
dicto cap. vnic. de iurepatr. in 6 l. ſi communione, ff.
quemad. ſeruit. amittatur Abb. qui de veriori ſentit
teſtatur in cap. dilectus num. 5. de offic. delegat. Lam-
bertin. in citato art. 9. num. 2. & 3. Gabriel d. conſ.
197. num. 7. lib. 1. dicens receptum eſſe Iuſpa-
tronatus mixtum Laici, & Clerici non
18 haberi pro clericali ob dignitatem † Cleri-
ci, ſed pro laicali, ne laico præiudicetur, &
pro clericali, ſi vtrique magis expedit, *ſequi-*
tur Menoch. de præſumpt. 90. num. 16. & per alias
rationes reiectis contrarijs reſpondit *Rot. co-*
ram Put. dec. 157. per tot. lib. 3. in correct. in qua
19 declaratur Regula quod magis dignũ † tra-
hat ad ſe minus dignum vbi fauor maioris
partis eſt, vt trahat, & non trahatur *Achill.*
de Graſſ. dec. 3. per tot. de iurepatron. ſubdens in fine
etiam Anchar. in dicto cap. Cum propter quod
20 in fauorabilibus vnum † ſequitur aliud
non habita diſtinctione an ſint Clerici, vel
21 laici *Mantic. dec. 292. nu. 4.* in quibus † repro-
batur *deciſio 46. de conceſſ. præbend. in antiq.* vim
faciendo in fundamento in hac materia mi-
22 nus † ſubſiſtenti, quod magis dignum tra-
hat minus dignum *Mandoſ. ad Regul. 8. qu. 10*
in fine.

In quam ſententiam auctoritate, & ratio-
nibus validioribus fulcitam eo facilius Do-
mini deſcenderunt, quia controuerſum Iuſ-
23 patronatus pro † nulla parte fuit Eccleſia-
ſticum ab origine, quo caſu poſſet fortaſſe
imputari laico, qui vna cum Eccleſiaſticis
illud fundauit, & dotauit, ſed fuit in totum
laicale, & poſtea ex donatione Compatro-
24 norũ † laicorum effectũ fuit pro maiori par
te Eccleſiaſticum quapropter æquum non
videtur, vt alij Patroni laici priuentur Iure
25 ſuo, & facultate nominandi, ratione † con-
ſortij Eccleſiaſticorum, vt ad rem alias ad-
uertit *Rota deciſ. 574. n. 8. cum ſeqq. par. 1. diuerſ.*
26 Hinc ergo ſequitur non ſubſtineri † gra-
tiam prouiſionis Apoſtolicæ Sebaſtiani,
qui tacita huiuſmodi laicalitatis qualitate
obtinuit Beneficium tanquam Eccleſiaſti-
cum ſibi conferri ex allegatis in alia deci-
ſione §. non afficit quod Iuſpatronatus ſine
27 qua non præſumitur quod Pontifex volue-
rit laico præiudicare, *Felin. in tract. quando lit-*
tera Apoſtolica ampliat. 6. num. 6. Lambertin. de Iu-
patr. d. art. 9. qu. 9. principal. par. 3. lib. 2. in fine Re-
buff. ſupracit. qu. 15. num. 6. & 7. Mandoſ. in Regul.
prima qu. 10. num. 2. Garz. de benef. par. 5. cap. 1. nu.
582. Put. dec. 394. lib. 2. quamuis facta mentio-
ne fuerit in eius facultate derogare, vel non,
& ita ceſſat † Datariæ præiudicium *cap. Dile-*
ctus 6. & ibi gloſſ. verbo in conceſſione de offic. de-
leg. gloſſ. in Clement. 2. verſ. Apoſtolicis de præbend.
Archid. in cap. pia mentis in fine 16. qu. 7. Rot. dec.
630. num. 2. & 14. p. 4. tom. 3. recent. ſiue Iuſpa-
29 tronatus † ſit Eccleſiaſticũ, laicale, vel mix-
tum *Garz. de benef. ead. par. 5. & cap. 1. num. 583.*
Viuian. lib. 14. cap. 1. num. 109. & ſeqq. & cap. 2.
num. 5. & cap. 3. num. 26.

Et ità vtraque parte fuit reſolutum ſtan-
dum eſſe in deciſis, &c.

Deciſio

Deciſio hæc in hac cauſa emanata ſub die 13. Martij anni præteriti 1661. coram eodem R. P. D. Bevilaqua impreſſa eſt ſupra hac eadem part. 13 recent. deciſio 323.

R. P. D. N I N O T

Romana Locorum Montium

Lunæ 16. Ianuarij 1662.

A R G V M E N T V M.

Aegidianæ Conſtitutio, quando ſine dubio intret. Bona, quando ſunt obnoxia alicui vinculo, non poteſt in eis conſiderari libertas. Socius, dum eſt præſens, & conſentiens venditioni rei communis perperam agit ad venditionis reſciſſionem, obligatio euictionis in venditione, quid importet.

S V M M A R I V M.

1 *Conſtitutio Aegidiana, vt intret quid requiratur.*

2 *Sententiæ validitas ex actorum reuolutione, probatur.*

3 *Alienatio, quando eſt vinculata, non poteſt prætendi libera.*

4 *Bona, quando ſunt vinculata fideicommiſſo, non poſſunt dici libera.*

5 *Fideicommiſſario competit remedium* leg. final. C. de edict. D. Adrian. toll. *pro conſequendis bonis fideicommiſſarijs.*

6 *Fideicommiſſario competit remedium* leg. final. C. de edict. D. Adrian. toll. *etiam pro conſequendis bonis, loco bonorum fideicommiſſariorum, ſubrogatis.*

7 *Venditor non poteſt venire contra ipſam venditionem.*

8 *Præſens, quando eſt venditioni rei communis, & conſenſit, perinde eſt, ac ſi ipſe partem vendidiſſet.*

9 *Inſtrumentum publicum, facit rem manifeſtiſſimam.*

10 *Venditioni rei ſuæ, quando quis conſenſit, & per longiſſimum tempus non reclamauit, & pretium recepit, quid inde inferatur.*

11 *Socius conſentiens venditioni rei communis, cenſetur remittere ius omne, quod habet de tempore venditionis.*

12 *Non autem iuri de futuro quamuis tunc ei competeret ex cauſa de futuro.*

13 *Venditioni rei ſuæ conſentiens ſimpliciter, non ſibi præiudicat quoad iura de futuro, vnde eius hæres poteſt agere ad ea iura.*

14 *Obligatio de euictione, non comprehendit euictionem prouenientem ex natura, & qualitate rei.*

15 *Emens ſcienter bona fideicommiſſaria, vel alijs oneribus ſubiecta, ius tantum venditoris emiſſe cenſetur.*

16 *Emptor quod habuerit ſcientiam, bona ab eo empta eſſe fideicommiſſaria, ex quo aperte conuincatur.*

27 *Loca Montium, quod ſint ſubiecta fideicommiſſo bene conſtare ex patento dd. locorum montium, & num. 15.*

19 *Conditiones, & vincula appoſita in patentibus locorum montium, cenſent attendenda.*

20 *de Bono Iure alicuius quando conſtat, bene per Iudicem venit canonizandum.*

21 *Cedens alicui omnia ſua iura, quid importet.*

22 *in Litteris locorum montium ea, quæ aſſerta ſunt veniunt attendenda.*

23 *Determinatio aliqua, ſi inducta fuerit in aliqua diſpoſitione, totam diſpoſitionem percutit, & modificat.*

25 *Expreſſio, quando fuit facta, ſeu concepta abſque vlla dictione taxatiua cenſetur repetita ad maiorem demonſtrationem, nec excludit onera ſupra expreſſa.*

26 *Incluſio ſimplex vnius, non excludit alterum, quod alio modo apparet incluſum.*

D E C I S I O CCCLXXVII.

ESSE locum Aegidianæ Domini cenſuerũt nam ſententia A.C. ex qua D. Chriſtophoro Cincio decreta fuit immiſſio ad poſſeſſionem medietatis locorum 26. 34. montis ſubſidij, quæ fuerunt ſuffecta in locum 27. locorum montis Farneſij Plani Abbadiæ de anno 1629. ab eodem D. Chriſtophoro & q. Felice eius germano fratre venditorum q. Auguſtino Manghello eſt omnino valida &
1 iuſta, fuitque actum Iudicio poſſeſſorio † inter laicos ſuper re prophana, quibus concurrentibus ſine dubio intrat diſpoſitio prædictæ Conſtitutionis *Rota dec. 349. num. 1. par. 4. tom. 2. dec. 359. num. 2. par. 9. recent. & in Reatina Caſtrorum 13. Maij 1652. coram R. P. D. meo Albergato.*

2 Validitas ex actorum † reuolutione cõuincitur, & iuſtitia clarè patet ex eo quia dd. loca montium diſtracta vſque de anno 1601. fuerant ſubrogata loco ratæ Caſalis Turris Nouæ ſuppoſitæ perpetuo fideicommiſſo qq. Rocchi & Chriſtophori Senioris de Cincijs, & de dicto tempore ſub haſta venditi Principi Aldobrandino, vnde cum dicta
3 alienatio † non ſit libera, ſed cum vinculo huiuſmodi fideicommiſſi, & illud attenta
4 reciproca ſubſtitutione eorundem fratrum
4 quam † ſub eo contineri *firmauit Rota dec. 149 par 4. tom. 3. rec.* Nuper per mortem d. Felicis fuerit aſſertum ad fauorem ſupradicti Dom.
5 Chriſtophori, vtique ipſe bene illius † vigore, quod dictam medietatem peruentam ad eundem Felicem, obtinuit immiſſionem *ex remedio leg. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollen.*
6 quæ fideicommiſſario competit non † ſolum in bonis fideicommiſſo principaliter obnoxijs, ſed etiam in eodem loco ſubrogatis, *l. Imperator 70. §. finali, ff. de leg. 2. l. ſi & rem 22. ff. de petit. hæred. Peregr. de fideicom. art. 44. n. 30. Rot. dec. 320. num. 1. & 2. par. 5. rec. In Romana dotis 4. Februar. 1642. §. non obſtat coram bon. mem. Dunozetto.*

7 Nec releuat obiectum, quod † D. Chriſtophorus tantum vendiderit, ideoque non poſſit actum à ſe geſtum impugnare etenim
8 dum Felix fuit præſens † ac conſenſit alienationi & dd. loca montium erant communia, quoad partem à ſe ſpectantem, ipſemet vendidiſſe

diſſe cenſetur, *l. in ædibus 9. §. quod ſi filius ff. de dot. æ. Roncheg all. in l. Reus §. cum in tribunalis nu. 61. ff. de duob. Reis. Surd. conſ. 345. ſub nu. 26. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 4. tit. 2. ſub num. 10. Salgad labirinth. Creditor par. 2. cap. 16. num. 19. & 85. Rota in Romana locorum montium 21. Iunij 1660. §. eoque minus coram R. P. D. meo Beulaqua* maxi-
9 mè quia fuit adiectũ † pactum redimendi ad
fauorem vtriuſque necnon ille ſe obligauit
ad omnia cõtenta in Inſtrumento contractus
ex quibus manifeſtiſſimè conuincitur quod
non præſtitit conſenſum pro ſimplici cautc-
10 la emptoris, ſed quia† voluit vna cum fratre
alienare, ſuamquè portionem pretij recipe-
re præſumitur ex dd. circumſtantijs, & quia
per ſpatium 24. annorum, quo ſuperuixit eã
nunquam petijt, nec reclamauit, *vt dixit Rota in d. Romana locorum montium, §. Concurrentibus.*

Minus obſtat quod d. fratres ſimul ven-
dendo dicantur ad inuicem conſenſiſſe, ac fi-
11 deicommiſſo renunciaſſe † nam talis conſẽ-
ſus importat remiſſionem Iurium quę vnu-
quiſque ipſorum realiter habebat de tempo-
re contractus, non autem Iuris futuri; quã-
12 nis † tunc eis competeret ex cauſa de præ-
ſenti, & ſic non præiudicat D. Chriſtophoro
13 quominus poſſit poſt† purificatum vt ſupra
fideicommiſſum partem fratris vindicare,
Bart. in l. ſi fundum per fideicommiſſum ſub num. 1. verſ. ſecundo caſu & ibidem Iaſ. nu. 31. ff. de leg. 1. late Surd. conſ. 70. num. 4. & ſeqq. Bero. conſ. 64. ſub num. 25. verſ ſecundo præiudicant lib. 1. Rota in Romana de Theodolis 10. Ianuarij 1597. §. ſecũdo quoniam coram bonæ mem. Litta.

Parites illi non reſiſtit obligatio euictionis
ab eo dicto Felici in ſolidum promiſſæ, quia
non comprehendit euictionem prouenien-
14 tem † ex natura, & qualitate rei quam em-
ptor non ignorauit *l. ſi fundum ſciens, ff. de euict. Cyriac. contron. 325. nu. 16. Grat. diſcep. 205. nu. 22. & ſeqq. Mariſcot. var. reſol. lib. 2. cap. 15. nu. 29. & ſeqq. Rota deciſ. 270. num. 12. poſt Zacch. de oblig. Cam. dec. 453. num. 12. par. 9. tom. 2. rec. in Romana locorum Montium 15. Decembr. 1659. §. Nec relevat coram Reuerendiſſ. Papien.* Emens enim
15 ſcienter †bona fideicõmiſſaria, vel alijs one-
ribus ſubiecta Ius tantum venditionis emiſſe
cenſetur, *l. qui tabernas 32. ff. de contrahend. empt. Alexand. in l. ſi domus, §. vltim. nu. 4. ff. de leg. 1. Rota coram Gregor. dec. 90 num. 11. coram Mantic. deciſ. 109. num. 8. ac d. deciſ. 453. num. 13. & 18. par. 9. recent.*

Quod autem Manghellius habuerit ſcien-
tiam huius grauaminis non poteſt contro-
16 uerti, quia in Inſtrumento venditionis†fuit
expoſitum dicta loca montium eſſe libera ab
omni onere præterquam ab obligationibus,
& vinculis contẽtis in litteris patentibus ipſi
17 Emptori traditis inter quæ vt † dignoſcatur
adeſſe vinculũ fideicommiſſi eſt præmitten-
dum in facto, quod Princeps Aldobrandi-
nus ſub die 23. Maii 1661. ad computum
pretij dicti Caſalis Turris Nouæ per eum
empti inter alia loca montium reſignauit d.
loca 27. Montis Farneſij fauore Cameræ A-
poſtolicæ, quæ coſiſcare prætendebat idem
18 Caſale † ob delictum commiſſum, necnon
aſſentorũ fideicõmiſſariorum familiæ de Cin-
cijs, qui hanc confiſcationem ex fideicõmiſſo
qq. Rocchi, & Chriſtophori ſenioris tenebã-
19 tur † impedire cum expreſſa commiſſione
in litteris patentibus adiecta, quod ea intelli-
gerentur ſubrogata loco ratæ d. Caſalis ſub-
iectæ prædicto fideicommiſſo, & quod de-
ſcriberentur ſub nomine dictæ Cameræ, &
eorundem fideicommiſſariorum, donec ſe-
queretur declaratio ad fauorem alterius ipſa-
rum partium illoque ſequuta remanerent ad
20 creditum dictæ partis cuius † bonum Ius
fuiſſet à Iudice canonizatum, & cum hoc,
quod ſẽper primario eſsẽt hypothecata pro
euictione Caſalis, & ſecundario ſtarent pro
dd. fideicommiſſarijs, ſeu pro Camera in
caſum declarationis, vt ſupra, & quia de
Menſe Iunij eiuſdem anni d. D. Chriſtopho-
rus, alijque eius fratres tranſegerunt cum
dicta Camera, quæ recepta quantitate, &c.
21 80. mil. illis ceſſit † omnia ſua Iura, fuerunt
expeditæ nouę litteræ patentes prædicto-
rum locorum montium in perſonas eo-
rundem fratrum non ſimpliciter, ſed in
earum fronte fuit inſertus integer tenor dd.
litterarum prædictæ reſignationis hinc cum
22 iſtæ, ex tali inſertione pars nouarum litte-
rarum fuerint effectæ *Rota dec. 19. num. 8. p. 9. recent.* Vinculum fideicommiſſi in eis contẽ-
tum in ipſis nouis patentibus ineſſe reputatur
23 indeque fuit † inducta determinatio, quæ
ſimul appoſita totam diſpoſitionem percutit,
& modificat, vt in terminis ſcripturæ inſertę
ait *Bald. conſ. 284. ſub nu. 1. verſ. modo reſtat lib. 4. idemque generaliter probat conſ. 339. ſub nu. 2. lib. 2. & facit Dec. conſ. 189. num. 2. verſ. & hoc præſertim lib. 1.*

In nihilo aduerſante quod in ventre noua-
rum litterarum ſolum legantur verba, *Cum omnibus vinculis, & cautelis ad fauorem D. Principis Aldobrandini ſuperius deſcriptis.* Nam hæc
24 expreſſio cum fuerit concepta † abſque vlla
vlla dictione taxatiua cẽſetur repetita ad ma-
iorem demoſtrationem, nec excludit alia
onera ſupra incluſa in vim dictæ inſertionis
25 ſimplex†enim incluſio vnius nõ eſt excluſio
alterius quod alio medio apparet incluſum
Saliceт. in l. de crimin. C. qui accuſ. poſſunt Decian. d. conſ. 189. ſub numer. 4. verſ. non obſtat quod aliqua conditio, Surd. conſ. 25. n. 75. conſ. 56. nu. 38. conſ. 339 num. 30. Becc. conſ. 93. num. 24. Rot. dec. 258. nu. 19. par. 5. dec. 28. num. 13. par. 9. rec.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononien. Fideicommiſſi

Lunæ 16. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Ad Fideicommiſſum fuiſſe vocatum præten-
dens debet concludenter probare aduenisse
caſum, & tempus ſuæ vocationis, & ſic ad-
miſſionis. Deſcendẽs ex linea fœminina, per-

peram

ſperum poteſt aſpirare ad fideicommiſſum
factum pro deſcendentibus ex linea maſcu-
lina.

S V M M A R I V M.

1 *ad Fideicommiſſum ſe eſſe vocatum aſſerens, con-
cludenter probare debet ſe eſſe incluſum in eo.*
2 *Fideicommiſſum aliquod pretendens, ſi non proba-
uerit veniſſe caſum ſuæ vocationis, quid ei poſſit
obijci.*
3 *Fideicommiſſum factum ad fauorem lineæ maſcu-
linæ ille non poteſt prætendere, qui prouenit ex
linea fœminina.*
4 *à Fœmina originem trahens non poteſt prætendere,
venire appellatione lineæ maſculinæ, & n. 5.*
6 *Filij nomen ex interpretatione, ſeu extenſione ad
nepotes quoque porrigit in fauorabilibus.*
7 *Verba Teſtatoris iuxta propriam ſignificationem
ſunt ſumenda.*
8 *Nepotes ſub filiorum appellatione vocate cen-
ſentur.*
9 *Onus, & grauamen, quando potius attendi debet,
quam fauor.*
10 *Appellatione filiorum, non veniunt nepotes, quan-
do Teſtator diſcretiue non locutus eſt de eis.*
11 *Nepotes ſub nomine filiorum, quando admitti de-
beant in fideicommiſſo ad excluſionem ſubſtituto-
rum.*
12 *Teſtator, ex quibus verbis dicatur diſcretiue locu-
tum fuiſſe de filiis, & nepotibus in diſponendo
fideicommiſſum.*
13 *Teſtator vocando nepotes ad fideicommiſſum, aper-
te oſtendit, Teſtatorem ſub expreſſione filiorum
non intellexiſſe venire nepotes.*
14 *Verbum,* ipſius, *tanquam perſonale, & ad ver-
bum demoſtratiuum, coarctat diſpoſitionem ad ſuos
limites.*
15 *Filiarum ſubſtitutio, ſi in remotiſſimum tempus
collata poſt expiratam maſculorum lineam, quid
ex hoc ſit inferendum.*
16 *Declaratur quando intret talis concluſio, & n. 17.*
18 *Subſtitutio iuxta caſuum contingentiam, quando-
cunque verificari non debet ad nepotes.*
19 *ad Fideicommiſſum, quando quis non poteſt aſpi-
rare.*
21 *Pueri extranei vocatio facta à Teſtatore, vt ha-
betur hic, in caſu deficientiæ lineæ, quid inferat,
& num. 22.*
23 *Subſtitutio poſterior debet regulari ſecundum ter-
minos anterioris ſubſtitutionis, & ad eius for-
mam reſtringi.*
24 *in Fideicommiſſo illi tantum cenſentur incluſi, qui
antecedenter diſpoſitiuè ſunt vocati.*
25 *in Fideicommiſſo quod extranei præferantur de-
ſcendentibus, quando videretur abſurdum, &
num. 26.*

D E C I S I O CCCLXXVIII.

ALBERTVS de Sala perpetuum fideicom-
miſſum inſtituerat ad fauorem Io: Bapti-
ſtæ filij eiuſque deſcendentium maſculorum
quibus non extantibus, ſeu deficientibus fi-
lias fœminas ipſius Io. Baptiſtæ, ac maſculos
earum deſcendentes ſubſtituit, & in horum

omnium defectum Lucretiam ac Hyppoli-
tam ſuas filias; nec non illarum ſucceſſiuè fi-
lios, & deſcendentes maſculos, linea autem
liberorum vtriuſque ſexus eiuſdem et Teſta-
toris, ac Io: Baptiſtæ in totum extincta, nec
non prædictarum Lucretiæ & Hippolytę ad
ſucceſſionem admiſit puerum ex honeſtis
parentibus ortum à Canonicis eligendum:
Cum vero Io: Baptiſta tribus liberis procrea-
tis obierit Alberto videlicet Marſilio, atque
Philippo patre Iſabellæ, ex qua Philippus
Ballarinus originem traxit hic poſt extinctã
horum filiorum maſculinam lineam contẽ-
dens fideicommiſſum in ſui fauorem apertũ
cauſam mihi committi obtinuit, ſed hodie
ſuper eiuſdem fideicommiſſi purificatione
per me propoſito dubio in negatiuam Do-
mini ſententiam inclinarunt.
1 Siquidem ad fideicommiſſum † aſpirans
cõcludenti probationum genere tenetur ca-
ſum ſuæ vocationis edocere, alias legitimè
2 valet † exceptione repelli, quod ad ipſum
non trahitur ſubſtitutio, vt aduertit *Soccin.
Sen. conſ. 62. num. 4. poſt med. verſ. & in primis iſta
concluſio, & conſ. 63. num. 14. col. 3. Aymon conſ. 161.
num. 16. Surd. 139. num. 15. cum ſeqq. Rota dec. 473
num. 2. par. 4. diuerſ. & in Vrbeuetana fideicommiſſi
28. Aprilis 1586. coram Cardin. Hieronymo Pam-
philio.*
Hanc autem probationem Ballarinus non
affert, in prima enim ſubſtitutione in fauorẽ
3 maſculinæ † lineæ Io: Baptiſtæ concepta ipſe
non continetur, dum non à maſculo, ſed ab
Iſabella deſcendit fœmininæ lineæ auctrice
ad text. *in l. pronunciatio, §. vltim. ff. de verb. ſignif.
& tradunt in terminis Curt. Iun. conſ. 5. nu. 25. Dec.
conſ. 7. nu. 30. cum ſeqq. lib. 1. & conſ. 127. num. 11.
& 12. lib. 3. Cephal. conſ. 664. num. 24. Peregr. de fi-
deicom. art. 26. ſub num. 29. cum ſeqq. Fuſar. de ſub-
ſtit. q. 404. num. 10. Rot. dec. 203. num. 5. par. 2. rec.
& in Bononien. fideicom. de Barberiis 5. Decembris
1650. §. Siquidem cum ſeqq. coram Eminentiſſ. D. m.
Card. Ceruado, & in Romana fideicom. de Griffoni-
bus 10. Maii 1650. §. quod autem coram bo. me. Du-
nozetto.*
Altera vero ſubſtitutio, licet filias fœmi-
nas ipſius Ioannis Baptiſtæ, nec non earum
filios, & deſcendentes maſculos ex maſculis
includat, neque poterit ſuffragari Ballarino
4 originem † trahenti non ex præfati Io: Bapti-
ſtæ filia, ſed dumtaxat ex Iſabella mediante
Philippo patre, nepote; quæ ex propria ver-
borũ ſignificatione ſub nomine filij non cõ-
prehenditur, *iuxta text. in l. quod ſi nepotes 6. ff.
de teſtam. tutel. Bart. in l. liberorũ in prin. ff. de verb.
ſignificat. Soccin. Sen. in l. Gallus 29. §. Inſtituens
num. 4. ff. de liber. & poſthum. Caſtrenſ. conſ. 97. n. 3.
lib. 2. Alex. conſ. 1. num. 2. lib. 1. Rota dec. 279. nu. 1.
& 2. par. 6. rec. & in Canallicen. fideicom. 17. Maij
1658. §. Demum deciſio coram R. P. D. Celſo.*
Nec vrget, quod nomen filij ex interpe-
6 tratione, ſeu extentione ad † nepotes quoque
porrigatur in fauorabilibus *iuxta text. in l. iuſta
201. ff. de verb. ſignif.* Dum non agitur de pro-
rogatione fideicommiſſi in præiudicium Io.
7 Baptiſtæ filij, qui hæreditatem nedum filia-

 bus,

bus, ſed etiam nepotibus cogeretur reſtitue-
re, verba teſtamenti iuxta propriam ſignifi-
cationem, & communem vſum loquendi
8 ſumi debent,nec proinde † nepotes ſub filia-
rum appellatione vocatæ cenſentur, vt voluit
Bald.conſ.186.vol.4.Roman.conſ.438.n.15.Corn.
conſ.182.nu.7.vol.2. Dec.conſ.95.nu.6.& 7. Rol.
conſ.43.n. 23.& 24.cũ ſeqq.lib.4.Menoch.conſ.215.
n.22.cũ ſeqq.vbi quod in cõcurſu fauoris nepo
9 ti ex inductione fideicõmiſſi reſultãtis † præ-
ualere debet onus, & grauamen,quod hære-
di grauato infertur Cephal.conſ.107.num.16.&
17.Gozad.conſ.36.num.2. cum ſeqq.Card.Mantic.
de coniect.vltim.volunt.lib.8.tit.8.num.2.Giouagn.
conſ.24.num.10.lib.2.Gratian.diſcept.forenſ.c.629
num.6.cum ſeqq.& huic opinioni tanquam ve-
riori adhæſit Rota in Auenionen. fideicom.17. Ia-
nuarij 1614.coram bon.mem Card.Fabricio Veroſ-
pio inter impreſſ par.2.rec. deciſ.502. num.2. & 3.
cum ſeqq.& dec.667.num.2.eadem par.coram Card.
Millino dec.373.num.7.verſ. tertio, & vltimo, &
num.4.& dec.374.num.2. ante finem par.4.recent.
& coram bo.me. Merlino dec.460.num.2.Quicquid
dicendum foret ſi ageretur de fideicommiſ-
10 ſo à Teſtatore ordinato † in caſu, quod hæ-
res ſine filijs obierit tũc enim nepotes ad in-
11 cluſionem ſubſtituti, & fideicommiſſi † de-
berent admitti ſub filiorum nomine, vt de-
clarat Cephal.adducto conſ.107.num.16.& 17.Ro-
land.conſ.43.num.27.vol.1.Rota deciſ.507.num.2.
par.2.rec.

Hinc intellectum prætèrea ſuadet diſcre-
12 tiua loqutio nepotum a Teſtatore per habi-
ta ſub his verbis, & poſt eas earum filios, & de-
ſcendentes maſculos. Hæc quippe diſtinctio, &
13 ſpecialis vocatio nepotum oſtendit † apertè
Teſtatorem ſub expreſſione filiorum non
intellexiſſe de nepotibus, vt notat Soccin.Cum.
Sen conſ.49.nu.9.lib.1.Pariſ.conſ.86.nu.47.vol.2.
Ruin.conſ.131.num.4.lib.2. Soccin.Iun. conſ.168.
num.77.lib.2.Dec conſ.47.num.16.cum ſeqq.lib.3.
Gabriel.de verb.ſignif. concluſ.1.nu.98.Caſtil.quo-
tid.contrau.iur.lib.5.cap.66.nu.52.ad med. Fuſar.
de ſubſtit.qu.321.num.58.& ſeqq. Rota penes eum
deciſ.441.num.718. neque etiam obſtat verſ. & in
hac facti ſpecie coram Seraph.dec.1486.num.12.&
dec.1480.num.12.& dec.507.num.7.& 667.nu.5.
par.2.& 279.num.9.par.6.rec.& in Romana fidei-
commiſſi de Bonadies 21.Aprilis 1603.coram Card.
Millino impreſſ. poſt Giouagnon conſ.24. num.53.
circa med.lib.2.cum alijs recenſitis in Bononien.tra-
ct.30.May 1648.coram R.P.D.meo Celſo: In-
14 ſpecta potiſſimè dictione illa † ipſius, quæ tã-
quam perſonalis, & ad oculum demonſtra-
tiua vocationem ad filios primo gradus coar
ctat, vt in ſpecie aduertit Soccin. Sen. in l.Gallus,
§.Inſtituens num.5.verſ.ſed hi defendendo Imol. ff.
de lib.& poſthum. Roland. conſ.59. num.28.vol.3.
& conſ.67.num.20.cum ſeqq.lib.4.Decian.conſ.2.
num. 32.lib.2.Menoch.conſ.215.n.51.& 52.Grat.
diſcept.765.num.8.& 9.Caſtill.quotid.contract.iur.
lib.5.cap.60.num.48.& cap.92.num.28.cum ſeqq.
Rota dec.507.num 9.par.2.rec.

Nec aduerſatur,quod earundem filiarum
ſubſtitutio vti in remotiſſimum tẽpus col-
15 lata poſt expiratam † ſcilicet Ioan.Baptiſtæ
maſculinam lineam eluſoria prorſus euadre
ret ac inanis ſi nepotes non includeret, v-
aduertit Roman.conſ.448.nu.15.Bellon.Iun.conſ.2
num.33.Rota coram Merlin.dec.206.num.16.

Siquidem obiectio forſan procederet ſi
16 poſt vocationem filiorum non † extitiſſent
eorum quoque filij, ac deſcendentes ſubſti-
tuti ſecus vero dum vocantur expreſsè,hoc
ſane caſu circa tempus verumq;proximum
& remotum fuit à Teſtatore prouiſum: ſi
enim contigiſſet maſculos deſcendentes ex
Io.Baptiſta non extare, vel eos adhuc viuẽ-
tibus filiabus obire, Tum mediãte filiarum
17 ſubſtitutione prouidit, At ſi poſt illarum
occaſum iidem deſcendentes in remoto tẽ-
pore deceſſiſſent, tali caſu ſucceſſio defere-
batur maſculis de tempore purificatæ ſub-
ſtitutionis præexiſtentibus, licet forent in
ſecundo, vel vlteriori gradu, adeoque dum
iuxta caſuum contigentiam ſubſtitutio po-
18 terat quandocunque certificari † ea non de-
bet ad nepotes extendi, vt ponderauit Rota
in Bononien.fideicommiſſi de Barberijs 5. Decem-
bris 1650.§.quare inani coram Eminentiſſ.D.Car-
dinali Corrado,& deciſ.130.num.10.& 26.par.6.
recent.

Hinc Ballarinus perperam ad fideicomiſ-
19 ſum aſpirat huius virtute † ſubſtitutionis
in fauorem filiarum,& deſcendẽtium ex eis
ordinatæ à quibus originẽ ipſe non trahit
quinimò dum linea maſculina certarum
fœminarum vocatarum filij dumtaxat, &
alij per virilem ſexum ab ipſis deſcendentes
20 deberent† admitti cæteris excluſis median-
te fœmineo ſexu ab iiſdem fœminis proue-
nientibus, vt aduertit Peregrin. conſ.57.nu.2.
verſ.hoc autem retento, & numer. 3.lib.2. Rota in
Rom.fideicommiſſi de Griffonibus 10. May 1656.
§.quod autem coram bon.me. Dunozetto,& in Fir-
mana primog.30.May 1658.& 10.Ianuary 1659
§.1.& ſeqq.coram me.

21 Parui quoque † ponderis viſa fuit pueri
extranei vocatio ſub hoc verborum contex-
tu concepta, Etſi vllo vnquam tempore eueniret
caſus quod linea, & deſcendentia liberorum tam
maſculorum,quam fœminarum ipſius Alberti,& d.
Ioan.Baptiſtæ,ac dd. Hippolytæ ac Lucretiæ in to-
tum deficeret, tunc deputari voluit duos probos
Canonicos Cathedralis ſancti Petri, & Collegiatæ
S.Petronij ab hiſque puerum,&c.quem puerum
22 ſic eligendum in caſu † deficientiæ lineæ,
& deſcendentiæ ipſius Teſtatoris ſibi hære-
dem inſtituit, cuius virtute ſubſtitutionis
Ballarinus vti de linea, & deſcendentia Te-
ſtatoris ſucceſſionem ſibi deberi conten-
dit.

Cum Teſtator in præcedentibus inſtitu-
tionibus nullam prorſus mẽtionem habue-
rit de nepotibus, ac earum deſcentibus ver-
ba illa cõditionalia non ad ipſas, ſed ad per-
23 ſonas, & lineas ſuperius † expreſſas debent
omninò referri atque reſtringi, vt tradit Soc-
cin.Iun.conſ.69.num.30.cum ſeqq.lib.3.Peregrin.
conſ.33.num.7. vol.3. Gabriel conſ.132.num.55.
verſ.tamen puta contrarium, & num.53.lib.1. &
conſ.69.num.30.cum ſeqq.lib.2. Rota in Bononien

fidei-

fideicom. de Barberijs 5. Decembris 1650. §. aduertendum eſt tamen coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado, & in Romana fideicom. de Cerentis 28. Ianuarij 1647. §. nec relenat cum ſeqq. & 12. Iunij 1651. §. 1. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, regulariter enim hi dumtaxat cenſentur ſub
24 condirione incluſi, quos antecedenter † diſpoſitiuè vocauit, *vt aduertit Gabriel adduſto conſ. 69. num. 5. lib. 2. cum alijs relatis in Bononien fideicom. 5. Aprilis 1658. §. Vrget praeterea coram R. P. D. m. Beuilaqua, & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 30. Maij 1659. §. & vlterius coram Reuerendiſſ. D. meo Epiſcopo Papien.*

Denique vrgere nõ valet abſurdum exinde deſumptum, quod Ballarinus & alij deſcendentes ex fœminis puero extraneo poſponerẽtur, ſi ipſi ſub eo verbo lineæ non
25 forent † comprehenſi, dum ex ſuperius recenſitis voluntas Teſtatoris conſurgit excluſiua neptum, ac proneptum ex eis, hæc coniectura nullius prorſus roboris reputatur, *vt in ſpecie reſpondit Rota in Bononien. fideicomm. de Barberijs 5. Decembris 1650. §. deinde coram Eminentiſſ. D. meo Card. Corrado & 29. Februarij 1652. §. quapropter coram b. m. Bichio, & in Firmana primogenit. 30. Maij 1657. §. neque vrgere coram me.*

Et ita vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO. Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis

Lunæ 16. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Ad fideicommiſſum, vt quis admittatur debet conſtare de eius bono Iure. Filiatio, ex pluribus coniecturis ſimul iunctis probari poteſt, & quando id multo magis procedat. Plura habentur circa filios naturales, legitimatos, aut veniant appellatione filiorum naturalium, & legitimorum, & quid ſi fuerit dictum, ex legitimo matrimonio procreatorum.

SVMMARIVM.

1 *Filij legitimi, & naturalis appellatione, venit etiam filius naturalis legitimatus.*
2 *Ad Fideicommiſſum, vt quis ſuccedere valeat, debet conſtare de eius bono Iure.*
3 *Filiatio probari poteſt ex pluribus coniecturis ſimul iunctis, & quæ ſint iſtæ coniecturæ*, vide num. 4. 5. 6. & ſeq.
7 *Filiatio facilius probatur, dum quis eſt in quaſi poſſeſſione filiationis.*
9 *Filiatio, quando non ita faciliter probetur.*
Ad Filiationem probandam, coniecturæ non ſunt ſeparatiuè conſiderandæ, ſed ſimul.
10 *Filius legitimatus non venit appellatione filiorum ex legitimo matrimonio natorum.*
11 *Filius legitimatus cum clauſula, itaut comprehendatur ſub teſtamento, ex loquente de filijs legitimis, & naturalibus.*
Atque etiam de legitimo matrimonio natis, iuxta legitimationes obtentas à DD. Carpineis, quid inde inferatur.
12 *Teſtator dum in prima ſubſtitutione vocauit filios de legitimo matrimonio natos, ſi id non replicauit in cæteris ſubſtitutionibus, quid inde inferatur.*
13 *Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum legitimandi filios naturales, quando habeat locum.*
14 *Legitimatio filiorum, obtenta cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quid importet.*
15 *Legitimatio filij, cum clauſula ſine præiudicio iuris quæſiti, quid operetur, & n. 16.*
17 *in Facto ea, quæ non ſubſiſtunt, non merentur allegari.*
18 *Factum, quando aliquid eſt ad certum effectum, non debet contrarium operari.*
19 *Teſtium exceptiones, contra perſonas, & dicta, quando non releuent, & num. 20.*
21 *In Teſtium dictis facienda eſt omnis interpretatio, vt ad concordiam reducantur.*
Et maxime, quando eorum dicta ſunt adminiculata.

DECISIO CCCLXXIX.

SINE præiudicio legitimæ executionis commiſſa mihi cauſa appellationis interpoſitæ per Gandulfum, & litis conſortes à ſecunda ſententia primæ confirmatoria, quas ſuper immiſſione obtinuerat Rugerius de Cæſareis in vim fideicommiſſi à Mattheo ordinati propoſui Dubium ſuper manutentione, ſed Domini de bono Iure videre voluerunt, de quo ad fauorem Rugerij conſtare hodie reſponſum fuit, non enim reuoca-
1 tur in † dubium identitas bonorum aut exiſtentia fideicommiſſi, in quo cum vocentur filij legitimi, & naturales, & vtramque qualitatem dicatur habere Ruggerius legitimatus *Menoch. conſ. 166. Tob. Non. conſ. 68. Berett. cõſ. 31. per tot. Gionagn. conſ. 21. numer. 2. & ſeqq. lib. 1. Cyriac. contrRou. 207. num. 43. & ſeqq. Rota coram Seraphin. deciſ. 880. num. 5. & deciſ. 600. nu. 2. & ſeqq.*
2 *par. 3. recentior.* De eius bono † Iure conſtat ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, vt per *Rot. in Romana Fideicommiſſi de Griffonibus 10. Maij 1656. coram bon. mem. Dunozetto, §. & quia mortuo.*

Ioannis autem vltimo loco defuncti, à quo cauſam habent Gandulfus, & litis conſortes, filium eſſe Ruggerium probari † vi-
3 ſum eſt Dominis ex pluribus ſimul iunctis, nam ille domi retinebat Antoniam Ruggerij matrem, & cum illa continuo verſabatur,
4 & ſe immiſcebat in eadem domo natus † eſt, & publicè habitus vti filius, quibus accedit tranſactio inita ab ipſo tamquam filio Ioan-
5 nis † ſimul cum ipſo ex vna parte contrahentis cum poſſeſſoribus bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, & cum conſanguineis, qui illum pro tali agnouerunt, admiſſio ad publica officia Ciuitatis, tanquam filij Ioannis præuia Teſtium depoſitione ſuper eadem filiatione, legitimatio à Patre impetrata in qua procreationẽ, & omnes alios prædictos actus fatetur, tres demum enuntiatiuæ

emiſſis

6 emiſſæ † in Inſtrumentis celebratis cum au-
thoribus Gandulfi, & litis conſortum, ex
quibus ſimul iūctis probari filiationem poſt
antiquiores tradunt *Alexand. conſ.157. num.2.
lib.5. Surd. conſ.1. numer.43. & ſeqq. Giouagn. dicto
conſ.21 num.2. Spad. conſ.250. numer.2. & per tot.
lib.2. Nogueroll. alleg.25. num.58. Menoch. præſ.53.
lib.6. Gratian. diſcept.562. num.59. & ſeqq. Merlin.
Pignattell. controu.84. num.12. & per tot. lib.2. Rota
deciſ.332. num.3. poſt ſecundum volum. conſil. Fari-
nacc. coram Seraphin. deciſ. 1282. num.1. plenè in
Romana de Iattellis 13. Nouembris 1613. coram
Vbaldo Romana Hæreditatis de Gratianis 7. Fe-
bruarij 1642. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. & 28
Maii 1649. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano Ro-
mana filiationis 27. Iunii 1650. coram Eminentiſſi-
mo Domino Cardinali Corrado, Viterbien. Fidei-
commiſſi 2. Maii 1653. coram R.P.D. meo Veroſpio
§. plures autem, & ſeqq. & in Florentina Oratorii
2. Maii 1661. coram dicto Reuerendiſſ. D. meo De-
cano, §. præterea concurrunt vſque ad finem.*

Quæ fortiora reddūtur in præſenti ex quo
agitur cum Gandulfo, & alijs à Ioanne cau-
ſam habentibus; quemadmodum enim no-
minatio tractatus, educatio, alijque actus ſu-
7 pra recenſiti, adeò † filium conſtituunt in
quaſi poſſeſſione filiationis, vt non poſſit
amplius Pater id negare; ita neque haben-
tes cauſam ab eo, *Crauett. conſ.29. num.1. Gra-
tian. diſcept.653. nu.72. & ſeqq. Theodor. alleg.18.
num.48. & ſeqq. Rot. coram Coccino deciſ.120. nu.20.
& deciſ.152. num.1. & ſeq. Bononien. Fideicommiſſi
Bartolomæi de Bologninis 12. Maii 1645. coram
Reuerendiſſ. Terracinen. & in dicta Florentina, §. ex
quibus.* Non autem contra tertios poſſeſſo-
res bonorū ex propria perſona notatos, † &
8 non habentes cauſam à grauato, in quibus
terminis procedunt authoritates relatæ in
*Bononien. Fideicommiſſi de Victoriis 5. Maii 1655.
& 18. Februarii 1656. coram Reuerendiſſ. D. Ca-
rafa nunc Epiſcopo Segobien.* Prædictæque con-
iecturæ non ſeorſim, & diſiunctim conſide-
randæ ſunt, ſed coniungi debent † ad faciēdā
9 filiationis plenam probationem, *Surd. d. con-
ſil.120. num.54. Menoch. de arbitr. caſ.89. num.65.
in fine, & ſeqq. Pignattell. d. controu.64. num.7. Rot.
coram ſan. mem. Greg. deciſ.247. ſub nu.16. verſ. &
licet, & in dicta Romana Filiationis, §. Ex quibus
equidem.*

Neque admiſſioni Ruggerij obſtat volun-
tas Teſtatoris, qui vocauit filios de legitimo
10 matrimonio natos, quia † omiſſo quod le-
gitimatus fuit cum clauſula, quod compre-
hendatur ſub quolibet teſtamento loquente
de filijs legitimis, & naturalibus, & de legiti-
mo matrimonio natis à DD. de Campegijs
11 ampliſſimas facultates † habentibus de qui-
bus *Giouagn. conſ.16. numer.44. & ſeqq. lib.2. Rota
apud Comitul. deciſ.37. & deciſ.832. num.9. coram
Merlin. & ſæpè in aliis* reſponſum fuit, quod
qualitas illa de legitimo matrimonio in pri-
ma tantum ſubſtitutione fuit appoſita, non
12 autem † in alijs ſubſequentibus. Vndè non
obſtat Ruggerio, ex poſterioribus agenti, in
quibus prædicta qualitas non cenſetur repe-
tita, ſed conſulto omiſſa *Soccin. Iun. conſil.77.
ſub num.16. verſ. maximè, & num.23. Pedrocch. con-
ſil.10. num.28. Giouagnon. conſ.22. num.33. & 35.
lib.1. Negueroll. alleg.23. num.40. Roman. conſ.370
num.4. & ſeqq. Spad. conſ.363. num.7. lib.2. & Rot.
ibid. impreſſ. in Bononien. de Maluetiis 23. Martii
1609. coram Cardinali Sacrato, §.1. & per tot. co-
ram Eminentiſſ. D. Card. Otthobono, deciſ.252. n.7.
& ſeq. & in Auenion. Tranſactionis 22. Iunii 1657.
coram bo. me. Dunozetto, §. nec valet replicatio.*

Legitimationi verò perfectæ non reſiſtit
Bulla Pij IV. reuocatoria † facultatum legi-
13 timandi in præiudicium ſubſtitutorū, quia
non habet locum hic, vbi non agitur de præ-
iudicio legitimorum, cum illi non extent,
nec contra ſubſtitutos, ſed contra tertios poſ-
ſeſſores bonorum, de quibus Bulla non lo-
quitur, atque ideo legitimatio ſuffragatur,
14 etiamſi facta fuiſſet ſine præiudicio ſubſti-
tutorum, & venientium ab inteſtato, vt per
*Giouagnon. d. conſ.21. num.10. & ſeqq. lib.1. Soccin.
Sen. conſ.63. num.10. & ſeqq. lib.3. Fuſar. de ſubſtit.
qu.408. nu.85. & 87. Rota in Romana fideicommiſſi
de Griffonibus, §. denique.*

15 Prout pariter non releuat, quod legitima-
tio † fuerit facta ſine præiudicio Iuris quæſi-
ti, quodque Ruggerius in vim donationis
ſibi factæ à Ioanne Patre illius factum ſerua-
re teneatur; nam de tempore legitimationis
16 nullum † Ius quæſitū erat, cum emanauerit
20. Aprilis 1613. illius verò decoctio poſt nem-
pe 14. Auguſti eiuſdem anni ſequuta fuerit,
& tamen de huiuſmodi Iure quæſito credi-
torum non conſtat, niſi ex eorum enuncia-
tiuis emiſſis poſt legitimationem; Reſpectu
17 verò donationis † non ſubſiſtit in facto Ru-
gerium fuiſſe donatarium vniuerſalem Pa-
tris, nam hic vſumfructum bonorum dona-
torum reſeruauit, & ad effectum teſtandi,
18 alteram † portionem bonorum; ſic ex hoc
capite nō tenetur de proprio ſeruare factum
defuncti, *Cancer. var. reſolut. par.3. cap.7. nu.119.
Merlin. de pignor. lib.4. quæſt.144. numer.5. & aliis
relatis dictum fuit in Romana Locorum Montium
9. Iunii 1650. coram Reuerendiſſ. Papien. §. finali,
& in alia Romana locorum Montium 4. Iulii 1657.
coram R.P.D. meo Priolo, §. quia non eſt donatarius
vniuerſalis.*

Quibus ſtantibus non afficiunt exceptio-
19 nes contra perſonas, † & dicta Teſtium de-
ponentium de retentione matris, & prædi-
ctis tractatibus, quia cum ſimilibus actibus
non ſoleant à communiter accidentibus in-
20 tereſſe perſonæ nobiles † admittendæ ſunt
depoſitiones Teſtium, qui interuenerunt, &
actibus præmiſſis præſentes fuerunt, vt in
terminis dictum fuit *in dicta deciſ.332. nu.12.
in fine poſt ſecundum volum. conſ. Farinac. dicta Ro-
mana Hæreditatis de Gratianis 7. Februarii, §. non
obſtante Romana Nullitatis Matrimonii 19. Ianua-
rii 1640. coram bon. mem. Arguelles, §. ex quo na-
ſcitur dicta Viterbien. Fideicommiſſi, §. Horum au-
tem, & in dicta Florentina, §. prima enim exceptio.*
Quo verò ad eorum dicta contrarietas obie-
cta non eſt circa ſubſtantialia, nec percutit idē
tempus, & verſatur circa res leuis momen-
ti, proindeque non releuat, cum omnis in-

terpre-

terpretatio, pro eorum concordia ſit capiẽda, dum præcipue tot alijs adminiculantur, *vt in dd. deciſionibus reſponſum fuit, & ſignanter in Romana hæreditatis de Gianen. 28. Maij 1649. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano impreſſ. poſt modern. in laberinth Creditor deciſ. 83. num. 13. & in Romana Dotis 14. Iunij 1658. §. exceptiones coram me, & concordat Alegrad.conſ.58.n.66 lib.1.*

Ex quibus reſponſum fuit conſtare de bono Iure D. Ruggerij vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Conuerſana Iuriſdictionis.

Lunæ 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Sumpto de ſumpto nulla prorſus adhibetur fides, quantumuis legitimè fuerit extractum ita vt haberetur pro originali, & non obſtante, quod ſit ſumptum ex ſcriptura exiſtenti in Archiuio Literæ executoriales niſi iuſtificentur non ſunt exequendæ.

SVMMARIVM.

1 *Sumptum de ſumpto non probat.*

2 *Sumptum de ſumpto non attenditur, licet legitimè fuerit extractum, ita vt haberetur pro Originali.*

Non obſtante, quod Bartol. ſenſerit contrarium.

3 *Sumptum de ſumpto tunc maximè non probat dum non exhibetur originale.*

Et hoc ad effectum, vt poſſit inſpici, an fuerit alteratum, vel vitiatum.

4 *Sumptum de ſumpto, tunc ſane nullam facit fidem, ſi pars in extractione illius non fuerit citata.*

Citatio partis non præſumitur dum non probatur.

5 *Sumptum extractum, ex ſcriptura exiſtente in publico Ciuitatis Archiuio probat, & contentis in ea integra fides habetur, & num. 6.*

7 *Archiuium non probat extra Territorium loci, & perſonas non ſubditas.*

8 *Sumptum ex ſcripturis informibus non iuuat.*

9 *Archiuium non ſupplet defectus ſcripturarum informium.*

10 *Scriptura in Archiuio repoſita non probant, dum non conſtat de quo tempore fuerunt repoſita.*

Quia potuerunt reponi poſt litem motam.

11 *Adminicula non attenduntur ad probandam legalitatem ſcripturæ, ſi non adſit obſeruantia.*

12 *Scripturæ originaliter debent produci.*

13 *Adminicula non poſſunt mutare ſubſtantiam, & qualitatem ſcripturæ informis, eamque authenticam, & perfectam reddere.*

14 *de Literarum Executoralium executione fruſtra queritur, dum originaliter non conſtat de earum exiſtentia.*

15 *Literis Executorialibus non debetur executio, niſi guſtata earum iuſtitia.*

16 *Literas executoriales Rota non ſolet exequi etiam poſt lapſum decennij, niſi præuia boni Iuris diſcuſſione.*

17 *Quod multò magis habet locum, quando ſunt emanatæ vigore ſententiæ, latæ non contradictæ.*

18 *Literæ executoriales tunc multò magis, ſine earum iuſtificatione non veniunt exequendæ, quando tractatur contra non nominatos, & non citatos in ſententia.*

Cuius vigore fuerunt relaxatæ prædictæ executoriales.

DECISIO CCCLXXIX.

ANTIQVAM Controuerſiam inter Epiſcopos Conuerſan. & Baiuliuos Sancti Stephani propè Monopolim, ſeù Sacram Religionem Hieroſolymitanam verten. ſuper Iuriſdictione ſpirituali Terræ Putiniani, prætendens modernus Epiſcopus iamdiù ad fauorem Menſæ abſolutã per ſententias Rotales, & litteras executoriales, illarum vigore expeditas, obtinuit diſputare An conſtaret de executorialibus, quæ venirent exequendæ, ſed DD. quoad vtramque dubij partem negatiuè reſponderunt.

Nam quoad illarum exiſtentiam ea nullibi probari viſa eſt, quamuis enim executoriales fuerint nuper productæ, quia tamen non ſunt originales, ſed ſumptæ ex quodam ſumpto Franciſci Feræ Notarij Monopolis, qui illas extraxerat ex alio ſumpto Notarij Vrbis, non ſunt attendendæ, nam ſumptum
1 de ſumpto nullam † meretur fidem, vt tradit *Becc. in auth. Si quis in aliquo*, ibi, *DD. Cõmuniter C. de edend. l. 3. cum ibi notatis, C. de diuerſ. reſcript. Decian. conſ. 24. nu. 23. cum ſeqq. lib. 1 Alex. conſ. 138. nu. 4. lib. 1. Rota coram Andr. deciſ. 57. num. 9. & ſeqq. & coram Verallo dec. 234 num. 1. par. 3. & coram Greg. deciſ. 432 num. 1. & deciſ. 469. eodem num. 1. & coram Buratt. dec. 290 num. 9. & in recentior. deciſ. 297. num. 1. par. 2. & deciſ. 105. num. 4. part. 5. & deciſ. 224. nu. 17. par. 6* & poſt *Viuian. de Iur. patr. deciſ. 16. la ſeconda*
2 *num. 8.* Licet primum † ſumptum fuiſſet legitimè extractum, & proindè haberetur pro Originali, iuxtà *diſpoſit. cap. fin. de fid. inſtr.* Quia ex eò adhuc non poſſet aliud ſumptum deſumi licet in reliquis probaret tamquam Originalis, vt reprobato *Bartolo contrarium ſentiente* tradit *Caſtren. in d. l. 3. de diuerſ. reſcript. & DD. in d. auth. Si quis in aliquo*, præſertim *Dec. num. 30. C. de edend. Alex. conſ. 38. lib. 1. Decian. d. conſ. 24. num. 39. cum ſeqq. lib. 1. & Rota deciſ. 733. part. 1. recent.* & diſtinguendo firmatum fuit in *d. deciſ. 432. n. 2. & ſeqq. & deciſ. 550. d. num. 2. coram Gregor. & d. deciſ. 16. la ſeconda, num. 8. poſt Viuian. de Iur. patron.*
3 Cum maximè nec exhibeatur ad hoc, † vt poſſit inſpici an ſit alteratum, vel vitiatum vt requirit *alleg. cap. fin. de fid. inſtr. & Text. in d. auth. Si quis in aliquo*, ibique *DD. & Dec. num. 22. C. de edend.* Nec in actu extractionis
4 citatio partis, † & alia neceſſaria præceſſerint quæ non præſumuntur, niſi probentur, vt benè diſtinguit *Dec. d. auth. Si quis aliquo nu. 24 & 25.* & tradit ibidem *Bald. num. 5. & 14. Burtr. in cap. cum P. Tabellio num. 8. de fid. inſtr. Afflict. deciſ. 6. num. 6. Put. dec. 210. nu. 4. lib. 2. Capy-*

taq.

ſeq.d.dec.233. & 234.part.3.& coram Buratt.deciſ.444.num.4. & 5. & 472.num.4.verſ. demum, Mantic.dec.177.num.4. & 5. Coccin.dec.161.n.4. & in recent.dec.297.num.2.part.2.

5 Hinc non vrget, quod ſumptum fuerit † extractum ex alio exiſtente in Archiuio Epiſcopi Conuerſaneñ, quod publicum reputatur, & ideò regulariter ſcripturis in eo re-
6 tentis integra fides † quoad omnia præſtari debeat ad *Text. in cap.* 2. ibique *gloſſ. in verbo ſigillum de fid.inſtr. Prime. Marc.deciſ.419.num.2. & ſeq.part.5. Rota coram Merlino deciſ.264.n.3.*

7 Quia præter quod Archiuium non † probat extrà Territorium, & perſonas prout hic non Subditas, vt dixit in ſimili *Rota coram Verall.dec.42. per tot. & coram Coccin. dec.128.n.2. & in recent.dec.271. in fin.part.1.* Obiectũ pro-
8 cederet, † ſi ageretur de ſcripturis extractis ex Originalibus, & in Archiuio detentis tãquam publicis, non autem ex copijs, & ſcripturis informibus, quarum imperfectio-
9 nem ſupplere non poteſt † Archiuium, vt benè declarat *Corn. conſ.142. num.6. lib.3. Decian.d.conſ.24. num.5.verſ. Item aliter, vol.1. Rota coram Verall.deciſ.41.num.2. & ſeqq. part.1.* Eo magis quod non conſtat de tempore, quo
10 fuerint Scripturæ † in Archiuio repoſitæ, cum alias ibi potuiſſent, etiam pendente lite dimitti, vt aduertit *Rota in d.dec.41. coram Verall.* & notat *Adden. ad Buratt.dec.667.num.18.*

Nec ſuffragari poſſunt adminicula elicita ex articulis, Sententia, Commiſſionibus, & alijs ad comprobationem executorialium deducta.

11 Vel quia † non admittuntur deficiente obſeruantia, vt dixit *Rot. in d. deciſ. 16. poſt Viuian. num. 8. in fin. verſ. attamen ceſſante*, & notat *Adden. ad Buratt.deciſ. 290.num.15.verſ.dummodò cum adminiculis*, vel quia potiùs arguunt
12 præexiſtentiam litis, † quàm conuincant veritatem harum litterarum, quę aut originaliter exhiberi debent iuxtà *Text. in d.l.3 C. de diuerſ.reſcript. cum alijs ſuperiùs notatis*: Aut ſaltem quia ex illis reſultat maximum prę̨iudicium, debent concludentèr probari
13 non autem ex adminiculis, quę † non poſſunt mutare ſubſtantiam, vt qualitatẽ ſcripturę informis, eamque authenticam, & perfectam efficere, vt notat *Alex. conſil.13.n.19. lib.1.Garz. de benef.part.6.cap.2. num.17. & 18. Rota in recent.deciſ.297.num.3.part.2. & dec.187 num.2. part. 5. cum alijs in Romana prætenſi fideicommiſſi de Strozzijs 17. Februarij 1645. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Ex quibus nimis clara viſa fuit DD.reſolutio quoad aliam partem dubij, Nam fruſtrà
14 quæritur de † litterarum executione, ſi de earum exiſtentia originalitèr non conſtat *Achill.dec.2. de Offic. deleg. Pen.dec.321. num.1. per tot. & in Tridentina Beneficij coram Corduba impreſſ.* penes *Garz. de benef. part.6. cap.2. n.18.* qua etiam admiſſa, tamen attenta litterarum
15 antiquitate centum, & vltrà † annorum, nõ eſſent exequendæ, niſi guſtata earum iuſtitia iuxtà inueteratum ſtylum Rotæ, quæ eas
16 nec poſt lapſum † decennij exequi ſolet, niſi prævia boni Iuris diſcuſſione, vt fuit dictum *in dec.1.num.6. & ſeq.part.7.recent. & deciſ.222. num.4. & 735. num. 8. coram Penia, & in Carpentoraćten. tranſactionis 27. Ianuarij 1653. §. nec obſtat, & coram bon. mem. Bichio, & in Cordubeñ. Decimarum 11. Decembris 1658. coram R.P.D. meo Taia §. Attamen Domini.*

Potiſſimè, quando prout hic executoriales emanarunt vigore ſententiæ latæ per cõ-
17 tradictas, quia † tunc ab executione eſt abſtinendum donec de earum ſubſiſtentia cognoſcatur, vt fuit reſponſum *in deciſ.138.n.6 coram Seraph. & dicta dec.735.num.5.coram Pen.* Quinimò cum relaxatę prætendantur contra Bauliuum habentem nudam adminiſtrationem non citata Sacra Religione, quæ poſteà Cauſam, vt in prima commiſit Antonio Auguſtino ſuper dicta Iuriſdictione, vt eius *Sum-*
18 *mar.num.6.* eo minùs † poſſunt hodiè exequi contra ipſam in eiſdem litteris, & ſententia non nominatam, nec citatam *Rota dec. 305. penes Poſth. de manutent. & coram Pen.dec.1235 num.9. & in recent.dec.17.part.3.num.2. & 4. & in Toletana Decimarum de Cappella 8. Iunij 1657 in princ. coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE
Poſtea S.R.E. CARDINALI.

Oueteñ Beneficij.

Lunæ 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Subrogationem obtentam gratioſam à Papa, vt quis poſſit obtinere quidnam ab eo ſit iuſtificandum, quia Literæ Apoſtolicæ ſubrogationis, vt executionem ſuam ſortiantur debent iuſtificari narrata in eis.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium regulatur à Iure.*
2 *Literæ Apoſtolicæ, niſi iuſtificentur, non merentur executionem.*
3 *Literæ Apoſtolicæ, cum non iuſtificantur, poſſunt dici ſubreptitiæ.*
4 *Subrogatio gratioſa, à Papa obtenta, tacitam habet conditionem, ſi narrata in Literis iuſtificentur.*
Subrogatio gratioſa remanet fruſtratoria, ſi narrata in literis, non iuſtificentur.
5 *Subrogatus gratioſe, vt obtineat immiſſionem, quid probare teneatur.*
6 *Probatio, quæ fit per publicam vocem, & famam non releuat, dum ex contrarijs probationibus illa eliditur.*
7 *Beneficium aliquod, quod fuerit conceſſum per obitum alicuius, quando non dicatur probatum.*
8 *Subrogationem gratioſam ex quibus, aliquis probare valeat.*
9 *in Beneficialibus datur multiplicatio titulorum, & num.10.*
11 *Subrogationi gratioſæ, vt ſit locus, omnia narrata in literis Apoſtolicis concludenter ſunt iuſtificanda.*

DECI-

DECISIO CCCLXXX.

GRATIOSAM obtinuerat ſubrogatio-
nem Ioannes dela Carrara ad Eccleſia-
ſticum Beneficium in Parochiali Eccleſia
Sancti Laurentij de Loro Oueten̄ Diœceſis
in locum Dominici dela Salde exhibitiſque
Litteris Apoſtolicis coram Iudice Commiſ-
ſario pro earum exequutione ab eodem de-
creta fuerat ſibi immiſſio vna cum cenſura-
rum relaxatione aduerſus Sebaſtianum
Garziam delos Priores pariter prouiſum A-
poſtolicum Ob obitum Coſmi de Cue No-
cedo pro eius parte interpoſita appellatione,
Cauſaque per Signaturam mihi delata cum
clauſula parito litteris arbitrio Rotę ſuſpenſi-
ua cenſurarum, dubium hodie propoſui an
intret arbitrium, ſuper quo Domini reſpon-
derunt affirmatiuè pro retardatione littera-
1 rum Ioannis ea ratione, quia † arbitrium re-
gulari ſolet à Iure vt notat *Bartol. in extrauag.*
ad reprimendum in verbo videbitur, num. 5. & 10.
Pariſ. conſ. 56. num. 5. lib. 1. & conſ. 8. num. 21. lib. 4
Rot. deciſ. 558. num. 1. par. 1. & deciſ. 348. num. 1.
& 2. par. 3. recent.

De Iure verò litteræ, quę non ſunt iuſtifi-
2 catę † non merentur exequutionem cum ex
hoc capite poſſint dici ſubreptitię *Rota de-*
3 *ciſ. 251. † ſub num. 2. par. 2. & dec. 295. nu. 1. & 2*
par. 6. recent. & coram Merlin. dec. 567. num. 1. &
dec. 591. num. 5 Gratioſa etenim ſubrogatio ta-
4 citam conditionem continet † ſi narrata in
litteris veritati nitantur ideo ceſſante earum
iuſtificatione ad exequtionem procedi ne-
quit *l. final. C. de diuerſ. reſcript. & cap. 2. de re-*
ſcript. Rot. dec. 197. num. 3. par. 2. recent.

Litteras autem non eſſe iuſtificatas con-
uincitur ex eo, quod ipſe collationem, ſiuè
gratioſam ſubrogationem obtinuit ſub nar-
5 ratiua, quod vocatio contigerit † per obi-
tum Dominici, vnde pręter Clericatum, &
reſeruationem probare tenetur mortē illius
in poſſeſſione tanquam fundamentum ſuę
gratię *Mohedan. dec. 292. & dec. 823. Put. dec. 214*
Pen. dec. 849. num. 1. Canal. dec. 450. & 459. vtro-
bique num. 1. Gregor. dec. 103. num. 1.

Nec probata cenſetur ex teſtibus deponē-
tibus de publica voce & fama, nam pręter-
6 quam talis publica vox & fama † eliditur ex
contrarijs pręſumptionibus reſultan̄ ex depo
ſitionibus teſtium pro parte Sebaſtiani exa-
minatorum affirmantium beneficium va-
caſſe per obitum Coſmi *Bald. conſ. 77. num. 6.*
lib. 3. Maſcard. concluſ. 743. num. 10. huiuſmodi
probatio admitti minime ſolet vbi concur-
7 rit † alter prouiſus, de cuius pręiudicio agi-
tur iſto enim caſu illa requiritur plena atque
concludens *Gregor. dec. 103. Coccin. dec. 97. nu. 3.*
Rot. in Gerunden. Parochialis 4. Maij 1661. §.
Hac autem gratia coram R. P. D. meo Veroſpio.

Minus releuant litterę, quas Coſmus ſe-
quuto obitu Dominici conſcripſit ad eius
correſponſalem hic Romæ degen̄, adhoc vt
8 in locum defuncti † à Sede Apoſtolica gratio
ſam pro eo obtineret ſubrogationem, ex qui-
bus Ioannes intendit elicere confeſſionem
Beneficium non ab ipſo, ſed à Dominico
9 fuiſſe poſſeſſum, † nam contrarium conuin-
citur ex illis verbis. ibi, *Per ſerrar la porta à*
qualunque mal inclinato, importerà aſſai, che ri-
domandi la ſurrogatione, acciò non vi ſia luogo ad
inquietarmi, e ſe qualcuno voleſſe dimandare detto
benefitio farſi intendere, ch'io lo poſſiedo in virtù di
bolle di Sua Santità, acciò non ſpenda male i ſuoi
quadrini, quæ ſane verba potius præſeferunt
poſſeſſionem Coſmi, qui gratioſam ſubro-
gationem petebat, non quia crederet Iuribus
tunc ſibi competentibus nō poſſe ſuam poſ-
ſeſſionem tueri, ſed ad effectum ſe eximen-
di à futuris vexationibus, quæ fortan ipſi in-
ferri potuiſſent ſi alter beneficium impetra-
ret ſupponendo vacationem eueniſſe ob obi-
tum Dominici, & Coſmus ad magis conſer-
10 uandam ſuam † poſſeſſionem petebat ſub-
rogationem, quia in beneficialibus poteſt
dari multiplicatio titulorum *Buratt. deciſ. 686.*
num. 6.

Prætereà ad excluſionem poſſeſſionis Do-
minici concurrit ſententia Immiſſionis cum
ſubſequuta exequutione, quam ſubit exequu-
11 tor Apoſtolicus † ad fauorem Sebaſtiani ex-
primendo ibi omnia narrata in litteris ſuffi-
cientem aſſumpſiſſe verificationem *Rot. de-*
ciſ. 197. num. 2. par. 2. recent. & coram Eminentiſſi-
mo Ottobon. dec. 154. num. 2.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Sancti Seuerini Inuentarij.

Lunæ 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Reſtitutio an detur aduerſus aditionem hęredi-
tatis, factam ſine inuentario, & quid ſi adi-
ta fuerit hæreditas cum beneficio inuentarij,
& fuerunt omiſſa aliqua bona in eo deſcri-
benda & quid ſi ſimus in minore.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæredi-*
tatis ſine inuentario, an ſoleat concedi.
2 *Sententiæ validitas, quando non reuocetur in du-*
bium.
3 *Minori conceditur reſtitutio in integrum ob aditam*
hæreditatem ſine inuentario.
4 *Reſtitutio in integrum, etiam maiori conceditur*
quando adiuit hæreditatem.
Quæ poſtea reperta fuit multis debitis inuoluta.
num. 4.
5 *Teſtibus, quando quis declarauit, nolle vti, ſed*
Peritis, non auditur, ſi petat teſtium examen.
6 *contra Declarationem propriam qui non eſt audien-*
dus.
7 *Teſtium nouum examen non admittitur, quando*
fuerant didicita, teſtificata.
8 *Rota non ſolet poſt didicita teſtificata, remiſſoriam*
concedere.
9 *Inueriſimilia valde ea, quæ ſunt, non videntur*
attendenda.

10 in

10 *In Ciuitate parua, facile eſt, ſcire facultates alicuius Ciuis.*

11 *Dolus, & fraus, non cadit ita facile in perſonis, quæ ſunt nobiles, & notæ probitatis.*

12 *in Minoribus non ſolet cadere ſuſpicio fraudis & doli.*

13 *Inuentarij beneficium non perdit hæres per omiſſionem deſcriptionis aliquorum bonorum.*

14 *Hæres, dum non perdit beneficium inuentarij ſi omittat deſcribere aliqua bona, quamuis ſit Maior.*

Ergo multò magis habebit locum, dum hæres erit minor.

DECISIO CCCLXXXI.

DOMINI fuerunt in voto pro confirmatione ſententiæ rotalis, qua pronunciatum fuit Priamo, & Ouidio fratribus de Bonis dandam eſſe reſtitutionem† in integrum aduerſus aditionem hæreditatis paternæ abſque legitima cōfectione Inuentarij, Ratio reſolutionis fuit, quia validitas non reuocabatur in dubium, † & de illa conſtat ex reuolutione actorum iuxta vulgatā *deciſ. Caputaqu. ſæpius à Rota Canonizatam* Iuſtitia verò viſa fuit ſufficienter probari ex decisione R.P.D. mei Veroſpij, in qua firmatum fuit reſtitutionem in integrum aduerſus hæreditatem ſic, vt ſupra aditam † non ſolum competere minori, vt eſt communis omnium concluſio, quos refert *Oddus de reſtit. in integ. par. 2. quæſt. 89. art. 7. num. 41. Rot. deciſ. 132. num. 1. par. 2 recent.* Sed etiam dari maiori, quando prout hic hæreditas † detegitur ingenti ære alieno grauata, & ſic conſtat de enormiſſima læſione *Oddus dicta quæſt. 89 art. 7. nu. 58. Grat diſcept. 656. nu. 7. & ſeqq. Ridolphin. in praxi par. 1. cap. 9. num. 190. Rot. deciſ. 82. num. 8. par. 9. & alijs allegatis dictum fuit in deciſione huius cauſæ 10. Martij proximi præteriti coram R.P.D. meo Veroſpio.*

(margin numbers: 1, 2, 3, 4)

Neque ad retardañ confirmationem ſententiæ voluerunt Domini admittere articulos additionales, hodie pro parte Ioannis ex-
5 hibitos, † Tum quia ipſe declarauit in actis nolle amplius examinare Teſtes, ſed velle vti relatione Peritorum *Summario reſponſionis*
6 *fratrum num. 1.* & ſic non eſt amplius † deſuper audiendus *cap. intimauit 18. & cap. cum veniſſet 25. & ibi gloſſ. verbo renunciatum de teſtibus.*

7 Tum etiam quia poſt publicatas † depoſitiones, & diſcuſſa dicta teſtium, vt in præſenti Rota non conſueuit concedere nouam
8 remiſſoriam ob timorem ſubornationis *cap. fraternitatis vbi omnes de teſtibus Rot. coram Gregorio dec. 497. num. 1. & dec. 128. num. 13. & ſeqq. par. 9. recent.*

Tum denique, quia videbatur Dominis
9 prorſus † Inueriſimile, quod in hæreditate hominis debitis prægrauati, & quotidie à Creditoribus pulſati reperta fuerint ſcu. 500. prout de nouo articulatur, quodque in par-
10 ua Ciuitate, vbi facilis † habetur notitia ſtatus, & ſubſtantiæ vnius cuiuſque, ea remanſerint vſque adhuc incognita, & quatenus enim hoc probaretur, nihilominus credebant non poſſe ſuffragari in caſu de quo agitur ad impedieñ reſtitutionem in integrum, cum circumſcripto dolo, & fraude, quæ
11 nō cadunt in hos fratres†nobiles bonæ qualitatis, & indolis, & qui de tempore confe-
12 cti Inuentarii erant † minores *Odd. in præcitato tract. de reſtit. in integ. par. 2. quæſt. 83. art. 3. num. 23. verſ. & ego puto, & eo relato Surd. deciſ. 222. num. 11. & 12.* Per omiſſionem deſcrip-
13 tionis aliquorum bonorum hæres†non priuetur beneficio Inuentarii, & multo minus
14 minores beneficio † reſtitutionis in integrū *Bald. in l. final. §. cum igitur num. 8. C. de Iur. deliberand. & ibidem Caſtrenſ. num. 5. verſ. ſed pone Surd. d. deciſ. 222. nu. 13. & pluribus ſeqq. & alijs cumulatis Rot. deciſ. 181. num. 2. par. 6. recent.*

Et ita &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Sancti Seuerini Cenſus.

Lunæ 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Vſusfructus bonorum dotalium, poſt mortem Vxoris, cum filijs cui debeatur, & quid in hoc determinet Ius cōmune. Donatio facta alicui, vt promoueatur ad Sacerdotium, an debeatur poſt mortem illius hæredibus Sacerdotis, vel redeat ad donantem.

SVMMARIVM.

1 *Pater emancipāndo filiam, an bonorum dotalium vſumfructum amittat.*

2 *Pater ſponte emancipando filiam amittit dimidiam partem vſusfructus bonorum dotalium, & quid de altera parte. num. 3.*

4 *Bonorum dotalium vſusfructum poſt Vxoris obitum, cum filiis, queritur patri, vti marito.*

Et hoc quidem ex propria perſona ob onera, quæ ſubſtinuit, non ex iure patriæ poteſtatis. vt numer. 5.

6 *Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem Vxoris cui debeatur, attendenda Statuta, & conſuetudines locorum in hoc ſunt.*

7 *Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem vxoris cum filijs, ſi Statutum, vel conſuetudo loci in hoc non ſit, ſeruatur Ius commune.*

8 *Vſusfructus dotis poſt mortem vxoris, cum liberis, de Iure communi competit Patri, ratione patriæ poteſtatis, quam habet in filios.*

9 *Vxor poteſt prohibere, ne Marito queratur poſt mortem eius, vſusfructus bonorum dotalium.*

10 *Dos ex Iuris diſpoſitione mortua vxore ſine filijs, debetur integrè hæredibus vxoris.*

11 *Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem vxoris licet patri fuerit queſitus, quid inferatur.*

12 *Proprietas nuda bonorum eſt etiam æſtimabilis.*

13 *Donatio facta alicui ad effectum, vt poſſit promoueri ad ſacros ordines, eo defuncto ad hæredes Sacerdotis, non autem ad donantem reuertitur.*

14 Concil. Tridentin. ſeſſ. 21. cap. 2. de reform. *declaratur.*

15 *Ordo-*

15 *Ordinandi ad Sacerdotium debent habere patrimonium, ne in opprobrium Sacerdotalis dignitatis cogantur mendicare.*

16 *Clerico ordinando ad Sacerdotium donatio facta, an dicatur temporalis cum videatur facta vita durante Sacerdotis, pro alimentis.*

17 *Donatio non eſt reputanda perpetua, dum fuit facta pro alimentis alicuius perſonæ.*

18 *Alimentorum donatio facta alicui, ceſſat ceſſante vita alimentantis.*

19 *Pater in alimentorum cauſam bona filio ſi deſtinat, vel pactum ad ſuum fauorem reuerſiuum apponat, tunc ceſſante vita filij, ceſſant alimenta.*

20 *Pater donans filio titulo beneficij, & pura donationis poſt mortem filij, non redit ad patrem donantem.*

21 *Donatio inter viuos eſt de ſui natura tranſitoria ad hæredes.*

22 *Donans promittens de euictione, quid indè infератur.*

23 *Deciſio in cauſa Camerinen. Bonorum 30. Maij 1659. coram Eminentiſſ. Cardin. Celſo, quo caſu loquatur.*

DECISIO CCCLXXXII.

POST donationem Prædij Raymundo
filio à Iacobo Taurino conceſſam adhoc,
vt ad ſacros ordines ipſe poſſet promoueri,
Raymundus fideiuſſorio nomine ſe obligauerit
in cenſu per Cæſarem Bartolum impoſito
pro cuius fructibus Cornelius Felix ſub
vim ceſſionis reportatæ à Domino cenſus
coram A.C. iudicium inſtituit contrà Iacobum
Prædij, ac dotis maternæ poſſeſſorem,
ſed contrariam in eo ſententiam reportauit;
Per appellationes verò deuoluta mihi cauſa
ad fauorem deciſionis editæ coram me die
20. Maij anni præteriti, dubium hodie pro-
1 poſui, an Iacobus filiam emancipando † bo-
norum Dotalium vſumfructum amiſerit,
necne bona donata per Raymundi deceſſum
ad donantem reuerſa fuerint, & DD. prioris
reſpectu partis cenſuere Patrē ob filij eman-
cipationem anno 1647. ſponte peractam
2 amiſſe † dimidiam partem vſusfructus bo-
norum dotalium, alteram verò in præmium
3 liberationis filio conceſſæ penes ipſum † re-
manſiſſe, iuxtà *Text. expreſſum in l. cum oportet,
§. Cum autem*, vbi *Bartol. num. 1. cæterique com-
muniter C. de bon. quæ lib. & in §. Hoc quoque inſtit.
per quas perſonas nobis acquiritur, Iaſon in Auth.
ingreſſi numer. 49. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Cepoll.
cautel. 115. num. 3. Peregrin. conſil. 41. numer. 37.
lib. 5. Guttieres pract. quæſt. lib. 1. cap. 1. num. 100.
verſicul. Tertiam opinionem, Caſtrill. de vſufruct.
cap. 64. nu. 7. Fontanell. de pact. nuptial. clauſula 4.
gloſſ. 7. par. 3. nu. 42. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 713.
num. 46.*

Nec aduerſatur, quod bonorum dotalium
4 vſusfructus poſt † Vxoris obitum cum filijs
quæratur Patri, vti marito, & ex propria per-
ſona ob onera, quæ ſuſtinuit, non autem ex
Iure patriæ poteſtatis, vt reſpondit *Rot. coram
5 Caual. deciſ. 442. num. 6.* perindè, † ac ſi penes
Patrem integer vſusfructus non obſtante
emancipatione filij debeat remanere, facilli-
mè enim hæc diluitur obiectio; aut enim ex
6 conſuetudine, vel Statuto vſusfructus † viro
defertur, & pater tunc illum ex propria per-
ſona conſequitur, vt tradit *Ruin. conſ. 8. nu. 5.
lib. 2. Rot. coram Merlin. deciſ. 308. num. 5. & 8.,
7 & deciſ. 102. nu. 18. par. 8. recent.*, & in his † ter-
minis procedit deciſio adducta in cōtrarium
aut verò, vt in caſu propoſito nulla concur-
rit conſuetudo, ſeù Statutaria diſpoſitio, &
8 tunc Vxore † decedente cum filijs vſusfru-
ctus dotis Patri competit ratione dumtaxat
patriæ poteſtatis, quam habet in filios, iuxtà
Text. in l. quæcunque in princ. C. de bon. quæ liber.,
ibique notat *Bald. in ſumm. l. prima, C. de bon.
matern. Soccin. Iun. conſil. 124. num. 4. vol. 2. Ruin.
adduct. conſ. 8. num. 5. verſ. Et propterea lib. 2. Fon-
tanell. de pact. nuptial. clauſula 4. gloſſ. 7. part. 3.
num. 11. cum ſeqq. & num. 42. Clement. de patr. po-
teſtat. cap. 6. effect. 2. num. 23. cum ſeqq. Cyriac. con-
trou. Iur. 271. num. 26. Rot. coram Merlin. dec. 308.
num. 7, & 8.*, vbi prætereà firmat Vxorem
9 poſſe † prohibere, ne vſusfructus bonorum
Patri quæratur, nec viro poſſet alias compe-
tere, dum dos Iuris diſpoſitione perpetuà in-
10 tegrè defertur hæredibus Vxoris, † *Abb. con-
ſil. 117. in princip. lib. 2. Theſaur. deciſ. 183. num. 1.
& per tot. Cyriac. controu. 271. num. 29. & 30.*

Quinimo licet bonorū dotalium vſusfru-
ctus patri foret integrè reſeruatus, nihilomi-
11 nus, quia ad Raymundum proprietas † per-
tinebat, ipſius creditores ſubhaſtationem pro-
prietatis adhuc patre viuente poſſent obtine-
re Emptori tamen poſt eiuſdem Patris obitū
12 aſſignanda, cum nuda † quoque proprietas
fructibus deſtituta extimationem recipiat,
iuxtà *Text. in l. cum in fundo, §. Si vxor, ff. de Iur.
dot. Rot. deciſ. 83. num. 22. par. 9. recent.*

Quo verò ad alteram partem dubij Domi-
ni reſponderunt bona donata poſt Raymun-
13 di promotionem ad Sacros ordines † euaſiſſe
propria ipſius, itaut eo defuncto ad ſuos hæ-
redes delata fuerint, non autem ad donantem
reuerſa, vt in terminis ſimilis donationis pro
ſuſcipiendis ordinibus peractæ, tradunt *Abb. in
cap. tuis num. 7. de praben. Guttier. pract. quæſt. lib. 2.
quæſt. 65. num. 3. verſic. Rurſus pro contraria parte,
Garz. de benef. par. 2. cap. 5. nu. 159. ad med. Vgolin.
de offic. & poteſt. Epiſc. cap. 26. §. tertio, verſ. Exci-
pitur etiam, Lotther. de re beneſic. lib. 1. quæſt. 24.
nu. 25. Barboſ. de offic., & poteſtat. Epiſcop. alleg. 19.
num. 70. Paſchal de patr. poteſt. par. 1. cap. 4. nu. 38.*

14 Neque poterit obeſſe Sac. Conc. † Trident.
diſpoſitio *ſeſſ. 21. cap. 2. de reformat.*, ex ea ra-
tione acquirens beneficium Eccleſiaſticum,
ſeù matrimonium ſufficiens in Clerico ordi-
15 nando, quod alias in Sacerdotalis † dignitatis
opprobrium cogeretur mendicare, perindè,
16 ac ſi dum alimenta dumtaxat requirat † do-
natio patrimonij debeat temporanea reputa-
17 ri, non autem † perpetuà, alimentorum ad
inſtar, quæ vti perſonalia ex obitu perſonæ
18 alendæ † euaneſcunt, iuxtà *Text. in l. Mela 14.
ff. de aliment., & cibar. legat. Altograd. conſil. 18.
num. 31. in fin. lib. 2.*, & in his terminis *Aymon.
conſil. 136. num. 3.*

Procedere enim poſſet obiectio quoties
19 pater in alimentorum cauſam † bona filio
deſtinaſſet, vel pactum reuerſiuum in ſui fa-
uorem appoſuiſſet, *vt tradit Garz. de benefic. par. 2. cap. 5. num. 169. Barboſ. de Iur. Eccleſ. lib. 1. cap. 23. num. 154.* Secus verò dum titulo ſim-
plicis, ac purę donationis filio prædium at-
20 tribuit † Hoc quippe caſu illud non reuer-
titur ad donantem ex quo donatio inter vi-
21 uos de ſui † natura ad donatarij hæredes
tranſmittitur *iuxta text. in l. prima ff. de donat. & in l. ſi quis argentum 35. §. vltimo ad finem, C. eod. tit. Bald. in l. 2. num. 10. C. de Iur. dot. Roland. conſil. 97. num. 2. vol. 1. Card. Mant. de tac. lib. 13. tit. 21. num. 2. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 386. numer. 14. cum ſeqq. & cap. 568. num. 1. & 2. Giurb. de conceſſ. feud. §. 2. gloſſ. 13. num. 96. verſ. ergo certi iuris eſt fol. mihi 641. Rot. coram Achill. dec. vnic. de donat. & deciſ. 9. num. 7. par. 7. recent. & in Romana fideicommiſſi 9. Maij 1659. §. hinc regreſſus coram me* perſpecta potiſſime euictione per Pro
22 curatorem promiſſa ſub † obligatione non
reuocandi donationem, necnon clauſula *ad habendum* alijſque translationem dominij
pręſeferentibus; itaut nequeat inficiari quia
23 contractus naturam † donationis irreuoca-
bilis inter viuos fuerit ſortitus *Rot. dec. 9. n. 9. & 21. par. 7. & dec. 449. num. 10. cum ſeqq. part. 9. num. 2. recent.*

Hinc non vrget *deciſio in Camerinen. Bonorum 30. Maij 1659. coram Rev. P. D. meo Cel-*
24 *ſo*, quoniam † ibi de voluntate patris con-
ſtabat donandi ad vitam filij.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Mediolanen. Iuriſpatronatus.

Lunæ 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Iuriſpatronatus pertinentia quando alicui non dicitur pertinere niſi in parte & quando in totum.

SVMMARIVM.

1 *Patronus, quando quis non poſſit dici, niſi pro medietate.*

2 *Patronus, quando quis eſt tantum pro medietate iuriſpatronatus, non poteſt in deſcendentes integrum iuſpatronatus transferre.*

3 *Medietatem Iuriſpatronatus quando quis habet, poteſt ex aliquo alio capite totum acquirere.*

4 *Iuſpatronatus, quando quis habet in totum, illud totum in deſcendentes transfert.*

5 *Iuriſpatronatus præſentatio quod ſpectet ad aliquẽ non probatur ex inſtitutione Ordinarij, cum non videatur ſufficiens in præiudicium tertij.*

6 *Ordinarius ante quam deueniat ad inſtitutionem præſentati ad Iuſpatronatus quid procedere debet.*

7 *ex Inſtitutione ſubſecuta facta ab Ordinario, de præſentato ad Iuſpatronatus, præſumendum eſt omnia neceſſaria præceſſiſſe pro illo actu.*

8 *Inſtitutio Ordinarij, quando de præſentato à Patrono fuit facta, probat Iuſpatronatus etiam in præiudicium tertij.*

9 *Beneficium Iuriſpatronatus quando quis per longiſſimum tempus poſſedit, quid inde inferatur, & num. 10.*

11 *Atteſtationi Ordinariorum circa Iuſpatronatus laicorum Rota ſolet multum deferre, cum agatur de eorum præiudicio.*

12 *Præſentandi quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine apprehenſione.*

13 *ex Quaſi poſſeſſione præſentandi ſui authoris probatur pertinentia eiuſdem ſucceſſoris.*

DECISIO CCCLXXXIII.

CONFIRMARVNT hodie Domini de-
ciſionem coram me editam 28. Martij
ſuperioris anni in qua firmatur conſtare de
exiſtentia & pertinẽtia Iuriſpatronatus ad fa-
uorem ſororum de Marlianis, nec amplius
pro parte Blanchi reuocabatur in dubium,
quin potuerit controuerſum Iuſpatronatus
tranſire in fideicommiſſarios, ac de gentili-
tio effici hæreditarium.

Nec obſtat Sellanouam non fuiſſe patro-
1 num niſi pro medietate † Iuriſpatronatus ex
donatione ſibi facta de anno 1520. per Iaco-
bum Corteſellam vnicum patronum, vt fir-
matur *in deciſ. 70. apud Viuian. de Iurepatronat.*
ideoque non potuiſſe in Alexandrum Mar-
2 lianum, eiuſque deſcendentes † integrum
Iuſpatronatus transferre, ſed ſolum medie-
tatem ſibi donatam *ad text. in l. nemo poteſt ff. de regul. iuris.*

Placuit enim reſponſio, quod Sellanoua
3 aliam partem non † acquiſiuit vti Subſtitu-
tus Ceciliæ filiæ Benedicti nepotis Corteſel-
læ, vt colligitur *ex eadem deciſ. ſub nu. 4.* & per
4 conſequens benè potuit integrum † Iuſpa-
tronatus trãsferre in Marlianos & alios Sub-
ſtitutos.

Quod verò præſentatio Sellanouæ in per-
ſonam Raſtelli non iuſtificetur aliunde quã
5 ex † inſtitutione facta ab Ordinario Medio-
lanen. quæ non videtur ſufficiens in præiu-
dicium tertij.

Animaduerterunt Domini, quod ante in-
6 ſtitutionem Ordinarij † præcedere debeant
vacatio beneficij, exiſtentia Iuriſpatronatus,
habilitas præſentati, & præſentatio facta in
tempore, *vt tradit Viuian. in praxi Iuriſpatronatus lib. 12. cap. 4. num. 2. Rot. dec. 337. num. 1. par. 2. recent.* Hinc ſequitur, quod ex ſubſecuta in-
7 ſtitutione † omnia præſumuntur præceſſiſſe,
attento præſertim quod ex publico Inſtru-
mento inſtitutionis in Rota exhibito apparet
Ordinarium ſpecificam mentionem facere
de pręſentatione Sellanouę in perſonam Ra-
8 ſtelli quo caſu talis aſſertio † plenè probat
etiam in præiudicium tertij, *ut in his terminis dixit Rot. coram Penia dec. 912. num. 3. & ſeqq. & coram Buratt. dec. 873. n. 3.*

Eoque magis quia Raſtellus ab Ordinario inſtitutus controuerſum Canonicatum
9 ſpatio 40. annorum † poſſedit, vnde validiſſimum reſultat argumentum quod Ordinarius cum tanto tempore non toleraſſet niſi
10 infra † legitima tempore fuiſſet à legitimo patrono præſentatus, Ordinarij enim non ſunt adeò faciles ad inſtituendum præſentatos ad beneficia, vt inquit, *Rot. dec. 11. num. 1. circa fin. de Iurepatron. in nou. Put. dec. 237. lib. 2. Rot. in recent. dec. 518. num. 3. par. 1. & deciſ. 536. num. 12. & 15. par. 5.* & propterea Rota pluri-
11 mum † ſolet eius atteſtationi in hac materia deferre, cum tendat in eius præiudiciũ *Coccin. dec. 230. num. 5. Card. Seraphin. deciſ. 1141. num. 8. & in Aretina Plebania 6. Februarij 1654. coram me §. Exiſtentis.*

Denique non obſtat, quod quaſi poſſeſſio præſentandi acquiſita per Sellanouam non
12 potuerit † in Sorores de Marlianis abſque noua apprehenſione tranſire, quia ad effectũ pertinentiæ ſat eſt prædictas ſorores cauſam
13 habere † ab exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi nam ex quaſi poſſeſſione præſentandi ſui authoris probatur pertinentia ad fauorem ſucceſſoris, *vt dixit Rot. deciſ. 337. num. 3. par. 2. recent. cum alijs adductis in Aquilana Iuriſpatronatus prima Iulij 1650. §. non obſtat il 2. coram Reuerendiſſ. D. Papien.* Quod autem Sorores de Marlianis cauſam habeant à Sellanoua ex perſona Alexandri Patris firmatur *in dec. §. Cumque de anno.*

Et ità vtraque &c.

R. P. D. CERRO

Poſtea S.R.E. Cardinali.

Leodieñ Contractus.

Veneris 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Reintegrationis remedio agens, quid probare teneatur, vt obtineat, & præſertim cauere debet, ne facto ſuo ceciderit à poſſeſſione, Quod limita, ſi agat Eccleſia ad d. remediũ, cum eius Miniſtri, non valeant ei præiudicare & alia &c.

SVMMARIVM.

1 *Remedium can. reintegrandæ quibus concurrentibus intret.*
2 *Reintegrationis remedium non intrat, quando pars cecidit à poſſeſſione facto proprio.*
3 *Eccleſia ex contractu nullo non transfert in contrahentem poſſeſſionem rei traditæ.*
4 *Moniales non poſſunt præiudicare Monaſterio.*
5 *Eccleſia non poteſt bona ſua permutare cum alio ſine beneplacito Apoſtolico.*
6 *Beneplacitum Apoſtolicum, quod non interuenerit in permutationem bonorum Eccleſiæ, ex quo doceatur.*
7 *Eccleſia, quod fuerit læſa in contractu permutationis ex quo ſatis dicitur conſtare.*
8 *Bona Eccleſiæ, vt propter æs alienum ipſius validè alienentur, non ſolum debet conſtare de debito,*
Verum etiam requiritur, vt Creditores vrgeant apud Iudicem, n. 8.
9 *Venditionis contractus alius eſt, & aliud contractus permutationis.*
10 *Contractus cuius natura ſit, bene cognoſcitur ex lectura inſtrumenti.*
11 *Contractus talis præſumitur eſſe, qualis à partibus fuit denominatus.*
12 *in Permutationis contractu licet ex accidenti, ab aliqua parte fuit data pecunia aliqua,*
Ex hoc tamen contractus debet eſſe natura permutationis, & non tranſit in contractum venditionis.
13 *in Permutatione bonorum Eccleſiæ, requiritur etiã Beneplacitum Apoſtolicum.*
14 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienationibus bonorum Eccleſiæ, ſiue bona diſtrahantur per venditionem, ſiue per permutationem.*
15 *Eccleſia alienans bona ſua, ſi ſumat in ſe onus obtinendi Beneplacitum Apoſtolicum, non poteſt recedere à contractu ante quam illud fuerit obtentum.*
Vel probauerit, quod non obſtantibus eius diligentijs nentiquam potuerit illud obtinere.
16 *Eccleſia, quando ſit indultum, ex ſpeciali priuilegio, vt poſſit reſilire à contractu à ſe inito, & num. 17.*
18 *Eccleſia conſenſus dicitur deficere in alienatione eius bonorum, dum deficit Beneplacitum Apoſtolicum.*

DECISIO CCCLXXXIV.

SEQVVTA vſque de anno 1655. inter Abbatiſſam, & Moniales Monaſterij Vallis noſtræ Dominæ propè Huum, ac Ludouicam de Miche permutatione nonnullorum bonorum, quia tamen in eo contractu Apoſtolicum Beneplacitum non interuenit, hinc introducto Iudicio pro parte Monialium ſuper nullitate huiuſmodi permutationis, duæ in partibus ad earum fauorem emanarunt ſententiæ, deindè appellationis cauſa ad Rotam delata, dubitaui, An Monaſterio ſit danda reintegratio, & fuit per Dominos affirmatiuè reſolutum.

Conſtat enim ex Inſtrumento permutationis de anteriori poſſeſſione Monialium cedentium ad fauorem Ludouicæ terras, de quibus agitur *Summario Monialium num. 1.* de poſſeſſione verò reæ conuentæ pariter conſtare viſum fuit ex litis ſuſtentatione, qui-
1 bus † ſtantibus habet locum remedium canonis reintegrandæ *Abb. in cap. cum ad Sedem de reſtit. ſpoliat. Gabr. concluſ. 5. num. 67. eodem tit. Rota dec. 186. num. 2. & 4. par. 7. rec.*

Nec refert quod Moniales per actum traditionis bonorum videantur facto proprio à
2 poſſeſſione † cecidiſſe, quo caſu ceſſat remedium reintegrationis, *Rip. in cap. ſæpè n. 27. de reſtit. ſpoliat. Surd. conſ. 49. num. 3. Caſſad. dec. 4. num. 6. verſ. proprio namque facto eod. tit.*

Quia Concluſio non procedit, quando

3 conſtat de nullitate contractus, & † agitur
nomine Eccleſiæ, cum ex contractu nullo
Eccleſia non cadat à poſſeſſione ſua, nec il-
lam transferat in contrahentem, quamuis
4 Moniales alienationi † conſenſerint, & ha-
buerint ſe pro ſpoliatis, cum nõ poſſint Ec-
cleſię præiudicare *Caput.dec.170.per tot. par.5.
Card.Seraph.dec.1417.num.3. Gregor. deciſ.116.
num.1.& ibi Add.num.5.Merlin. deciſ.702. nu.5.
& ſeqq. cum alijs allegatis in Lucen. Bonorum 17.
Iunij 1652. coram me §. Ad ſecundum reſponde-
batur.*

Nullitas contractus reſultat tam ex defe-
ctu ſolemnitatum, quam iuſtæ cauſæ vtili-
5 tatis† vel neceſſitatis, quę inſimul in hac ma-
teria concurrere debent *cap.1.de reb.eccleſ. non
alien.Clem.1 eodem tit.Mantic. deciſ.41.numer.1.
Coccin.dec.443.num.1.cum alijs in Leodien. Domi-
niorum 25. Iunij 1649. §. Quoniam alienatio co-
ram Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado pro
Datario.*

Quod autem in præſenti ſolemnitates re-
quiſitæ non interuenerint, patet, ex quo nõ
6 conſtat † de Beneplacito Apoſtolico in In-
ſtrumento reſeruato, minuſque permutatio-
nem huiuſmodi fuiſſe vtilem, & proficuam
7 Monaſterio, quinimò † euidenter damnosã,
& læſiuam, dum contra Moniales plures in-
ſurrexerunt Creditores in Inſtrumento per-
mutationis non expreſſi, *dicto Summar. Monia-
lium. num.7.& ſeqq.* nec vlla aderat cauſa de-
8 ueniendi ad hanc diſtractionem † bonorum,
præter quod non ſolùm concurrere debet ęs
alienum, ſed vlterius, quod Creditores vr-
geant apud Iudicem, *vt dixit Rota in Pampilo-
nen. alienationis 15.Iunij 1649. §.Præter quod co-
ram bo.me. Bichio.*

Non vrget, quod potiùs verſemur in con-
9 tractu venditionis, quam permutationis.
Tum quia contrarium cõuincitur ex lectu-
10 ra Inſtrumenti, vbi pluries † fit mentio de
permutatione *d.Summar.num.1.*& talis cenſe-
tur contractus, qualis à contrahentibus de-
nominatur, *l.qui fundum §.qui agrum ff. de con-
trah.empt.* Tum etiam quia cum hinc inde
11 bona fuerint † tradita, & aſſignata iuxta na-
turam permutationem; talis proindè repu-
tari debet cõtractus, non obſtante, quod pro
parte Monialium interuenerit pecunia pro
12 æquando † valore bonorum permutatorum
dum valor bonorum pecuniam numeratam
longè excedit, vt ex Inſtrumento *d.Summar.
num.1.& in his terminis tradunt Canoniſtæ in cap.
ad quæſtiones de rer. permut.& ibi Abb.num.4.Za-
barell.num. 3.Io.Andr.num.3. Guidopap.quæſt.92.
Gratian.diſcept.forenſ.cap.206.nu.22. & cap.885.
num.20.& 21.Boer.dec.144.per tot.* & propterea
13 Beneplacitum † Apoſtolicum erat omninò
neceſſarium, *Redoan.de reb. Eccleſ.non alien.q.2.
cap.4.per tot.Rot. dec.70.num.1.par.1.recen.& in
d.Leodien Dominiorum §.Non obſtat.*

Et ceſſat omnis difficultas, quia ſiue ſit
contractus venditionis, ſiuè permutationis,
14 reſpectu † bonorum à Monialibus Ludoui-
cę in ſolutum traditorum Beneplacitum erat
omninò neceſſarium, vt expreſsè diſponitur
*in extrauag. Ambitioſæ de reb.Eccleſ.non alien. ibi:
omneq; pactum per quod Dominium Eccleſiæ tranſ-
fertur.*

Non obſtat, quod Moniales aſſumpſerint
15 in ſe onus illud obtinendi. Ideoque † non
valeant à contractu recedere, antequam fue-
rit obtentum, vel doceant feciſſe diligentias
pro illo obtinendo, *vt aduertit Rota dicta dec.
218.num.14.par.7. recent.* Quia id ſanè poſſet
procedere, quando Beneplacitum fuiſſet re-
16 ſeruatum ad cautelam, † & de Iure non re-
quireretur, ſecus vero quando de Iure requi-
ritur. Tunc enim ante impetrationem ex
ſpeciali Priuilegio Eccleſiæ locus eſt pœni-
17 tentiæ, † & interim licuit Monialibus à cõ-
tractu tàm iniuſto recedere, vt in his termi-
nis tradunt *Gratian.diſcept.forenſ.cap.514.nu.7.
Duran.dec.397.num.12.Rota d.deciſ.218.num.15.
& ſeqq.* & permutatio fuit nulla nedum ex
defectu ſolemnitatum, ſed etiam conſenſus,
18 qui cenſetur † deficere eo ipſo, quod deficit
Beneplacitum conſenſui correſpectiuum,
*Rot.dec.277.num.12.par.4.tom.2.rec.Add.ad Bu-
ratt.dec.374.in fin.*

Et ità Monaſterio tantum informante, re-
ſolutum fuit, dandam eſſe reintegrationem,
facta tamen reſtitutione Ludouicæ bono-
rum permutatorum, quatenus penes Mona-
ſterium exiſtant.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleuitana Domus.

Veneris 23. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Venditor, niſi præſtet omnia, quæ in venditio-
ne aſſeruit, nedum de Iure tenetur ad pretij
reſtitutionem emptori, ſed ad damna, & in-
tereſſe.

SVMMARIVM.

*1 Venditor, debet ſeruare emptori omnia promiſſa
in contractu venditionis.*

*2 Venditor, niſi obſeruauerit omnia promiſſa in con-
tractu venditionis, tenetur ad pretij reſtitutionẽ.*

*3 Venditor non obſeruans emptori omnia promiſſa in
venditione, nedum ad pretij reſtitutionem,
Verum etiam ad damna, & intereſſe teneturi,
num.3.*

4 Sententia, quando non poſſit argui de iniuſtitia.

*5 Oppoſitiones illæ non ſunt attendendæ, quæ tol-
luntur ex facto.*

6 Teſtes optimè concludentes veniunt attendendi.

*7 Venditionis contractum ratificans, quid id impor-
tet.*

*8 Promiſſa ea omnia, quæ ſunt neceſſe eſt, vt quis
illa ſecundum obligationem ſuam obſeruet.*

DECISIO CCCLXXXV.

SENTENTIAE in hac cauſa emanatæ
condemnant Ignatium de Camenzerlis,
& An-

& Antoniam Farugiam ad reſtituen. Natali
Parmigiano ſcut. 800. per ipſum ſoluta pro
pretio domus ab eiſdem emptæ, ſed in exe-
quutione poſſeſſionis impeditæ à Tereſia &
Margharita filiabus, & ſororibus reſpectiuè,
necnon ad reficien. vltra litis expenſas dam-
na, & intereſſe conſiſtentia in ſcutis 25. pro
penſione alterius domus pro ſuo vſu condu-
ctæ alijſque 12. ſcut. quolibet anno impenſis
pro molitura frumenti, quas ſententias Do-
mini confirmandas eſſe dixerunt, quia am-
plius non controuertitur iuſtitia ſententiarũ
in parte demãdante reſtitutionem pretij do-
mus per dictum Natalem erogati in extin-
ctionem debitorum Ignatij, & Antoniæ &
penſionis occaſione conductionis alterius
domus iuxta Iuris diſpoſitionem volentis,
1 quod † niſi venditor præſtet omnia, quæ in
venditione aſſeruit, vt debet *l. ſi venditor in
princ. ff. de act. empt. Surd. conſ. 441. num. 15. lib. 3.*
2 tenetur reficere emptori nedum † pretium,
l. ſi in venditione 60. ff. de euict. Rot. dec. 286. nu. 4.
3 *poſt Cenc. de cenſ.* ſed etiam damna † & inte-
reſſe, *l. ſtipulatio iſta vbi Bartol. Angel. & Imol. ff.
de verb. ſignific. Magon. dec. Florentin. 93. numer. 6.
Mangil. de euict. qu. 30. num. 18. alijque cumulati in
antecedentibus deciſionibus.*

Nec ſententiæ redargui poſſunt de iniuſti-
tia, in parte demandante reſtitutionem ſc. 12.
annuorum per Natalem impenſorum in
molitura ſui frumenti ſub prætextu quod in
4 dicta domo † ſibi vendita non adeſſet Stan-
tia ad vſum molendini, vbi poſſet ſuum mo-
lere frumentum, & ideo non debent vendi-
tores grauari ad dictam expenſam, quam
Natalis etiam aſſecuta poſſeſſione domus ad
huc feciſſet dum ibi huiuſmodi molendini
commoditas non aderat, quia oppoſitum,
5 deprehenditur † tam ex ipſo Inſtrumento
venditionis, in quo ſub nomine conſimuli
ibi ſpecificato continetur manſio ad vſum
molendini, quam ex teſtibus in vim remiſ-
ſorialium examinatis ſuper exiſtẽtia d. Stan-
tiæ, & damnis ex tali cauſa paſſis optimè
6 concludentibus † ex relatis in *Summar. Nata-
lis num. 2.* quibus poſitis inſurgit iuſtitia ſen-
tentiarum, & in hac parte ex quo Natalis
damnum iſtud non fuiſſet paſſus ſi domus
7 poſſeſſionem fuiſſet † aſſequutus præuia ra-
tificatione venditionis per ipſos Ignatium, &
Antoniam procuranda à Margarita, & Tere-
8 ſia condominis † iuxta obligationem in ipſo
Inſtrumẽto factam *ad tex. in l. euicta ff. de euict.
l. non dubitatur, & l. ſequens, C. eodem Roman. conſ.
169. in princ. Abb. in cap. Iniuſtum propè finem, de
rerum permutat. Mangil. de euict. qu. 179. n. 1. & 2.
& num. 28. cum ſeqq.*

Et ita &c.

R. P. D. P R I O L O.

Bononien. Fideicommiſſi de Monterentijs.

Veneris 27. Ianuarij 1662.

A R G V M E N T V M.

Renunciatio fideicommiſſi conditionalis, nũquam cenſetur inducta, niſi expreſsè fuerit facta, aut ex alijs verbis ea per neceſſe inferatur, per diuiſionem bonorum inter ſocios, non cenſetur inductum id, de quo animum non habuerunt operari. Procuratores in vanum excedunt limites mandati.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſi renunciatio non inducitur, niſi expreſsè dicatur, aut verba de neceſſitate id inferant.*

2 *Et iſta eſt communis opinio, & ab ea non eſt recedendum.*

3 *Bonorum diuiſio ſi fuerit facta propter eorum ſeparationem, ex ea non poteſt inferri ad aliquam renunciationem.*

4 *Promiſſio de euictione, quid inferat.*

5 *Clauſula,* ad habendum, *& ſimiles, poſita in diuiſione bonorum, non inferunt renunciationem fideicommiſſi, in eis exiſtentem.*

6 *per Diuiſionem bonorum, quando non conſtat de voluntate renunciandi fideicommiſſo, parum iuuat clauſula* ad habendum *&c.*

7 *Diuiſio bonorum per Procuratores non operatur renunciationem fideicommiſſi, ſi id non habebant in bonis.*

8 *Procuratores fines mandati excedere valide non valent.*

9 *Procuratores, fines mandati ampliari non poſſunt.*

10 *Clauſulæ,* ad habendum, *& ſimiles qualiter extendendæ ſunt.*

11 *Relatio facienda venit ſolum ad ea, ad quæ conſtat mentem diſponentis fuiſſe, vt referretur.*

Non autem ad omnia expreſſa in diſpoſitione.

12 *Extenſio non datur in his, quæ non ſunt.*

13 *Qualitates non entis, nulla ſunt.*

14 *Procuratori ſi detur facultas in aliquo negotio faciendi modo, & forma prout ipſe voluerit, id intelligitur, pro vt congruit negotio, & voluntati principalis.*

15 *Legitima, & Trebellianica conſumitur in detractionibus per hæredem factis.*

16 *Inuentarium factum per hæredem contra ipſum probat, & vim explicitæ confeſſionis habet.*

17 *Detractiones factæ ab hærede in quid ſint imputandæ.*

18 *Diuiſiones bonorum factæ inter cohæredes quid inferant.*

19 *Confeſſio facta inter diuidentes non ſolum probat contra ipſos diuidentes, ſed etiam habentes cauſam ab eiſdem.*

20 *Teſtes, ſi ſpecificè deponant bene ſunt attendendi.*

21 *Teſtes deponentes de viſu, & ex certa ſcientia, plenam probationem faciunt.*

22 *ex Vicinitate diſpoſitionum bene argui poteſt identitas rerum.*

DECISIO CCCLXXXVI.

VT in præterita dicebant DD. fideicommiſſum à Carolo Monterentio conditum per diuiſionem bonorum factam inter Iulium, & Franciſcum hæredes nullatenus remiſſum fuit, quia licet fuerit diuiſio bonorum ſubiectorum fideicõmiſſo, nulla tamen in Inſtrumẽto legitur renũciatio illius fideicommiſſi conditionalis quæ nunquam
1 inducitur, niſi † expreſsè dicatur, aut verba de neceſſitate hoc inferant *l. cum Pater §. hæreditatem, ff. de leg. 2. Bartol. Bald. Paul. de Caſtro, & communiter DD. in l. qui Romæ §. Duo fratres vbi Ripa num. 39. teſtatur de communi ff. de verb. oblig. Menoch. lib. 3. præſumpt. 115. num. 9. qui pariter de communi, & recepta ſententia teſtatur Peregrin. de fideicommiſſ. art. 52. num. 18. & 24. Manzar. eod. tract. quæſt. 59. in fine Cephal. conſ. 371. numer. 14. lib. 3. Bero conſ. 130. num. 9. lib. 2. Dec. conſ. 86. n. 4.*
2 vbi de magis † communi, & quod ab ea in conſulendo & iudicando non ſit recedẽ *Fuſar. qu. 593. num. 5. & 6. de ſubſtit.*

3 Diuiſio † enim tendit ſolum ad ſeparationem eorum, quæ ſunt cõmunia, & propterea non infert renunciationem fideicommiſſi conditionalis quæ neceſſario ex illa nõ ſequitur etiamſi diuidẽtes promiſerint inui-
4 cem † de euictione, quia promiſſio huiuſmodi operatur quidem, vt alter alteri de euictione teneatur ex dato & facto proprio, nõ autem ex facto fideicõmittentis, & eueniente conditione fideicommiſſi *Bart. communiter receptus in d. §. duo fratres nu. 22. Alexand. ſub n. 30 Iaſ. num. 33. Rip. num. 45. Menoch. d. l. 3. præſumpt. 115. num. 12. 13. & 14. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 52. num. 18. in fine cum alijs adductis in 1. deciſ. 22. Iunij præteriti coram me.*

Neque obſtat clauſula *ad habendum, &*
5 *pleno Iure diſponendum*, nam † quicquid ſit vbi conſtat diuidentes voluiſſe remittere fideicommiſſum vbi non conſtat de tali volun-
6 tate per diuiſionem etiam † cum dicta clauſula nõ inducitur renunciatio fideicommiſſi conditionalis *Aretin. in d. l. qui Romæ, §. duo fratres quæſt. 18. Soccin. ibid. numer. 127. Menoch. de præſumpt. 115. ſub numer. 26. verſ. Conciliari poſſunt, & dixit Rot. apud Creſcent. de teſtam. dec. 6. per tot.*

Non conſtat de voluntate diuidentium, quia diuiſio non fuit facta à Iulio & Franci-
7 ſco, ſed ab eorum † Procuratoribus, qui facultatem remittendi fideicommiſſum non habebant, vnde non potuerunt excedere li-
8 mitem † mandati fideicommiſſum remittere, *vt conſuluerunt Alexand. conſ. 208. nu. 5. lib. 6. Odd. conſ. 49. num. 8. cum pluribus ſeqq. adductis per Fuſar. d. q. 593. num. 153.* vbi quod tunc non eſt inſpicienda forma diuiſionis, nec eius am-
9 plitudo, † ſed forma dumtaxat mandati, & pluries dixit *Rot. vt coram Buratt. deciſ. 89. ſub num. 16. & in Romana fideicommiſſ. de Maximis 11. Ianuarij 1649. coram Reuerendiſſ. D. meo Celſo Decano,*

Nullius momenti viſa eſt extenſio ad renunciationem fideicommiſſi deſumpta ex formulario Bononiæ ad quod fuit habita re-
10 latio, & cuius vigore † clauſula *ad habendum* extẽditur ad renunciationem fideicommiſſi nam vltra quod relatio legitur ſolum adiecta facultati cedendi Iura, & ſic non eſt referibilis ad omnia in mandato procuræ con-
11 tenta in qua ſententia fieri debet interpretatio, & omiſſum haberi pro omiſſo, *ex adductis in Romana Cenſus 19. Februarij 1659. coram Reuerendiſſ. Papien.* dum non fuit data facultas procuratoribus diuidendi cum clau-
12 ſula *ad haben.* † fruſtra quæritur de illius extenſione facienda iuxta formularium prædictum ex regula quod non entis nullæ ſunt
13 qualitates, † & id quod non eſt extendi non poteſt *l. eius qui in prouincia ff. ſi cert. petat.* ſicuti enim non intrat extenſio deducta ex faculta-
14 te data procuratori diuidendi † modo & forma, prout ſibi videbitur, quia debet intelligi de modo, & forma, quæ congruat diuiſioni, & voluntati mandantis, *vt in ſimili dictum fuit in Romana Vineæ 13. Iunij 1642. coram bon. mem. Bichio, & in Romana fideicommiſſi de Nicolinis 23. Maij 1653. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Quo vero ad detractiones prætenſas à Pellicano ex perſona Iulij pro eius legitima, & Trebellianica, necnon pro dotibus Hortæ matris & Iacobæ vxoris eiuſdem Iulij, iterũ
15 cenſuerunt Domini legitimam † & Trebellianicam fuiſſe conſumptam ex alienatione mobilium ſiquidem mobilia hæc erant valoris lib. 24. mil. vt conſtat ex Inuentario, in quo ſingillatim apparẽt deſcripta & extima-
16 ta †, quæ deſcriptio contra ipſum Iulium, & Franciſcum plenè probat, & vim habet explicitæ confeſſionis *l. finali ibique DD. C. de arbitr. Rot. poſt Poſthum. manut. deciſ. 140. n. 5. & in Romana hæreditatis 10. Decembris 1600. coram R. P. D. meo Celſo.*

Ex quibus mobilibus medietas lib. 12. m. obuenict Iulio in diuiſione, qui paulo poſt vendidit integram portionem ſuam, vt referunt teſtes dati in præterita, & hodie, cuius
17 proinde † pretium pro rata ſex mille venit in cauſam legitimæ & Trebellianicæ imputanda pro alia vero rata in computum detractionum cedere debet *iuxta gloſſ. Bald. Caſtren. & reliquos in l. Marcellus §. res quæ ff. ad Trebell. & in l. cum tale §. Titius ff. de cond. & demonſtrat. Fuſar. de ſubſtit. q. 624. num. 2. Honded. conſ. 59. num. 14. & 15. lib. 1. cum alijs* quos refert & ſequitur *Merlin. de legitim. lib. 2. quæſt. 6. num. 6. & ſeqq.*

Quod autem mobilia huiuſmodi eſſent hæreditaria Caroli viſum fuit ſatis probari
18 ex † eadem diuiſione inter ipſos Iulium & Franciſcũ facta vti hæredes eiuſdẽ Caroli Patris immo cum explicita mentione, quod deueniebant ad diuiſionem bonorum ſtabi-
19 lium, † & mobilium hæreditatis illius, quæ quidem confeſſio probat nedum contra diui-

uidentes, ſed etiam habentes cauſam ab illis, *vt dixit Rota in Bononien. fideicom. de Mongellinis apud Coccin. dec. 120. nu. 1. 2. & 3. coram Seraph. dec. 553. nu. 1. & in Romana cambij 26. Iunij 1652. §. Itaque coram Reuerendiſſ. Tarraconen.*

Nec ambigi poteſt quin venditio fuerit de mobilibus Iulio obuentis & integra illo-
20 rum quantitate† cum teſtes ſpecifice deponant fuiſſe vendita mobilia, quæ (exceptis paucis nullius valoris) continebantur in portione per diuiſionem illi aſſignata, vt ex lectura proceſſus, qui tanquam deponentes
21 de viſu †, & certa ſcientia plenam probationem faciunt, *Surd. conſ. 12. nu. 33. Rota coram Eminen. D. Card. Otthobono dec. 200. num. 4.* maximè quia ſtante præcedente diuiſione mobilium hæreditariorum, & ſubſecuta vēditione, admodum veriſimile eſt Iulium vendidiſſe illa, quæ ſibi paulo ante ex diuiſione obuenerant potius, quam illa de quibus nō
22 conſtat. † Vicinitas enim actuum plurimū vrget ad inducēn identitatem iuxta *tex. in l. ſi ventri § fin ali, vbi Bart. in fine, Ripa num. 10. ff. de priuil. credit. Aymon. conſ. 153. num. 9. Surd. dec. 35. num. 9. & 12.*

Verum ſuper detractionibus dotium Iacobæ, & Iſottę non fuerunt concordia ſuffragia Dominorum, & ita reſponſum fuit in deciſione præterquam quoad illarū detractiones de quibus particulariter videatur partibus hinc inde Informantibus.

R. P. D. VICECOMITE
Poſtea S. E. Cardinali.

Reatina Succeſſionis

Lunæ 30. Ianuarij 1662.

ARGVMENTVM.

Aegidianæ conſtitutioni, quando non dicatur eſſe locum. Bene diſcutitur ſtatutum Reatinum ſub Rubric. 19. titul. de ſucceſſ. ab inteſtato deferens ſucceſſionem ab inteſtato conſanguineis proximioribus.

SVMMARIVM.

1 *Aegidiana Conſtitutio, obtinet locum in qualibet iudicij inſtantia.*

2 *Aegidiana conſtitutio, non intrat quando ſententia continet reuocationem alterius ſententiæ.*

3 *Conſtitutio Aegidiana ceſſat, quando ſententia continet mixturam, poſſeſſorij, & petitorij.*

4 *in Sententia mixtura non dicitur ceſſare, licet in ſeparatis Capitulis fiat mentio de poſſeſſorio, & petitorio.*

5 *Capitula non poſſunt dici ſeparata, ſi vnum habeat dependentiam ab alio.*

6 *Sententiæ validitas ,] quando non poſſit controuerti.*

7 *Sententia deferens ſucceſſion. ab inteſtato, ei, qui de futuro eſt, proximior, ſatis dicitur iuſta.*

8 *Statutum Reatinum, ſub* Rubr. 19. de ſucceſſ. ab inteſtat. *defert ſucceſſionem ab inteſtato conſanguineis proximioribus, & nu. 17. 18.*

9 *ex Statuentium contrario loquendi vſu quid inferatur.*

10 *in Statutorum interpretatione poſthabita verborum ſignificatione, attenditur ſtatuentium voluntas.*

11 *in Diſpoſitionibus ſtatuentium vſus loquendi, ex quo arguatur.*

12 *Statutum Reatinum* cap. 32. de teſtibus lib. 2. *declaratur.*

13 *Statutum ſi excludat à teſtimonio ferendo nurum, quid inde inferatur.*

14 *Verbum* affinis *quoties iniungitur verbo conſanguineis, horum appellatione cognati quoque comprehenduntur.*

15 *Statutum Reatinum* cap. 1. lib. 2. de accuſat. *quid diſponat.*

16 *Statutorum verba interpretationem recipiunt, ex verbis in alijs partibus in ſtatuto appoſitis.*

19 *Statutum ſecundum terminos in quibus loquitur, intelligendum eſt, & nu. 20. 21. & 22.*

23 *in Statutis non eſt admittenda illa interpretatio quæ eſt contraria menti ſtatuentium.*

24 *Statutum loquens conditionaliter, non habet locum niſi conditiones verificentur.*

25 *Extenſio in correctorijs de iure non admittitur de caſu ad caſum.*

26 *Statutum, dum clare loquitur reuocari non debet in dubium.*

27 *in Statutis in dubio ea admittenda eſt interpretatio, quæ minus corrigit ius commune.*

28 *Statuti verba ad ea referenda ſunt, quæ antecedenter fuerunt diſpoſita.*

30 *Dictio,* ipſius, *eſt perſonalis, & ad oculum demonſtratiua.*

31 *Statuti vna pars, alteram partem declarat.*

32 *Statutum conſiderans aliquam qualitatem ad certum effectum, non debet trahi ad diuerſum.*

33 *ad Succeſſionem, quando admittuntur plures in eodem gradu, ceſſat repreſentatio, & nu. 34.*

35 *Linea deſcenſiua incipit à fideicommittentis filijs, continuatur in nepotibus, cæteriſque deſcendentibus.*

36 *Linea non poteſt dici deſcenſiua, ſi ſit contentiua, & tranſuerſalis.*

37 *Statutum bene declaratur ex verbis ſequentibus, immediate poſitis.*

38 *Statuta ita interpretanda veniunt, ne reddantur eluſoria, vel abſurda.*

DECISIO CCCLXXXVII.

INTRODVCTA lite coram Gubernatore Reatino inter Ludouicum & fratres de Toſtis; necnon inter Chriſtophorum, & fratres de Leonijs ſuper ſucceſſione Hieronymi Toſti ab inteſtato defuncti ad quam d. Toſti vti Patrueles, Leonij vero tanquam Auunculi ſeſe admitti, contendebant paterna bona Toſtis, materna autem Leonijs fuerunt attributa: Cauſa autem ad hoc ſacrum Tribunal deuoluta, prę uijs duabus deciſionibus coram R. P. D. meo Celſo contrariam prodijt ſententia dd. Auunculis integram tribuens hæreditatem, demum ſignanter mihi delata cum clauſula *conſito quod ſit locus Aegidia-*

gidiana diſputatum hodie fuit, an eſſet ei
locus, vel potius ſententia Rotalis con-
firmanda, vel infirmanda; & quoad primam
partem placuit Dominis negatiuè reſpon-
1 dere quia licet Aegidiana † locum obtineat
in qualibet iudicii poſſeſſorij inſtantia, ceſſat
quando, prout in propoſito caſu ſententia
continet reuocationem alterius, tunc enim
2 immiſſio † ad bonorum poſſeſſionem con-
ceſſa cenſetur conſecutiuè, & dependenter
à reuocatione, quæ cum reſpiciat malum
3 Ius † partis dicitur ex hoc complicatum poſ-
ſeſſorium cum petitorio, quæ quidem mix-
tum operatur, vt cauſa fiat appellabilis, quo-
ad vtrumq; affectum, *Poſth. de manut. obſer. 8.*
num. 77. Rot. penes Pacif. de Salu. dec. 144. nu. 6. &
coram Caual. dec. 105. per tot. & dec. 302. num. 4.
par. 8. rec.

4 Nec mixtura † excludi valet ex eo quod
reuocatio, & immiſſio conceptæ fuerint ſub
diuerſis orationibus, & ſeparatis Capitulis,
huiuſmodi enim cautela nō ſuffragatur vbi
5 concurrit † connexitas, & dependentia v-
nius capituli ab altero, quia tunc Iudicium
poſſeſſorium propria natura immutata
euadit ordinarium *cap. Cum dilectis de cauſ. poſ-*
ſeſſ. & propriet. Scacc. de appell. q. 18. limit. 6. memb.
9. ſub num. 74. Grat. diſcept. forenſ. cap. 694. nu. 31
Bero. conſ. 110. nu. 37. & 38. lib. 3. Veſtr. in praxi
lib. 7. cap. 3. ſub num. 6. & 7. Rota diuerſ. dec. 356.
num. 6. & 323. per tot. par. 1.

Quo vero ad aliam dubij partem reſpon-
6 derunt affirmatiuè; validitas † enim non cō-
trouertitur, Iuſtitia autem deſumitur ex eo
quod fratres de Toſtis in quarto gradu de-
functo ſunt coniuncti; Leonij vero in tertio,
7 ideoque iſtis vti proximioribus ſucceſſio
venit deferenda *Auth. poſt fratres C. de legitim.*
hæred. §. ſi igitur defunctus il primo Auth. de hæ-
red. ab inteſtate venien. l. 1. & 28. hac autem, ff. vn-
de legitim. Rota penes Poſt. dec. 294. nu. 1. & coram
Eminentiſſ. Otthobono dec. 72. nu. 5. Boer. dec. 302.
num. 1. cum ſeqq.

Non obſtat ſtatuti Reatini diſpoſitio ſub
Rubric. 19. de ſucceſſ. ab inteſtato ſucceſſio-
nem tribuens Conſanguineis proximiori-
8 bus, † quorum appellatio ex proprietate ſer-
monis agnatos dumtaxat includit, nam ex
contrario vſu loquendi per ſtatuentes adhi-
bito aperte colligitur eorum intentionem
9 fuiſſe † vt comprehenderentur tam agnati,
quam cognati, vnde verbum ſignificatio-
10 ne poſthabita † ſtatuentium voluntas venit
præferenda, *l. in cond. de cond. & demonſtr. & l. 3.*
de lib. præterit. Socc. Iun. conſ. 116. num. 7. 8. & 9.
vol. 3. Cephal. conſ. 306. num. 118. Alex. conſ. 153.
num. 1. lib. 7. Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 12.
tit. vlt. num. 26.

Talis quippe vſus loquendi deſumitur ex
11 pluribus ſtatuti partibus, † & præcipuè
(omiſſis alijs in deciſione R. P. D. mei
recenſitis cæteriſque argumentis deſumptis
12 ex eodem ſtatuto) † *ex cap. 22. de teſt. lib. 2.* vbi
excluſo quolibet conſanguineo vſq; ad cer-
tum gradum à teſtimonio prohibendo, Nu-
rus quoque remouetur, quæ eſt affinis, dicē-
13 dum † igitur eſt ſub conſanguineum no-
mine voluiſſe etiā cognatos in quibus in te-
ſtificando maior ſuſpicio cadere poteſt, quā
14 in affinibus quoties † enim verbum *affinis*
iungitur conſanguineis horum appellatio-
ne cognati quoque includuntur *Rota coram*
Creſcent. dec. 4. num. 7. de conſtit.

Idque clarius deſumitur *ex cap. 1. lib. 2.*
de actus, vbi expreſſè conſanguinei appel-
15 lantur tam agnati, quam cognati, Ibi
inter *conſanguineos, & coniunctos tam ex latere*
patris, quam matris; Statuti enim verba inter-
16 pretationē † recipiunt ex verbis in alijs par-
tibus adiectis; *l. qui filiabus, ff. de leg. 1. l. vtrum*
& ibi Angel. ff. de petit. hæred. Bart. in l. præter, §.
erit differentia, ff. vi bonorum raptor. Soccin. Sen.
conſ. 8. num. 1. lib. 3. Soccin. Iun. conſ. 18. nu. 16. lib. 3
Dec. conſ. 11. num. 2. Cephal. conſ. 451. nu. 82. li. 4.
Honded. conſ. 12. nu. 15. & 16. li. 2.

Non vrget repetita ſeparatio de bonis pa-
ternis, & maternis præſumpta ex §. *filia ve-*
18 *ro* ibi [*filia vero* dotatæ non poſſint ſuccede-
re ab inteſtato alicui proximiori vna cum
fratre, vel nepotibus ex fratre pręmortuo;
Et ſi non habuerint fratrem, vel nepotem, &
habuerint patruum, ſeu fratres patrueles, vel
aliquem ipſo non tūc ſuccedat dicta mulier
pro medietate, & in alia medietate ſucce-
dant prædicti in ſtirpes, & hoc locum habeat
18 in ſucceſſione conſanguineorum ex parte
patris tantum, & eodem modo in ſucceſſio-
ne conſanguineorum matris ſuccedat dicta
mulier dotata non ſuperſtite fratre, vel ne-
pote ex fratrę pręmortuo ipſius mulieris do-
tatæ in medietate bonorum, & in alia me-
dietate ſuccedat Auunculus, & fratres con-
ſobrini ex parte matris] ex quibus inſiſtebāt
19 informantes pro Toſtis inductam † fuiſſe pa-
trimoniorū diuiſionem itaut agnati ad pa-
terna, cognati vero ad materna bona cen-
ſeantur vocati, vt aduertit *Rota dec. 349. nu. 6.*
& 7. cum ſeqq. & ſignanter num. 15. par. 6. & deciſ.
102. cum ſeqq. par. 7. rec.

Nam contrarium conuincitur, quia ſta-
20 tuentes dumtaxat prouidere † voluerunt, ne
in caſum mortis alicuius ſine aſcēdentibus
liberis, & nepotibus totam aſſequeretur
hæreditatem ſoror dotata ſuperſtes, & pro-
pterea diſpoſuerūt, vt medietas bonorū de-
feratur ipſi mulieri, altera verò patruis, ſeu
patruelibus, ſi agatur de ſuccedendo con-
ſanguineo † ex latere patris, ſi vero tractatur
de ſucceſſione conſanguinei ex latere ma-
tris medietatem tribuit dictæ mulieri, alterā
vero auunculis, ſeu conſobrinis. Hinc igi-
tur clare conſurgit ſtatuentes non intellexiſ-
ſe ſeparare bona paterna à maternis dum in-
diſtinctè admiſerunt mulierem dotatam,
quæ eſt cognata reſpectu conſanguineorum
22 ex parte matris ad medietatem † omnium
bonorum, quia ſi hoc voluiſſent omnia bo-
na paterna agnatis deferri mandaſſent, reſer-
uatis bonis maternis pro cognatis, & ſic cū
adducta ſeparatio aduerſetur verbis, & men-
ti ſta-

23 ti ſtatuentium vti impropria † non eſt admittenda, *l. Item veniunt §. Præter hæc in fine,& ibi Bald.ff.de petit.hæred.Bart.in l.ab executore nu.7.in fin.verſ. Item ſi verba, ff. de appell. Dec.conſ.338.col.2.num.2. verſ. pro declaratione vol.1.Surd.conſ.179.num.47.Rota coram Merlin. dec.125.num.43.*

Vltra quod ſtatuti caſus eſt, quando exiſtat fœmina dotata non habens fratrem ſiue
24 nepotem ex fratre, ſed patruum † ſiue patrueles,in propoſito autem desūt dictæ qualitates eo quia concurrunt auunculi, & patrueles reſpectu Hieronymi defūcti,vnde cū prædicti patrueles habeant ſorores dotatas, ceſſare videtur ſtatuti diſpoſitio excludentis
25 mulieres dotatas proximiores† vel æquales in gradu, & conſequenter de Iure ſucceſſibiles,non autem remotiores, quales ſunt d. Sorores, quæ de Iure communi iam ſūt excluſæ, vt patet ex illis verbis ibi: *Succedat immediatè eius quod eſſet habitura de Iure commu-*
26 *ni*, & ſic cum dictæ † ſorores nil de Iure conſequi valeāt eo quia ſunt in quarto gradu,auunculi vero in tertio ſtatuti verba eidem non conueniunt,*Curt.Iun.conſ.294.n.57. Pariſ.conſ.45.num.63.Soccin.Sen.conſ.23.num.4. & conſ.24.num.3.lib.4. Burſatt.conſ.200.num.39 lib.2.Rota dec.502.nu.3.par.2. rec.* In correcto-
27 rijs † enim Iuris communis non admittitur extenſio de caſu ad caſum, eoque intelligenda ſunt, vt quominus fieri poſſet Iuris communis correctio ſequatur; *Gloſſ. in Auth. quas actiones in verbo excludūtur prope fin. C.de Sacroſ.Eccleſ.Corn.conſ.271.num.9. & 11. lib.4.Dec.conſ.451.num.9.Natt.conſ.32.numer.8. lib.1. Bald. conſ.2.num.4. libr.1. Soccin. conſ.28. num.25.lib.4.Rota coram Merlin.dec.390.num.12 & 21.*

Neque in dubium reuocari poteſt quin
28 ſtatuentes intellexerint † de patruelibus fœminæ dotatæ, dum ea excluſa à ſucceſſione conſanguinei extante fratre, vel nepote ſtatim ſubiungitur, & ſi non habeat fratrem,
29 vel nepotem †, ſed patruum,ſiue patrueles, vtique hæc verba ad mulierem dotatam,de qua antecedenter fuerat diſpoſitum ſunt referenda, & non ad defunctum, quia frater in cōditione excluſiua poſitus dicitur frater
30 fœminæ quod apertius † declaratur ex dictione *ipſius* adiecta ſubſequentibus, quæ tanquam perſonalis, & ad oculum demonſtratiua orationem reſtringit ad fœminam, cui inhæret, Ibi: *eodem modo ſuccedat dicta mulier dotata non ſuperſtite fratre, vel nepote carnali*
31 *ex fratre præmortuo ipſius mulieris*, † vna enim ſtatuti pars ab altera interpretationem ſumit *Anchar.conſ.93.341. & 423.Paul. de Caſtr. conſ. 119.Dec.conſ.14.num.2.verſ.primoquia. Cephal. conſ.451.num.82.lib.4.*

Contrarium vero argui nequit ex §.ſi vero ſupponente gradus æqualitatem fœmi-
32 næ dotatæ cum patruis, ſiue fratribus † patruelibus, quæ quidem æqualitas mulieris conſiſtere minime valet reſpectu propriorum patruelium, ſiue patruorum, prout requirit ſtatutum, ſed ſolummodo reſpectu patruelium Hieronymi defuncti; Nam ſtatutum hanc æqualitatem cōſiderauit quoad
33 modum ſuccedēdi tantum, quæ in muliere perſonam patris prædefuncti repræſentante concurrere poteſt,cum agatur de ſucceſſio-
34 ne patrui in concurſu† alterius patrui *Auth. poſt fratres la ſeconda,C.de legitim.hæred. §. igitur il ſecondo Auth. de hæred. ab inteſtato venien. Ciriac.contr.405.num.32. cum duob.ſeqq. Surd. conſ. 343.num.3.Rota dec.188.num.2.par.7.rec.*

Demum non releuat altera ſtatuti diſpoſitio deferens ſucceſſionem deſcendenti ex linea maſculina, excludendo matrem auum maternum,& deſcendentem ex linea materna, quia fratres de Toſtis non ſunt de
35 linea deſcenſiua Hieronymi † talis enim linea incipit à filio defuncti de cuius hæreditate agitur, & continuatur in nepotibus, alijſque deſcendentibus *Peregrin. de fideicom. art.26.num.28.ad med.Corn. conſ.97. num.5. poſt med.verſ.& profecto vol. 3.* neque in propoſito caſu linea ſumenda eſt pro contentiua, & tranſuerſali, ſed pro vera, & effectiua *Menoch.conſ.234.num.8.lib.3.Ruin.conſ.98.nu.4. lib.1.Crauett.conſ.250.num.5.Cephal. conſ.313. num.19.& 60.Fuſar.de ſubſtit.qu.345.num.1.Peregr.de fideicommiſ.art.22.nu.24.Soccin.Sen. conſ. 33.num.9.& 10.lib.3.Rota dec.97.num.7.& ſeqq. par.7.rec.*

Et hoc facilius procedere cenſuerūt DD.
36 ex ſtatuti verbis † immediatè ſeqq. ibi *ſuperſtite deſcendente à linea maſculina, vel fratre carnali ex vtroque parente, vel patre tantum*,quę ſane verba apertè præſeferunt lineam effe-
37 ctiuā, nam ſi de contentiua ſtatuentes † intellexiſſent, inanis, & ſuperflua redderetur expreſſio *de fratre* ſub linea contentiua comprehenſo *Fuſar.loc.cit.* Alias enim ſequere-
38 tur magnum abſurdum, ſcilicet quod ſtatuentes voluerint arcere matrem ab hæreditate proprij filij illam tribuendo remotioribus etiam in decimo gradu de linea contentiua, quod non eſt admittendum *l.nam abſurdum,ff.de bon.libert.Petr.Anchar.conſ.80.n.7 Ioannes de Imol.conſ.145.nu.2.Io.de Anania conſ. 27.num.6. in fine,Abb.con.37.verſ.ſed iſte intellectus lib.2.*

Et ita vtraque parte informante fuit reſolutum, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Bononien Fideicommiſſi de Canobijs.

Lunæ 30. Ianuary 1662.

ARGVMENTVM.

Deſcendentia vocata ad fideicommiſſum, tūc plene, & concludenter eſt probanda, ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, ſi agatur contra tertios poſſeſſores,& quando non dicatur probata.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario, denegatur immiſſio,dum plene non conſtat de eius vocatione.*

2 Fi-

2 *Fideicommiſſarius probare debet ſe deſcendere ab illa linea, quæ fuit vocata à Fideicommittente.*

3 *Deſcendentia tunc plene, & concludenter, eſt iuſtificanda, ſi agatur ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo contra tertios poſſeſſores bonorum.*

4 *Teſtes examinati in diuerſa cauſa, & ad alium effectum non iuuant, dum probatio debet eſſe plena, & concludens.*

Teſtes examinati in cauſa alimentorum, non probant ad effectum ſucceſſionis, num.4.

5 *Teſtes non probant filiationem ab aliquo, dum filiationes non cognoſcunt.*

6 *Teſtes, vt valide probent filiationem, qualiter deponere valeant, & num.7.*

8 *Filiatio non probatur, ſi teſtes tantum de educatione, & nominatione in filium deponant.*

9 *Filius poteſt eſſe ex vno, & tamen poteſt eſſe ex alio.*

10 *ad Filiationem ex aliquo probandam, ex tractatu, & educatione, quando non releuat talis probatio.*

11 *Filiatio plenius eſt probanda quando agitur de magno præiudicio alicuius, & n.12.*

12 *Filiatio non probatur ex fide Baptiſmatis.*

13 *Fides Baptiſmatis probat quidem ætatem, non autem filiationem.*

14 *Baptiſmatis fides tunc eò minus probat filiationem, ſi atteſtatio Parocho non fuit facta à patre, ſed ab ignoto de ordine patris.*

15 *Præſumptiones, & coniecturæ, quando ſunt de per ſe imperfectæ ad probandam filiationem nõ poſſunt coniungi.*

16 *de Legitimitate filiorum fruſtra diſputatur dum non probatur filiatio, & nu.17.*

18 *Filius quod ſit maſculus, & legitimus, & naturalis, non iuuat, dum ex patre, de cuius filiatione non conſtat, poſſit dici deſcendens, nec de linea.*

19 *Pater alicuius, dum excluditur ab aliquo fideicommiſſo quia non eſt de linea.*

20 *Ita quoque non poteſt admitti eius filius tanquam à radice infecta deſcendens.*

DECISIO CCCLXXXVIII.

LINEA Petri, Ioannis, Franciſci, & Bonifatij filiorumq; & Catharinæ Vxoris penitus extincta ſubſtituit Iacobus de Canobijs maſculum de legitimo matrimonio natum ex linea legitima Bartholomæi Canobij cum ordine primogenituræ, illiſque non extantibus ſuccedere voluit primogenitum maſculum Ioſephi ex legitimo matrimonio natum cum eodem ordine primogenitus. Tractu temporis: cum euenerit caſus deficientiæ linearum contrà Ioſephum Carolum ex linea Ioſephi poſſeſſorem bonorum primogenituræ iudicium immiſſionis inſtituit Bonifacius, & contrariam Sententiam reportauit in gradu appellationis idem, Dñi cenſuerunt, illi ſcilicet non eſſe dandam immiſſionem, quia ad illius excluſionem Ioſepho Carolo reo, & poſſeſſori, ſatis eſt negare purificationem fideicommiſſi, adhoc, vt Boni-
1 facio, qui in eo ſe comprehenſum non † pro-
bat deneganda ſit immiſſio, *Mantic. de coniect. vltim.volunt.lib.5.tit.1. num.18. Fuſar. conſil.17. ſub num.3. verſic. Et qui petit*, alijque relati per *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Barberijs 5. Decembris* 1650. *coram Eminentiſs. D.Card.Corrado, §.finali, & in Peruſina fideicommiſſi de Monteſperellis 8.Februarij* 1658. *coram me, ſub §.primo.*

Non probat autem Bonifacius Bartholo-
2 mæum eius Patrem fuiſſe filium † Ambroſij
filij alterius Bartholomæi Sen., cuius deſcen-
dentia vocata fuit, prout plenè, & conclu-
denter iuſtificare debuiſſet, cum agatur prin-
cipaliter ad effectum ſuccedẽdi in fideicom-
miſſo contrà tertios poſſeſſores bonorum
3 ſubſtitutos † in defectum lineæ prædictæ,
Decian.conſ.40. ſub num.1. verſ. Et præcipuè cum agatur, Iaſ.conſ.106. per tot. lib.1. Surd.conſ.552. num.21., & ſeqq. Rot.deciſ.164.num.4.in fin. par.3. deciſ.167.nu.2. par.8. recent. Romana fideicommiſſi de Arronijs 23.Iunij 1642. *§. Caſui noſtro, coram bo.me. Bichio, & in Bononien. fideicõmiſſi de Victorijs 5. Maij* 1655. *§. Vltimus ex deſcendentibus, & 18. Februarij* 1658. *coram Reuerendiſſimo Zarate.*

Prima enim probationis ſpecies ex depo-
ſitionibus teſtium deducta non releuat. Tum
4 quia examinati fuerunt in diuerſa cauſa, † &
ad alium effectũ præſtationis alimentorum,
hic autem agitur ad effectum ſuccedendi,
vbi probationes debent eſſe concludentes,
Natt.conſ.473.num.6. Spad.conſ.251.num.6. lib.2. & diſtinguit *Rot. in Romana hereditatis 16. Aprilis* 1660. *§.Nec obſtat coram R. P. D. meo Celſo, & in Auenionen. Tranſactionis 4. Aprilis proximè præteriti, coram R. P. D. meo Priolo, §. Et licet.*
5 Tum quia circa filiationẽ non † cognoſcunt,
neque nominant matrem Bartholomæi, ex
qua Ambroſius illum generare potuerit, non
exprimunt, an eſſet libera, vel coniugata,
6 an in † ſchemmate Concubinatus retenta,
itaut non alteri, quam Ambroſio daretur
7 acceſſus, vt requiritur ad informandum † ex
Ambroſio filium fuiſſe procreatum, *Bald.conſil.129.numer.3. verſ. Circa ſecundum lib.2. Iaſon conſ.125. num.5. lib.4. Rolland. à Valle conſil.67. nu.12.lib.2. Paleott.de Noth.& Spur.cap.26.nu.6. Rot. in Romana fideicommiſſi de Arronijs, §. Caſui noſtro, Farfen. Bonorum 23. Ianuarij* 1647. *coram Eminentiſſ. D.Card.Corrado, & in Romana Hæreditatis 19. Nouembris* 1660. *coram R. P. D. meo Celſo, §.Et quoad primum.*

Prout non refragantur actus à Bonifacio
aſſ.patruo erga Bartholomæum geſti, tracta-
tio nempè, educatio, & nominatio tanquam
8 de filio, ſiue † quia agitur de matre, quæ alio-
rum libidini patebat, & quando enim venter
eſt incuſtoditus, & habet habitudinem pec-
9 candi ſicuti filius † poteſt eſſe ex vnò; ita ex
alio, & proindè ſimiles tractatus ad iuſtifican-
dam filiationem nihil concludunt vbi mu-
10 lier † vnius tantum contemplatione non
retinetur, *Angel.conſ.191.nu.1. & conſ.102.nu.8. & 11.* poſt alios *Surd.d.conſ.552.num.23. Rot.in dicta Romana fideicommiſſi de Arronijs §.Caſui noſtro*, plenius in ſecunda *Farfen. §.Nam Teſtes,*

Roma-

Romanā prætenſæ filiationis 22 Iunij 1657. in prin. & §. Hine vrgere, & in dicta Romana Hereditatis 19. Nouembris 1660. §. Immo teſtes, ſiue quia
actus prædicti tunc demum ſuffragari poſſent, vbi vel de alimentis ageretur, vt ſuprà,
vel de ſucceſſione in bonis eius, qui ſimiles
11 actus † gerendo filium pro ſuo agnouit, ſecus autem vbi de præiudicio tertij tractatur,
ad fideicommiſſum vocati, qui actibus præ-
12 miſſis † non interfuit, *Iaſon. d. conſ. 106. num. 2. & ſeqq. Gratian. conſil. 140. num. 44. & ſeqq. lib. 1. Surd. d. conſ. 552. nu. 21. verſ. Tamen hoc procedit, Rot. deciſ. 716. nu. 7. & 8. coram Merlin. deciſ. 409. num. 33. deciſ. 59. num. 6. & 11. par. 5. recent. dicta Farfen. Bonorum, §. Cætera autem, d. Bononien. fideicommiſſi de Victorijs 5. Maij 1655. §. Quod autem, Romana, ſeù Sabinen. fideicōmiſſi 20. Maij 1658 §. Ex coniecturis verò, coram R. P. D. meo Beuilaqua, & 14. Aprilis 1660. coram R. P. D. Veroſpio, §. Hinc vrgere.*

13 Fides denique baptiſmatis † ad hunc effectum releuare non poteſt, quia regulariter
probat ætatem, non filiationē præcipuè, dum
14 iuſſu, † aſſ. patris facta non probatur cum
circa perſonas parentum parochis ignotas,
his ſtandum non ſit, *Dec. conſ. 120. nu. 12. lib. 2. Mart. vot. Piſan. 26. num. 9. Rot. in Reatina Caſtrorum 31. Ianuarij 1656. coram me, §. De exceſſu, & in dicta Romana Prætenſæ filiationis coram R. P. D. meo Veroſpio, §. Hinc pariter.* Quinimo Bartholomæus Senior, nuncupauit Bartholo-
15 mæum Iuniorem vulgo quæſitū, quæ † quidem præſumptiones, & coniecturæ cum ſingulæ per ſe ſint imperfectæ ad faciendam
plenam filiationis probationem coniungi nequeunt, *Alexand. conſil. 11. numer. 3. & 5. lib. 4. Cyriac. controu. 191. num. 20. Rot. coram Merlin. deciſ. 277. num. 12. deciſ. 167. num. 15. par. 8. recent. Florentina, ſeù Bononien. de Barbadoris 25. Iunij 1640. coram bo. me. Coccin. §. Tandem prætendi, & in dicta Bononien. de Victorijs 5. Maij 1655. §. Quapropter cum ſingulæ*, & concordat *Gabriel conſ. 25. nu. 6. lib. 1.*, ea ratione, quia adminicula requirunt præcedentem alicuius probationis fundamentalis ſubſiſtentiam, quæ hic
non concurrit, vt dictum fuit *deciſ. 274. ſub num. 14. poſt ſecundum vol. conſil. Farinacc.*

Quicquid autem ſit de legitimitate, in quā
an in linea Bartholomæi requireretur, non
ſatis conueniebant Domini, illud pro certo
16 habitum fuit, quod enim ſi † illegitimos
admittere voluiſſet, requireretur, quod eſſent
17 filij, vndè fruſtrà diſputatur de † legitimitate, dum non probatur filiatio Bartholomæi
ex Ambroſio, *Surd. d. conſ. 552. nu. 14. Peregrin. conſ. 69. num. 1. lib. 2. Gratian. diſcept. 744. num. 4. & 5. Cyriac. controu. 37. num. 1. Rot. in dicta Romana fideicommiſſi de Arronijs, §. Et his, & in dicta Romana, ſeù Sabinen. fideicommiſſi 24. Maij 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua, §. finali.*

Vndè parum refert, quod Bonifaciuſ ſit
18 maſculus, & legitimus, & naturalis, † quia
cum ſit natus ex patre, de cuius filiatione non
conſtat, non poteſt dici deſcendens, nec de
linea Bartholomæi Senioris, *Capr. conſil. 136. num. 7. Natt. conſ. conſ. 506. num. 43. Alexand. conſil. 144. num. 2. & 3. lib. 7. Spad. conſil. 24. num. 5. lib. 2. Mantic. de Coniect. lib. 8. tit. 7. num. 9. Rot. in Bononien. fideicommiſsi de Bologninis 29. Februarij 1644. coram Reuerendiſſ. D. Carillo, §. Quia*
19 *cum illa*, & † quemadmodum eius pater ab
huiuſmodi fideicommiſſo repelleretur, ita
non poteſt admitti filius tanquam à radice
20 infecta † proueniens, *l. vltima, C. de natural. lib. Alexand. conſ. 174. num. 2. lib. 5. Mantic. de Coniect. lib. 11. tit. 12. nu. 5. 35. & 36. Rot. deciſ. 214. nu. 3. & 4. par. 9. recent.*

Et itá vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Meleuitana Iuriſpatronatus.

Lunæ 30. Ianuarij 1661.

ARGVMENTVM.

Deſcendentiam ab aliquo vt quis probet ad effectum conſequendi aliquid, veluti Iuſpatronatus, tenetur plenè, & concludenter omnes gradus diſtinctè iuſtificare, itaut ſi deficiat in vno tantum gradu corruat tota probatio.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentiæ probatio, quæ nullam habet ſubſiſtentiam, non habetur in conſideratione.*
2 *Deſcendentiæ probatio, in totum redditur nulla, deficiente vno tantum gradu, ibid.*
Deſcendentia debet per omnes, & ſingulos gradus, diſtinctè probari, num. 2.
3 *Perſonæ identitas, non probatur ex identitate nominis deficientibus omnibus qualitatibus, & demonſtrationibus.*
4 *Teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam ſine citatione partis non adhibetur fides.*
6 *Deſcendentia probanda eſt per Teſtes omni exceptione maiores.*
7 *Probatio vt non releuet ad probandam deſcendentiam ſufficit, quod ſit dubia, vel æquiuoca.*
8 *Ob nominum poſſibilem æquiuocationem, ſat eſt, vt non dicatur concludenter deſcendentia probata.*
9 *Præſentati enunciatiua ad fauorem Patroni non releuat.*
10 *Præſentatus non poteſt diſponere de Iurepatronatus.*
11 *Deſcendentiam ab aliqua muliere quis non dicitur probaſſe, dum non docet, eam fuiſſe nuptam, & habuiſſe filios.*
12 *Mulier, quod habuerit maritum, & filios probandum eſt, cum præſumptio Iuris ſit in contrarium.*
13 *Matrimonium inter aliquos probari ex Inſtrumento dotali poteſt.*
14 *Filius alicuius quod quis ſit, ex quo excludatur.*
15 *In præſentandi quaſi poſſeſſione, quando quis eſt conſtitutus, quid ex hoc inferatur.*
16 *Præſentatus à Patrono præferendus eſt præſentato ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi.*
17 *Petitorium abſorbet poſſeſſorium.*

DE-

DECISIO CCCLXXXIX.

IN eadem reſolutione ſub die 16. Iunij 1659. capta quod controuerſum Iuſpatronatus ad Altare S. Mariæ Annuntiatæ in Eccleſia Cathedrali Melitẽſi, cuius exiſtentia non controuertitur ſpectet ad familiam de Vagnolis, non autem ad Pontremolos hodie poſt binas alias Deciſiones ſuper pluralitate Beneficiorum editas, reaſſumpta ſuper pertinentia diſputatione DD. in deciſis permanſerunt. Quandoquidem Antonius Vagnolus maritus & hęres Smeraldę fundatricis exequendo illius mentem, Rectores qualitatem ex lege fundationis requiſitam habentes nominauit, & anno 1452. decedens hæredes ſcripſit Antonellum, & Liſam eius & dictæ Smeraldæ communes filios, vt meminit *Rota in deciſ. 170. nu. 1. par. 3. recentiorum.* Iſti autem filij, & hæredes, in quos Iuſpatronatus deuenit annis 1456. & 1496. Succedente vacatione etiam alios Rectores præſentarunt, à quibus cum deſcendant Ioannes, Paulus, Franciſcus, & alij, qui Petrum Antoniũ Aldanam de Vagnolis vltimo loco per mortem Ioannis Baptiſtę Cagliares nominarunt. Ipſi ſunt Iuſpatronatus Patroni, vt ſingillatim gradibus diſcuſſis firmatum fuit *in deciſ. quæ reuidetur, §. iuſtificatur.*

Nec dicatur, quod ex dicto Iurepatronatus inter dd. Antonellum, & Liſam inde diuiſo vox iſtius deuenerit ad Pontremolos ab ea deſcendentes, quoniam talis † deſcenden-
1 tia, à qua ipſorum Ius, & pertinentia depen-
det debuit per ſingulos gradus † diſtinctè
2 probari, nam aliàs deficiente probatione vnius gradus aliorum etiam conſequentia deſtruitur, *l. licet ex quadam 47. & ibi gloſſ. verbo gradus de teſt. Bald. poſt Innoc. in cap. ſeries n. 1. & 3. eod. tit. Lotther. de re benef. lib. 2. qu. 11. n. 95. Mantic. deciſ. 88. nu. 2. Comitul. deciſ. 141. n. 2. Coccin. deciſ. 105. nu. 4.*

Hæc autem probatio non affertur; Nam
3 quod † Pontremoli originem trahant, vt ipſi contendunt à quodam Pino de Pontremolis filio Matthæi, & Liſæ Iugalium, nullo modo concludenter hanc Liſam eſſe illam & quæ fuit filia Antonij Vagnoli, & Smeraldę
4 non † obſtante nominis conformitate, cum hæc ſola ex ſe alijs qualitatibus, & demonſtrationibus deſtituta non probet identitatẽ perſonæ *ad text. in dicto cap. licet ex quadam 47. Bartol. in l. demonſtratio falſa num. 14. de condit. & demonſtrat. Corn. conſ. 143. num. 12. lib. 2. Aym. conſil. 149. num. 4. Dec. conſ. 13. num. 9. Menoch. lib. 6. præſumpt. 15. num. 39. & 45. Cyriac. controu. 283. à n. 26. vſque ad 43. Comitul. dicta deciſ. 141. n. 11.*

Non releuant Teſtes de anno 1598. inducti ad huiuſmodi deſcendẽtiam probandam, quia fuerunt examinati ad perpetuam rei
5 memoriam, † & numquam citatis Vagnolis repetitis quapropter nullum gradum probationis conſtituunt, *Rot. coram bon. mem. Coccino deciſ. 182. num. 1. Cardinalis Otthobon. dec. 10. nu. 54.* & in terminis Iuriſpatronatus *in Amerina Beneficij S. Syluestri 17. Iunij 1641. In alia deciſ. relat. §. non ſubſiſtit,* & tamen ad iſtum effectum requiruntur Teſtes † omni exceptio-
6 ne maiores, vt ſuper articulata deſcendentia bene concludant *Alexand. conſ. 82. num. 3. lib. 1. Dec. conſ. 320. numer. 5. Rimiuald. Iunior. conſ. 363. num. 85. cum ſeqq. Mareſcot. var. reſol. lib. 1. cap. 70. nu. final.* & vt non admittatur † probatio ſuf-
7 ficit, quod ſit dubia, & æquiuoca, & apta ad comprehendendam ſub nomine illius alios de eadem familia, in qua poterunt eſſe plures eiuſdem nominis, vt bene aduertunt, *Dec. dicto conſ. 13. num. 8. & conſ. 36. num. 4. Ciriac. in præcitata controu. 281. à nu. 26. Rot. coram Mantic. in præcitata deciſ. 88. ſub nu. 2. & 3. poſt Viuian. de Iur. patronat. deciſ. 74. num. 2. & ſeqq.* vbi quod
8 ob poſſibilem nominum æquiuocationem, ille, qui vult deſcendentiam probare concludentiori probatione eget.

Neque vis aliqua fieri poteſt in enunciatiua emiſſa in concordia inita de anno 1608. inter Horatium Guch præſentatum a Vagnolis, & Ioannem Baptiſtam Cagliares nominatum ab illis de Pontremolis, quod à
9 Liſa filia Antonij ipſi † deſcẽdant, quoniam emanauit ab ipſis præſentatis, à quibus non dependet conſtituere Patronos, & de hoc Patronatu diſponere abſentibus, & inſcijs Va-
10 gnolis, & proinde illis † præiudicium aliquod inferre non potuerunt, *Federic. de Sen. conſ. 264. Gratian. diſcept. forenſ. 918. num. 23. cum duobus ſeqq. Rot. deciſ. 53. in fine par. 1. & dec. 290. num. 3. par. 2. recent. & reſpondit Rota in hac cauſa contra Plantamonios in caſu alterius concordiæ celebratæ de anno 1519. in dicta deciſ. 170. nu. 6. circà med. par. 3. recent.*

Cœterum vrgentiores coniecturas, & demonſtrationes excludentes huiuſmodi perſonæ identitatem Domini conijciebãt. Tum
11 ex eo, quia nõ conſtat Liſam ſororem Antonelli fuiſſe vnquam in matrimonium collocatam, & filios habuiſſe, quod vtrumque
12 eſſet probandum ob contrariam Iuris præſumptionem, *Bartol. in l. ex facto, §. ſi quis autem & ibi Angel. ff. ad Trebell. Bart. conſ. 42. lib. 1. Alexand. conſ. 20. num. 12. & conſ. 39. num. 2. lib. 1. Menoch. lib. 4. præſumpt. 55. pariter num. 16.* Tum & euidentiùs ex teſtamento Ambroſij Falſon condito de anno 1524. in quo Iure legati in cauſam dotis reliquit vncias decem Imperij, Frãciſcæ, & Violãti filiabus q. Liſæ eius materteræ; Cumque dicta Violantes altera ex legatarijs eſſet filia Matthæi Pontremoli, &
13 Liſæ, vt in Inſtrumento matrimoniali inter ipſum, & Angelum contracto, & relato *in Summ. Aldana num. 5.* De neceſſario conſequenti ſequitur Liſam matrem Violantis habuiſſe aliam ſororem matrem dicti Ambroſij Teſtatoris illam in dicto teſtamento materteram appellãtis, hoc eſt ſororem matris ſuæ, *§. tertio gradu inſtit. de grad. cognat.* &
14 ideò † excluditur hanc Liſam fuiſſe filiam Antonij, & Smeraldæ de Vagnolis, quæ præter Antonellum nullas habuit ſorores, neque filios ex ſupradeductis, & firmatis in *alia deciſione §. Non ſubſiſtit, verſ. multo minus.*

Ad

Ad præſentationes ab Auctoribus illorum de Pontremolis factas, ex quibus † dicuntur
15 conſtituti in quaſi poſſeſſione præſentandi, ex qua de facili infertur ad præſentationem, *Rota coram ſa.me.Greg.XV.deciſ.349.n.1.dec.13. num.1.& deciſ.452.num.17.deciſ.518.numer.5.& deciſ.606.ad finem par.1.recent. bon.mem.Merlin. dec.220.n.8.* ſatisfaciunt reſponſiones ſingulis datę *in alia dicto §.non obſtat,* Cum quibus Domini tranſierunt, vt propterea non valeant deduci pertinentia, de qua cum in hodierna diſputatione ſtrictè quæratur, † & ex dictis
16 conſtet de iure deſcendentium à fundatoribus, qui Aldanam præſentarunt, ipſe venit præferendus præſentato ab exiſtente in quaſi
17 poſſeſſione præſentandi, † ea ratione quia petitorium abſorbet poſſeſſorium, *Abbas in cap.Conſultationibus nu.9.de Iur.patron. Dec.conſil.149.num.2.Gonzal.ad regul.8.gloſſ.45. §.2.numer.45.Rot.coram Pen.deciſ.251.num.8.iuxtà Venetam impreſſ.& in hac cauſa dixit Rot. deciſ.180. par.3.recent.*

Et ita fuit reſolutum ſtandum eſſe in deciſis vtraque parte informante.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Iuriſpatronatus.

Veneris 27. Ianuarij 1662.

Super Manutentione.

ARGVMENTVM.

Superiores Religionis Hieroſolymitanæ, ſunt exempti, à iuriſdictione Ordinariorum. Vnde dicti Superiores loco Ordinariorum, habent ius viſitandi Eccleſias Monialium Monaſteria, Hoſpitalia, aliaque, quæ ſpectant ad Ordinarios in loco ſuæ Religionis.

SVMMARIVM.

1 *Ordinario concedenda eſt manutentio exercendi ſuam manutentionem in omnibus locis ſitis intra limites ſuæ iuriſdictionis.*

2 *Manutentio non eſt danda, quando non conſtat de poſſeſſione.*

ſine Poſſeſſione non datur manutentio, num.2.

3 *Epiſcopus habet de Iure intentionem fundatam in exercenda Iuriſdictione in omnibus Locis ſuæ Diœceſis.*

4 *Manutentio in actis in corporalibus datur, ex aſſiſtentia Iuris abſque alia poſſeſſione.*

5 *Exemptus quando quis eſt à iuriſdictione Ordinarij, tunc ei non datur manutentio ad actus exercendos ſuæ iuriſdictionis.*

6 *Aſſiſtentiam Iuris pro ſe habens, & poſſeſſionem actualem oſtendens, manutenendus eſt in ſua quaſi poſſeſſione.*

7 *Conſtitutio bon. mem.* Pij IV. 136. *incip.* Circumſcripta *declaratur.*

8 *Religio Sacra Hieroſolymitana amplè exempta à Iuriſdictione Ordinariorum.*

9 *Et ſic eſt exempta à Iuriſdictione Ordinariorum. Vnde eius Priores Iuriſdictiones in ſubditos exercere valent, & nu. 10. & 11.*

12 *Quaſi poſſeſſio exercendi iuriſdictionem in aliquos, iuſtificatur ex actis poſitiuis.*

13 *Epiſcopo concedenda venit manutentio ad exercendam iuriſdictionem in locis ſuæ Diœceſis, ex aſſiſtentia Iuris amplia num.14. & 15.*

16 *in Actis de Iure præſcriptibilibus, ex quo acquiratur poſſeſſio manutenibilis.*

17 *Præſcriptio non currit lite pendente.*

18 *Præſcriptio qualibet per litis pendentiam currere impeditur, et multo minus ſi non poteſt incipere valet currere, et num.19.*

DECISIO CCCXC.

AD formam Commiſſionis Cauſæ per Signaturam Iuſtitiæ relaxatæ, cum facultate manutenendi, quem de Iure propoſito dubio ſub die 10. Iunij anni præteriti à R.P.D. meo Taia Iudice appellationis Informantibus tantùm Agentibus Eminentiſſimi D.Cardinalis Archiepiſcopi Toletani fuit reſolutum, illi dandam eſſe manutentionem in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam Iuriſdictionem ſpiritualem in Oppidis Prio-
1 ratus † S.Ioannis Hieroſolymitani in Regnis Caſtellæ, & Legionis tanquam ſitis intrà fines ſuæ Diœceſis *ad Text.in cap. cum perſonæ 7. de Priuil. in 6.* cum alijs in principio deciſionis, Cauſa per me hodie ſuper eiſdem repropoſita in locum eiuſdem Domini mei Taiæ aduerſa valetudine detenti, Domini reformando, dixerunt, manutentionem exercendi huiuſmodi Iuriſdictionē in Eccleſias Monaſteria, Hoſpitalia, aliaque loca regularia Prioratus, nec non in Equites, familiares, Clericos Inſeruientes, & alios intra ſepta Monaſteriorum exiſtentes, non eſſe conce-
2 dendam, † cum non conſtet de poſſeſſione Archiepiſcopi, ſine qua non datur manutentio *vulg.§. retinendæ Inſtit. de Interdict. Bart. in l. ait Prætor §. quod ait ff.vti poſſidetis Rota deciſ.178. in fin. coram Eminentiſſimo D. Cardinale Ottbobono.*

Non obſtat, quod Epiſcopo habenti de
3 Iure Intentionem † fundatam in Iuriſdictione Regularium, & Monaſteriorum intrà ſuã Diœceſim exiſtentium *c. penult. de relig. dom. in 6.gloſ. in c. conquerente in verb. Iuriſdictionem de offic.Ordin.can. Abbates, vbi gloſſ. in verb. Epiſcoporum 18.quæſt.2. Dec. in cap.fin. num.6. in 4. notab. de confirm.vtil.vel inutil. Rota dec.627.n.8 apud modern.Peruſ.de manut.* & ex Iuris aſſiſten-
4 tia in actis incorporalibus † abſque poſſeſſione competat manutentio *Caputaq.dec.306. par. prima,et dec,201.par.2.Seraph.dec.948.* quia ab hac concluſione tametſi à Rota perpetuo admiſſa, vt dixit *coram Card.Seraph.dec.1449. num.1.Duran.dec.226. nu.2.* receditur quotieſ-
5 cumque † ab inferiore allegatur titulus exēptionis exhibendo Priuilegium, & docet etiam de ſua poſſeſſione; Tunc enim aſſiſtentia Iuris communis non tribuit facultatem
6 Ordinario, vt debeat manuteneri, † ſed manutendendus eſt Prælatus inferior titulum, & poſſeſſionem oſtendens ex determinatione *dicti cap. cum perſonæ de Priuil. in 6.* vbi *Anchar.num.2. Gemin. in §.fin.num.3. et 4. Franch. num.2.*

num.2. Abb. in cap.1. num.8. vt lit. pend. Rota in Brixien. Iuriſdictionis coram bon. mem. Pirouano apud eundem modern. Peruſin. de manut. dec.627. num.2. et dec.628.num.4. Duran.dec.226.num.5. Mareſcott.var.reſolut.lib.1.cap.11.num.9.

In hac facti ſpecie de titulo Sereniſſimi
Magni Prioris adhunc effectum ſufficienti
ſatis ſuperque conſtat ex Priuilegijs Sac.Re-
7 ligioni Hieroſolymitanę † conceſſis per Sū-
mos Pontifices, & pręcipuè Pium Quar-
tum *in Conſtit. 136. quæ incipit Circumſcripta*,
per alios inde confirmatis, in quibus Magi-
ſter Baiuliui Empoſtę Priores, Pręceptores,
Milites, eorumque ſubditi, Vaſſalli, Serui-
tores tunc, & pro tempore exiſtentes Præſ-
byteri curam animarum quandiu exercentes
& illorum obſequijs forent, nec non Hoſpi-
talia, Prioratus, Domus, & quæcumque
8 loca, & bona, † quæ obtinent, ab omni cor-
rectione, onere, dominio, ſuperiorita-
te, & poteſtate quorumcumque Patriar-
charum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum,
Prælatorum, & temporalium Dominorum
ampliſſimè eximuntur, & ſubijciuntur M.
9 Magiſtro, † & Conuentui Ordinis, & alijs
Superioribus vti Ordinarijs Conſtitutis, &
ſub B.Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectio-
ne recipiuntur, *vt in §.36. & 65. eiuſdem Con-
ſtitutionis declarata in prima mea deciſione §. Et
hinc patet* Dum igitur per huiuſmodi, tàm
clara, & indubitata Priuilegia Iuriſdictio, quę
Archiepiſcopo competebat in dictis perſonis
Eccleſijs, & bonis fuerit totaliter abdicata,
& in M. Priorem & alios Superiores transla-
10 ta, ſequitur, † vt idem M. Prior in prædi-
ctis perſonis ſubditis Monaſterijs, Eccleſijs,
& bonis debeat illam exercere *gloſſ. in clem.1
in verb. propriu de reb. Eccleſ. non alienan. Abb. in
c. cum ad Monaſterium n.6. de Stat.Monach. Cal-
derin.conſ.1. poſt med.verſ. Item obuia de regul. &
ſtat. Regul. Mohed.deciſ.10. de cauſ. poſſ. & propr.
Seraph.deciſ.1336.num.3.Put.deciſ.114.lib.3.Ro-
ta deciſ.198.num.1. & apud Poſth.de manut.& de-
ciſ.000.num.10.par.4.tom.3.recent.* & ſuffragan-
11 tur pro titulo † aduerſus Iuriſdictionem Ar-
chiepiſcopi prætendentis in ea manutentio-
nem, *c. ex parte*, ibi, *Priuilegium nobis Apoſto-
licum oſtenderent de Priuileg. Dec.conſ.152.num.2.
Joann.Aloyſ. Ricc.deciſ.Cur.Archiep.Neapol.213.
num.12.* & in iſtis terminis *Rota in dd.dec.627.
num.4. & 628. num. 5. poſt eundem Peruſ. de ma-
nut.*

Poſſeſſio quoque abunde remanet iuſtifi-
cata ex actibus poſitiuis per Vicarios ab eo
deputatos geſtis continentibus Viſitationes
12 Eccleſiarum Regularium, † in quorum pro-
inde exercitio debet manuteneri, non autem
Archiepiſcopus ob carentiam poſſeſſionis, &
obſtaculum Indultorum *dicto cap. cum perſona
de Priuileg. in 6. Mareſcott. var. reſol. dicto c.11.
num.9. cum concordantibus adductis in tract.de ma-
nut.obſeru.45.num.18.26.35. cum ſeq. Gratian.di-
ſcept.371.num.1. & 2. & per modern.Carpen.con-
ſil.220.num.115. & ſeq.*

Reſpectu verò Populi laici vtriuſque ſe-
xus Clericorum, Eccleſiarum, aliorumque
locorum Sæcularium, Domini inhærendo
fundamentis deciſionis ſub dicta die emana-
tæ, iterum cenſuerunt in exercitio ordinariæ
13 Iuriſdictionis † dandam eſſe manutentionem
Eminentiſſimo Archiepiſcopo habenti quo
ad aſſiſtentiam Iuris fundatam intentionē in
ſituatione Prioratus in eiuſdem Diœceſi, ob
quam ei competit manutentio *dicto cap. Cum
perſona de Priuil. in 6.c. Venerabilibus, & cap. Xe-
nodochiis de Relig.domib.Io. Aloyſ. Ricc. in præcit.
dec.213.num.1. cum ſeq. Rota dec.600. nu.2. & 3.
par.4.tom.3.recent.*

Eoque faciliùs, cum vltra Iuris aſſiſten-
tiam concurrant quamplures actus poſitiui
14 ſuper † adminiſtratione Sacramentorum,
collatione Ordinum, cognitione cauſarum,
& ſimilium ſingulariter recenſitorum *in pri-
ma deciſione coram me emanata 9. May* 1659. §.
Hancque eſſe, & in hac quæ reuidetur §. Præ-
tereà, ex quibus probatur etiam actualis poſ-
15 ſeſſio, licet † ad manutentionem Epiſcopi
non neceſſaria *Mareſcott. var. reſol. dicto lib. 1.
cap.11.num.9.Ricc. in mox allegat.deciſ.213.nu.1.
Mantic.deciſ.322.num.1. & 2. & in dicta dec.600
num.4.par.4.tom.4.recent.*

Non afficit, quod etiam M. Prior in di-
uerſis locis Prioratus, ſimiles actus longo tē-
16 pore geſſiſſe † oſtendat, ideoque in illis de
Iure præſcriptibilibus cenſeretur acquiſita
poſſeſſio ſufficiens pro manutentione ex cu-
mulatis in *obſeruat.44. Poſth. de manut.num.23.
& 24. Rota poſt eundem dec.368.nu.3. & dec.308.
num.2. & 3.par.4.tom.2. recent.* Quoniam præ-
terquod verſamur in terminis controuerſiæ
totius Iuriſdictionis per Magnos Priores in
vim Priuilegiorum Apoſtolicorum in toto
Prioratu prætenſæ priuatiuè quoad Archie-
piſcopos, non autem circa aliquot actus par-
ticulares modò allegatos, qui abſorberentur
ab alijs contrarijs per Archiepiſcopum reti-
nentem Ius vniuerſalis ordinariæ Iuriſdictio
nis geſtis, vt reſpondetur in alia deciſione in
hac eadem cauſa ſuper negotio principali, &
confirmatione ſententiæ Rotalis ſub hodier-
na die extenſa; Ceſſat quæuis actuum præ-
ſcriptio ex reſponſionibus in deciſione datis,
17 & ſignanter ex lite † inter Anteceſſores col-
litigantium deſuper orta vſque ab initio, quo
M. Prior actus Iuriſdictionales exercere vo-
luit, & inde ſemper continuata ex qua qui-
18 dem † lite fuit quæuis præſcriptio interrup-
ta *c. licet cauſam de probat.Caualer.dec.623.n.10.*
quæ vlterius conſtituit Priores in mala fide,
ob quam non potuit incipere, minuſque cur
19 rere aliqua † præſcriptio *Rip. in c. cum Eccle-
ſia nu.93. de cauſ.poſſ.& propr.Gratia.diſcep.918.
num.41. & 42. cum alijs in dicta deciſione cumula-
tis §. Et primo, & ſecundo quod, & in ſecunda co-
ram me 21. Maij 1660.§. Nec in facto cum ſeq.*

Et ita pro reformatione, & confirmatio-
ne reſpectiuè deciſionis, vt ſupra reſolutum
vtraque Parte informante &c.

R.P.D.

R. P. D. BEVILAQVA.

Toletana Iuriſdictionis.

Veneris 27. Ianuarij 1662.

Super bono Iure.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus, licet habeat intentionem fundatam propter aſſiſtentiam Iuris exercendi iuriſdictionem ſuam Ordinariam in omnibus locis exiſtentibus in ſua Diæceſi, tamen id ceſſat quando aliquis locus eſſet exemptus à ſua iuriſdictione.

SVMMARIVM.

1 *ab Ordinariorum Iuriſdictione, & Superioritate, ſunt exempti Conuentus Priores, & alij Religionis Hieroſolymitanæ Superiores.*

2 *ad Superiores Religionis Hieroſolymitanæ ſpectat ius viſitandi Eccleſias, Monaſteria, Hoſpitalia &c. dictæ Religionis.*

3 *Conſtitutiones Apoſtolicæ concedentes exemptionē Locis Religionis Hieroſolymitanæ à iuriſdictione Ordinariorum declarantur.*

4 *Ordinario ex ſuo munere incumbit onus peritiam & ſalutem animarum explorare.*

5 *Perſonam duplicem repreſentantes, ambæ qualitates ſunt attendendæ, & conſiderandæ. & nu.6.*

7 *Epiſcopus viſitando tenetur exprimere qua auctoritate viſitet.*

8 *Conſtitutio Pij Quarti de priuilegijs Sac. Religioligionis Hieroſolymitanæ conceſſis, quando habeat locum declaratur. & num.9.*

9 *Sacra Religion. Hieroſolymitanæ ſubditi extra viſitationem etiam ab Ordinarijs de eorum delictis puniri poſſunt.*

10 *Ordinarij non poſſunt exercere ſuam iuriſdictionem in exemptos, et num.11.*

12 *Ordinarius ſi careat poſſeſſione, et titulo, non eſt manutenendus ad exercendos actus ſuæ iuriſdictionis intra fines ſuæ Diæceſis.*

13 *Ordinarius eſt manutenendus in exercenda iuriſdictione, quo ad exiſtentes intra Limites ſuæ Diæceſis, & hoc ex exiſtentia Iuris.*

14 *Quod multò magis procedit probata etiam actuali quaſi poſſeſſione.*

15 *Manutentio Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi iuriſdictionem in ſua Diæceſi vt concedatur, non eſt neceſſaria actualis quaſi poſſeſſionis probatio, cum ſufficiat aſſiſtentia Iuris, vt numer.16.*

17 *Actus facti lite pendente nullatenus iuuant, ad acquirendam quaſi poſſeſſionem manutenibilem.*

18 *Lis operatur interruptionem cuiuslibet præſcriptionis.*

19 *Præſcriptio aliqua dum non poteſt incipere, multo minus valet currere ſtante mala fide.*

20 *Epiſcopo, ſi quis aſſerat non ſubiacere, in tali caſu non poteſt dicere nullius eſſe Diæceſis.*

21 *Dictio,* immediatè, *quid importet.*

22 *Iuriſdictio totalis, ad effectum, vt dicatur acquiſita quid requiratur, et num.23.*

24 *Iuriſdictio vniuerſalis, vt dicatur conſeruata, vt excludatur præſcriptio inferioris, quid ſufficiat, et num.25.26. et 27.*

28 *Pro Iuriſdictione acquirenda non ſufficiunt actus lite pendente facti, et num.29. et 30.*

31 *Actus in materia Iuriſdictionis, quando non poſſit præſcribi.*

32 *Præſcriptioni non eſt locus quando non poteſt dari bona fides.*

33 *Ius viſitandi contra Ordinarium, quando non poſſit dici præſcriptum, et num.34. et 35.*

36 *Præſcriptionem quamlibet inficit mala fides.*

37 *Prælatus inferior, vt valeat legitimo temporis curſu ſtante, præſcribere contra Ordinarium actus Iuriſdictionales, quid requiratur.*

39 *Actus Iuriſdictionales, nihil operantur, dum lite pendente ſunt facti.*

39 *Præſcriptio interrumpitur ſuperueniente mala fide*

40 *Actus geſti lite pendente coram Iudice incompetenti, conferunt ad aſſequendam mentem agentis quamuis mala fides interrumpat præſcriptionem, et num.41.*

DECISIO CCCXCI.

DVAE in hac cauſa me proponente emanarunt deciſiones, in vim quarum lata fuit ſententia, in cuius prima parte declaratur Prioratum Sancti Ioannis Hieroſolymitani in Regnis Caſtellæ, & legionis, eiuſque loca eſſe in Diæceſi Archiepiſcopi Toletani, illique proinde priuatiuè quoad M. Priorem licuiſſe, & licere Ordinariam Iuriſdictionem exercere. In ſecunda verò dicitur, quod eidem Archiepiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato competit facultas viſitandi Monaſteria, Hoſpitalia, aliaque loca Pia dicti Prioratus, ac perſonas tàm profeſſas, quàm famulos, & alios ibi expreſſos corrigendi, & puniendi. Cum autem ab hac ſententia fuiſſet appellatum, & cauſa commiſſa R. P. D. meo Taiæ ſub die 10. Iunii præteriti, informantibus tantùm Agētibus Eminentiſſimi Cardinalis Archiepiſcopi pro illius confirmatione prodijt reſolutio quæ in diſputatione reuocata, ego in locum eiuſdem, qui aduerſa valetudine detentus in Rota intereſſe non potuit de Agentiū vtriuſque Partis conſenſu cauſam repropoſui, & Domini reſponderunt ſecundam partem ſententię eſſe reformandam, primam verò confirmandam.

Potiſſima ratio reformandi ſecundum caput ſententiæ fuit, quia in Priuilegijs Sac. Religioni Hieroſolymitanæ per Summos Pontifices, & præſertim Clementem Septimum, & Pium Quartum conceſſis, & per alios Succeſſores poſteà confirmatis, eiuſdē Religionis antiquitus Rhodienſes, & Romani, nunc Melitenſes nuncupati, eorumque bona ſub nomine Hoſpitalium, Baiuliuatuum, Prioratuum, & aliorum in illis expreſſorum Religioſi, ſeruitores, Coloni, & cæteri ipſis inſeruientes ampliſſimè eximuntur ab omni Iuriſdictione, correctione, viſitatione, onere, ſtatutis, dominijs, & poteſtate quorumcumque Patriarcharum, Epiſcoporum, Prælatorum, Vicariorum, &

Officialium Vniuerſitatis Regentium cum
alijs clauſulis prægnantiſſimis in illorũ cor-
roborationem adiectis, de quorum Priuile-
giorum validitate, cum non contingat dubi-
tari, inſurgit, vt milites, alijque prædicti in
aliquo non ſubiaceant Iuriſdictioni, & ſupe
rioritati Ordinariorum, ſed omnis Iuriſdi-
ctio translata eſt in Conuentus, Priores, &
alios Religionis ſuperiores, ad quos ſpectat
1 illos punire, † & Eccleſias, Monaſteria,
aliaque Religionis loca viſitare, quemadmo-
dum ponderatis verbis illorum reſpondit
Decian. conſ. 51. à num. 9. & ſeq. lib. 3. Pariſ. de reſign. lib. 7. quæſt. 15. num. 14. Barboſ. de pot. epiſc. alleg. 79. num. 26. & in tract. Apoſtolic. dec. collect. 314. num. 8. ad fin. Rota coram Puteo dec. 83. lib. 3 vbi loquitur in terminis Iuriſdictionis Epiſcopi Meleuitani, & in rec. dec. 72. nu. 5. par. prima & apud Buratt. dec. 391. num. 1. cum duobus ſeqq.

Et quãuis ex præſcripto Sac. Conc. Trid.
in ſeſſ. 7. cap. 8. ſeſſ. 14. cap. 3. & ſeſſ. 24. cap. 11. de reform. & Conſtitutionis ſan. mem. Pij V.
in ordine la 136. Archiepiſcopo tanquam
Sedis Apoſtolicæ delegato ſit permiſſum
2 omnes, † & quaſcumque Eccleſias, Benefi-
cia Eccleſiaſtica Ciuitatum, & Diœceſis ad
Religionem Hieroſolymitanam, & alias ſpe-
ctantia quolibet anno viſitare, ſuſpendere,
amouere, corrigere, & alios, vt opus iudi-
cauerint prouidere, Hæc tamen Concilij, &
Conſtitutionis diſpoſitio non tribuit talem
Iuriſdictionem Ordinarijs, vt indiſtincte in
quaſlibet Eccleſias, & perſonas exemptas
exercere valeant, ſed limitatam, & reſtrictam
ad illas, quibus cura animarum imminet, &
3 ad Religioſos huiuſmodi munus, & ſacra-
mentorum adminiſtrationem exercentes, vt
in §. tertio eiuſdem Conſtitutionis exprimi-
tur, & in decretis Sac. Conc. Tridentini *ſeſſ. 7 cap. 8. de reform.* vbi *Barboſ. num. 21.* & *ſeſſ. 25. cap. 11. de regul.* vbi pariter *Barboſ. num. 2. ad finem, & in cit. collect. 314. num. 8. Theſ. for. Eccleſ. par. prima cap. 8. nu. 20. Marc. Ant. Macraten. lib. 1 reſol. 18. numer. 3. Gratian. diſcept. for. cap. 298. numer. 48. & 49. Lotter. de re benef. lib. 1. quæſt. 24. numer. 57. Rot. coram Card. Seraphin. deciſ. 1058. num. 4. Pen. deciſ. 200. num. 1. iuxta Venet. impreſſ. Comitul. dec. 83. num. 13. & apud Tambur. de Iur. Abb. dec. 58. num. 7. ad med.* cuius
Pontificiæ legis, & Concilij præcipuus finis
4 ſubijciendi exercentes † animarum curam vi
ſitationi, & correctioni Ordinarij in eius
Diœceſi, non obſtante exemptione is fuit, vt
illorum ſaluti prouideret, nam Epiſcopo ex
ſuo munere incumbit explorare peritiam
animarum curam exercẽtium ad ſuum mu-
nus obeundum *c. vt animarum de conſtit. in 6. c. cum contingat, & ibi gloſſ. magna verſ. ſed canon. de Iureiur. Abb.* & cæteri in prohæm. *decret. in 6. Rot. coram Pen. deciſ. 344. num. 2. & 3.*
Ad quem effectũ perſona exempta aſſumit
5 qualitates, ob quas ſubijcitur † Ordinario
loci, vt exemptio in hoc nihil ei proſit, ſed
duplici Iure cenſetur, ſicuti duplicem repræ-
ſentat perſonam exemptam virtute Priuile-
giorum, & ſubiectam Ordinario ob anima-
6 rum curam, † & Sacramentorum admini-
ſtrationem *c. olim de Iudic. c. ex litteris 3. de probat. Gratian. in prætitat. diſcept. 298. num. 49. Seraphin. deciſ. 1058. à num. 4. vſque ad finem* Ideo-
que Epiſcopus viſitando tenetur exprimere
auctoritate delegata facere cenſeatur auctori-
7 tate ordinaria, cui obſtat † exemptio, & ip-
ſa Pij Conſtitutio vbi in §. 8. prohibet ordi-
narijs ne alio modo, quàm ibi præſcripto au-
deant conceſſa facultate vti, & aduertit *Barboſ. ad collect. Concil. d. ſeſſ. 24. cap. 11. num. 8. ad finem.*

Quibus non aduerſatur Conſtitutio ſan.
mem. Gregorij XIII. la 67. quatenus ibi Põ-
8 tifex ad terminos † decretorum Sac. Conc.
Trid. reducit Indulta, Priuilegia, & exem-
ptiones per Sedem Apoſtolicam, & præci-
puè Pium Quartum conceſſa Conuentui,
M. Magiſtro, & militibus Hoſpitalis S. Io-
annis Hieroſolymitani, adeò vt nihil prop-
ter illa dicatur Ordinarijs locorum detractũ:
quò minus ipſorum militum Vicarij,
9 Cappellani †, Miniſtri ſeruientes adſcrip-
ti Coloni, Procuratores, & familiares
militum, quibus conceſſa ſunt Priuile-
gia ab ipſis Ordinarijs tãquàm Sedis Apoſto-
licæ Delegatis de eorum exceſſibus, crimi-
nibus, delictis, etiam extra viſitationem, &
toties quoties opus fuerit, inquiri, viſitari,
corrigi, & puniri poſſint; quia ab hac dele-
gata ordinariorum Iuriſdictione, & cæteris
præmiſſis, excipiuntur illi, qui Eccleſijs, &
alijs locis dd. militum actu interuiunt, & in-
10 tra eorum ſepta, † & ſub militum obedien-
tia manent, vt in §. 2. dictæ Conſtitutionis,
& in dicto cap. 11. Sac. Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de reform.* vtrobique in *verſ. exceptis tamen ijs*
contra quos nihil fuit innouatum, & in con-
ſequens ſtat firma ampliſſima exemptio an-
tecedenter attributa, vt prædicti omnes actu
ſeruientes, & intra eorum ſepta, & domos
exiſtentes, & ſub eorum obedientia viuen-
tes, in ijs, quæ animarum curam non con-
cernunt, non niſi eorum ſuperioribus ſint
11 ſubiecti, & ab † illis tantum poſſint viſita-
ri, corrigi, & puniri per ſuperius allegata &
adducta per *Rotam in deciſ. 121. nu. 2. & ſeq. par. prima rec. & Io. Baptiſta Spada in conſ. 157. lib. 1.*
& comprobat tranſactio de anno 1516. in
qua, Iuriſdictio in prędictos reſeruatur M.
Priori, *vt in verſ. & ſimiliter, quod dictus Archiepiſcopus, vt in eius Summ. num. 6.*

Priorem verò partem ſententiæ, in qua
12 conceditur Eminentiſſimo Cardinali † Ar-
chiepiſcopo omnimoda Iuriſdictio Ordina-
ria ſpiritualis, illiuſque exercitium in Eccle-
ſias, Monaſteria ſæcularia, & Populum Lai-
cum vtriuſque ſexus extra Monaſterium
Prioratus exiſtentem Domini confirmarunt
ex eodem fundamento minus in hodierna
diſputatione in dubium reuocato ſituationis
Prioratus intra fines Archiepiſcopatus To-
13 letani, † ex qua fit vt Archiepiſcopus ha-
beat intentionem fundatam pro exercitio di-
ctæ Iuriſdictionis contra quoſcumque ſuæ
Diœceſis *c. cum perſonæ 7. de priuil. in 6. c. om-*

ne

pes Baſilica 16.quaeſt.7.c. cum Venerabilis de relig.
domib. Calder.conſ.2. verſ. in omnibus autem de
praeſcript.Lotter. de re benef.lib.1. quaeſt.21,num.4.
& 5. Verall.dec.306.nu.1.par.1.Seraph.dec.1114.
Nec placuit diſtinctio, quod admiſſa ſitua
tione, & vniuerſali Iuriſdictione habituali
Eminentiſſimi Archiepiſcopi adhuc Sereniſ-
ſimus M. Prior Prælatus inferior concurren
te titulo putatiuo, potuit certos actus Iuriſ-
dictionales, de Iure præſcriptibiles, & longo
tempore exercitos priuatiuè quoad † Archie
piſcopum præſcribere abſque alia probatio-
ne immemorabilis, vel acquiſitione territo-
rij ſeparati per Pontificem dumtaxat aſſignā-
di, & eo caſu neceſſarij, quo contra Ordina-
rium prætenditur præſcribi omnimoda Iuriſ
dictio, ſecus præſcriptione actuum particula-
rium, vt hic ſub Archiepiſcopo *ad text. in c.*
auditis is vbi Abb.n.6.& cap.cum contingat 18.de
praeſcript.Idem Abb.in c.contingat 13.nu.9. de for.
compet.Cald.dict.conſ.2.de praeſcript.Abb.conſ.71.
n.3.par.2.Bald.eodem tract.1.par.2.par.princ.q.11
n.4.Grat.diſcept.212.n.16.cum quatuor ſeqq. Rota
*dec.324.n.12.p.1.rec.*nam omiſſo, quod per ex-
hibitionem Indultorum Apoſtolicorum M.
15 Prioribus, vt prætendebatur omnimodam
Iuriſdictionem tribuentium, videtur ſe ſuoſ-
que Anteceſſores renunciaſſe præſcriptioni
illis contrariæ, & eiſdem Priuilegijs inſiſtere
voluiſſe, licet non ſufficientibus ad ſubuer-
tendam Ordinariam Archiepiſcopi Iuriſdi-
ctionem, vt latè illis examinatis *in 1. deciſ.9.*
Maij 1659.coram me §.hoc praemiſſo cum ſeqq. fuit
reſponſum *gloſſ. in c. venien. 19.in verb. renun-*
ciaſſe vbi Abb.n.18.& 19.Imol.n.8.Felin.num.4.
Butr.n.5.de praeſcript.Grat.diſcep.918.n.47.

In facto non admittebatur, quod Magni
Priores pro tempore intellexerint aliquos
particulares actus ſolummodò præſcribere,
16 quinimò aſpiraſſe † ad ipſorum, & Prioratus
totalem exemptionem ab Ordinaria
Archiepiſcoporum Iuriſdictione, deduceba-
tur ex Iuribus in Summario vtriuſq; Partis,
articulis datis, & in hodierno Eminentiſs. Ar-
chiepiſcopi ſignantèr ex Cōmiſſione cauſæ
in hoc ſac. Tribunali bo. me. Pirouano vſque
de anno 1610. relata in eodem *Summ.impreſſo*
n.1. vbi M. Prior ad ſe eximeñ ab allegatis
moleſtijs ſibi illatis exponit Prioratum eſſe
nullius Dioec. vigore Priuilegiorum Apoſt.
& Priores, in ſpiritualibus, & temporalibus
17 Dominos fuiſſe, † Iuriſdictionem Eccleſia-
ſticam in terris Prioratus adminiſtraſſe, nec
non ex inſtantia facta per Procuratorem Di-
daci de Toleto tunc M. Prioris relata in *eod.*
Summ.Archiepiſc.n.33. in qua illum, & Reli-
gionis Vaſſallos exemptos eſſe aſſeruit à Iu-
riſdictione Ordinarij, & Sedi Apoſt. imme-
diatè ſubiectos per Bullas Archiepiſcopi de-
rogantes, & vti tales declarari petijt. Hæc
enim Priorum confeſſio emanata in ſuppli-
catione pro commiſſione cauſæ in Rota, &
inſtantia cum indiuidua expreſſione prætenſæ
exemptionis à Iuriſdictione Archiepiſcopi
in vim Priuilegiorum, ob quæ Prioratum
18 eſſe† effectū nullius Dioec. & Priores, alioſq;
ſub regula militantes eſſe Sedi Apoſt. imme-
diatè ſubiectos cōtrouerſiam fuiſſe totalitèr
ſuper omnimoda exēptione à Magnis Prio-
ribus prætenſa aduerſus Iuriſdictionem Ar-
chiepiſcopi; non autem ſuper præſcriptione
19 actuum particularium, † ſicuti cum effectu
plenariam important verba prædicta ſuppli-
cationis, & inſtantiæ *l. imperium 3. & l. iubere*
cauere 4.ff.de Iuriſdict.omn Iud. l.ſi in aliquam d.
§.cum pleniſſimam ff.de offic.Proconſ. & legat.gloſſ.
in Clem.1.in verb.omnimodam de for.compet.Ant.
Vueſembet.conſ.95.n.11.Seraph.dec.615.n.1.& in
ſpecie, quod vbi inferior allegat ſe eſſe nul-
lius Dioec. ſentiat non ſubiacere Epiſcopo,
cum tali caſu locus non poſſit dici nullius,
niſi quatenus nō ſit in Dioec. neque de Dioec.
20 & nō habeat† territorium ſeparatum reſpō-
dit *Rot.in dec.207.n.2.in fin.p.2.diuerſ.& dec.324.*
n.1.par.1.rec.Seraphin.dec.1052.modern. Carpen.
*contr.208.n.49.p.2.*ſicuti idem intellexit, dum
voluit immediatè eſſe ſub regimine Sedis A-
21 poſt. virtute dictionis illius † *immediatè*, quæ
importat ſubiectionem nullo medio interpo
ſito *Bald.in l.1.n.3.ff.de condit.inſert.Franc.Aret.*
conſ.61.ſub n.3.verſ.ſuper ſecundò verò Tiraq. in
l.ſi vnquam verb.reuertatur n.125.C. de reuoc. do-
nat.Rota in terminis coram Coniutul.d.dec.83.n.7.
& 8. & dec.66.n.2.par.7.rec.

His poſitis nihil habet obſtare, quod om-
nes actus à Magnis Prioribus geſti, & in iu-
dicium deducti reſpiciant aliquam particula-
rem diſſentionem non totalem Iuriſdictionē
22 ad effectum inducendi, quoad illos† præſcri-
ptionem *per tex.in d.c. auditis de praeſcript. Abb.*
in c.cum contingat quia cum illi ſint de cōpre-
henſis ſub omnimoda ordinaria Archiepiſ-
copi Iuriſdictione modo non controuerſa, nō
potuerunt M. Priores cauſam indè ſumentes
ſe ab ea eximere, actuſq; prædictos præſcri-
23 bere † in præiudicium prædictæ omnimodæ
Iuriſdictionis, & vniuerſi Iuris Archiepiſco-
pi, vt benè declarant *Hoſt. in d. c.cum contingat*
n.1.de for.compet.in c.quam n.13.& c.quoniam n.2.
de offic.ord. Aegid. Bellam.in eod.c. auditis nu.8. &
30.ibique Alex.de Neuo n.25.Tambur.de iur. Abb.
to.1.diſp.15.p.9. nu.16. Rota apud eundem dec.55.
*vbi ità reſpondetur doctr.Abb.in obiecto alleg.*quæ
eo minus applicatur, dum in oppoſitum tot
alij actus in deciſionibus recenſiti fuerunt ab
Archiepiſcopis in ſignum eorum vniuerſalis
24 Iuriſdictionis exerciti, † pro qua conſeruan-
da, & excludēda præſcriptione inferioris, vni-
cus actus animo vniuerſaliter poſſidendi ge-
ſtus trahens ius vniuerſæ defenſionis ſufficeret
l.vt primum in fine ff. de ſeruit.l.is qui vſumfructū
ff.de vſufructu, Bald.in c. querelam nu.24. de elect.
Alex.de Neuo in d.c.auditis ſub n.25.de praeſcript.
Surd.conſ.323.n.40.& ſeq. Gionagn.conſ.9.nu.61.
lib.1.Lotter.de re benef.lib.2.q.10.n.21.Rota apud
Seraph.dec.238.n.4.& 1440.n.2.Buratt.dec.912.
n.8.& poſt Modern.de manut.dec.310.n.9.

Verùm illis ad partem diſcuſſis Domini
non putarunt acquiſitam fuiſſe aliquam
præſcriptionem in præiudicium Ordinariæ
25 Iuriſdictionis Archiepiſcopi † demendo in
primis relatos omnes tot quot ſunt in ho-
dierno *Summario M. Prioris num.4.& 6.* vſque
ad 10. ſuper viſitationibus, collationibus

Cappellaniarum; & cognitione cauſarum
Beneficialium de quibus non fuit habita
conſideratio, vti geſtis in oppido de Lora,
& alijs extra fines Archiepiſcopatus Tole-
tani poſitis, quique ſub hac diſputatione
non cadũt vt aduertitur in fine dictæ primæ
mæ deciſionis 9. Maij 1659. editæ.

Non enim valet allegari præſcriptio in
eo, quod non liceat miniſtris Archiepiſcopi
exercere Iuriſdictionem in Laicos Priora-
tus non implorato prius brachio ſæculari ab
illis M. Prioris Domini temporalis ex con-
26 tentione † vſque de anno 1503. ſuſcitata vn-
de miniſter fuit à Conſeruatore Archiepiſ-
copatus excommunicatus. quia hæc, & aliæ,
ſi quæ antea ortæ erãt diſſentiones, fuerunt
mediantibus tranſactionibus ſucceſſiuè de
annis 1510. & 1516. factis ſublatæ, in quibus
præuia confeſſione Prioris, quod prioratus
in Diœceſi Toletana exiſtit, ordinaria Iuriſ-
dictio in rebus ibi expreſſis Archiepiſcopo
reſeruatur, quo circa nullo modo ex hoc in-
ferri poteſt ad præſcriptionem talis Iuris, ſed
repellitur exceptione dictarum tranſactio-
27 num, vt diſpoſita in illis, non autem prius
prętenſa ſint attendenda *c. ſtatuimus vbi Abb. num. 1. & ſeqq. & c. de cætero, & ibi Imol. num. 4. c. veniens, ibi Card. Zabarell. ſub num. 2. de tranſact. Rota dec. 402. n. 1. cum ſeq. par. 5. rec.*

Nec pro alicuius actus Iuriſdictionis prę-
ſcriptione fundamentum fieri poteſt in alia
28 contentione † per eundem Didacum de
Toleto de anno 1522. poſt dictas cõcordias
mot ob ſuperuenientiam priuilegiorum
Clementis VII. toti Ordini Hieroſolymita-
næ Religionis conceſſorum quibus crodens,
Prioratum Caſtellæ eſſe ab ordinaria Iuriſ-
dictione Archiepiſcopi exemptũ cepit prę-
tendere per ſe ipſum inet illam ab omnibus
29 locis † priuatiuè quoad Archiepiſcopum
exercere. Nam introducta ſuper hoc lite in
Conſilio Regio fuit præuio aſſenſu Caroli
Imperatoris, & Regis ſuſpenſa priuilegio-
rum executio, & innouatio vſque quò
Pontifex, qui conceſſerat, aliter ordinaſſet,
30 quod decretum, non acquieſcente Magno
Priore, & ſuper exemptione ſemper inſiſten-
te fuit de annis 1528. & 1553. Confirmatum
donec de ſubſequenti anno 1555. obtulit
illi obtemperare, & lata inſuper ſententia
prouiſionali, vtriuſque partis Iura tam in
poſſeſſorio, quàm in petitorio præſeruan-
te, eaque non obſtante cum de anno
1604. ab alia innouatione Magni Prio-
ris fuiſſet habitus recurſus ad idem Conſi-
lium iuxta tenorem antecedentium prouiſ-
ſionum fuit decreta manutentio Archiepiſ-
copo per expeditionem executorialium in-
31 de confirmata. Hinc nullus † actus potuit
præſcribi, nedum quia priuilegia quæ dede-
runt cauſam prætenſioni, & liti, exemptionẽ
populi laici non continent; Verum ob defe-
ctum curſus legitimi temporis abſque con-
32 trouerſia vt tempora † combinando colli-
gitur, & bonæ fidei ſine quibus requiſitis
non eſt locus præſcriptioni *ad Text. in c. poſſeſſor de reg. iur. in 6. c. fin. de præſcript. Corn. conſ. 263. num. 10. lib. 3. Grat. conſ. 125. lib. 1. Rota coram ſa. me. Greg. XV. dec. 489. n. 20. Pen. dec. 575. num. 6. & 11. & in rec. dec. 373. num. 9. par. 5.*

Similiter nec viſum fuit poſſe fieri in Vi-
ſitationibus nonnullarum Eccleſiarum ſę-
cularium Prioratus mediantibus deputatis
factis ab anno 1500. vſque ad 1604. Vndè
inferebatur † hoc viſitãdi Ius fuiſſe Magnis
Prioribus præſcriptum per *Text. in d. c. auditis de præſcript.* quia præter quod in aliquibus nõ
exprimi dicitur qualitas Eccleſiæ, & loci
an ſit ſęcularis, vt debet conſtare ad inducen-
34 præſcriptiones contra Archiepiſcopum † ei
de Iure, quàm ex concordijs tale Ius viſi-
tandi habentem *c. conquerente de offic. Ord. c. 1. §. vltim. de cenſ. in 6. Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 2. num. 43. Mantic. dec. 322. num. 24.* vel Regularis
ſui Ordinis, prout prima de anno 1509. in
Oppido Alcazar per deputatos in Concilio
Prouinciali ante tranſactiones illiſque proxi-
35 mæ, & aliæ omnes † factæ à Deputatis Di-
daci de Toleto, qui concordauit & ſpecifi-
cè Iuri viſitandi ceſſit ad fauorem Archie-
piſcopi nullatenus ſuffragari poſſunt, dum
ille contraueniendo concordatis ſemper fuit
in mala fide, † quæ impedit quamcumque
præſcriptionem *d. cap. fin. de præſcript. Surd. conſ. 83. num. 7. & 8. & conſ. 158. nu. 6. Gabr. conſ. 149. num. 19. & 59. lib. 2.* minus aliæ ſubſequentes
poſt illius obitum ab alijs Succeſſoribus in
Prioratu non ſolum quia non apparet Ar-
chiepiſcopos habuiſſe de illis notitiam, &
37 acquieuiſſe, vt exigitur ad finem † vt Præla-
tus inferior valeat legitimo curſu temporis
intercedente contra Ordinarium actus Iu-
riſdictionales acquirere & præſcribere, *l. 2. C. de ſeruit. Lotter. de re benef. lib. 1. qu. 24. n. 209. cum ſeqq. Rota dec. 109. num. 11. par. 2. diuerſ. & dec. 382. num. 3. par. 2. rec. modern. Peruſin. de manuten. obſeru. 40. num. 20.* Sed etiam quia habi-
ta notitia ſemper fuit contradictum ob litẽ
38 deſuper ortam de annis 1543. & 1553. † agi-
tatam prius in Conſilio Regio, & deinde cõ-
miſſam in Rota bo. m. Aquen. ad inſtantiam
Archiepiſcopi à ſententia promulgata per
Abbatem de Huete declarante Magnos Prio-
res fuiſſe in poſſeſſione viſitandi Clericos, &
Religioſos ad quam ſedãdam de anno 1583
alia emanauit tranſactio *Summ. Archiepiſcopi nu. 26.* & tandem cauſa deinde anno 1610. per
ipſum Magnum Priorem bo. me. Pirouano
commiſſa & vſque nunc deducta; quaprop-
ter ratione deficientię temporis ad præſcri-
39 ben neceſſarij aſſiduę reclamationes Archie-
piſcoporum, & malæ fidei Magnorum Prio-
rum præſcribere volentium excluditur quę-
uis poſſeſſio, & interrupta fuit præſcriptio.
Rota dec. 627. nu. 8. apud Poſth. de manut.

Non facit quod acta geſta in Conſilio Re-
gio, & ſententia de anno 1529. lata ad fauo-
rem Archiepiſcopi reuocatoria antecedentis
ſuper ordinationibus Clericorum faciendis
à Magno Priore propter incompetentiam
Iudicis non veniãt attendenda ad interrum-
pendum, quia actus geſti coram † Iudice in-
competenti bene conferunt ad aſſequen vo-
luntatem agentis, *l. fin. ff. de tra. cor. Rot. dec. 355. num. 16.*

in 16. & 17. p. 5. rec. & interrumpunt præſcriptionem incompetentia non obſtante non
41 virtute rei Iudicialis, ſed ob malam fidem, quæ inde colligitur *in cap. vt debitus 59. nu. 10 de appellat. & in c. illud 8. nu. 24. Felin. num. 27. de praſcript. idem Abb. in conſ. 19. nu. 2. par. 2. aliiſque cumulatis in dec. 94. nu. 38. par. 7. rec. bo. me. Merlin. dec. 102. num. 11. & 33.*

Repetita obiecta immemorabilis, ex dictis teſtium deductæ, tituli putatiui, & ſententiarum de annis 1528. & 1544. viſa fuerunt ſublata ex reſponſionibus in antecedentibus deciſionibus datis, cum quibus Domini tranſierunt pro confirmatione vltimæ deciſionis & ſententiæ in dicta prima parte concernente ordinariam Iuriſdictionem Eminentiſſ. Archiepiſcopi, vt ſupra vtraque Parte informante, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Murana Congruæ

Veneris 10. Iunij 1661.

ARGVMENTVM.

Archipresbytero, vt debeatur congrua decimarum, quid ſit neceſſarium, & quo Iure ſiue ei debeatur, & qua ex cauſa ei aſſignatur, Ipſe tamen non poteſt ſuper ea tranſigere ſine cauſa, & beneplacito Apoſtolico.

SVMMARIVM.

1 *Congrua debetur Archipresbytero actualem curam animarum exercenti, &c.*
2 *Congrua debetur Archipresbytero, non ſolum ex diſpoſitione Iuris communis.*
3 *Verum etiam ex diſpoſitione Sac. Conc. Trid.*
4 *Congrua quare debeatur Archipresbytero, & n. 5.*
5 *ob Egeſtatem nimiam aliquando indecentia committuntur.*
6 *Decima, ad quid ſint deſtinata.*
7 *Archipresbyter exercens curam animarum, poteſt petere congruam decimarum.*
8 *Congrua decimarum, qua iubetur Archipresbytero exercenti curam animarum, quanta eſſe debeat.*
9 *Congrua decimarum ex quo diminui poſſit.*
10 *in Congrua decimarum aſſignanda Archipresbytero exercenti curam animarum, quid ſpectandũ ſit.*
11 *Archipresbyter non poteſt tranſigere ſuper congrua in praiudicium ſucceſſorum, ſine cauſa cognitione, & ſine Beneplacito Apoſtolico, & n. 12.*
13 *Impoſſibilia, ea, qua videntur non ſunt attendenda, & num. 15.*
14 *Malum quando quis ſibi imputare debet, & nu. 16. & 17.*

DECISIO CCCXCII.

PRAETENDENTE moderno Archipresbytero Cathedralis Eccleſiæ Muranæ penes quem actualis cura animarum exiſtit congruam ſibi deberi à Capitulo Eccleſiæ prædictæ tanquam omnes decimas aliaſque Parochiales obuentiones percipiente propoſui dubium, an & quanta, & à quo congrua præfato Archiepiſcopo deberetur.

Et circa primam dubij partem viſa fuit Dominis dubitari non poſſe quin congrua
1 debeatur † Archiepiſcopo, qui actualem curam animarum exercet, & Sacramenta
2 miniſtrat nedum ex † diſpoſitione Iuris cõmunis *Cap. extirpanda, §. qui vero vbi gloſſ. de*
3 *prabend.* & ex Conc. Trident. ſeſſ. 7. cap. 7. † de reformat. *Rota dec. 430. num. 1. par. 1. recent. & coram Greg. dec. 429. num. 1.* ſed etiam ex Cõſtitutione *ſan. me. Pij V. 47. in ordine 82.* quam in his terminis refert *Rota dec. 230. nu. 2. par. 6.*
4 *recent.* ne alias Parochi intenti ad † quærendum ſibi victum curam animarum negligerent, vel ob nimiam egeſtatem indecen-
5 tia committerent †, & Parochianis ludibrio eſſent *Lotter. de re benef. lib. 2. qu. 12. num. 20. & ſeqq.* & ponderauit *Rota in d. dec. 430. par. 1. rec. num. 5.*

Illamque Domini procedendo ad tertiam partem dubij Capitulo præſtandam eſſe dixerunt, quia decimas & Iura parochialia percipiat, quæ omnia ex Iuris diuini & Sa-
6 crorum Canonum diſpoſitione, ad ſubſtentationem curæ animarum exercentis ſunt deſtinata, *c. cum contingat cap. cum tua de decim. c. omnes decima 17. q. 7. Rebuff. de decim. q. 7. n. 4. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 367. num. 17. & ſeqq. Greg. d. dec. 429. vbi Adden. nu. 8. Rota in allegata dec. 720. p. rec. n. 6.*

Eo magis quia Archipresbyter petit al-
7 ternatiuè à Capitulo, vel congruam † renunciationem decimarum, aliorumque fructuum & emolumentorum parochiæ, quorum alterum denegari non poteſt.

Cæterum quoad quantitatem congruæ, quæ reſpicit ſecundam dubij partem, quia pro illa taxanda habenda eſt ratio decima-
8 rum aliorumque † introituum parochialium necnon expenſarum in exercitio curæ faciendarum, quæ reſpectu maioris, vel mi-
9 noris † animarum numeri poſſent minui, vel augeri vt dixit *Rota d. dec. 420. num. 9. p. 1. rec. & deciſ. 230. par. 6. num. 6.* Sitque etiam ha-
10 benda ratio aliarum obuentionum, † quas percipiet Archipresbyter ratione ſuæ dignitatis, quatenus tamen eas non interue-
11 niendo in Choro, † vel obeundis alijs muneribus, quæ curam ipſam animarum non impediant percipiat, & de his omnibus nulla fuerit data ſufficiens probatio ſecundum quàm arbitrari potuerit prætenſa quantitas
9 congruæ, quæ perpenſis relatis † circumſtantijs arbitrio Iudicis eſt metienda *Menoch. de arbitr. Iudic. cap. 196. num. 1.* cenſuerunt Domini opportunum pro capienda reſolutione quoad hanc partem iniungere, vt probationes coadiuuarentur.

Nec congruam prædictam regulandam eſſe Domini dixerunt ex Inſtrumento concordiæ ab anteceſſore Archipresbytero initæ cum Capitulo, in quo fuerat aſſignata
16 in tumulis 22. frumenti, † quia cum fuerit Inſtrumentum celebratum abſque præcedẽti cauſæ cognitione, & ſine ſolemnitatibus
11 & Apoſtolico † beneplacito; quid quod ſi an ſeruari debuiſſet per Archipresbyterum
12 qui contraxit, non potuit † tamen exinde ſucceſſori præiudicium inferre, *Abb. in cap. ex multiplici de decim. Gregor. dec. 152. numer. 1. Rota dec. 270.*

dec.290.num.9.par.4.& dec.68.& nu.11.& ſeqq. eadem par.tom.2.& dec.402.num.1.par.5.& melius dec.30.par.6.recen.

Attenta præſertim modicitate aſſignationis in ſolis tumulis 22. frumenti quæ rubra quatuor circiter adequant ex quibus ſolis
13 videtur † penè impoſſibile poſſe Archipreſbyterum ſe ipſum & duos Coadiutores ſubſtinere pro exercitio ſuæ curæ neceſſarias vt in eodem Inſtrumento concordiæ enunciatur, *Summario num.3.*

Nec obſtat, quod moderno Archipresbytero ſit imputan ſi tenue beneficium acceptauit; Ideoque congrua ſuo anteceſſori aſſi-
14 gnata † debere eſſe contentus, cum alias nõ debuiſſet illud acceptare, *vt in ſimili fuit dictum coram Mantic.dec.22.num.1.& coram Greg. dec.429.num.3.*

Quia id procedere poſſet, quando clare non apparet de inſufficientia congruæ, At quando apertè conſtat congruam eſſe ita tenuem, vt Rector non poſſit ſe ſubſtentare prout in præſenti reſultat ex eodem Inſtrumento concordiæ, vbi decimæ omneſque aliæ parochiales introitus reſtant penes Ca-
15 pitulum, & Archipresbytero tantum † quatuor rubra frumenti aſſignantur cum onere etiam ſuſtentandi ſubſtitutos vtique deciſiones allegatæ applicari non poſſunt alias eſſent contra expreſſum *tex.in cap. extirpandæ & conſtit.*Pianam, nam ſtante certa deficien-
16 tia congruæ non ſolum agitur † de præiudicio Rectoris, ſed etiam ipſius Eccleſiæ, &
17 ordinis Clericalis, Ideo † que iſto caſu Archipresbyter acceptando non dicitur ſibi præiudicaſſe, vt bene reſpondendo huic obiecto diſtinxit *Rota dec.420.par.1.num.4.deciſ. 449.par.2.n.5.& dec.230.par.6.rec. n.6.7.& 8.*

Et ita Archipresbytero tantum informãte per contradictas reſponſum fuit, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Teſtamenti

Lunæ 6.Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Articuli in Curia paſſim admittuntur didicitis teſtificatis, conſtito de illorum aliquali releuantia, præſertim quando comprobantur à Iuris præſumptione.

SVMMARIVM.

1 *Articuli in Curia paſſim admittuntur ſi conſtet de aliquali releuantia.*

2 *Suppoſitio Scripturæ aduerſus Notarium bonæ conditionis, & famæ non præſumitur, præſertim quando ſuppoſitio eſt difficilis, & n.3.& 4.*

5 *Suppoſitio Scripturæ aduerſus Parochum bonæ conditionis & famæ non admittitur.*

6 *Teſtium examen in Curia non publicatur.*

7 *Probatio de directo contraria, quando admittatur, & quando non. & n.8.*

9 *Examen ſecundum ſuper eiſdem, vel nouis quando admittatur, & num.10.*

DECISIO CCCXCIII.

APPROBATA per Rotam teſtandi nuncupatione implicita per relationem ad ſchedulam Notario conſignatam, ex eo ſolũ ſub die 22. Iunij proximi preteriti coram R. P. D. meo Taia reſolutum fuerat non conſtare de validitate teſtamenti Catharinæ de Fabijs, quia dubitabatur de identitate dictæ ſchedulæ ob poſſibilem ſuppoſitionem alterius filij, quam illius traditi per Teſtatricem, dum Notarius non clauſit nec ſigillauit teſtamentum in eius præſentia, ſed extra cubiculum, vbi illa morabatur iuncta illius graui infirmitate, ac quaſi moribunda.

At pro iuſtificatione huiuſmodi idẽtitatis & excluſione præſuppoſiti mali ſtatus Teſtatricis pro parte hæredis plures articuli producti fuerunt petendo ſuper eis examen Teſtium in Curia, ideo ab malam valetudinem Domini mei propoſui dubium, an articuli ſint admittendi, & Domini incli-
1 narunt in partem affirmatiuam, † quia de ſtylo Rotæ paſſim admittuntur in Curia, ſi conſtet de aliquali releuantia materię articulatæ *Caputaq.dec.47.par.1. Veſtr. in praxi lib.5. cap.14.num.6.verſ.Ideo eadem ferme ratione.*

Releuantes ſiquidem niſi fuerunt articuli dum continent folium controuerſum ſcriptum eſſe manu Parochi, & à Teſtatrice ſubſcriptum, dictumque Parochum eſſe virum legalem, boniſque qualitatibus præditum, Teſtatoris confeſſarium, & de quo ipſa ſum mopere confidebat, eamque vlterius tam de tempore confecti Teſtamenti, quam poſtea eadem die, & duobus ſequentibus ſemper in propoſito locutam fuiſſe.

Hinc enim aut ſuppoſitio alterius filij ob-
2 ijcitur aduerſus † Notarium, & pręter quod tale delictũ nõ præſumitur in Notario bonæ
3 conditionis & famæ, dũ non ab ipſo †, ſed à Parocho conſcriptum fuit à Teſtatore ſubſcriptũ moraliter nõ erat illi admodũ facile aliã conſimilem Scripturam conficere ma-
4 numq; Parochi, & Teſtatricis imitari † quinimo huiuſmodi manu formiter ſufficiens haberi poterit idẽtitatis iuſtificatio, *vt dixit Rota coram Duran.dec.180. num.6.*

Aut vero deducitur contra Parochum, vt ſcilicet Notario vnum pro alio tradiderit, & vltra quod ſtante legalitate, & probitate
5 cuius perſonæ in articulo contenta † eo minus aduerſus eum ſimile delictum præſumi poterit, dum probari prætenditur ſubſcriptionem in eo appoſitam confectam fuiſſe propria manu Teſtatricis, ex quo deduci poterit pluralitatem Teſtamentorum non pręſumi, *iuxta Gloſſ.C.de teſtamen. Alexand.conſ.5. num.12.lib.7.Corn.conſ.180.nu.7.lib.*

Non obſtat quod pro excluſione prædictæ identitatis, & ſuper malo ſtatu Teſtatricis ab altera parte plures Teſtes examinati fuerint, eorumque didicita teſtificata, &
6 dicta teſtium per Rotam diſcuſſa, † quia cum in Curia non publicetur proceſſus, ſed detur ſolum ſummarium non dicuntur didicita teſtificata, *Greg.deciſ.497.num.4.ibique Adden.num.8.cum alijs relatis in Fauentina benef.27. Iunij 1644.coram me in rec.deciſ.303.n.13.par.6.*

Probatio autem ex dictis Teſtium deducta non poteſt dici contraria, cum non excludat

cludat folium non fuiſſe ſcriptum à Parocho neque à Teſtatrice ſubſcriptum non excludat articulatas qualitates ipſius Parochi, minuſque aliquo modo obeſſe poſſet examini
7 per actorem petito † Tum quia regulariter
8 probatio probationem non excludit † Tum etiam quia data facultate probandi vni ex collitigantibus, vt in Iudiciis ſeruetur æqualitas, ea denegari non debet alteri; quamuis intendat probare contrarium, ſed perfecto examine videndum erit, quænam probatio potior ſit, & præferenda, *Oldrad. conſ. 311. nu. 3. in finem 7. & 8. Decian. conſ. 162. circa finem verſ. propterea aduerten Rota dec. 229. num. 4. p. 2. rec. & deciſ. 70. num. 7. in fine cum ſeqq. p. 6.*

Sicuti non eſt momenti, quod pro actore iam antea examinati fuerint aliqui Teſtes,
9 quia de Iure † ſi primum examen fuit ſine citatione partis, & ad perpetuam rei memoriam vt in propoſito caſu etiam ſuper iiſdē articulis conceditur, *Rota deciſ. 10. ſub nu. 1. verſ. non obſtan notata de probat. in nou. Card. Caual. dec. 425. num. 2. Merlin. dec. 462. num. 4.* ſi
10 vero primum examen fuit validum, † & tunc etiam non denegatur ſecundum, quoties articuli materias continent nouas vel melius circa ſubſtantiam diſtinctas, & ſpecificatas *Abb. in cap. Fraternitatis num. 8. de teſtib. Coccin. dec. 23. ſub num. 2. cum alijs relatis in d. Fauentina benef. coram me in recen. dec. 303. n. 18. par. 9.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Sutrina augmenti Dotalis.

Luna 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Sententia manifeſtè nulla, & iniuſta nūquam tranſit in Iudicatum maximè quando ab ea fuit appellatum à die habitæ notitiæ, ex quo citatio ad ſententiam non fuit perſonalis.

SVMMARIVM.

1 *Compenſatio habetur loco ſolutionis.*
2 *Poſſeſſione ſeu quaſi exigendi probata debetur manutentio.*
3 *Manutentio datur etiam in gradu reſtitutionis in integrum.*
4 *Appellationem ſufficit interponere infra decem dies à die habita notitia, quia citatio non fuit perſonalis.*
5 *Sententia manifeſtè nulla non tranſit in Iudicatum.*
6 *Sententia lata contra Procuratorem non habentem mandatum procuræ eſt nulla, etiam ſi habeat mandatum præſumptum in alijs Cartis, & num. 7.*
8 *Procurator habens mandatum expreſſum in vna cauſa non ſe extendit ad aliam.*
9 *Contradictæ ſunt inconſiderabiles quando adeſt Procurator cum legitimo mandato procuræ.*
10 *Frater augens dotem ſorori debet in minori ætate ſeruare ſolemnia quod declara. vt n. 11.*
12 *Hæres non poteſt obijcere nullitatem quam defunctus non allegauit, maximè quando de facto approbata fuit.*

DECISIO CCCXCIV.

DOTEM ſc. 4. mil. quam Io. Baptiſta Buſchettus pater in teſtamento conſtituerat Mariæ, Camillus frater auxerat vſque ad ſc. 6000. illaque ſoluere promiſit Curtio eiuſdem Mariæ viro de anno 1645. vt in capitulis matrimonialibus datis in ſummario vtriuſque partis, quæ cum fuerint redacta in publicum Inſtrumentum de anno 1648. idē Camillus dictam dotem perſoluit vſque ad ſcuta 5400. nempe ſcuta 1000. in localibus & ſcuta 4400. in tot cenſibus, pro reliquis vero ſc. 600. promiſit ſoluere fructus ad rationem ſex pro centenario vſq; ad illorum effectiuam ſolutionem.

Defuncto Camillo Flaminia eius filia, & hæres cepit prætendere reſciſſionem d. Inſtrumenti dotalis quoad augumentum ſc. 2000. vti factum ab ipſo Camillo de tempore, quo erat in minori ætate conſtitutus, & ſententiam fauorabilem reportauit à Iudice ab A.C. deputato, quam prætendebat tranſitum feciſſe in iudicatum: At in ſecunda Inſtantia dubitaui an coniugibus ſit danda manutentio, vel potius eiſdem obſtet res iudicata, & affirmatiuè, quoad primum negatiuè vero quoad ſecundam partem reſponſum fuit.

Conſtat enim de quaſi poſſeſſione dd. cōiugū, dum reſpectu partitæ ſc. 1400. ipſi exegerunt fructus cenſus in dotem aſſignatorū à Communitate Roncilionis debitrice, vt probant Teſtes relati in eorum *Summar. n. 5. 6. & 7.* quo vero ad ſummam ſc. 600. fructus dotales exegerunt, tam à Camillo, quam etiā Flaminia hærede, vt habetur nedum ex depoſitionibus teſtium verū etiam ex eo quod Camillus in eius teſtamento mandauit quādam pecuniarum ſummam eiſdem coniugibus mutuatam compenſari in excomputationem fructuum dotalium eiſdem debitum, & in futurum debendorum pro dicta
1 ſumma ſc. 600. † quæ compenſatio loco ſolutionis habetur *per tex. in l. ſi debitor 4. ff. qui pot. in pig. hab. l. vel permutauit 19. ff. de liberal. cauſ. Rot. in Romana pecuniaria 20. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Celſo, §. reſponſio in fine, & §. non obſtat.*

2 Vnde probata d. poſſeſſione † exigendi eiuſdem coniugibus concedenda venit petita manutentio *vulg. §. retinen inſtit. de Interd.*

Non obſtat quod per ſententiam, quæ aſſeritur feciſſe tranſitum in Iudicatum ipſi fuerint condemnati ad reſtituēd ſcuta 1400. Flaminiaq. hæres Camilli abſoluta reſpectu partitæ ſc. 600. quia non propterea eis impe-
3 diri poſſet manutentio dum † commiſſa repetitur cauſa reſtitutionis in integrum *Rota apud Caſ. de Graſſ. dec. 4. [illegible] 1. & 4. de cauſ. poſſeſſ.*

*ſeſſ. & prop. repetit. in par. 1. diuerſ. deciſ. 350. per
totum.*

Certius quia viſum fuit DD. rem iudica-
tam excludi nõ ſolum ex eo, quod pro parte
coniugum fuit appellatum intra decẽdium
à die habitæ notitiæ, prout ſufficit, quando
4 vt hic † citatio ad ſententiam non fuit per-
ſonaliter executa, vt tradit *Scacc. de appellat.
lib. 3. cap. 2. qu. 12. num. 7. & 13. & alijs allegatis
dixit Rota coram Eminen. D. Card. Ottbobono deciſ.
155. num. 10. & dec. 170. num. 14.*

Sed etiam quia ſententia prædicta vti
5 laborans manifeſto vitio nullitatis † nun-
quam tranſire potuit in iudicatum *DD. com-
muniter in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic. Felin.
in cap. ſuper litteris num. 15. de reſcript. Rota deciſ.
31. num. 1. & 3. par. 6. recen.* lata enim fuit cita-
6 tis Iacometto, & poſt eius obitum † Mar-
tellotto vti procuratoribus coniugum, de-
quorum procuræ mandato nullibi conſtat,
quæ quidem nullitas veluti ex tribus de Iure
inſanabilis eſt *cap. in noſtra, vbi DD. de procur.
Rota coram Card. Caual. dec. 396. num. 2. & in Ti-
burtina Caſtri Sancti Angeli 18. Iunij 1646. coram
Reuerendiſſ. Meltio Epiſcopo Papien. §. ſi inſpiciatur
in fine.*

Nec ſufficit præſumptio mandati in per-
ſonam Martellotti deducta ex productione
Iurium, & expenſis per ipſum factis, quia
ex datis pro parte Flaminiæ *Summ. num. 7.*
conſtat illas fuiſſe factas in alijs cauſis diuer-
7 ſis ab iſta, de qua hodie agitur † vnde licet
ex prædictis reſultare poſſet præſumptio
mandati reſpectu illarum cauſarum in qui-
bus ille fecit impenſas, & Iurium produ-
ctiones non per hoc poteſt extendi ad illas
cauſas omnino diuerſas, vt in fortioribus,
8 quod mãdatum expreſſum ad vnum caſum
non ſuffragatur quoad alios non expreſſos,
Rota dec. 312. nu. 3. par. 4. rec.

Nec ſubſiſtit, quod inſimul proceſſum
etiam fuerit per contradictas, quia vſque ad
diem ſententiæ aſſertæ contradictæ non iu-
ſtificantur, immo potius excluduntur dum
fuit citatus Martellottus, vti procurator,
qui mandatum ſufficiens non habebat, Illæ
verò quæ dantur in *Summario Flaminiæ nu. 8.*
apparent ſeruatæ ſub die 12. Aprilis 1660.
vſque ad diem 16. eiuſdem menſis, & ſic
poſtquam pro parte coniugum comparue-
rat in actis legitimus procurator, qui
exhibendo mandatum procuræ appellatio-
nem interpoſuit aduerſus prædictam ſen-
tentiam ſub die 5. Aprilis eiuſdem anni *Sũ-
mario Coniugum num. 10.* exhibito enim legi-
9 timo mandato procuræ, † non poteſt deinde
per contradictas procedi *Rota dec. 179. num. 1.
par. 1. & dec. 486. nu. 2. verſ. tamen illud decretum
par. 2. rec. Adden. ad Greg. dec. 430. num. 7. Adden.
ad Buratt. dec. 943. num. 15.*

10 Poteſt † vlterius prædicta ſententia
de Iniuſtitia redargui; quia licet Camillus
de tempore, quo erat in minori ætate auxiſ-
ſet dotem ſorori, & vbi talis non poſſet
11 obligari † niſi concurrentibus ſolemnitati-
bus, & cauſa, Attamen cum nunquam pe-
tierit reductionem dotis ex capite nullitatis
ſuæ obligationis, ſed immo in eius teſtamẽ-
to mandauerit à ſuis hæredibus perſolui ſc.
600. ab ipſo debita pro reſiduo dictæ dotis
non poſſunt ipſius hæredes præfatam nulli-
tatem opponere à Camillo nunquam obie-
12 ctam, † ſed eius factum omnino ſeruare te-
nentur *l. ſi ab eo C. de liberal. cauſ. Rota d. dec. 358
num. 18. par. 9. tom. 2. recent.*

Cumque demandauerit dictam ſolutio-
13 nem ſc. 600. fieri pro reſiduo, de neceſſitate
videtur approbaſſe etiam omnes alias parti-
tas præcedenter ſolutas *ex traditis per Rota
Genua dec. 132. nu. 2. Buratt. dec. 344. num. 18. per
Rotam in rec. dec. 261. nu. 3. par. 9.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA:

Romana Vineæ.

Luna 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Deliberatio alicuius prędij, alicui facta, tan-
quam vltimo, & plus offerenti. Cum habeat
iuſtum titulum, meritò in eo manutenendus
eſt. Dotis interuſuria à Statuto Vrbis qua-
tuor pro centenario taxãtur. Melioramenta,
vt benè dicantur probata, quid requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio ei debetur, qui alicuius rei fuit effectus Dominus per deliberationem ei factam, tanquam vltimo, & plus offerenti adiudicatam.*
2 *Mandatum Iudicis, quando eſt nullum, omnia eius vigore geſta, tanquam à radice infecta corruunt.*
3 *à Radice infecta, & nulla, quidquid procedit neceſſe eſt, vt corruat.*
4 *Dotis quantitas, de quo tempore ſit attendenda.*
5 *Clauſula,* Saluo Iure, *eſt modificatiua.*
6 *Deliberatio bonorum facta vigore mandati nulli, non ſubſtinetur.*
7 *Deliberatio cenſetur facta, iuxtà terminos mandati*
8 *Vxori, ſeù Viduæ quando etiam debeantur vltrà reſiduum dotis, interuſuria dotis.*
9 *Dotis interuſuria taxantur* à ſtatuto Vrbis l. 1. cap. 137. *ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario.*
10 *Exceſſus in mandato, de quo tempore, ſit attendendus. & num. 11.*
12 *Dotis fructus, quando certi ſunt, & taxati à Statuto loci, tunc alia taxatio non requiritur, niſi per numerationem annorum.*
13 *Vndè non eſt neceſſaria aliqua taxatio Iudicis.*
14 *Deciſio in cauſa Anconitana Predij 19. Apr. 1652 coram Reuerendiſſ. Papien., in quo caſu loquutur.*
15 *Creditum, quãdo remanet illiquidum, non poſſunt taxari fructus.*
16 *Confeſſio ad alium effectum, & facta ab aliquo, dum magno ære alieno erat grauatus, non probat ad diuerſum effectum. & num. 17.*
18 *Præſumptiones plures ſunt ſimul ad inuicem conſiderandæ.*

19 De-

19 *Deliberationis iuſtitia, & validitate exiſtente, non ita facile ſunt admittendæ exceptiones.*

20 *de Melioramentis factis in prædio aliquo, vt dicatur conſtare, quid nam probandum veniat.*

Melioramenta non in genere, ſed in ſpecie ſunt probanda. num.20.

21 *Melioramenta non poſſunt probari, niſi probetur ſtatus antiquus rei.*

22 *de Melioramentis in re alicui deliberata, quando non conſtat in ſpecie, ne annulletur deliberatio facta iuſtè, & validè, quid veniat operandum, ſiue cauendum.*

DECISIO CCCXCV.

PRAEVIIS duabus deciſionibus corã Reuerendiſſimo Papień emanatis decreta fuit Antonio Vrſino manutentio in poſſeſſione Vineæ, de qua agitur, à qua commiſſa mihi cauſa appellationis cum facultate manutenendi quem de Iure ad huius reſcripti formam propoſito ſub die 19. Ianuarij 1661. dubio dilata fuit reſolutio, & demandata diſcuſſio boni Iuris, & hodie ad fauorem Marci Antonij Venturæ de eo conſtare reſponſum fuit, quia ipſe habet fundatam intentionem in deliberatione, & tanquam vlti-
1 mo, † & plus offerenti facta per quam fuit effectus Dominus irreuocabilis Vineæ, *Doctores in leg. Si finita 14. §. Iulianus, ff. de damn.infect. Iaſon in l.clam poſſidere num.20. ff.de acq.poſſeſſ. Rot.deciſ.802.num.2.par.1. deciſ.143. num.1.par.2.diuerſ., & deciſ.29.nu.1.* apud *Modern.Peruſin.de ſubhaſtat.cum concord. per eumdem adductis in eod. tract.inſpect.12.nu.4. & ab Anton. Nigr. in ſuo tractat.Indiciali cap.30.numer.1. cum ſeqq.*

2 Non obſtat obiecta exciſſiuitas † mandati in ſumma ſc.10. cum dimidio in eo fundata, quod Catherinæ vnus locus montis Carnis in dotem aſſignatus, fuit venditus ſcut.100. ad quam rationem illo valutato reſiduum creditum dotale erat ſcut.459. 50., & tamen computato ad rationem centum obtinuit mandatum pro ſcutis 470., & pro totidem
3 Vineam deliberare fecit, cuius exceſſus † ratione corruit mandatum, & ipſa ſubſecuta deliberatio dependens à radice infecta, *l.prima, §.Hæc verba, ff.ne vis fiat, & Bartol.in l.Fulſinens 7. §.Cum hoc n.6. ff.quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eatur Bald.conſ.223.num.1.& 2. lib.2. Mareſcott. var.reſolut. lib.2.cap.6.num.3. & 4. Gratian. diſcept.960.nu.45. idem Poſth.de ſubhaſt.inſpect.50. num.9. Rot.coram ſan.mem.Gregor.XV. deciſ.198. num.1. Duran.dec.81.nu.2., & in recent. dec.229. nu.9.& 14.par.7.* Nam omiſſo an pro quantitate dotis ſit inſpiciendum pretium ex mon-
4 te alienato retractum, vel ipſe locus † in proprietate, cuius verũ valorem fuiſſe centum, dixit *Rot.in Romana Pecuniaria, ſeù locorum Montium 13.Maij 1644. coram bo.me. Card.Cecchino*, euitatur exceſſus, tum quia in prædicto mandato, & in executione facta adiecta legitur clauſula, *Saluo Iure*, quæ vti modificatiua
5 illud † reſtringit ad quantitatem iure debitam, & ſaluat ab exceſſu, *Neuizan. conſil.94. num.15. Scacc.de Iud. lib.1.cap.10.nu.32. in fine,*
6 & in † conſequens etiam deliberatio ſubſtinetur, quæ ad tenorem, & formam ipſius
7 mandati, & cum eadem clauſula † preſeruatiua facta cenſetur, *Gloſſ.in l.ab executione, verbo excedat, C.quorum, appell. non recipitur, Rot. deciſ.102.num.1.par 4. deciſ.8.num.6.par.6.recent., & coram Eminentiſſ. D.Card.Otthobono deciſ.146. num.1.* Tum etiam, quia eidem Catharinæ vltrà reſiduum dotis in prędicta ſumma de-
8 bebantur etiam † interuſuria dotalia *à Statuto Vrbis lib.1.cap.137.* taxata ad rationem ſcu-
9 ta 7. cum dimidio pro † quolibet centenario, & anno, *Rot.deciſ.428.num.3.par.3.recent., & in Romana fructuum 14.Februar.1661. §.Non ſubſiſtit, coram me,* & tunc temporis in ſatis maiori ſumma decurſa, quando enim conſtat, quod obtinens mãdatum de tempore illius relaxationis ex in æquali, vel maiori parte credi-
10 tor, † illud ſubſtinetur, non attento, quod ſumma in qua prætenditur exceſſus potius ad computum vnius, vel alterius crediti ponatur, & intret compenſatio, *Mareſcott. var. reſolut. d.lib.2.& cap.6.nu.11. & 12. Rot.dec.84. num.7.* apud *Poſth.de ſubhaſtat.*

Nec obſtat, quod non præceſſerit liquidatio fructuum dotalium ſine qua citrà vitium
11 nullitatis, † & iniuſtitiæ non potuit relaxari mandatum, minuſque deueniri ad Vineæ deliberationem, *Bald conſil.99.nu.1 lib.1. Natt. conſ.27.num.4. Menoch. conſ.858.num.10. & 11. Rot.coram Card. Canal.deciſ.171.num.6.,* & poſt *Nigr.de ſubhaſt. deciſ.6. num.11.* Nam eo ipſo, quod in Iudicio moto, & citatione executa contrà debitorem dotis fuit repetitum Inſtrumentum dotale ſub die 2. Decembris 1639.
12 rogato, & taxatio in ſumma † ſcut. ſeptem cum dimidio, ſit certa ex ſtatutaria diſpoſitione, alia liquidatio non requirebatur, cum reſultet per annorum decurſorum dinume-
13 rationem, † quæ non expectat aliquam Iudicis declarationem, vt diſtinguit *Iaſon in l.2. num.113. C.de Iur.Emphyt. Rot.deciſ.461.num.4. & deciſ.608.num.5.par.3.recent. Canal.deciſ.323. nu.4. verſ.Nec reſpiciebatur,* & apud *Eminentiſſ. Otthobon.dec.201.nu.4.* Quibus non aduerſantur auctoritates in contrarium allegatæ, & ſi-
14 gnanter † *deciſio Anconitana Pradij 29.Apr.1652. §.finali, & 27. eiuſdem menſis 1654. §.Nullitas, & 18. Febr. 1656. coram Reuerendiſſimo Papien.*, quia ibi mulier ſequuto obitu viri fuerat ad poſſeſſionem bonorum illius aſſociata, vt ſibi ſatisfaceret, & in ea diù permanſit, fructus
15 percipiendo † ex quibus, vel fuerat ſatisfacta, aut creditum fuit diminutum, & illiquidum remanſit, ideòque non potuit pro eo prædium ſubhaſtari non præcedente liquidatione.

Neque viſum fuit ſubſiſtere, quod reſiduum crediti dotalis dictæ Catharinæ ex cõfeſſione Zenobij viri erat reductum ad ſcuta 150. vndè firmus remanet exceſſus cauſans nullitatem mandati executionis, & delibe-
16 rationis ex citatis, quia † huiuſmodi confeſsio ad alium effectum, & in tempore quo
17 erat magno ære alieno grauatus emiſſa † non

vita

viſa fuit attendenda, *Alexand. conſil.45.num.6 lib.1. & conſ.142.nu.1.lib.5. Gratian.diſcept.489. nu.22. Hodiern.ad Surd.deciſ.55.nu.18.*, & multo minus poſt ſequutam deliberationem in prejudicium Emptoris, *Cuman. conſil.155.num.4. verſ.Ad id, Rot.deciſ.106.num.9.par.4.tom.recent.*

18 attentis potiſſimum iudicialibus † inſtantijs in Foro Capitolino per ipſummet factis, & querela contrà Vxorem, & Venturam porrecta, in quibus veritas dotis in maiori ſumma concluditur.

Firmata ex his validitate, & iuſtitia deli-
19 berationis Vineæ non valet Antonius†excipere de melioramentis ibi factis, vt non ſit poſſeſſione priuandus, donec ſibi reficiantur, *l.ſi in area, in fine, de cond.indebiti, Peregrin.de fideicommiſſ.art.50. num.80. Caual. deciſ.86.num.4. Rot.deciſ.48.nu.12.part.7.rec.*, quia id intelligi-
20 tur,† vbi melioramenta ſunt liquida,& ſpecificè iuſtificata, *l.Paulus, §.finali, ff. de pignor. l.ſi cum ſortem, §.Si certum, ff. de cond. indebit. Scappuc.de Saluian.lib.2.quæſt.34.num.5. verſ.Secundo verò caſu*, ſecus quãdo, vt hic non appa-
21 ret iuſtificatus antiquus vineæ ſtatus,†& quid & quantum fuerit melioratum, ſine quibus requiſitis melioramenta firmari non poſſunt *Alciat.conſ.23.num.vltim.lib.3.Seraphin.dec.695. num.8.* Sed ſolum in genere, vt Domini putarunt ex Teſtibus, & alijs Iuribus pro parte Antonij datis, quo fit, vt ei non competat
22 retentio, † ſed condemnandus eſt ad illam dimittendam, præſumitur tamen ad illius fauorem cautio per Venturam de illis reficiẽ, poſtquam in ſpecie liquidatã fuerint, *Menoch.de recuperand. remed.15.num.569. Capic. deciſ.17. num.6. Rot. coram Put. deciſ.471. lib.2. Sæpè deindè approbata, vt coram Card.Caual. deciſ.52.num.3., & deciſ.54.nu.1. in recent.dec.322. num.13.part.4. d.deciſ.48.num. 16.par.7., & coram D.Cardinali Otthobon. deciſ. 227. in fine.*

Fuit itaque concluſum conſtare de bono Iure Venturæ deliberatarij Vineæ data cautione de reficiendis melioramentis Vrſino, facta illorum ſpecifica liquidatione ambobus informantibus.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Narnieñ Excarcerationis.

Lunæ 6.Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Carceratus, quando quis eſt nulliter veluti vigore Inſtrumenti annullati, & debitor eius vigore fuit carceratus, ſanè tunc excarcerandus venit, nec poteſt in Carceribus retineri, etiamſi debitum fuiſſet verum.

SVMMARIVM.

1 *Pactum reſolutiuum contractus, ex quibus verbis inducatur.*
2 *Concordiæ, quis poteſt declarare nolle ſtare, dum pars altera eam non obſeruauit.*
3 *Inſtrumenti vigore quis aliquid obtinens, ſi iam declarauit eo nolle vti, nullum eſt.*
4 *Carceratus, quando veniat excarcerandus.*
5 *Inſtrumento reuocato, quis perperam vtitur eo.*
6 *Inſtrumentum, quando reuocatur, omnis actio ex eo proueniens, extincta remanet.*
7 *Concordia reuocata, corruunt omnes actiones, prouenientes ex ea.*
Verba appoſita in concordia, perindè, ac ſi facta non fuiſſet, *ſtante inobſeruantia, quid operentur. num.7.*
8 *Mandatum de carcerando, quando nulliter fuit obtentum, & ſecuta fuit carceratio, ea non poteſt ſubſtineri.*
9 *Mulieres ſine ſtatutarijs ſolemnitatibus, nulliter contrahunt.*
10 *Iudicis calor, ſupplet ſolemnitates ſtatutarias, in contractu Mulierum. num.11. & 13.*
14 *Carceratus, quando quis fuit nulliter, excarcerandus eſt.*
15 *Non obſtante, quod etiam vera ſit cauſa carcerationis.*
16 *Carcerationis nullitate ſtante, quis in carcere retineri non poteſt, etiamſi debitum ſit verum.*

DECISIO CCCXCVI.

POSTQVAM Hyppolita Scotta obtinuiſſet ab A. C. diuerſa mandata contrà Antonium fratrem pro cõſecutione alimentorum, & ſumptuum litis, deuenit cum eo ad tranſactionem in qua Antonius vltrà dotem in ſcutis 3000. promiſit etiam Sorori perſoluere quandam ſummam pro alimentis iam decurſis pacto adiecto per hæc verba: *Et in euento, che'l detto Signor' Antonio commetteſſe mancamento nel dare, & aſſegnare ſia in arbitrio della Signora Hippolita, ò di aſtringerlo con la ragione all'oſſeruanza, ò di ritornare alle primeue ragioni*, & paulò poſt, *come ſe la preſente concordia non fuſſe fatta*, ex quibus verbis pactum
1 reſolutiuum † induci, præter *Cancer.var.reſol. par.3.cap.7.num.354., & Cenc.de cenſ. quæſt.106. num.12. verſ.Secundus caſus eſt, Staiban.var.reſol. par.1.cap.17.num.9.* dixit *Rot.deciſ.prima num.2. par.2.recent.*, & poſt *Pacific.de Saluian. interdict. deciſ.268.num.6.*

Hinc deficiente Antonio in aliquibus ob-
2 ſeruare Concordiam declarauit † Hyppolita nolle vti Concordia, ſed velle vti primæuis
3 Iuribus, *Summario Antonij nu.4.*, qua † poſtmodum declaratione non obſtante obtinuit vigore Inſtrumenti eiuſdem tranſactionis re-
4 laxari mandatum, & cum † eo Antonium carcerari, quem tamen hodie Domini excarcerandum eſſe cenſuerunt.

Nam Hyppolita non potuit amplius agere vigore Inſtrumenti Concordiæ, quo vti
5 nolle declarauerat, quia † ſtante dicta declaratione, & pacto reſolutiuo in ea appoſito Cõtractus fuit reſolutus tanquam factus non fuiſſet, *Surd.conſ.400.num.12. Rot.coram Verall. deciſ.315.par.3., & coram Pen. deciſ.274. num.2., & in recens. deciſ.378.num.3. par.3.*, omniſque
6 actio ex eo proueniens extincta † remanſit, *Crauett. conſ.435.num.28. Coſt. de retract. cap.8. num.1. & ſeqq. Manent.de contract. Liuell.quæſt.5. num.4.*

num.4. Stantibus maximè verbis, *ac ſi factum*
7 *non fuiſſet*, quæ ipſo Iure contractum † re-
ſoluunt, vt præter mox relatos tenet etiam
Gabriel conſ.76.num.4. verſ.Sicut etiam illa lib.1.
Roland.conſ.62.num.18. & ſeqq. lib.2. Magon. de-
ciſ.Florentin.49.nu.2. & Cald. de empt.& vendit.
8 *cap.28.n.23.*, & exindè cum mandatum † fue-
rit nulliter expeditum, Carceratio illius vi-
gore facta ſubſtineri non poteſt, *Cuman. con-*
ſil.175. per tot. Afflict.deciſ.149.num.2. verſ.Sed
ſi attineret, Rot.deciſ.26.nu.7.par.9.recent., & co-
ram Merlin.deciſ.506.num.7.

Parum obſtante, quod Hyppolita dictum
pactum acceptauerit ſimpliciter nullis Sta-
9 tuti † ſolemnitatibus ſeruatis; Tum quia
acceptatio fuit facta in Iudicio, cuius calo-
10 re † defectus ſolemnitatum ſuppletur, *Rot.*
poſt Gilian.ad Statut.Peruſ.deciſ.54.nu.13., & co-
ram Buratt. deciſ.301.num.9., & in Romana Ven-
ditionis Domus 9.Iunij 1660. coram R.P.D.Prio-
lo. Tum quia dum ſolemnitates fuerunt ſer-
11 uatæ † in contractu, vbi aderat pactum re-
ſolutiuum alias adhibere non opportuit in
12 illius † pacti electione, *Alexand.conſ.189.n.13.*
& 14. lib.7. Soccin.Sen.conſ.254.num.2.verſ.Vbi
pater lib.2. Rot. coram Duran. deciſ.156.num.15.
& ſeqq. penes *Zacch.de oblig.Cameral.deciſ.259.*
num.3., & in Romana Vſusfructus 31.Maij 1658.
& 31.Martij 1659. coram Reuerendiſſimo D. meo
Decano.

Nec potuit retardari decreta excarceratio,
15 ex quo Antonius fuerit etiã arreſtatus † pro
prętenſo credito alimẽtorum, pro quo fue-
rant expedita mandata, quia ſtante nullitate
16 primæ capturæ † non potuit in Carceribus,
etiamſi debitum fuiſſet verum retineri, *Pariſ.*
conſil.101.num.7.lib.3. Franch.deciſ.415.num.3.
Rot.deciſ.151.num.3.par.2.diuerſ.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Narnien. Diuiſionis Parochialium.

Lunæ 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Tractatur de diuiſione duarum Eccleſiarum
Parochialium, quando ſcilicet concludenter
fuit probatum per vnam, quod ipſa eſt Ma-
trix, & altera eſt filialis Eccleſia, & ſic iſta
dependet ab illa.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochialis Matrix in omnibus præcede-*
re debet filiali.
2 *Confeſſiones partium non leuem, probationis gra-*
dum conſtituunt, & nu.3.
4 *Confeſſiones partium, maximè tunc probant, quan-*
do ſunt geminatæ.
5 *Confeſſio partis, tunc multò magis probat, quando*
eſt adminiculata.
6 *Ordinarij, præſumuntur optimè informati, de ſta-*
tu Eccleſiarum Diœceſis.
7 *Aſſertionibus Ordinariorum circa ſtatum ſuarum*
Eccleſiarum deferendum eſt.
8 *Eccleſia Parochialis, quod ſit Matrix ex quo iu-*
ſtificetur.
9 *ex Sacramentorum commixta adminiſtratione in-*
ter duas Eccleſias, quid ſit arguendum.
10 *Mulier non poteſt vno eodemque tempore duobus*
viris, ſe deſponſare.
11 *Parochi bini in eadem Eccleſia Parochiali, prin-*
cipaliter præeſſe non poſſunt.
12 *Producens aliquam ſcripturam cenſetur eam in to-*
tum approbare.
13 *Eccleſia Parochialis, quando reputetur Ma-*
trix.
14 *Cura habitualis animarum, eſt penes Eccleſiam*
Matricem.
15 *Coæqualitas, inter duos, quando excludatur, &*
num.16.
17 *Parochiani cogi poſſunt in propria Parochia, ſu-*
mere Sacramenta, & n.18. 19.
20 *Parochi anteceſſores non poſſunt præiudicare ſuc-*
ceſſoribus, & maximè ſine Beneplacito Apoſto-
lico.
21 *Decretum Iudicis non attenditur, dum non con-*
ſtat de eius iuſtitia, & validitate.

DECISIO CCCXCVII.

IN deciſione edita coram me 4. Aprilis
anni præteriti ex eo fundamento DD. cẽ-
ſuerunt familias Vallis Vggię necnon loco-
rum eidem adhærentium æqualiter fore di-
uidendas inter Parochum Sancti Georgij, &
alterum S. Mariæ quod Ius coęquale vterq;
obtineret. Hodie vero repropoſito dubio
ex facto clariùs recenſito receſſerunt à de-
ciſis.

Siquidem penes Parochum Diui Georgij
antiquitus cura animarum integrè reſidebat,
Eccleſia vero S. Mariæ longè poſt erecta cõ-
uincitur in eiuſque Parochi adiutorium, qui
ob Populi multitudinem omnibus Sacra-
menta adminiſtrare non poterat adeoque
maior familiarum numerus in diuiſione po-
tuit ab Ordinario attribui Eccleſiæ, quæ vti
1 matrix filiali debet Eccleſiæ † in aliquo prę-
cellere *ad text.in cap. ad audientiam 3. de Eccleſ.*
ædificand.gloſ.in cap.tranſmiſſa in verbo decimas de
præſcript.

Eccleſiam verò Sanctæ Mariæ in adiuto-
rium Parochi Diui Georgij extitiſſe conſtru-
2 ctam † comprobant Inſtrumenta conſcripta
de anno 1413. cum ſeqq. tum confeſſiones
editæ à Capellanis eiuſdemmet Eccleſię San-
ctæ Mariæ in annis 1475. & 1573. quæ pro-
3 bationis † gradum non leuẽ conſtituunt, vt
vt ponderauit *Rot.dec.293.num.2. par.1. diuerſ.*
quinimò dum alijs fulciuntur adminiculis
contra Parochos ſucceſſores plenè conclu-
dunt, *vt tradit.gloſſ.in cap.dudum il 2. in verb.de*
veritate verſ.qui tale de elect. Bartol. in Auth. hoc
Ius porrectum num.16. ibique Bald. num.23. C.de
Sacroſ. Eccleſ.Ruin.conſ.142. num.4.vol.1. Natt.
conſ.543.num.20.Rot.coram Seraphin.dec.292.nu-
mer.3.& 436.num.7.coram Mantic.dec.39.num.1.
& dec.13.nu.16.par.6.recent. corã Buratt.dec.239.
num.3.

num.3, Adden. ad eundem deciſ.453. numer.11.
4 Cum maximè † geminatæ conſiſtant, vt ad-
uertit *Corn.conſ.23.num.4.vol.1. Adden.ad Greg.*
dec.375.num.11.verſ. quarto præiudicat cum alijs
relatis per Adden.ad Buratt.453.num.13.

Hæ autem coniecturæ viſę fuerunt poſſe
deſumi ex viſitationibus per Epiſcopos ha-
5 bitis † de anno 1553. enunciantibus Eccleſiã
S. Mariæ Eccleſiæ Parochiali S. Georgij an-
nexam tum ex alia viſitatione anni 1596.de-
clarante Rectorem totius Populi Parochum
S.Georgij attributo nomine Coadiutoris al-
teri S.Mariæ, quas enũciatiuas ad cõproban-
6 dam † matricis qualitatem, alias ponderauit
Rot.dec.376.num.1. ad finem par.1. recent. Ordi-
narij enim de ſuarum Eccleſiarum ſtatu prę-
ſumuntur optimè informati *Felin. in cap. ad*
aures num.15.de reſcript. Rot.dec.376.nu.2. par.3.
& 611.num.2.par.4.& dec.114.num.6.par.8. rec.
ac eorum proinde aſſertionibus ſolet pluri-
7 mum deferri, vt notat *Ioann. Andr.in cap. poſt*
ceſſionem num.11.ibique Butr.num.6.de probat. Rot.
coram Gregor.dec.482.num.6.& 483.num.3. & in
recent.dec.573.par.2.& dec.71. vtrobique num.4.
par.8.cum alijs adductis in Aquilana Capellaniæ 13
Nouembris 1643. §.1.ex viſitationibus coram Re-
uerendiſſ.Compoſtellano.

Huiuſmodi prętere a ſpecies probationum
robur aſſumit ex promiſcua Sacramento-
8 rum adminiſtratione † ab vtroque Parocho
exercita, cuius virtutę altera Eccleſia matrix
altera vero debet filialis reputari nec alio-
9 rum † præſumi poteſt, nam ſicuti duobus
viris non valet mulier eodem tempore de-
ſpõſari, ita repugnat binos Parochos vni Ec-
10 cleſiæ ſeu populo æquè principaliter pręeſ-
ſe, vt probat *text.in cap. in Apibus 7. qu.1. & in*
cap.ſicut in vno 21.qu.2. Oldrad.conſ.67. numer.1.
& 2. Rebuff.de non promot.intr.ann.nu.63.& 64.
Gratian.diſcept.forenſ. cap.865. numer.24. & 25.
Rot.dec.52.num.18.& 19.par.2.diuerſ.& dec.489
num.2.par.3.recent.

Tum ex alijs enunciatiuis editis in decre-
tis de anno 1485. ac conſequenti ordinatis à
Vicarijs, quæ a Parocho S. Mariæ per pro-
11 ductionem† ab ipſo factam in omnibus ap-
probata cenſentur, *vt notat Abb.in cap.cum Ve-*
nerabilis num.31.de except. Roll cap.2.numer.116.
vol.1. Natt.conſ.365.num.3.Surd.conſ.151.nu.16.
Rot.coram Gregor.dec.238.num.5.& dec.158. nu-
mer.6.rec.& in Romana pecuniaria 7. Iunij 1658.
§.adminicula autem in fine coram R.P.D.meo Celſo
& in Romana locationis 10. Iunij anni præteriti §.
cuius Epiſtola coram me.

Hinc igitur vrget, quod pro vtraq. Eccleſia
in ijſdem decretis cura enuncietur, quod-
que vtrique Parocho exercitium curæ deſe-
12 ratur pro indiuiſo,† Cum enim Inſtrumen-
ta anni 1413. & 1414. ibidem referantur ex
quibus elucet Eccleſiæ S.Marię conſtructio-
nem præceſſiſſe in Subleuamen Parochialis
S. Georgij, quæ proinde matrix reputatur,
Rot.dec.272.num.3.par.1. recent. Ad contrario-
13 tatem in eadem oratione † euitandam no-
men Parochialis attributum Eccleſiæ Diuæ
Mariæ reſtringi debet ad exercitiũ curæ, nec

non ſimplicem adminiſtrationem Sacramẽ-
14 torum, nec valet ad curam habitualem † re-
ferri, quæ penes matricem Eccleſiam pote-
rat dumtaxat, reſidere non autem ad Paro-
16 chum vtrumque æque † principaliter ſpe-
ctare, vt tradit *Archidiac.in cap.ſicut in vna 21.*
qu.2.num.1. & 2. Hoſtien. in cap. cum non ignoras
nu.5.& 6. de præbend. Gratian.diſcept.forenſ.865.
à num.20.vſque ad 26.Rot.dec.309.num.1. par.2.
diuerſ. potiſſimè quia facultas in illis Populo
tribuitur Sacramenta ab altero ex prædictis
deſumendum ad proprię voluntatis libitum
16 Inde enim excluditur † coęqualitas, quæ
poſſet dumtaxat ponderare quoties vtrique
Parocho populus omninò diſtinctus foret
17 aſſignatus, quo caſu † Parochiani in propria
Parochia coacti fuiſſent Sacramenta recipe-
re *iuxta doctr.gloſſ.in Clementina Dudum in verb.*
impendat de ſepultur. Sarnen. in regul. de Idiomate
qu.11. verſ.& ideo pro vero intellectu in verbo ex
quibus etiam Gonzal.ad regul.8.gloſs.6.numer.36.
Rot.coram Mantic.deciſ.48.nu.8. Gregor.dec.387.
num.7.ibique Adden.litt.D.& dec.253.num.3.p.1.
recent.

Eadem quoque ratione altera refellitur
18 obiectio elicita † ex decreto anni 1635. Pa-
rocho S. Georgij vetante ne Rectori S. Ma-
riæ in exercitio curæ impedimentum præſta-
ret, Præterquam enim Vicarius vtrique Pa-
19 rocho iura in Ordinario Iudicio † reſerua-
uit. Hæc inhibitio vti exercitium curæ dũ-
taxat reſpiciens coarguitur habitualem, ac
principalem curam ad Eccleſiam S. Georgij
ſpectaſſe.

Nec obeſſe poterunt conuentiones inter
anteceſſores Parochos initæ anno 1621. Tũ
quia promiſcuum exercitium curæ ſolum
includunt, Tum ex quo eædem non pro-
20 bant effectum ſortitæ, † ac vti beneplacito
Apoſtolico deſtitutæ ſucceſſoribus in Paro-
chia nocere non valent *ad text. in cap. veniens*
8. de tranſ. Abb.conſ.56.num.2.lib.1. Gratian. di-
ſcept.674.num.3.cum ſeqq. Rota coram Gregor.dec.
152.num.1. ibique Adden.num.3.& coram Buratt.
deciſ.152. num.1.& 5.

Denique non vrget diuiſio ab Epiſcopo
Torniello demãdata cum agnoſcens ipſe
præiudicium Eccleſiæ S.Georgij illatũ, eam
declarauerit decreuiſſe ad euitandos litium
anfractus, quinimo nec huic decreto inhę-
21 rendum foret; ex quo ad † iuſtitiam, vel in-
iuſtitiam diuiſionis agnoſcẽdum inſpici de-
bet, an Eccleſiæ inter ſe coæquales exiſtant,
nec talis proindè inſpectio extra dubium re-
putatur. *vt firmatum fuit in deciſ. præterita.*

R. P. D. BOVRLEMONT.

Namien. Dotis.

Lunæ 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis debentur collitigan-
ti, probata paupertate, & præſumptione bo-
ni iuris, & ſanè probatio paupertatis, cum
ſit

ſit naturalis, non eſt probanda, & quando dicatur probata præſumptio boni iuris.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, & ſumptus litis collitiganti quando debeantur.*

2 *Pauper, quis ex Iuris præſumptione præſumitur, cum nudus quis naſcatur.*

3 *Paupertas tanquam res connaturalis, & intrinſeca, excludit præſumptionem diuitiarum.*

4 *Mulier præter dotem aliud habere non præſumitur.*

5 *Iuris boni præſumptio, ex quo ſufficienter dicatur iuſtificata.*

6 *Mulier excluſa à Statuto, ſi agat contra fratrem hæredem patris, pro conſecutione ſuæ dotis, præſumitur fouere bonum ius.*

7 *Pro Iure bono præſumitur, dum collitigans obtinuit decretum à Iudice.*

8 *Sententia ad fauorem alicuius prolata, facit præſumptionem boni iuris, licet non ſit iam executioni demandata, & num. 9.*

10 *Alimenta, & ſumptus litis quando collitiganti omninò debeantur.*

11 *Alimenta, & ſumptus litis debentur, ſtante paupertate, de præſumptione boni iuris. Quod procedit, ſiue agatur iudicio vniuerſali, ſiue particulari, reprobato Surd. &c.*

12 *Collitigans pauper, non debet propter paupertatem cogi, vt deſerat eius bonum ius, & litem relinquat.*

13 *Pauper, quando quis eſt, non tenetur collitiganti, & ſumptus litis ſubminiſtrare.*

14 *Paupertas, quando plenè, & concludenter ſit probanda.*

15 *Paupertas, tunc non probatur per præſumptiones, quando in ea conſiſtit fundamentum exceptionis agentis, ſeu excipientis.*

16 *Pauper non poteſt dici, qui opulentam hæreditatem habuit & id conſtat ex ipſo inuentario bonorum facto ab hærede.*

17 *Bona hæreditaria deſcripta in inuentario, quod extent, præſumuntur dum non docetur de contrario.*

18 *Bona deſcripta in inuentario facta ab hærede præſumuntur adeſſe, donec non probatur eorum deficientia vel error.*

19 *Alimenta, & ſumptus litis debentur collitiganti habito reſpectu ad rem, quæ litigatur.*

20 *Inter ſorores ſeruanda eſt æqualitas.*

DECISIO CCCXCVIII.

RESOLVTVM fuit intrare arbitrium ad effectum ſubminiſtrandi alimenta, & ſũptus litis Hippolytæ Scottæ agenti contra Antonium fratrem pro conſecutione ſuæ Dotis.

1 Nam ab ea docetur de paupertate, † & boni Iuris præſumptione quæ ſunt duo neceſſaria requiſita ad hunc effectum *per text. in l. final. §. quod ſi ei C. de ordin. cognit. Surd. de alimen. tit. quæſt. 120. num. 9. Rot. coram Seraph. deciſ. 1098. num. 2. & coram Buratt. dec. 15. & 261. & 765. vbique num. 1. & deciſ. 906. num. 9. Merlin. de-*

ciſ. 557. num. 1. & in Anconitana Alimentorum 4. Iunij 1640. coram bo. me. Arguelles.

Paupertas reſultat nõ ſolum ex Iuris præſumptione, cum quilibet pauper, & nudus

2 naſcatur † vt ait eleganter *text. in cap. ſicut diſtinct. verſ. quando in hanc ingreſſus es lucem*, ſicque paupertas tanquam connaturalis, & in-

3 trinſeca † excludit præſumptionem diuitiarum extrinſecam, & aduentitiam, *vt reiect. opinione Caſtrenſ. in l. inſtituta §. inofficioſo ff. de inoffic. teſtam: tenuit. Rot. deciſ. 499 nu. 3. par. 1. diuer. & coram Buratt. dec. 756. num. 7. & in Fanen. Dotis 20. Nouembris 1641. coram Reuerendiſs. D. me Cerro Decano, & in allegata Anconitana Alimentorum*, ſed etiam quia agit mulier ad dotem

4 vltra † quam nihil habere præſumitur *Vincent. de Franch. dec. 499. num. 28. Theſaur. deciſ. 43. num. 5. Rot. coram Buratt. d. deciſ. 906. num. 3. & i recent. dec. 231. num. 2. par. 6. & præter adducta i allegata Fanen. Dotis §. primo verſ. ſed etiam firmatum fuit in Romana fideicommiſſi de Mariani prima Martij 1649. coram Reuerendiſſ. Tarraconen in fine.*

5 Præſumptio † boni Iuris ſufficienter reſultare viſa eſt nedum quia Hippolyta excluſa à ſtatuto agit pro dote contra fratrem qui paternam hæreditatem adiuit, & ideo ſtat

6 pro ea omnis præſumptio † vt in ſimili ponderauit adducta *Anconitana Alimentorum §. præſumptio etiam in fine*. Verum clariùs elicitur

7 ex mandatis relaxatis ab A. C. † pro eiſdem alimentis, & ſumptibus litis, ex quibus in *Narnien. Bonorum 28. Martij 1659. coram Reuerendiſſ. Papien. in princ.* ex his enim oritur ſuperlatiuè bonum Ius cum ad hunc effectum

8 ſufficiant etiam ſententiæ per appellationes ſuſpenſę, quarum executio, licet interim differatur, vt ait *Abb. in cap. quoniam contra nu. 14. & ſeqq. de probat. ibique Felin. nu. 21. & latius Bero num. 228. & ſeqq.*

9 pariunt † tamen quandam iuſtitiæ, & reſtitutionis veriſimilem præſũptionem, vt ob id ſint ſemper pauperi colli-

10 tiganti † ſubminiſtranda alimenta, & ſumptus litis *ad text. in l. ſi inſtituta §. de inofficioſo ff. de inoff. teſtam. Dec. in d. cap. quoniam contra n. 134. verſ. quarto facit Canal. dec. 554. num. 2. Gregor. dec. 189. num. 7. Buratt. d. dec. 906. numer. 7. & in d. Anconitana Alimentorum §. præſumptio*, ſiue aga-

11 tur ad inueriſimilem † bonorum, ſiue ad alicuius rei particularis cõſuetudinem vt reprobata diſtinctioné, *Surd. & ſequacium firmauit Rot. dec. 748. num. 5. par. 1. recent. & obſeruat Adden. ad Buratt. dec. 707. num. 6. & in dict. Fanen. Dotis §. non obſtant. in fine* ne pauper collitigans

12 ob impotentiam cogatur ſuum † bonum Ius, & litem deſerere, *vt ait Rebuff. ad conſuetud: Reg. art. 1. alias ſi gloſ. 2. num. 5. latè Adden. ad Buratt. d. dec. 707. litt. A. & d. dec. Fanen. Dotis allegato §. non obſtat.*

Nec obſtat, quod Antonius dicat ſe æque Pauperem indeque prætendat ſe non teneri

13 ad hanc alimentorum † præſtationem ex firmatis per *Rot. deciſ. 470. numer. vltimo part. 2. recent.*

Quia non conſtat de hac Antonij pauper-

14 tate quæ ad effectum excludendi † paupe-

 rem

ſtem ſororem ab alimentis eſſet plenè, & cō-
cludenter probanda, non autem per præ-
15 ſumptionē † cum ſit ſuæ exceptionis funda-
mentum, & fuit dictum *in vna Vlixbonen. ma-
trimonij 2. Iulij 1624. coram Pirouano relat. per Ad-
den. ad Buratt. d. dec. 707. num. 10.* Quin potius
contrarium reſultat ex opulento Inuentario
16 hæreditatis paternæ † aditæ per Antonium,
ex quo donec ab eo per redditionem ratio-
nis non doceatur, de contrario ſemper reſul-
17 tat † præſumptio, quod bona in eo deſcri-
pta adhuc extent in hæreditate *Gregor. dec. 575.
num. 3. & in recent. Rot. dec. 62. nu. 5. par. 9. tom. 1.*
Cum alias eorum deficientia vel error in
18 deſcriptione † non præſumatur, *vt pluribus
relatis fuit reſponſum in deciſ. 127. numer. 8. par. 7.
recent.*

Quo vero ad quantitatem alimentorū, cū
19 hæc ſoleat † iuxta dotem regulari *Aym. conſ.
189. num. 9. Buratt. d. dec. 906. num. 8.* Eaque ab
Hippolyta petatur in ſcut. 5000. quam ſimi-
lem ſummam etiam habuerunt eius ſoro-
20 res, † & exinde videatur inter eas æqualitas
ſeruanda *Rot. dec. 155. num. 6. & 7. par. 2. diuerſ.
& dec. 543. num. 15. par. 1. recent.* Ideò Domini
comprehenſis etiam ſumptibus litis illa ta-
xarunt in menſtruis ſcut. 12.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. EMERIX:

Romana Commendæ.

Luna 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Fundator Commendæ Religionis Hieroſoly-
mitanæ, ad eam vocauit filios, & deſcen-
dentes, & in caſu deficientiæ vocauit alios, ſi
accidat, quod vacet, & adſit deſcendens in-
capax, quia non habet ætatem legitimè ad
eam obtinendam, quid ſit dicendum.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio, ſecundum formam à diſponente ordina-
tam eſt ſeruanda.*

2 *Commenda Religionis Hieroſolymitanæ, vt quis
ſit capax quid requiratur.*

3 *Magnus Magiſter aliud eſt quod conferat Commē-
das ſua Religionis tamquam ſpectantes ad Reli-
gionem.*
*Et aliud ſi conferat ex diſpoſitione alicuius, qui
eas fundauit.*

4 *Commenda fundator Laicus, dum vocauit filios,
& deſcendentes ſine aliqua diſtinctione, nō atten-
ditur defectus ætatis.*

5 *Beneficia Eccleſiaſtica vt quis valeat obtinere, de-
bet eſſe annorum 14. ſecundum Concilium Tri-
dentinum.*

6 *Concilium Tridentinum licet requirat ætatem an-
norum 14. in obtinente beneficium Eccleſia-
ſticum.*

7 *Tamen id non procedit, quando aliter conſtat de
voluntate Fundantis beneficium, ſeu Iuſpatro-
natus, cuius voluntati Concilium non derogauit
n. 6. declara, vt n. 7.*

8 *Fundator Beneficij an cenſeatur voluiſſe ſe confor-
mare cum diſpoſitione Iuris.*

9 *pro Forma, quando aliquid non requiritur, tunc
eius omiſſio non operatur.*

10 *Veriſimile, quod eſt, attendi debet, & ſic regulan-
da eſt diſpoſitio.*

11 *Abſurda ſunt euitanda.*

12 *Gratia obtenta à Papa, eſt nulla, ſi ſuit tacitum
id quod erat neceſſarium.*

13 *Gratia obtenta à Papa ſi ſit ſubreptitia nullius eſt
roboris.*

DECISIO CCCXCIX.

DOMINI reſponderunt confirmandam
eſſe ſententiam Rotalem, moti ex al-
tera deducta in deciſione prioris inſtantiæ
coram R. P. D. meo Albergato eo præcipuè
fundamento, quia vocatio Antonij Petri, cui
innititur iuſtitia ſententiæ, quæ ſola reuoca-
tur in controuerſiam, manifeſtè colligitur
ex Inſtrumēto fundationis, *dato in illius Sum-
mar. num. 1.* cuius inter alia hæc ſunt formalia
verba quod Commenda, & Dotis ſeu loco-
rum montium fructus, penſiones, & com-
modum ſint & eſſe debeant ipſius Petri Pau-
li fundatoris eiuſque filiorum per lineam re-
ctam maſculinam deſcendentium vſque in
infinitum de primogenito in primogenitum
illiuſque primogeniti filiorum & deſcendē-
tium maſculorum ordine ſucceſſiuo in infi-
nitum. Ipſo vero Petro Paulo, vel eius filijs,
vt ſupra vocatis abſque filijs decedēt dicta
Commenda illiuſque fructus & commodū
ſint & eſſe debeant DD. Andreæ & Io: An-
tonij, ac Thomæ eius fratrum illorumque
filiorum & deſcendentium maſculorū ſem-
per, & in infinitum deficientibus autem om-
nibus ſupranominatis, & linea maſculina
omnium prædictorum vt ſupra expreſſum
eſt penitus extincta tunc & eo caſu Com-
menda huiuſmodi eiuſque Patronatus liberè
remaneat ſub ditione, & poteſtate Sereniſ-
ſimi Magni Magiſtri, ex qua quidem diſpo-
ſitionis ſerie euidenter apparet fundatorem
non aliter voluiſſe admitti fratres, aut alios
à Magno Magiſtro, vel Religione nominā-
dos, niſi extincta penitus linea filiorum eiuſ-
dem deſcendentium, quos omnes in quacū-
1 que ætate conſtitutos fructibus, † ac quibuſ-
uis alijs prætulit, dum; illos ordine ſucceſſiuo
in infinitū ſine vlla ętatis reſtrictione vocauit
*Ciriac. contr. 206. nu. 15. & 18. Soccin. ſen. conſ. 51.
num. 40. & ſeqq. lib. 4. Pariſ. conſ. 40. num. 13. & 14.
lib. 2. Ruin. conſ. 22. num. 11. lib. 2. & alijs cumula-
tis Rot. dec. 397. num. 24. & ſeqq. par. 5. recent. &
dec. huius cauſa die 21. Februarij 1661. §. nec vr-
get coram Rev. P. D. meo Albergato.*

Non obſtat igitur quod Antonius Petrus
2 de tempore vacationis † Commendæ non
haberet ætatem annorum 12. requiſitam a
ſtabilimentis Religionis, & quod propterea
eſſet incapax Commendæ, quia obiectum
procederet, ſi ageretur de Commenda, cuius

libera

3 libera diſpoſitio † ſpectaret ad Religionem,
ſeu Magnum Magiſtrum in quibus termi-
nis loquuntur ſtabilimenta Religionis, ſed
non applicatur caſui propoſito, quia verſa-
mur in commēda Iuriſpatronatus laicorum
4 ad quam vt patet ex pręmiſſis fundator † vo-
luit filios ſuos deſcendentes ſemper admtti
ſine vlla ætatis limitatione, ſeu reſtrictione,
*prout in ſimili firmauit Lotther. de re benef. qu. 32.
num. 34. & 35. lib. 1.* Quod licet ex diſpoſitio-
5 ne Concilij Tridentini † requiratur ętas an-
norum 14. ad obtinenda beneficia Eccleſia-
ſtica, id tamen non procedere, quando ali-
ter conſtat de voluntate fundatoris, cui in
6 hoc Concilium noluit derogare & † ante il-
lum tenuit *Rot. dec. 482. num. 3. in fine par. 1. di-
uerſ.* vbi refert ita cenſuiſſe Sacram Congre-
gationem Conc. *& deciſ. 194. numer. 1. & per
tot. par. 2. recent. & coram Duran. dec. 228. num. 7.
& 8. & alij adducti in d. deciſ. huius cauſa die 21.
Febr. 1661. §. qua ſtante coram R. P. D. meo Al-
bergato.*

Nec valet replicatio id quidem verum eſſe
7 quando fundator expreſsè iń ipſa † fundatio-
ne diſpoſuit admitti debere etiam non ha-
bētes ætatem à Iure ſeu ſtabilimentis requi-
ſitam, ſecus vero, quando hoc expreſſè non
8 dixit, quaſi † tunc voluerit sè confirmare cū
diſpoſitione Iuris, ſeu ſtabilimentorum ex
*alleg. per Rotam dec. 450. nu. 6. p. 1. rec. & Duran. d.
dec. 228. n. 8.*

Quia reſponſum fuit huiuſmodi expreſ-
9 ſionem non requiri pro forma, † ſed tantum
ad tollendam contrariam præſumptionem
quod fundator voluerit ſe conformare diſ-
poſitioni iuris, ſeu ſtabilimentorum, *vt ani-
maduertit Rota coram Duran. d. dec. 228. numer. 8.*
vbi admittit ad hoc ſufficere virtualem diſ-
poſitionem fundatoris: talis autem contraria
præſumptio viſa fuit Dominis euidēter ſub-
10 lata ex ſupradicta † diſpoſitionis ſerie, ex
qua conſtat fundatorem non aliter voluiſſe
admitti fratres, niſi penitus extincta linea
maſculina filiorum, & deſcendentium, quod
ſanè verificari non poſſet ſi fratres admitte-
rentur ad excluſionem filiorum non haben-
11 tium † ætatem à ſtabilimentis requiſitam,
vt ad ſenſum patet, & conſequenter intrant
auctoritates ſupra adductæ.

His poſitis non ſuffragatur Andreæ gratia
12 obtenta à Pontifice, tum quia ipſe † non
expreſſit Pontifici quod ſupereſſet Antonius
Petrus filius fundatoris, tum etiam quia
narrauit ſe vocatum ad Commendam, & ta-
men ipſius vocatio non erāt pura, ſed condi-
tionalis in defectum ſcilicet filiorum Petri
Pauli, & ideo huiuſmodi gratia † vti ſub-
reptitia nullius eſt momenti *cap. ſuper litteris
vbi gloſſ. & ſcribentes de reſcript. Rota dec. 496. p. 5
tom. 2. recent. nu. 1. & coram Greg. dec. 450. num. 1.*
& alias paſſim, ac proinde nec ipſe Antonius
Petrus in diſpoſitione, quam poſtea obti-
nuit. debuit de illa facere mentionem *Rota
dec. 194. num. 1. pa. 8. rec.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. N I N O T

Rauennaten̄ Releuationis Idemnitatis

Veneris 6. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Minor, quando non ſit obligatus. releuare fideiuſſorem ſui contractus. Iudex, vt validè interponat ſuum decretum in alienatione bonorum Minorum, cauſa expreſſa, non debet eſſe in genere, ſed in ſpecie. Magiſtralis eſt deciſio, tanquam à Iuriſconſulto non tam legum peritia admirabili, verum etiam claritate inſigni conſpicuo, &c.

SVMMARIVM.

1 *Minor non eſt obligatus releuare expenſa fideiuſſorem ſui contractus nulli, & inualidi.*

2 *Minoris contractus eſt nullus, ex inſufficientia cauſa in eo adducta.*

3 *Bona minoris inualidè alienantur ſi in genere narretur Iudici, quod ea alienantur pro debito hereditatis in genere.*

4 *Bona minoris, ſi quando alienantur pro ſolutione alicuius debiti, debet in ſpecie narrari qualitas debiti.*

Et hoc ad effectum, vt Iudex poſſit cognoſcere, an expediat talis alienatio, & n. 4.

5 *Iudex in contractu Minoris debet non in genere, ſed in ſpecie informari, vt bene ſit informatus, de contractu.*

6 *in Alienatione bonorum minoris cauſa nimis vaga eſt irrelenans.*

7 *Decretum Iudicis in alienatione bonorum minoris vt inualidum ſit eſt neceſſaria ipſius Iudicis notitia, & perquiſitio, quare fiat talis alienatio.*

8 *in Contractibus minorum debet interuenire proximior conſanguineus, ſecundum varia ſtatuta Locorum.*

9 *Pater, ſi dederit licentiam minori, vt in caſu neceſſitatis, quadam bona alienet, an requirantur ſolemnitates neceſſaria in alienatione bonorum minoris requiſita.*

10 *Solemnitates in alienationibus ſunt neceſſaria, vt euitetur leſio.*

11 Leg. prædium, §. 2. C. quand. decret. *opus ſit intellectus.*

12 *Minoris bona, quando venduntur pecunia debet eſſe præſens.*

13 *Teſtator quando permittit alienationem bonorum, pro extinguendo ære alieno, eſt facienda realis ſolutio pretii de tempore contractus.*

14 *Vt Creditoribus poſſit ſatisfieri.*

15 *Clerici, ſeu Regulares non ſubiacent meris ſtatutis ſecularium.*

16 *in Alienatione bonorum minoris, etiam de iure, neceſſaria ſunt ſolemnitates.*

17 *Forma à ſtatuto inducta debet pro validitate contractus obſeruari.*

19 *in Venditione bonorum ex cauſa neceſſaria facta emptor debet inuigilare, vt pecunia conuertatur in cauſam expreſſam, & n. 19.*

20 *Minor, maior factus, ſi ratificat contractum in minori ætate celebratum, quid id operetur.*

Et quid ſi ex lapſu longi temporis, poſtquam

quam maior factus tacitè illum ratificauerit, num. 20.

21 *Iudex non poteſt actum in quo habet intereſſe authorizare.*

22 *Confirmans actum nullum, ſi neſciuerit eiuſdem nullitatem non inducitur confirmatio valida.*

23 *Memoriale probat contra dantem illud.*

24 *Petitio ſi tendat ad vnum actum, non tendere valet ad alium actum diuerſum.*

25 *Taciturnitas longa minoris, poſtquam eſt factus maior obeſt quidem ei, ne agendo poſſit impugnare contractum, non autem adimit ius excipiendi, ſi de contractu nullo conueniatur.*

26 *Venditio, ſi ſit infecta aliqua nullitate, non habet ſubſiſtentiam aliquam.*

27 *Iudex non poteſt declarare validum aliquem contractum, ſi laboret aliqua nullitate.*

28 *Cauſa expreſſa in contractu Minoris, non debet eſſe vaga, & generalis, ſed debet adduci in ſpecie.*

29 *Contra Ceſſionarium obſtant omnes exceptiones, quæ poſſunt opponi contra cedentem.*

DECISIO CCCC.

FVNDAMENTA deciſionis coram me editæ ſub die 1. Iulij anni præteriti, ex qui-
bus * fuerat reſolutum Accariſium ad ni-
hil teneri erga Donatum, qui vt illius fi-
deiuſſor in venditione cuiuſdam domus li-
berauit Scainũ emptorem à moleſtijs ei illa-
tis per Moniales Sanctiſſimi Corporis Chri-
ſti Rauennæ nullo modo euerti, tam ex de-
nuo repetitis, quam ex nouiter deductis pu-
tarunt Domini, propterea illa confirmando
ſteterunt in deciſis & certè tolli nequit obie-
1 ctum, quod minor † non eſt obligatus re-
leuare fideiuſſorem ſui contractus nulli, &
inualidi, vt *probant Marcheſ. de commiſſ. par. 1.
tit. de commiſſ. appell. in cauſ. oblig. Cameral. §. 2.
num. 219. fol. 812. Tiraquell. de leg. Connub. gloſſ. 4.
ſub num. 14. alijque relati per Maur. de fideiuſſ. p. 2
tit. 1. cap. 5. num. 25.*

Subſiſtit etiam nullitas dictæ venditionis
2 deducta ex inſufficientia † cauſæ expreſſæ
quoniam Adriana Tomaia mater & aſſ. Cu-
ratrix d. Accariſij expoſuit ſe vẽdere pro ex-
tinguendo quodam cenſu ſc. 309. in ſorte,
& pro ſoluendo alio ære alieno paternæ hæ-
reditatis in genere, † & tamen cum Iudex
adhoc vt dictam alienationem legitimè ap-
probaret, teneretur inſpicere, an debita eſsẽt
vera, & realia, & an minori expediret po-
4 tius ſupradictam †domum, quam alia bona
diſtrahere iuxta *Text. in l. magis puto §. non poſ-
ſim, & §. idem Prætor, ff. de reb. eorum Barboſ. in
l. ob æs 12. C. de Præd. Minor. Mantua. con. 17. n. 47
& 48. Mantic. de tacit. lib. tit. 6. nu. 4. 8. Pic. ad ſta-
tut. Vrbis lib. 1. cap. 151. gloſ. 7. ſub numer. 15. Me-
noch. de arbitr. Iud. caſ. 171. num. 20. & 21. Mon-
tau. de tutel. cap. 333. num. 20. & ſeqq. Rota coram
5 Merlin. deciſ. 540. numer. 12. & ſeqq.* Erant †
exprimenda ſingula debita in ſpecie
cum ſuis qualitatibus, nam prædicta co-
gnitio non potuit deſumi ex huiuſmodi
narratiua genericè facta, & quæ tanquam
6 præſeferens cauſam nimis vagam eſt † pror-
ſus irreleuans, ac officit, quod decretum
Iudicis ſuper ea interpoſitum apparet fuiſſe
7 adhibitum ſine dicta † neceſſaria notitia, &
perquiſitione, & conſequutione priuetur
fomento Iuris *Rota coram Merlin. dec. 714. nu.
37. & ſeqq. dec. 737. ſub nu. 16. 17. & in alijs quas
cumulat Adden. ad Rot. deciſ. 81. nu. 23. par. 8. rec.
& in Romana de Stephanis 25. Iunij 1657. §. ne-
que pro conualidanda coram Reuerendiſſimo Pa-
pien.*

Nec iſta nullitas aliaque reſultans ex eo
quia in dicto contractu non interuenit pro-
ximior minoris ad formam ſtatuti Rauennæ
8 in † prima deciſione plenè comprobata eui-
tatur ob facultatem alienandi omnia ſua bo-
na excepto prędio *della Colombara*, quam
Rainutius pater d. Accariſij eidem Adrianæ
in teſtamento conceſſit ad effectum ſoluendi
9 debita, nàm hæc facultas † excuſat ab obſer-
uantia ſolemnitatum, quando fuit tradita
quoad certam rem particularem, quæ poſtea
eius vigore diſtrahitur, cum enim tunc aſſi-
ſtat præſumptio, quod Teſtator capiendo bo
num cõſilium pro hærede deſtinauerit alie-
10 nationi rem minus damnoſam vel † magis
proportionatam neceſſitati, excluditur ſuſ-
picio læſionis, & venditio eſt potius execu-
tio voluntatis defuncti, quam proprium fa-
11 ctum minoris, ideo † non requiruntur ſo-
lemnitates, & in his terminis loquitur *text.
in l. prædium, C. quando dec. vt opus non eſt, & in l.
prima §. 2. ff. de reb. cor. ſed quando illa eſt generalis,*
quia non intrat dicta præſumptio, & minor
lædi poteſt in electione, ſi alienetur prius
vna res quam alia vtique tributa cenſetur
ſecundum Ius commune, & ſeruata forma
à Iure *Pic. ad ſtatut. Vrb. lib. 1. cap. 151. gloſſ. 7. nu.
15. Gratian. dec. Marcb. 131. num. 4. Surd. deciſ. 77.
num. 4. Rota in Firmana cenſus 3. Iunij 1651. §. fi-
nali coram R. P. D. meo Puteo.*

Eoque minus de licentia ſuffragatur, quia
non fuit venditum præſente pecunia, niſi
12 quoad minorem partem pretij, & † pro re-
ſiduo fuerunt aſſignata quædam credita exi-
13 geñ in diem, quod fieri non potuit † nam
quoties à Teſtatore permittitur alienatio pro
extinguendo ære alieno, vel ex alia cauſa
eſt facienda realis ſolutio pretij in acta ven-
14 ditionis adhoc, † vt eo mediante ſtatim poſ-
ſit ſolui creditoribus, aut aliud iniunctum
onus adimpleñ *Bart. in l. à Diuo Pio, ſed ſi em-
ptor ſub nu. 3. & 5. ff. de re iudicat. Mantua. conſ. 17.
num. 50. & ſeqq. Rot. coram Cauał. dec. 18. num. 4. in
Romana Domus 17. Martij 1649. coram bon. mem.
Bichio.*

Neque maioris eſt ponderis addita reſpõ-
ſio, quod d. Domus eſt emphiteotica, & ſub
directo dominio Eccleſiæ Sancti Petri in vin-
culis, & ſic eius venditio non ſubiacebat ſta-
15 tuto † Rauennæ merè laicali; Etenim vltra
quod ſublata diſpoſitione d. ſtatuti, adhuc
vigeret nullitas ex defectu legitimæ cauſæ in
16 diſtractione † bonorum minoris etiam de
Iure, vt ſupra requiſitis cum illud non reſ-
piciat, rem, ſed inhabilitet perſonas ad con-

trahen-

trahen. ſine ſolemnitatibus, annullando cō-
17 tractus aliter geſtos, † ſufficit ſubiectio perſonarum contrahentium, vt eius forma pro validitate actus debeat obſeruari, *Natt. conſ. 280. ſub num. 4. Alex. conſ. 93. ſub nu. 4. lib. 2. Rota dec. 91. num. 3. par. 9. rec.*

Præterea non docetur ex pretio retracto fuiſſe ſoluta debita, niſi quoad modicā ſum-
18 mam, vnde etiam † ex ipſo capite venditio redditur inualida cum in alienatione ex cauſa neceſſaria emptor teneatur inuigilare,
19 quod pecuniæ conuertantur in† cauſam expoſitam, *Bald. in l. final. §. & ſi præfatam ſub n. 6. C. de iur. delib. Manent. conſ. 17. num. 9. Rot. dec. 25. num. 1. poſt Cenc. de cenſ. in Romana domus 14. Maij 1657. §. Immo quatenus coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Pariter nulla vis fieri poteſt tam in expreſſa ratificatione d. contractus ab Accariſio facta per publicum Inſtrumentum de tempo-
20 re quo adhuc maior, quam in tacita, † quæ deducitur ex longa illius taciturnitate poſtquam fuit effectus maior; ſiquidem in prima interpoſuit decretum ipſemet Donatus fideiuſſor tunc Prætor Rauennæ, qui ob in-
21 tereſſe quod habebat non potuit dictum actum authorizare *l. qui iuriſdictioni, & ibi Iaſ. num. 2. ff. de iuriſd. omn. Iudic. Natt. conſ. 162. n. 21. in fine, Rota in Aſtoricen. cenſus. 23. Iunij 1653. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & 1. Iulij 1651. §. vlterius coram R.P.D. Priolo.*

Deficit etiam probatio ſpecificæ ſcientiæ
22 nullitatum d. contractus † in ipſo approbāte, ſine qua ratificatio non præiudicat *Rota coram Otthobon. dec. 191. num. 19. & ſeqq. in Anconit. nullitatis concordiæ 16. Aprilis 1646. §. & maximè coram bo. me. Arguelles.*

Quo autem ad tacitam quamuis ex me-
23 moriali per Accariſium† porrecto de anno 1630. Vicario Rauennaten. pro obtinenda abſolutione à Iuramento ad effectum agendi contra poſſeſſorem dictæ domus *Summario Donati num.* 10. conſtet ipſum dicto tem-
24 pore habuiſſe ſcientiam nullitatis, † tamen prætermiſſo, quod hæc petitio cum tenderet ad reprobañ venditionem excludit præſumptam voluntatem ratificandi *Rot. coram Cauzl. dec. 612. ſub nu. 25. & 26.* Longa taciturnitas obeſt minori, ne agendo poſſit amplius
25 contractum † impugnare, non vero illi adimit ius excipiendi de nullitate, ſi ex contractu nullo conueniatur *Maluaſ. conſ. 86. ſub nu. 21. Rot. deciſ. 262. num. 8. p. 9. rec.*

Denique vrget obiectum, quod Donatus ad liberandum dictum Scainum emptorem à moleſtiis aſſumpſerit in ſe onus cenſuum alias per D. Adrianum Tutorio nomine venditorum dictis Monialibus, quæ cum de illis fuiſſent poſtea ſpoliatæ à creditoribus anterioribus patris de Accariſiis, agebant pro eorum euictione. Idcirco ex Iuribus earundem Monialium ſibi ceſſis poſſit repetere fructus ſolutos, quia venditio horum cen-
26 ſuum † laborat eodem morbo nullitatis, quo eſt infecta alienatio d. Domus, cum ad eum fuerit deuentum pro liberandis minoribus ab aliis Cenſibus in genere nō expreſſo, quales eſſent hi cenſus, vnde Iudex non potuit
27 perſpicere an concurreret † iuſta cauſa permittendi dictam diſtractionem, nec vlterius probatur verſio pecuniarum in cauſam expreſſam, quæ ſemper eſt iuſtificanda, quando dicta cauſa non eſt ſpecialis, ſed nimis vaga
28 & † generica *Rota in Romana Domus 12. Iunij 1656. §. finali coram R.P.D. meo Veroſpio,* ſicut ergo exceptiones contra dd. Moniales potuiſſent opponi, iſta poſſunt opponi ad repellendum earum ceſſionarium, cui obſtant † omnes exceptiones, quæ militant contra cedentem *Surd. conſ. 4. nu. 7. Rota coram Greg. dec. 121. num. 3.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa ſub die 1. Iulij 1661. coram eodem R.P.D. Beuilaqua eſt ſupra in hac part. deciſio 369.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Fideicommiſſi de Steccatis

Veneris 10. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Renunciationes Monialium factæ ab eis ante emiſſionē profeſſionis, ſi ſint generaliter factæ, vt facilius omnibus ſecularibus Curis depoſitis, liberius DEO ſeruiant, cum ſint generales, & reales, generaliter, & realiter ſunt interpretandæ.

SVMMARIVM.

1 *Monialis ſi amplam renunciationem fecerit omnibus bonis non poteſt prætendere ſucceſſionem.*
2 *Renunciatio bonorum eo fortius firmatur, dum fuit per viam donationis inter viuos.*
3 *Donans ad bona donata reuertere non valet.*
4 *Renunciatio ſi fuerit facta reſpectu certarum perſonarum eis deficientibus, an ceſſet donatio.*
Renunciatio aliud eſt, dum realis eſt, & aliud ſi ſit perſonalis, nu. 4.
5 Deciſ. 186. num. 6. par. 3. recent. *in quibus terminis loquatur.*
Renunciatio quando eſt realis, non deficit per deficientiam perſonarum, & num. 5.
6 *Renunciatio realis, non reſpicit tantum perſonas, ad cuius fauorem fuit facta renunciatio.*
7 *Renunciationes, quæ fiunt à Monialibus ingredientibus Monaſterium ex qua cauſa fiant.*
8 *Renunciationes quæ fiunt à Monialibus ingredientibus Monaſterium quid reſpiciant.*
9 *Renunciationis cauſa, ſi non ceſſet, ceſſare non debet renunciationis effectus.*
10 *ſub Renunciatione generali non veniunt ea, quæ nullo modo fuerunt expreſſa.*
11 *Donationis verba, quando ſunt generalia generaliter veniunt intelligenda.*
12 *Fideicommiſſo, quando cenſeatur renunciatum, quamuis in renunciatione non fuerit facta ſpecifica mentio.*
13 *Fideicommiſſo cenſetur renunciatum, etiam per verba*

verba æquipollentia, & comprehenſiua.
14 *Fideicommiſſo quis non poteſt aliquando renunciare, ex defectu poteſtatis declara, vt n. 15.*
16 *Renunciationis acceptatio qualiter cenſetur facta.*
17 *Deſcendens ex filia Teſtatoris, non poteſt dici extraneus.*
18 *Poſſeſſio probari poteſt ex ipſius actuali apprehenſione.*
19 *pro Manutentione obtinenda ſufficit, probare eius actualem apprehenſionem.*

DECISIO CCCCI.

INSTITVERAT Petrus Paulus de Steccatis perpetuum reciprocum fideicommiſſum inter Franciſcum & Ludouicum, filios, eorumque deſcendentes in infinitum, in quorum defectum vocauerat Aemiliam, & Cangeuam filias, omneſque eorum poſteros cum arctiſſima alienationis prohibitione ſub pęna caducitatis, defecerũt ſine prole Franciſcus poſtmodum etiam Ludouicus, relicta tantum Hippolyta filia, quæ pariter obijt relictis Maria Virginia Moniali in Monaſterio S. Dominici, & Xiſti, & Conſtantia, quæ vltimo loco deceſſit, per cuius obitum orta controuerſia ſuper manutentione bonorum fideicommiſſi inter Monaſterium & Antonium Zambottum deſcendentem ex Aemilia filia Teſtatoris, placuit DD. quod videretur de bono Iure, & hodie de eo conſtare ad fauorem Zambotti reſponſum fuit.

Non enim cõtrouertebatur Mariam Virginiam, ſiue Monaſterium ex illius perſona eſſe priorem in vocatione tanquam deſcen-
1 dens filiorum Teſtatoris ſed eidem † obſtare dicebatur ampliſſimam renunciationem, & abdicationem omnium bonorum in ingreſ-
2 ſu Monaſterij factam † etiam per viam donationis inter viuos, cuius vigore ita renũcians de medio ſublata remanſit, vt ad eam
3 bona donata nunquam reuerti † potuerint, *iuxta claros tex. in l. 1. ff. de donat. & l. ſi quis argentum, §. finali ad finem C. eodem l. queritur 14. §. ſi venditor, ff. de edilit. edict. l. Senatus, ff. de donat. cauſ. mort. Bald. conſ. 195. vol. 4. Rol. conſ. 77. n. 12. lib. 1.*

Quod in præſenti, etiam procedere viſum fuit quamuis defecerint Curtius frater, & Conſtantia ſoror, quorum contemplatione
4 fuit donatum, & † renũciatum. Cum enim verſemur in renunciatione reali (quicquid ſit ſi ageretur de ſimplici renũciatione perſonali, & in perſonis directa, in quibus ter-
5 minis procedit *deciſ. 186. nu. 6. par. 3. rec.* † cum in contrarium adductis licet perſonæ contemplatæ defecerint, tamen renunciatio realis non expirat, ſed ſemper renuncianti pręiudicat, *vt præter* mox relatos tradunt etiam *Crauett. conſ. 166. num. 6. Dec. conſ. 230. col. 1. & 2. lib. 2. Ruin. conſ. 204. nu. 4. lib. 9. Grat. diſcet. forenſ. cap. 386. num. 17. & ſeqq. & cap. 568. num. 1. & 2. Mantic. de tacit. lib. 13. num. 21. n. 20. Noguerol. alleg. 37. num. 2. poſt med. Giurb. de conceſſ. feudal. §. 2. gloſſ. 13. num. 96. verſ. certi vero iuris*, quam opinionem ſemper in ſimili † renunciatione
6 amplexa eſt *Rota per deciſ. vnicam Achill de donat. prout coram Put. dec. 274. num. 4. & 5. lib. 3. & dec. 587. par. 1. recent. & in Romana fideicommiſſi de Toſcanellis 31. Martij 1649. coram Reuerendiſſ. Papien. & in alia Romana ſimili 3. Decembris 1655. §. non etiam poteſt, & 9. Maij 1659. §. Hinc regulam coram R. P. D. meo Veroſpio,* & faciunt nouiſſimè adducta *in Romana hæreditatis de Lannuijs 1661. coram R. P. D. meo Taia.*

Eo fortius quod agatur de renunciatione
7 facta ab ingrediente Monaſterium, † vt facilius omnibus ſæcularibus curis ſepoſitis liberius Deo famulari potuiſſet ex quo patet
8 cauſam finalem renunciationis non † reſtringi ad ſolum fauorem agnationis, ſed reſpicere etiam perpetuam abdicationem omniũ
9 bonorum, proindeque per ſolum † defectum agnationis non ceſſauit renunciationis effectus, *vt ponderat Molin. de Iuſt. & iur. diſput. 579 ſub num. 19. verſ. dixi regulariter Rouit. conſ. 44. num. 7. 414. lib. 1. Gratian. diſcept. 568. nu. 27. Rota dec. 714. in fine par. 2. recent. & coram Eminentiſſ. Ottbobono dec. 10. num. 38. 45. & 46. & in Romana ſucceſſionis de Comitibus 23. Iunij 1642. §. coniectura quoque coram bon. me.* Dunozetto, *& in Romana fideicommiſſi de Coſciaris 16. Martij 1668. §. prædicta vero coram Eminentiſſ. Corrado cum alijs relatis in allegata Romana de Toſcanellis coram Reuerendiſſ. Dom. meo Decan. 23. Iunij 1659. §. non obſtat.*

Nec ſubſiſtere viſum fuit obiectum, quod ſub hac renunciatione, ſeu donatione non
10 comprehendatur fideicommiſſum † prouti quale eſt controuerſum, ex quo de eo non legatur facta expreſſa mentio.

Quia cum verba donationis ſint genera-
11 lia, & geminata comprehendentia † ſucceſſiones quorumcumque aſcendentium & alias quaſcumque, in quibus ipſa renuncians ſuccedere potuit vel poterit, non dubitarũt
12 Domini etiam huic fideicommiſſo cenſeri renunciatum ſi non nominatim, ſaltem per verba æquipollentia, & cõprehẽſiua † quod ſufficit *ad text. in l. pluribus, ff. de accept. Bald. conſ. 184. in fine lib. 4. Rota in d. Romana fideicommiſſi de Coſciaris coram Eminentiſſ. Corrado §. voluntas vero & in d. Romana fideicommiſſi 9. Maij 1659. §. coram R. P. D. meo Veroſpio, & in d. Romana hæredit. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. Etenim, & §. ſequenti.*

Neque obſtat quod tunc renunciatio Monialis facta Patri, & hæredibus tunc ceſſio Conſtantiæ facta Zambotto ſint nullæ ex de-
14 fectu poteſtatis † ob prohibitam alienationẽ bonorum fideicommiſſi in extraneos.

Quia quoad primum vltra quod erat renunciatio potius abdicatiua totius Iuris à ſe
15 quam tranſlatiua in alium, ſicque non dicebatur alienaſſe Monialis ſe ſe inhabilitans ad acquiren *per text. coar. in l. qui autem, ff. quæ in fraud. creditor cum ibi notat*, adhuc etiã acceptante patre pro hæredibus, non fuit in extraneo trãslatũ fideicõmiſſum, cum acce-
16 ptatio † intelligatur tantum pro hæredibus

ſan-

ſanguinis ſicque capacibus, & à Teſtatore non excluſis *Rota Auenionen. fideicommiſſi 11. Martij 1648. §. neque coram R.P.D. meo Veroſpio, & in allegata deciſ. 10. coram Eminentiſs. Otthob. ſub num. 20.* quod etiam militat quoad ſecundam ceſſionem factam à Conſtantia Zam-
07 botto, quia † vti deſcendens ex filia Teſtatoris non dicitur extraneus, ſed vocatus erga quem ob id non erat prohibita bonorum alienatio, *vt tradit Alciat. conſ. 18. num. 46. lib. 5. Sard. conſ. 351. num. 45. Cirias. controu. 3. num. 28. Rot. in Bononien. de Dulphis 12. Martij 1656. §. ceſſat enim coram R.P.D. meo Albergato.*

Hinc propterea ſtante bono Iure Zambotti concedenda eſt ei manutentio, dum il-
18 lius poſſeſſio ſatis probatur tum ex † actuali apprehenſione, tum ex clauſula *Conſtituti*, per Conſtantiam in ceſſione appoſita, & ab
19 eo acceptata, quæ † ſufficit pro obtinenda manutentione, vt dixit *Rot. dec. 549. par. 1. rec. cum alijs relatis per Poſthqdo manut. obſeruat 20. num. 7. & 28. & deciſ. 335. nu. 1. & 356. par. 9. rec. & in Romana fideicom. de Ceſiis 14. Martij 1617. §. 1. coram bo. me. Dunozetto.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Mediolaneñ Beneficiorum.

Luna 21. Februarij 1662.

A R G V M E N T V M.

Circa Regulam Cancellariæ Apoſtolicæ plura deducuntur, quoad eius diſpoſitionem, & quando talis diſpoſitio locũ habeat, & maximè ſtante ſubrogatione gratioſa, quoad poſſeſſionem.

S V M M A R I V M.

1 *Regula de Annali, quid diſponat.*
2 *Beneficium Eccleſiaſticum quicunque per annum immediatè præcedentem poſſederit, quid indè inferatur.*
2 *Beneficij poſſeſſio, quando remaneat nulla, & infecta.*
4 *Subrogatus gratioſè, quando non poſſit dici, quod verè poſſederit, vigore dicta ſubrogationis.*
5 *Subrogatio gratioſa habita iam plena poſſeſſione, quid operetur.*
6 *Poſſeſſionis obiectio, quando ceſſet in ſubrogatione gratioſa.*
7 *Subrogatus gratioſè, cenſetur ſubrogatus ad poſſeſſionem Iuris, & non facti.*
8 *Subrogato gratioſè obſtat Regula de Annali.*
9 *in Beneficij reſeruatione clauſula*, ſubrogationis gratioſæ, *ad cuius effectum apponitur.*
10 Deciſ. 835. par. 4. diuerſ., *in quo caſu loquatur.*
11 *Poſſeſſione excluſa Regula de Annali intrare non poteſt.*
12 *in Regula de Annali ponderari non debent iura poſsidentis, & quid attendatur.*
13 *In Regula de Annali, attenditur ſola detentatio facti, nuda, & ſimplex ſine titulo.*
14 Garz. de benef. part. 12. cap. 2. num. 30., *quo caſu loquatur.*
15 *Regula de Annali, quare ſuffragetur etiam intruſo in beneficio reſeruato.*
16 *in Regula de Annali non conſideratur, nec perſona, nec titulus poſſeſſionis, ſed ſolum factum impetrantis.*
17 Tondut. Quæſtion. Beneficial. to. 1. cap. 25. num. 31. & alij DD., *& Deciſiones quo caſu loquatur. & num. 17.*
18 *Regula de Annali, quando non habeat locum.*
19 *in Regula de Annali ad effectum de nullitate tituli, vt conſtare dicatur, qualiter probanda ſit.*
20 *Nullitas, & infectio tituli notoria, quando deficiat. Probatio probationem non excludit.*
21 *Impetrans, quando non excuſetur ab obſeruantiâ Regula de Annali, etiam ſi aliter conſtaret de nullitate tituli.*
22 *Confeſſio partis non poteſt dici probata, ſi nec fuit allegata.*
23 *Res iudicata, non poteſt allegari, ſi ſit in reſtitutionis in integrum, gradu.*
24 *de Nullitate tituli, quando non poſſit dici conſtare. & num. 25. 26. & 27.*
27 *Decretum irritans inficit actus aliter factos.*
28 *ad Attentatorum effectum nullatenus conſideratur regulariter nullitas tituli, vel ipſius infectio.*
29 *Decretum irritans, inficci poteſt poſſeſſione iuris, & non facti.*
30 *Regula de Annali defendit intruſum etiam in beneficio reſeruato.*
31 *Beneficia, quando fuerunt impetrata à Papa vti deuoluta, qui modus vacandi excludit omnem alium modum vacandi.*

D E C I S I O CCCCII.

REGVLAM de Annali, ſuper qua tantum cõceſſa fuerat audientia PP. Diſcalceatis de Conceſſia obſtare dixerunt DD. R. P. D. Turriano, & ſic recedendum eſſe à deciſis ſub die 28. Martij proximè præteriti in
1 illa † enim expreſsè diſponitur, quod quicunque Beneficium Eccleſiaſticum tunc per annum immediatè præcedentem pacificè poſſeſſum, quod certo modo vacare prætenditur, deinceps impetrauerit † exprimere
2 debeat, &c. & infrà ſex menſes ipſum poſſeſſorem ad iudicium euocari facere, &c. alioquin impetratio propria, & quæcumque indè ſequuta nullius exiſtant firmitatis, &c. quam formam cum non ſeruauerit Reu. P. Dominus Turrianus, & non dubitetur de præcedenti poſſeſſione Patrum per annum,
3 & vltrà Impetratio beneficiorum † remanet nulla, & infecta, perindè, ac ſi nullatenus habita fuiſſet, vt ad litteram diſponitur in dicta Regula. & tradunt poſt *Mandoſ. Lotther. de re beneſic. lib. 2. quæſt. 52. nu. 69. Rebuff. in praxi Benef. ſuper regula de Annali, gloſſ. 4. in verb. tunc per annum, & verb. alioquin impetratio, Rot. coram Seraphin. deciſ. 983. num. 2. coram Burali. dec. 585. num. 1. Gerunden. Prioratus 27. Iunij 1654. coram bo. me. Bichio in fine, & in Leodien. Beneficij 20. Iunij proximè præteriti coram R.P.D. meo Bourlemont §. Fortius etiam.*

Nec

2 Nec viſa eſt ſubſtineri duplex reſponſio de-
ciſionis in §. Exceptio, quod ſcilicet, vel PP.
Diſcalceati nunquam poſſederunt ob ſubro-
gationẽ gratioſam in poſſeſſionem defuncti
conceſſam R.P.D. Turriano, quæ operatur,
4 vt vnio cenſeatur † poſterior prouiſione eo-
rum, qui beneficium obtinebant, vt in *deci-
ſione* 835. *par.4. diuerſ.*, vel ſaltem eorum titu-
lus vnionis ſit nullus, & ſic Regula iuuari nõ
poſſint. Tollitur enim primum aduerten-
5 do, quod reportata fuit † ſubrogatio poſſeſ-
ſione iam plena, & poſtquam PP. beneficia
poſſidebant, vndè ceſſat obiectum continua-
tionis poſſeſſionis, quæ non habet locum,
6 quando concurrit † medium impertinens,
& poſſeſſio interim ab alio apprehenſa fuit,
Pariſ. conſ. 1. *num.* 158. *lib.* 1. *in puncto*, *Rot. coram
ſan. mem. Gregor. deciſ.* 258. *num.* 5. *& ſeqq. & de-
ciſ.* 469. *num.* 9. 11. *&* 12. *part.* 4. *recent. tom.* 2.,
• vbi quod quis intelligitur ſubrogatus ad poſ-
7 ſeſſionem Iuris, † non facti quinimo etiam
gratioſè ſubrogato obſtare regulam de anna-
8 li, † tradit *Rot. in Toletana Archipresbyteratus de
Salacera* 15. *Iunij* 1604. *coram Iuſto*, §. *Nam pla-
cuit*, vbi quod ſubrogatio hoc modo obten-
9 ta eſt ipſa principalis prouiſio, † & clauſula
ſubrogationis ponitur ad effectum facilioris
executionis allegata verò *deciſ.* 835. non viſa
10 eſt applicari poſſe, quia ibi † agebatur de
vnione facta Seminario nondum erecto, cu-
ius proindè excluſa poſſeſſione regula intra-
11 re non poterat, quæ principaliter in Annali
pacifica poſſeſſione fundetur, vt firmant *Au-
thoritates relatæ in principio*.

Subuertitur, & ſecundum de nullitate ti-
12 tuli: Placuit enim DD. reſponſio, † quod
ad effectum regulæ ponderari non debent
Iura poſſidentis, ſed cum illa introducta fue-
rit in odium impetrantium beneficia certo
modo, vt aduertit *Anton. Auguſtin. in Epitom.
ſuper hac regula num.* 19. *verſ. Regula eſt*, *Rot. co-
ram Put. deciſ.* 123. *num.* 2. *lib.* 1. *in Correct. Capu-
taquen deciſ.* 19. *nu.* 3. *par.* 3. ſufficit, vt quis eius
cõmodo fruatur ſola detentatio facti, etiam
13 nuda, † & ſimplex abſque titulo, *Sarnen. in
Regul. de Annali quæſt.* 37. *num.* 7., *& quæſt.* 64. *in
fine*, *Garz. de Beneſ. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 30. *fol. mi-
hi* 411., vbi in ſpecie loquitur de poſſeſſore
14 beneficij † contrà impetrantem illud in
titulum, vt firmant *numer.* 39. *&* 40. *Modern.
Tondut. Sanleger. quæſt. beneſic. tom.* 1. *cap.* 25. *nu.* 3.
& 32. *Rot. coram Card. Seraphin. deciſ.* 1060. *nu.* 7.
Auguſtana Canonicatus 12. *February* 1602. *coram
Corduba*, §. *Secundo obijciebatur*, *Anagnina Bene-
ficij* 30. *Maij* 1644. *coram Reuerendiſsimo Papien.*
§. *Quia tali in fine*, *& in dicta Leodien. coram R.P.
D. meo Bourlemont*, §. *Nam illa*, qua ratione ſuf-
fragatur Regula etiam intruſo in beneficio,
15 reſeruato, † vt benè explicat *Lotther. d. qu.* 52.
num. 41. *&* 46. *&* 47., vbi quod non conſide-
ratur nec perſona, nec titulus poſſeſſoris, ſed
16 ſolum † factum impetrantis, *Tondut. d. cap.* 85.
num. 31. *& ſeqq.* & recedendo à contraria *deci-
ſione*, *Rot. coram Seraphin. d. deciſ.* 1060. *num.* 8.,
& deciſ. 1068. *per tot.*, *& in Leodien. Parochialis*
5. *Maij* 1597. *coram Litta*, §. *Ad illud*, *quod Re-
gula*.

Quæ DD. auctoritates licet tunc demùm
17 procedere contenderent † informantes prò
R.P.D. Turriano, quãdo pro parte poſſeſſo-
ris, vel nullus exhibetur titulus, vel ignora-
tur an ſit validus, nec ne; ſecus autem quan-
do vt in præſenti titulus coram Iudice pro-
ductus fuit, & per ſententiam nullùs, & ineſ-
ficax declaratus, & ſic notoriè de eius nulli-
18 tate conſtat, quia tunc † regula de annali
non habere locũ, tradit *Pariſ. de reſignat. lib.* 5.
quæſt. 5. *num.* 10. *Rot. in recent. deciſ.* 599. *num.* 4.
part. 4. *tom.* 3. Aduertebant tamen Domini,
19 quod adhunc effectũ de nullitate tituli † con-
ſtare debet, vel per confeſſionem partis, vel
per rem iudicatam certam, & indubitatam,
20 cum alias ſemper † deficiat notoria nullitas,
& infectio tituli, ex quo probatio probatio-
nem non excludit, & his ceſſantibus, non ex-
cuſatur impetrans ab obſeruatione Regulæ,
21 etiamſi † aliter conſtaret de nullitate tituli,
Sarnen. ſuper dicta regula quæſt. 51. *in fine*, *verſ. In
hac regula tamen*, *Lotther d. quæſt.* 52. *num.* 37. *Mo-
dern. dicto cap.* 85. *num.* 25. *Rot. deciſ.* 601. *num.* 1.
& 2. *par.* 4. *diuerſ. & in dicta deciſ.* 982. *numer.* 7.
coram Seraphino.

Neutrum concurrit in præſenti Nam con-
22 feſſio, nec allegatur, † Res autem iudicata nõ
adeſt, quia ſententia R. P. D. mei Celſi per
appellationem ſuſpenſa fuit, vndè etiam
23 poſt † declaratam nullitatem tituli in prima
inſtantia, poſſunt PP. poſſeſſores tueri ſe re-
gula, de qua excipi poteſt, in ſecunda, & vlte-
riori inſtantia, etiam poſt ſententiam, & rem
24 iudicatam, & in gradu reſtitutionis in inte-
grum, *Gonzal ad regul.* 8. *gloſſ.* 66. *num.* 19. *&* 45.
Gratian. diſcept. 754. *num.* 30. *Rot. d. deciſ.* 585. *num.*
coram Buratt. vbi Adden. nu. 12., & ratio eſt, quia
25 ſufficit poſſibilitas alterius tituli, † & quod
in progreſſu cauſæ multa per poſſeſſorem
deduci poſſunt, ex quibus eiuſdem titulus
iuſtificationem aſſumat, & proindè de nulli-
26 tate tituli † conſtare dici nequit, quandiù de
eius validitate doceri poteſt, *Lotther. d. qu.* 52.
num. 108. *in fine*, *Rot. d. deciſ.* 983. *num.* 6. *coram Se-
raphin. & in dicta Auguſtana Canonicatus* §. *Secun-
do obijciebatur*.

Nec pariter aduerſatur, quod Sac. Concil.
27 Trident. prohibens vniones † cõtrà formam
ibi præſcriptam habeat decretum irritans,
& inficiant vniones aliter factas, nam eadem
reſponſione tollitur obiectum, quod ad effe-
28 ctum regulæ, non attenditur, † nec vllo mo-
do conſideratur nullitas tituli, vel illius in-
fectio, ſed ſimplex inſiſtentia facti, & nuda
28 detentatio, vt † per Lotther, & alios ſuprà
citatos, quam non tollit decretum irritans in
Concilio appoſitum, *Lancellott. de attent. par.* 3.
cap. 24. *quæſt.* 1. *nu.* 77. *Poſth. de manutenendo obſer-
uat.* 46. *num.* 17. *Rot. coram Seraphin. deciſ.* 1471.
num. 5. *coram Caual. deciſ.* 8. *nu.* 3., vbi quod de-
29 cretum irritans † inficit poſſeſſionem Iuris,
non facti, *& coram Buratt. d. deciſ.* 131. *num.* 6.
prout pariter non releuat, quod agatur de
30 Beneficijs reſeruatis; Tum † quia Regula de-
fendit intruſum, etiam in beneficio reſerua-
to, vt per *Lotther. ſæpè citat. quæſt.* 62. *à num.* 41.
vſque ad 37. *Rot. d. deciſ.* 1060. *num.* 8. *coram Se-
raphin.*

ophin., *& alijs ſuprà relatis*; Tum etiam, quia Beneficia fuerunt impetrata tanquam deuo-
31 luta,† qui modus excludit omninò modum vacandi per reſeruationem tanquam incom-
32 patibilem cum deuolutione, † quæ ſemper continet negatiuam reſeruationis, vt explicat *Lotbe. de re beneſic.lib.2.queſt,24.num.34. 37. & ſeqq.*

Et ità reſponſum fuit recedendum eſſe à deciſis, vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cenſus.

Luna 27.Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Cenſus cum ſit de ſui natura diuiſibilis ratione rei, & voluntatis, ideò pluribus pro indiuiſo poteſt acquiri,quod tamen non procedit, quando pater, & filius ſimul illum conſtituunt, ſeù imponunt.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus à duobus impoſitus, & ab eiſdem emptus, vnicuique pro medietate acquiritur.*
2 *Cenſus de ſui natura diuiduus eſt, ratione rei, & voluntatis.*
3 *Cenſus poteſt pluribus pro rata acquiri.*
4 *Cenſus, quando eſt impoſitus à patre, & filio ex pecunia paterna, non dicitur diuiduus.*
Filius quidquid acquirit ex pecunia paterna, dicitur patri acquirere.
5 *Filiationis probatio, quando non ſufficiat, vt fiat in genere.*
6 *Patris poteſtas, vt firmetur in filio naturali, debet conſtare de qualitate legitimationis.*
7 *Filiusfamilias, quando conſtet publicè negotiari, tanquam Paterfamilias.*
8 *Filiusfamilias, quando habendus eſt, tanquam Paterfamilias.*
9 *Filiusfamilias, quod publicè negotietur tanquam paterfamilias, quæ ſit legitima præſumptio.*
10 *Simulatè ea, quæ fiunt non ſunt attendenda.*
11 *Simulata, ea, quæ ſunt, tanquam inepta non ſunt attendenda. & num. 12.*
13 *Cenſus, quando alicui acquiſitus, niſi pro medietate.*
14 *Sententia, à qua fuit appellatum, non poteſt tranſire in iudicatum.*
15 *Cenſus non dicitur extinctus per oblationem ſortis factã per debitorem, ſed requiritur ipſa ſolutio.*
16 *Cenſus, vt dicatur extinctus requiritur actuale depoſitum ſortis.*
17 *Fructus cenſus currunt non obſtante, verbali oblatione ſortis.*
18 *Lis non dicitur impedire depoſitum ſortis, neceſſarium ad extinguendum cenſum, vt non currant fructus.*
19 *Teſtes ſingulares, non probant.*
20 *Teſtes contrariantes publicis inſtrumentis non ſunt attendendi.*
21 *Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant, dum eam non coarctant.*
Teſtes nihil probant, ſi non concludunt. num.21.

DECISIO CCCCIII.

DE bono Iure Eleonoræ, & Petri Franciſci coniugum conſtare DD. dixerunt quia iſta eſt filia, & hæres Petri Franciſci de Mazzolis, qui ſimul cum Ioanne Baptiſta cenſum, de quo agitur, emerunt à bo:mem: Franciſco Maria Duce Ceræ, vndè ad illam pro medietate ſpectat, quia cenſus ad fauo-
1 rem duorum † impoſitus, & ab eiſdem emptus cuique pro medietate acquiritur, *l.vos ii. §.Cum in tabulis, ff.de duobus reis, Surd.conſ.150. numer.34. Coſta de ratiocinat. quaeſt.32. numer.2.*
2 cum † de ſui natura ſit diuiduus ratione rei, & voluntatis, *Rot. coram ſan.me.Gregor.dec.157. num.16., & in Romana Cenſus 16. Nouemb.1639. coram bo.me.Pirouano*, prout eam refert *Annot. ad deciſ.454.nu.56.par.4. recent.tom.2.*,vbi prius *num.54.* ad propoſitũ infert, quod cenſus po-
3 teſt pluribus pro † rata acquiri, quo caſu tot videntur cenſus quot perſonæ.

Neque applicari viſa eſt limitatio, quod Regula non procedit, quando pater, & filius
4 ſimul erunt, tunc † enim filius ex pecunia paterna non ſibi, ſed patri acquirit; Tum quia non probatur Petrum Franciſcũ fuiſſe filium Io:Baptiſtæ legitimum, & naturalem, prout ad effectum, de quo agitur, neceſſariũ
5 eſſet, † adeout probatio filiationis in genere non ſuffragetur, niſi probetur etiam quali-
6 tas legitimitatis † ad firmandam patriam poteſtatem neceſſaria, *Socin. Sen.conſ.39.in princ. lib.1. Roland.à Vallo conſ.100.nu.21.& ſeqq.lib.2. Rot.in Florentina, ſeù Bonon.de Barbadoris 25.Iunij 1640. coram bo.me.Coccin. §.Non obſtat, quod deſcendentia,& 28.Iunij 1641. coram Reuerendiſſimo Carillo, §.penultimo.*

Tum quia etiamſi cum dicta qualitate filiatio iuſtificaretur adhuc idem dicendum eſſet quia conſtat,quod Petrus Franciſcus publicè
7 negociabatur, † proprium peculium habebat vidente, & ſciente patre cum alijs, & cum
8 ipſo † tanquam ſui Iuris contrahebat, *Summar.Eleonora à nu.5. vſque ad 20.* ex quibus haberi debet pro patrefamilias, *Vrſill. ad Afflict. deciſ.308.num.18. Rot.deciſ.527.ſub nu.1.ad med. par.1.recent., & in Romana Societatis officij 27.Iunij 1643. coram me, §. Ratio reſolutionis*, & ex eiſdem actibus publicè, & palam geſtis negociandi, & contrahendi tanquam paterfamilias proprias res adminiſtrandi, & pecunias implicandi in Societatibus officiorum, legi-
9 tima præſumptio deducitur, quod † propria induſtria pecuniam in emptione cenſus erogatam acquiſiuerit, *Crauett.conſ.65. ſub num.8. in fine, Surd. conſil.105.num.7., & deciſ.339. ſub num.19. Marcſcott.reſolut.12. num.15. lib.1. Rot. deciſ.383.num.7. & 8. coram Merlin. & recedendo à deciſione bo.me.Coccin.* firmatum fuit *in Romana Saluiani 10.Maij 1658. coram R.P. D. meo Belolo, §.Probationes.*

10 Qua ratione parum releuat, quod cenſus dicatur acquiſitus ex pecunia Io: Baptiſtæ, & ſimu-

10 ſimulatè oppoſitum † nomen Petri Fran
ciſci ad effectum exigendi fructus eiuſdem
cenſus, eo quod Io: Baptiſta ſcribere neſcie-
bat, vt deponit Teſtis in *Summario D. Duciſſa num.1.*, quia ex eius depoſitione non proba-
tur totum pretium fuiſſe Ioannis Baptiſtæ.
11 Cum immo, vt dictum eſt, Petrus † Fran-
ciſcus plures Societates officiorum, & cenſus
anno 1640. & ſequenti ad ſui fauorem acqui-
ſiuiſſet, & ratio à dicto Teſte deducta pro ſi-
mulata inſertione nominis alterius ad effectũ
12 faciendi quietantias de fructibus † viſa ſit
DD. inepta, & non attendẽda, *Pacian. conſ.117. nu.19. & 54. verſ. Sed in caſu noſtro, Rot. dec.728. num.29. coram Pen., & deciſ.437. num.3. part.9. recent.* & in omnem euentum quatenus etiam
probaretur pecuniã fuiſſe Io: Baptiſtæ adhuc
13 cenſus non fuiſſet illi † acquiſitus niſi pro
medietate, & alia medietas ſpectaret Petro
Franciſco, cuius nomine empta fuit, licet ipſe
debitor pecuniæ remaneret, *l. qui aliena pecu-nia 8. C. ſi quis alteri, vel ſibi, Menoch. conſil.213. num.23.* plenè *Honded. ad Surd. deciſ.15. num.29. & ſeqq. Rot. in terminis deciſ.165. num.9., & deciſ.166. ſub num.10. & 11.* poſt *Cenc. de cenſ. & benè diſtinguendo in Cathacen. hæreditatis 28. Aprilis 1653. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano ſub §. Neque reſpectu.*

Nec ſuffragari denique poteſt ſententia
A.C. declarans integrum cenſum ſpectare ad
Ioannem Baptiſtam, vel extinctio, quæ ex
oblatione facta à d. Duce reſultare prætendi-
14 tur, quia ſententia vltrà quod per † appella-
tionem ſuſpenſa fuit cum ex præmiſſis oſten-
datur iniuſta non potuit in iudicatũ tranſire,
Mandell. conſ.776. ſub num.20. Rot. in Anconitana Dotis 19. Nouembris 1647. coram bo. me. Arguelles in princ., extinctio verò non ſubſiſtit, non ſo-
15 lum quia oblatio ſortis facta † fuit à debito-
re poſt bimeſtre à die diſdictæ, & ſic nullo
modo extinctionem inducere potuit, *Rot. deciſ.292. num.2. par.1. deciſ.43. num.6. par.4. recent.*, & admiſſum fuit *in Anconitana Cenſus 18. Martij 1660. coram R.P.D. meo Taia, §. Et quamuis*,
16 Verum etiam quia Conuentio † extinguen-
di emanauit cũ Io: Baptiſta, ſeù Iacobo illius
hærede, & ſic quoad ratam cum infert præiu-
dicium hæredibus Petri Franciſci præcipuè,
quia non præceſſit actuale depoſitum, & ſic
17 ſemper fructus † currunt verbali oblatione
ſortis non obſtante, *Honded. conſil.36. num.20. lib.2. Rolland. à Valle conſ.63. num.2. lib.1. Spad. conſ.156. lib.3. Cenc. de cenſ. quæſt.111. numer.23. & Rot. poſt ipſum deciſ.295. num.1.*, & ſi dicatur,
quod Dux erat paratus reſtituere etiã aliam
medietatem ſortis cenſus, ſed non potuiſſe
id effectuare ob litem tunc inter hæredes Pe-
18 tri Franciſci, & Io: Baptiſtæ vertentem, † quia
lis non impediebat depoſitum, ex quo reſul-
tat actus veriſimilis in extinctione cenſus re-
quiſiti, *Cenc. de cenſ. d. quæſt.111. num.53.*, & poſt *ipſum Rot. deciſ.277. num.10. Duran. deciſ.449. num.9.* & poſt *Merlin. de pignor. deciſ.41. num.14.*

Ex quibus ſublatæ remanent depoſitio-
nes Teſtium de cõfeſſione extraiudiciali Pe-
tri Franciſci, quod nihil proprij haberet, quia
19 ſunt † ſingulares, deponunt de auditu, non
coarctant negatiuam, quod non poſſet ha-
bere alia bona, quin ipſi ſcirent, contrarian-
20 tur publicis Inſtrumentis † acquiſitionum,
& confeſſionibus ipſius Io: Baptiſtæ, & proin-
dè nihil probare viſi ſunt, vt per has ratio-
21 nes † concludunt, *Couar. variar. reſolut. lib.2. cap.6. num.8. verſ. Cæterum, Rot. coram Buratt. deciſ.864. num.1. dec.573. nu.2. par.1. recent. Tullen. Matrimonij 9. Febr. 1654. coram me, ſub §. Non obſtat, & in Anconitana Pecuniaria 9. Iunij 1655. coram R.P.D. Zarate deciſ. dicta.*

Reſolutum ideò fuit ex præmiſſis conſtare de bono Iure coniugum partibus hinc indè informantibus, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Tudertina Succeſſionis.

Luna 27. Februarij 1662.

ARGVMENTVM.

Ex diſpoſitione *cap. cum eſſes de Teſtament.* Teſtamentum factum à Parocho coram duobus Teſtibus vt valeat, debet carere omni ſuſpicione, & Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, aliàs non ſubſtinetur, & ſucceſſio debetur venientibus ab inteſtato iuxtà iuris diſpoſitionem.

SVMMARIVM.

1 *Nepotes cõcurrunt ad ſucceſſionem Patrui, & amita cum alijs Fratribus, & Sororibus defuncti.*
2 *Præparatio ad teſtandum non eſt Teſtamentum.*
3 *Voluntas remanet imperfecta, dum non concurrunt ſolemnitates ad Teſtandum.*
4 *Teſtamentum factum coram Parocho, & duobus Teſtibus de Iure Canonico ſubſtinetur.*
5 *Teſtamentum factum per relationem ad cedulam coram Parocho, & duobus Teſtibus ſubſtinetur.*
6 *Diſpoſitio* Text. in cap. cum eſſes, *innititur integritati, & fidei Parochi.*
7 *Parochus varians circa diſpoſitionem Teſtamentariam in eius diſpoſitione facit vitiare Teſtamentum coram ſe factum.*
8 *Teſtis pro affine non probat.*
9 *Teſtes in Teſtamẽtis factis coram Parocho, & duobus Teſtibus debent eſſe omni exceptione maiores.*
10 *Teſtamenti fides facti coram Parocho minuitur ex facti circumſtantijs in deciſ. recenſitis. & nu.11.*
12 *Notarius Teſtans extrà rogitum nil plus probat, quam Teſtis* [illegible]
13 *Teſtamenti ſcripturæ identitas ita probari debet, vt ſuppoſitio omninò tollatur.*
14 *Teſtes ſingulares patientes exceptionem in dicto, & in perſona non poſſunt iungi ad faciendam plenam probationem.*
15 *Probatio debet eſſe plena, & concludens, quando de ſuppoſitione ſcripturæ Teſtamenti ſuſpicatur, vel quid ſimile ad remouendum tale impedimentum.*
16 *Statutum Laicale non excludit Clericos.*
17 *Clerici ob non delationem habitus Laicalis perdere poſſunt priuilegium fori, non autem alia priuilegia.*

15 *Habitus Clericalis geſtatio non requiritur ad retinenda cætera prælegata Clericalia.*

DECISIO CCCCIV.

CONFIRMANDAM eſſe Domini exiſtimarunt ſententiam Rotalem, qua pronunciatum fuerat, ſtante nullitate Teſtamenti Gregorij de Nobilibus conceden͂ eſſe immiſſionem pro tertia parte illius nepotibus tanquam venientibus ab inteſtato per repre-
1 ſentationem Matris prædefunctæ † in concurſu aliorum Sororum ipſius Teſtatoris, *Authentica ceſſante C. de legitim. hæred., & in §. Si igitur il ſecondo, Authentica de hæred. ab inteſtato venien. Pariſ. conſ. 37. num. 2. lib. 2. Mantic. lib. 4. præſumpt. 95. num. 8. cum ſeqq. Rot. deciſ. 346. nu. 3. & 4. coram Caual.*

Pro cuius ſucceſſionis excluſione binæ cedulæ Teſtamentariæ adducebantur altera ſcripta à Notario dictante Teſtatore, altera confecta à Parocho coram duobus Teſtibus, neutram tamen ſubſiſtere cenſuit Rota.

Nam prima controuerti non poterat, quin
2 eſſet ſimplex præparatio ad teſtandum, † tanquam facta coram ſolo Notario abſque Teſtibus, vt idem Notarius aſſerit in dicta ſchedula . . . die ſequenti cauſa ſubſcribendi coram pluribus Teſtibus, ac ſigillandi cum ſubſcriptione ipſorum Teſtium in calce cedulæ, ac ſignatione in forma, ac proinde cum
3 dictæ ſolemnitates † non acceſſerint, remanſit voluntas imperfecta, & inualida, vt fuit ponderatum *in §. primo, deciſ. huius cauſæ coram R. P. D. meo Celſo*, & in ſimili fuit dictum *in Romana Hæreditatis 14. Ianuarij 1661. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

4 Secunda verò cedula facta à Parocho † coram duobus Teſtibus, licet regulariter debuiſſet ſuſtineri, ex diſpoſitione *cap. cum eſſes de Teſtament.*, vt tradit *Corn. conſ. 262. verſ. Tamen interuenit lib. 4. Soccin. Iun. conſ. 178. num. 32. lib. 2. Rot. deciſ. 145. num. 19. coram Eminentiſſimo Ottbobono*, quando etiã prout in præſenti age-
4 retur † de diſpoſitione facta per relationem ad ſchedulam, vt tradit *Bartol. in l. ſi ita ſcripſero, ff. de cond. & demonſtrat. Ruin. conſil. 193. nu. 9. & 10. lib. 2. Clar. in §. Teſtamentum queſt. 36. nu. 3. Rot. deciſ. 533. num. 2. par. 4. tom. 3. recent.*

Tamen nec quicquã releuare poſſe viſum eſt DD. Diſpoſitio enim, *cap. cum eſſes de teſtam.*
6 innitur † potiſſime integritati, & fidei Parochi, quam ſi cauillare contigerit Teſtamentum non ſubſtinetur, vt voluit *Abb. in dicto cap. ſub num. 12., & Imol. num. 11.*, & firmauit *Rot. in Firmana Codicillorũ 13. Nouembris 1645. §. Tertia reſponſio coram Reuerendiſſ. Terracinen., & in dec. 145. num. 19. Eminentiſſ. Ottbobon., & in Eſina Bonorũ 31. Martij 1659. §. Qua eo facilius*, confirmata *26. Ianuarij 1660. §. Non obſtante, coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Parochi fides deficere viſa eſt ex variatione depoſitionis; Nam dixerat ſe alioſque fuiſſe ab eodemmet Teſtatore rogatos, vt Teſtes adeſſent diſpoſitioni à Notario conſcriptæ, quod in omnibus confirmabatur, adeòut ſi Iure Teſtamenti non valeret, Iure Codicillorum, vel donationis cauſa mortis ſubſtineretur, in altera verò atteſtatione in exoneratione conſcientiæ facta negatur, ſe cum Teſtibus à Teſtatore requiſitum concludens narrationem facti, & clauſulam Codicillarem, ac donationem cauſa mortis à ſe ſponte additam, non à Teſtatore ordinatum.
7 ſicque † cum variatio cadat in ſubſtantialibus præſumpta Parochi fides minuitur, adeo vt nec integra, nec perfecta dici poſſit diſpoſitio coram eo facta, & ad formam, *cap. cum eſſes*, vt tradit *Mantic. de arbitr. lib. 2. cap. 108. nu. 211., & Cancer. var. reſolut. lib. 2. cap. 13. nu. 7. verſ. Eſt, & ad aliud, Crauett. conſ. 14. nu. 6.*, & in ſimilibus terminis fuit, reſponſum in allegata *Eſina Bonorum, coram R. P. D. meo Veroſpio.*

In quam ſententiam eo magis inclinarunt DD. quia deficit etiam requiſita Teſtium integritas, nam Palmerinus alter ex duobus à Parocho adhibitis præterquod ſe fatetur affi-
8 nem † collitigantium, *Summario prædictæ poſitionis nu. 7.*, ſicque nihil probat in eorum fauorem, *Honded. conſ. 77. num. 7. lib. 1. Rot. in Romana hæreditatis prima Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Albergato*, ſibimet contrariatur deponens ſe interfuiſſe confectioni cedulæ à Notario ſubſcriptæ, dum ipſe, & Notarius teſtantur omnes fuiſſe è cubiculo Teſtatòris eiectos de tempore conſcriptæ cedulæ, vt ta-
9 men in huiuſmodi Teſtamentis Teſtes † omni exceptione maiores requiruntur, vt notat *Capra conſil. 262. num. 12. Pariſ. conſil. 24. num. 13. & 14. lib. 31. Mantic. de coniect. lib. 6. tit. 3. num. 6. dicta Romana Hæreditatis prima Aprilis 1658. §. Defectus probationis, coram R. P. D. Albergato.*

Sed quatenus adducti defectus nõ adeſſent tamen non conſtat certitudinaliter de identitate ſcripturæ, ad quam prætenditur ſe retuliſſe Gregorium, quinimò de ea dubitari
10 admodum contingat, † dum nec ſcripta, aut ſubſcripta eſt manu Teſtatoris, nec Notarius illam poſuit in actis, ſed eam tradidit filio Martæ, qui præcipuum ob matris inſtitutionem, habens intereſſe potuerat de facili aliam ſupponere, ex hoc ſolum corruit Te-
11 ſtamentum, licet alias † actus relatiuus ſubſtineretur ob incertitudinem illius, ad quod refertur. vt dixit *Rot. deciſ. 581. nu. 2. part. 4. to. 3. recent. coram Duran. deciſ. 206. num. 2.*

Nec identitas cedulæ probari viſa eſt ex diſpoſitione Notarij, qui eam recognouit,
12 quia in his Notarius nihil magis probat, quã Teſtis, vt tradit *Cyriac. controu. 444. numer. 43. Gratian. diſcept. 973. num. 48.*, & ideò tanquam vnicus non ſufficit cum identitas ità debeat
13 probari, † vt excludatur poſſibilitas ſuppoſitionis alterius ſcripturæ, *Rot. deciſ. 372. nu. 57. par. 9. recent., & in dicta Romana Hæreditatis prima Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Albergato*, quæ ſingularis Notarij depoſitio adminiculari non potuit ab alijs Teſtibus ſuper identitate cedulæ examinatis, quia cum ſinguli in dictis, & in perſonis exceptiones patiantur, vel quia ſunt inter ſe diſcordes, vel quia fa-
14 muli, & ſalariati collitigantium, † eorum pro

probationes in ſe imperfectæ iungi ſimul nõ poſſunt ad faciendam plenam, & euidentem
15 probationem † in huiuſmodi caſibus requiſitam, vt benè reſponſum fuit in præcedenti deciſione §. *teſtes vero*, & §. *ſequenti Alex. conſ.93.num.12. Rot.deciſ.277.num.12. coram bo. me. Merlin.*

Demum non obſtat, quod admiſſa etiam ſucceſsione ab inteſtato adhuc Bartolomæus tanquam cognatus admitti non poſsit reſiſtente ſtatuto Tudertino deferente ſucceſsionem ſolis agnatis.

Quia cum ſtatutum ſit laicale, illum tanquam Clericum excludere non potuit ex de
16 fectu poteſtatis† *ad text. in cap. Sancta Maria 10. vbi Dec.num.28. de Conſtit.Imol. in cap.quod Clericis quæſt.4.de for.Competent.Alexand.conſ.44 num.13. & ſeqq.lib..... Rot.deciſ.149.num.3.verſ. tantum DD. coram Eminentiſſimo Ottobono, & in Bononien. ſucceſſionis de Canis 9. Decembris 1654 §. His & alijs coram bo. me. Bichio, & in Maceraten. hæreditatis 27. Maij 1658. §.& licet coram R.P.D. meo Veroſpio, & in terminis huius ſtatuti in Tudertina Succeſſionis 29. Maij 1652. §. non obſtat coram Reuerendiſſimo Papien.* licet etiam Bartolomæus Clericalem habitum non geſtauerit, quia præter quod contrarium probant Teſtes eius *Summario reſponſionis num. 2.*
17 ob non delationem † poſſunt amittere priuilegium fori, non autem cætera Clericorũ priuilegia, ad quæ retinenda geſtatio habitus
18 à Sac. Concilio† Tridentino non requiritur et cum *Sanchez in ſumma to.2.lib.7.cap.13.n.34 ratiocinatur Squillant de priuileg. Clericor. cap. 8. verſ.ipſe vero Barboſ.Iur.Eccleſ.lib.1.§.2.cap.39 num.15. ad med. & fuit reſponſum in allegata deciſione 149.num.18.coram Eminentiſſimo Ottobon. & in Tudertina Succeſſionis §. nec etiam refragari coram Reuerendiſſimo Papien.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Calaguritana Beneficij.

Veneris 3. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratioſa quas probationes requirat & qualiter bene probentur, nec non iuſtificentur.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio gratioſa quid requirat.*
2 *Mandata de ſubrogando, illis iuſtificatis habent exequutionem paratam.*
3 *Clericatus probatur ex litteris Remiſſorialibus Ordinarij.*
4 *Mors probatur ex Teſtibus, qui interfuerunt ſepulturæ; & funerali.*
5 *Mors probatur per publicam vocem, & famam.*
6 *Poſſeſſio antecedens probatur per publicum Inſtrumentum.*
7 *Poſſeſſio præſumitur retenta vſque ad Obitum.*
8 *Lis in ſubrogatione gratioſa, quomodò probetur.*
9 *Clauſula, quam, & quas, quid comprehendat.*
10 *Clauſula*, vnà cum incidentibus, & dependentibus, *quid operetur.*
11 *Idoneitas probatur ex atteſtatione examinatorum.*
12 *Valor Beneficij probatur ex depoſitionibus duorum Teſtium.*
13 *Intruſio ex quibus excludatur in gratia ſubrogationis gratioſæ.*

DECISIO CCCCV.

FVIT per Dominos reſolutum Formerio de la Roſa habenti mandatum de ſubrogando ad Ius, & poſſeſſionem Matthęi de Louera vltimi poſſeſſoris Beneficij, de quo agitur, dimidij nuncupati in Parochiali Eccleſia loci de Banares dandam eſſe Immiſ-
1 ſionem, quia † nedum probat ſuum Clericatum, obitum Matthęi in poſſeſſione Benificii, & litem, quę ſunt requiſita ad obtinendam Immiſſionem in vim ſubrogationis *c. ſi quando 5. de reſcript. Gonzal. ad regul.8.§.7. probemial.num.212. Mareſcott.variar. reſol.lib.2. cap.1. num.55. Rota apud Seraph. deciſ.690. Buratt.deciſ.407. Duran.deciſ.430. vbique numer.1.* Sed omnia alia in litteris contenta, quorum
2 iuſtificatione data † etiam mandata de ſubrogando retinent priuilegium viæ executiuæ, vt ſint executioni demandanda *dicto c. ſi quando de reſcript. & ibi gloſ. in verb. exequatur, & alijs relatis dixit Rota in deciſ.187.num.1.par.6.recent.*

De Clericatu non poteſt dubitari, cum de illo dentur litterę teſtimoniales ſui Ordina-
3 rii, † quibus benè probatur *cap.2. & ibi Abb. de Cleric. Peregr.Felin. in cap. poſt ceſſionem n.3. & 15.de probat.Grammat.dec.81.Duran. dicta deciſ.430.num.1.*

Obitus Matthęi, & quidem in poſſeſſione controuerſi Beneficij probatur ex teſtibus de illa certitudinaliter deponentibus
4 quia interfuerunt funerali, & ſepulturę, qui eſt vnus ex veris modis probandi mortem *Bart. in l. 2. in §. ſi dubitetur ff. quemad. teſtam. aper. Dec.conſ.83.num.5. Surd.conſ.530. ſub n.34.*
5 & de publica voce, & fama. quę probatio etiam ex ſe ſufficeret *Buratt.d.deciſ.407.num.1 Canaler.deciſ.559.num.2. in recent.deciſ.629.n.5. par.1. deciſ.225. num.1. par.7. & in Tarraconen. Præcentoria 13. Iunij 1655. coram me* & de poſ-
6 ſeſſione † antecedenter capta conſtat ex publico Inſtrumento illius, *Abb. in cap. cum nobis ſub num.5. de præſcript. Rota deciſ.700.num.3 par 1. & deciſ.426.num.3.par.4.recent.* quam retinuiſſe vſque ad obitum dicunt iidem teſtes
7 & de Iure † pręſumitur *l. ſiue poſſidetis, vbi Bald. & Salicet.C. de probat. Natt.conſ.400.n.6. Rota penes Buratt. deciſ.158. num.3. Eminentiſſimus Otthobon. deciſ.122. num.10. & in Meſſanen. Archipresbiteratus 29. Aprilis 1641. §. fin. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Lis verò ſuper Beneficio elicitur, tàm ex
8 collatione illius † facta Matthęo pręuia ſententia ſuper patrimonialitate eius, & dicti Formerij alterius Oppoſitoris *in Summ. nu. 1. & 2.* quàm ex Commiſſione, & Inhibitione vigore appellationis obtenta, executa, & in actis reproducta, per quam inductã fuiſſe

litem

litem certi Iuris eſt, *Sarnen. in reg. de ſubrogan. quæſt. 3. num. 2. Rota dicta dec. 426. num. 2. par. 4. & dec. 187. num. 12. par. 6. recentior.* Iunctis præſertim clauſulis, *quam & quas*, cum omnibus incidentibus, & dependeñ ibi adiectis,
9 quarum vigore cenſetur, † deductus in Iudicium titulus, & commiſſum poſſeſſoriũ, & petitorium, vt de clauſula, *quam & quas*, *Gomeſ. in reg. de infirm. reſign. quæſt. 34. numer. 4. Mohed. dec. 6. verſ. Inſuper de reſcript. Rota deciſ. 306. num. 1. par. 1. dec. 455. nu. 2. par. 2. & dec. 426.*
10 *num. 2. par. 4. recent.* † Et de alia cum incidentibus, & dependentibus *Egid. deci. 618. Caſſador. dec. 9. num. 13. de cauſ. poſſ. & propriet. Caualer. dec. 200. & dicta dec. 426. & dicto num. 2. par. 4 in dicta Meſſanen. Archipresbyteratus §. Accedentibus coram Reuerendiſſimo D. Decano, & in eadem 5. Maij 1642. §. Nec dicatur, & §. ſubſiſtit coram bon. mem. Dunozetto.*
11 Narratiua idoneitatis † Formerij alia iuſtificatione non eget, ſed ſufficit aſſertio Papę fundata in relatione examinatorum Vrbis illum fuiſſe examinatum, & idoneum repertum, ſine qua litterę non conſueuerint expediri *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 1. num. 24. Rota apud Buratt. deciſ. 613. num. 6. & 7. & deciſ. 931. num. 3.*

Valor Beneficij expreſſus in ducatis 12. de
12 Camera per non exceſſum † iuſtificatum ex dictis duorum teſtium de certa ſcientia illius deponentium *Rota dec. 99. num. 7. coram bon. mem. Merlin. & tamen ad hunc effectũ admittitur depoſitio de publica voce, & fama, Bellamer. dec. 674. & dec. 682. Rota dec. 293. num. 1. par. 1. diuerſ. Buratt. dec. 255. num. 11. et dec. 187. num. 8. par. 6.*
13 Denique quod † Formerius non ſit in Beneficio intruſus, & ob id non ſe reddat ſubrogatione indignum eo ipſo reſultat, quod in poſſeſſionem fuit immiſſus Matthæus eãque cum perceptione fructuum, dum vixit, retinuit; vnde Formerius intruſus dici nequit
14 prout † nunquam quis reputatur niſi poſſeſſionem Beneficij, & fructus perceperit *Felin. in cap. veniens in verſ. ſeptimo de accuſat. Gig. in tract. de intruſo num. 32. Rota dec. 344. numer. 17. par. 3. dec. 153. in fin. par. 6. recent. & in Leodien. Canonicatus 28. Martij 1653. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et ità vtraque.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Fideicommiſſi de Alberinis.

Lunæ 6. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio, quando fuit facta ſub aliqua conditione, tunc ea expirat, deficiente conditione. Plura deducuntur circa donationem factã ad fauorem Domus, & ad effectum conſeruandi bona inter deſcendentes, cum conditione tamen ſi ipſe donator ſuper vixerit, ipſis donatarijs.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, quando eſt reſtricta ad caſum ſuperuiuentiæ donatoris, quando expiret.*
2 *Subſtitutio, quando efficiatur vulgaris.*
3 *Subſtitutio vulgaris facta in vno caſu, extenditur ad alium, quod ſecus eſt, quando concepta reperitur ſub conditione.*
4 *Verba illa in donatione appoſita*, in talem euentum, *quid importent.*
5 *in Donatione verba illa*, ſuperſtite ipſo Donatore, *faciunt eam neceſſario conditionalem.*
6 *Conditio, ſi tacitè ineſt in donatione, non eſt opus illam opponere.*
7 *in Conditionibus voluntarijs non fit extenſio de caſu ad caſum cum attendatur merum factum.*
8 *Donator, quando aquè, & principaliter diſpoſuit tàm in terminis vſusfructus, quàm in terminis proprietatis, tunc id eſt attendendum.*
9 *Oratio, ſub vna, eademque verborum ſtructura concepta, qualiter ſit intelligenda.*
10 Deciſ. in cauſa Catanien. Primogenituręs 15 Februarij 1633. coram Dunozetto, *qualiter, & in quibus terminis loquatur, & num. 11*
12 *in Oratione eadem, quando opponitur de duobus, qualiter cenſetur facta oppoſitio, & numer. 13. & 14.*
15 *in Donatione verba illa appoſita*, omnia bona & iura donata, *qualiter ſint intelligenda.*
16 *Dictio*, quò circà; *quamuis aduerſitiua, operatur tamen vnitatem.*
17 *Dictio*, quò circà, *operatur vt expreſſa in vna parte orationis, cenſeatur repetita in altera.*
18 *Donator, quando præſumatur reſpexiſſe ad proximitatem ſuæ Domus.*
19 *Verba, quando ſunt expreſſa per modum conditionis ſunt propriè ſigna cauſæ finalis.*
20 *Donator, quando dicatur habuiſſe rationẽ conſeruandæ agnationis.*
21 *Agnatio conſiderata in vno caſu, in eo tantum caſu eſt attendenda, & non ad diuerſum eſt extendenda.*
22 *Verba generalia in donatione appoſita, quid operentur.*
23 *Verba inducta per viam nouæ cauſæ, quid operentur, & num. 24.*
25 *Fideicommiſſum nouum an inducatur per verba acceſſoria, & conſecutiua.*
26 *Verba in donatione, quando conſecutiuè dicantur appoſita.*
27 *Fideicommiſſa per quæ verba, reſtringantur ad ſuos terminos.*
28 *in Donatione non comprehenduntur perſonæ illæ, quæ non fuerunt expreſſæ.*
29 *Donator, ex quibus cauſis fuerit motus ad donandum, verba ab eo prolata attendi in hoc debent.*
30 *Donator, quod voluerit bona conſeruari in eius Domo, colligitur, ſi excluxerit profeſſos in Religione.*
31 *Item ſi prohibuerit omnem diſtractionem bonorum extra Agnationem.*
32 *Familiæ effectiua ratio quando à Teſtatore non dicatur habita ratio.*
33 *Bona Fideicommiſſaria, quando remaneant libera ita vt ſint tranſmiſſibilia ad quoſcumque hæredes.*

DECISIO CCCCVI.

FIDEICOMMISSVM Fuluij Alberini
iterum DD. dixerunt expiraſſe per obi-
tum Iacobi vltimi de linea maſculina Pauli,
nam Fuluius in donatione, quàm fecit ob
ingreſſum in Religionem Hieroſolymitanā
ad fauorem Io: Baptiſtæ, Pauli, & Iacobi fra-
trum expreſsè diſpoſuit, quod iis deficienti-
bus eorumque deſcendentibus maſculis ipſo
ſuperſtite bona donata ad eum reuerterentur
quoad vſumfructum; quo vero ad proprie-
tatem ad proximiores; Cumque Donator
prædeceſſerit Donatariis, deficit ſubſtitutio
1 de † proximioribus reſtricta ad caſum ſuper-
uiuentię Donatarij, vt probat *Alex.conſ.1.lib.1*
Ber.conſ.98.lib.2.Honded.conſ.49.nu.64.& ſeqq.
lib.2.Natt.conſ.678.num.10.Gabriel.conſ.95.lib.2
Peregrin.conſ.36.num.25. cum ſeqq., Fuſar.de ſub-
ſtit.quæſt.460.num.40.Rot.deciſ.195.nu.14.par.5.
recent. cum cæteris relatis in alia deciſione ſub die
7. Februarij anni præteriti.

Subſtitutio enim huiuſmodi licet facta ſit
poſt obitum dd. trium fratrum ſine deſcen-
dentibus maſculis Tamen facta fuit per mo-
dum vulgaris, ſcilicet caſu quo tempore
2 mortis † vltimi ſine deſcendentibus Dona-
tor ſuperuiuat, nō autē caſu quo prædecedat,
vt in ſpecie reſponderunt *Abb. conſ. 40. lib.1.*
Corn.conſ.295.lib.1. & conſ.186.lib.3. Dec. conſ.
63. ſub num. 2. verſ. ex iſto, etiam ſecundo gradu
Soccin.Iun.conſ.186.num. 38. & 64. Pariſ.conſ.74
num.17.lib. 2. Torniell. in l. Gallus §. quidem re-
cte num.68.ff. de liber. & Poſth. & firmauit, Rota
in Bononien. fideicommiſſi de Pinchiaris 28. Mar-
tij 1559. & Peruſina fideicommiſſi 26. Ianuarij
1660. coram me.

3 Et quamuis ſubſtitutio vulgaris† facta in
vno caſu extendatur ad alium, ſecus eſt, quā-
do concepta reperitur ſub conditione ſuper-
uiuentiæ, vt per *Ber. d.conſ.98.num.4.lib.2. Pe-*
regrin.conſ.52.num.4.lib.1.Honded.d.conſ.49.n.4.
lib.2.Caſanatt.conſ.4.nu.86. & relatis concordan-
tibus Fuſar. quæſt.31. num.53. de ſubſtit. præſer-
tim ponderādo verba adiecta *in talem euentum*
4 quæ limitant, † & reſtringunt ſubſtitutionē
ad illum tantum caſum excluſis omnibus a-
lijs *Menoch.conſ.243.num.35. & 36. Fuſar. dicta*
quæſt.31. numer.32. & 33. et pluries reſpondit
Rot. vt in deciſ.320.num.6.par.3. & 419.num.7.
& 9.par.5.recent. et in alijs.

Neque ſuffragatur ratio exaduerſo ponde
5 rata ſcilicet verba † illa, *ſuperſtite ipſo Donato*
re eſſe conditionem neceſſariam, quia ſi non
ſuperuiueret non poſſent bona donata ad ip-
ſum redire quoad vſumfructum, Ideoque
dicta conditio reſpiciat reſeruationem vſuſ-
fructus ad fauorem Donatoris, non autem
deuolutionis proprietatis ad fauorem proxi-
6 miorum, nam vltra quod ſi talis conditio †
neceſſario tacitè inerat, non erat opus illam
opponere, et ſic apparet eam fuiſſe merè vo
luntariam, et poſt *Ruin. Soccin. ſen. & Fuſar.*
probat Altograd.conſ.46.num.11.lib.1. In condi-
tionibus autem voluntarijs, non fit extenſio
7 de caſu ad caſum, † ſed merum factum in-
ſpicitur, et defectus conditionis ſimplici-
ter *l. qui hæredi, & l. mænius ff. de cond. & de-*
monſtrat. Alciat.conſ.56.num.3. in fine & 4.lib.4.
Cephal.conſ.643.n.58.Mantic. de Coniectur.lib.11
tit.6. num.15. Cyriac. controu.18. num.68. Alto-
grad.dicto conſ.46. n.12. et dixit *Rot. in dicta Pe-*
ruſina fideicommiſſi 26. Ianuarij 1660. coram me.

Cum Donator ſub vna eademque oratio-
8 ne prouiderit † tàm reſpectu vſusfructus,
quàm reſpectu proprietatis, et vtramque
prouiſionem expreſſerit in vno caſu, ſcilicet
quando Donatarii ſibi prædeceſſiſſent, ſicu-
ti purificatio conditionis ſuperuiuentis Do-
natarij requirebatur ad recurſionem vſusfru
9 ctus; Ita quoque † requiritur ad deuolutio-
nem proprietatis; vnica enim oratio ſub vna
eademque ſtructura verborum integra ca-
pienda eſt, non autem in partes ſcindi de-
bet, per regulam *leg. Iam hoc Iure ff. de vulg.*
& pupillar. Aymon.conſ.20.nu.12.Menoch.conſ.88
num.19. Rot. deciſ.155. num.1. & latius in prima
deciſione huius cauſæ.

Ideoque non applicatur deciſio *in Spoleta-*
tana Primogenituræ 12. Februarij 1633. coram bo.
me. Dunozetto, nam ibi agebatur de pluri-
10 bus † ſubſtitutionibus diſtinctis, et ſeparatis
ſub orationibus perfectis, vnde bene firmat
deciſio, quod conditio appoſita in præcedē-
ti ſubſtitutione eſt vnica ſub vna eademque
ratione, et illi conditio legatur expreſsè ad-
11 iecta† nec elicitur per viam repetitionis ibi:
Morientibus ſuperſtite ipſo Donatore in talem euen-
tum omnia bona, & Iura donata deuoluantur
ad ipſum donatorem quoad vſumfructum
ſua vita durante, quo vero ad proprietatem
deuoluantur ad proximiores; et conſequen-
12 ter in caſu, † quo donator ſuperuiueret
Donatarijs: vbi enim cōditio apponitur duo
bus in eadem oratione Copulatis, cenſetur
appoſita vtrique etiamſi illa vni tantum
congruerit iuxtà *text. in l. Mulieri, & Titio 73.*
ff. de cond. & demonſtrat, cuius diſpoſitio licet
loquatur quando conditio ponitur in fine,
13 tamen obtinet † etiam quando poſita eſt in
principio, vt notat *Caſtren. in l. quæ condit.39*
num.4. verſ. idem puto ſi cond. præcedat ff. de cond.
& demonſtrat. Cuman. in l. Iulius Paul.80.num.1.
ff. eodem.

Et vbi etiam diſpoſitio quoad proprietatē
14 conſtitueret † orationem diuerſam non eſ-
ſet oratio completa, ſed reciperet perfectio-
nem, et complementum à verbis illis *omnia*
bona, & Iura donata poſitis in præcedenti di-
ſpoſitione quoad vſumfructum, quæ verba
15 propterea † intelligi deberent repetita cum
eadem conditione ſuperuiuentię, vt declarat,
et admittit *Ruin. exaduerſo allegatus conſ. 126.*
num.8. verſ. quia verbum lib. 2. maximè prop-
16 ter dictionem illam † *Quo vero*, quæ licet ad-
uerſatiua operatur nedum vnitatem oratio-
nis, ſed etiam, vt qualitas expreſſa in vno
17 ex Copulatis † repetita cēſeatur in alio *Natt.*
conſ.70.num.9. Surd.conſ.315.num.2. Peregrin. de
fideicommiſs.art.26. ſub num.91.Cyriac.contr.400
num.121. et dixit *Rot.dec.168.num.9 par.6.recen.*

Nec deficit ratio, cur potius donator vo-

luerit

18 fuerit ſubſtituere proximiores † in caſu ſuperuiuentiæ, quam in caſu prædeceſſus, nam caſu quo ipſe ſuperuiueret, & nullos haberet hæredes, ne bona ſua deuenirent ad Religionem Hieroſolymitanam, quoad proprietatem ſubſtituit eum illa proximiores, caſu verò quo prædecederet, quia ſuccedebant fratres, & eorum deſcendentes iuxta ordinem per eum inſtitutum nullam prorſus fecit ſubſtitutionem, verba † namque
19 expreſſa per modum conditionis ſunt propria ſigna cauſæ finalis adnotata per *Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. limit. 1. num. 60.*

Non obſtat, quod etiam extincta linea maſculina fratrum Donator habuerit rationem conſeruandæ agnationis † in ſubſtitu-
20 tione proximiorum; ſiquidem iſta ratio fuit habita quatenus vltimus de Linea defeciſſet ſuperſtite ipſo donatore, & contigiſſet ſub-
21 ſtitutio proximiorum, † ideoque vti conſiderata in eo tantum caſu ad alium non trahitur *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 29. num. 27. 36 & 37. & 39. Rot. recent. par. 1. deciſ. 486. ſub n. 6 & 7. cum alijs per Adden. ad deciſ. 632. num. 77. par. 4. tom. 3. & in Romana Cenſus 22. Maij 1655. coram Reuerendiſſimo D. meo Cerro Decano.*

Nec refert, quod poſt dictam ſubſtitutionem ſequantur illa verba, & hanc dona-
22 tionem fecit ex cauſis iam dictis, † & ſincera, & fraterna beneuolentia, quam geſſit, & gerit dictis eius fratribus, & pro cõſeruatio
23 ne bonorum † in familia, ac Domus Alberinæ conſeruatione, ac Deo dante ampliatione, Et quia etiam intentio donatoris eſt, vt dicta bona perpetuo, & in infinitũ remaneãt in dicta familia, quia iſta verba non ſunt a-
24 diecta † per viam nouæ diſpoſitionis ſeparatæ, & independentis à prima, ſed per viam orationis, & per modum cauſæ fideicommiſſi ſupra conditi, inter fratres donatarios eorumque deſcendentes, vt ſcilicet bona ſemper remaneant in familia de Alberinis, donec perſonę ſupranominatę ſuperuixerint, & propterea tanquam acceſſoria, & conſe-
25 cutiua † non inducunt nouum fideicõmiſſum *iuxta conſ. Dec. 636. nu. 12. Honded. conſ. 78. num. 35. & 36. lib. 1. Gabriel. conſ. 138. num. 26. & ſeqq. lib. 2. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 14. nu. 11. Rot. in Peruſina fideicommiſſi de Monteſperellis 13. Iunij 1647. & 8. Feb. 1648. coram R. P. D. meo Albergato in Romana fideicommiſſi de Coronis 28. Ianuarij 1647. & 12. Iunij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in Beneuentana hæreditatis 19. Iunij 1656. coram R. P. D. Celſo.*

Dum enim donator immediatè poſt donationem ſubiunxit, & hanc donationem fecit, clarè patet huiuſmodi verba fuiſſe ap-
26 poſita continuatiuè ad præcedentem † diſpoſitionem ex dictione illa, &, quippe quæ poſita inter orationes de per ſe principaliter copulatas non habet vim copulæ, ſed potius dictionis continuatiuæ *Bartol. in l. ſi is, qui ducenta §. vtrum ff. de reb. dub. Riminald. Iun. conſ. 464. num. 31. Barboſ. de dict. diction. 110. num. 22. Rot. deciſ. 453. num. 8. par. 2. recent.*

Fortius, quia adſunt dictiones repetitiuæ ibi ex cauſis iam dictis, & ibi, vt dicta bona, & ibi remaneant in dicta familia, & ſi-
27 miles † quæ reſtringunt fideicommiſſum ad ſolos Donatarios, eorumque deſcendentes ſupranominatos *Bellon. Iun. conſ. 12. nu. 31. Altograd. conſ. 97. num. 7. & ſeqq. lib. 2. Rot. coram Seraphin. dec. 402. & in Romana fideicommiſſi de Coronis 28. Ianuarij 1647. & 12. Iunij 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Immò in toto Inſtrumento donationis nõ
28 legitur, † quod Donator vocauerit alios, quam illos de familia effectiua fratrum, etenim in prohęmio expreſſit, quod motus fuit
29 ad hanc † donationem, vt conſuleret conſeruationi familiæ, & domus ſuæ de Alberinis, in diſpoſitiua vero declarauit donationẽ feciſſe, ex ſincera fraterna beneuolentia, quã geſſit, & gerit dd. eius fratribus, & pro ip-
30 ſius familiæ, † ac Domus de Alberinis cõſeruatione, & inferius excludens deſcendentes profeſſos in Religione, attulit rationem, vt dicta bona remaneant in dicta familia, in fine autẽ prohibuit expreſſe dd. Donatarijs omnẽ
31 detractionem, † nec quicquam prorſus dixit de proximioribus, vnde non poteſt dici
32 habitam fuiſſe rationem † conſeruandæ agnationis vltra familiam effectiuam à fratribus deſcendentem *Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 1. num. 28. Rot. dec. 649. num. 1. par. 5. diuerſ. & latius dec. 17. ſignanter num. 25. par. 2. recent. cum alijs in dicta Peruſina fideicommiſſi de Monteſperellis 13. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Albergato, & in Romana Succeſſionis de Caſijs 29. Mar. 1653 coram Reuerendiſſimo D. meo Merlino Epiſcopo Papien.*

Cumque igitur ſubſtitutio proximiorum facta ſub conditione ſuperuiuentię Donatoris poſt obitum donatariorũ ſine deſcendentibus ob illius prædeceſſum expirauerit ex adductis donatio apud Iacobum vltimum de linea maſculina Pauli remanſit libera,
33 & tranſmiſſibilis ad quoſcunque hæredes, vt probat *Syluan. conſ. 98. ſub num. 10. & ſeqq. Aymon. conſ. 15. num. 6.* & dixit *Rot. apud Put. deciſ. 274. in antiquis lib. 3. & penes Acchill. deciſ. vnic. de donat.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana Pecuniaria

Veneris 3. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Tutores, quando ſunt plures, quando teneantur in ſolidum, & quando pro virili, creditum alicuius ex quibus bene dicatur iuſtificatum.

SVMMARIVM.

1 *Tutor, an dicatur debitor ante redditionem rationum.*

2 *Creditum Tutoris, ex quibus bene dicatur probatum, & num. 3. & 4.*

3 Debitum ſubſcribentis, quando bene dicatur probatum, & num.4.

5 Fructus debito ſoluens, tacite fatetur, debitum eſſe verum, & num.11.

6 Antidata ſcripturæ ſuſpicio, quid operetur, & ceſſat, dum ceſſat fructus, & num.8.

7 Fictionibus non datur locus, quando bene conſtat de veritate.

8 Fraudis ſuſpicio non intrat, quando ceſſat cauſa fraudandi.

9 ad Fraudem probandam non admittuntur coniectura.

10 Taciturnitas longi temporis, quando non inducat ſuſpicionem fraudis.

12 Fructus ſoluens debiti contenti in apocha, cenſetur fateri tale debitum contentum in apocha.

13 Correſpectiuitas, quando attendatur.

14 Tutores quando ſunt plures vnuſquiſque tenetur pro rata.

15 Quæ opinio, quando procedat.

16 Tutores, quando plures ſunt quando teneantur in ſolidum.

17 Tutores in quo caſu non teneantur in ſolidum.

18 Scripturæ archiuiatio, quando fuit poſt plures annos an id arguat fraudem.

19 Scripturæ legalitate, & veritate ſtante, non eſt neceſſe, vt ſit archiuiata.

20 Debiti præſcriptio non intrat ſtante minuitate actuum.

21 Statutum admittens præſcriptionem ſolutionis, vt excludatur, quid ſufficiat.

DECISIO CCCCVII.

PLACVERVNT Dominis fundamēta de-
ciſionis coram me ſub die 10. Iunij 1661. ex
quibus in deciſis ſtandum cenſuerunt.

Nam quicquid ſit, an Tutor dici poſſet
1 verè debitor rerum in Inuentario † conten-
tarum etiam ante redditionem rationis, vt
voluit affirmatiuè *Bart. in l. Tutor, qui reperto-
rium ff. de adminiſtrat. Tutor per Salic. in l. Tuto-
res, C. eod. Soccin. conſ. 24. num. 36. & ſeqq. lib. 1. &
contrarijs* adductis firmauit plenè *Surd. dec. 184
præſertim num. 11. relat. per Buratt. dec. 557. nu. 8.
& videtur firmaſſe Rota deciſ. 126. num. 4. par. 9.
2 recen.* In † præſenti non dubitarunt DD. cre-
ditum illorū de Cincijs probari tum ex In-
uentario Pauli Blaſij Tutoris à quo vere ra-
tio fuit reddita, tum ex apocha ab eodem
ſubſcripta pro reliquatu computorum in
ſc. 4250. qui cum euidenter ex veriſimili de-
bito ob præcedentem adminiſtrationem, &
3 ex recognitione † manus ipſius debitoris ac
alterius Teſtis in ea ſubſcripti legitimè facta
per Teſtes, concurrentibus etiam alijs admi-
4 niculis ſufficienter probare † debitum ſub-
ſcribentis dictum fuit ad tradita per *Bart. in
l. 1. §. idem Cornelio, ff. de fid. inſtrum. Decian. conſ.
133. num. 126. lib. 1. Rota dec. 570. & deciſ. 124.
par. 2. diuerſ. cum alijs adductis in præcedenti deciſ.
§. primo.*

Præcipuè quod illud etiam extra apocam
5 pluries Paulus faſſus eſt ſoluendo † fructus in
ea conuentos, & receptas ſolutionum pro-
ducendo quod pro recognitione etiam ſuf-
ficeret, *Aymon conſ. 101. nu. 4. & conſ. 158. n. 1.
Rota coram Caual. dec. 42.*

6 Nec releuare viſa eſt iterum obiecta ſuſ-
picio antidatæ, & ſimulationis: quoniam
ſtante præcedenti Inuentario, ex quo reſul-
tat creditum, vel ſaltem actio pro redditio-
ne rationis Crucij nō egebant fictionibus dū
7 verè poterant obtinere condemnationem
Iuris in longe maiori ſummina pro rebus in
Inuentario deſcriptis *ad text. l. final. C. de arbi-
tr. & l. pro officio de adminiſtr. Tutor. & præter ſu-
perius adductos, Rota deciſ. 242. num. 1. par. 9. re-
centior.*

8 Dum ceſſante † cauſa fraudandi ſuſpicio
fraudis non præſumitur *Rota dec. 307. num. 1.
par. 1. & dec. 241. num. 10. & dec. 677. num. 5. par. 2
9 recen.* & coniecturæ ad eam † probandam
non admittuntur *Bart. in l. poſt contractum n. 1.
ff. de donat. d. conſ. 65. num. 4. lib. 1. & pluries dixit
Rota & ſignanter dec. 435. par. 4. recen.*

10 Quoad taciturnitatem tam temporis in
petendo debitum ex quo arguebant infor-
mantes ſuſpicionē falſitatis tranſierunt DD.
cum reſponſione præcedentis deciſionis, §.
minus vrgere nimirum quod viuēte Domi-
nico ſeniore actum non fuit, ex quo Pau-
11 lus ſoluit † fructus compenſatiuos in ſoli-
datione rationum conuentos, & Dominico
mortuo Crucij adhuc minores obtinuerunt
Paulum condemnari pro ſumma reliquatus
12 & fructuum † in apoca promiſſorum, aliū-
de vero Iudicium iterum ſiluit ex quo ad in-
ſtantiam illorum de Cremonis conſignata
fuit apoca Horatio Criminali.

Ex quo etiam ceſſat adductum inconue-
niens duplicitatis huius ſcripturæ, nam vt
13 fuerat in præcedenti ponderatū cum in ea
correſpectiuitas contineretur obligatiuè, dū
Paulus reliquatum promittebat, Crucij ve-
ro à redditione computorum eum libera-
bant vtrinque proinde apoca erat retinen-
da.

14 Nec obſtat quod adeſſet alius † Contutor
cum Paulo contra quem etiā pro rata erat
agendum.

Quia licet hęc quæſtio intret ſolum ante
15 confeſſionem debiti, non autem poſt reddi-
tam rationem, & promiſſum reliquatum,
ceſſat etiam obiectum, ex quo nec alium
Tutorem adminiſtraſſe docetur, nec ob id
16 ſi doceretur, pro † virili, ſed inſolidum ſem-
per actio competeret *ad text. in l. 1. C. ſi ex plu
ribus Tutor l. Diui, & l. Tres Tutores, C. de admi-
niſtr. tutor. Surd. conſ. 170. num. 11. & ſeqq. Rota in
Romana redditionis rationis 17. Iunij 1650. coram
R.P.D. meo Albergato*, niſi forte fuerit, vel à
17 Iudice vel † à Teſtatore diuiſa adminiſtratio
quod hic non concurrit, vt diſtinguendo
firmatum fuit *in deciſ. 3. num. 17. & 18. par. 6. re-
cent. & in allegata Romana redditionis rationis co-
ram R.P.D. meo Albergato.*

18 Quo vero ad Archiuiationem † factam
poſt plures annos nec obſtare viſum fuit
19 quia ſtante legalitate, & veritate † ſcriptu-
ræ aliunde bene probata illius defectus non
releuat, *vt fuit dictum in Romana ſepultura de
Cinis.*

Cinis 28. *Maij* 1646. §. *& ideo coram b.mem. Arguelles.*

Obiectam præſcriptionem DD. non habuerunt in conſideratione, tum attenta mi-
20 noritate † actorum, quibus abinde non currit, tum etiam quia ſtatutum licet inducat veram præſumptionem ſolutionis, ea tamen
21 in præſenti † ex fortioribus probationibus ac coniecturis prorſus eliditur quod ſufficit ad excluſionem ſtatuti admittentis in hoc caſu probationes, & præſumptiones etiam in contrarium vt plenè *Adden. ad Buratt. dec.* 98. *num.* 8. *& penes Merlin. de pignor. dec.* 44. *num.* 9 *& in Romana pecuniaria* 7. *Maij* 1649. *coram R.P.D. Celſo.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA

Romana Domus

Lunæ 6. *Martij* 1662.

ARGVMENTVM.

Eccleſia licet cogi poſſit ad vẽdendum ex conſtitutione Gregoriana nihilominus in venditione ſunt ſeruandæ ſolemnitates extrauagantis *de reb. Eccleſ. non alienan.*

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiaſtica res non poteſt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis Extrauag.* de reb. Eccleſ. non alienand.

2 *Solemnitates fuiſſe ſeruatas in alienatione rerum Eccleſiaſticarum non ſtatur aſſertioni contrahentium.*

3 *Eccleſia adhoc vt cogatur vendere res ſuas ex conſtitutione Gregoriana Monitorium requiritur.*

4 *Emendi promiſſio non trahitur ad promiſſionem vendendi.*

5 *Eccleſiaſtica bona dum ſunt vendenda ex Gregoriana conſtitutione quæ requirantur.*

6 *Argumentum valet à contrario ſenſu.*

7 *Contractus ab initio nullus ſine ſolemnitatibus non poteſt ratus haberi.*

8 *Ratificatio reconciliat, quæ pendent ab animo, non quæ pendent à ſolemnitatibus.*

9 *Solemnitatum præſumptio reſultans ex* 30. *annis ſunt ſublata ex conſtitutione Vrbana.*

DECISIO CCCCVIII.

POSTQVAM fuit in præſenti cauſa inter Franciſcum ſucceſſorem Bindij, & Beneficiatos Sanctæ Mariæ in Vialata tanquam ſucceſſores in Cappella Sancti Nicolai eiuſdem Eccleſiæ, olim à Rectore ipſius Capellæ poſſeſſa, & ipſis Beneficiatis poſtea à ſan. mem. Pio V. vnitæ deciſum 5. Maij 1660. pro Franciſco non eſſe locum nouo depoſito pretij ſecundæ Domus venditæ à Rectore hodie inſtantibus Beneficiatis propoſui dubium an conſtet de nullitate, vel læſione huius Domus, & Domini ad primam partem reſponderunt conſtare de nullitate, & reſponſum ſufficienter crediderunt.

1 Fundamentum fuit † ex defectu ſolemnitatum *Extrauag. de reb. Eccleſ. non alienand.* * *poſt cap.* 2. *eod. & cap.* 2. *eod. in* 6. *& l. Iubemus* 14. *& Authen. hoc Ius porrectum, C. de ſacroſ. Eccleſ. & Authen. de non alienand. bon. Eccleſ. ab initio & paſſim ſub dd. titulis.*

Neque ſuſtineri venditio potuit ex celebri Conſtitutione Gregorij de ędificio, & Iure congrui, vtpote cogente non minus Eccleſiam, quam laicos de qua in Inſtrumento prioris promiſſionis emẽdi 29 Ianuarij 1628. & poſterioris emptionis, & venditionis 29. Aprilis 1632.

Quia &, multa alia requirebãtur ex ſupradictis & plurima ex dicta Conſtitutione ad ipſam coactionem Eccleſiæ ad vendendum partim male omiſſa, & partim male relata in dd. Inſtrumentis, & præcipuè ex dicta Conſtitutione, §. 6. *de his quæ Sancta Romana Eccleſiæ Camerarius, & Magiſter ædificiorum, & viarum Vrbis vtilia, & neceſſaria putauerint.,*
2 *&c.* de quibus † non ſtari aſſertioni contrahentiũ etiam Prælatorum, ſed verificanda, & iuſtificanda eſſe omnia ſæpe reſpondit. *Rota dec.* 716. *ab initio, & dec.* 752. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ. Grammat. dec.* 70. *num.* 13. *& ſeqq. & nu.* 16 *& ſeqq. & generalius Mantic. de tacit. lib.* 2. *tit.* 6. *cum alijs, & præcipue Oſaſc. tot. dec.* 172.

Eoque magis quod nullum proceſſit monitorium maxime, quod præceſſerunt in venditione prioris Domus die 29 Apr. 1627.
3 cuius monitorij defectum ad demonſtrandum Eccleſiam non fuiſſe coactã conſiderauit *Rota in Romana Domus* 29. *Nouemb.* 1660. §. *Cum itaque & ſeqq. coram R.P.D meo Priolo.*

Itaque concludi, & conuinci ex dicto Inſtrumento 29. Ianuarij 1628. viſum eſt, vtpote quod in eo ſe obligauit Bindus Rector emere, & curauit hanc obligationem Rector, non autem ſe obligauit vendere Bin-
4 do, neque † enim promiſſio alterius emendi trahitur ad promiſſionem alterius vendendi, *l. ſi pecunia* 30. *& l. penultima, ff. qui res pignor. & l.* 1. *ff. qui pot. in pig. hab. & l.* 1. *ff. de leg. commiſſ. l.* 2. *C. de pactis inter emptor,* & vel nulla emendi, & vendendi ante ipſam emptionem & venditionem præcedere obligatio debuiſſet, vel potius debuiſſet contraria procedere & obligare ſe Rector ex contractu vendere Bindo, ſi Bindus opus habuiſſet hac domo ad ædificañ, & mentem habuiſſet illam emendi ſecundum Conſtitutionem Gregorij adeout venditor voluntariam venditionem affectauit, vt cogi debuiſſet ipſe, non autem emptor ad emptionem vt ſupra.

Ex alio capite fuit etiam a DD. reſpõſum conſtare de nullitate venditionis, quia & ſi quatenus eſſent adhibita requiſita ad venditionem ſecundum Conſtitutiones non tamen fuerunt ſeruata poſtea requiſita, & forma venditionis videlicet ex dicta Conſti-
5 tutione Gregorij §. 17. verſ. † Deinde ſi res Eccleſiaſtica, vbi de huiuſmodi re, & *vbiquam emptor huiuſmodi poſſeſſionem aſſequatur, pretium ipſum totum in aliquorum bonorum immobilium emptionem vtiliter conuertatur caueti de cui-*

euictione, etiam ipſo emptore, & ad omnia bona obligante dentnrque bona inde empta Domino rei vendita quo facto, &c. quæ formalia ſunt tam ex qualificatione actus cum etiam ex ver-
6 bis quo facto, &c. † fortiſſimo argumento ducto à contrario ſenſu *l.1. §. huius rei, ff. de offic. eius.* Hæc autem non ſolum demonſtrātur ſeruata, ſed etiam cernuntur inobſeruata, quia domus vendita fuit cum dilatione ſex annorum ad ſoluendum pretium, & nihilominus tradita fuit emptori in ipſo actu venditionis poſſeſſio dominiumque tranſlatum, & quod grauius eſt neque infra ſex annos pretium fuit ſolutum, ſed vendita domo 29. Aprilis 1632. vt ſupra pretium depoſitatum fuit die 9. Aprilis 1658. inueſtiēdum in locis montium, & tunc tanto poſterius Franciſcus ſucceſſor Bindi cauit de euictione.

Minuſque ſuccurrere potuit ad confirmationem, ſeu ratificationem venditionis, quod Beneficiati receperint à Bindo fructus compenſatiuos, quia confirmatio non poteſt inferri ex actu eius, qui neque actum confirmandum, neque confirmationem ipſam facere poteſt actus infirmi, & inualidi
7 defectu poteſtatis, † & ſicuti ab initio non poteſt fieri contractus ſine ſolemnitate, ſic nec ratus haberi, vt *in puncto cap. ratum habentes huiuſmodi contractum venditionis notauit Innoc. ad cap. 3. de empt. & vend. ſub num. 1. & alij & poſt eos Pio. ad ſtatut. Vrbis gloſſ. 7. numer. 36. Surd. dec. 159. num. 7. & ſeqq. & num. 21. verſ. non aduerſantur Rota dec. 42. num. 18. par. 8. & Bald. ad l. 4. C. de reb. alien. non alienand. ſub num. 1.* In-
8 quit quod † ratificatio reconciliat ea quæ pendent ex animo ſecus ſi pendēt ex aliqua forma, vel ex alia potentia exteriori, atque ita generaliter *Rota dec. 7. num. 1, ſub inſpect. 2. apud Fenzon. ad ſtatut. Vrb. 151. de contract. ſine certa ſolemnitate lib. 1. & dec. 190. num. 26. par. 6. & dec. 575. nu. 26. coram Merlin.*

Neque præſumptio ſolemnitatis aliqua argui poteſt ex lapſu triginta annorum non adhuc completis ex facto annis triginta, &
9 etiam ab ipſis annis † 30. & vſque ad 100. repugnante Conſtitutione ſan. me. Vrbani VIII. ſuper præſeruatione Iurium Eccleſiæ 159 in Bullario nouiſſimo.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Mantuana Bonorum

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Dominus directus, quando perperam agat ad deuolutionem feudi; Feudum, quando ſubinfeudatur durante adhuc primo feudo, qualiter, & quomodo cenſetur facta talis ſubinfeudatio, & ſemper cenſetur facta ſine præiudicio primi feudi.

SVMMARIVM.

1 *Dominus Directus non poteſt agere ad deuolutionem feudi, dum durat eius inueſtitura.*
2 *Feudum quando dicatur ſubinfeudatum.*
3 *Feudum, quando fuit ſubinfeudatum, an Dominus directus poſſit ſemper obtinere deuolutionem ob deficientiam ſubinfeudatarij.*
4 *Feudum, quando fuit ſubinfeudatum, cui applicandum veniat.*
5 *Feudum, quando ſubinfeudatur cenſetur facta talis conceſſio ſine præiudicio primæ inueſtituræ adhuc durantis.*
6 *Dominus directus non poteſt de iure, per nouam conceſſionem, nec per renouationem eiuſdem præiudicare primis inueſtitis.*
7 *Feudi renouatio, quando multo magis cenſeatur facta ſine præiudicio primæ inueſtituræ.*
8 *Proteſtationes, quid operentur.*
9 *Conceſſiones factæ ad fauorem aliquorum, opitulantur eis non autem alijs, & n. 16.*
11 *Feudi renunciatio facta in manibus Domini directi, aliud eſt, ſi fiat libere, & aliud ſi fiat ad fauorem tertij.*
12 *Feudi renunciatio aliud eſt, ſi ſit realis, & aliud ſi ſit perſonalis.*
13 *Feudi renunciatio, quando dicatur perſonalis, & num. 14.*
15 *Feudi membrum ſuo corpori conſolidandum eſt.*
16 *Feudi renunciatio, quando libere non dicatur facta ad fauorem alicuius.*
17 *Clauſulæ præſeruatiuæ operantur, vt quis non cadat à iure ſuo.*
18 *Clauſula*, quatenus opus ſit, *quid operetur.*
19 *Domini directi conſenſus ſemper requiritur, dum feudi poſſeſſio transferenda eſt in alium ſubfeudatarium.*
20 *Nullitates, quando à quouis tertio poſſunt opponi, & n. 21. & 22.*
23 *Conſuetudo Mantuæ, quod bona feudalia, ſint ad inſtar allodialium, qualiter ſit intelligenda.*

DECISIO CCCCIX.

POSTQVAM Reuerendiſſimus D. Epiſcopus Mantuæ Dominus directus duas obtinuerat fauorabiles reſolutiones contra Comitiſſam Caſtrobaccam ſuper deuolutione bonorum, de quibus agitur in loco *dell'Angelo* bubulcarum 230. ob mortem Comitis Vincentij Caſſini vltimi ſubinfeudati ſine aſcendentibus Sereniſſimus Dom. Dux Mantuæ cauſam habens à primo inueſtito totius curię Podij ſub qua bona controuerſa continentur ad hanc cauſam admiſſus præuia ſpeciali commiſſione, ac diſputato dubio, cui præfata deuolutio ſuffragaretur ſub die 25. Ianuarij 1655. Epiſcopo deuolutionem ſuffragari dictum fuit, ſed repropoſita cauſa, & articulo per tres vices diſcuſſo tandem Domini exiſtimarunt recedendum eſſe à deciſis.

Præmiſſo enim prout partes non controuertunt quod præfata bona, vt dictum eſt comprehendantur in Inſtrumento primæ conceſſionis totius Curiæ Podij factæ anno

1332

1332. per Iacobum Epiſcopum, Mantuæ
ad fauorem Aloiſij de Gonzaga pro ſe, ac fi-
lijs, & liberis ſuis maſculis, & fœminis in
infinitum, quodque Inueſtitura adhuc durat
in perſona moderni Ducis ſequitur Eccle-
1 ſiam Dominam directam non poſſe † petere
deuolutionem, quia ei non eſt locus duran-
te linea Inueſtitorum *Cap. 1. de nat. ſucceſſ. feud. Gabriel. conſ. 88. num. 6. lib. 1. Peregrin. conſ. 11. n. 4 in fine lib. 5. Ciriac. controu. forenſ. 113. n. 3.*

Et quamuis Maximilianus eius author
dicta bona ſubinfeudauerit eaque à Iure
2 feudali † ſucceſſiue liberauerit ad fauorem
Hierònymi Piperarij, eiuſque hæredum;
Nihilominus exinde non impeditur primus
3 inueſtitus † quin poſſit obtinere deuolutio-
nem per deficientiam Subfeudatarij, quia
iuxta veriorem ſentẽtiam ſubfeudum eidem
applicatur, non autem Domino directo, vt
præter adductos in præterita tradit. Alexand. in l. infinita, §. Si de vectigalibus num. 38. ff. de damno infecto Natt. conſ. 119. num. 1. Burſatt. conſ. 91. nu. 2. verſ. attamen, vbi ex commiſſione *lib. 1. Menoch. conſ. 338. per tot. Bandellon. conſ. 42. num. 14. Afflict. deciſ. 282. num. 12. & Rot. dec. 390. num. 2. par. 1. recen.*

Nec vrget prima reſponſio præteritæ de-
ciſionis, quod ſcilicet Com. Caſſinus per
cuius obitum bona deuoluuntur, non à
primo Inueſtito, ſed ab Eccleſia feudum
obtinuerat, quia conceſſiones, & reuocatio-
5 nes per Epiſcopum factæ tam † ad fauorẽ
ſucceſſorum Piperarij, quam etiam quo-
rumcumque aliorum, & ſucceſſiuè ad fa-
uorem Comitis Caſſini non immutarũt ſta-
tum primæ conceſſionis, nec vllo modo
præiudicarunt Dominis de Gonzaga com-
6 prehenſis in prima Inueſtitura cum † Domi-
nus directus de Iure non potuit, neq; per re-
nouationem, neq; per nouam conceſſionem
præiudicare primo Inueſtitis, *vt probant Dec. conſ. 468. num. 29. Cephal. conſ. 23. num. 40. Gozadin. conſ. 53. num. 18. Peregrin. conſ. 0. num. 4. lib. 1 Grat. diſcept. forenſ. cap. 372. num. 2. Calderin. de renouat. emphit. lib. 1. qu. 3. num. 7. Surd. dec. 189. numer. 14 Rota dec. 176. n. 38. par. 5. rec.*

Eo facilius in caſu noſtro, quo renoua-
tiones factæ fuerunt ſub expreſſa proteſta-
7 tione non præiudicandi Iuribus tertij, † &
ſignanter Iuribus Domini Curię Podij præ-
ſenti *Summario Ducis nu. 2.* quæ quidem pro-
8 teſtatio omnia Iura ſibi competentia † prę-
ſeruat ex allegatis per *Rotam dec. 499. nu. 14. & ſeqq. par. 5. rec.*

Liberatio autem ſeu potius renunciatio
feudi per eundem Maximilianum peracta,
9 in qua præcedens deciſio conſtituit † ſecun-
dum fundamentum, nec pariter poteſt Ec-
cleſiæ ſuffragari cum non legatur ad ipſius
fauorẽ concepta, ſed dumtaxat reſpiciat per-
ſonam Piperarij eiuſque hæredum quibus
propterea, & habentibus cauſam ab eis pro-
deſſe tantummodo poterit non autem Ec-
10 cleſiæ Dominæ directæ, † ad quam renun-
ciantis non intereſt quod porrigatur ex ra-
tione adducta *per Bartol. in l. qui Romæ 112. §. duo fratres num. 24. verſ. ad ſecundum, ff. de verb. oblig.* Eſt enim in hac materia recepta diſtin-
ctio, quod renunciatio feudi facta per vaſ-
11 ſallum, † tũc ſolum impedit deuolutionem
ad renunciantem, quando eſt facta in mani-
bus Domini per viam refutationis, vel quã-
12 do renunciatio eſt † realis, & indefinita ad
fauorem cuiuſcumque perſonæ, non autem
quando prout hic fuit reſtricta ad fauorẽ ali-
cuius, & eius hæredũm, quia tunc dicitur
13 perſonalis † & deficientibus hæredibus feu-
14 dum non reuertitur † ad Dominum dire-
ctum, ſed ad renunciantes, vel ad eius deſcẽ-
dentes *ad text. in cap. 1. de eo, qui fin. fecit agnat. & optimè diſtinguunt Corn. conſ. 24. num. 16. volum 2. Honded. conſ. 26. num. 20. cum ſeqq. lib. 1. Roſſental. de feud. diuiſ. cap. 2. concluſ. 21. per tot. Sorader. de feud. par. 8. cap. 5. num. 27. verſ. hæc concluſio Rota coram Patriarca Manzanedo in recen. dec. 186. per tot. par. 3.*

Verum ex alia quoque ratione Domini
exiſtimarunt huiuſmodi liberationem non
obſtare, quia nempe Maximilianus non ab-
dicauit à ſe totum feudum Curiæ Podij cõ-
ſiſtens in Bubulcis 133, ſed tantummodo li-
berauit portionem bubulcarum 230. reſi-
duo penes ſe retento, Ideoque eueniente ca-
ſu deuolutionis, illa minor pars liberata nõ
reuertitur ad Dominum directum, ſed ad
Dominum immediatum penes quem reli-
quiæ feudi principalis, ſeu ipſum feudum
15 principale remanſit, itaut membrum
ſuo corpori conſolidetur, vt explicat,
Soccin. Iun. conſ. 134. num. 9. verſ. quod etiam lib. 3. Menoch. conſ. 338. nu. 18. Roſſental. de feud. cap. 11 concluſ. 18. ſub num. 1. verſ. licet hoc Marianus, & in addit. ibid. litt. C. & alijs allegatis dixit Rot. deciſ. 664. n. 14. par 2. rec.

His accedit quod liberatio prædicta non
16 fuit purè facta ad fauorem † Piperarij, ſed
ſed ſub conditione ibi: *accedente prius conſenſu Domini directi.* Quapropter dum Epiſcopus
non ſolum non conſenſit, ſed illam decla-
rauit nullam & inualidam; Maximilianus
17 per dictam liberationem non cecidit à † iu-
re ſuo, maxime attenta clauſula ibidem
adiecta, *& non aliter nec alio modo*, quæ con-
ditionem ſuſpenſiuam importat *Bald. in Authen. ingreſſi num. 12. C. de ſacroſ. Eccleſ. Menoch. conſ. 38. nu. 7. & ſeqq. Grat. diſcept. forenſ. cap. 949. à num. 4. Rota coram Caputaquen. deciſ. 82. num. 3. & 4. par. 3.*

Parum obſtante, quod dictæ reſeruationi
18 fuerit adiecta alia clauſula, † *quatenus opus ſit*
quia conſenſus Domini directi ſemper re-
quiritur vbi Feudatarius feudum liberando
19 eius poſſeſſionem transfert in alium ſubfeu
datarium qui non poteſt irrequiſito Domi-
no nouam poſſeſſionem apprehendere, *Ludouic. Bell. conſ. 1. num. 60. Galett. controu. lib. cap. 7 num. 68.* & ideo non aliter cenſetur liberatũ
feudum niſi quatenus Dominus velit, & cõ-
20 ſentiat, ipſo autem diſſentiente, liberatio re-
manet nulla, vt ex Iuribus ſupra relatis, quæ
nullitas cum fuerit detecta per declaratio-
nem Epiſcopi Boldrini nedum per Eccle-
ſiam,

21 ſiam, ſed † etiam per quoſcumque tertios poteſt opponi *Felin. in cap. Lator. de re iud. Rota dec. 175. num. 12. par. 1. diuerſ.*

Quibus etiam accedit, quod Epiſcopi pro tempore ſemper receperunt à Dominis de Gonzaga ſolitam præſtationem ducat. 15. quæ debebatur pro toto feudo Curiæ Podij ex hac enim receptione etiam reſpectu bonorum ſubfeudatorum, cumque integre
21 penes illos renunciauerint iura paſſiua, dicendum quoque eſt retinuiſſe actiua ad effectum petendi deuolutionem, vt comprobat *Surd. conſ. 200. num. 48. & ſeqq.*

Denique non obſtat quod bona contro-
22 uerſa ex conſuetudine Mantuæ † ſint redacta ad inſtar allodialium quia id procedit quoad validitatem alienationis, & vt poſſint ad quoſcumq; tranſire non autem ex hoc poteſt inferri, quod amiſerint propriam natu-
23 ram feudi, quam † ſemper retinere firmat idem *Roſſentall. cap. 9. membr. 1. concluſ. 39. nu. 3. & probat modern. Auenionen. Sanleger. q. Ciuil. p. 1 cap. 39. nu. 9. & ſeqq.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Meliteñ Beneficij.

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio Beneficij capta, etiam vigore Prouiſionis Apoſtolicæ, eſt nulla, & attentata, ſi fuerit capta poſt litem introductam in Rota, vel in ſpretum inhibitionis. Lis ſuper beneficio, quando pendet in Rota, ad eam ſpectat executio litterarum Apoſtolicarum.

SVMMARIVM.

1 *in Poſſeſſione beneficij ſe intrudens lite pendente dicitur attentare.*
2 *Inhibitio Rotalis, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta eſt timenda.*
3 *Poſſeſſio capta lite pendente eſt nulla, & attentata cum omnibus indè ſecutis.*
4 *Iudicibus inferioribus, non eſt aperienda via iudicandi ſuper inhibitionibus Iudicum ſuperiorum.*
5 *Poſſeſſio Beneficij capta in vim prouiſionis Apoſtolicæ, non eſt attentata.*
6 *Papa non attentat.*
7 *Poſſeſſio capta beneficij etiam in vim prouiſionis Apoſtolicæ, quando fuit capta lite pendente, vel in ſpretum inhibitionis, vti attentata eſt reuocanda. Lis ſuper prouiſione Beneficij, quando pendet in Rota, tunc executio litterarum Apoſtolicarum ſpectat ad Rotam. num. 7.*
8 *Beneficij poſſeſſio, quando nulliter, & attentata fuit capta, eſt reuocanda.*
9 *Poſſeſſio anterior, quando fuit legitimè capta, eſt manutenenda in concurſu poſterioris nulliter, & attentatè captæ.*
10 *de Poſſeſſione alicuius quando dicatur legitimè conſtare.*
11 *Mandatum de manutenendo paſſim datur pro purgatione attentatorum.*

DECISIO CCCCX.

PETRVS Zuccarus poſſeſſor Parochialis Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Succurſus oppidi Montis Leonis, timens moleſtari à Matthæo procurauit committi cauſam ſuper Iuriſdictionibus in hoc Sacro Tribunali, & Inhibitionem obtinuit, quam fecit perſonaliter exequi contrà eundem Matthęum, qui
1 cum ea non obſtante ſe intruſerit † in poſſeſſionem dictæ Eccleſiæ, dedi dubium an conſtaret de attentatis, itaut ſit dandum, vel denegandum mandatū de manutenendo, & affirmatiuè reſolutum fuit.
2 Inhibitio Rotalis ſiue † iuſta, ſiue iniuſta omninò timenda eſt, *Rot. deciſ. 26. numer. 3. de appell. in antiq. Put. dec. 385. lib. 2. coram Eminentiſſimo D. Card. Otthobeno deciſ. 33. num. 4. coram Caual. deciſ. 355. num. 1., & in Hiſpalen. Decimarum 9. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Celſo.*

Ac propterea cum Matthęus ea nō obſtante acceperit poſſeſſionē dictæ Parochialis ta-
3 lis † poſſeſſio cum omnibus indè ſecutis eſt nulla, & attentata, *cap. non ſolum de appell. in 6. Achill. deciſ. 29. num. 1. & per tot.* vbi *num. 5. & 6.*
4 redditur ratio, ne ſcilicet aperiatur † via Iudicibus inferioribus iudicandi ſuper Inhibitionibus Superiorum, *coram Coccin. deciſ. 315. num. 1. in recent. deciſ. 123. nu. 5. par. 8.*, & dictum fuit *in Pacen. ſeù Toletana Attentatorum 4. Iulij 1659. §. Immo, coram Reuerendiſſ. D. meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Non obſtat, quod poſſeſſio huiuſmodi
5 capta † fuerit in vim prouiſionis Apoſtolicæ poſt dictam Inhibitionem obtentæ, in qua non cadit attentatum; Nam licet Papa non attentet conferendo lite pendente, vt dixit *Rot. deciſ. 641. numer. 12. par. 1. diuerſ., & coram ſan: mem: Gregor. deciſ. 2. numer. 1.* Nihilominus Attentata eſt poſſeſſio capta per prouiſum
6 pendente lite, vel † in ſpretum Inhibitionis, vt probat *Lotther. de re benef. lib. 3. qu. 10. nu. 44. & ſeqq. Rot. coram Gregor. d. deciſ. 2. nu. 5.* ibique *Adden. num. 15., & deciſ. 10. per tot. in Conchen. Beneficij de Trieſte 10. Decembris 1619. coram bo. mem. Coccino, & in Burgi Sancti Sepulcri Archidiaconatus 4. Iulij 1657. in fine, coram me.*
7 Siquidem poſt introductam litem † in Rota executio litterarū Apoſtolicarum ſpectat ad eandem Rotam, & Auditor loco execu-
8 toris ſuccedit, adeòut poſſeſſio aliter † apprehenſa tanquam nulla, & attentata ſit reuocanda, iuxtà *Text. in Clem. Auditor de Reſcript. Rot. coram Mantic. deciſ. 122. num. 2., & deciſ. 606. num. 3. & 4. par. 3. recent.* cum pluribus relatis *in dicta Burgi Sancti Sepulcri Archidiaconatus 4. Iulii 1657. §. Quia licet, coram me, & in Burgen. Dimidiæ portionis 2. Maii anni præteriti, §. primo, coram R. P. D. meo Veroſpio.*
9 Hinc DD. ſtante anteriori † poſſeſſione Petri, vt conſtat ex Inſtrumento apprehen-
10 ſionis illius, quod alio tunc non † poſſidente plenè probat, dixerunt iuxtà ſecundam partem Dubij eidem dandum eſſe manda-
11 tum de manutenendo, quod paſſim † conceditur pro purgatione attentatorum, vt notat

tat *Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 7. gloſſ. 7. par. 10. num. 10. Poſth. de manut obſeruat. 10. num. 82. Rot. deciſ. 507. num. 2. par. 4. recent. coram Seraphin. deciſ. 1176. n. 6. in Auenionen. Capellæ 27. Maij 1658. coram Reuerendiſſimo Papien., & in Compoſtellana Parochialis 9. Decembris præteriti, coram R.P.D. meo Celſo.*

Et ità pro Petro informante Matthæo verò in partibus perſonaliter citato, & non comparente, deciſum fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Tiburtina Caſtrorum.

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Nuda adminiſtratio, & gubernium in alium nõ cenſetur tranſlatum, dum dominium remanet penès transferentem, etiam ſi verba ſonent in contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Bona dum non docetur fuiſſe in vita, nec in hæreditate defuncti exiſtere præſumuntur.*
2 *Bona reperta in hæreditate defuncti ſtant ad vtilitatem hæredum.*
3 *Dominij reſeruatio excludit rei translationem in alium.*
4 *Dominij reſeruatio probat illud eſſe penes reſeruantem.*
5 *Dominium habere non dicitur, qui habet adminiſtrationem tantum.*
6 *Verba* Dedit, & aſſignauit, *important dominij translationem, limita, vt num. 7. & 8.*
9 *Iuriſdictio Caſtri, & perceptio fructuum ſunt inter ſe ſeparata, & poſſunt eſſe penès diuerſas perſonas.*
10 *Exceptio efficit, vt nunquam in aſſignatione veniant bona exceptuata.*
11 *Dictio* Semper, *repetita excludit temporaneam aſſignationem.*
12 *Datum ad vſufructuandum non poteſt conuerti in dationem in ſolutum. & num. 13.*
14 *Succeſſores Auctoris factum impugnare non poſſunt*
15 *Caſtrorum dominium, & proprietatem poteſt quis retinere, & in alium transferre Gubernium. & num. 16.*
17 *Præſeruatiua nullum Ius denuò tribuit, ſed præſeruat Ius, quod habebat præſeruans.*
18 *Confeſſio ad hoc, vt præiudicet confitenti debet concludere.*
19 *Fructuum reſeruatio præſeruat tam dominium, quam poſſeſſionem.*
20 *Clauſula* non alias, aliter, nec alio modo *præſeruat omnia Iura, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio.*

DECISIO CCCCXI.

PRAEMISSIS duabus deciſionibus ſuper ſufficienti recognitione Teſtamenti bo: mem: Ioannis Baptiſtæ Vrſini ſub die 16. Februarij 1660. * deuentum fuit ad diſputationem dubij Immiſſionis vſque de anno 1608. per Cardinalem Lugduneñ tunc Sacræ Rotæ Auditorem ſubſcripti, & reſolutum dandã eſſe moderno Duci Bracciani eiuſdem Io: Baptiſtæ hæredi in duabus ex tribus partibus Caſtrorum Cantalupi, & Bordellæ, de quibus agitur; ſed adita deindè Signatura Sanctiſſimi pro parte D. Portiæ hæredis Catharinæ Vrſinæ iuxtà petita emanauit Commiſſio, vt procederem in petitorio tantum, ad cuius reſcripti formam diſputato hodie dubio, An, & quæ portiones cadant in hæreditate Antonij, & Ioannis Baptiſtæ, nullas venire fuit à Dominus reſponſum,
1 quia † nullibi iuſtificatum apparebat, quod, Caſtra ipſis viuentibus fuerint in eorum dominio, ideòque non potuerunt relinqui in hæreditate ad commodum dicti D. Ducis hæredis, *ad Text. in l. ſi Vniuerſæ 15. C. de legibus, l. tertia, §. Incertam, ff. de acq. poſſeſſ. l. ſi ſerui electione 5. §. Labeo, ff. de leg. primo, Bart. in l. ſi ſic 78. §. Si mihi num. 4. ff. eod. Rolland. à Valle conſil. 82. num. 8. cum ſeqq. lib. 2. & conſil. vltimo à num. 161. lib. 4. Honded. conſ. 6. num. 26. & 27. lib. 2. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 142. num. 4. cum ſeqq.*

Nec pro hac requiſita iuſtificatione dominij, ſuffragari poteſt cõuentio de anno 1559. inita inter Paulum Iordanum, ac Franciſcum Auum, ipſiuſque filios Io: Paulum, Antonium, & Io: Baptiſtam in qua idem Paulus Iordanus Vrſinus loco annuorum ſcut. 2000. in alia antecedenti cõuentione promiſſorum prædictis Franciſco, & filiis aſſignauit hæc Caſtra retinenda, donec conſignaretur Caſtrum Sancti Georgij, vel alius ſimilis reddi-
tus, & ob non factam conſignationem illa
2 fuerunt effecta propria, † & conſequenter remanſerunt, vt cœtera bona in hæreditate ad vtilitatem hæredum, *l. eius, ff. de re iud. Signorol. conſ. 71. n. 5.* quia ex infrà relato tenore inſtrumenti deſuper ſtipulati euidenter cõſtat non fuiſſe conſignata Caſtra ipſa, ſed ad effectum, vt ex illorũ fructibus poſſint conſequi ſupradicta annua ſc. mille traditũ fuit eorum regimen gubernium, & adminiſtratio, cum exercitio Iuriſdictionis ciuilis, & criminalis, ac meri, & mixti Imperij, cum omnibus, & quibuſcunque fructibus, redditibus, prouentibus ordinariis, & extraordinariis vſque ad annum 1569., quo tempore durante, nec ipſe Paulus Iordanus, nec ſui hæredes, & ſucceſſores in regimine, gubernio, & adminiſtratione, & in aliis præmiſſis poſſent ſe aliquo modo ingerere, vel intromittere, vtile autem, & directum dominium Caſtrorum, ac ciuilis, & naturalis poſſeſſio eorundem fuerunt à dicto regimine, & gubernio exceptuata, & expreſsè reſeruata ipſi Paulo Iordano, & ſucceſſoribus, apud quos ſemper intelligatur remanere, & ſemper remaneant, *Summario*
3 *vtriuſque partis num. 2. & 4.* † Quæ quidem reſeruatio dominij, & proprietatis Caſtrorum diſtincti à gubernio, & commoditate percipiendi fructus in ſatisfactionem annui redditus, promiſſi, & in dicta ſumma inter par-

partes concordata per verba tam clara facta
excludit quamcunque illius translationem
in Franciſcum, & alios, & abdicationem à
Paulo Iordano aſſignante, *l. nam quod 4. §. Si
ita, ff. de pæn. Bartol. in l. ſi ego hac mente numer. 3.
verſic. Ratio quia dominium, ff. de negoc. geſt. l. Tri-
bunus 21. §. final. ff. de teſt. milit. l. Alumnæ 30.
§. Quia filios, ff. de adimend. legat. Imol. in l. Com-
munis, §. Procurator, ff. de acquir. poſſeſſ. Honded.
conſil. 84. num. 10. lib. 2. Rot. deciſ. 677. nu. 1. part. 2.*
4 *recent.*, vbi † quod reſeruatio dominij probat
5 illud eſſe apud reſeruantē, † & habens admi-
niſtrationem non dicitur habere dominium,
*Seraphin. deciſ. 196. num. 1. Rot. in Bononien. Deca-
natus præcedentiæ 20. Maij 1644. verſ. Quia admi-
niſtratio, coram Reuerendiſſimo Papien.*

Neque refert, quod aſſignatio Caſtrorum
facta fuerit per verba *Dedit, aſſignauit, &c.*,
6 quæ † videntur importare dominiū, *l. autem,
§. finali, l. ſcire debemus, ff. de verb. oblig. Gratian.
conſil. 7. num. 2. lib. 2. Rot. apud Gregor. deciſ. 197.
num. 15.* Quoniam verba prædicta, & ſignan-
7 ter *aſſignauit*, adaptantur translationi † domi-
nij, quando præceſſit traditio corporum,
& cauſa habilis, ſecus autem vbi, vt hic re-
feruntur ad regimen, & ad ſimlicem percep-
tionem fructuum loco, & in cambium certæ
quantitatis in qua aſſignans ſe fecit debito-
8 rem, eo enim caſu † interpretantur Iure pi-
gnoris, non autem Iure dominij, vt diſtin-
guit *Rot. in l. ſi conſtante 25. n. 93. ff. ſolut. matrim.
in l. prima num. 4. ff. pro dot. & in l. 3. ff. de Iur. dot.
Soccin. conſil. 93. num. 3. lib. 1. Surd. conſ. 243. nu. 7.
Cioff. conſ. 55. num. 2. par. 1. Menoch. conſ. 201. nu. 7.
Alb. conſ. 338. num. 5. Rot. coram Seraphin. in dicta
deciſ. 196. num. 2. & in recent. deciſ. 506. numer. 11.
& 12. part. 4. tom. 3. & in Romana Subhaſtationis
de Alexijs 15. Febr. 1645. §. primo, coram Reueren-
diſſimo D. meo Decano*, & in terminis aſſignatio-
nis fructuum, *Bero. conſ. 127. lib. 3. Mart. clauſu-
la 215. nu. 1.*, & poteſt ſimul ſtare, quod Ca-
ſtra eſſent vnius, Iuriſdictio autem, & percep-
9 tio fructuum ſpectaret ad alios, † quia ſunt
ad inuicem nedum ſeparabilia, ſed ſeparata,
Caſtr. conſ. 56. num. 2. lib. 2. alijque cumulati per
Gratian. diſcept. 639. num. 21. & 22.

Non videtur ſubſiſtere, quod reſeruatio
directi, & vtilis dominij, non fuerit perpe-
tuà, ſed temporanea, vſque, & per totum an-
num 1569. intrà quod tempus debebat aſſi-
gnari Caſtrum Sancti Georgij, vel aliud red-
ditus ſcut. 1000., pro quibus interim tradita
fuerunt in adminiſtrationem controuerſa
Caſtra Cantalupi, & Bordellæ; Quia verba
aſſignationis ſuperius relata oppoſitum de-
monſtrant, eo ipſo, quod à regimine, & gu-
bernio per Franciſcum, & filios retinendo,
non ſolum fuerunt expreſsè exceptuatà do-
10 minium, & poſſeſſio, † quæ exceptio efficit,
vt hæc vnquam cenſeantur comprehenſa in
aſſignatione fauore eorundem, *leg. quæſitum,
§. Deindè, ff. de fund. Inſtruct. l. nam quod liquidè 4.
ff. de pæna legata, Gratian. diſcept. forenſ. cap. 490.
num. 3. Rot. apud bo. mem. Merlin. deciſ. 846. num. 4.*
Sed additum, quod ſemper intelligatur re-
manere debeant penès Paulum Iordanum,
ſuoſque hæredes, & ſucceſſores, ex quibus,
11 præcipuè dictione illa, *Semper*, † bis repetita
excluditur temporanea aſſignatio, & includi-
tur perpetuitas, & omne tempus, *leg. prima,
ff. ſolut. matrim. Menoch. conſ. 44. nu. 11. Mareſcott.
var. reſol. lib. 2. cap. 25. Magon. deciſ. Florentin. 37.
num. 35. Coccin. deciſ. 24. num. 3.*

Ex quibus itidem confutatur obiectum,
quod in tantum ab initio nō poteſt affirmari
aſſignata fuiſſe Caſtra Iure dominij, nec illud
in aſſignatarios translatum, & reuocabilis
extitit aſſignatio in quantum intrà tempus
Statutum erat conſignanū Caſtrum S. Geor-
gij, vel aliud, ac conſignatione non ſequuta
fuit effecta irreuocabilis, & eo modo portio-
nes Caſtrorum remanſerunt in hæreditate
Io: Baptiſtæ, qua remanſiſſet Caſtrum Sancti
Georgij, ſi verè aſſignatum fuiſſet iuncta po-
tiſſimū declaratione, quod ijdem Franciſcus,
& filij non tenerentur ea, & vſumfructum
dimittere niſi cum effectu ipſis alia tradita
fuerint; Nam retento themate, quod domi-
nium, & poſſeſſio ſemper erant remanſura
penès Paulum Iordanū, & ſuos, nudumque
regimen reſpiciens cōmoditatem percipien-
di fructus, fuit Franciſco, & ſuis filijs con-
ceſſum, inſurgit reſponſio, quod omiſſa aſſi-
gnatio alterius Caſtri nullo modo potuit im-
mutare naturam contractus, vt quod fuit in
12 pignus, & ad vſufructuandum datum † con-
uertatur in veram dationem in ſolutum, de
qua nulla fuit facta mentio, & cui aduerſatur
reſeruatio dominij, *l. ſi prædium, C. de euict. Pa-
riſ. conſ. 81. n. 33. lib. 2. Tiraquell. de retract. lignag.
§. primo, gloſſ. 2. nu. 36. Fenzon. ad Statut. Vrbis
cap. 194. num. 63. lib. 1. Monach. deciſ. Bonon. prima
num. 50. Surd. deciſ. 113. nu. 5. Rot. in Romana Lit-
terarum Cambij 8. Aprilis 1647. §. Hinc quoque,
coram R. P. D. meo Veroſpio.* Et ſemper verum
eſt dicere, quod fuit ſimplex promiſſio de
conſignando aliud Caſtrum, & bona, non
13 autem vera, & effectiua † aſſignatio iſtorum
cum reali trāslatione dominij, *gloſſ. in l. in bonæ
fidei, ff. de eo, quod certo loco, Corn. conſ. 296. propè
finem lib. 1. Cyriac. controu. 377. nu. 23. cum ſeqq.
Gratian. diſcept. 20. num. 2. Rot. deciſ. 82. nu. 3. par. 2.
& deciſ. 326. num. 1. par. 4. recent.*

Quem intellectum eo facilius Domini re-
tinerī eſſe cenſebant, quia vltrà ſpecificam
reſeruationem dominij de anno 1566., non-
dum elapſo tempore ad tradendum aliud
Caſtrum, & ſic reuerſione iſtorū ad Paulum
Iordanum, vel ſuos non ſequuta, idem Pau-
lus irreuocabiliter inter viuos hæc eadem
Caſtra donauit ſoli Io: Paulo cum ſubſecuta
poſſeſſione ſcientibus, & patientibus Fran-
ciſco Patre, Antonio, & Io: Baptiſta fratri-
bus auctoribus moderni D. Ducis ex qua do-
14 natione, quam D. Duci cauſam † habenti à
donatore, & illius perſonam repræſentanti
impugnare nō licet, *l. cum à matre, C. de rei vend.
l. vendicantem, C. de euict. Surd. conſil. 73. num. 34.*
euidenter aſſequimur intentionem Pauli Ior-
dani per præcedentem aſſignationem cum
reſeruatione dominij fuiſſe aſſignare guber-
nium, & regimen Caſtrorum, proprieta-

tem

15 tem verò, & directum dominium † retinere
animo, & facultate in alios, vt facit diſpo-
nendi, *l. nemo 8. C. de Iudic. l ſed, & ſi lege 25.*
aliàs 28. §. Conſuluit, ff. de petit. hæred. Cranett.
conſ. 234. poſt principium, & num. 4. Cyriac. con-
trou. 145. num. 2. & 3. Rot. deciſ. 402. num. 31. cum
ſeqq. par. 9. rec., & ità ipſe indiuidualiter etiam
declarauit in illis verbis: *Sicome al preſente ha-*
uemo, & in nome noſtro il detto Signor Gio: Paolo,
e fratelli per certo tempo godono e poſſedono, iuxtà
quorum verborum ſenſum ad vnguem cor-
reſpondentium, cum verbis aſſignationis de-
prehenditur, quod verè, & cum effectu pa-
ciſcentes à principio ſenſerint ſeparare admi-
niſtrationem, ac fructus, & cum illis aſſigna-
tarij de dictis ſcutis 1000. ſatisfactionem con-
ſequi valerent à verò, & reali dominio in
proprietate, nunquam à Paulo Iordano abdi-
16 cata, † ſed illius nomine ad dictum ſolum
effectum aſſignata, & poſſeſſa, *l. 3. §. finali, ff. de*
acqir. vel amitt. poſſeſſ. l. non ſolum, §. Quod vulgo,
ff. de vſucap. l. pignoris, ff. eod. l. naturaliter, §. Nihil
commune. ff. de acquir. poſſeſſ. Alexand. conſ. 121. in
princ. lib. 5. Rot. deciſ. 677. num. final. par. 2. & de-
ciſ. 506. num. 12. par. 4. tom. 3. recent.

Non facit, quod in donatione fuerint pręſeruata Iura præiudicialis aſſignationis, ibi: *Purche la preſente Donatione non pregiudichi alla conceſſione, e tranſattione altre volte fatta tra noi, & il Signor Franceſco noſtro Zio,* quia præſeruatiua nihil Iuris de nouo tribuit illi in quem
17 dirigitur, † ſi antea non competebat, ſed ſo-
lum præſeruat Ius, quod habebat, quod in
præſenti caſu erat circa gubernium, & admi-
niſtrationem Caſtrorum pro perceptione
fructuum, firmo in reliquis remanente do-
minio apud concedentem, *l. ac ſi quis, §. Ple-*
rique, ff. de relig. & ſumpt. funer. l. 3. §. primo, ff. qui-
bus mod. pignus, vel hypotheca ſol. l. 3. §. penultimo,
ff. de liber. homin. exul. l. ſi quis leganerit, ff. de leg.
primo, l. minor, §. final. & ibi gloſſ. ff. de euict. Natt.
conſ. 472. nu. finali, Granett. conſ. 29. nu. 8. Rot. con-
ſil. 10. Gionagn. lib. 2. num. 23.

Demum non poteſt fieri aliquod fundamentum in mandato prout per Catharinam autricem D. Portiæ facto ad adeundam hæreditatem, & capiendam poſſeſſionem bonorũ hæreditariorum Io: Baptiſtæ patrui, ex quo inferebatur illam faſſam fuiſſe, duas ex dictis tribus partibus Caſtrorum ſpectaſſe ad illum
18 & in eiuſdem hæreditate remanſiſſe, † quia
præterquod, vt confeſſio debet concludere,
alias ſemper ad illius fauorem interpretatur,
l. ſi intentio ambigua, vbi Bald. ff. de Iudic. Rot. co-
ram Pen. deciſ. 271. num. 10. ceſſat penitus diffi-
cultas ex eo, quia Procurator ad prædicta
agendum conſtitutus legitur ſine præiudicio
donationis factæ Io: Paulo, ac poſſeſſionis ab
19 ipſa retentæ horum Caſtrorum † per quam
reſeruationem fuerunt præſeruata Iura tam
donationis, quam poſſeſſionis continuatæ in
vim Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 147.* vt aduertit *de-*
ciſ. 135. par. 2. recent. tunc inter partes emanata
attentis potiſſimum clauſulis *Non alias aliter,*
20 *nec alio modo,* † quæ pariter omnia Iura in
petitorio, & poſſeſſorio præſeruat, *Gratian.*
diſcept. foren. cap. 867. n. 35. Mareſcott. var. reſolut.
lib. 1. cap. 55. num. 51. Caputaquen deciſ. 32. num. 3.
& 4. part. 3. Caual. deciſ. 62. num. 6.

Et ità fuit deciſum vtraque parte informante, &c.

☞ *Deciſio hac allegata ſub die 16. Februarij anni præteriti 1660. in hac eadem cauſa emanata, coram eodem R. P. D. Beuilaqua, impreſſa eſt ſuprà deciſio 163.*

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Bononien̄ Bonorum.

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Litigioſi vitium non contrahitur in actione perſonali, ſed quidem in rei vendicatione, vel quando lis pendet ſuper poſſeſſione rei in alium alienatæ.

SVMMARIVM.

1 *Aſſociatio datur in vim precarij, & conſtituti.*
2 *Conſtitutum ſequitur naturam contractus principalis.*
3 *Litigioſi vitium non cadit in actione perſonali, ſed in rei vendicatione.*
4 *Litigioſi ad effectum inſpicitur qua actione actum fuit.*
5 *Litigioſa poſſeſſio quando non ſit transferibilis in alium. & num. 6. & 7.*
8 *Conſtitutum ad hoc, vt ex nullitate contractus reddatur inefficax requiritur nullitas clara.*
9 *Tacita acceptatio intelligitur cum ſuis qualitatibus.*
10 *Hæreditatis nomine venit, quod defunctus poſſidebat de tempore obitus, non autem alienata tunita.*
11 *Renunciatio Iure hæreditatis, vel alio quouis modo facta quid operetur.*
12 *Renunciatio hæreditatis nõ extenditur ad bona donata, vel ex contractu quæſita. & num. 13.*
14 *Renunciationes ſunt ſtrictè intelligendæ.*
15 *Multiplicum poſt multos annos compleri ſolet. & num. 16.*
17 *Ratio excludit dolum.*
18 *Alimenta expirant per obitum eius cui debentur. & num. 19.*
20 *Inſtitutio facta, cum cautela Soccini reſtringitur ad ſolam legitimam.*

DECISIO CCCCXII.

IN bonis per quon. Marchionem Ioannem
Mariam aggregatis primogeniturę ab olim
Ludouico Seniore de Fontanis conſtitutæ
1 dandam eſſe Domini cenſuerunt † aſſociatio-
nem Marchioni Ludouico tanquam primo-
genito in ea vocato in vim clauſulæ *Conſtitu-*
ti, & precarij, in Inſtrumento aggregationis
inſerti, *Bartol. in l. 3. quæſt. 4. princip. C. de pignor.*
Gratian. conſ. 42. num. 12. & ſeqq. lib. 2. Menoch. de
adipiſcend. remed. 5. num. 140. Gratian. diſcept. 855.

 num. 1.

num.1.& 2. Magon.deciſ.Lucen.87.num.15. plenè
Rot. poſt Merlin.de pignor. deciſ.105.nu.2.& ſeqq.
Romana Cenſus 26.Iunij 1647. in princ. coram bo.
mem.Bichio, & in Bonouien. Quinta 5.Iulij 1660.
coram R.P.D.Taia, §.finali.

Nec releuat, quod Inſtrumentum aggre-
gationis fuerit nullum, ex quo bona hæc
nuncupata *della Canonica*, erant litigioſa, vndè
in præiudicium Marchionis Claudii non po-
terant ſubijci primogenituræ, & conſequen-
2 ter conſtitutum remanet ineſſicax † cum ſe-
quatur naturam actus cui adijcitur, *Rot. co-*
ram Pen. deciſ.812. ſub num.8., placuit etiam
Dominis reſponſio, quod lis inter Marchio-
nem Claudium, & Patrem pendebat ſuper
alimentis, quæ à filio extrà domũ paternam
prætendebantur, & ſuper illis emanauit de-
cretum prouiſionale aſſignationis huiuſmo-
di bonorum ad fauorem dicti Marchionis
Claudij cum clauſula pro bono pacis ad tol-
lenda ſcandala per modum prouiſionis, &
ſine præiudicio Iurium partium, *Summario*
dicti Claudij num.6., & habetur etiam in *deci-*
ſione edita corã Reuerendiſſ.Papien. 10.Maij 1656.
3 & ſic actum fuit ab initio actione †perſonali
contra patrem, vt alimenta ſubminiſtraret,
non autem rei vindicatione ſuper iſtis bonis
vndè penitus ceſſat vitium litigioſi, *Roman.*
conſ.270.num.2. plenè *Honded.conſil.20.num.31.*
lib.1. Lancellott.de attent. part.1.cap.3. num.143.
Rot.coram Merlin.deciſ.799.num.3.& ſequentibus,
4 vbi † quod ad effectum litigioſi inſpicitur
quid primario petatur, & qua actione egerit
actor *in recens.deciſ.103. ſub nu.7.par.3.* & poſt
Merlin.de pignor.deciſ.113.num.7.& 8.& in Bo-
nonien. Pradij, ſeù Manutentionis 26. Iunij 1658.
coram R.P.D.Taia, §.Etenim.

Prout nec ſola poſſeſſio dici poteſt litigio-
5 ſa, † & ſic non transferibilis in alium iuxtà
terminos *deciſionum in Romana Hæreditatis de*
Gratianijs, poſt Modern. in Labrint. Creditor. de-
ciſ.70.num.2.& deciſ.71.num.1.& 2., quia cum
6 filius nullam penitus haberet actionem,† nec
etiã in poſſeſſorio ad bona patris, nec vllum
interdictum competeret, ſed ſolum Iudicis
officium pro conſecutione alimentorum in
fructibus bonorum, vel in pecunia, poſſeſſio
non poteſt dici litigioſa, vt per *Rot.poſt Zacch.*
de oblig.Cameral.deciſ.4.num.23., vbi agebatur
de annua præſtatione, in deciſionibus verò
7 prædictis actor habebat Ius ſuper bonis†con-
trouerſis, & ideò ibi fuit reſolutum non po-
tiſſe transferri poſſeſſionem ad effectum, vt
ipſa poſſet, finita lite recta via agere contrà
emptorem, quæ non concurrunt in caſu no-
8 ſtro, † & tamen ad effectum, vt ex nullitate
contractus conſtitutum reddatur ineſſicax,
requiritur nullitas clara, & quæ altiorem
indaginem non exigat, ex relatis per *Poſth.de*
manut.obſeruat.20.nu.45. Rot. poſt ipſum dec.300.
num.1., & in Romana Hæreditatis 19.Iunij 1645.
coram Reuerendiſſimo Papien. §. Ceſſat pariter.

Non aduerſatur pariter præceptum à Lu-
douico Seniore primogenitis iniunctum re-
nunciandi alijs fratribus hæreditatem ſuam,
(quod tamen verbum nõ reperitur in proto-
collo acriter cõtendit Marchio Ludouicus)
paternam, & maternam, ac Ius ſuccedendi parenti-
bus ab inteſtato, etiam ratione legitimæ Iure naturæ
debitæ, vel alia quamuis ratione, vel cauſa, quia ſi
cõſideretur in ordine ad Ioannem Mariam,
qui fuit primus ſucceſſor in primogenitura,
non tenebatur ipſe ad huiuſmodi renuncia-
tionem, quia per Teſtatorem fuit litteraliter
ab hoc onere exemptum, ibi: *Ac etiam vocati*
poſt dictũ Ioannem Mariam, & eo excepto debeant,
à qua exemptione non remanet excluſus per
conſenſum, præſtitum acceptationi factæ à
Marchione Ludouico eius filio de Teſtamẽ-
to Ludouici Senioris cum dicto onere, quia
9 tacita † acceptatio reſpectu Ioannis Mariæ
indè reſultans non extendit diſpoſitionem
Teſtatoris, ſed intelligitur facta cum ſuis qua-
litatibus, *l.Aurelius 29. §.Teſtamento, ff.de liber.*
legat. Surd.conſil.412.num.26. Rot. deciſ.627. ſub
num.9.par.2.recens.

Quo verò ad Marchionem Ludouicum,
ipſe renunciauit ad formam Teſtamenti Lu-
douici Senioris, *eius Summario nu.3.*, & tamen
præceptum non comprehendebat bona, de
quibus agitur, ſiue quia non fuerunt donata
eidem Marchioni Ludouico, nec ei liberè
aſſignata, ſed ad fauorem primogenituræ, &
ſucceſſiuè vocatorũ facta donatio, cum one-
re faciendi multiplicum ex fructibus ad effe-
ctum dotandi filias vocatorum, & ſic Mar-
chio Ludouicus eſt potius Adminiſtrator,
quam Dominus, qui ideò, quod ſuum non
eſt, nec cedere fratri, nec renunciare tenetur,
ſiue quia præceptum intelligi debet de bonis
prouenientibus ex ſucceſſionibus ab inteſta-
to, non autem de donationibus, & contracti-
10 bus inter viuos, † quia bona hoc modo alie-
nata in hæreditate donantis amplius non in-
cluduntur, cum ſub eius nomine id ſolum
veniat, quod à defuncto de tempore mortis
poſſidetur, *Oldrad.conſ.139. num.9. & ſeqq. Si-*
gnorol.conſ.189.num.2. Surd. conſ.263.nu.7. Rot.
coram Merlin. deciſ.127.numer.13. & ſeqq. coram
Eminentiſſ.D.Card.Ottbobono deciſ.95. numer.12.
& in Camerinen.Redditionis rationis 10.Iunij 1601
coram R.P.D.meo Veroſpio, §.Nec aduerſatur.

Nec contrarium deduci poteſt ex verbis,
vel alia quauis ratione, vel cauſa, quia ex cõ-
textu, & complicatione verborum conſtat,
quod Ludouicus Senior voluit ſolũ amplia-
re modos excludendi primogenitos ab hære-
ditatibus ſuorum parentum, cum immediatè
poſtquam iuſſit illos renunciare hæredita-
tem paternam, maternam, ac Ius ſuccedendi
parentibus ab inteſtato, etiam legitimæ, ſub-
iunxit, vel alia quauis ratione, vel cauſa, quæ
11 comprehendunt alios modos, † quibus pri-
mogeniti ab inteſtato Iura parentum conſe-
qui potuiſſent, & repetunt excluſionem à le-
gitima, & ab hæreditatibus, quibus proxi-
mè adiecta fuerunt, *Oldrad.conſil.297. in quinto*
dub., quem ſequitur *Ruin.conſ.68.num.11.lib.4.*
Natt. conſ.546.num.18. Rot. coram Eminentiſſimo
D.Card.Ottbobono deciſ.252. nu.14., & in Roma-
na fideicõmiſſi de Maximis 24.Martij 1659. coram
R.P.D.meo Beuilaqua, §.finali, verſic.Tum quia,

vndè

vndè ex illis ſolum referri poteſt, quod primogeniti renunciare quidem debent ſucceſſionibus ex Iure fideicommiſſi, legati, donationis cauſa mortis,& alijs ex vltima voluntate competentibus, qui ſunt diuerſi modi
12 ſuccedendi parentibus, † ſed non debet extendi renunciatio ad bona inter viuos ex cõtractu quæſita de quibus à Ludouico Seniore nulla fuit habita mentio, vt in puncto per *Afflict.deciſ.350. num.1.*, vbi quod renunciatio de bonis paternis, & maternis ex Te-
13 ſtamento, vel ab inteſtato † non comprehendit donationem inter viuos illi factam à Patre,& comprobant relati per *Vrſill.in annot. num.1. Cancer. var.reſolut.lib.3.cap.34.num.240.*
14 ea ratione,quia in renunciationibus † ſtrictè proceditur, & non expreſſe ſub illis non comprehenduntur, *Bald.conſ.437.num.2.lib.1. Parſi.conſ.110.n.96.lib.1. Surd.conſil.431.nu.20. & 32. Rot.deciſ.543.num.10.& ſeqq.par.5.recent. to.1. & in Bononien. de Dulphis 13.Martij 1656. coram me. §.Viſis tamen.*

Multo minus opponi poteſt in fraudem Marchionis Claudij,& colluſiuè actum fuiſſe inter Patrem, & Marchionem Ludouicum; Tum quia donatio huiuſmodi bonorũ nullum penitus inferebat præiudicium d. Marchioni Claudio cui pro alimentis ex officio Iudicis ſibi decernendis non ideo minus cõcedi poterat per modum prouiſionis tenuta dd.bonorum (prout in effectu eam habuit) eo quia dictus Ioannes Maria eius vita durante poſſeſſionem,& fructuum perceptio-
15 nem ſibi reſeruauit, † Tum quia Marchio Ludouicus nullum ex aſſignatione prædicta commodum veriſimiliter ſperare poteſt ob onus illi iniunctum faciendi multi-
16 cum, † quod ſine longo annorum curſu compleri non poteſt *Grat.conſ.59.num.6.lib.1. Gabriel.conſ.169.num.22.verſ. quoties vero lib.1. Menoch.præſump.3. num.78. lib.5.Rota deciſ.398. num.7. coram Card. Caual.* Tum demum quia
17 talis aggregatio habet motiuum rationis† & continet augumentum primogenituræ ad maiorem familiæ ſplendorem conſeruandum, *vt conſiderat Surd. conſ.241.num.14. vbi alios refert Rota in Romana locorum Montium 15. Februar.1651.coram bo.mem.Dunozetto,§.de iure namque, & in Romana renunciat.23.Martij 1650 coram Reuerendiſſimo D.meo Decano §. ſecundum penitus in fine.*

Non vrget denique quod bona detineantur à Marchione Claudio pro ſuis alimentis, qui ſi illis priuaretur, nihil ex bonis paternis haberet, quia cum decretum eſſet prouiſionale, & ſine præiudicio Iurium partium
18 per mortem Ioannis Mariæ onus † alendi filium expirauit *Surd.de aliment.priuil.23.nu.1.*
19 *& 2.* & per conſequens decretum †illorum occaſione factum euanuit *Tiraquell.tract.Ceſſant.cauſ.qu.1.num.224.Rot.dec.428.num.4.par.1. recen. & in Romana diuiſ. 22. Iunii 1661. coram me, §.creditum ſcut.* Non ſubſiſtit autem in facto, quod Marchio Claudius alia bona patris non poſſideat, quia vltra bona *della Canonica*, quæ ſunt controuerſa poſſidet etiã bona Medicinæ Ganzanighi Caſtri Ghelphi, vt in eius *Summario num.27.* quæ licet ab ipſo dicantur eſſe exigui redditus, poterit tamen, vel hæreditatem ei à patre relictam, teſtamentum approbando acceptare, vel quatenus nollet dictum Teſtamentum approbare, legitimam petere,cum à patre inſtitutus fuerit cum hoc expreſſo onere infra certum
20 tempus approbandi eius teſtamentũ, † alias in ſola legitima cenſeatur inſtitutus iuxta cautelam *Soccin.Iun.conſ.122 n.8.& ſeqq.lib.1. quam communiter approbant D D.Ciriac. controu. 148.num.9. Rota deciſ.642. num.5. coram Merlino plenè in Reatina fideicommiſſum Iunij 1657. coram R.P.D.meo Celſo, §. Legitima vero, & in Nouarien.hæreditatis 1.Iulij proxime præteriti coram Reuerendiſſ.D. meo Decano,§. finali.*

Et ita vtraque &c.

R. P D. LEONE VEROSPIO

Romana Cambiorum

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Plura conglutinantur circa validitatem & iuſtitiam Cambiorum Platealium & præſertim an poſſit creditor à ſe metipſo pecuniã accipere ad Cambium, quod affirmatiuè reſpondetur ſtante ampliſſima facultate ei data cambiandi, &c. Conſideratur tamen, quod Aequitas non permittit, vt ſumens pecuniam ad cambium, grauioribus vſuris, quam nundinalibus grauetur.

SVMMARIVM.

1 *Cambiorum Platealium iuſtitia in quo conſiſtat.*
2 *Cambiorum realitati, quando aliquid non poſſit opponi.*
3 *Campſor in materia cambiorum,quando licite poſſit recambiare.*
4 *in Cambio pro pluribus nundinis ab initio contracto, non poteſt Campſor recambiare, quia id ſaperet prauitatem vſurariam.*
5 Rota deciſ. 33. poſt Turr. de camb. *nèdum loquitur de Cambio limitato, ſed etiam currenti.*
6 *Cambiandi, & recambiandi facultate concurrente pro qualibet Platea, & Mundi parte,quid importet.*
7 Molpheſ.in ſumm.tract.12.cap.7.num.100 & Duard.de camb.§.2. q.9. num. 2. *& alij in quo caſu loquantur.*
8 *Cambium, quando dicatur ſiccum.*
9 *in Cambiorum materia fructus ſolet taxari ad 12. pro centenario.*
10 *Cambia per Plateas Venetiarum, Neapolis, Vrbis,quare dicantur minime ſuſpecta.*
in Cambijs per Plateas Venetiarum &c. cum ſingulis hebdomadis publice pretia ſanciantur, quæcumque ſuſpicio mala remouetur, n.10.
11 *Cambiandi facultas quod fuerit ampla, ex quo bene oſtendatur.*
12 *Verborum effrenatus contextus nullam admittit reſtrictionem.*

13 *Cambiandi ſtylo Ciuitatis particularis, in concurſu alterius alibi exiſtentis debet omnino deferri.*

14 *Cambii creditor, ſtante facultate cambiandi, poteſt licitè à ſe metipſo ad cambium accipere pecuniam.*

15 *Creditoris, & debitoris perſonam, quando in aliquo contractu quis repreſentat, licitè poteſt ſibi, ſoluere, num. 16.*

17 *Cambiandi ſtylus, cum ſemetipſo, adeò eo inoleuit, apud Mercatores, vt eo remoto, tota praxis cambiorum ſubuerteretur.*

18 *Cambia, cum recurſa illicita reputantur.*

19 *Cambium, cum ſemetipſo contractum communi Doctorum calculo admiſſum, continuatum, nuncupatur.*

20 *Cambium cum recurſa, tunc dicitur contractum, vt habetur hic.*

21 *Soti & aliorum opinio, circa cambia, vt poſſit creditor à ſemetipſo pecuniam ſumere ad cambium, an ſit vera.*

22 *Nam contrarium ſeruatur ab omnibus Italiæ Mercatoribus.*

23 *Cambii creditor, quod poſſit ſumere à ſemetipſo pecuniam ad cambium, ſi id à iure non eſſet permiſſum, non admitteretur.*

24 *Verba illa in mandato appoſita,* & maiora quoque expreſſis, &c. *ſunt effrenata.*

25 *Cambiorum Platealium continuatio, vti exceſſiui lucri productiua, non videtur admittenda.*

26 *Cambium de loco, ad locum à conſtitutionibus Pontificijs in quibus caſibus admittatur.*

DECISIO CCCCXIII.

CONTINVATIO cambiorum de Platea in Plateam à Philippo Valeute exercita validitati innixa, atque iuſtitiæ coram me decreta fuerat. * Hodie verò repropoſito dubio pro reformatione deciſionis iuxtà modum inferius exprimendum, Domini reſponderunt. Ex conſtitutione enim ſan. me. Pij V. la 118. §. 2. in fine reſultare admittebant
1 bant Platealium † cambiorum iuſtitiam ijs verbis, *pro primis Nundinis vbi illæ celebrantur, vbi verò non celebrantur pro primis terminis iuxtà receptum locorum vſum exercere.* Idque in terminis ſcripſerunt *Nauarr. conſ. 31. tit. de vſur. lib. 5. col. 11. verſ. occorre molte volte fol. mihi* 540 *Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 25. num. 456. cum tribus ſeqq. Filiucc. oper. moral. tom. 2. tract. 35. p. 2. de cenſ. & camb. n. 378. cum ſeqq. Leotard. de vſur. q. 26. num. 70. verſ. denique Gibballin. eodem tract. lib. 5. cap. 1. art. 8. nu. 5. fol. mihi 315. Candid. oper. moral. tom. 1. diſput. 20. art. 12. dub. 4. verſ. dico tamen fol. 241. Card. de Lugo de iuſtit. & iur. tom. 2. diſput. 28. num. 116. verſ. aduerte quinto, & nu. 117 Turr. de camb. diſput. 1. q. 4. num. 24. & q. 13. n. 80.* & receptum in praxi Veneti, ac Neapolis Mercatores concludunt, necnon quamplura ſimilium cambiorum exempla in Vrbe ſecuta.

2 Cui ſanè cambiorum decurſui non† repugnat eademmet conſtitutio. licet pro primis dumtaxat terminis cambium plateale permittat. Siquidem exercitium etiam cābij nundinalis pro primis ſolum nundinis in ipſa conſtitutione indulgetur, & nihilominus intra præfixum tempus debitore cābium non diſſoluente, Campſori vim facul-
3 tatis † recambiandi ſibi à debitore attributę, iterum ſuper cambiis pecunias tranſmittere non prohibetur. Hæc quippe continuatio ex culpa debitoris contingens cambium omninò nouum conſtituit à conſtitutione non improbatum, vt declarat *Duard. de camb. §. 1. q. 42. num. 20. cum ſeqq. Turr. eodem tract. diſp. 3. q. 1. & 5. & num. 23.* quidquid dicendum foret in cambio pro pluribus nundinis ab
4 initio contracto, † illud enim ex quo debitor cogeretur, pecunias ſub vſuris poſt primas quoque nundinas retinere, vſurariam ſaperet prauitatem, vt diſtinguendo caſum vtrumque reſpōdit *Rota in Romana pecuniaria, ſeù cambiorum 10. Iunij 1616. coram Card. Sacrato, & dec. 304. n. 3 par. 4. recent. & in Romana, ſeù Ianuen. cambij 26. Iunij 1652. in §. Tum etiam quia coram bon. mem. Bichio.* Hancque continuationem de platea in plateam admiſit, *Rota in Romana cambij 11. Maij 1635. coram bo. mem. Pi-*
5 *rouano, impreſſa † poſt Turr. de camb. dec. 33.* quæ nedum loquitur de cambio limitato, ſed etiam currenti poſt aliquod temporis ſpatiū ad ſcuta ſex pro ſingulis centenarijs à Contrahentibus reducto, vt ex principio deciſionis, necnon *ex num. 4.* apertè conuincitur ibique propè finem adnotationis tradit idē-
6 met *Turr.* † vbi quod concurrente facultate cambiandi, & recambiandi pro qualibet Platea, & Mundi parte, continuatio per Plateas permiſſa cenſetur, in quibus taxantur, *& diſput. 3. q. 1. n. 7. & Latius n. 9. verſ. pro qualibet platea.*

7 Neq; vrgere viſa fuit auctoritas† Iuſtiniani *de continuat. cambior. diſp. 4. n. 2. Molpheſ. in ſumm. tract. 12. cap. 7. num. 100. cum ſeqq. ac Duard. de camb. §. 2. q. 9. n. 2.* hanc cābij ſpeciem improbantium. Ipſi enim de cambio dumtaxat
8 ſicco † pertractant, tranſmiſſo videlicet ad loca, in quibus realis litterarum ſolutio cōtingere nequit nec pecuniarum pretia taxātur, cuius nihilominus cambii lucrum, vt ipſimet *Molpheſ. ac Duard.* atteſtantur Regiū
9 Conſilium Neapolis ad ſc. 12. pro ſingulis centenarijs reduxit; Adeoque caſui propoſito non videtur conuenire quo agitur de reali cambio, necnō exercito per plateas Venetiarum, atque Neapolis alteri Vrbis correſpondentes, in quibus cum ſingulis hebdomadis pretia pro cambijs publicè ſanciā-
10 tur, fraudis † quæcunque ſuſpicio remouetur, ac decurſus proinde cambiorum debet ſuſtineri, vt notat *Turr. de camb. diſp. 1. qu. 26. num. 36. & q. 28. n. 10. Rota deciſ. 45. ad fin. par. 4. tom. 2. recen.*

Facultatem verò trahendi cambia de platea ad plateam Philippo extitiſſe à D. Mar-
11 chione Raymundo delatam oſtendit † ampliſſimum procuræ mandatum, ibi, *liberam, & abſolutam facultatem propria auctoritate, & de facto ſumendi, vel ſumi faciendi, & continuandi ſummam pecuniarum occaſione dictæ Cedulæ ſolutarum, ſeù illarum valorem per quaſcunque nundinas*

dinas, ferias, plateas, & Mundi partes, etiam à quibuſuis Mercatoribus, & perſonis, & à ſemetipſo. Hic quippe effrenatus verborum con-
12 textus reſtrictionem † nullam admittit ad *Text. in l. pluribus, ff. de accept. Honded. conſ. 49. num. 14. lib. 5. Roland. conſ. 27. num. 15. & 16. cum ſeqq. lib. 4. Turr. in ſpecie diſput. 3. q. 1. num. 9.* Vbi quod ea verba pro qualibet platea, & Mundi parte creditoris poteſtatem adaugēt, itaut cambia continuare valeat etiam per plateas maius intereſſe debitori inferentes, & in fortioribus terminis *Rota pens cum deciſ. 33. nu. 4.* Dum maximè à Marchione Philippus procurator in rem propriam conuincitur conſtitutus cuius virtute ipſe vti locum veri Domini repræſentans iuxtà *in l. ſed ſi tamen 14. ff. de pact. & in l. ſicut 8. §. ſi Procurator, ff. quibus mod. pign. vel hypoth. ſolu.* potuit cum maiori quoque principalis detrimento platea-
13 lia cambia eligere; †Quod etiam à quamplurimis Vrbis Mercatoribus, atque Notariis comprobatur atteſtantibus de ſtylo Romæ vigente, cui in concurſu alterius alibi exiſtentis debet omninò deferri, *vt notat Adden. ad dec. Greg. 474. verſ. item illud cum alijs in præterita deciſ. relati in §. nec vrget.*

Hinc non obſtat, quod Philippus à ſe-
14 metipſo pecunias ad cambium † receperit. Quia cambiandi modus concurrente facultate neque à conſtitutione improbatur, qui-
15 nimò †duplicis perſonæ repræſentatio, creditoris ſcilicet, & debitoris expreſſè permit-
16 titur; Itaut quis ſibimet ipſi † ſoluere valeat *ad Text. in l. fiſtulas 78. §. fundum, ff. de contrah. empt. l. debitor meus 14. ibiq. gloſ. ff. de neg. geſt. & tradunt in puncto Filiuc. oper. moral. tract. 35. c. 8. num. 439. cum ſeqq. Rota Genuen. dec. 1. nu. 27. & deciſ. 32. num. 4. Gaït. de credit. cap. 2. tit. 7. n. 1393. cum ſeqq. Card. de Lugo de iuſt. & iure diſput. 28. ſect. 7. num. 86.* & plenè diſcuſſo articulo reſpondit *Rota in Romana, ſeù Florentina cambiorum 11. Ianuarii 1615. coram Dunozetto ſeniori, & in Romana pecuniaria 4. Maij 1616 coram Card. Vbaldo, & in rec. dec. 274. num. 1. & 5. par. 5.* cum alijs relatis *in deciſ. 636. num. 1. coram bon. mem. Merl. & tradit Turr. de camb. diſput. 1. q. 15. nu. 13*
17 vbi quod ſtylus cum †ſemetipſo cambiandi apud Mercatores adeò inoleuit, vt tota cambiorum praxis eo deficiente, ſubuerteretur, licet propè finem contrariam opinionem ipſe in puncto iuris veriorem exiſtimet.
18 Nec releuat, quod cambia † cum recurſa illicita reputentur *à Soto de iuſt. & iur. lib. 6. q. 10. art. 1. Comitulo lib. 3. qu. 15. Leotard. de vſur. qu. 26. num. 1. cum ſeqq. & num. 42. Duard. de camb. §. 1. q. 42. n. 35.*

Siquidem cambium cum ſemetipſo contractum communi Doctorum calculo ad-
19 miſſum † continuatum nuncupatur *Duard. de camb. adducta q. 32. num. 6.* non autem cum recurſa, quod tūc cōtrahitur quoties debitor correſponſali deſtitutus, ac modo diſſoluendi cambium in nundinis ab initio cum creditore conuenit, vel poſtmodum recurrit ad
20 ipſum †, vt ſuo correſponſali ſcribat, adhoc vt literas acceptet, ac debitum mediante ſolutione, ſibimet ipſi peragenda extinguat, illudque remittat ſucceſſiuè ſub cambiis iuxtà normam relatam *à Salon. in tit. de camb. qu. 4. art. 2. controu. 11. & 12. Leotard. adducta q. 26. in princ. nec non à Card. de Lugo de iuſt. & iur. diſput. 28. ſect. 7. num. 76.*

Soti præterea, & ſequacium opinio ſuos
21 habet contradictores, eaque † impugnatur apertè à *Nauar. conſ. 31. lib. 5. de vſur.* vbi quod licet ab initio ipſe contrariæ opinionis ſectator exiſteret, re tamen maturius diſcuſſa ab ea receſſit, *Salon. tit. de camb. q. 4. ar. 2. contr. 11. num. 2. & controu. 12. nu. 5. & 6.* vbi quod hæc cambiandi ſpecies ab omnibus Italiæ
22 Mercatoribus †ſit vſu recepta, & ea ſi de iure permiſſa non foret, à Summis Pontificibus interdicta extitiſſet *Leſſ. de iuſt. & iure lib. 2. cap. 23. dubit. 7. num. 70. Bonac. de contract. diſput. 3. q. 5. propoſ. 5. n. 11.* & hanc ſententiam alijs relatis auctoritatibus latè comprobat, *Scacc. de camb. q. 6. gloſ. 1. num. 4. cum plur. ſeqq.* innixus præſertim capitulis à ſan. mem. Pio V. Bononienſibus Mercatoribus ſuper cambiorum materia præſcriptis, necnon reſolutioni Congregationis Cardinalium à ſa. me. Gregorio XIII. deputatæ ſimilem cambij ſpeciem approbanti ſub ijs verbis, *Poſſa ogni perſona dar denari à cambio, e fare, che ſiano recapitate le lettere ſopra eſſi Datori, Gait. de credit. cap. 2. tit. 7. num. 1393. cum pluribus ſeqq.* aſſerens cambium huiuſmodi in tota Europa exerceri, *& num. 1505. cum quatuor ſeq.* de veriori, & magis communi atteſtatur, eidemque Scacciæ in terminis cambii cum ſemetipſo celebrati adhæſit, *Rota coram bo. mem. Merlino dec. 636. n. 1.*

Quorum opiniones inter ſe certantes hac diſtinctione conciliantur à Cardinali de Lugo *de iuſt. & iur. tom. 2. diſput. 28. ſect. 7. à nu. 87. vſque ad num. 61. & Giballin. de vſur. lib. 5. cap. 1. art. 9. §. 2. ad fin. fol. mihi 316.* Vel enim correſponſalis proprias obtinet pecunias, vel alienas, ex quibus litterarum ſolutio ſaltem virtualiter fieri valeat, & tunc debet cambium ſuſtineri, quod etiam ſentit *Duard. in contrarium adductus q. 40. §. 1. à num. 21. vſque ad num. 38.* referens determinatum ita fuiſſe in
23 Congregatione per ſan. me. Vrbanum VIII. deputata pro decidendis dubijs à Republica Genuenſi tranſmiſſis, vel campſor penes eumdemmet correſponſalem pecunias detinet, vel nomina debitorum exigibilia in nundinis habet, & tali quoque caſu cambium exinde licitum reputatur, quod ex pecunijs, ſeù nominibus debitorum pretio æſtimabilibus virtualis literarum ſolutio contingere poteſt, necnon nouum cambiū conſtitui. Aut denique † vterque campſor ſcilicet, & correſponſalis effectibus, & pecunijs carent, nihilque aliud habent in nundinis præterquam primi cambij remiſſam, & tunc tale cambium omninò improbatur.

Vnde licet de cambio cum recurſa, vel ſimili ageretur, perſpectis tot Doctorum auctoritatibus, ac Mercatorum ſtylo nequit inficiari quin Philippus bona fide contra-

xerit, quæ eidem excuſationem præbet legitimam; vt tradunt in ſpecie ſententiæ cõtrariæ ſectatores *Azor. videlicet inſtitut. moral. par.3.lib.10.cap.9. verſ. cæterum Filiuc.oper moral.tom.2.tract.35.cap.8.nu.438.* vbi quod quãuis ipſi cambium hoc non conſulerent, illud tamen factum non damnarent. Cum maximè ex plurium atteſtatione docetur publicos Mercatores, atque campſores correſponſales extitiſſe.

Intimatio vero nulla requirebatur, dum ea à D.Marchione claris omnino verbis remiſſa conuincitur *Rota deciſ.379.par.2.& dec.274.vtrobique nu.2.par.5.recen.* Præſertim quia Philippus vti eiuſdemmet Marchionis procurator, cambia cum ſemetipſo contraxit, cuius virtute vti repræſentans ipſum principalem, nullo intimationis onere aſtringebatur, vt dixit *Rot.deciſ.304.numer.4.par.4.& deciſ.274.pariter num.4.par.6.rec. & coram b.me. Merlino dec.636. num.10.& 11.*

Hinc vrgere non poterit, quod ea intimamatio dumtaxat remiſſa cenſeatur, quam Philippus explere cogebatur adhoc, vt pacto vti poſſet, non autem altera poſt contractũ cambium ex æquitate requiſita ad effectum, vt debitor certo ſciat debitum ſuum ſub vſuris retineri. Hæc enim concluſio caſui propoſito applicari non valet, tùm quia Marchio intimationi cuicumque tàm ab initio, quàm poſtmodum peragendæ renũciauit, tùm ex quo cambia à Philippo vti procuratore Marchionis contracta noſcuntur, quicquid dicendum foret ſi eadem ab ipſo tanquam ſimplici creditore ob moram debitoris in ſoluendo celebrata extitiſſent, vt præter auctoritates ſupra relatas diſtinxit etiam *Rota in Rom.cambij 1.July 1658.in §.quia tale obiectum coram Reuerendiſſ. D.meo Epiſcopo Papienſi.*

Hæc obiectio præterea exinde remouetur quod D. Marchio in ſolutione quacunque per Philippum peracta intimatus conuincitur. Inde enim dum facultas cambiandi in caſum cuiuiuſcunque ſolutionis concepta fuit, valuit ipſe apertè deſumere, caſum eueniſſe, quo Philippus pecunias ad cambium poterat aſſumere, quinimò cogebatur, ob inopinatam ſolutionem ingentis ſummæ, ex qua parum defuit quin ipſe decoctioni ſubiaceret, paria quippe ſunt ſcire vel ſcire debere *l.quod te, ff.ſi cert. Rota coram Canal. dec.3.n.2.& 3.* tùm ex intimationibus, àc proteſtationibus realiter ſubſecutis; die videlicèt 19. Octobris, & 13. Nouembris 1646. necnon prima Februarij anni ſequentis, in qua procurator Philippi ſolutiones omnes in ſumma ſc.121.mil. per actas repetijt, vt Marchio cenſeretur in mora conſtitutus.

Neque Philippo valet obeſſe, quod in ſolutionibus ab eo ſeruata non fuerit forma mandati Theſaurarij, Sancientis pecunias in actu ſolutionis, vel in Sacro Pietatis Monte ſub eodem onere Inueſtimenti deponi, ex quo defectu contendit D. Marchio à die dumtaxat ſubſecuti Inueſtimenti, non autem ſolutionis debere cambia decurrere.

Dum enim ex quietantijs in actu ſolutionis à creditoribus peractis extinctio debiti reſultabat nec non liberatio Marchionis, ex neceſſe ab eo tempore, quo ipſe commodum reportauit, tenetur cambiorum vſuras ſubire, licet creditores pecunias relaxauerint in Banco Valentis, cum hæc dimiſſio nouum contractum, depoſiti videlicet præſeferat, *vt notat Afflict.dec.353.nu.5.& 6. Altograd.conſ.6.num.46.cum ſeqq.lib.1. Rota coram Seraph.dec.1419.num.3.* Potiſſimè, quia facultas cambiandi in caſu cuiuſcunque ſolutionis Philippo attributa fuit, itaut qualibet ſolutio, licet impropria, & abſque vllo inueſtimento ipſi ad hunc debeat effectum
24 ſuffragari ex † vi illius verbi cuiuſcunque, maiora quoque expreſſis includentis *Soccin. ſen.conſ.150.num.12.verſ.pondero etiam verba illa quacunque vol.1. Rimin. Iun.conſ.84.numer.39. lib.1. Surd.conſ.453.num.8. Rota deciſ.714.num.5. par.2.& deciſ.36.num.4.par.5. recent.* Et poſſet conqueri Marchio, ſi inueſtimentum expletum non foret, quod non longè poſt ſolutiones ſecutum conuincitur.

Aliqui tamen ex Dominis continuatio-
25 nem † cambiorum platealium, vti exceſſiui lucri productiuam non admittebant, innixi auctoritati Iuſtiniani, Molpheſij, ac Duardi ſuperius recenſitæ. Quinimo cambium de loco ad locum à conſtitutione approbari
26 aſſerebant pro Itinerantium † dumtaxat cõmoditate, vel tranſmittentium pecunias ſuis creditoribus, non autem adhoc vt illud valeat de platea in plateam ſucceſſiuè continuari.

Verùm licet perſpecto Iuris rigore continuatio, cambiorum platealium valeat ſubſtineri, eamque ex rationibus, & auctoritatibus ſuperius deductis duæ partes ex Dominis approbauerint, cum tamen lucrum inde reſultans viſum fuerit de magno, ac intolerabili exceſſu poſſe redargui, Domini decreuere ea fore ad inſtar lucri reducenda, quod ex nundinalibus cambijs Philippus retrahere potuiſſet. Nulla quippe æquitas patitur, vt Dom. Marchio grauioribus vſuris, quam nundinalibus prematur, & in hoc fuit reformata deciſio.

Et ita vtraque &c.

☞ *Deciſio ſub die 14. Iunij 1660. coram eodem bon. m. Veroſpio, quæ deciſio impreſſa eſt ſupra in hac eadem part.13.deciſ.234.*

R. P. D. VICECOMITE
Poſtea S.R.E. CARDINALI.

Oueten. Beneficij

Veneris 10. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Prouiſus à Papa de Beneficio, vt obtineat immiſſionem, quid nam iuſtificare teneatur gratia dum non iuſtificatur, cum remaneat ſubre-

ſubreptitia nullius eſt roboris, cum habeat annexam conditionem, ſi preces veritati nitantur.

SVMMARIVM.

1 *Menſis Septembris eſt reſeruatus Sedi Apoſtolica.*
2 *Prouiſus de Beneficio à Papa, quid iuſtificare teneatur.*
3 *Gratiæ obtenta à Papa, ſemper eſt annexa conditio, ſi preces veritati nitantur.*
4 *Gratia remanet inefficax, dum apparet ſubreptitia.*
5 *Teſtes deponentes de auditu, plene, & concludenter non probant.*
6 *ad Probationem ſupplendam, quando non admittatur iuramentum.*
Iuramentum ad ſupplendam plenam probationem non admittitur in beneficialibus, n.6.
7 *Iuramentum in ſupplementum plena probationis, tunc admittitur, quando alia probationes haberi non poſſunt.*
8 *Beneficium, quando ſemper fuit plenum, non poteſt dici vacare per obitum.*
9 *Gratia, quando debita exequutioni fuit demandata, id operatur, vt omnia fuiſſe iuſtificata præſumantur.*
10 *Epiſtole, vt præiudicent, qualiter ſint intelligenda.*
11 *Probationes, quando continent contrarietatem non iuuant.*
12 *in Scripturis, vna pars recipit interpretationem ab altera parua.*
13 *Clericus poſſibile eſt, vt virtute anterioris prouiſionis Apoſtolica poſſideat beneficium, & vt ſubrogandus intendat capere nouam poſſeſſionem.*
14 *Iura iuribus addi poſſunt.*
Titulorum multiplicitas datur in beneficialibus.

DECISIO CCCCXIV.

DENEGATA Ioanni de la Carrera ſub die 23. Ianuarij proximè præteriti coram me executione literarum Apoſtolicarum, quas ipſe impetrauerit ad Eccleſiaſticum Beneficium ſituatum in parochiali Eccleſia Sancti Laurentij de Loro Oueteñ Diœceſis denuo audiri obtinuit, ideo diſputato hodie dubio, an eſſet ſtandum, vel nè in deciſis, in ſententiam affirmatiuam Domini inclinarunt; Ioannes ſiquidem cum Summo Pontifici expoſuerit controuerſum Beneficium
1 vacaſſe in Menſe† Septembris reſeruato Sedi Apoſtolicæ per obitum Dominici de la Salde de tribus edocere tenetur nempe Clericatu, reſeruatione, necnon Dominici continuata poſſeſſione vſque ad eius deceſſum,
2 quæ tanquam † gratię fundamenta legitimam exigunt probationem, *Put. dec. 400. li. 1. & 268. lib. 3. Redoan. dec. 292. & 323.* Cuilibet etenim gratiæ ſemper tacita ineſt conditio,
3 ſi † narrata veritati nitantur *Mohed. dec. 304 Felin. in cap. 2. ſub num. 1. de reſcript. Pariſ. de reſignat. lib. 10. qu. 3. num. 4.* Vnde cum non verificetur dicta reſeruatio, minuſque Dominici obitus in poſſeſſionem, gratia vti ſubre-
4 titia,† remanſit inefficax, ideoque ad illius exequutionem procedi nequit, *Rot. dec. 297. nu. 3. par. 2. recent. Ioan. Andr. cap. 1. vt lit. conteſt. lib. 6. Mohedan. dec. 400. lib. 1. Dec. conſ. 403. nu. 17 & 541. numer. 16. Pariſ. conſ. 138. poſt primam col. 4. Gonzal. conſ. 6. Curt. Iun. controu. 27. in fine Crauett. conſ. 279. col. 4. in fin.*

Probationem vero deſumptam ex teſtiū depoſitionibus teſtantiū de auditu non admiſerunt concurrente enim præiudicio al-
5 terius† prouiſi cū ea debeat eſſe plena atque cōcludens *Greg. deciſ. 103. & 394. nu. 6. Buratt. deciſ. 31. num. 6. Coccin. dec. 87. nu. 3. Gonzal. ſuper regul. 8. gloſſ. 11. num. 107. Rota coram R.P.D. Veroſpio in Geru̅den. parochialis 4. Maij 1661. §. hac autem gratia.*

Neque ad ſupplendam plenam probatio-
6 nem † prodeſſe valet Iuramentum præſtitum per eundem Ioannem, tum quia in beneficialibus admitti minime ſolet *Seraphin. de priuil. iuram. priuileg. 33. num. 14. Ridolphin. in praxi par. 2. cap. 4. ſub num. 61.* maxime quan-
7 do probationes aliūde † haberi poſſunt prout in propoſito caſu, immo quoties aduerſus ſemiplenam probationem concurrit altera probatio illam elidens tale Iuramentum non defertur *Bald. in l. bona fidei in tertia oppoſitione, C. de reb. cred. gloſ. in l. finali in princ. ff. quod met. cauſ. Alexand. conſ. 183. in cauſa, & lite n. 12. verſ. ſuccedit notabiles doctrina lib. 6.*

Dubitari autem minime valet quin Dominici poſſeſſio excludatur ex teſtibus examinatis pro parte Sebaſtiani Garzias de los Pinares, eo quia deponunt Coſmum in cuius locum idem ſucceſſit, poſſediſſe controuerſum beneficium, ac ob eius obitum va-
8 cationem eueniſſe, † ergo cum fuerit ſemper plenum non poteſt induci vacatio per obitum Dominici *Gonzal. ad regul. de menſ. §. 3 num. 9. Gregor. dec. 258. num. 0. & dec. 307. num. 4. Mohed. dec. 11. vt lit. pend.*

Idque clarius oſtenditur ex Ordinarij ſententia tribuente Sebaſtiano immiſſionem ſub ſpeciali mentione, quod omnia in lite-
9 ris Apoſtolicis narrata ſufficiēter † probata remanſerint, quæ cum fuerint deinde debitæ exequutioni demandata, operatur vt dictæ literæ cenſeri debeātur iuſtificatæ, *Rota coram Otthobon. dec. 154. num. 2. & dec. 197. num. 3 par. 2. recen.*

Neque releuant Epiſtolæ, quas ſub die 27. Septembris 1654. Coſmus tranſmiſit ad
10 ſuum correſpoſalem in Vrbe degentem † in quibus eum deprecabatur, vt in locum Dominici prædefuncti gratioſam ad ſui fauorem obtineret ſubrogationem ad dictum beneficium ibi. *e ſe foſse neceſſario aſſicurarmelo lo potrà fare del meglio modo ch'à V S. parerà, Io qua diſporrò di pigliar il poſſeſſo* ex quibus verbis reſultare videbatur Coſmi confeſſio ſuper Dominici poſſeſſione excluſiua propriæ ipſius.

Nam contrarium conuincitur ex ſubſe-
11 quentibus ibi, *importerà aſſai, † che V S. domandi la ſorrogatione, acciò non ci ſia luogo ad inquietarmi, e ſe qualch'vno voleſſe dimandare detto bene-*

beneficio farli intendere, ch'io poſſiedo in virtù di Bolle di Sua Santità, acciò non ſpenda male i ſuoi quadrini, ex quibus euidenter apparet Coſmum ſubrogationem petiiſſe non, quia ipſe tunc beneficium non poſſideret, ſed ad magis conſeruandam ſuam poſſeſſionem in-
12 ſcripturis † etenim vna pars interpretationẽ recipit ab altera *Soccin. Iun. conſ. 18. nu. 16. lib. 3. Dec. conſ. 11. num. 2. Cephal. conſ. 451. nu. 82. lib. 4. Honded. conſ. 12. num. 15. & 16. lib. 2.* Poteſt ſi-
13 quidem ſimul ſtare abſque † implicantia, quod Coſmus virtute antecedentis prouiſionis Apoſtolicæ Beneficium poſſideret, & vti ſubrogandus intenderet captare nouam poſſeſſionem cumulatiuam cum altera prouenientе ex diuerſo titulo Iura Iuribus adden-
14 do, † nam cum certum ſit in beneficialibus dari multiplicitatem titulorum ex *Buratt. dicta dec. 686. num. 6.* ità pariter dicendum eſt admitti multiplicitatem modorum acquirendi poſſeſſionem.

R. P. D. BEVILAQVA.

Fulginaten. Fideicommiſſi.

Lunæ 15. Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Multa deducuntur in præſenti deciſione ad firmandum ſtatum alicuius hæreditatis, & maxime dum bona ſunt fideicõmiſſo ſubiecta, & quæ ſint detrahenda ex bonis fideicõmiſſarijs, & quis eorum rationem reddere teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſione propria, nulla datur maior, & efficacior, probatio.*
2 *Probatio facta ex inſtrumentis publicis, Iudici oſtenſis, & in actis poſitis ſuperat omnem aliam probationem.*
3 *Fideicommiſſa ſunt reintegranda ſtante præcepto Teſtatoris.*
4 *Fœminæ non poſſunt aſpirare ad illud fideicommiſſum, à quo ſunt excluſæ.*
5 *Legitima filiorum non eſt detrahenda ex bonis prohibitis alienari.*
6 *Alienatio bonorum ex quibus verbis à diſponente dicatur prohibita.*
7 *Diſpoſitio, quando fit, per dictionem*, in circa, *ad quid ſe extendat.*
8 *Dictio*, in circa, *ad quam quantitatem ſe extendat, remiſſum in arbitrio Iudicantis, dicitur.*
9 *Dictio*, in circa, *poteſt ſe extendi ad quartam, & & decimam partem.*
10 *Dos vxoris, & filiarum ex bonis fideicommiſſarijs quando non videantur detrahenda.*
11 *Factum non præſumitur, niſi probetur.*
12 *Legitima filiorum de Iure naturali, debetur filijs. Legitima filiorum eſt quota bonorum, non hæreditatis. num. 11.*
13 *Legitima debetur filijs, detractis debitis hæreditarijs.*
14 *Debita fideicommittentis debent detrahi ex fideicommiſſo.*
15 *Dos relicta filiabus à fideicommittente, detrahenda eſt ex fideicommiſſo.*
16 *ad Rationem reddendam bonorum, vt quis poſſit cogi quid nam probandum veniat, & n. 17.*
18 *Bonorum ratio ab eis eſt reddenda ad quorum manus deuenerunt, & non ad alios.*
19 *ad Libros exhibendos, & ad rationem bonorum reddendam, vt quis poſſit cogi, quid ſit probandum.*
20 *Veriſimilia ea, quæ non ſunt non veniunt attendenda.*
21 *Vacatio Officiorum vacabilium ad cuius periculum vacent.*

DECISIO CCCCXV.

DECISIONEM ſub die 14. Martij anni præteriti editam, in qua firmatum fuit concedendam eſſe ſororibus de Roncallis retentionem bonorum Rodulphi pro reintegratione fideicommiſſi Ioannis Martini reuocatoriam antecedentis illam eis denegãtis hodie cauſa repropoſita Domini confirmandam eſſe cenſuerunt, nam ſubſiſtit, quod de vniuerſa hæreditate dicti Ioannis Martini fideicommittentis aſcendente ad ſcut. 275. m. conſtat ex Iurata confeſſione filiorum emiſſa in publico Inſtrumento de anno 1608. ex cauſa conſecutionis legitimæ inter ipſos ſti-
1 pulato, quæ † nulla maior, & efficacior probatio dari poteſt *l. cum te C. de tranſact. l. generaliter 13. C. de non num. pecunia cap. per tuas decima extra de probat. Mantic. deciſ. 97. num. 9.* non releuante, quod ſequuto obitu Marci, & Petri duorum ex dd. fideicommittentis filijs & facto reſtitutioni portionis illorum loco non fuerit facta ad rationem ſc. 375. mil. ſed minoris quantitatis, quia cum alia de cauſa id euenire potuerit, nullo pacto excludit, quin rectè ab initio fuerit firmatus ſtatus in dicti ſcutis 275. mil. iuxta explicitam confeſ-
2 ſionem matura deliberatione emiſſam, † et comprobatam ex Inſtrumentis prius Iudici, et in actis A. C. inde exhibitis, quæ omnibus alijs præualere debet *Surd. conſ. 60. num. 1. Rot. coram ſa. mem. Gregor. XV. deciſ. 434. nu. 14.*

Nec dicatur, quod ex ſcutis 27416. computatis ſcutis 4500. poſt obitum Decij Ro-
3 dulpho pro ſua parte obuentis, et ad † reingrañ fideicommiſſum adſtricto *Peregrin. conſil. 48. num. 10. lib. 1. & conſ. 64. num. 27. lib. 3. & dec. Patauin. 120. num. 4. Cephal. conſ. 563. num. 33. Ciriac. controu. 282. num. 39. & 40.* ſint demenda bona per fideicommittentem relicta in Ciuitate, et territorio Bergomi valoris ſcuti 7000. et particulari fideicommiſſo ſubiecta ad fauorem Hieronymi Rodulphi per mortem Franciſci, et Octauiani ſine filijs priui-
4 legiati, et ad quæ † fœminæ perpetuo excluſæ non poſſunt aſpirare *Gabriel. conſ. 132. num. 41. lib. 1. Menoch. conſ. 197. num. 55. & conſ. 867. num. 5. Cephal. conſ. 394. nu. 19.* quia fuit in principio deciſionis animaduerſum in calculo firmato ſuper ſtatu hæreditatis à dd. filijs

fidei-

fideicõmittentis occaſione cõſequendi legiti
mã non fuerunt cõpræhenſa bona Bergomi
5 alienari prohibita, † clarè depræhenditur
ex eodem Inſtrumento ibi *in quibus continen-
tur bona valoris ſcut. 248955. vltra quæ ad ſunt
hæreditaria bona in Ciuitate, & Territorio Berge-
mi ſcut. 25. mil. vel circa, non comprahenſis bonis
quorum alienatio prohibita legitur in teſtamento Pa-
tris &c.* quæ verba *non comprahenſis bonis,
quorum alienatio &c.* non ſolum ad litteram
excludunt dicta bona alienari prohibita, et
6 fideicõmiſſo particulari ſubiecta † à calculo
vniuerſi patrimonij in dicta ſumma firmati
ſed colligitur etiam ex cõbinatione ſumma
rum expreſſarum, nam addeñ ad ſc. 248955.
alia ſcuta 25. mil. ex bonis Bergomi fidei-
commiſſo vniuerſali ſubiectis conſtituitur
ſumma etc. 273955. quibus ſi addantur alia
ſcuta 7000. fideicommiſſi particularis tota
hæreditas aſcenderet ad ſcuta 280955. cum-
que nihilominus calculata fuerit in dd. ſcu-
tis 275. mil. et ſic in minori quantitate, ſe-
quitur, quod non fuerint comprehenſa bo-
na ſub fideicõmiſſo particulari relicta, et in
ſcutis 7000. valutata non attenta deficientia
ſc. 1045. nam ijdem fratres in calculando alia
bona Bergomi non ſe reſtrinxerunt ad ſum-
mam præciſam, ſed loquuti ſunt cum di-
7 ctione † *in circa* excludente certam quantita-
tem *Ruin. conſ. 10. num. 3. lib. 3. Rot. coram Greg.
deciſ. 550. num. 1. & in recent. dec. 73. num. 3. par. 2
& dec. 426. num. 1. par. 3. & dec. 23. num. 2. par. 6.*
et in hac ingenti ſumma bene operatur, et
8 dici poteſt † modica, in quam verificatur di-
ctio prædicta dependens ab arbitrio iudican-
tis inſpecta qualitate, et quantitate rei *Ale-
xander conſ. 82. in fine lib. 7. Rot. apud Gregor. de-
ciſ. 344. Buratt. dec. 722. num. 3. & 8. & in dicta*
9 *dec. 73. num. 3. par. 2.* vbi quod capit † quartam
et decimam partem.

A qua quidem ſumma, vt ſupra per filios
vnanimiter firmata non viſum fuit detrahen-
10 das eſſe dotes vxoris, † et filiæ ipſius Teſta
toris, expenſas funeralium, et legatum, vt
prætendebatur ab authoribus ſororum ap-
11 probatum, quia † præterquod de huiuſmo-
di approbatione non docetur, vt debet cum
ſtatus hæreditatis fuerit in prædicta quan-
titate concorditer firmatus ad effectum de-
12 trahendi † legitimam filijs debitam de Iure
naturali, et eſt quota bonorum, non hære-
ditatis *Butringar in l. quoties circa finem C. de
hæred. Inſtit. Soccin. Iun. in l. Centurio num. 149. ff.
de vulg. & pupill. alijque cumulati per Merlin. de
legitima lib. 1. tit. 1. quæſt. 2. num. 1.* cenſentur di-
cta dos Vxoris, ac funeris expenſæ, tanquam
13 æs † alienum prius deductæ, ſicuti hoc de-
tracto legitima debetur *l. ſi libertas 20. § liber-
tus, & l. libertus 36. ff. de hæred. libertat. Ciriac.
controu. 104. num. 9. Merlin. de legitim. lib. 1 tit. 4.
quæſt. 6. num. 1.* legatum lib. 100. monetæ Ber-
14 gomi † conſtituentium ſcuta 143. circiter
monetæ Romanæ pauperibus diſtribuendũ
non minueret creditum dd. ſororum, niſi in
ſcutis 3. circiter, factis diuiſionibus, & ſub-
diuiſionibus, non probatur autem, quod ſo-

15 luta † fuerit dos filijs relicta à Teſtatore Iu-
re inſtitutionis pro eius legitima, non minuit
fideicommiſſum, ſed legitimam, & ab ea
detrahitur *Merlin. de legitim. d. quæſt. 6. num. 14.
Rot. coram Gregor. deciſ. 565. num. 1. & ſeqq. con-
firmata poſt Merlin. dicto tract. 106. num. 1. 2. & 9
& in recent. deciſ. 399. num. 41. & ſeqq. & nu. 36.
par. 5. tom. 1.*

Minus dicatur, quod ſubſiſtente calculo
totius aſſis in dicta ſumma ſicque pro portio
ne ad Rodulphum Obuenta ad computum
ratæ ſcut. 6854. Sororibus de Roncallis pro
reintegratione fideicommiſſi debitæ ſit po-
nenda partita ſcut. 2507. 16. in tot bonis in
territorio Fulginei, & alibi ab ipſo Ioanne
Martino relictis, nam eſto quod ex datis cõ-
ſtet de illorum exiſtentia, ac emptione facta
per Rodulphum à Cohæredibus vſque de
anno 1608. inde tamen non concluditur re-
tentio de anno 1621. quo Rodulphus deceſ-
ſit, & quod cum effectu illa reliquerit.

Neque ad dictum Computum calculanda
videbatur alia partita ſc. 3750. debitorum ab
Antonio Balda, quia demptis ſcutis 300. ex
actis per Procuratorem ab authoribus dd. So-
rorum de Roncallis conſtitutum vna cum
Hieronymo Rodulpho Roncallo non appa-
ret, quod alia fuerint ab eodem exacta, nec
16 aliunde † ad manus ipſorum conſtituentiũ
deuenerint, & ob id non ſunt ad eorum de-
bitum ponenda.

Sicuti non ſunt excomputandi cenſus re-
dempti à Ciuitate Aſſiſij ab illis de Gentili-
bus, & Diamantibus ad manus authorum
earundem Sororum deuenti, nec dicta ſcu-
ta 300. exacta à Balude, vbi iidem authores
illa recepiſſent in totum ſcuta 4500. conſti-
tuen. nam fuerunt iam reinueſtita, & ad cõ-
putum aliorum creditorum per ipſas accep-
ta, minuſque accepta ferendo ſcuta 5711.42
exacta à Scotto debitore per Franciſcum, &
Claudium tanquam ex hodie iuſtificatis, nõ
hæreditaria Rodulphi, & iam fuerunt quo-
17 que reinueſtita; alij autem † Cenſus redem-
pti à Communitate Peruſię, Vetraniæ, Tre-
biæ, & Hiſpelli, & pecuniæ *incontanti* re-
pertæ omniſque alia pecuniarum ſumma ex
acta per Claudium, & Miniſtros proueniẽs
ex hæreditate Rodulphi, & mobilia, loca-
lia, & merces peruenerunt vltimo loco ad
manus Ianuarij Denalia Procuratoris Ioan-
nis Baptiſtæ eius fratris, & Tutoris dd. au-
18 thorum à quibus fratribus, † non autem à
Sororibus eſt reddenda ratio *l. 2. ff. de neg. geſt.
l. Tutoris C. eod. l. 1. §. officio ff. de tutel. l. quædam
ſunt perſonæ ff. de edendo* licet ex libro in actis
exhibito non remaneant debitores.

Retentio fundaci in Ciuitate Viterbij de
eodem tempore deceſſus Rodulphi, & exi-
ſtentia librorum penes Sorores, vel illarum
19 auctores † non iuſtificatur, vt debet, adhoc
vt ſit exhibitioni, & redditioni rationis lo-
cus *l. 3. in principio, & ibi gloſſ. in verbo Sum-
matim ff. de exhibit. Gratian. cap. 262. num. 6. & 7.
bo. me. Merlin. dec. 89. & 707. vbique num. 1.* qui-
nimo apparet de terminatione illius de anno
1621.

1621. & ex acquiſitionibus venditione mercium, & exactionibus factis, tàm per dictũ Rodulphum, quàm per Miniſtros à Ianuario conſtitutos poſt dictum annum ad ſcuta 30.mil. & vltra aſcenden̄ optimè conijcitur illa ex effectibus fundacalibus, ac creditis cõtentis in dd. libris prouenisſe, & ad illius, &
20 dd. Ianuarij manus † perueniſſe, cum veriſimile prorſus ſit, quod tàm breui tempore duorum annorum potuerit aliunde hoc lucrari *Rot.dec.716.num.12.par.4.tom.3.recent.*

Officia tandem vacabilia à Rodulpho in perſonas filiorum empta non cenſentur ab ipſo illis aſſignata in locum aliorum officiorum per eundem Rodulphum ab hæreditate Ioannis Martini pro ſua legitima detracto
21 rum, & per obitum dd. filiorum † ſucceſſit vacatio, & amiſſio ad damnũ ipſius Rodulphi, qui diſpoſitionem ſibi reſeruauerat, vt reſpondit *Rot. coram Buratt.deciſ.613. & in recent.deciſ.550.num.20.par.4.tom.3. & in Anconitana Officiorum* 10. *Decembris* 1647. *coram bo. me. Arguelles*.

Cum itaque ex præfatis, & latè per Informantes deductis, vel nulla, ex partitis, ſit deducenda, vel ſaltem omnes ſint turbidæ, & reintegratio facienda ſit clara non poteſt dd. Sororibus, ſiuè Laurentio, & alijs de Iacobellis eorum ſucceſſoribus denegari retentio ex perſonis Franciſci, & Octauiani pro dd. ſcutis 6854. prout fuit iterum pro ea concluſum vtraque &c.

Deciſio hæc in hac eadem cauſa emanata ſub die 14. *Martij præteriti* 1661. *coram eodem R.P.D. Beuilaqua impreſſa eſt ſupra in hac eadem part.*13. *deciſ.*294.

R. P. D. CERRO,
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Domus de Vſazzijs.

Lunæ 13. *Martij* 1662.

ARGVMENTVM.

Heres grauatus non poteſt pro ſua quarta Trebellianicæ alienare bona conditionali fideicommiſſo ſubiecta, ante euentum conditionis, quæ opinio eſt *Croti*, quæ ſuos habet contradictores.

SVMMARIVM.

1 Deciſ.20.coram bon:me:Cardinali Caualerio, *reformatur, ex qua ſubſiſtunt, quæ fuerunt deducta in facto. num.* 2.

2 *Suppoſitum, quando eſt falſum, corruit ſuper eo diſpoſitum.*

4 *Fideicommiſſo conditionali ſuppoſita bona, non poſſunt eligi pro Trebellianica, niſi verificata conditione.*

5 *Alienatio rei ſubiecta conditionali fideicommiſſo, ſi fuerit facta pro Trebellianica eſt inualida.*

6 *Etiamſi hæres grauatus poſt alienationem, nullos fructus perceperit.*

7 Croti opinio in leg. Filiusfamilias, §. Diui, ff.de Legat.1. *ſuos habet contradictores.*

8 *in Facto, quæ non ſubſiſtunt non ſuffragantur.*

9 *Alimenta, & fructus habiti per hæredem grauatum extraneum, veniunt in Trebellianica imputanda.*

10 *Hæres grauatus dum non confecit Inuentarium de bonis hæreditarijs, cenſetur alienaſſe bona hæreditaria pro integra ſua detractione.*

11 *Bona fideicommiſſaria, quando ſunt particulari fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alienari pro Trebellianica.*

DECISIO CCCCXVI.

FRANCISCVS, & Fabritius de Vſazzijs vocati ad fideicommiſſum Iacobi egerunt contrà Scagnos tertios poſſeſſores pro recuperatione Domus fideicommiſſariæ per Iacobum hæredem grauatum eis venditæ, & à bo:me:Cardinali Merlino ſententiã Immiſſionis reportarunt. Verum, quia Rota in gradu appellationis ſub die 3. Martij 1608 coram bo:me:Cardinali Caualerio exiſtimauit emptoribus ſuffragari exceptionem detractionis Trebellianicæ ſpectantis ad alie-
1 nantem, † *vt in deciſ.20. inter eius impreſſam.* Hodie Franciſcus Cherubinus, qui mediante perſona Vincentiæ, à qua cauſam ipſe habet ſucceſſit in iuribus Fabritij proprij obtinuit diſputari dubium, An ſit ſtandum, vel receden̄ à deciſis coram Cardinali Caua-
2 lerio, & ex quo † non ſubſiſtunt in facto fundamenta deciſionis Domini receden̄ eſſe putarunt.

Siquidem ſupponit deciſio, quod hæres domum cõtrouerſam alienauerit antequam
3 aliquos fructus ex hæreditate † perceperit, & cũ hoc ſuppoſito Rota amplexa fuit opinionem *Crot.in l.filiusfamilias,§.Diui,ff.de leg.*1 qui voluit rem ſubiectam fideicõmiſſo conditionali pro Trebellianica eligi, ac alienari
4 poſſe etiam ante † euentum conditionis, & alienationem factam intrà eius quantitatem ſuſtineri, ſi facta fuerit antequam grauatus
5 extraneus aliquos fructus † perceperit, nec emptorem inquietari poſſe, quamuis grauatus poſt venditionem ſuper viuendo fructus aſſecutus fuerit, ſed vocatos ad fideicommiſ-
6 ſum agere debere † contrà hæredes grauati pro reſtitutione fructuũ ad ratam Trebellianicæ, deindè perceptorum.

At quicquid ſit de veritate opinionis Cro-
7 ti, quæ habet multos † contradictores, & præcipuè *Peregrin.de fideicommiſſ.art.39.nu.4. & 5. & conſ.49.per tot.lib.2. Cancer.var.reſolut.par.1. cap.2.num.45. in fine, Merend. controu. Iur.lib.8. cap.46. per tot. Puſar. de ſubſtit.quæſt.543.num.3. Altograd. conſ.vltim.num.23. vſque in finem col.2. Merlin.de legitim. lib.2. tit.2.quæſt.3. num.1. cum alijs allegatis ab Informantibus.* In propoſito caſu euitatur huiuſmodi difficultas, cum ho-
8 die non ſubſiſtant † in facto Iacobum hæredem nullos fructus ante alienationem percepiſſe, cum ex datis *Summario Cherubini num.2.* appareat ipſum à die obitus Teſtatoris nempè ab anno 1580. vſque ad annum 1592. ha-

buiſſe

buiſſe alimenta ab Eliſabetha vſufructuaria, & percepiſſe fructus locorum Montium, & aliorum bonorum ſibi per Eliſabetham aſſi-
9 gnatorum, † quæ alimenta, & fructus habiti per Iacobum extraneum veniunt in Trebellianicam imputaſi, per *Text. in l.deducta* 58. *§. Ante diem, ff. ad Trebell. Ruin. conſ.* 148. *num.* 5. *lib.* 3. *Riminald. Iun. conſil.* 590. *in fine, Peregrin. de fideicommiſſ. art.* 3. *num.* 37. *Surd. de alimentis tit.* 9. *quæſt.* 34. *num.* 2. *Mangil. de imput. quæſt.* 125. *nu.* 1. *Rot. in recent. deciſ.* 438. *num.* 51. *&* 54. *part.* 9.

Immo vltrà fructuum perceptionem Iacobus de anno 1588., nonnulla loca montiū hæreditaria diſtraxerat vſque ad ſummam ſcutorum 715., quorum propterea alienatio tanquam primo loco facta annis quatuor ante venditionem Domus ſequutam anno 1592. de Iure in quartam Trebellianicam imputatur, iuxtà *text. in vulg. l. Marcellus, §. Res quæ, ff. ad Trebell.*

Cumque Iacobus non confecerit Inventa-
10 rium, & dictam alienationem fecerit, † cenſetur etiam totalia bona pręcedēter alienaſſe, & ſubtraxiſſe, quæ pro integra illius directione ſufficiant, donec contrarium probetur, *Peregrin. d. art.* 39. *num.* 54. *Card. Caual. deciſ.* 540. *num.* 2. *&* 3.

Eo magis, quia cum Domus eſſet particulariter fideicommiſſo obnoxia, ſuper ea nō erat locus detractioni Trebellianicæ, dum alia bona ſiue libera, ſiue ſubiecta fideicom-
11 miſſo vniuerſali ſuper extabant, *l. prima, §. Inde Neratius, ff. ad Trebell. Cranett. conſ.* 19. *nu.* 15. *Rot. in recent. deciſ.* 337. *num.* 19. *part.* 5. *cum aliis, plenè congeſtis in Rauennaten. Bonorum* 1. *Februarij* 1649. *§. Trebellianica, coram bo. me. Card. Corrado.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Sabineñ Spolij.

Lunæ 13. *Martij* 1662.

ARGVMENTVM.

Fructus in Spolio iudiciali ſunt reſtitueñ à die motæ litis, & non vltrà, quando abeſt mala fides ſpoliantis.

SVMMARIVM.

1 *Fructus in Spolio ſunt reſtituendi à die motæ litis.*
2 *Fructus in Spolio Iudiciali ſunt reſtituendi ſicut in violento, quod declara, vt num.* 3. *&* 4.
5 *Bona fides inducitur ex leui, & colorata cauſa, etiam in materia Spolij.*
6 *Deliberatio declarata nulla, licet tollat bonam fidem, tamen non includit malam. & num.* 7.
8 *Monitorium non reproductum non inducit malam fidem pro reſtitutione fructuum.*

DECISIO CCCCXVII.

DECISIONEM ſub die prima Iulij 1661 * emanatam ſuper liquidatione, & reſtitutione fructuum ab Armando perceptorum de bonis ſibi deliberatis à tempore adeptæ poſſeſſionis, hodie DD. refirmando,
1 dixerunt ad illos eſſe condemnandum† à die motæ litis per Pedacchios, à quo fuit in mala fide conſtitutus iuxtà veriorem, & æquiorem ſententiam receptam in Spolijs, & alijs interdictis, *l. prima, §. Ex die, ff. de vi, & vi armat, DD. in cap. grauis de reſtit. Spoliat. Archidiac. in capit. reintegranda, verſic. Quid de fructibus* 3. *quæſt.* 1. *Natt. conſil.* 4. *num.* 14. *cum ſeqq. Theſaur. deciſ.* 29. *numer.* 6. *Gratian. diſcept.* 206. *numer.* 14. & perpetuò amplexa eſt *Rota, vt coram bon. me. Merlin. deciſ.* 687. *num.* 2. *&* 3. *reperitur in* 4. *parte recent. tom.* 3. *deciſ.* 740., & poſt modum *Peruſin. de ſubhaſt. deciſ.* 96., & prius *in deciſ.* 341. *num.* 1. *& dec.* 441. *in fine, poſt Cenc. de cenſ. Card. Caual. deciſ.* 409. *num.* 1., *& in recent. deciſ.* 187. *num.* 17. *par.* 7. *& in Romana Deuolutionis Domus* 30. *Maij* 1659. *in princ. coram R. P. D. nco Albergato.*

Et quamuis etiam in Spolio iudiciali ob
2 malam fidem recipientes † fructus, & ad illorum reſtitutionem conuenti deſumptam ex iniuſta bonorum occupatione, non ſecus, ac ſi fuiſſet violentus Spoliator condemnatur ad illos ante motam litem perceptos, non ex interdicto, ſed ex officio, & æquitate, quæ non patitur, vt ille mala fide fructus lucretur, *ex allegatis in alia deciſione poſt principium, & in deciſ.* 100. *num.* 44. *cum ſeqq.* apud eundem
3 *Modern. Peruſin. de ſubhaſt.* † Ad hunc tamen effectum opus eſt, vt conſtet, ne adeò euidenti mala fide, vt nulla intret excuſatio nullaque ratione excuſari poſſit, alias enim concurrente qualibet cauſa etiam temeraria, & beſtiali apta ad excuſandam malam fidem,
4 vel † qualiſcunque poſſidendi ratio ſubſiſtit ea ſufficit, ad faciendum fructus ſuos, antequam fuerit intentata lis, vt poſt *Bald. in l. initium num.* 3. *C. de vſucap. Surd. deciſ.* 211. *num.* 7. & in puncto firmauit *Rot. in præcitata dec.* 687. *num.* 8. *coram bo. me. Merlino*, quam refert, & ſequitur *Poſth. de ſubhaſt. inſpect.* 55. *num.* 95.

Hanc autem euidentiſſimè malam fidem in Armando, qui obtinuit deliberari bona pro ſcutis 915. non obſtante ſua antecedenti maiori ſuper illis oblatione, iuxtà firmata in deciſione §. *In hanc autem*, viſum fuit abeſſe ex titulo deliberationis, ſer. ſer. factæ, ex cauſa veri, & legitimi crediti dotalis, ac ex depoſitione duorum Teſtium pro parte illorum de Pedacchis inductorum, & æſtimatione publici agrimenſoris relatis in hodierno *Summario Armandi num.* 1. *&* 2., ex quibus conſtat bona eſſe valoris ſcut. 1160. circiter, ſicque ſatis minoris antecedēter oblati, quod ſuffragari videtur, ne ad fructus ante annum 1659. quo fuit intentatum Iudicium Spolij perceptos teneatur, cum abſit mala fides, qualis re-
5 quiritur, quinimò inſurgit bona, † ad quam induceñ leuis, & colorata cauſa, ac etiam iniuſtus, & temerarius titulus ſufficit, per

Text.

Text. in l. & ſi lege, §. fine, ff. de petit. hered. Decian. reſponſ. 13. num. 78. lib. 1. Becc. conſil. 196. num. 34. & conſil. 225. num. 27. Gratian. diſcept. forenſ. 17. num. 14. & 15., & cap. 420. num. 18. cum ſeqq., & cap. 494. num. 17. Rot. deciſ. 310. num. 1. part. 2. recent., & apud *Moderu. de manut. deciſ. 669. nu. 9 cum ſeqq.* & poſt *Cenc. de cenſ. deciſ. 293. numer. 3. Merlin. d. deciſ. 687. num. 9. & 15., & deciſ. 189. numer. 28., & 29. part. 7. recent. Surd. deciſ. 247. num. 12.*

Non refragatur, quod deliberatio fuerit
6 declarata nulla, & ſpoliatiua, † quia licet ex illa nõ inducatur bona fides poſitiua, excluſiua ignorantiæ facti, & Iuris, *Oſaſc. deciſ. 160.*
7 *nu. 8.* excludere tamen † malam, & ex his oritur medium ſaluans recipientem à reſtitutione, *d. l. ſi lege 28. §. Sine de petit. hared. Imol. in l. ſi fur 32. §. primo in fine, ff. de vſucap. Neuizan. conſil. 77. num. 22. & 23. Becc. conſ. 96. per tot. Rot. deciſ. 749. num. 8. par. 3. recent.*, & apud *Cenc. dicta deciſ. 293. num. 9.*

Neque momenti videbatur Monitorium ab eiſdem de Pedacchis in Tribunali A. C. obtentum ſuper manutentione in poſſeſſio-
8 ne bonorum deliberatorum, † quia cum in illo non contineatur Inhibitio, & fuerit executum contrà Procuratorem, & nunquam reproductum in actis non poteſt ex ſimplici executione prædicta inferri ad vndequaque inexcuſabilem malam fidem, vt ſuprà exigitam pro recuperatione fructuum ante motam litem, vt firmant auctoritates præcitatæ, & ſignanter *Rot. in dicta deciſ. 293. numer. 5.* poſt *Cenc. & deciſ. 669. num. 10. & 11.* apud *Poſth. de manut.*

Et ità vtraque, &c.

Deciſio hæc ſub die 1. Iulij 1661. coram eodem R. P. D. Beuilaqua in hac cauſa emanata, cum non reperiatur, impreſſa erit infrà in Miſcellanea Deciſionum iuxtà ſeriem temporis.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Fulginaten. Prædij.

Lunæ 15. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Bona diſtracta pro debito, & ſint fideicõmiſſaria, data recuperatione, cuius ſunt. *Conſtitutio Aegidiana* extrà Prouinciam Marchiæ non habet locum, Præſeruationes in diuiſione bonorum quo ad bona fideicommiſſaria, tunc operantur, quando adeſt fideicõmiſſum, aliàs ſecus, cum conſeruent, ſed non addant Ius.

SVMMARIVM.

1 *Bona fideicommiſſo ſubiecta, ſi pro debito diſtrahantur, dum ſequitur eorum recuperatio, ad quem ſpectabunt.*

2 *Mulieres ſine certis ſolemnitatibus in Prouincia Marchiæ non poſſunt contrahere, ſecundum Carpenſem Conſtitutionem.*

3 *Quæ Conſtitutio extrà Prouinciam Marchiã non admittitur.*

4 *Diuiſio facta inter hæredes, cum Præſeruatiuis fideicommiſſi, quid operetur.*

5 *Clauſulæ Præſeruatiuæ, tunc operantur, quando adeſt aliquid, quod poſſit præſeruari, aliàs non tribuit Ius.*

6 *Clauſulæ* Præſeruatiuæ præſeruant, *non autem inducunt aliquid.*

7 *Aſſertio, quando probatur erronea, non præiudicat.*

8 *Bonorum fideicommiſſariorũ alienationes, ex cauſa tantum permittuntur.*

9 *Sententia nullitatis vitio ſubiecta eſt, dum decernit immiſſionem, & reintegrationem.*

Immiſſionis, & reintegrationis iudicium ſimul fieri non poſſunt. num. 9.

10 *Poſſeſſor, quando eſt remouendus omninò citari debet*
11 *ad Sententiam, quando plures debent citari, ſi aliquis non citetur, an ſententia dicatur nulla, quo ad omnes.*

12 *Sententia, quando eſt euidenter iniuſta, executionem non meretur, & ſic non eſt diſputandum de vi* Conſtitutionis Aegidianæ.

DECISIO CCCCVIII.

BONCOMPAGNVS vti vocatus ad fideicommiſſum anno 1584. inſtitutum à Troilo Boncompagno immiſſionem, ſeu reintegrationem ab A. C. ſuper prædio obtinuit à fratribus de Gentilibus poſſeſſo, nec non in Territorio Fulginei in Regione videlicet, Granarij Conſtituto, ad quorum fructuum inſtantiam delatã mihi cauſa ad formam reſcripti Signaturæ, Dubium hodie propoſui, vtrum, *Aegidiana Conſtitutio,* appellationis interdictiua in iudicijs poſſeſſorijs debeat committi, & in negatiuam Domini, ſententiam, ex euidenti iniuſtitiæ fundamento inclinarunt, ex eo potiſſimum reſultañ, quod Carolus Boncompagnus tum proprio nomine, tum etiam vti Procurator Troili fratris de anno 1560. prędium, de quo agitur, ex dotalis crediti cauſa in ſolutum Nicolæ Matri cõceſſit. Hæc verò poſt poſſeſſionem ipſius apprehenſam de anno 1571. ſe obligauit expreſsè pro reſtitutione dotis in ſcutis mille ſibi à Cinthia Vxore Boncompagni filij perſolutæ, cui ſucceſſiue eiuſdẽmet Vir, ac Carolus frater nomine hæreditario Troili hæredis Nicolæ matris pro eodem dotis credito prædium aſſignarunt, vt ex Inſtrumento aſſignationis; necnon altero poſſeſſionis adeptæ apertè conuincitur, poſt Cinthiæ verò deceſſum idẽmet Prędium in Cataldinum ipſius filium delatum fuit debitorem Vincentij Gentilis, cui Iudex pro ſuo credito illud adiudicauit.

Dum itaque prædium pro debito diſtractum ad fideicommittentem vti Nicolæ hæ-
1 redem † ſpectante ex diſpoſitione Iuris, eiuſdem recuperatio ſucceſſiuè vocatis ad fideicomiſſum interdicta cenſetur, *ad Text. in l. filiusfam. 117. §. Diui il ſecondo, ff. de leg. primo l. Pater filium 36. ff. de leg. 3. Rot. in Romana fideicommiſſi*

diſſ. 7.Iunij 1652. §. Nam quis, coram Reuerendiſſio D.meo Zarate.

Nec obligatio Nicolæ poterit ex ſolemnitatum defectu de nullitatis vitio redargui; Quoniam Carpenſis Conſtitutio certas ſo-
2 lemnitates† requirens in Mulierum cõtractibus in Prouincia dumtaxat Marchiæ, non
3 autem in cœteris locis † admittitur, vt in terminis *Fulginei reſp. Rot.deciſ.304.numer.8. & 9. par.4.tom.2.recent.*

Diuiſio verò inter Cataldinum, & Herculem fratres inſtituta obeſſe non valet, licet
4 præſeruata † fideicommiſſi Iura ſubſequenti verborum contextu ibidem extinxiſſe noſcatur, videlicet ſine præiudicio fideicõmiſſi in omnibus bonis iniuncti à Troilo, talis equidem proteſtatio poſſet aliquid operari, ſi prædium fideicommiſſo foret obnoxium,
5 ſecus verò dum innoteſcit omninò † contrarium præſeruationis; quippè natura eſt Ius realiter præexiſtens aſſeruare, nõ autem illud
6 de nouo † tribuere, vt notat *Aymon.conſil.15. num.1. ad med. & conſil.29.num.8. Rot.deciſ.197. num.9. par.4.diuerſ.*

Prætereà neque explicita hæredis grauati confeſſio ſuper identitate bonorum, vel exi-
7 ſtentia † fideicommiſſi ſolet ſuffragari, ſi eadem erronea detegatur, *ad Text. in Anon fatetur 2. de Confeſſ. Soccin.Iun. conſ.112.nu.3.lib.1. Menoch.conſil.105.num.94.& 96. Rot.in Amerina ſucceſſionis 15.Maij 1656. §.Animaduerſum,propè finem coram R.P.D.meo Beuilaqua.*

Neque vrgere poterunt alienationes bonorum fideicõmiſſi per Cataldinum,& Herculem perhabitæ. Siquidem ex earũ cauſa Bon-
8 compagna † dumtaxat permittitur pro reintegratione fideicommiſſi peragere, non autem Immiſſionis Iudicium in vim, *l.vltima, C.de edict.*, inſtituere,quod ſuper bonis fideicommiſſi ſoluminodo defertur.

Animaduertebant prætereà aliqui ex Dominis ſententiam vitio nullitatis ſubiacere,
9 vel quia immiſſionis,† & reintegrationis Iudicia inter ſe vti contraria inſimul nequeunt cumulari, *Bero. conſ.61.num.26. vol.2. Menoch. de adipiſcend.remed.4.nu.505.cum Rot.in Romana Tranſationis 11.Februarij 1661. §.Neque poterit, coram me;* Tum ex neglecta citatione Pantafileæ ſororis fratrum de Gentilibus, quæ ra-
10 tione poſſeſſionis exiſtentis † penes ipſam pro indiuiſo citari omnino debuerat, iuxta *Text.in cap.licet Epiſcopus*, ibique *Gloſſ. notat in verb.Te non vocato de prabend.lib.6. Ruin.conſ.62. num.24.lib.5. Rot.in Toletana Decimarum de Capilla 12.Iunij 1654. §.Releuantia quoque, coram*
11 *me*,quæ ſanè nullitas † adeo ſententiam inficit, vt ob connexionem Iurium quoad citatos ſubſlineri non poſſit, *Ruin.conſ.129.nu.17. lib.5. Gabriel conſil.56.num.17. lib.1. Rot. coram Gregor.deciſ.319.* ibidem *Adden.nu.7., & coram Eminentiſſ. D.meo Card.Ottbobon. dec.170.nu.24. & in Romana, ſeù Veliterna Reſtitutionis in integrum 25.Iunij 1646. §.Eſt autem, coram bo.mem. Bichio, & in Leodien. Succeſſionis 14. Maij 1660. §.penultimo, cum ſeqq. coram Reuerendiſſ. D.meo Epiſcopo Papien.*

Hinc Immiſſionis ſententia euidenter vi-
12 detur iniuſtitiam præſeferre, † nec executionem proindè ex vi Aegidianæ conſtitutionis conſequi debet,vt tradit *Corn.conſ.10.nu.2. verſ.Niſi fortè lib.4. Gabr.conſ.49.nu.15.& lib.1. Contard. de Conſtit.Aegidiana quaſt.4.num.6. Rot. deciſ.391.num.6.par.2.recent.*

Et ità vtraque, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Firmana Primogenituræ.

Lunæ 25.Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Primogenituræ Lex, à Conſtituente data, non eſt alteranda ab hærede,& maximè dum ipſa principalis diſpoſitio eſt alterata. Hæres ſimpliciter adeundo hæreditatem, dicitur tacitè omnia contenta, in Teſtamento acceptaſſe. Nominare aliquem ex certis perſonis in morte debens,an poſſit cũ in vita nominare.

SVMMARIVM.

1 *ad Primogenituram vocatus,validè non poteſt præſcriptam legem primogenituræ innouare.*

2 *Primogenituræ Lex, à conſtituente ordinata,non eſt diuerſo ordine præter eius intentionem, alteranda.*

3 *Hæres ſimpliciter adeundo hæreditatem, cenſetur acceptaſſe omnia ordinata à Teſtatore.*

4 *Itaque contrarium, non poteſt diſponere.*

5 *in Primogenitura qualitatis omiſſio, per Teſtatorē, ordinatæ, non operatur nullitatem, dum illa in ſubſtantia fuit executioni demandata.*

6 *Vel quando voluntas eam conſtituentis in parte ſubſtantiali innouata non fuit.*

7 *Qualitas ad certum effectum ordinata inſpici non debet quoties idem effectus ſequatur.*

8 *Quod tamen eſt intelligendum vtrum niſi ex variatione ipſa, ſubſtantia diſpoſitionis euertatur, ità vt contrarium induceretur.*

9 *Diſpoſitiones contrarias menti Teſtatoris inducentes,non dicuntur ſeruare eius voluntatem, imò deſtruere. & num.*10.

11 *Teſtatoris mens, ex eiuſdem verbis ponderanda, & extrahenda eſt.*

12 *Voluntas Teſtatoris non poteſt dici, quod fuerit obſeruata, dum contrarium fuit factum.*

13 *Hæres adſtrictus à Teſtatore nominare ad primogenituram aliquem, ex certis perſonis in vltima voluntate.*

*Nullatenus talem nominationem facere valet in vita. num.*13.

14 *Nominare debens ex mente Teſtatoris in obitu, aliquem ex certis perſonis, ſi nominet in vita quare non teneat.*

15 *Primogenituræ inſtitutio, ideò fuit inuenta,vt bona indiuiſa valeant ſeruari in vna tantum perſona.*

16 *Diſpoſitio penitus dicitur corruere ex defectu ipſius cauſæ finalis. & num.*17.

18 *Contractus nominati reſciſſio regulariter admitti non debet, ſed actio dumtaxat contrà in obſeruantem pro eius adimplemento.*

19 *Quod tamen non procedit, quoties promiſſio non poteſt expleri.*

20 *Diſpoſitiones quæ ſunt contrà Iuris prohibitiones non velenant.*

21 *ex Teſtamenti ſcientia ad notitiam oneris in eo contenti, nequit inferri.*

22 *Ratihabitio tacita ex diuerſis actis elicita tollitur, ex expreſſa reuocatione ipſius actus.*

23 *Ratificatio actus inualidi, non inducitur, non data ſcientia, & inualiditate ipſius actus.*

DECISIO CCCCXIX.

RVGGERIVS de Iuliuccijs ex cauſa
ingreſſus in Religionem Diui Franciſci
ſub ea lege Ioannem Baptiſtam fratrem ſibi
Inſtituit hæredem, vt ex integro hæreditatis
aſſe, ac portione bonorũ paterna, eidemmet
Ioanni Baptiſtæ debita primogenituram Iu-
re Contractus inſtitueret in fauorem alterius
ex fratribus, in vltima vitæ periodo ad ipſius
hæredis libitum nominandi, quorum fra-
trum maſculina linea extincta primogeni-
tum exortum ex fœmina primogenita man-
dauit admitti.

Poſt hanc verò diſpoſitionem à Ioanne
Baptiſta, anno 1621. tum proprio, tum hæ-
reditario nomine Ruggerij, nec non etiam
vti Petri alterius fratris Donatario vnanimi
conſenſu cum Dominico, ac Antonio fra-
tribus quoque germanis primogenitura Iu-
re donationis inter viuos inſtituta fuit in fa-
uorem eiuſdemmet Antonij deindè verò or-
dine tamen ſucceſſiuo pro Dominico, ac Pe-
tro, necnon maſculis ex eis deſcendentibus;
facultate quoque vltimo ex his attributa eli-
gendi aliquem ex natis à fœmina Iuliuccia,
quorũ vocatio expreſſa præceſſerat in Caſu,
quo linea fratrum maſculina foret extincta,
cum verò nominatio Iulij Cæſaris Morici
virtute prędictæ facultatis à Marco Antonio
vltimo maſculo habita nullius roboris de-
tecta fuerit, Eminentiſſ. D. Cardinalis Azzo-
linus eiuſdem Marci Antonij hæres ex teſta-
mento nullitatis primogenituræ obiecit, ſu-
per cuius proindè exiſtentia pluries per me
propoſito dubio negatiua hodie prodijt re-
ſolutio, ac à deciſis fuit idcircò in hac parte
receſſum.

Ratio verò reſolutionis ea potiſſima fuit,
quod forma à Ruggerio præſcripta in parte
1 ſubſtantiali † conuincitur à Ioanne Baptiſta
poſthabita, ac innouata; Ille enim in Teſta-
mento diſpoſuit, vt poſt Ioannis Baptiſtæ de-
ceſſum primogenitura à fratre initiũ ſume-
ret, ſeù nepote ab ipſomet hærede in vltima
voluntate eligendo, & fratrum linea maſcu-
lina extincta admitti mandauit primogeni-
tum ex primogenita fœmina deſcendentem.
Hic verò in vim Contractus prǣelegit Anto-
nium. Quinnimò vltimo maſculo faculta-
tem detulit nominandi maſculum ex fœmi-
na Iuliuccia deſcendentem ad propriæ libi-
tum voluntatis. Adeoque portio Ruggerij
incluſa cenſeri non valet ſub primogenitura,
2 de qua agitur, ordine † omninò diuerſo, ac
præter ſui voluntatem à fratre inſtituta,
ad Text. in l. cum ex familia 69. §. Sed, & ſi fun-
dum, ff. de leg. 2., & in l. ſi duobus 3. §. Sed quia,
C. commun. delegat. vbi quod bona certo oneri
obnoxia, iterum nequeunt ab hærede con-
traria diſpoſitione grauari, *Molin. de primogen.*
lib. 4. cap. 1. num. 2. Surd. conſ. 505. num. 5. verſ. ſe-
cundo conſidero, Cyriac. controu. Iur. 312. num. 84.
Rota coram Seraph. deciſ. 848. num. 4. & deciſ. 855.
nu. 2. & 5. cum alijs relatis Iuribus *in dec. 518.*
num. 12. par. 4. tom. 3. recent.

Quinimò Ioannis Baptiſtæ quoque por-
tio primogenituræ per Ruggerium ordinatę
debet ſubiacere; Is enim eiuſdemmet Rug-
3 gerij hęreditatē ſimpliciter adeundo, † iniun-
ctum ſibi onus, dimittendi, videlicet bona
paterna in fauorem primogenituræ cenſetur
acceptaſſe, *ad Text. in l. Titia cum Teſtamẽto 35.*
§. Qui in vita, ibique *gloſſ. in verb. petitione, ff. de*
leg. 8. Bald. conſ. 89. num. 8. lib. 1. Surd. conſ. 7. nu. 5.
& conſ. 361. nu. 42. Card. Mantic. de coniect. vltim.
volunt. lib. 7. tit. 11. n. 9. Rot. coram Seraph. dec. 841.
num. 4. verſ. Quare cauſa; Nec proindè potuit
4 ſuper † eiſdemmet bonis erigere primoge-
nituram omninò diuerſam, *Purpurat. conſ. 500.*
num. 35. cum ſeqq. Caſtrenſ. conſ. 164. num. 6. lib. 2.
Roland. conſil. 10. num. 40. vol. 3. Molin. de primog.
quæſt. 8. num. 7.

Nec ſubſiſtit, quod omiſſio qualitatis per
Teſtatorem ordinatæ nullitatē nequeat ope-
5 rari, † dum primogenitura executioni deman-
data fuit in ſubſtantia; Poſſet enim admitti
obiectio ſi qualitas præſcripta commodum
dumtaxat hæredis reſpiceret, vel defuncti
6 voluntas † in parte ſubſtantiali innouata non
foret, in quibus terminis loquitur deciſio
Seraph. 589. nu. 9. & 11. & altero 93. nu. 7. par. 2.
recent. vbi rationem ponderat, quod qualitas
7 ad certum effectum ordinata † inſpici non
debet, quoties idem effectus ſubſequatur,
ſecus verò dum ex variatione, ne dum ipſa
diſpoſitionis ſubſtantia euertitur, ſed etiam
8 excluſio reſultat † primogeniti ex fœmina
primogenita a Ruggerio expreſsè vocati.
Tali quippè caſu non potuit hæres, Teſtato-
ris voluntate poſthabita, ſubſtitutiones om-
9 ninò † contrarias apponere, *Rota in Romana*
Iuriſpatronatus 12. Decembris 1659. coram Reue-
rendiſſ. D. meo Decano, & coram bo. mem. Merlin.
deciſ. 348. num. 8.

Hæc autem contrarietas euitari non valet
ſub prætextu, quod Ruggerij Teſtamentum
in duas diuidatur partes in quarum altera ex
aduerſo contenditur primogenitum ex pri-
mogenita fœmina exortũ ad ſucceſſionem
vocari dumtaxat in caſu, quo à Ioanne Bap-
tiſta nominatio expleta non foret, perindè,
ac ſi dum is ad actũ nominationis proceſſit,
primogeniti vocatio prorſus expirauerit.

Siquidem in priori parte Teſtamenti per-
petuæ primogenituræ erectio purè deman-
data conuincitur. Succeſſiuè verò Rugge-
rius in Caſu nominationis non ſubſecutæ or-
dinauit, vt maior ex fratribus, & ijs extinctis
10 prior ex nepotibus cenſeretur † electus, qua-
cumque prorſus mentione poſthabita primo
geniti ex primogenita fœmina deſcendentis,
qui oratione omninò diſtincta vlla abſque

con-

conditione ad primogenituram admittitur, poſtquam fratrum linea maſculina, necnon
11 legitima,† ac naturalis expiraſſet, vt innuunt Teſtamenti verba ibi: *Hac autem primogenitura intelligatur perpetua, & in infinitum transitura de primogenito in primogenitum, &c. Ità tamen, quod dictis legitimatis præferantur filij maſculi alicuius fœmina, quæ ſit de dicta Familia de Iuliuccys, quorum maſculorum primogenitus fœmina primogenitæ, ſi plures ſint ſuccedat.*

Electio prætereà Antonij ſub ea lege in erectionis Inſtrumento expleta, vt primogenitura ſtatim ab ipſo initium ſumeret, eaque in deſcendentibus ſuis aſſeruaretur; difformis omninò conſiſtit à Teſtamento Ruggerij præcipientis primogenituram post Ioannis Ba-
12 ptiſtæ deceſſum debere initium † ſumere à fratre per eumdemmet Ioannem Baptiſtam eligendo in vltima vitæ periodo. Adeòque non valet ſuſtineri, *Calcan. conſil.6. num.24. Caſtill.var.reſol.lib.2.cap.16.nu.56. verſ.Reſpondetur etiã, & tertio loco Fontanell.deciſ.525.n.22. Rot.coram Buratt.deciſ.744.num.4. & 5. in Ciuitatis Plebis Capellania 29. Ianuarij 1660. in §. In*
13 *enim, coram me,* eaque expreſsè † improbatur à Iure, *in l.cum pater 79. §. A filia, ff. de leg.2.* disponente, vt adſtrictus aliquem ex certis perſonis in vltima voluntate nominare, nequeat electionem in vita peragere; cuius ea ratio aſſignatur, quod obitu prælecti, ante nominantis deceſſum eueniente, vt contin-
14 git in caſu propoſito, † præiudicium irreparabile ex præuentione infertur exiſtentibus de tempore obitus, vt tradunt *Roman.conſ.45. nu.3. & 4. Molin.de iuſt.& iur. tom.3. diſput.593. num.1. Cald.de Iure emphyt.lib.3. cap.12. num.15. cum ſeqq. Molin. de primog.lib.2.cap.4.nu.24. Rot. deciſ.263.num.1. & deciſ.323.num.1.par.1.& deciſ.326.num.19.& 20. par.4.tom.2.recent.*

Hinc inferebant Domini contractum cœterorum quoque fratrum reſpectu corruere; ſiquidem erectio primogenituræ exindè ab ipſis proprijs in bonis inſtituta fuit, quod Ruggerij ſuique portionem Ioannes Baptiſta eidem primogenituræ ſubiecerat, vt ipſa in-
15 ſtitutio† primogenituræ ſuadet, adhoc adiuuentæ, vt bona valeãt indiuiſa in vnica dumtaxat perſona continuò aſſeruari, vt aduertit *Bald.in authen.ex Teſtamento num.39. C.de collat. Soccin.Sen.conſ.47.num.6.vol.3. Pariſ. conſil.72. num.81.vol.4. Molin.de primogenit.lib.1. cap.11. nu.2. cum ſeqq. Surd.conſ.241.nu.14.& conſ.369. num.1. Rota deciſ.182.num.22.coram Eminentiſſ. D.meo Cardinali Otthobono.* Necnon oſtendit à parte ratio aſſeruationis bonorum in primogenitis, tum in proœmio, tum etiam in parte diſpoſitiua à Cõtrahentibus pro ſplendore Familiæ expreſſa.

Detracta itaque ex aſſe primogenituræ Ioannis Baptiſtæ, ac Ruggerij portione, bonorum vnio à Donatoribus contemplata vi-
16 detur omninò corruere, † ac Contractus proindè veti correſpectiuus ex defectu Cauſæ finalis fratrũ quoque reſpectu debet infringi, *ad Text. in l.cum emptor 5. ff. de reſcind. vendit. Becc.conſ.45.num.29. cum ſeqq. Mart. conſil.123.*
nu.2.cum ſeqq. Surd.conſ.68.n.21.& dec.344.n.19. Card. Mant. de tacit.lib.3.tit.13.n.54. Faber.in ſuo Cod.lib.6.tit.5.diffinit.18.verſ.Sed tamen negari nõ poſſe, Grat.diſc.for.c.273.n.15.& 16.Rot.dec.213. nu.3.par.4.rec. Idque in terminis Donationis probat *Text.in l.1. C.de donat.quæ ſuo mod. Curt. Iun.conſ.124.nu.14.Clar.in §.Donatio quæſt.vltim. nu.1. Molin.de Iuſt.& Iur.quæſt.584.n.1.poſt med. verſ.Quando maioratus, Theſaur.deciſ.270.nu.22. Cyriac. controuerſ.Iur.239. num.5. cum ſeqq. Rot. coram Merlin.deciſ.331.nu.10. & 11. par.4.to.2. recent.*, & penes *Modern.Peruſ. de manut.dec.86. num.6.* Diſſolutione præſertim primogenituræ inſpecta ab Antonio, & Petro vnanimi conſenſu cum Ioãne Baptiſta de anno 1614.
17 perhabita, † cuius virtute Dño Cardinali mediato hæredi facilius hac ſe exceptione tueri permittitur, *Rot. coram Buratt. deciſ.246. num.2.*

Et licet Contractus nominati reſciſſio regulariter admitti non ſoleat, ſed actio dum-
18 taxat† cõtrà inobſeruantem pro eius implemento à Iure tribuatur, *ad Text.in l.ea conditione 14. C.de reſcind.vend. Surd.conſ.369. num.26. coram Merlin.dec.761.nu.23.& 24.* Non tamen adducta cõcluſio ſibi locum aſſumit quoties,
19 vt hic † promiſſa nequeant expleri, *Soccin. Sen.conſ.26.num.4. verſ.Ex quibus,& nu.5.vol.3. Rot.deciſ.676.nu.7.par.2.recent. & in Romana, ſeu Veliterna Affictus 15.Martij 1652. in §. Sed quicquid ſit coram bo.me. Bichio*; Vel concurrat defectus Cauſæ finalis, tunc enim reſciſſio, nec non à Contractu receſſus quoque permittitur, iuxtà *Text.in l.cum te 6.* ibique poſt *gloſſ.in verb.conueniat*, not. *Caſtren.nu.1. ff.de pact.inter empt.& vend. Abb.in c.verum 4. nu.2. verſ.Vnde concludendo de condit.appoſit. Rolan.conſ.69.nu.40. vol.4. Becc.conſ.45.nu.29. Surd.deciſ.220.nu.19. & conſ.68.nu.21. Rota corã Seraph.dec.591.nu.10. Merlin.ddeciſ.229.nu.2.* & not. *Add.ad deciſ.Buratt.640.nu.28.* Alias enim diſpoſitio trahere-
20 tur ad Caſum, quo† deceptio fratrum reſultaret contrà diſpoſitionem Iuris id expreſsè prohibentis, *in l.cum Aquiliana 5. ff.de tranſact. & in l.tres fratres 36. ff. de pact. Alex. conſil.46. nu.7.& 8. vol.1. Aym.conſ.70.nu. 28. Rimin.Iun. conſ.5.num.116. & conſ.33.nu.25. Surd.conſ.431. num.46.*

Nec valet obeſſe ſcientia Teſtamenti Ruggerij in Petro Dominico, ac Antonio de tempore aditæ primogenituræ, cuius virtute, eamdem primogenituram ſubſiſtere ſaltem poſſe concluditur in portione ipſorum.
21 Quoniam † ex ſcientia Teſtamenti ad notitiam oneris in eo contenti nequit inferri, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.788. num.11. Oſaſcb. deciſ.112. numer.15. verſic. Non obſtat, Rota deciſ.268.num.3.par.2.,& deciſ.157.num.21.part.8. recent.*

Tacita verò ratihabitio ex diuerſis actibus elicita viſa fuit quoque corruere, vel quia
22 expreſſa † primogenituræ reuocatio eam excludit ex regula, *Text. in l. cum ex filio 39. §.filio impuberi, ff. de vulg. Caſtren.in l.ſi fundũ 83. §.Sticum num.1. ff.de leg.1. Aym. conſ.32.num.2.* Vel quia ſine ſcientia nullitatis, ac erectio-

22 nſs † inualidæ eadem induci nequiuit, *Natt. conſ.162.num,3.& 4. Gabr.conſ.36.num.60.lib.1. Surd.conſ.49 nu.31. verſ.Secundo reſpondeo, Rot. coram Buratt.deciſ.410.nu.11. & dec.191. nu.19. coram Eminentiſſimo D.meo Card.Otthobono*, cum alijs relatis *in Romana Teſtamenti 4.Febr.* 1661. *in §.vltimo poſt med. coram me*.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO Sacræ Rotæ DECANO.

Firmana Domus, ſeù Fideicommiſſi ſuper liquidatione.

Veneris 17. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Locationis quantitas ex quo probetur, Fructus bonorum ſtabilium, ad quam ſummam aſcendant, Locationis quantitas, aliquando non regulatur ad rationem quinque pro cẽtenario valoris domus. Domum inhabitans iuſtum eſt, vt perſoluat penſionem.

SVMMARIVM.

1 *ex Locationis inſtrumento probatur quantitas locationis.*

2 *Fructus bonorum ſtabilium taxantur ad rationem quinque pro centenario.*

3 *in Firmana Ciuitate domus ſolent locari, ad minus quam ad quinque pro centenario valoris domorum.*

4 *in Domo aliqua inhabitàns iuſtum eſt, vt ſoluat penſionem.*

Locationi, quando æquiparatur habitatio.

5 *Præſumptiones cedunt veritati.*

6 *Veritas, quando non datur, ſtandum eſt præſumptioni.*

7 *Exceptiones, quæ non faciunt ad cauſam, ſunt reijciendæ.*

8 *Sententiæ inualiditas debet cognoſci ab illo Iudice cui fuit commiſſa cauſa appellationis.*

9 *Domus nouiter ædificata cenſetur pro parte reædificata ex ruinis, domus diruta.*

10 *Fructus domus melioratæ cui debeantur.*

11 *ad Penſiones domus primi temporis, quando quis non teneatur, etiamſi fuiſſet domus ſubinquilinus.*

DECISIO CCCCXX.

PENSIONES domus, de qua agitur reſpectu partis locatæ Reccamatorio Authori fratrum de Montibus liquidatæ fuerunt ad rationẽ ſc. ſex pro quolibet anno, & reſpectu alterius partis eidem aſſignatę in ſolutum pro florenis 380. ad rationem quinque pro cẽtenario in deciſione edita ſub die 23. Maij
1 proximi præteriti, & ratio fuit, quia † ex Inſtrumento locationis probatur quantitas penſionis *iuxta deciſ.128.num.3. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobon. & in Romana deuolutionis Domus 30. Maij 1659. §.quod autem coram me*, Et quoad partem datam inſolutum moti ſunt Domini ex præſumptione legali,
2 qua taxantur fructus ad rationem † quinque pro centenario, quæ comprehendit etiam prædia Vrbana, vt late deductum fuit *in dicta deciſione §. reſpectu vero*, & concordat *Caual.deciſ.318.num.2. & 387.num.4.*

Cui reſolutioni fruſtra opponi viſum eſt:
3 Domum non fuiſſe à Montibus † locatam, quodque in Ciuitate Firmana Domus longe minus locari conſueuerint, quam vt reddant fructum ad rationem quinque pro centenario; Nam vt in eadem deciſione reſpõdendo, cum ijdem fratres de Montibus, domum inhabitauerint, iuſta eſt condemnatio ad reſtitutionem penſionum, quia ad hunc
4 effectum † locationi æquiparatur habitatio, præter relatos *in §.neq; hic reſponſum fuit in Bononien. fideicommiſſi Io.Mariæ de Bologninis 4.Iulij 1660. coram R.P.D. meo Priolo §. nec releuat*;
3 quamuis autem † præſumptio deducta ex *gloſſ.in Authentica perpetua verbo penſio.C.de Sacroſ.Eccleſ.* cędat veritati in contrarium probatæ; nulla tamen in præſenti de hoc datur
6 iuſtificatio, vnde interim firma † remanet dicta præſumptio, vt in terminis reſponſum fuit *in mox allegata Bononien. fideicommiſſi §. finali*.

Neque euitari poteſt reſtitutio penſionum tanquam non debitarum ſub prætextu, quod Domus Rainaldi habitata non fuerit, ſed alia diuerſa à Montibus conſtructa, Tum,
7 quia huiuſmodi exceptio † hodie coram me deduci nequit, quia indubio, quod diſputatur, continetur ſolùm inſpectio circa quãtitatem ad quam ſummam ſcilicet penſiones liquidari debeant, ad quarum reſtitutionem dd. fratres de Montibus per tres conformes condemnati reperiuntur cum ſubſequentibus reſcriptis Signaturæ *ſine præiudicio trium conformium*, Proindeque omnia, quæ deducuntur pro dd. fratribus circa inualiditatẽ
8 condemnationis à præſenti † diſputatione ſunt aliena, & de his agendum erit coram R.P.D. meo Celſo cui commiſſa fuit cauſa appellationis, cum dicta clauſula, *ſine præiudicio*, Tum etiam quia ſi probaretur noua Domus Conſtructio, quod nuſquam factum fuit, cum tamen illam mala fide diſtraxerint, *vt latè deductum fuit in deciſione huius cauſæ coram me ſub die prima Februarij* 1658. *§.reſponſum fuit*, quæ in præſenti ſupponenda eſt, & pro parte ex eiſdem lapidibus, & ſignis reę-
9 dificata † fuerit, illamque inhabitauerint, dd. fratres, tenentur vtique ad reſtitutionem pẽſionum ſaltem habito reſpectu ad valorem Domus antequã demoliretur *Mareſcott. var. reſolut.lib.2.cap.112. n.13. ad med. in puncto Rot. dec.294.num.1.par.1. diuerſ.* Omiſſa quęſtione
10 hic non neceſſaria, † an præfati fratres de Montibus ſuos fecerint fructus ex parte Domus melioratæ perceptos, *quam latè tractant DD. relati per Rot. in Romana Domus 24.Februarij 1650. coram bo.me. Bichio §. necnon, & §.quo tertio.*

Hæc placuerunt Dominis; cæterum reformandam eſſe dixerunt deciſionem reſpectu temporis, ex parte enim locata dicitur fratres de Montibus teneri ab anno 1605. quo

facta

facta fuit locatio Raccamatorio eorum Authori, & tamen cum adeos non peruenerit niſi de anno 1620. die 15. Aprilis, *vt in Summario fratrum de Montibus num.8.* ab eo tantum tempore citra tenentur ad penſionem, non autem pro debitis medio tempore à dicto Reccamatorio, contra quem vel eius hæreditatem Iura ſua poterit experiri Rainaldus, cuius non ſunt hæredes, & conſe-
21 quenter † non tenentur ad penſiones prioris tẽporis, etiamſi eſſent huius domus ſubinquilini *Menoch. de adipiſcend.remed.3.nu.100. Rot. in Romana affictus Caſalis apud Marcheſ. de de Commiſſ.par.1.fol.768. num.1. & poſt Pacific. de Saluian.dec.200.num.8. & 9.*

Et ita reformando deciſionem reſpectu temporis, & pro parte locata tantum reſpõſum fuit penſiones deberi à die 15.Apr.1620 citra, & pro alia parte à die litis conteſtatæ de menſe Martij eiuſdem anni 1620. vt in proceſſu publico de partibus in Rota producto fol.15. vtraque &c.

R.P.D. NINOT.

Romana, ſeù Peruſina Donationis.

Veneris 17. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Anterioritas reſpectu donationis cauſa matrimonij, incipit à die ſubſcriptionis Capitulorum, ſicut in materia Dotali, cuius fauore incipiet anterioritas, reſpectu concurrentiſ, à ſubſcriptionis capitulorum die, Quia iſta duo, nempe Donatio cauſa, & contemplatione matrimonij, & cauſa Dotis, æquiparantur, ſolemnitates, quæ requiruntur in ſcriptura priuata, vt poſſit concurrere cum inſtrumento publico, an ſint neceſſariæ pro forma, vel ad aliquem effectum.

SVMMARIVM.

1 *Hypoteca anterior præfertur poſteriori.*
Tempore, qui eſt prior, potior eſt in Iure, n.1.
2 *Donatio facta contemplatione matrimonij, habet priuilegium tacitæ hypotecæ.*
Donationes ex cauſa matrimonij factæ, & cauſa dotis, æquiparantur, num.2.
3 *Donatio facta contemplatione matrimonij, quando dicatur habere expreſſam hypotecam.*
4 *Hypoteca anterioritas in dote, à die ſubſcriptionis Capitulorum incipit.*
5 *in Donatione ex cauſa matrimonij incipit hypoteca à die ſubſcriptionis Capitulorum.*
6 *Apocha priuata, ſi non habeat ſua requiſita non gaudet ſuis priuilegiis.*
7 *Apocha priuata, non poteſt concurrere cum inſtrumento publico, ſi non habeat ſua requiſita.*
8 *in Apocha priuata, ideo lex requirit certas ſolemnitates, ob timorem fraudis, ratione antidata.*
Apoca priuata, quando poſſit concurrere cum inſtrumento publico, licet non habeat ſua requiſita à Lege deſiderata, num.8.
9 *Fraudis ſuſpicio ex qualitate perſonarum tollitur.*
10 *Antidata ſuſpicio tollitur ſtante nobilitate perſonarum.*
Nobiles perſonæ non præſumuntur voluiſſe præiudicare tertio, & num.10.
11 *Capitula antea facta, ſi fuerint poſtea inſerta in ipſo inſtrumento, quid inferatur.*
12 *Atteſtatione extraiudiciali viri notiſſimæ probitatis admodum deferendum eſt.*
13 *Atteſtationi Magnatum extraiudiciali deferendum eſt.*
14 *Aſſociatio conceditur vigore pacti, appoſiti in inſtrumento, vt poſſit capere poſſeſſionem auctoritate propria.*
15 *in Donatione, quando incertitudo ratione quotæ, impedit tranſlationem dominii, et poſſeſſionis.*
16 *Quando tamen ceſſet dicta concluſio.*
17 *Donatio, quando non poſſit dici incerta ratione quota.*
18 *in Donatione, quando colligi poſſit, quod non ſit certa ratione quota.*
19 *Diuiſio poſſeſſionis, quando fiat.*
20 *Vxor ſuper lucratur quartum dotale, vigore Statuti Vrbis.*
21 *de Credito ſuo, quando quis fuit ſatisfactus, non poteſt amplius recedere à facta ſatisfactione.*

DECISIO CCCCXXI.

REVERENDISSIMVS D.Epiſcopus Vrbeuetanus Ioſeph à Cornea in vim pacti de capiendo poſſeſſionem propria auctoritate appoſiti in donatione Tenutæ Montaleræ, quam pro rata ſcut.14.mil. die 2. Martij 1626. illi donarunt Dux Fuluius, & Fabius à Cornea eius germani fratres petijt coram A.C. mandatum de aſſociando ad poſſeſſionem dictę Tenutę contra hæredes Mariæ Magdalenę Caetanę illius poſſeſſores, & quia fuit ei decretum ſub commiſſione prius ſoluendi dd. hæredibus ſcuta 20.mil. reclamans obtinuit à Sãctiſſimo Mihi committi cauſam appellationis in cuius gradu propoſui dubium, an dictum mandatum eſſet ipſi Epiſcopo concedendum, & Domini affirmatiuè quo ad partem Fabij, quo verò ad portionem Ducis negatiuè reſponderunt, eaque fuit potiſſima ratio denegationis, quia dicta Maria Magdalena de anno 1654. vti hæres Druſillæ vnicæ filiæ à prædicto Fabio eius viro relictæ obtinuit ſibi adiudicari eandem tenutam pro credito annuæ præſtationis ſcut.3000. quam in vita, & alterius annui redditus ſcut. 2000. quem poſt mortem dictus Dux eidem Fabio eiuſque filijs naſcituris contemplatione certi matrimonij aſſignare promiſit, quod creditum cum ſit munitum hypoteca anteriori excludit à portione d. promittentis D.Epiſcopum
1 agentem vigore † poſterioris Donationis ad *regul.cap. qui prior 54.ff. de regul.Iur. in 6. l. potior 11. & l. creditor ff.qui pot. in pignor.hab.Rot. coram Mantic.deciſ.69.num.1. in Romana Saluiani 4. Februarij 1661. in principio coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano.*

Duplex autẽ concurrit hypoteca tacita ſcilicet, & expreſſa, tacita, quia dictæ annuæ preſtationes, vt ſupra debentur ex donatione

ne facta contemplatione matrimonij, quæ
2 habet † priuilegium tacitæ hypotecæ ad inſtar dotis cui in hoc æquiparatur, vt probat *Cutell. de donat. tom. 2. diſcurſ. 1. ſpecial. 13. nu. 22. & ſpecial. 14. num. 7. & ſeqq.* Adeſt etiam ex-
3 preſſa, nam fuit promiſſa illorum ſolutio facienda ex bonis, quo caſu iſta cenſentur hypotecata *Bartol. in l. Lucius num. 2. ff. de alimen. & Cibar. legat Gratian. diſcept. 683. nu. 1. & ſeqq. Merlin. de pignor. lib. 2. tit. 3. quæſt. 91. numer. 2. & ſeqq. Rot. in Romana, ſeu Iannen. locorum Montium 27. Maij 1658. §. cæterum coram R.P.D. meo Priolo.*

Præterea cum dicta aſſignatio non ſolum fuerit conuenta in Inſtrumento dotali ſtipulato poſt Inſtrumentum, cui innititur D. Epiſcopus, ſed etiam in Capitulis matrimonialibus antea ſubſcriptis, inde reſultat ante-
4 rioritas, quoniam ſicuti † hypoteca dotis nõ incipit à die initi matrimonij, ſed à die ſubſcriptionis Capitulorum, ad quam retrotrahitur iuxta veriorem opinionem cui fauet *text. in l. 1. ibi Non vtique ſolutionum obſeruanda ſunt tempora, ſed dies contractæ obligationis ff. qui pot. hab.* & quam latè tuetur *Panzirol. conſ. 180 & ſeqq. Cutell. d. ſpeciali 3. num. 11. & ſeqq. Molphes. ad conſuetud. Neapolit. par. 6. tit. de Iur. dot. quæſt. 2. à num. 16. Merend. controu. lib. 6. tit. 35. n. 6 & 7. Fontanell. de pact. nuptial. tom. 2. clauſula 7. gloſſ. . par. . num. 27. & 32. & deciſ. 365. per totã Adden. ad Buratt. deciſ. 379. n. 1. & ſeqq. Franch. deciſ. 677. per tot Criuell. deciſ. 133. Chriſtophor. Mart. Medic. deciſ. Senen. 76. à num. 5. vſque ad finem, & amplexa fuit Rot. in Fulginaten. Dotis 5. Iunij 1648. coram R.P.D. meo Celſo.*
5 Ita pariter ob dictam † æquiparationem idẽ procedit in huiuſmodi Donatione ex *Cutell. dicto ſpeciali 13. num. 22.*

Nec refert, quod dicta Capitula fuerint confecta per apocam priuatam carentem re-
6 quiſitis *à lege ſcripturas C. qui potior. in pignor. habeantur*, ideò non poſſint concurrere cum Inſtrumento publico, nam cum ſolemnita-
7 tes dictæ legis † non fuerint inuentæ pro forma, ſed ad tollendam ſuſpicionem fraudis, & antidatæ, hac ceſſante Creditor Chirographarius præfertur poſteriori Inſtrumentario,
8 quamuis illæ nõ fuerint ſeruatæ *Menoch. conſil. 787. num. 6. & 7. Decian. conſ. 11. ex num. 140. lib. 1. Rot. deciſ. 100. num. 1. & ſeqq. part. 4. diuerſ. coram Caual. deciſ. 446. num. 7. coram Buratt. dec. 719. num. 8. deciſ. 17. num. 5. poſt Merlin. de pignor. in Romana Pecuniaria 10. Iunij 1660. §. quia cum apoca coram R.P.D. meo Bourlemont.*

Ex pluribus autem in hoc caſu dicta ſuſpi-
9 cio remanet excluſa, & primo ex † qualitate perſonarum, à quibus dicta Capitula fuerũt ſubſcripta ſiquidem earum magna nobilitas
10 reddit † inueriſimile, quod voluerint apponere antidatam in fraudem aliorum *Rot. d. deciſ. 17. ſub num. 8. & 9. poſt Merlin. de pignor. coram Seraphin. dec. 879. num. 7. in Melenitana Commendæ 19. Iunij 1654. §. hinc quoque coram R.P.D meo Veroſpio.*

Secundò, quia dicta Capitula fuerunt inſerta in ipſomet Inſtrumento dotali multum
11 prodeſſe ad iuſtificandum † ea realiter proceſſiſſe ait *Rot. coram Caual. deciſ. 446. num. 8.*

Tertiò ex atteſtationibus D. Principis Amatricis, & bo. me. Patris Carauitæ Viri no-
12 tiſſimæ probitatis, † quibus licet extraiudicialibus admodum eſt deferendum, vt in ter-
13 minis fidei † magnatis dixit *Rot. in Romana Dotis 22. Iunij 1661. §. neque poterit coram R.P. D. Veroſpio, & de atteſtatione Religioſi Rot. coram Merlin. dec. 714. num. 15. coram Mantic. dec. 335. ſub num. 1. dec. 192. num. 5. par. 3. dec. 11. nu. 9. p. 7. dec. 312. num. 7. par. 9. recent.*

Quo verò ad partem Fabij capta fuit reſolutio affirmatiua ob dictam facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate in donatione contenta cuius vigore competit aſ-
14 ſociatio † *l. 3. ibique gloſſ. verbo non videntur C. de pignor. Rot. coram Buratt. deciſ. 887. num. 5. coram Merlin. deciſ. 104. num. 6. & in recent. dec. 371 num. 25. par. 9. deciſ. 16. num. 7. Salgad. Labirint. Creditor. in Romana Vineæ ad Aquam Sanctam 4. Iulii 1659. §. quia ſcilicet coram Reuerendiſſimo Papien.*

Non obſtat, quod cum dicta donatio non ſit alicuius certæ partis ſupradictæ Tenutæ, ſed pro concurrenti quantitate ſcut. 14. mil.
15 adſit † incertitudo rationis, & quotæ impediens translationem dominij, & poſſeſſionis
16 etenim ſufficit † ſummam donatam eſſe certam, vt ea ſuccedere dicatur loco quotæ, idemque eſt dd. fratres fuiſſe loquutos per nomina numeralia, ac ſi donaſſent per nomi-
17 na quotitatiua † dum ex certo pretio totius tenutæ certis finibus terminatæ, & ſic etiam reſpectu loci omnino certè colligi valet quã-
18 ta ſit pars cadens ſub † donatione *Pariſ. conſ. 61. num. 9. & ſeqq. lib. 1. Rot. dec. 40. nu. 8. & ſeqq par. 5. recent. dec. 354. ſub num. 25. & 26. par. 9. recent.* & pro illa poteſt modo tribui D. Epiſcopo actualis poſſeſſio pro indiuiſo reſpectiue,
19 ac poſt adeptam † poſſeſſionem fieri poterit diuiſio, vt reſpondit *Rot. dec. 59. num. 7. par. 2. diuerſ. in Auximana bonorum 11. Decembris 1624 §. non obſtat coram Rembolao, & 26. Martii 1639. §. nec obſtat coram clar. mem. Cardinali Ceuili.*

Minus obſtat exceptio retentionis pro interuſurijs quarti dotalis ſcut. 6000. à dicta Maria Magdalena quoad vſumfructum ſu-
20 per lucrati ad † formam Statuti Vrbis cap. 131. lib. 1. Quia dicta Mulier poſt obitum Fabij ſequutum de anno 1644. mutando causã poſſeſſionis declarauit pro hoc credito velle
21 retinere aliam tenutam † nuncupatã *la Buſſia Summario reſponſionis Epiſcopi num. 1.* Vnde ex dicta electione remanſit ſatisfacta, nec ab ea poteſt amplius variando recedi *Rot. dec. 293 num. 5. par. 1. recentior. coram Ottobon. deciſ. 235. num. 12. in Bononien. Mercium 11. Februar. 1661 §. final. coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

An autem dd. poſſeſſoribus competat retentio pro alijs aſſertis creditis, vel potius illa ſint compenſanda cum fructibus eiuſdẽ tenutæ Montaleræ ab ipſis eorumque auctrice integrè perceptis, quia non fuit diſcuſſum à Dominis poterit particulariter videri.

Et ita vtraque &c.

R.P.D.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Fideicommiſſi de Cæſareis

Veneris 27. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Agnati ſuccedunt ad fideicommiſſum conditum pro conſeruatione familiæ excluſis fœminis etiam proximioribus id præſertim ſuadentibus coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Proximioritas præſumitur, & probatur ex Teſtibus, dum alius proximior non concurrit.*

2 *Fœminæ continentur ſub nomine legitimorum hæredum.*

3 *Hæredum mentio in fideicommiſſo condito pro conſeruatione agnationis intelligitur de maſculis.*

4 *Fœminæ licet excludant ſubſtitutum in fideicommiſſo agnatitio ceſſante concurſu maſculorum tamen non procedit quando fuit contemplata agnatio.*

5 *Agnatio contemplata præſumitur ex verbis* acciò non manchi la Caſa.

6 *Agnatio contemplata præſumitur dum ſubſtitutis iniungitur onus ſe vocandi de domo, & familia, quod amplia, vt n. 7.*

8 *Excluſio fœminarum cum verbis* per niente *operatur earundem excluſionem in omni caſu, & tempore quod declara, vt n. 9.*

10 *Fœminis proximioribus excluſis eo magis cenſentur excluſæ remotiores.*

11 *Teſtamenti identitas probatur ex atteſtatione inuenta Notarij.*

12 *Teſtamenti identitas probatur ex recognitione manus Notarii.*

13 *Approbatio oritur ex ſubſcriptione ſcripturæ.*

DECISIO CCCCXXII.

DIXERVNT Domini conſtare de fidei-
commiſſo ad fauorem Ioan. Baptiſtæ de
Sancto Petro, quia cum Baldaſſar de Cata-
neis inſtituiſſet hæredes vniuerſales Ale-
xandrum filium, & Gaſparem, & Boni-
facium nepotes ex Azone altero filio præ-
defuncto cum onere perpetui fideicommiſſi
per hæc verba, *la qual heredità ſia in fideicom-*
miſſo d'heredi in heredi maſchi non femine per
niente perche non manchi la Caſa delli Ceſarei,
deſcio in quel caſo ſia tolto vn figliuolo de Bardi, e
farſi chiamare delli Catanei, acciò che la Caſa non
mãchi, e caſo che di queſti non foſſe ſia tolto vn put-
to più attinente al ſangue delli Ceſarei, e ſia here-
de facendoſi chiamare delli Catanei. Cumque
tum linea Alexandri tum etiam Gaſparis, &
Bonifacij defecerit nulluſq; exiſtat de Pran-
dis, vtique factus eſt locus vocationi Ioan.
Baptiſtæ tanquam proximioris familiæ de
1 Cataneis, † qui ex teſtibus talem ſe probat
& præſumitur cum alius non compareat,
Alexand. in l. ſi poteſt num. 15. verſ. Concludo igi-
tur, ff. de acq. hered. Ruin. conſ. 67. numer. 14. lib. 5.
Corn. conſ. 197. num. 1. lib. 4. Rota dec. 148. num. 1.
coram Duran. dec. 575. num. 7. coram Caual. & dec.
845. coram Buratt. & in recent. dec. 134. nu. 2. p. 5.
& dec. 284. num. 29. par. 6. & in Bononien. fideicom.
ſeu domus 19. Decembris 1646. coram b. me. Bichio
& in Firmana fideicom. de Nuinguerris 22. Mar-
tij 1658. §. denique coram R. P. D. m. Taia.

Nec obſtare viſum fuit quod vocatio Io.
Baptiſtæ ſit conditionata in caſu deficientiæ
legitimorum hæredum de Ceſareis, quam
non eueniſſe prætenditur dum Hippolytus
Cataneus poſtremo defunctus reliquit poſt
2 ſe Sulpitiam, & Hippolytam filias, quæ † cõ-
tinentur appellatione legitimorum hære-
dum, *vt conſuluit Giouagnon. conſ. 11. & ſeqq. li. 2.*
& tenet Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 1. nu. 10. Fu-
ſar. de ſubſtit. qu. 343. per tot. Rota coram bo. mem.
Merlin. dec. 890. n. 2.

Quia cum fideicommiſſum ſit maſculi-
num de hærede in hæredem maſculum, &
eadem parte diſpoſitiua legantur fœminæ
expreſſim excluſę addita etiam ratione con-
3 ſeruandæ agnationis, † mentio hæredum po-
ſtea facta in parte conditionali intelligitur
de hæredibus maſculis, quos tamen prius
vocauerat nõ autẽ de fœminis, quas exclu-
ſerat, *& tradit Soccin. Iun. conſ. 69. numer. 3. cum*
ſeqq. lib. 3. Peregrin. conſ. 33. num. 7. vol. 3. Gabriel
conſ. 132. num. 55. verſ. tamen puto contrarium nu-
mer. 56. lib. 1. & conſ. 194. num. 5. & 3. lib. 2. Rota
dec. 233. num. 4. & 5. p. 5. recen. & in Bononien fi-
deicom. 5. Aprilis 1653. coram R. P. D. meo Beni-
laqua, & in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 30
Maij 1658. coram Reuerendiſſ. Papien. cum alijs no-
uiſſimè relatis in alia Bononien. fideicom. 16. Ianua-
rij 1662. §. penultimo coram R. P. D. meo Ve-
roſpio.

Quamuis enim regulariter ceſſante con-
curſu maſculorum ex familia, fœminæ ex-
cludant ſubſtitutum, hoc tamen ceſſat quã-
do habita fuit ratio conſeruandæ agnationis,
vt tradit *Gabriel conſ. 97. num. 15. verſ. ſecundus*
caſus, & lib. 1. & de verb. ſignific. concluſ. 6. nu. 54
Peregrin. de fideicom. art. 25. num. 25. & ſeqq. Rota
dec. 801. par. 3. diuerſ. & dec. 284. num. 33. & 36.
& dec. 304. num. 10. & ſeqq. par. 6. recen. quam
in præſenti Teſtator habuiſſe dignoſcitur, tũ
ex quo expreſsè inquit † *acciò non manchi la*
Caſa delli Catanei † tum ex onere bis iniuncto
ſubſtitutis ſe nominandi de domo & fami-
lia Catanea *Rip. in l. Centurio nu. 164. ff. de vulg.*
& pupillar. Cephal. conſ. 251. num. 5. Menoch. conſ.
371. num. 23. & conſ. 204. num. num. 25. Peregr. de
fideicom. art. 25. num. 27. Theſaur. dec. 270. nu. 10.
7 Tunc † enim excluſio fœminarum etiam in
fauorem ſubſtitutorum appoſita præſumi-
tur, *Peregrin. conſ. 58. num. 6. lib. 5. Rota d. dec. 284*
num. 33. & 36. & dec. 304. num. 10. & ſeqq. par. 6.
recent. & in ſimilibus terminis fuit reſponſum in
Peruſ. ſucceſſ. 19. Aprilis 1650. §. neque poterit co-
ram R. P. D. meo Veroſpio.

Quod potiſſimè procedere viſum eſt Do-
minis, quia Teſtator non excluſit fœminas
conſecutiuè, vel in vno tantum caſu, ſed
8 per viam comprehenſionis generalis † ibi,
Non femine per niente, quæ verba vti prolata
ad regulandam totam diſpoſitionem, per
quam

quam in omni caſu, & tempore fœminarum excluſionem important ad tradita per *Bero.conſ.120.n.41.lib.2.Menoch.conſ.386. Gratian.diſcept.611.num.18.Merlin.de primog. Hiſpan.lib.3.cap.5.num.62. Fuſar.de ſubſtit. qu.403. num.37.Peregr.de fideicomm.art.27.num.1. & 2. Rota dec.9.par.1.diuerſ.Buratt.deciſ.272.num.15.*

9 Quicquid ſit † ſi prædicta verba fuiſſent adiectiuè, & acceſſoriè appoſita ad caſum particularem, nec fuiſſet habita ratio conſeruandæ agnationis, in quibus terminis procedunt illæ, *Bononien. fideicom. coram Reuerendiſſ.Terraconen.30, Ianu.1640.§. quibus concluſ. alia 27. Aprilis 1643. coram Reuerendiſſ.D. meo Decano, §.ideo nihil refert.*

Ponderabat etiam vnus ex Dominis admodum vrgere pro excluſione fœminarũ. quod Teſtator conſiderans deficientiam filiorum Iuniperę ſororis eam non vocauerit,
10 ſed filium de Bardis,† indeque facilius præſumi voluiſſe excludere fœminas remotiores prout ſunt Sulpitia, & Hippolyta, ſi ſororem proximiorem, & cognitam noluit admitti, *Menoch.conſ.836.num.10. Rot. dec.139. num.7.par.9.rec.tom.1.& in d.deciſ.272.num.15. coram Buratt.*

De validitate Teſtamenti Domini non dubitarunt ſtantibus requiſitis ſolemnitatibus. Identitas vero ad quam ſe reſtringebãt
11 Informantes certa omnino † deducebatur tum ex cognitione iurata notarij quã in ſimilibus multũ releuare, *dixit Rot.dec.181.n.9.coram Eminentiſſ.Ottbobono,* & in *Senogallien. ſucceſſionis 29.Ianu.1652.coram Eminentiſſ.Corrado.*
12 Tum etiam † fortius ex recognitione manus eiuſdẽ Teſtatoris qua ſchedula fuit ſcripta; & ſubſcripta, & ex duplici appoſitione proprij ſigilli, quæ omnem prorſus ſuppoſitionem excludunt *Rota coram Duran.dec.180 num.5.& dec 181.nu.5.& ſeqq.p.4.& dec.96.n.2 par.5.rec. cum aliis per Adden.ad Buratt.dec.475 num.21. in princ.*

Et demum cum primo hæredes Auctores Sulpitiæ ex pluribus poſitiuis actibus, & lõgęua 30.& vltra annorum obſeruantia idem
13 teſtamentum approbauerint † eius vigore adeundo, & tranſigendo nunc illius validitas, vel identitas à ſucceſſoribus impugnari non poteſt. *Altograd.conſ.71.nu.5.& ſeqq.lib.1 Peregrin.conſ.74.num.16.& ſeqq.lib.1.Corn.conſ. 307.num.7.lib.3.Ruin. conſ.7. num.1. & 2. & 6. lib.3.Menoch.conſ.202.nu.95.& ſeqq. Fuſar.conſ. 41.nu.21.& 29.Rot.coram Card.Canal. dec.122. num.4.& ſeqq.& dec.184.num.32.& ſeqq.par.6. recent.& in Romana teſtamenti 3.Martij 1661. in fine coram R.P.D.meo Veroſpio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana Fideicommiſſi de Ranponis

Veneris 17. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Alienationes primæ imputantur in legitimam, & Trebellianicæ prohibitio tacita arguenda eſt ex verbis Teſtatoris id neceſſario inferentibus.

SVMMARIVM.

1 *Alienationes primæ imputantur in legitimam.*
2 *Legitimæ ſupplementum non retardat immiſſionem.*
3 *Fructus ſtabilium taxantur ad quinque pro centenario.*
4 *Legitimæ detractio ceſſat vbi conſtat de alienatione ſtabilium.*
5 *Mobilia an imputentur in legitimam, & nu.6.*
7 *Trebellianica probibitio tacita arguẽda eſt ex verbis Teſtatoris id neceſſe concludentibus, & n.8. & 9.*
10 *Aditionis præſumptio non cadit in hæreditate materna.*
11 *Legatum ad hoc vt ſit tranſmiſſibile requiritur aditio.*
12 *Aditio præſumitur ex poſſeſſione bonorum quod declara, vt num.13.*
14 *Aditio debet eſſe clara adhoc vt hæreditas adita dici poſſit de bonis debitoris.*

DECISIO CCCCXXIII.

EGERAT Anna Aemilia Rampona vocata ad auitum fideicommiſſum pro recuperatione domus à Philippo eius patre vendita Vincentio Gallo, qui cum ad ſe confouendum in illius poſſeſſione exciperet de detractionibus debitis ſuo auctori Rota ſub die 3.Iunij 1661. coram me conceſſit Annæ Aemiliæ immiſſionem denegata detractione legitimæ, ac Trebellianicæ, & crediti ſc. 130. quod prætendebatur competere Philippo contra hæreditatem patris pro dote materna, conceſſa tamen detractione pro legato, ſc. 500. à fideicommittente relicto Annæ ſorori Philippi, qui ob illius prædeceſſum tanquam proximior ei ſucceſſiſſe aſſerebatur à Vincentio cui reſolutioni neutra partium acquiſcente repropoſito dubio ſuper illius ſubſtantia Domini primo quoad legitimam permanſerunt in deciſis, nam vt alias fuit ponderatum, Philippus ante alienationem domus de qua agitur vendiderat binas illius manſiones Azzonio, quarum pretium ceſſit ipſo iure in cauſam legitimę
1 in † quam primæ alienationes impetrantur vt præter relatos in præcedẽti deciſione tradit *Surd.conſ.128.num.21.lib.1.Alexan.conſ.178. num.4.lib.5.Rot.dec.105.num.12. coram Eminen. Ottbobono, & in Romana fideicom.de Maianis 12. Ianuarij 1660.coram R.P.D.meo Albergato.*

Non obſtante quod manſiones venditæ fuerunt pro ſc. 110. quę legitimam conſiſtentem in ſcutis bis centum non adæquant.

2 Vel quia vt fuit reſponſum † ſupplementum non retardat immiſſionem, vel quia debet eidem Philippo imputari, ſi viliori pretio eas vendidit, quæ cum de eo tempore redderent annua ſc.12. attenta diſ-
3 poſitione Iuris† *de qua per gloſſ. in Authentica,*

Prate-

Præterea C. de Sacroſ. Eccleſ. Excedunt, nedum
abſorbent quantitatem legitimæ.

Vel demum quia Philippus diſtraxit plu-
ra mobilia, & ſtilia Apothecæ Teſtatoris ad
4 conſiderabilem ſummam aſcendentia † eo
minus poteſt prætendi legitimæ illius de-
tractio dum pretium illorum eſt in legitima
imputandum ex mox citatis.

5 Quamuis enim regulariter mobilia non
imputentur in legitimam hoc tamen pro-
cedit in iis, quæ mediante vſu quotidiano
bona fide fuerunt conſumpta non autem ſi
ab hærede grauato pro certo pretio alienata
6 quia † vel illud tenetur vocatis reddere, vel
in ſuas detractiones imputare ad *tex. in l. Im-
perator, §. vltimo, ff. de leg. 2. Honded. conſ. 59. n. 15.
& ſeqq. lib. 1. Peregr. de fideicomm. art. 10. num. 30.
Fuſar. de ſubſtit. q. 624. num. 20. & 21. Merl. de le-
gitim. lib. 2. tit. 2. q. 6. n. 9.*

Quo vero ad Trebellianicam in præce-
denti reſolutione denegatam receſſum fuit
à deciſis, quia ex melius dilucidato facto
compertum fuit nec expreſsè, nec tacitè fuiſ-
ſe à Teſtatore ſufficienter prohibitam.

Siquidem requiri dixerunt DD. verba, &
7 & coniecturæ, † quæ perneceſſe tacitam pro-
hibitionem inducant, nec ad alium effectũ
referri poſſint *ex deductis per Adden. ad dec. Gre-
gorij 421. num. 16. & ad dec. Buratt. 480. num. 29.*
8 vel quod † ſubſtitutio ſit facta pleno iure,
integrè & abſque diminutione, *vt dixit Rot.
dec. 259. num. 5. par. 2. recent. & in Bononien. fidei-
commiſſi 5. Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Be-
nilaqua.*

9 Alias enim ſubſtitutio † in omnibus bo-
nis, quæ fuerat conſiderata in præcedenti
deciſione non ſufficit ad inducendam taci-
tam prohibitionem cum poſſit verificari in
bonis, quę veniunt in reſtitutione deducta
Trebellianica, *vt reſpondit Rota dec. 67. n. 2. p. 1.
recent.*

Alteram detractionem à Vincentio præ-
tenſam in ſc. 130. pro dote materna Philip-
pi DD. inhęrendo alias firmatis dixerunt eſ-
ſe denegandam, ex eo quod non probetur
Philippum fuiſſe matris hæredem, vt opus
10 erat, † cum non cadat in hæreditate materna
præſumptio aditionis prout in paterna, &
propterea ſit aditio poſitiuè probanda *Cart.
deciſ. Genuen. 54. num. 22. Adden. ad dec. 122. Mar-
ch. Gratian. nu. 2. & fuit dictum in Romana Societ.
officiorum 18. Martij 1618. coram Reuerendiſſ. Pa-
pien. cum alijs in dicta deciſione huius cauſæ, §.
Idemque.*

Ex qua etiam ratione DD. receſſerunt à
deciſis quoad vltimã detractionem conceſ-
ſam in ſcutis 100. pro legato facto Annæ cui
ſucceſſiſſe prætendebatur Philippum.

Licet enim prout fuerat in alia reſolutio-
ne firmatum legatum ſit tranſmiſſibile quia
tamen non docetur Philippum adiuiſſe hæ-
11 reditatem ſororis † non potuit in eum abſ-
que aditione tranſmitti legatum *ad text. in l.
ſi ex pluribus in princ. ff. de his, & legitim. hæred.
l. vnica, §. in nouiſſimo, ff. de caduc. tollend. Gomez.
var. reſolut. tom. 1. cap. 11. num. 1. Surd. deciſ. 140.
num. 5. Franch. dec. 101. num 24. & ſeqq. Rota dec.
14. num. 5. par. 7. recen. & coram Merlino dec. 539.
num. 5.*

Nec obſtat quod Philippus tanquam hæ-
res patris poſſideret omnia bona fideicom-
miſſaria, ex quibus detrahi debebat, tum
creditum ſc. 130. pro dote materna tum le-
12 gatum ſc. 500. Sorori relictum, † & exinde
prætenſionem bonorum cenſeatur ſibi mu-
tando cauſam poſſeſſionis ex titulo hæredi-
tario ſuperuenienti vtramque hæreditatem
matris, & ſororis ad tradita per *Alexan. conſ.
20. num. 1. lib. 7. Natt. conſ. 74. num. 10. & 11. Rota
coram Greg. dec. 421. n. 7.*

Quia cum hodie non agat Philippus, † ex
13 cuius † inſtantia deduci poſſit expreſſa vo-
luntas adeundi ſaltem de eo tempore ad cõ-
ualidandam præſumptiuam ex retentione
bonorum deductam, ſed agat Vincentius
tanquam tertius, & creditor tenetur proba-
re aditionem actualem, & veram cum alias
potuerit Philippus ſe abſtinere à dicta aditio-
14 ne, † quæ in hoc caſu ad effectum, vt hæredi-
tas dici poſſit eſſe in bonis debitoris debet
eſſe non præſumpta, ſed verè & concluden-
ter probata ad tradita per *Cancer. var. reſolut.
lib. 2. cap. 21. num. 158. Surd. dec. 140. num. 16. verſ.
& licet Mantic. cum adductis in tract. de coniect.
lib. 12. num. 13. Canal. dec. 504. num. 3. 4. & 5. Rota
in Anconit. bonorum 25. Febr. 1647. coram bo. me.
Bichio cum alijs congeſtis in d. Romana Societ. offi-
ciorum 18. Martij 1658. §. tali enim caſu coram
Reuerendiſſ. Papien.*

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO,

Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Dotis

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Pro Executione fructuum Dotalium, perpe-
ram alienantur corpora fideicommiſſaria,
ſed bene eorum fructus, Regula illa, quod
bona executa ſint contra quem fit executio,
quando intret, & ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *pro Fructibus dotalibus non ſunt alienanda corpo-
ra fideicommiſſaria.*
2 *Decretum Iudicis iniuſte fuit relaxatum, tanquam
nullum, non tenet.*
3 *Decretum emanatum contra formam deciſionis,
eſt inualidum.*
4 *Bona præſumuntur eius à quo poſſidentur.*
5 *Executio facta in bonis alterius, quam debitoris,
remanet nulla.*
6 *pro Executione ſtat præſumptio.*
*Bona præſumuntur eius contra quem fuit facta
executio, n. 6.*
7 *Bona præſumuntur eius contra quem fuit facta exe-
cutio, quando penes eum reperiuntur.*
8 *Bona non præſumuntur eius contra quem fuit fa-
cta*

cta executio, quando executio fuit penes tertium poſſeſſorem facta.
9 *Executione vlteriori non eſt locus, & ſic inualida eſſet ſubhaſtatio, dum executio eſt nulla.*
10 *Et quando talis executio non poſſit dici nulla.*
11 *Bulla Baronum Clem. 8. expreſſe diſponit, ne impediatur executio, & ſubbaſtatio ex cauſa dotis.*
12 *Creditor per ſubbaſtationem ab alijs procuratam, ius pignoris non amittit.*
13 *Et qualiter ſe gerere valeat.*
14 *Bonorum adiudicatio, quando poſt ſubbaſtationem intret, & n. 15.*

DECISIO CCCCXXIV.

OMISSO fundamento deformitatis mandati à voto Rotali, & Decreto Eminentiſſimi Dom. Cardinalis Sacchetti tanquam dubitabili ex relatis in hodierno *Summario* hæredum *nu. 9.* Camillæ Victoriæ Malateſtæ de Lunardis *num. 2.* placuit DD. perſiſtere in deciſis ſub die 10. Iunij proximi præteriti coram me, & alijs nulla enim viſa fuit adhuc executio non ſolum ex eo quod facta
fuit ſub Caſtro fideicommiſſario maiorum de
1 Malateſtis ſubiecto pro fructibus † dotalibus
Dom. Camillæ Victoriæ debitis, pro quibus
corpora fideicommiſſaria diſtrahi non poſſunt, ſed ex eorum fructibus dotales ſoluendi ſunt *Rota dec. 481. num. 3. coram Seraph. deciſ. 60. num. 5. par. 4. recen. tom. 3. Auenionen. pecuniaria 5. Aprilis 1647. coram R.P.D. meo Veroſpio, §. hoc tamen cum alijs d. deciſionis, §. prout etiam*, & cū diſpoſitione Iuris concurrebat, decretum d. Eminentiſſimi præcipientis pro fructibus
executionem ſuper redditibus tantum fieri,
2 proindeque aliter facta † contra formam Iuris, & Decreti remanet nulla, & exceſſiua,
vt præter relatos *Rota coram Buratt. deciſ. 703.*
3 *num. 6. verſ.* & ſic non ſolum contra † formā
deciſionis 599. num. 4. par. 3. recen. Bononien. de Bologninis 29. Maij 1656. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano §. finali, & in Sabinen. ſpolij 21. Aprilis 1660. coram R.P.D. meo Beuilaqua, §. nulliter.

Sed etiam quia executa fuerunt mobilia,
4 quæ propria præſumūtur † de Claudiæ Margharitæ quæ illa poſſidet *Rota deciſ. 236. nu. 5. coram Buratt.* Vnde executio tanquam facta
in bonis alterius, quam Marchionis Iacobi
5 debitoris † remanet nulla, *vt in d. §. ſecundo, quia & concordant relati in Narnien. bonorum 28. Martij 1659. coram Reuerendiſſ. Papien. §. quod autem iniuſte*, cui fundamento non aduerſa-
6 tur alia præſumptio, † quę regulariter militat pro executione, & quod bona præſumātur illius, contra quem fuit facta executio, *Gratian. diſcept. 697. num. 20. Rota in terminis in Romana Apothecarum 17. Maij 1656. coram R.P.D. meo Celſo, §. & bona, & 9. Maij 1659. coram me §. appoſita vero*, Quia hoc locum habet, quan-
7 do bona executata † ſunt penes ipſum debitorem, ſecus autem quando poſſideantur à
tertio, vt in præſenti; hoc enim caſu præ-
8 ſumuntur † illius penes quem reperiuntur,
Soccin. conſ. 131. num. 6. lib. 1. Alexan. conſ. 112. n. 2. & ſeqq. lib. 6. quos in terminis ſequitur *Rota deciſ. 533. num. 2. & ſeqq. & dec. 568. num. 1. & ſeqq. p. 5. recent.*

Ex quibus inferebant DD. non eſſe locum
vlteriori executioni per viam ſubhaſtationis
quia ſtante præcedenti nullitate executionis
9 nulla † quoque fuit ſubhaſtatio, quæ eiuſdem vigore ſucceſſiuè fieret, *Rot. dec. 689. n. 5. verſ. quia cum fuerit par. 1. recen. & dec. 91. num. 3 coram Buratt.* Eoque magis quia pro aſſertis ſuis Iuribus dotalibus bona executata poſſidentur à dicta Claudia Margharita, quæ licet
10 vti † creditrix Iure pignoris poſſidens bona
communis debitoris non intendat, nec poſſit impedire eorum ſubhaſtationem, quam petunt poſteriores creditores non ſolum ex ſpeciali prouiſione Bullæ Congregationis Baronum, quæ eſt felic. record. Clem. 8. in ordine quarto *Bullar. 9. tom. 3. §. 9.* vbi expreſ-
11 sè diſponitur † quod non poſſit impediri
ſubhaſtatio ex cauſa dotis *Rota deciſ. 199. ſub num. 15. verſ. & quamuis par. 8. recen.* ſed etiam de Iure communi, *l. à Diuo Pio 15. §. quod ſi res, ff. de re iudic. cum relatis in præterita, & per Rot. in d. Romana Apothecarum 9. Maij 1659. §. non releuat coram me, & in Præneſtina cenſus 10. Maij 1650. coram Reuerendiſſimo Papien. §. mi-*
12 *nuſque* ad † impedien. hanc ſubhaſtationem
tamen deuenien. fuiſſet ad effectum in primis eam ſatisfaciendi de ſuo prætenſo, credito ſine eius præiudicio, eaque à poſſeſſione non amota; quia certum eſt quod talis creditor per ſubhaſtationem ab alijs procurata Ius pignoris non amittit, ſed poſſeſſioni incumbere debet donec de pretio ex ſub-
13 haſtatione recepto ſatisfactionem † conſequatur, vt in §. hinc procedi, & poſt *Cuman aduertit Gratian. diſcept. 943. num. 8. Rota in dicta Præneſtina cenſus, §. finali.*

Adiudicatio tandem intraret ſi vel bona
14 prius legitimè ſubhaſtata † emptorem non
inueniſſet ex relatis *per Modern. Peruſin. de ſubbaſt. inſpect. 45. num. 2. Rota dec. 275. num. 2. lib. 2. coram Put. in correct. & in Romana manuten. 10. Martij 1659 coram R.P.D. meo Taia, §. ſecundo*
15 *loco*, vel ſaltem † eorundem æſtimatio præceſſiſſet *Surd. conſ. 39. num. 2. Rota apud Mangil. de ſubbaſt. deciſ. 18. num. 4. & in Romana Vineæ 19 Februarij 1644. coram bon. me. Bichio, §. neque ad impedien.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Carpentoraten. Iuriſdictionis, & Præcedentiæ

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Iudex Cameræ Auenionen. præcedit Theſaurario ex rationibus in deciſione deductis. Iudicibus eadem pluribus Iudicibus conceſſa, qualiter conceſſa dicantur, Dignitatem maiorem habens debet præcedere habenti minorem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Cameræ Carpentoraten. habet Cauſarum cognitionem.*

2 *Manutentio debetur exiſtenti in quaſi poſſeſſione Iuriſdictionis.*

3 *Theſaurarius in Cauſis intereſſe Cameræ concernentibus habet cumulatiuam cum Iudice Cameræ.*

4 *Iuriſdictionis abuſus non nocet ſucceſſoribus agentibus independenter à iure prædeceſſorum, quod amplia, vt num. 5. & 6.*

7 *Poſſeſſio, ſeù quaſi Iuris negatiui in facultatiuis nunquam admittitur.*

8 *Declaratur Deciſio in Cracouien. iuris reſponden. 28. Iunij 1651. coram bon. mem. Bichio.*

9 *Iuriſdictio duobus Iudicibus conceſſa cumulatiuè penes vnumquemque reſidet in ſolidum.*

10 *Declaratur Deciſio in Marſicen. Iuriſdictionis 10 Decembris 1647. coram bon. mem. Bichio.*

11 *Manutentio datur ad ſtatum Poſſeſsionis de Tempore motæ litis.*

12 *Præcedentia debetur Iudici habenti maiorem dignitatem, & præeminentiam.*

13 *Iudex Cameræ habet Iuriſdictionem à Iure, & à Papa.*

14 *Præcedentia debetur habenti maiorem Iuriſdictionem.*

15 *Iudex Cameræ Auenionen. præcedit Theſaurario ex Doctoratu, & Clericatu, & num. 16.*

17 *Iudex qui dignitatem exercuit præcedere debet alteri, qui eam non exercuit.*

18 *Dignitas duplex præcedere facit.*

19 *Decretum factum abſque citatione non afficit.*

20 *Sententia alterius Iudicis lata lite pendente eſt nullius momenti.*

21 *Taciturnitas litis, & ſententiæ fauorabilis reddit gratiam nullam, quod amplia vt num. 22.*

23 *Animus Pontificis non præiudicandi deſumitur ex commiſsione.*

DECISIO CCCCXXV.

SVPER Iuriſdictione, ac præcedendi Iure lite ſuborta inter Cameræ Iudicem, ac Theſaurarium, mihique commiſſa, dubium ſuper bono Iure etiam ad effectum manutentionis hodie propoſui in vtriuſque partis fauorem à Dominis reſolutum.

Iuriſdictio enim, ac cognitio cauſarum
1 expreſſe † Iudici tribuitur à Iure, *iuxta text. in l. ædiles 25. verſ. Iudici enim ff. de ædilitio edict. notat Bartol. in l. 1. num. 3. & 9. ibi Iudex non eſt niſi, quis habet Iuriſdictionem ff. de Iuriſd. omn. Iudic. Couarr. pract. quæſt. cap. 1. num. 26. verſ. 3. eadem aſſertio Franc. Marc. dec. 204. num. 2. par. 2.* Necnon ab Apoſtolica conceſſione relat in ipſius *Summ. num. 9.* Cui quoque debet manutentio
2 decerni, † dum præter aſſiſtentiam Iuris de actuali edocet poſſeſſione ex compluribus actibus Iudiciarijs elicita tũ à ſuis prędeceſſoribus, tàm ab ipſo exercitis, vt notat *Soccin. ſen. conſ. 187. nu. 19. vol. 2. Roman. conſ. 70. n. 12 Menoch. de retinend. remed. 3. num. 585. Pacific. de Saluian. Inſpect. 1. cap. 6. num. 33. Rot. coram Canal. dec. 306. num. 1. cum ſeqq. Buratt. dec. 419. n. 1. & 3. & in Narſicen. Iuriſdictionis 26. Maii 1651 §. quare ex præmiſsis poſt med. coram Eminentiſsimo D. meo Cardinali Corrado.*

Quæ ſanè Iuriſdictio in cauſis intereſſe
3 Cameræ concernentibus, † nedum ſoli Iudici tributa eſt verum cumulatiuè Theſaurario quoque conceſſa conuincitur ex ordinationibus tum à Cardinalibus Legatis, tum à Vicelegatis editis ab anno 1503. vſque ad annum 1591. è quibus aliquæ à Summis Pontificibus approbatæ noſcuntur.

Neque moderno Theſaurario poterũt obeſſe lites à Prædeceſſoribus ſuis contra debitores Cameræ, ſeù ab alijs contra eoſdẽmet Theſaurarios coram Iudice inſtitutæ cuius virtute ipſi videntur caruiſſe Iuriſdictione omnimoda dum maxime, nec actus Iuriſdictionales vnquam exercuerunt.

Quoniam Prędeceſſores non potuerunt id pati in præiudicium officij, cui principaliter
4 annexa eſt Iuriſdictio † Adeoque Iuriſdictionis non vſus ex prædeceſſorum iniuria ſucceſſoribus agentibus independenter ab ijs nocere valet, vt admittit *Mandell. conſ. 561. n. 14. lib. 3. Rot. deciſ. 325. num. 16. & 17. par. 9. recent.*
5 quinimo, † nec explicita eorundem confeſſio afficeret ſucceſſores *Federic. de Sen. conſ. 143 num. 2. Angel. conſ. 295. num. 8. Rot. in Beneuentana Iuriſdictionis 11. Maii 1652. §. aſſertiones coram Reuerendiſsimo Zarate, & in Tiraſonen. Iuriſdictionis 18. Iunii 1660. § neque poterit prope finem*
6 *coram me* † ex quo potiſſime modernus Theſaurarius oneroſo titulo emptionis officium obtinuit *Rot. coram Caual. dec. 612. num. 43.*

Præterea dum ex Apoſtolicis Conſtitutionibus defertur poteſtas Theſaurario exercẽdi Iuriſdictionem conſuetam, tùm per ſemetipſum, tum per alterum idoneum ex Iuriſdictionis non vſu, ſiue ex permiſſione, vt eadem omnino exerceretur à Iudice priuatiua Iuriſdictio ipſi Iudici nullatenus quæſi-
7 ta cenſetur, ſeù † quaſi poſseſsio Iuris negatiui, quæ in actibus merè facultatiuis nunquam admittitur *Rota coram Verall. deciſ. 306. num. 7. par. 1. & penes Poſth. de manut. deciſ. 186. num. 7. Gratian. deciſ. Marcb. 113. num. 9. & 10. & in Tiraſonen. Iuriſdictionis 18. Iunii 1660. §. penultimo coram me.*
8 Hinc non videtur † vrgere deciſio in Cracouien. *Iuris reſpondendi 28. Iunii 1651. cor. b. m. Bichio,* Ibi enim ex antiquiſsimo ſtatuto anni 1422. conſtabat de titulo Rectoris Vniuerſitatis Cracouiæ admittendi ad reſponſiones, ac Iure proinde merito Rota cenſuit hoc Ius competere Rectori priuatiuè, quoad Epiſco-
9 pum. † In caſu verò propoſito Iuriſdictio, in Iuribus Cameræ penes Iudicem, & Theſaurarium reſidet cumulatiue, ex quo vtique conceſſa dignoſcitur *ad text. in l. final. C. de Iuriſd. omn. Iud. Bald. in l. vnica §. vbi autem nu. 6. C. de Caduc. tollend. Roman. conſ. 393. num. 1. & 2. Bero conſ. 22. num. 42. lib. 1. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 18. num. 25. Gratian. diſcept. 154. num. 35. Rot. coram Coccin. deciſ. 316. nu. 7. & co-*
10 *ram Merlin. deciſ. 191. num. 4.* † & in his patet etiam reſponſio ad alteram deciſionem in

Mar-

Marſicen. Iuriſdictionis 11. Decembris 1647. coram eodem bo.me. Bichio.

Nec obſtat Iuriſdictionem Theſaurario tunc temporis extitiſſe delatam cum penes vnam eandemque perſonam officium vtrũque reſidebat, ſiquidem ſeparatis poſtmodũ officijs Iuriſdictio Theſaurario attributa fuit ex ordinatione Vicelegati, nec ex conſtitutionibus ſa.m. Clemẽtis Septimi, ac Pauli III. ex quo innoteſcit officio eam ſemper annexam extitiſſe.

Ex his autem Ius Theſaurarii in ordinario dumtaxat Iudicio eluceſcit, non autem in manutentionis articulo, quæ cum ad poſ-
11 ſeſsionis † ſtatum de tempore inſtitutæ litis decerni conſueſcat *Iuxta tex. in §. retinendæ ibique DD. Communiter Inſtit. de Interd. Rot. coram Gregor. dec. 569. num. 3. & in Tiraſonen. Iuriſdictionis 18. Iunii 1660. §. nec vrgere coram me* Theſaurario proinde attribui non valet actuali Iuriſdictionis exercitio deſtituto.

12 Præcedenti verò Iudici Domini decreuere ex cauſa maioris dignitatis, ac præminentiæ in his noſtris inſpiciendæ *iuxta text. in l. 1. & 2. ff. de alb. ſcriben. cap. ſtatuimus 15. de maior. & obed. cap. cum olim. 6. ibique gloſſ. in verbo in ſeſſionibus de Conſuetud. Manzar conſil. 26. num. 9. Menoch. conſ. 257. nu. 3. Natt. conſ. 477. n. 1. cum ſeqq. Rot. dec. 4. num. 30. cum ſeqq. coram Eminentiſsimo D. Cardinali Otthebono.*

Ipſe enim Iuriſdictionem obtinet, & à Iure, & ab Apoſtolica Sede adeoque maior dignitas eidem annexa cenſentur in concurſu
13 Theſaurarij † Iuriſdictionem limitatam ex ſpeciali priuilegio obtinentis, vt ponderat *Caſſan. in Cathalog. Glor. mund. par. 4. conſiderat. 46 Menoch. conſ. 51. num. 26. & 27. Boer. dec. 286. n. 8. Mareſcott. var. cap. 69. num. 13. lib. 1.* vbi quod
14 maiori † Iuriſdictione præpollenti debetur præcedentia; quinimo attenta diſpoſitione Iuris Theſaurarius nudus Miniſter, & executor reputatur *Alciat. conſ. 12. num. 1. & 2. cum ſeqq. lib. 5. Burſatt. conſ. 325. num. 26. Menoch. de arbitr. caſ. 586. nu. 24. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 304. num. 20. et 21. Rot. in Bononien. Decanatus præcedentiæ 19. Iunii 1643. num. 1. §. 20. Maij ſequentis anni coram Reuerendiſsimo D. meo Epiſcopo Papien.*

15 Iudex præterea Cameræ † prælationem conſequi debet nedum ex laurea Doctoratus, vt ponderat *Rot. deciſ. 248. num. 7. coram Eminentiſsimo D. meo Cardinali Ottobon. et in Calaguritana Beneficii 15. Ianuarii 1652. §. inter ip-*
16 *coram bo. me. Bichio*, † ſed etiam ex clericali charactere, quo ſe docet inſignitum, ac ex
17 officio † denique Præſidis per ipſum exercito *Maſtrill. de Magiſtr. lib. 5. cap. 4. num. 8.* Orna-
18 tus † quippe duplici dignitate alteri vnam obtinenti præcellere *Bald. in l. ſed ſi milites in principio ff. de excuſ. tutor. Natt. conſ. 657. num. 16. Menoch. conſ. 51. num. 31. et conſ. 902. nu. 65. et 66*

Neque valet Theſaurario Ius præcedendi à Vicelegato de anno 1591. necnon ipſius
19 Auditore ſibi delatum † Vicelegati quippe decretum, nulla præcedente partis citatione prolatum eidem non nocet *cap. licet Epiſcopus, ibique gloſſ. notat in verbo Te non vocato de præbend. lib. 6. Surd. deciſ. 356. num. 15. Rot. in Meleuitana Antianitatis 30. Maii 1639. §. Minus obſtat coram bo. me. Dunozetto, et in Toletana Decimarum de Capilla 1. Iunii 1654. §. illa cum ſeqq. co-*
20 *ram me* † Auditoris verò ſententia vti pendente lite in Rota Auenionẽ prolata nullius propemodum roboris reputatur *Lancell. de attentat. par. 2. cap. 12. ampliat. 17. num. 4. et 5. et num. 8. Rot. coram Gregor. dec. 486. num. 11.* Dũ maximè præcedentiam ſucceſſiuè Iudici Rota decreuit.

Hinc non vrget, quod Vicelegati Decretum à ſa. mem. Clemente VIII. ac Paulo V. confirmationis robur aſſumpſerit, Dum e-
21 nim † Summis Pontificibus expreſsa non fuit pendentia litis, & ſententia fauorabilis à Iudice reportata confirmationes prædictæ ſubreptionis vitio laborent, ac nullius proinde roboris reputantur, vt probat *text. in cap. finali vt lit. pend. gloſſ. in cap. ſuper litteris 20. in verbo litteras de reſcript. ibi Item non valent litteræ ſiquis tacet ſententiam latam Rolland. conſ. 31. num. 18. & 19. lib. 2. vbi id quoque procedere affirmat in reſcripto motu proprio prolato Afflict. deciſ. 220. num. 15. Menoch. de arbitr. caſu 202. numer. 1. & 29. Rot. coram Gregorio dec. 2. nu. 3. & dec. 370. num. 4. par. 5. recent.* etiã ſi verba ad quaſcumque lites euitandas in confirmationibus appoſita noſcantur Adhunc enim effectum ſpe-
22 cifica † mentio ſtatus cauſæ requiritur, *vt alijs relatis authoritatibus reſpondit Rot. in Gerunden. Iuriſdictionis 17. Iunij 1647. §. ſed quod cum ſeqq. coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Idque facilius in caſu propoſito Domini admiſerè, quod Summis Pontificibus non innotuit occultatio proceſſus ab ipſomet Theſaurario per habiti, ex quo Ius Iudicis Cameræ poterat eluceſcere, necnon quia idemmet Paulus V. cauſam bo. me. Ortembergo ſucceſſiue commiſit cum facultate manutenendi, quem de Iure, coram quo de integra actorum tranſportatione non conſtare Rota reſpondit, quæ hæc vſque per Theſaurarium ſucceſſorem non fuerẽ exhibita, ex quà ſane
23 commiſſione Summi Pontificis animus deſumitur non derogandi Iuri Iudici competenti, *vt probat text. in cap. vltimo, vt lite pend.* Et ità vtraque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Bononieñ Pecuniaria.

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Mercatoris hæreditas ſub cuius nomine Negotium continuatur remanet Obligata creditoribus, ſucceſſores verò declarantes velle cõtinuare in negotio, tenentur, & proprio, & ſociali nomine.

SVMMARIVM.

1 *Mercatoris hæreditas permittentis continuationem Negotij ſub eius nomine obligata remanet.*

2 Conſti-

2 *Continuatio negotij ſub eiſdem nominibus arguit illum non fuiſſe terminatum per diuerſum inſtitutum.*
3 *Teſtatoris prohibitio non impedit bonorum alienationem pro eius debitis.*
4 *Filius declarando velle in negotio continuare tenetur duplici vinculo, & vti heres patris, & propria perſona.*
5 *Dilatio conceſſa à maiori parte creditorum retardat executionem, non autem expeditionem mandati.*

DECISIO CCCCXXVI.

CVM poſt obitum Matthæi Muſcardini
Negotium artis ſericæ, quod ipſe ſub
nomine Ioannis, & Matthæi de Muſcardinis
exercuerat per Paulum Matthæi filium, &
hæredem ex eiuſdem præcepto, ſeù deſide-
derio continuatum fuiſſet, Angelus Pagno-
nus, & litis conſortes, qui huic negotio cre
diderunt, non acquieſcentes dilationi Pau-
lo poſt decoctionem á concreditoribus con-
ceſſæ obtinuerunt á R.P.D. Albergato ſen-
tentiam, qua declaratum fuit, tàm bona, &
hæreditatem Matthæi, quàm Paulum nedū
nomine hæreditario eiuſdem, ſed etiam pro-
prio ſibi teneri, & obligatos exiſtere, à qua
ſententia commiſſa mihi cauſa appellationis
& propoſito de more dubio ſuper illius con-
firmatione, vel infirmatione Domini pro
confirmatione reſponderunt.

Etenim quoad bona, & hæreditatem Mat-
thæi, eo ipſo quo ille ſiue per modum præ-
cepti, ſiue per modum deſiderij ordinauit
continuationem negotij, & in eo nomen
ſuum per Inſtitutorem, ſeù adminiſtratorem
1 expendi permiſit, † ſequitur quod eius hære-
ditas obligata remanſerit Creditoribus, qui
fidem eius nominis publicè, & palam ſe-
quuti fuerunt *per text. in l. 1. §. ſi plures ff. de exer-
cit. act. Caſtren. in d. §. ſi plures num. 3. Bartol. in l.
eandem num. 9. verſ. ſi talis negotiatio ff. de duobus
reis*, quos refert & ſequitur *Rot. dec. 246. nu. 5.
& ſeqq. par. 6. recent. & in Romana Societatis de
Roſignis 19. Iunij 1645. §. quia inter coram Reue-
rendiſſimo Terracinen. cum alijs cumulatis in deci-
ſione huius cauſæ coram R.P.D. meo Alaergato 2.
Maij proximi præteriti.*

Nec ſubſiſtit, quod hoc negotium, quoad
Matthęum, ſeù illius hęreditatem termina-
tum fuerit anno 1651. per inſtitutionem al-
terius conſimilis negotij cantantis ſub nomi
ne Pauli, quoniam Paulus, vt patet ex illius
Summ. num. 3. non inſtituit nouum, & diſtin-
ctum negotium priuatiuè quoad ſe ſolum,
ſed tantum fecit ſe cumulatiuè conſocium,
idque manifeſtè probatur, tum ex eo quod
negotium continuatum fuit ſub ijſdem no-
minibus Ioannis, & Matthęi iuncto nomine
2 Pauli vti conſocij, † quod ſolum ſufficerat,
vt Pagnonus, & Concreditores, qui fidem
vtriuſque, tàm Matthęi, quàm Pauli ſecu-
ti fuerunt, ſolutionem ab vtroque conſequi
deberent, *vt latè dictum fuit in ſupracitata Ro-
mana Societatis de Roſlignis coram Reuerendiſſimo
Terracinen. & in eadem coram R.P.D. meo Bour
lemons 3. Ianuarij 1661.*

Tum etiam ex eo, quod de anno 1653. &
1656. Executores Teſtamētarij Matthęi ſciē-
te, & patiente Paulo negotio ſe ſe immiſcue-
runt *Summario hodierno Creditorum n. 1. 2. & 3.*
& quod ſane Paulus minime permiſiſſet ſi,
tunc negotium ad ipſum ſolum priuatiue
pertinuiſſet.

Neque euitari poteſt obligatio bonorum
& hęreditatis Matthęi, ſub prętextu quod ip-
ſe in teſtamento fideicommiſſum inſtituerit,
3 & bona ſua alienari prohibuerit, † quia cùm
debita de quibus agitur originem, & cau-
ſam habeant ab ipſomet Matthęo Teſtatore,
prohibitio alienationis non impedit, quomi-
nus ex cauſa ſolutionis debitorum huiuſmo
di bona ipſius obligari, & alienari poſſint,
*vt præter auctoritates adductas in præcitata deciſio-
ne R.P.D. Albergati firmauit Rot. coram Merlino*

Quo verò ad Paulū res viſa fuit extra om-
nem controuerſiam, quia dùm ipſe publicè
declarauit velle proſequi negotium etiam
4 nomine proprio † poſt talem declarationem
non ſolum repręſentauit perſonam patris,
ſed inſuper induit perſonam ſocij, vnde vtro
que nomine inſolidum tenetur pro debitis
occaſione negotij, ſeù ſocietatis contractis
*d. l. 1. §. vltimo, & l. 2. & 4. §. 1. ff. de exercit. act.
Rot. in dec. 246. num. 5. & ſeqq. & in preallegata
Romana de Roſlignis §. quia cum coram Reuerendiſ-
ſimo Terracinen.*

Nec ad effectum de quo agitur Paulo ſuf-
fragatur dilatio à maiori parte Creditorum
obtenta quia, vt benè reſponſum fuit coram
5 R.P.D. Albergato hęc † quidem poſſet re-
tardare exequutionem non autem relaxatio-
nem mandati ante cuius expeditionem par-
ticulariter videri poterit, an, nec ne obſtet
dilatio.

Ex quibus ſtante Iuſtitia, & validitate ſen-
tentię de qua in reliquis conſtat ex reuolu-
tione actorum pro illius cōfirmatione con-
cluſum fuit vtraque &c.

R.P.D. EMERIX.

Bononien. Legitimæ

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Immiſſio pro legitima competit vigore hypothecæ legalis, nec retardatur per exceptionem adminiſtrationis, vel per aliam requirentem altiorem indaginem.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur vna cum fructibus à die obitus Teſtatoris.*
2 *Immiſſio pro indiuiſo competit pro legitima.*
3 *Hypotheca pro legitima inducta fuit à lege.*
4 *Interpretatio omnis ſumenda eſt, vt correctio ſtatim videtur.*
5 *Adminiſtrator ante redditionem rationis non præ-*

ſumitur ſibi ſatisfeciſſe cum ſit poſſibile, quod in extinctionem debitorum pecuniam conuerterit, vel illam fauore hæreditatis inueſtiuerit.

6 *Rationis redditio facta per adminiſtratorem ex ſimplici propria aſſertione non poteſt impugnari, dum Teſtator iuſſit ſtari illius aſſertioni.*

7 *Immiſſio pro legitima in ſaluiano non retardatur per exceptiones altioris indaginis.*

DECISIO CCCCXXVII.

DOMINI cenſuerunt adhuc ſubſiſtere fundamenta deciſionis editæ coram me ſub die 18. Martij anni * præteriti non obſtantibus his, quæ iterum hodie replicata
1 ac nouiter deducta fuerunt, nam † quod legitima debeatur vna cum fructibus à die obitus Teſtatoris, quodque in caſu noſtro ſit ſextans probant Iura, & auctoritates allegatæ in deciſione, nec hoc fuit amplius reuocatum in dubio.

2 Quod vero pro illa competat † immiſſio quando prout hic petitur ex teſtamento pro indiuiſo eſt quoque magis communis, & verior opinio quam vti æquiorem in hoc ſacro Tribunali paſſim receptam eſſe pluribus cumulatis *dictum fuit in Peruſin. ſucceſſionis 23. Ianuarij* 1654. *coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Neque contrarium deciſum fuit in Bononien. legati, & legitimæ ſub die 2. Maij proximi præteriti coram R.P.D. meo Beuilaqua, quia vt patet ex lectura deciſionis ibi non fuerat nepti relicta legitima de Iure debita prout in caſu noſtro, non ſolum relictæ fuerant lib. mille pro omni, e toto eo, quod prætendere poſſet, Vnde non eſt mirum, ſi ibi dictum fuerit non eſſe dandam immiſſionem, dum legitima petebatur non Iure legati aut Inſtrumenti, ſed contra expreſsã Teſtatoris volũtatem pro qua plenius adimplenda non eſt euertenda, aut impugnanda,
3 à lege ad inuenta † † fuit hypoteca, & immiſſio, vt articulo maturè diſcuſſo probat *Cardin. Mantic. de tacit. lib. 11. tit. 13. num. 27. & ſeqq. & alij adducti in d. deciſ. R.P.D. Beuilaquæ.* Replicatio autem quod etiam in caſu noſtro legitima petitur in bonis contra voluntatem Teſtatricis iterum viſa fuit Dominis non applicari, quia licet Teſtatrix iniunxerit hæredi onus ſoluendi legitimam in pecunia, in facto tamen non probatur ſimiliter iniunctum fuiſſe onus filiæ illam in pecunia reci-
4 pien. † vnde ne incontinenti inducatur correctio, ſeu contrarietas in eodem teſtamento dicendum eſt, quod Teſtatrix intellexerit legitimam deberi ſolui in pecunia ſi filia ita voluerit *arg. text. in l. non ad ea verſ. quod ſi plures gloſſ. & DD. ff. de cond. & demonſtrat, & in ſimilibus terminis cenſuit Rota deciſ.* 207. *& ſeqq. par. 4. tom. 2. recen.*

Sicuti nec etiam releuare exiſtimarunt, ea quæ longa ſerie deducta fuerunt circa præſumptam ſatisfactionem, & illiquiditatem dotis Margharitæ propter adminiſtrationem & alienationes bonorum viri; etenim quicquid ſit an poſſit induci præſumpta ſatisfa-
5 ctio, præſertim in muliere antequam per redditionem rationis conſtiterit illam remanere debitricem ex quo fieri poteſt, quod vel æs alienum viri ſoluerit, vel pecunias in vtilitatem hæreditatis eiuſdem conuerterit, *vt ratiocinatur Rota coram Buratt. dec.* 123. *ſignanter, num.* 6.

In præſenti res videtur habere minorem difficultatem, dum ex ſtatu hæreditatis dato per Margharitam in ſuo teſtamento apparet illam potius remanere creditricem,
6 quam debitricem, quę † quidem ſtatũ Marchioniſſa impugnare non poteſt ſtante ſtrictiſſimo præcepto viri eius auctoris, quo voluit cuicunque licet, ſimpliciſſimæ aſſertioni Margharitę Vxoris credi *Summario reſponſionis DD. de Herculanis num.* 1. *iuxta tex. in l. cum à matre, C. de reiuend. & tradita per Rotam dec.* 65. *num.* 8. *part.* 9. *recen.*

Vnde quia exinde præſumpta ſatisfactio, vel in totum excluditur, vel ſaltem ad minus redditur turbida, ita quod requirat al-
7 tiorem indaginem † debet reiecta illius cognitione ad petitorium interim procedi ad immiſſionẽ, vt de ſtylo ſeruari in hoc Iudicio poſſeſſorio *teſtantur Ridolphin. in ſua praxi p.* 2. *cap.* 7. *n.* 91. *poſt Rot. coram Greg. dec.* 194. *num.* 22.

Ex quibus & alijs in deciſione deductis reſeruato iterũ vt particulariter videatur de bonis donatis Domini perſtiterunt in deciſis vtraque &c.

Deciſio hac in eadem cauſa emanata ſub die 16. *Martij* 1661. *coram eodem R.P.D. Emerix cum non ſit impreſſa erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.*

R. P. D. BEVILAQVA.

Ferrarien. Pecuniaria

Mercurij 22. *Martij* 1662.

ARGVMENTVM.

Dos eadem licet repetita cenſeatur in ſequenti matrimonio, tamen præſumptio ceſſat, quando diuerſitas argui poteſt ex facti circumſtantijs; lucrum vero, an debeatur ex diſpoſitione ſtatuti Originis, vel Ortus vide in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Dos eadem cenſetur repetita in ſequenti Matrimonio, quod declara, vt n.* 2.

3 *Gabella pro vnico contractu ſemel tantum debetur.*

4 *Gabellæ tot debentur, quot ſunt contractus diſtincti.*

5 *Dotales fructus per promittentem debentur.*

6 *Dos probatur ex receptis, & num.* 7.

8 *Obligationes ſeparatim factæ arguunt illarum diuerſitatem.*

9 *Teſtis patiens exceptionem perſonalem, & ſuſpectus de obliuione, ob lapſum temporis non probat.*

10 *Oblinio*

10 *Obliuio præſumitur in teſte per temporis interuallum.*
11 *Solitum eſt probandum cum omnibus ſuis qualitatibus, vbi quis in eo ſe fundat.*
12 *Confeſſio dum congruè correſpondet circumſtantia non eſt trabenda ad aliam.*
13 *Statutum à Papa confirmatum dicitur habere qualitates à iure requiſitas, quod amplia, vt num. 14.*
15 *Ius municipale poteſt derogare* leg. hac ędictali, *quod amplia, vt n. 16.*
17 *Statutum, dum eſt in parte fauorabile, & in parte odioſum odio non irrationabili ſufficit eſſe confirmatum in forma communi, & n. 18.*
19 *Statutum quod ſit in viridi obſeruantia de iure præſumitur.*
20 *Dotalium fructuum taxatio regulatur à conſuetudine regionis.*
21 *Domicilij retentio in duobus locis Originis, & Ortus eſt compatibilis.*
22 *Statutum loci contractus matrimonij eſt attendendum, quando contrahentes ad illud ſe retulerunt.*

DECISIO CCCCXXVIII.

HAEREDES Franciſci Auolij prætendebat dotem Elenę illius in primis nuptijs vxoris eſſe ſc. 10000. ex his per eiuſdem obitum dempta prius legitima quartam partem à ſtatuto Ferrariæ lib. 1. cap. 107. taxatam Gregorium Secundum virum fuiſſe ſuperlucratum, hic autem ad ſcuta 11000. aſcendere contendebat, & iuxta diſpoſitionem ſtatuti Maſſæ medietatem deberi quod etiam Rota placuit reformando antecedentes, nam fundamentum circa d. dotis quantitatem alias in eo factum quod in cõſtituta per Rodericum, & Lucretiam parentes dd.
1 Helena nupſit Franciſco, † & quę ex Iuris præſumptione cenſetur tacitè repetita in ſequenti matrimonio cum Gregorio contracto, & *d. l. dotem quæ 31. & l. Diuus Seuerus 41. ff. de iur. dot. Surd. conſ. 397. num. 1. Rhin. conſ. 41. num. 1. lib. 3.* eſſent comprehenſa ſc. 2000. à Sereniſſimo Magno Duce eidem Helenæ tunc eius Aulicę puellę pro ſua ſolita munificentia in eamdem cauſam dotis donata hodie viſum fuit ſublatum ex pluribus nouiter in facto deductis huiuſmodi comprehẽſionem excludentibus.

Et primo colligitur ex apoca matrimoniali ſub die 8. Decembris 1608. in Terra Maſſæ confecta cantãris de ſc. 10. mil. monetæ Romandiolę & ex quietantia die 30. Octobris ſequentis anni cum inſertione dictæ apocæ per Franciſcum facta ſuper receptione medietatis dotis in tot ornamentis, & annuis redditibus in ſatisfactionem reſidui aſſignatis, in quibus cum nulla legatur facta mentio dictorum ſcutorum 2. mil. conſiſtẽtium in aureis Florentinis Iuliorum decem cum dimidio in contanti exburſatorum, & prima ſumma ratione temporis dotantium qualitatis, quantitatis, & modi in ſolutione obſeruati ſit ab altera contradiſtincta vtique ſub vnica conſtitutione dotis venire non
2 poteſt, † ſed ex his circumſtantijs reſultat diuerſitas vnius ab altera ad *l. ſi quis in fund. 4. ff. de leg. 1. l. ſi idem 7. C. de Codicill. l. in Teſtamento 2. ff. de cond. & demonſtr. Menoch. de arbit. caſu 213. num. 5. & 19. Gratian. diſcept. 796. num. 16. Ciriac. controu. 321. num. 8. Rota coram Durano dec. 319. num. 4.*

Secundo, & quidem euidentius hanc diuerſitatẽ oſtendunt partitę deſcriptæ in libro Gabellæ, ſeu datij pro dotibus ſoluendi, ibi enim conſtat ſolutam fuiſſe gabellam pro ſc. 2000. ab altera pro alijs ſc. 10. mil. contẽtis in capitulis matrimonialibus prequia expreſſione tenoris illorum in partita, Inde neceſſario infertur minorem hanc ſummam in maiorem non comprehendi, nec partes intellexiſſe, nam alias data illarum comprehenſione, non fuiſſent, bis, & ſeparatim
3 ſolutæ gabellę †, quæ pro vno contractu, & actu ſemel tamen, & non pluries debetur, *Bart. in l. interdictum 16. §. quoties num. 4. ff. de public. Bald. in l. cum eos 7. num. 5. Cod. ſi quis alteri, vel ſibi, & in l. cum dotem 10. pariter num. 5. C. de iure dot. Alex. conſ. 143. nu. 6. lib. 6. Caball. conſ. 24.*
4 *ſub num. 9. lib. 1. Ciriac. controu. 99. num. 2.* † Sicuti è contra vbi, vt hic contractus ſunt diuerſi, & diſtincti tot debentur gabellæ quot illi ſunt *Bald. & Angel. 12. l. cum eidem, ff. de edil. edictione Decius conſ. 144. col. 2. ver. 2. caſu Gratian. diſcept. 715. num. 11. Caſſan. ad conſuetud. Burg. tit. de Gabellis qu. 4. Leſſ. deciſ. 22. num. 5. Ciriac. vbi ſupra num. 21.*

Vrgens quoque argumentum quod iſtæ duæ ſummę non ſint vnitim accipiendæ ad conſtituendam dotem ſcutorum 10. mil. in totum DD. conijciebant ex ſolutione fructuum ab Auolij hæredibus Franciſci Gre-
5 gorio facta tam pro illa promiſſa † per Rodericum hoc onus de iure habentem, *l. qui liberos 19. ff. de ritu nupt. l. fin. §. vtramque Cod. de dot. promiſſ.* quam pro alia prouenientे ex Magnis Ducis liberalitate, vt liquet ex receptis relatis *in Summario Gregorij numer. 10.*
6 quæ optimę illam probant *Seraph. dec. 1339. num. 2. Cerchi. dec. 223. num. 1. & in recen. dec. 572.*
7 *num. 1. in fin. p. 4.* & indicant †. Debiti confeſſionem pro vtraque ſumma *l. Quinquaginta 12. ff. de probat. l. 2. cod. de aquir. poſſeſſ. Bartol. in l. Triticum num. 2. ff. de verb. oblig. Cenc. de cenſ. qu. 66. Rota poſt eamdem dec. 457. nu. 1. dec. 440. nu. 5. & in rec. dec. 609. num. 1. par. 5.*

Alterum adminiculum ſupradicta omnia comprobans inſurgit ex eo quod vbi Rodericus voluit in cõputum dotis incerta quãtitate filiabus deſtinata comprehendi dono illis data expreſsè dixit, & obſeruatum fuit in conſtituta Iſabellæ alteri eius natæ, & in ſeruitijs Sereniſſimæ Magnæ Ducisſæ commoranti, & cui ſimiliter ſcuta 2000. aſſignata fuere. Vnde ſi hoc ipſum ſenſiſſet in dotando Helenam, & cum Franciſco Viro fuiſſet concordatum abſque dubio ſpecificaſſet
8 in capitulis, vel Inſtrumento † quietantiæ, nec iſte ſeparatam obligationem reſtituendi vtramque feciſſet argumento, *l. vnica C.*

de caduc. tollen. §. ſin autem l. quæſitum, §. idem, ff. de fund. Inſtr. Bec. conſ. 12. num. 14. & conſ. 21. nu. 17. Surd. conſ. 426. num. 18. & conſ. 466. num. 7. & 8. Grat. diſcept. 466. num. 9. Seraph. deciſ. 1436. Rota dec. 492. num. 10. p. 4. tom. 3. rec.

Non obſtat depoſitio Ioãni Franciſci Valdollæ mediatoris, vt ipſe aſſerit matrimonij inter Franciſcum, & Helenã ſecuti de comprehenſione dictorum ſcutorum 2000. in illis decem, & iſta totam dotem non excedent, ex cuius aſſertione, vt dictum eſt, pendẽt in hac parte antecedentes reſolutiones,
9 nè † dum quia patitur exceptionem perſonalem ab Informantibus modo obiectã, & ex deductis contrarium deprehenditur, ſed etiam quia eſt elapſum lõgiſſimum tempus quo caſu nihil probant *Peregr. conſ. 22. ſub n. 3 lib. 4. Ciriac. conſ. 61. num. 6. Buratt. dec. 110. nu. 4.*
10 *Coccin. dec. 107. num. 4.* & † tanto temporis interuallo præſumitur fuiſſe oblitum cum labilis ſit hominum memoria *gloſſ. in cap. ſi teſtis 4. qu. 3. Eugen. conſ. 25. num. 30. lib. 2. Burſatt. conſ. 79. num. 1. Menoch. conſ. 251. num. 26.*

Nec refert quod Florentiæ in conſtituendo dotem ſimilibus puellis conſueuit, huiuſmodi donatiuum in eam imputari; & hoc quoque faſſam fuiſſe Helenam prætenditur deſumi ex literis *ab ea filio ſcriptis vbi illum redarguendo protulit hac verba, Sapete bene, che hò meſſo diecimila ſcudi in caſa voſtra*, quoniam tale ſolitum non probatur ex extraiudiciali Teſtium fide, & in præſenti vltra defectum expreſſionis corrunt aliæ plures cõiecturæ ſupra recenſitæ oppoſitum ſuaden-
11 tes, & tamen vbi quis in ſolito ſe fundat ad Ius ſuum tuendum debet illud cum omnibus ſuis qualitatibus deducere *Rota deciſ. 241. num. 5. tom. 2. recen.* Confeſſio autem Helenę in literis emiſſa, cum ęquè benè poſſit verificari, & referri ad dotem à patre de ſuo pro-
12 prio aſſignatam non † eſt ad aliam trahenda ex prædictis facti circumſtantijs ex clauſula *Alex. conſ. 183. num. 7. lib. 5. Mozd. dec. 2. de reſt. ſpoliat. Rota dec. 121. num. 18. par. 1. diuerſ. & in rec. dec. 443. nu. 8. par.*

Ex qua dote in ſc. 12. mil. vt ſupra firmata iterum DD. reſponderunt medietatem pro lucro dotali vna cum fructibus Gregorio deberi, vt cauetur in ſtatuto Maſſæ à Se-
13 de Apoſtolicam confirmato, † vt ſint verificatę qualitates ab illo requiſitæ *Bald. in l. 3. qu. 3. cod. de in offic. & in l. hac ed. Bald. col. 2. cod. de ſecundis nupt. Curt. ſen. conſ. 78. col. 2. in fine Dec. conſ. 195. num. 1. Pariſ. conſ. 62. num. 16. lib. 4. Haered. conſ. 3. num. 1. lib. 2. Roland. de lucro dotis qu. 14*
14 *par. tot.* etiam † ſi per exiſtentiam filiorum primum matrimonium determinet lucrum huiuſmodi contra conſtitutionẽ *l. hac edictali*
15 *Cod. de ſecund. nupt.* † cum illi derogari poſſe per Iura municipalia, non poſſit in dubium reuocari *Gabriel conſ. 10. nu. 16. lib. 2. Bald. conſ. 496. num. 10. & 16. lib. 5. Menoch. conſ. 2. num. 81. Roland. de lucro dotis qu. 24. in princ. Rota dec. 121. num. 3. par. 2. recen. & poſt. conſ. 10. Giouagn. n. 21.*
16 *lib. 2.* & ſufficere † tacitam derogationem reſultantem ex incompatibilitate ſtatuti cũ diſpoſitione dictæ legis hac edictali *dixerunt Roland. in eodem tract. qu. 25. num. 1. Beron. q. 119. num. 5. Gratian. diſcept. 300. num. 8. & diſcept. 463. num. 2. de comm. opinione Rota coram bo. me. Merl. dec. 58. num. 8. & dec. 853. num. 6. & 7. & poſt d. conſ. 10. Giouagn. d. nu. 21. in fine, & alij allegati in præcedentibus cauſæ deciſionibus coram R. P. D. meo Celſo, & me emanatis.*

Non afficit, quod confirmatio ſtatuti habeat in ventre clauſulas, dummodo ſint licita, & honeſta, & vſu recepta, nam cum
17 reſpectu Victrici ſtatutũ ſit † fauorabile, & habeat motiuum rationis *Roland. conſ. 62. nu.*
18 *26. lib. 3.* † & non odioſum odio irrationabili quoad filios primi matrimonii ſat eſt, quod iſta confirmatio ſit in forma cõmuni *Rota coram bo. mem. Merlin. d. dec. 853. n. 8. nec aduerſantur Gratian. diſcept. 300. n. 48. & Rota deciſ. 261. in fine ver.* placebat quatenus dicunt ad validitatem ſtatuti requiri confirmationem ab habente poteſtatem quia non loquun-
19 tur de expreſſa, & ſpecifica, † quod autem ſit vſu receptum, & in viridi obſeruantia de Iure præſumitur niſi contrarium fuerit probatum *Roland. conſ. 90. num. 53. lib. 1. Peregr. conſ. 75. num. 79. lib. 4. Grat. diſcept. 39. nu. 3. Maſcard. de probat. conclus. 1392. n. 1. Rota coram Card. Seraph. dec. 153. num. 2. & dec. 198. num. 11. par. 4. tom. 2. recen.*

Fructuum verò quantitatem taxandam fore cenſuerunt ad rationem ſeptem pro cõtenario iuxta conſuetudinem Ferrariæ, &
20 Maſſæ ad † quam in huiuſmodi taxatione recurrendum eſſe probant *cumulati per Grat. diſcet. 726. num. 15. & ab Addent. ad Burat. dec. 63. litt. B.*

Non obſtat ſępe deductum obiectum, quod admiſſa prædictæ dotis quantitate, & validitate ſtatuti Maſſæ ad huc Gregorius per prædeceſſum vxoris non potuit illius medietatem lucrari cum ſit attendendum ſtatutum Ferrariæ Ciuitatis Dominantis alia diſponens vbi Franciſcus primus maritus natus fuit, & permanſit quoniam viſum fuit remoueri ex duabus reſponſionibus datis in antecedentibus deciſionibus. Altera quod cum contrahentes fuerint Ciues Originarij Maſſæ, & non ſolum non conſtet ipſos deſeruiſſe domicilium, cum ad Ciuitatẽm Ferrariæ transferendo cum intẽtione ibi ſemper permanendi, ſed doceatur anteceſſores Franciſci, ipſum, & Honuphrium filium illud ibi retinuiſſe, & officia ſicuti alios Ciues exercuiſſe ſequitur quod conſiderari debent etiã
21 vti Ciues loci Originis † quod ſufficit ad hũc effectum ex quo eſt compatibile quod quis in duobus locis domicilium retineat, tam vbi oritur quam originis paternæ vt *allegat. in deciſ. R. P. D. mei Celſi 15. Martij 1660 §. non obſtat, & coram me prima Iulij anni præteriti, §. non obſtat, quod quantitas. dotis Vrſill. ad Afflict. dec. 384. num. 2.* Altera quod contractus matrimonialis inter Franciſcum, & Helenã celebratus fuit Maſſæ cum expreſſa relatione ad ſtatutum ibi vigens eueniente caſu re-
22 ſtitutionis dotis, ob quam expreſſionem ex

mente

mente, & pacto contrahentium illud venit attendendum *cap. 1. & cap. qualiter de pact. lib. 1 ſf. eodem.*

Et ita modo quo ſupra fuit reſolutum, confirmandam, & reſpectiuè reformandam eſſe deciſionem 5. Iulij anni præteriti emiſſam vtraque parte informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi de Boncompagnis.

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Tam in vltimis voluntatibus, quam etiam in contractibus conſtitui poteſt ſimplex, abſolutum, & perpetuum fideicommiſſum maximè fauore agnationis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſa conſtitui poſſunt in contractibus, & vltimis voluntatibus.*

2 *Donatio facta patri, & filiis dicitur facta etiam filiis & tot ſunt donationes, quot ſunt filij.*

3 *Filii vocati ſic nomine collectiuo deſcendentium intelliguntur vocati per vulgarem, quod limita, vt num. 4.*

4 *Dictio* deſcendentes *eſt collectiua plurium perſonarum, & graduum.*

6 *Dictiones* in infinitum, & in perpetuum *important perpetuitatem reſpectu vocatorum.*

7 *Subſtitutionem reciprocam importat vocatio gradatim facta, & n. 8.*

9 *Conſeruandæ agnationis ratio inducit ſubſtitutionem reciprocam inter vocatos, & n. 11.*

10 *Dictio* in perpetuum *repetita importat tempus infinitum.*

12 *Vocatio facta de pluribus non poteſt verificari in perſona vnius tantum; & num. 13. 14. 15. 16. & 17.*

18 *Vocatio deſcendentium ordine ſucceſſiuo in perpetuum continet fideicommiſſum reſtitutorium.*

19 Surdus conſ. 96. num. 24. & Giouagnio conſ. 65. num. 7. *de materia loquentes declarantur.*

20 *Facultas expreſſè conceſſa arguit illius derogationem per prius.*

21 *Arbitrium collatum in perſonam alicuius eſt perſonaliſſimum.*

22 *Affectionis ratio in remotioribus ceſſat.*

23 *Alienationis prohibitio adiecta fideicommiſſo reciproco cenſetur addita in odium grauatorum ad magis arctandum fideicommiſſum.*

24 *Facta in acceſſoriis non alterant principalem diſpoſitionem.*

DECISIO CCCCXXIX.

DONATIONE irreuocabili inter viuos valitura poſt mortem donauit Vgo ſenior de Boncompagnis Gregorio filio eiuſque filijs nepotibus, & deſcendentibus in infinitum ordine ſucceſſiuo bona valoris ſc. 30. mil. ex d. Gregorio nati ſunt Vgo Iunior, Ceſar, Carolus, Gregorius Iun. Baldaſſar, & Paulus in Vrbe Aduocatus nuperrimè defunctus contra quem ſcriptum hæredem ab Vgone Iuniore, & filios ſuperſtites Marcus Antonius, & alij filij Baldaſſaris, & Cæſaris præcedentes inſtitutionem de bonis in donatione comprehenſis in præiudicium non ſubſtineri Iudicium inſtituerunt in foro Capitolino à quo & à quibuſcũque alijs Tribunalibus cauſa per ſententiam auocata, Rotæ commiſſa cum clauſula appellatione remota propoſui debitum concordatum, *An ex donatione Vgonis ſenioris reſultet fideicommiſſum in portione Vgonis Iunioris, & ad cuius fauorem ſit purificatum*, & Domini præmittentes
1 veriorem & magis communem †opinionẽ quod fideicommiſſa, & ſubſtitutiones æquè in contractibus, ſicuti in vltima voluntate poſſunt conſtitui, & paſſim admittuntur in donationibus tam inter viuos quam cauſa mortis, & pro eis competit actio ex fideicommiſſo, *l. vt hæredibus ſi ff. de leg. 2. l. ſi quoties 3. C. de donat. quæ ſub mod. fiunt l. vnic. § ſin autem C. de cadu. tollend. Bald. conſ. 249. verſ. ſubſtitutio lib. 2. Caſtren. conſ. 384. num. 1. lib. 1. Cranett. conſ. 19. n. 8. Surd. conſ. 247. nu. 3. Peregr. de fideicommiſ. art. 1. num. 16. Gratian. diſcept. forenſ cap. 247. n. 1. Giurb. dec. 108. num. 16. Card. Seraph. dec. 416. nu. 16. dec. 828. num. 2. & in recent. dec. 21. num. . . p. 1 dec. 284. num. 27. par. 6. in Bononien. fideicomm. 4. Maij 1648. § ſiquidem coram R. P. D. meo Celſo & in eadem 13. Iunij 1653. § verior, & communior coram bo. mem. Dunozetto, & in Romana fideicom. 21. Iunij 1652. § 1. coram R. P. D. meo Veroſpia. Cenſuerunt fideicomm. ex dicta portione reſultare, & ad fauorem dd. filiorum Baldaſſaris & Cæſaris fuiſſe purificatum.*

Quandoquidem ex verbis donationis Vgonis Sen. ibi, *donauit, & titulo puræ donationis, quæ fit inter viuos habitura tamen locum poſt mortem donatoris dicto Gregorio Boncompagno eius dilectiſſimo filio*, & eiuſdem filijs nepotibus & alijs deſcendentibus ordine ſucceſſiuo in infinitũ omnia & ſingula bona in pede huiuſmodi Inſtrumenti deſcripta clarè apparet illum non donaſſe Gregorio tantum, ſed filijs nepotibus, & deſcendentibus ſuis, & ſic vnicuique eorum nominatim, & de per ſe hoc tamen ordine, vt prius ad Gregorium & deinde ad alios vti cauſam habentes à do-
2 natore bona donata deueniant, † totque in effectu ſint donationes quot ſunt perſonæ *ad text. in l. Gallus 29. § quidem recte, ff. de liber. & poſthum. Soccin. Iun. conſ. 108. num. 1. & 2. lib. 2 Menoch. conſ. 99. num. 13. Molin. de Hiſpan. primog. lib. 1. num. 17. Grat. diſcept. forenſ. cap. 247. nu. 10. & 11. Rota dec. 203. num. 21. par. 6. recen. bon. mem. Merlin. dec. 204. num. 7. & in Bononien. fideicomm. 2. Iunij 1652. in fine coram R. P. D. meo Veroſpia* & inter donatarios ſucceſſiuo ordine vocatos voluiſſe etiam fideicommiſſum abſolutum,
3 & perpetuum inſtituere nam† licet quis vocando ſimpliciter filios alicuius ſub nomine collectiuo deſcendentium intelligantur vocati per vulgarem, quæ mortuo diſponente & adita hæreditate expirat per *dictum Cuman. in l. cum ita 35. § in fideicommiſſo, de leg. 2. Rota*

4 *dec. 6. 49. num. 1. par. 4. tom. 3. recen.* † Attamen ſi ex verbis, vel aliunde deprehenditur de intentione Teſtatoris fuiſſe vlterius extendere fideicommiſſum ad deſcendentes tunc ſub huiuſmodi diſpoſitione continetur ſubſtitutio fideicommiſſaria iuxta diſtinctionem eiuſdem *Cuman.* in hac parte communiter approbatam, *in d. l. cum ita §. de fideicommiſſo n. 4. Peregr. de fideicom. ar. 19. num. 7. & ſub num. 15. & 17. Fuſar. de ſubſtit. qu. 352. num. 16. Surd. dec. 346 ſub num. 21. & 22. & conſ. 336. num. 11. & paſſim amplexa fuit Rota, vt in recen. dec. 320. num. 5. p. 1. dec. 366. num. 9. & 10. & d. deciſ. 649. num. 2. cum ſeqq. eadem par. 4. tom. 2. & 3. & in Bononien. de Poltris coram b. mem. Vbaldo ſen. poſt conſ. 36. Giovagnon. nu. 51. lib. 2. in Bononien. fideicom. 26. Nouembr. 1638. coram bo. mem. Dunozetto, & in Romana fideicom. 21. Iunij 1652. poſt princip. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

De mente autem Vgonis donatoris inſtituendi abſolutum & perpetuum fideicommiſſum non videbatur dubitandum, dum in concipiendo donationem vſus fuit ſupra relatis verbis futurum tempus recipientibus
5 vt eſt nomen † deſcendentes collectiuum plurium perſonarum & graduum *Authen. de hæred. ab inteſtato ven. poſt princ. l. vltim. C. de ſuis & legitim. Graſſ. de ſucceſſ. §. fideicom. nu. 1. Rot.*
6 *dec. 320. num. 4. par. . . . recen.* & dictiones † *in infinitum*, *& in perpetuum* ordine ſucceſſiuo adiecit, quæ de eorum natura importãt perpetuitatem reſpectu omnium deſcendentiũ poſt admiſſionem primi in quo tamen poſſet verificari *vulg. l. 1. vbi gloſſ. Gozzad. conſ. 102. num. 2. Rolland. à Valle conſ. 23. nu. 18. & 20. li. 4. Ruin. conſ. 117. ſub nu. 22. & 23. lib. 2. & conſ. 139 num. 21. in fine lib. 3. Surd. dec. 346. num. 2. & 22. Rot. coram Card. Caual. dec. 430. num. 1. & in recen. dec. 320. num. 5. par. 1. & dec. 49. num. 2. & ſeqq. p. 4 tom. 3. & dec. 185. num. 6. par. 7.* minuſque quin hoc ipſum fideicommiſſum ſit reciprocum
7 & repetitum in omnes deſcendentes, † nam eo ipſo, quod gradatim vnus poſt alium debet ſuccedere, & commodum donationis conſequi intelligũtur reciprocè vocati alias remota reciproca ſubſtitutione non poteſt dari perpetua ſucceſſio, nec adimpleri mens donantis, niſi vnus alteri ſit grauatus reſtituere, *Surd. conſ. 336. n. 9. cum ſeqq. Crauett. conſ. 130. num. 6. Ruin. conſ. 151. nu. 7. lib. 2. & conſ. 164. num. 9. lib. 3. Decian. reſponſ. 50. num. 18. lib. 1. Peregr. de fideicom. artic. 13. num. 36. verſ. ſed contra & num. 77. & conſ. 62. num. 20. lib. 1. Guid. Pancirol. conſ. 150. n. 10. & 13. Gratian. diſcept. forenſ. c. 828 num. 44. Altograd. conſ. 92. num. 7. cum ſeqq. Rota in præcitata dec. 649. num. 3. & ſeqq. par. 4. tom. 3, in Romana fideicomm. de Pariſtianis 2. Ianu. 1649. coram b. mem. Arguelles impreſſ. in adden. ad Peregr. dec. 10. n. 11.*

Hancque fuiſſe donatoris intentionem oſtendit quoque, tum alius ordo, & modus obſeruatus in donando prius Gregorio ſoli, & deinde filijs cæteriſque deſcendentibus in infinitum, ex quo datur intelligi omnes ab illo primo deſcendentes eſſe per fideicommiſſum reciprocum admittendos, vt aduertunt; *Peregr. conſ. 33. num. 12. verſ. & inter. & nu. 19. lib. 3. & conſ. 35. nu. 4. in fine & conſ. 55. num. 30. lib. 4. Fuſar. conſ. 154. num. 12. verſ. reſpondetur, & de ſubſtit. qu. 475. ſub n. 21. Rota in Bononien. de Poetis 10. Martij 1617. coram Vbald. §. tandem vbi quod ſi ab initio datur vni ſoli cui eius deſcendentes ſubſtituantur per fideicommiſſum inter omnes re & verbis coniuncti ante ius quæſitum eſt ius accreſcendi poſt ius quæſitum ius in effectum, & fideicommiſſum reciprocum, & in Romana fideicommiſſ. 14 Martij 1653. §. neque coram R. P. D. meo Veroſpio;* Tum ratio, & finis vnde motus fuerit ad ita de bonis ſuis diſponendũ hoc eſt vbi
9 bona † donata conſeruentur in deſcendentes, quæ ratio indiuidualiter expreſſa, & nõ ſubintellecta habet vim inducendi fideicõmiſſum reciprocum inter vocatos *l. peto 71. §. fratre l. cum pater 79. §. liberis l. Codicillos 91. § Inſtituto, ff. de leg. 2. Iaſon. conſ. 108. col. 4. circ. med. verſ. confirmantur optime lib. 4. Soccin. conſ. 110. num. 16. cum ſeqq. lib. 3. Decian. conſ. 1. num. 282. cum ſeqq. lib. 1. Menoch. conſ. 95. nu. 7. Grat. diſcept. citata 828. num. 24. & 25. vbi plures refert Rotæ deciſiones, & plures de veriori ſententia congerit*
10 *Altograd. in præcitato conſ. 92. num. 14.* † Attento præſertim verbo *in perpetuum* in hac diſpoſitionis parte iterum repetito quod ſine præfinitione temporis interpretatur, *l. Iuriſperitos 33. ff. de excuſ. tut. l. qui ſaltim, ff. de leg. 3. Rota dec. 10. num. 4. & 5. par. 1. rec.*

Concurrit inſuper quod per donatorem fuit omnibus indiſtincte interdicta bonorũ alienatio, quæ licet ſit ſimplex, & nuda abſque aliqua cauſa, & fauore alicuius vti nudum præceptum dubitari contingat, an importet fideicommiſſum. Sane ſi ampla, vt eſt iſta ex quauis cauſa, & quocunque modo etiam latiſſimè ſumpto vocabulo alienationis, ac eſt veſtita ratione ſupradicta, quia intentio donatoris fuit, vt bona donata remanerent in deſcendentes in infinitum & ad hunc effectum adiecit clauſulam pœnalem, declarando nullam, & inualidam alienationem cum incurſu caducitatis à commodo bonorum donatorum contrauenientium, & applicationes illorum deſcendentibus proximioribus ad quos deuenire debe-
11 rent † ceſſat quæuis contentio, & ex ea reſultat fideicommiſſum abſolutum tam in in caſu mortis quã alienationis, quia eo non intercedente effectus conſideratus conſeruationis bonorum inter deſcendentes perpetuo ſequeretur *ad text. in l. cum ita legatur 33. §. in fideicommiſſum, ff. de leg. 2. Soccin. in l. qui Romæ §. Cohæredes col. 6. verſ. 45. & vltimus caſus ff. de verb. ſig. Ruin. conſ. 116. num. 1. & 2. lib. 2. vbi quod de hoc nemo dubitauit Gozzadin. conſ. 52. n. 5. Dec. conſ. 182. num. 3. & 4. conſ. 218. num. 15. Surd. d. conſ. 336. num. 27. Decian. reſponſ. 50. num. 22. & 23. lib. 1. Menoch. conſ. 85. nu. 105. Rolland. conſ. 23. num. 14. lib. 4. Grat. diſcept. 280. num. 25. Pereg. de fideicom. artic. 13. nu. 79. cum ſeqq. & art. 14. n. 16. Fuſar. de ſubſtit. qu. 688. num. 110. & qu. 689. nu. 7. & 12. per Modern. Carpens. controu. 219. num. 32. à num. 122. pariter cum ſeqq. & num. 134. Gratian. d. cap. 828. num. 23. 24. & 44. vbi ampliat ſtanti-*

bus

hos nominibus collectiuis deſcendētes in perpetuum,
& latè firmauit Rota in Peruſina de Bigazzinis co-
ram Litta poſt conſ.75. Giouagn. lib.1. à num.72. &
in fine vbi hæ præcipuè rationes, & cauſa pro ve-
ſtimento conſideratur à Card. Millino dec.183. n.5.
Buratt. dec.107. & deciſ.272. vbique num.1. & in
recen. dec.477. num.1. par.5. & dec.284. n.24. cum
ſeqq. par.6. & in Romana fideicom. de Alicornis 10.
Maii 1639. §.2. quia coram bon. mem. Card. Panzi-
rolo.

Firmato ex his fideicommiſſo reciproco
inter deſcendentes Gregorij, clara quoque
eſt comprehenſio dictorum filiorum Cæſa-
ris, & Baldaſſaris Collitigantium nepotum
12 eiuſdem, † neque portio Vgonis Iunioris
ad ipſos ſpectat, nec in eorum præiudicium
licuit Paulum inſtituere, *DD. in l. Lucius la ſe-*
cunda, ff. de hæred. inſtit. Gabriel conſ.124. nu.8. l.2.
Ruin. conſ.117. num.26. lib.2. Coccin. dec.495. n.1.
13 & conſequētur poteſt ab ipſis vendicari ſe-
cundum facultatem à donatore habitam, &
Iuris communis diſpoſitionem, *l. filius fami-*
lias 117. §. cum pater, ff. de leg.1. l. peto 71. §. frater
l. cum pater 79. §. liberis, & ibi gloſſ. & DD. ff. de
leg.2. Surd. conſ.247. num.9. & 15. & conſ.948. in
fine Peregr. de fideicom. art.22. num.75. Rota coram
Andr. dec.105. num.1.

Nec facit quod non fuerit ex cauſa ſupra-
dicta indiſtinctè prohibita alienatio ſed extra
familiam donatoris, de qua cum eſſet Paulus
14 bene potuit ab Vgone Iuniore inſtitui † abſ-
que eo quod in aliquo fuerit contrauentum
voluntati fideicommitētis, qui optauit ſolā
conſeruationem bonorum in ſua familia,
d. l. filius familias, §. cum pater de leg.1. l. vnum
ex familia, & l. cum pater de legat.1. l. pater, §. do-
mus, & §. filiam, ff. de leg.2. Pereg. de fideicom. ar.14.
num.7. in princ. Ciriac. controu.303. num.4. Rota
dec.741. num.9. par.4. tom.3. recen. quoniam præ-
terquod in præſenti nō deducitur fideicom-
miſſum, ex ſolo vetito alienationis bono-
rum, in cuius terminis intrat inſpectio facul
tatis antoponendi vnum de familia, ſed in
corroborationem ſimplicis & abſoluti fidei-
commiſſi reſtitutorij poſt mortem vnius al
teri reſultātis ex verbis perpetuitatem im-
portantibus iuxta auctoritates ſuperius alle-
15 gatas quo † fideicommiſſo dato non per-
mittitur prohibita diſpoſitio in vnum cæ-
teris excluſis, niſi ſua vita durante, illo au-
tem defuncto ſit locus reſtitutioni fauore
aliorum vocatorum, *d. l. cum ita §. in fideicom.*
& ibi Cuman. ff. de leg.2. Dec. conſ.228. numer.14.
verſ. Secus ſi facta 11. & 15. Cart. Ian. conſ.161.
num.13. & conſ.226. num.3. & conſ.264. num.15.
verſ. tota ergo cum ſeqq. Bellon. Iun. conſ.1. nu.40.
verſ. prima quia, & num.41. cum ſeqq. & num.57.
& 58. cum ſeqq. & num.112. Peregr. conſ.38. nu.3.
lib.3. conſ.73. ſub num.10. lib.5. & in tract. de fidei-
com. art.15. nu.7. at ſecus Girard. Spin. conſ.7. n.4.
& 5. & conſ.57. num.6. & 7. Fuſar. de ſubſtit. q.130.
num.18. & 21. ea ratione quia licet non repe-
riatur ab homine prohibita alienatio in il-
16 los de familia, † ſtat tamen prohibitio legis
proueniēs ex præcedenti fideicommiſſo re-

ſtitutorio *Auth. res quæ C. de legat. & probant in*
terminis relati per dictum Modern. Carpen. d. con-
trou.219. à num.145. vſque ad 154. Rota in Rom.
fideicom. de Palatijs 26. Iunii 1646. coram b. mem.
Argull. omnis remouetur difficultas, ad-
uertendo nec fuiſſe prohibitam alienationē
extra familiam, ſed extra filios nepotes, &
17 deſcendentes in infinitum quo caſu † cum
plures ſint perſonæ conſideratæ, & expreſsè
inſtitutæ non ſatisfit intentioni donantis per
prælationem vnius, vel duorum cum adhuc
his ſimilibus peruertatur ordo deſignatus
à Teſtatore pro admiſſione deſcendentium
in infinitum, vt explicant *Bart. in l.1. num.2. ff.*
de op. legati Caſtren. in d. l. filius familias 117. §.
cum pater, ff. de legat.1. Ruin. hoc ipſum arguens ex
vocatione nepotum, & deſcendentium in conſ.117
num.26. verſ. Secus autem lib.2. Menoch. conſ.161.
num.42. Rota coram Card. Seraph. dec.874. num.2.
verſ. aliud vero & coram bon. me. Coccin. dec.495.
num.2. in d. Romana fideicom. de Alicornis coram
Card. Panz. in fine quos & alios reprobatis contra-
riis refert in puncto Modern. Fulginaten. diſcep.24.
à n.13. vſque ad fin.

Hinc viſum fuit non ſubſiſtere, quod ver-
ſamur in fideicommiſſo conſeruatorio, itaut
in quemcumque de familia diſponatur di-
catur in illa relictum & in qua bona conſer-
18 uātur iuxta ſenſum donatoris, † quia ex vo-
catione deſcendentium ordine ſucceſſiuo in
perpetuum patet eſſe reſtitutorium cuius
vigore grauatus eſt adſtrictus reſtituere alijs
Peregr. conſ.38. num.3. verſ. Sed cum ſeqq. lib.3. &
conſ.73. ſeu 74. num.10. lib. Bellon. Iun. conſ.1. nu.
42. & 41. 57. & 97. & conſ.61. à num.11. vſque à
20. Girard. Spin. in præcitato conſ.

19 Quibus † tam aduerſantur in contrarium
allegati & ſignanter *Surd. conſ.96. num.24. Gio-*
uagn. conſ.65. num.7. quatenus firmant per ve-
titam alienationem extra familiam cenſetur
data facultas eligendi vnum ex ea, nam *Surd.*
non tangit caſum quo Teſtator fideicom-
miſſum præcedenter abſolutum, & diuer-
ſum à prohibita alienatione ordinauit tunc
enim ſtandum eſt diſpoſitioni Teſtatoris in-
ducentis fideicommiſſum, vt in terminis de-
clarat *idem Surd. conſ.247. numer.14. & 15.* vbi
quod in hac materia ſunt omnino attenden-
da verba fideicommiſſi, & in eiſdem termi-
nis ſimplicis prohibitionis alienationis, &
ſecluſa alia diſpoſitione per quam fuit indu-
ctum fideicommiſſum loquitur *Giouagn. dicto*
conſ.65. n.9. & 10.

Quæ clarius dilucidātur ex licentia, quam
Vgo donator conceſſit Gregorio diſponen-
di iam inter viuos, quam in vltima volun-
tate de bonis donatis, & fructibus ad com-
modum vnius ex filijs nepotibus, & deſcē-
tibus (licet ipſe ea vſus non fuit) ſi enim
per prohibitionem extra illos eſſet id de Iu-
re ſibi permiſſum eligere vnum fruſtratoriū
fuiſſet id inde in ſuum liberum arbitrium
remittere, cum ſatis ex ſe fuiſſet prohibitio
20 extra, † vnde dicendum potius erat per cō-
ceſſionem fuiſſe tributam, & ſine ea prius
nega-

negatam non ſubſiſtente, quod huiuſmodi facultas ſit alijs deſcendentibus tributa, quia ex contextu donationis colligitur illam eſſe reſtrictam ad perſonam Gregorij, *vt in verſic. Hoc declarato ibi,* liceat
21 † dicto Gregorio, & eius arbitratu, quæ ſunt verba merè perſonalia incluſiua ipſius tantum, & excluſiua aliorum, *Natt. conſ. 163. nu. 2. Surd. conſ. 63. n. 11. Rot. in recent. deciſ. 260. num. 11. part. 5. & coram Eminentiſſ. Card. Ottbobon. deciſ. prima num. 78. & 79. in Beneuentana hæreditatis 19. Iunij 1656. §. Maximè quia, coram R. P. D. meo Celſo,* & merito, quia illum vti filium dilectiſſimum voluit in hoc gratificare, quæ
22 † amoris affectionis ratio cum non militet in alijs remotioribus nondum natis, nec cenſetur data facultas diſponendi, *Bartol. conſil. 131. num. 1. lib. 1. Giouagn. conſ. 53. num. 6. lib. 1. Rot. deciſ. 72. num. 5. par. 1. diuerſ.*

Neque prædictis reſiſtunt clauſula, & verba illa cum reſeruationibus pactis, & conditionibus infraſcriptis in principio donationis adiecta, ex quibus inferebatur donationem non fuiſſe puram, nec fideicōmiſſum ſimplex, ſed recipere declarationem à conditionibus, & pactis, inter quæ deducitur facultas diſponendi in vnum de Familia,
23 quia † cum ex alijs verbis clarè deſumatur fuiſſe inſtitutum fideicōmiſſum abſolutum, & reciprocum, prohibitio alienationis extrà familiam cenſetur potiùs adiecta in odium grauatorum, & ad illis maius vinculum imponendū, *Rip. in l. filiusfamilias 117. §. Diui n. 35. ff. de leg. primo, Rot. coram Card. Millino deciſ. 169. num. 4. bo. me. Coccin. d. deciſ. 495. nu. 3.* Alia autem pacta, & conuentiones, aut æque benè referri poſſint ad facultatem datam Gregorio eligendi vnum ex deſcendentibus ſibi benè viſum, & eadem reinueſtimenta pecuniarum, & alia in fauorem fideicōmiſſariorum
24 ibi expreſſa, † non poſſunt alterare principalem diſpoſitionem circa fideicommiſſi ordinationem ad quam ſtant potius acceſſoriè, *vt per Soccin. Iun. conſ. 125. num. 15. lib. 1. Rot. coram Pen. deciſ. 131. num. 10. & 14. iuxtà Venetam impreſſ.*

Et ità conſtare de fideicōmiſſo in portione, de qua agitur, & illius purificatione fuit cōclutum vtraque parte informante, &c.

R. P. D. P R I O L O.

Romana Donationis.

Mercurij 22. Martij 1662.

A R G V M E N T V M.

Donatio contemplatione certi, & determinati Matrimonij facta Patri, & filijs quando cenſeatur facta filijs vti filijs, vel filijs vti hæredibus in hac deciſione luculenter tractatur.

S V M M A R I V M.

1 *Donatio contemplatione certi, & determinati Matrimonij facta patri, & filijs cenſetur facta filijs vti filijs.*
2 *Donatio contemplatione certi, & determinati Matrimonij facta patri ſtipulanti pro ſe, & filijs cenſetur facta filiis vti hæredibus, non vti filiis.*
3 *Donatio contemplatione certi, & determinati Matrimonij facta patri, & filiis an cenſeatur facta filiis, vel vti hæredibus colligitur ex coniecturis. & num. 20.*
4 *Clauſula* præſenti, &c. *in materia tranſitoria ad hæredes extenditur pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque.*
5 *Stipulandi modus diſcretiuus demonſtrat donationem fuiſſe factam filiis, vti filiis.*
6 *Subſequens actus declarat qualis fuerit actus ab initio.*
7 *Aſſertio inter contrahentes demonſtrat eorum animum.*
8 *Stipulatio metienda eſt ab animo concedentis.*
9 *Donatio contemplatione certi, & determinati matrimonij potius requirit voluntatem donātis, quam ordinem ſcripturæ.*
10 *Nomina hæredis, & filij, dum ſint inter ſe contrà diſtincta vnum non venit ſub nomine alterius.*
11 *Nomen hæredes, & ſucceſſores quoſcunque conſtituunt duas orationes ſeparatas.*
12 *Determinationis æqualis regula non intrat, quando in vno determinabilium militat diuerſa ratio.*
13 *Donantis voluntas poteſt probari, etiam à poſteriori.*
14 *Teſtibus quibus fauent coniecturæ magis eſt credendum.*
15 *Donantis voluntas declaratur per duos Teſtes, imò per vnicum. & num. 16.*
17 *Teſtium exceptiones non admittuntur in materia, in qua proceditur per coniecturas.*
18 *Procurator non eſt inhabilis ad teſtificandum, quādo non eſt talis de tempore examinis.*
19 *Teſtes patientes exceptiones in dicto, & in perſona fidem non merentur.*
21 *Grauamen non attenditur, quando ex eo reſultat lucrum.*
22 *Pater non tenetur recognoſcere filium de labore præſtito.*
23 *Pater donando filio cenſetur donaſſe ex paterna affectione, non ex meritis filij.*

D E C I S I O CCCCXXXI.

SEQVVTA decoctione Gaſparis Iordani Mercatoris Fundacalis actus fuit concurſus Creditorum, in quo tam Anna, quam filij egerunt pro conſecutione ſcut. 22. milliū quæ idem Gaſpar intuitu Matrimonij contrahendi cum Anna in donationem à Guido Patre pro ſe, & filijs naſcituris acceperat; Contendentibus autem Creditoribus ex tali donatione nullum Ius quæſitum fuiſſe vxori & filijs, *vt in deciſione 14. Maij 1657. coram Reuerendiſſimo D. meo Meltio Epiſcopo Papien.*

Ego in eius locum ſubrogatus cauſam iterum propoſui, & difficultas reducebatur ad quæſtionem, adeò agitatam à DD. an Donatio contemplatione certi matrimonij facta Patri, & filijs acquiratur filiis, vti filiis, vel filijs vti hæredibus: Aliqui enim putarunt acquiſitam cenſeri filijs vti filijs ex eo, quod huiuſmodi donationes fieri nō ſoleant dumtaxat

taxat gratia Patris, ſed etiam gratia filiorum, adeout tot cenſeantur donationes quot per-
1 ſonæ, † & vnaquęque perſona recipiat à donatore, non autem à donatario, *Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. quæſt. 10. n. 26. Staiban. Iun. reſol. 22. num. 16. part. 1. Donat. Anton. de Marin. quotid. reſolut. lib. 2. cap. 165. nu. 8. & 9. Menoch. conſ. 153. num. 3. Bertrand. conſ. 176. num. 4. lib. 3.*, & dixit *Rot. in recent. par. 6. decis. 127. num. 4. & ſeqq. & in Romana Apothecarum 17. Maij 1656. coram Reu. P. D. Celſo.*

Alij contrariam ſententiam ſunt amplexi, quando donatio non fuit facta Patri, & filiis,
2 ſed patri ſtipulanti pro ſe, & filijs, † quia cum acquiſitio ſumat originem in perſona patris filij capiunt bona donata à patre non vti filii, ſed tanquam hæredes, iuxtà *gloſſ. in l. ſi tibi decem 18. §. Paſſus, verb. proderit, vbi Alex. ſub num. 8. verſic. Et iſte eſt ſubtilis paſſ. ff. de pact.* ibique *Bartol. num. 8. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 48. num. 1. & conſil. 286. ſub numer. 19. verſ. Aliqui verò, Dec. conſ. 216. num. 5. Mantic. de tacit. lib. 14. tit. 58. num. 9. Surd. deciſ. 324. num. 61. Tondut. quæſt. Ciuil. lib. 1. cap. 59. num. 10. & ſeqq. Rot. in Auenion. fideicommiſſi 4. Februarij, & 16. Iunij 1647. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Omnes tamen conueniunt hanc controuerſiam ex peculiaribus coniecturis dirimen-
3 dam eſſe, † adeout exiſtimemus filios contemplatos fuiſſe, veluti filios, vel tanquam hæredes patris, prout Iudex exiſtimauit perpenſis omnibus facti circumſtantiis, & coniecturis, vt admonet eadem *gloſſ. in d. l. ſi tibi decem, §. Paſſus, verb. proderit, ff. de pact.*, ibique *Bartol. ſub nu. 19. Iaſon. ſub nu. 11. verſ. Quarto, & penultimo*, & admittit etiam *Surd. deciſ. 102. num. 19.* & ibi *Hodiern. num. 12. Bertrand. dicto conſ. 176. nu. 4. verſ. Potentes lib. 3. Franc. à Ponte conſ. 15. num. 2. Medic. conſil. 42. num. 6. Molin. de Rit. nupt. dicto lib. 3. quæſt. 16. num. 54. Rot. d. deciſ. 127. num. 3. par. 6. & deciſ. 163. num. 2. part. 8. recent.*

Vndè licet in præſenti Donatio tanquam facta Gaſpari acceptanti pro ſe, & filiis, videatur acquiſita filijs, vti patris hæredibus; Attamen DD. ex pluribus atque vrgentibus coniecturis dixerunt fuiſſe acquiſitam filijs ex propria perſona, & vti filijs, non autem vti hæredibus.

Et præcipuè moti fuit ex eo, quod in ipſo Inſtrumento dotali Gaſpar aliter ſibi ſtipulatus fuit, aliter filijs cum ſtipulatio dotis vxo-
4 ris aſſeratur facta Gaſpari † præſenti, &c. quæ clauſula, *in materia*, de ſui natura tranſitoria extenditur pro ſe hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcunque, *Rot. diuerſ. part. 1. dec. 193. in princ. Seraphin. deciſ. 703. num. 2. & in recent. par. 1. deciſ. 58. num. 11. & deciſ. 707. num. 6. par. 4. tom. 2. & deciſ. 683. num. 8.* Stipulatio verò donationis fit facta eidem præſenti, & acceptanti pro ſe,
5 & filijs naſcituris, ex quo difformi, † & diſcretiuo modo ſtipulandi euincitur animus acceptandi donationem pro filiis vti filijs, & non vti hæredibus, ſicuti poſt *Bald. in capit. 1. vtrùm principalis di. agnat. vel fil.* notat *Aretin. in l. quod dicitur ſub num. 8. poſt princip. verſic. Et aduerte*, *Alexand. in dicta l. ſi tibi decem, §. Paſſus eod. num. poſt med. verſ. Ex hoc verificatur*, & ibidem *Iaſon nu. 3. ff. de pact. Menoch. qui alios cumulat de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 48. num. 8.*, & comprobat *Surd. d. deciſ. 322. nu. 2. verſ. Tertia eſt coniectura, cum duobus ſeqq.*

In hac reſolutione magis impulit DD. cōfeſſio Gaſparis emiſſa in Inſtrumēto Inſinuationis, quod Guidus Pater donauerat ſibi, & filiis, ibi: *Comparuit Gaſpar, &c. expoſuit, & narrauit*, quod dictus Guidus contemplatione ſupradicti Matrimonii donauerat ipſi D. Gaſpari, & filiis naſcituris ſcuta 22. millia, quæ verba nedum oſtendunt Gaſparem voluiſſe acquirere donationem filijs vti filiis, aliter enim mentionem non feciſſet, quod
6 Guidus pater donauerat ſibi, & filijs. † Ex actu enim ſubſequēti declaratur, qualis fuerit intentio ab initio, *Bald. in l. multum intereſt ſub nu. 2. verſ. Sed quando, C. ſi quis alteri, vel ſibi, Decian. conſ. 36. in princip. Aymon conſ. 77. num. 7. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 1. nu. 4. Rot. in recent. par. 2. deciſ. 306. num. 3.*

Sed etiam aperiunt talem fuiſſe donantis
7 voluntatem, quia cum † ea fuerint prolata à Donatario Procuratore nomine donantis inter quos negotium geſtum eſt, benè probant *Oſaſch. dec. 19. nu. 30.* quod ſufficit ad hoc, vt ſtipulatio intelligi debeat pro filiis, vti fi-
8 lijs, non autem tanquam hæredibus, † tum quia ſtipulatio metienda eſt ab animo concedentis, vt probat *Hodiern. ad Surd. d. dec. 322. num. 56. & 57.* Tum quia in huiuſmodi donatione inſpicitur potius voluntas donantis,
9 quam † ordo, & forma, quibus pater filijs acquirat, vel qua mente ſtipulatur, iuxta *Text. in l. 2. §. ſinali, & ibi gloſſ. verb. facti, ff. de donat. Surd. d. deciſ. 322. num. 18. Staiban. Iunior. dicta reſolut. 22. num. 14. & 15. Martell. Marcian. conſ. 4. num. 18.*

Deuincebant quoque DD. hanc donationem factam fuiſſe non ſolum Gaſpari, ſed etiam filiis ex Inſtrumento aſſignationis rerum Fundacalium valoris ſcut. 23150., & ſic ſcut. ſex mille centum quinquaginta vltra quantitatem donatam, quam aſſignationem Guidus fecerit Gaſpari filio addens formalia verba *Ceſſit*, dedit, & tranſtulit dicto D. Gaſpari eius filio, &c. pro ſe, ſuiſque filiis ad formam dictæ donationis, ac hæredibus, & ſuc-
10 ceſſoribus quibuſcunque, verbis, † ex quibus deprehenditur Guidum contradiſtinxiſſe filios ab hæredibus, prout contradiſtincta ſunt, hæc nomina, & vnum ſub alio non cōprehenditur vbi diſcretiuè de filiis, & hæredibus diſponitur, *Bald. in l. terminatis nu. 12. ff. de fruct. & lit. expenſ. Surd. d. deciſ. 322. num. 22.* & fuit dictū *in Saxofferraten. Feudi 22. Ianuarij 1646. §. vltim. coram bo. me. D. Mezetto.*

Nihil ſuffragante, quod ſtipulatio tam filiorum, quam hæredum contineatur ſub vna eademque oratione, à qua proindè debeat æqualiter determinari, & ſic filios cenſeri contemplatos, vti hæredes, non autem tanquam filios, quia cum vtraque ſit de per ſe, & principaliter adiecta reſpiciens perſonas

diuer-

diuerſas, prima ſcilicet filios ad formam do-
11 nationis, altera † verò hæredes, & ſucceſſo-
res quoſcunque conſtituunt duas orationes
contemplatas, & ſeparatas, vt diſtinguendo,
probat *Ruin.conſ.4.num.6. lib.3. Menoch. conſ.3.
nu.3. Surd.conſ.150.n.111. verſ.Tertio vtrumque,*
& his relatis *Rot. in Sarſinaten. Feudi §. Neque
viſum fuit.*

Imò cum ſtipulatio pro filijs ad formam
donationis intelligi poſſit reſpectu quantita-
tis donatæ ſcutor. dumtaxat 22. mil. ſtipulatio,
verò pro hæredibus, & ſucceſſoribus qui-
buſcunque reſpectu ſummæ reſiduæ ſc. 6150
in quibus valor fundatur, excedebat donatio-
12 nem, † & hic intellectus ſit filijs magis fa-
uorabilis, non intrat regula æqualis determi-
nationis, quia non procedit, quando in vna
determinabilium eſt diuerſa ratio, quam in
alio, & vnum eſt magis fauorabile, quam
aliud, iuxtà notata per *Alexandr. in l. iam hoc
Iure, ff. de vulg. & pupill. Ruin. lib.4. conſ.64. nu.7.
& 8.* plenè *Roland. lib.2. conſ.74. num.13. & ſeqq.*

Et quamuis aliquæ ex dictis coniecturis
deſumantur extrà donationis contractum,
adhuc ſuffragantur ad detegendam volunta-
13 tem donantis, † quæ cum pendeat ab animo
poteſt etiam probari à poſteriori, & ex acti-
bus poſteà geſtis, *Cyriac. controu.302. num.29.
Maſcard. de probat. concluſ.1423. nu.37. Gratian.
diſcept. forenſ. cap.637. num.11. Rot. apud Mantic.
deciſ.33. num.7. & coram Merlin. deciſ.595. nume-
ro eodem.*

Fortius, quia coniecturæ huiuſmodi cor-
roborantur ex depoſitionibus Teſtium, & ſi-
gnanter quinti, & ſexti deponentium Gui-
dum donandi animum habuiſſe Gaſpari, &
filijs: Primus enim iuxtà tertium Interroga-
torium de auditu à quon. R.P.D. Honorato
mediatore huius Matrimonij aſſerit, quod
idem Honoratus ſciſcitatus ab eo, quod Ga-
ſpar agebat, & audito, quod fere ceſſerat ſibi,
dixit: *Dite alla Signor' Anna, che ſtia allegramen-
te, perche li Creditori non li poſſono far niente, che'l
Signor Guido haueа fatta la Donatione al Sig. Ga-
ſpare, alli figliuoli;* idemque repetit iuxtà ſe-
cundum, & vigeſimumquartum Interroga-
torium, ac ſuper articulis.

Secundus autem deponit non ſolùm de
auditu à R.P.D. Honorato, ſed etiam ab eo-
dem Guido iuxtà vigeſimum octauum In-
terrogatorium, ibi: *Doppo la conſegna del Fon-
daco il Signor Guido mi diſſe più volte, che come
Io ſapeuo s'era liberato dall'aggiuſtamento, ch'haueа
fatto col figlio, e ch'haueа aggiuſtato lui, la moglie,
e figliuoli.*

Et latiùs in fide ad quam in examine ſe re-
tulit, approbauitque, ibi: *In diuerſi diſcorſi più
volte mi diſſe hauer aggiuſtato il Signor Gaſpare
ſuo figliuolo, e li figliuoli, con hauerlo accaſato con
la Signor' Anna con vna dote di 10. milà ſcudi, e con
vna certa ſperanza del Signor Franceſco* (Patris
eiuſdem Annæ) *d'altri ſcudi 10. mila, e più,
e mediante vna donatione, che'l Signor Guido haue-
ua fatta di ſcudi 22. mila à detto Signor Gaſpare,
e figliuoli, che naſceranno.*
14 Hi Teſtes † in nomine plurimum differe-
bant, quia eorum dicta congruunt, & con-
ſentanea ſunt coniecturis ſuprà ponderatis,
ex quibus omnibus nō ſeorſum, & de per ſe,
ſed coniunctim, & inſimul acceptis euiden-
ter apparet Guidum feciſſe donationem Ga-
ſpari, & filijs, & in terminis donationis con-
ſuluerunt *Soccin. Iun. conſ.29. num.88. lib.3. Surd.
conſil.534. num.35. & 36. Mantic. de tacit. lib.3.
tit.16. num.5.*

Præſertim, ex quo non agitur de proban-
15 da ſubſtantia donationis, ſed de † aperienda
donantis voluntate, ad quem effectum duo
Teſtes etiam ſingulares ſufficiunt, vt notant
*Caſtrenſ. lib.2. conſ.395. num.1. poſt med. verſic. Ibi
quidem Teſtes, Surd. de Aliment. tit.6. qu.11. nu.52.
Rot. apud Mantic. deciſ.313. num.5. & 423. num.1.
in Auenionen. Legitimæ 8. Iunij 1657. coram me,*
16 *§. Tum quia quando,* vbi † quod etiam vnicus
admittitur, & fuit etiam dictum *in Romana,
ſeù Vercellen. fideicommiſſi 14. May 1661. coram
R.P.D. meo Veroſpio.*

Ideoque perperam obijcitur contrà ſe-
cundum Teſtem, quod geſſerit patrocinium
Annæ, & aliorum, dum enim caſus propo-
17 ſiti deciſio † pendet ex coniecturis exceptio-
nes Teſtium non attenduntur, vt aduertit
*Fan. Iun. conſil.76. num.5. & 6. Merlin. deciſ.302.
num.4. Rot. in dicta Auenionen. Legitimæ, §. Quod
autem, coram me.* Vltraquod ceſſat difficultas
cum Teſtis tempore examinis, non eſſet am-
18 plius illorum Procurator; † Procurator enim
non eſt inhabilis ad teſtificand. niſi ſit talis de
tempore examinis, *Bald. in l. diſtantibus num.4.
in fine, verſ. Et ideò ſi Procurator, C. de Teſtibus,
Rot. deciſ.253. num.3. poſt ſecundum volum. conſil.
Farinacc. & deciſ.63. num.3. par.8. recent.*

Nec Teſtis de nouo inductus à Creditori-
bus poteſt concurrere cum his duobus omni
exceptione maioribus, & adminiculatis, tum
quia vnicus; tum quia conuincitur de men-
dacio ex fide Parochi, & vicinorum atteſtan-
tium ipſum ab anno 1643. vſque ad annum
1648. non inſeruiſſe in Fundaco, & apotheca
Guidi; immo conſtat anno 1643., & 1644.
abfuiſſe ab Vrbe; & præcisè die 25. Septem-
bris 1644. quo fuit ſtipulata Donatio extitiſſe
carceratum in Statu Caſtri, & plures alias pa-
titur exceptiones, nedum in dicto, ſed etiam
19 in perſona, † ideoque nullam fidem mere-
tur, ex adductis per *Farinacc. quæſt.62. de Teſti-
bus num.86. & 381.*

Hinc facilis eſt reſponſio illorum, qui ſen-
tiunt pro filijs vti hæredibus, admittitur enim
illam in dubio procedere. At ſecus vbi pro
filijs vti filijs, vt coniecturæ, & depoſitiones
20 Teſtium concurrunt, † ad quas in hac ma-
teria recurrendum eſſe, originaliter docuit
gloſſ. in dicta l. ſi tibi decem, §. Si paſſus, ff. de pact.
& cum ea *Bertrand. conſ.176. num.4. verſ. Præte-
rea lib.3. Rot. d. deciſ.127. num.7. & 8. par.6.* at-
que alijs ſupra relatis docuerunt.

Adeout nullo modo applicatur reſolutio
capta in *Vrbinaten. Pecuniaria 24. Ianuarij 1661.
coram R.P.D. meo Veroſpio,* cum ibi agatur de
Donatione recepta à Lælio pro ſe, & hæredi-
bus nulla facta mentione filiorum, ſed in

pro-

propoſito donatio facta ſit Gaſpari, acceptanti pro ſe, & filijs, quo caſu dumtaxat hanc quæſtionem examinant DD., prout etiam aduertitur in eadem *deciſione §. in Donatione præterea, cum ſeqq.*

Nec refert Donationem factam fuiſſe etiã pro omni, & toto eo, quod Gaſpar poſſet prætendere ex cauſa legitimæ, quæ ſicuti debebatur, ità quoque eiuſdem naturæ, & qualitatis debeat cenſeri donatio; Etenim hæc ratio valida foret, ſi Guidus feciſſet donationem loco legitimæ, & quantitas donata portioni legitimæ correſponderet; Aliud autem eſt cum donatio facta, fuit contemplatione certi Matrimonij, & ratam legitimæ notabiliter excedat, & propterea cum vtilius fuerit
21 illi lucrari donationem † ſcut. 22. mil. cum onere eam præſtandi filijs naſcituris, quam liberam habere ſolius quantitatis legitimæ grauamen huiuſmodi, aut titulũ lucratiuum excludit, vt reſpondens huic obiecto, notat *Hodiern. ad Surd. d. deciſ. 322. num. 43. cum ſeqq.* & conferunt deducta per *Rot. par. 6. deciſ. 127. num. 10. & ſeqq.*

Prout minus refert, quod in donatione etiam merita ipſius Gaſparis pro cauſa narrentur, quia licet merita oneroſum præſeferant, etiã adhoc, vt primus acquirens poſſit bona hypothecare in præiudiciũ vocatorum, non procedit in Donatione facta filio à Pa-
22 tre, † qui cum non teneatur ad illius labo-
23 rem, & recompenſam, † præſumitur ex paterna affectione potiùs, quam ex meritis donaſſe, *Tiraquell. in l. ſi vnquam. verb. Donatione largitus num. 72. & 73. C. de reuoc. donat. Soccin. conſ. 91. nu. 9. lib. 1. Maſcard. aliàs referens de probat. concluſ. 545. nu. 3. & 4. Menoch de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 29. num. 12. & ſeqq.*

Et ità omiſſis alijs obiectis partium ſublatis in prima deciſione partim non releuantibus Domini ſteterunt in deciſis vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeù Veliterna Affictus.

Mercurij 22. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Spoliantem quos fructus, & expenſas Spoliato debere in hac deciſione tractatur.

SVMMARIVM.

1 *Liber priuatus contrà Tertium iunctis adminiculis probat.*
2 *Liber priuatus ſcriptus tempore non ſuſpecto probat.*
3 *Liber priuatus attenta veriſimilitudine partitarum probat.*
4 *Frumenta ducuntur ad horrea cum impenſis.*
5 *Liquidatio admittitur leuioribus probationibus, dum non dubitatur de ſubſtantia crediti.*
6 *Approbatio oritur ex vſu libri.*
7 *Productio facta per compulſum, quando ſuffragetur. & num. 8.*
9 *Expenſæ ad quam ſummam ſint reficiendæ.*
10 *Spolians ad quas expenſas teneatur. & num. 11.*
12 *Concordatio coram Iudice facta attendenda eſt.*
13 *Expenſæ à quo præſumantur factæ.*
14 *Solutio vnius debiti non inducit ſolutionem alterius.*
15 *Solutio ſine quietantia non eſt veriſimilis.*
16 *Debitum operariorum quamuis poſterius ſolet ſatisfieri.*
17 *Spoliato qui nam fructus debeantur.*

DECISIO CCCCXXXI.

CAPITVLVM Sancti Petri plures ſubiit impenſas in recollectione Frumenti ſpectantis ad Venturinos quarum valorem ad ſcuta 2391. ac 95. obol. aſcendere hodie oſtendebat ex particulari liberculo per Franciſcum Antonium Caſalis conductorem an-
1 no 1645. conſcriptos, † cui ſanè licet priuata manu peracto Domini Canonici fidem fore præſtandam aſſerebant etiam in tertij præiudicium, inſpectis quampluribus coniecturis expenſarum veritatem confirmantibus, vt tradit *Soccin. Sen. conſ. 187. num. 16. volum. 2. Corn. conſil. 81. num. 9. lib. 4. Rot. deciſ. 296. num. 4. & 5. par. 2. recent.*
2 Quarum prima † ex eo deſumitur, quod liber hic tempore non ſuſpecto fuit à Franciſco Antonio de Comitibus conſcriptus, non quidem, vt Capitulum expenſas repetere poſſet, ſed adhoc, vt eidem met Franciſco Antonio recollectionis tempus quantitatis Frumenti verè retracta, necnon ſumma ex
3 illius cauſa erogata innoteſceret. † Altera verò ex veriſimilitudine, reſultat id operante, vt libro quoque priuato fides adhibeatur, *Aymon conſ. 75. num. 23. & 24. Rot. coram Gregor. deciſ. 475. num. 2. & coram Buratt. dec. 475. nu. 3.*
4 ibique *Adden. nu. 6.* † Experientia enim docet pluribus opus eſſe impenſis antequam frumentum ad Horrea traducantur. Dum itaque ſubſtantia crediti non reuocatur in du-
5 dium, leuiores debent † pro liquidanda quantitate probationes admitti, *Cephal. conſil. 297. num. 12. Surd. conſ. 4. num. 27. Rot. deciſ. 636. nu. 6. part. 2. recent., & in Romana Pecuniaria 27. Iunij 1657. §. primo, coram me.*

Quamcunque præterea dubitationis anſam videbatur arcere libri exhibitio à Venturinis contrà Capitulum iudicialiter habita pro liquidatione frumenti per Franciſcum Antonium percepti adhoc, vt pretium, ſeù illius reſtitutionem poſſet ab eodem met Capitulo
6 obtinere, ex tali quippè vſu omnia contenta in libro cenſentur approbaſſe, *ad text. in l. Paulus reſpondit, ff. rem rat. habere, Bald. conſ. 4. nu. 5. Dec. conſil. 463. num. 19. Surd. conſil. 157. num. 23. Aldobrand. conſ. 18. num. 7. lib. 2. Rot. coram Buratt. deciſ. 229. nu. 6. & in Bonon. Dotis 23. Maij 1661. §. Nec vrget, coram me.*

Licet ipſa productio per compulſum in fauorabili parte dumtaxat expleta noſcatur.
7 Hæc † namque proteſtatio reputatur inutilis; vel quia liber pro fundamento probationis fuit à Venturinis exhibitus, iuxtà *Theoricam*

Angel.

16 vt † debitum poſterius ex diligentia operariorum in exigendo prius extinguitur quam anterius, vel ex eorundem impellente inopia, ex qua conſueuit merces in fine diei, vel hebdomadæ conſignari.

Summa verò ſcut. 28. ac obulorum 25. inſumpta in cõſeruatione Frumenti, vulgo *barconatura*, fuit à Venturinis admiſſa, qui alteram quoque partitam approbarunt ſc. 359., ac obulor. 70. à Franciſco Antonio in Frumenti trituratione erogatorum pro mercede, videlicet equorum Dño tradita, dummodo triturationum numerus in 175. approbetur iuxtà *deciſ. bo. mem. Bichi editam die 24. Nouembris* 1653. è quibus triturationibus octuaginta peragi potuiſſe cum equabus 48. ad Venturinos ſpectantibus extraiudicialis triũ peritorum comprobat relatio.

Et licet Domini 30. Aprilis 1655. à prædicta deciſione receſſerint nihil tamen innouarunt quoad numerum triturationum, quæ iuxtà prætenſionem Capituli, nequeunt in centum vna, ac triginta conſtitui; Vel quia in liberculo Franciſci Antonij, de quo agitur, eædem in 155. conſtituuntur, prout in *Summario Capituli conuincitur, nu. 1. in verſ. Forcinatori*. Vel quia in computo eiuſdemmet Franciſci Antonij Miniſtris exhibito 175. recenſentur extitiſſe, vt in *deciſ. edita 14. Nouembris 1653. in §. Tum computum apertè concludit*.

Quia præterea vnanimi conſenſu cenſuerunt mercedem, & vinum pro qualibet trituratione operarijs præſtari conſuetum vix ſcuta trium cum dimidio poſſe adæquare ex computato tamen in his ſalario triturationem ordinanti, ſeù diſponenti debito. Vndè triturationes 175. ſc. 612. ac obul. 58. valorẽ non excedunt. Cui tamen ſummæ ſuperaddi debent ſcuta 21. ac obul. 60. à Frãciſco Antonio in purgatione areæ erogata tum ſalaria Præfecto recollectionis, ac diuerſis alijs Miniſtris exhibita valorem æquantia ſcut. 84.

Altera verò partita reſpiciens expenſam tum in fabarum recollectione, ac hordei perhabitas, tum in reſponſionibus exigendis fuit à Venturinis iuxtà ſummam in libro deſcriptam acceptata in ſcutis ſcilicet 214., ac obul. 72.

Quo verò ad quantitatem Frumenti traductione ab area ad horrea Caſalis, & Ciuitatis Veliternæ inſumptam Domini cenſuerunt actionem nullam Capitulo pro eius recuperatione competere. Dum enim Frumentum recto tramite poterat ad Vrbem aſportari, duplici proinde onere Vẽturini grauari non debent; Cum maximè aſportatio ad horrea prædicta ob propriam Franciſci Antonij vtilitatem præceſſerit, vt conuincitur ex reſponſione Capituli, poſt diem reſolutionis exhibita, ibi: *Io lo porto in detti luoghi, perche in quel tempo non haueuo penſiero di portarlo à Roma*; Vel ſaltem Frumentum non debuerat à Franciſco Antonio in Veliternæ horrea traduci per octo millia paſſus diſtantia ab area, dum cum impenſa longè minori poterat in horreis aſſectuari exiſtentibus in Caſali per duo dumtaxat milliaria diſtantibus; quinimò aſſertio hæc pro rata rubrorum 990. cum vndecim aſellis ad Venturinos pertinentibus poterat expleri iuxtà peritorum relationem ſuperius recenſitam.

Non ſubſiſtit, quod aſelli pro aſportatione victus ad aream deſeruirent, dum ex Inuentario, *Summario Capituli recenſito equos numer. plures extitiſſe conuincitur*, quorum duo poterant pro victus aſportatione ſufficere.

Aſportatio denique ad Vrbem in iulijs decem à Dominis taxata fuit pro ſingulis rubris decem in his obulis computatis pro gabella conſuetis exburſari: Hæc habita fuit ratio mercedis Ductoribus Curruum pro oneratione Frumenti; Dum præter iulios nouem in ſingula rubra, nil aliud ex cauſa onerationis prædictæ ipſis præſtari conſueuit, prout ex aſſertione Peritorum cõcluditur atteſtantium prætereà rubra 132. cum prædictis 11. aſellis in vno menſe cum dimidio ad Vrbem potuiſſe aſportari, cuius proindè reſpectu quantitatis Venturini non valent pro impen-

17 ſæ reſtauratione compelli. † Spoliato enim nedum fructus percepti debent à Spoliatore reſtitui, ſed lucra quoque, & vtilitates, quas ipſe Spolio non admiſſo foret conſecutus, vt admonet *Iur. Conſult. in l. prima, §. Quod autem*, ibique *gloſſ. not. in verb. Fructus de reſtit. Spoliat. Pariſ. conſ.* 105. *num.* 8. *lib.* 2.

Quæ ſanè aſportatio eo prætextu euitari non valet, quod aſelli in noualibus peragendis, tunc temporis deſeruirent. Quoniam neceſſitas hæc nullibi probatur; quinimò excluditur ex antecedenti aſſertione Capituli, quod illi in aſportatione victus ad aream deſeruirent.

Verum, quia pro regulandis aſellis duo ſaltem homines exigebantur, quibus merces ſcut. octo pro ſingulis in menſe Auguſti ſolent aſſignari ſummam, ideo ſcut. 24. debito DD. Venturinis Dñi abſcripſere, quos prætereà damnarunt ad mercedem Curruum Ductoribus perſolutam pro exoneratione Frumenti in horreis ſubſecuta ad rationem obulorum decem pro quolibet Curru quinque Frumenti rubra ferente, necnon ad penſionem pro prædictis horrei Capitulo debitam, in obulis decem pro ſingulis rubris.

Nec Venturini ſummæ reſtitutionem in aſportatione Frumenti ad Vrbem erogatæ, valent effugere ſub prętextu, quod ipſi prętet aſellos, nedum equos, ſed boues quoque, ac bubalos cum curribus ad id deſtinatis obtinerent, ſiquidem equi Miniſtris in Caſali exiſtentibus inſeruiebant, necnon in victus traductione ad aream Bubalorum verò exiſtentia ex Inuentario pręcedentis anni 1644. nullatenus concluditur. Cum ab eiſdẽmet Venturinis ante ſpolium diſtrahi potuerint, Boues denique 73. ad peragenda 150. noualiũ rubra deſtinati inhabiles pro aſportatione Frumenti iuxtà Peritorũ relationẽ omninò exiſtebant.

Et ità Dñi expenſam omnem ad ſc. 4047. ac obul. 7. reduxere, vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Auximana Bonorum.

Veneris 24. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Reintegratio aduerſus mandatum de manutenendo, vt concedatur parti; iniuſtitia Iudicis, & nullitas ſententiæ debeat ita eſſe clara, vt nullo velamine poſſint obſcurari. Creditores ſi habeant viam executiuam, & ordinariam ad agitandum per electionem vnius, ſibi præiudicant in alia.

SVMMARIVM.

1 *Reintegratio ad poſſeſſionem, vt concedatur, qualis nullitas Mandati de manutenendo ſit probanda.*

2 *Manutentio, à Iudice conceſſa non reuocatur, dum dubia, & diſputabilis eſt nullitas, vel iniuſtitia.*

3 *Manutentio tunc eſt reuocanda, quando Iudex proceſſit neglecto Iuris ordine, de facto tanquam priuatus.*

Remedium extraordinarium, non intrat, quando poteſt intrare ordinarium num. 3.

4 *Iniuſtitia, & Nullitas Iudicis procedentis ad manutentionem ſi non iuſtificetur, non attenditur cum ſit iuſtificanda clare executa.*

5 *Citatio die non feriata valida eſt.*

Dies Sancti Marci, non eſt feriata, num. 5.

6 *Curſoribus atteſtantibus de rebus ſpectantibus ad eorum officium, deferendum eſt.*

7 *Creditores ſi habeant duplicem viam ad aſſequendum ſuum creditum, electa vna, non poſſunt redire ad aliam.*

per Electionem vnius via, alteri cenſetur ſibi præiudicatum, num. 7.

8 *Tertius executionem ſuper prædio, an valeat impedire.*

9 *Obligatio Cameralis, quando non fuit per ſententiam vulnerata poteſt agi executiue eius vigore.*

10 *Appellare ſi liceat vni parti, debet quoque eſſe licitum alteri parti.*

11 *inter Litigantes ſeruanda eſt æqualitas.*

12 *Creditoribus, quando competat retentio pro eorum creditis.*

13 *Reintegratio aduerſus manutentionem, vt detur, quid nam ſit probandum.*

14 *de Sententia Rotali reuocanda, quando agitur, & maximè dum fuit executa, & pars per multum acquieuit tempus, quid requiratur.*

DECISIO CCCCXXXII.

PHOEBVS poſtquã Pamphilij patris hæreditatem adiuerat à Creditoribus paternis moleſtias timens, ſe bona vigore fideideicommiſſi à Hieronymo Euangeliſta eius patruo magno ordinati poſſidere allegauit, & cauſam coram bon. me. Cardinali Lancellotto in hoc Sacro Tribunali deducta pendente, vt moris eſt ſub die 12. Ianuarii 1604. deciſione de fideicommiſſo conſtare ad fauorem eiuſdem Phœbi pronunciatum fuit per ſententiam, quæ in gradu appellationis coram bo. me. Vbaldo præuia etiam deciſione 357. *par. 1. recent.* reuocata fuit, ſed deinde in tertia Inſtantia coram bo. me. Manzanedo reſolutum fuit Phœbum ad tertiam partem bonorum ordine ſimultaneo non autem ordine ſucceſſiuo fuiſſe vocatum, & deinde ad inſtantiam creditorum conceſſa fuerunt mãdata exequutiua ad effectum tamen illa exequendi ſuper duabus ex tribus partibus hæreditatis prædicti Pamphilij, quæ cum effectu executioni demandata fuerunt ſuper prædio Fraſchetalis, cuius duæ tertiæ partes Ioanni Florentio maiori oblatori pro ſcutis 2450. deliberatæ fuerunt, qui poſſeſſionem adeptus ea deinde priuatus fuit anno 1631. in vim mandati de manutenendo conceſſi Phœbo à bo. me. Cardinali Veroſpio ob nullitatem, & iniuſtitiam dd. mandatorum, *vt in deciſ. 334. apud Poſth. de manut. & deciſ. 93. apud eundem in tract. de ſubhaſtat.*

Vnde in cauſa Subrogatus ad inſtantiam Florentij, cum poſt longum tempus dubitauerim, an illi concedenda eſſet reintegratio Domini negatiuè reſponderunt, quia ad
1 hunc effectum requiritur, quod † iniuſtitia vel nullitas, quæ contra mandatum de manutenendo opponitur ſit adeo clara, & notoria, vt probabiliter dici poſſet Iudicem neglecto Iuris ordine, de facto & tanquam pri-
2 uatum † proceſſiſſe, alias enim quando dubia eſt, & diſputabilis nullitas, vel iniuſtitia procedendum eſt per viam ordinariam appel-
3 lationis, nec † competit extraordinarium remedium manutentionis, vel reintegrationis *Menoch. de recuperand. remed. 8. à num. 27. vſque ad 31. eſtque celebris dec. 9. num. 21. & ſeqq. apud Poſth. de manut. Buratt. dec. 815. ſub num. 5. cum pluribus relatis in Senogallien. Saluiani 3. Iunij 1647. coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado §. finali Peruſina reintegrationis 13. Ianuarij 1651. coram bo. me. Pentingerio §. vltimo, & in Romana reintegrationis 23. Februarij 1654. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano in principio* qualis non viſa eſt Dominis Iniuſtitia, & nullitas
4 pro parte Florentii contra† decretum manutentionis iuſtificari, ſed potius contrarium deduci *ex dd. deciſionibus 93. & 334. apud Poſth. vbi ſupra.*

Licet enim circa nullitates executionis, & ſubhaſtationis à Creditoribus factæ, ob quas Phœbo conceſſa fuit manutentio pleræque ex facto ſublatæ fuerint, & ſignanter illa, quod non emanauerit ad formam Conſtitutionis Marchiæ, & altera quod citatio in die
5 Sancti Marci exequuta † fuerit, cum hac die tanquam non feriata ſe paſſim citationes exequi atteſtantur Curſores, quibus tanquam
6 deponentibus de re ad† eorum officium ſpectante credendum eſt *Modern. Ceſenaten. De citation. cap. 7. num. 57. tom. 1. Rot coram Buratt. deciſ. 769. num. 1. deciſ. 26. num. 5. par. 7. recent. & in Romana Domorum 7. Iunij 1655. coram Reuerendiſſi-*

diſſimo D. Zarate §. minuſque. Viſa tamen eſt DD. illa ſubſiſtere, quod Creditores omiſſo iudicio ordinario ſuper exiſtentia, & purificatione fideicommiſſi cæperunt iudicium
7 exequutiuum, † quod facere non poterant enim per electionem vnius ius alteri cenſeatur renunciatum, *vt plenè probant authoritates relata in prima deciſione 334. apud Poſth. de manut. num. 5. Dec. conſ. 146. nu. 6. Guttierez practic. quæſt. lib. 3. quæſt. 39. num. 3.* plenè *Giurb. deciſ. 55. n. 18. Rot. deciſ. 118. num. 11. par. 7. recent. & in Eugubina Dotis 14. Feb. 1642. coram Reuerendiſſimo Cavillo §. 1. mandatum.*

Præcipue contra Phœbum poſſidentem prædium in vim fideicommiſſi quique cum non haberet cauſam à Pamphilo debitore,
8 ſed ab Euangeliſta fideicommittente, † tanquam tertius executionem ſuper prædio legitimè impedire poterat *Gozzadin. conſ. 103. ſub num. 10. verſ. 2. reſpondeo Rot. poſt Zacch. de oblig. Cameral. dec. 66. num. 5. Romana ſubhaſtationis de Alexys 15. May 1648. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. quia vt reſpondendo, & in Bononien. prædy, ſeù manutentionis 26. Iuny 1658 coram R. P. D. meo Taia §. quia contra.* Parum releuante reſponſione, quod cum per ſententiam ſuper fideicommiſſo in fauorē Phe-
9 bi prolatam, † eo quia non tangit ſubſtantiam crediti obligatio Cameralis vulnerata non fuit, & ſic creditores adhuc via exequutiua agere potuerint *Gratian. diſcept. 968. nu. 2. Rot. coram Coccin. dec. 78. num. 11. Romana Cenſus 11. Marty 1652. in principio, & 14. Feb. 1653 ſub §. 1. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Quia aduertebant Domini, quod vis reſolutionis non conſiſtit in vulneratione obligationis Cameralis quā verò in præſenti vul-
10 neratā nō fuiſſe agnoſcebant, † ſed in eo quia ſicuti Creditoribus licuit appellare in iudicio ordinario reſtitutionis in integrū poſt quam ſententia ſuper purificatione fideicommiſſi ad fauorem Phœbi in iudicatum tranſiuerat, & in vim cuius appellationis aliam ſententiam obtinuerunt, in qua fideicommiſſum pro tertia tantum parte ad fauorem Phœbi exiſtere pronunciarunt, non poterant in vim huius ſententiæ executiue procedere, ſed li-
11 cebat pariter Phœbo † ab hac vltima ſententia prouocare ad ſecundam inter litigantes æqualitatem *Handed. conſ. 20. num. 2. lib. 2. Scacc. de appell. quæſt. 17. limit. 9. num. 44. Gratian. deciſ. March. 220. num. 1. & ſeqq. Rot. in Deciſione huius cauſæ 93. num. 11.* apud *Poſth. de ſubhaſt. coram ſa. me. Gregor. deciſ. 581. numer. 7. & 8. coram Buratt. deciſ. 40. num. 4. & ſeqq.* ibique *Adden. littera B. & in Fulginaten. ſubhaſtationis 19. Ianuary 1656. coram me §. Viſum eſt.*

Vlterius contra executionē factam à Creditoribus, opponentes habentes cauſam à
12 Phœbo huic † competijſſe retentionem ex cauſa cenſus ſcut. 670. ſibi ceſſi à Creditore anteriori ob dotem maternam lib. 1372. & ob alienationes factas à Pamphilo, in quibus Phœbo tertia pars debebatur; reſpondebant tamen hæredes creditorum in emptione prædij cenſiti Phœbum ſe obligaſſe extinguere dictum cenſum ſcut. 670. quoad Creditū matris Dotis illud extinctum fuiſſe ex pretio prædij à Phœbo venditi, & demum portiones cōpetentes Phœbo in bonis alienatis à Pamphilo impugnantur in quantitate, & ex diſtractione alterius prædij factà à Phœbo compenſatæ prætenduntur, cum omnia cum ex replicationibus hæredū Phœbi turbida redderentur, nihil circa hoc DD. firmarunt illud ſufficere exiſtimantes, quod ex præmiſ-
13 ſis negari non poteſt † adeſſe turbiditatem, & excludi notoriam Iniuſtitiam mandati, quæ ad effectum obtinendę reintegrationis omnino requiritur, *vt præter relatos in principio Rot. deciſ. 429. ſub nu. 4. par. 5. recent. Bononien. Prædii 10. Martii 1653. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. & in omnem caſum, & interamnen. Saluiani 13. Martii 1654. coram bo. me. Dunozetto §. non obſtat nullitas ſtante præſertim*, quod
14 agitur de reuocanda ſententia † rotali executioni demandata, & per plures annos, ſine vlla partis contradictione obſeruata, quo caſu requiri probationem notoriæ iniuſtitię, quæ nullo velamine offuſcari poſſit poſt alios reſpondit *Rot. deciſ. 501. num. 6. coram ſan. me. Gregorio,*

Et ità vtraque.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Placentina Beneficii.

Veneris 24. Marty 1662.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio capta ab aliquo, per Procuratorem ſine ſpeciali mandato manutenibilis non eſt, quod tamen limitatur, quando per principalem fuit ratificata talis apprehenſio poſſeſſionis eius nomine factę; quod tamen intellige niſi alius ante ratificationem apprehenderit talem poſſeſsionem, quod declara vt hic.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſor ille eſt manutenendus de cuius anteriori poſſeſſione conſtat.*
2 *Poſſeſſio capta per procuratorem, ſine ſpeciali mandato, non iuuat.*
3 *Poſſeſſio capta per procuratorem ſine ſpeciali mandato, non habetur pro capta.*
4 *Poſſeſsio capta per procuratorem ſine ſpeciali mandato, tunc eſt manutenibilis, quando fuit ratificata.*
5 *Quod tamen procedit niſi capta fuerit poſſeſsio à tertio ante ratificationem.*
6 *Ratificatio non iuuat, quando res non eſt integra, & ius tertio quaſitum.*
7 *Poſſeſsio capta per Procuratorem, ſine ſpeciali mandato, quando non poſsit dici, omnino nulla.*
8 *Poſſeſsio capta per Procuratorem ſine ſpeciali mandato quando non poſsit dici omnino nulla.*
9 *Poſſeſsio capta per Procuratorem, ſine ſpeciali mādato, tunc ratificatio iuuat eam quamuis medio tempore, tertius acquiſiuerit poſſeſsionem.*
Si poſſeſsio anterior, poteſt aliquo modo ſaluari.
10 *Obiecta, bene tollantur ex ipſo facto, & ſic, quod res aliter ſe habet.*

11 *Ratificatio, quando operetur perinde, ac ſi ab ini-*
tio, conſenſus interueniſſet.
12 *Poſſeſsio, quando eſt nulla non eſt manutenibilis.*
13 *Poſſeſsio, quando fuit capta ſine conſenſu Capitu-*
li, de prebenda diſtincta à Iure Canonicali, an
ſit valida, & num. 14.
15 *Poſſeſsio capta, ſciente, & patiente, eo cuius con-*
ſenſus requirebatur, vt valida eſt manutenenda
& num. 16.
17 *Poſſeſsio poſterior, vti turbatiua eſt minime ma-*
nutenenda.
18 *Executor immittendo aliquem in poſſeſsionem, cum*
clauſula, amoto quolibet illicito &c. *dici-*
citur executor mixtus, & non merus.
19 *Executor mixtus, debet procedere iudicialiter, cum*
citationibus &c.
20 *Poſſeſſori anteriori debetur manutentio, reiecto po-*
ſteriori, licet eiecto à poſſeſſione.
21 *Intellige tamen niſi ille anterior poſſeſſor non ha-*
buerit ſe pro ſpoliato.

DECISIO CCCCXXXIII.

IOANNI Antonello reſpondit Rota dan
dum eſſe mandatum de manutenendo in
poſſeſsione beneficij nuncupati Manſiona-
ria de Gragnano erecta in Eccleſia Collegia-
ta S. Antonini Placentiæ, quia conſtat ex pu-
1 blico Inſtrumento de illius † anteriori poſ-
ſeſſione, quæ licet Inſtrumentalis, tamen
nullo alio tunc poſſidente eſt manutenibilis,
ad text. in l. prædia vbi Bartol. & Alex. num. 1. ff.
de acquir. poſſeſſ. Bald. in l. idcirco in principio C.
de fid. Inſtrum. Rebuff. in praxi Benefic. tit. de miſ-
ſion in poſſeſſ. num. 41. Menoch. de retinend. poſſeſſ.
remed. 3. num. 725. Caputaquen. dec. 334. par. 2. Se-
raphin. deciſ. 186. num. 1. Canal. deciſ. 2. num. 2. Bu-
ratt. deciſ. 186. num. 1. & ſeqq. Gregor. deciſ. 6. nu. 3
& in Nicien. Parochialis 27. Aprilis 1654. coram
R.P.D. meo Priolo, & in alia Elnen. Parochialis
9. Martij 1661. in principio coram me.
2 Nec obſtare viſum fuit, quod poſſeſſio †
fuerit capta per Procuratorem non habentē
ſpeciale mandatum in beneficialibus pręſer-
tim requiſitum, ob cuius defectum Rota
pluries habuit poſſeſſionem pro non capta,
vt penes *Poſth. de manut. dec. 103. & coram Pen.*
dec. 218. num. 15.
3 Quia cum ſuperueniſſet ratificatio † Io: An-
tonij ea ſuppleuit vices ſpecialis mandati, &
poſſeſſio dici debet capta, ac ſi à prin-
4 cipio illud Procurator † habuiſſet *ad text. in*
l. quod de ſpeciali 27. ibique Bald. ff. de minor. Gra-
tian. diſcept. 704. num. 24. Emin. Ottobon. deciſ. 116.
num. 21 & in Bononien. Beneficij 27. Iunij 1653
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. non ob-
ſtat.
Nec releuat replicatio ex parte Perotti Se-
5 cundo loco prouiſi, aſſerentis † non potuiſ-
ſe huiuſmodi Raihabitionem retrotrahi in
præiudicium ſuæ poſſeſſionis medio tempo-
re captæ ob quam non potuit amplius dici
6 res integra, & ſic † in ſtatu quod potuerit
ratam haberi ad tradita *per Gratian. diſcept. fo-*
renſ. 910. num. 37. & in allegata deciſione Pen. 218
num. 6. in fine, & deciſ. 727. num. 1. par. 4. diuerſ.

Quia præter quod poſſeſſio Ioannis Anto
7 nij licet capta abſque ſpeciali mandato † dici
non potuit omnino nulla, ex quo in eo pręs
ſumi debet † animus illam acquirendi, ex
8 cuius animi defectu, † vel concurſu poſſeſ-
ſio irritatur, & validatur, vt ait *text. in l. qua-*
madmodum ff. de acquir. poſſeſſ. Gratian. diſcept. 365
num. 19. & diſcept. 450. num. 26. Rot. coram Gre-
gor. deciſ. 252. nu. 4. quem in Ioanne Antonio
adfuiſſe deducebant Domini ex quo Perot-
tus, qui poſſeſſionem pro eo cæperat erat
illius negociorum geſtor eique fuerant etiã
adhunc effectum ab eodem tranſmiſſæ litte-
ræ collationis, & proceſſus eorum vigore
fabricati, & ideo cum poſſeſſio dici potue-
9 rit, aliquo modo † valida ſubſequens ratifi-
catio habuit effectum retrotractionis ad mo-
mentum adeptæ poſſeſſionis etiam in pręiu-
dicium poſſeſſionis medio tempore captæ
per Perottum, vt in his terminis firmauit
Rot. coram Merlin. deciſ. 378. num. 4. & 5. & in
allegata Bonon. beneficij 27. Iunij 1653. coram Re-
uerendiſſimo Domino meo Decano.
Ceſſat etiam obiectum ex facto, quia ra-
tificatio verè proceſſit, ac integra nempe ſub
10 die 6. Iunij 1660. † à Natiuitate, ſicque an-
te captam poſſeſſionem à Perotto ſub die
prima Februarij 1660. ab Incarnatione, vt
ex vtriuſque actus Inſtrumentis apparet *Cy-*
riac. controu. 397. nu. 1. Rot. dec. 7. de Iudic. in nou.
& in Melenitana penſionis 26. Martij 1640. coram
bo. me. Dunozetto §. nec pariter, quo caſu ratihia-
11 bitionē † operari, ac ſi à principio in eodem
actu interfuiſſet vt diſtinguendo firmauit *Rot.*
dec. 9. de reſtit. Spoliat. in nou. & tradit *Abb. in*
conſ. 110. num. 3. vol. 1. Ruin. conſ. 39. lib. 4. Rot. co-
ram Mantic. dec. 227. num. 2. & 3.
Nec poſſeſſio Io. Antonij dici poteſt nul-
12 la, & non manutenibilis, † ex quo non fuit
capta conuocato Capitulo in concurſum
præſertim alterius à Perotto Capitulariter
captæ, vt per *Caſſad. deciſ. 8. de cauſ. poſſeſſ. &*
propriet. Ferrett. conſ. 4. num. 8. lib. 1. Rot. deciſ......
num. 1. penes Poſth. de manut.
Quia cum non ageretur de acquirenda
poſſeſſione Canonicatus, ſed præbendæ, ſeù
Manſionarię totaliter diſtinctæ, & ſeparatæ à
13 Iure Canonicali, † poſseſsio etiam abſque
Capitulo capta eſt manutenibilis; quicquid
14 ſit ſi eſsemus in caſu canonicatus † in quo
procedunt mox adducta, non autem in præ-
ſenti, vt diſtinguendo firmauit *Rot. deciſ. 374*
par. 9. recent. num. 4. cum ibi adductis.
Quinimo cum Ioannes Antonius fuerit
admiſsus à præbendato eiuſque Procurato-
15 ri fuerunt traditæ † ſcripturæ, & Iura con-
cernentia manſionariam locauerit domum,
& fructus exegerit ſciente, & patiente Ca-
16 pitulo, & etiam non vocato † poſseſsio ſub-
ſtinetur ex conſenſu præſumpto, vt in ſimi-
li dixit *Rot. in Aquilana Canonicatus 29. Iunij*
coram Reuerendiſſimo D. Tarraconen. & in Ripa-
na Præpoſituræ prima Iulii 1654. §. firmato coram
R.P.D. Albergato.
Et propterea nihil obeſse dixerunt Domi
ni poſseſsionem Perotti, nedum quia tan-
quam

17 quam † poſterior præſumitur clandeſtina,& turbatiua *iuxta text. in cap. licet cauſam de probat. Bartol. in l. ſi duo num.4.ff. vti poſſid. Rot. in dicta Nicien. Parochialis 27. Aprilis 1654. coram R.P.D. meo Priolo, & in dicta Elnen. coram me §. & ideo* Verum etiam, quia Executor litterarum Perotti, dum vigore clauſulæ *Amoto*
18 *quolibet illicito &c.* † in litteris appoſitæ non merus, ſed mixtus dicebatur *Abb. in cap. de catero num.8. & 14. vbi Felin. num.9. de re iudic. Pariſ conſ.220. num.17. lib.4. Staffil. de litter. grat. fol.13. num.47. Rot. coram Seraphin. deciſ.1471.*
19 *num.2. & coram Canal. dec.478. num.4.* † Iudicialiter cum citatione Io. Antonij poſſidentis debuiſſet procedere, *vt dictum fuit in Nicien. Canonicatus 14. Decembris 1650. coram bo. me. Dunozetto, & in Aquilana Canonicatus 2. Iunii 1651. coram R.P.D. Celſo.*
20 Ex quo fit, vt Ioanni † Antonio anteriori poſſeſſori licet eiecto debeatur manutentio, quia nec ſe habuit pro ſpoliato, nec exe-
21 cutor eum ſua poſſeſſione † priuauit, dum itò, & rectè non proceſſit, vt dixit in ſimili *Rot. coram Buratt. dec.492. num.3. Gregor. deciſ. 105. nu.15. & in Colonien. Canonicatus ſeu Ferculi 17. Iunii 1647. coram Reuerendiſſimo Papien & in dicta Elnen. Parochialis coram me §. & ideo in fine, cui proinde dandum eſſe mandatum de manutenendo dixerunt Domini vtraque &c.*

R. P. D. TAIA

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 24. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio facta fratribus, illorumque filijs, & nepotibus, pronepotibus, ac deſcendentibus maſculis, *tantum*, an vigore illius dictionis tantum, quæ eſt taxatiua, deficientibus omnibus ſupra nominatis, donatio reuertatur ad donantem, & ſecundum terminos præſentis caſus reſoluitur negatiue.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta aliquibus, tantum, quid operetur illa dictio*, tantum, *cum ſit taxatiua.*
2 *Donatio alicui facta, tantum, non ſequitur, quod dictio illa taxatiua*, tantum, *moriente donatario reuertatur ad donantem.*
3 *Donatio de ſui natura eſt perpetua, & non reuertitur ad donantem, vel ad eius hæredes.*
4 *Donatio tunc ſine dubio eſt perpetua, quando adſunt verba denotantia perpetuitatem, & num.5.*
6 *Donatio facta, etiam cum dictione taxatiua*, tantum, *quando non deſinat eſſe perpetua, & n.7.*
8 *Donatio aliud, & aliud eſt renunciatio.*
9 *Donatio alicui, qualiter cenſeatur facta, & n.12.*
10 *Deficientia in vanum conſideratur, vbi ea non eſt.*
11 *Perſona conſiderata in aliqua donatione, paria ſunt, quod non ſint natæ, vel ſint præmortuæ.*
13 Statutum Vrbis cap. 150. de donat. inſinuand. lib. 1. *quando intret.*
14 *Inſinuatio an requiratur in donatione ſpei exiſtimabilis, de Iure communi.*
15 *Inſinuatio, an requiratur in renunciatione mixta cum donatione.*
16 *in Donatione defectus, quando non attendatur inſinuationis.*
17 *in Donatione Iuris incompetentis, nec re, nec ſpe, an requiratur inſinuatio.*
18 *in Donatione non requiritur inſinuatio, quando eſt iuris incompetentis, re, & ſpe.*
19 Ruin. conſil.9. num.22. lib. 1. *& alii plures quo caſu loquantur, & num.20.*
21 *Donatio, quando eſt penitus incerta, non requirit inſinuationem.*
22 *Inueriſimilia ea, quæ ſunt, non veniunt attendenda.*
23 *in Iuribus incerti euentus, minima pars æquiualere poteſt maximæ parti.*
Sicuti accidit in contractu vulgo, La Beneficiata, *ſeu* Lotto *&c.*
24 *Inſinuatio non habet locum, in donatione facta ob cauſam.*
25 *Donatio ex cauſa dotis an requirat inſinuationem.*
26 *Donatio, quando eſt onerata reſtitutione etiam ad fauorem alterius excludit inſinuationem.*

DECISIO CCCCXXXIV.

IN deciſis 17. Feb.1661. * ſteterunt hodie Domini, & quamuis pro parte D. Comitiſſæ opponeretur ſemper limitatio renunciationis factæ à Franciſco, & Henrico fratribus, illorumque filijs Nepotibus, pronepotibus ac deſcendentibus maſculis tantū
1 & illa dictio taxatiua † *tantum*, operaretur, vt mortuis omnibus ipſa ſuperuiuens bona renunciata, & donata recuperaret *ad Bart. ad l. ſic ſtipulatus neque num.2. in fine verſ. fallit ſi eſſet appoſita aliqua dictio taxatiua Soccin. Iun. conſil.53. num.3. & ſeqq. lib.2. Dec. conſ.106. num 4. Surd. conſ.403. num.62. in fine & ſeqq. Peregrin. de fideicommiſſ. art.51. num.21. verſ.4. quia ibi, vel niſi per dictiones taxatiuas Theſaur. for. quæſt.60. num.14. Rot. deciſ.561. num.3. par.4. diuerſ. & coram Buratt. deciſ.103. num.6.*
2 Reſponſum eſt non per hoc † ſequi, ergo reuerti debet ad Donantem inquit *Rot. coram Achill. de Graſſ. dec.299. vnic. de donat. in fine & coram Put. dec.274. num.3. verſ. vltimo loco lib.3. cum aliis apud Card. Mantic. de tacit. tit.21. nu.20. lib.13. & in præſenti cauſa ſemper placuit Rot. in dicta deciſione 17. Februarii, & aliis ibi allegatis* Declarando bona donata tranſire ad hæredes vltimi Donatarij non quidem Iure donationis, quia non ſunt compræhenſi, ſed Iure tranſmiſſionis, quia hæc eſt natura dona-
3 tionis, † vt ſit perpetua, & ad Donatorem, vel eius hæredes non reuertatur, vt inquit in puncto *Cardinalis Mantic. & forte conſenſit in eodem Peregrin.* dicens hæredem vltimi cauſā, & fortunam capere, & prius *articulo 29. num.12.* & maximè confirmata perpetuitate renun-
4 ciationis, † ac donationis expreſſim cum clauſula *in perpetuum &c. & clauſula promittens ad dicta bona ſic renunciata, & donata nunquam*
5 *habere nec petere,* † *aut prætendere aliquem regreſſum &c.*

Quibus congruit commoda interpretatio ſupradictæ clauſulæ diſpoſitiuæ, ac dictionis taxatiuæ *tantum* videlicet non referri ad per-
6 ſonas † incluſas & iis finitis ad alias excludēdas, & præſertim hæredes contra Ius tranſmiſsionis, & caſum, & formam, *vt Cardinal Mantic. & Peregrin. poſt alios declararunt*, ſed ad qualitatem perſonarum cui cohæret
7 ſcilicet ad maſculos, † & fœminas excludeñ quod obſeruauit *Marcabr. conſ. 111. num. 54. & ſenſit Rot. coram Put. dec. 24. in fine.*

Hinc procedendo ad actus Dilemma, cui nitebantur informantes pro D. Comitiſſa,
8 quod † aut renunciatio eſt aut donatio.

Si renunciatio eſt quoad bona prouenientia ad renunciantem per mortem fratrum, non poteſt intelligi facta ipſis fratribus, &
9 vltimo ipſorum, † et ſic ad tempus quo dictus frater vltimus eſset incapax ſuæ hæreditatis poſt mortem ſuam, vt per ſe conſtat, et dixit *Rot. dec. 543. num. 25. poſt aliam deciſionem in Romana de Pinis* 10. *Februarii* 1630. neque deſcendentes fratrum, quia vbi habuiſsent deſcendentes non poterant ſuccedere, nec
10 debebant † curari actus vt fruſtratorius, vt notant *Cyriac. contron. 292. num. 21. verſ. 2. principaliter, & num. 22.* et præterea deſcendentibus fratrum non natis, ſeu præmortuis eadem
11 renunciatio † æquè ad inanem redigeretur *Bald. in l. pactum C. de Collat. numer. 4. cum aliis apud P. Sanchez in Decalog. cap. 7. num. 19. & 20 lib. 7. Rot. coram Merlin. dec. 62. num. 24. & deciſ. 869. num. 6. verſ. inefficax & dicta dec. 543. nu. 31. & ſeqq.*

Si donatio eſt etiam fratribus præcipue
12 fideicommiſsi conditionalis per modum † cuiuſdam liberationis, ſeù quietationis *ad tradita in §. duo fratres l. qui Romæ 122. ff. de verb. oblig. ibi repetit Crauett. conſ. 42. num. 1. verſ. rationem, & conſ. 289. num. 3. verſ. 3. num. 5. Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 85. num. 3. & 6.* et maxime eorum deſcendentibus dando propria Iura ſucceſsionis, obſtat præcipuus defectus Inſinuationis, et maximè ſupra valorem du-
13 centorum Ex † *Statuto Vrbis 150. de donat. Inſinuan. lib. 1. & iuxta Rot. poſt Gilian. ad Statut. Peruſin. deciſ. 97. numer. 18. verſ. & cum iſta filia*, generalius de inſinuatione requiſita à Iure
14 communi † in donatione ſpei æſtimabilis *Gabriel. de donat. concluſ. 1. num. 84. Rot. deciſ. 320. num. 20. par. 6.* et fortius in renunciatione ſapiente donationem *Rot. coram Ludouiſ. dec. 15.*
15 *num. 5. & 6.* et in renunciatione † mixta cum donatione Inſinuationem eſse neceſsariam *tenuit deciſ. 12. num. 36. par. 0. recent.*

Verum, inhærendo præcedentibus deciſionibus non agendo de renunciatione, ſed de
16 perfecta irreuocabili † inter viuos donatione tranſitoria ad hęredes vt ſupra viſum fuit Inſinuationis defectum non obſtare relicta enim altiori quæſtione de donatione Iuris
17 incompetentis, † nec re, nec ſpe, et incompetentis quidem non autem ſpe ad celebrem diſtinctionem *Bartol. ad l. 1. C. de pactis nu. 4. verſ. pro declaranda* et recuperanda ſententia, quod non requirit Inſinuatio in donatio-
18 ne Iuris † incompetentis, re et ſpe ex *Bald. ad l. illud C. de Sacroſ. Eccleſ. Alexand. conſ. 187 num. 12. verſ. Item poſſet intelligi Ruin. conſ. 3. nu-*
19 *mer. 22. verſ. nec iſtis obſtant lib. 1. Gabriel. conſ. 6. num. 3. lib. 2. Rot. coram Buratt. dec. 333. num. 1. relictaque in preſenti confuſa DD.* concluſione circa donationem Iuris non re, ſed ſpe competentis *apud Gabriel. dicta concluſ. 1. numer. 18. & dec. 293. num. 23. et dec. 320. num. 22. et 23. par. 6. Adden. ad Buratt. dec. 33. num. 8.* pręſertim quod huiuſmodi ſpes ſicuti donari poteſt *ad l. ſpem C. de donat. ita etiam vendi, et æſtimari l. 8. C. de contrah. empt. gloſſ. vnic. d. l. ſpem, et in puncto le-*
20 *gati † et fideicommiſsi conditionalis §. in his l. in Falcidia 45. l. cum Titio 48. et §. magna l. in quantitate 73. ff. ad Falcid. Tiraquell. de leg. connubial. gloſſ. nu. 38.* et demum, quod in iſtud ſpe vēdita locum habeat *l. 2. C. de reſcind. vend. Tiraquell. d. gloſſ. 2. d. num. 38. Gabriel. de empt. et vend. concluſ. 1. num. 36. quod tamen acriter negat Alexand. ad l. 1. C. de pact. num. 3. Capic. dec. 149. n. 17*

Et cum in ſupradictis quæſtionibus nihil DD. determinauerint ex eiſdem viſum fuit ſequendo *dictas deciſiones 320. num. 25. et 293.*
21 *num. 24.* omnem † euitari difficultatem, quia ſpes ſuccedendi, quam habebat D. Comitiſſa erat penitus incerta, et licet verificata, nihilominus inueriſimilis quod ſuper viueret
22 ſoror donatrix duobus † fratribus Iuuenibus eorumque deſcendentibus in eadem donatione cogitatis, et ſperatis, atque ita modica, vel minima huius ſpei æſtimatio iudicari debet, cum in his Iuribus incerti euentus minima quantitas equiualere poſsit, maxime incertè ſperatę quantitati, itaut po-
23 nens drammam, ſeù obulum mille † pro eo recipere poſsit, vt accidit in contractu ſortis vulgo Beneficiata, vel Lotto de quo *P. del Rio Diſquis. magic. quæſt. 2. præſertim verſ. 2. poterunt lucrari cap. 4. lib. 4. Bonacc. de Contract. punct. 4. à num. 26. verſ. illud quæſt. 2. diſp. 3.* et de ſoxtante dato
24 † fideicommiſſario à grauato in ſimplici conditione; ſi decederet ſine liberis *l. 1. C. de pact.*

Et ſi qua æſtimatio dari poteſt vltra ſum-
25 mam à ſtatuto diffinitam † illa videtur adęquata à maiori Dote donatrici aſsignata, et ſe congrue, et decenter dotatę in donatione aſserenti, adeout donatio hęc ſit merè in
26 dicanda ob cauſam † in qua inſinuatio non requiritur *Tiraquell. ad l. ſi vnquam, verſ. libe donationem largitus num. 113. et 148.* et *ad dictum ſtatutum Rot. poſt Penzon. deciſ. 93. in fine.*

Maxime cum per ſe onerata ipſa donatio reſtitutione faciēda poſterioribus donatarijs, vt ſupra quam ſimplicem reſtitutionem ad fauorem alterius ad excludeñ inſinuationem obſeruarunt *Peregrin. de fideicom. art. 5. num. 64. et in primogenituris Molin. de primogen. Hiſpan. cap. 8. num. 18. lib. 2. cum aliis apud Rot. deciſ. 460. num. 6. et 7. tom. 1. par. 4. recent.*

Et ita vtraque &c.

☞ *Deciſio iſta In hac eadem cauſa emanata ſub die 17. Martii 1661. coram eodem R. P. D. Taia cum non ſit impreſſa, erit infra in Miſcellanea iuxta ſeriem temporis.*

R.P.D.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Viterbien Pecuniaria

Veneris 24. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione tractatur quando per compenſationem inducatur extinctio cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Fructus exacti reddunt creditum illiquidum, donec de illis ratio reddatur.*
2 *Cenſus extinctio per conuentionem quomodo ſequatur.*
3 *Cenſus extinctio quomodo, & quando admittatur per compenſationem, & n.4.5.& 6.*
7 *Dictio* ex quacunque *eſt effrenata non recipit reſtrictionem.*
8 *Termini ſuſceptio quando non præiudicet.*
9 *Inſtrumentum vallatum obligatione Camerali habet viam executiuam.*

DECISIO CCCCXXXV.

THOMAS Porticella pulſatus à Dominico & Tullio de Cioffis pro ſoluēdis fructibus cenſus in ſorte ſc. mille de anno 1630 per ipſum ſub fideiuſſione Hieronymi ac Cęſaris de Galeris impoſiti extinctionem obiecit reſultan͂ ex lucro Societatis inter eum & Galeros de anno 1642. cum ipſiſmet Dominico & Tullio contractæ cuius exceptionis virtute A.C. ad Periti proceſſit electionem, qui licet lucrum Porticellæ & Galeris debitum à die initæ Societatis ad menſem vſque integrum Martij 1646. taxauerit in ſc. 2741. ac obul 24. conſtituit nihilominus eūdēmet Porticellam debitorem in ſc. 1304. ac obul. 87. ÷ pro qua ſumma expeditio mandati de anno 1653. Decreta fuit, ac pro noui præſtatione fideiuſſoris, At quia ceſſionem Iurium Cioffi ſucceſſiuè reportarunt pro ſc. 130. per ipſos PP. Sanctiſſimæ Trinitatis, vti anterioribus Porticellæ creditoribus perſolutis, pro hac etiam quantitate obtinuerunt mādatum relaxari ſuper quorum mandatorum executione ad formā reſcripti Signaturæ dubium hodie propoſui, & exequendum eſſe mādatum ex cauſa fructuum relaxatum Domini reſponderunt in ſcutis dumtaxat 416. ac obul. 8. pro fructibus videlicet ſortis cenſus ſc. 743. decurſis à die 21. Iulij anni 1646. ad diem vſque conſimilem anni 1653. nam alteram cenſus partem extinctam reputarūt ex lucro Societatis à Dominico, & Tullio penes ipſos retento.

Neq; Cioffis poterit ſuffragari relatio Periti Porticellam debitorem conſtituens in ſc. 1304. ac obul. 87. Hæc namque relatio, vti vitio erroris obnoxia debet in pluribus reformari, ac in cenſus de quo agitur præcipuè fructibus, quos ipſe Peritus à die impoſitionis vſque ad menſem Iulij 1653. in debitum Porticellæ deſcripſit pro ſumma ſc. 1880. licet ad debitum nullatenus adnotari debuiſſent, ex quo realiter in ſumma ſcut. 1340. eos Porticella perſoluerat pro integro anno 1646. vt conuincitur ex quietantijs in actis exhibitis quarum vltima die menſe Septemb. eiuſmet anni 1646. expleta dignoſcitur.

Ex relatione præterea periti detrahi quoque debent ſcuta 87. ac obul. 85. deſcript. ad ad creditū Dominici, & Tullij tanquam ab ipſis perſoluta Lidiæ Pauloniæ Porticellæ creditrici, Dum enim Paulonia pro conſecutione ſummæ prædictæ actionem in Saluiano contra Cioffos inſtituerat ex eodem Saluiani remedio poſſeſſores quorundam bonorum ad Porticellam ſpectantium & ij-
1 dēmet Cioffi ad actum ſolutionis † ſub ea conuentione deuenire, vt ex bonorum fructibus ſatisfactionem conſequi deberent donec de perceptis fructibus ratio reddatur, nequeunt pro ſoluta quantitate peragere, quæ vel in fructuum retrahi cenſetur extincta, vel omnino illiquida euaſit, *vt dixit Rota decis. 20. num. 14. & 15. & decis. 116. num. 13. par. 8. recent. coram Caual. decis. 519. num. 5. & 6. & in Romana cenſus ſeu Saluian. 25. Maij 1657. in vltimo §. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Verum quia ſumma ſc. 360. in altera ex prædictis quietantijs expreſſa non fuit à Tullio in numerata pecunia recepta, ſed cum lucrorum parte excomputata, vt demonſtrat ipſa quietantia in menſe Aprilis 1646. conſcripta debent proinde lucra in ſc. 2741. ac obul. 24.

Hinc ex relatione Periti præfatis ſc. 1880. detractis, necnon ſc. 87, ac obul 85. Paulonię perſolutis, & additis ad Porticellæ creditum ſc. 20. ex pretio arundinum ab ipſo an. 1646. venditarum Tullio, vt ex huius confeſſione innoteſcit creditum ſummæ ſc. 257. Porticellæ conſtituitur, & quibus vſque de anno 1646. diſſolutæ videlicet Societatis cenſus, ęqualis portio remanſit extincta in vim Inſtrumenti Societatis continentis conditionem expreſſam, vt ex lucrorum portione ad Porticellam & Galicios ſpectan͂, debitorū extinctio ſortiretur, quæ ex quacunque cauſa, & obligatione cum ijſdemmet
2 Dominico, & Tullio ipſi cōtraxerant † Hęc quippe conuentio vim oppoſitionis obtinēs cenſus extinctionem operatur quicquid dicendum foret ſi oppoſitio nulla, ſeu declaratio pręceſſiſſet *ex doctrina Nauar. communiter recepta in comment. de vſur. ſub num. 124. verſ. 39 quaſtio, & num. ſequenti aſſerentis ipſo iure cenſum extingui ſtatim ac debitor declarauit pecunias penes creditorem exiſtentes ſe velle cum credito cenſus compenſare Peregr. conſ. 107. num. 3. lib. 2. Molin. de contract. diſp. 960. num. 3. verſ. obſeruat. vero Felician. de cenſibus tom. 2. lib. 4. cap. 11. num. 13. Roderic. de annuis redditibus lib. 2. q. 18. num. 9. Rota coram Merlin. dec. 462. num. 29. & 30. & in Romana cambij 10. Iunij 1641. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano impreſſ. par. 9. rec. decis. 29. num. 12. & in Romana cenſus 18. Martij 1650. §. nihil obſtat coram b. m. Bichio.*

3 Nec vrgere viſum fuit, quod † compen-

ſatio

ſatio admitti non ſoleat niſi penes fideiuſſo-
rem quantitas exiſtat pro dimidij cenſus ex-
tinctione ſufficiens. Adducta enim conclu-
ſio dumtaxat admittitur in caſu, quo debi-
tor nulla præcedente conuentione compen-
4 ſationem opponeret † cum cenſu ad cuius
extractionem creditor non valet inuitus cō-
pelli, niſi dimidiam pretij partem debitor
ipſe offerat, *vt aduertit Cenc. de cenſib. qu.* 110.
num. 21. *&* 22. non autem quoties, vt hic fa-
cultas repetendi ſortem creditori relata fuit
eamq. cum lucro annuo, ſeu redditu eidem
5 inſolutum aſſignato extinguendi † Tunc e-
nim cum vtriuſque concurrat aſſenſus cre-
ditoris ſcilicet, & debitoris cenſus extinctus
reputatur pro portione pecuniarum à credi-
tore retracta licet partem cenſus dimidiam
non æquarent, vt tradunt *Mareſcot. var. reſol.
lib. 2. cap. 61. nu. 8. & 9. Roderic. de ann. reddit. li. 2.
dec. 18. nu. 14. Cenc. de cenſ. par. 3. cap. 1. qu. 3. art. 5.
num. 1. & 2. cum ſeqq. & latius num. 2. Rota penes
eum dec. 106. in princ. & dec. 282. num. 8. & coram
Caual. dec. 71. num. 2. verſ. nam vltra quod.*

Hanc vero cenſus extractionem retardare
non poterunt fructus à die 22. Iulij 1646. ad
diem vſque expediti mandati decurſi, quos
Cioſi cum ſcutis prædictis 257. compenſare
contendunt, ſiquidem ad debita exiſtentia
de tempore vigentis Societatis contrahen-
tes reſpexere non autem ad alia poſtmodum
ſecuta, vt ex capitulis Socialibus apertè de-
ſumitur ibi, *Che la portione degli vtili, che po-
trà toccare à detti Porticella, e Galeri la debbano
laſciare ogn'anno à detti Cioſi, e non altrimente à
conto che deuono à detti Cioſi, e ſucceſſiue, li quali
articoli doueranno eſſer prima ſempre ſpecialmente
obligati per eſtimatione di debiti, che come ſopra
hanno detti Porticella, e Galeri ſino alla total re-
integratione d'eſſi Cioſi di tutto quello ſono, e ſaran-
no creditori per qualſiuoglia capo, cauſa, & obli-
go, mà doppo ſaranno detti Cioſi totalmente ſodiſ-
fatti, allhora detti Porticella, e Galeri della ſua
portione degli vtili ne ſiano aſſoluti padroni,* adeo-
que dum cæteris Dominici, ac Tullij credi-
tis extinctis ſumma ſc. 257. ſupererat æqui-
ualens cenſus, portio extincta cenſetur ex
auctoritatibus ſupra relatis.

Hinc non vrget facultas de anno 1645.
per Porticellam attributa Dominico, ac Tul
lio lucra Societatis in extinctionem crediti
6 ad libitum ipſorum erogandi, † Talis quip-
pe poteſtas poſſet aliquid operari ſi tempo-
re diſſolutæ ſocietatis præter creditum cen-
ſus, alterum Cioſi habuiſſent, cum quo cō-
penſatio lucrorum potuiſſet contingere, lo-
cus vero dum omnia eualerant extincta, hoc
enim caſu Iuris diſpoſitio, ac æquitas ſuadet,
vt portio cenſus ex reſiduo lucri penes ipſos
retento cenſeatur extincta.

Sub qua ſanè conuentionis periodo nequit
inficiari quin creditum cenſus includatur eo
7 verbo *quacumque* potiſſimè perſpecto, †
quod tanquam effrenatum reſtrictionem
nullam admittit, quinimo impropria etiam
debita, ac maiora expreſſis ſolet compre-
hendere, *vt aduertit Soccin. Senior conſ. 150. nu.
12. verſ. pondero etiam verba illa quacumque vol.
primo, Surd. conſ. 453. num. 8. Rota dec. 124. par. 2.
recent. & in Romana cambiorum 10. præſentis men-
ſis Martii, §. Dum enim coram me.*

Neque ſubſiſtit pro ſimplici creditorum
hypoteca deſtinatas extitiſſe pecunias; cum
ſupra recenſitus verborum contextus deſi-
gnet omnino contrarium, ac ea verba po-
tiſſimè, *Ma doppo che ſaranno detti Cioſi total-
mente ſodisfatti,* quæ poſt dumtaxat veram, &
realem extinctionē cenſus ex compuratione
peragen̄ poterant verificationem aſſumere.
8 Et licet Porticella † terminum pro fru-
ctuum ſolutione ſuſceperit ſub die 8. Martij
anni 1646. non tamen exinde cenſus extin-
ctio excluditur, vel quia tunc temporis ſo-
cietate vigente, nec calculis adhuc diſpun-
ctis ſummam lucrorum Porticella ignora-
bat, vel quia horum valor fructuum conſi-
ſtens in ſc. 420. cum lucrorum parte de men-
ſe Aprilis dignoſcitur ex computis pro rata
ſc. 360. Reſidui vero ſolutio vti habita in nu-
merata pecunia de menſe Septemb. eiuſdem
anni 1646. apertè oſtendit Tullium lucro-
rum reliquum neceſſe pro cenſus extinctio-
ne retinuiſſe.

Executionem verò alteri mandato rela-
xato pro ſc. 130. Domini decreuerūt, ex quo
† creditum ex publico † Inſtrumento reſultat
Camerali obligatione vallato, quæ paratam
obtinet executionem *Angel. in l. 4. §. condemna-
tum num. 4. ff. de vendicat. Caſtren. conſ. 206. num. 4.
verſ. in communi eſt verum par. 1. Rot. penes Zacch.
de oblig. Cam. par. 1. num. 15. cum ſeqq.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Lucri Dotis

Luna 27. Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Lucrum Dotis an debeatur à patruo, vel ma-
tre dotante; & quod tempus attendatur in
hac deciſione habetur.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſio quando dicatur in diem, & quando ſub
conditione, & num. 2. & 4.*

3 *Actiones incipere ab hæredibus, & contra hæredes
non eſt nouum.*

5 *Gabriel* conſ. 151. lib. 1. & Rot. poſt Merlin.
de pignorib. dec. 40. *declaratur.*

6 *Dotis titulus, & augmentum poſſunt conferri in
tempus mortis.*

7 *Mater tenetur dotare filiam, potius quam patruus
deficientibus bonis paternis, & n. 9.*

88 *Patruus dotando filiam cenſetur ſe obligaſſe ani-
mo fideiubendi, & non donandi, quod declara-
tur n. 10.*

11 *Facti alieni promiſſio quid importet, & n. 12.*

13 *Loca montium ex Vrbana conſtitutione non reci-
piunt hypotecam.*

14 *Creditores Chyrographarij præferuntur legatariis,
& n. 15.*

DECI-

DECISIO CCCCXXVI.

IN Capitulis ſponſalium 15. Septemb. 1620.
Dom. Cardinalis patruus Semideæ ſponſæ
vti filiæ Hieronymi fratris promiſit, *Che la
Signora Semidea pigliarà il Signor Annibale con
dote di ſcudi 15. mila, de quali il Signor Cardinale
promette pagare al Signor Annibale de ſuoi denari
ſcudi 10. mila contanti nel tempo, che il Sig. An-
nibale ſpoſerà la Signora Semidea, e gli altri ſcudi
cinque mila promette, che la Signora Cleria madre
di Semidea glieli laſcierà al tempo della ſua morte,
&c.* Defuncta Semidea ſine filijs ſuperſtite
Annibale marito, & Cleria ſequuta eſt re-
ſtitutio dotis iam ſolutæ cum retentione lu-
cri dotalis quartæ partis ad ſtatutũ 131. de
lucro dotis lib. 1. Die nondum cedente,
aut veniẽte per mortem Cleriæ pro reliquis
ſc. 500. varijſque poſt mortem Cleriæ actis,
agitatiſque diſenſſionibus, &c. & excuſſio-
nibus bonorum de his ſc. 500. reſtringeñ dif-
ficultatem ſpecialiter ad lucrum dotis dubi-
tatum fuit apud me, an ſententiæ A. C. &
Rotæ condemnantes Legatarios poſſeſſores
locorum Mõtium emptorum ex effectibus
D. Cardin. ſint confirmandæ, vel infirman-
dæ, & DD. confirmandas eſſe responde-
runt.

Nam res clara, & expedita videbatur ex
die 5. Aprilis 1647. poſt *Salgad. laberinth. cre-
ditor. dec. 14. & 30. Martij 1648. coram R.P.D.m.
Ghislerio prima Aprilis 1650. poſt Salgad. dec. 18
coram R.P.D.meo Albergato* difficultas fuit in
elidendis exceptionibus legatariorum.

Primum enim deducebant obligationem
Cardinalis non eſſe in diem, ſed ſub condi-
tione videlicet *Che la Signora Cleria le li laſce-
rà al tempo della ſua morte, &c.* quaſi promiſſio
relinquendi ſicut ipſum relictum habeat ſuã
conditionem ſi ſuperuixerit is, cui promit-
tebatur, eandem conditionem habeat pro-
miſſio, ſiue fideiuſſio.

1 Sed reſponſum eſt hoc eſſe verum † poſſe
quando promiſſio relinquendi eſſet titulo
ipſo generaliter reli ti ſecus quando eſt ti-
tulo debiti præcedentis, & ad demonſtrañ
diem ſolutio us etiã ſi incertum qualis eſt
hic, *Che la Signora Semidea piglierà il Signor
Annibale per ſuo marito con dote di 15. mila ſcudi,*
& ecce dos, & titulus dotis, *de quali il Sig.
Cardinale promette pagare al Signor Annibale de
ſuoi proprii denari ſcudi dieci mila in contanti nel
tempo, che il Signor Annibale ſpoſerà la Signora
Semidea.* Ecce modus ac dies ſoluendi hanc
partem dotis, *e gli altri cinque mila promette,
che la Signora Cleria, ſe li laſcerà al tempo della
ſua morte.* Ecce modus, ac dies ſoluendi alte-
ram partem.

Nec obſtat incertitudo diei, & an ventu-
rus dies eſſet conſtante matrimonio.

2 Quia dies † incertus in contractibus con-
ditionem nõ facit argumentum, *l. dies 75. ff. de
cond. & demonſtr. & ibi gloſſ. vnic. & DD.* & ſatis
3 in Iure notum eſt, † vt actiones ab hæredi-
bus, & in hæredes incipiant, Adeoque poſt
mortem valere ſtipulationem, *§. poſt mortem
Inſtit. de inutilibus ſtipul. & clara videtur l. vlt.
C. de contrah. & committ. ſtipulat.*

Et quia clarius habemus hic promiſſam
penes dotẽ ſoluenđ autem partim per nume-
rationem tempore nuptiarum à D. Cardinali
4 partim relinquen à Cleria tempore † mortis
quo caſu dies incertus adiectus ſol ti ni ci-
tra formam conditionis, nec in vltimis vo-
luntatibus faceret conditionem, *l. penult. C.
quand. dies legat. ced. & ibi gloſſ. non conditio cum
aliis allegatis apud Grat. diſcept. 135. in fine Rot.
coram Coccino dec. 272. in fine, vt omittam alia a-
bunde collata in aliis deciſionibus, & præcipuè poſt
Salgad d. dec. 14. & dec. 18. ab initio.*

5 Nec obſtare † viſum eſt quod oppone-
batur primo ex *Gabriele conſ. 141 lib. 1. & Rota
poſt Merlin. de pignor. dec. 40.* cum ſimilibus a-
gentibus quidem de obligatione Camerali,
ſed de adiecta huiuſmodi conditione ipſi o-
bligationi eiuſque ſubſtantiam, ſed neque
de tranſmiſſibili ad hæredes de Iure, quod
quominus, & ex facto nos habemus diem
incertam adiectam tantum ſolutioni vt ſu-
pra ità nec ex *Riminald. Iun. conſ. 300.* pro cu-
ius reſponſione ſufficit factũ obſeruare vide
licet Ioannes Antonius maritauit Cathari-
nam nepotem ex fratre, conſtituitq; dotem
dimidiæ partis bonorum ſuorum, & pro-
miſit in augumentum dotis illud eſſe bono-
rum mobilium, & immobilium, quæ repe-
rirentur in ſuo dominio, & poſſeſſione tem
6 pore mortis ſuæ quibus planè cum † augu-
mentum dotis, & titulus collata in tempus
mortis, vt potuerint conferri cum augeri
dotem & poſt ſibi promiſſum, *§. eſt & aliud
inſtit. de donat. l. ſi conſtitutione 19. & l. ſequenti cũ
auth. ſed iam neceſſe C. de donat. ante nupt.* & ma-
ximè collata obligatio in tempus mortis
etiam per relationes ab bona obligata, nem-
pè quæ reperirentur in ſuo dominio, & poſ-
ſeſſione tempore mortis, &c. ex quibus, &
ex primo Conſil. differentia viſa eſt mani-
feſta.

Secũdo & principaliter deducebatur actio-
nem eſſe ſubſidiariam contra tertios poſſeſ-
ſores, & propriam eſſe contra Cleriam, hæ-
redes, & auctrices non ex veteri ratione
vti contra principalem debitricem vtpote,
quæ nullam contraxerit obligationem, ſed
7 ex noua, † quod deficientibus bonis paternis,
& paterni generis mater diues potius, ac
prius tenetur dotare, quam patruus *ad tradi-
ta in l. neque mater 14. C. de iur. dot. cum aliis apud
Surd. de aliment. tit. 1. qu. 14. num 13. Coſt. ſubſid.
remed. 65. num. 1. & 2. Rota coram Coccin. dec. 77.
num. 5.* proceden ad regulam aliter non per
regulam ſucceſſionis aſcendeñ, & collatera-
8 lium, † vnde patruus non videtur ſe obli-
gaſſe animo donandi, ſed animo fideiuben-
di pro nomine *ad Bald. nouell. tract. de dot. par. 6
priuileg. 30. nu. 6. & 7. Rot. coram Coccin. d. dec. 77.
num. 3.*

Sed præter alia adducta in *d. dec. 18. num. 18.
verſ. quod autem*, & præcipuè D. Cardinalem
9 fuiſſe hæredem Hieronymi fratris ſui, † &
patris Semideæ primitus obligari ad quem
Cleria

Cleria reuoluer et actionem *ſecundum Rot. d. dec.18.num.18.verſ.& omnis,* Vlterius reſponſum eſt, quod cum agatur de matre abſente
10 in patriã promiſſione prius teneri † patruũ
promittentem, qui vix repetere poteſt, vt apud *Bald.Nouell.* quæ actio competit patruo nec expedit marito relinquere actionem certam exceſſiuam ordinariam, & ſubſidiariam contra matrem, & erit ſtultiſſimus, qui omiſſa actione; qua facillimè ſolidum ex contractu conſequi poſſit, ſe ad difficultatem perducat probandi §. *certum Inſtit.* quod cum eo probandi videlicet hic obligationẽ matris, eiuſque facultates cum inopia patris, quæ facultates ex ipſa patrui promiſſione matrem non præſtituram viuentem, ſcilicet, ſed morientem relicturam tenues ſed arguuntur cognitione dotis, & huiuſmodi, & paucis ſubſidiaria actione cum excuſſione matris, quam exoptat *contra*. . . . . . poſt mortem imponeret ſibi actum cũ exceſſione quoque bonorum patris, & maximè quod D.Cardinalis ex contrario *vuole etiam come principale, & inſolidum eſſere tenuto.*

11 Nec obſtat promiſſio facti alieni,† vt inutilis §. *ſed ſi quis promittat, l. ſtipulatio 38. de verb.oblig.§.1.ſi quis alium inſtit.de inutil.*

Quia quicquid dubitabile fuit in Inſtrumento confirmatum reſoluit obligationem
12 facti alieni in factum † promittentis ſe facturum, & curaturum, vt alius faciat *iuxta d.§. & eſt text.cap.Sicut & litteris 22. de ſponſal. & ibi gloſſ.iurantis cum alijs apud Seraph. iuram. priuil.*87.ab initio, & promiſſio in ea facta fuerit quod Cleria reliquiſſet, vel Semideæ, vel Annibali, vt latius in alijs deciſionibns cauſæ.

Tertio tandem exponebant difficultatem in facto, & in fine de auocanda pecunia iam ſoluta, de qua tàmen ſaluis alijs *in dicta deciſ.18.num.2.verſ.Dominis Breuius viſum eſt,* & non agi de auocanda pecunia iam ſoluta, ſed de locis montium exiſtẽtibus adhuc ijſdem emptis ex effectibus d.D.Cardinalis debitoris, & quantum ad aliam difficultatem re-
13 ſurgentem loca montium prædicta † ex conſtitutione Vrbana non cadere ſub hypotheca, *vt in dicta deciſ.18.num.3.* Satis videtur ad eam euitañ nos non agere de tertijs poſſeſſoribus proprijs, & ex contractu, ſed de
14 improprijs, & ex legatario, † & creditores etiam Chirographarij præferuntur Legatarijs, *l.4.ff.de ſeparat.& ibi Bart. num.3.quod ipſi hæredi mortis tempore debitum fuerit l.6. C. ad l.*
15 *falcid.* † adeoque ſi æs alienum abſorbet totam defuncti ſubſtantiam legata non debentur, *l.ſucceſſores 16. C. eod. & generalius d.l.6.§. cum autem inſtit. de leg.falcid. & in puncto poſt alleg.Franc. dec.246.num.4. & §. etſi prædictam verſ.Licentia,l.vltima C. de iur.deliberand. vbi & de cond.indeb.* pro Creditoribus Chirographarijs ſi aliqua hypoteca, ſolum pecunia legata contra legatarios.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. VICECOMITE
Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana Pecuniaria

Lunæ 27.Martij 1662.

ARGVMENTVM.

Contractus factus ab Inſtitore non contemplatione negotij, ſed proprio nomine obligat ipſum Inſtitorem, non autem negotium, præſertim quando id ex ſucceſſiuis actibus declaratum fuit.

SVMMARIVM.

1 *Traditio pecuniarum, quando non poteſt referri ad aliam cauſam arguit mutuum.*
2 *Donationis præſumptio non admittitur.*
3 *Compenſationem petens debitum hinc inde fatetur.*
4 *Negotium an obligetur per inſtitorem pecunias recipientem, & num. 5. & 6.*
7 *Diuerſus modus agendi diuerſas parit obligationes.*
8 *Duplex perſona in contractu repræſentari valet.*
9 *Deſcriptio in libris declarat quo animo pecuniæ fuerint receptæ.*
10 *Decretum reuocatum non eſt habendum in conſideratione.*

DECISIO CCCCXXXVII.

IVDICIVM inſtituerat coram A.C. Gregorius Satus aduerſus Laurentiũ Domitium pro reſtitutione ſc. 455. quæ in mutui causã eidem tradidiſſe aſſerebat, Verum opponente Laurentio ea recepiſſe contemplatione negotij ſpectañ ad fratres de Dacijs, cui ipſe fuerat præpoſitus non autem proprio nomine idem A.C. decreuit, vt de adminiſtratis rationem redderet. A quo quidem decreto appellatione interpoſita pro parte Gregorij obtinuit per Signaturam cauſam mihi committi, Vnde diſputatò hodie dubio, an conſtet de credito, in affirmatiuam Domini inclinarunt; Probatur enim ex diuerſis receptionibus propria manu Laurentij conſcriptis à Gregorio dicta ſc. 455. ſuſcepiſſe,
1 in quibus cum nulla appareat expreſſa cauſa, ad quam pecuniarum traditio valeat referri vtique hæc mutui contractui venit adſcribenda ad notat. *in l.cum quid verſ.pro tanto, & ibi DD.ff.de ſi cert. petatur Roman. conſ.238. num.3.Dec. conſ.116.nu.3. Rota Ianuen.deciſ.26. num.15.& dec.72.num.2.Rota in Romana,ſeu Veliterna pecuniaria 1. Februarii 1649. in princip.*
2 *coram Reuerendiſſ. D. meo Decano,* donationis † enim præſumptio non admittitur, *l. ſi cum Aurum,ff.de ſolut. & l.cum de indebito ibique DD. ff.de probat.*

Præter hanc Iuris interpetrationem concurrit ſubſecuta Laurentij confeſſio deſumpta ex eo, quod ad eliuèñ Gregorij actionem oppoſuit in Iudicio compenſationem d.ſummæ cũ altero credito, quod aduerſus

cun-

3 eundem ſibi competere contendebat.† Indu-
bitatum ſiquidem eſt, quam compenſatio-
nem petens debitum hinc indè fateatur, *Bald.
in l.cum Papinianus num.8. C.de ſent. Natt. con-
ſil.134.num.6. Surd.deciſ.24.num.5. & 6. Rot.de-
ciſ.626.nu.7.& 8. par.1.diuerſ.,& deciſ.33.nu.3.
par.5.rece.t.tom.1.*

4 Neque Laurentius † ſe tueri valet, obii-
ciendo pecunias fuiſſe ſibi traditas dicti ne-
gocij nomine proindeque illud obligatum
cenſeri pro earum reſtitutione; Nam hoc
ſuffragari ei poſſet ſi ageretur de contractu,
qui ad negocij cauſam referri omninò debe-
ret, *ad Text.in l.poſt mortem, §.final. ff.quand. ex
fact.*, ſecus autem procedit, quando prout
in propoſito caſu verſamur circa actum in-
differentem, qualis eſt mutuum, quod tam
ad negotium, quam ad recipientis perſonam
5 deſeruire poteſt; † Tunc enim nulla facta
expreſſione, cuius nomine geſtum fuerit ma-
gis proprio, quam alieno contractum fuiſſe
præſumitur, *l. ſi ità ſtipulatus, §. Chriſogonus,
ff.de verb.oblig. l.& magis, ff.de ſolut.facit lex pri-
ma, §.Non autem, & l.final. ff.de exercit., & l.ei
qui in fine cum ibi notatis, C.quod cum eo, l.ſi vnus,
§.primo, ff.pro ſoc. Natt. conſ.161.num.4. Bartol.
in l.ſi patruus, C.communia vtriuſque Iudic., & in
l.Titium, & Maanium, ff. de adminiſtrat.tutorum,
Alexand.conſil.139.lib.6. Rimmal.Iun. conſil.131.
nu.13. Cephal.conſ.635.nu.5. Rot. Iamen.dec.14.
num.96.*

6 Maxime, † quia vbi Laurentius voluit
tanquam præpoſitus contrahere, id expreſsè
declarauit. Hinc igitur clarè conſurgit, quod
nulla habita expreſſione, & negotij mentio-
7 ne proprio nomine agére intellexerit, † hu-
iuſmodi namque diuerſus modus agendi,
diuerſas quoque, & ſeparatas inducit obli-
gationes, *Alexand.conſ. num.9.& ſeqq.lib.5.
Modern de fratr. par.2. cap.44.nu.4. Menoch.con-
8 ſil.121.num.96.* non eſt enim nouum, † quod
quis valeat duplicem perſonam repreſenta-
re, *l.Procurator de euictione, ff.de Procur. l. ſi item
ſi, §.Item ſi Procurator. ff.de negoc.geſt. Gregor.de-
ciſ.360.num.1. Rot. deciſ.293. numer.19. part.5.
& deciſ.59.num.17.par.8.recent.*

Et hoc facilius admiſerunt DD. quod Lau-
rentius in libris negotij per ipſum exerciti,
in quibus deſcribere ſolebat credita, & debi-
ta ad idem negotium ſpectantia non appo-
9 ſuit ſolutiones dictarum † pecuniarum, ideò-
que deregitur apertus illius animus eas ſuſci-
piendi proprio non inſtitorio nomine; Ex
libris enim dignoſcitur, quo nomine Inſtitor
contraxerit, *l.Herennius, ff.de negoc.geſt. Dec.con-
ſil.21. num.6. Felician.de ſociet. cap.3. numer.46.
& ſeqq. Mantic.de tacit. lib.6.tit.17.nu.6. Rot.co-
ram Seraphin.deciſ.35.num.2.*

Hinc non vrget, quod Gregorius de tem-
pore ſolutionis eſſet adminiſtrator generalis
negotij dictorum de Dacijs, & conſequenter
ad illius cauſam ſolutio ſit imputanda, cum
ex allegatis appareat proprio nomine fuiſſe
contractum tam ex parte Laurentij, quam
Gregorij præterquam adminiſtrationem di-
miſerat penes eundem Laurentium ſub die
12. Septembris 1659. Obtenta deinde abſo-
lutione, & liberatione vigore Sententiæ R.P.
D. Carpinei, qui licet antecedēter mandaſſet,
vt Gregorius adminiſtraret, donec altera
emanaret prouiſio huiuſmodi decretum,
10 tanquam † effectum non ſortitum, ac in ſen-
tentia reuocatum, non habetur in conſide-
ratione, & conſequenter operari nequit, vt
pecuniæ perantea Laurentio creditæ cedant
in cauſam negotii, quod iam fuerat dimiſſū,
*Buratt.deciſ.574.num.11. Rot.in Anconitana Præ-
dij 8.Februarij 1658.§.Non obſtat, coram R.P.D.
meo Albergato*, ſed cadere debent in cauſam
mutui ex Iuribus ſuprà deductis.

Et ità vna tantum patre informante, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Pecuniaria.

Luna 24. Aprilis 1662.

ARGVMENTVM.

Procurator ſubſtitutus omnia poteſt, quæ ipſe
Procurator cōſtitutus poteſt, & obligat ipſum
conſtituentē cōtrahendo attentata, præſertim
verſione, quæ coniecturis probatur.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſubſtitutus ab habente facultatem dici-
tur verus Procurator.*
2 *Principalis remanet obligatus ex contractu facto
per Subſtitutum à Procuratore.*
3 *Principalis non obligatur ex facto Procuratoris
ſubſtituti à non habente facultatem ſubſtituendi.*
4 *Mandatum Procuræ continens clauſulam, Subſti-
tuendi, & generaliter refertur ad omnia præce-
dentia, ac ſi ſingulis capitulis adiecta fuiſſet fa-
cultas ſubſtituendi.*
5 *Induſtria perſona quando cenſeatur electa, ità quod
aliud ſubſtituere non poſſit. & num.6. & 7.*
8 *Verſio facit oriri actionem negociorum geſtor.*
9 *Verſio eſt probanda ab allegante.*
10 *Verſio ex quibus probatur.*
11 *Verſio probatur coniecturis.*
12 *Verſionis probatio inſurgit ex indigentia vnà cum
ſubſequta ſolutione.*

DECISIO CCCCXXXVIII.

DOMINICVS Petricciolus Procurator
ſuſtitutus à D. Margharita Procuratri-
ce Reuerendiſſimi Epiſcopi Hieraceñ, acce-
pit ad cambium ſcut.60. ab Aemilia de Valle,
de cuius credito cōtradicente Epiſcopo con-
ſtare, deciſum hodie fuit nam de Cambio in
prædicta ſumma contracto docuit per publi-
cum Inſtrumentum ſtipulatum cum Domi-
1 nico, qui per † ſubſtitutionem ſibi factam ab
habente ad id facultatem cenſetur Procura-
tor conſtitutus ab ipſo Epiſcopo, iuxta nota-
ta *in cap.15. qui tertio, & cap.ſi duo de procurat.
in 6. l.item eorum 6. §.ſi Decuriones, ff.quod cu-
iuſque vniuerſis nomine, gloſſ.in cap.primo, verbo
ſubſtituendi de procurat.in 6. Bald.in l.ſi Procura-
rem 8. §.Si quis mandauerit, ff.mand. Rot.deciſ.8.
& de-*

& deciſ.38.in fin.de procur.in nouis, & deciſ.692.
2 *num.1.par.2.recent.*, † qui proindè ex tali contractu remanſit obligatus ad fauorem Aemiliæ pecuniarum Dominæ, *l.ei qui*, vbi *Bald. nu.5. Salycet.num.8.C.quod cum eo, l.ſi pupilli 6. §.Item ſi Procuratori*, vbi *Bartol.nu.5. verſ.Prædicta, & Caſtrenſ. numer.3. in fine, ff. de neg.geſt. Soccin.Sen.conſil.154.num.1.lib.2. Syluan.conſ.8. num.35. Riminald.Iun.conſil.641. num.14. & 15. Natt.conſ.641.num.3. Mantic.de tacit., & ambigu. lib.8.tit.11.num.primo.*

Non obſtat, quod ſubſtitutio facta per dictam Margharitam in perſonam Dominici ad omnia,& ſingula negocia in mãdato procuræ expreſſa non ſubſiſtat, ex quo facultas ſubſtituendi ſibi data ſit reſtricta ad lites, nec comprehendat alia negocia, & ſignanter facultatem ſuſcipiendi pecuniam ad Cambiũ,
3 & conſequenter † Epiſcopus facto talis Procuratoris ſubſtituti à non habẽte facultatem non teneatur adhoc debitum eius nomine contractum, *Bald. in l.licèt in principio, Cod.de procurat. Alexand.conſ.17.num.6.lib.2.& conſ.72. lib.4. Rot.coram Pen.deciſ.173.nu.4. iuxtà Venetam impreſſ.* Siquidem expreſſa, & ſufficiens facultas ſubſtituendi ad quæcunque ipſius mandati expreſſa, ſufficiens facultas ſubſtituendi, ad quæcunque erat ſubſtituens conſtituta abſque vlla reſtrictione ad lites apparet ex verbis ipſius mandati procuræ ibi ſubſtituendi vnum,vel plures procuratores cum ſimili, ſeù limitata facultate, eoſque reuocandi, & dènuò ſubſtituendi, & generali-
4 ter, &c. † quæ verba facultatem ſpecificam ſubſtituendi cõtinentia in fine eiuſdem mandati appoſita referuntur ad omnia præcedentia perindè ac ſi ſingulis capitulis, & diſpoſitionibus fuiſſent adiecta, *cap.Inquiſitioni 71.in fine de appellat. l.talis ſcriptura 30. §.vltimo, ff.de leg.primo, l.ſi idem cum eodem 11. ff. de Iuriſdict. omn.Iudic. l.3. §.Filius, ff.de liber.& poſth. l.prima*, vbi *Iaſon num. . . . ff.de liber. præteritis, Decian. conſ.70.num.10. cum ſeqq. lib.3. Mantic. deciſ.51.num.2. Rot.deciſ.105.num.9.par.1.& deciſ.582.num.4.par.3.recent.*

Nec dicatur, quod immo debeat referri ad proximum caput, quod loquitur de litibus, non autem ad antecedentia cœteraque negocia, in quibus cenſetur electa induſtria
5 perſonæ conſtituti, † quia præterquod verba prædicta, & præſertim illa cum ſimili, vel limitata facultate non patiuntur hanc reſtitutionem, nec in aliquo limitata poteſtate, tunc intrat conſideratio electionis, & induſtriæ perſonarum,quando quis fuit deputatus
6 ad aliquod particulare negocium,† ſecus vbi generaliter eſt conſtitutus ad omnia, & quæ maximè, vt in propoſito caſu melius à ſubſtituto, quam à Muliere exerceri poſſunt.
7 Is † enim benè poteſt alium ſubſtituere, *cap.primo in fine de procurat.in 6. Bald. in l.ſi quis procuratorem 8. §.Si quis mandauerit nu.4. in fine, Bartol.ibid. verſ ſecundo caſu, ff.mandati, Iaſon in l. quod quis 8. ſub num.2. verſic.Secundo limita de probat. Cyriac. controu.384.numer.56.cum duobus ſequentibus.*

Cœterum ex eo Reuerendiſſimũ Epiſcopum teneri, etiam dicebatur, quia pecuniæ ad Cambium acceptæ fuerunt à Dominico ſolutæ Eminentiſſimo Cardinali Gualterio Archiepiſcopo Firmano illius Creditori ex cauſa annuæ penſionis ad eius fauorem ſuper fructibus Eccleſiæ Hieraceñ reſeruatæ, & ſic verſæ ſunt in vtilitatem, & cõmodum Epiſcopi debitoris,vndè ſecluſo etiam mandato, & facultate procuratricis cum ſubſti-
8 tuendi adhunc actum, adhuc † ex hac ſola verſione oritur contrà ipſum actio negociorum geſtorum, quod cum aliena pecunia ſuo ſatisfaciat creditori, *d.l.ſi pupilli 6. §.Item ſi Procurator,ff.de negot.geſt. l.ei qui 6. §.Alioquin, C.quod cum eo*, vbi *Caſtrenſ.in principio, & l.Lucius 7. nu.2. verſ.Lex vera,ff.de exercit.act. Aretin. in §. Actionum Inſtit. de act. Menoch. conſil.1188. num.28. Decian.conſ.25.num.109.lib.1. Gratian. diſcept.forenſ.cap.388.num.8. & cap.632. num.0. & 3.*

9 De hac autem pecuniarum verſione,† quæ eſt per allegantem probanda, *Bald. in d. l.cum num.3. C.quod cum eo, Theſaur. deciſ.136.num.6. poſt med. Rot Ianuen.de mercat.deciſ.14.num.125.* haud dubitari poſſe viſum fuit perpenſa facti ſerie, in quo ex datis *in Summario Aemilia nu.4. cum duobus ſequentibus*, conſtat quod ſub die 22.Maij 1654 qua fuit ſtipulatum Inſtrumentum Cambij ſcut. 60. Dominicus recepit à Viro Aemiliæ ordinem ipſius ſummæ directum Miniſtris Banci Sancti Spiritus, & eademmet die tranſportatæ fuerunt ad Sacr. Montem Pietatis mediante ſchedula Capſerij iuxtà ſtylum ſatis notum, ibique ſequenti die ad Creditum Dominici ad notatæ, qui ordinem eidẽ Eminentiſſimo Cardinali penſionario Reuerendiſſimi Epiſcopi tradiderat,
10 quorum † omnium actuum vna, & altera ſubſequenti die geſtorum vicinitate poſita reſultat plena probatio verſionis, *Menoch. de Arbitrar.caſ.432.num.38.& præſumpt.55.num.8. lib.3. Gratian.diſcept.forenſ. dicto cap.632. nu.12.*
11 vbi † de tranſportatione pecuniarum de vno Banco ad aliud, *& cap.897.num.11. Rot. coram Seraphin.deciſ.1093.num.1.cum ſeqq.,& in recent. deciſ.335.num.2.par.4., & deciſ.114. nu.6. & 7. par.5.& in Romana Cenſus 26.Iunij 1647. §.Ver-*
12 *ſio autem corã bo.me.Bichio.* Potiſſimum † quia etiam coniecturæ ſufficiunt ad probandam verſionem, *Bartol.in Authent. hoc Ius porrectum nu.17. C.de Sacroſanct.Eccleſ. Caſtrenſ. conſ.338. num.1.lib.1. Gratian.d.cap.632.num.15., & 897. num.14. Rot.apud Buratt.deciſ.546.num.4.& ibi Annot. num.9. poſt Cenc.de cenſib. deciſ.29.num.3. Adden.ad ſan.mem.Gregor.deciſ.31.num.12.,* & in proximè citata dicta *Romana Cenſus d. §.Verſio autem in fine.*

Neque ad excludendam verſionem quidquam facit, quod à Reuerendiſſimo Epiſcopo plures pecuniarũ ſummæ fuerunt tranſmiſſæ Dominico, cum quibus non aderant ſufficientes pro tribus terminis maturatis, quod eſt attendẽdum,quapropter non ceſſabat,ſed concurrebat indigentia pecuniarum,
13 qua † data vna cum ſubſecuto effectu ſolutionis,

tionis, eo magis inſurgit præſumptio, quod verè fuere verſæ in illius vtilitatem, *gloſſ. in Authent. hoc Ius porrectum, verb. probat, C. de Sacroſanct. Eccleſ. Alexand. in l. Ciuitas num. 11. ff. ſi cert. petatur, Aymon conſil. 404. num. 22. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 108. nu. 20. & 21. & cap. 630. num. 32. Surd. deciſ. 55. num. 6. Buratt. d. dec. 546. num. 4., & deciſ. 114. num. 5. par. 5. recent.*

Et ità deciſum vtraque, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Cambij.

Luna 24. Aprilis 1662.

ARGVMENTVM.

ad Cambiorum fructuum ſolutionem, debitor omninò tenetur, dum de eorum realitate conſtat, quod procedit etiamſi ipſe non adimpleuerit onus cambiandi in ſe ſuſceptũ, quia tunc loco damnorum, & intereſſe ad fructus teneretur.

SVMMARIVM.

1 *de Cambiorum realitate, quando conſtat, quis ſolutionem eorum euitare non poteſt.*

2 *Cambiorum qualitates, quando quis non adimpleuit, & non liberatur ab illorum fructus ſolutione, pro damnis, & intereſſe.*

Cambiandi onus, quando quis ad ſe ipſum, quando fuit reſtrictum ad ſolum biennium, quid id operetur. num. 2.

3 *Promiſſum, quandò aliquid fuit generaliter non ità facilè id reſtringitur:*

4 *Verba generaliter prolata, ample ſunt intelligenda.*

5 *Rationis identitas, quando concurrit, tunc ſemper oratio indefinita æquipollet vniuerſali, & includit omne tempus.*

6 *Dilatio, quando alicui fuit conceſſa, non poteſt conſiderari aliqua mora.*

7 *Cambiandi oneris aſſumptio, in qua parte Inſtrumenti apponendum veniat.*

8 *Promiſſum, quando aliquid eſt generaliter, & indefinitè, quãdo aliquid eſt, non admittitur reſtrictio.*

9 *Cambiandi oneris ſuſceptio in ſe, quid operetur. & num. 10.*

11 *Obligatio vna, non tollit alteram niſi id fuerit dictum.*

12 *Obſeruantia ſubſecuta multum operatur, ad aliquid corroborandum.*

13 *Cambiorum realitas, non deſumitur ex verbis, & factis partium.*

14 *Obſeruantia in materia Cambiorum benè fuit pro declaratione, & interpretatione verborum pactis, & obligationis per debitorem inita.*

DECISIO CCCCXXXIX.

SVB diebus 8. Aprilis, & 4. Decembris 1658. * coram me deciſum fuit, Cambia poſt biennium à D. Franciſco non deberi, eo præcipuè fundamẽto, quod onus cambiandi in ſe ipſum aſſumptum, elapſo biennio expirauerit. Verùm hodie repropoſita Cauſa, Domini receſſerunt à deciſis exiſtimantes Cambia deberi etiam poſt bienniũ quia diligentiùs perpenſis verbis Inſtrumenti hodie per extenſum exhibiti, viſum fuit onus cambiandi per Franciſcum ſuſceptum non eſſe reſtrictum, & limitatum ad biennium, ſed indefinitè conceptum vſque ad integram reſtitutionem ſcutorũ 500. Quapropter, vel Franciſcus huiuſmodi onus impleuit verè, & realiter tranſmittendo pecunias ſuper cambijs, & ſic conſtat de realitate
1 cambiorum, nec poteſt illorum ſolutionem
impugnare; Aut verò illud non impleuit,
& adhuc tenetur ad damna, & intereſſe, perinde ac ſi pecuniæ verè cambiatæ fuiſſent, *Rot. poſt 2. vol. conſ. Farinac. deciſ. 168. & dec. 229. vtrobique num. 2. cum pluribus allegat. in Romana Pecuniaria 6. Iulij. §. Quia cũ Paguinus, & 31. Iulij 1648. §. Quia certum eſt, coram Eminentiſſimo D. Card. Prodatario.*

Non obſtat, quod onus cambiandi à ſemetipſo fuerit reſtrictum ad ſolũ biennium.
Quia huiuſmodi præfixio temporis reſpicit
2 dumtaxat dilationem † ad fauorem debitoris, nè ſcilicet eodem biennio durante poſſit ad reſtitutionem ſortis cõpelli, ibi: *Quenam ſcuta 500. moneta idem D. Franciſcus ſoluere, ſeù reſtituere promiſit antedicta D. Iunipera abſenti me, &c. præſenti, &c. infra duos annos ab hodiè proximos vnica ſolutione hic Romæ, &c. aliàs, & c.* & ſic nõ limitat, neque reſtringit ſubſequen-
3 tem promiſſionem abſque † vlla temporis
præfinitione conceptam, vt omiſſis generalibus in his terminis benè reſpondit *Rot. in Romana Cambij 14. Febr. 1648. coram bo. me. Peutingero §. primo in fin. & §. ſeq.*

Idque colligitur non ſolum ex verbis In-
4 ſtrumenti ſatis amplis, & generalibus, † ibi:
Continuare ſemel, & pluriès, ac totties quoties opus fuerit, ſed etiam ponderando rationem expreſsè adiectam ne ſcilicet, *D. Iunipera damnũ pateretur, cum non ſit ſolita tenere pecunias otioſas, &c.* quæ æqualiter, & eodem modo conuenit vtrique tempori: quandoenim concurrit identitas rationis ſemper oratio inde-
5 finita † æquipollet vniuerſali, & includit om-
nè tempus, *Bart. in l. ſi pluribus num. 6. verſic. In dubio qualiter, ff. de leg. 2. Menoch. conſ. 96. nu. 35. & 36. & conſ. 220. num. 66. & ſeq.*

Immò ſi Franciſcus habebat in ſe onus cambiandi durante biennio, quo tempore proptèr dilationem ſibi conceſſam nulla in
6 eo poterat conſiderari mora, † multò magis
dictũ onus debet dici eidem iniunctum poſt biennium, cum eo elapſo illius mora fuerit indubitata, iuxta doctrinam *Bald. in l. inuitus in fin. C. de procurat.* cum alijs adductis ſequuta fuit, *Rot. deciſ. 274. ſub num. 13. par. 5. recent.*

Non obſtat, quod aſſumptio oneris cambiandi non fuerit repetita in ſecunda parte
7 Inſtrumenti, vbi † agitur de tempore decur-
rendo poſt biennium, quodque ibidem fuerit conceſſa facultas ſolummodò D. Iuniperæ continuandi pecunias ſuper Cambijs.

Quia reſpectu repetitionis illa non erat ne-

neceſſaria, attento quod obligatio Franciſci non erat reſtricta ad ſolum biennium, ſed
8 generalis, & indefinita ex ſuperius† deductis, ſed quatenus etiā fuiſſet neceſſaria, animaduerterunt Domini illam reſultare ex eadem oratione incipiente, *quod ſi elapſo biennio*, ibi: *Omnibus ipſius D.Franciſci cambijs, & recambijs cura, opera, & diligentia, prouiſionibus, damnis, & intereſſe*, quæ verba, *cura, opera, & diligentia*, nihil aliud in ſubſtantia videntur impor-
9 tare, niſi ſuſceptionem † oneris, & obligationem cambiandi in debitore, *Rot. in Romana, ſeù Ianuen. pecuniaria 1.Iuly 1644. coram bo.me. Bichio, & in Romana Cambiorū 28.Aprilis 1651. verſ.Ab eo verò tempore, coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Facultas verò ibidem attributa D.Iuniperæ non tollit obligationem debitoris antecedenter, & eodem tempore factam; Immò cum dictæ creditrici fuerit quoque data eadem facultas in primo biennio, quo tempo-
10 re † Franciſcus debitor non controuertit onus cambiandi in ſe ſuſcepiſſe, patet aliam eſſe cum dicti oneris aſſumptione compatibilem, & ideò cum ſit adiecta cumulatiuè pro maiori cautela, & ſecuritate creditricis,
11 ex† vna non innouatur, ſeù extinguitur altera, vt reſpondit *Rota coram Merlin. deciſ.636. num.19.& 20. coram Duran.deciſ.405.numer.14. & in recent.deciſ.150.nu.15.20.& 21. & in dicta Romana Pecuniaria 5.Iuny 1648. coram Eminentiſſimo D.Card.Prodatario, verſ.Primo quia.*

Prædicta corroborantur ex obſeruantia
12 ſubſecuta,† ex quo Frāciſcus perſoluit cambia, etiam pro tempore decurſo poſt biennium; licet enim huiuſmodi obſeruantia nullo pacto ſit admittenda pro iuſtificatione
13 Cambiorum, † quæ in hac materia non deſumitur ex verbis, ſeù factis partium, benè tamen fecit pro declaratione, ac interpreta-
14 tione verborum pacti, † & obligationis per debitorem initæ, vt his terminis dictum fuit *in dicta Romana Pecuniaria 31. Iuly 1648. coram D.Card.Prodatario §.final. circa med.*

Et ità vtraque parte informante reſolutum fuit, &c.

Deciſio iſta emanata ſub diebus 8. Apr. & 4. Decembris 1658. coram eodem Eminentiſſ. D.Card. Cerro, cum non reperiantur impreſſa; erunt in Miſcell. iuxtà ſeriem temporis.

R. P. D. TAIA.

Beneuentana Iuriſdictionis.

Veneris 28. Aprilis 1662.

ARGVMENTVM.

Agitur de Iuriſdictione Archidiaconi contrà Iuriſdictionem Archiepiſcopi, quoad actualem, & particularem Iuriſdictionem aliquorum Caſtrorum particularium. Præſcriptio quadragenaria cū bona fide, & titulo, quam vim habeat.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio quando alicui competat cumulatiuè, vel priuatiuè, quo ad alium.*
2 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo & bona fide, operatur plura.*
3 *Præſcriptio quadragenaria cum titulo & bona fide operatur etiamſi titulus, ſit putatiuus, & inualidus.*
4 *Probat nihil, quod nimis probat.*
5 *Matrimonialis cauſa priuatiuè quoad omnes ſpectant ad Epiſcopum.*
6 *Papa ſolus, Territorium ſeparatum, poteſt concedere.*
7 *Prælatus inferior, quando poſſit prætendere Iuriſdictionem priuatiuè, quoad Epiſcopum.*
8 *Conſtitutioni vnius Capituli, quando derogatur, quia indè ſequatur. & num.9.*
10 *Conſtitutiones, quando fuerunt abrogatæ & ſublatæ prorſus, non poteſt dici tantum, quod eis fuit derogatum.*
11 *Conſtitutio, quando non fuit in totum abrogata, quoad partem non derogatam poteſt allegari, & ſubſtinetur.*
12 *Lex in parte quoque abrogata ſi lex abrogans reprobaretur, tunc enim abrogata reuiuiſcerent, & eſſent obſeruanda.*
13 *Titulus, quando fuit tàm in facto, quàm in Iure reuocatus, eſt nullus, & pro nō titulo habendus eſt. Titulus nullus, & inualidus excludit bonam fidem. Bonam fidem requirit præſcriptio. num.13.*
14 *Diuiſio Iuriſdictionis, quid importet.*
15 *Præſcriptio, quando non poſſit dici probata, & multo minus quieta, & pacifica.*
16 *Papæ enunciationes, quando non releuent ad probandam pacificam præſcriptionem.*
17 *Papæ enunciationes, tunc ſanè non releuant, quando non motu proprio, ſed ad ſupplicationes partis emanarunt.*
18 *Verba Papæ, quando ſunt narratiua, recipiunt conditionem, ſi ita eſt.*
19 *Epiſcopi acta poſitiua, non poſſunt nocere Eccleſiæ. Epiſcopi acta poſitiua tunc minus nocent Eccleſiæ, quando eius nomine non fuerunt inita. & num.19.*
20 *Prælati negligentia in præſcriptione, quando noceat Eccleſiæ.*
21 *Præſcriptionis interruptio facta quoad vnam partem, nocet quoad totam.*
22 *Teſtes, quando ſunt conuicti de mendacio, nullatenus probationem aliquam facere poſſunt.*

DECISIO CCCCXL.

SENTENTIAM Rotalem eſſe confirmandam hodie DD. reſponderunt: Etſi enim D. Archidiaconus nunc non impugnat vniuerſale, & habituale Ius Reuerendiſſimi D.Archiepiſcopi, & multum quoque relinquat iuris actualis, ſed inſtat in actuali, & particulari ſuo Iure indeterminatis Caſtris, & ad certas cauſas eidem conſuetudine, vel præ-
1 ſcriptione priuatiuè, vel etiam † cumulatiuè competēt, cum D. Archiepiſcopo, iuxta *§.Exceſſum, cap. Irrefragabili 12. de offic. Iudic. ordin.& ibi gloſſ.per Capitulum, cap.auditis 15. de*

præ-

praſcript., & ibi *Abb.nu.7. cap.cum contingat 13.*
de for.competen.& ibi *Abb.nu.18.& 19. Gratian.*
diſcept.212. num.18. & ſeqq. Rot. coram Mantic.
deciſ.296.numer.1., & deciſ.834.num.12. part.1.
recent.

Et præſcriptione quidem concurrente
2 quadragenaria cum titulo,& bona fide,† quæ
operatur, & ſufficit contrà præſumptionem
Iuris, & ipſum quoque Ius, *cap.7. verſic.Et ſi*
priuilegium de priuileg.in 6. Rot. coram Coccin.de-
ciſ.235.ſub num.1.& 3. & deciſ.295.nu.2.,& de-
3 *ciſ.448.ſub nu.12.* immo etiamſi titulus† eſſet
inualidus,& putatiuus, *dicto cap.7. d.verſ. Et ſi*
priuilegium, *Abb. ad dicto capit. Auditis numer.8.*
& 12. Rot.coram Verall.deciſ.361.num.3. par.2.,
& deciſ.235. num.7. & ſeqq., & deciſ.295. nu.3.
& 4.

Attamen Dominis viſus eſt deficere titu-
4 lus petitus ex Conſtitutionibus † Eccleſiæ
Beneuentanæ anni 1355. diuidentibus Iura,
& loca Archidiaconi ab ijs D. Archiepiſco-
pi, cum enim nihil probet, quod nimis pro-
bat, nimis indulgentes ſunt Conſtitutiones
tribuentes Ius, & Iuriſdictionẽ in cauſis ma-
trimonialibus,& facientes Diœceſim Domini
Archidiaconi à Diœceſi Domini Archie-
5 piſcopi diſtinctam, obſtante † quoad cauſas
matrimoniales priuatiuè quoad Epiſcopum,
Concil.Trident. cap.20. de reformat. ſeſſ.24., latè
Barboſ.de offic. & poteſtat. Epiſcop. allegat.84. ab
initio, Rot. deciſ.447. ſub num.1. parte 1. recent.,
& quoad Territorium, ſeù Diœceſim ſepa-
tam refragante ratione, & declarationibus,
Rot.d.deciſ.324. dicto num.12. in fine, cum Papa
6 ſolus poſſit † Territorium ſeparatum conce-
dere, *Abb.in dicto cap.cum contingat dicto num.18.*
Rot. d.deciſ.324. coram Buratt. deciſ.912. num.1.
cum ibi Annot.nu.11.& 12., quicquid ſit quan-
do datur Prælatus inferior, & quaſi ſub Epi-
7 ſcopo, itaut Epiſcopus habeat † vniuerſalem
Iuriſdictionem ſaltem habitu, & Prçlatus in-
ferior habeat quaſi ſub Epiſcopo, & ab exer-
citio excludat Epiſcopum, *ad Abb. d.cap.cum*
contingat d.num.18.

8 Deinde Conſtitutiones iſtæ † non tantum
derogatę ex detractione vnius Capituli, iuxta
l.denegatur 102. *ff.de verb.ſignif.* ſed abrogatæ,
9 & † prorſus ſublatæ dicebantur.

Deinde Cõſtitutiones iſtæ ſublatę,& abro-
10 gatæ prorſus dicebantur non vero eis † tan-
tum derogatum detracta, & dempta earum
parte, iuxtà *l.derogañ* 102. *ff.de verb. ſignificat.*
11 quo caſu † in parte non abrogata poſſent
allegari, & ſubſtineri, *Felin.ad cap.5. de conſtit.*
n.19.verſ.Secundus caſus cum alijs,apud *Maſcard.*
de gener.ſtat.Interp.concluſ.11.num.2. & 10. imò
in parte quoque abrogata, ſi lex abrogans
12 reprobaretur,tunc enim abrogata reuiuiſcit,
& obſeruatur, *arg.cap.4.in fine de Conſtit. Felin.*
ad dictum cap.1. num.19. verſ.Alius caſus, & in
puncto Statuti, Dec.ibid.litt.P.nu.37. & 38. cum
alijs, apud *Decian.Criminal. cap.vltimo num.29.*
& 34. verſ.Fallit 4. lib.2. Maſcard.d.concluſ.11.
num.34.

Ex quibus prætenſus titulus tam in facto
13 reuocatus, quam reprobatus † à Iure viſus
eſt nullus, & non pro titulo, & erroneo in
Iure, & iniuſto excludentem bonam fidem
ad huiuſmodi præſcriptionem requiſitam,
Abb.ad d.cap.4. de præſcript. num.10. & 12. Rot.
d.deciſ.361. num.4. & d.deciſ.295. dicto numer.3.
verſ.Neque fuit, & ſeqq. & ſub num.11., & dicta
deciſ.324. num.8. & oppoſitis deciſ.368. numer.5.
& ſeqq. tom.2. & 731.num.7. tom.3.par.4.recent.
de ſimilibus Conſtitutionibus Synodalibus, & lib.
Eccleſiæ vnus, ex Dominis reſpondit ibi non agi,
14 ſicuti hic ex diuiſione Territorij, † & Diœ-
ceſis cum vniuerſali Iuriſdictione, quæ diui-
ſio ab inferiore Papæ fieri nequit.

His præſuppoſitis pauca Domini reſpon-
derunt de oppoſita continua poſſeſſione in
qua D. Archidiaconus fundat præſcriptio-
15 nem, non enim viſa eſt † probata, & multò
minus, quod fuerit ſemper quieta, & enun-
ciationes Pontificum non ſuffragantur, nec
16 titulo, nec poſſeſſione, † etiamſi, & quan-
tum forent cõfirmatiores vtpotè, quod non
motu proprio, ſed ad ſupplicationem par-
17 tis† proceſſerint, *Abb.ad cap.Dudum de Decimis*
num.8. Rot.deciſ.552.num.11.& 12. tom.3.par.4.
recent. & deciſ.220.num.24. part.9., & optima
18 ratione nam illa verba † ſunt narratiua, &
reciperent conditionem, ſi ità eſt, inquit,
Abb. dicto loco, & Rot. dicta deciſ.522. d.num.12.

Confeſſio, & alia facta per Archiepiſcopos,
vt acta poſitiua non nocent Eccleſiæ, adeò-
19 que nec † Archiepiſcopis ipſis Eccleſiis no-
mine agentibus, ſecundum *gloſſ. Conuentuum*
cap.2.de Teſtibus, Rot.coram Ludouiſ.dec.375.n.6.
& coram Buratt.deciſ.452.num.3., & vtrobique
Adden., & deciſ.290. ad fin. tom.2.par.4. recent.
Quicquid ſecus ſit de non factis, & negati-
20 uis, † in quibus patet quod negligentia Prę-
lati nocet Eccleſiæ in præſcriptione, *gloſſ.vlt.*
in dicto cap.Auditis, & ibi *Abb. num.34.*

Et demum ſuperaddebatur, inquieta poſ-
ſeſſio D.Archidiaconi, adeòque interrupta
21 præſcriptio facta in vno Articulo † Iureiſdi-
ctionali prodeſt, quoad totã Iuriſdictionem,
ſecundum *Abb.qui tamen hanc propoſitionem de-*
clarat in dicto cap.Auditis num.33. ad d. cap. cum
contingat dicto num.18. & 19.

Aliqua dixerunt Domini de dictis Teſtibus
D.Archidiaconi, & nuncupatim de ſecun-
do,& ſexto aptius pro eo teſtificantibus con-
22 uictis tamen † non ſolum mendacibus, ſed
etiam mentientibus, iuxtà diſtinctionem
Aul.Gell. noct.Attic. cap.11 lib.11., & præcipuè
vno, vt aſſereñ Archiepiſcopum numquam
in ijs locis certos feciſſe aliquos actus Iuriſ-
dionales cum tamen ipſe interfuerit Viſita-
tioni, *in præſenti Summario D.Archiepiſcopi ſub*
numer.2. & 3.

Et ità vtraque, &c.

R.P.D. LEONE VEROSPIO

Foroſempronien. Tranſactionis

Veneris 28. Aprilis 1662.

ARGVMENTVM.

Tranſactionis contractus, vt valide reſcindatur, probanda eſt tanta læſio, vt excedat dimidiam partem iuſti valoris rei, ſuper qua fuit transactio inita. Multa deducuntur, circa probationem veri valoris hæreditatis, ad hoc vt ſit locus reſciſſioni tranſactionis, ſuper eâ, & per plures annos obſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſubſtinetur, quando adſunt requiſita* leg. 2. & 12. C. de tranſact.

2 *Tranſactio ſubſtinetur ex cauſa litis, bona fide inita, dummodo hinc inde aliquid remittatur.*

3 *Tranſactio ſuper teſtamento initio, non valet, ſi non præceſſerit ipſius lectura à partibus.*

4 *Teſtamentum ſuper quo fuit facta tranſactio, ex quo arguatur.*

5 *Lis aliqua, quod fuerit inter partes conteſtata, ex quo præſumatur.*

6 *Tranſactio vt ſubſtineatur, ſufficiens eſt litis ſolus timor.*

7 *Hæredes non poſſunt de mendacio arguere Teſtatores.*

8 *Tranſactio reſcindi poteſt, quando læſio excedit dimidiam veri valoris partem.*

9 *Hæredi ſoluenti legata relicta à Teſtatore datur actio, contra fideicommiſſarium, quando ſit reſtitutio fideicommiſſi.*

10 *Dos Vxoris fideicommittentis extrahi debet à fideicommiſſo.*

11 *Dotis quantitas bene comprobatur ex confeſſione ipſius mariti.*

12 *Hæres tenetur approbare confeſſionem Teſtatoris.*

13 *Trebellianica debetur cuicumque hæredi, dum fideicommiſſi reſtitutio ſit nu. 14.*

15 *Filius legitimatus cum clauſula* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *non poteſt prætendere legitimam.*

16 *Filio legitimato cum clauſula* ſine præiudicio venientium ab inteſtato, *tunc debetur legitima, quando fuerunt inſtituti hæredes extranei.*

17 *Tranſactio, quando non eſt læſiua in vanum prætenditur eius reſciſſio.*

18 *Litium euentus dubius eſt.*

19 *Mulier, ſi non excedat duodecimum annum, nulliter teſtatur.*

22 *pro Actus validitate ſtat præſumptio donec contrarium probetur.*

21 *Preces porrectæ Principi probant.*

22 *Annotatio patri, circa natiuitatem eius filii, an probet.*

23 *Aetas alicuius, an comprobetur ex eius aſpectu.*

24 *Curator puberibus, & impuberibus ſolet aſſignari, & n. 25.*

26 *Liber Baptiſmi, quando non probet ætatem.*

27 *Perſonæ identitas, non probatur ex nominis conformitate.*

28 *Probationes, quæ ſunt minimè concludentes, loquam vanæ, & fruſtratoriæ non attenduntur.*

29 *Probatio, quæ conuicta remanet à contraria probatione non eſt attendenda.*

DECISIO CCCCXLI.

FLORIANVS hærede ſibi inſtituta Hippolyta naturali filia diſpoſuerat, vt nullis ſuperſtitibus liberis ea obeunte Cleopha vxor in integro ſuæ hæreditatis vſufructu ſuccederet, qua defuncta ſubſtitutionis Iure Cippum ſuæ domus admitti mandauit, Hippolyta vero abſq; filijs præmortua cum Cæſar fideicommittentis frater germanus, ac Iacobus Florianus Cleopham ex tranſitu ad ſecundas nuptias ab vſufructu cecidiſſe contenderent, ac fideicommiſſum proinde extitiſſe in ipſorum fauorem apertum, litem ſuper hoc inſtituerunt tranſactionis Iure ſucceſſiuè extinctam, hãc tamen tranſactionem 47. annorum curſu obſeruatam Catharina filia Cæſaris, ac hæres ſub falſæ cauſæ præ-
1 textu, ac vitio enormiſſimæ læſionis † in Tribunali A.C. impugnauit illique ſuccumbente cauſam mihi committi obtinuit, ſuper qua hodie propoſito dubio DD. cenſuerunt contractum ſubſtineri ex diſpoſitione *Text. in l. 2. & l. præſes 12. C. de tranſact.* validam ſancientis tranſactionem ex cauſa litis bona fide contractam ſuper dubio Iuris articulo
2 quoties tamen vt in propoſito caſu † aliquid hinc inde tributum fuerit, vt alter textus declarat *in l. tranſactio nullo dato 38. C. eod. tit. & tradunt Card. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 9. num. 9. Pereg. de fideicom. art. 52. num. 88. Rota in Romana fideicom. de Bariſanis 27. Iunii 1650. coram R.P. D. meo Celſo.*

3 Quæ sanè tranſactio ex eo † perperam impugnatur quod nulla teſtamenti lectura præceſſerit requiſita ex diſpoſitione *Text. in l. de his. ff. de tranſ.* Dum enim Cæſar relatione præhabita ad teſtamentum cum expreſſione nominis Notarij de eodem teſtamento rogati fideicommiſſum in ſui fauorem aper-
4 tum aſſeruit, præcedens teſtamenti † lectura arguitur in ipſo necnon ſcientia fideicommiſſi intellectualis ex qua legis prædictæ diſpoſitio omnino expleta cẽſetur iuxta theoricam, *Bart. in l. qui Romæ 112. §. duo fratres n. 17 verſ. nec obſtat, ff. de verb. oblig. Surd. conſ. 267. n. 9 cum ſeqq. Dec. conſ. 630. nu. 9. Soccin. Sen. conſ. 116. num. 74. lib. 1. Pereg. de fideicom. art. 52. numer. 22. Rota coram Burats. dec. 58. num. 9. Merlin. dec. 222 num. 4. & in Romana fideicomm. de Coſciaris 16. Martij 1647. in §. ac proinde coram Eminentiſſ. D. meo Cardin. Corrado cum alijs recenſitis in Romana fideicommiſſi 3. Decemb. 1655. in §. neque vis coram me.*

Nec litis inſtitutio excluditur ex diſpoſi-
5 tione Archiuiſtæ Ciuitatis Piſauri poſt † diligentias in libro actorum Ciuilium adhibitas deponentis nullum inter Cæſarem, ac Cleopham coram Prætore Piſauri actum iudicialem ante initam transactionem præceſſiſſe. Præterquam enim timor ipſe litis robur

6 robur † validitatis tranſactioni attribuit iuxta text. apertum *in l. 2. C. de tranſ. & in l. 1. ff. cod. tit. Alex. conſ. 20. num. 3. lib. 3. & conſ. 41. num. 4. lib. 6. Natt. conſ. 548. num. 13. Pariſ. conſ. 3. num. 24 Card. Mantic. de tacit. lib. 26. tit. 1. nu. 16. cum ſeqq. Rot. dec. 25. num. 16. & 17. coram Eminentiſſ. D. meo Card. Ottbobon. & in Piſtorien. Parochialis 26. Aprilis 1643. in §. Quod autem coram Reverendiſſ. D. meo Decano.* Atteſtatio prædicta vti Prætoris dumtaxat Tribunal reſpiciēs litem alibi inſtitutam non excludit perſpecta potiſſimum Cæſaris confeſſione iurata cui debet in præiudicium Catharinæ ſuæ hæredis 7 omninò deferri cum nequeat illa de † mendacio Teſtatorem redarguere *ad text. in l. ſi Creditoribus 5. C. de ſeru. pig. dat. Bart. in l. rem alienam 41. in fin. ff. de pign. act. Ruin. conſ. 50. num. 13. lib. 1. Soccin. Sen. conſ. 13. n. 5. lib. 3.*

8 Et licet conſueuerit † reſcindi tranſactia quoties dimidiam partem veri valoris longè exceſſit læſio, *vt tradunt Decian. in l. cum te num. 1. C. de tranſ. & conſ. 203. n. 4. poſt med. verſ. ſed concludendo Cornu conſ. 166. nu. 5. lib. 1. & conſ. 27. num. 11. lib. 4. Gabr. conſ. 154. num. 48. lib. 1. Card. Mant. de tacit. lib. 26. tit. 9. num. 29. Rota deciſ. 539. num. 2. par. 1. recen. & coram b. mem. Merlin. dec. 92. num. 8. & 9.* Hæc tamen ſpecies læſionis viſa fuit in propoſito caſu corruere, ſiue valor hæreditatis conſtituatur in ſcut. 13937. vt hęres Cleophę aſſerit, ſiue in ſumma ſc. 18125. vt Catharina contendit.

Siquidem detrahi debent ex aſſe fideicommiſſi ſc. 435. pro legatis in ſimili quantitate à Teſtatore præordinatis pro cuius repetitione ſummæ actio grauato hæredi contra fideicommiſſum tribuitur à Iure, *iuxta text. in l. 1. C. ad Trebell. Fuſar. de ſubſtit. qu. 607. num. 70 cum ſeqq. Rota dec. 241. num. 28. par. 9. recen.* Nec 10 non etiam dos † Cleophæ in ſumma ſcut. 3500. perſoluta Teſtatori *Gabr. conſ. 95. nu. 3. lib. 2. Rota coram Buratt. dec. 946. nu. 2.* legitimè 11 comprobata ex eiuſdemmet Teſtatoris † confeſſione dotis reſtitutionem in teſtamento demandantis *ad text. in l. generaliter 13. C. non numer. pecun. Alex. conſ. 24. num. 3. lib. 3. Aym. conſ. 217. num. 9. & 1. Rota coram Merlin. deciſ. 398. num. 2.* concurrente præſertim Cæſaris 12 aſſertione ſub hac eadem quantitate † in Inſtrumento tranſactionis dotem recenſentis, quam Catharina hæres tenetur approbare ad *Text. in l. cum à matre, C. de re vend. Ruin. conſ. 40. num. 4. & 5. lib. 4. Surd. conſ. 355. num. 42. Rota coram Coccin. in dec. 98. num. 4.*

Quibus itaque ſummis detractis reliquam hæreditatis iuxta calculum partis aduerſæ non tamen à Dominis adhuc admiſſum valorem ęquat ſc. 10590. è quibus portio dimidia Cleophæ debita conuincitur vti Hippolytæ Teſtamentariæ hęredi ex cauſa Trebellianicæ, atque legitimę ipſimet Hippo-13 lytæ filiæ legitimatæ competeñ in aſſe paterni fideicommiſſi, vt de Trebellianica ad 14 heredem quemcumque grauatum ſpectante poſt *text. in §. ſed quia hæredes inſtit. de fideic. hæred. tradit in his terminis Pariſ. conſ. 1. num. 19. & 20. vol. 2. Ceph. conſ. 194. nu. 3. Peregr. de fideic. art. 10. num. 115. De legitima vero tradit Bald. in cap. de cauſa num. 62. ff. de offic. deleg. Rot. dec. 653. num. 2. & 3. par. 1. rec. & in Romana locorum montium 21. Iunii 1660. in §. quibus omnibus poſt med. coram R. P. D. Beuilaqua.*

Licet legitimatio concepta noſcatur ſub clauſula *ſine præiudicio venientium ab inteſtato* filium legitimatum à conſecutione legi-15 timę regulariter excludente *Burſat. conſ. 155 num. 27. & ſi Gratian. diſcept. for. cap. 596. nu. 37. cum ſeqq. Rot. dec. 35. num. 5. & 6. cum pluribus ſeqq. par. 5. recen.* Huius equidem clauſulæ virtus prorſus expirat, nec repellit legitimatū à legitima quoties, vt in propoſito caſu Teſta-16 tor poſthabitis † proximioribus ab inteſtato ſuccedentibus conſanguineos remotiores, ſiue extraneos hęredes inſtituat, aut ipſummet filium legitimatum, vt aduertit *Dec. conſ. 295. nu. 6. verſ. ſic ex prædictis Caſtr. conſ. 196 in princ. num. 3. verſ. cum igitur lib. 1. Pereg. de Fideicom. ar. 36. num. 10. in fin. Coſta de port. rat. q. 156. num. 8. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 2. qu. 9. nu. 85. Rota penes eum dec. 62. num. 35. & not. Adden. ad deciſ. Greg. 85. num. 2. lit. B.*

Hinc dum Cæſar ex cauſa tranſactionis nedum ſummam ſc. 400. ſibi legatam ab Hip-17 polyta recepit, ſed alteram quoque † ſcut. 1950. fuit aſſequutus, Iacobus vero ſc. 50. retraxit, læſio nulla exceſſiua valet in cōtractu ponderari pro cuius excluſione nedum foret ęſtimanda relaxatio vſusfructus Cleophæ competen. in ſc. 2700. ipſimet Cęſari, ac Ia-18 cobo aſſignatis, ſed dubius quoque † litis euentus *iuxt. doctrin. Bart. in l. cum particulariter num. 5. ff. de verb. oblig. Cagnol. in l. 2. num. 8. C. de reſcind. vend. Aym. conſ. 351. nu. 27. Menoch. conſ. 11. num. 77. cum ſeqq. Grat. diſcept. for. cap. 361. n. 4 Rot. deciſ. 625. num. 7. par. 1. recen. coram Caual. deciſ. 407. num. 3. & in Romana tranſact. 15. Decemb. 1658. in §. nec obſtare coram me.*

Neque Teſtamentum Hippolytæ conditum an. 1611. poterit exinde corruere quod ea 12. ętatis annum tunc temporis non ex-19 ceſſerat † abſolutè requiſitum ex diſpoſitione *text. in l. qua ætate 5. ff. de teſtam.* Præterquā enim actus validitati præſumitur innixus 20 donec contrarium ex aduerſo † probetur, *Rota coram Buratt. dec. 538. num. 2.* Viſa fuit ętas legitima ex eo concludentem poſſe iuſtificationem aſſumere, quod Florianus 21 pariter in precibus † ann. 1603. Vrbini Duci porrectis pro Hippolytæ legitimatione obtinen. eam in lucem prodiiſſe aſſeruit anno 1595. *iuxt doctrin. Salicet. in l. ſi minorem poſt* 22 *num. 10. C. de reſt. in integ.* vbi quod adnotatio natiuitatis filii per patrem habita pro eiuſdem ætate comprobanda deſeruit, *Curt. Iun. conſ. 18. num. 8. Rota coram Verall. dec. 314. num. 3* Tum etiam ex Teſtibus examinatis deponeñ Hippolytam ſub 14. vel 15 ætatis anno deceſ-23 ſiſſe, quæ ſanè probatio ex eiuſdem † met licet Hippolytæ aſpectu deſumpta debet admittit, *vt tradit Bart. in l. ætate 44. num. 9. ff. de minor. Salic. in l. ſi minorem num. 9. ff. de in integr. reſt. Rota dec. 671. num. 8. par. 5. recen.* Dum ma-24 ximè † in anno Hippolytæ obitum præcedenten-

cedente eiuſdem cura Cleophæ demandata fuit, ex hoc quippè actu præſumptio pubertatis incluſiua conſurgit cum minoribus re-
25 gulariter non autem impuberibus Curator ſoleat aſſignari *ad Text. in l. Curator 11. ff. de Tutel. & Curator. tendit in ſpecie Decian. conſ. 53. num. 4. lib. 2. Honded. conſ. 78. n. 93. lib. 2.*

Hinc non vrget, quod in libro Baptiſmi Ciuitatis Piſauri Hippolyta referatur in lu-
26 cem edita anno 1602. Talis namque † deſcriptio non valet in Hippolyta, de qua agitur, verificationem aſſumere, vel quia ex ſuperius recenſitis oſtēditur omnino cōtrariū vel quia in eodēmet libro patris nomen, ac matris teſtificetur ibi: *nata di padre, & madre*
22 *incerti* cōformitas enim nominis identitatē perſonæ non oſtendit niſi aliæ demonſtrationes concurrant; *vt aduertit Bart. in l. demonſtratio falſa n. 14. ff. de cond. & demonſtr. Corn. conſ. 143. num. 12. lib. 2. Dec. conſ. 13. nu. 9 Menoch. de præſ. lib. 6. præſ. 15. num. 39. & 45. Ciriac. contr. 285. num. 26. cum ſeqq. Rota in Meleuit. Iuris patr. 30. Ian. præteriti in §. hæc autem coram R. P. D. m. Beuilaqua.*

Nec viſa fuit aliquid operari atteſtatio Parochorum Piſauri ac Foroſempronii deponēn nullam alteram Hippolytam præter prędictam in parochialibus libris deſcriptam reperiri perinde ac ſi debeat eadem deſcrip-
28 tio in Hippolyta Floriani filia ex † neceſſe verificari cum enim nulla probatio exhibeatur Hippolytam filiam Floriani in altera ex prædictis Ciuitatibus ortum traxiſſe, quinimo ex depoſitione Teſtium ac ipſa legiti-
29 matione potius contrarium † conuincitur, adducta præſumptio penitus remouetur.

Animaduertebant denique DD. non poſſe Catharinam pro reſciſſione tranſactionis *iuxta Tex. in l. ſi diuerſa 14. C. de tranſ. Pariſ. conſ. 96. num. 112. lib. 1. & conſ. 26. num. 72. lib. 1. Rota coram Greg. dec. 354. n. 70.*

Vtrum vero in in deſcendentibus ex cippo Teſtatoris adhuc vigeat fideicommiſſū eoſque tranſactio afficiat particulari dubio diſcutien Domini cenſuerunt.

Vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Fideicommiſſi de Maximis

Veneris 28. Aprilis 1662.

ARGVMENTVM.

Filij poſiti in conditione ex diſpoſitione Statuti Vrbis, & ſtantibus coniecturis in deciſione recenſitis cenſentur diſpoſitiuè vocati.

SVMMARIVM.

1 *Vocati ad fideicommiſſum dum exiſtunt ipſi ſunt admittendi.*
2 *Filij in conditione poſiti vigore ſtatuti Vrbis cenſentur diſpoſitiuè vocati.*
3 *Subſtitutio reciproca reſultat, quando eſt facta in tota hæreditate, & vltimo ex vocatis.*
4 *Filij poſiti in conditione quod cenſeãtur diſpoſitiuè vocati probatur ex coniecturis, & n. 11.*
5 *Fideicommiſſum reciprocum reſultat ex ordine Teſtatoris mandantis bona remanere debere in familia.*
6 *Vocatio conſumpta in perſona inſtitutorum verificatur in perſona ſubſtitutorum.*
7 *Subſtitutio quæ eſt ab alijs contradiſtincta dicitur ab alijs independens, & n. 12.*
8 *Ratio conſeruandi bona in familia ampliat diſpoſitionem, & nouos vocat fideicommiſſarios, quod amplia, vt n. 9.*
10 *Oldradi conſ. 21. declaratur.*
13 *Fideicommiſſum ordinatum ad ampliandam fæminarum excluſionem & ad melius exprimendū ordinem ſucceſſionis non conſtituit caſum diuerſum à præcedenti.*
14 *Declarantur* deciſ. 708. par. 1. & deciſ. 120. p. 2. diuerſorum.

DECISIO CCCCXLII.

FIDEICOMMISSVM à Dominico de Maximis inſtitutum non expiraſſe in perſona deſcendentium cum filiis mortuorum, ſed eſſe perpetuū, & reciprocum, & vti tale aſſertum ad fauorem DD. Marchionis, & fratrum de Maximis, & in illorum perſonis continuare *Rota cenſuit ſub die 5. Martij 1638. coram b. me. Pirouano, & 14. Martij 1653. coram Reuerendiſſimo Dom. meo Cerro Decano,* in illius locum ſubrogato, qui ſucceſſiuè ſuper huiuſmodi fideicommiſſi exiſtentia, & purificatione ſententiam tulit, in cuius executionem ijdem de Maximis fideicommiſſarij petierunt coram me immiſſionem in certis partibus Caſalis Braui, illarum vero poſſeſſores reuiſionem dd. deciſionum, qua demandata ſub die 14. Martij 1659. pro confirmatione prodijt reſolutio, & hodie quoq; pro quarta vice DD. eandem ſententiam retinuerunt, quandoquidem inconcuſſum remanet fundamentum earundem deciſionū in eo quod Dominicus Teſtator tres caſus conſiderauerit, & ex verbis ſecundi, ibi: *& caſu quo filij maſculi per dictam lineam directam ex legitimo matrimonio deſcendentes deficerant, & omnes ſine filiis maſculi voluit quod in dictis bonis ſuccedant filij maſculi baſtardi ex linea ſua directa maſculina excluſis fæminis, &c.* reſultat fideicommiſſum abſolutum perpetuum dum voluit Teſtator, quod ſi contingeret filios maſculos ex legitimo matrimonio per lineam directam deſcendentes deficere, & tunc ſuccederent filij maſculi illegitimi ex dicta linea, qui tali eueniente caſu ſubrogantur in locum legitimorum deſcendentium de quibus ſupra lo-
1 quitur † vnde cum ex his exiſtant modo actores ipſi ſunt vocati, & inter eos durare debet fideicommiſſum vſque ad vltimum per cuius deficientiam fiat locus admiſſioni illegitimorum ad *text. in l. cum ita legatur 33. §. in fideicommiſſo l. Titia Seio 79. §. Seia libertis, ff. de leg. 2. Soccin. Sen. in l. qui Romæ 122. §. coheredes ſub num. 18. verſ. nam ſi induceretur, ff. de verbor. oblig. Alexan. conſ. 64. ante finem verſ. corroborantur prædicta lib. 5. Ruin. conſ. 108. num. 11. lib. 2*

Soccin.

Soccin. Iun. conſ. 119. nu. 27. & 28. lib. 1. conſ. 110. num. 16. & 17. lib. 3. Decian. reſponſ. 44. num. 60. lib. 3. vbi ponderat quando vt hic fuit dictum deficientibus omnibus, & in terminis quod ſit repetitum fideicommiſſum inter ſuperexiſtentes legitimos ſi his deficientibus ſint ſubſtituti naturales probant Crauett. conſ. 113. ſub num. 2. verſ. tertia coniectura, & plenius conſ. 326. num. 2. cum ſeqq. & præcipuè ante finem verſ. tertio conuenit, vbi ait hoc eſſe fundamentum coniecturale efficaciſſimum, quem ſequuntur alij relati à Ciriac. contr811. 96. num. 35. & in dicta præcedenti deciſione coram me, §. primo in fine.

Quod ex eo certius dicendum eſt in hac
facti ſpecie, in qua non contingit dubitari
quin omnes deſcendentes de linea maſculi-
2 na legitima † in conditione poſiti ſint vocati
attento *Statuto Vrbis explicitè & determinatè in
cap. 142. lib. 1. dixerunt Gabriel conſ. 115. in princ.
lib. 11. Scacc. de iudic. lib. 2. num. 6. & dec. 834. n. 2.*
3 nec † quod ſubſtitutio ſit facta in tota hære-
ditate, & vltimo ex vocatis deſcenden. quæ
ſunt tria requiſita ſingulariter in præceden-
tibus deciſionibus examinata, & ex ſe ſuffi-
cientia ad inducen̄ reciprocam ſubſtitutio-
nem, *l. vltima, §. filium, ff. de leg. 1. l. Lucius 78. §.
Caio, ff. ad Trebellian. DD. in d. l. Titia Seio, §.
Seio libertis, ff. de leg. 2. Crauett. d. conſ. 113. nu. 1.
Soccin. Iun. in præcitato conſ. 110. num. 39. in fine,
Menoch. conſ. 85. num. 4. cum ſeqq. & conſ. 237. nu.
27. Rota dec. 105. num. 16. & 17. par. 4. recen. & in
Romana fideicom. de Zeffiris 4. Iulij 1640. §. neque
etiam coram Bichio,* & comprobatur ex coniec-
turis ſępius repetitæ qualitatis maſculinita-
4 tis † digreſſus ad plures gradus ſubſtitutio-
nis perpetuę excluſionis fœminarum, ac de-
clarationis expreſſæ, quod eius bona nun-
quam debeant tranſire ad aliam familiam,
ſed perpetuo remaneãt in cippo Domus ſuę,
quæ coniectura cum prædictis ſimul coacer
uatis denotat primos eſſe grauatos ſucceſſi-
uo ordine de reſtituendo ſecundis, & iſtos
alijs poſterioribus, & ſic deinceps de vno in
alium per abſolutum, & perpetuum fidei-
commiſſum, quouſque aliquis ſuperſit de
familia contemplata, *l. peto 71. §. fratre, l. cum
pater, 79. §. libertis, & l. Codicillos 91. §. inſtitu-
to, ff. de legat. 2. Iaſon. conſ. 52. num. 9. lib. 3. Decian.
reſponſ. 1. num. 278. lib. 1. Menoch. conſ. 1. num. 7. &
87. Ruin. conſ. 139. num. 21. & 164. numer. 9. lib. 3.
Crauett. conſ. 130. num. 6. & 7. Surd. conſ. 403. nu.
19. & 20. Ciriac. controu. 96. num. 27.*

Impoſſibile enim eſſet quod niſi recipro-
5 ca ſubſtitutio inter omnes facta † diceretur
bona remanerent in cippo domus Teſtato-
ris, quinimo contra illius votum extra illam
exirent, *d. l. cum ita legatur §. in fideicommiſſo, &
l. peto, §. fratre de legat. 3. & tradunt Soccin. Iun. in
in ſupracit. conſ. 110. num. 39. Decian. d. reſponſ. 44.
num. 69. lib. 2. Gionag. conſ. 38. num. 10. cum ſeqq.
lib. 1. alijque plures congeſti per Modern. Lucan.
conſ. 92. num. 13. & 14. lib. 1. Rot. dec. 698. num. 1. 2.
& 3. par. 3. diuerſ. & in recen. dec. 580. num. 1. p. 4.
Adden. ad dec. 632. num. 65. cum ſeqq. par. 1. tom. 3.
& in Romana fideicom. de Boncompagnis 22. Mar-
tij præteriti, §. de mente autem coram me.*

Nec viſum fuit ſubſiſtens motiuum alias
deductum, & denuo repetitum, quod Domi-
nicus Teſtator duas tantum fecerit diſpoſi-
tiones principales independentes, & illarum
euentus fuerit præuiſus vnam videlicet caſu
quo eius filij obijſſent ſine filijs maſculis le-
gitimis, & naturalibus, alterum quatenus
vnus vel plures ex dd. ſuis filijs, & hæredi-
bus morerentur cum filijs maſculis ſuper-
6 ſtitibus fœminis, † cumque vtraque fue-
rit conſumpta in perſonis Inſtitutorum, &
primi gradus cum filijs mortuorum om-
nes aliæ ab his duabus dependentes defece-
runt, *l. mater 33. §. 1. & l. qui habebat 47. ff. de
vulg. & pupill. Petr. de fideicom. qu. 6. num. 7. & 8.
Gionag. conſ. 39. num. 3. 12. 13. lib. 1. Fuſar. de ſub-
ſtit. qu. 683. num. 4. Rot. dec. 486. num. 1. & 7. par.
... recen.* nam verè, & cum effectu Teſtator
tres inter ſe diſtinctas ordinauerat diſpoſitio-
nes, & caſus conſiderauerat, vt ſupra, & ſe-
cundus continens ſucceſſiuum, & recipro-
cum fideicommiſſum non retento themate
primi, nec tertij, caſus ſtet de per ſe princi-
paliter, & independenter ab illis prout de-
ducitur tam ex ipſius elogij contextu, in
quo Teſtator primam diſpoſitionem ſucce-
dente obitu inſtitutorum, vel alterius illo-
rum ſine filijs maſculis per ſeparatã oratio-
nem diuerſimode de bonis ſuis diſpoſuit
vocando illegitimos caſu quo filij maſculi
7 per lineam directam, vt ſupra † deficerent,
ex hoc igitur quod caſus ille eſt ab alijs cõ-
tradiſtinctus affirmari nequit quod ſit con-
ſecutiuus, ſed independens, & per ſe exiſtat
ad *not. ι. per Bartol. in l. 3. §. finibus, ff. de lib. & poſt-
hum. Soccin. Sen. conſ. 49. num. 4. & 5. lib. 1. Bero.
conſ. 120. num. 75. lib. 2. Roman. conſ. 91. num. 6. &
16. Altograd. conſ. 27. nu. 15. Pariſ. conſ. 90. nu. 22.
& 39. verſ. non obſtat lib. 2. Petr. de fideicom. qu. 6.
num. 19. & qu. 11. num. 558. cum ſeqq. Rota in Pe-
ruſina de Bigazzinis poſt conſ. 25. Gionag. lib. 1.
num. 81. & in recen. dec. 24. numer. 7. par. 4. tom. 2.*
quam ex ratione, qua Teſtator motus fuit
ad inuitan̄ illegitimos in alijs caſibus nõ no-
minatos, vt bona remaneant in cippo do-
8 mus ſuæ † per quam rationem deprehendi-
tur non intellexiſſe limitare ſuam diſpoſi-
nem ad caſus iam expreſſos, ſed ampliare
ſubſtitutionem, & nouos vocare fideicom-
miſſarios iuxta perſonarum diuerſitatem.
*Buratt. conſ. 142. num. 29. verſ. cum vero Curt. Iun.
conſ. 43. col. penul. verſ. non obſtat Gionag. conſ. 38.
num. 4. lib. 1. Gratian. diſcept. 828. num. 15. & 16.
alijque relati in deciſ. Reuerendiſſ. Decani, & per
Modern. Carpen. controu. 219. à num. 135. p. 2.*

Nihil ergo refert quod hæc illegitimorũ
vocatio immediatè, & incontinenti poſita
ſit poſt prima diſpoſitionẽ, vt eſſet illatiuè
ad illam, habeatq; connexionem, quia quã-
9 do conſtat ſignanter ex diuerſitate perſona-
rum Teſtatorem voluiſſe facere aliam nouã
diſpoſitionem diſtinctam à præcedenti præ-
ſeferente noui caſus euentum tunc non in-
trat connexionis augumentum *Bart. in l. Au-
relius §. Idem quæſiuit in fine verſ. ſi in controuerſia,
ff. de liber. legat. Grat. d. c. 828. n. 18. cum ſeqq.*

Ex

Ex quibus quoque colligitur ſubſtitutio-
nem ordinatam tali eueniẽti caſu non eſſe
regulandam iuxta terminos *conſ. Oldrad.* 21.
10 locum †habentis quando conditio ſi ſine fi-
lijs adiectaſubſtitutioni eſt nudis verbis cõ-
cepta, & reſtricta ad caſum obitus Inſtitu-
torum legitimorum de linea recta vocati
ſunt illegitimi de eadem linea,& ex alijs cõ-
iecturis conſtat conditionem eſſe ſucceſſi-
uam, & derminationem certi temporis non
11 habentem † nam tunc neque effectus ſub-
ſtitutionis conſumitur in primis, eo quia
Teſtator de vlterioribus cogitauit, & ſic diſ
poſitio recipit ordinem ſucceſſiuum vt gra-
datim de vno in alium per fideicommiſſa-
riam hæreditas deuenire debebat, *d.l. cum ita
legatur,vbi Bart.delegat. 2.& diſtinguit Soccin. in
l.ſolemus num.6.ff. de condit. & demonſtr. Decian.
reſponſ.44.nu.80.verſ.quia reſpondetur lib.3.Gio-
uagn.conſ 75.nu.84.Caſanatt.conſ.20. in fine Theſ-
ſaur.dec.96.num.34.Rota dec.269.num,6.verſ.etſi
omnes par.5.dec.248. num.3. & 4.par.7. dec.385.
num.10.par.9.in dicta Romana fideicom.de Zeffiɔis
§.altera vero coram b.me. Bichio, Mareſcott.var.
reſolu..lib. cap.44.num. . . . vbi quod per vocatio-
nem deſcendentium ceſſat Theoric. Oldrad. Ciriac.
d.controu.96.num.78.cum ſeqq.vbi quod neque ob-
ſtarent dictiones reſtrictius dum apparet Teſtato-
rem ſenſiſſe de deficientia omnium non autem fi-
liorum tantum Adden. ad deciſ.632.numer.6. cum
ſeqq. & numer.107. & 108. par.4. tom.3. recen-
tior.*

Argumentum vero deſumptum ex ſuper-
fluitate tertij, & vltimi caſus in §. Item ſi-
militer quatenus Teſtator voluiſſet in ſecũ-
12 do caſu † ex admiſſione naturalium ordi-
nare perpetuum, & abſolutum fideicom-
miſſum præter quod eſſe valde debile, & in-
firmum notant *Alciat. in l.3.n.3.ff.de leg.2. &
poſt cum Mantic.de coniect.vltim.volunt.li.3.tit.6.
num.8. & lib.12.tit.vltim.num.4 Pereg. conſ.57.
num.15. Fontanell.de pact.nuptial. clauſul.4. gloſ.
9. par.4.* eliditur ex reſponſione data in
deciſione quæ reuidetur §. vltimo quod ca-
ſus iſte fuit expreſſus ad ampliandã fœmina-
13 rum † excluſionem,& ad exprimeñ melius
ordinem ſuccedendi,ac tollendi in hoc om-
nem dubitationem, quo fit vt ſuperfluus
dici nequeat,*l.1.§.ſi intelligitur,ff. de edict.Diu.
Adrian.tollend.Odd.conſ.41.nu.final.Menoch.conſ.
844.num.4.& 3.Torret.conſ.67.num.81.lib.2.Pe-
droch.conſ.22.num.06.Mandell.con.27.num.9. &
conſ.531. num.53.*

Et hinc etiam patet non obſtare motiua
deducta ex deciſionibus b.me.Robuſterij in
hac cauſa emanatis & ſunt 108.*par.3.&* 230.
14 *par.2.* † deciſis quia vt ex illarum lectura
colligitur non diſcuſſo articulo fideicom-
miſſi in ſecundo caſu per vocationem ille-
gitimorum ordinati, & nulla de illis habita
ratione emanarunt reſolutiones prædictæ, vt
cum earumdem admiſſio ſit certa, ſequitur,
vt nõ expirauerit fideicommiſſum, ſed per-
ſeueret in alios omnes legitimos vſquequo
eueniret caſus deficientiæ lineæ directæ, &
fiat locus ſubſtitutioni illorum, vt reſpon-
detur in prædictis deciſionibus & præſertim
in illa *b.me.Pirouani §.non obſtat, & §. quia non
dua,*cum quibus DD.tranſierunt pro confir-
matione vltimæ deciſionis vtraque,&c.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana Cenſus

Luna 5.Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitio facta à Minore,ſub plurium Curatorum cura exiſtente non tenet, dum ſine eorum præſentia fuit factus. Cenſus impoſitio eſt quædam ſpecies ſolutionis.

SVMMARIVM.

1 *à Minore contractus ſine debitis ſolemnitatibus celebratus non ſubſiſtit.*

2 *Statutum Vrbis* cap. 17. lib. 1. de contractib. minorum *quid diſponat.*

3 *Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis.*

4 *Minoris contractus nullus ex defectu præſentiæ Curatoris ex quo ſuppleatur.*

5 *Aſſertioni Minoris, quod Curator ſit impeditus, & ideo non potuerit interuenire in contractu ipſius Minoris non eſt ſtandum.*

6 *Minor, quando nulliter contraxit, non poteſt aliquid facere, vel dicere, vt contractus efficiatur validus.*

7 *Minoris contractus ſine præſentia Curatoris, quando non dicatur valida excuſatio quod non poterat adeſſe.*

8 *Curator, ſi ſit impeditus quod non poteſt interuenire vna die in contractu Minoris debet ad alteram deferri.*

9 *Cenſus impoſitus à Minori ſine ſolemnitatibus, non deſinit eſſe nullus cenſus licet ex cauſa neceſſaria fuerit impoſitus cenſus.*

10 *Minoris contractus ſine ſolemnitatibus celebratus, quod fuerit factus ex cauſa neceſſaria, cui aſſertioni in hoc ſtandum non ſit.*

11 *Mutui contractus, quando ex partitis librorum non probetur.*

12 *Legati debitor, quod quis ſit ex quo poſſit probari.*

13 *Inuериſimilia ea quæ ſunt non attenduntur.*

14 *Contractus, an ſit validus aliunde, quam per aſſertionem contrahentium, iuſtificari debet.*

15 *Minoris contractus eſt nullus deficiente realitate contractus.*

16 *Contractus Minoris, vt ſit validus, vltra realitatem contractus, eſt probanda verſio in cauſam expreſſam.*

17 *Et id plene, & concludenter eſt probandum.*

18 *in Contractibus Minorum cauſa falſa inducit nullitatem minorum etiam reſpectu fideiuſſorum.*

19 *in Contractu Minorum, ſi ſtatutum requirat præſentiam duorum conſanguineorum, non ſufficit præſentia vnius.*

20 *Contractus irritatur, ſi forma præſcripta nullatenus fuit ſeruata.*

21 *Contractum quis confirmare cenſetur, ſtante taciturnitate longi temporis, & ſolutione fructuum.*

22 *Re-*

22 *Ratificatio contractus nulli non inducitur ex lon-*
gaua ſolutione fructuum non data ſcientia dictæ
nullitatis.

DECISIO CCCCXLIII.

DIXERVNT Domini Cenſum impoſi-
tum à Macrbale Vrſino, cum fideiuſſio-
ne Portiæ de Vitellis eius matre non ſubſiſti-
neri.

Quia cum Maherbàlis de tempore con-
1 tractus eſſet minor ſeſeque† obligauerit abſ-
que interuentu Corradini Vrſini, & Fabij
Matthæi, ſub quorum cura degebat non
adhibitis duobus conſanguineis àd formam
ſtatuti Vrbis cap. 113.*lib.* 1. eius obligatio ſub-
2 ſtineri non † poteſt, vt pluries in ſimili dixit
*Rota dec.*98. *num.*1.*& ſeqq. par.*6.*recen.& coram*
*Greg. dec.*164.*num.*3. *& coram Buratt.decif.*410.
*num.*5.*cum aliis in Romana ſucceſſionis de Comiti-*
bus 25. *Iunij* 1642.*§.defectu autem coram bon. me.*
Dunozetto.

3 Præſertim quia † cenſus impoſitio eſt
ſpecies alienationis, vt probat *Bald. in cap. ad*
*audientiam il ſecondo, num.*9.*de reſcript. & firma-*
*uit Rota penes Pic. ad ſtatut. Vrbis dec.*31.*num.*1.*&*
in Comen. cenſus 14. *Martij* 1661.*§.deficit etiam*
coram me, quæ propterea erant magis prohibi-
ta abſque dictis ſolemnitatibus *ad text. in l.*1.
ff.de reb. eorum l.lex quæ Tutores, C.de adminiſtrat.
*Tutor. Surd.decif.*77. *num.*2. *& ſeqq. Rota coram*
*Buratt.d.dec.*410.*num.*1.*Merlin.dec.*540.*nu.*1.*&*
*per tot.& in recen.dec.*190. *in princip. par.*8. *cum*
aliis in d.Comen. cenſus d.§. deficit etiam coram
me.

Non ſubſiſtit quod Curatorum defectus
4 ſuppleri † potuerit ex eorum impedimento,
vel abſentia.

Quia nec Corradinus probatur abſens niſi
5 ex ſola minoris aſſertione,† cui in prohibitis
non eſt ſtandum, ſicuti enim contrahere nō
6 poteſt, ita etiam nec aliquid † aſſerere per
quod contractus efficeretur validus, *l.qui te-*
*ſtamentum, ff.de probat. Bart. in l.ſi forte, num.*4.*ff.*
*de Caſtrenſ.pecul. Rota in recen.dec.*713.*num.*5.*p.*7
*adden. ad Gregor.dec.*188.*num.*7.*Buratt.dec.*560.
*nu.*4.*& in Mantuana bonorum* 28.*Ianuarij* 1656.
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Bononien.
dotis, ſeu tertii 31.*Martii* 1658.*coram R.P.D.m.*
Albergato.

Nec Fabius probatur impeditus per ſolam
4 citationem ad intereſſendum, † vel quia ci-
tatio vti facta pro celebrando contractu in
domo Maherbalis poſtea in loco diuerſo ce-
lebrato non releuat, *vt tradit Felin. in cap.*1.
*num.*22.*de iud.& Latius Vbert.de citat.tom.*2.*c.*9.
*nu.*34.*& ſeqq.* Vel quia ſi aderat aliquid tem-
porale impedimentum ſtipulatio erat diffe-
8 renda † ad diem ſequentem, *Rota decif.*713.
*num.*4.*Greg. dec.*406.*num.*19.*verſ. Aduertendum*
tamen, & Rota in d.Romana ſucceſſionis de Comi-
tibus 23.*Iunij* 1642.*§. quod potuerit coram b.me.*
Dunozetto, & in Romana cambij 18. *Maii* 1657.
coram R.P.D. meo Veroſpio, §.quod autem, & duo-
bus ſeqq.

Quæ nullitates nec validari poſſe viſæ ſūt
ex eo quod cenſus aſſeratur impoſitus ex
9 cauſa neceſſaria diſſoluendi æs alienum, & in
illius extinctionem fuerint verſæ pecuniæ,
quod ſufficere abſque aliis ſolemnitatibus
reſpondit *Rota penes Cenc. de cenſ. dec.*34.*n.*5.

Ponderabant enim Domini, quod hic neu-
10 trū cōcurrit, & † tamen cum agatur de con-
tractu minus ſolemni vtrumq; erat conclu-
denter probandum, *vt requiri innuit mox alleg.*
*dec.*34.*penes Cenc. de cenſ.& eſt text. in l.ſi prædiū,*
*C.de prædiis minor. Soccin. Sen. conſ.*115.*numer.*13.
*lib.*1.*Gratian. diſcep. forenſ.*576. *num.*37. *&* 38.
*Duran. dec.*18.*&* 30. *& in Romana locorum mon-*
tium 12.*Decemb.* 1659.*§. exceptis coram R.P.D.*
meo Albergato.

Neceſſitas enim cauſæ narratæ, quæ ex
debiti præexiſtentia poterat oriri nullibi re-
11 manet probata, quia nec apoca † mutui nec
partitæ librorum Tiberij Ceuli, quæ enun-
ciantur adhoc probādum, vllibi exhibentur
vel iuſtificantur, & licet dubitari non poſ-
ſit, quin Maherbalis vti filius & hæres Mar-
12 tij Vrſini † eſſet verè debitor Leonardi Vr-
ſini pro reſiduo legati eidem à Martio reli-
cti, vt firmauit *Rota coram Otano dec.*150.*penes*
pacific. de Saluian. interd. hoc tamen non inclu-
dit veram mutui exiſtentiam, nec verſionem
pecuniarum in extinctionem prædicti lega-
13 ti, vt ſupponitur † in Inſtrumento cenſus
quod potius videtur inuerſimile, dum mu-
tuum dicitur contractum de menſe Maij
1592. & depoſitum pro ſolutione legati ap-
paret factum de menſe Decembris eiuſdem
anni *Summario Albetti nu.*1. *&* 2. Sicque poſt
ſeptimū menſem neceſſitas autem cauſę ad
validañ contractum alias nullum debet pre-
14 ciſè, † & concludenter probari aliundè ſa-
nè, quam ex contrahentium aſſertione ad
*text. in l. magis puto, ff.de reb.dub. Rota decif.*31.
*num.*1. *& ſeqq. apud Pic. ad ſtatut. Vrb. & penes*
*Cenc. de cenſ.decif.*543.*num.*4.*& in recen.dec.*938
*num.*7.*&* 8.*par.*6. *& in Romana domus* 14.*Martij*
1657.*coram R.P.D. meo Celſo*.

15 Hinc deficiente realitate debiti †, ceſſat in
conſequentiam verſio, quæ eſt alterum re-
quiſitum copulatiuè proban quinimò licet
hic mutuū ſupponeretur, prout ex prædi-
16 ctis † euidenter excluditur adhuc pecuniæ
pro cenſu receptæ cum non fuerint ſolutæ
Alano creditori ex mutuo, & in ſtipulatio-
ne præſenti, ſed liberè tradita Maherbali ni-
mis clarè patet cauſam fuiſſe mendicatè cō-
fictā ex quo proinde potius excluditur, quā
17 probetur † verſio, de qua opus erat clarè, &
euidenter doceri, vt *dixit Rota in Romana lo-*
corum montium 14. *Ianuarij* 1661. *in fine coram*
R.P.D. meo Veroſpio cum aliis in Rauennaten. re-
leuationis indemnitatis 1.*Iulij* 1661.*§. vlterius &*
6.*Februarij* 1662.*§. præterea coram R.P.D. meo*
Ninot.

18 Ex quibus corruere † etiam cenſuerunt
Domini obligationem Portiæ, quæ fideiuſ-
ſit, quia proceſſit ex falſa cauſa, quæ nul-
litatem contractus inducit *Bald. in l.ſi non ſor-*
*tem, §.ſi cenſum num.*1.*ff.de condit. indebiti Rouen.*
*conſ.*160.*num.*27.*lib.*2.*Rollan. conſ.*7.*num.*85.*cum*
*ſeqq. lib.*3.*& in Romano domus* 14.*Ianuar.* 1656.
§. &

tur ex partitis Cataſtri, datis in Summario ſra-
trum de Niguardis nu. 7., in quibus bona prius
deſcripta reperiebantur ſub nomine Teſtato-
6 ris,† vt in ſubiecta materia ex Cataſtro admi-
niculum deducunt ad probandam identita-
tem. *Rolland. à Valle conſ. 4. nu. 17. lib. 2. Peregrin.
de fideicommiſſ. art. 44. num. 12. Adden. ad Burat.
deciſ. 327. ſub nu. 9. verſ. veniunt licet, Rot. dec. 478.
nu. 11. par. 9. recent. Caſenaten. fideicommiſſi no. Iu-
nij 1659. coram R. P. D. meo Celſo, §. Sed etiam.*

Legitimatio pariter, quod nempè fratres
de Niguardis ſint filij Iſabellæ ex pluribus
redditur clara, & præcipuè ex Inſtrumento
Matrimonij interceptum, & eorum Patrem
7 celebrato, † vt ex fidibus Baptiſmatum, in
quibus tanquam dictorum Coniugum filij
deſcripti leguntur, *l. ſi vicinis 9. C. de nupt. Surd.
conſ. 1. num. 45. & 81. Beto. conſ. 162. num. 1. lib. 2.
Rot. deciſ. 430. num. 1. par. 5. recent. dicta Romana
fideicommiſſi §. de filiatione coram bo. me. Arguelles,
& in Romana Primogeniture 7. Maij 1657. coram
bo. me. Dunozetto, §. finali,* & vlterius ex Inſtru-
mento diuiſionis inter ipſos in præſentia
Matris celebrato, in quo non ſolum filij vo-
8 cantur, † ſed etiam vti tales ad bona patris,
& eiuſdem Iſabellæ tanquam matris admit-
tuntur; *Rot. coram Caual. deciſ. 123. num. 3. & in
in Bononien. fideicõmiſſi Bartholomæi de Bolognini
29. Februarij 1644. coram Reuerendiſſimo D. Ca-
rillo, §. Tum denique.*

Exceptio verò antiquioris fideicommiſſi
per Ioannem Landrianum ordinati ad im-
pediendam immiſſionem non releuat, ſiue
quia Ioannes ſubſtituit filios maſculos tam
natos, quam naſcituros, & in eorum defe-
ctum filias fœminas cum expreſſione ratio-
nis, *quia volo, quod dicta bona perueniant ad de-
ſcendentes meos, & deſcendentium deſcendentes,*
9 quibus † verbis circumſcripta ratione con-
ſeruandi agnationem continentur etiam fœ-
minæ, & earum deſcendentes, *l. final. C. de
ſuis, & legitim. Alexandr. conſil. 160. num. 2. lib. 2.
Corn. conſ. 246. num. 9. lib. 2. Ruin. conſ. 92. num. 1.
lib. 2. Rot. deciſ. 402. num. 26. & ſeqq. par. 9. recent.
Spoletana Bonorũ 13. Aprilis 1646. §. Iuſtitia ve-
rò coram Eminentiſſimo D. Cardinali Cerrado, & in
Interamnen. Bonorum 15. Maij 1656. coram Reue-
rendiſſimo D. meo Decano, §. Reſpectu enim.*

Siue enim quia negari non poteſt, quod
etiam ſi bona ex præcepto Teſtatoris inte-
grè remanere debeant in domo, & familia
de Landriano, non cenſentur tamen fœmi-
10 næ excluſæ, † quæ donec viuunt ſunt de do-
mo, & familia Patris, & proindè defunctis
maſculis purificatum fuit fideicommiſſum
ad fauorem dictarum fœminarum, ex relatis
per *Giouagn. conſ. 50. num. 9. & duobus ſeqq. lib. 1.
Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 26. num. 23. & ſeqq.
Cyriac. contr携. 281. num. 89. Rot. deciſ. 737. nu. 10.
parte 1. recent. tom. 3. & deciſ. 890. num. 2. & ſeqq.
coram Merlin. Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis
16. Februarij 1640. coram bo. me. Cardinali Pazzi-
rolo §. finali,* quibus deindè mortuis non exi-
ſtentibus alijs ad fideicomiſſum vocatis bo-
11 na † libera euaſerunt, & ad filios Iſabellæ,
etiam alienę agnationis tanquam libera tran-
ſire potuerunt, *Surd. conſ. 284. num. 19. Fuſar. de
ſubſtit. quæſt. 735. nu. 1. Rot. coram Merlin. dec. 206.
nu. 11. deciſ. 203. nu. 1. par. 2. recent., & in Romana
prætenſi fideicõmiſſi de Tronſarellis 12. Maij 1653.
coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Quando
quidem.*

Neque applicatur reſponſio, quod dicta
verba *Quia volo, quod bona perueniant ad deſcen-
dentes meos, & deſcendentium deſcendentes,* non
ſint appoſita de per ſe independenter, ſed
12 ſient† conſecutiuè ad perſonas ſuprà expreſ-
ſas, ſcilicet ad Petrum Georgium, eiuſque
filios maſculos, & in eorum defectum ad fi-
lias fœminas, de quibus in præcedenti diſpo-
ſitione Teſtator mentionem fecerat, inter
quos cum non ſit comprehenſa Iſabella non
poſſit ad fideicommiſſum aſpirare, quia hoc
procedit tunc demum quãdo Teſtator alias
perſonas non expreſſit quàm illas, quæ in
13 prioribus gradibus erant vocatæ, † quo caſu
ratio quantumuis generalis conſeruandi bo-
na ad illas reſtringitur, ex relatis *in Peruſina
fideicommiſſi de Monteſperellis 13. Iunii 1657. co-
ram me, §. Ex facto enim.* Secus autem, quan-
do nouæ perſonæ vocatæ fuerunt in fidei-
commiſſo prius ordinato non comprehenſę,
vt in præſenti vbi vocantur Deſcendentium
14 deſcendentes, quæ verba † comprehendunt
nepotes, pronepotes, & vlteriores deſcen-
dentes, tunc enim dici nequit rationem ſta-
re cõſecutiuè, & acceſſoriè ad præcedentem
15 diſpoſitionem, † ſed nouum importat fidei-
commiſſum. *Menoch. conſ. 343. nu. 43. Gratian.
diſcept. 838. nu. 7. & ſeqq. & nu. 15. Rot. dec. 160.
num. 41. poſt Modern. de pignor. Peruſina fideicom-
miſſi de Bigazinis, poſt Giouagnon. conſil. 75. nu. 78.,
& 80. lib. 1. Bononien. fideicommiſſi de Pancaldis
16. Februarij 1640. coram bo. me. Pazzirolo, §. pri-
mo ad med. Bononien. fideicommiſſi, ſeu Domus
30. Aprilis 1646. coram bo. me. Bichio, §. Nam li-
cet, & in Firmana fideicommiſſi 9. Maij 1659. co-
ram R. P. D. meo Tesia, §. Subuertitur ſecundum.
& ſequentibus.*

Detractiones non releuant, quia Trebel-
lianica fuit expreſsè prohibita, vt fieri poteſt
etiam filijs primi gradus iuxtà opinionem,
16 quam † veriorem tenuit *Rot. coram ſan. mem.
Grezen. deciſ. 570. num. 1. deciſ. 330. num. 24. par. 3. &
recent. Bononien. fideicommiſſi Io. Mariæ de Bolo-
gninis 24. Iunii 1654. coram Reuerendiſſimo Dño
meo Decano, §. Trebellianica verò, & in Romana
fideicommiſſi de Ramponibus 3. Iuny proximè præte-
riti coram R. P. D. meo Bourlemont §. Deueniendum
17 tamen.* Legitima vero † ex omiſſione Inuen-
tarii cum alienationibus præſumitur con-
ſumpta, *Giouagnon. conſ. 20. lib. 2. Gratian. diſce-
ptat. [illegible] à num. 20. Rot. deciſ. 93. num. [illegible] part. 8.
recent.* pleniſſimè *in Romana fideicommiſſi [illegible] Iu-
nii 1648. coram bo. me. Arguelles. §. Prætereà 4. Iu-
nii 1655. corã R. P. D. meo Kerouſin §. finali 4. Iu-
nii 1658., & 20. Maii proximè præteriti coram Reu.
P. D. Tesia §. & ſingulariter;* cum concordanti-
bus *in Camerinen. Bonorum 22. Maii 1656. coram
Reuerendiſſimo Papien. §. Ceſſat etiam.*

Nec denique opponi poteſt, quod fra-
tres de Niguardis totum fideicommiſſum
pete-

petere nequeunt, quia non apparet adeſſe alios vocatos, † qui tamen ſi reperirentur, & non inſtarent poſſent Niguardi præſtita cautione de reſtituendo ſuam partem confideicommiſſarijs omnia bona fideicommiſſi vendicare, *Surd.conſ.359. ſub num.15. & ſeqq. Rot.deciſ.448.ſub num.10. coram Duran. Romana pecuniaria 27.Maij 1650. corã R,P.D.meo Celſo, §.Quod eo facilius*, cum cęteris adductis *in Fauentina Bonorum 27. Iunij 1659. coram Reuerendiſſimo D.meo Decano §.Non obſtat, & in Rauennaten.fideicõmiſſi 11.Februarij 1601. coram R.P. D.Priolo, §.finali.*

18

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Perusina Hæreditatis.

Veneris 5.Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Commendatarij ſuccedunt in hæreditate Fratrum Cappellanorum, qui tamen ad hunc effectum debent eſſe profeſſi, & profeſſio coniecturis,& alijs leuioribus probationibus probatur, quando non agitur de illius ſubſtantia.

SVMMARIVM.

1 *Commendatarij hæreditant bona fratrum Cappellanorum, quorum commendis inſeruiunt.*
2 *Equitis Hieroſolymitani atteſtationi creditur præſertim iunctis adminiculis. & num.3. & 4.*
3 *Geſtatio habitus Ordinis Hieroſolymitani arguit profeſſionem in geſtante.*
4 *Magnus Magiſter nominando quem fratrem profeſſum demonſtrat illius profeſſionem.*
5 *Teſtandi facultas in non profeſſo religionis Hieroſolymitanæ, non requiritur.*
6 *Profeſſio probatur per publicam vocem, & famam.*
7 *Profeſſio probatur etiam ſine ſcriptura.*
8 *Profeſſio probatur leuioribus probationibus, quando agitur de ea incidenter.*
9 *Matrimonium licet ſit adnotandum in libro Parochi, nihilominus ſine eo probat.*
10 *Deſcriptio profeſſionis requiritur ad faciliorem probationem, non autem pro forma.*
11 *Confeſſio, cuius qualitatem confitens ignorabat emiſſa in alio Iudicio,& ad alium finem non præiudicat.*
12 *Facultas teſtandi ſuperueniens non validat Teſtamentum anteà factum.*
13 *Teſtandi facultas conditionalis non ſuffragatur non impleta conditione. & num.14.*
15 *Inuiſibile vitium non retardat executionem hæredi ſcripto.*
16 *Teſtandi inhabilitas dicitur vitium viſibile,& impedit immiſſionem hæredi ſcripto.*

DECISIO CCCCXLV.

IMMISSIONEM, quam petebat Franciſcus in bonis hæreditarijs Ioſephi Iaſtei contrà Commendatorem Thomaſſum, illi non eſſe concedendam Domini cenſuerunt; Nam cum idem Ioſeph eſſet frater Capellanus in S. Religione Hieroſolymitana intrat Statutum Religionis *tit.5.cap.30.* diſponens,
1 quod † bona fratrum Capellanorum ſpectent ad Commendatarios, quorum Commendis inſeruiunt, nec de illis teſtari poſſunt, ex relatis per *Annot.ad deciſ.16. ſub nu.7. & 8. par.3. recent. Rot.coram ſan.me.Gregor.deciſ.87.ſub nu.1 verſic.Et hoc non ſolum cum ſeqq. & deciſ.109. in Recanaten.Bonorum 23. Iunij 1642. coram Reuerendiſsimo D.meo Decano, §.Quod autem attinet,* & in terminis *Capellani profeſsi in Melenitana Eſercitium 29.Ianuarii 1649. coram bon. memoria Arguelles §.Primo quia.*

Nec contrauerti poteſt Ioſephum emiſiſſe profeſſionem de illa enim conſtat ex pluribus,& præcipuè ex atteſtatione Equitis Benzonij, qui medio iuramẽto affirmauit, quod pore quo ipſe erat Eminentiſſ. D.Cardinalis Antonij Barberini Locũtenens Ioſeph in eius domo profeſſionem emiſit in pręſentia Equitum Caſciani, & Montecaſtri, cui tanquam
2 iuramento † firmatæ conſiſtenti in facto proprio, & multipliciter adminiculatæ, attenta etiam qualitate perſonæ fidem præſtandam viſum eſt Dominis, *Gratian.diſcept.777.nu.17. Rot. coram Merlin. deciſ.714. num.17. deciſ.114. par.8.recent.num.4. Melenitana Commenda 19.Iunii 1654. coram R.P.D. meo Veroſpio §.Collationem, & in Romana Dotis 14. Iunii 1658. coram
3 me, §.Quæ quidem.* Adminicula autem † conſiſtunt in geſtatione habitus cum aurea Cruce in pectore,& alba in pallio à ſolis profeſſis geſtari ſolita, *Nauarr.de regul. conſ.41. in princ. Menoch conſ.396.num.15. Honded.conſ.78.nu.19. & ſeqq. lib.2. Rouit.conſ.16.nu.1.& per tot.lib.1. Sanfelic.deciſ.251.num.12.lib.1. Rot.dec.13.nu.7. poſt Tamburin.de Iur. Abbatiſſar.*

Concurrunt aſſertiones, & enunciatiuæ non incidenter, ſed conſulto emiſſæ ab Eminentiſſimo Magno Magiſtro, in quibus Ioſeph nominatur frater Capellanus obedien-
4 tiæ Religionis Hieroſolymitanæ, † quæ verba ſolis profeſſis cõuenientia, *Burſatt.conſ.97. num.24.in fine, Ricc.dec.206.nu.4.lib.3.* indicant ipſum fuiſſe talem, Confeſſiones eiuſdem Ioſephi, quod profeſſionem emiſerat, facultates teſtandi per ipſum obtentæ à d. Mag.
5 Magiſtro, † quæ cum circumſcripta profeſſione, non eſſent neceſſariæ, illius exiſtentiã demonſtrant, *Lattrech conſ.67.nu.6. circa finem, & ſeqq. Rot. coram ſan.me.Gregor.deciſ.385.nu.1.*
6 publica † vox,& fama quod Ioſeph etiam ab ipſis Equitibus Religionis pro profeſſo habitus fuit, poſſeſſio Vicariæ S.Crucis de Peruſio habita per d. Ioſephum ab anno 1644. vſquè ad annum 1660. ſui obitus, quæ eſt membrum Commendæ Sancti Caſciani, cuius adminiſtratio cum ſolis profeſſis cõmitti ſoleat, hinc benè deducitur argumentum, quod Ioſeph eſſet profeſſus, vt in terminis reſpondit *Eugen.conſ.43.num.17. & ſeqq. lib.1. Rot.deciſ.259.par.2.recent.num.2.& in Melenitanà Commenda 10.Aprilis 1636. coram bon.me. Pirouano §.Habilitas namque.*

Quæ

Quæ ſimul iuncta viſa ſunt Dominis ſufficere, quamuis de tali poſſeſſione ſcriptura
7 non exhibeatur, † quia etiam ſine illa comprobari poteſt aliunde, vt pluribus probat *Giurb. conſ. criminal. 77. num. 15. Franch. dec. 364. num. 2. Rot. poſt Tamburin. de Iur. Abbatiſſ. dec. 3. num. 2.* Eoque magis, quia non agitur principaliter de profeſſione inter Religionem,
8 & profeſſum, † ſed incidenter inter conſanguineos in ordine ad ſucceſſionem defuncti, quo caſu leuiores probationes admittuntur, iuxtà *conſ. Gemin. 27. Rot. coram Seraph. dec. 1282. num. 6. Mantic. deciſ. 58. num. 2. circa finem, & in Firmana profeſſionis 2. Decembris 1639. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. primo quia.*

Non obſtat, quod Ioſeph non reperiatur deſcriptus in matricula, quam ſtatutū Relig. *cap. 31.* mandat fieri de fratribus extrà Conuentum receptis, in qua eorum nomina deſcribi debeant, aliàs pro fratribus non habean-
9 tur; † Quia cum deſcriptio requiſita fuerit ad faciliorem probationem profeſſionis, non autem pro forma, ſufficit etiā ſine illa aliunde de profeſſione conſtare, nec talis omiſſio præiudicat veritati, *Honded. in his terminis dicto conſ. 78. num. 35. & ſeqq. lib. 2. Franch. deciſ. 384.*
10 *num. 8. verſ. Nec debet.* † Et in ſimilibus de probatione matrimonij, quod parochus in eius libro, ſub pœna peccati mortalis tenetur adnotare, quod etiam ſine libro probari poſſit, *Gratian. diſcept. 653. num. 63. Rot. coram Seraphin. deciſ. 1099. nu. 2. deciſ. 341. par. 4. recent. num. 2. Tullen. Matrimonij 26. Iunij 1648. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. Non obſtat, & 15. Ianuarij 1635. coram me, §. Nec vrget.*

Prout etiam non releuat, quod moto per Ioſephum iudicio ſuper aſſignatione cōgruæ Commendator Thomaſius oppoſuerit ipſum non eſſe profeſſum; Tum quia cum non obſtante tali oppoſitione aſſemblea eumdem Cōmendatarium condemnauerit ad augendam congruam Ioſepho, hinc potius apparet emiſiſſe profeſſionem, ſine qua nec ex diſpoſitione Iuris, nec ſtabilimentorum Religionis Vicariam retinere non poterat, vt ſuprà; Tum etiam, quia de tempore oppoſitionis non erat nota Commendatario pro-
11 feſſio, † quæ ſucceſſiuè illi innotuit, proindè nullum ex tali confeſſione reſultat præiudicium maximè cum ad alium finem, & in diuerſo Iudicio emiſſa fuerit, *Surd. conſil. 271. num. 62. & deciſ. 150. nu. 5. & 6. in fine, Gratian. diſcept. 179. num. 24. Rot. deciſ. 200. num. 9. coram Buratt., & coram Eminentiſſ. Cardinali Ottbobono deciſ. 155. num. 28. & ſeqq.*

Et licet Ioſeph habuerit licentiam teſtandi
12 tam de ſtabilibus, quā de mobilibus, † nihilominus cum Teſtamentum fuiſſet prius ab ipſo cōditum ſubſecuta facultas teſtandi pro illius validitate non ſuffragatur, *per Text. in l. Titius 26. ff. de milit. Teſtam. Rot. coram Verall. deciſ. 258. par. 3. & poſt Gilian. ad Statut. Peruſin. deciſ. 82. numer. 15.*, quinimò licentia non erat ſimplex, ſed conditionalis dummodo Ioſeph de aliqua portione ad fauorem Religionis
13 diſponat, † quæ conditio non fuit impleta, ex quo nihil Religioni relictum fuit; Vnde licentia euanuit, & Teſtamentum in totum corruit, *Barbat. conſil. 33. num. 8. & 9. lib. 1. Rot. deciſ. 556. num. 12. part. 4. recent. tom. 3. Peruſina fideicōmiſſi de Cincijs 16. Maij 1651. coram bo. me. Peutingero, §. Non obſtat, & in Romana fideicommiſſi 10. Decembris 1653. coram me, § primo, in fine,* & ratio eſt, quia non ſeruata forma in
14 Indulto expreſſa facultas † diſponendi tollitur, & ipſa diſpoſitio annullatur, *l. final. §. Sin verò, C. de Iur. delib. Gratian. diſcept. 329. nu. 47. Rot. coram concord. ibi alleg. in Bononien. fideicommiſſi de Rubeis 30. Maii 1646. coram Eminentiſſimo D. Card. Corrado, §. Secundo quia, & 18. Iunij 1649. coram bo. memoria Peutingero, §. primo ad med.*
15 Parum releuante, † quod hoc ſit vitium inuiſibile, ratione cuius hæredi ſcripto non retardatur immiſſio, quia cum in continenti
16 probetur inhabilitas Teſtatoris † tanquam profeſſi vitium ſit viſibile per euidentiam facti, & impedit immiſſionem, vt pluribus relatis declarat *Menoch. de adipiſcend. remed. 4. num. 730, Angel. de acquir. poſſeſſ. quæſt. 3. artic. 16. num. 861. & 889. Merlin. Pignatell. controu. 10. num. 6. & 10. lib. 1. Rot. deciſ. 526. num. 7. part. 1., & deciſ. 370. num. 5. par. 4. recent. tom. 2.,* & in terminis *Equitis Hieroſolymitani in Peruſina Hæreditatis 13. Nouembris 1637. coram bo. mem. Dunozetto, §. Nam licet, verſ. Ex inhabilitate perſonæ.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Donationis.

Mercurij 10. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio, quando fuit facta validè, non poteſt reuocari, & quid dum fuit facta abſenti, ſtipulante tamen Notario pro ipſo abſente.

SVMMARIVM.

1 *Donatio prima, quando fuit vndequaque perfecta, non poteſt amplius reuocari.*
Text. in leg. abſenti, ff. de donat., *quid diſponat. num. 1.*
2 *Donatio eſt reuocabilis, quando fuit facta abſenti, antequam per donatarium non fuit acceptata.*
3 *Donatio facta abſenti, tunc eſt irreuocabilis, dum adeſt ſtipulatio pro abſente.*
4 *Donatio facta abſenti, tunc ante acceptationem eſt reuocatoria, quando eſt oneroſa, ſecus verò quando fuit lucroſa.*
6 *Donatio facta abſenti, tunc ante acceptationem donatarij, eſt reuocabilis, quamuis ſit donatio oneroſa, quando onus eſt leue.*
7 *Argumentum à ſolito valet.*
8 *Statutum Bononien.* lib. 3. rubr. de ceſſ. diſponit, *quod quilibet pro alio poteſt ſtipulari.*
9 *Mater acceptans donationem pro filia abſente, perinde eſt, ac ſi ipſa filia eſſet præſens.*
10 *Abſens non obligatur ex facto Notarij, ſeù alterius, pro ipſo abſente ſtipulantis.*

11 *Sed ſecus eſt, ad hoc, vt ipſi etiam ante donationis acceptationem quæratur Ius, licet poſſit illud renunciare ad ſui libitum.*

12 *Pupilli præſentia requiritur in contractu ſecundum Statuta Bononiæ.*

13 *Statutum Bononiæ* lib.3.tit.de contractu,cum minor, vel filiofam; &c. *diſponit, quod contractus, à Tutore geſtus non ſubſtinetur ſine præſentia pupilli.*

Statutum Bononiæ lib.3. cap. de Tutor. *quando habeat locum. num.13.*

14 *Contractus aliud eſt,quod ſit læſiuus,& aliud quod ſit damnoſus.*

15 *Contractus celebratus à minore, ſi nulliter fuit celebratus, ipſe ſolus. cũ ad eius fauorem ſit nullus, poteſt allegare nullitatem, & non tertius, declara vt num.16. & 17.*

18 *Cauſam iuſtam recedendi à contractu, quando quis habeat.*

DECISIO CCCCXLVI.

SENTENTIAM Rotalem confirmatoriam alterius R. P. D.mei Celſi latam à R. P. D. meo Beuilaqua ſuper validitate primæ donationis factæ ab Anna Maria de Zeneronis ad fauorem Siluerіæ, Catharinæ ſororis in concurſu alterius poſteà factæ ad fauorem Bernardini Patrui confirmandam eſſe reſpondit Rota.

Quia cum prima donatio eſſet vndequaque
1 perfecta non potuit † amplius reuocari, per *Text.notum in l.perfecta, C.de donat. Alexand. in l.ſtipulatio num.14. ff. de verb. obligat. Roman. conſil.26.num.4.*, & latè adduct.per *Cyriac.controu.322. Rot. coram Seraphin.deciſ.572.numer.9. & coram Duran.deciſ.84.nu.16., & in Tudertina Donationis 17.Iunii 1652. coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano, cum alijs in deciſione Cauſa 21.Maij 1660. coram R.P.D.meo Celſo, §.primo.*

Nec applicari putarunt Domini limitationem, *Text. in l.abſenti, ff.de donat.*, denuo ab Informantibus pro Bernardino obiectam,
2 quod ſcilicet irreuocabilitas non intret † in donatione facta abſenti, à qua poterat donans ante donatarij acceptationem recedere, vt videtur pluries firmaſſe, *Rot.dec.421. nu.1. & 428.num.1.tom.2., & deciſ.716.num.15.par.4. tom.3.recent.*

Quia vt alias fuit reſponſum ceſſat in præſenti illius diſpoſitio dum adeſt ſtipulatio
3 Notarij pro abſente, qua ſtante † non licuit Donatariæ primam donationem reuocare, vt præter latè adductos in *deciſione R.P.D. mei Beuilaquæ in hac cauſa editæ ſub die 27.Iunij 1661 §.Non obſtat*, firmauit *Rot.deciſ.440.num.3.cum alijs pluribus ibi allegatis,& deciſ.447.nu.9.par.9. tom.2.recent.*

Quod hic indiſtinctè procedere viſum fuit
4 reiecta diſtinctione † ſolita afferri, quod irreuocabilitas donationis factæ abſenti in-
5 ducatur per ſtipulationem Notarij † ſi donatio fuit lucratiua, ſecus vero ſi onerosa, vel mixta, vt ſæpius diſtinxit, *Rot. deciſ.27. num.1. par.7.recent., & deciſ.697. coram Merlin. cum alijs in præcedentibus deciſionibus huius cauſæ.*

Vel quia onera, quæ adducebantur tanquam leuia non potuerant immutare quali-
6 tatem lucratiuam donationis † proindeque ſemper intrat acceptationis præſumptio,vt in *dicta deciſione R.P.D.mei Beuilaqua, §.Nec releuat in fine*, vbi etiam ponderatur, quod Bernardinus acceptauit ſecundam donationem
7 cum maiori onere, † donationem euaſiſſe irreuocabilem dixerunt Domini attenta diſpoſitione Statuti *Bononiæ lib.3. rubr.de Ceſſ. §.Item ſtatuimus*,quo cauetur quemlibet poſſe alteri licet abſenti ſtipulari, vt ex ſtipulatio-
8 ne Ius, & † actio acquiri eidem abſenti, ac ſi ipſemet contraxiſſet, & ideò cum Victoria mater donationem pro Siluerіa abſente ac-
9 ceptauerit ex eius interuentu fuit † eidem donatariæ licet abſenti tale Ius quæſitum, vt non potuerit amplius donatio reuocari,cuius Statuti diſpoſitionem in ſimilibus terminis probauit, *Rot.dec.110.nu.32.& 33. poſt Merlin. de pignor.repetit.in recent. par.9. deciſ.387.tom.2.* non quidem, vt abſens obligatur ex facto
10 Notarij, ſeù alterius pro eo † ſtipulantis, ſed adhoc,vt ipſi etiam ante acceptationem quæ-
11 ratur Ius,licet poſſit illud renunciare† ad ſui libitũ,vt declarat *Monter.ad idem Statut. in fine*, & in terminis ſimilis conſtitutionis tradit *Merlin.de contract.diſput.264.num.10.*

12 Nec obſtat,quod ex diſpoſitione†eiuſdem Statuti Bononiæ debuerat etiam interuenire
13 Siluerіa licet pupilla, ex † quo *lib.3.titul. de Contract.* cum *minor, & fil. famil.* Contractus à Tutore geſtus non ſubſtineatur abſque præſentia pupillari.

Tum quia Statutum procedit in contracti-
14 bus obligatorijs, & læſiuis, † ſecus autem in lucratiuis,& in quibus fit melior pupillorum conditio, *Rot.deciſ.296. num.3. & ſeqq. part.4. tom.2. recent.* Tum etiam quia nullitas tan-
15 quam fauore † pupilli inducta ab eo ſolum poſſet allegari eoque volente Contractus ſuſtinetur,vt dixit *Rot.deciſ.51.nu.4.par.6., & deciſ.306.num.50.par.7.recent.*

Quoad obiectum non implementi denuo
16 adductum placuit † Dominis reſponſio iam data in vtraque deciſione huius cauſæ tum *coram R. P. D. meo Celſo 21.Maij 1660. §. Non obſtat in fine, & §.ſequent. tum coram R.P.D.meo Beuilaqua §.vltimo*, ſcilicet quod, vel conſtat de onerũ ſatisfactione, quæ debuerant adimpleri ante profeſſionem, & quidem quoad aliqua apparet etiã mediante perſona ipſius
17 Bernardini†de mandato dictæ Victoriæ matris, quæ eidem Bernardino nomine Siluerіæ bonificauit, *Summario Siluerіæ nu.2.& 3.*, quo verò ad alia adimplenda de tempore emiſſæ profeſſionis, ſi ea non impleuit eſt excuſanda, ex quo non fuit interpellata, immo iam
18 fuerat reuocata donatio, ſicque exinde † habuerat legitimam cauſam non adimplendi, vt præter relatos in *dicta deciſione R. P. D. mei Celſi, §.Et in omnem caſum,& in deciſione R.P.D. mei Beuilaqua dicto §.finali, verſ.Et nihilominus*, tradunt etiam *Bartol. in l.prima num.12. Cod.de vſufruct.legat. Roman. conſ.155. num.7. Alexand. conſ.12.num.2. lib.2. Gratian.diſcept.1000.nu.21.*

&

& ſeqq. Rot. deciſ. 70. numer. 17. penes Zacch. de oblig. Camerali.

Et demum cum reuocatio potius ex alia cauſa, quam ex defectu implementi proceſſiſſet ad hanc referri minime poteſt, vt firmāt adductæ *deciſiones huius Cauſæ*, quibus inhærendo in omnibus pro confirmatione Sententiæ, Rota reſpondit, vtraque, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO

Romana, ſeù Vercellen. fideicommiſſi.

Mercurij 10. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione recenſentur coniecturæ, & demonſtrationes ex quibus dignoſcitur perſonæ identitas à Teſtatore prædilectæ, cuius nomen, & cognomen à pluribus defertur.

SVMMARIVM.

1 *Nomini eiuſdem perſonæ dum plures aſpirant ad fideicommiſſum, tunc coniecturæ demonſtrant perſonam.*

2 *Duæ coniecturæ ſufficiunt ad Oſtendendam Perſonæ identitatem quoties plures occurrunt eiuſdem nominis, & cognominis.*

3 *Dictio aliæ oſtendit perſonas diuerſas ab expreſſis.*

4 *Subſtitutio refertur perſonæ cui verba indiuidualia, & intentio Teſtatoris conueniunt Magis, & num. 9. & 10.*

5 *Subſtitutio verificatur magis in perſonis proliferis quam in deſtitutis ſpe ſobolis, & num. 6. & 8.*

9 *Legatum à teſtatore factum cum conditione perpetuæ excluſionis ab hæreditate non præbet locum ſubſtitutioni.*

7 *Aetas probatur ex libro baptiſmatis.*

11 *Dictio diſcordare faciens mentem Teſtatoris cenſetur apposita à Notario, quæ non præiudicat.*

12 *Error in nomine, & pronomine conſtito de perſonæ identitate non præiudicat.*

13 *Teſtator non præſumitur excogitaſſe iuuenem ſeni præmoriturum.*

19 *Teſtator Optans ſobolem cenſetur non cogitaſſe de ea carentibus.*

15 *Teſtatoris voluntas per diem, ante teſtandum expreſſa in ipſo teſtamento innouata præſumitur dū in ea non legitur immutata.*

DECISIO CCCCXLVII.

SVBSTITVTIO à Ioanne Baptiſta Teſtatore in fauorem Catharinæ, ac Margharitæ neptum ex fratre germano ordinata, in caſu quo Iacobus hæres abſque filijs decederet Dominis viſa fuerat die 5. Martij 1659. potius verificationē poſſe aſſumere in Margharita, ac Catharina ex Franciſco Teſtatoris fratre germano progenitis, quam in filiabus Antonini alterius fratris eadē met nomina obtinentibus; Cum vero ſucceſſiue ſub die 14. Martij anni præteriti fuerit reuocata deciſiō ad vtriuſque partis inſtantiā per me hodie reproposito dubio pro confirmatione deciſiōnis primitus editæ Domini inclinarūt ex pluribus coniecturis omnino inſpiciendis

1 quoties plures, † vt hic eiuſdem nominis perſonæ ad ſucceſſionem aſpirent *iuxta text. apertum in l. in tempus 62. §. 1. ibique Bala. num. 2. ff. de hæred. inſtit. l. cum in teſtamento 24. & l. ſequenti ff. de reb. dub. l. duo ſunt Titij ibique Bartol. num. 2. ff. de teſtam. tutel. Roman. in l. hæredes palam 21. nu. 5. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſump. 25. num. 8. & 9. Card. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 4. num. 5. Rot. in Cathacen. hæreditatis 28. Maij 1649. §. intentio autem coram Reuerendiſſimo Domino meo Decano* duas prætereà

2 coniecturas† aſſerens pro perſonæ identitate dignoſcenda ſuffragari ex doctrina *Bartol. cōmuniter recepta in l. demonſtratio 17. num 14. ff. de cond. & demonſtrat.*

Quarum prima exinde deſumitur in caſu propoſito, quod Teſtator præcedente ſpeciali mentione filiarum Antonini diſpoſuit, vt Iacobo hærede cognomen, & inſignia ipſius Teſtatoris aſſumere renuente, neptes aliæ ad eius hæreditatē deberent admitti ibi *ſuccedent aliæ infraſcriptæ Neptes ipſius Teſtatoris eiuſque pronepotes cum eadem conditione.* Adeoque ſicuti ſubſtitutio hæc in Catharina, ac Margharita ex Antonino progenitis verificari non valet, † & inſpecta natura dictionis,

3 *aliæ* diuerſas omnino perſonas ab expreſſis iudicantis *ad text. in l. fundum 83. §. ſi libertus ff. de leg. 1. Corn. conſ. 5. num. 3. ad med. verſ. idem etiam demonſtrat. vol. 1. Decian. conſ. 24. nu. 99. lib. 1. Soccin. ſen. conſ. 300. num. 2. in 3. col. verſ. 3. principaliter lib. 2. Dec. conſ. 653. num. 4. in fine Pariſ. conſ. 92. num. 5. lib. 1. & conſ. 79. num. 21. vol. 2. Rot. deciſ. 35. num. 4. par. 7. recent.* Ita quoque ſubſtitutio in Catharinæ, ac Margharitæ Neptum fauorem immediatè concepta in caſu obitus Iacobi ſine filijs nequit ipſis congruere, ſed

4 ad Franciſci filias † in præcedenti diſpoſitione vocatas debet omnino referri ex vi illius verbi *infraſcriptæ* includentis eaſdemmet neptes antea ſubſtitutas, ac nomine proprio inferius recenſitas, vt notat *Bartol. in l. qui liberis 7. §. ſunt verba num. 7. ff. de vulgar. Alexand. conſ. 173. num. 6. lib. 5. Ruin. conſ. 101. num. 19. verſ quia ergo lib. 2. Menoch. conſ. 347. num. 7. Rot. deciſ. 369. nu. 15. par. 4. tom. 2. recent. & in Romana prætenſi fideicommiſſi de Breinis 7. Febr. 1661. §. non obſtat coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Prætereà coniecturam filiarum Franciſci incluſiuam apertè demonſtrat procreatio ſobolis in Neptibus vocatis à Teſtatore exoptata, quarum filios ſub onere aſſumendi co-

5 gnomen, ac arma expreſsè vocauit, † quæ ſanè conditiones in Franciſci filiabus dumtaxat verificabilis tunc temporis nuptis, & in florida ętate conſtitutis, ac obtinentibus prolem, earum quoque fauore dubiam ſubſtitutionem aperiunt *Soccin. Iun. conſ. 181. nu. 45. vol. 2. & conſ. 136. num. 24. vol. 3. Aymon. conſ. 162. num. 4. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 44. & 46.*

Catharina enim filia Antonini viduilem agens ætatem Iacobo excepto hærede ſcripto à fideicommittente nullos alios liberos ſu-

6 ſceperat, † ac ſpe prolis deſtituta præſumebatur, dum quinquageſimum ætatis annum exceſſerat *ad text. in l. ſi maior C. de legitim. hæred. gloſſ. in l. ſancimus la 2. C. de nupt. Soccin. Iun. conſ. 35.*

conſ.75.num.4. lib.2. Menoch. de præſumpt. lib.4.
præſumpt.24.num.4. & 5. Maſcard.de probat.con-
cluſ.1147.num.5. & 8. Caranz. de part. ſuppoſit.
cap.5.ſection.2.num.65. & 67. Zacch.quæſt.medic.
legal.lib.1.tit.1.quæſt.9.num.58.Rot.dec.146.n.12
par.5.recent.

Cuius equidem ætas verificationem legiti
7 mam aſſumit ex libro † baptiſmi pro conclu
denti probationis genere deſeruiente, vt no-
tat *Mandoſ. ſuper regul.Cancell.regul.18.quæſt.10*
num.3. in fine, & num.4.Maſcard. de probat.con-
cluſ.672.Odd. de reſtit. in integ.quæſt.37.art.9.nu-
mer.83.Rot. coram Buratt.deciſ.116.num.1. et co-
ram Vrgellen.deciſ.70.num.5. Dum enim in ſa-
cro fonte Catharina ibi abluta deſcribitur
ſub die 27. Octobris 1589. ex neceſſe de tē-
pore conditi teſtamenti anno videlicet 1644
quinquageſimum quartum ſuæ ætatis annū
exceſſerat.

Nec viſum fuit ſubſiſtere Catharinam in
libro baptiſmi relatam alteram Antonini fi-
liam extitiſſe, Præterquam enim diuerſitas
hæc concludenter exaduerſo debuiſſet edoce
ri eadem prorſus excludendo ex libro defun
ctorum Parochialis Eccleſiæ S. Laurentii in
Lucina, referente Catharinam, de qua nunc
agitur quinquennio poſt teſtamentum ibidē
tumulatam in 59. ætatis anno deceſſiſſe.

Margharita vero altera Antonini filia de
anno 1621. in Monaſterio Sanctæ Agathæ
Oppidi de Gattinara profeſſionem regula-
rem emiſerat, vt ex eiuſdemmet Mona-
ſterii libro ad Vrbem delato conuincitur,
necnon ex teſtium depoſitione, atque Ab-
batiſſæ eiuſdemmet Monaſterii, cui proinde
8 vti † ſpe prolis omnino carenti ſubſtitutio
non valet conuenire, vt in ſpecie reſpondit
Rot. coram Canal.deciſ.401.num.6. et deciſ.417.
num.1. Dum maximè Teſtator annuum lega
tum ſcut. 9. ſub nomine Sororis Annæ Ma-
9 riæ in teſtamento eidem attribuit † conditio
ne inſuper adiecta excluſionis perpetuæ à
ſua hæreditate, vt ponderat *Decian. conſ. 61.*
num.3. verſ. addo, & num.4. lib.5.

Hinc notitia profeſſionis Monaſticę in Te
ſtatore deſumitur, dum ipſam ſub expreſſo
Sororis Annę Marię nomine in teſtamento
agnouit, nec potuit idem Teſtator Opinari
alteram Antonini filiam Deo deuouiſſe, li-
cet enim quinque filię probentur ab Anto-
nino ſuſceptæ; attamen in teſtamento tres
nomine ſpeciali leguntur expreſſę; Cęterę
vero Maria ſcilicet, ac Herminia nuptæ in
ſæculo ante ann. 1631. ab humanis exceſſe-
rant, vt plurium Teſtium depoſitione con-
cluditur.

His itaque conſtitutis vrgere nō valet ver-
bum illud *Dictam* Catharinę nomini inhę-
rens ibi *tali caſu bona vadant ad dictam Cathari-*
nam, & Margharitam Cuius virtute ſubſtitu-
tio filię Antonini ſub nomine proprio ante-
cedenter expreſſę videtur congruere; cum
enim dictio prędicta valeat ęque conuenire
Franciſci filię ſub ea verborum periodo *Aliæ*
infraſcripta neptes antea nominatę, ad eam de-
10 bet admitti relatio, † non autem ad Anto-
nini filiam ex teſtatoris voluntate excluſam
vt ponderat *Oldrad.conſ.152. num.2. in fine vbi*
quod relatio ad præcedentia nunquam admittitur, ſi
ex ea euertatur Teſtatoris voluntas Soccin. Iun.con-
ſil.81.num.21.lib.3. Aymon.conſ.70.num.9. Pariſ.
conſ.39.num.19.lib.1.Fuſar.conſ.110.num.26. Ro-
ta coram Gregorio dec.495. num.11. vel ſaltem
per errorem dictio eadem à Notario cenſe-
11 tur appoſita, nec valet aliquid idcirco in
pręiudicium veritatis operari, vt probat *tex-*
tus in l. ſi in nomine 4. C. de teſtament. & in §. ſi
quis in nomine Inſtit. delegat. diſponens errorem
12 in nomine ſeù pronomine † non nocere,
dummodo aliis ex indiciis perſonę identitas
eluceſcat *Alexand.conſ.108.num.2. lib.2. Pariſ.*
conſ.15. num.8. lib.4. Cardinalis Mantic. de Con-
iect.vltim.volunt.lib.4.tit.7.num.1.Rot. deciſ.319.
num.4.par.4.recent. & in Cathacen. hæreditatis 28
May 1649.§. nec obſtat cum ſeqq. & 24. Nouem-
bris eiuſdem anni coram Reuerendiſſimo D. meo De-
cano, Potiſſimè quia non pręſumitur Teſta-
13 torem excogitaſſe Iacobum † turbato natu-
rę ordine prędeceſſurū fore Catharinę Ma-
tri in ſenili tunc ętate conſtitutę ad tradita
per *Menoch.conſ.373.num.12.*

Denique non vrget prędilectio Catharinę
in propria domo à Io:Baptiſta retentę; nec-
non duorum depoſitio Teſtium atteſtanſū
de volūtate Teſtatoris ſubſtituendi filias An-
tonini. Prędilectio enim excluditur ex pro
creatione ſobolis per teſtatorem optata in
14 nepotibus vocatis, † cuius virtute ad con-
ceptionem dumtaxat habiles prędilectę cen-
ſentur *Surd.conſ.45.num.26.* Teſtium vero de-
poſitio non officit ſiquidem per diem ante
conditum teſtamentum de fideicommittēn-
15 tis voluntate atteſtantur, quę voluntas in
ipſo actu teſtandi innouata pręſumitur dum
in teſtamento expreſſa non legitur ex theo-
rica *Bartol. in l. cum proponebatur 63. num.2. ff.*
de leg.2.Soccin. ſen. in l. ſi ambiguo 3.num.6.ff. de
reb.dub.Rot. coram Seraphin.deciſ.1357.num.11.
& 12. in fine par.8.recent.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana prætenſæ filiationis.

Mercurij 10. May 1662.

ARGVMENTVM.

Fœmina cognita à Iuuene, & Sene potiùs ex
illo, quàm ex iſto concepiſſe præſumitur, præ-
ſertim id ſuadentibus coniecturis, nec agni-
tio partus à Sene facta ſuffragatur, quando
Iudicium vertitur in Petitorio filiationis.

SVMMARIVM.

1 *Filij nati ex fœmina publicè expoſita vulgò nati*
dicuntur.
2 *Filij nati potius præſumuntur ex iuuene, quam ex*
Sene, dum cum ipſis rem habuiſſe conſtat mulie-
rem, maximè accedentibus coniecturis, & nu-
mer.3.0. & 8.

4 Con-

4 *Confeſſio in criminalibus probat etiam in ciuilibus accedentibus coniecturis.*

4 *Quaſi poſſeſſio in deciſorio Iudicio filiationis non attenditur.*

7 *Agnitio in filios facta à patre illecebris, & mulieris amore circumuento, Sene, ac mala valetudine correpto eſt irreleuans.*

8 *Agnitio in filios tunc præiudicat, quando eſt clara, ſecus quando videtur turbida alijs coniecturis, tunc enim exactiores probationes requiruntur.*

DECISIO CCCCXLVII.

SENTENTIA Rotalis, in qua pronunciatum fuit non conſtare de filiatione Matthei, & Eugeniç ex quodam Io. Baptiſta Marchione Verallo hodie confirmata fuit, quia eius validitas controuerti nequit, & Iuſtitia reſultat ex deductis in deciſionibus coram RR. PP. Veroſpio, & Priolo in prima Inſtantia editis, non ſolum enim filiatio non probatur ſed ex teſtibus pro parte Marchioniſſæ Mariç inductis apparet Angelam dd. Matthæi, & Eugeniæ matrem aliorum libidini expoſitā cum Iacobo tunc in flore ætatis conſtituto laſciuiis, & cum alijs conuerſari ſolitam fuiſ-
1 ſe, vnde filij ex dd. amplexibus orti vulgo concepti, non autem naturales dicuntur nec patrem demonſtrare poſſunt *l. vulgo concepti 23. ff. de ſtat. homin. Natt. conſ. 205. nu. 2. Spad. conſil. 251. num. 1. lib. 2. Gratian. diſcept. 562. ſub n. 13 verſ. nec facit Rot. deciſ. 167. num. 13. par. 8. recent. & in Romana hæreditatis 9. Nouembris* 1650. *coram R.P.D. meo Celſo* §. *quoad primum, & ſequentibus.*

Et licet etiam Marchio Ioannes Baptiſta cum Angela conſuetudinem haberet; magis tamen veriſimile, & magis naturæ con-
2 gruū DD. viſum eſt fœminā ex Iuuene dilecto, quā ex Sene an. 73. excedente, infirmo & expedita facultate generandi deſtituto concepiſſe, vt explicat *Soccin. Sen. conſ. 65. ſub n. 1. in fine lib. 3. Giouag. conſ. 6. num. 42. & 44. lib. 1. Surd. dec. 83. ſub num. 17. verſ. demum ſi probaretur, & ſub n. 23. verſ. quare cum hic* concurrentibus præcipue adminiculis, nempe ſimilitu-
3 ne † filiorum, qui capillos rubros d. Iacobi repræſentant, & confeſſionem Angelæ, quæ in Iudicio criminali ſe filios ex dicto Iacobo
4 concepiſſe faſſa eſt, † quæ etiam in ciuilibus probat, vbi adminiculis, vt in præſenti fulcita reperitur *Gratian. diſcept. 277. num. 15. Rot. deciſ. 1346. num. 5. coram Pen. deciſ. 140. nu. 18. par. 5. recent. & in Romana Societatis lignorum 13 Ianuarij* 1659. *coram Reuerendiſſimo Paqien.* §. *nihil obſtante.*

Nec quaſi poſſeſſio filiationis Mattheo, & Eugeniæ ſuffragari poteſt, quia in his quæ ſunt magni præiudicij, vt in præſenti vbi agitur in deciſorio Iudicio filiationis † quaſi poſſeſſio nihil operatur *Caſtrenſ. conſ. 435. ſub n. 1. ad med. verſ. & licet Bartol. ibid. dicat lib. 1. Couarr. de ſponſal. par. 2.* §. *3. n. 6. Rot. deciſ. 167. nu. 1. & 3. par. 8. recent. Romana alimentorum 31 Ianuarij* 1656. *coram bon. me. Dunozetto* §. *finali & in deciſ. R.P.D. mei Veroſpij 22. Iunij* 1657. §. *præterea* maxime, quia ſenectus, & mala valetudo Marchionis de tempore conceptionis, & inueriſimilitudo generationis ex his
6 reſultans † tollit alias coniecturas, quæ ex quaſi poſſeſſione deducuntur *Pariſ. conſ. 29. num. 83. & 113. lib. 2. Surd. d. deciſ. 83. nu. 21. verſ. quid ſi coniecturæ, & alij relati in deciſione R.P.D. mei Prioli 20. Februarij 1660.* §. *hinc eliditur.*

Agnitio demum ex pluribus actibus à Marchione geſtis elicita non præiudicat, vel
7 vel quia ex prædicta ſenili eius ætate, & ex mala valetudine conſtat ipſum illecebris, & amore procacis fœminæ deceptum, filios
10 tanquam à ſe genitos educaſſe, † qui tamen ex cōmercio mulieris cum iuuene potius ab iſto geniti præſumuntur vt ſupra, & in ſpecie *Fulgoſ. conſ. 212. num. 1. Giouag. dicto conſ. 6. num. 50. Surd. d. deciſ. 83. num. 21.* vel etiam quia agnitio tunc demum præiudicium infert, quando clara eſt, nec alijs contrarijs coniecturis, & præſumptionibus (vt in hoc caſu)
11 conquaſſatur alias † magis exactè filiationis probationes requiruntur *Soccin. d. conſ. 65. n. 2. in fine Surd. vbi ſupra numer. 21. verſ. quæ opinio Sperell. deciſ. 174. num. 84. & 95. & alij relati in vtraque deciſione.*

In quibus cum etiam alijs argumentis reſponſum fuerit Domini dixerunt ſententiā rotalem eſſe confirmandam per contradictas.

R.P.D. LEONE VEROSPIO

Neapolitana Funeralium

Veneris 12. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Funeralia ſunt ſoluenda iuxtà taxam conuentam non obſtante cauſa longioris itineris, & accreti laboris.

SVMMARIVM.

1 *Funeralia ſunt ſoluenda iuxta taxam à ſuperiore decretam non obſtante itinere longiori, quod amplia, vt n. 2. & 5.*

3 *Decreti acceptio reſultat ex illius vſu.*

4 *Funeralia debent perſolui detracta portione ſpeciali in conuentione alijs debita.*

DECISIO CCCXLVIII.

AVGVMENTVM ex cauſa accreti laboris, ac longioris itineris in funeralibus ſolemnibus præſtari conſuetum Rota decreuerat coram me die 27. Iunij anni præteriti proportinabiliter inter Hebdomadarios, ac Confeſſores Parochialis S. Ioannis iuxta normam videlicet præcedentis taxç fore diuidendam. Hodie vero repropoſito dubio vires deciſionis ex facto clarius recenſito corruere Domini cenſuerunt.

Dum enim à D. Archiepiſcopo merces de-

determinata Confratribus conſtituta conni citur in viſitatione edita anno 1645. obulorum videlicet quinque cum dimidio in funerali perſonæ intra Ciuitatis mœnia deffunctæ, obulorum vero ſeptem cum dimidio ex cauſa longioris itineris videlicet in caſu quo extra mœnia Ciuitatis defunctus exiſte-
3 ret † debent huic taxæ præſcriptæ à Superiore acquieſcere, vt probat *text. in c. ſtatutum 11. §. Notarium vbi poſt gloſſ. notant communiter DD. Geminian. in princip. & num. 2. Franc. pariter in princ. de reſcript. lib. 6. Menoch. de arbitr. Iudic. li. 2 cap. 114. num. 5. Medin. de reſtit. qu. 2. art. 2. §. contingit, & qu. 25. Molin. de inſtit. & iure diſput. 83. in princ.* Inſpecto præſertim vſu pluribus annis comprobato ſummam tantumdem ipſis
2 Confratribus præſtandi ad cuius obſeruationem à Iudice valent legitimè compelli, vt *tradit in ſpecie Lauor. de priſc. & recen. funer. mor. cap. 10. num. 35. Genuen. in praxi Eccleſ. qu. 640. num. 2. verſ. & ſic,* quinimo ex tali more decreti acceptatio reſultat, nec non tacita ſuper mercede conuentio pro cuius præſtatione Hebdomadarij valent ſolùmodo conueniri *ex diſpoſitione tex. in l. Salarium, ff. mand. conuent. ſuper ſalar. init. ſaucientis fore omnino ſeruandi Natt. conſ. 376. num. 3. vol. 2. Surd. conſ. 306 num. 9. Rota in Romana mercedis 26. Ian. 1604. verſ. non obſtat coram Cardin. Pamphilio cum aliis relatis in Interamnen. mercedis 15. Maii 1635. in fine coram bo. mem. Peuting. vbi quod ad ſeruitium aliquod indeffinitè conducto merces propter augmentum laboris nullatenus augetur.*

Hinc non vrget quod incrementum de quo agitur ex cauſa laboris præſtari cõſuetum inter omnes æque diuidi debeat, dum ab Hebdomadariis, atque Confratribus pariter omnino labor exhibetur; Procedere enim poſſet obiectio, ſi certa ab initio merces pro Confratribus, ac Hebdomadariis ſancita foret, ſecus vero dum ſolis confra-
4 tribus conſtituta dignoſcitur: † hoc ſanè caſu detracta portione Confratribus aſſignata, reliquum oblationum Hebdomadarijs, penes quos reſidet cura animarum debet attribui, *iuxta diſpoſ. text. in cap. 1. & cap. in noſtra 10. de ſepultur. cap. cum quis 2. ibique gloſſ. notat eodem tit. lib. 6. Clemen. Dudum, §. verum ne parochiales pariter de ſepultur. Abb. in Rub. de paroch. num. 2. Rota coram Mant. dec. 294. num. 5. & dec. 402. n. 8. & 9. par. 5. recent.*

Nec valet pariter vrgere, quod oblationum exactio Camerario dumtaxat, ſeu Celerario à conſtitutione Synodali deferatur, cui diſtributionis terminus ſucceſſiuè incũbit perinde ac ſi dum Confratres interdicti cenſentur ſuper augumento ex cauſa longioris itineris cum hærede defuncti conuenire incrementum, de quo agitur, videatur eorum quoque nomine à Celerario receptũ
5 cum † enim ipſis certa merces pro ſolemnibus exequijs aſſignata fuerit, ac tacita eorum præterea conuentio cõcurrat, maiorem nequeunt proinde retrahere, *vt præter auctoritates ſupra relatas reſponſum fuit in Rom. mercedis 18. Nouemb. 1555. coram Iuſtis.*

Et ita in ſecunda dubij diſpoſitione Hebdomadarijs tantum informantibus deciſum, &c.

R. P. D. BEVILAQVA

Elnen Parochialis

Veneris 12. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Gratia, *ſi neutri*, debet continere derogationem regulæ de Iure quæſito non tollendo reſultante ex approbatione examinatorum, & eſt in omnibus iuſtificanda per impetrantem alias non meretur executionem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij vacatio, & valor probatur ex confeſſione impetrantis, & ex concurſu ad illud.*
2 *Habilitas probatur atteſtatione examinatorum.*
3 *Deciſio Rotæ ſupponenda probat ſtatim cauſæ.*
4 *Gratia narratiua eſt probanda per impetrantem, etiam quod contineat negatiuam.*
5 *Expreſſio relatiua ad alium actum dicitur habere qualitatem actu reſultantem.*
6 *Gratia* ſi neutri *debet continere derogationem regulæ de iure quæſito non tollendo, & n. 7. & 8.*
9 *Approbato à medietate examinatorum deberi ius quæſitum in beneficio.*
10 *Regulæ de iure quæſito non tollendo derogandum eſt in gratia ſi neutri ſtante iure quæſito alteri, ex ſimplici approbatione.*

DECISIO CCCCXLIX.

QVAMVIS in concurſu habito ad Parochialem Eccleſiam cõtrouerſam de mẽſe Septemb. vacatam fuerit ab omnibus examinatoribus Synodalibus inter omnes oppoſitores renunciatus Ioſeph Labath, adhuc tamen Vicarius Capitularis ſede Epiſcopali vacante contra Sac. Conc. Tridentini diſpoſitionem prætulit Ioſephum Boſch à duobus ſolummodo approbatus, vnde pro illius irrationabili Iudicio ſub die 5. Decembris proximi præteriti emanauit deciſio, hodie autem quæſitum fuit, an litteræ Apoſtolicæ eiuſdem Labath, cum præfata narratiua expeditæ, eſſent iuſtificatæ, & exequen. & Domini affirmatiuè reſponderunt.

Quoniam de obitu Michaelis vltimi poſſeſſoris de menſe Septembris, ex quo inducta fuit vacatio, & valor ducat. 24. per non exceſſum, vt fuit in litteris expreſſum docce-
1 tur ex confeſſione Ioſephi colitigantis, † qui Parochialem ex eadem vacatione, & cum hac expreſſione valoris impetrauit *Aegid. deciſ. 268. Buratt. dec. 300. num. 7. & 931. num. 1. Caual. deciſ. 55. num. 3. Coccin. dec. 145. num. 1. Emin. Otthob. dec. 187. num. 4. & 5.*

Habilitas autem ipſius Labath elicitur ex examine coram dd. Examinatoribus facto,
2 qui vnanimiter illum pro tali renunciarunt *Rota coram Pen. dec. 569. num. 5. apud Emin. Ottho-*

bon.

bon.dec.187.num.2.bon.me.Merlin.dec.159.num.10.& in Caſſanen.Parochialis 6.Iuny 1657.§.habilitatem coram bon.mem.Bichio.

Denique quod in concurſu præfato duo tantum Examinatores Synodales Ioſephum Boſch approbauerint, & nihilominus Vicarius illum prælegerit ſicque forma S.Conc. Tridentini ſeruata non fuerit conſtat ex ipſa
3 prælectione † in prædicta deciſione diſcuſſa & de ſtylo ſupponenda *Rota apud Buratt.deciſ.596.num.1.& dec.857.num.4.bo.me.Merlin. dec.599. in fine & dec.604.num.4.par.5.rec.*

Nec dicatur quod Ioſeph non iuſtificet Ioſephum collitigantem omni alio legitimo titulo carere pro aſſequenda huiuſmodi Parochiali, vt Papæ narrauit, & certum ſit,
4 quod narratiua gratiæ ſit per impetrantem probanda, etiam quod contineat negatiuam *Bart.in l.illa num.5. de verb. oblig. cum concordant.relatis per Buratt.dec.175.num.1.& 2.& ibi Adden.num.21.* quoniam ex lectura prouiſionis liquet illum hoc ſimpliciter non expreſſe, ſed reſtrictiuè ad poſſeſſorem ibi, *aſſeruit prædictum Ioſephum Boſch nullo alio ſaltem legitimo titulo ſuffultum poſſeſſionem parochialis Ec-*
5 *cleſiæ apprehendiſſe* † quod abunde iuſtificatum cenſetur ſtatim ac conſtat cum effectu in vim ſolius tituli prælectionis Vicarij Capitularis in quo fundata eſt eius Apoſtolica prouiſio poſſeſſionem parochialis accepit, & ad quem de iure illa refertur, *l.2.vbi omnes C. de acquir. poſſeſſ. gloſſ. in l. quadam mulier ibique Bartol.conſ.19.num.71.& conſ.124.num.40.lib.3. Rota coram Pen.dec.475.num.3.iuxta dec.impreſſ. bon.me.Buratt.dec.792.n.7.*

Non obſtat quod in præfatis litteris fuerit facta mentio *gratiæ ſi neutri* per Ioſephum
6 Boſchum antecedenter reportatæ † nec in illis expreſſe derogatur clauſulę de non tollendo Iure per dictam gratiam eidem quæſito aliaſq; non poſſunt dici iuſtificatæ ad *text. in c.ſi Capitulum SanctæCrucis 10.de reſcript.cap. tibi gratiam 12.eodem tit. in 6. Buratt. deciſ.421.*
7 *num.2.*† ſed pendeat à conditione quod nulli collitiganti Ius competat *Mandoſ. ad regul. 33.qu.10.num.8.Creſcent.dec.18.num.6.de reſcript.Caputaq.dec.301.nu.2.par.3.Rota apud b.mem. Coccin.dec.203.nu.1.& in rec. dec. 184.num.1.&*
8 *220.num.6.par.4.* & antequam iuſtificetur remaneat penitus inefficax *Rota dec.726.num.2. par.2.recent. Lotther.de re benef. qu.54. num.160.* non debuit de illa fieri mentio in litteris Labath.*Caputaq.dec.217.num.1.p.2.*

Eoque minus, licet de viribus illius non ſit ageñ in hac diſputatione reſtrictæ ad litteras Labath, quia inefficacia dictæ *gratiæ ſi neutri* deprehenditur, dum ſubſiſtente reiectione Boſch impetrantis à medietate Exa-
9 minatorum †, & approbatione Labath ab omnibus ipſi debita eſt parochialis *ex decreto Sac.Conc.Tridentini ſeſſ.24.cap.18.de reformat.* mandantis in concurſu Epiſcopus eligat eũ, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illi, & non alteri collatio fiat & ob id
10 dicitur † acquiſitum Ius ad illam *Rota inCalagaritana beneficii S.Ioannis de Molinar 12.Nouembris 1661.coram Reuerendiſſ.D.meoCerro Decano: Calaguritana Beneficij de Bilbao 14. Ianu. 1658. cor. Reuerendiſſ.Zarate Lotther. de re benef. lib.2.qu.51.num.38.Buratt.dec.55. d num.4. & ad-*
11 *den. ad conſ. Mandoſ. ſi à num.5.* quod ſufficit ad excluſionem *gratiæ ſi neutri*, *Lotther. de re benefic.lib.2.qu.54.num.162.Buratt.dec.481.nu.5 & dec.10.num.6.dec.726.n.3.p.2. recen.*

Et ita litteras vti iuſtificatas exequen. eſſe fuit concluſum vtraque parte informante.

R. P. D. BOVRLEMONT

Romana, ſeu Marſicana Pecuniaria

Veneris 12.Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſententia lata contra Aerarium, vel Adminiſtratorem, qui tenetur etiam de non exactis præſertim quando partem debiti per ſolutionem factam agnouit.

SVMMARIVM.

1 *Decendium ad appellandum non currit à die latæ ſententiæ, ſed à die habitæ notitiæ.*
2 *Sententia appellatione interpoſita non tranſit in Iudicatum.*
3 *Appellatio præſumitur interpoſita infra decendium à die habitæ notitiæ.*
4 *Sententiæ validitas reſultat ex reuolutione actorum.*
5 *Mandatum procuræ præſumitur ex impenſis factis & productione iurium.*
6 *Perſonæ legitimatio reſultat ex ſolutione eidem facta.*
7 *Verbum debet præſefert debiti exiſtentiam quod amplia, vt n 8.*
9 *Adminiſtratores ſolum de exactis tenentur, limita, vt n.10.*
11 *Partitis vtens quoad creditum, illas non impugnat quoad debitum.*
12 *Debiti partem agnoſcens totum fateri dicitur, & n.13.*

DECISIO CCCCL.

ADMINISTRAVERAT Philippus Mathęius ęrarium comitatus Albæ, & Aiezzani, & iuxta morem in fine anni reportando librum adminiſtrationis in eodem ſummatim deſcribendo omnes partitas debiti, & crediti aſſeruit mediante propria ſubſcriptione remanere debitorem in ſcutis 2961... 29. & ſucceſſiuè in huiuſmodi debiti computum ſoluit, &c. 1828.. 56. in reſiduo, &c. 1132... 53. prius coram A.C.deinde coram R.P.D. meo Celſo ad fauorem Card.Columnæ creditoris cõdemnatus fuit; Hinc cauſa coram me deuoluta, quamuis prætenderetur ſententiam in iudicatum trãſiſſe ob non interpoſitam debitis temporibus appellationem Domini reiecta re iudicata, quia tamen ſententia viſa fuit valida & iuſta confirmandam eſſe cenſuerunt.

Ponderabant enim pro excluſione rei iudicatæ

dicatæ quod citatio ad ſententiam non fuit
1 perſonaliter executa † proindeque decendiũ
à Iure præfixum ad appellandum non cępit
currere à die prolatæ ſententiæ, ſed à die
habitæ notitiæ *gloſſ. in cap. certiorationi verbo*
ſciuerit de appell. in 6. Veſtr. in praxi lib. 7. cap. 3.
num. 2. Scacc. de appell. qu. 12. num. 13. & 14. Rota
dec. 248. nu. 5. penes Poſth. de manut. & coram Card.
Otthob. dec. 155. nu. 11. & dec. 142. num. 12. par. 9.
2 *recen.* ideoque appellatione interpoſita, ſen-
tentia non potuit in iudicatum tranſire
3 cum de iure id præſumatur factum intra de-
cendium à die habitæ ſcientiæ niſi contra-
rium probetur, vt reſpondit *Rota in deciſ. 39.*
de appell. in nouis & dec. 55. num. 3. par. 1. diuerſ.
& dec. 170. num. 14. & 15. coram Card. Otthob. &
dec. 97. n. 8. p. 8. recen.

Pro confirmatione autem ſententiæ vr-
4 gebat eiuſdem validitas & iuſtitia † validitas
reſultat ex actis *iuxta requiſita vulgata dec. 160*
Caputaq. quæ elidebatur ex obiectis nullitati-
bus, quod ſcilicet non Marcheſium eſſe
procuratorem Eminentiſſ. Card. Columnæ,
eundemque D. Card. eſſe heredẽ b. m. Come
ſtabilis ſui patris, ex cuius hæreditate pro-
uenit creditum de quo agitur.

5 Quia quoad Marcheſium † mandatum
præſumitur tum ex Iurium productione,
tum ex pluribus impenſis conſiderabilis sũ-
mæ in cauſa factis *Rota coram Greg. dec. 14. n. 5*
& penes Poſth. de manut. dec. 380. num. 1. & 2. quo
vero ad legitimationem perſonæ Eminen.
Cardinalis ſatis fuit agnita per Mattheium
6 dum eidem ſoluit plures ſummas in com-
putum debiti, de quo agitur, vt ex d. Emi-
nentiſſ. Cardinalis *Summario* reſponſionis ap-
paret ſub *num. 1.*

Iuſtitia vero ex deciſionibus R. P. D. Celſi
innixis præſertim in confeſſione, & agnitio-
ne huius debiti ab eodem Mattheio facta in
ſolidatione computorum libri Aerariatus
per verba *Filippo Mattei Erario deue dare,* cum
ſubſecuta ſubſcriptione *Io Filippo Mattei con-*
7 *fermo quanto di ſopra,* Verbum enim † illud
Debet præſefert crediti exiſtentiam, vt notat
Rebuff. in l. debitor 108. *in princ. & in verſ. debere,*
& in l. pecuniæ verbum 178. *§. hoc verbum debuit*
verſ. debere quis dicitur, ff. de verb. oblig. cum alijs
in Romana dotis 22. *Iunij* 1651. *§. qui ſanè intelle-*
8 *ctus coram R. P. D. meo Veroſpio,* præcedente
præſertim ſolidatione computorum, prout
in pręſenti cum expreſſione ſpecialis debiti,
vt fuit ponderatum in principio primæ deciſionis
R. P. D. m. Celſi 26. Iunii 1628.

Nec vrgere viſum fuit, quod regulariter
9 adminiſtratores ſolum† de exactis teneantur
præſertim, ſi prout hic liber adminiſtratio-
nis fuerit Domino reſtitutus, vt conſuluit
Roman. conſ. 413. num. 2. cum ſeqq.

Quia fuit animaduerſum non verſari in
terminis ſimplicis adminiſtrationis, ſed ęra-
10 rij, qui habet certam mercedem, & ſala-
rium, ac proinde non factis diligentijs tene-
tur de non exactis, vt probat *Capoblanc. de*
offic. & poteſt. Baron. tom. 2. pag. 16. num. 20. & 99.
Marcell. Marcian. alleg. 78. per tot. Thor. in com-
pend. deciſ. . . par. 3. verb. ærarij contron. 433. n. 6.
Vincent. de Franch. dec. 128. num. 1. & ſequitur No-
uar. in ſchol. ſuper leg. miſſi opinatores nu. 5. circa
med. verſ. hinc dixit de grauam. Vaſſall. tom. 1. gra-
uam. 169. num. 3. & Grat. diſcept. 125. n. 3.

Quod in præſenti careret prorſus difficul-
tate cenſuerunt Domini, tum quia Philip-
pus poſt libri reſtitutionem exegit à debito-
ribus partitas, quas licet non exactas in ſuũ
computum receperat mediante compenſa-
tione facta cum Communitatibus pro debi-
to ab ipſis ſoluto occaſione Adolę & fiſca-
11 lium † ſicque non poteſt impugnare ſoli-
dationem quoad debitum dum ea vtitur
quoad creditum abſque manifeſta culpa, &
dolo, *vt aduertit vltima deciſio R. P. D. Celſi 20.*
Iunij 1650. *§. & ſaltem,* Tum etiam quia idem
Philippus ſoluit diuerſas ſummas in com-
putũ debiti ab eo faſſi in ſolidatione *Summa-*
rio reſponſionis Eminentiſſ. Card. *num. 1. & 5.*
12 ex qua † partis ſolutione integrum debitũ
agnouiſſe cenſetur, vt tradit *Bald. in l. cum fi-*
dem num. 2. verſ. aut dubitatur C. de non num. pecun.
Natt. conſ. 573. num. 38. Aym. conſ. 158. nu. 2. Me-
noch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 135. numer. 18.
Rota coram Buratt. dec. 486. num. 9. cum alijs addu-
ctis in præcitata vltima deciſ. R. P. D. mei Celſi, §.
eoque libentius; quicquid eſſet dicẽ, ſi vel
13 nulla præceſſiſſet obligatio Philippi, vel ſi
debitum, cuius pars fuit ſoluta in debitum
detegeretur, tunc enim ſoluens partem de-
biti non ſibi præiudicat in reſiduo, in quibus
terminis loquitur *Surd. conſ. 212. nu. 25. & 522.*
num. 16. Soccin. conſ. 143. nu. 13. lib. 1. Magon. dec.
Florentin. 143. num. 12. & ideo non applican-
tur in caſu de quo agitur ex facti circum-
ſtantijs adeo diuerſis.

Et ita vtraque parte informante pro con-
firmatione ſententiæ Rotalis reſponſum
&c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Fanenſis Cenſus

Lunæ 15. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Immiſſus in poſſeſſionem ex remedio ſaluiani
non poteſt per nouum Iudicium curare bo-
na non hypothecata ſubhaſtari, dum com-
modè ex illa poſſit ſatisfieri, & ad hoc vt Iu-
dicium exequutiuum ſuſtineatur fructuum
inſufficientia poſſeſſionis in ſaluiano reten-
tæ probari debet, nec ſufficiunt ad admini-
culandum creditum notulæ diuerſo tempo-
re exhibitæ, quæ vti pluribus notatæ defe-
ctibus non probant, ſicuti etiam partitæ lite
pendente extractæ nullum gradum proba-
tionis faciunt, vndè mandatum, & ſubhaſta-
tio exceſſiuitate euidenti nulla merito reuo-
cantur.

SVMMARIVM.

1 *in Poſſeſſione immiſſo ex remedio ſaluiani, & in*
ea continuanti non licet ipſi, nec habenti ab eo
cauſam

cauſam ad aliud conuolare iudicium, vt pro eodem credito bona ſubhaſtentur; quod declara, vt num. 2.

3 *Poſſeſſionis retentione ſufficientis pro ſolutione præſumitur de iure totalis ſatisfactio ex fructibus receptis.*

4 *Fructus in bonis ſtabilibus ad rationem quinque pro centenario taxati ſunt à lege.*

5 *Mandatum non poteſt relaxari illiquido credito.*

6 *Fructuum quantitate non liquidata mandatum, & ſubhaſtatio ſequuta ratione incertitudinis, & exceſſiuitatis nulla eſt, quod ampla, vt n. 7.*

8 *Fructuum inſufficientia poſſeſſionis in ſaluiano retenta requiritur ad ſubſtinendum iudicium exequutiuum.*

9 *Notula continens creditum, dummodo non conſtet de contrario, probat.*

10 *Notula ſine iuramento à principali data non probat.*

11 *Notulæ binæ diuerſæ diuerſo tempore exhibitæ nullam merentur fidem.*

12 *Actor intentionem ſuam probare tenetur.*

13 *Notula diuerſa plures habens in ſe defectus argumentum præbet contra exhibentem.*

14 *Partita extracta lite pendente nullum gradum probationis faciunt.*

15 *Partitæ in actis non exhibitæ conſiderantur, ac ſi extra mundum eſſent.*

16 *Mandatum euidenter exceſſiuum executioni demandari non poteſt.*

DECISIO CCCCLI.

NON obſtante quod Ioanna Baptiſta Anciana vxor Franciſci Gabrielis ad cuius fauorem fratres de Ancianis de an. 1619. impoſuerunt cenſum ſc. 1506. in ſorte principali monetæ Vrbini obtinuiſſet de anno 1640. ex remedio vtilis ſaluiani Interdicti immitti in poſſeſſionem prædii cenſiti pro fructibus tunc decurſis, & in eadem poſſeſſione vſq; in præſentē diē permanſerit; nihilominus de anno 1659. ipſa Cleria, & Leonida filia & neptis reſpectiuè in qua cenſus peruenit, vel illarum ceſſionarii egerunt in Tribunali A.C. via executiua pro fructibus ſpatio 18. annorum decurſis, & ad ſummā ſcut. 1032. aſcendeñ, & reportato mandato fuit præuia exequutione ſubhaſtatum aliud prædium nuncupatum *la Lumberetta*, quod mandatum in gradu appellationis Rota reuocandum cenſuit.

Nam ex eo ipſo quod Baptiſta antecedenter auctoritate Prętoria immiſſa fuit in Iudicio ſaluiani in poſſeſſionem prædii cen-
1 ſiti, & ab inde citra † in ea continuauit, vel non licuit ipſi & cauſam ab ea habentibus cōuolare ad nouum Iudicium curando alia
2 bona pro eodem credito ſubhaſtari † dum vigore ſententiæ in ſaluiano reportatæ habentis exequutionem potuit commodè ſatisfieri *Bart. in l. eum qui certarum 138. ſub nu. 4. poſt med. verſ. dicit, quod ſi ſemel, ff. de verb. obligat. Capicc. dec. 33. num. 3. & dec. 46. num. 6. Milan. dec. 15. num. 13. & 14. lib. 1. Rota in Peruſina reintegrationis 25. Maij 1658. §. neque aliud coram me,*
3 † vel ex huiuſmodi poſſeſſionis retentione † intrat præſumptio totalis ſatisfactionis ex fructibus perceptis, dum prędium cenſitum, & retentum eſt ſufficiens pro illorum ſolutione, vt in facto fuit iuſtificatum ex Inſtrumento emptionis, & aliis luribus datis in *Summario Anciani nu. 6. & 7.* & de Iure etiam præſumitur *Buratt. dec. 151. num. 6.* computatis
4 dos fructus ad rationem † quinque iuxta taxam legalem quam ponit *gloſſ. in Authen præterea verba iuxta C. de Sacroſ. Eccleſ. Neuizan. conſ. 24. num. 5. Duran. dec. 192. nu. 2.* non autem quatuor iuxta extraiudicialem atteſtationē agrimenſoris lite pendente exhibita, *vt in terminis reſponſum fuit in Fanen. hereditatis 3. Iunii anni præteriti coram R.P.D. meo Albergato, §. pro lucro dotali*, vel ſaltem negari non poteſt
5 quin creditum, ſi in aliqua parte † vigeat ex dd. fructuum perceptione remaneat adeo diminutum, et illiquidum, vt nullo pacto potuerit pro dd. fructibus, vt factum fuit relaxari mandatum *Rot. cor. Card. Caual. dec. 139 num. 5. & 6. & in recen. dec. 411. num. 26. p. 5. deciſ. 30. nu. 14. & 15. dec. 62. num. 6. deciſ. 156. num 13. p. 8. & in Romana dotis 4. Iulii 1643. §. nam certum ſit coram bo. me. Bichio* debuit enim pręcedere
6 liqidatio † remanentis quantitatis fructuum alias ratione incertitudinis, & exceſſiuitatis nullum fuit mandatum, & ſubhaſtatio inde ſequuta *Bald. conſ. 99. numer. 1. lib. 5. Natt. conſ. 27. num. 4. Menoch. conſ. 858. n. 10 & 11. Rot. coram Caual. dec. 171. num. 0. & apud Nigrum de ſubhaſtat. dec. 6. num. 1. in Auximana prædii 29. Apr. 1652. §. finali 29. Aprilis 1654. §. ſuffragari attenta æſtimatione prædij relati in Summario alterius partis num. 4 in ſcutis 1108.* quia
7 non fuit † in actis exhibita, & facta legitur ad inſtantiam Communitatis Fani pro ſuo intereſſe ex cauſa confiſcationis, & tamen fructus ad rationem quinque calculati aſcendunt ad ſcuta annua 105. excedentia fructus cenſus reductos ad ſc. 97. . . 50.

Nec ad doceñ de inſufficientia fructuum,
8 prædii in ſaluiano † retenti requiſita ad ſubſtinen Iudicium executiuum deinde motū, *vt cenſuit Rota in deciſ. 261. par. 6. recen.* ſuffragari poteſt notula exhibita in qua leguntur
9 adnotati fructus † percepti, et cui ſtandum eſt non conſtito de contrario *Rota ibidem numer. 29. & coram Card. Otthobono dec. 226. nu. 15.* quia præter quod non fuit data ab ipſis prin-
10 cipalibus mediante iuramento, † ſine quo attenden. minimè reſpondit *Rot. in Rom. de Ghezzis 21. Febr. 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano, & in Imolen. cenſus 9. Maii 1661. §. non obſtat in fine coram R.P.D. meo Celſo.* procurator vero qui ad iurandum facultatem habebat, binas diuerſis temporibus vnam ab altera di-
11 uerſas exhibuit notulas, † quo fit vt neutri ſit fides adhibenda *l. ſcripturæ diuerſæ 14. C. de fid. Inſtrum. cap. imputari eod. tit. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 20. num. 21. Rota deciſ. 140. num 10. par. 4. tom. 2. recen.* In propoſito non egit Ancianus, qui paſſus eſt immiſſionem pro reintegratione attenta ſatisfactione immiſſi in ſaluiano, vtendo notula per ipſum data

data ad effectum docēdi fructuū iam ſatisfactum, ſed ipſemet immiſſus producendo notulam allegat non poſſe ex fructibus prędij ſatisfactionem conſequi, & ideo intendit Iudicium executiuum inſtituere pro fructibus ſui cenſus, vnde notula releuat ab onere aliunde liquidandi quantitatem fructuum perceptorum ad hoc, vt ſui crediti reſiduum ſit iuſtificatum, iſto enim caſu cen-
12 ſetur in ſua exceptione actor † ſicque ſuam intentionem probare tenetur prout ſequēdo, *Rota in dicta Romana dotis coram b.me. Pirouano declarat Modern. Forolivien. de pignor. & hypothec. lib. 5. tit. 2. qu. 77. num. 45. verſ. eſt tamen caſus, & num. 46.*

Quæ notula eo minus attendenda videtur pro fructuum liquidatione dum plura deſcribenda fuerunt omiſſa videlicet fœnum ſingulis annis in prædio recollectum arundines, alijque fructus, & pretia illorum in notula longe inferiora à communi valutata vt ſingulariter per contrariam notulam, & alia iura oſtenſum fuit ab Informantibus pro Ancianis, ob quam notularum diuerſitatē
13 in † eiſdem factā, & plures defectus in partitis ibi deſcriptis maximum ſumitur argumentum contra exhibentem *Mandell. Abb. conſ. 224. nu. 56. Rot. deciſ. 140. nu. 9. par. 4. tom. 2. recent.*

Neque huiuſmodi defectus ſuppleri poteſt ex atteſtatione Colonorum in partitis librorum Gabellæ, & extimi cæteriſque in ſummario Ceſſionariorū datis, nam omiſſo, quod fuerunt procuratæ, & reſpectiuè ex-
14 tractæ lite pendente † vnde nullum gradum probationis faciunt *cap. finali de fid. inſtr. Bart. in l. ſi quis §. ſuper his nu. 3. C. de appellat. Menoch. conſ. 1170. num. 14. Rota dec. 258. num. 1. p. 2. recen.* Nec fuerunt in actis exhibitę; quæpropter
15 ac ſi eſſent extra mundum, † nullius ſunt conſiderationis *Grat. diſcept. 725. numer. 33. & qu. 38. num. 3. Rot. dec. 197. nu. 15. par. 5. rec. Add. ad ſan. me. Greg. dec. 224. num. 6.* adhuc non excludunt quantitatem fructuum perceptorum, neque de toto tempore, vt opus eſt ad effectū, de quo agitur ex præcitatis iuratis potiſſimè probationibus, & adminiculis ab altera parte datis illam penitus excludendo.

Præterea ex capite exceſſiuitatis mandatum reuocandum eſſe Domini putabant ex eo deductæ, quod cenſus iſte ab initio fuit impoſitus ad rationem ſc. 8. & poſtea redactus ad rationem ſex pro quolibet centenario, & anno qua reductione non obſtante Baptiſta de anno 1642. Sententiam in ſaluiano pro ſc. 360. reportauit calculatis fructibus iuxta primęuam impoſitionem vnde reſul-
16 tat † euidens exceſſus ſententiæ cauſarum illius & ſubſequutæ exequutionis ineuitabilis nullitas *Grat. 960. num. 44. Greg. dec. 485. num. 14. Buratt. dec. 91. num. 5.*

Et ita deciſum vtraque &c.

R. P. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano
Romana Caſtri Orciani
Luna 15. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Dominium plenè, & concludenter eſt probādum, quando agitur ad deuolutionem rei inueſtitæ, ita vt adhoc non ſit ſufficiens, ſine adminiculis, Inſtrumentum inueſtituræ, quia etiam res aliena poteſt inueſtiri, & maximè ſi aliquos defectus patiatur.

SVMMARIVM.

1 *Dominium plenè, & concludenter eſt probandum, quando agitur ad deuolutionem Caſtri, Feudi, &c.*
2 *Dominium Caſtri, ſiue alterius rei concludenter, & plenè non dicitur nullum, ex inueſtitura inſtrumento.*
3 *Vendi, locari, inueſtiri, &c. etiam res aliena poteſt.*
4 *Dominium rei inueſtita nedum, iunctis adminiculis probat contra inueſtitum verum etiam contra tertium.*
5 *Dominium rei inueſtita, tunc multo minus probat per inſtrumentum inueſtitura, dum multis defectibus laborat.*
7 *Bulla nec Pontificum in praiudicium Tertij non operantur.*
8 *Inueſtitura ſimplex confirmatio per Papam facta ad inſtantiam Tertij aliquid de nouo non tribuit.*
9 *Ideoque nullum adminiculum tribuit, ſi illud aliunde non iuſtificetur.*
10 *Expreſſio aliqua facta in genere, niſi deducatur in ſpecie non iuuat, & n. 11. & 12.*
13 *Probatio per poſſibile non admittitur.*
14 *intra Fines Caſtri, vel Feudi quidquid continetur, cenſetur eſſe ſub Caſtro, vel Feudale.*
15 *Quod tamen procedit contra tertium habentem titulum legitimum, &c.*

DECISIO CCCCLII.

IN Iudicio particulari contra Taſcam à Capitulo, & Canonicis S. Mariæ in Transtyberim intentato ſuper deuolutione quorundam bonorum intra fines Caſtri Orciani exiſten reſolutum fuit coram me ſub die 7. Feb. 1661. conſtare de re iudicata.

Aſſumpta autem hodie diſputatione in Iudicio vniuerſali contra omnes poſſeſſores in Territorio dicti Caſtri iuxta commiſſionem an. 1639. Inſtantibus iiſdem Capitulo, & Canonicis propoſui dubium, an conſtet de dominio Eccleſiæ ſuper Caſtro Orciani, illiuſque Territorio intra fines Inueſtituræ anni 1286. Et partem negatiuam amplexi ſunt Domini; quia vbi agitur in
1 Iudicio † deuolutionis ad effectū reiuindicationis dominium per plenas, & concludentes probationes eſt iuſtificandum, *l. Officium ff. de reiuindicatione Soccin. Sen. conſ. 167. nu. 22. lib. 2.*

lib.2.Berou.conſ.49.num 4.& 6.lib.3.Grat.diſcep. 188.num.10.Thomat. dec.60. num.1. Rota coram Coccin.dec.69.num.1.coram Eminentiſſ.Card. Otthobon.dec.13.num.1.& ſeqq.& ſæpe in alijs;qua-
2 lis non eſt probatio,† quæ reſultat ex Inſtrumento Inueſtituræ anno 1286. factæ illis de Perleonibus quia ex illo nō concluditur ab-
3 ſolutè dominium, cum † etiam res aliena vendi & locari poſſit *Bart. in l.ad probat.23.C. locati,Crauett.conſ.157.num.5.Grat. diſcept.531. num.44. Affl.dec.14,nu.8. Rota coram Caual. dec. 209.num 1.Duran.dec.431.nu.9.dec.651.ſub n.3. par.3. recen. Mediolanen. prætenſæ deuolutionis 5. Iulii 1655.§.nec pro concludenti& 3.Iunii 1658. coram Reuerendiſſ.Papien.*

Quæ concluſio licet recipiat Limitationē
4 quando cum Inueſtitura concurrunt † adminicula, quo caſu dominium probatur nedum contra emphyteutā, ſed etiam contra Tertium *ex relat. per Rot. in Mantuana bonorum 18. Maii 1654.§.quātum cor. Reuerendiſſ. D.meo Decano.* In præſenti tamen non ſuffragantur adminicula adducta, quia præcedens Inſtrumentum Inueſtituræ factū anno 1141 Petro de Perleonibus, vltra quod informationes pro Domino Principe Burgheſio, &
5 & litis Conſortibus, † opponunt non eſſe in forma probanti, & pluribus defectibus, & vitijs laborare non conſtat fuiſſe effectuatū, & ſic non ſuffragatur, *Spad. conſ.204. num.9. lib.3.*

6 Bulla autem Calixti II.†in qua Caſtrum de quo agitur inter bona Capituli enunciatur, & aliæ *Benedicti XII. & Calixti III.* iiſdem defectibus laborare dicuntur, & continent tamen enunciatiuas ad ſuppoſitiones
7 partis omiſſas, quæ etiam ſi ſint † Pontificum in præiudicium Tertij non operantur, *Rimin.Iun.conſ.19.num.49.Spad. conſ.31.num.8. lib.3.Rota coram.Pen.dec.1620.num.6.coram ſan. me.Greg.dec.164.num.10.& dec.195.par.9.recen. num.6.* Et vlterius dicta Bulla Calixti Secun-
8 di confirmat ſimpliciter † Iura Eccleſiæ ad inſtantiam Capituli, nec aliquid de nouo tribuit, ideoque reſpectu dominij illud non transfert in Eccleſiam, nec aliquod adminiculum
9 † præſtat, ſi illud aliunde non iuſtificetur, *cap.cum dilecta,§.nos igitur poſt med. de confirm.vtil.vel inutil.cap.ex par.13.de priuil.Oldrad.conſ.237.num.8.Caſtr conſ.84.num.2. lib.2. Rota dec.58.num.29.par.6.dec.258.num.8. par.8. recent. & in Vercellen. ſeu Caſalen. bonorum 10. Maii 1658.coramR.P.D.meo Beuilaqua,§.huiuſmodi auctoritate.*

Nec pariter releuāt inſtrumenta donationū ann.1110.& 1138.& aliorum necnō enūciatiua contenta in ipſo Inſtrumento Inueſtituræ ann. 1286. ibi, cum terris † ſementarijs cultis, & incultis, ſiluis, montibus, collibus, planis,fontibus,molendinis,paſcuis,& limitibus ſuis, &c. Quia inſtrumenta potius cōtra Eccleſiam retorquētur,ea quod donationes factæ non fuerunt Eccleſiæ B. Mariæ in Transtyberim, ſed Eccleſiæ exiſtenti in eodem Caſtro Orciani, & verba prædicta tamquam generalia nihil operantur, niſi
11 facta expreſſa † mentione bonorum,& niſi aliunde probētur, quæ & qualia bona ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ ſpectarent, *Roland. à Vall.conſ.2.num.17.lib.3.Rot.dec.295. num.4. & dec.150.nu.4.& 5.par.1.recent. Viterbien. Campi maioris 14.Iunii 1593.coram Orano,& in Amerina fideicommiſſi 26.Nouembr.1660.coram R.P.D. meo Taia,§.præterea.*

At eſto etiam,quod ante annum 1286 aliquo modo probari poſſet Eccleſiæ dominiū cum ab inde citra tamen pluſquam tria ſæ-
12 cula † effluxerint, in quibus nullum exhibetur adminiculum, ex quo legitimi dominij probatio deduci poſſit, nec vnquā ſoluti fuerint Canones, aut alio modo recognita Eccleſia admitti poſſe viſa eſt DD. poſſibilitas, quod bona ſemel legitime ab Eccleſia alienata fuerint, & Archihoſpitale S.Spiritus, à quo D.Princeps cauſam habet aliūde quā ab eadem Eccleſia dicta bona acquiſiuerit,qua ſtante,ſuſpicione,ſeù poſſi-
13 bilitate probatio ex † præcedentibus adminiculis reſultans non ſufficit, nec admittitur *ad not.ad deciſ.131.nu.50.78.par.8.recen.& conciliando præcedentes deciſiones Rota dec.290.num.6. par.1.dec.164.num.13.& ſeq.par.6. deciſ.297.ſub num.11.verſ.vel quando par.8.rec.& in d.Vercellen, ſeù Caſalen.§.non obſtat.*

Nec aduerſatur regula, quod quidquid continetur intra fines Caſtri, vel Feudi, feudale,& ad d.Caſtrū ſpectare præſumatur. Hæc enim præſumptiò, vel intelligi debet reſpe-
14 ctu Iuriſdictionis, quæ in quolibet † loco Caſtri ad dictū ſpectare dicitur non autem in ordine ad Dominium terrarum, agrorum, ſyluarum, & aliarum rerum intra dd. fines exiſteñ, *Natt.conſ.213.ſub num.2.Surd.conſ.135 num.25.& ſeqq.adden.ad Buratt.dec.426.num.17. Rota coram Durano dec. 28. num.21.& ſeqq.* vel non procedit contra tertium habentem titu-
15 lum legitimum ab eo † quem non probatur habere cauſam ab Eccleſia, vt per *Affl. deciſ.267.num.4.d.deciſ.164.num.30.par.6.recen. & in hac cauſa 14.Decembris 1576. coram Cotta, & in d.Viterbien.Campi maioris coram Orano vbi ſupra.*

Et ita vtraque parte acriter informante.

R.P.D. LEONE VEROSPIO.

Burgeñ Dimidiæ Portionis.

Lunæ 15.Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Beneficium conferendum eſt ei, qui qualitates neceſſarias ad illud conſequendum habet, eaſque benè iuſtificauerit. Et præſertim qualiter ad hoc probetur eius Legitima.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio, quando eſt attentata venit ſequeſtranda.*
2 *Beneficia ſunt conferenda iuxtà Cōſtitutiones illius Eccleſiæ, cuius ſunt.*
3 *Beneficium debet conferri ei, qui ad hoc habet omnes*

nes qualitates neceſſarias, pro eius aſſecutione.

4 *Beneficium cui conferendum veniat, & præſertim debet habere ætatem conſtitutam.*

5 *Liber Baptiſmi probat ætatem, & id habetur pro legitima probatione.*

6 *Aetatem certam, quod quis habeat, ex quo conuincatur.*

7 *Aetatis legitima, quod quis non ſit ad aliquid aſſequendum, conuincitur ex libro Baptiſmatis.*

8 *ad Beneficium aſſequendum ille eſt præferendus, qui habet qualitas ad hoc neceſſarias reſpectu eius, qui eas non habet.*

9 *Beneficium aſſequi debet ille, qui maiori habilitate eſt aptus ad illud aſſequendum.*

DECISIO CCCCLIV.

VACANTE Portione dimidia Beneficij in Parochiali Eccleſia Oppidi de Olmillo Antonius Benitus prælationem ab Ordinario plures inter Oppoſitores obtinuit à cuius decreto Antonius Saens Coppoſitor appellationem ad hoc Sacrum Tribunal appoſuit, qua tamen non obſtante ipſamet Portio vacans per aſcenſum Beniti ad integrum ſucceſſiuè fuit ab Ordinario Ioãni Sandino collata, cuius poſſeſſionem vti attentatorum vitio † obnoxiam ſequeſtrandam 1 forè, *Rota decreuit coram me die 2. May anni prateriti.* Hodie verò dubio propoſito ſuper adiudicatione Beneficij alteri ex eis decernenda in Antonij fauorem Domini responderunt.

Dum enim Synodales Cõſtitutiones Burgenſis Eccleſiæ diſponunt Beneficia debere 2 filijs † patrimonialibus conferri in vigeſimo tertio ſaltem ætatis anno conſtitutis, vt teſtatur *Rota deciſ. 15. nu. 1. par. 2. recent. vt in Burgen. Beneficii de Ontanas 26. Maii 1651. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papien.*, debet proindè Antonio his qualitatibus præpollenti, Be- 3 neficium, † de quo agitur, adiudicari, *ad Text. in cap. decernimus 16. quaſt. 7. Pariſ. conſ. 98. nu. 7.* 4 *cum ſeqq. lib. 4.* Ioanne omninò † poſthabito, vti ætate legitima deſtituto, *Roman. conſ. 325. num. 1., & in his terminis præter deciſiones ſuprà relatas dixit Rota coram Vrgellen. deciſ. 79. num. 2. & in Burgen. Beneficii 16. Aprilis 1657. coram Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papienſi.*

Omnia verò adeſſe in Antonio requiſita non valet in dubium reuocari, qualitas enim patrimonialis ex ſententia Ordinarij, necnon teſtium depoſitione deſumitur. Aetatem 5 verò legitimam † Baptiſmi liber oſtendit, pro concludenti probatione deſeruiens, vt trad. *Mandoſ. ſuper regul. Cancell. reg. 18. quaſt. 10. num. 3. in fine, & num. 4. Maſcard. de probat. concluſ. 672. Odd. de reſtit. in integr. quaſt. 37. artic. 9. num. 83. Rota coram Verall. deciſ. 314. nu. 1. par. 1. Buratt. deciſ. 116. num. 1., & coram Vrgellen. deciſ. 79. num. 5.* Ibi enim ipſe in Sacro Fonte ablutus aſſeritur anno 1621. Adeoque dum 6 in anno 1658. † contigit vacatio, trigeſimum octauum ætatis annum tunc temporis exceſſiſſe conuincitur.

Qui ſanè Baptiſmi liber ætatis defectum 7 in Ioanne apertè concludit, † ex quo ipſe die dumtaxat 27. Februarij 1639. in Sacro Fonte ſuſceptus deſcribitur.

Præterea dum Antonius habilis renunciatus a Reuerendiſſimo D. meo Epiſcopo Papienſi ab hoc ſacro Tribunali ſpecialiter ele- 8 cto, † Bacchalaureatus laureã ante vocationem Beneficij fuerat conſecutus, maior in ea præſumebatur habilitas in concurſu Ioannis, caractere Clericali tunc temporis deſtituti, necnon in arte Grammatica dumtaxat habilis recenſiti, ex qua maiori habilitate debet idemmet Antonius in Beneficij adiudicatione præferri iuxtà Conſtitutionis Synodalis diſpoſitionem ab hoc Sacro Tribunali admiſſa in *Burgen. Beneficij 31. Maij 1655. coram bo: me: Dunozetto.*

Et itá informante dumtaxat Antonio per contradictas reſolutum.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ciuitatis Caſtelli Bonorum.

Mercurij 17. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Petens immiſſionem in bonis debitoris, vt illi competat Saluianum, creditum cum hypotheca probare tenetur; Quid verò ſit iuſtificandum ad effectum retentionis plura ingeniosè deducuntur. Mente Teſtatoris explorata bona donata ſub nomine hæreditatis nõ venire, nec in pœnalibus in dubio fieri extenſionem reſolutum. Vndè petita immiſſio in bonis controuerſis probatis requiſitis meritò conceditur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in bonis debitoris non datur niſi probentur requiſita neceſſaria.*

2 *Saluianum competet, quando adeſt creditum cum hypothecâ, & poſſeſſio.*

3 *Creditum ex Inſtrumento benè probatur.*

4 *Clauſula*, Conſtituti, *ad hoc, vt intret Saluianum probat poſſeſſionem conſtituentis contrà habentem ab eo cauſam. & num. 5.*

6 *Hæres grauatus ſi non adimpleat onus grauãtis cadit ab hæreditate, & ſit locus ſubſtitutioni.*

7 *Saluianum non competit illi, contrà quem excipitur de anteriori credito.*

8 *Retentio vt conſequi poſſit quid ſit iuſtificandum. & num. 9.*

10 *Sententia lata contrà patrem ad fauorem filij tanquam ſuſpecta non citatis creditoribus non ſubſiſtit.*

11 *Adiudicatio bonorum in vim ſententiæ ſuſpectæ non afficit creditores.*

12 *Fructuum perceptione creditum non iuſtificatur.*

13 *Teſtatoris diſpoſitiones prout iacent ſunt interpretanda.*

14 *Hæreditatis nomine non veniunt bona donata.*

15 *In pœnalibus in dubio non ſit extenſio.*

DECISIO CCCCLV.

CAROLVS de Gratianis impoſuit an-
nuum cenſum ſc. 30. ſuper quibuſdam
ſuis bonis certis finibus deſignatis illumque
pro pretio ſcut. 2000. vendidit bon. me. Hie-
ronymæ Creſcentiæ de Actis, cuius hæredes
DD. Alexander, & Andreas de Actis pro
fructibus decurſis obtinuerunt ab A. C. im-
miſſionem ſuper bonis debitoris poſſeſſis à
Io. Paulo Gratiano, ad cuius inſtantiam cō-
miſſa mihi cauſa appellationis dedi dubium,
an eiſdem danda eſſet immiſſio, quod in
contumaciam dicti Pauli pluries ad infor-
mandum intimati fuit affirmatiuè reſolutū,
1 quia probantur † neceſſaria requiſita, hoc eſt
creditum cum hypotheca, anterior poſſeſſio
Caroli impoſitoris, & poſterior dicti Ioannis
2 Pauli rei conuenti, quibus † concurrentibus
locus eſt Saluiano interdicto, *Angel. in §. Item ſerui inſtit. de act. Rolland. à Valle conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Menoch. de adipiſcend. remed. 4. quæſtion. 29. num. 101. cum ſeqq. ſan. me. Gregor. deciſ. 491. nu. 6. Merlin. deciſ. 77. num. 1.*

De credito enim cum hypotheca apparet
ex publico Inſtrumento impoſitionis cenſus
per dictum Carolum Gratianum vſque de
anno 1629. ad fauorem dictæ Hieronymæ,
3 quod benè illud † probat *Rot. deciſ. 13. & 15. num. 1. apud Stattl. Pacific. de Saluian. interd. coram Reuerendiſſimo Vrgellen. deciſ. 402. num. 3. eodem num. 59. num. 2. par. 6. recent.*

Poſſeſſio eiuſdem Caroli debitoris poſt
cōtractum debitum remanet probata ex In-
4 ſtrumento dationis inſolutum † eorumdem
bonorū factæ Io: Baptiſtæ patri dicti Io: Pau-
li, in quo adeſt clauſula *Conſtituti*, quæ ad
effectum Saluiani probat poſſeſſionem con-
ſtituentis aduerſus habentem ab eo cauſam, *Pacific. de Saluian. Inſpect. prima cap. 6. numer. 19. & inſpect. 3. cap. 2. nu. 1020. Becc. conſ. 169. in fine lib. 1. Gratian. conſ. 42. num. 12. & 13. lib. 2. Rot. coram Gregor. deciſ. 491. num. 8. Duran. dicta deciſ. 401. num. 6.*

5 Et tandem † poſſeſſio Io: Pauli rei conuenti
ſatis iuſtificatur ex lite, quam ſubſtinuit, &
fulcitur adminiculis deſumptis ex dicta clau-
ſula *Conſtituti*, *Rot. apud Seraphin. deciſ. 1419. num. 13. Gregor. deciſ. 491. nu. 11. Duran. dec. 201. num. 11. Caual. deciſ. 420. num. 15. & deciſ. 135. num. 4. par. 6. recent.*

Non obſtat, quod Carolus Gratianus hæ-
res vniuerſalis, & donatarius particularis Epi-
ſcopi Amerini duorū Prædiorum nuncupa-
torum *Peſchiere*, & *Pocaiſe*, tenebatur ex illius
6 præcepto † ſupponere fideicommiſſo, & pri-
mogenituræ per eumdem ordinatæ quoddam
prædium nuncupatum, *Celalbe*, viuente ipſo
Epiſcopo Teſtatore, vel ſequuto obitu ne
alias poſſet ſuam hereditatem adire, & admi-
niſtrationi illius ſe immiſcere ſub pena amiſ-
ſionis fructuum, & applicationis illorum
ſubſtitutis in Teſtamento, cumque in hoc
Carolus defecerit factus eſt locus ſubſtitutio-
ni ad fauorem Ioannis Baptiſtæ ſui filij pri-
mogeniti Patris Ioannis Pauli, & cui ex cauſa
fructuum à dicta hæreditate indebitè, & con-
trà mentem Teſtatoris perceptorum ad ſum-
mā in ſcut. 10. mil. aſcendeñ aſſignauit, ac in-
ſolutum dedit dicta duo prędia ſuper quibus
petitur immiſſio retentis à dicto Io: Paulo
7 contrà quem † proinde excipientem de hoc
anteriori credito non competat DD. de Actis
Saluianum, *Pacific. de Saluian. inſpect. 3. cap. 2. nu. 442. Scappucc. eod. tract. lib. 2. quæſt. . . nu. 2. Rot. coram Mantic deciſ. 69.* quam refert *Adden. ad Gratian. deciſ. March. 125. num. 1.*, quia adhuc
8 in actis † apparebat exhibitum Teſtamen-
tum Epiſcopi, vnde deducitur, onus Carolo
impoſitum ſupponendi primogenituræ pro-
prium prædium ſub pœna non facta ſuppo-
ſitione amiſſionis fructuum, nec minus
quantitas illorum per Carolum percepta, pro
9 qua fuerunt data inſolutum † prædia, vt iuſti-
ficandum erat ad effectum retentionis, *DD. in l. vnica. C. de compenſ. Surd. deciſ. 46. in fine, Rot. coram Buratt. dec. 160. num. 14. apud Eminentiſſimum Cardinalem Otthobon. dec. 178. num. 10. & 11. in Romana Domorum 4. May 1648. coram b. m. Bichio in Amerina Succeſſionis 22. Iunij 1650. coram me.*

Nec pro iuſtificatione perceptionis fru-
ctuum, & liquidatione illorum deſeruire
poteſt ſententia, præcedenter dationi inſo-
10 lutum in partibus † lata ad fauorem Ioannis
Baptiſtæ filij contrà Carolum patrem ibi cō-
demnatum ad dimitteñ eodem filio bona
fideicommiſſaria, & ad reſtitueñ fructus in
quantitate prædicta non impleta diſpoſitio-
ne Teſtatoris, nedum quia huiuſmodi ſen-
tentia non fuit exhibita, verum etiam quia
ſuſpectiſſima viſa fuit de Colluſione tanquā
11 emanata † inter Patrem debitis inuolutum,
& filium, non citatis creditoribus, quibus
propterea præiudiciū inferre nequit adiudi-
catio in vim talis ſententiæ facta, *l. ſi creditorem pactionibus, C. de pact. Surd. deciſ. 1..2. num. 6. Gregor. deciſ. 57. num. 8. Merlin. deciſ. 13. ſub nu. 1. verſ. Et quamuis.*

Et multo minus ex non impleta citrà ve-
12 ri pręiudicium mente † Teſtatoris in ſuppo-
ſitione fideicōmiſſo, & primogenituræ præ-
dium ad ipſum Carolum ſpectans videtur
ſubſiſtens creditum occaſione perceptionis
fructuum prætenſorum, & ad quos fuit Ca-
rolus in ſententia condemnatus. Etenim Te-
13 ſtator duas † ordinauit diſpoſitiones in vna
donauit prædia *delle Peſchiere*, & *Pocaiſe* Ca-
rolo cum conditionibus ibi expreſſis, in alia
hæredem eum fecit iniuncto onere ſuppoſi-
tionis prędictę, & addito quod in caſum non
impletæ ſuæ voluntatis Carolus non poſſet
frui fructibus ſuæ hæreditatis, illoſque appli-
14 cauit, ſub qua non veniunt duo † prædia
donata, & ab illa penitus diſtincta per diſcre-
tiuum modum loquendi, quo vſus fuit Te-
ſtator, *Dec. conſ. 653. num. 2. Pariſ. conſ. 79. nu. 21. lib. 2. Odd. conſ. 3. num. 21. Rot. deciſ. 627. num. 8. part. 7. recent. in Romana fideicommiſſi de fundis 15. Febr. 1619. verſ. Quod eo facilius, & 26. Iunij eiuſdem anni coram bo. memor. Vbaldo Seniore*,
& ob id non potuit Carolus condemnari ad

reſtitutionem fructuum perceptorum ex di-
15 ctis duobus prædiis non comprehenſis † in diſpoſitione non impleta maximè in pœnalibus vbi in dubio non fit extenſio, *Giouagn. conſ.93. num.34. lib. 1. Rot. deciſ.47. num.6. part.3. recent. Seraphin. deciſ.313. num.13., & deciſ.977. numer.8.*

At irreleuantem eſſe hanc exceptionem ex eo Dñi deducebant, quod fructus prętenſi petuntur pro reintegratione fideicommiſſi, quo caſu nulla competit hypotheca in bonis proprijs grauati, ſed actio perſonalis niſi probata doloſa conſumptione, ex adductis per *Merlin. de pignoribus, & hypoth. lib.3. tit.1. quæſt.3. num. 7. cum allegat Nuguerol. allegatione prima, Andreol. controuerſ.92. nu.6. cum ſeqq. Rot. in Romana fideicomiſsi, ſeù Saluiani 26. Nouemb. 1650. §. Nilque facit coram bon. me. Dunozetto*, & ob id non valet impediri immiſſio Actis, petentibus hypothecã cum alijs requiſitis ad illum obtinẽ ex præcitatis.

Et ità ipſis tantum informantibus fuit dictum mandam eſſe immiſſionem, &c.

R. P. D. CERRO,
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Aquilana Beneficij.

Veneris 17. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Actus Iuſtitiæ eſt, literis Apoſtolicis prouiſionis Beneficiorum, quando ſunt iuſtificatæ, debitam dare executionem; Valor Beneficij narratus per non exceſſum, qualiter probetur.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij prouiſionis litteræ Apoſtolicæ, ſi ſunt iuſtificatæ, executioni mittendæ ſunt.*

2 *Vacatio beneficij per obitum, dicitur iuſtificata, dum etiam contraria pars ex tali vacatione per obitum pariter venit.*

3 *Vacationes plures Beneficij, quando fuerunt narratæ, cum clauſula generali,* quouis modo, *ſufficit tunc vt in vna ſpecie iuſtificetur vacatio.*

4 *Valor Beneficij narratus per non exceſſum, qualiter probetur.*

5 *Beneficij valor de iure præſumitur talis, qualis fuit narratus in præcedentibus gratijs.*

6 *Beneficij valor narratus per non exceſſum, leuioribus probationibus iuſtificatur.*

7 *Gratia Apoſtolicæ prouiſionis Beneficii, tunc facilius iuſtificatur, quando Executor, iam executioni demandauerit cauſam.*

8 *Præſumptio ſtat pro validitate executionis iam factæ.*

9 *Beneficiorum vnio, tunc non attenditur, quando fuit poſtea reuocata à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium.*

10 *Reſolutionibus Sacræ Congregationis Epiſcoporum, &c. Rota ſemper reuerenter ſolet deferre.*

DECISIO CCCCLVI.

IVLIVS Cæſar Iannutius obtinuit ſibi à Sede Apoſtolica prouideri de perpetuo ſimplici Beneficio Canonicatu nuncupato ſito in Eccleſia parochiali S. Andreæ Terræ Sciſſi Aquilanæ Diœceſis ſub narratiua, quod illud de menſe Februarij 1652. per obitum dicti Caroli prouiſus fuerat Gaſpar Cecchinus qui litteris expeditis, & poſſeſſione forſan capta, non tamen pacificè attenta lite inter ipſum, & Seminarium Aquilanum Beneficium prætendens vigore antiquæ vnionis lite huiuſmodi ſic indeciſa pendente matrimonium contraxerit, *Summario Iannuzzi num.1.* Verum quia Iannuccius vigore litterarum, ſuæ prouiſionis poſſeſſionem beneficij adeptus fuerat non citato, nec audito Seminario *n.2.* propterea Rota ſub die 21. Maij 1660. coram Reu. P. D. Beuilaqua dictam poſſeſſionem attentatam declarauit, & ſucceſſiuè loco purgationis attentatorum mandatum de manutenẽdo fauore Seminarij relaxauit: Deinde cauſa appellationis cum clauſula *purgatis attentatis in fine litis*, R. P. D. meo Priolo, qui cum mala valetudine detineretur rogatus dubium propoſui, an Iannuccio ſit adiudicandũ Beneficium, & affirmatiuè reſponſum fuit.

Quia litteræ Apoſtolicæ ſuæ prouiſionis
1 apparent iuſtificatę, † quo caſu locus eſt adiudicationi beneficij tanquam actus Iuſtitiæ, prout in *cap. ſi quando de reſcript. gloſſ. in cap. ſi Capitulo in verb. Exequatur de Conceſſ. prabend. in ſexto.*

Vacatio ſiquidem Beneficij per obitum
2 Caroli de Aliferis iuſtificata † remanet ex cõfeſſione Seminarij prętendentis vigore vnionis ſe poſſidere controuerſum Beneficium per obitum eiuſdem Caroli, *vt in eius Summario num.3.* nil refragante, quod Iannutius non iuſtificet matrimonium Gaſparis in litteris narratum, quia quando plures, vt hic narran-
3 tur vacationum † ſpecies cum clauſula generali, *quouis modo*, non ſunt omnes verificandæ, ſed ſufficit iuſtificatio vnius, vt dixit *Rot. in Leodien. Canonicatus 7. Februarij 1653. §. Hanc autem coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Valor narratus in ducatis 24. per non ex-
4 ceſſum remanet quoque iuſtificatus † ex alia expreſſione in minori ſumma ſcilicet in ducatis 12. de Camera facta à Gaſpare Cecchino in litteris ſuæ prouiſionis, quæ cum fuerit ab executore executioni demandata valor expreſſus pręſumitur verus, itaut talis expreſſio facta à prædeceſſore ſuffragetur Iannuccio ſucceſſori, vt in puncto dixit *Rot. in Florentina Iuriſpatronatus coram Reuerendiſſimo Terraconen. in recent. deciſ.288. nu.10. & ſeqq. par.9.* & regulariter valor talis præſumitur qualis
5 fuit narratus † in antecedentibus gratijs, *Rot. in Placentina Beneficij 27. Maij 1647. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. Pro concordia in fine, & in Groſſetana penſionis 20. Iunii 1650. coram Reuerendiſſimo Dunozetto*, & cum hodie agatur de verificando valore narrato per non exceſ-

ſum

6 ſum † leuiores probationes ſufficiunt, etiam ſi ſint ſemiplenæ, vt reſponſum fuit *coram Eminentiſſimo Cardinali Otthobono dec.172. nu.3. & in Aquilana Iuriſpatronatus prima Iulii 1652. cor. Reuerendiſſimo Papien. §.primo circa med.*

Eoque magis in præſenti cenſuerunt Domini Beneficium eſſe adiudicandum Iannuccio, quia eius gratia iam fuerat ab ordinario
7 Aquilano † executore in Litteris deputato executioni demandato, quo caſu oritur præ-
8 ſumptio † iuſtificationis omniũ narratorum, *Buratt.deciſ.842. num.4. Reuerendiſſimus Terracinen. deciſ.232. num.6. Cardinalis Otthobon. deciſ.154.nu.25.& in Alerien.Canonicatus 29.Aprilis 1650. coram R. P. D. meo Celſo, §.Neque ad effectum, & §.Neque in contrarium.*

Non obſtat, quod huiuſmodi beneficium
9 fuerit alias ab ordinario Aquilano† Seminario vnitum, quia dicta vnio fuit ſucceſſiuè à Sacra Congregatione Epiſcoporum reuocata, *vt in Summario Iannucci num.6.* Cuius reſo-
10 lutiones Rotæ ſemper † conſueuit reuerenter ſuſcipere, *Buratt.deciſ.479. num.3. Merlin. deciſ.777. in fine.*

Et ità pro adiudicatione Beneficij reſolutum fuit, vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeù Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 23. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum conditum ſub pœna caducitatis in caſu alienationis, fauore vocatorum aperitur ſequuta alienatione, ac data ſcientia fideicommiſſi ex parte alienantis.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditum ſub pœna caducitatis in caſu alienationis purificatur fauore vocatorum ex contrauentione.*
2 *Caducitas incurſa in caſu alienationis prohibita à Teſtatore requirit ſcientiam fideicõmiſsi in alienante, & quod ſit facta in perſonam non prohibitam. & num. 3. 4. & 6.*
5 *Scientia fideicommiſsi probatur ex mentione Teſtamenti.*
7 *Vocatis ad fideicommiſſum reſtituenda ſunt bona alienata, data illius ſcientia ex parte alienantis.*
8 *Hæreditatis præuentiua aſsignatio tacitam habet conditionem quatenus aſsignans permanſerit in eadem voluntate vſque ad mortem. & num.8.*

DECISIO CCCCLVII.

EXCLVSA ob renunciationem Catharina, quominus poſt mortem Nicolai fratris ſine filijs ad bona renunciata regreſſum habere poſſet, vt in deciſione 31. Ianuarij 1661 quæ hodie confirmata fuit ad inſtantiam fratrum de Taurufijs eius filiorum propoſui dubium, An coſtet de fideicommiſſo Liciniæ purificato ad fauorem filiorum Catharinę, quod reſolutum fuit affirmatiuè, quia de fideicommiſſo conſtat ex teſtamento Liciniæ dato *in Summario dd. fratrum num.1.* in quo ſubſtituti fuerunt nepotes, pronepotes, deſcendentes, & ſucceſſores quicumque poſt mortem filiorum primi, & ſecundi matrimonij cum prohibitione alienationiſs omnibus deſcendentibus iniuncta adhoc, vt bona de vno ad alium ordine ſucceſſiuo tranſeant in infinitum, &c. ex quibus inductum fuiſſe fideicommiſſum ſucceſſiuum ad fauorem deſcendentium iam reſolutum fuit in hac cauſa coram me ſub die 28. Ianuarij 1658.

Purificationem verò deducebant Domini ex eo quod cum per obitum Liuiæ, & Nicolai apertum eſſet fideicommiſſum ad fauorem Catharinæ, vt in eadem deciſione firmatur per alienationem ex renunciatione reſultañ per ipſam facta omniumIurium ſibi competeñ tam ex teſtamento, ſeu fideicommiſſo purificato, ſeu purificando con-
1 tra voluntatem Teſtatricis, quæ alienationem expreſſè prohibuit ſub pœna priuationis in caſu contrauẽtionis ad fauorem aliorum, purificatum remanet fideicommiſſum ad fauorem eius filiorum poſt illam immediatè vocatorum non aliter expectata morte renunciantis *Gabriel.conſ.118.num.1.& ſeqq. lib.1.Molin.de primogen.Hiſpan. lib.1.cap.16.ſub num.32.verſ.vnum tamen Rota coram Canal. dec. 204.num.1.plenè in Mediolanen.bonorum 31.Maij 1649.coram Eminentiſſ.Do.Card.Corrado, §.præterea ceſſare Romana primogen.7.Maij 1657.coram bon.mem.Dunozetto, §. præterea & in Romana ſaluiani 4.Febr.proximi præteriti coram Reuerendiſſ. D.meo Cerro Decano, §.quia cum.*

2 Nec Herculi Miſſino ſuffragatur,† quod non probetur Catharinam habuiſſe ſcientiã fideicommiſſi, quodque alienatio facta fuerit in perſonam non prohibitam, nempe in fratrem Catharinæ principaliter vocatum, quæ ſub generali prohibitione alienationis interdicta nõ cenſetur, *vt in deciſione an.1661. §.finali, & tradit Surd.conſ.351.num.45. Fuſar.de ſubſtit.qu.716.nu.1. Rota in Romana fideicommiſſi de Steccatis 10. Febr.proximi præteriti coram R.P.D. meo Bourlemont, §.quia quoad primum,* nam cũ à perſona fratris bona ad prohibitum, &
3 extraneum deuenerint † contrauentum fuit voluntati Teſtatricis, & factus eſt locus ſubſtitutis, qui bona vindicare poſſunt *Menoch. conſ.557.num.72.Fuſar.de ſubſtit. qu.536.num.5.*
4 *& alii ſupra relati,* † ſcientia vero ſatis probatur ex mentione nominatim facta in Inſtrumento renunciationis fideicommiſſi Auiti, vt in dicta deciſione 31.Ianuarij 1661. *§. nec*
5 *Catharinæ,* † quia data ſcientia non poteſt excuſari tertius à reſtitutione bonorum, vt per *Rot. in Bononien. fideicom. apud Giouag. conſ.22. num.18.lib.2.& in Romana fideicom. de Mutis 1. Decembr.1651.coram Reuerendiſſ.D.m Decano §.*
6 *in propoſito autem,* † & tamen cum non agatur hodie ad pœnam alienantis, ſed ad effectum vindicandi bona fideicommiſſi apud extra-

nerum exiſtētia non eſt neceſſario probanda ſcientia prohibitionis in alienante, *Gabriel, d. conſ. 118. nu. 3. & benè diſtinguit Rota coram Card. Canal. dec. 81. num. 5. & 6.*

Rurſus non releuat quod Licinia dotem promittendo Liuiæ filiæ (quæ fuit mater Catharinæ) conceſſerit facultatem eius ſpōſo alienandi Iura, & prætenſiones, quæ futuris temporibus ad ipſum ſpectare poſſent occaſione dotis maternæ *Summario Miſſini num. 2.* Vnde inferebatur, quod in hac parte non exiſteret fideicommiſſum. Primo quia in facto conſtat, quod bona, quæ fuerunt ſuppoſita fideicommiſſo ſunt diuerſa ab iis, quę in dotem tradita fuerunt Liuiæ, Secūdo, quia

7 obligatio viſa eſt potius † præuentiua hæreditatis maternæ aſſignatio, quæ tacitam habet conditionem quatenus promittens in eadem voluntate perſeueret vſque ad obitū, *l. final. C. de pact. Gionag. conſ. 24. num. 9. lib. 2. Theſaur. dec. 225. num. 9. Rota coram Reuerendiſſ. Tarraconen. in Auenionen. hæreditatis dec. 282. num. 13 & 14. dec. 317. num. 10. & ſeqq. inter eius impreſſ. Beneuentana hæredit. 17. Martij 1653. coram Reuerendiſſ. Papien. §. nec obſtare, & in Fulginaten. dotis 19. Aprilis 1660. coram me, §. hinc ceſſat*

8 † Vnde rectè potuit Licinia fideicommiſſum ſucceſſiuum ordinare ad fauorem eiuſdem Liuiæ & filiorum, vt per *Ciriac. controu. 88. num. 10. & ſeqq. Gaſpar Anton. Theſaur. qu. 70. n. 1. lib. 2. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. deciſ. 282. in fine.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO. Sacræ Rotæ Decano.

Romana, ſeu Vrbeuetana Succeſſionis.

Lunæ 22. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Renuncians per viam donationis inter viuos ad bona renunciata redire non poteſt etiam deficientibus ijs quorum contemplatione renunciauit.

SVMMARIVM.

1 *Renuncians per viam donationis inter viuos ad bona renūciata non poteſt habere regreſſum quod limita, vt n. 2. 8. & 9.*

3 *Donatio facta de re tranſitoria ad extraneos cenſetur facta capacibus tantum quod declara, vt num. 4. & 5.*

5 *Donans cenſetur voluiſſe comprehendere etiam extraneos in re non tranſitoria.*

6 *Donatio tranſit etiam ad extraneos.*

7 *Cæterata clauſula addita verbis* hæredibus, & ſucceſſoribus *facit comprehendere etiam extraneos, & n. 10.*

11 *Donatio facta patri, & filijs, & deſcendentibus tamen illis non natis, vel poſtea defunctis bona non redeunt ad donantem.*

12 *Bona donata non reuertuntur ad donantem, ſed renuncians, vel donans donationem, ſeu renunciationem ſeruare tenetur.*

DECISIO CCCCLVIII.

AN renunciatio ad fauorem Nicolai fratris obſtaret Catharinæ renuncianti dubitatum fuit ſub die 31. Ianuarij 1661. & affirmatiuè reſolutum, & hodie perſiſtendo in deciſis idem DD. cenſuerunt, quia verbis ampliſſimis concepta, & per viam donatio-

1 nis inter viuos operatur, vt renuncians † ad bona renunciata regreſſum habere nequeat, ſed illa ad hæredes renunciatoris, etiam extraneos tranſire poſſunt *ex relatis in §. opponi autem, & concordat Crauett. conſ. 160. num. 1. Rolland. à Valle conſ. 77. num. 12. lib. 1. & deciſ. 744. num. 9. par. 2. rec. Firmana bonorum 30. Maij 1650. ſub §. 1. & in Romana de Mellinis 20. Februarij 1658. ſub §. primo in fine, coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Non reſiſtit, quod hæc procedere poſſet in bonis indifferentibus, quorum natura non abhorret extraneos ſecus autem in iſtis quæ sūt prohibita alienari extra vocatos ſub pœna priuationis, quo caſu donatio ſolum

2 facta cenſeri debet fratri, † ac eius filijs, & alijs in fideicommiſſo vocatis, & capacibus non autem alijs *iuxta doctrinam Bartol. in l. qui Romæ 122. §. Duo fratres n. 24. & ſeqq. ff. de verb. oblig. quam ſequuntur plures relati per Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 59. Rota in Viterbien. Caſtrorum impreſſ. poſt Fuſar. conſ. 4. num. 23.* Tum

3 quia auctoritates iſtæ fundantur † in præſumptione, quod donatio de re non tranſitoria ad extraneos facta cenſeatur ex præſumpta voluntate donantis capacibus tantum, quæ hic locum habere nequit, vbi apparet ex expreſſa voluntate donantis comprehendi etiā

4 extraneos, † & incapaces, quo caſu nullus datur renuncianti regreſſus *cap. vnic. de eo qui, fin. fecit Agnat. Serader de feud. par. 8. cap. 5. n. 27. verſ. hæc conſtitutio*, prout apparet in præſenti voluiſſe Catharinam etiam extraneos comprehendere non ſolum ex eo † quod proceſ-

6 ſit per viam donationis quæ ad † extraneos quoq; bona donata extendit, vt per *Rot. corā Achil. dec. vnic. de donat. Spad. conſ. 316. n. 15. lib. 3 & alij omnes mox citandi in §. ſeq.* Verum etiam

7 quia donatio ſtipulata fuit cum † clauſula *pro ſe, hæredibus ſucceſſoribus, &c.* quod verbum &c. importat incluſionem extraneorum, *Cephal. conſ. 400. num. 7. Gratian. diſcept. 221. num. 2. dec. 280. num. 1. & ſeqq. par. 1. recent. & in Romana hæreditatis de Toſcanellis 31. Maii 1649. coram Reuerendiſſ. Papien. §. quia contrarium ad med. & Romana cenſus 15. Iunij 1654. coram bo. mem. Bi-*

8 *chio §. prima coniectura,* † Tum quia diſtinctio hæc admitti non debet in donationibus inter viuos, quæ de ſui natura ſunt irreuoca-

9 biles, † nec vllo caſu datur in illis regreſſus renuncianti, niſi quando adeſt pactum reuerſiuum *Grat. poſt alios diſcept. 386. num. 14. & ſeqq. & diſcept. 568. num. 1. & tribus ſeqq. Rota d. dec. 10. nu. 39. Ariminen. ſucceſſionis 26. Ianuarij 1654. coram bon. mem. Bichio, §. finali, & in puncto de bonis fideicommiſſo ſubiectis, quæ inter viuos donata fuerant in Romana fideicommiſſi 3. Decembris 1655. & 9. Maij 1659. coram R. P. D. meo Veroſ-*

ſio 21. Iunij 1660. coram R. P. D. meo Beuilaqua 17. Feb. 1651. & 24. Martij proximi præteriti cor. R. P. D. meo Taia, §. reſponſum eſt.

Vnde parum releuat quod ſtante prohibitione alienationis ſtipulatio donatarij *pro*
9 *ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, &c.* intelligi debeat de hæredibus ſanguinis, Primo quia reſiſtit
10 natura dictionis, † *& cætera*, quæ extendi ſolet pro hæredibus & ſucceſſoribus quibuſcunque *Rota coram Seraph. dec. 703. num. 2. deciſ. 707. num. 10. par. 1. recent. & in Romana dotis 20. Maii 1644. coram bon. mem. Penting. §. & quamuis vbi alij citantur & ſignanter Buratt. dec. 310. n. 7.* Secũdo, quia etiãſi facta fuiſſet expreſsè donatio pro filijs, & deſcendentibus tantum, non inde ſequeretur, quod illis vel non natis, vel poſtmodum defunctis bona reuerte-
11 rentur ad donantem, † ſed ad alios extraneos tranſiret *iuxta d. celebrem deciſ. vnic. de donat. coram Achill. Grat. & Spad. vbi ſupra Mantic. de tacit. lib. 3. tit. 21. num. 20. Cancer. var. reſol. p. 3. cap. 15. nu. 40. Rota in d. Romana fideicommiſſi coram R. P. D. meis Veroſpio, & Beuilaqua, & 24. Martij proximi præteriti coram R. P. D. meo Taia, §. reſponſum.* In quibus hoc firmatum fuit, etiamſi deficerent perſonæ in donatione contemplatæ, & proinde Catharina contra propriam alienationem venire non poteſt,
12 ſed tenentur † illam obſeruare, quamuis deſcendentia Nicolai fratris poſt ipſum defecerit *Bellon. Iun. conſ. 17. numer. 52. & ſeqq. Fuſar de ſubſtit. qu. 717. num. 5. & 6. Rota dec. 136. n. 15. par. 8. rec. & alii in deciſ. §. finali.*

Quo vero ad læſionem Domini tranſierũt cum reſponſionibus datis in deciſione pro cuius confirmatione reſponſum fuit vtraque &c.

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Sabineñ Fideicommiſſi

Lunæ 22. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Cauſa ob lapſum biennij fatalibus non prorogatis deſeritur, & ſententiã tranſit in Iudicatum maximè quando ſententia eſt iuſta, in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa ob lapſum biennii fatalibus non prorogatis deſeritur, & ſententia tranſit in Iudicatum.*
2 *Læſio eſt fundamentum reſtitutionis in integrum.*
3 *Subſtitutio* ſi ſine liberis *expirat per mortem inſtituti cum filijs quod amplia, vt n. 4. 5. & 6.*
7 *Coniectura ad effectum extendendi ſubſtitutionem* ſi ſine filijs *debent eſſe vrgentes, & reſultare ex eadem parte ſubſtitutionis de qua agitur quod amplia vt n. 8. & 9.*

DECISIO CCCCLIX.

NICOLAVS Serangelus in ſuo vltimo teſtamento hæredes vniuerſales inſtituit

Theodoſium, Statium, & Polinum eius filios maſculos legitimos, & naturales, quos ad inuicem ſubſtituit cum reciproca inter eos, illorumque deſcendentes maſculos excluſis legitimatis, & fœminis, quas dotari mandauit, quatenus autem eueniret, quod ſupraſcripti eius filij hæredes decederẽt ſine filijs legitimis, & naturalibus tunc eo caſu ſubſtituit Margharitam eius filiam cum cõditione, quod eius primogenitus maſculus aſſumeret cognomen de Serangelis, vt ex tenore teſtamenti relato à *Summario* vtriuſque partis *num.* 1.

Cumque per obitum Theodoſij, & Statij tota hæreditas fuerit deuoluta in Polinũ, & iſte decedens reliquerit poſt ſe Nicolaum maſculum Annam, & Mariam filias fœminas, mortuo Nicolao ſine filijs Alexander Planettus filius primogenitus Margharitæ prætendens ſuccedere in dicto fideicommiſſo Nicolai Senioris Aui materni inſtituit vſque de anno 1649. Iudicium immiſſionis contra Annam, & Mariam filias Polini, & R. P. D. Baranzono tunc A. C. Locumtenente per diffinitiuam ſententiam pronunciatũ fuit dicto Alexandro nullum Ius competere, Pro cuius parte licet fuerit appellatum, & appellationis cauſa mihi commiſſa, quia tamen ab inde citra nihil in cauſa actum fuit obtenta commiſſione executoriali dubium propoſui, an conſtet de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum, & affirmatiuè quoad primam partem, negatiue vero quoad ſecundam DD. reſponderunt.

Cum enim à ſententia lata de anno 1649. Alexander appellationem infra biennium,
1 & vltra non fuerit proſecutus, † nec fatalia prorogari curauerit, ſententia tranſitum fecit in iudicatum, & cauſa remanſit deſerta *cap. cum ſit Romana de appell. Clemen. ſicut eod. tit.*
2 Cumque conſtet † de validitate, & iuſtitia ſententiæ ceſſat læſio, quæ eſt fundamentũ reſtitutionis in integrum, *l. ſi ex cauſa iudicati, & l. quod ſi minor, ff. de minor. Rota dec. 1. de reſtit. ſpoliat. in nouis.*

Validitas non controuertitur, & iuſtitia deſumitur ex tenore teſtamenti, ex quo apparet Margharitam matrem Alexandri eiuſque deſcendentes fuiſſe vocatos, eo tamen caſu quo filii maſculi primo loco inſtituti
3 obierint ſine filijs legitimis † & naturalibus vnde cum Polinus deceſſerit cum filijs ſubſtitutio Margharitæ eiuſque deſcendentium penitus expirauit, *iuxta conſil. Oldrad. 21. paſſim à Rota canonizatum.*

Potiſſimè attentis illis verbis reſtrictiuis tunc & eo caſu ibi, *E perche puo auuenire, che li ſudetti ſuoi figli, & heredi muorano ſenza figli legitimi, e naturali come ſopra volendo il Teſtatore prouedere à ſudetti beni, e riguardando principalmente alla ſua famiglia, e caſata de Serangeli, allhora, & in tal caſo ſoſtituiſce à detti ſuoi figlino-*
4 *li la Signora Margharita,* † quæ proinde eo magis reſtringunt vocationem, & ſubſtitutionem ad caſum expreſſum omneſque alios

excludunt *Anchar.conſ.356.ſub nu.3. circa med. verſ.pondero valde Cravett.conſ.98.num.6.Menoch.conſ.177.numer.20.Fuſar.de ſubſtit.qu.480.ſub num.3.Rota coram Greg. dec.433.numer.6. ibique Adden. n.21.*

Non obſtat quod à conſilio Oldrad. recedatur à coniecturis, quia deſumptæ in caſu noſtro ex digreſſu ad plures ſubſtitutionum gradus ex prohibitione detrahendi legitimã, & Trebellianicam, ac alienationis bonorũ necnon ex excluſione fœminarum cum onere eas dotandi non ſint aptæ extendere fideicommiſſum, quia reſpiciunt primam partem ſubſtitutionis in qua vocantur filij & deſcendentes maſculi hæredum inſtitutorum & regulantur ab illa conditione ſi hæ-
5 redes inſtituti *ſine filiis deceſſerint*, † quæ ſolum important vulgarem non autem fideicommiſſariam, vt de coniectura ex digreſſu ad plures ſubſtitutionum gradus *Coccin.dec.294*
6 *num.12.in fine Buratt. dec.820. num.3.* † & de prohibitione alienationis, ac voto conſeruandi bona in agnatione quod intelligitur, caſu quo primi hæredes decederent ſine filijs præcluditur via ſequẽtibus ſubſtitutionibus, vt dixit *Rota dec.486.nu.6.& 7.par.1.& dec.632 num.10.& 11.p.4.tom.3.rec.*
7 Coniecturæ enim ad iſtum effectum † non ſolum debent eſſe vrgentes, neceſſariæ & concludentes *Rota dec.491.num.1.& per tot.p.4*
8 *diverſ.& d.dec.486. num.2. par.1.rec.* † Sed etiam deſumi debent ex verbis, & diſpoſitis à Teſtatore in ea parte teſtamenti de qua agitur, alias autem ſi deſumentur ex dictis, vel diſpoſitis in fideicommiſſo antecedenti, vt hic ſuffragari non poſſunt cum vti ad il-
9 lud † acceſſoria, & conſequutiua, vltra caſum in quo appoſita ſunt fideicommiſſum non extendunt, *vt bene poſt Dec.conſ.636.nu.7.cum ſeqq.Surd.conſ.96.num.10.& 11.& alias reſpondit Rota dec.632.num.10.par.4.tom.3.rec.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. TAIA.

Romana Diuiſionis

Lunæ 22. May 1662.

ARGVMENTVM.

Diuiſio, & aſſignatio inexigibilis crediti facta cohæredi ex æquis partibus ſuccedenti non præiudicat ſibimetipſi, ſi per metum illam acceptauerit, cum iſta pro non acceptata reputetur.

SVMMARIVM.

1 *Novatione poſita non deponitur denominatio, & num.6.*
2 *Cauſa interdum ponitur pro cauſato.*
3 *Declaratio non poteſt intelligi effectibus, & fructibus non diſtinctis limita, vt n.4.*
5 *Identitas ſummæ probat identitatem debiti.*
7 *Actori probandi onus incumbit.*
8 *Identitas probatur ex coniecturis amplia, vt nu.9. & 10.*
11 *Pluralitas non præſumitur in ijs quæ poſſunt eſſe vnum.*

DECISIO CCCCLX.

NON conſtare de tribus, vtpote non iuſtis DD. ſecundum infra mihi reſponderunt, vbi Iulio diem functo Romæ ſuperſtitibus, & ſuccedentibus ex æquis partibus Eraſmo filio fratris in Heluetijs, & Catharina ſorore per varios caſus, & poſt eas tandem Eraſmus ipſe præſens et Frãciſcus filius Catharinæ, ac procurator eiuſdem diuiſerũt Iulij hæreditatem, defunctaque Catharina, & reuerſo ad patriam Eraſmo, Franciſcus impugnauit diuiſionem in aliquibus partibus, & creditis ſibi aſſignatis, vt non veris in quibus auditus, tres ſententias retulit in ſumma minori conformes condemnatorias Eraſmi ad ſibi reficieñ certam ſummam ſc. 3504. quarum fundamenta repetito negotio à capite viſa ſunt corruere vt infra.

Et ſecundum ordinem Inſtrumenti diuiſionis, & Actoris, examinando ſingula capita.

Primo cum in dicto Inſtrumento, & parte Franciſci diceretur *Il credito del Mangioli ſcut.* 600. etiam ſi hactenus controuerſum denique apud me concordatum eſt Iure diuiſionis ſarcien eſſe Franciſco.

Secundo cum diceretur *Credito di Santa Maria Maggiore di Cere, & altro non compreſo nella ſudetta ſomma de crediti ſc.*2000. dicebat Franciſcus creditum euanuiſſe in ſumma ſc. 500. nõ exigi potuiſſe pluſquam 1500. & pro Eraſmo dicebatur deſcriptum fuiſſe 2000. de notulis ipſius Franciſci deprehenſis penes illum perſonaliter, & ab illo fuiſſe acceptatũ pro retinente deductionem, ſeu defalcationem, aut difficultatem, aut reſiſtentiam fieri ſolitam, & præterea in his & huiuſmodi redactam fuiſſe inæqualitatem partium diuiſarum videlicet Franciſco ſc.31. mil. & amplius *compreſi in queſta parte tutti li frutti degli effetti in eſſa contenuti*, Et Eraſmi 23. mil. ad æqualitatem ad quamque diuiſionem 8000. præponderantibus in parte Franciſci, *E più tutti i crediti ſpettanti al negotio ne libri*, etiamſi cum debitis, *e col peſo del Salario, & ogn'altra pretenſione di Franceſco.* Vnde placuit nihil eſſe ſarciendum.

Tertio cum diceretur *Compagnia d'offitio col Roſa ſc.*2500. dicebat Franciſcus exigere non poſſe niſi 1750. iuxta ſcripturas inuentas, & Inuentarium factum ab A.C. adeoq; deficere 750. quia non habet Inſtrumenta. Pro Eraſmo autem dicebatur vſque ad 2200. deſcripta fuiſſe ex ipſis notulis ipſius Franciſci bene informati, & bene inſtructi in domo & in Aromataria, & in omnibus negotijs Iulij: Vnde 20. annis, & in ipſo Inuentario A.C. deſcriptum eſſe præterea *Vn faſcetto di ſcritture ſpettanti à negotij del medeſimo Roſa*, & omnia remanſiſſe penes Franciſcum eundemq; veriſimiliter in ipſa diuiſione accepiſſe, vel potius habuiſſe ſcripturas iuxta nomina debito-

bitorum & maxime ducto argumēto à par-
te incontrouerſa, & incontrouertibili pro-
pter exactiones ad totum creditum con-
trouerſum,&: attentis præcipuis notulis Frā-
ciſci ſupraſcriptis, placuit à dicta ſumma
2200. vſque ad 2500.vt ſupra Iure diuiſionis
ſarcien eſſe Franciſco.

Quarto cum diceretur *Monte Anignone n.6.*
ſc.840. & diceret Franciſcus euanuiſſe tria
loca per mortem Iulij, & confirmaretur ex
parte Eraſmi,concordatum eſt pariter Iure
diuiſionis ſarcien.eſſe Franciſco.

Quinto, & vltimo, cum diceretur *Il cre-*
*dito col Roſolino di Napoli ſc.*6000.dicebat Fran-
ciſcus hunc Ruſolinum ne inueniri debito-
rem,quinimo vt videre eſt *in deciſ.*115.*par.*5
At pro Eraſmo dicebatur fuiſſe abſolutum
non defectu debiti, ſed datis inſolutum no-
minibus debitorum, ſiue alijs creditis ſuis,
& Inſtrumento concordiæ 7.Decemb.1624.
& in principio deciſionis, & de his intelligi
nominationem, & aſſignationem crediti
Roſolini Neapolis in hac diuiſione quod pla
1 cuit DD. quia etiam poſita † nouatione nō
deponitur denominatio, nec videtur falſum
quod iuuatur primordio veritatis §.*heres meus*
l.cum filius 76.*ff.de leg.* 2. *& ibi notat Bartol.* &
2 planius cauſa † interdum ponitur pro cau-
ſato, §.*non poteſt l.cum hoc iure* 19.*ff.de donat.&*
*ibi notat Paul.Caſtr.*Sed etiam quia Franciſcus
nepos ex ſorore Iulij, eiuſq; commenſalis,
et inſtitor vnde 20. annis vt ſupra probè te-
nebatur, et in priori Inſtrumento concor-
diæ 23.Auguſti 1645.profeſſus eſt, et ambo
contrahendo profeſſi ſunt ibi nomina debi-
torum, & credita exiſteñ in libris Droghe-
riæ, tanquam magis nota Franciſco &c. &
ibi tanquam magis inſtructa eſſe effectibus
hæreditarijs, & bona vel mala fide deſcripſit
creditum ab origine contra Ruſolinum,
prout non deſcripſit debitum nouum con-
tra nouos debitores à Roſolino datos inſo-
lutum varièque deſcripſit debitum in dd.
notulis bonorum hæreditariorum ſemel
Rendamenti di Napoli, & ſemel promiſcuis
nominibus *Napoli, e Roſolino*, e quibus no-
tulis Eraſmus diuiſiones parteſq; deſcripſit
congrua ſumma ſummata de fructibus adie-
ctis 22. annorum vſque ad tempus diuiſio-
nis ſc.6000.

De quibus iuxta certam ſummam dd. ſc.
6000, & magnam fructuum quantitatem
22. annorum non eſt veriſimile intelligi ge-
neralem declarationem in dicto Inſtrumen-
to *s'intendino compreſi in queſta parte tutti frutti*
ineſatti delli effetti in eſſa contenuti, cum hi fru-
ctus ad hanc ſummam neceſſarij ſint, &
3 contra congruentes; Cumque præterea † de-
claratio non poſſit intelligi, niſi vbi effectus
& fructus diſtinguantur, & dubitari poſſit
an fructus acceſſorij ſequantur principales
effectus, vt in ſocietatibus, locis montium,
4 in cenſibus,&c. ſecus vbi effectus † ipſi tam
generaliter exprimuntur, & opportunè *Il*
credito col Roſolino di Napoli, vt non minus
fructus, quam ſortem generaliſſimè com-
prehendant, & neceſſaria ad certam ſum-
5 mam ſc.6000. componendam, & † identitas
ſummæ ſatis eſſe poteſt ad probandam debi-
ti identitatem, *Rota deciſ.*134. *in fine par.*5. *&*
*dec.*154. *n.*30.*p.*8.

Maximè quòd Roſolinus quoquomodo
eſt debitor Iulij cum adiecta concordia ſa-
tisfaciendi, atque adeo ſatisfactionis per di-
6 ctam aſſignationem † in qua ſine aliqua de-
legatione, vel denunciatione *ad l.*3.*C.de no-*
uat. ipſe Ruſolinus adhuc eſt creditor ſuorū
debitorum,qui nunquā agnouerunt Iulium
creditorem creditoris, adeo nec proprium
nouum creditorem, & Iulius non poterat
alias agere quam contra Ruſolinum, qui
mandaret debitoribus, vt ſui ipſius Roſoli-
ni creditori Iulio ſoluerent, & ſæpè manda-
dauit, & Ruſolinus manet adhuc debitor
manutentionis, & euictionis in Inſtrumen-
to, & his congruit, quod Franciſcus eſt
7 Actor, † & ipſe deducit pluralitatem pro-
bañ ab eo, qui in ea fundamentum conſti-
tuit *Menoch. præſumpt.*15.*num.*2.*lib.*6. *& oppor-*
*tunè Rota d.dec.*34.*num.*19.*&* 20. *& coram Lu-*
8 *douiſ.dec.*467.*num.*6. maximè cum † identitas
facilè probetur ex coniecturis, *Menoch.d.præ-*
*ſumpt.*15.*d.num.*2. *in fine Rota dec.*164.*nume.*37.
9 *par.*6.*coram Ludouiſ.dec.*172.*in fine* etiam † ad-
miniculis *Rota dec.*120.*nnmer.*19. *&* 20.*par.*6.
10 quin etiam † facile præſumatur inquit *Rota*
*dec.*114. *num.*1. *tom.*2.*par.*4.,*recent.* nec præſu-
matur pluralitas *Rota coram Buratt. deciſ.*288.
*num.*1.*& deciſ.*184.*num.*21.*par.*6.& certè in ijs
11 quæ † poſſunt eſſe vnum, *l.Sempronius* 47.*ff.*
*de leg.*2 *cum aliis apud Bald.in repetitione leg.*3.*C.*
*edend. num.*128. *verſ. in contrarium Maſcard. de*
*probat.concluſ.*1180.*num.*34.& potuiſſe,debuiſ-
ſeque eſſe vnum, idemque vt ſupra viſum
eſt.

Ex his & huiuſmodi concordabat maior
pars DD.nihil eſſe ſarcieñ, ſed adhuc aliquis
diſcordauit aliunde,quod Franciſcus ſibi vi-
deretur non acceptaſſe portionem, in qua
poſita erat hæc ſumma ſponte, ſed per vim,
& metum iuxta deciſiones in cauſa editas,
Ideoque concludebat ex hoc creditum ſatis
verum, nullatenus bonum, & notoriè ine-
xigibile acceptatum per metum habeñ eſſe
pro inacceptato,& an ſit ſarciēdum, vel non
ſarciendum Iure diuiſionis hactenus non
liquet.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Bononieñ fideicommiſſi de Amorinis.

Luna 22. *Maij* 1662.

ARGVMENTVM.

Teſtator, quando voluit, quod in ſua hæredi-
tate per fideicommiſſum ſuccedant maſculi
prouenientes ex maſculis, tunc maſculi pro-
uenientes ex fœminis ſunt penitus excluſi.
Multa deducuntur circa electionem faciendā
ex voto Teſtatoris, in caſu deficientiæ Agna-
tionis.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Teſtator, pluries vocando filios, cenſetur intelle-xiſſe de maſculis ex maſculis.*
2 *Teſtator ſemper faciendo mentionem de maſculini-tate, cenſetur excluſiſſe fœminas.*
3 *Maſculus ex fœmina, excluditur ab fideicommiſſo maſculino.*
4 *Mentio, Maſculi, ex maſculo facta ſi ſit ſolum in ſubſtitutione diſpoſitiue vocatorum, & ſic condi-tione ſi ſine maſculis, facta vltimo maſculo, quid importet.*
5 Peregrin. conſil. 26. ſub num. 17. lib. 1. *in quibus loquatur terminis, & num.6.*
7 *Auctoritates Doctorum, non iuuant dum non tan-gunt terminos caſus controuerſi.*
8 *Teſtator, quod intellexerit de maſculis, ex linea maſculina tantum ex quo apprehendatur.*
9 *Appellatione filiorum, nepotes fœminarum non ve-niunt.*
10 *Pronepos ex fœmina non poteſt aſpirare ad fidei-commiſſum tantum pro maſculis ex linea maſcu-lina, factum.*
11 *Fideicommiſſum factum pro maſculis ex maſculis prouenientibus tunc maſculus ex fœmina perinde eſt ac ſi eſſet extraneus.*
12 *Teſtator, ſi conſtituendo fideicommiſſum diſponat in caſu deficientiæ maſculorum, plures familiæ con gregentur, ad eligendum vnum ex eis.*
13 *Tunc ſi aliqua ex dictis familijs ſpernatur, & fiat ſine ea electio, tunc ſane nulla erit.*
14 *Intereſſe habens ſi ſit citatus, & non compareat, ſibi imputet.*
15 *Vocatus ad certum tempus, quando quis eſt, ſi ne-gligat comparere, ceſſat neceſſitas.*
16 *Contemptus exceptio nullatenus admittitur poſt lap ſum termini.*
17 *Actus factus, ſine præiudicio alicuius quid opere-tur.*
18 *Religioſus profeſſus in aliqua Religione eſt incapax fideicommiſſi.*
19 *Exceptio nullitatis non poteſt allegari ab eo, cuius fauore contractus non eſt nullus.*
20 *Verba, quod alias actus non habeatur pro non fa-cto, quid operetur.*
21 *Fideicommiſſo, quod quis ſit incapax, quale tem-pus eſt attendendum.*
22 *Impoſſibilitatis caſus non attenditur, & num. 23.*
24 *Aetas, quando habenda ſit pro legitima.*
25 *Conditio neceſſaria ad aliquid obtinendum, habe-tur pro completa.*
Quando non ſtat per debentem implere, quatenus impleatur.
26 *Electio facta ab aliquo ad fideicommiſſum, non vi tiatur per admiſſionem inhabilis, modò ſint ex-tracti habiles.*
27 *Teſtator mandans eligi duos Iuuenes 12. vel 18. annorum, in circa, pro conſeruatione agnationis, prudentia eligentium &c.*
28 *Quid in hoc ſit attendendum.*
29 *Effectum dummodo habeamus, non eſt curandum de modo.*
30 *Arbitrium cenſetur datum ſecundum ſubiectam ma teriam.*
31 *Electionem iam factam, quando quis non poteſt im-pugnare, nec poteſt dare de eius nullitate. n. 32.*
33 *Electi immiſſio in poſſeſſionem bonorum non impe-ditur, quamuis tertius poſſideat.*
34 *Electio facta, vt ſubſtineatur capienda eſt omnis interpretatio.*
35 *Abſurda, ne oriantur cauendum eſt.*

DECISIO CCCCLXI.

SENTENTIA Rotalis, quæ fuit pronunciatum dandam eſſe Immiſſionem Comitibus Vrſo, & Bolognino ſorte extractis ad bona fideicommiſſaria Matthæi Amorini impugnabatur à Comitibus Gabriele de Graſſis, & Cæſaro Grato ex eo, quod per obitum Alexandri vltimi grauati non ſit factus locus ſubſtitutioni ad fauorem eligendorum, & quatenus ſubſtitutio eſſet purificata, quod electio fuerit nulla vti facta non ſeruata forma à Teſtatore preſcripta, ſed Domini his non obſtañ exiſtimarunt ſententiam confirmandam eſſe.

Nam quoad primam inſpectionem ex ſerie teſtamenti clarè apparet teſtatorem vo-
1 luiſſe, quod in ſua hæreditate ſuccederent † maſculi deſcendentes ex maſculis, & patet hoc ex declaratione, quod ſemper & in quacunque parte Teſtamenti ipſe de filijs mentionem fecerit, id debeat intelligi de maſcu-
2 lis per lineam maſculinam † deſcendentibus, vnde Cæſar Gratus filius Olimpiæ, & alij filij filiarum Alexandri Senioris tanquam de-
3 ſcendentibus per fæminam fruſtra † contendunt ſe eſſe vocatos ex notatis per *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 26. ſub num. 29. in fine Grat. diſcept. forenſ. cap. 401. num. 22. Rot. deciſ. 33. num. 3 par. 7. recent. & late firmatum fuit in ſecunda deciſione huius cauſæ 30. Maij 1650. coram Reuerendiſsimo D. meo Meltio Epiſcopo Papien. , & in ſir mana Primogenitura 10. Ianuarij eiuſdem anni coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Nec dicatur, quod mentio maſculi ex ma-
4 ſculo facta ſit dumtaxat † in ſubſtitutione diſpoſitiuè vocatorum, & ſic conditio ſi ſine maſculis facta vltimo maſculo intelligi debeat de maſculis fæminarum ex adductis per *Peregrin. lib. 1. conſ. 26. ſub num. 17.* quia reſpondetur primo, quod *conſ. Peregrin.* ſupponit vltimum maſculum deceſſiſſe cum filijs, quo
5 rum † appellatione fæminæ continebantur, & hic vltimus maſculus deceſſit ſine filijs, & ſic dicitur vltimus, & vlterius Teſtator ex
6 cluſit fæminas, & earum † filios vt ponderauit *Rot. in dicta ſecunda deciſione coram Reuerendiſsimo Domino meo Papien.*

Et quod deducta per *Peregrin.* non tan-
7 gunt terminos caſus controuerſi, vbi adeſt expreſſa declaratio Teſtatoris, quod appellatione filiorum, tàm in Inſtitutionibus, quã in ſubſtitutionibus, & in quacunque parte teſtamenti, maſculi per lineam maſculinam deſcendentes includerentur, ex quo clarè colligitur, quod Teſtator, tàm in perſonis diſpoſitiuè vocatis, quàm in conditione po
8 ſitis † intellexit de maſculis per maſculos, & per lineam maſculinam, *vt firmatur in eadem deciſione Reuerendiſsimi Papien.* & huiuſmodi

condi-

conditiones appoſitę in ſubſtitutionibus ſem
per intelliguntur de illis met perſonis, quæ
ſupra diſpoſitiue fuerunt vocatæ *Gabriel. lib. 2
conſ. 69. num. 5. Surd. conſ. 564. ſub num. 7. Rot. in
recent. dec. 277. num. 5. par. 5. & in Bononien. fideicommiſsi de Cataneis 17. Martij currentis anni coram R. P. D. meo Bourlemont.*

9 Minus poteſt prætendere † ſe vocatum Gabriel de Graſſis, quia licet idem Teſtator, deficientibus omnibus de linea maſculina vocauerit filios natos ex Lucretia, & Ludoui-
10 ca declarauit tamen † appellatione filiorum
fœminarum Nepotes non contineri, & ideo
cum Gabriel ſit pronepos Lucretiæ ex Dia-
11 na filia nequit † ad fideicommiſſum aſpirare perinde, ac ſi foret extraneus, vt tradit *Menoch. conſ. 878. nu. 18. & ſeqq. & firmauit Rot. cumulatis, concordantibus in Bononien. fideicommiſsi de Barberijs 19. Feb. 1652. coram bo. me. Bichio & in prima deciſione huius cauſæ 26. Iunij 1658. coram Reuerendiſsimo D. Papien.*

Quoad ſecundam inſpectionem concernentem nullitatem electionis deductam ex
eo, quod in vna non fuerit poſitus Gabriel
12 de Graſſis, † qui cum eſſet vnus ex decem
ſeptem familijs nominatis à Teſtatore, & de
tempore electionis haberet legitimam ætatē
non poterat ſperni: Placuerunt DD. reſpon
13 ſiones datæ † ab informantibus pro electis,
& ſignanter, quod iſta nullitas ex contemptu Comitis Gabrielis tunc demum procede-
14 ret, quando ipſe infra † tempus præfixum
in edicto comparuiſſet petens ſe imburſari, et
admiſſus non fuiſſet, ſecus cum non ſolum
non comparuerit, nec imburſari curauerit
ſed etiam ſe oppoſuerit, & contradixerit in-
15 buſſulationi faciendæ, † quia ſicuti per lapſum termini in edicto appoſiti ceſſet obligatio imbuſſulandi non competentem, & inuiſum *ad text. in l. cum quidam 24. vbi Caſtrenſ. num. 9. ff. de legat. 2. Rot. deciſ. 93. num. 12. par. 7. recent. & eſt text. in l. ſi tamen 25. vbi gloſſ. ff. de leg. 2.* Ita remouetur, quælibet exceptio con-
16 temptus quæ † pariter poſt lapſum termini
nunquā admittitur *Oldrad. conſ. 3. per tot. Lambertin. de Iur. patronatus lib. 2. par. 2. qu. 6. art. 26. ſub nu. 7. & per tot. Marc. Anton. var. reſolut. lib. 1. reſolut. 20. num. 15.*

Etiamſi decretum Cardinalis Legati deue-
17 niendi ad electionem † fuerit factum ſine
illius præiudicio, tàm reſpectu fideicommiſſi
ad quod prætendebat ſe vocatum, et compræhenſum in teſtamento Matthæi, quàm
reſpectu Iurium concurrendo ad electionem
caſu quo declararetur factum eſſe locum
ſubſtitutioni ad fauorem eligendorum, quia
17 cum Gabriel † hodie ſit incapax fideicommiſſi tanquam Religioſus in Societate Ieſu
& aduertit *Sanchez ſuper Decalog. lib. 3. cap. 5. n. 4. Caſtropal. oper. moral par. 3. titul. de vot. diſputat. 4. puncto 20. Larrea de Iuſt. & Iure lib. 2. cap. 41. dubit. 1. num. 8. Suarez de Relig. tom. 4. cap. 3. num. 1. & ſeqq. Vaſquez par. 2. quaſt. 96. art. 4. diſputat. 165* nequit ipſe redarguere hanc electionem de
nullitate, et multo minus fratres illius, cum
18 huiuſmodi exceptio † non poſſit allegari, et
opponi, niſi ab eiſdem contemptis, et rejectis iuxta notata per *Federic. de ſen. conſ. 148. in fine verſ. præterea, & conſ. 241. in fine verſ. item dico, & conſ. 227. verſ. finali Creſcent. dec. 6. nu. 21. de procur. Rot. coram Buratt. dec. 351. n. 4.*

Attentis præſertim verbis in decreto appoſitis ibi Præſens decretum habeatur pro non
facto quo ad perſonam ipſius Comitis Ga-
20 brielis, † quæ preſeruatiuam adeo limitant
et reſtringunt ad perſonam illius, vt non
poſſet operari reſpectu alterius *Boer. conſ. 34. num. 26. & conſ. 74. num. 7. Rot. coram ſa. me. Gregor. dec. 87. num. 27. verſ. quia reſpondetur.*

Nec refert, quod Gabriel de tempore electionis, non eſſet Religioſus ſufficit enim,
quod hodie ſit incapax, Cauſa enim propter; quam competit actio ſiue intereſſe prop-
21 ter, quod quis † agit non ſufficit, quod
aliquando competierit opponenti, ſed neceſſe eſt, vt duret de tempore oppoſitionis *l. ſi quis §. finali ff. ad exhibendum Bartol. in l. qui autem §. illud ff. ſi quis caut. Bald. in l. ad componendas C. mandat. Roman. conſ. 485. nu. 18. & conſ. 499. num. 8.*

Licet idem Gabriel per egreſſum Religionis poſſit capax euadere, quia non caſus poſſibilis, ſed ſtatus præſens debet attendi ad ef-
22 fectum electionis † *l. continuus 137. §. cum quis ff. de verb. oblig. Sanchez de matrim. lib. 5. diſput. 6. num. 26. Rot. deciſ. 493. num. 50. par. 4. tom. 2. recen.*

Nullitas vero deducta ex eo, quod Vrſus
23 alter ex extractis, et Io: Baptiſta † Bolognettus excederent annum 18. minus videbatur
refragari quoniam reſpectu Comitis Vrſi iſte
ſub die 11. Nouembris, quo Gabriel obtinuit præceptum ab Audientia generali, aliaque præſtitit impedimenta, ne fieret imbuſſulatio non excedebat annum 18. vti natus
25. Nouemb. 1633. et ideo cum electio pro
tracta fuerit ex facto Comitis Gabrielis ætas
24 illius debet haberi † pro legitima *cap. ex ratione vbi gloſſ. finali & alij de appell. & pluribus comprobat Dec. conſ. 24. num. 1. cum ſeqq. Rot. coram ſa. me. Gregor. deciſ. 327. nu. 10. & coram Merlin. dec. 901. num. eod.* conditio enim neceſſaria
ad aliquid obtinē habetur pro impleta
25 quando non † ſtat per debentem implere,
quominus impleatur *l. quibus diebus ff. de cond. & demonſtrat.*, et in his terminis *Rot. in recen. par. 9. dec. 14. num. 38.*

Reſpectu verò Comitis Bolognetti, qui
ſiue expleuerat an 20. vti natus 31. Maij 1631
26 ſors non cecidit ſuper eum, † quo caſu per
admiſſionem inhabilis, non vitiatur electio
modo extracti ſint habiles, et capaces *Suarez de Relig. tom. 4. lib. 2. cap. 4. num. 9. Lotter. de re benefic. lib. 2. quaſt. 19. numer. 31. & ſeqq. & lib. 3. quaſt. 17. à num. 9. cum ſeqq.* Cumque Teſtator
27 mandauerit eligi † duos adoleſcentes intra
12. et 18. annum vel circa Iudicio, et prudentia eligentium cum onere ducendi vxorem, et conſeruandi agnationem talis exceſſus non eſt conſiderabilis, † tum habita ratione, procreādę ſobolis, quod Teſtatoris votū ſatis concluſum fuit, quamuis Vrſus, qui
ſortitus eſt excederet annum 18. et Bolognet

tus

tus ſi extractus fuiſſet ex vena haberet ætatē
20. annorum, & vltra ex regula, quod non
29 curamus de modo, † dummodo habeamus
effectum, vt in terminis electionis dixit *Rot.*
deciſ.93.nu.7.par.7. recent Tum attenta dictio-
ne, *in circa*, quæ non ſemper ad modicum,
30 ſed † ad tempus trium, vel quatuor annorũ
extenditur Iudicis arbitrio ſecundum ſubie-
ctam materiam *ex gloſſ. in l. pupillum ff. de re-*
gul.Iur.Rot. apud Millin.deciſ.311. numer.2. apud
ſa.me. Gregor.deciſ.344.nu.10. & ſeqq. cum alijs
per *Adden. ad eundem deciſ.128.*

Præterea dum non debet ab ipſo Gabrie-
31 le retractari electio, eius nullitatem † obijce-
re neque valent Gratus, & litis Conſortes,
& proinde tertij quamuis poſſideant bona de
32 quibus agitur, cum † ad impediendam im-
miſſionem electis non ſufficiat ſola poſſeſſio
33 ſed requiratur Ius opponentis † concurren-
di ad electionem *Bald. in cap. cum Bertoldus n.19*
de ſent.& re iudicat. Roman.conſ.499.nu.2. & ſeqq.
Maſcard. de probat.concluſ.591.num.1. Sperell.de-
ciſ.128.num.25. Rot. in recen.deciſ.93. in fine p.7.
34 Maximè cum ſimus † in electione iam fa-
cta, pro qua ſumi debet omnis interpretatio
fauorabilis *Rot.dec.101. numer.4. coram Martin.*
Andr. & in recen.par.2.dec.774.num.6. Et ſi no-
ua fieret electio maiora orirentur abſurda nã
35 qui erant à † principio capaces, & habiles
hodie, & curſu temporis effecti inhabiles, &
incapaces non poſſent admitti, qui vero non
dum erant in rerum natura, vel erant inha-
biles beneficio temporis effecti habiles admit
ti deberent non ſine magno tumultu, & liti-
giorum immortalitate.

Demum quod prædium in Communi fu-
nis, quod fuit cōceſſum Matthæo pro ſe hæ-
redibus, tàm maſculis, quàm fœminis, &
quod 33. tornaturas alterius prædij nuncupa
ti *della Rouere* venditum pro debito ipſius
Matthæi cum pacto redimendi, & redemp-
tum ab Alexandro Seniore, ſuper quibus di-
cebatur non potuiſſe concedi Immiſſionem
poterit particulariter videri.

Et ita vtraque parte informante reſolu-
tum &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Societatis Officij.

Lunæ 22. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Ratificatio Societatis Officij facienda eſt ab illo
cuius nomine contracta fuit, & ſufficit rati-
ficatio reſultans ex facto, aliàs nec fructus
debentur, nec periculum currit.

SVMMARIVM.

1 *Executiuè proceditur contra obligatum in forma*
Cameræ.

2 *Societas Officij alterius nomine contracta ratificatio*
ne non ſequuta non parit fructus, nec in ea vertit
periculum amiſſionis ſortis, & num. 3. quod de-
clara, vt num. 5.

4 *Depoſitio pecuniarum ad libitum alicuius oſtendit*
facultatem erogandi pecunias in quolibet licito con-
tractu.

6 *Ratihabitio deſumitur ex impetratione decreti ob-*
tenti à Pontifice.

7 *Exactio præſumitur in vim præcedentis mandati.*

8 *Ratificatio Societatis Officij deſumitur ex Mandato*
Procuræ facto in perſonam illius, qui contraxit,
quod amplia, vt num.8.

9 *Periculum amiſſionis pecuniarum licet reddat con-*
tractum nullum fauore pupillorum, tamen hæc
nullitas non ſuffragatur debitori, ſed contrà Tu-
torem militat.

DECISIO CCCCLXII.

MVTIVS Guidottus anno 1659. Socie-
tatem Officii pro ſcutis 2500. contra-
xerat in fauorem Iulij, & fratrũ de Rimbal-
deſijs ad quorum inſtantiã relaxatio manda-
ti pro fructibus cōtra eumdēmet Mutium ab
A.C. ſucceſſiuè decreta fuit; Commiſſa vero
mihi cauſa ſub clauſula, *ſi quid exequen.* dubiũ
hodie propoſui An mandatum exequutioni
debeat demandari à Dominis reſolutum af-
firmatiuè.

Agitur enim de Societate per Mutium va-
lidè contracta ſuper Notariatus Officio præ-
cedenter ab ipſo empto cuius virtute contra
1 ctus Camerali obligatione vallati debet con-
tra Mutium executiuè procedi, vt tradit *An-*
gel. in l.4.§. condemnatum num.4.ff. de re iud. Ca-
ſtrenſ.conſ.26.num.4.verſ. contrarium tamen eſt ve
rum par.1.Rot. penes Zacch. de Oblig.Cameral.de-
ciſ.1.num.15. cum ſeqq.

Nec Mutius horum præſtationem fructuũ
poterit euitare ſub pretextu, quod à Patre
Rimbaldeſio Societas Nepotũ nomine con-
2 tracta fuerit, † quorum ratihabitio adhuc
ſubſecuta negatur pro lucrandis fructibus
omnino neceſſaria, vt aduertit *Tiber. in pra-*
xi lib.1. cap. 14. num.3. ad finem Boccacc. de So-
ciet. num.117. & num.123. cum ſeqq. Zacch. eod.
3 *tract. num.394. & 397.* vbi adducitur ratio, †
quod niſi abſentis ratihabitio ſubſequatur
ſors ab eo non amittitur, licet deceſſerit is
ſuper cuius vitæ periculo Societas inita fuit,
quam rationem etiam ponderat *Saluſt. Tiber.*
adducto lib.1.cap.15.num.3.

Siquidem mandatum procuræ in perſonã
Patris Rimbaldeſii præceſſerat reſultãs, ex eo
quod pecuniæ Mutio perſolutæ à Nepotibus
in banco Baccelli extiterant ad liberam eiuſ-
4 dem Patris diſpoſitionem depoſitæ, † quo-
rum virtute verborum, ipſi poteſtas attribu-
ta fuit ad propriæ libitum voluntatis pecu-
nias erogandi nomine Nepotum in quolibet
licito contractu, vt reſpondit *Rot.dec.147.n.2*
cum ſeqq. coram Canal. & dec. 565. num.4. par.4.
tom.3. & dec.103.num.17. & ſeqq.par.5.recent.
5 Hinc mandato procuræ perſpecto, † nul-
la ratihabitio exigebatur, vt ponderat in ſpe
cie *Saluſt.lib.1. cap.15.num.3. poſt med.* quæ ta-
men in propoſito caſu deſumitur ex reſerua-
6 tione decreti † ſuper officio ad Nepotum in-
ſtantiam à Summo Pontifice conceſſa; nec
non

non etiam ex fructuum exactione *Dec.conſ.58 num.2.Gratian.diſcept.forenſ.cap.302.num.5.verſ. verum prædictis Saluſt.Tiber. lib.1.c.14. n.4.* licet exactio hæc ab ipſomet Patre Rimbaldeſio expleta noſcatur, Etenim perſpecto ampiiſſimo mandato procuræ die 29. Iulij 1660. in ipſius perſonam à Iulio, & fratribus in Tribunali A.C. ſtipulato, cum explicita facultate exigendi fructus quarumcunque Societatum Officiorum eorum nomine quo-
7 modolibet contractarum † exactio ſubſequens vigore mandati expleta præſumitur, ac ea proinde ratificationem induxit, vt in ſpecie dixit *Rot. coram Millino dec.300.numer.3. verſ. vltra quod.*

In quam Domini ſententiam facilius inclinarunt, quod Pater Rimbaldeſius ingentẽ pecuniarum ſummam ad Nepotes ſpectan-
8 tem † adminiſtratorio nomine in Banco Baccelli retinuit.

Denique non valet vrgere Iuris diſpoſitio prohibens tutoribus pupillares pecunias in Officiorum Societatibus inueſtire Preterquã enim fratres de Rimbaldeſijs in ætate tũc pupillari extitiſſe nõ oſtenditur exaduerſo, queſtio hæc inter pupillos in caſu amiſſionis pe-
9 cuniarum dirimi debuiſſet, † atque tutorem cuius damno pecuniæ deperditæ regulariter cedunt, vt tradit *Ioſeph Ludouic.deciſ. Peruſ.67 num.33. Guttierez de tutel.par.2.cap.8.numer.14.* Quinimo plures concluſio limitationes aſſumit ab eiſdemet authoribus recenſitas.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO.
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Hortana fideicommiſſi.

Luna 22. May 1662.

ARGVMENTVM.

Maſculorum appellatione veniunt etiam Maſculi ex fœminis, vbi non agitur de fideicõmiſſo agnatitio, quia tali caſu maſculinitatis expreſſio importat prædilectionem ſexus fauentibus præſertim coniecturis.

SVMMARIVM.

1 *Filiorum appellatione veniunt maſculi ex maſculis, & fœminis vbi non agitur de conſeruatione agnationis, quod declara, vt num.2.*
3 *Maſculinitatis expreſſio importat prædilectionem ſexus, non autem rationem conſeruandi agnationem.*
4 *Spurius non dicitur agnatus, nec conſeruat agnationem.*
5 *Cognationis appellatione veniunt etiam deſcendentes ex fœminis.*
6 *Fœminæ earum vita durante conſeruant agnationem paternam, non autem earum filij, & nu. 7.*
8 *Agnationis contemplatio non reſultat ex vocatione deſcendentium ex fœminis cum Onere aſſumendi nomen familiæ.*
9 *Maſculinitatis qualitas non cenſetur repetita in ſubſtitutione ſeparatè concepta.*
10 *Maſculus vocatus ex defectu alterius maſculi denotat vocationẽ eſſe de maſculo alterius familiæ.*

DECISIO CCCCLXIII.

FRATRES de Rallis tanquam filij Septimiæ vocati ad fideicommiſſum Marci Antonij Cataldi, caſu quo non extarent filij liberi, & deſcendentes maſculi Leonis, et Horatij ſubſtitutorum prætendebant conditionem fuiſſe purificatam non obſtante exiſtentia illorum de Meſſinis, qui mediante Fauſtina filia Lepidi deſcendunt à Leone ſubſtituto, et cum emanauerint coram me duæ reſolutiones inter ſe contrariæ hodie dubitaui, an ſit ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis, et DD. confirmarunt ſecundam deciſionem ſub die 22. Iunij præterito.

Non impugnabatur concluſio in deciſione firmata, quod vbi non agitur de conſeruatione agnationis, vel ſubiecta materia ali-
1 ter non ſuadet, † appellatione filiorum veniunt, tàm maſculi ex maſculis, quàm maſculi deſcendentes ex fœminis, ex ibidem allegatis in §. recepta, ſed dicebatur fuiſſe habitam rationem conſeruandæ agnationis, et teſtatorem voluiſſe dumtaxat vocare maſcu-
2 los ex maſculis, † quo caſu deſcendentes ex fœmina remanent excluſi, *vt in Bononien. fideicommiſſi de Barberis 5. Decembris 1650. §. 3. quia coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Corrado.*

Verum ceſſat primum fundamentũ, quia ratio conſeruandæ agnationis non poteſt reſultare ex quo Teſtator in omnibus ſubſtitutionibus vocauerit maſculos, quia dum alia in Teſtamento expreſsè depoſita dictæ ratio-
3 ni repugnant, † expreſſio maſculinitatis importat prędilectionem ſexus, non autem agnationis conſeruationem *Surd.conſ.3 29.n.11 Rot. in Romana fideicommiſſi 28. Aprilis 1653.coram Reuerendiſſimo Segobien.§. obiectum verſ.præterquam;* Poſt mortem enim Octauij ſubſtitutus fuit Horatius Spurius, et deinde eius
4 deſcendentes† Ideo cum iſti de Iure non ſint agnati Iura agnationis conſeruare non poſſunt *ad Text. in l. ſi ſpurius 4. ff. vnde Cognat. Mantic. de tacit. & ambig.lib.22.tit.10.nu.7. Rot. coram bo.me.Merlin.dec.386.num.14.*

Inſuper quando, Teſtator excluſit Monaſterium non dixit hoc facere pro conſeruatione agnationis, ſed ad effectum conſeruã-
5 di bona in familia, † et cognatione, cuius appellatione comprahenduntur etiam deſcendentes ex fœminis, *vt præter relatos in deciſione §. ſed etiam tradit Peregrin. de fideicommiſſ.art.22 num.39.*

Atque vlterius explicitè vocauit maſculos deſcendentes ex Virginia & Septimia eius
6 Sororibus, † licet enim fœminæ earum vita durante agnationẽ paternam conſeruare dicantur hæc tamen non procedit in ipſarũ fi-
7 lijs, & deſcendentibus, † qui ſunt de aliena familia, & agnatione, vt dixit *Rot. coram Gregor. deciſ.293. num.19.* Parum obſtante, quod illis fuerit iniunctum onus aſſumendi cognomen.

8 men, & arma, cum hoc poſſit † æque bene etiam per filios Fauſtinæ adimpleri *Rot. dec.6. num. 1. §. confirmatur par.1. diuerſ. & in dicta ſecunda deciſione §. finali.*

Aliud vero fundamentum, quod qualitas maſculinitatis adiecta ſubſtitutis cenſeatur etiam repetita poſitis in conditione corruere viſum fuit ex reſponſione alias data, quod ſcilicet ſtante diuerſitate perſonarum condi-
9 tio † non dependet à ſubſtitutione, & propterea in poſitis in conditione non cenſetur repetita qualitas maſculinitatis per maſculum adiecta ſubſtitutis *Rot. deciſ. 151. num. 16. vſque ad 24. par. 5. recent. cum alijs relatis in dicta 2. deciſione §. concluſio enim.*

Diuerſitas perſonarum eſt clara, quia in ſubſtitutionibus fuerunt expreſſe vocati omnes maſculi ex maſculis, vnde dum in conditione poſiti fuerunt deſcendentes maſculi
10 dd. † ſubſtituto vno, huiuſmodi conditio non poſſet verificari, niſi in maſculis deſcendentibus ex fœminis præſertim dum ſubſtitutio facta eſt vltimo decedenti, & ſic implicaret contradictionem, quod eſſet vltimus maſculus ex maſculis, & quod illi eſſet ſubſtitutus alter maſculus pariter ex maſculo, quia ſi maſculum relinqueret, non eſſet vltimus vt bene ad propoſitum pro incluſione maſculorum ex fœminis per hanc rationem concludit *Peregrin. conſ. 36. num. 17. verſ. 2. lib. 1. Furſar. de ſubſtit. quæſt. 463. num. 206.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO,
Poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Cenſus.

Veneris 26. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Cenſus impoſitio facta ſuper rata, vel melioramentis factis in domo fideicommiſſaria ſubſtinetur, & illius fructus debentur.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum Obligatione Camerali Vallatum habet executionem paratam.*
2 *Fabrica facta ſuper domo fideicommiſſaria dicitur libera.*
3 *Cenſus imponi poſſunt ſuper rata domus in qua fideicommiſſum non cadit, & num. 8.*
4 *Cenſus imponi poſſunt ſuper melioramentis.*
5 *Sententia non poteſt impugnari per producentem.*
6 *Factum defuncti præiudicat illius hæredibus, & num. 7.*
9 *Cenſu corruente ex defectu materiæ, & non formæ debentur fructus vti damna, & intereſſe.*
10 *Statutum Vrbis de filijs in conditione poſitis habet locum in vltima voluntate, & in contractibus.*
11 *Renunciatio non præiudicat venienti ex propria Perſona.*
12 *Fideicommiſſi exceptio turbida non retardat executionem Obligationis Cameralis.*

DECISIO CCCCLXIV.

ANTONIVS & Octauius fratres de Diaz ſuper integra, & tota eorum domo ſita in Regione Pontis impoſuerunt annuum Cenſum in ſorte ſcut. 1500. ad fauorem Monialium S. Bernardini de Vrbe; Cum vero in hæreditate Octauij vltimo loco defuncti ſucceſſerit Franciſcus Radicius, obtinendo ceſſionem à R. Fabrica Sancti Petri, quæ bona eiuſdem Octauii per deficientiam hæredis prius occupauerat præfatæ Moniales Creditrices obtinuerunt mandatum executiuum pro fructibus d. Cenſus contra pauperes puellas S. Philippi hæredes d. Franciſci Radicij, quod hodie Rota cenſuit eſſe exequen̄.

Siquidem Moniales habent intentionem fundatam in duobus Inſtrumentis publicis, altero impoſitionis Cenſus confecto de anno 1612. contra fratres de Diaz altero celebrato cum ijſdem puellis de anno 1642. in quo præuia reductione fructuum ſcut. 97. ad ſcuta 102. eędem puellæ mediante perſona ſuorum officialium, vti principales promiſerunt ſoluere fructus in futurum decurrendos ad rationem præfatæ reductionis quæ Inſtrumēta cum ſint obligatione Camerali mu-
1 nita † de Iure paratam habent exequutionem iuxta doctrinam *Angel. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicat.*

Non obſtat, quod puellis tanquam ceſſionariis Monialium S. Martę competant Iura fideicommiſſi q. Didaci Diaz, quod cum fuerit ordinatum de anno 1553. cum expreſſa prohibitione alienationis, & comprahendat domum de qua agitur operatur, vt deinde illa non potuerit pro cenſu obligari, vel ſaltem obligatio remanſerit extincta vſque de anno 1631. de quo tempore per mortem hęredis grauati ſine filijs fideicom in iſſum fuit purificatum ad fauorem Monialium Sanctæ Marthæ.

Quia cum Domus cenſita non ſit totaliter fideicommiſſo ſuppoſita, ſed extet por-
2 tio libera, † conſtructa poſt mortem fideicō mittentis vna cum melioramentis factis per fratres de Diaz impoſitores propterea Cen-
3 ſus ſubſtinetur, † tàm ſuper rata domus quæ non cadit ſub fideicommiſſo, & eſt capax pro illius ſuſtentatione *Rot. deciſ. 242. ante n. 1. par. 4. diuerſ. poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 542. num. 7. & alijs allegatis dictum fuit in Romana Cenſus 10. Iunij 1641. coram me impreſſa in recent. deciſ. 29.*
4 *num. 4. par. 9.* † quam etiam ſuper melioramentis *Rot. poſt Cenc. de Cenſ. vbi ſupra dec. 55 num. 6. Merlin. deciſ. 646. numer. 21. & in Romana Saluiani 20. Martij 1651. §. ſiquidem il 2. coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Probatio vero melioramentorum, ac portionis liberę deſumitur non ex ſententia obtenta per Moniales S. Marthæ in Tribunali Reu: Fabricæ, quæ concedendo eiſdem immiſſionem in poſſeſſione Domus antiquæ, & appartamenti eidem contigui mentionem facit de altera domo, & admittit illam fuiſſe confectam per Antoniū debitorem Cenſus

ibi

ibi *Contigui alteri Domui nuncupat. la Caſa nuoua finita di Monſig. Antonio è Bertuccio figli di Fran-*
5 *ceſco Diaz* † quæ quidem ſententia vti producta per Puellas non poteſt per eaſdem impugnari *cap. cum venerabilis vbi Felin. num.*14. *de except. Roman. conſ.*329. *num.*11. *& plures congerit Adden. ad Greg. deciſ.*288. *num.*15. *& ſeqq.*

Tum etiam ex confeſſione Franciſci Radicij authoris earumdem Puellarum emiſſa in Inuentario bonorum Octauij, ibi, *la caſa nuoua cominciata in vita di Franceſco figlio di Diego Diaz padre d'Ottauio, e Monſignore e poi finita da i detti &c. con accreſcimento d'alcune ſtanze,*
6 quæ ſicuti non † poſſet impugnari ab eodem Radicio confitente ſi viueret *Salicet. in l. final. num.*1. *C. de arbitr. tutel. idem Roman. conſ.* 502. *num.*3. *verſ. cum itaque Rot. dec.*135. *nu.*4. *& deciſ.*40. *num.* 5. *apud Poſth. de manut.* ità etiam
7 præiudicat † puellis illius hæredibus *Rot. deciſ.*71. *num.*3. *par.*1. *diuerſ. in dicta deciſ.*150. *apud Poſth. vbi ſupra num.*6. *ex allegatis per Adden. ad Buratt. dec.*637. *num.*15.

Non obſtante alia ſententia lata per Senatorem Vrbis, in qua declaratum fuit, etiam domum nouiter confectam eſſe ſuppoſitam fideicommiſſo Didaci Diaz, quia cum reſtrictiue loquatur pro rata ſcilicet ſcut. 1125.
8 non impedit quin † Cenſus ſubſtineatur pro reſiduo, quod remanſit liberum, *vt in dicta Romana Cenſus coram me dec.*29. *nu.*9. vbi quod portio libera cenſetur capax pro ſubſtinendo Cenſu donec inſufficientia ab allegante probetur.

Et in omnem caſum adhuc non poſſet retardari exequutio mandati cum nullitas cēſus non oriatur ex defectu formæ, ſed ſolū ratione materiæ nempe reſpectu domus alie-
9 nari prohibitæ, † quo caſu licet non debeantur fructus, vti fructus, debeantur ſaltem vti damna, & intereſſe quorum ſtipulatio continetur ſub obligatione Camerali, vt ſequendo diſtinctionem *Rot. coram Cardinali Seraph. deciſ.*787. *ſub num.*15. *tradit Cenc. de Cenſ. q.*88. *num.*15. *verſ. ego vero pro diſſolutione, & pluribus relatis dictum fuit in dicta Romana Saluiani* 20. *Martij* 1651. *coram R.P.D. meo Veroſpio dicto §. ſiquidem verſ. quinimo admiſſa, & in Licien. Cenſus, ſeu Saluiani* 7. *Maij* 1655. *coram R.P.D. meo Priolo §. ad ſecundum.*

Inſuper ad eludedā exceptionem fideicommiſſi Didaci inter cætera allegabant inforformantes pro monialibus Inſtrumentum emptionis domus, de qua agitur factæ per Gundiſaluum emiſſe domum pro ſe, & Alphonſo, & Eleonora Diaz filijs naturalibus præfati Didaci conditione adiecta, vt ſi dicti filij præmoriantur ſine filijs ipſi Didaco eorum Patri tunc ipſe ſuccedere debeat, ſin autem præmoriatur Didacus, & deinde deficiat alter filiorum ſine filijs, tunc portio decedentis accreſcat ſuperſtiti, vnde cum deceſſerit primo loco Didacus, & poſtmodum Alphonſus ſine filijs, & Eleonora reliquerit Franciſcum Radicium eius filium, quod ab altera parte negatur) iſte tanquam poſitus in conditione cenſetur ex propria perſona diſpoſitiuè vocatus ad formam ſtatuti Vrbis
10 lib.1. cap.142. † quod cum indiſtinctè loquatur habet locum nedum in fideicommiſſo facto in vltima voluntate, verum etiam in contractibus *Rot. dec.*732. *ſub num.*1. *par.*3. *& deciſ.*114. *num.*3. *par.*7. *recent.*

Non obſtat, quod Eleonora renunciauerit ad fauorem Didaci, quia eius renunciatio, aut non potuit præiudicare Franciſco fi-
11 lio† ex propria perſona ad fideicommiſſum Gundiſalui vocato, *iuxta doctrinam Bartol. in l. qui ſuperſtitis* 92. *num.*2. *ff. de acquir. hæred. Rolland. conſ.*11. *num.*7. *vol.*1. *Rota in Rauennaten. hæreditatis* 14. *Ianuar.* 1661. *§. prout præteritio coram*
12 *R.P.D. meo Albergato* †, vel ſaltem negari nō poteſt quin exceptio fideicommiſſi per Didacum ordinati adeo reddatur turbida, vt nequeat impedire ſolutionem fructuum cenſus debitorum in vim obligationis Cameralis *Rota poſt Cenc. dec.*251. *num.*5. *in Romana fructuum cenſus* 28. *Iunij* 1658. *in fine coram R.P.D. Taia.*

Et ita vtraque parte informante.

R. P. D. BOVRLEMONT

Rauennaten. Donationis

Veneris 26. *Maij* 1662.

ARGVMENTVM.

Succeſſio, quando diuiditur in ſtirpes, poſtea verò ſub diuiditur facienda eſt diuiſio in capita, Primogenitura, quando fuit conſtituta ab aliquo in eius bonis, tunc illa bona non debent diuidi, niſi ipſe contrarium diſpoſuerit.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas, quando non in capita, ſed in ſtirpes, veniat diuidenda.*

2 *Hæreditas, quando fuit diuiſa in ſtirpes, tunc inter illos de ſtirpes ſubdiuidenda in capita eſt.*

3 *Clauſulæ,* conſtituti, *virtus expirat, poſtquam conſtitutarius adeptus fuit poſſeſſionem.*

4 *Immiſſio ratione ſaluiani competit ratione hypotheca.*

5 *Primogenituram, quando quis conſtituit in ſuis bonis tunc non poſſunt illa diuidi.*

5 *Primogenitus debet ſuccedere in omnibus bonis eius qui primogenituram inſtituit.*

6 *Familia in eorum decore conſeruantur, quantum in eis conſeruantur bona, & non diſtrahuntur.*

7 *Familiarum ſplendor, & decor, mediantibus diuitijs conſeruatur.*

8 *ex Bonis primogenituræ debēt diſtrahi ea, quæ ipſe conſtituens primogenituram diſpoſuit, vt diſtraheretur.*

9 *Bona vnita, vt remaneant in vna perſona, qualiter ſoleat diſponi.*

10 *Teſtator attendi non debet, quod narrauit, ſed quod diſpoſuit.*

11 *Primogenituræ conſtituentis eius diſpoſitio eſt attendenda, maximè, quando eſt in diſpoſitiua parte, & eſt clara, nec recipit aliquam diſpoſitionem.*

12 *ad Primogenituram inducendam verba illa (gra-
datim &c.) appoſita per conſtitutionem primo-
genituræ, qualiter ſint intelligenda, & nu-
mer.13.*

DECISIO CCCLXV.

POSTQVAM dictum fuerat coram me ſub
die 7. Februarij 1661. ex duabus diuerſis
donationibus primam præualere ad fauo-
rem Io. Antonij de Zanchis. Is prætendens
illius vigore conſequi poſſe vniuerſa bona
donata, obtinuit proponi dubium, An, &
pro qua rata ſuper dd. bonis ei danda eſſet
aſſociatio, vel immiſſio, & pro vnica tan-
tum portione, nempè quarta ex omnibus
bonis immiſſionem competere cenſuerunt
Domini.

Moti ex contextu eiuſdem donationis ibi
quod bona donata cũ omnibus Iuribus ſint
& pleno Iure ſpectent ad dictum Paulum
eius vita durante, & poſt eius mortem ſuc-
cedant in eiſdem bonis d. Pauli filij, & Dom.
Io. Baptiſta Zancha alter eorum frater ſi vi-
ueret ſin minus eius filii, aut nepotes in per-
petuum diuidens inter filios, vel nepotes,
vt ſupra deſcendentes tam à prædicto Paulo,
quã à Io. Baptiſta in ſtirpes, & non in capita
vtroque *Summario num. 2.* Vnde defunctis dd.
Paulo, & Io. Baptiſta, cum inter deſcenden-
1 tes ſit in ſtirpes facienda diuiſio tantum bo-
norum ſpectabit Andreæ filio Io. Baptiſtæ,
licet vnico, quantum Io. Antonio, & Iſi-
2 doro filiis Pauli, licet duobus inter quos †
iterum ſubdiuiden ſequitur ex omnibus bo-
nis quartam tantum portionem deberi Io.
Antonio *Auth. ceſſante C. de legitim. hæred. §. cum
filius inſtit. de hæred. quæ ab inteſt deferuntur Bur-
ſatt. conſ. 170. num. 4. lib. 2. Soccin. conſ. 104. lib. 3.
Petr. de fideicom. qu. 11. num. 131. cum ſeqq. Mart.
de ſucceſſ. legal. par. 1. qu. 21. Amp. prima num. 12.
& ſeqq.*

Pro cuius conſecutione immiſſionem nõ
3 aſſociationem cenſuerunt Domini † ei com
petere, quia virtus *conſtituti* per poſſeſſio-
nem bonorum à Paulo primo donatario, et
conſtitutario adeptam expirauit *Natt. conſ.
398. num. 33. in fine Corn. conſ. 173. num. 26. lib. 2.
Tiraquell. de iur. conſtituti par. 2. ampl. 5. num. 2.
& 3. Rota coram Caual. dec. 5. num. 4. & in Roma-
na donationis 28. Ianuar. 1656. §. iis vero & 25.
Maij 1657. §. non obſtat coram R. P. D. meo Veroſ
pio, & in Romana fideicommiſ. de Caſijs 14. Martii
1657. §. Huic poſſeſſioni coram b. m. Dunozetto*, et
ideo ſola immiſſio ex remedio Saluiani vi-
4 gore hypothecæ in donatione † inſertæ ei
poteſt competere, et cum aliis in ſimilibus
*dixit Rota deciſ. 308. numer. 1. & ſeqq. par. 5. re-
centior.*

Nec ſubſiſtere viſum fuit quod huiuſmo-
di bona diuidi non debeant ex quo ſuper il-
lis conſtituerint donantes primogenituram
5 ad† fauorem Pauli, ſicque eo defuncto Ioan.
Antonius primogenitus in omnibus debeat
ſuccedere, vt comprobari videbatur ex pro-
hemialibus verbis donationis ibi conſiderã-
6 tes familias † in eorum dignitate potiſſimũ
opibus, et diuitiis conſeruari, quã ſi in plures
7 partes diuidantur decor, et ſplendor † fami-
liarũ decorare ſolent, etc. Et rurſus inferius
dd. fratres bona infra dicenda in vna perſo-
na conſeruari, etc.

Quia cum in parte diſpoſitiua expreſſis
verbis ſint ſubſtituti filii Pauli et Io. Baptiſtę
8 cum pacto diuidendi in ſtirpes† bona dona-
ta in concurſu plurium perſonarum ad ſuc-
ceſſionem, et ex ordinata diuiſione bono-
rum inter plures excluditur prorſus conſti-
9 tutio primogenituræ quæ † fieri ſolet, vt bo-
na vnita in vna perſona conſeruentur *Bald.
in Authen. in teſtamento num. 16. C. de collat. bon.
Oldrad. conſ. 131. num. 12. Surd. conſ. 362. num. 3. &
4. Valenz. conſ. 69. num. 18. lib. 1. Molin. de primog.
Hiſpan. lib. 1. cap. 11. num. 20.*

Et ideo quicquid ſit de voluntate contra-
hentium in narratiua, quia non fuit poſtea
10 ad actum redacta attendi non debet † cum
ſemper in concurſu præualeat, quod fuit
diſpoſitũ nõ quod fuit narratũ, vt reſpondit
*Rota in Bononien. de Glauarinis 28. Iunij 1649. §.
primo, & §. vnde coram bon. m. Penting. & in Ari-
minen. ſucceſſionis 26. Ianuarij 1654. §. facilius co-
11 ram bon. me. Bichio*, quando præſertim † diſ-
poſitiua eſt, prout hic clara, nec recipiens
interpretationem à verbis prohemialibus,
vt ponderat *Roman. conſ. 100. num. 162. & ſeqq.
Rot. in mox allegatis deciſionibus.*

Minus vrgẽt ad inducẽ primogenituram
12 verba illa gradatim & ordine † ſucceſſiuo
in donatione appoſita quia ſunt intelligẽda
diſcretiuè, & ſingula ſingulis referendo;
adeout ſi in vna linea exiſteret pater, & filius
in portione illius lineæ prius admitti debeat
13 pater deinde filius, non autem quod † re-
maneant excluſi filij alterius fratris ſimulta-
nee vocati in ſtirpes, vt declarat *Menoch. conſ.
124. num. 61. & ſeqq. Surd. conſ. 362. num. 20. Al-
tograd. conſ. 67. num. 39. & 40. lib. 1. Mart. de ſuc-
ceſſ. legal. p. 1. qu. 21. ampl. 1. n. 14.*

Et ità pro quarta tantum parte omnium
bonorum dandam eſſe immiſſionem Ioan.
Antonio vtraque parte informante reſolu-
tum fuit, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Bononien. Pecuniaria

Lunæ 26. Maij 1662.

ARGVMENTVM.

Tutoris quietatio facta pro reſiduo etiam per
viam cõfeſſionis de recepto probat ſolutio-
nem integralem quando conſtat de ſolutio-
ne præcedenti partis debiti, & effluxerunt
anni 20. nec debitor à pupillis effectis maio-
ribus moleſtari amplius poſſet, quando eis
obſtaret exceptio cedendarum.

SVMMARIVM.

1 *Quietantia pro reſiduo facta probat ſolutionem
integralem.*
2 *Debitor pupillaris non liberatur per confeſſionem
de*

de recepto factam à Tutore, sed ostendenda est pecuniarium solutio, & num.3. quod limita, ut num.4.

5 *Confeſſio de recepto probat ſolutionem quando aliàs iuſtificatur.*

6 *Confeſſio de recepto probat ſolutionem iuncta taciturnitate annorum 20. & num.7.*

8 *Scriptura priuata recognoſcitur per Teſtes habentes notam manum.*

9 *Scriptura priuata ſolet fieri ſine Teſtibus.*

10 *Recognitio ſcripturæ priuatæ per peritos eſt fallibilis, & ad eam reuertitur quando deficit alia probatio, & n.11.*

12 *Confeſſio emanata in querela criminali probat cõtra confitentem.*

13 *Falſitas eſt probanda non per coniecturas, ſed concludenter.*

14 *Exceptio cedendarum repellit actorem à limine Iudicii, & n.15.*

DECISIO CCCCLXVI.

PERSTITERVNT iterum Domini in resolutione ſub die 14. Februarij proximè præteriti capta pro confirmatione ſententiæ Rotalis abſoluentis fratres de Lentiis à ſolutione librarum 350. ad quam in partibus fuerant condemnati ex eodem fundamento quod Gaddis Actoribus obſtat quietantia lib.650. per publicum Inſtrumentum de anno 1650. ab ipſorum matre, & tutrice fa-
1 cta pro reſiduo † eorum crediti, ex qua probari integram ſolutionem, & nihil amplius deberi *ſingulariter tradit gloſſ. in l. ſi ex pluribus 89. verſ. reliquam ibique Caſtren. num.2. ff. de ſolut. Roman. ſingular 706. Corn. conſ. 32. num.24. lib.2. Burſat. conſ.104. n.15. lib.1. Rota Genua de mercat. dec.60. num.6. Rot. dec.445. num.6. poſt modern. Peruſin. de manut.*

Non obſtat quod debitor pupillorum nõ
2 conſequitur liberationem † mediante quietantia reportata à Tutore continente ſimplicem confeſſionem de recepto, niſi de effe-
3 ctiua numeratione pecuniarum † aliunde doceatur, ut communiter tradunt *Bald. Bart. Fulgoſ. Caſtrenſ. Alexand. & cæteri ſcribentes in l. 2. §. ultimo, ff. ſi cert. petatur, & alij plena manu cumulati per Tiraquell. de retract. Conuenti, §.4. gloſſ. 6. num.12. Rota d. dec.714. n.2. par.3. recent.* quia ſubſiſtit reſponſio in antecedentibus deci-
4 ſionibus data, quod ubi huiuſmodi † Tutoris confeſſioni accedunt coniecturę, et adminicula, ex quibus deſumi poteſt, id quod confeſſus eſt vere fuiſſe ſolutum, tunc ea attendi debet ad liberationẽ debitoris, et pupilli prę-iudicium ad notata *per Cin. & Bald. in Auth. hoc ius porrectum, C. de Sacroſ. Eccleſ. Ruin. conſ.142. num.4. lib.1. Natt. conſ.543. num.19. & 20. & firmauit Rota dec.177. num.4. p.2. diuerſ. apud Zacch. de oblig. Cameral. dec.3. num.9. & dec.305. num.12. par.5. recent. & in alijs relatis in dd. cauſa deciſionibus.*

Adminicula autem ſingulariter alias deducta, et denuo repetita ſunt, antecedens ſolutio ratæ partis debiti contenta in rece-
5 putis †, et litteris per Iacobum Gaddum ſcriptis illis de Lentiis Liburni exiſtentibus ſub data 12. Nouembris 1635. in quibus præuia computorum inſpectione facit illos debitores in lib.1100. Diligentiæ in exactione hu-
6 ius crediti adhibitæ contra † fideiuſſionem procurando mandatum executiuum. Taciturnitas 20. annorum poſt emanatam quietantiam, ac liberatio matris Tutricis in ampliſſima forma à DD. de Gaddis adultis iam factis de omnibus ab illa adminiſtratis, inter quæ cadit creditum modo petitum, Ex his enim omnibus præcipuè ſimul iunctis negari non poteſt quin maximum oriatur ad-
7 miniculum realitatis ſolutionis † totius debiti ad effectum inducendi numerationem, et excludendi ſimplicem confeſſionem de recepto *Soccin. Sen. conſ.122. num.7. lib.3. Rot. deciſ.193. num.4. & 5. p.3. dec.185. nu.4. & dec.335. n.2. p.6. recent.*

Quibus non obſtant, quæ iterum obijcie-
8 bantur de defectu recognitionis † quietantiarum, et Epiſtolæ Iacobi Gaddi, quia tolluntur ex recognitione facta per teſtes habẽtes notam manum, qui eſt unus modus recognoſcendi manum appoſitam in ſcriptura
9 priuata, † in cuius confectione Teſtes adhiberi non ſolent; *ut præter adductos in deciſione §. nec dicatur dixit Rota dec.663. num.5. par.4. rec. Ricc. in collect. d. par.4. deciſ.774.* non attenta
10 recognitione Periti per † comparationem facta, cum ſit fallibilis, & periculoſa, & ad
11 quam eo tantum recurritur †, quando deficit alia probatio *Rot deciſ.241. la prima n.12. apud Modern. Peruſin. de manut. Durau. deciſ.363. num.5. Buratt. dec.611. num.9. & in Romana fideicommiſſi de Strozzis 17. Febr. 1645. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano ultra alios in deciſ. alleg. ſub §. nec viſum, & §. alia,* ubi quoque rẽ ponderatur obiecto deſumpto, ex receptis lib. mille
12 emanata de anno 1630. antequam † matura eſſet paga, nam ceſſat ex querela per Gaddũ porrecta de anno 1632. in qua declarans ſe debitorem in libris 3000. fatetur recepiſſe dd. lib. mille, non releuante replicatione, quod aliæ libræ eiuſdem ſummæ potuerant
13 medio temporo ſolui, † quia id eſſet probandum maximè ad inducen ſuſpicionem falſitatis, quæ non per coniecturas, ſed per concludentes probationes deducenda eſt, *l. Iuriſgentium, §. fere ubi DD. ff. de pact. Donat. conſ.40. num.11. Alex. conſ.99. num.2. lib.3. Farin. conſ.71. num.13. lib.1.*

Ponderatum denique fuit, quod Gaddis
14 obſtat exceptio † cedendarum, dum enim ut dictum eſt effecti maiores diſpunctis cum matre Tutrice computis adminiſtratæ tutelæ, eam ampliſſimè liberauerint cum promiſſione non contraueniendi, firmamque liberationem ſemper habendi, non poſſent iura contra illã Lentijs habentibus ratã præ-
15 dictam finalem quietantiã abſcedere, † Ideo ab hoc Iudicio poſſunt repelli exceptione prædicta *ad text. in l. ſi pupillus 45. ubi Bart. ff. de adminiſtr. Tutor. l. Sticum 95. §. penult. ff. de ſolut. l. cum alter C. de fideiuſſ. Roncheg. ſ. de duob. reis lib.11. num.16. in fine Grat. diſcept. forenſ. cap.409.*

Digitized by Google

& cap.701. vbique num. 1. cum ſeqq. Rota coram
Buratt.dec.470.num.1. & ibi Adden.
Et ita ſtandum eſſe in deciſis pro confir-
matione ſententiæ Rotalis vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Bracaren. Penſionis

Veneris 26. Maij 1662.

A R G V M E N T V M.

In hac deciſione agitur an Beneficiatus impe-
ditus percipere fructus ſui Beneficij tenea-
tur ad ſolutionem penſionis.

S V M M A R I V M.

1 *Titularis non tenetur ad penſionem non adepta poſ-*
ſeſſione, & num.5.
2 *Facti diuerſitas diuerſum requirit conſilium, &*
iuris diſpoſitionem.
3 *Titularis qui non potuit acquirere poſſeſſionem Be-*
neficii liberatur à ſolutione penſionis cedendo a-
ctiones ad fructus.
4 *Beneficiatus impeditus percipere fructus non tene-*
tur ad penſionem.
6 *Beneficiatus habens actionem ad fructus Beneficii*
tenetur ad ſolutionem penſionis.
7 *Impediens percipere fructus tenetur ad penſio-*
nem.

D E C I S I O CCCCLXVII.

RESPONDERVNT Domini 3. Iunij 1661.
mandatum A.C. non eſſe exequeñ contra
Matthiam, quamuis ille ſe obligaſſet in ce-
dula Bañcaria 7. Februarij 1657. ſoluere pen-
ſionem Ferdinando Reſignanti Canonica-
tum fauore Coſmi Reſignatarij cum clauſu-
la, *ancorche al detto Coſmo non foſſe dato il poſ-*
1 *ſeſſo* † longo enim tempore, & vltra trien-
nium à Coſmo reſignatario non potuit re-
ſignati Canonicatus adipiſci poſſeſſio ad *Rot.*
coram Buratt.dec.915.num.6. cum aliis in d.deciſ.
3. Iunii Pariſ.de reſignat.qu.3.num.148.lib.6. Rot.
dec.196.num.2.tom.2.par.4. recen. Hodie repro-
poſita cauſa recedendum à deciſis Domini
reſponderunt.

In facto enim deductum eſt publicum
Inſtrumentum perſonalis ſignificationis fa-
ctæ Coſmo 9. Iulij 1661. poſſe illum prom-
pte exequi litteras Apoſtolicas, & adipiſci
poſſeſſionem Canonicatus à Capitulo prout
6. Octobris ſequentis veram, & realem ade-
2 ptus eſt, & planè facti diuerſitas † diuerſum
conſilium requirit, ac diuerſam Iuris deci-
ſionem inducit *Coſt.de facti ſcientia, & ignorant.*
inſpect.16.num.2. & notatur in text. l.interpoſitas
33.verſ.Sed quoniam, C.de tranſact.

Maior fuit difficultas de penſionibus, ſeu
terminis præteritis, quas non deberi à Coſ-
mo, fructibus interim Canonicatus non per-
ceptis dicebat Matthias fideiuſſor, & repe-
tebat oppoſita in d.deciſione 3. Iunij Coſmũ
non potuiſſe habere poſſeſſionem Canoni-
catus cum fructibus à Capitulo interceptis,
& vix potuiſſe habere poſſeſſionem ſine fru-
ctibus, quod demonſtrabat ex tradita poſ-
3 ſeſſione, non verò fructibus, † & ad ſui li-
berationem promptus erat cedere actionem
ad eos fructus contra Capitulum, quos inde-
bite percepit, *ex traditis à Caccialup.de penſ.tot.*
quæſt.16. Barboſ.in praxi qu.vltim.num.13. & 14.
par.1. & præcipuè Rota coram Put.deciſ.11.ſub nu-
4 *mer.12. & 13.lib.1.* † Non enim tenetur Bene-
ficiatus ad terminos decurſos tempore ſuo
ſi fuit impeditus vti & frui fructibus beneficij
inquit *Garz. & verius Rot.cuius deciſio, & verba*
ſunt, de benef.cap.5.ſub num.202.par.1. Barboſ.d.
quæſt.vltim. ſub dicto num.13. Rota deciſ.44. n.12.
& 13.

Cui difficultati DD. reſpõderunt alij quĩ-
dem ponderando dictam clauſulam, *ancor-*
5 *che al detto Coſmo non fuſſe dato poſſeſſo, &c.* † quę
niſi noceat Titulari intra tempus triennij, &
cum diligentia poſſidendi ſaltem noceat fi-
deiuſſori in cedula bancaria, vt ſupra confe-
cta, quod caueri per ſe in ipſa clauſula ſpe-
cialiter vltra montes ſignificauit poſt *Man-*
doſ. Pariſ.d.qu.3.num.145. & generaliter citra ſen-
tentiam Rotæ, & benignam clauſulæ reſtrictionem P.
Azor.inſtit.moral.par.2.cap.9. vſque ad verſ.ſecun-
do quæritur lib.8. & poſt eum Caſtropal.oper.moral.
tract.13.de beneſ.Eccleſ.diſput.principal.punct.12.
§.5.in fine cum aliis.

Alij verò reſponderunt, quod ex quo Re-
ſignatarius habebat actionem ad ipſam rem
6 ſcilicet ad fructus eos ipſos habere † videtur,
ſicut ergo Reſignatarius tenebatur ſi fructus
habuiſſet, adeoque etiam Matthias fideiuſſor,
ita & nunc habendo ipſam actionem (vt ar-
gumentabatur, *Rota coram Put.d. dec.11.num.2.*
& ex hac ratione, & aliis vt ſupra P. Azor, & Ca-
ſtropal.loc.alleg. & inducebatur deciſio in alia Bra-
caren.fructuum 26. Maij 1642. coram R.P. D. meo
Royas, vbi fuit reſolutum Capitulum Eccle-
7 ſiæ Bracarenſis † teneri ad omnes fructus à
die oppoſitionis, & denegatæ poſſeſſionis,
nec ſolum perceptos, ſed qui percipi po-
tuerunt.

Cœtera de dicto Inſtrumento controuer-
ſo inter partes producto, & an probet, nec ne
partim neglecta ſunt, partim viſa ſunt tolli
ex facto.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. V I C E C O M I T E

Poſtea S.R.E. CARDINALI.

Firmana Fideicommiſſi

Veneris 26. Maij 1662.

A R G V M E N T V M.

Particulare fideicommiſſum a Teſtatore ordi-
natum cenſetur ſuper prædio ex onere illius
reſpectu hæredibus iniuncto; præſertim quã-
do Teſtator proſpicere voluit ſaluti animæ
ſuæ.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum perpetuum deſumitur ex perpetuitate oneris ſuper re iniuncta,& n.2.*
3 *Teſtator præſumitur magis proſpexiſſe propriæ animæ, quam commodo hæredis.*
4 *Argumentum de maiori ad minus admittitur, quod amplia vt n.5.*
5 *Qualitas adiecta primæ diſpoſitioni adiecta etiam cenſetur in ſecunda quando agitur de re fauorabili.*
6 *Dictio dicti includit omnes ſpecies ſuprà expreſſas.*
7 *Enunciatiua verba in vltimis voluntatibus diſponunt.*
8 *Hæredum nomen in fideicommiſſis verificatur de hæredibus ſanguinis.*
9 *Onus an cenſeatur eſſe perpetuum, vel reſtrictum ad primos hæredes & n.10.*
11 *Diſpoſitio recipit declarationem à ſua ratione.*
12 *Onus hæredibus iniunctum oriri facit inter eoſdem hæredes particulare, perpetuum & reciprocum fideicommiſſum.*

DECISIO CCCCLXVIII.

FVIT hodie coram me reſolutum prędium nuncupatũ *Marin Beccari* ſubiacere fideicommiſſo per Petrum Simonem inſtituto, eius ſiquidem diſpoſitio ſub his verbis concepta cernitur quod infraſcripti *hæredes ſui teneantur facere vnum luminare in die Sabbati in qualibet hebdomada in Eccleſia Sancti Franciſci prout Teſtator in eius vita fecit per multos annos de fructibus poſſeſſionis Marini Beccarij, & Eccleſiæ Fraternitatis alias poſſeſſio recidat in ſupraſcriptos filios Briſeidæ filiæ*, adeout perpetuum onus includat ex d. prædij fructibus per ſuos hæredes explendum inductum ſuper eo cenſetur perpetuum fideicommiſſum fauore hæ-
1 redum † quibus oneris implementum fuit demandatum *Aucharan.conſ.27.Natt.conſ.531.num.28.Surd.conſ.539.num.6. Mantic. de coniect. vltim.volunt.lib.6. tit.15. ſub nu.12.verſ.ſed verſus Rota dec.182.num.8.par.2.recen.Otthobon.dec.177.num.21.&* ratio ea eſt, quia ſi prædium in Teſtatoris deſcendentia ſub perpetuo li-
2 gamine non ſeruaretur † eiuſdem voluntas per ſuos hæredes adimpleri minimè poſſet, *Fuſar.de ſubſtit.qu.678.num.23.vſque ad num.29. & qu.688.num.8.vſque ad nu.87.Otthob.dec.177.n.21.Rot.dec.579.n.9.p.1. diuerſ.*

Præter hanc Iuris interpretationem concurrit quoque Teſtatoris apertà voluntas ſupponendi dictum prædium perpetuo fideicommiſſo deſumpta ex antecedenti diſpoſitione nempè quod de prædij *Pacij* fructibus hæredes vnum officium in die S. Stephani celebrari curarent,ac de fructibus prędij *Gambaretti* fontem ibi exiſtentem conſeruarent ſub altera prohibitione alienationis,adeout perpetuis futuris temporibus penes hæredes inſtitutos, atque ſubſtitutos eorumque hæredes in infinitum permanere debeant cum adiectione penę ſcilicet deuolutionis ad filios maſculos Briſeidę filiæ in caſu non celebrati officij, vel non conſeruati fontis, vndè immediatè proſequendo diſpoſitionem de prædio *Marini Beccarij*, cum perpetuo luminaris onere; necnon appoſitione eiuſdem pœnę deuolutionis ad filios maſculos Bariſeidæ in caſu non adimplemẽti dubitari nequit quin Teſtator prædicto quoque prædio alienationis prohibionem adiicere voluerit ea ratione, vt in infinitum in eius deſcendentia permaneret ſicuti de aliis prædijs dixerat, maior enim ratio ſua-
3 det † Teſtatorem proſpicere voluiſſe beneficio propriæ animæ, quam hæredum commodo reſultañ ex fontis conſeruatione cum anima cenſeatur cæteris prædilecta *cap.præcipimus 12.qu.1.Abb. conſ.63.verſ.Item quia debet magis diligere lib.1. c.cum infirmitas de pœnis remiſſ.l.ſancimus in fine de Sacroſ.Eccleſ.*

4 Admitti ſiquidem ſolet † argumentum de maiori ad minus *Gozzadin.conſ.6. num.52. Rolland.à Valle conſ.61.nu.49.lib.1.Dec.conſ.76.*
6 & † præſertim in materia fauorabili qualis eſt iſta, & ſic qualitas adiecta primæ diſpoſitioni, in altera quoque repetita cenſetur *Soccin.Sen.conſ.251.ſub num.47. cum ſeqq. lib.2. Eugen.conſ.52.num.66.lib.1.Ruin. conſ.51. lib.2. num.1.*

Apertius demonſtratur ex ſubſequenti prohibitione alienationis adiecta domui per Teſtatorem inhabitatæ ſub hac verborum ſtructura ibi *non poſſint, neque valeant vendere alienare, vt ſupra de dictis poſſeſſionibus* Dictio
6 ſiquidem † *Dictis* omnes ſpecies ſupra expreſſas perneceſſe includit,*Surd.conſ.163.n.14 Menoch.conſ.203.num.23.Seraphin.dec.584.nu.8. Rota coram Eminentiſſ.Otthobono dec.177.num.4.*
7 ea verba enunciatiua † in vltimis voluntatibus diſpoſitionem præſeferunt,*l.ex hac ſcriptura 16.ff.de donat. ibique Bart.& aly.*

Non obſtat quod onus prædictum suppleri quoque valeat per hęredes extraneos,quia cum Teſtator hæredibus ſuis implementum commiſerit ibi *quod infraſcripti ſui hæredes,&c.* duo copulatiuè in adimplementum perſona requiri videntur, & æqualitas deſcendentiæ ex Teſtatore; necnon prædij actualis poſſeſſio. In Iure enim receptiſſimum eſt quod in
8 fideicommiſſis hæredum nomine, † ſanguinis hæredes ſolummodo includãtur *Gabriel. de verb.ſignif.concluſ.2.num.19. cum aliis Peregr. de fideicommiſſ.artic.32.num.33. Fuſar. de ſubſtit. qu.339.num.6.Beron.conſ.110.nu.48.49.50. verſ. ex prædictis Rot. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Dec. in Interamnen.bonorum 16.May 1656.*

Hinc non bene applicabantur auctoritates exaduerſo adductæ, quia ibi non concurrebant coniecturæ ſufficientes, prout hic, & onus abſolutè fuerat impoſitum abſque determinatione bonorum, ex quorum fructibus erat adimplendum.

Minus releuat illud fuiſſe commiſſum hę-
9 redibus ſcriptis in teſtamento † ibi *infraſcripti ſui hæredes*, Ideoque ad illos cenſeri reſtrictũ, quia cum temporis per petuitas fuerit adiecta perneceſſe ad Teſtatoris mentem ſer

ſeruandum verba veniunt improprianda, &
10 propterea † comprehenduntur, nedū primi. & ſecundi, & vlteriores hæredes, ad quorum fauorem Teſtator bona alienari prohibuit nominatim ſit hæredi facta, tamen quia ratio
11 eſt generalis, † diſpoſitio exinde declarationem recipit *l.cum Pater §.Dulciſſimis ff.de leg.2. Cranett. conſ.144. col.2. Peregrin. de fideicommiſſ. art.42.num.7. Fuſar. de ſubſtit. quaſt.679.num.7.*

Denique non vrget, quod in omnem caſum cenſeri debeat inductum fideicommiſſum deſcenſiuum, non autem reciprocum
12 de linea ad lineam, † quia cum onus inhæreat rei, & hæredibus cum verbis perpetuitatem præſeferentibus, vtique inter eos ordinatum dicitur particulare fideicōmiſſum reciprocū, adhoc vt onus perpetuo ſubſiſtat, ac Teſtatoris mens implementum aſſequatur *Ruin. conſ.151.num.1.lib.2. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 33.num.80. & 81. Rot. coram Eminentiſsimo Ottobono dec.177.num.22.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. T A I A.

Bononienſis Fideicommiſſi de Blancoſſis.

Veneris 2. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Teſtator deficiente linea maſculina ſubſtituit fęminas, earumque deſcendentes in infinitum, vndè quando ſit inter iſtos quęſtio de proximitate, videtur hęc ſublata, dum clarè Teſtator adiecit, ſuccedant in ſtirpes, & non in capita.

SVMMARIVM.

1 *Teſtatoris nepotibus in teſtamento, & inteſtato, in ſtirpes, & non in capita datur ſucceſſio.*
2 *Verba*, Deficientibus maſculis, & de linea maſculina, *quam declarationem habeant.*
3 *Nepotes, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato ob perpetuam repræſentationem in ſtirpes, & non in capita inter deſcendentes ſuccedunt.*
4 *Teſtatoris Proximitas attenditur, ſi fiat tranſitus ad diuerſam perſonarum conditionem.*
5 *Teſtatoris proximitas inſpicitur, ſi tranſitum fecerit de linea ad lineam.*
6 *Teſtator quamuis tranſeat ad lineam maſculorum ex fœminis, tranſitum feciſſe intelligitur de linea maſculorum ad lineam fœmininam.*
7 *Fideicommiſſum non tranſit ad aliam lineam durante prima admiſſa.*
8 *Teſtatore vocante ad ſucceſſionem deſcendentes ex linea fœminina cum expreſſa relatione ad ſeipſum benè probatur eiuſdem proximitas.*
9 *Teſtatore ſubſtituendo fœminas, & adijciente in ſtirpes, & non in capita apparet voluiſſe admitti ad ſucceſſionem earum deſcendentes.*

DECISIO CCCCLXIX.

IN deciſis prima Aprilis 1661. DD. ſteterant ex eiſdem rationibus deciſionis etiam abundantibus, & non repetendis non reclamante altera parte ſępe ſępius citata expectata huc vſque patientius, quam benignius.

Etenim cum Ioannes Teſtator inſtituerit hęredes Iulium Iacobum, & Franciſcum filios ſuos, & poſt alias ſubſtitutiones deficientibus maſculis, & de linea maſculina teſtatoris voluerit, vt bona deuenirent ad fęminas deſcendentes ex linea ſua, & deſcendentes ex ipſis fęminis in infinitum in ſtirpes, & non in capita, Mortuis filijs ſine filijs maſculis, & nouiſſime Franciſco cum Catharina filia ſuperſtitibus ex Iulio Catharina filia, & Iuliolo Nepote ex Angela altera
1 filia † ſuccedunt ęqualiter in ſtirpes filia, & Nepos ex filia Iulij in altera parte, & in altera parte Catharina filia Franciſci iuxta regulam ſucceſſionis in teſtamento, & inteſtato, quod eſt abſque declaratione Teſtatoris ſuccedendi in ſtirpes intelligebatur, vt in hoc articulo, & in his quoque nominibus ſenſerat *Paul. Caſtrenſ. conſ.198. ſub initio verſ. ſed his non obſtan. lib.2. Gabriel. conſ.96. num.28. verſ. ſuccedit tertia Interpretatio, & ſeqq. lib.1. Menoch. conſ.359. num.7. Fuſar. de ſubſtit. quaſt.484. nu.35. & 36.* ne alios, & alia repetam.

Ambiguitatem proximitatis attendendę Teſtatoris, aut grauati declarauit ipſe Teſta-
2 ſtator dum dixit † *Deficientibus vero maſculis, & de linea maſculina*, quod accidit moriente Franciſco, declarat, vt dicta bona deueniāt ad fęminas deſcendentes ex linea teſtatoris, & ad deſcendentes ex ipſis fęminis in infinitum in ſtirpes, & non in capita, quod ſequi debuit, ſequutumq; cōtinuo fuiſſet ſi Teſtatori morienti pręmortui fuiſſent filij maſculi cum his filiabus, & Nepote ex filia, non ſo-
3 lum ex teſtamento, & teſtamentaria declaratione, ſed etiam ab inteſtato, & perpetua repreſentatione inter deſcendentes *§. ſi quis igitur deſcendentium Authentica de hæred. ab inteſtato.*

Et ambiguitas declarata per ſe etiam ſatis
4 videbatur, quia ſi fiat † tranſitus poſt mortem grauati ad diuerſam conditionem perſonarum, vt à maſculis ad fæminas attenditur proximitas Teſtatoris *Fuſar. d. quaſt.484. nu.2. & ſeqq. Rot. coram Merlin. deciſ.520. nu.11. & 12.*
5 vel de linea † ad lineam *Fuſar. d. quaſt.454. dicto num.20. & ſeqq. Rot. deciſ.393. ſub num.3. par.2. recent, & deciſ.266. num.5. par.9.* & vtrumque accidit in hoc teſtamento, & ſic Teſtator
6 tranſit † de ſtatu & linea maſculorum per maſculos ad ſtatum, & lineam fæminarum, earumque deſcendentes etiamſi tranſiſſet ad lineam maſculorum ex fæminis & apud *Giouagnon reſponſ.62. ſub num.14. & ſeqq. lib.1. cum alijs & præcipue Rot. ibid. num.51. & eſt deciſ.627. num.5. par.2. recent. Peregrin. deciſ.132. num.3.*

Nec ſubſiſtit, quod in caſu iſto non ſit trāſitus de vna linea ad aliam, dum ſuperſunt deſcendentes vltimi grauati, videlicet Catharina Franciſci, quæ propterea admitti debet nulla attenta proximitate grauati, ſeū gra-
7 uantis poſtquam † enim bona in fideicommiſſo peruenerunt ad vnam lineam, nunquā ſit tranſitus ad aliam donec prior admiſſa durat

tat ex allegatis per Informantes *in Bononien. de Capacellis coram Pamphilio postea ſa. me. Innoc. X. 21. Ianuarij 1613. apud Giouagnon. d. reſponſ. 62. num. 30. verſ. nec ſubſiſtit, & deciſ. 5. par. 1. recent.*

Quia & ſi tolli obiectum poſſit ex vocatione maſculorum ex fæminis, & ideo ex huiuſmodi fæminarum excluſione, vt reſpondebatur ex eadem ratione cum ibi, *illi maſculi ex fæminis poſt lineam maſculinam*, non haberent aliam rationem, quam habeant hic fæminæ ipſæ, & pariter deſcenderet ibi ex vltimo granato maſculus Nepos ex filia, ac deſcendat hic ex vltimo maſculo filia ipſa, & nihilominus recurſum eſt ad alterutram immò & ad vtramque manutentionem, & ſtatus & lineæ perſonarum videlicet à linea maſculina ad lineam fæmininam (quę mutatio ſtatus maſculini ibi non videbatur) quam lineam fæmininam pro diuerſa ſenſit, & dixit ipſe Teſtator deficientibus maſculis, & de linea maſculina bona deueniant ad fæminas deſcendentes ex linea d. teſtatoris &c. hoc eſt
8 alia linea & alius † ſtatus fæminina, & cum expreſſa relatione ad ſeipſum Teſtatorem, quod eſt per ſe quoque ſtabile fundamentū ad proximitatem Teſtatoris *Peregrin. de fideicommiſſ. art. 20. nu. 9. verſ. 2. caſus Fuſar. d. q. 484. num. 51. Grat. diſcept. 498. num. 22. Rot. dec. 72. numer. 21. verſ. tertius quando par. 2. diuerſ.*

Et hæc dicta ſint, ſi tamen eſt locus quæſtioni proximitatis, & inde ſeqq. vbi teſtator
9 non ſolum poſt † lineam maſculinam ſubſtituit fæminas, ſed etiam clare adiecit *in ſtirpes, & non in capita* ad ſenſum & fuſius tradita *per Peregrin. conſ. 58. num. 8. lib. 4. & de fideicommiſſ. dicto art. 20. numer. 7. & 8. Fuſar. de ſubſtit. dicta quæſt. 484. num. 68. & 69.*

Et ita altera tantum parte informante &c.

R. P. D. P R I O L O.

Bononienſis Fideicommiſſi de Monterentijs.

Veneris 2. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

In præſenti caſu detractiones in bonis petitis immiſſionem non impediunt, concurrente præſertim Authoris quietantia, & confeſſione tempore non ſuſpecto facta, quæ ſi Authori obſtet, ità etiam habenti ab eo cauſam præiudicium infert.

S V M M A R I V M.

1 *Fideicommiſſario detractiones impediunt immiſſionem.*

2 *Dotis promiſſione, & ſolutione non conſtante Vxor & ab ea cauſam habens immiſſionem impedire non valet fideicommiſſario.*

3 *Maritus aſſerens maiorem accepiſſe dotem ab vna quam ab altera vxore quantitatem non iuſtificat, cum potuerit tradi in fundo.*

4 *Fundo Dotali per filium alienato pretium ex illo retractum pro crediti dotalis extinctione inſeruiſſe præſumitur.*

5 *Quietantia tempore non ſuſpecto facta ſi præiudicet authori ita, & ab eo cauſam habenti nocet.*

D E C I S I O CCCCLXX.

AD impediendam immiſſionem Franciſco, quam Rota decreuerat in portionem bonorum Iulij prędefuncti vigore fideicommiſſi Caroli communis patris excipiebat Alexander Pellicanus de detractionibus dotium Iſottæ Matris Iulij ſui authoris, & Iacobæ Vxoris eiuſdem Iulij ſuper quibus dato particulariter dubio fuit reſolutum detractiones obſtare tantummodo pro tornaturis treſdecim.

1 Licet enim detractiones † fideicommiſſario ſoleant impedire immiſſionem *Surd. dec. 333. num. 10. Rot. in recent. par. 1. dec. 115. num. 11. & coram Buratt. dec. 946. num. 1. & ſeqq. in Romana fideicommiſſi de Pedictoris 14. Martij 1659. coram R. P. D. meo Celſo*; Nihilominus detractiones propoſitę viſæ fuerunt Dominis non compętere non prima ratione Dotis Iſottæ, quia non conſtat de aliqua illius promiſſione in quantitate, minuſuè de ſolutione, ſine qua
2 Vxor, † nec eius ſucceſſor valet retardare immiſſionem fideicommiſſario *l. 2. ff. de probat. l. qui accuſare C. de edendo Gratian. diſcept. forenſ. cap. 570. num. 41. Rot. recen. par. 2. dec. 516. n. 2 & 3. & in Bononien. fideicommiſsi de Amorinis 18 Maij 1648. coram Reuerendiſsimo Papien.*

Nec releuat, quod Carolus fideicommittens faſſus fuerit maiorem habuiſſe dotem ab Iſotta prima Vxore, quàm à Catharina cui nupſit ſecundo loco, quæ fuit lib. 14500. Eſto enim quod ex tali confeſſionę poſſet dici dotem Iſottæ exceſſiſſe valorem lib. 14500
3 non tamen inde † ſequitur, quod ea pariter conſiſtat in quantitate, cum potuerit tradi in fundo prout reuera fuit tradita in Prędio Bubani, dum illud poſt mortem Iſottæ peruenit ad manus Iulij filij, & ab eodem aliena-
4 tum fuit pro lib. 15700. vnde † ſuper eo prętio præſumitur facta reſtitutio *Giurb. ad Conſuetud. Meſſanen. cap. 10. gloſſ. 8. par. 1. num. 6. Campeg. de dot. par. 2. quæſt. 79. num. 1. Rot. in Meleuitana fideicommiſsi 3. Martij 1652. coram bo. me. Bichio, & in Romana Saluiani 23. Iunij 1656. coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Idque certius redditur ex Inſtrumento diuiſionis inter ipſum Iulium, & Franciſcum, vbi poſt diuiſionem bonorum paternorum vnuſquiſque liberat alium fratrem in forma ampliſſima abſque eo quod aliquid detraheretur pro dote Iſottæ Iulio debita, immò in Notula pecuniarum, in quibus Franciſcus erat debitor Iulij non legitur deſcriptus debitor pro dote Iſottæ matris Iulij, ſignū euidens, quod illa iam fuerat detracta in prędio Bubani, nam alias idem Iulius non quietaſſet nec liberaſſet fratrem, huiuſmodi autē
5 quietantia, † & confeſſio ſequuta tempore non ſuſpecto ſicuti prępudicat Iulio ita etiam obſtat Pellicano habenti ab eo cauſam *Aretin. conſ. 36. num. 3. Ruin. conſ. 76. num. 14. lib. 5. Rot. coram Buratt. deciſ. 243. num. 7. & in Romana reſtitutionis Dotis 16. Iunij 1643. coram Reuerendiſſimo Compoſtellano.*

Nec

Nec ſubſiſtit prædium *Bubani*, cum alio prædio *Gazzanighi*, proueniſſe ad Iſottam cõ ſtante matrimonio titulo ſucceſſionis ſibi delatæ in vim fideicommiſſi Andreæ Catanei, quia ex deciſionibus in cauſa factis conſtat fuiſſe comprehenſum in fideicommiſſo Andreæ prædium *Gazzanighi tantum*, *vt in deciſ.2 poſt Merlin. de legitim.* ſed prædium *Bubani*, ad ipſam Iſottam ſpectaſſe vigore Inueſtituræ renouatę in eius perſonam vſque de an.1585 per Abbatem S.Mariæ in Regula, *vt in deciſionibus 724.750.par.3.recent.& deciſ.265.par.4.*

Quoad Dotem Iacobæ res tranſit ſine difficultate, quia Iulius Maritus eidem in computum dotis aſſignauit tornaturas 26. ex prędio *Anzolæ tornat.*140. in totum, Iacoba autem ex dd. tornaturis 26. vendidit medietatem Pellicano, alia vero medietas ſpectabat ad Barbaram Iacobæ hæredem, quæ cum Franciſco tranſegit, vnde ex cauſa iſtius dotis locus eſt detractioni ſolum pro tornaturis treſdecim, ideoque cum Pellicanus eiuſdem Prædij poſſideat tornaturas 45. bene decreta fuit immiſſio pro reliquis tornaturis 28 dictam detractionem excedentibus, *vt in deciſionibus* 11. *Martij* 1661. *&* 21. *Ianuarij præteriti coram me*.

Vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Romana Pecuniaria.

Lunæ 5.*Iunij* 1662.

ARGVMENTVM.

Signatura committens Cauſam cum facultatibus A.C.quatenus de Iure ità reſtringit, vt ſi de Iure non ſit locus non intrent, ad quem effectũ Sententia deberet eſſe notoriè iniuſta.

SVMMARIVM.

1 *Facultates A.C. Rotæ tributa cum clauſula* Quatenus de Iure, *intrant.ſi de iure eis ſit locus.*
2 *Via executiua contrà tertios non competit.& nu.*3.
4 *Via executiua vulneratur per abſolutoriam ex ſimplici notitia crediti habita per Iudicem.*
5 *Sententia iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem, quod declara, vt num.*6.
7 *Apoca priuata abſque ſtipulatione Notarij non ſuffragatur tertio.*
8 *Concordia continens pactum, quod tertio non cenſeatur ius quæſitum operatur, quod ille tertius ea vti non poſſit. & num.*9.

DECISIO CCCCLXXI.

MANDATVM ab A.C.Arioſto relaxatum fauore illorum de Crucijs cum exequatur cõtrà bona hæreditaria Pauli Blaſij verebantur Cremoni, ne exequeretur ſuper nonnullis bonis eiuſdem Pauli eis inſolutum aſſignatis à Fuluia Pauli hęrede, ideòque coram A.C.Bulgarino intimarunt Crucijs ſolitam cautelam *Angeli in L. à Diuo Pio*, *§.Si ſuper rebus*, *ff.de rei iudic.*, & ab eodem obtinuerunt pronunciari cõtrà eos tanquam tertios poſſeſſores non poſſe executiuè procedi, & à peritis abſolui à qua Sententia interpoſita appellatione cauſaque in Rota cõmiſſa fuit bis conformiter reſolutum conſtare de credito anteriori illorum de Crucijs, qui proinde putantes per Sententiam A.C. Bulgarini non fuiſſe vulneratam viam executiuam, poſſeque ea non obſtante exequutiuè procedere ſuper bonis per Cremonos detentis adita Signatura obtinuerunt reſcribi vt procederem cum facultatibus A. C. *Quatenus de Iure*, conſultaque hodie Rota, An intrẽt prędictæ facultates negatiuè reſpondit

Quia clauſula *Quatenus de Iure*, ita conceſ-
1 ſionem reſtringit, vt ſi † de Iure non ſit locus viæ executiuæ, reſcriptum nullius ponderis cenſeatur, ac ſi non emanaſſet, vt voluit *Marcheſ.de Commiſſ. par.*1.*fol.*301.*num.*64. *Zacch.de oblig.Camerali quæſt.*37. *num.*33. *in fine*, *Rot. poſt eundem deciſ.*76.*num.*5. *& deciſ.*28.*num.*3. *par.*2. *recent.*, & melius *in Romana Pecuniaria* 19. *Ianuarij* 1661. *§.In præſenti*, *coram Reu. P.D.meo Beuilaqua*.

Siue enim Crucij prætendant exequutiuè procedere vigore obligationis Cameralis cõtentæ in apoca eorum fauore à Paulo Blaſio ſubſcripta, & quicquid ſit an poſſint contrà
2 Fuluiam Pauli hæredem certum eſt, † quod contrà Cremonos tanquam tertios poſſeſſores procedere non poſſunt cum regulariter contrà tertium via executiua non competat, vt tradit *Alex in d.l.à Diuo Pio*, *§.Si ſuper rebus*, *ff.de re iudic.ſub num.*28. *verſ.Et bene facit*, *Bald. in l.prima num.*6. *verſ.Secus ſi agitur*, *C.communi de leg. Iaſ.in l.quadam*, *§.primo num.*7. *verſ.Hinc eſt*, *ff.de edend. Rot. penes Zacch. deciſ.*58. *num.*3. cum alijs latè congeſtis *in Romana Subbaſtationis de Alexijs* 12. *Decembris* 1644. *§. Quia cum Antonina coram Reuerendiſsimo D. meo Decano*.

Quod eo certius viſum fuit DD. in præſenti ex eo, quod via executiua ex eadem apoca reſultans remanſit vulnerata per ſententiam A.C.ſaltem quoad Cremonos in ea
3 ab impetitis abſolutos, † itaut ſicut contra eos A. C. non poterat amplius exequutiuè procedere, ita nec pariter Rota, vt probat *alleg. Zacch. de oblig.Cameral.quæſt.*37. *num.*32. *& Rot.penes eum deciſ.*36.*nu.*6. *& deciſ.*45. *nu.*4. *& coram Coccin.deciſ.*79. *num.*12., *& in Romana Cenſus* 11.*Martii* 1652. *coram Reuerendiſs.D.meo Decano*, *& in allegata Romana pecuniaria coram R.P.D.meo Albergato*, *§.Quia vero*.

Quamuis etiam apoca in dicto Iudicio exhibita non fuerit; Quia ſufficit quod Iudex
4 de ea notitiam habuerit † relatiuè, prout hic ex mandato illius vigore relaxato, eamque cum inſertione diei, menſis, & anni, quibus fuit confecta in ſententiam enunciauerit non mereri exequutionẽ ad effectum eam vulnerandi cũ tenor Sententiæ attendatur, vt tradit *Gonzal ad reg.*8.*Cancell.gloſſ.*6.*nu.*202.& firmauit diſtinguendo *Rot.d.deciſ.*78. *coram Coccino ſub num.*7., *& in Romana Pecuniaria* 5. *Iunij* 1651. *coram R.P.D.meo Beuilaqua*.

Non

Non obſtante, quod Sententia A. C., vt
5 prætenditur iniuſta non potuerit † vulnerare obligationem Cameralem, ex deductis per *Gratian. diſcept. forenſ. 531. num. 69. Rot. deciſ. 95.* penes *Zacch. num. 2. & 3.*

6 Quia requirebatur Iniuſtitia notoria, † & incontrouertibilis, quæ nullo prorſus velamine offuſcari potuiſſet, quæ hic non concurrit, vt in ſimili reſpondit *Rot. coram Seraphin. deciſ. 616. num. 8. & 9., & in dicta Romana Pecuniaria 5. Iunii 1655. §. Non obſtat, coram Reu. P. D. meo Beuilaqua, & in dicta alia ſimili coram R. P. D. Albergato, §. final.*

Siue etiam Crucij procedere intendant exequtiuè contrà Cremonos ex eo, quod in tranſactione ab eis inita cum Fuluia Pauli hærede, cuius vigore habuerunt bona controuerſa promiſerint ſoluere ſub obligatione Camerali omnia debita pro tribus ex quatuor partibus, quæ ex poſt detegi, & reperiri contigerint contrà hæreditatem Pauli ex firmatis *in deciſione 543. coram Merlin. ſub num. 11* nec ſimiliter ex hoc capite via exequutiuam Crucijs competere putarunt Domini.

Tum quia ſcriptura priuata abſque ſtipula-
7 tione Notarii inter dictas partes † cõfecta non ſuffragatur Crucijs abſentibus, vt in ſimili probat *Gratian. diſcept. 723. num. 1.*, & videtur firmaſſe *Rot. dec. 190. poſt Zacch. de oblig. Camer. num. 31.*, & plenius *deciſ. 287. num. 9., & ſeqq. coram Durano.*

8 Tum quia † tranſigentes declararunt ex tali concordia, & pactis in ea inſertis nulli alteri licet intereſſe habens Ius quæſitum cenſetur, niſi ſolis contrahentibus. *Summario illorum de Cremonis num. 1.*, pactum tanquam
9 perſonale non † potuit comprehendere Crucios in tranſactione non nominatos contrà tranſigentiũ expreſſam voluntatem, vt dixit *Rot. deciſ. 33. numer. 1., & ſeqq. poſt Cenc. de cenſ. & coram Duran deciſ. 27. nu. 12.*, & penes *Zacch. deciſ. 27 num. 1. & 2.*

Et ità pro excluſione facultatum A. C., vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Amerina Fideicommiſſi.

Lunæ 5. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Immiſſio in vim *legis finalis*, non datur vigore Teſtamenti cuius originale non exhibetur, nec minus, legitimè fuit recognitum, maximè quando caret requiſitis à Teſtatore volitis etiam ſi ad inſtantiam liberorũ ageretur.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in vim* leg. final. *datur vigore originalis Teſtamenti.*
2 *Originali non oſtenſo deprahendi non poteſt, quod hoc ſit ſumptum.*
3 *Probabilitas licet non præſumatur fallit vbi inditia diuerſitatis concurrunt.*
4 *Teſtamentum inter liberos conſiſtitur duobus Teſtibus, imò, & coniecturis.*
5 *Teſtamenti ſcriptura carens ſubſcriptione volita à Teſtatore non eſt habenda in conſideratione, & ſi eſſet fauore liberorum, quod declara, vt num. 6.*
7 *Teſtamenti ſchedula originali non exhibito nullam meretur fidem.*
8 *Recognitio ſcripturæ facienda eſt ſuper originali, quod amplia, vt num. 9.*
10 *Teſtamenti ſcriptura informis roborata adminiculis probat, quod limita, vt num. 11.*
12 *Approbatio oritur ex ſcriptura traditione Notario facta, quod limita, vt num. 13. 14. 15. & 16.*
14 *Productio facta non in tempore, & ſuſpecta non operatur approbationem.*
15 *Dictio* quoddam, *excludit approbationem.*
16 *Dictio* prætentum, *excludit approbationem.*

DECISIO CCCCLXXII.

PRAETENDENTE Renato Marerio ex Teſtamento Matthæi Buccarini purificatum fideicõmiſſum ad ſui fauorem per obitum Flauii filii, & heredis Teſtatoris defuncti ſine filijs commiſſa fuit cauſa à bo: me: Vbaldo, coram quo, cum dubitaretur de validitate Teſtamenti, & nulla prodierit reſolutio, mortuo Renato D. Mutius eius filius iudiciũ reaſſumpſit, & in Vbaldi locum me ſuffecto, datoque dubio an conſtaret de valido Teſtamento Matthæi negatiuè reſponſum fuit.

Nam ſchedula Teſtamenti exhibita non eſt
1 ſchedula originalis, † ſed ſumptum, & exemplum, quod non ſufficit ad obtinendam immiſſionem vigore, *l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.*, & ibi tradunt *Caſtrenſ. ſub num. 5. Dec. num. 13. Angel. Aretin. §. Nihil inſtitut. de Teſtam. Gratian. conſ. 140. num. 17. lib. 1. Bartol. in l. prima, §. Si quis in duobus, ff. de bonor. poſſeſſ. ſecund. tabul. Rot. in recent. deciſ. 135. num. 6. par. 1., & deciſ. 96. num. 3. par. 8.*

Et vltrà defectũ originalis deficit quoque identitas ſchedulæ; Siquidem Matthæus declarauit ſchedulam Teſtamenti à ſe conditi ſcriptam eſſe manu Valdouiſia, & ab ipſomet Teſtatore ſubſcriptam, ibi: *Franceſco Valdouiſio mio Cognato, quale hò pregato ſcriuã il contenuto del preſente foglio ſottoſcritto di mia propria*
2 *mano*; vndè non oſtenſo † originali non poteſt deprehendi, quod hæc ſchedula ſit illa, quæ fuit ſcripta à Valdouiſio, & ſubſcripta à Matthæo Teſtatore, quibus demonſtrationibus deficientibus, deficit etiam probatio identitatis omninò neceſſaria, *Alexand. in l. ſecunda nu. 5. de bon. poſſeſſ. ſecundum tabul. Abb. in cap. 2. in fine de Cenſibus, Ruin. lib. 4. conſ. 31. nu. 6. Rot. in Romana fideicõmiſſi de Caetanis 7. Februarij 1620. coram bo. me. Cardinali Veroſpio Seniore.*

Immo, & non ſolum deficit talis probatio, ſed illa prorſus excluditur; quia in ſchedula exhibita nulla adeſt Teſtatoris ſub-
3 ſcriptio, licet enim † pluralitas non præſumatur, fallit ſi inditia diuerſitatis concurrant, *Pariſ. conſ. 14. nu. 48. lib. 3. Altograd. conſ. 96. nu. 22. lib. 2.*, & pluribus relatis probat *Cyriac. controu. 444. à num. 28.*

Non

Non obſtat, quod agatur de Teſtamento
4 inter liberos, in quo nedum † duo Teſtes ſufficiunt, ſed etiã coniecturæ ſolent admitti, *l. final. C. famil. Erciſcund. Caſtrenſ. lib. 1. conſ. 457. ſub num. 3. Rot. diuerſ. part. 2. deciſ. 47. numer. 13.* Dum enim iſta ſcriptura Teſtamenti caret ſubſcriptione volita per ipſum Teſtatorem,
5 etiam ſi † eſſet originalis non eſſet habenda in conſideratione, etiam ad fauorem liberorum *gloſſ. in l. is qui, ff. de teſtam. Dec. conſ. 488. ſub nu. 9. Riminald. Iun. conſ. 296. ſub num. 7. Abb. conſil. 98. verſ. Sed his non obſtantibus, Rot. recent. par. 2. deciſ. 576. ſub num. 3. verſ. Vbi quod, & in Romana Teſtamenti 31. Ianuarij 1659. coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Nec dicatur, quod Matthæus potuerit in
6 actu teſtandi mutare voluntatem † ſubſcribendi Teſtamentum, ex adductis *in Romana Teſtamenti*, penes *Marcheſ. de Commiſſ. parte 1. fol. 146. num. 6.*, quia deciſio non applicatur; Ibi enim conſtabat de identitate Teſtamenti, & ſolum dubitabatur vtrum voluntas eſſet perfecta, ex quo Teſtator non reliquerat legata, quæ antea dixerat velle relinquere. In propoſito autem non ſolum non conſtat de voluntate perfecta Teſtatoris, ſed vlterius deficit identitas ſcripturæ Teſtamenti ex prędictis, & fortius, quia non poteſt recognoſci,
7 dum originale non exhibetur, † & ſine recognitione ſchedulæ Teſtamentorum nullam fidem merentur, vt probant *Adden. ad Buratt. deciſ. 475. num. 20. & 21. Rot. in Albanen. Hæreditatis 28. Iunij 1660., & 11. Martij 1661. coram R. P. D. Albergato.*

Nec vis fieri poteſt in cognitione facta de
8 anno 1620. nam † haud conſtat factam fuiſſe ſuper originali, nec Teſtes recognouiſſe for-
9 miter ſchedulam, † attenta præſertim oppoſitione, quod non deueniretur ad recognitionem, niſi intimata die, & hora ad effectum formandi Interrogatoria, & conducendi interpretem, qua ſtante proteſtatione recognitio aliter facta non valet *Salluſt. Tiber. in prax. lib. 1. cap. 34. nu. 7. Scacc. de Iud. lib. 2. cap. 11. num. 897. Rot. apud Buratt. dec. 318. num. 8. & 9. cum alijs per Poſth. de manut. obſeruat. 98. num. 6.*

Hinc parum refert, quod Flauius produxerit alias huiuſmodi ſchedulam, ſoluerit legata, & dotem Cillæ Sorori promiſerit in illius
10 executionem, † quia licet ſcriptura Teſtamenti informis ex defectu ſolemnitatis roborata obſeruantia, & adminiculis probat *Peregrin. conſ. 64. num. 20. lib. 1. Grattian. diſcept. forenſ. cap. 429. nu. 17. & ſeqq. Rot. apud Buratt. de-*
11 *ciſ. 248. num. 6.* ſecus quando † eſt imperfecta ratione voluntatis, tunc enim ex illius vſu, & approbatione confirmari, & validari non poteſt, vt per *Dec. conſ. 488. num. 18. Ruin. lib. 3. conſ. 7. num. 10. in fine Rot. in Bononien. Primogenituræ 25. Iunij 1655. §. quapropter coram bo. me. Bichio.*

Ex eadem reſponſione tollitur obiectum, quod Cilla a qua cauſã habuit D. Ludouicus
12 Cremona, etiam, ipſa † approbauerit teſtamentum huiuſmodi mediante traditione, vt pretenditur de eo facta Notario, quia ceſſante ſubſcriptione Teſtatoris talis ſcriptura,
13 etiamſi eſſet originalis nullo modo † poteſt ſuſtineri, tanquam imperfecta ratione voluntatis, vt dictum eſt, & eo magis, quia non apparet fuiſſe traditum niſi folium diui-
14 ſionis argentorum; † productio vero Teſtamenti legitur facta poſt duos dies, & ſolum adnotata in margine diuerſa manu, & atramento, nec poteſt percipi à quo fuerit producta cum enuncietur *quoddam* teſtamentum,
15 quæ dictio excludit eius † approbationem, dum præſertim in tranſactione poſtea inita, inter Renatum & Cillam fuit conuentum, quod ſi declararetur extare prætenſum fideicommiſſum, Cilla reſtitueret Renato ſcuta 4. mil. ſignum euidens, quod ipſa potius impugnauit Teſtamentum, & fideicommiſſum propter dictionem illam *pretenſum*, quæ ten-
16 dit potius ad negandum, † quam affirmandum *Rot. apud Vrgellen. dec. 41. num. 4. in recent. par. 8. dec. 1. num. 20. & in Romana fideicommiſſi de Ceulis 14. Ianuarij 1641. coram Reuerendiſſimo Terracinen. §. quod Centenaria.*

Fuit itaque deciſum non conſtare de valido Teſtamento Matthæi, vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus.

Lunæ 5. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Pauper ob retardatam Canonis ſolutionem excuſatur à caducitate, nec excluditur ab hoc beneficio ex quo poſſideat alia bona, vel quia prodigaliter vixerit: dum tamen numeroſa prematur familia, vel bona alijs debitis inuoluta, ac fideicommiſſis nequiuerint alienari: nec prodigalitas facit ad effectum paupertatis cũ pro excludenda caducitate Omnis benigna interpretatio ſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Pauper ob retardatam Canonis ſolutionem excuſatur à caducitate, & num. 10.*
2 *Paupertatis probatio non deducta ſimpliciter, & abſolutè eſt arbitraria.*
3 *Paupertas deducta reſpectu certi, & determinati effectus eſt plenè, & concludenter probanda.*
4 *Paupertas quomodò concludenter probetur.*
5 *Pauper poſſidens bona ob retardatam Canonis ſolutionem non excuſatur à caducitate, quod amplia, vt num. 6. & 7.*
8 *Pauper non eſt qui bona poſſidet, num. 9.*
11 *Pauper effectus ex propria culpa non excuſatur à caducitate ob retardatam Canonis ſolutionẽ, quod limita, vt num. 12. 13. & 14.*

DECISIO CCCCLXXIII.

Ex capite paupertatis Antonij Emphiteutæ reſponſum fuit ſub die 10. Iunij anni præteriti infirmandam eſſe ſententiam rotalem, qua fuerat declaratum fuiſſe factum locum deuolutioni controuerſæ Domus, & hodie

hodie cauſa ſuper eiſdem repropoſita Domi
1 ni ſteterunt in deciſis,† Nam ſubſiſtente paupertatis fundamento, intrat indubitata Iuris concluſio, quod Emphiteuta ex retardata Canonis ſolutione non cadit à Iure ſuo, ſed ab omni pœna remanet excuſatus. & præter authoritates in deciſione allegatas eam firmantes probant *Io: de Arno Singul.* 62. *Bero. conſ.* 120. *num.* 14. *in fine lib.* 1. *Clar. in* §. *Emphiteuſim quæſt.* 8. §. *hoc autem ſub verſ. aut penſio erat & de magis communi opinione teſtatur Carocc. de locat. & conduct. fol.* 60. *num.* 58. *cum ſeqq.*

2 Non obſtat, † quod quando paupertas non deducitur ſimpliciter, & abſolute, an quis ſit pauper, necne, quo caſu eſt arbitraria, ſed
3 vt hic † reſpectu certi, & determinati effectus, hoc eſt excuſationis à caducitate ob impotentiam ſolutionis cauſatam ex allegata paupertate ſit plene, & concludenter probāda ad tradita per *Bald. & Salicet. in Authentica preterea nu.* 4. *C. vnde vir, & vxor Ruin. conſ.* 81. *num.* 6. *lib.* 3. *Afflict. dec.* 179. *nu.* 3. *Gratian. diſcept.* 660. *num.* 17. *Rot. dec.* 250. *num.* 5. *par.* 4. *diuerſ. & coram Buratt. dec.* 41. *num.* 4. *vbi Adden. num.* 10.
4 *verſ. quod paupertas*, † Nam concludentem probationem paupertatis, & impotentiæ d. Antonij ad ſoluendum Dominum deducebant ex impoſitione Cenſus ſcut. 300. in ſorte principali, ſuſceptione pecuniarum conſiderabilis ſummæ ad Societatem Officiorum termini ad ſoluend. fructus, executione paſſa ſuper hac domo controuerſa, & nimis difficili exactione penſionum ab illius Inquilino iunctis etiam longa Commoratione Antonij in locis immunibus, ne perſonaliter captus detruderetur in carceribus, ac obitu eiuſdem in Hoſpitali Sācti Saluatoris ad Sācta Sanctorum de Vrbe. Hæc enim omnia nedum vnitim ſumpta, ſed ſingula, & de per ſe euidentiſſimum paupertatis argumentum præbent ad effectum, de quo agitur auctoritatibus in deciſione allegatis.

Non afficit, quod ab anno 1638. vſque ad 1643. quo fuit acceptata caducitas Antonius dictam domum, & certa alia bona poſſidebat, & aliquando aliquas eorum partes loca-
5 uit,† itaut cum fructibus potuerit Canonem decurſum ſoluere, ſicque deuolutionem euitare, quoniam calculatis penſionibus, & fructibus, ſolutis debitorum interuſurijs, ac dēptis Legatis alimentis pro ſui, & numeroſæ familiæ ſubſtētatione nihil prorſus remanebat, vnde poſſet Canonem Domus non modicæ quantitatis in tempore ſoluere, † quod ſufficit ad illum à caducitate excuſandum *Rip. in l. quod nunc.* 29. *ſi cert. pet. Foller. in prax. Criminal. in ſect.* 6. *verſ. debent Capitula num.* 45. *Burſatt. conſ.* 440. *num.* 20. *lib.* 4. *Vin. deciſ.* 68. *nu.* 4 *Surd. de aliment. tit.* 1. *quæſt.* 48. *num.* 37. *Coſt. de remed. ſubſid. remed.* 25. *num.* 20. *Medic. de Caſib. fortuitis par.* 9. *quæſt.* 4. *num.* 19.

7 Non vrget replicatio, † quod deficientibus fructibus tenebatur aliquod corpus bonorū alienare, & ex pretio inde redigendo Canones ex cauſa onerosa debitos ſoluere, vel eadem bona inſolutum Creditori aſſignare cū
8 pauper dici nequeat poſſidens bona, † & mediante illorum diſtractione rectè valeat creditoribus ſuis ſatisfacere *Bald. in dicta Authentica preterea ſub numer.* 4. *verſ. quæro ergo C. Vnde vir & vxor Alexand. in l. ſi maritus* 43. *num.* 4. *ff. ſolut. matrim. Rot. dec.* 48. *num.* 2. *cum ſeqq. par.* 2. *diuerſ. Buratt. dec.* 41. *num.* 5. quia attento fideicōmiſſo in dd. bonis ad fauorem filiorum An-
9 tonij ordinato, † vel alienatio nullo modo fuit permiſſa eidem Antonio, vel ob debita ſuper illis contracta abſorbentia detractiones. ſi quæ ei debebantur *l. marcellus* §. *res quæ cum ibi notatis ff. ad Trebell. Peregrin. de fideicom. art.* 39. *nu.* 4. *Surd. dec.* 170. *nu.* 10. difficilis adeo fuit vt potius fuit coactus diù ſatis dare, & denique vitā in Hoſpitali terminare, quā ad illam de-
10 uenire, † quod ſatis ſuperque viſum fuit ad illū ex paupertatis capite excuſandum à caducitate ex ſuperius, & in poſteriori deciſione allegatis, & pro qua euitanda ſemper ſumitur omnis benigna interpretatio *l. igitur* §. *poteſt ff. de liber. cauſ. Surd. dec.* 342. *num.* 7. *Gregor. dec.* 188. *num.* 2. *bo. me. Merlin. dec.* 224. *num.* 4.

11 Nec dicatur, † quod Antonius propria culpa viuendo prodigaliter inciderit in paupertatem, & ob id non fuit excuſatione dignus, nec priuilegijs paupertatis potuerit gaudere *Bero. conſ.* 193. *nu.* 28. *lib.* 1. *Buratt. d. conſ.* 440 *num.* 23. *lib.* 4. *Corbul. de Cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. limit.* 25. *num.* 2. *Carocc. de locat. titulo de locat. ad longum tempus quæſt.* 6. *num.* 45. & 46. *cum alijs per Fulgin. de Iure Emphit. tit. de ſolut. canon.*
12 *quæſt.* 1. *num.* 38. † quia non ſolum talem vitam duxiſſe non probatur, vt neceſſarium eſſe proſequitur *Fulgin. loc. mox citato verſ. quod debuit probari*, ſed etiam, ne proſit neque ex-
13 cuſetur paupertas † deberet culpa eſſe principaliter præordinata ad illum alias non data hac preordinatione paupertas retinet ſua pri-
14 uilegia inter quæ illud eſt, † vt Emphiteuta pauper excuſetur à caducitate iuxta diſtinctionem *Bartol. in l.* 2. §. *final. ff. ſi quis caution. Dec. in cap. qua in Eccleſiarum n.* 137. & 138. *de conſtit. Surd. de aliment. tit.* 4. *quæſt.* 5. *tit.* 16. *Menoch. de arbitrar. lib.* 2. *cap.* 182. *num.* 34. & *ſeqq. Odd. de reſtit. in integr. par.* 1. *quæſt.* 11. *ſub nu.* 57. *verſ. Ego dico Rot. deciſ.* 119. *num.* 17. *par.* 9. *tom.* 1. *recent.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Preneſtina fideicommiſſi.

Luna 5. *Iunij* 1662.

ARGVMENTVM.

Poſiti in conditione, quando ſunt diſpoſitiuè vocati, licet ſuccedant in portione patris tantum, tamen ſuadentibus coniecturis ſuccedunt etiam in portionem patrui.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum aperitur fauore vocatorum eueniente caſu ſubſtitutionis.*

2 *Subſtitui expreſsè cenſentur poſiti in conditione, & vocari quod amplia, vt num.* 3.

4 *Po-*

4 *Poſiti in conditione vocati diſpoſitiuè cenſentur ad*
portionem patris, non patrui, quod limita, vt
num.5.6. & 8.

7 *Reciproca ſubſtitutio inter filios cenſetur repetita*
inter remotiores, & in ſecunda ſubſtitutione.

DECISIO CCCCLXXIV.

ROVILIVS Sabus hæres inſtituit Aure-
lium Alexandrum, & Torquatum fi-
lios ſuos, quos inuicem ſubſtituit per hæc
verba Item *morendo Aurelio ſenza heredi natura-*
li muora ad Aleſſandro e Torquato, e morendo Aleſ-
ſandro ſenza legitimi heredi, che debba morire à
Torquato, e così Torquato à d. Aleſſandro, e morendo
Torquato ſenza figliuoli maſchi muora ad eſſo Aleſ-
ſandro, & ſuoi heredi in perpetuo, & non eſſendo-
ui heredi di detto Aleſſandro muora à detti heredi
maſchi di detto Aurelio &c.

Ad portionem verò Alexandri Patrui eſſe
dictum Hieronymum quoque vocatum, &
eueniſſe vocationis caſum inde deducitur,
quod illi ſine filijs decedēti fuit expreſsè ſub
1 ſtitutus Torquatus alius filius † cumque iam
prædeceſſerit illius portio ex ſubſtitutione
prædicta delata fuit ad d. Torquatum & cum
propria effecta vna portio integraliter de-
uenit ad Hieronymum Torquati filium ſu-
perſtitem *ad text. in l. ſi Titius ff. de vulg. & pu-*
pill. Gabriel. dicto conſ.715.nu.13. circa med. verſ.
quæ Opinio eſt veriſſima Giouagnon. conſ.81.num.4.
cum ſeqq. Rot. apud ſa.me. Gregor. XV. dec.337.n.3
in Romana fideicommiſſi de Morganis 9. Iunij 1617.
& 25. Maij 1618. coram bo.me. Cardinali Sacra-
to in Romana fideicommiſsi de Maximis 15. Apri-
lis 1644. coram bo.me. Peutingero, ea ratione,
2 quia poſiti in conditione, † & vocati haben-
tur pro expreſſe ſubſtitutis per fideicommiſ-
ſariam, cuius vigore ſuccedunt in vniuerſa
hæreditate ad grauatum ex diſpoſitione Te-
ſtatoris quandocunque mediate, vel imme-
diatè proueniēti *Alexand. conſ.66. num.10. verſ.*
ergo lib.2. Cephal. conſ.471. nu.30. Rot. coram Gre-
gor. in mox citata dec.337. num.4. & 5. c etiam
3 quia † ex reciproca ſubſtitutione eidem gra-
uato superuenit *l. ſcæuola 76. vbi Bartol. ff. ad*
Trebell. Rip. in l. hæredes mei §. cum ità num.52. ff
eod. Menoch. de præſumpt. lib.4. præſump.193. nu.21
Alexand. d. conſ.66. n.8. Fuſar. dicta quæſt.440. n.16.

Non obſtat, quod poſiti in conditione,
4 & diſpoſitiuè vocati regulariter intelligun-
tur ſolum ad portionem relictam Patri cu-
ius reſpectu fuerunt in conditione poſiti, non
autem Patrui, & ſic valeant per fideicommiſ-
ſum ſuccedere *d. l. hæredes mei §. verum ità vbi*
Soccin. in prin. ff. ad Trebell. Ruin. conſ.144. num.8
lib.2. & conſ.141. ſub nu.13. verſ. Poſthumo etiam
fortius lib.3. Peregrin. de fideicommiſſ. art.28. nu.19
Honded. conſ.60. num.59. lib.1. Rot. deciſ.100. n.13.
& deciſ.266. num.9. par.2. recent. Gregor. dicta de-
5 *ciſ.337. num.1.* † quoniam ab hac regula rece-
ditur quotieſcumque filij ſint in conditione
poſiti, tam reſpectu Patris, quàm Patrui, vel
cōcurrunt coniecturæ id ſuadentes, hac enim
expreſſa admiſſione, vel elicita ex coniectu-
ris dici nequit, quin ijdem non debeant ad-
mitti ad vtramque patris & patrui portionem
vt tradit *Ruin. conſ.139. num.19. lib.3. & alij, quos*
congerit Giouag. dicto conſ.79. ſub num.35. & con-
ſil.81. num.2. lib.1. Rot. deciſ.266. num.19. & 20.
par.1. recent. Eminentiſsimus Ottobon. deciſ.1. n.22.

Vrgentiſſima coniectura, & in præſenti vi-
detur, quod inter Alexdrum & Torquatum
6 hæredes ſcriptos adeſt † expreſſa reciproca,
ſi alter eorum ſine filijs decederet, vt fuit di-
ctum, ob quam eorum filij in conditione
ſubſtituti dicuntur ad paternam, & patrui
portionem *dicta l. ſi Titius, & l. cohæredi in prin.*
ff. de vulgar. & pupill. Fuſar. dicta quæſt.440. n.12
& in terminis hanc coniecturā adducunt *Me-*
noch. lib.4. præſumpt.76. nu.52. Giouagnon. in præ-
citat. conſ.79. num.8. & 81. num.4. Rot. dec.300. n.8
& 9. par.1. recent. alijque relati per modern. Carpan.
7 *controuerſ.176. num.4. par.2.* † & repetita cenſe-
tur in 2. ſubſtitutione inter remotiores *Cra-*
uett. conſ.30. num.6. Rot. dec.1. num.25. coram Emi-
nentiſsimo Cardinali Ottobon. maximè cum ver
ſemur in deſcendente Teſtatoris, in quo &
ad ſequendā portionem patrui ſine filijs præ-
defuncti leuiores coniecturæ ſuffragātur *Ruin*
dicto conſ.39. num.22. & conſ.140. ſub n.16. lib.3.
Giouagnon. in præcitato conſ.81. num.7. Gregor. d.
dec.337. num. finali &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ Decano.

Neapolitana, ſeù Boianien Affictus.

Lunæ 5. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Locatio bonorum Eccleſiæ facta abſque bene-
placito Apoſtolico, quando ſapit alienatio-
nem non ſubſtinetur, etiam ſi ſit facta ad
Triennium, cum pacto tamen continuatiuo.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienatio-*
ne rei Eccleſiæ.

2 *Eccleſia de bonis alienatis ſine beneplacito Apoſto-*
lico retinet dominium, quod amplia, vt num.10

3 *Nullitas contractus inducta fauore certæ perſonæ ip-*
ſa tacente, non poteſt ab alia allegari, quod fal-
lit, vt num.4.

5 *Locatio bonorum Eccleſiæ ad Triennium, quando*
adeſt pactum continuatiuum ſine beneplacito Apo
ſtolico eſt nulla, & num.6.7. & 9.

8 *Obligatio Cameralis in tacita reconductione non*
cenſetur repetita.

9 *Cautela inuenta ad eludendum legis effectum eſt*
inutilis.

DECISIO CCCCLXXIV.

TRANSIGENDO cum Seminario Bo-
iani anno 1654. R.P.D. Lollius Epiſco
pus Cirinen. Miniſtris Seminarij locauit bo-
na beneficiorum, quæ ipſe à Dataria obti-
nuerat, & prius dicto Seminario vnita fue-
rant pro annuis ſcutis 70. Cumque egiſſet

pro

pro penſionibus in prima Inſtantia Semina-
rium fuit abſolutum, & in gradu appellatio-
nis diſputato coram me dubio, duplici ra-
tione cenſuerunt Domini locationem non
ſubſtineri. Primo quia bona locata à Semi-
nario poſſidebantur, à quo mediante tran-
ſactione penes D. Lollium dimiſſa fuerunt,
quod ſine beneplacito Apoſtolico fieri non
1 poterat, vbi enim agitur de † alienatione bo-
norum Eccleſiæ illud requiritur, etiamſi in
aliam Eccleſiam fiat alienatio *Barboſ. de poteſt.
Epiſcop. alleg. 95. ſub num. 57. verſ. in praxi vero
par. 3. Rot. deciſ. 196. ſub num. 2. coram Seraph. &
coram Eminentiſsimo D. Cardinali Ottobon. dec. 220
nu. 15. & 26. Leodien. dominiorum 25. Iunij 1649
coram Eminentiſsimo D. Cardinali Corrado §. quo-
niam alienatio, & in Toletana Manutentionis 7.
Feb. 1656. coram D. Papien. §. non obſtat*. Vnde
2 à Seminario † dominium abdicatum nō fuit,
& conductio de re propria eſt nulla, *vt ad In-
teram diſponit text. in l. qui rem 2. C. locat. Rot. in
Romana fideicommiſsi, ſeu Saluiani 15. Iun. 1650
coram bo. me. Dunozetto §. finali*.

Nec ſatisfacit reſponſio, quod nullitas lo-
cationis tanquam in fauorem Eccleſiæ intro-
ducta ab illa tantum allegari poſſit, qua ta-
3 cente contractus † habeat implicitum ſtatum
validitatis *Rot. coram Millin. dec. 235*. Aduerte-
bant enim Domini, quod nullitas non pro-
uenit ſolum ex eo, quod D. Lollius nomine
Eccleſiæ bona ſine beneplacito locauerit, ſed
etiam ex eo, quod in eodem Inſtrumento bo-
na poſſeſſa dimiſit Seminarium, & ſine be-
4 neplacito conduxit † Cumque idem Semina-
rium habeat Iura Eccleſiæ, & poſſideat bona
de quibus agitur ad defenſionem ſuæ poſſeſ-
ſionis poteſt dicere de nullitate contractus
*Ruin. conſ. 40. in fine lib. 5. Burſatt. conſ. 82. nu. 11.
verſ. ſecus tamen Rot. dec. 39. ſub num. 56. ad med.
par. 8. recent. in Tiburtina affictus 10. Iunij 1648.
coram Eminentiſsimo D. Cardinali Corrado §. nec
etiam releuat*, vbi alij referuntur.

5 Secundo quia † locatio bonorum Eccleſiæ
quamuis facta ad triennium, vbi tamen cō-
ſtat contrahentes voluiſſe locationem, etiam
vltra triennium durare tanquam contra for-
6 mam à lege præſcriptam † in totum corruit
nec etiam pro tempore permiſſo ſubſtinetur
*ob decretum irritans in Extrauag. Ambitioſæ inſer-
tum Couarr. reſol. cap. 16. ſub num. 5. verſ. tandem
lib. 2. cap. 1. num. 55. & ſeqq. fol. mihi 99. Rodoan.
de reb. Eccleſ. non alienand. quæſt. 6. à num. 21. Gra
tian. diſcept. 162. num. 22. aliique relati per Molin.
de primog. Hiſpan. lib. 1. cap. 21. ſub num. 28. verſ.
ſolet etiam vbi Annotat. alios adducit, & hanc opi-
nionem tanquam veriorem (licet non deſinant, qui
contrarium tenent quos refert Barboſ. alleg. 95. nu. 6
par. 3.) ſemper amplexa eſt Rot. coram Pen. deciſ.
414. num. 7. ſecundum impreſſ. Lugdunen. deciſ. 631.
num. 7. par. 2. deciſ. 435. nu. 3. par. 3. recent. vbi an-
tiquiores reſolutiones referuntur deciſ. 215. nu. 14.
apud Poſth. de manut. coram Merlin. deciſ. 826. n. 3
& in dicta Tiburtina affictus §. 1. quia*.

Negari autem non poteſt, quod à princi-
pio partes habuerint intentionem, quod lo-
catio duraret, vltra triennium; conuentum
enim fuit, quod non facta certo modo diſ-
dicta *cenſeatur huiuſmodi locatio durare prout du-
rare voluerunt ad aliud triennium, & ſic deinceps*,
7 ex quibus clarè conſtat de voluntate contra-
hentium prorogandi locationem ab initio
factam, non ſequuta diſdicta *Surd. conſ. 254.
num. 3. in fine Rot. in Mediolanen. bonorum 19 Ia
nuarij 1650. §. non etiam coram bo. mem Arguelles
Romana pecuniaria 21. Feb. 1651. coram R. P. D.
meo Veroſpio §. Vlterius vero, & in Romana de-
uolutionis domus 30. Maij 1659. coram me §. quia
ex facto*, vnde parum refert, quod poſt trien-
nium ſint nouæ locationes non continuatio
primæ; ſtante expreſſa declaratione, quod
tot ſint locationes, quod triennia, Tum quia
proteſtationi prædictæ preponderat poſitiua
conuentio, quod locatio cenſeatur durare
prout durare voluerunt, & factum ipſum
D. Lollii, qui etiam pro terminis poſt primū
triennium decurſis conuenit Seminarium
via executiua, quod facere non potuiſſet,
8 quia in tacita † reconductione non cenſeatur
repetita obligatio Cameralis *Galles. de oblig.
Camerali quæſt. 3. & per tot Afflict. dec. 365. nu. 15.
Giurb. obſer. 99. num. 18. Beltramin. ad Gregor. de-
ciſ. 30. litt. A*.

Tum quia ſtante expreſſa prohibitione,
quod locationes triennium non excedant, &
vltra dictum tempus nullæ reddantur ſimi-
9 les cautelæ † de continuando in aliquem euen
tum, & quod tot ſint locationes &c. inuen-
tæ videntur ad eludendam legis diſpoſitio-
nem, vt declarat *Felin. in cap. quæ in Eccleſia-
rum 7. num. 17. de conſtit. vbi de cautela quod tot
ſint locationes quot anni Zabarell. in Clem. 1. §. re-
rum ante finem verſ. quinto quæro de reb. Eccleſ.
non alien. Neuizan. conſ. 90. num. 26. vbi de pacto,
quod tot ſint locationes, quot triennia Becc. conſ. 92
num. 13. & ſeqq. Gratian. diſcept. cap. 215. num. 16
vbi de locatione renouanda de anno in annum Rot.
in Commento locationis apud Marcheſ. de Commiſſ.
par. 1. cap. 2. num. 26. & ſeqq. fol. mihi 57*.

Hinc facile euitatur obiectum, quod Se-
minarium ex fructibus durante primo trien-
nio decurſis locupletaretur cum aliena iactu
ra, nam articulus reſtitutionis fructuum, eſt
10 à præſenti diſputatione alienus † ſtante nul-
litate contractus Seminarium non percepit
fructus tanquam conductor, ſed vti Domi-
nus bonorum in vim vnionis illi anteceden-
ter auctoritate Apoſtolica factæ, prout benè
deducitur ex eo quod etiam durante primo
triennio locationem diſdicit eius Summario
numero vltimo, & conſiderat *Rot. coram Mer
lin. dec. 826. num. 7. & ſeqq*.

Ex quibus vtraque &c.

R. P. D. CERRO,
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Bononien. Fideicommiſſi

Lunæ 22. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

In hac deciſ. luculenter agitur quomodo filia-

tio reſpectu patris, & matris in figura legitimi matrimonij probetur.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio probatur per teſtes de publica voce, & fama in vicinia, & in tota Ciuitate deponentes, etiamſi non referant à quibus audiuerint, quod amplia, vt n. 2.*
3 *Publica vox, & fama in antiquis facit plenam probationem.*
4 *Filiatio probatur ex ſucceſſione bonorum eius de cuius filiatione agitur.*
5 *Fides extracta ex libro Parochi probat ætatem, quod limita, vt n. 6.*
7 *Teſtis ſaluatur à falſitate etiam per poſſibile.*
8 *Teſtis per verbum* credo *deponens non poteſt redargui de falſitate.*
9 *Teſtis dictum non vitiatur ex contradictionibus in accidentalibus.*
10 *Filiatio reſpectu matris requirit probationes certas quod limita, vt n. 11.*
12 *Statutum loquens de decretis non extenditur ad alia.*
13 *Protocollationis omiſſio non tollit fidem Inſtrumenti.*
14 *Statutum loquens de Inſtrumentis non extenditur ad decreta, & datur ratio.*
15 *Libertas, & non matrimonium præſumitur.*
16 *Præſentatio ad Emphiteuſim famulia ſpectan arguit filiationem.*
12 *Filiatio probatur ex confeſſione.*
18 *Dictio* Tanquam *importat maiorem expreſſionem veritatis.*
19 *Proteſtatio contraria facto quomodo dicatur.*
20 *Proteſtatio præſeruatiua eorum, quæ pendent à Iuris, & Teſtatoris diſpoſitione eſt irreleuans.*

DECISIO CCCCLXXV.

TERMINATA linea maſculina Io. Mariæ ac purificata ſubſtitutione per Bartholomæum de Bologninis in eius teſtamento ordinata ad fauorem ſuorum proximiorum de parentela, & agnatione fuerunt primo loco admiſſi Horatius, & Valerius, ſiue illi de Zambeccariis ab eiſdem cauſam habentes, nec non etiam pro æquali portione Bartholomæus Iunior, & Taddeus pariter de Bologninis, deinde Horatio, & Valerio defunctis orta controuerſia ſuper terminatione d. fideicommiſſi coram Reuerendiſſ. Terracinen. Rota reſpondit fideicommiſſum nõ expiraſſe in primis proximioribus ſcilicet per obitum Horatii, & Valerij, ſed durare gradatim, & ſucceſſiuè inter omnes de parentela, & agnatione, vt in deciſione edita 26. Nouemb. 1644. Verum cum in eadem deciſione fuerit reſeruatum particulariter diſcutien, an Bartholomæo, & Taddeo ſuffragaretur legitimatio Maximiliani eorum patris per ſubſequens matrimonium, itaut ſint admittendi ad excluſionem Hieronymi, & eius filiorum, à quibus deinde cauſam habent Palmerij; Ideo aggreſſa huiuſmodi diſputatione coram eodem ſub die 12. Maij 1645. reſolutum fuit legitimationem ſuffragari, quæ reſolutio fuit confirmata ſub die 5. Iunij 1651. coram Eminentiſſ. D. Cardinali Otthobono ſubrogato Reuerendiſſimo Terracineñ, ac lata ſententia immiſſionis ad fauorem actorum per R. P. D. meum Celſuni in locum D. Cardinalis Otthoboni, quæ cum contineret quædam corpora emiſſa in ſententijs de partibus hodie ad inſtantiam DD. de Bologninis, ad effectum obtinendi immiſſionem etiam ſuper dd. corporibus dubitaui, an ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda, & DD. confirmandam eſſe cenſuerunt.

Non enim reuocatur in dubium eius validitas, exiſtentia fideicommiſſi, ſeu identitas bonorum, quæ omnia fuerunt in pluribus deciſionibus huius cauſæ abundè firmata, ſed difficultas reſtringitur ad filiationem Maximiliani ex Cæſare, & Gilia, & an ipſe fuerit per ſubſequens matrimonium legitimatus; Prætendunt ſiquidem Informantes pro DD. de Palmerijs ſufficienter non probari ipſum verè, & realiter natum fuiſſe ex Cæſare & Gilia, quodque inter ipſos fuerit contractum matrimonium, & quod de tẽpore conceptionis, & natiuitatis dd. parentes eſſent ſoluti.

Verum in propoſito viſa fuerunt omnia prædicta concludẽter probari, nam præſuppoſita filiatione Maximiliani ex Cæſare, quę ab altera parte non poteſt controuerti, & redditur clara ex rationibus deductis in dicta deciſione D. Cardin. Otthoboni; filiatio ex Gilia probatur ex duobus teſtibus relatis in *Summario illorum de Bologninis nu. 3.* hoc idem expreſsè deponentibus Primus, ibi: *Io mi ricordo quando nacque Maſſimiliano, e quando Mad. Gilia lo fece,* Secundus, ibi, *& hò anche vdito dire publicamente ch'era figlio di quella mad. Gilia,*
1 qui cum deponant de† cõmuni reputatione, & fama filiationis in vicinia, & in tota Ciuitate optimè probant etiamſi non referant à quibus audiuerint iuxta opinionem, *Bald. in cap. præterea col. 1. in fine, & in princ. 2. columna de Teſtibus Peregr. art. 43. num. 88. Caſſad. deciſ. 3. de probat.*

Præſertim in propoſito caſu, quo agitur de probanda filiatione Maximiliani nati de
2 anno 1556. & ſic de tempore tam †antiquo, quo inueniri non poſſunt teſtes tam annoſi, qui valeant deponere de hac filiatione, hæc probatio videtur ſufficiens *Buratt. deciſ. 147.*
3 *num. 5. & dec. 724. num. 3.* † cum in antiquis publica vox, & fama faciat plenam probationem *Coccin. dec. 68. num. 4.* Iunctis adminiculis ſelectis ex aſſertione vtriuſque parentis facta coram Vicario generali Bononiæ in actu diſpenſationis relatis *in Summario Actorum num. 4.*
4 Ac etiam ex eo quod Maximilianus † ſucceſſit in bonis dotalibus eiuſdẽ Giliæ, quod valde vrget pro coniectura filiationis ex ipſa *vt in Hiſpal. legitimationis 11. Maii, & 5. Nouembris 1612. coram bo. mem. Vbaldo. Seniore inter eius impreſſ. dec. 66. nu. 5. in fine, & dec. 90. n. 7.*

Non obſtant exceptiones, quæ contra pri-

primum teſtem opponuntur, & præcipuè
quod tempore natiuitatis Maximiliani non
excedebat annosquinque, dum ex fide ba-
ptiſmi conſtat ipſum eſſe natum de an. 1551.
5 quia † licet hęc probet minorem ætatem, vt
in dec. 92. num. 2. p. 4. tom 2. recen. hoc procedit
quando legitimè apparet de legalitate libri,
ſecus vero, quando liber prout hic, ex quo
fuit extracta fides, plures patitur exceptio-
nes, ac releuantes, vt apparet ex relatione
6 Notarij † tunc enim defectus ętatis nullo
modo probatur, *vt optimè Card. Seraph. deciſ.*
1182. num. 1. circa med. & ſic dum teſtis diſpo-
ſuit eſſe annorum 81. ſequitur tempore na-
tiuitatis Maximiliani habuiſſe annos 14. non
conſtito de contrario.
Dum vero teſtis refert audiuiſſe à Comite
Iſolano à Ioanne Bolognino, & Camilla eius
vxore, quod Cæſar deſponſauerat Giliam,
redargui non poteſt de falſo, quamuis præ-
dicti omnes ante contractum matrimonium
7 deceſſerint, † quia poteſt eſſe quod perſonę
nominatæ dixerint matrimonium fuiſſe ſe-
quutum, licet reuera res aliter ſe haberet; Te-
ſtis enim non dixit ex certa ſcientia fuiſſe
contractum matrimonium de tempore quo
viuebant perſonæ ſuperius nominatæ, ſed
dumtaxat, quod hoc ab ipſis audiuit eorum
8 dicta ſolummodo referendo, † ſicuti nec etiã
redditur falſus vel mendax, ex quo dixit ma-
trimonium fuiſſe contractum in Eccleſia
Sancti Baſilij cum tamen appareat fuiſſe ce-
lebratum in domo Vicarij Generalis Bono-
niæ; Quia hoc idem non affirmauit, ſed ta-
men depoſuit dubitatiuè per verbum *Credo*,
& in omnem caſum cum huiuſmodi exce-
9 ptiones reſpiciant ſolummodo † accidenta-
lia dictum teſtis non vitiat, *Caſ. de Graſſ. dec. 6.*
num. finali de Teſtib. Mantic. dec. 6. n. 6.
10 Non obſtat quod filiatio reſpectu † matris
cum non ſit adeo difficilis probationis, qua-
lis eſt reſpectu patris exigat probationes cer-
tas, & indubitatas *Card. Put. deciſ. 506. num. 5.*
lib. 2.
Etenim cum hæc alias non fuerit negata,
ſed potius admiſſa, vt liquet ex *deciſione 4. Iu-*
lij 1646. in princ. & 8. Iunij 1648. §. in noſtro au-
tem caſu coram D. Terracinen. vbi fuit oppoſitũ
Maximilianum tanquam filium Giliæ eſſe
ſpurium, & ſic excluſum à fideicommiſſo
hodie poſt lapſum 90. & plurium annorum,
11 eſt, impoſſibilis † poſitiua probatio reſultãs
ex depoſitionibus Teſtium informatorum, &
ideo non veniunt ſpernendæ præſumptio-
nes, & coniecturæ, prout in his terminis ad
probandam filiationem matris illas admit-
tit *Bero. q. 90. n. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 787.*
n. 8. & concluſ. 797. n. 3.
Quod inter Cæſarem, & Giliam fuerit cõ-
tractum matrimonium reſultat nedum ex
eiſdem Teſtibus relatis *in d. Summario num. 3.*
Primus, ibi: *Io sò ch'eſſo Sig. Ceſare ſposò quel-*
la donna. Secundus *Io hò udito dire, che lui haue-*
ua moglie, e che haueua vna donna chiamata mad.
Gilia Berti, ſed etiam quia ex datis eodem
Summario num. 4. patet matrimonium prædi-
ctum fuiſſe contractum per verba de præſen-
ti inter Cæſarem & Giliam coram Vicario
Generali Bononiæ; præuia anuli ſubharratio-
ne parum obſtante, quod dicta Iura non ſint
in forma probanti tanquam non regiſtrata
in protocollo ad formam ſtatuti Bononiæ.
Quia ſtatutum huiuſmodi vti loquens de
ſolis Inſtrumentis, non habet locum eius diſ-
poſitio in Iuribus de quibus agitur, ex qui-
12 bus apparet † Vicarium proceſſiſſe ad deſ-
ponſationẽ potius per viam Decreti, vt pa-
tet ex lectura, ibi, *Hoc eſt quoddam Decretum*
factum & publicatum per R.P.D. Angelum Peru-
ſinum. Cum autem ſtatutum ſit correctoriũ
Iuris communis attento quod de Iure omiſ-
13 ſio prothocollationis † non tollit fidem In-
ſtrumento, quod alias eſt in forma probanti
Bald. in Rubric. C. de fid. inſtrum. & admittit Rota
in dec. huius cauſæ, dum loquitur de Inſtru-
mentis, non venit extendeñ ad Decreta,
14 ſed † ſtrictè intelligen. prout iacet *Bartol. in*
Authen. quas actiones num. 8. & 9. C. de Sacroſanct.
Eccleſ. Rota dec. 524. n. 2. p. 2. rec.
Quod autem de tempore natiuitatis Ma-
ximiliani parentes eſſent ſoluti, prout requi-
ritur ad effectum, vt filius legitimetur per
ſubſequens matrimonium deſumitur tum
ex dicto vnius Teſtis, ibi, *Sò che ne l'vno, ne l'*
altro erano maritati, ma erano liberi tutti due. d.
Summario num. 1. Tum etiam quia, ſi de tem
pore natiuitatis Maximiliani ſequutæ anno
1556. Gilia fuiſſet alteri coniuncta veriſimi-
liter contrahendo cum Sebaſtiano de anno
1560. feciſſet mentionẽ de obitu viri, ac de
ſua viduitate, prout fecit dum contraxit cũ
Cæſare, vbi Gilia enunciatur vxor olim
quondã Sebaſtiani de Piccininis, tum demũ
15 attenta Iuris diſpoſitione, † quæ militat pro
libertate *Bald. conſ. 448. num. 4. lib. 1.*
Præterea concurrunt plures actus recenſi-
ti *in d. dec. D. Card. Otthoboni num. 3. cum pluribus*
ſeqq. ex quibus non ſolum elicitur implicita
probatio, quod Maximilianus fuerit legi-
timatus per ſubſequens matrimonium, dũ
16 ipſe † fuit admiſſus ad Ius præſentandi ad
Emphyteuſim Eccleſiaſticam in concurſu
aliorum legitimorum de familia Bologni-
na, ſed etiam explicita habetur ex confeſſio-
ne Aemilij, & aliorum authorum eorum
de Palmeriis emiſſa in Inſtrumento tranſa-
ctionis initæ anno 1578. vbi approbauerunt
17 Maximilianum, † tanquam filium legitimũ
& naturalem, ac de legitimo matrimonio
d. Cæſaris natum ad effectum ſuccedendi in
bonis fideicommiſſarijs Ioãnis Andreæ, quæ
quidem applicatio afficit Palmerios haben-
tes cauſam ab Aemilio confitente, vt habe-
tur in deciſione huius cauſæ 26. Iunij 1654.
§. quod autem coram me; parũ obſtante, quod
18 approbatio fuerit facta cum illa † dictione
tanquam, quia hoc caſu importat maiorem
expreſſionem veritatis, cum non potuiſſet
niſi tanquam legitimus ſuccedere, *l. ſæpe, ff.*
de verb. ſignific. Bald. conſ. 492. nu. 2. vol. 1. Mant.
de coniect. lib. 3. tit. 16. n. 6.
Sicuti non obſtat proteſtatio, quod con-

trahentes voluerint Maximilianum poſſe iuuari dicta approbatione niſi quoad portionem illius fideicommiſſi dumtaxat obuentam Cæſari eius patri, non autem quoad ſucceſſionem in alijs fideicommiſſis.

Etenim talis proteſtatio non poteſt infringere approbationem filiationis præcedenter
19 factam, quia hoc modo eſſet contraria facto, dum verè Maximilianus fuit admiſſus ad ſucceſſionem fideicommiſſi Ioan. Andreę ad quam non poſſunt venire niſi legitimi, & naturales, quatenus autem fuit facta ad effectum præſeruandi Iura proteſtantium ſuccedendi in alijs fideicommiſſis excluſo Maxi-
20 miliano, non venit attendenda † cum hoc non pendeat ab eorum poteſtate, ſed quidē à Iuris, & Teſtatoris diſpoſitione, *Bart. in l. non ſolum 8. §. morte nu. 31. ff. de oper. nou. nunciat. Rot. dec. 649. n. 3. par. 4. rec.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE, S. R. E. Cardinali.

Eugubina Donationis

Mercurij 7. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatarius vniuerſalis vigore clauſulæ cōſtituti aſſociatur ad bona donata, cum per eam acquiſiuiſſe dicatur etiam poſſeſſionem, à quibus tamen excipiuntur bona reſeruata, quæ acquiruntur venienti ab inteſtato, etiāſi donans reſeruauerit ad præciſam cauſam dotis, quam in vita præſtauit.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutum transfert poſſeſſionem in conſtitutarium.*

2 *Conſtitutum ſuper re incerta quando dicatur ineſficax.*

3 *Bona in donatione reſeruata ad effectum teſtandi de illis, donante non diſponente vadunt venienti ab inteſtato, & nu. 6. & 7. quod amplia, vt num. 8. & 9.*

4 *Aſſociatio ad bona donata non retardatur res prætextu reſeruationis quando res reſeruata fuit ab eodem donante tradita.*

5 *Solutio potius præſumitur de reſeruatis quam de bonis proprijs.*

8 *Dos legata in vita à legante perſoluta expirare facit legatum.*

10 *Attentata euitantur ob diuerſitatem cauſarum.*

11 *Diuerſitas cauſarum dignoſcitur ex reſcripto Signaturæ.*

DECISIO CCCCLXXVI.

BALDASSAR Sancellus de anno 1643. inſtituto hærede Ioanne Baptiſta Balduino ex ſorore nepote Lucretiæ, & Sueuę pariter neptibus in cauſam dotis ſc. 2850. nempe 2000. Lucretiæ, alteri verò reſiduum, ſucceſſiuè de anno 1649. intuitu certi, & determinati matrimonij contracti inter dictum Ioannem Baptiſtam, & Franciſcum Brunum donauit eidem præuia tamen promiſſione de donando, omnia eius bona reſeruato ſibi vſufructu donec vixerit, nec non ſc. 3000. ad effectum de illis diſponendi, & præcipuè ſoluendi dotes in teſtamento legatas; defuncto donante Ioannes Baptiſta illius hæreditatem repudiauit, exinde delatam prædictis Lucretiæ, & Sueuę proximioribus ab inteſtato ſuccedentibus, quibus inſtantibus coram A. C. Delegato pro immiſſione ad prædium hæreditarium nuncupatum *Roncitelli* pro dd. ſc. 3000. vt ſupra reſeruatis fuit ei decretum cū ſubſecuta poſſeſſionis aſſecutione, verum Ioannes Baptiſta adeundo A. C. Areoſtum obtinuit mandatum de aſſociando ad idem prædium in donatione comprehenſum, vnde interpoſita appellatione pro parte mulierum, cauſaque mihi deuoluta dubitaui an mandatum prædictum eſſet exequeñ, & placuit Dominus affirmatiuè reſpondere iuxta modum inferius exprimendum.

Docet etenim Ioannes Baptiſta de donationis Inſtrumento continente clauſulam
1 *Conſtituti* † cuius virtute tranſmittitur poſſeſſio in conſtitutarium, qui propterea aſſociationem ad bona donata aſſequi debet *Bartol. in l. 1. in 4. qu. C. de pignor. Tiraquell. de iur. conſtitut. par. 1. num. 21. Couar. lib. 2. cap. 19. nu. 2. Galleſ. de oblig. Cam. qu. vltim. num. 41. verſ. vel etiam ſi ſit formido Duran. dec. 49. num. 1. Merlin. dec. 104*
2 *num 6.* † in nihilo refragante quod dicta clauſula tanquam appoſita ſuper re incerta remanſerit ineſficax, nam obiectum procederet vbi adiecta eſſet ſuper re particulari incerta, ſecus autem quando prout in propoſito caſu generaliter ſuper omnibus bonis, tali quippe pacto concurrere videtur certitudo reſpectu vniuerſi, ſub quo omnia comprehenduntur *Iaſon. in l. incertam num. 16. limit. 6. ff. de acquir. poſſeſſ. Tiraquel. de iure conſtit. limit. 19. num. 2. & 3. Duran. dec. 49. num. 13. Rota deciſ. 19. num. 6. par. 2. diuerſ. & coram Eminentiſſ. Corrado in Biſuntina cenſus 27. Nouembris 1645. §. nam obiectum, & coram Reuerendiſs. D. meo Decano in Interamnen. bonorum 7. Feb. 1659.*

3 Non obſtat † quod Baldaſſar in donatione ſibi reſeruauerit præter vſumfructum ſc. 3000. ad effectum diſponendi, & ſic diſpoſitione non ſecuta ea acquiri debeant hæredi venienti ab inteſtato non donatario, nam idem donans ſoluendo dd. mulieribus ſummam legatam, eiſdem aſſignauit duos cēſus conſtituentes ſummam ſc. 1250 in donatio-
4 ne incluſos, † Ideoque pro dicta quantitate dixerunt Domini aſſociationem non poſſe denegari, & conſequenter mandatum A. C. eſſe exequeñ.

Nec in facto ſubſiſtit quod cenſus acquiſiuerit Baldaſſar ex fructibus reſeruatis; quin-
5 imo præſumptio contraria concurrit † non eſt ſiquidem veriſimile, quod voluerit propria bona libera diſtrahere in ſolutionem legatorum dum ſc. 3000. de donatis ſibi reſeruauerat *ex traditis per Bart. Angel. & alios in l.*

finali

finali, ff. de petit. hæredit. & in l. Herennius ff. de neg. geſtis.

Pro reſiduo vero vſque ad ſummam ſc. 2000. Domini denegarunt mandati prædicti executionem, donans etenim expreſsè ſibi reſeruauit dictam quantitatem ad effectum diſponendi, de quibus † cum non diſpoſuerit cenſentur ea acquiſita hæredi venienti ab inteſtato ad cuius fauorem dicitur tacitè diſpoſuiſſe ac ordinaſſe id quod ex lege diſponitur, *iuxta l. conficiuntur in princ. ff. de iur. Codicillor. & Codicillis, §. matre de leg. 2. Bald. conſ. 121 num. 2. lib. 9. Curt. Iun. conſ. 4. num. 4. verſ. eandem opinionem Natt. conſ. 216. num. 10. Soccin. Sen. conſ. 252. col. vlt. verſ. ita concluſio probatur lib. 2. Decian. conſ. 38. num. 23. lib. 3. Menoch. conſ. 210. n. 10 vſque ad finem,* alias enim ſi donatario acquirerentur reſeruatio nihil operaretur *Alexand. in l. fin. C. de pact. Crauett. conſ. 228. per tot. Franc. dec. 168. Duran. dec. 349. n. 9. & 10.*

Hinc non vrgent, ea quæ allegantur de
8 dote legata in Teſtamento patris † ſcilicet, quod ea in vita perſoluta expiret legatũ, ad *text. in l. filia legatorum C. de legat. & l. pater inter filios, ff. de admends legat.*, nam mulieres hodie non agunt ad conſecutionem legati, ſed tanquam donantis hæredes petunt ſummam
9 reſeruatam in donatione, † & licet reſeruatio fuiſſet reſtricta ad præciſam cauſam legatorum tamen ſicuti legata reuocando, quantitas reſeruata non caderet ſub donatione, ità pariter ea perſoluendo ex alijs bonis non debent cadere beneficio donatarij; ſed hæredis venientis ab inteſtato, *Marc. Anton. Pereg. conſil. 76. n. 18. lib. 1. Caſtill. de coniect. vlt. volunt. lib. 4 cap. 57. ſub n. 29. & 30.*

Demum mandatum A. C. ab attentatorum vitio viſum fuit immune, quamuis Io. Baptiſta poſt conceſſam immiſſionem mulieribus à R. P. D. Bulgarino aſſociationem ex ſuperius dictis ſibi de Iure debitam decer-
10 ni obtinuerit à R. P. D. Arioſto, nam ob cauſarum diuerſitatem ceſſant attentata, *Gregor. dec. 345. num. 1. Buratt. dec. 4. nu. 3. Merlin. dec. 91.*
11 *num. 2.* † quam ſanè diuerſitatem agnouit ipſamet Signatura reſcribendo, vt Bulgarinus procederet in Iudicio immiſſionis in altero donationis.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. CERRO.
Poſtea S. R. E. Cardinali.

Firmana Bonorum.

Mercurij 7. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio ad fauorem Matris facta à filio Monaſterium ingredi volente, ſi iſta ab inteſtato deceſſerit non eſt locus ſucceſſioni in bonis donatis ad fauorem donantis, cum naturæ donationis ſit, vt bona nunquam ad donantem redeant, ſed ad quoſcũque alios, quamuis extraneos hęredes tranſeãt. Fruſtrà adducitur præſumptio fraudis, quæ perpenſis facti circumſtantijs ceſſare omninò videtur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio tranſit ad hæredes quoſcumque donatarij, etiam extraneos.*
2 *Donatio non reuertitur ad donantem, niſi ſit ſpecialiter expreſſum.*
3 *Donatio facta à filio pro beneficijs à Matre receptis non eſt perſonalis, ſed tranſit ad illius hæredes.*
4 *Donationis ea natura eſt, quod bona de donantis manu exeant, nec ad illum, vel eius hæredes reuertantur.*
5 *Filius non valet ſuccedere Matri ab inteſtato defunctæ in bonis illi à ſeipſo donatis.*
6 *Donationis amplitudo perſonam donantis inſucceſſibilem reddit, omni tempore, & vti mortuam conſiderat.*
7 *Agnati in donationibus regulariter contemplati cenſentur.*
8 *Cauſa non expreſſa in Inſtrumento præſumitur ex effectibus.*
9 *Actuum correſpectiuitas probatur ex temporum vicinitate.*
10 *Inſinuatio tanquam ſolemnitas extrinſeca lapſu triginta annorum præſumitur.*
11 *Donatio ad fauorem Matris facta à perſona volente ingredi Monaſterium quamlibet fraudis præſumptionem ceſſare facit.*

DECISIO CCCCLXXVII.

STANTE ampliſſima donatione inter viuos facta per Vincentium ad fauorem Victoriæ matris dictum fuit ſub die 30. Maij 1657. coram me non eſſe dandam immiſſionem Conuentui Sancti Auguſtini de Firmo agenti ad bona hæreditaria Victoriæ ex perſona eiuſdem Vincentij donantis nunc fratris Io: Baptiſtæ nuncupat. & cum hodie cauſa fuit repropoſita DD. ſteterunt in deciſis,
1 quia cum † donatio de ſui natura ſit perpetua tranſit ad quoſcunque hęredes donatarij
2 etiam extraneos, nec vllo † vnquam tempore reuertitur ad donantem, niſi fuerit ſpecialiter expreſſum, *Bald. in l. 2. C. de iur. dot. Mant. de tacit. lib. 13. tit. 21. num. 20. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 568. à num. 1. Rot. coram Achill. dec. vnic. de donat. num. 6. & per tot. & in Romana fideicommiſſi 9. Maij 1659. §. Hinc regreſſus coram R. P. D. meo Veroſpio.*

Et hinc non eſt momenti, quod donatio
3 tanquã † facta pro maximis beneficijs à Matre receptis videatur perſonalis reſtricta, dumtaxat ad fauorem Victoriæ, quia hæc exceptio poteſt admitti in terminis ſimplicis renunciationis, non autem quando, prout hic proceſſum fuit per viam donationis de cu-
4 ius † natura præcipuum eſt, vt bona donata exeant de manu donantis, nec ad illum, vel eius hæredes vnquam reuertantur, vt pluribus congeſtis diſtinxit *Rot. in Romana fideicommiſſi 21. Iunij 1660. coram R. P. D. meo Beuilaqua §. Non obſtat, quod denuo.*

Quod autem Vincentius ſaltem pro ſua
5 portione valeat † ſuccedere Matri ab inteſtato defunctæ tollitur ex amplitudine ipſius donationis, quæ fuit facta de omnibus, & qui-

buſcunque Iuribus, & actionibus præſenti-
bus, & futuris, ibi: *Quas, & quam dictus Vin-
centius habet, & habuit, & in futurum ei compe-
tere poterunt ſuper dote, & bonis dictæ Victoriæ ex
quocunque Iure, & cauſa, &c.* Huiuſmodi enim
6 donationis amplitudo† importat perpetuam
abdicationem perſonæ donantis, & reddit
illam inſucceſſibilem omni tempore perin-
de, ac ſi eſſet mortua, vt tradit *Altograd. con-
ſil.76.nu.47.in fine lib.1. & conſ.36.nu.14.& 15.
lib.2. Rot.in recent.deciſ.587.nu.9.par.1. dec.109.
num.1. & ſeqq. par.5., & in Ariminen. Succeſſio-
nis prima Aprilis 1658. §.In quam ſententiam co-
ram R.P.D.meo Beuilaqua.*

Idque potiſſimè procedit, quando non
agitur de admittendo extraneo, ſed fratre ſo-
7 rore, vel agnato, qui † regulariter in ſimili-
bus donationibus contemplati cenſentur,
*Alexand.conſ.29.per tot.lib.3.Pariſ.conſ.206.n.46.
verſ.Et cum ipſa, & num.47.lib.1. Sanchez ſuper
Decalog.lib.7.num.27. Merlin.deciſ.72.ſub nu.25.*
& latius *in Ariminen.Succeſſionis coram R. P. D.
Beuilaqua.*

8 Et licet cauſa † ingreſſus in religionem
non legatur in Inſtrumento donationis ex-
preſſa, præſumitur tamen, non ad alium fi-
nem fuiſſe factam, cum Vincentius donaue-
rit die 16. Maii 1607. *præſenti Summ. PP. nu.1.*
& ſub die 20. eiuſdem menſis, & anni, & ſic
poſt quatuor dies fuit acceptatus in Religio-
ne, *Summario eorundem præterita poſitionis nu.2.
littera E.*, ex qua temporum vicinitate ſatis
9 probatur † correſpectiuitas dictorum actorũ,
*Crauett. conſ.298.num.13. Menoch. præſumpt.12.
num.28. & ſeqq.lib.6. Rot.coram Buratt.dec.361.
num.4. & 5.*

Non obſtat defectus inſinuationis, quia
vltrà reſponſiones datas in alia deciſione;
quod ſcilicet non requiratur, quando dona-
tio eſt de Iure quærendo incerto, & euentua-
li, & eſt facta occaſione ingreſſus in Religio-
nem, vt ex pluribus ibidem relatis, adeſt
10 enim lapſus temporis † triginta annorum,
& vltrà, quo fit, vt inſinuatio tanquam ſo-
lemnitas extrinſeca præſumatur, *Felin.in c.Si-
cut nu.42.de re iud. Gratian.diſcept.forenſ.cap.869
num.4. Rot.coram Caual.deciſ.575.num.11. & in
Caſenaten. Bonorum 15.Maij 1651. §.Non obſtat,
coram R.P.D.meo Albergato.*

Nec pariter obſtat nullitas prætenſa ex eo,
quod donatio fuerit ſtipulata extrà Ciuita-
tem Firmi, quodque Vincentius fuerit alio
traductus ad effectum fraudandi Statutum
dictæ Ciuitatis.

11 Nam cum donatio † emanauerit ad fauo-
rem Matris, & fuerit facta à perſona volen-
te ingredi Monaſterium, ceſſat quælibet præ-
ſumptio fraudis, & læſionis, vt fuit dictum
*in Romana Donationis 3.Iunij 1641. coram Reue-
rendiſſimo Tarraconen. §.Quarto facit;* & regu-
lariter fraus non præſumitur niſi probetur.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Squillaceñ Teſtamenti.

Mercurij 7.Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum factũ ad interrogationem ſubſti-
netur, quando conſtat de præordinata volun-
tate Teſtatoris, ac ipſum Teſtatorem fuiſſe
ſanæ mentis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum factum ab ægroto reſpondente ſic vo-
lo ſi habet vſum rationis ſubſtinetur. Amplia,
vt num.2. & 9.*

3 *Teſti omni exceptione maiori eſt maior fides adhi-
benda quam alijs.*

4 *Teſtatoris voluntas declaratur per vnicũ Teſtem,
& per Teſtes ſingulares.*

5 *Teſtamẽtum factum ad interrogationem intereſſati
ſubſtinetur, ſi conſtet de præordinata voluntate
Teſtatoris, ac ipſum Teſtatorem eſſe ſanæ mentis.*

6 *Teſtamenti validitas requirit mentis integrita-
tem.*

7 *Teſtamentum non dicitur ſuſpectum, ex quo Teſta-
tor deceſſit in domo legatarij.*

8 *Teſtes in Teſtamento condito cum clauſula* Codi-
cillari, *non requiritur fuiſſe rogatos.*

10 *Via executiua competens in Teſtamento vulnera-
tur per contrariam Sententiam.*

DECISIO CCCCLXXVIII.

BIFARIAM impugnabant agentes pro
Fabio deciſionẽ editam ſub die 16. *Mar-
tij* præteriti, in qua firmatum fuit legatarijs
ſecundi Teſtamenti, dandam eſſe immiſſio-
nem, primo quia Teſtamentum fuerit nul-
lum vti conditum ad interrogationem, ſe-
cundo quia non ſit proceden̄ via executiua
immiſſionis propter Sententiam Ordinarij
ſuper illius nullitate.

Sed placuit DD. quoad primum perſiſtere
1 in reſolutis, quia Teſtamentum † factum
ad interrogationem ab ægroto reſpondente
per monoſillabum, *ſic volo*, & fieri poſſe
dummodo habeat vſum rationis, & vocem
intelligibilem, tradit *gloſſ. communis recepta in
l.Iubemus, verb.quemadmodum, C. de Teſtament.
Gabriel Concluſ. 2.num.2. eod.titul., & in terminis
reuocationis prioris Teſtamenti, Surd. conſil.414.
num.54. Rot.recent.par.4.tom.3. deciſ.581.nu.29.
& ſeqq. & par.8.deciſ.23.num.13.*

Et proculdubio, quando conſtat de præor-
2 dinata voluntate Teſtatoris, † hinc enim
toleratur illa interrogatorio, cum habeat
præexiſtentem cauſam ex explicatione vo-
luntatis, vt de communi teſtantur *Theſaur.
Inn. controu.forenſ.quæſt.99.nu.7. Surd. conſ.414.
num.54. & ſeqq. Farinacc.tom.1.conſ.76. num.1.
& 29. Rot.poſt eundem dec.139.num.2.*, & vltrà
alias relatas in præterita, dictum fuit *in Fir-
mana Releuationis Teſtamenti 25. Iunij 1660. co-
ram R.P.D.meo Albergato.*

Probatio autem præcedentis voluntatis

Hya-

Hyacinthi, quod ita voluerit diſponere re-
ſultat ex depoſitione Pauli Gonellæ, cuius
dictum licet videatur debilitari ob modicũ
legatum relictũ eius filio; nihilominus coa-
diuuatur ex ſimili depoſitione Patris Guar-
diani Capuccinorum aſſerentis ante ſtipu-
lationem Teſtamenti perlegiſſe totam minu-
tam infirmo, & ab eo retuliſſe reſponſum,
3 quod talis erat eius voluntas; † Huic enim
Teſti omni exceptione maiori, maior eſt fi-
des adhibeñ, quam alijs, iuxtà *gloſſ. in Canon. Monachus verb. quorum 77. diſtin. Menoch. conſ. 92. num. 89. Capic. Latr. deciſ. 12. num. 14. Rot. coram ſan. me. Gregor. 351. num. 10. & in Melenitana Habitus 26. Iunij 1658. §. Ex ijſdem, in fine, coram R. P. D. Celſo.*

Et eo libentius illius diſpoſitioni defere-
bant DD., quia non agitur de probanda ipſa
4 diſpoſitione, † ſed ſolum de declaratione
voluntatis Teſtatoris ad quem effectum ad-
mittuntur Teſtes etiam vnici, & ſingulares, *Aymon conſil. 71. num. 3. Gabriel conſ. 451. num. 8. lib. 2. Surd. loquens in his terminis dict. conſ. 414. num. 57. Rot. in Cathacen. Hæreditatis 28. Maij, & 29. Nouembris 1649. coram Reuerendiſſ. D. meo Cerro Decano, & in Auenionen. Legitimæ 8. Iunij 1657. coram me.*

Hinc non refert, quod Teſtator fuerit in-
terrogatus à Paulo Gonnella patre vnius ex
legatarijs, & Franciſco de Ferrarijs altero le-
5 gatario; † Nam licet Interrogatio fieri ne-
queat à perſonis intereſſatis de quibus lex
ſuſpicatur, tamen non procedit, ſi Teſtator
erat ſanæ mentis, & prius explicauerat ſuam
voluntatem, tunc enim ceſſat quælibet ſini-
ſtra ſuſpicio, vt aduertit *Ruin. lib. 2. conſil. 12. num. 12. Gemma deciſ. 46. ſub num. 7. Theſaur. vbi ſuprà quæſt. 90. num. 19. verſ. Tamen apud me.*

Ex eadem ratione tollitur obiectum, quod
Teſtator grauiter laboraret, & eſſet morti
6 proximus; non enim adhoc, vt quis † teſtari
valeat, requiritur corporis ſanitas, ſed mentis
integritas, vt eſt *Text. in l. quoniam indignum, C. de Teſtam.* ibique *Iaſ. in ſecundo not. Theſaur. dicta quæſt. 99. num. 8. Surd. conſ. 414. nu. 59. Rot. recent. par. 4. tom. 3. deciſ. 381. num. 31. & ſeqq.*

Reliquæ ſuſpiciones quæ adducebantur vi-
7 ſæ ſunt DD. leuiores, † ſiquidem Hyacinthũ
deceſſiſſe in domo Franciſci, & Agatij lega-
tariorum non releuat, quia potius ex hoc
habuit iuſtam cauſam eos recognoſcendi;
Teſtes vero non probari fuiſſe rogatos; non
intereſt cum in Teſtamento fuerit appoſita,
8 clauſula † *Codicillaris*, quo caſu non requiri-
tur, quod Teſtes formiter rogentur, ſed ſuffi-
cit quod ipſi adhibeãtur, vt hanc quæſtionem
agitans, firmat *Boer. deciſ. 34. num. 9. & in fine, Surd. conſ. 414. num. 33.*

9 Auctoritates † in contrarium allegatæ
procedunt vbi deficit probatio præcedentis
voluntatis teſtandi, & Teſtator non eſt inte-
græ mentis, vt loquitur *Soccin. conſ. 229. à nu. 7. lib. 2.* & in alijs caſibus diuerſis à noſtro, quos
enumerat, *Siluan. dicto conſil. 54. ſub numer. 10. verſ. Hac communi concluſione firmata,* quem re-
fert; & ſequitur *Surd. dicto conſil. 414. num. 88. verſ. Siluanus omnino videndus.*

10 Verum † Domini quoad viam executiuam
exiſtimarunt vulneratam fuiſſe per Senten-
tiam Ordinarij, qui pronunciauit hoc Teſta-
mentum nullum, & non exequibile, ideoque
agendum eſſe via ordinaria, vt notat *Angel. de legitim. contrad. quæſt. 2. tit. 6. num. 199.*

Et ità cum hac reformatione in deciſis, vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Cambij.

Mercurij 7. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

In contractibus Minorum inter cęteras ſolemnitates requiritur cauſa, quæ à Iudice plenè diſcutienda eſt, ac debet eſſe in totum vera, & ſi non vtilis, ſaltem non damnoſa aliàs obligatio eſt nulla, nec à minore facto maiore ratificata cenſetur, niſi data plenaria notitia obligationis, & contentorum in ea, atque ex actu de neceſſitate ratificationem importante.

SVMMARIVM.

1 *Iniuſtitia impedit rem iudicatam, & illius executionem. & num. 2.*
3 *Minorum in contractibus requiritur cauſa inſcriptis, & plena diſcutienda an vera, vtilis, & minoribus non damnoſa. & num. 4.*
5 *Dilatione pendente debitum peti non poteſt.*
6 *Iudex interponens decretum diſcutere debet cauſam, nec debet ſtare aſſertioni Notarij, ſed ſcripturas, in quibus cauſa conſiſtit videre debet.*
7 *Cauſa in contractibus minorum expreſſa debet eſſe in totum vera, aliàs ſi eſſet partim vera, & partim falſa corrueret in totum decretum interpoſitum. & num. 8.*
9 *Obligationi non eſt locus conditione pendente.*
10 *Obligatio concernens factum alienum reſoluitur in ſimplices diligentias. & num. 11.*
Quod limita, vt num. 12.
13 *Obligatio nulla ratificata non poteſt amplius impugnari, quod limita, vt num. 17.*
14 *Creditum in plurium faci- -antans, vni aſſignatum, & à debitore depoſitum in facie omnium, conſignandum eſt de ordine omnium.*
15 *Ratificatio non inducitur ex actu facto ad alium neceſſarium effectum, ſed quidem ex actu, qui fieri non poteſt, circà ius, & nomen ratificationis. & num. 16.*
18 *Procurator ad girandas pecunias non poteſt illas cum ſe ipſo cambiare.*
19 *Facultas cohærens perſonæ illam non excedit.*
20 *Recognitio bonæ fidei erga aliquem reſpectu contractus operatur, vt contractus cenſeatur celebratus vſque ab initio in perſona nominati.*
21 *Sacerdoti eſt prohibitum cambiare, & girare pecunias, & huiuſmodi facultas ab eo in alium transferri non poteſt. & num. 22.*
23 *Mandatum Procurat. etiam cum clauſula Irreuocabili expirat per mortem mandantis.*

DE-

DECISIO CCCCLXXIX.

IO: Paulus Sanctonius ceſſionarius Bernar-
dini Larizzæ, ad cuius fauorem ſub no-
mine Io:Mariæ Vantij bo: me: Bernardinus
Biſcia Signaturę Referēdarius ſub die 24. De-
cembris 1648. contraxit Cambium ſc.1700.
obtenta commiſſione exequutoriali petebat
exequutionem mandati ab A. C. reportati
contrà dictũ Marchionem, & Petrum Pau-
lum fratres de Biſcia in poſſeſſionem exigen-
di fructus cenſus ſcut.5000. debitos à Princi-
pe Sabello, & penſiones Hoſpitij, *del Caual-
letto*, in Inſtrumento Cambij pro ſolutione
fructuum illius per dictũ Bernardinum aſſi-
gnatas cum conſenſu dictorum Marchionis,
& fratris, & Hortentiæ matris in illis ex cau-
ſa fideicommiſſi intereſſe habentium, ſed
Rota contrarium cenſuit, illud videlicet
1 non eſſe exequeñ † ex capite iniuſtitiæ, quæ
impedit rem iudicatam, *l.quarta*, *§.Condemna-
tum, ff.de re indic. Gregor.dec.339.nu.1. Seraphin.*
2 *deciſ.288. in fine*, & illius † exequutionem,
*Gratian.conſ.82.num.11. lib.2. Surd. conſ.324. in
princ. Rot. deciſ.164.num.2.par.3., & deciſ.323.
num.1.par.5., & coram Eminentiſſ. D.Cardinali
Otthobono deciſ.126.num.1.*

Fuit enim reſolutum in vim prædicti In-
ſtrumenti Cambij, & conſenſus per dictos de
Biſcia tunc minores præſtiti, & obligationes
manutenendi Vantiũ in poſſeſſione exigendi
fructus cenſus, & penſiones Hoſpitij pro cu-
jus validitate, & ſubſiſtentia ex diſpoſitione
Statuti Vrbis *lib.1.cap.151.* vltrà ſolemnita-
3 tes requirebatur † cauſa, quæ Iudici, qui de-
cretum interpoſuit in ſcriptis exprimeretur,
& plenè diſcuteretur, vt patet ex illius verbis
& ſemper Rot.reſpondit, *vt coram Buratt. de-
ciſ.410. ſub num.6. deciſ.78.num.3. & deciſ.927.
num.11. coram bo.me.Merlin. deciſ.714.num.34.*,
4 quodque † eſſet in ſua ſpecie vera, & ſi non
vtilis, ſaltem minoribus non damnoſa, *Gra-
tian.diſcept.forenſ.cap.952.num.22.& 28. Rot. de-
ciſ.56.nu.10. poſt Statil.Pacific.de Saluian.interd.
in Romana Domorum 11.Decembris 1645.§.Quæ
autem, coram bo.me. Bichio, & in Romana Pecu-
niaria 25.Iunij 1655. §.Et quamuis, coram me*,
& in alijs ibi allegatis.

Eiuſmodi autem viſa non fuit cauſa expo-
ſita in dicto Inſtrumento conſenſus, quod
illum præſtabant, & manutentionem pro-
mittebant in adimplementum promiſſionis
factæ à dicto bonæ mem: Bernardino, qui ad
euitañ imminentem carcerationem cambiũ
creauit: Quoniam duo ſignanter Bernardi-
nus in Inſtrumento promiſit, alterum quod
maiori cautela Vantij creditoris pro ſolu-
tione fructuum Cambij in terminis matu-
randis aſſignabat fructus cenſus, & penſio-
nes Hoſpitij, & ad illas exigeñ durante cam-
bio eum Procuratorem irreuocabilem con-
ſtituit hac tamen declaratione, quod manda-
to irreuocabile ſic dato vti non poſſet, niſi
poſt annum ab illa die ſtipulationis, à qua
5 initium haberet, † quo fit, vt durante illo
anno nullam Vantius habebat actionem ad
exigeñ penſiones, & fructus aſſignatos in
vim talis mandati, *§.Plus autem inſtitut. de act.
l.cedere diem, ff.de verb.ſignific.Buratt. deciſ.455.
nu.5.* In ſubſecuto autem Inſtrumento con-
ſenſus ijdem fratres de Biſcia pro fructibus
Cambij eodem anno decurrendis, & vſque-
quo Vantius incœpiſſet exigere penſiones,
& fructus cenſus ſibi aſſignatos in ſolidum
ſe obligarunt, & ad ſolutionem teneri volue-
runt erga dictum Vantium, prout conuen-
6 tum extitit in contractu Cambij. † Dum
ergo ibi totum oppoſitum deprehenditur,
dum Iudex ex ipſius lectura facile poterat
videre, quatenus non ſtetiſſet aſſertioni No-
tarij, & ad illius relationem ſe remiſiſſet, ſed
vt debebat Inſtrumentum à ſe transferri iuſ-
ſiſſet, & ibi quod pro caſu fuit expreſſum
diſcuſſiſſet, vt in Statuto ſub pœna nullitatis
contractus cauetur ex præcitatis, & dixit *Rot.
coram ſan.me.Gregor.deciſ.333.nu.4., & dec.370.*
7 *num.13. & 16. par.4. tom.2.recent.* † Sequitur
obligationem vti fundatam in cauſa minus
ſubſiſtenti, quæ tamen debet eſſe in totum
vera, & ſufficiens alias ſi in parte detegitur
8 falſa totus contractus ruit, † & decretũ inibi
interpoſitum ratione indiuiduitatis in totum
etiam vitiatur, *l.magis puta*, *§. Si æs alienum,
ff.de reb. eorum Bartol, & Caſtrenſ. in l. ſi non ſor-
tem 30. §.Si certum, ff.de cond.indebit. Ruin. con-
ſil.160.num.23.lib.2. Hond.conſ.32.nu.111.lib.1.
Gratian.diſcept.122.num.5.& 961.nu.32.Cyriac.
controu.257.n.15.cum tribus ſeqq., & controu.303.
num.70. Rot.coram bo.me.Merlin. deciſ.540.nu.2.
in fine, & num.14., & in recent.deciſ.650.num.2.
par.2. deciſ 601.num.4.par.3., & dec.598.num.2.
part.4. in dicta Romana Pecuniaria §. Certi Iuris
tamen eſt, & §.In propoſito, & 19.Iunij 1656.
§.Euidens apparet, coram me, & in Firmana Cen-
ſus 3.Iunij 1658. §.Cumque appareat, coram Reu.
P.D.Priolo.*

Alterum, quod ſciens in d.cenſus ſc.5000.
tunc debitorum à Principe Pręneſtinorum,
& Hoſpitio habere intereſſe eius fratres, vti
fideicommiſſarios, promiſit, & ſe obligauit
curare, & ita facere, vt ipſi conſentirent aſſi-
gnationi prædictæ pro omni, & quocunque
eorum Iure, & intereſſe aliàs ad omnia dam-
9 na teneri voluit, &c. † At hac promiſſione
etiam non impleta, non poterat bo:me: Ber-
nardinus conuentus in carceribus detrudi,
& ad induceñ cauſam vnde Mater, & fratres
minores poſſent ſe validè obligare, vt fuit
expreſſum, quando quidem implementum
talis promiſſionis non pendebat ab arbitrio
ipſius Bernardini, ſed à Matre, & fratribus,
10 Ideo, † vti concernens factum alienum re-
ſoluebatur in promiſſione adhibendi diligẽ-
tias in procurando ab illis promiſſum aſſen-
ſum, *Gloſſ.in cap.Ex litteris 10. il ſecondo, ver-
bo tam partes, & ibi Abb.num.1. de ſponſal. Surd.
conſ.3.nu.5. Buratt.deciſ.64.num.5., & ibi Adden.
deciſ.106. num.18.*, cui ſatisfactum cenſetur
11 ſi vere † conuentus omnem poſſibilem di-
ligentiam, & conatum adhibuiſſet, & de hoc
docto, & non præſtito conſenſu, non pote-
rat carcerari, nec vltrà tenebatur, *Gloſſ. in*

cap.Ex

cap. Ex reſcript. 9. & in verb. inhibeatis, & ibi Felin. nu. 17. de iuriurand. Abb. in cap. Gemma nu. 9. de ſponſal. & matrim. Gabriel conſ. 131. nu. 5. & 7. lib. 2. Aretin. conſ. 122. ſub num. 2. verſ. Venio ad primam, Cyriac. controu. 203. numer. 59. cum ſeqq. Afflict. deciſ. 295. nu. 2. Buratt. d. deciſ. 64. num. 1. & 106. num. 19. & in Romana Pecuniaria 24. Nouembris 1659. §. Quoad primam, confirmata 13. Martij proximè præteriti coram me. Contrariâ verò procedunt, quãdo in obligatione appoſita aut ita concepta, vt ex ea verè poſſet dici voluiſſe ſe præciſe obligari, & non ad ſolas diligentias, vt diſtinguunt *Dec. conſ. 313. nu. 6. verſic. Sed reſpondetur, Gratian. cap. 726. num. 12. Rot. deciſ. 38. num. 3. & 4. apud Zacch. de obligat. Camer. apud Buratt. in præcitata deciſ. 64. num. 4. in Aſculana Renuntiationis 22. Maij 1651. §. Nihilominus, & prima Iulij 1652. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, & in proximè citata Romana Pecuniaria coram me, §. Quæ concluſio, & dicto §. Nec prima.*

Non ſubſiſtit, quod fratres de Biſcia effecti maiores ratificauerint obligationem, ſubſcribentes ordinem directum Prouiſoribus Sacri Montis Pietatis pro ſolutione fructuum prouenientium à cenſu, vt ſuprà aſſignato;
13 Ideoque † non valeant amplius illam impugnare, *l. final. C. ſi minor maior factus, Rot. dec. 31. nu. . . & per tot. par. 8. recent.* Etenim cenſus impoſitus fuerat in fauorem omnium fratrum de Biſcia, & in diuiſione inter eos ſequuta obuenit bo: me: Bernardino ad cuius creditorũ inſtantiam cum fuiſſent ſequeſtrati in manibus illius debitoris, qui propterea in faciem omnium prædictorum depoſuerat,
14 merito † in conſignatione fuit neceſſarius ordo ab omnibus ſubſcriptus, & ſic tanquam
15 factus ad alium neceſſarium effectum, † non poteſt induci ratificatio, quæ ex actu aliquo
16 non infertur, niſi † quando actus non poteſt fieri citra Ius, & nomen ratificationis, *Granet. conſ. 197. num. 12. Ruin. conſ. 9. nu. . & 10. lib. 1. Pen. deciſ. 07. nu. 6. iuxtà Venet. impreſſ.* maximè
17 nõ habita notitia nullitatis obligationis † ad id omnino neceſſaria cum omnibus qualitatibus, *l. final. ff. ad Maced. gloſſ. in l. Zenedonus in verb. nouationes, C. eod. Gabriel conſ. 36. num. 00. lib. 1. Pariſ. conſ. 4. nu. 97. lib. 1. Rot. apud Buratt. deciſ. 410. nu. 11. & 161. Adden. litt. C. & coram Eminentiſſ. Cardinali Otthobono deciſ. 191. nu. 19. & deciſ. 204. num. 5. & deciſ. 406. num. 25. par. 4. tom. 2. recent.*

Rurſus mandatum relaxatum redarguitur de iniuſtitia, quia Sanſonius deputatus ſimpliciter ad girandum pecunias ſuper cambijs
18 non † poterat illas cum ſeipſo cambiare, & girare, *Surd. conſil. 4. num. 38. in fine, & 39. Rot. poſt Turr. de Camb. deciſ. 31. nu. 7. & dec. 32. num. 2. & 3.*

Nil obſtante, quod in Inſtrumento conceſſa fuerit Vantio contrahenti facultas cam-
19 biandi cum ſeipſo, † quia huiuſmodi facultas vti cohærens perſonæ, & implicans induſtriam, fidem, & miniſterium perſonæ non potuit tranſire ad Larizzam, nec ab eo exerceri, ſed reſtringitur ad perſonam Vantij, cuius induſtria fuit electa, ad Text. in *l. inter artifices 131. ff. de ſolut. Bald. conſil. 128. num. 1. verſ. Sed adhoc, lib. 3. Roman. conſ. 310. numer. 4. Menoch. conſ. 101. num. 28. Sanchez ad precept. Decalog. lib. 6. cap. 13. nu. 12. cum ſeqq. Aries de Meſſa var. reſolut. lib. 2. cap. 27. n. 16. Rot. deciſ. 38. nu. 24. & 43. part. 6. recent.* Præſertim cum Vantius ad cuius fauorem fuit creatum cambium in eo nudum nomen haberet, totumque commodum, & incommodum ſpectaret ad Bernardinum Larizzam, vti Vantius medio iu-
20 ramento declarauit, † vnde ita reputari debet, ac ſi ab initio Inſtrumentatum cum ipſo ſtipulatum fuiſſet, *Surd. deciſ. 182. in fine, & deciſ. 226. num. 1. cum ſeqq. Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 4. tit. 22. num. 9. & deciſ. 336. num. 9. in fine, Adden. ad Gratian. in deciſ. Marchiæ 135. num. 1. Rot. apud Buratt. deciſ. 733. nu. 2. in Anconitana Pecuniaria 16. Decembris 1658. coram Reu. P. D. meo Celſo, & in Beneuentana Dotis 25. Iunij 1650. §. Non obſtat obiectio coram me.* Larizza
21 autem cum eſſet Sacerdos † non poterat pecunias ſub cambijs girare, ex quo de Iure huiuſmodi perſonis interdictũ eſt mercaturam exercere, *vt in tot. tit. ne Clerici, vel Monachi cap. fiat de vit. & honeſt. Cleric. cap. 1. & cap. prædicator 16. quæſt. 1. cap. negociatorem 88. diſtinct. Natt. conſ. 530. n. 12. & 13. Menoch. conſ. 12. n. 12. Port. Imol. conſ. 16. nu. 41. Ricc. in praxi for. Eccleſ. par. 3. reſolut. 205. Carol. de Graff. de effect. Clericat. effect. 6. nu. 1. Modern. Ianuen. de Camb. diſp. 1. quæſt. 14. num. 2. cum tribus.* Vnde eo difficilius facultas cambiandi potuit transferri in San-
22 ctorium Ceſſionarium, † quia ne plus Iuris poteſt in alium transferre, quam habeat in ſe, & iſtud medium inhabile impedit extrema coniungi.

Et multo minus ſequuto obitu bo: mem: Bernardini quamuis irreuocabile mandatum
23 dederit, † quia adhuc per mortem ſine hærede expirauit, quaſi tunc nulla remanſerit imago defuncti, vt ille, qui tale ratum ſuſcepit valeat, vti nomine illius, qui nec verè, nec fictè amplius extat, *Bald. in l. prima num. 3. verſ. Iſtæ oppoſitiones, C. de act. & oblig. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 7. tit. 23. num. 51. Caball. conſil. 145. nu. 6. cum ſeqq. Gratian. diſcept. 342. nu. 6.*

Et ità deciſum vtraque parte Informante, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Leodien. Canonicatus

Mercurij 10. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Poſſidens Beneficium vigore prouiſionis Ordinarij in concurſu alterius prouiſi à Sede Apoſtolica dicitur habere intentionẽ fundatam, ità quod prouiſus à Papa teneatur concludenter probare ſuam gratiam, præſertim quando conſtat gratiam fuiſſe extortam malis artibus, vel falſis narrationibus, & concurrit in concurſu prouiſionis Apoſtolicæ ſemper eſt ſubſtinen.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Papæ prouiſio eſt præferenda in concurſu factæ ab Ordinario eadem die, quod amplia, vt n. 2.*

3 *Gratia exequuta præſumitur iuſtificata.*

4 *Executor contradictore non exiſtente præſumitur ſe extraiudicialiter informaſſe.*

5 *Reus & poſſeſſor in beneficialibus releuatur ab onere probandi in quibus ſufficit vincere per non ius actoris, & nu. 6.*

7 *Vacatio per reſignationem in manibus Papæ eſt cõcludenter probanda contra prouiſum ab Ordinario poſſeſſorem.*

8 *Narrata ſunt iuſtificanda à prouiſo Apoſtolico vigore reſeruationis contra prouiſum ab Ordinario & datur ratio. n. 9. & 10.*

11 *Reſignatio pendet à partium conſenſu, & authoritate Papæ.*

12 *Papa non admittit reſignationem, niſi iuſtificatis narratis.*

13 *Mandatum procuræ ad reſignan. per obitum principalis ſtatim expirat, etiam abſque ſcientia procuratoris, & n. 14.*

15 *Mors eſt probanda ab allegante, quia præſumitur vitæ continuatio, quod limita, vt n. 16.*

16 *Præſumptio iuris contra Reum, & poſſeſſorem nõ ſuffragatur, quod amplia, vt n. 17.*

18 *Obitus beneficiati probatur ex reſignatione Ordinarii, qui motu proprio prouiſit, & n. 19.*

20 *Obitus occultatio, & ſimulatio probatur ex minis & iurgijs illatis inquiſitori obitus, & n. 22.*

21 *Obitus probatur; ex quo infirmus non admittit viſitationem Medici, Chirurgi, & Sacerdotis, & num. 22.*

23 *Probationis vis, dum conſiſtit in tempore tunc illud præciſè probandum eſt.*

24 *Præſumptio inſurgit contra probare nolentem quod de facili probare poteſt.*

25 *Mortis occultatio præſumitur ex circumſtantiis ad effectum, vt gratia effectum ſortiri poſſit, & exẽpla afferunt, vt n. 26.*

27 *Prouiſio Ordinarij ſemper eſt ſubſtinen in excluſione prouiſionis Apoſt. de beneficio, tanquam reſeruato, quod amplia, vt n. 28.*

DECISIO CCCCLXXX.

CANONICATVM Eccleſiæ Sancti Odę Oppidi Amanienſis Leodieñ Diœceſis, vti per obitum q. Matthiæ vacantem contulerat Ordinarius Aegidio Armando Paſquet ſub die 30. Auguſti 1657. cum ſubſecuta poſſeſſione die ſequenti, quem pariter Canonicatum vti vacantem ob reſignationem eiuſdem Matthiæ ſub dicta die 30. Auguſti impetrauerat Ioannes Germea à Sede Apoſtolica præuia derogatione regulæ de viginti iuxta ſtylum de quo teſtatur *Sarnen. in regula de Infirmis qu. 39.* cuius prouiſionis vigore ab Executore Apoſtolico immiſſionem, & poſſeſſionem aſſecutus fuerat. Hinc ſuper prælatione collationum orta controuerſia, & in partibus diù diſcuſſa, mox vero ad Rotam delata, dubitatum fuit ſub die 24. Martij præteriti cui nam ex prouiſis eſſet dandũ mandatum de manutenendo, & Domini mandarunt; vt appoſito ſequeſtro videretur de bono iure, de quo hodie conſtare ad fauorem Aegidij ab Ordinario prouiſi reſponſum fuit.

Quamuis enim in concurſu duarũ prouiſionum Papæ, & Ordinarij ſub eadem die
1 ſi non conſtet de anterioritate Datæ† ſit præferenda prouiſio Papæ, vt habetur *in cap. ſi à Sede de præbend. in 6. & tradit Gonzal. ad regul. 8. 3 prohemial. num. 50. & 111. & ſeqq.* id tamen non procedit, quando prout hic Aegidius ab or-
2 dinario prouiſus eſt poſſeſſor† quia tanquam talis, non ſolum dicitur habere anteriorem prouiſionem *d. cap. ſi à Sede de præbend. in 6. Soccin. in l. 1. ſub num. 15. verſ. nam lex, ff. ſolut. matrimon. & conſ. 67. num. 3. verſ. confirmatur, & num. 4. verſ. quod ſi à Sede lib. 1. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. nu. 297. & latè Gonzal. vbi ſupra n. 51. & ſeqq. Garz. de benef. cap. 1. num. 53. par. 9. Rota in Aoulen. portionis 17. Decemb. 1646. § nec ſupraſcriptis coram Reuerendiſſ. Terracinen. & in ead. 22. Iunii 1648. §. & in omnem caſum coram bon. mem. Dunozetto,*
3 ſed† etiam præſumitur iuſtificaſſe ſuam gratiam, nedum quia illa fuit executa, & proinde intrat præſumptio pro illius iuſtificatione *Rota dec. 841. num. 4. coram Buratt. & dec. 154. nu. 25. & 28. coram Eminen. Ottholono* reſultante ex facto executoris, qui† non exiſtente cõtradictore, & poſſeſſione vacua præſumitur ſè extraiudicialiter informaſſe de his, quæ ad validitatẽ actus executionis gratiæ requirebantur *Put. dec. 140. lib. 2. Caual. dec. 644. num. 2.*
5 *Rota in rec. dec. 71. num. 6. par. 6.* † ſed quia vti reus, & poſſeſſor Aegidius ab onere probãdi videtur immunis ad *text. in l. final. C. de rei vend. Duran. dec. 208. num. 5.* quod & procedit
6 & in beneficialibus †, in quibus etiam ſufficit vincere per non Ius actoris, vt pluries *dixit Rota coram Buratt. dec. 380. num. 1. & deciſ. 512. d. num. 1. ibique Adden.*

Ioannes prouiſus à Sede Apoſtolica, qui partes actoris ſubſtinet, & ad excludeñ prouiſum ab Ordinario vacationem ante obitum Matthiæ ſequutam per reſignationem
7 in manibus Papæ allegat † eandem plene, & concludẽter probare tenetur vti fũdamentũ ſuæ inuentionis *Put. dec. 253. nu. 2. lib. 3. Caual. dec. 214. num. 2. Burat. dec. 437. num. 1. Rot. dec. 132. num. 15. par. 5. cum alijs Latius in Colonien. Canonicatus, ſeu ferculi 17. Iunij 1647. coram Reuerendiſſ. Papien. §. nihilominus refert.*

Primo, quoad iuſtificationem narratorum in gratia, quod ſcilicet valor caperet penſio-
9 nem reſeruatam, † & quod reſignans aliunde viuere poſſet, alias non per reſignationẽ, ſed per obitum vacationem ſequutam cenſeri tenet *Sarnen. in Regul. de annali qu. 56. & firmauit Rota dec. 1. de permut. in nouis, & cor. Coccin. dec. 358. num. 5. & Buratt. dec. 830. num. 12. & coram Merlin. dec. 214. num. 3. & dec. 90. num. 14. & 21. tom. 1. recen. & dec. 106. num. 8. & 9. coram Card. Ottbob.*

Quia Ius à reſignante non dicitur abdi-
9 catum † niſi narrata in litteris reſignationis vera fuiſſe probentur *Paris. de reſignat. lib. 1. qu. 14. num. 7. & ſeqq. Rot. coram Buratt. d. dec. 830. num. 4.*

num.4.& dec.539.num.12.par.4.tom.1.recent. & coram Eminentiſſ.Otthob.dec.106.num.7.& deciſ. 194.num.10.

10 Quam † probationem narratorum facere
tenebatur Ioannes licet reſignans ante expe-
ditionem deceſſiſſet, cum reſignatio non
11 ſolum à partium conſenſu pendeat, † ſed à
voluntate Papæ, qui reſignationem non ad-
12 miſiſſet niſi iuſtificatis narratis, circumſcri-
pto etiam intereſſe reſignantis, *vt dixit Rota coram Buratt dec.437.num.9. & dec.512. num.8. & in alijs.*

Secundo debuerat iuſtificaſſe gratiam
quoad validitatem reſignationis, quod ſcili-
cet de tempore, quo illa fuit admiſſa reſi-
13 gnans viueret, nam alias cum † mandatum
ad reſignandum etiam abſque ſcientia procu
ratoris per obitum principalis ſtatim expiret
Clement. vltim. de procur.gloſſ.in Clement.1.verſ. quomod.vbi DD. de renunc. cum alijs per Paariſ.
14 *de reſignat.lib.9.qu.24.nu.1.& ſeqq.* † Reſigna-
tio dicitur ſequuta abque conſenſu reſignā-
tis, & ſic inualidè *vt in ſimili reſpondit Rota dec. 449.par.4. recentior. & coram Merlin. deciſ.281. num.5.*

Nec vrget præſumptio quod reſignās vi-
15 ueret de tempore admiſſæ reſignationis, † ex
quo continuatio vitæ præſumatur, & mors
ſit ab allegante probanda *iuxta tex.in l.final.C. de Sacroſ.Eccleſ.Put.dec.81.lib.1. in correctis Seraph.dec.39.per tot.*

Nam præterquod hoc non procedit quo-
16 tieſcunque allegatur hæc præſumptio † ad
fundandam intentionem, prout hic contra
reum, & poſſeſſorem, quo caſu præcisè vi-
ſa eſt probanda *iuxta Theoricam Bart.in l.ſiquidem num.1. C. ſolut. matrim.Gabriel de præſumpt concluſ.16.num.6.& 7. & declarauit etiam coram eodem dec.1171.num.2.Greg.dec.228.num.1. & in recent.dec.264.num.5.par.5.* In præſenti
cum concurrant plures coniecturæ indican-
tes obitum Matthiæ ſequutum fuiſſe ante ſi-
17 gnatā † ſupplicationem gratiæ Apoſtolicæ
ex quibus prorſus eliditur cōtraria præſum-
ptio *ad text.in l.ob carmen,†.Si teſtes,ff.de teſt.cū alijs adductis per Rotam coram Buratt. deciſ.256. num.25.*

Præcipua vero coniectura videtur quod
Ordinarius contulit hunc Canonicatum die
18 30. Auguſti, † qui cum prouideat non ad
ſupplicationem partis, ſed motu proprio,
Felin. in cap.ad aures num.15.de reſcript.Silu. de beneſ.par.3.qu.12.num.38.Gonzal. ad regul.8. hodie 9.Cancell.gloſ.32. num.48. præſumitur ha-
19 buiſſe certam ſcientiam † quod vacatio per
obitum anteceſſoris ad validitatem collatio-
nis requiſita præceſſerit *iuxta deciſ.Caſſad.21. de probend.cum alijs per Maſcard. de prob.concluſ. 1351.num.32.vol.3.*

Secunda, & potior aſſurgit ex eo quod
Canonicus à Præpoſito & Capitulo ſub die
29.Auguſti miſſus ad domum Matthiæ, vt
eius vitam, & interitum exploraret nedum
fuit admiſſus, ſed à conſanguineis reſigna-
20 tarij minis, & iurgijs expulſus, † quod vi-
detur arguere dolum ad effectum occultan-
di obitum iam ſequutum, & ſimulandi va-
liditatem reſignationis *ad text.in cap.2. de renunc. in 6.& cap.ſuper litteris de reſcript. & cap. auaritia de elect.in 6.& in his terminis bene Mandoſ.ad regul.Cancell. regul.19. quæſt 3. num.1. & ſeqq.*

Tertia etiam fortius vrgens deducitur ex
quo poſt 29. diem Auguſti, nec Chirurgus,
nec Medicus, neque Confeſſor, qui prius
ęgroto adſtiterant fuerunt amplius admiſſi,
& tamen morbo ingraueſcente, quo præ-
21 tenditur eum obijſſe ſequenti die, † eo ma-
gis aſſiduo vtriuſque Medici ad ſalutem ani
mæ, & corporis procurandam egebat auxi-
lio, proindeque accerſiri tunc potius, quam
excludi debuerant, *vt monet tex.in cap.cum infirmitas de pænit.& remiſſ.* & ideo excluſio ſe-
22 quuta præſumitur, ne † reſignans pro mor-
tuo detegeretur, vt *præter allegat.Mandoſ. loco modo cit.tradit Pariſ.de reſignat.lib.12.quæſt.7.numer.17.& 18.*

His dénuum accedit quod omiſſa ęquiuo-
ca atteſtatione Medicorum facta die 31.Au-
23 guſti aſſerentium non poſſe † credere defun-
ctum obijſſe per diem ante, quæ dum non
percutit pręcisè tempus mortis nihil releuat
in præſenti, in quo vis conſiſtit in anteriori-
tate diei, imo horarum, *vt in ſimili dixit Rota in d.Abulen. portionis coram Reuerendiſſ.Terracinen.§.quia Franciſcus, & coram R.P.D.meo Celſo 14. Iunii 1647.§.nam, quando tempus,* po-
terat Reſignatarius in cuius domo reſignans
occubuit de facili probaſſe per ſuos Dome-
ſticos, & confidentes, qui veriſimiliter in-
terfuerunt, diem atque horam præcisā obi-
24 tus ipſius Matthiæ, quod dum non proba-
uit eſt contra eū omnis præſumptio, quia
non vult probare quod commodè poteſt, *ad tradita per Crauett.conſ.134.num.12. Rota coram Greg.dec.188.n.5.*

Vnde non immerito ex relatis circumſtā-
tijs cenſuerunt DD. præſumendum conſan-
guineos Reſignatarij mortem reſignantis
25 ſimulaſſe, † donec conijcere potuiſſent fuiſ-
ſe Romæ reſignationem admiſſam, *vt tradunt in terminis allegati Mandoſ.& Pariſ.loc citat.*

Non enim eſt nouum mortuorum cada-
26 uera occultari, † & in diem obitus nuncia
differri ad maiora beneficia ope interlaben-
tis temporis conſequenda, ſic feciſſe Liuiam
de morte Auguſti refert *Tacit.1.annal.* vt Im-
perium Tiberio filio ſine contradictore pa-
raret, ſic Agrippinam de Claudij obitu, vt
Neroni ſecuriorem Imperij ſucceſſionem
aſtrueret meminit *Suetonius in vita Claudij.*

27 Cæterum conſiderarunt etiam † Domini
quod in concurſu prouiſionis Ordinarij per
obitum, & prouiſionis Apoſtolicæ tanquā
de reſeruato ob reſignationē in dubio ſem-
per eſt ſubſtinenda prouiſio Ordinarij præ-
ſertim cum ſubſecuta poſſeſſione ad exclu-
ſionem reſeruationis tāquam odioſæ, & ſtri-
cti Iuris *Bero.qu.35.num.2.Put.dec.257.num.3. lib.1.Rota coram Caputaquen. deciſ.11. par.2. & coram Greg.dec.58. num.1. & coram Buratt.deciſ. 761.num.3.& in recen.dec.407.par.1.& dec.245.*
28 *num.1.par.6.* † quamuis pares hinc inde pro-
batio-

bationes adeſſent, quæ hic pro excluſione reſeruationis longe præponderant ad fauorem poſſidentis *Garz. de benef. par. 5. cap. 1. num. 527. Gonzal. ad regul. 8. gloſ. 10 num. 26. & 27. & ſeqq. Rota coram Merlin. dec. 415. num. 8. cum alijs in Abulen. portionis 17. Decemb. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. vltim.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO

Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Vineæ

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis Eccleſiaſticæ natura eſt, vt tranſeat ad hæredes tantum ſanguinis, nec alteratur per clauſulas *ad habendum* & ſimiles, quæ reſtringũtur ad limites contractus principalis, ideoque in renouatione inueſtituræ per quam alteraretur illius natura requiritur beneplacitum Apoſtolicum.

SVMMARIVM.

1 *Emphytheuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non eſt tranſitoria ad extraneos hæredes.*

2 *Clauſula* ad habendum, & in perpetuũ *perpetuant contractum inter comprehenſos in inueſtitura, vel declarantur à natura contractus cui adijciuntur.*

3 *Clauſula* prout de ſimilibus *in emphytheuſi appoſita limitat clauſulam* ad habendum *ſecundum naturam Emphytheuſis cui adiicitur.*

4 *Venditio Emphytheuſis Eccleſiaſticæ facta extraneo ab inueſtito abſque beneplacito eſt nulla.*

5 *Beneplacitum Apoſtolicum requiritur quando alteratur ſolitum in inueſtitura Emphyteuſis Eccleſiaſticæ.*

7 *Beneplacitum Apoſtolicum ex obſeruantia tantum centenaria præſumitur, & n. 8.*

9 *Inſtrumentum antiquum iunctis adminiculis probat inueſtituram.*

DECISIO CCCCLXXXI.

DOMINI perſtiterunt in deciſis coram me ſub die 2. Maij 1661. * vbi firmatum fuit cõſtare de deuolutione ad fauorem Monaſterij S. Crucis in Hieruſalem: Præſuppoſito enim quod conceſſio Vineę de qua agitur facta de anno 1549. non ſit contractus locationis, ſed quidem Emphyteuſis, vt patet ex pacto in Inſtrumento adiecto, quod in caſu non ſolutionis Canonis per trienniũ Vinea deuolueretur ad Monaſterium vna cum omnibus melioramentis, & ex alijs põderatis in deciſione *§. quia licet*, vtique eſt factus locus deuolutioni, cum ſit terminata linea Petri Mariæ della Fonte, cui primo loco nempe de anno 1549. fuit facta conceſſio, & ſucceſſiue renouatio ad fauorẽ eius filiorum de anno 1563. cum iiſdem pactis in primo Inſtrumento contentis, & verſamur in

1 Emphyteuſi Eccleſiaſtica, † quæ de ſui natura non eſt tranſitoria ad hæredes, & perſonas extraneas non obſtantibus clauſulis *in perpe-*
2 *tuum, & ad haben.* quæ vel perpetuant contractum inter comprehenſos vel reſtrictionem recipiũt ſecundũ naturam illius contractus cui adiciuntur, *ex allegatis in deciſ. §. locus eſt deuolutioni cum ſeqq.* vbi quoque ponderantur verba ſubſequentia, *prout de ſimilibus rebus fie-*
3 *ri ſolet*, † quæ limitant clauſulã *ad habendum* ſecundum naturam Emphyteuſis Eccleſiaſticæ, *vt dixit Rota in recen. dec. 310. nu. 18. & in alijs in dec. congeſtis.*

Non obſtat quod huiuſmodi Vinea fuerit de anno 1600. per Felicem de Caualerijs nomine ſuorum filiorum vendita illis de Barlis pretio cõſenſu Patrum Proprietariorum & ideo non ſit locus deuolutioni, cum adhuc linea de Barlis duret in perſona Lauiniæ.

Siquidem venditio facta per Felicem nõ
4 ſuffragatur Barlis extraneis † vti facta ſine beneplacito Apoſtolico, *Rota coram Verallo dec. 106. per tot. par. 1.* Conſenſus vero Patrum Proprietariorum, nec pariter ſuffragatur tãquam continens præiudicium Eccleſię, quia dum fuit pręſtitus in contractu liberæ venditionis ſtipulato pro illis de Barlis, & eorũ ſucceſſoribus quibuſcunq. abſque vlla adiectione pacti reuerſiui ad fauorem Eccleſiæ fuit alterata forma precedentium conceſſio-
5 num, quæ ex prędictis comprehendunt † dũtaxat hæredes ſanguinis iuxta naturã Emphyteuſis Eccleſiaſticę & fuerunt conceptæ cũ pacto, quod Vinea deuolueretur ad Eccleſiã in caſu nõ ſolutionis Canonis per trien-
6 nium, vt ſupra dictum eſt †, ideoque cum ſolitum ſit alteratum, omnino erat neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum, *Dec. in Auth. qui rem num. 22. C. de Sacroſ. Eccleſ. Rota coram Card. Seraph. dec. 1490. num. 7. & in Rauennaten. domus 14. Iunij 1649. coram Reuerendiſſ. Tarraconen. §. vltra quod.*

Et ſimili modo ceſſat obiectum deſumptum ex obſeruantia quod ſcilicet Vinea ſit tranſitoria ad extraneos, cum fuerit ab illis
7 per longum tempus poſſeſſa, † quia reſiſtit idem defectus beneplaciti Apoſtolici, ſine quo non remãſit mutata natura Emphyteuſis Eccleſiaſticę quamuis Vinea ad extraneos peruenerit ex relatis in prima deciſione, *§. nõ obſtat*, quod quidem præſumi nequit ex lapſu temporis dum à die primæ alienationis factæ in perſonam illorum de Barlis de an-
8 no 1600. deficit centenaria pręſeruata in Conſtitutione ſan. mem. Vrbani VIII. *pluries firmauit Rota, & poſtremo in Bononien. Inueſtiturarum 2. Maij 1661. coram R.P.D. meo Taia.*

Denique non releuat, quod Monaſteriũ non probet dominium Vineæ controuerſę, quinimo ex Inſtrumento antiquę conceſſionis potius videatur ſpectare ad Monaſterium S. Sabę ex quo conceſſio fuit facta per Priorem eiuſdem Monaſterii.

Liquet enim ex aduerſa lectura tam Inſtrumenti primę conceſſionis anni 1549 quam

quam renouationis anni 1563. quod Prior S.Sabæ conceſſit quidem Vineam Petro Mariæ de la Fuenſe, ſed contraxit non vti prior ſed tanquam Procurator Congregationis, & Monaſterij Clareuallis Mediolanen, & inſuper faſſus fuit vineam ſpectare, & pertinere ad dictam Congregationem, cuius nomine idem Prior illam in Emphyteuſim conceſſit dicto Petro Mariæ, vt in *Summario additionali Patrum num.1. & 2. & in Regiſtro fol.47. à tergo & fol.75.*

Et hinc non aduerſantur deducta pro iuſtificatione dominij Monaſterij S.Sabæ nam vnio, & applicatio facta per ſan. mem. Gregorium XIII. Collegio Germanico loquitur de bonis d. Monaſterij Sancti Sabæ, & ſic non comprehendit vineam, de qua agitur Teſtes vero vltra oppoſitam nullitatem examinis nihil concludunt, & ſententia data in *Summario D.Maria num.* 11. legitur quoque lata ad fauorem Congregationis Monaſterij Clareuallis, Ideoque remanet in ſuo robore Inſtrumentum conceſſionis factæ no-
9 mine eiuſdem Congregationis †, quod cum ſit antiquiſſimum, & ſit adminiculatum ex canonum ſolutione, & enunciatiuis aliorum Inſtrumentorum optimè probat dominium concedentis *Card. Canal.dec.93. num.3. verſ.& primo.*

Et ita vtraque &c.

Deciſio iſta in hac eodem cauſa emanata die 2. Maii præteriti anni 1661. *coram eodem Eminentiſſ. D.Cardin. Cerro eſt ſupra in hac eadem part.13.Deciſio* 419.

R. P. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano

Romana Pecuniaria

Luna 19.*Maij* 1662.

ARGVMENTVM.

In confeſſione extraiudiciali Teſtes debent eſſe in omnibus conteſtes, quorum depoſitio ſi reddatur turbida non attenditur etiam concurrentibus coniecturis, quæ adhoc vt intrent debent habere fundamentum alicuius probationis.

SVMMARIVM.

1 *Adminicula adhoc vt intrent requiritur fundamentum alicuius probationis.*
2 *Teſtes inter ſe contrarii nihil probant.*
3 *Teſtis interreſſatus nihil probat.*
4 *Teſtis referens ſe ad ſcripturam non conſtito de. ſcriptura nihil probat.*
5 *Teſtes deponentes de confeſſione extraiudiciali debent eſſe in omnibus conteſtes.*
6 *Retentio calculi nihil operatur, dum fuit contradictus.*
7 *Probatio æquiuoca ad probãdam confeſſionem extraiudicialem non ſuffragatur.*
8 *Scriptura contra producentem probat.*

DECISIO CCCCLXXXII.

BIS pronunciatum fuit creditum Angelini aſcendere ad ſcuta 765. ſine præiudicio reſidui, Hodie propoſui dubium, an conſtet de reſiduo crediti partitæ ſc.1700. & per Dominos negatiuè reſponſum fuit, quia quando agebatur de prædicta quantitate ſtante oblatione ſummæ æquiualentis facti Angelino de ordine q. Lucæ debitoris ad perficiendam probationem vis fieri poterat in alijs adminiculis, & præſumptionibus ab eodem deductis, vt ſeruatum fuit in deciſionibus RR.PP.DD. meorum Veroſpij, & Celſi, & in vltima 5. Decembris proximi præteriti coram me, ſed in præſenti quoad reſiduum, illa admitti non poſſunt, cum neque de ſubſtantia neque de quantitate crediti
1 probatio ſufficiens exhibeatur †, & tamen vt adminiculis ſit locus requiritur alicuius probationis fundamentalis ſubſiſtentia, quã ipſa coadiuuant, vt per *Rot. dec.274.ſub n.14. poſt 2. volum. conſ. Farinacc. & in Bononien. fideicom. de Canobijs 30. Ianuarij proximi præteriti coram me, §.fides denique.*

Confeſſio enim extraiudicialis, quam ex duobus Teſtibus probari contendit Angelinus non conſtituit Ioannem Lucam debitorem in ſumma controuerſa vltra iam acceptam, quia non ſolum Teſtes diuerſimodè deponunt, ſed vnus contrariatur alteri; dum primus, qui profitetur ſe deponere verba præciſa Ioan.Lucæ de hac quantitate nihil dicit; alter autem circa eamdem numero reſponſionem de quantitate mentio-
2 nem facit † ratione cuius contrarietatis nihil probant *Surd.conſ.168.num.39.Rolland. à Valle conſ.1.num.30.lib.3.Farinac.de teſtib.qu.65.nu.2. Rota poſt Cenc.de cenſ.dec.129.nu.4. & ſeqq. & in Verulana bonorum 1.Iulij 1650. coram b.me.Dunozetto ſub §. final.*

Quodque magis vrget Cencius alter ex Teſtibus habet intereſſe in cauſa, dum in quantitate de qua deponit continetur credi-
3 tum ſc. 550. ab ipſo prætenſum, † vnde propter intereſſe nullum probationis gradũ conſtituit, *l.omnibus 9.C.de teſtibus Crauett.cõſ. 99.num.2.Farinac.d.tract.de teſtib.q.60.num.4.& 17.Rota dec.159 num.21.verſ.ſecundus teſtis par.5 dec.107.num.25.par.7.recen. & in Romana pecuniaria 24.Nouembris 1659.coram Reuerendiſſ.Papien.§.quo vero,* Et rurſus alter teſtis non deponit præciſè, & certitudinaliter, ſed relatiuè
4 ad apocam ab Angelino laceratam, † & non conſtito de ſcriptura relata attendi non debet Teſtis depoſitio, quæ intelligenda eſt ſecundum ſcripturam ad quam ſe refert poſt alios *Thomat. deciſ.50. num.386.* & tamen ad
5 proban.confeſſionem extraiudicialem † Teſtes de illa deponentes debent eſſe in omnibus conteſtes *Caſtrenſ.conſ.296.nu.3. lib.1.Gabriel conſ.40.num.17.lib.1. Rota coram Seraphin. deciſ.1172.num.5.coram Penna dec.94.num.8.Impreſſ.Venet. coram Buratt.dec.113.num.35.& late Adden. ſub num.40. deciſ.187.num.15. par.5. recentior. & in Carpentoraten. hæreditatis 5. Iunij* 1648.

1648. *coram bona memoria Bichio ſub §. ſecundo quia.*

Sublatis autem depoſitionibus Teſtium, cœtera adminicula nihil releuant, retentio enim calculi non ſuffragatur, dum Ioannes
6 Lucas † contra illum reclamauit, & deinde tam diuturnam litem ſubſtinuit, oblatio de effectibus Betti non eſt ſc. 930. ſed ſc.65. tantum quæ Angelino bonificata fuerunt, vt ponderatur *in decif. R.P. D. mei Veroſpij 27. Iunii* 1657. *§. final.* Atteſtatio Puzzobonelli, & Bernardini de Magiſtis, & litteræ à Io. Luca tranſmiſſę pro conſequendis pecunijs, vel non percutiunt tempus ſolutionis, vel congrue referri poſſunt ad ſummam ſc.765. ab Angelino iam recepta vnde probatio ſi quę
7 ex illis reſultaret remanet † ęquiuoca, quæ non ſuffragatur in præſenti, vbi concludens requiritur *Dec. conſ. 37. ſub num. 9. verſ. præterea Ruin. conſ.* 104. *num.* 14. *lib.* 5. *Cephal. conſ.* 721. *numer.* 32. *lib.* 5. *Rota dec.* 301. *num.* 14. *par.* 8. *recen. & in Romana penſionis Palatij* 26. *Iunii* 1651. *cor. Reuerendiſſ. Papien. §. verum quia.*

Non aduerſatur demum quod mater Io. Lucæ, ſe examini ſubijcere noluerit, ne (vt aſſeritur) filio præiudicaret, quodque in ſcriptura priuata conſcripſerit Angelinum creditorem in ſc. 1700. nam præiudicium ęque conſiderari poteſt quoad partitam ſc. 765. ratione cuius (quatenus tunc mota fuiſſet) prætendi poteſt matrem noluiſſe deponere; liber autem nihil pariter concludit, ſiue quia de illo tempore Angelinus prætendebat ſe eſſe creditorem in ſcutis 450. ſolutis Panzerio Hebreo pro Ioan. Luca, & in aliis ſc. 150. pariter exburſatis Ioſepho Cincio, vt benè deducitur in dicto calculo Angelini Io. Lucæ longè poſt tranſmiſſo, quæ duo credita, cum ſucceſſiuè extincta fuerint, prætenſio Angelini redacta fuit ad ſc. 700. circiter, & proinde dicta deſcriptio maioris po-
8 tius retorquetur, † & tanquam ab Angelino producta contra ipſum probat *Ciriac. controu.* 178. *num.* 49. *Rota in Romana dotis de Lancellottis* 14. *Iunij* 1655. *coram Reuerendiſſ. D. Zarate §. cæterum, & in Bononien. dotis* 23. *May* 1661. *§. nec vrget coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi, ſeu Saluiani

Lunæ 19. *Iunij* 1662.

ARGVMENTVM.

Remedium *l. fin.* licet competat pro confirmatione ſuæ poſſeſſionis regulariter tamen ſemel legitimè immiſſo amplius non competit.

SVMMARIVM.

1 *Remedium* l. fin. *ſemel immiſſo amplius non competit quod declara, vt n.* 3.
2 *Immiſſio probatur mandatis, & deciſionibus Rotalibus.*
3 *Remedium* leg. fin. *non competit hæredi non probata poſſeſſione ſui authoris.*
4 *Poſſeſſio non legitimè capta poteſt iterum capi & iterum competit immiſſio, & n.* 5.
6 *Poſſeſſione legitimè capta confirmatur ſecunda actu adeptionis eiuſdem poſſeſſionis.*
7 *Poſſidenti competit remedium,* l. fin. *pro confirmatione ſuæ poſſeſſionis.*
8 *Clauſula* ex tūc *operatur retrotractionem actus ad tempus celebrati contractus.*
9 *Ex actu nullo transfertur poſſeſſio quando nullitas prouenit aliunde quam ex defectu conſenſus.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

ANGELA & Fuluia vocatæ ad fideicommiſſum Tiburtij Pacifici ad quem ſpectabat Domus, de qua agitur, illam ceſſerunt Canonico Lucillo Petruccio, & deinde coram me ſub die 23. Iunij 1653. obtinuerunt declarari illis dandam eſſe immiſſionem, & ceſſionem prædictam eſſe nullā, cœterum cum domus perueniſſet ad Dom. Honoratum, cum eo dictæ fœminę tranſegerunt, & tranſactione ſucceſſiuè per tres ſententias Rotales annullata Io. Baptiſta Lutius Fuluiæ filius immiſſionem hodie petebat, quam non eſſe concedendam Domini exiſtimarunt, quia illam petit tanquam hęres Fuluiæ matris, quæ ſemel illam obtinuit anno 1612. præuia *deciſ.* 152. *par.* 6. *recen.* Vnde non eſt amplius locus nouæ immiſſioni
1 cum ſemel † immiſſo remedium *l. final.* non amplius competat, *l.* 2. *§. adipiſcendæ, ff. de interd. Alexand. conſ.* 185. *num.* 3. *lib.* . *Peregr. de fideicom. ar.* 46. *nu.* 7. *& ſeqq. & in terminis Menoch. de adipiſcend. remed.* 4. *numer.* 248. *qui loquitur de hærede eius, qui poſſeſſionem obtinuerat Argel. de acquir. poſſeſſ. qu.* 16. *art.* 1. *num.* 1. *& ſeqq. & nu.* 8. *Rot. coram Seraph. dec.* 1268. *nu.* 4. *Mantic. dec.* 33. *num.* 12. *& coram Burat. dec.* 212. *n.* 30.

Dubitari autem nequit quin Fuluia in
2 poſſeſſionem domus immiſſa fuerit, † quia id probatur ex mandato in Curia Capitolina relaxato, & executo die 5. Maij 1612. nec non ex alio mandato de voto huius S. Tribunalis in Congregatione S. Viſitæ ab eadē pariter obtento ſub die 15. Decembris dicti anni *Summario Honorati num.* 5. *& dec.* 63. *nu.* 2. *par.* 8. *recen.* Cumque per dationem inſolutum eiuſdem Domus factam ad fauorē Lucilli Fuluia illius poſſeſſionem facto proprio amiſerit, ex hoc etiam capite non poteſt Io. Baptiſta eius hęres vti remedio, *l. final.* quod
3 hæredi † non competit non probata poſſeſſione ſui authoris de tempore mortis *Surd. conſ.* 263. *num.* 7. *verſ. quarto reſpondeo Menoch. d. remed.* 4. *num.* 583. *Argel. de legitim. Contrad. qu.* 4. *ar.* 1. *num.* 10. *& ſeqq. Rota dec.* 58. *nu.* 3. *poſt Merlin. de pignor. deciſ.* 45. *num.* 9. *par.* 9. *recen. Romana fideicommiſſi de Ferratinis* 15. *Martij* 1658. *§. quod vero coram Reuerendiſſ. Papien. Tarraconen. fideicom. de Piloresijs* 14. *Martij* 1661. *&* 24. *Aprilis proximi præteriti coram me in princ.*

Non obſtat quid prima poſſeſſio Fuluiæ inutilis fuerit, nec effectū habuerit ob clau-

ſulam

ſuā, in mandato contentā, dūmodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio habentium meliora, & potiora Iura, quia dum poſt huiuſmodi mandatum Fuluia aliud obtinuerit in Congregatione S. Viſitæ, & poſſeſſionem eius nomine captam de menſe Decemb. anni 1632. confirmauit cum clauſula, *ſine præiudicio*, poſſeſſionis captæ de menſe Maij proximi præteriti &c. vel primus actus, † & poſſeſſio non erat legitima, & benè fuit iterum
4 capta in vim † poſtremi mandati à Viſita relaxati prout poſt primam poſſeſſionem nulliter adeptam competere immiſſionem tradit *Tiraquell. in l. Boues 29. §. hoc ſermone limit. 1. num. 1. ff. de verb. ſignificat. Rot. coram Pen. deciſ. 1015. num. 16. & coram Buratt. deciſ. 211. in fine.*

6 Vel è conuerſo prima poſſeſſio † legitimè capta fuerit, & ex ſecundo hoc actu reſultat confirmatio primæ *Bartol. in l. is qui 39. nu. 3. in fine verſ. quandoque ſit ff. quibus ex cauſis maiores in integr. reſtit. Bald. in l. conſentaneum 5. n. 30. & 43. ad med. verſ. aut fuit facta C. quomod. &*
7 *quando Iudex* † Cum etiam poſſidenti detur remedium *l. final.* pro cōfirmatione ſuæ poſſeſſionis *Surd. conſ. 117. n. 17. ſi vero poſſidet Honded. conſ. 26. num. 7. verſ. ſed ſolum lib. 1. Menoch. d. remed. 4. num. 348. Rot. coram Merlin. deciſ. 327. num. 1. aliyque plures relati in Romana fideicommiſſi de Nicolinis in Congregatione 30. Iulij 1653. coram Reuerendiſsimo D. meo Decano §. exiſtentia enim, & in Bononien. quinta 3. Decembris 1660. coram R.P.D. meo Emerix §. Tum etiam quia.*

Nec Fuluiæ poſſeſſio excluditur ex eo, quod in Inſtrumento publico die 27. Septēbris 1632. ad fauorem Lucilli ipſa, & Angela ceſſerunt domum cum clauſula, *& quando obtenta*, fuerit ſententia fauorabilis cum aſſertione, quod ex ſpectabant quamprimū Immiſſionem obtinere, quia de tempore aſſignationis lis adhuc in Sacra Congregatione Viſitæ pendebat vnde ceſſio cum dicta clauſula, non impedit, quin de tempore ſententię die 6. Decembris eiuſdem anni ſubſecuta in poſſeſſione ſemel capta confirmari potuerit ad effectum illam tradendi Lucillo vigore
8 clauſulæ, *ex nunc*, † quæ operatur, vt adueniēte conditione fiat retrotractio ad tempus celebrati contractus *Felin. in cap. licet cauſam 9. num. 6. de probat Honded. conſ. 18. nu. 43. & 64. lib. 1.* & plures refert *Barboſ. clauſ. 61. n. 2. & 4. Rot. coram Pen. dec. 249. num. 11. impreſſ. Lugdun.*

Nec demum vis fieri poteſt in eo, quod aſſignatio ad fauorē Lucilli fuerit nulla, quia
9 etiam ex actu nullo, † quando nullitas prouenit aliundè, quam ex defectu conſenſus transfertur poſſeſſio *l. 1. §. ſi vir. ff. de acquir. poſſeſſ. Hondad. conſ. 23. num. 26. & ſeqq. lib. 1. Rot. coram Seraphin. dec. 1200. num. 3. coram Eminentiſsimo D. Cardinali Ottobono dec. 236. num. 12. & ſeqq. Anagnina prætenſi Spolij 13. Iunij 1646. coram Reuerendiſsimo Papien. & Imolen. reintegrationis 15. Iunij 1648. coram bo. me. Peutingero §. 1. in fine.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. PRIOLO.

Spoletana ſubſtentationis.

Lunæ 19. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Alimenta ſtudenti debita cenſentur taxata iuxtà conſuetudinem loci in quo ſtudet, tàm reſpectu victus, quam ſtudij, & tanquam publicam cauſam reſpicientia latè interpretantur, maximè quando alimentandus eſt conſanguineus legantis.

SVMMARIVM.

1 *Subſtentare verbum importat alimentorum præſtationem.*
2 *Taxatio alimentorum pendet ab arbitrio iudicantis, & narrantur Cauſæ arbitrij.*
3 *Alimenta ex cauſa ſtudij relicta debentur, tàm pro victu, quàm etiam pro neceſſarijs ad ſtudia.*
4 *Taxatio alimentorum facienda eſt iuxta conſuetudinem loci in qua ſtudetur non autem Patria ſtudentis.*
5 *Legatum factum in Cauſa ſtudij dicitur factum fauore publico, & latè interpretandum.*
6 *Legata propter conſanguinitatem latè interpretantur.*
7 *Alimenta recepta ex decreto Iudicis, per modum prouiſionis, & ſine præiudicio Iurium partium non dicuntur approbata, & num. 8.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

EX teſtamento Fabij de Amicis Confraternitas Sanctorum 12. Apoſtolorum tenetur ſubſtentare in aliqua celebri Vniuerſitate, donec profecerit, & gradum doctoratus adeptus ſit in artibus medicinæ, aut in vtroque Iure, non tamen vltra quinquenniū Iuuenem vnum Sillanienſem ex Amicorum familia ſi ſit, ſin minus alium paris conditionis eligeñ in perpetuum.

Orta eſt controuerſia inter Confraternitatem, & Iuuenem Antonium tertio loco electum ſuper quantitate pro hoc legato ſoluēda, prætendens Confraternitas eidem ſoluere ſcuta octo quolibet menſe prout alijs Iuuenibus hactenus ſoluta fuerunt extra Romā dubitaui pro qua ſumma legatum deberetur, & in menſtruis ſcutis quindecim deberi reſponſum fuit.

Quia dum Teſtator mandauit ſubſtentari Iuuenem in aliquo ſtudio publico cenſetur
1 ſoluiſſe, vt ei ſubminiſtrarentur alimenta neceſſaria, nam verbum illud † *ſubſtentare*, idem importat, ac alimenta, *vt eſt text. & ibi gloſſ. in cap. omni no diſtinct. 31. ibi mercede prædicationis ſubſtentaretur Gig. de penſ. quæſt. 51. nu. 20. Surd. de Aliment. tit. 2. quæſt. 3. num. 29.* vbi quod paria ſunt pro neceſſitate, ac pro ſuſtētatione *Aymon. conſ. 190. nu. 4.* vbi idem ſi fiat legatum ad ſubſtentationē *intelligitur pro alimentis Rot. apud Mantic. deciſ. 335.*

Taxatio autem alimentorum non eſt à Iu
2 re determinata, ſed vt plurimum pendet ab

arbitrio Iudicis, qui habita ratione redditūū quantitatis perſonæ, & inſpectis alijs circumſtātijs ſummam ſufficientē decernit *l. 2. ff. vbi pup. educ. deb. Aymon. conſ. 189. num. 10. Mantic. deciſ. 331. num. 10. Duran. dec. 148. num. 3. in Anconitana alimentorum 14. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Celſo in Romana alimentorum 1. Martij 1652. coram bo. me. Dunozetto, & in Bononien. alimentorum 4. Martij 1654. coram R. P. D. Albergato.*

Ideo cum redditus ex hæreditate Fabij legantis non modici ſint, & Antonius ad ſtudium Vrbis extra patriam ſe contulerit, ſub-
3 ueniendum eſt illi, † non ſolum de ijs, quibus indigebat, ſed etiam de neceſſarijs ad ſtudia *Rebuff. tract. de priuilegi Schol. priuileg. 133. Surd. de alimentis tit. 4. quæſt. 23. & 45. & ſeqq. Honded. lib. 2. conſ. 57. num. 15. Mantic. deciſ. 335. num. 1.*

Non enim Teſtator cogitauit, an Iuuenis ſubſtentandus haberet, vel non haberet aliūdè, ſed eius intentio fuit † vt ille ſumptibus ſuæ hæreditatis ſubſtentaretur per quinquen-
4 nium in aliqua inſigni Vniuerſitate, † & adeo alimentorum taxatio fieri debet non iuxta conſuetudinem, & vſum ipſius Patris, ſed loci in quo ſunt alimenta præſtanda *Anchar. conſ. 383. circa fin. Aymon. conſ. 189. num. 10. Menoch. arbitrar. caſ. 769. num. 3. & de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 173. ante num. 25. Mantic. dec. 339. nu. 9.*

Prout etiam in dubio interpetrari debet le-
5 gatum factum cauſa ſtudij, † vt fuerit relictum pro ſubſtentatione ad ſtudentis victum neceſſaria, quod ob publicam vtilitatem eſt fauorabile, & latè interpetrandum *ex leg. 1. ibique poſt alios Soccin. Iun. & Rip. ad finem ff. de ſolut. Matrim. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 621. ſub num. 3. vbi quod ſtudia dotibus æquiparantur, vnde ſicuti fauore dotis lata fit interpetratio Iaſun. in l. ſi ità ſcriptum 14. num. 21. verſ. 3. fallit Bald. nouell. de dot. par. 6. priuileg. 73. ita debet etiam fieri fauore ſtudiorum Decian. conſ. 38. num. 7.*

Cum præſertim Antonius ſit de Amicorum familia de qua erat ipſe Teſtator, ex quo facilius moti ſunt Domini ad augendum alimenta vſque ad ſcuta 15. pro ſingulis menſi-
6 bus, † nam propter conſanguinitatem ſolent legata latè interpretari *l. Aurelius §. Tertius ff. de Cibar. legat. Cephal. conſ. 528. num. 25. & ſeqq. Rimin. Iun. conſ. 234. num. 162. Rot. deciſ. 229. n. 10. par. 7. recent. & in Romana legati 23. Martij 1661 & 9. Decembris eiuſdem anni coram R. P. D. meo Albergato.*

Nec refert, quod idem Antonius receperit alimenta ad eandem rationem ſcut. octo,
7 quia fuerunt recepta † præuio decreto Iudicis per modum prouiſionis, & cum clauſula ſine præiudicio Iurium ambarum partium, per quam fuerunt præſeruata dicta Iura, & excluſa dicta approbatio *l. cum teſtamento Centurio §. cum ita ff. de manumiſſ. Put. dec. 34. num. 1. lib. 2. in correct. Pariſ. conſ. 123. num. 142. lib. 2. Rot. diuerſ. dec. 320. num. 2. par. 1. recent. dec. 38. num. 31. par. 9.*

Denique cum iſta quantitas pro eius con-
8 grua ſubſtentatione detegatur inſufficiens, † augenda eſt non obſtante tali acceptatione, vt ad propoſitum conferunt deducta per *Decian. conſ. 38. Capic. latr. deciſ. 176. nu. 15. Mantic. d. deciſ. 331. num. 2. in fine.*

Et ita attentis verbis Teſtamenti, cauſa legati, & perſona ſubſtentandi DD. inclinauerunt pro præſtatione in dictis ſcutis quindecim vtraque parte informante.

R. P. D. NINOT,

Romana hæreditatis.

Veneris 23. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Hæres putatiuus quæ percipit ex hæreditate, an teneatur reſtituere vero hæredi.

SVMMARIVM.

1 *Hæres putatiuus tenetur reſtituere vero hæredi omnia quæ ex hæreditate percepit, quod declara & amplia, vt num. 2. 3. & 4.*
5 *Mobilia conſumpta æſtimari poſſunt à peritis ſuper iumentario.*
6 *Relatio periti non poteſt impugnari, dum citatus nihil oppoſuit, & maximè dum capit redacre rationem, & Iudex decreta interpoſuit.*

DECISIO CCCCLXXXV.

FLORAVANTES Martinellus hæres ſcriptus in teſtamento bo. me. Cardinalis Horatij Iuſtiniani ad executionem trium conformiū obtinuit à R. P. D. Celſo relaxari mandatum contra bona hæreditaria P. Iuliani pro certo pretio mobilium ab eodem Iuliano habitorum ex hæreditate D. Cardinalis ſui fratris per eum adita, vti hæredem ab inteſtato, & poſtea Rota cenſuit illud eſſe exequen̄ ſuper 8. locis Montis Salis hæreditarijs d. Iuliani, vnde D. Marcus Antonius Iuſtinianus eius hæres adiuit Signaturā Iuſtitiæ per quam mihi commiſſa cauſa appellationis cum clauſula, *ſine præiudicio*, Dubitaui in deuolutiuo An dictum mandatum, & decretum executionis eſſent confirmanda, & Domini affirmatiuè, vt infra reſponderunt: ſiquidem quoad mandatum illius iuſtitia con-
1 uincitur ex eo quia hæres † putatiuus tenetur reſtituere vero hæredi omnia, quæ percepit ex hæreditate *l. ſi quis poſſeſſor §. vltim. ff. de petit. hæred. Mareſcott. var. reſolut. lib. 2. cap. 17. nu. 5. Rot. deciſ. 384. num. 2. par. 4. diuerſ.*
2 Nec intrat reſponſio, † quod id non procedat, quando quis acquiſiuit, & retinuit poſſeſſionem hæreditatis bona fide, vt egit Pater Iulianus ob non habitam notitiam d. teſtamenti, licet enim talis poſſeſſor ſit, tamen
3 condemnatur ad reſtituendum id in quo factus fuit locupletior ex clarō *text. in l. ſed & lege §. conſuluit, & l. Item veniunt §. præter ff. de petit. hæred. Fab. in C. lib. 3. tit. 21. definit. 8.* Tamen ceſſat ius limitationis, quia non agitur de conſequen̄ pretio bonorum conſumpto, ſed reinueſtito in dd. locis montium, & alijs

4 effectibus, † quod cum exiſtere cenſeatur debet d. Martinello reſtitui *Rot.dec.3. ſub nu. 38. & ſeqq.par.7.recent.*

Pariter dictum mandatum impugnari nequit ſub prætextu, quod valor dd. mobilium non potuerit æſtimari à peritis, qui illa non viderunt, quia cum amplius non extarent, ideoque non poſſent ſubijci oculis peritorũ
5 bene † fuerunt ab iſtis æſtimata, habita ratione illorum qualitatum, cum quibus in Inuentario per dictum Iulianum confecto leguntur deſcripta, vt ex ſtylo Tribunalium Vrbis in his caſibus fieri ſolet, & notat *Ridolphin. in praxi par. 3. cap. 2. ſub num. 180. verſ. valor vero.*

Eoque minus deducta contra dictam æſtimationem videntur attendenda, quia D. Mar
6 cus Antonius citatus ad videñ referri, † nihil oppoſuit, nec contradixit relationi in actis exhibitę, ſed incepit reddere rationem de bonis hæreditarijs d. Iuliani ad euitandas moleſtias contra perſonam, & bona propria, & contra bona hæreditaria paſſus fuit per Iudicem ad vlteriora procedi, vnde tacitè factum & iudicium peritorum approbaſſe cenſetur, *vt bene adducitur in deciſione huius cauſæ 13. Iunij anni proxime præteriti §. maxime coram R. P. D. Celſo.*

Ritè etiam decreta, & conſummata fuit executio huiuſmodi mandati in dd. locis montis ſalis, cum illa ſpectent ad hæreditatem Iuliani debitoris in qua fuerunt reperta nec turbat oppoſita compenſatio, ſeù retentio pro expenſis funeris alijſque debitis Cardinalis ab eodem Iuliano ſolutis, quia adhuc eiſdem detractis creditum Martinelli lõgè excedit pretium dd. locorum, & quòad iſtud tantum pro nunc DD. dictum mandadatum confirmarunt.

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO.
Sacræ Rotæ Decano.

Mediolaneñ fideicommiſſi.

Veneris 23. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Deſcendentium deſcendentes ad fideicommiſſum vocati, quando non eſt contemplata agnatio compræhendunt etiam fœminas, quæ donec viuunt dicuntur de agnatione.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio ex Saluiano, vel vigore l.fin. requiſitis probatis non retardatur.*
2 *Perſonarum legitimatio probatur ex inſtrumento Matrimonij, & fide baptiſmatis.*
3 *Identitas probatur ex locationibus.*
4 *Identitas probatur ex cataſtro.*
5 *Deſcendentium deſcendentes, quandò non eſt contemplata agnatio comprahendit etiam fæminas.*
6 *Fœmina donec viuunt dicuntur de agnatione, & agnationem ſeruant, & num.7.*
8 *Deſcendentes vocati ad fideicommiſſum referuntur ad partem diſpoſitiuam Teſtamenti, quod limita, vt num.9. & 10.*

DECISIO CCCLXXXVI.

INFORMANTIBVS tãtum fratribus de Niguardis reſponſum fuit ſtandum eſſe
1 in deciſis, † quia concurrunt omnia ad concedeñ illis ſiue ex vtili Saluiano, ſiue ex remedio *leg.final.* immiſſionem Exiſtentia ſcilicet fideicommiſſi à Franciſco Landriano ordinati, illius purificatio ad fauorem actorum, & identitas bonorum *Gabriel. conſ. 44. num.1. & ſeqq. Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Monterentijs 27. Iunij 1657. coram bo. me. Dunozetto §. validitas, & in Bononien. fideicommiſſi Io. Andreæ de Bologninis 26. Iunij 1658. cor. R.P.D meo Celſo in princ.*

Identitas bonorum, et legitimatio perſo-
2 narũ ſatis probantur † Hæc ex inſtrumento matrimonij, et fidibus baptiſmatum, et ex enunciatiua in Inſtrumento diuiſionis in præſentia matris emiſſa, *vt in §. legitimatio.*
3 Illa vero reſultat † ex locationibus à Teſtatore factis cum ſucceſſiua perceptione penſionum *Menoch.conſ.714.num.7. Rot.deciſ.573. par.2. recent. num.5. Auximana fideicommiſſi 13. Ianuarij 1644. coram bo.me.Dunozetto*, et cum
4 deſcriptione exiſtenti in Cataſtro ſub nomine Teſtatoris, vt ad effectum de quo agitur ponderant *Peregrin. dicto art.44. num.7. & 12. Soccin.ſen.conſ.89.num.12.lib.1. Rot.dec.478.n.11 par. 9. recent. & in Peruſina Reintegrationis 27. May 1658.§. de identitate autem coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Non obſtat, quod Ioannes Landrianus ordinauerit fideicommiſſum antiquius ratione cuius impediatur immiſſio vocatis ex poſteriori, quia vel in antiquiori fideicommiſſo ſunt vocati fratres de Niguardis tanquam filij Iſabellæ deſcendentes à Ioanne, qui fideicommiſſum ordinauit ſub expreſſa ratione, quod bona conſeruentur inter Deſcendentes et deſcendentium deſcendentes, quorum
5 appellatione veniunt etiam † filij fæminarum, quando non fuit habita ratio conſeruandi agnationem, *vt in §. exceptio vero Bald. conſ.334.num.13. & ſeqq.lib.3. Rot.coram Merlin. deciſ.884.num.13. & ſeqq. & in Romana, ſeù Vrbenetana fideicommiſſi 14.Feb.1659. coram me §. finali*, vel etiam quia ſi bona in vim fideicõmiſſi deberent conſeruari in familia de Landriano, peruenire tamen potuerunt ad fæmi-
6 nas, † quæ donec viuunt de eadem familia eſſe dicuntur, et agnationem conſeruant; Illis verò defunctis fideicommiſſum expirabat
7 cum nullus ſupereſſet, † cui de ordine Teſtatoris facienda eſſet reſtitutio, vt præter relatos tradunt *Fuſar. de ſubſtit.quæſt.551.& 735 vtrobique num.1. Natt.conſ.191.num.4. Rot. coram ſa.me.Gregor.deciſ.542.num.8. Romana fideicommiſſi de Coſciaris 16. Martij 1648, coram Eminentiſsimo D.Cardinali Corrado §. quia licet & in Romana bonorum 28. Maij 1657. coram me in principio.*

Impugnari autem nequit hæc reſponſio ſub prætextu, quod ratio conſeruandi bona
8 inter Deſcendentes † ſtet conſecutiuè, et dependenter ad perſonas in parte diſpoſitiuæ vocatas ſcilicet ad Petrum Georgium eiuſque filios maſculos, inter quos cum non ad ſit Iſabella non poſſit dici ad fideicommiſſũ
9 vocata, † Nam vt reſpondetur in deciſione hoc non habet locum, quando ratio conſeruandi bona in familia eſt latior, aliaſque perſonas compræhendit, vltra vocatas in præcedenti fideicommiſſo, vt in hoc caſu, vbi exprimuntur deſcendentium deſcendentes,
11 qui prius vocati non erant, † tunc enim ex huiuſmodi ratione nouum reſultat fideicõmiſſum ex relatis per *Gratian.diſcept.828.nu.7. & ſeqq. & num.15. Rot.deciſ.180.num.14.par.5. recent.Bononien. fideicommiſſi, ſeu Domus 30.Aprilis 1646.§. & quidem coram bo.me. Bichio, & in Bononien. prædij 22. Iunij 1659. coram R.P.D. meo Priolo §. hinc dicebant.*

Et ità cum exceptiones detractionum ſufficienter ſublatæ fuerint placuit Dominis perſiſtere *in deciſis 3. Martij proximi præteriti* auditis tamen Niguardis pluries tamen citatis Patribus Congregationis Somaſchæ, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Bononieñ Bonorum.

Veneris 23.Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Renunciatio facta ad formam Teſtamenti concernens ſucceſſiones vltimarum voluntatum dicitur indiuidua,& licet non poſſit impugnari, tamen non ſe extendit ad ſucceſſiones ex contractu,quantumuis renunciatio ſit ampla,

SVMMARIVM.

1 *Conſtituti vigore datur aſſociatio.*
2 *Litigioſi vitium non datur in actione perſonali.*
3 *Renunciatio facta ad formam Teſtamenti habentis certã formã in omnibus,& per omnia eſt ſufficiens*
4 *Renunciatio facta ad formam alicuius ſcripturæ dicitur ſpecialis, & indiuidua.*
5 *Renunciatio facta de bonis vltimas voluntates concernens non comprehendi prouenientia ex contractibus, quod amplia, vt num.6.*
7 *Crediti cauſa ſublata ceſſat ius retentionis.*
8 *Filius exhæredatus cum cautela Soccini non poteſt Teſtamẽtum approbando petere alimenta in alijs bonis.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

PROPOSVI dubium ſuper reſolutis 10. Maij proximè præteriti, & placuit Dominis perſiſtere in deciſis pro Marchione Ludouico informante,quia ad eius fauorem in Inſtrumento aggregationis bonorum, de quibus agitur factę primogeniturę Ludouici Senioris de Fontanis adeſt clauſula *Conſtituti*, ad fauorem eiuſdem March. Ludouici vir-
1 tute, † cuius conceditur aſſociatio, *vt in principio deciſionis, & comprobat Neuizan conſil.82. num.14. & duobus ſeqq. Menoch.de adipiſcend. remed. 5.num.140. Gratian.diſcept.454.num.5. Rot. apud Duran.deciſ.364.nu.5. Romana Donationum 25.Maij 1657. corã R.P.D.meo Veroſpio, §. Aſſociationis, & in Romana, ſeù Peruſina Donationis 17.Martij proximè præteriti corã R.P.D.meo Ninot.*

Tres autem exceptiones litigioſi non factę renunciationis, & retentionis pro alimentis, quæ in præterita opponebantur pro parte Marchionis Claudij ſatis ſublatæ fuerunt: Lis enim ab initio introducta fuit pro præſtatione alimentorum, quæ extrà domum paternam ſibi ſubminiſtranda eſſe prætendebat Marchio Claudius, & in actione perſonali ad effectum cogendi Marchionem Ioannem Mariam patrem ad hanc præſtationem, quam cum hic diuerſimodè differret Eminentiſſimus D. Cardinalis Legatus pro faciliori ſolutione bona controuerſa aſſignauit filio per modum prouiſionis, ſine præiudicio Iurium partium ad effectum ex illorum fructibus percipiendi alimenta: In actione
2 autem mere perſonali † non dari vitium litigioſi dictum fuit, *in §.Nec releuat,* & tradunt *Grauett.conſ.279.num.1. Ferrett. conſ.192. num.7. Adden.ad Buratt.deciſ.133.littera B. Rot. coram Seraphin. deciſ.1134. num.4. in fine, & in Vrbeuetana Bonorum 3.Martij 1640.coram Reuerendiſſimo Papien.*

Impugnari autem nequit renunciatio Marchionis Ludouici ſub prætextu, quod non ſit conformis voluntati Ludouici Senioris, qui primogenituram erexit, tum quia,vt in præterita dictum fuit cum renun-
3 ciatio facta ſit ad formam Teſtamenti† eiuſdem Ludouici cum clauſula *In omnibus, & per omnia*, prout in Teſtamento Ludouici Senioris continetur, negari non poteſt, quod ſit ſufficiens, *Rot. coram Eminentiſſimo D.Cardinali Otthobono deciſ.100.nu.7. & 8.*, cum vir-
4 tute relationis idem ſit,† ac ſi ſpecialis,& indiuidua renunciatio facta fuiſſet, *l.ait Prætor, §.primo, ff.de re iudic. Alexand.conſ.201.num.20. in fine lib.6. Surd.conſ.200.num.12. Menoch.conſil.287.num.34. Gratian.diſcept.751.num.3. Rot. deciſ.504.numer.5. part.6. recent. Romana Domus 27.Februarij 1647. §.Et licet, & in Viterbien. Tranſactionis 18.Iunij 1657. coram R. P. D. meo Celſo §.Et certum.*

Tum etiam quia præceptum, quod vocati teneantur renunciare hæreditatem paternam, & maternam,ac Ius ſuccedendi parentibus ab inteſtato etiam ratione legitimæ iure naturæ debitæ, vel alia quauis ratione,
5 vel cauſa † non comprehendit acquiſitiones faciendas ex donationibus, aut alijs contractibus inter viuos, vt per *Afflict.dec.350.nu.1.* vbi notat *Vrſill. & refert concordantes Cancer. var.reſolut.cap.15.num.243.lib.3.*
6 † & verba alia quauis ratione, vel cauſa implicant diuerſos modos quibus filij petere poſſunt bona patris ab inteſtato.

Reten-

Retentio denique pro alimentis Marchioni Claudio non competit; expirauit enim per mortem patris onus alendi filium, & re-
7 gulariter † ſublata cauſa crediti, ceſſat etiam Ius retentionis, *Pacific. de Saluian. inſpect.4. cap.1.num.216. 220. & ſeqq.*, & dum idem Marchio Claudius ex bonis patris, vel hæreditatem cum onere approbandi infra certum tempus Teſtamentum paternum, vel liberè
8 ſolam legitimam conſequi poteſt. † Fruſtra in alijs bonis alimenta petit, quia cautela inſtituendi hoc modo filios, quam tradit *Socin. paſſim à DD. approbatam, quos recenſent Tolati in §.finali præcedentis deciſionis, & Rot. dicta deciſ.100. num.1. coram Eminentiſſimo Cardinali Ottobono, & in Reatina Fideicommiſſorum 8. Iunij 1657. coram Reu.P.D. meo Celſo, §.Legitima verò.*

Et ità reſolutum fuit informante tantum Marchione Ludouico cauſa bis propoſita, & parte altera, vt informaret expectata, & pluries citata, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana, ſeu Nepeſina Dotis.

Veneris 23. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Datio in ſolutum quamuis extinguat creditũ cum hypotheca in tantum, quod euictionem paſſo non competat regreſſus ad rem in ſolutum datam, tamen hoc fallit fauore dotis, & quando adeſt pactum de redeundo ad primæua Iura.

SVMMARIVM.

3 *Saluiani requiſita quænam ſint.*
2 *Creditum probatur per Inſtrumentum.*
3 *Viri duplex confeſſio dotis datæ probat.*
4 *Dotis numeratio coniecturis probatur. & num.5.*
6 *Clauſula* Conſtituti, *probat poſſeſſionem venditoris contrà emptorem, & cauſam ab eo habentem.*
7 *Hæredis bona obligata per defunctum eatenus tenentur creditoribus quatenùs ipſe rationem non reddit.*
8 *Ædificatio non ſuffragatur poſt obligationem pro dote contractam.*
9 *Creditum, & hypotheca extinguitur per dati onem in ſolutum, & creditor habet tantùm actionem ad intereſſe.*
10 *Datio in ſolutum licet extinguere faciat creditum cum hypotheca, hoc tamen non procedit fauore dotis, & quando adeſt conuentio de redeundo ad primæua Iura, quia tunc datur actio ad intereſſe. & num.11.*
12 *Euictio ſequuta ſuper bonis inæſtimatis reddit creditum illiquidum, licet ſit ſecus quando bona partim ſunt æſtimata partim non.*
13 *Fundus, quando eſt capax pro vtroque creditore datur ad illum immiſſio pro indiuiſo.*

DECISIO CCCCLXXXVIII.

EX cauſa Dotis, ac Iurium in bonis Marci Antonij Viri competentium Margharitæ inter ipſum, ac Fuluium hæredem proprietarium lis inſtituta fuit tranſactionis Iure tamen extincta, in qua præ cœteris bonis Fuluius, Margharitæ Domum pro ſcutis 1125. aſſignauit à Victoria anteriori Marci Antonij creditrice ſucceſſiuè euictam, cuius virtute euictionis Margharita in hoc Sacro Tribunali mandatum contrà bona Marci Antonij hæreditaria obtinuit, necnon etiam Fuluij, quod ſuper domo in Ciuitate Nepeſina conſiſtente executum fuit ſucceſſiuè pro ſcutis 370. preconis voce diſtracta; Cum verò Ioannes vti donatarius Margharitæ actionem in Saluiano pro conſecutione reſidui inſtituerit contrà Iulianum, ac Roſam poſſeſſores alterius domus in Regione Clauaria conſtitutæ, dubium proindè propoſui, an ipſi decernenda foret immiſſio à Dominis reſolutum affirmatiuè.

1 Siquidem omnia † in Saluiano iudicio requiſita concurrunt, creditum ſcilicet cum hypotheca; necnon Marci Antonij poſſeſſio poſt obligationem ad fauorem Vxoris contractam, ac altera recens Iuliani, ac Roſæ, vt notat *Bartol. in l. prima num.2. & 3. ff. de Saluian. interdict. Angel. Aretin. in §. Item Seruiana num.15. Inſtit. de act. Alex. conſ.185. num.4. lib.6. Rolland. conſ.14. num.3. lib.1. Rot. coram Gregor. deciſ.491. num.6.*

2 Hoc † autem creditum ex publico Inſtrumento obligatione Camerali vallato colligitur, *Rot. in Auenionen. Saluiani 8. Iunij 1648. §. Creditum coram bo. mem. Bichio*, Cameralem aſſerens obligationem hypothecam bonorũ debitoris continere, nec eo ſub prætextu valet impugnari, quod exactio, integræ dotis
3 comprobata non fuerit, † dum enim eius promiſſio præceſſerat geminata Viri confeſſio actionem pro reſtitutione tribuit Vxori, nedum agendi contrà hæredem Viri, ſed etiam contrà tertios quoſcunque poſſeſſores, *ad Text. in l. in Contractibus 14. §. Sed quoniam, C. non num. pecun. Caſtrenſ. in l. prima nu.8. verſ. Quartus eſt, ff. ſolut. matrimon. Fontanell. de pact. nuptial. clauſula 4. gloſſ.26. num.12. Afflict. deciſ.402. num.9. & 10. Rot. coram Gregor. de-*
4 *ciſ.61. num.6. & deciſ.491. num.7.* † Compluribus præſertim concurrentibus coniecturis ſuadentibus actionem, recenſitis in deciſione emanata coram me in hac eadem cauſa
5 die 15. Februarij 1647. *§. Neque dubitari*, † tum confeſſione eiuſdemmet Fuluij edita in Inſtrumento tranſactionis, vt reſpondit in ſpecie *Rot. in Bononien. Dotis 23. Maij 1661. §. His denique coram me.*

Poſſeſſio verò Marci Antonij concludentes iuſtificationes aſſumit ex diſtractione domus, de qua agitur, poſt obligationem ex dotis cauſa contractam ab ipſo in fauorem
6 Coſmi authoris Iuliani, ac Roſæ † ſub clauſula *Conſtituti*, præhabita, quæ poſſeſſionem conſtituentis contrà emptorem, ac cauſam

ab

ab eo habentes, plenè concludit, vt tradit *Ruin.conſ.169.in fine lib.1.Gratian.conſ.42.nu.12.& 13. lib.2. Natt.conſ.439.num.3.Rot.coram Seraphin.deciſ.1415.num.2., & deciſ.59.nu.4.par.6. recent. & poſt Zacch.de obligat.Camerali dec.187. num.6.*

Hanc verò immiſſionem retardare, non poterit fideicommiſſum ſuper domo in fauorem Marci Antonij, eoque prædefuncto ad fauorem Fuluij à Sempronio inſtitutum; Cum enim Marcus Antonius nedum propria, ſed etiam bona hæredum pro dotis reſtitutione ſpecialiter obligauerit Fuluius hæreditatem ipſius ſimpliciter adeundo cenſetur

7 onere reſtitutionis aſtrictus, † proinde, ac ſi ipſimet bona hæredis obligationi non deſtinaſſet, tunc enim actio perſonalis dumtaxat contrà ipſum poſſet exerceri, vt aduertit *Angel. in l.aſſiduis nu.8. C.qui pot. in pig.hab. Afflict. dec.111.nu.16.& 17. Pacific.de Saluian.inſpect.3. cap.1.num.184. Rot.penes Zacch. de oblig.Camer. deciſ.187.num.25. & 26. in Romana Cenſus, ſeù Saluiani 5.Maij 1655.in primo §. coram Reuerendiſſimo D.meo Decano*, cum alijs recenſitis iuribus *in Romana, ſeù Ianuen. Locorum Montium 17.Maij 1658. §.Quamuis coram Rev. P. D. meo Priolo.*

Et licet Fuluius apoca priuata manu conſcripta venditionem domus, de quo agitur, à MarcoAntonio in fauorem Coſmi præhabitam ratam habuerit, † attamen ratihabitio

8 hæc credito dotis obeſſe non valet dum longè poſt aditam Marci Antonij hæreditatem ab ipſomet Fuluio expleta conuincitur, ac poſt obligationem conſequenter pro dote contractam.

9 Hinc † non videntur vrgere, *Text. in l.eleganter 24. ff. de pignor. act.*, *& in l.ſi prædium 4. C.de euict.* diſponentes creditum, & hypothecam ex datione in ſolutum extingui, itaut creditor actionem dumtaxat ad intereſſe euicta re valeat exercere, non autem ad primæua Iura poſſet conuolare.

Præterquam enim arcetur obiectio ex cõ-

10 uentione ſpeciali tribuente regreſſum † Margharitæ ad primæua Iura in caſu euictionis, ſeù moleſtiæ inferendæ ſuper domo, iuxta *Gloſſ. in l. ſi quis aliam 46. in verb. priſtina oblitio poſt med.* ibique *Bartol. num.2. verſic.Item ſi eſſet actum, ff.de ſolut. Bero.conſ.46.nu.10. vol.1. Surd.conſ.145.nu.20. verſ.Quinto, Bour.dec.337. num.2. verſic.Et idem eſt, Franc. deciſ.50.num.7. Rot.coram Seraphin.deciſ.1114. num.3.* Addita Iuris concluſio in dote non admittitur, pro

11 qua † ex priuilegio ſpeciali mulieri ad actionem primæuam regreſſus elargitur à Iure, perinde, ac ſi nulla datio in ſolutum præceſſiſſet, *ad Text.in l.qui res 98.* ibique *Bartol.n.1. & in l.ſi quis aliud nu.2. verſ.prædicta, ff.de ſolut. Surd.conſ.145. num.34. poſt med. Bour. deciſ.337. num.2. Caſtill.dec.5. num.7. cum ſeqq. Fontanell. de pact.nupt. clauſula 5. gloſſ.9. quæſt.14.num.90.*

Nec viſa fuit ſubſiſtere exceptio crediti illiquidi, exinde deſumpta, quod Margharita in diſſolutione proprij crediti vineam, ac mobilia diuerſa præter domum, inæſtimata receperit; Dum enim pro ſcutis 1125. domus aſſignata conuincitur, cœterorum bonorum inæſtimatio creditum turbidum, ac illiquidum non valet conſtituere reſpectu domus

12 vnanimi conſenſu æſtimatæ, † quicquid dicen foret, ſi ſuper inæſtimatis bonis ſubſecuta foret euictio, vt in proximis terminis reſpondit *Rot. deciſ.58.num.26.par.6. recent.*

Immiſſioni denique petitæ obeſſe non poterit reſtitutionis exceptio pro anterioribus creditis diuerſis translatiuè à Coſmo acquiſitis; Siquidem cenſus necnon ſocietates à Fuluio contractæ vix ſcut. 500. ſummam adequant, duo verò cenſus per Marcum Antonium impoſiti, alter videlicet ad fauorem Hieronymi Vareſij, necnon alter in fauorem Catharinæ Ioannonæ ſummam ſcut.50.con-

13 ſimilem nullatenus excedunt; † Dum itaque domus empta pro ſc. 1900. partis vtriuſque credita valet æque diſſoluere, immiſſio proinde pro indiuiſo, ac concurrenti quantitate non debet denegari, vt *Rot. coram Caualer. deciſ.651.nu.5. & in rec.deciſ.559.nu.5.& dec.312. num.29. & 30. par.6.recent.*

Reliqua verò credita, veluti poſteriora non vrgent, vel deteguntur extincta, ac ſignanter illud Victoriæ Righinæ, quod ex immiſſione per ipſum aſſecuta diſſolutum eſſe dignoſcitur.

Dum itaque Margharita poſt euictionem domus ſcut.370. conſecuta fuit, ipſi debet in ſcutis dumtaxat 755. immiſſio decerni.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Leodien Profeſſionis.

Veneris 23.Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Reformatio vitæ Monaſticę circà accidentalia tendens ad meliorem frugem fieri poteſt citrà regulæ alterationem, ex qua Moniales non poſſunt prætendere profeſſionis nullitatem.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio quomodo validè facienda, & validè facta non impugnatur.*
2 *Monialis non poteſt prætendere annullationem profeſſionis ob reformationem, quæ reſpicit accidentalia.*
3 *Regularitas Monialium ex quibus deſumatur.*
4 *Vota Religionis emitti poſſunt expreſsè, & tacitè.*
5 *Clauſura Monialibus eſt neceſſaria.*
6 *Reformatio circà accidentalia tendens ad meliorem frugem induci poteſt maximè ſtante conſenſu Monialium.*

DECISIO CCCCLXXXIX.

PROPOSITVM fuit hodie dubium ſuper validitate profeſſionis, quam fecit Soror Maria Bernardina in Monaſterio Sancti

ſti VValburgis, & affirmatiuè reſolutum
1 facta † enim fuit in ætate legitima annorum
vltrà triginta poſt annum probationis in
manibus Superioris, & cum debitis circum-
ſtantijs, ideò non poteſt prætendi inualida,
*per Text. in cap. 1. de regul. in 6. & in cap. ad Apo-
ſtolicam eod. tit. Rot. diuerſ. part. 2. deciſ. 216. nu. 3.
& poſt ſecundum volum. conſil. Farinacc. deciſ. 341.
num. 1.*

Non refert, quod ſuper nouis conſtitutio-
nibus non præceſſerit annus probationis,
quia cum dicta Soror per biennium, & vltrà
permanſerit in Monaſterio exiſtente ſub re-
gula Sancti Auguſtini, & obtinuerit plures
dilationes ad profitendum ad effectum fa-
ciendi experimentum de prædictis nouis cō-
ſtitutionibus, vtique ſub tali prætextu non
2 poteſt profeſſionem impugnare † nam cum
dictæ Conſtitutiones non reſpiciant ſubſtan-
tialia regulæ, ſed tantum accidentalia non
requiritur reiteratio nouitiatus, ſed profeſſus
tenetur obſeruare reformationem, *Abbas in
cap. ſuper eo num. 5. circa med. de regular. tranſeunt. ad
Relig. Tamburin. de Iure Abbat. diſput. 18. quæſt. 5.
per tot., & deciſ. 7. num. 1. Rot. in dicta deciſ. 216.
num. 7. & ſeqq. par. 2. diuerſ.*

Et fruſtrà cōtenditur immutatam ſubſtan-
tiam regulæ, ex eo quod iſtæ Moniales an-
tea non emitterent vltrà tria Vota Pauper-
tatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, prout hodiè
3 ex vi reformationis tenentur emittere, † quia
cum ſint propriè, & verè regulares propte-
reà certam, & determinatam regulam, quam
profitentur ſub obedientia Prioris, & propter
alia ſigna regularitatis tenentur ex natura
& qualitate regulæ ſupradictæ vota ſubſtan-
tialia profeſſionis emittere, vt in terminis
comprobat *Soccin. lib. 2. conſ. 245. num. 1. verſ. Et
nihil aliud eſt, Tamburin. de Iure Abbatum diſp. 6.
quæſt. 1. ſub numer. 1. Caſtropal. oper. moral. tom. 3.
diſputat. 2. de ſuſcept. regul. ſtatus punct. 1. num. 2.
& ſeqq.*

Neque adhunc effectum neceſſe eſt, quod
verbis expreſſis hæc vota emittant, † ſed etiā
4 implicitè, & virtualiter per promiſſionem
obedientiæ Monachalis, quæ inducit profeſ-
ſionem expreſſam quoad ſe, tacitam verò
quoad reliqua vota, *Calderin. conſil. vltimo de
regul. Felin. in cap. præſentia ſub num. 4. de probat.
Sanchez de matrim. lib. 7. diſput. 25. ſub num. 21.
verſ. Non obſtant argumenta hæc diuerſa, d. dec. 216
num. 10. verſ. Tamen quia par. 2.*

Hinc non poteſt dubitari quin in hoc Mo-
naſterio etiam ante reformationem ſeruare-
5 tur clauſura † cum ipſa ſit neceſſaria; Immo
connaturalis Monialibus, adeòut quælibet
debeat illam ſeruare, etiam ſi non vouerit,
*ex Decreto Sac. Concil. Trident. ſeſſ. 25. num. 4. de
regul. cap. 5. Barboſ. ſuper eodem Concilio cap. 22.
nu. 2. & in tract. de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg. 102
num. 9. Tamburin. vbi ſuprà diſputat. 18. quæſt. 4.
num. 4. & 5.*

Vndè ceſſat, quod annus nouitiatus eſſet
6 reiterandus dum reformatio † non alterat re-
gulam niſi reſpectu accidentalium, quæ cum
tendant ad meliorem frugem potuerunt in-

duci, & eo magis ſtante conſenſu, & requi-
ſitione Monialium, ac eiuſdemmet Sororis
Mariæ declaratione, quod ſi petierit admitti
ad profeſſionem intendebat profiterī ſecun-
dum normam dictæ reformationis, vt pro-
bat *Felin. in cap. ad noſtram de appellation. num. 1.
verſic. Limita ſecundo,* & ibidem *Dec. numer. 19.
verſic. Nam pro reſponſione*

Et ità profeſſionem eſſe validam vtraque,
&c.

R. P. D. NINOT.

Romana, ſeù Petuſina Donationis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Vigore facultatis capiendi poſſeſſionem pro-
pria authoritate competit aſſociatio ad rem
pro certa ſumma, & certis finibus deſigna-
tam pro indiuiſo cum alio poſſeſſa.

SVMMARIVM.

1 *Aſſociatio competit ex facultate capiendi poſſeſſio-
nem propria authoritate.*
2 *Aſſociatio ratione incertitudinis ſummæ, loci, &
quotæ, quando datur pro indiuiſo. & num. 3. 4.
& 5.*
6 *Vxor mortuo Viro relinquendo certa bona pro ſua
dote ex tali electione inducitur ſatisfactio, maxi-
mè ſequuta explicita declaratione. & num. 2.*

DECISIO CCCCXC.

AD partem Tenutæ Montaleræ ſpectan-
tem ad Fabium dandam eſſe aſſocia-
tionem Reuerendiſſimo D. Epiſcopo Vrbe-
uetano fuit reſolutum coram me ſub die
17. Martij proximè præteriti, & hodie poſſeſ-
ſoribus denuo auditis Domini ſteterunt in
deciſis. Etenim D. Fabius, & Dux Fuluius
de anno 1620. donarunt prædicto D. Epiſco-
po eorum germano fratri dictā tenutam pro
concurrenti quantitate ſcut. 14. mil. monetæ,
eoque conceſſerunt facultatem capiendi poſ-
1 ſeſſionem propria auctoritate. † qua ſtan-
te petita aſſociatio denegari nequit, *leg. tertia,
ibique gloſſ. verb. non videri, C. de pignor. Rot.
deciſ. 373. num. 25. par. 9. recent.*

Non releuat obiectum, quod huiuſmodi
2 donatio, ex quo † impeditur translatio do-
minij, & poſſeſſionis, *ex Text. in l. 1. §. ſi quis
tam. vbi Bartol. num. 1. & Alex. num. 6. ff. de acq.
poſſeſſ. Becc. conſ. 159. nu. 13. Cyriac. controu. 255.
3 num. 19.* † Quia cum dicta Tenuta ſit certis
finibus deſignata inde reſultat certitudo loci,
& ſumma donata, quæ eſt certa, ſuccedit lo-
4 co quotæ, † dum habito reſpectu ad inte-
grum valorem eiuſdem Tenutæ, de quo ap-
paret, non ſolum ex Inſtrumento acquiſitio-
nis de illa factæ à Marchione Aſcanio Pauç
donantium, ſed etiam ex alio Inſtrumento
partitionis æſtimationis colligitur quanta ſit
pars in donatione contracta, *Pariſ. conſil. 61.
num. 9.*

num.9. & ſeqq. lib.1. Rot.deciſ.354. ſub num.25. & 26. par.9.recent., ideòque pro eâ ritè valet dicto D.Epiſcopo tradi poſſeſſio pro indiuiſo reſpectiuè ſuſpenſa † maximè perceptione
5 fructuum, donec ad maiorem comprobationem dicti valoris noua liquidatio ſequatur, *ex Rot.deciſ.52.num.5. & ſeqq. par.2.diverſ.*

Nec dd. poſſeſſoribus competit retentio pro fructibus quarti dotalis ſc.6000. à Maria Magdalena eorum auctrice quoad vſumfructum ſuper lucrati, † quia d. Mulier pauló
6 poſt mortem ſupradicti Fabij ſui viri in hanc cauſam elegit certa bona hæreditaria ejuſdẽ Fabij, & ſignanter aliam Tenuram nuncupatam, *la Baſtia*, vnde remanſit ſatisfacta, nec eſt locus variationi, *Merlin.de pignor.lib.3.tit.2. quæſt.72.num.37. Giurb.deciſ.16. ſub num.9. Rot. deciſ.292. par.1. recent. & in alijs relatis in prima deciſione huius cauſæ §. Minus.*

In nihilo releuante, quod d.Maria Magdalena conſtituerit ſimpliciter Procuratorem ad faciẽdam electionem, nec doceatur illam fuiſſe ſecutam, quia cum verba mandati non præſeferant ſuſpenſionem voluntatis in futurum, ſed reſpiciant tempus præſens, ibi: *Declarauit, dixitque eſſe ſuæ intentionis ſtatim, & incontinenti poſt obitum ſui viri non amplius Iure familiaritatis dd. bona poſſediſſe, ſed ſtatim ab inde citrà illa poſſidere ratione prædictarum dotium, & creditorum, &c.* & ita dicit, & declarat, vtique hæc declaratio ſufficit in actu dependenti ab
7 animo, † adeòut ea mediante prædicta electio fuerit inducta non expectato alio facto Procuratoris, ad notata per *gloſſ.in l.per Procuratorem, verb ſtatim, ff.de acquir.hæred. Rot.deciſ.106. num.8. 15. & 16. par.7. deciſ.393.num.1. & ſeqq. part.9. recent.*

Quod autem dicta Tenuta Montaleræ pro quarta tantum parte ſpectauerit ad Fabium, dixerunt DD. & clarè patet ex eo, quia Dñs Marchio Aſcanius æqualiter inſtituit quatuor eius filios nempè Ducem Fuluium, D.Epiſcopum actorẽ ipſum Fabium, & Federicum, qui fecit hæredẽ eundem Ducem, & Fabium cum ſubſtitutione eorum filiorũ, proptereà Druſilla filia Fabij in vim huius ſubſtitutionis ſucceſſit in portione dicti Federici obuenta Patri, & in alia parte, quæ peruenit ad dictũ Ducem nullum Ius competere poteſt Fabio prædefuncto, & conſequenter ille nunquam habuit aliam partem prædictæ Tenutæ liberam, de qua potuerit diſponere, niſi ſuam portionem.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. T A I A.

Sueſſana legitimæ, & hæreditatis.

Lunæ 26. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

An & quando matri debeatur legitima, vel ſucceſſio in bonis filiorum quibus nõ petiit Tutorem tranſeundo ad ſecunda vota.

S V M M A R I V M.

1 *Mater non petendo tutorem filijs infra annum à die tranſitus ad ſecunda vota arcetur ab illorum ſucceſſione.*
2 *Impuberes Teſtamentum facere non poſſunt.*
3 *Mater cum filio ſuccedens alteri filio, & fratri reſpectiuè ſuccedit pro dimidia trientis, & num.4.*
5 *Ius conſuetudinarium, vt ab allegante probandum.*
6 *Legatum relictum eſſe liberè colligitur ex verbis Teſtamenti.*
7 *Matri ipſo Iure competit legitima in bonis filij.*
8 *Legitima an, & quomodò debeatur, quando fuerunt relicta Omnia bona, vel per particularia legata diſtributa.*
9 *Iudex in aſſignanda legitima Iudicium Teſtatoris ſequi debet.*
10 *Legatum relictum matri pro legitima non valet.*
11 *Teſtamenti verba attendenda ſunt in diſpoſitionibus Teſtamentarius, & num.12.*
13 *Scire leges non conſiſtit in earum verbis, & n.14.*
15 *Remiſſoria an, & quando concedatur in remed.* l.fin. C. de Edict. D.Adr.toll. *& num.16.*

D E C I S I O CCCCXCI.

IN deciſis 10. Martij proxime hodie DD. ſteterunt videlicet Honeſtæ dandam eſſe petitam immiſſionem in omnia bona detenta in Territorio Sueſſano à Reuerendiſſimo D.Vliſſe Epiſcopo, quæ fuerunt Marcelli fideicommittentis, & ad Pernam fideicommiſſariam peruenerunt, cui ab inteſtato vti mater ſuperſtes Honeſta ſucceſſit adeo que vſque ad legitimam alterius Vliſſis filij ipſius Honeſtæ, quam in teſtamento matri Honeſtæ Vliſſes filius reliquerat.

Nec obſtiterunt obiecto repetita, omiſſo illo plane omittendo, quod Honeſtà mater Tutorem liberis non petierit, & intra annũ
1 petere neglexerit, † proindeque à filiorum impuberum morientium ſucceſſione, meritò repelleretur §. *ſed quemadmodum Inſtit. de Sen.conſ.Tertullian.* cum ex facto Auguſtus Pater omnium Marcelli, Vliſſis & Pernæ deputauerit, elegerit, & inſtituerit filiorum Tutores, & pro tempore Curatores d.D.Vliſſem Epiſcopum Sueſſanum fratrem germanum, & Marcum, & Bartolomæum fratres ſuos matrueles in teſtamento d.Auguſti & aliquando *Mario vn de Tutori teſtamentarij de figlioli pupilli d'Auguſto aſſerì in preſenza del Cancelliere, e Teſtimonij hauer già hauuta la conſegna conforme all'Inuentario come in eſſe regiſtrato al libro dell'affitto della Communità Citona, e promeſſo &c. in Summario reſponſionis Honeſtæ,* & amplius ex facto cum omnes mortui ſint pubæres, & plenè Marcellus & Vliſſes, de quo
2 rum teſtamentis agitur vtpote, † quod teſtamentum facere nõ poſſunt impuberes §. *præterea Inſtit. quibus non eſt permiſſum facere Teſtamentum*, & Perna etiam viripotens nata 3. Iulij 1639. & mortua ſponſa 14. Iulij 1660. ex libris parochialibus in actis deductis.

Et omiſſo alio, quod Vliſſes reliquerit Honeſtæ matri, *quel che de Iure conſuetudinario gli* poteſ-

poteſſe ſpettare per ſua portione, ò legitima; quaſi hoc Ius conſuetudinarium probari deberet à matre, cum mater habeat intentionem fundatam in iure communi, & in legitima aſcendentibus debita, hoc eſt pro ſextante, ſeù dimidio triente in bonis Vlixis filij quia
3 Honeſta mater cum † Perna ſucceſſiſſet Vlixi filio ab inteſtato *Auth. defuncto C. de Se-*
4 *nat. conſ. Tertull.* & legitima eſt portio, † ac Triens quod hæres ab inteſtato erat habiturus §. *ſiquis mortis cauſa l. 8. ff. de Inoffic. Teſtam. & in puncto Merlin. de legitim. lib. 1. tit. 1. quaſt. 7. num. 14. cum alijs in deciſione §. Item vti ex relicto*
5 vnde vel probat † aliud Ius conſuetudinariũ, quiſque intendit, & vel nullum aliud, vel potius id ipſum cum Iure communi præſumatur *ad l. 1. ibi Probatis bis qua in oppido frequenter in eodem cõtrouerſiarum genere ſeruata &c. eaque ſit longa conſuetudo cum alijs apud Menoch. præſumpt. 8. n. 7. lib. 2. & præſumpt. 14. n. 14. lib. 6.*

Procedendo ad obiecta tractata etiam in deciſione non obſtitit, quod Vliſſes diſpoſuerit, *che'l detto Illuſtriſſimo ſuo Zio habbia facoltà di vendere i ſudetti ſuoi beni eſſiſtenti nel territorio di Seſſa, de quali eſſo Teſtatore l'hà inſtitui to herede vſufruttuario tanto per la portione laſciatagli dal quondam Marcello ſuo fratello benche detta portione ſia vincolata à fauore di Perna ſua here-*
6 *de* ex quibus colligitur Vliſſem † reliquiſſe etiam libere proprietatem bonorum Sueſſæ ex plenè traditis à *Caſtillo de vſufruct. cap. 30. num. 47. verſ. Nunc vero, & ſeqq.* & magis ex ſubſequentibus verbis teſtamentarijs, *che detta ſua herede reſti contenta di tutto quello, che per le robbe ſolamente ſtabili eſſiſtenti in detto territorio di Seſſa determinerà, & eſſeguirà detto Illuſtriſſimo ſuo Zio*, & Honeſta egerit ad legitimam ex teſtamento.

Quia quoad maternam legitimam, & præcipue in Iure fundatam, neque potuit neque voluit derogare Teſtator.

Deinde, quia ciuiliter tota lege inſpecta teſtator Vlixes addidit, *e che'l primo, che ſi retrarrà dalla vendita di detti beni, s'impieghi da detto ſuo Illuſtriſsimo Zio à ſuo arbitrio in compre di beni ſtabili, o annue entrate nella Toſcana, come piacerà, ò determinerà detto Illuſtriſsimo ſuo Zio & lui*, & ſic hactenus ad hæc proxima, vel cum hac qualitate, deinde *vuole che detto herede reſti contento &c.* quæ ſequuntur.

Amplius Vlixes non fuiſſet vſus hac facul tate, & non alienata remanſiſſent in hæreditate pro fideicommiſſo ſuo, & multo magis pro materna legitima, & nihil alienatum inueniretur.

Et inſuper quoad hanc maternam legitimam adita hæreditate à Perna hærede inſtituta competeret ab inteſtato Ius matri in hę
7 reditate, †quæ ipſo Iure defertur *argumento leg. alienam 26. ff. ad l. falcid. Rot. dec. 96. num. 15. §. 9.* & hæc potius reſoluendo ex facto, quam diſputando de Iure vſusfructus relictus ſit alicui adiecta facultate, & licentia alienandi, vtrum proprietas plenè relicta videatur &c. *apud Caſtrill.*

Et ex his pene corruit antequam requiratur aliud obiectum, quod fuerint particulariter D. Epiſcopo relicta bona de quibus legitima detrahi poſſet.

Quia corruit aſſumptum de particularibus relictis ex ſupradicta facultate vendendi quidem, ſed cum obligatione inueſtiendi præter alia ſupradicta de facto quamquam,
8 & de Iure † limitaretur concluſio, quando omnia bona ſtabilia, ſeù ipſorum maior, pars deduceretur ad *Dec. & alios & Mangil. d. q. 115 num. 49.*

Simile eſt proximo ſequens obiectũ, quod poſito etiam ſolo vſufructu, pateat Vlixem Teſtatorem voluiſſe, vt aliunde quam de bonis ad vſumfructum relictis D. Epiſcopo patruo Honeſta mater legitimam conſeque-
9 retur, † & in aſſignanda legitima Iudex iudicium Teſtatoris ſequi debeat *Honded. conſ. 66. num. 18. lib. 2. præſertim ex Rot. dec. 753. nu. 2. par. 1. diuerſ.* quia DD. non ſatis patere viſum eſt, neque ſi pateret voluntas ſequeretur effectus obſtante ſtatuto Senenſi excluſiuo, & altius non repetendo, quam poſitum fuerit *in deciſione §. quod fuit ſolidum, & proprium fundamentum.*

Quod neque *conuinci adeo nec* exequi viſum ex obiectis, quod ſtatutum non eſſet de actis cũ in actis eſt de actis ſit, eſt quodq; ſtatuta circa ſucceſſiones ſoleant prouidere ab inteſtato, non autem ex teſtamento, quia Teſtator non videtur legitimam, tàm reliquiſſe, quàm permiſiſſe relinquendo talem, qualem, *e quello che de Iure conſuetudinario gli poteſſe ſpettare per ſua portione ò legitima*, quinimo, & ſi legitimam vere, pure mereque reliquiſſet. neque valeret vti relictum, quod
10 erat iam debitum, † quia nihil plus eſſet in legato, quam in debito, & nihil amplius per legatum haberetur *l. ſin autem 29. ff. de leg. 1. & ad litteram §. ex contrario Inſtit. de legat.* adeoque vti pura mera legitima petita eſt, & petitur adhuc.

Ad ea quæ replicabantur contra deciſionem in fine, & pro inculcata approbatione Teſtamenti Vlixis à Perna hærede inſtituta de ſuppoſito merè diuinatiuo Reſponſum eſt, Immò nihil eſſe ſuppoſitum, ſed & multum de ſola fide non faciente fidem, & præſertim in huiuſmodi teſtamentarijs diſpoſi-
11 tionibus non inſpectis, † cognitiſque verbis teſtamenti adeo ut nec ipſo quod Partes aſſerunt ſe legiſſe (quod longe abeſt) aſſerunt & intellexiſſe &c. *apud Iaſon. ad l. 6. ff. de tranſact. in fine*, & multo minus in fœmina & puella in Moneſterio aliud agendo per tranſitum, & in præiudicium Iuris quæſiti ex teſtamento priore Marcelli &c. in deciſione vnde, vel omittam fallere credentem ſimplicitas digna fauore fuit; quicquid obijciatur de teſtamento Vlixis lingua Italica, & vulgari cum lingua vulgari, & italica fuerit etiam tranſlata Apocalypſis prætereundo conterraneum meum Alexandrum Piccolomineum eadem lingua deſcripſiſſe Phiſica Metaphiſica, & Cæleſtia non tamen facile
12 intelligenda, † ad nos & noſtra, vt teſtamẽta

ta ſunt leges *Not.§. diſponat Auth. de nupt.* ſci-
13 re leges non † hoc eſt, verba earum tenere. ſed vim, & poteſtatem *l. ſcire leges 17. ff. de leg.* ſicut nec putemus in verbis ſcripturarũ
14 eſſe euangelium, † ſed in ſenſu non in ſuperficie, ſed in medulla, non in ſermonum folijs, ſed in radice rationis inquit *Sanctus Hieronymus in Can. Marc. 64. quaſt. 1. & id facile volunt l. 1. ff. quemadmod. teſtam. aper. ibi inſpectis cognitiſque verbis teſtamenti, cum tamen inſpectio tabularum etiam lectionem earum iudicaret non inſpectio l. 2. ff. eod.* prout non ſolum inſpiciendi, ſed etiam deſcribendi poteſtatem facturum ſe Prætor pollicebatur *in d. l. 1.*

Super additum etiam eſt quod ſi Perna legiſſet, & intellexiſſet, & approbaſſet, etiam adeundo teſtamentariam hereditatem Vlixis, quod minime placuit, & fecit qui contra ſuſpicaretur, aut nihil tale actum, aut malè tranſmiſſo ità teſtamẽto fallendę puellæ tamen neque intellectum neque lectum fuiſſe Marcelli teſtamentum, vtile eidem puellæ, & multo minus vti relictum in teſtamento Vlixis ibi, *quanto per la portione laſciatagli dal quondam Marcello ſuo fratello benche detta portione ſia vincolata à fauore di Perna ſua herede,* & vtcunque inſtructa Perna teſtamento Vlixis, ignara omnino teſtamenti Marcelli, & quomodo *detta portione ſia vincolata à ſuo fauore.*

Ex quibus neque placuit propoſitę remiſ-
15 ſoriæ aliquam † habere rationem, maxime in puncto contrariæ petitæ immiſſionis *ex l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. Rot. coram Seraphin. dec. 364. num. 1. & coram Ludouiſ. deciſ. 367. ab initio cum ibi annotat. nu. 3.* quæ præterea de ſtylo Rotæ ſine proprio dubio, &
16 cum ſuis qualitatibus neque conceditur † neque denegatur vt conſtat, & admonet nouiſſimus modernus practic. *Camill. Capucc. praxi maiori cap. 1. num. 43. verſ. & ideo ſolet hodie Rot. par. 2. dec.....*

Et ita vtraque &c.

REVERENDISS. D. ALBERGATO
Sacræ Rotæ DECANO.

Lucana Iuriſpatronatus.

Luna 26. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Præſentatus ad Beneficium Iuriſpatronatus à Patrono, & iam priuilegio exiſtẽ in quaſi poſſeſſione pręſentandi eſt inſtituendus quouſque diſcutiatur de Iuribus patroni, præſertim, quando Ordinarius patronatum approbauit, & dubitatur an intret Concilium reuocans Iurapatronatus ex Priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatus ad Patronatum concurrentibus requiquiſitis in deciſ. recenſitis eſt inſtituendus.*

2 *Ordinarij non ſolent ita de facili Canonizare Patronatus in ſui, & libertatis Eccleſiæ præiudicium.*

4 *Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex præſentationibus continuatis, & effectum ſortitis.*

4 *Ordinarius inſtituendo præſentatum approbat Iuſpatronatus.*

5 *Iuſpatronatus ex priuilegio Apoſtolico eſt reuocatum à Sac. Conc. Trident.*

6 *Iuſpatronatus ex titulo Oneroſo conceſſum à Sede Apoſtolica non eſt reuocatum à Sac. Conc. Trid.*

7 *Iuſpatronatus ex priuilegio Apoſtolico conceſſum pro medietate aucta dotis non eſt reuocatum à Sac. Conc. Trident.*

8 *Iuſpatronatus conceſſum à S. Apoſt. per 40. annos ante concilium Tridentinum non cadit ſub illius reuocatione.*

9 *Patroni exiſtentes in poſſeſſione Iuriſpatronatus ab Ordinario approbati non ſunt priuandi eorum poſſeſſione quouſque de illorum iuribus in petitorio cognoſcatur.*

10 *Communitas Iuſpatronatus prætendens debet docere de Iurepatronatus cum requiſitis Concilij* cap. 9. ſeſſ. 25. de reformat.

11 *Plures familias, & plures homines conueniſſe ad dotandum iuſpatronatus eſt inuerisimile.*

DECISIO CCCCXCII.

PRO informante reſponſum fuit Arnolphinum ſcilicet eſſe inſtituendum Cum
1 enim probata fuerit † vacatio Prioratus, propria eius habilitas, exiſtentia, & pertinentia Iuriſpatronatus ad fauorem illorum de Orſuccis, à quibus infra legitima tempora præſentatus fuit, illi denegari non poteſt Inſtitutio *cap. cum Bertoldus 18. vbi Abb. num. 11. de re Iudicat. cap. Conſultationibus 19. de Iurepatron. Rot. deciſ. 469. num. 1. coram Coccino Lucana Iuriſpatronatus 3. Iunij 1659. coram me §. proindeque.*

Exiſtentia autem, & pertinentia Iuriſpatronatus ad prædictos de Biſaccis probatur tum ex ſententia antiquiſſima Vicarij Lucani ad fauorem filiorum Stephani Senioris de Orſuccis lata contra Promotorem Fiſcalem menſæ Epiſcopalis Lucanæ in qua Canonizatur patronatus ad fauorem illorum de Orſuccis *Summ. nu. 4.* quæ valde vrget in his ter-
2 minis, † quia non ſolent ordinarij ita de facili canonizare Iuſpatronatus in ſui, & libertatis Eccleſiæ præiudicium *Rot. dec. 172. nu. 2. par. 3. recent. Papien. Parochialis 10. Maij 1641. coram bo. me. Cardinali Veroſpio Iuniore §. ſed plurimum Mediolanen. Prioratus 14. Martij 1646. coram Reuerendiſſimo D. Cardinali Corrado, & in Bononien. Iuriſpatronatus 27. Iunii 1657. coram Reuerendiſſimo D. Papien. §. finali.*

Tum ex præſentationibus ſucceſſiue factis anno 1577. in perſonam Orſuccij de Orſuccis, & anno 1594. in perſonam Paulini Orſucci, & præſentati fuerunt inſtituti ab ordinarijs pro tempore dictuſque Paulinus anno 1616. Prioratum permutauit cum Capellania ad fauorem Blaſij de Orſuccis per cuius obitum vltimo loco vacauit cum enunciatiua in litteris Apoſtolicis ſan. mem. Pauli V. quod Prioratus erat de Iurepatronatus fami-
3 liæ Orſucciæ, † ex quibus præſentationibus

grada-

gradatim effectuatis ſatis probatur pertinentia Patronatus *iuxta conſ. Federic. de ſen. 239. n. 9 Rot. deciſ. 172. num. 4. par. 3. deciſ. 233. num. 8. deciſ. 230. num. 6. par. 9. recen. Gerunden. Beneficii 11 Martii 1648. coram R.P.D. meo Celſo §. De Pertinentia, & in Amerina Plebania 6. Feb. 1654. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. præmiſſo, & ſeqq.* Præcipue quia agitur hodie inter præſentatos, & ordinarius non ſolum non eſt in
4 cauſa, † ſed immò approbando dictum Iuſpatronatus Arnolphinum inſtituit, quo caſu leuiores probationes admittuntur *Adden. ad ſa. me. Gregor. dec. 452. num. 22. Rot. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobono deciſ. 230. num. 3. poſt Vinian. de Iurpatronat. deciſ. 148. num. 1. & in Piſtorien. Beneficii 19. Apr. 1652. coram R.P.D. meo Celſo §. ſiquidem exiſte tia.*

Nec reſiſtit, quod Iuſpatronatus conceſſum fuerit Orſuccis à Summis Pontificibus Leone X. & Paulo III. vt enunciatur in eadem ſententia, & præſentationibus, proin-
5 deque † tanquam ex priuilegio cadat ſub cõſtitutionibus Apoſtolicis, & reuocationibus S. Conc. Tridentini, ſiue quia non tractatur in præſenti de regula reſeruatoria menſium, ſed de derogatione S. Conc. in quibus terminis ſufficit Patronatum non fuiſſe ex cauſa
6 Lucratiua conceſſum, ſed titulo † oneroſo propter augumentum Dotis ad effectum, vt ſub dicta derogatione non comprehendatur *Gabriel. conſ. 195. num. 1. & 2. lib. 1. Garz. de benefic. par. 5. cap. 9. num. 120. fol. mihi 588. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæſt. 8. num. 12. & ſeqq. & numer. 25. Adden. ad ſa. me. Greg. deciſ. 397. ſub nu. 6. verſ. prædicta indubitanter Rot. coram Seraph. deciſ. 490. num. 4.* ſiue quia augumentum apparet factum pro medietate, cum redditus Præbendæ, ſeù dotis Prioratus conſiſterent in ſtar. 20. tritici, & ex bulla erectionis *Summario num. 13.* & ex Inſtrumento aſſignationis bonorum; necnon ex depoſitionibus teſtium *eod. Summ. num. 12. & 14. & ſeqq.* conſtat
7 alia ſtara 20. fuiſſe addita † Vbi enim, augumentum eſt pro medietate Iuſpatronatus nõ dicitur ex priuilegio, nec vllo pacto cadit ſub reuocationibus Concilij *ſa. me. Gregor. vbi ſupra num. 6. verſ. nam talis obiectio in fine Loter. dicta quæſt. 8. numer. 16. 25. & ſeqq. Rot. in Valentina Parochialis apud Garz. dicto cap. 9. num. 27*

Præterea ſi attendatur conceſſio Leonis X. quæ facta fuit anno 1518. cum ante publicationem Concilij ſequutam anno 1563. effluxerint pluſquam anni 40. † non cadit am-
8 plius Iuſpatronatus ſub reuiſione Ordinarij *Garz. d. cap. 9. num. 124. Adden. ad dictum decret. ſa. me. Gregor. dicto numer. 6. verſ. prædicta indubitanter Barboſ. in collect. ad Concil. cap. 9. de reform. ſeſſ. 25. num. 85. & in puncto conceſſionis factæ à Leone Decimo eodem anno 1518. Rot. in Lucana Canonicatus dec. 4. num. 4. par. 2. recent.* Si vero attendantur litteræ Pauli Tertij ſub datum anno 1540. & cum Patroni reperiantur in quaſi poſſeſſione præſentandi, & agatur inter præſentatos, & adſit ſententia Canonizatoria Iuriſpatronatus, † donec fiat reuiſio ab ordi-
9 nario, Iuſpatronatus habet ſtatum implici-

tum validitatis, nec Patroni ſua quaſi poſſeſſione priuari debent, vt tradunt ſupracitati & *Maſsbr. in praxi habendi concurſum prælud. 7 dub. 3. num. 66.* quem cum aliis ſequitur *Barboſ. vbi ſupra num. 86. Spad. conſ. 21. nu. 8. & ſeqq. lib. 2. Rot. coram Coccin. deciſ. 369. num. 2. & ſeqq. dicta dec. 4. num. 5. par. 1. recent. & in Spoletana Iuriſpatronatus de Arron. 16. Iunij 1619. coram bo. me. Sacrato impreſſ. apud Spad. vbi ſupra.*

Nec Michaeli ſuffragari poteſt præſentatio à Communitate per ipſum reportata.
10 Quia non conſtat † de Iurepatronatus ad fauorem Communitatis iuxta formam Conc. Tridentini *d. cap. 9. ſeſſ. 25. de reformat.* prout omnino requiritur ob præſumptam vſurpationem *ex pleniſsime relatis in Nouarien. Iuriſpatronatus 10. Decembris 1649. coram bo. me. Peutingero in principio* vel ſaltem ratione Inuerſimi-
11 litudinis, † quod tot tamque diuerſi homines, & familiæ ad dotationem Iuriſpatronatus conueniunt *Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 17 num. 136. Barboſ. de Iur. Eccleſ. vniuerſ. lib. 3. cap. 12. num. 144. Rot. deciſ. 197. num. 35. par. 5. recent. in Lucana Iuriſpatronatus 10. Ianuarii 1645. coram Reuerendiſsimo Terracinen. §. nam reſpondetur.*

Et ita altera tantum &c.

R. P. D. CERRO.
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Luceñ Iuriſdictionis

Luna 26. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Ex diſpoſitione Sac. Concil. Trident. Ordinarij ſubiacent Eccleſiæ exemptæ, non autem nullius Diœceſis, præſertim quando concurrit obſeruantia interpretatiua.

SVMMARIVM.

1 *Exemptio priuatiuè conceſſa quoad Eccleſiam principalem cenſetur conceſſa etiam quoad mẽbra, & n. 2.*
2 *Epiſcopi præcipua iuriſdictio conſiſtit in viſitatione.*
3 *Iuriſdictio Epiſcopo expreſsè non delata cenſetur eidem præſeruata exemptio.*
4 *Obſeruantia declarat actum, & animum præcedentem.*
5 *Epiſcopis non denegatur celebratio Miſſæ in Pontificalibus in quibuſuis Eccleſiis regularibus etiã exemptis.*
6 *Pactum de licentia alterius probat fieri non poſſe.*
7 *Eccleſia Parochialis regularium ſubiacet Epiſcopo quod procedit quando Eccleſia eſt exempta, & num. 8.*
9 *Eccleſiæ nullius Diœceſis habens Curam animarum non ſubiacet Epiſcopo.*
10 *Abbates prohibentur exercere Pontificalia extra eorum Eccleſiam, niſi contrarium ex priuilegio doceatur.*

DECISIO CCCCXCIII.

ORTA eſt controuerſia inter Epiſcopum Lucenſem, & Abbatem Sancti Vincentij *del Pino*, Oppidi de Monforte ſuper nonnullis actibus iuriſdictionalibus, & plures emanarũt ſententiæ coram diuerſis Iudicibus de partibus; At cauſa deuoluta ad Rotam, mihique commiſſa diſcutiendum propoſui.

An Epiſcopus Lucẽ habeat iuriſdictionem cumulatiuam etiam in Eccleſia Monaſterij S. Vincentij excepta Viſitatione.

An Abbas poſſit exercere Pontificalia extra Eccleſiam ſui Conuentus, & ab illa exire cum Mitra, & Baculo in proceſſionibus publicis, quæ ſolent fieri per vias dicti Oppidi, & ſuorum terminorum, vel potius hoc ſpectet priuatiuè ad Epiſcopum.

An Abbas poſſit exercere Pontificalia in Eccleſijs aliorum Conuentuum, qui non ſint ſui ordinis, licet habeat licentiam eorũ ſuperioris abſque licentia Epiſcopi, & dictus Abbas poſſit concedere tales licentias alijs Epiſcopis, & Abbatibus, vel potius hoc ſpectet priuatiuè ad Epiſcopum.

An Abbas poſſit indicere proceſſiones generales in dicto Oppido, vel potius hoc ſpectet priuatiuè ad Epiſcopum, quæ omnia fuerunt reſoluta pro Abbate.

Reſpectu enim primi articuli concernẽ iuriſdictionem priuatiuam Abbatis in dicta Eccleſia proprij Monaſterii, ipſe fundat ſuã intentionem in Inſtrumento concordiæ inter olim Epiſcopum, & Abbatem initæ de ann. 1604. vbi inter cœtera declaratur quod iuriſdictio ordinaria Oppidi de Monforte, inter ipſos ad præuentionem adminiſtretur cumulatiuè in omnibus Eccleſijs d. Oppidi, & deinde conuenerunt Abbatem in Eccleſiis vnitis proprio Monaſterio habere iuriſdictionem priuatiuam in cauſis matrimonialibus, beneficialibus, criminalibus, ciuilibus, decimalibus, & mixtis, reſeruata eidem Epiſcopo perſonali Viſitatione cum nonnullis conditionibus, vndè dùm poſtea dictum fuit, quod Monaſterium cum Eccleſia S. Vincentij remanere debeat liberum, & exemptum à Viſitatione Epiſcopi in totum, ex hoc patet, Abbatem habere priuatiuam iuriſdictionem ordinariam in d. Ec-
1 cleſia, quia ſi illa cõceditur priuatiuè quoad Eccleſias vnitas ipſi Monaſterio ad fauorem Abbatis, eo magis dicendum eſt voluiſſe partes cumulatiua iuriſdictione Epiſcopi eximere Monaſterium ipſum cum Eccleſia Abbatiali, cui tanquam principali cœteræ Eccleſiæ annexæ inhærent, vti membra, & partes, *cap. recolentes, §. Cœterum de ſtat. Monach.*

Idque colligitur ex eo, quod priuatiua iuriſdictio in Eccleſiis vnitis præſeruatur Abbati cùm præfato pacto ad fauorem Epiſcopi, quod habeat facultatem illas per ſemetipſum viſitandi, ſucceſſiuè verò dùm agitur de Monaſterio dicitur, quod illud remaneat liberum à Viſitatione in totum, quæ diſpoſitio demonſtrat, quod partes voluerint proſequendo ordinem, non ſolum præſeruare Abbati priuatiuam etiam in Monaſterio, quemadmodum anteà immediatè fecerunt in annexis, ſed vlterius tribuendo maiorem exemptionem Monaſterio, illud
2 à viſitatione Epiſcopi liberant, † Vnde arguendo à maioritate rationis, ſicut voluerunt à Viſitatione Epiſcopi, ità dicendum eſt voluiſſe eximere à cumulatiua iuriſdictione, cum præcipua iuriſdictio Epiſcopi in Eccleſijs exemptis conſiſtat in viſitatione quæ ſemper eidem competit, non obſtante quacumque exemptione, *vt habetur in Concil. Triden. ſeſſ. 7. cap. 8. de reform. & alys allegatis dixit Rota in Barchinonen. iuriſdictionis 4. Iulij* 1646. *§. nam quoad Epiſcopum coram bo. memoriæ Bichio.*

Quod fortius conuincitur ex quo nulla alia poteſt aſſignari ratio, propter quam Abbati fuit præſeruata priuatiua in Eccleſijs vnitis, niſi quia à principio iuriſdictio plenaria Oppidi de Lemos hodie nuncupati de Monforte cum ſuis confinibus fuerat Abbatibus prædeceſſoribus conceſſa cum poteſtate ligãdi, & abſoluendi, vt patet, tàm ex diſpotione Concilij Oueten̄ an. 819. quam etiam ex donatione Alphonſi Regis Hiſpaniarum, cui acceſſit ſubſcriptio plurium Epiſcoporum Hiſpaniæ ſignanter Epiſcopi Lucenſis; iuncta confirmationẽ Innocentij Papæ III. quod magis congruit Monaſterio, quam Eccleſijs ſibi annexis, quia conceſſiones prædictæ, non d. Eccleſijs, ſed eidem Monaſterio factæ fuerunt, & ſic in dubio, dum conſtat de præcedenti titulo & poſſeſſione Abbatis, tranſactio ad eius fauorem ſtrictè
3 eſt intelligenda, † ità vt vbi expreſsè non fuit delata iuriſdictio Epiſcopo, cenſeatur eidem Abbati præſeruata, *iuxta doctrinam Ancharan. in cap. poſtulaſti nu. 45. de for. compet. Rota in Toletana iuriſdictionis 9. Maij* 159. *§. Quoniam illud in fine, coram R.P.D. meo Beuilaqua.*

Comprobãtur prædicta ex Teſtibus relatis *in Summario Abbatis num. 4.* qui deponunt de priuatiua iuriſdictione eiuſdem Abbatis in Eccleſia Sancti Vincentij per annos quadraginta, & vltra, abſque eo quod Epiſcopi Lucenſes aliquid egerint in contrarium, & quod aliter eſſe nõ poſſit quin ipſi ſciuerint, vel audiuerint, ex quo deſumitur priuatiuã Iuriſdictionem fuiſſe in concordia præſeruatam Abbati etiam in dicta Eccleſia ſan-
4 cti Vincentij, † nam obſeruantia optimè declarat animum, & actum præcedentem, *per tex. in l. ſed etſi Iulianus, §. proinde, & §. interdum, ff. ad Maced. Coc. in dec. 77. nu. 4. & Sancti Seuerini Decimarum 27. Iunii 1647. §. non obſtat circa med. coram Reuerendiſſ. Terracinen.*

Non obſtant actus, qui ab Epiſcopo prætenduntur geſti in prædicta Eccleſia S. Vincentij. Quia, vel non concernunt Iuriſdictionem, prout celebratio Miſſæ in Ponti-
5 ficalibus, † quæ non denegatur Epiſcopis in quibuſuis Eccleſijs regularibus etiam exem-

pia† quamuis ibidem iuriſdictionem non
habeant, *vt ex Decreto Sacræ Congregationis Ri-
tuum tradit Modern. Pat. Dian. oper. moral. tom. 3.
tract. 2. de regul. qu. 109. verſ. Nota tamen*, Vel
6 demum fuerunt facti annuente Abbate, vt
de Sacramento Confirmationis liquet ex E-
piſtolis, tam eiuſdem Abbatis, quam Epiſ-
copi, proindè non releuant, ſed potius re-
torquentur, cum aliàs abſque licentia Ab-
batis videatur non licuiſſe.

Et hinc non eſt momenti, quod Eccleſia
7 S. Vincentij ſit Parochialis, & Curata, † &
tanquam talis ſit ſubiecta Epiſcopo in con-
cernentibus curam Animarum, *ex Decreto*
8 *Concil. Triden. ſeſſ. 25. cap. 11. de regul.* † Quia
Concilium loquitur de Eccleſijs, & Mona-
ſterijs exemptis, quæ ſunt in Diœceſi, ibi:
9 *in cuius Diœceſi ſita ſunt* † & ſic non compre-
hendit Monaſterium, de quo agitur, quod
eſt nullius Iuriſdictionis, & eius Abbas re-
petitur in poſſeſſione illam exercendi priua-
tiuè ad Epiſcopum, cui propterea nec Iuris
aſſiſtentia ſuffragatur *ex deductis in Elnen. Iu-
riſdictionis §. hinc non releuat* 19. *Iunii* 1647. *cor.
bon. mem. Dunozetto.*

Idem Domini cenſuerunt quò ad ſecun-
dum, tertium, & quartum articulum, non
obſtante Decreto Sac. Congregationis Ri-
10 tuum edito 27. Septembris 1659. † vbi pro-
hibentur Abbates exercere Pontificalia ex-
tra eorum Eccleſias. Quia cum Abbas per
tranſactionem per Sedem Apoſtolicam cō-
firmatam habeat in Oppido de Monforte, &
illius Eccleſijs cumulatiuam Iuriſdictionem,
non poteſt Epiſcopus allegare dictum De-
cretum ſeu priuilegia, per quæ valeat Ab-
bati impedire hanc Iuriſdictionem ſibi per
pactum præſeruatam in tranſactione Epiſ-
copo ſummopere fauorabili, dum ex prædi-
ctis conſtat, quod totalis Iuriſdictio ante
exiſtebat penes Abbatem.

Et ità vtraque parte informante, &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Romana Caſalis S. Agathę

Veneris 10. *Iunij* 1662.

ARGVMENTVM.

Immiſſio, vt fideicommiſſario detur quid ve-
niat probandum, Nominatione ſequuta de-
ficit omne ius nominantis. Retrouenditio-
ne ſecuta, bona redduntur libera, prout an-
tea erant.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius petitam immiſſionem in bonis fideicommiſſariis, vt obtineat, quid veniat probandum.*
2 *Poſſeſſio inualidè probatur ſi deducantur ea, per quæ illa excluditur.*
3 *Emptio facta pro perſonis nominandis ab emptore, ſecuta nominatione, terminatur omne ius emptoris. Et perinde eſt, ac ipſa emptio facta fuiſſet ab ipſis Emptoribus.*
4 *Nominatione facta, reſoluitur omnis poſſeſſio, & & ius nominantis.*
5 *Bona vendita cum pacto retrouendendi, ſecuta retrouenditione, res libera redditur, prout erat de tempore venditionis, & perinde, ac ſi res vendita non fuiſſet.*
6 *Bonorum alienatio facta contra formam à Teſtatore ordinatam eſt inualida.*
7 *Venditio, quando fuit perfecta, non poteſt apponi aliquod onus.*
8 *Inſtrumenti ſcientiam habens, an præſumatur habuiſſe contentorum in eo ſcientiam.*
9 *Actus, de quo clare conſtat non reuocandus eſt in dubio.*
10 *contra Inſtrumenti validitatem, quando fuit declaratum, tunc perperam allegatur.*

DECISIO CCCCXCIV.

POSTQVAM Rota reſoluit Inſtrumentum
nominationis confectum anno 1567. per
Epiſcopum Triuentinum non eſſe legale,
nec vllam fidem mereri pro excluſione Eq.
Antonij Griffoni, ac Ioannis Matthæi ab im-
miſſione in poſſeſſionem Caſalis S. Agathæ,
hodiè nuncupati *la Cæſarina*, per eos præten-
sā vigore aſſerti fideicōmiſſi particularis in
eodem Inſtrumento contenti, vt conſtat ex
deciſionibus emanatis tam coram R. P. D.
Priolo, quam coram me; Actores præten-
debant poſſe ius ſuum experiri, ſuper codē
Caſale, in vim Teſtamenti conditi 2. Februa-
rij 1565. vbi adeſt fideicommiſſum vniuer-
ſale; Ideò ad eorum inſtantiam dubitaui,
An eiſdem ſit danda immiſſio in vim teſta-
menti præmemorati Epiſcopi Triuentini,
& negatiuè etiam in articulo reſponſum
fuit.

Non enim probatur Caſale controuer-
ſum fuiſſe in bonis fideicommittentis, de
tempore eius obitus, prout requiritur, vt
1 validè poſſint fideicommiſſarij petitam † im-
miſſionem obtinere, *vt diſponit text. in l. fin. C.
de edict. Diu. Adr. toll. ibi, in poſſeſſionem earum re-
rum, quæ Teſtatoris mortis tempore fuerunt.*

Nam licet Epiſcopus emerit hoc Caſale
à Duce Ioanne Georgio Cœſarino; ex hoc
2 potius excluditur eius poſſeſſio, † dum con-
ſtat emptionē fuiſſe factā non pro ſe ſed pro
perſona, vel perſonis infra menſem nomi-
nandis, & dd. nominatorū, vel nominando-
rum hæredibus, & ſucceſſoribus, quibuſ-
cumq. Quare cū poſtmodum nominauerit
pro tertia parte Antonium germanum fra-
trem, & pro reliquis duabus partibus filium
q. Darij, & filium q. Pierotij, & eius nepo-
tes, ſequuta hac nominatione, dominium
3 Caſalis † fuit tranſlatum in ipſos nomina-
tos perindè ac ſi contractus emptionis cum
ipſiſmet ab initio celebratus fuiſſet, *Anchar.
conſ.* 127. *num.* 1. *circa med. Mant. de tacit. lib.* 4. *tit.*
22. *num.* 9. *cum alijs allegatis in Rauennaten. cenſus*
27. *Iunii* 1639. *coram bon. memor. Dunozetto poſt
Zacch. de oblig. Camer. dec.* 219. *num.* 23. *& ſeqq. &*

in Narnien. bonorum 28. Martij 1659. §. reſpectu ſiquidem coram Reuerendiſſ. Papien.

Ita enim Ius nominantis facta nominatio-
4 ne reſoluitur, † ac ſi poſſeſſio, & dominium
penes ipſum nunquam extitiſſent, *ex cumu-
latis per Cenc. de cenſ. qu. 67. num. 14. in fine, & per
Adden. ad Greg. dec. 157. n. 24.*

Eoque facilius, quia Caſale fuit ipſimet
Duci venditori retrouenditum, vigore pacti
de redimendo ad eius fauorẽ in Inſtrumento
adiecti, per quam retrouenditionem ſequu-
tam ex neceſſitate contractus preambuli, Ca-
5 ſale † remanſit liberum à vinculo fideicom-
miſſi, & ab omni alio onere, ſi quod fuit me-
dio tempore per emptorem iniunctum, per-
indè ac ſi nunquam alienatum fuiſſet, iuxtà
doctrinam *Cagnol. in l. 2. C. de pact. int. empt. &
vendit. nu. 174.* & dixit *Rot. coram Cardinali Se-
raphin. deciſ. 819. num. 3. & ſeq. in recent. deciſ. 58.
num. 5. par. 3. & deciſ. 806. num. 4. & ſeq. par. 5.*

Non obſtat, quod Epiſcopus in Inſtru-
mento nominationis iniunxerit D. Duci onus
deponendi pretium ad effectum illud inue-
ſtiendi pro fideicõmiſſo, & ideò non ſuffra-
6 gari retrouenditionem, † cum in eo non
fuerit ſeruata forma præſcripta à Teſtatore.

Quia cum in Inſtrumento venditionis ſti-
pulato inter Epiſcopum, & Ducem huiuſ-
modi pactum non legatur, ſed potius Epiſco-
pus cõſenſerit, vt Dux intrà vndecim annos
7 poſſet liberè redimere, † non potuit deindè
poſt perfectum contractum aliquod onus in
eius præiudicium apponere, *per Text. in l. de
contractu, C. de reſcinden. vend. Dec. conſ. 541. nu. 7.
cum alijs allegatis in deciſ. huius cauſa 27. Februa-
rij 1660. §. Quibus additur in fin. coram me.*

Neque dicatur Ducem habuiſſe notitiam
de fideicommiſſo, & de onere ſibi per fidei-
8 cõmittentem iniuncto, † dum habuit ſcien-
tiam Inſtrumenti nominationis, vbi hæc
omnia continebantur.

Quia Inſtrumentum præfatum continet
quidem nominationem factam in perſonis
fratris, & nepotum Epiſcopi, quæ ſimplex
9 nominatio non reuocatur † in dubium, &
concludenter probatur ex alijs Inſtrumentis
relatis *Summario D. Ducis num. 1. & Additionali
num. 4.* ex quibus patet nominationem fuiſſe
factam abſque vlla expreſſione oneris inue-
ſtiendi. In ea parte verò, vbi Inſtrumentum
10 cõtinet huiuſmodi onus, non meretur † alle-
gari, tam attentis ſententijs Rotalibus latis
contrà eius legalitatem in iudicatum tranſa-
ctis, quam etiã attenta declaratione per duas
vices factas ab Epiſcopo collitigante illo
nolle vti.

Et ità vtraque parte informante reſolutum
fuit.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO,
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Cambij.

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Mulier contrahens ſine debitis ſolemnitatibus ad effectum extinguendi debitum antiquius, etiam nullum, non poteſt dare de nullitate contractus ſi pecuniæ ceſſerunt in extinctionem talis debiti, de cuius nullitate non fuerat oppoſitum, quia tunc habere dicitur implicitum ſtatum validitatis.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumento claro ſtandum eſt, donec nullitas concludenter probetur.*

2 *Mulier contrahens ad effectum extinguendi aliud debitum obligatur.*

3 *Proximioris defectus licet irritet contractum Mulieris tamen probandum eſt proximiores interuenire potuiſſe.*

4 *Iuramentum ex Statuto Vrbis, quando doloſum præſumatur, & quando non. & num. 5. & 6.*

7 Deciſio 18. Duran. *ſuper Iuramento in vim Statuti Vrbis latè declaratur.*

8 *Mulieris prima obligatio nulliter contracta, nulla dicitur, & ſecunda contracta ad extinguendam primam, quod limita, vt num. 9.*

10 *Nullitas contractus inducta fauore Mulierum, & Minorum inducta intelligitur quatenus ipſi ea vti velint.*

11 *Mulieris obligatio excedens medietatem dotis licet corruat, iſte tamen exceſſus eſt probandus de tempore obligationis.*

DECISIO CCCCXCV.

PRIMA vice ſè obligauit D. Clementia
Mutina de Cecchinis pro Franciſco filio
emente Currum viridis coloris à Veſpino
pretio ſcut. 600. ſoluendorum tempore nup-
tiarum, vel mortis, & vt dicitur, *à Tempo,
e Moglie.*

Poſt obitum filij à Veſpino conuenta ad ſe
liberandum ab imminenti executione acce-
pit ad Cambium ſc. 600. à Lucatello, à quo
pro cambijs pulſata in prima Inſtantia abſo-
luta fuit, ſed in gradu appellationis propoſi-
to hodie dubio An teneatur ad ſortẽ, & fru-
ctus, vtrique parti affirmatiuè reſpõſum fuit
quia de eius obligatione conſtat ex Inſtru-
1 mento publico, † cui tanquam facienti rem
manifeſtam ſtandum eſt, donec nullitas obli-
gationis liquidiſſimè probetur, *Rot. deciſ. 192.
num. 1. poſt Zacch. de obligat. Camerali deciſ. 222.
num. 1. par. 8. recent. Licien. Cenſus 18. May 1654.
coram R. P. D. meo Bichio, & in ipſis terminis in
Sabinen. Pratenſa nullitatis obligationis 6. Februa-
rij præteriti coram me ſub §. primo in fine.*

Nec obligatio corruit ex eo, quod in con-
tractu non interuenerit frater D. Clementiæ,
qui tanquam proximior ex forma Statuti

Vrbis *cap.151.lib.1.*ſub pęna nullitatiſt adhi-
2 bendus erat; † Primo, quia dum contractus fuit ex cauſa fortis neceſſaria ad euitandam ſcilicet imminentem executionem, & pecuniæ in vtilitatem Mulieris verſæ fuerunt, & extinctum debitum antiquius, quo ipſa premebatur contractus, etiam ſine ſolemnitatibus ſuſtineri poteſt, ex relatis per *Lambertengh de Contract. gloſſ.24.nu.1. Grat.diſcept.750. num.1.*, vbi referuntur concordantes *Rot.apud Pic.deciſ.11.num.1. coram Merlin.deciſ.758.nu.4. Terracinen.pecuniaria 25.Iunij* 1655. *coram Reu. P.D.meo Veroſpio §.Hinc eiuſdem, & in Romana Mutui 5.May* 1659. *coram Reuerendiſſimo D.meo Decano §.Non obſtat exceptio.*

3 Secundo, quia non probant Teſtes,†quod frater D.Clementię eadem die commodè interuenire potuerit contractui, vt copulatiuè cum illius exiſtentia requiritur, *Corn.conſ.131 num.2.lib.4.Caſtrenſ.conſ.124.nu.2.lib.1.Crauett. conſ.80.num.24.* plenè *Adden. ad ſan.me.Gregor. deciſ.406.nu.19. Rot.coram Duran.dec.11.nu.27. & poſt Zacch. de oblig.Cameral.deciſ.134.num.8. & in Romana Fideicommiſſi de Cartulis 20. Nouembris* 1647. *coram R.P.D.meo Veroſpio §.Prima enim nullitas.*

4 Et quatenus † etiam id probaretur D.Clementiæ adhuc obſtaret Iuramentum, quod alios proximiores non habebat, quod licet metu,& dolo extortum preſumatur à Statu-
5 to, † cui alias de facili fieri poſſet fraus, vt conſiderat *Mareſcott.var.reſol.cap.63.nu.5.lib.2* Hoc tamen procedit, vbi Minor. vel Mulier dolo cōtrahentis circumuenta ad Iurandum
6 inducitur, † ſecus autem, quando vt in hoc caſu nulla ex parte Lucarelli conſiderari poteſt circumuentio dum Mulier ætate maior pecuniam verè recepit, in cauſam neceſſariā expendit, & ab imminentis executionis periculo ſe liberauit, vt diſtinguit *Lambertengh de Contract.gloſſ.8.nu.63.& ſeqq. Spad.conſ.271. num.2. & ſeqq. lib.2. Gratian. deciſ.234.num.19. & ſeqq. & diſcept.750.nu.1. Cyriac.controu.387. num.12.& ſeqq. Rot.coram Duran.deciſ.28.nu.31, & in recent.deciſ.497.nu.75.& ſeqq.par.5.tom.2.*
7 *& deciſ.104.num.8. & ſeqq. par.8.*, † vbi quod ità intelligi debet *deciſ.18.Duran.*, quæ etiam hic in contrarium adducebatur.

8 Nec dicatur, quod etiam † prima obligatio D.Clementię ex eodem defectu ſolemnitatum erat nulla, in quibus terminis poſterior obligatio facta ad tollendam primam eſt pariter nulla, vt latè deductum fuit in
9 *Narnien.Cenſus 26.Iunij* 1658. *coram me*, † quia ſufficit hanc nullitatem pro parte Mulieris ante celebrationem Cambij non fuiſſe oppoſitam, tunc enim dicta obligatio ad fauorem Velpini habebat implicitum ſtatum validitatis, & iuſtè credere potuit Lucatellus cauſam in Inſtrumento expreſſam fuiſſe vtilem, & neceſſariam, quod ſufficit, vt ſecundus cōtractus vtiliter geſtus dicatur, & ſuſtineri poſſit, vt declarat *Rot coram Cardinali Millino deciſ.235.nu.3. repetita poſt Cenc.de cenſ.deciſ.29. num.4. & in Leodien.pecuniaria 29.Aprilis* 1654.
10 *coram bo.mem.Bichio §.Subſiſtentia autem*, † vbi

redditur ratio, quia nullitas contractus tanquam principaliter inducta ad fauorem Mulierum,& Minorum non irritat contractum, niſi quatenus ipſi ità velint, & declararent *Oſach.deciſ.94.num.23. & ſeqq.*, & plures relati *per Fenzon. ad Statut. Vrbis cap.151. num.51.*

Circa læſiones, quæ opponebantur, quod ſcilicet Dña Clementia remaneret indotata,
11 non fuerunt habita in conſideratione,† quia non probatur hanc obligationē cum præcedentibus iunctam de illo tempore exceſſiſſe medietatem Dotis, vt requiritur *Rot.dec.304. num.6. & 7. par.4.recent. tom.2.*

Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Bononien. Prædij.

Veneris 16.Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Tranſactio inita colore litis ſuper re, quæ dubitari poterat an eſſet fideicommiſſo ſubiecta dicitur inita bona fide, ac ſubſtinetur,& præiudicat etiam ad fideicommiſſum vocatis.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta de re dubia. & bona fide afficit vocatos ad fideicommiſſum.*

2 *Fideicommiſſum deductum ex ſimplici prohibitione alienationis dubitatur an extendatur ad caſum mortis.*

3 *Prohibitio adiecta poſt fideicommiſſum vniuerſale cum relatione, ad perſonas expreſſas dubitatur, an inducat nouum fideicommiſſum vltrà perſonas expreſſas.*

4 *Prohibitio ampliatiua nouum inducit fideicommiſſum.*

5 *Dubietas non ad deciſionem cauſa, ſed ad cauſandam in tranſigentibus bonam fidem ſufficit.*

6 *Dubietas de tempore tranſactionis attenditur.*

7 *Tranſactio facta bona fide ſuper re dubia nocet etiam alijs ad fideicommiſſum vocatis.*

8 *Fideicommiſſum non cadit ſuper prædio cum pecunia propria redempto à lite.*

DECISIO CCCCXCVI.

ITERVM dubitaui an Sententia Rotalis eſſet confirmanda, & Domini perſiſtendo in deciſis corā me ſub die 6. Maij proximè præteriti affirmatiuè reſponderunt; Quia
1 tranſactio inter Petronium, † Vincentium, & Ludouicum tanquam de re dubia, & bona fide facta afficit, etiam alios ſucceſſiuè ad fideicommiſſum vocatos, ex relatis *in deciſionibus in hac cauſa factis quibus additur Gratian. diſcept.476.num.1. Adden.ad ſan.mem.Gregor. deciſ.418. ſub num.16. verſ.Si tamen tranſlatio.*

Fideicommiſſum enim particulare non erat adeo clarum, vt probabilem dubitationem non admitteret; Illud enim deducebatur ex ſimplici prohibitione alienationis,

quæ cum ſequuta non fuerit, ſed prædium per viam deſcendentiæ, & ſucceſſionis peruenerit primò ad manus Vincentij, & Ludouici; & deinde eodem modo ad Sorores de
2 Bomnea, † dubitari poterat an fideicommiſſum ex prohibitione alienationis deductum extenderetur ad caſum mortis, de quo eſt non leuis quæſtio inter DD., quos pro vtraque parte refert *Gabriel tit. de fideicommiſſ. concluſ.9. num.8. & 9. Craſſus in §. fideicommiſſum quæſt.5.num.5. Eugen. conſil.81. num.24. & ſeqq. lib.1.* plenè *Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.688. per tot. Rot. in Romana Fideicommiſſi coram Eminentiſſimo D. Cardinali Otthobono deciſ. . . . . & 15. Aprilis 1652. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Et quatenus comprehenderet etiã caſum mortis non in ſe tamen tollebatur dubietas,
3 quia credere potuerunt transigentes † prohibitionem tanquam immediatè poſt fideicõmiſſum vniuerſale adiectam, & per verba relatiua ad perſonas ſuprà expreſſas, ac per participium prohibens, nouum non inducere fideicommiſſum, nec vltrà perſonas expreſſas extendere, vt per *Dec. conſ.636. Pereg. de fideicommiſſ. art.14. ſub num.47. in Bononien. de Elefantuccis poſt Giouagnon conſ.39.nu.4.lib.1. & in Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Nec refragatur cum alijs in §. Nam reſpectu.*

Non obſtat, quod prohibitio alienationis
4 ſit magis ampla † quam præcedens fideicõmiſſum, & alias perſonas contineat, quo caſu non poteſt dici, quod ſtet conſecutiuè, ſed nouum importat fideicommiſſum, quia licet hanc opinionẽ amplexa fuerit, *Rot. etiam ante annum 1643. quo edita fuit deciſio in Bononien. fideicommiſſi 30. Aprilis coram bo. me. Bichio,* non ideò ceſſabat dubietas; & diſcrepantes DD. opiniones, quæ vigebant de anno 1513. quo inita fuit tranſactio, vt conſtat ex relatis *per Fuſar. de ſubſtit. quæſt.351. num.25. Giouagn. d. conſil.39. lib.1.,* & ubi *Rot. in dicta Bononien. de Elefantucys hanc opinionem non approbauit nu.41. 42. & 46.,* & prius magnam difficultatẽ habere dixit, & ſub iudice pendere annò 1576. *in Foroliuien. fideicommiſſi par.1. diuerſ. deciſ.568.*
5 *ſub num.9. verſ. Aut vna cum,* † quod vtique ſufficit, non enim deducuntur hæc ad deciſionem articuli, ſed ad cauſandam in tranſigentibus ex dubietate bonam fidem, ad ſuſtinendam tranſactionem ad quem effectum
6 attenditur † dubietas de tempore tranſactionis, ſecundum *Menoch. conſil.156. num.35. Rot. poſt Zacch. de oblig. Camerali deciſ.134. num.13., & coram Eminentiſſimo D. Cardinali Ottobono deciſ.25. numer.12. & in Bononien. fideicommiſſi de Bonfilijs 5. Maij proximè præteriti coram R. P. D. meo Veroſpio §. Hic obeſſe.*

Nec vis fieri poteſt in eo, quod admiſſa validitate tranſactionis deſtrueretur fideicõmiſſum. Quia ſtante ambiguitate tunc temporis vigente, ac per conſequens bona fide
7 tranſigentium, † vtique tranſactio nocet alijs ſucceſſiuè vocatis ex auctoritatibus relatis in omnibus deciſionibus in hac cauſa factis. Præterea aduertebant Domini, quod Vincentius, & Ludouicus Authores Sororum de Bomnea prædium tanquam liberum poſſidebant, & hæreditarium Melchioris patris, non autem tanquam ſubiectum fideicommiſſo Petri eorum Aui, & tranſigendo cum Petronio illorum fratre prætendente adeſſe fideicõmiſſum illis ſoluerunt lib.600. & tres
8 domus aſſignarunt, quo caſu, quia † pecuniæ non dicuntur ſolutæ ad effectum acquirendi dominium prædii, ſed vt litem redimerent, & à vexationibus fratris ſe liberarent, res non dicitur mediante tranſactione acquiſita, nec nouo titulo hæreditario poſſideri, ſed penes dictos fratres remanſit prædium titulo hæreditario, & tanquam liberum, vt prius poſſidebatur, ex relatis *per Molin. de primog. hiſpan. lib.4. cap.9. ſub nu.22. in fine, verſic. Hoc namque, vbi Annot. plures refert concordantes, Spad. conſ.29. num.7. lib.2. Peregrin. de fideicommiſſ. art.40. num.126. Gratian. diſcept. forenſ.476. num.14. Rot. deciſ.306. num.6. part.5. recent., vbi alij cumulantur, & in Romana Caſalis 18. Iunij 1660. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Nec refert.*

Ex quibus cum aliæ exceptiones fuerint in præteritis deciſionibus ſublatæ Domini ſteterunt in deciſis vna tantum parte informante altera monita, & expectata, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Reatina Succeſſionis.

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Conſanguineorum appellatione in ſucceſſione ab inteſtato veniunt tam agnati, quam cognati etiã impropriando verba *Statuti*, quando ordo ipſiuſmet Statuti id ſuadet.

SVMMARIVM.

1 *Validitas Sententiæ probatur ex reuolutione actorum.*
2 *Conſanguinei in quarto gradu ſuccedunt.*
3 *Cognati in tertio gradu ſuccedunt. & num.4.*
5 *Agnatorum appellatione veniunt tantum coniuncti ex latere paterno.*
6 *Conſanguineorum appellatione ex ſtylo venire poſſunt tam agnati, quam cognati.*
7 *Cognati dicuntur coniuncti ex latere Matris.*
8 *Conſanguineorum nomine veniunt etiam cognati, vbi nomen aſſinis adhæret conſanguineis.*
9 *Conſanguineorum nomine veniunt etiam cognati, dum ſtatuentes ſe ad vtrumque referre ex vi verborum conſueuerunt. & nu.10. Quod declarã, vt num.11. & 12.*
13 *Soror de iure ſuccedit inſimul cum fratribus.*
14 *Agnationis conſeruationis ratio excluditur, & contemplatione maſculorum, & fœminarum.*

DECISIO CCCCXCVII.

SVPER hæreditate Hieronymi ab inteſtato defuncti lite ſuborta inter Ludouicum ac

ac fratres de Toſtis cum Chriſtophoro, ac fratribus de Leonijs hi Sententiam Immiſſionis à R.P.D.Celſo reportarunt in gradu appellationis coram R. P. D.meo Vicecomite ſucceſſiuè comprobatam, ſuper quarum confirmatione per me hodie propoſito dubio in affirmatiuam Domini iuere Sententiam.

1 Earum enim validitatem acta † reuoluta præſeferunt, iuxtà *deciſ.Verall.260.par.2.* Iuſti-
2 tia verò exindè concluditur, quod Toſti † fratres Hieronymi patrueles in quarto conſanguinitatis gradu eum attingunt, iuxtà *Text. in l.Iuriſconſultus 10. §.Quarto gradu; ff.de grad.*
3 *& affinit.*; *& in §.Quarto Inſtit. eod.tit.*, Leonij verò tanquam Auunculi dumtaxat in tertio gradu vt probat *tex in l.Iuriſconſ.§.Tertio gradu ſunt*; *& in §. Tertio gradu Inſtitut. de gradibus*;
4 quibus † proindè vti proximioribus ex Iuris diſpoſitione defertur ſucceſſio, iuxtà *Text. apertum in l. Auunculo 6. C. commun. de ſucceſſ.*, & tradunt *Ioann. Andr. in addit. ad Specul. tit.de ſucceſſ.ab inteſt.in verb.ſuper lege ſecunda verſ.Sed fuit alia quæſtio, Alexand.conſ.165.nu.1.& 2.lib.2. Boer.deciſ.302.num.1.& ſeqq.*

Nec obeſſe poterit Statuto Reatini diſpoſitio *cap.19.lib.2.de ſucceſſ.ab inteſtato*, deferens ſucceſſionem conſanguineo proximiori ſub
5 cuius † appellatione ex propria ſignificatione Agnati hoc eſt ex paterno latere coniuncti dumtaxat includuntur, *ad Text. in l.Iuriſconſultus, ff.de grad.& in §.Sunt autem Cognati Inſtit. de legitim.agnat.ſucceſſ.*

6 Dum enim ſtatuentium † ſtylus in propriò caſu concurrit includendò ſub eo conſanguineorum nomine tum agnatos, tum cognatos hic loquendi vſus, reiecta verborum proprietate inſpici debet; vt tradit *Bald. in l.cum quidam 10. §.Quod dicitur n.6.ff.de acquir.hæred. Corn.conſ.167.nu.1.poſt med. verſ.Et licet, Bartol. vol.2. Alexand.conſ.153.nu.1.& 2. lib.7. Cephal. conſ.451. num.82. lib.4. Honded.conſil.1.num.63. lib. primo.*

Qui ſanè loquendi vſus viſus fuit poſſe deſumi *ex lib.1.eiuſdem Statuti c.85.tit.de Inſtrum. Donat.*, diſponente, vt in donatione à minore peragenda, duo de conſanguineis ſuis, ſiue ex paterno latere, ſeù ex materno coniunctis adeſſe debeant contractui; *Tum ex cap.1. de accuſat.& denunt.lib.3.* Conſanguinei quoque nomen ex vtroque latere attinentibus tribuente. Hinc conſurgit ſtatuentes verborum
7 proprietati inhærere noluiſſe, qua † inſpecta ex latere materno coniuncti cognati appellantur, *l.non facilè 4. §.Cognationis*; *& in l.Iuriſconſultus, §.Qui autem per fœminas, ff de gradibus, & affinit. l. inter agnatos 5. ff.vnde legitimi conſang. Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.8.tit.18 ſub num.17.*

Hunc prætereà intellectum apertè demonſtrat *cap.7. de recept.* Teſtium affines, & conſanguineos ad tertium vſque gradum in cau-
8 ſa Criminali à teſtimonio reijciens; † quoties enim verbū *affinis*, conſanguineis adhæreat ſub horum nomine cognati quoque cenſentur contineri, vt reſpondit in terminis *Rot.coram Creſcent.deciſ.4.num.7.de conſtit.*, dum præſertim in *cap.95.* diſponitur Furioſum debere tum ad conſanguineorum, tum vicinorum Inſtantiam à Iudice retineri. Si enim
9 admittantur vicini, † nomen Conſanguinei facilius ad coniunctos ex vtroque latere porrigitur, *Rot.coram Creſcent.d.deciſ.4.num.5.*, *vbi rationem ponderat, quod alias extraneis omninò perſonis cognati poſthabiti forent.*

Idque deniquè ex eodemmet *cap.19.de ſucceſſionibus ab inteſtato*, reſultare conuincitur, ibi enim dum agnati non ſimpliciter inter conſanguineos recenſentur, ſed qualitate hac ſuperaddita ex latere patris, Cognati verò ſub conſanguineorum nomine ex latere matris
10 admittuntur ex neceſſe infertur † ſub conſanguinei appellatione ſimpliciter prolati de coniunctis ex vtroque latere ſcilicet de agnatis, quam de cognatis ſtatuentes intellexiſſe, *Socin.Sen.conſ.1.nu.42.& 43.lib.1. Rot.dec.151. num.19.par. .recent. & deciſ.111. num.13. coram Eminentiſſ.D.meo Card.Otthobono.*

Nec ſubſiſtere viſa fuit diſtinctio bonorum paternorum à maternis elicita ex §.*filiæ*, cuius virtute fratres de Toſtis, licet in gradu re-
11 motiores † in bonis à Patre prouenientibus prælationem conſequi debeant ex Iuribus relatis in *deciſione edita 15. Februarij 1658. §.Nihilominus coram R.P.D.meo Celſo.*

12 In eo namque § *Succeſſio † ab inteſtato defuncti* ſine liberis prò parte dimidia dumtaxat Sorori dotatæ, ſeù alteri Mulieri proximiori defertur, dummodo frater eiuſdem Mulieris non exiſtat, ſeù nepos ex eo, altera verò portio patruis, ſeù fratribus patruelibus eiuſdem Mulieris attribuitur; ſi de ſucceſſione conſanguinei ex paternò latere peragi contingeret: Si verò de conſanguinei hæreditate ex latere Matris tractetur tunc eidem Mulieri medietate attributa reliquū eius auunculis, ſeù cōſobrinis fratribus à Statuto elargitur; Vnde mens ſtatuentium non exiſtit bona ſeparandi, ſed dotatā Sororem, à partis dimidiæ conſecutione arcere, quippe per-
13 ſpecta iuris diſpoſitione vti proximior † in integro hæreditatis aſſe ſuccedere deberet, iux. *Text. in §.Si igitur defunctus il ſecondo Authentica, verſic. Quod ex*, §.*Sequenti clarius oſtenditur ſanciente*, vt caſu quo Mulier dotatā, & Patruus, ſeù alij ſuperius recenſiti in æquali gradu defunctum attingerent, tunc ipſa in portione dimidia eius debeat admitti, quod iuxtà Iuris communis diſpoſitionem cōſecutura foret.

Ratio verò bona aſſeruandi in agnatione à Statuto contemplata non fuit in caſu pro-
14 poſito, † dum certa bonorum portio tum maternorum, tum etiam paternorum mulieribus defertur, *Aymon.conſ.250.nu.2. verſ. Eundem autem coniectura, Menoch. conſ.532. num.18. Card.Mantic.de coniect. vltim.volunt.lib.6. tit.15. num.9. Rot.coram Gregor.deciſ.433.nu.14. & 15. & deciſ.425.num.7. & 8. par.9.recent.*

Nec valet ipſa ex Matris, ac Aui materni excluſione deſumi, talis quippe excluſio ad fauorē fratris dumtaxat vtrinque coniuncti, ſeu conſanguinei, non autem cæterorum transuer-

tranſuerſalium à ſtatuentibus ordinatu fuit, vt verba ipſa ſtatuti præſeferunt, ibi, *ſuperſtite deſcendente à linea maſculina, vel fratre Carnali ex vtroque parente, vel patre tantum &c.* & laté cõprobat deciſio edita 30. Ianuarij præteriti coram R.P.D. meo Viccecomite in vltimo §.

Et ita informantibus dumtaxat Leonijs fuit reſolutum.

R. P. D. CERRO, Poſteà S.R.E. Cardinali.

Romana Augumenti Dotis.

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Hæres ex beneficio Inuentarij non tenetur vltrà vires hereditarias ſi de illis rationem reddat, licet inuentarium pretendatur imperfectum ſi tamen contineat Clauſulam addēdi, & minuendi quæ præſeruat hæredem à dolo, ſine quo hæres non priuatur tali commodo, & condemnatus appellare poteſt, qua pendente, nihil poteſt innouari, nec minus circà incidentia attenta Clauſula *quam, & quas*, quæ totam cauſam deuoluere facit.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda.*
2 *Attentata ſtante diuerſitate cauſarum non intrant.*
3 *Attentata intrant etiam reſpectu incidentium vigore Clauſulæ* quam, & quas.
4 *Inuentarium præſeruat hæredem ab omni damno per inde, ac ſi non adiuiſſet.*
5 *Inuentarium eſt conficiendum intra 60. dies à die Obitus defuncti ex Piana conſtitutione.*
6 *Tempus inuentarij ægroto non currit.*
7 *Clauſula addendi, & minuendi in Inuentario præſeruat hæredem à dolo omiſſionis bonorum.*
8 *Omiſſio bonorum in Inuentario dolo non facta non priuat hæredem illius beneficio.*
9 *Exequatur contra Perſonam, & bona propria hæredis datur non reddita ratione hæreditatis.*
10 *Rationis redditio bonorum hæreditariorum an benè, vel malè facta fuerit deſumitur in petitorio, non in executiuo Iudicio.*

DECISIO CCCCXCIX.

DISSOLVTO matrimonio per mortem Bernardini Iacomini de an. 1655. Hieronyma Vxor Iudicium inſtituit corā A. C. contra Roſeum Iacominum, fratrem, & hæredem Mariti ſuper ſolutione augumenti dotis ſcut. 4. mil. ſibi per eundem Bernardinum conſtituti tempore contracti matrimonij vna cum quarto, & fructibus inde decurſis verum prædictus hæres ad tuendam eius perſonam allegabat beneficium leg. & Inuētarij, & inſuper petebat tradi notulam mobilium hæreditariorum, quæ penes Hieronymam reperiebantur ad effectum illa apponendi in Inuentario, & compenſandi cum eius credito. Et quia R.P.D. Arcoſtus per ſententiam diffinitiuam declarauit Hieronymam non teneri ad tradendam notulam, & Inuentarium eſſe nullum, & dicto hæredi nō ſuffragari, ad eius inſtantiam mihi commiſſa fuit cauſa appellationis, ciuſque vigore citata collitigante ſub die 8. Ianuarij 1657. ſolita inhibitio decreta fuit, Cum vero poſtmodum Hieronyma redierit ad eundem Iudicem, & obtinuerit exequatur contra perſonam, & bona propria hæredis, adita fuit Signatura, quæ vltimo loco, quoad illius perſonam, & bona propria reſcripſit cum clauſula, *ſi quid exequen.* vnde dubitaui, an mandatum ſit exequeñ contra perſonam, & bona propria, & negatiuè fuit reſolutum.

Etenim poſt commiſſam cauſam appellationis in Rota, & poſt relaxatam inhibitionem rotalem, non poterat Hieronyma redire ad Dominum Arcoſtum, & citra vitiū
1 attentatorum aliquid obtinere, quia inhibitio rotalis ſiue iuſta ſiue iniuſta ſemper eſt timenda, alias omnia geſta poſt eam dicuntur attentata *Rot. coram Verall. dec. 93. lib. 2. Card. Caual. dec. 573. num. 1.*
2 Nec excuſari † poſſunt ex, eo quod ſententia, à qua fuit appellatum contineat, quid diuerſum ab alio Iudicio, vbi Hieronyma obtinuit mandatum, & exequatur, & regulariter attentata non intrant in diuerſis, & diuerſitas in propoſito reſultare non poteſt ex re, neque ex perſonis, quæ ſunt eędē, nec etiam ex actione, quæ maximè habet dependentiam, & connexionem cum ſententia, nam validitas dicti exequatur obtenti contra perſonam, & bona propria hæredum potiſſimè regulatur à Iuſtitia eiuſdem ſententiæ, cum prius veniat in diſpoſitione id quod in ipſa continetur, nempe An Inuentarium ſit validum, & an dicto hæredi poſſit ſuffragari, & ideo dum ſententia eſt ſuſpenſa per appellationem, & cauſa reperitur commiſſa cū clauſula, *quam & quas*, vna cum annexis, &
3 connexis, ac toto negocio principali † dubitari non poteſt, quin totum negocium ſpectet ad Rotam, & fuerint commiſſa attentata ratione connexionis, & dependentiæ *Franc. in cap. vt debitis de appell. num. 59. & 45. Rot. deciſ. 187. num. 6. par. 2. diuerſ. deciſ. 618. num. 6. par. 2 recent. & pluribus allegatis dictum fuit in Meleuitana retrouenditionis 1. Iulij 1661. coram R.P.D. meo Celſo §. non obſtat.*

Et omittendo plura ab Informantibus deducta circa iniuſtitiam mandati relaxati contra bona hæreditaria Bernardini, quæ viſa fuerunt extra dubium, de quo hodie agitur reſtrictum dumtaxat ad exequatur contra perſonas, & bona propria hæredum, cenſuerunt Domini executionem non poſſe fie-
4 ri contra Roſeum, † qui dum adiuit hæreditatem Bernardini fratris cū beneficio leg. & Inuentarij preſeruatur ab omni damno, perinde ac ſi hæreditatem non adiuiſſet, & vltra vires hæreditarias non tenetur *per text. in l. finali §. & ſi præfatam C. de Iur. deliberand.*

Non

Non obſtat, quod Inuentarium non con-
5 fecerit intra dies ſexaginta computañ à die
obitus defuncti *iuxta Conſtitutionem ſa: me. Pii
Quarti §.12. Bullar.nou.tom.2. Paul.§.5.conſtit.71
§.11. ſub num.21.d.Bullar.tom.3.*

Contrarium enim reſultat ex facto pon-
derando, quod licet à die 17. Nouēbris 1655
quo deceſſit Teſtator vſq; ad diē 31. Ianua-
rij ſequentis anni, quo fuit completum In-
uentarium effluxerint dies 15. nihilominus
deducto tempore infirmitatis dierum decem
6 & ſeptem, † quod currere non debet in præ-
iudiciū hæredis, hoc modo impediti *per tex.
in l. quibus diebus 40.ff.de cond. & demonſtr. Pha-
nuto de Inuent.par.1.num.21. inter tract. magnoſ.
tom.8.par.2.fol.mihi 208. Paul. de Caſtr.conſ.198
num.3. & conſ. 149. poſt princip. §. præterea dici-
tur lib.2. Neuizan.conſ.9.num.14.* patet Inuenta
rium fuiſſe completum tempore congruo,
cum facta tali deductione nō effluxerint niſi
dies 58.

Pariter non eſt momenti nullitas deducta
ex eo quod à principio fuerit omiſſa deſcrip
tio nonnullorum mobilium, quia cum illa
7 fuerint addita vigore clauſulæ, † & proteſta
tionis addendi, ſtatim atque ad notitiam per-
uenerit, ſi quid apparebit omiſſum ceſſat,
quælibet præſumptio doli, vt firmat *Surd.de-
ciſ.92.num.13. Rot. coram Gregor.dec.169.nu.4.*
8 & vbi dolus † non adeſt, ſola omiſſio non
priuat hæredem beneficio Inuentarii *Bald.in.
l. finali §. cum igitur num.8.C. de Iur. deliberand.
Gratian. diſcept.forenſ.cap.533. num.27. Menoch.
conſ.471.num.1. & ſeqq. Rot.dec.331.par.5.& de-
ciſ.181.num.2.par.6.recent.*

9 Denique † non obſtat, quod *exequatur,* paſ-
ſim concedatur contra perſonam, & bona
propria hæredis quoties non reddit rationē
de bonis Inuentariatis, *vt in Romana quarti do-
talis 19. Iunii 1645.§. quia coram me.*

Nam Roſeus ratiocinium reddidit, vt conſtat
ex relatione periti eius *Summ.num.2.* in qua
dumtaxat conſtituitur debitor hæreditatis in
ſumma ſcut.33. *& in dicto Summ.num.* dican-
tur ſolutiones ab eodem factæ in manibus
Hieronymæ pro quantitate valde maiori.
Mobilia vero fuerunt ab eodem exhibita
penes tertiam perſonam, *vt in eodem Summ.
num.20.* An, vero iſta ratio, benè vel malè
reddita fuerit, & an Hieronyma poſſit exe-
qui ſuper bonis hæreditariis ante redditam
rationem, in qua Roſeus poteſt etiam rema-
nere Creditor Domini dixerunt hic non
eſſe diſcutiendum in Iudicio executiuo, ſed
10 in petitorio † & negocio principali, *vt alias
ſeruatum fuit coram bo.me. Coccin.dec.151.num.3.
& in Romana de Pratis 6. Iunii & 12. Nouembris
1629. coram bo. me. Cardinali Hieronymo Vero-
ſpio.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. N I N O T.

Eugubina Societatis.

Veneris 16. Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Statuto de duabus conformibus non eſt locus, quando altera pars appellauit æqualitatis ſeruandæ cauſa, maximè, quandò Iniuſtitia ſententiarum ex proceſſu redditur turbida.

S V M M A R I V M.

1 *Statuto de duabus non eſt locus ſtante appellatione alterius partis.*
2 *Aequalitas inter partes in Iudiciis ſeruanda eſt.*
3 *Sententiæ in Minori ſumma, & in parte in qua vna aliam confirmat dicuntur conformes.*
4 *Diſcordia peritorum reddit cauſā appellabilem.*
5 *Peritioris Electio arguit errorem peritorum, & num.6.*

D E C I S I O D.

NON intrare ſtatutum Eugubii mandās
duas ſententias conformes eſſe exequē-
1 das fuit hodie reſolutum, † quia ſicut bis ad-
miſſa fuit appellatio per Damianum, & Sen-
ſium interpoſita à Laudis contra eos fauore
Bugiani promulgatis per Arbitros in parti
bus, ità è conuerſo permitti debet Bugian-
no iterum appellare a ſecunda ſententia cō-
firmatoria alterius contra ipſum lata in Cu-
ria, ad quam in tertia Inſtantia, cauſa fuit
2 deuoluta, † vt inter partes ſeruetur æquali-
tas *ad text. in cap. non licet de reg. Iur. in 6. l. final.
ibique Bald. C. de fruct. & lit. expenſ. Rot. coram
Buratt.deciſ.40.num.4. & 5. deciſ.152.num.18 &
19.par.8.recen. & in Fulginaten.ſubhaſtationis 19
Ianuarii 1656.§. viſum eſt coram R.P.D.meo Al-
bergato.*

Nec ſubſiſtit, quod dd. Damiano, & Sen-
ſio licuerit à ſupradictis laudis appellare ob
3 eorum difformitatem etenim † quoad Mi-
norem ſummam, & in ea parte, in qua ſe-
cundum laudum approbauit primum erant
conformia, & locum habere poterat diſpo-
ſitio d. Statuti *Dec conſ.185.num.1. Theſaur.de-
ciſ.122.num.10. Rot.dec.188.num.5. poſt Cenc. de
Cenſ.dec.104.num.32.par.8.recent.*

Eoque libentius Domini hanc reſolutio-
nem fuerunt amplexi, quia Nigronus ter-
tius peritus, cujus relationi innititur prima
ſententia A.C. qui illum elegit, aſſerit ex pri-
ma Societate, & negotio artis Lanæ inter col-
ligantem inito, & à DD. Damiano, & Senſio
adminiſtrato perueniſſe ad manus dd. admi-
niſtratorum ſcut.13736. & ex dicta Societa-
te inter Bugiannum, & Senſium tantum
contracta ſenſium percepiſſe ſcut.5729.60.&
tamen ex bilancio prius ab Arbitris confe-
cto conſtat, vt ſupra ſummam habitam ex
primo negocio aſcendere ad ſc.23364. & 92
et ex ſecundo ad ſcut. 6597. vnde ex iſta di-
4 ſcordia † in notabili quantitate abſque vlla
demonſtratione, ex qua iuſtificetur illam
pro-

prouenire, poteſt valde ſuſpicari de errore dictæ relationis, maximè quia ipſemet A.C. hoc videtur agnouiſſe dum poſtea ad inſtantiam Bugianni deputauit
5 † peritiorem Stephanum Michellinum, cuius deputatio licet euanuerit, ex eo quia ille non retulit intra menſem iuxta conditionem appoſitam in decreto eius electionis; Attamen benè demonſtrat Iudicem exiſtimaſſe dictam relationem Nigroni eſſe defectiuam, quibus
6 concurrentibus viſum fuit eſſe deueniendũ ad nouam periti electionem ex traditis per *Rot. in Romana pratij Feni impreſſ. apud Marcheſan. de Commiſſ. par. 23. ſub num. 5.*

Et ita vtraque etc.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali

Burgeñ Funeralium

Veneris 16. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Parochis debetur quarta Funeralis ex Iuris diſpoſitione, in qua dicuntur habere intentionem fundatam contrarijs conſuetudinibus, & priuilegijs non obſtantibus quando non continent derogationem *cap. dudum de ſepulturis*, vel Parochi habent conſuetudinem ſpecialem, vel poſſeſſionem quadragenariam.

SVMMARIVM.

1 *Parochi habent intentionem fundatam in iure ad effectum conſequendi quartam funeralium.*
2 *Quartæ Funeralis nomine quæ veniant.*
3 *Teſtibus ſuper affirmatiua deponen. magis credendum eſt.*
4 *Teſtis depoſitio habens Iuris aſſiſtentiam eſt præferenda.*
5 *Oblationes quæ annales, & quæ annuales dicantur.*
6 *Declaratur* deciſ. 85. apud Tambur. de Iur. Abbat. *de ea loquens.*
7 *Generalis conſuetudo non attenditur ſtante ſpeciali, & num. 8.*
9 *Parocho eo magis debetur quarta funeralis, quãdo congruam non habet.*
10 *Priuilegia aduerſus quartam funeralium non continentia derogationem* Clementinæ dudum *non ſuffragantur.*
11 *Quartæ generalis exactio vigore quadragenariæ poſſeſſionis Parochis debetur, non obſtante contrario priuilegio.*

DECISIO DI.

OCCASIONE funeris Antoniæ de Maceda, & Salaza, quam Eccleſia Fratrũ Sancti Pauli extra muros Ordinis Prædicatorum ſibi ſepulturam elegerat, renuentes Fratres quartam funeralem perſoluere Beneficiatis Eccleſiæ parochialis S. Mariæ de Blanca, introducta lite coram Ordinario Burgeñ ab eo reportarunt mandatum de manutenendo in poſſeſſione, ſeu quaſi percipiendi integrè, & priuatiuè oblationem annualem duodecim ſanecarum, quæ pro ea dantur, omnium defunctorum, qui ſepeliuntur, & ſepulti fuerunt in Eccleſia ipſorum Conuentus; Cumque pro parte Beneficiatorum Eccleſiarum parochialium Burgeñ prætenderetur huiuſmodi mandatum de manutenendo cum omnibus alijs geſtis in partibus attentatorum vitio ſubiacere ob antiquam litem anno 1507. in Rota introductam, eiuſque Rotalem Inhibitionem, dubium propoſui ſuper attentatis 14. Nouembris 1661. In quo Domini mandarunt videri de bono Iure. Tandem ſuper hoc ſuſcepta diſputatione reſolutum fuit conſtare de bono Iure Beneficiatorum, vt infra.

1 Habent † enim aſſiſtentiam Iuris ſuper conſequutione quartæ funeralis tam ex diſpoſitione *Tex. in cap. 1. de ſepult., & in Clem. dudum, §. verum eod. tit. quam ex diſpoſitione Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. de reform. vt reſpondit Rot. coram Gard. Caual. dec. 101. n. 1. & apud Tamburde Iur. Abbat. deciſ. 85. pariter nu. 1. cum aliis allegatis ab Barboſ. de Paroch. par. 3. cap. 24. nu. 3. cum ſeqq.*

Et huiuſmodi Iuris aſſiſtentia pro quarta funerali non non ſolùm procedit in ijs ob-
2 uentionibus, quæ dantur Eccleſiæ, in qua quis ſibi eligit ſepulturã in ipſa die funeris, & tẽpore, quo corpus eſt in funeribus extra terram, ſed etiam de quibuſcumque, & quomodocumque relictis tàm Iure Legati, quã Inſtitutionis, quæ dantur, & poſtquam corpus terræ reconditum eſt, ſi cauſa, & occaſione funeris elargita ſunt, *vt optimè dicit Card. Zabarell. in dicta Clem. Dudum dicto §. Verum ſub num. 4. verſ. Sed vt dicit, & num. 5. de ſepult. Calder. conſ. 4. per totum eodem tit. Franc. Leo Theſ. for. Eccleſ. par. 2. cap. 14. num. 12. Aloyſ. Ricc. prax. quot. reſol. for. Eccleſ. par. 1. reſol. 581. num. 5. & 6. Lauor. var. lucubrat. tom. 1. tit. 2. cap. 3. num. 191. & 192. Barboſ. d. cap. 24. ſub num. 37. verſ. ſinè antequam.*

Et ſine difficultate dum Beneficiati vlterius probant ſpecialem conſuetudinem, & quaſi poſſeſſionem quadragenariam percipiendi huiuſmodi quartam ab omnibus Regularibus, & in ſpecie à Fratribus Monaſterij Sancti Pauli extra muros de omnibus rebus, quæ offeruntur ratione ſepulturæ tàm in die funeris, quàm in alijs nouenarijs exequiarum, nempè in prima, tertia, & nona diebus, & in anniuerſario, ac in omnibus aliis diebus anni, vt ex pluribus teſtibus formiter examinatis tàm de anno 1507. *Summ. num. 5* comprobatis à *Rota coram Card. Millin. deciſ. 49. & deciſ. 52.* quàm de recenti ſcilicet de anno 1658. *Summario num. 6.* qui teſtificantur de huiuſmodi conſuetudine, & quaſi poſſeſſione, videntibus ſcientibus, & tolerantibus ipſiſmet Fratribus Sancti Pauli colligantibus.

Non obſtant Teſtes eorumdem Fratrum,
3 quia non coarctant negatiuam, † cum in concurſu magis ſit deferendum teſtibus Benefi-

neficiatorum deponentibus ſuper affirmatiua, *Felin. in cap.noſtra num.4.de teſtibus Card. Seraph.deciſ.607.num.2.Gregor.deciſ.449.num.3.*
4 Et † habeant aſſiſtentiam Iuris, *Seraphin. deciſ.1135.nu.4.Gregor.dec.51.nu.2.* Præterquod verè deponunt de oblationibus annualibus, ſuper quibus obtinuerunt dictum mandatũ de manutenendo, nec ſuper iis cadit hodie
5 quæſtio †, cum maxima ſit differentia inter oblationes annales, & annuales, Annalis enim intra annum fit, annoque terminatur, vt de annali exceptione habetur *in rubr. C. de ann.except.* annualis autem eſt annua, id eſt repetita quotannis, vt annuum legatum *Rubr. de ann. leg. & fideicommiſſ.l.1. C. quand. dies leg. ced.*
6 Nec turbant † deducta in Elneñ Iurium parochialium coram *Quesipo apud Tamburin. vbi ſupra dec. 85. per totum.* Quia quæſtio ibidem erat ſuper caſu valdè diuerſo, videlicet an Parochus poſſet cogere hæredes ad reiterã dum officia in Eccleſia parochiali, fundatur
7 ſuper conſuetudine generali, † quæ non attenditur, concurrente ſpeciali, vt hic, quæ præualet generali, *gloſſ. in cap.ſuper eis verb.in vicinis de cenſib.Card.Put. dec.176.num.7.lib.3.in correct.Card.Caual.dec.95. nu.2.verſ.& cum hoc, deciſ.356.num.2.* Atque vlterius generale, & præcipuum fundamẽtum fuit tàm in particulari ſtatuto directo ad principatum Cathalo-
8 niæ, quod non extenditur † ad Diœceſim Burgeñ, quàm *in Conſtit.41. ſan. mem. Pij V.* quæ per ſucceſſiuam *Conſtit. Gregorii XIII.* redacta fuit ad terminos Iuris communis ex *Sac. Concil.Trident. vt dixit Rota apud eumdem Tambur.dec.84.num.6.& notat Barboſ. in collect. Sac.Conc.d.ſeſſ.26.cap.13 de reform.n.4.*
9 Eoque faciliùs † admittenda viſa ſunt, ex quo Beneficiati curam animarum exercentes, nec decimas poſſident, nec aliud emolumentum pro congrua obtinent, niſi huiuſmodi quartam funeralem, hinc enim elicitur ratio veritatis probatæ particularis cõſuetudinis.
10 Nec vrgent priuilegia exemptiua,† nàm conceſſa ante Clementinam dudum ab ea remanſerunt reuocata, vt in ipſa legitur, & reſpondit *Rota dec.83.nu.2.apud Tambur.* Conceſſa poſt dictam Clementinam non poſſunt
11 ſuffragari, † Tum quia non continent eius expreſſam, & ſpecialem derogationem, *Caual.dicta dec.101.num.2. Barboſ.de Paroch. d. cap.24.num.8.* Tum etiam quia dum Beneficiati iuſtificarunt particularem conſuetudinem continuatam per annos 40. etiam ante Concilium Tridentinum percipiendi à Fratribus Sancti Pauli Colliti gantibus prædictam quartam funeralem, etiam de obuentionibus poſt diem funeris, in nouenariis, Anniuerſario, & omnibus aliis diebus anni traditis cauſa, & occaſione funeris, durante anno tantum, in hac particulari conſuetudine, & quaſi poſſeſſione continuare debent,
12 ex † diſpoſitione Concilii, quibuſcumquè priuilegiis non attentis, *vt dixit Rota in hac cauſa coram Card.Millin.d.deciſ.49.verſ. aut fuerunt conceſſa apud Tambur.dicta dec.84.num.4 verſ.& quatenus eſſet,& comprobat Barboſ. d.cap. 24. num.12.*

Et ità reſolutum fuit conſtare de bono Iure Beneficiatorum modo quo ſupra vtraque parte informante, &c.

R. P. D. E M E R I X

Bononieñ Legati, ſeù Dotium.

Veneris 16.Iunij 1662.

A R G V M E N T V M.

Legata licet non debeantur, niſi ſoluto ęre alieno tamen hoc fallit duobus in caſibus in decl. relatis,& pro conſequutione A.C. relaxat mãdata executiua, quæ ſtante clauſula *ſi quid exequendum*, ſi tamen ſint valida, & iuſta Rota exequitur non obſtante ſtylo contrario eiuſdem Tribunalis.

S V M M A R I V M.

1 *Rota pro Legatis non dat viam exequutiuam.*
2 *A.C. pro legatis dat viam exequutiuam.*
3 *Rota ſtante clauſula* ſi quid exequendum *exequutiuè procedit.*
4 *Clauſula* ſi quid exequendum *operatur quod Iudex ſtante Iuſtitia ſententiæ executiuè procedat.*
5 *Legatum non debetur niſi ſoluto ære alieno.*
6 *Mandatum pro legato in præiudicium creditorum relaxari non poteſt, quod limita, vt numer.7. 8.& 9.*

DECISIO DII.

CVM vxor, & filiæ q.Matthęi Muſcardini pro conſecutione legati dotium ab eodẽ in vltimis tabulis ſibi relicti mandatum executiuum ab A.C.contra illius hæreditatem obtinuiſſent, & cauſa appellationis per Signaturam Iuſtitiæ mihi commiſſa fuiſſet cũ clauſula *ſi quid exequen.* Dubitaui ad formam
1 reſcripti, an mandatum A.C. eſſet † exequen & DD. inhærentes ſtylo huius Tribunalis, quod in legatis non conſueuit procedere exequutiuè *prout teſtatur Adden.ad Buratt.deciſ. 208.num.12.Rot.dec.604.num.12.par.2.tom.3.& dec.260.nu.1.par.9.rec.* cenſuerunt mandatum eſſe iuſtum.

Moti fuerant ex clara & litterali voluntate Matthęi data *in Summario Mulierum nu.1.* qua ſtante non eſt dubium quin legatum
2 debeatur, & pro eo † in Tribunali A.C.exequutiuè procedi potuerit *Tiber. in praxi li.2. cap.6.ſub num.4. Adden.ad Buratt.& Rot. in ſupra citatis deciſionibus.*
3 Nec refert quod Rota † aliter procedat, quia omiſſo quod nonnulli ex DD.credebãt non eſſe contra ſtylum ſi Rota in hoc caſu procederet exequutiuè propter clauſulam
4 *ſi quid exequen.* † quæ præſeruat viam executiuam, & operatur quod Iudex, ſi videt decretum iuſtum, & validum ad euitandos circuitus appellationum debet procedere ad illius

illius executionem, *Ridolphin. in praxi par.1. cap.13.num.500.& ſeqq. Rub. in ſuis ſingular.clauſula 95.§.2.& 775.num.1.Seraph.dec.1412.nu.2 vbi ait hoc procedere quamuis alias in iudicio eſſet procedon. & in ſimili de clauſula qui ad vlteriora dixit Rot. poſt Zacch.de oblig.Cameral.deciſ.215. nu.6.& ſeqq.*

Ceſſat obiectum dum iuxta ſtylum Tribunalis omiſſa via exequutiua ſimpliciter canonizatur Iuſtitia mandati, quæ manifeſtè reſultat ex teſtamento Matthei *dicto Summario numer.1.*

5 Non obſtat † quod legatum non debeatur, niſi ſoluto prius ęre alieno, *l.Papinianus, §.4.ff.de in officioſo teſtam.& §.cum autem ratio inſtitut.ff.ad leg.falcidiā,* quodque propterea mā-
6 datum ab A.C. † in præiudicium Creditorū relaxari non potuerit, *l.Vniuerſæ, C.de legat. & l.final. §. ſin vero Creditores, C. de Iure deliberand.*

7 Tum quia mandatum † non fuit relaxaxatum contra creditores nec in Iudicio formalis concurſus creditoris Matthei, ſed ſolū contra eius bona citatis pro eorum Iure, & intereſſe creditoribus ex cauſa negotij poſt eius obitum ex illius præcepto, ſeù deſiderio continuati.

8 Tum etiam † quia dum agitur contra bona Mercatoris qui in teſtamento ordinauit continuationem negotij, & debita fuerunt contracta non ab ipſo Mercatore in vita, ſed poſt eius obitum occaſione negotij illa non retrahuntur in præiudicium legata-
9 riorum † præſertim quando prout hic Teſtator pro ſolutione Legatarij permiſit alienationem bonorum *Rot.coram Caual. deciſ.41. & dec.51.& dec.112.per totam,& deciſ.269.p.6. recent.*

Sicuti, nec etiam aduerſatur ſtatutum fori Mercatorum Bononieñ mandans omnes creditores decocti concurrere per ęs & libram, quia ſtatutum reſtringitur ad creditores intra quinquennium ante decoctionem *dicto Summario num.5.* Mulieres autem ſunt Creditrices per ſeptem annos, & vltra ante decoctionem, & conſequenter ſtatutum non applicatur.

Et ità vtraque &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Reatina Beneficij

Veneris 17. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus inter priuatos probatur ex quadragenaria cum fama, nec cadit ſub reſeruationibus licet Papa derogare poſſit etiam ſi Iuſpatronatus eſſet mixtū quia ad effectum reſeruationis cenſetur laicale.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus inter priuatos probatur ex quadragenaria cum fama.*

2 *Iuſpatronatus Laicorum non cadit ſub reſeruationibus, Pontifex tamen poſſet ad libitum derogare.*

3 *Iuſpatronatus mixtum cenſetur in totum laicale ad effectum excludendi reſeruationem.*

4 *Admiſſus ad cauſam independenter à Iure colligantis non tenetur acta transportare.*

5 *Acta transportare tenetur admiſſus ad cauſam in ſtatu, & terminis.*

6 *Patroni non valent impedire proſequutionem cauſæ inter præſentatum, & prouiſum Apoſt. maximè quando proſequutio eſt ipſis fauorabilis.*

DECISIO DIII.

PER ſententiam Rotalem editam præuijs duabus deciſionibus à R.P.D meo Veroſpio adiudicandum Beneficium controuerſum Dominico Paulino tanquam præſentato à maiori numero patronorū in concurſu Vincentij Tranſei alterius præſentati commiſſa cauſa R.P.D. Beuilaqua coram eo cōparuit Sebaſtianus Spinoſus, & præſentata prouiſione Apoſtolica tanquam de reſeruato inſtetit illius vigore pro eiuſdem Beneficij adiudicatione. Hinc cauſam in duplicem diſcuſſionem diſtracta prodijt contra Spinoſum alia ſententia ad fauorem Paulini, à qua coram me appellatione interpoſita propoſui dubium ſuper illius ſubſiſtentia.

Et quamuis Spinoſus pluries citatus nihil opponere curaſſet contra validitatem, & iuſtitiam ſententiæ, ſed ad differendam reſolutionem inſtaret præter acta geſta ab eo coram R.P.D.meo Beuilaqua iam coram me tranſportata tranſportari etiam alia geſta coram R.P.D.meo Veroſpio inter Paulinum, & Tranſeum, & ex alia parte illi de Stocchinis, qui eumdem Tranſeum præſentauerant petierint etiam ſuperſederi ſtante eorum admiſſione ad cauſam nuper à Signatura Iuſtitiæ obtenta Domini horum omnium reiectis Inſtantijs pro confirmatione ſententiæ reſponderunt.

Quia validitas ſatis colligebatur ex actis, & Iuſtitia ex duabus deciſionibus R.P.D. mei Beuilaquæ, qui nedum euidenter probāt exiſtentiam Iurispatronatus penes eos, qui præſentarunt Paulinum ex quadragenaria poſ-
1 ſeſſione cum fama, quæ ſufficit inter priuatas perſonas, & de vſurpatione non ſuſpectas, *vt dixit Rot.coram Mohedan. dec.12. in fine de Iurepatron. & deciſ.312.num.3. par.1.recent. & in Piſcien.Capellæ 10.Ianuarij 1622.§.Etenim coram bon.mem. Card. Fabritio Veroſpio cum alijs in 1.deciſ.R.P.D.mei Beuilaqua 13.Maij 1661.§. non obſtat.*

Verum etiam clare conuincunt inſubſiſtentiam gratiæ à Spinoſo obtentæ tanquam de reſeruato ratione menſis dum huiuſmodi beneficium de Iurepatronatus laicali, vel
2 mixto † non cadit ſub reſeruationibus licet ei poſſit Pontifex ad libitum derogare, vt latè *firmatur in princ. alterius deciſionis R.P.D. mei Beuilaqua 13.Ianuarij 1662.* Mixtum enim
3 cenſetur † in totum laicale ad effectum excludendi reſeruationem *Felin. in tract. quando littera*

littera Apoſtolica ampliat.6.nu.6.Gabriel conſ.197 num.7.lib.1.Menoch.conſ.654. num.2. & latiſſimè firmantur in mox allegata deciſ.R.P.D. mei Beuilaqua per totam,cum qua Domini tranſierunt.

Quibus nec placuit differre reſolutionem ex eo quod acta prioris inſtantiæ coram R.P.D.meo Veroſpio geſta inter Paulinum & Tranſeum præſentatos à diuerſis perſonis non ſint coram me tranſportata.

4 Quia dum Spinoſus† prouiſus Apoſtolicus non venit ad cauſam coadiuuando, & proſequendo Ius alterius ex collitigantibus, ſed independenter,immo ad effectum excludendi vtrumque,dicitur veniſſe tanquam in prima, & conſequenter acta illuc vſque facta illum, nec actiuè, nec paſſiuè afficere

5 poterunt quicquid ſit † ſi in ſtatu, & terminis ad defenſionem alterutrius fuiſſet admiſſus, vt benè notat *Adden.ad Greg.dec.259.n.3. 4.& 7.& diſtinguit Rot.dec.352.num.2. par.3.recentior.*

Neque etiam viſa fuit retardanda reſolutio ex inſtantia patronorum, qui Tranſeum præſentauerant, quia cum pertinentia Iuriſpatronatus non cadat ſub hodierno dubio,in quo ſolum diſcutitur releuantia prouiſionis Apoſtolicæ à Spinoſo obtentæ viſum fuit

6 DD.non poſſe † patronos cauſæ proſecutionem impedire præſertim in reſolutione eis fauorabili, ex qua firmatur libertas Iuriſpatronatus, qui quatenus eorum Ius proſequi velint,poterunt diſputare dubium admiſſionis ad cauſam, quid diuerſum à Iure Spinoſi & Paulini de quo hic agitur.

Et ità pro confirmatione ſententiæ Rotalis reſponſum Paulino tantum informante, Spinoſo pluries atque iterum citato,&c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Vſufructus

Mercurij 28. Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Sequeſtra regulariter de Iure ſunt prohibita. Verumtamen ſtante veriſimili periculo dilapidationis bonorum partis collitigantis, difficilis exactionis rei controuerſiæ,tunc locus eſt ſequeſtro. Nam æquitas id ſuadet, ne iudicium reddatur eluſorium.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtratio bonorum regulariter de iure eſt prohibita.*

2 *Sequeſtrum tunc eſt permiſſum quando adeſt timor dilapidationis bonorum.*

Sequeſtrum tunc eſt permiſſum quando adeſt timor difficilis recuperationis bonorum.

3 *Iudicium ne reddatur eluſorium cauendum eſt.*

Bona, quæ litigantur, ſi de facili diſtrahi poſſunt, ponenda ſub ſequeſtro ſunt.

4 *Litigans in aliquo loco ſi ibi bona non poſſideat, præter ea, quæ litigat,ſi ea facile poſſunt diſtrahi, apponendum eſt ſequeſtrum.*

5 *Loca montium de facili poſſunt diſtrahi.*

6 *Bona hæreditaria, ſi contineant loca montium, & hæreditas litigatur illa ponenda ſunt ſub ſequeſtro.*

Loca montium, quando ſunt alienata,difficilis ſunt recuperationis num.6.

7 *Loca montium dum alienantur, & ſunt libera non recipiunt hypothecam,ſed libera tranſeunt in emptorem.*

Et ex hoc ſpeciali prouiſione per Papam facta in illorum erectione.

8 *Sequeſtro eſt locus,ſi æquitas id perſuadet, ad effectum, vt indemnitati partium Collitigantium conſulatur.*

DECISIO DIV.

DILATA reſolutione dubij ſub die 26. Maij proximè præteriti propoſiti in cauſis reſtitutionis in integrum petitæ à Ioanne aduerſus ſententiam Rotalem concedentem Florentiæ de Augelis vſufructuariæ hæreditatis Gabrielis Prati immiſſionem in poſſeſſionem bonorũ in ea repertorum. Hodie incidit quæſtio ſuper ſequeſtro, quod Rota hinc inde apponendum eſſe cenſuit nam li-

1 cet regulariter prohibita ſit ſequeſtratio per *Text.in l.vnica,C.de probibit.ſequeſtr.pecun.Alex. conſ.163.num.1.lib.6.* Ea tamen permiſſa eſt,

2 quando diſceptatur† de re cuius adeſt timor dilapidationis,vel difficilis recuperationis tũc enim ne Iudicium reddatur eluſorium,æqui-

3 tas ſuggerit † vt reus cogatur præſtare cautionem vel pati vt res,illiusq. fructus qui de facili ſubſtrahi poſſunt ponatur ſub ſequeſtro,*l.Imperatores,§.fin.ff.de appell.l. fideiuſſor,ff. qui ſatiſdare cogantur cap.2. vbi gloſ.in verbo ſequeſtrari Abbas num 22. Hoſtien.& Ioan.Andr. in princ.de ſequeſtr.poſſeſſ.fruct.Pariſ.conſ.41.nu.44 lib.1.Natt.conſ.584. num.1. & ſeq.Grat. diſcept. 114.num.1.cum ſeq.Rot. coram Card.Seraph. dec. 1126. in fine & inter diuer.deciſ.13.num.1.par.2. deciſ.136.num.3.verſ. accedat par.2.& deciſ.215 num.1.par.4.tom.2.rec. in Romana Vinea 17.Apr. 1643.§.vnde coram bon.m.Bichio.*

In præſenti autem reſpectu Ioannis Furni ex eo intrat ſequeſtrum quia ipſe degit in

4 Ciuitate † Aſteñ vnde originem trahit, & nihil in Vrbe poſſidet, Ideoque ſi loca mõ-

5 tium non reſignaret, illorumq.† fructus, & & domus penſiones exigeret, & in proprium vſum conuerteret ſine dubio difficilis imo

6 impoſſibilis eſſet recuperatio quæ † eſt cauſa appoſitionis ſequeſtri, vt notant præcitati, & ſignanter, *Natta d.conſ.534. per tot. Ioannes Faber in §. hodie num.9. inſtitutionibus de action. Grat.diſcept.d.cap.114.nu.6.Moſcard.concl.1298 num.2.Franc.Racchet deciſ.delphinat.* Quo vero ad Florentiam dum nõnulla loca montium ad hæreditatem controuerſam ſpectantia diſtraxit ex hoc capite, & ne alia alienet ab-

7 ſque ſpe recuperationis ob † qualitatem illorum quæ non recipit hypothecã, ſed tranſeunt in emptorem ex ſpeciali prouiſione per Papam facta in illorum erectione *Grat. diſcept.foren.cap.730.num.48. Rot. dec.77. nu.19. & 20. par.6. recent.* ad conſulen. indemnitati

nij 1661. *coram R.P.D.Veroſpio.*

Reſpectu verò alterius cenſus impoſiti à dictis quatuor fratribus de Beccaria 17. Septembris 1613. poſt mortem Aemilij eorum Patris, quamuis ille ſit dicta dote poſterior, tamen cum pro huiuſmodi debito dotis non eſſent, vt ſuprà obligati, niſi duo ex dd. fratribus nempè Cæſar, & Iulius eius vigore
10 non † poteſt impediri creditum cenſus, quo minus exerceat ſuum hypothecam in portionibus eorundem bonorum, quæ fuerunt Petri Franciſci, & Ludouici aliorum duorum fratrum, quia illa non fuit extracta, vel diminuta ex dicta ſubſequēti diuiſione, ſed adhuc dicta bona remanſerunt hypothecata pro indiuiſo, *l.ſi conſentit, §.final. ff.quib. mod. pig. vel hypothec.ſolu. l.ſi quis putans, §.Si fundus,* ibique *gloſſ.in verb.Creditori, Bartol.nu.1.& 4.ff.cōmun. diuid.l.tertia, §.finali, C.quo potior. in pignor.hab. Merlin.de pignor.lib.2.tit.1.quæſt.36.n.22. Salgad. Labirinth.Creditor.par.3.cap.13.num.36.& ſeqq. Rot.deciſ.205.num.3. & ſeqq. par.7.recent.*

Conſtito itaque ex prædictis de cauſis reſtitutionis in integrum cōcluſum fuit Pium eſſe immittendum in poſſeſſione omnium bonorum, de quibus agitur, pro fructibus dicti primi cenſus, & pro fructibus alterius, vt ſuprà impoſiti de anno 1650. in poſſeſſionem eorumdem bonorum, quoad duas eorum partes, quæ antequam fieret dicta diuiſio ſpectabant ad dictū Petrum Franciſcum, & Ludouicum, quia conſtat de eius credito cum hypotheca anteriori, & quod dicta bona, quæ fuerunt, vt ſuprà poſſeſſa ab Eminentiſſimo, & deindè à dd. Fratribus modo
11 poſſideantur à D. Bottigella † probatur ex Iudicio Iactationis Iactationum per eum in partibus mota contrà dictum Pium, ac ex illius confeſſione emiſſa in libello deſuper exhibito, quibus concurrentibus competit immiſſio ex Saluiano, *Rot.coram ſan.me.Gregor. deciſ.491.num.6. deciſ.59.num.6. par.6. recent.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. VICECOMITE, Poſteà S.R.E. CARDINALI.

Romana Cenſus.

Lunæ 3.Iunij 1662.

ARGVMENTVM.

Mortuus ciuiliter cum confiſcatione bonorum non eſt amplius citandus, ſed Fiſcus, qui illius bona poſſidet, etiam ſi ex gratia Principis fuiſſet reſtitutus, & quidquid contrà eum agitur eſt nullum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione.*

2 *Manutentio eſt concedenda aduerſus factum Iudicis nulliter poſſidentis.*

3 *Citationis defectus reddit actum nullum.*

4 *Procurator in vna cauſa non eſt legitimus in alia, niſi doceatur de mandato procuræ, vel concurrentibus coniecturis. & num.5.*

6 *Mandatum Procuratoris expirat per mortem ciuilem principalis.*

7 *Fiſcus eſt citandus in loco in quo ciuiliter mortui bona occupantur.*

8 *Solutio quando eſt deſtinata in Vrbe poteſt in Vrbe per contradictas agi, quod fallit, vt nu.9.& 11.*

10 *Condemnatus priuatus Iuribus ſuis à Fiſco non eſt amplius citandus, ſed Fiſcus.*

12 *Iudiciū dum ab initio eſt nullum non poteſt exindè conualidari.*

DECISIO D.VI.

VIGORE mandati contrà D. Marchionem Raymundum relaxati A.C. ad inſtantiam Societatis Conſolationis pro fructibus cuiuſdam cenſus decurſis, & non ſolutis proceſſum fuit ad ſubhaſtationem alterius cenſus in ſumma ſcut.700. ad eundem debitorem ſpectāt cum ſucceſſiua deliberatione, necnon poſſeſſionis aſſecuratione ad fauorem Petri Vici, cui contendente Marchione ſubhaſtationis validitatem ab eodem A. C. Decreta fuit manutentio; Verum ex interpoſitione appellationis cauſa mihi delata cum facultate manutenendi, quem de Iure manutentionem Marchioni concedendam fore DD. hodie reſponderunt.

1 Iudex autem nulliter procedens† non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſed ſpolium committere dicitur, ideòque cum poſſeſſio
2 amiſſa minimè cenſeatur, manutentio†poſſidenti venit tribuenda, *Gloſſ. in Canone in ſumma 3. quæſt.1. Hoſtien.tit.de reſtit ſpoliat.§.Quando facienda in princ. Bald.conſ.357.lib.2. Abb. in cap.Conquerente nu.12. de reſtit.ſpoliat. in cap. Dilectus ſub num.1. verſic.Fallit ſecundo de reſcript. Aymon conſ.18. nu.8. Caputaquen dec.186. par.5. Cæſar de Graff.deciſ.1.num.4.de Conſtitut. Gregor. deciſ.198.num.2.*

Nullitas autem eſt ineuitabilis, dum ſubhaſtatio, & deliberatio emanarunt nulla præce-
3 dente legitima citatione, † cuius defectus actum reddit nullum, adeòut vllo modo excuſari nequeat, *l.licet, C.de procur. cap.in noſtra in fine, C.eod. cap.licet de appellat.in 6. Rot.coram Iuſto poſt Marcheſ.de Commiſſ. par.2.fol.221. Coccin.deciſ.466. num.3., & ſeqq. Duran. deciſ.142. num.1. Canal.deciſ.35.nu.1.,& in recent.dec.365. num.3. & 409.num.1.par.1.*

Neque excludi valet ex eo, quod citatus fuerit Lælius Trebianus aſſer. illius Procurator, quia nullibi docetur de ſufficienti illius
4 mandato procuræ, † & quamuis Marchio aliarum Cauſarum patrocinium ei tribuerit, non valet exinde inferri ergo in iſta quoque Procuratorem cōſtituit, admitteretur, ſiquidem illatio, quoties coniecturæ id ſuadentes
5 concurrerent, † nempè Iurium productio, & expenſarum ſolutio, ex quibus præſumptum mandatum deducitur, *Seraphin. dec.933. num.2. Gregor.deciſ.44.num.5.*

Immo admiſſo, quod Lęlius mandatum
6 à Marchione ſuſcepiſſet, † illud vtique ope-

raretur ob ſui principalis ſuperuenientem mortem ciuilem reſultañ, ex capitali Sententia, cuius virtute Fiſcus omnia eius bona
7 confiſcauit, ideò debebat † ipſe citari, qui potuiſſet Iura Marchioni competentia tueri, *l.2. vbi Bald., & Salycet. C. ad l. Iuliam de vi public., & in l. ſi marito, vbi gloſſ. ff. ſolut. matrimon. l.2., & l. tutelas, §. finali, ff. de capit. diminut. Calcan. conſ. 68. col. 2. Gramat. deciſ. 85. Peregrin. de Iure Fiſc. lib. 5. cap. 1. num. 54. Vbert. de Citat. par. 2. cap. 11. nu. 324. Rot. in Ferrarien. Pecuniaria 29. Ianuarij 1637. coram Pirouano.*
8 Hinc non vrget, quod † cum ſolutio eſſet deſtinata in Vrbe (Marchione abſente) potuerit is per contradictas conueniri, *Rot. deciſ. 211. num. 4. & ſeqq., & 232. nu. 2. & 3. & de-*
9 *ciſ. 249. num. 3. apud Poſth. de ſubhaſtat.*, † quia cum ob confiſcationem omnium bonorum Fiſcus dicatur repræſentare perſonam condemnati banno, ac Sententia durante aduerſus illum citationes erant exequendæ, non
10 autem contrà Marchionem † per confiſcationem Iuribus ſuis priuatum, cui non dabatur tutus acceſſus, *ad Text. in Clementina ſecunda de Sent. & reiudic. Vbert. de Citat. part. 3. cap. 14. num. 45.*
11 In nihilo releuante, † quod ex gratioſa Principis conceſſione fuerint in eum Iura translata, quia huiuſmodi reſtitutio non poteſt tollere nullitatem præcedenter commiſ-
12 ſam, nam cum actus † ab initio penitus nullus remanſerit non potuit exinde conualidari, *Bartol. in l. obſeruari num. 4. ff. de offic. Proconſ. Alexand. conſil. 78. num. 24. lib. 7. Dec. in l. ſemper, qui non probibet, ff. reg. Iur.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Mediolaneñ Penſionis.

Luna 17. Nouembris 1662.

ARGVMENTVM.

Titularis tranſigendo ſuper reductione Penſionis tenetur concludenter probare incapacitatem etiam in petitorio, licet contrarium eſſet ſi reductio facta fuiſſet in cauſa litis, ſed de voluntate Penſionarij.

SVMMARIVM.

1 *Titularis tranſigendo cum Penſionario, qui narrauit valorem fructuum in litteris Penſionis tenetur probare incapacitatem.*
2 *Penſionarius in petitorio tenetur probare capacitatem penſionis vbi non agitur contrà conſentientem, ſed contrà ſucceſſorem, quod limita, vt numer. 3. & 4.*
5 *Titularis enuncians Beneficium eſſe penſione grauatum non cenſetur fateri illam eſſe validè reſeruatam.*
6 *Penſionarius ſpontè reducens penſionem, & non ex cauſa litis non releuatur ab onere probandi valorem à ſe narratum.*
7 *Reductio penſionis facta ex cauſa litis ſi poſteà impugnetur à Titulari debet ab eo incapacitas probari.*
8 *Titularis tranſigendo non poteſt Eccleſiæ, & ſucceſſori præiudicare, quod limita, vt num. 9.*
10 *Beneplacitum Apoſtolicum non requiritur in reductione Penſionis.*

DECISIO D. VII.

PENSIONEM ducat. 1612. ſuper Præpoſitura B. Mariæ de Campo, & Abbatia S. Abundij Cremoneñ Diœceſis auctoritate Apoſtolica reſeruatam ſuſtineri non poſſe prætendebat Abbas Ayroldus ob non iuſtificationem valoris expreſſi in ducatis 3220. Vnde orta lite inter ipſum, & D. Marchionem Vicecomitem penſionarium fuerunt hinc inde plura deducta, ſuper quibus cum lis, & ſi diù agitata adhuc eſſet ſub Iudice, Partes deuenerunt ad concordiam, in qua penſio reducta fuit ad ſcuta 2300. lib. Imperialium; Verum quia hac tranſactione non obſtante, iterum egit Ayroldus delata fuit cauſa per appellationem ad Rotam, in qua poſito dubio, An penſio deberetur, affirmatiuè Domini reſponderunt.

Quia dum Titularis Iudicium introduxit ſuper eo, quod Penſionarius non probauerat valorem fructuum in litteris reſeruationis narratum, cum quo poſteà tranſegit, redu-
1 cens penſionem ad minorem ſummam, † lis adeò remanſit extincta, vt onus probandi incumbat Titulari, qui tranſactionem impugnat, *cap. primo de tranſaction. l. fratris, vbi Iaſon nu. 2. C. eod. tit. Rot. deciſ. 414. & deciſ. 447. vtrobique num. 1. part. 2. recent., & deciſ. 218. num. 1. part. 7., & in bis terminis in Romana Penſionis coram Pirouano deciſion. 69. poſt Fenzon. ad Statut. Vrbis.*
2 Et licet Penſionarius † teneatur in Iudicio petitorio concludenter probare valorem, vbi agitur contrà ſucceſſorem, qui non conſenſit reſeruationi penſionis, quãtumuis adſit conſenſus præſtitus per anteceſſorem, *Rota apud Buratt. deciſ. 296. nu. 2. apud Merlin. dec. 343. num. 1. in Concben. Penſionis 21. May 1649. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado cum alijs tam per Adden. ad ſan. me. Gregor. deciſ. 57. ſub nu. 16., quam per Adden. ad Buratt. deciſ. 261. num. 17.*
3 Tamen ſtante dicta reductione † facta per viam tranſactionis præuia narratiua reſeruationis penſionis cum obſeruantia ſubſecuta, translatum fuit onus probandi in titularem, qui reducens penſionem per neceſſarium antecedens faſſus fuit beneficium eſſe capax
4 penſionis reductæ, † quæ confeſſio æquipollet conſenſui, & releuat Penſionarium ab onere iuſtificãdi valorem, ſicuti de tali mentione in gratia prouiſionis expreſſa, *dixit Rot. coram Caual. deciſ. 26. nu. 4. & 5. Merlin. dec. 211. num. 1., & deciſ. 478. ſub num. 4., & per Adden. ad ſan. me. Gregor. d. deciſ. 57. num. 17.*

Non obſtat, quod Titularis enuncians in reductione beneficium eſſe grauatum pen-
5 ſione, † non cenſeatur fateri illam eſſe validè reſeruatam, cum etiam potuerit inualidè reſeruari,

*ſeruari, vt recedendo à præfatis deciſionibus reſpon-
ſum fuit in Meliten. Penſionis coram Coccin. penes
Poſth. de manut. deciſ. 278. num. 3. & ſeqq.*

6 Quoniam † in eo caſu reductio fuit ſpon-
tanea, & voluntaria, uulla præexiſtente lite
inter Penſionarium, & Titularem, vt ideò
benè Rota reſpondit ex tali deductione Pen-
ſionarium no releuari ab onere probandi va-
7 lorem ab ipſo narratum; Aliud † autem eſt
in præſenti caſu, vbi agitur de reductione ini-
ta inter partes poſt litem ſuper tenuitate, &
inſufficientia fructuum beneficij per viam
tranſactionis, quæ pro ſe habet præſumptio-
nem, quod fructus beneficij ſufficiant, &
penſio ſubſtineri poſſit pro iſta rata reducta
quouſque contrarium probetur, *l. generaliter,
§. ſi præmium, ff. de fideicommiſſ. libert. Roland. lib. 3.
conſil. 46. num. 47. Cephal. conſ. 4. num. 31., & con-
ſil. 141. numer. 48. cum alijs pluribus cumulatis per
Maſcard. de probat. concluſ. 1228. num. 2. & ſeqq.*
8 Titularis † enim licet non poſſit Eccleſiæ,
& Succeſſori præiudicare, etiam in aſſumen-
9 do onus probandi; Tranſactio tamen† ab eo
facta ſuper reductione penſionis ex cauſa li-
tis deſuper motæ illi nocet, & ipſum obligat
ad obſeruantiã, iuxtà *Text. expreſſum in cap. de
cætero, & cap. veniens de tranſact. Roduan. de reb.
Eccleſ. non alienand. cap. 1. num. 20. & ſeqq.*

Cui tranſactioni non reſiſtit defectus bene-
10 placiti Apoſtolici, cum illud † in reductio-
ne penſionis non requiratur, vt in ſpecie
reductionis ex cauſa litis ſuper nullitate pen-
ſionis, tradit *Gigas conſ. 125. num. 4. & 8. Garz.
de benefic. par. 1. cap. 5. num. 29. Rot. diuerſ. par. 1.
deciſ. 519. ſub num. 3., & coram Buratt. dec. 464.
num. 8.*

Et ità penſionem deberi vtraque parte In-
formante, deciſum, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Romana Fideicommiſſi, ſeù Saluiani.

Veneris 24. Nouembris 1662.

ARGVMENTVM.

Remedium, *l. final.* ſemel immiſſo amplius non
competit, etiam ſi immiſſio ſequuta fuiſſet
vigore decreti habentis clauſulam, *Dummodo
poſſeſſio ſit vacans*, quod tamen procedit ſi
verè poſſeſſio vigore talis decreti capta fuit.

SVMMARIVM.

1 Leg. final. *remedium non datur ſemel immiſſo,
quod declara, vt num. 2. & 3.*
2 *Decretum cum clauſula*, Dummodo poſſeſſio
ſit vacans, *operatur, quod nulla ſit translata
poſſeſſio ſi ea ſit plena.*
3 *Poſſeſſio capta cum mandato continente clauſulam,*
Dummodo poſſeſſio ſit vacans, *eſt valida
ſi poſſeſſio fuit vacua.*
4 *Mandatum de manutenendo non probat poſſeſſio-
nem niſi probetur effectuatum.*
5 *Poſſeſſio non præſumitur, & tanquam facti eſt pro-
banda.*
6 *Poſſeſſio penes duos diuerſis reſpectibus eſſe poteſt.
num. 7. & 8.*
9 *Immiſſionem petens non excluditur, quando ſaltem
de facto poſſideat.*
10 *Declaratio Authoris à ſucceſſore impugnari non
poteſt.*
11 Legis finalis, *remedium non competit ad bona,
quæ defunctus de tempore obitus non poſſidebat.*

DECISIO D. VIII.

ITERVM Domini perſiſtendo in deciſis
coram me die 19. Iunij proximè præteriti
dixerunt, non eſſe dandam immiſſionem
Io: Baptiſtæ filio, vt hæredi Fuluiæ, quæ in vi-
1 ta ſua illam obtinuit; † Quia remedium,
leg. final. non datur amplius ſemel immiſſo,
nec eius hæredi ex allegatis in principio de-
ciſionis, cui fundamẽto non aduerſatur, quod
2 decretum† fauore Fuluiæ contineret clauſu-
lam, *Dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiu-
dicio habentium meliora, & potiora Iura*, quæ
operatur, vt poſſeſſione plene exiſtente Ful-
uiæ nulla fuerit acquiſita poſſeſſio, ex relatis
*per Poſth. de manutent. obſeru. 50. num. 3. & 4. Rot.
in Romana fideicõmiſſi de Cæſijs 14. Martij 1657.
coram bo. me. Dunozetto §. Nec anteriorem.*

Quandoquidem non probatur aſſumptum,
quod ſcilicet eo tempore alter domum poſ-
3 ſideret, † & proinde cum clauſula prędicta
non reſiſtat principio acquiſitionis, ſed tantũ
conſtito de alterius meliori Iure, vel poſſeſ-
ſione, actum reſoluat, non fuit impedita Ful-
uia ab acquiſitione poſſeſſionis, *Iaſon conſ. 260
num. 19. lib. 3. ſub num. 9. Thomat. deciſ. 35. nu. 19.
& ſeqq. Barboſ. clauſula 157. ſub num. 9. Rot. co-
ram Seraph. deciſ. 877. nu. 2. verſ. Tamen quandiù,
& num. 3. deciſ. 300. num. 5. & duobus ſeqq. par. 8.
recent., & in Romana Locorum Montium 29. No-
uembris 1660. coram R.P.D. meo Benilaqua.*

Non iuſtificatur autem, quod poſſeſſio
domus tunc eſſet plena, quia licet Rector no-
minatus ab Archiconfraternitate Sanctiſſimæ
Annuntiatæ tanquam adminiſtrator Capel-
læ, vt prætendebatur, erigendæ, obtinuerit
decretum manutentionis contrà Dominicũ
Pacificum fideicommiſſarium, vt in deciſio-
ne 730. coram Buratto, vel tamen inde non
4 remanet † probata poſſeſſio non docto de
eius effectuatione, de actuali approbatione
5 prętentationis, vt requiritur, † cum poſſeſſio
non præſumatur, ſed tanquam facti probari
debeat, *l. prima, §. Si vir vxori, ff. de acqu. poſſeſſ.
Alexand. conſil. 118. num. 11. lib. 2. Pariſ. conſ. 118.
num. 35. Adden. ad Buratt. deciſ. 375. num. 13. Rot.
coram Mantic. deciſ. 105. num. 1. & deciſ. 429. nu. 1.
coram Caualerio.*

Vel quatenus probatio poſſeſſionis dedu-
ceretur ex actibus relatis in *dicta deciſione* 730.
aduertebant Domini, quod Capella tunc non
erat adhuc erecta, & Rector manutentio-
nem petierat ſolum ad effectum illam ſuc-
6 ceſſiue erigendi; † vnde eius poſſeſſio, ſi quam
habuiſſet, non erat compatibilis cum poſſeſ-
7 ſione Fuluiæ, vt in ſimilibus poſſeſſio † vſu-
fructuarij poſſeſſionem proprietarij non ex-
cludit

8 cludit,†cum duo diuerſis reſpectibus eodem tempore poſſidere poſſint *Bartol.in l.ſi duo ſub num.4.ff. vti poſſidetis Natt.conſ.419.num.1. Rota poſt Zacch.de obligat.Cameral.dec.144. num.3. in recent.dec.100.num.10.par.2.& 174.num.9.par.8 & in Romana fideicommiſſi de Carpianis 1. Maij 1651.§.hanc autem immiſſionem coram R.P.D.m. Veroſpio.*

Quamuis autem deinde Fuluia immiſſio-
9 nem petierit, & illam *ſperare* ſe dixerit,† nõ excluditur tamen quin ſaltem de facto poſſideret, & pro confirmatione inſteterit pro immiſſione, vt fieri poſſe *tradunt DD. relati in §.vel è conuerſo, & Rota in Ariminen.bonorum 18.Iunii 1657. coram Reuerendiſſ. D.meo Decano §.immiſſio vero,* quinimo cum deinde ſentententiam obtinuerit à Iudice à Sacra Viſita deputato nouam controuerſæ domus poſſeſſionem non acquiſiuit, præſenti *Summario Ioannis Baptiſtæ num.4.in fine*, ſed antiquam tantum præſeruauit inherendo poſſeſſioni captæ de menſe Maij 1636. ſatis apertè demõſtrauit animum poſſidendi non dimiſiſſe,
10 nec ſe pro ſpoliato habuiſſe †, & hanc declarationem Ioan.Baptiſta eius hæres impugnare non poteſt, *l.cum à matre 14. C. de rei uind. Surd. conſ.284.num.4. verſ. prædictis tamen Rot.coram Eminentiſſ. Card. Ottbobono deciſ.152. num.2.*

Poſtremo, nec ex remedio *quorum bonorum* concedi poteſt immiſſio Ioanni Ba-
11 ptiſtæ, † nam cum Fuluia mater per tranſlationem domus in Lucillum, illam amplius de tempore mortis non poſſideret, hæredi non competit hoc remedium, vt reſponſum fuit in præterita, vt tradit *Rota in Romana hæredit.18.Maij 1657.coram me, §. vel actionem.*

Et ita vtraque &c.

R. P D. LEONE VEROSPIO.

Luna 27. Nouembris 1662.

Romana Pecuniaria

ARGVMENTVM.

Appellatio à mandato relaxato cum clauſula *ſi quid exequendum* licet operetur quod mandatum ex actis prioris inſtantiæ debeat iuſtificari tamen quando mandatum eſt iuſtum etiam ex nouis eſt exequendum, quia hæc clauſula non vulnerat obligationem Cameralem, ſed eam præſeruat contra obligatum, illiuſque bona, & hæredes concurrente Iuſtitia mandati, vt in caſu deciſionis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* ſi quid exequen. *operatur, vt mandatum ſit iuſtifican. ex actis prioris inſtantia, quod declara, vt n.2.& 3.*
4 *Clauſula* ſi quid exequen. *non vulnerat obligationem Cameralem.*
5 *Obligatio Cameralis dat viam exequtiuam contra obligatum, illiuſque bona, & hæredes, & num.6.*
7 *Pactum quod contractus ſit iuſtificandus infra 15. dies, aliàs habeatur pro non facto, operatur quod non ſequuta ratificatione contractus non ſubſiſtat quod declara, vt n.11.& 12.*
8 *Ratificationis præſumptio inſurgit ex lapſu longiſſimi temporis.*
9 *Ratificatio contractus inſurgit ex diuiſione.*
10 *Approbatio contractus conſurgit ex receptione, ſeu petitione partis pretij.*
12 *Pactum reſolutiuum, vt inolens fauorem eius pro quo fuit initum, ipſo volente validitatem inducit & n.13.*
14 *Excipiens tenetur probare ſuam exceptionem.*
15 *Creditor corruente ceſſione agere poteſt ex primæuis iuribus.*
16 *Statutaria præſcriptio locum habet in fatente debitum, non autem in illud negante.*
17 *Cedens iura talia, qualia ſi tractu temporis euincantur, vel euadant inexigibilia, ad nibil aliud tenetur.*

DECISIO DIX.

PREADEFVNCTO Flaminio Conſtantio creditore Ioannis Baptiſtæ Victorij in ſumma ſcut.685. Euphemia vxor ipſius Bonifacij, ac Virginij nomine necnon Septimiæ, Cleriæ, & Franciſcæ filiorum communium, ac hæredum eiuſdem Flaminij anno 1624. in ſolutum à Victorio recepit ſummam ſcut.650.eidem à Franciſco Maria Seuerino debitam ex cauſa pretij domus per eundẽmet Victorium antea diſtractæ: Hoc vero nomen debitoris de Menſe Maij 1643. ceſſionis Iure, ſeu venditionis pro ſc.615. Bonifacius in Hieronymum Coſciarum trãſtulit, in cuius computum ſc.15.idẽmet Coſciarus tunc conſignauit, reſiduum vero Cleriæ ſorori Bonifacij infra biennium tradere promiſit. Cum vero ſorores de Ferrarijs filiæ, ac Bartholomęi hæredes, cui prædictum creditum ceſſerat Antonia Cleriæ filia, ac hæres ex teſtamento mandatum ab A.C. contra hæreditaria bona Coſciari obtinuerint ad hæredum eiuſdem Coſciari inſtantiam ſub clauſula *ſi quid exequen.* commiſſa mihi cauſa dubium hodie propoſui ſuper executione mandati, quo DD. poſthabito nouam relaxationem decreuere.

Licet enim clauſula *ſi quid exequen.* opere-
1 tur, † vt iuſtitia mandati ex actis præcedentis inſtantiæ iuſtificari debeat *Rota coram Caual.deciſ.165.num.4.& poſt Zacch. de obligat. Cameral. dec.177. num.6.* nec mandatum de quo agitur, valeat proinde ſuſtineri vtpote
2 relaxatum † ab A. C. nulla præcedente ceſſionis exhibitione à Victorio peractæ in fauorem hæredum Conſtantiæ, ex qua probatio crediti conſurgit, dum tamen ſororibus
3 de Ferrarijs † euidens Iuſtitia aſſiſtit noua decerni debet relaxatio mandati, vt alias cẽſuit *Rota in Romana pecun.27.Maij 1650.§. certum, & in §.vltimo coram R.P.D. meo Celſo, & in Aſculana renunciationis 22. Maij 1651. in primo §.coram Reuerendiſſ.D. meo Decano cum alijs relatis in Romana pecun. 14. Martij 1659.§. pro-*
4 *pter coram me*, vbi quod clauſula prædicta † non

non vulnerat obligationem Cameralem, quod tradit etiam *Grat.diſcept.foren.968.nu.3. Rot.coram Millino dec.362.n.2.& 3.*

Hæc autem Iuſtitia ex ceſſionum Inſtrumentis expreſsè conuincitur, necnon ex Coſciari promiſſione Camerali obligatione mu
5 nita, cuius virtute nedum † contra obligatum executiuè procedi conſueuit *Angel. in l.4.§.condemnatum num.4.ff.de re indic.Galleſ. de oblig.Cam.par.1.qu.2.num.11.& 12.Gabriel conſ 67.num.8.lib.1.Rota coram Merlin.dec.221.nu.1.*
6 Sed † etiam in bonis ipſius hæreditarijs quin imo, & contra hæredes; ac ipſorum bona, ſi beneficio Inuentarij deſtituti forent, vt notat *Surd.conſ.112.nu.69.Zacch.ad Galeſ.de obligat.Camer.qu.4.num.8.Rota penes eund.deciſ.269. num.11.& 12.dec.39.num.7. cum ſeqq.par.6. rec. cum alijs recenſitis in Terracinen. pecun.25. Iunij 1655.coram me.*

Nec viſa fuit vrgere conditio inſerta in ceſſionis Inſtrumento peractæ à Victorio, vt ſcilicet intra 15.dies contractum non appro-
7 bante Virginia † nullius ille deberet roboris reputari, perinde, ac ſi ob ratihabitionem nō ſequutam reſolutus cenſeatur contractus nec Coſciarus valeat ad ſolutionem crediti, non pertinentis ad Bonifacium proinde cōpelli *iuxta text. in l. ſi poſt perfectam 24. C. de euict.*
8 Hæc enim Ratihabitio † ex longiſſimi temporis lapſu præſumpta *vt admittit Soccin. Iun.conſ.139.& conſ.146.vtrobique num.14.lib.3 Gozzadin.conſ.11.num.16.Menoch. conſ.1.nu.82. Rota dec.159.num.6.par.1.& dec.337.num.26.& 27.cum ſeqq.par.8.recen. Merlin. dec.577.num.9.*
9 apertè † conuincitur ex diuiſione hereditatis paternæ poſt obitum Franciſcæ, ac Septimiæ inter Virginium, & Bonifacium ſubſecuta. Dum enim oſtenditur perhabita ratio crediti controuerſi in Bonifacij portione obuenti, nequit inficiari quin Virginius cui alia in compenſationem bona ceſſere cōtractū ceſſionis ratum habuerit, vt poſt *text.in l. Paulus reſp.ff.rem.rat.haberi tradit Alex.conſ.117*
10 *num. 2. lib.5.* aſſerens † approbationem contractus per alterum geſti ex receptione, ſeù partis pretij petitione reſultare *Calc.conſ.22. nu.4. in fine verſ.ex qua petitione Aymon conſ.159 num.5.Cephal.conſ.51.num.15.Menoch. de recup. remed.15.n.133.Surd.dec.229.n.3.*
11 Quæ ſanè ratihabitio † licet poſt lapſum termini conuenti expleta fuerit, ſubſiſtens nihilominus reputatur; quicquid enim ſit, an reſolutio contractus in fauorem hæredū appoſita cenſeatur, ſeù potius Victorij ſuper quo Domini diſcreparunt, dum Victorius
12 pacto reſolutiuo vſus non fuit forſan † in ſui fauorem adiecto ſubſecuta ratihibitio ex interuallo, ac termino elapſo validitati innixa reputatur perinde, ac ſi intra tēpus cōuentum expleta foret *ex diſpoſitione text. in*
13 *l.2.ff.de leg.commiſſ.* Sanciente † contractum cenſeri dumtaxat reſolutum ipſo volente in cuius fauorem reſolutio adiecta fuit *Cardin Mantic. de tacit.lib.4.tit.29.nu.9.verſ.ſed verius, & coram Seraphin.dec.1150.nu.1.Millin.dec.169 num.5.& deciſ.183.num.8.& coram Caual.dec.70 num.14.*

Et licet ſuper domo à Seuerino coempta ſubſecuta contendatur euictio, non tamen hæredes Coſciati ſub prætextū exactionis nō ſequutæ relaxationem mandati poterunt ef-
14 fugere †, vel quia ſuper tali euictione, nulla ex parte hæredum Coſciari probatio exhibetur, ad quam tāquam excipientes aſtricti cenſentur, *l.1.C.de probat.Bart. in l.non ſolum.§.ſed vt probari num.4.ff. de nou. oper. nunc. Rota dec.175.num.24.par.9.recent.* Vel quia Bonifacius nedum actionem ceſſit contra Seuerinum, ſed contra quoque Victorium, aduerſus quem ad Iura primæua regreſſum ſibi in Inſtrumento ceſſionis reſeruauerat in caſu moleſtiæ, ſeù impedimenti inferendi
15 ſuper credito, cuius virtute ceſſionis corruēte exactione crediti Coſciarus ex primæuis iuribus agere poterat contra Victorium, *gloſ.in l.ſi ſi quis etiam 46.verbo priſtina obligatio poſt med.ibique Bart.nu.2.verſ. Item ſi eſſet actum ff.de ſolut.Bero.conſ.46.nu.2.vol.1.Surd.conſ.145 num.2.verſ.5.Boer.dec.337.num.2.verſ. & idem eſt Franc.dec.50.num.7.Seraphin dec.1114.nu.3.* Licet præſcriptionis exceptio ex aduerſo opponatur elicitur ex verbis ſtatuti cap.158. lib.1. Dum enim Victorij debitum ex datione in ſolutum extinctum fuerat, ſtatutaria
16 præſcriptio nulla valet admitti, † quæ vti præſumptæ ſolutioni innixa in credi to dumtaxat præexiſtenti poteſt ſibi locum vēdicare, non autem ad fauorem negantis debitum, vel aſſerentis illud extinctum *Rota penes Zacch.de oblig.Cameral.dec.192. in fine & deciſ.209. num.11.& penes Merlin.de pignor.dec.40.num.9. cum ſeqq.*

Aliqui præterea ex Dominis animaduertebant, quod dum Bonifacius Iura crediti
17 ceſſerat talia qualia, itaut vllo † vnquam tempore contra ipſum nō poſſent retorqueri, & qualitas Iurium ex Inſtrumentorum inſpectione Coſciaro innotuerat, prout ex ipſiuſmet confeſſione in Inſtrumento ceſſionis edita conuincitur, Bonifacius ad aliquid aſtringi non poterat ſiue Iura ceſſa forent inexigibilia, ſiue tractu temporis euicta, *l. quod in venditione cum ſeqq.ff. de hæred. & act. vendit. Alex.conſ.93.num. 2. lib.4. Rota deciſ.142. num.5.coram Eminen.Card.Ottobono, & in Romana cambiorum 18.Iunii 1640. §.quæ omnia coram Reuerendiſſ. Dom. Decano cum aliis recenſitis in Romana pecun.24. Martii 1656.§. præterea cum ſeqq.coram R. P. D. meo Beuilaqua.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. PRIOLO.

Romana Deuolutionis Domus

Luna 22. Nouembris 1662.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica licet tranſeat ſolum ad heredes ſanguinis hoc tamen fallit, quādo in parte conceſſionis diſpoſitiua adeſt clauſula

Nec viſum fuit ſubſiſtere, quod conceſſio fuerit nulla ex defectu cauſæ, & euiden-
8 tis Eccleſiæ vtilitatis, nam facta fuit † pro eodem Canone concedi ſolita ſub expreſſione, quod domus minabatur ruinam, non modica indigens reparatione cum onere, & obligatione Pontiani illam reparandi, & in ea faciendi melioramenta, ac vlterius ſoluendi, prout ſoluit ducatos centum de carolenis conſtituentes ſcuta 75. quibus Monachi aſſeruerunt indigere pro faciendis litibus, adeout dici non poſſit, quod ſine cauſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis Eccleſiæ, domus fuerit in perpetuum cōceſſa præſertim ſtante lapſus centum anno-
9 rum cum obſeruantia ſubſecuta, † ex quo præſumitur fuiſſe obtentum per beneplacitum Apoſtolicum, *vt in Romana Palatij 12. Iunij 1657. coram R.P.D. meo Albergato, & 21. Iunii 1660. coram R.P.D. meo Celſo in d. Placentina emphit. 1. Martij 1660. coram R.P.D. meo Veroſpio, & in Bononien. Inueſtiturarum 2. Maij 1661. coram R.P.D. meo Taia.*

10 Quod licet non ſuppleat † defectum cauſæ, vel euidentis vtilitatis quando conſtat de veritate in contrarium, in quibus terminis loquuntur auctoritates ad id proban. addu-
11 ctæ † ſecus eſt, vbi non docetur rem aliter ſe habuiſſe tunc enim beneplacitum Apoſtolicum ſiue expreſſum, ſiue præſumptum facit præſumere vtilitatem, & legitimam cauſam, vt firmauit *Rota coram Mantic. deciſ. 101. num. 3. & coram Gregor. dec. 343. num. 1. cum aliis per Adden. num. 4.*

Nec dicatur domum non fuiſſe ruinoſam nullaque eguiſſe reparatione, eo quod in Inueſtitura præcedenti facta de anno 1531. eidem Pontiano ipſe ſoluerit ſc. 200. auri Paulo, & Poliſena coniugibus pro totidem expenſis occaſione melioramentorum, quia non iuſtificatur, quod domus, quæ dd. coniugibus reperiebatur conceſſa, vſque de anno 1509. à Commendatario eiuſdem Monaſterij ſit illa eadem, de qua agitur, conceſſa Pontiano per Monaſterium, & Monachos, immo conſtat de contrario; nam confinia & demonſtrationes, non conueniunt inter
12 ſe † ex quorum diuerſitate arguitur illorũ diuerſitas, *l. ſi rem in fine, ff. de reiuend. Bartol. in l. demonſtrat falſa ſub num. 14. ff. de cond. & demōſtrat. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 502. num. 10. Rota coram Merlin. dec. 415. num. 5.*

Minus facit quod domus controuerſa nunc ſit ſolita locari pro ſc. 140. cum enim illa à principio conceſſa fuerit cum expreſſione quod egebat reparatione, & cum obligatione Pontiani eam reparandi in eaque faciendi melioramenta prout meliorata cōſpicitur vna cum lapidibus ad vſum vendendi piſces augumentum penſionis prouenire dicitur ex illius melioratione, & propterea ex hac maiori perceptione penſionis nullo modo dici poteſt quod conceſſio non ceſſe-
13 rit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, † cum ad hunc effectum attendi debeat tempus cōceſſionis, non autem tempus ſuperueniens, quo res conceſſa melioris conditionis effecta reperitur *Calderin. conſ. 5. verſ. nec obſtat de rer. permut. Iaſon. conſ. 54. nu. 4. lib. 1. Ruin. conſ. 35. num. 36. eodem lib. Rot. diuerſ. dec. 18. num. 4. par. 2. & apud Seraph. dec. 766. nu. 3. & dec. 219. nu. 14. & deciſ. 355. num. 34. apud Merlin.*

Hinc DD. dixerunt dandum eſſe mandatum de manutenendo Mariæ dum non poteſt ſuffragari Monaſterio, & Monachis poſ-
14 ſeſſio capta ob lineam finitam† cũ non potuit ex eo capite Dominus directus capere poſſeſſionem propria auctoritate *Gabriel conſil. 88. num. 23. tom. 1. Rot. in recent. dec. 85. num. 4. verſ. non obſtat quod Abb. par. 2. & in Romana Vinea 2. Maii 1661. in fine coram Reuerendiſſ. D. m.*
15 *Cerro Decano*, & multominus † quoties deuolutio non eſt, vndique clara, vt probat *Adden. ad Greg. deciſ. 105. litt. A. Rota in Romana Domus 25. Febrarij 1647. coram R.P.D. meo Celſo cum aliis in dicta Romana Vinea 2. Maij 1661. cor. Reuerendiſſ. D. m. Decano.*

Et ita ſemel vtraque hodie vero Monachis tantum informantibus deciſum fuit.

R. P. D. BEVILAQVA.

Ferratieñ Pecuniaria.

Lunæ 27. Nouembris 1662.

ARGVMENTVM.

Statutum deferens ſecundo Viro totã Dotem, vel maiorem illius partem, non dicitur odioſum, ſed fauorabile, vtpotè reſpiciens publicam cauſam adhoc, vt facilius Viduæ nubant, nec indiget confirmatione in forma communi, idcircò attento huiuſmodi Statuto in ſecundo nubente non habet locum diſpoſitio *legis hac adictali.*

SVMMARIVM.

1 *Statutum ſuper lucro dotis eſt attendendum.*
2 *Statuti particula extracta à Cancellario Communitatis in Cancellaria exiſtente, dicitur in forma probanti, etiam ſine partis citatione.*
3 *Statutum ab originali non extractum non probat.*
4 *Statutum non prodeſt, niſi quatenus probetur eſſe licitum, & vſu receptum.*
5 *Statuti obſeruantia præſumitur, quando eſt inſertum in volumine aliorum Statutorum.*
6 *Statuti obſeruantia deſumitur ex atteſtatione Cancellarij Communitatis, & ex Inſtrumento Matrimoniali ad quod contrahentes ſeſe retulerunt. & num. 7.*
8 *Statutum omne habens motiuum rationis dicitur licitum, & rationabile.*
9 *Statutum conditũ fauore Vxorum, vt eo magis matrimoniũ contrahant dicitur rationabile. & reſpicere publicam cauſam, quod amplia, vt num. 10.*
11 *Statutum rationabile licet Iuri communi contrarium ſufficit confirmari in forma Communi, quod amplia, vt num. 12.*
13 *Vir cōtrahens cum Vidua nullo præcedente Inſtrumento dotali, præſumitur contraxiſſe iuxtà terminos leg. hac ædictali, quod limita, vt nu. 14. Et limitationem amplia, vt num. 15.*

16 *Dotis*

16 *Dotis eiuſdem conſtitutio in eadem quantitate non admittitur ſtantibus filijs primi matrimonij, ſed iuxtà terminos*, leg. hac ædictali. *& num.* 17.
18 *Mater contrauenire non poteſt*, leg. hac ædictali, *quod fallit, vt num.* 19. *&* 20.
21 *Statutum de lucro dotis locum habet tam ex Teſtamento quam ab inteſtato.*
22 *Fructus dotales debentur iuxtà conſuetudinem regionis.*

DECISIO D. XI.

VLTIMA vice ſub die 27. Martij proximè præteriti fuit in hac cauſa deciſum dotem per Rodericum Elenæ filiæ conſtitutam eſſe ſcut. 12. mil., illiuſque medietatem, ad formam Statuti Maſſæ vnà cum fructibus ad rationem ſeptem deberi Gregorio in ſecundis nuptijs viro, quam deciſionem in parte firmante lucrum dotis in ſumma ſcutor. 10. mil. non controuerſæ, & fructus, hodie Domini confirmarunt. Nam reſpectu lucri ad medietatem dotis aſcendẽtis Gregorius habet intentionem fundatam in Statuto Maſſæ, eam ipſi ſuperſtiti deferente in dicta
1 quantitate, † cui propterea abſque alia inueſtigatione inhęrendum eſt, *l. quarta*, §. *Toties, ff. de damno infect. Bald. in l. Gallus* 29. §. *Si eius in ſecundo notabili, ff de liber. & poſthumis, Surd. conſil.* 313. *num.* 101. *poſt Imol. conſ.* 57. *num. finali.*

Non viſa fuit ſubſiſtens obiecta irreleuantia Statuti ex eo, quod non ſit in forma probanti, nam cum exemplar in actis exhibitum
2 appareat extractum à Cancellario † Communitatis aſſerente de verbo ad verbum à ſuo originali penes ipſum ſumpſiſſe, hoc ſufficit, vt dicatur in forma probanti, etiam non pręcedente partis contrariæ citatione, *Rota deciſ.* 213. *num* 1. *par.* 1. *deciſ.* 649. *nu.* 7. *par.* 2. *coram Cardinali Caual. deciſ.* 640. *nu.* 2. *Buratt. dec.* 856. *in fin. apud eundem Eminentiſſ. Otthobonũ dec.* 143. *num.* 10. *&* 19. *Duran. deciſ.* 337. *num.* 60., non attento ſumpto per alteram partem in ho-
3 dierno Summario relato, † tanquam ab originali non extracto, *Rot. coram Gregor. dec.* 432. *& deciſ.* 105. *num.* 4. *par.* 5. *recent.*

Non obſtat, quod adhuc Gregorius non
4 poſſit beneficio Statuti vti, † niſi probet eſſe licitum, & vſu receptum, ſub qua clauſula Clemens Pontifex illud in forma Communi confirmauit, *Rot. deciſ.* 789. *nu.* 10. *par.* 1. *diuerſ. & coram Card. Millino. deciſ.* 409. *nu.* 1. nam vltrà
5 quod pro vſu, & viridi † obſeruantia ſtat Iuris præſumptio eo ipſo, quod eſt inſertum in volumine aliorum Statutorum, donec pars contraria aſſerens id expreſsè, probet *Dec. conſ.* 534. *num.* 9. *Gozzadin. conſ.* 16. *num.* 16. *Rot. deciſ.* 15. *nu.* 4. *verſ. Nec ſubſiſtit par.* 2. *recent. Thomat. deciſ. Marchiæ* 19. *num.* 3. *deciſ.* 28. *nu.* 16. *& deciſ.* 55. *num.* 37., *& deciſ.* 102. *nu.* 12. *Duran. deciſ.* 36. *num.* 41., & quidem ſpecie per actus vſui contrarios *ſan. mem. Gregor. XV. deciſ.* 269.
6 *nu.* 4. *&* 5. † obſeruantia clarè deducitur tum ex publica atteſtatione Cancellarij Communitatis de ea aſſerentis tum ex Inſtrumento
7 Matrimoniali † inter Elenam, & Franciſcum eius primum Virum confecto, qui ad formam dicti Statuti reſtitutionem dotis, vbi caſus eueniſſet, promiſit, & ſe obligauit, ex quibus benè concluditur vſus, & obſeruantia, *l. minimè, ff. de leg. Felin. in cap. auditis nu.* 19. *de præſcript. Soccin. Iun. conſil.* 2. *num.* 27. *& ſeqq. lib.* 1. *Rot. dec.* 398. *nu.* 2. *par.* 2. *recent. Pen. dec.* 607. *num.* 13. *ſecundum Venet. impreſſ., & in Ariminen. Fructuum* 26. *Ianuarij* 1654. §. *Impugnari iura coram R. P. D. meo Veroſpio*; Quod autem ſit lici-
8 tum Gregorius habet pro ſe regulam, † quod omne Statutum habens motiuum rationis licitum, & rationabile dicitur, vt latè eam probat *Tiraquell. de vtroque retract. in præfat. num.* 76. *Rot. deciſ.* 510. *numer.* 1. *parte* 4. *diuerſ.*, & in præſenti caſu, illud vrget rationabilita-
9 tis motiuum, quod conditum fuit, † vt viri facilius inducantur ad contrahendum matrimonium, & Viduæ illos inueniant, & hoc modo conſulatur publicæ vtilitati, vt dicunt in terminis *Baldus conſ.* 495. *nu.* 5. *lib.* 5. *Menoch. conſ.* 4. *num.* 12., *& conſ.* 5. *Surd. conſ.* 426. *num.* 15. *Roland. de lucri Dotis quæſt.* 24. *numer.* 7. *Mantic. plures cumulans de tacitis, & ambig. lib.* 12. *tit.* 10.
10 *nu.* 13., vbi † quod licet aduerſetur Iuri communi dicitur tamen per dictam rationem fauorabile, & interpretatione adiuuari debet, *Soccin. Iun. conſ.* 8. *num.* 9. *lib.* 2. *Dec. conſ.* 153. *nu.* 3. *& conſ.* 577. *num.* 13. *verſ. Quia adhuc, Rot. d. deciſ.* 510. *num.* 8. *part.* 4. *diuerſ. Seraphin. deciſ.* 250. *num.* 2. Hinc tollitur obiectum repetitum quod requirebatur obtentum in forma ſpe-
11 cifica, quia ſtante † cauſa rationabili, ex qua moti ſunt conditores ſufficit confirmatio in forma communi, *Rot. in recent. deciſ.* 51. *nu.* 10. *&* 11. *par.* 1. *recent. bo. me. Merlin. deciſ.* 698. *nu.* 7. *& deciſ.* 853. *nu.* 11. *& in dicta Ariminen. fructuum coram R. P. D. meo Veroſpio* §. *Altera verò*, vbi
12 ampliat † etiam, attenta clauſula, *Quatenus ſit*, licitum in confirmatione adiecta.

Nec refert, quod ſecundũ Matrimonium fuerit ab Elena cum Gregorio contractum nullo præcedente Inſtrumento dotali, ſed
13 multo poſteà ſtipulatum fuit ex quo † inferebatur ab initio dotem fuiſſe conſtitutam, iuxtà terminos *leg. hac edictali, Cod. de ſecund. nupt.*, non verò ad formã ſtatuti, *Iaſon conſ.* 59. *per tot. lib.* 1., quia cum in antecedenti cõſtitutione dotis primo viro habita fuerit indiui-
14 dua relatio † ad Statutum ex Iuris præſumptione eadem dos cenſetur data ſecundo in quantitate, *l. Dotem, & l. Diuus, ff. de Iur. dot. l. cum Maritus*, §. *Titius, ff. de pact. dotal. Rot. coram bo. me. Merlin. deciſ.* 622. *nu.* 11., *& vltrà alias in præcedentibus deciſionibus congeſtas ad effectum lucri reiecta Iaſonis ſententia, & aliorum*, plenè probat *Menoch. in mox citatis conſ.* 4. *&* 5. *per tot. & in eiſdem qualitatibus Phanucc. de lucro dotis, gloſſ.* 10. *ſub nu.* 31. *verſ. Modo declaratur, Cyriac. controu.* 547. *num.* 17., *& controu.* 528. *numer.* 6.,
15 & † procedit etiam in dote promiſſa, tametſi non ſoluta, vt ad litteram diſponitur in Statuto, & eſt de Iure verius, *Caſtrenſ. in l. ſi donaturus* 9. §. *Si quis debitam nu.* 3. *Alexand. nu.* 7. *Iaſon num.* 14. *ff. de cond. cauſ. dat. Soccin. Sen. conſil.* 32. *num.* 7. *lib.* 3. *Theſaur. quæſt. forenſ. lib.* 2. *quæſt.* 75.

quaſt.75.nu.2. Gabriel conſ.12.nu.3.lib.1.Gratian. diſcept.forenſ.cap.666. ſub num.22. cum ſeqq. Rot. coram Gregor.deciſ.5.nu.3., & in recent. deciſ.31. num.1. par.2. Seraphin.deciſ.246.nu.2.deciſ.250. per tot. Adden.ad Buratt. deciſ.432.nu.11. in Romana Dotis 1.Aprilis 1646., & 3.Martij 1648. coram Reuerendiſſ. Tarraconen., & alijs quos congerit Altograd.conſil.29.num.1. lib.2., vbi quod non habet dubium.

16 Neque dicatur, † quod præſumptio conſtitutionis dotis in eadem quantitate non admittatur extantibus filijs primi matri-
17 monij, † ſed ità repetita cenſetur, vt ſecundus vir, vltrà quam haberet vnus ex illis non lucretur, ex determinatione, *d.leg.hac edictali, Alexander conſ.144.num.3.lib.5. Soccin. Sen. conſil.35.num.2. & ſeqq. lib.4. Surd.conſ.397.nu.23.*
18 *in fine, Gregor.deciſ.173.num.10.*; † Cui mater contrauenire non potuit inſtituendo hæredem vniuerſalem ſecundum virum in integram dotem; *Riminal.Iun.conſ.711.nu.9.& 10.* Vtrumque enim obiectum corruit ex ipſo
19 Statuto lucrum ſecundo viro † deferente non obſtantibus filijs primi matrimonij, & in ſpecie tradit *Ruin.conſ.61.n.13.lib.3.* Illique adeò fauet, vt prohibeat renunciationem,
20 & factam inualidat, † adeòque velit, & nolit vxor relinquere dotem, ea defertur, & à Statuto debetur, *Caſtrenſ.in l.ſi cum dotem nu.11.in princ. ff.ſolut.matrim. Becc conſ.76.nu.8. Theſaur. dec.34.nu.1.& 4. Magon deciſ.Florentin.34.nu.4. Rot.deciſ.76. verſic.Neque obſtat,* poſt *Fenzon.ad Stat.Vrb., & Poſth. reſponſ.10. Giouagnon nu.34.*
21 *lib.2.*, vbi † quod Statutum de lucro dotis habet locum tam ex Teſtamento, quam ab inteſtato, *Buratt. deciſ.657. num.2.*, DD. verò ſuperius in obiecto, & cœteri in oppoſitum adducti non aduerſantur cum non tangant difficultatem ſublatã à Statuto, ſed loquuntur in ſimplicibus terminis, *l.hac edictali*, cui fuit per dictum Statutum derogatum in prę̨iudicium filiorum prioris matrimonij, vt fuit in omnibus alijs deciſionibus plenè firmatũ.

Quo verò ad fructus deberi ad rationem ſeptem pro centenario iterum Domini cenſuerunt, confirmando in hac parte Sententiam, & deciſiones in dicta ſumma taxatos ſecundũ Conſtitutiones Ferrariæ, & Maſſæ, & ex atteſtatione data in hodierno Summario reſponſionis Gregorij comprobatos,
22 quæ † in huiuſmodi fructuum dotis taxatione attendi debeat, *Couarr.var.reſolut.cap.1.n.3. verſ.Septimo ſub eadem ratione, Ruin. conſil.224. num.14.lib.1. Card.Seraphin. deciſ.1406. num.3. Andr.deciſ.13.num.2. Leoncelli. dec. Ferrarien.91. num.4. & 5. cum alijs relatis in poſtrema deciſione*, quam ex ibi, & ſuprà deductis Domini confirmandam eſſe dixerunt quoad lucrum, & fructus, vt ſupradicta reijcientes ad aliam particulares diſputationem hinc inde deducta ſuper quantitate dictæ Dotis diuerſimodè in dictis deciſionibus cauſæ emanatis firmatæ, vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO; Sacræ Rotæ Decano.

Rauennaten. Penſionis.

Veneris 1. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Papa diſpenſando fauore Penſionarij ad contrahen. cum Vidua cenſetur derogaſſe *c.vnic. de bigam.*, quia impedien. incurſum Bigamiæ pinguius Ius conceſſiſſe dicitur, maximè quando diſpenſatio continet expreſſam derogationem alijs diſpoſitionibus conciliaribus, quia tunc cœterorum etiam derogationem continere dicitur, & hoc procedit, licet penſio reſeruata fuerit ſuper beneficio viuentis.

SVMMARIVM.

1 *Penſio legitimè reſeruata debetur.*
2 *Diſpenſatio de contrahendo cum Vidua habilitat Penſionarium ad retinendam penſionem.*
3 *Diſpenſatio ad retinen. penſionem fauore Bigami debet continere derogationem,* cap.vnic.de Bigamis.
4 *Diſpenſatio,* cap.vnic.de Bigamis, *non eſt neceſſaria, quando dipenſatur expreſsè in concurſu cum Vidua, & datur ratio, vt num.5.*
6 *Papa impedien. incurſum Bigamiæ pinguius ius cōcedit, quam ſi expreſsè ſuper illam diſpenſaſſet.*
7 *Derogatio ſpecialis vni conſtitutioni conciliari importat diſpenſationem, & aliarum diſpoſitionum conciliarium. & num.9.*
8 *Reſeruatio penſionis facta ſuper Beneficio viuentis dicitur habere votum captandæ mortis, & non tenet, quod limita, vt num.10. & 13.*
11 *Litteræ Apoſtolicæ probant conſenſum reſeruationis penſionis.*
12 *Conſenſus dicitur ſtare cauſatiuè, & non conditionaliter, quando fuit ſimpliciter præſtitus.*
14 *Gratia ob mortem concedentis non expirat, quando illius exequutio delata eſt, etiam poſt tempus mortis. & num.15.*
16 *Penſio reſeruata Motu proprio, & ad fauorem nepotis ex carne præſumitur Pontificem voluiſſe gratificari vberiori modo quo potuit.*

DECISIO D.XII.

RELAXATO ad Inſtantiam D.Principis Pamphilij mandato contrà D.Archiepiſcopum Rauennæ, & illius vigore ſecutis pluribus ſolutionibus terminorum penſionis, de qua agitur, dubitaui hodie in petitorio, An penſio debeatur, & Dñi affirmatiuè
1 reſponderunt, quia † conſtat de eius legitima reſeruatione auctoritate Apoſtolica per cedulam conſiſtorialem facta de conſenſu bo:mem: Cardinalis Capponis Reſignantis, & moderni Archiepiſcopi reſignatarij, *Ferrett.conſ.319.num.4. Gabriel conſ.186.in princip. & per tot.lib.1. Lotther.de re benef.lib.1.quæſt.35. num.65. & ſeqq. Rot.coram Coccin.deciſ.140.nu.1. & in alijs allegatis ab Informantibus pro D.Principe.*

Nec

Nec aduerſatur, quod D. Princeps ſucceſſi-
uè cum Dña Principiſſa Roſſani Matrimo-
nium contraxerit, quia, vt reſponſum fuit in
deciſione huius cauſæ edita coram me 5. Iu-
nij 1660. §. *Minus obſtat*, præuentiuè diſpenſa-
tus fuerat à ſa: me: Innocentio X. cum fac il-
te retinendi penſiones ſuper fructibus qua-
rumcunque Eccleſiarũ, etiam ſi cum Vidua
2 contraheret, † quæ quidem præcedens diſpen-
ſatio, remouendo obſtaculum Canonis im-
pediuit incurſum Bigamiæ, *vt per Rot. dec. 42.
num. 29. & ſeqq. & deciſ. 50. num. 9. par. 5. recent.*,
& tradunt *Anchar. conſ. 124. nu. 2. & 9. Modern.
Auenionen. de penſ. in Patauina Penſionis 13. Iu-
nij 1661. coram R.P.D. meo Celſo §. Nec ſolutio*.
3 Hinc † non vrget, quod diſpenſatio præ-
dicta non habeat expreſſam derogationem,
cap. vnic. de Bigam. in 6. continentis diſpoſitio-
nem conciliarem, dum enim Pontifex habi-
4 litauit D. Principem, † vt in Matrimonio
etiam cum Vidua capax eſſet, acquirendi,
& retinendi penſiones, talis derogatio non
videbatur neceſſaria, nam vt ſuprà dictũ eſt,
5 gratia præuentiua illum præſeruauit † in ſuo
primæuo ſtatu, prout erat ante contractum
matrimonium, ac ſi non indiguiſſet diſpen-
ſatione, vt latè comprobat *Rot. deciſ. 50. nu. 9.
par. 2. recent., vbi nu. 16. firmat*, quod dum Pa-
6 pa impedit incurſum bigamiæ † pinguius Ius
cõcedit, quam ſi expreſsè ſuper illam diſpen-
ſaſſet, & proſequitur *Lotther. de re benef. lib. 1.
quæſt. 40. num. 153. & pluribus ſeqq.*

Et nihilominus cum in eodem indulto
derogatum fuerit expreſsè Concilio Latera-
nenſi, prohibenti Reſeruationes penſionum
7 ſuper fructibus Cathedralium, † huiuſmodi
ſpecialis derogatio operatur, quod ſufficiat
derogatio generalis aliarum Cõſtitutionum,
vt aduertit *Garz. de benefic. par. 4. cap. 5. num. 38.
& ſeqq., & in Conchen. Decimarum per eum relatur
num. 39. Dec. conſ. 341. num. 10. verſ. In tali clau-
ſula, Rot. deciſ. 7. nu. 4. deciſ. 50. nu. 17. & dec. 316.
num. 11. par. 5. recent., & in Vercellen. Decimarum
15. Ianuarij* 1646. *coram Reuerendiſſimo D. meo
Cerro Decano*.

Qua ratione opponi pariter non poteſt,
quod reſeruatio penſionis ſapiat votum cap-
8 tandæ mortis, tanquam † facta poſt obitum
bonæ mem: Cardinalis Capponi reſeruatarij
fructuum Archiepiſcopatus ſua vita duran-
te, *ad Text. in cap. nulla ſecund. de Conceſſ. prebend.
9 in ſexto*, tum † quia diſpoſitioni *dicti Text.* li-
cet conciliari ſatis derogatum fuit per gene-
ralem derogationem contentam in gratia
reſeruationis, ex rationibus mox deductis
10 reſpectu bigamiæ, † tum etiam quia votum
captandæ mortis tollitur ex conſenſu ab eo-
dem Cardinali præſtito, *l. final. C. de pact. Surd.
conſ. 355. num. 10. & ſeqq. Rot. deciſ. 40. num. 60.
part. 4. tom. 2. recent.*, tam ante reſeruationem,
vt deducitur ex ijſdem litteris Apoſtolicis,
ibi: *Luca electo, & Aloyſio Cardinali in hoc conſen-
11 tientibus*, † quæ præcedentem conſenſum,
probant iuxtà *deciſ. 20. num. 2. par. 6. recent.*, nec
ſtant conditionaliter, quatenus ſcilicet acce-
12 dat conſenſus, ſed cauſatiuè, ex quo † con-
ſenſus accedit, ſine quo expeditę non fuiſſent
litteræ, vt in puncto *Rot. d. deciſ. 20. num. 4. co-
ram Cardinali Canaler. deciſ. 561. num. 4.*, vbi ci-
tatur etiam *Elboren. penſionis 27. Octobris* 1595.
13 *coram Pacen.*, quam † poſt expeditas litteras,
quo tempore nouus eiuſdem Cardinalis con-
ſenſus acceſſit, vt conſtat ex duobus Inſtru-
mentis, de quibus *in d. deciſione 5. Iulij* 1660.
coram me §. Quod ſine difficultate.

14 Demum † non releuat, quod per obitum
ſan: mem: Innocentij X. ſecutam ante mor-
tem Cardinalis expirauit gratia reſeruationis
nam cũ illa ab eodem Pontifice facta, & per-
fecta fuerit, dilata tantummodo executione
15 in tempus mortis prædicti Cardinalis, † non
expirauit per mortem concedentis, iuxta
Text. in cap. ſuper gratia 9., vbi plenè *DD. de
offic. deleg. in 6. Sanchez de matrim. lib. 8. diſput. 28.
num. 48. 64. in princip. & 82. Rot. coram Pen. de-
ciſ. 244. num. 3. & ſeqq. per tot. & deciſ. 249. nu. 2.
iuxtà impreſſ. Lugduni, & in rec. dec. 336. nu. 26. 28.
& ſeqq. part. 4. tom. 2.*, *& in Tiraſonen. Seruitij
2. Decembris* 1615. *coram bonæ mem. Cardinali
Sacrato*.

16 Vlterius per DD. † fuit conſideratum,
quod agitur de gratia reſeruationis penſio-
nis facta Motu proprio à Pontifice bis eam
deinde approbante per duo Breuia conſen-
tiente D. Archiepiſcopo emiſſa; & quidem
17 ad fauorem D. Principis, † ſecundum car-
nem eiuſdem Summi Pontificis ex fratre ne-
potis, quæ qualitas facit præſumere Pontifi-
cem illi vberiori modo, quo potuit gratifi-
cari voluiſſe, & gratiam fauorabilem facit, vt
ponderat *Soccin. conſ. 115. nu. 4. lib. 3. Rot. coram
Buratt. deciſ. 638. in fine, & alij relati in Ferrarien.
penſionis 2. Martij* 1646. *§. Prout quoque, & 18. Iu-
nij* 1649. *coram bo. me. Dunozetto §. Nefas igitur*.

Ex quibus reſolutum fuit Penſionem de-
beri D. Principi tantum Informanti, pluries
citato D. Archiepiſcopo.

R. P. D. NINOT.

Farſeñ Bonorum.

Veneris 1. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Renouatio Inueſtituræ peti poteſt à proximis
infrà annum à die obitus vltimi inueſtiti,
quod tempus incipit currere à die ſcientiæ,
& in concurſu remotioris petitio fauore
proximioris durat vſque ad 30. annos.

SVMMARIVM.

1 *Proximioritas inueſtito præſumitur probata con-
ſanguinitate in certo gradu, & nemo comparente
qui ſe proximiorem contendat.*
2 *Inueſtituræ renouatio proximiori debetur, quod
amplia, vt num. 3.*
4 *Inueſtituræ renouatio à proximiore petenda eſt in-
frà annum à die obitus inueſtiti, quod limita, vt
num. 5. & 6.*

7 *Scien-*

7 *Scientia obitus vltimi inueſtiti ex parte proximioris petentis renouationem inueſtituræ concludenter eſt probanda.*

8 *Renouatio Inueſtituræ per proximiorem peti poteſt vſque ad 30. annos. & num. 9.*

DECISIO DXIII.

SENTENTIAM Rotalem, qua Manfredos in renouatione controuerſę Emphyteuſis præferendos eſſe pronunciatum fuerat, hodie Domini confirmandam eſſe cenſuerunt, quia de eius validitate cõſtat ex actis & iuſtitia ex *deciſione ſub die 23. Martij 1661. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano*, emiſſa latè comprobatur.

Cum enim ſit in claris eos Inueſtitorum
1 lineæ eſſe proximiores, † & de Iure etiam præſumitur, dum conſanguinitas in certo, & determinato gradu plenè iuſtificatur, & nemo exaduerſo comparet, qui ſe proximiorem contendat, *Rip. in l. in illa numer. 26. verſic. Quod tenendum, ff. de verb. oblig. Buratt. deciſ. 559. num. 2. & ibi Adden. litt. B. Rot. deciſ. 134. num. 2. par. 5., & deciſ. 284. num. 29 part. 6., & deciſ. 88. num. 4. par. 7. recent.*

Neceſſario concludendum erat, eiſdem
2 debitam eſſe † prælationem, tam ex æquitate Iuris, quam probauit *Bartol. communiter receptus in l. prima, §. Permittitur num. 1. verſ. Et hoc not. ff. de acqua quotid. & æſtiu. & pluries ſequuta eſt Rot., & coram Seraphin. deciſ. 610. num. 1. & ſeqq. coram Duran. deciſ. 251. nu. 1. & ſeqq., & dec. 334. num. 1. & ſeqq., & coram Merlin. deciſ. 389. nu. 17. & ſeqq., & deciſ. 554. nu. 1., & deciſ. 531. nu. 2. 12. & 23. coram Eminentiſſ. Otthobon. deciſ. 148. nu. 5. ac diuerſ. deciſ. 198. num. 1. & ſeqq. part. 2., ac in recent. deciſ. 107. num. 9., ac deciſ. 439. nu. 1. par. 4. tom. 2., ac deciſ. 704. nu. 1. par. 4. tom. 3., ac dec. 50. num. 5., & deciſ. 176. nu. 28., & deciſ. 501. nu 16. par. 5., & deciſ. 74. nu. 12. & 23. par. 6., & dec. 45. nu. 1. & 12. par. 8., & deciſ. 151. nu. 2., & dec. 317. num. 8. par. 9., & in Romana Domorum 15. Decembris 1649. §. Non obſtat, coram bona mem. Bichio*, cum alijs cumulatis in dicta *deciſione Reuerendiſſimi D. mei Decani die 23. Martij 1661. §. Et conſequenter.*

3 Quam etiam ex præciſa † diſpoſitione Statuti Abbatiæ Farſen *cap. 69. §. Si contingat, & cap. 70. §. Si per euidentem*, prout in terminis dixit *Rot. in Farſen. Bonorum 9. Decembris 1644. coram Eminentiſſ. D. meo Cardinali Corrado, quæ eſt deciſ. 317. num. 9. par. 9. recent.*

Nec ex eo, quod à die obitus vltimi Inue-
4 ſtiti effluxerat iam annus, † intra quem non fuit renouatio petita, diceñ erat ab eius beneficio cecidiſſe, iuxtà *Text. in cap. 1. tit. quo temp. Mil. in Vſibus feud.*

Quia præterquamquod omnis mora, & caducitas, ſi quæ adfuiſſet cenſeretur remiſſa,
5 eo ipſo, quod Dominus directus † prædicto temporis lapſu non obſtante eoſdem ad renouationem admiſit, *Mant. de Iurament. par. 4. effect. 13. num. 88. Cyriac. controu. 441. num. 52. Eminentiſſimus Otthobon. deciſ. 183. nu. 2.*

6 Semper vrget reſponſio; † quod cum huiuſmodi tempus non incipiat à die deuolutionis, ſed à die ſcientiæ, *cap. 1. §. Si quis deceſſerit, & ibi gloſſ. verb. per annum quintum ne feud. Defunct. controu. Sit inter Domin., & Agnat. Gabriel de Iur. Emphyteotic. concluſ. 1. nu. 11. Clar. in §. Feudum quæſt. 49. verſ. Scias etiam, Caldaſ. de renouat. Emphyteus quæſt. 5. nu. 26. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 3. num. 17. Fulgin. de Iur. Emphyt. tit. de cauſ. priuat. ob non petitam Inueſtituram inter legitim tempora nu. 8. & 9. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 788. num. 8. Rot. coram Pen. deciſ. 675. num. 10. coram Seraphin. dec. 618. nu. 7., & deciſ. 638. nu. 1., & poſt Cyriac. controu. 205. nu. 6. & 7., & dec. 795. num. 2. par. 4. diuerſ., & in Eugubina Emphyteuſis 20. Aprilis 1654. corã R. P. D. meo Celſo, & 6. Iunij 1659. §. Licet coram R. P. D. meo Priolo.*

7 Plene, & concludenter † probandum erat Manfredos ſpecificam obitus Inueſtitorum, & deuolutę Emphyteuſis ſcientiam habuiſſe, & nihilominus tacuiſſe *gloſſ. in cap. Concertationi, verb. Sciuerit num. 70. de appellat. in 6. Modern. Veliternen. de temp. legal. lib. 5. cap. 27. num. 25. Roger controu. feud. lib. 1. cap. 7. nu. 2. Mareſcott. lib. 1. cap. 3. num. 21. Fulgin. vbi ſuprà, titul. de renouat. quæſt. 1. ſub num. 19. Cyriac. controu. 519. num. 8. Seraphin. d. deciſ. 610. num. 7. ac in princ. deciſionis coram Reuerendiſſimo D. meo Decano §. Et ab allegante cum §. ſequenti.*

Quod numquam per Saluſtium probatum fuerit quamuis adhunc effectum eidem conceſſa ſit remiſſoria, & vlterius ignorantia redditur valde veriſimilis, ex quo alter ex vltimis Inueſtitis Placentiæ, & alter in remotiſſimis Regionibus apud Indos deceſſerint.

Tantum abeſt, vt ex hoc capite Manfredi
8 ceciderint à Iure petendi renouationem, † vt potius quia Inueſtitura in eorum concurſu Saluſtio extraneo, vel ſaltem remotiori con-
9 ceſſa fuit, † & hinc prorogata ſit eiſdem facultas, illam vſque ad 30. annos reuocandi, iuxtà, *gloſſ. cõmuniter receptam in cap. 1. §. Titius cum per annum in fine de feud. defunct. &c. Alexan. in l. ſi mihi, & Titio numer. 21. ff de verb. obligat. verſ. Iſtam tamen limitationem, Mareſcott. d. cap. 3. num. 22. Gabriel d. concluſ. prima num. 12. Fulgin. dicta quæſt. 1. num. 20. Ber. conſ. 106. num. 41. lib. 1. Seraphin. dicta deciſ. 610. num. 8., & d. deciſ. 630. ſub num. 1. & 2. Duran. deciſ. 431. nu. 3. Rot. diuerſ. deciſ. 756. num. 4. verſic. Non obſtat part. 4., & in recent. deciſ. 704. num. 13. & ſeqq. part. 4. tom. 3., & poſt Cyriac. d. controu. 205. num. 8. & in Callien. Bonorum 8. Aprilis 1647. in fine, coram Reuerendiſſimo D. meo Meltio.*

Et ità vnica tantum, altera plures citata, &c.

R. P. D. BOVRLEMONT.

Fauentina Parochialis.

Lunæ 4. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Ordinarij prouiſio tanquam de libero habentis vltimum ſtatum præferenda eſt præſentationi Patronorum; In petitorio probationes afferuntur ſuper exiſtentia Iuriſpatronatus præſentatorum, quando prouiſus ab Ordinario poſſeſſionem Beneficij aſſecutus fuit quidquid dicendum eſſet in euentu futurarum vacationum.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtro eſt locus in Beneficialibus dum ius vtriuſque collitigantis eſt turbidum.*

2 *Beneficium in dubio præſumitur liberum.*

3 *Status vltimus in Beneficialibus attenditur ad ſubſtinendam prouiſionem.*

4 Cap. Conſultationibus de iurepatr. *non habet locum conſtito de ſtatu claro anterioris Beneficij quod limita, vt n. 5.*

6 *Sententia ex actis non iuſtificata non tribuit bonum ius.*

7 *Sententia non aſſumit bonum ius ex antiquitate, dum apparet non fuiſſe executam, & n. 8.*

9 *Ius patronatus an acquiratur ex reædificatione Eccleſiæ, & n. 10.*

11 *Iuſpatronatus an acquiratur ex noua Eccleſiæ dotatione, & n. 12.*

13 *Iuriſpatronatus conceſſio gratioſa à Summo Pontifice cadit ſub reuocatione Adriani VI. & Concil. Trid.*

14 *Status vltimus Beneficij attenditur dum arguitur inter prouiſos ab Ordinario.*

15 *Patroni probationes ſuper Iurepatronatus in petitorio clara non ſuffragantur contra prouiſum ab Ordinario tanquam de libero.*

DECISIO XIV.

PAROCHIALEM Eccleſiam S. Mariæ in Ferculis Fauentinæ Diœceſis per obitum Caroli à Valle vacantem, quam præuio cōcurſu contulerat Ordinarius Fauentinus Sebaſtiano Mignano impetrauerat etiam à Sede Apoſtolica Ioannes Andreas Gorius cum narratiua quod eſſet de Iurepatronatus laicorum, quod à maiori illorum parte fuerat præſentatus, expeditiſque litteris Apoſtolicis & earum vigore ſententia immiſſionis obtenta appellauit Mignanus obtinuitque cōmitti cauſam cum clauſula *parito Arbitrio Rotæ*, cumque in propoſitione die 21. Iunij præteriti ſatis non appareret an arbitrium
1 pro paritione intraret † nec ne, ideo DD. ſequendo ſtylum Tribunalis *de quo in dec. 674. & 677. coram Seraph. quem refert etiam Gonzal. ad regul. 8. gloſ. 9. §. 2. in annot. num. 290.* ordinarunt quod appoſito prouiſionali ſequeſtro videretur de bono Iure, illudque hodie Mignano aſſiſtere reſponſum fuit.

2 Quia præter † præſumptam beneficij libertatem ad tradita per *Innocen. in cap. cum Venerabilis num. 9. de except. & Felin. in cap. ad aures num. 5. de reſcript. Dec. conſ. 117. num. 1. Canald. dec. 159. num. 1. & dec. 236. num. 4. Seraphin. deciſ. 1467. num. 1.* habet etiam pro ſe vltimum ſta-
3 tum, qui ſufficit ad ſubſtinendam † illius prouiſionem *iuxta votum cap. Conſultationibus de Iurepatr. ibique Abb. caeterique Canoniſtæ Bald. conſ. 418. lib. 2. Adden. ad Buratt. dec. 776. num. 11 Rota deciſ. 435. per tot. & 623. nu. 1. & par. 2. rec.*

4 Nec vrgere videbatur quod † diſpoſitio huius Capituli non procedat, quando conſtat apertè de anteriori ſtatu contrario, ex eo quod tūc non attenditur quaſi poſſeſſio cōferendi, ſed clarum petitorium poſſeſſoriū abſorbens, *Dec. conſ. 126. num. 3. & latè tradit Mareſcott. var. reſol. lib. 1. cap. 55. num. 63. & ſeqq. & adducti per Adden. ad Gregor. d. dec. 77. num. 12 Rota coram Merlin. dec. 60. num. 8. & in Aretina Plebaniæ 6. Februarij 1650. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

5 Quia † cum ratio limitationis conſiſtat in euidentia boni Iuris in petitorio non ſufficit debilis & æquiuoca probatio, ſed debet illud reſultare, vel ex partis confeſſione, vel rei iudicata, vel ex publico Inſtrumento, vt reſpondit *Rota in ſæpius citata deciſ. 435. in fine par. 2. recen. & in dec. 13. num. 26. & ſeqq. par. 6. & in Aſculana Iuriſpatron. 1. Iulij 1650. §. non obſtat coram Reuerendiſſ. Papien.*

Et licet triplicis huiuſce probationis poſtremas duas ſpecies in præſenti concurrere replicarent Informantes pro Gorio neutra tamen DD. ſuffragari viſum fuit.

6 Siquidem † rei iudicata reſultare non poteſt ex ſententia lata de anno 1572. ex actis non iuſtificata *Rota deciſ. 440. nu. 2. par. 4. recent.*
7 quæ ex antiquitate ſuppleri non poteſt dum non fuit executioni demandata, nam Faberius qui in ea remouendus declarabatur continuauit in ſua poſſeſſione vſque ad obitum ſequutum de anno 1590. Indeque fuit prouiſus Albertonius tanquam de libero contra eiuſdem ſententię diſpoſitionem
8 *Summario Mignani num. 4.* † quæ propterea attendenda non venit, vt in ſimili reſpondit *Rota coram Coccin. dec. 301. num. 3. & in dec. 132. num. 5. par. 5. & melius dec. 321. nu. 32. par. 9. to. 2. recent.*

Similiter nec Inſtrumentum conceſſionis Iuriſpatronatus, quod à Gorio exhibetur potuit ſufficientem probationem conſtituere, quia propter exceptiones contra illius legalitatem ab informantibus deductas, Dixerūt DD. non potuiſſe Brauium Iuſpatronatus
9 acquirere ex reædificatione, † quia nec Eccleſiam prorſus dirutam nec illam ex integro reędificatam fuiſſe probatur, vt requiri-
10 tur, ne ex ſola reſtauratione ſeruitus † Eccleſiæ imponatur *contra gloſſ. in cap. quando verbo fundationis de Iurepatr. Abb. & alij Gonzal. vbi ſupra gloſſ. 18. num. 33. Rot. dec. 14. num. 5. p. 1 recent. & in Tudertina iuriſpatr. 19. Febr. 1644.*
11 *§. ne hinc coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, † neque

que

que ex noua dotatione quia nõ conſtat primam dotem omnino deperditam, vel ſaltem à Braccio auctam ad ſummam excedentem in redditu medietatem fructuum primæ dotis, vt voluit *Rota deciſ.391.num.7. coram Buratt. ibique Adden.num.9.& ſeqq.& refert Garz. de beneſ.par.5.cap.9. nu.127. alias vti ponderat Rota*
12 *per Garz. relat.* bona † accreta dicuntur augumentum, non noua dos, ſine qua cum Iuſpatronatus de Iure non acquiratur, vt tradit *Rocch. de Curte de iurepatr. verbo dotauit q.2. & 3. & Rota coram Coccin. dec.106. num.4. & dec. 568. num.3. par.4. & 360. nu.59. tom.3. par.4. rec.*
13 remanſit in omnem caſum † cõceſſio illius gratioſa, & proinde *ſub Conſtitutione reuocatoria Adriani VI. vel diſpoſitione Concilii Triden. ſeſſ.25. cap.9. comprehenſa, vt dixit Rota dec.487. num.3. p.4. rec. & in alijs.*

Cœterum quatenus Inſtrumentum præfatum, vel alia Iura per Gorium adducta aliquem gradum releuantis probationis con-
14 ſtituerent, † adhuc tamen vltimus ſtatus eſſet attendendus, Tum quia agitur inter ſolos prouiſos, non autem inter Ordinarium, & Patronos ſuper pertinentia Iuriſpatronatus, vt ponderauit cum pluribus *Rota in Firmana beneficii 3. Aprilis 1656. coram R.P.D. meo Priolo*, Tum quia prouiſio Ordinarij exiſteñ in quaſi poſſeſſione prouidendi tanquam de
15 libero † iam fuit executioni demandata, vnde eſto quod probationes poſſint ſufficere pro futuris vacationibus, non tamen poſſunt retractare collationem iam factam, & conſumptam, *vt latè diſtinguendo tradit Marescott. var. reſolut. lib.1. cap.55. nu.64. verſ. ſimili quoque modo, & ſeqq. & in d. Firmana beneficii coram R.P.D. meo Priolo, §. Tum quia concluſio, & pluribus adductis dictum fuerat in Spoletana iuriſpatr. 24. Nouembris 1655. §. Sed eo facilius coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Et ita conſtare de bono Iure Mignani vtraque parte informante concluſum fuit, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Donationis Ceuis.

Lunæ 4. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Donatio facta contemplatione certi, & determinati Matrimonij in contractu dotali dicitur habere admixtam cauſam, & in ea Ius queritur donatarijs, omnibuſque alijs in donatione comprehenſis in tantum quod donator non poſſet amplius de bonis donatis diſponere, niſi quatenus ſibi facultatem de eis aliter per fideicommiſſum teſtari, & tunc de illis diſponendo fauore comprehenſorũ in donatione vltima voluntas famulari dici tur cum donatione, an verò diſponere voluerit de bonis donatis vtendo facultate pręſeruatã ex conjecturis in deciſione recentia.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta in contractu dotali ad finem certi, & determinati matrimonii eſt pars contractus matrimonialis, & ius queritur donatariis, illorumque filijs, & num.2. quod amplia, vt n.3.*
4 *Dictio* tamen *dicitur reſtrictiua.*
5 *Dictio* ipſius *eſt pronomen perſonaliſſimum.*
6 *Donans contemplatione certi, & determinati matrimonii poſt donationem non poteſt amplius diſponere de bonis donatis, & n.21.*
7 *Maſculinum non concipit fœmininum in contractibus fallit, vt n.8. & 9.*
10 *Donatio facta contemplatione certi, & determinati matrimonii pendens à futuro euentu dicitur remanere in ſuſpenſo, quod declara, vt n.11.*
12 *Verba in donatione principaliter prolata propter ſe ab habente poteſtatem diſponendi, & continentia expreſſionem perſonarum, & bonorum diſponunt.*
14 *Donator præſeruans ſibi facultatem condendi fideicommiſſum ſuper bonis donatis, diſponens poſtea fauore donationis cenſetur iuxta formam donationis diſpoſuiſſe à die donationis, & n.15.*
16 *Teſtator profitens teſtari de bonis ſuis non comprehendit prius donata.*
17 *Teſtator contra diſtinguendo bona cenſetur de illis diuerſimodè diſponere.*
18 *Difformitas diſpoſitionis Teſtamentariæ arguit Teſtatorem diuerſimodè ſenſiſſe.*
19 *Bona contenta in Teſtamento diuerſa ab illis, quæ in donatione comprehenduntur, non confunduntur inter ſe, ſed cadunt ſub ſua diſpoſitione, & num.20.*
22 *Iniuſtitia impedit effectum rei iudicatæ, & parbe cauſam reſtitutionis in integrum.*

DECISIO DXV.

PONTIVS Ceua ſenior ante conditum teſtamentum, in quo ſcripto vniuerſali hærede Pontio Iuniore eius pronepote conſtituit primogenituram ad ipſius nati maioris fauorem in infinitum, & in illius lineæ defectum ad commodum primogenitorum Pontij, & Honorati de Rattis pariter in perpetuum eidem pronepoti intuitu certi, & determinati matrimonij inter ipſum, & Vrſulam Cataneam contrahendi irreuocabiliter inter viuos donauit ſc.2.mil. in tot bonis ſtabilibus, & locis montium aſſignanda, quæ remanerent ſuppoſita fideicommiſſo facto, vel faciendo ad fauorẽ tamen filiorum, & deſcendentium ipſius Pontij prout illinc ad duos menſes poſt ſecutum dictum matrimonium aſſignauit eidem Donatario tot loca montium cum eadem præciſa declaratione. Ex Pontio, & Vrſula coniugibus natæ fuerunt DD. Ludouica, Camilla, Anna, & Laura Monialis; nec non filius maſculus nomine Iacobus, qui cum deceſſerit anno 1657. ſcripta hærede D. Agatha Cuperthia vxore, orta fuit controuerſia inter hanc, & dd. DD. Sorores de Cæſijs, & DD. de Rattis in teſtamento Pontij Senioris ſubſtitutos ſuper ſucceſſione in bonis donatis, cauſaque

ad Rotam delata hodie pro tertia vice fuit
propoſitum dubium, ad cuius fauorem eſſet
purificata donatio pro eiſdem DD. Sorori-
bus de Cæſijs prodijt reſolutio.

Etenim vt diſertis verbis in ſupradicto
matrimoniali Inſtrumento habetur. Vrſula
Catanea dotem ſc. 6500. vltra ſucceſſionem
maternam Pontio eius futuro viro cõſtituit;
& viciſſim Pontius Senior, qui pro illo hãc
conſtitutionem dotis acceptauit contempla-
tione matrimonij, & vt ſponſus decenter o-
nera illius ſubſtinere poſſit ſc. 20. mil. eidem
1 donauit, † quæ donatio tanquam facta in
contractu dotali ad finem certi, & determi-
nati matrimonij extitit pars dicti contractus
& adeo cum illo confuſus, vt vnus idem
fingatur, & per illum fuit Ius irreuocabile
quæſitum non tantum Pontio, & Vrſulæ,
*l. quod ſeruus 18. ff. de cond. cauſ. dot. Bald. in l. pe-
tens 23. C. de pact. & in l. præſes 8. verſ. nota bene
duo, C. de donat. Guidopap. dec. 145. ſub num. 2. verſ.
ſed his non obſtantibus Giurba ad conſuetudinem
Meſſan. par. 1. cap. 1. gloſ. 8. nu 44. Gratian. diſcept.
forenſ. cap. 924. num. 33. Martinell. dec. 211. num. 4.
par. 3. Adden. ad Buratt. dec. 861. litt. A. Rota cor.*
2 *bon. mem. Merlin. deciſ. 515. num. 1.* † Sed etiam
ipſis DD. Sororibus de Ceſijs ex dicto matri-
monio procreatis, atque in dicto contractu
contemplatis, *l. ex vectigali, & ibi Bartol. &
Caſtrenſ. ff. de pignor. l. ſi res, ff. quibus mod. pign. vel
hypotec. ſoluatur Bertrand. conſ. 176. num. 4. lib. 3.
Martell. Murcian. conſ. 38. nu. final. Gratian. diſcept.
forenſ. d. cap. 924. & num. 33. Rot. deciſ. 127. num. 3
& ſeqq. par. 6. & dec. 114. num. 2. par. 7. recent. in
Romana diuiſionis 10. Iunii 1641. §. Immo coram
Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Romana reſtitu-
tionis dotis 36. Maii 1653. & in §. in hanc coram
me.*

3 Quod † omni dubitatione caret, quando
vt in propoſito caſu vltra dictam Iuris diſ-
poſitionem, concurrit ſpecialis prouiſio, ſeù
reſeruatio bonorum donatorum pro filiis &
deſcendentibus, ibi: *in fauorem tamen filiorum,
& deſcendentium ipſius Pontii*, Indéque patet
donatorem voluiſſe etiam donare ad bene-
ficium, & vtilitatem filiorum, & deſcen-
dentium donatarij, quales ſunt ſorores de
4 Ceuis † nam illa dictio *tamen*, reſtringit diſ-
poſitionem ad illos tantum, *l. pro herede, §.
quod tamen, ff. de acquir. hæred. l. vbi adhuc. §. ita
tamen, C. de iur. dot. Ruin. conſ. 1. num. 12. lib. 4. Me-
noch. conſ. 146. nu. 8. Mandoſ. ad regul. 32. Cancell.
quæſt. 28. num. 4. & 5. Rota deciſ. 140. num. 4. p. 3.*
5 *recent.* & etiam † pronomen *ipſius* quod eſt
perſonaliſſimum *Rip. in l. filius familias, §. Diui
num. 131. ff. de leg. 1. Gabriel conſ. 132. nu. 66. lib. 1
Menoch. conſ. 733. n. 21.*

Vnde ſequitur quod non fuit amplius in
6 libera facultate donantis de bonis † in dona-
tione comprehenſis diſponere, & Ius ſuper
illis acquiſitum tam ex legis diſpoſitione,
quam ex pacto filijs, & deſcendentibus au-
ferre, aliaque pacta, & conditiones diuerſas
adijcere per alium contractum inter viuos,
vel per vltimam voluntatem, ac alias perſo-
nas extraneas ad eadem bona vocare, & pri-
mogenituram ad tempus, vel in perpetuum
earum fauore ordinare in præiudicium dd.
Sororum de Ceuis, *gloſ. in l. perfecta 4. verbo
non capit in 1. reſolut. vbi Fulgoſ. de donat. quæ
ſub mod. fiunt Dec. conſ. 239. ſub num. 1. verſ. Sed
breuiter, & ſeqq. Mart. conſ. 21. num. 21. & conſ. 33.
num. 38. & ſeqq. Guidopap. d. dec. 145. per tot. Fon-
tanell. de pact. nuptial. clauſula 4. gloſ. 9. par. 1. nu. 7.
& ſeqq. Molin. de ritu nuptiar. li. 3. qu. 24. num. 275
& ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 924. num. 11. &
ſeqq. num. 33. & diſcept. 984. num. 29. Cutell. de do-
nat. tract. 2. diſp. 1. ſpet. 7. num. 26. verſ. ſed hoc li-
cet Rota in ſpecie de pacto remanen. bona inter fi-
lios, & deſcendentes coram Seraph. dec. 874. num. 1
verſ. quare ſequitur cum ſeqq. d. dec. 515. num. 4. cor.
bon. mem. Merlino in Romana fideicomm. de Incoro-
natis coram bon. mem. Pirouano dec. 203. num. 2. p. 8
& in mox citatis deciſionibus Romana donationis
coram Reuerendiſſ. D. Decano, & Romana reſtitut.
dotis coram me.*

Nec dicatur per expreſſionem filiorum
intellexerit de maſculis tantum, ſub quo-
7 rum appellatione non poſſunt venire ſorores
Iacobi ex quo in contractibus maſculinum
non concipit fœmininum, quia dum verſa-
8 mur in donatione ex cauſa † certi, & deter-
minati matrimonij facta, verius videtur
quod ſub nomine filiorum comprehendũ-
tur mares, & fœminæ *Dec. in l. fœmina nu. 207
ff. de reg. iur. Molin. de ritu nuptiar. lib. 3. q. 23. n. 29
Rota apud Card. Mant. dec. 96. num. 2. & in Roma-
na dotis 30. Maij 1644. verſ. & ceſſat obiectio cor.
bon. mem. Peuting. & in Romana, ſeu Nepeſina re-
ſtitutionis in integrum 4. Iunii 1655. §. nec ſubſiſtit
coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, præſertim
9 quia præter filiorum mentionem † ſunt co-
pulatiue nominati deſcendentes, quo caſu
indiſtinctè continentur maſculi, & fœminæ
*Dec. conſ. 495. num. 6. Surd. dec. 84. num. 6. Rota de-
ciſ. 255. & 548. num. 1. par. 1. & dec. 176. par. 5. re-
cent. & in Romana ſucceſſ. 21. Iunii 1641. coram
Reuerendiſſ. Compoſtellano.*

Non obſtat quod ex hac donatione facta
à Põtio ius aliquod certitudinaliter acquiri
non poterit filijs, & deſcendentibus, ſed in-
certum, & euentuale quatenus ad illorum
fauorem conſtaret de fideicommiſſo ſuper
locis montium, & ſtabilibus donatis, ex il-
lis verbis: *remaneant ſuppoſita fideicommiſſo fa-*
10 *cto, vel faciendo*, † quaſi interim donatio re-
manſerit in ſuſpenſo, *l. cum tale §. primo. ff. de
cond. & demon.* Nam præterquod per alia ſub-
ſequentia verba in fauorem tamen filiorum,
& deſcendentium ipſius Pontij ad ipſorum
commodum dumtaxat licebat donatori bo-
11 na ſubijcere fideicommiſſo † non autem ad
libitum donationem alterare, & ipſis præ-
iudicium inferre, conſtituendo primogeni-
turam etiam fauore extranei, vt vltra ſupe-
rius allegatos dicunt *Cyn. in d. l. perfecta num. 1
C. de donat. quæ ſub mod. fiunt Molin. de primog. lib.
1. cap. 8. num. 37. verſ. ſi autem Giurb. ad conſuetud.
Meſſan. gloſ. 8. par. 1. num. 75. Rota coram Seraph.
d. deciſ. 874. & dec. 393. num. 7. & ſeqq. par. 5. rec.
& coram bon. mem. Merlin. dec. 548. num. 11.* Ceſ-
ſat obiectum quia reſpectu primæ partis diſ-
poſiti

poſitionis verba illa, *quæ loca montium*, & boni ſtabilia remaneant ſuppoſita fideicom-
12 miſſo facto tanquam † prolata principaliter propter ſe ab habēte facultatem diſponendi atque continentia expreſſionem perſonarū, & bonorum diſpoſitionem inducunt in hoc contractu fauorabili ob cauſam matrimonij *Dec.conſ.63.numer.6.verſ.nec obſtat Odd.conſ.74. num.76.& 77.Caſtill.controu.iuris li.2.cap.26.nu. 77.Rota coram Mantic.deciſ.57.num.5.Coccin.de-*
13 *ciſ.157.num.3.* & ſic dum de † nulla alia antecedenti ſcriptura docetur, in qua factum ſit fideicommiſſum fauore eorūdem filiorum, & in qua poſſit verificari eadem diſpoſitio vtique ipſamet ſtipulatio contraria in donatione habet vim diſpoſitionis fideicommiſſariæ fauore dd.filiorum per *text. in l.hac ſcriptura 16.ff.de donat.& ibi gloſ.*in verbo pertinere *,l.vnam ex familia 69.§.finali,ff.de leg. 2.Molin.de ritu nuptiar.qu.241.num.235.& ſeqq. Fontanell.de pact.nuptial.clauſula 9.par.4.nu.107 Caſtill. controu.iuris par.2.cap.26.num.77.& ſeqq.* Quo vero ad ſecundam partem de fideicō-
14 miſſo faciendo eo ipſo † quod non conſtat donatorem ea vſum fuiſſe, & cum effectu de bonis donatis diſpoſuiſſe ad fauorem ipſorum filiorum, & deſcendentium Pontij, vt in omni caſu tenebatur iuxta ſuperius firmata: habetur pariter pro conſtituto fauore eorundem ex ipſa donatione, cuius cohęrentia ſunt veſtita verba ipſa *ad tex. expreſſum in l.Pamphilo 37.ff. de leg.3. ibi, Seio omnia quæ tibi Pamphilo relinquo ad filios meos peruentura teneri Pamphilum ex fideicommiſſo reſtituere filijs Bartol. in l.ex hac ſcriptura num. 13. ff. de donat. Rot.diuerſ.dec.640.n.16.par.1.& in recen.dec.70. num.7.& ſeqq.par.1.& deciſ.192. num.13. par.6.* Saltem in vim pacti inſerti in ipſo Inſtru-
15 mento † ſub obligatione Camerali habentis vim promiſſionis ab ipſa die *Cutell.de donat.tract.2.diſcept.1.ſpec.12.num.78.& ſeqq.Fontanell.de pact.nupt.clauſula 4.gloſ.9.par.4.num.27 Menoch.conſ.1,num.134.& conſ.92. num.27.conſ. 535.num.8.Grat.diſcept.forenſ. cap.887. num.20. Rota in Romana donationum 25.Iunij 1657.coram R.P.D.Veroſpio.*

Cœterum ex pluribus,& quidem vrgentibus coniecturis elicitis ex dicto teſtamento Pontij Senioris patet ipſum non intellexiſſe diſponere de bonis donatis, quarum præcipua reſultat ex illis verbis contentis in teſta-
16 mento ibi, † *In omnibus autem, & ſingulis meis bonis*, dum enim Teſtator profeſſus fuit teſtari de bonis ſuis innotéſcit mentē illius fuiſſe non comprehendi bona,quæ per antecedentem donationem exierant ex eius dominio, *l.ſequens quæſtio 70.ff.de leg.2. l.cohæredi, §.cum filia,ff.de vulg.& pupillar. Siluan.conſ.14. num.3 Corn.conſ.128.num.9.lib.4.Alexan.conſ.20 num.9 & ſeqq.lib.3.Surd.conſ.357.n.28.Pereg.de fideicom.art.6.num.1. verſ.Item donata,& nu.11. & 12.Mantic.de coniect.vltim.volunt.lib.9. tit.6. num.11.Cariac.contr.283.num.34. Surd. deciſ.93. num.20.coram Pen.dec.581.num.23. Duran.deciſ. 119.num.1.*

Altera coniectura deducebatur ex declaratione in dicto teſtamento facta, vbi ordinans multiplicum cum fructibus ſuorum bonorum excepit Pontio donata,ibi *Præterea volo, quod fructus bonorum meorum eidem Pontio*
17 *intuitu matrimonij non donatorum,*† ex qua quidem contradiſtinctione bonorum,quæ ſua erant ab illis, quæ donauerat benè arguitur quod firma remanente donatione fauore filiorum, & deſcendentium, voluit de alijs bonis in illa non contentis teſtari, & vinculum reinueſtimenti adijcere ad tradita per *Alexand.conſ.20.num.10.verſ.ità dico lib.3.coram Pen.dec.43.n.29.*

Tertia non minus concludentem Domini conijciebant, ex eo quia donator in executionem donationis aſſignando loca montium Donatario nedum nullum facit mētionem fideicommiſſi, & primogenituræ demādatæ in teſtamento per quatuor dies antea condito, ſed repetijt eadem verba donationis, *quæ bona remaneant ſub fideicommiſſo fauore tamen filiorum, & deſcendentium facto, ſeù faciendo ſuper illis*, ſi enim intentio ſua fuiſſet, quod eodem modo tam bona donata,quam alia ſubiecta eſſent primogenituræ ordinatæ in teſtamento,de qua non fuerat oblitus ob tam breue tempus, vtique dixiſſet, quod illa obnoxia eſſent ad commodum primogeniti donatarij,& aliorum ſubſtitutorum in defectum lineæ,*l.vnica §.ſin autem,C.de caduc. tollend.Cephal. conſ.303. num.3.lib.3.Dec.conſ.15.ſub num.1.verſ. nec obſtare Grat.reſponſ.111.nu.5.cum ſeqq.lib.2. Surd. conſ.554.num.12.*

18 Quarta demum † coniectura deſumitur ex difformitate diſpoſitorum in teſtamento ab iis, quæ ſunt expreſſa in donatione, ſignanter in diuerſitate perſonarum expreſſarum in vna, & altera diſpoſitione,itaut vna
19 excludatur ab alia †, ideo germanus intellectus vtriuſque is eſt, vt ſicuti diuerſa ſunt bona contenta in donatione ab illis contentis in teſtamento ita dicendum ſit, vt in vna non comprehendantur alia *Aymon. conſ.20. num.8.Caputaquen.dec.143 in fine par.1.& deciſ. 690.num.18.p.4.tom.3.rec.*

Dum igitur ex prædictis patet quod ex defectu voluntatis, & poteſtatis non fuerit per Pontium de bonis donatis diſpoſitum,
20 de † conſequenti deducitur bonum Ius dd. Sororum de Ceuis ex dicto matrimonio natarum, & excluſio tam earundem de Rattis Collitigantium, qui Ius ſuum deducunt ex teſtamento, in quo non ſunt comprehenſa bona controuerſa, & prius donata, *l. ex facto,ff.ad Trebellian.Fuſar.de ſubſtit.qu.632.n.1. & 17.* quam etiam Agathæ vxoris, & hæredis teſtamentariæ Iacobi filij maſculi Pon-
21 tij donatarij cui non licuit † præiudicium inferre dd.DD.ſororibus teſtando de bonis ad ipſas ſpectañ ex dicta donatione, *l.final.§. penult.C.commun.de legat.Caſtrenſ. in l.Initiū ſub num.1.C.ad l.f.ilcid. Rot.dec.331.nu.1.par.4.to.1. recen.& in d.Romana reſtitutionis dotis coram me, §.quod multo magis*, & hinc ſententiam declarantem bona donata ad ipſam Agatham pertinere

tinere, nullumque Ius eiſdem DD. Sororibus competere eſſe iniuſtam, quæ impedit
22 effectum † rei iudicatæ, & præbet cauſam restitutionis in integrum *Seraphin. deciſ. 351. num. 2. Greg. dec. 459. nu. 1. & dec. 399. nu. 1. coram Buratt.*

Et ità informantibus omnibus Colliti gantibus fuit deciſum, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Cenſus

Lunæ 11. *Decembris* 1662.

ARGVMENTVM.

Lite pendente in Rota ſuper deuolutione non poteſt in alio Tribunali citra vitium attentatorum induci aliud Iudicium ſuper ſolutione Canonum, quia oriri poſſent ſententiæ hinc inde contrariæ, & hoc ſufficit adhoc vt cauſæ veniant vnitum coram eodem Iudice cognoſcendæ.

SVMMARIVM.

1 *Lite pendente in Rota non poteſt Iudicium alibi introduci citrà vitium attentatorum. & n. 2. quod amplia, vt n. 5. limita, vt nu. 3. & 4.*

6 *Pauper excuſatur à dilata Canonis ſolutione quod limita, vt n. 7.*

8 *Rota poteſt deciſionem reuidere, & reuocare.*

9 *Deuolutioni eſt locus ceſſando Emphyteuta per biennium in ſolutione Canonis quod amplia, vt num. 10.*

11 *Caducitas incurritur etiam lite pendente quando Emphyteuta eſt moroſus in ſolutione Canonis.*

12 *Facultas declarandi non intrat dum res non eſt amplius integra, & poſt longum tempus.*

13 *Emphyteuta ad effectum purgandi moram pro vitanda caducitate debet eſſe ſolicitus in ſolutione.*

14 *Emphyteuta qui vti nequiuit re emphiteotica excuſatur à ſolutione Canonis, quod limita, vt numer. 15.*

DECISIO DXVI.

TER fuit in hac cauſa reſolutum relaxandum eſſe mandatum à Roberto petitum pro fructibus cenſus impoſiti à Societate Sancti Bernardi ad fauorem illorum de Bonauenis, & ad ipſum pro rata Apolloniæ tangente deuenti, ſed repropoſita huiuſmodi cauſa, & perpenſis dictis deciſionum fundamentis viſum fuit illud non eſſe relaxandum, & ſic ab illis receden. nam cõtrouerſum nunquam fuit, quin cenſus prouenerit ex pretio quarundam domuncularũ ſub directo dominio Eccleſiæ Parochialis Sancti Sebaſtiani ad Valles occaſione fabricę Templi Sancti Andreæ dirutarum, & loco illarum ſubrogatus, illiuſque Rector reportauerit in Tribunali Eminentiſſimi Vicarij ſententiam ſuper deuolutione d. Cenſus ob Canonem non ſolutum, & ab inde citra ipſe & poſtea Monaſterium Sanctæ Suſannæ, ad quod dicta Parochialis fuit tranſlata ex d. deuolutionis capite poſſederit, Vnde his
1 poſitis non licuit Roberto † poſt cõmiſſam cauſam in Rota bon. me. Cardinali Caualerio, eaque pendente pro conſecutione fructuum eiuſdem cenſus ad Dominum directum poſt incurſam caducitatem non autẽ ad emphiteutas ſpectantium *Burſatt. conſ. 26. num. 8. lib. 1. Corbul. de cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. ampliat. 38. num. 11. aliqque cumulati per Modern. Fulginaten. de iure emphyt. tit. de var. caducit.*
2 *qu. 12. num. 9.* Citra † vitium attentatorum in eodem Tribunali nouum Iudicium inſtituere *Butr. in cap. tuni M. Ferrarienſis num. 61. de conſtit. Lancell. de attent. par 2. cap. 4. limit. 2. nu. 52. cum ſeqq. Rota dec. 148. num. 7. par. 5. deciſ. 91. num. 20. par. 6. rec. & in Leodien. benef. 4. Iulij 1642 §. ſi quidem, & in Cracouien. decimarum 17. Iunij 1652. §. hæc omnia coram bon. mem. Bichio in Melenitana parochialis 26. Maij 1651. §. quia huiuſmodi prouiſio coram Reuerendiſſ. D. meo Decano, & in Carpentoraten. præcedentiæ 10. Maij 1660. cor. R. P. D. meo Veroſpio.*

Nec ab hiſce attentatis poteſt ſe excuſari
3 ſub prætextu, quod Locũtenẽs Eminentiſſ. † Vicarij relaxauerit mãdatum pro fructibus cenſus præuia ſententia ſuper duratione lineæ comprehenſorum in Inueſtitura, & ſic in diuerſo Iudicio ab illo pendente in Rota ſuper deuolutione ob Canonem non
4 ſolutum † qua diuerſitate data non poteſt dari de attentatis, ex citatis in vltima deciſione §. *non obſtat, quod cenſus*, quia eo ipſo ceſſat diuerſitas cauſæ, qua agitur de exactione fructuum cenſus Emphyteotici ad
5 proprietarium deuoluti †, & donec Iudiciũ pariens exceptionem rei iudicatę in negocio principali deuolutionis incurſæ, & per ſententiam canonizatæ nõ fuerit terminatum, fructus in alio Iudicio peti minimè valent à Roberto cauſam habente ab Emphyteuta, qui cecidit in commiſſum ad *Text. in l. cum quæritur, cum duobus ſeqq. ff. de except. rei iudic. cap. finali de except. num. 6. Abb. conſ. 50. num. 2. verſ. Sed his non obſtan. lib. 1. Dec. conſ. 96. num. 1. verſ. ſed poſtea Surd. conſ. 114. num. 21. Rota coram Pen. deciſ. 080. nu. 7. & 8. iuxta Venet. impreſſ. & dec. 27. nu. 4. apud Poſth. de manuten. Adden. ad Buratt. deciſ. 044. nu. final. & in Sancti Seuerini fideicom. ſeu attentatorum 14. Decembris 1648. §. minus attenta, & ſeqq. coram b. m. Arguelles.*

Neque, ſe tueri poteſt exceptione ignorantiæ paupertatis mulierum de Bonauenis
6 Emphyteutarum, † ob quas Rota in gradu appellationis à dicta ſententia ſuper deuolutione lata coram Cardinali Caualerio cenſuit illas eſſet excuſandas à ſolutione Canonis, *vt in deciſione 94. num. 5. & ſeqq. inter eius*
7 *impreſſ.* † quia tunc ſuffragari poſſet, quando erraſſet, etiam ſententia, ac ſola deciſio non ſufficit tanquam actus extraiudicialis,
8 quæ poteſt † per ipſam Rotam reuideri, & reuocari, vt dixit *Rota coram Buratt. dec. 158. nu. 8. & dec. 597. n. 5. apud Eminent. Ottobon. deciſ. 25. nu. 18. & 19. & in Montis-Alti beneficii 18. Maii 1646. & in Auenionen. Saluiani 10. Martij 1652. coram bo. me. Bichio.*

Eoque

Eoque minus dum Rota ibi omiſſa diſcuſſione Iuſtitiæ ſententiæ ad fauorem Re-
9 ctoris ſuper deuolutione † ob ceſſationem per biennium à ſolutione Canonis, *cap. potuit. §. Emphyteuta de locat. & conduct. Authen. qui rem C. de Sacroſ. Eccleſ. Gabriel. conſ. 75. nu. 2. li. 2. Honded. conſ. 81. num. 3. lib. 2. Rota dec. 400. nu. 11. par. 1. recen. & coram bon. me. Merlin. dec. 648. n. 3. & in Romana deuolutionis Domus 26. Iunij 1651. §. cauſa vero coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado*, & paupertatem Emphyteutarum præ oculis habens ex hoc illas excuſandas eſſe reſpōdit non ſimpliciter, & abſolutè, ſed ita taliter, vt deberent ſolui Rectori Canones decurſi, & quod deberet fieri declaratio, vt cenſus prædictus ſit ſub proprietate Eccleſię eiſdem modo, & forma quibus erant domunculæ, quarum pretium in eius emptionem inueſtitum fuit, vt habetur in fine *d.*
10 *deciſ. 94. Card. Caual.* † Cumque ipſe defecerit, tam in ſolutione Canonum, quam in declaratione, vt tenebantur, quatenus beneficio huiuſmodi reſolutionis vti volebant, nihilque poſtea egerint, facilius intrat deuo-
11 lutio, † quæ de iure incurritur, etiamſi lite pēdente Emphyteuta ſit morosus in ſolutione Canonis ad *Text. in l. ſi rem la prima, §. final. ff. de pignor. act. Mantic. de tacit. lib. 9 2. tit. 27. n. 1 2 Achill. dec. 1. de locat. Verall. dec. 299. num. 1. p. 1. & aly adducti in dicta Romana deuolutionis Domus §. quæ ſanè concluſio coram Eminentiſſ. Cardinali Corrado.*

Non releuat declaratio per Robutum vltimo loco facta in adimplementum dictæ
12 reſolutionis Rotalis, † nam cum interceſſerint 40. & vltra anni, vſque non ſit amplius integra, & deuolutio per lapſum tanti temporis ſuum habuit effectum, ex quo cenſus fuit ab ipſo Monaſterio prætenſus non ſuffragatur declaratio *Roman. conſ. 103. nu. 4. Grat. conſ. 43. num. 62. lib. 1. Verall. dec. 234. par. 2. Rota dec. 803. verſ. non obſtat alia par. 4. diuerſ.* Nec eſt
13 locus purgationi moræ, † ex quo Emphyteuta tenetur celeriter ſatisfacere ſi vti velit beneficio remiſſionis caducitatis incurſæ *Cepell. cautel. 135. Barz. dec. 50. num. 46. Mantic. de tacit. lib. 22. tit. 27. num. 35. Rota deciſ. 466. num. 1. par. 1. diuerſ. & in recen. dec. 577. num. 2. in fine p. 2 coram bon. me. Merlin. dec. 648. num. 8. & 9. & in Rauennaten. ſeu Ferrarien. decimarum 25. Februarij 1647. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Ex quo etiam patet non ſatisfacere reſ-
14 ponſionem in vltima deciſione † datam, quod Emphyteutæ non potuerunt vti re emphiteotica, & ob id onus ſoluendi Canones ſubire minimè debent, neque in hoc adimplere mandatum ſiquidem ceſſatio peruenit
15 ex facto ipſarum, quæ nunquam † curarūt implere, vnde facto proprio non Rectoris, vel Monaſterij ceciderunt à commodo percipiendi fructus, & ob id nō valet ex hoc ſe excuſare à Canonū ſolutione *Grattian. diſcept. 223. à n. 20. cum ſeqq. Mant. vbi ſupra n. 44. cum ſeqq. cum alils congeſtis per Fulgin. de var. caduc. qu. 17. num. 3. & de ſolut. q. 1. n. 282.*

Et ità fuit deciſum vnica parte informante &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Bononien. Bonorum Emphyteuticorum

Luna 11. Decembr. 1662.

ARGVMENTVM.

Renouatio Emphyteuſis procurata ab Inueſtito ex doloſa caducitate in præiudicium comprehenſorum nō ſuſtinetur quidquid dicendum eſſet ſi caducitas circumſcripto dolo proueniret.

SVMMARIVM.

1 *Comprehenſo in Inueſtitura immiſſio debetur in vim leg. fin. & n. 2.*

3 *Agens propria perſona ad Emphiteuſim non tenetur ſeruare factum defuncti ſuper ea emanatum.*

4 *Dominus directus non poteſt nouam Inueſtituram tribuere in præiudicium alterius comprehenſi in ea.*

5 *Caducitas ob retardatam Canonis ſolutionem euitatur per illorum depoſitionem.*

6 *Canones ſoluere recuſans nouam inueſtituram ob id reportare non valet.*

7 *Inueſtitura renouatio quando cenſeatur facta ad ſupplantandum in ea comprehenſos, & n. 8.*

9 *Caducitas ob non ſolutionem Canonum incurſa non doloſè nocet ſucceſſoribus, & comprehenſis in inueſtitura.*

10 *Inueſtitura noua neceſſario concedenda eſt perſonæ in ea comprehenſæ, quod limita, vt n. 11.*

DECISIO DXVII.

FVERAT coram me Neapoleoni decreta immiſſio diuerſis ſuper bonis, ab Abbate Nonantulæ Conſtantio patri conceſſis in Emphiteuſim, quo Neapoleone ſucceſſiuè extincto, Comes Franciſcus Maria eiuſdem filius ex propria perſona, ac independenter à patre die 11. Iunij proximè præteriti pro immiſſione pariter inſtetit, verum quia ex parte Antonij Ioſephi defectus Iuriſdictionis obijciebatur, ſub prætextu quod lis ex Neapoleonis obitu extincta euaſiſſet, reſolutione tūc temporis proinde dilata ex Signaturæ reſcripto ad Rotæ Tribunal cauſa fuit ſucceſſiuè delata, vndè repropoſito dubio Frācisco Mariæ immiſſionem hodiè Domini decreuerunt. Dum enim Inueſtituræ omnes à Conſtantio pro ſe, filijs, ac nepotibus
1 habitæ noſcuntur †, Franciſco Mariæ, qui ſe Conſtantij nepotem demonſtrat, ac ſub Inueſtituris conſequenter incluſum *in vim l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* denegari nō
2 debet immiſſio †, quæ in bonis quoque emphiteoticis locum aſſumit ex doctrina *Bald. in cap. cæterum num. 11. de iudic. Roland. conſ. 1. nu. 52. & 53. lib. 1. Surd. conſ. 571. num. 4. vol. 4. Rota dec. 585. num. 22. par. 5. recen. & in Ariminen. bonorum 22. Iunij 1661. coram Reu. P. D. meo Benilaqua.*

Nec viſa fuit vrgere horum bonorum 3
ſubſecuta diuiſio inter Sigiſmundum, ac

Nea-

Neapollonem fratrem; quicquid enim ſit,
an ex cadiuerſis roborata clauſulis poteſtas
Sigiſmundo conceſſa cenſeatur de portione
3 ſibi delata diſponendi †, dum Frãciſcus Ma-
ria immiſſionis iudicium ex propria perſo-
na, ac independenter à patre experitur nul-
lum ex facto paterno, ſeu tranſactione illi
præiudicium cenſetur illatum *Corp. conſ. 100.*
num. 6. lib. 4. Aimon. conſ. 197. num. 7. Cephal. conſ.
133. num. 82. Peregrin. de fideicom. art. 40. num. 126.
Clar. in §. Emphiteuſis qu. 16. num. 3. verſ. aut ſim-
pliciter Rota coram Greg. deciſ. 418. num. 31. ibiq.
notant Adden. num. 16. & 17. & coram bo. me. Coc-
cin. dec. 343. n. 4.

Hinc vrgere non poterit noua Inueſtitura
quoad bona ab Abbate olim conceſſa Cam-
pegijs pro ſe ac perſona per ipſum nominã-
da à Sigiſmundo recepta, quoniam Domi-
4 nus directus † non poterat nouam Inueſti-
turam tribuere in præiudicium Franciſci
Mariæ comprehenſi ſub cõceſſione prime-
ua *Bald. conſ. 431. num. 6. & 7. vol. 2. Dec. contr.*
144. num. 1. ad finem. & nu. 2. Cornazan. dec. 105.
num. 1. & 2. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 818. n. 14.
& 15. Rota dec. 176. num. 38. par. 5. recentior. & in
Mantuana bonorum 10. Maij præteriti coram Re-
uerendiſſ. D. meo Decano.

Quæ ſanè ſecunda conceſſio ſub caduci-
tatis prætextu non valet ſubſtineri, tanquam
incurſa ex neglecta Canonum ſolutione, ſiue
ex deterioratione bonorum, deterioratio e-
nim probanda ex diuerſo ex aſſertione Do-
mini directi omnino excluditur in ſecundo
Inueſtituræ Inſtrumento enunciantis Con-
ſtantium diligentis ad inſtar Emphyteutæ
ſe geſſiſſe in bonis de quibus agitur ab ipſo
5 potius melioratis, quam deterioratis; † Alte-
ra vero cauſa ex Canonum depoſito arcetur
pro excludendo caducitatis incurſu ſuffra-
gari peraptò, *vt præter auctoritates præteritæ de-*
ciſionis editæ coram me die 16. Iunij 1648. dixit
Rot. deciſ. 577. num. 2. & 4. par. 2. recent.

Neque poterit depoſitum ad ſummam à
Sigiſmundo exburſandam pro noua Inueſti-
tura obtinenda referri. Quoniam Inſtrumen-
ti verba contrarium apertè præſeferunt, ibi
mandans propterea Dominus Cardinalis, ſeù
dictus eius Procurator, vt Canones depoſita-
ri in Terra Nonantulæ, & per Abbates ante-
ceſſores, ſeu illorum Vicarios recuſari, libe-
rè recipiantur.

6 Quinimò dum †. Sigiſmundus in Cano-
num ſolutione defecit, ex hac cauſa nouam
Inueſtituram à prima omninò diuerſam re-
portare non valuit, præſumitur enim ipſum
7 in Canonum ſolutione † ceſſiſſe, vt in prima
Inueſtitura comprehenſos ſupplantaret, nec
ex dolo proinde ſuo commodum aſſequi de-
bet, vt tradit in ſpecie *Bald. conſil. 476. per tot.*
vol. 4. Gratian. conſil. 132. num. 8. vol. 1. Corbul. de
Emphyt. titul. de Cauſ. priuat. ob non ſolut. Canon.
ampliat. 8. num. 12. Fulgin. eod. tract. de ſolut. Canon.
quæſt. 1. num. 55. Surd. deciſ. 102. num. 20. Dum
maximè idemmet Sigiſmundus ſpe prolis
8 deſtituebatur, † ac ex Iure cõſequenter accre-
ſcendi propria etiam eiuſdem portio ad Nea-
poleonem, ac Franciſcum Mariam, eo præ-
mortuo deuoluebatur, non autem ad perſo-
nam ab ipſo nominatam, vt arguen̄ fraudem
in ſpecie, tradit *Alexander conſ. 15. num. 8. lib. 5.*
Ruin. conſil. 213. num. 3. vol. 1. Fulgin. de Emphyt.
9 *tit. de ſolut. Canon. quæſt. 1. num. 54.* † quicquid
dicen̄ foret ſi ſuſpicio doli ceſſaſſet, tunc enim
caducitas ab eo incurſa ſucceſſoribus poſſet
ob eſſe, ex doctrina *Bald. in l. adoptiuum, §. Pa-*
tronum, ff. de in ius vocand. Alexander conſil. 119.
in fine, & conſ. 120. nu. 3. lib. 5. Clar. in §. Emphy-
theuſis quæſt. 8. num. 4. Maſtrill. deciſ. 154. num. 25.
& 26. Rot. coram Coccin. deciſ. 343. num. 1., & in
Romana Domus 10. Martij 1659. §. Illud enim,
coram me.

Nec primæuæ nullitas Inueſtituræ viſa
fuit poſſe ſubſiſtere continentis bona olim
in Emphyteuſim tradita Campegijs, licet
10 enim horum † linea maſculina, ſeu gene-
ratione extincta Eccleſia Paulam ab ipſis de-
ſcendentem teneretur reinueſtire, non autem
Conſtantium eiuſdem Virum, ac penitus
extraneum; Attamen dum Paula præbuit
11 aſſenſum, vt renouatio, † tum in fauorem
ipſius fieret, tunc etiam Conſtantij, necnon
filiorum, & nepotum ab ipſis deſcendentium
aſſenſus hic pro ſubſtinenda Inueſtitura re-
ſpectu Conſtantij ſuffragatur, *Bald. conſ. 431.*
num. 6. & 7. vol. 2. Oldrad. conſ. 178. nu. 3. Schrader
de feud. par. 8. cap. 5. num. 2. Rot. in Fanen. ſeù Se-
nogallien. Bonorũ 14. Martij 1646. §. Quia reſpon-
detur coram Reuerendiſſimo Papien.

Præterea licet conceſſio reſpectu Con-
ſtantij corrueret, ea tamen reſpectu Paulæ
ſubſiſteret ex regula generali, quod vtile per
12 inutile † in ſeparabilibus vitiari non valeat,
iuxtà diſpoſitionem *Text. in l. certi condictio 9.*
§. Quoniam igitur, ff. de reb. credit. Surd. dec. 248.
num. 31. in fine, Rot. coram Seraphino deciſ. 483.
num. 8. & deciſ. 465. nu. 19. par. 9. recent., ac Fran-
ciſcus Maria conſequenter vti nepos Paulæ
ſub Inueſtitura quoque cenſetur incluſus.

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. CERRO,
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Societatis Fundaci.

Lunæ 11. Decembris 1662.

ARGVMENTVM:

Societas, quando verè fuit effectuata, & nun-
quam mutuo conſenſu ſociorum diſſoluta,
tunc agi non poteſt ad reſtitutionem capita-
lis. Socius ſi non obſeruat pacta ſtipulata,
ex hoc non poteſt dici diſſoluta ſocietas.
Socius fatetur ſocietatem eſſe initam, dum
criminaliter accuſauit ſocium circà inobſer-
uantiam pactorum factorum.

SVMMARIVM:

1 *Socius non poteſt agere contrà ſocium ad reſtitutio-*
nem capitalis, niſi ſocietas ſit terminata.

2 *Socius, quando non probet ſocietatem fuiſſe termi-*
natam.

3 So-

3 *Societas non dicitur finita, ſi ſocium non obſeruauerit contenta in ſocietate. & num. 4*

5 *Socius fatetur ſocietatem fuiſſe initam, dum criminaliter accuſauit alium ſocium, quod contrauenit capitulis ſocietatis.*

6 *Articuli non admittuntur ad aliquid probandum, quod conſtat ex propria confeſſione, & veritate.*

7 *Probatio, non ſolet denegari, ad probandum errorem in propria confeſſione facta.*

8 *Articuli, vt admittantur contrà propriam confeſſionem, quid requiratur.*

9 *Examen facilius denegatur, quãdo aliàs Teſtes fuerant examinati ſuper eadem materia.*

Et didicita fuerunt atteſtata.

10 *Examen nouum ſolet admitti in Curia ob legalitatem Procuratorum.*

11 *Quod tamen procedit, quando ſimplex receptio ſummarij examinis teſtium fuit factum.*

12 *Examen Teſtium nouum, nec admittitur in Curia, quando formiter proceſſus fuit publicatus.*

DECISIO DXVIII.

IN deciſione coram me edita ſub die 14.
Iunij 1660. * reſolutum fuerat mandatum ab A. C. relaxatum ad fauorem Vincentij Mainerij contrà Bernardum Mainerium pro reſtitutione reſidui capitalis Socie-
1 tatis non eſſe exequeñ † ratione, quia cum ſocietas verè fuerit effectuata, & nunquam diſſoluta mutuo ſociorum conſenſu, prout requiritur non poterat Vincentius ea durante agere contrà ſocium pro capitali. Quia verò pro parte Vincentij fuerunt exhibiti
2 plures articuli ad effectum † probandi ſocietatem non habuiſſe effectum, ſed fuiſſe mutuo conſenſu diſſolutam ob diſcordias, inter ipſos ſocios deinde ſubortas. Ideò ſuper illorum admiſſione dubitaui, & DD. negatiuè reſponderunt.

Cum enim Vincentius alias querelauerit
3 criminaliter Bernardum ſub prętextu, † quod pro eo fraudando, nec librum retinuerit, nec merces traditas vnquam deſcripſerit quodque alia fecerit cõtrà formam capitulorum, Societatis, & iterum ſecunda vice ſub præ-
4 textu, † quod fabricari fecerit ſerica ab aliis quam ab ipſo Vincentio pariter contrà formam capitulorum hinc reſultat explicita
5 confeſſio, † & quidem geminata ipſius Vincentij ſocietatem habuiſſe effectum cum aliàs, & non effectuata non potuiſſet illum querelare, quod male ſe geſſerit in adminiſtratione, & propterea articuli ſunt reijciendi
6 cum † non admittantur ad probandum id, cuius contrariũ conſtat ex propria confeſſione, *Gregor. deciſ. 523. nu. 4. Baratt. deciſ. 877. nu. 7. cum relatis in Comen. Collegij 15. Decembris 1653. §. In primo enim coram R. P. D. meo Priolo.*
7 Et licet non ſoleat negari † probatio ad oſtendendum errorem propriæ confeſſionis:
8 In † propoſito tamen huiuſmodi error non articulatur, nec inſuper ad illum probañ aliquis fumus exhibetur, prout eſſe neceſſariũ ad iſtum effectum, dixit *Rota coram Card. Puteo deciſ. 6. tit. de dilat. & remiſſ. Gregor. d. dec. 523. num. 5.*

Ponderabant enim DD., quod alias ſuper eadem materia examinati fuerunt Teſtes,
9 & † didicita teſtificata: Ideòque facilius venit denegandum examen, *Rota deciſ. 43. nu. 18. par. 7. recent. & in Vlixbonen. Nullitatis Profeſſionis 27. Iunij 1646. §. ſecundum in hanc ſententiam coram Arguelles.*
10 Nec facit, † quod in Curia ob legalitatem Procuratorũ ſoleat concedi nouum examen; Id enim procedit vbi concurrit tantum ſim-
11 plex † receptio ſummarij, ſecus autem quãdo originalis proceſſus, prout in præſenti fuit publicatus, & dicta Teſtium fuerunt plenè diſcuſſa, vt declarauit *Rota in Romana Dotis 28. Iunij 1651. §. Nam licet coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & in Tullen. Matrimonij 12. Ian. 1653. §. Viget enim, verſic. Quidquid enim ſit coram R. P. D. meo Albergato.*

Et ità vtraque, &c.

Deciſio quæ hic allegatur ſub die 16. Iunij 1660. eſt coram eodem Eminentiſſimo Card. Cerro, in hac eadem cauſa emanata erit infrà inter Miſcellanea, iuxtà ſeriem temporis.

R. P. D. BEVILAQVA.

Bononien Fideicommiſſi de Cataneis.

Lunæ 11. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Legitimorum hæredum nomine licet veniant, tam maſculi, quam fœminæ ex maſculis, & fœminæ; hoc tamen fallit, quando à Teſtatore fuit contemplata agnatio; Tunc enim ſub nomine legitimorum hęredum veniunt ſoli maſculi ex maſculis, non autem maſculi ex fœminis, quod præſertim procedit, quando fœminarum excluſio eſt litteralis, quia tunc ſucceſſio nullo modo remanet in ſuſpenſo ex cõditione, ſed debetur proximioribus de familia exiſtentibus de tempore, purificatæ conditionis.

SVMMARIVM.

1 *Legitimorum hæredum nomine veniunt tam maſculi, quam fœminæ. & num. 5.*

Quod fallit, vt num. 6. & 7.

2 *Fœminæ licet non ſint admittendæ ad fideicommiſſum, tamen illius effectus ſuſpenditur earum vità durante. & num. 3. & 4.*

8 *Fœminarum excluſio deſumitur ex verbis* Femine per niente, *in parte diſpoſitiua Teſtamenti. & num. 9. 10. 11. & 12.*

13 *Fœminæ excluſæ in primordio Teſtamenti illud totum moderante non veniunt ſub nomine hæredum.*

14 *Legitimorum hæredum nomine venit quilibet de ſanguine.*

15 *Legitimorum hæredum conditio remanet in ſuſpenſo exiſtentibus fœminis, quando fideicommiſſum fuit moderatum fauore agnationis. & num. 16. Declara, vt num. 17. Limita, vt num. 18.*

19 *Filij dicuntur de familia Patris, & non Matris.*

20 *Le-*

20 *Legitimorum hæredum nomine dum fuit cõtemplata agnatio veniunt tantum maſculi ex maſculis, non autem maſculi ex fœminis. & num. 21.*
21 *Maſculi ex fœminis non poſſunt conſeruare agnationem Teſtatoris.*
22 *Prælatio in ſucceſſione conceditur proximioribus tempore purificatæ conditionis, non autem poſſibilibus, & futuris.*
23 *Dictio,* & in caſo, *reſtringit vocationem ad obitum vltimi hæredis legilimi non expectata natiuitate aliorum attinentium. & num. 24.*

DECISIO D XIX.

FIRMAVERAT Rota coram me ſub die 27. Martij præteriti * conſtare de fideicommiſſo ad fauorem Ioannis Baptiſtæ de Sancto Petro, quamuis Sulpitia, & Hyppolita ſe contenderent vocatas, vti filias Hyppoliti poſtremò defuncti, quia fideicommiſſum erat maſculinum, & ab eo fuerant excluſæ fœminæ per modum regulæ, habitaque ratio conſeruandæ agnationis, vt latiſſimè in dicta deciſione, hodie verò informantes pro dictis Sororibus de Cataneis admittentes earum excluſionem in parte diſpoſitiua, opponebant eas eſſe poſitas in conditione ſub qua fuerat concepta vocatio Ioannis Baptiſtæ, ibi: *E caſo non ſi trouaſſero he-*
1 *redi legitimi delli Catanei*, † quia ſub hoc verbo legitimorum hęredũ veniunt tam maſculi, quam fœminæ, vt dixit *Rot. cum pluribus coram Merlin. dec. 890. num. 2. & ſeqq.*, & proindè,
2 quod † licet ipſæ non eſſent admittendæ, tamen per earumdem exiſtentiam ſuſpendi effectum fideicommiſſi, vita illarum duran-
3 te ex receptiſſima regula, † quod in conditionibus merum factum attendatur, & quod ſola exiſtentia de facto, perſonæ in conditio-
4 ne poſitæ, quamuis excluſæ, † ſuſpendat purificationem conditionis, vt pluries firmauit *Rot. & præſertim in deciſ. 46. num. 21. & 22. & deciſ. 394. par. 5. recent.*, *& in Romana fideicommiſſi de Soricijs 22. Maij 1643. §. penultimo, & vltimo, coram Reuerendiſſimo Carillo.*

Sed Domini perſtitere in deciſis, quia li-
5 cet regulariter ſub verbo † legitimi hæredis perſonæ vtriuſque ſexus comprehendantur,
6 hoc tamen ceſſat, ſi prout hic, † excluſio fœminarum proceſſerit per modũ regulæ adiectæ ratione conſeruandi bona in agnatione,
7 quia tunc dicitur † generalis, & comprehenſiua cuiuſcunque caſus, & temporis, vt latiſſimè *firmarunt Domini in præcedenti deciſione coram me, §. Quod potiſſimè*, quandoquidem ſi Teſtator in parte diſpoſitiua ſub nomine hęredum voluit tantũmodo admitti maſculos,
8 excludendo † generaliter fœminas, ibi: *femine per niente*, non ex ſola affectione erga ſexum
9 maſculinum; † ſed ob conſeruationem agnationis, ibi: *Acciò non manchi la Caſa delli Catanei*,
10 præcipiendo vlterius ſubſtitutos † vocari de Domo, & Familia Catanea, vtique ſi poſteà immediatè in parte cõditionali mentionem
11 fecit de hæredibus † cenſendum eſt intellexiſſe de maſculis ſuperius vocatis, non autem de fœminis perpetuo excluſis, *Peregrin. conſil. 23. num. 7. & ſeqq. lib. 3. Gabriel conſil. 69. num. 1. lib. 2. Manent. deciſ. 305. nu. 2. Rot. dec. 503. in fin. par. 4. diuerſ. & benè ad propoſitum dec. 235. num. 5. 7. & 12. par. 5. recent.*, *& in Bononien. fideicommiſſi de Amorinis 30. Maij 1659. coram Re-*
12 *uerendiſſ. Papien.*, † quando potiſſimè prout hic, ponuntur in conditione eædem perſonæ, quæ diſpoſitiuè vocabantur, *Gabriel conſil. 69. num. 5. & 6. lib. 2. benè Rot. in Hortana fideicommiſſi 22. Iunij 1661. & 22. Martij 1662. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Præſertim quia prædicta fœminarum excluſio, vt in alia ponderatum fuit non eſt adiecta acceſſoriè ad vnum potius caſum tantummodo, vel tempus, ſeù ad vnam, alte-
13 ramue ſubſtitutionem, † ſed per modum primordialis exordij moderantis vniuerſum Teſtamẽtum omnemque caſum, & tempus, tam diſpoſitionis, quam conditionis comprehendentis, ibi: *La qual heredità ſia in fideicommiſſo d'herede in herede maſchio, femine per niente, Peregrin. de fideicommiſſ. art. 27. nu. 1. & 2. Gratian. diſcept. 621. num. 18. Rot. in Imolen. Succeſſionis 28. Martij 1661. coram R. P. D. meo Beuilaqua, & in allegata deciſione 237. num. 5. & ſeqq. par. 5. rec. cum alijs in præcedenti deciſione §. Quia fideicommiſſum, & §. Quod potiſſimè coram me.*

Et hinc Dominis ceſſare viſum fuit, quod præuentiuè huic fundamento ex parte Sororum replicabatur, quod nimirum ſi ſub illo verbo legitimorum ipſæ non veniunt tanquam fœminæ, poſſunt tamen filios ſuſcipere, quibus non obſtaret qualitas fœminina, & dicerentur legitimi hæredes de Cataneis,
14 quia ſub hoc verbo † venit quiſque de ſanguine, vt tradunt relati per *Fuſar. quæſt. 339. num. 84. & 85. Rot. deciſ. 116. num. 1. par. 5. recent.* & latius *in Bononien. Fideicommiſſi de Pancaldis 10. Iunij 1642. coram Reuerendiſſ. D. meo Decano*, & ideò dici non poſſe purificatam vocatio-
15 nem Ioannis Baptiſtæ, † conceptam ſub conditione negatiua nõ exiſtentiæ legitimorum hæredum de Cataneis, donec reducatur ad impoſſibile, quod ij poſſint exiſtere, vt tradit *Cyriac. controu. 205. num. 97. & ſeqq. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 10. nu. 17.*, *& ante eos Surd. conſ. 125. num. 4. verſ. Sexto verò*, & ob id fidei-
16 cõmiſſum † debeat remanere in ſuſpenſo, iuxtà *conſil. mox citatum eiuſdem Surdi 125. ſub num. 20. verſic. Reſponderi etiam poteſt, & per tot. Cyriac. vbi ſuprà num. 74. & ſeqq. Caſtill. quotid. controuerſ. lib. 5. cap. 91. nu. 38. Rot. coram Buratt. deciſ. 322. num. 13. Adden. ad Gregor. XV. dec. 338.*
17 *n. 16. in fine*, quicquid eſſet dicendum † in primogenituris, & maioratibus, vt diſtinguunt, *DD. mox citati, & plenè Rot. in Romana Succeſſionis de Amectis 19. Nouembris 1646. §. finali, & in Bononien. fideicommiſſi de Barberijs 19. Febr. 1652. coram bo. me. Bichio, ibidem §. finali.*

18 Quia placuit reſponſio, † quod licet filij harum Sororum haberent qualitatẽ maſculinam, & ex hoc non viderentur excluſi à conditione, vt eorum Matres, tamen carerent altera qualitate agnationis requiſita per Teſtatorem, ibi: *Heredi legitimi delli Catanei*, quia

19 quia non diceretur de familia Catanea Matris, ſed de familia Patris, iuxtà *Text. in l. familia 196. ff. de verb. ſignific. Menoch. conſil. 177. num. 26., & conſ. 400. num. 31., & ante eum Bald. conſ. 40. num. 1. verſ. Sed iſti nepotes lib. 3. Rot. deciſ. 417. num. 3. & 4. par. 1. recent., & in Firmana Primogenituræ 8. Ianuarij 1659. in §. Neque poterit, & §. Nec releuare coram R. P. D. meo Verospio.*

Quam agnatitiam qualitatem fuiſſe à Teſtatore in illis requiſitã clarius deſumebatur ex eo, quod in exordio Teſtamenti per modum regulæ, dixit; *La qual heredità ſia in fideicommiſſo d'herede in herede maſchio*, & in diſpoſitiua ſolos ſemper maſculos ex maſculis vocauit eoſdemque in cõditione potuit ex quo
20 fit, † vt verbum illud *legitimi heredes*, debeat intelligi de maſculis non autem ex fœminis, *Rota coram Buratt. deciſ. 272. num. 2. vſque ad 11.*, ibique *Adden. num. 20., & in Bononien. fideicommiſſi 5. Aprilis 1658. coram R. P. D. meo Beuilaqua; & in Hortana fideicommiſſi 15. Martij 1660. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Tamen admitti.*

Quod fortius procedere videbatur, vbi to-
21 ties Teſtator agnationi proſpexit, † quam non poſſunt conſeruare maſculi ex fœminis, vt ad propoſitũ ponderat *Moliv. de primogenit. cap. 5. lib. 3. num. 43.*, & latè *in Bononien. fideicommiſsi de Barberijs 15. Decembris 1650. coram Eminentiſsimo Corrado, & melius in Hortana fideicommiſsi mox citata coram Reuerendiſsimo D. meo Decano §. Fortius.*

Minus releuare potuit pro ſuſpenſione fideicommiſſi, quod eſſet nimis abſurdum poſſe à Ioanne Baptiſta remotiore excludi filios harum Sororũ, qui verè eſſent proximiores, quia dictum fuit prælationem in-
22 telligi † conceſſam proximioribus exiſten̄ de tempore purificatæ conditionis, non poſſibilibus, & futuris, vt tradunt *Mandell. Alba conſ. 106. per tot., & præſertim num. 5. & ſeqq. Peregrin. conſ. 31 num. 7. & 18 lib. 1. Menoch. conſil. 413. per tot., & ſignanter num. 17. & ſequentib.* Quod hic certius redebatur, quia Teſtator diſponendo per verba: *Et in caſo non ſi trouaſſero heredi legitimi delli Catanei, laſcio in quel caſo*
23 *ſia tolto, &c.* † reſtrinxit, vt vocationem proximioris ad obitum vltimi hæredis legitimi, non expectata natiuitate aliorum magis attinentium, vt probant ſuperius citati, & in
24 terminis verbi: † *In quel caſo*, tradit *Caſtrenſ. conſ. 15. num. 5. poſt med. Alciat. conſ. 119. num. 3. & ſeqq. lib. 4.*, & latius *Menoch. conſ. 1118. nu. 14. cum pluribus ſeqq.*

Ex quibus in deciſis perſiſtendum vtraque parte Informante reſponſum fuit, &c.

Deciſio iſta in hac eadem cauſa emanata coram eodem R. P. D. Bourlemont ſub die 26. Apr. 1662. eſt in hac parte ſuprà deciſio 462.

R. P. D. VTALA,

Barbaſtren̄ Decimarum,

Lunæ 11. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Parochus quantumuis de Iure cõmuni habeat intentionem fundatam ſuper libera exactione decimarum; Id tamen fallit, quando aliter reperitur diſpoſitum, prout hic, plura circà obſeruantiã interpretatiuam habentur.

SVMMARIVM.

1 *Sententia tranſit in iudicatum niſi intra decem dies ab ea non appelletur.*
2 *Decimarum perceptio ſpectat ad Eccleſias Parochiales de Iure communi.*
3 *Decimæ ratione curæ ſpectant Vicario, vt num. 4.*
5 *Prælatus alius eſt, & alius eius Vicarius. & numer. 6. & ſeq.*
7 *Decanus alicuius Collegiatæ, quando eſt Vicarius, habet intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum, & num. 8.*
8 *Obſeruantia interpretatiua nullam requirit præſcriptionem.*
9 *Obſeruantia interpretatiua etiam ex vnico actu inducitur.*
10 *Obſeruantia interpretatiua attendenda eſt, etiamſi contrarius intellectus eſſet de Iure verior.*
11 *Obſeruantia interpretatiua attenditur, etiamſi intellectus datus ab obſeruantia eſſet malus.*
12 *Quod procedit, etiam ſi opus eſſet aliquam vim inferre verbis.*
13 *Obſeruantia interpretatiua, quando poſſit dici indubitabilis.*
14 *Et tunc maximè eſt certa, quando in contrarium non probatur alia obſeruantia.*
15 *Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto.*
16 *in Regnis Hiſpaniarum Eccleſiæ Cathedrales, Dignitates, & nonnulla alia Beneficia, ſunt fundatæ ſuper decimis.*
Parochi in quibuſdam Eccleſijs Regni Hiſpaniarũ quare non habeant intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum., num. 16.
17 *Præſcriptio ſubſidiaria ſaltem immemorabilis, aut quadragenaria, quando attendatur.*
18 Lex Celſus 27. ff. de vſucap. *quando intret.*
19 *ad Decimas præſcribendas an requiratur iuſtus titulus, itant ſufficiat aliqualis titulus.*
20 *Teſtes, vt deponant validè quoad poſſeſſionem exactionis decimarum, qualiter deponere valeant.*
21 *Teſtes, vt probent quaſi poſſeſſionem exactionis decimarum, non eſt neceſſe, vt in quolibet actu exactionis earum fuerint præſentes.*
22 *per Colonos etiam poſſidetur vſucapitur, ac præſcribitur.*
23 *ex Locationis Inſtrumento facta Tertio, concurrente ſolutione penſionis probatur poſſeſsio, etiam contrà Tertium.*
24 *ex Locationum Inſtrumentis pluribus, & vſu antiquo, probatio inſurgit bona poſſeſsionis.*

DE-

DECISIO D.XX.

SAnct.mem. Paulus Tertius 12. Maij 1544. Parochialem Eccleſiam S. Petri de Boltaña Oſceñ Diœceſis in Collegiatam erexit, ad quam Parochialem dum pro tempore vacaret præſentatio, collatio, prouiſio, ac omnimoda alia diſpoſitio ad Decanũ Oſceñ pro tempore ex antiqua, & approbata, èatenuſque pacifice obſeruata conſuetudine, ſeù aliàs pertinere aſſerebatur, & omnia, & ſingula, fructus, redditus, & prouentus, iura, & emolumenta, &c. applicauit, &c. vt in Bulla Erectionis Poſtmodum ſan.mem. Pius Quintus 18. Iunij 1571. Collegiatam Eccleſiã Barbaſtren erexit Cathedralem, & à Decanatu Oſceñ ſcuta 150. quæ ipſius Eccleſiæ Decanus in oppido de Boltaña annuatim percipere ſolebat ſeparauit, & applicauit Decanatui, & Decano Barbaſtren, qui pacificè poſſedit, & exegit dicta ſcuta 150. in decimis, vel pretio decimarum à dicta die erectionis vſque in annum 1621. quo Prior, & Portionarij de Boltaña prætendentes per dictam Bullam erectionis has decimas ſibi fuiſſe applicatas obtinuerunt Sententias fauorabiles, quæ deinde commiſſa Cauſa appellationis R. P. D. meo Albergato fuerunt reuocatæ; vnde commiſſa mihi à Signatura Iuſtitiæ, cauſa dubioque opportuno propoſito: An conſtet de re iudicata, vel potius de cauſis reſtitutionis in integrum Domini reſponderunt conſtare de re iudicata, non verò de cauſis reſtitutionis in integrũ, quę grauiores, & clariores requiruntur ad eam obtinẽdam.

Nam Sententia in rem tranſit iudicatam
1 cum infrà decennium † non fuerit legitima prouocatione ſuſpenſa, *cap. cum Dilectus 32. in fine de elect. §. & Sancimus, Auth. de appellat., & intra quæ tempor., & authentica hodie C. eodem.*

Et quamuis perceptio decimarum ad Pa-
2 rochiales Eccleſias de Iure † communi pertineat. *cap. cum contingat 29. & ſeqq. de decim., & ad illud gloſſ. de Iure communi, & in hac Barbaſtren Decimarum Rot. deciſ. 265. num. 21. par. 7.*

Tamen Domini conſiderarunt ab initio Bullæ Cauſam, & verba erectionis, ibi: *Cum Parochialis Eccleſia forſan perpetua Vicaria S. Petri nuncupata, &c.* & infrà, *ad quam omnimoda diſpoſitio ad Decanum Oſcen pertinere aſſerebatur, &c.* in eadem Bulla, vnde poſito in hac Eccleſia Vicario, & Prælato, & ſi quandoque
3 Decimæ, quæ † dantur ratione curæ competunt Vicario, & certa tantum portio compe-
4 tit Prælato, & aliquando † perceptio prouentuum ſpectat ad principalẽ certa portione relicta Vicario, vt inquit *Card. Zabarell. ad Clement. primam de offic. Vicar. num. 10. & Abb. in repetit. §. Qui verò extirpandæ de præbend. ſub n. 15.*
5 Præſumptum tamen, & † receptum eſt, quod ex quo alius eſt Prælatus, alius Vicarius. Prælatus non verò Vicarius fundat de Iure
6 cõmuni intentionem ſuam ſuper † decimis, vt inquit *Card. Zabarell. ad Clement. primam de Iur. patron. num. 7. verſic. Item iſti, & ad Clement. primam de decim. nu. 15.* & ibidem *Io. Imol. nu. 7. Rot. coram Mohedan. deciſ. 5. de decim. ſub initio, & coram Creſcent. deciſ. 2. eod. num. 2. & 3., & deciſ. 75. num. 2., & deciſ. 304. num. 3. par. 7. cum aliis*
7 *adnotat. ad Ludouiſ. dec. 174. in fine*; quibus † poſitis cum Decanus Oſcen eſſet Prælatus huius Vicariæ, & ideò fundatam haberet inten-
8 tionẽm † ſuper decimis, ea tranſlata in Decanum Barbaſtren ſubrogatum, & ſucceſſorem, & nullo modo competen. Parocho, ſeù Vicario Sancti Petri, & Collegiatæ Eccleſiæ, vt ſupra, ſequitur ſolum Decanum Barbaſtren fundatam habere in decimis Intentionem.

Et hoc amplius, quod concurrit obſer-
9 uantia Interpretatiua, quæ nulla † præſcrip-
10 tione indiget, quin etiam ex vnico actu † inducitur, vt pluries cenſuit *Rot., & nouiſſimè deciſ. 316. nu. 14. & 15. par. 9. cum alleg.* & atten-
11 ditur, etiamſi alius † intellectus de Iure verior eſſet, *Rot. deciſ. 574. num. 3. par. 1. diuerſ. cum aliis in deciſione 375. num. 9. par. 9.* Quin etiam
12 ſi Intellectus datus pro obſeruantia eſſet † malus. *Rot. deciſ. 250. nu. 6. par. 2. diuerſ., & dec. 375. ſub nu. 14.* Immo etiamſi opus eſſet aliquam vim inferre verbis, *Spad. conſ. 55. num. 37. lib. 1.* quæ obſeruantia in caſu præſenti viſa eſt in-
13 dubitabilis † ex Teſtibus legitimè conteſtantibus, fructus omnes Villæ Boltañæ, quos antiquius exigebat Decanus Oſcen applicatos fuiſſe Decano Barbaſtren in Cathedralem datos, & ſolutos fuiſſe illius Decano, & promiſcuis ſingulis annis eſtimatos fuiſſe ſc. 150
14 maximè cum ex contrario † non doceatur de aliqua obſeruantia, vt aliàs arguit *Rot. coram Buratt. deciſ. 645. in fine*, & opportunè ex duplici obſeruantia affirmatiua, & negatiua, *Spad. conſ. 54. num. 17. verſ. Et dupliciter, & amplius Rota coram Seraphin. in deciſ. 1414. num. 25. verſ. Nec obſtat*, tum etiam ex non facto dedu-
15 catur † obſeruantia interpretatiua, *Spad. dicto conſ. 54. num. 38. lib. 1., & conſil. 94. num. 8. & 9., & conſ. 232. num. 13. lib. 2. Rot. deciſ. 389. & ſeqq. parte 9.*

Præterquod in Regnis Hiſpaniarum Eccle-
16 ſiæ Cathedrales Dignitates, & † nonnulla alia beneficia ſunt fundata ſuper decimis; Ideóque Parochi in illis Regnis non poſſunt dici habere intentionem fundatam ſuper decimis contrà huiuſmodi Beneficiatos, ſed tenentur probare, vt inquit *Barboſ. de offic. Parochi cap. 28. §. ſecundum 15. verſic. Et in Regnis Hiſpaniarum, & Iure Eccleſ. Vniuerſal. cap. 26. num. 15. eod. verſ. Et in Regnis Hiſpaniarum lib. 3 vtrobique reſcripta deciſione 429. numer. 6. coram Ludouiſio.*

Demum placuit DD. ſubſidiaria præſcrip-
17 tio ſin minus † Immemorabilis, ſaltem quadragenaria, & longior cum titulo iuſto ex ſupradictis, vel ſaltem iuſto errore, nam ſi error vſucapionem præſcriptionemque non pariat, *§. error Inſtit. de vſucap. l. Celſus 27. ff. eod.*
18 declaratur tamen loqui † de eo, qui putat ſe habere titulum errore iniuſto, ſecus verò ſi iuſto, *ad Bartol. in Summa d. l. Celſus, Bald. in repetit par. 1. num. 6. Rot. coram Ludouiſ. deciſ. 279. nu. 8. cum ibi adnotat.,* & in puncto præſcriptio-

nis

19 nis decimarum, non † requiri, quod ſit iuſtus titulus, ſed aliqualis titulus, qui det cauſam præſcribendi, & notabilis *gloſſ. cauſam tribuat cap. 1. de præſcript. in ſexto, Monet. de decim. cap. 5. num. 112. cum alijs*.

Nulla habita ratione, quod Teſtes non viderentur de tempore concludere, ex eo quia fateantur ſe habitaſſe, & habitare, vel in Ciuitate Barbaſtren, vel alibi extrà Villam de Boltaña; quoniam præterquod loca, vbi Teſtes reſidẽtiam habuerunt nimis modice diſtant à Territorio Villæ de Boltaña inter plures præcipuè quatuor. Primus, ſeptimus, decimus, & vndecimus loquuntur de viſu à tempore memoriæ ſuæ, & expreſsè à tempore erectionis in Cathedralem Eccleſiæ Barbaſtren anno 1571., ac primum Decanum, cæteroſque ſucceſſores vſque ad modernum, qui ſucceſſit anno 1622. Decimus ſemper percepiſſe ſic longè vltrà 40. annos, & cum actus perceptionis Decimarum non ſit continuus, ſed Semeltaneus ſuis temporibus fructuum Anniuerſariorum optimè conciliari poſſunt habitatio extrà Villam, & certa ſcien-
20 tia, † etiam de viſu ſolutionis, exactioniſque Decimarum, vt ſatis eſt non abfuiſſe per longum tempus Teſtes aliarum frequentiorum exactionum, *Rot. deciſ. 254. nu. 12. par. 1., & deciſ. 432. num. 2. part. 3.* confirmatur *deciſ. 284. in princip. par. 4. recent.*, & denique *coram Buratt. deciſ. 266. ab initio, & coram Merlin. deciſ. 109. num. 6. in fin., & num. 7. cum adnotat. ad Buratt. deciſ. 673. num. 8.*, adeout præſentia Teſtium in
21 quolibet † actu non ſit neceſſaria, *Rot. dicta deciſ. 432. num. 6. cum adnotat. ad d. deciſ. 673. ſub d. num. 8.*, maxime cum Teſtis per ſenſum auditus exactionis decimarũ teſtificari poſſit *Rot. d. dec. 432. nu. 5., & deciſ. 487. nu. 2. verſ. Minus obſtat par. 3. recent., & coram Buratt. dec. 553. num. 12.*

Præterea idem primus Teſtis teſtificatur vidiſſe decimas locatas, & conductores acceſſiſſe ad Decanum ſoluturos penſionem, & habere penes ſe Inſtrumenta locationum cum quietationibus; Idque conteſtatur ſeptimus Teſtis pariter de facto proprio ſe miſſum à Decano ad tradendum eius creditoribus decimas exiſtentes in domo decimali de Boltaña, ſicuti, & decimus Teſtis fuiſſe Teſtem in multis locationibus, & vidiſſe ſoluere pecuniam, quod abundat etiam ad effectũ præſcriptionis, pro qua conſideratur quaſi poſſeſſio exigendi ex locationibus realibus,
22 & impletis, cum per † Colonos poſſideamus, & vſucapiamus, & præſcribamus, *§. Per quod Colonum, leg. qui vniuerſa 30. ff. de acquir. poſſeſſ.*, & ex Inſtrumento locationis
23 factæ Tertio concurrente † ſolutione mercedis, etiam contrà Tertium probatur poſſeſſio. *Menoch. retinend. poſſeſſ. remed. 3. num. 572. cum alijs, apud Poſth. de manut. obſeruat. 24. nu. 14. & ſeqq. Rot. deciſ. 208. num. 27. par. 9.* Quinimò
24 ex pluribus † locationum Inſtrumentis, vel vnico etiam antiquo bona inſurgit probatio, *Menoch. dict. remed. 3. num. 573. & 574. Poſth. dicta obſeruat. 24. num. 12.*, & in ipſa Locatione Decimarum, *Rot. poſt conſil. Farinacc. vol. 2. dec. 290. num. 3. cum adnotat. ad Buratt. deciſ. 263. num. 10.* Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Domus.

Lunæ 11. Decembris 1662.

ARGVMENTVM.

Vxor, vt validè ſe obliget, pro neceſſitatibus viri, debet non in genere, ſed in ſpecie, & in ſcriptis exprimere Iudici interponenti decretũ cauſam ſuper tali obligatione, vt diſponit Statutum Vrbis de Contractibus Mulierum, & Minorum, &c.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ duæ, in Vrbe habent vim trium, ſtante Statuto Vrbis, ſic diſponente.*
2 *Sententiæ duæ, dum habent vim trium, locus eſt executioni, ſtante duarum ſententiarum conformitate.*
3 *Contractus Minorum, vel Mulierum, vt ſint validi, quid ſecundum Statuta Vrbis requiratur, & ſit neceſſarium.*
4 *Iudici decretum interponenti in contractibus Minorum, vel Mulierum, inualidè exponitur cauſa nimis generalis, ſed ſpecifica eſſe debet.*
5 *Diues nemo tam eſt, vt aliquando non indigeat. Generalitas inducit obſcuritatem. num. 5.*
6 *Obligatio Mulieris, vt ſuccurrat Marito in ſuis neceſſitatibus, vt nimis vaga non attenditur, & reddit obligationem nullam.*
7 *Vxor poteſt obligare dotem ſuam pro neceſſitatibus viri, dummodo ipſa tuta reddatur in bonis ipſius mariti.*
8 *Intellige tamen, niſi talia bona ſint obligata creditoribus anterioribus, nam tunc non teneret talis obligatio.*
9 *Aſſertio falſa non venit attendenda.*
10 *Obligatio Vxoris de ſua dote ad fauorem Mariti, ſi ſit nulla ex falſa cauſa expreſſa non attenditur. & num. 11.*
12 *Vxor, quando nulliter, dicatur alienaſſe, vel obligaſſe dotem pro neceſſitate Mariti.*
13 *Vxor obligans dotem ſuam pro neceſſitate Viri, ex falſa cauſa, talis obligatio remanet nulla.*
14 *Melioramentorum exceptio poteſt impedire immiſſionem.*
15 *Relationi Peritorum circà melioramenta ſtandum eſt.*
16 *Melioramenta cedunt ad fauorem Domini fundi meliorati.*
17 *Melioramenta, quando compenſentur cum penſionibus decurſis, lite pendente. & num. 18.*
19 *ad Melioramentorum refectionem, quis de Iure teneatur.*
20 *Melioramenta, quando veniunt compenſanda.*
21 *Melioramenta, vt veniant reficienda, ſanè ſunt iuſtificanda.*
22 *Melioramenta illa non ſunt reficienda, dum ea in domo aliqua, de qua controuertitur non fuerunt facta.*
23 *ex Melioramentorum cauſa quis efficitur creditor Domini fundi meliorati.*

DECISIO D. XXI.

RELAXATO in vim duarum confor-
mium mandato de immittendo in poſ-
ſeſſionem controuerſæ Domus ad fauorem
Fräciſci Gottifredi taxatiſque expenſis Igna-
tius, & fratres de Petronijs adiuerunt Signa-
turam Iuſtitiæ, & obtinuerunt cauſam appel-
lationis committi Reuerendiſſimo Papien̄,
tunc S. Rotæ Auditori, cum clauſula, *Vt pro-
cederet ad legitimam executionem*, ad cuius com-
miſſionis præſcriptum propoſito per me in
illius locū ſubrogatum dubio ad illam pro-
cedeñ eſſe DD. reſponderunt, quia conſtito
de Sententiarum conformitate, illarumque
validitate, & iuſtitia, quæ ex diſpoſitione
1 Statuti † Vrbis habet vim Trium, *Rot. dec. 647
& deciſ. 662. nu. 1., & deciſ. 11. num. 9. & deciſ. 292.
2 num. 3. par. 6. recent.* non † eſt amplius appella-
tioni locus, ſed ſunt legitimæ executioni de-
mandandæ, *Clement. prima de Iudic. DD. in l. 4.
l. 4. §. Condemnatum eod. tit. Soccin. Iun. conſil. 46.
num. 20. lib. 1. Cyriac. contrau. 320. num. 1. Gratian.
deciſione Marchi. 18. num. 9. Rot. deciſ. 370. num. 2.
in fine par. 1., & deciſ. 38. num. 3. par. 7.*

Conformitas, & validitas non reuocantur
in dubium, Iuſtitia verò abundè diſcuſſa in
tribus præcedentibus deciſionibus coram
RR. PP. DD. meis Veroſpio, & Celſo editis
ex eo patens eſt, quod adhoc, vt Mulierum,
3 & Minorum contractus † in Vrbe ſtipulati
ſint validi ex determinatione Statuti *lib.* 1.
cap. 13. Vltra ſolemnitates exigitur cauſa Iu-
dici in ſcriptis exprimenda, & plenè diſcu-
tienda, & litteraliter ibi dicitur, & ſæpius fuit
*in Rota deciſum, vt in deciſ. 410. ſub nu. 6. dec. 783.
num. 1. & deciſ. 924. num. 11. coram Buratt., & in
alijs relatis in Romana Domus 25. Iunij* 1655. *in
princ. coram me*: Ac expreſſa in Inſtrumento
alienationis Domus, de qua agitur, & dotalis
Hieronymæ Poggiæ venditricis ad effectum
videlicet, *Pretium inde retrahendum, conſignandi
Io: Baptiſtæ eius Viro, vt illud erogaret in extinctio-
nem nonnullarum Societatum officiorum, & in alijs
4 ſuis negocijs implicaret*, nimis vaga, † & ge-
neralis reputatur, nec per illam dicitur ſa-
tisfactum Statuto, neque cōſultum indemni-
tati Mulierum, quatenus intendunt ipſarum
obligationes impugnare ob cauſam Minus
5 legitimam, cum † nemo ſit tam diues, vt ali-
quando non habeat aliquas indigentias, ſed
iſta generalitas non inducit certitudinem
6 requiſitam à † Statuto, & inefficax eſt ad
ſuſtinēdam obligationem Mulieris factam,
vt ſubueniat viri egeſtatibus, *Roman. ſingul. 217
Pic. ad Stat. Vrbis gloſſ. 27. num. 4. Rot. deciſ. 55. in
fine, apud Marcheſ. de Commiſſ. par. 1. fol. 903. co-
ram bo. me. Merlin. deciſ. 737. num. 16., & in alijs
congeſtis in prædictis cauſa deciſionibus, & in Fir-
mana Cenſus 3. Iunij* 1656. *§. Immo conſtat, coram
R. P. D. meo Priolo*.

Minus viſum fuit ſubſiſtens, quod per hu-
ius domus diſtractionem nullum damnum
7 Hieronymæ † inferebatur, ex quo ſuper alijs
bonis Viri, erat de ſua dote cauta, dum per
ſubſecutam illius decoctionem fuit iam cō-
pertum, quod bona illius creditoribus erant
8 obnoxia, ideòque non debuerint † haberi in
conſideratione, nec ab Vxore diſcutienda
pro cautione ſuæ dotis, *Boer. deciſ. 124. nu. 16.
Rot. coram Duran. deciſ. 145. num. 42. deciſ. 252.
num. 1. in recent. deciſ. 666. num. 10. par. 4. tom. 3.
in Romana Dotis 10. Martij* 1643. *in fine, coram
R. P. D. meo Veroſpio*, quo caſu etiam in hac
9 falſa expreſſione alienatio † corruit, & decre-
tum mihi interpoſitum vitiatur, *l. magis puto,
§. Si as alienum, ff. de reb. eorum, l. prima, §. Hæc
verba, ff. ne vis fiat, Rot. coram bona mem. Merlin.
deciſ. 540. num. 3., & deciſ. 575. num. 1. in Romana
Domus 31. Maij* 1655. *§. Ex defectu cauſæ, & in
Romana Pecuniaria 25. Iunij eiuſdem anni, §. Certi
iuris, coram me*, & iſte ſolus defectus bonorum
10 vnde Vxor † non poſſet eſſe ſecura de ſua do-
te efficit, vt inualidetur alienatio ob decreti
inualiditatem, *Roland. conſil. 7. num. 55. & ſeqq.
lib. 3. Natt. conſil. 646. num. 6. Honded. conſil. 32.
nu. 111. lib. 1. Cyriac. contrau. 257. nu. 15., & contr.
trou. 303. nu. 70. & 72. Gratian. diſcept. forenſ. 122.
num. 5. Mantic. deciſ. 157. num. 3.*, quinimo data
etiam bonorum exiſtentia, ex quibus Hie-
11 ronyma dotem ſuam conſequi poſſet † cum
pari ratione illorum diſtractione, æque benè
poterat Maritus ſuis creditoribus ſatisfacere,
12 ſequitur, † vt nulla vrgente cauſa fundus do-
talis fuit alienatus, & ſic nulliter, *Surd. dec. 36.
per tot.*, vbi autem bona non aderant, vt exi-
tus demonſtrauit, eo minus potuit diſtrahi,
vt aduertit *ſecunda deciſio R. P. D. mei Veroſpij
12. Iunij* 1656. *§. Hinc verò veritas*, concurren-
tibus præſertim impoſitione cenſus per ipſam
Hieronymam facta, & reſpectiuè acquiſiti o-
ne ſub aliorum nomine ante, & poſt aliena-
tionem ſequutis, ac dilatione ad ſex menſes
cōceſſa Emptori Domus ad ſoluen̄ reſiduum
13 pretij conuenti † aliiſque circumſtantijs in
facto perpenſis, ex quibus penitus ceſſat ne-
ceſſitas alienandi domum, ſed falſa vndequa-
que cauſa enarrata detegitur, & ſic nulla re-
manet ex præcitatis, & dicunt *Gratian. diſcept.
forenſ. 961. num. 25. Rot. deciſ. 66. poſt Marcheſ. de
commiſſ. par. 1. fol. 915.*

Nec decreta Immiſſio retardari poteſt ex-
ceptione melioramentorum, vt in parte
interiori vbi erat Caſale, nunc Domus præ-
fatorum à Lælio emptore, & ad ſummam
ſcutorū 356. iuxtà relationem Periti aſcen-
14 dentium, † & pro quibus prætenditur reten-
tio, *l. quandiù, C. de diſtract. pignor. l. quarta, §. pe-
nultimo, ff. de pignor.*, quia omiſſis an penſiones
deinde perceptæ ex parte domus melioratæ
15 poſt litem conteſtatam † fuerint ſuperlu-
cratæ abſque onere imputañ in expenſas fa-
ctas in meliorando, & quoquomodo præten-
ditur, & pro illius domus retineri vellet, vel
ob litem fuerint in mala fide cōſtituti, vt non
valeant repeti, ex traditis in *Romana Domus
24. Ianuarij* 1650. *§. Quo verò, coram bo. me. Bi-
chio*, & an inſpectis ſolo, & parietibus anti-
quis ſuper quibus fuit eleuata domus, & facta
16 prædicta melioramenta ſolo † cedant ad cō-
modum Domini illius, *ad Text. in §. Cum in
ſuo, & §. ſequenti Inſtitut. de rer. diuiſ.*, ſaltem ad

finem

ſiſtens, vt huiuſmodi melioramentorum cre-
17 ditum, non poſſit dici liquidum, † & cla-
rum in ſubſtantia, & quantitate, vt requiri-
tur pro immiſſione retardanda, *DD. in l. vnic.*
C. de compenſ. Surd. deciſ. 46. in fine. Rot. deciſ. 559.
num. 3. & 9. & deciſ. 679. nu. 5. par. 1., & dec. 433.
num. 3. par. 2. recent., in Rheginen. ſeù Salernitana
Bonorum 25. May. 1646. coram Reuerendiſſimo Pa-
pien. in Romana Caſalis 23. Iunij 1653. §. Quia
coram me. Viſum fuit remoueri obiectum
18 ex eo, quia cum pendente † lite fuerint per-
ceptæ penſiones ex altera parte domus non
melioratæ, & iam Franciſco relaxatæ tam à
Lælio poſt annum 1614., quam ab Ignatio,
& fratribus poſt annum 1652., longè exce-
dentes prætenſa melioramenta, & ad illarum
19 reſtitutionem † fuerint Petronij in Sententijs
condemnati, prout de Iure tenentur vna cum
domo nulliter diſtracta, *l. 2. C. ſi quis ignor. ret.*
minor. l. ſi prædium 18. Cod. de prædus minor. l. Pa-
ter. 28. §. Item ex diuerſo, ff. de minoribus, Roland.
à Valle conſ. 33. ante finem lib. 1. & 72. num. final.
lib. 4. Surd. deciſ. 45. num. 9. Cyriac. controu. 303.
num. 51. Modern. Zup. controu. 183. nu. 98. aliqùe
adducti in Romana Domus 14. Maij 1657. §. final.
coram me, veniunt cum prædictis meliora-
20 mentis † compenſan, ac ſi effectualiter illa
reſtituerentur, *l. quod dicitur nu. 3. ff. de rei vend.*
l. ſumptus, ff. eod. Cyriac. controu. 195. num. 6. Magon.
deciſ. Florentin. ſub num. 4. verſic. Actori autem,
Scappuccin. de Saluian. lib. 2. quæſt. 24. num. 8. Rot.
deciſ. 186. num. 5. par. 2. diuerſ. in Romana Saluiani
9. Iunij 1660. coram R. P. D. meo Albergato, & alij
congeſti in fine deciſionis D. mei Celſi.

Non facit, quod licet melioramenta di-
cantur facta cum pecunijs prouenientibus ex
pretio locorum Montium fideicommiſſo ſu-
biectorum, & in illorum loco ſubrogata
etiam de licentia Papæ ad fauorem fratrum
de Petronijs, & cenſu ad eoſdem ex cauſa
dotis Vxoris Ignatij vnius ex dictis fratribus
prædefuncti ſpectante, adeòque in ipſorum
fratrū de Petronijs vocatorū ad fideicōmiſſū
prædictum non potuerit Lælius, & alij me-
lioramenta ex his effecta fideicommiſſaria
21 extinguere, † & cum penſionibus compen-
ſare; Nam præterquod de conuerſione pecu-
niarum fideicōmiſſi in meliorando domum
non conſtat, vt plenè deberet etiam data pro-
batione, id aliud importare non poſſet, niſi
quod Lælius fuerit pecuniarum expenſarum
creditor non verò melioramētorum Domi-
nus, *Barboſ. in l. Diuortio, §. finali ſub num. 45.*
ff. ſolut. matrim. Rot. coram bo. me. Merlin. dec. 546.
num. 6. cum ſeqq. & deciſ. 748. nu. 3. Vnde ſubſi-
22 ſtit, † quod receptis penſionibus alterius do-
mus in qua nulla fuerunt facta melioramen-
ta vti hæres grauatus potuit cū illis ſatisfieri
l. ante reſtitutam 104. & ibi Angel. nu. 1. ff. de ſolut.
Rot. in Romana fideicommiſſi, ſeù Saluiani 15. Iu-
nij, & 26. Nouembris 1650. coram bon. me. Duno-
zetto, & 28. Aprilis 1651. corā R. P. D. meo Celſo,
& ſecluſo fideicommiſſo quemadmodum
Lælius effectus dicitur creditor Domus ex
cauſa melioramentorum, ità, & iſte ei ſatisfa-
cit de penſionibus ad ſe ſpectantibus, ex Re-
23 gula, † quod cum quo quis contraxit rectè
ei ſoluere poteſt, & liberationem conſequi,
Caſtrenſ. & Iaſon. in l. Vrbana prædia, ff. de cond.
indebit. Addeu. ad Butott. deciſ. 2. tit. 18.

Ex quibus concluſum procedendum eſſe
ad vlteriorem exequutionem vtraque parte
informante.

MISCELLANEA
DIVERSARVM DECISIONVM SAC. ROTAE ROMANAE
ALIBI NON IMPRESSARVM
Factarum in eiſdem Cauſis de quibus ſuprà in hoc Volumine exiſtentium.

R. P. D. CERRO,
Poſteà S. R. E. Cardinali.

Romana Hæreditatis.

Lunæ 11. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Hæres, dum erroneè adiuit hæreditatem ab inteſtato, de cuius tempore notitiam non habebat de Teſtamento condito, ſicque tanquam id factum per errorem, perinde eſt, ac ſi non fuiſſet factum; Vnde dictus hæres poteſt adire hæreditatem vigore Teſtamenti.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio hæredi ab inteſtato, quando non poſſit impediri.*
2 *Hæreditatis aditio, quando fuit ex cauſa erronea, perinde eſt, ac ſi non eſſet facta.*
3 *Hæreditas, dum fuit adita ex cauſa erronea, poſtea poteſt adiri ex iuſta, & vera cauſa.*
4 *Quod multo magis procedit, quando hæres ignorabat Teſtamentum, dum adiuit hæreditatem.*
5 *Defectus Beneplaciti Apoſtolici, quando non poſſit allegari a colliti gante.*
6 *Monaſterium an poſſit repudiare hæreditatem ſine Beneplacito Apoſtolico, & ſolemnitatibus.*
7 *Vulgaris ſubſtitutio comprehenditur ſub compendioſa.*
8 *Subſtitutio vulgaris comprehendit tam caſus impotentiæ, quam voluntatis.*
9 *Hæredi ſcripto, quando non videatur retardanda immiſſio per exceptiones requirentes altiorem indaginem.*
10 *Poſſeſſio capienda eſt de manu legitimi hæredis. aut ipſo legitimè non citato.*
11 *Poſſeſſio vitioſa dum eſt, non poteſt gaudere priuilegio legitimæ poſſeſſionis.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſub die 11. Februarij 1658. ſuprà in deciſione 22., quæ eſt in hac eadem cauſa facta coram eodem Eminentiſſimo Cerro, olim Rotæ Decano.

DECISIO D. XXII.

IN Teſtamento per Iacobum Barberium condito de anno 1629. inſtituti fuerunt hæredes vniuerſales omnes eius filij nati, & naſcituri ex legitima Vxore, & ijs non extantibus, vel poſteà quandocumque decedentibus ſine ſimilibus filijs inſtitutæ leguntur eius filiæ fœminæ natæ pariter, & naſcituræ ex legitima vxore, & quãdo (ſunt verba Teſtamenti) *tempore mortis meæ non extarent mei filij maſculi, vel fœminæ ex legitima Vxore orti, ſeù extantes, quandocunque morerentur abſque deſcendentibus legitimis, tunc ſubſtituo, & inſtituo mihi hæredes RR. Prioriſſam, & Moniales SS. Iacobi, & Philippi huius Ciuitatis nuncupatas, le Conuertite, liberè, & pleno Iure, &c. Summario Conuertitarum num. 1.*

Deceſſit Teſtator 21. Maij 1654. ſine deſcendentia maſculina ſuperſtite vnica filia fœmina Moniali profeſſa in Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis Bononiæ, nuncupata Sorore Maria Veronica, & eadem die Moniales ex eius perſona ſupponendo Iacobum deceſſiſſe ab inteſtato, eiuſque hæreditatem eſſe lucroſam conſtituerunt ſpecialem Procuratorem ad illam adeundam, & ab Auditore generali Bononiæ obtinuerunt immitti in poſſeſſionem eius bonorum hæreditariorum tanquam hæredes illius ab inteſtato, ſed cognito deindè, quod deceſſerat cum Teſtamento, & reperto, quod eius hæreditas erat damnoſa potius, quàm lucroſa ſub die 28. Septembris eiuſdem anni vigore licẽtiæ obtentæ à Vicario generali Reuerendiſſimi D. Archiepiſcopi Bonon., & cum præſentia, auctoritate, & conſenſu vnius ex Aſſumptis Monaſterij omni meliori modo illam repudiarunt, *dicto Summario num. 1.*

Indè Conuertitæ vigore ſupradictæ ſubſtitutionis ex *remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* ab A.C. Arcoſto obtinuerunt Immiſſionem in poſſeſſionem omnium bonorũ, quæ poſſidebantur à Iacobo tempore ſui obitus, *Summario nu. 3.* Deuoluta mihi cauſa appellationis propoſito particulari dubio pro eadem Immiſſione ad illarum fauorem Domini,
1 reſponderunt, † cum agatur vigore Teſtamenti non aboliti, nec cancellati, *vt in Bononien. Bonorum de Graſſijs 13. Iunij proximè præteriti coram me.*

Nec controuerti poteſt purificatio illarum vocationis ob ſuperexiſtentiam dictæ filiæ Teſtatoris, ex cuius perſona Moniales Sanctiſſi-

ctiſſimæ Trinitatis illius hæreditatem adiuerunt.

Quia cum huiuſmodi aditio facta fuerit
2 ex erronea cauſa inteſtati † perinde habetur ac ſi facta non fuiſſet ob defectum conſenſus, *vt litteraliter probat text. in l. ſi is, ad quem 22. ff. de acquir. hæred. ibi: Nam, vt quis pro hærede gerendo obſtringat ſe hæreditati ſcire debet, qua ex cauſa hæreditas ad ſe pertineat, veluti agnatus proximus iuſto teſtamento ſcriptus hæres antequam Tabulæ proferantur, cùm exiſtimaret inteſtato patremfamilias mortuum, quamuis omnia pro Domino fecerit, hæres tamen non erit, ibique Bart. num. 1. Anch.*
3 *conſ. 357. num. 2. cum ſeqq. Rota coram Duran. dec. 947. num. 15.* Itaut propterea potuerint deinde Moniales eandem hæreditatem tanquam verè non aditam repudiare, *vt probant Angel. inter Bald. conſ. 405. num. 1. cum ſeqq. & idem Bald. conſ. 404. pariter num. 1. cum ſeqq. lib. 3. Alex. conſ. 121. num. 6. in fin. & 7. lib. 1. Pariſ. conſ. 63. nu. 23. lib. 1. Soccin. Iun. conſ. 95. num. 8. lib. 2.* firmantes
4 hoc procedere, quando hæres de tempore aditionis prout hic, teſtamentum ignorat.

Idque etiamſi non conſtet de beneplacito Apoſtolico, quia præter quod huiuſmodi
5 defectus † allegari non poteſt à Barberio Collitigante num. 3. & nullam cauſam habente à dictis Monialibus. Cùm hæreditas tunc temporis nec acquiſita, nec incorporata eſ-
6 ſet Monaſterio, † potuit vtique repudiatio fieri etiam ſine ſolemnitatibus, & abſque beneplacito Apoſtolico, cùm ageretur de Iure prorſus quærendo, vt tradunt *Abb. in cap. tua de his, quæ fiunt à Prælat. Felin. in cap. in præſentia nu. 57. de probat. Feder. de Sen. conſ. 9. per tot. Summ. Siluest. par. 1. verb. alienatio n. 18. Card. Put. deciſ. 107. num. 1. & 2. lib. 2. in correct. atq; admiſſum fuit in Romana fideicomm. de Druſolinis 21 Iunij 1652. §. non obſtat cum ſeqq. coram me.*

Firmata autem legitima repudiatione Soror Maria Veronica Teſtatoris filia habetur perinde ac ſi nunquam extitiſſet in re-
7 rū natura, & conuertitæ † in vim vulgaris contentæ in compendioſa, qua mediãte ſubſtitutæ leguntur, hæreditatem capere poſſunt
8 † cùm in ea comprehendantur caſus tam impotentiæ, quàm voluntatis communiter tradunt omnes *in l. Centurio, ff. de vulg. & pupill. cũ Concordantibus allegatis per Grat. diſcept. 283.*

Nec Barberius videtur legitimus Contradictor vti veniens ex antiquioribus fideicõmiſſis Io. Antonij de Gaſparis, & Alexandri Sen. de Barberijs.

Omiſſo enim primo, cuius bona non petuntur à Conuertitis, quoad ſecundum non concurrunt requiſita ad hunc effectum neceſſaria, nempè quod incontinenti doceat de Iure ſuo quod nihil ſit detrahẽdum, & quod poſſideat ſine vitio; Admiſſo enim, quod clara, & incontinenti probata ſit ipſius vocatio in fideicommiſſo Alexandri Senioris, Attamen ex perſona Iacobi Authoris Conuertitarum plures competunt detractiones ſuper bonis illi ſubiectis, nempè legitimæ, Trebellianicæ, & dotis maternæ, quibus licet obijciatur defectus Inuentarij cum alienationibus, tamen quia ex deductis pro Cõuertitis huiuſmodi obiectum valdè turbidũ redditur, & altiorem expoſcit indaginem, quã præſentis Iudicij exigat ratio, nõ videtur
9 interea † retardãda immiſſio hæredi ſcripto, vt reſpondit *Rota deciſ. 94. num. 12. par. 5. rec. & in Bononien. fideicomm. de Barbettis 19. Iunij 1654. coram bon. me. Bichio, §. Prout conſiſtunt.*

Præſertim cùm vitioſè poſſideat, ex quo
10 poſſeſſionẽ non fuit adeptus de manu † legitimi hæredis, nec ipſo validè citato, cui propterea non ſolum diſpoſitio municipalis ſtatutorum bonorum *lib. 2. rubr. quod null. occup. poſſ. rei hæredit. §. ſtatuimus Rota dec. 94. ſub d. num. 12. verſ. præcipuè par. 5. rec. & in d. Bononien. fideicomm. de Barbettis, §. neque ad impedien. coram bon. me. Bichio in d. Bonon. bonorum de Graſſis §. in caſu propoſito coram me*, quæ quidem vitioſa poſſeſſio iuuari non poteſt conſenſu Monia-
11 lium Sanctiſſimæ Trinitatis † dum, vt ſuperius probatum eſt, non fuerunt legitimæ hæredes Iacobi, & validè illius hæreditatem repudiarunt.

Et ita vtraque &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Viterbien. Pecuniaria

Lunæ 11. Februarij 1658.

ARGVMENTVM.

Tranſactio, quando fuit inita per aliquos, non poteſt quis niſi in vanum redire ad primænas actiones, cum illæ penitus fuerint extinctæ per tranſactionem, niſi per tres ſententias fuerit iudicatum eam eſſe inualidam.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactiones operantur vt actio qualibet dicatur eliſa.*
2 *Donatio facta alicui, & eius hæredibus, tunc filij non poſſunt prætendere dictam donationem, ſi non habeant qualitatem hæreditariam.*
3 *Tranſactio cenſetur inita, iuxta terminos præcedentis ſtipulationis.*
4 *Executiuè non poteſt procedi dum fuit inita tranſactio ſuper contractu executiuo, & ea non fuit reſciſſa per tres ſententias conformes.*
5 *ad Tranſactionis reſciſſionem, vt poſſit deueniri, reſtituendum eſt, quod quis vigore tranſactionis habuit.*
6 *Tranſactio non eſt reſcindenda ex defectu cauſæ, quæ conſtat interueniſſe.*
7 *de Tranſactionis validitate quando non poſſit dubitari.*
8 *Tranſactionis validitas, quando vtiliter fuit inita inter contrahentes, non eſt controuertenda.*
9 *Solutio præuentiua affert vtilitatem recipienti.*
10 *Minorum contractus initi, ſine debitis ſolemnitatibus Statutarijs, remanent innalidi.*
11 *Facultas Cardinalis Legati, an ſit eadem cum Vice Legato.*
12 *Minor maior factus, cum effectu approbando contractũ nulliter factum in minori ætate, quid operetur talis approbatio.*

13 *Tranſactiones, tanquam indiuiduæ, aut in totum debent approbari, vel in totum reprobari.*

14 *Tranſactio, quod bona fide fuerit inita ex quo dignoſcatur.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſub die 11. Februarij 1658. ſupra in deciſione 264. quæ eſt in eadem cauſa coram eodem Card. Cerro.

DECISIO D.XXIII.

IVDICIO inter Lælium ac Franciſcum Patrem ſuper alimẽtorum præſtatione vertente fuit inter ipſos inita tranſactio, in qua ſcutis nouem millibus in tot locis montium atq; ſtabilibus Lęlio perſolutis redactus fuit immunis à ſolutione ſcutor. 12. mil. ante Lęlio pro ſe, ac hæredibus ſtipulanti promiſſorum occaſione matrimonij cum Octauia contracti: Cùm verò Lauinia, & Margharita ſorores poſt obitum Lęlij patris mandatum contra Benedictum Franciſci filium, & hæredem pro ſcutis quinque millibus ab A. C. reportaſſent ex reſcripto Signaturæ cauſa mihi delata dubium hodie propoſui, an mãdatum exequi poſſet, quod Domini negati-
1 uè reſoluerunt virtute † tranſactionis, quã actio quæcumque ex apoca donationis elicita penitus remanſit eliſa, *iuxta text. in cap. 1. vbi not. Abb. num. de tranſact. Dec. conſ. 40. num. 8. ad fin. Berō conſ. 12. num. 38. vol. 2. Card. Mant. de tacit. lib. 26. tit. 7. num. 4. cum ſeqq. Rota coram Mohed. dec. 3. de tranſact. coram Merl. dec. 163. n. 3. & 4. & dec. 428. num. 11. & 12. par. 5. rec.*

Neque cenſeri poterit præfatis ſororibus ex donationis apoca ius fuiſſe quæſitum, itaut ipſæ tanquam filiæ Lælij ad bona donata tranſactione haud obſtante valeant aſpirare,
2 ſi quidem donatio à Lælio pro ſe, † & hæredibus dumtaxat recepta dignoſcitur, ſub qua filiæ proinde excluſæ cenſeri non poſſunt, poſtquam hęreditaria qualitate diſtinctę noſcuntur, *vt not. Surd. dec. 322. numer. 16. cum ſeqq. Larat. conſ. 9. nu. 72. Corn. conſ. 13. nu. 4. verſ. quando autem fit mentio, vol. 3. Mart. conſ. 38. num. 11. & 12. Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 9. par. 2. num. 10. verſ. hanc differentiam, & reſpondit Rota in Auenionen. fideicommiſſ. 30. Aprilis 1646. §. tam etiam, & 4. Febr. ſequentis anni, §. hæc autem coram me confirmata 22. Aprilis 1652. in §. in contrarium vero coram R. P. D. Celſo, licet in tranſactionis inſtrumento filiorum mentio habita fuerit.* Ad præcedentis enim ſtipulationis normam filijs
3 ſcilicet † vti hæredibus Lęlij tranſactio facta præſumitur *vt not. Surd. ad d. dec. 322. num. 68. cum ſeqq. Larat. conſ. 56. num. 25. Capic. Latr. conſul. 79. nu. 55. & 56.*

Hinc exequutiuè procedi non potuit, dùm
4 tranſactio ſuper ſententijs conformibus † reſciſſa non fuit, *vt Rota coram Caual. deciſ. 550. num. 4. dec. 36. num. 9. par. 6. recent.* Cum maximè bonorum reſtitutio, quæ Lęlius ipſe receperat, non proceſſerit quidem, tamen ex pacto in tranſactione appoſito, ac iuris diſpoſitione
4 conformi ante motam litem omninò præcedere debuiſſet *iuxta text. in l. ſi diuerſa, ff. de tranſact. Menoch. conſ. 644. n. 19. Rota coram Greg. dec. 478. num. 9. & c. Vrgellen. dec. 18. n. 26.*

6 Neque ex defectu cauſæ poterit † irritari trãſactio dum enim donatio Cardinalis Legati aſſenſu diſtincta dignoſcitur fortaſſe requiſito poſtquam ex Ducis Vrbini decreto à Summo Pontifice poſt deuolutum Apoſtolicæ Sedi Ducatum approbato donationes etiam pro augmento dotis ipſius licentia diſtinctæ nullius roboris reputantur. Timor
7 proinde † futuræ litis ſuper donationis validitate oriebatur, ob quem ſubſequuta tranſactio valida debet proinde reputari *iuxta tex. in l. 2. vbi Bart. cæterique DD. C. de tranſact. Alex. conſ. num. 4. lib. 6. Pariſ. conſ. 32. num. 18. lib. 1. Decian. conſ. 56. num. 29. lib. 9. Bocc. conſ. 109. num. 6. Surd. conſ. 451. num. 48. & ſeqq. Rota dec. 447. nu. 2. par. 2. rec. & coram Merlin. dec. 1. num. 8. & 9.* Poſt quam maximè Lęlio vtiliter extitiſſe exindè conuincitur, quod in vita Franciſci patris eidem ſcut. nouem millia fuerunt attributa, & tamen ſummam in donatione tantam ſubſecuto dumtaxat ipſius obitu poterat obtinere. Hinc enim ex vtilitate ob præ-
9 uentiuam ſolutionem Lęlio delatam † is in ſumma ſcutorum quatuor millium à patre potuit prægrauari, *vt aduertit Molin. de primog. lib. 2. cap. 4. nu. 32. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 15. num. 173. Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 4. gloſ. 9. par. 3. numer. 82. & reſpondit Rota in Auximana doctrina 19. Iunij 1651. & 17. Maij 1652. in princ. coram R. P. D. Albergato, & 6. Feb. 1654. coram bo. me. Bichio.*

Et licet adducta tranſactio à Lælio tunc mino-
10 re contra ſtatuti formam ſolemnitates † in contractibus minorum oprantis adſtipulata fuerit, vitio tamen nullitatis exindè redargui non poterit. Earum enim interuentus poſt obtentum à Vice-Legato ſuper deficienti ætate duorum menſium diſpenſationem nullatenus requirebatur *ad text. in l. 1. & 2. C. de his, qui veniam ætat. impetrauerunt Mantu. deciſ. 64. num. 13. cum ſeqq.*

Hæc verò facultas V. Legati eademmet
11 poteſtate ad inſtar Cardinalis Legati † pollentis, *vt not. Grat. diſcept. cap. 176. num. 1. Rota coram Verall. dec. 341. p. 3. & dec. 71. n. 1. cum. ſeqq. par. 7. recen.* ex pluribus diſpenſationibus ſimilibus ab ipſo conceſſis comprobata, quæ veritatis proindè præſumptionem ex perſonæ qualitate concludunt in terminis Cardinalis Legati *not. Bald. in l. exemplo num. 8. ad fin. verſ. vera quæritur C. de probat. Felin. in cap. cum in Iure periens nu. 11. verſ. limita niſi de ff. de leg. Pariſ. conſ. 70. nu. 54. lib. 1.*

Et ſubſequuta prætere ipſius Lęlij appro-
12 batione poſtquam maior euaſerat † quæcumque remouetur obiectio, *vt in terminis aduertit Grat. diſcept. forenſ. cap. 488. num. 7. cum ſeqq. Rota dec. 165. ad fin. par. 7. recen. & in Romana Cenſus 5. Iulij 1638. cor. b. me. Pirouano.* Quinimò dum eędemmet filiæ contra Franciſci hæredem egerunt, vt prædium Vigola Spagnola redimeretur à patre pro ſcutis mille Lælio ſub ea lege aſſignatũ, vt intra terminũ annorũ quatuor iſtud recuperaret, inhærere
13 proinde videntur tranſactioni, quæ tanquã

indi-

indiuidua approbari debēt in totū vel penitus reprobari *iuxta text.in l.1.ff.de reſcind.vend. l.Litigatores,ff.de arbitr.Bald.conſ.75.num.2.lib.1 Aym.conſ.290.num.5.verſ.decimo tertio,Surd.conſil.436.num.78.Card.Mantic. de tacit.lib.2. tit.4. num.73.*

Hinc vero tranſactio bona fide adſtipulata
14 dignoſcitur †, quæ ſororibus obſtare debet licet qualitate hereditaria Lęlii patris poſthabita donatio bona ex propria ipſorum perſona aſſequi poſſent *ad tex.in l.præſes,C.de tranſact.& l.vt hereditas,ff.ad Trebell.Cephal. conſil. 265.num.35.lib.1.Card.Mant.de tacit.lib.26.tit.4 num.20.Rota in Romana ſucceſſionis de Comitibus 26.Iunij* 1647. *in l.de poteſtate aſſignantium,& 26. . . .* 1648. *in §. firmato coram Reuerendiſſ.Terracinen.& in Romana fideicomm.de Pariſanis 27. Iunii* 1650. *in §. imo coram R.P.D. Celſo, & in alijs relatis in Romana fideicom.de Carmelis 4.Nouembris* 1640.*§.cum enim coram me.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO.

Poſtea S.R.E. Cardinali.

Romana Cambij

Lunæ 8. *Aprilis* 1658.

ARGVMENTVM.

Plura magiſtraliter deducũtur circa materiam Cambiorũ,& præſertim, quod onus appoſitũ in primo biennio,non cenſetur appoſitum poſt dictũ biennium. Cambia,vt debeantur debet probari tranſmiſſio pecuniarum ad nundinas.

SVMMARIVM.

1 *Cambia redduntur ſicca, non conſtito de tranſmiſſione pecuniarum ad nundinas.*

2 *Cambiandi onus adiectum ſolum in prima parte reſpiciente primum biennium,non cenſetur in parte ſecunda reſpiciente poſt biennium repetitum.*

3 *Creditor Cambij, non poteſt prætendere cambia, & recãbia,niſi realiter probauerit pecunias trãſmiſiſſe ad nundinas.*

4 *in Diſpoſitione aliqua dum plures apponuntur cõditiones,& in ſequenti vero aliqua tantum,cenſetur receſſum à non expreſſis.*

5 *Deciſiones plures in materia cambiorum declarantur.*

6 *Contractus initus ad certum tempus, cum clauſula & deinde ad Beneplacitum, etiam elapſo termino durat contractus.*

7 *Contractus initus ad certum tempus, abſque alia Beneplaciti reſeruatione, lapſo tempore, dicitur extinctus contractus.*

8 *Ita vt ſi ille de conſenſu partium continuetur, ſiue tacite,ſeu expreſſe nouus dicitur contractus.*

9 *Contractuum diuerſitate, & repetitione ſtante pacta onoroſa, & odibilia non cenſentur in ſecundo contractu repetita.*

10 *Pactum continuandi pecunias ſuper cambijs, quid importet.*

11 *Renunciatio intelligitur de prima vice.*

12 *Notificatio eſt neceſſaria in præiudicialibus.*

13 *Debitor in cauſam cambiorum poſt biennium, quid facere debeat.*

14 *in Partium poteſtate non ſtat reddere licitum,quod eſt illicitum.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſub die 8. *Aprilis* 1658.*cor. Eminentiſſimo Card.Cerro ſupra in deciſione* 469.*coram eodem.*

DECISIO DXXIV.

INTER D.Gineuram Manfronam,& D.Frãciſcum Columnam anno 1619.initum fuit cambium ſortis principalis ſcut.500. in quo Franciſcus debitor infra duos menſes illi reſtituere promiſit dicta ſcuta 500. & interim hoc biennio durante, ne ipſa D.Gineura aliquod damnum pateretur, voluit,& conſenſit, quod ipſa, ſeu aliquis Mercator pro ea ibidem ab ipſo electus poſſet totidem ſc. 500. ſeu illorum valorem ſuſcipere ad cambium, & recambium à quibuſuis Mercatoribus per quaſcumque ferias,cura,opera, diligentia cambijs,recambijs,damnis,expenſis, prouiſionibus, & intereſſe ipſius D.Franciſci,promittens vlterius ſingulo bimeſtre exhibere in manibus D.Gineuræ partitas librorum, & litterarum reuerſus, & in caſu non exhibitionis illarum, vel non tranſmiſſionis in ferijs promiſit loco damnorum, & intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergẽtis perſoluere dictæ Gineuræ cambia, & recambia ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, ex quo ſunt verba præciſa Inſtrumenti ibi: *Id in ſe ipſum aſſumpſit*, elapſo autem biennio,& non reſtituta ſorte principali, nec ſolutis cambijs decurſis vltra facultatem cogẽdi debitorem ad dictam reſtitutionem, & ſolutionem reſpectiuè; conuentum fuit,quod abſque alia interpellatione poſſet dicta D. Gineura, ſeù Mercator deputatus continuare ſuper cambijs valorem dd.ſc.500.

Verùm quia elapſo biennio D.Franciſcus dicta ſcuta 500. non reſtituit,imò nouiſſimè, iudicialiter conuentus pro illorum reſtitutione coram D.Vicario Lateranen. excepit cambia, ſeù pecunias per ipſum ſolutas ceſſiſſe in extinctionem ſortis, à quo ſententiã fauorabilem obtinuit, & delata mihi cauſa appellationis dubitaui, An cambia deberentur poſt biennium, & negatiuè prodijt reſo-
1 lutio, † quia cum non iuſtificetur actualis tranſmiſſio pecuniarum ad nundinas, cambia & recambia redduntur ſicca, & illicita *iuxta Conſtitutionem ſan.me.Pij V.* 118. *per totum & ſæpiſſimè dixit Rota & ſignanter in Romana pecun.*14.*Maij* 1646. *&* 23. *Martij* 1648. *coram R.P.D. meo Meltio, & in Mediolanen. cambij* 18. *Martij* 1654.*coram R.P.D.meo Veroſpio.* 1

Non obſtat, quod Franciſcus aſſumpſerit in ſe onus dictæ tranſmiſſionis, aliàs teneri voluerit ad damna, & intereſſe.

Quia cum huiuſmodi oneris aſſumptio adiecta fuerit duntaxat in prima parte contractus

tractus reſpiciente primum biennium, nec in verbis repetita fuerit in ſecunda parte reſpiciente tempus poſt biennium vſq; ad for-
2 tis reſtitutionem, † vtique propter odibilitatem materiæ non inducitur tacita illius repetitio in hac ſecunda parte, ſed omne, id, quod in verbis litteraliter non legitur, habetur pro omiſſo, *Bart. conſ. 39. num. 1. verſ. Præterea lib. 1. Card. Montic. de coniect. lib. 10. tit. 6. n. 33.* & remanet ſub diſpoſitione Iuris, cuius vigore creditor non poteſt cambia, & recambia
3 prætendere, niſi doceat † de reali, & actuali pecuniarum tranſmiſſione, & continuatione per nundinas, vt præter deciſiones ſuprà allegatas, latè reſponſum fuit in *Licien. Pecuniaria 29. Maij 1643. coram bon. mem. Bichio*. Quoties enim in priori diſpoſitione plures exprimun-
4 tur conditiones, & qualitates, † in ſequenti verò aliquæ tamen repetuntur, reliquæ cenſentur conſulto omiſſæ, *Anan. conſil. 8. num. 5. Surd. conſ. 200. num. 23. Ger. Spin. conſ. 13. nu. 15. cum ſeqq. Rot. deciſ. 194. num. 17. par. 5. recent.*
5 Deciſiones autem † in *Romana Cambij 14. Februarij 1648. coram bo. mem. Poutingerio, & in Romana Pecuniaria 5. Iunij, & 31. Iulij eiuſdem anni coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado*. Loquuntur in Cambio inito ad ſex menſes, & deindè ad beneplacitum cum onere cambiandi aſſumpto per debitorē ſine temporis limitatione, & indefinitè vſque ad integram, & effectiuam ſortis reſtitutionem; vndè non applicantur caſui noſtro, quo cambium contractum fuit ad biennium abſque alia reſeruatione beneplaciti, & ſic cum onere cambiandi limitatè aſſumpto à Debitore durante dicto biennio; Ingens enim eſt differentia inter vtrumque caſum, nam contractus ini-
6 tus ad certū tempus † cum clauſula, & deindè ad beneplacitum, etiam lapſo primo termino durat idem contractus, *cap. ſi gratioſè de reſcript. l. quarta, ff. locat. Gozzad. conſ. 22. nu. 10. Dec. conſil. 108. num. 5.* & in terminis Societatis *Caſtracan. hic tract. cap. 54. nu. 13. & 14.* At vbi
7 contractus † eſt initus ad certū tempus abſque alia beneplaciti reſeruatione lapſo tempore cenſetur ſolutus; *l. actione, §. Item qui ſocietatem ff. pro Soc. Caſtracan. d. cap. 54. num. 6.* Adeòut ſi
8 poſtmodum ea nouo partium conſenſu † tacito, vel expreſſo prorogetur, nouus dicatur contractus, benè *Corn. conſ. 235. num. 9. lib. 2.*
Data autem contractus diuerſitate pacta
9 onerosa, † & odibilia nunquam cenſentur in ſecundo repetita ex Iuribus ſupra allegatis.
Prætereà ponderatum fuit, quod pactum continuandi pecunias ſuper Cambijs lapſo biennio poſitum fuit in facultate Creditri-
10 cis; † Ideòque Debitori notificari debuit, non obſtante, quod expreſsè fuerit huic notificationi renunciatum, quia renunciatio
11 intelligitur † dè prima interpellatione, per quam creditrix notificaret debitori, quod intendebat vti pacto, & eligere Cambiorum continuationem, non autem de ſecunda,
12 quæ † poſt factam electionem ex æquitate fieri debet debitori, vt certo ſciat electionem creditoris continuandi pecunias ſuper Cambijs, vt diſtinguendo reſpondit *Rota in Romana Cambiorum 3. Iulij 1618. coram Manzanedo, & in Romana Cenſus 30. Aprilis 1645. coram bo. me. Dunozetto §. Non obſtat.*

Nec refert, quod Debitor in cauſa Cambiorum poſt biennium decurſorum aliquam
13 ſummam perſoluerit; † Quia vel repeti poteſt per viam condictionis indebitæ, vel ipſo
14 Iure ceſſit in ſatisfactionem ſortis, † cum non poſſent partes exindè illicitum credere licitum, vt benè reſpondetur *in dicta Licien. Pecuniaria coram bon. mem. Bichio §. Quia ſolutio.*
Et ità vtraque, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO,
Sacræ Rotæ Decano.

Romana Locorum Montium.

Mercurij 28. Iunij 1658.

A R G V M E N T V M.

Executionem, quando creditor valeat facere ſuper commoditate percipiendi fructus, dum Teſtator debitorem inſtituit hæredem ſuper vſufructu bonorum vita eius durante.

S V M M A R I V M.

1 *Creditor poteſt facere executionem ſuper commoditate percipiendi fructus.*
2 *Executio facta à creditore ſuper perceptione fructuum, quando non ſubſiſtat.*
Vſusfructus relictus alicui, quandiù duret. nu. 2.
3 *Creditores habent ius ad ratam fructuum, quam ſuam fecit debitor in eius vita.*
4 *Sententia lata contrà eum, de cuius intereſſe agitur, abſque eius citatione, ei non præiudicat.*
5 *Sententia colluſiuè, & ad effectum ſupplantandi executionem facta, remanet omninò nulla.*
6 *Colluſio tanquam difficilis probationis, præſumptionibus, & indicijs ſatis iuſtificatur.*
7 *Colluſio tunc maximè probatur præſumptionibus, & coniecturis, quando adeſt cauſa colluſionis.*
8 *Colluſio ex quo manifeſtè probata dicatur.*

Deciſio iſta ſub die 28. Iunij 1658. coram Reuerendiſſimo P. D. Decano, allegatur ſuprà in deciſ. 45. quæ eſt in eadem cauſa.

DECISIO D. XXV.

CATHARINA vſufructuaria bonorum Iacobi Guarnerij fratris ſimul cum Ludouico filio in proprietate inſtituto, annuum cenſum ſcutorum 2500. in ſorte ſuper eius bonis impoſuit ad fauorem Mariæ Amodeæ Sarauezziæ, & ſucceſſiuè, cum in ſolutione fructuum deficeret, Maria creditrix, mandatum contrà Catharinam relaxatum exequi obtinuit ſuper vſufructu quorumdam Locorum Montium, quæ ratione vſusfructus ad eandem Catharinam pertinebant, *Summario Sarauezzia num. 2. & 3.* vt legitimè fieri potuit, ſtante obligatione
1 Catharinæ, ratione cuius licet creditor † executionem facere ſuper commoditate percipiendi fructus, vt per *Bald. in cap. contingit* a
ſub

ſub num.29. verſ. Quare quod in aliјs iuribus, & c. de dol. & contum., & alij per Modern. Baccen. de Iudic. lib.1. tit.3. diſput.20. num.8. in fine tom.2. Rota coram Merlino deciſ.21. ſub num.9. verſ. Et propterea illa commoditas, &c.

Verum Curtius Catharinæ ex alio filio nepos tanquam vocatus ad fideicommiſſum Iacobi ab Auia cautionem petijt de vtendo, & fouendo arbitrio boni viri, qua non præſtita ſententiam immiſſionis in poſſeſſionem hæreditatis Iacobi reportauit. Sed Maria domina cenſus in hoc iudicio non citata, inſtabat ad vlteriora procedi, & ad ſubhaſtationem cõmoditatis vſusfructus deueniri, quo tempore Catharina, & Ludouico defunctis pronunciauit A. C. executionem ad inſtantiam Mariæ factam expiraſſe, & appellatione interpoſita, mihi per SignaturamSanctiſſimi commiſſa dubitaui, An conſtet de re iudicata, ſeù potius de cauſis, &c. & per DD. quoad primam partem negatiuè reſponſum fuit, ob iniuſtitiam ſententiæ, quæ rem iudicatam excludit, vt nuper reſolutum fuit *in Romana Hæreditatis 1. Aprilis proximè præteriti coram me, §. Et vlterius, &c.*

Conſiſtit autem iniuſtitia in eo, quod cum executio facta eſſet ſuper cõmoditate percipiendi fructus pro debito Catharinę, non poterat Iudex pronunciare executionem expiraſſe ſaltem pro fructibus in vita eiuſdem
2 decurſis, † ex quo fructuum perceptio creditori tandiù competit, quandiù durat vita vſufructuarij debitoris, *Caſtill. de vſufr. cap.70. nu.1. Merlin. de pignor. lib.2. tit.1. quæſt.23. nu.14. & alij relati per Modern. Hiſpan. in Labyr. credit. par.1. cap.24. nu.35. 55. & ſeqq. & par.3. cap.15. num.1. 31. & 42.*, vbi ſubdit, quod Credito-
3 res habent Ius † ad ratam fructuum, quam ſuam fecit debitor in vita ſua, & in terminis emphyteutæ, *Rota in Romana Saluiani 17. Aprilis 1643. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano, §. Minus obſtat.*

Non obſtante priori Sententia priuationis vſusfructus ob non præſtitam à Catharina cautionem; non ſolum quia ſine citatione
4 Mariæ † creditricis prolata fuit, & ideò illi præiudicare non potuit, vt in terminis vſusfructus conſiderat *Ancbar. conſ.106. ſub num.4. Rot. coram Merlino deciſ.13. ſub nu.8. verſ. Quarta denique.*

Verum etiam, quia DD. exiſtimarunt colluſiuè actum fuiſſe ad effectum ſupplantandi
5 præcedentem executionem, † & conſequenter ſententia eſt omninò nulla, nec creditrici præiudicauit, *l. prima, C. de colluſion. Giurb. deciſ.91. num.15. Gancer. variar. reſol. par.2. cap.16. num.115. Rota coram Seraph. deciſ.763. nu.1. & 4.*
6 Colluſio † autem, quæ tanquam difficilis probationis, præſumptionibus, & indicijs ſatis iuſtificatur, *Menoch. præſumpt.26. num.5. lib.5. Rota coram Seraph. vbi ſuprà num.6. & coram Merlino deciſ.13. num.4.*

In præſenti probari viſa eſt ex eo, quod agi-
7 tur inter coniunctos, † nempè inter Matrem, & filium, adeòque cauſa colludendi, vt filius ſcilicet haberet bona, quibus Mater debitrix ob executionem, prædictam gaudere non poterat, vt in ſpecie conſiderat *Rimınal. iun. conſ.98. num.23. & cum eo Cyriac. controu.319. num.36. & ſeqq. Rot. d. deciſ.13. num.2. coram Merlino, & in Romana Hæreditatis de Gratianis 29. May 1643. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. Nihil obſtat.*

Quodq; magis vrget, non deduxit Catharina
8 exceptiones, † quibus iura ſua tueri, & contrariam ſententiam euitare poterat. Quando enim reus exceptiones ſibi competentes pro ſua defenſione non adducit manifeſta eſt colluſio, *l. ſi ſeruus plurium 33. §. Si quis ante, ff. de legat. primo, Natt. conſ.337. num.3. Valenzuel. conſ.60. num.60. lib.1. Anton. de Amat. reſolut.79. num.22. Rota in dictis deciſ. coram Seraph. nu.10. & coram Merlin. numer.6.* Facillimè autem ſe defendere potuiſſet Catharina contrà filium allegando, quod agebatur de vſufructu Locorum Montium, in quibus ſufficit cautio
9 per † attergationem litterarum patentium ad fauorem Proprietarij, quæ iam facta fuerat, *Summario Mariæ num.6.* ſimul cum obligatione reali, & perſonali eiuſdem Catharinæ, vt per *Rot. in Camerinen. fideicõmiſſi 21. Maij 1645. coram bon. me. Dunozetto ſub §. fin. verſ. Reſpectu verò Locorum Montium.* Et quoad alia bona, cum ipſa eſſet pauper, nec fideiuſſores præſtare poſſet, & de cetero eſſet bonæ con-
10 ditionis, & famæ, † vel iuratoria cautio ſufficiebat, nec ad alium cogi poterat, poſt alios *Petr. Barboſ. in l. diuortio 8. §. Interdum num.26. verſic. vltimo ad complementum, ff. ſolut. matrimon.* plenè *Surd. deciſ.141. num.7. 12. & 16. Vbi quod Senatus iudicauit pro Muliere Gait. obſer.47. nu.8. lib.2. Caſtill. de vſufruct. cap.18. numer.12. & 18.*

Vel in omnem euentum, non ideò priuan-
11 da erat mulier, † ſed vtrique parti conſulendum erat per dimiſſionem bonorum apud hæredem, qui prętia ſufficienti cautione, de vſufructu mulieri reſponderet, *Angel. in l. hac ediſtali 6. §. His illud num.6. Cod. de ſecund. nupt. Myſing. cent.6. obſeruat.48. ſub nu.8. verſ. Tamen tertiam, Vincent. de Franch. deciſ.497. nu.6. & per tot. Surd. deciſ.141. num.14.* vbi plenè *Hodiern. num.2. Rota deciſ.195. num.20. par.7. recent.*

Et ità vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA:

Fulginaten. Fideicommiſſi.

Veneris 27. Martij 1658.

ARGVMENTVM:

Filij in conditione poſiti, licet ſecundum veriorem, & communiorem opinionem non cenſeantur vocati, quam opinionem etiam pluries ſecuta fuit Rota; Tamen paſſim receditur à dicta opinione, cõcurrentibus pluribus coniecturis ſuadentibus Teſtatorem voluiſſe diſpoſitiuè eos vocare, quæ ſimul, & non de per ſe ſunt conſiderandæ.

SVMMARIVM.

1 *Filij, quod fuerint poſiti in conditione, ex quibus verbis arguatur.*

2 Fi-

2 *Filij, qui faciunt deficere fideicommiſſum eſt reſeruatum ius legitimæ ſucceſsionis ab inteſtato.*
3 *Filij in conditione poſiti, ex coniecturis cenſentur vocati.*
4 *Filij in conditione poſiti ſtantibus coniecturis cenſentur diſpoſitiuè vocati.*
5 *Filij in conditione vocati, tunc ex coniecturis multo magis cenſentur vocati, ſi tractetur ad fauorem deſcendentium à Teſtatore.*
Coniecturæ leuiores ſufficiunt, adhoc, vt filij poſiti in conditione dicantur vocati, ſi agatur ad fauorem deſcendentium Teſtatoris. num.5.
6 *Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, ſi non ſimpliciter, ſed cum qualitate maſculinitatis fuerunt vocati.*
7 *Geminatio arguit enixam voluntatem diſponentis.*
8 *Liberi in conditione poſiti cenſentur vocati, dum Teſtator eos poſuit in conditione cum qualitate, vt eſſent legitimi, & naturales.*
9 *Filij poſiti in conditione cenſentur vocati, quando cum qualitate, vt ſint maſculi, ſunt vocati.*
10 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando fuerunt vocati cum qualitate, vt ſuccedant perindè, ac ſi viueret eorum Pater.*
11 *Filij in cōditione poſiti cenſentur vocati ſtante ſubſtitutione, & grauamine. & num.12.*
13 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, ſtante vocatione in ſtirpes, & non in capita.*
14 *Quæ coniectura eſt valdè potens.*
15 *Filij in cōditione poſiti cenſentur vocati, dum Teſtator excluſit proprias filias, mandans eas condecenter dotari.*
16 *Coniecturæ conſideratæ, vt filij in conditione poſiti cenſeantur vocati, non veniunt conſiderandæ de per ſe, ſed ſimul, & coaceruatæ ſimul.*
17 *Singula, quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant.*

Allegatur præſens deciſio ſuprà in deciſ.169 quæ eſt in eadem cauſa.

DECISIO DXXVI.

INFORMANTIBVS tantum Flaminia, & Sororibus de Roncallis ex propria, & Ioſephi fratris perſona agentibus ad fideicommiſſum Ioannis Martini, & ad certorum bonorum retentionem pro illius reintegratione; Domini mandantes ſuper hac dubij parte instituit particularem diſputationem pro nunc de eiuſdem Io: Martini fideicommiſſo ad fauorem Franciſci Claudij, & aliorum fratrum, filiorum Rodulphi, conſtare reſponderunt; Ille enim poſtquam vniuerſales hęredes instituit Equitem Petrum, Marcum, Ludouicum, Decium, Hieronymum, & ipſum Rodulphum, eius filios pro æqualibus portionibus, fecit ſubſtitutionem, in hæc verba: *E morendo eſsi, ò alcuni di loro ſenza figlioli maſchi legitimi, e naturali nati di legitimo matrimonio, ò eſsi, ò à quello, che così morirà ſenza figli maſchi legitimi, e naturali, ſoſtituiſce, e vole, che ſuccedano in tutti li beni, & heredità di detto Teſtatore, che fuſſe peruenuta in quello, ò in quelli, che così morirà ſenza figlioli, come ſopra, li ſuoi fratelli, che ſopra viueranno, & eſſendo morti alcuni di loro ſuccedino i loro figli maſchi, & naturali, come ſopra, in quella portione, che ſuccederebbe il loro Padre, in ſtirpes, & non in capita, eſcluſe ſempre le femine, le quali però ſiano condecendentemente*
1 *dotate*. Ex quibus † verbis viſum fuit dictos Rodulphi filios in conditione fideicommiſſi fuiſſe poſitos.

Nam licet ſit regula in contrarium, iuxtà ſententiam *gloſſ. in leg. Lucius la ſeconda* 81. *ff. de hęred. inſtit.* vbi vult, quod filiis qui faciunt
2 deficere † fideicommiſſum ſit reſeruatum ius legitimæ ſucceſſionis ab inteſtato, cui Rota adhæret, & vti receptiorem paſſim ſequitur, *vt dixit coram bo. me. Merlino deciſ.* 359. & 447. *vbique num.* 1. Ab illa tamen ſolet recedere
3 quotieſcunque † concurrunt coniecturæ ſuadentes de voluntate Teſtatoris fuiſſe, quod poſiti in conditione, ſint quoque diſpo-
4 ſitiuè † vocati, vt communiter ſcribunt, *Doctores in dicta leg. Lucius, Corn. conſil.* 29. *col.* 3. *lib.* 2. *Soccin. iun. conſ.* 138. *n.* 73. *lib.* 2. & *conſ.* 145. *num.* 36. *lib.* 3. *Siluan. conſ.* 53. *num.* 3. *Thob. Non. conſ.* 31. *num.* 13. & *conſ.* 32. *num.* 4. *Giouagn. conſil.* 79. *nu.* 6. *Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib.* 3. *tit.* 2. *num.* 1. & 19. & pluries firmauit *Rota, vt coram Gregor. XV. deciſ.* 315. & ibi *Adden. nu.* 1., & *deciſ.* 329. *num.* 3. & *in Recent. deciſ.* 355. *nu.* 3. & 422. *nu.* 4. *par.* 4. *recent. tom.* 2., & *coram eodem bo. mem. Merlin. in dicta deciſione vbi ſuprà, & deciſ.* 680. *num.* 2.

Et maximè dum, vt hic, agitur de fidei-
5 commiſſo † ordinato ad fauorem deſcendentium Teſtatoris, pro quorum vocatione leuiores probationes ſufficiunt, *Soccin. Iun. conſil.* 156. *nu.* 73. *verſ. Et iſtud maximè lib.* 2. *Corn. conſ.* 47. *nu.* 3. *verſ. Eſt enim lib.* 1. *Decian. conſ.* 44. *num.* 5. *lib.* 3. *Honded. conſil.* 65. *num.* 4. *lib.* 1. *Rota coram Card. Seraphin. deciſ.* 132. *nu.* 2. *coram bo. me. Coccin. deciſ.* 267. *num.* 6., & *in Vrbinaten. Pradij* 3. *Iunij* 1630. *coram bo. me. Bichio* §. *Quare*.

Plures verò, & quidem vrgentes coniecturæ conſiderabantur in propoſito, quarum prima deducebatur ex eo, quod Teſtator po-
6 ſuit in conditione † inſtitutorum filios ſimpliciter cum qualitate maſculinitatis, quo caſu eſſe quoque diſpoſitiuè vocatos ex tacita diſponentis mente, tenent *Rip. in l. Centurio num.* 163. *ff. de vulg., & pupill. Dec. in leg. prima num.* 16. *C. de pact. Soccin. conſil.* 3. *num.* 49. *lib.* 1. *Cravet. conſ.* 69. *num.* 15. & *conſ.* 130. *Dec. conſ.* 64. *num.* 7. *Mareſcott. variar. reſolut. lib.* 1. *cap.* 66. *nu.* 6. *Guidopap. deciſ.* 184. *in fin. Rot. deciſ.* 105. *num.* 3. & 4. *par.* 1. *recent.*, & *in Auenionen. Fideicommiſſi* 23. *Iunij* 1656. §. *Et inſuper coram R. P. D. meo Celſo*. Ex qua qualitate facilius arguitur in-
7 tentio illos vocandi: Nam geminatio † oſtendit enixam voluntatem, vt adhunc effectum animaduertit *Purpurat. in conſil. Siluan.* 53. *ſub num.* 4. *verſ. Coniectura, Honded. conſil.* 34. *nu.* 13. *lib.* . . *Panzirol. conſil.* 193. *num.* 13. *verſic. Alias ex coniectura, Giouagn. d. conſil.* 79. *num.* 72. *lib.* 1. *Rota in eadem deciſ.* 359. *num.* 4. *coram bonæ mem. Merlino*.

Secunda erat animaduertendo, quod Te-
8 ſtator non † fuit contentus ponere in conditione hos filios Rodulphi ſuos nepotes ſub prædicta maſculinitatis conditione, ſed etiam

ſub

ſub alia, nempè quod eſſent legitimi, & naturales, & ex legitimo matrimonio natos, iſta enim qualitas cenſetur admiſſa ad excluſio-
9 nem † legitimorum, qui cum legitimis ab inteſtato ſuccederent, idcircò plurimum operatur ad inducēdam vocationem poſitorum in conditione, *Soccin. Iun. qui hanc concludentem coniecturam, & nihil opponi poſſe inquit in cōſ. 110. num. 25. & 143. num. 59. lib. 3. Burſat. conſil. 202. num. 17. Honded. conſ. 65. num. 42. & citat. conſ. 34. nu. 33. cum ſeq. lib. 2. Giouagn. alias plures referens in d. conſ. 19. nu. 18. 73. & 98. Marelcott. d. conſ. 66. num. 7. lib. 1. Surd. conſ. 162. num. 8. ſan. me. Gregor. decif. 369. num. 6. Merlin. in dd. decif. 359. nu. 5. & 6. & 686. num. 7. & in eadem Auenionen. fideicommiſſ. coram R. P. D. meo Celſo §. immo additum.*

Tertia, & potiſſima coniectura inſurgit, quia diſponitur in teſtamēto, quod altero ex
10 inſtitutis deficiente ſine liberis, † in ea parte debeat ſuccedere ſuperſtes, & illius filij eo modo, quo admitteretur pater, ſi ergo ſuperſtites tali eueniente caſu ſunt explicitè inuitati ad portionem patruorum, multo ma-
11 gis deberēt dici vocati † ad illam proprij parentis cuius reſpectu fuerunt in conditione poſiti *Ruin. in conſ. 160. num. 24. lib. 2. Aym. conſ. 62. num. 10. Decian. conſ. 44. nu. 24. lib. 3. Peregr. conſ. 54. num. 1. art. 3. lib. 4. Honded. d. conſ. 65. num. 33. & conſ. 14. nu. 38. & 39. Menoch. conſ. 481. num. 7. verſ. comprobatur Giouagn. conſ. 52. num. 21. lib. 1. Ruſtic. in tract. de lib. in condit. poſit. lib. 1. c. 3. Fuſar. eodem in tract. qu. 337. num. 85. Rot. dec. 236. par. 1. recen. & dec. 355. num. 5. p. 5. Adden. ad Burat. dec. 385. verſ. 6.*

Quarta deſumitur ex hoc, quod apparet hæredes inſtitutos fuiſſe ſubſtitutione graua-
12 tos, cuius grauaminis, & ſubſtitutionis † ratione efficax inſurgit coniectura, quod in cōditione poſiti reputentur quoque diſpoſitione vocati, quemadmodum dixerunt *Zanch. in leg. hæredes mei §. cum ita par. 7. num. 72. ff. ad Trebellian. Decian. conſ. 28. numer. 21. lib. 2. Thob. Non. conſ. 31. num. 19. Honded. d. conſ. 44. num. 42. lib. 2. Menoch. conſ. 135. ſub num. 6. & de præſumpt. 76. num. 2. lib. 2. Fuſar. de ſubſtit. vbi ſupra nu. 87. Giouagn. d. conſ. 79. nu. 8. Rota in d. dec. coram Merl. 447. num. 13. & 335. num. 3. & in alijs relatis in d. Vrbinaten. Prædi. coram bo. me. Bichio §. 2. ex reciproca, in annotat. ad Baratt. decif. 385. verſ. quinta.*

Quinta coniectura reſultat ex reſpectu,
13 quem Teſtator habuit ad ſtirpes, † non ad capita, vt ex ſupra relatis verbis innoteſcit. *Ruſtic. in d. tract. de liber in cond. poſit. lib. 5. c. 6. nu. 8.* vbi talem coniecturam pro admiſſione
14 poſitorum in conditione † pulchram, & veram dicit, ſequiturq; *Intrigl. de ſubſtit. 101. cent. 3. qu. 16. num. 147. Rota in Ciuitatis Caſtelli Laudi coram bon. mem. Rembol. in recen. dec. 189. num. 12. par. 4. tom. 2. recen. Adden. ad Baratt. in d. dec. 385. verſ. nona eſt.*

Sexta demum cui ſupradictæ famulantur ea viſa fuit quod Teſtator à ſucceſſione
15 proprias filias excluſit, mandans illas condecenter dotari, id enim importare vocationem filiorum in conditione poſitorum caſ-
que ex coniecturis ad illam alteram inducēdam ponderari ſolitas, *tenent Zanch. in d. leg. hæredes mei, §. cum ita num. 770. ff. ad Trebell. Crauett. conſ. 130. num. 4. Surd. conſ. 67. nu. 34. & conſ. 69. num. 31. cum concordantibus cumulatis per Adden. ad Baratt. in decif. vbi ſupra, verſ. vndecima.*

16 Quæ coniecturæ, tametſi ſingulæ, † & per ſe conſideratæ nō poſſint forte tollere diſpoſitionem *Gloſ. in leg. Lucius ff. de hæred. inſtitut.*
17 cū ſimul tamen iunctæ, & coacoruatim † ſūptę ita vt inuicem fulciantur, prout debet in hac materia, bene ſufficiunt ad arguendam fideicommittentis voluntatem, ac certam, & indubitatam vocationem, oſtendunt iuxtà regulam, quod ſingula, quæ non proſunt vnita iuuant *de qua in l. ſpadonem §. qui inter, ff. de execut. tut. & in l. neque, ff. de probat. & in terminis reſponderunt Socc. Iun. in ſupradict. conſ. 110. num. 29. lib. 1. Grat. conſ. 22. num. 23. lib. 2. Honded. d. conſ. 54. num. 53. lib. 2. Surd. conſ. 67. numer. 53. Thob. Non. d. conſ. 31. num. fin. d. dec. 389. num. fin. par. 4. Card. Seraph. dec. 1329. num. 13. & in d. annot. ad decif. 385. num. 6. coram bo. me. Baratt. in fin. §. prædicta coniectura, & in Spoletana fideicom. 18. Febr. 1656. §. vltim. coram bo. mem. Bichio.*

Et ita vnica parte informante fuit reſolutum conſtare de fideicommiſſo Ioannis Martini altera tamen pluries citata, & monita ac informare recuſante.

R. P. D. TAIA

Præneſtina Bonorum

Mercur. 27. Nouembr. 1658.

ARGVMENTVM.

Teſtator, ſi filium hæredem inſtituerit, & in caſu, quod dictus hæres non ſupraiuiueret, vocauerit matrem, & alios, qui ſi nec ſupraiuixerint, vocauit, inſtituit hæredem eum, qui de Iure ſuccedere debet, Tunc vno ex eiſdem ſupraiuiuente euaneſcunt omnes inſtitutiones, & ſubſtitutiones, Ex qua enim materia ad multa notabilia infertur, Magiſtralis eſt deciſio & tam præclaro & doctiſſimo Auditore digna.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutionis caſus, quando venit, & conſtat de purificatione eius, agi poteſt ad immiſſionem vigore legis* final. C. de edict. D. Adr. tollend.
2 *Aegidiana, vt ſit locus, requiritur quod ſententia, ſit iuſta, & valida.*
3 *Declarationi Teſtatoris ſtandum eſt.*
4 *Inſtitutiones quando non euaneſcunt, ceſſant quoque ſubſtitutiones.*
5 *Inſtituti, vel ſubſtituti, quod plures ſint ex coniecturis concipi poteſt.*
6 *Quod non admodum dubitabile eſt in caſu ſubſtitutionis vulgaris.*
7 Text. in leg. ſi Titius & in leg. ſicque ff. de hæred. inſtitut. *qualiter procedunt.*
8 *Teſtator, dum duos hæredes inſtituit ſi ambo ſint viui*

viui de tempore mortis Teſtatoris, erunt ambo hæredes, ſi verò alter ſit mortuus, tota hæreditas debetur ſuperſtiti.

8 *Subſtitutio tacita, ineſſe videtur inſtitutioni, in expreſſa conditione ſi non vixerit.*

9 *Subſtitutio vulgaris habet locum ſubſtituto decedente in vita Teſtatoris.*

10 *Subſtitutioni ſi adiecta reperiatur conditio, an indeterminate quoque extendatur ad fideicommiſſum.*

11 *Vel potius reſtringatur determinate ad ipſum fideicommiſſum.*

12 *Subſtitutio compendioſa an comprehendat fideicōmiſſum, maximè ſtante clauſula codicillari.*

13 *Fideicommiſſum fuiſſe purificatum ad ſui fauorem aſſerens, tenetur id concludenter probare.*

14 *Subſtitutio facta per verba, ſi non vixerit, quid importet.*

15 *Conditiones illæ, ſi Titius non extiterit, vel non ſuperuixerit idem important.*

16 *Inſtitutio cum conditione, ſi viueret, & ſi non viueret, quomodo id intelligatur.*

17 *Dictio,* ſi vero, *eſt aduerſatiua, & an inducat repetitionem omnium qualitatum.*

18 *Subſtitutio vulgaris an ad alios caſus extendatur, & quid operetur.*

19 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap. 145. *continuat poſſeſſionem bonorum patris in filios.*

20 *Statutum continuans poſſeſſionem bonorum patris, in filios, qualis ſit natura.*

21 *Transmiſſio poſſeſſionis ratione ſuitatis, in ſuos hæredes, quid operetur.*

Subſtitutio vulgaris, an tollat ſuitatem n. 21.

22 *Suitas potius dicitur confirmata in inſtitutione, non autem infirmanda in ſubſtitutione.*

23 *Enunciatio,* ſi hęres non erit, *quid operetur.*

24 *Subſtitutio facta per verba* ſi hæres non erit, *conditionalis eſt, & continet negatiuam.*

25 *Subſtitutio vulgaris non impedit traſmiſſionem iure ſuitatis.*

26 *Transmiſſioni, quando ſit locus.*

27 *Subſtitutio vulgaris facta à patre filio in ipſa ſuitate, ideſt ſi filius me viuente, morietur, quid operetur, num. 28. & 29.*

30 Tiraquell. in tract. Le Mort ſaiſit leuif. *& alij declarantur.*

31 *Conditiones illæ, ſi non vixerit, vel ſi non ſupra nixerit, vel ſuperſtes non fuerit, idem operantur.*

32 *Subſtitutiō pupillaris tacita, an dicatur habere locum, ſi ſubſtitutio vulgaris, ſit facta in vno tantum caſu.*

33 *Subſtitutio pupillaris tacita ex quo excludatur, & num. 34.*

35 *Subſtitutio tacita pupillaris, non inducitur, ex illis verbis, Et in tali caſu, &c.*

Allegatur præſens deciſio ſupra in deciſione 43. quæ eſt in eadem cauſa, & coram eodem R. P. D. Taia.

DECISIO DXXVII.

PESTILENTIA (quam abominor) vexāte Pręneſtinam Ciuitatem 15. Nouembris 1656. *Franciſcus Prœneſtinus exiſtens in feneſtra domus clauſa, de illa præ timore peſtis in quarantena intus Raſtella confectæ occaſione peſtis, cupiens de ſuis bonis ſalubriter diſponere, præ ſuis manibus tenens lucernam olei accenſum circa dimidiam horam noctis ſuum vltimum nuncupatiuum teſtamentum condidit &c. Iure legati pro ſalute animæ, & amore Dei reliquit Eccleſiæ ſanctæ Mariæ ſcuta 10. & mandauit pro ſalute eiuſdem celebrari miſſas 30. Iure inſtitutionis reliquit Franciſcæ matri alimenta; In omnibus autem alijs inſtituit Agapitum filium, ſi vixerit, ſi verò non vixerit, hæredes inſtituit, & ore proprio nominauit in dictis omnibus bonis Franciſcam matrem, & Annam Mariam vxorem pro æquali portione, ſeu quæ ipſarum vixerit, ſi vero nemo earum vixerit, inſtituit Ioſephum, Anaſtaſiam, & Claram nepotes, ex ſorore, ſeu illum, vel illas, qui vixerit, ſed ſi omnes prædicti hæredes, vt ſupra nominati non vixerint, in tali caſu in omnibus ſuis bonis prædictis ſuccedere voluit & mādauit illum, qui de iure in ſuis bonis ſuccedere debet cum clauſula Codicillari, vt in ſummario Actricium.*

Mortuo Teſtatore 17. Nouembris eiuſdem, & Anna ſequenti die 18. & Franciſca ſequenti die 19. & poſtmodum Agapito infantulo 2. Decembris ſubſequentis, alia, Anna Maria Amita dicti Agapiti obtinuit mādatum de immittendo in poſſeſſionem bonorum, & immiſſa eſt, ſed tanquam bonorum, & hæreditatis Franciſci Teſtatoris ſui germani fratris quaſi ab inteſtato vt in actis 5. Februarij 1657. & poſtea 7. Decēbris ſubſequentis declarauit velle retinere, & poſſidere vti bona hæreditaria Agapiti, & alias omnibus alijs modis &c. in ſummario ipſius Annæ Mariæ.

1 Contra verò Anaſtaſia, & Clara ſupradictę intendentes purificatam ſubſtitutionem ad fauorem ſuum obtinuerunt ab A. C. *ex l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen.* immiſſionem, in bona hæreditaria dicti Franciſci aduerſus dictam Annam Mariam, commiſſaque mihi cauſa appellationis cum clauſula *Cōſtito quod ſit locus Aegidianæ,* dubitatum fuit, an eſſet locus, & DD. locum non eſſe reſponderunt.

Quoniam ad effectum, vt ſit locus Aegi-
2 dianæ†, requiritur, quod ſentētia ſit iuſta, vt inquit Rota *cor. Ludouiſ. dec. 491. n. 5.* nec iuſta viſa eſt, quia (volūtatis defuncti quęſtione in æſtimatione Iudicis poſita *ad leg. 7. C. de fideicom.*) ęſtimarūt DD. prudentem Teſtatorem in timore peſtis, ac mortis cupientem de ſuis bonis ſalubriter diſponere pro ſalute animæ ſuæ legaſſe Eccleſiæ, & mandaſſe celebrationem miſſarum, & alimenta matri reliquiſſe & deinde nihil aliud curaſſe, quam de hærede ſuperſtite quiſquis ſuperſtes foret prædilectorum, inſtituendo primum filium ſi vixerit ſi verò non vixerit, pariter inſtituēdo (& repetitis omnibus bonis) Franciſcam matrem, & Annam Mariam vxorem quæcumque vixerit, ſi verò neutra vixerit Ioſephum, Anaſtaſiam, & Claram, vel eorum, qui vixerit, ſed ſi omnes prædicti hæredes, vt ſupra nominati non vixerint in tali caſu illum, qui de iure ſuccedere debet animaduertendo de primo ad vltimum omnes inſtitutos

ſtitutos ſub conditione ſi vixerint, & ſicut primum Agapitum, ſi vixerit tempore mortis Teſtatoris, & ſucceſſionis ſuæ, ſic etiam
3 alios, vt inferius † apparebit, & quoquo modo declarauit *Grat. d. diſcept. 536. à n. 19.*

Vnde cum Agapitus filius poſt obitum Franciſci Teſtatoris, ſuperuixerit omnes ſub-
4 ſequentes inſtitutiones †, vel ſubſtitutiones euanuerunt, vt tradunt poſt alios *Grat. d. diſcept. 536. num. 23. poſt med. & num. ſeq.* & in eadem cauſa decidendo *Rota dec. 519. nu. 2. par. prima & confirmando deciſ. 538. num. 1. par. 2. recentior.*

5 Et ſingillatim quoniam an plures † ſint inſtituti, vel ſubſtituti ex coniecturis concipi debet *Rota apud Mantic. de coniect. lib. 5. tit. 1. n. 1* non admodum dubitabile viſum eſt de vulgari ſubſtitutione in caſum non viuendi, ſi-
6 cuti de inſtitutione in caſum † viuendi in dictis conditionibus *ad text. l. Titius 24. & l. ſeq. ff. de hered. inſtit.* vbi præclarè in inſtitutione
7 *Titius, & Seius vter eorum viuet hæres eſto, † ſi vterque viuat, ambo hæredes ſunto, altero mortuo, is qui ſupereſt, ex aſſe hæres eſto*, quia tacita ſub-
8 ſtitutio ineſſe videtur inſtitutioni in expreſſa conditione ſi non vixerit, & planè ſubſtitutio
9 vulgaris habet † locum inſtituto decedente in vita Teſtatoris, vt notat *Bart. ad §. quidam l. Gallus, ff. de liber. & Poſth. num. 2.*

Sed acriter diſputatum eſt de conditione prioris ſubſtitutionis Agapito adiectæ *ſi verò*
10 *non † vixerit*, an indeterminatè etiam ad fideicommiſſariā extenderetur, vel potius determinatè reſtringeretur ad vulgarem, *ad grauiſſimam quæſt. apud Fuſar. qu. 480. nu. 92. vſque ad finem.*

Et quamuis ibi multi, & permulta dedu-
11 cantur pro fideicommiſſo, † & plurimi addi poſſint *Ioan. Antonius Bellon. conſ. 50. nu. 11. verſ. Verùm his non obſtantibus, Fachin. contro. 61. lib. 4.* & vbi maximè vim faciebant Informantes pro Anaſtaſia, & Clara, *Rota deciſ. 519. num. 4. par. 1. recen. & coram Merlin. deciſ. 12. num. 71. & 72. & dec. 83. nu. 18. & 19.*

Tamen adhuc omittēdo fuſiſſimam quæſtionem ex verbis directis an etiā compen-
12 dioſa † ſis facta contineat fideicommiſſariam *apud Fuſ. q. 245. & Mart. ſumm. ſucc. leg. p. 4. q. 30. ar. 3. ab init.* & maximè cū clauſula codicillari *ad Fuſ. itidem n. 35. & ſeqq. & Mart. ibid. num. 27* & ſine verbis tractus temporis fideicommiſſum non videtur admittere *Rota coram Seraph. dec. 909. num. 11. verſ. Neque obſtat & ſine verbis communibus Rota deciſ. 320. num. 9. & 10. p. 1. rec.* præter viuidam, validamque rationem quòd
13 Actori † incumbit cōcludenter probare eueniſſe caſum fideicommiſſi, vt concludit *Peregr. de fideicom. ar. 29. num. 19. in fin.* certè verba *ſi non extiterit* (& noſtra ſi non vixerit) de neceſſitate non important fideicommiſſum,
14 cum vulgarem commodè † importare poſſint, vt reſoluit *Fuſar. d. qu. 580. in fine, & conſ. 25. num. 12. & bene conſ. 29. num. 5. & 6. & de magis communi poſt Soccin. Iunior. Ioan. Ant. Bellon. conſ. 26. num. 37. & 38.* cum alijs indifferenter
15 ſub conditione ſi Titius † non extiterit, vel nō ſuperuixerit, vel ſuperſtes non fuerit, &c. & præ omnibus fuſiſſimè *Cyriac. contron. 522. num. 92. verſ. Quod autem*, & verè conſenſit *Rota tota d. dec. 519. prout refertur in deciſ. 27. num. 13. par. 6. diuerſ. & ex profeſſo recenter in Bonon. pratenſi fideicom. 7. Iunij 1647. coram D. Ghiſlerio §. Nec ſupradictum ablatiuum.*

16 Et in puncto in cōtradiſtinctione † inſtituti ſi viueret, & non viueret ſubſtitutio ità reſtringenda *Alciat. conſ. 207. ſub init. lib. 9. poſt eum Peregr. d. ar. 29. ſub d. num. 19. verſ. Et in inſtitutione.*

Et maximè cum aduerſatiua dictione ſi
17 verò † non vixerit, ad vim dictionis huius aduerſatiuæ inducentis repetitionem omnium qualitatum &c. *apud Bald. & Grat. dict. 282. ab initio Barboſ. dict. 420. num. 2. verſ. Et quod hæc dictio*, & præcipuè temporis, & caſus de quibus etiam citra huiuſmodi expreſſas dictiones *Fuſar. d. conſ. 29. ſub d. nu. 5. verſ. Primo quia Teſtator*, & in puncto melius arguendo, quam poſtea reſpondendo *Fuſar. conſ. 69. nu. 32. verſ. opponitur*, quidquid voluerit poſtea *n. 34. verſ. Reſpondetur primo, & ſeqq.* & in aduerſatiua ſine autem etiam tacita negatiua conditione, *Grat. d. diſcept. 539. num. 23. in fin. & 24.*

Et quia minimè conſtat Agapitum extitiſſe hæredē patris, (& alij Iuris articuli ſubſequuntur, an vulgaris ſubſtitutio, *ſi Agapitus*
18 *non vixerit* extēdatur † ad alios caſus, & quid operetur) non leuis difficultas fuit in huiuſmodi vulgari & de eius extenſione etiam ad caſum viuentis, & non exiſtentis hæredis ad *Barry de ſucceſſ. lib. 3. tit. 2. num. 5. ſub verſ. prima exceptio. & alleg. à Fuſar. de ſubſtit. qu. 31. nu. 17. & conſ. 43. num. 36. & 37.* & de vno caſu impotentiæ ad alium caſum impotentiæ *conſ. 94. num. 6. & d. qu. 31. num. 21.* & vrgentius de ſubſtitutione particulari non ſuperuiuendi ad integram ſubſtitutionem vulgarem & ad caſus ſi hæres eſſe nollet, vel non poſſet, *Rota d. dec. 519. nu. 1. par. 1. & deciſ. 538. ab init. par. 2. recent.*

Attamen ad excluſionem ſubſtitutionis vulgaris Primo conſideratum eſt ſtatutum
19 Vrbis 147 *lib. 1.* de continuatione † poſſeſſionis in hæredes ſuos, ex quo hæreditas ſatis dicitur adita ad *Caſſan. & poſtea Fuſ. conſ. 199.*
20 *num. 90.* & multo magis † à filio, etiam ſi alius præocupaſſet poſſeſſionem, vt de effectu ſtatuti ex recentiori ſententia *Rota tradit Fenzon. ad d. ſtatutum 147. nu. 12. verſ. In contrariam ſententiam.*

21 Secundo ad effectum tranſmiſſionis † Iure ſuitatis (relicta altiori quæſtione an ſubſtitutio vulgaris tollat ſuitatem apud *Fuſ. allegat. qu. 73.* ea grauiſſima ratione, quod po-
22 tius [confirmata ſit ſuitas in † inſtitutione non infirmanda in ſubſtitutione in qua conditio vulgaris *ſi hæres non erit, vel ſit*, intelligenda in altero caſu ſi non poſſit eſſe hæres duobus in *§§. Cum autē quæritur inſtitut. de hered. quæ ab inteſt. & in l. 3. C. de hered. inſtit.* ſit intelligenda, aut explicanda in caſu ſi nolit, non tamen ſufficiat talis enunciatio ſi hæres non erit, eaque conditionalis, & inſuper nega-

negatiua, quæ nihil inferat, *l. ex facto 19. ff. de hered. inſtitut.* vt poſſit nolle inſtitutos, & denique aliud ſit neceſſitas quæ in ea condi-
24 tione † contenditur, & aliud ſuitas, *§. ſui autem, & neceſſarij inſtit. de hæred. qualit. & diff. cum praced. & ſeqq.* & ſuitas, non neceſſitas verſetur in *l. in ſuis 11. ff. de lib. & Poſth. & plura Gomeſ. & Vaſqu. & alios alleg. Caſtill. contr. 13. num. 28. & ſeqq. lib. 3.* Aſſumpta eſt eadem intimo, & grauior ratio Infantis, quàm Maioris apud *Noal. de transmiſſ. caſ. 8. num. 20.* certiùs videtur vulgarem ſubſtitutionem non impedire trãſ-
25 miſſionem † iure ſuitatis, vt videtur communior ſententia *apud Fuſ. q. 46. ſub nu. 1. verſ. Contraria opinio, quam ſecutus eſt d. conſ. 190. n. 84. verſ. reſpondetur, & num. 85. Marta ſumm. ſucceſſ. leg. par. 4. qu. 34. art. 5. num. 6. & ſeqq. Caſtill. d. controu. 13. n. 12.* & in puncto bene diſtinguendo quãdo filius mortuus eſt, antequam ſe im-
26 miſcuerit, † eſſe locum tranſmiſſioni, *Marta ſumm. ſucceſſ. par. 4. qu. 31. art. 5. num. 15.* & quãtumuis multi contrarium ſentiant, vt ſignificauit *Fuſar. d. conſ. 192. num. 87. & cantulit dict. qu. 46. ab init. & alij apud Noal. de transmiſſ. d. caſ. 8. nu. 44.* Tamen adhuc procedendo cum contrariis opportunè declaratur non procedere, vbi filio per patrem facta eſſet vulga-
27 ris † ſubſtitutio in ipſa ſuitate, *ſi filius meus me viuo morietur*. Quia ſubſtitutio concipitur in defectum ſuitatis, hoc eſt in caſum, quo filius moriatur in vita patris, & deſinat eſſe ſuus &c. apud *Noal. d. caſ. 8. nu. 47.* & amplius
28 declarat in generaliori † caſu impotentiæ idem *Noal. d. caſ. 8. nu. 63. & Mart. ſumm. ſucceſſ. d. art. 5. num. 17. & 18.* & certè manifeſtum
29 videtur in facto inſtituto filio, *ſi vixerit ſi vero non vixerit, &c.* ſubſtitutionem factam eſſe, ſi moreretur ante teſtatorem, aut ſaltem, ſi hæres eſſe non poſſet vt ſupra.

Ne ſubdiſtinguamus amplius, & ſubtrahamus legitimam apud *Fuſar. d. conſ. 190. nu. 88. & d. q. 46. num. 5. Noal. d. caſ. num. 51. vbi de tutiori opinione*.

30 Nec obſtare viſa eſt declaratio † ſecunda *Tiraqu. in tract. le mort ſaiſit le vif. par. 7. n. 9. Faber. defiñit. 5. tit. 7. lib. 7.* Etenim potius ex iiſdem ſailire, adeoque tranſmittere cum facultate agnoſcendi & repudiandi videntur infantes, furioſi, cæterique huiuſmodi *Tiraquell. par. 2. declarat. 17. num. 4. & Fabr. in fin. dec. defiñit.* ibi ſed & acquiritur etiam ignoranti.

Neque facienda vis videtur in conditione *ſi vixerit* diſtinguendo à conditione, ſi præmoriatur, & huiuſmodi, quia vt parum refert etiam ſi redigeretur ad conditionem ſi
31 hæres eſſe † non potuerit, vt ſupra, adhuc huiuſmodi conditiones ſi Titius non extiterit, vel non ſuperuixerit, ſeu ſuperſtes non fuerit, vel quod idem eſt, ſi præmoriatur, aut alia ſimilis, ſatis ſuperq; vt coincidunt, videre eſt apud *Io. Ant. Bellon. con. 26. n. 37.*

Maius opus ſupereſt in alia difficultate, de tacita pupillari ſubſtitutione mortuo Agapito in ætate pupillari, quæ locum habere vi-
32 detur, † etſi vulgaris ſit facta in vnum tantum caſum impotentiæ, &c. *poſt Bart. & alios apud alium Doctorem inter conſ. Fuſar. conſ. 187. num. 15. Fuſ. qu. 28. nu. 2. Barr. de ſucceſſ. lib. 4. tit. 2. num. 3. & in puncto, & contra matrem pro ſororibus ſubſtitutis Fuſar. tot. conſ. 130.*

Tamen conſiderata reſtrictio eſt ad bona propria teſtatoris: *De ſuis bonis ſalubriter diſponere*, & ibi, *ſi vero non vixerit, hæredes inſtituit & ore proprio nominauit in dictis omnibus ipſius bo-*
33 *nis &c.* quibus † tacita pupillaris excluditur ad *Menoch. & alios inter conſ. Fuſ. conſ. 182. num. 35. & Fuſ. d. q. 28. num. 35. & conſ. 186. n. 44.* & benè diſtinguendo quando facta eſt, vel
34 non eſt ſpecifica mentio pupillaris ætatis *d. conſ. 186.* & conſenſit *Io. Anton. Bellon. inter conſ. Fuſar. conſ. 185. num. 26. verſ. Verba illa,* & idem *Bellon. de Iure accreſc. cap. 7. q. 14. num. 11. in fine*, ibi, *quia cum expreſſit conditionem ſi deceſſerit in pupillari ætate*.

Item conſiderata eſt repetitio in poſteriore communi conditione, in qua omnes repetuntur, & reducuntur, *Si omnes prædicti hæredes vt ſupra nominati non vixerint, in tali caſu in omnibus ſuis bonis prædictis ſuccedere voluit illum qui de iure, &c.* In quibus in primis præter ſupradicta, & cũ ſupradictis conſiderata eſt reſtrictio, *In tali caſu* ex quibus tacita pupillaris nõ continetur ex magis communi ſententia apud *Fuſar. d. q. 28. num. 12. Marta d. par. 4. q. 31. ar. 2. n. 11* Et inſuper conſiderata eſt vna determinatio ad multa determinabilia pariformiter
35 miter determinanda, & † ſicut ibi certè deficit ſubſtitutio pupillaris non conueniens niſi Agapito ad *textum manifeſtum l. 4. C. de impub. ita etiam declarari deficere ſupra in inſtitutione*.

Et ita vtraque parte Informante fuit reſolutum.

R. P. D. C E R R O,
Poſteà S.R.E. Cardinali.

Firmana Beneficij

Mercurij 27. Nouembr. 1658.

A R G V M E N T V M.

Attentata dicuntur omnia geſta poſt tranſmiſſam Inhibitionem. Rota in cauſis beneficialibus, in ea commiſſis ſuccedit loco Ordinarij.

S V M M A R I V M.

1 *Attentatum redditur, quidquid geritur poſt inhibitionem iudicialem.*
2 *Lis ſuper beneficio, poſtquam fuit introducta in Rota, nec Executor Apoſtolicus poteſt ſe intromittere ad executionem gratiæ concedendam.*
Quoniam tunc Auditor Rotæ ſuccedit loco Executoris Apoſtolici, n. 2.
4 *Lis ſuper Beneficio, quando fuit commiſſa in Rota coram ea exhibenda, & verificanda ſunt ea, quæ ſunt neceſſaria pro eo obtinendo.*
5 *Prouiſio Apoſtolica non poteſt dici attentata.*
Papa attentare non dicitur.

Deciſio iſta eſt in eadem cauſa de qua ſupra deciſio 56.

qua

quæ eſt ſub die 28. Aprilis 1659. coram eodem Eminentiſſ. D. Card. Cerro.

DECISIO D. XXVIII.

RESOLVTVM fuit conſtare de attentatis, quia cum Ioannes Sapolinus in ſpretum litis pendentiæ in Rota, eiuſque inhibitionis ſibi perſonaliter præſentatæ prius anno 1656. ad inſtantiam Luciani Gaſparini anteceſſoris, *Summario num. 1.* & deinde 27. Iunij proximè præteriti ad inſtantiam Iacobi Laurentij Conticei *Summario num. 4.* ad perplures actus iudiciales deuenerit menſe Octobris proximè præteriti coram Eminentiſſ. D. Cardinali Abbate Farfeñ exhibeñ. coram ipſo litteras Apoſtolicas in forma mandati ſubrogañ ſibi conceſſas, inſtando pro illarum executione, & procurando indictionem concurſus *dicto Summario num. 7. & 9.* Ideoque quidquid in dictum Spretum geſtum eſt redditur attentatum, vt ſæpiſſimè reſpondit Rota.

Non obſtan. quod executio dictarum litterarum directa, & demandata fuerit à Sede Apoſtolica eidem Eminentiſſimo Cardinali
2 Abbati, quia pendente lite in Rota, Auditor ſuccedit loco certi executoris, iuxta *Clement. Auditor de reſcript.*, & proinde gratia
3 ipſa † obtenta coram ipſa exhibenda eſt, & verificanda, quæ illi concedere debet executionem, quatenus ei locum eſſe dignoſcat
4 aliàs adeundo executionem, & iſte vlterius procedendo, committuntur attentata, vt reſpondit *Rota coram bo. me. Coccino dec. 443. nu. 2. & 3. & in recent. deciſ. 242. per totum, & dec. 499 num. 2. cum quatuor ſeqq. & per tot. par. 4. tom. 2. In Aquilana iuriſpatronatus 18. Iunii 1649. cor. R. P. D. meo Meltio, §. Pendentia autem, & in Melenitana parochialis 26. Maij 1651. coram me, §. quia huiuſmodi.*

5 Et licet Apoſtolica prouiſio non † poſſit dici attentata, cum Papa non attentet prouidendo ad eius executionem, quamuis ſibi ſpecialiter demandata fuerit, vt dixit *Rota coram ſan. mem. Gregor. dec. 10. num. 1. verſ. tamen licet ea cum alijs allegatis in Gerunden. Beneficij 1. Febr. 1645. §. fin. & in dicta Melenitana parochialis, §. Ideoque coram me.*

Et vnica tantum, &c.

REVERENDISSIMO D. ALBERGATO, Sacræ Rotæ Decano.

Luneñ Sarzaneñ Beneficij.

Luna 5. Maij 1659.

ARGVMENTVM.

In hac deciſione agitur de executione litterarum Apoſtolicarum ſuper prouiſione Beneficij expeditarum.

SVMMARIVM.

1 *Litteræ Apoſtolicæ, iuſtificatæ habent executionem paratam.*
2 *Iuſpatronatus probatur ex confeſſione collitigantis quando lis non eſt cum Ordinario.*
3 *Idoneitas pronisi probatur ex litteris Datariæ expeditis in forma gratioſa.*
4 *Beneficij valor probatur per Teſtes de publica voce, & fama deponentes.*
5 *Patroni Laici habens quadrimeſtre ad præſentandum.*
6 *Præſentatio infrà quadrimeſtre probatur ex Inſtrumento præſentationis.*
7 *Beneficium conferendum certo generi perſonarum requirit habilitatem perſonæ.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſub die 5. Maij 1658. ſuprà in deciſione 171., quæ eſt in hac eadem cauſa coram eodem Reuerendiſſimo D. Albergato Sacræ Rotæ Decano.

DECISIO D. XXIX.

BENEFICIVM, de quo agitur, poſſidebatur à Roccho, per cuius obitum illo vacante præſentatus fuit a Ioanna, tanquam Patrona pro medietate Petrus Antonius, qui ſucceſſiuè gratiã à Sanctiſſimo obtinuit pro præſentato a medietate cum derogatione alterius medietatis Patronorum, & expeditis litteris Apoſtolicis, dubitaui, an illæ eſſent
1 exequendæ, placuitque Dominis reſpondere affirmatiuè. † quia in omnibus ſunt iuſtificatæ, *cap. 5. vbi gloſſ. in verb. exequatur de conceſſione præben. in 6. Rot. in Placentina Canonicatus 26. Decembris 1647. coram Reuerendiſſimo Tarraconen. §. primo, & Lunen. Sarzanen. Beneficij 3. Decembris 1655. coram Reuerendiſſimo D. meo Decano.*

Narratiua enim in iiſdem litteris contenta, quod Beneficium vacauerit per obitum Rocchi, quod ſit de iure patronatus Laicorum ex dotatione, vel fundatione, probatur ex Inſtrumentis fundationis, *Summario nu. 1.* & confeſſione Iacobi collitigantis, qui in ſupplicatione per ipſum Pontifici exhibita,
2 hoc idem expreſſit, † quod ſufficit, quando non agitur de præiudicio Eccleſiæ, aut Ordinarii, ſed inter ſolos præſentatos, eſt controuerſia *Garz. de beneſ. par. 12. cap. 2. num. 276. Rot. deciſ. 186. num. 4. part. 6. recent. poſt Modern. de Iurepatronat. deciſ. 148. nu. 1. in Gerunden. Beneficij 4. Iunij 1641. coram bo. me. Bichio §. de vacat., & §. Exiſtentiam Iuriſpatr., & in Piſtorien. Beneficij 19. Aprilis 1652. coram R. P. D. meo Celſo, §. Si quidem exiſtentia.*

Prætereà Clericatus, & Idoneitas Petri Antonij ſatis iuſtificatur ex iiſdem litteris in
3 forma gratioſa expeditis, † quæ concedi non ſolent, nec per Datariam expediri, niſi prius legitimè conſtet de veritate prædictorum, *Ferrett. conſ. 336. num. 1. Rot. coram Pen. dec. 939. & 1244. vtrobique num. 5. impreſſ. Lugdun. Auguſtana Prioratus 28. Nouembris 1653. coram me, ſub §. Clericatus, & in Tarraconen. Præcentoriæ 13. Iunij 1657. coram R. P. D. Beuilaqua §. Clericatus.*

Præſentia pariter dicti Petri Antonij in Curia, & eiuſdem Conſanguinitatis in tertio gra-

gradu cum Iacobo de Rubeis litterarū Apoſtolicarum Scriptore, & quod Beneficium ab ipſo extrà Eccleſiam in qua adeſt Iuſpatronatus poſſeſſum, quindecim ducatos auri de
4 Camera non excedat, probatur † ex teſtibus de publica voce, & fama deponentibus, *dicto Summario num. 5.* quod ſufficit in ſubiectis facti circumſtantijs, in quibus leuiores probationes admittuntur, *Rot. par. 2. diuerſ. deciſ. 29. num. 1. coram Buratt. deciſ. 255. num. 11. Caualer. deciſ. 517. num. 3. & ſeqq.*

Et demum, quod præſentatus fuerit intrà
5 quadrimeſtre † Patronis Laicis ad præſentan-
6 dum præfixum probatur ex ipſo Inſtrumento præſentationis, *Summario nu. 2. Rot. dec. 101. num. 3. par 6. recent. & alijs relatis in d. Piſtorien. Beneficii 19. Aprilis 1652. coram R.P.D. meo Celſo §. Præſentatio ad fauorem*, iuncta præſertim ſententia ab Ordinario lata ad fauorem Ioannæ, *dicto Summario num. 6.*

Nec releuat, quod litteræ ſint obreptitiæ ex eo, quod Petrus Antonius non expoſuit Pontifici beneficium ſpectare ad deſcendeñ Fratrum Presbyteri Ioannis filii Bartholomei qu. Symonis de Zaccharijs, quia vltrà quod Iacobus (non probat ſe deſcendere) per lineam maſculinā à dictis fratribus, vt requiritur ex lege fundationis. Placuit DD. reſponſio, quod ipſe non erat Clericus de tempore Vacationis, & proindè non poterat beneficium obtinere, nec præſentari, & tamen
7 quando † præcipitur collatio Beneficii ad fauorem certi generis perſonarum id intelligitur accedente habilitate perſonæ, *Garz. de Benef. par. 7 cap. 15. num. 12. & ſeqq. Azzor. Inſtit. moral. par. 2. lib. 6. cap. 4. quæſt. 25. Modern. Piſan. de Iure patron. lib. 2. cap. 8. num. 4. Rot. in Firmana Iuriſpatronatus 18. Martii 1654. coram me §. Verum admiſſa.*

Et ità, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Romana Augumenti Dotis.

Lunæ 9. Iunij 1659.

ARGVMENTVM.

Promiſſum, quando fuit augumentum Dotis ſub aliqua conditione, ea purificata purè debetur. Conditio non ſcripta, & ab vtraque parte non acceptata, non attenditur. Intentio vtriuſque partis contrahentis eſt ponderanda, & non vna tantum.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes probant obitum alicuius, ſi probant vidiſſe aliquem mori, & mortuum etiam.*
2 *Sine filiis præſumitur quis decediſſe.*
3 *Diſpoſitio conditionalis, quando fuit purificata, perindè eſt, ac ſi à principio fuiſſet purè facta.*
4 *Obligatio Cameralis habet executionem.*
5 *Obligatio Cameralis tribuit ius agendi contra obligatos.*
6 *Superſtes ille non poteſt dici, qui ſtatim periit.*
7 *Superuiuentia, quando non fuit conſiderata, ſufficit, quod quis momento vixerit.*
8 *Tractus ſucceſſiuus vbi non fuit conſideratus, non eſt neceſſaria duratio.*
9 *Teſtator, quando non dicatur habuiſſe rationem de longa ſuperuiuentia.*
10 *Conditio ſufficit, vt momento temporis ſubſiſtat.*
11 *Diſpoſitionis intentio eſt attendenda.*
12 *Cauſa, quæ non fuit expreſſa in diſpoſitione non venit attendenda.*
13 *Contrahentis mens abſtracta à verbis dicitur tacita, & non expreſſa, ideò nihil operatur.*
14 *in Contractibus non attenditur id, quod voluit vna pars, ſed conſenſus vtriuſque partis eſt neceſſarius.*
15 *Cauſa finalis in diſpoſitionibus venit attendenda. & num. 16.*
17 *Obligationis cauſa ceſſante euaneſcit ipſa obligatio*
18 *Correſpectiuitas in dubio non præſumitur, ſed probanda venit.*
19 *Correſpectiuitate ceſſante; quid indè ſequatur.*
20 *Statutum Vrbis lib. 1. cap. 135. prohibens donationem inter virum, & vxorem, qualiter veniat intelligendum. & num. 21. & num. 22.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſuprà in deciſione 195. quæ eſt in eadem cauſa, & coram eodem R.P.D. Beuilaqua.

DECISIO D. XXX.

IVDEX ab A. C. Deputatus relaxauit mandatum contra heredes bo. me. Vliſſis Bolognetti, quod Rota hodie in gradu appellationis ab eiſdem impoſitæ vti validum & iuſtum exequeñ eſſe cenſuit, validitas in dubium reuocari non poteſt cum ex actorū reuolutione conſtet de iuriſdictione; citationibus, & alijs ad eam requiſitis, iuxtà *deciſ. Caputaq. 160. part. 2.* Iuſtitia verò apparet ex apoca ſub die 16. Martij 1655. confecta, in qua idem Vliſſes promiſit, & ſuos hæredes gravauit ad ſolutionem augumenti, de quo agitur, per hæc verba: *Che li miei heredi reſtituiranno la dote, che mi ſarà data, & il quarto di detta Signora Giulia, alla quale dote, & quarto dotale ſuppliranno ſino alla ſomma di ſcudi 12. mila, computati però in detta ſomma la dote, & quarto ſudetti, & ciò nell'infraſcritto caſo, e non altrimente, mentre io premorà ad eſſa Signora Giulia, & non reſti figliolo, ò figliola alcuna etiam poſthumi, &c.* Cumque ille prædeceſſerit, vt deponunt Teſtes formiter examinati, qui fuerunt
1 præſentes† morti, illumque mortuum viderint, qui eſt vnus modus probandi mortem, vt notat *Bart. in l. 2. §. Si dubitatur, ff. quemadmodum Teſtam. aperiantur, & poſt gloſſ. in l. ſi quidem, C. ſoluto matrimonio, Becc. conſil. 83. num. 5. Rota coram Card. Mantic. deciſ. 338. num. 1. & in recent. deciſ. 544. num. 3. par. 4. & deciſ. 356. num. 7. par. 5.* Et nulli ex dicto matrimonio reman-
2 ſerint filij, † vt de iure præſumitur eo ipſo, quod non docetur eos aliquādo fuiſſe ortos. *l. ex facto 17. §. penult. vbi Bartol. ff. ad Trebell. Alex. conſ. 20. nu. 12. lib. 1. Rota in recent. dec. 403. num. 3. part. 5. Adden. ad Buratt. deciſ. 494. num. 5.*

Vtique purificatæ ſunt conditiones in apoca
3 adiectæ, ac ſi à principio † promiſſio de ſoluẽ augumentum fuiſſet pura, *leg. ſed, & ſi de ſua, §. fin. ff. de acquir. hæred. l. ſi pupillus, ff. de condit. inſtit. l. final. vbi DD. ff. de vulg. & pupillar. l. cedere diem, ff. de verb. ſignif. Rota deciſ. 465. nu. 1. par. 4. recen.* pro qua propterea iuſtè relaxatum fuit mandatũ in vim apocę continentis obli-
4 gationem Cameralem, quæ † habet viam executiuam, & executionem paratam, *Socein in conſil. 138. num. 5. lib. 3. Theſaur. deciſ. 26. num. 11. Rota apud Buratt. deciſ. 862. & d. dec. 365. num. 1. par. 4, & deciſ. 109. num. 2. par. 7.*, & Ius
5 tribuit † ageñ contrà hęredes, *Rota deciſ. 556. num. 1. penes Modern. de Cenſibus, & coram bo. me. Merlino deciſ. 413. num. 1., & in Romana Cenſus 28. Iunij anni præteriti coram me.*

Non obſtat, quod ſit defuncta etiam Iulia, ſolumq; per duas horas ſuperuixerit Marito ob quam momentaneam ſuperuiuentiam non poſſit dici purificatam eſſe cõditionem,
6 Cum verè non dicatur ſuperſtes ille, qui ſtatim periit, iuxtà reſpõſum *Vlpiani in l. cum hic ſtatus 33. §. Si ambo, ff. de donat. inter vir. & vxor. Paul. de Caſtro in l. ſi inter 9. ff. de reb. dub. Iaſ. in l. non tantum nu. 2. verſ. Sed redeundo, & verſ. Sed non patet, C. de legatis, Menoch. de præſumpt. lib. 6 præſumpt. 50. num. 8. verſ. Cum verò ſimul.* Quiacum ex tenore apocæ appareat nullam fuiſſe habitam conſiderationem. Superuiuentia
7 vxoris † ſatisfuit, quod tempore obitus viri ſupereſſet, & paulò poſt deceſſerit, vt impleta dicatur conditio ad effectum conſequendi emolumentum, *ad l. ſi inter vir. 8. & l. ſed, & in illo 18. ff. de rebus dubus, l. vxoris 2. l. quod certatim 3. C. de poſthumis hæred. inſtituen. Bald. in l. vnica, §. In nouiſſimo num. ?. C. de caducit. tollen. Tiraquell. in l. ſi vnquam, verb. ſuſceperit num. 190. C. de reuocat. donat. Cyriac. controu. 340. num. 29. Franc. Marc. deciſ. 169. num. 4. in fine par. 2. Rota coram Pen. deciſ. 407. num. 3. iuxtà Venet. impreſſ. Seraphin. deciſ. 589. num. 1. & 2.* dicitur enim quem ſatis ſuperuiuere ex ſola ſuperuiuen-
8 tia, quæ † momento temporis effectum ſuum conſumpſit vbi non requiritur tractus ſucceſſiuus, *leg. ſi quis hæredem 7. vbi Bart. num. 2. & Bald. nu. 1. C. de inſtit. & ſubſtit. Pariſ. conſ. 32. num. 89. lib. 1. Honded. conſ. 19. num. 8. lib. 1. Caſanatt. conſ. 4. nu. 94. & 99. Card. Seraph. deciſ. 589. num. 1. Pen. deciſ. 85. num. 10.*

Quæ eo facilius admitteñ eſſe videbantur in propoſita facti ſpecie, in qua diſponens nõ grauauit ſuos hæredes ad pręſtañ augumentũ Iuliæ, ſi ſuperuixiſſet, in quo poteſt cade-
9 re diſputatio, † ſi fuerit cogitatum de longa ſuperuiuentia poſt obitum ipſius, ſed vſus fuit verbis denotantibus eius prędeceſſum, ibi: *Mentre io premora ad eſſa Signora Giulia.* Vnde illicò, quod exiſtit caſus ſui prędeceſſus, qui fuit conſideratus, & momento tem-
10 poris † perfectus, *conditio*, quæ in ſuſpenſo purificata fuit, ac orta actio ad conſequendũ augumentum, & traſmitteñ ad hęredes non attento, quod deindè paulò, vel multo poſteà acciderit obitus Iuliæ vti non habitus in conſideratione, ad notata in *leg. inter ſtipulantem 83. §. Sacram, & verb. oblig. Bal. in l. fin. in 2. notabil. Iaſ. num. 31. & Corn. num. 2. C. de indicta viduit. tollen., idem Bald. in conſ. 42. num. 2. lib. 5. qui dat diſtinctionem de vnico, vel annuo legato, Pariſ. dicto conſ. 32. num. 89.* & benè diſtinguunt *Ang. de Peruſ. conſ. 24. num. 8. Cyriac. controu. 478. num. 103. & in terminis, quod conditio verificetur ſi ſuperſtes vixerit per horam tantum, Dec. conſ. 23. num. 1. Pen. de moment. temp. cap. 32. num. 8. Rota coram Penia d. deciſ. 407. num. 3.*

Nec dicatur, quod firmum propoſitum, & intentio Vliſſis augumentum huiuſmodi conſtitueñ fuerit, adhoc, vt Iulio poſſet decentiùs ſecundo nubere, vel commodius viuere, ſi in viduitate permanere voluiſſet iuxtà atteſtationem mediatoris matrimonii inter
11 ipſos ſequuti, † & proindè ob defectum talis cauſæ promiſſio irrita fuit, & augumentum non debetur, *l. prim., & l. cum Ancillani, C. de condit. ob cauſam, l. prima, C. de donat. quæ ſub modo fuerit.* Nam duplici reſponſione obiectum tollitur, & prima deſumitur ex ipſa promiſſionis, apoca, in qua non apparet ex-
12 preſſa † talis cauſa, ſed ſimpliciter legitur facta, ideòque non ſuffragatur, etiam ſi ex hoc motus fuerit ad augumentum hoc con-
13 ſtitueñ, † nam mens contrahentis abſtracta à verbis dicitur tacita, & non expreſſa nihil operatur, *Bald. in l. qui quartam 15. num. 1. ff. de legat. prim. Simon de Pratis de interpret. vlt. volunt. lib. 2. interp. 4. dub. 2 ſolut. prima num. 1. Maſtrill. deciſ. 206. nu. 39. & 40.* Nec attenditur id quod
14 vnus ex contrahentibus vult, † ſed neceſſe eſt, quod probetur mens amborum, & ab his id quod agitur, fuerit expreſsè cogitatum, *vt eſt Text. in l. ſi repeten. 7. C. de vendit. ob cauſam, l. in venditionibus, ff. de contrah. empt. dicta l. inter ſtipulantem 83. §. primo, ff. de verb. oblig. Decian. conſ. 21. num. 1. & 2. lib. 2. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 2. tit. 4.* aliique cum alati per *Modern. Lucan. conſ. 18. num. 15. & ſeq., lib. 2.*

Altera deducitur ex atteſtatione aliorum nobiliũ pariter huiuſmodi matrimonij mediatorum: hi enim affirmant, quod renuentibus Conſanguineis Iuliæ aſſentire ob teneram eius ætatem, & ingraueſcentem Vliſſis iſte pro eiuſdem effectuatione augumentum dotis, de quo agitur, promiſit, ideòque hæc
15 fuit † cauſa finalis, quæ illum principaliter mouit ad promiſſionem, non autem cõmodum, quod dicta Iulia ſi ſuperuixiſſet poterat ex eo conſequi, *l. prima, ff. de donat. Bald. conſ. 300. col. 2. lib. 3. Aymon. conſ. 49. nu. 9. Honded. conſ. 29. nu. 51. & ſeq. lib. 1. Duran. de condit. & modis impoſſib. part. 3. cap. 2. num. 10., & 11.*, comprobata ex vſu, & conſuetudine ſecun-
16 dum quam ſolent ſenes vbi puellas † iuuenes in vxores ducunt huiuſmodi augumentum dotis præſtare, quæ potius remuneratio quam donatio appellatur, & in recompenſationem Iuuentutis facta cenſetur, vt habetur in *l. prima, ff. de donat. cauſa mortis, Bald. in l. prima num. 1. C. de donat. ante nupt. Surd. conſil. 164. num. 6. latè Honded. conſ. 28. ſub num. 15. cum ſeqq. lib. 1. Mant. de tacit. lib. 11. tit. 20. nu. 24. Grat. diſcept. 984. num. 10.*

Non ſubſiſtit, quod propter verba illa
Apocę, ibi; *Prometto, che li miei heredi reſtitui-
ranno la dote, che mi ſarà data*. augumentum
dicatur promiſſum ſub conditione, & cor-
17 reſpectiuitate † traditionis dotis, quæ cum
conſignata non fuerit euanuerit obligatio
ſoluendi augumentũ, *ad leg. petens, Cod. de pact.
l. cum te, C. de pact. inter empt. & vend.* Quia vltrà
quod in ſatisfactionem ratæ dictæ Dotis di-
cebatur fuiſſe aſſignata quædã ſtabilia, & pro
reſiduo ſolutos fructus ipſo viro conſentien-
18 te, reſponſum fuit, † quod correſpectiuitas
non pręſumitur, ſed debet probari, *leg. cum
eiuſdem 34. ff. de edilit. edict. Gratian diſcept. foren.
cap. 108. n. 22.*, nec inferri poteſt ex prędictis
verbis Apocæ, quia diuerſa eſt dos in Inſtru-
mento conſtituta, & pro cuius ſolutione po-
terat vir ad libitum agere, augumentum ve-
rò fuit adhoc promiſſum in apoca priuatà,
19 & in caſu ſui prędeceſſus † vxori et non alias
nullamque habet dependentiam à dote;
Ideò ceſſat correſpectiuitas, & obiecta con-
ditio, *leg. ſcire 29. in princip., & §. At ſi quis, &
l. vbi 75. §. Qui ſortem, & l. pluribus 140. ff. de
verb. oblig. Bald. in l. final. §. præterea nu. 2. Cod. de
Iur. dot. Menoch. lib. 6. præſumpt. 52. nu. 39. Cyriac.
contron. 90. nu. 24. cum ſeq. Rot. coram Card. Milli-
no deciſ. 381. num. 2. & ſeq., & deciſ. 430. per tot.
& in Baren., ſeù Neapolitana Pecuniaria 4. Iu-
lij 1640 coram Reuerendiſſimo Tarraconen.*

Quibus non reſiſtit Statutum Vrbis *lib. 1.
20 cap. 135.* † vbi diſponitur non valere dona-
tionem inter virum, & vxorem, quia illius
diſpoſitio procedit in veris, & proriis dona-
tionibus, ſed non damnat huiuſmodi dotium
21 augumenta post ſponſalia † ante contractum
matrimonium, & de iure promiſſum, vt in
terminis probat *Gratian. diſcept. 498. numer. 34.
& ſeq. Rota deciſ. 038. per to., & ſignanter num. 8.
par. 4. recent. & coram Greg. XV. deciſ. 563. nu. 11.
bonæ mem. Merlin. deciſ. 80. per tot. Card. Caualer.
22 deciſ. 12. ſub num. 8. & 9.* † vbi ampliat multo
magis valere, quando donans non fit pau-
perior.

Et ità fuit concluſum mandatum eſſe
exequeñ vtraque parte informante, &c.

R. P. D. TAIA.

Bononieñ Bonorum.

Veneris 27. Februarij 1660.

ARGVMENTVM.

Bonorum identitas ex quibus bene dicatur iu-
ſtificata. Veritati omnia cedere debent. Bo-
na quando non ſint conſideranda, vti ſingu-
la. Dotes, quando veniant detrahendę ex bo-
nis fideicommiſſarijs, & alia, vt in ſum-
marijs.

SVMMARIVM.

1 *Identitas bonorum, ex quo poteſt iuſtificari.*
2 *Bona patris, & filiorum, an ſint conſideranda tã-
quam diuerſa ſpecies bonorum.*
3 *Bona, quando ſint perpendenda, vt ſingula.*
4 *Bona, quibus ſtantibus, poſſint minime conſiderari
vti ſingula.*
5 *Præſumptio debet cedere veritati.*
6 *contra Præſumptionem iuris, & de iure admitti-
tur confeſſio propria, & num. 7.*
7 *Dotes ex fideicommiſſo ſunt reſtituendæ, quando no
adſunt bona libera.*
8 *Inſtrumenta illa, quæ ſimul conſonant ſunt atten-
denda.*
9 *Bona omnia, quando cenſeantur fideicommiſſo ſup-
poſita.*
10 *Hæreditas de iure præſumitur locuples.*
11 *Legitima, & Trebellianica detractio an debeatur,
dum non fuit confectum inuentarium.*
12 *Hæres grauatus faciendo alienationes bonorum, ſi
ſi non confecerit inuentarium, non valet impedi-
re immiſſionem fideicommiſſario per detractiones
faciendas.*
13 *Hæredes dum deduxerunt dotis reſtitutionem ex
bonis fidecommiſſarijs ſignum eſt, quod tam de-
duxerunt legitimam, & Trebellianicam.*
14 *Remedium* Auth. res quæ C. commun. de le-
gat. eſt ſubſidiarium.
15 *Et in caſu, quando non adſunt alia bona, præter fi-
deicommiſſaria, & n. 10.*

*Allegatur præſens deciſio ſupra in deciſione 267. coram
eodem R. P. D. Taia.*

DECISIO DXXXI.

NICOLAVS Actor contra Stephanum
poſſeſſorem tertium obtinuerat ex fidei-
commiſſo Nicolai Senioris immiſſionem in
quædam bona ab Auditore Generali Bonon.
confirmatam in alia ab A. C. exceptis qui-
buſdam ex contentis in ſententia, mandatiſ-
que certis compenſationibus, & commiſſa
mihi cauſa Appellationis conſtito de dua-
bus dubium propoſui an conſtet de duabus
conformibus, vel quod alias executioni
locus ſit & DD. executioni locum eſſe dixe-
runt.

Quia deducta quæſtione ad controuer-
1 ſiam identitatis bonorum, & deductionum
ita conſentientibus informãtibus exhibitum
eſt Inſtrumentum diuiſionis inter filios Te-
ſtatoris ibi, *Quod à die mortis patris, & citra
hucuſque in communione eorum bonorum paterno-
rum permanſerunt ſimul & communiter viuentes
cum eorum familijs & bonis reſpectiuè &c. & bo-
na ſunt ibi deſcripta, ideoque probata ad Rotam co-
ram Buratt. dec. 229. num. 1. & ibi annot. ſub nu. 11
cum alleg.*

Nec placuit reſponſio informantium pro
Reo de duplicibus bonis proprijs † & pater-
nis *eorum bonorum paternorum*, & proprijs ſim-
pliciter *eorum familijs & bonis.*

Quoniam his cauſæ additur reſpectiuè
quod diſtinguit perſonas referendo ſingula
3 ſingulis † & diſtinguendo res & partes, & il-
las ſeparando, & Ius ſuum vnicuique tribuẽ
do ad *trad. à Grat. diſcept. 705. ſub num. 6. & ſeq.
præſertim ſub num. 8. & 9.*
4 Quinimo ex ipſo Inſtrumento † men-
tio

tiot q. ſit de eorum familijs eſſe non poteſt, niſi ſingillatim & reſpectiua, nam fam. communes non erant, eadem eſt de eorum bonis applicata; vnde magis concluditur alia bona eorum fuiſſe ſicuti familias, & non fuiſſe communia, neque veniſſe in diuiſionem hæc alia eorum bona, ſicuti eorum bona paterna, quæ erant in communione.

Atque ita corruere viſa eſt præſumptio
4 cedendo † confeſſioni, & veritati *l. penult. §. mulier, ff. de probat.* & contra præſumptionem etiam Iuris, & de Iure benè admittitur confeſſio, licet non admitteretur probatio *Cyn. ad auth. ſed iam neceſſe C. de donat. ante nupt. Menoch. de præſumptionib. lib. 1. qu. 61. num. 5. & ſequen.* de bonis quæſitis à filijs dudum poſt mortem patris per 17. annos, † quæ ſi quæ fuerunt non fuerint communia atque ita non ceciderint in diuiſionem.

Nec viſa ſunt aduerſari alia Inſtrumenti pacta & verba, *Primo namque conſiderantes ad DD fratres in & ſuper bonis communibus ineſſe obligationes & onera duarum dotium &c. quæ dotes tanquam confuſæ in bonis cõmunibus ante omnia detrahenda venerunt, ideo conuenerunt illas detrahi hoc modo, &c.* bonis fideicommiſſarijs pro dotibus aſſignatis.

6 Nam vt bona † fideicõmiſſaria inueniũtur, magis cõfirmatur propoſita diuiſio inæqualis quidem, ſed tamen diuiſio cum detractione inæqualium, *& illas detrahi hoc modo*, & ſuppoſita confeſſio, *Quod à die mortis patris, & citra huc vſque in communione eorum bonorum paternorum ſteterunt &c. & vel Iure deducendo* à paterno fideicommiſſo dotes etiã
7 reſtituendas † ad com. ſententiam interpret. *Auth. res quæ C. communia de legatis Fuſar. de ſubſtit. qu. 552. ab initio qui ſub num. 1. in fine coniungit ex ipſo tex. ſatis approbato Grat. diſcept. 331. num. 6. 7. & 8. cum alijs apud add. ad Peregr. de fideicom. art. 4. verſ. ſecunda ſit concluſio, & add. ad Surd. dec. 92. ab initio, & nu. 8. & 9. & paſſim, vel pacto renunciando catenus fideicom.*

Et facilè alias commemorando bona paterna pro fideicommiſſo ipſo ſuſtinendo data opera in Inſtrumento diuiſionis.

8 Conſonare quoque Inſtrumenta † viſa ſunt data in *ſummario reſponſionis* facti pro Nicolao per ſe quoque continentia non ſolum acquiſitiones Nicolai, ſen. fideicommiſſarij, ne quid dubium ſuperſit in Inſtrumento diuiſionis, an hæc bona non ſolum communia fuiſſent, ſed etiam paterna.

Et quantam opus eſſet cum fideicommittens poſſideret bona in bonis certis omnia ab hæredibus poſſeſſa in illis præſumeretur
9 eſſe † de fideicommiſſo ſuppoſitis ad *Fuſar. conſ. 161. ab init. Rota coram Ludou. dec. 575. n. 9. & ibi abundè annot. num. 13.*

Quod autem attinet ad deductiones Legitimæ & Trebellianicæ à poſſeſſore oppoſitas viſum eſt DD. non eſſe attendendas obſeruando de facto Inuentarij omiſſionem, & in ipſa diuiſione, ac diuiſionis Inſtrumento remanſiſſe capitale artis ſericariæ indiuiſum, inſuper veriſimilia mobilia, & ſe mouentia, & alia alias alienata & conſumpta, & applicando de Iure, † quod cum hæreditas præſumatur locuples ex iſta non confectione Inuentarij, iunctis præcipuè alienationi-
11 bus detractiones † præſumũtur factæ, vt præſumi ſæpiſſimè *Rota firmauit etiam in fauorem fideicommiſſarij vniuerſalis petentis immiſſionem in quibus terminis ſunt deciſiones recenter allegata in Rota diſtinguente, & declarante dec. 93. præ-*
12 *ſertim numer. 8. 9. † & 10. par. 8. & prius coram Merlin deciſ. 673. ab init. & dec. 707. num. 3. cum alijs.*

13 Maximè quod cum ijdem † diuidentes hæredes deduxerint dotes ex bonis fideicõmiſſariis vt ſupra, ipſi penè affirmarũt factas
14 detractiones legitimæ, † & Trebellianicæ, quia detractio dotis & præſertim reſtituendæ, & diſpoſitio dict. Authenticæ res quæ nõ habet locum, quando ſupereſt legitima, &
15 Trebellianica ex quibus poſſit dos reſtitui, † eſt, enim remediũ ſubſidiarium, cui non eſt locus, niſi in caſu neceſſitatis, & quando nõ
16 ſunt alia bona † præter fideicommiſſo ſubiecta quod per ſe patet, & alias fuit dictum in *Rota & repetitum coram Ludou. dec. 266. nu. 9. & 10. cum alleg.*

Et ita vtraque &c.

R. P. D. CERRO
Poſtea S.R.E. Cardinali.

Sypontina Cathedralitatis

Veneris 21. Maij 1660.

Non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Subiectionis qualitas non conuenit Eccleſiæ vnitæ cum vtraque dicatur vnicum corpus.*

2 *Cathedralitas conſeruatur ex actibus ſucceſſiuis, quando conſtat de patrimoniali illius impreſſione.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſupra in deciſione quinta quæ eſt eiuſdem confirmatoria, & quia ibi promiſi referre Decretum Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, ideoque hic in fin deciſionis illud appoſui.

DECISIO DXXXII.

DIE 13. Ianuarij 1659. vtraque parte informante reſolutum fuit, Non conſtare de Cathedralitate Eccleſiæ Sancti Michaelis Montis Sancti Angeli, ſeu Gargani. Sed cõceſſa Garganicis 9. Ianuarij præteriti, noua audientia, & diù illis poſt plures monitiones expectatis, cum informare recuſauerint Cauſam hodie repropoſui, informante ſolũ Deputato pro Eccleſia Metropolitana Sypõtina. Et Domini *ſine vlla difficultate* confirmarunt reſolutionem; cum fundamenta in omnibus, tam in facto, quàm in iure, ſubſiſtant: tamquam fundata ſuper pluribus Summorum Pontificum Sententijs, Litteris Apoſtolicis,

ſtolicis, & antiquis monumentis, iuſtificatis & coadiuuatis. Vt latiſſimè recenſetur in deciſione; quæ maiori non indiget comprobatione.

Nec momenti eſt Garganicorum prætenſio repetita in Memoriali pro noua audientia; quod licet ipſorum Eccleſia dici nequeat de per ſe Cathedralis diſtincta & ſeparata; tamen controuerti non poſſit, quod ex ea & ex altera Sypontinorum vnica conſtituatur Cathedra.

Quoniam ei de directo repugnant Sententiæ & Apoſtolicæ Conſtitutiones, latæ & reſpectiuè conceſſæ per Summos Pontifices Alexandrum, Lucium, Cœleſtinum, & Innocentium Tertios. In quibus detecta alteratione per Garganicos commiſſa; abradendo in quadam parte priuilegium Eugenij III. anteceſſoris, & in ea inſcribendo Eccleſiam Garganicam poſt denominationem Sypontinæ; pronunciatum & declaratum fuit, Eccleſiam Sypontinam dumtaxat eſſe Cathedralem & Metropolitanam, Garganicam verò eius ſubditam & ſubiectam. Quod deinde fuit vſque in præſens, pluries atque pluries, etiam à ſubſequentibus Summis Pontificibus, & ex proprijs Garganicorum confeſſionibus, comprobatum. Hinc enim ęque principaliter excluditur Cathedralitas Eccleſiæ Garganicæ, tam diſtincta & ſeparata, quã
1 vnitiua & cumulatiua cum Sypontina; † quia qualitas ſubiectionis non conuenit vnitati: cuius vigore vnicum corpus & Capitulum cum eadem præeminentia, ab vtraque Eccleſia conſtitueretur. *Vt dixit Rota coram Penia, deciſ. 699. num. 7. coram Eminentiſſ. D. Card. Ottobono dec. 4. num. 28. cum ſeqq. & in Aretina vnionis 1. Aprilis 1647. coram Reuerendiſſ. Terracinen. §. Principale fundamentum. Et 8. Martij 1652. coram R.P.D. meo Vereſpio, in fin. verſ. pro vnica Cathedrali.*

Certiùs, quia poſt detectam dictam alterationem priuilegij Eugenij III. ac emanatas præfatas declarationes, Bonifacius Nonus anno 1401. durante Schiſmate XXVI. primordialiter erexit, & non aliàs erectam fuiſſe declarauit, Terram Montis Sancti Angeli in Ciuitatem, & Eccleſiam S. Michaelis in Cathedralem. Habetur itaque exinde initiũ aſſertæ Cathedralitatis: Atque adeo, dum poſtmodum huiuſmodi erectio per quatuor vices ſolemniter reuocata fuit (nempe ab eodem Bonifacio, à Ioanne XXIII. & bis à Martino V. *vt probatur in deciſ. §. Quia præter quod contra eos, cum ſeqq.* Extinguendo in perpetuum nomen Ciuitatis in dicta Terra Montis Sancti Angeli; reducendo ad priſtinum ſtatum ſubiectionis Eccleſiam B. Michaelis, & decernendo quod Litteræ dictæ erectionis habeantur pro infectis: Ac ſtatuendo vt de cætero Sypontina Eccleſia, & non Garganica, ac modernus & qui pro tempore erit Archiepiſcopus Sypontinus, & non Garganicus, nuncupetur: Nec non Chriſma, & Oleum Sanctum conficeretur dumtaxat in Eccleſia Sypontina) nefas vtique eſt vlterius allegare Cathedralitatis prætenſionem, ſiue diſtinctã, ſiue vnitiuam, dum progenita ab origine infecta toties fuit eradicata.

Indeque incongruum eſt recurrere ad a-
2 ctus Cathedralitatem præſeferentes. † Quia dum concludenter non conſtat de primordiali & legitima ipſius impreſſione, quinimmo habetur contrarium, non poteſt ex actibus inferri ad ipſius conſeruationem, & continuationem: ſed illi exiſtimantur inualidi, turbatiui, & illegitimi, atque mala fide geſti. *Vt reſpondetur in deciſione §. finali.*

Et ita &c. altera tantùm, &c. cum collitigantes, vt dixi, ſæpius ac ſæpiſſimè moniti, & diu expectati, informare noluerint.

DIFFINITIVVM DECRETVM

Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, in Sypontina Cathedralitatis.

IN Cauſa vertente inter Metropolitanam Eccleſiam Sancti Laurentij Sypontinã ex vna: & Collegiatam Eccleſiam Sancti Michaelis Terræ Sancti Angeli, ſeu Garganicam ex altera, partium: ſuper Cathedralitate, Iuriſdictione, rebuſque alijs in iudicium deductis &c. Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negocijs & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, Cauſa ſeu Cauſis huiuſmodi iterum (de mandato Sanctiſſimi Domini Noſtri Domini Alexandri Papæ Septimi in Signatura Gratiæ) accuratè recognitis, audito & attento Voto Sacræ Rotæ dato ſub die 4. Auguſti 1660. coram Domino Cerro eiuſdem Sacrę Rotæ Decano, viſiſque ipſi Voto annexis Deciſionibus coram dicto Domino Cerro ſub die 13. Ianuarij 1659. & 28. Maij 1660. Eminentiſſimo Domino Cardinali Franciotto referente, citato ad Sententiam Garganicorum Procuratore, & ſeruatis aliàs ſeruandis, cenſuit, decreuit, & diffinitiuè pronunciauit, Non conſtare de Cathedralitate Eccleſiæ Sancti Michaelis Terræ Montis Sancti Angeli, ſeu Garganicæ: ac proinde non eſſe locum electioni Vicarij Capitularis à Capitulo Garganico faciendæ, Sede Archiepiſcopali Sypontina vacante, quæ hodie vulgo Manfredonia dicitur. Iuxta Decretum aliàs ab eadem Sacra Congregatione emanatum ſub die 6. Aprilis 1656. & (eodem Sanctiſſimo Domino Noſtro mandante) confirmatum, & executioni mandatum per alterum Decretum ſub die 9. Nouembris 1657. Et proinde ſuper prædictis perpetuum ſilentium impoſuit. Non ſolùm præmiſſo, ſed omni alio modo meliori. Ex aduerſo deductis, cœteriſque in contrarium non obſtantibus quibuſcunque. Romæ 11. Februarij 1661.

M. Cardinalis Ginettus.

R.P.D.

R. P. D. MELTIO,
Poſtea Epiſcopo Papien.

Bononien Pilarum

Veneris 4. Iunij 1660.

Non indiget argumento.

SVMMARIVM.

1 *Dominij exceptio non admittitur in poſſeſſorio.*
2 *Conſocius ratione communicationis lucri venit in ſua poſſeſſione manutenendus.*

Præſens hæc deciſio allegatur ſupra in deciſione 23. quæ eſt in hac eadem cauſa, & coram eodem Reuerendiſſ. Epiſcopo Papien.

DECISIO DXXXIII.

EX eiſdem rationibus, quibus firmatur in deciſione, quæ reuidetur, Magdalenæ de Stephanis competere manutentionem reſpectu Iuliæ reſponderunt DD. itidem ſtãdum eſſe indeciſis, reſpectu Octauij de Ceriolis, qui poſt reſolutionem die 4. Iunij prædicti captam fuit admiſſus ad cauſam.

2 Clara ſi quidem eſt poſſeſſio Magdalenæ, nedum poſt mortem Corneliæ conſociæ ſed etiam poſt obitum Iacobi ſui viri vſque ad tempus motæ litis, vt probant Teſtes dati in eius *ſummario num. 1.* qua propter concedenda eidem venit manutentio tam reſpectu Iuliæ, quam reſpectu Octauij mariti ex eodem iure venientis.

Nec releuat prætenſio, quod negotium ad ipſum Octauium ſolummodo ſpectet, nã
1 vltra quod exceptio Dominij, † quatenus etiam probaretur, non admittitur in poſſeſſorio ad retardañ manutentionem *ex latè deductis per Poſth. de manut. obſer. 42. num. 50. & 51.* & contrarium deducitur ex Teſtibus *d. Summario num. 1.* deponentibus quod idem Octauius aſſerit catenus negotium ad ſe ſpectare, quatenus eſt maritus dictæ Iuliæ, ſufficit quod Magdalena continuauerit exactionem, & idem Octauius illam agnouerit tãquam conſociam communicando eidem lucra ſocietatis vt iidem Teſtes deponunt *d. Summario num.* [1] adhoc vt in eadem poſſeſſione veniat manutenenda vulgat. *§. retinendæ inſtit. de interdict.*

Ad ea, quæ replicantur de diſſolutione ſocietatis antiquæ, ac de inſubſiſtẽtia nouiter contracta, fuit abundè reſponſum in alia deciſione, cuius fundamenta Dominis placuerunt.

Et ita vtrinque &c.

R. P. D. CERRO,
Poſtea S. R. E. Cardinali,

Romana Societatis Fundaci

Lunæ 19. Iunij 1660.

ARGVMENTVM.

Socius, ſi minimè confecerit librum Magiſtrum ad formam Capitulorum initorum inter Socios, dato quod nullatenus talem confecerit librum, an poſſit agi ab altero ſocio ad reſciſſionem ſocietatis, & reſolutio eſt negatiua.

SVMMARIVM.

1 *Societas inter aliquos inita, ſatis probatur habuiſſe ſuum effectum, ex actibus, qui non poterant præter nomen ſocietatis fieri.*
2 *Societas ſatis probatur ſuam effectuationem habuiſſe, ex confeſſione ipſius partis.*
3 *de Societate inter Mercatores quando conſtat, nec apparet fuiſſe finitam, nec diſſolutam ex mutuo conſenſu durat.*
Nullo modo competit ſocio actio contra alium ſocium pro reſtitutione capitalis.
4 *Socio non competit actio contra alium ſocium pro reſtitutione capitalis, quando ſaldata inter ipſos ſocios computa non fuerunt.*
5 *Socius non poteſt agere contra alium ſocium ad reſtituendas pecunias, dum ſocietas conſiſtit in ſuis mercibus.*
6 *Socius non valet agere contra ſocium ad reſtituendam pecuniam, licet ad ineundam ſocietatem fuerit data pecunia, dum ea fuit conuerſa in emptionem mercium.*
7 *Inter ſocios dum non fuit factum bilancium, & ſic non fuerunt redditæ rationes, non poteſt cognoſci, quis remaneat creditor, vel debitor.*
8 *Inter ſocios, dum quis aliquid promiſit, & id non obſeruauit, non ad reſciſſionem, ſed ad implementum agendum eſt.*
9 *Rationes reddi poſſunt ſine libris ſecundum opinionem quam tenet Rota.*
10 *Socius, quando promiſit facere librum Magiſtrum computorum & Mercaturæ, ſi illum non fecerit, quando non dicatur in dolo, nec fraude.*

Allegatur præſens hæc deciſio ſupra in deciſione 518. quæ eſt in hac eadem cauſa coram eodem.

DECISIO XXXIIII.

IN Capitulis Societatis contrahendæ ad quinquennium inter Vincentium, & Bernardum de Maineriis fuit inter cætera conuentum, quod negotium Fundaci deberet cantare in perſonam Bernardi & quod vnuſquiſque eorum apponeret pro capitali ſcuta 500. quæ per Bernardum appoſita, fuerũt erogata in emptionem ſtiliorum, & mercium, vt ex relatione tertii Periti in ſummario vtriuſque partis, ex parte vero Vincentii fuerunt appoſitæ plures merces in dicto negotio ad computum ſui capitalis.

Verùm quia Bernardus non confecerat librum

brum Magiſtrum ad formam capitulorum,
Ideo poſt lapſum vnius anni egit Vincẽtius
contra ſocium coram A.C. pro reſtitutione
capitalis ,& mandatum exequutiuum obti-
nuit, quod hodie Rota reſpondit non eſſe
exequendum.

Societas enim inter ipſos verè fuit effe-
ctuata non ſolum quia vnuſquiſque eorum
appoſuit capitale gratia negociandi, & Vin-
centius inhærendo conuentionibus capitu-
lorum dictæ ſocietatis recepit à Bernardo
ſcuta centum pro ſericis in eius domo com
poſitis, qui actus cum fieri nequiuerit non
1 niſi † nomine ſociali inter eos ſocietatem
inducunt, *l.communiter 7.ff.pro ſoc.Grat.diſce-
pt.forenſ.cap.320.num.18.Rota coram Merlin.de-
ciſ.251.num.10.* Verùm etiam quia ipſemet
Vincentius in enunciatiua querelæ porre-
ctæ contra Bernardum hoc idem fatetur ex-
2 ponendo † ſe eſſe ab eodem tanquam ſocio
fraudatum *Felic.de ſocietat.cap.11.num.13.Du-
ran.dec.90.num.5.*

Vndè cum conſtet de Societate, nec ap-
3 pareat illam fuiſſe finitam, vel † diſſolutam
mutuo eorum conſenſu, prout requiritur
Rota apud Merlin.deciſ.69.num.6. & ſeqq. nullo
modo competit Vincentio exequutiua re-
petitio pro capitali contra ſocium, maximè
cum inter ipſos nulla præceſſerit computo-
4 rum ſolidatio, qua non ſequuta ſocius non
poteſt quidquam à ſocio repetere, *Cephal.
conſ.768.nu.37.& conſ.769. num.11. Carlenal.de
Iudic.tom.2.diſput.7.num.6.Giurb.dec.15.num.4.
& 6.Rot.dec.612.num.3.par.1.recen.& dec.148.
num.9.poſt Merlin.de pignor.*

Et multò minus pro reſtitutione capitalis
5 competeret Vincentio actio in † pecunia,
dùm conſtat ipſum præſtitiſſe tot merces:
Immò quando etiam fuiſſet data pecunia,&
illa eſſet conſumpta in emptione mercium,
6 non poteſt niſi ex illis † detrahi capitale,
*Felic.de ſociet.cap.39.num.4.Rota in Peruſina ſo-
cietatis coram Vbaldo Poſth. de ſubhaſt. deciſ.62.
num.9.*

Multoq; minus eidem ſuffragantur inter-
pellationes;quatenus adeſſent cõtra Bernar-
dum ad reſtituendum merces,quia ex ſupra
deductis, neque pro illis poterat Vincentius
7 agere, præſertim † non facta priùs diſcuſſio-
ne, & ſolidatione computorum ad effectũ
dignoſcendi quinam eorum remaneret cre
ditor, vel debitor, *Rota dec.30. num.2. & 3.
par.6.recen.& in Romana Computorum 20.April.
1640.§.præſertim coram me.*

8 Non obſtat quod Bernardus † omiſerit
conficere librum Magiſtrum totius negotij
prout tenebatur ex conuentione facta in ca-
pitulis, & hinc potuerit agere pro capitali
etiam ante redditionem rationis.

Nàm propter quod Vincentius fuit in cul-
pa non ponendo integrum capitale, attento
quod non fuit concordatum de pretio, cum
ipſe nimis rigoroſè vellet merces ab eo ap-
poſitas taxare; Hic defectus poteſt ſuppleri
9 per alios libros per Bernardum † retentos.
Quinimò etiamſi nulli adeſſent libri poſſet
aliundè reddi ratio iuxtà opinionem, quam
*Rota ſeruat, vt coram Gregor.deciſ.199. numer.5.
vbi Adden. num.8.*

Vnde cum ex libris Giornalibus poſſit ha-
beri ratio ſufficiens de adminiſtratis, prout
fecit Peritus in eius relatione, ceſſat in Ber-
10 nardo † omnis ſuſpicio fraudis, vel doli,
per Text.in l.cum filius 78. §.Hæres meus, & ibi
DD. ff.de legat.2.

Et ità vtraque Parte informante,&c.

R. P. D. T A I A.

Romana Fideicommiſſi.

Veneris 17.Februarij 1661.

A R G V M E N T V M.

Statutum Vrbis *lib.1.cap.180. de duabus Sententijs
conformibus*, quod habeant vim trium, gene-
raliter, & in omnibus Ciuibus, & Incolis,
& in omnibus Curijs,& etiam in Rota habet
locum. Sententiarum validitas, & Iuſtitia
ex quo arguatur.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum Vrbis* lib. 1. cap.176. nunc 180. de
duabus Sententijs conformibus, *quando in-
tret.*

2 *Statutum Vrbis* lib.1.cap.180. *habet locum inter
omnes Incolas, & Ciues in Vrbe exiſtentes.*

3 *Statutum Vrbis* lib.1.cap.180.*in omnibus Curijs,
& in Rota ſeruari debet.*
*Sententia duæ conformes in Vrbe habent vim trium
num. 2.*

4 *Incola Vrbis, quod quis ſit,& ex quo ſit Notorium
appareт, nempè quia fuit caput Regionis.*

5 *Incola, vel Ciuis Romanus, quis niſi ſit, non po-
teſt eſſe caput Regionis.*

6 *Sententia validitas benè probatur ex reuolutione
actorum.*

7 *Iuſtitia Sententiarum Rotalium benè iuſtificatur
ex pluribus deciſionibus in cauſa ſactis. & nu.8.*

Præſens hæc deciſio allegatur ſuprà in deciſio-
ne 434., quæ eſt in hac eadem cauſa, & co-
ram eodem R.P.D.Taia.

D E C I S I O D. XXXV.

CONSTARE de duabus DD. reſponde-
runt, quia latæ fuerunt duæ Sententiæ
in omnibus conformes de quarum nullitate
nihil fuit oppoſitum,& ideò DD.cenſuerunt
1 eſſe † locum *Statuto Vrbis olim 178., nunc 180.
lib.1.*, illaſque facere rem iudicatam, & ha-
2 bere vim trium, † cum ſint latæ inter Ciues,
& Incolas, & dictum Statutum in omnibus
3 Curijs, & in Rota ſeruari debeat,vt † fuit de-
ciſum, & refert *Rot.coram Buratt.deciſ.197.ſub
init., & ibi Add. confirmata coram eodem Buratt.
deciſ.253., & poſt Fenzon. ad Statutum Vrbis de-
ciſ.168. ab init.,& deciſ.169. verſic.Sed magis in-
dubitanter, &c.*

Neque controuertebatur,aut poterat con-
trouerti

trouerti Actores eſſe pluſquam Incolas Vr-
4 bis,quod notorium † erat, ac Ioannes Baptiſta demonſtrabatur fuiſſe Caput Regionis,
5 quin etiam ex continua † habitatione,adhoc Statutum *d.deciſ.253.num.11. & 12. & tota deciſ.168., & d.deciſ.169. §.Ciuilitas.*

Validitas verò earumdem Sententiarum non fuit controuerſa,quæ nihilominus ſuffi-
6 cienter probata remanſit † ex reuolutione proceſſus, ex quo deſumuntur acta pro validitate Iudicij neceſſaria, quæ per *Rot. coram Verall.deciſ.262. ſeù ſecunda de Nullitatibus enumerantur,* vt inquit *Rot.d.deciſ.169. §.Validitas.*
7 Iuſtitia denique viſa fuit † patens, vt proſequar cum dicta *deciſione* 169. §. *Iuſtitia*, ex tot, ac tantis deciſionibus in Cauſa factis *3.Decembris* 1655. 29.*May* 1656. 9.*May* 1659. *coram R. P. D. meo Veroſpio, &* 21. *Iuny* 1660. *coram R.P.D. Beuilaqua*, & maximè ex quatuor alijs ampliſſimis deciſionibus in magna
8 illa † cauſa *Signina Caſtrorum tota deciſione 12., & tota deciſ.292., & 320., & deciſ.321. part.6.,* nec viſum eſt aliquid oppoſitum fuiſſe, quod in iis non fuerit præoccupatum, & ſublatum iam oppoſitum coram dictis DD. meis.

Et itaque, &c.

R. P. D. EMERIX.

Romana Legitimæ.

Veneris 18.Martij 1661.

ARGVMENTVM.

Legitima debetur filijs à die mortis Patris, Matris,&c. vna cum fructibus à dicta die, & debetur in corporibus hæreditarijs, & eis non contradicentibus poteſt aſſignari quoque in pecunia. Legitima filijs cēſetur relicta,prout relinqui debebat. Repugnantia in eodem Teſtamento euitanda eſt.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur filijs, vna cum fructibus à die obitus Patris, &c.*

2 *Filijs danda eſt immiſſio pro indiuiſo in ſexta parte bonorum hæreditariorum, attento numero duorum filiorum.*

3 *Filia dum habuit dotem conſtitutam in pecunia, quid inde ſequatur, ſi ei Pater eam relinquat in quantitate.*

4 *Dos, quando fuit conſtituta ab vxore viro, dato quod vxor ſit relicta hæres à viro, & adiuerit hæreditatem, cum beneficio legis, & Inuentarij.*

5 *Poterit, vti talis, ſibi ſatisfacere de ſua dote ſuper bonis hæreditarijs ipſius viri.*

6 *Dos dum fuit in principio conſtituta in pecunia ſi deinde fuit permutata in bonis, ſtatus vltimus eſt attendendus.*

7 *Legitima inuitis filijs in quantitate aſſignari non poteſt.*

8 *Legitima filijs cenſetur relicta eo modo, quo relinqui debebat.*

9 *Legitimam filijs cenſetur Pater in tot bonis hæreditarijs, non in pecunia reliquiſſe.*

10 *Repugnantia, & correctio in eodem Teſtamento, non eſt admittenda.*

Interpretatio ſemper facienda in dubio, quod quis non voluerit ſibi contradicere, vel contrariare, num.10.

11 *Status hæreditatis, quando non eſt factus concedi non poteſt immiſſio, & quando id procedat.*

12 *Legitima eſt certa ratione quota.*

13 *Legitima cum debeatur à die obitus Patris, Matris, vna cum fructibus, quid inde inferatur.*

14 *Fructus Legitimæ debentur in cauſam fructuum qui ad maiorem ſummam aſcendunt, non autem in capitale Legitimæ.*

Allegatur præſens hæc deciſio, ſuprà in deciſione 427. quæ eſt in hac eadem cauſa,& coram eodem R.P.D. Emerix.

DECISIO D. XXXVI.

FVIT reſolutum Dominis de Hercula-
1 nis filijs Comitiſſæ Iſottæ † deberi legitimam, vna cum fructibus à die obitus in bonis Comitiſſæ Margharitæ eorum Auiæ, *per Text. in Authen.de hæred.ab inteſtato § Si quis igitur collat.9.iuncto Text.in l.Papinianus, §.Vnde ſi quis, ff.de inoff., & gloſſ. communiter recepta in l.in fideicommiſſaria in fin. verſ.In quarta verò Iure natura, ff.ad Trebell. Alex.conſ.127.nu.6.lib.6. Merlin.de legitima lib.2.tit.1.quæſt.1.nu.3. & poſt eum Rota deciſ.29. num.3.*

Illiſque etiam dandam eſſe immiſſionem pro indiuiſo in ſexta parte corporum hæreditariorum, cum D. Marchioniſſa Camilla
2 hærede attento † numero duorum filiorum ſecundum diſpoſitionem, *Authent. nouiſſima C.de inoff. & magis communem, ac veriorem Sententiam iuxtà quam pro legitima dari immiſſionem,* tenet *Menoch.de adipiſcen.poſſ.remed.4.num.158. & ſeq. & alijs relatis,* firmat *Merlin.de legitima lib.5. tit.4. & ſeq., & ſequuta eſt Rota in Peruſina Succeſſionis 23.Ianuarij 1654. coram R.P.D. meo Veroſpio.*

Nec referre credebant Domini,quod Margharita haberet dotem conſtitutam in pecu-
3 nia, & quod legitima vti † pars illius relicta fuerit in quantitate. Etenim quamuis Margharita à principio conſtituerit viro dotem in pecunia; Nihilominus,quia ipſa poſt modum fuit hæres viri cum beneficio legis, &
4 Inuentarij, † vt ſucceſſiuè vti talis declarauit ſibi ſatisfeciſſe de ſua dote ſuper bonis hære-
5 ditarijs viri, prout † facere potuit, ex traditis per *Bart.in l.ſi ei cui, §.primo, ff.de euict. & aliis cumulatis per Rot. deciſ.2. num.11. & ſeq. part.6. recent., & deciſ.47.num.9. & ſeq. coram Eminentiſſimo Otthobono.*

Vtique de tempore obitus Margharitæ dos
6 non † conſiſtebat amplius in pecunia, ſed in bonis in eius locum ſubrogatis.

Legitima verò omiſſo, quod inuitis filijs
7 in † quantitate aſſignari non poteſt, *l.ſcimus, §.Repletionem, & ibi Bald.& Caſtren. numer.10. C.de inoff. Picus in l.in quartam num.851.ff.ad leg. Falcid.*

Falcid.Pariſ.conſ.16.num.7.lib.2.

8 Relicta fuit eo modo quo de † Iure debebatur, *Summario Camillæ num.3.*, ibi: *Item per ragione d'Inſtitutione laſcia ad Iſotta ſua figlia la portione di legitima à lei douuta per ragione di natura nelli beni dotali di eſſa Signora Teſtatrice*,
9 & †conſequenter in corporibus hæreditarijs, non autem in pecunia, *dicta l.ſcimus*, §.*Repletionem, Bald.& Caſtren.& alii ſupracitati,& vltra illos Bart.in l.ſuus quoque num.4. & Rot.poſt Merlin.vbi ſuprà deciſ 55.num.21.*

Nec contrarium ſuadere videtur onus iniunctum hæredi ſoluendi legitimam in pecunia, quia ad euitandam contrarietatem,
10 ſeù correctionem, †.quæ incontinenti in eodem Teſtamento admitti non debet, id intelligendum eſt, ita volente filia, *argum.Text. in l.non ad ea, verſ.Quod ſi pure in verbis ſi hoc voluerit legatarius*, & ibi *gloſſ.& DD.ff.de condit. & demonſtrat. Surd.conſ.352.nu.3.,& in ſimilibus terminis Rot.deciſ.267.nu.6. 7. & 8.tom.2.par.4. recent.*

Neque etiam aduerſatur, quod non ſit firmatus ſtatus hæreditatis, & æris alieni prius
11 detrahendi antequam concedi poſſit † immiſſio, quia obiectum forſan procederet ſi Domini de Herculanis peterent legitimam ſuper certo corpore, vel ſuper omnibus corporibus pro diuiſo quaſi tunc ſciri non poſſet portio illis debita antequam firmetur ſtatus hæreditatis, at ceſſat in præſenti vbi petitur immiſſio pro indiuiſo, & ſic etiam rata
12 onerum, tùm enim, quia † legitima eſt certa ratione quotæ, non poteſt ſub hoc prætextu retardari immiſſio, vt benè diſtinguit *Argel. de legitimo contradict. quæſt.13.art.4.nu.39., & eo relato dixit Rot.in Bononien.Manutentionis 19.Iunii 1647. verſ.fin. coram bo.me.Bichio,& comprobat deciſ.198. num.21.par.7.recent.*

Denique non releuat, quod fructus ab Iſotta percepti ex prędio Soletti debeant in
13 legitimam imputari, quia † cum legitima debeatur vna cū fructibus à die obitus Margharitæ, *l.Papinianus*, §.*Vnde ſi quis, ff.de inoff., & vltra ſupracitatos Adden. ad Buratt.deciſ.165. num.12.* illi debent prius in cauſam fructuum,
14 qui † ad maiorem ſummam aſcendunt, non autem in capitale legitimæ computari.

An autem in bonis hæreditarijs Magharitæ connumeranda ſint bona ei donata DD. voluerunt particulariter videre.

Et ita vtraque, &c.

R. P. D. BEVILAQVA.

Sabinen. Spolij.

Veneris 1. Iulij 1661.

ARGVMENTVM.

Spolio violento, & attentato excepto, in cœteris interdictis, quis non ſolet condemnari ad reſtitutionem fructuum, niſi à die motæ litis. Quando verò conſtat de mala fide, tunc vſque ad initium, etiam ante motam litem, conſtito de dicta mala fide, condemnatur poſſeſſor. Et qualiter dicti fructus probentur, & iuſtificentur.

SVMMARIVM.

1 *Fructuum liquidatio in Interdictis excepto Spolio violento, & attentato, non fit, niſi à die motæ litis.*
2 *Liquidatio fructuum, ſtante mala fide fit vſque ab initio à die occupationis ante motam litem.*
3 *Fides mala ex quo deducatur, & quando ſit clara, ita vt erit inexcuſabilis.*
4 *Formam datam in executionem mandati executiui non ſeruans dicitur eſſe clarè in mala fide.*
5 *in Executione bonorum, mala fide dicitur facta dum non fuit ſeruata forma mãdati, & ex quo augeatur.*
6 *Fides mala benè arguitur in eo contrà quem fuit data manutentio aduerſario.*
7 *Teſtes ſatis probant quantitatem fructuum, quando tanquam Coloni, & ex certa ſcientia ſuper eis deponunt.*
8 *Teſtes, quando ſunt optimè informati ſuper re, de qua deponunt, plenam faciunt probationem.*
9 *ex Præſumptionibus, & coniecturis arbitrio iudicantis admittitur probatio, quando ſumus in materia difficilis probationis.*
10 *ex Libris Colllectarum benè probatur, quanti frumentum fuerit venditum.*

Allegatur præſens hæc deciſio, ſuprà in deciſione 416.quæ eſt in hac eadem cauſa coram eodem R.P.D. Beuilaqua.

DECISIO D. XXXVII.

NICOLAVS, & Partheniſa de Redacchijs poſt obtentum mandatum de manutenendo in poſſeſſione bonorum, quibus fuerunt ab Armando ſpoliati, vt in die 21. Aprilis 1660. coram me emanata inſteterunt pro recuperatione fructuum ab illo perceptorum, ad quem effectum dato dubio, An, & ad quam ſummam illi eſſent liquidandi DD. in inferius exprimeñ liquidañ eſſe reſ-
1 ponderunt; Licet enim excepto †Spolio violento, & attenta in alijs interdictis, quis ad fructuum reſtitutionem condemnari non conſueuit, niſi à die quo contrà ipſum fuerit mota lis; Attamen, quando adeſt mala fides recipientis, quia ſcienter, & iniuſtè bo-
2 na occupauit, † tunc in fructibus liquidañ initium à dicta die occupationis ante motam litem ſumitur, *l.ſciant, qui bonæ fidei, C.de acq. rer.dom. l.certum, C.de rei vendit. DD.in cap.granes 11. de reſtitut.ſpol. Rot.deciſ.4. eod.tit. in nou. Gratian.diſcept.forenſ. cap.206. numer.14. & 15. Menoch.de recup.poſſ.rem.15. num.68. & 69. & conſil.595.num.11. cum ſeq. Ariſonel.conſ.80.num.15. Modern.Peruſ.de ſubbaſt. inſpect.55. num.98. Rot. deciſ.3.num.24. & 25. par.5.recent.*
3 In hac autem facti ſpecie mala fides † Armandi clara, & inexcuſabilis ex eo deducebatur, quod contrà propriam oblationem, & expreſſam formam mandati Rotalis bona valoris ſcutorum 1800. obtinuit ſibi deliberari per ſcut.915. ſolummodo, vt firmatum fuit in dicta cauſæ deciſione §.*Nulliter*: Ideo

4 que† ob non ſeruatam legis formã in ſubhaſtatione intrat pariter mala fides cauſans rei, & fructuum reſtitutionem, *Surd. conſil.* 115. *num.* 11. *cum ſeq. Gratian. diſceptat. forenſ. cap.* 7. *num.* 12. *Rolan. à Vall. conſ.* 32. *nu.* 16. & 17. *lib.* 1. *Mangil. de ſubhaſt. quæſt.* 162. *num.* 10. & 11. *Rot. d. deciſ.* 3. *nu.* 33. & 34. *part.* 7. *recent.* Hancque malam fidem auget monitorium paulò poſt ſubſecutam bonorum deliberationem, &
5 adeptam poſſeſſionem à fratribus † de Pedacchijs obtentum ſuper manutentione, & Procuratori Armandi præſentatum, licet in actis non reproductum, vt cenſuit *Rot. in Salamantina Beneficij* 8. *Aprilis* 1643. & *in Romana Fideicommiſſi de Spiritibus* . . *Nouembris* 1644. §. *Augetur quoque, coram Bichio.*

Calculatis itaque fructibus à menſe Auguſti 1656. quo Armandus ingreſſus fuit bonorum poſſeſſionem vſque ad annum 1659.
6 quo Pedacchijs fuit † conceſſa manutentio DD. illos liquidarunt in rub. 41. cum vno quarto Frumenti, & 22. cum tribus quartis Auenæ conſtituen. ſcuta 309. 30. iuxtà dicta Teſtium affirmantiũ ad hanc ſummã aſcendere ex certa ſcientia, quia tunc temporis fuerunt bonorum Coloni, & ſingillatim exprimunt Frumentum, & alias ſegetes ſingu-
7 lis annis recollectas, † & ratam Armando ab ipſis traditam, quapropter vti ex hac cauſa
8 optimè † informati plenam faciunt probationem, *Put. deciſ.* 8. *par.* 1. *Rot. deciſ.* 20. *num.* 2. & 33. *part.* 2. *Merlin. deciſ.* 766. *num.* 3., & apud *Cenc. de cenſ. deciſ.* 293. *in fin.*, & *in Bononien. Fideicommiſſi* 21. *Februarij præteriti coram me*, *ſub §. primo Quamuis*, *ſufficiens eſt*, eaque deſu-
9 mi poteſt ex præſumptionibus, † & coniecturis arbitrio iudicãtis in hac materia difficilis probationis admittendis, *Bald. in l. prima num.* 22. *de fruct.*, & *lit. expenſ. Natt. conſil.* 510. *num.* 7. *Surd. conſ.* 293. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 76. *num.* 2. & *deciſ.* 101. *num.* 6. *coram Andr. bon. mem. Buratt. deciſ.* 865. *nu.* 3. & apud *Otthobon. deciſ.* 87. *nu.* 61. valor autem extat probatus ex atteſtatione Priorum Communitatis, Priorum Stimiliani, in cuius Territorio ſita ſunt bona aſſe-
10 rentium ità in libris Collectarũ, vbi† adnotantur pretia rerum, apparere, ex quibus benè iuſtificatur, quod tãti fuerunt venditi, *Rot. coram Millin. deciſ.* 333. *nu.* 4. & *in recent. dec.* 370. *num.* 2. *par.* 4. *recent.* & *in dicta Bononien. Fideicommiſſi coram me, §. cum Prædij, verſic. Omniſque reſpectu valoris.*

Et ità vtraque, &c.

EMINENTISSIMO D. CARDINALI
S. R. E. CAMERARIO
Et Illuſtriſſ. DD. Viarum Magiſtris, ſeù
R. P. D. Roſſanen. Auditore, &
D. Petro Paulonio Aſſeſſore.

Romana Iuris Congrui.

Die

ARGVMENTVM.

Acerrimè diſcutitur, & ventilatur in præſenti Reſolutione ſi Vicinus intendat domum emere vicini ad effectum, vt domum ſuam & emendam incorporet, pro maiori ornatu Vrbis, ſecundum Bullam fel. record. Gregorij XIII. ſuper Iure Congrui, quæ pro ornatu Vrbis emanauit, Dato modo, vt pro eodem ornatu Vrbis, ille Vicinus offerat etiam, & promittat ſe ædificaturum, & reſolutio eſt negatiua.

SVMMARIVM.

1 *Vicinus, ſi ſit intimatus ad vendendam domum vicino vigore Bullæ Iuris Cõgrui, ex quo in ornatum Vrbis domos vult connectere, qualiter poſſit effugere.*

Et ſic an ſi ipſe vicinus offerat ædificare etiam ad ornatum ſimus extra caſum Bullæ.

3 *Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. pro ornatu Vrbis emanata, cum non ſit fauorabilis, ideoque nec extendenda eſt.*

4 *Domus vicino, quando non dicatur vtilis, nec neceſſaria, alteri vicino volenti ædificare ſuper vtraque domo.*

5 *Domus aliqua ſatis habitanti dicitur congrua, & ſuperabundans dum eius partem alteri locauit.*

6 *Domum, quam quis alijs locat, tenetur vendere vicino ædificanti ad ornatum Vrbis, dum vult vtramque domum connectere, & n. 7.*

8 *Vicinus tunc cogi poteſt ad vendendam domum vicino ædificanti ad ornatum Vrbis iuxta Bullam Iuris congrui, dum adſunt requiſita dicta Bulla.*

Et præſertim, quando confinat cum vicino, & quod ſit ſolita locari.

9 *Bulla Iuris Congrui Gregorij XIII. vigentis Romæ, cauſa finalis eſt ornatus Vrbis.*

10 *Bulla Iuris Congrui Gregorij XIII. in §. 6. loquitur de domibus ab ipſis patronis inhabitatis, Nam tunc requirit plures conditiones, quæ non ſunt neceſſariæ, dum domus locatur.*

11 *Et potiſſimum requiritur, vt pluribus confinet, quod ædificium ſit inſigne in quadruplum exceſſiuum maius augumentum, & dilatio ad inueniendam aliam domum.*

12 *Vicinus, aliud eſt quod cogatur vendere domum, tanquam locatam, vel tanquam ab ipſo inhabitatam, & n. 13.*

14 *Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. vigens in Vrbe, in quantum ſpectat ad ornatum Vrbis, tam in Iudicijs quam extra, tanquam fauorabilis cenſenda eſt.*

15 *Et tanquam talis ita ab omnibus Iudicibus, etiam Palatij Apoſtolici Auditoribus, & Eminentiſſ. Dom. Card. Camerario alijſque omnibus Iudicibus iudicari debet.*

16 *Papa mandens aliquid ſeruari cum clauſula ſublata, & decreto irritante, qualiter ſit facienda talis ſeruatio.*

17 *Iuris Congrui materia in abſtractu loquendo, non eſt extendenda cum ſit odioſa.*

18 *Conſtitutio particularis ſuper iure congrui vbi non adeſſet tunc lex Pontificia ſuper eo, non poteſt dici exhorbitans à iure communi.*

19 *Bulla iuris congrui non poteſt dici exhorbitans à iure communi cum conſtituat ſuper ornatũ Vrbis.*

20 *Papa poteſt tollere ius Ciuile, & n. 21.*

22 *Bulla iuris Congrui Greg. XIII. non videtur extendenda in præiudicium patroni prælationē petentis.*
23 *Et quando non ſit vera talis concluſio, & n. 24.*
25 *Iuris Congrui materia, quando ſit fauorabilis.*
26 *Bullæ ſuper iure congrui plures referuntur.*
27 *Bullæ iuris congrui Greg. XIII. quando ſenſus eſt dubius, vel dubius videtur, ſimpliciter in Vrbis ornatum intelligendus venit.*
28 *Cum tunc talis Bulla dicatur fauorabilis, non autem odioſa.*
29 *ex Derogationibus in Bulla poſitis arguitur Papæ diſpoſitio.*
30 *Lex lata propter publicam vtilitatem benigna & lata interpretatione interpretanda eſt, & numer. 31.*
32 *Leges non ideo fauorabiles dicendæ ſunt, quia reſpiciunt publicam vtilitatem alioquin omnes leges dicerentur tales.*
33 *Leges omnes publicam vtilitatem reſpiciunt; & non priuatorum commodum.*
34 *Leges licet omnes pro communi vtilitate ferantur, tamen, & plus minus publicam vtilitatem conſiderant.*
35 *ad Sobolis vtilitatem in dubio iudicandum eſt.*
36 *Iuris Congrui materia, ſi conferatur cum aliis legibus communem vtilitatem continentes, apparebit, quomodo adiuuanda ſit.*
37 *Ciuitatis ſplendor eſt magis attendendus, vt appareant eius Viæ amplæ, Plateæ ampliſſimæ, Palatia inſignia, Domus priuatorum magnificæ, Vineæ conſpicuæ, &c.*
38 *Vinearum curam Statuta Vrbis lib. 3. c. 57. tantam habuerunt nam voluerunt aduenas, vel forenſes gaudere & vti priuilegio Ciuium Romanorum, ſi habeant domum in Vrbe, & Vineam prope Romam per quinque milliaria.*
39 *Iuris congrui materia, non controuertitur, quod ſit fauorabilis, ſaltem poſitiue.*
40 *Bulla iuris congrui ſublata eſt opinio quod ſit odioſa, & ſic contra ipſum ius.*
41 *Iuris Congrui Conſtitutiones, & Retractuum, ſecundum Tiraquell. & alios ſunt exorbitantes, & odioſæ.*
42 *Niſi in corpore ipſarum Conſtitutionum exprimatur, quod ſint fauorabiles, & extendendæ.*
43 *Doctores aliqui ſcribentes ſuper iure congrui licet aſſerant, quod Conſtitutiones ſuper tali iure, ſint odioſæ, non tamen eorum auctoritas poteſt allegari pro deciſione contra Papales Conſtitutiones ſuper tali iure congrui.*
44 *Iuris Congrui materia, admiſſo, quod non ſit fauorabilis in caſu coactæ venditionis tamen quatenus id ſit verum, & numer. 45.*
46 *Bulla iuris Congrui Greg. XIII. in Vrbe vigens in §. 12. licet pro prædiis Ruſticis non loquatur, niſi in caſu coactæ venditionis.*
Attamen comprehendit etiam prælationem pro voluntaria venditione ex maioritate rationis, & num. 45.
47 *Homines inuitari debent volentes retrahere Vineas pro nitore Vinearum ad honeſtā commoditatem, & ſalutarem, ſiue animi, ſiue corporis refectionem.*
48 *Qualitates, & conditiones requiſitæ à Bulla iuris congrui Gregor. XIII. in coacta venditione vinearum non requiruntur in voluntaria.*
49 *Bulla iuris congrui Greg. XIII. in §. 8. Agit de prælatione ob voluntariam venditionem, nullas requirit qualitates.*
Cum adhoc, ſufficiat ſola Vicinitas, propter fauorem, quem Bulla mandat præ oculis haberi, vt cum minori difficultate poſſint ampliari Vineæ.
50 *Bulla iuris congrui Gregor. XIII. quo ad prædia Ruſtica conſiderat, vt cum minori difficultate poſſint ampliari Vineæ & ſic ex duabus anguſtis, vna ampla conficiatur.*
51 *Bulla iuris congrui Gregor. XIII. ſi vellet, quod qualitates, quæ in coacta venditione deberent adeſſe in voluntaria, quid inferretur, & n. 51.*
52 *Argumentum, quod ſoluitur in materia iuris congrui, prout in Bulla Gregorij XIII. datur quando venditio eſt coacta, & non quando eſt voluntaria.*
53 *Voces illæ, Prælatio, & Retractus non ſunt einſdem naturæ.*
54 *Iuris Congrui materia qualiter facilitanda veniat.*
55 *ad Vinearum nitorem in eo quod magis conuenit, facilitandum eſt.*
56 *Ratio maior vbi eſt, maior diſpoſitio admittitur.*
57 *Ratio vbi eſt firmior, pretinus tollit minus fortem.*
58 *Lumen maius obſcurat minus.*
59 *Bulla iuris congrui Greg. XIII. vbi agitur de ornatu Vrbis, & nitore, qualiter interpretanda venit.*
60 *Patronus domus, vel Vicinus, ſi ambo concurrant ad maiorem decorem Vrbis, ſtante Bulla de iure congrui in ea vigenti, quis debeat in eo faciendo præferri.*
61 *Iuris Congrui Bulla Greg. XIII. vigens in Vrbe in ſingulis caſibus non poteſt dici fauorabilis.*
62 *Iuris Congrui Bulla, vigens in Vrbe vbi non agitur de ornatu Vrbis, non poteſt dici fauorabilis.*
63 *Inquilinus ſi petat præferri in emptione domus non tenetur fabricare.*
64 *Iuris Congrui Bulla Greg. XIII. vigens in Vrbe §. 9. loquens de Inquilino, cum in eo non requiratur ornatus Vrbis quid inde inferatur.*
65 *Bullæ Iuris Congrui Gregor. XIII. ratio finalis conſiſtit in ornatu Vrbis.*
66 *Dominus domus præfertur Vicino, ſi ipſe etiam velit, & offerat ſe ædificaturum, prout intendit Vicinus ad ornatum Vrbis.*
67 *Et quando talis promiſſio, & obligatio reputanda eſt impoſſibilis, ita vt Vicinus Dominum cogere valeat ad vendendum, & numer. 68. 69. & 70.*
71 Rota deciſ. 475. part. 1. diuerſ. coram b. me. Robuſterio, *in quibus terminis loquatur & procedere dicatur, & num. 72. vna cum alia deciſione bon. me. Coccini Rotæ Decani.*
73 *Parum, & nihil æquiparantur.*
74 *Caſus, quando non eſt idem, non poteſt idem ius ſtatui, & n. 75. & 76.*
77 *Caſuum iam deciſorum auctoritas multum conduuat caſus decidendos, & n. 78. & 79.*
80 *Ornatus publicus eſt potiſſimum conſiderandus in materia iuris congrui.*

81 in

81 *in Iuris congrui materia; eſt conſiderandus fauor illius, qui primo mouetur, vt alios excitet ad ornandam Ciuitatem.*
82 *Vigilantes, & non dormientes ſunt præferendi.*
83 *Conſtitutio Pij IV.* 134. in Bullario tom. 1. & Conſtitut. Leonis X. 13. in eodem tom. 1. Bullar. *quid ſtatuerint, & n. 84. 85.*
86 *Conſtitutiones non debent ita interpretari, vt reddantur eluſoriæ.*
87 *Conſtitutiones Summorum Pontificum Leonis X. & Pij IV. ſuper iure congrui, quoad Vrbem ſublatæ fuerunt per Gregorium XIII. per eius Bullam ſuper iure congrui, & n. 88. & 89.*
90 *Ratio legis plus eſt attendenda, quam ipſa lex.*
91 *Vigilantibus ſubueniendum eſt.*
92 *Sententia lata à Cardinali Camerario, & Magiſtris Viarum ſuper iure congrui, dum fuit appellatum, & in Camera confirmata attendenda venit.*
93 *Deciſio Cameralis iuris congrui* 16. *Iunij* 1614. *in quibus terminis loquatur & num 94. & 95.*
96 *Deciſio Cameralis in cauſa Romana iuris congrui* 18. *Martij* 1606. *in quo caſu loquatur, & qualiter fuit executioni demandata.*
97 *Deciſio Cameralis* 15. *Martij* 1606. *in quibus terminis loquatur, & n. 98.*
99 *Aedificare volens an dicatur comprehenſus ſub Bulla iuris congrui Greg. XIII.*
100 *Diſpoſitio Bullæ iuris congrui Greg. XIII. ſenſum aliarum Conſtitutionum ex ratione eadem non correcta continet.*
101 *Deciſio* Rotæ 475. par. 1. diuerſ. coram Robuſterio, *in quo caſu loquatur.*
102 *Reſolutiones plures Camerales in terminis iuris congrui, in quo caſu loquantur.*
103 *ad Promiſſa obſeruanda quis cogi poteſt.*
104 *Bulla iuris congrui Greg. XIII. quos caſus, ſemper, & vbique comprehendat, & n. 105.*
106 *Caſus aliquis dum dubitatur an ſub aliqua Conſtitut. Pontificia contineatur vbi eſt recurrēdum.*
107 *Greg. XIII. conſtituit Executores ſuæ Bullæ iuris congrui, Magiſtros Vrbis.*
108 *Bulla iuris congrui Greg. XIII. in §. 3. quid ſtatuat.*
109 *Bulla iuris congrui Gregor. XIII. in ædificando ad ornatum Vrbis, quos præferat, & n. 110.*
111 *Bulla iuris congrui, quos vicinos præferat ad retrahendam domum pro ornatu Vrbis.*
112 *Vicinus ille, qui habet plures Domus præfertur ei qui vnam tantum habet domum, cum ille primus, & magis ornatè ædificare poſſit.*
113 Alciat. doctrina in l. ædificia 139. §. profeciſſe. num. 5. ff. de verb. ſignific. *cum loquatur in diuerſis terminis præſentis reſolutionis non poteſt allegari.*
114 Text. in l. 2. C. de metat. & Epidem. lib. 12. *in quibus terminis loquatur.*
115 *Dominus, ſeu Patronus in pari caſu alijs præferendus eſt.*
116 *Patronus domus cum cogatur inuitus hoſpitari milites gratis, vbique cum milites omnibus ſint odioſi. Vnde non mirum, ſi patronus alijs præferatur.*
117 *Quod ſi alias diceretur id repugnaret omni rationi, & iuſtitiæ.*
118 *Domus Patronus, licet ex Bulla Gregor. XIII. iuris congrui cogatur inuitus vendere domum propriam ad ornatum Vrbis.*
119 *Attamen manualiter patrono perſoluitur pretium ipſius domus ad rigorem æſtimationis, & vlterius ſoluitur augumentum præceptum à ſupradicta Bulla.*

DECISIO XXXVIII.

DE anno 1615. menſe Maij D. Philippus Alborghettus obtinuit à nobis monitorium executiuum contra Illuſtr. D. Gaſparem Aluarum *vigore Conſtitutionis Gregorianæ* §. 6. *At ſi quis in princ.* ad ſibi vendēn domum ei contiguam à parte Turris Sanguineæ, & à parte Plateæ Agonis locari ſolitam. Cumque D. Aluarus id negauerit, & in actis declarauerit ſe velle fabricare, eumdemque ornatum facere, quem facere intendit Alborghettus, ad idque ſe obligauerit,
1 & plantam fabricæ à ſe faciendæ exhibuerit inſtetit præferri debere *ex deciſio. Robuſterij* 475. *par.* 1. *diuerſ. & R. P. D. Coccini nunc Decani in Romana Iuris Congrui* 5. *Iunij* 1600. firmantibus caſum huiuſmodi quando D. voluerit
2 fabricare† eumdemque ornatum facere non eſſe comprehenſum in Bulla noſtra, ex eo principaliter, quod Bulla huiuſmodi non ſit
3 fauorabilis nec † extendēda ex *Sarnien. ſelect. interpret. lib.* 1. *cap.* 12. *& ex deciſ.* 783. *par.* 2. *nouiſſ. num.* 9. *&* 11. *vltimæ impreſſ.* Quodque domus ſua non ſit vtilis, nec neceſſaria ædifi-
4 cio conſtruendo ab Alborghetto, † vt eſſe deberet ex diſpoſitione eiuſdē met §. 6. maximè cum Alborghettus iam ædificauerit, & quod hucuſque fecit, ſuperabundet † eius
5 conditioni, & exercitio mercatoris pannorum, & locet etiam quamdam partem ad vſum apothecæ.

Cauſa longè lateque diſcuſſa per plures menſes informantibus hinc inde, ex primioribus Aduocatis tandem fuit à nobis
6 reſolutum Dominum Aluarum teneri† vēdere Alborghetto pro pretio æſtimando, & amplius duodecima parte illius ad præſcriptum Bullæ, Alborghettumq; debere vnire domum dicti Aluari cum ſuis domibus, fa-
7 bricamque conſtruere † iuxta formam plātę per ipſum quoque in actis datæ, & ad ornatum Vrbis expendere ad minus ſc. 800. præter alia, ſcilicet quæ neceſſaria erunt pro fabrica ipſa.

Fundamentum reſolutionis ſtat ſuper cōcurſu pro Alborghetto omnium requiſito-
8 rum† à Bulla in prima parte dicto §. 6. quod ſcilicet domus D. Aluari confinet Alborghetto, & ſit ſolita locari, & nos viſis Teſtibus pro Alborghetto examinatis, viſo loco controuerſo, perſpectaque, & conſiderata planta Alborghetti putauerimus domum controuerſam eſſe vtilem, & neceſſariam fabricæ faciendæ ab ipſo Alborghetto, vt
9 inde † reſultet maior Vrbis ornatus in quo conſiſtit ratio finalis Conſtitutionis noſtrę, vt per *Rot. coram Reuerendiſſ. Damaſceno deciſ.* 502. *num.* 4. *par.* 2. *nouiſſ. vltimæ impreſſ. tom.* 2.

Superfluumque ob id fuiſſe cenſuimus
nedum tangere in informationibus ſecun-
dam partem eiuſdem §.6. loquen̄ de domi-
10 bus à † patronis inhabitatis ad quarum vē-
ditionem ipſi cogi non poſſunt niſi actor à
pluribus partibus confinet, ædificium futu-
11 rum ſit † inſigne in quadruplum exceſſiuum
maius augumentum præſtetur, & dilatio ad
inueniendam aliam habitationem detur, ſed
& inſtitere quod ædificium Alborghetti A-
12 gentis pro coactiua † ſit perfectum cum in-
ter primam & ſecundam partem dicti §. ſit
magna diuerſitas, & ad oculum conſtet per-
fectum non eſſe ipſum ędificium, vt inferius
dicemus.

In primis autem ſecuti ſumus opinionem
quam ſemper habuimus, & tenet *Rot. diuerſ.*
deciſ. 276. par. 2. circa princ. & ante fin. & ſpenes
Card. Mantic. dec. 66. num. 11. in impreſſ. Bullam
ſcilicet noſtram eſſe fauorabilem, & in dubio
13 ſic † extenden̄ & in eam partem ſit inter-
pretanda, quæ ad Vrbis ornatum magis fa-
cilè videatur, & aliter iudicari non poſſet
cum ipſa eademmet Conſtitutio ſcilicet no-
ſtra Gregoriana ſic loquatur, & ſic manet in
§.20. his verbis decernentes eadē omnia, &
ſingula quæ ſupra ſtatuta ſunt quādo ſcilicet
in aliquo caſu de eorū ſenſu controuerſia cō-
tinget in eam partem interpretandā eſſe quę
ad Vrbis ornatum magis facere videbitur, &
ſemper, & vbique ſiue in Iudicio, ſiue extra
14 Iudiciū fauorabilia cenſeri, & ita ab omni-
bus Iudicibus etiam Palatij Apoſtolici Au-
ditoribus, & Cardinalibus ſublata quauis
15 † aliter interpretandi, & iudicandi poteſta-
te interpretari, & iudicari debere, & ſi ſecus
fiat fore irritum, & inane.

Si igitur Papa ſic mandat cum clauſula
16 ſublata, & decreto irritanti † etiam cum
ipſa diſpoſitione connexis mirum credimus
omnes poſſe videre quod ſic inſiſtatur *ſuper*
allegata reſolutione 783. alias ſub nomine Ca-
meræ facta expreſſe dicente num. 9. & 11.
17 Conſtitutionem † hanc non eſſe fauorabi-
lem, nec extenden̄, imo odioſam, non enim
dicimus nos quod materia Iuris Congrui
18 in † abſtracto conſiderata, vbi non adeſſet
particularis conſtitutio, particularis lex Pon-
tificia, ſic vt ſupra munita non ſit exorbitās
à Iure communi *contra ſcilicet tex. in l. dudum,*
C. de contrahen. emptione, in l. re mandata, C. man-
dati cum ſimilibus, ſed cum Papa ſtatuat quod
19 fauorabilis ſit, eſt interpretanda in dubio
pro maiori ornatu ita quod aliter iudicari
non poſſit, qui contrarium defendit, aut le-
gem ipſam totam, & in puncto non perſpe-
20 xit, aut negat quod Papa poſſit tollere le-
ges Ciuiles, quæ ei famulari ſolent *cap. ſuper*
ſpecula extra de priuilegiis, quod certè pluſquā
abſurdum eſſet, præſertim cum id non de-
21 ducatur per modum argumentādi, † ſed per
viam decidendi, & licet *Robuſt. in dec. 475. par.*
2. diuerſ. allegatus pro D. Aluaro pluries ar-
gumentando dixerit, quod bulla hæc nō vi-
22 deatur extendenda † in præiudicium patroni
prælationem petentis tamen cōcluſio non ſic
dicit generaliter, dum tantum eam decidit
de voto Rotæ patronū præferendum quod
23 quod ipſe ſit idem, & † vicinus qui parem
ornatum facere poſſit, ſic admittendo quod
fauorabilis ſit, & extendenda generaliter, &
in ſpecie etiam contra ipſum patronum,
quoties eumdem, vel parem ornatum face-
24 re non † poſſit, quod apertius conſtat ex
dicta dec. 276. quæ eſt poſterior par. 2. diuerſ. cuius
Auctor idem *Robuſt. in terminis proprijs coactæ*
venditionis circa princ. ibi, & cum Bulla fauora-
25 *bilis ſit, & ante fin.* ibi, & materia eſt fauora-
bilis dicit *Card. Mant. d. dec. 63. numer. 11. in im-*
preſſ. vbi verba referuntur, dicunt etiam *Cre-*
ſcen. Pariſ. Bart. & alij in augumentum relati à D.
Grat. diſcept. foren. tom. 3. cap. 460. nu. 44. & duo-
bus ſeqq.

Conferunt *conſtitut. Sixti IV. & Leonis X. Pij*
26 *IV.* qui eos † refert, & confirmat conſti-
tutionem 1012. in Bullario nouo to. 2. §. 11.
loquens de facultatibus Illuſtriſſimi Cardi-
nalis S.R.E. Camer. & DD. Magiſtrorū Via-
rum ſtatuens quod vbi ſenſus ſit dubius, vel
27 dubius videatur, ſemper † in Vrbis fauorem,
& ornatum intelligatur, accipiatur, & inter-
pretetur iuſque in litteris, & reſcriptis ipſis
28 ſi opus ſit, fauorabile, non autem † odioſum
ſit, & eſſe cenſeatur, & ad effectum præfatū
caſus dicatur comprehenſus potius quam
extenſus quacumque interpretatione, ſenſu,
intelli gentia, opinione, aut alia re in contra-
rium quomodolibet faciente non obſtanti-
bus, &c.

29 Vt † ſic appareat quod ſan. mem. Grego-
rius noſter nec noua ſtatuerit.

Accedat hoc non diſtare à diſpoſitione
30 Iuris communis quod lex ſcilicet lata ob
publicam vtilitatem benigna, & lata inter-
pretatione, interpretanda ſit *tex. eſt de ſobo-*
31 *le* † loquens in *lege hoc modo 63. ff. de condit. &*
demonſtr. quem notabiliſſimum, & perpetuo
menti tenendum dicit *Fabianus de Monte tract.*
de empt. & vendit. 2. quæſt. princ. ſub nu. 9. cui non
poteſt obſtare *Sarnien. ex aduerſo allegat. ſelect.*
interpret. lib. 2. cap. 13. verſ. Sed videmus tenens
32 non ideo leges dici fauorabiles †, & exten-
dendas, quia reſpiciant communem vtilita-
tem, alioquin omnes ſic dicerentur, cum nō
priuato commodo, ſed pro communi vti-
litate conditæ ſint.

Siquidem, & ſi verum ſit omnes leges eſſe
33 pro communi vtilitate inter eas tamen ali-
quæ ſunt fauorabiliores, vti nondum com-
munem, ſed publicam vtilitatem magis reſ-
34 picientes, † dicebamus de ſobole ad cuius
fauorem in dubio ſit pronunciādum eſt *tex.*
in d. l. hoc modo cum ſimilibus, &c.

Et in puncto noſtro ſi intellectui accom-
modetur diſpoſitio Bullæ noſtræ, & confe-
ratur cum alijs legibus communem vtilita-
tem continentib. apparebit quomodo adiu-
uanda ſit vt Vrbs etiam in hoc reſplendeat,
in ea appareant Viæ amplæ, Plateæ ampliſ-
ſimæ, Palatia inſignia, domus priuatorum
35 magnificæ, Vineæ conſpicuæ, † quarum
tantam curam habet ſtatutum Vrbis, vt no-

luerit

loerit aduenam, vel forenſem vti poſſe pri-
uilegio Ciuium Romanorum niſi habeat
domum in Vrbe,& Vineam prope Romam
per quinque milliaria *lib.5. cap.57.* quæ præ
oculis habenda tot Sũmi Pontifices volue-
38 runt non controuerti † ſi materia fauorabi-
lis ſit, nec ne, ſed poſitiuè ſtatuerunt,& vel-
le quod ſit.

Quare ſublatum apparet fundamentum
39 pro D. Aluaro ſuper dicta *dec.783.* contra-
rium aſſerente.

Quod non poteſt coadiuuari, ex allegata
doctrina *Tiraquell. de retractu,& aliorum*, vo-
40 lentium conſtitutiones † Iuris congrui, &
retractus eſſe exorbitantes, & odioſas, niſi
doceatur, quod in corpore dictarum con-
41 ſtitutionum reperiatur ſtatutum † quod fa-
uorabiles ſint, & extendendæ. Et nihilo-
minus *Tiraquellus, Bald. Matthæus de Afflict.*
Vandel. & alij ſcribentes ſuper dictis conſti-
tutionibus dicant quod ſint odioſæ,& exor-
42 bitantes † quod oſtendi non poteſt, abſur-
ſurdum apparet, & non meretur deduci
pro deciſione contra conſtitutionem Pa-
palem.

Et ſi admittimus, vt admittere tenemur
43 quod Bulla noſtra fauorabilis ſit † in caſu
iſto coactæ venditionis ſecundum quod ipſa
diſponit dicit *Rota dicta deciſ.276.par.2.diuerſ.*
circa princ. & ante fin.Card.Mantic.dicta dec.63.
num.11. & alijs multo magis id admittẽ vi-
detur quoties agatur de prælatione, ſeu re-
44 tractu occaſione † voluntariæ venditionis
qualis erat caſus eiuſdem noſtræ reſolutio-
nis per annum diſcuſſę in *Romana retractus Vi*
neæ 30.Aprilis 1615. pro cuius reuocatione
emanauit *dicta deciſ.783. poſt duos menſes ſci-*
licet ſub die 22. Iunij eiuſdem anni vt oſtendimus
poſtmodum reſpondendo ſupradictæ reuocationis ex
fol.incip. Hoc vnico fundamento quod circumfertur
non tamen impreſſum, ſi enim Camera ſeruat,*vt*
ibi dicitur, & benè quod Bulla in §.12. licet
pro prædiis Ruſticis non loquatur niſi de
45 matera coactæ venditionis, Nihilominus†
comprehendat etiam prælationẽ pro volun-
taria venditione ex maioritate rationis vide-
46 tur etiam potuit vt † facilius inuitentur re-
trahere volentes pro nitore Vinearum ad
honeſtam commoditatem, ſalutaremque
47 ſiue animi,ſiue corporis refectionem,quod
qualitates & conditiones requiſitæ ibi in
48 coacta † non requirãtur in voluntaria,quẽ-
admodum in Vrbanis licet in §.6. pro coa-
ctiua aliquę requirãtur qualitates tam in pri
ma parte, quam in ſecunda, nihilominus
49 ex §.8.vbi agitur de prælatione † ob volun-
tariam venditionem nullæ requirũtur qua-
litates, ſufficitque ſola vicinitas propter fa-
50 uorem quem mandat Bulla præ oculis † ha-
beri,vt cum minori difficultate poſſint am-
pliari Vineæ ex duabus ſcilicet anguſtis vnã
amplam conficiendo cum amplis vialibus,
&c. alioquin ſi omnes deberent concurrere
51 in voluntaria,† quæ concurrere debẽt in co-
acta. Poſſet dubitari quod retrahens vltra
pretium conuentum teneretur ſoluere duo-
52 decimam pro† augmento quod ibi pro co-
acta ſoluitur, & id dici non videtur,quia ab-
horret à ſignificatu iſtarum vocum præla-
tione, & retractu à maioritate rationis,& à
comprehenſione conſideratis à Camera, &
53 ab omni obſeruantia, & non † videtur fa-
uor qui præcipitur à Bulla pro retrahente,
ſed potius grauamen quod omnino ceſſat,ſi
54 dicatur per conditiones cõcurrere non de-
bere,in hancque partem interpretãi Bullam
55 quæ facilitat prælationes†.Cum ad nitorem
Vinearum magis facere hęc interpretatio
videatur. Et non ſit fundamentũ quod vbi
56 ſit maior ratio† minor diſpoſitio admittatur,
57 quia minor ratio † potius tollit minus for-
tem,quam ei dicatur ęqualis *Abb. cap.accedẽs*
nu.4.de crim.falſ. Antonius Nicell.tract.de concor-
*dia gloſ num.*32. ſicut maius lumen offuſcat
minus *Rota diuerſ.deciſ.13.n.3.par.3.lib.2.* Quod
voluimus dixiſſe, vt oſtendamus non ſenſiſ-
59 ſe bullam ſemper dici fauorabilem,& extẽ-
dendã vbi agatur de ornatu,vel nitore reſpe-
ctiuè, niſi concurrat Patronus, qui ſit & vi-
60 cinus, † & velit, & poſſit eumdem orna-
tum, & eumdem nitorem præſtare *vt clarius*
in fine patebit.

Fatemur tamen non ſemper ęqualiter in
61 ſingulis caſibus bullam dici † poſſe fauora-
bilem, vbi enim non agatur de ornatu Vr-
bis, vel de nitore Vinearum prout in caſu
62 quo inquilinus petat præferri ex † §.9. ceſſat
tunc ratio finalis quia ipſe fabricare non te-
netur, & ibi & ſicque non concurrit idem
fauor, & hoc eſt quod tetigimus *in alia re-*
ſolutione noſtra ſub die 11. *Aprilis* 1619. quam
reperimus impreſſam nobis nihil de hoc ſci
entibus inter nouiſſimas vltimæ impreſſio-
nis *par.1.tom.1.dec.184.nu.11. & idem quod ſen-*
ſit Rota in Romana prælationis coram ſupradicto
Reuerendiſſ. Damaſceno 16.*Febru.* 1618. & prius
in Romana retrouenditionis 7. Nouembris 1616.
63 Bullam hanc in ſuo caſu non extendens,
quia agebatur de iure prælationis prætenſo,
64 exceſſione pacti de retrouendendo quod†
pro contraria parte prætendebatur compre-
hendi in §.9. de inquilino pro quo diximus
alias, nec de facili eſſe faciẽ extentionem
cum ornare non teneatur, ſicque in eo non
65 conſideretur † ratio finalis Bullæ,quæ con-
ſiſtit in ornatu, *vt dicebamus in alia deciſ. Reue-*
rendiſſ. Damaſceni ſicut procedunt aliæ deciſiones
ibi allegatæ.

His firmatis non obſtat quod D. Aluarus
ſe obtulerit, & obligauerit facere eundem
66 ornatum † vt præferendus ſit vicino ex de-
ciſionibus *ſupradictis Robuſt.*415.*& Reuerendiſſ.*
*Coccini,*quia id impoſſibile apparet ex viſio-
ne loci, & ex plantis, ipſe etiam intendit, &
67 ſe obligauit fabricare, & ornare tantum-
modo ſuam ſolum Domum, alterius au-
tem,ideſt Alborghetti, nec poteſt,nec petijt,
68 Alborghettus vero, nedum † domus ipſius
D. Aluari, ſed & eius proprias iuxta formã
ſuæ plantæ, & ſuæ obligationis, & tam à
parte Turris ſanguineæ in qua licet fabrica-
69 uerit,apparet tamen† non compleuiſſe pro-
pter

pter ſigna relicta, quæ dicuntur *le morſe*, &
deficientiam portæ pro propria domo vt ho
die impediatur per alteram ex Apothecis,
70 quam à† parte Plateæ Agonis in qua huc-
uſque non ędificauit, nec ædificare intendit
niſi habeat domum D. Aluari.

Non poteſt igitur conſiderari inter vtrã-
que paritas ornatus, & conſequenter non
71 intrat † *d. dec. 475. Robuſterij, nec alia D. Coccini,*
72 quæ tota† ſtat fundata in ipſa Robuſterij de-
ciſione, & ex lectura conſtat, nam ibi Dom.
Creſcentius conuentus à D. Melchiori ad
vendendam domum ipſi contiguam non
73 ſolum erat † Dominus domus controuer-
ſæ, ſed etiam erat vicinus pro alia Domo
propria, ſeu Palatio, vnde coniungendo do-
mum controuerſam cum palatio Melchio-
ris, vel cum palatio Creſcentij ſequebatur
74 par ornatus, & licet menſurãdo ſitum †ap-
paruiſſet forſan ſitum D. Creſcentij paulo
minorem eſſe potuit videri quod nec impe-
diſſet prælatio nem D. Creſcentij palatium,
cum parum, & nihil æquiparẽtur, & hanc
deciſionem ſic intellectam vt conſtat ſem-
per ſecuti ſunt.

Sed talis non eſt caſus D. Aluari ipſe ete-
nim vnicam tantummodo controuerſam,
75 ſcilicet † ibi habet domum, quam ſolum
ornare poteſt, & non vltra vt dicebamus,
& à parte Turris Sanguineæ ſitus ipſius ſe-
cus viam eſt palmorum tantum 29. ſitus au-
76 tem domus † Alborghetti eſt palmorum
54, vt ſic conſtet quam longè maior futurus
ſit ornatus ambarum domorum palmorum
77 † 83 quam vnius tantum palmorum 29. à
parte vero platęę Agonis licet maior ſit ſitus
D. Aluari palmorum 24. cum dimidio, quã
Alborghetti palmorum 8. cum dimidio, ta-
men coniungendo ambas maior erit orna-
tus palmorum 33. quam 24. cum dimidio,
&c.

In quam reſolutionem facilius venire po-
78 tuimus quam alias cõtigerit †in ſimili cau-
ſa eiuſdem Alborghetti, cum Illuſtriſſimis
Dominis Paulo Aemilio, & alijs de Vitel-
leſchis, cum enim fuiſſent moniti DD. de Vi
teleſchis ad vendẽdum Alborghetto eorum
domum ei contiguam ad Turrim Sangui-
79 neam ſentientes forſan † ipſi hanc difficul-
tatem paritatis ornatus illum requiſierunt
ad declarandum quid facere vellet, quia, &
ipſi intendebant eumdem ornatum facere
80 quemadmodum requiſiuit,† & ſe obligauit
in caſu noſtro D. Aluarus, ſed cum ipſę reſ-
pondiſſet ſe nihil facere velle niſi ex bulla
daretur ſibi eorum Domus, quo caſu vole-
bat ambas vnire, & ornare, tunc ipſi exequi
fecerunt contra eum aliud monitoriũ, quod
non fecit Aluarus, ad illis vendendum illius
domum ſe obligantes vtramque ſe ornatu-
ros; Et prima facie videbatur punctus con-
ſiderabilis quia cauſa ſic reducta erat ad pa-
ritatem ornatus vt videretur DD. de Vite-
81 leſchis † præferendos ex quo nihil referebat
pro publico ornatu, quod Alborghettus po-
tius ambas domus ornare quam † DD. de
Vitelleſchis, & nihilominus ſententiauimus
contra eos *ſub die 22. Octobris 1615.* inhęrentes
rationi fauoris eorum, qui primo mouẽtur,
82 & alios excitant ad ornandum † quod vult
cœteris paribus ſit locus præuentioni *cap. qui
prior de reg. iur. in 6. vbi Dyn. num. 7. & 9.* cum
alijs tunc conſideratis quibus poteſt addi
*D. Gratian. diſcept. forenſ. tom. 3. diſcept. 526.
num. 9.* & hoc tale conſiderarunt *Leo X. Con-
ſtitutione 13. in Bullario tom. 1. verſ. & quoniam*
83 *& Pius IV. conſtitutione 134. verſ. & ſucceſſiuè,
tom. 2. eiuſdem Bullarij*, vt ſtatuerint quod vi-
cini aſſerentes ſe velle habitare, vel inſtaura-
84 re domos† poſtquam moniti fuerint ad vẽ-
dendum non audiuntur.

Quę conſtitutiones poſitę ſunt in volu-
85 mine Statutorum Vrbis &† legũtur in Bul
lario nouo inter conſtitutiones *Leonis X. con-
ſtit. 19. & Pij IV. conſtit. 102. tom. 3.* & ratio ad
intellectum conſtat quod ſcilicet alioquin
omnes moniti ad vendendum poſſent ſic di
cere, & eluſoriam conſtitutionem reddere,
ita quod nec finis haberetur aſſignando ter-
86 minum † patrono ſic excipienti ad fabricã-
dum, quia agens, ſeu monens defaticaretur
longitudine temporis præfigendi eo caſu, &
videns quod vltra pretium ſoluẽ ad rigo-
rem æſtimationis, & augumentum iuxta
87 formam bullæ, & expenſas, ſuſtinendi quo-
que eſſent tot labores cum noua lite finito
tempore aſſignato ad fabricandum facienda
retraheretur contra mentem Summorum
Pontificum volentium, quod facilitate po-
tius inuitentur omnes ad ornandum, cre-
88 dimus quod licet dictę conſtitutiones Leo-
nis, & Pij dicantur ab rogatę, & antiquatæ à
conſtitutione noſtra in fin. ad eum ad effe-
ctum omnia complectẽ vnica conſtitutio-
89 ne nõ† ideo ſit abrogata ratio ipſarum ten-
dentium in puncto ad eumdem finem or-
natus vt allegari poſſint etiã ad deciſionem
cauſarum *Rebuff. in l. derogat. leg. ff. de verbor. ſi-
gnific. per gloſ. ſing. in cap. nouit. in verſ. quicumque
de iudic. præpoſit. 1. cap. cum ceſſante colum. 1. nu. 8.*
90 *de appellat.* cum attendatur magis † ratio
quam *lex Bald. in §. 1. num. 3. inſtitutionum quib.
alien. licet vel non cum alijs alias conſideratis*, & ſic
ſufficere potuiſſet præuentio, ex ſupra de-
91 ductis † quia vigilantibus ſuccurri ſolet,
*l. pupillus 24. in fine vbi gloſ. ff. quæ in fraud.
credit.*

92 Et hæc † ſententia noſtra in Camera per
appellationem introducta & per annum vẽ-
tilata fuit confirmata per Reuerendiſſ. Vi-
93 donum † ſub 5. Decembris 1619. in actis
Scanardi hodie Feccini, & deinde executio-
ni demandata.

Sic quoque factum extitit in alia ſimili
94 Romana Iuris † congrui inter D. Petrum
Paulum Teſtam, & D. Didacum Saulum,
& Cinthiam Diionam per ſententiam no-
ſtram latam ſub die 20. Decembris 1613. ad
95 fauorem actoris, †quę in Camera fuit con-
firmata à Reuerendiſſ. Biſcia de voto Came-
ræ die 16. Iunij 1614. per acta Antinori etiã
quod rei conuẽti coram nobis ſe paratos ob
tuliſ-

96 tuliſſent† ędificare, vt ſic appareat quod lõgè eſſent aſſerentes de ſtylo Camerę præferri ſemper Dominum ędificare volentem.

Conferunt alię duæ cauſę à nobis deciſę,
97 vt cęteras omittamus † in eiſdem terminis, Altera inter D.Franciſcum Coſtaccium actorem,& D.Aduocatum Alexandrũ Coccinum reum conuentum in qua licet D.
98 Coccinus excepiſſet † ſeparatum fabricare ſententiauimus die 18. Martij 1606. ipſum teneri vendere, & per appellationem cauſa introducta in Camera extractu traſportato ad acta Cuſani tunc Patritij de Sotis,nihilo-
99 minus † fuit executioni demandata, altera inter D.Cęſarem Mangiolum,& D.Margaritam Tomaſſinam,& litis conſortes, & per ſententiam noſtram latam ſub die 28. Nouembris 1617. quę fuit introducta in Camera, & mediante extractu per acta Ferrari, & demum executioni item demandata.

Non obſtat quod dicebatur caſum huiuſ-
100 modi quando D.ędificare voluerit† non eſſe comprehenſum à Bulla noſtra, quia ex relatis patet reſponſio amplectendo etenim
101 diſpoſitionem ipſius Bullę† noſtrę,ſenſum aliarum conſtitutionum Apoſtolicarum ex ratione eademmet non coacta, deciſiones
102 Rotę pręſertim † *deciſ.475.par.1.* & ſupradictas reſolutiones Camerę apertiſſimè cõſtat, caſum eo ſolum puncto non eſſe cõprehenſum quo ipſe D.conuentus ſit quoq;
103 vicinus, & parem ornatum,vel paulo minorem facere poſſit, vt ſcilicet his concurrentibus cogi non poſſit vendere,eſſe tamen comprehenſum in eodem puncto, vt ſcili-
104 cet pręferri † poſſit, et debeat,deinde cogi ab executoribus Bullæ ad perficiendum ad vnguem à ſe promiſſa, in cæteris vero
105 caſibus † in quibus dari non poſſit paritas ornatus, vt in caſu noſtro ſemper, et vbique ſit comprehenſus tam ad effectum cogendi vendere recuſantem, quam actorẽ
106 ab fabricandum, et ornandum,vnde apparet ſatisfactũ prętenſionibus eorum qui putabant caſum iſtum patroni prelationem
107 prętendentis non eſſe † comprehenſum à bulla,recurſum habuerũt ad Signaturã Sanctiſſimi petentes, vt deciſio huius caſus tan-
107 quam † non comprehenſi in bulla, et per conſequens non ſpectañ ad executores dictę bullæ committeretur in Rota, vel alibi, cui petitioni vt aliquid reſcriberetur obtinere nõ potuerãt,nam cũ prętẽdentes prælationẽ non omnes poſſint facere parem, vel eumdem ornatum,cognitio, an hic caſus com-
108 prehendatur,necnon † in dicta Bulla non poteſt ſpectare ad alios quam ad executores dictę bullę, qui in ea ſunt Iudices ſpecialiter deputati cum clauſulis ampliſſimis.

Nec releuat quod deſumatur ex §.3. conſtitutionis noſtræ circa finem vbi ſi ex officio Magiſtrorum viarum moniti fuerint pa-
109 troni† domorum dirutarum, vel locorum vacuorum ad fabricañ & negligẽtes fuerint vltra pęnas comminatas ab eis debent auferri domus, & loca,& alijs dari,inter quos de-
110 bent præferri qui † fuerint participes, vel conſortes nõ tamen negligentes, cum fateamur quoties particeps, vel conſors poſſit facere parem, vel eumdemmet ornatũ quem præcipit Magiſtratus eſſe pro eis locũ prælationi. Quo vero ad alios caſus vicinitatis non poſſe applicari,quia D.Aluarus non habet ibi aliam domum,& cum concludatur
111 in fine quod inter vicinos, † qui magis indiget,vel qui vicinus ſit à pluribus partibus, & inter ęquales qui plus, quique ad maiorẽ Vrbis ornatum ædificare voluerit ſit præferendus,apparet ex eadem diſpoſitione §. 10. vbi agitur de concurſu vicinorum tam pro coacta,quam pro ſpontanea venditione, & vtroque loco bullam potius facere pro re-
112 ſolutione † noſtra cum Alborghettus ſit magis ornaturus cũ duabus domibus quam D.Aluarus cum vna tantum.

Non obſtat tandem quod deſumebatur
113 *ex Alciato in l.ædificia* † *139.§. præfeciſſe nu.5. ff.de verborum ſignificatione, & ex textu in l.2. C. de metat.& epidem.lib.12.* quia queſtio Alciati non applicatur,ex quo conſtat ex teſtibus ex viſione,& ex planta quod Alborghettus nõ perfecit ędificium vt ſupra quoque diximus præter quod,nec eſſe de facili capienda reſolutio ſine aliqua diſtinctione *tex. vero in d.l.2.*
114 loquens de diuiſione habitationum facienda à metatis pro hoſpitando exercitus, militum,& ſtatuens quod patronus domus duas debeat habere partes habitationis, hoſpites
115 vero tertiam tantum partem † conſequenterque patronum eſſe præferendum non accõmodatur caſui noſtro ex diuerſitate ratio-
116 nis, & facti cum ipſe patronus cogatur inuitus hoſpitari in propria domo gratis vbiq; perſonas ignotas, milites ſcilicet qui ſolent
117 ab † omnibus euitari, & niſi ſic ei ſaltem ſuccurreretur, repugnaret omnis ratio fi-
118 nalis. In caſu autem noſtro † ſoluitur manualiter patrono pretium ad rigorem
119 æſtimationis † ſoluitur, & augumentum præſcriptum à Bulla, &c.

R. P. D. LEONE VEROSPIO.

Romana Cambiorum. *Veneris 28. Nouembris 1659.*

ARGVMENTVM.

Solitum, & conſuetum cum inter Mercatores veniat ſeruandum. Ideòque in materia Cambiorum dum inter partes, iam quando fuit conſtituta certa merces, vtque iterum negotietur, dato quod nihil fuerit conuentum, intelligitur negotiari, prout fuit promiſſum in primo caſu

SVMMARIVM.

1 *Inter Mercatores conſuetudo eſt ſeruanda.*
2 *in Contractibus extenſio ad caſum omiſſum non admittitur.*
3 *Quod procedit, etiam ſi maior ratio in caſu omiſſo adſit.*
4 *Siue alter alteri cohæreat.*
5 *Animus, vtriuſque contrahentiũ in contractibus attenditur.*
6 *Stylus Mercatorum eſt ſeruandus. & num. 17.*
7 *Mercatoribus deponentibus de ſtylo, ſolet deferri.*
8 *Rationis diuerſitas attendenda venit.*
9 *Cõuentio certi lucri in compenſationem imminentis periculi permittitur fideiuſſori.*
10 *Et ideò iuxtà eiuſdẽ periculi æſtimationem facienda ex taxatio.*
11 *Doctori, vel famulo merces conſtituta pro legendo, vel ſeruiendo, in ipſorum reconductione reconuenta præſumitur. Declara, vt num. 12.*
13 *Conductus, pro certo ſeruitio Apothecæ ſi poſteà pro alio ſeruitio deſeruiat etiam ſalarium pro illo ſeruitio debetur.*
14 *Valor iuſtus ex quo ſolet minui. & num. 15.*
16 *Fideiuſſoribus ſemper imminet periculum.*
18 *Cambiorũ prouiſiones regulariter campſori cẽſentur permiſſa.*
19 *Prouiſio integra Mercatori correſpõſali, quando à Domino non debeatur. & num. 20.*

DECISIO D. XXXIX.

PROVISIO ſecundæ Cedulæ iuxtà æſtimationem tertij Periti in ſcutis 126504. conſiſten., & ex ære proprio à Philippo Valente pro rata ſcutorum 121452, & obulis quinque Monaldenſium creditoribus perſolutæ, quorum Caſtra Marchio Raymundus ſub præconis voce coemerat ſub die 17. Februarij præteriti ſine Iurium ambarum Partium præiudicio in ſc. 263., ac obulis 88. coram me, ex ea ratione conſtituta fuerat, quod ſpecialis inter Marchionem, ac Philippum conuentio præceſſerat, vt ſcuta dumtaxat quingenta pro mercede primæ Cedulæ perſolui deberent, ad cuius normam aliqui ex Dominis alterius Cedulæ prouiſionem regulandam fore cenſebant. Hodie verò reproposito dubio emolumentum pro ſecunda Cedula debitum ad ſcuta duo in ſingula centenaria taxarunt, necnon prouiſiones Cambiorum perſoluendas eſſe decreuerunt.

Reſolutionis verò ratio primæ reſpectu partis, ea potiſſima fuit, quod nullam à Marchione ſuper prouiſione ſecundæ Cedulæ probatur cum Philippo inita conuen-
1 tio, adeòque ea debet * à Mercatorũ conſueto regulari, *ad Text. in l. ſemper in ſtipulationibus 35. & l. in obſcuris 115. ff. de reg. Iur. cap. inſpicimus eodem titulo, Corn. conſil. 181. num. 73. poſt med. verſ. Et mos regionis lib. 2. Card. Mantic. de Tacit. lib. 3. tit. 9. num. 10.*, & in his terminis *dixit Rot. in Romana Computorum 15 Martij 1619. in §. Quoad partium eam coram bon. mem. Coccino.*

Neque merces pro prima Cedula conuenta ad ſecundam attrahi valet, dum ex Teſtium depoſitione pro parte Marchionis examinatum conuincitur in conuentione primeuæ Cedulæ mentionem ſecundæ fuiſſe omninò
2 poſthabitam. In contractibus enim * extenſio ad caſum omiſſum nullatenus admittitur, *ad Text. in leg. quidquid adſtringendæ 99. ff. de verb. oblig. Pariſ. conſ. 117 nu. 6 vol. Cephal. conſ. 370. nu. 55., & conſ. 626 nu. 7. & 8. cum ſeqq.*
3 Maior licet ratio in caſu omiſſo concurrat, * quam in expreſſo, *Surd. deciſ. 202. nu. 9. Rot. deciſ. 403. nu. 1. par. 1.*
4 *recent.* ſiue alter alteri inhæreat, * vt tradit *Bald. conſ. 145. num. 5. lib. 3. Surd. conſ. 418. num. 6.* Dum maximè animus
5 vtriuſque cõtrahentis * ad ſecundam Cedulam tunc temporis vti pendentem ex æſtimatione Caſtrorum à tertio Perito peragenda, prorſus incertam, ac incognitam attrahi nequibat, iuxtà *Text. in l. Mater decedens, ff. de inoff. Teſtam. l. hæres Inſtituens. ff. de acquir. hæred. Aretin. conſ. 5. num. 1. Rot. in Romana de Luraghis 4. Iunij 1646. in §. Iam non obſtat coram Reuerendiſſ. D. meo Decano.*

Hinc DD. pro fideiuſſione ſecundæ Cedulæ ſcuta duo in ſingula centenaria Valenti decreuere iuxta Mercato-
6 rum * ſtylum, de quo teſtatur *Rot. Ianuen. dec. 16. nu. 10. & 11. Rot. coram ſan. me. Gregor. deciſ. 161. nu. 2.*, necnon
7 plures Vrbis Mercatores * deponunt, quibus deferri conſueuit, vt notat *Bald. conſ. 400. nu. 10. lib. 5. Corn. conſ. 319. nu. 52. lib. 3. Soccin. Iun. conſ. 22. nu. 22. lib. 2. Rot. Ianuen. deciſ. 7. nu. 11.*, & dixit *Rot. coram Buratt. dec. 298. nu. 14. coram Greg. deciſ. 126. num. 2. & 3., & in Romana Locationis 2. Maij præteriti in fine coram me.*

Nec emolumentum ſecundæ Cedulæ poterit ad inſtar mercedis conuentæ pro prima taxari. Siquidem Philippus in ſolutione primæuæ Cedulæ ex proprijs Marchionis pecunijs peracta laborem, ac operam ſuam dumtaxat adhibuit. In ſecunda verò præter operam exhibitam maximo ſe ſubiecit periculo, dum eam de proprio ære
8 Authore Prætore illicò Creditoribus exburſauit; Qui proindè * rationis diuerſitate inter Cedulam vtramque perſpecta prouiſiones prohibentur eodem Iure metiri, *ad Text. in l. Papinianus Exuli, ff. de minor. Scacc. de Camb. §. 3. gloſſ. 3. num. 10.* Potiſſimè quia conuentio certi lucri
9 in compenſationem * imminentis periculi fideiuſſori permittitur, vt tradunt *Surd. conſ. 306. n. 2. & 3. Card. Mantic. de tacit. lib. 6. Caroc. de locat. p. 3. tit. de fideiuſſ. 11. cum ſeqq.*
10 Et ideò iuxtà eiuſdem periculi æſtimationem * taxatio peragi debet, vt notat *Couar. variar. lib. 3. cap. 2. num. 6. Card. Mant. de Tacit. lib. 16. tit. 2. num. 3*, & in his terminis *Dec. conſ. 7. nu. 1. Rot. coram Gregor. deciſ. 162. num. 2. & 3. deciſ. 139. num. 13. verſ. Attamen part. 3. recent.*

Vndè non viget, quod merces Doctori ad legendum
11 alias Sancitæ, vel * famulo ad inſeruiendum conſtituta in ipſorũ reconductione reconuenta præſumatur, vt aduertit *Bald. in l. Etiam nu. 11., & 12. C. de Iur. dot. Cagnol. in l. diem functo num. 92. ff. de offic. Aſſeſſ. Bertrand. conſil. 241. nu. 9. vol. 6.* cum alijs recenſitis in *deciſ. præterita in §. Siquidem ex Teſtibus.* Admitti enim poſſet obiectio, quoties
12 idemmet ſeruitium ſimplicis * laboris, ac operis in ſecunda cedula Philippus præſtitiſſet, ſecus verò dum grauius onus, ac diuerſum in ſe aſſumpſit, vt notat *Iaſ. in l. quominus nu. 146. ff. de flumin. Roman. conſ. 25. nu. 2. & 3.*
13 Vbi quod conductus pro certo, ac determinato * ſeruitio Apothecæ, ſi poſtmodum pro rogitu quoque Inſtrumentorum inſeruiat, mercedem pariter pro ſeruitio Tabellionatus aſſequi debet, *Maſtril. de Magiſtrat. lib. 3 cap. 21. nu. 72. 73 & 79. Rot. deciſ. 354. nu. 7. propè fin. par. 1. recent. coram bo. me. Merlino deciſ. 108. nu. 3., & deciſ. 162. num. 2.* vt notat *Adden. ad deciſ. Buratti 908. nu. 5. ac plures in his terminis limitationes auctoritatibus comprobatas de more refert eruditiſſimus D. Ronconius in cauſa Aduocatus.*

Nec obſtare viſum fuit, quod Philippus ſuper Caſtris, cæteroque Marchionis Patrimonio recuperationem pretij poſſet expertus, vel quia futura crediti exactio vincu-
14 lis fortaſſe, ac reſtitutioni obnoxia, quæ iuſtum * regulariter valorem ſolent diminuere, *ad Text. in l. fundi partem. ff. de contrah. empt. Alciat. conſ. 44. nu. 6. lib. 8. Rot. deciſ. 77 nu. 13. & 15. part. 3. recent.* Eumdemmet Philippum haud reddebat immunem à quamplurimis impenſis, ac laboribus, necnon à periculo ſubhaſtationis propriorum bonorum, quæ faciliter contigiſſet, niſi cum
15 prudentia, ac non exigua forſan impenſa, tam * ingentem pecuniarum ſummam celeriter coaceruaſſet ſiue ex quo in ſingula centenaria ſcuta duo debitore licet idoneo exiſtente ex ſtylo Mercatori perſoluuntur, cuius ea
16 videtur eſſe ratio, quod ſemper vti quod * fideiuſſori imminet periculum, vt tradit *Card. Mant. de Tacit. lib. 16. tit. 12. nu. 3., & Scacc. de camb. §. 3. gloſ. 3. nu. 32. verſ. Infero propè finem*, quas ſanè prouiſiones Philippus mediante contra poſitione in proprijs libris peracta, legitimè potuit ſibimet ipſi ex pecunijs Marchionis pœnes eum in
17 currenti computo exiſten. perſoluere * dum debent eadem campſori ab initio exburſari ex Mercatorum conſueto plurium atteſtatione comprobato, vt in terminis reſpondit *Rot. deciſ. 679. num. 1. & 4. part. 1. diuerſ.*

Prouiſiones verò cambiorum exindè fuere Valenti decretæ, quod pro ijs ſpecialis Marchionis obligatio con-
18 currit, & regulariter * cenſentur campſori permiſſæ, nulla licet cõuentio præceſſerit, vt aduertit *Rot. Ianuen. dec. 30. num. 2. Turr. de camb. diſp. 1. quæſt. 8. nu. 6. verſ. Tertio principaliter, & diſp. 3. quæſt. 1. num. 6.*

Nec obſtat, quod integram prouiſionem correſpõſalis
19 Mercator à Philippo * nullatenus exegerit ſiquidem reſiduum ab eodem correſpõſali ex cauſa mutuæ negociationis inter ipſos vertere præſumitur Philippum elargitum, ac in eius proindè vtilitatem, & cõmodum, non autem Marchionis cedere debet, vt diſcuſſo plenè articulo, reſponſum fuit *in deciſ. 45. nu. 2. & 3. part 4. tom. 2. rec.* vbi quod campſor è cõuerſo obligationis antidotalis vi-
20 gore * arceatur, quoties ſimilis correſpõſali caſus occurrat, eamdemmet prouiſionem ratam ipſi indulgere.

Et ita vtraque, &c.

INDEX
RERVM, ET MATERIARVM
LOCVPLETISSIMVS
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
DECISIONVM
In præſenti Volumine Decimætertiæ partis Recentiorum contentarum.

A PAVLO RVBEO I. C. ROMANO
ALPHABETICA SERIE DIGESTVS.

A

ABBAS.

ABBAS ex diſpoſitione Breuis Pontificis habilitatus fructus percipit tanquam deſcendens illorum, quorum agnationi proſpicere Teſtator voluit. *decis.57.num.13 Meltio.*

Abbatis admiſſio à Collitigante ad locanda proprio Iure bona fideicommiſſo ſubiecta facti veritatem clariorem reddit. *ibidem num.17.*

Abbas ſine beneplacito Apoſtolico compromittere, & ſucceſſoribus in Abbatia in iuribus mediante indulto exemptionis acquiſitis præiudicare non poteſt. *decis.235. num. 9. Beuilaqua.*

Abbatis Generalis, & totius Congregationis Ciſtercienſis nomen in inſtrumento donationis a Procuratore generali ſtipulato, Procuratorem non ſuo, ſed alieno nomine donare, ac obligare voluiſſe importat. *decis.62.num.1. ibidem.*

Abbas recipiendo canones Monaſterio præiudicium inferre non poteſt. *decis.157.num.17. ibidem.*

Abbas recipiendo à collitigantibus canonem per multos annos, an eoſdem tanquam ſucceſſores in Caſale approbaſſe cenſeatur. *ibidem num.19*

Abbati, & Capitulo Generali Ordinis Ciſtercienſis facultas liberè diſponendi de Religionis bonis à Sixto V. conceſſa fuit. *decis.62.num.10. ibidem.*

penes Abbatem concedentem alienatio inter diuerſas Eccleſias non dicitur facta, dum adhuc remanet iuriſdictio, quæ facit, vt beneplacitum Apoſtolicum non eſſe adhibendum videatur. *ibidem num.11.*

Abbati aſſignato, id quod ad Epiſcopum ſpectabat oppido per abſtractionem agere, Abbas agere tenetur. *decis.235.num.4. ibidem.*

Abbas quando vtitur ſpeciali priuilegio exemptionis à iuriſdictione Epiſcopi, non eſt amplius de illis qui includuntur in Iuris, & Concilij diſpoſitione, vt eiuſdem ordinariæ Iuriſdictioni ſubiaceat. *ibidem num 5.*

ab Abbate facta donatio decimas penes Monaſterium extitiſſe probat, eiuſdemque Ius antiquum firmat, cum de valida decimarum tranſlatione non doceatur. *decis.193. num.9. Bourlemont.*

Abbates prohibentur exercere Pontificalia extra corũ Eccleſiam, niſi contrarium ex priuilegio doceatur. *decis.493. num.10. Cerro.*

per ABLATIVVM abſolutum prolata verba *deficiente Pompilio*, in conditionem reſoluuntur. *decis.154. numer.2. Priolo.*

ad ABDICANDVM minor conuentus ab eo poſſeſſionem, ſtare poteſt in Iudicio abſque Curatoris auctoritate. *ibidem num.8.*

ſuper ABORTV, & adulterio querela à viro in vxorem data parit odium inter coniuges ad Thori ſeparationẽ. *dec.328. num.1. & 2. Priolo.*

ABSENS.

Abſenti donatio facta, tunc ante acceptationem donatarij, eſt reuocabilis, quãdo eſt donatio oneroſa, & quamuis ſit onus leue. *decis.446.num.6. Bourlemont.*

Abſentes poſſeſſione præſentandi non priuat præſentatio non interuenientibus quibuſdam ab alijs deſcendentibus facta compatronos. *decis.103.num.17. Priolo.*

Abſenti donatio facta, tunc ante acceptationem eſt reuocatoria, quando eſt oneroſa, ſecus verò quando fuit lucroſa. *decis.446.num.4. Bourlemont.*

Abſens non obligatur ex facto Notarij, ſeu alterius pro ipſo abſente ſtipulantis. *ibidem num.10.*

Abſens Tutor à loco vbi ſita ſunt bona pupillorum à tutela de iure remouetur. *decis.83.num.4. Cerro.*

Abſentibus iure quæſito via reuocandi donatori præcluditur. *decis.280.num.10. Bourlemont.*

Abſenti donatio facta ante receptionem reuocari poteſt. *decis.635.num.4. Beuilaqua.*

ABSENTIA.

Abſentia Tutricis non eſt culpabilis dum moratur penes filium in loco, vbi florent Gymnaſia, ſeu Ludimagiſtri, qui ipſis inuigilant, vt virtutibus repleantur, quorum acquiſitio alibi eſt difficilior. *decis.83.num.6. Cerro.*

Abſentia, & negligentia Tutoris in adminiſtrandis bonis pupilli iuſtam cauſam eiuſdem remouendi eliciunt. *decis.308. num.11. Meltio.*

Abſentia neceſſaria ob iudiciales controuerſias aduerſus Tutorum moras, facit, vt non dicatur in mora. *decis.83. num.5. Cerro.*

ABSOLVTIO.

Abſolutio filij de omnibus à matre adminiſtratis in ampliſſima forma facta, ad excludendam ſimplicem confeſſionem Tutoris adminiculum ſufficiens præbet. *decis.285. numer.17. Beuilaqua.*

pro Abſoluto teſtamentum non fuiſſe habitũ, ſpatium in albo vacuum, vbi nomina vniuerſalis hæredis, & legatariorum prætermiſſa deſcriberentur, indubitanter oſtendit. *dec.16. num.3. ibidem.*

ACCEPTANS filia dotem conſiderabilem pro omni, & toto eo, quod quomodolibet prætendere poſſet, cum ampliſſima renunciatione debitis ſolemnitatibus munita, immiſſionem ſuper bonis renunciatis prætendere non poteſt. *decis.146. num.2. Meltio.*

ABSVRDVM eſt, quod diſpoſitio non loquatur de re, quæ immediatè diſponitur. *deciſ.94.num.11. Priolo*,

ACCEPTATIO.

Acceptatio legitimæ, ſeu renunciatio ſpecialis filij exigitur, vt ea ſub Patris donatione comprehendatur. *deciſ.347.nu.5. Vereſpio*,

Acceptatio renunciationis qualiter cenſeatur facta, *deciſ.407 num.16. Bourlemont*.

Acceptatio tacita in obligatione Camerali contenta, de habente intereſſe primarium de tempore contractus, non autem ſecundarium intelligitur, *deciſ.355. num.8. Albergato*,

Acceptatio Scholaſteriæ cum expreſſa proteſtatione de precibus non contumendis niſi effectus ſortitur, precibus propter litem motam ſuper Scholaſteriam nondum actualiter conſequutam non præiudicat. *deciſ.256 num.6. Emerix*.

Acceptatio facta intelligitur cum ſuis qualitatibus, *dec.412 num 9. Albergato*,

Acceptatio ſola ius conſiderabile acceptanti tribuit, nec gratiam conſumit, *deciſ.356.num.5*.

Acceptatio prælegati ſufficiens an præſumatur eo quod filius adeundo hæreditatem bona poſſederit, & legata ſoluerit, *deciſ.262 num.4. Bourlemont*.

Acceptatio prælegati præuentiuè ex poſſeſſione hæreditatis non inſertur. *deciſ.265.num.6. ibidem*.

in Acceptatione donatarij donatio quatenus conſiſtat, onerosa dici non poteſt, *deciſ.280.num.6. Bourlemont*.

Acceptationem donatio, quando eſt onerosa donatarij requirit. *ibidem num.4*.

Acceptorum reſtitutioni non eſt locus, quoties non implementum ex parte dantis prouenit. *deciſ.268.num.3. Priolo*,

Acceptans donationem Mater pro filia abſente, perinde eſt, ac ſi ipſa filia eſſet præſens. *deciſ.446.num.9. Bourlemont*.

Acceptante donatario donationem, actio ex eius miniſterio, cæteris condonatarijs competit. *deciſ.280. num.3. ibidem*

Acceptaſſe Tutor non dicitur, vel recuſaſſe tutelam, cum ad eandem nunquam fuerit requiſitus. *deciſ.129.num.4. ibidem*,

Acceptans beneficium tenue quando quis ſibi imputet. *dec.48. num.4. Beuilaqua*,

in ACCESSORIIS facta non alterant principalem diſpoſitionem. *deciſ.429.num.24. ibidem*,

ACCIDENTALIS.

Accidentalis incapacitas ad excluſionem filij ad Commendam vocati in conſecratione non eſt habenda. *deciſ.290.nu.4. Albergato*,

de Accidentalibus Prælatus in his quæ ſunt contractus formã conſuetam in præiudicium Eccleſiæ excedere non poteſt. *deciſ.195.num.19. Beuilaqua*.

circà Accidentalia reformatio tendens ad meliorem frugem induci poteſt maximè ſtante conſenſu Monialium, *dec.489. num.6. Priolo*,

Accidentia iuxtà naturæ curſum in iudicijs inſpici ſolent, non autem quæ rarò ex poſſibilitate contingunt. *deciſ.32.nu.11. Vereſpio*.

ſine ACQVIESCENTIA poſſeſſio manutenibilis habentis ius in incorporalibus non acquiritur, *deciſ.33.nu.9. Taia*.

ACQVISITIO.

Acquirendo emptor ſibi à priore creditore vendente rem, & pignus iure creditoris, à ſecundo creditore petente ſe ad ius offerendi admitti, inquietari non poteſt, cum in emptorem res tranſeat immunis, ac ſi nunquam obligata fuiſſet. *deciſ.286.num.6. Beuilaqua*,

non Acquiritur hæreditas ſub prætextu ſubſtitutionis, ſtante libera facultate Domini abſoluti quæ ſuſtitutos quocunque nomine excludit, *deciſ.86.num.10. Priolo*,

Acquirere, quando quis dicatur, & non alienare, ſeu diſtrahere. *deciſ.185.num.16. Cerro*.

Acquirendo etiam hæres mediantibus bonis hæreditarijs ſibi, & ſuis cum ſola obligatione pretium hæreditati reſtituendi acquirit, *deciſ.136.num.5. Cerro*.

ab Acquiſitione Iuriſpatronatus hæres, vt tanquam indignus repellatur præciſa coactio Iudicis interuenire debet. *ibid. num.9*.

Acquiſitio de nouo facta, tanquam reiteratio eiuſdem qualitatis reſeruationem non multiplicat. *deciſ.266.nu.8. Priolo*.

Acquiſitum ex vno titulo, ex alio titulo, vel cauſa de nouo acquiri non poteſt, *ibidem num.9*.

Acquiſitio non eſt vocanda alienatio. *deciſ.358 nu.22. Cerro*,

Acquiſitus incolatus vt cenſeatur, decennalis habitatio perpetuæ permanentiæ præſumptionem præſeferens regulariter ſuffragatur, *deciſ.297 num.3. Vereſpio*.

ACTA.

Acta tranſportare tenetur admiſſus ad cauſam in ſtatu, & terminis. *deciſ.505.num. . Bourlemont*,

Acta debent integrè exhiberi ad hoc, vt validè ſententiæ iuſtitia iuſtificetur, *deciſ.3.num.5. Meltio*.

Acta per Procuratores ante receptum mandatum non valent, *deciſ.274.num.25. Taia*,

Acta in cauſa prophana non tranſportantur, niſi quæ ad iuſtitiam ſententiæ conferunt, *deciſ.191.num.28. Beuilaqua*.

ad Acta præcedentia adiecta, & ſubhaſtatio tanquam relatiua ab iis interpretationem recipere debent. *deciſ.184.num.9. Meltio*,

in Actis poſitiones exhibitæ, & per Rotam ad reſpondendum contra admiſſæ, cum non concernant niſi prætenſionem læſionis, illarum reſponſio ſtante renunciatione in iudicio ſummario fruſtrà petitur, *deciſ.146.num.14. ibidem*.

in Acta partem non exhibitæ conſiderantur, ac ſi extrà mundum eſſent. *deciſ.451 num.15. Beuilaqua*,

ex Actis prioris inſtantiæ, clauſula *ſi quid exequendum* operatur, vt mandatum ſit iuſtificatum. *deciſ.500.num.2.& 3. Vereſpio*.

Actorum tranſportatio, quando non cauſet nullitatem, *deciſ.267.num. . Albergato*.

ex Actis ipſis, & non producendis decretum iuſtificari debet, *deciſ.36.num.1. Taia*.

ACTIO.

Actio pro euictione paſſa ex culpa creditorum non competit reſtitutione pecuniarum exactarum indebitè facta, *deciſ.91. num.14. Meltio*.

Actio contrà licitatorem deliberatione nulla exiſtente datur, *deciſ.238.num.2. Meltio*.

Actio, vt competat contrà Debitorem ob non factas diligentias contra alium debitorem, mandata relaxata non potuiſſe habere effectum niſi pro ſumma exacta, ob difficultatem exactionis alterius debitoris docere ſufficit, *deciſ.384. num.5. ibidem*.

vt Actio qualibet dicatur eliſa, tranſactiones operantur. *deciſ.523.num.3. Vereſpio*.

Actio de euictione pro damno, vt competat, realis pecuniarum à deponente abdicatio, & effectiua euictio ratione dominij requiritur. *deciſ.91 num.3. Meltio*.

Actionem Beneficiatus habens ad fructus beneficij tenetur ad ſolutionem penſionis. *deciſ.467.num.6. Taia*.

Actio hypothecaria, & immiſſio dantur ſolum pro executione diſpoſitionis Teſtatoris, *deciſ.316.num.6. Beuilaqua*.

Actio pro reintegratione fideicommiſſi competit, quando alienatio facta fuit mala fide, *deciſ 351.num.8. Priolo*.

Actio petendi ceſſionem cum ex natura actus in contractu ineſt, reſeruatio conditionem non importat. *deciſ.63.num.19. Beuilaqua*.

Actio ad fauorem pupilli de tempore ſuſceptæ tutelæ incipit, *deciſ.336.num.11. Bourlemont*.

Actiones incipere ab hæredibus, & contrà hæredes non eſt nouum, *deciſ.436.num 3. Taia*.

Actio ſocio non competit cõtrà alium ſocium pro reſtitutione capitalis, quando ſolidata inter ipſos ſocios computa non fuerunt, *deciſ.534.num.4. Meltio*.

Actio locati, quando competit Regimini conductor pro euitanda ſolutione exceptionem reſtauri obijcere nequit, *deciſ.177 num.1. Vereſpio*.

ACTOR.

Actor poſt repetitas proteſtationes liberè ſoluendo, procurando ceſſionem iurium contrà principalem debitorem, & ſibi præcauendo releuationem indemnitatis, à proteſtationibus prioribus receſſiſſe videtur. *dec.261.nu.20. Priolo*.

Actores, vt ceſſet difficultas de identitate bonorum bona hæreditaria à bonis acquiſitis diſtinguere debent, *deciſ.253. num.17. Taia*,

Actor, lis facit, vt beneficium, vti ſuum, non vti defenſoris petat, *deciſ.104.num.2. Cerro*.

Actores cum in duplici iudicio re iudicata ſuccubuerint per iudicium in quo agens ſuccubuit, præſcriptio non interrumpitur. *deciſ.253.num.3. Taia*.

Actore mortuo in beneficialibus lis finita cenſetur. *deciſ.56. num.2. Cerro*.

Actor tenetur ſequi forum Rei, *deciſ.90.num.92. Beuilaqua*.

Actor, quando agitur de probanda negatiua, & materia eſt pœnalis grauatur concludenti probatione, *deciſ.138.num.6. Cerro*.

Actores certi de inſufficientia bonorum pro eorum portionibus certam diem præfiniri ad faciendam computationem curare tenentur, *deciſ.252.num.15. Taia*,

ACTVALIS.

Actualis deſcriptio in albo bannitorum donec oſtendatur cancellatio bannum etiam ad alios effectus probat, *dec.314. num.21. Albergato*.

Actuali ſeruitio penſiones acquiſitæ etiam ad hæredes tranſmittuntur, *deciſ.333.num.7. Meltio*,

Actualis qualitas pleno Iure in re impugnanda ad effectum adeptiæ

adoptionis legitimè neceſſariò ſupponitur, *deciſ.267. nu.3. Meltio*.

Actuali ſeruitio ſtante penſio, & reſidentia naturam diſtributionum quotidianarum aſſumit, quæ minutæ appellantur, & ab alijs penſionibus diſtinguuntur, *deciſ.233. numer.6. ibidem*.

Actualis annullatio donationis ante inſinuationem reuocationis æquipollet, *deciſ.298.nu.4.Bourlemont*.

A C T V S.

Actibus cum non ſoleant intereſſe perſonæ nobiles, depoſitiones Teſtium qui actibus interuenerunt & præſentes fuerunt admitti debent, *deciſ.193.num.7. Veroſpio*.

ex Actibus qui non poterant præter nomen ſocietatis fieri, ſocietas inter aliquos inita ſatis probatur habuiſſe ſuum effectum, *deciſ.134.num.3.Meltio*.

ex Actis ſententia iuſtificari debet. *deciſion. 3. numer. 2. Meltio*.

Actus æquiuoci, non concludentes ad inducendam aditioné hæreditatis damnoſæ inepti, omninò cenſentur, *deciſ.153. num.14.Priolo*.

ex Actibus iuriſdictionalibus à parte geſtis obſeruantia neceſſaria quando elidicur non eſt attendenda, *deciſ.235.nu.14. Benilaqua*.

Actus quando conſiſtunt in ſcripturis, ſcripturæ ſunt exhibendæ, & depoſitionibus Teſtium præualere debent, *deciſ. 235.num.20 Benilaqua*.

Actus per ſe nullus vt conualidetur, aliunde quam per ſimplicem aſſertionem gerentis comprobari debet, *deciſ.155. num.11.Meltio*.

Actus poſteriores contrarij anteriorum receſſum à primis important, *deciſ.11.num.2.Albergato*.

Actus quando tantummodo eſt nullus ex defectu ſolemnitatis extrinſecæ diuturnitas temporis illius præſumptionem benè inducit, *deciſ.165.num.4.Benilaqua*.

Actus geſti ab aliquo non ſunt referendi ad ea, quæ non erãt in rerum natura, *deciſ.202.num.19.Priolo*.

Actus, qui non faciunt ad rem de qua agitur non attendũtur.

Actus diuiſionis penſionis ſemel factæ, tanquam vnicus ad effectum probandi annuam conſuetudinem diſtribuendi non attenditur, *deciſ.233.num.20.Meltio*.

de Actu aliquo particulari diſpoſitio certa loquens ad alios caſus non poteſt extendi, *deciſ.70.num.49. Benilaqua*.

ex Actis ſententia valida cenſetur, quando omnia quæ ad telam iudiciariam requiruntur præceſſerunt, *deciſ.231.num.1. Benilaqua*.

Actus promulgationis Bullarum Pontificiarum ipſimet ordinanti, non autem exequenti tribuendum eſt, *dec.54.n.12. Meltio*.

Actus tribuitur ordinanti, non autem exequenti, *dec.54.n.13. Meltio*.

Actus conditionalis cum clauſula *non alias &c.* ſi non verificatur redditur actus omnino fruſtratorius, *deciſ.54. num.8. ibidem*.

in Actu profitendi mæſtitia & dolor profeſſionem contra propriam voluntatem factam oſtendit, *deciſ.211. numer.10. Benilaqua*.

Actuum correſpectiuitas probatur ex temporum vicinitate, *deciſ.477.num.9.Cerro*.

Actus citra ius & nomen hæredis peragi non poſſunt, *dec.153. num.22.Priolo*.

Actus in materia iuriſdictionis, quando non poſſit præſcribi, *deciſ.391.num.31.Benilaqua*.

Actum approbare dicitur, qui eum non exprobat, *deciſ. 12. num.19.Veroſpio*.

Actus lite pendente facti, & diuiſionem diuerſam naturam à diſtributionibus quotidianis habentem non ſunt attendendi, *deciſ.223.num.18. Meltio*.

Actus æquiuoci alijs actibus tolluntur, *deciſ. 74. num.6. Albergato*.

Actus per Epiſcopum geſti, tanquam nimis remoti ad obſeruantiam quæ debet eſſe proxima deſeruire non poſſunt, *deciſ.236.num.15.Benilaqua*.

Actus notitia bene deducitur ex mandato, dato ad illud operandum, *deciſ.176.num.11. ibid.*

in Actis correſpectiuis vnum alteri ineſſe cenſetur, *deciſ. 12. num.10.Veroſpio*.

ex Actibus legitimè probari debet præſcriptio quadragenaria vt ſubſiſtat, *deciſ.334.num.25. Taia*.

in Actu ſolutionis debitor dumtaxat, vti poteſt priuilegio electionis, *deciſ.202.num.11.Priolo*.

Actui quando fuit præcepta certa forma non poteſt ea omitti ſine totali diſtractione ipſius actus, *deciſ.54. num. ... Meltio*.

Actus continuatio beneficij vſque ad tempus motæ litis de iure præſumitur, cum actus intermedius non interuenerit, *deciſ.319.num.3*.

ex Actu nullo transfertur poſſeſſio quando nullitas prouenit aliunde quam ex defectu conſenſus, *deciſ.483. numer.9. Albergato*.

Actus nullitate laborantes quando lex cenſeatur voluiſſe conualidare, *deciſ.54 num.26.Meltio*.

Actus Archiepiſcopi antiquiſſimi & ſigilli plenam innuunt poſſeſſionem Cathedralitatis, *deciſ.5.num.18 Cerro*.

ex Actibus æquiuocis, & incertis veritati non poteſt præiudicari, & maxime contra præſumptionem Iuris, *deciſ. 312. num.24.Priolo*.

ex Actis ſententia non iuſtificata non tribuit bonum ius, *dec. 514.num.6.Bourlemont*.

Actum confirmans nullum, ſi neſciuerit eiuſdem nullitatem non inducitur confirmatio valida, *deciſ. 420. numer.22. Nimet*.

Actus turbantes ſtatutum exemptionis in quo exiſtebat Abbas, cum ab eo fuerint contradicti ad fauorem Ordinarij non ſunt attendendi, *deciſ 235.num.16.Benilaqua*.

Actus inducentes ratificationem nõ debent eſſe æquiuoci, ſed poſitiui, *deciſ.14.num.28.Bourl.*

Actu poſſidere debet prouiſus Apoſtolicus ad effectum retardandi executionem gratiæ colitigantis, *deciſ.73. numer.9. Priolo*.

Actus, qui non ſunt validi, non nocent alicui, *deciſ.221. n.21. Benilaqua*.

Actus turbatiui, non ſunt habendi in conſideratione, *ibidem num.22. & 23*.

Actus retrodonandi quantumuis nullus, etiamnum ad reuocandum mandatum obtinet, *deciſ.298.num.12.Bourl.*

Actus facti lite pendente nullatenus iuuant, ad acquirendam quaſi poſſeſſionem manutenibilem, *deciſ.391. numer.17. Benilaqua*.

ex Actu facto ratificatio non inducitur ad alium neceſſarium effectum, ſed quidem ex actu, qui fieri non poteſt, circa ius, & nomen ratificationis, *deciſ.479.n.15 Benilaqua*.

Actus taciti, & leuiores ad effectum aditionis hæreditatis ſufficiunt, *deciſ.153.num.19 Priolo*.

Actus factus ad vnum finem non operatur quo ad alium effectum, *deciſ.312.num.29.Priolo*.

Actus contra proteſtationem repudiatæ hæreditatis facti, citra ius, & nomen hæredis facti cenſentur, *deciſ.77. num 9. Priolo*.

ante Actum inſinuationis donatione poſitiuè & realiter reuocata, ſubſequuta inſinuatio donatarij Ius non acquirit, *deciſ 293.num.3 Bourlemont*.

Actus nullitate laborantes quando lex cenſeatur voluiſſe conualidare, *deciſ.54.num.26 Merlino*.

Actus facti in aliqua cauſa, non merentur allegari quoad diuerſam, *deciſ.70.num 77.Benilaqua*.

Actus vnicus particularis in vna ſpecie, ad omnes alios ſub eadem ſpecie, comprehenſos extenditur, *deciſ.333.num.25. Taia*.

Actus conditione non adimpleta vitiatur nihilque geſtum dicitur, *deciſ.142 num.4. Benilaqua*.

Actus diuiſionis ſicuti probet identitatem bonorum, ita eadem vſque ad obitum continuata cenſetur, *deciſ.125.nu.3. Priolo*.

Actus erronei præiudicare veritati nullatenus poſſunt, *deciſ. 312.num.25.Priolo*.

Actus, de quo clare conſtat non reuocandus eſt in dubio, *deciſ 494.num 9.Cerro*.

Actus retrouenditionis licèt reſpectu diſdictæ valere poſſet, attento tamen exceſſu facultatis Principalis, in præiudicium mandatis ſubſiſtere nequit, *deciſ.27.num 20.Meltio*.

Actus dum non habuit ſuum effectum, nullius roboris & momenti eſt, *deciſ.352.num.12. Veroſpio*.

Actus poſt conſuetudinem Pontificis conſumptus includi videtur in ipſa Conſtitutione, *deciſ. 10. num.2. Veroſpio*.

ex Actibus longe poſt ſecutis elicitæ reijciuntur, coniecturæ irreleuantes, cum etiam in claris admitti non ſoleant, *deciſ. 264.num.12.ibid.*

in Actis de iure præſcriptibilibus, ex quo acquiratur poſſeſſio manutenibilis, *deciſ.390.num.16.Benilaqua*.

Actuum expreſſio viſitationis, & cognitionis cauſarum nihil concludit, cum viſitationes Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ex diſpoſitione Conc. Tridènt. permiſſæ cenſeantur, *deciſ.235 num.19.ibid.*

pro Actus validitate ſtat præſumptio donec contrarium probetur, *decif.441.num.22.Vereſpio.*
Actus vnicus, & lite pendente factus Capitulo alijſque intereſſe habentibus non vocatis præiudicium inferre non poteſt, *decif.333.num.21.Meltio.*
Actus ratificatio inualidi, non inducitur, non data ſcientia, & inualiditate ipſius actus, 419.*num.23.Vereſpio.*
in Actis incorporalibus manutentio datur, & aſſiſtentia Iuris abſque alia poſſeſſione, *decif.399.num.4.Beuilaqua.*
Actus ex parte donantis eſt vndequaque perfectus, licèt ex parte donatarij ab eius arbitrio pendeat, *decif.28. numer.8. Bourlemont.*
ex Actibus facultatiuis non inducitur contraria conſuetudo impeditiua facultatis iuris aliquid faciendi, *decif. 222. n.33. Priolo.*
Actus ab eo geſti cui ius reſiſtit, in præiudicium poſſeſſionis iuris aſſiſtentiam habentis ius tribuere non poſſunt, *decif. 333.num.13.Taia.*
Actum regulariter clauſula *omni meliori modo* ſuſtinet eo modo quo validius ſuſtineri poteſt, *decif.165.num.13.Beuilaqua.*
In Actu profitendi minæ præcedentes tametſi non ſtillatæ ad declarandam intentionem profitentis profeſſioni contrariam ſufficiunt, *decif.311.num.11. ibid.*
In Actu conſignationis cautela, quod Teſtator ſchedulæ, Teſtibus, & Notario formaliter exponat hæredem in ea eſſe inſtitutum, ad validitatem Teſtamenti non eſt neceſſaria, *decif.360.num.1.Taia.*
in Actu aditionis hæreditatis clauſula *omni meliori modo* adiecta quomodo intelligenda, *decif.22.num.11.Vereſpio.*
Actus ſtipulatio facta fauore piæ cauſæ naturam non alterat, nec de reuocabili eum irreuocabilem reddit, *decif.355.n.9. Albergato.*
Actus vnicus particularis etiam ad alias ſpecies ſub eodem genere contentas refertur, *decif.333.num.26.Taia.*
Actus ex quibus inducitur aditio non releuant, niſi receſſum ab antecedenti repudiatione explicitè contineant, *decif.77. num.8.Priolo.*
Actum Prælatus vbi nullum exhibet conferendi, nullum etiam ius collationis acquirere poteſt, *decif.44 num.6. Albergato.*
Actus ab animo principalis omninò dependentes per Procuratorem ſpeciali mandato carentem expleri non poſſunt, *decif.177.num.4.Priolo.*
Actus agentium ab eorumdem intentione interpretationem recipiunt, *decif.990.num 5.Beuilaqua.*
Actus vitiatur Conditione non adimpleta nihilque geſtum dicitur, *decif.142. num.4.ibid.*
Actus alter factos decretum irritans inficit, *decif.402. num.4. Albergato.*
Actus, quando fuit acceptatus etiam cum obligatione Camerali, quid operetur, *decif.196.num.15.Beuilaqua.*
Actus quando ſubſtantietur ex cauſa, ea ſublata aſſenſus Apoſtolicus ad inducendam præſumptionem ſubſtantiæ eiuſdem actus per lapſum temporis non ſufficit, niſi ſcientia Papæ circa eumdem actum ſit iuſtificata, *decif.165.num.23. Beuilaqua.*
Actus æquiuoci, & non concludentes ad inducendam aditionem hæreditatis damnoſæ inepti omninò cenſentur, *decif. 222.num.14.Priolo.*
de Actibus Donatarij donator, quando eſt informatus, & nihilominus ſuperaddit donationi, ſignum eſt, quod per illum non præiudicatum fuit pactis donationis, *decif 12. num.4. Cerro.*
Actis citatio non tranſportatis ex temporis lapſu præſumitur *decif.362.num.7. Beuilaqua.*
Actus turbatiui, lite pendente facti, tamquam nulli, & impertinentes non iuuant in aliquo, *decif.70. num. 75. Beuilaqua.*
Actus, quando ſunt æquiuoci, aditionem hæreditatis inducere non poſſunt. *decif 77.num.10. Priolo.*
Actus geſti lite pendente coram Iudice incompetenti, conferunt ad aſſequendam mentem agentis quamuis mala fides interrumpat præſcriptionem, *decif.391. num.40. & 41. Beuilaqua.*
Actus factus, ſine præiudicio alicuius quid operetur, *dec.461. num.17.Priolo.*
cum Actu proportionabili inſtitutionis nominatio alicuius vel filij filiationem inducit, *decif.283.num.10.ibid.*
Actus qui non innotuit Summo Pontifici non videtur incluſus in eiuſdem declaratione; *decif.19.num.5.Vereſpio.*
Actum obſeruantia declarat, & animum præcedentem, *decif. 493.num.4.Cerro.*
Actus æquiuocus qui ad aliam cauſam referri valet, ratificationem non importat. *decif.39.num.9. Albergato.*
ex Actibus effectum ſortitis comprobari poteſt, validitas alicuius obligationis, *ibid.num.6.7.& 8.*
Actus geſtus in re hæreditaria ab aliquo tanquam hærede aditionem hæreditatis inducit, *decif.224.num.6.Priolo.*
Actus extraiudiciales, & ab ijs expleti quorum intererat approbatio ſecundi teſtamenti, in ſororum præiudicium inefficaces omninò cenſentur, *decif.275.num.31.*

A D I T I O.

Aditio præſumitur ex poſſeſſione bonorum, *decif. 423. num. 12.& 13 Bourlemont.*
Aditione hæreditatis filia non obſtante à Monaſterio erroneè facta eandem abſque Sedis Apoſtolicæ cõſenſu benè potuit renunciare, cum non fuerit ius aliquod Monaſterio quæſitum. *decif.22.num.10 Beuilaqua.*
Aditio hæreditatis ab infantibus denegari non poteſt, cum eadem per Tutorem eorum animum declarantem adita fuerit, *decif.152.num.18 Beuilaqua.*
Adeundo hæres ſimpliciter hæreditatem, cenſetur acceptaſſe omnia ordinata à Teſtatore, *decif.419.num.3.Vereſpio.*
Itaque contrarium, non poteſt diſponere, *ibid.*
Aditionem non inducit mandatum generale, dum ad adeundam certam hæreditatem conſtituenti delatam ſpeciale requiritur. *decif 274.num.4.Taia.*
Adeundo abſque inuentario hæres non poteſt venire contra factum defuncti, *decif.220.num.1.ibid.*
Aditio hæreditatis Procuratori per abſentem commiſſa cenſetur, quatenus per informationem vtilem eſſe aut alias expedire repererit, *decif.274.num.16. ibid.*
Aditio tempore indebito facta ex ſuperueniente poteſtate non confirmatur, *ibid. num.11.*
Aditionis hæreditatis tempus, vel purificationis fideicommiſſi ad probandum valorem domus attendi non debet, *decif.263.num.12. Bourlemont.*
Aditio hæreditatis ſub erroneo ſuppoſito facta, ob defectum conſenſus perinde ſe habet ac ſi facta non fuiſſet, *decif 303. num.19.Taia.*
Aditio hæreditatis à Procuratore non ſuſtinetur, quando eandem contra formam mandati abſque beneficio legis & inuentarij adiuit, *decif.274.num.8.ibid.*
Aditio, hæreditatis quando fuit ex cauſa erronea, perinde eſt ac ſi non eſſet facta, *decif.522.num.2.Cerro.*
Aditio hæreditatis inducitur, dum hæres erat debitor hæreditatis, & per multum tempus, illud nullatenus ſoluit, *decif. 251.num.6.Meltio.*
Aditio hæreditatis in cauſa erronea & inſubſiſtenti fundata ſubſiſtere non poteſt. *decif.22.num.9.Vereſpio.*
Aditio hæreditatis titulo inſubſiſtenti, & erroneè facta ſuſtineri non poteſt, *decif.214.num.10.Albergato.*
Aditio debet eſſe clara adhoc vt hæreditas adita dici poſſit de bonis debitoris, *decif.423.num.14.Bourlemont.*
Aditio ſtat in quod quis mandat de adeundo regulariter inducitur. *decif.274.num.12.Taia.*
Aditionis beneficium per viam reſtitutionis filijs ſolùm intrà triennium à lege conceditur, *decif.232 num.18. Priolo.*
Aditio vt ex mandato inducatur quidnam requiritur, *decif. 274 num.13.Taia.*
per Adiectionem ſpecierum inſtitutio generalis non reſtringitur quia dicitur id factum ad effectum tollendi dubitationes, *decif 64.num.22.Beuilaqua.*
Aditionis præſumptio non cadit in hæreditate materna, *decif. 423.num.10.Bourlemont.*
Adiri hæreditas ſemel repudiata amplius non poteſt, *dec.232. num.10.Priolo.*
Adire hæreditatem, hæres vt poſſit certus eſſe debet ex qua cauſa, & ſub quibus conditionibus hæres fuerit inſtitutus, *decif.274.num.1.Taia.*
pro Additamento dotis bona aſſignata non autem tanquam paraphrenalia data fuiſſe, ex pactis probatur, *decif.271. num.17.Priolo.*
Adiecta & ſubhaſtatio tanquam relatiua ad acta præcedentia ab ijs interpretationem recipere debent, *decif.164. num.7. Meltio.*
pro Aditamento dotis bona quando ſunt aſſignata, de illis prout de ipſa dote eſt iudicandum, *decif. 271. numer. 12. Priolo.*

A D I V D I C A T I O.

Adiudicationes non præcedente ſubhaſtatione nullius ſunt roboris, *decif.36.num 10.Taia.*
Adiudicatio bonorum in vim ſententiæ ſuſpectæ non afficit creditores, *decif.455.num.11.Beuilaqua.*

Adiu-

Adiudicatio ſtante exceſſu, & enormiſſimè læſione, etiam per viam manutentionis retractari poteſt, *deciſ.89.n.10. Cerro*.
Adiudicatio, vt ſuſtineatur, æſtimationem bonorum præcedere neceſſariò requiritur, *deciſ.340. num.13. Albergato*.
Adiudicationi, vt ſit locus, bona prius legitimè ſub haſta poni debent, *ibidem num.12*.
Adiudicatio rei magni valoris ad fauorem ipſiuſmet creditoris agentis pro modico credito facta, dum continet enormiſſimam læſionem dolo, & fide mala extortam, ſuſtineri nullo modo poteſt, *deciſ.26.num.8. Cerro*.
Adiudicatio fundi plus debito facta etiam pro rata veri debiti non ſuſtinetur, *deciſ.36.num.1. Taia*.
Adiudicationis remedium eſt ſubſidiarium in iure ſi pignora emptorem non inueniant, *ibidem num.9*.
ex ADIMPLEMENTO ſucceſſio effectum ſumit, *deciſ.98. num.12. Beuilaqua*.
pro ADIMPLENDA voluntate Teſtatoris hæres operans, quantum poteſt dum per eum non ſtat, non priuandus eſt hæreditate, *deciſ.158.num.8. Cerro*.

ADMINICVLVM.

pro Adminiculo ſcriptura quādo deducitur recognitio etiam per comparationem ſufficit, *deciſ.372.num.15. Albergato*.
Adminiculis impleri poteſt probatio etiā imperfecta, *dec.278. num.10. Beuilaqua*.
Adminiculum faciunt teſtes licèt ad æternam rei memoriam examinati, ad effectum probandi legitimationem perſonarum, *deciſ.278.num.2. Taia*.
Adminicula non poſſunt mutare ſubſtantiam, & qualitatem ſcripturæ informis, eamque authenticam, & perfectam reddere, *deciſ.379.num.13. Beuilaqua*.
Adminicula pro recognitione ſcripturæ priuatæ, *deciſ.365. num.4. Taia*.
Adminicula adhoc, vt intrent requiritur fundamentum alicuius probationis, *deciſ.482.num.1. Albergato*.
pro Adminiculo inſeruiunt teſtes exceptionem aliquam patientes, & aliquam probationem faciunt, *deciſ.285.num.13. Beuilaqua*.
Adminicula non poſſunt mutare ſubſtantiam, & qualitatem ſcripturæ informis, eamque authenticam, & perfectam reddere, *deciſ.379.num.13 Beuilaqua*.

ADMINISTRATIO.

ab Adminiſtratione receſſus, vt remoueatur, ſufficit quod aliquo modo actus ad inuicem compatiantur, *deciſ.291.nu.9. Veroſpio*.
Adminiſtratio, & pertinentia alicuius beneficij, quod ad aliquem pertineat, ex quo doceatur, *deciſ.3.num.1. Priolo*.
Adminiſtratione Conductori delata ſub clauſula *ex nunc prout ex tunc*, contractus locationis nouam naturam aſſumit, & Conductor in Adminiſtratorem electus cenſetur, *deciſ.291. num.5. Veroſpio*.
Adminiſtrationem Tutor non habens nō poteſt dici ſuſpectus ſi interim Inuentarium non conficiat, *deciſ.53. numer.3. Cerro*.
Adminiſtratio ſimplex Capituli ex verbis Bullæ in Capitulū directis excluditur, *deciſ.93.num.4. Albergato*.

ADMINISTRATOR.

Adminiſtratori, & Principales promiſſio indemnes releuandi cum ſit limitata in quantum obligat, *deciſ.311. num.14. Bourlemont*.
Adminiſtratori bonorum nihil præiudicat, dum ex abſolutoria ſententia in eiuſdem fauorem edita omnia ritè, & rectè geſta præſumuntur, *deciſ.38.num.6. Veroſpio*.
Adminiſtratori onus inueſtiendi à teſtatore fuiſſe iniunctum quomodo probatur, *ibidem num.11*.
Adminiſtrator de exactis nullis etiam exiſtentibus libris rationem reddere valet, *deciſ.291.num.13. Veroſpio*.
Adminiſtrator rationem bonorū iuxtà formam propriæ obligationis non reddens ex defectu non ſecuti implementi repellitur, *deciſ.38. num.4. ibidem*.
Adminiſtratorem Capitulum non eſſe ſimplicem probatur ex menſa Capitulari, quæ ſemper fuit Domina bonorum, quæ à Præpoſitis adminiſtrabantur, *deciſ 93.num.3. Albergato*.
Adminiſtratori negotij præceptū factū ne pecunias filio conſignaret, cū inſcijs, & non citatis creditoribus factum fuerit, illis præiudicare non poteſt, *deciſ 320. num.14. Albergato*.
Adminiſtrator ob non ſequutum ex ipſius culpa inueſtimentum debitor ſpeciei pro qua fructuum taxatio valida reputatur, euadit, *deciſ.38.num.10. Veroſpio*.
Adminiſtratori conditio appoſita quoad principalem repetita cenſetur, *deciſ.311.num.16. Bourlemont*.
per Adminiſtratorem rationis redditio facta ex ſimplici propria aſſertione non poteſt impugnari, dum Teſtator iuſſit ſtari illius aſſertioni, *deciſ.427.num 6. Emerix*.
Adminiſtratores cum ſint nudi miniſtri ad diſtribuendum electi, nihil apud eos remanere debet, *deciſ.312. num.14. Albergato*.
Adminiſtrator ante redditionem rationis non præſumitur ſibi ſatisfeciſſe cum ſit poſſibile, quod in extinctionem debitorum pecuniam conuerterit, vel illam fauore hæreditatis inueſtiuerit, *deciſ.417. num 5. Emerix*.
Adminiſtrator vel debitor, liberatur ex conſignatione cedulæ, *deciſ 366.num.3. Albergato*.

ADMISSIO.

Admiſſio Abbatis à Colitigante ad locanda proprio iure bona fideicommiſſo ſubiecta facti veritatem clariorem reddit, *deciſ.59.num.17. Meltio*.
Admiſſio ad gradus, & munera nobilibus dumtaxat conferri ſolita manifeſtum ſignum nobilitatis cenſetur, *deciſ.213. num.7. Priolo*.
poſt Admiſſionem articulorum deliberatio facta in actis productorum nulla præcedente citatione non ſuſtinetur, *deciſ 149.num.7. Meltio*.
per Admiſſionem citatio antecedens articulorum remanet circumducta perinde ac ſi non emanaſſet, *deciſ.149. num.8. ibidem*.
poſt Admiſſionem iurium Iudex reſeruando ſimpliciter poſſeſſori Iura pro melioramentis, abſque noua citatione non rectè procedit, cum eadem ad effectum procedendi ad vlteriora omninò requiratur, *ibid. num.11*.
Aduerſatiua, particula, *non, eſt, deciſ 43.num.12.13.14.& 15. Taia*.
ab Adulto venditio ratificata non ſuſtinetur, cum in ea ipſemet fideiuſſor decretum interpoſuerit, *deciſ.268.num.16*.
Adulti ratificatio ſine diſtincta ſcientia nullitatis contractus nihil operatur, *ibidem num. 18*.
Aedificare volens an dicatur comprehenſus ſub Bulla iuris congrui Greg. XIII. *deciſ.538 num.99. Camer.*

ÆGIDIANA.

Aegidiana ſententia quando eſt iuſta & valida intrat, quæ remoto iuris Canonici obſtaculo appellationem ad terminos iuris ciuilis reducit, *deciſ.203.num.2. Beuilaqua*.
Aegidiana conſtitutio, non intrat quando ſententia continet reuocationem alterius ſententiæ, *deciſ.287. numer.2. Vicecomite*.
Aegidiana conſtitutio in iudicio poſſeſſorio appellationem prohibet etiam reſpectu laicorum, *deciſ. 198. numer. 6. Priolo*.
Aegidiana vbi intrat, denegatur appellatio, *deciſ.295. num.3 Beuilaqua*.
Aegidianæ, vt ſit locus, requiritur quod ſententia, ſit iuſta, & valida, *deciſ 529 num.2. Taia*.
Aegidiana non intrat, quando ex bonis controuerſis nonnulla pro indiuiſo poſſidentur à Clerico, quæ eiuſdem Conſtitutioni non ſubiacent, *deciſ.214.num.1. Priolo*.
Aegidianæ quando ſit locus, *dec. 295.num.1. Beuilaqua*.

ÆQVALITAS.

Aequalitas in contractibus ſeruanda eſt, *deciſ. 58. numer.5. Veroſpio*.
Aequalitatem inter litigantes ſeruare æquum eſt, *deciſ. 150. num.10. Albergato*.
Aequalitas inter litigantes ſeruanda eſt, *deciſ. 432. numer.11. ibidem*.
Aequalitas inter partes in Iudicijs ſeruanda eſt, *deciſ. 500. num.2. Merlino*.

ÆQVITAS.

Aequitatis & Iuſtitiæ proprium eſt, vt eodem iure quiſquis vtatur contra ſe ipſum, quod in alios exerceri voluit, *deciſ.3.num.22. Priolo*.
ſi Aequitas id perſuadet ſequeſtro eſt locus, ad effectum, vt indemnitati partium Colitigantium conſulatur, *deciſ. 504. num.8. Beuilaqua*.
de Aequitate canonica confeſſio licet extraiudicialis contra confitentem plenè probat, *deciſ.321.num.1. Albergato*.

AGENS.

Agens de conceſſione bonorum, quando non exprimuntur aliqui fines, bona quæ & quanta ſint probare tenetur, *deciſ.253.num.18. Taia*.
Agens ad deuolutionem, vt obtineat dominium, idem plenè, concludenter probare tenetur, *deciſ.482. numer. 9. Albergato*.
Agenti pro pretij reſtitutione contra hæredes matris actio nō competit, cum illam fideicommiſſum alienaſſe, aut pretiū recepiſſe non conſtet, *deciſ.239.num.1. Beuilaqua*.
Agentium actus ab eorumdem intentione interpretationem recipiunt, *deciſ.298. num.5. ibidem*.
Agens, *remed. leg. diffam. C. de ingen.* licet regulariter dicatur

obtinere

obtinere partes rei, quando fuit intentatum à non poſſidente contrà poſſidentem, non reus, ſed actor dicitur, *deciſ.* 56. *num.* 1. *Cerro*.

Agens propria perſona ad Emphyteuſim non tenetur ſeruare factum defuncti ſuper ea emanatum, *deciſ.* 517. *num.* 3. *Veroſpio*.

Agens ad deuolutionem contrà Eccleſiam poſſidentem, lineam durare, vel ſe eſſe de comprehenſis probare tenetur, *deciſ.* 363. *num* 11. *Albergato*.

ÆS ALIENVM.

Aere alieno occaſione negocij de ordine patris continuati contracto, filius, & bona hæreditaria, ac ſi ipſe pater contraxiſſet ad ſolutionem tenetur, *deciſ.* 32. *num.* 1. *Albergato*.

Æſtimatio rerum pro melioramentis inſeruientium in concreto fieri debet, vt quantum valeant in ædificio, & quid exindè meliorata fuerit domus cognoſcatur, *deciſ.* 188. *n.* 22. *Albergato*.

ÆTAS.

Ætas mulieris non præſupponit excluſionem facultatis, quam frater habet dotandi ſororem in quacunque ætate conſtitutam, niſi Iudicialis interpellatio præcedat, *deciſ.* 200. *nu.* 14 *Albergato*.

Ætatis legitimæ, quod quis non ſit ad aliquid aſſequendum, conuincitur ex libro Baptiſmatis, *deciſ.* 454. *num.* 7. *Veroſpio*.

Ætatem certam, quod quis habeat, ex quo conuincatur, *ibidem num.* 6.

Ætas, quando habenda ſit pro legitima, *deciſ.* 461. *n.* 24. *Priolo*.

Ætas annorum 20. ex diſpoſitione Statuti Vrbis ciuis Romani ætas eſt legitima, *deciſ.* 92. *num.* 11. *Albergato*.

AFFECTIO.

Affectionis ratio in remotioribus ceſſat, *deciſ.* 429. *numer.* 22. *Beuilaqua*.

Affectio naturalis in conditionalibus inſpicitur, & perſonæ, quæ in cõditione ponuntur ſubſtitutos excludunt, *dec.* 270. *num.* 15 *Albergato*.

Affectionis iuramentũ an requirat talem taxationem, *dec.* 530. *num.* 12. *Veroſpio*.

AFFICTVS penſio ex ſola belli trepidatione eſt minuenda, *deciſ.* 130. *num.* 4. *ibidem*.

Affictus a conductore in compenſationem lucri ſibi aſſignati præſumitur auctus, *deciſ.* 339. *num.* 6. & 7. *ibidem*.

ex AFFRANCATIONE læſio enormiſſima emanata quomodo probatur, *deciſ.* 191. *num* 11. *Beuilaqua*.

AGNATIO.

Agnatio ex hoc, quod ſoror Teſtatoris fuerit vocata, contemplata non c: nie ur, *deciſ* 203. *num.* 13. *Beuilaqua*.

Agnatio ſolummodo conſeruatur mediantibus maſculis, *deciſ.* 76. *num.* 20. *Meltio*.

Agnatio dicitur expreſſe excluſa, ſtante vocatione fœminarum, *deciſ.* 111. *num.* 13. *Cerro*.

ad Agnationis conſeruationem Teſtatore, & ſubſtitutionem ad plures gradus non reſpiciente coniecturæ pro tranſmiſſione tanquam nimis debiles non attenduntur, *deciſ.* 203. *num.* 12. *Beuilaqua*.

Agnatio ad effectum tranſmiſſionis hæreditatis eſt neceſſaria, *deciſ.* 137. *num.* 14. *Meltio*.

de Agnatione verbum, qualificat hæredes quibus eſt appoſitum, nec ad alia in quibus dicta qualificatio deficit, applicatur, *deciſ.* 370. *num.* 15. *Albergato*.

de Agnatione, & digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum coniecturis deficientibus, cæteræ quæ conſiderari poſſunt inefficaces, & inſufficientes remanent, *dec.* 124. *n.* 11. *Cerro*.

Agnatio contemplata præſumitur dum ſubſtitutis iniungitur onus ſe vocandi de domo, & familia, quod amplia, *dec.* 422. *num.* 6. & 7. *Veroſpio*.

Agnationis conſeruandæ ratio, quando non fuit habita facit, vt veniant maſculi tam deſcendentes ex maſculis, quam ex fœminis, *deciſ.* 76. *num.* . . *Meltio*.

Quod ſecus eſt, quando Teſtator vltrà qualitatem maſculinitatis, voluit quod maſculi deſcenderent ex alijs maſculis per lineam maſculinam, *ibidem num.* 15.

Agnatio non dicitur per Teſtatorem contemplata, dum non proceſſit ad plures gradus ſubſtitutionum, *deciſ.* 111. *nu.* 14. *Cerro*.

Agnationis conſeruatio ſtatutum iuris communis correctorium de caſu ad caſum non extendit, ſed ſtrictè intelligi debet adueniente caſu à ſtatuentibus conſiderato, *deciſ.* 26. *num.* 9. *Albergato*.

Agnatio conſiderata in vno caſu, in eo tantum caſu eſt attendenda, & non ad diuerſum eſt extendenda, *deciſ.* 406. *nu.* 21. *Priolo*.

Agnationis conſeruatio in caſu à ſtatuentibus conſiderato locum ſolummodò habet, *deciſ.* 342. *num.* 7. *Albergato*.

Agnatio excluſa dicitur expreſſe, ſtante vocatione fœminarum, *deciſ.* 111. *num.* 13. *Cerro*.

Agnationem fœminæ earum vita durante conſeruant paternam, non autem eorum filij, *deciſ* 463. *num.* 6. & 7. *ibidem*.

Agnatio, quando non fuit contemplata non eſt locus tranſmiſſioni hæreditatis, *deciſ.* 111. *num.* 12. *ibidem*.

Agnatorum appellatione veniunt tantum coniuncti ex latere paterno, *deciſ.* 497. *num.* 5. *Veroſpio*.

Agnationis conſeruationis ratio excluditur, & contemplatione maſculorum, & fœminarum, *deciſ.* 497 *num.* 14. *Veroſpio*.

Agnationis cõſeruandæ ratio inducit ſubſtitutionem reciprocam inter vocatos, *deciſ.* 429. *num.* 9. *Beuilaqua*.

Agnatio contemplata præſumitur ex verbis, *acciò non manchi la Caſa*, *deciſ.* 422. *num.* 6. *Veroſpio*.

Agnationem Teſtator, quod voluerit vocare ſolummodò, ex quo neceſſario deducatur, *deciſ.* 76. *num.* 21. *Priolo*.

Agnationi dote profectitia conſulendo donator aduentitia eidem agnationi proficiente conſulere voluiſſe cenſetur, *deciſ.* 159. *num.* 39. *Tata*.

de Agnatione fœminæ donec viuunt dicuntur, & agnationem ſeruant, *deciſ.* 486. *num.* 6. & 7. *Albergato*.

Agnationis conſeruandæ ratio reſultans ex eo, quia Teſtator volebat, quod eius bona ſtabilia ſemper conſeruarentur in ſua familia, *deciſ.* 188 *num.* 12. *Cerro*.

Iſta ſola ratio non ſufficit ad inducendam reciprocam, de linea in lineam, & qualiter intelligatur, & amplia, *dec.* 100, *num.* 13. & 14. *Cerro*.

Agnationis contemplatio non reſultat ex vocatione deſc n-dentium ex fœminis cum onere aſſumendi nomen familiæ, *deciſ* 463. *num.* 8. *Cerro*.

Agnitio per poſſeſſionem continuatam inducta dicitur & ſufficiens facta reſtitutio, *deciſ.* 74. *nu.* 3. *Albergato*.

Agnationem primogenitura, quæ reſpicit in alterius familiæ natos non tranſit, *deciſ.* 1. *num.* 1. *Veroſpio*.

AGNATI.

Agnatus fundatori proximior charactere ſacerdotali inſignitus, ex lege fundationis, quam exequutores ſeruare tenentur, præſentari debet, *deciſ.* 156. *num.* 1. *Veroſpio*.

Agnatus ſtatutum vocans tranſuerſales, quando eſt conditionale, eadem conditione non purificata, ad effectum excludendi nepotem applicari non poteſt, *dec.* 170. *n.* 3. *Albergato*.

Agnati ſub conditione ad ſucceſſionem vocati, cum non euenerit caſus conditionis excluſi cenſentur, *dec.* 342. *nu.* 3. *ibid.*

Agnatorum tranſuerſalium vocatio ex ſtatuto Rauennæ non eſt pura, & ſimplex, ſed conditionalis, deficientibus ſcilicet Aſcendentibus, & Deſcendentibus, *deciſ.* 265. *nu.* 6. *ibidem*

Agnatus ſpurius non dicitur, nec conſeruat agnationem, *deciſ.* 463. *num.* 4. *Cerro*.

Agnati in donationibus regulariter contemplati cenſentur, *deciſ.* 477. *num.* 7. *ibidem*.

AGNITIO.

Agnitio in filios facta à patre illecebris, & mulieris amore circumuento, Sene, ac mala valetudine correpto eſt irreleuans, *deciſ.* 447. *num.* 7. *Albergato*.

Agnitio in filios tunc præiudicat, quando eſt clara, ſecus quando videtur turbida alijs coniecturis, tunc enim exactiores probationes requiruntur, *ibidem num.* 8.

Agnitio prælegati ex cõſenſu ſolutionis crediti ex bonis fideicommiſſarijs faciendæ non reſultat, dum de perſonali, ac reali obligatione ex parte conſentientis non conſtat, *deciſ.* 261. *num.* 10. *Bourlemont*.

Agnitio fideicommiſſi tanquam pendens ab animo ex actibus alio nomine, & titulo factis deduci non poteſt, *deciſ.* 214. *num.* 13. *Albergato*.

Agnoſcens debiti partem totum fateri dicitur, *deciſ.* 450. *num.* 12. & 13. *Bourlemont*.

ALIENATIO QVOAD BONA ECCLESIATICA.

in Alienatione bonorum Eccleſiæ, quando non ceſſet vtilitas. *deciſ.* 276. *num.* 29. *Albergato*.

Alienans Eccleſia bona ſua, ſi ſumat in ſe onus obtinendi beneplacitum Apoſtolicum, non poteſt recedere à contractu antequam illud fuerit obtentum. *deciſ.* 384. *num.* 15. *Cerro*.

Vel probauerit, quod non obſtantibus eius diligentijs nequiquam potuerit illud obtinere, *ibidem num.* . .

Alienatio præuia reſeruatione beneplaciti Apoſtolici, & in euidentem Capituli vtilitatem emanata, inualida ex carentia aſſenſus Apoſtolici non dicitur, *deciſ.* 227. *nu.* 3. *Beuilaqua*

cum Alimentis ſubminiſtratis redditus proprij, an ſint computandi, vel non, *deciſ.* 9. *num.* 8. *Cerro*.

Alienatio rei Eccleſiaſticæ, quando facta dicatur cum cauſa, & cum euidenti Eccleſiæ vtilitate. *deciſ.* 510. *nu.* 8. *Priolo*.

Alienationis bonorum Eccleſiæ validitas ab eiuſdem vtilitate euidenti pendet, *deciſ.* 297. *num.* 13. *Beuilaqua*.

in Alienationibus bonorum Eccleſiæ beneplacitum Apoſtolicum requiritur, ſiue bona diſtrahantur per venditionem, ſiue per permutationem, *deciſ.384.num.14.*

in Alienatione rei Eccleſiæ beneplacitum Apoſtolicum requiritur, *deciſ.474.num.1.Albergato*,

de Alienandis bonis obſeruantia ad effectum ſoluendi cenſum quis hæres fuerit, & an legitimatio potuerit filio ſuffragari, demonſtrat, *deciſ.325.num.5. Priolo*,

in Alienatione rerum Eccleſiæ neceſſarium beneplacitum Apoſtolicum cum actus retrouenditionis cenſus ſit neceſſarius, nullatenus requiritur. *deciſ.194.num.14 Priolo*,

Alienatio inter diuerſas Eccleſias non dicitur facta, dum adhuc penes Abbatem concedentem remanet iuriſdictio quæ facit, vt beneplacitum Apoſtolicum non eſſe adhibendum videatur, *deciſ.63.num.11. Beuilaqua*,

Alimenta, & ſumptus litis debentur, ſtante paupertate, de præſumptione boni iuris, *deciſ.398.num.11. Bourlemont*.

Alienatio bonorum Eccleſiæ abſque beneplacito Apoſtolico fieri non poteſt. *deciſ.227.num.2 Beuilaqua*.

Alienatio bonorum Eccleſiæ ſine beneplacito Apoſtolico non valet, *deciſ.48.num.24. Beuilaqua*.

Alimenta expirant per obitum eius cui debentur, *deciſ.412. num.18. & 19. Albergato*,

Alienans bona emphyteutica ſine beneplacito Proprietarij cadit ab eis. *deciſ.512 num.23. Cerro*,

ALIENATIO IN PROPHANIS.

Alienationes primæ imputantur in legitimam. *deciſ.423.nu.1. Bourlemont*,

Alienando frater totum cum tamen niſi dimidium alienare potuerit, pretium dimidij Fideicommiſſario reſtituere tenetur, *deciſ.358.num.15. Priolo*.

Alienatio in inueſtiméto expreſſe ſi prohibita non fuerit deuolutio ex capite impoſitionis cenſus ſuper domo per emptorem irrequiſito Capitulo factæ non releuat, *deciſ.271. num.31. Beuilaqua*.

Alienationi conſentiens pretium pro ſua parte recepiſſe præſumitur, *deciſ.239.num.3. ibidem*.

Alienationes primæ in cauſam legitimæ grauato debitæ cedunt, *deciſ 127.num.9. Albergato*,

Alienationis prohibitio cum niſi in bonis, & de bonis verificari non poſſit, operatur, vt ſubſtitutio etiam in proprietate facta cenſeatur, *deciſ.154.num.24. Priolo*,

Alienatio bonorũ in tertios poſſeſſores ſtipulationem, & obligationem in bonis proprijs inducit, non ſecus, ac ſi ab initio obligatio pura fuiſſet, *deciſ.288.num.11. Albergato*.

Alienationi venditionis domuum cõſenſu in Inſtrumento reſeruato ab hærede præſtito, recipiendo laudemium emptorem in emphyteutam recognoſcit, & ab ipſo ſecundo emphyteuta noua generatio incipit, *deciſ.113.nu.4. Beuilaqua*.

Alienatio cum dimidio valore facta ſuſtineri non debet, ne propter æs alienum modicum poſſeſſio magna diſtrahatur, *deciſ.183.num.20. Taia*.

Alienationem non ſolum ſine ſolemnitatibus, ſed etiam ſine iuſta cauſa factam fuiſſe, vnde probatur, *deciſ.49. num.5. Albergato*.

Alienatione ex verbis *alienandi, pignorandi, & obligandi*, permiſſa, cenſus abſque Capituli conſenſu validè imponitur, ſaltem duraturus donec domus ad Eccleſiam legitimè deuoluatur, *deciſ.229.num.21 Beuilaqua*.

Alienandi licentia bona tranſlata malam fidem, & dolum tollit, cum ad hunc effectum ſufficiat, quod aliqua cauſa concurrat, ob quam grauatus permiſſam ſibi eſſe alienationem credere poſſit, *deciſ.244.num.8. ibidem*.

Alienatio ex falſa cauſa corruit, & ſuſtineri nullo modo poteſt, *deciſ.49.num.6. Albergato*.

ex Alienationibus legitima, & Trebellianica conſumpta quomodo dignoſcitur, *deciſ.358.num.16. Priolo*.

Alienatio prædij pro ſoluendis legatis non admittitur, cum inſtrumentum alienationis non appareat in forma probanti, nec in actis legitimè fuerit productum, *dec.160.nu.14. Taia*,

Alienatio fundorum magni redditus, & valoris pro modicis debitis ratione ipſius alienationis, & pignoris de ſemetipſa corruit, *deciſ.183.num.22. ibidem*.

in Alienatione bonorum minoris cauſa nimis vaga eſt irreleuans, *deciſ.400.num.6. Ninot*.

in Alienante caducitas lacerſa in caſu alienationis prohibitæ à Teſtatore requirit ſcientiam fideicommiſſi, & quod ſit facta in perſonam non prohibitam, *deciſ.257. num.2. 3. 4. & 6. Albergato*.

Alienatum prædium pro reſtituendo reſiduo dotis, exceſſu circa valorem vltrà dimidium attento non ſuſtinetur, *deciſ.183.num.19. Taia*.

Alienatio bonorum Minoris ſine decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus à Iure communi, & Vrbis Statuto requiſitis, nulla eſt, & inualida, *deciſ.49.num.3. Albergato*.

Alienationi cohæres conſentiens rem alienatam cecidiſſe in alterius partem declarare videtur, *dec.259.nu.9. Beuilaqua*.

Alienatio emphyteuſis licet ſit prohibita, hypothecatio tamen fructuum ſiue detractio nullatenus interdicta cenſeri debet, *deciſ 173.num.4. Vereſpio*.

Alienatio bonorum quibus verbis à diſponente dicatur prohibita, *deciſ 515.num.6. Beuilaqua*.

Alienare fundum magni redditus, & valoris pro modica legatorum quantitate non licet, *deciſ.160.num.15 Taia*.

in Alienatione bonorum minoris, etiam de iure, neceſſariæ ſunt ſolemnitates, *deciſ.410.num.16. Ninot*.

Alienandi facultas concepta per clauſulas, *quidquid placuerit faciendum*, & alias *à ſuo piacere*, per quid differant inter ſe. *deciſ.170.num 13. Priolo*.

Alienationis bonorum Inſtrumenta præcedente declaratione ſeu obligatione de ſtando indicationi, abſque vlteriori illorum productione ſatis probant, *deciſ.285.num.18. Vereſpio*.

Alienatio, quãdo ex cauſa neceſſaria facta dicitur, verſio pretij in vtilitatem minoris concludenter eſt probanda, *deciſ.370.num 15. Vicecomite*.

Alienationi bonorum liberorũ Mater conſentiens, Ius ſuum quoad iura dotalia ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis totaliter amittit, *deciſ 304.num.16. Taia*,

Alienandi facultas ad effectum ſoluendi debita defectus contractus non ſupplet, dum de eorum exiſtentia de tempore alienationis non conſtat, *deciſ.368.num.13. Ninot*.

Alienatio bona fide facta à perſonis quibus alias interdicitur vigore tranſactionis ſuſtinetur, *deciſ.359.num.5. Beuilaqua*.

Alienationi conſentiens certorum bonorum in reliquis ſibi non præiudicat, *deciſ.351.nu.4. Priolo*.

Alienationi bonorum pro ſua parte explicitè conſentiens, eandem inſimul cum cohærede reſignaſſe cenſetur, *dec.239. nu.2. Beuilaqua*.

Alienari abſq; cõſenſu Principis feuda impropria ideò poſſunt, quia nullum adeſt eius præiudicium, *deciſ.22.nu.4. Vereſpio*.

Alienatio obtenta ſub prætextu oppreſſionis plurium debitorum, cum debita non iuſtificentur non ſuſtinetur, *dec.304. num.11. Taia*.

Alienatio nõ adhibitis per Tutorem ſolemnitatibus à iure cõmuni, & ſtatuto Vrbis requiſitis non ſuſtinetur, *deciſ.266. num.6. Vereſpio*.

Alienatio, vt annulletur, ſufficit quod cauſa ſit in parte falſa etiamſi in alia parte ſit vera, *deciſ.49.num.8. Albergato*.

Alienata loca Montium quando ſunt, difficilis ſunt recuperationis, *deciſ.504.nu.5. & 6. Beuilaqua*.

ALIENATIO QVOAD BONA GRAVATA FIDEICOMMISSO.

Alienandi facultas cenſetur conceſſa inſtituto hæredi, dum Teſtator aliquem ſubſtituerit in bonis, quæ aderunt de tempore mortis inſtituti, *deciſ.39. nu.35. Beuilaqua*.

Alienationis prohibitio fauorem filiorum reſpiciens ipſorum comprehenſionem ſub Inſtrumento donationis elicit, *deciſ.129.nu.6, Vereſpio*.

Alienatio ratione fideicommiſſi in totum annullatur, cum fundi pro partibus, aut vnius pro duplici debito commodè alienari potuiſſent, *deciſ.182. nu.21. Taia*.

Alienationis prohibitio adiecta fideicommiſſo reciproco cenſetur addita in odium grauatorum ad magis adſtandum fideicommiſſum, *deciſ.419.nu.43. Beuilaqua*.

Alienatio rei ſubiectæ cõditionali fideicommiſſo, ſi fuerit facta pro Trebellianica eſt inualida, *deciſ.456.nu.5. Cerro*.

Etiamſi hæres grauatus poſt alienationem, nullos fructus perceperit, *ibidem num.6.*

Alienatio facta ex cauſa dotis liberat rem alienatam à fideicommiſſo, *deciſ.351. num.2. Priolo*.

Alienatio cum ſit incompatibilis cum fideicommiſſo, idem in alijs bonis non alienandis ordinatum intelligi debet, *deciſ.320.nu.9. Cerro*,

Alienatio, quando eſt vinculata, non poteſt prætendi libera *deciſ.377.num.3. Ninot*.

Alienationis prohibitio an de alienatione per viam cõtractus inter viuos, an verò per viam vltimæ voluntatis præuia inſtitutione hæredis vniuerſalis, vel iure legati ſit intelligenda, *deciſ.175.num.22. Beuilaqua*.

Alienatio bonorum fideicommiſſariorum ex cauſa dotis ſubſiſtitur ob deficientiam bonorum liberorum, *deciſ.351.nu.1. Priolo*,

Alienatio bonorum facta contra formam à Teſtatore ordinatam eſt inualida, *deciſ.494.num.6. Cerro*.

Alienationis prohibitio in fideicommiſſo, quando valeat extendi, *deciſ.67.num.23. & 24. Taia*.

ALLEGANS.

Allegans titulum coloratum ex decreto Concilij irritanti,

&

& Conſtitutione Piana pro non poſſeſſore habetur, *dec.254. num.16. Beuilaqua.*

Allegans ſe eſſe filium adulteri, maritum non habuiſſe acceſſum ad matrem ipſius de tempore conceptionis, aut eam cognoſcere non potuiſſe, probare tenetur, *decis.318.nu.3. Cerro.*

Alleganti, quod bona tantum non reddant probandi onus incumbit, *decis.129.nu 7. Priolo.*

Allegare non poteſt carcerationi cauſam dane ſe fuiſſe coactū *decis.284.num.3. Albergato.*

ab Allegante mors eſt probanda, quia præſumitur vitæ continuatio, quod limita, *decis.480.nu.15. Beuilaqua.*

Allegans ſuper aliquo ſtatuto aliquam interpretationem, audiri non debet, *decis.303.num.15. Tana.*

Allegans turpitudinem propriam non meretur audiri, *decis.4. num.17. Albergato.*

Allegari res iudicata non poteſt, ſi ſit in reſtitutionis in integrum, gradu, *decis.402.num.23. Albergato.*

ab Allegante verſio eſt probanda, *decis.438. nu.9. Beuilaqua.*

ALLEGATIO ſimplicis conſuetudinis non ſufficit cum ea paſſim in iure improbetur, *decis 233.nu.23. Meltio.*

ALTARI inſeruiens de eo viuere debet, *decis.354. num.10. Bourlemont.*

A L I M E N T A.

Alimenta, & ſumptus litis debentur collitiganti habito reſpectu ad rem, quæ litigatur, *decis.398.nu.19. Beuilaqua.*

Alimenta, & fructus habiti per hæredem grauatum extraneum, veniunt in Trebellianicam imputanda, *dec.416.nu.9. Cerro.*

Alimentorum taxatio pendet ab arbitrio iudicātis, & narrantur cauſæ arbitrij, *decis.484 num.2. Priolo.*

Alimenta recepta ex decreto Iudicis, per modum prouiſionis & ſine præiudicio Iurium partium non dicuntur approbata, *ibidem num.7.*

Alimenta ex fideicommiſſo tranſuerſali hæredi grauato non debentur, *decis.72.num.5. Priolo.*

Alimentorum donatio facta alicui, ceſſat ceſſante vita alimentantis, *decis.382.nu.18. Veroſpio.*

Alimenta, & ſumptus litis collitiganti, quando debeantur, *decis.397.nu.1. Bourlemont.*

Alimenta pro viro nobili, & ſenectute prouecto debent eſſe non ad neceſſariam, ſed ad commodam ſuſtentationem, *decis 7.num.3. Cerro.*

Alimentorum in cauſa Teſtes examinati non probant ad effectum ſucceſſionis, *decis.388. num.4. Albergato.*

Alimentorum taxatio pro Nobilibus iuxtà conſuetudinem Romæ, quæ ſit in præſenti, & quæ fuerit in temporibus anteactis, *decis.7.num.5. & 6. Cerro.*

Alimenta in alijs bonis filius exhæredatus cum cautela *Socini*, non poteſt Teſtamentum approbando petere, *decis.487. num.8. Albergato.*

ALTERATIO controuerti non poteſt ſtantibus diuerſis generationibus in prioribus inueſtituris non comprehenſis, quæ ideò ſine requiſitis ſolemnitatibus non tenent, *dec.191. num.4. Beuilaqua.*

A L T E R N A T I V A.

in Alternatiuis ſatis eſt, alteram partem verificari, *decis.129. num.6. Beuilaqua.*

Alternatiuæ iuſtificatio vnius partis, vt ſufficiat, neceſſe eſt, vt eadem ex parte principali diſpoſitiuè deſumatur, *dec.133. num.6 Priolo.*

Alternatiua Epiſcopus, quando gaudet menſis Auguſti, non amplius eſt menſis Apoſtolicus, ſed Ordinarius, *decis.127. num.3. Cerro.*

Alternatiua conceditur reſpectu illorum dumtaxat beneficiorum, quæ ad liberam collationem Epiſcopi ſpectant, *decis.127. nu.9. Cerro.*

per Alternatiuam Teſtatore duos caſus ponente quatenus filij non extarent, de primo non eſt habenda conſideratio, ex quo per exiſtentiam filiæ non euenit, *decis.98 num.7. Beuilaqua.*

Alternatiua ex ſimplici facultate optandi Canonicis conceſſa cœteris deficientibus requiſitis non ceſſat, *decis.127.nu.10. Cerro.*

Alternatiuæ natura operatur vt ſatis in vno tantum verificari ſufficiat, *decis.226.num.5. Meltio.*

ALENDI onus, quando alternatiuè conceptum eſt, ſufficit, quod implemento vnius effectum contemplatum ſortiatur, *decis.276.num.7. Priolo.*

ALIMENTA ex cauſa ſtudij relicta debentur, tàm pro victu, quam etiam pro neceſſarijs ad ſtudia, *decis 484. numer.3. Priolo.*

Alimenta, & alia neceſſaria renuncianti præſtita fuiſſe vnde probatur, *decis.276.num.4. Priolo.*

Alimenta, & ſumptus litis, quando collitiganti omninò debeantur, *decis 398.nu.10. Bourlemont.*

AMISSIONIS pecuniarum periculum, licet reddat contractum nullum fauore pupillorum, tamen hæc nullitas non ſuffragatur debitori, ſed contrà Tutorem militat, *decis.460. num.9. Veroſpio.*

AMPLIATIVA prohibitio nouum inducit fideicommiſſum, *decis.496. num.4. Albergato.*

ANNEXITAS, indiuiduitas, & inſeparabilitas, quid operetur, *decis.187.num.14. Cerro.*

cum AMITA nepotes ad ſucceſſionem aſpirantes Matris locū aſſumere coguntur, *decis.281. nu.10. Veroſpio.*

Amitæ inſtantiam corā Iudice pro deputatione Tutoris alterius Tutorem à Tutore vocatum nullatenus excludit, *decis.108. num.8. Meltio.*

A N I M A.

Animæ propriæ, Teſtator potius reſpexiſſe, quam ad commodum hæredis, cenſetur, *decis.468 num.3. Vicecomite.*

Animarum cura, quando dicatur incorporata in Eccleſiam, in quam fuit facta vnio, *decis.2.num.23. Priolo.*

Animarum cura actualis ex Parochialitate prouenire non infertur, penes Titularem exiſtens, qui per Vicarium Monaſterij exercetur, *decis.23. num.9. Albergato.*

A N I M V S.

Animus viri offendendi vxorem excluditur ex quo ſe ambo in cubiculo coniectarunt, *decis.270. nu.8. Veroſpio.*

Animo mercenarij ſocius operam ſuam poſuiſſe non cenſetur *decis.116.num.10. Albergato.*

Animo compenſandi legatum factum fruſtrà impugnatur, dum ſuum Teſtatorem iactare voluiſſe non præſumitur, *dec.276. nu.13. Priolo.*

Animo legatum cōpenſandi factū renuncians impugnare non poteſt, ſed idem cum vſufructu compenſare tenetur, *dec.276. num.11. Priolo.*

ab Animo principalis actus omninò dependentes per Procuratorem ſpeciali mandato carentem expleri non poſſunt, *decis.177.num.4. Veroſpio.*

Animus agentis ex ſubſequentibus actibus demonſtratur, *decis.7.num.23. Meltio.*

præter Animum deliberatum profitendi pro validitate legitimæ profeſſionis integer, ac completus annus Nouitiatus requiritur, *decis 14.num.1. Meltio.*

Animus Pontificis non præiudicandi deſumitur ex cōmiſſione, *decis.425.num.13. Veroſpio.*

Animi mutatio, & pœnitentia in donante ex clamoribus, ac reclamationibus iuſtificatur, *decis.241. num.8. Meltio.*

Animus reuocandi in habituali diſplicentia conceptus, poſitiuum, & perfectum reuocationis actū non infert, *dec.298. num.1. Beuilaqua.*

Animarum cura, quando non dicatur incorporata in Eccleſiam, in quam fuit facta vnio, *decis.2.num.23. Priolo.*

Animi declaratio quælibet determinata, & diſpoſitio rei hæreditariæ aditionem importat, *decis.74.num.5. Albergato.*

ANNVLLATIONEM profeſſionis Monialis nō poteſt prætendere ob reformationem, quæ reſpicit accidentalia, *decis.489.num.2. Priolo.*

ANNVÆ præſtationis pro ſuis neceſſitatibus abſque participatione Monaſterij Monialem eſſe capacem retentionis, in quibus caſibus procedit, *decis.100.num.7. Cerro.*

A N N V S.

Annorum 20. ætas ex diſpoſitione Statuti Vrbis ciuis Romani ætas eſt maior, *decis.92.num.11. Albergato.*

poſt Annos multos compleri multiplicum ſolet, *decis.412. num.19. Albergato.*

per Annum beneficium Eccleſiaſticum quicunque immediatè præcedentem poſſederit, quid indè inferatur, *decis.402. num.2. Albergato.*

per Annos 27. fructibus ad certam ſummam exactis à præſtatione maioris intereſſe receſſum præſumitur, *decis.195. num.2. Priolo.*

ANTECESSORIS quaſi poſſeſſio ſucceſſori, etiamſi ſit filius, & hæres, ſine noua apprehenſione non ſuffragatur, *dec.96. num.19. Beuilaqua.*

ANNOTATIO patris circa natiuitatem eius filij, an probet, *decis.441.num.21. Veroſpio.*

A N T E R I O R.

Anterioritas crediti dotalis, an ius offerendi ad fauorem anterioris creditoris inducat, *decis.186.nu.14. Beuilaqua.*

Anterior hypoteca præfertur poſteriori, *decis.421.n.1. Meltio.* Tempore, qui eſt prior, potior eſt in Iure, *ibidem nu.1.*

Anterioritas hypothecæ in dote, à die ſubſcriptionis Capitulorum incipit, *ibidem num.4.*

Anterior creditor non poteſt impedire ſubhaſtationem bonorum debitoris communis, *decis.218 nu.7. ibidem.*

ANTIDATÆ fraude ceſſante ſuſpicio excluditur, & apoca Teſta-

Teſtatoris ſemper eſt præferenda, licet creditum partis ex publico etiam Inſtrumento poſteriori reſultaret, *deciſ.336.num.13. Beuilaqua.*

Antidatæ ſcripturæ ſuſpicio, quid operetur, & ceſſat, dum ceſſat fructus, *deciſ.407.num.6. Bourlemont.*

Antidatæ ſuſpicio tollitur ſtante nobilitate perſonarum, *deciſ.431. numer.10 Ninot.*

in Antiquis probant Teſtes de publica voce & fama deponentes, *deciſ.150.num.5. Albergato.*

ex Antiquitate, dum appareat non fuiſſe executam ſententia non aſſumit bonum ius, *deciſ.514.num.7.& 8. Bourlemont.*

ſuper Antiquis Teſtes deponentes probant ad effectum impediendi immiſſionem, *deciſ.293 nu.2 Albergato.*

Antiquum Inſtrumentum iunctis adminiculis probat inueſtituram, *deciſ.481.num.9.Cerro.*

Antiqua tranſactio valde ex inuiolabili obſeruantia robur aſſumit, *dec.110.num.10.Priolo.*

in Antiquis identitas, vt iuſtificetur, leuiores probationes, præſertim ſufficiunt, *deciſ.304.num.5.Taia.*

in Antiquis publica vox, & fama facit plenam probationem, *deciſ.475. nu.3. Cerro.*

A P O C A.

in Apoca priuata augmentum promiſſum, dum nullam habet dependentiam à dote, correſpectiuitas ceſſat, *deciſ.90.num.18. Beuilaqua.*

Apoca priuata, ſi non habeat ſua requiſita non gaudet Iuris priuilegijs, *deciſ.421.num.6. Ninot.*

Apoca priuata, non poteſt concurrere cum inſtrumento publico, ſi non habeat ſua requiſita, *ibidem num.7.*

per Apocam priuata ſolutio niſi iuſtificata, cum eadem non habeat requiſita neceſſaria in conſideratione non eſt habenda, *dec.232.num.12. Papio.*

Apoca priuata abſque ſtipulatione Notarij non ſuffragatur tertio, *deciſ.471. numer.2. Bourlemont.*

ex Apoca donatio perfectionem aſſumens aliqua inſtrumenti adſtipulatione non eget, *deciſ.146.num.9. Veroſpio.*

Apoca manu Tutoris ſubſcripta, & cum accurat interrogatorijs per teſtes notam manum ſcribentis habentes recognita creditum ſatis probat, *deciſ.336. num 3. Bourlemont.*

Apoca deficiens in requiſitis, & antidata ſuſpecta anterioritatem in præiudicium colitigantium non probat, *deciſ.363. num.6. ibidem.*

Apocam ſubſcribens præſumitur eam perlegiſſe, & præſertim ſi vno oculorum ictu ibi ſcripta poterant legi, *deciſ.4. num.14. Albergato.*

Apoca, concurrentibus adminiculis ſuſceptionis tutelæ, & confectionis inuentarij, ſolidat onem computorum, & debitum Tutoris clarè demonſtrat, *deciſ.336. numer.14. Bourlemont.*

in Apoca priuata, ideo lex requirit certas ſolemnitates, ob timorem fraudis, ratione antidatæ, *deciſ.421. numer.8. Ninot.*

Apoca priuata, quando poſſit concurrere cum inſtrumento publico, licet non habeat ſua requiſita à Lege deſiderata, *ibidem.*

Apocam ſubſcribens, præſumitur contenta in eo ſcire, *dec.4. num.13 Albergato.*

Apoca à Tutore ſubſcripta antidatam excludit, alteri, ab hærede ſubſcriptæ ſemper eſt præferenda, *deciſ.336. num.7. Bourlemont.*

in Apoca donator, quando ſibi reſeruauit facultatem conſtituendi fideicommiſſum cum prohibitione alienationis, ſignum eſt, quod donatio non eſt ſimplex, & pura, ſed operatur quod donatio dicatur grauata onere fideicommiſſi, *deciſ.11. num.9. Cerro.*

Apoca firmum habens realitatem primordium et inualidetur, præſumptiones, & coniecturæ non ſufficiunt, ſed opus probationibus falſitatem neceſſariò concludentibus *deciſ.336. num.18 Bourlemont.*

APOTHECÆ conductio pro determinato ſeruitio, & poſtmodum pro rogitu quoque inſtrumentorum inſeruiat, merces eadem etiam, pro ſeruitio Tabellionatus aliqui debet, *deciſ.121. num.12. Veroſpio.*

Apotheca eſt pretio æſtimabilis ob lucri cauſam ex hominum concurſu ad emendum reſultantis, *deciſ.330. num.8. ibidem.*

Apotheca, quando in bonis debitoris reperiantur, ad eundem ſpectare præſumuntur, donec contrarium plenè probetur, *deciſ.91. num.3. Albergato.*

APPELLATIO IVDICIALIS.

Appellatione cognationis veniunt etiam deſcendentes ex fœminis, *deciſ.436.num.5.Cerro.*

Appellatione à ſententia lata ſuper reſtitutione ſortis principalis in deuolutiuo pendente, fructus niſi poſt terminatam cauſam per rem iudicatam prætendi non poſſunt, *deciſ.157.num.5.Meltio.*

Appellatio inchoari debet ex die termini habiti pro ſeruato, cum ad illum ſententia, quæ poſteà fertur, retrahitur. *deciſ.210.nu.3. Taia.*

Appellatio ab exequutione literarum Apoſtolicarum non datur. *deciſ.73.num.8 Priolo.*

Appellatione à prima ſententia non interpoſita res iudicata cenſetur. *deciſ.163. num.1. Beuilaqua.*

Appellatione filiorum legitimorum, & naturalium veniunt etiam hij naturales legitimati, *deciſ.39. num.18. Beuilaqua.*

Appellare ſtatutum ſemel tantum concedens, quando in antecedentibus inſtantijs in remed. leg. final. C. de edict. & actum fuit, locum non habet, *deciſ.137.nu.1. Meltio.*

Appellatio Ægidiana vbi intrat, denegatur, *dec.205.num.3. Beuilaqua.*

Appellationis commiſſio à reo obtenta in ſecunda inſtantia qualitatem Iudicij ab actore in inſtantia præcedenti introducti non alterat, *deciſ.104.num.7.Cerro.*

Appellatum ſententia à qua fuit, & quæ non habeat ſuum effectum, non attenditur, *deciſ.70 n.7.& Beuilaqua.*

Appellatio præſumitur interpoſita intra decendium à die habitæ notitiæ, *deciſ.450.num 3. Bourlemont.*

Appellatione deſerta remanente ſententia in Iudicatum tranſitum facit, *dec.219.num.1. Beuilaqua.*

Appellatione filiorum dubium eſt, an veniant nepotes, pronepotes, &c. *deciſ.96.num.1.Meltio.*

Appellatio in quantum permittitur, intra decem dies poſt ſcientiam emitti debet, *deciſ.99.num.9.Taia.*

Appellatione intra decendium non facta de re iudicata conſtat, *deciſ.201.num.1. Taia.*

Appellatione intra poſita ſententia non tranſit in Iudicatum, *deciſ.450.num.1. Bourlemont.*

Appellare ſi liceat vni parti, debet quoque eſſe licitum alteri parti, *deciſ.438.num.20. Albergato.*

Appellationem ſufficienter interponere intra decem dies à die notitiæ, quia citatio non fuit perſonalis, *deciſ.394.nu.4. Cerro.*

ad Appellandum decendium à die habitæ notitiæ currit, *deciſ 139.num.3. Albergato.*

Appellatione iurium, & actionum, continetur etiam Iuſpatronatus, *deciſ.16.num.7. Beuilaqua.*

Appellatio præſumitur interpoſita infra decendium à die habitæ notitiæ, *deciſ.450. num.3. Bourlemont.*

Appellatio poſt elapſos decem dies à Statuto Placentino prohibetur, *dec.362.num 2. Beuilaqua.*

Appellatione intra decem dies à Iure præfixos non interpoſita, ſententia pro re iudicata cenſetur, *deciſ.50. num.1. Albergato.*

APPELLATIO SPECIALIS.

Appellatione Agnatorum veniunt tantum coniuncti ex latere paterno, *deciſ.497.num.5. Veroſpio.*

ſub Appellatione nigrorum Monachorum ex diſpoſitione Clementinæ, *Ne in agro* comprehenduntur Benedictini ſecundum, *deciſ.105 num.1. Cerro.*

Appellatione conſanguineorum ex ſtylo venire poſſunt tam agnati, quam cognati, *deciſ.497.nu.6. Veroſpio.*

Appellatione deſcendentium ſecundum germanam verborum ſignificatio tam maſculi, quam fœminæ continentur, *deciſ.370. num.3. Albergato.*

Appellatione filij legitimi, & naturalis, venit etiam filius naturalis legitimatus, *deciſ 319. numer. 1. Albergato.*

Appellatione filiorum, non veniunt nepotes, quando Teſtator diſcretiuè non locutus fuit de tertio, *deciſ.370.nu.6. Veroſpio.*

Appellatione filiorum veniunt maſculi ex maſculis, & fœminæ vbi non agitur de conſeruatione agnationis, quod declara, *deciſ.463.num 1. & 2. Cerro.*

Appellatione filiorum, ſi agitur de fœminis non veniunt, *deciſ.466.num.9. Priolo.*

Appellatione hæredum continentur maximè filij tantum, quando ſumus in prohibitione alienationis, & affectione permanendi bonorum inter ſuos hæredes, *dec.67. num.7. Taia.*

Appellatione hæredum, veniunt tantum hæredes ſanguinis, maximè inter liberos, *deciſ.66 num.4. Taia*

Appellatione hæredum in ſubſtitutionibus, & fideicommiſſis veniunt tantum hæredes ſanguinis ſecundum cõmunem opinionem, *deciſ.66.num.3. Taia.*

Appellatione Ordinarij veniunt omnes, qui exercent Iuriſdictionem Ordinariam, quaſi Epiſcopalem, *deciſ.54.numer.35. Meltio.*

Licet ſint Collatores inferiores, *ibidem,*

APPLICATIONIS diuerſitas in numero *Domus* ſcilicet & *Domorum* non turbat, cum nomina fundorum & Domus non naturæ, ſed noſtra deſtinatione conſtituantur, *deciſ.183 num.12. Taia.*

Applicatio minoris numeri Teſtium de tempore peſtis ad alios caſus non extenditur, *deciſ.331. numer.14. Beuilaqua.*

APPREHENSIO Creditoris in actione perſonali debitorem poſſeſſione ſua ciuili non priuat, *deciſ.214. nu.8. Albergato.*

Apprehenſionis Inſtrumentum poſſeſſionis pro manutentione ſufficit, maximè quando de alterius poſſeſſione non apparet, *deciſ 186.nu.1. Beuilaqua.*

ſine Apprehenſione præſentandi quaſi poſſeſſio non acquiritur, *deciſ.383 num.12. Cerro.*

APERITIONE iudicialiter facta citatis hæredibus coram perſona ſpecialiter deputata, Teſtium præſentia ex iure omitti poteſt. *dec.324.num.7. Bourlemont.*

A P P R O B A T I O.

Approbare ignorans non dicitur, *deciſ.363. numer.12. Cerro.*

Approbatio contractus conſurgit ex receptione, ſeu petitione partis pretij, *deciſ.509. num.10. Veroſpio.*

Approbatio teſtamenti dum approbanti præiudicialis exiſtit, ad eam abſque Statuti Vrbis ſolemnitatibus deuenire competit, *deciſ.295.num.20. Veroſpio.*

Approbatio optionis, & collatio etiam tacitè, & in conſequentiam alterius actus fieri poteſt, *deciſ.242. numer.6. Cerro.*

Approbatio illius contra quem eſt ceſſio, non declamantis licèt non expreſſe conſentientis, validatem ceſſionis ſupponit, *deciſ.208. num.5. Taia.*

Approbatio Ordinarij inſtituentis ad effectum inſtitutionis ad Iuſpatronatus requiritur, *deciſ 96.num.2. Beuilaqua.*

Approbationem dictio Quoddam excludit, *deciſ.472.nu.15. Priolo.*

Approbanti depoſitum non integrum, actio dumtaxat pro reſiduo defertur, *deciſ 16 num.9. Veroſpio.*

Approbatio diuiſionis per Procuratorem factæ non præiudicat, niſi indiuidualis notitia iuris & facti in approbante iuſtificetur, *deciſ.358.nu.13. Priolo.*

Approbatio Notarij non eſt neceſſaria ad effectum probandi apoſtillam, quando eandem ab ipſomet Notario rogato factam fuiſſe conſtat. *dec.313.nu.2. Cerro.*

Approbare hæres tenetur confeſſionem Teſtatoris. *dec.441, num.12. Veroſpio.*

Approbationem dictio *prætenſum*, excludit, *deciſ.472.num. 16. Priolo.*

Approbatio oritur ex ſubſcriptione ſcripturæ, *deciſ. 431. num.13. Veroſpio.*

Approbatio oritur ex vſu libri, *deciſ.431.num.6. Veroſpio. in ſecunda.*

Approbare in ſui præiudicium aliquis poteſt id, quod ſemel reprobauit, *deciſ.299. nu.7. Taia.*

Approbato à medietate examinatorum deberi ius quæſitũ in beneficio, *deciſ.449.nu.9. Beuilaqua.*

ex Approbatione partis, de contentis in Inſtrumento ſtipulato, fides, & legalitas ipſius Inſtrumenti arguitur. *deciſ. 347. num.10. Albergato.*

Approbatum creditum dicitur ex confeſſione compenſationis. *deciſ 79.num 17. Albergato.*

Approbatio oritur ex ſcripturæ traditione Notario facta, quod limita. *deciſ.471. num 10. 13. 14. 15. & 16. Beuilaqua.*

Approbans omnia, & ſingula per Procuratorem promiſſa ac geſta, declarationem quoque approbaſſe videtur, *deciſ.317.num.18 Veroſpio.*

A P O S T I L L A.

de Apoſtillæ validitate poſita in fine Inſtrumenti, non eſt dubitandum ſi appareat facta de manu ipſius Notarij, *deciſ.347.num. 5. Albergato.*

Apoſtilla manu Notarij rogati ſignata eiuſque copia nitida & authentica partibus tradita, falſitatis ſuſpicio ceſſat, & de Teſtatoris voluntate ac mandato incontinenti appoſita cenſetur, *deciſ.183.num 2. Cerro.*

Apoſtillæ omnis imaginaria ſuſpicio, etiam abſque alia Notarij approbatione tollitur, quando eſt eiuſdem manu ipſius rogati, *deciſ.347.nu.6. Albergato.*

A R B I T R I V M.

Arbitrium collatum in perſonam alicuius eſt perſonaliſſimum, *deciſ.429.num.21. Beuilaqua.*

Arbitrium à iuris diſpoſitione regulatur, *deciſ.313. num.1. Veroſpio.*

Arbitrium regulatur à Iure, *deciſ.380.nu.1. Vicecomite.*

Arbitrium cenſetur datum ſecundum ſubiectam materiam, *deciſ 461.num.30. Priolo.*

Arbitrium præferre videtur verbum *poſſit*, tanquam esset Adminiſtratori iniunctum, *deciſ.38. num.12. Priolo.*

Arbitrium à iure regulari debet. *deciſ.93.num.1. Priolo.*

ex ARBORE Iuſpatronatus, quod non pertineat ad aliquẽ, benè iuſtificatur Familiæ ab vtraque parte admiſſa, *deciſ. 74. nu.1. Priolo.*

A R C H I D I A C O N V S.

Archidiaconus licet ſede Epiſcopali vacante Ordinarij vices expleat, ob promotionem ad Epiſcopatum concurſum ſuper Parochiali indicere non valet, *dec.321. nu.19. Veroſpio.*

Archidiaconatus vnio cum Epiſcopo ſæpius articulata, non releuat cum eadem nunquam fuerit probata, *deciſ. 182.num.3. Taia.*

Archidiaconatu intra fines Diœceſis Epiſcopi exiſtente, Epiſcopo in eodem Ius competit, *deciſ.182. numer.2. Taia.*

Archidiaconalis dignitas ſtante vacatione ex vi decreti ſpecialis inducta per Ordinarij vices amittitur, *deciſ.321. num.18. Veroſpio.*

contra ARCHIEPISCOPVM ſententia promulgata Parochos nullatenus citatos nec in ea comprehenſos non afficit, *deciſ.219.num.5. Beuilaqua.*

Archiepiſcopi actus antiquiſſimi & ſigilli plenam innuunt poſſeſſionem Cathedralitatis, *deciſ.5. num.18. Cerro.*

A R C H I V I V M.

in Archiuio repoſitæ ſcripturæ non probant, dum non conſtat de quo tempore fuerunt repoſitæ, *deciſ.379.num.10. Bourlemont.*

Quæ potuerunt reponi poſt litem motam. *ibidem.*

Archiuatio ſcripturæ, quando fuit poſt plures annos an id arguat fraudem, *deciſ.407.num 18. Bourlemont.*

Archiuium non ſupplet defectus ſcripturarum informium, *deciſ.379 num.9. Bourlemont in 2.*

Archiuium non probat extra Territorium loci, & perſonas non ſubditas, *dec.379.num 7. Bourlemont in 2.*

A R C H I P R E S B Y T E R.

Archipresbyter non poteſt tranſigere ſuper congrua in præiudicium ſucceſſorum, ſine cauſæ cognitione, & ſine beneplacito Apoſtolico, *deciſ.392. num.11. & 18. Bourlemont.*

Archipresbytero congrua debetur, non ſolum ex diſpoſitione iuris communis, *ibidem num.2.*

Verum etiam ex diſpoſitione Sac. Concil. Trident. *ibidem num.3.*

Archipresbyter exercens curam animarum, poteſt petere congruam Decimarum, *deciſ.392. numer 7. Bourlemont.*

A R G V M E N T V M.

Argumentum qualitatis gentilitiæ, & in capite præſentandi, ex longa obſeruantia præſentationum nulla facta mentione quotæ hæreditariæ reſultat, *deciſ.239. numer.2. Priolo.*

Argumentum de maiori ad minus admittitur, quod amplia *deciſ 468.num.4. Vicecomite.*

Argumentum ex veriſimili mente diſponentis eductum præſumptiuè tantum concludit, adeoque ceſſante argumento verba explicitam diſpoſitionem importantia ſunt attendenda, *deciſ 114.num.14. Beuilaqua.*

Argumenta validiſſima Iuriſdictionis Ordinariæ, quæ ſunt, *deciſ.90.num.80. ibidem*

Argumentum præſumptæ intentionis Teſtatoris de caſu omiſſo non admittitur, vbi de eo certioratus potuit prouidere, & non prouidit, *deciſ.32 num. 16. Priolo.*

Argumentum à ſolito valet, *deciſ.321. numer. 11. Bourlemont.*

Argu-

Argumentum valet à contrariò ſenſu, *deciſ.408. numer.6. Taia.*

Aromatarijs, & Medicis dephreneſi, & delirio atteſtantibus tanquam in arte & peritis plurimum eſt deferendum, *deciſ.8.num.3. Cerro.*

Ariminen. Narnien. Statuta &c. non fuerunt à Papa in forma ſpecifica confirmata quoad iuramenta, *deciſ.47. nu.9. Albergato.*

Arma & inſignia ignobiles more Nobilium petere res eſt iniurioſiſſima, *deciſ.253. nu.24. Taia.*

A R T I C V L V S.

Articuli non admittuntur ad aliquid probandum, quod conſtat ex propria confeſſione, & veritate, *deciſ.518.nu.6. Cerro.*

Articuli continentes moleſtias Iudiciales an ad effectum obtinendi remiſſoriam per ſcripturas probari teneantur, *deciſ.257.num.5. Priolo.*

Articulata qualitas dum non ſubſiſtit in facto, & à teſtibus examinatis impugnatur, ad probationem generalitatis qualitatis non releuat, *deciſ.73.nu.19. Priolo.*

Articuli, vt admittantur contrà propriam confeſſionem, quid requiratur, *deciſ.518. nu.8. Cerro.*

Articulus, quando eſt dubius, & ex coniecturis pendet, ad effectum pœnæ non releuat, *deciſ.321. num.3. Priolo.*

Articulorum admiſſio in Curia ex ſtylo Rotæ ſaltem cum clauſula ſaluo iure impertinentium facile indulgeri ſolet, *deciſ.122. nu.1. Cerro.*

Articuli quando nihil penitus ad cauſam faciunt, non admittuntur, cùm dilationibus inutilibus & expenſis litigantes defatigare non deceat, *ibidem num.2.*

Articulus ſi pertineat ad petitorium non eſt determinandus in iudicio poſſeſſorio, *deciſ.23.nu.7. Meltio.*

Articuli in Curia paſſim admittuntur ſi conſtet de aliquali releuantia, *deciſ.393. nu.1. Cerro.*

Articuli ad probandum quod ante emptionem Eccleſiæ ibi aſſeruabatur Sacramentum Euchariſtiæ cum alijs requiſitis, cum iſta in vim concordiæ inter Officiales Hoſpitalis, & Parochum geſta fuerint Patribus ſucceſſoribus ſuffragari non poſſunt, *deciſ.285. num.10. Beuilaqua.*

ASCENDENTIS qualitas, vel deſcendentis admiſſioni agnatorum non obſtat, ſed defectus conditionis ſub qua ſunt vocati, *deciſ.165.nu.13. Albergato.*

Aſperitates viri, quibus ſequuta fuit reconciliatio non attenduntur amplius ad thori ſeparationem, *deciſ.260.nu.9 Priolo.*

Aſportatio librorum, & ſcripturarum probatur per Teſtes ad perpetuam ad excludendum dolum *dec.339 num.8. & 9. Veroſp.o.*

per Aſſecutionem incompatibilium beneficia vacantia Sedi Apoſtolicæ reſeruantur, quando ex eiuſdem prouiſione obtinentur, *deciſ.127.num.2. Cerro.*

Aſſecutio Canonicatus incidens in menſe fixo, & Sedi Apoſtolicæ perpetuò reſeruato ratione menſis ad Papam ſpectat, *deciſ.223. num.8. Priolo.*

per Aſſecutionem vacantes Dypteratu per reſignationem vacare non potuit, cùm ſemel data vacatione ex perſona vnius vacatio iterùm ex eadem perſona induci non poſſit, *ibidem num. 3.*

abſque Aſſenſu Apoſtolico & Ordinarij licentia erectio noui Conuentus non ſubſtinetur, cum illa duo ex iure communi, decreto Conc. Trident. & Conſtitutionibus Apoſtolicis ad hunc effectum copulatiuè requirantur, *dec.231 num.9. Beuilaqua.*

Aſſerentes productiones partem decimarum per Epiſcopũ recipi, contra ipſum Authorem retorquentur, *deciſ.334. nu.15. Taia.*

A S S E R T I O.

Aſſertio Notarij licet mandatum non probet, plurimum tamen ad illud præſumendum iunctis coniecturis, & præſumptionibus operatur, *dec.334. nu.11. Taia.*

Aſſertiones Summorum Pontificum ad probandam ſituationem intra certam Diœceſim, multum conferunt, *ibid. num.12.*

Aſſertio Teſtis de intentione Teſtatoris perfectam eiuſdem diſpoſitionem non importat, ſed animum tantùm & intentionem diſponendi indicat, *deciſ.331. num.10. Beuilaqua.*

Aſſertio falſa non venit attendenda, *deciſ.321. num.9. Beuilaqua.*

Aſſerens cenſum extinctum incumbit onus probandi, *deciſ. 167.num.10 Beuilaqua.*

Aſſertioni conſummatiſſimæ pietatis viri, & grauis Religionis de voluntate Teſtatoris deponentis multum eſt deferendum, *deciſ 53.num.7 Beuilaqua.*

Aſſertioni Minoris, quod Curator ſit impeditus, & ideò non potuerit interuenire in contractu ipſius Minoris nõ eſt ſtandum, *deciſ 443 num 5. Bourlemont.*

Aſſertio immemorabilis continens negatiuam ſolutionis, niſi coarctata ſit, probata non dicitur, *deciſ.97. num.17. Cerro.*

Aſſertio Pontificis in litteris gratioſæ ſubrogationis emiſſa habilitatem prouiſi de beneficio iuſtificat, *dec.73.num.1. Priolo.*

Aſſertio inter contrahentes demonſtrat eorum animum, *deciſ.430.num.7. Priolo.*

Aſſertio, quando probatur erronea, non præiudicat, *deciſ. 418.num.7. Veroſpio.*

Aſſertio hæreditatis ex pluribus inſtrumentis probata admittitur, niſi de contrario concludenter doceatur, *deciſ. 294.num 5. Beuilaqua.*

Aſſertioni Teſtatoris in articulo mortis quoad hæredem inſtitutum ſtandum eſt, voluntatis mutatione non probata, *deciſ.53.num 8 Beuilaqua.*

Aſſertionibus Ordinariorum circa ſtatum ſuarum Eccleſiarum deferendum eſt, *deciſ.397.num.7. Ver.ſpio.*

Aſſertioni partium in re ab aſſenſu Sedis Apoſtolicæ pendentes non ſtatur, niſi ille aliundè probetur, *deciſ.235. nu. 10. Beuilaqua.*

Aſſertio in libello conteſtationis litis, cum non ſit ſimpliciter, ſed demonſtratiue prolata, quoad ius præſentandi non præiudicat, *deciſ.104. num.19. Priolo.*

Aſſerens ſe nobilem Ciuitatis, vti talem contractum fuiſſe præſumitur, *deciſ.634.num 6. ibidem.*

A S S I G N A T I O.

Aſſignatione penſionis communi Maſſæ facta, fructus reſidentibus de tempore exactionis in loco Eccleſiæ conſignari debent, *deciſ.329.num.4. Ver.ſpio.*

Aſſignando Teſtator vnicuique ex vocatis ad ſucceſſionem quartam partem in ſtirpes, & non in capita, per modum vocationis ad inducendam tranſmiſſionem valdè attenditur, *deciſ.203.num.11. Beuilaqua.*

Aſſignatio ceſſus creditori pro ſuis prætenſionibus a mediatore oblata, creditum etiamnum vigere, nec in cauſam debiti ſolutionem ceſſiſſe oſtendit, *dec.372.nu.11. Alberg.*

Aſſignans alicui bona libera ad verificationem ſuppoſiti tenetur, dum recipiens de qualitate rei traditæ certiorari debet, *deciſ.364. num 12. Priolo.*

Aſſignatio, quando vltra cauſam finalem aliud motiuum habet, non attenditur, *deciſ.349 num.12. Beuilaqua.*

Aſſignatio, ſiue ſit temporalis, ſiue perpetua, ſiue pactum expirauerit, immiſſionem hæredi debitam non excludit, dum pro ea ſufficit, quod bona per defunctum detenta fuiſſe appareat, *deciſ.164.num.16. Beuilaqua*

Aſſignatio, quandonam inefficax dicatur, *deciſ.549 nu.11. ibidem.*

A S S I S T E N T I A.

Aſſiſtentia iuris circa decimas, quam regulariter habet Parochus ceſſat, quando legitimè conſtat quod decimæ iuſto titulo ad alium pertineant, *deciſ.216. num.3. Alberg.*

Aſſiſtentiam Iuris pro ſe habens, & poſſeſſionem actualem oſtendens, manutenendus eſt in ſua quaſi poſſeſſione, *deciſ.390.num.6. Beuilaqua.*

Aſſiſtentiam iuris Epiſcopus habet quoad exercendã ſuam iuriſdictionem quoad omnes ſuos Vaſſallos, *deciſ 210.numer.4 ibid.*

A S S O C I A T I O.

de Aſſociando mandatum ſi eſt conceſſum per decretum non eſt appellabile, ſecus vero per cedulam, *deciſ. 298. nu.9. & 10. Priolo.*

Aſſociatio datur in vim precarij, & conſtituti, *deciſ.417. num.1. Albergato.*

Aſſociatio conceditur vigore pacti appoſiti in inſtrumento, vt poſſit capere poſſeſſionem auctoritate propria, *deciſ. 421.num 14 Ninot.*

Aſſociatio ad bona donata non retardatur prætextu reſeruationis quando res reſeruata fuit ab eodem donante tradita, *deciſ.476.num.4. Vicecomite.*

Aſſociatio competit ex facultate capiendi poſſeſſionem propria authoritate, *deciſ.490 nu.1. Ninot.*

Aſſociatio conſtituti vigore datur, *deciſ.487.nu.1. Albergato.*

de Aſſociando mandatum ſtante pacto capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, denegari non poteſt, *deciſ. 268. num.1. Priolo.*

de Aſſociando mandatum appellationem nõ admittit ſtante facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, *decis.* 148. *numer.* 8. *Priolo*,

Aſſociatio ratione incertitudinis ſummæ, loci, & quotæ, quando detur pro indiuiſo, *decis.* 490. *numer.* 2. 3. & 4. *Ninot*.

ATRAMENTI diuerſitas apoſtillæ non præiudicat, cum negotium religioni iudicantis relinquatur *decis.* 133. *nu.* 5. *Cerro*.

A T T E N T A T A.

Attentata intrant etiam reſpectu incidentium in vigore clauſulæ *quam. & quas*, *decis.* 499 *num.* 3. *Cerro*.

Attentata euitantur ob diuerſitatem cauſarum, *decis* 476. *num.* 10. *Priolo*.

Attentata ſtante diuerſitate cauſarum non intrant, *dec.* 499. *Cerro*.

Attentata, cum ſapiant delictum concludenter probari debent, *decis.* 197. *num.* 4. *Priolo*.

Attentata non cauſat recurſus ad Iudicem laicum per modum protellationis. *ibidem num.* 1.

Attentata realiter & cum effectu ſunt purganda, nec ſufficit oblatio cum vnius Iulij depoſito, *decis* 75. *num.* 8. *ibid.*

Attentata vt probentur æquiuoca probatio non ſufficit, *decis.* 197. *num.* 5. *ibid.*

ad Attentatorum effectum nullatenus conſideratur regulariter nullitas tituli, vel ipſius inſectus, *decis.* 402. *num.* 28. *Albergato*.

Attentata eò magis intrant, quo magis litis pendentia à Iudice in actis expoſita fuit, & Rotalis inhibitio ipſi exhibita dignoſcitur, *decis.* 181. *num.* 8 *Veroſpio*.

Attentata circũſcripta partis oppoſitione ex officio cuius Maieſtas læſa fuit reuocantur, *decis.* 170. *num.* 6. *Albergato*.

Attentata prouiſio Apoſtolica non poteſt dici, *decis.* 528. *num* 5. *Cerro*.

Attentare Papa non dicitur, *decis* 527. *num.* 6. *ibid.*

Attentans pro ſufficiẽti purgatione fructus realiter reſtituere, & omnes expenſas, damna, & intereſſe ſoluere, ac reficere tenetur, *decis.* 80. *num.* 2. *Cerro*.

in Attentatorum materia teſtes debent eſſe vndequaque idonei, & vt nullam patiantur exceptionem, *dec.* 131. *nu.* 4. *Beuilaqua*.

Attentans tunc ſolum debet rem in priſtinum reſtituere, quando præuia liquidatione fuit condemnatus. *dec.* 131. *num.* 11. & 12. *Beuilaqua*.

Attentatorum reuocatio ex Iudicis officio cuius Maieſtas læſa fuit admittitur, licet partes Iuriſdictioni conſenſerint, *decis.* 181. *num.* 11. *Veroſpio*.

Attentans ne vitioſæ poſſeſſionis commodo fruatur ſequeſtrum eſt apponendum, *decis* 170. *num.* 3. *Albergato*.

ad Attentatorum abſolutam purgationem verbalis renunciatio ſufficit, *decis.* 197. *num.* 3. *Priolo*.

Attentatorum purgationi vt ſit locus debet eſſe probatio eorum certa, *ibidem num.* 6.

Attentans tunc ſolum debet rem in priſtinum reſtituere, quando præuia liquidatione fuit condemnatus. *decis.* 131. *num.* 11. & 12. *Beuilaqua*.

A T T E S T A T I O.

Atteſtatione extraiudiciali viri notiſſimæ probitatis admodum deferendum eſt, *decis.* 481. *num.* 12. *Ninot*.

Atteſtationi Notarij deponentis de ſana mente Teſtatoris videtur adhibenda fides, *decis.* 352. *num.* 4. & 5. *Cerro*.

et Atteſtatione examinatorum idoneitas probatur, *dec.* 405. *num.* 11. *Beuilaqua*.

Atteſtanti Parocho de ſana mente teſtatoris videtur magis deferendum, quam alijs Teſtibus deponentibus de dementia eiuſdem, *decis.* 353. *num.* 9. *Cerro*.

Atteſtationi Parochi circa ſanam mentem Teſtatoris videtur non parum deferendum, *ibid. num.* 8.

Atteſtatione Notarij teſtes veri concordes ſuper actu coram ſe geſto concurrente plenam ac concludentem faciunt probationem, *decis.* 107. *num.* 7. *Melito*.

Atteſtationi Cardinalis Nepotis Papæ Regnantis, de aliqua re informati, deferendum videtur, *decis.* 274. *numer.* 28. *Albergato*.

Atteſtationi Ordinarij in materia ad illius officium ſpectãte plurimum deferri ſolet, *decis.* 37. *num.* 4. *Priolo*.

Atteſtationibus Mercatorum in re pertinenti ad cõtractum cambiorum ſtandum eſt, *decis.* 18. *num.* 23. *Veroſpio*.

Atteſtationi Magnatum extraiudiciali deferendum eſt, *decis.* 481. *num.* 13. *Ninot*.

Atteſtationi Ordinariorum circa Iuſpatronatus laicorum Rota ſolet multum deferre, cum agatur de eorum præiudicio, *decis.* 389 *num.* 11. *Cerro*.

Atteſtationi Equitis Hieroſolymitani creditur præſertim iunctis adminiculis. *decis* 444. *num.* 2. 3. & 4. *Albergato*.

Atteſtatione examinatorum habilitas probatur, *decis.* 449. *num.* 2. *Bourlemont*.

Atteſtantibus Curſoribus de rebus ſpectantibus ad eorum officium, deferendum eſt, *decis.* 432. *num.* 6. *Albergato*.

A V C T O R I T A S.

Author nullitatis de nullitate dare non poteſt, *decis.* 150. *num.* 9. *Albergato*.

Auctoritate rei iudicatæ ſententiæ executioni mandatæ, omnem contra defectuoſum teſtium examen exceptionem repellunt, *decis.* 298. *num.* 21. *Bourlemont*.

Auctoritates Doctorum, non iuuant dum non tangunt terminos caſus controuerſi. *decis.* 461. *num* 7 *Priolo*.

Auctoritate Apoſtolica Põtifice explicitè diſponente optionem habere vim validæ collationis, & prouiſionis alternatiua ceſſat, *decis.* 127. *num.* 14. *Cerro*.

abſque Auctoritate Curatoris minores, vel decreto Iudicis Procuratorem conſtituere non poſſunt, *decis.* 192. *num.* 4. & 9. *Priolo*.

Auctoritas Iudicis non excludit ſpolium, quando ille nulliter, & iniuſtè proceſſit, *decis.* 375. *numer.* 10. *Albergato*.

Auctoritate propria non poteſt Dominus directus ingredi poſſeſſionem, *decis.* 319. *num.* 15. *Cerro*.

Et maximè ſi deuolutio non ſit ita clara, *ibidem num.* 77. 78. & 79.

Auctoris declaratio à ſucceſſore impugnari non poteſt. *decis.* 508. *num.* 10. *Albergato*.

AVDITOR Cameræ obligationis Cameralis exequutor priuatiuè quoad omnes exiſtit, *decis.* 242. *numer.* 10. *Albergato*.

Auditor Cameræ poteſt procedere executiuè inter Mercatores. *decis.* 286. *num.* 3. *ibid.*

A V D I T V S.

de Auditu Teſtes ab ipſa Vxore deponentes in re clanculum peracta ſufficiunt, *decis.* 190 *num.* 5. *Priolo*.

de Auditu Teſtis deponens, vbi in contrarium ſtat iuris præſumptio, tanquam vnicus nullum facit probationis gradum, *decis.* 73. *num.* 22. *ibid.*

de Auditu Teſtes licet deponentes pro adminiculo tamen in cauſa deſeruiunt, vbi præſumptiones, & coniecturæ admitti ſolent, *decis.* 174. *num.* 16. *Veroſpio*.

de Auditu Teſtes deponentes, plenè, & concludenter non probant, *decis* 414. *num.* 5. *Vicecomite*.

de Auditu Teſtes deponentes, cum agatur de re antiqua, nec ſint, qui de viſu deponere poſſint, ſufficienter probant, *decis* 318. *num.* 10. *Cerro*.

de Auditu Teſtes in materia difficilis probationis admittuntur. *decis.* 270. *num.* 3. *Priolo*.

Audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quam ſcriptum in Teſtamento, aut Inſtrumento Teſtes quando poſitiuè vel affirmatiuè deponunt, tanquam ſuſpectis fides non adhibetur, *decis* 8. *num.* 10. *Cerro*.

ob AVERSIONEM à Religione filius in quam vi, & metu per patrem & cõſanguineos incuſſo ingreſſus fuit, & profeſſionem emiſit, inde exire & habitum deponere poteſt, *decis.* 211. *num.* 1. *Beuilaqua*.

Auerſio à Religione ex Teſtibus clarè & prolixè de ea deponentibus probatur. *ibidem num.* 2.

A V G V M E N T V M.

Augumentum penſionis in locatione ex iuſta cauſa inter partes licito ſit. *decis.* 164 *num.* 4. *Veroſpio*.

in Augumentum primæ conſtitutæ cedula ſecunda eodem iure metiri debet, *decis.* 30. *num.* 6. *Veroſpio*.

Augumentum in Apoca priuata promiſſum, dum nullam habet dependentiam à dote, correſpectiuitas ceſſat, *decis.* 90. *num.* 18. *Beuilaqua*.

Augumentum cum ceſſione Iurium datum doti principali non obſtat, *decis.* 110. *num.* 39.

Augumentum eiuſdem naturæ eſſe debet cuius eſt principale cui accedit, *decis.* 271. *num.* 23. *Priolo*.

Augumentum conſtitutum ad effectum, vt decentius nubat vidua, vel commodius in viduitate viuat, deficiente tali cauſa non debetur, *decis* 90. *num.* 11 *Beuilaqua*.

Augumentum dotis abſque neceſſaria fundatione, vel dotatione formali ad acquirendum Iuſpatronatus non ſufficit, *decis* 96. *num* 27. *ibid.*

Augumentum ob teneram ætatem, tanquam cauſam finalem eidem promittitur, non ob commodum, *decis* 90. *num.* 17. *ibidem*.

Aug-

Augmentum aliter factum inſeruit pro eleemoſyna, & ille qui præſtat dicitur Benefactor non fundator, *deciſ. 96. numer. 28. Beuilaqua.*

Augmentum à ſene promiſſum potius remuneratio, quam donatio appellatur, & in recompenſatione iuuentutis facta cenſetur. *deciſ. 90. num. 15. ibidem.*

Augmentum cum ceſſione iurium datum doti principali non obſtat, *deciſ. 159. num. 37. Taia*

AVI Teſtamentum nepote præterito nullum remanet, *deciſ. 370. num. 1 Albergato.*

Aui Teſtamentum vt ſuſtineatur, Nepotem aliquid de illius ſubſtantia habuiſſe non ſufficit, niſi id titulo inſtitutionis obtinuerit, *deciſ. 342. num. 12. ibidem.*

Auiamento nepotibus apoth carum, quod ob lucrum ex illa proueniens pretio eſt æſtimabile renunciantibus, Patrui ea implicatione bonorum ad nepotes ſpectantium plus lucrari cenſentur, *deciſ. 23. num. 2. ibidem.*

Authenticæ ſcripturæ probant, etiamſi in actis non producantur, dum Procurator proteſtauit, ſe velle ſtare indicationi earum ſcripturarum *deciſ. 79. num. 12 ibidem.*

Quod fieri ſolet ad euitandas expenſas productionis, *ibid. num. 13.*

Auunculo hæredi filij immediatè ſuccedunt nulla habita ratione ſubſtitutionum Matrum, quæ vel caducata, ac ſi ſcripta non fuerit reputatur, *deciſ. 281. num. 6. Veroſpio.*

B

BAPTISMVS.

BAptiſmatis fides tunc eò minus probat filiationem, ſi atteſtatio Parocho non fuit facta à patre, ſed ab ignoto de ordine patris, *deciſ. 388. num. 14. Albergato.*

Baptiſmi fides, & Teſtium depoſitiones ad effectum probandi proximitatem ſufficiunt, *deciſ. 306. num. 2. Cerro.*

Baptiſmi liber probat ætatem, & id habetur pro legitima probatione, *deciſ. 454. num. 5. Veroſpio.*

Baptiſmatis fides iunctis adminiculis filiationem probat, *deciſ. 285. num. 15. Beuilaqua.*

Baptiſmatis fides probat quidem ætatem, non autem filiationem, *deciſ. 288. num. 13. Albergato.*

BASILIENSES.

Baſilienſibus cuculla maximè ab illa Benedictinorum diuerſa reſpectu formæ, materiæ, & temporis a Clemente VIII. conſtituitur, *dec. 105 num. 4. Cerro.*

Baſilienſibus cuculla Benedictinorum ea ratione prohibetur, quia regulæ S. Baſilij manifeſtè contrariatur, *dec. 105. num. 7. ibidem.*

Baſilienſes ex forma decretorum ad opera tantum diuina vſum ſemper cucullæ habent, *ibid. num. 5.*

S. Baſilij Monachi ſub diſpoſitione Clementina tanquam Monachi nigri non includuntur, *ibidem num. 2.*

BELLVM.

Bellum extitiſſe conuincitur, dum Principi ſupremo fuerat indictum, *deciſ. 177. num. 6. Veroſpio.*

Belli qualitas, aut conditio in vno anno præſcripta dum in altero expreſſè repetita non fuit, conſultò omiſſa cenſetur, *deciſ. 291. num. 2.*

Belli timor commercium, vel penitus extinguit, vel notabiliter diminuit, *dec. 130. num. 3. ibidem.*

Bello extincto Belli timor non euaneſcit. *deciſ. 139. num. 2. Veroſpio.*

Benedictinorum cuculla Regulæ S. Baſilij cur contrarietur, ratio eſt adeo generalis, vt faciat totam legem, & conſtitutionem totum ordinem generaliter comprehendentem *deciſ. 105 num. 8 Cerro.*

Benedictinorum cucullam nedum in diuinis, & in Monaſterio, ſed etiam extra deferre poſſunt, *deciſ. 105. num. 6. Cerro.*

BENEFICIVM ECCLESIASTICVM IN GENERE.

de Beneficio à Papa prouiſus, quid iuſtificare teneatur, *deciſ. 414 num. 2. Vicecomite.*

Beneficiorum collatio ſpectat ad Epiſcopum. *deciſ. 70. num. 57. Beuilaqua.*

Beneficia erigens ex ordinatione, & bonis alterius non dicitur fundator, nec dotator, ſed nudus, & ſimplex executor, *deciſ. 136. num. 3. Cerro.*

Beneficium aliquod, quod fuerit conceſſum per obitum alicuius, quando non dicatur probatum, *deciſ. 380. num. 7. Vicecomite.*

de Beneficijs erigendis diſpoſitio ſub iurepatronatus hæredum, ac ſucceſſorum in perpetuum pro lege ſeruari debet, ne laici ab erectione Eccleſiarum, & Beneficiorum retrahantur, *deciſ. 136. num. 1. Cerro.*

Beneficium pendente lite eſt litigioſum & proindè ad actū nouæ prouiſionis deueniri non poteſt, *deciſ. 315. num. 1. Albergato.*

Beneficiorum vnio, tunc non attenditur, quando fuit poſtea reuocata à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium, *deciſ. 456. num. 9. Cerro.*

Beneficij vacatio, & valor probatur ex confeſſione impetrantis, & ex concurſu ad illud, *deciſ. [illegible] num. 1. Beuilaqua.*

Beneficium tenue, quando quis acceptauit, ſibi imputet. *deciſ. 48. num 4. Beuilaqua.*

ſuper Beneficio lis, poſtquam fuit introducta in Rota, nec Executor Apoſtolicus poteſt ſe intromittere ad executionem gratiæ concedendam, *deciſ. 528 num. 2. Cerro.*

Quoniam tunc Auditor Rotæ ſuccedit loco Executoris Apoſtolici, *ibid. num. 2.*

Beneficia quando ſunt ſub regimine laicorum, ſunt manualia, *deciſ. 2. num. 16. Priolo.*

in Beneficialibus poſſeſſio ſola anterior abſque præciſa tituli reſtrictione attenditur.

Beneficia curata, vt validè conferantur, requiritur interelſentia Ordinarij, *deciſ. 176. num. 3. Beuilaqua.*

Beneficium expectans perdit gratiam ſi aliud incompatibile conſequatur, *deciſ. 55. num. 2. Taia.*

Beneficia manualia in multis Eccleſijs adſunt, *deciſ. 3 nu. 14. & 15. Priolo.*

Beneficiorum vnio ceſſante legitima cauſa nulla & inualida remanet, *deciſ. 307. num. 5. Albergato.*

Beneficium Iurispatronatus quando quis per longiſſimum tempus poſſedit quid inde inferatur, *deciſ. 383. numer. 9. Cerro.*

Beneficium, in quo per alium ſatisfieri poteſt incompatibilitatem non cauſat, *deciſ 206. num 7. Beuilaqua.*

Ex hoc etiam ex ſententia ſac. Congreg. Concil. Trident. *ibidem num. 8.*

Beneficiorum alternatiua conceditur reſpectu illorum dumtaxat, quæ ad liberam collationem Epiſcopi ſpectant, *deciſ. 127 num. 9 Cerro.*

Beneficiorum expreſſio in ſpecie, & obligatio vna eademq; oratione concepta operantur, vt verba taxatiuè ſtare dicantur, *deciſ 65. num. 4. Albergato.*

Beneficium aſſequi debet ille, qui maiori habilitate eſt aptus ad illud aſſequendum, *deciſ. 454. num. 9. Veroſpio.*

Beneficia Iurispatronatus Laicorum licet mixto ſubiecta ex benignitate Pontificum à reſeruationibus & derogationibus eximuntur, *deciſ. 323. num. 15. Beuilaqua.*

Beneficia ſunt conferenda iuxtà Conſtitutiones illius Eccleſiæ, cuius ſunt, *deciſ. 454. num 2. Veroſpio.*

Beneficia Legatorum, Nunciorum, Rectorum, & Theſaurariorum, vbicumq; eos mori contigerit, reſeruata dicuntur, *deciſ. 166. num. 16. Priolo.*

ſuper Beneficio lis, quando fuit commiſſa in Rota coram ea exhibenda, & verificanda ſunt ea, quæ ſunt neceſſaria pro eo obtinendo, *deciſ. 528. num. 3. Cerro.*

Beneficium conferendum certo generi perſonarum requirit habilitatem perſonæ, *deciſ. 329 nu. 7. Albergato.*

Beneficium Epiſcopus licet cuicumque conferre non poſſit collationis tamen libertas ad impediendam alternatiuam non excluditur, *deciſ. 127 nu. 13. Cerro.*

Beneficia per aſſecutionem incompatibilium vacantia Sedi Apoſtolicæ reſeruantur, quando ex eiuſdem prouiſione obtinentur, *ibid. num. 2.*

Beneficia plura arguuntur ex diſtinctione bonorum, & nominatione diuerſorum Presbyterorum, *deciſ. 206. num 1. Beuilaqua.*

in Beneficijs, Laici ſimpliciter poſſunt deputare Capellanos, *deciſ 2. num. 21. Priolo.*

Beneficium parochiale cum per aſſecutionem, & poſſeſſionem alterius vacare dicatur, multo magis ius quodcumque, *deciſ 55. num. 1 Taia.*

Beneficia plura ad vnum altare inſtitui poſſunt cum non occupent locum ſpiritualia, *deciſ. 266. num. 5. Beuilaqua.*

in Beneficio ſucceſſor quando agit ad nullitatem penſionis ex defectu iuſtificationis valoris, ſolemnitates per triginta annos non continuatæ non attenduntur quin penſionarius illum planè probare teneatur. *deciſ. 142. num. 13. Beuilaqua.*

Beneficium vt obtineatur, quidnam probandum veniat, *dec. 73. num. 3. Priolo.*

Bene-

Beneficiorum pluralitatem præſeferunt prætenſiones duorum ſeparatæ, & diſtinctæ, *deciſ.206 num.3. Beuilaqua.*
Beneficia indultum non capit duplici reſeruatione affecta, quando in eo talis facultas non exprimitur, *dec.226.nu.1. Priolo.*
Beneficium manuale non expectata morte primi prouiſi alteri per nouam prouiſionem conferri poteſt, *deciſ.217. num.4 Beuilaqua.*
Beneficij prouiſionis litteræ Apoſtolicæ, ſi ſint iuſtificatæ, executioni mittendæ ſunt, *deciſ.456.num 1 Cerro.*
quoad Beneficium Ius ex minima generali narratiua Pontifici innoteſcere non poteſt, *deciſ 222.num.16. Beuilaqua.*
in Beneficijs, in quibus non ceſſet qualitas manualitatis, *deciſ.1. num.29. Priolo.*
Beneficij fructus ratione laboris perſonalis inſeruienti tantum debentur, *deciſ.347.num.9. Beuilaqua.*
in Beneficio ſucceſſor acta, quæ non reperiuntur tranſportare non tenetur, *deciſ.191..num.19. ibidem.*
Beneficia Eccleſiaſtica, vt quis valeat obtinere, debet eſſe annorum 14. ſecundum Concilium Tridentinũ, *deciſ.399. num.5. Emerix.*
Beneficij qualitas, & natura, vt habeatur, attendi debet vltimus ſtatus, *deciſ.2. num.13. Priolo.*
Beneficiũ debet cõferri, & qui habet cõditiones ei qualitates neceſſarias, pro eius aſſecutione, *dec.454.num.10. Veroſpio.*
Beneficialis ſtatus ex quibus penitus excludatur, *deciſ.2. num.11. Priolo.*
Beneficia, quando conferuntur per Oeconomos, id denotat beneficia eſſe manualia, *deciſ.2 num.12. ibidem.*
Beneficia, ſi non conferantur ab Eccleſiaſtica perſona, qualiter denominentur, *ibidem num.10.*
Beneficia, quod ſint manualia, & non collatiua, ex quo probetur, *ibidem num.9.*
Beneficia Regulares poſſunt habere, quæ ſingularibus in titulo perpetui beneficij conferuntur, *deciſ.148. num.10. Beuilaqua.*
Beneficia ad duo nominatio facta pluralitatem oſtendit, *deciſ.206.num 2. Beuilaqua.*
Beneficia Curata in ſimplicia conuerti non valent, *deciſ.29. num.10. Veroſpio.*
Beneficia ſunt conferenda iuxta Conſtitutiones illius Eccleſiæ, cuius ſunt, *deciſ.454. num.2. Veroſpio.*
Beneficium primum dimittere non tenetur prouiſus ſtantibus moleſtijs, ne vtroque poſtea priuatus remaneat, *deciſ.257.num 2. Priolo.*
ad Beneficium aſſequendum ille eſt præferendus, qui habet qualitates ad hoc neceſſarias reſpectu eius, qui eas nõ habet, *deciſ.494 num 8. Veroſpio.*
in Beneficio ſucceſſor, quando agit ad nullitatem penſionis ex defectu iuſtificationis valoris, ſolemnitates per triginta annos non cõtinuatæ non attenduntur quin penſionarius illum planè probare teneatur, *deciſ.142.num.13. Beuilaqua.*
Beneficium ſecundũ incompatibile aſſequentem duos menſes ad dimittendum primum habere quomodo procedit, *deciſ.123 num.10. Priolo*
Beneficium eſſe penſione grauatum Titularis enuncians non cenſetur fateri illam eſſe validè reſeruatam, *dec.527.nu.5. ibidem.*
Beneficij ſtatus vltimus attenditur, dum arguitur inter prouiſos ab Ordinario, *deciſ.514 num.14. Beuilaqua.*
Beneficium in dubio præſumitur liberum, *ibidem num.2.*

CIRCA BENEFICIA.

Beneficij poſſeſſio, quando remaneat nulla, & infecta, *deciſ.402. nu.2. Albergato.*
Beneficij poſſeſſio, quando nulliter, & attentata fuit capta, eſt reuocanda, *deciſ.410.num 8. Priolo.*
in Beneficialibus reus, & poſſeſſor releuatur ab onere probandi in quibus ſufficit vincere per non ius actoris, *deciſ.480. nu.5. & 6. Bourlemont.*
Beneficium Eccleſiaſticum quicunque per annum immediatè præcedentem poſſederit, quid indè inferatur, *deciſ.402. nu.2. Albergato.*

DE BENEFICIIS ECCLESIASTICIS CIRCA RESIGNATIONEM.

de Beneficio prouiſo Apoſtolico in menſe reſeruato vacante mandatum de manutenendo eſt concedendum, *deciſ.317. num.1.*
in Beneficij reſeruatione clauſula *ſubrogationis gratioſæ*, ad cuius effectum apponitur, *deciſ 402. num.9. Albergato.*
Beneficij collatio, & reſignatio facta poſt obitum Epiſcopi, & reſpectiuè recepta poſt renunciationem, valet, *dec.176. num.36. ibidem.*
Beneficio in menſe Sedi Apoſtolicæ reſeruato vacante, collatio non ad Capitulum ſiue Ordinarium loci, ſed ad Papam ſpectat, *deciſ.248.nu.3. Priolo.*
Beneficia ob Ordinarijs cõtra diſpoſitionem Conc. Trident. vnita, ipſo iure reſeruata cenſentur, *deciſ.307. num.25. Albergato.*

DE BENEFICIIS ECCLESIASTICIS QVOAD VACATIONEM.

Beneficium, quando ſemper fuit plenum, non poteſt dici vacare per obitum, *deciſ.414 num.8. Vicecomite.*
Beneficij vacatio per obitum, dicitur iuſtificata, dum etiam contraria pars ex tali vacatione per obitum pariter venit, *dec.456..num.2. Cerro.*
Beneficium vacantia conferri Patrimonialibus dum poſitiuè admittitur, Teſtium examen non eſt neceſſarium, *dec.127. num.3. Cerro.*
Beneficij vacationes plures, quando fuerunt narratæ, cum clauſula generali, *quouis modo*, ſufficit tunc vt in vna ſpecie iuſtificetur vacatio, *deciſ.456.num.3. ibidem.*
Beneficij vacatio reſeruati per vnionem nullam, & inualidam conſumpta non dicitur, *deciſ.307.num.22. Albergato.*
Beneficia, quando fuerunt impetrata à Papa vti deuoluta, qui modus vacandi excludit omnem alium modũ vacandi, *deciſ.402.nu.31. ibidem.*
Beneficiorum in Curia reſeruatio, vel intrà duas dietas vacantium ante promulgationem, *extrauagantis*, generaliter inducta fuit, *deciſ.266 num.20. Priolo.*
Beneficia Ordinarius in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis vacantia conferre non poteſt, *dec.254. nu.5 Beuilaqua.*
Beneficio vacante ex collatione Ordinarij, virtus decreti ſolam vacationem ex collatione Papæ comprehendentis ceſſat, *deciſ.127. num.8. Cerro.*
Beneficij vacatio menſe Auguſti, qui eſt Apoſtolicus dicitur reſeruata, *ibidem num 1.*
Beneficij vacatio per mortem vltimi poſſeſſoris ad effectum immiſſionis in eo probari debet, *deciſ.96.nu.1. Beuilaqua.*

DE BENEFICIIS QVOAD VALOREM.

Beneficij valor probatur ex depoſitionibus duorum Teſtium, *deciſ.405.num 11. Beuilaqua.*
Beneficij valor narratus per non exceſſum, leuioribus probationibus iuſtificatur, *deciſ 456.num.5. Cerro.*
Beneficij valor, vt iuſtificetur ſemiplena probatio ſufficit, *deciſ.249. num.4. Priolo.*
Beneficij valor narratus per non exceſſum, qualiter probetur, *deciſ.456. num.4. Cerro.*
Beneficium, quod non excedat valorem tot ducatorum, probari poteſt ex narratiua partis aduerſæ, *deciſ.176.nu.1. Beuilaqua.*
Beneficij valor de iure præſumitur talis, qualis fuit narratus in præcedentibus gratijs, *deciſ.456.num. . . . Cerro.*
Beneficij valor probatur per Teſtes de publica voce, & fama deponentes, *deciſ.529.nu.4. Albergato.*

IN BENEFICIALIBVS.

in Beneficialibus ſtatus vltimus attenditur ad ſubſtiſtendam prouiſionem, *deciſ 514.num.3. Bourlemont.*
in Beneficialibus datur multiplicatio titulorum, *deciſ.380. nu.9. & 10. Vicecomite.*
in Beneficialibus actore mortuo lis finita cenſetur, *deciſ.56. nu.2. Cerro.*
in Beneficialibus ſequeſtro eſt locus dum ius vtriuſque collitigantis eſt turbidum, *deciſ.504 num.1. Beuilaqua.*
in Beneficialibus multiplicatio titulorum datur, *deciſ.192. nu.3. Bourlemont.*

BENEFICIATVS.

Beneficiati obitus probatur ex reſignatione Ordinarij, qui motu proprio prouiſit, *dec 480.n.18. & 19. Bourlemont.*
Beneficiati de penſionibus quas tanquam præmium laboris, & operis diurni atque nocturni acquirunt, liberè tam inter viuos, quam in vltima voluntate diſponere poſſunt, etiam ſi eædem inexactæ remaneant, *deciſ.233. numer.2. Meltio.*
Beneficiati pares redditus obtinentes dum excluduntur à Teſtamento, cæteri non Beneficiati admiſſi cenſentur, *deciſ 57. num.6. Meltio.*
Beneficiatus hæres cum iure proprio, ex perſona Teſtatoris non autem executoris in Iurepatronatus ſuccedat eiuſdẽ facto contrauenire, & nominationem alterius impugnare rectè poteſt, *deciſ.217.num.12. Beuilaqua.*
Beneficiatus habens actionem ad fructus beneficij, tenetur ad ſolutionem penſionis, *deciſ.467.num.3. Taia. . . .*

Bene-

Beneficiatus impeditus percipere fructus non tenetur ad penſionem, *deciſ.478. num 4. Taia*.

BENEFICIVM QVOAD PROPHANA.

Beneficium Inuentarij non perdit hæres per omiſſionem deſcriptionis aliquorum bonorum, *deciſ.375. nu.13 Bourlemont*.

Beneficium reſtitutionis in integrum tranſmittitur, etiam ad hæredem hæredis, *deciſ.43.num.37. & 38. Taia*.

pro Beneficijs à Matre receptis donatio facta a filia non eſt perſonalis, ſed tranſit ad illius hæredes, *deciſ.477.num.3. Cerro*.

abſque Beneficio Inuentarij hæres hæreditatē Patris adeundo, ſibi legis authoritate de omnibus ſatifeciſſe præſumitur, *deciſ.344.num.11. Veroſpio*.

tum Beneficio legis, & Inuentarij Moniales adeuntes hæreditatem, ac de bonis in eo deſcriptis rationem reddentes, à Iudice mediante ſubhaſtatione vltrà vires hæreditarias grauari non debent, *deciſ.141. num.1. Melzio*.

Beneficium aditionis per viam reſtitutionis filijs ſolum intrà triennium à lege conceditur, *deciſ.222.nu.18. Priolo*.

Beneficium retentionis creditori ad inanes circuitus euitandos permittitur, quando ſolutio nulla exceptione coerceri poteſt, *deciſ.140.num.3. Veroſpio*.

Beneficium reſtitutionis intrà aliud quadrimeſtre nō intrat quando filia eſt maior 25. annorum, cum minor ſaltem in hoc priuilegium habeat, *deciſ.222. nu.19. Priolo*.

Beneficiatus hæres, quando faciat fructus ſuos, *deciſ.99. num.21. Melzio*.

BENEPLACITVM APOSTOLICVM.

Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur ex lapſu centum annorum cum ſubſequuta obſeruantia, *deciſ.510. num.9. Priolo*.

Beneplacitum Apoſtolicum quarumcumque ſolemnitatum defectum ſupplet, *deciſ.62. num.13. Beuilaqua*.

Beneplacitum præſumptum ex Conſtitutione Vrbana ſuper præiudicialibus Eccleſiarum tollitur, *deciſ 101. num.16. ibidem*.

Beneplacitum Principis, quando eſt reſeruatum cum clauſula, *quatenus opus ſit*, quid importet, *deciſ.12. nu.6. & 9. Veroſpio*.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienatione rei Eccleſiæ, *deciſ.474. num.1. Melzio*.

Beneplacitum Apoſtolicum licet realiter expeditum, deficiente conſenſu Ordinarij, & nullitate exinde Summo Pontifici ignota reſultante, defectum diſmembrationis non ſupplet, *deciſ.29.num.9. Veroſpio*.

Beneplacitum Apoſtolicum licet de eius impetratione non conſtet, ob lapſum 30. annorum iuncta obſeruantia interueniſſe præſumitur, *deciſ 191.nu.13. Beuilaqua*.

Beneplacitum Apoſtolicum vbi in emphyteuſi ſolitum alteratur ſemper eſt neceſſarium, *deciſ.113. num.6. ibidem*.

Beneplacitum Principis, pro derogatione fideicōmiſſi ſtante clauſula, *quatenus opus ſit*, non requiritur, niſi derogatio neceſſaria probetur, *deciſ.264. num.17. Priolo*.

Beneplacitum Apoſtolicum, & licentia Ordinarij ad nouas fundationes conſtruendas copulatiuè exiguntur, *dec.225. num.4. Beuilaqua*.

vbi Beneplacitum Apoſtolicum præceſſit reſeruatione non opus eſt, *deciſ.235.nu.11.*

Beneplacitum Apoſtolicum, quando non adeſt, in conceſſione emphyteuſis bonorum Eccleſiæ, non immutatur eorum natura, *deciſ 139.num 16. Cerro*.

ad Beneplacitum poſſeſſio cōceſſa, quid id importet, & quid ſi in cauſam piam, *deciſ.21.num.20 & 21, Taia*.

Beneplacitum Sedis Apoſtolicæ tacitum, vt inducatur lapſus centum annorum requiritur, *deciſ.225. num 12. Beuilaqua*.

Beneplacitum Principis in aliquo contractu reſeruatum à partibus, intelligitur *quatenus opus ſit*, *deciſ.12. numer.8. & 9. Veroſpio*.

præter Beneplacitum Apoſtolicum, & Ordinarij conſenſus ad fundationem noui Conuentus copulatiuè requiritur, *deciſ.160.num.3. Beuilaqua*.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur in alienatione bonorum Eccleſiæ, ſiue bona diſtrahantur per venditionem ſiue per permutationem, *deciſ.384.num.14 Cerro*.

Beneplacitum Apoſtolicum in alienatione rerum Eccleſiæ neceſſarium, cum actus retrouenditionis cenſus ſit neceſſarius, nullatenus requiritur, *deciſ.294. num.14. Priolo*.

Beneplaciti Apoſtolici defectus, quando non poſſit allegari à collitigante, *deciſ.522. nu.5. Cerro*.

Beneplacitum Apoſtolicum non ſupplet cauſam, nec euidentem vtilitatem, *deciſ.510.num.20. & 23. Priolo*.

Beneplacitum Principis pro derogatione fideicommiſſi ſtante clauſula *quatenus opus ſit*, non requiritur, niſi derogatio neceſſaria probetur, *deciſ 364.num.17. Priolo*.

Beneplacitum Apoſtolicum requiritur, quando alteratur ſolitum in Inueſtitura Emphyteuſis Eccleſiaſticæ, *deciſ.481. num.5. Cerro*.

Beneplacitum Apoſtolicum in tranſactione inter duas Eccleſias ſtipulata omninò eſt neceſſarium, *deciſ.131.num.7. Beuilaqua*.

ſine Beneplacito Apoſtolico tranſlatio ad dirimendas diſſenſiones in iudicium deductas pro bono pacis etiam fieri poteſt, *deciſ.62.num.9. Beuilaqua*.

Beneplacitum Apoſtolicum non requiritur in reductione penſionis, *deciſ.507 num.10. Priolo*.

Beneplacitum Apoſtolicum ex obſeruantia tantum centenaria præſumitur, *deciſ.482.num.4. & 8. Cerro*.

Beneplacitum Apoſtolicum, quod non interuenerit in permutationem bonorum Eccleſiæ ex quo docetur, *deciſ. 184.num.6. ibidem*

ſine Beneplacito Apoſtolico bona Eccleſiaſtica inualidè alienantur, *deciſ 310 num.20. ibidem*.

BIGAMVS.

Bigamus, quando ſit capax obtinendi penſiones Eccleſiaſticas, *deciſ.247.num.26. Albergato*.

Bigamus, quando dicatur capax cuiuſque penſionis Eccleſiaſticæ, *ibidem num.24.*

Bigamiæ exceptio, tanquam requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis. *ibidem num.23.*

BONA IN GENERE.

Bona, quando pro additamento dotis ſunt aſſignata de illis prout de ipſa dote eſt iudicandum. *deciſ.281.nu.12. Priolo*.

Bona donationis tanquam expreſſe alienari prohibita non poſſunt cadere ſub generali obligatione, *deciſ.12. num.5. Cerro*.

Bona donata filij quando recognoſcunt à munificentia donantis, non autem à primo donatario, in illis tanquam Patris hæredes Iure tranſmiſſio ſuccedunt, *dec.91 num.9. Albergato*.

Bona vinculo fideicommiſſi obnoxia fideicōmiſſarius etiam à grauato hærede diſtracta vindicare poteſt, *deciſ.143. num.10. Veroſpio*.

Bonorum per diuiſionem, quando non conſtat de voluntate renunciandi fideicommiſſo, parum iuuat clauſula *ad habendum, &c.* *deciſ.386. num.6. Priolo*.

Bona dum non docetur fuiſſe in vita, nec in hæreditate defuncti exiſtere præſumuntur, *deciſ.401.num.1. Beuilaqua*.

Bonorum in communi Religio quando eſt capax, Profeſſus in ea pro mortuo non habetur, *dec.59. num.2. Melzio*.

Bona patris, & filiorum, an ſint conſideranda tanquam diuerſæ ſpecies bonorum, *deciſ.531 num.3. Taia*.

Bona fides ad effectum probandi poſſeſſionem eſt neceſſaria. *deciſ.33.num.7. ibidem.*

Bona exequutata mobilia propria poſſidentis præſumuntur, *deciſ.340.num.5. Albergato*.

de Bonis temporalibus tam per contractū inter viuos, quam per vltimam voluntatem ad libitum diſponere poteſt Religionem ingredi volens, *deciſ 22. num.3. Priolo*.

ſuper Bonis diuiſis Ius debitum virtute fideicommiſſi purificati remiſſum præſumitur, *deciſ 174.num.3. Veroſpio*.

Bonis paternis renuncians ſemel non poteſt amplius ſuccedere in eiſdem, *deciſ.244.num.1. Priolo*.

Bonorum hæreditariorum valor, niſi clarè, ac diſtinctè per ſcripturas concludentes probetur, contra hæredes ſemper eſt præſumendum, *deciſ.31.num.5. Melzio*.

in Bonis alterius, quam debitoris executio facta remanet nulla, *deciſ.424. num.5. Albergato*.

ſuper Bonis inæſtimatis euictio ſequuta reddit creditum illiquidum, licet ſit ſecus, quando bona partim ſunt æſtimata partim non, *deciſ.488.num.12. Veroſpio*.

cētra Bona directo dominio Eccleſiæ ſubiecta executio non competit, *deciſ.149.num.5. Melzio*.

Bona loco legitimæ ſubrogata abſque vllo onere data præſumuntur, *deciſ.264.num.16. Veroſpio*.

ex Bonis dat ſi in dotem, partim in bonis liberis, & partim in bonis fideicōmiſſarijs, lucrum dotale debetur tantum ex bonis liberis, *deciſ.204. num.1. Cerro*.

ex Bonis primogenituræ debent diſtrahi ea, quæ ipſe conſtituens primogenituram diſpoſuit, vti diſtraheretur, *deciſ. 464. num.8. Bourlemont*.

Bonorum minoris venditio ſine ſolemnitatibus Statuti Vrbis

bis

bis facta ipſo Iure nulla eſt, *deciſ.139. num.4.*

ex Bonis liberis dotes, quãdo habentur, non ex bonis fideicommiſſarijs ſunt ſoluendæ, *dec.332.num.10. Bourlemont.*

Bona emphyteutica alienans ſine beneplacito Proprietarij cadit ab eis, *deciſ.210.num.23. Cerro.*

Bona primogenituræ ſubiecta ex Inueſtitura, & ſolutione Canonis iuſtificantur, *deciſ.310.num.4. Priolo.*

Bonis actio de bene vtendo, & fruendo, non competit ex contractu, vel alia obligatione Camerali, *dec.13. num.2. Beuilaqua.*

Bona præſumuntur eius à quo poſſidentur, *deciſ.424.num.4. Albergato.*

de Bonis proprijs Teſtator non de alienis teſtatus præſumitur cum de ſuo non de alieno teſtari debeat, *deciſ.183. num.1. Taia.*

in Bonis ſtabilibus fructus ad rationem quinque pro centenario taxati ſunt à lege. *deciſ.451.num.4. Beuilaqua.*

Bonorum vſusfructus dotalium poſt mortem vxoris cui debeatur, attendenda Statuta, & Conſuetudines locorum in hoc ſunt. *deciſ.382.num.6. Veroſpio.*

Bona donata hæreditatis nomine non veniunt, *deciſ.455. num.14. Beuilaqua.*

Bonorum francationes factæ de tempore quo fratres bona, & negocium cõmuniter adminiſtrabant, ex pecunijs communibus factæ cenſentur, *deciſ.308 num.12. Albergato.*

Bona minoris inualidè alienantur ſi in genere narretur Iudici, quod ea alienantur pro debito hæreditatis in genere, *deciſ.400. num.3. Ninot.*

ſuper Bonis proprijs hæredis grauati Saluianum pro reintegratione fideicommiſſi non competit, niſi ipſe habeat notitiam fideicõmiſſi, & bona ei ſubiecta doloſe diſtraxerit, *deciſ.114. num.9. Beuilaqua.*

Bona pro bonis poſſidens ſub eo prætextu ad alia conuolare non poteſt, *deciſ.353. num.4. Veroſpio.*

Bona omnia, quando cenſeantur fideicommiſſo ſuppoſita, *deciſ.531. num 9. Taia.*

Bona à ſucceſſoribus poſſeſſa in eodem loco vbi Authores poſſidebant, à primo poſſeſſore prouenisſe cenſentur, *deciſ.343.num.12. Veroſpio.*

Bonorum adminiſtratori nihil præiudicat, dum ex abſolutoria ſententia in eiuſdem fauorem edita omnia ritè, & rectè geſta præſumuntur, *deciſ.28.num.6. Veroſpio.*

de Bonis vniuerſalibus diſpoſitio ind ſi ritè facta hæreditati æquipollet, *deciſ.45. num.4. Beuilaqua.*

Bonorum deliberatio facta vigore mandati nulli, non ſuſtinetur. *deciſ.395. num.6. Beuilaqua.*

tam Bona viri, quam Soceri pro dote obligata in quibus caſibus mulier habere dicatur, *deciſ.249.num.5.ibidem.*

Bona donantis expreſſè alienari prohibita, licet ſpecialiter ſint obligata, tamen ad vocatos, & ſubſtitutos libere deuoluuntur, & vt talia vindicari poſſunt. *deciſ.11. num.6. Cerro.*

Bonorum poſſeſſio præſens ex ſuſtentatione litis probatur, iunctis teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis, *deciſ.278. num.18. Taia.*

Bona libera quando adſunt, dos in fideicommiſſo ſubiectis non reſtituitur, *deciſ.393. num.18. ibidem.*

Bona, quæ non ſunt hæreditaria viri, ſed proueniunt ex alio capite ad vxorem non poſſunt computari pro bonis in reſtitutione dotis contentis, *deciſ.218.num.9. Meltio.*

Bona in donatione reſeruata ad effectum teſtandi de illis, donante non diſponente vadunt venienti ab inteſtato, *deciſ.476. num.3. 6. & 7.* Quod amplia, *vt num.8. & 9. Vicecomite.*

Bonorum dotalium vſusfructus poſt vxoris obitum, cum filijs, quæritur patri, vel marito, *deciſ.382.num.4. Veroſpio.*

Et hoc quidem ex propria perſona ob onera, quæ ſubſtinuit, non ex iure patriæ poteſtatis, *ibid. num.5.*

Bonorum diuiſio ſi fuerit facta propter eorum ſeparationem ex ea non poteſt inferri ad aliquam renunciationem; *deciſ.286. num.3. Priolo.*

Bonorum renunciatio conſortis ſi firmatur, dum ſuit per viã donationis inter viuos, *deciſ.461.num.2. Bourlemont.*

Bona ex tranſactione in vim Teſtamenti aſſignata ad identitatem eorum probandam ſufficiunt, *deciſ.31 num.3. Priolo.*

Bona fideicommiſſo conditionali ſuppoſita non poſſunt eligi pro Trebellianica, niſi verificata conditione, *deciſ.416. num.4. Cerro.*

in Bonis debitoris apothecæ, quando reperiuntur, ad eundem ſpectare præſumuntur, donec contrarium plene probetur. *deciſ.75 num 3. Albergato.*

ad Bona donata aſſociatio retardatur prætextu reſeruationis quando res reſeruata fuit ab eodem donante vendita, *deciſ.476.num.4. Vicecomite.*

Bonorum ratio ab eis eſt reddenda ad quorum manus deuenerunt, & non ad alios, *deciſ.415. num.18. Beuilaqua.*

ex Bonis parentum filio, quicquid capit vel ad eum peruenit quouis titulo ſiue inſtitutionis, legati, aut fideicommiſſi, in legitimam imputatur, *deciſ.226.num.1. ibidem.*

Bona minoris, quando venduntur pecunia debet eſſe præſens, *deciſ.410.num.12. Ninot.*

Bona ex vetuſtiſſima poſſeſſione à deſcendentibus poſſeſſa, pro portionibus, & ſubſidiarijs partibus ipſi à Teſtatore aſſignata præſumuntur, *deciſ.293.numer.3. Taia.*

ſuper Bonis ſub directo dominio Eccleſiæ vigore Statuti Vrbis executiuè agi non poteſt, *deciſ.238. num.3. Albergato.*

Bonorum ſeparatio, an & quando ab Aduerſarijs impediri non poſſit, *deciſ.343.num.2. Veroſpio.*

Bona præſumuntur eius contra quem fuit facta executio, quando penes eum reperiuntur, *deciſ.224 nu.7. Albergato.*

in Bonis auiæ legitima cum fructibus debentur à die eius obitus, *deciſ.301.num.1. Emerix.*

Bona paterna quando non ſufficiunt ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vſque ad quantitatem Iudici benè viſam dos conſtituitur, *deciſ.28. numer.7. Albergato.*

Bonorum diuiſio per Procuratores non operatur renunciationem fideicommiſſi, ſi id non habebant in bonis, *deciſ.386 num.7. Priolo.*

Bona, quando ſunt vinculata fideicommiſſo, non poſſunt dici libera, *deciſ 377. num.4. Ninot.*

Bonorum ſequeſtratio regulariter de iure eſt prohibita, *deciſ.504. num.1. Beuilaqua.*

Bonorum alienatio facta contra formam à Teſtatore ordinatam eſt inualida, *deciſ.494. num.6. Cerro.*

Bona vnita, vt remaneant in vna perſona, qualiter ſoleat diſponi, *deciſ.464.num.9. Bourlemont.*

Bona fideicommiſſarius vinculo fideicõmiſſi obnoxia etiam à grauato hærede diſtracta vindicare poteſt, *deciſion.114. num.10. Veroſpio.*

ex Bonis ſtabilibus creditum, quando, & alijs effectibus fructiferis quorum loco pecunia fuit ſubrogata prouenit, ex ea fructus exigi omni iure poſſunt, *deciſ.236. num.4. Albergato.*

Bonorum adiudicatio in vim ſententiæ ſuſpectæ non afficit creditorem. *deciſ.455.num.13. Beuilaqua.*

de Bonis futuris, ſed tantum de præſentibus, priuilegium Benedicti XIII. & confirmatio Pauli II. dum non faciunt mentionem, futura non comprehendunt, *deciſ.24. num.1. Cerro.*

Bonorum minoris venditio ſine ſolemnitatibus Statuti Vrbis facta ipſo Iure nulla eſt, *deciſ.139. num.4. Albergato.*

Bona ſtabilia de ſui natura fructifera regulariter quinque pro centenario iuxta legalem præſumptionem reddere ſolent, *deciſ.167. num.2. Meltio.*

Bonorum adiudicatio, quando poſt ſubhaſtationem interet, *deciſ.424. numer.14. Albergato.*

pro Bonis hypothecatis creditor alterum poſſeſſionem habens ex iiſdem fructus exegiſſe præſumitur, *deciſ.343. num.2. Veroſpio.*

Bona contenta in Teſtamento diuerſa ab illis, quæ in donatione comprehenduntur, non confunduntur inter ſe, ſed cadunt ſub ſua diſpoſitione, *deciſ.515. num. 19. & 20. Beuilaqua.*

Bona ſuper dote viro conſignata, quatenus conſumpta reperiantur, ipſorum conſumptio damno mulieris cedere debent, *deciſ.302.num.6. Taia.*

Bona Teſtatoris ex diuiſione, & ipſo Inſtrumento venditionis iuſtificantur, *deciſ.358.num.2. Priolo.*

Bonorum ſeparatio debitoris à bonis hæredis, in quo caſu iuſtè facta cenſetur, *deciſ.343.num.11. Veroſpio.*

de Bonis poſſeſſis vti liberis Teſtes ab omnibus fideicommiſſis, & vinculis donationum deponentes, cum non extet contrarij vel initij memoria etiã ad præſcriptionem immemorabilem probandam ſufficiunt, *deciſ.259.num.2. Taia.*

Bona ſtabilia, & credita notabilis valoris pauper non poteſt dici, ſi quis habeat multa, *deciſ.17.num.12. Albergato.*

Bona quando inter hæredes diuiduntur, ea quæ in ſuam portionem obuenerunt alteri eodem valore compenſata cenſentur, *deciſ.239. num.8. Beuilaqua.*

Bona donata nepoti in contractu matrimonij indiſtincte pro omnibus iuribus eidem competentibus, ius conſiderabile hæredi fideicommiſſarij importare non poſſunt, cum non conſtet quanta ſit portio paterna, & quale ius ſuper iiſdem bonis competit, *dec.85. num.4. Meltio.*

Bona

Et Materiarum.

Bona minoris, ſi quando alienantur pro ſolutione alicuius debiti, debet in ſpecie narrari qualitas debiti, *deciſ.400. num 4 Ninot.*

Bona in hæreditate fideicommittentis, & ab illo poſſeſſa fuiſſe, ex Inſtrumentis tranſactionis, & diuiſionis liquido demonſtratur, *dec.277. num.6. Beuilaqua.*

Bona hæreditaria quando alienantur pro alimentis rationabiliter poteſt deueniri ad alienationem proprij capitalis *dec.115. num.6. Meltio.*

Bonorum identitas ex Teſtamento fideicommittentis, Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, Inuentario, & alijs concludenter probatur. *deciſ.304. num.4. Taia.*

Bonorum poſſeſſionem aſſequutus, ad quintam partem eorum vigore obligationis tenetur, *deciſ 255. numer. 5. Emerix.*

Bona etiamſi poſſideantur tantum à Clerico pro tertia parte pro indiuiſo, & remota etiam admiſſione idem adhuc citari debet, *deciſ.114. nu.4. Beuilaqua.*

de Bonis vltimas voluntates renunciatio facta concernens non comprehendit prouenientia ex contractibus, quod amplia. *dec.ſ 487. num 5. & 6. Albergato.*

Bona per tranſactionem bona fide celebratam poſſeſſa adimi non poſſunt, niſi per tres conformes tranſactio prius infirmetur, *deciſ.359. num.3. Bourlemont.*

Bona hæreditaria deſcripta in inuentario, quod extent, præſumuntur dum non docetur de contrario, *deciſ.398. nu.17. Bourlement.*

de Bonis hæres quæ ad ipſius manus non peruenerunt rationem reddere non tenetur, *deciſ 153. num.14. Priolo.*

de Bonis exactis hæres grauatus rationem reddere tenetur, *deciſ.194. num.8. Beuilaqua.*

Bona hæres grauatus poſſidens poſt mortem Teſtantis in locis, vbi adſunt bona fideicommiſſaria ſi non doceatur de noua acquiſitione, præſumuntur etiam ea fideicommiſſaria, *deciſ.121. num.20. Cerro.*

Bona à ſucceſſoribus poſſeſſa in ijſdem locis in quibus Teſtator poſſidebat, hæreditaria, & eius primogenituræ ſubiecta præſumuntur. *dec.310. num.5. Priolo*

in Bonis Patris ius pro ſe ac filijs adſtipulanti donatis filijs niſi hæredes exiſtant ipſis nullatenus delatum cenſetur. *deciſ.129. num.3. Veroſpio.*

Bona prouenientia ex fideicommiſſo, clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, præſeruat etiam, *deciſ.312. num. 32. ibidem.*

ſuper Bonis poſſeſſis creditor, niſi moleſtias patiatur, variare non poteſt, *deciſ.343. num.7. Veroſpio.*

Bona permaneant perp. tuis futuris temporibus penes ſuos hæredes inſtitutos & ſubſtitutos. verba æquipollent verbis, de hærede in hæredem, *deciſ.67. num.10. Taia.*

Bona à deſcendentibus grauatis poſſeſſa eadem præſumuntur, cum de alio titulo acquiſitionis per filios non doceatur, *deciſ.279. num.8. Beuilaqua.*

Bonorum deliberatio debet fieri maiori oblatori, & meliorem conditionem facienti, *deciſ.109. nu.7. Beuilaqua.*

Bona in contumacia condemnatorum ex Statuto Mediolanenſi ipſo iure, & facto apprehenſa dicuntur, etiamſi actu ipſo apprehenſa non fuerint, *deciſ. 214. numer. 6. Albergato.*

Bona deſcripta tanquam exiſtentia in hæreditate penes hæredem remanſiſſe cenſentur, donec reddita ratione contrarium probetur, *deciſ.153. n.15. Priolo.*

Bona libera quando adſunt pro ſoluenda dote, eadem ſuper fideicommiſſo particulari conſtitui non poteſt, *deciſ. 304. num.17. Taia.*

Bona fides arcetur, cum incertam litem ſuper donatione exoriri poſſe non timeatur. *dec.212. num.14. Veroſpio.*

Bona ſuper dote viro conſignata, quatenus conſumpta reperiantur, ipſorum conſumatio damno mulieris cedere debet, *dec.303. num.6. Taia.*

Bonorum minoris in alienatione, etiam de iure, neceſſariæ ſunt ſolemnitates, *deciſ.401. num.10. Ninot.*

Bonorum poſſeſſionem, & dominium accipiens, tunc dictorum bonorum augumentum, & decrementum ad eum ſpectant. *deciſ.48. num.17. Beuilaqua.*

Bona in familia penes natu maiorem ſæcularem Teſtator volens integraliter conſeruare, non excludit Profeſſum, eum durante ſua vita bona penes ipſum exiſtentia adhuc in familia conſeruari dicantur, *deciſ.377. numer. 9. Meltio.*

Bonorum identitati diuerſitas nominum Teſtatoris non obſtat, dum nomen & agnomen eiuſdem ex pluribus inſtrumentis ſatis iuſtificatur, *deciſ.278. nu.4. Taia.*

Bona paterna ſub eodem nomine *Bonorum*, & cum eadem qualitate *eorum* reperta, fratribus reſpectiuè communia fuiſſe cenſentur, *deciſ 262 num.6. Taia.*

Bonorum reinueſtimentum alienatorum culpam Tutoris auget, dum illud factum apparet cum fideiuſſore qui decoctus obijt, *deciſ.330. num.13. Albergato.*

Bonorum inuentarium ab hæredibus hæredis longè poſt mortem Teſtatoris factum identitati bonorum vim non facit dum bona diuiſa fideicommittentis fuiſſe inter hæredes conuenit, *deciſ 278. num.11. Taia.*

Bonorum redditus ſtabilium ſolêt taxari ad rationem quinque pro centenario, *deciſ.220. num.3. Priolo.*

de Bonis debitoris, aditio debet eſſe clara adhoc vt hæreditas adita dici poſſit, *deciſ.432. num.14. Bourlement.*

Bona obligata hæredis per defunctum catenus tenentur creditoribus quatenus ipſe rationem non reddit, *deciſ. 488. numer.7. Veroſpio.*

Bonorum alienationi pro ſua parte explicitè conſentiens, eandem inſimul cum cohærede reſignaſſe cenſetur. *deciſ. 239. num.2. Beuilaqua.*

Bonorum ſtabilium fructus taxantur ad rationem quinque pro centenario. *deciſ.420. num.2. Albergato*

Bona conſeruari in eius Domo, donator quod voluerit, colligitur, ſi excluſerit profeſſos in Religione, *deciſ.406. numer 30. Beuilaqua.*

Item ſi prohibuerit omnem diſtractionem bonorum extra Agnationem, *ibidem num.31.*

Bona donata non continentur in donantis hæreditate, *deciſ 339. num.3 Veroſpio.*

Bona fides inducitur ex leui, & colorata cauſa, etiam in materia Spolij, *deciſ.417 num.5. Beuilaqua.*

de Bonis omnibus donatio facta reſeruatis tantum ſcutis decem ad effectum teſtandi, attenta parua ſumma reſeruata tanquam valdè dubia difficulter ſubſiſtit, *deciſ. 66. numer.6. Meltio.*

Bona aſſignata pro additamento dotis non autem tanquam paraphrenalia data fuiſſe, ex pactis probatur, *dec.291 nu. 27. Priolo.*

Bonorum donatio generalis non comprehendit iura & actiones debitorum, *deciſ.106. num.7. Albergato.*

vt bona remaneant inter ſuos hæredes perpetuò, & perpetuitate adiecta, intelligi debet in ſuos hæredes ſanguinis *deciſ 97. num.11. & 12. Taia.*

Bonorum alienatio ex quibus verbis à diſponente dicatur *dec.415 num.6. Beuilaqua.*

Bona à Patre donata non dicuntur fideicommiſſo grauata nec vti talia à filio debitore poſſidentur, cum donatio facta tàm filijs, quàm Patri tot donationes quot perſonas includat, *deciſ.71. numer.9. Albergato.*

Bona ex pretio argentorum fideicommiſſorum acquiſita, in illorum locum etiam ad effectum reſtitutionis fideicommiſſi ſubrogata cenſentur, *deciſ.66. num.2. Meltio.*

à Bonis & proprietate, ſucceſſorem in vſufructu cautali & in ipſa proprietate vocatum declarat, *deciſ.254. num 23. Priolo.*

in Bonis Aui ſucceſſio ad terminos inteſtati redacta ad filiam, & nepotem ex vna filia prædefuncta, alteri ex alia filia nepoti æque deferri debet, *deciſ.470 num.2. Albergato.*

Bonorum alienatio in tertios poſſeſſores ſtipulationem, & obligationem in bonis proprijs inducit, non ſecus ac ſi ab initio obligatio pura fuiſſet, *deciſ. 285. num. 11. Albergato.*

Bonorum vſusfructus dotalium poſt mortem vxoris cum filijs, ſi Statutum, vel conſuetudo loci in hoc non ſit, ſeruatur Ius commune, *deciſ.382. num.7. Veroſpio.*

Bona donata nõ reuertuntur ad donantem, ſed renuncians, vel donans donationem, ſeu renunciationem ſeruare tenetur, *deciſ.458. nu 19. Albergato.*

Bona vendita cum pacto retrouendendi, ſecuta retrouenditione, res libera redditur, prout erat de tempore venditionis, & periude, ac ſi res vendita non fuiſſet, *deciſ.494. num.5. Cerro.*

de Bonis liberis obiectio ex quibus detrahenda erat legitima non ſubſiſtit, cum contrarium ex ipſo inuentario probetur, *deciſ.179. num.4. Albergato.*

Bonorum colluſio ſub prætextu diſſipationis non euitatur, dum eorum diſſipatio non producitur, & iuſtificatur, *deciſ.41 num.8. ibidem.*

de Bonis alicuius habens facultatem diſponendi, ſi de eis non fecerit mentionem in ſuis diſpoſitionibus; non eſt dicendum de eis diſpoſuiſſe, *deciſ.79 num.3. Albergato.*

de Bonis locatis ſatisfactione pro tempore conductionis data abſolutio ab vlteriori ſolutione merito competit, *deciſ. 302. num. 11. Beuilaqua*.

Bonorum ſubhaſtatorum venditio dicitur finis executionis, *deciſ. 218. num. 1. Meltio*.

de Bono iure alicuius quando conſtat, bene per Iudicem venit canonizandum, *deciſ. 377. num. 30. Ninot*.

Bona, dum ſeparatim venduntur maiori pretio venduntur, minori tamen ſi in vniuerſum, *deciſ. 252. num. 13. Veroſpio*.

Bona, tam præſentia, quam futura hypotheca generalis comprehendit omnia, *dec. 505. num. 4. Ninot*.

Bona profeſſi ipſo viuente ſtatim in Monaſterium tranſeunt, *deciſ. 257. num. 14. Meltio*.

de Bonis ſtabilibus fructus, quando agitur ad rationem quinque pro centenario taxari debent, *deciſ. 162. num. 9. Priolo*.

ad Bona renunciata renuncianti amplius non datur regreſſus, *deciſ. 146. num. 3. Meltio*.

Bona litibus inuoluta, & creditoribus Patris hypothecata bona libera dici non poſſunt, *deciſ. 179. num. 5. Albergato*.

Bona deſcripta in inuentario facto ab hærede præſumuntur adeſſe, donec non probatur eorum deficientia vel error, *deciſ. 398. num. 18. Beuilaqua*.

Bona patris, & auitorum, an ſint conſideranda tanquam diuerſæ ſpeciei bonorum, *deciſ. 531. num. 2. Taia*.

Bonorum identitas ex confeſſione partis aduerſæ, quæ illorum vti fideicommiſſo ſubiectorum poſſeſſionem cepit, probatur *deciſ. 203. num. 18. Beuilaqua*.

Bona ex pacto tranſacta, quando ad manus alterius tranſigentis peruenerint, Ceſſionario pro conſequenda quinta parte fructuum mandatum de aſſiciando in vim pacti eſt concedendum, *deciſ. 520. num. 13. Taia*.

Bona reperta in hæreditate defuncti ſtant ad vtilitatem hæredum, *deciſ. 411. nu. 2. Beuilaqua*.

Bona quibus ſtantibus, poſſint minimè conſiderari, vti ſingula, *deciſ. 531. num. 4. Taia*.

Bona ab hæredibus poſſeſſa eadem fuiſſe cenſentur, quæ à maioribus poſſidebantur, niſi intermediæ, & particulares acquiſitiones probentur, *deciſ. 310. num. 15. Bourlemont*.

Bona probantur eſſe fideicommiſſaria ex inſtrumento diuiſionis dictorum bonorum, vt talia, *deciſion. 111. num. 18. Cerro*.

Bonorum valore firmato facilè eſt taxare fructus, *deciſ. 229. num. 5. Priolo*.

Bonorum dotalium vſusfructus poſt mortem vxoris licet patri fuerit quæſitus, quid inferatur, *deciſ. 382. numer. 15. Veroſpio*.

BONA ECCLESIASTICA.

Bonorum Eccleſiaſticorum natura, non immutatur, dum inualidè fuerunt tranſmiſſa ad extraneos, *deciſ. 319. nu. 14. Cerro*.

in Bonorum permutatione Eccleſiæ, requiritur etiam Beneplacitum Apoſtolicum, *deciſ. 384. num. 23. ibidem*.

Bona Eccleſiaſtica inualidè alienantur ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ. 319. num. 20. ibidem*.

Bona Eccleſiaſtica, ſi concedantur alicui, vt etiam ad extraneos poſſint tranſire hæredes, requiritur Beneplacitum Apoſtolicum, *ibidem num. 15*.

Bona Eccleſiæ, vt propter æs alienum ipſius validè alienentur, non ſolum debet conſtare de debito, *deciſ. 384. nu. 8. Cerro*,

Verum etiam requiritur, vt Creditores vrgeant apud Iudicem, *ibid. num. 8*.

Bona Eccleſiæ non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ. 54. num. 42. Meltio*.

Bonorum Eccleſiæ alienatio abſque Beneplacito Apoſtolico fieri non poteſt, *deciſ. 227. numer. 2. Beuilaqua*.

Bona inter Clericum, & Laicum pro indiuiſo poſſeſſa, donec ſeparentur, de parte Eccleſiaſtica vti magis digna à Laicis in eadem ſententia comprehenſa debet iudicari, ad effectum vt quoad vtramque appellatio permittatur, *deciſ. 114. num. 2. Beuilaqua*.

Bonorum Eccleſiæ alienatio ſine Beneplacito Apoſtolico non valet, *deciſ. 48. numer. 24. ibidem*.

de Bonis Eccleſiæ Papa poteſt diſponere, quomodo vult, vti abſolutus Dominus, *deciſ. 378. num. 3. Albergato*.

BONA FIDEICOMMISSARIA.

Bonorum diuiſio fideicommiſſi vnde principaliter effectum fuerit ſortita, *deciſ. 174. num. 10. Veroſpio*.

Bona fideicommiſſaria pro dote capi non debent, ſed fructus tantum ſunt exequutandi, *deciſ. 340. nu. 3. Albergato*.

Bona fideicommiſſi non intrant in fideicommiſſo, ſi de illis potuerit hæres diſponere, *deciſ. 171. num. 2. Priolo*.

Bona Fideicommiſſaria, quando remaneant libera ita vt ſint tranſmiſſibilia ad quoſcunque hæredes, *deciſ. 408. num. 15. Priolo*.

Bona fideicōmiſſaria renunciata donatarius ad extraneum hæredem tranſmittere poteſt, niſi in caſu quo ſpes ſuccedendi ex vltima voluntate prodiret, *deciſ. 68. num. 4. Cerro*,

a Bonis fideicommiſſarijs detractio pro dote non competit probata deficientia bonorum liberorum ex quibus fideicommiſſum ſolui poterat, *deciſ. 277. num. 19. Beuilaqua*.

Bona fideicommiſſaria maritus ſumens in dotem, tunc reſoluto iure dantis per mortem vxoris ſine filijs, dicitur reſoluta dos, *deciſ. 18. num. 4. Cerro*.

ex Bonis fideicommiſſarijs dos non poteſt conſtitui quando non adeſt diſpoſitio Teſtatoris, vel Legis, *deciſ. 204. num. 13. Cerro*.

Bonorum fideicommiſſi diſpoſitio refertur ad bona, quæ verba Teſtatoris particulariter percutiunt, *deciſ. 94. num. 10. Priolo*,

Bona probantur eſſe fideicommiſſaria ex Inſtrumento diuiſionis dictorum bonorum, vt talia, *deciſ. 111. num. 18. Cerro*.

Bona fideicommiſſaria hæres non oſtendendo extare, vel ſine eius culpa periiſſe, eadem diſtraxiſſe præſumitur, *deciſ. 294. num. 6. Beuilaqua*.

Bona fideicommiſſo ſubiecta, ſi pro debito diſtrahantur, dum ſequitur eorum recuperatio, ad quem ſpectabunt, *deciſ. 428. num. 1. Veroſpio*.

Bonorum fideicommiſſariorum alienationes, ex cauſa tantum permittuntur, *ibidem. nu. 8*.

Bonorum fideicommiſſariorum alienatio ex cauſa dotis ſuſtinetur ob deficientiam bonorum liberorum, *deciſ. 351. num. 1. Priolo*.

Bona fideicommiſſaria quando ad fœminam, vel extraneos veniunt, natura legitimæ excitatur, & ad priſtinam ſuam naturam cuiuſcunque oneris reiectiuam redit, *deciſ. 267. num. 7. Albergato*.

Bona fideicommiſſaria recepta in dotem, abſque vlla proteſtatione cenſetur illa ſumere iuxta naturam dictorum bonorum, *deciſ. 204. num. 7. Cerro*.

Bona, quod ſint fideicommiſſaria probatur ex confeſſione ipſius hæredis facta in teſtamento enunciando talia bona fideicommiſſaria, *deciſ. 111. num. 19. Cerro*.

ex Bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis legitima detrahi non poteſt, *deciſ. 183. num. 27. Taia*.

Bona fideicommiſſo ſuppoſita ad quoſcunque deuoluuntur, reſtitutioni ad fauorem ſubſtitutorum ſunt obnoxia, & alter alteri reſtituere tenetur, *deciſ. 283. num. 13. Priolo*.

ſuper Bonis ad fideicommiſſum ſpectantibus tranſactio facta in præiudicium vocatorum non ſuſtinetur, *deciſ. 253. num. 29. Taia*.

Bona fideicommiſſaria, quando ſunt particulari fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alienari pro Trebellianica, *deciſ. 416. num. 11. Cerro*.

BONONIENSE formularium liberam diuidentibus ac ipſorum hæredibus, alienandi facultatem concedit, *deciſ. 174. num. 78. Veroſpio*.

Bononiæ conſuetudo taxandi redditus bonorum ſtabilium eſt quinque pro centenario, *deciſ. 229. num. 4. Priolo*.

Bononiæ mobilia & ſuppellectilia ex communi vſu loquendi pro vno eodemque habentur, *deciſ. 282. num. 25. Taia*.

B R E V E.

Breue Pontificis Religioſis obſtaculum remouens, & Abbatem ad fructus percipiendos, & in vſus proprios conuertendos habilem reddens, fideicommiſſo non derogat, *deciſ. 57. num. 15. Meltio*.

Breue quando eſt fundatum in reſeruatione, non poteſt exequi, niſi reſeruatio plenè & concludenter probetur, *dec. 266. num. 26. Priolo*.

Breuis exequutio in reſeruatione fundati vt fiat, probatio talis eſſe debet vt Indultum omnino excludat, *ibidem num. 27*.

Breue laborans defectu inſertionis nullius eſt momenti, *deciſ. 205. num. 1. Albergato*.

Breuis exequutio prætextu exceptionis turbidæ retardari non debet, *deciſ. 266. num. 25. Priolo*.

B V L L A.

Bulla Baronum, ſeu Clementina Conſtitutio non habet locum in his, qui non ſunt actualiter Baronialiter, *dec. 11. num. 11. & 12. Cerro*.

Bullæ nec Pontificum in præiudicium Tertij non operantur, *deciſ.452. num.7. Veroſpio.*
Bullæ, & Priuilegia quæ reuocantur vim probationis deſtruunt, *deciſ.5. num. 10. Cerro.*
in Bulla ex derogationibus poſitis arguitur Papæ diſpoſitio *deciſ.538. num.19. Camer.*
Bullarum Pontificiarum actus promulgationis ipſimet ordinarij, non autem exequenti tribuendum eſt, *deciſ. 54. num.12. Meltio.*
Bullæ Priuilegia, & quæ reuocantur vim probationem deſtruunt, *deciſ.5. num.10. Cerro.*
Bulla quæ reuocata fuit nullam facit probationem, *ibidem. num.7.*
Bullæ Summorum Pontificum, & Canones reuocant quæcunque priuilegia pertinentia ad ædificationem noui Conuentus, niſi ſeruata forma Concilij Tridentini, &c. per totum *deciſ.125. num.4. Beuilaqua.*
Bullæ legitimatio non contraria ſuffragatur, etiamſi ſine præiudicio ſubſtitutorum, & venientium ab inteſtato facta fuiſſet, *deciſ.131. num.10. Albergato.*

C

CADVCITAS.

Caducitas ob retardatam Canonis ſolutionem euitatur per illorum depoſitionem, *deciſ.517. num 5. Veroſpio.*
à Caducitate paupertas ex cauſa non ſolutionis canonum incurſa Emphyteutam regulariter immunem reddit, *deciſ.33. num.8. Veroſpio.*
Caducitas, quando ſolemniter fuit remiſſa, ad eam agi non poteſt, *deciſ.395. num.17. Albergato.*
Caducitate hæredi non adiecta niſi in caſu quo matrem moleſtaret, eadem non eſt intelligenda niſi in illis caſibus, in quibus fuit appoſita, *deciſ.321. num.12. Priolo.*
abſque Caducitatis vitio mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult, *deciſ. 185. numer.2. Beuilaqua.*
à Caducitate pauper ob retardatam Canonis ſolutionem excuſatur, *dec 473. num.1. Beuilaqua.*
Caducatà ſubſtitutione primi gradus, hæreditas remanet cũ eodem onere reſtituti in vice ſoribus inſtitutis, qui in gradum per emptorum ingrediuntur, *deciſ.295. numer.3. Beuilaqua.*
Caducitas domus omnibus ad emphyteuſim ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet, *deciſ.33. num.2. Veroſpio.*
Caducitatis remiſſio ſine ſcientia deuolutionis non interat, *deciſ.75. num.18. Beuilaqua.*
Caducitas à marito incurſa, vxori nocere non debet, ad quam titulo Inueſtituræ Domus pertinebat, *deciſ. 395. num.16. Albergato.*
à caducitate excuſat paupertas, dum ea de tempore caducitatis iuſtificatur, *deciſ.33. num.9. Veroſpio.*
Caducitas incurritur etiam lite pendente quando emphyteuta eſt moroſus in ſolutione Canonis, *deciſ.516. nu.11. Beuilaqua.*
Caducitas incurſa in caſu alienationis prohibitæ à Teſtatore requirit ſcientiam fideicommiſſi in alienante, & quod ſit facta in perſonam non prohibitam, *deciſ.457. num.2.3.4. & 6. Cerro.*
Caducitatis Caſalis pœna ad Monaſterium in caſu contrauentionis pacto adiecta, facit vt admiſſis colligantibus tanquam extraneis locus reſtitutionis ad fauorem Domini directi factus fuerit, *deciſ.175. num.3. Veroſpio.*
Caducitas ob non ſolutionem Canonum incurſa non dolosè nocet ſucceſſoribus, & comprehenſis in inueſtitura, *deciſ.517. num.9. ibid.*
Calamitates, & infortunia temporum, propter rerum viciſſitudines, de facilè poſſunt obuenire, *deciſ.374. numer. 17. Albergato.*
Caducato gradu primo gradus ſequens nunquam admittitur niſi purificata conditione eidem gradui caducato adiecta, *deciſ.154. num.21. Priolo.*

CALCVLVS

Calculus præcedens vt iuſtificetur, debent exhiberi omnes libri, ex quibus dictus calculus fuit initus, *deciſ.3. num.5. Meltio.*
in Calculis errores iuſtificari non poſſunt, niſi omnes libri exhibeantur, ex quibus calcula fuerunt facta, *ibid. num.14.*
Calculi receptio nihil operatur, dum fuit contradictus, *dec.482. num.0.*
CALOR Iudicis, ſupplet ſolemnitates ſtatutarias, in contractu Mulierum, *deciſ 399. num.10.11. & 13. Bourlemont.*

CAMBIA.

Cambij contractus, quamuis ex mutuo originem traxerit, tamen ſtatim ac perfectionem obtinuerit diuerſam naturam aſſumit, *dec ſ.58 nu.20. Veroſpio.*
Cambiorum curſus, quando infringi non poſſit ex defectu intimationis, *dec.224. num.3. ibidem*
Cambij exercitium, etiam cum maiori principalis detrimento eligi non prohibetur, *ibidem num.15.*
Cambij natura præcedens non immutatur, ex poſtea facta mentione mutui, *deciſ. 252. num.2 ibid.*
Cambia cum recurſa illicita reputantur, *deciſ.413. num.18. ibidem.*
Cambiorum continuationis per Plateas ſolas, admiſſio, eſt opinio damnata, *deciſ 234. num.9. ibidem.*
de Cambiorum realitate, quando conſtat, quis ſolutionem eorum cuitare non poteſt, *deciſ.439. num.1. Cerro.*
ad Cambiorum validitatem quæ ſint requiſita neceſſaria, *deciſ.234. num.2. Veroſpio.*
Cambiandi, & recambiandi facultate concurrente pro qualibet Platea & Mundi parte, quid importet, *deciſ.417. num.6. ibid.*
Cambia, quoad redditus ſolent variare, *deciſ 164. num.15. Priolo.*
Cambiorum qualitates, quando quis non adimpleuit, & nõ liberatur ab illorum fructus ſolutione, pro damnis & intereſſe, *deciſ.439 num.4. Cerro.*
Cambia redduntur ſicca, non conſtito de tranſmiſſione pecuniarum ad nundinas, *deciſ.53. num.1. Cerro.*
Cambiandi poteſtas ſub generalibus verbis concepta, ſub quibus veniuntque cambij exercitium continetur, *deciſ. 224 num 14 Veroſpio.*
in Cambio pro pluribus nundinis ab initio contracto, non poteſt Campſor recambiare, quia id ſaperet prauitatem vſurariam, *dec.413. num.4. ibidem.*
in Cambiorum materia opinio alia eſt refutanda, quæ eſt contra Pij Papæ V. in hac materia Cambiorum Conſtitutionem, *deciſ. 224. numer 11. ibidem.*
in Cambiorum materia fructus ſolet taxari ad 12. pro centenario, *deciſ.413 num.9. ibidem*
Cambij creditor, ſtante facultate cambiandi, poteſt licitè à ſemetipſo ad cambium accipere pecuniam, *deciſ.431. num. 14. ibidem*
Cambiare, & girare pecunias Sacerdoti eſt prohibitum, & huiuſmodi facultas ab eo in alium transferri non poteſt, *deciſ.479. num.21. Bourlemont.*
Cambiorum realitas, quando aliquid non poſſit opponi *dec. 413. num.2. Veroſpio.*
Cambiorum, & recambiorum decurſus, ſi fuerit per Plateas expreſsè admiſſus, continuatio ad quas Plateas ſpectet, *deciſ.224. numer.10. ibid.*
Cambium de loco, ad locum à Conſtit. Pontificijs in quibus caſibus admittatur, *deciſ.413. nu.26. ibid.*
Cambij creditor, quod poſſit ſumere à ſemetipſo pecunias ad cambium, ſi id à iure non eſſet permiſſum, non admitteretur, *ibidem num.23.*
Cambiorum realitas, non deſumitur ex verbis, & factis partium *dec.439. num.13 Cerro.*
Cambiandi ſtylus, cum ſemetipſo, adeò inoleuit, apud Mercatores, vt eo remoto, tota praxis cambiorum ſubuerteretur, *dec.413. num.17. Veroſpio*
Cambium cum recurſa, tunc dicitur contractum, vt habetur hic, *ibidem num.10.*
in Cambiorum materia campſor quando licitè poſſit recambiare, *ibidem num.3.*
in Cambijs taxatio intereſſe in omnibus Plateis, non eſt eadem *dec.234. num.8. ibid.*
Cambiandi onus adiectum ſolum in prima parte reſpiciente primum biennium, non cenſetur in parte ſecunda reſpiciente poſt biennium repetitum, *deciſ. 524. numer. 2. Cerro.*
Cambiandi ſtylo Ciuitatis particularis, in concurſu alterius alibi exiſtentis debet omnino deferri, *dec.413. n.13. Veroſpio.*
Cambiorum platealium curſus qualiter reguletur in Plateis Florentiæ, *dec.324. num.17. ibid.*
Cambia Platealia legitimè poſſunt exerceri de Platea, ad Plateam, *ibidem num.7.*
Cambium cum recurſa, tunc dicitur contractum, vt habetur hic, *dec.413. nu.20. ibid.*
Cambia per Plateas Venetiarum, Neapolis, Vrbis, quare dicantur minimè ſuſpecta, *ibidem. num.10.*

in Cambijs per Plateas Venetiarum &c. cum ſingulis hebdomadis publicè pretia ſanciantur, quæcunque ſuſpicio mala remouetur, *ibidem num.* 10.

Cambiandi facultas quod fuerit ampla, ex quo bene oſtendatur, *ibidem. num.* 11.

Cambiandi onus, quando quis ad ſe ipſum, quando fuit reſtrictum ad ſolum biennium, quid id operetur. *decis.* 439. *num.* 8. *Cerro.*

Cambiorum prouiſiones regulariter cenſentur Campſori permiſſæ licet nulla conuentio præceſſerit, *dec.* 131. *num.* 16. *Veroſpio.*

Cambiorum curſus non incipit currere, dum forma præſcripta non fuit ſeruata, *decis.* 234. *num.* 21. *Veroſpio.*

Cambiorum mercator, quando duplicem perſonam, ſcilicet Procuratoris, & Principalis vices expleat, *ibidem num.* 6.

Cambij contractus realiter geſtus eſſe præſumitur, *decis.* 252. *num.* 2. *Veroſpio.*

Cambij creditor, non poteſt prætendere cambia, & recambia, niſi realiter probauerit pecunias tranſmiſiſſe ad nundinas, *decis.* 524. *num.* 3. *Cerro.*

Cambium de loco, ad locum à conſtitutionibus Pontificijs in quibus caſibus admittatur, *decis.* 413. *num.* 26. *Veroſpio.*

Cambiorum Platealium continuatio, vti exceſſiui lucri productiua, non videtur admittenda, *ibidem num.* 25.

Cambiorum Platealium iuſtitia in quo conſiſtat, *ibidem num.* 1.

ad Cambiorum validitatem, quando omnia requiſita, dicantur interueniſſe, *decis.* 334. *num.* 1. *Veroſpio.*

Cambium, cum ſemetipſo contractum communi Doctorum calculo admiſſum, continuatum, nuncupatur, *decis.* 131. *num* 19. *Veroſpio.*

Cambiandi oneris ſuſceptio in ſe, quid operetur, *decis.* 439. *num.* 9. & 10. *Cerro.*

Cambiorum, & recambiorum decurſus, ſi fuerit per Plateas expreſsè admiſſus, continuatio ad quas Plateas ſpectet. *decis.* 234. *num.* 10. *Veroſpio.*

in Cambij contractu mutuum implicitum, ſeu palliatum, quando poſſit præſumi, *decis.* 252. *num.* 15. *Veroſpio.*

Cambij contractus à mutuo eſt omnino diſſimilis, *decis.* 98. *num* 15. *Veroſpio.*

de Cambio limitato *Rota dec.* 33. *poſt Turr. de camb.* nedum ſequitur, ſed etiam currenti. *decis.* 313. *num.* 5. *ibidem.*

ad Cambiorum curſus, requiritur intimatio de æquitate, *decis* 234. *num.* 3. *ibid.*

Cameræ Auenionen. Iudex præcedit Theſaurario ex Doctoratu, & Clericatu, *decis.* 425. *num.* 15.

Camerali obligatione promiſſio vallata debitorem pro ſolutione exequutiuè compellit. *decis.* 140. *num.* 2. *ibid.*

Camerales reſolutiones plures in terminis iuris congrui, in quo caſu loquantur, *decis.* 538 *num.* 102. *Camer.*

C A M P S O R.

Campſor, & correſponſalis ex cauſa mutuæ negotiationis ſimilem prouiſionem ratam habere cenſentur, *decis.* 131. *num.* 17. *Veroſpio.*

Campſor in cambio pro pluribus nundinis ab initio contracto, non poteſt recambiare, quia id ſaperet prauitatem vſurariam. *decis.* 413. *num.* 5. *ibid.*

Campſor in materia cambiorum, quando licitè poſſit recambiare, *ibidem num.* 3.

C A N O N.

Canones ſoluere recuſans nouam inueſtituram ob id reportare non valet, *decis.* 517. *num.* 6. *ibid.*

Canones Eccleſiæ Prælatus diminuendo conditionem deteriorem facit, quod abſque aſſenſu & approbatione Sedis Apoſtolicæ fieri non licet, *decis.* 191. *num.* 7. *Beuilaqua.*

Canonis diminutio conſiderabilis pro quo factæ fuerunt conceſſiones alterationem manifeſtam includit, *ibidem num.* 5.

ex Canonis oblatione, etiam non docto de actuali perceptione penſionis, probatur poſſeſſio locantis, *decis.* 375. *num.* 7. *Albergato.*

Canonibus, Concilij Tridentini, & ſtatutis Eccleſiæ aduerſatiua conſuetudo vt inducatur, præſcriptio quadragenaria cum omnibus ſuis requiſitis probari debet, *decis.* 233. *numer.* 22. *Meltio.*

Canones Abbas recipiendo Monaſterio præiudicium inferre non poteſt, *decis.* 175. *numer.* 17. *Beuilaqua.*

Canonum depoſitum, & Laudemiorum non factum ab initio moræ litis non releuat, cum in emphyteutam non recognito verbalis oblatio ſufficiat, *decis.* 162. *numer.* 8. *Priolo.*

Canonis diminutio conſiderabilis pro quo factæ fuerunt conceſſiones alterationem manifeſtam includit, *decis.* 191. *num.* 5. *Beuilaqua.*

C A N O N I C V S.

inter Canonicos Valuenſis, & Sulmonenſis Eccleſiæ concordia à quatuor ab hinc ſæculis inita refertur, & eius veſtigijs inhærere ſuadetur, *decis.* 346. *num.* 5. *Taia.*

Canonicis Cathedralis thurificatio ante Canonicos Collegiatæ poſt Epiſcopum immediatè debetur, *decis.* 120. *num.* 6. *Meltio.*

Canonicatum ad fauorem tertij, reſignans omne ius & poſſeſſionem à ſe abdicaſſe, ac ſine titulo colorato retinuiſſe cenſetur, *decis.* 256. *num.* 2. *Emerix.*

Canonicorum taciturnitas erectioni non ſuffragatur, cum eandem ſpontaneam, & voluntariam non fuiſſe probetur *decis.* 257. *num.* 11. *Priolo*

Canonicatus aſſecutio incidens in menſe ſixo, & Sedi Apoſtolicæ perpetuò reſeruato ratione menſis ad Papam ſpectat. *decis.* 223. *num.* 8. *Priolo.*

Canonicis alternatiua ex ſimplici facultate optandi conceſſa cæteris deficientibus requiſitis non ceſſat, *decis.* 127. *num.* 10. *Cerro.*

Canonicis Eccleſiæ Cathedralis vnum cum Epiſcopo corpus conſtituunt, *decis.* 120. *num.* 1. *Meltio.*

C A P I T V L V M.

Capitulum nunquam reddit rationem, ſicuti teneretur quatenus eſſet nudus Miniſter, *decis.* 92. *num.* 5. *Albergato.*

Capitulum & Decanus tanquam perpetui adminiſtratores decimarum, & redditinum Epiſcopalis eodem cum Epiſcopo iure vtuntur, *decis.* 201. *num.* 6. *Taia.*

Capitulo lineà durante ad caducitatem agere, & domum è manibus hæredum auocare non licet. *decis.* 227. *num.* 18. *Beuilaqua.*

Capituli Cathedralis præcedentia ex Bulla Pontificia in erectione Collegiatæ emanata, & Iura Canonicorum expreſſis verbis præſeruante iuſtificatur, *decis.* 120. *num.* 9. *Meltio.*

à Capitulis receſſus non præſumitur dum confectio Inſtrumenti in ipſorum executionem proceſſit, *decis.* 19. *num.* 6. *Veroſpio.*

Capituli adminiſtratio ſimplex ex verbis Bullæ in Capitulum directis excluditur, *decis.* 93. *num.* 4. *Albergato.*

Capita duo, quod ſint in eodem corpore, quia id eſſet monſtruoſum, *decis.* 221. *num.* 7. *Beuilaqua.*

Capitulum non eſſe ſimplicem Adminiſtratorem probatur ex menſa Capitulari, quæ ſemper fuit Domina bonorum, quæ à Præpoſitis adminiſtrabantur, *decis.* 53. *num.* 3. *Albergato.*

Capitula antea facta, ſi fuerint poſtea inſerta in inſtrumento ipſo, quid inferatur, *decis.* 301. *num.* 21. *Ninet.*

à Capitulo pendente lite, & inhibitione prouiſus ſine vitio attentatorum poſſeſſionem capere nequit, *decis.* 169. *num.* 2. *Albergato.*

Capitula antea facta, ſi fuerint poſtea inſerta in ipſo inſtrumento, quid inferatur, *decis.* 401. *num.* 11. *Ninet.*

Capitula duo, circa Ius Cathedraticum, poſſunt facere corpus vnicum, cum omnibus independentibus, *decis.* 260. *num.* 34. *Cerro.*

Capitula non poſſunt dici ſeparata, ſi vnum habeat dependentiam ab alio, *decis.* 387. *num.* 5. *Vicecomite.*

Capitulum ſubminiſtrando menſtruas portiones vnicuique pro ſua rata, non tenetur ad reſiduum quod ſpectat ad menſam vti antea ad Præpoſitos ſpectabat, quorum loco ſubrogatum fuit, *decis.* 93. *nu.* 8. *Albergato.*

ex Capite vtilitatis contractus, vt ſuſtineatur incontrouertibilis, & euidens eſſe debet, *decis.* 134. *num.* 52.

Capitulum ſtante litis pendentia, & inhibitione Sacri Tribunalis de beneficio controuerſo prouidere non poteſt, *decis.* 170. *num.* 1. *Albergato.*

Capitula non poſſunt dici ſeparata, ſi vnum habeat dependentiam ab alio, *decis.* 387. *num.* 5. *Vicecomite.*

Capitulum teneri recuperare certam ſummam loco aſſignationis ab ipſo factæ quomodo intelligendum, *decis.* 193. *num.* 6. *Albergato.*

C A R D I N A L I S.

Cardinalis Legati facultas, an ſit eadem cum Vicelegato, *dec* 528. *num.* 11 *Veroſpio.*

Cardinali Indultario facultas impertita conferendi beneficia quorumcumque Officialium comprehendit, *decis.* 366. *num.* 5. *Priolo.*

Cardinalis Nepotis Papæ Regnantis atteſtationi, de aliqua re,

eo, informaci, deferendum videtur, *deciſ.394. num.28. Meltio.*
Cardinalis Abbatiæ Farſen. *Clem. Audit. de reſcript.* quæ conciliaris eſt non derogat, *deciſ.56.num.9. Cerro.*
Cardinalis Vicarius eſt loco Ordinarij, & venit appellatione Ordinarij, *deciſ 54.num.17. Meltio.*
Cardinalis Vicarius exercet in Vrbe Ordinariam Iuriſdictionem, *ibidem num.16.*

CARCERATIO.

Carcerationis nullitate ſtante, quis in carcere retineri non poteſt, etiamſi debitum ſit verum. *deciſ.39.num.16. Beuilaqua.*
de Carcerando mandatum, quando nulliter fuit obtentum, & ſecuta fuit carceratio, ea non poteſt ſubſtineri, *deciſ.396. nu.6. Bourlemont.*
Carceratus, quando quis fuit nulliter, excarcerandus eſt, *ibid.num.14.*
Non obſtante, quod etiam vera ſit cauſa carcerationis, *ibidem num.15.*
in Carceribus obligatio facta ſubſtinetur conſtito de iuſtitia carcerationis, *deciſ.370 num.2. Bourlemont.*
Carceratio, quando veniat excarcerandus, *deciſ.356.num.4. ibidem.*
Carcerati obligatio, quando iniuſtè carceratus ſe obligauit nulla eſt, ſecus autem quando iuſtè. *dec.287.numer.1. Albergato.*
Carcerationi cauſam dans ſe fuiſſe coactum allegare non poteſt, *deciſ.288. num.2. Albergato.*
Carceratus, quando quis fuit nulliter, excarcerandus eſt, *deciſ.395 num.14. Bourlemont.*
Carceratio iniuſta non cenſetur cum in contrarium ſtet præſumptio iuris. *deciſ.288. num.3. Albergato.*
Caſſatura inſtitutionis eiuſdem Notarij manu facta hæredi ſcripto non officit, cum vti inſtitutus in ſuperiori parte Teſtamenti in generali inſtitutione deleri potuerit, *deciſ. 163.num.9 Beuilaqua.*

CASTRVM.

Caſtrorum poſſeſſio iure pignoris mediante aſſignatione ad alterius fauorem tranſacta, an actuali aſſignatione facta relaxari teneatur, *deciſ.163.num.15. Beuilaqua.*
ex Caſtri venditione ceſſat quæcumque Baronia, & conſequenter non intrat Conſtitutio Clem. VIII. ſed diſpoſitio, ſeu modificatio Vrbani VIII. ſuper dicta conſtitutione, *deciſ.11 num.14. Cerro.*
Caſtrorum dominium, & proprietatem poteſt quis retinere, & in alium transferre gubernium, *deciſ.411. num.12. & 16. Beuilaqua.*

CASVS.

Caſus inexigibilis non dicitur ſtante adhuc fundo cenſui ſuppoſito ad quem ex anteriori hypotheca regreſſus dari poteſt, *dec.19.num.20. Veroſpio.*
Caſu à Teſtatore prouiſo non eueniente, ſucceſſio ex Teſtamento, cui adiecta eſt conditio nullatenus debetur, *deciſ. 26.num.71. ibid.*
in Caſu obitus præſeruatio quoad iura purificanda alterius ex tranſeuntibus abſque filijs fideicommiſſi capacibus ad fideicommiſſum controuerſum non extenditur, *deciſ.178. num.3. ibidem.*
ad Caſum mortis fideicõmiſſum deductum ex ſimplici prohibitione alienationis dubitatur an extendatur, *deciſ.496. num.2. Albergato.*
ad Caſus non expreſſos dictio *Vltra* licet extendatur, Capitulorum tamen ſubſtantiam includit & præſeruat, *deciſ. 174. num.13. Veroſpio.*
de Caſu ad caſum extenſio ex identitate, vel maioritate rationis non admittitur, quando expreſſa Teſtatoris verba reſiſtunt, *deciſ.114.num.17. Beuilaqua.*
in Caſu translationis penſionum obligationem diminui non eſt abſurdum, *deciſ.65.num.8. Albergato.*
de Caſu expreſſo extenſio ad caſum omiſſum ex identitate rationis non admittitur. *deciſ.145. num.2. Priolo.*
ad Caſus antea non expreſſos dictio *Vltra* diſpoſitionem porrigere videtur, *deciſ.174.num.12 Veroſpio.*
in Caſu mortis fideicommiſſum non cenſetur inductum, quando in alia parte teſtamenti fuit facta in dictum caſum, *deciſ.67.numer.22 Taia.*
in Caſu quo hæres recuſaret ſubſtitutio facta ad ſuſpendendam diſpoſitionem, vt eſt de natura omnium cõditionum facta cenſetur, *dec.86.num.7. Priolo.*
ad Caſus ſpecificatos extendit clauſula *omni meliori modo* ex defectu voluntatis adeuntium actum tantummodò quos facit valere omni meliori modo, quo fieri poteſt, *deciſ.22. num.12 Veroſpio.*
Caſus, quando non eſt idem, non poteſt idem ius ſtatui, *deciſ.538.num.74.75.& 76. Camerar.*
tam Caſus impotentiæ, quam voluntatis ſubſtitutio vulgaris comprehendit, *deciſ.523.num.8. Cerro.*
Caſus ſubſtitutionis, quando venit, & conſtat de purificatione eius, agi poteſt ad immiſſionem vigore legis *final. C. de edict. D. Adr. tollen. deciſ.523.num.1. Taia.*
ad Caſum natiuitatis ſubſtitutio, quando eſt reſtricta nullo modo apta eſt alium non natiuitatis comprehendere, in quo aliter fuit prouiſum, *deciſ.114.num.22. Beuilaqua.*
in Caſu conditio adiecta, quo omnes ſine filijs decedant, reſpectu vnius euaneſcit ad hoc vt renunciatio ſubſiſtat, *deciſ.88.num.10 Priolo.*
Caſus, quando eſt diuerſus, quis non poteſt prætendere ius idem, *deciſ.18.num.19 Cerro.*
iuxta Caſuum contingentiam ſubſtitutio, quandocumque verificari non debet ad nepotes, *deciſ.378. numer. 18. Veroſpio.*
ad Caſum ſuperuiuentiæ donatoris, donatio, quando eſt reſtricta quando expiret, *deciſ.406.num.1. Priolo.*
Caſus aliquis dum dubitatur an ſub aliqua Conſtitutione Pontificia contineatur vbi eſt recurrendum, *deciſ. 538. num.165. Camer.*
Caſuum iam deciſorum auctoritas multum coadiuuat caſus decidendos. *ibidem num.77.78 & 79.*
vltra Caſum ipſius diſpoſitionis, diſpoſitio non extenditur, *deciſ.67. num.13. Taia.*
ex CATASTRO identitas probatur, *deciſ.486. num.4. Albergato.*
CAVERE vſufructuarius an teneatur de benè vtendo bonis, ſi capitale ſit inueſtitum, *deciſ.13. num.19. 20. & 21. Beuilaqua.*

CATHEDRALITAS.

de Cathedralitatis iure vbi non conſtat, ibi neque locus eſſe debet præeminentiæ, aut electionis Vicarij *deciſ.5. num.8. Cerro.*
Cathedralis Canonici Canonicis Collegiatæ ex reſolutione Sac. Congregationis Rituum præcedunt, non obſtante etiam conſuetudine in contrarium exiſtente, *deciſ. 120. num 4. Meltio.*
Cathedralitatis ius per teſtes formiter examinatos priuatiuè conuincitur, *deciſ 5. nu.19. Cerro.*
Cathedralitatis Ius per confectionem Chriſmatis & ſolemnia Miſſarum inducitur, *ibidem num.5.*
Cathedraticum exigit Diœceſanus à qualibet Eccleſia in ſignum ſuæ ſubiectionis, *deciſ 70. nu.4. Beuilaqua.*
Cathedralitatis Ius à Reſidentia principali ſui Epiſcopi deducitur. *deciſ.5.num.6. Cerro.*
Cathedralitas conſtans ex initio inſubſiſtenti immemorabilem excludit, *ibidem num.22.*
Cathedralitatis ius probatur ex pluribus SS. Pontif. Priuilegijs per nominationem Eccleſiæ, per confectionem Chriſmatis, & Olei Sancti, *ibidem. num.9.*

CAVSA.

in Cauſam expreſſam ſolutionem non autem mutui ceſſiſſe, præſumptiones & coniectura ſuadent, *dec.372.numer.10. Albergato.*
Cauſa doli in actu donandi non probata, omnem implementi defectum ad infringendam donationem tollit, *deciſ.365 num.13. Beuilaqua.*
ex Cauſa litis, bona fide inita, tranſactio ſubſtinetur, dummodo hinc inde aliquid remittatur, *deciſ. 441. numer.2. Veroſpio.*
Cauſa à qua ſubſtantiantur inueſtituræ ceſſante, quilibet lapſus temporis ad inducendam præſumptionem beneplaciti Apoſtolici inſufficiens eſt, niſi illas ex defectu cauſæ inualidè factas fuiſſe Papæ innotuiſſe probetur, *deciſ.191. num.15 Beuilaqua.*
in Cauſam debiti proprij, quam alieni ſolutio in dubio cedere videtur, *deciſ.202. numer.3. Priolo.*
Cauſa vſque ad ſententiam diſcuſſa, nullo in comparitione de proteſtatione fori declinatoriæ oppoſitione facta de defectu iuriſdictionis amplius excipi non poteſt, *deciſ. 203.num.4. Beuilaqua.*
Cauſa ſub clauſula *Si quis exequendum* commiſſa, dum eandem viam executiuam conſtito de bono iure agentis præſeruat, noua mandati relaxatio decerni poteſt, *deciſ.33. num.2. Veroſpio.*

Index Rerum

Cauſa finalis dos quando non eſt, ſed ſolummodo impulſiue donatio priuilegiata dici non poteſt, cum alias donans etiam abſque dotis conſideratione donatura fuiſſet, *decis.314. num.6. Bourlemont.*

Cauſa finalis donationis matrimonium non dicitur, cum aliæ cauſæ præter illud coniunctim exprimantur, *ibidem num.7.*

Cauſa expreſſa in contractu minoris, non debet eſſe vaga, & generalis, ſed debet adduci in ſpecie, *deciſ.400.num.28. Ninot.*

Cauſam donationis finalem dotem non fuiſſe ſine qua mater ad actum donationis non deueniſſet, quomodo probatur, *deciſ.145.num.5. Albergato.*

Cauſarum ſpiritualium, matrimonialium cognitio, &c. ſpectat ad Epiſcopum, *deciſ.70.num.58. Beuilaqua.*

ex Cauſa legitimæ, & Trebellianicæ detractionis debitæ, ſtante certa illarum quantitate ratione loci, & quotæ, immiſſionem pro indiuiſo ſubſtituto non impediunt, *deciſ.297. num.10. ibid.*

Cauſa ſtudij dum pia cauſa exiſtimatur, legatum ex eius priuilegio reiterabile cenſetur, *deciſ.202.num.8. Meltio.*

Cauſa finalis in donatione dotis, dos dicitur, ſine qua donans non eſſet aliter donaturus, *deciſ 17.num.4. Albergato.*

Cauſa finalis, dos quando non eſt, ſed impulſiua tantum, concurrentibus alijs cauſis donatio pura cenſetur, *dec.145. num.7. Albergato.*

Cauſa quælibet iuſta excuſat à reſtitutione fructuum, qui percipi potuerunt, *dec.231.num 8. & 9. Priolo.*

ex Cauſa neceſſaria alienatio, quando facta dicitur, verſio pretij in vtilitatem minoris concludenter eſt probanda, *deciſ.368.num.15. Ninot.*

Cauſam ſolutio habens particularem, & expreſſam debiti in aliam cauſam mutui referri non poteſt, *deciſ.372.num.7. Albergatò.*

in Cauſam, pro qua quis reperitur obligatus ſolutio in dubio debet cedere tam per inſtrumentum publicum, quam per priuatam ſcripturam, *deciſ.202.num.4. Priolo.*

Cauſa expoſita partim veritatem redolente partim verò falſitati ſubiecta, contractus omninò corruit, *deciſ.261.nu.11. Veroſpio.*

in Cauſa pia derogatio ſpecialis pro reuocatione præcedentis Teſtamenti qnamuis ſpecialiſſima derogatoria munita non requiritur, *deciſ.99. num.8. Meltio.*

ad Cauſam independenter à iure colligitantis admiſſus non tenetur acta transportare, *deciſ. 503. num.4. Beuilaqua.*

ad Cauſam articuli quãdo nihil penitus faciunt, non admittuntur, cum dilationibus inutilibus, & expenſis litigantes defatigare non deceat, *deciſ.122.num.2. Cerro.*

ex Cauſa honoris odium ſemper præſumitur durare, maximè quando proceſſit, *deciſ.378.num.6. Priolo.*

in Cauſa ſtudij legatum factum dicitur factum fauore publico, & eſt latè interpretandum, *deciſ.402.nu.5. Priolo.*

Cauſa in contractibus minorum expreſſa debet eſſe in totum vera, aliàs ſi eſſet partim vera, & partim falſa corrueret in totum decretum interpoſitum, *deciſ.479.num.7. & 8. Beuilaqua.*

Cauſa in materia diſmembrationis legitimè iuſtificata requiritur, nec admittitur præſumpta, ne alias via eludendi prohibitionem legis aperiatur, *deciſ.165.num.13. Beuilaqua.*

Cauſa ſucceſſionis cum ſit acceſſoria legitimitati ſuper ea tanquam de incidenti cognoſcere Rota poteſt, *deciſ.125. num.9. Priolo.*

ex Cauſa promiſſio facta ceſſante ipſa cauſa remanet inefficax, *deciſ.195.num.2. Beuilaqua.*

in Cauſam potius debiti neceſſarij, quam voluntarij, cedere dicendum eſt ſolutio in dubio, *deciſ.202.num.10. Priolo.*

in Cauſa patronus, quando eſt, lis per renunciationem vnius præſentati non extinguitur, *deciſ.315.num.13. Albergato.*

ex Cauſa dotis mulier legitimè ſe obligare ſine ſolemnitatibus poteſt, *deciſ.145. num.4. Albergato.*

ex Cauſa dotis alienatio facta liberat rem alienatam à fideicommiſſo, *deciſ.351.num.2. Priolo.*

Cauſa renunciationis ſi non ceſſet, ceſſare non debet renunciationis effectus, *deciſ.401.num.9. Bourlemont.*

in Cauſam cambiorum debitor poſt biennium, quid facere debeat, *deciſ.524.num.13. Veroſpio.*

ex Cauſa erronea hæreditas, dum fuit adita, poſtea poteſt adiri ex iuſta, & vera cauſa, *deciſ.522. num.3. Cerro.*

Quod multo magis procedit, quando hæres ignorabat Teſtamentum, dum adiuit hæreditatem, *ibidem num.4.*

Cauſæ verificatio vnius ad ſuſtinendam donationem non ſufficit, *dec.145.num.11. Albergato.*

Cauſa interdum ponitur pro cauſato. *deciſ.460 num.2. Taia.*

in Cauſa prophana acta non tranſportantur, niſi quæ ad iuſtitiam, vel iniuſtitiam ſententiæ conferunt, *dec.191.nu.18 Beuilaqua.*

nec ex Cauſa dotis mulier, tunc poteſt ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs donare, quando dos eſt cauſa impulſiua, & aliæ cauſæ finales adſunt, *dec.17. num.5. & 6. Albergato.*

ad Cauſam oppoſitiones quæ non faciunt, non ſunt attendendæ, *deciſ.260.num.32. & 33. Cerro.*

ex Cauſa ſtudii legatum in pueris ſucceſſiuè procreandis durat, *deciſ.302.num.6. Albergato.*

ex Cauſa falſa alienatio corruit, & ſuſtineri nullo modo poteſt. *ibidem num.6.*

Cauſa finalis Statuti, vbi non concurrit, ibi neque obeſſe poteſt ipſum ſtatutum, *deciſ.46.num.8. Cerro.*

Cauſa legitima, & ſolemnitatum interuentu diſmembratio deſtituta non ſubſiſtit, dum vtrumque in actu diſmembrationis alienationis ſpeciem præſeferentis neceſſarium eſt, *deciſ.29. num.1. Veroſpio.*

Cauſa lites poſſunt eſſe, ne præceptum Teſtatoris adimpleatur, *deciſ.158. num.7. Cerro.*

in Cauſa manutentionis ſententiæ emanatæ, cum de illis in gradu petitæ reſtitutionis non fuerit in actis oppoſitum, nullitatis vitium non inducunt, *deciſ.193.nu.3. Beuilaqua.*

Cauſæ deſertio litis extinctionem eiuſdem regulariter inducit. *deciſ.281.num.6. Veroſpio.*

Cauſa ceſſante obligationis euaneſcit ipſa obligatio, *dec.530. num.17. Beuilaqua.*

ſine Cauſa neceſſitatis, & euidenti vtilitatis vnio vt annulletur, Iudicis ſententia non requiritur, *deciſ.307.num.10. Albergato.*

Cauſa in alienatione bonorum minoris nimis vaga eſt irreleuans, *deciſ.400. num.6 Ninot.*

ſine Cauſa, & credito facta ſubhaſtatio, nulla præcedente citatione partis poſt interpoſitam appellationem, nec oumerata pecunia, non ſuſtinetur, *deciſ.323. num.6. Albergato.*

in Cauſam grauiorem, & duriorem ſolutio in dubio debet cedere, *deciſ.202. num.13. & 14. Priolo.*

ex Cauſa ſtudij alimenta relicta debentur, tam pro victu, quam etiam pro neceſſarijs ad ſtudia, *deciſ.444. numer.3. Priolo.*

Cauſa finalis in diſpoſitionibus venit attendenda, *deciſ.530 num.15. & 16. Beuilaqua.*

Cauſa quælibet excuſat, ne quis incidat in pœnam, *deciſ.138. num.3.*

Cauſa finalis Statuti quæ ſit, & quo reſpiciat, *deciſ.45.nu.3. Cerro.*

ex Cauſa dotis mulier legitimè ſe obligare ſine ſolemnitatibus poteſt, *deciſ.145.numer.4. Albegato.*

Cauſæ beneficiales etiam generali mandato includuntur, nec egent ſpeciali, *deciſ.317.num.7. Bourlemont.*

ad cauſam Clericus admiſſus cum clauſula, *dummodo de intereſſe*, eodem non probato ſaltem apparenter pro non admiſſo habetur, *deciſ.114.numer.3. Beuilaqua.*

Cauſa falſa in decreto adiudicationis expreſſa examinatur, *deciſ.36. num.5. Taia.*

Cauſa, quæ nõ fuit expreſſa in diſpoſitione non venit attendenda, *deciſ 530.num.12. Beuilaqua.*

Cauſa non expreſſa in Inſtrumento præſumitur ex eſſ. ctibus, *deciſ.417.num 8. Cerro.*

Cauſam, nec euidentem vtilitatem beneplacitum Apoſtolicum non ſupplet, *deciſ.510. num.10. & 11. Priolo.*

ex Cauſa neceſſaria, vel voluntaria debitum, quando dicatur *deciſ.79.numer 22. & 23. Albergato.*

Cauſæ cognitio ob quam citati conſanguinei tenentur, nec ne interuenire, Iudici non partibus ſpectat, *deciſion.314. num 13. Bourlemont.*

Cauſa prohibitionis in decreto reſeruationis expreſſa, ceſſat alia quæcumque tacita, & præſumpta ex conſenſu, & familiaritate deducta, *deciſ.127.num.5. Beuilaqua.*

ſi Cauſa eſt falſa ſententia non valet, *dec ſ.36 num.7. Taia.*

Cauſa legitima Iudicis arbitrio remittitur. *dec.230.nu.11. Emerix.*

Cauſæ beneficiales etiam generali mandato includuntur, nec egent ſpeciali. *deciſ.317. num.* . . .

Cauſa, quæ non fuit expreſſa in diſpoſitione non venit attendenda. *deciſ 530.num.12 Beuilaqua.*

Cauſa conceſſionis ex narratiua, ſeu proœmio finali præſumitur, *deciſ.329.num.6. Priolo.*

Cauſæ matrimoniales priuatiuè quoad omnes ſpectant ad Epiſcopum, *deciſ.440.num.5. Taia.*

Cau-

Cauſa Procurator ſemel omnes generaliter acceptans non ſe ad aliquam reſtringendo, amplius ab ea diſcedere, & talem eſſe negare non poteſt, dec.317.num.9.
Cauſa immediata in ſucceſſionibus ſola conſideratur, & omnia bona dicuntur paterna ſiue à Teſtatore prouenIant, ſiue à maioribus ei delata fuerint, dec.107.num.4. Meltio.
Cauſa ob non interpoſitam appellationem remanente deſerta ſententia in iudicatum tranſit, dec.276.num.1. Priolo.
Cauſam finalem donationis dotem non fuiſſe ſine qua mater ad actum donationis non deueniſſet, quomodo probatur, decis.145.nu.5. Albergato.
ex Cauſa mutuæ negationis campſor, & correſponſalis ſimilem prouiſionem ratam habere cenſentur, decis.121.nu.17. Veroſpio.
in Cauſa ſtatus ſententiæ emanatæ ius quoad omnes faciunt decis.96.num.8. Beuilaqua.
Cauſa legitima opponendi circa ſolutionem à mora præſeruat, cum ad hunc effectum quælibet cauſa etiam colorata ſufficiat, decis.306.num.12. Cerro.
Cauſa, quando eſt demandata iuxtà clauſulam expreſſam, ab ea tanquam abſolute poſita tota cõmiſſio reſtringitur, & regulatur, decis.242.nu.6. Priolo.
Cauſæ onerosæ titulum gratuitum excludunt, & cauſam promiſſionis non ad gratificandum nepotibus, ſed alias fuiſſe fruſtrà expreſſas oſtendunt, decis.236.num.8. Albergato.
Cauſam iuſtam recedendi à contractu, quando quis habeat decis.446.num.18. Bourlemont.
in Cauſam legitimæ alienationes primæ granato debitæ cedunt, decis.147.num.9. Albergato.
Cauſa finalis in diſpoſitionibus venit attendenda, decis.530 num.15 & 16 Beuilaqua.
Cauſam eſſe finalem, dictio, præſertim, denotat, decis.17.nu.7. Albergato.
Cauſa ob lapſum biennij fatalibus non prorogatis deſeritur, & ſententia tranſit in iudicatum, decis.459.num.1. Cerro.
Cauſa quælibet in materia prœnali excuſat, decis.321.num.2. Priolo.
Cauſam prætenſio quælibet etiam non iuridica iuſtam tranſigendi præbet, decis.110.num.8. Priolo.
Cauſa prohibitionis in decreto reſeruationis expreſſa, ceſſat alia quæcumque tacita, & præſumpta ex conſenſu, & familiaritate deducta, decis.127.nu.5. Beuilaqua.
Cauſa dicitur legitima, quando non eſt turpis, vel inhoneſta, decis.300.num.12. Emerix.
Cauſæ cognitionem Iudex admittens, iudicium etiam poſſeſſorium facit appellabile, decis.98.num.12. Priolo.

C A V T E L A.

cum Cautela Soccini inſtitutio facta reſtringitur ad ſolam legitimam, decis.412.num.40. Albergato.
Cautela inuenta ad eludendum legis effectum eſt inutilis, decis.474. num.9. Albergato, in ſecunda.
ad Cautelam maiorem ea, quæ ſiunt non alterant naturam contractus, decis.13. nu.14. Beuilaqua.
ad Cautelam maiore proteſtatio adhibita proteſtanti obeſſe non debet, decis.291. num.6 Veroſpio.
Cautela, quod Teſtator in actu conſignationis ſchedulæ, Teſtibus, & Notario formaliter exponat hæredem in ea eſſe inſtitutum, ad validitatem Teſtamenti non eſt neceſſaria, decis.360.num.1. Tura.

C A V T I O.

cum Cautione præſtita promiſſio releuandi Procuratorem indemnem, eundem ab omnibus moleſtijs circa obligationem ſecurum facit, decis 352.nu.9. Veroſpio.
Cautio de reficiendis melioramentis iniuſtitiam deliberationis non ſupplet, decis.140.num.13. Meltio.
Cautio præſtita à Creditoribus de reſtituendo prioribus, & potioribus in quantum operatur, decis.112.nu.5. Priolo.

C E D E N S.

Cedens alicui omnia ſua iura, quid importet, dec.377.nu.21. Nimot.
Cedens iura talia, qualia ſi tractu temporis euincantur, vel euadant inexigibilia, ad nihil aliud tenetur, decis.309. num.17. Veroſpio.
Cedere nemo poteſt, quod non habet. decis.249. numer.2 Meltio.
CEDENDARVM exceptio repellit actorem à limine Iudicij, decis.466.num.14 & 15. Bourlemont.

C E D V L A.

Cedula incerta, ac incognita vel pendens ex æſtimatione bonorum à tertio Perito, peragenda animum vtriuſque contrahentis attrahere nequit, decis.122. num.4. Veroſpio.
Cedula ſecunda in augmentum primæ conſtituta eodem iure metiri debet, decis.30. nu.6. Veroſpio.
CELEBRATIO Miſſæ apertis Ianuis, cum adminiſtratione Sacramentorum, ſepultura mortuorum, & pulſatione campanæ, non hoſpitium, ſed Conuentum demonſtrant, & proinde à Iure, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non eximitur, decis.231.num.12. Beuilaqua.
CESSANTE fiducia ſub qua prætendebatur vxor hæres inſtituta, donatio per eam ſub erroneo ſuppoſito facta cenſetur, decis.155.num.12 Meltio.
CENSVALIS conceſſio cum facultate alienandi in quocumque ſecundum naturam contractus locationis etiam hæredes extraneos comprehendit, decis.113. num.7. Beuilaqua.

CENSVS IN GENERE.

Cenſuum impoſitio à filio ad fauorem aliorum facta ratione detractionum ipſi in bonis materni competentium ſuſtineri poteſt, decis.153.num.2. Albergato.
Cenſu corruente ex defectu materiæ, & non formæ debentur fructus vel damna, & intereſſe, decis.404 num.9. Cerro.
Cenſus à duobus impoſitus, & ab eiſdem emptus, vnicuique pro medietate acquiritur, decis.403.num.1. Albergato.
Cenſus iuxta tenorem promiſſi cum ſit inexigibilis ſtipulatio in eum caſum concepta purificata eſt, & loco damnorum, & intereſſe ſors principalis cenſus vna cum fructibus venit, decis.143.nu.1 ibidem.
Cenſus imponi poſſunt ſuper melioramentis, decis.464.nu 4. Cerro.
Cenſus, quando non poſſit dici præſcriptione ſublatus, decis.47. num.2. Albergato.
Cenſus Dominus non dicitur propriè Dominus & Creditor ſortis, ſed fructuum annuum, decis.27.num.7. Meltio.
Cenſus vitalitius Matris in dotem aſſignatus, quamdiù vixerit durat, decis.267.num.12. Albergato.
Cenſum dotis redimere volentes, ad aſſignationem bonorum non ſunt cogendi, cum ipſis liberum ſit, vel in bonis, vel in pecunijs ſoluere dotem, redemptio cenſu pro ea aſſignato, decis.63.num.8. Beuilaqua.
Cenſus fructus præteriti, vt præſcribantur, tot requiruntur præſcriptiones, quot ſunt anni, decis.47. nu.6. Albergato.
Cenſus, vt dicatur extinctus requiritur actuale depoſitum ſortis, decis.403.nu.16. ibidem.
ex Cenſu legitima per obitum hæredis extincto detrahi nõ poteſt, dec.267.nu.14. ibid.
Cenſu legitima mediante diſdicta, & depoſito extincto, actio quæcunque ſiue petitionis hæreditatis, ſiue ſubſidiaria remanet eliſa, dec.19.nu.1. Veroſpio.
Cenſus reſpectu Creditoris perpetuus à Procuratore repeti non poteſt, decis.27.nu.6. Meltio.
in Cenſibus mandatum procuræ cum clauſula, & generaliter, cenſetur explere ea omnia, quæ ab ipſo conſtituente peragi poſſunt, dec.15.nu.1. Veroſpio.
Ac etiam ad cenſus retrouenditionem poſſit deueniri, ibid.
Cenſus impoſitio cum dicatur alienatio abſque ſolemnitatibus fieri non poteſt, decis.197. nu.8. Bourlemont.
Cenſu impoſito, & vendito ante conſtitutionem Pij V. cum pacto irredimibili ſolemnitates exigi videntur, cum actus retrouenditionis in eo caſu ſit voluntarius non neceſſarius, decis.194.num.15. Priolo.
Cenſus imponi poſſunt ſuper rata bonis in qua fideicommiſſum non cadit, decis.464.num.3 & 8. Cerro.
Cenſus redemptio ex capite Conſtitutionis ſuſtinetur, decis.63.num.5. Beuilaqua.
Cenſus redemptio vt fiat, bona ſtabilia eius loco ſunt aſſignanda, ibidem num.6.
Cenſus fructus currunt non obſtante verbali oblatione ſortis, decis.402.num.17. Albergato.
Cenſus, & debita pacta extinguendi, quando non ſunt ſimplicia, & abſoluta, ſed limitata, & reſtricta ad ſequentia, ſecundum appoſitam limitationem intelligi debent, decis 311.num.5. Beuilaqua.
Cenſus extinctio reſpectu debitoris pluribus modis fieri poteſt, ibidem num.8.
Cenſum extinctum aſſerenti incumbit onus probandi, decis.468.num.10. ibid.
Cenſus redimi poteſt pacto iniuſto, & illicito reiecto, decis.194.num.18. Priolo.
Cenſus de ſui natura diuiduus eſt, ratione rei, & voluntatis, decis.403.num.2. Albergato.
Cenſus aſſignatio creditori pro ſuis prætenſionibus à mediatore oblata, creditum extantium vigere, nec in cauſam debiti ſolutioné ceſſiſſe oſtendit, dec.372.nu.11. Albergato

Cenſus dicuntur extare in loco vbi fundus eſt conſitus, *deciſ.342.num.1. Albergato.*
Cenſus debitor, donec non declarat ſe velle redimere cenſum, nulla competit actio debitori pro receptione capitalis, *deciſ.47.num.3. Albergato.*
Cenſus creditor ad recipiendam ſortem minuatim cogi non poteſt, *deciſ.193.num.12. Priolo.*
Cenſus impoſitus à minori ſine ſolemnitatibus, non deſinit eſſe nullus cenſus, licet ex cauſa neceſſaria fuerit impoſitus, *deciſ.443.nu.9. Beuilaqua.*
Cenſus poteſt pluribus pro rata acquiri, *deciſ.403. num.3. Albergato.*
Cenſus facultas redimendi non ſubſiſtit, cum inter vnam, & alteram cõuentionem plura pacta intermedia in perſonam Creditoris, & Debitoris directa appoſita legantur, *deciſ.226.num.6. Meltio.*
Cenſus fructus in tantum poſſunt præſcribi, in quantum præſcribitur ipſa ſors, à qua dependet, illi dependent, *deciſ.37.num.5. Albergato.*
Cenſus debitor in vim reſeruationis facultatis quandocunque redimendi, an & in quo caſu eidem Procuratori cum quo contraxit, illius ſortem principalem reſtituere poſſit, *deciſ.29.num.8. Meltio.*
Cenſus, quando alicui acquiſitus, niſi pro medietate, *deciſ.403. num.13. Albergato.*
Cenſus facultas extinguendi dum non comprehenditur ſin facultate generali mandati, tanquam res diuerſa ad illam inferri non poteſt, *deciſ.27.num.14. Meltio.*
Cenſus retrouenditio ſpecialis mandati virtute à Procuratore non ſecus, ac ab ipſo principali ſtipulari poteſt, *deciſ.18.nu.10. Veroſpio.*
Cenſus retrouenditionis ad validitatem, quando agitur cum Procuratore, mandatum ſpeciale requiritur, *dec.27.nu.1. Meltio.*
Cenſus extinctio vt inducatur, aſſignatio bonorum pro ſorte, & fructibus neceſſario requiritur, *deciſ.241. num.11. Priolo.*
Cenſus etiam ex pacto irredimibilis adhuc de Iure etiam ante Pianam conſtitutionem redimi poteſt, *dec.194.nu.16. ibidem.*
Cenſus ſuper bonis paterno fideicommiſſo grauatis an nulliter impoſitus dicatur, *deciſ.267.num.16. Albergato.*

CENSVS QVOAD EXTINCTIONEM.

Cenſus extinctionem, & deuolutionem ex capite deficientiæ lineæ prætendentibus onus eandem probandi incumbit, *deciſ.113. num.4. Beuilaqua.*
Cenſus dum fuit extinctus præcedente diſdicta, & legitimo depoſito, perperam agitur contra Cenſuarios, *deciſ.16. num.10. Veroſpio.*
Cenſus extinctio per conuentionem quomodo ſequatur, *deciſ.435.num.2. ibidem.*
Cenſus non dicitur extinctus per oblationem ſortis factam per debitorem, ſed requiritur ipſa ſolutio, *deciſ.403.nu.15. Albergato.*
Cenſus extinctus filio in legitimam Matris non eſt imputandus, cum proprium filij fuiſſe non appareat, *deciſ.147. num.10. ibidem.*
Cenſus extinctio quomodo, & quando admittatur per compenſationem, *deciſ.435.nu.3 4.5. & 6. Veroſpio.*
Cenſus impoſitio eſt ſpecies alienationis, *deciſ.443. num.3. Bourlemont.*
Cenſus, quando eſt impoſitus à patre, & filio ex pecunia paterna, non dicitur diuiduus, *dec.403.num.4. Albergato.*

C E R T I T V D O.

Certitudo delationis hæreditatis in muliere an ex ſcientia viri concludatur, *deciſ.274.num.6. Taia.*
Certitudo quæ requiritur in hærede adire volente, etiam in hærede conſtituente Procuratorem ad adeundum hæreditatem requiritur, *ibidem num.2.*
Certitudo delationis hæreditatis in muliere an ex ſcientia viri concludatur, *ibidem num.6.*
pro CENTENARIO bona ſtabilia de ſui natura fructifera regulariter quinque iuxta legalem præſumptionem reddere ſolent, *deciſ.167.num.1. Meltio.*
pro Centenario fructus in ſcutis quatuor taxati debiti noſcuntur, licet pro debito quantitatis in pactum à contrahentibus citrà vſurariam prauitatem deduci nequeant, *deciſ.38. nu.9. Veroſpio.*

C E S S I O.

Ceſſio rei litigioſæ quæ in iure eſt certa ſubſiſtetur, *dec.228. num.12. Taia.*
Ceſſio cum auctoritate Apoſtolica in vtilitatem Eccleſiæ, & de Iure ex cauſa tranſactionis facta impugnari non valet, *deciſ.208.num.4. Taia.*
Ceſſio rei litigioſæ in clauſula tranſactionis ſubſtinetur, *deciſ.228.nu.8. Taia.*
Ceſſio iurium cum libera facultate de illis diſponendi vti de re propria, totalem primogenituræ renunciationem inducit, *deciſ.371.num.6. Beuilaqua.*
Ceſſione iurium à filio ob reſtitutionem dotis à principalibus creditoribus reportata, idem propriæ obligationi ſatisfeciſſe dicitur, non autem matri fideiuſſorio nomine obligatæ, quæ ab eo indemnis conſeruari debet, *deciſ.127. numer.18. Meltio.*
Ceſſionem petendi actio cum ex natura actus in contractu ineſt, reſeruatio conditionem non importat, *dec.63.nu.19. Beuilaqua.*

CESSIONARIVS.

Ceſſionarius cõtra ſingulares ſucceſſores non poſſe ſiores tam de iure communi, quam ex ſtatutis Bononienſibus aſſociatio bonorum tranſactorũ competit, *deciſ.250.nu.3. Taia.*
Ceſſionario plus exigente à ceſſo quàm ſoluerit cedenti, ceſſio niſi vſque ad concurrentem quantitatem pretij ſimulata, & inualida præſumitur, *deciſ.208 num.3. Taia.*
Ceſſionarius etiam ſine citatione, & non facta aliqua crediti liquidatione ad aſſociationem admitti debet, *deciſ.250. num.4. Taia.*
Ceſſionarius percipiendo quintam partem fructuum, æs alienum, & grauamina, vel per liquidationem poſteriorem, vel per cautiones, & ſtipulationes pro quinta parte ſuſtinere tenetur, *deciſ.250.num.8. Taia.*
Ceſſionarius eadem via exequutiua quæ cedenti competit, agere non poteſt, *deciſ.372.numer.9. Albergato.*
CHRONICI, & Hiſtorici Familiam inter præcipuas Ciuitatis numerantes eiuſdem nobilitatem probant, *deciſ.213. numer.4. Priolo.*
CHRISMA, & Oleum Sanctum niſi à proprio Diœceſano non recipiuntur, *deciſ.334.nu.10. Taia.*
CHRISTIANÆ pietati conformis præſumptio, quod filius durante matrimonio non ſit natus ex adultero videtur, *deciſ.318.num.4. Cerro.*

C I T A T I O.

non Citato poſſeſſore exequutor procedens illum ſua poſſeſſione priuare non poteſt, *deciſ.292. num.5. Bourlemont.*
Citari ad ſententiam, quando plures debent, ſi aliquis non citetur, an ſententia dicatur nulla, quoad omnes, *dec.418. numer.11. Veroſpio.*
Citationis defectus reddit actum nullum, *deciſ.506. num.3. Vicecomite.*
Citatio ex intimatione conuincitur, *deciſ.362.num.10. Beuilaqua.*
Citatus tertius pro omni ſuo iure, & intereſſe poteſt contra eum fieri executio, *deciſ.339. num.4. Veroſpio.*
Citatio partis, & præſentia fruſtrà allegatur, dum ſemper de pendentia litis proteſtauit, & citra conſenſum in Iuriſdictionem comparuit, *deciſ.80.num.6. Cerro.*
Citatione circumducta non poteſt ad vlteriora procedi abſque noua citatione, *deciſ.238. num.9. Meltio.*
ſine Citatione partis teſtes examinati, non iuuant, *deciſ.200. num.29. Cerro.*
Citationis defectus quoad vnum intereſſe habentem etiam quoad alios legitimè vocatos connexum ius habentes ſententiam nullum reddit, *deciſ.114.num.6. Beuilaqua.*
Citationis defectus ex actorum inſpectione eſt probandus, *deciſ.362.num.7. ibid.*
de Citatione regula procedit, etiamſi admiſſio cum clauſula *ſine præiudicio termini preſeruati*, facta fuiſſet, *deciſ.249.nu.9. Meltio.*
Citatio Parochianorum ad diſmembrationem requiritur, dum illorum intereſt vnionem non reuocari, *deciſ.165. numer.10. Beuilaqua.*
Citationis productio in actis dum ex verbis, *ſ. Vò produxit*, plenè concluditur, omiſſio eius ſubſequuta diſdictam validam præceſſiſſe demonſtrat, *ibidem num.11.*
Citandus Fiſcus eſt in loco in quo ciuiliter mortui bona occupantur, *deciſ.500.num.7. Veroſpio.*
Citatione circumducta nõ poteſt ad vlteriora procedi abſque noua citatione, *dec.238.num 9. Meltio.*
Citatio, quando dicatur circumducta, *deciſ.238. numer.8. Meltio.*
Citatus intereſſe habens ſi ſit, & non compareat, ſibi imputet, *deciſ.461.num.14. Priolo.*
Citandi minores vbi agitur de eorum intereſſe, & deiectione veniunt ſemper, *deciſ.192. num.6. & 10. ibidem.*

in Ci-

in Citatione inhibitio emanata actus poſtea geſtos vitio attentatorum inficit, *decis. 315. num. 2. Albergato.*

non Citatis ſententia nocere nequit, *decis. 88. numer. 7. Priolo.*

abſque Citatione partis ſententia ſuſtineri non poteſt, *ibid. num. 6*

Citatio antecedens per admiſſionem articulorum remanet circumducta perinde ac ſi non emanaſſet, *decis. 149. num. 8. Meltio.*

ſine Citatione Teſtes partis deponentes nihil probant, maximè cum agatur de alienatione voluntaria, & ſine debitis ſolemnitatibus facta, *decis. 50. num. 7. Albergato.*

Citari debet poſſeſſor, quando eſt remouendus omnino, *decis. 418. num. 10. Veroſpio.*

Citatio actis non tranſportatis ex temporis lapſu præſumitur, *decis. 362. numer. 7. Benilaqua.*

Citatio, quando dicatur circumducta, *decis. 328. numer. 14. Meltio.*

abſque Citatione decretum factum non afficit, *decis. 425. numer. 19. Veroſpio.*

Citatio die non feriata valida eſt, *decis. 432. num. 5. Albergato.*

Dies S. Marci, non eſt feriata. *ibidem nu. 5.*

CIRCVITVS inanes ex legis diſpoſitione interdicti debent omnino euitari, *decis. 25. num. 5. Veroſpio.*

CIRCVMSTANTIÆ ſimul iunctæ plenam probationem conſtituunt, *decis. 324. num. 3. Bourlemont.*

CIVITAS.

extra Ciuitatem vbi bona ſunt pupillorum pro proprijs negocijs aſſiduè qui degit Tutela ei decerni non debet, *decis. 34. num. 8. Meltio.*

in Ciuitate Veronæ officium Datij, & Notariatus nobilitati non derogant, quin eadem exercentes nobiles reputentur, *decis. 213. num. 13. Priolo*

Ciuitatis ſplendor eſt magis attendendus, vt appareant eius Viæ amplæ, Plateæ ampliſſimæ, Palatia inſignia, Domus priuatorum magnificæ, Vineæ conſpicuæ, &c. *decis. 538. num. 37. Camer.*

CIVILITATEM filius quamuis alibi natus Patris originariam non amittit, *decis. 261. num. 5. Veroſpio.*

in Ciuilibus ſolæ præſumptiones ſufficiunt, ſi ſint vrgentes, *decis. 6. numer 19. Priolo.*

CIVIS Romani incolatus non admittitur, habitatione decennali in Vrbe, cum animo nunquam recedendi non probata, *dec. 88. num. 3 Priolo.*

Ciuis originarius eſſe non deſinit, qui alibi domicilium habet, *decis. 364. num. 7. ibidem.*

CLAVSVLA IN GENERE.

Clauſula vltra illos caſus & res quibus fuit adiecta non operatur, *decis. 239. num. 13. Benilaqua.*

Clauſulæ præſeruatiuæ, tunc operantur, quando adeſt aliquid, quod poſſit præſeruari, aliàs non tribuit Ius, *decis. 418. num. 5. Veroſpio.*

cum Clauſula ſignata ſupplicatio ſola ad effectum probandi titulum ſubrogationis non ſufficit, niſi expeditio ad partes Bullarum in forma talis ſubrogationis accedat, *decis. 294. num. 12 Benilaqua.*

Clauſulæ virtus ex ſequuta prohibitione alienationis penitus euertitur, *decis. 175. nu. 11. ibid.*

Clauſulæ generales licet à principali ſupplicatione dependeant, literæ tamen earum vigore expeditæ nouam gratiam conſtituunt, *decis. 322. num 9. Veroſpio.*

Clauſulæ ampliſſimæ in mandato donationis poſitæ omne Ius ex quocumque capite, & cauſa prouenient comprehendunt, *decis. 74. numer. 9 Albergato.*

Clauſula qui ad legitimam facultatem exequendi, quoties eidem locum eſſe apparet, Iudici tribuit, *decis. 307. nu. 1. Albergato.*

Clauſulæ Præſeruatiuæ præſeruant, non autem inducunt aliquid, *decis. 418. nu. 6. Veroſpio.*

Clauſulæ quæ nouam diſpoſitionem vel nouum effectum inducunt, in extenſione Inſtrumenti à Notario addi non poſſunt, *decis. 342. num. 17. Albergato*

Clauſulæ præſeruatiuæ operantur, vt quis non cadat à iure ſuo, *decis. 409. nu. 17. Cerro.*

Clauſula licet plures in ſe contineat alternatiuas, eædem tamen cum vacatione principali reſignationis expreſſæ non alterant, *decis. 223. num. 5. Priolo*

Clauſula præſenti &c. in materia tranſitoria ad hæredes extenditur pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque. *decis. 438 num. 4. Priolo.*

Clauſula generalis, caſſans, & annullans, & ſpecialis derogatoria ex claris verbis vltimi Teſtamenti reſultans pro derogatione alterius Clauſulæ in Teſtamento adiectæ ſufficiunt, *dec. 99. numer. 5. Meltio.*

Clauſula reſpectu bonorum illius, qui legitimationem impetrauit non eſt coarctata, ſed filium legitimatum, tam ex Teſtamēto, quàm ab inteſtato ita ſucceſſibilem reddit ac ſi ita filius legitimus eſſet, *decis. 239. num. 20. Benilaqua.*

Clauſula virtutem diuiſiuam habens facit, vt ſingula ſpecialiter, & diuiſim approbata cenſeantur, *decis. 190. num. 10. Priolo.*

Clauſula generalis, quando reſtringatur ad fideicommiſſum ſpeciale, *decis. 67. num. 25. Taia.*

Clauſula, de hærede in hæredem, quando exponatur de deſcendente in deſcendentem, *decis. 67 num 9. Taia.*

Clauſula dum de Auo qui in Teſtamento ad fauorem legitimati diſponere potuit non loquitur, vltra limites ſuos extendi non debet, *decis. 239. numer. 24. Benilaqua.*

Clauſulæ virtus ex ſequuta prohibitione alienationis penitus euertitur, *decis. 175. num. 11. ibid.*

per Clauſulam Codicillitatis Teſtamentum licet ratione ſolemnitatis ſaluetur, concurrente tamen imperfectione voluntatis, eaque deficiente, neque vt Teſtamentum, nec vt Codicillus ſuſtinetur, *decis. 16. num. 13. ibid.*

Clauſula Codicillitatis in Teſtamento ad piam cauſam facta appoſita ſubintelligitur, *decis. 16. num. 11. Veroſpio.*

Clauſulæ Codicillitatis Teſtamentum vigore ſuſtinetur, ita vt venientes ab inteſtato hæreditatem hæredi ſcripto reſtituere grauati videantur, *decis. 16. numer. 12. Benilaqua.*

Clauſula Codicillitatis nihil operatur, vbi credi poſſit, quòd deficiat voluntas Teſtatoris, *decis. 16. numer. 14. Veroſpio.*

CLAVSVLA IN SPECIE.

Clauſula ad habendum, non immutat naturam contractus, cui apponitur, ſed reſtringitur ad eius limites, *decis. 319. num. ... Cerro.*

Clauſula addendi, & minuendi in Inuentario præſeruat hæredem à dolo omiſſionis bonorum, *decis. 499. numer. 9. Cerro.*

Clauſulæ, ad habendum, & ſimiles qualiter extendendæ ſunt. *decis. 388. num. 10. Priolo.*

Clauſulæ, ad habendum, & ſimiles, poſitæ in diuiſione bonorum, non inferunt renunciationem fideicommiſſi, in eis exiſtentem, *decis. 546. num. 5. Priolo.*

Clauſula ad habendum eundem effectum non operatur, vbi conceſſio ad illos de familia eſt coarctata, adeoque ad perſonas in illa comprehenſas ſolummodo reſtringi debet, *decis. 175. numer. 9. Benilaqua.*

Clauſula, ad habendum, quando reddatur inefficax, & ſuos non operetur effectus, *decis. 319. nu. 8. Cerro.*

Et quando nihil operetur quamuis ampliſſimè ſit extenſa, *ibidem.*

Clauſula ad habendum, dum eſt cæterata, & non fuit extenſa, non operatur ſuos effectus, *decis. 139. num. 6. Cerro.*

Clauſula, ad habendum, poſita in conceſſione emphyteuſis ſequitur naturam contractus, cui apponitur, *decis. 319. num. 5. Cerro.*

Clauſulæ ad habendum, & in perpetuum perpetuant contractum inter comprehenſos in inueſtitura, vel declarantur à natura contractus cui adijciuntur, *decis. 481. num. 2. Cerro.*

Clauſula ad habendum in perpetuum liberam alienandi facultatem importat, & emphyteuſim ad quoſcumque hæredes extraneos tranſitoriam facit, *decis. 175. nu. 8. Benilaqua.*

Clauſula ad habendum & pleno iure diſponendum, an renunciationem fideicommiſſi conditionalis inducat, *decis. 358. num. 9. Priolo.*

Clauſula ad habendum, & aliæ quando non alterent naturam Emphyteuſis Eccleſiaſticæ, & quando ſic. *decis. 510. num. 6. & 7. Priolo.*

Clauſula ad habendum, & quicquid voluerit facien. in diſpoſitiua emphyteuſis comprehenſiua omnium hæredum efficit emphyteuſim Eccleſiaſticam eſſe tranſitoriam ad omnes hæredes, *decis. 510. num. 1. Priolo.*

Clauſula, ad habendum, aufert ſubſtantiam emphyteuſis, illamque de emphyteuſi ex pacto, & prouidentia in hæreditariam tranſire facit, *decis. 113. nu. 8. Benilaqua.*

Clauſula ad habendum &c. appoſita in conceſſione emphyteuſis, mitigatur ab alijs clauſulis reſtrictiuis, *decis. 319. num. 7. Cerro.*

Clauſula citra præiudicium legitimæ prolis legitimatum à conſequutione legitimæ excludit, *deciſ.224. num.18. Beuilaqua*.

Clauſula cuius litis ſtatum haberi nolumus pro expreſſo gratiam à ſubreptione ob non factam mentionem litis præſeruat. *deciſ.249.num.6. Priolo*.

Clauſula, cum libera, licet præbeat facultatem Procuratori ea omnia expediendi, quæ facere poteſt principalis conſtituens, non tamen quoad diuerſa, ſuper quibus conſtituens intentionem concedendi mandatum non habuit extenditur, *deciſ.27.num.22. Meltio*.

Clauſula cum facultate manutenendi quem de iure, impedit executionem faciendam, iam autem factam non reuocat, *dec.75.num.9.Priolo*.

Clauſula, cum facultate manutenendi quem de Iure, impedit quidem exequutionem faciendam, factam autem non retractat, *deciſ.310.num.27.Priolo*.

Clauſula, cum facultate manutenendi, exequutionem Iudicis à quo pro attentata non habet, *deciſ 310.num.28. Priolo*.

Clauſula, conſtituti, licet in Inſtrumento dotali abſente vxore appoſita fuerit, cum tamen de ea certam notitiam habuerit, ſufficienter acceptata cenſetur, tunc actus vtilitatem afferens, *deciſ.89.num.1.Cerro*.

Clauſula, Conſtituti, licet in Inſtrumento dotali abſente vxore appoſita fuerit, cum tamen de ea certam notitiam habuerit, ſufficienter acceptata cenſetur, quando actus vtilitatem affert, *dec.89. nu.1. Beuilaqua*.

Clauſulæ, conſtituti, virtus expirat, poſtquam conſtitutarius adeptus fuit poſſeſſionem, *deciſ.465.num.3 Bourlemont*.

Clauſula, conſtituti, adhoc, vt intret Saluianum probat poſſeſſionem conſtituentis contra habentem ab eo cauſam, *deciſ.455.nu.4.& 5.Beuilaqua*.

Clauſula conſtituti, probat poſſeſſionem venditoris contrà emptorem, & cauſam ab eo habentem, *dec.458. nu.6. Veroſpio*.

Clauſula, conſtituti, poſita in Inſtrumento inueſtituræ, quid operetur, *deciſ.375. nu.8. Albergato*.

Clauſula hæc, cum reſeruatione Beneplaciti Apoſtolici, præſeruat à Simonia, *deciſ.35.num.7. Albergato*.

Clauſula cum certa ſcientia renunciatio ſtante valoris bonorum, ex capite læſionis impugnari non poteſt, *dec 354*.

Clauſula cum libera Procuratoris auctoritatem quoad ſpecies expreſſas ſolummodò auget, non vltrà, *deciſ.256.numer.10. Meltio*.

Clauſula decreti irritantis conſtitutio munita tollendo omnes Iuris effectus quæcumque in contrarium fiunt irritat *deciſ.142. num.3.Beuilaqua*.

Clauſula decreti irritantis conſtitutio munita tollendo omnes Iuris effectus quæcumque in contrarium fiunt irritat, *ibidem num.3*.

cum Clauſula, donec &c. conceſſio facta ita qualificat conceſſionem, vt ſecuta noua euaneſcat prima conceſſio, *deciſ.374.num.2. Albergato*.

cum Clauſula, dummodo poſſeſſio ſit vacans, decretum operatur quod nulla ſit translata poſſeſſio ſi ea ſit plena, *deciſ.508. num.2. Albergato*.

Clauſula dummodo præſeruat ius alterius, *deciſ.373. nu.6. Cerro*.

Clauſula dummodò, eſt præſeruatiua Iuris alterius, *deciſ. 343.num.5.Cerro*.

cum Clauſula & deinde ad Beneplacitum, contractus initus ad certam tempus, etiam elapſo termino durat contractus, *deciſ.324.num.6.Veroſpio*.

Clauſula, dummodo de tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, cum ſit ſolum præſeruatiua iuris alterius certi, & validi, colliganti Ius nullum habenti non ſuffragatur. *deciſ.178.num.6. Meltio*.

cum Clauſula donandi renunciatio facta illud plus quod bona valebant, in quantum operatur. *deciſ.354. num.6. Priolo*.

Clauſula, generaliter, mandatum ſpeciale in omnibus includit, *deciſ .9.num.9 Veroſpio*.

cum Clauſula ità quod literæ deſuper in forma ſimplicis prouiſionis gratioſæ ſubrogationis expediri poſſint, requiſitam ſubrogationem non includit. *deciſ.254. num.11. Beuilaqua*.

Clauſula, & non altrimenti, & non in altro modo, quid operetur, *deciſ.158.nu 25.Cerro*.

Clauſula & non alias ex ſui natura nullam interpretationem à verbis ſeparatam admittit, *deciſ 244. numer.8*.

Clauſula ex nunc, prout ex tunc, tranſfuſionem temporis præſentis, in futurum, & è contra transfert, *deciſ.12.numer.17.Veroſpio*.

Clauſula ex tunc operatur retrotractionem actus ad tempus celebrati contractus, *deciſ.483.num.12. Albergato*.

Clauſulæ euictionis & defenſionis euictionem & litem ex natura & qualitate bonorum prouenientem non includunt, *deciſ.358. num.8. Priolo*.

Clauſula, in perpetuum, appoſita in conceſſione de ſui natura non ad extraneos tranſitoria, perpetuatur quidem inter perſonas comprehenſas, illa tamen non extenditur ad perſonas comprehenſas, *deciſ. 319. num. 4. Cerro*.

Vnde non extenditur ad perſonas extraneas, non vocatas, *ibidem num.4*.

Clauſula in perpetuum reddit Emphyteuſim Eccleſiaſticam ad hæredes extraneos tranſitoriam, *deciſ. 510. numer. 4. Priolo*.

Clauſula in caſu prædicto tanquam repetitiua conditionis & qualitatum præcedentis diſpoſitionis ſequentem ſubſtitutionem conditionalem facit, *deciſ. 154. num. 22. Priolo*.

Clauſula omni meliori modo, actum regulariter ſuſtinet eo modo, quo validius ſuſtineri poteſt. *dec. 165. num.14. Beuilaqua*.

Clauſula omni meliori modo ex defectu voluntatis adentium actum tantummodò ad caſus ſpecificatos extendit, quos facit valere omni meliori modo, quo fieri poteſt, *deciſ.22 num.12.ibid*.

Clauſula omni meliori modo ſtante diſmembratione animo, & intentione ſubueniendi indigentijs Seminarij, nihil vltra operatur, *deciſ.161.num.15.ibid*.

Clauſulam in perpetuum, conceſſio licet habeat, reſtringitur tamen ad ſolos hæredes ſanguinis vltimi inueſtiti, nec ad extraneos tranſit, quia iuxta naturam inueſtituræ eadem regulatur, *deciſ.113.nu.5.ibidem*.

Clauſula in perpetuum obreptionem excludit, quæ ceſſit quando verum id eſſe conſtat in quo Papa ſe fundauit, *deciſ.227.num.12.ibid*.

Clauſula non alias, aliter, nec alio modo præſeruat omnia iura, tam in petitorio, quam in poſſeſſorio, *deciſ. 421. num.20.ibidem*.

Clauſula omni meliori modo ſtante reperita expreſſione donandi tanquam hæres ab inteſtato, ad alios modos, & titulos extendi non poteſt, *deciſ.214. nu.27. Albergato*.

Clauſula, omni meliori modo, cum ſubſequatur poſt modos donandi, validitatem actus vltra modos expreſſos operatur, *deciſ.74.num.10. Albergato*.

Clauſula omni meliori modo vitiatur quando modus, & cauſa incepta exprimitur. *deciſ.165. nu.16. Beuilaqua*.

Clauſula omni meliori modo in actu aditionis hæreditatis adiecta quomodo intelligenda, *deciſ.22.num.11. Beuilaqua*.

Clauſulam prout de Iure, commiſſio continens ſimplicem tantùm cognitionem, & deciſionem cauſæ iuxta terminos iuris, non autem proceſſum exequutiuum comprehendit. *deciſ.242. num.4.Priolo*.

Clauſula, omni meliori modo, cenſetur appoſita ad confirmandam diſpoſitionem, non autem ad ampliandam, vt id de quo non cogitauit Teſtator comprehendatur, *deciſ. 49.num.17 Priolo*.

Clauſula prout de ſimilibus in emphyteuſi appoſita limitat clauſulam ad habendum ſecundum naturam emphyteuſis cui adijcitur, *deciſ.481.num.3. Beuilaqua*.

Clauſula prout de iure in ipſo reſcripto ſuperaddi debet, ad effectum vt commiſſio non cenſeatur conceſſa via executiua, ſed tantum Ordinaria, *deciſ.242. num 2. Priolo*.

Clauſula, pro totidem receptis, indicat veram pecuniarum numerationem, *deciſ.284.num.2. Beuilaqua*.

Clauſula quam, & quas, in quantum operatur, *deciſ. 315. num.7. Albergato*.

Clauſulam quam & quas in commiſſione adiecta iuriſdictionem adeo extendit, vt etiam in negotio principali Rota potuerit procedere, *deciſ.225.num.10. Priolo*.

Clauſula, quam & quas, quid comprehendat, *deciſ.409.n.9. Beuilaqua*.

Clauſula, quatenus opus ſit, tanquam ad cautelam adhibita contractum conditionalem non facit. *deciſ.364.n.18. Priolo*.

Clauſula quatenus deponerentur aliquæ pecuniæ, licet diuerſos caſus includat, ſemper tamen cum iiſdem qualitatibus expreſſis intelligitur. *deciſ.226.num.11. Meltio*.

Cla-

Clauſula, *quatenus opus ſit*, quid operetur, *deciſ.409.num.18. Cerro*
Clauſula, *Saluo iure*, eſt modificatiua, *deciſ.395.num.5. Beuilaqua.*
Clauſula *ſi quid exequen.* non vulnerat obligationem Cameralem. *deciſ.509. num.4.Veroſpio.*
ſub Clauſula *ſi quid exequendum* cauſa commiſſa, dum eadem viam executiuam conſtito de bono iure agentis præſeruat, noua mandati relaxatio decerni poteſt, *deciſ.num.2. Veroſpio.*
Clauſula *ſi quid exequen.* operatur, vt mandatum ſit iuſtifican. ex actis prioris inſtantiæ, quod declara, *deciſ. 509. num.1.2.& 3.Veroſpio.*
cum Clauſula. *ſaluo iure alieno*, inſtitutio in quantum operatur, *deciſ.96.num.15.Beuilaqua.*
Clauſula, *ſine præiudicio litterarum Apoſtolicarum* cum præſeruet exequutori facultatem exequendi non obſtante Iudicio Ordinario in Rota introducto. geſta per eundem attentata dici non poſſunt, *deciſ.56.num.11. Cerro.*
Clauſula. *ſine præiudicio literarum*, facultatem exequẽdi præſeruat executori in literis deputato, non obſtante iudicio Ordinario in Rota introducto. *ibidem, nu.3.*
Clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, præſeruat, etiam bona prouenientia ex fideicommiſſo, *deciſ.312. numer.32.Priolo.*
Clauſula, *ſi & quatenus*, non conſtituunt in poſſeſſionem, donec de iure præſentantis appareat, *deciſ.96. nu.16. Beuilaqua.*
Clauſula *ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum* in quantum operatur, *deciſ.292. num. 10. ibidem.*
Clauſula *ſi quid exequendum* operatur quod Iudex ſtante iuſtitia teneretur executiuè procedat, *deciſ. 502. num. 4. Emerix.*
Clauſula, *ſine præiudicio*, exequutionem, & iuriſdictionem Iudicis præſeruat, *deciſ.310.num.25.Priolo.*
cum Clauſula, *ſine præiudicio*, commiſſio nil amplius quam ipſa commiſſio operatur, *deciſ 5x num.12.Cerro.*
cum Clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato* legitimatio obtenta quid operetur, *deciſ.312.num.30. Priolo.*
Clauſula: *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*. An à clauſula *ſine præiudicio legitimæ prolis* differat, *deciſ.219.nu.19. Beuilaqua.*
Clauſula, *ſiue præmiſſo ſiue alio quouis modo vacauerit*, cum in ſupplicatione vacatio per reſignationem ſolum narrata fuerit, niſi iuſtificata de facto vacatione per reſignationem diſpoſitiue narrata nihil operatur, *deciſ.223. num.4. Priolo.*
cum Clauſula ſublata, & decreto irritante, Papa mandans aliquid ſeruari, qualiter ſit facienda talis ſeruatio, *deciſ. 538. num.16.Camer.*
Clauſula [ſublata], & decretum irritans, Indultum Apoſtolicum quando habet, omnis contraria obſeruantia, & poſſeſſio inficitur, *deciſ.148.num.18. Beuilaqua.*
Clauſula ſublata, & decreto irritanti, Conſtitutiones Apoſtolicæ, muniti æquamlibet obſeruantiam, & contrarium vſum impediunt, *à deciſ.235.nu.7. ibid.*
Clauſula, vnà cum incidentibus, & dependentibus, quid operetur, *deciſ.405 num.10. ibidem.*
Clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, in quantum operatur, *deciſ.49.numer.16. Priolo.*
Clauſula vt ſupra, repetit ea, quæ ſuperius fuerunt expreſſa non autem ea, quæ non fuerunt expreſſa, *deciſ 39. num. 24. ibidem.*
Clauſula vt ſupra, qualiter intelligatur, *ibid. num.23.*
Clauſulæ vulgariter, & pupillariter, & per fideicommiſſi effectus, *deciſ.295. num.11.Beuilaqua.*
Clauſura Monialibus eſt neceſſaria, *deciſ. 489. numer. 5. Priolo.*
Clauſtrales, ſub diſpoſitione Concil. Trident. non ſolum ſed & Equites Hieroſolymitani comprehenduntur. *deciſ. 14. num.23. Meltio.*
Clericatus probatur ex literis Remiſſorialibus Ordinarij, *deciſ.405. num.3.Beuilaqua.*

C L E R I C V S.

Clerici, ſeu Regulares non ſubiacent meris ſtatutis ſecularium. *deciſ.400. nu.13.Ninot.*
Clericus ad cauſam admiſſus cum clauſula docto de intereſſe, eodem non probato ſaltem apparenter pro non admiſſo habetur, *deciſ.114.numer.3.Beuilaqua.*
Clericus de penſionibus quotidianis non ſecus ac laicus de proprio ſalario teſtari ac diſponere poteſt, *deciſ 329.nu.3. Veroſpio.*
Clerici à Clericis, Leuitæ à Leuitis decimas non exigunt, *deciſ.201. num.8.Taia.*
an Clericis à Clericis decimæ iuxta Iuris Canonici ſanctiones debeantur, *deciſ.344.num.16. ibidem*
Clerici, & Laici dum æquè ſunt hæredes inſtituti, idem Ius omnibus eſt attribuendum, *deciſ. 57. num.5. Meltio.*
Clerici quando congruè viuere non valeant de fructibus beneficij, agitur de intereſſe totius Ordinis Clericalis, *deciſion. 48. num.6.Beuilaqua.*
Clericus poſſibile eſt, vt virtute anterioris prouiſionis Apoſtolicæ poſſideat beneficium, & vt ſubrogandus intendat capere nouam poſſeſſionem, *deciſ. 414. num.13. Vicecomite.*
inter Clericum, & Laicum pro indiuiſo bona poſſeſſa, donec ſeparentur, de parte Eccleſiaſtica vt magis digna à Laicis in eadem ſententia comprehenſa debet iudicari, ad effectum vt quoad vtramque appellatio permittatur, *deciſ.134. num.2.Beuilaqua.*
Clerico ordinando ad Sacerdotium donatio facta, an dicatur temporalis cum videatur facta vita durante Sacerdotis, pro alimentis, *deciſ.382. num.16.Veroſpio.*
Clericus tanquam dignior trahit laicum, *deciſ.108.num.9. Priolo.*
COÆQVALITAS, inter duos, quando excludatur, *deciſ. 393.num.15.& 16.Veroſpio.*

C O D I C I L L I.

In Codicillis facta perinde habentur, ac ſi in Teſtamento facta eſſent, *deciſ.160.num.10.Taia.*
Codicilli, & Teſtamenti vna eademque cenſetur diſpoſitio, cum vtriuſque effectus in tempus mortis conferatur, & vnum quidem ſuppleatur, vt per aliud declaretur, *deciſ. 160. num.12. ibidem.*
In Codicillis legatum filio de omnibus domibus factum, an de domibus à fideicommiſſo in Teſtamento ſeiunctis ſit interpretandum, *dec.278. num 9.ibidem.*
per Codicillos non cenſetur reuocatum ſi leicommiſſum in Teſtamento factum, *deciſ.67.num.31. ibid.*
Codicilli pro parte Teſtamenti habentur, obſeruationemque & legem iurisinde traditam ſeruant, *deciſ.160.num. 11. ibidem*
Codicillorum verba *bona ſic ad vſufruendum*, an incipiendo ab ipſa re proprietatem dicant legatam non obſtante adiectione vſusfructus, *deciſ.16 num.3.ibidem.*
Codicili vltimi ad effectum ſucceſſionis ſemper ſunt attendendi, *deciſ.160.num.2.ibid.*
Codicilli voluntati Teſtatoris non derogant, niſi quatenus ſint contrarij, *deciſ.67. num.29.ibid.*
Et maximè dum id fuit declaratum, aut ſi fuerit expreſſa clauſula confirmatoria Teſtamenti, *deciſ.67.num.30. ibidem.*

C O G N A T I.

Cognati dicuntur coniuncti ex latere Matris, *deciſ.497.nu.7. Veroſpio.*
Cognato hæreditas ab inteſtato non exiſtentibus proximioribus quanti gradus defertur, *deciſ.256.num.1. Taia.*
Cognati in tertio gradu ſuccedunt, *deciſ.407. num. 3. & 4. Veroſpio.*
COGNITIO cauſarum ſpiritualium, Matrimonialium &c. ſpectat ad Epiſcopum, *deciſ.70.num.58.Beuilaqua.*
Cognationis appellatione veniunt etiam deſcendentes ex fœminis, *dec.463.num. 5.Cerro.*
Cognitio cauſæ ob quam citati conſanguinei teneantur nec ne interuenire, Iudici non partibus ſpectat, *deciſ. 314. num.13.Bourlemont.*

C O G N O M E N.

Cognominis alterius omiſſio diuerſitatem familiæ non arguit. *deciſ.32.num.5. Veroſpio.*
Cognomen familiæ, ad lineam effectiuam coarctatur, *deciſ.1. num.14. Veroſpio.*
Cognomen familiæ ſine reſtrictione conceptum omnes ex ea deſcendentes includit, *deciſ.1. num.12.Veroſpio.*
Cohabitatio coniugum à tẽpore conceptionis præſumitur, *dec.312.num.16.Priolo.*

C O H Æ R E D B S.

Cohæres erga cohæredem Inuentarium conficere non tenetur. *deciſ.294.num.11. Beuilaqua.*
à Cohærede legitima debita, in illius ſatisfactionem pars controuerſa, & mediante conſenſu præſtito alienata erecta cenſetur, *dec.239. num.17 Bourlemont.*
Cohæres alienationi conſentiens rem alienatam cecidiſſe in alterius partem declarare videtur, *deciſ. 239. numer.9. Beuilaqua.*

COLLEGIALITAS.

Collegialitas, quando alicui Eccleſiæ non conueniat, *deciſ. 1. num. 32. Priolo.*

Collegiatæ Decanus, quando eſt Vicarius, habet intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum, *deciſ. 521. num. 9. Taia.*

in Collegiatis Parochialibus dignitates obtinere decimas parochiales, iuxta conſuetudinem Regni Hiſpaniæ incompatibile non eſt, *deciſ. 216. num. 9. Albergato.*

in Collegiata Epiſcopo ſolemniter celebrante Canonici Cathedralis ei aſſiſtere tenentur, & tàm reſpectu loci, quam thurificationis Canonicis Collegiatæ in ea functione præcedunt, *deciſ. 120. nu. 5. Ninor.*

COLLITIGANS.

Collitiganti pauper, quando quis eſt, non tenetur & ſumptus litis ſubminiſtrare. *deciſ. 398. nu. 13. Bourlemont.*

Collitiganti alimenta, & ſumptus litis quando omninò debeantur, *ibidem num. 10.*

Collitiganti alimenta, & ſumptus litis quando debeantur, *ibid. num. 1.*

Collitigans pauper, non debet propter paupertatem cogi, vt deſerat eius bonum ius, & litem relinquat, *ibid. nu. 12.*

Collitiganti alimenta, & ſumptus litis debentur habito reſpectu ad rem, quæ litigatur, *ibidem num. 19.*

à Collitigantibus Abbas recipiendo canonem per multos annos, an eoſdem tanquam ſucceſſores in Caſale approbaſſe cenſeatur, *deciſ. 175. numer. 19. Beuilaqua.*

inter Collitigantes iuramentum ſimili modo receptum ad ſeruandam Iudicis æqualitatem ſufficit, *deciſ. 40. num. 6. Meltio.*

Collitigans ſuffragium vnum quo præualet, affirmantibus teſtibus de auditu eoque turpi vel falſo in re ſecreta, in iure non ſubſiſtit, *deciſ. 55. num. 10. Taia.*

pro Collitigante inductus Teſtis, & examinatus etiam ſolus contra inducentem ſufficit, *deciſ. 100. numer. 2. Cerro.*

Collitigantium poſſeſſionem præter inſtrumentum locationis lis inter partes agitata demonſtrat, *deciſ. 230. num. 4. Albergato.*

à Collitigante occupatio vnius prædij facta non impedit, quin in reliquis obligatio firma, & efficax remaneat, *deciſ. 255. num. 4. Emerix.*

COLLATIO.

Collatio beneficiorum ſpectat ad Epiſcopum, *deciſ. 90. num. 57. Beuilaqua.*

Collatio omnimoda beneficiorum concurſum alterius, & ſimultaneam excludit, *deciſ. 44. num. 7. Albergato.*

Collatione attentatorum vitio infecta poſſeſſio ſequeſtranda venit, *deciſ. 315. numer. 9. Albergato.*

Collatio beneficij, & reſignatio facta per obitum Epiſcopi, & reſpectiuè receptaſ poſt renunciationem valet, *deciſ. 170. num. 16. Beuilaqua.*

Collatio, & Inſtitutio Clericorum indicant actus iuriſdictionis, *deciſ. 70. num. 5. ibid.*

ex Collatione Ordinarij beneficio vacante, virtus decreti ſolam vacationem ex collatione Papæ comprehendentis ceſſat. *deciſ. 187. num. 8. Cerro.*

Collatio in optione non requiritur, niſi optans titulum ſpiritualem mutet, *deciſ. 187. numer. 30. Cerro.*

ad Collationem verbum *liberè* non expreſſam, & quæ diuerſa eſt ab optione non trahitur, *ibidem . num. 18.*

Collatio beneficiorum omnimoda concurſum alterius, & ſimultaneam excludit. *deciſ. 44. num. 7. Albergato.*

Collateralis Papæ legatus eſt, & in Prouincia tenet locum Regis gerentis vicem Papæ ob confœderationem, quam in vocem habet, *dec. 69. numer. 7. Taia.*

per COLONOS etiam poſſidetur vſucapitur, ac præſcribitur, *deciſ. 520. nu. 22. Taia.*

COLLVSIO.

Colluſio tanquam difficilis probationis, præſumptionibus, & indicijs ſatis iuſtificatur, *deciſ. 525. nu. 6. Albergato.*

Colluſio tunc maximè probatur præſumptionibus, & coniecturis, quando adeſt cauſa colluſionis, *ibidem nu. 7.*

Colluſio ſub prætextu diſſipationis bonorum non euitatur, dum eorum diſſipatio non producitur, & iuſtificatur, *deciſ. 41. num. 5. ibidem.*

Colluſio inter conſanguineos facilè præſumitur, *deciſ. 336. num. 14. Bourlemont.*

Colluſio ex quo man feſtè probata dicatur, *deciſ. 535. nu. 8. Albergato.*

COMMENDA.

Commendæ Religionis Hieroſolymitanæ, vt quis ſit capax quid requiratur, *deciſ. 399. num. 2. Emerix.*

in Commercio officia vacabilia non eſſe in præiudicium Principis, ſecus autem in præiudicium priuatorũ, & contrahentium, non ſubſiſtit, *deciſ. 538. num. 10. Cerro.*

Commendatarij hæreditant bona Fratrum Cappellanorum quorum commendis inſeruiunt, *deciſ. 445. numer. 2. Albergato.*

Commendas ſuæ Religionis Magnus Magiſter aliud eſt quod conferat tamquam ſpectantes ad Religionem, *deciſ. 339. num. 3. Emerix.*

Et aliud ſi conferat ex diſpoſitione alicuius, qui eas fundauit, *ibidem.*

Commendam Pater erigendo filium minoris ætatis ad fauorem fratris, aut alterius extranei in ſucceſſione Commendæ excludere voluiſſe non præſumitur, *deciſ. 290. nu. 9. Albergato.*

Commendatario exercente curam animarum per Vicarium diſpoſitio Sac. Concil. Trident. quoad eandem Eccleſiam non intrat, *dec. 37. num. 6. Albergato.*

COMMODITAS.

Commodo reſtitutionis filiæ priuantur, dum bonis fideicõmiſſarijs Auo reſtitutis ab eodem detractiones mendicare coguntur, *deciſ. 179. num. 8. Meltio.*

Commoditas percipiendi fructus vſufructuaria viuente, rectè poteſt obligari, & in Creditores transferri, *deciſ. 41. num. 2. Albergato.*

Commoditas, quæ ex habitatione percipitur penſionibus ex locatione recipi conſuetis æquiparatur, *deciſ. 326. numer. 2. ibid.*

de Commodo Patronorum Iuſpatronatus quando eſt mixtum, vbi agitur, naturam Eccleſiaſtici aſſumit, *deciſ. 323. num. 13. Beuilaqua.*

COMMISSIO.

Commiſſio cum clauſula, *ſine præiudicio*, nil amplius quam ipſa commiſſio operatur, *deciſ. 56. num. 12. Cerro.*

Commiſſione litis pendentia expedita, & citatione executa vtrique parti communis efficitur, *deciſ. 181. num. 3. Veroſpio.*

Commiſſio quando reperitur conceſſa cum expreſſa mentione facultatum A. C. Rota ſicuti ipſe Auditor via executiua procedere poteſt, *deciſ. 242. num. 3. Priolo.*

Commiſſio continens clauſulam *prout de iure*, ſimplicem tantum cognitionem, & deciſionem cauſæ iuxta terminos iuris, non autem proceſſum exequutiuum comprehendit, *ibidem num. 4.*

Commiſſio quando mentionem facit obligationis Cameralis, Rota in cauſa appellationis mandatum exequtiuum relaxare poteſt, *ibidem num. 7.*

Commiſſione cauſæ, citatione & alijs ad validitatem requiſitis præcedentibus de ſententiæ validitate dubitari non poteſt. *deciſ. 218. num. 4. Beuilaqua.*

COMMITTENTI dolum ius non acquiritur, etiamſi ex propria perſona donationem prætẽdere poſſet, *deciſ. 298. num. 15. ibid.*

COMPARATIO ſola, ac ſimplex litterarum certitudinem ſcripturæ niſi interueniant requiſita non inducit, *deciſ. 360. num. 9. Taia.*

Comparatio partis ad declinandam Iuriſdictionem legati, & pro remiſſione cauſæ ad Tribunal Rotale, conſenſum ſum omnem circa Iuriſdictionem penitus excludit, *deciſ. 181. num. 10. Veroſpio.*

in COMPENDIOSA vulgaris contenta non expirat per aditionem primi hæredis, ita vt caducato primo gradu ſequens in eius locum ſubintret, *deciſ. 154. numer. 14. Priolo.*

per COMPARATIONEM recognitio eſt fallax, & periculoſa, & ad eam tantum recurritur quando omnis alia probatio deeſt, *deciſ. 285. num. 14. Beuilaqua.*

COMPARERE vocatus ad certum tempus, quando quis eſt, ſi negligat, ceſſat neceſſitas, *deciſ. 461. num. 15. Priolo.*

COMPENSATIO.

Compenſatio habetur loco ſolutionis, *deciſ. 294. numer. 1. Cerro.*

Compenſatur cum legato debitum, quando eſt neceſſariũ, ſecus verò ſi ſit ex cauſa voluntaria, *deciſ. 76. num. 22. Albergato.*

Compenſatio pro dotis reſtitutione factæ, ad aliam cauſam referri non debet, *deciſ. 305. num. 11. Veroſpio.*

Compenſatio pro concurrenti rata occaſione locationis ad alterius crediti ſolutionem eſt referenda, *deciſ. 341. num. 18. Veroſpio.*

Compenſatio debitum hinc inde ſupponit, *deciſ. 79. num. 18. Albergato.*

Compenſationem admittere non poſſunt prouiſiones illiquidæ ac reſpectu quantitatis incertæ cum credito certo, *deciſ.39. num.9.Vereſpio.*
in Compenſationem conuentio certi lucri imminentis periculi fideiuſſori permittitur, *deciſ.121. numer.8.Vereſpio.*
Compenſatio, & ſatisfactio integra in omnibus detractionibus ex præcedentibus alienationibus præſumitur, *deciſ.363.num.13.Taia.*
Compenſatio pro melioramentis in re factis de fructibus mala fide à die motæ litis perceptis fieri debet, cũ ijdem etiam non probatis melioramentis reſtituendi veniant, *deciſ.230.num.13. Albergato.*
non Compenſatur legatum voluntarium cum neceſſario, ſed vtrumque debetur, *deciſ. 13.num.13. Beuilaqua.*
Compendioſa ſubſtitutio ſimpliciter abſque vlla conditione concepta militat, *deciſ.154. num.15.* Priolo
Compenſatio rei debet fieri æquali iuri recompenſato, *deciſ.205.num.4 Albergato.*
COMPETENS Iudex dicitur, qui cauſæ iuriſdictionem habet, *deciſ.104.num.5.Cerro.*
Competens, lex ipſa ſupplet congruum tempus ſtatuendo, *deciſ.149.num.17.Meltio.*
Comprehenſo in inueſtitura immiſſio debetur in vim *leg. fin. deciſ.517. num.1. & 2.Vereſpio.*
Compromiſſo in cauſa durante expenſæ ad aliam litem neceſſariò referri debent, *deciſ.117.num.5. Albergato.*
ad Computum ſortis detractionibus, & partitis ponendis non liquidatis, non ſolutio integri pretij in facto non ſubſiſtit, *deciſ.153.num.8.* Priolo.
Computa aliud eſt, quod reuideantur in parte, & aliud ſi in totum, *deciſ 3.num.23.Meltio.*
per COMPVLSVM, productio facta quando ſuffragetur, *deciſ 431.num.7 Vereſpio.* la 2.
ſine Compulſorialibus, & citatione productiones partis lite pendente extractæ, non ſunt in forma probanti, *deciſ.334 numer.13.Taia.*

COMMVNICATIO.

Communicatio, integra & poſitio in communi arca omniũ lucrorum, & redditũum etiam Eccleſiaſticorum ſocietas vt inducatur eſt neceſſaria, *deciſ.100. num.4 Cerro.*
Communitas Iuſpatronatus prætendens debet docere de Iurepatronatus cum requiſitis Concilij cap, 6. ſeſs.25. de refo mat. *deciſ.492.num.10. Albergato,*
Communicatio facultatum, quando adeſt in commiſſione Rota via exequutiua procedere poteſt, *deciſ.157. num.7. Meltio.*
Commune debitum mediante diuiſione non efficitur, dum ea non emanauit tanquam de bonis hæreditarij, adeoq; ſicut ex diuerſa cauſa iſtactio ad idem fieri nequit, *dec.100 num.17.Meltio.*
CONCLDENTIs intentio ex verbis proœmialibus indulti bene declaratur, *deciſ.397.num.8. Albergato.*

CONCESSIO.

Conceſſio, quando non dicatur alicui temporarie facta, *deciſ.48.num.22.Beuilaqua.*
Conceſſio alicui facta ſub nomine Eccleſiæ cenſetur facta ipſi Eccleſiæ, *ibidem num.21.*
Conceſſio licet habeat clauſulam *in perpetuum*, reſtringitur tamen ad ſolos hæredes ſanguinis vltimi inueſtiti, nec ad extraneos tranſit, quia iuxta naturam inueſtituræ eadem regulatur, *deciſ.112.num.5.Beuilaqua.*
Conceſſa dilatio quando alicui fuit, non poteſt conſiderari aliqua mora, *deciſ.439.num.6.Cerro.*
in Conceſſione de ſui natura non ad extraneos tranſitoria clauſula in perpetuum, appoſita, perpetuatur quidem inter perſonas comprehenſas, illa tamen non extenditur ad perſonas comprehenſas, *deciſ.319. num. 4.Cerro.*
Vnde non extenditur ad perſonas extraneas, non vocatas, *ibidem num.4.*
Conceſſionum forma antiquarum alterata cenſetur cum illæ antiquæ fiant pro inueſtitis, & eorũ hæredibus, quorum appellatione in materia emphiteuſis Eccleſiaſticæ ſolos hæredes ſanguinis venire conſueuit, *dec.191.num.2. Beuilaqua.*
Conceſſione ex pacto ſolis ſucceſſoribus inducta, & interdicta alienatione ſub pœna caducitatis, conuentioni, à qua pendet contractus ſtandum eſt, & ſecundum eam pro excluſione extraneorum intelligi debet, *deciſ. 175. num.7. Beuilaqua.*
in Conceſſione emphyteuſis bonorum Eccleſiæ, beneplacitum Apoſtolicum quandò non adeſt, non mutatur eorum natura, *deciſ.319.num.16 Cerro.*
Et ſic tranſire non poſſunt ad hæredes extraneos, *ibidem.*
Conceſſio generalis ea quæ ſpeciali nota digna ſunt non comprehendit, *deciſ.259.num.12 Taia.*
Conceſſionum forma antiquarum alterata cenſetur cum illæ antiquæ fiant pro inueſtitis, & eorum hæredibus, quorum appellatione in materia emphyteuſis Eccleſiaſticæ ſolos hæredes ſanguinis venire conſueuit, *deciſ. 191. num.2. Beuilaqua*
in Conceſſione emphyteuſis clauſula, ad habendum, poſita ſequitur naturam contractus, cui apponitur, *deciſ. 319. num.3.Cerro.*
Conceſſio ipſa iuxta narratiuam finalem regulari conſueuit, *deciſ.329 num.7 Priolo.*
Conceſſio vt valida dicatur, vtilitas & neceſſitas Eccleſiæ cum aſſenſu Apoſtolico copulatiuè requiruntur, *deciſ.191 num.14. Beuilaqua.*
Conceſſio facta pro penſione fructibus Ceſalis fere correſpondente, fortior eſt ad locationem, quam emphyteuſim arguendam, *deciſ.175.num.5.Beuilaqua.*
Conceſſio perſonalis non excedit perſonam, cui fuit facta conceſſio, *dec.48.numer.19 Beuilaqua.*
Conceſſio vbi ſemel ad extraneos tranſit ſemper hanc qualitatem retinet, *deciſ.113num.9 Beuilaqua.*
Conceſſiones factæ ad fauorem aliquorum, opitulantur eis non autem alijs, *deciſ.409 num.9. & 16.Cerro.*
in Conceſſione emphyteuſis, clauſula ad habendum &c. appoſita, mitigatur ab alijs clauſulis reſtrictiuis, *deciſ. 319. num.7.Cerro.*
Conceſſio facta ſub nomine dignitatis alicui, non poteſt dici perſonalis, *deciſ 49.num.20.Beuilaqua.*
Conceſſiones variæ bonorum Eccleſiaſticorum veniunt tantum attendendæ, & non inualidæ, *deciſ.319. num.21. Cerro.*
Conceſſio cenſualis cum facultate alienandi in quocumque ſecundum naturam contractus locationis etiam hæredes extraneos comprehendit, *deciſ 113. num.7. Beuilaqua.*
Conceſſio facta Patri ab alia filijs facta differt, *deciſ.71.num.8. Albergato.*
Conceſſio cum clauſula donec, &c. Facti, ita qualificat conceſſionem, vt ſecuta noua euaneſcat prima conceſſio, *deciſ.354 num.2.ibidem.*
Conceſſio iuxta naturam locationis facta quoſcunque ſucceſſores etiam extraneos comprehendit, *deciſ.196.num.5. Beuilaqua.*
Conceſſionis tempus attenditur in emphyteuſi Eccleſiaſtica ad effectum dignoſcendi, an alienatio fuerit Eccleſiæ vtilis, *deciſ.515.num.13.Priolo.*
Conceſſionis cauſa ex narratiua, ſeù proœmio finali deſumitur, *deciſ.324 num.6.Vereſpio.*
Conceſſio vendendi bona debitoris non adimit Ius pignoris debitum primo creditori, *deciſ.218.num.8 Meltio.*
Conceſſio non valet, vbi res, quam Eccleſia pro maiori penſione & Canone dare conſueuerat, pro minori conceditur, *deciſ.191.num 6.Beuilaqua.*

CONCLVSIO.

Concluſio primum Teſtamentum reuocari per poſterius, quatenus ſecundum ſit legale, & non ſuſpectum procedit, *deciſ.180.num.5. Priolo.*
Concluſio de literis Apoſtolicis vulneratis quomodo procedit, *deciſ 254.num 22.Beuilaqua.*
Concluſio in ea parte ex qua reſolutio capta non fuit, attendi non debet, *deciſ.365.num.21.Albergato.*
Concluſio quod poſſidens cum titulo impediat immiſſionem proceſſumque ad viam ordinariam reducat quando titulus inualidus, & irreleuans detegitur non recipitur, *deciſ.254.num.17.Beuilaqua.*
Concluſio de creditore Societatis ſocietatibus officiorum in quibus non cadit pretium non applicatur, *deciſ.338. num.5.Cerro.*
Concreditor licet poſterior, vel debiliora iura habens, ſi pecuniam à communi debitore exactam conſumpſerit alter niſi ſit priuilegiatus illam non auocat, *dec.95.num.9. Priolo.*
Concreditorum expreſſio ſtantibus ceſſionibus factis ad cautelam, quæ nocere non debet facta præſumitur, *deciſ. 287. num.23. Albergato.*

CONCORDIA.

Concordia eſt exceptio litis finitæ, & illius ingreſſum impedit, *deciſ. 119.num.7.Beuilaqua.*

Con-

Digi

Concordia, quando eſt valida, non ſolum competit exceptio litis finitæ, ſeu etiã impedit nouæ litis ingreſſum, *dec.187. num.31. Cerro.*

Concordiæ, quis poteſt declarare nolle ſtare, dum pars altera eam non obſeruauit, *deciſ.396 nu.2. Bourlemont.*

Concordia reuocata, corruunt omnes actiones, prouenientes ex ea, *ibidem num.7*

Concordia eſt exceptio litis finitæ, & illius ingreſſum impedit, *dec.119.nu.7. Beuilaqua.*

Concordia liberat emptorem etiamſi non adimpleuiſſet in tempore adimplenda, quæ tamen niſi reſpectu fructuum reſtituendorum verificari non poſſunt, *ibidem num.8.*

Concordia ad effectum renunciandi tutelam inita ſine ſolemnitatibus ſuſtineri non poteſt, *deciſ.83. num.4. Cerro.*

Concordia ſeruatur iuris aſſiſtentiam habenti, non obſtante, quod debitori deindè priuilegium detur, ſi in ipſo indiuidua mentio, & derogatio illius facta litteraliter non fuerit, *dec.97. num.3. Cerro.*

Concordia iuxtà tenorem eſt obſeruanda, cum ſemper inſpici debeat cuius contemplatione quid diſponitur, & actus dirigitur, *deciſ.231. num.5. Beuilaqua.*

Concordia à S.Congregatione Epiſcoporum approbata de præcedentijs inter Canonicos non curat, modò ordo antianitatis obſeruetur, *deciſ.215. num.5. Taia.*

Concordia inter Canonicos Valuenſis, & Sulmonenſis Eccleſiæ à quatuor ab hinc ſæculis inita refertur, & eorum veſtigijs inhærere ſuadetur, *deciſ.356 num.5. Taia.*

Concordia à Sac. Congregatione Epiſcoporum approbata præcedentiam inter vtriuſque Eccleſiæ Canonicos non agnoſcit, modò ordo antianitatis obſeruetur, *ibidem nu.6.*

Concordiæ inter partes celebratæ ſituationem probant, *deciſ.334. num.3. Taia.*

Concordia continens pactum, quod tertio non cenſeatur ius quæſitum operatur, quòd ille tertius ea vti non poſſit, *deciſ.471. num.8. & 9 Bourlemont.*

in Concordia verba appoſita, *perindè, ac ſi facta non fuiſſet*, ſtante inobſeruantia, quid operentur, *deciſ.396. numer.7. Bourlemont.*

Concordatio coram Iudice facta attendenda eſt, *deciſ.421. numer.12. Veroſpio.*

CONCVRSVS.

Concurſu maſculorum, fœminæ ſub vocatione poſterioritatis per lineam maſculinam venire non poſſunt, *deciſ.110. num.3. Priolo.*

in Concurſu alterius prouiſus Apoſtolicus nulliter præſentati ſemper eſt præferendus, *deciſ 178.num.8. Meltio.*

in Concurſu tranſumptum vltimum diuerſitatis vel concordans cum proprio originali, potius quam primum illi cõtrarium attendi debet, *deciſ.138.num.10. ibidem.*

Concurſus non datur, quando vnus tantum adeſt, *deciſ.39. num.11. Beuilaqua.*

in Concurſu Inſtrumentum poſterius antecedentis præferentiam obtinere debet, *deciſ.19. num.4. Veroſpio.*

in Concurſu duarum donationum ſi prima munita ſit debitis requiſitis non poteſt reuocari per ſecundam, *deciſ.106. num 1. Albergato.*

Concurſus à Iudice putatiuo bona fide geſtus ſuſtineri debet, *deciſ.322.num.19. Veroſpio.*

in Concurſu alterius qualitas maioris Sacerdotio tanquam magis experti in ſeruitio Eccleſiæ Parochialis vbi boni Parochi miniſterium addiſcitur, magis eſt conſideranda, *deciſ.55. num.7. Taia.*

in Concurſu epiſtola proprium ſcribentis factum referens ſemper eſt attendenda, *deciſ.341 nu.8. Albergato.*

in Concurſu ad Primogenituram quinam deſcendentium ex fœmina agnata potius eligantur, *deciſ.1. nu.5. Veroſpio.*

CONDEMNATIO.

Condemnatio ad ſolutionem debiti iam extincti iniuſtè fieri cenſetur, *deciſ.285.num.6. Beuilaqua.*

Condemnatus priuatus Iuribus ſuis à Fiſco non eſt amplius citandus, ſed Fiſcus, *deciſ.506.num.10. Vicecomite.*

Condemnationem Iudex omittens an reum, & poſſeſſorem à fructibus abſoluiſſe cenſeat, *deciſ.192. nu.5. Priolo.*

etſi in Condemnatione fructus fuerint omiſſi, & ideò peti non poſſe videantur, vigore noui iudicij, & nouæ petitionis adhuc veniunt reſtituendi, *deciſ.162.nu.4. ibidem.*

Condemnatio ad reſtituendos fructus coram eo, qui ſuper negotio principali in quarta inſtantia pronunciauerat, peti non poteſt, *ibid. num.6.*

CONDITIO.

Conditio non ſcripta licèt prius cogitata, cenſetur conſultò omiſſa, *deciſ.195.num.3. Beuilaqua.*

cum conditione licentia, *& non aliàs*, præciſam obligationem ex forma verborum inducit, *deciſ.14.num.21. Meltio.*

ſub Conditione mortis ſubſtitutio compendioſa facta continet vulgarem voluntariè, & importantia ſub qua exiſtentia filiorum venit, *deciſ.112.num.21. Beuilaqua.*

Conditiones voluntariæ ſolum factum inſpiciunt, nec attenditur ad excludendum ſubſtitutum, an quis ſuccedat, vel repudiet, dummodò ſuperextet, *deciſ.98. numer.10. ibidem.*

Conditio appoſita in præcedenti ſubſtitutione cum caduca remanſerit ex vi vulgaris in compendioſa contentæ non attenditur, *deciſ.154. num.10. Priolo.*

Conditio dum non verificatur, euaneſcit ſubſtitutio, *dec.39. num.1. Beuilaqua.*

Conditio, *ſi quis non deceſſerit ſine filijs*, capitat ſi ille moritur relicto poſthumo, *ibidem num.2.*

In Conditione poſiti, quando ſunt de deſcendentibus, tunc faciliter præſumitur vocatio, *deciſ.168. nu.11. Beuilaqua.*

Conditio, *ſine filijs*, abſque vlla reſtrictione ad collectiuam vniuerſalem, cum diuerſas perſonas, quarum quælibet per ſe videtur eſſe grauata reſpiciat, pluralitas in ſingularitates ex præſumpta mente Teſtatoris reſoluitur, *deciſ.88. num.19. Priolo.*

Conditionis indebiti natura eſt, vt ſola quantitas quæ indebitè ſoluta fuit repetatur, *deciſ.161.num.1. Priolo.*

Conditio ſuperuiuentiæ Hoſpitale ſimpliciter poſt obitum inſtituti vocatum non admittit, *deciſ.154. numer.9. Beuilaqua.*

cum Conditione ſi viueret, & ſi non viueret inſtitutio, quomodo id intelligatur, *deciſ.527. num.16 Taia.*

in Conditionibus voluntarijs fit extenſio de vno caſu ad alterum, ex mente, & voluntate Teſtatoris, *deciſ.98.nu.14. Beuilaqua.*

Conditionalis actu cum clauſula, *non aliàs, &c.* ſi non verificatur redditur actus omninò fruſtratorius, *deciſ.54.nu.8. Meltio.*

Conditionalis donatio, quando eſt, donataria exceptione non adimplementi repellitur, *deciſ.365.num.10. BeuiLaqua.*

Conditiones *ſi non ſuperuixerit vel ſi prædeceſſerit*, reſtringunt ad tempus mortis Teſtatoris vocationem, *deciſ.43. num.2. Taia.*

Conditiones, ſi vixerit, & ſi non vixerit, quid importent, *ad text. in l. ſi ita, ff. de hæred. inſtit. ibidem num.5.*

à Conditione in prima ſubſtitutione expreſſa ſubſtitutio ſequens regulari debet, *deciſ.86. numer.8. Priolo.*

Conditionalis diſpoſitio deficiente conditione totaliter corruit, *ibidem num.9.*

Conditionalis diſpoſitio, quãdo eſt, ſi cõditio non adimpleatur, ceſſat, ac euaneſcit talis diſpoſitio, *deciſ 54. numer.6. Meltio.*

Conditio hæredi inſtituto adiecta, *quatenus in Religione non permanſerit*, tanquam turpis, & retrahens à vita religioſa reijcitur, & pro non ſcripta habetur, *deciſ.245. numer.5. ibidem.*

Conditio, *ſi non vixerit*, inducit fideicommiſſum, non tam ex vi cõditionis, quam ex qualitate perſonarum, *deciſ.43. num 28. 29. & 30. Taia.*

Conditione gradui caducato appoſita non impleta, Bartholi doctrina locum non habet, dum in ſimili conditione tantum verificatur, *deciſ.49.num.13. Priolo.*

ſub Conditione contractus mutui conceptus, quod non reſtitutis intra annum pecunijs medietas Coloniæ vendita cenſeretur, elapſo termino in cõtractum veræ venditionis tranſmutatus dicitur, *deciſ.138.num.1. Meltio.*

in Conditione poſiti filij cenſentur, vocati, dum fuit facta reciproca ſubſtitutio inter eos, *deciſ.168. nu.4. Beuilaqua.*

Conditio, *ſi non vixerit*, omnibus adiecta ſubſtitutionibus, qualiter veniat interpretanda, *deciſ.43. num.1. Taia.*

Conditione prima deficiente ſubſtitutio ſequens euaneſcit à qua dependet, cum appoſita cenſeatur quatenus prima conditio verificetur, *deciſ.86. num.1. Priolo.*

Conditio ſuperuiuentiæ verificatur in momento poſt mortem alterius, *deciſ.195.num.8. Beuilaqua.*

Conditionis perſeuerantia in diſpoſitione conditionali non requiritur, ſed ſufficit quod conditio momento exiſtat, *deciſ.40.num.5. Priolo.*

in Conditionibus voluntarijs non fit extenſio de caſu ad caſum cum attendatur merum factum, *deciſ.406. num.7. ibidem.*

Conditionis defectus, & merum nudum factum in ſubſtitutione conditionata inſpicitur, an filius extet, vel viuat licet non ſortiatur effectum, *deciſ.22.num.6. Veroſpio.*

Condi-

Conditio non profitendi Religionem cui fini adiecta cenſetur. *deciſ.245.num.12. Meltio.*
Condicionatum depoſitum deponentem non liberat, niſi prius realis ſolutio pecuniarum ſequatur, *ibidem num.9.*
Conditionatis actus cum clauſula. *non alias, &c.* ſi non verificatur redditus actus omninò fruſtratorius, *deciſ.54.nu.8. Meltio.*
Conditio, *ſi ſine hærede*, de liberis intelligenda, *deciſ.309. num.15. Beuilaqua.*
in Conditionibus voluntarijs merum factum attenditur, licèt iuris effectum non ſortiatur, *deciſ.265. num.14. Albergato.*
Conditio ob exiſtentiam filiæ, & nepotis adimpleta dici non poteſt, *ibidem num.7.*
Conditionalia verba nihil ponunt in eſſe conditione non purificata, *deciſ.135.nu.8. Meltio.*
in Conditione filia poſita aliud eſt, ſi agat ex propria perſona, & aliud ſi agat Patris, & Patruorum perſona, *deciſ.168. nu.13. Beuilaqua.*
Conditio. *ſi ſine filijs*, ſtante alio poſthumo pro admiſſione Sororis ad ſucceſſionem purificata non dicitur, *deciſ.309. num.1. ibidem,*
Conditione, quæ in ſuſpenſo erat purificata, actio ad conſequendum augmentum, & ad hæredes tranſmittendum oritur, *deciſ 90. num.9. ibidem.*
Conditio ſuperuiuentiæ Donatoris, an ſolum vſumfructum fauore ſui ipſius, non autem proprietatem fauore proximiorum reſpiciat, *deciſ.279.num.5. Priolo.*
Conditio. *ſi quis non deceſſerit ſine filijs*. expirat per exiſtentiam vnius filij, *deciſ.39. num.3. Beuilaqua.*
in Conditione poſiti filij an cenſeantur vocati, attendenda eſt conſuetudo Regionis. *deciſ.168.num.7. Beuilaqua*
Conditio adminiſtratori appoſita quoad principalem repetita cenſetur. *deciſ. 311.numero.16. Bourlemont.*
Conditionem per momentũ temporis impletam fuiſſe diſpoſitio, vt euaneſcat ſufficit quicquid poſtea euenerit, *deciſ.154.num.20. Priolo.*
Conditiones, & vincula, in patentibus locorum montium, veniunt attendendæ. *dec.377. num. . . Nimos.*
in Conditionalibus affectio naturalis inſpicitur, & perſonæ, quæ in conditione ponuntur ſubſtitutos excludunt, *deciſ.310.nu.15. Albergato,*
de Conditione, *ſi ſine filijs maſculis*, quotieſcunque agitur de eiſdem perſonis ſemper ſubintelligitur repetita eadem qualitas maſculinitatis prius in inſtitutione expreſſa, *deciſ.76.nu.11. Meltio.*
in Conditionibus, quæ à merà voluntate Teſtatoris pendent nudum factum attenditur, *dec ſ 39.num.6. Beuilaqua.*
Conditionis melioris qua extranei non debent eſſe ipſi hæredes ſanguinis, *deciſ 67 nu.15. Taia.*
Conditio ſubſtitutioni ſi adiecta reperiatur, an indeterminatè quoque extendatur ad fideicommiſſum, *dec.529 nu.10. ibidem.*
Vel potius reſtringatur determinatè ad ipſum fideicommiſſum, *ibid. numer.11.*
Conditio appoſita à Teſtatore, & ſi adimpleta non fuerit, cadat hæres ab hærede, quando non intret, *deciſ.158.num.1. Cerro.*
Conditio ſi omnes filij deceſſerint ſine filijs maſculis non comprehendit filium Sacerdotem ſuperius excluſum, *deciſ.39.num.31. Beuilaqua.*
Conditione deficiente, tam prima, quam ſequentes ſubſtitutiones concidunt, *dec.49.nu.14. Priolo.*
Conditio, *ſi ſine hærede*, de liberis eſt intelligenda, *deciſ.209. num.15. Beuilaqua.*
in Conditione filij poſiti licet ex ſtatuto Vrbis diſpoſitiuè vocati cenſeantur, ea tamen vocatio ad portiones patruorum poſt mortem patris defunctorum non extenditur, *deciſ.124.num.3. Veroſpio.*
Conditio in inſtitutione appoſita, ſtante diuerſitate rationis in ſubſtitutione repetita nunquam intelligitur, *deciſ.245. nu.13. Meltio.*
in Conditionibus initium primæ exiſtentiæ, & capacitatis conſideratur, nec quid deinceps acciderit curandum eſt, *dec.98.num.6. Beuilaqua.*
Conditores ſtatutorum, quod non expreſsè fecerunt noluiſſe facere credendum eſt, *deciſ.370.num.5. Albergato.*
Conditionis indebitæ ſolutionis exceptionẽ germinare fructus loco damnorum, ſi res de ſui natura nõ eſt fructifera. ſecus quando eſt. *deciſ.112. nu.6. & 7. Meltio.*
Conditionale fideicommiſſum ad filios non tranſmittitur, quando pater pendente conditione ceſſit, *dec.188.nu.18, Cerro.*
Conditio, quando reſpicit non ſolum vſumfructum, ſed etiã proprietatem, vtrumque æqualiter determinare debet, *deciſ 279.num.6. Priolo.*
Conditio dotatione ſuperueniente purificata remanet, & ſoror ex tunc cum effectu excluditur eodem modo, ac ſi ſemper excluſa fuiſſet, *deciſ.200.num.19. Albergato.*
in Conditione poſiti filij cenſentur vocati, ſi fuerint excluſæ fœminæ, & mandatum congruè dotari, *deciſ.168.nu.5. & 6. Beuilaqua.*
Conditione deficiente. voluntas diſponentis ſecundum quam verba ſunt interpretanda etiam deficit, *deciſ 279. num.3. Priolo.*
Conditio impediens totaliter ingreſſum cuiuſcunque Religionis, dum abſolutè à vità regulari, & religioſà retrahit, prorſus illicita cenſetur. *deciſ. 45.num.6. Meltio.*
Conditio ſuperuiuentiæ licèt neceſſariò extare debere, voluntariè tamen adiecta, & appoſita præſumitur, *deciſ.154. nu.11. Priolo.*
Conditio ſi ſine filijs. grauati non deceſſerint, non dicitur purificata, ſi aliqui ex dictis grauatis deceſſerint ſine filijs, *deciſ.188.num.3. Cerro.*
Quæ opinio procedit, quando inter dictos grauatos. expreſsè, vel tacitè, ordinata fuit ſubſtitutio reciproca, *ibidem numer.4.*
Conditionem verba, *ſuperſtite donatore*, dum important conditionaliter ſunt intelligenda, *deciſ.276.nu.2. Priolo.*
Conditio neceſſaria ad aliquid obtinendum, habetur pro completa, *deciſ.461.num.25. Priolo.*
Quando non ſtat per debentem implere, quatenus impleatur, *ibidem.*
Conditiones illæ. ſi Titius nõ extiterit, vel non ſuperuixerit idem important, *dec.429 num.15. Taia.*
Conditione, ſub qua quis vocatus fuit euaneſcente ſubſtitutio fideicommiſſaria pro non facta habetur, *deciſ.124. num.10 Beuilaqua.*
Conditio, *ſi ſine filijs*, in Teſtamento appoſita iuxtà diſpoſitionem Statuti Vrbis omnes deſcendentes tanquam expreſsè vocatos admittit, *deciſ.45 num.3. Beuilaqua.*
Conditione fideicommiſſi purificata ab Oldradi opinione in conſil.121. receditur, & fideicommiſſum perpetuum inducitur, *dec.85.nu.2. Meltio.*
in Conditione filij poſiti reſpectu portionis patris non cenſentur vocati niſi ad partem cui conuenit conditio, *deciſ.135.num.11. Taia.*

CONFESSIO.

Confeſſio debitoris non eſt apta inducere fideicommiſſum vbi non eſt à Teſtatore ordinatum, nec bona fideicõmiſſaria facere quæ non ſunt, *deciſ.71.num.6. Albergato.*
Confeſſio vtriuſque partis circa facultatem retrouenditionis cenſus, & receptionis ſortis principalis concurrens. contrà eandem allegantes plenam, ac indubitatam probationem conſtituit, *deciſ.221.num.15. Meltio.*
Confeſſio emanata in poſitionibus valet, & probat, *deciſ.3. numer.7. ibidem.*
Confeſſio emanata in Iudicio Criminali benè probat in Iudicio Ciuili, ſi in eo fuerit confirmata, *ibidem num.8.*
Confeſſio partis aduerſus ſeipſam cuicumque probationi in contrarium præualet, *deciſ 222. num.16. Priolo.*
Confeſſio facta in Iudicio, quod ſit erronea, concludenter vti talis probanda eſt, *deciſ 6. num.16. ibid.*
Confeſſiones Iudiciales de Iurepatronatus hæreditario, licet impugnentur ex defectu mandati procuratoris eius, qui articulos in actis produxit, tamen ad elidendam coniecturam gentilitiæ qualitatis plurimum conferunt. *deciſ.73.nu.23. Priolo.*
Confeſſio nocet confitenti, & ſucceſſoribus, *deciſ.70.num.10. Beuilaqua.*
Confeſſio, quando eſt pluries repetita, eo magis probat, *ibidem num.11.*
Confeſſio aduerſarij contrà ſeipſum nulla maior eſt probatio, *deciſ.125 num.5. Priolo.*
ex Cõfeſſione partis inſtrumentum, quod non ſit legale optime probatur. *dec.6.num.11. 12. & 13. ibidem.*
Confeſſio in criminalibus probat etiam in ciuilibus accedentibus coniecturis. *deciſ.447.num.4. Albergato.*
Confeſſio debitoris nocere non poteſt creditori, *deciſ 293. num.12. ibidem.*
Confeſſio partis non poteſt dici probata, ſi nec fuit allegata, *deciſ.402. num.22. ibidem.*
Confeſſio, quando detegitur erronea non præiudicat, *deciſ.64.num.33. Beuilaqua.*
Confeſſio de recepto probat ſolutionem, quãdo aliàs iuſtificatur,

ficatur, *deciſ.466. num.5. Bourlemont.*

Confeſſio ſolemnitatibus deſtituta minori officit, quoties ex adminiculis fulciatur, *dec.305.num 9 Veroſpio.*

Confeſſio alicuius contrà ſeipſum impugnari non poteſt. *deciſ.161 num.10. Priolo.*

Confeſſio ex contractu licèt inualido elicita regulariter ſuſtinetur, *deciſ.305.num.6. Veroſpio.*

Confeſſio alicuius propria licèt emiſſa in criminalibus inter eaſdem perſonas etiam in ciuilibus probat, *deciſ.288.nu.5. Albergato.*

Confeſſio dum congruè correſpondet circumſtantiæ non eſt trahenda ad aliam. *deciſ.428. nu.12. Beuilaqua.*

Confeſſione propria nulla datur maior, & efficacior, probatio, *dec.247.num.4. Albergato.*

Confeſſio facta in criminalibus cum deliberatione, & conſilio plurimum attendenda eſt, *dec.6. num 14. Priolo.*

ex Confeſſione colitigantis Iuſpatronatus probatur, quando lis non eſt cum Ordinario, *deciſ.429. nu.2. Albergato.*

Confeſſio ex ſimplici fide deſumpta nullum probationis gradum conſtituit, *275 num.15. Veroſpio.*

Confeſſionem seriò, & deliberatè factam valdè probare error donec non probatur, dicendum, *deciſ.3. num.15. Priolo.*

Confeſſio propria reddit rem certam, & indubitatam. *deciſ.247. num.12. Albergato.*

Confeſſione aduerſarij contrà ſeipſum nulla maior eſt probatio. *deciſ.125. nu.5. Priolo.*

Confeſſiones partium non leuem, probationis gradum conſtituunt, *deciſ.398.num 2. & 3. Veroſpio.*

ex Confeſſione ſituationem partis probari indubium eſt, *deciſ.334. num.6. Taia.*

Confeſſio partis, tunc multo magis probat, quādo eſt adminiculata, *deciſ.397 num.5. Veroſpio.*

Confeſſionem verbum *reſiduum*, in quibus caſibus ſolutionis non operatur, *deciſ.357.num.9. ibid.*

Confeſſio de recepto probat ſolutionem iuncta taciturnitate annorum viginti, *deciſ.469. num.6. Bourlemont.*

Confeſſio Notarij vltimo Teſtamento de directo contraria, vt eidem tuta fides non adhibeatur facit, *deciſ.188. nu.7. Priolo.*

Confeſſio emanata ab illis, qui ſunt informati de re de qua agitur omnium probationum vim excedit, *deciſ.90.nu 9. Beuilaqua.*

Confeſſio partis conſtituentis illum poſſeſſorē, contrà quem actionem intentauit, anteriorem eiuſdem poſſeſſionem probat, *deciſ.186.num.2. Beuilaqua.*

Confeſſio emanata in Iudicio Criminali non probat in Ciuili, *deciſ.3.nu.3. Meltio.*

Confeſſio partis præualet Teſtibus, etiam ſi eſſent mille, *deciſ.245.num.17. Albergato.*

Confeſſione propria nulla maior poteſt dari probatio, *ibid. num.9.*

Confeſſio debitoris aſſerentis domum cuius apothecæ fuerunt executatæ, à Patre fideicommiſſo fuiſſe ſubiectam, creditoribus nullo modo præiudicat, *deciſ.71. numer.5. Albergato.*

Confeſſio Tutoris non præiudicat pupillis, quin pro rata ſimpliciter confeſſata debitores benè conuenire poſſit, *deciſ.285.num.3. Beuilaqua.*

Confeſſio, cuius qualitatem confitens ignorabat emiſſa in alio Iudicio, & ad alium finem non præiudicat. *deciſ.444. num.11. Albergato.*

Confeſſio ad alium effectum, & facta ab aliquo, dum magno ære alieno erat grauatus, non probat ad diuerſum effectū, *deciſ.395.num.16. & 17. Beuilaqua.*

Confeſſio propria ſatis aliquid probat, *deciſ.148. numer.9. Beuilaqua.*

ex Confeſſione filiatio probatur, *deciſ.475.num.12. Cerro.*

CONFORMITAS ſententiarum dum apparet nedum in ſubſtantia, & effectu, ſed ferè in ipſis verbis, Statuto de duabus conformibus locum relinquitur. *deciſ.364.num.1. Priolo.*

ſe Conformare Teſtator cenſetur cum ſtatutis loci, *dec.168. num.8. Beuilaqua.*

CONFIDENTIALI inſtitutioni quando verba Teſtamenti repugnant, nepos contrà illorum tenorem prætendere non poteſt, *deciſ.155.num.2. Meltio.*

contrà CONFITENTEM confeſſio extraiudicialis ſtantibus alijs pluribus adminiculis ſine difficultate probant, *deciſ.472. num.3. Albergato.*

CONFINIA.

Confinia, quando controuertuntur, pro parte reorum acquiſitio intermedia probari debet, *deciſ.278. numer.16. Taia.*

Confinia, quando ex curſu temporis mutata præſumuntur, ſufficit verificatio loci vbi bona ſunt poſita, & vnius tantum confinis, *ibidem nu.15.*

Confinia in Inſtrumento poſſeſſionis poſita cum in Inueſtitura, & Tranſactione concurrant, identitas ſatis ſufficata remanet. *deciſ.310. num.6. Priolo.*

Confinia, & demonſtrationes, quando concordant, ſola diuerſitas circa numerum perticarum probationem identitatis non inficit, *ibidem num.17.*

Confines, ex quo probentur, *deciſ.70.nu.10. Beuilaqua.*

Confinium diuerſitas arguit domorum diuerſitatē *dec.510. num.12. Priolo.*

CONFORMITAS vnius Sententiæ ex confirmatione alterius concluditur, *deciſ.87.num.1 Veroſpio.*

CONFIRMANS actum nullum, ſi neſciuerit eiuſdem nullitatem non inducitur confirmatio valida. *deciſ.400.nu.23. Meltio.*

Confirmans Teſtamentum ſcriptum in aliquo voluiſſe derogare non videtur, *deciſ 190. num.5. Priolo.*

CONFIRMATIO.

Confirmatio Summi Pontificis tribuit vires actui confirmato reſpectu Iuris, nec porrigitur vitia contenta, *dec.87. num.9 Veroſpio.*

ex Confirmatione alterius concluditur conformitas vnius Sententiæ, *deciſ.87.nu.1. Veroſpio.*

Confirmatoria ſententia ſententiæ nullæ, eodem defectu laborat, *deciſ.191. num.12. Priolo.*

Confirmare contractum quis cenſetur, ſtante taciturnitate longi temporis, & ſolutione fructuum, *deciſ.443. num.21 Bourlemont.*

Confirmatoria ſententia ſententiæ nullæ, eodem defectu laborat, *deciſ.192. num.12. Priolo.*

Confirmatio Conſtitutionis non cenſetur nullitatis actum tollere, ſi fuerit factus contrà legem. *deciſ.54. num.27. Meltio.*

pro Confirmatione ſuæ poſſeſſionis poſſidenti competit remedium, *l. final. deciſ.483. nu 7. Albergato.*

Confirmatur ſententia meritò, quando de eius validitate, & Iuſtitia dubitari non poteſt, *deciſ.299.nu.1. Taia.*

Confirmanda ſententia Rotalis videtur, quando conſtat de validitate, & alijs requiſitis, *deciſ.107.nu.1. Meltio.*

Confuſum, & commune, longè ab inuicem diſtant, *deciſ.268. num.10. Taia.*

CONIVGES.

inter Coniuges verba contumelioſa odium, & inimicitiam pariunt. *deciſ.199.num.2. Priolo.*

inter Coniuges odium dicitur oriri, ex querelationibus criminalibus inter ſe datis, *deciſ.290. num.12. & 13. ibidem.*

Coniuges donationem pro ſe ſuiſque hæredibus accipientes filios dumtaxat ſub illa appellatione comprehendiſſe cenſentur, iuxtà vtriuſque declarationem, quæ etiam ex interuallo expleri poteſt, *deciſ.212.nu.3. Veroſpio.*

Coniuges, dum recuſant odium reponere ſunt ſeparandi, *deciſ.328. num.16. Priolo.*

Coniugum cohabitatio à tempore conceptionis præſumitur, *deciſ.312.num.16. ibidem.*

Coniuncti Cognati dicuntur ex latere Matris, *deciſ.497.n.13 Ninot.*

in CONSEQVENTIAM excluſo vno, cenſetur etiam omne quod venit. *deciſ.70.num.48. Beuilaqua.*

CONSANGVINEVS.

Conſanguineus tanquam prædilectus à vinculo repetitionis immunis præſumitur, *deciſ.156.nu.14. Veroſpio.*

Conſanguinei Teſtes, & affines, & alias exceptiones patientes non releuant. *deciſ.130 nu.25. Beuilaqua.*

à Conſanguineo in conſanguineam filiamfamilias, facta potius contemplatione filiæ quàm patris ex veriori opinione Doctorum cenſetur, quicquid de conſanguineo extraneo dotanti dicatur, *deciſ.159.nu.24. Taia.*

Conſanguinei regulariter dicuntur omnes, tum agnationis, tum cognationis iure obtinentes, *deciſ.156.num.3. Priolo.*

pro Conſanguineis, & arctiſſimo gradu coniunctis Teſtes teſtimonium perhibentes non admittuntur, cum illorum fides integra non cenſeatur, *deciſ.153. nu.16. Meltio.*

Conſanguineorum nomine veniunt etiam cognati, vbi nomen affinis adhæret conſanguineis, *deciſ.497 numer.8. Veroſpio.*

Conſanguineorum nomine veniunt cognati, dum ſtatuentes ſe ad vtrumque referre ex vi verborum conſtituerunt. *deciſ.497. num.9. 10. 11. & 12 Veroſpio.*

propter Conſanguinitatem legata latè interpretantur, *deciſ. 484.num.6. Priolo*.
Conſanguinitas ſola abſque vrgentibus coniecturis ſimulationem non arguit. maximè vbi validæ præſumptiones veritatis concurrunt, *dec.336.num.15.Bourlemont*.
Conſanguinei in quarto gradu ſuccedunt, *deciſ.497. nu.2. Veroſpio*.
apud Conſanguineum depoſitum factum non præſente pecunia non admittitur, dum inter conſanguineos facilè præſumitur colluſio, *deciſ 326. num.10. Albergato*.
Conſanguineorum defectus in donatione an ſit attendendus, quando aut adeſſe non poterant, aut donatrici malè affecti vocandi non erant, *deciſ. 314. num. 12. Bourlemont*.
Conſanguineorum appellatione ex ſtylo venire poſſunt tam agnati, quam cognati. *dec.399.num.6. Veroſpio*.
Conſanguineorum nomine veniunt etiam cognati, vbi nomen affinis adhæret conſanguineis, *ibidem num.8*.
Conſanguinitas per gradus omninò diſtinctos edoceri debet, *dec ſ.156.nu.5.ibidem*.
inter Conſanguineos colluſio facilè præſumitur, *deciſ 336. num.14 Bouilaqua*.
Conſanguinei rerum neceſſariarum defectus vltra propriam patriam reis ægre ſuppeditant, *deciſ.215.num.7. Taia*.

CONSENSVS.

Conſenſus Matris dum congruam diuiſionem non patitur, à depoſito proprio quidem nomine acceptato, eodem tempore pupillorum nomine diſſentire non poteſt, *deciſ. 19.num.18.Veroſpio*.
Conſenſum ab actu remouet clauſula non aliàs cū ſit conditionalis, quotieſcumque aliter quam ſupra diſpoſitum eſt ſequeretur. *deciſ.146.num.9.Meltio*.
Conſenſus Domini directi ſemper requiritur, dum feudi poſſeſſio transferenda eſt in alium ſubfeudatarium, *deciſ. 409.num.19.Cerro*.
ex Conſenſu partium ſententia ſi fuit circumſcripta non releuat, *dec.21.nu.9.Taia*.
Conſenſus Eccleſiæ dicitur deficere in alienatione eius bonorum, dum deficit Beneplacitum Apoſtolicum, *deciſ. 384.num.18.Cerro*.
Conſenſus ad euitandam reuocationem attentatorum ad partis inſtantiam peragendam duntaxat ſuffragatur, *deciſ.151.nu.12.Veroſpio*.
Conſenſus in renunciatione Beneficij ſucceſſiuè à pluribus deſcendentibus præſtitus cum expreſſione, quod Beneficium eſſet de Iurepatronatus familiæ, qualitatem, & naturam Iuris gentilitij, & familiaris probat, *dec. 103. num. 6. Priolo*.
ſine Conſenſu Capituli poſſeſſio, quando fuit capta de præbenda diſtincta à Iure Canonicali, an ſit valida, *deciſ.433. num.13.& 14.Bourlemont*.
Conſenſus cui legitimæ reclamationes ſubſequuntur, non ſuſtinetur, *deciſ.243.num.12.Albergato*.
Conſenſus dicitur latè cauſatiuè, non conditionaliter, quando fuit ſimpliciter præſtitus, *deciſ. 512. num.12. Albergato*.
ad Conſenſum præſtandum eligens aliquem, perindè eſt, ac ſi ipſe conſenſerit. *dec.375.nu.23.Albergato*.
Conſenſus Domini cum recognitione acquirentis in nouū emphyteutam etiam abſque inſtrumento inueſtituræ ad vim renouationis eiuſdem ſufficiens reputatur, *deciſ.523. num.3.Beuilaqua*.
Conſenſus ſuper venditione Caſtri non reputatur actus Domini, ſed ſimplex cautela pro emptoribus, *deciſ.11. nu. 13.Cerro*.
ſine Conſenſu Principis, feuda impropria etiā poſſunt alienari, *deciſ.12.num.2. Veroſpio*.
Et maximè in caſu inter comprehenſos in inueſtitura, *ibidem num.3*.
Conſenſus vt tranſlationi contemporaneus ſit vel reſpiciat præiudicium Titularis, & ideo ex poſt facto & quandocumque interueniat, pro forma & ſolemnitate requiritur. *deciſ. 143. num.5.Beuilaqua*.
Conſenſus Principis, ſi in contractu non ſit neceſſarius, quando tamen interuenire debeat ex diſpoſitione contrahentium, an ſit neceſſarius, *deciſ.12.numer.11. Veroſpio*.
abſque Conſenſu Titularis tranſlatione ab initio emanante contra diſpoſitionem Bullæ conſenſus ſuperueniens nihil operatur, *deciſ.147.num.9. Beuilaqua*.

Conſenſus alicuius, quando in aliquo contractu concurrere debebat, ſi ille deficiat, perperam dicitur celebratus contractus, *deciſ 375. num.22. Albergato*.
Conſenſum mater etiamſi præſtet filio venditionis factæ, pretium tamen à venditore receptum ab eius hæreditate recuperare poteſt, *deciſ.137.num.13 Meltio*.
Conſenſus Sponſi ad ſuſtinendum pactum eſt neceſſarius, *deciſ. 300.numer.7 Emerix*.
Conſentiens alienationi certorum bonorum in reliquis ſibi non præiudicat, *deciſ.351.num.4.Priolo*.
Conſenſus Titularis in caſu tranſlationis præſtitus, an ad inducendam validitatem penſionis ſufficiens dicatur, *deciſ.299.num.6.Taia*.
Conſenſus cui legitimæ reclamationes ſubſequuntur, non ſuſtinetur, *dec.143.num.12. Albergato*.
Conſignatio crediti cum impediat moram, ne contrahatur, ſic contractam purgat, *deciſ.258. num 14.Taia*.
Conſentiens alienationi pretium pro ſua parte recepiſſe præſumitur, *deciſ.239.nu 3.Beuilaqua*.

CONSERVATOR.

Conſeruandæ agnationis ratio reſultans ex eo quia Teſtator volebat, quod eius bona ſtabilia ſemper conſeruarentur in ſua familia, *deciſ.188. num.12.Cerro*.
Iſta ſola ratio non ſufficit ad inducendam reciprocam, de linea in lineam, & qualiter intelligatur, & ampliatur, *ibidem num. 13*.
Conſeruatio domus, & familiæ cum prohibitione alienationis ad deſcendentiam fratrum reſtricta, quoad fideicommiſſum fauore proximiorum ordinatum extendi non poteſt, *deciſ.279.num. . Priolo*.
Conſeruandæ agnationis ratio inducit ſubſtitutionem reciprocam inter vocatos, *dec.429.num.9.Beuilaqua*.
Conſeruandæ agnationis ratio ex repetita mentione lineæ maſculinæ deducta, deſcendentes remotiores vocatos fuiſſe demonſtrat, *dec.223. num.10. Priolo*.
Conſeruationis ratio agnationis excluditur, & contemplatione maſculorum, & fœminarum, *deciſ.497.num.14. Veroſpio*.
Conſeruantur familiæ in eorum decore, quantum in eis conſeruantur bona, & non diſtrahuntur, *deciſ.465.nu.6. Bourlemont*
Conſeruatio agnationis ſtatutum iuris communis correctorium de caſu ad caſum non extendit, ſed ſtrictè intelligi debet adueniente caſu à ſtatuentibus conſiderato, *deciſ. 265.num.9.Albergato*.
Conſeruatio agnationis in caſu à ſtatuentibus conſiderato locum ſolummodò habet, *deciſ.342.num.7.Albergato*.
Conſeruatur agnatio ſolummodo mediantibus maſculis, *dec. 76.num.20.Priolo*.
Conſeruationi agnationis Teſtator proſpiciens filias ſpe prolis deſtitutas ſubſtituere non cenſetur. *dec. 32. num.6. Veroſpio*.
Conſeruandi bona ratio in familia ampliat diſpoſitionem, & nouos vocat fideicommiſſarios, quod amplia, *deciſ.442. num.8.& 9 Vicecomite*.
in Conſideratione Timor vanus non eſt habendus, *deciſ.290 num.15.Priolo*.

CONIECTVRA.

Coniectura de onere inueſtiendi pro ſecuritate filiorum, & donatoris Patri iniuncto, filiorum vocationem in Patris præiudicium nullatenus includit, *deciſ.264. num. 14.Veroſpio*.
Coniecturæ leuiores ſufficiunt, adhoc, vt filij poſiti in conditione dicantur vocati, ſi agatur ad fauorem deſcendentium Teſtatoris, *deciſ. 526.num.5. Bourlemont*.
ex Coniecturis culpa etiamſi elicitur, pœna tamen per coniecturas etiam in Teſtamentis imponi non debet, *dec.259. num.26.Taia*.
Coniectura probabilis pro declaratione voluntatis regulariter admitti ſolet, *deciſ. 156.numer.11.Veroſpio*.
Coniecturæ inſimul acceptæ ad inducendum fideicommiſſum reciprocum ſuffragantur, *deciſ. 283. numer. 24. Priolo*
Coniecturæ ex pluribus receptis ſub diuerſis temporibus emanatis adductæ ſolutionem optimè probant, *deciſ.285 num.5.Bourlemont*.
Coniecturis colluſio, & præſumptionibus probatur, *deciſ. 41.num.7.Albergato*.
Coniecturæ conſideratæ, vt filij in conditione poſiti cenſeantur vocati, non veniunt conſiderandæ de per ſe, ſed ſimul, & coacernatæ ſimul, *deciſ. 526. num.16. Bourlemont*.

Coniecturæ ad effectum extendendi ſubſtitutionem ſi ſine filijs debent eſſe vrgentes. & reſultare ex eadem parte ſubſtitutionis de qua agitur, quod amplia deciſ.459 num. 7. 8. & 9 Cerro.

ex Coniecturis benè ponderatis reciprocum inducitur fideicommiſſum, dec.45. num 7. Beuilaqua.

Coniecturæ ſufficere ſolent folium vt probetur in albo ſubſcriptum fuiſſe, deciſ.398. num.2. Albergato.

ex Coniecturis ſimul iunctis . filiatio probari poteſt, & quæ ſint iſtæ coniecturæ, vide num. 4. 5. 6. & ſeq. deciſ. 399. Albergato.

ex Coniecturis ſolutio in dubio in quam cauſam fuerit facta probari poteſt, deciſ.202. num. 17. Priolo.

Coniecturæ non diſiunctim, ſed coniunctim ſunt conſiderandæ, filiatio vt plenè probetur, deciſ.1524. num.6. Albergato.

Coniecturis verſio probatur, deciſ.438. num 11. Beuilaqua.

Coniecturæ quando ſunt leues, & non concludentes fruſtrà allegantur. deciſ.13 num.15. Beuilaqua.

ex Coniecturis, & præſumptionibus mandatum probatur, deciſ.194.nu.10. Priolo.

Coniecturis quæ filiorum comprehenſionem ſuadent concurrentibus, filij ex propria perſona ad donata bona aſpirare valent, deciſ.213.num.8. Veroſpio.

Coniecturæ vrgentes plurimum in Rota conſiderantur ad inducendum ſatisfactionem Creditoris ſerò Iura ſua deducentis, deciſ.285.numer.15. Beuilaqua

Quietantia, vt de ſuſpicione falſi arguatur, plena & concludens probatio requiritur ibidem.

Coniectura de morali impoſſibilitate quin fœmina vel extraneus ſemel præſentaſſent ſi Iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium, ad dignoſcendam naturam, & qualitatem Iuriſpatronatus plurimum confert, deciſ. 237. numer. 10. Priolo.

Coniecturæ, quando non habendæ in conſideratione ſint, deciſ.14.num.16. Beuilaqua

Coniecturæ ex vitijs Teſtamenti non viſibilibus reſultantes ad inducendam ſuſpicionem falſitatis non ſufficiunt, deciſ. 180. num.2. Priolo.

Coniecturæ pro filiorum incluſione Patri non præiudicant, cum in nulla apoca partis earum mentio habita reperiatur, dec. 264.numer.11 Veroſpio.

Coniecturæ irrelevantes ex actibus longè poſt ſecutis eliciſæ reijciuntur, cum etiam in claris admitti non ſoleant, ibidem num.12.

ex Coniecturis vocatio quando inſurgit, ad donata bona ex propria perſona aſpirare non prohibetur, deciſ. 129. num.4. ibid.

Coniecturæ rationabilem ſuſpicionem inducentes quomodo cognoſcendæ, deciſ.180.numer.4. Priolo.

Coniecturæ ad fauorem vocationis ſororum ex duplici capite iuſtificatur, deciſ.120 numer 5. Veroſpio.

Coniecturis de agnatione & digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum deficientibus, cætera quæ conſiderari poſſunt inefficaces & inſufficientes remanent, deciſ.124. nu. 11. Cerro.

Coniectura paupertatis Creditoris, & diuitiarum debitoris pro inducenda eiuſdem ſatisfactione à Doctoribus paſſim admittitur, deciſ.229.num.5. Beuilaqua.

ex Coniecturis multo magis cenſentur vocati filij in conditione poſiti tunc, ſi tractetur ad fauorem deſcendentium à Teſtatore, deciſ.520.num.5. Beuilaqua.

Coniecturæ vt filij ſui cenſeantur vocati non ſunt conſiderandæ de per ſe, ſed ſimul. deciſ.169.num.9. Beuilaqua.

Coniecturis dotis numeratio probatur, deciſ.488. nu.4 & 5.

Coniecturis ſuppletur Teſtator quod omiſit, deciſ.302.num. 3. Albergato.

Coniecturæ ad fraudem probandam non admittuntur, deciſ. 407.numer.9. Bourlemont.

CONIVNCTIO.

Coniunctio ſanguinis, amor, & beneuolentia quando in dotatione concurrunt, eandem potius ex coniunctione in inſtrumento expreſſa, quam ex paupertate non expreſſa proceſſiſſe præſumitur, dec.314.nu.11. Bourlemont.

Coniunctus in certo, & præciſo gradu proximior cenſetur, donec contrarium ab altera parte non fuerit probatum, deciſ.306.nu.3.Cerro.

Coniuncto in æquali gradu non comparente, Actores data cautione de reſtituendo ei ſuam portionem, totum fideicommiſſum petere poſſunt, deciſ 283.num.20. Priolo.

Conſumptio pecuniæ facta dicitur, quando idem corpus ad oculum demonſtrari non poteſt, etiamſi in rerum natura ſit, vt quando pecunia cum alia pecunia eſt commixta, deciſ.248.nu.10. Taia.

CONSECVTIO dotis in vita Patris filiam nulla interueniente repudiatione non excludit, quominus ſi ſuperuiuat ſuccedere poſſit, deciſ.370.num.21. Albergato.

CONSTITVTIO.

Conſtitutio Ægidiana ceſſat, quando ſententia continet mixturam, poſſeſſorij, & petitorij, deciſ.387. num 3. Vicecomite.

Conſtitutio Marchiæ ad effectum validandi renunciationem, concurſum inſinuationis, & iuramenti exigit, dec. 361.num.3. Beuilaqua.

Maximè in terminis renunciationis per mulierem minorem factæ ibidem.

Conſtitutio Ægidiana, vt intret quid requiratur. deciſ.377. num.1. Ninot.

Conſtitutio Ægidiana in iudicio poſſeſſorio appellationem prohibet etiam reſpectu laicorum, deciſ. 178. numer 6. Priolo.

Conſtitutiones non debent ita interpretari, vt reddantur eluſoriæ, deciſ.538.nu.86 Camerar.

Conſtitutiones in ſuis terminis in quibus loquuntur ſunt interpretandæ, deciſ.375. num 27, Albergato.

Et non ſunt extendendæ de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, ibidem num.28.

Conſtitutio, quando non fuit in totum abrogata, quoad partem non derogatam poteſt allegari, & ſuſtinetur, deciſ. 440.num.11. Taia.

Conſtitutiones Apoſtolicæ concedentes exemptionem Locis Religionis Hieroſolymitanæ à Iuriſdictione Ordinariorum declarantur, deciſ. 391. num.3 Beuilaqua.

Conſtitutione vnius Capituli, quando derogatur, quid inde ſequatur, deciſ.440.num.8. & 9. Taia.

Conſtitutionis confirmatio non cenſetur nullitatis actum tollere, ſi fuerit factus contra legem, deciſ. 54. num.27. Meltio.

ex Conſtitutione Principis, vel Statuti poſſeſſio, etiam ſine actuali apprehenſione transfertur, deciſ.214.numer.7. Albergato.

Conſtituti vigore datur aſſociatio, dec.487.nu.2. ibidem.

Conſtitutio quando annullat contractus ſolemnitatibus requiſitis carentes, in poteſtate partium non eſt illas permittere, aut æquipollens ſatisfacere, deciſ.361. num. 13. Beuilaqua.

Conſtitutiones Apoſtolicæ nouam Conuentus fundationem ſine ſolemnitatibus requiſitis prohibent, deciſ. 225. num 5. Beuilaqua.

Conſtitutiones, quando fuerunt abrogatæ, & ſublatæ prorſus, non poteſt dici tantum, quod eis fuit derogatum, deciſ.440.nu.10. Taia.

Conſtitutio particularis ſuper iure congrui vbi non adeſſet tunc lex Pontificia ſuper eo, non poteſt dici exorbitans à iure communi, dec.538.nu.18. Camer.

Conſtitutionum Apoſtolicarum ea eſt natura, vt abſque alia approbatione dicantur effectum ſortitæ, & obligant ſtatim ac publicantur, deciſ 235, numer. 6. Beuilaqua.

Conſtitutiones iuris Congrui, & Retractuum, ſecundum Tiraquell. & alios ſunt exorbitantes, & odioſæ, deciſ.538. num.41. Camer.

Niſi in corpore ipſarum Conſtitutionum exprimatur, quod ſint fauorabiles, & extendendæ, deciſ.538.num.42. Camerar.

Conſtitutio Ægidiana, vt intret quid requiratur. deciſ.377. num.1 Ninot.

ex Conſtitutione Marchiæ ſolemnitates in concurſu minorum in renunciatione Iurium ſunt adhibendæ, deciſ.361. nu.5 Beuilaqua.

Conſtitutio edita motu proprio, & ex certa ſcientia, licet verba eiuſdem ab ipſis reformatis ſint compoſita, ſola tamen voluntate, & verbo Pontificis conditoris inita cenſetur. deciſ105. num.9. Cerro.

de Conſtitutione pœnali interpretatio ſtricta facienda eſt, dum tractatur, & inclinandum eſt in fauorem poſſidentis, deciſ.10.num.6. Veroſpio.

Conſtitutionis derogatio alicuius obtenta à Papa, quando dicatur inualida, deciſ.54.num.30. Meltio.

Conſtituens Procuratorem, quando longè abſit ab Vrbe vbi Inuentarium conficitur, ſtatum hæreditatis veriſimiliter ignorare præſumitur, deciſ.274.num.15. Taia.

Conſtitutiones Summorum Pontificum remouent omne dubium circa prætenſiones, *decis.5.nu.5.Cerro.*
Conſtititutiones Pontificiæ prohibentes erectiones nouorum Conuentuum, niſi in eis poſſint ſubſtentari 12. perſonæ, an dicantur hodie modificatæ, *decis.54. num 21. 22.& 23.Meltio.*
poſt Conſtitutionem Pontificis actus conſumptus includi videtur in ipſa Conſtitutione, *decis.20.nu.2. Veroſpio.*
Conſtitutiones Summorum Pontificum ad præterita negotia non trahuntur, *ibidem num. 1.*
Conſtitutiones Papales emanatæ in executionem Decretorum Sacræ alicuius Congregationis an habeant locum in Vrbe, *decis.54.num.10. Meltio.*
Conſtitutiones Summi Pontificis intelligendæ ſunt, iuxta declarationes aliorum Summorum Pontificum, *decis.70. nu.44. Benilaqua.*
Conſtitutio Papalis munita clauſula ſublata, & decreto irritanti, vt dicatur ei derogatum, requiritur ſpecialis derogatio, *decis.54. num.31.Meltio.*
Conſtitutiones Pontificiæ generales omnes comprehendũt, indiſtinctè, *ibidem num.11.*
Conſtitutionis derogatio obtenta à Papa, quando dicatur inualida, *ibidem num.30.*
Conſtitutiones Apoſtolicæ clauſula ſublata, & decreto irritanti munitæ quamlibet obſeruantiam, & contrarium vſum impediunt, *dec.235.num.7.Benilaqua.*

CONSTITVTVM.

Conſtitutum ad hoc, vt ex nullitate contractus reddatur inefficax requiritur nullitas clara, *decis.412. num 6. Albergato.*
Conſtitutum ſuper re incerta quando dicatur inefficax, *decis.476.num.2. Vicecomite.*
Conſtitutio iuris inquilinatus Nurui, & Viro inſimul facta reſtitutioni dotis aduerſatur, *decis.349. num. 10. Benilaqua.*
Conſtitutionis confirmatio non cenſetur nullitatis actum tollere, ſi fuerit factus contra legem, *decis.54.num.27.*
Conſtitutum ad fauorem mulieris de iure exiſtimatur in tempus mortis illius collatum, & ſic in eius vltimo vitæ ſpiritu effectum ſuum operatur, *decis.89. nu.3.*
Conſtitutum ſequitur naturam contractus principalis, *decis. 413.num.2. Albergato.*
Conſtitutum transfert poſſeſſionem in conſtitutarium, *decis. 476.num.1.Veroſpio.*
pro Conſtructione Eccleſiæ Ordinarij cui populus pro veneratione Sanctorum frequentius accurrit, ob defectum eleemoſynarum beneficia vnire poſſunt, *decis.307.num.4. Albergato.*

CONSVETVDO.

Conſuetudo ſufficit ad dignoſcendam pertinentiam, & qualitatem Iuriſpatronatus, *decis.64.n.17.& 18. Priolo.*
de Conſuetudine diuidendi Teſtes deponentes, vltra quod vehementes patiantur exceptiones, cum de ipſorummet commodo particulari vti ſingulorũ agatur omninò ſunt repellendi, *decis.233.num.15.Meltio.*
Conſuetudo de decimis an, tam ad Dominos, quam ad Colonos ſit reſtringenda, *decis.344.n.2.Taia.*
Conſuetudini ſtandum eſt, decimæ quando controuertitur cui nam Eccleſiæ debeantur, *ibidem num.1.*
Conſuetudo non ſoluendi decimas fœniles negatiuam non coarctat, actum à ſenſu prout requiritur remouendo, *decis.102.num.8.ibidem.*
Conſuetudo ad voluntatem Teſtatoris declarandam, multũ facit, *decis.67 num.27.ibid.*
Conſuetudo particularis attenditur non generalis, niſi in ſubſidium, *decis.344.num.5.ibidem.*
Conſuetudo Mantuæ, quod bona feudalia, ſint ad inſtar allodialium, qualiter ſit intelligenda, *decis.409. num.23. Cerro.*
Conſuetudo impeditiua facultatis iuris aliquid faciendi, *decis.2.num.33.& 34.Priolo.*
Conſuetudinem diuidendi ex actibus lite pendente factis deducentes ad hunc effectum pro nullis reputantur, *decis. 233.num.17.Meltio.*
Conſuetudo in materia Decimarum à præſcriptione differt, *decis.344.nu.3.Taia.*
Conſuetudo longæua non ſoluendi Decimas niſi de bonis locatis aut arrendatis, in quantum operatur, *ibidem num. 6.*
Conſuetudo decennalis in materia probationis Decimarum ſufficit, *ibid. numer.4.*
Conſuetudo Mantuana non admittitur niſi prohibitio alienationis ex natura ipſiuſmet feudi proueniat, *decis.81.numer.6.Veroſpio.*
Conſuetudo vrgens in vno caſu non habet locum in diuerſo, *decis.137.num.22.Benilaqua.*
Conſuetudo Canonibus Concilij Trident. & ſtatutis Eccleſiæ aduerſatiua vt iudicatus, præſcriptio quadragenaria cum omnibus ſuis requiſitis probari debet, *decis. 233.num 22.Meltio.*
Conſuetudo Bononiæ taxandi redditus bonorum ſtabilium eſt quinque pro centenario, *decis.229. nu.4.Priolo.*
Conſuetudo Mercatorum quoad cedulas ſancitas inſpicienda eſt, *decis.30.num.9.Veroſpio.*
ex Conſuetudine Sacri Tribunalis Rotæ iuramentum à ſolo Notario recipi ſolet, eiuſque atteſtationi ſtandum eſt, *decis.40.nu.5. Meltio.*
Conſuetudo effectum non operatur, ex quo ceſſante impedimento ex natura feudi conſurgente, alterum à fideicommittente in contractu appoſitum remanet, *decis. 82. num. 8.Veroſpio.*
Conſuetudo non ſoluendi decimas, ex ſententia, & declaratione Monaſterium ad ſolutionem decimarum de conſenſu Monachorum condemnante tollitur, *dec.201. num. 19.Taia.*
Conſuetudo niſi ſit immemorabilis, vel quadragenaria cum titulo, à ſolutione decimarum non eximit, *decis.244. num. 12.Taia.*
Conſumptio pecuniæ facta dicitur, quando idem corpus ad oculum demonſtrari non poteſt, etiamſi in rerum natura ſit, vt quando pecunia cum alia pecunia eſt commixta, *decis.238. numer.10.ibid.*

CONTEMPLATIO.

Contemplatio agnationis non reſultat ex vocatione deſcẽdentium ex fœminis cum onere aſſumendi nomen familiæ, *decis 436.num.8.Cerro.*
Contemplatione certi, & determinati Matrimonij donatio facta patri, & filijs an cenſeatur facta filijs, veluti hæredibus colligitur ex coniecturis, *decis.430. numer.3.& 20. Priolo.*
Contemplatio filiæ dotandæ in concurſu fratrem poſt mortem Patris dotaturorum vnde colligitur, *decis.259. num. 32 Taia.*
Contemplatione matrimonij donatio facta, quando dicatur habere expreſſam hypothecam, *decis. 421. numer.3. Ninot.*
Contemplatione certi, & determinati matrimonij donatio facta patri ſtipulanti pro ſe, & filijs cenſetur facta filijs vti hæredibus, non vti filijs, *decis.438.nu.2.Priolo.*
Contemplatione certi, & determinati matrimonij donatio potius requirit voluntatem donantis, quam ordinem ſcripturæ, *ibidem numer.9.*
Contemplatione certi, & determinati matrimonij donans poſt donationem non poteſt amplius diſponere de bonis donatis, *dec.519.num.6. Benilaqua.*
Contemplatione certi donatio facta, & determinati matrimonij pendens à futuro euentu dicitur remanere in ſuſpenſo, quod declara, *ibidem num.10.*
Contemplatione certi, & determinati Matrimonij donatio facta patri, & filijs cenſetur facta filijs vti filijs, *decis.430. num.1.Priolo.*

CONTRAHENTES.

ad Contrahendum Præpoſitus, pariter ad diſſoluendum contractum approbatus cenſetur, *decis. 226. numer. 8. Meltio.*
Contrahentium mens potius quàm ipſa veritas independentibus ab ipſorum voluntate inſpicitur, *dec.17.num.9. Veroſpio.*
Contrahentium intentio ad conſeruationem Caſalis in vna familia adimpleri non poſſet, ſi inſtitutio hæredis permiſſa cenſeretur, *decis.175.num.14.Benilaqua.*
Contrahentium alter non attenditur, niſi mens amborum probetur, & ab his id, quod agitur expreſsè cogitetur, *decis.90. nu.13. Benilaqua.*
Contrahentis mens a verbis abſtracta, vti tacita, & non expreſſa nihil operatur, *ibidem num.12.*
Contrahens non dicitur præmortuus, ſi alter non ſuperuiuat, *decis. 195.num.7.Benilaqua.*
Contrahentis voluntas alteri parti nõ relata nec acceptata nullam inducit ipſius partis obligationem, *ibidem num.6.*
Contrahens mulier ad effectum extinguendi aliud debitum obligatur, *dec.495.nu. . . . Albergato.*
Contrauentio poſitiua, paritioni mandati Rotalis quando adeſt, eſt locus Declaratoriæ, *decis.246.num.15. Cerro.*

by Google

inter Contrahentes aſſertio demonſtrat eorum animum, *deciſ.430.num.7.Priolo.*

CONTRAHENTIS mens abſtracta à verbis dicitur tacita, & non expreſſa, ideò nihil operatur, *deciſ.530.num.13. Beuilaqua.*

CONTRARIETAS quando adeſt inter ſtatutum & contractum, illi ſtatutum derogare debet. *deciſ.271.num.25. Priolo.*

Contrarietas quoad taxam in reſponſionibus non releuat, vbi vis ſaltem in probatione taxæ particularis conſiſtit, *deciſ.359. num.5.Beuilaqua.*

CONTESTES licet ad perpetuam rei memoriam examinentur, faciunt tamen adminiculum non leue ad coadiuuandam probationem ex inſtrumento reſultantem ex præſumptione iuris, *deciſ.81.num.4.Albergato.*

CONTRAHERE mulier multo magis tenetur cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ſi ſit notæ leuitatis, & facilis ad ſibi præiudicandum, *deciſ.17.num.17. Beuilaqua.*

CONTEMPLATA agnatio, quando non fuit non eſt locus tranſmiſſioni hæreditatis, *deciſ. 111.num.12. Cerro.*

CONTINVATIO.

Continuatio negotij dum ſine obligatione bonorum fieri non poterat, æs alienum promde ex ijſdem iuſte ſoluitur. *deciſ.320.num.10.Cerro.*

Continuatio actus beneficij vſque ad tempus motæ litis ex iure præſumitur, cum actus intermedius non interuenit, *deciſ. 317.num.3. Beuilaqua.*

Continuationi cambiorum per plateas ſolas admiſſio, eſt opinio damnata, *deciſ.234. num.9.Vereſpio.*

de Continuanda poſſeſſione in hæredem ſtatutum nil operatur in præiudicium vxoris clauſulam conſtituti habentis, maximè dum filius matrem inſimul cum ipſo poſſidere permittit, *deciſ.89. numer.5 Cerro.*

Continuatio negotij ſub eiſdem nominibus arguit illum non fuiſſe terminatum per diuerſum inſtitutum, *dec.326. num.2.Meltio.*

Continuata poſſeſſio non dicitur quotieſcumque fuit ſuper bonis poſſeſſis aliquid innouatum, *deciſ. 293. num.6. Albergato.*

Continuatio familiaritatis non poſſidenti non datur, *deciſ. 234.num.3. Albergato.*

Continuans ſtatutum poſſeſſionem bonorũ patris, in filios, qualis ſit natura, *deciſ.521.num.10. Taia.*

Continuatio non infertur, quando aliquid medio tempore factum fuit, quod continuationem excludat, *deciſ. 293. num.5.Albergato.*

Continua, & ſucceſſiua paritio, quando debet non ſufficit, niſi habeat tractum ſucceſſiuum, & continuum, *dec.260. num.7.Cerro.*

Continuandi pecunias pactum ſuper cambijs, quid importet, *dec.524. num.10.Vereſpio.*

Continuatio cambiorum platealium, vel exceſſiui lucri productiua, non videtur admittenda, *deciſ.423 num.25. Vereſpio.*

Contra Ceſſionarium obſtant omnes exceptiones, quæ poſſunt opponi contra cedentem, *deciſ.410.num.29.Ninot.*

CONTRACTVS.

in Contractu permutationis Eccleſia, quod fuerit læſa ex quo ſatis dicitur conſtare, *deciſ.384. num.7.Cerro.*

Contractum læſio vt reſcindat, de quo tempore, probanda ſit, *deciſ.374.num.26.Albergato,*

in Contractu vno fideiuſſio facta extinguit præcedentis actionem contrariam, *deciſ.9.num.5.Albergato.*

Contractus ab initio nullus ſine ſolemnitatibus non poteſt ratus haberi, *deciſ.408. num.7.Taia.*

in Contractu ſine ſolemnitatibus geſto Statutum Rauennæ dolum præſumit, *deciſ.368.num.20.Ninot.*

Coarctatio Teſtatricis ne literæ patentes ſint inter mobilia pro legatis deſtinata, an liberam de locis montium diſpoſitionem impediat, *dec.259.num.7.Taia.*

Contractus locationis quando eo minus non præſumitur vſurarius, *dec.58. num.15.Vereſpio.*

Contractus minorum initi, ſine debitis ſolemnitatibus Statutarijs, remanent inualidi, *dec.528.num.10.Vereſpio.*

Contractus quando habet tractum ſucceſſiuum, vel aliquid de futuro eſt explendum, tunc pro iudicanda læſione etiam æquè principaliter tempus futurum attenditur, *deciſ.24. num.12Cerro.*

Contractus cuius natura ſit, bene cognoſcitur ex lectura inſtrumenti, *deciſ.3848.num.10.Cerro.*

in Contractibus non attenditur id, quod voluit vna pars, ſed conſenſus vtriuſque partis eſt neceſſarius, *deciſ.530. numer.14.Beuilaqua.*

in Contractu verba *d'altri ſuoi heredi, e ſucceſſori*, qui ſui natura tranſit ad hæredes quoſcunque ſecundum propriam eius ſignificationem includunt, nec ad hæredes ſanguinis reſtringuntur, *deciſ.209 num.6.Beuilaqua.*

in Contractu Minoris, non debet eſſe vaga, & generalis, ſed debet adduci in ſpecie, *deciſ.400. num.28.Ninot.*

in Contractibus Minorum cauſa falſa inducit nullitatem minorum etiam reſpectu fideiuſſorum, *deciſ.443.num.18. Bourlemont.*

in Contractibus irreuocabilibus, non eſt incongruum, quod reuocabile inferatur, *deciſ.189. num. 14. 15. & 16. Albergato.*

Contractus initus ad certum tempus, abſque aliæ Beneplaciti reſeruatione, lapſo tempore, dicitur extinctus contractus. *deciſ.524. num.7.Cerro.*

Contractus tempus ad effectum arguendi meliorem Eccleſiæ conditionem inſpicitur, *deciſ.227. nu.15.Beuilaqua.*

Contractus, quando eſt perfectus, tempus æſtimationis non attenditur, ſed ipſius contractus. *deciſ.364. num.16. Priolo.*

Contradictæ ſunt inconſiderabiles quando adeſt Procurator cum legitimo mandato procuræ, *deciſ. 294. num. 9.*

in Contractu mutui pactum de vendendo prædiũ pro pretio æſtimando ex communi Theologorum opinione ſuſtinetur, *deciſ.138.num.7.Meltio*

Contractus de iure talis iudicari debet qualis à partibus denominatur, *deciſ.175.num.4. Beuilaqua.*

pro Contrahendis ſponſalibus. Procuratori ſpecialiter deputato ad effectum probandi conuentionem plurimum deferri debet, *dec.357.nu.16.Vereſpio.*

in Contractu dotali donatio facta ad finem certi, & determinati matrimonij eſt pars contractus matrimonialis. & ius quæritur donatarijs, illorumque filijs, *deciſ.515.num. 1.& 2. Beuilaqua.*

in Contractibus maior ratio in caſu omiſſo concurrit, quàm in expreſſo, *deciſ.821.nu.3.Vereſpio.*

Contractus locationis, quando dicatur immunis à quolibet fœnore. *dec.58. nu.10.Vereſpio.*

Contractus locationis, licet cohæreat mutuo non tamen debet redolere prauitatem vſurariam, *deciſ.58. num.1. Vereſpio.*

Contractus minoris eſt nullus deficiente realitate contractus. *deciſ.443.num.15.Bourlemont.*

in Contractu permutationis licet ex accidenti, ab aliqua parte fuit data pecunia aliqua, *dec.334. nu.12. Cerro.*

Ex hoc tamen contractus debet eſſe natura permutationis, & non tranſit in contractum venditionis, *ibidem.*

in Contractibus minorum cauſa expreſſa debet eſſe in totum vera. alias ſi eſset partim vera, & partim falſa corrueret in totum decretum interpoſitum. *deciſ.479.num.7. & 8 Beuilaqua.*

Contractus mutui conceptus ſub conditione, quod non reſtitutis intra annum pecunijs medietas Coloniæ vendita cenſeretur, elapſo termino in contractum veræ venditionis tranſmutatus dicitur, *deciſ.138.num.2.Meltio.*

Contractum læſio enormiſſima reſcindit, & iuramenti vinculum ſoluit. *deciſ.354.num.3.Priolo.*

Contractus minoris nullus ex defectu præſentiæ Curatoris ex quo ſuppleatur, *deciſ.443.num.4.Bourlemont.*

Contractus natura non immutatur ex clauſulis executiuis, *deciſ.189.num.23.Albergato.*

Contractus donationis abſque interuentu proximiorum celebratus non ſeruata forma ſtatuti ſuſtineri non poteſt, *deciſ.314.nu.1.Bourlemont.*

in Contractibus Minorum dolo ſtante omiſſis ſolemnitatibus præſumpto omnis ex lapſu temporis ratificatio excluditur, *deciſ.139.nu.13.Albergato.*

in Contractu venditionis venditor, debet ſeruare emptori omnia promiſſa. *deciſ.385.num13. Beuilaqua.*

in Contractu mero gratuito, & ſine vſuris præſumitur, niſi ab ipſa muliere, vel minore contrarium probetur, *dec.60. num. . . Cerro.*

Contractus quando naturam mutuæ compenſationis aſſumit validus meritò reputatur, dum in ea nulla fœnoris labes oboriri valet, *dec.330.num.9.Vereſpio.*

Contractus locationis bonorum Eccleſiæ tranſit etiam ad perſonas & hæredes extraneos, *deciſ.319.num 9. Cerro.*

Contractus Minorum, vel Mulierum, vt ſint validi, quid ſecundum Statuta Vrbis requiratur, ac ſit neceſſarium, *deciſ 512. num.3.Beuilaqua.*

Con-

Contractus conſtitutio quando annullat ſolemnitatibus requiſitis carentes, in poteſtate partium non eſt illas permittere, aut æquipollens ſatisfacere, *deciſ. 361. num. 13. Beuilaqua.*

in Contractu adhibitæ ſolemnitates etiam pacta in ea adiecta compræhendunt, nec ſuper quolibet pacto nouæ ſolemnitates requiruntur, *deciſ. 276. num. 9. Priolo.*

Contractus venditionis ratificans, quid id importet, *deciſ. 385. num. 7 Bourlemont.*

in Contractus implemento deficiente, Locatore eundem pro penſionibus agentem Conductor repellere poteſt, quamuis ſolutio quacumque exceptione non obſtante promiſſa fuerit, *deciſ. 177. num. 10. Veroſpio.*

Contractus nominati reſciſſio regulariter admitti non debet, ſed actio dumtaxat contra inobſeruantem pro eius adimplemento, *deciſ. 419 num. 18. Veroſpio.*

Quod tamen non procedit, quoties promiſſio non poteſt expleri, *ibidem num. 19.*

Contractus minoris ſiue ſolemnitatibus celebratus, quod fuerit factus ex cauſa neceſſaria, cui aſſertioni in hoc ſtatu dum non ſit, *deciſ. 443 num. 30. Bourlemont.*

Contractus locationis, vt dicatur vſurarius, requiritur nedum mutui veri, vel ficti concurſus ſed etiam diminutio conſuetæ penſionis, *deciſ. 25 v. num. 4. Veroſpio.*

Et hoc ex cauſa eiuſdem mutui, *ibidem.*

Contractus tantò minus ſuſtinetur, quantò magis de ſui natura donatio damnum, & præiudicium donantis continet, *deciſ. 318 num. 2. Bourlemont.*

Contractuum verba ab eo, quod agitur interpretationem recipiunt, & in eo ſenſu, qui rationabilis eſt, & veriſimilis intelligi debent, *dec. 311. nu. 10. Bourlemont.*

Contradictio poſitiua patientiam, & acquieſcentiam abſolutè excludit, *deciſ. 333 num. 8. Taia.*

Contractus quilibet ex Statuto Vrbis mulieri abſque ſolemnitatibus prohibetur, aut ſaltem cum beneficio legis & iuramento permittitur, *deciſ. 274 num. 7. Taia.*

Contractum quis confirmare cenſetur, ſtante taciturnitate longi temporis, & ſolutione fructuum, *deciſ. 445 num. 21. Bourlemont.*

Contractus conuentio, quando per plurium voluntatem eſt facta, per vnius diſſenſum diſſolui non poteſt, *deciſ. 9. num. 3. Albergato.*

Contractibus in Minorum cauſa falſa inducit nullitatem minorum etiam reſpectu fideiuſſorum, *deciſ 443. num. 18. Bourlemont.*

Contractus vbi vnico momento perficitur, ſolum inſpecto tempore eius celebrationis conſideratur, *deciſ. 24. nu. 11. Cerro.*

in Contractu principali donationis ſolemnitates adhibitæ, in renunciatione iterum non ſunt ſeruandæ, *deciſ. 276. num. 8. Priolo.*

Contractus renunciationis merè lucratiuus ſtrictam interpretationem fauore renunciantis admittit, *deciſ. . nu. 17. Priolo.*

Contractus qualitas quando ex verbis declaratur tunc verbum, mutuum, in eo appoſitum, non alterat ipſam naturam contractus, *deciſ. 164. num. 3. ibidem.*

Contractus nullitas inducta fauore Mulierum, & Minorum inducta intelligitur quatenus ipſi ea vti velint, *deciſ. 499. num. 10. Albergato.*

Contractus terminus ſimplicis renouationis renunciatio quando iura deferenda includit, non egreditur, *dec. 68. numer. 9 Veroſpio.*

Contractus omnino corruit cauſa expoſita partim veritatem redolente partim verò falſitati ſubiecta, *deciſ. 361. num. 21. Veroſpio.*

Contractuum diuerſitate, & repetitione ſtante pacta oneroſa, & odibilia non cenſentur in ſecundo contractu repetita, *deciſ. 524 nu. 9. Cerro.*

ob Contrarietatem Teſtium, & alias præſumptiones identitas quæ referuntur excluditur, *deciſ. 563. num. 11. Taia.*

Contractus fit iniuſtus ſi pretium non augeatur, ſed pro eodem pretio fit irredimibilis, *deciſ. 194. num. 17. Priolo.*

in Contractibus minorum debet interuenire proximior conſanguineus, ſecundum varia ſtatuta locorum, *deciſ. 400. num. 8. Ninot.*

Contractus celebratus à minore, ſi nulliter fuit celebratus ipſe ſolus, cum ad eius fauorem ſit nullus, poteſt allegare nullitatem, & non tertius, *deciſ. 446. num. 15. 16. & 17. Bourlemont.*

Contractus venditionis alius eſt, & aliud contractus permutationis, *deciſ. 384 num 9. Cerro.*

in Contractibus Æqualitas ſeruanda eſt, *deciſ. 58. num. 5. Veroſpio.*

Contractus quando ad inuicem compatiuntur, nouatio inducta non cenſetur, *dec. 341. num. 15. Veroſpio.*

Contractus ab initio nullus ſine ſolemnitatibus non poteſt ratus haberi, *deciſ. 408. num. 7. Taia.*

in Contractibus verba ſequentia, quando reſpiciant connexionem, & ius anterioritatis, *deciſ. 9 num. 7. Albergato.*

ex Contractu confeſſio licet inualido elicita regulariter ſuſtinetur, *deciſ. 395. num. 5. Veroſpio.*

Contractu in Minorum, ſi ſtatutum requirat præſentiam duorum conſanguineorum, non ſufficit præſentia vnius, *deciſ. 442. num. 19. Bourlemont.*

in Contractu irreuocabili pactum reuocabile adeſſe non inconueniens, maxime in terminis facultatis fratri in contractu adminiſtrandi, & vendendi conceſſæ, *dec. 355. num. 16. Albergato.*

Contractus declaratio accedente vtriuſque partis conſenſu ex Iuris diſpoſitione permittitur, *deciſ. 189. numer. 2. Veroſpio.*

in Contractu Minorum, ſi ſtatutū requirat præſentiam duorum conſanguineorum non ſufficit præſentia vnius, *deciſ. 443. num. 19 Bourlemont.*

per Contractum primogenituræ ſubiecto feudo, receſſus ab eadem in præiudicium vocatorum, quibus ex ſtipulatione Notarij ius fuerat quæſitum interdictus omninò cenſetur, *deciſ. 82. num. 7. Veroſpio.*

Contractus in dubio non debet iudicari vſurarius, *deciſ. 164. num. 2. ibidem.*

in Contractibus Minorum dolo ſtante omiſſis ſolemnitatibus præſumpto omnis ex lapſu temporis ratificatio excluditur, *deciſ. 130. num. 13.*

Contractus cambij à mutuo eſt omninò diſſimilis, *deciſ. 58. numer. 15. Veroſpio.*

Contractus mulieris multò magis corruit ex defectu ſolemnitatum, dum mulier iurauit ſe non habere affines, & tamen habebat eos, *deciſ. 17. num. 18. Beuilaqua.*

Contractus mutui ex quibus verbis non poſſit argui, *deciſ. 58. num. 19. Veroſpio.*

Contractus approbatio conſurgit ex receptione, ſeu petitione partis pretij, *deciſ. 509. num. 10. ibidem.*

in Contractu Minoris Curator, ſi ſit impeditus quod non poteſt interuenire vna die debet ad alteram deferri, *deciſ. 443 num. 8. Bourlemont.*

in Contractu locationis vſura non admittitur, *deciſ 58. nu. 7. Veroſpio.*

in Contractu minorum Statutum particulare quando requirit certas ſolemnitates, pro eius validitate illas ſeruari ſufficit, *deciſ. 361 num. 7. Beuilaqua.*

Contractus minoris eſt nullus, ex inſufficientia cauſæ in eo adductæ, *dec. 400. nu. 2. Ninot.*

Contradictæ ſunt inconſiderabiles quando adeſt Procurator cum legitimo mandato procuræ, *deciſ. 394. nu. 9. Cerro.*

Contractus irritatur, ſi forma præſcripta nullatenus fuit ſeruata, *deciſ. 443. num. 20. Bourlemont.*

in Contractu locationis, dum non fuit expreſſa quantitas Locationis, ſeu affictus, tamen conſueta, ac in prioribus locationibus ſolita penſio à contrahentibus conuenta præſumitur, *dec. 58 num. 11. Veroſpio.*

Contractus cambij, quamuis ex mutuo originem traxerit, tamen ſtatim ac perfectionem obtinuerit diuerſam naturam aſſumit, *ibidem num. 20.*

Contractus a minore ſine debitis ſolemnitatibus celebratus non ſubſiſtit, *deciſ. 443 num. 1 Beuilaqua.*

in Contractu minoris Iudex debet nō in genere, ſed in ſpecie informari, vt bene ſit informatus, de contractu, *deciſ. 400. num. 5. Ninot.*

Contractum Teſtatoris hæres regulariter approbare tenetur, *deciſ. 139. num. 7. Veroſpio.*

Contractus tantò minus ſuſtinetur, quantò magis de ſui natura donatio damnum & præiudicium donantis continet, *deciſ. 324. nu. 2. Bourlemont.*

Contractus minoris, vt ſit validus, vltra realitatem contractus, eſt probanda verſio in cauſam expreſſam, *deciſ. 443. num. 19. ibidem.*

à Contractu quando quis habeat cauſam iuſtam recedendi. *deciſ. 446. num. 18. ibid.*

Contractus quod ſit iuſtificandus infra 15. dies pactum, aliàs habeatur pro non facto, operatur quod non ſequuta ratificatione contractus non ſubſiſtat, quod declara, *deciſ. 509. num. 7. 11. & 12. Veroſpio.*

Con-

Contractus donationis ex duplici priuilegio dotis ſcilicet, & piæ cauſæ, à requiſitis ſtatuti ſolemnitatibus exemptus dici debet, *deciſ.312. num.4. Bourlemont*.

Contractus minoris ſine præſentia Curatoris, quando non dicatur valida excuſatio quod non poterat adeſſe. *dec.443. num.7. Beuilaqua*..

Contractus, an ſit validus aliundè, quam per aſſertionem contrahentium, iuſtificari debet, *ibidem num.14.*

ex Contractu nullo Eccleſia non transfert in contrahentem poſſeſſionem rei traditæ. *dec.284.num.3. Cerro*.

Contractus forma ſtatuti non ſeruata nullus remanet, *deciſ.370.num.7. Ninot*.

in Contractibus fideicommiſſa conſtitui poſſunt, & vltimis voluntatibus, *deciſ.429. num.1. Beuilaqua*.

Contractus ſufficit, quod veriſimiliter non ſe habeat magis ad damnum, quam ad lucrum, *deciſ 374. nu.23. Albergato*.

Ad hoc vt ratione incerti futuri euentus, læſio deduci non poſſit, *ibidem num.24.*

in Contractu facultas ſimplex, quamuis data irreuocabili, tamen ea, quando res eſt integra, retinet naturam reuocabilitatis, *deciſ.185.num.13. Albergato*.

Contractus irritatur forma præſcripta, dum nullatenus fuit ſeruata, *deciſ.442.num.20. Bourlemont*.

Contractus à proximè decocturo in fraudem Creditorum geſti, iiſdem ex diſpoſitione Iuris communis præiudicare non poſſunt, *deciſ.308.num.11. Albergato*.

Contractus, quando eſt perfectus, tempus æſtimationis non attenditur, ſed ipſius contractus, *deciſ.364.num.16. Priolo*.

Cōtractus aliud eſt, quod ſit læſiuus, & aliud quod ſit damnoſus. *deciſ.446. num.14. Bourlemont*.

in Contractibus minorum requiritur cauſa inſcriptis, & plenæ diſcutienda an vera, vtilis, & minoribus non damnoſa. *deciſ.479. numer.3. & 4. Beuilaqua*.

Contractus à minore celebratus, dum maior effectus eundem approbat, conualeſcit, *deciſ.305. numer.13. Veroſpio*.

Contractum inter comprehenſos clauſulæ *ad habendum, & in perpetuum*, perpetuant in inueſtitura, vel declarantur à natura contractus cui adijciuntur, *deciſ.481.num.2. Cerro*.

Contractus plures, licet eodem tempore fuerint celebrati, tamen cenſentur diſtincti, ac ſeparati, *deciſ.252.num.18. Veroſpio*.

Non obſtante quod coram eodem Notario, & Teſtibus fuerint ſtipulati, *ibidem*.

in Contractu minoris proximior ex Statuto Rauennæ eſt adhibendus, *deciſ.368.num.6. Millino*.

Contractus ex errore, ſeu falſitate cauſæ maximè ſtante defectu ſolemnitatum impugnatur, *deciſ.305. nu.7. Veroſpio*.

Contractus initus ad certum tempus, cum clauſula & deindè ad beneplacitum, etiam elapſo termino durat contractus, *deciſ.524.nu.6. Cerro*.

ex Contractu facto per Subſtitutum à Procuratore Principalis remanet obligatus, *deciſ.43.num.2. Beuilaqua*.

Contractus nulli, & inualidi minor non eſt obligatus releuare expenſa fideiuſſorem, *deciſ 400.nu.1. Ninot*.

in Contractu cambij verbum *mutuat*, appoſitum non immutat naturam cambij, *deciſ.58. num.22. Veroſpio*.

Contractus nullitas inducta fauore certæ perſonæ ipſa tacente, non poteſt ab alia allegari, quod falſit, *deciſ.474.nu.3. & 4. Albergato*.

Contractus, an ſit validus aliundè, quam per aſſertionem contrahentium, iuſtificari debet, *deciſ.443. num.14. Bourlemont*.

Contractus tranſactionis fauorabilis inter contrahentes ius accreſcendi locum habet, *deciſ 89.numer.18. Priolo*.

Contractus talis præſumitur eſſe, qualis à partibus fuit denominatus, *deciſ.384. num.12. Cerro*.

Contractus locationis, quando non dicatur ſuſpectus, vſuraria prauitate. *deciſ.264.num.1. Veroſpio*.

Contractus in dubio non debet iudicari vſurarius, *ibidem num.2.*

CONTRARII non reputantur Teſtes, etiamſi aliqui plus, aliqui minus in facto dicant, *deciſ.53.num.14. Beuilaqua*.

CONTVMACIA debitoris operatur recognitionem ſcripturæ priuatæ, *deciſ.368. num.6 Taia*.

CONVENTIO.

Conuentio contractus, quando per plurium voluntatem eſt facta, per vnius diſſenſum diſſolui non poteſt, *deciſ. 8.nu.3. Albergato*.

Conuentione ſuper prouiſione cedulæ inter partes non inita eadem à Mercatore conſueto regulari debet, *deciſ.121 num.1. Veroſpio*.

Conuentionalis, & iudicialis ſit diſtinctio pignoris, vt cognoſcatur, an affecta re litigioſa executiuè, vel via reſciſſoria contra tertium agi poſſit, *dec.168.num.16. Beuilaqua*.

Conuentionem fructuum in Inſtrumento tranſactionis habitam vſuraria prauitate caruiſſe quomodo probatur, *deciſ.330.num.6. Veroſpio*.

Conuentione inter partes, facta de pretio Creditoribus declarandis per ſententiam Iudicis ſoluendo, Mater dum pro rata ſoluit bona ab hypotheca libera remanent, ita vt filij contra illa eorum iura experiri non poſſint, *dec.153. num.2. Priolo*.

Conuentio certi lucri in compenſationem imminentis periculi fideiuſſori permittitur, *deciſ.121.num.8. Veroſpio*.

Conuentione in caſu reductionis, vel moderationis ceſſionis ſtante, contra formam pacti in Inſtrumento ceſſionis factam agere non licet, *deciſ.144. num.1. Priolo*.

Conuentio partium ſoluendi fructus, nihil operatur, ſi non adſint alia requiſita, *dec.112.num.4. Meltio*.

ex Conuentione vſuræ, quæ non debentur, ſed ex mora curſum ſiſtit ſola oblatio, etiam citrà conſignationem, *deciſ.258.num.13. Taia*.

in vim Conuentionis translatario remittente Titulari medietatem penſionum durante lite eumque ab illarum ſolutione abſoluente, Ius in præiudiciū ſucceſſorum acquiri non poteſt, *deciſ.142.num.11. Beuilaqua*.

Conuentio medietatem, ſcilicet Coloniæ venditam cenſeri non reſtituentis intra tempus præfixum pecunijs à iure improbatum tanquam pactum legis cōmiſſoriæ præſeferens, *dec.138.num.4. Meltio*.

Conuentio, ac exactio fructuum ratione bonorum ſtabilium iuxtà taxam à lege præſcriptam ex æquitate permittitur. *deciſ.330. num.2. Veroſpio*.

Conuentio, quæ loquitur de rata de toto non poteſt cum verbum *rata*, ſit nomen partis, *dec.65. num.2. Albergato*.

Conuentio Superioris auctoritate confirmata ſine eius conſenſu tolli, aut reuocari non poteſt, *deciſ.283.nu.14. Taia*.

Conuentio adeundi ſine licentia, & ante aditionem Iudicis, & citationem, Ceſſionario ante liquidationem ſuffragatur. *deciſ.250.nu.7. ibidem*.

CONVENTVS.

Conuentus, Priores, & alij Religioſi Hieroſolymitanæ Superiores ab Ordinariorum Iuriſdictione, & Superioritate ſunt exempti, *deciſ.391.num.1. Beuilaqua*.

Conuentus Religioſorum, quod non poſſint erigi cum minori numero 12. Religioſorum, ſuper hoc adſunt plures Conſtitutiones Pontificiæ, nempè ſan:mem. Gregorij XV. & Vrbani VIII. *deciſ 54. numer.9. Meltio*.

Conuentu in remotum, & incertum euentum ſubſtituto pia cauſa nō cōſideratur, dum ad illius fauorem ſucceſſio aperta non dicitur. *deciſ.16.num.15. Veroſpio*.

Conuentus Monaſteria, aliaque loca Religioſa abſque beneplacito Apoſtolico erigi, & conſtrui non poſſunt, *deciſ.225.num.2. Beuilaqua*.

Conuentus fundatio ſine licentia Ordinarij, & Apoſtolico aſſenſu eſt nulla. *deciſ 87. num 5. Veroſpio*.

Conuentus fundatio ſine beneplacito Apoſtolico eſt inualida, *ibidem num.4.*

CONVICTIO, & cohabitatio duo ſunt præcipua requiſita poſſeſſionis pro indiuiſo, & iure familiaritatis, *deciſ 78. num.2. Albergato*.

COPVLA.

Copula, &, præcedentia coniungit, & repetit, *deciſ.209.nu.7. Beuilaqua*.

Copula, &, in eodem contextu poſita æquat copulata, & diſpoſitionem pariformiter determinat, *deciſ.86. numer.2. Priolo*.

Copulæ natura eſt, vt verificetur omnium copulatorum, *deciſ.115. num.5. Beuilaqua*.

Copulatiua, &, quotieſcunque abſurdum, & incompatibilitas ſequitur melius in diſiunctiuam reſoluitur, *deciſ.31. num.7. Bourlemont*.

in CORRECTORIIS extenſio de iure non admittitur de caſu ad caſum, *deciſ.387.num.25. Veroſpio*.

CORRESPECTIVITAS, quando attendatur, *deciſ. 407. num.13. Bourlemont*.

Correſpectiuitas non præſumitur, ſed probari debet, *deciſ.90.num.17. Beuilaqua*.

Correſpectiuitas actuum probatur ex temporum vicinitate, *deciſ.477. num.9. Cerro*.

in Correſpectiuis actibus vnum alteri ineſſe cenſetur, *dec.12. num.10. Veroſpio*.

Correſpectiuitas in dubio non præſumitur, ſed probanda venit, *deciſ.530. num.18. Beuilaqua*.

CRE-

CREDITOR.

à Creditore executio facta ſuper perceptione fructuum, quando non ſubſiſtat *deciſ.525. num.2 Albergato.*

Creditorum hypotheca deficiente immiſſio ex Saluiano cōcedi non poteſt, *deciſ.153 num.1. Priolo.*

Creditor nullum damnum ex ceſſione ſentiens, dum petenti prodeſt ad ceſſionem cogi poteſt, *deciſ.63. num.18. Beuilaqua.*

Creditoris apprehenſio in actione perſonali debitorem poſſeſſione ſua ciuili non priuat, *deciſ.214. num.8. Albergato.*

Creditor Societatis ſuper rebus ad Societatem ſpectantibus Creditoribus particularibus ſocij, licèt anterioribus præfertur, *deciſ.330. num.4. Cerro.*

Creditore negante fundum ad ſe perueniſſe debitores in eo ſe fundantes contrarium probare tenentur, *deciſion.166. num.11. Beuilaqua.*

Credito ex publico Inſtrumento obligationem Cameralem continente probato, eius vigore etiam contra hæredem obligati mandatum executiuum relaxari poteſt, *deciſ.71. num.1. Albergato.*

Creditor per imaginariam ſolutionem corpus particulare ſibi appropriare, & tanquam proprium, & à fideicōmiſſo exemptum alienare non poteſt, *deciſ.332. num.2. Bourlemont.*

Creditor anterior emens ab ipſo debitore, potius cauſa conſeruandi Ius ſuum, quam acquirendi rei dominium emiſſe præſumitur, *deciſ.289 numer.4 Beuilaqua.*

Creditor Ius in re non habet ex quo hypothecam non recipit, *deciſ.127. num.10. ibidem.*

Creditor emendo à ſuo debitore bona alteri hypothecata, creditori hypothecario actio contra ipſum emptorem competit, *deciſ.153. numer.6. Priolo.*

Creditor anterior poſteriorem impedire nequit, quin ſuper bonis communis debitoris executionem faciat ad effectum ſubhaſtandi, & de pretio prius creditori ſatisfaciendi, & reſiduum poſteriori ſoluendi. *deciſ.41. nu.11. Albergato.*

à Creditore emptione per interpoſitam perſonam facta, ſecundus creditor ad Ius offerendi admittitur, *deciſ.289. num.16. Beuilaqua.*

Creditoribus, quando competat retentio pro eorum creditis, *deciſ.522. num 12. Albergato.*

Creditor ad recipiendum pecunias ſub conditione alteri iura cedendi non eſt cogendus, *deciſ.63. num.12. Beuilaqua.*

Creditor defuncti præfertur creditoribus hæredis anterioribus, & prioritatis, *deciſ.5-5 nu.9. Ninot.*

Crediti cauſa ſublata ceſſat Ius retentionis, *deciſ.487. num.5. Albergato.*

Crediti conſignatio cum impediat moram, ne contrahatur, ſic contractam purgat, *dec. 358. num.14. Taia.*

Creditor pro bonis hypothecatis aliorum poſſeſſionem habens, ex iiſdem fructus exegiſſe præſumitur, *deciſ.353. n.8. Verospio.*

Creditori non præiudicat ſententia ſtante colluſione facta inter debitricem, & nepotem ad effectum ſupplantandi executionem pro eadem facta, *deciſ.41. num. . . Albergato.*

Creditor pro ſui crediti ſatisfactione ſemel eligens non poteſt amplius recedere, nec variare, *deciſ 284. numer.9. Beuilaqua.*

Creditor cambij, ſtante facultate cambiandi, poteſt licitè à ſemetipſo ad cambium accipere pecuniam, *deciſion. 413 num.14. Verospio.*

Creditori detecta conuentione pro ipſo adſtipulantis ad diſtrahendam rem ſui debitoris venditio facta dicitur, dum ſimulare alterius nomine vſus fuit, *deciſ.289. numer. 18. Beuilaqua.*

Crediti dotalis anterioritas, an ius offerendi ad fauorem anterioris creditoris inducat, *deciſ.186. num.4. ibidem.*

pro Credito dotali executio ex diſpoſitione Statuti Vrbis etiam contra tertium poſſeſſorem competit, *dec.259. nu.4. Melzio.*

pro Credito diuerſo ab eo pro quo emanauit adiudicatio, retentio nunquam conceditur, præſertim ſi nullitas ex defectu citationis concurrat, *deciſ.89. num.11. Cerro.*

Creditoribus, & tertio præiudicare Pontifex licet poſſit ſi vellet, nunquam tamen præſumitur, quod per ſuas conceſſiones id agere intendat, *deciſ.126. num.7. Priolo.*

Creditor cambij, quod poſſit ſumere à ſemetipſo pecuniam ad cambium, ſi id à iure non eſſet permiſſum, non admitteretur, *deciſ 413. num.23. Verospio.*

de Creditoribus anterioribus Pontifice ſcientiam habente reſeruationem decreti in illorum præiudicium concedere non cenſetur, *deciſ.136. num.8. Beuilaqua.*

Creditoris, & debitoris perſonam, quando in aliquo contractu qui repreſentat, licitè poteſt ſibi ſoluere, *dec.413. num.15. & 16 Verospio.*

Creditor hæreditarius nulliter agit contra ſolum vſufructuarium non citato hærede proprietario, ad quem ſpectat ſoluere debita, quæ non ſunt annua, *deciſ.89. num.8. Cerro.*

Creditor poteſt facere executionem ſuper commoditate percipiendi fructus. *deciſ.525 num.1. Albergato.*

Crediti reſpectu retentio tantum admittitur, ſecus verò pro diuerſis, vel ſucceſſiuè contractis, *deciſ.140. nu.4.*

pro Creditis diuerſis retentio ab eo pro quo emanauit adiudicatio non conceditur, *deciſ.26 num 10. Cerro.*

Maximè quando nullitas ob defectum citationis concurrit *ibidem num. . . Cerro.*

Creditor vendendo debitum iure creditoris ex licentia alienandi ſibi à lege data dominium rei venditæ non affectum iuri ſecundi creditoris in emptorem transfert, *deciſ.186. num.8. Beuilaqua.*

Creditor cambij non poteſt prætendere cambia, & recambia, niſi realiter probauerit pecunias tranſmiſiſſe ad nundinas, *deciſ.524. num. 3. Cerro.*

Creditor per ſubhaſtationem ab alijs procuratam, ius pignoris non amittit, *deciſ.424. nu.12. Albergato.*

Creditoribus anterioribus ſolutio integri pretij facta non ſuſtinetur, quando contrarium re vera deprehenditur, *deciſ.327. num.3. Emerix.*

Creditor tenetur partem debiti confeſſatam accipere, & alteram partem litigare, *deciſ.258. nu.22. Taia.*

Creditoribus actio hypothecaria facultatem faciendi adiudicare bona hypothecata, vel eadem diſtrahendi tribuit, *dec.109. nu.8. Melzio.*

Creditor, niſi ſuper bonis poſſeſſis moleſtias patiatur, variare non poteſt, *deciſ 353. nu.7. Verospio.*

Creditor Domini fundi, ex melioramentorum cauſa quæ efficitur meliorati, *deciſ.528 nu. 23. Beuilaqua.*

Creditoribus ſolutione expreſsè in diminutionem ſortis facta, ceſſat præſumptio de ſolutione, quod in cauſa fructuū & vſurarum peracta cenſeri debeat, *deciſ.153. numer.11. Priolo.*

Creditrix filia tanquam dotis maternæ Ius redimendi hypothecatum non habet, cum de credito dotali aliter à fratre prouiſum fuiſſe conſtet. *deciſ.232. nu.20. Priolo.*

Creditores ſi habeant duplicem viam ad aſſequendum ſuum creditum, electa vna, non poſſunt redire ad aliam, *dec.420. num.7. Albergato.*

Crediti anterioritas dotalis in quantum operatur, *dec.340. num.14. Beuilaqua.*

Creditores Chyrographarij præferuntur legatarijs, *deciſ 436 num.14. & 15. Taia.*

Creditores habent ius ad ratam fructuum, quam ſuam fecit debitor in eius vita. *deciſ 525. nu 3. Albergato.*

à Creditoribus cautio præſtita de reſtituendo prioribus, & potioribus in quantum operatur, *deciſ.155. num.5. Priolo.*

Creditor corruente ceſſione agere poteſt ex primæuis iuribus, *deciſ 509. num.15. Verospio.*

Creditoribus anterioribus ſolutiones nō factæ ad impediendum immiſſionem poſſeſſori non ſuffragantur, *deciſ.327. nu.5. Emerix.*

de Credito ſuo, quando quis fuit ſatisfactus, non poteſt amplius recedere à ſatisfactione, *dec.421. num.21. Ninot.*

Creditor cenſus ad recipiendam ſortem minutatim cogi nō poteſt, *deciſ.194. num.12. Priolo.*

Creditoribus ſolutione in ſententia deſcriptis facta iuxtà formam in Inſtrumento venditionis conuentam, Mater bona fide ſoluendo abſoluta penitus, & liberata remanet, *deciſ.153. num 4. Priolo.*

Creditoribus anterioribus dos in poſteà quæſitis à debitore præfertur, *deciſ.505. num.6.* Quod fallit, *vt num.8. Ninot.*

per Creditorem pecunia recepta ſub obligatione Camerali de reſtituendo illa prioribus, & potioribus, conſumpta non dicitur, *deciſ.95. num.10. Cerro.*

Creditor iudicialiter interpellatos fructus ſuos ex titulo pro hærede facere non poteſt, *deciſ.262 num.10. Albergato.*

Creditor anterior non poteſt impedire ſubhaſtationem bonorum debitoris communis, *dec.218. num.7. Melzio.*

Crediti oblatio verbalis vt admittatur, ſat eſt, quod conſtet creditorem recepturum non eſſe, etiam ſi præciſè non recuſet recipere, *deciſ.258 num.21. Taia.*

Creditor emendo rem cauſa potius conſeruandi ſui iuris, quàm emptionis dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore acquirit, *deciſ. 186. num.9. Beuilaqua.*

Credi-

Credito ex ſolutione antecedenti extincto, aſſertio pro alienationis cauſa deſeruiens vti vitio falſitatis obnoxia ipſum contractum penitus infringit. *deciſ.261.nu.10. Veroſpio.*

Creditor ſecundus contra poſſidentem bona communis debitoris ſubhaſtationem petere poteſt, *deciſ.340. num.10. Albergato.*

Declara, quando ſubhaſtatio fit ſine præiudicio poſſidentis, & valor crediti quantitatem excedit, *ibidem num.11.*

Creditor primus rem in ſolutum accipiendo, aut ab ipſo debitore emenda, dum alteri eandem vendit emptor non eſt ſecurus, ſed iuri offerendi fauore ſecundi creditoris ſubiacet, *deciſ.286.num.7. Beuilaqua.*

Creditor non exacto credito aſſignato in bonis quibuſuis debitoris ſibi ſatisfacere rectè poteſt, *deciſ.255.nu.7.Emerix.*

de Credito ſuo, quando quis fuit ſatisfactus, non poteſt amplius recedere à facta ſatisfactione, *deciſ.421.nu.21. Ninor.*

CREDITVM.

Creditum prælegati tanquam ex voluntaria aſſertione hæredis grauati reſultans, vocatis non præiudicat, *deciſ.267. numer.7. Bourlemont.*

Creditum ſolutione ſortis, ac fructuum longè excedente, actio quælibet Conductoribus debita extincta cenſetur, *deciſ.341. num.1. Veroſpio.*

Creditum, quando remanet illiquidum non poſſunt taxari fructus, *deciſ.395. numer.15. Beuilaqua.*

Creditum ex partis confeſſione, vel ex re iudicata elucеſcere debet reſtitutio ne fiat, *deciſ.140.num.6. Veroſpio.*

Creditum, quod non poteſt facere fructus non producit intereſſe, niſi cum vitio vſuræ, *deciſ.112. nu.2. Meltio.*

quod Creditum cum hypotheca Inſtrumentum publicum probationem probatam facit, *deciſ.327.nu.1. Emerix.*

Creditum proprium à Mercatore in computo conſtitutum cum pecunijs in computa ad partes penes ipſum depoſitis compenſari non poteſt, *deciſ.30.num.3. Veroſpio.*

Creditum notulæ continens, dummodò non conſtet de contrario, probat, *deciſ.431.num.9. ibid.*

Creditum ex capite ſatisfactionis non iuſtificatur, cum ad longè maiorem quantitatem aſcendat, quam vt perceptione fructuum bonorum compenſari poſſit, *dec.184.num.8. Meltio.*

Creditum illiquidum an ſeparationem admittere poſſit, *deciſ.353.nu.5. Veroſpio.*

Creditum ex Inſtrumento benè probatur, *deciſ.455. num.3. Beuilaqua.*

Creditum dum illiquidum remanet retentio non conceditur, *deciſ.71. num.13. Albergato.*

Creditum illiquidum fructus exacti reddunt, donec de illis ratio reddatur, *deciſ.435.num.1. Veroſpio.*

Creditum Tutoris, ex quibus benè dicatur probatū, *dec.409. num.2. 3. & 4. Bourlemont.*

Creditum poteſt producere fructus, quãdo concurrunt alia requiſita, *deciſ.112. num 2.Meltio.*

Creditum alicuius probari poteſt ex partitis libri Mercatoris, & ex receptis ab ipſo factis, *deciſ.286. num.4 Albergato.*

Creditum dotale non poteſt impedire bonorum ſubhaſtationem, *deciſ.218. num.5. Meltio.*

Creditum totaliter ſolutum affirmanti onus probandi incumbit, *deciſ.353. num.6 Veroſpio.*

Creditum illiquidum cum altero per ſententiam Rotalem canonizato concurrere non poteſt, *deciſ.343. num.8. Veroſpio.*

Creditum, reſtitutio vt euitetur clarum adeò exigitur, vt nullam in contrarium probationem poſſibilem admittat, *deciſ.140. num.5. Veroſpio.*

Creditum merè pecuniarium de ſui natura non eſt aptum producere alias pecunias, *deciſ.112. nu.1. Meltio.*

Creditum, quando fit illiquidum ante redditionem rationis immiſſionem petitam non meretur, *deciſ.152. numer.13. Priolo.*

Creditum Mercatorem ipſo iure cum pecunijs debitoris compenſatum ſub vſuris retinere nulla æquitas ſuadet, *deciſ.30. num.10. Veroſpio.*

ſi Creditum ſuum hæres detrahere velit, fideicommiſſum non minuit, nec voluntati Teſtatoris detrahit, *deciſ 79. num.30. Albergato.*

Creditum, & hypotheca extinguitur per dationem inſolutum, & creditor habet tantum actionem ad intereſſe, *deciſ 488.num.9. Veroſpio.*

Creditum dotale, quando eſt indubitatum. Mulier ne dotem amittat, contrà hæreditatem tertij poſſeſſoris rectè agere cenſetur, *deciſ.349.num.2. Beuilaqua.*

Creditum in plurium facie cantans, vni aſſignatum, & à debitore depoſitum in facie omnium, conſignandum eſt de ordine omnium, *deciſ.479. nu.14. ibidem.*

Creditum, quando ex bonis ſtabilibus, & alijs effectibus fructiferis quorum loco pecunia fuit ſubrogata prouenit ex ea fructus exigi omni iure poſſunt, *deciſ.236. num.4. Albergato.*

Creditum reſtitutio ne fiat ex partis confeſſione, vel ex re Iudicata eluceſcere debet, *deciſ.140.num.6. Veroſpio.*

Creditum vnius ad retardandum curſum vſurarum mediante compenſatione miniſterio legis ipſo iure inducta cum credito alterius remanet extinctum, licet nulla eiuſdem declaratio, ſiue oppoſitio præceſſerit, *deciſ.30.num.1. Veroſpio.*

Creditum probatur per Inſtrumentum, *deciſ.488. num 2. ibidem.*

Creditum dotis illiquidum immiſſionem in Saluiano non retardat, *deciſ.230.num 9. Albergato.*

vbi Creditum eſt illiquidum retentio ſicut denegatur, ita quando eſt liquidum, conceditur, *deciſ 204.num.3. Beuilaqua.*

Creditum ob ſolutionem debitoribus factam per ceſſionem iuſtum extinctum cenſetur, *deciſ.372. num.6. Albergato.*

Creditum fructuum perceptione non iuſtificatur, *deciſ.455. num.12. Beuilaqua.*

Creditum, cuius vigore diù poſſeſſa ſunt bona præſumitur ſatisfactum, *deciſ.218. nu.4. Meltio.*

Creditum alicuius, ex quo remaneat iuſtificatum, *deciſ.28. num.12. Priolo.*

Creditum dicitur approbatum ex confeſſione compenſationis, *deciſ.79.num.17. Albergato.*

CRIMINALIS.

in Criminalibus Teſtes licet examinati cum idem formiter in contradictorio iudicio deponant, etiam in iudicio ciuili citata parte probant, *deciſ.241. num.11. Meltio.*

in Criminalibus confeſſio probat etiam in ciuilibus accedentibus coniecturis, *deciſ.447.num.4. Albergato.*

in Criminalibus confeſſio facta cum deliberatione, & conſilio plurimum attendenda eſt, *dec.6.num.14. Priolo.*

Crimen ſtellionatus locum habet, quando ſpeciale nomen delicti facto non eſt impoſitum, ſed dolus actum gerentis concurrit, *deciſ.288.num.7. Albergato.*

Crimen ſtellionatus vltrà actionem parti pro intereſſe ciuili competentem etiam actionem criminalem, & pœnam Iudicis arbitrio ſtatuendam importat, *ibidem num.8.*

Crimen ſtellionatus ratione doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitum iam ſolutum intrat, *ibidem num.6.*

Criminationes vxori obiectæ ſuper mendicatis abortibus, & adulterio, animum intenſum, & implacabilem viri oſtendunt, *deciſ.199.num.8. Priolo.*

CVCVLLA.

Cuculla Benedictorum cur Regulæ S.Baſilij contrariatur ratio eſt adeò Generalis, vt faciat totam legem, & conſtitutionem totum Ordinem generaliter comprehendentem, *dec.105. num.8. Cerro.*

Cuculla Baſilienſibus maximè ab illa Benedictinorum diuerſa reſpectu formæ, materiæ, & temporis à Clemente Octauo conſtituitur, *ibidem num.4.*

Cucullam Benedictini nedum in diuinis, & in Monaſterio, ſed etiam extra deferre poſſunt, *ibidem num.6.*

Cuculla Baſilienſibus Benedictinorum ea ratione prohibetur, quia Regulæ S.Baſilij manifeſtè contrariatur, *ibidem num.7.*

CVLPA etiamſi ex coniecturis eliciatur, pœna tamen per coniecturas etiam in Teſtamentis imponi non debet, *deciſ.259.num.26. Taia.*

Culpa hæredis vendita Domus licèt de Matris conſenſu ſtipulata fuerit, filio hæredi in legitimam eſt imputanda, *dec.262. num.11. Bourlemont.*

CVRA.

Curam animarum Eccleſia nullius Diœceſis habens ſubiacet Epiſcopo, *deciſ.493. num.9. Cerro.*

Curam animarum, quando non dicatur incorporata in Eccleſiam, in quam fuit facta vnio, *deciſ.2.numer.23. Priolo.*

Curam animarum loco Capituli. Vicarius exercens debet eſſe contentus ſua congrua, dum cum ea poteſt ſe ſuſtentare, & onera Eccleſiæ ſuſtinere, quamuis exigua ſit, *deciſ 48.num.3. Beuilaqua.*

Curam animarum Archipresbyter exercens poteſt petere congruam decimarum, *deciſ 393.num 7. Bourlemont.*

Curam Vicario animarum exercenti nomine Capituli, debetur congrua, *deciſ 48. num.1. Beuilaqua.*

Curam animarum Archipresbyter exercens, poteſt petere congruam decimarum. *deciſ.392.num.7. Bourlemont.*

Curam animarum Vicario exercenti nomine Capituli, debetur congrua, *deciſ.48.num.1. Beuilaqua.*

in Curia ob legalitatem Procuratorum examen nouum ſolet admitti. *deciſ.518.num.10. Cerro.*

Quod tamen procedit, quando ſimplex receptio ſummarij examinis teſtium fuit factum, *ibid.num.11.*

Curam vinearum ſtatuta Vrbis lib.5.cap.57. tantam habuerunt nam voluerunt aduenas, vel forenſes gaudere & vti priuilegio Ciuium Romanorum, ſi habeant domum in Vrbe, & Vineam prope Romam per quinque milliaria, *deciſ.538 num.38. Camer.*

Curare. Iudex diligenter debet, vt Creditor non ſecus ac ſi eſſet extraneus iuſto pretio emat, *deciſ.89. numer. 11. Cerro.*

Cura Eccleſiæ quando alicui eſt delata, mentio talis curæ habitualis eſt neceſſaria, ne aliàs gratia ſubreptitia videatur, *dec.165.num.21. Beuilaqua.*

in Curia ex ſtylo Rotæ ſaltem cum clauſula ſaluo iure impertinentium facilè indulgeri ſolet, *deciſ 122. numer 1. Cerro.*

Cura habitualis animarum, eſt penes Eccleſiam Matricem, *deciſ.397.num.14. Verospio.*

Cura actualis animarum ex Parochialitate perneceſſe non infertur, ſed ſufficit habitualis penes Titularem exiſtens, quæ per Miniſterium Vicarij actu exercetur, *deciſ.57. numer.9. Albergato.*

Curam animarum Commendatario exercente per Vicariũ diſpoſitio Sac. Conc. Trid. quoad eandem Eccleſiam non intrat, *deciſ.27. numer.6. Albergato.*

in Curia Articuli paſſim admittuntur ſi conſtet de aliquali releuantia, *deciſ.393. num.1. Cerro.*

Curæ animarum Exercitio cum neceſſitate reſidendi ceſſante, Commendatarius cum poſſeſſione vnius aliam Parochialem conſequi, & retinere poteſt, *dec.37 num.7. Albergato.*

C V R A T O R.

abſque Curatoris auctoritate minor conuentus ad abdicandum ab eo poſſeſſionem ſtare non poteſt in iudicio, *deciſ. 192.num.8. Priolo*

Curator cum legari poteſt, etiam hæres inſtitui poteſt, *deciſ 91.num.10. Albergato.*

Curata beneficia vt validè conferantur, requiritur interesſentia Ordinarij, *deciſ.176.numer.3 Beuilaqua.*

Curata Eccleſia deſinit eſſe, quando exercitium nullo modo eſt actu ex defectu materiæ, vel ſubiecti Parochiantis, ſed non exiſtentibus, *deciſ.165.num.20. Beuilaqua.*

Curatorem hæreditatis tanquam iacentis, ſibi patiendo deputari actum repudiationis notificaſſe cenſetur perindè, ac ſi ſpeciale mandatum dediſſet, *deciſ. 132. numer. 5. Priolo.*

Curator minoribus eſt dandus, vel à Iudice deputandus vt validè agi poſſit. *deciſ.192 num.5. Priolo.*

Curator, ſi ſit impeditus quod non poteſt interuenire vnâ die in contractu minoris debet ad alteram deferri, *deciſ. 443 num.8. Bourlemont.*

C V R S V S.

ex Curſu temporis confinia quando mutata præſumuntur ſufficit verificatio loci vbi bona ſunt poſita, & vnius tantum confinis, *deciſ.178 num.15. Taia.*

Curſus cambiorum non incipit currere, ſi dum forma præſcripta non fuit ſeruata, *deciſ.134. num.21. Verospio.*

ad Curſus cambiorum intimatio, quamuis remiſſa eſt neceſſaria, *ibidem num.4.*

Quæ concluſio ſolum procedit in cambio ob moram debitoris in ſoluendo à Mercatore, tanquam creditore contracto, *ibidem num.5.*

Curſus cambiorum. quando infringi non poſſit ex defectu intimationis, *ibidem num.3.*

Curſus temporis grauato contra fideicommiſſarium non prodeſt quin ſolutionem concludenter probare teneatur, ſed ſolum quando inter creditorem, & debitorem agitur. *deciſ.248.nu.3. Taia.*

Curſoribus atteſtantibus de rebus ſpectantibus ad eorum officium, deferendum eſt. *deciſ.432.num.6. Albergato.*

D

D A M N V M.

DAmnorum, & intereſſe taxatio fit ad rationem fructuũ locorum montium, *deciſ.116.nu.4. Beuilaqua.*

Damna ad rationem ſcutorum viginti in ſingulo anno taxata eo modo ſunt reficienda, donec ab Actore iuſtificatũ fuerit valorem ſcuti aurei ad maiorem ſummam de tempore mutuatæ pecuniæ aſcendiſſe, *deciſ.167.num.2. Meltio.*

Damnum & lucrum ſimul debent conſiderari ad effectum conſtituendi certam quantitatem annuam redditũum, *deciſ.364.nu.14. Albergato.*

ad Damna, & intereſſe obligatio ad factum, ſi non adimpleat tenetur, *dec.11.num.1. Beuilaqua.*

Quæ ſint requiſita, vt quis teneatur ad damna, & intereſſe & quando importent. *ibidem num.2.*

Damna illa non ſunt reficienda, quæ non ſunt cauſata à prætenſa cauſa, ſed aliundè proueniunt, *deciſ.131 num.9. Bourlemont.*

Damnum paſſum, quando immediatè, ac in indiuiduo propter cauſam retardatæ ſolutionis eueniſſe probatum remanet, nedum pecuniæ ſunt reſtituendæ, ſed & fructus illarum ad rationem conuentam vlterius debentur, *deciſ.157. num 7. Meltio.*

Damni emergentis repetitio pecuniæ ad intereſſe acceptas in cauſam debiti erogatas, & ſpecialem antefillarum receptionem perſonaliter exequutam interpellationem requirit. *dec.161.num.8. Priolo.*

ad Damnum emergens probandum præter probationẽ certam, & indubitatam debet intercedere mora debitoris, *deciſ.112.num.11. Meltio.*

Damni emergentis intereſſe in iudicio conditionis indebiti repeti non poteſt, *deciſ.161.num 7. Priolo.*

D A T A R I A.

per Datariam literæ Apoſtolicæ in forma gratioſa expeditæ niſi docto de Clericatu alijſque qualitatibus prouiſi concedi non ſolent, *deciſ.254.num.3. Beuilaqua.*

ex literis Datariæ idoneitas prouiſi probatur expeditis in forma gratioſa, *deciſ.529. num 3. Albergato.*

per Datariam in ſolutum creditum, & hypotheca extinguitur, & creditor habet tantum actionem ad intereſſe, *deciſ 448. numer 9 Verospio.*

DATVM ad vſufructuandum non poteſt conuerti in dationem in ſolutum, *deciſ.411. num.12. & 13. Beuilaqua.*

D E B I T O R.

Debitor in vim reſeruationis facultatis cenſum quandocunque redimendi, an & in quo caſu eidem Procuratori cum quo contraxit. illius ſortem principalem reſtituere poſſit *deciſ.27.num.8. Meltio.*

Debito pluries atque iterum à fideiuſſore agnito, omnis ſuſpicio fraudis ceſſat, *deciſ. 334.numer. 9 Bourlemont.*

aduerſus Debitorem ſocio nomine Societatis agente, alter exceptione compenſationis cum debito ab eodem proprio nomine contracto repelli non valet, *deciſ.78.num.7. Verospio.*

Debita Teſtatoris ſoluenda ſunt de bonis hæreditarijs, *deciſ.79. num.8 Albergato.*

Debitori deliberatione iniuſta exiſtente, remanet conditio proprij contra actorem ad cuius inſtantiam fuit facta deliberatio, *deciſ.238.nu.1. Meltio.*

à ſuo Debitore creditor emendo bona alteri hypothecata creditori hypothecario actio contra ipſum emptorem competit, *deciſ 135.num.6. Priolo*

Debitoris confeſſio aſſerentis domum cuius apothecæ fuerunt executæ, à Patre fideicommiſſo fuiſſe ſubiectam, creditoribus nullo modo præiudicat, *deciſ.71.num.5. Albergato.*

Debita hæreditaria ſunt ſoluenda ab hærede grauato de bonis hereditarijs, *dec.79.num.10. Albergato.*

à Debitore poſſeſſio non auocatur ex mera, & nuda detentione per creditorem prædij iure pignoris, *deciſ.167nu.5. Beuilaqua.*

Debitores ſoluendo in pecunijs, vel bonis, obligationi æquè benè ſatisfaciunt, *deciſ.61. nu.9 Beuilaqua.*

Debitor, vel adminiſtrator liberatur ex conſignatione cedulæ, *deciſ.366. num.3. Albergato.*

Debitor Tutor, an dicatur ante redditionem rationum. *dec.467.num 1. Bourlemont.*

Debitoris poſſeſſio cum ex Inſtrumento venditionis do-

tiuus iuſtificata remaneat, poſſeſſionem contra quoſcumque bene probat, *dec.230.num.3.Albergato.*

Debitor ſoluendo Procuratori contrahenti non liberatur, dum de contraria diſponentis voluntate conſtat, *deciſ. 19. numer.24.Melzio.*

Debiti præſcriptio non intrat ſtante minuitate actuum, *dec. 407.num.20.Bourlemont.*

Debitor in mora non conſtituitur, quando creditor in loco ſolutioni deſtinato non conſiſtit, nec ibi Procuratorem habet, *deciſ 341. nu.5. Veroſpio*

contra Debitorem actio vt competat ob non factas diligentias contra alium debitorem, mandata relaxata non potuiſſe habere effectum niſi pro ſumma exacta, ob difficultatem exactionis alterius debitoris docere ſufficit, *dec.184.num.5.Melzio.*

Debitor ſoluens legitimo adminiſtratori liberatur, maximè cum eidem pecunias receptas reſtituere effectualiter promiſerit, *deciſ.311.nu.3. Bourlemont.*

Debita fideicommittentis debent detrahi ex fideicommiſſo *deciſ.414. num.14.Beuilaqua.*

Debitor in cauſam cambiorum poſt biennium, quid facere debeat, *deciſ.524.nu 13.Cerro.*

Debiti ſolutio paternæ hæreditatis cum leuiori incommodo minoris fieri debet, *deciſ.368.nu.3.Albergato.*

Debitor in actu ſolutionis dumtaxat, vti poteſt priuilegio electionis, *deciſ.302.numer.11.Priolo.*

Debitoris confeſſio nocere non poteſt creditori, *deciſ. 293. num.12.Albergato*

in Debitore mora ceſſante, fructuum exactio fieri non valet. *deciſ.341.num.20. Albergato.*

Debitoris confeſſio non eſt apta inducere fideicommiſſum vbi non eſt à Teſtatore ordinatum, nec bona fideicommiſſaria facere quæ non ſunt, *deciſ.71.num.6. Albergato.*

à Debitore principali fideiuſſor indemnis omninò aſſeruari debet. *dec.305.num.1.Veroſpio.*

Debitori nocere non poteſt oblator poſt oblationem pœnitendo, *deciſ.36.nu.12.Taia.*

Debiti partem agnoſcens totum fateri dicitur. *deciſ.36. numer.32.Bourlemont.*

D E B I T V M.

Debitum peti non poteſt dilatione pendente. *deciſ.479.n.5. Beuilaqua.*

Debiti ſolutio pro quo in forma Cameræ aliquis eſt obligatus creditori cum facta præſumitur ratione obligationis illud debitum durius exiſtimetur, *dec.372.n.13.Albergato.*

ad Debitum, pro quo quis poterat aſtringi ad ſolutionem, ſolutio in dubio præſumitur facta, *deciſ 302. num.6.& 7. Priolo.*

in Debito ſimplici ſtatuta de præſcriptionibus procedunt. *deciſ 47.num.7. Albergato.*

Debitum hæreditarium dicitur proprium, quando hic eſt hæres ſine beneficio legis, & inuentarij, *deciſ.351.nu. 7. Priolo.*

Debitum ſubſcribentis, quando bene dicatur probatum, *deciſ 407 nu.3.Beuilaqua.*

Debitum probatum ex propria confeſſione, plenè remanet iuſtificatum *deciſ.280.nu,13.Albergato.*

Debitum mediante diuiſione non efficitur commune, dum ea non emanauit tanquam de bonis hæreditarijs, adeoque ſicut ex diuerſa cauſa relatio ad illud fieri nequit, *deciſ.109.num.17.Melzio.*

Debitum operariorum quamuis poſterius ſolet ſatisfieri, *deciſ.431. num.16 Veroſpio.*

Debitum, quando dicatur ex cauſa neceſſaria, vel voluntaria *deciſ 70. num.22.& 23.Albergato.*

Debitum hinc inde fatetur compenſationem petens, *deciſ. 437.nu 3.Vicecomite.*

Debitum hinc inde ſupponit compenſatio. *deciſ.79.num. 18. Albergato.*

Debitum, quando eſt neceſſarium, compenſatur cum legato, ſecus verò ſi ſit ex cauſa voluntaria, *deciſ 79.num.23. Albergato.*

Debitum cum ſit inter fratres commune ad illius ſolutionem vnuſquiſque pro rata ſua tenetur, *deciſ.109.num.15. Melzio.*

Debitum ex perceptione fructuum per multos annos, quando dicatur extinctum, *dec.79.num.19. Albergato.*

D E C A N V S.

à Decano decimas immediatè, & ſucceſſiuè poſt erectionem Cathedralis factæ exactas fuiſſe probatur ex longa obſeruantia, *deciſ 216. num.4. Albergato.*

Decanus alicuius Collegiatæ, quando eſt Vicarius, habet intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum. *dec. 520.num.7.Taia.*

Decanus an vltra ſummam in erectione ei aſſignatam prætendere poſſit, *dec.216.num.7.Albergato.*

Decanus, & Capitulum tanquam perpetui adminiſtratores decimarum, & redditaum Epiſcopatus eodem cum Epiſcopo iure vtuntur. *deciſ.236.num.6.Taia.*

intra DECENDIVM appellatione in forma non commiſſa cauſa remanet deſerta, & ſententia in iudicatum tranſit, *deciſ.362.num.4.Beuilaqua.*

Decendium ad appellandum non currit à die latæ ſententiæ, ſed à die habitæ notitiæ, *deciſ. 459 num. 8. Bourlemont.*

D E C I M A.

ad Decimas præſcribendas an requiratur titulus iuſtus itaut ſufficiat aliqualis titulus, *deciſ. 521, num.19 Taia.*

Decimæ debentur de iure Capitulo ratione generalis adminiſtrationis redditaum vice Archiepiſcopi, ad quem in ea Diœceſi, in qua Parochiæ non ſunt diſtinctæ Decimæ ſpirituales ſpectant, *deciſ.97.num.1.*

quoad Decimas Parochus intra limites Parochialis ſuæ Eccleſiæ exigendas fundatam in iure intentionem habet, *deciſ 193. numer. 4.Bourlemont.*

Decimæ, quando controuertitur cuinam Eccleſiæ debeantur, conſuetudini ſtandum eſt, *dec.344.num.1.Taia.*

Decimabilis terra cum ſit ſuper eadem reale eſt fundamentum, & generalis exactio iure particularitatis, *deciſ. 102. num.3.Taia.*

Decimæ an Clericis à Clericis iuxta Iuris Canonici ſanctiones debeantur, *deciſ.344. num.10.Taia.*

Decimarum, quarta, vt de iure Epiſcopo debita cenſeatur, de poſſeſſione eandem exigendi docere tenetur, *deciſ.61. num.1.ibidem*

Decimarum donatione Monaſterio facta cum ſubſequuta reali earundem exactione, & poſſeſſione quadragenaria, iuris aſſiſtentia ad fauorem Parochi ceſſat, *deciſ.193. num.6. Bourlemont.*

ad Decimum gradum hæreditas ab inteſtato etiam extenditur *deciſ.356.num.2.Taia*

Decima cum ſit quota, augmentum in omnibus fructibus æquè augmentum in omnibus decimis requirit, *dec. 102. num.20.ibidem*

Decimarum ſolutio non in facultatum Eccleſiæ quantitate ſed in cura animarum, ſituatione bonorum decimabilium fundatur. *dec. 123. num.9.Cerro.*

Decima ſicut pridem ex tritico in agris perſoluebatur, ita ex fœno loco tritici in iiſdem agris producto eſt ſoluenda, *dec.102. num.5.Taia.*

Decimæ iuſtæ iuxta iuris Canonici Sanctiones minimè debentur, *deciſ.202.num.17.ibidem*

à Decimis Monaſterium vt eximatur de immemorabili poſſeſſione, aut de quadragenaria, cum titulo docere tenetur, *ibidem num.4.*

Decimas poſſeſſio percipiendi in tota Diœceſi tanquam à cauſa vniuerſali proueniens, vnica tantum limitatione nempe ſi alius repetiatur in poſſeſſione, offuſcatur, *deciſ. 61.nu.5.ibidem.*

Decimæ, vt in dubio agnoſcatur cuinam Eccleſiæ ſint ſoluendæ, tria requiſita conſideranda videntur. *deciſ.344. num.7.ibidem.*

ad Decimas præſcribendas an requiratur iuſtus titulus, itaut ſufficiat aliqualis titulus, *dec.520.num.19. ibidem.*

de Decimis conſuetudo an tam ad Dominos, quam ad Colonos ſit reſtringenda, *deciſ 344. num 2. ibidem.*

Decimarum in congrua aſſignanda Archipresbytero exercenti curam animarum, quod ſpectandum ſit, *deciſ. 239. nu.10. Bourlemont.*

Decimas conſuetudo longæua non ſoluendi niſi de bonis locatis aut arrendatis, in quantum operatur, *deciſ. 344. num.6.ibidem*

Decimas ſimiliter conſuetudo non ſoluendi negatiuam non coarctat, actum à ſenſu prout requiritur remouendo, *deciſ.102.num.8.ibidem.*

de Decimis probatio ſpecialis controuerſia generali ex aſſignatione reſultanti præualere debet, *dec.216.n.10. Alberg.*

Decimæ, quando ab Eccleſia Eccleſiæ debentur, eidem Parochiæ in qua repetiuntur prædia ſolui debent, *deciſ.344. num.9.Taia.*

Decimarum congrua ex quo diminui poſſit, *dec.392.num.9 ibidem.*

Decimarum conſecutio realis portionis ſpectat ad Epiſcopum, *deciſ.19. num.59.Beuilaqua.*

Deci-

Decimarum quarta, vt de iure Epiſcopo debita conſeatur, de poſſeſſione eandem exigendi docere tenetur. *deciſ.61. num.1.Taia.*
Decimæ aliæ ex alijs fructibus debentur, & priuilegium in incremento deficit, *deciſ.102.num.11.Taia.*
Decimas alicui Capitulo deberi ex antiquiſſima concordia probatur, *deciſ.97.num 2.*
Decimarum perceptio, de neceſſitate præſefert ſituationem in loco Epiſcopi, à quo ex percipiuntur, *deciſ.90.num.18. Beuilaqua.*
Decimæ in primis ſoluuntur, *deciſ.102.num.1 Taia.*
Decimæ, ad quid ſint deſtinatæ, *deciſ.392. num.6. Bourlemont.*
Decimæ ratione curæ ſpectant Vicario, *deciſ. 520. num. 3. Taia.*
Prælatus alius eſt, & alius eius Vicarius, *ibidem num.5.& 6. & ſeq.*
Decimarum perceptio, non competit Epiſcopo ex alij bonis, quam de fructibus prædiorum ſuæ Dioecens. *deciſ.90. nu.1. Beuilaqua.*
Decimæ tam Rectoribus pauperibus, quam diuitibus debentur. *deciſ.122.num.8.Cerro.*
Decima etiam de fœno perſoluitur, *deciſ. 102. numer.4. Taia.*
Decimas à Decano immediatè, & ſucceſſiuè poſt erectionem Cathedralis factæ exactas fuiſſe probatur ex longa obſeruantia, *deciſ.216.nu.4.Albergato.*
Decimas Clerici à Clericis, Leuitæ à Leuitis non exigunt, *deciſ. 201.numer.8.Taia.*

DECLARATIO.

Declaratio Teſtatricis coram Confeſſario, & quatuor Teſtibus iteratis vicibus facta de ſua intentione conſtituendi hæredem illum, quem ſummo proſequebatur amore, argumentum continuatæ voluntatis ad eiuſdem fauorem præbet, *deciſ 180.num.11. Priolo.*
Declarationi, ſeu interpretationi Notarij, qui teſtamentum conſcripſit ſtandum eſt, *deciſ. 43. numer. 7. Taia.*
Et quid ſi talis declaratio non poteſt haberi, & tunc in ſubſidium operandum quid ſit, *deciſ. 43. numer. 18. ibidem.*
Declarationem quam habeant verba, deficientibus maſculis, & de linea maſculina, *deciſ.499. nu.2. ibidem.*
Declaratiuè dicto, vel, cum ſtet de filijs præſentantibus vel Patronis, & de familia, non autem limitatiuè ſolum tanquam Procuratoribus Patris; de vtriſque etiam non immeritò intelligi debet, *deciſ.237.num.14. Priolo.*
Declaratio appoſita in fine diſpoſitionis, benè qualificat totam diſpoſitionem, *dec.76. num.22. Meltio.*
Declaratio Procuratoris, quod vult ſtare ſoli indicationi ſcripturarum authenticarum, vt valeat, debet conſtare de ſpeciali mandato principalis, *deciſ.69.num. 14. Albergato.*
Declarationi Principis, qui aliquid conceſſit ſtandum eſt, *deciſ.54.num.33.Meltio.*
Iuxta Declarationes aliorum Summorum Pontificum, Conſtitutiones Summi Pontificis intelligendæ ſunt, *deciſ.76. num.44. Beuilaqua.*
Declarationi, ſeu interpretationi Notarij, qui teſtamentum conſcripſit ſtandum eſt, *deciſ. 43. numer. 17. Taia.*
Declaratio, quādo hæres ſimpliciter pro ſatisfaciendis creditoribus vendit, ſecus quando idem prædium vendit cum pacto ſoluendi prioribus, & potioribus, *deciſ.327.num. 7. Emerix.*
Declaratio Procuratoris pro reſtauratione damni ex bello paſſi abſque ſpeciali mandato in præiudicium Principalis deuenire nequit, *dec.130.num.5.Veroſpio.*
Declaratio Teſtatoris excludentis, pro quibus fuerat requiſitus cognatos, ſub conſanguineorum appellatione agnatos dumtaxat comprehendi decreuiſſe oſtendit, *deciſ.156.num.6.Veroſpio.*
Declaratio quælibet animi determinata, & diſpoſitio rei hæreditariæ aditionem importat, *deciſ. 74. num. 5. Albergato.*
Declamatio, & conqueſtio ſtatim poſt actum geſtum legitimè ſequuta annullat conſenſum, *deciſ.242. num.12. Albergato.*
Declarationis partis contrà ſe emanatæ ſtandum eſt, *deciſ. 79. nu.20. Albergato.*
Declarationem Licitatoris circà emptionem Prædij eſſe admittendum vndè conuincitur, *deciſ.289.num.9. Beuilaqua.*
Declarans facultate ſibi attributa non velle vti, ſine dubio dicendum eſt noluiſſe diſponere, *deciſ.78.num.4. Albergato.*
Declaratione confeſſionem importante nulla maior eſt probatio, *deciſ.289.num.12. Beuilaqua.*
Declara quando in locum A.C. Rota ſubrogatur, *deciſ.243. num. . . Priolo.*
Declaratio, quæ reſultat ex facto eſt potentior ea, quæ prouenit ex verbis, *deciſ.345.num 9.Cerro.*
Declaratio magis fit facto, quam verbis, *deciſ. 375. num. 4. ibidem.*
pro Declaratione voluntatis regulariter admitti ſolet coniectura probabilis, *deciſ.156. nu.11.Veroſpio.*
Declarare Iudex non poteſt validum aliquem contractum, ſi laboret aliqua nullitate, *deciſ 400. num.29. Nimes*
Declaratio Procuratoris non admittitur, proteſtatione Conductoris tanquam Principalis in contrarium præcedente, *deciſ.130 num.6. Veroſpio.*
Declaratio extraiudicialis, & ad interrogationem Notarij criminalis facta poſſidenti præiudicare non debet. *deciſ. 289.num.11.Beuilaqua.*
Declara id procedere etiam in contractu emphyteutico, *deciſ.371.num. . . Emerix.*
Declaratio contractus accedente vtriuſque partis conſenſu ex Iuris diſpoſitione permittitur, *deciſ. 120. num. 2. Cerro.*
Declaratio, de Iurepatronatus cum ſuppoſito laudi excludentis fœminas, & lite pendente emanata, parti colitiganti præiudicium inferre non poteſt. *deciſ. 172. nu.22. Beuilaqua.*
Declarationibus Congregationum Eminentiſſimorum DD. Cardinalium, Rota ſolet deferre, *deciſ. 2. num. 36. Priolo.*
Declarationi Procuratoris, maximè inſpecta eiuſdem probitate & eximia nobilitate, in materia conuentionis fides eſt adhibenda. *deciſ.357.num.17 Veroſpio.*
Declaratio de reſeruatione in bonis extradotalibus cadere non poteſt, dum de illis penes vxorem libera non eſt adminiſtratio, *deciſ.251. nu. 19.Priolo.*
Declaratio de reſeruatione conceſſionem, & tranſlationem in omnibus non reſeruatis clarè demonſtrat, *ibidem num.20.*
Declaratio iurata alicuius de prædio non pro ſe, ſed pro creditoribus, & cum eorum pecunijs empto nomen eiuſdem ſimulatè appoſitum fuiſſe oſtendit, *deciſ.289.numer.5 Beuilaqua.*
Declaratur Deciſio in Marſicen. Iuriſdictionis 10. Decembris 1647. coram bon. mem. Bichio, *deciſ. 425. num. 19. Veroſpio.*
Declaratio Procuratoris de adminiſtrandis vectigalibus eadem die facta qua remotio impediendi petita fuit, omnem receſſum & contrarietatem ex Iuris diſpoſitione euitandam excludit, *deciſ.291.num.10 Veroſpio.*
Declaratio iurata, & alijs facti circumſtantijs fulcita, in re quæ niſi occultè fieri non ſolet, plenam fidem conſtituit, *deciſ.289. num.13. Beuilaqua.*
Declarationi Teſtatoris ſtandum eſt, *deciſ. 527. num. 3. Taia.*
Declara hoc procedere in vlterioribus ſubſtitutis admiſſo iam ac defuncto primo, ac in conditione ſimplici non exiſtentiæ filiorum, *deciſ.98.nu.11.Beuilaqua.*
Declarandi facultas non tollitur dum res non eſt amplius integra, & poſt longum tempus, *deciſ. 526. num. 12. ibidem.*
Declara hoc non procedere in lucro ob ſumptus à viro tempore matrimonij factos delato, *deciſ. 303. num. 8. Taia.*
Declaratio non poteſt intelligi effectibus, & fructibus non diſtinctis, *deciſ.460.num.3.& 4.Taia.*
DEFVNCTVS de bonis hæredis ſicut de bonis proprijs diſponere poteſt, *dec.310.num.21.Priolo.*
DEFICIENS in exhibitione tituli licet ſuper titulo ſit audiendus, non tamen habetur pro legitimo contradictore nec impedit quo minus iudicium à ſubrogatione proueniens exequutiuum remaneat, *deciſ.254.numer.10. Beuilaqua.*
Deficientia depoſiti in vna parte poteſt ſuppleri pro compenſatione per exceſſum in alia, *deciſ. 16. num. 5. & 6. Veroſpio.*

Declaratoriæ eſt relaxanda, quando ſunt ſeruati ſolici quatuor termini, &c. ac non conſtat de reali paritione. *decis.* 360. *num.* 1 *Cerro.*

Declaratoriam contra aliquem petens, quidnam probare grauetur, *decis.* 246. *num.* 1. *Cerro.*

D E C O C T V S.

Decoctio de tempore diſſolutæ Societatis, vt ſuſtineatur concludenter eſt probanda. *decis.* 123. *num.* 7. *Verospio.*

Decoctio non concurrit, dum nulla tunc temporis ſocius mandati relaxatione premebatur, *ibidem num.* 8.

Decoctio pro legitima cauſa diſſoluendi ſocietatem regulariter deſeruit, *ibidem num.* 6.

Decoctorum ſcripturæ etiam per annum ante decoctionem factæ fraudulenter & ſimulatè compoſitæ dicuntur, *decis.* 308. *num.* 10. *Albergato.*

D E C R E T V M.

Decretum irritans inficit actus aliter factos, *dec.* 402. *nu.* 27. *Albergato.*

ex Decreto Iudicis a'imeſſa recepta, per modum prouiſionis, & ſine præiudicio Iurium partium non dicuntur approbata, *decis.* 484 *nu.* 7. *Priolo.*

Decretum Sac. Congregationis de loco incarcerationis non admittitur ob diſtantiam minus conſiderabilem, aliter autem procedendum eſſe ſi locus valdè diſtaret, *decis.* 215. *num.* 8. *Taia.*

Decretum cum clauſula, dummodo poſſeſſio ſit vacans, operatur, quod nulla ſit translata poſſeſſio ſi ea ſit plena, *decis.* 528. *num.* 2. *Albergato.*

Decreta Congregationum S.R.E. Cardinalium Rota reuerenter obſeruat.

Decretum à Iudice ſuper depoſito expeditum diſdictam iuxta formam Iuris peractam fuiſſe ſuadet, *decis.* 219. *num.* 32. *Verospio.*

in vim Decretorum Concil. Trident. Epiſcopus eadem Iuriſdictione quoad omnes de ſua Diœceſi vtitur, *decis.* 235. *numer.* 2. *Beuilaqua.*

Decretum Iudex interponens diſcutere debet cauſam, nec debet ſtare aſſertioni Notarij, ſed ſcripturas, in quibus cauſa conſiſtit videre debet, *decis.* 479. *num.* 6. *Beuilaqua.*

de Decretis ſtatutum loquens non extenditur ad alia, *decis.* 475. *nu.* 12. *Cerro.*

Decremento, & incertitudini reddituum loca montium, non ſunt adeo ſubiecta, *decis* 374. *nu. num* 22. *Albergato.*

Decretum factum abſque citatione non afficit, *decis.* 425. *num.* 19. *Verospio*

Decreto Iudicis & ſolemnitatibus opus non eſt, cum renuncianti vtilis ſit contractus, nec vlla læſio interceſſerit, *decis.* 276. *num.* 10. *Priolo.*

Decretum reuocatum non eſt habendum in conſideratione, *decis* 347. *num.* 10. *Vicecom.*

ex Decreto Conc. Trident. vnio reſpectu Cathedralium & Parochialium tenues redditus habentium non conceditur, *decis.* 387. *num.* 7. *Albergato.*

Decretum Iudicis interponentis in contractibus Minorum, vel Mulierum, inualide exponitur cauſa nimis generalis, ſed ſpecifica eſſe debet. *decis.* 528. *num.* 4. *Beuilaqua.*

Decretum Iudicis quando iniuſtè fuit relaxatum, tanquam nullum, non tenet, *decis.* 424 *num.* 2 *Albergato.*

Decretum Summ. Pontificis ſi non docetur falſitas ſuppoſiti executioni eſt demandandum, *decis* 5 *num.* 11. *Cerro.*

Decretum Iudicis in alienatione bonorum minoris vt inualidum ſit eſt neceſſaria ipſius Iudicis notitia, & perquiſitio, quare fiat talis alienatio, *decis.* 400. *numer* 7. *Ninet.*

Decretum Sac. Congregationis ad Epiſcopum Vvaluenſem, & Sulmonenſem de loco incarcerandi Clericos refertur, *decis.* 315. *num.* 6. *Taia.*

Decretum emanatum contra formam deciſionis, eſt inualidum, *decis.* 424. *num.* 3. *Albergato.*

Decretum Iudicis ſine debita cognitione interpoſitum, fomentum Iuris non habet, *decis.* 370. *num.* 5. *Verospio.*

Decretum Iudicis aut in totum eſt validum aut in totum nullum, *decis.* 36. *numer.* 2. *Taia.*

Decretum, & præſentia Prætoris, viro loco proximiorum ad quorum beneficium renunciatio facta fuit interueniente, omnium ſolemnitatum defectus ſupplet, *decis.* 324. *num.* 11. *Beuilaqua.*

Decretum relaxationis ex noua Iurium productione per Iudicem admiſſa remanet abrogatum, licet admiſſio abſq; vllo decreti præiudicio procedat, *decis.* 38. *num.* 1. *Verospio.*

Decretum Vrbini quoad donationes pro augmento dotis pro iuſta tranſigendi cauſa deſeruire non poteſt, *dec.* 129. *nu.* 12. *ibidem.*

Decretum irritans, inſici poteſt poſſeſſione iuris, & non facti, *decis.* 402. *num.* 29. *Albergato.*

ex Decreto Concilij Tridentini Ordinarijs pro reparandis Seminariorum indigentijs ſimplicia dumtaxat beneficia diſmembrare permittitur, *decis.* 261. *num.* 4. *Beuilaqua.*

Decretum Iudicis non attenditur, dum non conſtat de eius iuſtitia, & validitate, *dec.* 397. *num.* 11. *Verospio.*

Decretum manutentionis ab A. C. per contradictas procedente non ſuffragatur, cum Procurator partis ab ipſo Actore citatus in actis comparuerit, *decis.* 358. *num.* 20. *Priolo.*

Decretum Iudicis iuſtitiam & veritatem cauſæ præſumere facit, *decis.* 110. *num.* 9. *Priolo.*

Decretum ex ijſdem actis non autem ex denuo productis iuſtificari debet. *decis.* 36. *numer.* 3. *Taia.*

DECREMENTVM oblationes piæ, ſumunt ab incertitudine, & diminutione populi, *decis.* 374. *numer.* 18. *Albergato.*

D E F A L C A T I O.

Defalcationes maiores. & minores iuxta debiti quantitatem fieri ſolent, *decis.* 294. *num.* 7. *Beuilaqua.*

Defalcatio debiti ad taxam conſuetam fieri debet, cum ea intentione res traditæ & receptæ cenſeantur?, *decis.* 369. *num.* 3. *Beuilaqua.*

Defalcationes maiores, & minores iuxta debiti quantitatem fieri ſolent, *decis.* 294. *numer.* 7. *Beuilaqua.*

D E F E C T V S.

ob Defectum ſolemnitatum obligatio requiſitarum ex Conſtitut. Marchiæ non tollitur, cum eadem ad cæteras Prouincias Status Eccleſiaſtici non extendatur, *decis.* 242. *nu.* 24 *Priolo.*

Defectus matrimonij actum non inualidat, *decis.* 345. *num.* 13. *Beuilaqua.*

ex Defectu cauſæ Tranſactio non eſt reſcindenda, quæ conſtat interueniſſe. *decis.* 523. *numer.* 6. *Verospio.*

ex Defectu aliorum de legitimo matrimonio deſcendentiũ in teſtamento ſubſtituti illegitimi non admittuntur, niſi reciprocum, & perpetuum fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos lineæ dictæ fuerit inductum, *decis.* 45. *num.* 1. *Beuilaqua.*

Defectus conditionis, & merum nudum factum in ſubſtitutione conditionata reſpicitur, an filius extet, vel viuat, licet non ſortiatur effectum, *decis.* 22. *num.* 6. *Beuilaqua.*

Defectus ratificationis tollitur, cum contrarium ex publico Inſtrumento cuius vigore relaxatum fuit mandatum de aſſociando probatur, *decis.* 184. *numer.* 1. *Melzio.*

ex Defectu nullitas citationis eſt ineuitabilis, *decis.* 192. *nu.* 3. *Priolo.*

ex Defectu ſententia citationis vnius nulla, ratione connexionis redditur nulla etiam quoad citatos, *dec.* 192. *nu.* 21. *Priolo.*

Defectus tranſumptionis actorum quando ſit præiudicialis, *decis.* 185. *num.* 6. *Beuilaqua.*

ob Defectum filius tanquam incapax Commendæ non excluditur, dum ex euentu capax fieri poteſt, *decis.* 294. *numer.* 3. *Albergato.*

ex Defectu conductor non ſequuti implementi conditionis locatorem à penſionis conſequutione coercere poteſt, donec refectio damni pro quo debetur cõductori retentio ſubſtituatur, *decis.* 130. *n.* 7. *Verospio.*

Defectus proximioris licet irritet contractum Mulieris tamen probandum eſt proximiores interuenire potuiſſe, *decis.* 495. *num.* 3 *Albergato.*

de Defectu confectionis Inuentarij defunctus ſi viueret ſicut dare non poſſet, ita nec cauſam ab eo habens, *decis.* 264. *num.* 12. *Beuilaqua.*

Defectus Teſtium ex numero ſuppletur, *decis.* 53. *num.* 12. *Priolo.*

Defectus quilibet depoſiti ex ſubſecuta confeſſione, & ratihabitione partis cenſetur ſublatus, *decis.* 16. *num.* 3. *Verospio.*

ex Defectu citationis nullitas eſt ineuitabilis, *decis.* 238. *numer.* 8. *Melzio.*

Defectus citationis, quoad vnum intereſſe habentem etiam, quoad alios legitimè vocatos connexum ius habentes ſententiam nullam reddit, *decis.* 114. *nu.* 6. *Beuilaqua.*

ex Defectu Teſtimoniorum, & formæ immemorabilis in lege præſcriptæ corruit. *decis.* 201. *num.* 14. *Taia.*

Defectus in donatione, quando non attendatur inſinuationis, *decis.* 343. *num.* 16. *ibidem*

ex

ex Defectu materiæ cenſus corruente, & non formæ debentur fructus vti damna, & intereſſe, *deciſ.464.num.9. Cerro.*

ex Defectu donatio beneplaciti Apoſtolici an poſſit impugnari, *dec.62.num.12.Benilaqua.*

Defectus intentionis Principis, gratiam concedentis, quando bene apparet informatus, dari non poteſt, *deciſ. 474. num.27 Albergato.*

Delectus conſanguineorum in donatione an ſit attendendus, quando aut adeſſe non poterant, aut donatrici malè affecti vocandi non erant, *deciſ.314. num.12. Bourlemont.*

ex Defectu ſubreptionis gratia Apoſtolica redditur nulla, *deciſ.373.nu.26.Benilaqua.*

Defectu intentionis Breue laborans nullius eſt momenti, *deciſ 025 num.1.Albergato*

Defectus ſolemnitatis in contractibus hæredi non ſuffragatur, dum recepta æquiualentia contractus ipſe approbauit, *deciſ.305.num.12. Vereſpio.*

ex Defectu voluntatis ſtatuentium ſtatutum Vrbis perſonas Eccleſiaſticas, & earum bona non comprehendit, niſi de eis expreſſam faciat mentionem, *deciſ. 140 numer. 6. Meltio.*

Defectus æſtimationis ante adiudicationem requiſitus Iudici extraiudicialiter ſe informaturo competit, & exinde præſumitur, *deciſ.13 num 13.Taia.*

Defectus citationis reddit actum nullum, *deciſ.500. num. 3. Vicecomite.*

Defectus legitimi Nouitiatus ſicuti nullam reddit profeſſionem emiſſam, eo magis voluntatem tacitam eſtringit, *deciſ.14. num.27 Meltio.*

ex Defectu citationis ſententia vnius nulla, ratione connexionis redditur nulla etiam quoad citatos, *deciſ 192. numer.11.Priolo.*

Defectus citationis ex actorum inſpectione eſt probandus, *deciſ.362num 7.Benilaqua.*

ex Defectu diſpoſitio penitus dicitur corruere ipſius cauſæ finalis. *dec.419.num.16 Vereſpio.*

Defectus Beneplaciti Apoſtolici, quando non poſſit allegari à colligitante, *deciſ 522 num 5.Cerro.*

Defectus ſcripturarum Archiuium non ſupplet informium, *deciſ.379 num 9 Bourlemont.*

per DEFICIENTIAM perſonarum renunciatio quando eſt realis non deficit, *deciſ.401.num.5. Bourlemont.*

DEFVNCTI creditor præfertur creditoribus hæredis ante toribus, & priuilegiatis.*deciſ.505.num.9 Nunc*

Defunctus ſi viueret ſicut de defectu conſectionis inuentarij dare non poſſet, ita nec cauſam ab eo habens, *dec.394. num.12 Benilaqua.*

DELEGATVM à Principe alium poſſe ſubdelegare regula an, & quomodo procedat, vbi cauſa duobus inſolidum committitur, *deciſ.104 num 11 Cerro.*

D E L I B E R A T I O.

poſt Deliberationem conſumatam probationes factæ per ſcriptum Signaturæ ſacantur, *deciſ.238 num.15.Meltio.*

Deliberatio ſubſequuta pernecceſſe præſuppoſiti exiſtentiam antecedentis poſſeſſionis, non ſecus ac priuatio habitum ſupponit, *deciſ.149.nu.1. Meltio.*

Deliberatarius poſt factum depoſitum vendens prædium pro eodem pretio, maximum ſimulationis argumentum præbet, *deciſ.289.num.9.Benilaqua.*

Deliberatio, & ſubhaſtatio ſatis dicitur nulla, dum fuit facta contra formam mandati Iudicis, *deciſ.196 num.8. Benilaqua.*

Deliberatio bonorum facta vigore mandati nulli non ſuſtinetur. *deciſ.395 num.6. ibidem.*

Deliberatio pecunia non interueniente, & decretum deſuper interpoſitum à nullitate ſeruari non poteſt, *deciſ. 289.nu.20.ibidem.*

Deliberatione iniuſta ex ſtente, remanet debitori condictio pretij contra actorem ad cuius inſtantiam fuit facta deliberatio. *deciſ.228. num.1.Meltio.*

Deliberatio cenſetur facta, iuxtà terminos mandati, *deciſ. 395.num.7 Cerro.*

Deliberatio bonorum & ſubhaſtatio, facta à Iudice, quando dicatur nulliter facta. *deciſ.196.num.9.Benilaqua.*

Deliberationis iuſtitia & validitate, exiſtente, non ita facilè ſunt admittendæ exceptiones, *deciſ.395.num.19.Benilaqua.*

Deliberatio declarata nulla. licet tollat bonam fidem, tamen non includit malam, *deciſ.417.num.6.& 7.Benilaqua.*

Deliberatio ex interpoſitione perſonæ Licitatoris facta pro nulla habetur, *dec.289 num.20ibidem.*

Deliberatio facta poſt admiſſionem articulorum in actis productorum nulla præcedente citatione non ſuſtinetur, *deciſ.146.num.7 Meltio.*

Deliberatio nulla exiſtente datur actio contra licitatorem, *deciſ.138.numer.2 Meltio.*

Deliberari citatio ad videndum eſt omnino neceſſaria, *ibid. num.14.*

Deliberationis exceſſiuitas non vitiat executionem mandati, *deciſ.218. numer.2. ibidem.*

Deliberationis iniuſtitia, & nullitate manifeſta ſtante manutentio anteriori poſſeſſori debetur, *deciſ.149. numer.2. ibidem.*

Deliberatio bonorum debet fieri maiori oblatori, & meliorem conditionem facienti, *deciſ.196. num. 7. Benilaqua.*

Deliberatio, quando non fuit acceptata, nec à Iudice, nec à Parte, quid operetur, *ibid. num.13.*

Deliberatio quando nam per ſuppoſitam perſonam facta cenſetur. *deciſ.289.num.17.ibidem.*

DELATIONIS cucullæ prohibitio eo modo quo Ordini S.Benedicti fuit conceſſa aduerſus alios Monachos alterius Ordinis intrat, ad effectum confuſionem Ordinum in populo euitandi, *dec.105.num.3.Cerro.*

DELIRII, & phreneſis Teſtamentum tempore conditum non ſuſtinetur, dum morbus iſte, qui lædit memoriam & intellectum, Teſtamenti quoque factionem impedit *deciſ.8.num.1.Cerro.*

D E M E N T I A.

Dementiam Teſtatoris ad inualidandum Teſtamentum, Teſtes non probant, ſi deponant de tempore ante, vel poſt Teſtamentum, *deciſ 453.nu.3.Cerro.*

Dementiæ probatio etiam dubia ſufficit ad annullandum Teſtamentum, quando Teſtamentum fuit ad interrogationem Notarij, *ibidem num. 33.*

Dementia Teſtatoris an validè probetur ex Teſtibus teſtamentarijs. *deciſ 353 num 19.Cerro.*

D E N O M I N A T I O.

Denominatio veri Ordinarij non poteſt verificari in Præceptore, *dec.70.num.55.Benilaqua.*

Denominationis domus diuerſitas concurrentibus duabus demonſtrationibus identitatem rei non diuerſificat, *deciſ. 304.num.10.Taia.*

Denominatio bonorum ab ipſo Teſtatore in Teſtamento facta, eadem Teſtatoris fuiſſe de tẽpore obitus ipſius contra omnes ſucceſſores probat, *deciſ.310.num.1.Priolo.*

Denominatio veri Ordinarij non poteſt verificari in Præceptore, *deciſ. 70.num 55.Benilaqua.*

D E P O S I T V M.

Depoſitum liberat deponentem, quando eſt integrum, *dec.89.nu.4.Cerro.*

Depoſitioni Teſtis mediatoris pluſquàm ſemiplenè eſt deferendum, *deciſ.174 num.11.Vereſpio.*

Depoſitio vnius Teſtis alijs adminiculis corroborata ſufficienter probat, *deciſ.59 num.10.Benilaqua.*

Depoſitio Notarij atteſtantis acta a Procuratoribus aſſuetu ille conſcribi, licet poſſibilitatem in contrarium admittat, nõ tamen facit vt depoſiti tempus percutiens ſua fide deſtituatur, *deciſ.29.num.13.Vereſpio.*

Depoſiti iniuſtitia, & ſolutionis quomodo probatur, *deciſ. 91.num 10.Benilaqua.*

Depoſitum vim ſolutionis habet, & omne non adimplementi exceptionem reijcit, *deciſ.265 num.11. Benilaqua.*

Depoſitio per verba fuit, & eſt, non requiritur dum etiam de tempore ante moram litem depoſuiſſe conuincitur, *deciſ 31. num.13.Cerro.*

Depoſitio pecuniæ pro ſecuritate reſignantis non eſt prohibita, *deciſ.35.num.12.Albergato.*

Depoſitum factum de mandato Iudicis præuia citatione partis ad recipiendum vim ſolutionis habet, & deponentem liberat, *deciſ.80.num.3 Cerro.*

Depoſitiones Teſtium debent eſſe plenæ, & concludentes ad hoc, vt fidem mereantur, *deciſ.131.num.2.Benilaqua.*

Depoſitum quoad fructus bimeſtres, qui nuliatenus deponi debuiſſent, cum ex attributa facultate creditori agendæ retrouenditionis in quolibet bimeſtri die redderentur incerti remanet explendum, *deciſ.19.num 6.*

Depoſitio teſtium per Notarium de Teſtamento rogatum comprobata, accedente publica voce, & fama, magnum ad probationem Teſtamenti facti adminiculum præſtat, *deciſ.53. num.3. Benilaqua.*

De-

Depoſitum iudiciale ex mandato Iudicis factum præuia partis citatione vim ſolutionis habet, *deciſ. 91. nu. 4. Meltio.*
Depoſiti legem qui adimpleuit cogi non poteſt ad ſubeundum periculum ipſius depoſiti, *deciſ. 9 num. 4. Albergato.*
Depoſitum ad ſecuritatem deponentis fieri ſolet, *deciſ. 35. num. 10. ibidem.*
Depoſitum ſine Iudicis decreto, & partis citatione non ſubſiſtit, *deciſ. 326. num. 11. ibidem.*
Depoſiti ratificatione ab ipſis hæredibus facta actio ſubſidiaria ſucceſſiuè contrà debitores cenſus perperam inſtituta cenſetur, *deciſ. 19. num. 19 Veroſpio.*
Depoſitum Procuratoris fideiuſſori non ſuffragatur, dum idem vim ſolutionis obtinere non cenſetur, *deciſ. 352. numer. 10.*
Depoſitum conditionatum deponentem non liberat, niſi prius realis ſolutio pecuniarum ſequatur, *deciſ. 91. num. 9. Meltio.*
Depoſitum non integrum approbanti, actio dumtaxat pro reſiduo defertur, *deciſ. 15 num. 9. Veroſpio.*
Depoſiti deficientia in vna parte poteſt ſuppleri pro compenſatione per exceſſum in alia, *deciſ. 15. numer. 5. & 6. Veroſpio.*
Depoſitum non vitiatur quando conditiones in illo appoſitæ ſunt intrinſecæ, *deciſ. 91. num. 8. Meltio.*
Depoſitum factum apud conſanguineum non præſente pecunia non admittitur, dum inter conſanguineos faciliè præſumitur colluſio, *deciſ. 326. num. 10. Albergato.*
Depoſiti dominium non transfertur in reſignatarium, niſi poſt ſuperuenientiam conditionis clauſulæ, *deciſ. 35. numer. 12. ibidem.*
Depoſitum ſortis lis non dicitur impedire, neceſſarium ad extinguendum cenſum, vt non currant fructus, *deciſ. 403. nu. 18. ibidem.*
Depoſitum Canonum, & Laudemiorum non factum ab initio motæ litis non releuat, cum in emphyteutam non recognito verbalis oblatio ſufficiat, *deciſ. 126 num. 8. Priolo.*
Depoſitum non dicitur factum, ex reſponſione, quod quis eſt paratum illud facere, *deciſ. 288. num. 9. Taia.*
Depoſitum purum, ac in libris depoſitarij deſcriptum abſque vlla conditione ad liberam creditoris diſpoſitionem, eundem effectum ſortitur, *deciſ. 21. nu. 5. Meltio.*
Depoſitum licet factum de mandato Iudicis, factum tamen lite pendente in Rota non ſubſtinetur, *deciſ 80. numer. 5. Cerro.*
Depoſitum dotis, quando liberet ab vſura ipſius dotis, *deciſ 258. nu. 5. Taia*
Depoſitum, quando non poſſit dici, nec imperfectum, nec illegitimum, *ibid. num. 23. 24. & 25.*
Depoſitum liberat deponentem, quando eſt integrum, *deciſ. 80 num. 4. Cerro.*
Depoſitæ pecuniæ dominium apud deponentem de Iure remanet, *deciſ. 35. num. 8. Albergato.*
Depoſitarij paretæ ad terminos Inſtrumenti referuntur, *deciſ. 25. num. 9. Veroſpio.*

DEPOSITIO

Depoſitio Teſtium de publica voce, & fama ad effectum probationis metus etiam conſiderabilis eſt, *deciſ. 211. numer. 17. Beuilaqua.*
Depoſitio fructuum non eſt ſolutio, *deciſ. 80. num. 1. Cerro.*
Depoſitiones Teſtium ad concordiam reduci debent, vt aliquid probent, *deciſ. 293. num. 10. Albegato.*
Depoſitio liberè facta ad diſpoſitionem Creditoris omne Dominium à Deponente tollit, & pecuniarum ſolutio abſque ſpeciali Creditoris mandato fieri nequit, *deciſ. 91. num. 9. Meltio.*
Depoſito non eſt locus, quando Aduerſarius eſt recuſaturus, *deciſ. 258. num. 12. Taia.*
Depoſitio pecuniarum ad libitum alicuius oſtendit facultatem erogandi pecunias in quolibet licito contractu, *deciſ. 461. nu. 4. Veroſpio.*
Depoſitio ſimplex de communi fratrum habitatione, & poſſeſſione pro indiuiſo bonorum non ſufficit, *deciſ. 200. nu. 8. Cerro.*
Depoſitio vnius ſuffragatur, cum de declaratione dumtaxat actus dubij, non autem de noua diſpoſitione inducenda agatur, *deciſ. 274. num. 15. Veroſpio.*
Depoſitio Teſtis, ſi ex pluribus reddatur inueriſimilis non attenditur, *deciſ. 247. num. 10. Albergato.*
ad Depoſitionem Creditoris depoſitio liberè facta omne Dominium à Deponente tollit, & pecuniarum ſolutio abſque ſpeciali Creditoris mandato fieri nequit, *deciſ. 91. num. 9. Beuilaqua.*
Depoſitio prima attenditur in teſtibus, non ſecunda facta ex internallo ob timorem ſubornationis, *deciſ. 345 nu. 10. Cerro.*
Depoſitio de peſſimo ſtatu domus fruſtrà applicatur, quando contrarium conuincitur, *deciſ. 326 num. 12. Albergato.*
DEPVTATIO Vicarij generalis in Archidiaconatu vti actus meræ facultatis nullum Ius, nec poſſeſſionem litis conteſtibus acquirit, *deciſ 182. num. 4. Taia.*

DEROGATIO.

Derogatio an ſit neceſſaria in Iurepatronatu mixto, quando ius pro maiori parte ad Clericos ſpectat, *deciſ. 313. nu. 11. Beuilaqua.*
Derogatio ſpecialis vni conſtitutioni conciliari importat diſpenſationem, & aliarum diſpoſitionum conciliarium, *deciſ. 411. num. 7. & 9. Albergato.*
Derogare Ius municipale poteſt, *l. hac edictali,* quod amplia, *deciſ. 428. num. 15. & 16. Beuilaqua.*
Derogationem regulæ de iure quæſito non tollendo gratia *ſi neutri,* debet continere, *deciſ. 449. num. 6. 7. & 8. Bourghemans.*
ex Derogationibus in Bulla poſitis arguitur Papæ diſpoſitio, *deciſ. 538. num. 29. Camer.*
Derogatio alicuius Conſtitutionis obtenta à Papa, quando dicatur inualida, *dec. 54. num. 30. Meltio.*
Derogatio medietatis vocum facta à Papa, in conceſſione Beneficij Iuriſpatronatus, intelligitur in quaſi poſſeſſione præſentandi, *deciſ. 64. num. 28. Priolo.*

DESCENDENTES.

Deſcendentia per teſtes de ea benè deponentes iuſtificata remanet, *deciſ. 96. num. 9. Beuilaqua.*
Inter Deſcendentes ſuccedunt nepotes, tam ex Teſtamento quam ab inteſtato ob perpetuam repræſentationem in ſtirpes, & non in capita, *deciſ. 469. num. 3. Taia.*
Deſcendentiæ probatio, quæ nullam habet ſubſiſtentiam, non habetur in conſideratione, *deciſ. 386. nu. 1. Beuilaqua.*
Deſcendentiæ probatio, in totum redditur nulla, deficiente vno tantum gradu, *ibidem nu. 2.*
Deſcendentia debet per omnes, & ſingulos gradus, diſtinctè probari, *ibidem num. 2.*
Deſcendentiæ probatio non impedit inſtitutionem ab Ordinario conceſſam, ſed tantum pro futuris vacationibus inſeruit, *deciſ. 96 nu. 26. Beuilaqua.*
Deſcendentes ad Iuſpatronatus ſi tantum admitti debeant ex maſculis aſpirare non valent deſcendentes ex fœminis, *deciſ. 74. num. 2. Priolo,*
ad Deſcendentes primogenitura, vt deueniat, quæ potior linea agnationis habeatur, *deciſ. 1. nu. 3. Veroſpio.*
Deſcendens ex filia Teſtatoris, non poteſt dici extraneus, *deciſ. 401. num. 17. Beuilaqua.*
Deſcendentes à primogenitura ex agnatione extincta an arceantur, *deciſ. 1. num. 4. Veroſpio.*
à Deſcendentibus bona ex vetuſtiſſima poſſeſſione poſſeſſa, pro portionibus, & ſubſidiarijs partibus ipſis à Teſtatore aſsignata præſumuntur, *deciſ. 253. nu. 12. Taia.*
inter Deſcendentes fideicommiſſum vniuerſale, quando dicatur conſtitutum, *deciſ. 64. nu. 24. & 26. Priolo*
à Deſcendentibus grauatis bona poſſeſſa eadem præſumuntur, cum de alio titulo acquiſitionis per filios non doceatur, *dec. 277. num. 8. Beuilaqua.*
Deſcendentia tunc plenè, & concludenter, eſt iuſtificanda, ſi agatur ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo contrà tertios poſſeſſores bonorum, *deciſ. 388. num. 3. Albergato.*
Deſcendentia probanda eſt per Teſtes omni exceptione maiores, *dec. 389. num. 6. Beuilaqua.*
Deſcendentium vocatio ordine ſucceſſiuo in perpetuum continet fideicommiſſum reſtitutorium, *deciſ. 429. nu. 18. Beuilaqua.*
Deſcendentiam ab aliqua muliere quis non dicitur probaſſe dum non docet, eam fuiſſe nuptam, & habuiſſe filios, *deciſ 389. num. 11 Beuilaqua.*
Deſcendentia alicuius ad effectum obtinendi aſſiſtentiam ex Iurepatronatus, ex pluribus enunciatiuis antiquiſſimis diuerſorum Inſtrumentorum rectè probatur, *deciſ. 121. num. 2. Albergato.*
Deſcendentium vocatio ad quaſnam lineas referatur, *dec. 1. num. 12. Veroſpio.*
Deſcendere ſe ab illa linea fideicommiſſarius probare debet quæ fuit vocata à fideicommittente, *deciſ. 388. numer 1. Albergato.*
Deſcendentium deſcendentes, quando non eſt contemplata agnatio comprehendit etiam fœminas, *deciſ. 486. num. 9. ibidem.*

Deſcen-

Deſcendentium deſcendentes dictio, quando non eſt contemplata agnatio continet etiam fœminas, & earum deſcendentes, *deciſ.444. num.9. Albergato*.
Deſcendentes Teſtatore vocante ad ſucceſſionem ex linea fœminina cum expreſſa relatione ad ſeipſum benè probatur eiuſdem proximitas. *deciſ.469. num.8 Taia*.
Deſcendentium appellatione ſecundum germanam verborum ſignificationem tàm maſculi, quàm fœminæ continentur, *deciſ.370. num.7. Albergato*.

DESCRIPTIO.

Deſcriptio actualis in albo bannitorum donec oſtendatur cancellatio bannum etiá ad alios effectus probat, *dec.214. num.11. Albergato*.
Deſcriptio profeſſionis requiritur ad faciliorem probationem, non autem pro formà. *dec.444. num 10. ibidem*.
Deſcriptio in libris declarat quo animo pecuniæ fuerint receptæ, *deciſ.437 num.9. Vicecomite*.
DETENTATIO facti in Regula de Annali, attenditur ſola nuda, & ſimplex ſine titulo, *deciſ.402.nu.13. Albergato*.
DESERTIO Religionis magis conſiſtit in voluntate deliberata mutationis propoſiti, quam in actu materiali dimiſſionis habitus, *deciſ 14. num.1. Meltio*.

DETRACTIO.

Detractio in bonis fideicommiſſarijs pro dote non competit probata deficientia bonorum liberorum ex quibus fideicommiſſum ſolui poterat, *deciſ.277.num.19.Bexilaqua*.
Detractiones pro legatis, aut debitis prius ex mobilibus fieri ſolent, & eorum quantitatem conſiderata perſonarum conditione, & id genus alia Iudex arbitrari poteſt. *deciſ 248.num.4. Taia*.
Detractio legitimæ, & Trebellianicæ etiam citrà dolum hæredum, qui dotes detraxerunt non competit, cum eas niſi in ſubſidium detrahi à Iure prohibeatur, *deciſ.263.nu.14. Taia*.
Detractiones ex perceptione fructuum per poſſeſſores bonorum fideicommiſſo ſubiectorum a die purificationis illius ſublatæ cenſentur. *deciſ.277. num.21. Bexilaqua*.
Detractio legitimæ ad quam pater ſi viueret admiſſus fuiſſet, filium à petita reſtitutione pretij excludit. *deciſ.239.nu.15. ibidem*.
Detractio Trebellianicæ noni utrat in bonis fideicommiſſarijs. *deciſ.111.num.22. Cerro*.
Detractionum exceptiones illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes immiſſionem fideicommiſſario retardare non valent, *deciſ.277.num.20. Bexilaqua*.
Detractiones fideicommiſſario impediunt immiſſionem, *deciſ 470. num.3. Priolo*.
Detractionem quamcumque ſuæ hæreditatis Teſtator quando dicatur prohibuiſſe, *deciſ 79. num 27 Albergato*.
Detractio legitimæ ceſſat ubi conſtat de alienatione ſtabilium, *dec.423.num.4. Bourlemont*.
Detractiones, quando ſunt liquidæ immiſſio non in omnibus bonis, ſed pro indiuiſo concedi ad ſummum conuenit. *deciſ.179.num.13. Albergato*.
Detractio Trebellianicæ, & Falcidiæ, vt acceſſoria ad fideicommiſſum non extenditur ad caſum contrarium, *deciſ.94 num.7. Priolo*.
Detractiones ex cauſa legitimæ, & Trebellianicæ debitæ, ſtante certa illarum quantitate ratione loci, & quotæ, immiſſionem pro indiuiſo ſubſecuto non impediunt, *deciſ.277. num.10. Bexilaqua*.
Detractiones quando competunt grauatis, etiam cauſam ab ipſis habentibus ſuffragari cenſentur, *ibidem num.4.9.*
Detractio dotis, quando eadem non iuſtificatur, ex bonis fidei commiſſarijs fruſtrà prætenditur. *deciſ.358. num.17. Priolo*.
Detractionibus, & partitis ad computum ſortis ponendis non liquidatis, non ſolutio integri pretij in facto non ſubſiſtit, *deciſ.153.num.8. ibidem*.
Detractio legitimæ, & Trebellianicæ, an debeatur dum non fuit confectum inuentarium, *deciſ 131.num.11.Taia*.

DEVOLVTIO.

Deuolutio mediante Procuratore non cenſeatur remiſſa ex citatione ſucceſſiuè pro reſolutione canonum exequuta dum non conſtat, a quo eadem fuerit reproducta. *deciſ.35. num.6. Vereſpio*.
ad Deuolutionis effectum dominium in caſu proprio ex pluribus adminiculis probatur, *deciſ.33. num.4. ibidem*.
Deuolutio, quando eſt dubia, & probabiliter poteſt controuerti altiorem indaginem requirit, & propterea in iudicio petitorio eſt diſcutienda, *deciſ.113.num 20. Bexilaqua*.
ad Deuolutionem agenti vt obtineat dominium, idem plenè & concludenter probare tenetur, *deciſ.82.num.9. Priolo*.
Deuolutio ad fauorem Capituli excluditur, cum deficientia lineæ prout requiritur non probetur. *deciſ.227. n.17. Bexil.*
ad Deuolutionem agentis dominium directi Domini concludenter iuſtificatione comprobari debet, nec probatio ex Inſtrumento inueſtituræ elicita ſuffragatur, *deciſ.33.n.3. Ver.*
Deuolutioni non eſt locus ſtante paupertate Emphyteutæ, & abſentia a loco, *deciſ.375. num.15. Albergato*.
Deuolutio ad directum dominium non intret extincta linea non obſtante alienatione in extraneum, & ſuppoſitione per vxorem poſt eius obitum de domo fideicommiſſo paterno facta, *deciſ.227. num.10. Bexilaqua*.
Deuolutionis præuiſa, & ſufficienter non probata ſcientia, lapſus termini in præiudicium proximiorum allegari non poteſt, *deciſ.306. nu.9. Cerro*.
Deuolutionis ſcientia ab allegante plenè, & concludenter probari debet, *ibidem num.7.*
Deuolutio bonorum Eccleſiæ an intret, ex eo quod reſeruatum beneplacitum Apoſtolicum fuit, *deciſ.375.nu.19. Albergato*.
Deuolutio in emphyteuſi Eccleſiaſtica intrat, dum linea extincta eſt, nam non admittuntur in ea, extranei, *dec.319. num.2. Cerro*.
Quamuis in conceſſione, adſint clauſulæ in perpetuum, & ad habendum, *ibidem num.3.*
Deuolutioni eſt locus ceſſando emphyteuta per biennium in ſolutione Canonis, *deciſ.516. num.9* Quod amplia, vt *num.10. Bexilaqua*.
Deuolutioni per deficientiam lineæ eorum, quibus domunculæ in emphyteuſim fuerant conceſſæ vt ad fauorem alterius locus factus eſt, ita cenſus in illarum locum ſubrogatus remanet deuolutus, *deciſ.113.nu.1. Bexilaqua*.
Deuolutio ex capite impoſitionis cenſus ſuper domo per emptorem irrequiſito Capitulo factæ non releuat, cum alienatio in inueſtimento expreſsè prohibita non fuerit. *deciſ.227 num 28. ibidem*.
de Deuolutione bonorum ſuorum donator ad proximiores diſponens quatenus linea ipſo ſuperſtite deficeret, cum idem prædeceſſerit ſubſtitutio ad fauorem proximiorum facta expirauit. *deciſ.270 num.1. Priolo*
ad Deuolutionem feudi Dominus directus non poteſt agere, dum durat eius inueſtitura. *dec ſ.469. nu.1. Cerro*.
Deuolutionem, & cenſus extinctionem ex capite deficientiæ lineæ prætendentibus onus eandem probandi incumbit, *deciſ.113.num.4. Bexilaqua*.
à Deuolutione, cauſa qualibet etiam fatua excuſat, *dec.375. num.15. Albergato*.
DETERMINATIO aliqua, ſi inducta fuerit in aliqua diſpoſitione, totam diſpoſitionem percutit, & modificat, *deciſ.377. num.23. Kinot*.
Determinationis æqualis regula non intrat, quando in vno determinabilium militat diuerſa ratio. *dec.430.n.12. Priolo*.

DICTIO.

Dictio. *ex quacunque*, eſt effrenata, nec recipit reſtrictionem, *deciſ.435.num.7. Vereſpio*.
Dictio diſcordare faciens mentem Teſtatoris cenſetur appoſita à Notario, quæ non præiudicat, *deciſ.447 nu.11. ibidem*.
Dictio, *ſimil.a*, diſpoſitionem ad ſupra diſpoſita reſtringit, & extenſionem fieri impedit, *deciſ.279 nu.13. Priolo*.
Dictio. *huiuſmodi*, eſt repetitiua, & diſpoſitionem, reſtringit ad res expreſſas *dec.344.nu.8. Albergato*.
Dictio. *in circa*, poteſt ſe extendi ad quartam, & decimam partem. *deciſ.415. nu.9. Bexilaqua*.
Dictio ipſius eſt pronomen perſonaliſſimum. *deciſ.535.nu.5. Bexilaqua*.
Dictio, *in circa*. ad quam quantitatem ſe extendat, remiſſum in arbitrio iudicantis dicitur, *ibid.nu.8*.
Dictio, *interim*, corporalem ſolum obligationem ſub conditione ſuſpenſiua ſi non ſequatur implementum, vel reſolutiuæ ſi ſequatur denotat, *deciſ.311, nu.6. Bourlemont*.
Dictio, *ipſius*, eſt perſonalis, & ad oculum demonſtratiua, *deciſ 387.num. 30. Vicecomite*.
per Dictionem, *in circa*, diſpoſitio quando ſit ad quid ſe extendat. *deciſ 415. num.7 Bexilaqua*.
Dictio, *immediatè*, quid importet, *deciſ39. nu.21. Bexilaqua*.
Dictio. *in perpetuum*. repetita importat tempus infinitum. *dec.429. nu.10. ibidem*.
Dictiones, *in infinitum, & in perpetuum*, important perpetuitatem reſpectu vocatorum, *ibid. num.6.*
Dictio. *Item*. ſermonis dumtaxat continuationem præſeferens qualitatis repetitionem non inducit, *deciſ.156.nu.13 Vereſpio*.

Dictio

Dictio, *maximè*, quid importet, *deciſ.17. num.8. Albergato.*

Dictio copulatiua *nec non*, iuxta ſui naturam ſequentia antecedentibus cum ſuis qualitatibus connectit, *deciſion.271. num.13. Priolo.*

Dictio, *omnimoda*, importat rei totalitatem, & plenitudinem *deciſ.2. num.6. ibidem.*

Dictio, *non unquam*, caſum omnem, & quodcunque futurum tempus includit, *deciſ.174. num.4. Veroſpio.*

Dictio, *plenè*, omnimodam confirmationem operatur, ac ſi Teſtamentum in qualibet ſui parte, abſque vlla diminutione approbatum fuiſſet, *deciſ.490. num.6. ibidem.*

Dictio, *parentela*, comprehendit tam agnatos, quam cognatos vtriuſque ſexus, *deciſ.345. nu.6. Cerro.*

Dictio, *præſertim*, denotat cauſam eſſe finalem, *deciſ.17. nu.9. Albergato.*

Dictio, *prætenſum*, excludit approbationem, *deciſ.472. nu.16. Priolo.*

Dictio, *quæ circà*, quamuis aduerſatiua, operatur tamen Vnitatem, *deciſ.406. num.16. Priolo.*

Dictio, *quoddam*, excludit approbationem, *dec.472. n.15. ibid.*

Dictio, *quæ circà*, operatur vt expreſſa in vna parte orationis, cenſeatur repetita in altera, *deciſ.406. nu.19. ibidem.*

Dictio, *quomodolibet*, eſt vniuerſalis, & comprehendit omnem caſum futurum, *deciſ.244. nu.6. Priolo.*

Dictio, *Deſcendentium*, *deſcendentes*, quando non eſt contemplata agnatio continet etiam fœminas, & earum deſcendentes, *deciſ.444. num.9. Albergato.*

Dictio, *quamdiu*, quid operetur, *deciſ.70. nu.34. Beuilaqua.*

Dictio, *ſemper*, repetita excludit temporaneam aſſignationem, *deciſ.411. num.11. ibid.*

Dictio, *ſi verò*, eſt aduerſatiua, & an inducat repetitionem omnium qualitatum, *deciſ.527. num.17. Taia.*

Dictio, *tanquam*, importat maiorem expreſſionem veritatis, *deciſ.475. num.18. Cerro.*

Dictio, *tamen*, dicitur reſtrictiua, *deciſ.515. nu.4. Beuilaqua.*

Dictio, *vbicunque*, ad eos quibus non fuit applicata reſtringi non debet, *deciſ.266. num.19. Priolo.*

Dictio, *vltrà*, licet ad caſus non expreſſos extendatur, Capitulorũ tamen ſubſtantiam includit, & præſeruat, *deciſ.174. num.13. Veroſpio.*

Dictio, *vltrà*, ad caſus antea non expreſſos diſpoſitionem porrigere videtur, *ibidem num.12.*

Dictio, *vt*, cum ſtet declaratiuè de filijs præſentantibus vti Patronis, & de familia, non autem limitatiuè ſolum tanquam Procuratoribus Patris, de vtriuſque etiam non immeritò intelligi debet, *deciſ.234. num.14. Priolo.*

Dictio, *vt ſuprà*, repetit omnes qualitates ſuperius recenſitas, *deciſ.345. num.4. Cerro.*

Dictio, *vt ſuprà*, omnes perſonas cum eodem ordine ſuccedendi comprehendit, *deciſ.45. num.14. Beuilaqua.*

Dictio, *vt ſuprà*, repetit omnes qualitates præcedentes, *deciſ.373. nu.3. Cerro.*

Dictio vniuerſalis, *omnia*, non in epithetis rerum, ſed in aduerbijs verborum declaratur, *dec.282. num.11. Taia.*

Dictio, *affatto*, importat quidem in totum, & ex toto, *deciſ.39. nu.21. Beuilaqua.*

Dictio, *alia*, deſignat perſonas diuerſas ab expreſſis, *dec.296. num.6. Veroſpio.*

Dictio, *affatto*, limitationem, vt poſſet ab ea recedi non admittit, *dec.39. num.4. Beuilaqua.*

Dictio, *alia*, oſtendit perſonas diuerſas ab expreſſis, *dec.447. num.3. Veroſpio.*

Dictio, *cum*, coniunctionem eorum, quæ in eadem oratione copulantur fortius inducit, *deciſ.271. num.14. Priolo.*

Dictio, *circiter*, certam quantitatem excludit, & augmentum in modico fieri operatur, *deciſ.310. num.18. ibidem.*

Dictio *deſcendentes*, eſt collectiua plurium perſonarum, & graduum, *deciſ.429. num.4. Beuilaqua.*

Dictio, *dictorum*, quæ in pluralitate ſonat, vt ſit expectanda mors omnium, & exiſtentia conditionis in omnibus verificetur, importat, *deciſ.88. num.13. Priolo.*

Dictio relatiua, *dictis*, ad omnes ſpecies in præcedentibus comprehenſas extenditur, *deciſ.64. num.13. Priolo.*

Dictio, *dictam*, repetit ſolum perſonam ſuperius expreſſam, *dec.296. num.1. Veroſpio.*

Dictio, *dicti*, includit omnes ſpecies ſuprà expreſſas, *dec.464. num.6. Vicecomite.*

Dictio, *dicta*, eſt demonſtratiua oculis corporeis, *deciſ.296. num.9. Veroſpio.*

Dictio, *eo quia*, in ſupplicatione poſita cauſam diſpoſitionis pro certo, & conſtanti importat, *deciſ.126. numer.3. Beuilaqua.*

Dictio, *etiam*, iuncta dictioni, *&*, diſpoſitionem auget, & non minus titulum filiationis, quam munus Procuratorium includit, *deciſ.237. num.15. Priolo.*

Dictio, *&*, inter genus libertatis, & ſpeciem vſusfructus reſtricta, non reſtringit libertatem quoad bonorum proprietatem, in qua donatarius plenam ſibi diſponendi facultatem reſeruauerat, *deciſ.134. num.7. Meltio.*

Dictio, *& in caſu*, reſtringit vocationem ad obitum vltimi hæredis legitimi non expectata natiuitate aliorum attinentium, *deciſ.519. num.23. & 25. Beuilaqua.*

abſque Dictione taxatiua expreſſio, quando fuit facta, ſeu concepta cenſetur repetita ad maiorem demonſtrationem, nec excludit onera ſupra expreſſa, *deciſ.377. num.25. Nunez.*

per Dictionem, *in circà*, diſpoſitio, quando fit, ad quid ſe extendat, *deciſ.425. num.7. Beuilaqua.*

DICTIS Teſtium probationes ex publica documentorum fide circa nobilitatem adſtipulantur, *deciſ.212. nu.3. Priolo.*

D I E S.

ex Die termini habiti pro ſeruato, appellatio inchoari debet cum ad illum ſententia, quæ poſtea fertur retrahatur, *deciſ.291. nu.3. Taia.*

intra Dies decem, appellatio in quantum permittitur, poſt ſcientiam fieri debet, *deciſ.69. numer.9. ibidem.*

à Die habitæ notitiæ, appellationẽ ſufficit interponere infrà decem dies, quia citatio non fuit perſonalis, *deciſ.390. nu.4. Cerro.*

à Die latæ ſententiæ decendium ad appellandum non currit ſed a die habitæ notitiæ, *deciſ.450. nu.1. Emulemente.*

Die non feriata facta citatio valida eſt, *deciſ.432. numer.5. Albergato.*

Dies Sancti Marci non eſt feriata, *ibidem num.6.*

D I F F E R E N T I A.

Differentiæ ratio cur donans voluerit vocationem proximiorum ad vnum caſum magis quam ad alterum reſtringere, an ex verbis Donatoris aſſignari poſſit, *deciſ.279. num. . . Priolo.*

Differentia articulorum, quando non eſt releuans remiſſoria concedi non debet, *deciſ.20. nu.8. & 9. Albergato.*

Differentia inter translationem, & caſſationem nouamque reſeruationem fruſtrà controuertitur, dum vtraque in Conſtitutione cauetur, *deciſ.299. num.5. Taia.*

Differentia inter diſmembrationẽ, & anteactæ vnionis diſſolutionem nulla ferè videtur cum in vtraque eædem ferè ſolemnitates requirantur, *deciſ.165. num.8.*

DIFFORMITAS diſpoſitionis Teſtamentariæ arguit Teſtatorem diuerſimodè ſenſiſſe, *deciſ.515. num.18. Beuilaqua.*

DIFFICVLTATE de lucro ſtante, an ſcilicet ad normam Regiæ pragmaticæ, an verò ad normam Statuti Vrbis perſolueretur, hæredes ex iudiciali petitione moram contraxiſſe non cenſentur, *deciſ.357. num.19. Veroſpio.*

Difficultates quæ extrà dubium propoſitum excitantur, in Tribunali Rotæ ad particularem diſpoſitionem reijciuntur, *deciſ.320. num.11. Cerro.*

per DIGRESSIONEM ſubſtitutio ad plures gradus reciproce facta non leuem coniecturam tranſmiſſionis inducit, *deciſ.203. num.14. Beuilaqua.*

D I G N I T A S.

Dignitas Archidiaconalis ſtante vacatione ex vi decreti ſpecialis inducta per Ordinarij vices amittitur, *deciſ.323. num.18. Veroſpio.*

Dignitas duplex præcedere facit, *deciſ.425. num.18. Veroſpio.*

Dignum magis, trahit ad ſe minus dignum, *ibidem num.19.*

Dignum maius trahit ſecum minus, & quando id non procedat, *deciſ.379. num.16. Beuilaqua.*

Dignitas dypteratus cum ſit, tanquam talis iuxtà diſpoſitionem Concil. Trident. perſonalem reſidentiam requirit, *deciſ.223. num.1. Priolo.*

Dignitates in Collegiatis Parochialibus obtinere decimas parochiales, iuxtà conſuetudinem Regni Hiſpaniæ incompatibile non eſt, *deciſ.216. num.9. Albergato.*

Dignitatem Iudex qui exercuit præcedere debet alteri, qui eam non exercuit, *deciſ.425. num.17. Veroſpio.*

D I L A T I O.

Dilationis exceptio à nonnullis Creditoribus conceſſa, dum reſpicit exequutionem, in eo Iudicio eſt diſcutienda, *deciſ.320. num.15. Albergato.*

Dilatione pendente debitum peti non poteſt, *deciſ.499. nu.7. Beuilaqua.*

Dilatio exhibitionis Teſtamenti non modicam ſuſpicionem inducit, *deciſ.189. num.10. Priolo.*

Dilatio, quando alicui fuit conceſſa, non poteſt conſiderari aliqua mora, *deciſ.439. num.6. Cerro.*

Dilatio conceſſa à maiori parte creditorum retardat executionem, non autem expeditionem mandati, *deciſ. 426. num.5. Emerix.*

Dilectus magis à Teſtatore non poteſt dici ſubſtitutus, reſpectu inſtituti, *deciſ. 59. nu. 32. Benilaqua.*

DILIGENTIA.

Diligentiam promiſſio adhibendi talem qualem, à nexu illius liberat emptorem omnem quam poteſt diligentiam adhibendo, *deciſ. 119. num. 4. Benilaqua.*

Diligentiæ per emptorem adhibitæ quomodo probantur, *ibidem num. 5.*

Diligentiam poſſibilem omnem, quando quis adhibuit pro aliquo adhibendo, non poteſt dici in dolo, & culpa, *dec. 158. num. 11. & 15. Cerro.*

Dimittens per Tranſactionem, quando verè dicatur alienare, & quando ſecus, *deciſ. 158. num. 15. & 16 Cerro.*

DIOECESES Papa ſolus ſeparare, & concedere poteſt, *deciſ. 334. num. 17. Taia.*

Diœceſanus Cathedraticum exigit à qualibet Eccleſia in ſignum ſuæ ſubiectionis, *dec. 70. num. 4. Benilaqua.*

DISCORDIÆ in litigioſis fideicommiſſis ſæpè germinantes per tranſactionem extinguuntur, *deciſ. 350. num. 4. Benilaqua.*

DISCESSVS pro ſecunda vice à Religione ſine licentia præpoſiti mutationem teſtificatur, *deciſ. 14. num. 19. Meltio.*

Diſcedens à Nouitiatu animo non redeundi iterum Nouitiatum tenetur peragere, *ibidem num. 3.*

de DISDICTA in locationibus quando non docetur cenſetur durare per Inſtrumentum continuatio eiuſdem locationis, & penſiones præſumuntur perceptæ, *deciſ. 81. num. 7. Albergato.*

Diſdictæ intimatio Tutori & Curatori à Iudice deputato facta, & poſtea repetita Procuratori generaliter a Matre poſt ſuſceptam iterum tutelam conſtituto, nullitatem omiſſionis tollit, *deciſ. 19. nu. 7. Veroſpio.*

DISCVSSIONEM exceptio turbida requirens ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti in Teſtamento minus apta redditur, *deciſ. 163. num. 14. Benilaqua.*

DISMEMBRATIO.

in Diſmembratione requiſitæ ſolemnitates in diſſolutione exigi videntur, *deciſ. 165. numer. 11. Benilaqua.*

Diſmembratio beneficiorum curam habentium ex diſpoſitione Concilij Tridentini prohibetur, *deciſ. 29. num. 4. Veroſpio.*

in Diſmembrationis materia cauſa legitimè iuſtificata requiritur, nec admittitur præſumpta, nè alias via eludendi prohibitionem legis aperiatur, *deciſ. 165. num. 13. Benilaqua.*

Diſmembratio, vt ſuſtineatur concurſus iuſtitiæ, & ſolemnitatis copulatiuè requiritur, *deciſ. 165. numer. 3. ibidem.*

Diſmembratio cauſa legitima, & ſolemnitatum interuentu deſtituta non ſubſiſtit, dum vtrumque in actu diſmembrationis alienationis ſpeciem præſeferentis neceſſarium eſt, *deciſ. 29. num. 1. Veroſpio.*

Diſmembratio beneficiorum ad reparandas Seminarij indigentias Ordinarijs attributa ad ſimplicia beneficia tantum, non autem ad Curata extenditur, *ibidem num. 3.*

Diſmembratio Eccleſiæ Parochialis vti de ſimplici beneficio ex defectu conſenſus in diſmembrante corruit, *ibidem num. 8.*

Diſmembratio Eccleſiarum inter ſpecies alienationum enumeratur, *deciſ. 165. num. 1. Benilaqua.*

DISPONENTE Teſtatore per obliqua verba diſpoſitio ad omnes deſcendentes in infinitum tranſit, *deciſ. 202. num. 13. Albergato.*

DISSOLVTIO vnionis ceſſante cauſa tenuitas ex ſubſequuto redditum augmento, an, & in quo caſu ab ipſo Ordinario fieri poteſt, *deciſ. 24. num. 5. Veroſpio.*

Diſſolutio Eccleſiarum antea vnitarum ex cauſa tenuitatis redditum ceſſante cauſa fieri poteſt, *deciſ. 165. num. 6. Benilaqua.*

DISSOLVENS Societatem intempeſtiuè ſocium quidem à ſe liberat non verò ſe ipſum à ſocio, ita vt damnum ſucceſſiuè contingens diſſoluentis ſolummodò periculo cedat, *deciſ. 123. num. 4. Veroſpio.*

DISPLICERE amplius non debet, quod ſemel placuit, *dec. 228. num. 7. Taia.*

DISPENSATIO.

Diſpenſatio ad ſuſcipiendos Ordines ſacros alicui vti filio naturali talis Viri ex Muliere coniugata impetrata, filiationis probationem conſtituit, *deciſ. 318. num. 19. Cerro, Pars XIII.*

Diſpenſationem poſſibilitas ab alijs obtinendi, vt probatio non ſit concludens operatur, *deciſ. 37. num. 11. Albergato.*

ex Diſpenſatione Apoſtolica habilitatio acquiritur aduerſus defuncti diſpoſitionem, *deciſ. 373. num. 1. Veroſpio.*

Diſpenſatio obtenta non facta mentione litis, & poſſeſſionis eſt nullius momenti, *ibidem num. 5.*

Diſpenſatio operatur confeſſionem ſuper re diſpenſata, *ibid. num. 4.*

Diſpenſatio, *cap. vnic. de Bigamis*, non eſt neceſſaria, quando diſpenſatur expreſsè in concurſu cum Vidua, & datur ratio, *deciſ. 512. num. 4. Albergato.*

Diſpenſatio ad retinen. penſionem fauore Bigami debet continere derogationem, *cap. vnic. de Bigamis, ibidem num. 3.*

Diſpenſatio ſpecialis quoad aliquod Concilium, quando in principio adeſt, ſufficit poſteà generalis derogatio, quoad alia, *deciſ. 247. num. 27. Albergato.*

Diſpenſatio ſi conceſſa fuit ad impetrandum maius, eo magis valebit ad minus, *deciſ. 189. nu. 5. Benilaqua.*

DISPOSITIO.

Diſpoſitio *l. Barbarius* non intrat, quoties poſt detectam veritatem perfectionem actus aſſumat, *deciſ. 322. num. 21. Veroſpio.*

ex Diſpoſitione iuris reſponſio diſtinctè & ſeparatim non ab omnibus turmatim fieri debet, *deciſ. 40. num. 7. Meltio.*

Diſpoſitio imperfecta prioris teſtamenti reuocationem non inducit, *deciſ. 275. num. 8. Veroſpio.*

Diſpoſitio Teſtatoris vt corruat, concurſus ſeptem Teſtium qui ſint conteſtes requiritur, *deciſ. 356. num. 8. Priolo.*

Diſpoſitio, ſecundum formam à diſponente ordinatam eſt ſeruanda, *deciſ. 399. num. 1. Emerix.*

Diſpoſitio ſtatuti circumſcripta ſubiectione bonorum non intrat, *deciſ. 342. num. 2. Albergato.*

Diſpoſitio Textus de iuſto pretio venditori vltra dimidium læſo offerendo vel à contractu recedendo, quoties de venditione rei liberæ agitur admitti poteſt, *deciſ. 183. numer. 8. Veroſpio.*

iuxta Diſpoſitionem ſtatuti Vrbis conditio ſi ſine filijs in Teſtamento appoſita, omnes deſcendentes tanquam expreſsè vocatos admittit, *deciſ. 45. num. 3. Benilaqua.*

Diſpoſitio *l. fœmina*, quoad bona quæ à coniuge titulo oneroſo acquiſita fuerunt, non intrat, *deciſ. 303. numer. 3. Taia.*

Diſpoſitio iuris tranſitum emphyteuſis Eccleſiaſticæ in aliam Eccleſiam vti manum mortuam prohibet, *deciſ. 173. num. 2. Veroſpio.*

Diſpoſitio *l. fin. de vend.* licet de venditione loquatur, in quacumque tamen alienatione eſt ſeruanda, *deciſ. 297. nu. 9. Bourlemont.*

Diſpoſitio in futurum redditur imperfecta ratione temporis determinati, ad quod hæreditas dari non poteſt, *deciſ. 86. num. 5. Priolo.*

Diſpoſitio *text. in cap. 1. de bigam.* reddens bigamos incapaces Penſionum Eccleſiaſticarum eſt Conciliaris, *deciſ. 247. nu. 2. Albergato.*

Diſpoſitiones quæ ſunt contrà iuris prohibitiones non releuant, *deciſ. 419. numer. 10. Veroſpio.*

Diſpoſitio de actu aliquo particulari certa loquens ad alios caſus non poteſt extendi, *deciſ. 70. nu. 49. Benilaqua.*

Diſpoſitione cap. dilecti, & cap. ſuggeſtum ceſſante moderationi Priuilegiorum locus non eſt, *deciſ. 123. number. 9. Cerro.*

Diſpoſitio Teſtamenti etiam inter liberos, ſi non fuerit duorum ſaltem Teſtium depoſitione formiter comprobata, eſt inefficax, *deciſ. 219. nu. 6. Veroſpio.*

Diſpoſitio, quando importet ſubſtitutionem vniuerſalem, *deciſ. 152. num. 11. Priolo.*

ſub Diſpoſitione Conc. Trident. non ſolum Clauſtrales, ſed & Equites Hieroſolymitani comprehenduntur, *deciſ. 14. num. 23. & 24. Meltio.*

Diſpoſitio facta ſub explicita conditione, non alias aliter, & ita remouet conſenſum ab actu, dum id non verificatur, *deciſ. 54. num. 7. Meltio.*

Diſpoſitio bonorum fideicommiſſi refertur ad bona, quæ verba Teſtatoris particulariter percutiunt, *deciſ. 92. num. 10. Priolo.*

Diſpoſitionem pariformiter determinat copula, &, in eodem contextu poſita æquat copulata, *deciſ. 86. num. 6. Priolo.*

Diſpoſita ad vnum effectum non debent contrarium operari, *deciſ. 112. num. 12. Priolo.*

Diſpoſitio Bullæ iuris congrui Greg. XIII. ſenſum aliarum Conſtitutionum ex ratione eadem non correcta continet *decis.538.numer.*100. *Camer.*
Diſpoſita ad vnum effectum non debent contrarium operari, *decis 192. num.12.& 13.Priolo.*
Diſpoſitionem intentio non infert, nec ſufficit decreuiſſe diſponere niſi de diſpoſitione conſtet, cum plura tractentur, & non perficiantur, *decis.16.num.19.Beuilaqua.*
Diſpoſitio vt euaneſcat ſufficit conditionem per momentum temporis impletam fuiſſe quicquid poſtea euenerit, *decis.154.num.20..Priolo.*
Diſpoſitiones particulares Teſtamentum ſecundum ſi reuocat non dicitur reuocare hæredis inſtitutionem factam in primo, *dec.4.num.5.Albergato.*
Diſpoſitio recipit declarationem à ſua ratione, *decis.268. num.21.Vicecomite.*
ex Diſpoſitione Breuis Pontificis Abbas habilitatus fructus percipit tanquam deſcendens illorum, quorum agnationi proſpicere Teſtator voluit, *decis.59.num.13. Meltio.*
Diſpoſitio Codicilli, & Teſtamenti vna eademque cenſetur, cum vtriuſque effectus in tempus mortis conferatur, & vnum quidem ſuppleatur, vt per aliud declaretur, *decis.116.num.12.Taia.*
Diſpoſitio Patris quando aliquid expreſsè mandat, ſolemnitates non ſunt ſeruandæ, *decis.361.num.15 Beuilaqua.*
Secus quando diſpoſitio non eſt præciſa, & plus in contractu, & renunciatione continetur, *ibidem num.16.*
Diſpoſitio conditionalis deficiente conditione totaliter corruit, *decis.86. num.9.Priolo.*
pro Diſpenſatione impetranda ad Summum Pontificem quæ ſunt narranda, *decis.185.numer.3.Beuilaqua.*
in Diſpoſitione aliqua dum plures apponuntur cõditiones, & in ſequenti vero aliquæ tantum, cẽſetur receſſum à non expreſſis, *decis. 523.num 4.Cerro.*
Diſpoſitio *cap.cum eſſet de Teſtam.* in Vrbe non procedit, & eius in hoc iuris Ciuilis obſeruantiam decernit, *decis.210 num.2.Veroſpio.*
Diſpoſitio Teſtatoris ad effectum conſequendi fructus decurſos non obligatio illos conſeruandi eſt attendenda, *decis 95. nu.5.Cerro.*
Diſpoſitio non extenditur vltra caſum ipſius diſpoſitionis, *decis 67.num.13.Taia.*
Diſpoſitiones plures, quando habuerunt originem ab eodem fonte, & cauſa, hoc eſt ſignum indiuidualitatis, & inſeparabilitatis, *decis.187. num.29.Cerro.*
Diſponentis modus difformis loquendi animum quoad ſubſtitutionem declarat, *decis.279. num.15.Priolo.*
Diſpoſitionem diſtinctam, & diuerſam a præcedenti ſubſtitutio ſecunda non inducit nouam, ſed ſolum ordinem ſuccedendi per prius, & poſterius denotat, *decis.86.num.4 Priolo.*
Diſpoſitio expreſſa, quando repugnat, argumentum ex veriſimili mente deductum admitti non poteſt, *decis.114. num 16.Beuilaqua.*
Diſpoſitio, quando eſt conditionalis, ſi conditio non adimpleatur, ceſſat, ac euaneſcit talis diſpoſitio, *decis 54. nu.6. Meltio.*
Diſpoſitiones contrarias menti Teſtatoris inducentes, non dicuntur ſeruare eius voluntatem, imò deſtruere, *decis. 419 nu.9.Veroſpio.*
Diſpoſitio reſtricta ad quoddam genus perſonarum ad alias non extenditur, *decis 70. num. 17.Beuilaqua.*
Diſpoſitio ad fauorem piæ cauſæ etiam abſque ſolemnitatibus ſuſtinetur, *decis.99.num. 25.Meltio.*
Diſpoſitio limitata, non tranſit limites ipſius diſpoſitionis limitatæ, *decis.79.num.42.Beuilaqua.*
Diſpoſitiones Teſtatoris prout iacent ſunt interpretandæ, *decis.455.num 13.Beuilaqua.*
Diſpoſitionis intentio eſt attendenda, *decis.130.num 23.Beuilaqua.*
Diſpoſitio qualibet ſurgens ab alio, vt ab illius cauſæ exiſtentiam regulariter præſumit, *decis.36.num 6.Taia.*
ex Diſpoſitione Teſtatoris hæredes, ſi debent eſſe de linea maſculina, qui ſunt ex linea fœminina cenſentur excluſi, *decis. 76. num. 9.& 11.Meltio.*
Diſpoſitio reſtitutioni repugnat, & facultas de viuis pro libito diſponendi Teſtatorem eam ab vniuerſo corpore ſuæ hæreditatis excipere voluiſſe præſupponit, *decis.209, num.9. Beuilaqua.*
Diſpoſitio indefinitè facta de bonis, vniuerſali, & toti hæreditati æquipollet, *decis.45. nu.4. Beuilaqua.*
Diſpoſitio teſtamentaria per orationes perfectas ſine aliqua relatione oſtendens omnimodam diuerſitatem diſponendi in vno, & altero caſu, remotis ſubtilibus argumentis pro lege eſt ſeruanda, *decis.114.num.19.Beuilaqua.*
Diſpoſitio teſtamentaria magnam fraternitatis præſumptionem inducit, *dec.32.num.4.Veroſpio.*
Diſpoſitio, quando eſt conditionalis, cum ſua conditione recipi debet. *decis.286.num.17.o.Albergato.*
Diſpoſitio conditionalis, quando fuit purificata, perindè eſt, ac ſi à principio fuiſſet pure facta, *decis. 530. num.9. Beuilaqua.*
Diſpoſitiones omnes intelligendæ ſunt, rebus ſic ſtantibus, *decis 189 numer 24.Albergato.*
Diſpoſitio vltima ad fauorem piæ cauſæ facta omnibus alijs eſt fauorabilior, *decis.99.num.7. Meltio*
Diſpoſitio de beneficijs erigendis ſub iurepatronatus hæredum, ac ſucceſſorum in perpetuum pro lege ſeruari debet, ne laici ab erectione Eccleſiarum, & Beneficiorum retrahantur, *dec.136. num.1.Cerro.*
ex Diſpoſitione Iuris eſt intelligenda rata de æquali portione non ſolum ſed etiam ex conſuetudine contrahentium, *decis.65. num.3.Albergato.*
Diſpoſitio ſtatuti Vrbis vigore indultorum Apoſtolicorum etiam in Tribunali A.C. admittitur. *decis 357. num.3. Veroſpio.*
in Diſpoſitionibus ſtatuentium vſus loquendi, ex quo arguatur, *decis 387. numer 11.Veroſpio.*
Diſpoſitionis intentio eſt attendenda, *decis. 530. numer. 18. Beuilaqua.*
ex Diſpoſitione iuris communis læſio vltra dimidiam pro reſcindenda tranſactione ſufficit, *decis.72. nu.9. Priolo.*
Diſpoſitionem verba ad quod in caſu prædicto voluit hæreditatem peruenire, ad euentum fideicommiſſi & ſuperuiuentiæ vltimo vocati reſtringendo omnes alios caſus excludunt, *decis.154.nu.6.Priolo.*
Diſpoſitio, quando fit, per dictionem, in circa, ad quid ſe extendat, *decis.425.numer.9. Beuilaqua.*
Diſpoſitio ſtatuti Vrbis in materia lucri dotalis, tam reſpectu dotis ſolutæ, quam promiſſæ regulariter admittitur, *decis.357.nu.12. Veroſpio.*
Diſpoſitio Summi Pontificis circa incompatibilitatem, licet abſque præiudicio iuris alteri quæſiti proceſſerit, omni tamen iure deſtituto prodeſſe non valet. *decis.256.nu.15. Veroſpio.*
in Diſpoſitionibus ſtatuentium vſus loquendi, ex quo arguatur, *decis. 387. numer.11.Vicecomite.*
Diſpoſitio conditionalis vt euaneſcat, conditionem reſolutiuam ſemel adimpletam fuiſſe ſufficit, *decis.154. num 19. Priolo.*
Diſpoſitionem ad ſupra diſpoſita reſtringit, & extenſionem fieri impedit, *decis.279.num.23 ibid.*
in Diſpoſitionibus Teſtamentarijs Teſtamenti verba extendenda ſunt, *decis.491 num.11.Taia.*
Diſpoſitio conditionalis ceſſat, dum adimpletur conditio, *decis. 286. num.18. Albergato.*
Diſpoſitio ſtatutaria ratione mixturæ ceſſat, & ſententia appellationem recipit, *decis. 237.num.1. Meltio.*
Diſpoſitio *l.ſi fundo de vend.* licet de venditione loquatur, in quacumque tamen alienatione eſt ſeruanda, *decis. 297. num.9 Bourlemont.*
Diſpoſitio conditionalis conditione deficiente totaliter extinguitur, & pro non facta habetur, *decis. 279. num.4. Priolo.*
Diſpoſitionem fundatoris Executor immutare non poteſt, nec inferre præiudicium ſucceſſoribus per ipſum præciſè vocatis. *decis.136. nu.4.Cerro.*
Diſpoſitio diſcretiua & difformis diuerſitatem voluntatis infert, *decis.279.num.16.Priolo.*
Diſpoſitio Teſtatoris eſt indiuidualiter ſeruanda, & aliàs geſta non tenent. *decis.291.num.2.Taia.*
ad Diſpoſitionem actualem, quando non fuit deuentum, poteſt dici quod res ſit integra, *decis. 189. num.5. Albergato.*
ex Diſpoſitione Teſtatoris ſubſtitutio reciproca optimè colligitur, *decis.45.num.8. Beuilaqua.*
DISPONENDI Facultas de bonis ad fauorem, eius, cui quis voluerit, re integra licitè reuocatur, *decis.189.nu.7. Albergato.*

D I S T I N C T I O.

Diſtinctio inter priorem renunciationem tanquam generaliorem & poſteriorem tanquam ſpecialem non admittitur, cum poſteriora verba prioribus ex abundanti adiecta cenſeantur. *dec.336.num.8.Taia.*

Diſtin

Diſtinctio etiam fit vt cognoſcatur, an nominatus ab eligente an verò à Teſtatore capiat, *decis.355. num.20. Albergato.*

Diſtinctio de facultate nominandi fit ad cognoſcendum, an talis ſit tranſitoria ad hæredes, an vero perſonalis, *decis.355.num.19.ibidem.*

Diſtinctio circa facultatem nominandi à Teſtatore conceſſam non applicatur, dum exinde ad reuocabilem inferri non poteſt, *ibid. num.18.*

ex Diſtinctione bonorum, & nominatione diuerſorum Presbyterorum beneficia plura arguuntur, *decis. 206.numer.1. Beuilaqua.*

DISTRIBVTIONES QVOTIDIANÆ.

Diſtributionibus quotidianis applicati redditus dum propriam naturam habent, conſuetudo eos diuidendi in terminis caſus de quo agitur præcisè iuſtificari debet, *decis. 253. num.19 Meltio.*

Diſtributionibus quotidianis penſio annexa, Beneficiatis antiquis ob exactos terminos, non autem modernis reſtitui debet, *decis.329. numer.1.Veroſpio.*

Diſtributionum quotidianarum penſio naturam ſortita Beneficiatis, qui nullum Eccleſiæ ſeruitium præſtiterunt, deferri non debet, *decis.329. num.8. Veroſpio.*

DISTRACTIO rei minoris niſi ex cauſa præciſæ neceſſitatis permitti non poteſt, *dec.370. num.2.Ninot.*

in DISIVNCTIVAM copulatiua, &, quotieſcumque abſurdum & incompatibilitas ſequitur melius reſoluitur, *decis.311. nu.7.Meltio.*

DIVERSITAS.

Diuerſitas atramenti apoſtillæ non præiudicat, cum negotij religioni iudicantis relinquatur, *decis.133.nu.5.Cerro.*

Diuerſitate contractuum, & repetitione ſtante pacta onerosa, & odibilia non cenſentur in ſecundo contractu repetita, *decis.524.nu.9.Veroſpio.*

Diuerſitas circà fines, & qualitates particulares ſingulorũ corporum ad iuſtificandam identitatem non attenditur, cum ſæpius ex curſu temporis mutentur, *dec.310. num.7. Priolo.*

Diuerſitas nominum probationi identitatis non obſtat, cũ ex curſu centum annorum nomen mutari valeat, *decis. 183.num.16.Taia.*

Diuerſitas cauſarum dignoſcitur ex reſcripto Signaturæ, *decis.476 nu.11.Veroſpio.*

cum Diuerſitate atramenti, ſcriptura facta non ſolum, ſed etiam caracteris, ſuſpicionem falſitatis inducit, *decis. 59. num 7 Beuilaqua.*

Diuerſitate rationis prouiſiones inter vtramque cedulam perſpecta eodem Iure metiri prohibentur, *decis.121. numer.7.Veroſpio.*

Diuerſitas applicationis in numero domus ſcilicet & domorum non turbat, cum nomina fundorum & domus non natura, ſed noſtra deſtinatione conſtituantur, *decis. 83. nu.12. Taia.*

Diuerſus modus agendi diuerſas parit obligationes, *decis. 437 nu.7 Vicecomite.*

Diuerſitas denominationis domus concurrentibus duabus demonſtrationibus identitatem rei non diuerſificat, *decis.304. num.10.Taia.*

Diuerſitas facti diuerſum requirit conſilium, & iuris diſpoſitionem, *decis.467.num 2.ibidem.*

Diuerſitatem voluntatis infert diſpoſitio diſcretiua & diſformis, *decis.279. num.16. Priolo.*

Diuerſitas confinium arguit domorum diuerſitatem, *decis. 510.num.12. Taia.*

ob Diuerſitatem cauſarum attentata euitantur, *decis.476. num.10 Veroſpio.*

inter DIVIDENTES confeſſio facta non ſolum probat contra ipſos diuidentes, ſed etiam habentes cauſam ab eiſdem, *decis.386.num.19.Priolo.*

DIVES nemo tam eſt, vt aliquando non indigeat, *decis.521. nu.5.Beuilaqua.*

DIVISIO.

Diuiſionis Parochialium æqualitas in familiarum, & bonorum coæqualitate conſiſtit, *dec.314.num.5. Veroſpio.*

Diuiſionis penſionis ſemel factæ actus, tanquam vnicus ad effectum probandi annuam conſuetudinem diſtribuendi non attenditur, *decis.233.num.20. Meltio.*

Diuiſionis Inſtrumentum probat in præiudicium diuidentium, *decis.505.nu.8.Ninot.*

Diuiſionis actus ſicuti probat identitatem bonorum, ita eadem vſque ad obitum continuata cenſetur, *decis. 225. num.3. Priolo.*

Diuiſio non eſt ſufficiens cauſa ad arguendam maliciam, & odij præſumptionem, cum ea plenè probari debeat, *decis. 317.num.11.Beuilaqua.*

Diuiſio ab antiquiore eſt facienda, & eligendi facultas alteri tribuenda, *decis.313.num.2.Veroſpio.*

ex Diuiſione ratificatio contractus inſurgit, *decis.509. nu.9. ibidem.*

ex Diuiſione bonorum hypotheca non diminuitur, *dec.505. num.10.Ninot.*

Diuiſio bonorum ſi fuerit facta propter eorum ſeparationem, ex ea non poteſt inferri ad aliquam renunciationem, *decis.336.num.8. Priolo.*

Diuiſionis Parochialium æqualitas in familiarum, & bonorum coæqualitate conſiſtit, *decis. 313. num.5. Veroſpio.*

Diuiſio ab antiquiore eſt facienda, & eligendi facultas alteri tribuenda, *ibidem nu.2.*

Diuiſio paternorum bonorum nulli præiudicium infert, quin potius diſſenſiones, quæ ex communione accidere ſolent, tollunt, *decis.217. nu.10.Beuilaqua.*

per Diuiſionem bonorum quando non conſtat de voluntate renunciandi fideicommiſſo, parum iuuat clauſula ad habendum &c. *decis.386.nu.6.Priolo.*

Diuiſio facta inter hæredes, cum Præſeruatiuis fideicommiſſi, quid operetur, *decis.418.numer 4. Veroſpio.*

Diuiſio iuriſdictionis, quid importet, *decis.440.nu.14.Taia.*

in Diuiſione bonorum clauſulæ, ad habendum, & ſimiles, poſitæ non inferunt renunciationem fideicommiſſi, in eis exiſtentem, *decis.386.num.5.Priolo.*

Diuiſiones bonorum factæ inter cohæredes quid inferant, *ibidem num.18.*

Diuiſionis inæqualitas ex bonis diuiſis & receptis reſultat, *decis.174. num.19.Veroſpio.*

Diuiſio inter fratres facta ſub obligatione manutentionis & euictionis, an fideicommiſſum conditionale remiſſum inducat, *decis 358. nu.8.Priolo.*

Diuiſio bonorum per Procuratores non operatur renunciationem fideicommiſſi, ſi id non habebant in bonis. *decis. 386.num.7.Priolo.*

Diuiſio bonorum fideicommiſſi vnde principaliter effectum ſuerit ſortita, *decis.174.num. 10.Veroſpio.*

Diuiſio æqualis inter ius æquale habentes eſt peragenda, *decis 313.nu.1. ibidem.*

Diuiſio poſſeſſionis, quando fiat, *decis 421. numer. 19.Ninot.*

DIVTVRNA obſeruantia declarat qualitatem contractus, *decis.48.nu.23.Beuilaqua.*

Diuturna obſeruantia diſpoſitionem alioquin dubiam declarat, *ibidem.*

DOLVS.

Dolus vnius quando eſt cauſa immediata acquiſitionis, omnibus alijs licet de dolo non participantibus nocet, *decis. 298. num.16.Bourlemont.*

Dolum committenti ius non acquiritur, etiamſi ex propria perſona donationem prætendere poſſit, *ibidem num.15.*

Dolum ratio excludit, *decis.412 num.17. Albergato.*

Dolus parentum quando contractui, & acquiſitioni cauſã dedit, etiam filijs nocere debet, *decis.24.num.12. Meltio.*

Doli cauſa in actu donandi non probata, omnem implementi defectum ad infringendam donationem tollit, *decis.365.numer.13. Beuilaqua.*

Dolum obligatio conditionalis non tollit, dum non remouentur impedimenta, quæ contrà exequutiones præſtabantur, *decis.268.numer.9.Albergato.*

Dolus licet præſumptus omnem ratificationem ex lapſu temporis inductam penitus excludit, *decis. 370.n.21.Ninot.*

Dolum ded. ſe cauſam contractui præſumitur læſione vltra dimidiam ſtante, *decis.72 num 10. Priolo.*

DOMICILII viri ſtatutum ad effectum obtinendi lucrum dotale, non autem vxoris, ac loci contractus ſeruari debet, *decis.357.num.14. Veroſpio.*

Domicilij retentio in duobus locis Originis, & Ortus eſt compatibilis, *decis.428.num.21.Beuilaqua.*

DOMINIVM.

Dominium pecuniarum ſtatim transfertur in illum, cuius fauore conſtat depoſitum, *decis.91. numer.6. Meltio.*

Dominium, & hypothecam venditor reſeruans ſibi donec fuerit ſatisfactus, præfertur quibuſcumque creditoribus quantumuis anterioribus, & priuilegiatis, *decis.284.nu.1. Beuilaqua.*

Dominium Caſtri, ſiue alterius rei concludenter, & plenè non dicitur nullum, ex inueſtituræ inſtrumento, *decis.452 num.2.Veroſpio.*

Dominium Caſtri, ſiue alterius rei concludenter, & plenè non dicitur nullum, ex inueſtituræ inſtrumento, *decis.* 351 *num.* 2. *Veroſpio*.

Dominium in caſu proprio ad deuolutionis effectum ex pluribus adminiculis probatur *decis.* 33. *num.* 4 *Veroſpio*.

Dominium depoſiti non transfertur in reſignantem, niſi poſt ſuperuenientiam conditionis clauſulæ, *decis.* 35. *num.* 12. *Albergato*.

Dominij reſeruatio excludit rei translationem in alium, *decis.* 411. *num.* 3. *Beuilaqua*.

Dominij reſeruatio probat illud eſſe penes reſeruantem, *decis* 411. *num.* 3. *Beuilaqua*.

Dominium officij, & titulus dum ſub ſocietatibus nô venit, nec etiam illius pretium ſub ijs venire poteſt, *decis.* 228. *num.* 9. *Cerro*.

Dominium habere non dicitur, qui habet adminiſtrationem tantum, *decis.* 411. *numer.* 5. *Beuilaqua*.

Dominium plenè, & concludenter eſt probandum, quando agitur ad deuolutionem Caſtri, Feudi, &c. *decis.* 452. *n.* 1.

Dominium Caſtrorum, & proprietatem poteſt quis retinere, & in alium transferre gubernium, *decis.* 411. *num.* 15. *Beuilaqua*.

Dominium virtute ſubhaſtationis ratione nullitatis in emptorem non transfertur, *decis.* 236. *nu.* 7. *Albergato*.

Dominium directi Domini ad deuolutionem agentis concludenti iuſtificatione comprobari debet, nec probatio ex Inſtrumento inueſtituræ elicita ſuffragatur, *decis.* 33. *nu.* 3. *Veroſpio*.

Dominium ſtante facultate reſtituendi in depoſitarium non transfertur, ſed penes deponentem remanet, *decis.* 91. *numer.* 2. *Meltio*.

Dominium rei inueſtitæ nedum iunctis adminiculis probat contra inueſtitum verum etiam contra tertium, *decis.* 452 *num.* 4. *Veroſpio*.

Dominium dotis, quando erat qualificatum, & maritus id ſciuit, tranſit cum ſuo onere, *decis.* 18. *numer.* 16. *Cerro*.

Dominium dotis tranſit in maritum. *ibidem num.* 15.

Dominium ſtatim comprobatur, ex quo quis legitimi contradictoris partes ad impediendam alterius immiſſionem ſibi aſſumit, *decis.* 33. *num.* 10. *Veroſpio*.

Dominium rei inueſtitæ, tunc multo minus probat per inſtrumentum inueſtituræ, dum multis defectibus laborat, *decis.* 452. *numer.* 5. *Veroſpio*.

D O M I N V S.

Dominus, ſeu Patronus in pari caſu alijs præferendus eſt, *decis* 538. *nu* 115. *Camer.*

Dominus directus auctoritate propria non poteſt ingredi poſſeſſionem, *decis.* 319. *num.* 25. *Cerro*,

Et maximè ſi deuolutio non ſit ita clara. *ibidem num.* 26.

Dominus conductor cum ſit rei locatæ actio pro penſionibus decurrendis niſi contra illum non competit. *decis.* 362 *numer.* 20. *Beuilaqua*.

Dominus locationis ſoluendi Procuratori à conductoribus ſpecialiter conſtituto, reductionis beneficio potiri debet *decis.* 341. *num.* 4. *Veroſpio*.

Dominus directus non poteſt nouam inueſtituram tribuere in præiudicium alterius comprehenſi in ea, *decis.* 517. *num.* 4. *Veroſpio*.

Dominus directus quando agit in petitorio ad deuolutionem bonorum, identitatem bonorum poſſeſſorum plenè, & concludenter probare tenetur, *decis.* 288. *num.* 3. *Albergato* la 3.

Domini directi conſenſus ſemper requiritur, dum feudi poſſeſſio transferenda eſt in alium ſubfeudatarium, *decis.* 409. *num.* 19. *Cerro*.

Dominus directus non poteſt agere ad deuolutionem feudi dum erat eius inueſtitura, *ibid. num.* 2.

Domini conſenſus cum recognitione acquirentis in nouū emphyteutam, etiam abſque Inſtrumento inueſtituræ ad vim renouationis eiuſdem ſufficiens reputatur, *decis.* 113. *numer.* 3 *Beuilaqua*.

Dominus temporalis, niſi priuilegium Apoſtolicum exhibeat, iuriſdictionem ſpiritualem fruſtra prætendit, *decis.* 334 *num.* 16. *Taia*.

Dominus locationis an retinendo penes ſe pretium à conuentione receſſiſſe videatur, *decis.* 341. *num.* 14. *Veroſpio*.

Dominus cenſus non dicitur proprié Dominus, & creditor ſortis ſed fructuum tantum, *dec.* 27. *num.* 7. *Meltio*.

Dominus directus non poteſt de iure, per nouam conceſſionem, nec per renouationem eiuſdem præiudicare primis inueſtitis, *decis.* 409. *num.* 6. *Cerro*.

Dominus directus non poteſt capere rei emphyteoticæ poſſeſſionem propria auctoritate linea finita, quod amplia, *decis.* 510. *num.* 14. *Priolo*.

Dominus domus præfertur vicino, ſi ipſe etiam velit, & offerat ſe ædificaturum, prout intendit vicinus ad ornatum Vrbis, *decis.* 538. *num.* 5. *Veroſpio*.

D O M V S.

Domos emens, & exburſatam pecuniam, illico ad cenſum recipiens dicuntur duo contractus ſeparati, *decis.* 252. *numer.* 19. *Veroſpio*.

Et hoc quantumuis eodem tempore, & coram eodem Notario, & eiſdem teſtibus fuerint ſtipulati, *ibidem num.* 20.

Domum, quam quis alij locat, tenetur vendere vicino ædificanti ad ornatum Vrbis, dum vult vtramque domum connectere, *decis.* 538. *num.* 6. *Camer.*

Domo ab hærede vendita pro ſatisfaciendis creditoribus, emptor primo venientibus ſoluendo, ab anterioribus moleſtari non poteſt, *decis.* 327. *numer.* 0. *Emerix*.

in Domo venalia eſſe non videntur, *decis.* 282. *numer.* 4. *Taia*.

Domus nouiter ædificata cenſetur pro parte reædificata ex ruinis domus dirutæ. *decis.* 410. *num.* 9. *Albergato*.

Domus culpa hæredis vendita licet de Matris conſenſu ſtipulata fuerit, filio hæredi in legitimam eſt imputanda, *decis.* 261. *num.* 11. *Bourlemont*.

Domuum probationes eo magis concludunt quo magis ex altera parte intermedia acquiſitio alicuius domus non probatur, *decis.* 183. *num.* 10. *Taia*.

Domus aliqua ſatis habitanti dicitur congrua, & ſuperabundans dum eius partem alteri locauit, *decis.* 583. *numer.* 5. *Camerar.*

Domus ſtatus antiquus eſt cognoſcendus, vt quid melioratum fuerit ſciri poſſit, *decis.* 284. *num.* 19. *Albergato*.

Domus caducitas omnibus ad emphyteuſim ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet, *decis.* 33. *nu.* 2. *Veroſpio*.

Domus patronus cū cogatur inuitus hoſpitari milites gratis, vbique cum milites omnibus ſint odioſi. Vnde non mirum, ſi patronus alijs præferatur, *decis.* 538. *num.* 116. *Camerar.*

Quod ſi alias diceretur id repugnaret omni rationi, & iuſtitiæ, *ibidem num.* 117.

ſuper Domo ius fideicommiſſi inſtituti ob caducitatem incuriam remanet extinctum, & domus ab omni onere immunis ad directum Dominum deuoluitur. *decis.* 33. *num.* 11. *Veroſpio*.

Domum ad Teſtatorem pertinuiſſe ex Inſtrumento poſſeſſionis conuincitur, *decis.* 183. *num.* 7. *Taia*.

in Domo aliqua inhabitans iuſtum eſt, vt ſoluat penſionem, *decis.* 420. *nu.* 4. *Albergato*.

Domus ei a quo data fuit prælegata, ſub fideicommiſſo ad fauorem deſcendentium ordinato non cedit, *dec.* 209. *n.* 1. *Beuilaqua*.

Domus in qua Teſtamentum conditum fuit, an eadem pro domo à Teſtatore inhabitata cenſeri debeat, *decis.* 278. *num.* 6. *Taia*.

de Domo, & familia patris fœminæ donec viuunt, ſunt, *decis.* 444. 21. *nu.* 10. *Albergato*.

ſuper Domo fideicommiſſaria fabrica facta dicitur libera, *decis.* 464. *num.* 2. *Cerro*.

Domus patronus, vel Vicinus, ſi ambo concurrant ad maiorem decorem Vrbis, ſtante Bulla de iure congrui in ea vigenti, quis debeat in eo faciendo præferri, *dec.* 538. *num.* 60. *Camer.*

Domorum penſiones ad rationem quinque pro centenario taxantur, *decis.* 229. *num.* 9. *Priolo*.

Domus in Firmana Ciuitate nō ſolent locari, ad minus quā ad quinque pro centenario valoris domorum, *decis.* 420. *num.* 3. *Albergato*.

Domus illa domicilij dicitur in qua Teſtator ordinariè non autem ex accidenti habitat, *decis.* 278. *numer.* 8. *Taia*.

de Domo obiectio non releuat, cum noſtra deſtinatione non natura domus conſtituatur, pariete ſcilicet in media domo poſito, *decis.* 278. *num.* 5. *ibidem*.

Domus habitationis Teſtatoris illa verificatur in qua domicilium ſemper idem habebat, *ibidem num.* 7.

Domus alienata non dicitur propria Donatarij cum donatio per mortem donantis expiret, *decis* 137. *num.* 12. *Meltio*.

Domum vicinus, aliud eſt quod cogatur vendere, tanquam locatam, vel tanquam ab ipſo inhabitatam, *dec.* 538. *num.* 12. & 13. *Camer.*

DO-

DONANS. DONATARIVS DONATOR. ET DONATIO.

Donans cenſetur voluiſſe comprehendere etiam extraneos in re non tranſitoria, *deciſ.458. nu.15. Albergato*.

Donans ad bona donata reuerti non valet, *deciſ.401.num.3. ibidem*.

in Donatione bona referuata ad effectum teſtandi de illis donante non diſponente vadunt venienti ab inteſtato, *deciſ.476. num.3. 6. & 7.* Quod amplia, *vt numer.8. & 9. Vicecomite*.

in Donatione iuxtà cõmune parentum votum filij contemplati præſumuntur, nõ autem ad hoc, vt fideicõmiſſi onere pater ipſe grauetur, *deciſ.264. num.1. Veroſpio*.

Donatio irreuocabilis licet poſt obitum donatoris purificetur, exindè tamen futuræ ſucceſsionis pactum non arguitur, cum à Iure non improbetur, vt obligatio defuncti ad hærede incipiat, *deciſ.212. num.10. ibidem*.

Donatio ſiue facta fuerit infra annum probationis, ſiue in ſæculo ante ingreſſum, ſuſtinetur, *deciſ.222.num.5. Prolio*.

in Donationibus fideicommiſſum. & prohibitio alienationis licet ſubſequens, tamen contemporaneè facta cenſetur. *deciſ.8. num.9. & 10. Cerro*.

Donatio quatenus in acceptatione donatarij conſiſtat, onèroſa dici non poteſt, *deciſ.280.nu.6. Bourlemont*.

Donatio eſt reuocabilis, quãdo fuit facta abſenti, antequam per donatarium non fuit acceptata. *deciſ.446. numer.2. ibidem*.

in Donatione defectus inſinuationis, quãdo non attendatur, *deciſ.434. num.16. Taia*.

Donationem mulieri Statutum prohibens ſine certis ſolemnitatibus non intrat, quando donat ex cauſa dotis, *deciſ.17. num.2. Albergato*,

Quod tamen procedit, quando ipſa donatio dotis eſt cauſa finalis donationis, *ibidem nu.3*.

Donatio cõtinens portionem liberam donatario nepoti debitam ob iura ſibi competentia non dicitur propriè donatio patrui, ſed ipſius donatarij, à quo poſt ſecutam illius ratificationem immediatè emanaſſe cenſetur, *deciſ. 85. num. 5. Meltio*.

Donatio alicui facta, tantum, non ſequitur, quod dictio illa taxatiua, *tantum*, moriente donatario reuertatur ad donantem, *dec 434.num.2. Taia*.

Donatio à muliere non modicæ leuitatis facta fraudem veriſimiliter in ea interceſſiſſe præſupponit, *deciſ.314. num.3. Bourlemont*.

in Donationibus agnati regulariter contemplati cenſentur, *deciſ.477.num.7. Cerro*.

Donatio malis artibus, & captione à viro extorta non ſuſtinetur. Maximè ſi continet integram dotem, & ibi aliæ adducuntur cauſæ, *dec.143.num.5. Albergato*.

in Donante facultas teſtandi firma remanet cum certa bona ad pios vſus deſtinauit, *ibidem num.6*.

Donator, quando æquè, & principaliter diſpoſuit tàm in terminis vſusfructus, quam in terminis proprietatis, tunc id eſt attendendum, *deciſ.406. num.8. Priolo*.

in Donatione Iuris incerti, ac conditionalis inſinuatio non requiritur, maximè quando cum onere fideicommiſſi fauore deſcendentium fuit adſtipulata, *deciſ.68. numer.12. Veroſpio*.

in Donatione, quando colligi poſſit, quod non ſit certa ratione quotæ, *deciſ.421. num.18. Ninot*.

Donatarius bona fideicommiſſa renunciata ad extraneum hæredem tranſmittere poteſt, niſi in caſu quo ſpes ſuccedendi ex vltima voluntate prodiret, *deciſ.68. num.4. Veroſpio*.

Donatio dotis, tunc dicitur facta principaliter propter ipſam dotem, quando certum matrimonium fuit cõtemplatum, ſecus in genere. *deciſ.17. nu.9. Albergato*.

Donatarius filius, quando non eſt vniuerſalis Patris factum defuncti de prodrio ſeruare non tenetur, *deciſ.151.nu.12. ibidem*.

in Donatione iuramentum præſtitum cum vi, & metu extortum fuerit non operatur. *deciſ.185.nu.12. Meltio*.

Donatio irreuocabilis condonatarios in paritate vocationis attingens, æquè in perſonam filiorum, ac in perſonam Patris cadit. *deciſ.280. nu.11. Bourlemont*.

Donatio reuocata ex ſubſequuta inſinuatione intempeſtiuè facta conualeſcere non poteſt, *deciſ.298. num.6. Beuilaqua*.

Donatio titulo erroneo, & inſubſiſtenti facta nullum Ius cauſam à donante habenti ob defectum voluntatis tribuit, *deciſ.214.nu.15. Albergato*.

Donatio quãdo eſt oneroſa acceptationem donatarij requirit, *deciſ.280. numer.4. Bourlemont*.

in Donatione ex cauſa matrimonij incipit hypotheca à die ſubſcriptionis Capitulorum, *deciſ.421. num.5. Ninot*.

Donatio Patri facta niſi contemplatione filiæ proceſſiſſet, ſimpliciter proprio Patris arbitrio relinquendo data præſumeretur, *dec.159.num.14. Taia*.

Donator, quando dicatur habuiſſe rationem conſeruandæ agnationis, *deciſ.406.num.20. Priolo*.

Donatio alicui facta cum conditione eandem in dotem pro filia donandi, cur potius aduentitia, quam profectitia cenſeatur, *deciſ.159.num.9 Taia*.

Donatione decimarum Monaſterio facta cum ſubſequuta reali earundem exactione, & poſſeſsione quadragenaria, Iuris aſsiſtentia ad fauorem Parochi ceſſat. *deciſ.293.nu.5. Beuilaqua*.

Donatio licet à Patre pro ſe, & filijs recepta, cum tamen non vt condonatarij, ſed vti Patris dumtaxat hæredes vocati præſumantur, Patris factum impugnari non poſſunt, *deciſ.264.num.10. Veroſpiol*

Donatori à donatione oneroſa liberum eſt recedere, *deciſ.26. numer.7. Beuiaqua*.

Donatio ab Abbate facta decimas penes Monaſterium extitiſſe probat, eiuſdemque Ius antiquum firmat, cum de valida decimarum tranſlatione non doceatur. *deciſ.193. num.9. Bourlemont*.

Donatio facta ſponſæ animo repetendi remanet integra ſi expreſsè dictum non fuit, *deciſ.195. num.5. Beuilaqua*.

Donatio ex cauſa dotis an requirat inſinuationem, *deciſ.434. numer.15. Taia*.

Donatio dotis, facta pauperibus puellis, cum ſit ex pia cauſa, non eget ſolemnitatibus ſtatutarijs, dum eſt facta à muliere, *deciſ.17. numer.11. Albergato*.

Donantem ſi medio tempore pœniteat, valet pœnitentia, & donatio nulla, & reuocata remanet, *deciſ.231. num.2. Meltio*.

Donator, ex quibus cauſis fuerit motus ad donandum, verba ab eo prolata attendi in hoc debent, *deciſ.406.num.29. Priolo*.

Donatio facta abſenti, tunc ante acceptationem eſt reuocatoria, quando eſt oneroſa, ſecus verò quando fuit lucroſa, *deciſ.446. num.4. Bourlemont*.

Donator, quando eſt informatus de actibus donatarij, & nihilominus ſuperaddit donationi, ſignũ eſt, quod per illum non præiudicatum fuit pactis donationis, *deciſ.70.num.4. Cerro*.

in Donatione non comprehenduntur perſonæ illæ, quæ non fuerunt expreſſæ, *deciſ.406. num.28. Priolo*.

Donatio facta à filio pro beneficijs à Matre receptis non eſt perſonalis, ſed tranſit ad illius hæredes, *deciſ.477. num.3. Cerro*.

Donator præſeruans ſibi facultatem condendi fideicommiſſum ſuper bonis donatis, diſponens poſteà fauore donationis cenſetur iuxtà formam donationis diſpoſuiſſe à die donationis, *deciſ.515. num.15 & 16. Beuilaqua*.

in Donatione irreuocabili pacta inter viuos appoſita, eius naturam aſſumunt, & veſtiuntur cohærentia contractus principalis, *deciſ.189. num.11. Albergato*.

Quod procedit, quando diſpoſita per viam Iuris, ſecus ſi ſunt appoſita per modum facultatis, *ibid. num.12*.

Donatio non reuertitur ad donantem, niſi ſit ſpecialiter expreſſum, *deciſ.477. num 2. Cerro*.

Donatio de particularibus bonis fideicommiſſo ſubiectis facta, vltra diſpoſitionem donantis non eſt extendenda, *deciſ.66.num.7. Meltio*.

Donatio contemplatione certi, & determinati matrimonij facta patri, & filijs an cenſeatur facta filijs, veluti hæredibus colligitur ex coniecturis, *deciſ.430.nu.3. & 20. Priolo*.

per Donationis viam inter viuos ad bona renunciata renuncians non poteſt habere regreſſum, *deciſ.458. nu.1.* Quod limita, *vt num.2. 8. & 9. Albergato*.

Donatio vt dicatur valida, ſolemnitas ad cauſam in talibus alienationibus bonorum Eccleſiæ requiſita præcedere debet, *dec.62. nu.8. Beuilaqua*.

Donationis contractus abſque interuentu proximiorum celebratus non ſeruata forma ſtatuti ſuſtineri non poteſt, *deciſ.214.num.1. ibidem*.

Donatio vt pura dicatur, ſolemnitates requiruntur, *deciſ.145 num.9. Albergato*.

Donationem, & tranſactionem in Procuratorem ratificatio principalis transfert, *deciſ.62. num.7. Beuilaqua*.

Donatio facta patri, & filijs, & deſcendentibus tamen illis

non

non natis, vel poſtea defunctis bona non redeunt ad donantem, *deciſ.458. num.11. Albergato.*

Donatario donationem acceptante, actio ex eius miniſterio cæteris condonatarijs competit, *dec.280. nu.3. Beuilaqua.*

Donatio vim particularis fideicommiſſi obtinet, *deciſ.347. num.8. Veroſpio.*

Donatio contemplatione certi, & determinati matrimonij potius requirit voluntaté donantis, quam ordinem ſcripturæ, *deciſ.431 num.9. Priolo.*

Donatori puella cognita, & & ab eo ſummè dilecta alijs in concurſu dotis præferenda cenſetur, *deciſ.159. numer.33. Veroſpio.*

Donatio à Patre pro ſe, & hæredibus adſtipulata, non ſolum hæredes ſanguinis, ſed extraneos quoque hæredes comprehendit, *deciſ.264. num.6. Veroſpio.*

Donatio fideicommiſſo, & primogenituræ onere concepta legitimam non comprehendit, *deciſ.347. num.2. Veroſpio. la ſeconda.*

in Donatione verba illa appoſita, *in talem euentum*, quid importent, *deciſ.408. num.4. Priolo.*

in Donatione Iuris incompetentis, nec re, nec ſpe, an requiratur inſinuatio, *deciſ.434. num.17. Taia.*

Donatio Patri ad dotandam filiam facta, vt effectum ſortiatur, filiam tanquam donatariam ſubalternam, Patrem tanquam donatarium principalem includit, *deciſ. 159. num.19. Taia*

Donatio facta a Muliere, non obſeruatis ſolemnitatibus ſtatutarijs non tenet, *deciſ.17. num.2. Albergato.*

Donatio in Inſtrumento tranſactionis licet adſtipulata fuerit tam fauore matrimonij, quam filiorum, ea tamen aſſertio in filijs hæredibus ad normam præcedentis Inſtrumenti verificationem aſſumit, *deciſ.264. num.13. Veroſpio.*

Donatarius donationem cum onere primogenituræ accipiens eandem reijcere poteſt in præiudicium aliorum vocatorum, quibus nullum ius acquiritur, niſi ex oneris acceptatione primo donatario iniuncti, *deciſ.134. numer. 12. Meltio.*

Donatio ſine ſolemnitatibus an ſuſtineatur, etiamſi aliæ cauſæ præter dotis, & matrimonij in ea fuerint expreſſæ, *deciſ.334. num 8. Bourlemont.*

Donatio facta aliquibus, tantum, quid operetur illa dictio, *tantum*, cum ſit taxatiua, *deciſ.434. num.1. Taia.*

Donatio facta ab ingrediente Monaſterium, adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus tanquam valida ſuſtinetur, *deciſ.365. num.2. Beuilaqua.*

in Donatione conditio, ſi tacitè ineſt, non eſt opus illam opponere, *deciſ.406. num.6. Priolo.*

Donatoris mens expreſſis verbis ſignificata iuxtà veriſimilitudinem non debet interpretari, nec id ſubaudiri, quod ex verbis nullo modo concipi poteſt, *deciſ.159. num.38. Taia.*

Donatio facta alicui ad effectum, vt poſſit promoueri ad ſacros ordines, eo defuncto ad hæredes Sacerdotis, non autem ad donantem reuertitur, *deciſ.382. num.13. Veroſpio.*

Donatione, & diſpoſitione teſtamentaria mediante aditione hæreditatis acceptata, reſtitutio ſub prætextu deductionis crediti ex donatione reſultantis impediri non poteſt, cum illud eidem fideicommiſſo ſuppoſitum cenſeatur, *deciſ.134. num.14. Meltio.*

Donator ſubſtituendo deſcendentes per verba tractum temporis importantia, proximiores autem ſimpliciter, ipſos tantum illo ſuperſtite ſubſtituere voluiſſe præſumitur, *deciſ 279. num.14. Priolo.*

Donatio à Procuratore ſtipulata ab ipſo Abbate generali facta cenſetur, illique eſt tribuenda, *deciſ.67. nu.2. Beuilaqua.*

Donataria ſtante reuocatione donatricis, de non implemento, etiamſi verè in eo defeciſſet, accuſari non poteſt, *deciſ.365. num.12. Beuilaqua.*

Donationis inſinuatio ideò eſt inuenta, vt tempore medio inter vtramque poſſit donans deliberare, an ſibi expediat donationem per inſinuationem confirmare, cum interim donatio perfecta non dicatur, *deciſ.241. nu.1. Meltio.*

Donatio in filiam, vt valeat potius, quam pereat, facta dicenda eſt contemplatione filiæ non Patris, vt delegataria filia, Patre inſtituto, *deciſ.159. nu.18. Taia.*

Donatio, quando eſt conditionalis, donataria exceptione non adimplementi repellitur, *deciſ.365. nu.10. Beuilaqua.*

Donatio donatarius quatenus ipſi non expediat, illam acceptare non tenetur, & tamen Iure illius electionis non eſt priuandus, *deciſ.280. num.7. Bourlemont.*

Donator, quando præſumatur reſpexiſſe ad proximitatem ſuæ domus, *deciſ.406. num.18. Priolo.*

Donator cùm reſeruauit ſibi vſumfructum, poteſt adhuc moleſtari de acquiſitis, *deciſ.106. num.5. Albergato.*

Donatio facta contemplatione matrimonij, quando dicatur habere expreſſam hypothecam, *dec.521. num.3. Nenot.*

in Donatione verba, quando conſecutiuè dicantur appoſita, *deciſ.406 nu.26. Priolo.*

Donatio ad fauorem Matris facta à perſona volente ingredi Monaſterium quamlibet fraudis præſumptionem ceſſare facit, *deciſ.477. num.11. Cerro.*

in Donatione Teſtamentum confirmatum non mutat naturam, ſed acquirit robur, *deciſ.108. num.8. Albergato.*

Donatio, quando eſt oneroſa, tacita acceptatio ex titulo lucratiuo reſultans non intrat, *deciſ.365. num.6. Beuilaqua.*

Donatio contemplatione certi, & determinati matrimonij facta patri, & filijs cenſetur facta filijs vel filijs, *deciſ.430. numer 1. Priolo.*

Donans Pater filio titulo beneficij, & puræ donationis poſt mortem filij, non redit ad patrem donantem, *deciſ.382. num.20. Veroſpio.*

Donatio facta de omnibus bonis, reſeruatis tantum ſcutis decem ad effectum teſtandi, attenta parua ſumma reſeruata tanquam valde dubia difficulter ſubſiſtit, *deciſ 66. num.6. Meltio.*

Donatione, & diſpoſitione teſtamentaria mediante aditione hæreditatis acceptata, reſtitutio ſub prætextu deductionis crediti ex donatione reſultantis impediri non poteſt, cum illud eidem fideicommiſſo, ſeu primogenituræ ſuppoſitum cenſeatur, *deciſ.134. num.14. Meltio.*

Donationis probatio ex articulis ſolutiones continentibus non infertur, iuxtà regulam, qui articulatur non fatetur, *dec.62. numer.20. Beuilaqua.*

Donatio malis artibus, & captioſè à viro extorta non ſuſtinetur. Maxime ſi continet integram dotem. & ibi aliæ adducuntur cauſæ, *deciſ.243. num.5. Albergato.*

Donatio irreuocabilis licet poſt obitum donatoris purificetur, exindè tamen futuræ ſucceſſionis pactum non arguitur, cum a Iure non improbetur, vt obligatio defuncti ab hærede incipiat, *deciſ.212. nu.10. Veroſpio.*

Donatione Patris in dotem filiæ ſub incerto cuius futurum eſſet onus dotandi facta, à futuro euentu qui ſuperuiueret poſt dotationem non ſolum poſt deſtinationem pendet, *deciſ.159. num.29. Taia.*

Donatione promiſſio mediante à promiſſore facta remanet effectuata, *deciſ.134. nu.1. Meltio.*

Donator ſibi prouidendo de vſufructu bonorum, & proximiores in proprietate præferendo, ob profeſſionem proprietatis incapacem prudenter ita diſpoſuiſſe præſumitur, *deciſ.279. num 9. Priolo.*

Donantis bona expreſsè alienari prohibita, licèt ſpecialiter ſint obligata, tamen ad vocatos, & ſubſtitutos liberè deuoluuntur, & vt talia vindicari poſſunt, *deciſ.21. num.6. Cerro.*

Donatio facta abſenti, tunc eſt irreuocabilis, dum adeſt ſtipulatio pro abſente, *deciſ.446. num.3. Bourlemont.*

pro Donataria Notario ſtipulante, donatio abſque alia acceptatione irreuocabilis euadit, *deciſ.265. num.5. Beuilaqua.*

Donatio, quando eſt penitus incerta, non requirit inſinuationem, *deciſ.434. num.21. Taia.*

Donatio, quando eſt onerata reſtitutione etiam ad fauorem alterius excludit inſinuationem, *ibidem nu.26.*

Donatio facta abſenti, tunc ante acceptationem donatarij, eſt reuocabilis, quamuis ſit donatio oneroſa, quando onus eſt leue, *deciſ.446. num.6. Bourlemont.*

Donatio facta, etiam cum dictione taxatiua, *tantum*, quando non deſinat eſſe perpetua, *num.6. & 7.*

Donatore fideicommiſſum pro conſeruatione ſuæ familiæ conſtituente, an proximiores in vtroque caſu ſuperuiuentiæ, & mortis admiſſi cenſeantur, *deciſ.279. num.10. Priolo.*

Donatore vocante maſculos bonaque in familia conſeruari volente, fœmina licet de linea maſculina ad fideicommiſſum venire non poteſt, *ibidem num.20.*

in Donatione, quando non fuit expreſſum pactum reſolutiuum cum clauſulis, *alias, aliter*, vel *alio modo*, non fit locus reſolutioni, ſed ſolum datur actio ad implementum contrà contrauenientem, *deciſ 21. nu.8. Cerro.*

Donatio an ob non ſeruatas ſolemnitates ſtatuti loci in contractibus minorum requiſitas imperfecta, & incompleta cenſeatur, *deciſ.222. num.8 Priolo.*

de Donationibus, & præſentationibus Inſtrumenta publica probationem probatam, & manifeſtam faciunt, *deciſ 96. num.11. Beuilaqua.*

Dona-

Donatio, quando Ius aliquod donatarijs affert, eadem à donante per contrariam animi declarationem ante inſinuationem retrahi poteſt, deciſ.298. num.14. Bourlemont.

Donatio alicui, qualiter facta cenſeatur, deciſ.434. num.9. & 12. Taia.

Donatio in fauorem vtriuſque coniugis, & filiorum eorum contracta, ad hæredes dumtaxat ſanguinis, non autem extraneos referri debet, deciſ.129. nu.1. Veroſpio.

Donatio dotis non dicitur finalis in donatione, ſi fuerit facta, vt mulier decentius nubat, dec.17. num.10. Albergato.

Donatio facta à non habente facultatem donandi deficiente iuſta cauſa, vtilitate Monaſterij, & beneplacito Apoſtolico, vti inualida, & nulla Parocho non ſuffragatur, deciſ.193. num.8. Bourlemont.

Donatione à Matre vltrà ſtipulationem Notarij pro filia acceptata, pœnitentiæ locus non relinquitur, deciſ.361. num.8. Beuilaqua.

Donatio poſitiuè, & realiter ante actum inſinuationis reuocata, ſubſequuta inſinuatio donatario Ius non acquirit, deciſ.298. num.3 Bourlemont.

ſub Donatione comprehenſa legitima fideicommiſſi onus non admittit, deciſ.265. nu.15. Veroſpio.

Donatio à Patre filio facta, eſt æſtimanda, & cum alijs bonis paternis apponenda ad effectum conſtituendi legitimam, deciſ.347. nu.6. Veroſpio. la ſeconda.

Donator de deuolutione bonorum ſuorum ad promixiores diſponens quatenus linea ipſo ſuperſtite deficeret, cum idem prædeceſſerit ſubſtitutio ad fauorem proximiorum facta expirauit, deciſ.79. num.1. Priolo.

Donatio facta contemplatione matrimonij, habet priuilegium tacitæ hypothecæ, deciſ.421. num.2. Ninot.

Donationes ex cauſa matrimonij facta, & cauſa dotis, æquiparantur, ibidem num.2.

Donatio ſit filijs communi matrimonio naſcituris propter odium quo coniuges in caſu diſſolutionis matrimonij, & filios ex alio matrimonio ſuſcipiendos proſequi ſolent, deciſ.85. num.6. Meltio.

Donatio prima non poteſt reuocari, quando ante ſecundam capta fuit à donatarijs bonorum poſſeſſio, dec.106. num.2. Albergato.

Donatio ob paupertatem facta non ſubſiſtit cum talis qualitas non probetur, deciſ.314 numer.10. Bourlemont.

Donatio inter viuos ab initio valida in filij legitimam regulariter non imputatur, deciſ.347. nu.1. Veroſpio la ſeconda.

in Donatione verba generalia appoſita, quid operentur, deciſ.406. num.22. Priolo.

Donante Patruo magno diſtinctè patri purè, filiæ ſub conditione dotis, donatio etiamſi dediſſet Auus diſtincta videtur, deciſ.419. num.36. Taia.

Donator agnationi dote profectitia conſulendo, aduentitiæ eidem agnationi probetente conſulere voluiſſe cenſetur, deciſ.159. num.39. ibidem.

Donatio de muliere nuper deſponſata, & ſeductionum prorſus ignara facta, tanquam clam, & in abſentia viri ſtipulata ſubſiſtere non poteſt, deciſ.241. num.10. Meltio.

in Donatione verba illa appoſita, omnia bona, & iura donata, qualiter ſint intelligenda, deciſ.406. num.15. Priolo.

Donatio directè à Conſanguineo in conſanguineam filiamfamilias, facta potius contemplatione filiæ, quam Patris ex veriori opinione Doctorum cenſetur, quicquid de conſanguineo extraneo dotanti dicatur, deciſ.159. num 24. Taia.

Donationem Coniuges pro ſe, ſuiſque hæredibus accipientes, filios dumtaxat ſub illa appellatione comprehendiſſe cenſentur, iuxtà vtriuſque declarationem, quæ etiam ex interuallo expleri poteſt, deciſ.202. num.3. Veroſpio.

in Donatione non requiritur inſinuatio, quando eſt iuris incompetentis, re, & ſpe, deciſ 434. nu.18. Taia.

Donatarius quatenus ipſi non expediat donatio, illam acceptare non tenetur, & tamen Iure illius electionis non eſt priuandus, deciſ.280. num.7 Bourlemont.

Donationis verba, quādo ſunt generalia generaliter veniunt intelligenda, dec.401. num.11. Beuilaqua.

Donatio inter viuos non eſt reuocabilis, licet in poteſtate donatarij ſit illam non acceptare, deciſ.353 nu.10. Albergato.

Donationis ea natura eſt, quod bona de donantis manu exeant, nec ad illum, vel eius hæredes reuertantur, deci.477 num.4. Cerro.

Donatio perpetuum fideicommiſſi grauamen continens, expreſſam legitimæ mentionem ad eius cōprehenſionem, habere debet, deciſ.347. num.4. Veroſpio la ſeconda.

ad Donationis perfectionem inſinuatio requiritur, & nullum prorſus effectum obtinet antequam inſinuetur, deciſ.222. num.6. Priolo.

Donatio ex apoca perfectionem aſſumens aliqua Inſtrumenti adſtipulatione non eget, deciſ.264. num.9. Veroſpio.

Donata bona nepoti in contractu matrimonij indiſtinctè pro omnibus iuribus eidem competentibus, ius conſiderabile hæredi fideicommiſſarij importare non poſſunt, cum non cōſtet quanta ſit portio paterna, & quale ius ſuper iiſdem bonis competat, deciſ.85. num 4. Meltio.

Donatio facta in cōtractu dotali ad finem certi, & determinati matrimonij eſt pars contractus matrimonialis, & ius queritur donatarijs illorumque filijs, deciſ.515. nu.1. & 2. Quod amplia. vt num.2. Bourlemont.

Donator, quando in apoca ſibi reſeruauit facultatem conſtituendi fideicommiſſum cum prohibitione alienationis, ſignum eſt, quod donatio non eſt ſimplex, & pura, ſed operatur, quod donatio dicatur grauata onere fideicommiſſi, deciſ.11. num.7. & 8. Cerro.

Donatio facta de re tranſitoria ad extraneos cenſetur facta capacibus tantum, deciſ.458. num.3. 4. & 5. Albergato.

Donatio irreuocabilis inter viuos facta, licèt eius executio poſt obitum ſit collata, alterari tamen, aut quomodolibet immutari nequit, deciſ 280. num.1. Bourlemont.

Donatio generalis bonorū non comprehendit iura, & actiones debitorum, deciſ 106. num 7. Albergato.

Donatio, quando eſt valdè dubium an ſit reuocabilis, necne recurrendū eſt ad declarationem ipſius donantis, dec.289. nu.25. Albergato.

Et quid ſi ſit facta ex interuallo, ibidem num.26.

Donationis præſumptio non admittitur, deciſ.437. nu.2. Vicecomite.

Donatio tunc ſine dubio eſt perpetua, quando adſunt verba denotantia perpetuitatem, deciſ.434. num.4. Taia.

Donatio Patronatus, dum non eſt hæreditarium, deſcendentibus non præiudicat, deciſ.103. num.15. Priolo.

Donatio facta Patri vt facilius filiam dotet, nullius præſertim determinati matrimonij ratione habita, non priuilegiata, ſed ſimplex cenſetur, deciſ.314. num.9. Bourlemont.

Donatio, vtilitas ob quam fuit facta ex executoris confirmatione præſumitur, donec de contrario non docetur, deciſ.62. num.14. Beuilaqua.

Donatio vti mere gratuita, & pura à primo donatario acceptata, Ius irreuocabile in alios condonatarios transfert, deciſ.280. num.5. Bourlemont.

Donantis voluntas poteſt probari, etiam à poſteriori, deciſ.439. num.13. Priolo.

Donationes tanquam alienationes voluntariæ legitimam non minuunt, deciſ.347. num.7. Veroſpio la ſeconda.

in Donatione non comprehenduntur perſonæ illæ, quæ non fuerunt expreſſæ, deciſ.406. nu.28. Priolo.

Donationis amplitudo perſonam donantis inſucceſſibilem reddit, omni tempore, & vel mortuam conſiderat, dec.477. num.6. Cerro.

Donationis actualis annullatio ante inſinuationem reuocationi æquipollet, deciſ.298. nu.4. Bourlemont.

Donatio facta fratris filio, qui filiam dotare tenebatur, ipſi vti proximiori potius, quam filiæ facta præſumitur, deciſ.159. num.6. Taia.

Donatio tranſit ad hæredes quoſcumque donatarij, etiam extraneos, deciſ.477. nu.1. Cerro.

in Donatione verba illa, ſuperſtite ipſo Donatore, faciunt eam neceſſario conditionalem, deciſ.406. num.5. Priolo.

Donator, quod voluerit bona conſeruari in eius domo, colligitur, ſi excluſerit profeſſos in Religione, ibidem num.30.

Donatio tanquam poſt obitum Patris purificanda, pactum de ſuccedendo à promiſſore, quandocunque reuocabile præſeferre videtur, deciſ.212. num.9. Veroſpio.

Donantis voluntas declaratur per duos Teſtes, imò per vnicum, deciſ.490. nu.15. & 16. Priolo.

Donatio tranſit etiam ad extraneos, deciſ.458. num.6. Albergato.

Donans multum, multum etiam debet recognoſci, deciſ.4. num.7. Cerro.

Donatio facta abſenti, ante receptionem reuocari poteſt, dec.265 nu 4. Beuilaqua.

Donatio ex cauſa dotis facta non ſubſiſtit, dum donataria iam dotata erat, & nupta, deciſ.241. num.6. Meltio.

Donatio aliud, & aliud eſt renunciatio, deciſ.434. numer.6. Taia.

Donatione ſublata, quæ ex ea ſequuntur, irrita ſunt, dec.298 numer.9. Bourlemont.

Donator donando Patri, vt filiæ in dotem daret, non Patris, ſed filiæ contemplatione dotem conſtituiſſe, Patremque grauare non honorare voluiſſe præſumitur, *deciſ.159. num.10. Taia*.

Donatarius ad retrodonationem rei acceptatæ in præiudicium aliorum donatariorum deuenire non poteſt, *dec.280. num.9. Bourlement*.

Donatio facta contemplatione certi, & determinati matrimonij pendens à futuro euentu dicitur remanere in ſuſpenſo, *deciſ.515. num.10.* Quod declara, *vt num.11. Beuilaqua*.

Donatio, quando eſt reſtricta ad caſum ſuperuiuentiæ donatoris, quando expiret, *deciſ.406. num.1. Priolo*.

Donatio a Patre pro ſe, ac filijs acceptata, eoſdem vti ipſius dumtaxat hæredes includit, *deciſ.211. nu.7. Veroſpio*.

Donatio inter viuos eſt de ſui natura tranſitoria ad hæredes *dec.382. numer.21. ibid.*

Donans promittens de euictione, quid indè inferatur.. *ibidem num.22.*

Donatio ad fideicommiſſum neceſſariò protrahitur ex quo iuſtificationem in alijs aſſumere non valet, *deciſ.68. nu.22. Veroſpio*.

Donatio facta ab ingreſſuro Religionem cum cauſa mortis ciuilis facta dicatur inſinuatione non indiget, *deciſ.222. num.9. Priolo*.

Donationis validitate ex re iudicata per duas conformes cũ executorialibus expeditis reſultante, eidem rei iudicatæ ſtandum eſt, *ibidem num.13.*

Donatio an ex defectu beneplaciti Apoſtolici poſſit impugnari, *deciſ.61. num.12. Beuilaqua*.

Donationis contractus ex duplici priuilegio dotis ſcilicet, & piæ cauſæ, à requiſitis ſtatuti ſolemnitatibus exemptus dici debet, *deciſ.314. num.4. Beuilaqua*.

Donatio in apoca ad fauorem Patris concepta nulla habita mentione filiorum, hæredibus Patris dumtaxat, non autem filijs, & proprio iure agentibus ius acquirit, *dec.264. nu.8. Veroſpio*.

in Donatione facta ob cauſam inſinuatio non habet locum, *deciſ.434. num.24. Taia*.

Donatione acceſſoriè, ac dependenter à renunciatione adſtipulata, eiuſdem naturam immutare nequit, *deciſ.68. n.10. Veroſpio*.

Donatione ex ſcientia donatariæ reuocata, Procuratori eam intimare non iuuat, *deciſ.298. num.8. Bourlemont*.

ex Donationis vſufructu fructus reſeruati veniunt ſub diſpoſitione donantis. *deciſ.106. num.9. Albergato*.

Donationem facere ſolent Religionem ingredientes, ne deſerentes mundum amplius de curis temporalibus ſint ſolliciti, *dec.222. num.11. Priolo*.

Donatario regreſſus extincta agnatione non permittitur, ſtante titulo donationis irreuocabili, perpetuo, & ad extraneos tranſitorio bona ad hæredes donatarij omni iure tranſmittit, *deciſ.68. num.7. Veroſpio*.

de Donante dubium quando oritur an habuerit intentionem concedendi facultatem irreuocabilem, ad eiuſdem declarationem re integra, & tempore congruo factam eſt recurrendum, *deciſ.355. num.22. Albergato*.

in Donationibus fideicommiſſum, & prohibitio alienationis licet ſubſequens, tamen contemporaneè facta cenſetur, *dec. 11. num.9. & 10. Cerro*.

Donatarij retrodonatio non præiudicat, dum antè inſinuationem totum Ius à voluntate donantis pendet, *deciſ.298. num.1. Bourlement*.

Donatio de ſui natura eſt perpetua, & non reuertitur ad donantem, vel ad eius hæredes, *dec.434. num.3. Taia*.

Donationis Inſtrumentum publicum omnibus ſolemnitatibus factum, in caſu non implementi vim pro intereſſe pulſandi habet, *deciſ.129. num.13. Veroſpio*.

Donatio, quando non poſſit dici incerta ratione quotæ, *deciſ.421. num.17. Nimes*.

Donatio alimentorum facta alicui, ceſſat ceſſante vita alimentantis, *dec.382. num. , . Veroſpio*.

Donatarij ſcientiam ad validandam reuocationem ſufficere vndè deducitur, *deciſ.298. num.10. Bourlement*.

D O S.

Dos inutilis profectitia vtilem aduentitiam non facilè continet, *deciſ.159. nu.23. Taia*.

Dos ſicut ex fideicommiſſo regulariter non poteſt detrahi, ita nec lucrum dotale ceſſante pacto, *deciſ.204. num.14. Cerro*.

Dos ab Auo conſtituta decedente abſque filijs nepte ad eundem redire debet, *dec.143. numer.1. Albergato*.

Dos data puellæ affini non dicitur data ad piam cauſam, dum non fuit facta mentio paupertatis, ſed ſolum affinitatis. *deciſ.17. num.16. Albergato*.

Dos dum fuit in principio conſtituta in pecunia & deindè fuit permutata in bonis, ſtatus vltimus eſt attendendus, *dec.526. num.6. Emerix*.

Dos relicta filiabus à fideicommittente, detrahenda eſt ex fideicommiſſo, *deciſ.415. num.15. Beuilaqua*.

Dos vxoris fideicommittentis extrahi debet à fideicõmiſſo, *deciſ.441. num.10. Veroſpio*.

Dos vxoris, & filiarum ex bonis fideicommiſſarijs quando non videantur detrahendæ, *dec.415. num.10. Beuilaqua*.

Dos ex bonis fideicommiſſarijs non poteſt conſtitui quando non adeſt diſpoſitio Teſtatoris, vel legis, *deciſ.283. nu.13. Cerro*.

Dos exiſtimatur ſucceſſio, quam Mater decedens ad filios tranſmittit, *dec.265. num.19. Albergato*.

Dos legata in vita à legante perſoluta expirare facit legatum, *deciſ.476. num.8. Vicecomite*.

Dos mulieris etiam ex bonis donantis non obſtante prohibitione in ſubſidium detrahi poteſt, *deciſ.134. numer.10. Meltio*.

Dos Matris an nepoti in legitimam ſibi ab Auo debitam imputari debeat, ita vt ſe præteritum in Teſtamento dicere non poſſit, *deciſ.342. num.10. Albergato*.

Dos à Socero promiſſa virum à negligentia excuſat cum ex reuerentia Socero debita eum conuenire nullatenus teneatur, *deciſ.357. num.7. Veroſpio*.

Dos filiæ adhuc innubili conſtituta animum dotantis ad fauorem ſolius filiæ explicat, *deciſ.159. num.35. Taia*.

Dos quando non eſt cauſa finalis, ſed ſolummodò impulſiua donatio priuilegiata dici non poteſt, cum aliàs donans, etiam abſque dotis conſideratione donaturus fuiſſet, *deciſ.314. num.6. Bourlement*.

Dos Patri ad effectum donandi filiæ data à Patre profecta cenſetur, *deciſ.159. num.5. Taia*.

Dos licet in legitimam imputetur, ex eo tamen nullitas Teſtamenti non ceſſat, *deciſ.570. num.18. Albergato*.

Dos congrua, quando ſumus in fideicommiſſarijs bonis qualis dicatur, *deciſ.204. nu.18. Cerro*.

Dos filiabus ſuper bonis paternis debita non ex fideicommiſſo, ſed ex legitima detrahenda immiſſionem pro indiuiſo non impedit, *deciſ.277. num.17. Beuilaqua*.

Dos tradita à Patre non excludit fœminas ab hæreditate Matris vigore ſtatuti, *deciſ.46. nu.7. Cerro*.

Dos, & omnia profectitia quatenus profectitia, ſunt paterna, *deciſ.159. nu.16. Taia*.

Dos cum ex ſtatuto Bononienſi loco legitimæ ſuccedat, eadem nullo reſpectu ad ætatem habito libera debetur, *deciſ.179. nu.10. Albergato*.

Dos licèt honorabili titulo inſtitutionis filiæ relicta non fuerit, Teſtatore tamen ita volente eadem in legitima inſtituta cenſetur, *deciſ.101. num.2. Albergato*.

Dos ex antecedenti conſtitutione in certa quantitate etiam poſt mortem mulieris conſideratur, non autem fundus, qui in ſatisfactionem promiſſæ dotis aſſignatur, *deciſ.63. num.16. Beuilaqua*.

Dos quando eſt cauſa finalis donationis, concluſio de contractibus ſine ſolemnitatibus factis locum habet, *dec.314. nu.5. Bourlemont*.

Dos, & donatio propter nuptias, quæ matrimonij intuitu traduntur ad hæredes viri, & mulieris pertranſeunt, *deciſ.264. num.4. Veroſpio*.

Dos in poſteà quæſitis à debitore præfertur creditoribus anterioribus, *deciſ.505. nu.6. & 7.* Quod fallit, *vt num.8. Nimes*.

Dos puellarum ſub litibus remanere non debet, nec ab alijs illam exigere fas eſt, ne in inueniendo virum conditio earum deterior fiat, *deciſ.179. num.11. Beuilaqua*.

Dos filiæ legitimæ, ſicut debetur ex bonis fideicommiſſarijs aſcendentium ſi non adſint bona libera, *deciſ.18. num.8. Cerro*.

Ita quoque permiſſum eſt Marito, cui fuerunt conſignata bona fideicommiſſaria in cauſa dotis ex eis diſtrahere lucrum dotale, *ibidem num.9.*

Dos ex Iuris diſpoſitione mortua vxore ſine filijs, debetur integrè hæredibus vxoris, *deciſ.282. nu.10. Veroſpio*.

Dos mulieris nobilis taxanda eſt prudentis Iudicis arbitrio, *deciſ.20. numer.2. Cerro*.

Dos conſtituenda eſt, iuxtà qualitatem viri, *deciſ.204. nu.19. & 21. Cerro*.

Dos, quando fuit conſtituta ab vxore viro, dato quod vxor

ſit relicta hæres à viro, & adiuerit hæreditatem, cum beneficio legis, & inuentarij, *deciſ.536.num.4.Emerix*

Dos conditionalis licet, tam ex ſui natura, quam ex ipſo facto in tempus incertum conſtituatur, tam tamen ad mortuum Patrem pertinuiſſe minime cenſetur, *deciſ.159.nu.31.Taia.*

Dos data marito in tot bonis æſtimatis, irrcuocabiliter tranſeunt in eum, *dec.13. num.23. Beuilaqua.*

Dos eadem cenſetur repetita in ſequenti matrimonio, quod declara, *deciſ. 248. num.1.ibidem.*

Dos non eſt profectitia, ſiue extraneus ſiue vxor marito dederit, vt ex ea filiam dotet, *deciſ.159.nu.13.Taia.*

Dos conditionalis licet, tam ex ſua natura, quam ex ipſo facto in tempus incertum conſtituatur, tam tamẽ ad mortuum Patrem pertinuiſſe minimè cenſetur. *deciſ.159.num.31.Cerro.*

Dos probatur ex receptis, *deciſ.428 num.6.Beuilaqua.*

Dos à matre filiæ donata, ex eo quod non eſt donatio vxoris viro cuius ſolo miniſterio ad effectum dotandi via iuſta, vt donatio in filiam valet, *deciſ.159num.22. Taia.*

Dos quando traditur marito in tot bonis æſtimatis, perinde eſt, ac ſi eſſet vendita ei, *deciſ.13. num.22, Beuilaqua.*

Dos quando non ſortitur naturam legitimæ, ſtatutum fœminas non admittit, cùm illud ab excluſione, non autem a dotatione incipiat, *deciſ.128.num.9.Priolo*

Dos vel legatum dum relinquitur in compenſationem legitimæ ſiuè de Patris, ſiuè Matris hæreditate agatur, filiæ ad faciendum numerum admittuntur, *deciſ. 128.num.17.Priolo.*

Dos quando bona paterna non ſufficiunt ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vſque ad quantitatem Iudici benè viſam conſtituitur, *deciſ.28.num 7.Albergato.*

Dos ab Auo conſtituta decedente abſque filijs neptẽ ad eundem redire debet, *deciſ.243.nu.1.Albergato.*

Maximè ſtante obligatione viri eam reſtituendi, *ibidem.*

Dos per prædeceſſum vxoris deſinit, *deciſ. 63. numer.14. Beuilaqua.*

Dos vt dicatur ſucceſſio, filiam patri ſuperſtitem fore importat, *deciſ.265.num 20.Albergato.*

Dos materna, mortua vxore, per patrem vti peculium aduentitium filij adminiſtratur, *deciſ.303.num.4.Taia.*

Dos matris ſoluto matrimonio marito non debetur, *ibidem num.5.*

Dos per prædeceſſum vxoris deſinit, *deciſ.63. num.14. Beuilaqua.*

ad Dotandum iuſpatronatus eſt inueriſimile plures familias, & plures homines conueniſſe, *deciſ. 492. numer.12. Albergato.*

Dotales vſuræ, quando peti poſſint ex dote non ſoluta, *deciſ.256.nu.3. Taia.*

Et quid ſtante depoſito, *ibid. num.4.*

Dotis depoſitum, quando liberet ab vſura ipſius dotis. *deciſ. 258.num.5.Taia.*

pro Dote conſequenda, ſi non adſit obligatio Cameralis, non datur via executiua, *deciſ 20 numer.10.Cerro.*

Dotis detractio, quando eadem non iuſtificatur, ex bonis fideicommiſſarijs fruſtrà prætenditur, *deciſ.358. num.17. Bourlemont.*

Dotale creditum, quando eſt indubitatum, Mulier ne dotem amittat, contrà hæreditatem tertij poſſeſſoris rectè agere cenſetur, *deciſ.340.numer.2.Bourlemont.*

Dotem fideiuſſor ſoluendo, cenſum iuxta pactum in Inſtrumento adiectum redimere poteſt, *deciſ.63.num.2. Beuilaqua.*

Dotali fundo per filium alienato pretium ex illo retractum pro crediti dotalis extinctione inſeruiſſe præſumitur, *dec.470. num.4. Priolo.*

Dotis læſio quando prætenditur, eadem tamquam maiorem indaginem requirens via ordinaria in iudicio particulari eſt diſcutienda, *deciſ.146. num.11.Meltio.*

Dotalis actio per antecedentem aſſignationem non extinguitur, *deciſ.349.num.3.Beuilaqua.*

Dotis donatio, tunc dicitur facta principaliter propter ipsã dotem, quando certum matrimonium fuit contemplatum, ſecus ſi in genere. *deciſ.17.num.9. Albergato.*

Dotis læſio prætenſa in iudicio immiſſionis admitti non poteſt, cum ab ea prætendens mediante renunciatione excludatur, *deciſ.146.num.12.Meltio.*

pro Dotis reſtitutione compenſatio facta, ad aliam cauſam referri non debet, *deciſ 305 numer 21.Veroſpio.*

Dotalium fructuum taxatio regulatur à conſuetudine regionis. *deciſ.428.num.20.Beuilaqua.*

de Dotis augmento quando agitur in contractu ſolemnitates ſtatutariæ non requiruntur, *deciſ.106. num. 3. Cerro.*

Dotis, & Cenſus fideiuſſorem ſe conſtituens, tanquam principales Cenſus impoſitores indiſtinctè ad omnia tenetur, *deciſ.63.num.1. Beuilaqua.*

Dotalia Inſtrumenta contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote obligatorum ex Statuto Vrbis executioni demandari poſſunt, *deciſ.143. nu.7.*

Dotis augmentum promiſſum ſub conditione purificata conditione debetur ſimpliciter, *deciſ.195. num.1. Beuilaqua.*

Dotem filia dum habuit conſtitutam in pecunia, quid inde ſequatur, ſi et Pater eam relinquat in quantitate, *deciſ. 536.num.3.Emerix.*

Dotem Maritus aſſerens maiorem accepiſſe ab vna, quam ab altera vxore quantitatem non iuſtificat, cum potuerit tradi in fundo, *deciſ.470.num 3.Priolo.*

Dote conſtituta cum pacto reſtituendi, ſoluto matrimonio etiam ſine filijs non poteſt de ea diſponere vxor, *deciſ. 143.num.2.Albergato.*

Dotale lucrum, quod etiam ex bonis fideicommiſſarijs datis in dotem, debeatur, opinio iſta in tribus tantum caſibus intrat, *deciſ.204.nu.2. Cerro.*

Primo caſu, quando marito fuit tradita dos mixtim, tam de bonis liberis, quam de bonis fideicommiſſarijs, & fuit dictum omnia bona eſſe libera, *ibidem num.3.*

Secundo caſu, quando bona fideicommiſſaria ex diſpoſitione Teſtatoris, vel legis poſſunt dari in dotem, *ibidem num. 4.*

Tertio caſu, quando expreſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſtante maritus ſibi cauet de dicto quarto do alij, *ibidem num.5.*

Dotis reſtitutio deficientibus bonis liberis ex bonis fideicommiſſarijs fieri debet, antequam ad bona materna deueniatur, *deciſ 137. num.17.Meltio.*

Dotale creditum non poteſt impedire bonorum ſubhaſtationem, *deciſ.218.num.5.Meltio.*

Dotis à Patre vel Auo conſtituta filiæ, vel Nepotes acquieſcere debent, *deciſ.120.num.16.Priolo.*

Dotes ex bonis liberis quando habentur, non ex bonis fideicommiſſarijs ſunt ſoluendæ, *deciſ. 332. num.10. Bourlemont.*

Dotis fructus conſtante matrimonio ſi non perſoluuntur, debitor conſtituitur in mora irregulari ſtatim ac onera matrimonij per maritum ſubſtinentur, *deciſ 25. num.5. Veroſpio.*

pro Dotis ſorte licet vigore inſtrumenti dotalis executiuè agi non poſſit, tamen pro fructibus ſine figura iudicij poteſt procedi, *deciſ. 20 nu.7.Cerro.*

Dotem mater recipiendo ius filijs ex beneficio legis competens tollere non poteſt, *deciſ.265.num.18.Albergato.*

Dotis donatio, facta pauperibus puellis, cum ſit ex pia cauſa, non eget ſolemnitatibus ſtatutarijs, dum eſt facta à muliere, *deciſ.17 num.11. Beuilaqua.*

Dote promiſſa ob viri negligentiam non ſoluta, hæredes viri etiam pro dote inexacta reſtituenda compelli poſſunt, *dec.357.num.6. Veroſpio.*

Dotem mulieri repetenti etiam contrà tertios bonorum poſſeſſores ex Statuto Vrbis via exequutiua competit, *deciſ.279. num.1.Beuilaqua.*

In Dotem maritus recipiens bona libera, & fideicommiſſaria, cenſetur recepiſſe cum ſua cauſa, & qualitate, *deciſ. 18.num 2.Cerro.*

Dotis quantitas, de quo tempore ſit attendenda, *deciſ.395. ibidem.*

Dotem ſoluentibus vti liberum eſt an pecuniam, vel bona tradere velint, ita in caſu reſtitutionis poſſunt eligere, an in corporibus, vel in pecunia ſatisfacere velint, *deciſ. 63. num.12.Beuilaqua.*

pro Dote, & alimentis filiabus competit prælatio in bonis patris fideicommittentis, aduerſus creditores patris, *deciſ.20.numer.1 Albergato.*

Dotem frater promittendo marito ſororem excludere poteſt, *deciſ.200.num.7.Albergato.*

Dote vigore ſtatuti loco legitimæ ſuccedente, non dubitatur quin fœminæ pro impinguanda legitima de triente in ſemiſſem numerum faciant, *deciſ.103.num. 15. Priolo.*

Dotis ſolutio ex fructibus bonorum grauatorum, non autem ex proprietate fieri debet, *deciſ.267.num.9.Albergato.*

ad Dotem læſio in ordine non reſpectu bonorum renunciatorum conſideratur, *deciſ.272.num.9.Albergato.*

ante Dotationem agenti incumbit probare non adeſſe bona

na libera, poſt dotationem incumbit immiſſionem petenti, *deciſ.351.num.3.Priolo.*

Dotes mariti, non lites volunt, *deciſ.179.nu.12.Meltio.*

Dotes filiarum vtrum ex legitima an verò ex tota hæreditate, & fideicommiſſo ſint detrahendæ, *deciſ. 277. num.15. Beuilaqua.*

Dotem ſuam vxor poteſt obligare pro neceſſitatibus viri, dūmodo ipſa tuta reddatur in bonis ipſius mariti, *deciſ.528. num 7. ibid.*

Intellige tamen, niſi talia bona ſint obligata creditoribus anterioribus, nam tunc non teneret talis obligatio, *ibid. num. 8*

Dote non conſignata obligatio ſoluendi augmentum euaneſcit. *deciſ 90.num.16.ibidem.*

Dotem mulier præter aliud habere non præſumitur, *dec.388 num.4 ibidem.*

Dotis fructus conſtante matrimonio ſicut moram irregularem inducunt, ita ſine interpellatione debentur, *deciſ.20. num.5.Albergato.*

Dotis promiſſione, & ſolutione non conſtante vxor & ab ea cauſam habens immiſſionem impedire non valet fideicommiſſario, *deciſ.470 nu.1.Priolo.*

pro Dote mulierum obligatio legalis, quæ in bonis aſcendentium competit, ad fructus dotis etiam extenditur, *deciſ 20. numer.3 Albergato.*

Dotem hæredes exburſatam, non autem promiſſam & inexactam reſtituere tenentur, *deciſ 357.nu.5.Verospio.*

Dotalis fundus poſt mortem mulieris amplius non dicitur, cum ille diſtrahi poteſt, *deciſ.63. num.13.Beuilaqua.*

Dotis exceptio Creditori anteriori non ſuffragatur, cum creditum ſorori cum omnibus iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe appareat, *deciſ.v30num.5 Albergato.*

Dote in certo fundo conſtituta pretium ſuper alijs corporibus repeti non poteſt, *deciſ.358.numer.14.Priolo.*

Dote conſtituta cum pacto reſtituendi, ſoluto matrimonio etiam ſine filijs non poteſt de ea diſponere vxor, *deciſ. 143.num.2. Albergato.*

Dotis reſtitutio matrimonio conſtante non permittitur, *deciſ. 349. num.6.Beuilaqua.*

Dotale lucrum debetur fauore mariti, *deciſ. 204. numer. 12. Cerro.*

Dotis titulus, & augumentum poſſunt conferri in tempus mortis, *deciſ.439.num.6.Taia*

Dotis augmentum abſque neceſſaria fundatione, vel dotatione formali ad acquirendum Iuſpatronatus non ſufficit, *deciſ 96.num.27.Beuilaqua.*

Dotis ſolutione mulieri facta ad euitandam ſubhaſtationem bonorum viri, & reportata ſuper hac iurium ceſſione, detractio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis competens ceſſat, *deciſ.277. numer.18.Beuilaqua.*

Dotis ex fructibus alenda eſt vxor, & filij, *deciſ.2. numer.9 Albergato.*

pro Dotalibus fructibus non ſunt alenda corpora fideicommiſſaria, *deciſ.424.num.1.Albergato.*

in Dotem fundus conſtitutus quandoquam ex dominio viri exire dicatur, *deciſ.349. num 9 Beuilaqua.*

Dotale quartum, ex quo potius dicendum ſit debitum voluntarium, quam neceſſarium, *deciſ.13.num.12.Beuilaqua*

de Dote profectitia, & aduentitia probatione in contrarium ſuadere videtur, Text. l. 5. ſi quis certam &c *deciſ. 159. num.7.Taia*

in Dotem ex bonis datis, partim in bonis liberis, & partim in bonis fideicommiſſarijs, lucrum dotale debetur tantū ex bonis liberis, *dec.204.numer.1.Cerro.*

pro Dotis conſtitutione debetur hypotheca fœminis deſcendentibus in bonis aſcendentium etiam fideicommiſſo obnoxijs, *deciſ 26.num.2.Verospio.*

Dotis interuſuria taxantur à Statuto Vrbis l.1. cap.139. ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, *deciſ. 395.num.9. Beuilaqua.*

Dotis reſtitutio per prædeceſſum vxoris ad relictos filios non extenditur, *dec.63.num 13.ibidem.*

Dotare qui tenetur, Patrimonium illius, non ſolum attenditur, ſed & aliæ qualitates, *deciſ.28.numer.6 Albergato.*

Dotis reſtitutio durante matrimonio in quibus caſibus ſubſiſtit, *deciſ.349.num.7. Beuilaqua.*

Dotis creditum illiquidum immiſſionem in Saluiano non retardat, *deciſ.230.num. . . Albergato.*

Dotis fructus marito competunt via executiua, cum loco alimentorum, & aliorum onerum ſuccedant, *deciſ 20.nu. 6. Albergato.*

in Dotem maritus ſumens bona fideicommiſſaria ignoranter, qualiter ei ſuccurratur, *deciſ.18.nu.6.Cerro.*

Dotis Cenſum redimere volentes, ad aſſignationem bonorum non ſunt cogendi, cum ipſis liberum ſit, vel in bonis, vel in pecunijs ſoluere dotem, redempto cenſu pro ea aſſignato, *deciſ.63.numer.8.Beuilaqua.*

Dote pro legitima aſſignata, Teſtamentum ex capite præteritionis filia impugnare non poteſt, *deciſ.101.n.3. Albergato*

in Dotem maritus ſumens bona fideicommiſſaria, ſi caueat de lucro dotali, an illud ſibi debeatur ex dictis bonis, *deciſ.18.num.10.Cerro.*

Dotis læſio quando prætenditur, eadem tamquam maiorem indaginem requirens via ordinaria in iudicio particulari eſt diſcutienda, *deciſ.146. num.11.Meltio.*

Dotis fructus, quando certi ſunt, & taxati à Statuto loci, tunc alia taxatio non requiritur, niſi per numerationem annorum, *deciſ 395.num.12 Beuilaqua*

Dotis læſio prætenſa in iudicio immiſſionis admitti non poteſt, cum ab ea prætendens mediante renunciatione excludatur, *deciſ.146. nu.2.Meltio.*

Dotis dominium, quando erat qualificatum, & maritus id ſciuit, tranſit cum ſuo onere, *deciſ.18. numer.16.Cerro.*

Dotis numeratio coniecturis probatur, *deciſ.488. nu.4. & 5. Verospio.*

Dotis quantitas benè comprobatur ex confeſſione ipſius mariti, *deciſ.441 num. 11.Verospio.*

Dotis Dominium tranſit in maritum, *deciſ.18.num.15.Cerro.*

Dotalium ad fructuum ſolutionem hæres fide commiſſarius, quando poſt ſequutam interpellationem poſſit adſtringi, *deciſ.25.num.4.Verospio.*

Dotes ex fideicommiſſo ſunt reſtituendæ, quando nō adſunt bona libera, *deciſ.531. num.9 Taia.*

Dotalia Inſtrumenta contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote obligatorum ex Statuto Vrbis executioni demandari poſſunt, *deciſ.153. numer.7.Albergato.*

Dotales fructus per promittentem debentur, *deciſ. 428. numer.5.Beuilaqua.*

Dotis donatio non dicitur finalis in donatione, ſi fuerit facta, vt mulier decentius nubat, *deciſ.17.nu.10. Albergato*

Dotis vſusfructus poſt mortem vxoris, cum liberis de iure communi competit Patri, ratione patriæ poteſtatis, quam habet in filios, *deciſ 382.num.8. Verospio.*

Dotis ſolutio quoties bona libera non exiſtunt hæredi fideicommiſſario debet adſcribi, *dec.25.num 8.Verospio.*

Dotales fructus per promittentem debentur, *deciſ. 428.nu.5. Beuilaqua.*

propter Dotem receptam renunciatio quando fit, realis nō immeritò cenſetur, *deciſ.356.numer.14.Taia.*

Dotis titulus diuerſitatem Iuris, & aduentitiæ & profectitiæ dotis inducit, *deciſ 159. num.8.ibidem*

Dotales fructus poſt obitum mulieris amplius exigi non poſſunt, cum ceſſent onera matrimonij ratione quorum recipiebantur, *deciſ 230.num.8.Albergato.*

Dubietas de tempore tranſactionis attenditur, *dec.496.nu.6. Albergato.*

Dubietas non ad Deciſionem cauſæ, ſed ad cauſandum in tranſigentibus bonam fidem ſufficit, *deciſ.496. numer.5. Albergato.*

Dubitatio de lite remouetur, quando de claro, & indubitatò iure cedentium conſtat, *deciſ 71.num.2.Priolo.*

Dubitatio ſola à mora excuſat, *deciſ.181.num.10. Priolo.*

penes DVOS poſſeſſio diuerſis reſpectibus eſſe poteſt, *deciſ 508 num.6.7 & 8. Albergato.*

DVBIVM quando oritur de donante an habuerit intentionem concedendi facultatem irreuocabilem, ad eiuſdem declarationem re integra, & tempore congruo factam eſt recurrendum, *deciſ 355.nu.22.. Albergato.*

Duæ coniecturæ ſufficiunt ad oſtendendam perſonæ identitatem quoties plures occurrunt eiuſdem nominis, & cognominis, *deciſ 447. numer 2.Verospio.*

DVPLICITAS æquiuoca fideicommiſſi fruſtra applicatur, dum pluralitas ante tranſactionem deficit. *deciſ.359.num. 10. Bourlemont.*

Duplicitas reſeruationis vt excludatur ab indulto, reſeruationes debent eſſe perſonales, & coæquales, nec diſparet & diuerſæ ſpeciei ſufficiunt, *deciſ.266 num.2.Priolo.*

Duplicitas reſeruationis an ex eo deducatur, quod prouiſus Indultario ſit familiaris. *ibid.num.11.*

DVPLEX perſona in contractu repræſentari valet, *deciſ.437 numer.8 Vicecomite.*

DVRARI metus ſimul illatus adhuc præſumitur, licet in actu externo libertas metum paſſi appareat, *deciſ. 221. num.13.Beuilaqua.*

Dypto-

Dypteratus vacatio per aſſecutionem Canonicatus cum eo incompatibilis inducta cenſetur, *deciſ.* 123. *num.* 1. *Priolo.*

Dypteratus cum ſit dignitas, tanquam talis iuxta diſpoſitionem Concil. Trident. perſonalem reſidentiam requirit, *ibidem num.* 2.

E

ECCLESIA.

ECcleſia quod fuerit reædificata vt dicatur, debet conſtare antiquam in totum deſtructam fuiſſe, *deciſ.* 21. *num* 15. *Taia.*

in Eccleſia propria inferior ratione officij, quo fungitur iuris aſſiſtentiam præcedendi alijs in maiori dignitate conſtitutis habet. *deciſ.* 120. *n.* 9. *Melzio.*

Eccleſiæ Cathedrales in Regnis Hiſpaniarum Dignitates, & nonnulla alia Beneficia, ſunt fundata ſuper decimis, *deciſ.* 521. *num.* . . *Taia.*

Eccleſiæ poſſeſſio per triginta annos ad effectum cognoſcendi qualitatem Beneficij ſufficit. *deciſ.* 37. *num.* 4. *Albergato.*

Eccleſia alienans bona ſua, ſi ſumat in ſe onus obtinendi Beneplacitum Apoſtolicum, non poteſt recedere a contractu ante quam illud fuerit obtentum, *deciſ.* 384. *nu.* 15. *Cerro.*

Vel probauerit, quod non obſtantibus eius diligentijs nunquam potuerit illud obtinere, *ibidem.*

Eccleſia quod fuerit læſa in contractu permutationis ex quo ſatis dicitur conſtare, *dec.* 384. *num.* 7. *Cerro.*

Eccleſia non poteſt bona ſua permutare cum alio ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ.* 384. *num.* 5. *Cerro.*

Eccleſiæ Parochus ſi ſit mortuus tunc defenſor ad effectum diſſoluendi vnionem ſpecialiter aſſignari debet, *deciſ.* 29. *nu.* 7. *Veroſpio.*

Eccleſiæ Parochialis diſmembratio vel de ſimplici beneficio ex defectu conſenſus in diſmembrante corruit, *deciſ.* 29. *nu.* 8. *Veroſpio.*

Eccleſiæ Collegialitas, quando alicui non conueniat, *deciſ.* 2. *num.* 32. *&* 33. *Priolo.*

Eccleſia cum tempore diſmembrationis non fuerit Parochialis, ſed tantum beneficium ſimplex, aut curam Parochialis habitualem retinens, de eo ad effectum nullitatis diſmembrationis ratio non eſt habenda, *deciſ.* 165. *num.* 17 *Beuilaqua.*

Eccleſiam in Collegiatam Pontifex erigendo an eidem omnes fructus ante erectionem ad illam ſpectantes aſſignet, *deciſ.* 216. *num.* 8. *Albergato.*

Eccleſia antiquitus Monaſterialis, vt pro Parochiali habeatur plenè & concludenter eſt probanda, cum de materia odioſa, & gratia certo modo obtenta agatur, *deciſ.* 37. *num.* 2. *Albergato.*

Eccleſiæ læſione longè vltra dimidiam interueniente, omnis contractus nullus & inualidus remanet, *deciſ.* 12. *num.* 12. *Beuilaqua.*

Eccleſiam Epiſcopus erigendo in Plebaniam ſæcularibus conferendam, cum agat authoritate delegata, & ſic actus ſit æquiuocus; Abbati ius ſuum auferre non poteſt, *deciſ.* 248. *num.* 14. *Beuilaqua.*

Eccleſiæ defenſor ab Epiſcopo eſt deputandus, ad quem veritatem cauſæ exprimendæ inquirere ſpectat, *deciſ.* 165. *num.* 9. *ibidem.*

Eccleſia deficiente conditione locationis, pro recuperatione ſuæ poſſeſſionis naturalis fundatam intentionem habet, *deciſ.* 371. *nu.* 1. *Emerix.*

ab Eccleſia Eccleſiæ decimæ quando debentur, eidem Parochiæ in qua reperiuntur prædia ſolui debent, *deciſ.* 344 *nu.* 9. *Taia.*

Eccleſiæ Rector, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt tranſigendo ſuper inſufficienti congrua, *deciſ.* 347. *nu.* 3. *Beuilaqua.*

Eccleſiæ quando ſunt inter ſe æquales, & vtraque Cathedralis, reſpectu Epiſcopi vna Diœceſis reputantur, qui reſidendo in vna factum alterius explere poteſt, *dec.* 215. *num.* 1. *Taia.*

Eccleſia, quando bona deuoluta contra formam ſtatutorum retinere non poteſt, renouatio proximioribus iuxta æquitatem legis fieri debet, *deciſ.* 306. *numer.* 4. *Cerro.*

Eccleſia Parochialis, quando reputetur Matrix, *deciſ.* 397 *num.* 13. *Veroſpio.*

Eccleſia deſinit eſſe curata, quando exercitium nullo modo eſt actu ex defectu materiæ, vel ſubiecti Parochianis, ſed non exiſtentibus, *deciſ.* 165. *numer.* 20. *Beuilaqua.*

Eccleſiæ cura quando alicui eſt delata, mentio talis curæ habitualis eſt neceſſaria, ne alias gratia ſubreptitia videatur, *ibid. num.* 21.

Eccleſia adhoc vt cogatur vendere res ſuas ex Conſtitutione Gregoriana Monitorium requiritur, *deciſ.* 408. *numer.* 3. *Taia.*

in Eccleſijs quibuſdam Parochi Regni Hiſpaniarum quare non habeant intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum, *deciſ.* 521. *num.* 15. *&* 16. *Taia.*

Eccleſiæ vtilitas ad effectum probandi validitatem alienationis clara & euidens eſſe debet, cum dubia non ſufficiat, *deciſ.* 297. *num.* 14 *Bourlemont.*

Eccleſiæ licet inter ſe ſint æquales, & vtriuſque Cathedralis iura integra remaneant, reſpectu tamen Epiſcopi vna Diœceſis reputatur, *deciſ.* 356. *num* 1. *Taia.*

Eccleſia Parochialis Matrix in omnibus præcedere debet filiali, *deciſ.* 307. *numer.* . . *Veroſpio.*

Eccleſiæ defenſor ab Epiſcopo eſt deputandus, ad quem veritatem cauſæ exprimendæ inquirere ſpectat, *dec.* 165. *num.* 9. *Beuilaqua.*

Eccleſiæ bona non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ.* 54. *nu.* 42. *Melzio.*

in Eccleſia Parochiali eadem Parochi bini, principaliter præeſſe non poſſunt, *deciſ.* 347. *numer.* 11. *Veroſpio.*

quoad Eccleſiam principalem exemptio priuatiuè conceſſa cenſetur conceſſa etiam quoad membra, *deciſ.* 493. *nu.* 1. *&* 2. *Cerro.*

Eccleſiæ alicuius adminiſtratio, ex quibus probetur, quod ad aliquem pertineat, *deciſ.* 21 *num.* 1 *Taia.*

Eccleſiæ, quando ſit indultum, ex ſpeciali priuilegio, vt poſſit reſilire à contractu à ſe inito, *deciſ.* 384. *num.* 16. *&* 17. *Cerro.*

Eccleſiarum diſſolutio antea vnitarum ex cauſa tenuitatis reddituum ceſſante cauſa fieri poteſt, *deciſ.* 165. *num.* 6. *Beuilaqua.*

ad Eccleſias Parochiales decimarum perceptio ſpectat de iure communi, *deciſ.* 521. *num.* 1. *Taia.*

Eccleſias qualcumque & quomodocumque Epiſcopus exemptas, tamquam delegatus Sedis Apoſtolicæ poteſt viſitare *deciſ.* 70. *numer.* 28. *Beuilaqua.*

de Eccleſia digniori obiectio non ſubſiſtit, cùm vtraque ſit Cathedralis, & vtrobilibet Epiſcopus reſideat, *deciſ.* 2. 5. *numer.* 4. *Taia.*

Eccleſia de Ordinarij licentia ab Abbate, & Monachis dotata, ſolutiones cenſuum ſubſequentes pro eadem principaliter factas fuiſſe in vim præcedentis tituli fundationis præſumitur. *deciſ.* 148. *numer.* 8. *Beuilaqua.*

Eccleſia ex eo non poteſt dici receptitia, ſi certum numerum Beneficiatorum non habeat, *deciſ.* 2. *num.* 30. *&* 91. *Priolo.*

Eccleſiæ conſenſus dicitur deficere in alienatione eius bonorum, dum deficit Beneplacitum Apoſtolicum, *deciſ.* 384. *num.* 18. *Cerro.*

Eccleſiæ Bona, vt propter æs alienum ipſius validè alienentur, non ſolum debet conſtare de debito. *deciſ.* 384. *nu.* 8. *Cerro.*

Verum etiam requiritur, vt Creditores vrgeant apud Iudicem, *ibidem.*

Eccleſia ex contractu nullo non transfert in contrahentem poſſeſſionem rei traditæ, *deciſ.* 384. *numer.* 3. *Cerro.*

de Eccleſijs Cathedralibus quæſtio quænam earum ſit nobilior, quænam dignior particulariter examinanda eſt, cum nobilitas, & dignitas multum inter ſe differant. *deciſ.* 346. *num.* 3. *Taia.*

Eccleſia de Pilari Cæſarauguſtæ eſt immediatè ſubiecta Sedi Apoſtolicæ, *deciſ.* 260. *nu.* 39. *Cerro.*

Eccleſia filialis cum matrice ſuper æqualitate contendere nequit, *deciſ* 323. *numer.* 3. *Veroſpio.*

Eccleſia Parochialis Regularium ſubiacet Epiſcopo, quod procedit quando Eccleſia eſt exempta, *deciſ.* 493. *num.* 7. *&* 8. *Cerro.*

Eccleſia igne conſumpta, dum alibi fuit reædificata quid ex hoc arguatur, *deciſ.* 21. *num.* 8. *&* 13. *Taia.*

Eccleſiarum erectio ad ſolum Epiſcopum ſpectat, *deciſ. 72. num. 1. Beuilaqua.*
Eccleſiarum diſmembratio inter ſpecies alienationum enumeratur, *deciſ. 165. num. 1 Beuilaqua*
Eccleſiæ matricis qualitas quando excludatur, *dec. 313. nu. 4. Veroſpio.*
Eccleſia nullius Diœceſis habens curam animarum non ſubiacet Epiſcopo, *dec. 493. num. 9. Cerro.*
Eccleſia cum Monaſterijs ſit ſubiecta, & annexa, etiam in Indulto exemptionis comprehenſa cenſetur, *deciſ. 148. nu. 7. Beuilaqua.*
ad Eccleſiam poſſeſſio ciuilis loci, quando pertinet domuncula ſuperædificata ad eandem pertinere cenſetur, *deciſ. 369. num. 4. Emerix.*
Eccleſia de bonis alienatis ſine Beneplacito Apoſtolico retinet dominium, quod amplia, *deciſ. 474. num. 2. & 10. Albergato.*
Eccleſia, quando eſt Parochialis, non deputatur in ea Capellanus ad nutum ſamouibilis, *deciſ. 2. numer. 22. Priolo.*
Eccleſiæ bona non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico, *dec. 54. num. 42 Melzio.*
Eccleſiæ Cathedralis Canonici vnum cum Epiſcopo corpus conſtituunt, *dec. 120. num. 1. Melzio.*
contra Eccleſiam poſſidentem, agens ad deuolutionem, lineam durare, vel ſe eſſe de comprehenſis probare tenetur. *dec. 363. num. 11. Albergato.*
Eccleſia Parochialis, quod ſit Matrix ex quo iuſtificetur, *deciſ. 397. num. 8 Veroſpio.*

ECCLESIASTICI.

Eccleſiaſticæ perſonæ præ cæteris mandatis Regalibus, ſed verius Apoſtolicis, ſtatim deberent obedire, *deciſ. 246. nu. 17. Cerro.*
ad Eccleſiaſticos & laicos iuſpatronatus pertinens, mixtum dicitur, *dec. 323. num. 8. Beuilaqua.*
Eccleſiaſtica bona dum ſunt vendenda ex Gregoriana conſtitutione quæ requirantur, *deciſ. 408. nu. 5. Taia.*
Eccleſiaſtica beneficia vt quis valeat obtinere, debet eſſe annorum 14. ſecundum Conc. Trident. *deciſ. 399. num. 5. Emerix.*
Eccleſiaſtica emphyteuſis in qua fuit præſeruatum Ius, & dominium concedentis redditur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 510. nu. 2. Priolo.*
ab Eccleſiaſtica perſona beneficia ſi non conferantur qualiter denominentur, *deciſ. 2. num. 10. Priolo.*
ad Eccleſiaſticos iuſpatronatus, ſi pro maiori parte ſpectet, & non ad Laicos, dici poteſt Eccleſiaſticum, *deciſ. 376. numer. 2. Beuilaqua*
Eccleſiaſticum iuſpatronatus quando eſt, quo caſu poſſit fieri in totum Laicale, *deciſ. 373. num. 24 Beuilaqua.*
Eccleſiaſtica res non poteſt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis in Extrauag. de reb. Eccleſ. non alienand. *deciſ. 408. num. 1. Taia.*
Eccleſiaſtica Emphyteuſis in qua fuit præſeruata facultas præferendi concedentem dicitur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 510. num. 3. Priolo.*

EFFECTVS.

Effectus pauper ex propria culpa non excuſatur à caducitate ob retardatam Canonis ſolutionem, quod limita, *deciſ. 473. nu. 11. 12. 13. & 14. Beuilaqua.*
Effectuatio Indulti Apoſtolici ex Beneficiorum collatione, licentia adminiſtrandi Sacramenta alijs conceſſa, & pluribus alijs ab initio factis, & ſemper continuatis concludenter probatur, *deciſ. 235. num. 8 Beuilaqua.*
ad Effectum certum qualitas ordinata inſpici non debet quoties idem effectus ſequatur, *deciſ. 419. nu. 7. Veroſpio.*
Quod tamen eſt intelligendum verum niſi ex variatione ipſa, ſubſtantia diſpoſitionis euertatur, ita vt contrariũ induceretur, *ibidem num. 8.*
ad Effectum præiudicij ſcientia non ſufficit in genere, ſed ſpecialis requiritur, *deciſ. 4. nu. 19. Albergato.*
cum Effectu approbando minor maior factus, contractum nulliter factum in minori ætate, quid operetur talis approbatio, *deciſ. 528. num. 12. Veroſpio.*
a Effectum magni præiudicij ſcientia eſſe debet cum omnibus ſuis circumſtantijs, & qualitatibus, *deciſ. 4. num. 20. Albergato.*
Effectum ea, quæ non habuerunt, non habentur in conſideratione, *deciſ. 164. numer. 9. Priolo.*
cum Effectu ſequuta euictio eſſe debet, vt de illa agi poſſit, *deciſ. 167. num. 6. Beuilaqua.*
Effectum dummodo habeamus, non eſt curandum de modo 461 *deciſ. 461. numer. 29. Priolo.*
ob Egeſtatem nimiam aliquando indecentia committuntur, *deciſ. 392. numer. 5. Bourlemont.*

ELECTIO.

Electio peritioris arguit errorem peritorum, *deciſ. 500. nu. 5. Nines.*
per Electionem vnius viæ, alteri cenſetur ſibi præiudicatum, *deciſ. 432. numer. 7. Albergato.*
Electionem frater liberam habet admittendi ſororem, vel tradita dote eam à ſucceſſione Patris excludendi, nec ad hunc effectum quælibet ſufficit interpellatio, *deciſ. 300. num. 12. Albergato.*
Electio Periti à Procuratore ſpeciali mandato carente extraiudiciali noui Periti electione compenſatur, *deciſ. 129 num. 9. Veroſpio.*
Electio facta ab aliquo ad fideicommiſſum, non vitiatur per admiſſionem inhabilis, modò ſint extracti habiles, *deciſ. 461. num. 26. Priolo.*
de Electione Periti facta cum clauſula ſine præiudicio deliberationis quomodo intelligenda, *deciſ. 149. numer. 10. Melzio.*
ELECTVS à maiori parte eligentium perinde eſt, ac ab omnibus eſſet electus, *deciſ. 69. num. 1. Taia.*
Electus medietatem vocum Patronorum præſentantium habens, gratiam ſibi conceſſam ad effectum ſuccedendi iuſtificaſſe cenſetur, *deciſ. 272. numer. 2. Beuilaqua.*
Electus medietate vocum Patronorum tanquam ab omnibus præſentatus eſt inſtituendus, *ibidem num. 3.*
ELEEMOSYNAS ius colligendi in aliena Eccleſia eſt pretio inæſtimabile, *deciſ. 205. num. 2. Albergato.*

EMPHYTEVSIS ECCLESIASTICA.

Emphyteuſis Eccleſiaſticæ venditio facta extraneo ab inueſtito abſque beneplacito eſt nulla, *deciſ. 481. num. 4. Cerro.*
in Emphyteuſi Eccleſiaſtica fœminæ, & earum deſcendentes non comprehenduntur, *deciſ. 363. numer. 6. Albergato.*
in Emphyteuſi Eccleſiaſtica intrat deuolutio, dum linea extincta eſt, nam non admittuntur in ea extranei, *deciſ. 319. num. 5. Cerro.*
Quamuis in conceſſione adſint clauſulæ in perpetuum, & ad habendum, *ibidem.*
Emphyteuſis Eccleſiaſtica in qua fuit præſeruata facultas præferendi concedentem dicitur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 501. num. 3. Priolo.*
Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non eſt tranſitoria ad extraneos hæredes, *deciſ. 481. num. 2. Cerro.*
Emphyteuſim Eccleſiaſticam clauſula in perpetuum reddit ad hæredes extraneos tranſitoriam, *deciſ. 510. numer. 4. Priolo.*
Emphyteuſim Eccleſiaſticam obſeruantia reddit ad hæredes extraneos tranſitoriam, *ibidem, num. 15.*
Emphyteuſis Eccleſiaſtica in qua fuit præſeruatum Ius, & dominium concedentis redditur tranſitoria ad omnes hæredes, *ibidem num. 2.*
Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non tranſit ad hæredes extraneos, *deciſ. 319. num. 1. Cerro.*

EMPHYTEVSIS IN GENERE.

Emphyteuſis alienatio licet ſit prohibita, hypothecatio tamen fructuum ſine diſtractio nullatenus interdicta cenſeri debet, *deciſ. 172. numer. 4. Veroſpio.*
Emphyteuſim ſimpliciter hæreditariam & ad quoſcumque etiam extraneos tranſitoriam efficiunt inueſtituræ pro quibuſcumque ſucceſſoribus ſtipulatæ, *deciſ. 191. num. 3. Beuilaqua.*
ad Emphyteuſim agens propria perſona non tenetur ſeruare factum defuncti ſuper ea emanatum, *deciſ. 517. num. 3. Veroſpio.*
Emphyteuſis, & non locatio dicenda eſt illa conceſſio, ſi fuerit appoſitum pactum deuolutiuum, in caſu non ſolutionis Canonum per triennium, *deciſ. 319. nu. 11. Cerro.*
Emphyteuſis ſucceſſore in canonum ſolutione deficiente, aſſecuratio ad poſſeſſionem ex cauſa caducitatis decernitur, *deciſ. 33. nu. 1. Veroſpio.*
ad Emphyteuſim familiæ ſpectans præſentatio arguit filiationem, *deciſ. 476. numer. 16. Cerro.*
in Emphyteuſi, quænam linea veniat attendenda, *deciſ. 319. num. 2. Cerro.*
Emphyteuſi nominationis hæreditariæ ſtante Eccleſia à fructuum conſequutione non repellitur, *deciſ. 273. nu. 5. Veroſpio.*

Emphiteuſi ad vitam alicuius prorogata deuolutio perſona adhuc exiſtente locum non habet, *deciſ. 173. num. 1. Veroſpio.*

Emphiteuſis locatio, vel an dicendus ſit contractus, ſi verba conceſſionis, ſonent in vtrumque contractum, *deciſ. 310. num. 10. Cerro.*

E M P H Y T E V T A.

Emphiteuta qui vti nequit re emphiteotica excuſatur à ſolutione Canonis, quod limita, *deciſ. 516. num. 14. Beuilaqua.*

Emphiteuta ceſſans à ſolutione Canonis ob eius impoſſibilitatem, & paupertatem non cadit à iure ſuo emphiteutico, ſed à caducitatis pœna remanet excuſatus, *deciſ. 137. num. 1. Beuilaqua.*

Emphiteuta, qui ſine culpa ſua non poſſidet, ob non ſolutum Canonem, non cadit in commiſſum, *dec. 375. nu. 11.*

Quod ſine difficultate procedit, dum idem creditor poſſidens pluries obtulit Canones, *ibidem nu. 12.*

Emphiteuta ad effectum purgandi moram pro vitanda caducitate debet eſſe ſolicitus in ſolutione, *deciſ. 516 num. 13. Beuilaqua.*

Emphiteuta qui vti nequit re emphiteotica excuſatur à ſolutione Canonis, *ibidem num. 14.*

Emphiteutæ paupertas quomodo probatur, *deciſ. 337. num. 2. Beuilaqua.*

E M E N S.

Emendi promiſſio non trahitur ad promiſſionem vendendi, *deciſ. 408. num. 4. Taia.*

Emendo creditor rem cauſa potius conſeruandi ſui iuris, quam emptionis dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore acquirit, *deciſ. 186. nu 9. Beuilaqua.*

Emendi promiſſio non trahitur ad promiſſionem vendendi, *deciſ. 408. num. 4. Taia.*

Emens à primo creditore rem ſui debitoris, à ſecundo creditore petente ſe admitti ad Ius offerendi, inquietari nõ poteſt, *deciſ. 289 num. 3. Beuilaqua.*

Emens à primo creditore rem ſui debitoris, à ſecundo creditore petente ſe admitti ad ius offerendi, inquietari non poteſt, *ibidem num. 3*

Emens domos, exburſatam pecuniam, illico ad cenſum recipiens dicuntur duo contractus ſeparati, *deciſ. 252. nu. 19 Veroſpio.*

Emens ſcienter bona fideicommiſſaria, vel alijs oneribus ſubiecta, ius tantum venditoris emiſſe cenſetur, *dec. 377. num. 15. Ninot*

E M P T I O.

Emptio per Licitatoris interpoſitam perſonam ſequuta ac ſi ipſis creditoribus immediatè facta fuiſſet, reputari debet, *dec. 285. n. 6 Beuilaqua.*

in Emptione domus inquilinus ſi petat præferri non tenetur fabricare, *deciſ. 538 num. 63. Camer.*

Emptio cum conſtat in pretio rei venditæ, ſecundum tempus æſtimationis fit ſolutio, & contractus ſuum eſſe recipit, *deciſ. 364. nu. 15 Priolo.*

Emptio facta pro perſonis nominandis ab emptore, ſecuta nominatione, terminatur omne ius emptoris, *deciſ. 494. num. 4. Cerro.*

Emptione à creditore per interpoſitam perſonam facta, ſecundus creditor ad Ius offerendi admittitur, *deciſ. 289. num. 16. Beuilaqua.*

Emptio prædij ab ipſo creditore facta dicitur, dum alterius perſona ad Licitandum fictè ſubſtituta fuit, *ibidem num. 14.*

E M P T O R.

per Emptorem diligentiæ adhibitæ quomodo probantur, *deciſ. 119 num. 5. Beuilaqua.*

Emptor debet in venditione bonorum ex cauſa neceſſaria facta inuigilare, vt pecunia conuertatur in cauſam expreſſam, *deciſ. 400. num. 19 Ninot.*

Emptor re tradita pretium ſoluere tenetur, *deciſ. 364. num. 14. Beuilaqua.*

Emptorem concordia liberat etiamſi non adimpleuiſſet in tempore ad implenda, quæ tamen niſi reſpectu fructuum reſtituendorum verificari non poſſunt, *deciſ. 119. num. 8. Beuilaqua.*

Emptor ſtipulando pro ſe, & ſuis hæredibus abſque vllo præcepto fideicommittentis, ſibi ac ſuis hæredibus bona acquiſiuiſſe cenſetur, non autem fideicommiſſo, licet debitor pretij remaneat, *deciſ. 66. num. 5. Meltio.*

Emptor acquirendo ſibi à priore creditore vendente rem, & pignus iure creditoris, à ſecundo creditore petente ſe ad ius offerendi admitti, inquietari non poteſt, cum in emptorem res tranſeat immunis, ac numquam obligata fuiſſet, *deciſ. 187. num. 6. Beuilaqua.*

Emptor adhibitis in contractu ſolemnitatibus ab onere cuiuſcumque alterius probationis immunis euadit, *dec. 261 nu. 13. Veroſpio.*

Emptori venditor non obſeruans omnia promiſſa in venditione, nedum ad pretij reſtitutionem, *deciſ. 385. num. 3 Bourlemont.*

Verum etiam ad damna, & intereſſe tenetur, *ibidem num. 3.*

Emptor quando de diſtractione voluntaria ſolemnitatibus deſtituta agitur, verſionem concludentibus probationibus non autem coniecturis ac præſumptionibus edocere tenetur, *deciſ. 251. num. 12. Veroſpio.*

Emptor non obſeruando formam regreſſum contra venditorem non habet, & ratio vexationis hæredis ceſſat, *deciſ. num. 9. Emerix.*

Emptor quod habuerit ſcientiam, bona ab eo empta eſſe fideicommiſſaria, ex quo aperte conuincatur, *ibidem Ninot*

Emptor contrà pactum primo venientibus ſoluens, cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus reportare tenetur, *deciſ. 327 nu. 8. Emerix.*

Emptor & venditores, cum ſemel apoſtillam pro vera & reali habuerint, illam amplius impugnare non poſſunt, *deciſ. 133. num 5. Cerro.*

E N V N C I A T I V A.

Enunciatiua verba in vltimis voluntatibus diſponunt, *deciſ. 468 num. 7. Vicecomite.*

Enunciatiuis niſi pluribus ac antiquis, & à perſonis non ſuſpectis emanatis, in probatione deſcendentiæ nihil defertur, *deciſ. 359. num. 2. Bourlemont.*

Enunciatiuæ antiquæ librorum cum Inſtrumento venditionis, & diuiſionis bonorum inter filios in diuerſis actibus emanata, deſcendentiam lineæ plenè probant, *deciſ. 363. num 4. Albergato.*

Enunciatiua verba aliunde non probata nullam faciunt probationem pro Auctoribus, *deciſ. 5. num. 12. Cerro.*

Enunciatiuæ quando ſunt modernæ, ad probandam deſcendentiam nihil inſeruiunt, *deciſ. 359. numer. 1. Bourlemont.*

Enunciatiua per Iudicem in prolatione ſententiæ de citatione facta, eandem præceſſiſſe neceſſariò concludit, *deciſ. 362. num. 9. Beuilaqua.*

Enunciatiua cum ſit vnica, ad probandam deſcendentiam à Fundatore non ſufficit, *deciſ. 96. num. 25. ibid.*

Enunciationes Papæ, quando non releuent ad probandam pacificam præſcriptionem, *deciſ. 440. num. 16. Taia.*

Enunciatio, ſi hæres non erit, quid operetur, *deciſ. 527. num. 23. Taia.*

Enuncianția inſtrumenta Filium, Patrem, & Auum, Ciues, ac Nobiles Quirites, an ad probandum Incolatum ſufficiant, *deciſ. 261. num. 4. Veroſpio.*

Enunciatio dotium à fratribus in bonis communibus confusè facta, cui ſini facta dicatur, *deciſ. 362. num. 9. Taia.*

Enunciatiua cuiuſdam particularis de filia tanquam hærede, Patris aditionem non importat cũ ille filiam hæredem efficere non poſſit, *deciſ. 222. nu. 13. Priolo.*

Enunciationes Papæ, tunc ſanè non releuant, quando non motu proprio, ſed ad ſupplicationes partis emanarunt, *deciſ. 440. nu. 17. Taia.*

E P I S C O P V S.

ad Epiſcopum collatione ſpectante ab eo dicitur facta prouiſio, nec intrat reſeruatio cum beneficium incompatibile illius auctoritate, non Apoſtolica fuit aſſecutus, *deciſion. 127. num. 5. Cerro.*

Epiſcopus probata ſituatione intra limites ſuæ Diœceſis, in ſua iuriſdictione eſt manutenendus, *deciſ. 333. num. 1. Taia.*

Epiſcopus mulctas, & pœnas delinquentium Diœceſis Valuenſis, pijs locis eiuſdem Diœceſis ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini applicare tenetur, *deciſ. 565. num. 7. Taia.*

Epiſcopus Vicarium in vno Epiſcopatu conſtituere poteſt, ad quem ſubditi vtriuſque Diœceſis accedere tenentur, *deciſ. 251. num. 2. Taia.*

Epiſcopi ius, vt firmetur obſeruantia debet eſſe inconcuſſa & vniformiter, non autem præſumptiuè obſeruata, *deciſ. num. 235. nu. 23. Beuilaqua.*

Epiſco-

Digitized by Google

piſcopo manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi Iuriſdictionem in ſua Diœceſi vt concedatur, non eſt neceſſaria actualis quaſi poſſeſſionis probatio, cum ſufficiat aſſiſtentia Iuris, *deciſ.391. num.15. & 16. Beuilaqua*.
Epiſcopo Iuriſdictio expreſſè non delata cenſetur eidem præſeruata exemptio, *deciſ.493. nu.3 Cerro*.
Epiſcopus, vt conſeruet ſuam Iuriſdictionem ordinariam in ſua Diœceſi, ſufficit quid minimum, *deciſ.70. num.67. Beuilaqua*.
Epiſcopus Melenitanus quoad Iuriſdictionem ſpiritualem ab Ordinum Magiſtris in propria Inſula recipitur, *dec.332. num.21. Taia*.
Epiſcopus habet Iuriſdictionem in qualibet parte ſuæ Diœceſis quamuis non probauerit poſſeſſionem. *dec.70.nu.21. Beuilaqua*.
Epiſcopi non habent Iuriſdictionem in loco exempto, *ibidem num.22*.
Epiſcopus, quando eſt in poſſeſſione immemorabili exercendi Iuriſdictionem omnimodam ſpiritualem, in locis in quibus prætenditur exemptio, venit manutenendus, *ibidem num.23*.
Epiſcopo concedenda venit manutentio ad exercendam Iuriſdictionem in locis ſuæ Diœceſis, ex aſſiſtentia Iuris, *deciſ.390.nu.31. Amplia, vt nu.14. & 15. Beuilaqua*.
Epiſcopus, quando duæ ſunt Cathedrales reſidendo in vna alterius factum explere poteſt, *deciſ.356. num.2. Taia*.
Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam Iuriſdictionem vbique in omnes ſubditos ſuæ Diœceſis manutentio debetur, *deciſ 182 num 1. Taia*.
Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi ſuam Iuriſdictionem, quoad omnes Eccleſias, & ſubditos in ſuo Territorio, *deciſ.221. num.1. Beuilaqua*.
Epiſcopus de iure communi fundatam intentionem exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi tum quoad Eccleſias, tum quoad omnes perſonas habet, *deciſ.235. num.1. Beuilaqua*.
Epiſcopo ſolemniter in Collegiata celebrante Canonici Cathedralis ei aſſiſtere tenentur, & tam reſpectu loci, quam ebdomadationis Canonicis Collegiatæ in ea functione præcedunt, *deciſ.120. num.2, Meltio*.
Epiſcopus, aliud eſt, quod tranſlatus de vno Epiſcopatu ad alium, & aliud eſt, ſi promoueatur ad alium Epiſcopatum, *deciſ.136. num.21. Beuilaqua*.
Epiſcopi acta poſitiua tunc minus nocent Eccleſiæ, quando eius nomine non fuerunt inita, *deciſ.440. num.19. Taia*.
Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris quoad exercendam ſuam Iuriſdictionem quoad omnes ſuos Vaſſallos, *deciſ.221 nu.4. Beuilaqua*.
Epiſcopus licet beneficium cuicumque conferre non poſſit, collationis tamen libertas ad impediendam alternatiuam non excluditur, *deciſ.127. num.13. Cerro*.
Epiſcopus omiſſis alijs per ſuffragia præualentibus ſimpliciter approbatum eligere poteſt, *deciſ.55 num.11. Taia*.
Epiſcopus poteſt Vaſſallos ſuæ Diœceſis excommunicare, & contra eos procedere, eiſque quaſcunque pœnas à Iure permiſſas imponere, *deciſ.70.nu.8. Beuilaqua*.
Epiſcopo tantum competunt actus Iuriſdictionis in ſua Diœceſi, *ibid. num.5*.
Epiſcopi Iuriſdictio ex Breui Apoſtolico probatur, *deciſ.333. nu.5. Taia*.
ad Epiſcopatum quando quis eſt promotus, vacant cætera eius beneficia, *deciſ.170. nu.4. Beuilaqua*.
Epiſcopus, Eccleſias quaſcumque, & quomodocumque exemptas, tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ poteſt viſitare, *deciſ.70. num.27. ibidem*.
Epiſcopus, quam habet Iuriſdictionem in locis exemptis, *ibidem num.26*.
Epiſcopus intra limites ſuæ Diœceſis pro omnimoda Iuriſdictione fundatam intentionem habet, *deciſ.334. num.3. Taia*.
Epiſcopus cum ſolus conferat nullum reſpectu alternatiuæ adeſt impedimentum, licet in cui dando non ſit abſoluta poteſtas, *deciſ.127 num.12. Cerro*.
Epiſcopi non ſuſtinetur poſſeſſio, ſtante poſſeſſione Archidiaconi tam ex libris, quam alijs Teſtibus deductis concludenter probata, *deciſ.61. num.9. Taia*.
Epiſcopi licentia, qualitatibus contractus celebrandi ipſi non notificatis, contractum à nullitatis vitio non excuſat, *deciſ 297. num.4. Bourlemont*.
Epiſcopi licentia in venditione bonorum conceſſa, an etiam in inueſtimento ſufficiens eſſe cenſeatur, *deciſ.299. num.3. Bourlemont*.
Epiſcopus habet de Iure intentionem fundatam in exercenda Iuriſdictione in omnibus locis ſuæ Diœceſis, *deciſ 90. num.3. Beuilaqua*.
Epiſcopus in vim Decretorum Concilij Tridentini eadem Iuriſdictione quoad omnes de ſua Diœceſi vtitur, *dec.235. num.2. ibidem*.
Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi, *dec.70.n.19. Beuilaqua*.
Epiſcopus quoad decimas intentionem in Iure communi fundatam habet, *deciſ.201. num.5. Taia*.
Epiſcopo competit procuratio ex cauſa viſitationis facienda per ſuam Diœceſim, non extante conſuetudine in contrarium, *deciſ.70.nu.3. Beuilaqua*.
Epiſcopi auctoritate congrua aſſignata præſumitur ſufficiens *deciſ.447.nu.4. Bourlemont*.
Epiſcopo, ſi quis aſſerat non ſubiacere, in tali caſu non poteſt dicere nullius eſſe Diœceſis, *dec 391. n.20. Beuilaqua*.
Epiſcopus, vt conſeruet ſuam Iuriſdictionem ordinariam in ſua Diœceſi, ſufficit quid minimum, *deciſ.70.num.67. Beuilaqua*.
Epiſcopo decimarum perceptio non competit ex alijs bonis, quam de fructibus prædiorum ſuæ Diœceſis, *ibidem num.2*.
Epiſcopus, vt excludatur à ſua ordinaria Iuriſdictione in ſua Diœceſi, requiritur immemorabilis canonizata per tres ſententias, *ibidem num.65*.
ab Epiſcopo mala agere Vicario non eſt commiſſum, *dec.220. num 25. ibidem*.
per Epiſcopum geſti actus tanquam nimis remoti ad obſeruantiam, quæ debet eſſe proxima deſeruire non poſſunt, *deciſ.235. num.15. Beuilaqua*.
Epiſcopus, quando gaudet alternatiua menſis Auguſti, non amplius eſt menſis Apoſtolicus, ſed Ordinarius, *deciſ.127. num.3. Cerro*.
Epiſcopi prælatio admittentis magis idoneum ætate, moribus, doctrina, & alijs a Iure requiſitis à Sac. Concil. Trid. approbatur, *deciſ.55 num.6. Taia*.
Epiſcopis non denegatur celebratio Miſſæ in Pontificalibus in quibuſuis Eccleſijs regularibus etiã exemptis, *dec.443. num.5. Cerro*.
Epiſcopus erigendo Eccleſiam in Plebaniam ſæcularibus conferendam, cum agat authoritate delegata, & ſic actus ſit æquiuocus; Abbati Ius ſuum auferre non poteſt, *deciſ.148. numer.14. Beuilaqua*.
Epiſcopus, quando in ſua Diœceſi habeat vtranque Iuriſdictionem, ſcilicet Diœceſanam, & iuriſdictionalem, *dec.70. num.28. & 19. ibidem*.
Epiſcopi præcipua Iuriſdictio cõſiſtit in viſitatione, *deciſ.493 num.2. Cerro*.
Epiſcopus poteſt tenere Vicarium vbi voluerit, cum ad eundem retinendum cogi non poſſit, *deciſ.215. num.3. Taia*.
Epiſcopo, quando debeantur decimæ in loco quoque exempto, & etiam quarta, *deciſ.70. num.40. & 41. Beuilaqua*.
Epiſcopalis decima eſt per ſe incerta, itaut quandoque medietas, quandoque tertia, & quandoque nihil dicatur, *deciſ.61 num.6. Taia*.
ab Epiſcoporum Iuriſdictione Magnus Magiſter, & cæteri Miniſtri eius reperiuntur exempti, *deciſ.70. num.38. Beuilaqua*.
Epiſcopo obedientia competit in ſua Diœceſi, cum ea ſit actus Iuriſdictionis, *ibidem num.6*.
Epiſcopi iudicium certis rationibus deſectum irrationabile, nihil operatur, *dec ſ.357. num.5. Bourlemont in prima*.
Epiſcopi tranſlati in Hiſpania de vno Epiſcopatu ad alium adminiſtrant in primo, & in eius poſſeſſione permanent, donec aſſequantur poſſeſſionem ſecundi, *deciſ.470. nu.20. Beuilaqua*.
Epiſcopus poteſt corrigere, viſitare, & punire Clericos, Sæculares Vaſſallos, &c. ſuæ Diœceſis, *deciſ.70. num.7. ibidem*.
Epiſcopus viſitando tenetur exprimere qua auctoritate viſitet, *deciſ.391. ibidem*.

EPISTOLA.

Epiſtolæ recognitæ de quarum veritate non dubitatur, contra ſcribentem, & ab eo cauſam habentes plenam, & particularem probationem conſtituunt, *dec. 372. num.4. Albergato*.
Epiſtolæ, vt præiudicent, qualiter ſint intelligendæ, *dec.414. num.10. Vicecomite*.
Epiſtolæ deficiente legitima illarum recognitione pro ſcripturis priuatis habentur, *deciſ.285. numer.7. Beuilaqua*.
Epiſtolæ tenor à Conductoribus approbatus, amplius deinde ab ijs impugnari non poteſt, *deciſ 311. nu.2. Vereſpeo*.

Epiſto-

Epiſtola proprium ſcribentis factum referens, in concurſu ſemper eſt attendenda. *decif.* 341. *num.* 8. *Vereſpie.*
Epiſtolæ tenor ex eiuſdem productione probatur, *ibidem num.* 3.
Epiſtola reductionem apertè concludens indubium contra ſcribentem probationis gradum conſtituit, licet te.tio tranſcriptus fuerit. *ibidem num.* 7.
EQVITIS Hieroſolymitani atteſtationi creditur præſertim iunctis adminicu lis. *decif.* 445. *num.* 2. 3. & 4. *Albergato.*

ERECTIO.

Erectio facta ante literas Apoſtolicas pro exemptione Eccleſiæ ab Ordinarij Iuriſdictione emanatas. Commendatario in curuſa oreus emanatum literæ non præiudicat, *decif.* 148 *num.* 15. *Beuilaqua.*
Erectio quando fit Eccleſiæ, Parocho loci ob damnum, & intereſſe reclamare, & impugnare permiſſum eſt, *decif.* 225. *nu.* 9. *eodem.*
Erectio ſimplicis hoſpitij ſub Iuris, & Cõſtitutionum diſpoſitione non cadit. *decif.* 25 1. *num.* 11. *eodem.*
Erectio Eccleſiarum ad ſolum Epiſcopum ſpectat, *decif.* 70. *num.* 1. *eodem.*
Erectio primogenituræ in feudo, quando fieri poſſit, *dec.* 12. *num.* 1 *Vereſpie.*
Erectio noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico, & Ordinarij licentia non ſuſtinetur, cum iſta duo ex Iure communi, Decreto Concil. Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis ad hunc effectum copulatiuè requirantur, *decif.* 231. *num.* 9. *Beuilaqua.*
Erectiones nouorum Conuentuum Conſtitutiones Pontificiæ prohibentes, niſi in eis poſſint ſubſtentari 12. perſonæ an dicantur hodie modificatæ. *decif.* 54. *num.* 21. 22. & 23. *Meltio.*

ERROR.

Error Iuris ambiguus ad euitandam pœnam bonam fidem agentis cauſat. *decif.* 321. *num.* 4. *Priolo.*
Error in nomine, & pronomine conſtito de perſonæ identitate non præiudicat. *decif.* 447. *num.* 12. *Vereſpie.*
Error in expreſſione cauſæ fructuum non obeſt, quoties depoſitum tum reſpectu ſortis, tum reſpectu fructuum integrum eſſe dignoſcitur, *dec.* ſ 19. *num.* 5. *ibidem.*
Error in quolibet facto ſemper excuſat, *decif.* 323. *numer.* 7. *Priolo.*
per Errorem, quando aliquid fuit factum, conſtito de eo non præiudicat, *decif.* 111 *num.* 23 & 24 *Cerro.*
Errorem per extenſum ſolutio poſſibilis concludenti probatione iuſtificandum penitus excludit, *decif.* 19. *num* 3. *Vereſpie.*
Erroris aſſertio labe infecta admitti nequit. *decif.* 140. *nu.* 7. *ibidem num* 7
Errores in calculis iuſtificari non poſſunt, niſi omnes libri exhibeantur, ex quibus calculi facti fuerunt *dec* ſ 3. *numer.* 14. *Albergato.*
ERRONEI actus præiudicare veritati nullatenus poſſunt, *decif.* 312. *num.* 25. *Priolo.*
Erronea confeſſio, quando detegitur non præiudicat. *decif.* 64 *num* 33. *ibidem*
de EVAGINATO enſe in vxorem Teſtis vnicus de auditu ab illa non probat, *decif.* 470. *nu* 9 *priolo.*
EVCHARISTIÆ Auguſtiſſimum Sacramentum, pro infirmis poteſt detineri in Hoſpitalibus *decif.* 2. *num.* 24. *ibidem*
EVENTVS, quando aliquid comprebauit, non eſt vlterius quærendum. *dec.* ſ. 196. *num.* 15. *Beuilaqua.*
ex Euentu ſubſecuto aſſio deduci nõ poteſt, ſi accidat quod factè dedi ei poteſt, *decif.* 374. *nu.* 15. *Albergato.*
Euentus litium dubius eſt, *decif.* 441. *nu.* 16. *Vereſpie.*

EVICTIO.

de Euictione promiſſio quid inferat, *decif.* 286 *nu.* 4. *Priolo.*
Euictio paſſa, quando ex proprio facto prouenit reintegratio locum non habet. *decif.* 109. *nu.* 10. *Meltio.*
Euictionis promiſſio generaliter concepta euictionem ex natura rei de qua emptor certam habuit notitiam prouenientem non comprehendit. *dec.* 141. *num.* 8. *Meltio.*
pro Euictione actio paſſa ex culpa Creditorum non competit pro reſtitutione pecuniarum exactarum indebitè facta. *decif.* 91. *num.* 14. *Beuilaqua.*
Euictio debet eſſe cum effectu ſequuta, vt de illa agi poſſit, *decif.* 163. *nu.* 6. *ibidem.*
Euictione cum effectu non ſequuta de retentione agi non poteſt, *decif.* 166. *nu.* 7. *ibidem.*
Euictionem, & litem clauſulæ. *Euictionis, & defenſionis*, ex natura, & qualitate bonorum prouenientem non includunt, *decif.* 358. *num.* 8. *Priolo.*
de Euictione actio pro damno vt competat, realis pecuniarum à deponente abdicatio, & effectiua euictio ratione dominij requiritur, *decif.* 91. *num* 3. *Meltio.*
Euictionis promiſſio ſtante ſcriptura emptoris in genere ſuffragari non poteſt cum ſpecifica & indiuidua ad hoc requiritur, vt illius vigore agi poſſit, *decif.* 141. *num.* 7. *Meltio.*
Euictio ſequuta ſuper bonis inæſtimatis reddit creditum illiquidum, licet ſit ſecus quando bona partim ſunt æſtimata partim non. *decif.* 488. *num.* 12. *Vereſpie.*

EXACTIO.

Exactio fructuum non ratione moræ in ſoluendo, ſed in compenſationem annui redditus per Patruos ex bonis ceſſis percepti, nepotibus debetur, *decif.* 330. *num.* 3. *Vereſpie.*
Exactio fructuum ex credito pecuniario creditori non defertur, & illorum conuentio vſurariam prauitatem redolet, *ibidem num.* 1.
Exactio facta à Miniſtro facultatem redimendi cenſum non habenti Principali non præiudicat. *decif.* 154 *nu* 5. *Priolo.*
Exactio alieni crediti propria bona à periculo ſubhaſtationis non eximit, *decif.* 122. *num* 34. *Vereſpie.*
Exactio intereſſe quamuis ob culpam ab alio commiſſam ſit licita, culpa tamen ex coniecturis, & præſumptionibus elicita non ſufficit, ſed certas concludens ac ad cauſandum intereſſe præordinata requiritur, *decif* 161. *num* 21. *Priolo.*
Exactio prælegati, quando multas patitur exceptiones, & difficultates, in legitimam quæ omne onus reijcit non eſt imputandum, *decif.* 262. *nu* 8. *Bourlemont.*
Exactio crediti vinculis, ac reſtitutionibus obnoxia iuſtum regulariter valorem diminuere ſolet, *decif.* 121. *num.* 13. *Vereſpie.*
Exactio præſumitur in vim præcedentis mandati, *decif.* 472. *num.* 7. *ibidem.*
EXACTOR pecuniarum in quietantia non comprehenſarum tenetur de illis rationem reddere, *decif.* 366. *num.* 1. *Albergato.*
de Exactis adminiſtrator nullis etiam exiſtentibus libris rationem reddere valet, *decif.* 229. *num* 13. *Vereſpie.*
Exactionis decimarum Teſtes vt probent quaſi poſſeſſionem non eſt neceſſe, vt in quolibet actu exactionis earum fuerint præſentes. *decif.* 521. *num.* 21. *Taia.*

EXAMEN.

Examen ſecundum ſuper eiſdem, vel nouis quando admittatur, *decif.* 394. *num.* 9. & 10.
Examen cum requiratur pro forma, non ſtatur atteſtationi Ordinarij, *decif.* 84. *num.* 8. *Cerro.*
Examen præſentati ſemper debet fieri, licet notoriè eſſet idoneus, *ibidem num.* 7.
Examen Teſtium nouum, nec admittitur in Curia, quando formiter proceſſus fuit publicatus, *decif* 518. *numer.* 12. *Cerro.*
Examen facilius denegatur, quando alias Teſtes fuerunt examinati ſuper eadem materia, *ibidem num.* 9.
Et dicta ita fuerunt atteſtata, *decif.* 518. *num.*
Examen Teſtium in Curia non publicatur, *ibidem num* 6.
Examen nouum ſolet admitti in Curia ob legalitatem Procuratorum, *ibidem num.* 10.
Examinati Teſtes conformiter de communi reputatione, ac mutuo inter fratres germanos tractatu deponentes fraternitatem regulariter probant, niſi eadem ex probatione omninò contraria excludatur, *decif.* 37. *num.* 1. *Vereſpie.*
Examinati Teſtes ad perpetuam rei memoriam gradum probationis non conſtituunt, *decif.* 26. *num.* 18. *Beuilaqua.*
Examinati Teſtes nulliter, & inualidè ſunt reijciendi, *dec.* 72 *numer.* 61. *ibidem.*
Examinatis Teſtibus ad perpetuam rei memoriam ſine citatione partis non adhibetur fides. *decif.* 349. *num* 4. *Bourlemont.*
Examinati Teſtes ritè, & rectè, ac ſi cum citatione examinati fuiſſent, probant, *decif.* 298. *num* 9. *ibidem.*
Examinati Teſtes formiter in vno iudicio, probant etiam in alio, *decif.* 293. *nu.* 5. *Albergato.*

EXCEPTIO.

Exceptio nullitatis non poteſt allegari ab eo, cuius fauore contractus non eſt nullus, *decif* 462. *num.* 19. *Priolo.*
Exceptiones; quæ non faciunt ad cauſam, ſunt reijciendæ, *decif.* 420. *num.* 5. *Albergato.*
Exceptio antiquiorum fideicommiſſorum, cum de ijs non clarè docetur, & tanquam dubia altiorem indaginem requirunt, ad retardandam immiſſionem inepta cenſetur. *decif.* 22. *nu.* 13. *Beuilaqua.*

Exceptio regulæ de annali ſtante nullitate tituli vnionis poſſeſſoribus non ſuffragatur, *deciſ.307.num.17. Albergato.*

Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit, *deciſ.291.num.16. Veroſpio.*

Exceptio reſtitutionis fructuum non probata non attenditur, *deciſ.218.num.2. Meltio.*

Exceptio ſimulationis non releuat, ſi legitimè non probetur, *deciſ.47. num.13. Albergato.*

Exceptiones, quæ ex ipſo facto tolluntur, non ſunt attendendæ, *deciſ.290. num.10. Beuilaqua.*

Exceptionem in dicto, & in perſona Teſtes ſingulares patientes non poſſunt iungi ad faciendam plenam probationem *deciſ.424. num.14. Bourlemont.*

Exceptiones, quæ pleniſsimè fuerunt diſcuſſæ, & ſedulo determinatæ, tunc amplius non ſunt in dubium reuocandæ, *deciſ.260. num.17. Cerro.*

Exceptio de non iure petentis etiam in remedio adipiſcendæ admitti debet ad immiſsionem impediendam, *dec.293. nu.4. Albergato.*

Exceptio non implementi Regimen à conſequutione penſionũ arcet donec reſtauratio damni ſubſequatur, *dec.291. nu.14. Veroſpio.*

Exceptio conditionis indebitæ ſolutionis non poteſt germinare fructus loco damnorum ſi res de ſui natura non eſt fructifera. ſecus quando eſt, *deciſ.97. num.5. & 6. Meltio.*

Exceptio quod non conſtet Capitulum examine Teſtium fuiſſe citatum non admittitur, cum ob lapſum 30. annorum citationem interueniſſe præſumatur, *deciſ.227. nu.5. & 6. Beuilaqua.*

Exceptiones, quando ſunt turbidæ, & altiorem indaginem requirentes, immiſsionem retardare non poſſunt, *deciſ.42. num.13 Albergato.*

Exceptio pro melioramentis vt intret, quid impenſum fuerit, & quid melioratum conſtare debet, *deciſ.236.num.11. Albergato.*

Exceptiones Teſtium contra perſonas, & dicta, quando non releuent, *deciſ.379. num.19. & 20. Albergato.*

Exceptio illiquida effectum obligationis Cameralis retardare non valet *deciſ.177.num.9. Veroſpio.*

Exceptio intimationis fruſtrà applicatur, cum eadem tanquam non profutura non ſit neceſſaria. *deciſ.243.num.15. Priolo.*

Exceptio illiquiditatis, & neceſsitatis liquidationis ob æs alienum, grauamina, & expenſas, ceſsionario non obſtat quo minus in bonis tranſactis ſuccedat, *deciſ.250. num.5. Taia.*

Exceptio fideicommiſsi, quando non eſt vera, vel ſaltem turbida, iudicium executiuum retardare non poteſt, *deciſ.31. nu.8. Veroſpio.*

Exceptio tranſportationis Actorum, quando proceditur prout in prima inſtantia, non releuat, *deciſ.247. num.29. Albergato.*

Exceptio fideicommiſsi turbida non retardat executionem obligationis Cameralis, *deciſ.464.num.12. Cerro.*

Exceptiones Teſtium non admittuntur in materia, in qua proceditur per coniecturas, *deciſ.430. num.17. Priolo.*

Exceptiones, quæ ex ipſo facto tolluntur, non ſunt attendendæ, *deciſ.196. num.10. Beuilaqua.*

Dominij exceptio non admittitur in poſſeſſorio, *deciſ.533. nu.1. Meltio.*

Exceptio de iure tertij non eſt admittenda, *deciſ.105.nu.13. Cerro.*

Exceptio contra recognitionem non releuat, dum ſolutio ex publico Inſtrumento quietantiæ finalis apparet, *deciſ.485. num.11. Beuilaqua.*

Exceptionem perſonalem intereſſe in ſubſtantia Teſtium importat, ad quem effectum non datur remiſſoria, nec nouum examen conceditur, *deciſ.122. num.5. Cerro.*

Exceptio bigamiæ tanquam requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis, *deciſ.147.num.23. Albergato.*

Exceptio vnius regulam in non exceptis firmat, *deciſ.134. num.6. Meltio.*

Exceptio melioramentorum poteſt impedire immiſſionem, *deciſ.528.nu.14. Beuilaqua.*

Exceptio, *excepta pecunia*, licet firmet regulam in non exceptis, ea tamen non dilatat, nec ſub ea quæ de ſua natura non ſunt comprehendit, *deciſ.282.num.3. Taia.*

Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit, *deciſ.291.num.15. Veroſpio.*

Exceptio inueriſimilitudinis, & ſingularitatis contrà Teſtes obijcienda obſtat, cum omnes pro exoneratione conſcientiæ de certa ſcientia deponant, *deciſ.212.num.13. Beuilaqua.*

Exceptiones, quæ non faciunt ad cauſam, ſunt reijciendæ, *deciſ.420. nu.7. Albergato.*

Exceptio non iuſtificata reum collitigantem non iuuat, cum ille intentionem ſuam plenè, & concludenter probare teneatur, *dec.109. numer.16. Meltio.*

Exceptio dilationis à nonnullis Creditoribus conceſſa, dum reſpicit exequutionem, in eo Iudicio eſt diſcutienda, *deciſ.320. num.15. Cerro.*

Exceptionem alteri competentem Tertius, niſi eo volente opponere non valet, *deciſ.257.num.8. Priolo.*

Exceptio efficit, vt nunquam in aſſignatione veniant bona exceptuata, *deciſ.411.num.10. Beuilaqua.*

Exceptione ſibi competentes non deducens, nec indebitam reſtitutionem per creditores factam opponens, ſpontè ſolniſſe cenſetur, etiamſi ſolutio ex mandato Iudicis facta fuiſſet, *deciſ.91.nu.11. Meltio.*

Exceptio non implementi à debitore ſemper opponi poteſt, licèt omnes exceptiones à diſpoſitione ſtaturaria, vel ſpeciali conuentione eidem adimantur, *deciſ.291, numer.16. Veroſpio.*

Exceptiones detractionum illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes immiſſionem fideicommiſſario retardare non valent. *deciſ.177. nu.20. Beuilaqua.*

Exceptione melioramentorum oppoſita, retentio vſque ad integram illorum refectionem competit, aliàs deliberatio iniuſta cenſetur, *dec.149.nu.12. Meltio.*

Exceptio turbida requirens diſcuſſionem ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti in Teſtamento minus apta redditur, *deciſ.163. num.1. Beuilaqua.*

Exceptio altiorem requirens inſpectionem in Iudicio immiſſionem ad cauſam piam facto admitti non debet, *dec.99 nu.10. Meltio.*

Exceptio doti Creditori anteriori non ſuffragatur, cum creditum Sommi cum omnibus Iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe appareat, *deciſ.230. num.5. ibidem.*

Exceptio ſimulationis, maxime contra obligationem Cameralem non admittitur per ſatis leues coniecturas, *deciſ.47. numer 14 Albergato.*

Exceptio de executione in alienis bonis non verò hæreditarijs debitoris facta non ſubſiſtit, quando ex relatione executoris contrarium apparet, *deciſ.71. numer.2. ibid.*

Exceptio, quando eſt clara, & prorſus excluſiua Iuris agentis, nullitatem detectam quilibet deducere poteſt, *dec.277. num.10. Priolo.*

Exceptum ſe eſſe prætendens à ſuo Epiſcopo, quid oſtendere debeat, *deciſ.228. num.8. & 9. Beuilaqua.*

EXCESSVS.

Exceſſus ex ſolutione conſurgens extinctionem cenſus inducit, *deciſ.9.num 2. Veroſpio.*

Exceſſus, qui fuit de re maioris valoris admittitur in ſubhaſtatione facta ad fauorem tertij, qui iuſtum pretium depoſuit, vt ſatisfacto Creditore reſiduum reſtituatur, *deciſ.26. num.7. Cerro.*

Exceſſus quoad expenſas iudiciales euitari non poteſt, cum refici non debeant, niſi quæ purè, & ſimpliciter attentata reſpiciunt, *deciſ.80. num 9. Cerro.*

Exceſſus contra claram Iuris diſpoſitionem euidenter prædio magni valoris pro exiguo credito adiudicato apparet, *deciſ.26.num.6. Cerro.*

Exceſſus in mandato, de quo tempore, ſit attendendus, *deciſ.395.num.10. & 11. Beuilaqua.*

Exceſſus, quando non præſumitur, idem concludenter eſt probandus, *deciſ.71. num.4. Albergato.*

Exceſſus probatio an ex bonis à Teſtatore cum hæredibus grauatis in communi poſſeſſis reſultet, *deciſ.310. num.20. Priolo.*

Exceſſus petitionis petenti officere non valet interpellatione ad normam ad Capitulorum, & Inſtrumenti dotalis procedente, *deciſ.357. num.3. Veroſpio.*

EXCESSIVITAS deliberationis non vitiat executionem mandati, *deciſ.218. num.2. Meltio.*

Exceſſiua exequutio non dicitur, niſi exceſſus ab allegante plenè, & concludenter probetur, *deciſ.310.nu.19. Priolo.*

EXCLVSIO.

Excluſio extraneorum temporalis, donec extarent deſcendentes non admittitur cum huiuſmodi interpretatio voluntati cedentium reſiſtat, *deciſ.175.num.15. Beuilaqua.*

Excluſio Religioſorum, quando non fit ex cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ tanquam improba, & illicita reijcitur, & pro non ſcripta habetur, *deciſ.245.nu.11. Meltio.*

Exclu-

Excluſio fœminarum cum verbis, *per niente*, operatur earundem excluſionem in omni caſu, & tempore, *decis 422. nu. 8.* Quod declara, *vt num. 9 Bourlemont.*

Excluſus propter maſculos debet admitti, illis deficientibus, *decis. 39. num. 20. Beuilaqua.*

Excluſio vno, cenſetur etiam omne, quod venit in conſequentiam, *decis 70. num. 48. Beuilaqua.*

Excluſio ab hæreditate ad fauorem alicuius facta, nunquam locum habet, niſi ille alter cum effectu obtineat hæreditatem, *decis. 39. num. 17. ibidem.*

Excluſio fœminarum deſumitur ex verbis, *Femine per niente*, in parte diſpoſitiua Teſtamenti, *decis. 519. nu. 8. 9 10. 11. & 12. ibidem.*

Excluſio facultatis quoad exactionem Capitalis controuerſi cenſus, ex manifeſta diffidentia Conſtituentis erga Procuratorem euincitur, *decis. 27. num. 22. Meltio.*

Excluſio fœminæ conditionalis cum ſit, an eadem ante euentum conditionis hæreditatem adire poſſit, *decis. 200. nu. 17. Albergato.*

Excluſio ab hæreditate facta à Teſtatore de aliquo aliud eſt, ſi facta ſit ſimpliciter, & aliud ſi reperiatur facta in concurſu, *decis. 39. num. 9. Beuilaqua.*

Excluſus reputari debet, ac ſi ortus non fuiſſet, nec in rerum natura exiſteret, *dec. 309. num. 3. ibidem.*

Excluſio Teſtatoris expreſſa requiritur ad impediendam temporalem commoditatem, durante vita profeſſi, *decis. 57. num 10. Meltio.*

Excluſione fœminæ in ſuſpenſo ſtante, donec à fratre docetur, vel illeſin mora Iudiciali conſtituatur, hæreditas interea apud maſculum remanet, nec fœmina adire poteſt ne ſtatuto fraus fiat, *decis. 200. nu. 18. Albergato.*

Excluſio filiæ ſufficienter dotatæ excluſionem neptum quibus non fuit prouiſum, non arguit, *decis. 57. nu. 12. Meltio.*

Excluſus a fideicommiſſo cenſetur etiam excluſus a Iurepatronatus, *decis. 64. num. 3. Priolo.*

Excluſus à ſucceſſione, & hæreditate vel talis ad illam aſpirare non poteſt, *decis. 309. num 2 Beuilaqua.*

Excluſus profectus non cenſetur, ſed ad portionem hæreditatis cum alijs cohæredibus admittitur, niſi de voluntate Teſtatoris in contrarium conſtet, *decis. 57. nu. 4. Meltio.*

Excluſus à ſucceſſione, quando quis eſt ex quo multi ſunt vocati, ſi illi contemplati non adſint, ille non cenſetur excluſus, *dec. 29. num. 12. Beuilaqua.*

Excluſus primogenitus ab initio non comprehenditur ſub conditione deficientiæ filiorum, *decis. 20. num. 29. Veroſpio.*

ad Excluſionem fœminarum illarumque hæredum præſentatio facta Iuriſpatronatus in maſculis non cõſolidat niſi fuiſſet hanc intentionem præſentantium illamque compatronis innotuiſſe doceatur, *dec. 272. nu. 27. Beuilaqua.*

Excluſio primogeniti, quando eſt ampliſſima ab ea non eſt recedendum, dum Teſtator nullum caſum admiſſionis excipiens de perpetua excluſione intellexiſſe præſumitur, *decis. 309. num. 6. ibidem.*

Excluſio fœminarum propter maſculos reſpicit commodum dumtaxat fratrum eiuſdem matrimonij, non autem vterinorum, vel alterius familiæ, & agnationis, *decis. 128. nu. 5. Priolo.*

Excluſio filij epiſcopi cui legitima ſolum relicta fuit, excluſionem aliorum quibus nullatenus prouiſum fuit, non inducit, *decis. 57. num. 11. Meltio.*

Excluſio Religionis, & Religioſorum ab hæreditate cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ, vt plurimum fieri ſolet, *decis. 248. num. 7. ibidem.*

Excluſus quis cenſetur ab hæreditate, iuxtà terminos conſideratos ab ipſo Teſtatore excludente, *decis. 39. numer. 22. Beuilaqua.*

ad EXCLVDENDVM conſenſum à ratificatione, proteſtationes quamuis extraiudiciales ſuffragantur, *dec. 211. n. 20. ibidem.*

EXCITATIO belli generalis, vt Conductor vectigalium administrator euadat ex lege Capitulorum exigitur, *decis. 177. num 5. Veroſpio.*

EXCIPIENS tenetur probare ſuam exceptionem, *dec. 509. num. 14. ibidem.*

EXCVSATIO.

Excuſatio, quando eſt iuſta, attendenda eſt, & excuſat, *decis. 158. num. 12. Cerro.*

ad Excuſandam donationem paupertas ſine ſolemnitatibus non attenditur in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed præciſè, & abſolutè talis eſſe debet, ob quam Pater filias dotare nullo modo poteſt, *decis. 145. num. 16. Albergato.*

Excuſatio dicenda eſt iuſta dum eſt canonizata per ſententiam, *decis. 158. num. 13. Cerro.*

Excuſare ignorantia ſolet, *decis. 175 num 6. Beuilaqua.*

ad Excuſandam donationem paupertas ſine ſolemnitatibus non attenditur in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed præciſè & abſolutè talis eſſe debet, ob quam Pater filias dotare nullo modo poteſt, *decis 145 numer 16. Albergato.*

Excuſſionem fideiuſſor principalis debitoris formalem opponere poteſt, *decis. 184. num. 4. Meltio*

EXECVTIO.

Executio facta à creditore ſuper perceptione fructuum, quando non ſubſiſtat, *decis. 525. num. 2. Albergato.*

Executio in bonis alterius quam debitoris non ſuſtinetur, *dec 339. num. 1. Veroſpio.*

Executio & poſſeſſio non conſideratur non adimpleta conditione annexa, *decis 191. num. 7 Priolo.*

Executio pro credito dotali ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis etiam contra tertium poſſeſſorem competit, *dec. 149. numer. 4. Meltio.*

Executio contra tertium poſſeſſorem vineæ ſub directo dominio Eccleſiæ exiſtentis nullitatem deliberationis manifeſtè includit, *ibid num. 3.*

vt Executioni mandentur literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ, iuri congruum eſt, *decis 72. num. 2. Priolo.*

Executionem faciendam clauſula cum facultate manutenendi quem de iure impedit, iam autem factam non reuocat, *decis 75 numer 9 Priolo.*

Executio non competit contra bona directo dominio Eccleſiæ ſubiecta, *decis. 149. num. 5. Meltio.*

Executio obligationis Cameralis per turbidas exceptiones retardari non debet, *decis. 113. numer. 11. Beuilaqua.*

Executio facta in bonis alterius, quam debitoris, remanet nulla, *decis. 424. num. 5. Albergato.*

pro Executione ſtat præſumptio, *decis. 424 num. 6. Albergato.*

Executione principalibus literis competente vulnerata, vulnus ſubrogationis gratioſæ poſtmodum expeditæ inflictum non cenſetur, *decis 422. num 7. Veroſpio.*

in Executionem mandati executiui formam datam non ſeruans dicitur eſſe clarè in mala fide, *decis. 537. num. 4. Beuilaqua.*

Executio ſubrogationis gratioſæ vnio quando eſt turbida, retardari non poteſt, *decis. 307. num. 9. Albergato.*

Executionem tertius ſuper prædio, an valeat impedire, *decis. 432. num 8. Albergato.*

Executio impedita, vel alio modo retardata credita, & iura non tollit, quæ ante ſententiam executionem paratam habebant, *decis. 166. num. 9. Beuilaqua.*

Executionem non meretur ſententia, quando eſt euidenter iniuſta, & ſic non eſt diſputandum de vi Conſtitutionis Aegidianæ, *decis. 418. num. 12. Veroſpio.*

Executio ſuper bonis donatis penes tertium exiſtentibus, non ſuſtinetur, *decis. 339. num. 2. Veroſpio.*

poſt Executionem ſententia ex prioribus actis iuſtificatur, etiam quando de illius executione, ſeu confirmatione agitur, *decis. 36. num. 4. Tuta.*

Executioni mandari non debent literæ Apoſtolicæ, quando non ſunt iuſtificatæ, *dec ſ 27. nu. 1. Albergato.*

Executionem creditor poteſt facere ſuper commoditate percipiendi fructus, *decis. 525. num. 1. Albergato.*

in Executione bonorum, mala fide dicitur facta dum non ſuit ſeruata forma mandati, & ex quo augeatur, *decis. 537. num. 5.*

Executioni demandari non poteſt mandatum euidenter exceſſiuum, *decis. 451. num. 16. Beuilaqua.*

de Executione exceptio in alienis bonis non verò hæreditarijs debitoris facta non ſubſiſtit, quando ex relatione executoris contrarium apparet, *decis. 79. num. 2. Albergato.*

Executionem literæ Apoſtolicæ, niſi iuſtificentur, non merentur, *decis. 380 num. 2. Veroſpio.*

Executioni vlteriori non eſt locus, & ſic inualida eſſet ſubhaſtatio, dum executio eſt nulla, *decis. 424. num. 9. Albergato.*

EXECVTIVE.

Executiuè non poteſt procedi dum fuit inita tranſactio ſuper contractu executiuo, & ea non fuit reſciſſa per tres ſententias conformes, *decis. 523 num. 3. Veroſpio.*

Executiuè poteſt procedi contra obligatum in forma Camerali, *decis. 23. nu. 5. Beuilaqua.*

Executiuè agi non poteſt ſuper bonis ſub directo dominio Eccleſiæ vigore ſtatuti Vrbis, *dec. 228. num. 3. Meltio.*

Executiuè proceditur contra obligatum in forma Cameræ, *deciſ.462.num.1. Vereſpio.*

EXECVTOR.

Executor immittendo aliquem in poſſeſſionem cum clauſula, amoto quolibet illicito &c. dicitur executor mixtus, & non merus, *deciſ.433.num.18.Bourlemont.*

Executor diſpoſitionem fundatoris immutare non poteſt, nec inferre præiudicium ſucceſſoribus per ipſum præciſè vocatis, *deciſ.136.num.4. Cerro.*

Executor contradictore non exiſtente præſumitur ſe extraiudialiter informaſſe, *deciſ.480.nu.4.Bourlemont.*

Executur mixtus, debet procedere iudicialiter, cum citationibus &c, *deciſ.433.num.19. Bourlemont.*

Executoribus fides eſt adhibenda, cum diſpoſitio dubia e duobus teſtibus declarationem aſſumere valeant, *deciſ.156.nu.7.Vereſpio.*

Executoriales literæ, quando pluries fuerunt parti intimatæ, & ſemper verbis, ſed non factis fuit paritum eò magis relaxanda eſt declaratoria, *dec.146.numer.12. Cerro.*

EXEMPTIO.

Exemptionem per Priuilegij, quidquid non admittitur cenſetur Epiſcopo loci reſeruatum, *deciſ.79.num.32. Beuilaqua.*

Exemptio à ſolutione decimarum niſi cum maxima difficultate à Sede Apoſtolica concedi non ſolet, *deciſ.24. nu.4. & 5. Cerro.*

Exemptionum priuilegium quando incipit eſſe damnoſum, & Eccleſiæ cui debentur enorme infert præiudicium, ipſo iure reuocatur, *deciſ.24.num.2.Cerro.*

Exemptio priuatiuè conceſſa quoad Eccleſiam principalem cenſetur conceſſa etiam quoad membra, *deciſ.493.num.1. Cerro.*

Exemptionis à iuriſdictione Epiſcopi Abbas quando nititur ſpeciali priuilegio, non eſt amplius de illis qui includuntur in Iuris, & Concilij diſpoſitione, vt eiuſdem ordinariæ iuriſdictioni ſubiaceat, *deciſ.225.nu.5.Beuilaqua.*

Exemptio à iuriſdictione Ordinarij in neceſſarium antecedens exiſtentiam in Diœceſi præſupponit, *deciſ.274.numer.8.Cerro.*

Exemptio quando habet tractum ſucceſſiuum, & maximum Eccleſiæ, & ſucceſſoribus affert præiudicium, nullatenus ſuſtinetur, *deciſ.224. num.9.Cerro.*

Exemptionem Locis Religionis Hieroſolymitanæ à iuriſdictione Ordinariorum Conſtitutiones Apoſtolicæ concedentes declarantur, *deciſ.391. num.3. Beuilaqua.*

Exemptio generalis loquendo de decimis, tantummodo de extraordinarijs, & temporalibus intelligitur, *deciſ.97.numer.10.Cerro.*

Exemptionem veram, & realem ab iuriſdictione Epiſcopi, quando dicendum eſt, quod Papa alicui voluerit concedere, *deciſ.70.num.29.Beuilaqua.*

Exemptio ſimplex territorium ſeparatum in præiudicium Ordinarij non facit, *dec.334.num.20.Taia.*

in Exemptionem priuilegia, quæ ſonant quo ad aliquam perſonam, non extenduntur vltra eam, *deciſ.72. num.43. Beuilaqua.*

ex Exemptionis ſola conceſſione ad diſtinctionem Territorij inferri non poteſt, *deciſ.79.num.31.Beuilaqua.*

Exceptiones, quæ poſſunt opponi contra cedentem contra Ceſſionarium obſtant omnes, *deciſ.400. num.19.Ninet.*

in Exemptos Ordinarij non poſſunt exercere ſuam iuriſdictionem, *deciſ.391.numer.10.& 11.Beuilaqua.*

Exemptiuum priuilegium particulare à decimis, ſi non communicetur in ſpecie, tunc exemptio à decimis Eccleſiæ præiudicialis ſub generalitate verborum conceſſa non cenſetur, *deciſ.24.numer.8.Cerro.*

Exemptus quando quis eſt à iuriſdictione Ordinarij, tunc ei non datur manutentio ad actus exercendos ſuæ iuriſdictionis, *dec.390.nu.5. Beuilaqua.*

Exemptus vt quis dicatur à iuriſdictione ſui Epiſcopi, quid requiratur, *deciſ.221, num.3.Beuilaqua.*

EXECVTIO.

Exequatur contra perſonam, & bona propria hæredis datur non reddita ratione hæreditatis, *deciſ.499. numer.9. Cerro.*

Exequutara bona mobilia propria poſſidentis præſumuntur, *deciſ.340, numer.5.Albergato.*

Exequutionem paratam mandata de ſubrogando, illis iuſtificatis habent, *deciſ.405. nu.2.Beuilaqua.*

Exequutio monitorij ad cauſandam malam fidem propter inhibitionem inſertam abſque alia reproductione ſufficit, *deciſ.288. num.17.Albergate.*

Exequutores Teſtamentarij facta vna declaratione non poſſunt ex interuallo variare, *deciſ.345.num.7.Cerro.*

Exequutio literis Apoſtolicis iuſtificatis denegari non ſolet, *deciſ.321.num.2. Vereſpio.*

Exequutio exceſſiua non dicitur, niſi exceſſus ab allegante plenè, & concludenter probetur, *deciſ.310.numer.19. Priolo.*

Exequutioni ſententiæ, quando ſunt conformes, validæ, & iuſtæ, ſunt demandandæ, *deciſ.54.num.1.Melzio.*

Exequutori clauſula, ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum cum præſeruet facultatem exequendi non obſtante Iudicio Ordinario in Rota introducto, geſta per eundem attentata dici non poſſunt, *deciſ.56.nu.11.Cerro.*

Exequutioni debitæ gratis quando fuit demandata, id operatur, vt omnia fuiſſe iuſtificata præſumantur, *deciſ.414. nu.9.Vereſpio.*

ab Exequutione literarum Apoſtolicarum non datur appellatio, *deciſ.73.num.8.Priolo.*

Exequutio vlterior, ſtante nullitate prioris exequutionis, per viam ſubhaſtationis fieri non poteſt, *deciſ.340.nu.8. Albergato.*

Exequutioni ſubrogatio gratioſa celerius eſt demandanda, *deciſ.321.num.3.Beuilaqua.*

Execquutoribus facultas delata eligẽdi extraneum in Cappellanum amouibilem ancipitem Teſtatoris diſpoſitionem declarat, *deciſ.150. num.9. Priolo.*

Exequutio literarum Apoſtolicarum an ab A. C. poſſit retardari, *deciſ.322.num.4.Vereſpio.*

Exequutio conſummata in præiudicium poſſeſſionis apprehenſæ retrotrahi non poteſt, *deciſ.310.nu.26.Priolo.*

Exequutio Breuis prætextu exceptionis turbidæ retardari non debet, *deciſ.260. num.25.Priolo.*

Exequutio ſtante nullitate mandati exceſſiua cenſetur, *deciſ.340.nu.1.Albergato.*

Exequutorialium literarum tenor eſt attendendus, ad effectum præſtandæ obedientiæ, *deciſ.246. num.5. & 6. Beuilaqua.*

Exequutorum relationibus ſtandum eſt, in ijs præcipue quæ ad eorum effectum ſpectant, *deciſ.188. num.10. Albergate.*

Exequutio Breuis in reſeruatione fundati vt fiat, probatio talis eſſe debet vt Indultum omnino excludat, *deciſ.260. num.27.Priolo.*

Exequutore extraiudicialiter procedente, tranſportatio actorum non exiſtentium fieri non poteſt, *deciſ.292.num.11.Bourlemont.*

Exequutor non citato poſſeſſore procedens, illum ſua poſſeſſione priuare non poteſt, *ibidem numer.5.*

Exequutio contra formam decreti facta in totum corruit *deciſ.340. nu.4.Albergato.*

Exequutio facta in bonis alterius, quàm debitoris non ſuſtinetur, *ibidem num.7.*

Exequutori ſtatum à Teſtatore præſcriptum immutare, illiuſque mentem in præiudicium alterius tranſgredi non licet, *deciſ.219.num.5.Beuilaqua.*

Exequutoriales literæ, ſi iubeant alicui Eccleſiæ, vt recognoſcat aliam Eccleſiam in Cathedralem vt dicatur eis paritum, eſt neceſſarium factum recognitionis, *deciſ.246. num.10.Cerro.*

EXERCITIVM.

Exercitium iuriſdictionis continuatum, quid operetur, *deciſ.20.num.56.Beuilaqua.*

Exercitium continuatum omnium actuum vtriuſque legis actualem poſſeſſionem iuſtificat, *dec.333. nu.11. Taia.*

Exercitio curæ animarum cum neceſſitate reſidendi ceſſante, Commendatarius cum poſſeſſione vnius aliam Parochialem conſequi, & retinere poteſt, *deciſ.37. num.7. Albergato.*

Exercitium cõtinuatum actuum Iuriſdictionalium ſituationem concludenter iuſtificat, *deciſ.334.num.11.Taia.*

Exercitium cambij, etiam cum maiori principalis detrimento eligi non prohibetur, *deciſ.234. num.15. Vereſpio.*

pro Exercitio omnium actuum Parochialium Parochus intra fines Parochiæ ſuæ ex iure communi fundatam intentionem habet, *deciſ.231, num.2.Priolo.*

contra EXHIBENTEM notula diuerſa plures habens in ſe defectus argumentum præbet, *deciſ. 451. numer. 13. Beuilaqua.*

EXHÆREDATÆ Fœminæ quando non ſunt ſed agnitæ, tanquam in ſuas, & honeratæ titulo inſtitutionis, ſtatutũ excludens ab inteſtato ad caſum conditi Teſtamenti non extenditur, *deciſ.128.num.13.Priolo.*

in Exhibitione tituli deficiens licet ſuper titulo ſit audiendus, non tamen habetur pro legitimo contradictore, nec impedit quo minus iudicium à ſubrogatione proueniens exequutiuum remaneat, *deciſ.254.num.10.Priolo*.

Exhibitio librorum, quod in aliquo caſu omninò ſit neceſſaria quando non ſit dubitandum, *deciſ.31. num.13. & 20. Meltio*.

EXISTENTIA.

Exiſtentia fideicommiſſi ex Teſtamento non cancellato, nec in aliqua ſui parte vitiato optimè probatur, *deciſ. 277. num.2. Beuilaqua*.

non Exiſtentiæ Collegiatæ iuſtificationi intra limites Diœceſis non eſt inſiſtendum, dum adſunt reſolutiones Rotales, quæ contrarium ſupponunt, *deciſ. 220. num. 11. Meltio*.

Exiſtentia lineæ ſemel probata, onus iuſtificandi per indubitatas probationes inueſtitos ſine filijs, & deſcedentibus obijſſe, ad deuolutionem agenti incumbit, *deciſion.227.num. 20. Beuilaqua*.

Exiſtentia bonorum Monaſterij intra fines Diœceſis cum perceptione Decimarum ex confeſſione ipſius Prioris, Archiuiſtæ, & aliorum probata, Capitulo menſatentio omninò debetur, *dec 97 num.23.Cerro*.

per Exiſtentiam vnius filij conditio, ſi quis non deceſſerit ſine filijs expirat, *deciſ.39.num.3.Beuilaqua*.

Exiſtentia bonorum liberorum, quando agitur de dote tam ſoluta ex fideicommiſſo non ſoluenda à fideicommiſſarijs concludenter eſt probanda, *deciſ. 332.num.11. Bourlement*.

Exiſtentiam antecedentis poſſeſſionis, deliberatio ſubſequuta perneceſſe præſupponit, non ſecus ac priuatio habitum ſupponit, *deciſ.149.num.1.Meltio*.

Exiſtentia Iuriſpatronatus contra prouiſum Apoſtolicum plenè eſt probanda, *deciſ.323.num.1.Beuilaqua*.

Exiſtentia eius, qui fuit excluſus ab hæreditate ab ipſo Teſtatore non facit deficere conditionem, ſi ſine filijs, *deciſ.39.num.8. Beuilaqua*.

Expeditio literarum ſubrogationis gratioſæ non ſuffragatur niſi eadem coram executore exhibitas fuiſſe, & de eius manu poſſeſſionem aſſequutam oſtendatur, *deciſ.254.num. 15.Beuilaqua*.

Expeditio literarum ſubſequuta poſt obitum Pontificis ſub quo Breue emanauit, an ineſficax dici mereatur, *deciſ. 323.nu.16.Priolo*.

EXPENSÆ.

Expenſæ in honorario Aduocatorum, & Procuratorum, mercede Notarij, & Copiſtæ tanquam veriſimiles ſunt reficiendæ, *deciſ. 112.numer.1.Albergato*.

Expenſæ pro infirmitate in conſideratione non veniunt, cum cum ſimiles impenſæ, quæ fato, vel caſu fiunt nullo modo reperantur, *deciſ.117.nu.14 .ibid.*

Expenſæ quæ fiunt in hoſpitio quando non probantur, Iudex ex coniectura illas taxabit, *ibidem num.13.*

Expenſæ pro honorarijs Patronis, Aduocatis mercede Copiſtæ, etiam extraiudiciales tanquam damna, & intereſſe in Iudicio Rotali integræ reficiuntur, *deciſ.80. num.7. Cerro*.

quoad Expenſas iudiciales exceſſus euitari non poteſt, cum refici non debeant, niſi quæ purè, & ſimpliciter attentata reſpiciunt. *ibidem num.9.*

Expenſæ veriſimiles licet ſine vlla quietantia, aut Teſtium interuentu fiant, de ijs tamen ex actis ipſis, & diuturnitate litis conſtat, *deciſ.119.num.2. Alberg.*

Expenſæ pro tuenda nominatione ad fauorem præſentati, ad ipſum præſentatum non autem ad fideicommiſſarium præſentantem ſpectant, *deciſ.72.nu.6. Priolo*.

Expenſæ, vt reficiantur in ſimili caſu, eaſdem veriſimiles eſſe, & coniecturales arbitrio boni viri ſufficit. *deciſ.117. nu.3. Alberg.*

Expenſarum Taxatio ex Rotæ arbitrio pendere ſolet, *ibid. num.12.*

Expenſæ non neceſſariæ, ſed merè voluntariæ, & ſuperfluæ refici non debent, *ibidem nu.4.*

Expenſæ ad quam ſummam ſint reficiendæ, *deciſ.431.num.9. Veroſpio*.

Expenſæ à quo præſumantur factæ, *ibidem num.13.*

EXPRESSIO.

Expreſſio actuum viſitationis, & cognitionis cauſarum nihil concludit, cum viſitationes Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ex diſpoſitione Conc. Trid. permiſſæ cenſeantur, *deciſ.229.num 19.*

Expreſſio relatiua ad alium actum dicitur habere qualitatem actu reſultantem, *deciſ.449.num.5.Beuilaqua*.

Expreſſio mixturæ niſi ſpecifice fiat, Papam derogare voluiſſe non cenſetur, *deciſ.332.num.17.Priolo*.

Expreſſio Caſtri in fideicommiſſo facta ſicuti inducit Teſtatorem id voluiſſe grauare, ita alia bona donata pariter comprehendere voluiſſe ſub vniuerſali bonorum inſtitutione dubitari nequit, *deciſ.134.num.16. Ninot*

Expreſſio, quando fuit facta, ſeu concepta abſque vlla dictione taxatiua cenſetur repetita ad maiorem demonſtrationem, nec excludit onera ſupra expreſſa, *deciſ.377.num. 25.Ninot*.

Expreſſio nominis hæredis in principio adiecto poſtea nomine proprio filij facit, vt non admittatur hæres niſi ſit deſcendens, nec deſcendens niſi ſit quoque hæres, *deciſ. 209. num.12. Beuilaqua*.

Expreſſio maſculinitatis importat prædilectionem ſexus, non autem rationem conſeruandi agnationem, *deciſ.463. nu.3.Cerro*.

ex Expreſſo omne, quod habetur pro expreſſo, & ſpecificato dicitur, *deciſ.260.num.10Cerro*.

Expreſſio beneficiorum in ſpecie, & obligatio vna eademque oratione concepta operantur, vt verba taxatiuè ſtare dicantur, *dec 65.nu.4. Albergato*.

Expreſſio proprij nominis facit ceſſare tranſmiſſionem, *deciſ.111.num.16.& 17.Cerro*.

Expreſſio in principio facta dum ſtat demonſtratiuè, non operatur quin actus validiori modo ſuſtineatur, *deciſ.74. num.8. Albergato*.

Expreſſio aliqua facta in genere, niſi deducatur in ſpecie non iuuat, *deciſ. 452.num.10.11.& 12.Veroſpio*.

in Expreſſione cauſæ fructuum error non obeſt, quoties depoſitum tum reſpectu ſortis tum reſpectu fructuum integrum eſſe dignoſcitur, *dec.19 nu.5.Veroſpio*

Expreſſio Concreditorum ſtantibus ceſſionibus factis ad cautelam, quæ nocere non debet facta præſumitur, *deciſ. 288.num.13. Albergato*.

Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent, *deciſ. 32. num.8. Taia*.

ſub Expreſſione falſa, quæ fuerunt obtenta, non releuant, *deciſ.312.num.26.Priolo*.

EXTENSIO.

Extenſio relicti fauore quidem piæ cauſæ de perſona ad perſonam permittitur, non autem extenſio conditionis de caſu ad caſum, *deciſ.154.num.29. Priolo*.

Extenſio in conditionibus voluntarijs fit de vno caſu ad alterum, ex mente, & voluntate Teſtatoris, *deciſ.98. num. 14.Beuilaqua*.

Extenſionem ſtatuta correctoria de perſona ad perſonam non admittunt, ſed liberaliter & ad limites verborum intelligi debent, *deciſ. 342. num.6. Alberg.*

Extenſio de caſu ad caſum in conditionibus voluntarijs nō fit cum attendatur merum factum. *deciſ.406. num. 7. Beuilaqua*.

Extenſio de caſu ad caſum ex identitate, vel maioritate rationis non admittitur, quando expreſſa Teſtatoris verba reſiſtunt, *deciſ 114.num.17. Beuilaqua*.

Extenſio de caſu ad caſum in odioſis, & præiudicialibus non admittitur, *deciſ.59.num.5.Meltio*.

Extenſio de caſu expreſſo ad caſum omiſſum ex identitate rationis non admittitur, *deciſ.154.num.18.Priolo*.

Extenſio in pœnalibus in dubio non fit, *deciſ.455. num.15. Beuilaqua*.

Extenſio in correctorijs de iure non admittitur de caſu ad caſum. *deciſ.383.num.25.Vicecomite*.

EXTINCTIO.

Extinctio Cenſus quomodo, & quando admittatur per compenſationem, *dec.435.nu.3.4.& 5. Veroſpio*.

Extinctio, quando fit pro ſumme conſiderabili creditor ad recipiendam ſortem minutatim compellitur, *deciſ. 191. nu.13.Priolo*.

ab Extinctione debitorum vtilitas deducta non ſuſtinetur, dum ex eorum nullitate prius oppoſitum non fuerat. *deciſ.139.num.10.*

Extinctio cenſus, vt inducatur, aſſignatio bonorum pro ſorte & fructibus neceſſario requiritur, *deciſ.71. num. 11. Priolo*.

Extincto pacto per obitum filij primum inueſtiti ſine filijs conceſſio terminata remanet, *deciſ. 175.num.2.Beuilaqua*.

Extinctus Cenſus dum fuit præcedente diſdicta, & legitimo depoſito, perperam agitur contra Cenſuarios, *deciſ. 15.num.10.Veroſpio*.

Extinctio Cenſus per conuentionem quomodo ſequatur, *deciſ.435.numer.2.Verospio.*
Extinctio cenſus reſpectu Debitoris pluribus modis fieri poteſt *deciſ.311.num.8.Bourlemont.*
Extenſio de caſu ad caſum ex identate rationis fieri an poſſit, *deciſ.49.nu.15.Priolo.*
Extinctio per oblationem ſortis Cenſus non dicitur facta per debitorem, ſed requiritur ipſa ſolutio, *deciſ.403.numer.15.Albergato.*
Extinctus Cenſus, dum fundus ad manus creditoris peruenit cenſetur, *deciſ.167.num.9.Beuilaqua.*
Extinctus Cenſus, vt dicatur requiritur actualedepoſitum ſortis, *deciſ.493.nu.16.Albergato.*

EXTRANEVS.

ad Extraneos emphyteuſis eccleſiaſtica regulariter non tranſit, *deciſ.363.num.5.ibid.*
ad Extraneos conceſſio vbi ſemel tranſit ſemper hanc qualitatem retinet, *deciſ.113.numer.9.Beuilaqua.*
Extranei non debent eſſe melioris conditionis, quam ipſi hæredes ſanguinis, *deciſ.97.num.15.Taia.*
Extraneorum excluſio temporalis, donec extarent deſcendentes non admittitur cum huiuſmodi interpretatio voluntati cedentium reſiſtat, *deciſ.175.num.19.Beuilaqua.*
Extraneus intelligitur omnis citra Parentem, qui per virilem ſexum aſcendens perſonam dotantem in poteſtate habet, *deciſ.159.numer.25.Taia.*
in Extremitate folij partita adnotata, & regiſtrata quod in albis relinqui ſolet, falſitatis arguitur, *deciſ.459.numer.6.Beuilaqua.*
Extremis probatis immiſſio in Saluiano non denegatur, *dec.350.num.1.Bourlemont.*

F

FABRICA.

FAbrica facta ſuper domo fideicommiſſaria dicitur libera. *deciſ.464.numer.2 Cerro.*
Fabrica S. Petri fideicommiſſa particularibus perſonis relicta non poteſt ſibi applicare, *deciſ.172.num.1.Taia.*
Fabricæ S. Petri ſpeciali iure duæ ſententiæ habent vim trium *ibidem num.2.*

FACTVM.

Facta in acceſſorijs nõ alterant principalem diſpoſitionem, *deciſ.429.num.24.Beuilaqua.*
Facta in codicillis perinde habentur, ac ſi in Teſtamento facta eſſent, *deciſ.160.num.10.Taia.*
Facta ab aliquo ex proprio capite, alteri non præiudicant, *deciſ.70.num.71.Beuilaqua.*
in Facto ſubſiſtere centenaria præſcriptio, vt ſuos operetur effectus, debet, *deciſ.319.numer.19.Cerro.*
ex Facto Procuratoris ſubſtituti principalis non obligatur à non habente facultatem ſubſtituendi, *deciſ.438.num.3.Beuilaqua.*
Facti diuerſitas diverſum requirit conſilium, & iuris diſpoſitionem, *deciſ.467.num.2.Taia.*
ex Facto Notarij, ſeù alterius, pro ipſo abſente ſtipulantis, *deciſ.446.numer.10.Bourlement.*
in Facto, ea quæ non ſubſiſtunt, non iuuant, *deciſ.221.num.23.Beuilaqua.*
pro Facto filij accipientes, quod erat faciendum, & poſitionem pro ſubſtitutione in huiſmodi fideicommiſſis, ac ſi parentes non extitiſſent ſuccedunt, *deciſ.135.numer.9.Taia.*
Facto contraris proteſtatio non debet eſſe. *deciſ.432.num.4.ibidem.*
in Facto oppoſitiones, quæ non ſubſiſtunt, non relevant, *deciſ.3.num.24.Meltio.*
ex Facto declaratio, quæ reſultat eſt potentior ea, quæ prouenit ex verbis, *deciſ.345.num.9.Cerro.*
Facto, vbi opus eſt non ſufficiunt verba, *deciſ.246.numer.4.ibidem.*
in Facto, quæ non ſubſiſtunt non ſuffragantur, *deciſ.416.num.8.ibidem.*
Facti alieni promiſſio quid importet, *deciſ.436.nu.11.& 12.Taia.*
aduerſus Factum Iudicis nulliter poſſidentis manutentio eſt concedenda, *deciſ.506.nu.2.Verospio.*
Factum alienum obligatio concernens reſoluitur in ſimplices diligentias, *deciſ.470.nu.10.& 11.Beuilaqua.*
Factum de licentia alterius probat fieri non poſſe, *deciſ.483 num.6 Cerro.*
Factum attenditur nudum in conditionibus, quæ à mera voluntate Teſtatoris pendent, *deciſ.39.num.6. Beuilaqua.*
Et ſufficit ſemel extitiſſe tantum, etiamſi deinde non duret, *ibidem.*
Factum, quando aliquid eſt ad certum effectum, non debet contrarium operari, *deciſ.359.num.18.Albergato.*
Factum nudum in conditionibus voluntarijs attenditur, nec inueſtiganda eſt ratio motiua Teſtatoris quare magis in vno caſu quàm in alio diſpoſuerit, *deciſ.154.num.2.Priolo.*
Factum nudum in fideicommiſſis inſpicitur, nec quæritur ratio cur in vno potius quam in alio caſu Teſtator diſpoſuerit, *deciſ.299.numer.28.Priolo.*
contra Factum matris, filij ex propria perſona venientes, quæ ipſorum ius in renunciatione non deduxit, non veniunt, *deciſ.265.num.30.Albergato.*
Factum de præterito exquirens perfectionem de futuro legi nouiter editæ ſubiacet, *dec.10.num.3.Verospio.*
Factum in conditionibus voluntarijs merum attenditur, licet iuris effectum non ſortiatur, *deciſ.265.num.14.Alberg.*
Factum non præſumitur niſi probetur, *deciſ.415.numer.11.Beuilaqua.*
Factum per errorem, quando aliquid fuit conſtito de eo, nõ præiudicat, *dec.111.num.23.Cerro.*
Factum nudum, & ſimplex exiſtentia perſonæ in conditionibus ad excluſionem ſubſtituti ſub conditione vocati attenditur, *dec.370.num.12.Albergato.*
Factum nudum eſt attendendum, *deciſ.54.num.28.Meltio.*
Factum defuncti præiudicat illius hæredibus, *deciſ.464.nu.6.& 7.Cerro.*
Factum verba quæ ſupponunt, nullam inducunt diſpoſitionem, *deciſ.54.nu.36.Meltio.*
Factum matris filijs vti ex propria perſona independenter à iure matris venientibus nocere non poteſt, *deciſ.265.num.16.Albergato.*

FACVLTAS.

Facultas ſtante re integra antequam eadem facultatarius vſus fuerit, à concedente limitari, & ad ſummam minorem reſtringi poteſt, *deciſ.355.numer.3.Albergato.*
Facultas expreſſe conceſſa arguit illius derogationem per prius, *deciſ.429.num.20.Beuilaqua.*
Facultas adeundi hæreditatem eſt quid minimum, *deciſ.189 nu.2.Albergato.*
Facultas conceſſa alicui, per modum præcepti aliud, aliud ſi per modum præceptiuum, *ibidem num.8.*
Facultas conceſſa alicui per viam legati eſt reuocabilis, *ibid num.9.*
Facultas teſtandi conditionalis non ſuffragatur non impleta conditione, *deciſ.445.nu.13.& 14. ibidem.*
Facultas alienandi concepta per clauſulas quid quid placuerit faciendum, & alias *à lor piacere* per quid differant inter ſe, *dec.171.num.13.Priolo.*
Facultatem Præpoſiti vtroque mandato inſpecto ad retrouenditionem conſtituti cenſus inſufficientem fuiſſe probatu, *deciſ.226 num.9 Meltio.*
Facultas exequutoribus delata eligendi extraneum in Cappelanum amouibilem ancipitem Teſtatoris diſpoſitionem declarat, *dec.156.num.9.Verospio.*
Facultates alicuius Ciuis in Ciuitate parua, facile eſt ſcire, *deciſ.379.num.10.Bourlemont.*
Facultas ſimplex, quamuis data in contractu irreuocabili; tamen ea, quando eſt res eſt integra, retinet naturam reuocabilitatis, *deciſ.189.num.13.Albergato.*
Facultas conferendi Cardinali Indultario impertita beneficia quorumcumque Officialium comprehendit, *deciſ.266.num.5.Priolo.*
Facultatem exequendi clauſula, ſine præiudicio literarum, præſeruat executori in literis deputato, non obſtante iudicio ordinario in Rota introducto, *deciſ.56.numer.3.Cerro.*
Facultas mandati in dubio ſemper in fauorem mandantis, ac ſecundum illius mentem interpretari debet, *deciſ.19 num.16.Meltio.*
Facultas mandati ad tranſigendum in præiudicium conſtituentium extendi non poteſt, & exceſſus in tali caſu non præiudicat, *deciſ.109 nu.12.Meltio.*
de facultate nominandi diſtinctio fit ad cognoſcendum, an talis facultas ſit tranſitoria ad hæredes, an vero perſonalis, *dec.355.num.19.Albergato.*

Facul-

Facultatem Patre dante expendendi nomen ſuum in negocio, bona eius hæreditaria obligata remanent, ne contrahentes ſub fide publica decipiantur, *deciſ.310. num.6 Albergato.*

Facultatem legitimato adimit, clauſula ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato, redarguendi teſtamentum paternum ex nullitate, *deciſ.312. num.31. Priolo.*

Etiam ex cauſa præteritionis filijs *ibidem.*

Facultas declarandi non iurrat dum res non eſt amplius integra, & poſt longum tempus, *deciſ.516. num. 12. Beuilaqua.*

Facultas teſtandi ſuperueniens non validat Teſtamentum antea factum, *deciſ.444 num.12 Albergato.*

Facultatem Teſtator poteſt dare hæredi capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & ſine citatione, *dec.76. num.25. Priolo.*

Facultas liberandi bona emphyteutica inueſtitis conceſſa, & temporis prorogatio contra formam primarum inueſtiturarum, tanquam Eccleſiæ valde nociua non adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus apponi non debet, *deciſ. 191. numer. 8. Beuilaqua.*

ex Facultate Tutricis conſulendi peritos penitus remouetur ignorantia, *deciſ.19. num 8. Beuilaqua.*

Facultas licet inhæreat contractui donationis irreuocabili, naturam tamen irreuocabilem non aſſumit, *deciſ.355. numer.4. Albergato.*

Facultas alienandi cenſetur conceſſa inſtituto hæredi, dum Teſtator aliquem ſubſtituerit in bonis quæ aderunt de tempore mortis inſtituti, *deciſ.39. num.35. Beuilaqua.*

Facultas data alicui, quando ſatis per ſe clara eſt, non eſt de ea dubitandum, *deciſ.234. num.23. Veroſpio.*

Facultas libera ad libitum hæredis præſcicere abſolutum dominium in hæreditate, *deciſ.191. nu.15. Priolo.*

Facultas continens intereſſe tertij non infirmatur à contractu, cui ineſt, nec irreuocabilis euadit, *deciſ.355. num.5. Albergato.*

Facultas ſimplex conceſſa alicui, quid importet, *deciſ.189. n.1. ibidem.*

Facultas ſimplex, quando non eſt deducta ad actum, poteſt reuocari, *ibidem num.18.*

Facultas mandatiũ in dubio ſemper in fauorem mandantis, ac ſecundũ illius mentem interpretari debet, *dec.27. n.16 Melt.*

Facultatem hæres liberam habens in bonis, non obſtante fideicommiſſo cenſetur etiam illam habere in bonis etiã fideicommiſſo ſuppoſitis, *deciſ.190. n.15. Priolo.*

Facultas libera diſponendi de hæreditate ad abſolutum illius dominium refertur, *deciſ.71. num.4. Priolo.*

Facultas expediendi literas in forma gratioſæ ſubrogationis ad gratiam principalem acceſſoriè datur, *deciſ. 254. num.14. Beuilaqua.*

Facultas locatori delata vectigalia per ſemetipſum gubernandi in caſu quo eadem à Conductore adminiſtratorio Iure exercere nollet, ex non vſu Regiminis expiraſſe cenſetur, *deciſ.177. num 9. Verospio.*

Facultas extinguendi cenſus dum non comprehenditur in facultate generali mandati, tanquam res diuerſa ad illam inferri non poteſt, *deciſ.27. num 14. Meltio.*

Facultas diſtrahendi niſi cum ſolemnitatibus de Iure requiſitis non intelligitur, *deciſ.370. nu.14. Ninot.*

Facultatis excluſio quoad exactionem Capitalis cõtrouerſi cenſus, ex manifeſta diffidentia conſtituentis erga Procuratorem euincitur, *deciſ.27. num.22. Meltio.*

Facultatis omnia in ordine ad concedentem, & ad rem ipsã nullatenus cenſentur. *deciſ.355. num.12. Albergato.*

Facultatum communicatio, quando adeſt in commiſſione Rota via executiua procedere poteſt, *dec.157. n.7. Meltio*

Facultas cambiandi quod fuerit ampla, ex quo bene oſtendatur, *deciſ.413. nu.11 Verospio.*

Facultatem Procuratoris ad ſolos fructus cenſus fuiſſe reſtrictam, quomodo probatur, *deciſ.27. nu.5. Meltio.*

Facultas teſtandi in donante firma remanet cum certa bona ad pios vſus deſtinauit, *deciſ.106. num.6. Albergato.*

Facultatem optandi indultum concedens non ſolum præbendas temporales, ſed Canonicatus, Dignitates, & titulum ſpiritualem includit, *deciſ.129 nu.23 Cerro.*

Facultatem fratri Statutum Peruſinum concedit mulierem non dotatam moriente Patre iuxta conditionem perſonæ, & qualitatem bonorum dotare, eaque dotata vel promiſſione dotis facta à ſucceſſione excluditur, *deciſ. 200. num.1. Albergato.*

Facultas per viam legati conceſſa naturam legati reuocabilem ſemper retinet, *deciſ.355. num.17. ibidem.*

de Facultatibus ſuis homines amplius quàm ijs eſt ſæpè numero ſperant, *deciſ.253. num.11. Taia.*

Facultas Procuratori ſi detur in aliquo negotio faciendi modus, & forma prout ipſe voluerit, id intelligitur, prout congruit negotio, & voluntati principalis, *deciſ.386. num.14. Priolo.*

Facultas ex Conſtitutione Pij V. Patribus Ieſuitis ad effectum redimendi cenſus etiam plurium annorum præſcriptione extincti, in quantum extendatur, *deciſ.256. num.6. Meltio.*

Facultas data Hæredibus diſponendi ad eorum libitum reddit diſpoſitionem illorum validam, *deciſ. 493. num. 2. Priolo.*

Facultates A. C. Rotæ tributæ cum clauſula Quatenus de Iure, intrant ſi de iure eis ſit locus, *deciſ. 471. num. 8. Bourlemont.*

Facultas licet inhæreat contractui donationis irreuocabili, naturam tamen irreuocabilem non aſſumit, *deciſ.355. nu. 4. Albergato.*

Facultas ſimplex dum non eſt, niſi ſimplex potentia acquirendi, nullum omnino Ius tribuit, *ibidem num.15.*

Facultas expediendi literas in potentia non, priuſquam facta ſit expeditio ad actum reducitur, illiſque non expeditis nihil tribuit, *dec.254. num.13. Beuilaqua.*

Facultas diſponendi aliquid ad certum, & determinatum effectum cenſetur ad arbitrium boni viri permiſſa, *dec. 191 nu.14. Priolo.*

Facultas continens intereſſe eorum, qui principaliter contrahunt, tanquam in eiſdem directa irreuocabilis cenſetur. *deciſ.355. num.6. Albergato.*

Facultas in mandato procuratoria contenta, exigendi fructus cedendi Iura, recipiendi depoſita &c. vi & clauſula, cum libera, an ad extinctionem cenſus conualidandam ſufficiat, *deciſ.27. nu 10 Meltio.*

Similes clauſulæ in quantum operantur, *ibidem num 11.*

Facultas ad libitum diſponendi cum primogenitura & fideicommiſſo incompatibilis exiſtit, *deciſ.371. n.7. Beuilaq.*

Facultas redimendi cenſus non conſiſtit, cum inter vnam, & alteram conuentionem plura pacta intermedia in perſonam Creditoris & Debitoris directa appoſita leguntur, *deciſ.226 num.6 Meltio.*

Facultas liberè diſponendi de Religionis bonis Abbati, & Capitulo Generali Ord. Ciſtercienſis à Sixto V. conceſſa fuit, *deciſ.62. numer. 10. Beuilaqua.*

Facultas nuda & ſimplex facultatario nullum ius tribuit, nec dicitur eſſe in bonis eius cui tribuitur, *dec.355. num.1. Albergato.*

Facultatis omnia antequam acceptentur reſpectu donatarij dicuntur, *ibidem num.11.*

ex Facultate capiendi poſſeſſionum propria auctoritate, aſſociatio competit, *dec.490. num.1. Ninot.*

Facultatis eligendi reſeruatio in quam cauſam debitor ſoluat quid importet, *deciſ. 202. nu.13. Priolo.*

Facultas adeundi hæreditatem ante illius aditionem in bonis facultatarij non exiſtit, *deciſ.355. num.2. Albergato.*

Facultate repetendi debitum ſublata, non poteſt intrare præſcriptio, *deciſ. 47. num.4. Alberg.*

in Facultatiuis poſſeſſio, ſeu quaſi Iuris negatiui nunquam admittitur, *deciſ.425. num.7. Verospio.*

Facultas hæredibus diſponendi de hæreditate ex verbis teſtamenti tribuitur. *dec.130. nu.1. Priolo*

Facultas diſponendi de bonis ad fauorem, eius, cui quis voluerit, re integra, licitè reuocatur, *deciſ.189. num.7. Albergato.*

circa Facultatem nominandi diſtinctio à Teſtatore conceſſam non applicatur, dum exinde ad reuocabilem inferri non poteſt, *deciſ.355. num. 18. ibidem.*

Facultas cohærens perſonæ illam non excedit, *dec.479 num. 19. Beuilaqua.*

Facultas libera, quando eſt data hæredi à Teſtatore alienandi bona fideicommiſſaria, quid importet, *dec.92. num.14. Priolo.*

Facultas Cardinalis Legati, an ſit eadem cum Vice Legato, *dec.523 num.11. Cerro.*

Facultas alienandi ad effectum ſoluendi debita defectus contractus non ſuppletur, dum de eorum exiſtentia de tempore alienationis non conſtat, *dec.370 nu.13 Ninot*

Facultas nominandi dicitur conſumpta, dum alteri fuit ius quæſitum, *dec.345. nu.8. Cerro.*

Facultate cambiandi, & recambiandi concurrente pro qualibet Platea, & Mundiparte, quid importet, *dec.413. nu.6. Verospio.*

Facul-

Donator donando Patri, vt filiæ in dotem daret, non Patris, ſed filiæ contemplatione dotem conſtituiſſe, Patremque grauare non honorare voluiſſe præſumitur, *deciſ.159. num.20. Taia*.

Donatarius ad retrodonationem rei acceptatæ in præiudicium aliorum donatariorum deuenire non poteſt, *dec.280. num.9. Bourlemont*.

Donatio facta contemplatione certi, & determinati matrimonij pendens à futuro euentu dicitur remanere in ſuſpenſo, *deciſ.515. num.10.* Quod declara, *vt num.11. Beuilaqua*.

Donatio, quando eſt reſtricta ad caſum ſuperuiuentiæ donatoris, quando expiret, *deciſ.406. num.1. Priolo*.

Donatio à Patre pro ſe, ac filijs acceptata, eoſdem vti ipſius dumtaxat hæredes includit, *deciſ.212. nu.7. Veroſpio*.

Donatio inter viuos eſt de ſui natura tranſitoria ad hæredes *dec.382. numer.21. ibid.*

Donans promittens de euictione, quid indè inferatur, *ibidem num.22.*

Donatio ad fideicommiſſum neceſſariò protrahitur ex quo iuſtificationem in alijs aſſumere non valet, *deciſ.68. nu.12. Veroſpio*.

Donatio facta ab ingreſſuro Religionem cum cauſa mortis ciuilis facta dicatur inſinuatione non indiget, *deciſ.222. num.9. Priolo*.

Donationis validitate ex re iudicata per duas conformes cũ executorialibus expeditis reſultante, eidem rei iudicatæ ſtandum eſt, *ibidem num.13.*

Donatio an ex defectu beneplaciti Apoſtolici poſſit impugnari, *deciſ.62. num.12. Beuilaqua*.

Donationis contractus ex duplici priuilegio dotis ſcilicet, & piæ cauſæ, à requiſitis ſtatuti ſolemnitatibus exemptus dici debet, *deciſ.314. num.4. Beuilaqua*.

Donatio in apoca ad fauorem Patris concepta nulla habita mentione filiorum, hæredibus Patris dumtaxat, non autem filijs, & proprio iure agentibus ius acquirit, *dec.264. nu.8. Veroſpio*.

in Donatione facta ob cauſam inſinuatio non habet locum, *deciſ.434. num.24. Taia*.

Donatione acceſſoriè, ac dependenter à renunciatione adſtipulata, eiuſdem naturam immutare nequit, *deciſ.68. n.10. Veroſpio*.

Donatione ex ſcientia donatariæ reuocata, Procuratori eam intimare non iuuat, *deciſ.298. num.8. Bourlemont*.

ex Donationis vſufructu fructus reſeruati veniunt ſub diſpoſitione donantis, *deciſ.106. num.9. Albergato*.

Donationem facere ſolent Religionem ingredientes, ne deſerentes mundum amplius de curis temporalibus ſint ſolliciti, *dec.222. num.11. Priolo*.

Donatario regreſſus extincta agnatione non permittitur, ſtante titulo donationis irreuocabili, perpetuo, & ad extraneos tranſitorio bona ad hæredes donatarij omni iure tranſmittit, *deciſ.68. num.7. Veroſpio*.

de Donante dubium quando oritur an habuerit intentionem concedendi facultatem irreuocabilem, ad eiuſdem declarationem re integra, & tempore congruo factam eſt recurrendum, *deciſ.355. num.22. Albergato*.

in Donationibus fideicommiſſum, & prohibitio alienationis licet ſubſequens, tamen contemporaneè facta cenſetur, *dec. 11. num.9. & 10. Cerro*.

Donatarij retrodonatio non præiudicat, dum antè inſinuationem totum Ius à voluntate donantis pendet, *deciſ.298. num.1. Bourlemont*.

Donatio de ſui natura eſt perpetua, & non reuertitur ad donantem, vel ad eius hæredes, *dec.434. num.3. Taia*.

Donationis Inſtrumentum publicum omnibus ſolemnitatibus factum, in caſu non implementi vim pro intereſſe pulſandi habet, *deciſ.129. num.13. Veroſpio*.

Donatio, quando non poſſit dici incerta ratione quotæ *deciſ.421. num.17. Ninet*.

Donatio alimentorum facta alicui, ceſſat ceſſante vita alimentantis, *dec.382. num. . . Veroſpio*.

Donatarij ſcientiam ad validandam reuocationem ſufficere vndè deducitur, *deciſ.298. num.10. Bourlemont*.

DOS.

Dos inutilis profectitia vtilem aduentitiam non facilè continet, *deciſ.159. nu.23. Taia*.

Dos ſicut ex fideicommiſſo regulariter non poteſt detrahi, ita nec lucrum dotale ceſſante pacto, *deciſ.204. num.14. Cerro*.

Dos ab Auo conſtituta decedente abſque filijs nepte ad eundem redire debet, *dec.143. numer.3. Albergato*.

Dos data puellæ affinè non dicitur data ad piam cauſam, dum non fuit facta mentio paupertatis, ſed ſolum affinitatis. *deciſ.17. num.16. Albergato*.

Dos dum fuit in principio conſtituta in pecunia & deindè fuit permutata in bonis, ſtatus vltimus eſt attendendus, *dec.526. num.6. Emerix*.

Dos relicta filiabus à fideicommittente, detrahenda eſt ex fideicommiſſo, *deciſ.415. num.15. Beuilaqua*.

Dos vxoris fideicommittentis extrahi debet à fideicõmiſſo, *deciſ.441. num.10. Veroſpio*.

Dos vxoris, & filiarum ex bonis fideicommiſſarijs quando non videantur detrahendæ, *dec.415. num.10. Beuilaqua*.

Dos ex bonis fideicommiſſarijs non poteſt conſtitui quando non adeſt diſpoſitio Teſtatoris, vel legis, *deciſ.283. nu.13. Cerro*.

Dos exiſtimatur ſucceſſio, quam Mater decedens ad filios tranſmittit, *dec.265. num.19. Albergato*.

Dos legata in vita à legante perſoluta expirare facit legatum, *deciſ.476. num.8. Vicecomite*.

Dos mulieris etiam ex bonis donantis non obſtante prohibitione in ſubſidium detrahi poteſt, *deciſ.134. numer.10. Meltio*.

Dos Matris an nepoti in legitimam ſibi ab Auo debitam imputari debeat, ita vt ſe præteritum in Teſtamento dicere non poſſit, *deciſ.342. num.10. Albergato*.

Dos à Socero promiſſa virum à negligentia excuſat cum ex reuerentia Socero debita eum conuenire nullatenus teneatur, *deciſ.357. num.7. Veroſpio*.

Dos filiæ adhuc innubili conſtituta animum dotantis ad fauorem ſolius filiæ explicat, *deciſ.159. num.35. Taia*.

Dos quando non eſt cauſa finalis, ſed ſolummodò impulſiua donatio priuilegiata dici non poteſt, cum aliàs donans, etiam abſque dotis conſideratione donaturus fuiſſet, *deciſ.314. num 6. Bourlemont*.

Dos Patri ad effectum donandi filiæ data à Patre profecta cenſetur, *deciſ.159. num.5. Taia*.

Dos licet in legitimam imputetur, ex eo tamen nullitas Tementi non ceſſat, *deciſ.570. num.18. Albergato*.

Dos congrua, quando ſumus in fideicommiſſarijs bonis qualis dicatur, *deciſ.204. nu.18. Cerro*.

Dos filiabus ſuper bonis paternis debita non ex fideicommiſſo, ſed ex legitima detrahenda immiſſionem pro indiuiſo non impedit, *deciſ.277. num.17. Beuilaqua*.

Dos tradita à Patre non excludit fœminas ab hæreditate Matris vigore ſtatuti, *deciſ.46. nu.7. Cerro*.

Dos, & omnia profectitia quatenus profectitia, ſunt paterna, *deciſ.159. nu.16. Taia*.

Dos cum ex ſtatuto Bononienſi loco legitimæ ſuccedat, eadem nullo reſpectu ad ætatem habito libera debetur, *deciſ.179. nu.10. Albergato*.

Dos licèt honorabili titulo inſtitutionis filiæ relicta non fuerit, Teſtatore tamen ita volente eadem in legitima inſtituta cenſetur, *deciſ.101. num.2. Albergato*.

Dos ex antecedenti conſtitutione in certa quantitate etiam poſt mortem mulieris conſideratur, non autem fundus, qui in ſatisfactionem promiſſæ dotis aſſignatur, *deciſ.63. num.16. Beuilaqua*.

Dos quando eſt cauſa finalis donationis, concluſio de contractibus ſine ſolemnitatibus factis locum habet, *dec.314. nu.5. Bourlemont*.

Dos, & donatio propter nuptias, quæ matrimonij intuitu traduntur ad hæredes viri, & mulieris pertranſeunt, *deciſ.264. num.4. Veroſpio*.

Dos in poſteà quæſitis à debitore præfertur creditoribus anterioribus, *deciſ.505. nu.6. & 7.* Quod fallit, *vt num.8. Ninet*.

Dos puellarum ſub litibus remanere non debet, nec ab alijs illam exigere fas eſt, ne in inueniendo virum conditio earum deterior fiat. *deciſ.179. num.11. Beuilaqua*.

Dos filiæ legitimæ, ſicut debetur ex bonis fideicommiſſarijs aſcendentium ſi non adſint bona libera, *deciſ.18. num.8. Cerro*.

Ita quoque permiſſum eſt Marito, cui fuerunt conſignata bona fideicommiſſaria in cauſa dotis ex eis diſtrahere lucrum dotale, *ibidem num.9.*

Dos ex Iuris diſpoſitione mortua vxore ſine filijs, debetur integrè hæredibus vxoris, *deciſ.282. nu.10. Veroſpio*.

Dos mulieris nobilis taxanda eſt prudentis Iudicis arbitrio, *deciſ.20. numer.2. Cerro*.

Dos conſtituenda eſt, iuxtà qualitatem viri, *deciſ.204. nu.19. & 21. Cerro*.

Dos, quando fuit conſtituta ab vxore viro, dato quod vxor

ſit

ſit relicta hæres à viro, & adiuerit hæreditatem, cum beneficio legis, & inuentarij, *deciſ.536.num.4.Emerix*

Dos conditionalis licet, tam ex ſui natura, quam ex ipſo facto in tempus incertum conſtituatur, eam tamen ad mortuum Patrem pertinuiſſe minimè cenſetur, *deciſ.159.nu.31.Taia.*

Dos data marito in tot bonis æſtimatis, irreuocabiliter tranſeunt in eum, *dec.13. num.23. Benilaqua.*

Dos eadem cenſetur repetita in ſequenti matrimonio, quod declara, *deciſ. 248. num.1.ibidem.*

Dos non eſt profectitia, ſiue extraneus ſiue vxor marito dederit, vt ex ea filiam dotet, *deciſ.159.nu.13.Taia.*

Dos conditionalis licèt, tam ex ſua natura, quam ex ipſo facto in tempus incertum conſtituatur, eam tamẽ ad mortuum Patrem pertinuiſſe minimè cenſetur. *deciſ.159.num.31.Cerro.*

Dos probatur ex receptutis, *deciſ.428 num.6.Benilaqua.*

Dos à matre filiæ donata, ex eo quod non eſt donatio vxoris viro cuius ſolo miniſterio ad effectum dotandi via iuſta donatio in filiam valet, *deciſ.159.num.22. Taia.*

Dos quando traditur marito in tot bonis æſtimatis, perinde eſt, ac ſi eſſet vendita ei, *deciſ.13. num.22. Benilaqua.*

Dos quando non ſortitur naturam legitimæ, ſtatutum fœminas non admittit, cum illud ab excluſione, non autem a dotatione incipiat, *deciſ.128.num.9.Priolo*

Dos vel legatum dum relinquitur in compenſationem legitimæ ſiue de Patris, ſiue Matris hæreditate agatur, filiæ ad faciendum numerum admittuntur, *deciſ.128.num.19. Priolo.*

Dos quando bona paterna non ſufficiunt ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vſque ad quantitatem Iudici bene viſam conſtituitur, *deciſ.28.num 7.Albergato.*

Dos ab Auo conſtituta decedente abſque filijs nepte ad eundem redire debet. *deciſ.243.nu.1.Albergato.*

Maximè ſtante obligatione viri eam reſtituendi, *ibidem.*

Dos per prædeceſſum vxoris deſinit, *deciſ. 63. numer.14. Beuilaqua.*

Dos vt dicatur ſucceſſio, filiam patri ſuperſtitem fore importat. *deciſ.265.num 20.Albergato.*

Dos materna, mortua vxore, per patrem vti peculium aduentitium filij adminiſtratur, *deciſ 303.num.4.Taia.*

Dos matris ſoluto matrimonio marito non debetur, *ibidem num.5.*

Dos per prædeceſſum vxoris deſinit, *deciſ.63. num.14. Beuilaqua.*

ad Dotandum inſpatronatus eſt inuerisimile plures familias, & plures homines conueniſſe, *deciſ. 492. numer.11. Albergato.*

Dotales vſuræ, quando peti poſſint ex dote non ſoluta, *deciſ.256.nu.3. Taia.*

Et quid ſtante depoſito, *ibid. num.4.*

Dotis depoſitum, quando liberet ab vſura ipſius dotis. *deciſ. 258. num.5.Taia.*

pro Dote conſequenda, ſi non adſit obligatio Cameralis, non datur via executiua, *deciſ 20 numer 10.Cerro.*

Dotis detractio, quando eadem non iuſtificatur, ex bonis fideicommiſſarijs fruſtrà prætenditur, *deciſ.358. num.17. Bourlemont.*

Dotale creditum, quando eſt indubitatum, Mulier ne dotem amittat, contrà hæreditatem tertij poſſeſſoris rectè agere cenſetur, *deciſ.340.numer.2.Bourlemont.*

Dotem fideiuſſor ſoluendo, cenſum iuxta pactum in Inſtrumento adiectum redimere poteſt, *deciſ.63.num.2. Benilaqua.*

Dotali fundo per filium alienato pretium ex illo retractum pro crediti dotalis extinctione inſecuiſſe præſumitur, *dec.470. num.4. Priolo.*

Dotis læſio quando prætenditur, eadem tamquam maiorem indaginem requirens via ordinaria in iudicio particulari eſt diſcutienda, *deciſ.146. num.11.Meltio.*

Dotalis actio per antecedentem aſſignationem non extinguitur, *dec.349.num.3. Beuilaqua.*

Dotis donatio, tunc dicitur facta principaliter propter ipsã dotem, quando certum matrimonium fuit contemplatum, ſecus ſi in genere, *deciſ.17.num.9. Albergato.*

Dotis læſio prætenſa in iudicio immiſſionis admitti non poteſt, cum ab ea prætendens mediante renunciatione excludatur, *deciſ.146.num.12.Meltio.*

pro Dotis reſtitutione compenſatio facta, ad aliam cauſam referri non debet, *deciſ 305 numer.21.Veroſpio.*

Dotalium fructuum taxatio regulatur à conſuetudine regionis. *deciſ.428,num.20.Benilaqua.*

Ear: XIII.

de Dotis augmento quando agitur in contractu ſolemnitates ſtatutariæ non requiruntur, *deciſ.106. num. 3. Cerro.*

Dotis, & Cenſus fideiuſſorem ſe conſtituens, tanquam principales Cenſus impoſitores indiſtinctè ad omnia tenetur, *deciſ.63.num.1. Beniaqua.*

Dotalia Inſtrumenta contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote obligatorum ex Statuto Vrbis executioni demandari poſſunt. *deciſ.143. nu.7.*

Dotis augmentum promiſſum ſub conditione purificata conditione debetur ſimpliciter. *deciſ.195. num.1. Benilaqua.*

Dotem filia dum habuit conſtitutam in pecunia, quid inde ſequatur, ſi ei Pater eam relinquat in quantitate, *deciſ. 536.num.3.Emerix.*

Dotem Maritus aſſerens maiorem accepiſſe ab vna, quam ab altera vxore quantitatem non iuſtificat, cum potuerit tradi in fundo, *deciſ.470.num 3.Priolo.*

Dote conſtituta cum pacto reſtituendi, ſoluto matrimonio etiam ſine filijs non poteſt de ea diſponere vxor, *deciſ. 143.num.2.Albergato.*

Dotale lucrum, quod etiam ex bonis fideicommiſſarijs datis in dotem, debeatur, opinio iſta in tribus tantum caſibus intrat, *deciſ.204.nu.2. Cerro.*

Primo caſu, quando marito fuit tradita dos mixtim, tam de bonis liberis, quam de bonis fideicommiſſarijs, & fuit dictum omnia bona eſſe libera, *ibidem num.3.*

Secundo caſu, quando bona fideicommiſſaria ex diſpoſitione Teſtatoris, vel legis poſſunt dari in dotem, *ibidem num. 4.*

Tertio caſu, quando expreſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſtante maritus ſibi cauet de dicto quarto do alt, *ibidem num.5.*

Dotis reſtitutio deficientibus bonis liberis ex bonis fideicommiſſarijs fieri debet, antequam ad bona materna deueniatur, *deciſ.137. num.17. Meltio.*

Dotale creditum non poteſt impedire bonorum ſubhaſtationem, *deciſ.218,num.5.Meltio.*

Doti à Patre vel Auo conſtitutæ filiæ, vel Nepotes acquieſcere debent, *deciſ.120.num.16.Priolo.*

Dotes ex bonis liberis quando habentur, non ex bonis fideicommiſſarijs ſunt ſoluendæ, *deciſ. 332. num.10. Bourlemont.*

Dotis fructus conſtante matrimonio ſi non perſoluuntur, debitor conſtituitur in mora irregulari ſtatim ac onera matrimonij per maritum ſubſtinentur, *deciſ 25. num.5. Veroſpio.*

pro Dotis ſorte licet vigore inſtrumenti dotalis executiuè agi non poſſit, tamen pro fructibus ſine figura iudicij poteſt procedi, *deciſ 20 nu.7.Cerro.*

Dotem mater recipiendo ius filijs ex beneficio legis competens tollere non poteſt, *deciſ.265.num.18.Albergato.*

Dotis donatio, facta pauperibus puellis, cum ſit ex pia cauſa, non eget ſolemnitatibus ſtatutarijs, dum eſt facta à muliere, *deciſ.17 num.11. Benilaqua.*

Dote promiſſa ob viri negligentiam non ſoluta, hæredes viri etiam pro dote inexacta reſtituenda compelli poſſunt, *dec.357.num.6. Veroſpio.*

Dotem mulieri repetenti etiam contrà tertios bonorum poſſeſſores ex Statuto Vrbis via exequutiua competit, *deciſ.279. num.1.Benilaqua.*

In Dotem maritus recipiens bona libera, & fideicommiſſaria, cenſetur recepiſſe cum ſua cauſa, & qualitate, *deciſ. 18,num 2.Cerro.*

Dotis quantitas, de quo tempore ſit attendenda, *deciſ.395. ibidem.*

Dotem ſoluentibus vti liberum eſt an pecuniam, vel bona tradere velint, ita in caſu reſtitutionis poſſunt eligere, an in corporibus, vel in pecunia ſatisfacere velint, *deciſ. 63. num.12.Benilaqua.*

pro Dote, & alimentis filiabus competit prælatio in bonis patris fideicommittentis, aduerſus creditores patris, *deciſ.20.numer.1 Albergato.*

Dotem frater permittendo marito ſororem excludere poteſt, *deciſ.200.num.7.Albergato.*

Dote vigore ſtatuti loco legitimæ ſuccedente, non dubitatur quin fœminæ pro impinguanda legitima de triente in ſemiſſem numerum faciant, *deciſ.103.num. 15. Priolo.*

Dotis ſolutio ex fructibus bonorum grauatorum, non autem ex proprietate fieri debet, *deciſ.267.num.9.Albergato.*

ad Dotem læſio in ordine non reſpectu bonorum renunciatorum conſideratur, *deciſ.272.num.9.Albergato.*

ante Dotationem agenti incumbit probare non adeſſe bo-

na libera, poſt dotationem incumbit immiſſionem petenti, *deciſ.351.num.3.Priolo.*
Dotes mariti, non lites volunt, *deciſ.179.nu.12.Melrio.*
Dotes filiarum vtrum ex legitima an verò ex tota hæredita-te, & fideicommiſſo ſint detrahendæ, *deciſ. 277. num. 15. Beuilaqua.*
Dotem ſuam vxor poteſt obligare pro neceſſitatibus viri, dũ-modo ipſa tuta reddatur in bonis ipſius mariti, *deciſ.528. num 7. ibid.*
Intellige tamen, niſi talia bona ſint obligata creditoribus anterioribus, nam tunc non teneret talis obligatio, *ibid. num. 8*
Dote non conſignata obligatio ſoluendi augmentum euane-ſcit. *deciſ 90.num.16.ibidem.*
Dotem mulier præter aliud habere non præſumitur, *dec.388 num.4 ibidem.*
Dotis fructus conſtante matrimonio ſicut moram irregula-rem inducunt, ita ſine interpellatione debentur, *deciſ.20. num.5.Albergate.*
Dotis promiſſione, & ſolutione non conſtante vxor & ab ea cauſam habens immiſſionem impedire non valet fidei-commiſſario, *deciſ.470 nu.2.Priolo.*
pro Dote mulierum obligatio legalis, quæ in bonis aſcen-dentium competit, ad fructus dotis etiam extenditur, *de-ciſ 20. numer.3. Albergate.*
Dotem hæredes exburſatam, non autem promiſſam & in-exactam reſtituere tenentur, *deciſ 357.nu.5.&Veroſpio.*
Dotalis fundus poſt mortem mulieris amplius non dicitur, cum ille diſtrahi poteſt. *deciſ.63. num.15.Beuilaqua.*
Dotis exceptio Creditori anteriori non ſuffragatur, cum creditum ſorori cum omnibus iuribus ſibi competenti-bus ceſſiſſe appareat, *deciſ.v30num.5.Albergato.*
Dote in certo fundo conſtituta pretium ſuper alijs corpori-bus repeti non poteſt. *deciſ.358.numer.14.Priolo.*
Dote conſtituta cum pacto reſtituendi, ſoluto matrimonio etiam ſine filijs non poteſt de ea diſponere vxor, *deciſ. 143.num.2. Albergato.*
Dotis reſtitutio matrimonio conſtante non permittitur, *de-ciſ. 349. num.6.Beuilaqua.*
Dotale lucrum debetur fauore mariti, *deciſ. 204. numer. 12. Cerro.*
Dotis titulus, & augumentum poſſunt conferri in tempus mortis, *deciſ.439.num.6.Taia*
Dotis augmentum abſque neceſſaria fundatione, vel dota-tione formali ad acquirendum Iuſpatronatus non ſufficit, *deciſ 96.num.27.Beuilaqua.*
Dotis ſolutione mulieri facta ad euitandam ſubhaſtationem bonorum viri, & reportata ſuper hac iurium ceſſione, detractio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis competens ceſſat, *deciſ.277. numer.18. Beuilaqua.*
Dotis ex fructibus alenda eſt vxor, & filij, *deciſ.2. numer.9 Albergato.*
pro Dotalibus fructibus non ſunt alenda corpora fideicom-miſſaria, *deciſ.424.num.1.Albergato.*
in Dotem fundus conſtitutus quandonam ex dominio viri exire dicatur, *deciſ.349. num 9 Beuilaqua.*
Dotale quartum, ex quo potius dicendum ſit debitum vo-luntarium, quam neceſſarium, *deciſ.13.num.12.Beuilaqua*
de Dote profectitia, & aduentitia probationem contrariam ſuadere videtur, Text. l. 5. ſi quis certam &c *deciſ. 159. num.7.Taia.*
in Dotem ex bonis datis, partim in bonis liberis, & partim in bonis fideicommiſſarijs, lucrum dotale debetur tantũ ex bonis liberis. *dec.204 numer.3.Cerro.*
pro Dotis conſtitutione debetur hypotheca fœminis deſcẽ-dentibus in bonis aſcendentium etiam fideicommiſſo ob-noxijs. *deciſ 26.num.2.Veroſpio.*
Dotis interuſuria taxantur à Statuto Vrbis l.1. cap.137 ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, *deciſ. 395.num.9. Beuilaqua.*
Dotis reſtitutio per prædeceſſum vxoris ad relictos filios non extenditur, *dec.63.num 13.ibidem.*
Dotare qui tenetur, Patrimonium illius, non ſolum atten-ditur, ſed & aliæ qualitates, *deciſ.28.numer.6 Albergato.*
Dotis reſtitutio durante matrimonio in quibus caſibus ſub-ſiſtit, *deciſ.349.num.7. Beuilaqua.*
Dotis creditum illiquidum immiſſionem in Saluiano non retardat, *deciſ.230.num. . . Albergato.*
Dotis fructus marito competunt via executiua, cum loco alimentorum, & aliorum onerum ſuccedant. *deciſ 20.nu. 6. Albergato.*
in Dotem maritus ſumens bona fideicommiſſaria ignoran-ter, qualiter ei ſuccurratur, *deciſ.18.nu.6.Cerro.*
Dotis Cenſum redimere volentes, ad aſſignationem bono-rum non ſunt cogendi, cum ipſis liberum ſit, vel in bo-nis, vel in pecunijs ſoluere dotem, redemptio cenſu pro ea aſſignato. *deciſ.63.numer.8.Beuilaqua.*
Dote pro legitima aſſignata, Teſtamentum ex capite præte-ritionis filia impugnare non poteſt, *deciſ.101.n.3.Albergato*
in Dotem maritus ſumens bona fideicommiſſaria, ſi caueat de lucro dotali, an illud ſibi debeatur ex dictis bonis, *de-ciſ.18.num.10.Cerro.*
Dotis læſio quando prætenditur, eadem tamquam maiorem indaginem requirens via ordinaria in iudicio particulari eſt diſcutienda, *deciſ.146. num.11.Melrio.*
Dotis fructus, quando certi ſunt, & taxati à Statuto loci, tunc alia taxatio non requiritur, niſi per numerationem annorum, *deciſ 395.num.12 Beuilaqua*
Dotis læſio prætenſa in iudicio immiſſionis admitti non poteſt, cum ab ea prætendens mediante renunciatione excludatur, *deciſ.146.nu.2.Melrio.*
Dotis dominium, quando erat qualificatum, & maritus id ſciuit, tranſit cum ſuo onere, *deciſ.18. numer.16.Cerro.*
Dotis numeratio coniecturis probatur, *deciſ.488.nu.4. & 5. Veroſpio.*
Dotis quantitas benè comprobatur ex confeſſione ipſius ma-riti, *deciſ.441.num 11.Veroſpio.*
Dotis Dominium tranſit in maritum, *deciſ.18.num.15.Cerro.*
Dotalium ad fructuum ſolutionem hæres fide commiſſarius, quando poſt ſequutam interpellationem poſſit adſtringi, *deciſ.25.num 4.Veroſpio.*
Dotes ex fideicommiſſo ſunt reſtituendæ, quando nõ adſunt bona libera, *deciſ.531. num.7.Taia.*
Dotalia Iuſtrumenta contra tertium poſſeſſorem bonorum pro dote obligatorum ex Statuto Vrbis executioni de-mandari poſſunt, *deciſ.153. numer.7.Albergato.*
Dotales fructus per promittentem debentur, *deciſ.428. nu-mer.5.Beuilaqua.*
Dotis donatio non dicitur finalis in donatione, ſi fuerit facta, vt mulier decentius nubat, *deciſ.17.nu.10. Albergato*
Dotis vſusfructus poſt mortem vxoris, cum liberis de iure communi competit Patri, ratione patriæ poteſtatis, quam habet in filios, *deciſ 382.num.8. Veroſpio.*
Dotis ſolutio quoties bona libera non exiſtunt hæredi fidei-commiſſario debet adſcribi, *dec.25.num.8.Veroſpio.*
Dotales fructus per promittentem debentur, *deciſ.428.nu.5. Beuilaqua.*
propter Dotem receptam renunciatio quando ſit, realis nõ immeritò cenſetur, *deciſ.356.numer.14.Taia.*
Dotis titulus diuerſitatem Iuris, & aduentitiæ & profectitiæ dotis inducit, *deciſ 159. num.8.ibidem*
Dotales fructus poſt obitum mulieris amplius exigi non poſſunt, cum ceſſent onera matrimonij ratione quorum recipiebantur, *deciſ 230.num.8.Albergato.*
Dubietas de tempore tranſactionis attenditur, *dec.496.nu.6. Albergato.*
Dubietas non ad Deciſionem cauſæ, ſed ad cauſandum in tranſigentibus bonam fidem ſufficit, *deciſ.496. numer.5. Albergato.*
Dubitatio de lite remouetur, quando de claro, & indubi-tato iure cedentium conſtat. *deciſ 72.num.2.Priolo.*
Dubitatio ſola à mora excuſat, *deciſ.181.num.10. Priolo.*
penes DVOS poſſeſſio diuerſis reſpectibus eſſe poteſt, *deciſ 508 num.6.7 & 8. Albergato.*
DVBIVM quando oritur de donante an habuerit intentio-nem concedendi facultatem irreuocabilem, ad eiuſdem declarationem re integra, & tempore congruo factam eſt recurrendum, *deciſ 353.nu.22.. Albergato.*
Duæ coniecturæ ſufficiunt ad oſtendendam perſonæ identi-tatem quoties plures occurrunt eiuſdem nominis, & co-gnominis. *deciſ 447. numer 2.Veroſpio.*
DVPLICITAS æquiuoca fideicommiſſi fruſtra applicatur, dum pluralitas ante tranſlationem deficit. *deciſ.359.num. 10. Bourlemont.*
Duplicitas reſeruationis vt excludatur ab indulto, reſerua-tiones debent eſſe perſonales, & coæquales, nec diſpares & diuerſæ ſpeciei ſufficiunt, *deciſ.266 num.2.Priolo.*
Duplicitas reſeruationis an ex eo deducatur, quod prouiſus Indultatario ſit familiaris *ibid.num.11.*
DVPLEX perſona in contractu repræſentari valet, *deciſ.437 numer.3 Vicecomite.*
DVRARE metus ſimul illatus adhuc præſumitur, licet in actu externo libertas metum paſſi appareat, *deciſ. 212. num.13.Beuilaqua.*

Dypteratus vacatio per aſſecutionem Canonicatus cum eo incompatibilis inducta cenſetur, *deciſ.* 223. *num.* 1. *Priolo.*

Dypteratus cum ſit dignitas, tanquam talis iuxta diſpoſitionem Concil. Trident. perſonalem reſidentiam requirit, *ibidem num.* 2.

E

ECCLESIA.

Eccleſia quod fuerit reædificata vt dicatur, debet conſtare antiquam in totum deſtructam fuiſſe, *deciſ.* 21. *num.* 15. *Taia.*

in Eccleſia propria inferior ratione officij, quo fungitur iuris aſſiſtentiam præcedendi alijs in maiori dignitate conſtitutis habet. *deciſ.* 120. *n.* 9. *Melzio.*

Eccleſiæ Cathedrales in Regnis Hiſpaniarum, Dignitateſq; & nonnulla alia Beneficia, ſunt fundata ſuper decimis, *deciſ.* 521. *num.* . . *Taia.*

Eccleſiæ poſſeſſio per triginta annos ad effectum cognoſcendi qualitatem Beneficij ſufficit, *deciſ.* 37. *num.* 4. *Albergato.*

Eccleſia alienans bona ſua, ſi ſumat in ſe onus obtinendi Beneplacitum Apoſtolicum, non poteſt recedere a contractu ante quam illud fuerit obtentum, *deciſ.* 384. *nu.* 15. *Cerro.*

Vel probauerit, quod non obſtantibus eius diligentijs nunquam potuerit illud obtinere. *ibidem.*

Eccleſia quod fuerit læſa in contractu permutationis ex quo ſatis oritur conſtare, *dec.* 384. *num.* 7. *Cerro.*

Eccleſia non poteſt bona ſua permutare cum alio ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ.* 384. *num.* 5. *Cerro.*

Eccleſiæ Parochus ſi ſit mortuus tunc defenſor ad effectum diſſoluendi vnionem ſpecialiter aſſignari debet, *deciſ.* 29. *nu.* 7 *Veroſpio.*

Eccleſiæ Parochialis diſmembratio vel de ſimplici beneficio ex defectu conſenſus in diſmembrante corruit, *deciſ.* 29. *nu.* 8. *Veroſpio.*

Eccleſiæ Collegialitas, quando alicui non conueniat, *deciſ.* 2. *num.* 32. & 33. *Priolo.*

Eccleſia cum tempore diſmembrationis non fuerit Parochialis, ſed tantum beneficium ſimplex, aut curam Parochialis habitualem retinens, de eo ad effectum nullitatis diſmembrationis ratio non eſt habenda, *deciſ.* 165. *num.* 17 *Benilaqua.*

Eccleſiam in Collegiatam Pontifex erigendo an eidem omnes fructus ante erectionem ad illam ſpectantes aſſignet, *deciſ.* 216. *num.* 8. *Albergato.*

Eccleſia antiquitus Monaſterialis, vt pro Parochiali habeatur plenè & concludenter eſt probanda, cum de materia odioſa, & gratia certo modo obtenta agatur, *deciſ.* 37. *num.* 2. *Albergato.*

Eccleſiæ læſione longè vltra dimidiam interueniente, omnis contractus nullus & inualidus remanet, *deciſ.* 12. *num.* 12. *Benilaqua.*

Eccleſiam Epiſcopus erigendo in Plebaniam ſecularibus conferendam, cum agat authoritate delegata, & ſic actus ſit æquiuocus; Abbati ius ſuum auferre non poteſt, *deciſ.* 348. *num.* 14. *Benilaqua.*

Eccleſiæ defenſor ab Epiſcopo eſt deputandus, ad quem veritatem cauſæ exprimendæ inquirere ſpectat, *deciſ.* 165. *num.* 9. *ibidem.*

Eccleſia deficiente conditione locationis, pro recuperatione ſuæ poſſeſſionis naturalis fundatam intentionem habet, *deciſ.* 371. *nu.* 1. *Emerix.*

ab Eccleſia Eccleſiæ decimæ quando debentur, eidem Parochiæ in qua reperiuntur prædia ſolui debent, *deciſ.* 344 *nu.* 9. *Taia.*

Eccleſiæ Rector, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt tranſigendo ſuper inſufficienti congrua, *deciſ.* 347. *nu.* 3. *Benilaqua.*

Eccleſiæ quando ſunt inter ſe æquales, & vtraque Cathedralis, reſpectu Epiſcopi vna Diœceſis reputantur, qui reſidendo in vna factum alterius explere poteſt, *dec.* 215. *num.* 1 *Taia.*

Eccleſia, quando bona deuoluit a contra formam ſtatutorum retinere non poteſt, renouatio proximioribus iuxta æquitatem legis fieri debet, *deciſ.* 306. *numer.* 4. *Cerro.*

Eccleſia Parochialis, quando reputetur Matrix, *deciſ.* 397 *num.* 13. *Veroſpio.*

Eccleſia deſinit eſſe curata, quando exercitium nullo modo eſt actu ex defectu materiæ, vel ſubiecti Parochianis, ſed non exiſtentibus, *deciſ.* 165. *numer.* 20. *Benilaqua.*

Eccleſiæ cura quando alicui eſt delata, mentio talis curæ habitualis eſt neceſſaria, ne alias gratia ſubreptitia videatur, *ibid. num.* 21.

Eccleſia adhoc vt cogatur vendere res ſuas ex Conſtitutione Gregoriana Monitorium requiritur, *deciſ.* 408. *numer.* 3. *Taia.*

in Eccleſijs quibuſdam Parochi Regni Hiſpaniarum quare non habeant intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum, *deciſ.* 521. *num.* 15. & 16. *Taia.*

Eccleſiæ vtilitas ad effectum probandi validitatem alienationis clara & euidens eſſe debet, cum dubia non ſufficiat, *deciſ.* 297. *num.* 14. *Beurlemens.*

Eccleſiæ licet inter ſe ſint æquales, & vtriuſque Cathedralis iura integra remaneant, reſpectu tamen Epiſcopi vna Diœceſis reputatur, *deciſ.* 356. *num.* 1. *Taia.*

Eccleſia Parochialis Matrix in omnibus præcedere debet filiali, *deciſ.* 307. *numer.* . . *Veroſpio.*

Eccleſiæ defenſor ab Epiſcopo eſt deputandus, ad quem veritatem cauſæ exprimendæ inquirere ſpectat. *dec.* 165. *num.* 9. *Benilaqua.*

Eccleſiæ bona non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ.* 54. *nu.* 42. *Melzio.*

in Eccleſia Parochiali eadem Parochi bini, principaliter præeſſe non poſſunt. *deciſ.* 347. *numer.* 11. *Veroſpio.*

quoad Eccleſiam principalem exemptio priuatiuè conceſſa cenſetur conceſſa etiam quoad membra, *deciſ.* 493. *nu.* 1, & 2. *Cerro.*

Eccleſiæ alicuius adminiſtratio, ex quibus probetur, quod ad aliquem pertineat. *deciſ.* 21 *num.* 1 *Taia.*

Eccleſiæ, quando ſit indultum, ex ſpeciali priuilegio, vt poſſit reſilire à contractu à ſe inito. *deciſ.* 384. *num.* 15. & 17 *Cerro.*

Eccleſiarum diſſolutio antea vnitarum ex cauſa tenuitatis redditunm ceſſante cauſa fieri poteſt, *deciſ.* 165. *num.* 6. *Benilaqua.*

ad Eccleſias Parochiales decimarum perceptio ſpectat de iure communi, *deciſ.* 521. *num.* 1. *Taia.*

Eccleſias qualcunque & quomodocunq; Epiſcopus exemptas, tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ poteſt viſitare *deciſ.* 70. *numer.* 26. *Benilaqua.*

de Eccleſia digniori obiectio non ſubſiſtit, cùm vtraque ſit Cathedralis, & vtrobilibet Epiſcopus reſideat, *deciſ.* 2. 5. *numer.* 4. *Taia.*

Eccleſia de Ordinarij licentia ab Abbate, & Monachis dotata, ſolutiones cenſuum ſubſequentes pro eadem principaliter factas fuiſſe in vim præcedentis tituli fundationis præſumitur. *deciſ.* 148. *numer.* 8. *Benilaqua.*

Eccleſia ex eo non poteſt dici receptitia, ſi certum numerum Beneficiatorum non habeat, *deciſ.* 2. *num.* 30. & 91. *Priolo.*

Eccleſiæ conſenſus dicitur deficere in alienatione eius bonorum, dum deficit Beneplacitum Apoſtolicum, *deciſ.* 384. *num.* 18. *Cerro.*

Eccleſiæ Bona, vt propter æs alienum ipſius validè alienentur, non ſolum debet conſtare de debito. *deciſ.* 384. *nu.* 8. *Cerro.*

Verum etiam requiritur, vt Creditores vrgeant apud Iudicem. *ibidem.*

Eccleſia ex contractu nullo non transfert in contrahentem poſſeſſionem rei traditæ, *deciſ.* 384. *numer.* 3. *Cerro.*

de Eccleſijs Cathedralibus quæſtio quænam earum ſit nobilior, quænam dignior particulariter examinanda eſt, cum nobilitas, & dignitas multum inter ſe differant. *deciſ.* 346. *num.* 3. *Taia.*

Eccleſia de Pilari Cæſarauguſtæ eſt immediatè ſubiecta Sedi Apoſtolicæ, *deciſ.* 260. *nu.* 19. *Cerro.*

Eccleſia filialis cum matrice ſuper æqualitate contendere nequit, *deciſ.* 313. *numer.* 3. *Veroſpio.*

Eccleſia Parochialis Regularium ſubiacet Epiſcopo, quod procedit quando Eccleſia eſt exempta, *deciſ.* 493. *num.* 7. & 8. *Cerro.*

Eccleſia igne conſumpta, dum alibi fuit reædificata quid ex hoc arguatur, *deciſ.* 21. *num.* 8. & 13. *Taia.*

Eccleſiarum erectio ad ſolum Epiſcopum ſpectat, *deciſ. 72. num. 1. Beuilaqua.*

Eccleſiarum diſmembratio inter ſpecies alienationum enumeratur, *deciſ. 165. num. 1 Beuilaqua*

Eccleſiæ matricis qualitas quando excludatur, *dec. 313. nu. 4. Veroſpio.*

Eccleſia nullius Diœceſis habens curam animarum non ſubiacet Epiſcopo, *dec. 493. num. 9. Cerro.*

Eccleſia cum Monaſterijs ſit ſubiecta, & annexa, etiam in Indulto exemptionis comprehenſa cenſetur. *deciſ. 148. nu. 7. Beuilaqua.*

ad Eccleſiam poſſeſſio ciuilis loci, quando pertinet domuncula ſuperædificata ad eandem pertinere cenſetur, *deciſ. 369 num. 4. Emerix.*

Eccleſia de bonis alienatis ſine Beneplacito Apoſtolico retinet dominium, quod amplia, *deciſ. 474. num. 2. & 10. Albergato.*

Eccleſia, quando eſt Parochialis, non deputatur in ea Capellanus ad nutum amouibilis, *deciſ. 2. numer. 22. Priolo.*

Eccleſiæ bona non poſſunt ab ea diſmembrari ſine Beneplacito Apoſtolico, *dec. 54. num. 42 Meltio.*

Eccleſiæ Cathedralis Canonici vnum cum Epiſcopo corpus conſtituunt, *dec. 120. num. 1. Meltio.*

contra Eccleſiam poſſidentem, agens ad deuolutionem, lineam durare, vel ſe eſſe de comprehenſis probare tenetur. *dec. 363. num. 11. Albergato.*

Eccleſia Parochialis, quod ſit Matrix ex quo iuſtificetur, *deciſ. 397. num. 8 Veroſpio.*

ECCLESIASTICI.

Eccleſiaſticæ perſonæ præ cæteris mandatis Rotalibus, ſed verius Apoſtolicis, ſtatim deberent obedire, *deciſ. 246. nu. 17. Cerro.*

ad Eccleſiaſticos & laicos iuſpatronatus pertinens, mixtum dicitur, *dec. 323. num. 8. Beuilaqua.*

Eccleſiaſtica bona dum ſunt vendenda ex Gregoriana conſtitutione quæ requirantur, *deciſ. 408. nu. 5. Taia.*

Eccleſiaſtica beneficia vt quis valeat obtinere, debet eſſe annorum 14. ſecundum Conc. Trident. *deciſ. 399. num. 5. Emerix.*

Eccleſiaſtica emphyteuſis in qua fuit præſeruatum Ius, & dominium concedentis redditur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 510. nu. 2. Priolo.*

ab Eccleſiaſtica perſona beneficia ſi non conferantur qualiter denominentur, *deciſ. 2. num. 10. Priolo.*

ad Eccleſiaſticos iuſpatronatus, ſi pro maiori parte ſpectet, & non ad Laicos, dici poteſt Eccleſiaſticum, *deciſ. 376. numer. 2. Beuilaqua*

Eccleſiaſticum iuſpatronatus quando eſt, quo caſu poſſit fieri in totum Laicale, *deciſ. 373. num. 24 Beuilaqua.*

Eccleſiaſtica res non poteſt alienari abſque ſolemnitatibus requiſitis in Extrauag. de reb. Eccleſ. non alienand. *deciſ. 408. num. 1. Taia.*

Eccleſiaſtica Emphyteuſis in qua fuit præſeruata facultas præferendi concedentem dicitur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 510. num. 3. Priolo.*

EFFECTVS.

Affectus pauper ex propria culpa non excuſatur à caducitate ob retardatam Canonis ſolutionem, quod limita, *deciſ. 473. nu. 11. 12. 13. & 14. Beuilaqua.*

Effectuatio Indulti Apoſtolici ex Beneficiorum collatione, licentia adminiſtrandi Sacramenta alijs conceſſa, & pluribus alijs ab initio factis, & ſemper continuatis concludenter probatur, *deciſ. 235. num. 8 Beuilaqua.*

ad Effectum certum qualitas ordinata inſpici non debet quoties idem effectus ſequatur, *deciſ. 419. nu. 9. Veroſpio.* Quod tamen eſt intelligendum verum niſi ex variatione ipſa, ſubſtantia diſpoſitionis euertatur, ita vt contrarium induceretur, *ibidem num. 8.*

ad Effectum præiudicij ſcientia non ſufficit in genere, ſed ſpecialis requiritur, *deciſ. 4. nu. 19. Albergato.*

cum Effectu approbando minor maior factus, contractum nulliter factum in minori ætate, quid operetur talis approbatio, *deciſ. 528. num. 12. Veroſpio.*

a Effectum magni præiudicij ſcientia eſſe debet cum omnibus ſui circumſtantijs, & qualitatibus, *deciſ. 4. num. 20. Albergato.*

Effectum ea, quæ non habuerunt, non habentur in conſideratione, *deciſ. 164. numer. 9. Priolo.*

cum Effectu ſequuta euictio eſſe debet, vt de illa agi poſſit, *deciſ. 167. num. 6. Beuilaqua.*

Effectum dummodo habeamus, non eſt curandum de modo 461 *deciſ. 461. numer. 29. Priolo.*

ob Egeſtatem nimiam aliquando indecentia committuntur, *deciſ. 392. numer. 5. Bourlemont.*

ELECTIO.

Electio peritioris arguit errorem peritorum. *deciſ. 500. nu. 5. Ninot.*

per Electionem vnius viæ, alteri cenſetur ſibi præiudicatum. *deciſ. 432. numer. 7. Albergato.*

Electionem frater liberam habet admittendi ſororem, vel tradita dote eam à ſucceſſione Patris excludendi, nec ad hunc effectum quælibet ſufficit interpellatio. *deciſ. 200. num. 12 Albergato.*

Electio Periti à Procuratore ſpeciali mandato carente extraiudiciali noui Periti electione compenſatur, *deciſ. 319 num. 9. Veroſpio.*

Electio facta ab aliquo ad fideicommiſſum, non vitiatur per admiſſionem inhabilis, modò ſint extracti habiles, *deciſ. 461. num. 26. Priolo.*

de Electione Periti facta cum clauſula ſine præiudicio deliberationis quomodo intelligenda, *deciſ. 249. numer. 10. Meltio.*

ELECTVS à maiori parte eligentium perinde eſt, ac ab omnibus eſſet electus, *deciſ. 69. num. 2. Taia.*

Electus medietatem vocum Patronorum præſentantium habens, gratiam ſibi conceſſam ad effectum ſuccedendi iuſtificaſſe cenſetur, *deciſ. 272. numer. 2 Beuilaqua.*

Electus medietate vocum Patronorum tanquam ab omnibus præſentatus eſt inſtituendus. *ibidem num. 3.*

ELEEMOSYNAS ius colligendi in aliena Eccleſia eſt pretio inæſtimabile, *deciſ. 205. num. 2. Albergato.*

EMPHYTEVSIS ECCLESIASTICA.

Emphyteuſis Eccleſiaſticæ venditio facta extraneo ab inueſtito abſque beneplacito eſt nulla, *deciſ. 481. num. 4. Cerro.*

in Emphyteuſi Eccleſiaſtica fœminæ, & earum deſcendentes non comprehenduntur, *deciſ. 363. numer. 6. Albergato.*

in Emphyteuſi Eccleſiaſtica intrat deuolutio, dum linea extincta eſt, nam non admittuntur in ea extranei, *deciſ. 319. num. 3. Cerro.* Quamuis in conceſſione adſint clauſulæ in perpetuum, & ad habendum, *ibidem.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica in qua fuit præſeruata facultas præferendi concedentem dicitur tranſitoria ad omnes hæredes, *deciſ. 501. num. 3. Priolo.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non eſt tranſitoria ad extraneos hæredes, *deciſ. 481. num. 2. Cerro.*

Emphyteuſim Eccleſiaſticam clauſula in perpetuum reddit ad hæredes extraneos tranſitoriam, *deciſ. 510. numer. 4. Priolo.*

Emphyteuſim Eccleſiaſticam obſeruantia reddit ad hæredes extraneos tranſitoriam, *ibidem, num. 15.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica in qua fuit præſeruatum Ius, & dominium concedentis redditur tranſitoria ad omnes hæredes, *ibidem num. 2.*

Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura non tranſit ad hæredes extraneos, *deciſ. 319. num. 1. Cerro.*

EMPHYTEVSIS IN GENERE.

Emphyteuſis alienatio licet ſit prohibita, hypothecatio tamen fructuum ſiue diſtractio nullatenus interdicta cenſeri debet, *deciſ. 172. numer. 4. Veroſpio.*

Emphyteuſim ſimpliciter hæreditariam & ad quoſcumque etiam extraneos tranſitoriam efficiunt inueſtituræ pro quibuſcumque ſucceſſoribus ſtipulatæ, *deciſ. 191. num. 3. Beuilaqua.*

ad Emphyteuſim agens propria perſona non tenetur ſeruare factum defuncti ſuper ea emanatum, *deciſ. 517. num. 3. Veroſpio.*

Emphyteuſis, & non locatio dicenda eſt illa conceſſio, ſi fuerit appoſitum pactum deuolutiuum, in caſu non ſolutionis Canonum per triennium, *deciſ. 319. nu. 11. Cerro.*

Emphyteuſis ſucceſſore in canonum ſolutione deficiente, admiſſio ad poſſeſſionem ex cauſa caducitatis decernitur, *deciſ. 33. nu. 1. Veroſpio.*

ad Emphyteuſim familiæ ſpectans præſentatio arguit filiationem. *deciſ. 476. numer. 16. Cerro.*

in Emphyteuſi, quænam linea veniat attendenda, *deciſ. 319. num. 2. Cerro.*

Emphyteuſi nominationis hæreditariæ ſtante Eccleſia à fructuum conſequutione non repellitur, *deciſ. 173. nu. 5. Veroſpio.*

Emphiteuſi ad vitam alicuius prorogata deuolutio perſona adhuc exiſtente locum non habet, *deciſ.* 173. *num.* 8. *Veroſpio.*

Emphiteuſis locatio, vel an dicendus ſit contractus, ſi verba conceſſionis ſonent in vtrumque contractum, *deciſ.* 310. *num.* 10. *Cerro.*

EMPHYTEVTA.

Emphiteuta qui vel nequit re emphiteotica excuſatur à ſolutione Canonis, quod limita, *deciſ.* 516. *num.* 14. *Beuilaqua.*

Emphiteuta ceſſans à ſolutione Canonis ob eius impoſſibilitatem, & paupertatem non cadit à iure ſuo emphiteutico, ſed à caducitatis pœna remanet excuſatus, *deciſ.* 137. *num.* 1. *Beuilaqua.*

Emphiteuta, qui ſine culpa ſua non poſſidet, ob non ſolutum Canonem, non cadit in commiſſum, *dec.* 375. *nu.* 1

Quod ſine difficultate procedit, dum idem creditor poſſidens pluries obtulit Canones, *ibidem nu.* 12.

Emphiteuta ad effectum purgandi moram pro vitanda caducitate debet eſſe ſolicitus in ſolutione, *deciſ.* 516 *num.* 13. *Beuilaqua.*

Emphiteuta qui vel nequit re emphiteotica excuſatur à ſolutione Canonis, *ibidem num.* 14.

Emphiteutæ paupertas quomodo probatur, *deciſ.* 337. *num.* 2. *Beuilaqua.*

EMENS.

Emendi promiſſio non trahitur ad promiſſionem vendendi, *deciſ.* 408. *num.* 4. *Taia.*

Emendo creditor rem cauſa potius conſeruandi ſui iuris, quam emptionis dominium reuocabiliter offerente ſecundo creditore acquirit, *deciſ.* 186. *nu* 9. *Beuilaqua.*

Emendi promiſſio non trahitur ad promiſſionem vendendi, *deciſ.* 408. *num.* 4. *Taia.*

Emens à primo creditore rem ſui debitoris, à ſecundo creditore petente ſe admitti ad Ius offerendi, inquietari nõ poteſt. *deciſ.* 289 *num.* 3. *Beuilaqua.*

Emens à primo creditore rem ſui debitoris, à ſecundo creditore petente ſe admitti ad ius offerendi, inquietari non poteſt. *ibidem num.* 3

Emens domos, exburſatam pecuniam, illico ad cenſum recipiens dicuntur duo contractus ſeparati, *deciſ.* 252. *nu.* 19 *Veroſpio*

Emens ſcienter bona fideicommiſſaria, vel alijs oneribus ſubiecta, ius tantum venditoris emiſſe cenſetur, *dec.* 377. *num.* 15. *Ninot*

EMPTIO.

Emptio per Licitatoris interpoſitam perſonam ſequuta ac ſi ipſis creditoribus immediatè facta fuiſſet, reputari debet, *dec.* 285. *n.* 6 *Beuilaqua.*

in Emptione domus in quibus ſi petat præferri non tenetur fabricare, *deciſ.* 538 *num.* 63 *Camer.*

Emptio cum conſtat in pretio rei venditæ, ſecundum tempus æſtimationis ſit ſolutio, & contractus ſuum eſſe recipit, *deciſ.* 364. *nu.* 15 *Priolo.*

Emptio facta pro perſonis nominandis ab emptore, ſecuta nominatione, terminatur omne ius emptoris, *deciſ.* 494. *num.* 4. *Cerro.*

Emptione à creditore per interpoſitam perſonam facta, ſecundus creditor ad Ius offerendi admittitur, *deciſ.* 289. *num.* 16. *Beuilaqua.*

Emptio prædij ab ipſo creditore facta dicitur, dum alterius perſona ad Licitandum ficte ſubſtituta fuit, *ibidem num.* 14.

EMPTOR.

per Emptorem diligentiæ adhibitæ quomodo probantur, *deciſ.* 119 *num.* 5. *Beuilaqua.*

Emptor debet in venditione bonorum ex cauſa neceſſaria facta inuigilare, vt pecunia conuertatur in cauſam expreſſam, *deciſ.* 400. *num.* 19 *Ninot.*

Emptor re tradita pretium ſoluere tenetur, *deciſ.* 364. *num.* 14. *Beuilaqua.*

Emptorem concordia liberat etiamſi non adimpleuiſſet in tempore ad implenda, quæ tamen niſi reſpectu fructuum reſtituendorum verificari non poſſunt, *deciſ.* 119. *num.* 8. *Beuilaqua.*

Emptor ſtipulando pro ſe, & ſuis hæredibus abſque vllo præcepto fideicommittentis, ſibi ac ſuis hæredibus bona acquiſiuiſſe cenſetur, non autem fideicommiſſo, licet debitor pretij remaneat, *deciſ.* 66. *num.* 5. *Melzio.*

Emptor acquirendo ſibi à priore creditore vendente rem, & pignus iure creditoris, à ſecundo creditore petente ſe ad ius offerendi admitti, inquietari non poteſt, cum in emptorem res tranſeat immunis, ac numquam obligata fuiſſet, *deciſ.* 187. *num.* 6. *Beuilaqua.*

Emptor adhibitis in contractu ſolemnitatibus ab onere cuiuſcumque alterius probationis immunis euadit, *dec.* 261 *nu.* 13. *Veroſpio.*

Emptori venditor non obſeruans omnia promiſſa in venditione, nedum ad pretij reſtitutionem, *deciſ.* 385. *num.* 3 *Bourlemont.*

Verum etiam ad damna, & intereſſe tenetur, *ibidem num.* 3.

Emptor quando de diſtractione voluntaria ſolemnitatibus deſtituta agitur, verſionem concludentibus probationibus non autem coniecturis ac præſumptionibus edocere tenetur, *deciſ.* 261 *num.* 12. *Veroſpio.*

Emptor non obſeruando formam regreſſum contra venditorem non habet, & ratio vexationis hæredis ceſſat, *deciſ. num.* 9. *Emerix.*

Emptor quod habuerit ſcientiam, bona ab eo empta eſſe fideicommiſſaria, ex quo aperte conuincatur, *ibidem N. not*

Emptor contrà pactum primo venientibus ſoluens, cautionem de reſtituendo prioribus, & potioribus reportare tenetur, *deciſ.* 327 *nu.* 8. *Emerix.*

Emptor & venditores, cum ſemel apoſtillam pro vera & reali habuerint, illam amplius impugnare non poſſunt, *deciſ.* 133. *num* 5. *Cerro.*

ENVNCIATIVA.

Enunciatiua verba in vltimis voluntatibus diſponunt, *deciſ.* 468 *num.* 7. *Vicecomite.*

Enunciatiuis niſi pluribus ac antiquis, & à perſonis non ſuſpectis emanatis, in probatione deſcendentiæ nihil deſeruit, *deciſ.* 359. *num.* 2. *Bourlemont.*

Enunciatiuæ antiquæ librorum cum Inſtrumento venditionis, & diuiſionis bonorum inter filios in diuerſis actibus emanata, deſcendentiam lineæ plenè probant, *deciſ* 363. *num* 4. *Albergato.*

Enunciatiua verba aliunde non probata nullam faciunt probationem pro Auctoribus, *deciſ.* 5. *num.* 12. *Cerro.*

Enunciatiuæ quando ſunt modernæ, ad probandam deſcendentiam nihil inſeruiunt, *deciſ.* 359. *numer.* 1. *Bourlemont.*

Enunciatiua per Iudicem in prolatione ſententiæ de citatione facta, eandem præceſſiſſe neceſſariò concludit, *deciſ.* 362. *num.* 9. *Beuilaqua.*

Enunciatiua cum ſit vnica, ad probandam deſcendentiam a Fundatore non ſufficit, *deciſ.* 96. *num.* 25. *ibid.*

Enunciationes Papæ, quando non releuent ad probandam pacificam præſcriptionem, *deciſ* 440. *num.* 16. *Taia.*

Enunciatio, ſi hæres non erit, quid operetur, *deciſ.* 529. *num.* 23. *Taia.*

Enunciatiua inſtrumenta Filium, Patrem, & Auum, Ciues, ac Nobiles, Quirites, ac ad probandum Incolatum ſufficiant, *deciſ.* 261. *num.* 4. *Veroſpio.*

Enunciatio dotium à fratribus in bonis communibus confuſè facta, cui ſint facta dicatur, *deciſ.* 362. *num.* 9. *Taia.*

Enunciatiua cuiuſdam particularis de filia tanquam hærede Patris aditionem non importat cũ ille filiam hæredem efficere non poſſit, *deciſ.* 222. *nu.* 13. *Priolo.*

Enunciationes Papæ, tunc ſanè non releuant, quando non motu proprio, ſed ad ſupplicationes partis emanarunt, *deciſ.* 440. *nu.* 17. *Taia.*

EPISCOPVS.

ad Epiſcopum collatione ſpectante ab eo dicitur facta promiſſio, nec inteat reſeruatio cum beneficium incompatibile illius auctoritate, non Apoſtolica fuit aſſecutus, *deciſion.* 127. *num.* 5. *Cerro.*

Epiſcopus probata ſituatione intra limites ſuæ Diœceſis, in ſua iuriſdictione eſt manutenendus, *deciſ.* 333. *num.* 1. *Taia.*

Epiſcopus mulctas, & pœnas delinquentium Diœceſis Valuenſis, pijs locis eiuſdem Diœceſis ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini applicare tenetur, *deciſ.* 565. *num.* 7. *Taia.*

Epiſcopus Vicarium in vno Epiſcopatu conſtituere poteſt, ad quem ſubditi vtriuſque Diœceſis accedere tenentur, *deciſ.* 251. *num.* 2. *Taia.*

Epiſcopi ius, vt firmetur obſeruantia debet eſſe inconcuſſa & vniformiter, non autem præſumptiuè obſeruata, *deciſ. num.* 235. *nu.* 23. *Beuilaqua.*

Epiſco-

piſcopo manutentio in quaſi poſſeſſione exercendi Iuriſdictionem in ſua Diœceſi vt concedatur, non eſt neceſſaria actualis quaſi poſſeſſionis probatio, cum ſufficiat aſſiſtentia Iuris, *deciſ.391. num.15. & 16. Beuilaqua*.

Epiſcopo Iuriſdictio expreſsè non delata cenſetur eidem præſeruata exemptio, *deciſ.493. nu.3 Cerro*.

Epiſcopus, vt conſeruet ſuam Iuriſdictionem ordinariam in ſua Diœceſi, ſufficit quid minimum, *deciſ.70. num.67. Beuilaqua*.

Epiſcopus Meleuitanus quoad Iuriſdictionem ſpiritualem ab Ordinum Magiſtris in propria Inſula recipitur, *dec.332. num.21. Taia*.

Epiſcopus habet Iuriſdictionem in qualibet parte ſuæ Diœceſis quamuis non probauerit poſſeſſionem, *dec.70.nu.21. Beuilaqua*.

Epiſcopi non habent Iuriſdictionem in loco exempto, *ibidem num.22*.

Epiſcopus, quando eſt in poſſeſſione immemorabili exercendi Iuriſdictionem omnimodam ſpiritualem, in locis in quibus prætenditur exemptio, venit manutenendus, *ibidem num.23*.

Epiſcopo concedenda venit manutentio ad exercendam Iuriſdictionem in locis ſuæ Diœceſis, ex aſſiſtentia Iuris, *deciſ.390.nu.31. Amplia, vt nu.14. & 15. Beuilaqua*.

Epiſcopus, quando duæ ſunt Cathedrales reſidendo in vna alterius factum explere poteſt, *deciſ.356. num.2. Taia*.

Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam Iuriſdictionem vbique in omnes ſubditos ſuæ Diœceſis manutentio debetur, *deciſ 182. num 1. Taia*.

Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi ſuam Iuriſdictionem, quoad omnes Eccleſias, & ſubditos in ſuo Territorio, *deciſ.221. num.1. Beuilaqua*.

Epiſcopus de iure communi fundatam intentionem exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi tum quoad Eccleſias, tum quoad omnes perſonas habet, *deciſ.235. num.1. Beuilaqua*.

Epiſcopo ſolemniter in Collegiata celebrante Canonici Cathedralis ei aſſiſtere tenentur, & tam reſpectu loci, quam thurificationis Canonicis Collegiatæ in ea functione præcedunt, *deciſ.120. num.2. Meltio*.

Epiſcopus, aliud eſt, quod translatus de vno Epiſcopatu ad alium, & aliud eſt, ſi promoueatur ad alium Epiſcopatum, *deciſ.136.num.21. Beuilaqua*.

Epiſcopi acta poſitiua tunc minus nocent Eccleſiæ, quando eius nomine non fuerunt inita, *deciſ.440.num.19. Taia*.

Epiſcopus habet aſſiſtentiam iuris quoad exercendam ſuam Iuriſdictionem quoad omnes ſuos Vaſſallos, *deciſ.221.nu.4. Beuilaqua*.

Epiſcopus licet beneficium cuicumque conferre non poſſit, collationis tamen libertas ad impediendam alternatiuam non excluditur, *deciſ.127. num.13. Cerro*.

Epiſcopus omiſſis alijs per ſuffragia præualentibus ſimpliciter approbatum eligere poteſt, *deciſ.55 num.11. Taia*.

Epiſcopus poteſt Vaſſallos ſuæ Diœceſis excommunicare, & contra eos procedere, eiſque quaſcunque pœnas à Iure permiſſas imponere, *deciſ.70.nu.8. Beuilaqua*.

Epiſcopo tantum competunt actus Iuriſdictionis in ſua Diœceſi, *ibid. num.5*.

Epiſcopi Iuriſdictio ex Breui Apoſtolico probatur, *deciſ.333. nu.5. Taia*.

ad Epiſcopatum quando quis eſt promotus, vacant cætera eius beneficia, *deciſ.170. nu.4. Beuilaqua*.

Epiſcopus, Eccleſias quaſcumque, & quomodocumque exemptas, tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ poteſt viſitare, *deciſ.70. num.27. ibidem*.

Epiſcopus, quam habet Iuriſdictionem in locis exemptis, *ibidem num.26*.

Epiſcopus intra limites ſuæ Diœceſis pro omnimoda Iuriſdictione fundatam intentionem habet, *deciſ.334. num.3. Taia*.

Epiſcopus cum ſolus conferat nullum reſpectu alternatiuæ adeſt impedimentum, licet in cui dando non ſit abſoluta poteſtas, *deciſ.127 num.12. Cerro*.

Epiſcopi non ſuſtinetur poſſeſſio, ſtante poſſeſſione Archidiaconi tam ex libris, quam alijs Teſtibus deductis concludenter probata, *deciſ.61. num.9. Taia*.

Epiſcopi licentia, qualitatibus contractus celebrandi ipſi non notificatis, contractum à nullitatis vitio non excuſat, *deciſ 297.num.4. Bourlemont*.

Epiſcopi licentia in venditione bonorum conceſſa, an etiam in inueſtimento ſufficiens eſſe cenſeatur, *deciſ.297.num.3. Bourlemont*.

Epiſcopus habet de Iure intentionem fundatam in exercendo Iuriſdictione in omnibus locis ſuæ Diœceſis, *deciſ 90. num.3. Beuilaqua*.

Epiſcopus in vim Decretorum Concilij Tridentini eadem Iuriſdictione quoad omnes de ſua Diœceſi vtitur, *dec.235. num.2. ibidem*.

Epiſcopus habet intentionem fundatam exercendi omnimodam Iuriſdictionem in ſua Diœceſi, *dec.70.n.19. Beuilaqua*.

Epiſcopus quoad decimas intentionem in Iure communi fundatam habet, *deciſ.201. num.5. Taia*.

Epiſcopo competit procuratio ex cauſa viſitationis facienda per ſuam Diœceſim, non extante conſuetudine in contrarium, *deciſ.70.nu.3. Beuilaqua*.

Epiſcopi auctoritate congrua aſſignata præſumitur ſufficiens *deciſ.447.nu 4. Bourlemont*.

Epiſcopo, ſi quis aſſerat non ſubiacere, in tali caſu non poteſt dicere nullius eſſe Diœceſis, *dec.391. n.20. Beuilaqua*.

Epiſcopus, vt conſeruet ſuam Iuriſdictionem ordinariam in ſua Diœceſi, ſufficit quid minimum, *deciſ.70.num.67. Beuilaqua*.

Epiſcopo decimarum perceptio non competit ex alijs bonis, quam de fructibus prædiorum ſuæ Diœceſis, *ibidem num.2*.

Epiſcopus, vt excludatur à ſua ordinaria Iuriſdictione in ſua Diœceſi, requiritur immemorabilis canonizata per tres ſententias, *ibidem num.65*.

ab Epiſcopo mala agere Vicario non eſt commiſſum, *dec.120. num 25. ibidem*.

per Epiſcopum geſti actus tanquam nimis remoti ad obſeruantiam, quæ debet eſſe proxima deſeruire non poſſunt, *deciſ.235. num.15. Beuilaqua*.

Epiſcopus, quando gaudet alternatiua menſis Auguſti, non amplius eſt menſis Apoſtolicus, ſed Ordinarius, *deciſ.127. num.3. Cerro*.

Epiſcopi prælatio admittentis magis idoneum ætate, moribus, doctrina, & alijs à Iure requiſitis a Sac. Concil. Trid. approbatur, *deciſ.55 num.6. Taia*.

Epiſcopis non denegatur celebratio Miſſæ in Pontificalibus in quibuſuis Eccleſijs regularibus etiã exemptis, *dec.443. num.5. Cerro*.

Epiſcopus erigendo Eccleſiam in Plebaniam ſæcularibus conferendam, cum agat authoritate delegata, & ſic actus ſit æquiuocus; Abbati Ius ſuum auferre non poteſt, *deciſ.148. numer.14. Beuilaqua*.

Epiſcopus, quando in ſua Diœceſi habeat vtranque Iuriſdictionem, ſcilicet Diœceſanam, & iuriſdictionalem, *dec.70.num.28. & 29. ibidem*.

Epiſcopi præcipua Iuriſdictio cõſiſtit in viſitatione, *deciſ.493 num.2. Cerro*.

Epiſcopus poteſt tenere Vicarium vbi voluerit, cum ad eundem retinendum cogi non poſſit, *deciſ.215.num.3. Taia*.

Epiſcopo, quando debeantur decimæ in loco quoque exempto, & etiam quarta, *deciſ.70. num.40. & 41. Beuilaqua*.

Epiſcopalis decima eſt per ſe incerta, itaut quandoque medietas, quandoque tertia, & quandoque nihil dicatur, *deciſ.61 num.6. Taia*.

ab Epiſcoporum Iuriſdictione Magnus Magiſter, & cœteri Miniſtri eius reperiuntur exempti, *deciſ.70.num.38. Beuilaqua*.

Epiſcopo obedientia competit in ſua Diœceſi, cum ea ſit actus Iuriſdictionis, *ibidem num.6*.

Epiſcopi iudicium certis rationibus detectum irrationabile, nihil operatur, *dec ſ.357.num.5 Bourlemont la prima*.

Epiſcopi tranſlati in Hiſpania de vno Epiſcopatu ad alium adminiſtrant in primo, & in eius poſſeſſione permanent, donec aſſequantur poſſeſſionem ſecundi, *deciſ.470. nu.20. Beuilaqua*.

Epiſcopus poteſt corrigere, viſitare, & punire Clericos, Sæculares Vaſſallos, &c. ſuæ Diœceſis, *deciſ.70. num.7. ibidem*.

Epiſcopus viſitando tenetur exprimere qua auctoritate viſitet, *deciſ.391. ibidem*.

EPISTOLA.

Epiſtolæ recognitæ de quarum veritate non dubitatur, contra ſcribentem, & ab eo cauſam habentes plenam, & particularem probationem conſtituunt, *dec.372. num.4. Albergato*.

Epiſtolæ, vt præiudicent, qualiter ſint intelligendæ, *dec.414. num.10. Vicecomite*.

Epiſtolæ deficiente legitima illarum recognitione pro ſcripturis priuatis habentur, *deciſ.285. numer.7. Beuilaqua*.

Epiſtolæ tenor à Conductoribus approbatus, amplius deinde ab ijs impugnari non poteſt, *deciſ.511.nu.2. Verejpas*.

Epiſto-

Epiſtola proprium ſcribentis factum referens, in concurſu ſemper eſt attendenda. *decis. 341. num. 8. Veroſpio.*

Epiſtolæ tenor ex eiuſdem productione probatur. *ibidem num. 3.*

Epiſtola reductionem apertè concludens indubium contra ſcribentem probationis gradum conſtituit, licet tertio tranſcriptus fuerit. *ibidem num. 7.*

EQVITIS Hieroſolymitani atteſtationi creditur præſertim iunctis adminiculis. *decis. 445. num. 2. 3. & 4. Albergato.*

ERECTIO.

Erectio facta ante literas Apoſtolicas pro exemptione Eccleſiæ ab Ordinarij Iuriſdictione emanatas. Commendatario in cuiusſa ... emanatarum literæ non præiudicat, *decis. 148 num. 15. Beuilaqua.*

Erectio quando fit Eccleſiæ, Parocho loci ob damnum, & intereſſe reclamare, & impugnare permiſſum eſt, *decis. 225. num. 9. eodem.*

Erectio ſimplicis hoſpitij ſub Iuris, & Cōſtitutionum diſpoſitione non cadit. *dec. 251. num. 11. eodem.*

Erectio Eccleſiarum ad ſolum Epiſcopum ſpectat, *decis. 70. num. 1. eodem.*

Erectio primogenituræ in feudo, quando fieri poſſit, *dec. 12. num. 1. Veroſpio.*

Erectio noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico, & Ordinarij licentia non ſuſtinetur, cum illa duo ex Iure communi, Decreto Concil. Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis ad hunc effectum copulatiuè requirantur, *decis. 231. num. 9. Beuilaqua.*

Erectiones nouorum Conuentuum Conſtitutiones Pontificiæ prohibentes, niſi in eis poſſint ſuſtentari 12. perſonæ an dicantur hodie modificatæ. *decis. 54. num. 21. 22. & 23. Meltio.*

ERROR.

Error Iuris ambiguus ad euitandam pœnam bonam fidem agentis cauſat. *decis. 321. num. 4. Priolo.*

Error in nomine, & pronomine conſtito de perſonæ identitate non præiudicat. *dec. 447. num. 12. Veroſpio.*

Error in expreſſione cauſæ fructuum non obeſt, quoties depoſitum tum reſpectu ſortis, tum reſpectu fructuum integrum eſſe dignoſcitur. *dec. 19. num. 5. ibidem.*

Error in quolibet facto ſemper excuſat. *decis. 323. numer. 7. Priolo.*

per Errorem, quando aliquid fuit factum, conſtito de eo non præiudicat. *decis. 113 num. 23. & 24. Cerro.*

Errorem per extenſum ſolutiò poſſibilis concludenti probatione iuſtificandum penitus excludit, *dec. 19. num. 3. Veroſpio.*

Erroris aſſertio labe infecta admitti nequit. *dec. 140. num. 7. ibidem num. 7.*

Errores in calculis iuſtificari non poſſunt, niſi omnes libri exhibeantur, ex quibus calcula fuerunt facta *dec. 3. numer. 14. Albergato.*

ERRONEI actus præiudicare veritati nullatenus poſſunt, *decis. 312. num. 25. Priolo.*

Erronea confeſſio, quando detegitur non præiudicat. *decis. 64 num. 33. ibidem.*

de EVAGINATO enſe in vxorem Teſtis vnicus de auditu ab illa non probat, *decis. 470. num. 7. Priolo.*

EVCHARISTIÆ Auguſtiſſimum Sacramentum, pro Infirmis poteſt detineri in Hoſpitalibus *decis. 2. num. 24. ibidem.*

EVENTVS, quando aliquid comprobauit, non eſt vlterius quærendum. *dec. 196. num. 15. Beuilaqua.*

ex Euentu ſubſecuto læſio deduci nō poteſt, ſi accidat quod faciliè dedi ei poteſt, *decis. 374. num. 15. Albergato.*

Euentus litium dubius eſt, *decis. 441. num. 16. Veroſpio.*

EVICTIO.

de Euictione promiſſio quid inferat, *decis. 186. num. 4. Priolo.*

Euictio paſſa, quando ex proprio facto prouenit reintegratio locum non habet. *decis. 109. num. 10. Meltio.*

Euictionis promiſſio generaliter concepta euictionem ex natura rei de qua emptor certam habuit notitiam prouenientem non comprehendit. *dec. 141. num. 8. Meltio.*

pro Euictione actio paſſa ex culpa Creditorum non competit pro reſtitutione pecuniarum exactarum indebitè facta. *decis. 91. num. 14. Beuilaqua.*

Euictio debet eſſe cum effectu ſequuta, vt de illa agi poſſit. *decis. 168. num. 6. ibidem.*

Euictione cum effectu non ſequuta de retentione agi non poteſt. *decis. 166. num. 7. ibidem.*

Euictionem, & litem clauſulæ. *Euictionis, & defenſionis*, ex natura, & qualitate bonorum prouenientem non includunt, *decis. 358. num. 8. Priolo.*

de Euictione actio pro damno vt competat, realis pecuniarum à deponente abdicatio, & effectiua euictio ratione dominij requiritur, *decis. 91. num. 3. Meltio.*

Euictionis promiſſio ſtante ſcientia emptoris in genere ſuffragari non poteſt cum ſpecifica & indiuidua ad hoc requiritur, vt illius vigore agi poſſit, *decis. 141. num. 7. Meltio.*

Euictio ſequuta ſuper bonis inæſtimatis reddit creditum illiquidum, licet ſit ſecus quando bona partim ſunt æſtimata partim non. *decis. 488. num. 12. Veroſpio.*

EXACTIO.

Exactio fructuum non ratione moræ in ſoluendo, ſed in compenſationem annui redditus per Patruos ex bonis ceſſis percepti, nepotibus debetur, *decis. 330. num. 3. Veroſpio.*

Exactio fructuum ex credito pecuniario creditori non defertur, & illorum conuentio vſurariam prauitatem redolet, *ibidem num. 1.*

Exactio facta à Miniſtro facultatem redimendi cenſum non habenti Principali non præiudicat. *decis. 154. num. 5. Priolo.*

Exactio alieni crediti propria bona a periculo ſubhaſtationis non eximit, *decis. 122. num. 34. Veroſpio.*

Exactio intereſſe quamuis ob culpam ab alio commiſſam ſit licita, culpa tamen ex coniecturis, & præſumptionibus elicita non ſufficit, ſed certa, concludens ac ad cauſandum intereſſe præordinata requiritur, *decis. 161. num. 21. Priolo.*

Exactio prælegati, quando multas patitur exceptiones, & difficultates, in legitimam quæ omne onus reijcit non eſt imputandum, *decis. 262. num. 8. Bourlemont.*

Exactio crediti vinculis, ac reſtitutionibus obnoxia iuſtum regulariter valorem diminuere ſolet, *decis. 121. num. 13. Veroſpio.*

Exactio præſumitur in vim præcedentis mandati, *decis. 472. num. 7. ibidem.*

EXACTOR pecuniarum in quietantia non comprehenſarum tenetur de illis rationem reddere, *decis. 366. num. 1. Albergato.*

de Exactis adminiſtrator nullis etiam exiſtentibus libris rationem reddere valet, *decis. 229. num. 13. Veroſpio.*

Exactionis decimarum Teſtes vt probent quaſi poſſeſſionem non eſt neceſſe, vt in quolibet actu exactionis earum fuerint præſentes. *decis. 521. num. 21. Taia.*

EXAMEN.

Examen ſecundum ſuper eiſdem, vel nouis quando admittatur. *decis. 394. num. 9. & 10.*

Examen cum requiratur pro forma, non ſtatur atteſtationi Ordinarij. *decis. 84. num. 8. Cerro.*

Examen præſentati ſemper debet fieri, licet notoriè eſſet idoneus, *ibidem num. 7.*

Examen Teſtium nouum, nec admittitur in Curia, quando formiter proceſſus fuit publicatus, *decis. 518. numer. 12. Cerro.*

Examen facilius denegatur, quando aliàs Teſtes fuerunt examinati ſuper eadem materia, *ibidem num. 9.*

Et dicti ita fuerunt atteſtata, *decis. 518. num.*

Examen Teſtium in Curia non publicatur. *ibidem num. 6.*

Examen nouum ſolet admitti in Curia ob legalitatem Procuratorum, *ibidem num. 10.*

Examinati Teſtes conformiter de communi reputatione, ac mutuo inter fratres germanos tractatu deponentes fraternitatem regulariter probant, niſi eadem ex probatione omninò contraria excludatur, *decis. 37. num. 1. Veroſpio.*

Examinati Teſtes ad perpetuam rei memoriam gradum probationis non conſtituunt, *decis. 16. num. 18. Beuilaqua.*

Examinati Teſtes nulliter, & inualidè ſunt reijciendi, *dec. 72. numer. 61. ibidem.*

Examinatis Teſtibus ad perpetuam rei memoriam ſine citatione partis non adhibetur fides. *decis. 349. num. 4. Bourlemont.*

Examinati Teſtes ritè, & rectè, ac ſi cum citatione examinati fuiſſent, probant, *dec. 298. num. 9. ibidem.*

Examinati Teſtes formiter in vno iudicio, probant etiam in alio, *decis. 293. num. 5. Albergato.*

EXCEPTIO.

Exceptio nullitatis non poteſt allegari ab eo, cuius fauore contractus non eſt nullus, *decis. 462. num. 19. Priolo.*

Exceptiones, quæ non faciunt ad cauſam, ſunt reijciendæ, *decis. 420. num. 5. Albergato.*

Exceptio antiquiorum fideicommiſſorum, cum de ijs non clarè docetur, & tanquam dubia altiorem indaginem requirunt, ad retardandam immiſſionem interponi [illegible]. *decis. 22. num. 13. Beuilaqua.*

Ex-

Exceptio regulæ de annali ſtante nullitate tituli vnionis poſſeſſoribus non ſuffragatur, *deciſ.307.num.17. Albergato.*

Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit, *deciſ.291.num.16. Verоſpio.*

Exceptio reſtitutionis fructuum non probata non attenditur, *deciſ.218.num.2. Meltio.*

Exceptio ſimulationis non releuat, ſi legitimè non probetur, *deciſ.47. num.13. Albergato.*

Exceptiones, quæ ex ipſo facto tolluntur, non ſunt attendendæ, *deciſ.290. num.10. Beuilaquæ.*

Exceptionem in dicto, & in perſona Teſtes ſingulares patientes non poſſunt iungi ad faciendam plenam probationem *deciſ.404. num.14. Bourlement.*

Exceptiones, quæ pleniſsimè fuerunt diſcuſſæ, & ſedulo determinatæ, tunc amplius non ſunt in dubium reuocandæ, *deciſ.260. num.17. Cerro.*

Exceptio de non iure petentis etiam in remedio adipiſcendæ admitti debet ad immiſsionem impediendam, *dec.293. nu.4. Albergato.*

Exceptio non implementi Regimen à conſequutione penſionũ arcet donec reſtauratio damni ſubſequatur, *dec.291. nu.14. Veroſpio.*

Exceptio conditionis indebitæ ſolutionis non poteſt germinare fructus loco damnorum ſi res de ſui natura non eſt fructifera, ſecus quando eſt, *deciſ.97. num.5. & 6. Meltio.*

Exceptio quod non conſtet Capitulum examine Teſtium fuiſſe citatum non admittitur, cum ob lapſum 30. annorum citationem interueniſſe præſumatur, *deciſ.227. nu.5. & 6. Beuilaqua.*

Exceptiones, quando ſunt turbidæ, & altiorem indaginem requirentes, immiſsionem retardare non poſſunt, *deciſ.42. num.13. Albergato.*

Exceptio pro melioramentis vt intret, quid impenſum fuerit, & quid melioratum conſtare debet, *deciſ.236.num.11. Albergato.*

Exceptiones Teſtium contra perſonas, & dicta, quando non releuent, *deciſ.379. num.19. & 20. Albergato.*

Exceptio illiquida effectum obligationis Cameralis retardare non valet *deciſ.177.num.9. Veroſpio.*

Exceptio intimationis fruſtrà applicatur, cum eadem tanquam non profutura non ſit neceſſaria, *deciſ.343.num.15. Priolo.*

Exceptio illiquiditatis, & neceſsitatis liquidationis ob æs alienum, grauamina, & expenſas, ceſsionario non obſtat quo minus in bonis tranſactis ſuccedat, *deciſ.250. num.5. Taia.*

Exceptio fideicommiſsi, quando non eſt vera, vel ſaltem turbida, iudicium executiuum retardare non poteſt, *deciſ.31. nu.8. Veroſpio.*

Exceptio tranſportationis Actorum, quando proceditur prout in prima inſtantia, non releuat, *deciſ.247. num.29. Albergato.*

Exceptio fideicommiſsi turbida non retardat executionem obligationis Cameralis, *deciſ.464.num.12. Cerro.*

Exceptiones Teſtium non admittuntur in materia, in qua proceditur per coniecturas, *deciſ.430. num.17. Priolo.*

Exceptiones, quæ ex ipſo facto tolluntur, non ſunt attendendæ, *deciſ.196. num.10. Beuilaqua.*

Dominij exceptio non admittitur in poſſeſſorio, *deciſ.533. nu.1. Meltio.*

Exceptio de iure tertij non eſt admittenda, *deciſ.105.nu.13. Cerro.*

Exceptio contra recognitionem non releuat, dum ſolutio ex publico Inſtrumento quietantiæ finalis apparet, *deciſ.485. num.11. Beuilaqua.*

Exceptionem perſonalem intereſſe in ſubſtantia Teſtium importat, ad quem effectum non datur remiſſoria, nec nouum examen conceditur, *deciſ.122.num.5. Cerro.*

Exceptio bigamiæ tanquam requirens altiorem indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis, *deciſ.147.num.23. Albergato.*

Exceptio vnius regulam in non exceptis firmat, *deciſ.134. num.6. Meltio.*

Exceptio melioramentorum poteſt impedire immiſſionem, *deciſ.528.nu.14. Beuilaqua.*

Exceptio, *excepta pecunia*, licet firmet regulam in non exceptis, ea tamen non dilatat, nec ſub ea quæ de ſua natura non ſunt comprehendit, *deciſ.282.num.3. Taia.*

Exceptio rei non traditæ locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit, *deciſ.291.num.15. Veroſpio.*

Exceptio [illegible] ſimilitudinis, & ſingularitatis contrà Teſtes obi[illegible] obſtat, cum omnes pro exoneratione conſcientiæ de certa ſcientia deponant, *deciſ.222.num.13. Beuilaqua.*

Exceptiones, quæ non faciunt ad cauſam, ſunt reijciendæ, *deciſ.420. nu.7. Albergato.*

Exceptio non iuſtificata reum collitigantem non iuuat, cum ille intentionem ſuam plenè, & concludenter probare teneatur, *dec.109. numer.16. Meltio.*

Exceptio dilationis à nonnullis Creditoribus conceſſa, dum reſpicit exequutionem, in eo Iudicio eſt diſcutienda, *deciſ.320. num.15. Cerro.*

Exceptionem alteri competentem Tertius, niſi eo volente opponere non valet, *deciſ.257.num.8. Priolo.*

Exceptio efficit, vt nunquam in aſſignatione veniant bona exceptuata, *deciſ.411.num.10. Beuilaqua.*

Exceptione ſibi competentes non deducens, nec indebitam reſtitutionem per creditores factam opponens, ſponte ſolniſſe cenſetur, etiamſi ſolutio ex mandato Iudicis facta fuiſſet, *deciſ.92.nu.11. Meltio.*

Exceptio non implementi à debitore ſemper opponi poteſt, licet omnes exceptiones à diſpoſitione ſtatutaria, vel ſpeciali conuentione eidem adimantur, *deciſ.298. numer.16. Veroſpio.*

Exceptiones detractionum illiquidæ, & altiorem indaginem requirentes immiſſionem fideicommiſſario retardare non valent, *deciſ.277. nu.20. Beuilaqua.*

Exceptione melioramentorum oppoſita, retentio vſque ad integram illorum refectionem competit, aliàs deliberatio iniuſta cenſetur, *dec.149.nu.12. Meltio.*

Exceptio turbida requirens diſcuſſionem ad impediendam immiſſionem hæredis ſcripti in Teſtamento minus apta redditur, *deciſ.163. num.1. Beuilaqua.*

Exceptio altiorem requirens inſpectionem in Iudicio immiſſionem ad cauſam piam facto admitti non debet, *dec.99 nu.10. Meltio.*

Exceptio d[illegible] Creditori anteriori non ſuffragatur, cum creditum Semel cum omnibus Iuribus ſibi competentibus ceſſiſſe appareat, *deciſ.130. num.5. ibidem.*

Exceptio ſimulationis maxime contra obligationem Cameralem non admittitur per ſatis leues coniecturas, *deciſ.47. numer.14. Albergato.*

Exceptio de executione in alienis bonis non verò hæreditarijs debitoris facta non ſubſiſtit, quando ex relatione executoris contrarium apparet, *deciſ.71. numer.2. ibid.*

Exceptio, quando eſt clara, & prorſus excluſiua Iuris agentis, nullitatem detectam quilibet deducere poteſt, *dec.297. num.10. Priolo.*

Exceptum ſe eſſe prætendens à ſuo Epiſcopo, quid oſtendere debeat, *deciſ.222. num.8. & 9. Beuilaqua.*

EXCESSVS.

Exceſſus ex ſolutione conſurgens extinctionem cenſus inducit, *deciſ.9.num.2. Veroſpio.*

Exceſſus, qui fuit de re maioris valoris admittitur in ſubhaſtatione facta ad fauorem tertij, qui iuſtum pretium depoſuit, vt ſatisfacto Creditore reſiduum reſtituatur, *deciſ.26. num.7. Cerro.*

Exceſſus quoad expenſas iudiciales euitari non poteſt, cum refici non debeant, niſi quæ purè, & ſimpliciter attentata reſpiciunt, *deciſ.80. num.9. Cerro.*

Exceſſus contra claram Iuris diſpoſitionem euidenter prædio magni valoris pro exiguo credito adiudicato apparet, *deciſ.26.num.6. Cerro.*

Exceſſus in mandato, de quo tempore, ſit attendendus, *deciſ.395.num.10. & 11. Beuilaqua.*

Exceſſus, quando non præſumitur, idem concludenter eſt probandus, *deciſ.71. num.4. Albergato.*

Exceſſus probatio an ex bonis a Teſtatore cum hæredibus grauatis in communi poſſeſſis reſultet, *deciſ.310. num.20. Priolo.*

Exceſſus petitionis petenti officere non valet interpellatione ad normam ad Capitulorum, & Inſtrumenti dotalis procedente, *deciſ.357. num.3. Veroſpio.*

EXCESSIVITAS deliberationis non vitiat executionem mandati, *deciſ.218. num.2. Meltio.*

Exceſſiua exequutio non dicitur, niſi exceſſus ab allegante plenè, & concludenter probetur, *deciſ.310.nu.19. Priolo.*

EXCLVSIO.

Excluſio extraneorum temporalis, donec extarent deſcendentes non admittitur cum huiuſmodi interpretatio voluntati cedentium reſiſtat, *deciſ.175.num.15. Beuilaqua.*

Excluſio Religioſorum, quando non fit ex cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ tanquam improba, & illicita reijcitur, & pro non ſcripta habetur, *deciſ.245.nu.11. Meltio.*

Exclu-

Excluſio fœminarum cum verbis, *per niente*, operatur earundem excluſionem in omni caſu, & tempore, *deciſ. 422. nu. 8.* Quod declara, *vt num. 9. Bourlemont.*

Excluſus propter maſculos debet admitti, illis deficientibus, *deciſ. 39. num. 20. Beuilaqua.*

Excluſio vno, cenſetur etiam omne, quod venit in conſequentiam, *deciſ. 70. num. 48. Beuilaqua.*

Excluſio ab hæreditate ad fauorem alicuius facta, nunquam locum habet, niſi ille alter cum effectu obtineat hæreditatem, *deciſ. 39. num. 17. ibidem.*

Excluſio fœminarum deſumitur ex verbis, *Femine per niente*, in parte diſpoſitiua Teſtamenti, *deciſ. 519. nu. 8. 9. 10. 11. & 12. ibidem.*

Excluſio facultatis quoad exactionem Capitalis controuerſi cenſus, ex manifeſta diffidentia Conſtituentis erga Procuratorem euincitur, *deciſ. 27. num. 22. Meltio.*

Excluſio fœminæ conditionalis cum ſit, an eadem ante euentum conditionis hæreditatem adire poſsit, *deciſ. 200. nu. 17. Albergato.*

Excluſio ab hæreditate facta à Teſtatore de aliquo aliud eſt, ſi facta ſit ſimpliciter, & aliud ſi reperiatur facta in concurſu, *deciſ. 39. num. 9. Beuilaqua.*

Excluſus reputari debet, ac ſi ortus non fuiſſet, nec in rerum natura exiſtiſſet, *dec. 309. num. 3. ibidem.*

Excluſio Teſtatoris expreſſa requiritur ad impediendam temporalem commoditatem, durante vita profeſsi, *deciſ. 57. num. 10. Meltio.*

Excluſione fœminæ in ſuſpenſo ſtante, donec à fratre docetur, vel in eſin mora Iudiciali conſtituatur, hæreditas interea apud maſculum remanet, nec fœmina adire poteſt ne ſtatuto fraus fiat, *deciſ. 200. nu. 18. Albergato.*

Excluſio filiæ ſufficienter dotatæ excluſionem neptum quibus non fuit prouiſum, non arguit, *deciſ. 57. nu. 12. Meltio.*

Excluſus à fideicommiſſo cenſetur etiam excluſus à Iurepatronatus, *deciſ. 64. num. 3. Priolo.*

Excluſus à ſucceſsione, & hæreditate vti talis ad illam aſpirare non poteſt, *deciſ. 309. num. 2. Beuilaqua.*

Excluſus profeſſus non cenſetur, ſed ad portionem hæreditatis cum alijs cohæredibus admittitur, niſi de voluntate Teſtatoris in contrarium conſtet, *deciſ. 57. nu. 4. Meltio.*

Excluſus à ſucceſſione, quando quis eſt ex quo multi ſunt vocati, ſi iſti contemplati non adſint, ille non cenſetur excluſus, *dec. 29. num. 12. Beuilaqua.*

Excluſus primogenitus ab initio non comprehenditur ſub conditione deficientiæ filiorum, *deciſ. 20. num. 19. Veroſpio.*

ad Excluſionem fœminarum illarumque hæredum præſentatio facta Iuriſpatronatus in maſculis non cõſolidat niſi fuiſſet hanc intentionem præſentancium illamque compatronis innotuiſſe doceatur, *dec. 272. nu. 17. Beuilaqua.*

Excluſio primogeniti, quando eſt ampliſſima ab ea non eſt recedendum, dum Teſtator nullum caſum admiſſionis excipiens de perpetua excluſione intellexiſſe præſumitur, *deciſ. 309. num. 6. ibidem.*

Excluſio fœminarum propter maſculos reſpicit eorum nodum dumtaxat fratrum eiuſdem matrimonij, non autem vterinorum vti alterius familiæ, & agnationis, *deciſ. 128. nu. 5. Priolo.*

Excluſio filij epiſcopi cui legitima ſolum relicta fuit, excluſionem aliorum quibus nullatenus prouiſum fuit, non inducit, *deciſ. 57. num. 11. Meltio.*

Excluſio Religionis, & Religioſorum ab hæreditate cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ vt plurimum fieri ſolet, *deciſ. 248. num. 7. ibidem.*

Excluſus quis cenſetur ab hæreditate, iuxtà terminos conſideratos ab ipſo Teſtatore excludente, *deciſ. 39. numer. 22. Beuilaqua.*

ad EXCLVDENDVM conſenſum à ratificatione, proteſtationes quamuis extraiudiciales ſuffragantur, *dec. 311. n. 10. ibidem.*

EXCITATIO belli generalis, vt Conductor vectigalium administrator euadat ex lege Capitulorum exigitur, *deciſ. 177. num. 5. Veroſpio.*

EXCIPIENS tenetur probare ſuam exceptionem, *dec. 509. num. 14. ibidem.*

EXCVSATIO.

Excuſatio, quando eſt iuſta, attendenda eſt, & excuſat, *deciſ. 158. num. 12. Cerro.*

ad Excuſandam donationem paupertas ſine ſolemnitatibus non attenditur in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed præciſe, & abſolute talis eſſe debet, ob quam Pater filias dotare nullo modo poteſt, *deciſ. 145. num. 16. Albergato.*

Excuſatio dicenda eſt iuſta dum eſt canonizata per ſententiam, *dec. ſ. 158. num. 13. Cerro.*

Excuſare ignorantia ſolet, *deciſ. 175. num. 6. Beuilaqua.*

ad Excuſandam donationem paupertas ſine ſolemnitatibus non attenditur in ordine ad ſtatum perſonæ, ſed præciſe & abſolute talis eſſe debet, ob quam Pater filias dotare nullo modo poteſt, *deciſ. 145. numer. 16. Albergato.*

Excuſſionem fideiuſſor principalis debitoris formalem opponere poteſt, *deciſ. 184. num. 4. Meltio.*

EXECVTIO.

Executio facta à creditore ſuper perceptione fructuum, quando non ſubſiſtat, *deciſ. 525. num. 2. Albergato.*

Executio in bonis alterius quàm debitoris non ſuſtinetur, *dec. 339. num. 1. Veroſpio.*

Executio & poſſeſſio non conſideratur non adimpleta conditione annexa, *deciſ. 191. num. 7. Priolo.*

Executio pro credito dotali ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis etiam contra tertium poſſeſſorem competit, *dec. 149. numer. 4. Meltio.*

Executio contra tertium poſſeſſorem vineæ ſub directo dominio Eccleſiæ exiſtentis nullitatem deliberationis manifeſtè includit, *ibid. num. 3.*

vt Executioni mandentur literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ, iuri congruum eſt, *deciſ. 72. num. 2. Priolo.*

Executionem faciendam clauſula cum facultate manutenendi quem de iure impedit, iam autem factam non reuocat, *deciſ. 75. numer. 9. Priolo.*

Executio non competit contra bona directo dominio Eccleſiæ ſubiecta, *deciſ. 149. num. 5. Meltio.*

Executio obligationis Cameralis per turbidas exceptiones retardari non debet, *deciſ. 113. numer. 11. Beuilaqua.*

Executio facta in bonis alterius, quam debitoris, remanet nulla, *deciſ. 424. num. 5. Albergato.*

pro Executione ſtat præſumptio, *deciſ. 424. num. 6. Albergato.*

Executione principalibus literis competente vulnerata, vulnus ſubrogationis gratioſæ poſtmodum expeditæ inflictum non cenſetur, *deciſ. 422. num. 7. Veroſpio.*

in Executionem mandati executiui formam datam non ſeruans dicitur eſſe clarè in mala fide, *deciſ. 537. num. 4. Beuilaqua.*

Executio ſubrogationis gratioſæ vnio quando eſt turbida, retardari non poteſt, *deciſ. 307. num. 9. Albergato.*

Executionem tertius ſuper prædio, an valeat impedire, *deciſ. 431. num. 8. Albergato.*

Executio impedita, vel alio modo retardata credita, & iura non tollit, quæ ante ſententiam executionem paratam habebant, *deciſ. 166. num. 9. Beuilaqua.*

Executionem non meretur ſententia, quando eſt euidenter iniuſta, & ſic non eſt diſputandum de vi Conſtitutionis Aegidianæ, *deciſ. 418. num. 12. Veroſpio.*

Executio ſuper bonis donatis penes tertium exiſtentibus, non ſuſtinetur, *deciſ. 339. num. 2. Veroſpio.*

poſt Executionem ſententia ex prioribus actis iuſtificatur, etiam quando de illius executione, ſeu confirmatione agitur, *deciſ. 36. num. 4. Tuin.*

Executioni mandari non debent literæ Apoſtolicæ, quando non ſunt iuſtificatæ, *dec. ſ. 27. nu. 1. Albergato.*

Executionem creditor poteſt facere ſuper commoditate percipiendi fructus, *deciſ. 525. num. 1. Albergato.*

in Executione bonorum, mala fide dicitur facta dum non ſit ſeruata forma mandati, & ex quo augeatur, *deciſ. 537. num. 5.*

Executioni demandari non poteſt mandatum euidenter exceſſiuum, *deciſ. 451. num. 16. Beuilaqua.*

de Executione exceptio in alienis bonis non verò hæreditarijs debitoris facta non ſubſiſtit, quando ex relatione executoris contrarium apparet, *deciſ. 79. num. 2. Albergato.*

Executionem literæ Apoſtolicæ, niſi iuſtificentur, non merentur, *deciſ. 380. num. 2. Veroſpio.*

Executioni vlteriori non eſt locus, & ſic inualida eſſet ſubhaſtatio, dum executio eſt nulla, *deciſ. 424. num. 9. Albergato.*

EXECVTIVE.

Executiue non poteſt procedi dum fuit inita tranſactio ſuper contractu executiuo, & ea non fuit reſciſſa per tres ſententias conformes, *deciſ. 523. num. 3. Veroſpio.*

Executiue poteſt procedi contra obligatum in forma Camerali, *deciſ. 13. nu. 5. Beuilaqua.*

Executiue agi non poteſt ſuper bonis ſub directo dominio Eccleſiæ vigore ſtatuti Vrbis, *dec. 228. num. 3. Meltio.*

Digitized by Google

Executiuè proceditur contra obligatum in forma Cameræ, *deciſ.462.num.1. Verospio.*

EXECVTOR.

Executor immittendo aliquem in poſſeſſionem cum clauſula. amoto quolibet illicito &c. dicitur executor mixtus, & non merus, *deciſ.433.num.18.Bourlemont.*

Executor diſpoſitionem fundatoris immutare non poteſt, nec inferre præiudicium ſucceſſoribus per ipſum præcisè vocatis, *deciſ.136.num.4. Cerro.*

Executor contradictore non exiſtente præſumitur ſe extraiudialiter informaſſe, *deciſ.480.nu.4.Bourlemont.*

Executor mixtus, debet procedere iudicialiter, cum citationibus &c, *deciſ.433.num.19 Bourlemont.*

Executoribus fides eſt adhibenda. cum diſpoſitio dubia e duobus teſtibus declarationem aſſumere valeant, *deciſ. 156.nu.9.Verospio.*

Executoriales literæ, quando pluries fuerunt parti intimatæ, & ſemper verbis, ſed non factis fuit paritum eò magis relaxanda eſt declaratoria, *dec.146.numer.18. Cerro.*

EXEMPTIO.

Exemptionem per Priuilegij, quidquid non admittitur cenſetur Epiſcopo loci reſeruatum, *deciſ.79.num.32. Beuilaqua.*

Exemptio à ſolutione decimarum niſi cum maxima difficultate à Sede Apoſtolica concedi non ſolet, *deciſ.24. nu.4. & 5. Cerro.*

Exemptionum priuilegium quando incipit eſſe damnoſum, & Eccleſiæ cui debentur enorme infert præiudicium, ipſo iure reuocatur, *deciſ.24.num.2.Cerro.*

Exemptio priuatiuè conceſſa quoad Eccleſiam principalem cenſetur conceſſa etiam quoad membra, *deciſ.493.num.1. Cerro.*

Exemptionis à iuriſdictione Epiſcopi Abbas quando nititur ſpeciali priuilegio, non eſt amplius de illis qui includuntur in Iuris, & Concilij diſpoſitione, vt eiuſdem ordinariæ iuriſdictioni ſubiaceat, *deciſ.225.nu.5.Beuilaqua.*

Exemptio à iuriſdictione Ordinarij in neceſſarium antecedens exiſtentiam in Diœceſi præſupponit, *deciſ.274.numer.8.Cerro.*

Exemptio quando habet tractum ſucceſſiuum, & maximum Eccleſiæ, & ſucceſſoribus affert præiudicium, nullatenus ſuſtinetur, *deciſ.224. num.9.Cerro.*

Exemptionem Locis Religionis Hieroſolymitanæ à iuriſdictione Ordinariorum Conſtitutiones Apoſtolicæ concedentes declarantur, *deciſ.391. num.3. Beuilaqua.*

Exemptio generalis loquendo de decimis, tantummodo de extraordinarijs, & temporalibus intelligitur, *deciſ.97.numer.10.Cerro.*

Exemptionem veram, & realem ab iuriſdictione Epiſcopi, quando dicendum eſt, quod Papa alicui voluerit concedere, *deciſ.70.num.29.Beuilaqua.*

Exemptio ſimplex territorium ſeparatum in præiudicium Ordinarij non facit, *dec.334.num.20.Taia.*

in Exemptionem priuilegia, quæ ſonant quo ad aliquam perſonam, non extenduntur vltra eam, *deciſ.72. num.43. Beuilaqua.*

ex Exemptionis ſola conceſſione ad diſtinctionem Territorij inferri non poteſt, *deciſ.79.num.31.Beuilaqua.*

Exceptiones, quæ poſſunt opponi contra cedentem contra Ceſſionarium obſtant omnes, *deciſ.400. num.29.Ninet.*

in Exemptos Ordinarij non poſſunt exercere ſuam iuriſdictionem, *deciſ.391.numer.10.& 11.Beuilaqua.*

Exemptiuum priuilegium particulare à decimis, ſi non communicetur in ſpecie, tunc exemptio à decimis Eccleſiæ præiudicialis ſub generalitate verborum conceſſa non cenſetur, *deciſ.24.numer.8.Cerro.*

Exemptus quando quis eſt à iuriſdictione Ordinarij, tunc ei non datur manutentio ad actus exercendos ſuæ iuriſdictionis, *dec.390.nu.5. Beuilaqua.*

Exemptus vt quis dicatur à iuriſdictione ſui Epiſcopi, quid requiratur, *deciſ.221. num.3.Beuilaqua.*

EXECVTIO.

Exequatur contra perſonam, & bona propria hæredis datur non reddita ratione hæreditatis, *deciſ.499. numer.9. Cerro.*

Exequutata bona mobilia propria poſſidentis præſumuntur. *deciſ.340. numer.5.Albergato.*

Exequutionem paratam mandata de ſubrogando, illis iuſtificatis habent, *deciſ.405. nu.2.Beuilaqua.*

Exequutio monitorij ad cauſandam malam fidem propter inhibitionem inſertam abſque alia reproductione ſufficit, *deciſ.288. num.19.Albergato.*

Exequutores Teſtamentarij facta vna declaratione non poſſunt ex interuallo variare, *deciſ.340.num 7.Cerro.*

Exequutio literis Apoſtolicis iuſtificatis denegari non ſolet, *deciſ.322.num.2. Verospio.*

Exequutio exceſſiua non dicitur, niſi exceſſus ab allegante plenè, & concludenter probetur, *deciſ.310.numer.19. Priolo.*

Exequutioni ſententiæ, quando ſunt conformes, validæ, & iuſtæ, ſunt demandandæ, *deciſ.54.num.1.Melzio.*

Exequutori clauſula, ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum cum præſeruet facultatem exequendi non obſtante Iudicio Ordinario in Rota introducto, geſta per eundem attentata dici non poſſunt, *deciſ.56.nu.21.Cerro.*

Exequutioni debitæ gratiæ quando fuit demandata, id operatur, vt omnia fuiſſe iuſtificata præſumantur, *deciſ.424. nu.9.Verospio.*

ab Exequutione literarum Apoſtolicarum non datur appellatio, *deciſ.73.num.8.Priolo.*

Exequutio vlterior, ſtante nullitate prioris exequutionis, per viam ſubhaſtationis fieri non poteſt, *deciſ.340.nu.8. Albergato.*

Exequutioni ſubrogatio gratioſa celerius eſt demandanda. *deciſ.322.num.3.Beuilaqua.*

Exequutoribus facultas delata eligẽdi extraneum in Cappellanum amouibilem ancipitem Teſtatoris diſpoſitionem declarat, *deciſ.150. num.9. Priolo.*

Exequutio literarum Apoſtolicarum an ab A. C. poſſit retardari, *deciſ.322.num.4.Verospio.*

Exequutio conſummata in præiudicium poſſeſſionis apprehenſæ retrotrahi non poteſt, *deciſ.310.nu.26.Priolo.*

Exequutio Breuis prætextu exceptionis turbidæ retardari non debet, *deciſ.260. num.25.Priolo.*

Exequutio ſtante nullitate mandati exceſſiua cenſetur, *deciſ. 340.nu.1.Albergato.*

Exequutorialium literarum tenor eſt attendendus, ad effectum præſtandæ obedientiæ, *deciſ.246. num.5.& 6. Beuilaqua.*

Exequutorum relationibus ſtandum eſt, in ijs præcipue quæ ad eorum effectum ſpectant, *deciſ.188. num.10.Albergato.*

Exequutio Breuis in reſeruatione fundati vt fiat, probatio talis eſſe debet vt Indultum omnino excludat, *deciſ.260. num.27.Priolo.*

Exequutore extraiudicialiter procedente, tranſportatio actorum non exiſtentium fieri non poteſt, *deciſ.292.num. 11.Bourlemont.*

Exequutor non citato poſſeſſore procedens, illum ſua poſſeſſione priuare non poteſt, *ibidem numer.5.*

Exequutio contra formam decreti facta in totum corruit *deciſ.340. nu.4.Albergato.*

Exequutio facta in bonis alterius, quàm debitoris non ſuſtinetur, *ibidem num.7.*

Exequutori ſtatum à Teſtatore præſcriptum immutare, illiuſque mentem in præiudicium alterius tranſgredi non licet, *deciſ.219.num.5.Beuilaqua.*

Exequutoriales literæ, ſi iubeant alicui Eccleſiæ, vt recognoſcat aliam Eccleſiam in Cathedralem vt dicatur eis paritum, eſt neceſſarium factum recognitionis, *deciſ.246. num.10.Cerro.*

EXERCITIVM.

Exercitium iuriſdictionis continuatum, quid operetur, *deciſ.20.num.56.Beuilaqua.*

Exercitium continuatum omnium actuum vtriuſque legis actualem poſſeſſionem iuſtificat, *dec.333. nu.11. Taia.*

Exercitio curæ animarum cum neceſſitate reſidendi ceſſante, Commendatarius cum poſſeſſione vnius aliam Parochialem conſequi, & retinere poteſt, *deciſ.37. num.7. Albergato.*

Exercitium cõtinuatum actuum Iuriſdictionalium ſituationem concludenter iuſtificat, *deciſ.334.num.11.Taia.*

Exercitium cambij, etiam cum maiori principalis detrimento eligi non prohibetur, *deciſ.234. num.15. Verospio.*

pro Exercitio omnium actuum Parochialium Parochus intra fines Parochiæ ſuæ ex iure communi fundatam intentionem habet, *deciſ.231. num.2.Priolo.*

contra EXHIBENTEM notula diuerſa plures habens in ſe defectus argumentum præbet, *deciſ. 451. numer. 13. Beuilaqua.*

EXHÆREDATÆ Fœminæ quando non ſunt ſed agnitæ, tanquam in ſuas, & honeratæ titulo inſtitutionis, ſtatutũ excludens ab inteſtato ad caſum conditi Teſtamenti non extenditur, *deciſ.128.num.13.Priolo.*

in

in Exhibitione tituli deficiens licet ſuper titulo ſit audiendus, non tamen habetur pro legitimo contradictore, nec impedit quo minus iudicium à ſubrogatione proueniens exequutiuum remaneat, *deciſ.254.num.10.Priolo*.

Exhibitio librorum, quod in aliquo caſu omninò ſit neceſſaria quando non ſit dubitandum, *deciſ.31. num.13. & 20. Meltio*.

EXISTENTIA.

Exiſtentia fideicommiſſi ex Teſtamento non cancellato, nec in aliqua ſui parte vitiato optimè probatur, *deciſ. 277. num.2. Beuilaqua*.

non Exiſtentiæ Collegiatæ iuſtificationi intra limites Diœceſis non eſt inſiſtendum, dum adſunt reſolutiones Rotales, quæ contrarium ſupponunt, *deciſ. 120. num. 11. Meltio*.

Exiſtentia lineæ ſemel probata, onus iuſtificandi per indubitatas probationes inueſtitos ſine filijs, & deſcendentibus obijſſe. ad deuolutionem agenti incumbit, *deciſion.227.num. 20. Beuilaqua*.

Exiſtentia bonorum Monaſterij intra fines Diœceſis cum perceptione Decimarum ex confeſſione ipſius Prioris, Archiuiſtæ, & aliorum probata, Capitulo manutentio omninò debetur, *dec.97.num.23.Cerro*.

per Exiſtentiam vnius filij conditio, ſi quis non deceſſerit ſine filijs expirat, *deciſ.39.num.3.Beuilaqua*.

Exiſtentia bonorum liberorum, quando agitur de dote tam ſoluta ex fideicommiſſo non ſoluenda à fideicommiſſarijs concludenter eſt probanda, *deciſ. 332.num.11. Bourlemont*.

Exiſtentiam antecedentis poſſeſſionis, deliberatio ſubſequuta perneceſſe præſupponit, non ſecus ac primario habitum ſupponit, *deciſ.149.num.1.Meltio*.

Exiſtentia Iuriſpatronatus contra prouiſum Apoſtolicum plenè eſt probanda, *deciſ.323.num.1.Beuilaqua*.

Exiſtentia eius, qui fuit excluſus ab hæreditate ab ipſo Teſtatore non facit deficere conditionem, ſi ſine filijs, *deciſ.39.num.8.Beuilaqua*.

Expeditio literarum ſubrogationis gratioſæ non ſuffragatur niſi eadem coram executore exhibitas fuiſſe, & de eius manu poſſeſſionem aſſequutam oſtendatur, *deciſ.254.num. 15.Beuilaqua*.

Expeditio literarum ſubſequuta poſt obitum Pontificis ſub quo Breue emanauit, an inefficax dici mereatur, *deciſ. 323.nu.16.Priolo*.

EXPENSÆ.

Expenſæ in honorario Aduocatorum, & Procuratorum, mercede Notarij, & Copiſtæ tanquam veriſimiles ſunt reficiendæ, *deciſ. 112.numer.1.Albergato*.

Expenſæ pro infirmitate in conſideratione non veniunt, eſt cum ſimiles impenſæ, quæ fato, vel caſu fiunt nullo modo reperiantur, *deciſ.117.nu.14. ibid*.

Expenſæ quæ fiunt in hoſpitio quando non probantur, Iudex ex coniectura illas taxabit, *ibidem num.13*.

Expenſæ pro honorarijs Patronis, Aduocatis mercede Copiſtæ, etiam extraiudiciales tanquam damna, & intereſſe in Iudicio Rotali integræ reficiuntur, *deciſ.80, num.7. Cerro*.

quoad Expenſas iudiciales exceſſus euitari non poteſt, cum refici non debeant, niſi quæ purè, & ſimpliciter attentata reſpiciunt, *ibidem num.9*.

Expenſæ veriſimiles licet ſine vlla quietantia, aut Teſtium interuentu fiant, de ijs tamen ex actis ipſis, & diuturnitate litis conſtat, *deciſ.119.num.2.Alberg*.

Expenſæ pro tuenda nominatione ad fauorem præſentati, ad ipſum præſentatum non autem ad fideicommiſſarium præſentantem ſpectant, *deciſ.72.nu.6. Priolo*.

Expenſæ, vt reficiantur in ſimili caſu, eaſdem veriſimiles eſſe, & coniecturales arbitrio boni viri ſufficit, *deciſ.117. nu.3. Alberg*.

Expenſarum Taxatio ex Rotæ arbitrio pendere ſolet, *ibid. num.12*.

Expenſæ non neceſſariæ, ſed merè voluntariæ, & ſuperfluæ refici non debent, *ibidem nu.4*.

Expenſæ ad quam ſummam ſint reficiendæ, *deciſ.431.num.9. Verospio*.

Expenſæ à quo præſumantur factæ, *ibidem num.13*.

EXPRESSIO.

Expreſſio actuum viſitationis, & cognitionis cauſarum nihil concludit, cum viſitationes Epiſcopo tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato ex diſpoſitione Conc. Trid. permiſſæ cenſeantur, *deciſ.225.num 19*.

Expreſſio relatiua ad alium actum dicitur habere qualitatem actu reſultantem, *deciſ.449.num.5.Beuilaqua*.

Expreſſio mixturæ niſi ſpecificè fiat, Papam derogare voluiſſe non cenſetur, *deciſ.332.num.17.Priolo*.

Expreſſio Caſtri in fideicommiſſo facta ſicuti inducit Teſtatorem id voluiſſe grauare, ita alia bona donata pariter comprehendere voluiſſe ſub vniuerſali bonorum inſtitutione dubitari nequit, *deciſ.134.num.16. Ninos*

Expreſſio, quando fuit facta, ſeu concepta abſque vlla dictione taxatiua cenſetur reperita ad maiorem demonſtrationem, nec excludit onera ſupra expreſſa, *deciſ.377.num. 25.Ninos*.

Expreſſio nominis hæredis in principio adiecto poſtea nomine proprio filij facit, vt non admittatur hæres niſi ſit deſcendens, nec deſcendens niſi ſit quoque hæres, *deciſ. 209. num.12.Beuilaqua*.

Expreſſio maſculinitatis importat prædilectionem ſexus, non autem rationem conſeruandi agnationem, *deciſ.463. nu.3.Cerro*.

ex Expreſſo omne, quod habetur pro expreſſo, & ſpecificato dicitur, *deciſ.260.num.10Cerro*.

Expreſſio beneficiorum in ſpecie, & obligatio vna eademque oratione concepta operantur, vt verba taxatiuè ſtare dicantur, *dec 65.nu.4.Albergato*.

Expreſſio proprij nominis facit ceſſare tranſmiſſionem, *deciſ.111.num.16.& 17.Cerro*.

Expreſſio in principio facta dum ſtat demonſtratiuè, non operatur quin actus validiori modo ſuſtineatur, *deciſ.74. num.8.Albergato*.

Expreſſio aliqua facta in genere, niſi deducatur in ſpecie non iuuat, *deciſ. 452.num.10.11.& 12.Verospio*.

in Expreſſione cauſæ fructuum error non obeſt, quoties depoſitum tum reſpectu ſortis tum reſpectu fructuum integrum eſſe dignoſcitur, *dec.19 nu.5.Verospio*

Expreſſio Concreditorum ſtantibus ceſſionibus factis ad cautelam, quæ nocere non debet facta præſumitur, *deciſ. 288.num.13.Albergato*.

Expreſſa nocent, non expreſſa non nocent, *deciſ. 31. num.8. Toia*.

ſub Expreſſione falſa, quæ fuerunt obtenta, non releuant, *deciſ.312.num.26.Priolo*.

EXTENSIO.

Extenſio relicti fauore quidem piæ cauſæ de perſona ad perſonam permittitur, non autem extenſio conditionis de caſu ad caſum, *deciſ.154.num.25. Priolo*.

Extenſio in conditionibus voluntarijs fit de vno caſu ad alterum, ex mente, & voluntate Teſtatoris, *deciſ.98. num. 14.Beuilaqua*.

Extenſionem ſtatuta correctoria de perſona ad perſonam non admittunt, ſed liberaliter & ad limites verborum intelligi debent, *deciſ. 342. num.6.Alberg*.

Extenſio de caſu ad caſum in conditionibus voluntarijs nō fit cum attendatur merum factum, *deciſ.406. num. 7. Beuilaqua*.

Extenſio de caſu ad caſum ex identitate, vel maioritate rationis non admittitur, quando expreſsà Teſtatoris verba reſiſtunt, *deciſ 114.num 17.Beuilaqua*.

Extenſio de caſu ad caſum in odioſis, & præiudicialibus non admittitur, *deciſ.57.num.5.Meltio*.

Extenſio de caſu expreſſo ad caſum omiſſum ex identitate rationis non admittitur, *deciſ.154.num.8.Priolo*.

Extenſio in pœnalibus in dubio non fit, *deciſ.455. num.15. Beuilaqua*.

Extenſio in correctorijs de iure non admittitur de caſu ad caſum, *deciſ.383.num.25.Vicecomite*.

EXTINCTIO.

Extinctio Cenſus quomodo, & quando admittatur per compenſationem, *dec.435.nu.3.4.& 5. Verospio*.

Extinctio, quando ſit pro ſumma conſiderabili creditor ad recipiendam ſortem minutatim compellitur, *deciſ. 191. nu.13.Priolo*.

ab Extinctione debitorum vtilitas deducta non ſuſtinetur, dum ex eorum nullitate prius oppoſitum non fuerat, *deciſ.139.num.10*.

Extinctio cenſus, vt inducatur, aſſignatio bonorum pro ſorte & fructibus neceſſario requiritur, *deciſ.71. num. 11. Priolo*.

Extincto pacto per obitum filij primum inueſtiti ſine filijs conceſſio terminata remanet, *deciſ. 175.num.2.Beuilaqua*.

Extinctus Cenſus dum fuit præcedente diſdicta, & legitimo depoſito, perperam agitur contra Cenſuarios, *deciſ. 73.num.10.Verospio*.

Digitized by Google

Extinctio Cenſus per conuentionem quomodo ſequatur, *deciſ.435.numer.2.Vero ſpio.*
Extinctio cenſus reſpectu Debitoris pluribus modis fieri poteſt *deciſ.311.num.8.Bourlemont.*
Extenſio de caſu ad caſum ex identate rationis fieri an poſſit, *deciſ.49.nu.15.Priolo.*
Extinctio per oblationem ſortis Cenſus non dicitur facta per debitorem, ſed requiritur ipſa ſolutio, *deciſ.403.numer.15.Albergato.*
Extinctus Cenſus, dum fundus ad manus creditoris peruenit cenſetur, *deciſ. 167.num.9.Beuilaqua.*
Extinctus Cenſus, vt dicatur requiritur actuale depoſitum ſortis, *deciſ. 493.nu.16.Albergato.*

E X T R A N E V S.

ad Extraneos emphyteuſis eccleſiaſtica regulariter non tranſit, *deciſ.363.num.5.ibid.*
ad Extraneos conceſſio vbi ſemel tranſit ſemper hanc qualitatem retinet, *deciſ.113.numer.9.Beuilaqua.*
Extranei non debent eſſe melioris conditionis, quam ipſi hæredes ſanguinis, *deciſ.97.num.15.Taia.*
Extraneorum excluſio temporalis, donec extarent deſcendentes non admittitur cum huiuſmodi interpretatio voluntati cedentium reſiſtat, *deciſ.175.num.19.Beuilaqua.*
Extraneus intelligitur omnis citra Parentem, qui per virilem ſexum aſcendens perſonam dotantem in poteſtate habet, *deciſ.159.numer.25.Taia.*
in Extremitate folij partita adnotata, & regiſtrata quod in albis relinqui ſolet, falſitatis arguitur, *deciſ.155.numer.6. Beuilaqua.*
Extremis probatis immiſſio in Saluiano non denegatur, *dec. 350.num.1.Bourlemont.*

F

F A B R I C A.

FAbrica facta ſuper domo fideicommiſſaria dicitur libera, *deciſ.464.numer.1 Cerro.*
Fabrica S. Petri fideicommiſſa particularibus perſonis relicta non poteſt ſibi applicare, *deciſ.192.num.1.Taia.*
Fabricæ S. Petri ſpeciali iure duæ ſententiæ habent vim trium *ibidem num.2.*

F A C T V M.

Facta in acceſſorijs nõ alterant principalem diſpoſitionem, *deciſ.429.num.24. Beuilaqua.*
Facta in codicillis perinde habentur, ac ſi in Teſtamento facta eſſent, *deciſ.160.num.10. Taia.*
Facta ab aliquo ex proprio capite, alteri non præiudicant, *deciſ.70.num.71. Beuilaqua.*
in Facto ſubſiſtere centenaria præſcriptio, vt ſuos operetur effectus, debet, *deciſ.319.numer.19.Cerro.*
ex Facto Procuratoris ſubſtituti principalis non obligatur à non habente facultatem ſubſtituendi, *deciſ.438. num.3. Beuilaqua.*
Facti diuerſitas diuerſum requirit conſilium, & iuris diſpoſitionem, *deciſ.467.num.2.Taia.*
ex Facto Notarij, ſeu alterius, pro ipſo abſente ſtipulantis, *deciſ.446.numer.10.Bourlement.*
in Facto, ea quæ non ſubſiſtunt, non iuuant, *deciſ.221.num. 23.Beuilaqua.*
pro Facto filij accipientes, quod erat faciendum, & poſitionem pro ſubſtitutione in huiuſmodi fideicommiſſis, ac ſi parentes non extitiſſent ſuccedunt, *deciſ.135. numer. 5. Taia.*
Facto contraria proteſtatio non debet eſſe *deciſ.432.num.4. ibidem.*
in Facto oppoſitiones, quæ non ſubſiſtunt, non releuant, *deciſ.3. num.24.Meltio.*
ex Facto declaratio, quæ reſultat eſt potentior ea, quæ prouenit ex verbis, *deciſ.345. num.9.Cerro.*
Facto, vbi opus eſt non ſufficiunt verba, *deciſ.246. numer.8. ibidem.*
in Facto, quæ non ſubſiſtunt non ſuffragantur, *deciſ.436. num.8. ibidem.*
Facti alieni promiſſio quid importet, *deciſ.436.nu.11.& 12. Taia.*
aduerſus Factum Iudicis nulliter poſſidentis manutentio eſt concedenda, *deciſ.506.nu.2.Veroſpio.*
Factum alienum obligatio concernens reſoluitur in ſimplices diligentias, *deciſ.470.nu.10.& 11.Beuilaqua.*
Factum de licentia alterius probat fieri non poſſe, *deciſ.493 num.6 Cerro.*
Factum attenditur nudum in conditionibus, quæ à mera voluntate Teſtatoris pendent, *deciſ.39.num.6. Beuilaqua.*
Et ſufficit ſemel extitiſſe tantum, etiamſi deinde non duret, *ibidem.*
Factum, quando aliquid eſt ad certum effectum, non debet contrarium operari, *deciſ.379.num.18. Albergato.*
Factum nudum in conditionibus voluntarijs attenditur, nec inueſtiganda eſt ratio motiua Teſtatoris quare magis in vno caſu quàm in alio diſpoſuerit, *deciſ.154.num.1. Priolo.*
Factum nudum in fideicommiſſis inſpicitur, nec quæritur ratio cur in vno potius quam in alio caſu Teſtator diſpoſuerit, *deciſ.279. numer.18. Priolo.*
contra Factum matris, filij ex propria perſona venientes, quæ ipſorum ius in renunciatione non deduxit, non veniunt, *deciſ.265.num.30. Albergato.*
Factum de præterito exquirens perfectionem de futuro legi nouiter editæ ſubiacet, *dec.10.num.3.Veroſpio.*
Factum in conditionibus voluntarijs merum attenditur, licet iuris effectum non ſortiatur, *deciſ.265.num.14. Alberg.*
Factum non præſumitur niſi probetur, *deciſ.415. numer.11. Beuilaqua.*
Factum per errorem, quando aliquid fuit conſilio de eo, nõ præiudicat, *dec.111. num.23.Cerro.*
Factum nudum, & ſimplex exiſtentia perſonæ in conditionibus ad excluſionem ſubſtituti ſub conditione vocati attenditur, *dec.370.num.12. Albergato.*
Factum nudum eſt attendendum, *deciſ.54. num.28.Meltio.*
Factum defuncti præiudicat illius hæredibus, *deciſ.464.nu.6. & 7. Cerro.*
Factum verba quæ ſupponunt, nullam inducunt diſpoſitionem, *deciſ. 54.nu.36. Meltio.*
Factum matris filijs vti ex propria perſona independenter à iure matris venientibus nocere non poteſt, *deciſ. 265. num. 16. Albergato.*

F A C V L T A S.

Facultas ſtante re integra antequam eadem facultatarius vſus fuerit, à concedente limitari, & ad ſummam minorem reſtringi poteſt, *deciſ.355. numer.3. Albergato.*
Facultas expreſſe conceſſa arguit illius derogationem per prius, *deciſ 429.num.20.Beuilaqua.*
Facultas adeundi hæreditatem eſt quid minimum, *deciſ. 189 nu.2. Albergato.*
Facultas conceſſa alicui per modum præcepti aliud, aliud ſi per modum præceptiuum, *ibidem num.8.*
Facultas conceſſa alicui per viam legati eſt reuocabilis, *ibid. num.9.*
Facultas teſtandi conditionalis non ſuffragatur non impleta conditione, *deciſ.445.nu.13.& 14. ibidem.*
Facultas alienandi concepta per clauſulas quid quid placuerit faciendum, & alias *à lor piacere* per quid differant inter ſe, *dec. 171. num.13. Priolo.*
Facultatem Præpoſiti vtroque mandato inſpecto ad retrouenditionem conſtituti cenſus inſufficientem fuiſſe probatum, *deciſ.326 num.9 Meltio.*
Facultas executoribus delata eligendi extraneum in Cappellanum amouibilem ancipitem Teſtatoris diſpoſitionem declarat, *dec.156.num.9.Veroſpio.*
Facultates alicuius Ciuis in Ciuitate parua, facile eſt, ſcire, *deciſ.379.num.10.Bourlement.*
Facultas ſimplex, quamuis data in contractu irreuocabili; tamen ea, quando eſt res eſt integra, retinet natu. am reuocabilitatis, *deciſ.189.num.13. Albergato.*
Facultas conferendi Cardinali Indultatario impertita beneficia quorumcumque Officialium comprehendit, *deciſ. 266.num.5.Priolo.*
Facultatem exequendi clauſula, ſine præiudicio literarum præſeruat executori in literis deputato, non obſtante iudicio ordinario in Rota introducto, *deciſ.56. numer.3. Cerro.*
Facultas mandati in dubio ſemper in fauorem mandantis, ac ſecundum illius mentem interpretari debet, *deciſ.29 num.16.Meltio.*
Facultas mandati ad tranſigendum in præiudicium conſtituentium extendi non poteſt, & exceſſus in tali caſu ipſi non præiudicat, *deciſ.109 nu.12. Meltio.*
de facultate nominandi diſtinctio fit ad cognoſcendum, an talis facultas ſit tranſitoria ad hæredes, an vero perſonalis, *dec.355.num.19. Albergato.*

Facul-

Facultatem Patre dante expendendi nomen ſuum in negocio. bona eius hæreditaria obligata remanent, ne contrahentes ſub fide publica decipiantur, *deciſ.310. num.6 Albergato.*

Facultatem legitimato adimit, clauſula ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato, redarguendi teſtamentum paternum ex nullitate, *deciſ.312. num.31. Priolo.*

Etiam ex cauſa præteritionis filij, *ibidem.*

Facultas declarandi non ſuffrat dum res non eſt amplius integra, & poſt longum tempus, *deciſ.516. num. 18. Beuilaqua.*

Facultas teſtandi ſuperueniens non validat Teſtamentum anteà factum, *deciſ.444. num.17. Albergato.*

Facultatem Teſtator poteſt dare hæredi capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & ſine citatione, *dec.76. num.25. Priolo.*

Facultas liberandi bona emphyteutica inueſtitis conceſſa, & temporis prorogatio contra formam primarum inueſtiturarum, tanquam Eccleſiæ valde nociua non adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus apponi non debet, *deciſ. 191. numer. 8. Beuilaqua.*

ex Facultate Iudicis conſulendi peritos penitus remouetur ignorantia, *deciſ.19. num.8. Beuilaqua.*

Facultas licet inhæreat contractus donationis irreuocabili, naturam tamen irreuocabilem non aſſumit, *deciſ.355. numer.4 Albergato.*

Facultas alienandi cenſetur conceſſa inſtituto hæredi, dum Teſtator aliquem ſubſtituerit in bonis quæ aderunt de tempore mortis inſtituti, *deciſ.39. num.35. Beuilaqua.*

Facultas data alicui, quando facta per ſe ca a eſt, non eſt de ea dubitandum, *deciſ.234. num.23. Verospio.*

Facultas libera ad libitum hæredis præſefert abſolutum dominium in hæreditate, *deciſ.171. nu.15. Priolo.*

Facultas continens intereſſe tertij non infirmatur à contractu, cui ineſt, nec irreuocabilis euadit, *deciſ.355. num.5. Albergato.*

Facultas ſimplex conceſſa alicui, quid importet, *deciſ.189. n.1. ibidem.*

Facultas ſimplex, quando non eſt deducta ad actum, poteſt reuocari, *ibidem num.18.*

Facultas mandati in dubio ſemper in fauorem mandantis, ac ſecundũ illius mentem interpretari debet, *dec.27. n.16. Melo.*

Facultatem hæres liberam habens in bonis, non obſtante fideicommiſſo cenſetur etiam illam habere in bonis etiã fideicommiſſo ſuppoſitis, *deciſ.190. n.15. Priolo.*

Facultas libera diſponendi de hæreditate ad abſolutum illius dominium refertur, *deciſ.71. num.4. Priolo.*

Facultas expediendi literas in forma gratioſæ ſubrogationis ad gratiam principalem acceſſoriè datur, *dec.254. num.14. Beuilaqua.*

Facultas locatori delata vectigalia perſemetipſum gubernandi in caſu quo eadem à Conductore adminiſtratorio Iure exerceri nollet, ex non vſu Regiminis expiraſſe cenſetur, *deciſ.177. num.9. Verospio.*

Facultas extinguendi cenſus dum non comprehenditur in facultate generali mandati, tanquam res diuerſa ad illum inferri non poteſt, *deciſ.27. num.14. Melzio.*

Facultas diſtrahendi tm cum ſolemnitatibus de Iure requiſitis non intelligitur, *deciſ.370. nu.14. Ninot.*

Facultatis excluſio quoad exactionem Capitalis cõtrouerſi cenſus, ex manifeſta diffidentia conſtituentis erga Procuratorem euincitur, *deciſ.27. num.22. Melzio.*

Facultatis omnia in ordine ad concedentem, & ad rem ipſã nullatenus cenſentur, *deciſ.355. num.12. Albergato.*

Facultatum communicatio, quando adeſt in commiſſione Rota via executiua procedere poteſt, *dec.157. n.7. Melzio*

Facultas cambiandi quod fuerit ampla, ex quo bene oſtenditur, *deciſ.413. nu.12 Verospio.*

Facultatem Procuratoris ad ſolos fructus cenſus fuiſſe reſtrictam, quomodo probatur, *deciſ.27. nu.5. Melzio.*

Facultas teſtandi in donante firma remanet cum certa bona ad pios vſus deſtinaui, *deciſ.106. num.6. Albergato.*

Facultatem optandi indultum concedens non ſolum præbendas temporales, ſed Canonicatus, Dignitates, & titulum ſpiritualem includit, *deciſ.127. nu.23 Cerro.*

Facultatem fratri Statutum Perusinum concedit mulierem non dotatam moriente Patre iuxta conditionem perſonæ, & qualitatem bonorum dotare, eaque dotata vel promiſſione dotis facta à ſucceſſione excluditur, *deciſ. 200. num.1. Albergato.*

Facultas per viam legati conceſſa naturam legati reuocabilem ſemper retinet, *deciſ.355. num.17. ibidem.*

de Facultatibus ſuis homines amplius quàm ijs eſt ſæpè numero ſperant, *deciſ.233. num.11. Taia.*

Facultas Procuratori ſi detur in aliquo negotio faciendi modo, & forma prout ipſe voluerit, id intelligitur, prout congruit negotio, & voluntati principalis, *deciſ.386. num.14. Priolo.*

Facultas ex Conſtitutione Pij V. Patribus Ieſuitis ad effectum redimendi cenſus etiam plurium annorum præterite propè extincti, in quantum extenditur, *deciſ.356. num.4. Melzio.*

Facultas data Hæredibus diſponendi ad eorum libitum reddit diſpoſitionem illorum validam, *deciſ. 493. num. 1. Priolo.*

Facultates A. C. Rotæ tributæ cum clauſula Quatenus de Iure, tantum fide iure eis ſit locus, *deciſ. 471. num. 8. Bourlemont.*

Facultas licet inhæreat contractui donationis irreuocabilis naturam tamen irreuocabilem non aſſumit, *deciſ.355. nu. 4. Albergato.*

Facultas ſimplex dum non eſt, niſi ſimplex potentia acquirendi, nullum omninò Ius tribuit, *ibidem num.15.*

Facultas expediendi literas in potentia non prius quam facta ſit expeditio ad actum reducitur, illiſque non expeditis nihil tribuit, *dec.254. num.13. Beuilaqua.*

Facultas diſponendi aliquid ad certum, & determinatum effectum cenſetur ad arbitrium boni viri permiſſa, *dec.191 nu.14. Priolo.*

Facultas continens intereſſe eorum, qui principaliter contrahunt, tanquam in eoſdem directa irreuocabilis cenſetur, *deciſ.355. num.6. Albergato.*

Facultas in mandato procuratoris contenta, exigendi fructus cedendi Iura, recipiendi depoſita &c. vti & clauſula, cum libera, an ad extinctionem cenſus conuaudnotam ſufficiat, *deciſ.27. nu.10 Melzio.*

Similes clauſulæ in quantum operantur, *ibidem num 11.*

Facultas ad libitum diſponendi cum primogenitura & fideicommiſſo incompatibilis exiſtit, *dec.371. n.7. Beuil.aq.*

Facultas redimendi cenſus non tollitur, cum inter emptionem, & alteram conuentionem plura pacta intermedia in perſonam Creditoris, & Debitoris directa appoſita leguntur, *deciſ.226 num.6. Melzio.*

Facultas liberè diſponendi de Religionis bonis Abbati, & Capitulo Generali Ord. Ciſtercienſis à Sexto V. conceſſa fuit, *deciſ.62. numer. 10. Beuilaqua.*

Facultas nuda & ſimplex facultatario nullum ius tribuit, nec dicitur eſſe in bonis eius cui tribuitur, *dec.355. num.1. Albergato.*

Facultatis omnia antequam acceptentur reſpectu donatarij dicuntur, *ibidem num.11.*

ex Facultate capiendi poſſeſſionum propria auctoritate aſſociatio competit, *dec.490. num.1. Ninot.*

Facultatis eligendi reſeruatio in quam cauſam debitor ſoluat quid importet, *deciſ. 203. nu.13. Priolo.*

Facultas adeundi hæreditatem antea illius aditionem in bonis facultatarij non exiſtit, *deciſ.355. num.2. Albergato.*

Facultate repetendi debitum ſublata, non poteſt intrare præſcriptio, *deciſ. 47. num.4. Alberg.*

in Facultatiuis poſſeſſio, ſeù quaſi Iuris negatiui nunquam admittitur, *deciſ.425. num.7. Verospio.*

Facultas hæredibus diſponendi de hæreditate ex verbis teſtamenti tribuitur, *dec.130. nu.1. Priolo*

Facultas diſponendi de bonis ad fauorem, eius, cui quis voluerit, re integra, licitè reuocatur, *deciſ.189. num.7. Albergato.*

circa Facultatem nominandi diſtinctio à Teſtatore conceſſam non applicatur, dum exinde ad reuocabilem inferri non poteſt, *deciſ.355. num.18. ibidem.*

Facultas cohærens perſonæ illam non excedit, *dec.479 num. 19. Beuilaqua.*

Facultas libera, quando eſt data hæredi à Teſtatore alienandi bona fideicommiſſaria, quid importet, *dec.93. num.14. Priolo.*

Facultas Cardinalis Legati, an ſit eadem cum Vice Legato, *dec.523 num.11. Cerro.*

Facultas alienandi ad effectum ſoluendi debita defectus contractus non ſupplet, dum de eorum exiſtentia de tempore alienationis non conſtat, *dec.370 nu.13 Ninot*

Facultas nominandi dicitur conſumpta, dum alteri fuit ius quæſitum, *dec.345. nu.8. Cerro.*

Facultate cambiandi, & recambiandi concurrente pro qualibet Platea, & Mundi parte, quid importet, *dec.413. nu.6. Verospio.*

Facul.

Digitized by Google

Facultas nominandi ad primogenituram ad maſculos, qui habent qualitates requiſitas, remanet, *deciſ.1.numer.10. Vereſpio.*

Facultatem habens diſponendi ex eo, quod cœperit alienare dicitur ſufficienter diſpoſuiſſe, *deciſ.131.num.7. Priolo.*

Facultate ad actum retrouenditionis neceſſaria Procuratori deficiente, extinctio cenſus aliter ab ipſo facta ſuſtineri non poteſt *dec.27. num.18. Melzio.*

Facultas à C. Rotæ tributæ cum clauſula, *Quatenus de Iure*, intrant ſi de Iure eis ſit locus, *deciſ.471. numer.1. Bourlemont.*

Facultas alicui conceſſa, eo magis poteſt reuocari, ſi res adhuc ſit integra, *deciſ.159.nu.4 Albergato.*

Facultatem diſponendi de bonis alicuius habens, ſi de eis non fecerit mentionem in ſuis diſpoſitionibus; non eſt dicendum de eis diſpoſuiſſe, *deciſ 99.num.3. Albergato.*

Facultas continens intereſſe eorum, qui principaliter contrahunt, tanquam in eoſdem directa irreuocabilis cenſetur, *deciſ.355.nu.6. Albergato.*

Facultas non per viam Iuris, ſed per modum ſimplicis facultatis inſerta, etiam in contractu irreuocabili re integra reuocabilis remanet, *ibidem num.5.*

Facultate ſibi attributa declarans non velle vti, ſine dubio dicendum eſt noluiſſe diſponere, *deciſ.70.nu.4. Albergato.*

F A L S I T A S.

Falſificantes Sac. Congregat. Rituum Decreta contra ſeipſos prætendentes faciunt, *dec.5.num.20. Cerro.*

Falſitatis ſuſpicio ex diſpoſitione Confeſſarij Tutricis reſultans immiſſionem Venerab. Altaris non impedit. *deciſ.99. num.9. Melzio.*

Falſitas vnius cauſæ, vel in parte alterius propter indiuiduitatem Decreti, & voluntatem ſe obligãtis totum vitiat contractum, *deciſ.145.nu.13. Albergato*

Falſi ſola ſuſpicio in Ciuilibus ex præſumptionibus, & à Iure approbatis, habetur pro falſo, ſi validiores ad præſumendam veritatem non adducuntur. *deciſ.6.num.26 Priolo.*

Falſitatis vitio priuilegia, quæ laborant nullibi probationem faciunt. Plures Bullæ SS.PP. recenſentur, *deciſ.5. num.2. Cerro.*

Falſitatis imaginem habet veriſimile quod non eſt, *deciſ.59. nu 11. Beuilaqua.*

Falſitatis ſuſpicio in iudicio ciuili pro falſitate habetur, *deciſ.155. num.5. Melzio.*

Falſum ſuppoſitum quando eſt corruit ſuper eo diſpoſitum, *deciſ 416.num 2. Cerro.*

Falſum Inſtrumentum, quod ſit bene probatur ex ſententia criminali deſuper emanata, *dec.6. num.17. Priolo.*

Quod procedit etiam ſi ab ea ſit appellatum, & quando ſit hoc verum, *ibidem num.18*

Falſitas eſt probanda non per coniecturas, ſed concludenter. *deciſ.466.num.13. Bourlemont.*

Falſitatis præſumptiones conquaſſantur à præſumptionibus validioribus veritatis, *deciſ.6.num.24. Priolo.*

Falſitatis Inſtrumenti præſumptiones non poſſunt tolli à contrarijs præſumptionibus, ſi iſtæ ſint debiliores, *deciſ.6. num.25 Priolo.*

à Falſitate Teſtis ſaluatur etiam per poſſibile, *deciſ.425.nu.7. Cerro.*

Falſa aſſertio non venit attendenda, *deciſ.528. num.9. Beuilaqua.*

F A M A.

Fama, & vox publica ad probandam immemorabilem articulanda eſt ſpecialiter in eo articulo, in quo immemorabilis nec ſufficit articulari, vbi genericè fama publica articulari ſolet, *deciſ 9. nu.16. Cerro.*

Fama concurrentibus adminiculis quadragenariam poſſeſſionem optimè concludit, *deciſ 322. num.5. Beuilaqua.*

Fama probata cenſetur, etiam ſi Teſtes à quibus audiuerint non dicant, *deciſ.318.num.12. Cerro.*

F A M I L I A.

de Familia antiquiſſima Teſtibus explicitè per ſpatium ducentorum annorum deponentibus fides eſt adhibenda, maximè cum eadem ex publicis documentis Commiſſariorum approbatione acceptatis corroboretur. *deciſ.213. num . . Priolo.*

Familiæ cognomen ad lineam effectiuam coarctatur, *deciſ.1. numer 14. Vereſpio.*

de Familia electum legatum aliquibus primis admiſſis expirat, *deciſ.302 num.1. Albergato.*

Familiæ eſſe ſimmetratio quando à Teſtatore non dicatur habita ratio, *deciſ.466. num.31. Priolo.*

Familiæ in eorum decore conſeruantur, quatenus in eis conſeruantur bona, & non diſtrahuntur, *deciſ.464. numer.6. Bourlemont.*

Familiam Chronici, & Hiſtorici inter præcipuas Ciuitatis numerantes eiuſdem nobilitatem probant. *deciſ.213.nu.4. Priolo.*

Familiarum ſplendor, & decor, mediantibus diuitijs conſeruatur, *deciſ 464.num.7. Bourlemont.*

Familiaris, & gentilitius Patronatus, vt obſeruetur, adeò clarè, & concludenter eſt probandus, vt qualitatem contrariam recipere non poſſit, *deciſ.73. nu.18. Priolo.*

F A M I L I A R I T A T E.

Familiaritate, Scriptoratus ſtante, & Prothonotariatu; tanquam iteratio eiuſdem qualitatis reſeruationem non multiplicat, *266. num.14. Priolo.*

ex Familiaritate, & Prothonotariatus reſeruatio niſi ab vno eodemque titulo prouentret, Indultum inefficax, & inane redditur, *ibidem num.6.*

Familiaritas Papæ tanquam maior illam Cardinalis Indultarij tanquam minorem abſorbet, *ibidem num.6.*

Familiaritatis continuatio non poſsidenti nõ datur. *dec.214. num.3. Albergato.*

Familiaritatis qualitas, & Prothonotariatus duplicem reſeruationem non inducit, cum vtraque eidem officio ſit adiecta, *ibidem num.4.*

Familiaris, & ſalariatus Teſtis à Teſtimonio repellitur, *deciſ.431 nu.8. Beuilaqua.*

FAMVLVS ad inſeruiendum conductus, ſi mercedis mentione poſthabita poſtmodum reconducatur, pro eadem primitus conuenta reconductus præſumitur, *deciſ.50.nu.5.*

F A V O R.

ad fauorem aliquorum conceſsiones factæ opitulantur eis, non autem alijs, *deciſ.409.num 9. & 16 Cerro.*

ad Fauorem Patrui facta renunciatio poſt acceptam docentem competentem, adhibitis ſolemnitatibus requiſitis impugnari non poteſt. *deciſ.354 num.2. Priolo.*

Fauorabilis Iure congrui materia, quando ſit, *deciſ.538. num.25. Cumer.*

ad Fauorem Curatoris Teſtamentum conditum non ſuſtinetur, *deciſ 92. num.8. & 12. Albergato.*

ad Fauorem Capituli deuolutio excluditur, cum deficientia lineæ prout requiritur non probetur, *deciſ.227. nu.17. Beuilaqua.*

ad Fauorem piæ cauſæ facta diſpoſitio vltima omnibus alijs eſt fauorabilior, *deciſ.99.num.7. Melzio.*

ad Fauorem lineæ maſculinæ fideicommiſſum factum ille non poteſt prætendere, qui prouenit ex linea fœminina. *deciſ.378 num.3. Vereſpio.*

in Fauorabilibus vnum ſequitur aliud nõ habita diſtinctione, an ſint Clerici, vel Laici, *deciſ.376.num.20 Beuilaqua.*

ad Fauorem tranſuerſalium verba, *bona perpetuo, & in infinitum remaneant in familia*, nouum fideicommiſſum à præcedenti diſtinctum non inducunt, nec vltra perſonas, & & caſus expreſſos extendunt, *deciſ.279.num 12. Priolo.*

Fauor piæ cauſæ ad ſuſtinendum Teſtamentum contra voluntatem Teſtatricis non ſufficit, *dec 180 nu.14. Priolo.*

ad Fauorem alicuius prolata ſententia facit præſumptionem boni Iuris, licet non ſit iam executioni demandata. *deciſ.33.numer.8 Bourlemont.*

in Fauorem vtriuſque coniugis, & filiorum eorum donatio contracta ad hæredes dumtaxat ſanguinis, non autem extraneos referri debet. *deciſ.129.num.1 Vereſpio.*

in Fauorabilibus quando ſumus Iuſpatronatus mixtum, tunc aſſumit Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici naturam, *deciſ.376. num.3 Beuilaqua.*

Et quando agitur de priuilegijs, & commodo patronorum, *ibidem num.3.*

propter Fauorem agnationis renunciatio procurata, & ad effectum acquirendi libertatem diſponendi, in quantum operatur, *deciſ.356.num.18. Tinia.*

ad Fauorem Patris donatio in apoca concepta nulla habita mentione filiorum, hæredibus Patris dumtaxat, non autem filijs ex proprio Iure agentibus Ius acquirit, *dec.298 num.2. Vereſpio.*

ad Fauorem vxoris Maritus deponens non eſt integer Teſtis, *deciſ.153 num.21. Cerro.*

ad Fauorem tranſuerſalium Teſtamentum ob præteritionem nepotis non valet, dum ſucceſsio eius ad terminos Iuris communis redacta Teſtamentum ac ſi non conditum fuiſſet, reſpicit, *deciſ.265.num.3. Albergato.*

Fauore agnationis primogenitura inſtituta primogenito lineæ Maſculinæ attribuitur, *dec.1.num.6. Vereſpio.*

Fauore Vxorum ſtatutum conditum, vt eo magis matrimonium

nium contrahant dicitur rationabile. & reſpicere publicam cauſam, *deciſ.511. num.9. & 10. Veroſpio.*

ad Fauorem Domini fundi meliorati melioramenta cedunt, *deciſ.528.nu.16. Beuilaqua.*

ad Fauorem fideicommiſſo cedentis non purificato, ceſſionarij fruſtrà ſe fundant in ceſſione illius qui nullum Ius, quod cedere potuit, habuit, *dec.34. num.1. Albergato.*

Fauor in Iuris congrui materia, eſt conſiderandus illius.qui primo mouetur,vt alios excitet ad ornandam Ciuitatem, *deciſ.538.num.81. Camer.*

3ad Fauorem alicuius Teſtamentum vltimum conditum omnem aliam antecedentem diſpoſitionem reuocat, *deciſ.99. num.1.Meltio.*

ad Fauorem Maſculi renunciatio facta alienatione in fideicommiſſo vocati, & prohibitione Teſtatoris interdicta non cenſetur, *dec.294.num.12. Albergato.*

in Fauorem alicuius, quando aliquid fuit inductum, non debet in odium retorqueri, *deciſ.164.num.10.Priolo.*

ad Fauorem mulieris conſtitutũ de iure exiſtimatur tempus mortis illius collatum, & ſic in eius vltimo vitæ ſpiritu effectum ſuum operatur, *deciſ.89.num.3.Cerro.*

ad Fauorem hæredis res iudicata tranſit in ſecundum donatarium cauſam defenſionis à Matre habentem, *dec.222. num.12. Priolo.*

Fauorabile ſtatutum dum eſt in parte, & in parte odioſum odio non irrationabili ſufficit eſſe confirmatum in forma communi, *dec.428.num.17 & 18. Beuilaqua.*

Fauor maioris partis eſt, vt trahat, & non trahatur, *dec.376. num.19. eodem*

in Fauorem materia, quando adeſt mixtura, ius ſocij conſeruatur, propter fauorem,aut beneficium alterius ſocij, *deciſ.376.num.12.Beuilaqua.*

Fauorabiles dicendæ ſunt leges non ideò quia reſpiciunt publicam vtilitatem alioquin omnes leges dicerentur tales, *deciſ.538. nu.42. Camerar.*

ad Fauorem Ciuitatis obligatio, & fideiuſſio facta tanquam ſtricti Iuris ad fauorem particularis extendi non poteſt, *deciſ.161.numer.4.Priolo.*

FOEMINA.

Fœminas ſtatutum excludens vt ſuum habeat effectum è vtraque ſubiectio Iuriſdictioni ſtatuentium perſonarum videlicet, & rerum copulatiuè requiritur, *deciſ.265.nu.5. Albergato.*

à Fœmina donatio facta notiſſimæ leuitatis extrà patriam in domum donatarij deducta,&ad iurandum ſe Conſanguineos non habere inducta cum alijs pluribus circumſtantijs, malis artibus extorta præſumitur, *deciſ.149.num.2. Albergato.*

Fœminarum portio, quæ illis aufertur à ſtatuto, an maſculis ſimpliciter accreſcat, an verò impugnet hæreditatem parentum à quibus fideicommiſſum ſupponi potuit, *dec.147 num.4. Albergato.*

Fœminæ ob illarum negligẽtiam in vna vocatione feudi ſibi in præſentantibus, & futuris non præiudicant, *deciſ.272. nu 25.Beuilaqua.*

ex Fœmina publico expoſita filij nati vulgò nati dicuntur, *deciſ.447.num.1. Albergato.*

Fœminæ excluſione in ſuſpenſo ſtante donec à fratre dotetur, vel ille in mora Iudiciali conſtituatur, hæreditas interea apud maſculum remanet, nec fœmina adire poteſt ne ſtatuto fraus fiat, *deciſ.200. num.18. Albergato.*

Fœminæ ſtante ſtatuto ad faciendum numerum in computatione legitimæ prorſus excluſæ reputantur, niſi volentibus fratribus, aut dote loco legitimæ ſuccedente, *dec.128. num.8. Priolo.*

Fœminæ licet ſint admittendæ ad fideicommiſſum, tamen illius effectus ſuſpenditur earum vita durante, *deciſ.519. num.2. 3. & 4. Beuilaqua.*

à Fœmina originem trahens non poteſt prætendere venire appellatione lineæ maſculinæ, *deciſ.56.nu 4.& 5.Veroſpio.*

Fœminæ in concurſu maſculorum ſub vocatione poſteritatis per lineam maſculinam venire non poſſunt, *dec.110. num.3.Priolo.*

Fœminæ in Teſtamento reintegratæ in numero liberorum computantur, nulla habita ratione legati verum ſit modicum vel pingue, dummodò ſit Iure inſtitutionis, & pro legitima, *deciſ.128. num.18. Priolo.*

Fœminæ quando carent iure præſentandi maſculis reſeruato, præſentatio ab earum deſcendentibus facta non ſuſtinetur, *deciſ.272.num.7. Beuilaqua.*

Fœminæ non poſſunt aſpirare ad illud fideicõmiſſum, à quo ſunt excluſæ, *deciſ.415.num.4. Beuilaqua.*

Fœminarum excluſio deſumitur ex verbis, *Femine per niente*, in parte diſpoſitiua Teſtamenti *deciſ.519.num.8. 9. 10. 11. & 12 Beuilaqua.*

Fœmina eſt finis paternæ agnationis,& principium agnationis ſui viri. *deciſ.76. num.13. Meltio.*

Fœminæ excluſæ in primordio Teſtamenti illud totum moderante non veniunt ſub nomine hæredũ, *deciſ.519.nu.15. Beuilaqua.*

Fœminæ excluſio cõditionalis cum ſit, an eadem ante euentum conditionis hæreditatem adire poſſit, *dec.200.nu.17. Albergato.*

Fœminarum excluſio propter maſculos reſpicit commodum dumtaxat fratrum eiuſdem matrimonij,non autem vterinorum, vel alterius familiæ, & agnationis, *deciſ.128.nu.5. Priolo.*

Fœminis proximioribus in defectum maſculorum in mora Conſtitutis renouatio præuia reſtitutione in integrum debetur, *deciſ.306. num.14.Cerro.*

Fœminas ſtatuto virtualiter ſaltem excludente ante,& poſt agnationem hæreditatis paternæ, frater etiam poſt contractas nuptias dotem offerre poteſt, *deciſ.200. num.3. Albergato.*

Fœminæ à maſculis deſcendentes deficientibus illis ſub vocatione poſteritatis per lineam maſculinam comprehenduntur, *deciſ.110. num.4. Priolo.*

ex Fœmina pronepos non poteſt aſpirare ad fideicõmiſſum tantum pro maſculis ex linea maſculina, factum, *deciſ.461. num.10. eodem.*

Fœminæ per ſtatutum excluſæ eatenus in numero liberorũ computantur, quatenus ad augendam legitimam ipſorum maſculis expedit, *deciſ.128. num.3 eodem.*

Fœminæ, & earum deſcendentes in Emphytheuſi Eccleſiaſtica non comprehenduntur, *deciſ.363.num.6. Albergato.*

Fœminæ donec viuunt ſunt de domo, & familia patris, *deciſ.444 num.10. eodem.*

Fœminæ, vel extranei quando vocantur, portio quæ aufertur legitimæ naturam retinet, & in ea grauamen imponi nequit, *dec.267. num.6. eodem.*

ex Fœminis maſculi non poſſunt conſeruare agnationem Teſtatoris, *deciſ.519. num.21. Beuilaqua.*

ex Fœmina maſculus excluditur à fideicommiſſo maſculino, *deciſ 461.num.3. Priolo.*

Fœminis abſentibus nominatio, & vacationem ignorantibus non præiudicat, maximè dum habita de ea notitia ab illa reclamatum fuerit, *deciſ.272.num.13. Beuilaqua.*

Fœminas Teſtator in caſu contrauentionis implementi oneris impoſiti vocando maſculos inſtitutos eorumque deſcendentium cum eodem onere prius vocaſſe præſumitur, *deciſ 278.num.13.Taia.*

Fœminas ſtatutum Vrbis extantibus maſculis excludit, ac ſi mortuæ eſſent vel non exiſterent, *deciſ.128.num.7.Priolo.*

à Fœminis reclamatio facta operatur, vt Ius ipſarum præſeruatum cenſeatur, *dec.272.num. . . Beuilaqua.*

Fœmina ex ſtatuto Vrbis ab aliqua perſona extra compræhenſas in eo dotata, ab hæreditate Patris non excluditur, *deciſ.254.nu.26.Taia.*

Fœminæ licet excludant ſubſtitutum in fideicommiſſo agnatitio ceſſante concurſu maſculorum tamen non procedit, quando fuit contemplata agnatio, *deciſ.422. num.4. Veroſpio.*

Fœminæ quando non ſunt exhæredatæ,ſed agnitæ tãquam in ſuas, & honoratæ titulo inſtitutionis, ſtatutum excludens ab inteſtato ad caſum conditi teſtamenti non extenditur, *deciſ.128.num.3.Priolo.*

Fœminis in poſſeſſione præſentandi nunquam conſtitutis, cauſam ab illis habentes præſentare non valent, *deciſ.272. num.11.Beuilaqua.*

Fœminæ donec viuunt dicuntur de agnatione, & agnationem ſeruant, *deciſ.486.nu.6.& 7. Albergato.*

Fœminæ earum vita durante conſeruant agnationem paternam, non autem earum filij, *deciſio.463. numer.6. & 7. Cerro.*

Fœmina in 55. ætatis anno conſtituta ex Iuris præſumptione ad generationem reputatur inepta, *deciſ 32. numer.9. Veroſpio.*

Fœminæ exiſtentibus maſculis ab hæreditate Matris ex diſpoſitione ſtatuti Vrbis excluſæ videntur *deciſ.128. numer.2. Priolo,*

Fœminæ continentur ſub nomine legitimorum hæredum, *deciſ.422. num.2. Veroſpio.*

Fœminæ etiam appellatione proximioris veniunt, *deciſ.247. num.10.Meltio.*

in Pre-

Digitized by Google

in Fœmina quinquagenaria partus rarò contingit, *deciſ.32. num.10 Veroſpio.*

de FOENO decima etiam perſoluitur, *deciſ.102.numer.4. Taia.*

Fœnum ex pratis ſterilibus corriuatis acquis productum non tam naturæ, quam induſtriæ eſt imputandum, *ibidem num.5.*

F E V D V M.

Feudi renunciatio facta in manibus Domini directi, aliud eſt, ſi fiat liberè, & aliud ſi fiat ad fauorem tertij *deciſ.409. num.11. Cerro.*

Feudum quando improprij, ac alienabilis feudi naturam aſſumpſit, ad inducendam in eo primogenituram Sedis Apoſtolicæ aſſenſum non requirit, *deciſ 82. numer.1. Veroſpio.*

Feuda impropria abſque directi Domini beneplacito diſtrahi valet, *ibidem num 2.*

Feudum, quando fuit ſubinfeudatum, an Dominus directus poſſit ſemper obtinere deuolutionem ob deficientiam ſubinfeudatarij, *deciſ.409. num.3. Cerro.*

Feudali portione ad fauorem omnium ad primogenituram ſucceſſiuè vocatorum ceſſa, contrauentio ex propria alicuius perſona ad reſolutionem cōtractus in præiudicium vocatorum influere nequit, *deciſ.82 numer 4. Veroſpio.*

Feudum, ad Principem aliquando poteſt eſſe, vt redeat, *deciſ.12. num.5. Veroſpio.*

Feudales inſtitutiones nobilitate feudatariorum præſeferunt, *deciſ.213.numer.6. Priolo.*

Feudum per contractum primogenituræ ſubiecto, receſſus ab eadem in præiudicium vocatorum, quibus ex ſtipulatione Notarij Ius fuerat quæſitum interdictus omninò cenſetur, *deciſ.82.num.7. Veroſpio.*

Feuda impropria ideò poſſunt alienari abſque conſenſu Principis, quia nullum adeſt eius præiudicium, *deciſ.12. numer.4. Veroſpio.*

Feudo ea conditione primogenituræ ſubiecto, vt primo loco vocatus certa allodialia bona in compenſationem aſſignaret, eadem non ſubſequuta primogenitura reſoluta cenſetur, *deciſ 82.num.3. Veroſpio.*

Feudum, quādo ſubinfeudatur cenſetur facta talis conceſſio ſine præiudicio primæ inueſtituræ adhuc durantis, *dec.409 nu.5. Cerro.*

Feudi natura ex conſuetudine alienabilis per contractum, ſeu vltimam voluntatem à feudatarijs perſtringi valet, *deciſ.82. nu.9. Veroſpio.*

Feudi renouatio quando multo magis cenſeatur facta ſine præiudicio primæ inueſtituræ, *deciſ.409.nu 7. Cerro.*

Feudi renunciatio, quando dicatur perſonalis, *dec.409.nu.13. & 14. Cerro.*

Feudi renunciatio aliud eſt ſi ſit realis, & aliud ſi ſit perſonalis, *ibidem num.12.*

Feudi renunciatio, quando liberè non dicatur facta ad fauorem alicuius, *ibidem num.16.*

Feudi membrum ſuo corpori conſolidandum eſt, *ibidem num.15.*

Feudum, quando fuit ſubinfeudatum, cui applicandum veniat, *ibidem num.4.*

Feudum quando dicatur ſubinfeudatum, *ibidem num.2.*

Feuda impropria etiam ſine conſenſu Principis, poſſunt alienari, *dec.12. nu.2. Veroſpio.*

FICTIONIBVS non datur locus, quando benè conſtat de veritate, *deciſ.407. nu.7. Bourlemont.*

F I D E I C O M M I S S V M,
ET FIDEICOMMITTENS.

Fideicommiſſo ſuppoſita venditio quando eſt fideicommiſſario vendicatio rei venditæ permittitur, *deciſ.144. num 9. Veroſpio.*

ad Fideicommiſſum vocatis tranſactio facta bona fide ſuper re dubia nocet etiam alijs, *deciſ.496 numer 7. Albergato.*

Fideicommiſſum aperitur fauore vocatorum eueniente caſu ſubſtitutionis, *deciſ.474.num.1. Beuilaqua.*

Fideicommiſſario iuſtificatis omnibus requiſitis immiſſio denegari non poteſt, *deciſ.277. num.1. eodem.*

in Fideicommiſſarium Iuſpatronatus tranſit, quando fideicommiſſum capit etiam iura, & actiones, *deciſ.152.num.1. & 2. Priolo.*

Fideicommiſſum non cenſetur inductum in caſu mortis, quando in alia parte Teſtamenti fuit facta in dictum caſum, *deciſ 67.num.22. Taia.*

à fideicommittentis filijs linea deſcenſiua incipit continuatur in nepotibus, cæteriſque deſcendentibus, *deciſ.387. num.35. Veroſpio.*

ad Fideicommiſſum regreſſus ſub renunciatione incluſum renuncianti decerni nequit, *deciſ 69. num 6. eodem.*

Fideicommiſſi exceptio turbida non retardat executionem obligationis Cameralis, *deciſ.464.num.12. Cerro.*

Fideicōmiſſum perpetuum non conſtituunt legata, nec hæreditas perpetuo debet eſſe grauata, cum bona hæreditaria etiam ad quoſcunque tranſeant, *deciſ 259.nu.10. Taia.*

Fideicommiſſo ſuppoſita venditio quando eſt fideicōmiſſario vendicatio rei venditæ permittitur, *deciſ.143. num.9. Veroſpio.*

Fideicommiſſum ad alterius commodum non cenſetur inductum, ſed bona in diſpoſitione primi hæredis ſine filijs defuncti libera remanet ſubſtitutionibus præcedentibus in alijs caſibus non repetitis, *deciſ.114. num.13 Beuilaqua.*

Fideicommiſſum non cadit ſuper prædio cum pecunia propria redempto à lite, *deciſ.496.num.8. Albergato.*

Fideicommiſſi remiſſio ex facultate diuidentibus attributa eorumque hæredibus ſuper bonorum alienatione inducta cenſetur, nulla licet diuidentium alienatio proceſſerit, *deciſ.17. numer.3. Veroſpio.*

Fideicommiſſo Mater renuncians in ſua perſona purificato filijs ex perſona illius ad illud aſpirantibus nocet, *dec.260. num.22. Albergato.*

in Fideicommiſſo illi tantum cenſentur incluſi, quia antecedenter diſpoſitiuè ſunt vocati, *deciſ.370.num.24. Veroſpio.*

in Fideicōmiſſo deſcendentia tunc plenè, & concludenter, eſt iuſtificanda, ſi agatur ad effectum ſuccedendi contra tertios poſſeſſores bonorum, *deciſ.388.num.3. Albergato.*

Fideicommiſſi purificatio in alicuius perſonam vndè conuincitur, *deciſ.277.num 4. Beuilaqua.*

Fideicōmiſſi renunciatio purificati, aut purificandi ex amplitudine, generaliter, & geminatione verborum iuſtificatur, *deciſ 272. num.2. Albergato.*

Fideicommiſſaria bona recepta in dotem, abſque vlla proteſtatione cenſetur illa ſumere iuxta naturam dictorum bonorum. *deciſ.204 num 7 Cerro.*

Fideicommiſſum reale important verba in rem, non autem in perſonam directa, *deciſ.282. num.12. Priolo.*

Fideicommiſſario detractiones impediunt immiſſionem, *dec.470.num.1. Priolo.*

in Fideicommiſſo hæredibus non alienantibus omnia remanent, & fideicommiſſum conditionale cenſetur, cum de eo hæredes ſcripti non diſponant, *deciſ.259. numer.4. Taia.*

Fideicommiſſum cōditum ſub pœna caducitatis in caſu alienationis purificatur fauore vocatorum ex contrauentione, *deciſ.475. num.1. Cerro.*

Fideicommiſſum pro conſeruatione ſuæ familiæ donatore conſtituente, an proximiores in vtroque caſu ſuperuenientiæ, & mortis admitti cenſeantur, *deciſ.279. num.10. Beuilaqua.*

ad Fideicommiſſum ſpeciale clauſula generalis, quando reſtringatur, *deciſ 67. num.25 Taia.*

Fideicommiſſi perpetuitas ſub conditione poſita ex per alienationem defecta totaliter expirat. *deciſ.93.num.3. Priolo.*

ex Fideicommiſſo particulari legitima regulariter non detrahitur, *deciſ.347.nu.9 Veroſpio.*

Fideicommiſſo ad fauorem alicuius purificato, idem perindè ac ſi ab inteſtato ſuccedit, *deciſ.283. num.17. Priolo.*

Fideicommiſſum perpetuum, & reciprocum ex ſubſtitutione inter hæredes ad inuicem facta reſultat, *ibidem num.2.*

Fideicommiſſaria ſucceſſio quando eſt, ſuccedentes grauato auunculo ſororum filij in capita diuidunt, *deciſ 78. nu.7. Taia.*

Fideicommiſſo ſuppoſita bona omnia, quando cenſeantur, *deciſ.131.num.9. Taia.*

Fideicommiſſaria bona pro dote capi non debent, ſed fructus tantum ſunt exequutandi, *deciſ.340.num.5. Albergato.*

ad Fideicommiſſum fœminæ licet non ſint admittendæ, tamen illius effectus ſuſpenditur eorū vita durante, *dec.519. num.2. 3. & 4. Beuilaqua.*

ad Fideicommiſſum vocati poterunt totum vendicare, quouſque alij non reperiantur, quia ſubuenitur cum cautione de reſtituendo eorum partem, *deciſ.444. numer.18. Albergato.*

Fideicommiſſum ſubſtitutio compendioſa an comprehendat maximè ſtante clauſula codicillari, *deciſ.527. nu.12. Taia.*

Fideicommiſſum factum ad fauorem lineæ maſculinæ ille non poteſt prætendere, qui prouenit ex linea fœminina, *deciſ.378.num.3. Veroſpio.*

ad Fideicommiſſum ſe eſſe vocatum aſſerens, concludenter probare debet ſe eſſe incluſum in eo, *ibidem num.1.*

ex Fideicommiſſo alimenta tranſuerſali hæredi grauato nō debentur, *deciſ.72.num.5.Taia.*

Fideicommiſſum literale reſultat ex lectura Teſtamenti, *deciſ.444.num.2.Albergato.*

Fideicommiſſum conditionale patre pendente conditione decedente ad liberos non tranſmittitur, *deciſ.203.numer 6. Beuilaqua.*

in Fideicommiſſo, quod extraneus præferatur deſcendentibus, quando videretur abſurdum, & in quo caſu, *dec.378. num.25.Veroſpio.*

Fideicommiſſo bona ſuppoſita ad quoſcumque deuoluuntur, reſtitutioni ad fauorem ſubſtitutorum ſunt obnoxia, & alter alteri reſtituere tenetur, *deciſ.283. num.13. Priolo.*

ex Fideicommiſſo dotes ſunt reſtituendæ, quando non adſunt bona libera, *deciſ.131. num.7.Taia.*

Fideicommiſſū probatur ex mentione Teſtamenti, *deciſ.457. num. 5.Albergato.*

Fideicommiſſo purificato immiſſio, & conſtito de identitate bonorum denegari non ſolet, *deciſ.304.num.1.Taia.*

Fideicommiſſum, vt inducatur, vis non eſt facienda ſubſtitutioni compendioſæ tanquam ſub conditione mortis factæ, *deciſ.114.num.20.Beuilaqua.*

Fideicommiſſum aliquod prætendens, ſi non probauerit veniſſe caſum ſuæ vocationis, quid ei poſſit obijci, *deciſ. 378.nu.2.Veroſpio.*

Fideicommiſſi renunciatio dum ex Inſtrumento diuiſionis non apparet, de eo tranſactum, aut illi renunciatum fuiſſe, dici non poteſt. *deciſ.358. num.6.Priolo.*

Fideicommiſſo in perſona alicuius à fideicommittente deſcendentis purificato, idem in filias tanquam hæredes fideicommiſſum tranſmittere poteſt, *deciſ 110. numer. 5. ibidem.*

Fideicommiſſum vniuerſale inter deſcendentes, quando dicatur conſtitutum, *deciſ.64.num.24. ibidem.*

ad Fideicommiſſum vocatus bona pro legitima, & dote debita à manibus filiarum recipere tenetur, *deciſ.179.num. 7. Meltio.*

Fideicommiſſum non poteſt continere prælegatum quando coniecturæ ſunt in contrarium, *deciſ.171.num.12.Priolo.*

Fideicommiſſi purificatio probatur ex deceſſu grauati ſine filijs. *deciſ.424. num.3.Albergato.*

in Fideicommiſſo hæres, qui non eſt incluſus, non poteſt ſalua ratione recti ſermonis, reſtringi ad limites illius, *deciſ.67.num.17.Taia.*

Fideicommiſſum non cadit ſuper prædio cum pecunia propria redempto à lite, *deciſ.496.num.8.Albergato.*

Fideicommiſſum Teſtator, ſi conſtituendo diſponat in caſu deficientiæ maſculorum, plures familiæ congregentur, ad ad eligendum vnum ex eis. *deciſ.461. numer. 12.Priolo.*

Tunc ſi aliqua ex dictis familijs ſupernat, & hac ſine ea electio, tunc ſanè nulla erit, *ibid num.13.*

Fideicommiſſi agnitio tanquam pendens ab animo ex actibus alio nomine. & titulo factis deduci non poteſt, *deciſ. 214.num.13.Albergato.*

ad Fideicommiſſum electio facta ab aliquo, non vitiatur per admiſſionem inhabilis, modò ſint extracti habiles, *deciſ 461.num.26.Priolo.*

ad Fideicommiſſum inſtitutus caſum ſuæ vocationis eueniſſe oſtendere debet, *deciſ.59 num.1. Beuilaqua.*

Fideicommiſſum conditionale regulariter ceſſantibus coniecturis ad filios non tranſmittitur, quando pater pendente conditione moritur, *deciſ.124.num.10.Veroſpio.*

Fideicommiſſo ad fauorem cedentis non purificato, ceſſionarij fruſtra ſe fundant in ceſſione illius qui nullum ius, quod cedere potuit, habuit, *deciſ 245.numer 1.Meltio.*

Fideicommiſſa conditionalia omnia renunciatio, hoc eſt iura in futurum purificanda amplectitur, *deciſ.68. num. 1. Veroſpio.*

cum Fideicommiſſum per diſtractionem expirat immiſſio non conceditur, *deciſ 94. num.2. Priolo.*

de Fideicommiſſo Procuratores ſcientiam non habentes, fideicommiſſo quod ignorabant renunciare cogitare non præſumuntur. *dec.358. numer.12.Priolo.*

ex Fideicommiſſo dos ſicut regulariter non poteſt detrahi, ita nec lucrum dotale ceſſante pacto, *deciſ.204. num.4. Cerro.*

ad Fideicommiſſum vocati filij, non ſolum Iure tranſmiſſionis, ſed etiam iure proprio vocati dicuntur. *deciſ. 78. num.4 Taia.*

ſub Fideicōmiſſo legata caduca comprehenduntur etiamſi Teſtator illa ab eo ſeparaſſet. *deciſ 378 numer. 10.Taia.*

Fideicommittente bona in certo loco poſſidente, omnia ab hæredibus in illo poſſeſſa de fideicommiſſis eſſe præſumuntur. *dec.263.num.11.Taia.*

Fideicommiſſum particulare, quando fuit adiectum inſtitutioni vniuerſali quid operetur, *deciſ.64.num.23.Priolo.*

poſt Fideicommiſſum vniuerſale cum relatione ad perſonas expreſſas, dubitatur, an inducat nouum fideicommiſſum vltra perſonas expreſſas, *deciſ.496. num 3. Albergato.*

Fideicommiſſum non ſuffragatur ad effectum ſuccedendi, dum bona controuerſa per fideicommittentem poſſeſſa fuiſſe non iuſtificatur. *dec.85.num.3. Meltio.*

Fideicommiſſum qui poteſt facere, poteſt & illud reſtringere, *deciſ.97.num.5Priolo.*

Fideicommiſſum reciprocum vt inducatur, tria requiſita ſunt neceſſaria, *deciſ.283.num.3.ibidem.*

Fideicommiſſum conditionale ad filios non tranſmittitur, quando pater pendente conditione ceſſit, *deciſ.188.num. 18. ibidem.*

Fideicommiſſum, quando literaliter in teſtamento legatur, *deciſ.111.numer.2.Cerro.*

Fideicommiſſi exceptio ad retardandam redditionem rationis non valet, quando bona in inuentario deſcripta ſub fideicommiſſo non cadunt, *deciſ.31.num.7.Meltio.*

per Fideicommiſſum hæres grauatus debita Teſtatoris, & legata ab eo relicta detrahere debet, *deciſ.248.num.1. Taia.*

Fideicommiſſi vniuerſalitas, quando dicatur clara, & indubitabilis, *dec.152.n.10.Priolo.*

Fideicommiſſi exiſtentia ex Teſtamento non cancellato, nec in aliqua ſui parte vitiato optimè probatur, *deciſ.277.nu. 2. Beuilaqua.*

Fideicommiſſi reſtitutio permutatione inter partes concorditer facta ſufficienter peracta cenſetur, *deciſ. 42. num. 4. Cerro.*

ad Fideicommiſſum filij vocati, ipſi hæredi ac ſi eidem ſubſtituti fuiſſent ſuccedunt, *deciſ 78. num.10 Taia.*

Fideicommiſſo, quod quis ſit incapax, quale tempus eſt attendendum, *deciſ.461.numer.21 Priolo.*

Fideicommiſſi conditione purificata ab Oldradi opinione in conſil.21. receditur, & fideicommiſſum perpetuum inducitur, *deciſ.85. num.2.Meltio.*

Fideicommiſſo ſubiecta bona, ſi pro debito diſtrahantur, dum ſequitur eorum recuperatio, ad quem ſpectabunt, *deciſ 418.num.1. Veroſpio.*

Fideicommiſſum non admittitur quando tanti temporis præſcriptio allegatur vt contrarij memoria non extet, *deciſ.253 num.1.Taia.*

Fideicommiſſum reciprocum reſultat ex ordine Teſtatoris mandantis bona remanere debere in familia, *deciſ.442.num. 5.Beuilaqua.*

Fideicommiſſum reale, ex quibus verbis inducatur, *deciſ. 67.nu.19.Taia.*

Fideicommiſſum, vt inducatur, vis non eſt facienda ſubſtitutioni compendioſæ tanquam ſub conditione mortis factæ, *deciſ.114. num.20.Beuilaqua.*

Fideicommiſſum quando comprehendit etiam extraneos, qui non ſunt de agnatione, grauamen filijs in ea portione legitimæ imponi non poteſt, cum ad eorum commodum Patris voluntas reſtricta cenſeatur. *deciſ. 147. nu.5.Albergato.*

Fideicommiſſum fuiſſe purificatum ad ſui fauorem aſſerens tenetur id concludenter probare, *deciſ.527. numer. 13. Taia.*

Fideicommiſſo de futuro per Procuratores renunciatum non dicitur, cum ijdem ſpecialem remittendi facultatem non habuerint, *deciſ.358.numer.10.Priolo.*

ad Fideicommiſſum vocati dum exiſtunt ipſi ſunt admittendi, *deciſ.443. num.1. Beuilaqua.*

Fideicommiſſum qui non agnouit Iuſpatronatus in tranſeat in eum, *deciſ.74.num.2.Albergato.*

Fideicommiſſa conſtitui poſſunt in contractibus, & vltimis voluntatibus, *dec.429. num.1. Beuilaqua.*

Fideicommiſſum non dicitur iuſtificatum, niſi doceatur de purificatione, & detractionum conſumptione. *deciſ. 184. numer.10.Beuilaqua.*

Fideicommiſſi duplicitas æquiuoca fruſtra applicatur. dum pluralitas ante tranſactionem deficit, *deciſ.359.numer.10.*

Fideicommiſſo cenſetur renunciatum, etiam per verba æquipollentia, ſeu comprehenſiua, *deciſ.401 nu.13.Bonuiſ lement.*

Fideicommiſſum dicitur particulare ſi quandam tantum ſpeciem bonorum reſpiciat. *deciſ.151.num.9.Priolo.*

Rrrr- Fidei

Fideicommiſſum purificatum poſtemanatas de eo tres ſententias iuxtà ſtylum Rotæ in dubium non reuocatur, *deciſ.304.num.3.Taia*.

Fideicommiſſum fruſtra diſputatur, cum totus tenor eiuſdem tam in mandato procuræ, quam in Inſtrumento venditionis inſertus fuerit, *deciſ.133.num.4.Cerro.*

Fideicommiſſum ordinatum ad ampliandam fœminarum exclusionem & ad melius imprimendum ordinem ſucceſſionis non conſtituit caſum diuerſum à præcedenti, *deciſ.442.num.13 Beuilaqua.*

in fideicommiſſis ſtricta fit interpretatio, nec admittitur extenſio, *deciſion.279. numer.17.Priolo*

Fideicommiſſum quod euaneſcat & hæres tenetur ad legata in fideicommiſſo relicta, ſimul an ſtare poſſint, *dec.141 num.8.Priolo*

ad Fideicommiſſum donatio neceſſario protrahitur ex quo iuſtificationem in alijs aſſumere non valet, *dec.60.num.6. Veroſpio.*

Fideicommiſſum conditionale moriente ſubſtituto ante euentum conditionis non tranſmittitur, *deciſ.245.num 4. Meltio.*

Fideicommiſſa ſunt reintegranda ſtante præcepto Teſtatoris, *deciſ.415.num.3.Beuilaqua.*

de Fideicommiſſo conditionali regula non intrat, quando de voluntate Teſtatoris expreſſa, vel ex coniecturis & indicijs elicita pro tranſmiſſione apparet, *deciſ.204.num.7. Beuilaqua.*

Fideicommiſſi reſtitutio, quando abſolutè, & abſque vlla reſeruatione dicatur facta, *deciſ.42. num.10. & 11. Cerro.*

Fideicommiſſi inducendi tranſmiſſionem voluntas ex coniecturis deſumitur, *deciſ.295.nu.5 Beuilaqua.*

Fideicommiſſum nouum an inducatur per verba acceſſoria, & conſecutiua, *deciſ.406.nu.25.Priolo.*

Fideicommiſſum conditionale nec ad filios tranſmittitur, quando pater pendente conditione deceſſit, *deciſ. 111. n.10.Cerro.*

Fideicommiſſum perpetuum deſumitur ex perpetuitate oneris ſuper re iniuncta, *deciſ.468.num.1.Vicecomite.*

Fideicommiſſum conſiſtens in iure vniuerſæ hæreditatis, quid importet, *deciſ. 79.num.29 Albergat.*

Fideicommiſſi bona non intrant in fideicommiſſo, ſi de illis potuerit hæres diſponere, *dec.170.num.2.Priolo.*

Fideicommiſſum particulare ſuper prædio in codicillis Teſtatoris conſtitutum, poſitionem filiorum in conditione probat, *deciſ. 133. num.6.Cerro.*

Fideicommiſſum vltra perſonas expreſſè nominatas non eſt extendendum, *deciſ.124.num.12.Cerro.*

Fideicommiſſi iura alicui ceſſa nullam aut modicam dubitatem admittunt, *deciſ.144. num.5.Veroſpio.*

Fideicommiſſum fauore filiorum donatariæ non ſuffragatur, cum id tantum admittatur quoties fauore agnationis donantis non alterius factum fuerit, *dec.241 num. 7. Meltio.*

Fideicommiſſi alienatio ratione in totum annullatur, cum fundi pro partibus, aut vnius pro duplici debito commodè alienari potuiſſent, *dec. 282. nu.21. Taia.*

cum Fideicommiſſo alienatio cum ſit incompatibilis, idem in alijs bonis non alienandis ordinatum intelligi debet, *dec.320. num.9.Albergato.*

ad Fideicommiſſum vocatis reſtituenda ſunt bona alienata, data illius ſcientia ex parte alienantis, *deciſ.457. num.7. Albergato.*

Fideicommiſſum, quando fuit probatum, quod fuit purificatum ad fauorem alicuius, ei danda eſt immiſſio, *deciſ. 188.num.2.Cerro.*

Fideicommiſſi renunciatio non inducitur, niſi expreſſè dicatur, aut verba de neceſſitate id inferant, *dec.386. nu.1. Priolo.*

Et iſta eſt communis opinio, & ab ea non eſt recedendum, *ibid. num.2.*

Fideicommiſſi renunciatio ſub verbis dubijs concepta fruſtra applicatur vbi verba ampliſſima exiſtunt, *deciſ. 291. num.9. Alberg.*

Fideicommiſſum perpetuum & particulare ſuper prædio ad fauorem totius lineæ maſculinæ ex voluntate Teſtatoris omnem alienationem prohibentis reſultat, *deciſ.110. nu.1.Priolo.*

ad Fideicommiſſum, vt quis ſuccedere valeat, debet conſtare de eius bono iure, *deciſ. 379. numer. 2. Albergato.*

Fideicommiſſum conditionale cedens ſi præcedit ante hæredem grauatum ceſſio infirmatur, cum ad illius fauorem caſus ſubſtitutionis nondum venerit, *deciſ. 245. num. 3. Meltio.*

Fideicommittens in certo caſu alijs nepotibus proximioribus excluſis hæreditatem ſuam deferri mandans, quomodo intelligendus, *deciſ.32.num.14.Veroſpio.*

Fideicommiſſum, conditio, ſi non vixerit, inducit non tam ex vi conditionis, quam ex qualitate perſonarum, *deciſ. 43.num.28.Taia.*

Fideicommiſſi purificatio cum legitimatione perſonarum quomodo probatur, *deciſ.278.num.1.Taia.*

Fideicommiſſum deductum ex ſimplici prohibitione alienationis dubitatur an extendatur ad caſum mortis, *dec.496. nu.2.Albergato.*

Fideicommiſſi naturam pater metiendo voluntatem à poteſtate, alterare, & in alios transferre nō poteſt, *deciſ.290. num.3.ibidem.*

Fideicommiſſum nouum an inducatur per verba acceſſoria, & conſecutiua, *deciſ.406.num.25.Priolo.*

Fideicommiſſum vniuerſale ex verbis donationis eliditur, *deciſ.66.num.8.Meltio.*

ad Fideicommiſſum illud fœminæ non poſſunt aſpirare à quo ſunt excluſæ, *deciſ.415.num.4.Beuilaqua.*

in Fideicommiſſo tranſuerſali non intrat detractio legitimæ *deciſ.111.num.21.Cerro.*

Fideicommiſſum quando euidenter apparet, de eo amplius non eſt hæſitandum, *deciſ.277.num 3. Bourlemont.*

Fideicommiſſo, quando cenſeatur renunciatum, quamuis in renunciatione, non fuerit facta ſpecifica mentio, *deciſ. 401.numer.12. Beuilaqua.*

Fideicommittens imponendo onus maiori natu ſubueniendi Clericis non habentibus ſufficientes redditus, eoſdem à ſucceſſione non excludit, *deciſ.57.num.7. Meltio.*

Fideicommiſſi remiſſio vt ſuſtineatur eadem clara eſſe debet, & talis quæ ex forma diuiſionis indubitata reſultet, *deciſ.358.num.5.Priolo.*

fideicommiſſo renuncians ex obitu Donatarij purificandū comprehendens, cur nullius roboris eſſe cenſetur, *deciſ. 68 num.3..Veroſpio.*

Fideicommiſſum factum pro maſculis ex maſculis prouenientibus tunc maſculus ex fœmina perinde eſt ac ſi eſſet extraneus, *deciſ.461. num.11.Priolo.*

Fideicommiſſum vti per ſimplicem diuiſionem non cenſetur remiſſum, ita nec per promiſſionem euictionis & defenſionis, *dec.358. num.7.Priolo*

Fideicommiſſo bona, quando ſunt vinculata non poſſunt dici libera, *deciſ.377.nu.4.Ninot.*

Fideicommiſſi iura alicui ceſſa nullam aut modicam dubitatem admittunt, *deciſ.144.num.5.*

Fideicommiſſa per quæ verba restringantur ad ſuos terminos, *deciſ.406.num.27.Priolo.*

in Fideicommiſſis nudum factum inſpicitur, nec quæritur ratio cur in vno potius quam in alio caſu Teſtator diſpoſuerit, *deciſ.299.num.18.Priolo.*

Fideicommiſſum perpetuum vt inducatur, ſub appellatione hæredum omnes deſcendentes in perpetuum vocatos fuiſſe cenſendum eſt, *deciſ.133.num.8.Cerro.*

à Fideicommiſſo excluſus cenſetur etiam excluſus à Iure patronatus, *deciſ.64.nu.3.Priolo.*

ad Fideicommiſſum ius in ſpe competens conditionale valet, cum titulo donationis transfertur, *deciſ.68. nu.11. Veroſpio.*

Fideicommiſſo ad fauorem alicuius purificato, idem perinde ac ſi ab inteſtato ſuccedit, *dec.283.nu.17. Priolo.*

Fideicommiſſo quis non poteſt aliquando renunciare, ex defectu poteſtatis, *deciſ.15.num.14.& 15.Bourlemont.*

Fideicommiſſum non tranſit ad aliam lineam durante prima admiſſa, *deciſ.469.nu.7.Taia.*

Fideicommiſſo cum requiſitis purificato immiſſio concedi ſolet, *dec.283.nu.1.Priolo.*

Fideicommiſſum aliud eſt quod ſit particulare, & aliud ſi ſit vniuerſale, *dec.79.nu.20. Albergato.*

Fideicommittentis debita debent detrahi ex fideicommiſſo, *deciſ.415. nu.14. Beuilaqua.*

FIDEICOMMISSARIVS.

Fideicommiſſarius vniuerſalis, an & in quo caſu de proprio ſicut hæres ſoluere teneatur, *deciſ.259.numer.13.Taia.*

Fideicommiſſaria clara dicuntur quando Victoria deciſionū & ſententiarum immutabilis exiſtit, *deciſ. 359. numer.6. Bourlemont.*

Fideicommiſſaria bona, quando ſunt particulari fideicommiſſo ſubiecta non poſſunt alienari pro Trebellianica, *deciſ.416.num.21.Cerro.*

Fidei-

Fideicommiſſaria ſubſtitutio tacita, & reciproca non admittit omnes à Teſtatore honoratos, niſi eadem ſit facta in tota hæreditate, & vltimo morienti, deciſ.45. numer.2. Benilaqua.

Fideicommiſſaria bona, quando remaneant libera ita vt tranſmiſſibilia ſint ad quoſcumq; hæredes, deciſ.406.nu.33 Priolo.

Fideicommiſſario onera iniuncta non arguunt contrariam voluntatem in Teſtatore à diſpoſitione hæredum, deciſ. 17. num.3. Priolo.

Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio in bonis fideicommiſſarijs, deciſ.111.numer.1.Cerro.

Fideicommiſſarius petitam immiſſionem in bonis fideicommiſſarijs, vt obtineat, quid veniat probandum, deciſ.494. num.1.Cerro.

Fideicommiſſario denegatur immiſſio, dum planè non conſtat de eius vocatione, deciſ.388. numer.1.Albergato.

Fideicommiſſario non eſt deneganda immiſſio in bonis fideicommiſſarijs, deciſ.111.num.1.Cerro.

Fideicommiſſariorum bonorum alienationes, ex cauſa tantum permittuntur, deciſ.418.num.8. Veroſpio.

Fideicommiſſarium facto & reipſa poſſidere hæreditatem hæres patiendo reſtituiſſe videtur, deciſ.42. num.2.Cerro.

Fideicommiſſorum exceptio antiquiorum, cum de ijs non clarè docetur, & tanquam dubia altiorem indaginem requirunt, ad retardandam immiſſionem inepta cenſetur, deciſ.22.num.13.Veroſpio.

Fideicommiſſaria bona pro dote capi non debent, ſed fructus tantum ſunt exequutandi, deciſ.340.num.3. Albergato.

Fideicommiſſaria ſucceſſio quando eſt, ſuccedentes grauato auunculo ſororum filij in capita diuidunt, deciſ.78. nu.7. Taia.

Fideicommiſſario detractiones impediunt immiſſionem, dec.470.num.1.Priolo.

Fideicommiſſaria bona recepta in dotem, abſque vlla proteſtatione cenſetur illa ſumere iuxtà naturam dictorum bonorum, deciſ.204.num.7.Cerro.

Fideicommiſſarius probare debet ſe deſcendere ab illa linea, quæ fuit vocata à fideicommittente, deciſ.388.num.22 Albergato.

Fideicommiſſarius filius debet imputare in legitimam, & Trebellianicam pecuniam habitam ex alienatione bonorum fideicommiſſariorum. deciſ.251.num.7.Meltio.

Fideicommiſſario reſtituens hæres aliquid integrum reſtituiſſe fideicommiſſum de iure cenſetur, deciſ.42. num.1. Cerro.

Fideicommiſſario competit remedium leg.final.C.de edict.D. Adr. toll. etiam pro conſequendis bonis, loco bonorum fideicommiſſariorum, ſubrogatis, deciſ.377.num.6.Ninot.

à Fideicommiſſarijs hæredes ſubſtituti ſi legata exigi non poſſunt, de fructibus hæreditarijs, & pro rata temporis hæredes & fideicommiſſarij legatarijs tenentur, deciſ. 259.num.15.Taia.

Fideicommiſſariorum obligatio de ſolutione fructuum per publicum Inſtrumentum facta probationem probatam conſtituit, deciſ.166.num.8. Benilaqua.

Fideicommiſſario competit immiſſio concurrentibus requiſitis, deciſ.358.nu.3.Priolo.

Fideicommiſſaria ſimplex nihil operatur donec naturaliter viuit perſona in conditione conſiderata cuius ſola exiſtentia ad excluſionem ſubſtituti attenditur, tametſi nolit, vel non poſſit ſuccedere, deciſ.98.num.5. Benilaqua.

in fideicommiſſarium iuſpatronatus tunc tranſit, quando conſtat Teſtatorem voluiſſe iura honorifica tranſire in fideicommiſſarium, deciſ.64.nu.5.Priolo.

Fideicommiſſaria bona, quod ſint probantur ex confeſſione ipſius hæredis facta in teſtamento enunciando talia bona fideicommiſſaria, deciſ.111.num.19.Cerro.

FIDEIVSSOR.

Fideiuſſor vti ad reſtitutionem ſortis quam non recepit nō tenetur, ita ad refectionem damnorum quæ ſunt acceſſoria compelli non poteſt, deciſ.161.nu.5.Priolo.

Fideiuſſor contractum ad ſui commodum auctorizare non poteſt, deciſ.307.nu.17.Ninot.

Fideiuſſor excuſſionem principalis debitoris formalem opponere poteſt, deciſ.184. nu.4. Meltio.

Fideiuſſor ſoluendo dotem, cenſum iuxta pactum in Inſtrumento adiectum redimere poteſt, deciſ.63.num.2. Benilaqua.

Fideiuſſorem minor non tenetur releuare, qui pro eo in contractu nullo, & inualido interceſſit, deciſ.268.num.1. Ninot.

ad Fideiuſſoris manus pecuniam perueniſſe ex pluribus circumſtantijs probatur, dec.324.num.1. Bourlemont.

Fideiuſſor cedendo hæredibus plures cenſus, & bona fideicommiſſaria, ab ijſdem indemnis releuari debet, deciſ.305. numer.4.Veroſpio.

Fideiuſſori ſemper imminet periculum, deciſ.121. num.15. Veroſpio.

Fideiuſſoris mala fides vnde dignoſcitur, deciſ. 324. num.4. Bourlemont.

Fideiuſſor mandatum à principali debitore nedum ad fideiubendum, ſed etiam ad ſoluendum habere dicitur, deciſ. 63.num.4.Benilaqua.

Fideiuſſorem dotis, & Cenſus ſe conſtituens, tanquam principales cenſus impoſitores indiſtinctè ad omnia tenetur, deciſ.63.num.1.Benilaqua.

Fideiuſſor à debitore principali idemnis omninò aſſeruari debet, deciſ.305.num.1.Veroſpio.

Fideiuſſor ſtante fideicommiſſo in eius fauorem aperto, an cēſuum onera poſt obitum illius pro quo fideiuſſit ſubire cogatur, ibidem num.3.

Fideiuſſor recepta pecunia pro ea rata principalis debitor euadit, deciſ 334.num.2.Bourlemont.

Fideiuſſio facta in vno contractu extinguit præcedentis actionem contrariam, deciſ.9.num.5.Albergato.

Fideiuſſoris obligatio tanquam ſub conditione concepta in reſpectu ad ordinem Procuratori ab ipſo attributum quomodo intelligenda, deciſ.352.numer.6.Veroſpio.

FIDES.

Fides mala benè arguitur in eo contra quem fuit data manutentio aduerſario, deciſ.537.num.6. Benilaqua.

Fides mala reſultans ex Bullis, quæ reuocatæ fuerunt, non ſolum immemorabilem excludit, ſed etiam quamcumq; præſcriptionem, deciſ.5.num.23.Cerro.

Fides extracta ex libro Parochi probat ætatem, deciſ. 475. num.5.& 6.Cerro.

Fides bona arcetur, cum incertam litem ſuper donatione exoriri poſſe non timeatur, deciſ.412.num.14. Veroſpio.

Fides Baptiſmatis probat quidem ætatem, non autem filiationem, dec.388.num.13.Albergato.

Fides Executoribus eſt adhibenda, cum diſpoſitio dubia ex duobus Teſtibus declarationem aſſumere valeant, deciſ.136.numer.7. Veroſpio.

Fides mala ex quo deducatur, & quando ſit clara, ita vt ſit inexcuſabilis, deciſ.737.num 3 Benilaqua.

per Fides extraiudiciales probationes factæ non attenduntur, ſed debent fieri per examen Iudiciale, deciſ.131.n.3. Bourlemont.

Fides partitæ non eſt adhibenda, vigente vehementi ſuſpitione falſitatis ex pluribus coniecturis reſultante, deciſ. 59.nu.5.Benilaqua.

Fides Baptiſmi, & Teſtium depoſitiones ad effectum probandi proximitatem ſufficiunt, deciſ.306.nu.2.Cerro.

Fides Baptiſmalis iunctis adminiculis filiationem probat. deciſ.283. num.15.Priolo.

Fides Mercatorum propriæ Ciuitatis, quoad aliquem ſtylū Mercaturæ, eſt præferendus fidei exterorum Mercatorū de fide, deciſ.234. num.19.Veroſpio.

Fides Baptiſmatis tunc eò minus probat filiationem, ſi atteſtatio Parocho non fuit facta à patre, ſed ab ignoto de ordine patris, deciſ.388.num.14.Albergato.

Fides bona ad effectum probandi poſſeſſionem eſt neceſſaria, deciſ.333.num.7.Taia.

de Fide Teſtes malè affecti erga vnam partem, diminuuntur, deciſ.131. numer.1.Benilaqua.

Fides mala operatur, vt nunquam incipiat currere præſcriptio, deciſ.321.num.18.Benilaqua.

Fides adhibetur perſonis nullum intereſſe habentibus, maximè dum quæuis fraudis ſuſpicio ex cōcludentibus probationibus tollitur, deciſ.324.numer.8. Bourlemont.

Fides Mercatorum circa curſum cambiorum quoad ſuas Plateas, non attendenda venit quoad diuerſas Plateas, deciſ.234 num.18.Veroſpio.

Fides Baptiſmatis alijs concurrentibus ad iuſtificandam deſcendentiam prodeſt, deciſ.132.numer.4. Albergato.

Fidelium pietas, in dies frigeſcit, deciſ. 374. num. 21. Albergato.

Fides eſt adhibenda Teſti concurrentibus alijs totam facti ſeriem recenſenti, etiam ſi ipſe, & alij morte præuenti reperi non potuerint, deciſ.211.num.14.Benilaqua.

ex Fide Baptiſmatis filiatio non probatur, deciſ.388.num.12. Albergato.

Fides vti ſcripturæ aliàs informi propter obſeruantiam datur, ita inobſeruantiam fidem Inſtrumenti minuere omni iure cenſetur, *deciſ.253.num.9. Taia.*

Fides Teſtamenti vt tollatur, non ſufficit teſtem fuiſſe proceſſatum, & carceratum, niſi eumdem condemnatum, confeſſum, aut conuictum fuiſſe conſtet, *deciſ. 53. nu.10. Beuilaqua.*

Fidei bonæ recognitio erga aliquam reſpectu contractus operatur, vt contractus cenſeatur celebratus vſque ab initio in perſona nominati. *dec.479.num.20.Beuilaqua.*

ex Fides Baptiſmatis filiatio non probatur, *deciſ.388. nu.12. Albergato.*

FIDVCIA ceſſante ſub qua prætendebatur vxor hæres inſtituta, donatio per eam ſub erroneo ſuppoſito facta cenſetur, *deciſ.155 num.12.Albergato.*

F I L I A T I O.

Filiatio reſpectu matris requirit probationes certas quod limita, *deciſ.475.num.10.Cerro.*

Filiatione concludenter iuſtificata, præſumptio legis excluditur, *deciſ.318.num.6.ibidem.*

Filiatio plenius eſt probanda quando agitur de magno præiudicio alicuius, *deciſ.388. numer.11. Albergato.*

Filiatio in antiquis à Teſtibus de publica voce,& fama optimè iuſtificatur, *dec.318.num.11.Cerro.*

Filiationem Teſtes non probant ab aliquo, dum filiationes non cognoſcunt. *deciſ.388.num.5.Albergato.*

Filiatio non probatur ex fide Baptiſmatis. *ibidem num.12.*

Filiationis probatio, quando non ſufficiat, vt fiat in genere, *deciſ.430.nu.5.Albergato.*

Filiationis probatio extrinſecus eſt petenda. *dec. 102. num.5. Albergato.*

Filiatio probari poteſt ex pluribus coniecturis ſimul iunctis & quæ ſint iſtæ coniecturæ, *deciſ.379. num.3.4.5.6. & ſeq. Albergato.*

Filiatio probatur ex confeſſione. *deciſ 475.num.22.Cerro.*

Filiatio non probatur, ſi teſtes tantum de educatione, & nominatione in filium deponant, *deciſ. 388. num. 8. Albergato.*

Filiatio probatur, quis vti tales vocantur à Matre, & Patre in Teſtamento, vel alijs Inſtrumentis, *deciſ. 444. num.8. Alberg.*

Filiatio probatur ex ſucceſſione bonorum eius de cuius filiatione agitur, *deciſ. 475. num.4. Cerro.*

Filiatio probatur ex Inſtrumento Matrimoniali, & fide Baptiſmatis, *deciſ.444.nu.7.Albergato.*

Filiatio facilius probatur, dum quis eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, *dec.389.num.7.Albergato.*

Filiatio ex præſentatione de aliquo tanquam de familia facta colligitur, *deciſ.318. numer.17.Cerro.*

Filiationem Teſtes vt validè probent, qualiter deponere valeant, *dec.388. num.6. Albergato.*

ad Filiationem ex aliquo probandam, ex tractatu, & educatione, quando non releuat talis probatio, *ibidem numer.10.*

Filiatio ex vacatione beneficij ab ipſa Collitigante probatur, *deciſ.318.num 18.Cerro.*

Filiatio, quando non ita faciliter probetur, *deciſ.379. nu.9. Albergato.*

ad Filiationem probandam, coniecturæ non ſunt ſeparatim conſiderandæ, ſed ſimul. *ibidem.*

Filiatio ex pluribus ſimul iunctis, quæ referuntur prolixius probatur, *deciſ.151.num.3 ibid.*

Filiatio probatur per teſtes de publica voce, & fama in vicinia. & in tota Ciuitate deponentes, etiamſi non referant à quibus audiuerint. *deciſ.475.nu.1.Cerro.*

Filiorum Tractatus, & educatio arguit matrimonium, *deciſ. 312.num.31 Priolo.*

Filiorum legitima de iure naturali, debetur filijs, *deciſ.415. num.12.Beuilaqua.*

Filiorum legitima eſt quota bonorum, non hæreditatis, *ibid. num.11.*

Filios Teſtatore nominante ſub nomine collectiuo tractus ſucceſſiuus inducitur, qui plures perſonas diuerſorum graduum comprehendit, *deciſ.239.num.13.Beuilaqua.*

Filiorum comprehenſio ſub Inſtrumento donationis ex tranſactione ad ſtipulata probatur, *deciſ.2123. num.2. Veroſpio.*

ſub Filiorum appellatione nepotes vocatæ cẽſentur, *dec.378. nu.8.Veroſpio.*

Filio à Principe legitimato conditio ſi ſine filijs legitimis & naturalibus deficit, *dec.325.nu.13.Priolo.*

Filiorum appellatione, nepotes fœminarum non veniunt, *dec 461.nu.9.Priolo.*

Filiorum vocatio in conditione poſitorum vti ſub mortis mentione concepta compendioſa ſubſtitutionem includit, *deciſ.285.num. . .Veroſpio.*

Filios ex vulgari anomala in compendioſa contenta etiam portionem patris capere, à quo caſu procedit, *deciſ.124. num.6. Veroſpio.*

Filios de legitimo matrimonio natos Teſtator dum in prima ſubſtitutione vocauit, ſi id non replicauit in cæteris ſubſtitutionibus, quid inde inferatur, *dec. 379 num. 12. Albergato.*

Filiorum appellatione, non veniunt nepotes, quando Teſtator diſcretiuè non locutus eſt de eis, *dec.378. num. 10.*

Filio, quicquid capit vel ad eum peruenit ex bonis parentum quouis titulo ſiue inſtitutionis, legati, aut fideicõmiſſi. in legitimam imputatur, *deciſ. 262. num.1. Bourlemont.*

inter Filios filiorum comprehenduntur omnes deſcendentes, *deciſ.67.num.26.Taia.*

Filio à Principe legitimato conditio ſi ſine filijs legitimis & naturalibus deficit, *deciſ.325. num.13. Priolo.*

Filiorum legitimorum appellatione, & naturalium, veniunt etiam filij naturales legitimati, *dec.29. nu.28.Veroſpio.*

Filio ex iure fideicommiſſi ſuccedenti pater præiudicare non poteſt, quin pretium ſibi fideicommiſſo debitum petere poſſit, *deciſ.239. num.15.Beuilaqua.*

Filiorum de legitimitate fruſtra diſputatur dum non probatur filiatio, *deciſ. 388.num 16.Alberg.*

Filio Pater conſentiens de re ſua diſponenti, an conſenſũ renocare poſſit, *dec.355.num.21. Albergato.*

Filio in legitimam Matris cenſus extinctus non eſt imputandus, cum proprium filij fuiſſe non appareat, *dec.147. numer.10.Albergato.*

in Filios ſtatutum Vrbis lib.1. cap.145. continuat poſſeſſionem bonorum patris, *deciſ. 527.nu.19. Taia.*

Filio legitimato cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, tunc debetur legitima, quando fuerunt inſtituti hæredes extranei, *dec.ſ.443.n.26.Veroſpio.*

pro Filiorum incluſione coniecturæ Patri non præiudicant, cum in nulla apoca patris eorum mentio habita reperiatur, *deciſ.264.num.11.Veroſpio.*

Filiorum appellatione veniunt maſculi ex maſculis, & fœminis vbi non agitur de conſeruatione agnationis, quod declara, *deciſ.363.numer.1.& 2.Cerro.*

Filiorum appellatione dubium eſt, an veniant nepotes, pronepotes &c. *deciſ.76. num.1.Meltio.*

in Filiorum legitimam imputatur, quicquid ex iudicio Parentum capiunt ipſi filij, *deciſ.291.nu.2 Meltio.*

in Filios agnitio tunc præiudicat, quando eſt clara, ſecus quando videtur turbida alijs coniecturis, tunc enim exactiores probationes requiruntur, *dec.447. num.8. Albergato.*

in Filios agnitio facta à Patre illecebris, & mulieris amore circumuento, Sene, ac mala valetudine correpto eſt irreleuans, *dec.447.num.7.Albergato.*

Filio renunciatio perſonaliſſima licet matris hæredi in ſuis iuribus non præiudicat, *deciſ 265.num 27.Albergato.*

Filio Pater donando cenſetur donaſſe ex paterna affectione, non ex meritis filij, *deciſ.430.num.23.Priolo.*

F I L I A.

Filia petendo reſtitutionem in integrum aduerſus non aditam hæreditatem, per factas ſolutiones, nunquam habuiſſe animum adeundi declarat, *deciſion.222. numer.15. Priolo.*

Filiabus dos ſuper bonis paternis debita non ex fideicommiſſo, ſed ex legitima detrahenda immiſſionem pro indiuiſo non impedit, *deciſ.277.num.17.Beuilaqua.*

Filiam Patruus dotando cenſetur ſe obligaſſe animo fideiubendi, & non donandi, quod declara, *deciſ 436. num.18. Taia.*

Filia dum habuit dotem conſtitutam in pecunia, quid inde ſequatur, ſi ei Pater eam relinquat in quantitate, *deciſ. 536.num.3.Emerix.*

Filia non obſtante aditione hæreditatis à Monaſterio erroneè facta eandem abſque Sedis Apoſtolicæ conſenſu benè potuit renunciare, cum non fuerit ius aliquod Monaſterio quæſitum, *deciſ.22.num.10.Beuilaqua.*

à Filia in contemplationem dotis renũciatio niſi facta fuiſſet valde conſiderabilis, nec ſub ea omnia bona in genere comprehendiſſet, vtique tam ingentem dotem à Patre conſtitutam fuiſſe non cenſetur, *deciſ.146.num.7.Meltio.*

Filia

Filia tanquam creditrix dotis maternæ ius redimendi hypothecatum non habet, cum de credito dotali aliter à fratre prouiſum fuiſſe conſtet, deciſ.222. nu.20 Priolo.

Filiæ contemplatio dotandæ in concurſu fratrum poſt mortem Patris dotaturorum vnde colligitur, deciſ.159. num. 32.Taia.

Filia poſita in conditione aliud eſt, ſi agat ex propria perſona, & aliud ſi agat Patris, & Patruorum perſona, deciſ.169 num.13. Beuilaqua.

à Filia renunciatio de bonis paternis facta defecto errore non ſuſtinetur, dec.354 n.1. Priolo.

ex Filia Teſtatoris, deſcendens non poteſt dici extraneus, deciſ.401.nu.17. Bourlemont.

Filiæ dos adhuc innubili conſtituta animum dotantis ad fauorem ſolius filiæ explicat, deciſ.159.nu35 Taia.

Filiæ poſitæ in conditione multò magis non cenſentur vocatæ, ſi propter dotem excludantur, deciſ.169. numer. 12. Beuilaqua.

Filia propter Patrem dilecta cauſam ſufficientem profectitiæ dotis non inducit, deciſ.159.num.34.Taia.

Filiæ Pater nihil aliud debet, nec pro ea quam dotem ſoluere tenetur, deciſ.159.nu.10.Taia.

Filiabus pro dote, & alimentis competit prælatio in bonis patris fideicommittentis, aduerſus creditores Patris, deciſ.20.num.1.Cerro.

Filiarum dotes vtrum ex legitima an vero ex tota hæreditate, & fideicommiſſo ſint detrahendæ, deciſ.277.num.7. Ninot.

Filiarum ſubſtitutio, ſi in in remotiſſimum tempus collata poſt expiratam maſculorum lineam, quid ex hoc inferendum, deciſ.378.num.15. Verospio

Declaratur quando intret talis concluſio, ibidem numer.16.& 17.

Filia proteſtando ſe non eſſe nec eſſe velle hæredem, poſt recuſatam hæreditatem amplius ad eandem aſpirare nequit, deciſ. 222.num... Priolo.

Filia patiendo deputari Curatorem hæreditati tanquam iacenti, actum repudiationis notificaſſe cenſetur perinde, ac ſi ſpeciale mandatum dediſſet, ibidem n.9.

Filiæ iure Patris hæreditario agentis tranſactionem impugnare non valent, deciſ 264.num 17

Filiæ ne peioris ſint conditionis quam ſorores quæ ad decimum gradum admittuntur, interpretatio ſtatuto contrario admitti non debet, dec.342.n.8. Albergato.

Filiæ hæreditaria qualitate deſtitutæ, ad bona donata extraneis hæredibus deferenda aſpirare non poſſunt, deciſ.264. num.18. Verospio.

Filiam Pater emancipando, an bonorum dotalium vſumfructum amittat dec ſ.382.num.1.Verospio.

Filia tanquam hæres Patris ad ſoluendum cenſum citata an ſuſcipiendo terminum, & ſoluendo hæreditatem adiiſſe dicatur, deciſ.222.nu.11.Priolo

Filia hæreditate etiam iacente, nec alio adeunte, poſt præſcriptum tempus à facta repudiatione per viam reſtitutionis eandem adire non poteſt, deciſ.222.num 19. Priolo.

de Filia tanquam hærede Patris enunciatiua cuiuſdam particula in aditionem non importat, cum ille filiam hæredem efficere non poſſit, deciſ.232.numer.13. Priolo.

Filiæ renunciatio an ſtante prohibitione alienationis in fideicommiſſo contenta rectè fieri dicatur, deciſ.97. numer.10. Albergato.

Filiæ commodo reſtitutionis priuantur, dum bonis fideicommiſſarijs Auo reſtitutis ab eodem detractiones mendicare coguntur. deciſ.179.numer 8. Albergato.

Filia aduerſus præſcriptionem beneficio reſtitutionis in integrum iuuari non poteſt, cum pacto redimendi rei hæres fratris qui hæreditatem Patris repudiauit, ignoraſſe præſumatur, deciſ.222. num. 2. Priolo.

Filia adeundo hæreditatem Patris cum beneficio legis, & inuentarij, bona materna cum bonis defuncti confuſa non remanent, deciſ.272.num.9 Priolo.

Filiam Pater ſponte emancipando amittit dimidiam partem vſusfructus bonorum dotalium, & quid de altera parte, dec 382.num.2 Verospio.

Filia poſt repudiationem hæreditatis paternæ, ac ſi nunquam illa eſſet ſibi delata habetur pro mortua, nec deinceps ad ſucceſſionem admittitur, deciſ. 98. num. 13. Taia.

Filiam metu fuiſſe impulſam ad emittendam profeſſionem, minæ patris & conſanguineorum ad terrendum quemlibet conſtantem virum aptæ, ex teſtium depoſitionibus, declarant, deciſ.2... num... Beuilaqua.

Filia fideicommittentis in ſuccedere vel repudiet ac hæres eſſe nolit non attenditur, ſed ſufficit præexiſtentia, quæ ipſa viuente ſubſtitutos ab hæreditate repelli, deciſ. 22. num... 5. Bourlement.

Filiæ dos licet honorabili titulo inſtitutionis relicta non fuerit, Teſtatore tamen ita volente eadem in legitima inſtituta cenſetur, dec.201. num.2. Albergato.

Filia renuncians bonis paternis, à Patruo in cuius domo poſt mortem Patris remanſit, ſeducta cenſetur, deciſ. 354. num 5. Priolo.

à Filia minoris ætatis renunciatio facta, potius ex ſimplicitate, quam ex animi liberalitate facta præſumitur, ibidem num.4.

Filia à Patre, Auo, fratre, & Patruo dotata à legitima ex ſtatuto Vrbis excluditur, deciſ.159. Taia

Filiæ legitima, ſicut debetur dos ex bonis fideicommiſſarijs aſcendentium ſi non adſint bona libera, deciſ.15. num.8. Taia.

Ita quoque permiſſum eſt marito, cui fuerunt conſignata bona fide commiſſaria in cauſa dotis ex eis diſtrahere lucrum dotale, ibidem num.9.

Filia repudiante hæreditatem, conditio deceſſus filiorum abſque legitimis deſcendentibus purificata cenſetur, deciſ. 98. num 2. Beuilaqua.

Filiæ excluſio ſufficienter dotatæ excluſionem neptum quibus non fuit prouiſum, non arguit, deciſ.57 num.12. Meltio.

Filiam mater tenetur dotare, potius quam patruus deficientibus bonis paternis, deciſ.436. numer.7. Taia.

Filiæ ceſſante ſtatuto abſolutè numerum faciunt perinde ac ſi excluſæ à ſtatuto non eſſent, deciſ.128.num.11. Priolo.

Filiæ cum à Matre fuerint inſtitutæ ſtatutum pro earum excluſione non intrat, quod locum ſolummodò habet ab inteſtato non autem ex teſtamento, ibidem num.10.

Filiabus dos relicta à fideicommittente, detrahenda eſt ex fideicommiſſo, deciſ.415. numer.15. Beuilaqua.

ius Filiabus in ſententia reſeruatum pro legitima, & dote quatenus ex bonis fideicommiſſarijs debeantur non releuat, cum plus reſtituant, quam reſtituere iubentur, deciſ.179 num.6. Meltio.

Filia naturaliter extans purificationem conditionis Agnatorum ſi poſteritas deficiat impedit, deciſ. 342. num.4. Albergato.

Filiæ quando titulo inſtitutionis ſunt honoratæ, & prohibitæ plus petere, dos loco legitimæ ſuccedit, deciſ. 267. nu.4. Albergato.

F I L I V S.

Filius viuente Patre in Iurepatronatus hæreditario præſentare non poteſt, deciſ.272. numer.12 Beuilaqua.

Filius ſtante matrimonio potius ex marito, quam ex adultero genitus cenſetur, deciſ.218.num.1.Cerro.

Filium adulteri allegans ſe eſſe, maritum non habuiſſe acceſſum ad matrem ipſius de tempore conceptionis, aut aut eam cognoſcere non potuiſſe, probare tenetur, ibid. num.3.

Filij accipientes pro facto, quod erat faciendum, & poſitionem pro ſubſtitutione in huiuſmodi fideicommiſſis, ac ſi parentes non extitiſſent ſuccedunt, deciſ.135.num.5. Taia.

Filius legitimatus cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, non poteſt prætendere legitimam, deciſ.441. num 15. Verospio.

Filij poſiti in conditione cenſentur vocati, quando cum qualitate, vt ſiue maſculi, ſunt vocati, deciſ.526. num.9. Bourlement.

Filij in conditione fideicommiſſi poſiti ad fideicommiſſum tacitè vocati cenſentur, deciſ.78.numer.1.Taia.

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, dum Teſtator excluſit proprias filias, mandans eas condecenter dotari, deciſ.528.num.15. Bourlement.

Filius, quoties præſumi poteſt, quod ſit natus ex matrimonio, ſemper ita præſumitur, niſi contrarium probetur, deciſ.312.num.17. Priolo.

Filij nati potius præſumuntur ex iuuene, quam ex ſene, dum ex ipſis rem habuiſſe conſtat mulierem, maxime accedentibus coniecturis, deciſ.447. num. 2. 3. 6. & 8. Albergato.

Filijs Ius irreuocabile, quando ex contractu donationis eſt acquiſitum, Pater tranſigendo ſummam aliquam in eorum præiudicium donatori remittere non poteſt, dec.264. num.1. Verospio.

Filium

Filium Pater legitimando, eumque in vltimo Teſtamento vti talem in certa ſumma inſtituendo, probationi filiationis magnum adminiculum præbet, *deciſ.348. numer. 15. Cerro.*

Filius viuente Patre ad præſentationem admiſſus Patronatum omnibus de familia delatum, adeòque gentilitium eſſe, & familiare oſtendit, *deciſ. 103.num.9. Priolo.*

Filius quando Iure tranſmiſſionis vti non poſſit, *deciſ.188. num.17. Cerro.*

Filius quamuis alibi natus ciuilitatem Patris originariam non amittit, *deciſ.261. num.5. Veroſpio.*

cum Filijs Ius irreuocabile ſi ex donatione quæſitum fuerit, in eorum præiudicium partem ſummæ per tranſactionem Pater dimittere non poteſt, *deciſ.212.nu.1. Veroſpio.*

Filius ſtante matrimonio potius ex Marito, quam ex Adultero genitus cenſetur, *deciſ.308.num.1.Cerro.*

Filius ob aueſionem à Religione in quam vi, & metu per Patrem, & conſanguineos incuſſo ingreſſus fuit, & profeſſionem emiſit, indè exire, & habitum deponere poteſt. *deciſ.211.nu.1. Beuilaqua.*

Filijs ex communi matrimonio naſcituris donatio fit propter odium quo Coniuges in caſu diſſolutionis matrimonij filios ex alio matrimonio ſuſcipiendos proſequi ſolet. *deciſ.85.num.6. Meltio.*

Filij, & deſcendentes in infinitum poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis, & onere reſtituendi hæreditatem alijs in infinitum vocatis, purificatum fideicommiſſum ad illorum fauorem inducunt, *ibidem num.1.*

Filij poſiti in conditione reſpectu portionis Patris non cenſentur vocati, niſi ad partem cui conuenit conditio, *deciſ 135.num.11.Taia.*

à Filijs, & hæredibus præſentatio nomine proprio iuxtà numerum perſonarum in capita facta Ius gentilitium euidenter probat, cum alias non competijſſent tot voces quot erant perſonæ, nec in capita diuidi potuiſſent, *deciſ.237. nu.11. Priolo.*

Filij non tantum parentibus in gradu perempto contentis, ſed ipſi hæredi ſuccedunt, ac ſi præcedens gradus factus non fuiſſet. *deciſ.135. nu.3. Taia.*

Filius legitimatus cum clauſula, itaut comprehendatur ſub Teſtamento ex loquente de filijs legitimis, & naturalibus, *deciſ.379. num.11. Albergato.*

Atque etiam de legitimo matrimonio natis, iuxtà legitimationes à DD. de Campegijs, quid inferatur, *ibidem num 12.*

Filius non ſimpliciter, ſed conditionaliter legitimatus, ad excluſionem filiarum ſubſtitutarum, quibus Iura in bonis præſeruata fuerunt, non ſuccedit. *deciſ.325. num. . . . . Priolo.*

Filij in conditione poſiti licet ex ſtatuto Vrbis diſpoſitiuè vocati cenſeantur, ea tamen vocatio ad portiones patruorum poſt mortem patris defunctorum non extenditur, *deciſ.124. num.3. Cerro.*

Filius exhæredatus cum cautela Soccini non poteſt Teſtamentum approbando petere alimenta in alijs bonis, *deciſ.487.num.8. Albergato.*

Filius declarando ſe velle in negotio continuare tenetur duplici vinculo, & vti hæres patris, & propria perſona, *dec.426.num.4. Emerix.*

Filij in conditione fideicommiſſi poſiti ad fideicommiſſum tacite vocati cenſentur, *deciſ.135. num.1. Taia.*

Filius legitimatione ſtante habendus eſt, ac ſi ſine vlla clauſula eſſet legitimatus tam pro detractione legitimæ quam quoad alios effectus, *deciſ.239.num.21. Beuilaqua.*

Filius non valet ſuccedere Matri ab inteſtato defunctæ in bonis illi à ſeipſo donatis, *deciſ 477. num.5. Cerro.*

Filius hæres eo ipſo, quod retinet dotem à Patre conſtitutam ob maternam renunciationem ab alijs bonis prætenſis reijcitur, *deciſ.224.num.2. Beuilaqua.*

Filius legitimus cum de eius bono Iure conſtet ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo à ſucceſſione non eſt excludendus, *deciſ.151.nu.2. Albergato.*

Filij mortuis alijs Inſtitutis etiam ad portiones Patrum vocantur, *dec.78.num.9.Taia.*

Filij in portionibus patruorum ſuccedunt quando ijdem patri prædeceſſerunt, cum ex reciproca inter ipſos adiecta eorum portio vnica paterna portio efficiatur, *deciſ.124. num.4. Cerro.*

Filius ſolus de vſufructu excipere poteſt, in tantum quod Mater filijs ſuperuiuens integrum vſumfructum conſequi ſoleat, *deciſ.89 num.7. Cerro.*

Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati ſi non ſimpliciter, ſed cum qualitate maſculinitatis fuerunt vocati, *deciſ.526.numer.6. Bourlement.*

Filius Ius ex propria perſona competens defendendo Matris factum non impugnat, cum omnis eiuſdem renunciatio, Iuramentum, & promiſſiones ab illa conditione, *ſi deferatur hæreditas*, pendeant, *deciſ.265 .num.28. Albergato.*

Filij promiſcuè eò magis ſuccedere videntur, quo magis Teſtator omnibus vocatis ſubſtituerit puellas, *deciſ.78.nu.12. Taia.*

Filius ſtante promiſſione ex parte Matris, & qualitatê hæreditatis ex parte ſui ipſius, dum poſſidet dotem Matri conſtitutam, emphyteuſim petere, & facto Matris contrauenire non poteſt, *deciſ.224.num.9. Beuilaqua.*

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, ſtante vocatione in ſtirpes, & non in capita, *deciſ. 526.num.13 Bourlement.*

Filius ad præſentationem admiſſus etiamſi non fuerit hæres Patris, vtpotè capitaliter banniti, nullam fuiſſe habitam rationem qualitatis hæreditariæ demonſtrat, *dec.337.nu.7. Priolo.*

Filiusfamilias, quod publicè negotietur tanquam paterfamilias, quæ ſit legitima præſumptio, *deciſ 403.nu.9.Meltio.*

Filij ſubſtituti ipſi hæredi, ac ſi præcedens gradus factus non eſſet ſuccedunt, *deciſ.78.num.5. Taia.*

Filij nomen ex interpretatione, ſeu extenſione ad nepotes quoque porrigit in fauorabilibus, *deciſ.378. numer.6. Veroſpio.*

Filij in conditione fideicommiſſi poſiti ad fideicommiſſum tacitè vocati cenſentur, *deciſ.135. num.1. Taia.*

Filius fideicómiſſarius debet imputare in legitimam, & Trebellianicam pecuniam habitam ex alienatione bonorum fideicommiſſariorum, *deciſ.251.num.7. Meltio.*

Filij ex propria perſona licèt hæredes Patris venientes paternam reuerentiam non offendunt, dum contrà factum Patris audiuntur, *deciſ.280.num.12. Bourlemont.*

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, quando fuerunt vocati cum qualitate, vt ſuccedant perindè, ac ſi viueret eorum Pater, *dec.526 num.10.Bourlemont.*

abſque Filijs matrimoniũ de Iure præſumitur, dum eos aliquando ortos fuiſſe non docetur, *deciſ.90.nu.2.Beuilaqua.*

Filius non induſtrius ſoluendo ſummam conſiderabilem reſiduæ domus, cum nulla alia bona habuerit, ſolutionem ex pecunijs hæreditarijs feciſſe præſumitur, *dec.71.nu.10. Albergato.*

Filiusfamilias, accedente conſenſu Patris, ſeu Aui paterni cauſa mortis donare poteſt, *deciſ.143.nu.4. Albergato.*

Filij danda eſt immiſſio pro indiuiſo in ſexta parte bonorum hæreditariorum, attento numero duorum filiorum, *deciſ525.num.2. Emerix.*

Filius tanquam incapax Commendæ ob defectum ætatis non excluditur, dum ex euentu capax fieri poteſt, *deciſ.290. num.3. eodem.*

Filius declarando ſe nomine proprio negocium velle retinere, non ſolum Patris, ſed etiam ſocij perſonam repræſentat, *deciſ.520. num.12. Cerro.*

Filius legitimatus vtramque qualitatem, tam filij legitimi, quam naturalis habere dicitur, *deciſ.155. nu.1. Albergato.*

Filij ex ſtatutaria diſpoſitione tanquam in conditione poſito deficientibus Matribus vocati cenſetur, ac ſi ore proprio eos Teſtator vocaſſet. *deciſ.281.num 5.Veroſpio.*

Filij in conditione poſiti, vbi principaliter inſtitutus, vel ſubſtitutus prædeceſſerit, iuxtà ſtatutum Vrbis ſuccedunt, *deciſ.78. num.3. Taia.*

de Filijs, & nepotibus Teſtator, ex quibus verbis dicatur diſcretiuè locutum fuiſſe in diſponendo fideicommiſſum. *deciſ.378.nu.12. Veroſpio.*

Filij, quando bona donata recognoſcunt à munificentia donantis, non autem à primo donatario, in illis tanquam Patris hæredes Iure tranſmiſſo ſuccedunt, *deciſ.71.num.9. Albergato.*

Filius potius præſumitur ex Marito, quam ex adultero. *ibidem nu.15.*

Filius quidquid acquirit ex pecunia paterna, dicitur Patri acquirere, *dec.403. num. . . Albergato.*

Filij quodammodo eadem perſona cum patre ſunt, *deciſ.39. num.33. Beuilaqua.*

Filijs Iuri in concordia quæſito pater in præiudicium eorum contrauenire non poteſt, *deciſ.209.nu.10. Beuilaqua.*

Filius ſubintrat in locum Patris, *deciſ.108.nu.15. Cerro.*

in Filium nominatio, & agnitio an poſſit ſuffragari pro ſucceſſione in bonis, eius, qui ſe geſſit vti pater, *deciſ.318. num.13. Priolo.*

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, dum ſub qualitate

tate maſculinitatis, & quod ſint legitimi, & naturales, ac de legitimo matrimonio nati ponuntur in conditione. *deciſ.169.num.3.Beuilaqua.*

Filij poſiti in conditione quod cenſeantur diſpoſitiuè vocati ex coniecturis, *deciſ.442 num.4. eodem.*

Filij ſubſtituti, ſtante libera diſpoſitione à Patre relicta, immiſſionem petere non valent, ſed Patris diſpoſitionem cui placuit de domo teſtando aliter diſponere, acceptare tenentur, *deciſ.209. numer.17. eodem.*

Filij ad fideicommiſſum vocati, non ſolum Iure tranſmiſſionis, ſed etiam Iure proprio vocati dicuntur, *deciſ.78.nu.4 Taia.*

Filij nati ex fœmina expoſita publico vulgo nati dicuntur, *deciſ.447.numer.1. Albergato.*

Filij legitimi, & naturalis appellatione, venit etiam filius naturalis legitimatus, *dec.379. num.1. eodem*

Filius legitimatus an contra tertios bonorum poſſeſſores in propria perſona notitos, nec habentes cauſam a grauato, in filiationis quaſi poſſeſſione ſit admittendus, *deciſ.151. numer.5. eodem.*

Filius quod ſit maſculus, & legitimus, & naturalis, non innotuit, dum ex patre, de cuius filiatione non conſtat, poſſe dici deſcendens, nec de linea, *deciſ.388.num.18. eodem.*

Filij legitima in tertia parte dotis maternæ firmata fundamentum cōſumptionis ex præcedentibus alienationibus ceſſat, *deciſ.149.num.8. eodem.*

Filius fundatam intentionem habens tam ſuper fideicommiſſo Aui, quam in erectione Commendæ, cum vtroque caſu ſit vocatus Patruo præferri debet, *dec.290.n.1.eodem.*

Filius ad inſtantiam Patris à Senatu in ampliſſima forma legitimatus; & ad primæua iura ſublato obſtaculo natiuitatis reſtitutus, Patri ac ſi eſſet de legitimo matrimonio natus ſuccedit, *deciſ.237.num.16 Beuilaqua.*

Filij legitima debetur detractis debitis hæreditarijs, *dec.415. num.13. eodem.*

Filijs exiſtentibus patruum excludit à ſucceſſione, & conditionem vocationis exiſtentia filij deficere facit, *deciſ.290. num 12. Albergato.*

Filij ad ſolam portionem patrui per vulgarem contentam in compendioſa gradum patris ſubintrare non poſſunt, *deciſ 124 nu.7. Veroſpio.*

Filij excluſio Epiſcopi cui legitima ſolum relicta fuit, excluſionem aliorum quibus nullatenus prouiſum fuit, non inducit, *dec.57.nu.12.Melito.*

Filius in eo magis in Commenda patruo præfertur dum diſpenſationem ætatis à Papa obtinuit, quam cum ſit de reſeruatis Principi vtique concedere potuit, *deciſ.290.nu.2. Albergato.*

Filij Matribus ante euentum conditionis defunctis ex proprio Iure in vim vulgaris admittuntur, perinde, ac ſi hæredi immediatè fuerint ſubſtituti, *deciſ.281.num.7.Veroſpio.*

Filis in donatione iuxta commune parentum votum cōtemplati præſumuntur, non autem ad hoc, vt fideicommiſſi onere pater ipſe grauetur. *deciſ.264.num.5. eodem.*

Filius viuente Patre illius hæres eſſe nequit, nec ipſi in beneficio Iuriſpatronatus hæreditarij Ius competit, *deciſ.103. nu.8. Priolo.*

Filijs, qui faciunt deficere fideicommiſſum eſt reſeruatum Ius legitimæ ſucceſſionis ab inteſtato, *deciſ.526. numer.2. Bourlemont.*

vt Filij conſequantur alimenta matrimonium ad effectum leuioribus probationibus docetur, *deciſ.312.numer.19. Priolo.*

Filium Pater non tenetur recognoſcere de labore præſtito; *deciſ.43.num.22. eodem.*

Filij naturales appellatione filiorum legitimorum, & naturalium non includuntur. *dec.325.numer.2. eodem.*

Filiusfamilias accedente conſenſu Patris, ſeu Aui paterni cauſa mortis donare poteſt, *deciſ.243.num.4. Albergato.*

Filius, quando non eſt donatarius vniuerſalis Patris factum defuncti de proprio ſeruare non tenetur, *deciſ.451.nu.12. eodem.*

Filiusfamilias, quando habendus eſt, tanquam Paterfamilias, *deciſ.408.num.8. eodem.*

Filij in conditione poſiti, vt cenſeantur vocati, ſufficit, vt coniecturæ tales adducantur, vt moueant animum Iudicis ad ſic credendum, *dec.169.nu.10. Beuilaqua.*

Filij, quod fuerint poſiti in conditione, ex quibus verbis arguatur, *deciſ.526.num.1 Bourlemont.*

Filius Patre viuente illius hæres eſſe nequit, nec ipſi in beneficio Iuriſpatronatus hæreditarij Ius competit, *deciſ.103 num.8. Priolo.*

Filij legitimatio cum clauſula ſine præiudicio Iuris qualiti quid operetur, *deciſ.379. numer.15. & 16. Albergato.*

Filij & hæredes ex reliquis bonis hæreditarijs ſibi ſatisfeciſſe præſumuntur, *deciſ.153. num.12. Priolo.*

Filij Auunculo hæredi immediatè ſuccedunt nulla habita ratione ſubſtitutionum Matrum, quæ vtì caducata, ac ſi ſcripta non fuerit reputatur, *deciſ.281. num.6. Veroſpio.*

Filius dum ſolus in lucem prodijt, primogenitus, ſecundus, & poſtremus in Iure dicitur, *deciſ.309.nu.5, Beuilaqua.*

Filij quando ſimultaneè cum Patre ſunt vocati, ad reſignationem fideicommiſſi ipſorum conſenſus eſt neceſſarius, *deciſ.239. num.30. Beuilaqua.*

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati ſtante ſubſtitutione, & grauamine. *dec.526.nu.11. Bourlemont.*

Filius ratione ſocij à Creditoribus ad ſolutionem compelli poteſt, cum etiam in ſolidum teneatur. *deciſ.324.num.13. Cerro.*

Filij in conditione poſiti cenſentur vocati, ſi fuerint excluſæ fœminæ, & mandatum congruè dotari, *deciſ.160.numer.5. & 6. Beuilaqua.*

Filius potius præſumitur ex Marito; quam ex adultero, *deciſ.312.num.15. Priolo.*

Filij in conditione vocati, tunc ex coniecturis multo magis cenſentur vocati, ſi tractetur ad fauorem deſcendentium à Teſtatore, *deciſ.526.num.5. Bourlemont.*

de Filijs promiſſio quando non loquitur ſimpliciter, ſed de filijs hæredibus, ad effectum immiſſionis hæredes eſſe non ſufficit. *deciſ.209.num.11. Beuilaqua.*

Filijs legitimam cenſetur Pater in tot bonis hæreditarijs, non in pecunia reliquiſſe, *deciſ.536 num 9. Emerix.*

Filij bona habere debent, ad quæ Mater vocabatur, *dec 135. num.10. Taia.*

Filij ex vulgari compendioſa non poſſunt plus capere quam ex fideicommiſſaria caperent, *deciſ.120.num.8.Veroſpio.*

Filij ex propria perſona ad ſucceſſionem aſpirantibus, diuiſio bonorum inter ſingulos viriliter, non autem in ſtirpes fieri debet, *deciſ.281.num.8. eodem.*

Filij ad fideicommiſſum vocati, ipſi hæredi, ac ſi eidem ſubſtituti fuiſſent ſuccedunt, *deciſ.78.num.10. Taia.*

Filij dicuntur de familia Patris. & non Matris, *deciſ.319.n.19 Beuilaqua.*

Filij in conditione poſiti, ex coniecturis cenſentur vocati, *deciſ.526.num.3.Bourlemont.*

Filij in conditione poſiti ex Statuto Vrbis ad portionem parentum ſuorum tantum vocati cenſentur, *78.nu.8. Taia.*

Filij hæredes Patris contractū approbare tenentur, *deciſ.312. numer.6.Veroſpio.*

Filius legitimatus non venit appellatione filiorum, ex legitimo matrimonio natorum, *deciſ.379. nu.10. Albergato.*

Filiusfamilias, quando conſtet publicè negotiari, tanquam Paterfamilias, *deciſ.403.num 7. eodem.*

Filij ad portionem Matris dumtaxat vti in conditione poſiti fuerunt, vocati cenſentur, *deciſ.281.nu.9.Veroſpio.*

Filius licet ſit hæres neceſſarius patris, intelligitur quatenus velit eſſet hæres, *deciſ.43.num.35. & 36. Taia.*

Filij in conditione poſiti ſtantibus coniecturis cenſentur diſpoſitiuè vocati, *deciſ.526.num.4. Bourlemont.*

Filius poteſt eſſe ex vno, & tamen poteſt eſſe ex alio. *dec.388. num.9. Albergato.*

Filij primi gradus Trebellianica prohiberi poteſt. *deciſ.444. num.16. Albergato.*

Filij ex parentibus non præſumuntur, quando illos vnquam habuiſſe non docetur, *deciſ.277.num.5. Beuilaqua.*

Filius recuperando dotem à Patre poſt mortem Matris acceptam, priuilegium, *Auth.qua res,* contra Patrem non habet, *dec.301.nu.3. Taia.*

Filij in conditione poſiti, cenſentur vocati, dum fuit facta reciproca ſubſtitutio inter eos, *deciſ.169. nu.4. Beuilaqua.*

ſine Filijs obitus de Iure præſumitur, *deciſ.444.num.8. Albergato.*

Filij in conditione poſiti an cenſeantur vocati, attendenda eſt conſuetudo Regionis, *deciſ.160.num.7. Beuilaqua.*

Filius, quando in hæreditate adſunt bona, legitimam in pecunia recipere inuitus compelli non poteſt, *deciſ.162. num.9. Bourlemont.*

Filius alicuius quod quis ſit, ex quo excludatur, *deciſ.389. num.14. Beuilaqua.*

F I N I S.

Finalis cauſa mouet donationem ex toto aliter non donaturum, *deciſ.145. num.6. Albergato.*

Fines noui licet cum antiquis non conueniant, ſufficit quod de identitate corporis conſtet' *deciſ.310. num.9. Priolo.*

intra

Google

intra Fines Caſtri, vel Feudi quidquid continetur, conſtetur eſſe ſub Caſtro, vel Feudale, *deciſ.452.num.14. Vereſpio.*
Quod tamen procedit contra tertium habentem titulum legitimum, &c. *ibidem nu.15.*
Finis lineæ, ſeu generationis inueſtiti quando agitur ad deuolutionem, à Domino directo probari debet, *deciſ.363. num.1. Albergato.*
Finis paternæ agnationis fœmina eſt, & principium agnationis ſui viri. *ibidem num.13.*
Fines Procuratores mandati excludere valide non valent, *deciſ.386.num.8.Priolo.*
intra Fines Diœceſis Epiſcopi exiſtente Archidiaconatu, Epiſcopo in eodem Ius competit, *deciſ.182.num.2. Taia.*
Fines Procuratores mandati ampliari non poſſunt, *dec.4386. num 9.Priolo.*
Finita ſocietas non dicitur ſi ſocius non obſeruauerit contenta in ſocietate, *deciſ.518 num.3.& 4. Cerro.*
in FIRMANA Ciuitate domus non ſolent locari, ad minus quam ad quinque pro centenario valoris domorũ. *dec.420 num.3. Albergato.*
FISCVS eſt citandus in loco in quo ciuiliter mortui bona occupantur, *deciſ.506. num.7. Vicecomite.*
à Fiſco condemnatus priuatus Iuribus ſuis non eſt amplius citandus, ſed fiſcus, *ibid. num.10.*
FORENSIS in loco in quo bona poſſidet legitimè conueniri poteſt, modò ibi reperiatur, aut Procuratorem habeat *deciſ.364 num.5 Priolo.*

F O R M A.

Formam, & diſpoſitionem ad caſum expreſſum verba, *tali caſu*, inducunt, limitando, omnem alium excludunt, *deciſ.68.num.14 Priolo.*
per Forma examen cum requiratur non ſtatur atteſtationi Ordinarij, *deciſ.84.nu.8. Cerro.*
pro Forma, quãdo aliquid non requiritur, tunc eius omiſſio operatur, *dec.399.num 9. Emerix.*
Forma mandati eſt ſeruanda in actu executionis, *deciſ.331 num.5.Priolo.*
Formalis executio non eſt neceſſaria, quãdo de manutenendo exigibile nomen debitoris vigore obligationis agitur *deciſ 143 numer.5. Albergato.*
Forma licentiæ Apoſtolicæ in pluribus non obſeruata, licentia de ſeipſo corruit, *deciſ 304 num.13 Taia.*
ſub Formis diuerſis conceptæ litteræ gratioſæ, iuxtà virtutem clauſulatum generalium dummodo ad inuicem compatiantur, expediri poſſunt, *deciſ 322.num.5. Vereſpio.*
Forma a Statuto inducta debet pro validitate contractus obſeruari *deciſ.400. num.17. Ninot.*
contra Formam decreti exequutio facta in totum corruit, *deciſ 340 num.4. Albergato.*
ex Forma decretorum Baſilienſes ad opera tantum diuinarum ſumptæ cucullæ habent, *deciſ.105. num.5 Cerro.*
Forma a Iudice præſcripta ſeruanda eſt, *deciſ.224. num.20. Vereſpio.*
Formam datam in executionem mandati executius non ſeruans dicitur eſſe clarè in mala fide, *deciſ.538 num.4. Beniliqua.*
Forma, poteſt per æquipollens adimpleri, quando habetur idem effectus, *deciſ 234 num.22. Vereſpio.*
Forma mandati non ſeruata mandantem non obligat, *deciſ.274. num.9. Taia.*
ſecundum Formam a diſponente ordinatam eſt ſeruanda diſpoſitio, *deciſ.399.num.1. Emerix.*
ex Forma Statuti Vrbis lucrum dotale non eſt debitum neceſſarium, *deciſ.79 numer. . . . Albergato.*
contra Formam deciſionis decretum emanatum eſt inualidum, *deciſ.224.num.3. Albergato.*
ad Formam alicuius ſcripturæ renunciatio facta dicitur ſpecialis, & indiuidua, *deciſ.487, num.4. eodem.*
ex Forma Statuti lucrum dotale debitum, an dicatur debitum voluntarium, *deciſ.79 num.24. Albergato.*
ad Formam Teſtamenti renunciatio facta habentis certam formam in omnibus, & per omnia eſt ſufficiens, *deciſ.481. num.3. Albergato.*
Forma quando eſt indiuidua, niſi præciſè, & integrè ſeruetur nihil actũ dicitur, etiamſi in parte ſeruata fuiſſet, *deciſ.304. num.14. Taia.*
in Formalitate verborum Teſtes non conuenire non refert, dummodò in ſubſtantia concordent, *deciſ.372.num.2.*
ex Forma Statuti Rauennæ nepos præteriri poteſt, *deciſ 101. num.7. Albergato.*
FOROLIVII Statutum de lucro dotali *lib.5. rubr.12. ſup §.1.* quid diſponat, & declaratur, *deciſ.201. num.9. & 10. Cerro.*
Forolivij Statutum diſponit, quod Maritus poſſit detrahere lucrum dotale, ex omnibus bonis, ex quibus detrahitur dos, *deciſ.18.nu.17. Cerro.*
Veluti de bonis fideicommiſſarijs, & Emphyteuticis. *ibid.*
Formula, *quem heredem codicillis fecero, aut ſcripſero*, quomodò intelligenda, *deciſ.366.nu.6. Taia.*
Formulis conditionum, quæ indifferentes ſunt, DD. indifferenter vtuntur, *deciſ.43.num.11. Taia.*
Formularium Bononienſe liberam diuidentibus, ac ipſorum hæredibus alienandi facultatem concedit, *deciſ.174.nu.18. Vereſpio.*
Formula, *legauit bona vſufructuda*, proprietatem excludit, *deciſ.160 num.4.Taia.*
FRANCATIONES bonorum factæ de tempore quo fratres bona, & negocium communiter adminiſtrabant, ex pecunijs communibus factæ cenſentur, *deciſ.308. num.12. Albergato.*

F R A T E R.

Frater ſicuti poſt repudiationem hæreditatis domum redimere non poteſt, ita nec ſoror, quæ tanquam hæres cauſam à fratre habet, *dec.222. numer.3.Priolo.*
Frater liberam electionem habet admittendi ſororem, vel tradita dote eam à ſucceſſione Patris excludendi, nec ad hunc effectum quælibet ſufficit interpellatio, *deciſ.200. num.12. Albergato.*
Frater Patris Patruus eſt tertio gradu, Patruus magnus autem frater Aui quarto gradu, *deciſ.199.nu.3. Taia.*
Frater vt acquirat vocem fratris fideicommiſſum agnoſcere debet, aliàs Iuſpatronatus in ipſum tranſire non poteſt, *deciſ.214.num.12. Albergato.*
à Fratre pro rata fratris præſentatio facta, data cautione de ratificando intra quadrimeſtre præſentato ſuffragatur, *dec.272.num.4. Beniliqua.*
Frater etiam non requiſitus an ad effectum excludendi ſororem dotem illi offerre teneatur, *deciſ.200. numer.9. Albergato.*
Frater augens dotem ſorori debet in minori ætate ſeruare ſolemnia, *deciſ.394. num. 10 Cerro.*
Frater niſi interpellatus, & in mora Iudiciali conſtitutus ſororem dotare non tenetur. *deciſ.200.numer.10.Albergato.*
inter Fratres diuiſio facta ſub obligatione manutentionis, & euictionis, an fideicommiſſum conditionale remiſſum inducat, *deciſ.358.num.4. Priolo.*
Frater promittendo dotem Marito ſororem excludere poteſt, *deciſ.200. num.7. Albergato.*
Fratris negligentia circa dotationem fruſtrà accuſatur cum nulla in eo mora concurrat, *deciſ.200.num.15. eodem.*
à Fratribus germanis Inſtrumentum adſtipulatum, ac fraternitatem vtriuſque enuncians, ad eundem effectum maximum exhibere admiuiculum veritatis, *deciſ.32. num.3. Vereſpio.*
cum Fratribus ſoror de Iure ſuccedit inſimul, *deciſ.497. num.13. eodem.*
Fratribus ſine deſcendentibus prædefunctis, fideicommiſſum ad fauorem fœminarum ſubſtitutarum purificatum cenſetur, *dec.325. num.1. Priolo.*
Frater augens dotem ſorori debet in minori ætate ſeruare ſolemnia, *deciſ.394. num.10. Cerro.*
Fratris filio donatio facta, qui filiam dotare tenebatur, ipſi vti proximiori potius, quam filiæ facta præſumitur, *deciſ.159. num.6. Taia.*

F R A V S.

Fraudem præſumptionibus, & coniecturis excludi ſufficit ad effectum, vt antidatæ ſuſpicio ceſſet, *deciſ.336. numer.9. Bourlemont.*
per Fraudem, & malitiam quæ impetrantur, nullam faciunt vim probationis. *deciſ 5. nu.8. Cerro.*
Fraudis ſuſpicio non intrat, quando ceſſat cauſa fraudandi, *deciſ.407 num.8. Bourlemont.*
in Fraudem Creditorum contractus à proximè decoctura geſti, iiſdem ex diſpoſitione Iuris communis præiudicare non poſſunt, *deciſ.308.nu.11. Albergato.*
Fraude ceſſante antidatæ ſuſpicio excluditur, & apoca Teſtatoris ſemper eſt præferenda, licet creditum patris ex publico etiam Inſtrumento poſteriori reſultaret, *deciſ.336. num.13. Bourlemont.*
Fraudis ſuſpicio ex qualitate perſonarum tollitur, *deciſ.421. num 9. Ninot.*
Fraus, & deceptio ex circumſtantia temporis actus geſti, & qualitate contrahentium deducitur, *deciſ.142. numer.2. Albergato.*

Frau,

Fraus cauſa fraudandi ceſſante non præſumitur, & coniecturæ pro ea adductæ nihil operantur, *deciſ.336.numer.12. Bourlemont.*

Fraus ex inuerisſimilitudine deducitur, *deciſ.143. num.10. Albergato.*

Fraus, & læſio in donante non præſumitur, cum donatio medio iuramento matri facta ad deſcendentes pro conſeruatione familiæ reſtringatur, *deciſ.222. num. 10.Priolo.*

Fraus omnis ex deficientia cauſæ fraudandi tollitur, *deciſ. numer.10.Bourlemont.*

F R V C T V S.

quoad Fructus bimeſtres depoſitum, quod nullatenus deponi debuiſſent, cum ex attributa facultate creditori agendæ retrouenditionis in qualibet bimeſtris die redderentur incerti, remanet expletum, *deciſ.19.nu.6. Veroſpio.*

vt Fructus debeantur interpellatio non requiritur, nec mora debitoris, cum de intereſſe damni emergentis in conuentione deducto agatur, *deciſ.157. numer.4. Meltio.*

Fructus ſuos poſſeſſores in mala fide conſtituti non poſſunt facere, *dec.229. num.2. Priolo.*

Fructus illius rei, quæ tunc temporis non poterat illos producere fruſtrà petuntur. *deciſ.131.num.6.Beuilaqua.*

Fructus debiti ceduti debentur etiam ceſſionario, *deciſ.228 num.1.Taia.*

de Fructuum perceptione quando non dubitatur, ad iuſtificandam quantitatẽ leuiores probationes ex præſumptionibus, & coniecturis admittuntur, *deciſ. 81.num.5. Albergato.*

Fructus dotales debentur iuxtà conſuetudinem regionis, *deciſ.511.num.22.Beuilaqua.*

Fructibus per 27. annos ad certam ſummam exactis à præſtatione maioris intereſſe receſſum præſumitur, *deciſ.194. nu.2. Priolo.*

pro Fructibus mandatum relaxatum integræ ſortis libris non exhibitis non eſt exequendum, *deciſ. 194. num. 8. Priolo.*

Fructus præteriti cenſus vt præſcribantur, tot requiruntur præſcriptiones, quot ſunt anni, *deciſ.47.num.6. Albergato.*

Fructus quando ſunt Ciuiles illi tantum ſunt reſtituendi, qui realiter, & cum effectu probantur exacti, limitatur, & quando; Surd. conſ. 84. num.4. *deciſ.81. numer. 6. Albergato.*

Fructus ſoluens debiti contenti in apocha, cenſetur fateri tale debitum contentum in apocha. *deciſ.407. numer.12. Bourlemont.*

cum Fructibus legitima debetur vna à die obitus Teſtatoris, *deciſ.427.nu.1.Emerix.*

Fructuum inſufficientia poſſeſſionis in Saluiano recentæ requiritur ad ſubſtinendum iudicium exequutiuum, *deciſ. 451. nu.8.Bourlemont.*

Fructus percepti, quando agitur de reſtitutione bonorum, & ſi non fuerint petiti acceſſoriè veniunt. *dec. 163. nu.3. Priolo.*

Fructuum liquidatio vti difficilis probationis à ſolito, & per coniecturas probatur, Teſteſque ad hunc effectum etiam ſingulares admittuntur, *deciſ.208.numer.9. Taia.*

Fructus dotales poſt obitum mulieris amplius exigi non poſſunt, cum ceſſent onera matrimonij ratione quorum recipiebantur, *deciſ.230. num.8. Albergato.*

Fructus marito onera matrimonij ſubſtinenti ob moram irregularem ſine alia interpellatione debentur, *deciſ.267. num.11.Albergato.*

pro Fructibus conſequendis ſine dubio datur via executiua ſi loco alimentorum ſuccedant, *deciſ.20 numer. 8. Cerro.*

Fructus creditum quod non poteſt facere non producit intereſſe, niſi cum vitio vſuræ, *deciſ.112.num.2. Meltio.*

Fructus creditum poteſt producere, quando concurrunt alia requiſita, *ibidem num.3.*

Fructus recompenſatiui ob retardatam traditionem prædij venditi, quos percipere potuiſſet emptor ſi res tradita fuiſſet, eidem vigore contractus debentur, *deciſ.138. nu.2. Meltio.*

Fructus ſiue conſtante matrimonio fuerint conſumpti, ſiue & diſſoluto adhuc extent, marito debentur, *dec.358. nu.3 Priolo.*

pro Fructibus Saluianum competit ſtante obligatione Camerali in Inſtrumento mutui appoſita, quæ hypothecam omnium bonorum obligati includit, *deciſ.137.n.5.Meltio.*

Fructus exacti reddunt creditum illiquidum, donec de illis ratio reddatur, *deciſ.435.num.1.Veroſpio.*

Fructus in bonis ſtabilibus ad rationem quinque pro centenario taxati ſunt à lege, *deciſ.451.num.4. Beuilaqua.*

Fructus dotis conſtante matrimonio ſicut moram irregularem inducunt, ita ſine interpellatione debentur, *dec.203 num.5.Cerro.*

Fructus bonorum durante vita naturali percipere poteſt, profeſſus, quando non agitur de perpetua ſucceſſione Monaſterij loco filiorum, *deciſ.57.num.3.Meltio.*

Fructus cenſus in tantum poſſunt præſcribi, in quantum præſcribitur ipſa ſors, à qua dependet, illi dependent, *deciſ.47.num.5.Albergato.*

Fructus dotis Viduæ vt debeantur poſt obitum viri requiritur interpellatio, *deciſ.20.num.4. Albergato.*

Fructus dotis, quando certi ſunt, & taxati à Statuto loci; tunc alia taxatio non requiritur, niſi per numerationem annorum, *deciſ.395.num.12.Beuilaqua.*

Vndè non eſt neceſſaria aliqua taxatio Iudicis, *ibidem num.10.*

Fructus quando non calculantur ex ſolito, ſed quia partes conuenerunt, non laudum inter alios latum, ſed ſumptæ probationes attendi debent. *dec.255.nu.9. Emerix.*

Fructus in ſcutis quatuor pro centenario taxati debiti noſcuntur, licet pro debito quantitatis in pactum à contrahentibus citra vſurariam prauitatem deduci nequeant, *deciſ.38.num.9.Veroſpio.*

Fructus ſiue conſtante matrimonio fuerint conſumpti, ſiue & diſſoluto adhuc extent, marito debentur, *deciſ.277.n.3. Priolo.*

Fructus reſeruati ex donationis vſufructu veniunt ſub diſpoſitione donantis, *deciſ.106. num.9.Alberg.*

Fructus mala fide conſumpti cum melioramentis compenſari debent, *deciſ.288.num 23. Albergato.*

Fructus domus melioratæ cui debeantur, *deciſ.420.num.10. eodem.*

Fructuum quantitate non liquidata mandatum, & ſubhaſtatio ſequuta ratione incertitudinis, & exceſſiuitatis nulla eſt, quod amplia. *deciſ.451.num.6.Bourlemont.*

Fructus in ſatisfactionem crediti dotalis non cedunt, quando eos titulo vſusfructus vxor ſibi acquirit, *deciſ.89 nu.6. Cerro.*

ex Fructibus longo tempore melioramenta perceptis refecta præſumuntur, *deciſ.290.nu.15.Albergato.*

Fructuum reſeruatio præſeruat tam dominium, quam poſſeſſionem, *deciſ.419.numer.29. Beuilaqua.*

Fructus titali in commercio debitoris exiſtunt, & iiſdem Creditoribus hypothecati cenſentur. *deciſ. 127. num. 13. Beuilaqua.*

Fructus dotis, conſtante matrimonio, debent perſolui abſque vlla interpellatione, *dec.25. nu.6.Veroſpio.*

pro Fructibus dotalibus non ſunt alienanda corpora fideicommiſſaria, *dec.424. nu.1. Albergato.*

Fructuum reductio formalis ad certam ſummã, vt probetur, ſufficit decem, ſex, quinque, vel tribus annis minores vſuras perceptas fuiſſe, *deciſ.194. num.3. Priolo.*

de Fructuum perceptione in genere conſtito ſufficiunt leuiores probationes pro quantitate. *deciſ.219.nu.6.Priolo.*

Fructuum liquidatio, ſtante mala fide fit vſque ab initio à die occupationis ante motam litem, *deciſ. 529. numer.2. Beuilaqua.*

Fructus cenſus currunt non obſtante, verbali oblatione ſortis, *deciſ.403.num.17.Albergato.*

Fructus non petiti an veniant reſtituendi, *deciſ.162.num.2.*

Fructuum depoſitio non eſt ſolutio, *dec.80.num.1. Cerro.*

Fructus ſtante prohibitione de non moleſtando marito liberè acquiſiti cenſentur, *deciſ.272.num.2.Priolo.*

Fructus ſtabilium taxantur ad quinque pro centenario, *deciſ. 423.num 3 Bourlemont.*

Fructus debito ſoluens, tacitè fatetur, debitum eſſe verum *dec.407.num.5.& 11.Beuilaqua.*

Fructus alij ſunt ratione beneficij, alij ratione laboris, & ſeruitij, & alij incerti, *deciſ.357. num.8. Bourlemont.*

Fructus, quando de bonis ſtabilibus agitur ad rationem quinque procentenario taxari debent, *dec.261.n.9.Priolo.*

Fructus ſuper domo impoſiti ſtatim poſt factam venditionem à poſſeſſore debentur, *deciſ.327.nu.4.Emerix.*

Fructus potius præſumuntur aucti, quam diminuti, *deciſ.48. num.7. Beuilaqua.*

Fructus rei in lite pendentis à die motæ litis ſunt reſtituendi, *deciſ.81.num 1.Albergato*

Fructus pro recambijs fruſtrà petuntur, deciſ. 342. num.19. Veroſpio.
Fructus etſi in condemnatione fuerint omiſſi, & ideò peti non poſſe videantur, vigore noui iudicij, & nouæ petitionis adhuc veniunt reſtituendi, deciſ. 162. numer.4. Priolo.
Fructuum reſtitutione per ipſos venditores retardata, emptor ad ſolutionem damnorum, non tenetur, deciſ. 119. num.13. Beuilaqua.
Fructus attentans pro ſufficienti purgatione realiter reſtituere, & omnes expenſas, damna, & intereſſe ſoluere, ac reficere tenetur, deciſ.80 num.1. Cerro.
Fructus in cambiorum materia ſolent taxari ad 12. pro centenario, dec.413.nu.9. Veroſpio.
Fructus illius rei, quæ tunc temporis non poterat illos producere fruſtrà petuntur, deciſ.131. nu.6. Bourlemont.
Fructuum perceptione creditum non iuſtificatur, deciſ. 455. num.6. eodem.
ex Fructibus augumentum prouenìens nedum primo hæredi, ſeu legatario, ſed etiam fideicommiſſarijs debetur, quando verba Teſtamenti fauore omnium illius ordinationem oſtendunt, deciſ.95. num.1. Cerro.
Fructus legitimæ pro fœmina ad quinque pro centenario taxantur, & quando, deciſ.46. num.3. Cerro.
ex Fructibus Teſtator ſi iubeat, quod eius æs alienum ſoluatur, eis non ſufficientibus poteſt hæres ſuum creditum ex certis bonis ſibi ſatisfacere, deciſ. 79. num. 31. Albergato.
Fructus bonorum ſtabilium taxantur ad rationem quinque pro centenario, dec.430.num.2. Albergato.
Fructus dotis vti liberè ad virum ſpectant, ita quoque fructus ex bonis ſupradotalibus percepti, deciſ.261. num.21.
Fructus an à prædio temporaliter tantum tranſigenti aſſignato debeantur, deciſ.255.num.6. Emerix.
ex Fructibus dotis alenda eſt vxor, & filij, deciſ.20. numer.9. Cerro.
Fructuum dotalium taxatio regulatur à conſuetudine regionis, deciſ.428. nu.20. Beuilaqua.
Fructuum reſtitutioni bona fide conſumptorum vt non ſit locus, rem eſſe dubiam ſufficit, deciſ 95. num.8. Cerro.
Fructus in Spolio ſunt reſtituendi à die motæ litis, dec.419. nu.1. Beuilaqua.
Fructus in Spolio Iudiciali ſunt reſtituendi ſicut in violento, quod declara, ibidem num.2. & 3.
in Fructuum dotalium taxatione, quid veniat attendendum,
Fructus imputantur in ſortem matrimonio diſſoluto, deciſ. 350. num.4. Bourlemont.
Fructus Iuriſpatronatus praeſentatio eſt, deciſ. 2. num. 5. Priolo.
Fructuum liquidatio in interdictis excepto ſpolio violento, & attentato, non fit, niſi à die motæ litis, deciſ.537.n.1. Beuilaqua.
Fructus beneficiatus impeditus percipere non tenetur ad penſionem, deciſ.467.num.4. Taia.
Fructus legitimæ debentur in cauſam fructuum qui ad maiorem ſummam aſcendunt, non autem in capitale legitimæ, deciſ. 536.num.14. Emerix.
Fructus nulli debentur mora ceſſante, deciſ. 359. num. 10. Veroſpio.
Fructus beneficij ratione laboris perſonalis inſeruienti tantum debentur, ibid.num.9.
Fructus dotis marito competunt via executiua, cum loco alimentorum, & aliorum onerum ſuccedant, deciſ.20.n.6. Cerro.
FRVMENTA ducuntur ad horrea cum impenſis, deciſ.431. num.4. Veroſpio.
Frumenti ſocietas ante illius diſtractionem diſſolui nequit, deciſ.193.num.5. Veroſpio.

FVNDAMENTVM.

Fundamentum alicuius probationis adminicula adhoc vt intrent, requiritur, deciſ.482. num. 3. Albergato.
Fundamenta iuſtitiæ, quis nequiret in dubio poneret, dum eis vſus eſt ad fauorem proprium, & poſtea ad fauorem partis, obſtaret, vt non admitterentur, deciſ. 3. num. 21. Meltio.
ad Fundationem Conuentus præter licentiam Ordinarij requiritur aſſenſus Summ. Pontific. deciſ. 87. numer. 8. Veroſpio.
Fundationis Inſtrumentum pro exiſtentia Iuriſpatronatus omnes modos probationis ſuperat, deciſ.96.n. . . Beuil.
ex Fundatione, & dotatione Iuſpatronatus vt competat laicis, debent eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, deciſ 84. Cerro.
ad Fundationem noui Conuentus requiritur Sedis Apoſtolicæ Beneplacitum, deciſ.155.numer.1. Beuilaqua.
ex Fundatione, & dotatione Iuſpatronatus non benè concluditur, cum detur poſſibilitas modi contrarij, deciſ. 84. num.3. Cerro.
Fundationis Iuriſpatronatus Inſtrumentum, vt ſuffragetur deſcendentibus, deſcendentia per concludentes probationes, & gradus diſtinctos probari debet, deciſ.96.nu. 24. Beuilaqua.
ex Fundatione, & dotatione Iuſpatronatus vt probetur, nõ ſufficit iuſtificare actualem actum præſentationis ſimplicis, deciſ.84.nu.4. Cerro.
ad Fundationem noui Conuentus præter Beneplacitum Apoſtolicum, & Ordinarij conſenſus copulatiuè requiritur, dec.115.nu.3. Beuilaqua.
à Fundatione Iuriſpatronatus, ex conſtructione, & dotatione Laici, non ſunt retrahendi, imò potius ſunt inducendi, deciſ.596.num.14 Beuilaqua.
Fundatio noui Conuentus ſine Beneplacito Sedis Apoſtolicæ non permittitur, deciſ 115.num.2. Beuilaqua.
pro Fundationis Conuentus validitate præter incolarum conſenſum plura alia requiruntur, deciſ.87. num.11. Veroſpio.
Fundatio Conuentus ſine licentia Ordinarij, & Apoſtolico aſſenſu eſt nulla, ibidem num.5.
Fundatio Conuentus ſine Beneplacito Apoſtolico eſt inualida, ibidem num.4.

FVNDATOR.

Fundatore Iuſpatronatus pro certis perſonis reſeruante eius voluntas eſt exequenda, nec vocatis præiudicium inferri poteſt, dec.131 numer.8 Cerro
Fundatoris voluntate ſtante, ſtabilimenta Religionis circa ætatem filio minoris ætatis non præiudicant, deciſ.391. nu.9. Albergato.
Fundatori agnatus proximior charactere Sacerdotali inſignitus, ex lege fundationis, quam Exequutores ſeruare tenentur, præſentari debet, deciſ.156.num.1. Veroſpio.
Fundator Beneficij an cenſeatur voluiſſe ſe conformare cum diſpoſitione iuris, deciſ.399. numer.8. Emerix.
Fundatoris voluntas quando in contrarium concurrit, diſpoſitio Concilij prohibentis minores 14. annorum beneficia Eccleſiaſtica obtinere locum non habet, deciſ. 290. numer.10. Albergato.
ex Fundatione, & dotatione Iuſpatronatus vt probetur, debent patroni eſſe ex mente Summ. Pont. in quaſi poſſeſſione, deciſ.84.num.5. Cerro.
FVNDORVM alienatio magni redditus, & valoris pro modicis debitis ratione ipſius alienationis, & pignoris de ſemetipſa corruit, deciſ.182.num.28. Taia.

FVNDVS.

Fundo ad manus Creditoris perueniente, cenſus extinctus cenſetur, deciſ.166 num.10. Beuilaqua.
Fundus, quando eſt capax pro vtroque creditore datur ad illum immiſſio pro indiuiſo, deciſ.438.num.13. Veroſpio.
pro Fundo dotali mulieri, quando certa bona conſignantur, eidem actio contra alia non competit, deciſ 349. num.8. Beuilaqua.
Fundus dotalis poſt mortem mulieris amplius non dicitur, cum ille diſtrahi poteſt, deciſ. 63. num.15. Beuilaqua.
Fundum Creditore negante ad ſe perueniſſe debitores in eo ſe fundantes contrarium probare tenentur, dec. 166. nu.11. Beuilaqua.
Fundus in dotem conſtitutus quandonam ex dominio Viri exire dicatur, deciſ 349.nu.9. eodem.
Fundum magni redditus, & valoris pro modica legatorum quantitate alienare non licet, deciſ.160.numer.25. Taia.
Fundo dotali per filium alienato pretium ex illo retractum pro crediti dotalis extinctione inſeruiſſe præſumitur, dec.470.nu.4. Priolo.
Fundi adiudicatio plus debito facta etiam pro rata veri debiti non ſuſtinetur, dec.36.num.1. Taia.

FVNERALIA.

Funeralia debent perſolui detracta portione ſpeciali in conuentione alijs debita, deciſ.418, num.4 Veroſpio.
Funeralia ſunt ſoluenda iuxta taxam à ſuperiore decretam non obſtante itinere longiori, deciſ. 448. numer.1.2. & 5. Veroſpio.

Funeralis quartæ nomine quæ veniant, *deciſ.501.numm.2. Cerro.*

in Funere impenſæ fideicommittentis dum ex proprijs pecunijs hæredum grauatorum factæ non iuſtificantur, ex mobilibus hæreditarijs factæ cenſentur, & cum illis ſunt excomputandæ. *dec.277.nu.14. Beuilaqua.*

de FVTVRO verba quæ loquuntur, quomodo intelligantur reſtricta, *deciſ.1.num.15.Veroſpio.*

G

GABELLA.

Gabella pro contractu vnico ſemel tantum debetur, *deciſ.428. nu.3.Beuilaqua.*

Gabellæ tot debentur, quot ſunt contractus diſtincti. *deciſ. 428.num.4.Beuilaqua.*

GEMINATIO arguit enixam voluntatem diſponentis, *deciſ.526. nu.7.Bourlement.*

in GENERE expreſſio aliqua facta, niſi deducatur in ſpecie non iuuat, *deciſ.452. numer. 10. 11. & 12. Albergato.*

Gener, quando adhuc remanet cum vxore in domo ſui Soceri, in taxationem fructuum dotalium, quid veniat attendendum. *dec.258. num.16.Taia.*

GENERALIS.

Generalis obligatio non intelligitur comprehendere bona, quæ particulari donationi ſunt vinculata, ſed ſolum propria, & acquiſita, *deciſ.11.num.2. Cerro.*

Generalis conſuetudo non attenditur ſtante ſpeciali, *deciſ. 501.num.7.ibidem.*

Generalis Procurator omnia, quæ poſſunt peragi à Capitulo generali iuxta ſuas facultates explere poteſt, *deciſ.105. nu.11. ibidem.*

Generaliter promiſſum, quando aliquid fuit non ità facilè id reſtringitur, *dec.439.num.3.ibidem.*

Generaliter verba prolata, ample ſunt intelligenda, *deciſ. 439.num.4.ibidem.*

Generalem declarationem ſententiæ ſi habeant, ſeu contineant, & quidem per neceſſe, tunc non requiritur alia declaratio. *deciſ.260.num.9.ibid.*

Generalis ſubſcriptio ad euitandam pœnam falſitatis ſuffragatur, ius autem petendi legatum non tribuit, *deciſ. 190. num.9.Priolo.*

ad GENERATIONEM reputatur inepta fœmina in 55. ætatis anno conſtituta ex iuris præſumptione, *deciſ. 32. num.9.Veroſpio.*

GENERI per ſpeciem in iure derogatur, & id potiſſimum habetur quod ad ſpeciem directum eſt, *deciſ.259. num.5.*

GESTATIO habitus Ordinis Hieroſolymitani arguit profeſſionem in geſtante, *deciſ.444.num.3. Alberg.*

GENTILITIVM, & familiare iura ſanguinis iuſpatronatus quando eſt deſcendentes in capita ſuccedunt, *dec.103 num.3.Priolo.*

GLADIO vxor perſequutæ ope ſeparationis aduerſus tantam viri ſæuitiam eſt conſulendum, *deciſ.199.numer.7. Priolo.*

GRADVS.

Gradus ſequens vt ſubintret in locum gradus caducati, conditio antecedenti ſubſtitutioni appoſita impleri debet, quæ non caducatur licet gradus antecedens caducetur, *deciſ.154. numer.17.Priolo.*

Gradu primo caducato gradus ſequens nunquam admittitur niſi purificata conditione eidem gradui caducato adiecta, *dec.154.num.21.ibidem.*

per Gradus omninò diſtinctos conſanguinitas edoceri debet, *dec.156.num.5.ibidem.*

ad Gradus, & munera nobilibus admiſſio dumtaxat conferri ſolita manifeſtum ſignum nobilitatis cenſetur. *deciſ.213. nu.7.ibidem.*

GRATIA.

Gratia Apoſtolica cum derogatione Iuriſpatronatus iuſtificatur, cum ob non factam præſentationem intra ſtatutum à iure tempus ius ad Sedem Apoſtolicam deuolutum cenſeatur, *deciſ.178. numer.5.Meltio.*

Gratia præſentati vt iuſtificetur, ſufficit conſtare præſentantes eſſe patronos, maximè cum alium præſentantes in poſſeſſione præſentandi non fuerint, *deciſ.272. num.16. Beuilaqua.*

Gratia prioris prouiſi à Sede Apoſtolica iuſtificata, idem poſteriori prouiſo præferri debet, *deciſ. 223. numer.13. Priolo.*

Gratia precum ob acceptationem Scholaſteriæ conſumpta, vigore earundem Canonicatum poſtmodum acceptare non licet. *deciſ.256. nu.1.Emerix.*

Gratiæ Summ. Pontificum, quæ conceduntur pro Cathedralitate, ipſæ habent vim probationis, *deciſ. 5. num.13. Cerro.*

Gratia Apoſtolicæ prouiſionis Beneficij, tunc facilius iuſtificatur, quando Executor, iam executioni demandauerit cauſam, *deciſ.456.num.7. Cerro.*

Gratia ob mortem concedentis non expirat, quando illius exequutio delata eſt, etiam poſt tempus mortis, *dec.512. numer.14.Albergato.*

Gratia exequuta præſumitur iuſtificata, *deciſ.480. numer.3. Bourlement.*

Gratia ſi neutri debet continere derogationem regulæ de iure quæſito non tollendo, *deciſ.449. num.6. 7. & 8. Beuilaqua.*

Gratiam vitio ineuitabilis obreptionis laborantem Pontifex non concedit, vel ſaltem difficilius ſi ipſi de eadem conſtiterit, *dec.126.nu.1.Beuilaqua.*

Gratia non expeditis literis intra tempus ſtatutum de capienda poſſeſſione prouiſo non ſuffragatur, quando per illum ſtetit poſſeſſionem capere, & noluit, *deciſ.223. numer.14.Priolo.*

Gratia obtenta à Papa, eſt nulla, ſi fuit tacitum id quod erat neceſſarium, *deciſ.399. numer.12.Emerix.*

Gratiæ literis non vulneratis, exequutio illius per ſimplicem prouiſionem Apoſtolicam non iuſtificatam impediri nequit, *dec.73.numer.12.Priolo.*

Gratiæ duæ cum alicui conceſſæ fuerint minimè inter ſe pugnantes, omiſſa vna altera vti poteſt, *deciſ.67.nu.16. Beuilaqua.*

Gratia à Pontifice obtenta fruſtrà allegatur, quando eandem obreptitiè, & ſubreptitiè obtentam fuiſſe apparet, *deciſ.280. num.10 Albergato.*

Gratia obtenta à Papa ſi ſit ſubreptitia nullius eſt roboris, *deciſ 399 num.13.Emerix.*

Gratia principalis innixa ſuper nullitate concurſus ab Archidiacono indicti verificatur, *deciſ.322. numer.10. Veroſpio.*

Gratia, quando debitæ exequutioni fuit demandata, id operatur, vt omnia fuiſſe iuſtificata præſumantur, *deciſ. 414.num.9.Vicecomite.*

Gratia dicitur ſubreptitia, dum non fuit narratum Principi id, quod reddidiſſet eum difficiliorem ad conceſſionẽ gratiæ, *deciſ. 54. numer.2. Meltio.*

Gratia ex Signatura, & reſtrictiua venit regulanda quicquid in corpore ſupplicationis fuerit petitum, *deciſ.127. nu.9. Meltio.*

Gratia Apoſtolica ex defectu ſubreptionis redditur nulla, *deciſ.376. nu.26.Beuilaqua.*

Gratia, quando eſt facta motu proprio, & ex narratis de certa ſcientia Papæ apparet, pro ſufficienti derogatione etiam Conciliorum generalium ſufficit, *deciſ.56. nu. 10.Cerro.*

Gratiæ iuſtificatio reddit effectum validum, *deciſ. 35. nu.1. Albergato.*

Gratia Summ. Pontific. etiam motu proprio emanata non ſuffragatur cum deficit intentio, *deciſ. 205. num.4. Albergato.*

Gratia obtenta à Papa ſi ſit ſubreptitia nullius eſt roboris, *deciſ.399.numer.13.Emerix.*

Gratia Principis, quando non dicatur merè gratuita, *deciſ. 152.num.4.*

in Gratia ſubrogationis gratioſæ, intruſio ex quibus excludatur, *deciſ.405.num.3.Beuilaqua.*

Gratia narratiua eſt probanda per impetrantem, etiam quod contineat negatiuum, *deciſ. 449. num. 4. Beuilaqua.*

Gratia Apoſtolica dum non iuſtificatur, non venit attendenda, *deciſ.64. num.29. Priolo.*

in Gratia prouiſionis Iuriſpatronatus Papa, ſi aſſerat prouidendum habere dimidietatem vocum, intelligenda de Patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, *dec.152 num.18.ibidem.*

Gratia obtenta à Papa, eſt nulla, ſi fuit tacitum id quod erat neceſſarium, *deciſ.399.num.12. Emerix.*

GRAVATVS.

Grauatis detractiones quando competunt, etiam cauſam

Digitized by Google

ab ijs habentibus ſuffragari cenſentur, *deciſ.277. num.9. Beuilaqua.*

Grauatis Teſtator quando ſimpliciter ſine filijs deſcendentibus, proximiores de familia ſubſtituit, *deciſ. 188. num. 7. Cerro.*

Hoc caſu non exigitur copulatiua purificatio in omnibus, ſed ea purificata in vno, & ad eius portionem habet ſubſtitutio *ibidem num 8.*

Quia cum reſpiciat diuerſas perſonas reſoluitur in ſingularitates, *ibidem. num.9.*

Grauatus hæres faciendo alienationes bonorum, ſi non confecerit inuentarium, non valet impedire immiſſionem fideicommiſſario per detractiones faciendas, *deciſ. 131, num 13. Taia.*

Grauatus non poteſt ex ſua confeſſione inducere fideicommiſſum vbi non eſt, *dec.293.num.13. Albergato.*

Grauamen quando potius attendi debet, quam fauor, *deciſ. 378.numer.9. Vereſpio*

Grauamen non attenditur, quando ex eo reſultat lucrum, *deciſ.430.num.11. Priolo.*

H

HABILITAS.

HAbilitatem perſonæ beneficium conferendum certo generi perſonarum requirit, *deciſ.129.num.7. Alberg.*

Habilitas proximioris intereſſendi contractui vnde probatur, *deciſ.370.num.8. Ninot.*

Habilitas probatur atteſtatione examinatorum, *deciſ. 449. num.2. Beuilaqua*

Habilitatio acquiritur ex diſpenſatione Apoſtolica aduerſus defuncti diſpoſitionem, *deciſ.373.numer.1. Cerro.*

Habitanti domus aliqua ſatis dicitur congrua, & ſuperabundans dum eius partem alteri locauit, *deciſ. 538. num. 5. Cameral.*

Habitans in domo aliqua iuſtum eſt, vt ſoluat penſionem *deciſ.420.num.4. Albergato.*

Habitatio Palatij locationi æquiparatur, *deciſ.22. num.10. Priolo.*

Habitus Clericalis geſtatio non requiritur ad retinenda cætera prælegata Clericalia, *deciſ. 404. numer.18. Bourlemont.*

Habitus geſtatio Ordinis Heroſolymitani arguit profeſſionem in geſtante, *deciſ.145.numer.3. Albergato.*

HAEREDITAS.

Hæreditas, dum fuit adita ex cauſa erronea, poſtea poteſt adiri ex iuſta, & vera cauſa *deciſ.522. num.3. Cerro.*

Hæreditatis aditio titulo inſubſiſtenti & erroneo facta ſuſtineri non poteſt, *deciſ.214.numer.16. Albergato.*

Hæredes de mente Tranſigentium de hæredibus ſanguinis deſcendentes ex facto comprehendentibus intelligi debent, *deciſ.209.num 14. Beuilaqua.*

Hæreditate repudiata exiſtentia repudiantis amplius in conſideratione non eſt habenda, *deciſ. 32. num.3. Bourlemont.*

Hæreditatis nomine non veniunt bona donata, *deciſ. 455. num.14. Beuilaqua.*

Hæreditarium Iuſpatronatus dato, quod ſit ad illud, non aſpiret, qui non eſt hæres, *deciſ.152.num.5. Priolo.*

Hæreditatem Patris cum beneficio legis & inuentarij filia adeundo, bona materna cum bonis defuncti confuſa non remanent. *deciſ.271.num.9. Priolo.*

Hæreditatis aditio Procuratori per abſentem commiſſa cenſetur, quatenus per informationem vtilem eſſe aut alias expedire reppererit, *deciſ.274. numer.16. Taia.*

Hæreditas non conſiſtit tota in vna parte, cum quid minimum Iuris conſiſtit in alia, *dec.93.num.13. Priolo.*

Hæreditarium Iuſpatronatus, quando eſt Patrui duas tertias habent, nepotes autem pro vna tantum voce Patris, non autem pro dimidia præſentare poſſunt, *deciſ 237. num.4. Priolo.*

contra Hæreditatem repudiatam reſtitutio in integrum pendente lite non datur, *ibidem num.2.*

Hæreditatis aditio ſub erroneo ſuppoſito facta, ob defectū conſenſus perinde ſe habet ac ſi facta non fuiſſet, *deciſ. 303.num.19. Taia.*

in Hæreditate fideicommittentis bona, & ab illo poſſeſſa fuiſſe, ex Inſtrumentis tranſactionis, & diuiſionis liquido demonſtratur, *deciſ.337. num.6. Beuilaqua.*

Hæreditas quælibet generaliter non eſt delata, ſed ſpecialiter deferri debet, *deciſ.274.num.5. Taia.*

Hæreditatem Teſtator dum voluit ad aliquem integraliter deuenire, non eſt admittenda diuiſio, *deciſ.170.num.14. Priolo.*

Hæreditatem Teſtator dum voluit totaliter, & abſque omni diminutione reſtitui, Trebellianica prohibita cenſetur, *deciſ.160.num.13 Taia.*

Hæreditarium debitum dicitur proprium, quando hic eſt hæres ſine beneficio legis, & inuentarij, *deciſ.351.num.7. Priolo.*

Hæreditaria qualitas non probatur per enunciatiuam intereſſe habentium, *ibidem num.6.*

Hæreditaria onera non dicuntur illius qui à longo iam tempore obijt, cum eadem conſumpta dicantur, *deciſ. 340.numer.6. Albergato.*

de Hæreditate facultas libere diſponendi ad abſolutum illius dominium refertur, *deciſ.170. Priolo.*

Hæredibus inſtitutis quorum fauore inducta eſt excluſio fœminarum, neque filia, neque nepos præteritionem allegare poſſunt, nec immiſſionem hæredi ſcripto retardare, *dec.101.num.9. Albergato.*

Hæreditatem Monaſterium an poſſit repudiare ſine Beneplacito Apoſtolico, & ſolemnitatibus, *deciſ.522. num.6. Cerro.*

Hæreditaria qualitate deſtitutæ filiæ, ad bona donata extraneis hæredibus deferenda aſpirare non poſſunt, *deciſ.264. num.18 Vereſpio.*

Hæreditatis aſſertio ex pluribus inſtrumentis probata admittitur, niſi de contrario concludenter doceatur, *deciſ. 294.nu.5. Beuilaqua.*

Hæreditas, damna occaſione negotij prouenientia ſentire, & æs alienum ſoluere debet, *deciſ. 320. num.2. Albergato.*

Hæreditaria debita ſunt ſoluenda ab hærede grauato de bonis hæreditarijs, *deciſ.79.num.10. Albergato.*

ab Hæredibus inuentarium confectum, omnia in eo deſcripta Teſtatoris fuiſſe tam contra ipſos quam ab illis cauſā habentes probat, *deciſ.358.num.1. Priolo.*

Hæreditatis aditio à Procuratore non ſuſtinetur, quando eandem contra formam mandati abſque beneficio legis & inuentarij adiuit, *deciſ.274.num.8. Taia.*

Hæreditarius creditor nulliter agit contra ſolum vſufructuarium non citato hærede proprietario, ad quem ſpectat ſoluere debita, quæ non ſunt annua, *deciſ.89. nu. 8. Cerro.*

ab Hæreditate excluſio facta à Teſtatore de aliquo aliud eſt, ſi facta ſit ſimpliciter, & aliud ſi reperiatur facta in concurſu, *deciſ.39.num.9. Beuilaqua.*

Hæreditas, quando non in capita, ſed in ſtirpes, venit diuidenda, *deciſ.405 num.1. Bourlemont.*

Hæreditas Mercatoris permittentis continuationem Negotij ſub eius nomine obligata remanet, *deciſ. 426. num.1. Emerix.*

Hæreditas, quando fuit diuiſa in ſtirpes, tunc inter illos de ſtirpes ſubdiuidenda in capita eſt, *deciſ. 465. numer.2. Bourlemont.*

ab Hæreditate excluſio aliud eſt ſi reperiatur facta per modum exceptionis, & aliud ſi fiat ſimpliciter, *deciſ.40. numer.19 Beuilaqua.*

Hæreditatis renunciatio non extenditur ad bona donata vel ex contractu quæſita, *deciſ. 412. numer.12. & 13. Albergato.*

Hæreditas ab inteſtato non exiſtentibus proximioribus congnato quanti gradus defertur, *dec.365.n.1. Taia.*

Hæreditatis bona quando alienantur pro alimentis rationabiliter poteſt deueniri ad alienationem proprij capitalis, *deciſ.118. num.6. Meltio.*

Hæreditatem Tutore cum beneficio legis, & Inuentarij adeunte ſolemnitates non requiruntur, *deciſ.137.num.28. Priolo.*

Hæreditas verè non adita validè repudiari poteſt, *deciſ.303. num.20. Taia.*

Hæreditatis aditio inducitur, dum hæres erat debitor hæreditatis, & per multum tempus, illud nullatenus ſoluit, *dec.255.nu.6. Meltio.*

ab Hæreditate excluſio ad fauorem alterius facta, numquā locum habet, niſi ille alter cum effectu obtineat hæreditatem, *deciſ.39.nu.17. Beuilaqua.*

pro Hæredibus quibuſcumque clauſula ſtante donatio ob cauſam matrimonij dici non poteſt, *deciſ.145.num.7. Albergato.*

Hæreditas, hoc verbum comprehendit etiam Iura,& actiones capit, & ſic quoque Iuſpatronatus comprehendit, *deciſ.136.num. . . Cerro.*

Hæredibus inuentarium ſuffragari non poteſt, niſi de bonis in eo deſcriptis integra ratio Creditoribus reddatur, *deciſ.31.nu.2. Meltio.*

Hæreditatis ſtatus, quando non eſt factus concedi non poteſt immiſſio, & quando id procedat, *deciſ.536.nu.11. Cerro.*

Hæreditas ſub prætextu ſubſtitutionis non acquiritur, ſtante libera facultate Domini abſoluti, quæ ſubſtitutos quocunque nomine excludit, *deciſ.86. num.10. Priolo.*

Hæredibus facultas data diſponendi ad eorum libitum reddit diſpoſitionem illorum validam, *deciſ.94.num.1. eodem.*

Hæreditatis aditio ab infantibus denegari non poteſt, cum eadem per Tutorem eorum animum declarantem adita fuerit, *deciſ.143. num.18. eodem*

Hæreditatis aditio in cauſa erronea, & inſubſiſtenti fundata ſubſiſtere non poteſt, *deciſ.22.num.9. Benilaqua.*

Hæreditatis transmiſſioni ſit locus extantibus liberis. *dec.318 num.11. Cerro.*

ab Hæredibus actiones incipere, & contra hæredes non eſt nouum, *deciſ.436.num.3. Taia.*

Hæreditatis præuentiua aſſignatio tacitam habet conditionem quatenus aſſignans permanſerit in eadem voluntate vſque ad mortem, *dec.457.num.8. & 9. Cerro.*

Hæreditaria bona, quæ non ſunt viri, ſed proueniunt ex alio capite ad vxorem non poſſunt computari pro bonis in reſtitutione dotis contentis, *deciſ.118. num.7. Meltio.*

Hæreditas ab inteſtato etiam ad decimum gradum extenditur, *deciſ.356.nu.2. Taia.*

Hæreditarium Iuſpatronatus quādo eſt in eo non in capita, ſed in ſtirpes ſucceditur, *deciſ.163.num.2. Priolo.*

Hæreditate filia etiam iacente, nec alio adeunte, poſt præſcriptum tempus à facta repudiatione per viam reſtitutionis eandem adire non poteſt, *deciſ.232.nu.17. Priolo.*

Hæredibus in præiudicium hæredum Teſtamentariorum ex ſtylo inueterato Curiæ venditio bonorum prohibetur, niſi data cautione, vel ſatisfactione demonſtrata, *deciſ.259. num.17 Taia.*

Hæredibus onus iniunctum oriri facit inter eoſdem hæredes particulare, perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, *deciſ.468. nu.12. Vicecomite.*

Hæreditas nepoti ex filia deſcendenti Aui excluſis transuerſalibus debetur, *deciſ.265.num.1. Albergato.*

Hæreditas repudiata quomodo probatur, *deciſ.77. num.1. Priolo.*

Hæreditatis aditio, quando fuit ex cauſa erronea, perindè eſt, ac ſi non eſſet facta, *deciſ.522. nu.2. Cerro.*

Hæredibus non alienantibus omnia in fideicommiſſo remanent, & fideicommiſſum conditionale cenſetur, cum de eo hæredes ſcripti non diſponant, *deciſ.259. num.4. Taia.*

Hæreditatem facultas adeundi antea illius aditionem in bonis facultatarij non exiſtit, *deciſ.355. nu 2. Albergato.*

Hæreditas de iure præſumitur locuples, *deciſ.532. num.10. Taia.*

ex Hæreditate Soceri Mulier, quandonam dotem repetere poſſit, *deciſ.349.numer.4. Benilaqua.*

Hæreditaria in v..a. aut altera præſentatione expreſſa qualitas, demonſtratiuè ad indicandam qualitatem impropriam ſanguinis poſita cenſetur, *deciſ.237.num.16. Priolo.*

Hæreditas adita per cōmunem filium nulla proteſtatione à Matre retinendi bona pro dote, Matris Iura nō excludit, *deciſ.89.num.4. Cerro.*

Hæreditatem filia repudiante, conditio deceſſus filiorum, abſque legitimis deſcendentibus purificata cenſetur, *deciſ.98.num.2. Benilaqua.*

Hæreditatem Tutor cum ſimpliciter adeat, aditio per ipſum nomine pupilli facta niſi adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs non ſuſtinetur, *deciſ.153. num.20. Priolo.*

Hæreditatem Moniales adeuntes cum beneficio legis, & Inuentarij, ac de bonis in eo deſcriptis rationem reddentes, à Iudice mediante ſubhaſtatione vlera vires hæreditarias grauari non debent, *deciſ.141.nu.1. Meltio.*

Hæredibus conſocij manutentio non ſolet concedi, dum non docetur de aliqua eius propria poſſeſſione, *deciſ.23. num.12. Meltio.*

Hæreditatem hæredes agnoſcentes Patris, cum poſt integram rationem hæreditatis redditam bona omnia ipſis aſſignata fuerint, hæreditatem ſine periculo habere cenſentur, *deciſ.138.num.24. Taia.*

Hæreditas verbū comprehendit quid vniuerſale, & ſic quoque Iura, & actiones omnes, *deciſ.64.num.11. Priolo.*

Hæreditatem Monaſterio recuſante admittitur ſtatim ſubſtitutus, *deciſ.98.num.4. Benilaqua.*

Hæreditas ſemel repudiata amplius adiri non poteſt, *dec.232 nu.5. Priolo.*

Hæreditas ex quo ſatis dicatur adita, *deciſ.43.num.25. Taia.*

Hæreditarium Iuſpatronatus in dubio eſt præſumendum ..., *deciſ.73.num.15. Priolo.*

Hæredibus ſcriptis immiſſio denegari non poteſt Teſtamento omni vitio, & deturpatione carente, *deciſ.101. num.1. Albergato.*

in Hæreditate bona deſcripta tanquam exiſtentia penes hæredem remanſiſſe cenſentur, donec reddita ratione contrarium probetur, *deciſ.153.nu.15. Priolo.*

HÆRES

in Hæredis poteſtate ſicuti ſtat repudiare hæreditatem, ita in poteſtate Teſtatoris ſtat, alium hæredem ſibi inſtituere, *deciſ.4.num.6. Albergato.*

Hæredes dum deduxerunt dotis reſtitutionem ex bonis fideicōmiſſarijs ſignum eſt, quod iam deduxerunt legitimam, & Trebellianicam, *deciſ.531. num.13. Taia.*

ad Hæredes in ſtirpes tranſit Iuſpatronatus hæreditarium, ita vt cuncti hæredes vnius ex Patronis vnam vocem habeant, *deciſ.272 num 1. Benilaqua.*

Hæredes ſubſtituti ſi à fideicommiſſarijs legata exigi non poſſunt, de fructibus hæreditarijs, & pro rata temporis hæredes, & fideicommiſſarij legatarijs tenentur *dec.259. numer.15. Taia.*

Hæredi inſtituto conditio adiecta, *quatenus in Religione non permanſerit*, tanquam turpis, & retrahens à vita religioſa reijcitur, & pro non ſcripta habetur, *deciſ.145. numer.5. Meltio.*

Hæredi immiſſio ſcripto non eſt retardanda per exceptiones turbidas, & altiorem indaginem requirentes, *deciſ.4. num.21. Albergato.*

Hæredum appellatione, veniunt tantum hæredes ſanguinis, maximè inter liberos, *dec.67. num.4. Taia.*

Hæredi à Teſtatore facultas libera, quando eſt data alienandi bona fideicommiſſaria, quid importet, *deciſ.94. num.14. Priolo.*

Hæredi ſcripto, quando non videatur retardanda immiſſio per exceptiones requirentes altiorem indaginem, *dec.522. num.9 Cerro.*

Hæredi ſcripto immiſſio in bonis Teſtatricis vigore Teſtamenti competit, cum nullum in eo viſibile vitium appareat, *deciſ.99.num 2. Meltio.*

Hæredes de bonis ſtabilibus in Inuentario deſcriptis rationem reddere tenentur, *deciſ.248.nu.7. Taia.*

ad Hæredes quoſcumque donatarij, etiam extraneos donatio tranſit, *deciſ.177. num.1. Cerro.*

Hæredi in re certa non vniuerſali ſcripto edictum, *leg.final.* non competit, *deciſ.163.nu.11. Benilaqua.*

Hæredi immiſſio ab inteſtato, quando non poſſit impediri, *deciſ.522.num.1. Cerro.*

Hæredes, ſi ex diſpoſitione Teſtatoris debent eſſe de linea maſculina, qui ſunt ex linea fœminina cenſentur excluſi, *deciſ.76.num.9. Meltio.*

Hæredes Inuentarium, vt tueatur contra Creditores, legitimus calculus eſt exhibendus dati, & accepti, cum ſuis iuſtificationibus, ac promiſſione reſtituendi quicquid penes ipſos remanſerit, *deciſ.31.num.3. eodem.*

ſub Hæredis Inſtitutione comprehenduntur bona de quibus Teſtator poteſt diſponere, *deciſ.93.num.9. Priolo.*

Hæredum appellatione tunc veniunt maximè filij tantum, quando ſumus in prohibitione alienationis, & adiectione permanendi bona inter ſuos hæredes, *deciſ.67. nu.7. Taia.*

Hæredes agnoſcentes hæreditatē Patris, cum poſt integram rationem hæreditatis redditam bona omnia ipſis aſſignata fuerint hæreditatem ſine periculo habere cenſentur, eorumque actiones confuſæ nullatenus dicuntur, *dec.183. num.24. Taia.*

Hæredis facultas libera ad libitum præſcfere abſolutum dominium in hæreditate, *deciſ.170. nu 15. Priolo.*

in Hærede certitudo quæ requiritur adire volente, etiam in hærede conſtituente Procuratorem ad adeundum hæreditatem requiritur, *deciſ.274. num.2. Taia.*

Hæredi Teſtator pœnam adijciens caſu quo Matrem, & coheredem vexaret, etiam in caſu quo Pronepoti non nuberet ſi voluiſſet pœnam adieciſſe præſumitur, *deciſ.321.num.10. Priolo.*

Hæredes magis dilectos Teſtator reciprocè ſubſtituens, deſcendentes remotiores, & minus dilectos eodem modo vocaſſe præſumitur, *deciſ.283. num.9. Priolo.*

Hære-

Digitized by Google

Hæredum legitimorum nomine dum fuit cõtemplata agnatio veniunt tantũ maſculi ex maſculis, non autem maſculi ex fœminis, *deciſ.519. num.20. & 21. Beuilaqua.*

Hæredes concluſiu à ſeipſis ſeparari non poſſe non recipitur, quando ijdem hæredes onere fideicommiſſi grauati ſunt, & datus eſt ſubſtitutus cui hæreditatem reſtituere tenentur, *deciſ.209.num.4. Beuilaqua.*

Hæredis Inſtitutio generalis æquipollet cuicunque particulari expreſsioni, *deciſ.94. num 5. Priolo.*

Hæredum confeſſio in Inſtrumento Compromiſſi adſtipulata contrà eos plenum probationis gradum conſtituit, *deciſ.305. nu.5. Veroſpio.*

contrà Hæredes obligatio Cameralis Ius agendi tribuit, *deciſ.40. num.5. Beuilaqua.*

Hæredum appellatione in ſubſtitutionibus, & fideicommiſſis veniunt tantum hæredes ſanguinis ſecundum communem opinionem, *deciſ.67 num.1. & 2. Taia.*

Hæredi ſcripto, quãdo nullo modo poſſit denegari immiſſio, *deciſ.4. numer.1. Albergato.*

Hæredes inſtituti conueniendi ſunt Iudicio ordinario, *deciſ.316.numer.7. Beuilaqua.*

Hæredi ſcripto Teſtamentum non abolitum nec in aliqua ſui parte vitiatum exhibenti immiſſio in bonis Teſtatoris de tempore ſui obitus relictis debetur, *deciſ.331.num.1. Beuilaqua.*

aduerſus Hæredem poſſeſſorem legatario competit immiſſio ex remedio Saluiani, *deciſ.270.num.1.Veroſpio.*

Hæredes dotem exburſatam, non autem promiſſam, & inexactam reſtituere tenentur, *deciſ.357. num.5. eodem.*

Hæredes non poſſunt de mendacio arguere Teſtatores, *deciſ.441. numer.7. eodem.*

per Hæredem grauatũ extraneum alimenta, & fructus habiti veniunt in Trebellianicam imputanda, *dec.416 nu.9.Cerro.*

in Hæredes ſocietatis tunc multo magis tacitè dicitur continuata, dum non electa fuit induſtria perſonæ ſocij defuncti, *deciſ.23.num.19. Meltio.*

Hæredes ſtante obligatione Teſtatricis ad reſtitutionem crediti iuxtà formam pacti, quod præcisè ſeruandum eſt tenetur, *deciſ.242. num.8. Priolo.*

Hæredis Inſtitutio cum ſit caput, & fundamentum Teſtamenti, illius nomine omiſſio ſola Teſtamentum inutile reddit, *deciſ.16 numer.4. Beuilaqua.*

Hæredi pro ipſa re certa, alijſque omnibus bonis nullo exiſtente cohærede, *remed. leg.final.*, competere cenſetur, *dec.163. num.13. Beuilaqua.*

Hæredis inſtitutio ſine beneficio Inuentarij ex comparitione Procuratoris non iuſtificatur cum eadem ſine ſpeciali mandato facta cenſeatur, *deciſ.133.numer.9. Cerro.*

Hæredis ſocius poteſt prætendere manutentionem, dum in ea continuauit poſt mortem ſocij, *deciſ 23. num.9.*

Hæredum mentio in fideicommiſſo condito pro conſeruatione agnationis intelligitur de maſculis, *deciſ.422.num.3. Veroſpio.*

Hæredum nomen in fideicommiſſis verificatur de hæredibus ſanguinis, *dec.468.num.8 Vicecomite.*

Hæredis nomina, & filij, dum ſunt inter ſe contrà diſtincta vnum non venit ſub nomine alterius, *deciſ.430. num.10. Priolo.*

Hæredes de bonis ſtabilibus in Inuentario deſcriptis rationem reddere tenentur, *dec.248. nu.7. Albergato.*

Hæredi in eo ſcripto immiſſio debetur Teſtamento non abolito, nec in aliqua ſui parte vitiato, *deciſ.163. num.1. Beuilaqua.*

Hæredi à ſe ipſo, ſibi legare non valet, *deciſ.3. num.8. Albergato.*

inter Hæredes bona, quando diuiduntur, ea quæ vni in portionem obueniunt, alteri eodem valore compenſata cenſentur, *deciſ.239. nu.8. Beuilaqua.*

Hæredi ſcripto vti competit immiſſio, ita etiam illius hæredi, *deciſ.163.nu.2. eodem.*

Hæredi caducitate non adiecta niſi in caſu quo Matrem moleſtaret, eadem non eſt intelligenda niſi in illis caſibus in quibus fuit appoſita, *deciſ.321.nu.12. Priolo.*

Hæredes impenſas prælegatis, & alijs factas ex cenſibus repetere non poſſunt, donec eædem concludenter iuſtificentur, *deciſ.305 num.10.Veroſpio.*

inter Hæredes diuiſio facta cum præſeruatione fideicommiſſi quid operetur, *deciſ.418. num.4. Veroſpio.*

Hæredi remedium *leg.final*, non competit non probata poſſeſſione ſui auctoris, *deciſ.483.num.3.Albergato.*

Hæredi Trebellianica debetur cuicumque, dum fideicõmiſſi reſtitutio ſit, *deciſ.443. nu.13. Veroſpio.*

Hæredes ſub certa forma Procuratorem ad adeundum conſtituentes ſi eandem formam prætermiſerit, totum omiſſum videtur, *deciſ.274.num.14. Taia.*

Hæredis inſtitutio facta à Teſtatore ſub aliqua conditione, ſi non adimpleatur, inſtituto defeciſſe dicitur, & fit locus ſubſtitutioni, *deciſ.54. num.38. Meltio.*

Hæredes filij Patris contractum approbare tenentur, *deciſ.212.num.6. Veroſpio.*

contrà Hæredem præſumptio ſine Inuentario in tantum probat, quod hæres Teſtatorem eſſe mentitum dicere non poſſit, *deciſ.183.nu.5 Taia.*

per Hæredem Inuentarium factum contra ipſum probat, & vim explicitæ confeſſionis habet, *deciſ.386.num.16.Priolo.*

ab Hærede domo vendita pro ſatisfaciendis creditoribus, emptor primo venientibus ſoluendo, ab anteriori moleſtari non poteſt, *deciſ 327.num.6. Emerix.*

Hæredis bona obligata per defunctum catenus tenentur creditoribus quatenus ipſe rationem non reddit, *dec.488. nu.7. Veroſpio.*

ab Hærede ratificatum Inſtrumentum publicum rem liquidam, & euidentem inducit, *deciſ.294.nu.1. Beuilaqua.*

de Hærede in hæredem, clauſula quando exponatur de deſcendente in deſcendentem, *deciſ.62.num.9. Taia.*

Hæredes Clerici, & Laici dum æquè ſunt inſtituti, idem Ius omnibus eſt attribuendum, *deciſ.57.nu.8.Meltio.*

Hæredes nomen, & ſucceſſores quoſcunque cõſtituunt duas orationes ſeparatas, *dec.430.num.11.Priolo.*

Hæredem Inuentarium præſeruat ab omni damno perindè, ac ſi non adiuiſſet, *deciſ.499. num.4. Cerro.*

ab Hærede alienantis venditio ipſo iure nulla, & inualida ad fideicommiſſum vocato circumſcripto etiam beneficio Inuentarij retractari poteſt, *deciſ.233.num.10.Cerro.*

Hæredum legitimorum conditio remanet in ſuſpenſo exiſtentibus fœminis, quando fideicommiſſum fuit moderatum fauore agnationis, *deciſ.519.num.15 & 16.* Declara, *vt num.17.* Limita, *vt num 18. Beuilaqua.*

Hæres adſtrictus à Teſtatore nominare ad primogenituram aliquem, ex certis perſonis in vltima voluntate, *deciſ.429. num.13. Veroſpio.*

Nullatenus talem nominationem facere valet in vita, *ibidem num.13.*

Hæredi reſpectu quaſi poſſeſſionis Iuriſpatronatus Teſtatoris non datur manutentio hæredi, *deciſ.152.nu.24.* Declara, *vt num.25. Priolo.*

Hæres, ac promiſſor propriam obligationem adimplere differens, ſui ipſius negligentiæ quidquid poſtea damni euenerit imputare debet, *deciſ 164 nu.11.Meltio.*

Hærede vendente pro ſatisfaciendis debitis hæreditarijs, emptor ſoluens poſterioribus ſub cautione reſtituendi prioribus, & potioribus ab obligatione eximitur, *dec.153. numer.7. Priolo.*

Hæres, & legatarius idem eſſe non poteſt, *deciſ.209. num.2. Beuilaqua.*

Hæres ſcriptum cum nullus alius cohæres datus fuerit detracta mentione rei certæ totam ſubſtantiam conſequi debet, *deciſ.162. nu.16. Beuilaqua.*

Hæres, ſi tranſigendo, recuperat maiorem partem hæreditatem non dicitur alienare, ſed acquirere, *deciſ.158. num.17. 18. 19. & 20. Cerro.*

Hæres inſtitutus quatenus non extarent legitimi deſcendentes, deficiente conditione perindè haberi debet, ac ſi nunquam fuiſſet vocatus, *deciſ.22 num.2. Beuilaqua.*

Hæres ceſſante fraude omnia bona hæreditaria ſibi pro ſuo credito etiam irrequiſito Iudice appropriare poteſt, *deciſ.332.numer.8. Bourlemont.*

Hæres Inuentarij prætermiſſionem fruſtra allegat, dum illud conficere ad eum ſpectat, *deciſ.294. num.9. Beuilaqua.*

Hæres abſque beneficio Inuẽtarij hæreditatem Patris adeundo, ſibi legis authoritate de omnibus ſatisfeciſſe præſumitur, *deciſ.343.num.12.Veroſpio.*

Hæres, vt dicatur grauatus debita, & legata à ſe ſoluta fuiſſe probare tenetur, *deciſ.248. num 2. Albergato.*

Hæres, quando abſque vlla declaratione Iudicis pro modico credito Ius retentionis in graue præiudicium vocatorum ſibi allegat, iniuſtitia ſtatim prætenſionis illius exindè reſultat, *deciſ.332.num.6. Bourlemont.*

Hæres an reum particularem ſibi abſque facto Iudicis addicere poſſit, *deciſ.222.num.9. Bourlemont.*

Hæres grauatus differendo ſolutionem dotis, & interea fructus bonorum hæreditariorum percipiendo, ad eiuſdem reſtitutionem tenetur, *deciſ.267.num.8.Albergato.*

Hæres grauatus poſſidens bona poſt mortem Teſtantis in locis,

lotis, vbi adſunt bona fideicommiſſaria ſi non doceatur de noua acquiſitione, præſumuntur etiam ea fideicommiſſaria, *deciſ.111.num.20.Cerro*.
Hæres, ſtante approbatione Teſtamenti ex ſolutione partis legati reſultante, Ius illud impugnandi à ſe abdicaſſe cenſetur, *deciſ.190.num.18.Priolo*.
Hæres per fideicommiſſum grauatus debita Teſtatoris, & legata ab eo relicta detrahere poteſt, *deciſ.248.num.1. Taia*.
Hæres plus Iuris quam Authori ſuo competebat, prætendere nequit, *deciſ.134.num 15. Meltio*.
Hæres ſimpliciter adeundo hæreditatem, cenſetur acceptaſſe omnia ordinata à Teſtatore, *deciſ.419. nu.3. Veroſpio*.
Itaque contrarium, non poteſt diſponere, *ibidem num.4*.
Hæres beneficiatus ad dotis reſtitutionem de proprio non tenetur, *deciſ.303.num.21.Taia*.
Hæres, vt dicatur grauatus debita, & legata à ſe ſoluta fuiſſe probare tenetur, *deciſ.248.num.2. eodem*.
Hæres ceſſante fraude omnia bona hæreditaria ſibi pro ſuo credito etiam irrequiſito Iudice appropriare poteſt, *deciſ.332.num.8. Bourlemont*.
Hæres operans, quantum poteſt pro adimplenda voluntate Teſtatoris dum per eum non ſtat, non priuandus eſt hæreditate, *deciſ.157.num.8. Cerro*.
Hæres cum beneficio legis, & Inuentarij à facto ſui Authoris quatenus vires hæreditariæ ſuppetant, non liberatur, *deciſ.371.num.14. Benilaqua*.
Hæres non poteſt id improbare, quod ipſa defuncta non poterat, *deciſ.176.nu.12.Priolo*.
Hæres fideicommiſſarius in reſtitutione fideicommiſſi tenetur etiam reſtituere pecunias ex alienatione fideicōmiſſi habitas, *dec.251. num.10. Meltio*.
Hæres, qui non eſt excluſus in fideicommiſſo, non poteſt ſatus ratione recti ſermonis, reſtringi ad limites illius, *deciſ.67.num.17. Taia*.
Hæres Mulier purè inſtituta, caducitatem non ſibi, ſed Pronepoti ob non contractum matrimonium iniunctam rationabiliter credit, adeòque ſi alteri nupſit excuſanda venit, *dec.ſ.321.num.1. Priolo*.
Hæres ad hæreditatem repudiatam redire non poteſt, *dec.12. numer.4. Benilaqua*.
Hæres ab vſufructuario petere poteſt cautionem de benè vtendo, & fruendo bonis, *deciſ.13. nu.1. Benilaqua*.
Hæres non tenetur de iactura, quæ ex eius culpa non proceſſit, *deciſ.424 num16. Priolo*.
Hæres adeundo abſque inuentario non poteſt venire contrà factum defuncti, *deciſ 220.num.1. Taia*.
Hæres grauatus dum non confecit Inuentarium de bonis hæreditarijs, cenſetur alienaſſe bona hereditaria pro integra ſua detractione, *deciſ.416. num.10. Cerro*.
Hæres vt poſſit adire hereditatem, certus eſſe debet ex qua cauſa, & ſub quibus conditionibus heres fuerit inſtitutus, *deciſ.274.nu.1. Taia*.
Hæres beneficiatus, quando faciat fructus ſuos, *deciſ.79. num.21. Albergato*.
Hæres, ſi creditum ſuum detrahere velit, fideicommiſſum non minuit, nec voluntati Teſtatoris detrahit, *ibidem num.30*.
Hæres an reum particularem ſibi abſque facto Iudicis addicere poſſit, *deciſ.332.num.9. Bourlemont*.
Hæres ſponte adimplens præceptum Teſtatoris, an Iuſpatronatus ſibi acquirere poſſit, alio ob defectum implementi tanquam indigno ab eiuſdem acquiſitione repulſo, *deciſ.136.num.7. Cerro*.
Hæres non reclamando, ſeu permittendo poſſeſſionem ab alio actualiter apprehendi, ſi poſtea veniat, vt eadem ſibi bona reſtituantur, contra proprium factum venire dicitur, adeòque à limine Iudicij eſt repellendus, *deciſ.42. nu.7. Cerro*.
Hæres grauatus faciendo alienationes bonorum, ſi non confecerit Inuentarium, non valet impedire immiſſionem fideicommiſſario per detractiones faciendas, *dec.331 num.12. Taia*.
Hæres conſocij aliud eſt, ſi prætendat manutentionem propter ſui ipſius poſſeſſionem, & aliud ſi ex poſſeſſione ſocij defuncti, *deciſ.25. num.13. Meltio*.
Hæres aliquid fideicommiſſario reſtituens integrum reſtituiſſe fideicommiſſum de Iure cenſetur, *deciſ.42. num.8 Cerro*.
Hæres in omnibus bonis, & iuribus inſtitutus, ſtante facultate diſponendi de locis Montium tanquam de rebus per ſe alienabilibus diſpoſuiſſe cenſetur, *deciſ.259. numer.1. Taia*.
Hæres plus Iuris quam Authori ſuo competebat, prætendere nequit, *deciſ.134.num.15. Meltio*.
Hæres tenetur approbare confeſſionem Teſtatoris, *deciſ.441. nu.12.Veroſpio*.
Hæres vt tanquam indignus repellatur ab acquiſitione Iuriſpatronatus præciſa coactio Iudicis interuenire debet, *deciſ.136. num.9. Cerro*.
Hæres approbationem per ſuos Authores factam ratam habere tenetur, *deciſ.371.num.12. Benilaqua*.
Declara id procedere non tantum in primis heredibus, ſed etiam in alijs ſubſequentibus, *ibidem num 13*.
Hæres, non ſoluiſſet legata, niſi hereditatem adiuiſſet, *deciſ.451.numer.4.Meltio*.
Hæres non poteſt objicere nullitatem quam defunctus non allegauit, maximè quando de facto approbata fuit, *deciſ.394.num 12. Cerro*.
Hæres non oſtendendo bona fideicōmiſſaria extare, vel ſine eius culpa periiſſe, eadem diſtraxiſſe præſumitur, *dec.294. nu.6. Benilaqua*.
Hæres beneficiatus cum Iure proprio ex perſona Teſtatoris non autem exequutoris in Iurepatronatus ſuccedat eiuſdem facto contrauenire, & nominationem alterius impugnare rectè poteſt, *deciſ.217.num.12. eodem*.
Hæres grauatus de bonis exactis rationem reddere tenetur, *deciſ.294.nu.8.eodem*.
Hæres defectum Inuentarij alijs cohæredibus objicere non poteſt, *ibidem num.10*.
Hæres dicitur grauatus reſtituere hereditatem ſubſtitutis, *deciſ.295.num.12.* Declara, *vt num.13.& 14*.
Hæres, ſtante approbatione Teſtamenti ex ſolutione partis legati reſultante, Ius illud impugnandi à ſe abdicaſſe cenſetur, *deciſ.190.num. 18. Priolo*.
Hæres de bonis, quæ ad ipſius manus non peruenerunt rationem reddere non tenetur, *deciſ.153.num.14. eodem*.
Hæres non poteſt aſtringere vſufructuarium de benè vtendo, & fruendo executiuè ſed per viam ordinariam, *deciſ.13. num.3. & 4. Benilaqua*.
Hæres acquirendo etiam mediantibus bonis hereditarijs ſibi & ſuis cum ſola obligatione pretij hereditati reſtituendi acquirit, *deciſ.136.numer.5. Cerro*.
Hæres liberam habens facultatem in bonis, non obſtante fideicōmiſſo cenſetur etiam illam habere in bonis, etiam fideicommiſſo ſuppoſitis, *deciſ 171.num.15.Priolo*.
Hæres alius Teſtamentum primum, vt reuocetur per ſecundum debet in eo inſtitui, *deciſ.4 nu.3. Albergato*.
Hæres grauatus ſi non adimpleat onus grauantis cadit ab hereditate, & ſit locus ſubſtitutioni, *deciſ.455.num.6. Benilaqua*.
Hæres inſtitui etiam poteſt Curator cum legari poteſt, *deciſ.92.num.10. Albergato*.
Heredi ſoluenti legata relicta à Teſtatore datur actio, contra fideicommiſſarium, quando ſit reſtitutio fideicōmiſſi, *deciſ.441.nu 9. Veroſpio*.
Hæres putatiuus tenetur reſtituere vero heredi omnia, quæ ex hereditate percepit, *deciſ.485. num.1.* Quod declara, & amplia, *vt nu.2. 3. & 4. Ninot*.
Hæres patiendo fideicommiſſarium facto, & reipſa poſſidere hereditatem reſtituiſſe videtur, *deciſ.43. num.2. Cerro*.
in HISPANIA, Epiſcopi tranſlati de vno Epiſcopatu ad alium, adminiſtrant in primo, & in eius poſſeſſione permanent, donec aſſequantur poſſeſſionem ſecundi, *dec.176. num 9. Priolo*.
HISTORIA Familiæ circa Iuſpatronatus gentilitium, & familiare, cum fundetur in fama, & verſemur in materia cuius initij memoria non habetur, optimè probat, *deciſ.237. nu.9. Priolo*.

H O M O.

Homines mobilia ſua ſuppellectilia alteri generi adſcripta communiter appellare ſolent, *deciſ.283.num.23.Taia*.
Homines inuitari debent volentes retrahere vineas pro ornatore vinearum ad honeſtam commoditatem, & ſalutarem, ſiue animi, ſiue corporis refectionem, *deciſ.538. num.47. Camer*.
Homines de facultatibus ſuis amplius quam ijs eſt ſæpè numero ſperant, *deciſ.253. num.11. Taia*.
pro HONORARIIS expenſæ Patronis, Aduocatis, mercede Copiſtæ, etiam extraiudiciales tanquam damna, & intereſſe in Iudicio Rotali integræ reficiuntur, *deciſ.80. numer.7. Cerro*.
HONORIBICVM Iuſpatronatus ſatis dicitur ſi habeat titulum Abbatiæ, & procedat ex liberalitate Regia, *dec.64. num.15. Priolo*.

inter

Digitized by Google

inter HONORATOS ſubſtitut.o reciproca ſi non legatur, nec tacita ſubintelligi poteſt, *deciſ.188. num.5. Cerro.*

per HORAM conditio vt verificetur tantum ſuperuixiſſe ſufficit, *deciſ.90. numer.10. Beuilaqua.*

HOSPITALE.

Hoſpitale cum non poſſit ſuccedere niſi ſubſtitutus capiat fideicommiſſum, nec ſubſtitutus fideicommiſſum viuente primo loco vocato capere poſſit, vtraque ſubſtitutio ſub eadem conditione ſuperuiuentiæ facta cenſetur, *dec.154. num.5. Priolo.*

in Hoſpitalibus Euchariſtiæ Auguſtiſſimum Sacramentum, pro Infirmis poteſt detineri, *deciſ.2. num.24. eodem.*

in Hoſpitali obitus alicuius paupertatis non leue adminiculum oſtendit, *deciſ.337. num.5. Beuilaqua.*

Hoſpitium cum appellatione Eccleſiæ non veniat, Bullæ de erigendis nouis Conuentibus ſunt ſeruandæ, *deciſ.225. num.7. eodem.*

Hoſpitale ſubſtitutum cum fuerit vltimo Inſtituto caſu quo ſuperuiueret primo loco vocato, eodem prædecedente ſubſtitutio ad fauorem hoſpitalis expirat, *deciſ.154. nu.1. Priolo.*

HOSPITII erectio ſimplicis ſub Iuris, & Conſtitutionum diſpoſitione non cadit, *dec.231. nu.11. Beuilaqua.*

Hoſpitium non eſt vbi adeſt Eccleſia alias fraudarentur cõſtitutiones erigendo Monaſteria ſub nomine Hoſpitiorum ad euitandam illarum pœnam, *deciſ.225. nu.8. Beuilaqua.*

HYPOTHECA.

Hypotheca efficit, vt res tranſeat cum eadem in omnes poſſeſſores, *dec.505. num.3. Ninot.*

Hypothecam loca Montium dum alienantur, & ſunt libera non recipiunt, ſed libera tranſeunt in emptorem, *dec.504. nu.7. Beuilaqua.*

Et ex hoc ſpeciali prouiſione per Papam facta in illorum erectione, *ibidem.*

ſine Hypotheca Saluianum non competit, *deciſ.351. num 9. Priolo.*

cum Hypotheca credito deficiente immiſſio ex Saluiano concedi non poteſt, *deciſ.152. num.1. eodem.*

Hypotheca fœminis deſcendentibus pro dotis Conſtitutione debetur in bonis aſcendentium etiam fideicommiſſo obnoxijs, *deciſ.25. num.2. Veroſpio.*

Hypotheca generalis comprehendit omnia bona, tam præſentia, quam futura, *deciſ.505. num.4. Ninot.*

Hypotheca non diminuitur ex diuiſione bonorum, *ibidem num 10.*

Hypothecæ anterioritas in dote, à die ſubſcriptionis Capitulorum incipit, *deciſ.421. num 4. Ninot.*

Hypotheca anterior præfertur poſteriori, *ibidem num.1.*

Tempore, qui eſt prior, potior eſt in Iure, *ibidem num.1.*

Hypotheca pro legitima inducta fuit à lege, *deciſ.427. nu.3. Emerix.*

I

de IACTVRA hæres non tenetur, quæ ex eius culpa non proceſſit, *deciſ.44. num.16. Priolo.*

IDENTITAS.

Identitati bonorum diuerſitas nominum Teſtatoris non obſtat, dum nomen, & agnomen eiuſdem ex pluribus Inſtrumentis ſatis iuſtificatur, *deciſ.278. num.4. Taia.*

Identitas Teſtamenti cum de certitudine ſcripturæ dubitatio reſtet, omni Iure, & modo caueri debet, *deciſ.360. num.7. Taia.*

Identitas bonorum ex confeſſione partis aduerſæ, quæ illorum vti fideicommiſſo ſubiectorum poſſeſſionem cœpit, probatur, *deciſ.203. nu.18. Beuilaqua.*

Identitas ſummæ probat identitatem debiti, *deciſ.460. nu.5. Taia.*

Identitas pecuniæ ſolutæ ab aſſerente probari debet, *dec.148. num.9. eodem.*

Identitas Teſtamenti probatur ex recognitione manus Notarij, *deciſ.422. num.12. Bourlemont.*

Identitas rei fideicommiſſariæ vt probata dicatur, duæ demonſtrationes ſufficiunt, *deciſ.283. num.19. Priolo.*

Identitas prædij ex relatione Peritorum, in qua vniformitas loci, & confinium cum Inſtrumento mutuo concurrit, probatur, *deciſ.138. nu.9. Meltio.*

Identitas perſonæ non probatur ex nominis conformitate, *deciſ.481. num.27. Veroſpio.*

Identitas, vt probetur duæ demonſtrationes ſufficiunt, *deciſ.310. num. 8. Priolo.*

Idem quoque ſeruatur, quando Iuſpatronatus reſarcitur *ibidem num.13 & 14.*

Identitas probatur ex cataſtro, *deciſ.486. num.4. Albergato.*

Identitas probatur ex locationibus, *deciſ.444. num.5. eodem.*

Identitas prædij vt iuſtificetur, duæ demonſtrationes præſertim in antiquis ſufficiunt, *deciſ.278. num.14. Taia.*

Identitas rationis, quando concurrit, tunc ſemper oratio indefinita æquipollet vniuerſali, & includit omne tempus, *deciſ.439. nu.5. Cerro.*

Identitas perſonæ non probatur ex identitate nominis deficientibus omnibus qualitatibus, & demonſtrationibus, *deciſ.389. num.3. Bourlemont.*

Identitatis probatio rei reſeruatæ concludens per neceſſe non per poſſibile eſſe debet, *deciſ.287. num.6. Priolo.*

Identitas bonorum ex Teſtamento fideicõmittentis, Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, Inuentario, & alijs concludenter probatur, *deciſ.304. num.4. Taia.*

Identitas rei fideicommiſſo ſubiectæ quomodo probatur *deciſ.253. num.18. Priolo.*

Identitas bonorum, ex quo poteſt iuſtificari, *deciſ.531. nu.1. Taia.*

Identitas ob contrarietatem Teſtium, & alias præſumptiones quæ referuntur excluditur, *dec.360. nu.11. eodem.*

Identitas vt probetur duæ demonſtrationes ſufficiunt, *deciſ.183. num.15. eodem.*

Identitas Teſtamenti probatur ex atteſtatione iurata Notarij, *deciſ.422. nu.11. Bourlemont.*

Identitas rei fideicommiſſo ſubiectæ quomodo probatur, *deciſ.283. num.18. Priolo.*

Identitas adminiculatur ex fide Cataſtri, in quo bona legun. deſcripta ſub nomine Teſtatoris, *deciſ.444. nu.6. Albergato.*

Identitas pecuniæ ſolutæ ab aſſerente probari debet, *dec.148. num 9. Meltio.*

IDONEITAS prouiſi probatur ex litteris Datariæ expeditis in forma gratioſa, *deciſ.529. num.3. Albergato.*

Idoneitas probatur ex atteſtatione examinatorum, *deciſ.405. num.11. Beuilaqua.*

Idoneitatem inueſtimenti Iudex quando non potuit in antecedenti contractu dignoſcere, ſubſequens ad validandum inueſtimentum adhibitis ſolemnitatibus requirebatur, *deciſ 297. nu.7. Bourlemont.*

Idoneus ad beneficium, quod quis ſit, probatur ex litteris Apoſtolicis, quæ non ſolent expediri, niſi fundentur ſuper relatione Ordinarij, *deciſ.176. num.2. Beuilaqua.*

IGNORANTIA.

Ignorantia ex facultate Tutricis conſulendi Peritos penitus remouetur, *deciſ.19. num.17. Veroſpio.*

Ignorantiam Iudex ex exiguo valore prædij prætendere non poteſt dum ex Iuribus coram eo productis contrarium probatur, *deciſ.26. num 9. Cerro.*

Ignorantia inualiditatis Teſtamenti, quæ in Muliere præſumitur, illam à quocumque præiudicio præſeruat, *deciſ.8. nu.13. Cerro.*

ex Ignorantia renunciatio fideicommiſſi non præſumitur, quando contrarium manifeſtè apparet, *deciſ.271. num.5. Albergato.*

Ignorantia ſtante deficit conſenſus, *deciſ.143. num.14 eodem.*

Ignorantia rei notæ perperam allegatur, *deciſ.353. num.23.*

Ignorantia non ſuſtinet ſententiam, necnon citato præiudicat, *deciſ.174. num.5. Beuilaqua.*

Ignorans non dicitur approbare, *deciſ.355. nu.12. Cerro.*

Ignorantia in Muliere præſertim præſumpta à quocumque detrimento eam immunem reddit, *deciſ.210. num.7. Veroſpio.*

Ignorantia præſentationis Ius habenti præiudicium inferre nequit, *deciſ.96. num.13. Beuilaqua.*

Ignorantia ad retardandam reintegrationem non admittitur, vbi contrarium ſatis apertè conuincitur, *deciſ.109. num.18. Meltio.*

Ignorare ſubſcribens aliquid non præſumitur in ſcriptura ſubſcripta, *deciſ.253. num.14. Cerro.*

Ignorantia ſolet excuſare, *deciſ.196. num 6. Beuilaqua.*

IGNE Eccleſia conſumpta, dum alibi fuit reædificata quid ex hoc arguatur, *deciſ.21. num.8. & 13. Taia.*

ILLEGITIMI ex defectu aliorum de legitimo matrimonio deſcendentium in Teſtamento ſubſtitui non admittuntur, niſi reciprocum, & perpetuum fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos lineæ directæ fuerit inductum, *deciſ.45. num.1. Beuilaqua.*

ILLIQVIDVM creditum quando fit ante redditionem rationis immiſſionem petitam non meretur, *deciſ.153. n.13. Priolo.*

IMMEMORABILIS.

Immemorabilem Teſtes non probant ſi nullatenus deponant ſecundū terminos, *gloſſ. in cap. 1. in verb. memor. de praeſcript. in 6. deciſ. 70. nu. 62. Beuilaqua.*

Immemorabilis licet per ſcripturas non probetur, cum tamen eædem vltra centum annos extendantur, ad eiuſdem probationem admittuntur, *deciſ. 201. num. 22. Taia.*

Immemorabilis ex defectu Teſtimoniorum, & formæ in lege præſcriptæ corruit, *ibidem num. 14.*

Immemorabilis, ex eo quod præſcripto tempore principalis facultas, & omnia ad id neceſſaria pro poſſeſſore præſumantur, omnibus ſubſtitutis, & ſucceſſoribus præiudicat, *deciſ. 25 ſ. num. 4. Taia.*

Immemorabilis licet ex Teſtibus cum ſuis requiſitis non concludatur, quoad probationem tamen conſuetudinis pro Monaſterio non ſoluendi decimas ſufficere videtur, *dec. 201. nu. 16. Taia.*

Immemorabilem Teſtes vt probent debent deponere de viſu per 40. annos ante motam litem. *deciſ. 160. numer. 25. Meltio.*

Immemorabilis non ſuffragatur, niſi per tres conformes in contradictorio iudicio fuerit approbata, *deciſ. 97. num. 18. Cerro.*

Immemorabili ſtante reuocatio Teſtatoris, derogatio Pontificis, acquiſitio bonorum aliundè, vel exinanitio hæreditatis per varios caſus cōtingentes præſumi non immeritò poſſunt, *deciſ. 253. num. 8. Taia.*

Immemorabilis ſupra quadragenariam ſine titulo non probatur, cum Teſtes de ea deponentes requiſitam ætatem non habeant, *dec. 201. num 13. Taia.*

Immemorabilis natura eſt, vt in ea principium alicuius temporis aſſignari non liceat, *ibidem num. 23.*

Immemorabilem Teſtes, vt probent debent eſſe ſaltem annorum 54. deponant de viſu per 40. annos, ante motam litem. *deciſ. 79. num. 63. Taia.*

Immemorabilis ad inducendam præſumptionem Apoſtolici priuilegij ſola ſufficit, *deciſ. 324 nu. 18 Taia.*

Immemorabilis poſſeſſio ex quo reddatur improbabilis, *deciſ. 70. num. 64. Beuilaqua.*

Immemorabilis, vt ſuſtineatur, Teſtes omnes de omnibus ad eiuſdem probationem requiſitis deponere tenentur, *deciſ. 201. nu. 15. Taia.*

Immemorabilis natura & eſſentia eſt, quod nihil in contrarium viſum, & auditum fuerit, *deciſ. 70. nu. 56 Beuilaqua.*

Immemorabilis præſcriptio eſt attendenda, *deciſ. 200. nu. 14. Cerro.*

Immemorabilis, vt ſuſtineatur per tres ſententias conformes in contradictorio iudicio canonizata, eſſe debet, *deciſ. 534. num. 22. Taia.*

Immemorabilis per Teſtes nulliter examinatos, nec ætatem legitimam habentes non probatur, *ibidem num. 23.*

Immemorabilis per ſcripturas non probatur, *deciſ. 301. n. 20. eodem.*

Immemorabilis quaſi poſſeſſio. quando penitus dicatur improbabilis, *deciſ. 200. num. 23. Cerro.*

IMMISSIO.

Immiſſionem hæredi debitam non excludit aſſignatio, ſiue ſit temporalis, ſiue perpetua, ſiue pactum expirauerit, dum pro ea ſufficit, quod bona per defunctum detenta fuiſſe appareat, *deciſ. 163. nu 16. Beuilaqua*

Immiſſionem mandatum quando continet in omnibus bonis, in eo non expreſſa in executione exprimi poſſunt, dum identitas in actis iuſtificata manet, *deciſ. 310. num. 22. Priolo.*

Immiſſionem petens non excluditur, quando ſaltem de facto poſſideat, *dec. 508. numer. 9. Albergato.*

Immiſſio filijs danda eſt pro indiuiſo in ſexta parte bonorum hæreditariorum, attento numero duorum filiorum, *deciſ. 236. num. 2. Emerix.*

Immiſſio in poſſeſſione hæreditatis vt concedatur, Teſtamentum in quo hæres quis inſtituitur non cancellatum, nec abolitum, nec vllum vitium viſibile continens exhibere tenetur, *dec. 92. num. 1. Albergato.*

Immiſſio hæredi ſcripto non eſt retardanda per exceptiones turbidas, & altiorem indaginem requirentes, *deciſ. 4. nu. 21. Albergato.*

Immiſſio detractiones, quando ſunt liquidæ non in omnibus bonis, ſed pro indiuiſo concedi ad ſummum conuenit, *deciſ. 179. numer. 13. Meltio.*

Immiſſio vbi duo Teſtamenta concurrunt, non ſolet concedi, ſecus ſi in continenti de alterius inſubſiſtentia appareat, *deciſ. 210. num. 9. Veroſpio.*

Immiſſio ſtantibus requiſitis etiam contrà tertium poſt ſeriem cauſam ab hærede grauato habentem conceditur, *deciſ. 304 num. 2. Taia.*

Immiſſionis impedimentum ab arbitrio Iudicis pendet, *deciſ. 101. num. 14. Albergato.*

pro Immiſſione in bonis agenti, etiamſi obſcuritas facto poſſeſſoris ſit cauſata, etiamnum onus probandi quænam ſint bona propria incumbit, *deciſ. 253. num. 19. Taia.*

Immiſſionem petere non valent filij ſubſtituti, ſtante libera diſpoſitione à Patre relicta, ſed Patris diſpoſitionem cui placuit de domo teſtandi aliter diſponere, acceptare tenentur. *deciſ. 209. num. 17. Beuilaqua.*

Immiſsio ex Saluiano, vel vigore. *l. final.* requiſitis probatis non retardatur. *dec. 486 num. 1. Albergato.*

Immiſsio an poſsit retardari ex eo quod hæres ſcriptus non tantum Teſtatoris. & Creditoris, ſed etiam debitoris hæres abſque beneficio legis, & inuentarij exiſtat, *deciſ. 163. nu. 19. Beuilaqua.*

Immiſsio probatur mandatis, & deciſionibus Rotalibus, *deciſ. 483. num. 2. Albergato.*

Immiſsio hæredi ab inteſtato, quando non poſsit impediri, *deciſ. 522. num. 1. Cerro.*

Immiſsio pro indiuiſo competit pro legitima, *deciſ. 427. nu. 8. Emerix.*

Immiſsio hæredi ſcripto, quando non videatur retardanda per exceptiones requirentes altiorem indaginem, *dec. 522. num. 9. Cerro.*

Immiſsio hæredi ſcripto, quando nullo modo poſsit denegari, *dec. 4. nu. 1. Albergato.*

Immiſsio vigore Saluiani vt concedatur, creditum cum hypotheca, poſſeſsio debitoris poſt contractum obligationem, & recens poſſeſsio colitigantium neceſſariò requiruntur, *deciſ. 230. nu 1. Albergato.*

Immiſsionem Iudex in cōcedendo iniuſtè procedendo poſſeſſore illegitimum non facit, nec alium anteriori ſua poſſeſsione priuat, *deciſ. 186 num. 4. Beuilaqua.*

Immiſsio in vim, *l. final.* datur vocatus ad fideicommiſſum, *deciſ. 444 numer. 1. Albergato.*

Immiſsio in poſſeſsionem fideicommiſsi non conceditur niſi probato bona fuiſſe tempore mortis à teſtatore poſſeſſa *deciſ. 293. num 1. Albergato.*

Immiſsio, vt concedatur gratioſè ſubrogato tria omninò ſunt neceſſaria Clericatus ſcilicet obitus anteceſſoris in poſſeſsione, & reſeruatio, *dec. 254. num. 1. Beuilaqua.*

Immiſsio extremis probatis in Saluiano non denegatur, *deciſ. 50 num. 1. Bourlement.*

Immiſsio pro indiuiſo non datur, niſi conſtet rem pro omnium ſatisfactione eſſe ſufficientem, *deciſ. 153 num. 9. Priolo.*

Immiſsio ratione Saluiani competit ratione hypothecæ, *deciſ. 465. num. 4. Bourlement.*

Immiſsioni cuique poſsidens legitimè poteſt validè ſe opponere, *deciſ. 42. num. 12. Cerro.*

Immiſsionem non impedit inſpectio altiorem indaginem requirens, *deciſ. 163. num 18. Beuilaqua.*

Immiſsio pro legitimæ aſſecutione datur, *deciſ. 230. num. 3. Emerix.*

Immiſsio fideicommiſſario iuſtificatis omnibus requiſitis denegari non poteſt, *deciſ. 277. num. 1. Beuilaqua.*

Immiſsio pro legitima in Saluiano non retardatur per exceptiones altioris indaginis, *deciſ. 427 num. 7. Emerix.*

Immiſsio hæredi ſcripto vt competit, ita etiam illius hæredi, *deciſ. 163. num. 2. Beuilaqua.*

Immiſsio inſtituto non venit neganda conditione, quod venerit caſus ſuæ vocationis, *deciſ. 78. num. 2. Albergato.*

Immiſsio, quando petitur cum iiſdem oneribus quibus grauata fuit domus ante obligationem, æquitas quoad cenſus principaliter eſt ſeruanda, *deciſ. 288. num. 24. Albergato.*

Immiſsionem non poſſunt retardare exceptiones, quādo ſunt turbidæ & altiorem indaginem requirentes, *dec. 92. nu. 13. Albergato.*

Immiſsio in vim, *leg. final* datur vigore originalis Teſtamenti, *deciſ. 472. num. 1. Priolo.*

Immiſsio hæredi ſcripto in bonis Teſtatricis vigore Teſtamenti competit, cum nullum in eo viſibile vitium appareat, *deciſ 99 num 2. Meltio.*

Immiſsionis remedio executiuè contrà illum procedi non poteſt, qui conſimilem titulum ſubrogationis gratioſæ debet, ſed ordinario iudicio eſt agendum, *deciſ. 254. num. 7. Beuilaqua.*

Immiſsio fideicommiſſario denegatur, dum plenè non conſtat de eius vocatione, *deciſ. 388. nu. 1. Albergato.*

Immiſsio fideicommiſſo purificato, & conſtito de identitate bono-

bonorum denegari non ſolet, *deciſ.304.numer.1. Taia.*

Immiſſio competit Legatarijs virtute legalis hypothecæ ex remedio Saluiani contra hæredem poſſidentem, *deciſ.275. num.1.Veroſpio.*

Immiſſio vigore teſtamenti non eſt danda ei, dum non adhuc venit caſus vocationis ſuæ, *deciſion.312. numer.35. Priolo.*

Immiſſio ſubſtituto, dato caſu ſuæ ſubſtitutionis non eſt deneganda, *deciſ.79. num.1.Albergato.*

per Immiſſionem Iudicis poſſeſſio capta, qui anteriorem poſſeſſorem in iudicio immiſſionis citatum priuauit, ſuſtinetur, *dec.289.num.1.Beuilaqua.*

Immiſſio ratione Saluiani competit ratione hypothecæ, *deciſ.465. nu.4. Bourlemont.*

Immiſſio non conceditur cum fideicommiſſum per diſtractionem expirat. *deciſ.9.num.2.Priolo.*

Immiſſio concurrentibus requiſitis fideicommiſſario competit, *deciſ.358.num.3.Priolo.*

Immiſſionis, & reintegrationis iudicium ſimul ſtare non poſſunt, *deciſ.418. nu.9. Veroſpio.*

Immiſſionem Fideicommiſſarius petitam in bonis fideicommiſſarijs vt obtineat, quid veniat probandum, *deciſ.494. num.1.Cerro.*

Immiſſio Fideicommiſſario, denegatur, dum plene non cōſtat de eius vocatione, *deciſ.388. num.1.Albergato.*

Immiſſio in bonis debitoris non datur niſi probentur requiſita neceſſaria, *deciſ.455.numer.1. Beuilaqua.*

Immiſſio electi in poſſeſſionem bonorum non impeditur, quamuis tertius poſſideat, *deciſ.461.num.33.Priolo.*

Imaginem veritatis, ea quæ habent, videntur attendenda, *deciſ.6 nu.22.Priolo.*

Impediens percipere fructus tenetur ad penſionem, *deciſ. 467.num.7.Taia.*

Impedimentum proximiore per accidens habente, ſtipulatio in alterum diem eſt differenda, *deciſion. 368. numer.9. Ninet.*

Impedimentum immiſſionis ab arbitrio Iudicis pendet, *deciſ. 101.num.14.Albergato.*

Impetrans, quando non excuſetur ab obſeruantia Regulæ de Annali, etiam ſi aliter conſtaret de nullitate tituli, *deciſ.402.num.21. ibidem.*

Impetratio commiſſionis ad validitatem appellationis non ſufficit, ſed requiritur vt aliquid appellans in primo anno agat ſaltem citando ad dicendum contra commiſſionem, alias biennium ei non datur, *deciſ.214. num.2. Beuilaqua.*

I M P E N S AE.

Impenſæ pro reparatione domorum, & viarum taxantur ad rationem quinque pro quolibet centenario penſionis per tot, *deciſ.81.nu.8. Albergato.*

Impenſæ in funere fideicommittentis dum ex proprijs pecunijs hæredum grauatorum factæ non iuſtificantur, ex mobilibus hæreditarijs factæ cenſentur, & cum illis ſunt excomputandæ, *deciſ.277.numer.14..Beuilaqua.*

Impenſas hæredes pro legatis, & alijs factas ex cenſibus repetere non poſſunt, donec eædem concludenter iuſtificentur, *deciſ.305.num.10.Veroſpio.*

non IMPLEMENTI exceptio à debitore ſemper opponi poteſt, licet omnes exceptiones à diſpoſitione ſtatutaria vel ſpeciali conuentione eidem adimantur, *deciſ.291. numer.16.Veroſpio.*

I M P O S I T I O.

Impoſitionis cenſum & venditionis domus, inſtrumenta iuncta lite, & ſolutionibus in computum pretij, extrema Saluiani probant, *deciſ.327.nu.2.Emerix.*

Impoſitio cenſus cum dicatur alienatio abſque ſolemnitatibus fieri non poteſt, *deciſ.297. num.8. Bourlemont.*

in Impoſitione cenſus ſolemnitates defeciſſe ex inſtrumento conuincitur, quod Rota ad probationem certæ deficientiæ admittit, *dec.297.nu.11. Bourlemont.*

IMPROBARE id quis non poteſt, quod iam approbauit, & agnouit, *deciſ.12.num.21.Veroſpio.*

IMPVTATIO legitimæ ne tollatur ex verbis Teſtatricis, ſufficit quod aliud ſignificare valeant, ſicuti de donatione liberè facta, *deciſ.137. num.11. Meltio.*

Imputatio in legitimam nullitatem Teſtamenti non excuſat, cum ea Nepoti niſi poſt mortem Aui non debeatur, *deciſ.342. num.11.Albergato.*

non IMPVGNATVR Ratihabitio ſub prætextu ignorantiæ, cum eadem exhibitione proceſſus à debitore cenſus peracti pro validitate depoſiti in Turrice excluditur, ſiuè in facto ſiue in iure conſiſtat, *deciſ.29. numer.26.Veroſpio.*

Impugnari confeſſio alicuius contra ſeipſum non poteſt, *deciſ 161. nu.10.Priolo.*

INCAPACITAS accidentalis ad excluſionem filij ad Cōmendam vocati in conſideratione non eſt habenda. *deciſ. 290.num.4. Albergato.*

I N C O L AE.

inter Incolas, vel diſtrictuales dumtaxat ſeruatur ſtatutum Vrbis de duabus conformibus vim rei iudicatæ habentibus, *deciſ.88. num.1.Priolo.*

Incola Vrbis, quod quis ſit, & ex quo ſit Notorium apparet, nempè quia fuit caput Regionis, *dec.355.nu.4.Taia.*

Incolatus vt cenſeatur acquiſitus, decennalis habitatio perpetuæ permanentiæ præſumptionem præſeferens regulariter ſuffragatur, *deciſ.261.num.3.Veroſpio.*

Incola, vel Ciuis Romanus, quis niſi ſit, non poteſt eſſe caput Regionis, *deciſ.535.nu.5.Taia.*

Incolatus qualitas in collitigante requiſita ex ipſius natiuitate in Vrbe ſecuta deſumitur, *deciſ.261.num.2.Veroſpio.*

Incolatus Ciuis Romani non admittitur, habitatione decennali in Vrbe, cum animo nunquam recedendi non probata, *deciſ.88.num.3. Priolo.*

I N C O M P A T I B I L I T A S.

Incompatibilitatem non cauſat beneficium, in quo per aliū ſatisfieri poteſt, *deciſ.206.num.7. Beuilaqua.*

Et hoc etiam ex ſententia Sac. Congregat. Conc. Trident. *ibidem num.8.*

Incompatibilitas non adeſt, quando cura animarum cum neceſſitate reſidentiæ ceſſat. *dec 37.numer.8. Albergato.*

I N C E R T I T V D O.

Incertitudo nominis in materia fideicommiſſi declaratur ex præcedenti amore, ſeù amicitia, *deciſ.296. num.4. Veroſpio.*

Incertitudine magna inſtrumentum quando nititur, circa legalitatem, valde ſuſpectum eſt, *deciſ. 8. num. 6. Veroſpio.*

Incluſio ſimplex vnius, non excludit alterum, quod alio modo apparet incluſum, *deciſ.377.nu.26.Ninet.*

Incluſi in fideicommiſſo illi tantum cenſentur, qui antecedenter diſpoſitiuè ſunt vocati, *dec.378. num.24. Veroſpio.*

Incrementum ſumit luxus humani generis in dies, *dec.374. num.20.Albergato.*

I N D E B I T V M.

Indebitè ſoluta quantitate repetita pro acceſſionibus ciuilibus, & intereſſe eiuſdem quantitatis agere non licet. *deciſ.161.num.2.Priolo.*

Indebiti condictionis natura eſt vt ſola quantitas quæ indebitè ſoluta fuit repetatur. *ibidem num.1.*

INDEMNITATE ſub obligatione Camerali promiſſa, exequutio pro damnis competit, *deciſ.305. nu.2. Veroſpio.*

INDEFINITA verba omnes deſcendentes comprehendentia fideicommiſſum quocumque caſu, & tempore filij deficiant, important, *deciſ 45.num.10.Beuilaqua.*

INDIVIDVANTES teſtes deteriorationem domus ex excidio Vrbis ſequutam, dum cauſam ſcientiæ reddunt, & de facto etiam proprio actus recenſent, ſufficienter probant, *deciſ.227. num.13. Beuilaqua.*

Indiuiduitas, annexitas, & inſeparabilitas, quid operetur, *deciſ.187.num.14.Cerro.*

Indiuidua forma quando eſt niſi præciſè, & integrè ſeruetur nihil actum dicitur, etiamſi in parte ſeruata fuiſſet, *deciſ.304.num.14.Taia.*

pro INDIVISO poſſeſſio non præſumitur ex quo fratres non conuixerunt nec cohabitarunt, *dec.214.nu.1.Alberg.*

pro Indiuiſo poſſeſſio deſinit bonis ex conſenſu fratrum in alios translatis, *ibidem num.5.*

pro Indiuiſo immiſſio non datur, niſi conſtet rem pro omnium ſatisfactione eſſe ſufficientem, *deciſ.153.nu.9.Priolo.*

I N D V L T V M.

Indulto Cardinalis Abbatiæ Farfen. Clem. Audit. de reſcript. quæ conciliaris eſt, nō derogat, *deciſ. 56. num.9. Cerro.*

Indultum concedens ſimpliciter facultatem optandi, nihil dicendo de collatione eandem non comprehendit, *deciſ. 187.num.15.Cerro.*

Indulti Apoſtolici effectuatio ex Beneficiorum collatione, licentia adminiſtrandi Sacramenta alijs conceſſa, & pluribus alijs ab initio factis, & ſemper continuatis concludenter probatur, *deciſ.235.num.8. Beuilaqua.*

Indultum dum generice optionem ſucceſſiuè concedit quo ad omnes Dignitates, Canonicatum per primam optionem dimiſſum non eſſe reſeruatum probat, *deciſ. 187. num. 27. Cerro.*

Indul-

Indulta pro tranſlatione penſionum data nõ ſuffragari niſi facta mentione de penſionibus tranſlatis tanquam nouũ grauamen continentibus ex Conſtitutione Vrbani VIII, non diſponitur, *dec.142.nu.2. Beuilaqua*.
Indultum Apoſtolicũ quando habet clauſulam ſublatam, & decretum irritans, omnis contraria obſeruantia, & poſſeſſio inficitur, *dec.148.num.18.ibidem*.
Indultum concedens facultatem optandi non ſolum præbendas temporales, ſed Canonicatus, & Dignitates, titulum ſpiritualem includit, *deciſ.127. num.23 Cerro*.
Indultum non capit beneficia duplici reſeruatione affecta, quando in eo talis facultas non exprimitur, *deciſ.166 numer.1.Priolo*.
Indultum non impediunt duæ reſeruationes, quarum vna eſt realis, altera perſonalis. *ibidem num.3.*
INDVSTRIA perſonæ quando cenſeatur electa, ità quod aliud ſubſtituere non poſſit, *dec. 434.num.5. 6. & 7. Beuilaqua*.
Induſtria ſociorum in ſocietate quando non dicatur contemplata, *deciſ.23.nu.21.Meltio*.
INAEQVALITAS diuiſionis ex bonis diuiſis & receptis reſultat, *deciſ.174.numer.19.Veroſpio*.

INEXIGIBILITAS.

Inexigibilitas cenſus ex diligentijs per executorem factis contra debitorem ſubſecuta eiuſdem incarceratione iuſtificatur, *deciſ.143.num.4.Albergato*.
Inexigibilis caſus non dicitur ſtante adhuc fundo cenſui ſuppoſito ad quem ex anteriori hypotheca regreſſus dari poteſt, *deciſ 19.num.20.Veroſpio*.
INFANS quicquid videt, ignorat. *deciſ.393. num.8. Albergato*.
INFERIOR Prælatus, vt valeat legitimo temporis curſu ſtante, præſcribere contra Ordinarium actus iuriſdictionales, quid requiratur, *deciſ. 371. num.37. Beuilaqua*.
Inferior in propria Eccleſia ratione officij, quo fungitur Iuris aſſiſtentiam præcedendi alijs in maiori dignitate conſtitutis habet, *deciſ.120.num.9.Meltio*
INEFFICACES oppoſitiones non attenduntur, *deciſ. 58. num.12.Veroſpio*.
INFORMATI de re de qua agitur confeſſio emanata ab illis, qui ſunt, omnium probationum vim excedit, *deciſ.30. num.9.Beuilaqua*.
Informatus alteri præferre tenetur Ordinarius illum qui eſt melius, *deciſ.55. numer.13.Taia*.
INFIRMITATE vxor oppreſſa & delirio mentis, aſſertionem de hæreditate ad ſuggeſtionem nepotis in cuius domo commorabatur fuiſſe cenſetur, *deciſ.154. numer. 10. Meltio*.
pro Infirmitate expenſæ, quæ fato, vel caſu fiunt nullo modo repetantur, *dec.117 numer.14 Albergato*.
INGRESSVM cuiuſcunque Religionis conditio impediens totaliter, dum abſolutè à vita regulari, & religioſa retrahit, prorſus illicita cenſetur, *deciſ.245.num.6. Albergato*.
INHABILITAS ſuſcipiendi ſobolem ex vita Monachali colligitur, *deciſ.32.nu.7. Veroſpio*.
Inhabilitas Teſtandi dicitur vitium viſibile, & impedit immiſſionem hæredi ſcripto, *deciſ.445. num. 16. Albergato*.

INHIBITIO.

Inhibitio in citatione emanata actus poſtea geſtos vitio attentatorum inficit, *deciſ.315. num.2.Albergato*
Inhibitio Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda. *dec.499 nu.1.Cerro*.
Inhibitio futura non præterita reſpicit, *deciſ. 63. num. 20. Beuilaqua*.
Inhibitio Rotalis virtute Commiſſionis continentis clauſulam quam, & quas expedita litis pendentiam, & attentata cauſat, *deciſ.190. n.7. Albergato*.
Inhibitio Rotalis, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta eſt timenda, *deciſ. 410.num.2. Priolo*.
Inhibitio ligat manus eam obtinentis, vt deinde aliquid innouare non poſſit, *dec.316.nu.3.Albergato*.
Inhibitio Rotalis vigore inſtrumenti viuente viro expedita, & contra Creditores exhibita, ſufficientem inducit acceptationem ad effectum, vt conſtituto per eius virum appoſito validè inuari poſſit, *deciſ.89.numer.2. Cerro*.
poſt Inhibitionem iudicialem attentatum redditur, quidquid geritur, *deciſ.528. num.1.ibid.*
INOBEDIENTIA Mandatis Rotalibus eo magis deteſtabilis eſt, dum ſumus in perſonis Eccleſiaſticis, *deciſ.246 num. 16. ibidem*.
INNOVATIO circa collationem ſlite pendente attentata cenſetur, *deciſ. 315.num.9. Albergato*.
INOBSERVANTIAM vrgere ad præſumenda bona Teſtatoris quoad legata inſufficientia fuiſſe quomodo probatur, *deciſ.253.numer.10.Taia*.
Inobſeruantia Bullæ Priuilegij demonſtratur per obſeruantiam ſententiarum in contrarium, & per nominationem Archiepiſcopi in ſua Sede, *deciſ.5.n.16. Cerro*.
INIMICITIA, ſtante vtriuſque Coniugis ad cohabitandum voluntate, ad eximendam vxorem ab obligatione comitandi Virum inſufficiens cenſetur, *deciſ.236. num.13. Priolo*.
Inimicitia, & indignatio inter Tutorem, & Patrem Teſtatorem ſuſpicionem contra Tutorem inducunt, *deciſ. 34. num 5.Meltio*.
INITIVN primæ exiſtentiæ, & capacitatis in conditionibus conſideratur, nec quid deinceps acciderit curandum eſt, *deciſ.98 num.6.Beuil.*
ab Initio iudicium dum eſt nullum non poteſt exindè conualidari, *deciſ.506.num.12.Vicecomite*

INIVSTITIA.

Iniuſtitia ſententiarum viam exequutiuam impedit licet aliàs conformes exiſtant, *dec.233.num.1. Meltio*.
Iniuſtitia depoſiti, & ſolutionis quomodo probatur, *deciſ.91 num.10. ibid.*
Iniuſtitia ſententiæ impedit effectum rei iudicatæ, *deciſ.505. num 1.Ninot*.
Iniuſtitia impedit effectum rei iudicatæ, & præbet cauſam reſtitutionis in integrum, *deciſ.515.nu.22.Beuilaqua*,
Iniuſtitia impedit rem iudicatam, & illius executionem, *deciſ.479.num.1. ibidem*.
Iniuſtitiam deliberationis non ſupplet cautio de reficiendis melioramentis, *deciſ.149.numer.13.Meltio*.
Iniuſtitia etiam non notoria dat cauſam reſtitutionis in integrum, *deciſ.505. nu.2.Ninot*.
de Iniuſtitia ſententia, quando non poſsit argui, *deciſ. 385. num 4.Beuilaqua*.
Iniuſtitia ſententiæ vt ſuſtineatur, adeò notoria, & iniqua eſſe debet, vt nullo prorſus velamine offuſcari, & nullitati æquiparari poſſit, *dec.166.nu.5. Beuilaqua*.
Iniuſtitia ex Teſtamento fundatoris Cappellaniam ad nutũ primogeniti amouibilem fundantis clare colligitur, *deciſ. 117.num.3. ibidem*.
Iniuſtitia ſententiæ impedit rem iudicatam quamuis ille, qui ſuccubuit inter legitima tempora non procurauerit, *ibidem num.1.*
Iniuſtitia deliberationis, & nullitate manifeſta ſtante manutentio anteriori poſſeſſori debetur, *deciſ. 150. num. 2 Meltio*.
Iniuſtitia ſententiæ vndè colligitur, *deciſ.179. num. 2. Albergato*.
Iniuſtitia ſententiæ debet eſſe notoria, adeout nullo velamine offuſcari poſſit, *deciſ.169.num.4. Beuilaqua*.
Iniuſtitia, & nullitas Iudicis procedentis ad manutentionem ſi non iuſtificetur, non attenditur cum ſit iuſtificanda clarè executa, *deciſ.432.num.4. Albergato*.
INIVRIAM iure ſuo, qui vtitur, nemini facit, *deciſ. 374. numer.4.Albergato*.
INIVSTE Iudicem proceſſiſſe quomodo probatur, *deciſ. 186. num.5.Beuilaqua*.
INSIGNIA Capellæ Iuriſpatronatus pertinentiam denotant, *deciſ.136.nu.12.Cerro*.
INQVILINVS ſi petat præferri in emptione domus non tenetur fabricare. *dec.538.nu.63. Camer.*
de INSANIA tempore conditi Teſtamenti Teſtes ex certa ſcientia, ac viſu deponentes, alijs de auditu ſanæ mentis, qui tempus Teſtamenti non percutiunt, præferuntur *deciſ.8.num.7.Cerro*.
INSERVIENS Altari de eo viuere debet, *deciſ.347. num 10.Bourlemont*.

INSINVATIO.

Inſinuatio in donatione iuris incerti, ac conditionalis non requiritur, maximè quando cum onere fideicommiſſi fauore deſcendentium fuit adſtipulata, *deciſ.68. num. 12. Veroſpio*.
Inſinuatio ad donationis perfectionem requiritur, & nullũ prorſus effectum obtinet antequam inſinuetur, *deciſ.222. nu.6.Priolo*.
Inſinuatio an requiratur in donatione ſpei exiſtimabilis de Iure communi, *deciſ.434.nu.14.Taia*

by Google

Inſinuationem an requirat donatio ex cauſa dotis, *ibidem num. 15.*

Inſinuatio non habet locum, in donatione facta ob cauſam, *ibidem num. 24.*

Inſinuatio donationis ideò eſt inuenta vt tempore medio inter vtramque poſſit donans deliberare, an ſibi expediat donationem per inſinuationem confirmare, cum interim donatio perfecta non dicatur, *deciſ. 241. num. 1. Meltio.*

Inſinuatio tanquam ſolemnitas extrinſeca lapſu triginta annorum præſumitur, *deciſ 477. numer. 10 Cerro.*

Inſinuationem donatio, quando eſt onerata reſtitutione etiam ad fauorem alterius excludit, *deciſ. 434. num. 6. Taia.*

Inſinuatio poſt mutatam donantis voluntatem non ſuffragatur. *deciſ 241. num. 3. Meltio.*

Inſinuatione an opus ſit, quando ius in bonis renunciatis non competit, *deciſ. 361. num. 4. Beuilaqua.*

Inſinuatio, an requiratur in renunciatione mixta cum donatione, *deciſ. 434. num. 15. Taia.*

Inſinuatio quando requiritur pro ſolemnitate, decretum Iudicis eam ſupplere nequit. *deciſ. 361. numer. 11. Beuilaqua.*

Inſinuationi ſatisfactum non dicitur, quando Iudex ob aliam cauſam, quam ob inſinuationem aditus fuit, *ibidem num. 12.*

Inſinuatio in donatione iuris incompetentis, nec re, nec ſpe, an requiratur, *deciſ. 434. numer. 17. Taia.*

Inſinuatio in donatione non requiritur, quando eſt iuris incompetentis, re, & ſpe. *ibid. num. 18.*

Inſinuatio poſt mutatam donantis voluntatem non ſuffragatur, *deciſ. 24. num. 3. Meltio.*

INSTANTIA.

ad Inſtantiam patris filius à Senatu in ampliſſima forma legitimatus, & ad primæua iura ſublato obſtaculo natiuitatis reſtitutus, patri ac ſi eſſet de legitimo matrimonio natus ſuccedit, *deciſ. 239. num. 16 Beuilaqua.*

Inſtantia pro Peritorum electione ad reddendam rationem à Conductore habita, ad declarandum actum antecedenter exercitum multum deſeruit, *deciſ. 291. num. 11. Veroſpio.*

Inſtantia amitæ coram Iudice pro deputatione Tutoris alterius Tutorem à Teſtatore vocatum nullatenus excludit, *deciſ. 108. numer. 8. Meltio.*

INSTITVTIO ET INSTITVTVS.

Inſtituti in legitima pro legatarijs habentur, *deciſ 209. num. 13. Beuilaqua.*

Inſtitutio hæredis generalis æquipollet cuicumque particulari expreſſioni, *deciſ. 94. numer. 8. Priolo.*

ſub Inſtitutione hæredis comprehenduntur bona de quibus Teſtator poteſt diſponere, *ibidem num. 9.*

Inſtituere in vno beneficio plures eſt contrà modum à iure prohibitum, *deciſ. 206 nu. 4 Beuilaqua.*

Inſtitutus ad fideicommiſſum caſum ſuæ vocationis eueniſſe oſtendere debet, *dec. 59. num. 1. Beuilaqua.*

Inſtitutio cum clauſula, ſaluo iure alieno, in quantum operatur, *deciſ. 96. num. 15. ibidem.*

de Inſtitutione hæredis teſti deponenti non eſt credendũ, dum nomen ipſius in albo fuiſſe relictum ex lectura Teſtamenti apparet, *deciſ. 16. num. 20 ibidem.*

in Inſtitutione hæredum, quando ſunt ſubſtituti filij, & filiorum filij, tunc in ſubſtitutione, etiam nomen hæredũ intelligitur de filijs, *deciſ. 67. num. 5. Taia.*

Quod maximè procedit attenta expreſſione qualitatis maſculinitatis, *ibidem num. 6.*

Inſtitutio reſtricta ad nominationem vnius, nulla facta mentione alterius, facit vt ille non hic pro patrono recognoſcatur, *deciſion. 96. numer. 14. Beuilaqua.*

Inſtitutis hæredibus quorum fauore inducta eſt excluſio fœminarum, neque filia, neque nepos præteritionem allegare poſſunt, nec immiſſionem hæredi ſcripto retardare, *dec. 101 num. 9. Albergato.*

Inſtitutiones quando non euaneſcunt, ceſſant quoque ſubſtitutiones. *dec. 427 num. 4. Taia.*

Inſtitutio fœminæ in legitima quomodo reputetur, *deciſ. 46. num. 10. Cerro.*

Inſtitutio vigore anterioris ſtatus facta, dum de illius veritate non conſtat, & vltimus ſtatus repugnat, non tenet, *deciſ 95. num 22. Beuilaqua.*

Inſtitutio cum conditione, ſi viueret, & ſi non viueret, quomodo id intelligatur, *deciſ. 527. num. 16. Taia.*

Inſtitutioni confidentiali, quando verba teſtamenti repugnant, nepos contra illorum tenorem prætendere non poteſt, *deciſ 155 num. 3. Meltio.*

Inſtitutio hæredis cum ſit caput, & fundamentũ teſtamenti, illius nominis omiſſio ſola teſtamentum inutile reddit, *deciſ 16. nu. 4. Veroſpio.*

Inſtitui, vel ſubſtitui, quod plures ſint ex coniecturis concipi poteſt, *deciſ. 527. num. 5. Taia.*

Inſtitutio Primogenituræ, ideò fuit inuenta, vt bona indiuiſa valeant ſeruari in vna tantum perſona, *deciſ. 419. num. 15. Veroſpio.*

Inſtitutioni ſubſtitutio tacita, ineſſe videtur, in expreſſa conditione ſi non vixerit, *deciſ. 527. num. 8. Taia.*

Inſtitutio Ordinarij, quando de præſentato à Patrono fuit facta, probat Iuſpatronatus etiam in præiudicium tertij. *deciſ. 383. num 8. Cerro.*

Inſtitutio hæredis facta à Teſtatore ſub aliqua conditione ſi non adimpleatur, inſtitutio defeciſſe dicitur, & fit locus ſubſtitutioni. *deciſ. 54. num 38. Meltio.*

Inſtituere in vno beneficio eſt contra modum à iure prohibitum. *deciſ. 266. num. 4. Beuilaqua.*

de Inſtitutione ſuſpicio excluditur, quando agitur ad fauorem piæ cauſæ facta, *deciſ. 99. num. 11. Meltio.*

Inſtitutio generalis per adiectionem ſpecierum non reſtringitur, quia dictum id factum ad effectum tollendi dubitationes, *deciſ. 64. num. 22. Priolo.*

Inſtitutus in re certa pro omni, & toto eo, quod prætendere poteſt, à quacumque alia detractione excluditur. *deciſ. 316 num. 1. Beuilaqua*

in Inſtitutione generali hæredis tam in bonis, quam in iuribus, & actionibus continetur quæcumque particularis facultas, *deciſ. 171. num. 8. Priolo.*

Inſtitutionis onera in ſubſtitutione repetita regulariter non dicuntur, & multò minus ad excluſionem Religioſorum, *deciſ. 45. nu. 14. Meltio.*

ſine Inſtitutione præbendæ titulus nouus acquiri non poteſt, *deciſ 127. num. 22. Cerro.*

Inſtitutionis caſſatura eiuſdem Notarij manu facta hæredi ſcripto non obſtit, cum vti inſtitutus in ſuperiori parte Teſtamenti in generali inſtitutione deleri potuerit. *deciſ. 163. num. 9 Beuilaqua.*

Inſtitutio generalis, quando præceſſit, tunc ſubſequens nõ reſtringit ipſam reſtitutionem generalem, *deciſ. 64. num. 20. Priolo.*

Inſtitutus in omnibus bonis & iuribus, ſtante facultate diſponendi de locis montium tanquam de rebus per ſe alienabilibus diſpoſuiſſe cenſetur. *deciſion. 259. num. 5. Taia.*

Inſtitutiones feudales nobilitate feudatariorum præfeſerũt, *dec. 13. nu 6. Priolo.*

Inſtitutus hæres quatenus non extarent legitimi deſcendentes, deficiente conditione perinde habere debet, ac ſi nunquam fuiſſet vocatus, *deciſ 22. num. 2. Beuilaqua*

ex Inſtitutione ſubſecuta facta ab Ordinario de præſentato ad Iuſpatronatus, præſumendum eſt omnia neceſſaria præceſſiſſe pro illo actu, *deciſ. 383. num. . . Cerro.*

Inſtitutio facta, cum cautela Soccini reſtringitur ad ſolam legitimam, *dec. 412 num 20. Albergato.*

an Inſtituendo Mater filias in aliqua ſumma eas propterea legitimæ capaces reddidiſſe cenſeatur. *deciſ. 267. num. 2. Albergato.*

Inſtitutio ſuperflua ſenſum aliorum verborum, quæ clara ſunt non tollit, *deciſ. 163. num. 10. Beuilaqua.*

INSPECTIO altiorem indaginem requirens immiſſionem non impedit, *ibidem num. 18.*

INSTRVMENTVM.

Inſtrumenta publica ſunt ſufficientia ad iuſtificandum ſolitum rei valorem, de tempore præterito. *deciſ. 58. nu. 2. 3. & 4. Veroſpio.*

Inſtrumentum dicendum eſt, non eſſe legale, ſi adſint ſubſcripti plures teſtes, ſed vno tantum charactere, *deciſ. 6. num. 4. Priolo.*

Inſtrumentarius Teſtis regulariter pro reprobando inſtrumento ſufficiens quoque reputatur, *deciſ. 174. num. 17. Veroſpio.*

Inſtrumentum, quando niſi ſimplicem, & genericam aſſertionem non continet, ex ea ad liquidationem inferri nõ poteſt, *deciſ. 294. num. 4. Beuilaqua.*

Inſtrumentum venditionis poſt terminatum Iudicium deliberationis productum melioramentis in genere iuſtificatis non obſtat, *deciſ. 149. num. 30. Meltio.*

in Inſtru-

in Inſtrumento tranſactionis donatio, licèt adſtipulata fuerit tam fauore matrimonij, quam filiorum, ea tamen aſſertio in alijs hæredibus ad normam præcedentis Inſtrumenti verificationem auumit, *decis.264.num.13. Veroſpio.*

Inſtrumenta publica de donationibus, & præſentationibus probationem probatam, & manifeſtam faciunt, *decis.96. num.11. Beuilaqua.*

Inſtrumento publico ad effectum probandi deſcendentiam potius ſtandū eſt, quam dubiæ lapidis inſcriptioni, maximè alijs enunciatiuis, & Teſtibus contrarium ſuadentibus, *dec.152. num.6. Albergato.*

Inſtrumenta impoſitionis cenſus, & venditionis domus, iuncta lite, & ſolutionibus factis in computum pretij, extrema Saluiani probant. *decis.327.num.2. Emerix.*

in Inſtrumento aſſociatio conceditur vigore pacti appoſiti, vt poſſit capere poſſeſſionem auctoritate propria, *dec.421. num.14. Ninot.*

Inſtrumentum antiquum iunctis adminiculis probat inueſtituram, *decis.481. nu.9. Cerro.*

Inſtrumentum non poteſt dici legale, dum adeſt diuerſitas papiri, ſeu carthæ, *decis.6 num.1. Priolo.*

Inſtrumentum publicū, facit rem manifeſtiſſimam, *decis.377. num.9 Ninot.*

per Inſtrumentum inueſtituræ dominium rei inueſtitæ, tunc multo minus probat, dum multis defectibus laborat, *decis.452. num.5. Albergato.*

Inſtrumenti productio per Procuratorem ſpeciali mandato procuræ carentē principalibus obeſſe non debet. *decis.275 num.16. Veroſpio.*

Inſtrumentum apprehenſionis poſſeſſionis pro manutentione ſufficit, maxime quando de alterius poſſeſſione non apparet, *decis.186.num.1 Beuilaqua.*

an Inſtrumentum de quo controuertitur, pars debet declarare, habeat pro bono, vero, & reali, donec conſtet de contrario, *decis.247.num.20. Albergato.*

ex Inſtrumento publico credito obligationem Cameralem continente probato, eius vigore etiam contra hæredem obligati mandatum executiuum relaxari poteſt, *decis.71. num 1 eodem.*

cum Inſtrumento publico apocha priuata non poteſt concurrere ſi non habeat ſua requiſita, *decis.421. numer.7. Ninot.*

Inſtrumenti verba potius ſunt impropianda, quàm abſurdum duplicis reſtitutionis admittere, *decis.311. num.9. Bourlemont.*

Inſtrumenti verba dubia ex depoſitione Teſtis inſtrumentarij declarationem aſſumunt, *decis.174.num.14. Veroſpio.*

Inſtrumenti poſt collationis omiſſio non tollit fidem, *decis.476.num.13. Cerro.*

Inſtrumento aſſictus in probatione valoris beneficij magis quam Teſtibus eſt deferendum, *decis 122 num 6. eodem.*

Inſtrumentum, ad tauorem alicuius apertum ſub appellatione iuris ſuentis comprehendi nequit, *dec.174. numer.7. Veroſpio.*

Inſtrumenta illa, quæ ſimul coniuncta ſunt attendenda, *dec.531. num.8. Taia.*

Inſtrumentum, quod ſit falſum benè probatur ex ſententia criminali, deſuper emanata, *decis.6 num.17 Priolo.*

Quod procedit, etiam ſi ab ea ſit appellatum, & quando ſit hoc verum, *ibidem num.18.*

Inſtrumenta à fratribus germanis adſtipulata, ac fraternitatem vtriuſque enunciantia, ad eundem effectum maximum exhibent ad miraculum veritatis, *decis.32. numer.3. Veroſpio.*

per Inſtrumentum creditum probatur, *decis.438. numer.2. eodem.*

in Inſtrumento donationis legitima licet Patri debita legatur, remiſſio tamen portionis legitimæ in præiudicium filiarum ſuſtineri non poteſt, *decis.212. num.11. & 12. eodem.*

Inſtrumenti vigore quis aliquid obtinens, ſi iam declarauit eo vti nolle nullum eſt. *decis 396.num.3. Bourlemont.*

Inſtrumenti validitas coadiuuatur ex legalitate Notarij, *decis 247.num.16. Albergato.*

Inſtrumentum obligatione Camerali Vallatum habet executionem paratam. *decis.464.num.1. Cerro.*

Inſtrumentum Oeconomiæ bonorum cum redditione rationum, & fructuum ſolutione ab Oeconomo facta quantitatem bonorum iuſtificat, *decis.208.num.6. Taia.*

ex Inſtrumento poſſeſſio actualis adeptionis probata, alio anteriorem nō poſſidente, ad effectum manutentionis ſuffragatur, *decis.317. numer.2.*

Inſtrumentum in foro dicitur probatio probata, *decis.208. num.11 Taia.*

Inſtrumentum vallatum obligatione Camerali habet viam executiuam, *dec 435. num 9 Cerro.*

in Inſtrumento expreſſa nouatio nullatenus cenſetur inducta dum à contrahentibus non legitur, *dec.58. numer.13 Veroſpio.*

Inſtrumentum publicum indubitatam, & manifeſtam probationem inducit, *decis 184. numer.2. Molto.*

contra Inſtrumenti validitatem, quando fuit declaratum, tunc perperam allegatur, *decis.494 num.10. Cerro.*

Inſtrumenta alienationis bonorum præcedente declaratione, ſeu obligatione de ſtando iudicationi, abſque vlteriori aliorum productione ſatis probant, *decis.284. numer.12. Albergato.*

Inſtrumenti partes ſequentes præcedentem ambiguam benè declarant, *dec.43.num.11. Bourlemont.*

per Inſtrumentum publicum benè probatur poſſeſſionem alicuius Eccleſiæ ſpectare ad aliquos, *dec.21.nu.3. Taia.*

Inſtrumenti legalitas, ex quibus omninò excludatur, *decis.6. numer.5. Priolo.*

Inſtrumentum, quando magna oritur incertitudine, circa legalitatem, valdè ſuſpectum eſt, *ibidem nu.6.*

Inſtrumento publico ſtante alia priuilegia, & elogia vſque ad illud; *Noli me tangere*, prætermittuntur, *decis 208. nu.2. Taia.*

Inſtrumento claro ſtandum eſt, donec nullitas concludenter probetur, *decis.495. nu.1. Albergato.*

ex Inſtrumento publico matrimonium an dicatur probatum ſi verba prolata in eo à partibus, non fuerunt ad interrogationem Notarij, prolata, *decis.312.nu.9. Priolo.*

in Inſtrumento cauſa non expreſſa præſumitur ex effectibus, *decis.477. num 8. Cerro.*

Inſtrumentum locationis licet non probet valorem rei, quantitatem tamen penſionis indè perceptæ ſufficienter probat, *decis 326. num.1. Albergato.*

Inſtrumentum fundationis Iuriſpatronatus, vt ſuffragetur deſcendentibus, deſcendentia per concludentes probationes, & gradus diſtinctos probari debet, *decis 95. num.24. Beuilaqua.*

in Inſtrumento publico ſuſpicio mala, debet ceſſare, *dec.247 num.21. Albergato.*

Inſtrumentum à Parocho litigante productum contra Rectores de eodem iure diſceptantes plenè probat, *decis.193. nu.11. Bourlemont.*

Inſtrumentum, quod non ſit legale optimè probatur ex ipſa confeſſione partis *decis 6. num.11. 12. & 13. Priolo.*

Inſtrumentum non eſt legale ſtante diuerſitate atramenti, *ibidem num.3.*

Inſtrumenta priuata ſine Teſtibus, & in formia nullam faciunt probationem, *decis.9 num.27. Cerro.*

Inſtrumentum permutationis, quando habet obligationem omnium bonorum cum clauſula, *Conſtituti*, vigore illius etiam contra tertium poſſeſſorem, & ſingularem ſucceſſorem actio datur, *decis.109.num.6. Molto.*

Inſtrumentum diuiſionis inter hæredes Teſtatoris fideicommittentis quomodocumque tanquam de bonis hæreditarijs probat, *decis.183. num 9. Taia.*

Inſtrumenti verba non dicuntur verba Notarij, ſed partis, *dec 312. num.11. Priolo.*

Inſtrumentum publicum facit probationem probatam, *decis.47. num.1. Albergato.*

in Inſtrumento relatio ad apocam quoſcunque hæredes includentem habito, ad ſolos filios limitari non poteſt. *decis 264. nu.7. Veroſpio.*

Inſtrumentum publicum quoad creditum cum hypotheca probationem facit, *decis.327.num.1. Emerix.*

in Inſtrumento confeſſio Comprommiſſi de cenſibus ceſſis controuerti non poteſt, dum a confitentibus extincti noſcuntur, *decis.305. num8.Veroſpio.*

Inſtrumentum publicum ab hærede ratificatum rem liquidam, & euidentem inducit, *decis.294.num 1. Beuilaqua.*

Inſtrumenta Filium, Patrem, & Auum, Ciues, ac Nobiles, Quirites enunciantia, an ad probandum Incolatum ſufficiant, *decis.261.num.4. Veroſpio.*

Inſtrumento reuocato, quis perperam vtitur eo, *decis.396. num 5. Bourlemont.*

Inſtrumentum, quando reuocatur, omnis actio ex eo proueniens, extincta remanet, *ibidem num.6.*

Inſtrumenti falſitatis præſumptiones non poſſunt tolli à contrarijs præſumptionibus, ſi iſtæ ſint debiliores, *decis.6. num.25. Priolo.*

ad Inſtrumentum vnum ſententia reſtricta, ad aliud de quo in ea non fit mentio ad effectum vulnerationis non eſt extendenda. *deciſ.254.num.21. Beuilaqua.*
Inſtrumentum locationis licet non probet valorem rei, probat tamen quantitatem penſionis ex re locata, *deciſ.81. nu.2. Albergato.*
Inſtrumentum antiquarum cōceſſionum ſtatum de eo tempore ad hoc quo emanauit cōceſſio, non arguunt, *dec.227. num.14. Beuilaqua.*
Inſtrumentum non eſt legale, dum adeſt diuerſitas characteris, *deciſ. . . . nu.2. Priolo.*
Inſtrumentis publicis Teſtes contrariantes non ſunt attendendi. *deciſ.403.nu.20. Albergato.*
Inſtrumentum inuentarij in ſuſceptione tutelæ confecti cōtra Tutorem, & ab eo cauſam habentem probationem probatam facit. *deciſ.336.nu.3. Bourlemont.*
Inſtrumentum publicum quoad creditum cum hypotheca rem claram, & manifeſtam facit, *deciſ.230. num.2. Albergato.*
Inſtrumentum publicum donationis cum omnibus ſolemnitatibus factum, in caſu non implementi vim pro intereſſe pulſandi habet, *deciſ.120.num.13. Vereſpi.*
Inſtrumentum tranſactionis ad normam Capitulorum in apoca contentorum adſtipulari debet, *deciſ.174. num.1. eodem.*
ad Inſtrumenti publici reprobationem parum officit vnicus Teſtis, & præſertim ſi patiatur plures exceptiones, *dec.147. num.14. Albergato.*
de Inſtrumentis ſtatutum loquens non extenditur ad decreta, & datur ratio, *deciſ.476.num.14 Cerro.*
Inſtrumentum fundationis pro exiſtentia Iuriſpatronatus omnes modos probationis ſuperat, *deciſ.96. num.3. Beuilaqua.*
ex Inſtrumento dotali poteſt matrimonium inter aliquos probari, *deciſ.389 nu.13. Bourlemont.*
Inſtrumento publico ſtante de eo vti de caſu legis iudicari debet. *deciſ.294.num.2. Beuilaqua.*
Inſtrumentum poſterius in concurſu antecedentis præferentiam obtinere debet. *deciſ.19.num.4. Vereſpio.*
Inſtrumenti ſcientiam habens, an præſumatur habuiſſe contentorum in eo ſcientiam. *dec.494.num.8. Cerro.*
Inſtrumenti verba, quæ loquuntur de abſoluta diſpoſitione non ſecus ſunt, ac eſſet ſimplex donatio, *deciſ.94. num.12. Priolo.*
ex Inſtrumento præſentationis, præſentatio infrà quadrimeſtre probatur, *deciſ.519.num.6. Albergato.*
ex Inſtrumentis locationem pluribus, & vſu antiquo, probatio inſurgit bona poſſeſſionis, *deciſ.521.num.14. Taia.*
ex Inſtrumento creditum benè probatur, *deciſ.455. num.3. Beuilaqua.*
ex Inſtrumento matrimoniali filiatio probatur, & fide Baptiſmatis, *dec.444.num.7. Albergato.*
Inſtrumenta publica bona diuiſa talia fuiſſe contrà diuidentes, & illorum ſucceſſores benè probant, *deciſ.277.num.9. Beuilaqua.*
INSVFFICIENTIA mandati ex Epiſtola reſponſiua probatur. *deciſ.27 num.17 Meltio.*
Inſufficientia cingulæ apparente, nihil eſt imputandum Rectori, ſed eſt augenda, *deciſ 247.nu.11. Bourlement.*
de Inſufficientia actores certi bonorum pro eorum portionibus certam diem præfiniri ad faciendam computationem curare tenentur, *deciſ.253. num.15 Taia.*

INTENTIO.

Intentionem agentis Teſtes, qui non concludunt, dum concludenter eam probare tenentur, non attenduntur, *deciſ.13. num.26 Beuilaqua.*
Intentionem fundatam Epiſcopus habet exercendi omnimodam iuriſdictionem in ſua Diœceſi, *deciſ.90. numer.19. Beuilaqua.*
Intentio concedentis ex verbis proœmialibus indulti benè declaratur, *deciſ.307.num.8 Albergato.*
Intentio, & mens Pontificis applicationem concedentis ex ipſis Bullæ verbis optimè declaratur. *deciſ.233. numer.4. Meltio.*
Intentionem fundatam Epiſcopus habet exercendi ſuam iuriſdictionem, quoad omnes Eccleſias, & ſubditos in ſuo Territorio. *deciſ.220. num.1. Beuilaqua la ſeconda.*
Intentio contrahentium ad conſeruationem Caſalis in vna familia adimpleri non poſſet, ſi intentio hæredis permiſſa cenſeretur. *dec.ſ.175. num.14. Beuilaqua.*
Intentio Sixti V. Monaſterium Ordini Ciſtercienſi in Vrbe concedentis examinatur, *deciſ.62. num.18. eodem.*
Intentione Pontificis deficiente circa litteras expeditas, eadem vna cum beneplacito in eis contento corruunt, *deciſ.227. num.8. Beuilaqua.*
Intentio non infert diſpoſitionem, nec ſufficit decreuiſſe diſponere niſi de diſpoſitione conſtet, cum plena tractentur, & non perficiantur, *deciſ 16 num.19. Vereſpio.*
Intentionem fundatam Parochi habent in iure ad effectum conſequendi quartam funeralium, *deciſ 501.num.1. Cerro.*
Intentio Papæ aliquid concedentis eſt attendenda, *deciſ.374. nu.6. Albergato.*
Intentio dantis poſitiones, quando eſt verificata, reus conuictus remanet, *deciſ.3. num.10. Meltio.*
Et contrà eum iudicium tanquam contrà confeſſum expediri poteſt, *ibidem num.11.*
Intentio ſola promittentis non ſcripta non facit conditionem in obligatione, *deciſ.105.nu.4. Beuilaqua.*
Intentionis Principis defectus. gratiam concedentis, quando benè apparet informatus, dari non poteſt, *deciſ.374 num.27. Albergato.*
ex Intentione Pontificis litteræ Apoſtolicæ optimam declarationem recipiunt *deciſ 216.num.5. Albergato.*
INTEGRITATI, & fidei Parochi diſpoſitio Text.in cap.cum eſſet. innititur, *deciſ.474 num.6. Bourlemont.*

INTERESSE.

Intereſſe remotum quamuis poſſibile perperam allegatur ad repulſionem Teſtium, dum non inſpicitur niſi certum, proximum, & principale, *deciſ.122. num.4. Cerro.*
Intereſſe Parochorum, & quod de eorum prima cauſa defenſionis, & damno agatur, vndè colligitur, *deciſ 219.nu.7. Beuilaqua.*
Intereſſe exactio quamuis ob culpam ab alio commiſſam ſit licita, culpa tamen ex coniecturis, & præſumptionibus elicita non ſufficit, ſed certa, concludens, ac ad cauſandum intereſſe præordinata requiritur, *deciſ.161. num.21. Priolo.*
Intereſſe Notarij, & Teſtium cum ſit valde remotum, & incertum, ad minuendam fidem Teſtamenti ſolemnis ad fauorem piæ cauſæ facti inefficax eſt, *deciſ.94. numer.14. Meltio.*
de Intereſſe totius Ordinis Clericalis, Clerici quando congruè viuere non valeant de fructibus beneficij agitur, *deciſ.48.num.6. Bourlement.*
Intereſſe in cauſa Teſtes habentes nullatenus probant, *deciſ.312. num.14. Priolo.*
Intereſſe damni emergentis in iudicio condictionis indebiti repeti non poteſt, *dec.161.num.9. eodem.*
Intereſſe tertij facultas cōtinens non infirmatur à contractu, cui ineſt, nec irreuocabilis euadit, *deciſ.355.numer.7. Albergato.*
Intereſſe in ſubſtantia exceptionem perſonalem Teſtium importat, ad quem effectum non datur remiſſoria, nec nouum examen conceditur, *deciſ.123.num.5. Cerro.*
Intereſſe habens ſi ſit citatus, & non compareat, ſibi imputet. *deciſ.461.num.14. Priolo.*
Intereſſatus Teſtis nihil probat, *deciſ.482. num.3. Albergato.*
ob Intereſſe Religioſorum ratificatio expreſſa ex libris Monaſterij induci non poteſt, *deciſ 211.num.21. Beuilaqua.*

INTERPELLATIO.

Interpellatio, quando non præcedit aduerſus partem ſuper receptione pecuniarum ad vſuras, mora debitricis induci non poteſt ad effectum, vt fructus debeantur, *deciſ.157. num.2. Meltio.*
Interpellatione ad normam Capitulorum, & Inſtrumenti dotalis procedente, exceſſus petitionis petenti officere non valet, *deciſ.357.nu.3. Vereſpio.*
de Interpellatione regula ſiue de lucro ceſſante, ſiue de damno emergenti agatur, procedit, *deciſ.161. num.25. Priolo.*
Interpellatione ante receptionem pecuniarum facienda deficiente actio quoque ad damna, & intereſſe ceſſat, *ibidem num.14.*

INTERPRETATIO.

Interpretatio omnis ſumenda eſt, vt correctio ſtatim vitetur, *dec.427.num.4. Emerix.*
Interpretatio ſtricta facienda eſt, dum tractatur de Conſtitutione pœnali, & inclinandum eſt in fauorem poſſidentis, *deciſ.10. num.6. Vereſpio.*
pro Interpretatione voluntatis Teſtatoris etiamſi dubia eſſet obſeruantiæ, ac diuturnæ poſſeſſioni indiſtinctè inter omnes hæredes continuatæ, ſummoperè eſt deferendum, *deciſ.57. num.16. Meltio.*

Interpretatio omnis in Teſtium dictis facienda eſt, vt ad cõcordiam reducantur, *deciſ.379.num.22. Albergato.*

Et maximè, quando eorum dicta ſunt adminiculata, *ibidem.*

Interpretatio voluntatis Teſtatoris ad euitandam inutilitatem circa prælegatũ oriundam ea videtur, quod domum ab alijs bonis ſeparatam prælegatarius abſque onere reſtitutionis retinere poſſet, *deciſ.209.num.8. Beuilaqua.*

Interpretationem in ſcripturis, vna pars recipit ab altera parua. *deciſ.414.num.12. Vicecomite.*

Interpretatio dubiæ voluntatis Teſtatoris ad executores Teſtamentarios pertinere ſolet, declaratio per ipſos ſubſequuta debet admitti, perindè ac ſi ab ipſo Teſtatore prodierit, *deciſ.156. num.8. Verospio.*

Interpretatio in ſtatutis in dubio ea admittenda eſt, quæ minus corrigit ius commune. *deciſ.387.num.27. eodem.*

Interpretatio omnis electio facta vt ſubſiſtatur, capienda eſt, *deciſ.481. num.34. Priolo.*

Interpretatio verborum, quæ etiam propriæ ac naturali eorum ſignificationi præfertur ex vſu loquendi deduci ſolet, *deciſ.233. num.11. Melzio.*

Interpretari per modum æquiparationis, quãdo proceditur, non debet latè, *dec.79 num.54. Bourlemont.*

Interpretatio benigna in vltimis voluntatibus vtilior ſemper habetur, *deciſ.45 num.8. Taia.*

Interpretatio in pœnalibus ſtricta fit ſecundum, quod verba ſonant, & non vltra, *deciſ.221.num 6. Priolo.*

Interpretationem recipit à iure communi, & eodem modo eſt interpretandum ſtatutum, *deciſ.204. num 15. Cerro.*

in Interpretatione ſtatutorum poſthabita verborum ſignificatione, attenditur ſtatuentium voluntas, *deciſ.387.nu.10. Verospio.*

Interpretatio in fideicommiſſis ſtricta fit, nec admittitur extenſio, *deciſ.279.nu.17. Priolo.*

Interpretatio omnis ſumenda eſt, vt correctio ſtatim vitetur, *deciſ.427.num.4. Emerix.*

Interpretatio priuilegiorũ ſumi poteſt ab adiunctis, *deciſ.221 num.5. & 6. Beuilaqua.*

ex Interpretatione filij nomen, ſeu extenſione ad nepotes quoque porrigit in fauorabilibus, *deciſ.378.nu.6. Verospio.*

Interpretatio fauorabilis pro ſuſtinendo actu ſemper fieri ſolet, *dec.310.num.30. Priolo.*

Interpretatio in ſtatutis non eſt admittenda illa, quæ eſt cõtraria menti ſtatuentium, *deciſ.387.num.23. Verospio.*

Interpretanda ſtatuta ſunt iuxta iuris communis diſpoſitionem, *deciſ.204.num.11. Cerro.*

Interpretatiua obſeruantia inducitur etiam ex non facto, *deciſ.521.num.15. Taia.*

Interpretanda ſunt ſtatuta ſine vlla extenſione ſubaudito intellectu, *deciſ.370.nu.9. Albergato.*

Interpretatiua obſeruantia pro intellectu aſſertionis admittitur, etſi contrarius intellectus de iure verior eſſet, *deciſ.203.num.10. Priolo.*

Interpretatiua obſeruantia, quando poſſit dici indubitabilis, *deciſ.521. num.13. Taia.*

Et tunc maximè eſt certa, quando in contrarium non probatur alia obſeruantia, *ibidem.nu.14.*

Interpretatiua obſeruantia attendenda eſt, etiamſi contrarius intellectus eſſet de iure verior, *ibidem nu.10.*

Interpretatiua obſeruantia attenditur, etiamſi intellectus datus ab obſeruantia eſſet malus, *ibidem num.11.*

Quod procedit, etiam ſi opus eſſet aliquam vim inferre verbis, *ibidem num.12.*

Interpretatiua obſeruantia nullam requirit præſcriptionem *ibidem num.8.*

Interpretatiua obſeruantia etiam ex vnico actu inducitur, *ibidem num.9.*

INTIMATIO.

Intimatio mutationis voluntatis Procuratori non eſt neceſſaria, quando eadem apud acta habetur, *deciſ.298.nu.7. Beuilaqua.*

Intimatio diſdictæ Tutori, & Curatori à Iudice deputato facta, & poſtea repetita Procuratori generaliter à Matre poſt ſuſceptam iterum tutelam conſtituto, nullitatem omiſſionis tollit, *deciſ.19. num.7. Verospio.*

Intimationis exceptio fruſtra applicatur, cum eadẽ tanquam non profutura non ſit neceſſaria, *deciſ.242.num.15. Priolo.*

Intimatio, quantumuis remiſſa eſt neceſſaria, ad effectum curſus Cambiorum, *deciſ.234. num.4. Verospio.*

INTERROGATIO.

ad Interrogationem alicuius Teſtator cenſetur articulatè loqui ſi reſpondeat ſic, *deciſ.353.num.36. Cerro.*

ad Interrogationem Notarij Teſtamentum factum tunc ſatis probat, dum ante Teſtamentum Teſtator mandauit accerſiri Notarium, *deciſ.258.num 39. & 40. Cerro.*

Interrogatio partis ad matrimonij validitatem, non eſt neceſſaria, ſed ſufficit præſentia Parochi, *dec.312. num.10. Priolo.*

ad Interrogationem, ſeu ſuggeſtionem Notarij Teſtamentum conditum, tunc ſine dubio tenet, quando nulla fraus in eo poteſt conſiderari, *deciſ.353.num.41. Cerro.*

ad Interrogationem intereſſati Teſtamentum factum ſubſiſtetur, ſi conſtet de præordinata voluntate Teſtatoris, ac ipſum Teſtatorem eſſe ſanæ mentis, *deciſ.478.nu.5. Priolo.*

ad Interrogationem Notarij Teſtamentum conditum pro valido haberi ſolet, *deciſ.8. nu.5. Cerro.*

ſine INTERVENTV conſanguineorum, & ſolemnitatibus ſtatuti facta ſubſiſtere donatio nullatenus poteſt, *dec.145. num.2. Albergato.*

INTRVSVM etiam in beneficio reſeruato regula de Annali defendit, *dec.402.num.30. Albergato.*

INTERVSVRIA dotalia debentur ex redditibus fideicommiſſi, non autem ex proprietate, *deciſ.245 num.3. Verospio.*

Interuſuria dotis taxantur à Statuto Vrbis *lib.1. cap.137.* ad rationem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, *deciſ.395.num.9. Beuilaqua.*

Interuſuria dotis vxori, ſeu viduæ quando etiam debeantur vltra reſiduum dotis, *deciſ.395.num.8. Beuilaqua.*

INTERRVPTIO præſcriptionis facta quoad vnam partem, nocet quoad totam. *dec.440.num.21. Taia.*

INTRVSIO ex quibus excludatur in gratia ſubrogationis gratioſæ. *deciſ.405.num.13. eodem.*

INTESTATVS Teſtator ne decedat exiſtentia filiæ primo loco vocatæ tanquam per repudiationẽ hæreditatis mortuæ non attenditur, ſed intrant in primum locum, ſeu gradum ſubſtitutæ Moniales, morte filiæ non expectata, *deciſ.22.num.7. Verospio.*

ab Inteſtato decedente Teſtatore nepotes tam ex vno quàm altero fratre ſuccedunt, *dec.203. num.10. Beuilaqua.*

INVALIDITAS.

Inualiditate tituli, & nullitate probata poſſeſſio pro vacua habetur, & poſſidens pro impedienda executione, legitimus contradictor non dicitur, *deciſ.307.nu.14. Albergato.*

Inualiditas ſententiæ debet cognoſci ab illo Iudice cui fuit commiſſa cauſa appellationis, *deciſ.420. nu 8. Albergato.*

Inualiditatis Teſtamenti ignorantia, quæ in muliere præſumitur, illam à quocumque præiudicio præſeruat, *deciſ.8. nu.13. Cerro.*

Inualidè poſſeſſio probatur ſi deducantur ea, per quæ illa excluditur, *deciſ 494.num.2. Cerro.*

INVENTARIVM.

Inuentarium bonorũ ab hæredibus hæredi longè poſt mortem Teſtatoris factum identitati bonorum vim non facit dum bona diuiſa fideicommittentis fuiſſe inter hæredes conuenit. *deciſ.278. num.11. Taia.*

Inuentarij omiſſio ſi non proueniat culpa, & dolo Tutoris, ſed ex iuſta cauſa, ipſe ab omni mora, & negligentia remanet præſeruatus, *deciſ.83. num.2. Cerro.*

Inuentarium cohæres erga cohæredem conficere non tenetur, *deciſ 294. num. 11. Beuilaqua.*

Inuentarij inſtrumentum in ſuſceptione tutelæ confecti cõtra Tutorem, & ab eo cauſam habentem probationem probatam facit, *deciſ.336.num. 1. eodem.*

Inuentarium ab hæredibus confectũ, omnia in eo deſcripta Teſtatoris fuiſſe tam contra ipſos, quam ab illis cauſam habentes probat. *deciſ.350. num.1. Priolo.*

in Inuentario bona hæreditaria deſcripta, quod extent, præſumuntur dum non docetur de contrario, *deciſ.398.nu.17. Bourlemont.*

in Inuentario domus expreſſa cum ijſdem confinibus in Inſtrumento poſſeſſionis deſcriptis de poſſeſſione Domini probationem facit, *deciſ.183.numer.8. Taia.*

Inuentarium vt legitimè confectum dicatur, bona in eo deſcripta, per numerum, pondus, ac menſuram, cum omnibus ſuis qualitatibus, ac conditionibus diſtinctè ſunt notanda, *deciſ.31.nu.1. Melzio.*

in Inuentario bona deſcripta facto ab hærede præſumuntur adeſſe, donec non probatur eorum deficientia, vel error, *deciſ. 398. num.18. Bourlemont.*

Inuentarium in loco rerum faciendum hæreditatem ex mandato ad adeundum aditam dici non poſſe demonſtrat *deciſ.274.num.17. Taia.*

Inuentarium hæres grauatus dum non conficit de bonis hæreditarijs, cenſetur alienaſſe bona hæreditaria pro integra ſua detractione, *deciſ.416. num.10. Cerro.*

Inuen-

Inuentarij tutelaris, omiſſio cum diſtractione plurium bonorum ad pupillos ſpectantium, Tutorem munus ſuum non peragentem à tutela remouet. *deciſ.108.num.12. Meltio.*
Inuentarij ſola omiſſio non impedit, quin hæredi pro credito liquido retentio detur. *deciſ.294.nu.13. Beuilaqua.*
Inuentarium ab hæredibus grauatis factum, cum expreſſione nominis bonorum, loci, & alijs demonſtrationibus, identitatem ſufficienter concludit, *deciſ.310. numer.16. Priolo,*
Inuentarium præſeruat hæredem ab omni damno perindè, ac ſi non adiuiſſet, *deciſ.499 num.4. Cerro.*
Inuentarij tempus ægroto non currit, *ibidem nu.6.*
in Inuentario clauſula addendi, & minuendi præſeruat hæredem à dolo omiſſionis bonorum, *deciſ.499. nu.7. Cerro.*
Inuentarium eſt conficiendum intra 60. dies a die obitus defuncti ex Piana Conſtitutione, *ibidem num.5.*
in Inuentario omiſſio bonorum dolo non facta non priuat hæredem illius beneficio, *ibidem num.8.*
Inuentarij prætermiſſionem hæres fruſtrà allegat, dum illud conficere ad eum ſpectat, *dec.294.num.9. Beuilaqua.*

INVERISIMILIA.

Inuериſimilia valde ea quæ ſunt, non videntur attendenda, *deciſ.381.num.9 Emerix.*
Inuериſimilia ea quæ ſunt non attenduntur, *deciſ.443.nu.13. Bourlemont.*
Inuериſimilia ea, quæ ſunt, non veniunt attendenda, *dec.434. num.22. Taia.*
Inuериſimilis Teſtis deponens nihil probat. *deciſ.293.num.7. Albergato.*
Inuериſimilia Teſtis deponens non attenditur, *ibidem num.12.*
Inueriſimile eſt Pontificem pronunciaſſe verba contra definitiuam ſententiam propriam, *deciſ.5.num.26. Cerro.*
Quod nullibi probatur à prætendente ſupponitur inuentum, *ibidem num.26.*

INVERISIMILITVDO.

vltra Inueriſimilitudinem partita ſolitum excedens, cum nullo modo iuſtificetur non immeritò reuocatur, *dec.117. num.7. Albergato.*
Inueriſimilitudinis, & ſingularitatis exceptio contrà Teſtes obiecta non obſtat, cum omnes pro exoneratione conſcientiæ de certa ſcientia deponant, *deciſ.211. numer.11. Beuilaqua.*
Inueriſimilitudo, & obſeruantia contraria, denotat veritatem rei geſtæ, *deciſ.6.numer.10 Priolo.*
Inueriſimilitudo multum vrget in materia inualiditatis, & legalitatis inſtrumenti, *deciſ.6. num.7. 8. & 9. Priolo.*
Inueriſimilitudo ex reiteratis proteſtationibus, & declarationibus ante, & poſt emiſſam profeſſionem tollitur, *deciſ.211. num.15. Beuilaqua.*

INVESTIMENTVM.

Inueſtimentum tranſactionis an tantum Donatoris, qui in caſu prædecedus filij pro conſequutione legitimæ à nepotibus vexari poterat, dumtaxat reſpiciat, *deciſ.312. n.5. Veroſpio,*
Inueſtimentum non eſt neceſſarium remanente pecunia, quæ eſt de rebus, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, *deciſ.297. numer.6. Bourlemont.*
Inueſtito proximioritas præſumitur probata conſanguinitate in certo gradu, & nemo comparente, qui ſe proximiorem contendat, *deciſ.513.num.1. Ninot.*
Inueſtimento ex cauſa neceſſaria procedente ſolemnitates non ſunt neceſſariæ, *deciſ.297.nu.5. Bourlemont.*
Inueſtiti linea quando ſemel fuit in rerum natura, onus probandi illam defeciſſe ad Agentem ſpectat, *dec.363.num.3. Albergato.*
Inueſtiti durante linea, Domino ex hoc capite ad deuolutionem agere non licet, *ibidem num.2.*

INVESTITVRA.

in Inueſtitura comprehenſo immiſſio debetur in vim *leg. fin.* *deciſ.517. num.1. & 2. Veroſpio.*
in Inueſtituris pacta appoſita, vt Eccleſiæ ſuffragentur, prius eueniſſe caſum deuolutionis, & lineam defeciſſe conſtare debet, *deciſ.363. num.10. Albergato.*
Inueſtitura pendente adhuc termino remotiori conceſſa, proximioribus ad illius reuocationem tempus vſque ad trigeſimum annum prorogatum cenſetur, *deciſ.306.nu.13. Cerro.*
in Inueſtitura contentus dicitur habere intentionem fundatam, *deciſ.378. num.1. Albergato.*
Inueſtituræ ſimplex confirmatio per Papam facta ad inſtantiam Tertij aliquid de nouo non tribuit, *deciſ.451.num.3. Veroſpio.*
Ideòque nullum adminiculum tribuit, ſi illud aliundè non iuſtificetur, *ibidem num.9.*
Inueſtituræ renouatio per proximiorem peti poteſt vſque ad 30. annos, *deciſ.513 num.8. & 9. Ninot.*
Inueſtituræ abſque beneplacito Apoſtolico, & iuſtà concurrente cauſa vtilitate ſcilicet, & neceſſitate Eccleſiæ inueſtientis, etiamſi bona eſſent ſolita in emphyteuſim dari, alterari non poſſunt, *deciſ.191. num.1. Beuilaqua.*
Inueſtituræ renouatio quando cenſeatur facta ad ſupplantandum in ea comprehenſos, *deciſ.517. num.7. & 8. Veroſpio.*
Inueſtitura noua neceſſario concedenda eſt perſonæ in ea comprehenſæ, *dec.517.nu.10.* Quod limita, *vt nu.11. eodem.*
Inueſtituram nouam Dominus directus non poteſt tribuere in præiudicium alterius comprehenſi in ea, *deciſ.517.nu.4. eodem.*
Inueſtituræ renouatio à proximiore petenda eſt infrà annum à die obitus inueſtiti, *deciſ.513. num.4.* Quod limita, *vt num.5. & 6. Ninot.*
Inueſtituræ renouatio proximiori debetur, *deciſ.513. num.2.* Quod amplia, *vt num.3. Ninot.*
Inueſtitura facta extraneo, vel remotiori, in concurſu ipſorum qui in gradu ſunt proximiores, ſuſtineri non poteſt, *deciſ.306 num.1. Cerro.*
INVISIBILE vitium non retardat exequtionem hæredi ſcripto, *deciſ.444.num.15. Albergato.*
IRA ex impetu animi momentaneo non attenditur ad thori ſeparationem, *deciſ.260. num.11. Priolo.*
IRRELEVANTIA materiæ articulatæ in quo conſiſtit, *deciſ.150. num.2. Albergato.*
in ITALIA peſtis de anno Domini 1656. graſſabatur, *deciſ.176.num.13. Beuilaqua.*

IVDEX.

Iudex in aſſignanda legitima iudicium Teſtatoris ſequi debet, *deciſ.491. num.9. Taia.*
Iudex in concedendo immiſſionem iniuſtè procedendo poſſeſſorem legitimum non facit, nec alium anteriori ſua poſſeſſione priuat, *deciſ.186. num.4. Beuilaqua.*
Iudex, quando valdè dubitat de validitate, & iuſtitia computorum, poteſt eligere nouos peritos, *deciſ.3. num.25. Meltio.*
Iudex inferior cũ ſit Laicus, recurrentes ad eum poſt inhibitionem Rotalem in excommunicationem Cœnæ Domini incidunt, *deciſ.75. num.3. Priolo.*
Iudex non interpoſita appellatione à ſententia facultatem pronunciandi, quoad fructus reſeruante, ad condemnationem ſuper fructibus validè procedit etiam poſt ſententiam in principali negotio promulgatam, *deciſ.162. num.7. Priolo.*
Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, *deciſ.506. nu.1. Vicecomite.*
Iudex non poteſt actum in quo habet intereſſe, authorizare, *deciſ.400. num.21. Ninot.*
Iudex de exiguo valore prædij ignorantiam prætendere non poteſt dum ex iuribus coram eo productis contrarium probatur, *dec.26.num.9. Cerro.*
Iudex quando non potuit idoneitatem inueſtimenti in antecedenti contractu dignoſcere, ſubſequens ad validandum inueſtimentum adhibitis ſolemnitatibus requirebatur, *deciſ.297. num.7. Bourlemont.*
Iudex priuando poſſeſſorem poſſeſſionem in immiſſum transfert, *deciſ.310.num.24. Priolo.*
Iudex ſolus abſque vlla alia obligatione Patrem ad dotandam filiam compellere poteſt, *dec.159. num.15. Taia.*
Iudex qui dignitatem exercuit præcedere debet alteri, qui eam non exercuit, *deciſ.425. num.17. Veroſpio.*
Iudex Cameræ Auenionen. præcedit Theſaurario ex Doctoratu, & Clericatu, *ibidem num.15. & 16.*
Iudex cauſæ cognitionem admittens, iudicium etiam poſſeſſorium facit appellabile, *deciſ.198.num.12. Priolo.*
Iudex nulliter, & iniuſtè procedendo poſſeſſione priuare non poteſt, *deciſ.289. nu.3. Beuilaqua.*
Iudex expenſæ quæ fiunt in hoſpitio quando non probantur ex coniectura illas taxabit, *deciſ.117.num.13. Albergato.*
Iudex Cameræ habet iuriſdictionem à iure, & à Papa, *deciſ.425, num.13. Veroſpio.*
Iudex Cameræ Carpentoraten. habet Cauſarum cognitionem, *ibidem num.1.*
Iudex poſt admiſſionem Iurium reſeruando ſimpliciter poſſeſſori iura pro melioramentis, abſque noua citatione non rectè procedit, cum eadem ad effectum procedendi ad vlteriora omninò requiratur, *deciſ.139.num.12. Meltio.*

Iudex diligenter debet curare, vt Creditor non ſecus ac ſi eſſet extraneus iuſto pretio emat, *deciſ.189. num.12. Cerro.*

Iudex interponens decretum diſcutere debet cauſam, nec debet ſtare aſſertioni Notarij, ſed ſcripturas, in quibus cauſa conſiſtit videre debet. *deciſ.479.num.6.Beuilaqua.*

Iudex in contractu Minoris debet non in genere, ſed in ſpecie informari, vt benè ſit informatus, de contractu, *deciſ.400.num.5.Ninot.*

Iudex inferior cum ſit Laicus, recurrentes ad eum poſt inhibitionem Rotalem in excommunicationem Cœnæ Domini incidunt, *deciſ.75. num.3.Priolo.*

Iudex non poteſt declarare validum aliquem contractum, ſi laboret aliqua nullitate. *deciſ.400.nu.27.Ninot.*

Iudex dum ritè, & rectè non procedit, non priuatur quis ſua poſſeſſione, *deciſ.196.nu.5.Beuilaqua.*

coram Iudice facta concordatio attendenda eſt, *deciſ.431.numer.12.Verofpio.* la 2.

Iudicium lex conſobrini in materia reuocationis Teſtamenti ſuſpectum habet, *deciſ.331num.7.*Beuilaqua.

à Iudice conceſſa manutentio non reuocatur, dum dubia, & diſputabilis eſt nullitas, vel iniuſtitia, *deciſ.432.num.2. Albergato.*

Iudicis mandatum, quando eſt nullum, omnia eius vigore geſta, tanquam à radice infecta corruunt, *dec.395.nu.2.* Beuilaqua.

Iudicis præſentia ſolemnitates ſupplet, *deciſ.361.num.9.*

Iudicium Epiſcopi certis rationibus detectum irrationabile, nihil operatur, *deciſ 347.num.5. Beuilaqua.*

ad Iudicem inferiorem recurſus ad ſe confouendum in poſſeſſione lite pendente, pro attentatis habetur, *deciſ.75. num.2.Priolo.*

Iudicis auctoritate in poſſeſſione immiſſio & manutentio debetur, *deciſ.186. num 3. Beuilaqua.*

in Iudicijs ſummarijs, & exequutiuis exceptiones turbidæ, & maiori indigentes inſpectione non admittuntur, *deciſ. 146.num.13.Meltio.*

Iudicium dum ab initio eſt nullum non poteſt exindè conualidari, *deciſ.506. num.12.Vicecomite.*

coram Iudice probationes ad oſtendendum nullitatem, & iniuſtitiam ſubhaſtationis ſufficienter fieri debent, vt ex Iuribus poſtmodum productis antecedentes probationes coadiuuari poſſint, *deciſ.141.num.2. Meltio.*

Iudicem iniuſtè proceſſiſſe quomodo probatur, *deciſ. 186. num.5. Beuilaqua.*

Iudicis ſententia aliarum reuocatoria tranſitum in iudicatũ facit, *deciſ.333.num.4.*Taia.

à Iudice Laico laudum promulgatum non valet, dum idem in rebus Eccleſiaſticis, & cognitione pertinentiæ Iuriſpatronatus Iuriſdictionem non habet, *deciſ.272. num. 21. Beuilaqua.*

Iudicis decretum non attenditur, dum non conſtat de eius iuſtitia, & validitate, *deciſ.397.num.21.Verofpio.*

per Iudicem poſſeſſore anteriori ſua poſſeſſione priuato, poſſeſſio in immiſſum translata cenſetur, *deciſ.358.nu.18. Priolo.*

Iudicis decretum iuſtitiam & veritatem cauſæ præſumere facit, *dec.110.nu.9.Priolo.*

Iudice pignus inſolutum dante pro rata debiti æſtimatio procedere debet, ſecus ſi pro toto debito aut per modũ oblationis, *deciſ.36.nu.14.*Taia.

coram Iudice ſufficienter fieri debent probationes ad oſtendendum nullitatem, & iniuſtitiam ſubhaſtationis, vt ex Iuribus poſtmodum productis antecedentes probationes coadiuuari poſſint, *deciſ.14. num.2.Meltio.*

Iudicis decretum aut in totum eſt validum aut in totum nullum, *deciſ.36.num.2.Taia.*

Iudicis ſententia ritè, & rectè procedentis vim priuandi poſſeſſione habet, *deciſ.63. nu.21. Beuilaqua.*

Iudicis calor, ſupplet ſolemnitates ſtatutarias, in contractu Mulierum, *deciſ.396. num.11.12.& 13. Bourlemont.*

coram Iudice non competente, lis introducta prætendi non poteſt, adeoque illegitima, & inualida ob notorium defectum iuriſdictionis cenſetur, *deciſ.114.num.3.Cerro.*

Iudices inferiores neceſſitatem potius parendi habẽt. quàm auctoritatem iuſtitiam mandatorum Rotalium diſcutiendi, *deciſ.75.num.5.Priolo.*

Iudicis decretum iniuſtè fuit relaxatũ, & tanquam nullum, non tenet, *deciſ.424.nu.2.Alberg.*

Iudicis cauſa legitima arbitrio remittitur, *dec.300. num.11. Emerix.*

Iudicis decretum in alienatione bonorum minoris vt inualidum ſit eſt neceſſaria ipſius Iudicis notitia, & perquiſitio. quare fiat talis alienatio, *dec.400.num.7.Ninot.*

Iudicis præſentia de iure communi vim inſinuationis habet, *dec 361.numer.10.Beuilaqua.*

Iudice per ſententiam diffinitiuam abſoluente fideiuſſores, declarando nullum ius informanti contra eos competiſſe, eadem tanquam principaliter ſuper meritis cauſæ lata obligationem infringit, *deciſ.166. num.1. Beuilaqua.*

Iudicis decretum ſine debita cognitione interpoſitum, fomentum iuris non habet, *deciſ.368.num.5.Ninot.*

per Iudicem enunciatiua in prolatione ſententiæ de citatione facta, ſeandem præceſſiſſe neceſſariò concludit, *deciſ.362. num.9 Beuilaqua.*

ſine Iudicis decreto depoſitum, & partis citatione emanatum deponenti nullo modo ſuffragatur, *deciſ.326.num. 11.Albergato.*

Iudicis auctoritate in poſſeſſione immiſſio & manutentio debetur, *dec ſ.186. num.3.Beuilaqua.*

Iudici præcedentia debetur habenti maiorem dignitatem, & præeminentiam. *deciſ.425.nu.12.Verofpio.*

à Iudice putatiuo actus bona fide geſtus ſuſtineri debet, *deciſ.322.num.19.Verofpio.*

Iudici decretum interponenti in contractibus Minorum, vel Mulierum, inualidè exponitur cauſa nimis generalis, ſed ſpecifica eſſe debet, *deciſ. 322. num. 4. Beuilaqua.*

Iudicatum malè ſententia in qua dicitur, & benè appellatũ, non ideo cauſam in totum appellabilem reddit, dum per capita ſeparata fuit pronunciatum, *deciſ. 73. numer. 7.* Priolo.

Iudicialiter confeſſio emiſſa cum declaratione exequutata omnia bona debitoris fuiſſe, neque eum eſſe ſoluendo vlteriores diligentias & maiorem excuſſionem non requirit, *deciſ.184.num.3.Meltio.*

in Iudicatum ſententia nulla, & iniuſta non tranſit, *deciſ. 88. numer.5.*Priolo.

Iudicialia mandata, ſunt ſeruanda, prout diſcutiunt, *deciſ. 260.nu... Cerro.*

Iudiciales confeſſiones de iurepatronatus hæreditario, licet impugnentur ex defectu mandati procuræ eius, qui articulos in actis produxit, tamen ad validandam coniecturam gentilitiæ qualitatis plurimum conferunt, *deciſ. 73.numer.23.*Priolo.

Iudicialiter Executor mixtus, debet procedere, cum citationibus &c. *deciſ.433. num.19. Bourlemont.*

in Iudicatum tranſiuit ſententia dum nihil in cauſa à multis annis factum fuit, non prorogatis fatalibus, *deciſ.282. num.1.Albergato.*

Iudicialiter venditio facta, & ad haſtam per Iudicem an iure creditoris facta dicatur, *deciſ.186. num.10. Beuilaqua.*

Iudicialiter Creditor interpellatus fructus ſuos ex titulo pro hærede facere non poteſt, *deciſion.267. numer.10, Albergato.*

ob Iudiciales controuerſias abſentia neceſſaria aduerſus Tutorem motas, facit vt non dicatur in mora, *deciſ.63.num. 5. Cerro.*

in Iudicatum ſententia tranſit niſi intra decem dies ab ea non appelletur, *deciſ.521.numer.1.* Taia.

IVRAMENTVM.

Iuramentum ad ſupplendam plenam probationem non admittitur in beneficialibus, *deciſ. 414. num.6. Vicecomite.*

Iuramentum à ſolo Notario ex conſuetudine Sacri Tribunalis Rotæ recipi ſolet, eiuſque atteſtationi ſtandum eſt. *deciſ.40.nu.5.Meltio.*

Iuramentum in litem regulatur à taxatione facta à Iudice, *deciſ.339.num.10.Verofpio,*

Iuramentum in litem non defertur contra tertium poſſeſſorem, *ibidem nu.13.*

Iuramentum ex Statuto Vrbis, quando doloſum præſumatur, & quando non. *deciſ.495.num.4.Albergato.*

cum Iuramento, & alijs clauſulis renunciatio facta ſuſtinetur, etiam ſi renuncians præciſam ſcientiam verborum teſtamenti non habuiſſet nec certi oratio requirebatur, *deciſ.271. nu.6. Abergato.*

Iuramentum ad probationem ſupplendam, quando non admittatur, *deciſ.414.num.6.Vicecom.*

Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, tunc admittitur, quando aliæ probationes haberi non poſſunt, *ibidem num.7.*

Iuramentum in litem requirit dolum eius contra quem iuratur, & difficultatem probationis ex parte actoris, dec. 339. num. 8. Veroſpio.
Iuramentum in litem regulatur ex perſonarum qualitate, & a Iuribus productis, ibidem num. 14.
Iuramentum ſimili modo inter colligantes receptum ad ſeruandam Iudicij æqualitatem ſufficit, decif. 400. num. 6. Meltio.
Iuramentum affectionis an requirat talem taxationem, dec. 338. num. 12. Veroſpio
Iuramentum vti concernens actum Iuriſdictionis per Notarium abſque commiſſione Iudicis recipi nequit, dec. 40. nu. 4. Meltio.
Iuramentum in litem contra Tutorem ex ſpeciali priuilegio requirit tantum latam, ſeu leuem culpam, decif. 339. nu. 7. Veroſpio.
ſuper Iuramento in vim Statuti Vrbis Decif. 18. Duran. latè declaratur, decif. 495. nu. 7. Albergato.
Iuramentum in litem debet præcedere taxatio Iudicis, decif. 339. nu. 11. Veroſpio.
Iuramentum deficiente conſenſu nihil operatur, decif. 243. num. 15. Albergato.

IVDICIVM IVDICATVM.

Iudicium immiſſionis, & reintegrationis ſimul ſtare non poſſunt, decif. 418 num. 9. Veroſpio.
Iudicium de dependentibus idem eſt, quod de principali, decif. 45. num. 13. Beuilaqua.
in Iudicatum ſententia manifeſtè nulla non tranſit. decif. 394 num. 5. Cerro.
Iudicium ne reddatur eluſorium cauendum eſt, decif. 504. nu. 3. Beuilaqua.
in Iudicio petitorio eſt diſcutienda deuolutio, quando eſt dubia, & probabiliter poteſt controuerti altiorem indaginem requirit, decif. 113. numer. 20. Beuilaqua.
in Iudicio confeſſio facta, quod ſit erronea, concludenter vt talis probanda eſt, dec. 6. num. 16. Priolo.
in Iudicio reus comparens, & in proceſſu cauſæ, ſe defendens factus eſt contumax, adeoque à die habitæ notitiæ appellationem legitimè interponit, decif. 139. num. 2. Albergato.
Iudicio Mercatorum ſtandum eſt in materia ſtylum ipſorum reſpiciente, decif. 123. nu. 3. Veroſpio.
in Iudicio confeſſio emanata Criminali benè probat in Iudicio Ciuili, ſi in ea fuerit confirmata, decif. 3. nu. 8. Meltio.
in Iudicio criminali, confeſſio emanata tunc etiam probat in ciuili, dum illa eſt ſuffulta multis adminiculis, decif. 3. num. 13. Meltio.
Iudicio executiuo prouiſus per viam ordinariam deſtitutus, ad aliud executiuum in vim gratioſæ ſubrogationis conuolare poteſt, decif. 322. num. 10. Veroſpio.
in Iudicio exactio licet poſſit poſſeſſorio ſuffragari, ex tamen validitas penſionis induci nequit dum cauſa in petitorio ventilatur, decif. 141. num. 12. Beuilaqua.
in Iudicio Ordinario prouiſus Apoſtolicus non autem in ordinario gratiam plenariè iuſtificare tenetur, decif. 322. nu. 15. Veroſpio.
in Iudicio minor habet legitimam perſonam ſtandi, quando agit ad acquirendam poſſeſſionem, ad quem effectum non eget alterius auxilio, decif. 192. num. 7. Priolo.
Iudicium de dependentibus idem eſt, quod de principali, decif. 45. nu. 13. Beuilaqua.
in Iudicio aliquo ex relatione indiuiduæ omnium, & ſingulorum geſtorum, quid reſultet, decif. 3. numer. 9. & 10. Meltio.
in Iudicio criminali confeſſio emanata, non probat in ciuili, ibidem num. 12.
in Iudicio reus comparens, & in proceſſu cauſæ ſe defendens factus eſt contumax, adeoque à die habitæ notitiæ appellationem legitimè interponit, deciſion. 139. numer. 2.
Iudicium vnum non poteſt extendi ad diuerſum, decif. 63. nu. 7. Beuilaqua.

IVRISDICTIO.

Iuriſdictio Epiſcopo expreſsè non delata cenſetur eidem præſeruata exemptio, decif. 493. numer. 3. Cerro.
à Iuriſdictione Ordinariorum Religio Sacra Hieroſolymitana amplè exempta, dec. 390. num. 8. Beuilaqua.
Et ſic eſt exempta à Iuriſdictione Ordinariorum. Vnde eius Priores Iuriſdictiones in ſubditos exercere valent, ibidem nu. 9. 10. & 11.
Iuriſdictio quando alicui competat cumulatiuè, vel priuatiuè, quo ad alium, decif. 439. num. 1. Taia.
Iuriſdictio Epiſcopi præcipua conſiſtit in viſitatione, decif. 493. num. 2. Cerro.
Iuriſdictio temporalis nihil habet commune cum iuriſdictione ſpirituali, decif. 70. nu. 52. Beuilaqua.
Iuriſdictio contra aliquem vt acquiratur, debet conſtare de eius ſcientia, & patientia, ibidem num. 76.
Iuriſdictionales actus nihil operantur, dum lite pendente ſunt facti, decif. 391. n. 39. Beuilaqua.
Iuriſdictionis abuſus non nocet ſucceſſoribus agentibus independenter à iure prædeceſſorum, decif. 425. num. 4. 5. & 6. Veroſpio.
Iuriſdictio, & prærogatiua vti pretio ineſtimabiles compenſationem in quantitate difficiliter admittunt, decif. 313. num. 9. Veroſpio.
Iuriſdictionem Epiſcopi non habens in loco exempto, decif. 70. nu. 22. Beuilaqua.
Iuriſdictionem Epiſcopus, quam habet in locis exemptis, ibidem num. 26.
Iuriſdictionis actus in materia, quando non poſſit præſcribi, decif. 391. num. 31. ibid.
Iuriſdictio Epiſcopi ex Breui Apoſtolico probatur, decif. 333 numer. 5 Taia
Iuriſdictio totalis, ad effectum, vt dicatur acquiſita quid requiratur, decif. 391. num. 12. Beuilaqua.
Iuriſdictio, niſi in ſubiectos non poteſt exerceri, decif. 90. nu. 36. Beuilaqua.
de Iuriſdictione Epiſcopi minuenda, quando agitur, ius validum in contrarium eſt exhibendum. decif. 333. num. 18. Taia.
in Iuriſdictione Epiſcopus habet clarè fundatam intentionem in iure excluſiuè quoad omnes, decif. 61. numer. 2. Taia.
Iuriſdictio vniuerſalis, vt dicatur conſeruata, vt excludatur præſcriptio inferioris, quid ſufficiat, decif. 391. num. 24. 26. & 27. Beuilaqua.
Iuriſdictio ſuper legitimitate ad effectum ſuccedendi probatur, decif. 125. num. 8. Priolo.
Iuriſdictio duobus Iudicibus conceſſa cumulatiuè penes vnumquemque reſidet in ſolidum, decif. 425. nu. 9. Veroſpio
à Iuriſdictione Epiſcopi loca exempta, quando debeant reputari, tamquam nullius Diœceſis, decif. 70. numer. 24. Beuilaqua.
Ita vt hoc caſu debeatur manutentio, ibid. nu. 25.
Iuriſdictionem à Iure, & à Papa Iudex Cameræ habet, decif. 425. num. 13. Veroſpio.
Iuriſdictionis Ordinariæ argumenta validiſſima, quæ ſint, decif. 70. num. 60. Beuilaqua.
Iuriſdictio controuerti non poteſt, quando poſitiui eiuſdem actus in qualibet ſpecie verificantur, decif. 333. nu. 14. Taia.
Iuriſdictio non poteſt exerceri, niſi in ſubditos, decif. 7. num. 73. Beuilaqua.
à Iuriſdictione ſui Epiſcopi exemptus vt quis dicatur, quid requiratur, decif. 220. num. 3. Beuilaqua. la 2.
Iuriſdictionem Epiſcopus habet in qualibet parte ſuæ Diœceſis quamuis non probauerit poſſeſſionem, decif. 70. numer. 21. Beuilaqua.
in Iuriſdictione Epiſcopus habet clarè fundatam intentionem in iure excluſiuè quoad omnes, decif. 61. num. 2. Taia.
ſuper Iuriſdictione motæ lites, & continuatæ poſſeſſionem decennalem excludunt, decif. 333. num. 3. Taia.
Iuriſdictionis diuiſio, quid importet, decif. 440. num. 14. ibid.
Iuriſdictionis continuatum exercitium, quid operetur, decif. 70. nu. 56. Beuilaqua.

I. V S.

Ius præſentandi in Patronatu gentilitio licèt non poſſit ſpectare niſi ad proximiorem de familia, ex vſu tamen & obſeruantia remotiores cum proximioribus ad præſentandum conuenire poſſunt. decif. 237. nu. 12. Priolo.
aduerſus Ius Legatus de Latere commune poteſt ſtatuere, iuſta cauſa ſubſiſtente, decif. 69. nu. 3. Taia.
Ius alicuius vt probetur, quælibet prætenſio, imò poſſibilitas defenſionis ſufficit, decif. 88. num. 9. Priolo.
ad Ius colligantis defuncti ſubrogatus non tantum, ſed etiam ad litis & cauſæ proſequutionem, & defenſionem, ex proprio facto eandem continuare tenetur, decif. 56. numer. 8. Cerro.
Ius in prima donatione vigore obligationis Cameralis cuilibet abſenti ſine alia ceſſione acquiritur, decif. 281. nu. 2. Bourlemont.

ſuper Iure omninò claro tranſacti cadens ſuſtineri non poteſt, *deciſ.144.num.7.Veroſpio.*
de Iure Epiſcopus habet intentionem fundatam in exercenda iuriſdictione in omnibus locis ſuæ Diœceſis, *deciſ.390. num.3.Beuilaqua.*
Ius Parochialitatis in Hoſpitale tranſlatum, Eccleſiæ ob defectum Beneplaciti Apoſtolici non præiudicat, *deciſ.231. num.6.Beuilaqua.*
Ius proprium filij ex Patris tranſactione deterius fieri nequit, *deciſ.129.num.9.Veroſpio.*
Ius quoad beneficium ex minima generali narratiua Pontifici innoteſcere non poteſt, *dec.323.nu.10.Priolo.*
Ius pertinet ad eum, cuius nomine exercetur. Oblationes ſpectant ad eum, cuius nomine colliguntur, *deciſ.374. nu.1.Albergato.*
Iuri filijs in concordia quæſito pater in præiudicium eorum contrauenire non poteſt, *deciſ.209. num.10.Beuilaqua.*
Iure hæreditatis, vel alio quouis modo renunciatio facta quid operetur, *deciſ.412.num.11.Albergato.*
Ius ex mutatione poſſeſſionis fundi oneri Decimarum obnoxij non alteratur. *deciſ 97. num.4.Cerro.*
Iuris conferendi manutentio a collationibus factis, & longæua obſeruantia ſolidatur, *deciſ.44. num.1.Albergato.*
à Iurium patronatus fundatione videndum eſt, ne Chriſti Fideles retrahantur, ex mera Principis gratia, *deciſ 376. nu.13.Beuilaqua.*
Iuris aſſiſtentiam pro ſe habens, & poſſeſſionem actualem oſtendens, manutenendus eſt in ſua quaſi poſſeſſione, *deciſ.390.nu.6. Beuilaqua.*
Iure familiaritatis poſſeſſio non ſuffragatur ad effectum immiſſionis, nec manutentionis, *deciſ. 293. numer. 11. Albergato.*
Iure Creditoris, & Dominij venditio facta poſſeſſorem a Iure offerendi non liberat, quando ad venditionem male fuit proceſſum, *deciſ.289.num.19.Beuilaqua.*
in Iure vniuerſæ hæreditatis fideicõmiſſum conſiſtens, quid importet, *deciſ 79.nu.29. Albergato.*
Iuris inquilinatus Conſtitutio Nurui, & Viro inſimul facta reſtitutioni dotis aduerſatur, *deciſ.349.numer.10.Beuilaqua.*
Ius ex propria perſona competens filius defendendo matris factum non impugnat, cum omnis eiuſdem renunciatio, iuramentum, & promiſſiones ab illa conditione ſi deletatur, hæreditas, pendeant, *dec.265.num.28. Albergato.*
Iuris communis diſpoſitioni Teſtatorem ſe conformaſſe præſumitur, *deciſ.281.n.14.Veroſpio.*
Ius Nepos quando ex propria perſona deſumit, & hæres eſt cum beneficio legis & inuentarij, hæreditas pro iacente habetur & ab omni damno hæredum præſeruat, *dec.265. num.23.Alberg.*
Ius retentionis crediti cauſa ſublata ceſſat, *deciſ.487.num.7. ibidem.*
Iurium, & actionum appellatione, continetur etiam iuſpatronatus, *deciſ.64. num.7. Priolo.*
Ius ſuum quando ſcit eſſe ſaluum, aliud non eſt quærendũ, *deciſ.18. num.13.Cerro.*
Ius acquiſitum vxori ex prima promiſſione abſque illius conſenſu alterari non poteſt, *deciſ.134. nu.11.Meltio.*
Declara quando agitur de præiudicio vxoris, *ibid.*
Ius conſuetudinarium, vt ab allegante probandum, *deciſ. 491.num.5. Taia.*
ſuper Iure certo, & re indebito tranſactio vti facta quoad Trebellianicam non ſuſtinetur. *deciſ.277.num.12.Beuilaqua.*
de Iure tertij exceptio non eſt admittenda, *deciſ.105.nu.13. Cerro.*
Iuris ambiguus error ad euitandam pœnam bonam fidem Agentis cauſat, *deciſ.321. num.4.Priolo.*
Iure tranſmiſſionis filius quando vti non poſſit, *deciſ.18.numer.17.Cerro.*
Iuris communis ſtatutum cum ſit correctorium an ab eo interpretationem recipere debeat, *deciſ. 271. num.4. Priolo.*
Ius municipale poteſt derogare *l. hac ediſtali, deciſ* 428. *nu. 15.Beuilaqua.*
Iurium præſeruatione ſtante, Canonici Cathedralis eodem modo, quo ante erectionem Collegiatis præcedunt, cum erectio propter clauſulam ita ſe habeat, ac ſi facta non fuiſſet, *deciſ.120. num.8. Meltio.*
Ius Parochi ab alterius iure independens, & fundatam intentionem ſuper decimis bonorum intra fines eorum Parochiarum exiſtentium habere dicuntur, *deciſ.219.n.8. Beuilaqua.*
Iuſtitia pretij rei venditæ ex communi valore venditionis delumi debet. Amplia, *deciſ.164. num 18. & 19. Priolo.*
de non Iure exceptio petentis etiam in remedio adipiſcendæ admitti debet ad immiſſionem impediendam, *deciſ. 293.num.4. Alberg.*
Continuatio non infertur, quando aliquid medio tempore factum fuit, quod continuationem excludat, *ibid. num.* 5.
Ius irreuocabile cum filijs ſi ex donatione quæſitum fuerit, in eorum præiudicium partem ſummæ per tranſactionem Pater dimittere non poteſt, *deciſ.212.num.1. Veroſpio.*
Iuris conferendi poſſeſſio ex pluribus collationibus iuſtificata manutentionem operatur, *deciſ. 44. numer. 8. Albergato.*
Iura ſua renuncianti regreſſus ad ea regulariter non datur, *deciſ.227.nu.1.ibid.*
Iuris aſſiſtentiam Teſtis depoſitio habens eſt præferenda, *deciſ.501.num.4.Cerro.*
de Iure communi Epiſcopus fundatam intentionem exercendi omnimodam iuriſdictionem in ſua Diœceſi tum quoad Eccleſias, tum quoad omnes perſonas habet, *deciſ. 235. nu.1 Beuilaqua.*
Iure abſentibus quæſito via reuocandi donatori præcluditur, *deciſ.280. num.10.Bourlemont.*
Ius filiorum matre in renunciatione non deducente, clauſula pro ſe & hæredibus non prohibet, quin filij pro iuribus ſibi ipſis ex propria perſona competentibus agere poſſit, *deciſ.265. num.29.Alberg.*
Ius bonum circa aliquam poſſeſſionem poteſt eſſe apud vtrã que partem litigantem, *deciſ.21.num.10. Taia.*
Iuris agentis exceptio, quando eſt clara, & prorſus excluſiua, nullitatem detectam quilibet deducere poteſt, *deciſ. 257. num.10.Priolo.*
Ius Cathedralitatis probatur ex pluribus SS. Pontif. Priuilegijs per nominationem Eccleſiæ, per confectionem Chriſmatis, & Olei Sancti, *deciſ.5.num.9. Cerro.*
ex Iure proprio Nepos veniens non perſonam, ſed gradum repræſentat, & diſtinguitur locus quem filius ab eiuſdem matris iure occupare debet, *deciſ.245. num.24.Alberg.*
Ius patronatus an acquiratur ex reædificatione Eccleſiæ, *deciſ.514.nu.9.& 10. Bourlemont.*
Iure dominij mater tanquam non poſſidens licet viam executiuam Creditoribus competentem impedire non poſſit, in quolibet tamen caſu legitimè citari debet, *deciſ. 26.nu.5.Cerro.*
de Iure Cathedralitatis vbi non conſtat, ibi neque locus eſſe debet præeminentiæ, aut electionis Vicarij, *ibidem num.1.*
Ius legati vbi in relicto veniunt venalia, non mutatur, etiãſi liberis etiam cum epitheto dulciſſimorum fuerit relictũ, *deciſ.282.nu.18.Taia la 2.*
Ius quæſitum quando aliquibus fuit per ſtipulationem Notarij, non poteſt illud ab eis auferri, nec eis præiudicare, *deciſ.12.num.22.& 23. Veroſpio.*
Iurium ceſſione à filio ob reſtitutionem dotis à principalibus creditoribus reportata, idem propriæ obligationi ſatisfeciſſe dicitur, non autem matri fideiuſſorio nomine obligatæ, quæ ab eo indemnis conſeruari debet, *deciſ.137 nu.18.Meltio.*
Ius irreuocabile quando filijs ex contractu donationis eſt eſt acquiſitum, Pater tranſigendo ſummam aliquam in eorum præiudicium donatori remittere non poteſt, *deciſ. 264. num.8.Veroſpio.*
Ius ſuum transferens in alium non poteſt plus transferre in illum, quàm ipſe habet, *deciſ. 21. numer 11.Taia.*
pro Iuribus dotalibus poſſidens, ſatisfactione non integrè data à poſſeſſione expelli non debet, *dec.340.num.9. Albergato.*
Ius Cathedralitatis per confectionem Chriſmatis, & ſolemnia Miſſarum inducitur, *deciſ.5. num.5.Cerro.*
Ius Legatus de Latere alteri quæſitum, etiam per ſententiam ex cauſa tollere poteſt. *deciſ.69 num.2.Taia.*
ex Iuris diſpoſitione dos mortua vxore ſine filijs, debetur integrè hæredibus vxoris, *deciſ.382.nu.10. Veroſpio.*
Ius ſuum ex deuolutione ad quam agit deducens de deuolutione docere tenetur, *deciſ.227. num.1.Beuilaqua.*
Ius integrum vniuerſale vt litigioſum reddatur, quidnam requiritur, *deciſ.333.num.10.Taia.*

in Iuris congrui materia, eſt conſiderandus fauor illius, qui qui primo mouetur, vt alios excitet ad ornandam Ciuitatem *deciſ 538.nu.81.Camer.*

ex Iure fideicommiſſi filio ſuccedenti pater præiudicare non poteſt, quin pretium ſibi fideicommiſſo debitum petere poſſit, *deciſ.239 num.25.Beuilaqua.*

Ius in ſpe competens ad fideicommiſſum conditionale valet, cum titulo donationis transfertur, *deciſ.68.num.11. Vereſpio.*

Ius filiabus in ſententia reſeruatum pro legitima, & dote quatenus ex bonis fideicommiſſarijs debeantur non releuat, cum plus reſtituant, quàm reſtituere iubentur. *deciſ 173.num 6.Ninot.*

Ius delatum ſuper bonis diuiſis virtute fideicommiſſi purificati remiſſum præſumitur, *deciſ.174. num.8. Vereſpio.*

Iura fideicommiſſaria clara dicuntur quando Victoria deciſionum & ſententiarum immutabilis exiſtit, *deciſ. 359.numer.6. Bourlmont.*

Ius Cathedralitatis à Reſidentia principali ſui Epiſcopi deducitur. *deciſ.5.num.6.Cerro.*

de Iuribus ceſſis cedens ad commodum ceſſionarij amplius excipere non poteſt, *deciſ.230.numer.6. Albergato.*

Iuris ignorantia in muliere, quando minimè præſumitur *deciſ.353 num.18. Cerro.*

ex Iuris præſumptione pauper, quis præſumitur, cum nudus quis naſcatur, *deciſ 398.nu.2.Bourlemont.*

Ius publicum priuatorum pactis lædi non poteſt, *deciſ.248. num.11.*

iuxtà Iuris Canonici Sanctiones decimæ iuſtæ minimè debentur, *dec.201.num. .. Taia.*

contrà Iuris prohibitiones depoſitiones quæ ſunt non releuant, *deciſ 419.num.20. Vereſpio.*

Ius colligendi eleemoſynas in aliena Eccleſia eſt pretio inæſtimabile, *deciſ.205.num.2.Albergato.*

Iuris boni præſumptio. ex quo ſufficienter dicatur iuſtificata. *deciſ 398. num.5.Beuilaqua.*

Ius Cathedralitatis per teſtes formiter examinatos priuatiuè conuincitur. *deciſ.5 nu.19.Cerro.*

Iuris dubij quæſtio quæſtioni facti æquiparatur. *deciſ.101. num.13.Albergato.*

in Iuribus incerti euentus, minima pars æquiualere poteſt maximæ parti, *deciſ.434.nu.23.Taia.*

Sicuti accidit in contractu vulgo, la Beneficiata, ſeù Lotto &c. *ibidem.*

Ius conferendi limitatum in quantum præiudicat Ordinario, *deciſ 127.num.17.Cerro.*

Ius Parochiale in reciproca neceſſitate recipiendi, & ſubminiſtrandi reſpectiuè Sacramenta præcipuè conſiſtit, *deciſ.37. num.3.Albergato.*

Iuris præſumptio contra Reum, & poſſeſſorem non ſuffragatur, *deciſ.480. num.16. Bourlemont.*

Ius, quod aliquis non habet, in præiudicium alterius, qui vti vocatus ex propria perſona venit, transferre non poteſt, *deciſ.310. num.13. Priolo.*

Iura habens concreditor licèt poſterior, vel debiliora, ſi pecuniam à communi debitore exactam conſumpſerit, alter niſi ſit priuilegiatus illam non auocat, *deciſ 95. nu.9. Cerro.*

Iura talia cedens, qualia ſi tractu temporis euincantur, vel euadant inexigibilia, ad nihil aliud tenetur, *deciſ. 509. numer.17 Vereſpio.*

Ius in re non habet creditor ex quo hypothecam non recipit, *deciſ.126.num.10 Beuilaqua.*

Ius conferendi Ordinarij actiuum non reſtringitur, ſed remanet liberum, & abſolutum, dum ſolus quoad omnes priuatiue confert, *deciſ.127. num.12 Cerro.*

quoad Ius futurum renunciatio etiam tenet, cum iuramentum in ea interuenerit, *deciſ.356 num.17 Taia.*

Ius viſitandi contra Ordinarium, quando non poſſit dici præſcriptum, *deciſ.391.nu.33.34.& 35.Beuillaqua.*

Iuris præſumptio ex coniecturis contrarium ſuadentibus tollitur, *deciſ.73. num.16 Priolo.*

Iurium ſola reſeruatio non conſulit indemnitati, *deciſ.228. num.12 Meltio.*

Ius quæſitum, quando nemini fuit quæſitum, res poteſt dici, quod res ſit integra, *dec.189.num 6.Albergato.*

Ius legitimè ſuccedendi ab inteſtato poſitum in conditione præſeruatum cenſetur, *deciſ.370.num.10. Albergato.*

Iure ſuo, qui vtitur, nemini facit iniuriam, *deciſ.374.num.4. ibidem.*

de Iure Dominus directus non poteſt, per nouam conceſſionem, nec per renouationem eiuſdem præiudicare primis inueſtitis, *deciſ.409.num.6.Cerro.*

Ius fideicommiſſi ſuper domo inſtituti ob caducitatem incurſam remanet extinctum, & domus ab omni onere immunis ad directum Dominum deuoluitur, *deciſ.33. num. 11.Vereſpio.*

Ius in bonis Patris pro ſe ac filijs adſtipulanti donatis filijs niſi ipſis hæredes exiſtant nullatenus delatum cenſetur, *deciſ.128.num.3.Vereſpio.*

Ius bonum ex promiſſione Camerali obligatione vallata deſumitur, *deciſ.38.num.3.Vereſpio.*

in Ius alterius ſucceſſio longè alia eſt à ſucceſſione in alterius locum & gradum, *deciſ.265.num.25. Albergato.*

Ius acquiſitum vni ex contrahentibus reddit fruſtraneum contractum alterius, maximè ſi ſit in præiudicium, *deciſ. 9. nu.4 ibid.*

Ius idem caſus, quando eſt diuerſus, quis non poteſt prætendere, *deciſ 28.num.19.Cerro.*

Iure pignoris retentio etiam competit abſque eo quod dominium probare opus ſit, *deciſ.163.num.19.Beuilaqua.*

Iuri de futuro per ſimplicem renunciationem renunciari non poteſt, *dec.356.num.16.Taia.*

Ius non reſiſtit laicis, quin Eccleſias adminiſtrent, vel Hoſpitalia, & Capellanos ad eorum nutum eligere valeant, *dec.12.num.17.& 18.Priolo.*

Iure Patris hæreditario filiæ agentes tranſactionem impugnare non valent, *deciſ.264.num.17. Vereſpio.*

Iuris communis ſtatuta correctoria etiam vbi habetur ratio agnationis iuxta caſus expreſſos intelligi debent. *deciſ.270. num.8 Albergato.*

Iuris congrui materia in abſtracto loquendo, non eſt extendenda cum ſit odioſa, *deciſ.538. num.17.Camer.*

Iuris congrui materia, admiſſo, quod non ſit fauorabilis in caſu coactæ venditionis tamen quatenus id ſit verum, *ibid num.44.& 45.*

Iuris congrui Greg. XIII. Bulla in Vrbe vigens in §.12. licet pro prædijs Ruſticis non loquatur, niſi in caſu coactæ venditionis, *ibid. num.46.*

Attamen comprehendit etiam prælationem pro voluntaria venditione ex maioritate rationis, *ibidem num.45.*

Iuris congrui Gregorij XIII. Bulla in § 6. loquitur de domibus ab ipſis patronis inhabitatis, Nam tunc requirit plures conditiones, quæ non ſunt neceſſariæ, dum domus locatur, *ibidem num 10*

Iuris congrui Bulla Gregor. XIII. in §.8. Agit de prælatione ob voluntariam venditionem & nullas requirit qualitates, *ibid.num.49.*

Cum adhoc, ſufficiat ſola vicinitas, propter fauorē, quem Bulla mandat præ oculis haberi, vt cum minori difficultate poſſint ampliari vineæ, *ibidem.*

ſuper Iure congrui Doctores aliqui ſcribentes licet afferant quod Conſtitutiones ſuper tali iure, ſint odioſæ, non tamen eorum auctoritas poteſt allegari pro deciſione contra Papales Conſtitutiones ſuper tali iure congrui, *ibidem num.43.*

Iuris congrui Bulla vigens in Vrbe vbi non agitur de ornatu Vrbis, non poteſt dici fauorabilis, *ibidem num.62.*

Iuris congrui Bulla ſublata eſt opinio quod ſit odioſa, & ſit contra ipſum ius, *ibid num.40.*

Iuris congrui Conſtitutiones, & Retractuum, ſecundum Tiraquell. & alios ſunt exorbitantes, & odioſæ, *ibidem num.41.*

Iuris congrui Bulla Gregor. XIII. vigens in Vrbe in ſingulis caſibus non poteſt dici fauorabilis, *ibid. num.61.*

Iuris congrui materia, ſi conferatur cum alijs legibus communem vtilitatem continentibus, apparebit, quomodo adiuuanda ſit, *ibid.nu.36.*

Iuris congrui Bulla Greg.XIII. pro ornatu Vrbis emanata, cum non ſit fauorabilis, ideoque nec extendenda eſt, *ibid. num.3.*

Iuris congrui Bulla Greg.XIII. vigens in Vrbe §.9. loquēs de Inquilino, cum in eo non requiratur ornatus Vrbis quid inde inferatur, *ibid. num.64.*

Iuris congrui Greg. XIII. Bullæ vigentis Romæ, cauſa finalis eſt ornatus Vrbis, *ibid.num.9.*

Iuris congrui Bulla non poteſt dici exhorbitans à iure communi cum conſtituat ſuper ornatum Vrbis, *ibidem num.19.*

ſuper Iure congrui Conſtitutio particularis vbi non adeſſet tunc lex Pontificia ſuper eo, non poteſt dici exhorbitās à iure communi *ibid. num.18.*

Iuris congrui materia, non controuertitur, quod ſit fauorabilis, ſaltem poſitiuè, *ibid.num.39.*

Iuris congrui materia qualiter facilitanda veniat, *deciſ.538. num.54. Camer.*

Iuris congrui materia, quando ſit fauorabilis, *ibidem nu.25.*

Iuris ciuilis ſolemnitates in factione Teſtamentorum requiſitæ fauore liberorum relaxantur. *deciſ.275.nu.4. Veroſpio.*

IVSPATRONATVS.

Iuſpatronatus Teſtatoris Patris voluntate ſtante, ex verbis iura,& actiones comprehendentibus deducta, non ad hæredes filij, ſed in ſubſtitutum tranſit, *deciſ 74. num.1. Albergato.*

Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione non probatur, vbi in præſentationibus emanatis iuſtificatum non apparet *dec.94.num.2. Cerro.*

Iuſpatronatus niſi ſit gentilitium, filius in eo tanquam compatronus viuente Patre admitti non poteſt, *deciſ.237. num.5. Priolo.*

Iuriſpatronatus gentilitij obſeruantia ex longa præſentatione iure ſanguinis deſcendentium probatur, *dec.103.nu.4. eodem.*

Iuſpatronatus mixtum Laici, & Clerici, non habetur pro Clericali ob dignitatem Clerici, *dec.376.nu.18. Beuilaqua.* Sed pro Laicali, ne Laico præiudicetur ſi vtrique magis expediat, *ibidem.*

ad Iuſpatronatus ſi tantum admitti debeant deſcendentes ex maſculis aſpirare non valent deſcendentes ex fœminis, *deciſ.64.num.2. Priolo.*

Iuſpatronatus dato, quod ſit hæreditarium, ad illud non aſpiret, qui non eſt hæres, *deciſ.152.num.2. eodem.*

Iuſpatronatus regulariter non tranſit in fideicommiſſarium, ſed remanet penes hæredem directum, *deciſ.64. numer.4. Priolo.*

Iuriſpatronatus conceſſio gratioſa à Summo Pontifice cadit ſub reuocatione Adriani VI. & Concil.Trident. *deciſ.514. num.13. Bourlemont.*

de Iurepatronatus ordinarius ſimpliciter, & demonſtratiuè, non autem limitatè & taxatiuè loquens, idem ius eſſe gentilitium non determinat, *deciſ 73.num.20 Priolo.*

Iuſpatronatus plurimum operatur ad probandum, an iuſpatronatus veniat in fideicommiſſo, *deciſ.152. num.8. Priolo.*

Iuſpatronatus quaſi poſſeſſio non dicitur in alium tranſlatum ſine nouo vſu, & exercitio iuriſpatronatus, *ibidem num.23.*

Iuſpatronatus conceſſum à Sede Apoſtol.per 40 annos ante Concilium Tridentinum non cadit ſub illius reuocatione, *deciſ 492. num.8 Albergato.*

Iuriſpatronatus probatio non tam exacta requiritur vbi Epiſcopi atteſtatio concurrit, *deciſ.2.num.27. Priolo.*

Iuriſpatronatui,mixtura non expreſſa,per prouiſionem derogatum non cenſetur, *deciſ.323.num 11. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus, quando non eſt hæreditarium, ſed gentilitium, omnibus de eadem familia commune eſt, *deciſ.237. num.1. Priolo.*

Iuſpatronatus mixtum,quando magis inclinandum ſit,quod ſequatur naturam laicalem, *dec.376.num.23. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus tunc tranſit in fideicommiſſarium, quando conſtat Teſtatorem voluiſſe iura honorifica tranſire in fideicommiſſarium, *deciſ.64.num 5. Priolo.*

Iuſpatronatus, quando eſt mixtum, quando vox illa Clericorum eſſet præiudicialis Patronis Laicis reputandum eſt Laicale, *deciſ.376.num.8. & 9. Beuilaqua.*

Et iſta eſt adeò firma regula, vt non poſſit dari contraria inſtantia, *ibidem num.10.*

ad Iuſpatronatus præſentatus,quibus concurrentibus omninò veniat inſtituendus, *deciſ.152.nu.2. Priolo.*

Iuſpatronatus, quādo eſt hæreditarium proximiores remotioribus præferuntur, *deciſ.137. num.6. Priolo.*

pro Iurepatronatus acquirendo cōſenſus Ordinarij ex longiſſimi temporis curſu præſumitur perfectus, *deciſ.206. num.9 Beuilaqua.*

in Iuriſpatronatus readificatione, quando ſunt plures Patroni, tantum habet, qui ædificat vnum angulum, quantum qui tres, *deciſ.21. num.13. Tata.*

Iuſpatronatus fundatore pro certis perſonis reſeruante eius voluntas eſt exequenda, nec vocatis præiudicium inferri poteſt, *deciſ.136.num.8. Cerro.*

Iuſpatronatus mixtum, quando de præiudicio inferendo agitur, Patronis laicis fauet, *deciſ.323.num.14. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus à Patre pro ſe, filijs,& hæredibus acquiſitum, vnà cum maſculo, etiam fœminas, & hæredes extraneos admittit, *deciſ.272.num.10. Beuilaqua.*

in Iurepatronatu hæreditario filius viuente Patre præſentare non poteſt, *ibidem num.12.*

Iuriſpatronatus qualitas benè comprobatur ex obſeruantia, *deciſ.152. nu.6. Priolo.*

Iuriſpatronatus mixtum,tunc non aſſumit naturam iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, dum ſumus in damnoſis, *deciſ.376. num.6 Beuilaqua.*

Iuſpatronatus ad Religioſos deueniens Eccleſiaſticum vocatur, *deciſ.323. num.7. eodem.*

Iuriſpatronatus pertinentia vt probetur, ſufficit deſcendiſſe ab illis, qui fuerunt in poſſeſſione præſentandi, *deciſ 96. nu 10. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt probetur, non ſufficit iuſtificare actualem actum præſentationis ſimplicis, *deciſ.84. num.4. Cerro.*

in Iurepatronatus mixto, qui tantùm admittantur, *deciſ.64. num.16. Priolo.*

Iuſpatronatus fundans, & illud habens ex titulo oneroſo, an poſſit præiudicare vocatis, *deciſ.152.num.3.Priolo.*

Iuſpatronatus vt iuſtificetur, probatio ordinaria per quadragenariam poſſeſſionem cum fama, & adminiculis ſufficit, *deciſ.323. num.2. Beuilaqua.*

Iuriſpatronatus pertinentia probatur ex præſentationibus continuatis,& effectum ſortitis, *deciſ.492.num.4.Albergato.*

Iuſpatronatus mixtum cenſetur in totum laicale ad effectum excludendi reſeruationem, *deciſ.503 num.3. Bourlemont.*

Iuſpatronatus qui dicit gentilitium, idem ſtante contra eum præſumptione concludenter probare tenetur, *deciſ.272. num.9. Beuilaqua.*

Iuriſpatronatus hæreditarij præſumptio vnica, & æquiuoca validiſſimis præſumptionibus gentilitiæ qualitatis ſolidatur, *deciſ.103.num.12. Priolo.*

Iuriſpatronatus pertinentia ab Ordinarij inſtitutione iuſtificatur, *deciſ.96 num 5. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus quādo eſt gentilitium, & de familia omnes in capita præſentare tenentur, *deciſ 73. num.21. Priolo.*

Iuſpatronatus hæreditarium ad hæredes in ſtirpes tranſit, ita vt cuncti hæredes vnius ex Patronis vnam vocem habeant, *deciſ 272. num.1. Beuilaqua.*

Iuriſpatronatus beneficium quādo quis per longiſſimū tempus poſſedit, quid inde inferatur, *deciſ.388.num 9. & 10. Cerro.*

Iuſpatronatus probatur ex confeſſione colligitantis quando lis non eſt cum Ordinario, *deciſ.529. num.2. Albergato.*

Iuſpatronatus, quando eſt hæreditarium Patrui duas tertias habent, nepotes autem pro vna tantùm voce Patris, non autem pro dimidia præſentare poſſunt, *deciſ 237. numer 4. Priolo.*

Iuſpatronatus quando eſt gentilitium, & familiare, iure ſanguinis deſcendentes in capita ſuccedunt, *deciſ.103. nu.8. Priolo.*

Iuſpatronatus ex priuilegio Apoſtolico conceſſum pro medietate auctæ dotis non eſt reuocatum à Sac.Concil. Trid. *deciſ.492.num.7. Albergato.*

Iuſpatronatus quando eſt mixtum, vbi agitur de commodo Patronorum, naturam Eccleſiaſtici aſſumit, *deciſ. 223. nu.13 Beuilaqua.*

Iuſpatronatus tranſit in fideicommiſſarium capit etiam iura, & actiones, *deciſ.152.nu.1. & 2. Priolo.*

in Iurepatronatus mixto, Pars Clericorum vti magis digna, & præponderans trahit ad ſe partem Laicorum vti minus dignam, *deciſ.376.num.15. Beuilaqua.*

Iuſpatronatus,quando eſt mixtum,cenſetur Laicale, ad effectum effugiendi Reſeruationes ex parte patronorum, *deciſ.376.num.7. eodem.*

Iuſpatronatus mixtum, tunc aſſumit iuriſpatronatus Eccleſiaſtici naturam,quando ſumus in fauorabilibus, *deciſ.376. num.3. Beuilaqua.*

Et quando agitur de priuilegijs, & commodo patronorum, *ibidem.*

Iuſpatronatus an acquiratur ex noua Eccleſiæ dotatione, *deciſ.514 num.11. Bourlemont.*

Iuriſpatronatus præſentatio, quod ſpectet ad aliquem non probatur ex inſtitutione Ordinarij, cum non videatur ſufficiens in præiudicium tertij, *deciſ.383 num.5. Cerro.*

Iuriſpatronatus præſumptio vſurpationis, dum intrat, qualiter illud ſit probandum, *deciſ 2.nu.25. Priolo.*

circa Iuſpatronatus gentilitiū & familiare, Hiſtoria familiæ, & cum fundetur in materia cuius initij memoria non habetur, optimè probat, *deciſ.487.num.9. Priolo*

Iuſpatronatus cum ſucceſſoribus reſeruatum fuerit, etiam ad fideicommiſſarium ſe extendit, maximè ſtante dictione *quorumcumque*, in inſtrumento inſtitutionis adiecta, *deciſ.136. num.10. Cerro.*

Iuſpa-

Iuſpatronatus, quod non pertineat ad aliquem, benè iuſtificatur ex arbore Familiæ ab vtraque parte admiſſa, *dec.64. num.1. Priolo.*
Iuriſpatronatui beneficia Laicorum licet mixto ſubiecta ex benignitate Pontificum à reſeruationibus, & derogationibus eximuntur, *deciſ.323.num.5. Beuilaqua*
Iuſpatronatus Eccleſiaſticum quãdo eſt,quo caſu poſſit fieri in totum Laicale, *deciſ.376.num.24. eodem.*
Iuriſpatronatus probationem à fundatoris perſona exordiri opus non eſt, vbi de eiuſdem canonizatione non agitur, *deciſ.103. num.1. Priolo.*
Iuſpatronatus hæreditarium de iure præſumitur. *deciſ.272. num.8. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus qui dicit gentilitium,idem ſtante contrà eum præſumptione concludenter probare tenetur.*ibidem nu.9.*
Iuſpatronatus ſatis dicitur honorificum ſi habet titulum Abbatiæ.& procedat ex liberalitate Regia, *deciſ.64.nu.15. Priolo.*
Iuſpatronatus, ſtantibus ſententijs in iudicatum tranſactis, quæ ſunt attendendæ, non vltimus ſtatus, in dubium reuocari nequit, *deciſ.96. num.23. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus an tranſeat in eum, qui fideicommiſſum non agnouit, *deciſ.74. num.2. Albergato.*
Iuſpatronatus ex titulo Oneroſo conceſſum à Sede Apoſtolica non eſt reuocatum à Sac Concil. Trident. *deciſ.491. num.6. eodem.*
de Iurepatronatus declaratio cum ſuppoſito laudi excludẽtis fœminas, & lite pendente emanata, parti collitiganti præiudicium inferre non poteſt, *deciſ.272. num.22. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus inter priuatos probatur ex quadragenaria cum fama, *deciſ 503 num.1. Bourlemont.*
Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt probetur, debent patroni eſſe ex mente Sum Pontif. in quaſi poſſeſſione, *deciſ.84. num.5. Cerro.*
in Iurepatronatus ſtatus vltimus ad effectum probationis qualitatis attendi debet, *deciſ.103.num.13. Priolo.*
Iuriſpatronatus exiſtentia contra prouiſum Apoſtolicũ plenè eſt probanda, *deciſ.323.num.1. Beuilaqua.*
Iurapatronatus Ordinarij canonizando, & in admittendis præſentationibus in præiudiciũ libertatis Eccleſiæ faciles eſſe non ſolent, *deciſ.96. num.6. eodem.*
Iuſpatronatus, quando quis habet in totum, illud totum in deſcendentes transfert, *deciſ.383. num.4. Cerro.*
in Iurepatronatu mixto derogatio an ſit neceſſaria, quando ius pro maiori parte ad Clericos ſpectat, *deciſ.322.num.1. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus, ſi pro maiori parte ſpectet ad Eccleſiaſticos, & non ad Laicos, dici poteſt Eccleſiaſticum, *dec.376.nu.2. eodem.*
Iuſpatronatus ex fundatione,& dotatione non benè concluditur, cum datur poſſibilitas modi contrarij, *deciſ.84. num.3. Cerro.*
Iuſpatronatus, quando eſt mixtum non cadit ſub reſeruationibus Apoſtolicis, *deciſ.376. num.1. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus ex fundatione, & dotatione vt competat laicis, debent eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi. *deciſ.84. num.6. Cerro.*
Iuſpatronatus Communitas prætendens debet docere de iurepatronatus cum requiſitis Concilij *cap.9. de reformat. deciſ.491.num.10. Albergato.*
Iuſpatronatus ex priuilegio Apoſtolico eſt reuocatũ à Sac. Concil. Trident. *ibidem num.5.*
Iuſpatronatus aliud eſt, quod ſit vniuerſale, & aliud ſi ſit particulare, *deciſ.64. num.19. Priolo.*
Iuſpatronatus ad Eccleſiaſticos,& Laicos pertinens,mixtum dicitur, *deciſ.323.num.8. Beuilaqua.*
Iuſpatronatus quando eſt hæreditarium, in eo non in capita, ſed in ſtirpes ſuccedirur. *deciſ.103.num.2. Priolo.*
Iuſpatronatus in dubio hæreditarium eſt præſumendum, *deciſ.73. num.15. eodem.*

IVSTIFICATIONES.

Iuſtificationes datæ coram primo Iudice probationes ſubſequutæ non attenduntur,quando pro iuſtificanda eius ſententia inſufficientes redduntur, *deciſ.141.num.4.Albergato.*
ad Iuſtificandum ſolitum rei valorem, inſtrumenta publica ſunt ſufficientia de tempore præterito, *deciſ.58 num.2. 3. & 4. Veroſpio.*
pro Iuſtificatione actorum Teſtes, qui loquuntur in genere, nec indiuiduant,aut ſpecificant probationes nõ releuant, *deciſ 131.num.5. Bourlemont.*
Iuſtificatio, vt quis incidat in pœnam, probatio debet eſſe plena, & concludens, *deciſ.158. num.4. Cerro.*
Iuſtificatio ſententiæ plenaria vt habeatur, quid requiratur, *deciſ.3. num 4. Meltio.*
ad Iuſtificationem pertinentiæ iuriſpatronatus poſſeſſio vltima, & immediata ſufficit, *deciſ.73.num.13. Priolo.*
Iuſtificatio vnius partis alternatiuæ vt ſufficiat, neceſſe eſt, vt eadem ex parte principali diſpoſitiuè deſumatur, *deciſ.223.num.6. eodem.*
Iuſtificatio gratiæ reddit effectum validum, *deciſ.25. num 1. Albergato.*

IVSTITIA.

Iuſtitiæ, & æquitatis proprium eſt, vt eodem iure quiſquis vtatur contra ſe ipſum, quod in alios exerceri voluit, *deciſ.3. num.22. Meltio.*
Iuſtitia ſententiæ, ex quibus ſatis, ſuperque dicatur iuſtificata, *deciſ.6. num.1. eodem.*
Iuſtitia mandati executionis quomodo probatur. *deciſ.358. num.4. Veroſpio.*
Iuſtitia Cambiorum Platealium in quo conſiſtat, *deciſ.415. num.1. eodem.*
Iuſtitia ſententiæ quando ex neceſſarijs requiſitis, exiſtente ſcilicet purificatione fideicommiſſi.& identitate bonorum probetur, immiſſio denegari non poteſt. *deciſ.203.num.5. Beuilaqua.*
Iuſtitiæ fundamenta, quis nequiter in dubio poneret, dum eis vſus eſt ad fauorem proprium, & poſteà ad fauorem partis, obſtaret, vt non admitterentur. *deciſ.3. num. 21. Meltio.*
Iuſtitia Sententiarum Rotalium benè iuſtificatur ex pluribus deciſionibus in cauſa factis, *deciſ.535.nu.7. Taia.*
Iuſtitia deliberationis, & validitate exiſtente, non ita facilè ſunt admittendæ exceptiones, *deciſ.395. num.19. Bourlemont.*
Iuſtitia Sententiæ vnde reſultat, *deciſ.334.num.2. Taia.*
ex IVVENE, quam ex Sene, filij nati potiùs præſumuntur, dum cum ipſis rem habuiſſe conſtat Mulierem, maximè accedentibus coniecturis, *deciſ.447. num.2. Albergato.*

L

LABES Simoniæ non poteſt euitari, in annexis ſpiritualitati, *deciſ.187.num.15. Cerro.*

LÆSIO.

Læſioni renuncians in magno,& maximo exceſſu, læſioni in totum renunciaſſe non cenſetur. *deciſ.354. num.9. Priolo.*
Læſio,vt probetur in ſubhaſtatione,quid requiratur, *dec.186. num.19. Beuilaqua.*
Læſio, vt reſcindat contractum de quo tempore, probanda ſit, *deciſ.374. num.26. Albergato.*
Læſione Eccleſiæ longè vltra dimidiam interueniente,omnis contractus nullus, & inualidus remanet, *deciſ. 191. nu.12. Beuilaqua.*
Læſio ex euentu ſubſecuto deduci nõ poteſt, ſi accidat quod facilè deduci poteſt, *deciſ.374. num.15. Albergato.*
Quod etiam habet locum in contractu habente tractum ſucceſſiuum, *ibidem num.16.*
Læſio in ordine ad dotem non reſpectu bonorum renunciatorum conſideratur, *deciſ.271. nu.9. Albergato.*
Læſio ob renunciationem pinguis hæreditatis exigua dote ſibi reſeruata non admittitur, cum conſtito de ſufficienti dote quantitas patrimonij attendi non debeat. *deciſ.271. num.8. eodem.*
Læſio vltra dimidiam ex diſpoſitione iuris communis pro reſcindenda tranſactione ſufficit, *deciſ.72. num.9. Priolo.*
Læſio quomodo excluditur. *dec.354.nu.10. eodem.*
Læſio enormiſſima ex ſequuta affrancatione emanata quomodo probatur, *deciſ.191.num.11. Beuilaqua.*
Læſione ceſſante nulla ratio poſtulat vt beneficium reſtitutionis concedatur, *deciſ.222. num.16. Priolo.*
Læſione vt euitetur ſolemnitates in alienationibus ſunt neceſſariæ, *deciſ.400. num.10. Ninot.*
Læſio, quando prætenditur, eadem plenè, & concludenter eſt probanda, *deciſ.349.num.15. Beuilaqua.*
Læſione vltra dimidi ſtante, dolum dediſſe cauſam contractui præſumitur, *deciſ.72. num.10. Priolo.*
Læſio enormiſſima reſcindit contractum, & iuramenti vinculum ſoluit, *deciſ.354.num.3. eodem.*
Læſio dum excedit tertiam partem, ex ſtatuto Vrbis controuerti non poteſt. *deciſ.72.num.7. eodem.*
Læſio, quando excedit dimidiam veri valoris partem tranſactio reſcindi poteſt, *deciſ.441.num.8. Veroſpio.*

Læſio in deliberatione prætenſa eſt probanda, *deciſion.* 199. *num.* 19.

Læſione ceſſante non ſit locus reſtitutioni in integrum, *deciſ.* 244. *num.* 2. *Priolo*.

Læſio quando eſt vltra dimidiam dicitur enormiſſima, *deciſ.* 91. *num.* 8. *Priolo*.

L A I C V S.

Laici patroni habent quadrimeſtre ad præſentandum, *deciſ.* 529. *num.* 5. *Albergato*.

Laici ſunt incapaces iuris inſtituendi in beneficijs, *deciſ.* 2. *num.* 19. *Priolo*.

Intellige ſi ſimus in illis beneficijs in quibus cadit inſtitutio, *ibidem num.* 20.

Laicus patronus, quãtum tempus habeat ad præſentandum *deciſ.* 376. *nu.* 4. *Beuilaqua*.

Laici, & Clerici iuſpatronatus mixtum nõ habetur pro Clericali ob dignitatem Clerici. *deciſ.* 376. *num.* 18 *Beuilaqua*.

Sed pro Laicali, ne Laico præiudicetur ſi vtrique magis expediat. *ibidem*.

Laici patroni non eſt æquum, vt ratione conſortij Eccleſiaſticorum, priuentur iure ſuo, & facultate nominandi, *ibidem num.* 25.

Laici, non ſunt retrahendi à fundatione Iuriſpatronatus, ex conſtructione, & dotatione, imò potius ſunt inducendi, *ibidem num.* 14.

Laici in beneficijs ſimpliciter poſſunt deputare Capellanos, *deciſ.* 2. *num.* 21. *Priolo*.

Laicis Ius non reſiſtit, quin Eccleſias adminiſtrent, vel Hoſpitalia, & Capellanos ad eorum nutum eligere valeant, *ibidem num.* 17. & 18.

Laicus Commendæ fundator, dum vocauit filios, & deſcendentes ſine aliqua diſtinctione, non attenditur defectus ætatis. *deciſ.* 399. *num.* 4. *Emerix*.

Laicus patronus non debet lædi ex miſtura Eccleſiæ, & ſocietate Clerici. *deciſ.* 367. *num.* 17. *Beuilaqua*.

à Laicis ſtatutum factum, & in forma ſpecifica non confirmatum, renunciationem iuramento firmatam non comprehendit, *deciſ.* 27 *nu.* 15. *Albergato*.

Laicis patronis quadrimeſtre ſolum ad præſentandum competit, *deciſ.* 223178. *num.* 1. *Meltio*.

Laico patrono niſi ſemel tantùm in præſentationibus variare non licet, *ibidem num* 4.

Laicorum ſtatuta non comprehendunt contractus iuratos, etiamſi ſint in forma communi confirmata à Papa. *deciſ.* 47. *num.* 8. *Albergato*.

L A P S V S.

ob Lapſum quadraginta ſtatus vltimus annorum ad probandam qualitatem gentilitiam ſufficiens cenſetur, *deciſ.* 237. *num.* 18. *Priolo*.

ex Lapſu centum annorum cum ſubſequuta obſeruantia beneplacitum Apoſtolicum præſumitur, *dec.* 510. *num.* 9. *Priolo*.

LAPIS ad effectum probandi fundationem Iuriſpatronatus parietibus Eccleſiæ infixus eſſe debet, *deciſ.* 132. *num* 7. *Albergato*.

LATITATIO, & refugium ad locum immunem vel debitorem non fuiſſe tutum demonſtrat, ità magnum paupertatis eiuſdem indicium præbet, *deciſ.* 337. *nu.* 4. *Beuilaqua*.

ex LATERE Matris conſanguinei cum non fuerit habita ratio à Teſtatore, coniectura ex indè excluſiua, quoad deſcendentes ex fœminis conſurgit, *deciſ.* 155. *nu.* 19. *Veroſpio*.

L A V D E M I V M.

Laudemij actualis ſolutio, indicat contractum eſſe minimè locationis, ſed emphyteuticum. *deciſ.* 319. *num.* 12. *Cerro*.

Laudemium non ſoluitur, niſi contractus ſit emphyteuticus, *ibidem num.* 13.

L A V D V M.

de Laudo probatio immemorabilis eſt impoſſibilis, quando de eiuſdem initio conſtat, ex quo immemorabilis requirens non extare memoriam principij excluditur. *deciſ.* 235. *num.* 18. *Beuilaqua*.

Laudum nullum Ius fœminis competere declarans tanquam erroneum non ſuſtinetur, *deciſ.* 272. *num.* 20. *Beuilaqua*.

Laudum à Iudice laico promulgatum non valet, dum idem in rebus Eccleſiaſticis, & cognitione pertinentiæ Iuriſpatronatus iuriſdictionem non habet, *deciſ.* 272. *numer.* 21. *eodem*.

Laudum, quando continet præiudicialia Sedis Apoſtolicæ præſumptio quæuis beneplaciti Apoſtolici ceſſat, niſi Papam de his ſcientiam habuiſſe, & confirmare voluiſſe probetur, *deciſ.* 235. *num.* 17. *eodem*.

LEGALIS, LEGALITAS.

Legale Inſtrumentum non poteſt dici, dum adeſt diuerſitas papyri, ſeu chartæ, *deciſ.* 6. *num.* 1. *Veroſpio*.

Legale Inſtrumentum non eſt, dum adeſt diuerſitas characteris, *deciſ.* 6. *num.* 2. *Veroſpio*.

Legale Inſtrumentum non eſt ſtante diuerſitate atramenti, *ibidem num.* 3.

Legale Inſtrumentum dicendum eſt non eſſe ſi adſint ſubſcripti plures Teſtes, ſed vno tantum charactere, *ibidem num.* 4.

de Legalitate Scriptor libri non poteſt illos improbare, *deciſ.* 366. *num.* 6. *Albergato*.

Legalitate ſcripturæ, & veritate ſtante, non eſt neceſſe, vt ſit archiuiata, *deciſ.* 407. *num.* 19. *Bourlemont*.

ex LECTVRA Inſtrumenti contractus cuius natura ſit, benè cognoſcitur, *deciſ.* 284. *num* 10. *Cerro*.

L E G A T A R I V S.

Legatario aduerſus hæredem poſſeſſorem competit immiſſio ex remedio Saluiani, *deciſ.* 210. *num* 1. *Veroſpio*.

Legatarius dicitur agnouiſſe legatum dum oſtendat liberationem reportatam a debito hæreditario, *deciſ.* 251. *nu.* 5. *Meltio*.

Legatarij perſonæ expreſſio indiuidua non eſt neceſſaria, ſed requiritur ſpecialis, quæ cum ſit media inter vtranque ſubſcriptionem conceptam fuiſſe verbis eidem æquipollentibus ſuffici, *deciſ.* 193. *num.* 7. *Priolo*.

Legatarijs virtute legalis hypothecæ ex remedio Saluiani cõtra hæredem poſſidentem immiſſio competit, *deciſ.* 275. *num* 1. *Veroſpio*.

Legatarijs, Creditores Chyrographarij præferuntur, *deciſ.* 436, *num* 14. & 15. *Taia*.

Legatarium nullam percipere vtilitatem iniquum eſt *dec.* 95 *num.* 11. *Cerro*.

Legatario hærede inſtituto corruit legatum, & in fideicommiſſo hæreditatis reſtituendæ venit. *deciſ.* 209. *num.* 3. *Beuilaqua*.

Legatarius legalem hypothecam habet, *deciſ.* 210. *num.* . . *Veroſpio*.

Legatorum, Nunciorum, Rectorum, & Theſaurariorum beneficia, vbicumque eos mori contigerit, reſeruata dicuntur, *deciſ.* 266. *num.* 16. *Priolo*.

L E G A T V M.

ex Legatorum perpetuitate non arguitur perpetuitas fideicommiſſi, niſi quatenus hæres de illis aliter non diſpoſuerit. *deciſ.* 171. *num.* 9. *Priolo*.

Legati debitor, quod quis ſit ex quo poſſit probari, *dec.* 443. *num.* 12. *Bourlemont*.

Legata onus implendi ad ſubſtitutos relictum tunc locum habet, quando ex alio capite bona non alienantur, *deciſ.* 170. *num.* 10 *Priolo*.

Legata hæres non ſoluiſſet, niſi hæreditatem adiuiſſet, *deciſ.* 251. *num.* 4. *Meltio*.

Legatus quicquid facit, ex iuſta cauſa facere præſumitur, *deciſ.* 69. *num.* 4. *Taia*.

Legatus de Latere maius omnibus poſt Romanum Pontificem imperium habere cenſetur, *ibidem num.* 5

Legata actione hypothecaria ſunt petenda. *deciſ.* 316. *nu.* 12. *Beuilaqua*.

Legata caduca ſub fideicommiſſo comprehenduntur etiamſi Teſtator illa ab eo ſeparaſſet, *deciſ.* 278. *num.* 10. *Taia*.

Legatum non dicitur Patris contemplatione relictum cum ei ex voluntate Teſtatoris emolumentũ non fuerit acquiſitum, *deciſ* 159. *num.* 30. *Taia*.

Legatum relictum eſſe liberè colligitur ex verbis Teſtamenti, *deciſ.* 491. *num.* 6. *eodem*.

Legatum factum à Teſtatore Creditori, animo compenſandi an cenſeatur factum, *deciſ.* 79. *num.* 22. *Albergato*.

Legare non valet hæredi à ſe ipſo ſibi, *deciſ.* 4. *numer.* 8. *Albergato*.

Legatorum ſolutiones prælegati acceptationem ad effectum illud imputandi in legitimam non inducunt, cum abſque expreſſa mentione præiudicium legitimæ inferri non poſſit, *deciſ.* 262. *num.* 5. *Bourlemont*.

Legata fideicommiſſum perpetuum non conſtituunt, nec hæreditas perpetuo debet eſſe grauata, cum bona hæreditaria etiam ad quoſcunque tranſeat, *deciſ.* 259. *numer.* 10. *Taia*.

Legatum etiamſi proprietatem contineret, non tamen eſſe niſi temporale quomodo probatur, *deciſ.* 162. *num.* 7. *Taia*.

Legata, ſi relinquantur in contractibus, retinent naturam reuocabilitatis, *deciſ.* 189. *num.* 10. *Albergato*.

Legatum animo compenſandi factum fruſtrà impugnatur, dum

dum ſuum Teſtatorem iactare voluiſſe non præſumitur, *deciſ.276. num.13 Priolo.*

Legatum vſusfructus ab vxore marito relictum compenſatum dicitur cum lucro dotali, vigore Statuti Vrbis debiti *deciſ.79.num.25. Albergato.*

Legatum omnium rerum quæ in domibus ſunt, quæ mercis cauſa computata ſunt non comprehendit, *deciſ.281 nu.2,*

Legatum repudiatum per legatarium remanet penes hæredem, *deciſ.228.nu.2. Taia.*

Legata propter conſanguinitatem latè interpretatur, *deciſ.484 num 6.* Priolo.

Legatus de latere aduerſus ius commune poteſt ſtatuere, iuſta cauſa ſubſiſtente. *deciſ.60.num.3. Taia.*

Legatum factum in cauſa ſtudij dicitur factum fauore publico, & latè interpretandum, *deciſ.484 nu.5. Priolo.*

Legatum in codicillis filio de omnibus domibus factum, an de domibus à fideicommiſſo in Teſtamento ſeiunctis ſit interpretandum, *deciſ.278. num 9. Taia.*

Legatum quando in eo apponitur ſignum vniuerſale. *omnia*, reſtrictionem non recipit, *deciſ.282. nu.6. Taia la ſeconda.*

Legatum à parentibus filijs in compenſationem legitimæ tanquam debiti neceſſarij relictum dicitur, *deciſ 137.nu.8. Meltio.*

pro legatis Rota non dat viam exequutiuam, *deciſ.502.nu.1. Emerix.*

Legatum relictum Matri pro legitima non valet, *deciſ.491. nu.10. Taia.*

Legatum aliquibus de familia relictum primis admiſſis expirat, *deciſ.302.num 1. Albergato.*

pro Legato mandatum in præiudicium creditorum relaxari non poteſt, *deciſ.502.nu 6.* Quod limita, *vt nu.7. 8. & 9. Emerix.*

Legatum Teſtatrix perperam reliquiſſet filiæ iure inſtitutionis pro toto quod poſſet prætendere ratione legitimæ, niſi legitimam ipſi deberi præſuppoſuiſſet, *deciſ.128. num.19.* Priolo.

Legatus eſt Collateralis Papæ, & in Prouincia tenet locum Regis-gerentis vicem Papæ ob confœderationem, quam in vocem habet, *deciſ.69 num.7.* Taia.

de Legato regula non intrat, quando ex veriſimili voluntate Teſtatoris, qualitate Legatarij, & alijs circumſtantijs contrarium reſultat, *deciſ.202.num.2. Albergato.*

Legatum ab vſufructuario renuncianti relictum cum obligationi eiuſdem correſpondeat; in ſatisfactionem, & implementum eiuſdem oneris relictum cenſetur, *deciſ.476. numer 5.* Priolo.

in Legato magna eſt differentia an ſignum vniuerſale adiungatur rebus, an verò exiſtentiæ in loco adijciatur, *dec.282. num.10. Taia la ſeconda.*

Legatum in vltima voluntate proprio filio à Matre relictum in legitimam, & Trebellianicam imputatum cenſetur, *deciſ.404.nu.7. Meltio.*

Legata cum ſint omnia caſui contingenti ſubiecta, cautio iuris in omnibus caſibus adhibetur, *deciſ.281. numer.16. Taia.*

Legatum factum pro omni, & toto eo, quod prætendere poteſt, inofficioſi Teſtamenti querelam excludit. *dec.316. num.2. Beuilaqua.*

Legatum ex qualitate perſonarum annuum reputatur. *deciſ.302. nu.5. Albergato.*

Legatum, quod fuerit factum à Teſtatore animo compenſandi cum debito voluntario conuinci poteſt ex coniecturis, quod ſic ipſe Teſtator ſenſerit, *deciſ.13.num.14. Beuilaqua.*

Legatum ad vitam magis hæreditarium Ius, quàm hæredis perſonam conſiderat, ideòque ad illum in quo conſiſtit Ius hæreditarium, & ſic ad alios ſucceſſiuè ſubſtitutos reuerti debet, *deciſ 160. num.8. Taia.*

Legatum relictum eſſe liberè colligitur ex verbis Teſtamenti *deciſ.491. num.6. Taia.*

Legatum animo compenſandi factum renuncians impugnare non poteſt, ſed idem cum vſufructu compenſare tenetur. *deciſ.276. nu.11. Priolo.*

Legati ſolutio approbantibus eandem non officit, dum in rat habitionis inſtruméto nulla ſecund: Teſtamenti mentio facta fuerit, *deciſ.275. num.13. Veroſpio.*

Legati ampliſſimis facultatibus functi perſonam Papæ repræſentant, illiuſque generaliter Vicem-gerunt, *deciſ.60.nu.8. Taia.*

Legatum eſt delibatio hæreditatis, qua Teſtator eo, quod vniuerſum hæredis fore aliquid alicui collatum velit, *deciſ.259. num.6. Taia.*

Legatum à Matre liberè, & abſque omni onere relictum filiæ ſubſtituta tamen filia quomodo intelligendum, *deciſ.137. nu.10. Meltio.*

Legatus de Latere ius alteri quæſitum, etiam per ſententiam ex cauſa tollere poteſt. *deciſ.69. num.2. Taia.*

Legatum ex cauſa ſtudij in pueris ſucceſſiuè procreandis durat, *deciſ.302. num.6. Albergato.*

in Legatis verba, *quæ domui meæ erunt* pro *eſſe ſolebant*, accipi debent, *deciſ.282.num.1.* Taia.

Legati Ius vbi in relicto veniunt venalia nō mutatur, etiamſi liberis etiam cum epitheto, *dulciſſimorum*, fuerit relictum, *ibidem num.18.*

Legati Motus proprius operatur vti Motus proprius Papæ; *deciſ.69. num.6.* Taia.

Legatum à Teſtatore factum cum conditione perpetuæ excluſionis ab hæreditate non præbet locum ſubſtitutioni, *deciſ.447. num.9. Veroſpio.*

Ætas probatur ex libro Baptiſmatis, *ibid. num.7.*

Legati debitor, quod quis ſit ex quo poſſit probari, *dec.443. num.12. Beurlemont.*

Legatum Legatarius dicitur agnouiſſe dum oſtendat liberationem reportatam à debito hæreditario, *deciſ.251.nu.5. Meltio.*

Legatum non debetur niſi ſolutum ære alieno, *deciſ.502. num.5. Emerix.*

Legatum in cauſa alimentorum perpetuum, & reiterabile iudicatur. *deciſ 302.num.4. Albergato.*

Legatum omnium rerum in domo ad ea quæ caſu ibi reperiuntur non extenditur, *deciſ.282.num.5. Taia la ſeconda.*

pro Legatis A.C. dat viam exequutiuam, *deciſ.502. num.2. Emerix.*

Legatum voluntarium non compenſatur cum neceſſario, ſed vtrumque debetur, *deciſ.13. num.13. Beuilaqua.*

LEGITIMA.

Legitimam non minuunt donationes tanquam alienationes voluntariæ, *deciſ.347.num.9. Veroſpio.*

Legitimæ detractio ceſſat vbi conſtat de alienatione ſtabilium, *dec.ſ 423.nu.4. Beurlemont.*

pro Legitima immiſſio pro indiuiſo competit, *deciſ.427. num.2. Emerix.*

Legitima an, & quomodo debeatur, quando fuerunt relicta omnia bona, vel per particularia legata diſtributa, *deciſ.491. num.8.* Taia.

Legitima filiorum de Iure naturali, debetur filijs. Legitima filiorum eſt quota bonorum, non hæreditatis, *deciſ.415. num.11. & 12. Beuilaqua.*

Legitimatus filius cum clauſula, itaut comprehendatur ſub Teſtamento, ex loquente de filijs legitimis, & naturalibus, *deciſ 379. num.11. Albergato.*

Atque etiam de legitimo matrimonio natis, iuxtà legitimationes obtentas à DD. quid indè ſequatur, *ibidem.*

Legitima licet in Inſtrumento donationis Patris debita legatur remiſſio tamen portionis legitimæ in præiudicium filiarum ſuſtineri non poteſt, *deciſ.212. numer.11. & 12. Veroſpio.*

quoad Legitimam à Statuto Vrbis excluſæ Sorores partem prout magis expedit maſculis faciunt, vel non faciunt, *deciſ 147. num.2. Albergato.*

pro Legitima aſſignata dote, Teſtamentum ex capite præteritionis filia impugnare non poteſt, *deciſ.101. numer. 3. Albergato.*

Legitimatus filius cum clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, non poteſt prætendere legitimam, *deciſ.441. num.25. Veroſpio.*

Legitimatione ſtante filius habendus eſt, ac ſi ſine vlla clauſula eſſet legitimatus tam pro detractione legitimæ, quam quoad alios effectus, *deciſ.239.nu.21. Beuilaqua.*

Legitima debetur filijs, detractis debitis hæreditarijs, *dec.415 num.13. Beuilaqua.*

Legitima vna cum fructibus debetur, *deciſ.302. numer.10. Emerix.*

Legitima filiorum non eſt detrahenda ex bonis prohibitis alienari *deciſ.415. num.5. Beuilaqua.*

Legitimorum hæredum nomine veniunt tam maſculi, quam fœminæ. *deciſ.519. num.1. & 5.* Quod fallit, *vt num.6. & 7.* Beuilaqua.

Legitimorum hæredum nomine venit quilibet de ſanguine, *ibidem num.14.*

Legitimorum hæredum conditio remanet in ſuſpenſo exiſtentibus fœminis, quando fideicommiſſum fuit moderatum fauore agnationis, *ibidem nu.15. & 16.* Declara, *vt num.17.* Limita, *vt num.18.*

Legiti-

in Legitimam alienationes primæ imputantur, *deciſ.423.numer.1. Bourlem.*

Legitimæ ſupplementum non retardat immiſſionem, *ibidem num.2.*

Legitimam ſoluendi onus in pecunia, & non in corpore, intelligendum eſt ita volente filio, *deciſ. 311. num. 7. Emerix.*

Legitimatus ex priuilegio Patronorum in quibuſcumque beneficijs etiam Eccleſiaſticis ſuccedit, *deciſ.318. num. 20. Cerro.*

Legitimæ detractio ad quam pater ſi viueret admiſſus fuiſſet, filium à petita reſtitutione pretij excludit, *deciſ. 239. num. 15. Beuilaqua.*

Legitima ad numerum filiorum vltrà quatuor taxata eſt ſemis, *deciſ.177. nu.16. ibidem.*

à Legitima ſtatutum excludens fœminas vbi locum habeat, *dec.46. num.5. Cerro.*

Legitima vbi eſt relictum minus, debet pro eius ſupplemento agi, *deciſ.316. num.4 Beuilaqua.*

Legitimæ portio quam fœminis ſtatutum aufert, an hæreditatem Parentum à quibus fideicommiſſo grauari potuit impinguet, *deciſ. 267. num. 5. Albergato.*

pro Legitima, & dote ex bonis fideicommiſſo ſubiectis retentio, quando competit, eadem pro concurrenti quantitate patri aduerſe non ſunt reſtituenda, *deciſ.179. nu.3. Albergato.*

Legitima cui debetur competit remedium, l. final. C. de edict. Diu. Adr. toll. *deciſ.376. num 9. Beuilaqua.*

Et quomodo hoc intelligatur, & procedat, *ibidem num.10.*

pro Legitima immiſſio in Saluiano non retardatur per exceptiones altioris indaginis, *dec.427. num 11. Emerix.*

Legitimæ ſupplementum non retardat immiſſionem, *deciſ. 423 num 2 Bourlemont.*

Legitimæ ſupplementum etiam actione hypothecaria poteſt peti pro veriori opinione, *dec.361. num.8. Beuilaqua*

Legitima à cohærede debita, in illius ſatisfactionem pars controuerſa, & mediante conſenſu præſtito alienata electa cenſetur, *deciſ.239. num.18. ibidem.*

Legitimæ fructus debentur in cauſam fructuum qui ad maiorem ſummam aſcendunt, non autem in capitale legitimæ, *deciſ.536. num. 14. Emerix.*

Legitima inuitis filijs in quantitate aſſignari non poteſt, *deciſ.301. nu.5. ibidem.*

Legitima cum ſit certa ratione quotæ, non eſt retardanda, *deciſ. 231. num.9. ibid.*

præter Legitimam, & Trebellianicam in ſubſtitutionibus reciprocis debitam hæredi facto debetur etiam quod ex diſpoſitione teſtantium defertur, *deciſ.118. num.1. Meltio*

Legitima in corporibus hæreditarijs, non autem in pecunia conſequi debet, *deciſ.301. num 6. Emerix.*

Legitimæ, & Trebellianicæ detractio an debeatur, dum non fuit confectum inuentarium, *deciſ.531. num. 11. Taia.*

Legitima, quam Conſtitutio Iuſtiniani vſque ad verecundiam naturæ introduxit filijs à Parentibus debetur, *deciſ. 159. num.3. Taia.*

Legitima inuitis filijs in quantitate aſſignari non poteſt. *deciſ.310. num.5. Emerix.*

Legitima inuitis filijs in quantitate aſſignari non poteſt, *deciſ.536. nu.9. ibid.*

Legitimæ acceptatio, ſeu renunciatio ſpecialis filij exigitur, vt ea ſub Patris donatione comprehendatur, *deciſ. 347. nu.5. Veroſpio la 2.*

Legitimam perſonam minor habet ſtandi in Iudicio, quando agit ad acquirendam poſſeſſionem, ad quem effectum non eget alterius auxilio, *deciſ.192. num 7. Priolo.*

Legitimæ imputatio ne tollatur ex verbis Teſtatricis, ſufficit quod aliud ſignificare valeant, ſicuti de donatione liberè facta, *deciſ.237. num.11. Meltio.*

in Legitimam imputatio nullitatem Teſtamenti non excuſat, cum ex Nepoti niſi poſt mortem Aui non debeatur, *deciſ.342. num.21. Albergato.*

Legitima matri ipſo Iure competit in bonis filij, *deciſ. 491. num.7. Taia.*

Legitima filijs cenſetur relicta eo modo, quo relinqui debebat, *deciſ.536. num.8. Emerix.*

Legitima cum debeatur à die obitus Patris, Matris, vna cum fructibus, quid inde inferatur, *deciſ. 536. num. 13. ibidem.*

Legitima ſub donatione comprehenſa fideicommiſſi onus non admittit, *deciſ.264. nu.15. Veroſpio.*

Legitima cum fructibus in bonis Auiæ debetur à die eius obitu, *deciſ.201. num.1. Emerix.*

Legitimam filijs cenſetur Pater in corporibus hæreditarijs, non in pecunia reliquiſſe, *deciſ.536. num 9. ibidem.*

Legitima debetur filijs, vna cum fructibus à die obitus Patris, &c. *deciſ.536. num.1 Emerix.*

Legitima ex cenſu per obitum hæredis extincto detrahi nõ poteſt. *deciſ.367. num.14 Albergato.*

Legitima ex fideicommiſſo particulari regulariter non detrahitur, *deciſ.347. num.9. Veroſpio. la 2.*

Legitima debetur vna cum fructibus à die obitus Teſtatoris, *deciſ.427. nu.3. Emerix.*

Legitimæ fructus pro fœmina ad quinque pro centenario taxantur, & quando. *deciſ.46. num.3. Cerro.*

Legitimam ſorores duæ cum non augeant de triente in ſemiſſem, integrum triens ſibi eſt legitima, *deciſ.148. num.3. Albergato.*

Legitima à Patre grauari non poteſt, *deciſ. 347. num. 3. Veroſpio.*

in Legitimam dos licet imputetur, ex eo tamen nullitas Teſtamenti non ceſſat. *deciſ.370. num.18. Albergato.*

Legitima eſt certa ratione quotæ, *deciſ 536. n. 12. Emerix*

Legitimæ ſupplementum poteſt peti à filia, dum legatum ad eius portionem non ſufficit in bonis maternis, *deciſ.46 numer.1. Cerro.*

Legitima ex bonis fideicommiſſo particulari ſubiectis detrahi non poteſt, *deciſ. 173. num 27. Taia.*

in Legitima Inſtituti pro legatarijs habentur, *deciſ 20.9. n.13. Beuilaqua.*

Legitimæ ſupplementum petitur actione perſonali contra hæredes inſtitutos, *deciſ.316. num 5. Beuilaqua.*

Legitima filij in tertia parte dotis maternæ firmata fundamentum cõſumptionis ex præcedentibus alienationibus ceſſat, *deciſ.147. numer.8. Albergato.*

Legitima, & Trebellianica conſumitur in detractionibus per hæredem factis, *deciſ.386 num.15. Priolo.*

in Legitima Inſtitutio fœminæ quomodo reputetur, *deciſ.46, nu.10. Cerro.*

pro Legitimæ aſſecutione Immiſſio datur, *deciſ.301. num.3. Emerix.*

Legitimatio facta, ſine præiudicio iuris quæſiti non releuat, cum de tempore legitimationis nullum fuerit ius quæſitum, *deciſ 151. num.11. Albergato.*

Legitimatio filiorum, obtenta cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quid importet, *deciſ.379. nu.14. Albergato.*

Legitimatio Bullæ non contraria ſuffragatur, etiamſi ſine præiudicio ſubſtitutorum, & venientium ab inteſtato facta fuiſſet, *deciſ.151. num.10. Priolo.*

de Legitimitate filiorum fruſtra diſputatur dum non probatur filiatio, *deciſ.888 numer.16. Albergato.*

Legitimorum hæredum nomine dum fuit cõtemplata agnatio veniunt tantum maſculi ex maſculis, non autem maſculi ex fœminis, *deciſ. 519. nu 20. Beuilaqua.*

Legitimorum hæredum nomine venit quilibet de ſanguine, *ibid. nu. 14.*

Legitimatio perſonæ reſultat ex ſolutione eidem facta, *deciſ. 450. nu.6. Bourlemont.*

Legitimus filius cum de eius bono iure conſtet ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo à ſucceſſione nõ eſt excludendus, *deciſ.151. nu.2. Albergato.*

de Legitimo matrimonio qualitas in prima ſubſtitutione non autem in alijs appoſita, ex poſterioribus agenti non obeſt, in quibus conſueto omiſſa cenſetur, *deciſ.151. nu.8. Albergato.*

Legitimatione vniuerſali ſtante cum tributa facultate ſuccedendi, legitima ex bonis noſtris in quibus cõiuges fuit inſtitutus rectè deducitur, *deciſ.229. num.22. Beuilaqua.*

Legitimatio obtenta, cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quid operetur, *deciſ. 312. numer. 30. Priolo.*

ſuper Legitimitate Iuriſdictio ad effectum ſuccedendi probatur, *deciſ.125. nu.8. Priolo.*

Legitimatus filius an contra tertios bonorum poſſeſſores in propria perſona notatos, nec habentes cauſam à grauatore in filiationis quaſi poſſeſſione ſit admittendus, *deciſ. 151. num.5. Albergato*

Legitimatio perſonarum probatur ex Inſtrumento Matrimonij, & fide baptiſmatis, *deciſ.486. num.2. Albergato.*

Legitimato filio cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, tunc debetur legitima, quando fuerunt inſtituti hæredes extranei, *deciſ.441. numer.61.*

Legitimitas perſonarum non controuertitur cum illa reſultet ex re iudicata, quæ pro veritate habetur, itaut pars

ſuper ea audiri non debeat, *deciſ.* 125.*num.*2. *Priolo.*

in Legitimatione filiorum exprimi debet illa qualitas, quæ alterat naturam concubinatus, *deciſ.*312. *num.*27. *Priolo.*

Legitimatio filiorum, obtenta cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quid importet, *deciſ.*379. *nu.*14. *Albergato.*

Legitimatus filius non venit appellatione filiorum, ex legitimo matrimonio natorum, *ibidem num.* 10.

Legitimatio filij cum clauſula ſine præiudicio iuris quæſiti, quid operetur, *ibidem nu.*15. *&* 16.

In Legitimatione filiorum exprimi debet illa qualitas, quæ alterat naturam concubinatus, *deciſ.*312. *nu.*27. *Priolo.*

Legitimatus filius vtramque qualitatem, tàm filij legitimi, quàm naturalis habere dicitur, *deciſ.*151. *num* 1. *Albergato.*

LEVES, & non concludentes coniecturæ quando ſunt fruſtra allegantur, *deciſ.*13. *num.*15. *Beuilaqua.*

L E X.

Lex lata propter publicam vtilitatem benigna & lata interpretatione interpretanda eſt, *deciſ.*538. *numer.*30 *&* 31. *Camer.*

Lex 5. §. Si quis Patri, an dotata filia donatione Patri factam in ſolutionem debiti paterni computet, *deciſ.*159. *nu.*28. *Taia.*

Lex mentem diſponentis intuendo facit, vt ille cui prælegatum, totum habeat, & ad reſtitutionem non teneatur, *deciſ.* 209 *num.*5 *Beuilaqua.*

ex Legis diſpoſitione circuitus inanes interdicti debent omnino euitari, *deciſ* 25 *num.*9. *Veroſpio.*

Leges licet omnes pro communi vtilitate ferantur, tamen plus, & minus publicam vtilitatem conſiderant, *deciſ.*538. *num.*5. *Camerar.*

Leges non ideo fauorabiles dicendæ ſunt, quia reſpiciunt publicam vtilitatem alioquin omnes leges dicerentur tales, *ibidem num* 82.

Leges omnes publicam vtilitatem reſpiciunt, & non priuatorum commodum, *ibidem num.*33.

Legis Ratio plus eſt attendenda, quam ipſa lex, *ibidem num.*90.

Leges ſolutiones datiorum, improbantes de aſſignatione fundi in dotem dati, & quæ in præiudicium fiſci, & iuris publici fiunt ſunt intelligendæ, *deciſ.* 142. *numer.* 10. *Priolo.*

Legem qui adimpleuit Depoſiti cogi non poteſt ad ſubeundum periculum ipſius Depoſiti, *dec.* 59. *num. Alberg.*

Leges ſcire non conſiſtit in earum verbis, *deciſ.*491. *num.*13. *&* 14. *Taia.*

Circa Declarationem variarum Legum vide in calce Indicis.

à LIBELLO ſententiæ generaliter prolatæ, in quo bona ſpecificata fuerunt declarationem de iure recipiunt, *deciſ.*137 *numer.*6 *Cerro.*

in Libello conteſtationis litis aſſertio, cum non ſit ſimpliciter, ſed demonſtratiuè prolata, quoad ius præſentandi non præiudicat, *dec.*103. *num.*39. *Priolo.*

L I B E R A T I O.

Liberatio ſoluentis ommmoda ex quietantia cum decreto Iudicis inducitur, *deciſion.* 118. *numer.*2. *Meltio.*

Liberatio à redditione rationum à Teſtatore relicta hæredi, quam conditionem in ſe habeat, *deciſ.* 3. *num.* 7. *Albergato.*

Liberandi facultas bona emphyteutica inueſtitis conceſſa, & temporis prorogatio contra formam primarum inueſtiturarum, tanquam Eccleſiæ valde nociua non adhibitis neceſſarijs ſolemnitatibus apponi non debet, *deciſ.* 191. *num.*8. *Beuilaqua.*

ſine LIBRIS rationes reddi poſſunt ſecundum opinionem, quam tenet Rota, *deciſ.*534. *nu.*9. *Meltio.*

L I B E R T A S.

Libertatis promiſſio ad ſolum vſumfructum reſtricta, ad excluſionem alterius oneris fideicommiſſi perperam extendi valet, *deciſ.*134. *num.*4. *Meltio.*

Libertas, & non matrimonium præſumitur, *deciſ.* 415. *nu.*15. *Cerro.*

Libertatis promiſſio quoad vnum onus libertatem quoad alia excludit. *deciſ.*134. *nu.*5. *Meltio.*

ob Libertatem commercij ordinatio facultatem alienandi neceſſariam importat, *deciſ.* 330 *num.*8. *Alberg.*

Libertas à ſimili decimarum ſolutione conſuetudine aut præſcriptione plerumque obtinetur, *deciſ.*344. *num.*11. *Taia.*

Libertas matrimonij dum reſpicit fauorem publicum ſemper eſt amplectenda, *dec.*321. *num.*19 *Priolo.*

L I B E R.

ex Libris Collectarum benè probatur, quanti frumentum fuerit venditum, *deciſ.*537 *num.* 10. *Beuilaqua.*

Librum Matrimoniorum Parochus quilibet licet ex diſpoſitione Conc. Trident. habere teneatur in quo ad notare tenetur Matrimonia, *deciſ.*312. *nu.*14. *Priolo.*

Non tamen ſequitur, quod aliter non poſſit probari matrimonium, *ibidem.*

Liber priuatus contrà Tertium iunctis adminiculis probat, *deciſ.*431. *numer.*2. *Veroſpio.*

Libros exhibendi recuſatio in quibus veriſimiliter mentio reductionis haberi poteſt, contra recuſantem pro facta reductione probat, *deciſ.*194. *num.*7. *Priolo.*

Libris ſcriptis ab Ordinario in actu viſitationis credendum eſt, *deciſ.*48. *num.*14. *Beuilaqua.*

Libri Mercatorum ad cuius fauorem probent, *deciſ.*286. *numer.*11. *Alberg.*

Liber priuatus attenta veriſimilitudine particularum probat, *deciſ.*431. *num.*3. *Veroſpio.*

Librorum, & ſcripturarum aſportatio probatur per Teſtes ad perpetuam ad excludendum dolum, *deciſ.*339. *num.* 8. *Veroſpio.*

inter libros Teſtamentum aditum, licet iuris ſolemnitatibus deſtitutum ex diſpoſitione Text. in l. hac conſultiſſima ſuſtinetur, *deciſ.*220. *nu.*5. *Veroſpio.*

ex Libro Baptiſmatis ætatis legitimæ quod quis non ſit, ad aliquid allequendum, conuincitur, *deciſ.*454. *num.*9. *Veroſpio.*

Liber Baptiſmi probat ætatem, & id habetur pro legitima probatione, *dec.*454. *num.*5. *Veroſpio.*

ex Libro Baptiſmatis ætas probatur, *dec.*447. *nu.*7. *Veroſpio.*

Librorum exhibitio, quod in aliquo caſu omninò ſit neceſſaria quando non ſit dubitandum, *deciſ.*3. *num.* 19. *Meltio.*

Liber priuatus ſcriptus tempore non ſuſpecto probat, *deciſ.* 431. *n.*2. *Veroſpio.*

in Libris Depoſitarij depoſitum purum, deſcriptum abſque vlla conditione ad liberam Creditoris diſpoſitionem, eundem effectum ſortitur, *deciſ* 91. *num.*5. *Meltio.*

in Libris deſcriptio declarat quo animo pecuniæ fuerint receptæ, *deciſ.*437. *nu.*9. *Veroſpio.*

Liber vocatus Rincontro di caſſa, ex quibus ſuſpectus reddatur, *deciſ.*286. *nu.*14. *Alberg.*

Librorum enunciatiuæ antiquæ cum Inſtrumento venditionis, & diuiſionis bonorum inter filios in diuerſis actibus emanata, deſcendentium lineæ planè probant, *deciſ.* 363. *num.*4. *Albergato.*

ex Libro particæ, in quo defunctorum nomina adnotari ſolent extracta, ad probandam mortem, & ſepulturam defuncti ſufficit, *deciſ.* 59 *numer.*4. *Beuilaqua.*

ad Libros exhibendos, & ad rationem bonorum reddendam, vt quis poſſit cogi, quid ſit probandum, *dec.*415. *nu.* 19. *Beuilaqua.*

L I B E R I.

Liberi in conditione poſiti cenſentur vocati, dum Teſtator eos poſuit in conditione cum qualitate, vt eſſent legitimi, & naturales, *deciſ.* 516. *num.* 8. *Bourlemont.*

de Liberis tantum verbum, hæredes, quando interpretatur *deciſ.*67. *nu* 8. *Taia.*

Liberos Teſtator, ſi inſtituerit, ſub conditione, ſi Titius nō exiterit, vel non ſuperuixerit, vel ſi ſuperſtites non fuerint, paria ſunt. *deciſ* 43. *nu.*10. *Taia.*

inter Liberos Teſtamentum confirmatur duobus Teſtibus, imò, & coniecturis, *deciſ.*472. *num.*4 *Priolo.*

L I C E N T I A.

Licentia Epiſcopi in venditione bonorum conceſſa, an etiā in inueſtimento ſufficiens eſſe cenſeatur, *deciſ.*297. *num.*3. *Bourlemont.*

Licentia alienandi bona tranſlata malam fidem, & dolum collit, cum ad hunc effectum ſufficiat quod aliqua cauſa concurrat, ob quam grauatus permiſſam ſibi eſſe alienationem credere poſſit, *deciſ.*114. *nu.* 8. *Beuilaqua.*

Licentiam Papa concedendo ſub expreſſa aliqua clauſula eadem niſi obſeruetur licentia non valet, *dec.*304. *num.*9. *Taia.*

Licentia Ordinarij cum denegatur ad Sacram Congregationem fit recurſus non ad Epiſcopum viciniorem, *deciſ.* 87 *num.*10. *Veroſpio.*

præter Licentiam Ordinarij ad Fundationem Conuentus requiritur aſſenſus Summ. Pontific. *deciſ.* 87. *num.*8. *Veroſpio.*

Licen-

Licentia Ordinarij, & Beneplacitum Apoſtolicum ad nouas fundationes conſtituendas copulatiuè exiguntur, *dec. 225. num. 4 Beuilaqua.*

Licentia ex narratiua fideicommiſſi ſpecialis, & particularis emiſſa ſubreptitia redditur, *deciſ. 304. num. 12. Taia.*

Licentia Apoſtolica obreptitiè, ac ſubreptitiè extorta, alienatio eius vigore facta fideicommiſſarijs non officit, *dec. 304. num. 7. Taia.*

Licentia cum conditione, & non aliàs præciſam obligationem ex forma verborum inducit, *deciſ. 14. numer. 22. Meltio.*

abſque Licentia Principalis titulus non eſt alienabilis in cuius præiudicium hypotheca non cadit, *dec. 176. num. 21. Beuilaqua.*

de Licentia Vicarij, poteſt quilibet Presbyter, aſſiſtere Matrimonio, *deciſ. 212. num. 13. Priolo.*

Licentia ſecundò conceſſa cum conditione ſuffragari non poteſt, niſi purificata dicta conditione, *deciſ. 14. num. 20. Meltio.*

Licentia biennij pro diſcedendo quomodo ſit interpretanda, *ibidem num. 7.*

Licentia Epiſcopi, qualitatibus contractus celebrandi ipſi non notificatis, contractum à nullitatis vitio non excuſat, *deciſ. 297. nu. 4. Bourlemont.*

Licentia obtenta à Senatu Ciuitatis an ſolemnitatem requiſitæ licentiæ Principis ſuppleat, *deciſ. 297. num. 12. Bourlemont.*

Licentia determinata pro primo diſceſſu à Religione non poteſt deſeruire pro ſecundo, *dec. 14. num. 16. Meltio.*

Licentia Ordinarij ad erigenda loca Religioſa requiritur. *deciſ. 225. num. 2. Beuilaqua.*

de Licentia alterius Factum probat fieri non poſſe, *dec. 493. num. 6. Cerro.*

LICITATOR.

Licitator quando liberè emit prædium pro ſe, ſuiſque hæredibus, & per viam puræ, & liberæ venditionis ſolt alicui vendidit, idem ſingularis efficitur ſucceſſor; & tutus, ne à poſterioribus ſibi offeratur, *deciſ. 186. num. 13. Beuilaqua.*

per Licitatoris interpoſitam perſonam emptio ſequuta, ac ſi ipſis creditoribus immediatè facta fuiſſet, reputari debet, *deciſ. 289. num. 6. Beuilaqua.*

Licitator dum prædium retrocesſit poſſeſſori alteri ex creditoribus, an deliberatio per ſuppoſitam perſonam facta reputari debeat, ac ſi facta fuiſſet ipſi principali, & an ſit offerendi iutret: *deciſ. 186. num. 11. ibidem.*

Licitatoris declarationem circà erectionem Prædij eſſe admittendam vndè conuincitur, *deciſ. 289. num. 9. ibidem.*

à Licitatore pecunias pro prædio depoſitas à creditoribus ipſis fuiſſe ſubminiſtratas, ex correſpondentia qualitatis, & quantitatis pecuniarum conijcitur, *ibidem num. 8.*

per Licitatorem poſſeſſio prædij nunquam apprehenſa, ſed per creditores, qui in Dominos recogniti fuerunt, quibus tam fuerit acquiſitum, oſtendit, *ibidem num. 10.*

LIMITES.

Limites diſpoſitio limitata, non tranſit ipſius diſpoſitionis limitatæ, *deciſ. 70. n. 42. Beuilaqua.*

intra Limites Epiſcopi ſituatio, nullo alio concurrente, qui ſuper eadem prætendit, præſumitur, *deciſ. 3. num. 4. Taia.*

LINEA.

Linea durante Capitulo ad caducitatem agere, domum à manibus hæredum auocare non licet, *deciſ. 227. num. 18. Beuilaqua.*

Linea extincta deuolutio ad directum Dominum an ſorteat non obſtante alienatione in extraneum & ſuppoſitione per vxorem poſt eius obitum de domo fideicommiſſo paterno facta, *ibid. num. 16*

Linea, ſeu generationis finis inueſtiti quando agitur ad deuolutionem, à Domino directo probari debet, *deciſ. 363. num. 1. Albergato.*

Linea inueſtiti quando ſemel fuit in rerum natura, onus probandi illam defeciſſe ad Agentem ſpectat, *ibidem num. 3.*

Lineæ inueſtiti durante, Domino ex hoc capite ad deuolutionem agere non licet, *ibid. num. 2.*

Lineæ exiſtentia ſemel probata, onus iuſtificandi per indubitatas probationes inueſtitos ſine filijs, & deſcendentibus obijſſe, ad deuolutionem agenti incumbit, *dec. 227. num. 20. Beuilaqua.*

Lineam Teſtator dum totam maſculinam vocauit, & deinde in eius defectu admiſit alios, tunc qualiter ſit intelligenda talis ſubſtitutio, *deciſ. 76. num. 10. Meltio.*

Linea non poteſt dici deſcenſiua, ſi ſit concuſſiua, & tranſuerſalis, *dec. 387. num. 35. Vicecom.*

LIQVIDATIO.

Liquidatio fructuum, ſtante mala fide ſit vſque ab initio à die occupationis ante motam litem, *deciſ. 527. num. 2. Beuilaqua*

ad Liquidationem inferri non poteſt, *deciſ. 294. numer. 4. ibidem.*

Liquidatio fructuum vti difficilis probationis à ſolito, & per coniecturas probatur. Teſteſque ad hunc effectum etiam ſingulares admittuntur, *deciſ. 98. num. 9. Taia.*

Liquidatio fructuum in Interdictis excepto Spolio violento, & attentato, non ſit, niſi à die motæ litis, *deciſ. 337. nu. 1. Beuilaqua.*

Liquidatio de præſenti facta, & inter eaſdem partes concludentiſſime probat, *dec. 208. num. 10. Taia.*

Liquidatio admittitur leuioribus probationibus dum non dubitatur de ſubſtantia crediti, *dec. 431. num. 5. Veroſpio.*

LIS.

Litis euentus dubius dum non contingere poterat ſuper donatione, bona fides excluditur, & tranſactio nullius roboris reputatur, *deciſ. 129. numer. 11. Veroſpio.*

Lite ſuper manutentionis articulo in Rota inducta, actus omnes coram alio Iudice geſti attentatorum vitio ſubiecti cenſentur, *deciſ. 181. num. 1. Veroſpio.*

Lite pendente actus facti, & diuiſionem diuerſam naturam à diſtributionibus quotidianis habentem non ſunt attendendi, *deciſ. 233. numer. 18. Meltio.*

Litis pendentia ſtante & inhibitione Sac. Tribunalis de beneficio controuerſo Capitulum prouidere non poteſt, *deciſ. 169. nu. 1. Albergato.*

in Litem iuramentum requirit dolum eius contra quem iuratur, & difficultatem probationis ex parte actoris, *deciſ. 393. num. 6. Veroſpio.*

Litem agendi pactum, & impendendi de proprio ſubmouetur, cum expenſæ in re tam indubia faciendæ modici erant momenti, & ad ineundā tranſactionem inſufficientes, *deciſ. 72. num. 4. Priolo.*

Litem non ceſſionario nomine, ſed vti Creditor pro reſtitutione pecuniarum mutuò datarum introducens, de ſolutione alijs facta non tenetur, *deciſ. 372. numer. 8. Albergato.*

ex Litis ſubſtentatione, arguitur animus nolentis ſoluere quod quis debet, *deciſ. 158. nu. 9. Taia.*

Lite non extante in tertia inſtantia remiſſoria, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando iuri non conceditur, *deciſ. 275. numer. 13. Priolo.*

Lis in ſubrogatione gratioſa, quomodò probetur. *deciſ. 405. num. 8 Beuilaqua*

Litis & ſententiæ fauorabilis taciturnitas reddit gratiam nullam *deciſ. 423. num. 21. Veroſpio.*

Lis ſuper ſeparatione ad augendam inimicitiam, & odium conſtituit, *deciſ. 199. num. 11. Priolo.*

Lite pendente actus geſti coram Iudice incompetenti conferunt ad aſſequendam mentem agentis quamuis mala fide interrumpat præſcriptionem, *deciſ. 391. numer. 40. & 41. Beuilaqua.*

Lite pendente in Rota non poteſt Iudicium alibi introduci citrà vitium attentatorum, *deciſ. 326. num. 1. & 2. ibid.*

Lis ex obitu Colligantium non extinguitur, quando eadem officij nomine inſtituta conuincitur, ac conſequenter in eodem ſtatu, & terminis ad ſucceſſores in officio porrigitur, *deciſ. 181. numer. 5. Veroſpio.*

ex Lite tranſactionis bona fides iuſtificatur, quæ ratione exitus incerti ad validitatem tranſactionis ſufficit, *deciſ. 390. num. 7. Priolo.*

Lite ante completum triennium commiſſa, poſſeſſor vigore commiſſionis dicitur fateri ſe ab alio ſuper beneficio moleſtari, & ita reum ſemetipſum conſtituit, *deciſ. 223. num. 21. Priolo.*

ex Libris Monaſteriorum pariter in archiuio repoſitis ſpecificè de cenſu ab Eccleſia Monaſterijs debito loquentes, cum ſint plures, & adminiculatæ concludentem probationem conſtituunt, *deciſ. 146. num 6. Beuil.*

Lite pendente actus turbatiui, tamquam nulli, & impertinentes non iuuant in aliquo, *dec. 70. num. 75. ibid.*

Litium vexationibus, quando quis cauſam dedit, ſibi imputet, *deciſ. 187. num. 26. Cerro*

in Litem iuramentum contra Tutorem ex ſpeciali priuilegio requirit tantum latam, ſeu leuem culpam, *deciſ. 339. num. 7. Veroſpio.*

Lis ſuper beneficio, poſtquam fuit introducta in Rota, nec Executor Apoſtolicus poteſt ſe intromittere ad executionem gratiæ concedendam, *deciſ.52.num.2.Cerro.*

Quoniam tunc Auditor Rotæ ſuccedit loco Executoris Apoſtolici, *ibidem*.

Lite in petitorio ſuper titulo Beneficij fuiſſe, quomodo probatur, *deciſ.315.num.5.Albergato.*

Lite per renunciationem non extincta Capitulum alij præiudicare non poteſt, *ibidem num.12.*

Lites ſuper iuriſdictione motæ, & continuatæ poſſeſſionem excludunt, *deciſ.333.num.3. Taia.*

Lis ex contradictionibus Canonicorum non deducitur, cùm eâ infra duos menſes adeptæ poſſeſſionis ſuperueniſſe non probetur, *deciſ.223. nu.12.Priolo.*

Lis operatur interruptionem cuiuslibet præſcriptionis, *deciſ.391.num.18.Beuilaqua.*

Litem Titularis diurnam contra Tranſlatarium ſuſtinens impugnando tranſlationem penſionis ob non ſeruatam formam Conſtitutionis exindè tam claram demonſtrat vt maior dari non poſſit, *deciſ.147.num.8.Beuilaqua.*

in Litem Iuramentum regulatur ex perſonarum qualitate, & à iuribus productis, *deciſ.339.num.14. Veroſpio.*

Lis ex ſolo citationis decreto inducta remanet licet idem aduerſæ parti intimatum non fuerit, *dec.181.num.4. Veroſpio.*

Litis tempus ad probandum lapſum centum annorum omninò demendum eſt, *deciſ.235.num.13. Beuilaqua.*

Lis non extinguitur per mortem vnius, & ſubrogationem alterius, cum adhuc ius intereſſe habentium pro expenſis remaneat, *dec.ſ.56.nu.6.Cerro.*

de Lite dubitatio remouetur, quando de claro, & indubitato iure cedentium conſtat, *deciſ.72.num.2.Priolo.*

Lite pendente nullatenus iuuant actus facti, ad acquirendā quaſi poſſeſſionem manutenibilem, *deciſ.391.num.17. Beuilaqua.*

Lis operatur Interruptionem cuiuslibet præſcriptionis, *ibidem num.18.*

in Litem deducta tranſactio ad ea quæ fuerunt regulariter reſtringi debet, *deciſ.119. num.9 ibidem.*

Liti renunciat, qui litigando ſuper primum beneficium recipit ſecundum, *deciſ.55. num.3.Taia.*

in Litem iuramentum debet præcedere taxatio Iudicis, *deciſ.339.num.11.Veroſpio.*

in litem iuramentum non defertur contra tertium poſſeſſorem, *ibidem num.13 Veroſpio.*

Lite contrà Patrem cœptà, Procuratorem niſi poſt litis conteſtationem pro pupillis conſtitui potuiſſe, fruſtrà vrgetur *deciſ.364. num.9.Priolo.*

Lis non extinguitur per rem iudicatam, niſi quatenus exequatur, *deciſ.373. num.7.Cerro.*

Lis in beneficialibus non terminatur per mortem Actoris niſi quando reus ſuperſtes non vult illam proſequi, & de hoc ex aliquo actu ſaltim tacito conſtat, *deciſ. 56. num.4. Cerro.*

ad Litem Tranſactio bona fide ſedandam emanata non ſolū tranſigentibus, & eorum hæredibus præiudicat, ſed etiam quibuſcumque alijs ad fideicommiſſum vocatis, quamuis tranſigentium non ſint hæredes, *deciſ.114. num.9. Beuilaqua.*

Litem Tutor habens cum pupillo ſuper maiori parte bonorum, vti ſuſpectus à tutela repelli poteſt, *deciſ.34.numer.6.Malteo.*

Limita tamen in Patre, Matre, & Auia, non autem tranſuerſalibus, *ibidem num.6.*

Lites dirimere ſpectat ad officium Iudicis, *deciſ.258.num.31. Taia.*

Lis an per deficientiam præſentatorum extincta dicatur, *deciſ.315.num.10.Albergato.*

Lis ex actu demiſſionis non dicitur determinata, nec Ordinarius propterea beneficium collitiganti conferre poteſt, *deciſ.170.nu.8. Albergato.*

à Lite receſſus de re ſpirituali, pecunia mediante, quando dicatur licita, & quando illicita, *deciſ.287. numer. 22. Cerro.*

Lis, vt dicatur deſerta, ſententia deſertionis declaratoria neceſſaria omninò cenſetur, *deciſ.181.num.7.Veroſpio.*

Lis an per deficientiam præſentatorum extincta dicatur, *deciſ.316.num.10.Albergato.*

Lite pendente poſſeſſio capta eſt nulla, & attentata cum omnibus indè ſecutis, *deciſ.410. num.3. Priolo.*

Lis ſuper Beneficio, quando fuit commiſſa in Rota coram ea exhibenda, & verificanda ſunt ea, quæ ſunt neceſſaria pro eo obtinendo, *dec.528.nu.3.Cerro.*

Lite pendente particæ extractæ nullum gradum probationis faciunt, *deciſ.451.nu.14.Beuilaqua.*

Lite per ſolam commiſſionem, & decretum citationis per Actorem obtentum introducta, Regula de triennali poſſeſſore iuuare non poteſt, *deciſ.223. num.19.Priolo.*

Litis pendentia expedita commiſſione, & citatione executa vtrique parti communis efficitur, *deciſ.181. num.3. Veroſpio.*

Lis non dicitur impedire depoſitum ſortis, neceſſarium ad extinguendum cenſum, vt non currant fructus, *deciſ. 403. num.18. Albergato.*

Litis ſolus timor, Tranſactio vt ſubſtineatur, ſufficiens eſt, *deciſ.441.num.6.Veroſpio.*

Lites, poſſunt eſſe cauſa, ne præceptum Teſtatoris adimpleatur, *deciſ.158.nu.7.Cerro.*

Lis interrupta conſtituit in mala fide prætendentes, & litigantes, *dec.5.num.24 Cerro.*

Litibus inuoluta bona, & creditoribus Patris hypothecata bona libera dici non poſſunt, *deciſ.179.numer.5.Malteo.*

ex Litibus, tollitur præſumptio bonæ fidei, *deciſ.260.n.26.*

Litium iniuſtas vexationes, licitum eſt redimere, *deciſ. 18. numer.23.Cerro.*

Lis aliqua, quod fuerit inter partes conteſtata, ex quo præſumatur, *deciſ.441. num.5. Veroſpio.*

Litium euentus dubius eſt, *ibidem num.18.*

LITERÆ APOSTOLICÆ.

in Literis gratioſæ ſubrogationis aſſertio Pontificis emiſſa habilitatem prouiſi de beneficio iuſtificat, *deciſ.73.nu.11. Priolo.*

Literis Apoſtolicis prouiſi per ſententiam A. C. vulneratis rigor Iudicij exequutiui immiſſionis ceſſat, & tres ſententiæ conformes ſunt expectandæ, *dec.254. num.19. Beuilaqua.*

Literæ Apoſtolicæ in forma gratioſa expeditæ per Datarium niſi docto de Clericatu alijſque qualitatibus prouiſi concedi non ſolent, *deciſ.254. numer.3.Beuilaqua.*

Literæ Apoſtolicæ niſi iuſtificentur, non merentur executionem, *dec.380.num.2.Vicecomite.*

Literæ Apoſtolicæ quando ſunt iuſtificatæ, iuri congruum eſt vt executioni mandentur, *deciſ.73.num.2.Priolo.*

Literæ Apoſtolicæ quando non ſunt iuſtificatæ executioni mandari non debent, *deciſ.37.num.1.Albergato.*

Literæ Apoſtolicæ ex intentione Pontificis optimā declaratione recipiunt, *deciſ.216.num.5.Albergato.*

Literæ Apoſtolicæ probant conſenſum reſeruationis penſionis, *dec.517.num.11.Albergato.*

in Literis Apoſtolicis concludenter ſunt iuſtificanda omnia narrata, vt ſit locus ſubrogationi gratioſæ, *deciſ.380. nu.11.Veroſpio.*

Literæ Apoſtolicæ Beneficij prouiſionis, ſi ſint iuſtificatæ, executioni mittendæ ſunt, *deciſ.456.num.1.Cerro.*

ante Literas Apoſtolicas erectio facta pro exemptione Eccleſiæ ab Ordinarij Iuriſdictione emanatas, Commendatario in cuius fauorem emanarunt literæ, non præiudicat, *deciſ.148. nu.15.Beuil.*

Literis Apoſtolicis iuſtificatis exequutio denegari non ſolet *deciſ.322.num.2.Veroſpio.*

Literarum Apoſtolicarum exequutio an ab A. C. poſſit retardari, *ibidem nu.4.*

Literis Apoſtolicis vulneratis, illarum vigore procedi exequutiuè non poteſt, ſed per tres conformes eſt agendum, *deciſ.73.nu.5.Priolo.*

Literæ Apoſtolicæ nunquam ita vulnerantur, vt poſtmodum facta iuſtificatione exequi non valeant, *deciſ.73. numer.6.Priolo.*

Literæ Apoſtolicæ quando in omnibus ſunt iuſtificatæ, exequutionem paratam habent, *deciſ. 307. numer.2. Albergato.*

Literæ Apoſtolicæ iuſtificatæ habent executionem paratam, *deciſ.529.nu.1.Albergato.*

Literarum ſubrogationis gratioſæ expeditio non ſuffragatur niſi eaſdem coram executore exhibitas fuiſſe, & de eius manu poſſeſſionem aſſequutam oſtendatur, *deciſ. 254. num.15.Beuil.*

Literis gratiæ non vulneratis, exequutio illius per ſimplicem prouiſionem Apoſtolicam non iuſtificatam impediri nequit, *deciſ.73.nu.12.Priolo.*

Literæ reſignationis, & gratia reſignantis cum in omnibus iuſtificatæ appareant, executionem paratam habent, *deciſ. 249.num 1.Priolo.*

LITTERÆ IN GENERE.

Litteræ gratioſæ ſub formis diuerſis conceptæ iuxtà virtutem clauſularum generalium dummodo ad inuicem compatiantur, expediri poſſunt, *deciſ.322.num.5. Veroſpio.*

Litteris Executorialibus non debetur executio, niſi guſtata earum iuſtitia, *dec.379.num.15. Bourlemont.*

Litteræ Executoriales, quando pluries fuerunt parti intimatæ, & ſemper verbis, ſed non factis fuit paritum eo magis relaxanda eſt declaratoria, *dec.246.nu.12.13. & 14. Meltio.*

Litteras Executoriales Rota non ſolet exequi etiam poſt lapſum decennij, niſi præuia boni Iuris diſcuſſione, *deciſ.379.nu.16. Bourlemont in ſeconda.*

Quod multò magis habet locum, quando ſunt emanatæ vigore ſententiæ latæ per contradictas, *ibidem nu.17.*

Litteræ Executoriales tunc multò magis, ſine earum iuſtificatione non veniunt exequendæ, quando tractatur contra non nominatos, & non citatos in ſententia, *dec.379.nu.18. Bourlemont. in ſeconda.*

Cuius vigore fuerunt relaxatæ prædictæ Executoriales, *ibidem.*

Litteræ Executoriales ſi iubeant alicui Eccleſiæ, vt recognoſcat aliam Eccleſiam in Cathedralem vt dicatur eis paritum, eſt neceſſarium factum recognitionis, *dec.240.nu.10. Melio.*

de Litteris eius, à quo ſcriptura facta fuit Teſtes habentes notitiam cócurrentibus alijs adminiculis ſufficienter probant, *deciſ.53. num.3. Beuilaqua.*

ad Litteram verba, quando debent intelligi, à proprietate verborum recedi non poteſt, *deciſ.370. num.6. Albergato.*

Litterarũ cóparatio ſola, ac ſimplex certitudinem ſcripturæ, niſi interueniant requiſita non inducit, *dec.260.nu.9. Taia.*

de Litterarum Executorialium executione fruſtra quæritur, dum originaliter non conſtat de earum exiſtentia, *dec.379 num.14. Bourlemont.*

ex Litteris Remiſſorialibus Ordinarij Clericatus probatur, *deciſ.405.num.3. Beuilaqua.*

Litterarum Executorialium tenor eſt attendendus, ad effectum præſtandæ obedientiæ, *deciſ.246.num.5. Meltio.*

Litteræ inter Miſſæ Conuentualis ſolemnia lectæ, & publicatæ executioni meritò ſunt demandandæ, *deciſ.249.nu.8. Priolo.*

Litteras facultas expediendi in forma gratioſæ ſubrogationis ad gratiam principalem acceſſoriè datur, *deciſ.254.nu.14. Beuilaqua.*

in Litteris locorum Montium ea, quæ aſſerta ſunt veniunt attendenda, *deciſ.377. num.22. Ninot.*

Litteræ oblatoriæ ſociali nomine Mercatoribus conſcriptæ initum extitiſſe contractum coarguunt, *deciſ.123. num.1. Veroſpio.*

Litteræ ſubrogationis cur in Rota exhibendæ ibique iuſtificandæ veniant, *deciſ.56.num.7. Cerro.*

Litterarum expeditio ſubſequuta poſt obitum Pontificis ſub quo Breue emanauit, an ineſſicax dici mereatur, *dec.223. nu.16. Priolo.*

Litteras facultas expediendi in potentia non prius quam facta ſit expeditio ad actum reducitur, illiſque non expeditis nihil tribuit, *deciſ.254.nu.13. Beuilaqua.*

Litteris Ordinarij ad effectum probandi Clericatum plena fides eſt adhibenda, *ibidem num.2.*

LITIGANS.

Litigans in aliquo loco ſi ibi bona non poſſideat, præter ea, quæ ligat, ſi ea facilè poſſunt diſtrahi, apponendum eſt ſequeſtrum, *deciſ.504.num.4. Beuilaqua.*

Inter Litigantes æqualitatem ſeruare æquum eſt, *deciſ.150. num.10. Albergato.*

inter Litigantes ſeruanda eſt æqualitas, *deciſ.432. num.11. eodem.*

LITIGIOSVM.

Litigioſum beneficiũ pendente lite eſt, & proindè ad actum nouæ prouiſionis deueniri non poteſt, *deciſ.315. num.1. Albergato.*

Litigioſa poſſeſſio, quando non ſit transferibilis in alium, *deciſ.412. num.5. 6. & 7. Albergato.*

vt Litigioſum Iusintegrum vniuerſale reddatur, quidnam requiritur, *deciſ.333. num.10. Taia.*

Litigioſi ad effectum inſpicitur qua actione actum fuit, *deciſ.412. num.4. Albergato.*

Litigioſi vitium nõ cadit in actione perſonali, ſed in rei vendicatione, *ibidem num.3.*

Litigioſum vitium non datur in actione perſonali, *deciſ.487. num.2. Albergato.*

Litigioſum beneficium, vt efficiatur lis ſuper eius titulo coram Iudice competenti introduci debet, alias introducta vitium litigioſi non operatur, *deciſ.104. num.4. Cerro.*

dum Litigatur Tutor, qualis ſit dandus pupillo, qualis prouiſio ſit ſumenda, ne ſit in præiudicium pupilli, *deciſ.34. num.12. Meltio.*

L O C A T I O.

ex Locationibus præteritis deſumitur conſuetum in eis, *deciſ.164. num.11. Priolo.*

Locationis contractus, quando non dicatur ſuſpectus, vſuraria prauitate, *deciſ.107 num.1. Veroſpio.*

ex Locationum Inſtrumentis pluribus, & vſu antiquo, probatio inſurgit bonæ poſſeſſionis, *deciſ.520. num.24. Taia.*

Locationis contractus, licet cohæreat mutuo, non tamen debet redolere prauitatem vſurariam, *deciſ.56. numer.1. Veroſpio.*

à Locatione receſſus, quando ex defectu ſubſequuto elidi tur, quælibet proteſtatio in contrarium non ſuffragatur, *deciſ.362. num.2. Beuilaqua.*

Locationis Inſtrumentũ licet non probet valorem rei, probat tamen quantitatem penſionis ex re locata, *deciſ.81. num.2. Albergato.*

Locationis contractus, quando dicatur immunis à quolibet fauore, *deciſ.58. num.10. Veroſpio.*

in Locatione, augmentum penſionis ex iuſta cauſa inter partes licito ſit, *deciſ.164. num.4. Priolo.*

ex Locationis Inſtrumento probatur quantitas locationis, *deciſ.420. num.2. Albergato.*

Locationis lucrorum pars, quando realiter, & non ſimulatè, in contractu attributa eſt, in portionem pretij admitti debet, *deciſ.164. num.5. Veroſpio.*

ex Locationis Inſtrumento factæ Tertio, concurrente ſolutione penſionis probatur, poſſeſſio, etiam contra Tertium, *deciſ.520. num.23. Taia.*

Locatio, vel emphyteuſis an dicendus ſit contractus, ſi verba conceſſionis, ſonent in vtrunque contractum, *dec.219 num.10. Cerro.*

in Locationibus, quando non docetur de diſdicta cenſetur durare per Inſtrumentum continuatio eiuſdem locationis, & penſiones præſumuntur perceptæ, *deciſ.81. num.7. Albergato.*

Locationis penſio, quatenus ſit valdè exceſſiua, agi non poteſt in vim, *leg.2.C.de reſcindend.vendition. deciſ.58 nu.18. Veroſpio.*

Locatio non poteſt dici vſuraria ex his, quæ poſt factam locationem acciderunt, *ibidem num.14.*

Locatione ſecunda concludenter probata duratio primæ neceſſario excluditur, *deciſ.362. num.19. Beuilaqua.*

in Locationibus ex quibus ſit arguendum ſolitum, *deciſ.58. num.8. Veroſpio.*

Locationis an retinendo penes ſe pretium à conuentione receſſiſſe videatur, *deciſ.341.num.14. Albergato.*

Locatio, quando ſuum effectum ſortita non fuit, eſt ineſſicax ad alterandam ſolitam, & conſuetam penſionem, *deciſ.254. num.11. Veroſpio.*

Locationis penſio dicenda eſt iuſta, dum maior dè eo tempore, *deciſ.164.nu.17. eodem.*

ex Locationibus identitas probatur, *deciſ.186. num.3. Albergato.*

ex Locationibus identitas probatur, *deciſ.444.num.5. eodem.*

Locationes cum perceptione fructuum plenè probant poſſeſſionem, *ibidem num.5.*

Locationi, quando æquiparatur habitatio, *deciſ.419.nu.* [illegible] *Albergato.*

Locationis contractus bonorũ Eccleſiæ tranſit etiam ad perſonas, & hæredes extraneos, *deciſ.319.num.9. Cerro.*

in Locationibus quando aliqua particularis perceptio concurrit, intrat etiam præſumptio exactionis pro tota ſumma, *deciſ.81. num.3. Albergato.*

Locatio bonorum Eccleſiæ ad Triennium, quando adeſt pactum cõtinuatiuum ſine beneplacito Apoſtolico eſt nulla, *deciſ.474.num.5. 6. 7. & 9. Albergato in ſeconda.*

Locationis nouatio vndè reſultat, *deciſ.362.num.18. Ninot.*

Locati actio, quando competit Regimini Conductor pro euitanda ſolutione exceptionem reſtauri obijcere nequit, *deciſ.177. num.1. Veroſpio.*

Locationis contractus, quando eo minus non præſumitur vſurarius, *deciſ.58. num.15. Veroſpio.*

L O C A T O R.

Locatori facultas delata vectigalia perſemetipſum gubernandi in caſu quo eadem à Conductore adminiſtratorio Iure exerceri nollet, ex non vſu Regiminis expiraſſe cenſetur, *deciſ.173.num.7. Veroſpio.*

Loca-

Locatoris confeſſio explicita de perſona Conductoris omnium probationum vim excedit, *deciſ.362. num.16. Beuilaqua.*

Locatore in contractus implemento deficiente, eundem pro penſionibus agentem Conductor repellere poteſt, quamuis ſolutio quacumque exceptione non obſtante promiſſa fuerit, *deciſ.177 nu.10. Veroſpio.*

à Locatore conductor ſemel agnitus, fruſtrà deinceps vti talis denegatur, *deciſ. 362. num.17. Beuilaqua.*

Locationi Iucrorum pars, quando realiter, & non ſimulatè, in contractu attributa eſt, in portionem pretij admitti debet, *deciſ. 64. nu.5. Veroſpio.*

LOCVPLETATIO in contractu merè gratuito, & ſine vſuris præſumitur niſi ab ipſa Muliere, vel Marito contrarium probetur, *deciſ.60 num.4. Cerro.*

LOCVS.

Locum rei alienatæ fideicommiſſariæ pretium, quod ſuccedat non eſt nouum in iure, *deciſ.151. numer.8.9. & 10. Meltio.*

Locus depoſito non eſt, quando aduerſarius eſt recuſaturus, *deciſ.258.num.12. Taia.*

Locus vbi celebrantur Miſſæ, adminiſtrantur Sacramenta, & ſepeliuntur defunctorum cadauera, non hoſpitium, ſed Eccleſia dicitur, *deciſ.225 num.6. Beuilaqua.*

Locus aliquis, quando dicatur exemptus à Iuriſdictione Epiſcopi, *deciſ.70. nu.53. eodem.*

Loci contractus ſtatutum matrimonij eſt attendendum, quando contrahentes ad illud ſe retulerunt, *deciſ.428. num.12. eodem.*

in Locum gradus caducati, gradus ſequens vt ſubintret, conditio antecedenti ſubſtitutioni appoſita impleri debet quæ non caducatur licet gradus antecedens caducetur, *deciſ.154. num.17. Prielo.*

Loca exempta cum ſuis membris, & Eccleſijs licet ex natura ſint de Diœceſi alicuius Epiſcopi, per Indultum tamen ſpeciale Apoſtolicum ſubtrahuntur, & in Abbatem Commendatarium transferuntur, *deciſ.148. num.1. Beuilaqua.*

in Loco cenſus dicuntur extare vbi fundus eſt cenſitus. *deciſ.342. num.1. Albergato.*

Loco lij ſubſtitutio deficiente linea verificari non poteſt, niſi tacitum reciprocum fideicommiſſum inter ipſos ſubſtitutos inductum cenſeatur, *deciſ.283. num.11. Prielo.*

in Locum Patris filius ſubintrat, *deciſ.188 num.15. Cerro.*

Loci qualitas ad excluſionem à beneficio de iure non ſufficit, *deciſ.55. num.12. Taia.*

Loci propter paupertatem, & eleemoſynarum tenuitatem, licet alijs Religioſis etiam ſe opponere conſtructioni noui conuentus, *deciſ.115. nu.7. Beuilaqua.*

LOCA MONTIVM.

Loca montium dum alienantur, & ſunt libera non recipiunt hypothecam, ſed libera transeunt in emptorem, *deciſ 504. num.7. Beuilaqua.*

Loca montium ex Vrbana conſtitutione non recipiunt hypothecam, *deciſ 436. num.13. Taia.*

Loca montium, quod ſint ſubiecta fideicommiſſo benè conſtare ex patente dictorum locorum montium, *deciſ.373. num.27. Ninot.*

Loca montium cum inter ſtabilia reputantur, ad effectum alienationis eædem ſolemnitates requiruntur, *deciſ.49. num.4. Albergato.*

Loca montium, quando ſunt alienata, difficilis ſunt recuperationis, *deciſ.504. num.6. Beuilaqua.*

Locorum montium capitale ſemper ſaluum eſt, *deciſ.344. num.22. Albergato.*

LOQVENDI vſus omni Regulæ, ac Conſtitutioni in exaudiendis examinandiſque ſermonibus derogat, *deciſ.233. num.12. Meltio.*

LVCRVM.

ex Lucro verificatur transactio, cùm ad eius validitatem neceſſarium reputetur, vt aliquis hinc indè tribuatur, *deciſ 144. num 6. Veroſpio.*

Lucrum ex opera, & pecunijs nepotum proueniens Patruos ſibi tantùm applicare rationi, & æquitati nullo modo congruit, *deciſ.236 num.3. Albergato.*

Locorum pars, quando realiter, & non ſimulatè, in locationis contractu attributa eſt, in portionem pretij admitti debet, *deciſ.164. Prielo.*

Lucrum, & damnum ſimul debent conſiderari ad eff ctum conſtituendi certam quantitatem annuam redditu n, *deciſ 374. num 14. Albergato.*

Lucrum, quando malus augenda eſt pretio ſoluta, *deciſ.164. num.14. Prielo.*

Lucra Mariti pro oneribus matrimonij fructus dotis ſunt, *deciſ.303. nu.23. Taia.*

Lucrum, quando ad normam Regiæ pragmaticæ fuerit conuentum, ſolutio reſpectu dotis dumtaxat realiter perſolutæ debetur, *deciſ.357. nu.15. Veroſpio.*

Lucrum ex negotiatione proueniens hæreditatis commodo cedit, *deciſ.320. nu.3. Albergato.*

ex Lucro verificatur tranſactio cum ad eius validitatem neceſſariò reputetur, vt aliquis hinc indè tribuatur, *deciſ.344. nu.6. Veroſpio.*

Lucrum ex paraphrenalibus marito non debetur, *deciſ.219. num.18. Prielo.*

Lucrum non dicitur quod à damno originem habet. *deciſ 303. num.12. Taia.*

LVCRVM DOTALE.

pro Lucri dotalis rata Maritus an concurrat in impenſis funerum, & vltimæ infirmitatis vxoris, *deciſ.79. numer.26. Albergato.*

Lucrum dotale, an ſit debitum neceſſarium, & compenſandum cum legato relicto ab vxore, marito, *deciſ 13. nu.10. Beuilaqua.*

de Lucro ſtante difficultate an ſcilicet ad normam Regiæ pragmaticæ, an verò ad normam ſtatuti Vrbis perſolueretur, hæredes ex iudiciali petitione moram contraxiſſe non cenſentur, *deciſ.357. num.19. Veroſpio.*

Lucrum dotale ex forma ſtatuti debitum, an dicatur debitum voluntarium, *deciſ.79 num.24. Albergato.*

Lucrum dotale ex forma Statuti Vrbis, non eſt debitum voluntarium, *ibidem.*

Lucrum debetur marito ex bonis liberis, habito reſpectu etiam ad bona fideicommiſſaria data in dotem, *deciſ.28. num.5. & 14. Cerro.*

Lucrum dotale, quod etiam ex bonis fideicommiſſarijs datis in dotem, debeatur, opinio iſta in tribus tantum caſibus intrat, *deciſ. 204. num.2. Cerro.*

ſuper Lucro dotis ſtatutum eſt attendendum, *deciſ.5 8 8. num.1. Beuilaqua.*

LVMEN maius obſcurat minus, *deciſ.538. num.58. Cauer.*

LVXVS hodierni temporis, & quotidianæ expenſæ creuerunt. *deciſ.374 nu.19 Albergato.*

Luxus Humani Generis in dies incrementum ſumit, *ibidem num.20.*

M

MAGNVS MAGISTER.

MAgnus Magiſter aliud eſt quod conferat Commendas ſuæ Religionis tanquam ſpectantes ad Religionem, *deciſ.399 num 3. Emerix.*

Et aliud ſi conferat ex diſpoſitione alicuius, qui eas fundauit, *ibidem.*

Magnus Magiſter nominando quem fratrem profeſſum demonſtrat illius profeſſionem, *deciſ.444. num.4. Albergato.*

MAGNATVM atteſtationi extraiudiciali deferendum eſt, *deciſ.421. num.13. Ninot.*

MAIOR.

Maiori reſtitutio in integrum conceditur, etiam quando adiuit hæreditatem, *deciſ 381. num.4. Emerix.*

Quæ poſtea reperta fuit multis debitis inuoluta, *ibidem.*

Maior, minor factus, ſi ratificat contractum in minori ætate celebratum, quid id operetur, *deciſ.400. num.20. Ninot.*

Maior effectus ex minore an ex longa taciturnitate ratificationem inducere dicatur, *deciſ.368. nu.19. Meltio.*

MAIVS dignum trahit ſecum minus, & quando id non procedat, *deciſ.376. nu.16. Beuilaqua.*

in MALA fide lis interrupta conſtituit prætendentes, & litigantes, *deciſ.5. num.24. Cerro.*

Malum quando quis ſibi imputare debet, *deciſ.392. num.14. 16. & 17. Bourlemont.*

Mala fides reſultans ex Bullis, quæ reuocatæ fuerunt, non ſolum immemorabilem excludit, ſed etiam quamcunque præſcriptionem, *deciſ.5. num.23. Cerro.*

MANVALIA beneficia in multis Eccleſijs adſunt, *deciſ.2. num.14. & 15. Prielo.*

Manualia, & non collectiua beneficia, quod ſint ex quo probetur, *deciſ 2. num 9. Prielo.*

MANVS.

Manus recognitio debitoris per Teſtes formiter examinatos confeſſionis apocæ preſentes, & in ea ſe ſubſcribentes, modus recognoſcendi eſt ſuperlatiuus, & magnam fidem meretur, *deciſ.60.nu.1. Cerro*.

ad Manus Creditoris fundo perueniente, cenſus extinctus cenſetur, *deciſ.166.num.10. Beuilaqua*

Manu Procuratoris aſſertio de notula ſcripta, dum non eſt ſubſcripta, nec formiter oſtenditur recognita nil probat, cum vires a recognitione aſſumat, *deciſ.60.num.10. Cerro*.

de Manu legitimi hæredis poſſeſſio capienda eſt, aut ipſo legitimè non citato, *deciſ.522.nu.10. Beuilaqua*.

MANDATVM.

Mandatum ad tranſigendum Procurator habens ſuper quacunque re, & negotio emergenti virtute ſolutionis, tàm ſortis principalis, quàm cenſuum decurſorum, ſuper Iure claro tranſigere nequit, *deciſ.27 num.4. Nouet*.

Nec cenſum ad rationem decem pro centenario impoſitum ad rationem octo reducere poteſt, *ibidem*.

Mandatum pro legato in præiudicium creditorum relaxari non poteſt, *deciſ.502 num.6.* Quod limita, *vt nu.7. 8. & 9. Emerix*.

Mandatum euidenter exceſſiuum executioni demandari non poteſt, *deciſ.451. num.16. Bourlemont*.

Mandatum de aſſociando appellationem non admittit dummodo, per viam libelli non fuerit petitum, & ſuper negotio principali pronunciatum, *deciſ.198.num.1. Priolo*.

Mandatum de aſſociando ſi eſt conceſſum per decretum non eſt appellabile, ſecus verò per cedulam, *ibidem numer.9. & 10. Priolo*.

Mandatum nullum dicitur, quando voto Rotali, & decreto Iudicis conforme non eſt, *deciſ.340. num.2. Albergato*.

Mandatum procuræ ad cambium neceſſariò refertur, quando aliud creditum in maiori quantitate Conductoris non competit, *deciſ.341.nu.11. Veroſpio*.

Mandatum antecedens ad inſinuandum per ſubſecutam reuocationem remanet extinctum æquè ac ſi datum non fuiſſet, *dec.241. num.4. Meltio*.

Mandatum procuræ etiam cum clauſula Irreuocabili expirat per mortem mandantis, *deciſ.479. num.24. Beuilaqua*.

Mandatum expreſſum Procurator habens in vna cauſa non ſe extendit ad aliam, *deciſ.394. num.8. Cerro*.

Mandatum conceptum cum verbis de aſſociando, ſeu immittendo, non obſtante Ægidiana, appellationem admittit, *deciſ.188.num.31. Priolo*

Mandata de ſubrogando, illis iuſtificatis habent executionem paratam, *deciſ.405.num.2. Beuilaqua*.

Mandatum forma non ſeruata mandantem non obligat, *deciſ.294.num.9. Taia*.

in Mandato donationis clauſulæ ampliſſimæ poſitæ omnes Iura quocunque capite, & cauſa prouenientia comprehendunt, *dec.74. num.9. Albergato*.

Mandatum procuræ continens clauſulam, *Subſtituendi*, & generaliter refertur ad omnia præcedentia ac ſi ſingulis capitulis adiecta fuiſſet facultas ſubſtituendi, *deciſ.438.num.4. Beuilaqua*.

Mandatum Papæ, quando intelligitur de primo conſenſu aut diſſenſu, ſequens conſenſus deficiente conditione non prodeſt, *deciſ.299.num.8. Taia*.

Mandatum à creditore Procurator habens ad exigendum ſolummodo fructum cenſus, excedendo facultates ſuas ſortem principalem exigere non poteſt, *deciſ.27. numer.3. Meltio*.

in Mandato exceſſus de quo tempore, ſit attendendus, *deciſ.395. num.10. & 11 Beuilaqua*.

Mandatum ex coniecturis, & præſumptionibus probatur, *deciſ.94. num.10. Priolo*.

cum Mandato continente clauſulam. *Dummodo poſſeſſio ſit vacans*, eſt valida ſi poſſeſſio fuit vacua, *deciſ.508. numer.3. Albergato*.

Mandatum non poteſt relaxari illiquido credito, *deciſ.451. num.5. Bourlemont*.

Mandatum in materia Cambij de ſui natura eſt reuocabile, & quid an euaneſcat per mortem ciuilem, *dec.124 num.16. Veroſpio*.

Poſt mortem naturalem cõſtituentis Cambium poteſt quoque vigere mandatum, *ibidem num 16*.

Mandatum de aſſociando ſtante pacto capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, denegari non poteſt, *deciſ.268.num.1. Priolo*.

Mandatum de carcerando, quando nulliter fuit obtentum, & ſecuta ſit carceratio, ea non poteſt ſuſtineri, *dec.396. num.8. Bourlemont*.

Mandatum de manutenendo non probat poſſeſſionem niſi probetur effectuatum, *deciſ.508.num.4. Albergato*.

Mandatarij Vicem gerens mercator in materia Cambiorum, rem vtilem principali explere cogitur, *deciſ.234. num 12. Veroſpio*.

Quod non procedit in caſu Procuratoris, cum propria omninò negotium exercere cenſetur, *deciſ.234. num.13.*

Mandatum Iudicis requiritur, ad hoc vt fideiuſſor ex mora ſoluendi ad intereſſe teneatur, *deciſ.161.num.18. Priolo*.

Mandatum nullo præcedente Iudicis iuſſu ſubſequutum liberationem deponentis, & fideiuſſoris non inducit, *dec.351 num.11. Veroſpio*.

Mandatum executiuum relaxari poteſt, vigore obligationis Cameralis, *deciſ.247. nu.1. Albergato*.

Mandata iudicialia, ſunt ſeruanda, prout diſponunt, *dec.268. num 5. Cerro*.

Mandati facultas ad tranſigendum in præiudicium Conſtituentium extendi non poteſt, & exceſſus in tali caſu ijs non præiudicat, *deciſ.109.nu.12. Meltio*.

Mandatum, quando continet immiſſionem in omnibus bonis, in eo non expreſſa, in executione exprimi poſſunt, dum identitas in actis iuſtificata manet, *deciſ.310. nu.22. Priolo*.

ex Mãdato aditio vt inducatur quidnam requiritur, *dec.274. num.13. Taia*.

Mandatum procuræ in cenſibus cum clauſula, *& generaliter*, cenſetur exprimere ea omnia, quæ ab ipſo cõſtituente peragi poſſunt *deciſ.15. nu.1. Veroſpio*.

adeò ut ad cenſus retrouenditionem poſſit deueniri, *ibidem num 2.*

Mandatum generale aditionem non inducit, dum ad adeundam certam hæreditatem Conſtituenti delatam ſpeciale requiritur, *deciſ.274.nu.4. Taia*.

Mandatum Procuratoris expirat per mortem ciuilem principalis, *deciſ.506. nu.6. Vicecomite*.

Mandatũ Procuratoriæ illius a quo facta fuit extinctio quomodo iuſtificatur, *deciſ.194. num.1. Priolo*.

ex Mandato Iudicis depoſitum iudiciale factum præuia partis citatione vim ſolutionis habet, *deciſ.91. num.4. Meltio*.

Mandatum de manutenendo Parocho in exactione decimarum hodiè ex ſola aſſiſtentia Iuris non datur, *deciſ.81. num.4. Taia*.

Mandatum de manutenendo paſſim datur pro purgatione attentatorum, *deciſ.410. num.11. Priolo*.

Mandatum de aſſociando appellationem non admittit ſtante facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, *deciſ.198. num.8. eodem*.

Mandati ſufficientia ex Epiſtola reſponſiua probatur, *dec.27. num.17. Meltio*.

Mandati verba quoad facultatem recipiendi depoſita quomodo intelligenda, *ibidem num.13.*

Mandatum ſecundum procuræ, quatenus etiam ad receptionem ſortis principalis extendi non poſſet, an ſuperfluum reddatne, *ibidem num.15.*

de Mandato Iudicis depoſitum factum præuia citatione partis ad recipiendum vim ſolutionis habet, & deponentem liberat, *deciſ.80. num.3. Cerro*.

Mandatum procuræ Procurator non habens ſi obtineat aliquam adiudicationem, tunc nullitas adiudicationis, & ad cuius fauorem concedenda veniat manutentio, *deciſ.26. nu.1 eodem*.

in Mandato procuræ facultas contenta, *exigendè fructus, cedendi Iura, recipiendi depoſita, &c.* vel & clauſula, *cum libera*, an ad extinctionem cenſus conualidandam ſufficiat, *deciſ.27. nu.10. Meltio*.

Similes clauſulæ in quantum operantur, *ibidem num.11.*

Mandatis Rotalibus inobedientia eo magis deteſtabilis eſt, dum ſumus in perſonis Eccleſiaſticis, *deciſ.496. num 16. Meltio*.

Mandatum Rotæ non ſpecificè comprehendens bona de quibus fuit capta poſſeſſio, cum omnia bona generaliter continet, ab attentatis non excuſat, *deciſ.75. num.4. Priolo*.

Mandato pro prætenſo reſiduo contra Conductorem non decernitur, dum niſi pro reddenda ratione aſtringi non valet, *deciſ.291.nu.17. Veroſpio*.

Mandatum Iudicis quando eſt nullum, omnia eius vigore geſta, tanquam à radice infecta corruunt, *deciſ.395. nu.2. Beuilaqua*.

Mandatum cõtra Conductorem non relaxatur, donec calculis diſpunctis quantitas adminiſtrationis tempore exacta, & irreſpectiuè detegatur, *deciſ.291.num.4. Veroſpio*.

Mandatum fideiuſſor à principali debitore nedum ad fideiubendum,

bendum, ſed etiam ad ſoluendum habere dicitur, *deciſ.63. num.4. Beuilaqua*.

Mandatum procuræ ad reſignan. per obitum principalis ſtatim expirat, etiam abſque ſcientia procuratoris, *deciſ.480. nu.13. & 14. Bourlemont*.

Mandatum ſpeciale clauſula, *generaliter*, in omnibus includit *deciſ.19. nu.9. Veroſpio*.

Mandati forma eſt ſeruanda in actu executionis, *deciſ 358. num.5. eodem*.

Mandatum procuræ præſumitur ex impenſis factis; & productione iurium, *deciſ 450. num.5. Bourlemont*.

MANDATARIVS declarari ſolet creditor mandantis per apocam abſque illius interuentu, *deciſ.368. num.3. Taia*.

MANVTENTIO.

Manutentio eſt decernenda Parocho nomine Eccleſiæ agenti, etiamſi ſententiam contrariam acceptaſſet, *deciſ.313. num.12. Veroſpio*.

Manutentio negari non poteſt poſſeſſori, conſlito de poſſeſſione de tempore motæ litis, *deciſ.23. nu.14. Meltio*.

Manutentio poſſeſſori anteriori debetur reiecto poſteriori, licet eiecto à poſſeſſione, *deciſ.433. num.20. Bourlemont*.

Intellige tamen niſi ille anterior poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato, *ibidem nu.21*.

Manutentio non datur ei, qui auctore Iudice fuit poſſeſſione priuatus, *deciſ.268. num.4. Priolo*.

Manutentio debetur Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi omnimodam Iuriſdictionem vbique in omnes Subditos ſuæ Diœceſis, *deciſ.182. num.1 Taia*.

pro Manutentione obtinenda ſufficit, probare eius actualem apprehenſionem, *deciſ.401. num.19 Bourlemont*.

Manutentio eſt decernenda Parocho nomine Eccleſiæ agenti, etiamſi ſententiam contrariam acceptaſſet, *deciſ.312. num.12. Veroſpio*.

Manutentio Epiſcopo in quaſi poſſeſſione exercendi Iuriſdictionem in ſua Diœceſi ve concedatur, non eſt neceſſaria actualis quaſi poſſeſſionis probatio, cum ſufficiat aſſiſtentia Iuris, *deciſ 391 num 15. & 16 Beuilaqua*.

Manutentio hæredibus conſocij non ſolet concedi, dum non docetur de aliqua eius propria poſſeſſione, *deciſ.23. nu.12. Meltio*.

Manutentio in actis in corporalibus datur, ex aſſiſtentia Iuris abſque alia poſſeſſione, *deciſ 390. num.4 Beuilaqua*.

ſuper Manutentionis articulo lite in Rota inducta, actus omnes coram alio Iudice geſti attentatorum vitio ſubiecti cenſentur, *deciſ.181. num.1. Veroſpio*.

Manutentio non eſt danda quando non conſtat de poſseſſione, *deciſ.290. nu.2. Beuilaqua*.

Sine poſſeſſione non datur manutentio, *ibidem num.2*.

Manutentio decreta non ſuſtinetur, actis prioris inſtantiæ non tranſportatis, *deciſ.358. num.21. Priolo*.

Manutenibilis non eſt poſſeſſio, quando eſt nulla, *deciſ.43. nu.2. Bourlemont*.

Manutentio Ordinario concedenda eſt exercendi ſuam manutentionem in omnibus locis ſitis intra limites ſuæ Iuriſdictionis, *deciſ 390. num.1. Beuilaqua*.

ad Manutentionis effectum poſſeſſio mera attenditur, *deciſ.23. num.15. Meltio*.

Manutentio debetur exiſtenti in quaſi poſſeſsione Iuriſdictionis, *dec.425. num.2. Veroſpio*.

Manutentio datur ad ſtatum poſſeſsionis de tempore motæ litis, *ibid. nu 11*.

Manutentionis Decretum ab A. C. per contradictas procedente nõ ſuffragatur, cum Procurator partis ab ipſo Actore citatus in actis comparuerit, *deciſ.358. num.20. Priolo*

Manutentio datur etiam in gradu reſtitutionis in integrum *deciſ.394. num.5. Cerro*.

Manutentio ad ſtatum ſuæ poſſeſsionis de tempore motæ litis poſſeſſori non poteſt denegari, *deciſ 23. nu.1. Meltio*.

Manutentio ei debetur, qui alicuius rei fuit effectus Dominus per deliberationem ei factam, tanquam vltimo, & plus offerenti adiudicatam, *deciſ 395. num.5. Beuilaqua*.

aduerſus Manutentionem reintegratio, vt detur, quidnam ſit probandum, *deciſ.432. num.13. Albergato*.

Manutentio Epiſcopo concedenda venit ad exercendam Iuriſdictionem in locis ſuæ Diœceſis, ex aſsiſtentia Iuris, *deciſ.390. num.13.* Amplia, *vt num.14. & 15. Beuilaqua*.

Manutentionem propter ſui ipſius poſſeſsionem hæres conſocij aliud eſt, ſi prætendat, & aliud ſi ex poſſeſsione ſocij defuncti, *deciſ.23. num.13. Meltio*.

Manutentio eſt concedenda aduerſus factum Iudicis nulliter poſsidentis, *deciſ.506. num.2. Vicecomite*. [illegible]

Manutentio competit poſſeſſione decennali probata, *deciſ.333. num.2. Taia*.

Manutentio poſſeſsione ſeu quaſi exigendi probata debetur. *deciſ.394. nu.2 Cerro*.

Manutentio Iuris conferendi à collationibus factis, & longæua obſeruantia ſolidatur, *deciſ.44. nu.1. Albergato*.

Manutenenda poſſeſsio cui Ius aſsiſtit ſemper eſt, non illa cui Ius reſiſtit, *dec.333. nu.12. Taia*.

Manutenibilis poſseſsio vigore ſententiæ, & mandati Rotalis apprehenſa manutenibilis cenſetur, *deciſ.310. nu.23. Priolo*. [illegible]

Manutenendus poſſeſſor ille eſt de cuius anteriori poſſeſſione conſtat, *deciſ 483. num.1. Bourlemont*.

MANTVÆ conſuetudo, quod bona feudalia, ſint ad inſtar allodialium, qualiter ſit intelligenda, *deciſ.419. numer.23. Cerro*.

MARCHIÆ conſtitutio ad effectum validandi renunciationem, concurſum inſinuationis, & iuramenti exigit, *deciſ.361. num.3. Beuilaqua*.

Maximè in terminis renunciationis per Mulierem minorem factæ, *ibidem*.

M A R I T V S.

Maritus loquens in ſuo Teſtamento de bonis ſuis, non cenſetur loqui de bonis vxoris, quamuis haberet facultatem de eis bonis diſponendi, *deciſ.79. numer.5. 6. & 7. Albergato*.

Maritus non poteſt condemnari ad reſtitutionem integræ dotis, ſi debeatur quartum dotale vigore Statuti Vrbis, *deciſ.13. num.9. Beuilaqua*.

Maritus an concurrat pro rata lucri dotalis in impenſis funerum, & vltimæ infirmitatis vxoris, *deciſ.79. numer.26. Albergato*.

Mariti Teſtamentum, & vxoris ſi fuerit factum in eodem die, & ab eodem Notario, *deciſ.43. num.20. Taia*.

An tunc vnum Teſtamentum poſsit declarare aliud, *ibidem num.21*.

Mariti iuxtà qualitates, & alias prærogatiuas iuxtà ſolitum ſolent fateri maiorem dotem, quam non receperunt, *deciſ.204. num.19. Cerro*.

Maritus ſumens in dotem bona fideicommiſſaria, ſi caueat de lucro dotali, an illud ſibi debeatur ex dictis bonis, *dec.18. nu.10. Cerro*.

Mariti dotes, non lites volunt. *deciſ.174. num.18. Albergato*.

Mariti lucra pro oneribus matrimonij fructus dotis ſunt, *deciſ.303. num 13. Taia*.

Maritus bona fideicommiſsaria ſumens in dotem, tunc reſoluto iure dantis per mortem vxoris ſine filijs, dicitur reſoluta dos, *deciſ 18. num.4. Cerro*.

Maritus ſumens in dotem bona fideicommiſsaria ignoranter qualiter ei ſuccurratur, *ibidem num.6*.

Maritus recipiens in dotem bona libera, & fideicommiſsaria, cenſetur recepiſse cum ſua cauſa, & qualitate, *ibidem num.2*.

Marito lucrum debetur ex bonis liberis, habito reſpectu etiam ad bona fideicommiſsaria data in dotem, *ibidem num.5. & 14*.

Maritus ex Statuto Arimini vſumfructum omnium bonorum extradotalium lucratur, *deciſ.267 num.1. Priolo*.

Maritus aſserens maiorem accepiſse dotem ab vna, quam ab altera vxore quantitatem non iuſtificat, cum potuerit tradi in fundo, *deciſ.470. nu.3. Priolo*.

Maritus deponens ad fauorem vxoris non eſt integer Teſtis, *deciſ.353. nu.21. Cerro*.

Maritus recipiens in dotem bona fideicommiſsaria cenſetur renunciaſse lucro dotali, *deciſ.18 nu.3. Cerro*.

Marito dos data in tot bonis æſtimatis, irreuocabiliter tranſeunt in eum, *deciſ.13. nu 23. Beuilaqua*.

Marito dos quando traditur in tot bonis æſtimatis, perindè eſt, ac ſi eſset vendita ei, *ibidem num.22*.

Maritus, quod lucretur tertiam partem, Statutum dotis, eſt validum, *deciſ.10 num.1 Cerro*.

Maritus cum fructibus cenſus extinguere non tenetur, *deciſ.277. nu.7. Priolo*.

Marito, fructus onera matrimonij ſubſtinenti ob moram irregularem ſine alia interpellatione debentur, *deciſ.267. num.11. Albergato*.

Marito Statutum omnem vſumfructum generaliter, & indiſtinctè adiudicans, etiam vxore diſsentiente locum habet, *deciſ.271. num.5. Priolo*.

M A S C V L I N I T A S.

Maſculinitatis qualitatem, quando in principio Teſtator dicatur contemplaſse, *deciſ.76. nu.24. Priolo*.

Maſculi-

Maſculinitatis qualitas non cenſetur repetita in ſubſtitutione ſeparate concepta, *deciſ.463. numer.9. Cerro.*

de Maſculinitate Teſtator ſemper faciendo mentionem cenſetur excluſiſſe fœminas, *deciſ.461. numer. 2. Priolo.*

Maſculinitatis expreſſio importat prædilectionem ſexus, nō autem rationem conſeruandi agnationem, *deciſ.463. nu.8. Cerro.*

Maſculinitatis repetitio fieri non debet vbi de diuerſis gradibus, & perſonis agitur, *deciſ.370. num.16. Albergato.*

Maſculina linea a maſculo incipit, & in ipſis, & non in alijs conſeruatur, *deciſ.76. num.16. & 17. Priolo.*

Maſculinum non concipit fœmininum in contractibus fallit, *deciſ.519 num 7. Beuilaqua.*

Maſculos, bonaque in familia conſeruari volente, donatore vocante, fœmina licet de linea maſculina ad fideicommiſſum venire non poteſt, *deciſ.279. num.20. Priolo.*

Maſculus vocatus ex defectu alterius maſculi denotat vocationem eſſe de maſculo alterius familiæ, *deciſ 463 nu.10. Cerro.*

Maſculus ex fœmina, excluditur à fideicommiſſo maſculino, *deciſ.461. num 9. Priolo.*

Maſculi Inſtitutio in legitima quando ſuffragari poſſit, *deciſ. 46 nu.9. Cerro.*

Maſculi ex fœminis non poſſunt conſeruare agnationem Teſtatoris, *deciſ.519 numer.21. Beuilaqua*

ad Maſculos ſolos quando Teſtator non cenſetur ſe reſtrinxiſſe, & quando ad eos tantum dicatur ſe reſtrinxiſſe, *deciſ.76. num.18. & 19. Priolo.*

pro Maſculis fideicommiſſum factum ex maſculis prouenientibus tunc maſculus ex fœmina perinde eſt ac ſi eſſet extraneus, *deciſ.461 numer.11. Priolo.*

à Maſculis fœminæ deſcendentes deficientibus illis ſub vocatione poſteritatis per lineam maſculinam comprehenduntur, *dec. 11. num.4. Priolo.*

ad Maſculos vocatio reſtricta non cenſetur facta ad maſculos ortos ex fœminis, *dec.1. nu.16. Veroſpio.*

Maſculos expreſsè nominantes ſtatuentes in vno caſu, in alio non, mentionem illorum conſultò omiſiſſe cenſentur, *dec.342. num.9. Albergato.*

de Maſculis mentio in parte diſpoſitiua facta, an etiam in parte conditionali repetita cenſeri debeat, *deciſ.370. nu. 14. Albergato.*

Maſculi mentio, ex maſculo facta ſi ſit ſolum in ſubſtitutione diſpoſitiuè vocatorum, & ſic conditione ſi ſine maſculis facta vltimo maſculo, quid importet, *deciſ. 461. num.4. Priolo.*

MATER.

Matre expreſsè Iuri filiorum renunciante, ipſoſque omni ſpe ſuccedendi deſtitutos volente, ijdem ex bonis renunciatis quicquam amplius conſequi non poſſunt, *dec.265. num.31. Albergato.*

Matris poſſeſſio communis cum filio ex clauſula, Conſtituti, Iuſtificatur, quæ ſuper omnibus bonis generaliter fuerit appoſita exceptione incertitudinis refelli nequit. *deciſ.26. nu.2. Cerro.*

Matre poſt acceptam congruam dotem omnia bona pro ſe, & ſuis amplè renunciante, ab iiſdem poſteà ſemper remanet excluſa, & ad illa aſpirare non poteſt, *deciſ.224. num. 1 Beuilaqua.*

Matre Ius filiorum in renunciatione non deducente, clauſula pro ſe & hæredibus non prohibet, quin filij pro Iuribus ſibi ipſis ex propria perſona competentibus agere poſſint, *dec.265. num.29. Albergato.*

Mater tanquam non poſſidens Iure dominij licet viam executiuam Creditoribus competentem impedire non poſſit, in quolibet tamen caſu legitimè citari debet, *dec.26 num.5. Cerro.*

Matre poſt receptam egregiæ quantitatis dotem renunciante ad fauorem Teſtatoris pro ſe, & hæredibus, cum obligatione pro obſeruantia renunciationis, filij & deſcendentes vltra prætendere non poſſe cenſentur, *deciſ.101. num. 10. Albergato.*

Mater renuncians fideicommiſſo in ſua perſona purificato, filijs ex perſona illius ad illud aſpirantibus nocet, *deciſ. numer.22. Albergato.*

Mater cum filio ſuccedens alteri filio, & fratri reſpectiui ſuccedit pro dimidia trientis, *deciſ. 491. numer.3. & 4. Taia.*

Matris conſenſus dum congruam diuiſionem non patitur, à depoſito proprio quidem nomine acceptato, eodem tempore pupillorum nomine diſſentire non poteſt, *deciſ. 19. nu.18. Veroſpio.*

ex Matre coniugata filius ortus, potius ex matris viro quam ex adultero ſuſceptus præſumitur, *deciſ. 59. num.2. Beuilaqua.*

Matris renunciatio cum non ſit gratuita, ſed ob dotem à Patre conſtitutam facta, filio ex propria perſona venienti præiudicat, etiamſi Mater deceſſerit priuſquam caſus ſucceſſionis in bonis renunciatis euenerit, *dec.224. num.4. Beuilaqua.*

Matri ab inteſtato defunctæ filius non valet ſuccedere in bonis illis à ſeipſo donatis. *deciſ.477. num.6. Cerro.*

Mater tenetur dotare filiam, potius quam patruus deficientibus bonis paternis, *deciſ 436. nu.7. Taia.*

Matris renunciatio filium tanquam nepotem per rectam lineam deſcendentem, & ex Iure, & propria perſona venientem non afficit, *deciſ.224. nu.3. Beuilaqua.*

Matris renunciatio etiam recepta competenti dote cum iuramento filijs non præiudicat. *deciſ.265. numer.17. Albergato.*

à Matre donatione vltrà ſtipulationem Notarij pro filia acceptata, pœnitentiæ locus non relinquitur, *deciſ.365. numer.8. Beuilaqua.*

Mater contrauenire non poteſt, *l. hac edictali*, quod fallit, *deciſ.511. n.19. & 20. Beuilaqua.*

Mater Curatorio nomine ad venditionem rei minoris ſine eiuſdem conſenſu, & præſentia procedere non poteſt, *deciſ.370 num.10. Ninos.*

Matris factum filijs vti ex propria perſona independenter à iure matris venientibus nocere non poteſt, *dec.265. num. 16. Albergato.*

Matris renunciatio pro ſe, & ſuis hæredibus an deſcendentes ab omni ſucceſſione excludat, *deciſ.265. num.25. Albergato.*

à Matre legatum liberè, & abſque omni onere relictum ſubſtituta tamen ei filia quomodo cenſeatur factum, *deciſ. num.137. numer.10. Meltio.*

Mater conſentiens alienationi bonorum liberorum, Ius ſuū quoad iura dotalia ſuper bonis fideicommiſſo ſubiectis totaliter amittit, *deciſ.304 nu.16 Taia.*

Mater etiamſi præſtet filio conſenſum venditionis factæ, pretium tamen à venditore receptum ab eius hæreditate recuperare poteſt, *deciſ.37. numer.13. Meltio.*

Matre expreſsè volente ſe, & hæredes omni ſpe deſtitui quicquam aliud vltra dotem acceptam in bonis renunciatis conſequendi, hæredes contra factum illius venire non poſſunt, *deciſ.224. num 7. Beuilaqua.*

Mater non petendo tutorem filijs infra annum à die tranſitus ad ſecunda vota arcetur ab illorum ſucceſſione, *deciſ. 491. num.1. Taia.*

à Matre Filiæ cum fuerint inſtitutæ ſtatutum pro earum excluſione non intrat, quod locum ſolummodò habet ab inteſtato non autem ex teſtamento, *deciſ. 138. num. 10. Priolo.*

Mater an inſtituendo filias in aliqua ſumma eas propterea legitimæ capaces reddidiſſe cenſeatur, *deciſ. 267. num. 2. Albergato.*

Matri legatum relictum pro legitima non valet, *dec.491. nu. 10. Taia.*

Mater licet ex ſtatuto filio ſuccedere non poſſet, agnati tamen non ob matris exiſtentiam, ſed propter defectum conditionis etiamnum excluderentur, *deciſ.265. num.13. Albergato.*

apud Matrem vxor licet permaneat, tamen dos & fructus, vt ipſius alimenta, & interuſuriæ dotales marito debentur, *deciſ. 20. num.5. Albergato.*

Matre filias inſtituente eædem in augenda numerum faciūt, non autem in diminuenda legitima Fratris ad partem admittuntur, *deciſ.267. nu.3. Albergato.*

Matri ipſo Iure competit legitima in bonis filij, *dec.491. numer.7. Taia.*

Matris prælegatum, quando filius dicatur agnouiſſe, *deciſ. 251. numer.3. Meltio.*

Matris dos ſoluto matrimonio marito non debetur, *deciſ.303 num. 5. Taia.*

Matrix Eccleſia Parochialis in omnibus præcedere debet filiali. *deciſ.397. nu.1. Veroſpio.*

Matri cenſus vitalitius in dotem aſſignatus, quam diù vixerit durat, *deciſ.267. num.12 Albergato.*

à Matre filio in teſtamento, prælegatum relictum computatur in eius legitimam. *deciſ.251. num.1. Meltio.*

à Matre renunciatio facta ſtante eiuſdem nullitate filio non obeſt, quin in poſſeſſionem bonorum emphyteoticorum immittatur. *deciſ.361. num.1. Beuilaqua.*

Mater ex dotis cauſa à tutela remoueri non poteſt, *deciſ.19. num 8.*

Mater acceptans donationem pro filia abſente, perinde eſt ac ſi ipſa filia eſſet præſens, *dec.446.num.9.Bourlemont.*

Matre filias inſtituente eædem in augenda numerum faciũt non autem in diminuenda legitimâ Fratris ad partem admittuntur, *deciſ 267 nu.3.Albergato.*

Matre de medio ſublata nepos ad cõditionem filij redactus cenſetur, *deciſ.265 num.2. Albergato.*

Mater recipiendo dotem ius filijs ex beneficio legis competens tollere non poteſt, *ibidem num.18.*

M A T E R I A.

in Materia poſſeſſionis ſingularitas ceſſat cum minæ metum gerentes etiam per Teſtes ſingulares probentur, *deciſ.211. num.10.Beuilaqua.*

Materiæ articulatæ irrelevantia in quo conſiſtit, *deciſ.150. num.2. Albergato.*

cum Materia eſt inueriſimilis remiſſoria non conceditur, *deciſ.207 num.1.Albergato.*

Materia Iuris congrui, non controuertitur, quod ſit fauorabilis, ſaltem poſitiuè, *deciſ.538 num.49. Camer.*

in Materia cambij mandatum de ſui natura eſt reuocabile, & quid an euaneſcat per mortem ciuilem, *deciſ.234.num. 16.Vereſpio.*

Poſt mortem naturalem conſtituentis cambium poteſt quoque vigere mandatum, *ibidem.*

Materia Iuris congrui, ſi conferatur cum alijs legibus communem vtilitatem continentes, apparebit, quomodo adiuuanda ſit, *deciſ.538.nu.36.Camer.*

in Materia Iuris congrui augumentum, quod ſoluitur, prout in Bulla Gregorij XIII, datur quando venditio eſt coacta, & non quando eſt voluntaria, *ibidem num.52.*

Materia Iuris congrui in abſtractu loquendo, non eſt extendenda cum ſit odioſa, *ibidem num.17.*

in Materia probationis decimarum conſuetudo decennalis ſufficit, *deciſ 344.nu.4 Taia,*

in Materia omni Teſtes duo ſufficientem faciunt probationem, *dec.100.nu.1.Cerro.*

Materia Iuris congrui, admiſſo, quod non ſit fauorabilis in caſu coactæ venditionis tamen quatenus id ſit verum, *deciſ.538 num.44.Camer.*

in Materia inualiditatis, & legalitatis Inueriſimilitudo multum viget, *deciſ 6 num 7.Vereſpio.*

Materiæ alicuius mercatura ſolet viteſcere ſtante magna abundantia dictæ rei, *deciſ.38.num.13.*

in Materia Decimarum conſuetudo à præſcriptione differt, *deciſ.344.nu 3.Taia.*

in Materia pœnali cauſa qualibet excuſat, *deciſ.321. num.2. Priolo.*

ſuper Materia profeſſionis tranſigens, quando non committatur Simonia, & quando ſecus, *deciſ. 187.num.24.& 25 Cerro.*

M A T R I M O N I V M.

ad Matrimonij validitatem, an ſit neceſſarius interuentus Parochi viri, *deciſ 312. num. 32. Priolo.*

Matrimonium inter aliquos probari ex Inſtrumento dotali poteſt, *deciſ 389 num.13 Beuilaqua.*

Matrimonium an dicatur probatum ex inſtrumento publico, ſi verba prolata in eo a partibus non fuerunt ad interrogationem Notarij prolata, *dec.312 nu.9. Priolo.*

Matrimonium probari poteſt ex Inſtrumento publico, *ibid. num.2.*

Matrimonium ſolum filiationem non probat, niſi cohabitatio coniugum tempore conceptionis, & facilis mariti acceſſus ad vxorem inſimul iuſtificetur, *deciſ. 318. num.2. Cerro,*

Matrimonij veritas, quando inter aliquos conſiſtere non valet, ita nec hoc fingi poteſt per imaginationem, *ibid. num.28.*

Matrimonium facilius docetur, quando de eo non principaliter, ſed incidenter ad effectum filiationis, *ibidem num. 8.*

Matrimonium non dicitur cauſa finalis donationis, cum aliæ cauſæ præter eum coniunctim exprimantur, *deciſ. 314.nu.7 Bourlemont*

Matrimonio diſſoluto fructus imputantur in ſortem, *deciſ. 350.num.4. Bourlem.*

ex Matrimonio filius, quoties præſumi poteſt, quod ſit natus, ſemper ita præſumitur, niſi contrarium probetur, *deciſ.312.numer.17. Priolo.*

Matrimonialis cauſæ priuatiuè quoad omnes ſpectant ad Epiſcopum, *deciſ.440. nu.5.Taia,*

ad Matrimonij validitatem non eſt determinata certa verborum formula, *deciſ 312 num 3. Priolo.*

ad Matrimonium contrahendum ſufficiunt, quælibet verba apta, ad ſignificandum mutuum conſenſum inter contrahentes, *ibidem num.4.*

Matrimonium ſolum filiationem non probat, niſi cohabitatio coniugum tempore conceptionis, & facilis mariti acceſſus ad vxorem inſimul iuſtificetur, *deciſ. 318. num. 2. Cerro.*

ad Matrimonij validitatem, non eſt neceſſaria interrogatio partis, ſed ſufficit præſentia Parochi, *deciſ.312. numer.10.Priolo.*

Matrimonium licet ſit adnotandum in libro Parochi, nihilominus ſine eo probat, *dec.444.num.9 Albergato.*

Matrimonium ad effectum, vt filij conſequantur alimenta, leuioribus probationibus docetur, *deciſ. 312. num. 19. Priolo.*

Matrimonium naturam donationis ad hæredes quoſcumque tranſitoriæ immutare non ſolet, *deciſ.264. num.3. Vereſpio.*

Matrimonium celebratum coram Parocho, vel de eius licentia, valet, *ibidem num.5.*

ad Matrimonium probandum, qualiter teſtes deponere debeant, *ibidem num.7.*

Matrimonium fuiſſe factum, multum iuuat tractatus præcedens, *ibidem num.6.*

Matrimonij probatio coadiuuari poteſt, ex ſtatu, ex nominatione, & legitimatione filiorum facta à Patre, *ibidem num.18.*

Matrimonium abſque filijs de iure præſumitur, dum eos aliquando ortos fuiſſe non docetur, *deciſ. 90. num.2. Beuilaqua.*

de Matrimonio, quando non conſtaret ex publico Inſtrumento, ex quibus tamen dicatur probatum, *deciſ. 312. num 8.Priolo.*

Matrimonium licet ſit adnotandum in libro Parochi, nihilominus ſine eo probat, *deciſ.445 num 9 Albergato.*

ad Matrimonium contrahendum ſufficiunt, quælibet verba, apta, ad ſignificandum mutuum conſenſum inter contrahentes, *deciſ 312.n.4.Priolo.*

MEDIATOR multis adminiculis fulcitus pluſquam ſemiplenam probationem facit, *deciſ.372.numer. 5.Albergato.*

Medietatem Iuriſpatronatus quando quis habet, poteſt ex aliquo alio capite totum acquirere, *deciſ 383.nu.3.Cerro*

MEDICIS, & Aromatarijs de phreneſi, & delirio atteſtantibus tanquam in arte peritis pluſimum eſt deferendum, *deciſ 8.num 3.Cerro.*

M E L I O R A M E N T A.

ex Melioramentorum cauſa quis efficitur creditor Domini fundi meliorati, *deciſ.521 nu.23 Beuilaqua.*

Melioramentorum exceptione oppoſita, retentio vſque ad integram illorum refectionem competit, alias deliberatio iniuſta cenſetur, *deciſ 194.num.12. Meltio.*

Melioramenta etiam probata poſt monitorium contrà meliorantes exequutum mala fide facta cenſentur, *deciſ.288. n.14. Albergato.*

de Melioramentis factis in prædio aliquo, vt dicatur conſtare, quid nam probandum veniat, *deciſ. 395. num. 20 Beuilaqua.*

Melioramenta non in genere, ſed in ſpecie ſunt probanda, *ibidem.*

Melioramenta vnde iuſtificentur, *deciſ.149.num. 19. Meltio.*

Melioramenta ex quibus res eſt effecta pretioſior, vel maioris redditus, cum non ſint neceſſaria non veniunt reficienda, *dec.288 nu.20. Albergato.*

de Melioramentis in re alicui deliberata, quando non conſtat in ſpecie, ne annulletur deliberatio facta iuſtè, & valide, quid veniat operandum, ſiue cauendum, *deciſ.395. numer.22. Beuilaqua.*

Melioramenta vt reficiantur ſtatus antiquus eſt examinandus, ad effectum ſciendi quid impenſum, & quid melioratum fuerit, *deciſ.100.num.19 Meltio*

Melioramentorum exceptio poteſt impedire immiſſionem, *dec.521nu.14.Beuil.*

pro Melioramẽtis in re factis compenſatio de fructibus mala fide à die motæ litis perceptis fieri debet, cum ijdem etiam non probatis melioramentis reſtituendi veniant, *deciſ 230.num.13. Albergato.*

pro Melioramentis retentio non competit dum eadem non ſunt liquida, nec de ſtatu anteriori domus conſtat, & quid impenſum aut melioratum fuerit non probatur, *deciſ.71. numero 12. Albergato*

Melioramenta illa non ſunt reficienda, dum ea in domo aliqua, de qua controuertitur non fuerunt facta, *deciſ. 521. numer. 22. Beuilaqua.*

Melioramenta cedunt ad fauorem Domini fundi meliorati, *ibid. nu. 16.*

Melioramenta refici dicuntur, quando cautio de illis reficiendis poſtquam liquidata fuerint præſtatur, *deciſ. 109. nu. 10. Meltio.*

ad Melioramentorum refectionem, quis de Iure teneatur, *deciſ. 518. num. 19. Beuilaqua.*

ſuper Melioramentis cenſus imponi poſſunt, *deciſ. 464. nu. 4. Cerro.*

Melioramenta, vt reputentur Pars pretij, ex Decreto Beneplaciti Apoſtolici ab ipſo Locatore acceptari probatur, *deciſ. 371. nu. 6. Emerix.*

Melioramenta, quando ſunt pars pretij, cum ipſa re liberè reuertuntur, *ibidem num. 7.*

Melioramentis in ſpecie, aut in genere probatis, competit pro eiſdem retentio, *deciſ. 228. nu. 1. Meltio.*

Melioramenta, quando compenſentur cum penſionibus decurſis, lite pendente, *deciſ. 521. num. 17. Beuilaqua.*

Melioramenta, vt veniant reficienda, ſanè ſunt iuſtificanda, *ibidem. num. 1.*

pro Melioramentis æſtimatio rerum inſeruientium in concreto fieri debet, vt quantum valeant in ædificio, & quid ex inde meliorata fuerit domus cognoſcatur, *deciſ. 288. numer. 22. Albergato.*

Melioramenta non poſſunt probari, niſi probetur ſtatus antiquus rei, *deciſ. 395. nu. 21. Beuilaqua.*

Melioramenta, quando veniunt compenſanda, *deciſ. 525. nu. 10. ibidem.*

pro Melioramentis exceptio vt intret, quid impenſum fuerit, & quid melioratum conſtare debet, *deciſ. 230. nu. 11. Albergato.*

pro Melioramentis retentio non competit, cum ſtatus antiquus domus plenè, & concludenter prout requiritur non probetur, *deciſ. 230. num 10 Albergato.*

Melioratio quando redditur perpetua melioramenta cuilibet poſſeſſori omninò reficienda cenſetur, *deciſ. 179. numer. 22. Meltio.*

cum Melioramentis compenſari debent fructus mala fide conſumpti, *deciſ. 288 num. 23. Albergato.*

Melioramenta, quando veniunt compenſanda, *deciſ. 521. nu. 10. Beuilaqua.*

Melioramentorum exceptio licet in ſtatuto Vrbis omiſſa, non dicitur tamen ſublata, *deciſ 288. num. 13. Meltio.*

MELEVITANA Religio non requirit pro habitu ſuſcipiendo, vt probetur Nobilitas ab immemorabili, ſed ſolum ab Auis, *deciſ 207. num. 5 Albergato.*

M E M B R A.

Membra à ſuo capite ſeparata remanere non debent, *deciſ. 120. num. 3. Meltio.*

Membrum non debet ad imparia iudicari. *deciſ 70. num. 50. & 51. Beuilaqua.*

Membrum feudi ſuo corpori conſolidandum eſt, *deciſ. 409. num. 15. Cerro.*

pro MEMORIA notulæ ſcribentis factæ notitiam ſcribendorum non concludunt, nec ſcribenti præiudicant. *deciſ. 308. numer. 7. Albergato.*

MEMORIALE probat contra dantem illud. *deciſ. 400. numre. 23. Ninot.*

M E N D A C I V M.

de Mendacio hæredes non poſſunt arguere Teſtatores, *deciſ. 441. nu. 7. Vereſpio.*

Mendacium eſt clarum, dum de veritate in contrarium apparet, *deciſ 247. numer. 3. Albergato.*

de Mendacio Teſtes, quando ſunt conuicti, nullatenus probationem aliquam facere poſſunt, *deciſ. 440. nu. 22. Taia.*

M E N S.

Mens Teſtatoris, quando clara exiſtit, incongruum eſt ab ea recedere, & aliter ordinare, *deciſ. 217. num. 8. Beuilaqua.*

Mens Teſtatoris verſimilis eſt inſpicienda per Iudices, *deciſ. 196. num. 5 Vereſpio.*

Mens contrahentis abſtracta à verbis dicitur tacita, & non expreſſa, ideò nihil operatur, *deciſ. 530. num. 13. Beuilaqua.*

Mens Teſtatoris vbi in contrarium reſiſtit, & coniecturæ extant, à conſilio Oltrad. receditur, *deciſ. 43. numer. 11. Beuilaqua.*

Mens Teſtatoris declaratur per binos Teſtes, imò per vnicū, *deciſ. 296. num. 12. Vereſpio.*

Mens Principis quod non fuerit concedendi aliquam gratiam ex quo deprehendatur, *deciſ. 53. num. 34. Meltio.*

M E N T I O.

Mentio, maſculi. ex maſculo facta ſi ſit ſolum in ſubſtitutione diſpoſitiuè vocatorum, & ſic conditione ſi ſine maſculis, facta vltimo maſculo, quid importet, *deciſ. 461. num. 1. Priolo.*

Mentio de maſculis in parte diſpoſitiua facta, an etiam in parte conditionali repetita cenſeri debeat, *deciſ. 370. num. 14. Albergato.*

Mentio hæredum in fideicommiſſo condito pro conſeruatione agnationis intelligitur de maſculis, *deciſ. 412. nu. 3. Bourlemont.*

Mentio de vnius ex Capitulo præſentia in examine Teſtium in ſententia non eſt neceſſaria, *deciſ. 227. num. 5. Beuilaqua.*

ex Mente Teſtatricis neceſſitas diſponendi de mobilibus multa legata facientis colligitur, *deciſ. 259. numer. 3. Taia.*

de ſana Mente Teſtibus quamuis paucioribus ex certa ſcientia, & de præciſo tempore conditi teſtamenti deponentibus magis creditur quam alijs, licet pluribus de inſana teſtantibus, *deciſ. 8. nu. 6. Cerro.*

Mentis ſanitate gaudere in dubio ex iuris præſumptione quis præſumitur, *deciſ. 353. num. 1. Cerro.*

Menti Teſtatoris diſpoſitiones contrarias inducentes, non dicuntur ſeruare eius voluntatem, imò deſtruere, *deciſ. 419. nu. 9. & 10. Vereſpio.*

Mens contrahentium, reiecto cortice verborum, attendenda eſt, *deciſ. 522. num 3. ibidem.*

Mens Teſtatoris, ex eiuſdem verbis ponderanda, & extrahenda eſt, *deciſ. 410 num. 11. ibidem.*

Mens contrahentis à verbis abſtracta, vti tacita, & non expreſſa nihil operatur, *deciſ. 90. num. 12. Beuilaqua.*

Mens Principis quod non fuerit concedendi aliquam gratiam ex quo deprehendatur, *deciſ. 54. num. 34. Meltio.*

M E N S I S.

die Menſe, anno, & alijs requiſitis neceſſarijs Teſtamentū carens ex illorum omiſſione imperfectum cenſetur, *deciſ. 16. num. 2. Beuilaqua.*

in Menſe Beneficio Sedi Apoſtolicæ reſeruato vacante, collatio non ad Capitulum ſiue Ordinarium loci, ſed ad Papam ſpectat, *deciſ. 249. nu. 3. Priolo.*

Menſis Septembris eſt reſeruatus Sedi Apoſtolicæ, *deciſ. 414. nu. 1. Vicecomite.*

M E R C A T O R.

Mercatorum ſtylus eſt duo in ſingula centenaria pro fideiuſſione decernere, *deciſ. 121. num 5. Vereſpio.*

Mercatorum atteſtationibus in re pertinenti ad contractū cambiorum ſtandum eſt, *deciſ. 58 num. 23. ibid.*

Mercatorum fides circa curſum cambiorum quoad ſuas plateas, non attendenda venit quoad diuerſas plateas, *deciſ. 234. num. 18. ibid.*

Mercator Mandatarij vices gerens in materia Cambiorum rem veluti principalis explere cogitur. *deciſ. 234. num. 12.*

Mercatorum conſuetudo quoad cedulas ſancitas inſpicienda eſt. *deciſ. 30. num. 7. ibidem.*

Mercatoris hæreditas permutentis continuationem negotij ſub eius nomine obligata remanet, *deciſ. 426. num. 1. Emerix.*

Mercatorum creditum ipſo iure cum pecunijs debitoris cōpenſatum ſub vſuris retinere nulla æquitas ſuadet. *deciſ. 30. num. 10. ibidem.*

Mercatorum fides propriæ Ciuitatis, quoad aliquem ſtylum Mercaturæ, eſt præferendus fidei exterorum Mercatorū *dec. 234. num 19. ibidem.*

Mercatorum Iuuenes exactionibus Præpoſiti breui manu ſolent ſoluere pecunias exactas Domino abſq; alia quietantia, *deciſ. 286 num 5. Albergato.*

Mercatorum iudicio ſtandum eſt in materia ſtylum ipſorum reſpiciente, *deciſ. 123. num. 3 Vereſpio.*

Mercatoribus conſcriptæ literæ obiatoriæ ſociali nomine initum extitiſſe contractum coarguunt, *deciſ. 123. num. 1. Priolo.*

inter Mercatores de Societate quando conſtat, nec apparet fuiſſe finitam, nec diſſolutam ex mutuo conſenſu partiū, *deciſ 534. nu. 3. Meltio.*

Nullo modo competit ſocio actio contra alium ſocium pro reſtitutione capitalis, *ibidem.*

Mercator Cambiorum, quando duplicem perſonam, ſcilicet Procuratoris, & Principalis vices expleat, *deciſ 534. nu. 6. Vereſpio.*

Itaut non ſit locus, eo caſu intimationi, *ibidem num.* 6.
Mercatorum ſtatutum Bononiæ circa concurſum creditorū, procedit in ſimplicibus terminis concurſus creditorum in bonis debitoris, *dec ſ.*284.*num.*6. *Beuilaqua.*
Mercatoribus Vrbis de ſimili ſtylo deponentibus fides adhibetur, *deciſ* 121. *num.*6 *Veroſpio.*
Mercantilibus atteſtationibus Rota ſolet multum deferre in re mercantili. *deciſ.*366.*nu.* 5. *Allbergato.*
Mercatorum ſtylus ſolet probari ex ſide plurium Mercatorum, *deciſ.*286 *num.*10 *Albergato*
inter Mercatores Auditor Cameræ procedit ſimpliciter, de pleno & ſine figura Iudicij, *ibidem num.*2.
Mercatorum libri ad cuius fauorem probent, *ibidem num.*11.
inter Mercatores Auditor Cameræ poteſt procedere executiuè, *ibidem num.*3.
Mercatura alicuius materiæ ſolet vileſcere ſtante magna abundantia dictæ rei, *deciſ.*58.*nu.*13 *Veroſpio.*

M E R C E S.

Merces Doctori ad legendum ſancita, vel famulo ad inſeruiendum conſtituta, in ipſorum reconductionem reconuenta præſumitur. *deciſ.*121. *nu.*10. *Veroſpio.*
Merces pro prima cedula conuenta ad ſecundam attrahi nequit, *ibide num.*2.
Merces, ſi minutatim diſtrahantur maiori precio venduntur *deciſ.*58 *nu* 8.*Veroſpio.*
Merces in maiori quantitate alienatæ viliori pretio ſolent æſtimari, *ibidem num.*9.
Merces vtriuſque cedulæ ad rationem duo in ſingula centenaria ad computum producta non ſuffragatur, conuentione inter partes pro prouiſione primæ cedulæ inita ex Teſtibus formiter examinatis probata, *deciſ.*30 *nu.*4. *eodem.*
Merces pro periculo, & labore conſueta, licet conuenta non fuerit, debita tamen cenſetur, *deciſ* 30.*numer* 8. *Veroſpio.*
Merces ſecundum onus, & labores eſt æſtimanda, *deciſ.*12. *num.*11. *ibid.*
MOESTITIA & dolor in actu profitendi profeſſionem contra propriam voluntatem factam oſtendit, *deciſ.* 211. *num.*10. *Beuilaqua.*

M E T V S.

Metus an dicatur purgatus non ſolum per taciturnitatem & delationem habitus vltra quinquennium, ſed & expreſſè per actum publicum ratificationis, *deciſ.* 211. *num.* 18. *Beuilaqua.*
Metu mandatorum factæ ſolutiones coactæ, & tanquam facta proteſtatione ſoluenti non præiudicant, nec obſeruantiam interpretatiuam inducunt, *deciſ* 65.*num.*9.*Beuilaqua.*
Metu excommunicationis Teſtes exiſtentiam taxæ releuantes, ſub prætextu inimicitiæ à teſtificando non repelluntur. *deciſ.*369. *num.*4. *Beuilaqua.*
Metus minor ob teneram ætatem quam in maiori & prouectæ ætatis viro exigitur, *deciſ* 211. *num.*8. *ibid.*
Metus ſimul illatus adhuc durare præſumitur, licet in actu externo libertas metum paſſi appareat, *deciſ.* 211. *numer.* 13. *Beuilaqua.*

M I N Æ.

Minæ prouenientes à parte cui debetur reuerentia, & qui illas exequi poteſt ſunt timendæ, & ad inualidandam profeſſionem vim coactionis habent, *deciſ.* 211. *num.*7. *Beuilaqua.*
Minæ cum ſint de illis quæ iuſtum metum inducunt, amiſſio ſcilicet bonorum & corporis cruciatus profeſſio coacta cenſetur, *ibidem nu.*6.
Minæ præcedentes tametſi in actu profitendi non illatæ ad declarandam intentionem profitentis profeſſioni contrariam ſufficiunt, *ibid. nu* 11.
ad Miniſtros ſolos ſententia expreſsè reſtricta, vltra extendi non debet. *dec* 334.*nu.*28. *T'ain.*
Miniſtro facultatem redimendi cenſum non habente exactio facta à Principali non præiudicat, *deciſ.*194.*num.* 5. *Priolo.*

M I N O R.

in Minori ſumma ſententiæ, & in parte in qua vna aliam confirmat dicuntur conformes, *deciſ.*500.*numer* 5. *Ninot.*
Minori Pater, ſi dederit licentiam, vt in caſu neceſſitatis, quædam bona alienet, an requirantur ſolemnitates neceſſariæ in alienatione bonorum minoris requiſitæ, *deciſ.* 400. *nu.*9.*Ninot.*
Minor, maior factus, ſi ratificat contractum in minori ætate celebratum, quid id operetur, *ibidem num* 20.
Et quid ſi ex lapſu longi temporis, poſtquam maior tacitè illud ratificauerit. *ibid.*
Minoris bona, ſi quando alienantur pro ſolutione alicuius debiti, debet in ſpecie narrari qualitas debiti, *ibidem num* 4.
Et hoc ad effectum, vt Iudex poſſit cognoſcere, an expediat talis alienatio, *ibidem.*
à Minori cenſus impoſitus ſine ſolemnitatibus, non deſinit eſſe nullus cenſus licet ex cauſa neceſſaria fuerit impoſitus cenſus, *deciſ* 443. *num.*9 *Bourlemont.*
Minoris contractus nullus ex defectu præſentiæ Curatoris ex quo ſuppleatur, *ibidem num* 4.
Minor maior factus, cum effectu approbando contractum nulliter factum in minori ætate, quid operetur talis approbatio, *deciſ.*523.*numer.*12.*Cerro.*
Minoris contractus ſine præſentia Curatoris, quando non dicatur valida excuſatio quod non poterat adeſſe, *dec.*443. *num* 7 *Bourlemont.*
bona Minoris inualidè alienantur ſi in genere narretur Iudici, quod ea alienantur pro debito hæreditatis in genere, *deciſ.*40 .*nu.*3 *Ninot.*
Minorum, vel Mulierum contractus, vt ſint validi, quid ſecundum Statuta Vrbis requiratur, ac ſit neceſſarium, *deciſ.*528. *nu.*3. *Beuilaqua.*
Minoris aſſertioni, quod Curator ſit impeditus, & ideo non potuerit interuenire in contractu ipſius minoris non eſt ſtandum, *dec.*443.*nu.*5. *Bourlemont.*
à Minore contractus celebratus, ſi nulliter fuit celebratus, ipſe ſolus, cum ad eius fauorem ſit nullus, poteſt allegare nullitatem, & non tertius, *deciſ.* 446. *num.*15. 16 & 17. *Bourlemont.*
Minoris contractus eſt nullus, ex inſufficientia cauſæ in eo adductæ, *deciſ.*400.*num.*2. *Ninot.*
Minores & Mulieres non obſtante ſtatuto Vrbis pecunias receptas, & in ipſorum vtilitatem verſas, ex quibus effecti ſunt locupletiores reſtituere tenentur, *deciſ* 60.*num.*2. *Cerro.*
bonorum Minoris alienatio ſine decreto Iudicis, & alijs ſolemnitatibus à Iure communi, & Vrbis ſtatuto requiſitis, nulla eſt & inualida, *deciſ.*50. *num* 3. *Albergato.*
Minor non eſt obligatus releuare expenſis fideiuſſorem ſui contractus nulli, & inualidi, *deciſ.*400.*num.*1. *Ninot.*
Minoris contractus, vt ſit validus, vltra realitatem contractus, eſt probanda verſio in cauſam expreſſam, *deciſ.*993. *num* 16 *Bourlemont.*
Et id plenè, & concludenter eſt probandum, *ibid.num.*17.
à Minore celebratus contractus, dum maior effectus eundē approbat, conualeſcit, *dec ſ.* 305. *num.*13. *Veroſpio.*
Minor non tenetur releuare fideiuſſorem, qui pro eo in cōtractu nullo, & inualido interceſſit, *deciſ.*370.*nu.*1 *Ninot.*
Minoribus eſt dandus Curator, vel à Iudice deputandus vt validè agi poſſit, *deciſ.*192. *nu.*5. *Priolo.*
Minoris contractus ſine ſolemnitatibus celebratus, quod fuerit factus ex cauſa neceſſaria, cui aſſertioni in hoc ſtandum non ſit, *deciſ* 443.*num.*10 *Bourlemont.*
in Minoris, ſeu alterius fauorem nullitas inducta à tertio opponi non poteſt, *deciſ.*82.*num.*12.*Veroſpio.*
Minoris taciturnitas longa, poſtquam eſt factus maior obeſt quidem ei, ne agendo poſſit impugnare contractum, non autem adimit ius excipiendi, ſi de contractu nullo conueniatur, *dec.*400. *num.*25. *Ninot.*
Minori conceditur reſtitutio in integrum ob aditam hæreditatem ſine inuentario *deciſ.*381.*num.*3.*Emerix*
contra Minores ſententia lata non dato eiCuratore eſt ipſo iure nulla. *deciſ.*192.*nu.*3. *Priolo.*
Minorum contractus initi, ſine debitis ſolemnitatibus Statutarijs, remanent inualidi, *deciſ.*523. *num.*10.*Cerro.*
Minoris vtilitate ceſſante, idem ad reſtitutionem nullo modo cogi poteſt. *deciſ.*139.*num* 9.*Albergato.*
Minor effectus maior an ex longa taciturnitate ratificationem inducere dicatur, *deciſ.*37.*nu.*19. *Ninot.*
Minor circumſcripta fraude & dolo Curatoris eundem hæredem ſuum inſtituere poteſt. *deciſ.*92.*num.*9. *Albergato.*
Minoris bona, quando venduntur pecunia debet eſſe præſens, *deciſ.*400. *num.*12 *Ninot.*
Minorum in contractibus requiritur cauſa inſcriptis, & plenè diſcutienda an vera, vtilis, & minoribus non damnoſa, *deciſ.*479. *num* 3. & 4. *Beuilaqua.*
à Minore contractus ſine debitis ſolemnitatibus celebratus non ſubſiſtit, *dec ſ.*443.*num.*1. *Bourlemont.*

MITRÆ interdictio Ius Cathedralitatis deſtruit. *deciſ.7. num.21. Cerro.*
MISSÆ in Pontificalibus celebratio Epiſcopis non denegatur in quibuſuis Eccleſijs regularibus etiam exemptis, *deciſ.493.nu.5 eodem.*
Miſſæ celebratio apertis Ianuis, cum adminiſtratione Sacramentorum, ſepultura mortuorum, & pulſatione campanæ, non hoſpitium, ſed Conuentum demonſtrant, & proindè à Iure, & Conſtitutionibus Apoſtolicis non eximitur, *deciſ.231.num.12. Beuilaqua.*
MIXTVM Iuſpatronatus, quando eſt, cenſetur Laicale, ad effectum effugiendi Reſeruationes ex parte patronorum, *deciſ.376.num.7. eodem.*

M O B I L I A.

Mobilia conſumpta æſtimari poſſunt à Peritis ſuper Inuentario, *deciſ 485.nu.5. Ninot.*
Mobilia an imputentur in legitimam, *deciſ.423. num.5. Beuilaqua.*
Mobilia, & ſuppellectilia ex communi vſu loquendi Bononiæ pro vno eodemque habentur, *deciſ.282. numer.25. Zaia la ſeconda.*
Mobilia homines ſua ſupppellectilia alteri generi adſcripta communiter appellare ſolent, *deciſ.282. num.23. Zaia la ſeconda.*
Mobilia non dicuntur hæreditaria illius, qui à longo iam tempore obijt, cum eadem conſumpta dicantur, *deciſ.340. num.6. Albergato.*

M O D V S.

Modus verberandi vxorem in cubiculo clauſam, & ſemiuiuam relictam, irrationabilem viri ſæuitiam auget, *dec.199. num.4. Priolo.*
Modus diſcretiuus ſtipulandi demonſtrat donationem fuiſſe factam filijs, *deciſ 430 nu.5. eodem.*
Modus abſque eo quod teneatur præſtare fideiuſſionem degatum temporale non proprietatem in ludit, *deciſ.160. num 6. Taia.*
Modus diuerſus agendi diuerſas parit obligationes, *deciſ.437. nu 7. Vicecomite.*
per Modum æquiparationis, quando proceditur, non debet latè interpretari, *deciſ.72. num.54 Beuilaqua.*
Modus inſolitus profitendi ſuſpicionem voluntatis non liberæ inducit, *deciſ.14 num 26. Melzio.*
Modus difformis loquendi diſponentis animũ quoad ſubſtitutionem declarat, *deciſ 179.num.35. Priolo.*

M O L E S T I Æ.

Moleſtias promiſſio de non inferendo, niſi bona delata ab omni fideicõmiſſi etiam purificandi vinculo eſſent immunia, fruſtratoria euaderet, cum ad promittentem iterum deuolueréntur *dec.ſ 17. num 2. Verospio.*
Moleſtiæ quando non ſuperueneriur, primum beneficium vſque ad initio captæ poſſeſſionis ſecundi incompatibilis vacaſſe cenſetur *deciſ.223.nu 11. Priolo.*
Moleſtijs ſuper ſecundo beneficio infrà duos menſes probatis vacatio primi inducta non cenſetur, *ibidem num.1.*
MOMENTO contractus vbi perficitur, læſio ſolùm inſpecto tempore eius celebrationis conſideratur, *deciſ.24.num.11. Cerro.*

M O N A S T E R I V M.

Monaſterium purificata conditione ex vi vulgaris ſubſtitutionis non minus, quàm ſi ipsè à principio vocatum fuiſſet ad ſucceſſionem admittitur, *dec.98.nu.3. Beuilaqua.*
Monaſterium, vt eximatur à decimis, de immemorabili poſſeſſione, aut de quadragenaria cum titulo docere tenetur, *deciſ 201.nu.7. Taia.*
Monaſteria, & loca exempta cum ſuis membris, & Eccleſijs licet ex natura ſint Diœceſi alicuius Epiſcopi, per Indultum tamen ſpeciale Apoſtolicum ſubtrahuntur, & in Abbatem Commendatarium transferuntur, *deciſ.148 nu.2 Beuilaqua.*
Monaſteria Conuentus, aliaque loca Religioſa abſque beneplacito Apoſtolico erigi, & conſtrui non poſſunt, *dec.225. num.3 eodem.*
Monaſteria quando ſunt regularia, Eccleſia ipſis acceſſoriè vnita, & membrum illius regularis quoque reputatur, *deciſ.145.num.9 Beuilaqua.*
Monaſterio recuſante hæreditatem admittitur ſtatim ſubſtitutus, *deciſ.98. num.4. eodem.*
Monaſterij alis Eccleſia antiquitus, vt pro Parochiali habeatur plenè, & concludenter eſt probanda, cum de materia odioſa, & gratia certo modo obtenta agatur, *deciſ.37. nu.2. Albergato.*
Monaſterio Parochialis quando eſt ſubiecta, itaut curæ perſones illud reſideat Decreto Concilij, quoad Ius præſentandi locus non eſt, ſed ſufficit approbatio Epiſcopi poſt nominationem Rectoris ab Abbate factum, *dec.148.n.13. Beuilaqua.*
Monaſterium purificato ſecundo caſu per repudiationem ab ipſa filia factam in locum primi hæredis ſubintrat, & teſtamentaria diſpoſitio initium ſumit, *dec.ſ 98.num.8. Beuilaqua.*
Monaſterij fauore ſubſtitutio ordinata expirat per ſuperuenientiam filiæ, quæ conditionem non exiſtentiæ filiorum tollit, *ibidem num.1.*
Monaſterium an poſſit repudiare hæreditatem ſine beneplacito Apoſtolico, & ſolemnitatibus, *dec.ſ 5 2.num.6 Cerro.*
cum Monaſterijs Eccleſia ſit ſubiecta, & annexa, etiam Indulto exemptionis comprehenſa cenſetur, *dec.148.nu.7. Beuilaqua.*
Monaſterium ex terris proprijs decimas percipere non poteſt, cum nemo in re propria ſeruitutem habeat, *dec.344. num.8. Taia.*
in Monaſterij præiudicium Monialis cui legatum ipſi relictũ fuerat delatum, Iura cedere non poteſt, *deciſ.100.num.6. Cerro.*

M O N A C I.

Monachi S.Baſilij ſub diſpoſitione Clementinæ tanquam Monachi nigri non includuntur, *dec.ſ.105 num.2. Cerro.*
Monachus, licet quis poſſit ſe facere, propter hoc non vitiatur tranſactio ſuper profeſſione nulla, ſi non interueniat promiſſio pecuniæ, *deciſ.187 num.4. Cerro.*
MONACHALIS ſtatus ex annuo legato Teſtatori innotuiſſe conuincitur, *deciſ.32.num.8. Verospio.*

M O N I A L E S.

Monialis in præiudicium Monaſterij cui legatum ipſi relictũ fuerat delatum, Iura cedere non poteſt, *deciſ.100.num:6. Cerro.*
à Monialibus ingredientibus Monaſterium renunciationes quæ fiunt quid reſpiciant, *deciſ.401. num.8. Bourlemont.*
Monialis ſi amplam renunciationem fecerit omnibus bonis non poteſt prætendere ſucceſſionem, *ibidem num 1.*
Monialibus Clauſura eſt neceſſaria, *deciſ.489 num 5. Priolo.*
Monialem eſſe capacem retentionis annuæ præſtationis pro ſuis neceſſitatibus abſque participatione Monaſterij, in quibus caſibus procedit, *dec.ſ.102.num 9 Cerro.*
Moniales non poſſunt præiudicare Monaſterio, *deciſ. 38. num.4. Cerro.*
Monialis non poteſt prætendere annullationem profeſſionis ob reformationem quæ reſpicit accidentalia, *dec.489. num.2. Priolo.*
Monialium regularitas ex quibus deſumatur, *ibidem num.3.*
à Monialibus ingredientibus Monaſterium renunciationes, quæ fiunt ex qua cauſa fiant, *deciſ.401.num 7. Bourlemont.*

M O N I T O R I V M.

Monitorij executio ad cauſandam malam fidem propter Inhibitionem inſertam abſque alia reproductione ſufficit *dec.288. num.17. Albergato.*
Monitorium non productum non inducit malam fidem pro reſtitutione fructuum, *dec.417.num 8.Beuilaqua.*
Monitorio perſonali præcedente, decendium ad appellandum à die ſententiæ, non autem à die ſcientiæ currit, *deciſ.50. num.2. Albergato.*
poſt Monitorium melioramenta etiam probata contrà meliorantes exequutum mala fide facta cenſentur, *deciſ.158. num.14. eodem.*
ſuper MONACHATV tranſactio facta non tenet, ſiue vt quis tanquam Monachus remaneat, ſiue vt Secularis euadat, *deciſ.187 num 2. & 3. Cerro.*
MONITIO, vt quis aliquid adimpleat, non ſupponit, de præterito fuiſſe incurſam pœnam *dec.158. num.14 Cerr.*
MONTIVM loca quod ſint ſubiecta fideicommiſſo benè conſtare ex patente dictorum locorum montium, *dec.377. num.27. Ninot.*
Montium loca ex Vrbana Conſtitutione non recipiunt hypothecam, *deciſ.436. num.13 Taia.*
MOTVS proprius Legati operatur, vti Motus proprius Papæ, *deciſ.69 num 6. Taia.*
MONVMENTA antiqua, ſtemmata Maiorum cum inſignijs, gentilitijs, & inſcriptionibus palam exhibentia fidem nobilitatis augent, *deciſ.213.num.5. Priolo.*

M O R A.

Mora cuius virtute ſolummodò debentur vſuræ in debitore compenſante ponderari non valet, *deciſ.30.nu 2.Verospio.*
Mora in debitore ceſſante, fructuum exactio fieri non valet, *deciſ.341. num.20. eodem.*

Mora

Moræ ſolutionis per debitorem incurſa ſequuta deindè ipſa ſolutione remiſſa cenſetur, *deciſ.24 num.7. Veroſpio.*

Mora ceſſante fructus nulli debentur, *deciſ.357. numer.20. Veroſpio.*

de Mora Teſtes deponentes, paratam fuiſſe occaſionem nubendi æqualis conditionis viro, & quòd culpa fratris non fuerint effectuatæ nuptiæ, probare tenentur, *dec.200. num 6. Albergato.*

in Mora debitor non conſtituitur, quando creditor in loco ſolutioni deſtinato non conſiſtit, nec ibi Procuratorem habet, *dec ſ.41. num.5. eodem.*

Moræ purgatio, ad effectum remittendi caducitatem de Iure canonico faciliimè admittitur, *deciſ.375 num.18. eodem.*

à Mora dubitatio ſola excuſat, *deciſ.161.nu.19. Priolo.*

de MORALI in poſſibilitate coniectura quin fœminæ, vel extranei ſeme præſeruabent ſi Iuſpatronatus fuiſſet hæreditarium, ad dignoſcendam naturam, & qualitatem Iuriſpatronatus plurimum confert, *deciſ 237.nu.10. Priolo.*

M O R S.

Mors probatur ex Teſtibus, qui interfuerunt ſepulturæ, & funerali, *deciſ.405.nu.4. Beuilaqua.*

Mors eſt probanda ab allegante, quia præſumitur vitæ continuatio, *deciſ.480.num.15. Quod limita, vt nu.16. Bourlemont.*

Mors probatur per publicam vocem, & famam, *deciſ.405. num.5. Beuilaqua.*

Mortis occultatio præſumitur ex circũſtantijs ad effectum, vt gratia effectum ſortiri poſſit, & exempla afferuntur, *deciſ.480.num.25. & 26. Bourlemont.*

an per Mortem ſocij Societas finiatur, ſi reperiatur inita cum pacto, vt tranſeat ad hæredes ſociorum, *dec.23.nu.5. Meltio.*

Seu quod debeat continuari ad vitam hæredum maſculorum, & fœminarum, *ibidem.*

poſt Mortem Mulieris dos ex antecedenti Conſtitutione in certa quantitate etiam conſideratur, non autem fundus, qui in ſatiſfactionem promiſſæ dotis aſſignatur, *deciſ.63. nu.16. Beuilaqua.*

per Mortem vnius, & ſubrogationem alterius lis non extinguitur, cum adhuc Ius intereſſe habentium pro expenſis remaneat, *deciſ.56. num 6. Cerro.*

poſt Mortem ſubſtitutio facta compendioſam præſeferre cenſetur, *deciſ.154 num 13. Priolo.*

per Mortem ſocij Societas remanet extincta, *deciſ.23. nu.2. Meltio.*

Vndè in ea hæres ſocij non poteſt prætendere manutentionem, *ibidem num 3. & 4.*

per Mortem Actoris reum nolle proſequi litem vndè cognoſcitur, *deciſ 56. num.5. Cerro.*

Mortuum Teſtes deponentes ſe vidiſſe aliquem iſte eſt verus modus probandi mortem alicuius, *deciſ 90. numer. Beuilaqua.*

per Mortem Socij ſocietas eo magis dicitur diſſoluta, dum hæredes defuncti ſocij ſunt minores, *deciſ.23. numer.16. Meltio.*

MOTV proprio, gratia, quando eſt facta, & ex narratis de certa ſcientia Papæ apparet, pro ſufficienti derogatione etiam Conciliorum generalium ſufficit, *deciſ.56. num.10. Cerro.*

Motus proprius tollit ſubreptionem, quæ prouenit ab expreſſione impetrantis, non autem quæ prouenit ex re ipſa, *deciſ.205. num.6. Albergato.*

M V L I E R.

Mulier veniens de vno loco ad locum, ad effectum contrahendi liberè, præſumitur fraus, ne obſeruaret ſtatuta loci, *deciſ.17. nu 19. Albergato.*

Et præſertim ſi ſtatim poſtea ad ſuum locum reuerſa ſit, *ibidem num.20.*

Mulier multo magis tenetur contrahere cum ſolemnitatibus ſtatutarijs, ſi ſit notæ leuitatis, & facilis ad ſibi præiudicandum, *ibidem num.17.*

de Muliere ſtatutum loquendo etiam in vita, caſum quo ſibi occaſione præcedentis additionis dotem recipere recuſaret, comprehendere voluiſſe videtur, *deciſ.200. num.5. Albergato.*

Mulier ob non exiſtentiam bonorum liberorum, poteſt tantum prætendere bona fideicommiſſaria, *deciſ.18. num.28. Cerro.*

Mulier in quibus caſibus tam bona Viri, quam Soceri pro dote obligata habere dicatur, *deciſ 549. num.5. Beuilaqua.*

Mulier hæres purè inſtituta, caducitatem non ſibi, ſed pronepoti ob non contractum matrimonium iniunctam rationabiliter credit, adeòque ſi alteri nupſit excuſanda venit, *dec.321 nu.1. Priolo.*

Mulier, tunc nec ex cauſa dotis poteſt ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs donare, quando dos ex cauſa impulſiua, & alia cauſa finalis adeſt, *dec.ſ.417.nu.5 & 6. Albergato.*

Mulieris ætas non præſupponit excluſionem facultatis, quam frater habet dotandi ſororem in quacumque ætate conſtitutam, niſi iudicialis interpellatio præcedat, *deciſ.220. nu 14. Albergato.*

Mulieris qualitas induſtria, diligentia, & prudentia præditæ, præſumptionem verſionis pecuniarum in illius vtilitatem auget, & ſuſpiciones in contrarium tollit, *deciſ.60. num.5. Cerro.*

Mulier illiuſque filij pro dote, & illius reſtitutione poſſunt diſtrahere bona fideicommiſſo ſubiecta, *deciſ.120. num.3. Taia.*

Mulier contrahens ad effectum extinguendi aliud debitum obligatur, *deciſ.495. nu.2. Albergato.*

Mulier, ſi non excedat duodecimum annum, nulliter teſtatur, *deciſ.441. nu.19. Veroſpio.*

Mulieris prima obligatio nulliter contracta, nulla dicitur, & ſecunda contracta ad extinguendam primam, *deciſ.495. num 8. Quod limita, vt num.9 Albergato.*

Mulier ſecluſa interpellatione aliud, quàm dotem prætendere non poteſt, *deciſ.200. num.12. eodem.*

Mulieres ſine ſtatutarijs ſolemnitatibus, nulliter contrahunt, *dec ſ.396 num 9. Bourlemont.*

Mulieris obligatio excedens medietatem dotis licet corruat, iſte tamen exceſſus eſt probandus de tempore obligationis, *dec ſ.491. num.11. Albergato.*

Mulier non poteſt vno eodemque tempore duobus viris ſe deſponſare, *dec.397. num.10. Veroſpio.*

Mulieri dotem repetenti etiam contrà tertios bonorum poſſeſſores ex Statuto Vrbis via executiua competit, *deciſ.349. num.1. Beuilaqua.*

in Muliere, quando præſumitur minimè Iuris ignorantia, *dec ſ.353. num.18. Cerro.*

Mulier ſuo prætextu Conſtitutionis dotis ex Statuto Vrbeuetano hæreditatibus parentum renunciare non poteſt, *deciſ.271. num.11. Albergato.*

Mulieris obligatio vt ſuccurrat Marito in ſuis neceſſitatibus vt nimis vaga non attenditur, & reddit obligationem nullam, *deciſ 928. num.6 Beuilaqua.*

Mulier hæres beneficiata viri poteſt ſuper bonis hæreditarijs de ſuis dotibus ſatisfacere, *dec.301. num.4 Emerix.*

Mulieri cõſentienti diſtractioni bonorum liberorum ſolutio in fideicommiſſarijs fieri non poteſt, *deciſ.303. num.19. Taia.*

Mulier cum diſpenſatione Summi Pontificis poteſt ſe nubere cui vult abſque caducitatis vitio, *dec 185. nu.2. Beuilaqua.*

Mulier excluſa à Statuto, ſi agat contrà fratrem hæredem patris, pro conſecutione ſuæ dotis, præſumitur fouere bonum Ius, *deciſ.398. num.6. Bourlemont.*

Mulieres ſine certis ſolemnitatibus in Prouincia Marchiæ non poſſunt contrahere, ſecundum Carpenſem Conſtitutionem. Quæ Conſtitutio extra Prouinciam Marchiæ non intrat, *deciſ.418. num.2. Veroſpio.*

ab Muliere aliqua deſcendentiam quis non dicitur probaſſe, dum non docet, eam fuiſſe nuptam, & habuiſſe filios, *deciſ.389. num 11. Bourlemont.*

in Muliere ignorantia præſertim præſumpta à quocumque detrimento eam immunem reddit, *dec.210. nu.7. Veroſpio.*

Mulier, quandonam ex hæreditate Soceri dotem repetere poſſit, *deciſ.349 num.4. Beuilaqua.*

à Muliere donatio facta non obſeruatis ſolemnitatibus ſtatutarijs non tenet, *deciſ.17 num.1. Albergato.*

Mulier dotata ad ſucceſſionem Patris aſpirare non poteſt, *dec.200. num 2. Albergato.*

Mulier, quod habuerit maritum, & filios probandum eſt cum præſumptio Iuris ſit in contrarium, *deciſ.389. nu.12. Beuilaqua.*

à Muliere donatio non modicæ leuitatis facta fraudem veriſimiliter in ea interceſſiſſe præſupponit, *deciſ.315. num.3. Bourlemont.*

Mulieri, quando certa bona pro fundo dotali conſignantur, eidem actio contrà alia non competit, *deciſ. 349. num.8. eodem.*

Mulieris dos nobilis taxanda eſt prudentia Iudicis arbitrio, *dec.10. num.2. Albergato.*

Mulieris contractus multò magis corruit ex defectu ſolemnitatum, dum mulier iurauit ſe non habere affines, & tamen habebat eos, *deciſ.17. num.18. eodem.*

MVLTI-

MVLTIPLICVM.

Multiplicum poſt multos annos compleri ſolet, *deciſ.412. nu.15. & 16. Albergato.*

Multiplicatio titulorum in beneficialibus datur, *deciſ.380. nu.9. & 17. Veroſpio.*

Multiplicatio titulorum in beneficialibus datur, *deciſ.292. num.3. Bourlemont.*

Multiplicitas titulorum datur in beneficialibus, *deciſ.424. num. . . . Vicecomite.*

MVTATIO.

Mutatio animi, & pœnitentia in donante ex clamoribus, ac reclamationibus iuſtificatur, *dec.24.nu.8. Meltio.*

Mutatio, & alteratio nominis in antiquis attendi non debet, dummodò duo confinia, vel demonſtrationes remaneant, quamuis aliqua deficeret, *deciſ.183.num 17. Taia.*

Mutatio ſeruitutis non alterat obligationem, ſed de vna ſpecie fructum ad quaſcumque alias fit tranſitus, *deciſ.102. num.6. Taia.*

Mutationis voluntatis intimatio Procuratori nō eſt neceſſaria, quando eadem apud acta habetur, *deciſ.298. numer.7. Bourlemont.*

MVTVVM.

Mutuo verò, vel ficto vſura dumtaxat admittitur, *deciſ.58. nu.16. Veroſpio.*

Mutuum implicitum, ſeu palliatum in Cambij contractu, quando po . . . præſumi, *dec.232. num 15. Veroſpio.*

Mutui contractus ex quibus verbis non poſsit argui, *deciſ.58. num.19. Veroſpio.*

Mutui contractus, quando ex partitis librorum non probetur, *deciſ.443. num. . . Bourlemont.*

N

NARRATIVA.

Narratiua non obtentæ ſufficientis diſpenſationis ex fide Officialium, & ſola inſpectione librorum Datariæ non iuſtificatur, *deciſ 37. num 20. Albergato.*

iuxta Narratiuam finalem conceſsio ipſa regulari conſueuit, *deciſ.326. num.7. Veroſpio.*

ex Narratiua fideicommiſsi ſpecialis, & particularis emiſſa licentia ſubreptitia redditur, *deciſ.304.num 12. Taia.*

Narratiua gratia eſt probanda per impetrantem, etiam quod contineat negatiuam, *deciſ.449 num.4 Beuilaqua.*

ſi Narrata in literis non iuſtificentur ſubrogatio grattoſa remanet fruſtratoria, *deciſ.380 num. . . . Veroſpio.*

Narrata ſunt iuſtificanda a promiſſo Apoſtolico vigore reſeruationis contra promiſſum ab Ordinario, & datur ratio, *deciſ.450.num 8 9 & 10. Bourlemont.*

NASCITVRIS ſubſtitutionem factam locum etiam habere non natis, in quibus caſibus procedit, *deciſ.114. num.15. Beuilaqua.*

NATIVITATE ex fide Baptiſmatis in actis exhibita probata ratione illius Ciuis, & Incola quiſpiam cenſetur, *deciſ.364.num 3. Priolo.*

pro NATO poſthumus habetur vt commodum ſucceſsionis obtineat, & excludit ſubſtitutum etiamſi poſtea decedat, *deciſ.39.num.5. Beuilaqua.*

NATVRA.

Naturam quotidianarum diſtributionum penſionem ſortitam fuiſſe vndè dignoſcitur, *deciſ.329 num.5. Veroſpio.*

Naturam contractuum effectu ea, quæ non habuerunt conditionem non immutant, *deciſ 292. num.9. Veroſpio.*

iuxta Naturæ curſum in Iudicijs accidentia inſpici ſolent, non autem quæ rarò ex poſſibilitate contingunt, *deciſ.32. nu.11. Veroſpio.*

Naturam feudum, quando improprij, ac alienabilis feudi aſſumpſit, ad inducendam in eo primogenituram Sedis Apoſtolicæ aſſenſum non requirit, *deciſ.82.num 1. Veroſpio.*

Naturam legati reuocabilem ſemper retinet facultas per viam legati conceſſa, *deciſ.355.num.17. Albergato.*

Natura feudi ex conſuetudine alienabilis per contractum, ſeu vltimam voluntatem a feudatarijs perſtringi valet, *deciſ.82. num.9. Veroſpio.*

Natura, & eſſentia immemorabilis eſt, quod nihil in contrarium viſum, & auditum fuerit, *deciſ 70.nu.66 Beuilaqua.*

Natura optionis eſt, vt vnus poſt alium prout quiſque antiquior eſt ſucceſsiuè optet, *dec.127 nu.26. Cerro*

Naturam contractus clauſula ad habendum non immutat, cui apponitur, ſed reſtringitur ad eius limites, *deciſ.319. num.5. Cerro.*

Natura eſt immemorabilis, vt in ea principium aliquod temporis aſsignare non liceat, *deciſ.200.num 28. Taia.*

Natura facultatis propria eſt, quod poſſit reuocari, *dec 189. num.3. Albergato.*

Natura Conſtitionum Apoſtolicarum ea eſt, vt abſque alia approbatione dicantur eſſe ſtatim ſortitæ & obligent ſtatim ac publicantur, *deciſ.235. nu.6. Beuilaqua.*

Naturam laicalem, quod ſequatur Iuſpatronatus mixtum, quando mag . . incliuandum ſit, *deciſ.376. num.23. eodem.*

Natura copulæ eſt, vt verificetur omnium copulatorum, *deciſ.115. num.5. eodem.*

Naturam emphyteuſis Eccleſiaſticæ clauſula, ad habendum, & aliæ quando non alterent, & quando ſic, *deciſ.310.nu.6. Priolo.*

ex Natura rei euictæ, quando procedit euictio non debetur, *deciſ.141. num 6 Meltio.*

Natura terribilis vir debet eſſe, & ſolitus exequi minas, ad hoc vt vxori detur iuſta cauſa timoris, *deciſ.270. num.14. Priolo.*

iuxta Naturam locationis conceſſio facta quoſcunque ſucceſſores etiam extraneos comprehendit, *deciſ.175. num.6. Veroſpio.*

Naturam donationis matrimonium ad hæredes quoſcunque tranſitoriæ immutare non ſolet, *deciſ.268.num.3. Veroſpio.*

Naturam contractus principalis conſtitutum ſequitur, *deciſ.412. num.2. Albergato.*

Naturam reuocabilitatis legata, ſi reliquantur in contractibus, retinent, *deciſ.184.num.10. Albergato.*

Natura alternatiuæ operatur, vt actum in vno tantum verificari ſufficiat, *deciſ.226. num. . . . Meltio.*

Natura bonorum Eccleſiaſticorum non immutatur, dum inualidè fuerunt tranſmiſſa ad extraneos, *deciſ.319. nu.14. Cerro.*

Natura contractus non immutatur ex clauſulis executiuis *deciſ.180.num.23. Albergato.*

NECESSITAS.

Neceſſitas diſponendi ex mente Teſtatricis de mobilibus multa legata facientis colligitur, *deciſ.259 num.3. Taia.*

Neceſſitatē potius parendi Iudices inferiores habent, quàm auctoritatem iuſtitiam mandatorum Rotalium diſcutiendi, *deciſ.75.num.5. Priolo.*

Neceſſitatem conſenſus adulti verba in prima ætate, ſuppoſunt, *deciſ.368.nu.22. Ninos.*

Neceſsitas Seminarij pro legitima cauſa diſmembrationis deſeruire non poteſt, *deciſ 29. num.2. Veroſpio.*

NEGATIVA.

Negatiua ſola vnius prohibitionis in terminis rei Eccleſiaſticæ omnes caſus alienationis etiam hæreditariæ inſtitutionis ſub ſe comprehendit, *deciſ.175.nu.13 Beuilaqua.*

Negatiua conditio ſi ſine filijs, operatur vt ſub nomine filiorum ad excludendos ſubſtitutos, nepotes, & alij deſcendentes admittantur, *dec ſ 76. nu.4. Meltio.*

ſuper Negatiua Teſtes deponentes non probant, dum eam non coarctant, *deciſ.403. num.25. Albergato.*

NEGOTIVM.

in Negotio continuare filius declarando velle teneri duplici vinculo, & vti hæres patris, & propria perſona, *deciſ.426. num.4. Emerix.*

Negotiū an obligetur per inſtitorem pecunias recipientem, *deciſ.437. num 4. 5. & 6. Vicecomite.*

Negotium pilarum muſcatarum poteſt exerceri æquè per homines, quam per mulieres, *deciſ 23. num. 20. Meltio.*

Negotij continuatio ſub eiſdem nominibus arguit illum non fuiſſe terminatum per diuerſum inſtitutum, *deciſ.426. num.2. Emerix.*

NEGLIGENTIA.

Negligentia in proſequutione cauſæ colitiganti ex facto aduerſæ partis impedito adſcribi non debet, *deciſ.181 nu.9. Veroſpio.*

Negligentia Maiorum, deſcendentibus vindicantibus Patronatum ex iure proprio nocere non poteſt, *dec.103.nu.16. Priolo.*

ex Negligentia Notarij omiſſio ſubſecuta producenti obeſſe non debet, *deciſ.15. num.4. Veroſpio.*

Negligentia fratris circa dotationem fruſtrà accuſatur cum nulla in eo mora concurrat, *deciſ 200.num.15. Albergato.*

Negligentia Prælati in præſcriptione, quando noceat Eccleſiæ, *deciſ.440 num.20. Taia.*

propter Negligentiam Soceri, ac moroſitatem in ſoluendo dotem nondum contracto matrimonio, nec adhuc ceſſo ſolutionis die, exburſaſſe non præſumitur, *dec.387.nu.11. Veroſpio.*

ex Negligentia hæredes ad reſarciendum damnum, & culpa defuncti emanatum tenentur, *deciſ.297.nu.57. Bourlemont.*

NEPOS.

Nepos ex Iure proprio veniens non perſonam, ſed gradum repræſentat, & diſtinguitur locus quem filius ab eiuſdem Matris iure occupare debet, *deciſ.265. num.24. Albergato.*

Nepotes ex ſucceſſorio edicto ad hæreditatem admittuntur, *dec.125 num.7. Priolo.*

Nepotes concurrunt ad ſucceſſionem Patrui, & amitæ cum alij Fratribus, & Sororibus defuncti. *deciſ.404. num.1. Bourlemont.*

Nepotes ſub nomine filiorum, quando admitti debeant in fideicommiſſo ad excluſionem ſubſtitutorum, *dec.378.nu.11. Veroſpio.*

Nepotibus Teſtatoris in Teſtamento, & inteſtato, in ſtirpes, & non in capita datur ſucceſſio, *deciſ.469.num.1. Taia.*

Nepos ex forma Statuti Rauennæ præteriri poteſt, *deciſ.108. num.7. Albergato.*

Nepotibus ſucceſſio, quando ex proprio Iure competit hæreditas in capita conſequenter diuidi debet, *deciſ.281. num. . . Veroſpio.*

Nepos ex Statuto Rauennæ præteriri non poteſt, cum idem perſonas non ſubiectas, nec bona extra eiuſdem Territoria poſita non comprehendat, *dec.265. num.4.*

Nepotibus in minori ætate conſtitutis omnis ſuſpicio fraudis ſeu intentio fœnerandi in Patruis tollitur, & contractus validus reputatur, *deciſ.330.num.4. Veroſpio.*

Nepotes Teſtator vocando ad fideicōmiſſum, aperte oſtendit, Teſtatorem ſub expreſſione filiorum non intellexiſſe venire nepotes, *deciſ.378.num.13. Veroſpio.*

Nepos an ex quo dicatur habuiſſe dotem maternā in Teſtamento Aui præteriri poſſit, *deciſ.370.nu.17. Albergato.*

Nepotes, tam ex Teſtamento, quàm ab inteſtato ob perpetuam repræſentationem in ſtirpes, & non in capita inter deſcendentes ſuccedunt, *deciſ.469. num.3. Taia.*

Nepotes in Patrui, ſeu Auunculi hæreditate viriliter ſuccedunt, ſecus ſi Patruus, vel Amita cum ijs concurreret. *deciſ.281. num.15. Veroſpio.*

Nepotibus auiamento apothecarum, quod ob lucrum ex illa prouenien pretio eſt æſtimabile renunciantibus, Patrui ea implicatione bonorum ad nepotes ſpectantium plus lucrati cenſentur, *dec.ſ.236. nu.2. Albergato.*

Nepotes per tranſactionem renunciantes omnibus bonis ſtabilibus eorum induſtria, & pecunia pro parte acquiſitis, fructus ad rationem quinque pro centenario ſine labe vſurarum benè recipere poſſunt. *deciſ.236. num.1. Albergato.*

Nepotis ex filia deſcendenti hæreditas Aui excluſis tranſuerſalibus debetur, *dec.265.num.1. eodem.*

Nepotis præteritio ex renunciatione Matris ſanari non poteſt, cum talis renunciatio ſemper ſub conditione facta intelligatur. *ibidem nu.15.*

Nepotes cum Amita ad ſucceſſionem aſpirante Matris locum aſſumere coguntur, *deciſ.281.nu.10. Veroſpio.*

Nepotes ſub filiorum appellatione vocatæ cenſentur, *deciſ.378. nu.8. eodem.*

an Nepoti dos Matris in legitimam ſibi ab Auo debitam imputari debeat, ita vt ſe præteritum in Teſtamento dicere non poſſit, *deciſ.342.nu.10. Albergato.*

Nepos matre de medio ſublata ad cōditionem filij redactus cenſetur, *deciſ.265.num.2. Albergato.*

NOBILITAS.

Nobilitas generoſa, quæ ſufficiat ad ſuſceptionē habitus Meleuitani *deciſ.209. num.7. Albergato.*

ad Nobilitatis probationem Teſtibus poſitiuè de omnibus requiſitis deponentibus fides eſt adhibenda, cum ex eorum dictis perfecta nobilitatis probatio reſultet, *deciſ.150.nu.4. eodem.*

Nobilitatem Teſtes deponentes de publica voce, & fama, etiam pro admiſſione ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ ſufficiant, *deciſ.213. num.2. Priolo.*

Nobilitate a teſtibus ex omni latere probata, quin eadem ad effectum admiſſionis ad habitum ſufficiat non dubitatur, *ibidem num.8. Priolo.*

Nobilitas eſt qualitas à parentum ſanguine deriuata, per quam Nobiles vltrà plebeios excipiuntur, *deciſ.209.nu.2. Albergato.*

Nobilitatis probatio de Aſcendentibus genericè facienda, licet, pro individuis ad habitum requiratur, ad eius tamen excluſionem opus eſt, quod exercitium nobilitatem derogans in Patre, vel Auo ſpecificè fuerit probatum, *deciſ.213.num.14. Priolo.*

Nobilis dicitur ex Patre, Matre, Auo, & Auia nobilibus ſanguine, nomine, & armis deſcendens, cuiuſque Aſcendentes cum ſplendore vixerunt, & Conſules, & Magiſtratus fuerunt, *ibidem num.1.*

Nobiles perſonæ non præſumuntur voluiſſe præiudicare tertio, *deciſ.421. num.10. Ninos.*

Nobilis Vir adhoc, vt talis ſit non eſt neceſſe, vt officia Ciuitatis exerceat, *deciſ.207. num.4. Albergato.*

NOMEN.

Nominum diuerſitas probationi identitatis non obſtat, cum ex curſu centum annorum nomen mutari valeat, *dec.183. num.16. Taia.*

Nomen proprium à Teſtatore nominati pro contraria tranſmiſsionis coniectura ponderatur, *deciſ.203.num.15. Beuil.*

Nominis ſuperadditio ad maiorem declarationem appoſita Teſtamentum non vitiat, ſed potius facit vt fides eidem adhibeatur, *deciſ.163. num.7. Beuilaqua.*

Nomine legitimorum hæredum veniunt tam maſculi, quam fœminæ, *deciſ.510. num.1. & 5.* Quod limita, *vt num.6. & 7. Beuilaqua.*

Nomina hæredis, & filij, dum ſunt inter ſe contrà diſtincta vnum non venit ſub nomine alterius, *deciſ.430. num.10. Priolo.*

Nomine collectiuo deſcendentium vocati filij intelliguntur vocati per vulgarem, *dec.429.nu.3.* Quod limita, *vt num.4. Beuilaqua.*

Nomine collectiuo ſtante filij cū patre ſuccedere nequeunt, nec coniunctiuè, ſed ſucceſſiuè ſunt admittendi, *dec.229. num.14. eodem.*

ſub Nomine legitimorum hæredum fœminæ continentur, *deciſ.422. num.2. Bourlemont.*

Nomine Epiſcopi Vicarius vnum, & idem Tribunal conſtituit, *deciſ.182. num.5. Taia.*

ob Nominum poſſibilem æquiuocationem, fit eſt vt non dicatur concludenter deſcendentia probata, *deciſ.389. nu.8. Beuilaqua.*

Nomine conſanguineorum veniunt etiam cognati, dum ſtatuentes ſe ad vtrumque referre ex vi verborum conſueuerunt, *deciſ.497. num.9. & 10.* Quod declara, *vt nu.11. & 12. Veroſpio.*

ſub Nomine Eccleſiæ conceſſio alicui facta cenſetur facta ipſi Eccleſiæ, *deciſ.48.num.21. Beuilaqua.*

Nominis mutatio, & alternatio in antiquis attendi non debet, dummodò duo confinia, vel demonſtrationes remaneant, quamuis aliqua deficeret, *deciſ.183.num.17. Taia.*

Nomini eiuſdem perſonæ dum plures aſpirant ad fideicommiſſum, tunc coniecturæ demonſtrant perſonam, *dec.447. num.1. Veroſpio.*

ſub Nomine dignitatis conceſſio facta alicui, non poteſt dici perſonalis, *deciſ.48.num.20. Beuilaqua.*

in Nomine, & pronomine error conſtito de perſonæ identitate non præiudicat, *deciſ.447.num.12. Veroſpio.*

ſub Nomine filiorum Teſtator, quando ſe declarauit quod intellexit tantum filios comprehendi ſanè talis declaratio eſt attendenda, *deciſ.76. num.8. Melzio.*

Nominis expreſſio hæredis in principio adiecto poſtea nomine proprio filij facit, vt non admittatur hæres niſi ſit deſcendens, nec deſcendens niſi ſit quoque hæres, *deciſ.209. num.12. Beuilaqua.*

Nomine hæreditatis venit, quod defunctus poſſidebat de tempore obitus, non autem alienata in vita, *deciſ.412. num.10. Albergato.*

Nomen hæredes, & ſucceſſores quoſcunque cōſtituunt duas orationes ſeparatas *dec.430.num.11. Priolo.*

Nomen hæredum in fideicommiſſis verificatur de hæredibus ſanguinis, *dec.468.num.8. Vicecomite.*

ſub Nomine filiorum nepotes, quando admitti debeant in fideicommiſſo ad excluſionem ſubſtitutorum, *deciſ.378. num.11. Veroſpio.*

Nomine proprio præſentatio iuxtà numerum perſonarum in capite facta, Patronatum indiſtinctè ad omnes de familia transfert, *deciſ.130.num.5. Priolo.*

Nominis hæredis ſuperadditio in narratiua, & cancellatio inſtitutionis eiuſdem in diſpoſitiua an ad tollēdam fidem Teſtamenti ſufficiant, *deciſ.163.num.6. Beuilaqua.*

NOMINATIO.

Nominatio primogenituræ ad vnius familiæ agnationem arctata an tranſeat in agnationem, quæ ſit alterius familiæ, *deciſ.1. num.2. Veroſpio.*

ad Nominationem vnius inſtitutio reſtricta nulla facta mentione alterius, facit vt ille non hic pro patrono recognoſcatur, *deciſ.96.num.14. Beuilaqua.*

Nomi-

Nominatio perſonarum cadit in perſonis quibus congruit veriſimilis mens Teſtatoris, *deciſ.296. numer.8. Veroſpio.*

Nominatio alicuius vti filij cum actu proportionabili Inſtitutionis filiationem inducit, *deciſ.273.n.16. Priolo.*

Nominatio ad duo beneficia facta pluralitatem oſtendit, *deciſ.206 num.2. Beuilaqua.*

Nominatio feminis abſentibus, & vacationem ignorantibus non præiudicat, maximè dum habita de ea notitia ab illa reclamatum fuerit, *dec.277 num.13. Beuilaqua.*

Nominatio, educatio, aliique actus recenſiti, vti filium in quaſi poſſeſſione filiationis conſtituunt, ità quoque cauſam ab eo habentes, *deciſ.151. num.4. Albergato.*

Nominatione facta, reſoluitur omnis poſſeſſio, & ius nominantis, *deciſ.444. nu.4. Cerro.*

Nominatio Eccleſiæ, & confectio Chriſmatis inducunt ius Cathedralitatis, *deciſ.5. nu.3. Cerro.*

Nominatio in filium, & agnitio an poſſit ſuffragari pro ſucceſſione in bonis, eius, qui ſe geſſit vti pater, *deciſ. 312. numer.23. Priolo.*

Nominatio alicuius ad emphyteuſim ab Eccleſia non excluditur, cum eadem à ſimili titulo omninò capacem regulariter non dimittat, *deciſ.173. num.6. Veroſpio.*

Nominando Magnus Magiſter quem fratrem profeſſum demonſtrat illius profeſſionem, *dec.445 num.4. Albergato.*

Nominare debens ex mente Teſtatoris in obitu aliquem ex certis perſonis, ſi nominet in vita quare non teneat, *deciſ.419. numer.14. Veroſpio.*

Nominandi facultas ad Primogenituram ad maſculos, qui habent qualitates requiſitas, remanet, *deciſ. 1. numer.10. Veroſpio.*

Nominatus cum aliquis ſit, & comprehenſus in ſententia, fruſtra de eiuſdem intereſſe non doceri contenditur, *deciſ. 88. nu 10. Priolo.*

Nominandi facultas dicitur conſumpta, dum alteri fuit ius quæſitum, *dec.345. num.8. Cerro.*

Nominando Teſtator filios in Teſtamento non excludit matrem tanquam hæredem ſubſtitutam, dum filij tantum ſuccedunt in bonis ad quæ mater vocabatur, *deciſ.78. numer.2. Taia.*

N O T A R I V S.

Notarij atteſtationi deponentis de ſana mente Teſtatoris videtur adhibenda fides, *deciſ.252. num.4. & 5. Cerro.*

Notario pro Donataria ſtipulante, donatio abſque alia acceptatione irreuocabilis euadit, *deciſ. 365. num. 5. Beuilaqua.*

Notarij aſſertio licet mandatum non probet, plurimum tamen ad illud præſumendum iunctis coniecturis & præſumptionibus operatur, *dec.194. num.11 Priolo.*

per Notarium Iuramentum vti concernens actum Iuriſdictionis abſque commiſſione Iudicis recipi nequit, *deciſ.40 nu.4. Meltio.*

Notario recuſante exhibere Teſtamentum vehemens argumentum ſuſpicionis exinde conſurgit, *deciſ. 180. num.9. Priolo.*

Notarij approbatio non eſt neceſſaria ad effectum probandi apoſtillam, quando eandem ab ipſomet Notario rogato factam fuiſſe conſtat, *deciſ.123. nu.2. Cerro.*

Notarij ſtipulatio non operatur, quod contractus ſui natura reuocabilis, efficiatur irreuocabilis, *deciſ.189. num.19 Albergato.*

Notarij Depoſitio atteſtantis acta à Procuratoribus aſſueuiſſe conſcribi, licet poſſibilitatem in contrarium admittat, non tamen facit vt depoſiti tempus percutiens ſua fide deſtituatur, *deciſ.19. num.13. Veroſpio.*

Notarij rogati apoſtilla manu ſignata eiuſque copia nitida & authentica partibus tradita, falſitatis ſuſpicio ceſſat, & de Teſtatoris voluntate ac mandato incontinenti appoſita cenſetur, *deciſ.133 numer.1. Cerro.*

Notarius cum functus ſit officio nec ſyllabam quidem clauſulæ addere poteſt, maximè quando ſuper eadem partes iudicialiter contendunt, *dec. 343. num.16. Albergato.*

Notarius rogatus clauſulas ſolitas, & conſuetas opponere cenſetur, *ibidem num.15.*

Notarij, & Teſtium intereſſe cum ſit valde remotum, & incertum, ad minuendam fidem Teſtamenti ſolemnis ad fauorem piæ cauſæ facti inefficax eſt, *dec.99. nu.14. Meltio.*

Notarij confeſſio vltimo Teſtamento de directo contraria, vt eidem tuta fides non adhibeatur facit, *deciſ. 180. nu.7. Priolo.*

Notarius Teſtans extrà rogitum nil plus probat, quam Teſtis, *deciſ.494. num.12. Bourlemont.*

Notariatus officium ad effectum admiſſionis ad habitum non præiudicat, *deciſ.213. numer.12. Priolo.*

Notarius rogatus, vt exhibeat Teſtamentum ad illius exhibitionem ratione officij tenetur, *deciſ. 180. numer. 8. Priolo.*

N O T I T I A.

Notitiam emptor habendo vacabilitatis officij de tempore emptionis, euictio ſequuta ex iſto capite cum ſcientia ipſius non debetur, *deciſ.141. num 5. Meltio.*

Notitia actus benè deducitur ex mandato dato ad illud operandum, *deciſ.176. nu.11. Beuilaqua.*

Notificatio eſt neceſſaria in præiudicialibus, *deciſ.524. numer.12. Cerro.*

N O T V L A.

Notulæ binæ diuerſæ diuerſo tempore exhibitæ nullam merentur fidem, *deciſ.451. numer.11. Bourlemont.*

Notulæ pro memoria ſcribentis factæ notitiam ſcribendorum non concludunt, nec ſcribenti præiudicant, *deciſ. 308. numer.7. Albergato.*

Notula diuerſa plures habens in ſe defectus argumentum præbet contra exhibentem, *deciſ.451. nu.13. Bourlemont.*

Notulæ, dum in ijs partitæ dati & recepti non continentur, gradum probationis non conſtituunt, *deciſ.308. nu.8. Albergato.*

Notula ſine iuramento à principali data non probat, *deciſ. 451. num.10. Bourlemont.*

N O V A T I O.

Nouatio nullatenus cenſetur inducta, dum à contrahentibus non legitur in Inſtrumento expreſſa, *deciſ.38. nu.13. Veroſpio.*

Nouatione poſita non deponitur denominatio, *deciſ.460. numer.1. Taia.*

Nouatio vt inducatur, opus eſt omnia in primo contractu contenta fuiſſe in ſecundo repetita, & transfuſa, *dec.284. num.3. Beuilaqua.*

Nouatio locationis vnde reſultat, *deciſ. 362. num.18. Beuilaqua.*

Nouatio non inducitur data compatibilitate vnius contractus cum alio, *deciſ.284. num.4. ibid.*

Nouatio inducta non cenſetur quando contractus ad inuicem compatiuntur. *deciſ.341. num.15. Albergato*

Nouatio non inducitur ſuper obligatione, pro qua fuit ſemper actum. *deciſ.284. num.5. Beuilaqua.*

N O V I T I A T V S.

à Nouitiatu animo deliberato, qui diſcedit non profitendi perinde eſt, ac ſi Nouitiatum non cœpiſſet, *deciſ.14. num.2. Meltio.*

à Nouitiatu diſcedens animo non redeundi iterum Nouitiatum tenetur peragere, *ibidem num.3.*

Nouitiatus legitimi defectus ſicuti nullam reddit profeſſionem emiſſam, eò magis voluntatem tacitam effringit, *ibidem num.27.*

Nouitiatus peractus animo non profitendi ſi tamen emittatur profeſſio, ſit valida, quando locum habeat iſta concluſio, *ibidem nu.12.*

N V L L I T A S.

Nullitas ſententiæ ex defectu iuriſdictionis fruſtrà applicatur, *deciſ.203. num.3. Beuilaqua.*

Nullitas, & infectio tituli notoria, quando deficiat. Probatio probationem non excludit, *deciſ.400. num.23. Albergato.*

Nullitatis ſcientia, tam Iuris, quam facti ad effectum doli præſumpti cū omnibus requiſitis eſt probanda, *deciſ.189. num.14. Albergato.*

Nullitas, & iniuſtitia Iudicis procedentis ad manutentionem. ſi non iuſtificetur, non attenditur cum ſit iuſtificanda clarè executa, *dec.432. num.4. Albergato.*

Nullitas in minoris, ſeu alterius fauorem inducta à tertio opponi non poteſt, *deciſ.82. num.12. Veroſpio.*

Nullitatis vitio ſententia ſubiecta eſt, dum decernit immiſſionem, & reintegrationem, *deciſ.418. num.9. Veroſpio.*

Nullitate ex defectu materiæ tantùm non formæ proueniente, hæredibus loco damnorum, & intereſſe fructus debentur, *deciſ.267. num.17. Albergato.*

Nullitas niſi per aliam ſententiam, quæ in Iudicatum tranſit declaretur, prima ſemper ſententia ſtat in ſuo robore, & viam executiuam tollit, *dec.166. num.4. Beuilaqua.*

Nullitas ſententiæ pro inualiditate inueſtiturarum ex defectu tranſportationis proceſſus fruſtra applicatur. cum de illius confirmatione non agitur, nec de releuantia iurium conſtat, *deciſ.191. num.17. Beuilaqua.*

Nullitatis, ac iniuſtitiæ ſententia vitio affecta propriam poſ-ſeſſionem a poſſeſſore abdicare non valet, *deciſ.33. num. 11. Veroſpio.*

Nullitate ſtante carcerationis, quis in carcere retineri non poteſt, etiamſi debitum ſit verum, *deciſ.396. nu.8.16. Bourlemont.*

de Nullitate tituli, quando non poſſit dici conſtare, *deciſ. 402. num.24 25.26.& 27. Albergato.*

Nullitate tituli ſiue gratiæ principalis ſtante, literæ ſubro-gationis gratioſæ etiam expeditæ tanquam ab ea deſum-ptæ, & dependentes non releuant, *deciſ. 254. numer. 18. Beuilaqua.*

pro Nullitate contractus vtilitate concurrente ſi deſint ſo-lemnitates etiamnum Rota inclinat, *deciſ.139. num.11. Albergato.*

Nullitatis ſcientia, tàm iuris, quàm facti ad effectum doli præſumpti cum omnibus requiſitis eſt probanda, *ibidem num.14.*

Nullitas contractus inducta fauore certæ perſonæ ipſa ta-cente, non poteſt ab alia allegari, quod fallit, *deciſ.474. num.3.& 4. Albergato* la 2.

Nullitas ex defectu citationis eſt inevitabilis, *deciſ.228. nu.8. Meltio.*

Nullitas tituli, vel ipſius infectio ad Attentatorum effectum nullatenus conſideratur regulariter, *deciſ 402. num. 28. Albergato.*

Nullitate prioris exequutionis ſtante exequutio vlterior per viam ſubhaſtationis fieri non poteſt, *deciſ.340. nu.8. Albergato.*

Nullitates, quando à quouis tertio poſſunt opponi, *deciſ. 409. nu.2. num.20.21.& 22. Cerro.*

de Nullitate, & iniuſtitia deliberationi, clarè, & notoriè non conſtet, deliberatario pro ſuſtinenda ſua delibera-tione ſufficit, quod ex iiſdem actis. *deciſ. 142. numer. 3. Meltio.*

Nullitatem hæres non poteſt obiicere quam defunctus non allegauit, maximè quando de facto approbata fuit, *deciſ. 394. num.12. Cerro.*

Nullitas contractus inducta fauore Mulierum, & Minorum inducta intelligitur quatenus ipſi ea velint, *deciſ.495. nu.10. Albergato.*

Nullitatis exceptio non poteſt allegari ab eo, cuius fauore contractus non eſt nullus, *deciſ 461. nu.19. Priolo.*

Nullitatem iam detectã, & oppoſitam ad deducendam qui-libet admittitur, *dec.257. num.9. Priolo.*

Nullitatis Author de nullitate dare non poteſt, *deciſ. 150. n .9. Albergato.*

Nulla ſententia dicitur ex quo duas alias antecedentes de partibus illi contrarias non reuocauit, cum ita appoſitæ, & pugnantes reperiantur, *deciſ.193. num.1. Bourlemont.*

Nullus actus per ſe vt conualidetur, aliunde quam per ſim-plicem aſſertionem gerentis comprobari debet, *deciſ.155 nu.111. Meltio.*

Nulliter vxor, quando dicatur alienaſſe, vel obligaſſe do-tem pro neceſſitate Mariti, *deciſ. 258. numer. 12. Beuila-qua*

ad NVMERVM filiorum legitima vltra quatuor taxata eſt ſemis, *deciſ 277. num.16. Bourlemont.*

Numerato non omnis obligat, ſed quoties idipſum agit, *dec.248. num 14. Taia.*

ad NVTVM conferentium beneficia quando ſunt amoui-bilia, tunc ad eorum nutum poſſunt amoueri. *deciſ. 2. num.7. Priolo.*

Et hoc intellige abſque vlla cauſa, ceſſante tamen odio, & malitia, *ibidem num.8.*

O

OBEDIENTIA.

Obedientia quando debet eſſe realis, & actualis, non ſuf-ficiunt verba, *deciſ.260. nu.6. Cerro.*

Obedientia verbalis, quando opus eſt facto, tanquam ven-toſa, vento deſeruit, *deciſ.246. num.11. Meltio.*

Obedientia competit Epiſcopo in ſua Diœceſi, cum ea ſit actus Iuriſdictionis, *deciſ.79. num.6. Beuilaqua.*

Obedire obligatus, in vanum reſpondet, ſe eſſe promptum, & paratum in omnibus, & per omnia, & poſtea factis id neget, *deciſ.246. nu.3. Cerro.*

OBIECTIO.

Obiectio de non Clerico tempore vacationis non ſuffraga-tur, cum de tempore præſentationis quo Ius præſentandi acquiritur Clericatum aſſumpſiſſe ſufficiat, *deciſ.131. nu.8 Albergato.*

Obiectio de Eccleſia digniori non ſubſiſtit, cum vtraque ſit Cathedralis, & vtrobilibet Epiſcopus reſideat. *dec.215 num.4. Taia.*

Obiectio de nõ translata poſſeſſione ex defectu implementi conditionis non ſubſiſtit, dum contrarium in ipſo actu exequutionis apparet, *deciſ.310. num.29. Priolo.*

Obiectio de bonis liberis ex quibus detrahenda erat legiti-ma non ſubſiſtit, cum contrarium ex ipſo Inuentario pro-betur, *deciſ.179 num.4. Albergato.*

Obiectio de tranſactione non facta inſubſiſtens dignoſcitur quando contrarium ex ipſa lectura apparet, *dec.359. n.12. Beuilaqua.*

Obiectio de domo non releuat, cum noſtra deſtinatione non natura domus conſtituatur, pariete ſcilicet in medio domo poſito, *deciſ.278. nu 5. Taia.*

Obiectio poſſeſſionis, quando ceſſet in ſubrogatione gra-tioſa, *deciſ.401. num.6. Albergato.*

Obiectio de capſarum aſportatione, & illarum aperitione abſque neceſſaria Teſtium præſentia facta non admittitur, dum contrarium ex actis iuſtificatur, *deciſ.324. num.6. Bourlemont.*

Obiectio de oneribus legatorum non intrat, cum legata inutilia remanſiſſe non verificetur, *dec.259. nu.9. Taia.*

Obiecta, bene tolluntur ex ipſo facto, & ſic, quod res ali-ter ſe habet, *deciſ.433 num.10. Bourlemont.*

Obiectio de non integrè purgatis attentatis non ſubſiſtit, cum contrarium manifeſtè probetur, *deciſ.178. num.7. Meltio.*

Obiectum, quando non applicatur non eſt attendendum, *deciſ.251. num.11. Meltio.*

OBITVS.

per Obitum Sede Epiſcopali vacante, dimiſſionem aut tranſ-lationem Ordinarij, beneficia vacantia Papæ reſeruan-tur donec denuò prouiſus poſſeſſionem capiat, *deciſ.254. num.6. Beuilaqua.*

per Obitum reſignatione admiſſa ſi reſignans ſuperuixit per viginti dies beneficium non dicitur vacare, *deciſ.35. num.4. Albergato.*

Obitus vltimi inueſtiti ſcientia ex parte proximioris petẽ-tis renouationem inueſtituræ concludenter eſt probanda, *deciſ 515. num 7. Ninos.*

poſt Obitum mariti vxore ſuperſtite remanente, & paulò poſt decedente, conditio dicitur impleta ad effectum conſequendi emolumentum. *deciſ 90 num.7. Beuilaqua.*

per Obitum eius cui debentur alimenta expirant, *deciſ.412. num.18. Albergato.*

per Obitum Officialium reſeruatio inducta in quibus caſi-bus locum habeat, *deciſ.266 num.15. Priolo.*

Obitus probatur; ex quo infirmus non admittit viſitatio-nem Medici, Chirurgi, & Sacerdotis, *deciſ. 480 num.21. Bourlemont.*

Obitum alicuius Teſtes probant, ſi probant vidiſſe aliquem mori, & mortuum etiam, *deciſ.530. num.1. Beuilaqua.*

Obitus alicuius in hoſpitali paupertatis non leue admini-culum oſtendit, *deciſ.337. num.5. Beuilaqua.*

Obitus ſine filijs de Iure præſumitur, *deciſ.444. num 3. Al-bergato.*

à die Obitus Patris legitima debetur filijs, vna cum fructi-bus &c. *deciſ 536. num.1 Emerix.*

Obitus Tutoris non poteſt inferri ad tempus datiuæ tutelæ quo ipſe adhuc viuus admitti poterat, nec aliter legitimo aut datiuo Tutore opus erat, *deciſ.108. num.2. Meltio.*

per Obitum beneficium, quando ſemper fuit plenum, non poteſt dici vacare, *deciſ.414. num.8. Vicecomite*

Obitus beneficiati probatur ex reſignatione Ordinarij, quã motu proprio prouiſit, *deciſ.480. nu.18. Bourlemont.*

Obitus occultatio, & ſimultatio probatur ex minis & iur-gijs illatis Inquiſitori obitus. *deciſ. 480, num. 20. & 22. Bourlemont.*

poſt Obitum Patris donatio tanquam purificanda pactum de ſuccedendo à promiſſore, quandocunque reuocabile præſeferre videtur, *deciſ.212. num.9. Veroſpio.*

ex Obitu collitigantium lis non extinguitur, quando ea-dem officij nomine inſtituta conuincitur, ac conſequen-ter in eodem ſtatu, & terminis ad ſucceſſores in officio porrigitur, *deciſ.181. num.5. Veroſpio*

à die Obitus Patris, Matris legitima cum debeatur, vna cum fructibus, quid inde inferatur, *deciſ. 536. num. 13. Emerix*.

OBLATIO.

propter Oblationes Parochus ad ipſum pertinentes nouas erectiones impugnare licitè poteſt, *deciſ.231. num.10. Beuilaqua*.
Oblationes captioſæ, ſi tendant ad eludenda mandata iudicialia non releuant, *deciſ.260.nu.3. Veroſpio*.
Oblationes piæ, ſumunt decrementum ab incertitudine, & diminutione populi, *deciſ.374.nu.18. Albergato*.
Olatio obedientiæ dum eſt captioſa,eo magis eſt reſpicienda, *deciſ.246. num.4.Cerro*.
ex Oblatione, & ex contractu obligatus non poteſt ſe pœnitere, ſed cogi poteſt & debet, *deciſ.36.nu.11.Taia*.
Oblationes quæ annales, & quæ annuales dicantur, *dec.501. num.5.Cerro*.
Oblatio verbalis, tunc admittitur ad effectum, vt dicatur paritum executorialibus, quando aliquod factum præciſum, & poſitiuum præſtandum non eſt, *dec.246.num.9. Cerro*.
Oblatio facta ante multum tempus deliberationis, quando non dicatur nulla, *deciſ.196.num 9. Beuilaqua*.
Oblatio verbalis crediti vt admittatur, ſat eſt,quod conſtet creditorem recepturum non eſſe etiam ſi præciſè non recuſet recipere, *dec.258.num 11.Taia*.
Oblationes verbales, ſpernendæ ſunt dum factis negatur, quod verbis affirmatur, *deciſ.260 num 13.Cerro*.
Oblator poſt oblationem pœnitendo debitori nocere non poteſt, *deciſ 36.nu.11.Taia*.

OBLIGATIO.

Obligatus ex oblatione, & ex contractu non poteſt ſe pœnitere, ſed cogi poteſt & debet, *deciſ.36. num.11.Taia*.
Obligatio conditionalis dolum non tollit, dum non remouentur impedimenta, quæ contra exequutiones præſtabantur, *deciſ.288. num.9. Albergato*.
Obligationi non eſt locus conditione pendente, *deciſ. 479. num.9 Beuilaqua*.
Obligatio per publicum Inſtrumentum cõtracta conſtituit probationem probatam, *deciſ.168. num.7. Beuilaqua*.
Obligatio mulieris excedens medietatem dotis licet corruat, iſte tamen exceſſus eſt probandus de tempore obligationis, *deciſ 445.nu.11. Albergato*.
Obligatio cum clauſula inſolidum & Iudicis decreto vallata, in quantum operatur, *deciſ.343 num.10. Veroſpio*.
Obligationem diminui in caſu translationis penſionum nõ eſt abſurdum, *deciſ.65. num.8. Albergato*.
contra Obligatum in forma Cameræ executiuè proceditur, *deciſ.492.num.1.Veroſpio*.
Obligatio prima mulieris nulliter contracta, nulla dicitur, & ſecunda contracta ad extinguendã primam, *deciſ.498. num.8.& 9.Albergato*.
Obligatio noua, aliud eſt,ſi tractetur, vt inducatur,& aliud ſi tractetur de illius continuatione, *deciſ.23.num.17.& 18. Meltio*.
Obligatio fideicommiſſariorum de ſolutione fructuum per publicum Inſtrumentum facta probationem probatam conſtituit, *deciſ.166.nu.8. Beuilaqua*.
Obligatio Procuratoris reſtituendi hæredibus exactas pecunias ſi penſio nulla declarata foret, an exactionem indebitam inducat, *deciſ.362. nu.7. Veroſpio*.
Obligatio ſoluendi vltra ſortem principalem etiam fructus plenam ſcientiam pecuniarum ſub vſuris exiſtentium inducit, nec interpellatio requiritur, *deciſ.157. num 3. Meltio*.
poſt Obligationem ratificatio non ſuffragatur pro dote contracta, *deciſ.488 num.8.Veroſpio*.
Obligatio tradendi quintam partem fructuum omnium bonorum impugnari nequit cum de ea conſtet ex Inſtrumẽto Tranſactionis, quod probationem probatam facit, *deciſ.255. nu.1. Emerix*.
Obligatio ad factum, ſi non adimpleat, tenetur ad damna, & intereſſe, *deciſ.116. num.1.Beuilaqua*.
Quæ ſint requiſita, vt quis teneatur ad damna,& intereſſe, & quando importent, *ibidem num.2*.
Obligatio cum fuerit concepta in caſu, quo reperirentur ſolutiones factæ per publica Inſtrumenta, iiſdem repertis terminatio cauſæ in deuolutiuo non eſt neceſſaria, *deciſ.157. num.6. Meltio*.
Obligatio concernens factum alienum reſoluitur in ſimplices diligentias, *deciſ.479 nu.20.& 21. Beuilaqua*.
Quod limita, *ibidem num.22*.

Obligatio, dum non ſit vnica, ſed plures, & ſucceſſiuæ pro quolibet anno,tot cẽſentur tranſactiones,quot ſunt anni, & in quolibet anno tempus eius, & grauamen attenditur, *deciſ.24. num.10.Cerro*.
Obligatio ob defectum ſolemnitatum requiſitarum ex Conſtitutione Marchiæ non tollitur, cum eadem ad exteras Prouincias ſtatus Eccleſiaſtici non extendatur, *deciſ. 242. num.14. Priolo*.
Obligatio dandi, & conditio ſi non dederit teneri contra naturam profectionis ſunt, ex quæ Patris ſunt voluntariè dantur, *deciſ. 159. numer. 12.Taia*.
Obligatio Mulieris, vt ſuccurrat marito in ſuis neceſſitatibus, vt nimis vaga non attenditur, & reddit obligationem nullam, *deciſ.521. num.6*.
Obligatus ad reſtitutionem fructuum etiam in caſu quo haberi non poſſet, diligentia non excuſatur niſi ſequatur effectus, *deciſ.119.num.3 Bourlemont*.
Obligatio facta in Carceribus ſubſiſtit conſtito de Iuſtitia carcerationis, *deciſ.350.num.2.Bourlemont*.
Obligationes ſeparatim factæ arguunt illarum diuerſitatem *deciſ.428.numer.8.Beuilaqua*.
Obligatio nulla ratificata non poteſt amplius impugnari, *deciſ.479. numer.13.Beuilaqua*.
Obligatio nomine hæreditatis non autem nomine proprio, an hæredem obligati ad ſatisfactionem obſtringat, *deciſ. 325.num.8,Priolo*.
Obligatio vxoris de ſua dote ad fauorem mariti, ſi ſit nulla ex falſa cauſa expreſſa non attenditur, *deciſ. 521. numer.10. Beuilaqua*.
Obligatio, & fideiuſſio ad fauorem Ciuitatis facta tanquam ſtricti Iuris ad fauorem particularis extendi non poteſt, *deciſ.161 num.4.Priolo*.
Oblatio ſolutionis Canonis, facta per Emphyteutam, operatur, vt pœna caducitatis cenſeatur incurſa, *deciſ. 375. nu.13 Albergato*.
Obligatio Carcerati, quando iniuſtè carceratus ſe obligauit nulla eſt, ſecus autem quando iuſtè, *deciſ.288.num.1. Albergato*.
Obligatio fideiuſſoria matris pro reſtitutione dotis obligatione filij matrem indemnem releuantis compenſari debet, ne locum habeat circuitus inutilis, qui ex Iuris diſpoſitione omninò euitari debet, *deciſ. 139. numer. 16. Meltio*.
Obligatio Cameralis, quid operetur, *deciſ. 196. numer. 14. Beuilaqua*.
Obligatio de euictione, non comprehendit euictionem prouenientem ex natura, & qualitate rei, *deciſ.377.nu.14 Nimes*.
Obligatione ceſſata fructuum ſolutio, & alia ſub forma Cameræ promiſſa via executiua amplius peti nõ poſſunt, ſed per tres conformes ſub Iudicio Ordinario agendum eſt, *deciſ.166.num.2.Beuilaqua*.
Obligatio fideiuſſoris tanquam ſub conditione concepta, in reſpectu ad Ordinem Procuratori ab ipſo attributum quomodo intelligenda, *deciſ.352.num.6. Veroſpio*.
Obligatio legalis, quæ in bonis aſcendentium pro dote mulierum competit, ad fructus dotis etiam extenditur, *deciſ. 20.num.3.Cerro*.
Obligatio vna, non tollit alteram niſi id fuerit dictum, *deciſ. 439.num.11.Cerro*.
Obligatio ſoluendi augmentum dote non conſignata euaneſcit, *deciſ.90.num.16 Beuilaqua*.
Obligans ſe ad aliquid, ſoluendo, dicitur extinguere proprium debitum, *deciſ.251.numer.12.Meltio*.
Obligationes ſeparatim factæ arguunt illarum diuerſitatem *deciſ.428 num.8.Beuilaqua*.
Obligationi non eſt locus conditione pendente, *deciſ. 479. nu.9.Beuilaqua*.
Obligatio Procuratoris circa reſtitutionem hæredibus faciendam quomodo extinguitur, *deciſ. 352. numer. 8. Veroſpio*.

OBLIGATIO CAMERALIS.

Obligationis Cameralis commiſſio quando mentionem facit, Rota in cauſa appellationis mandatum exequutiuũ relaxare poteſt, *deciſ.242. nu 7.Priolo*.
Declara quando in locum A.C. Rota ſubrogatur, *ibidem*.
Obligationem Cameralem ſententia vulnerans ſtat ſemper in ſuo robore, quouſque ſuper illa feratur alia ſententia contraria, & in iudicatum tranſeat, *deciſ.167. numer. 3. Beuilaqua*.
contra Obligatum in forma Camerali executiuè poteſt procedi, *deciſ.13.nu.5.Beuilaqua*.

Vnde contra eum poteſt relaxari mandatum executiuum, *ibidem num.6.*

Obligatio Cameralis non extenditur ad ea, quæ non ſunt ſpecificata in obligatione, *deciſ.13. nu.8.ibid.*

in Obligatione Camerali acceptatio tacita contenta, de habente intereſſe primarium de tempore contractus non autem ſecundarium intelligitur, *deciſ.355. num.8. Albergato.*

Obligatio Cameralis ius agendi contra hæredes tribuit, *deciſ 90 numer.5 Benilaqua.*

Obligationem Cameralem ſententia iniuſta non vulnerat, quod declara, *deciſ 71, num.5 & 6. Bourlement.*

Obligatio quando eſt munita forma Camerali, eius vigore in Tribunali A.C. debitores via executiua ad ſolutionẽ compelluntur, *deciſ 242. nu.1 Priolo.*

Obligationis Cameralis executio per turbidas exceptiones retardari non debet, *deciſ.113.nu.11.Benilaqua.*

Obligatio Cameralis dat viam executiuam contra obligatum, illiuſque bona, & hæredes, *deciſ.509.num.5. & 6. Verſpio.*

Obligatione Camerali Inſtrumentum vallatum habet viam executiuam, *deciſ 435.nu.9.ibid.*

Obligationem Cameralem clauſula ſi quid exequen. non vulnerat, *deciſ. 509. num.4. ibidem.*

Obligatio Cameralis in tacita reconductione non cenſetur repetita, *dec.474.num.8.Albergato* la 2.

Obligatio Cameralis habet executionem, *deciſ 530. num.4. Benilaqua.*

Obligatione Camerali Inſtrumentum Vallatum habet executionem paratam, *deciſ.464 num 1. Cerro.*

in Obligatione Camerali, ea quæ tacitè continentur, ad quorum fauorem operentur, *dec.189 num.20.Albergato.*

Obligatio Cameralis ſi non adſit, non datur via executiua pro dote conſequenda, limita, *deciſ. 20. numer. 10. Albergato.*

Obligatio Cameralis habet executionem paratam. Obligatio Cameralis viam executiuam indulget, *deciſ. 247. num.2. Albergato*

Obligatio Cameralis reddit ius certiſſimum, *deciſ.228.num. 11. Taia.*

Obligatio Cameralis viam executiuam, & executionem paratam habet *deciſ.90.num 4.Benilaqua.*

Obligatio Cameralis tribuit ius agendi contra obligatos, *dec.530,nu.5 ibidem.*

OBSCVRITAS bonorum poſſeſſori non obſtat, vbi bona propria poſſediſſe, nullam à ſe incorporationem factam fuiſſe, & dolum abeſſe oſtendit, *deciſ.253. num.10.Taia.*

Obſcuri atem generalitas inducit, *deciſ. 528. numer. 5. Benilaqua.*

OBREPTITIE, ac ſubreptitiè extorta licentia Apoſtolica, alienatio eius vigore facta fideicommiſſarijs non officit, *deciſ.304.num.7.Taia.*

OBLIVIO præſumitur in eſſe per temporis internallum *deciſ.428. num 10. Benilaqua.*

OBSERVANTIA.

Obſeruantia adeò præualet, vt literæ Apoſtolicæ ſint intelligendæ eo modo, quo obſeruatæ fuerunt quamuis contrarius intellectus de Iure certior eſſet, *deciſ.226. num.6. Albergato.*

Obſeruantia interpretatiua nullam requirit præſcriptionẽ *deciſ.520.num.8.Taia.*

Obſeruantiæ, ac diuturnæ poſſeſſioni indiſtinctè inter omnes hæredes continuatæ, pro interpretatione voluntatis Teſtatoris etiamſi dubia eſſet, ſummoperè eſt deferendum, *dec.57. num.16.Meltio.*

propter Obſeruantiam fides vel ſcripturæ alias informi datur, ita inobſeruantiam fidem Inſtrumenti minuere omni Iure cenſetur, *deciſ.253.num.9.Taia.*

Obſeruantiam formæ in Clementina præſcriptæ ſuperiores eius curare tenentur, *deciſ.105.num.12.Cerro.*

Obſeruantia etiam ſine præſcriptione ſufficit, cum verba Bullæ interpretatiuè ad effectum intelligendi deducantur, *dec.93. num.8.Albergato.*

Obſeruantia Iuriſpatronatus gentilitij ex longa præſentatione Iure ſanguinis deſcendentium probatur, *deciſ. 103. num.4.Priolo.*

Obſeruantia quadragenaria, dum non agitur de ſubſtantia Iuriſpatronatus, ſed de illius qualitate ad eandem probandam ſufficit, *ibidem.num.14.*

Obſeruantia, qualis taxæ ratio habita fuerit, probat, *deciſ. 369.1.nu.2.Benilaqua.*

Obſeruantia diuturna diſpoſitionem aliquam dubiam declarant, *deciſ.48 num.23.Benilaqua.*

Obſeruantia interpretatiua attenditur, etiamſi intellectus datus ab obſeruantia eſſet malus, *deciſ.520.num.11.Taia.*

Obſeruantia interpretatiua inducitur etiam ex non facto, *deciſ 520.num.15.Taia.*

Obſeruantia reddit Emphyteuſim Eccleſiaſticam ad hæredes extraneos tranſitoriam, *deciſ.510.num.9. Priolo.*

Obſeruantia probata, quod apud aliquem ſpectat pertinentia beneficij, ad eumdem quoque pertinebit ius nominandi, & amouendi Capellanos, *deciſ.2. num.4. Priolo.*

Obſeruantia ſtante, & lapſu 30. annorum, an faciat præſumere Beneplacitum Apoſtolicum, in alienatione bonorũ Eccleſiæ, *deciſ.375. nu.24. Albergato.*

Obſeruantia ceſſante, allegari non poteſt Beneficium Apoſtolicum præſumptum, *deciſ.260.nu.22.Cerro.*

Obſeruantia interpretatiua, quando poſſit dici indubitabilis, *deciſ.520.nu.13.Taia.*

Obſeruantia longa, non modicum præſtat adminiculum ad præſumendum Teſtatoris mentem fuiſſe ſanam, *deciſ. 353.nu.11. Cerro.*

ex Obſeruantia longi temporis ſuſpicio malæ fidei penitus ſublata cenſetur, *deciſ.110. num.11.Priolo.*

Obſeruantia ſubſecuta multum operatur, ad aliquid corroborandum, *deciſ.439.num.12.Cerro.*

Obſeruantia interpretatiua attendenda eſt, etiamſi contrarius intellectus eſſet de Iure verior, *deciſ.520.num. 10.Taia.*

Obſeruantia ſtatuti deſumitur ex atteſtatione Cancellarij Communitatis, & ex Inſtrumento Matrimoniali ad quod contrahentes ſeſe retulerunt, *deciſ.501. nu.6. Benilaqua.*

ex Obſeruantia centenaria beneplacitum Apoſtolicum tantum præſumitur, *deciſ.481. num.7. Cerro.*

Obſeruantia in ſoluendis portionibus ſolitis abſque diſtributione totius ſummæ, Bullam Pontificis eo modo eſſe intelligendam operatur, *deciſ.93. num.7. Albergato.*

Obſeruantia plurimum operatur ad effectum pertinentiæ, *deciſ.152. num.7.Priolo.*

Obſeruantia excluditur etiam per vnicum actũ difformem, *deciſ.260. numer.21. Cerro.*

Obſeruantia, quando eſt tranſgreſſa tempus immemorabile quid operetur, *deciſ.2. numer.3.Priolo.*

Obſeruantia interpretatiua etiam ex vnico actu inducitur, *deciſ.520.nu.9 Taia.*

Obſeruantia neceſſaria quando eliditur ex actibus Iuriſdictionalibus à parte geſtis non eſt attendenda, *deciſ.255. num.14.Benilaqua.*

Obſeruantia in materia cambiorum benè facit pro declaratione, & interpretatione verborum pactis, & obligationibus per debitorem inita, *deciſ.439. num.14. Cerro.*

Obſeruantia interpretatiua pro intellectu aſſertionis admittitur, etſi contrarius intellectus de Iure verior eſſet, *deciſ 103. nu.20. Priolo.*

Obſeruantia optima cuiuslibet diſpoſitionis interpres exiſtit, *deciſ.223.num.14. Meltio.*

Obſeruantia non ſubſiſtit dum de eius difformitate aliundè conſtat, *deciſ.24.nu.13.Cerro.*

Obſeruantia de alienandis bonis ad effectum ſoluendi cenſum, quis hæres fuerit, & an legitimatio potuerit filio ſuffragari, demonſtrat, *deciſ.325 num.5. Priolo.*

Obſeruantia declarat actum, & animum præcedentem, *dec.493 nu.4.Cerro.*

Obſeruantia ſtatuti præſumitur, quando eſt inſertum in volumine aliorum ſtatutorum, *deciſ.511. num.5. Benilaqua.*

Obſeruantia benè docetur per teſtes conteſtes, & optimè informatos, *deciſ.2. num.2. Priolo.*

Obſeruantia diuturna declarat qualitatem contractus. *deciſ. 48.num.23. Benilaqua.*

in Obſeruantia viridi ſtatutum quod ſit de iure præſumitur *dec.428.num.19 ibidem.*

Obſeruantia optima cuiuslibet diſpoſitionis interpres exiſtit, *deciſ.233.nu.14.Meltio.*

ab Obſeruantia Regulæ de Annali impetrans, quando non excuſetur, etiam ſi aliter conſtaret de nullitate tituli, *deciſ.402.nu.31. Albergato.*

Obſeruantia, vt ſuffragetur, vniformis, continuata, & ſucceſſiua quoad omnia eſſe debet, *deciſ.24 num.14.Cerro.*

OBTINENS poſſeſſionem ad certum effectum, non poteſt eã vti ad diuerſum effectum, *deciſ.21. numer.18.Taia.*

Occultatio, & ſimulatio obitus probatur ex minis & iurgijs illatis inquiſitori obitus, *dec.480. num.20. Bourlement.*

OCCVLTATIO mortis præſumitur ex circumſtantijs ad effectum, vt gratia effectũ ſortiri poſſit, & exempla afferuntur, *deciſ.480. num.25 & 26. Bourlemont.*

OCCVPATIO vnius prædij à collitigante facta non impedit, quin in reliquis obligatio firma, & efficax remaneat, *deciſ.255. num.4. Emerix.*

O D I V M.

in Odium retorqueri non debet, in fauorem alicuius quando aliquid fuit inductum, *deciſ.164. num.10. Veroſpio.*

Odium non poteſt conſiderari erga eum, qui adhuc non eſt natus, nec conceptus, *deciſ.89 nu.18. Beuilaqua.*

Odium reponere Coniuges dum recuſant, ſunt ſeparandi, *deciſ.328. num.16 Priolo.*

Odium dicitur oriri inter coniuges, ex querelationibus criminalibus inter ſe datis, *deciſ.260. num.12.* Quod amplia, *vt num.13. Priolo.*

Odium viri in vxorem non coercetur cautione, *deciſ.328. num.3. & 4. eodem.*

Odium implacabile illius querelæ iteratio viri in vxorem arguit, *deciſ.328 num.8. eodem.*

Odij depoſitionem querela reuocata per virum arguit, *deciſ.328. nu.9. eodem.*

Odium ſemper præſumitur durare, maximè quãdo proceſſit ex cauſa honoris, *ibid. num.6.*

Odium exortum ex querela criminali ceſſare dicitur, quando vir à querela deſtitit, *ibidem num.5.*

In Odioſis, & præiudicialibus extenſio de caſu ad caſum non admittitur, *deciſ.57. nu.5. Meltio.*

O F F I C I A L I S.

Officiales tranſigentes certa penſionis parte contenti, dum reſiduum Capitulo in opus fabricæ erogandum remittunt integram portionem pro rata ſeruitij præſtiti ipſis debitã exegiſſe ac recepiſſe cenſentur, *deciſ.223. num.24. Meltio.*

Officia empta in perſonis alterius, reſeruata diſpoſitione in fauorem ementis, in eiuſdem damnum cedunt, *deciſ.294. num.15. Beuilaqua.*

Officiales licèt poſſint contrahere ſocietates ſuper officijs infrà ipſorum valorem, ſub eis tamen titulus, & dominium quod non eſt in commercio non venit, *deciſ.338. num.6. Cerro.*

Officia vacabilia non eſſe in commercio in præiudicium Principis, ſecus autem in præiudicium priuatorum & contrahentium, non ſubſiſtit, *ibidem num.10.*

Officia, quando inter ſe ſunt diuerſa, an duplicem, & diuerſam reſeruationem propter illorũ diuerſitatem inducant, *deciſ.266. num.10. Priolo.*

Officia vacabilia Romanæ Curiæ reſo- ctu tituli, & dominij non ſunt in commercio, nec ſub hypotheca Creditorum cadunt, *deciſ 338. nu.1. Cerro*

Officij venditione facta, pretium ab emptore ſolutum inter Creditores hypothecarios ſecundum vniuſcuiuſque anterioritatem conſignatur, *deciſ 338. num 3 Cerro.*

Officij ſocietas alterius nomine contracta ratificatio ne non ſequuta non parit effectus, nec in ea venit periculum amiſsionis ſortis, *deciſ.462. num.2. & 3.* Quod declara, *vt num.5. Veroſpio.*

Officij dominium, & titulus dum ſub ſocietatibus non venit, nec etiam illius pretium ſub ijs venire poteſt, *deciſ.338. num.9. Cerro.*

Officij pretium licèt venerit ſub hypotheca, hoc tamen niſi ſequuta eiuſdem reſignatione, & venditione non intelligitur, *ibidem num.2.*

O F F I C I V M.

Officium Datij, & Notariatus in Ciuitate Veronæ nobilitati non derogant, quin eadem exercentes nobiles reputentur *deciſ.213. num.13. Priolo.*

Officiorum vacabilium vacatio ad cuius periculum vacent, *deciſ.415. nu.21. Beuilaqua.*

ex Officio militis Lauretani acquiſito reſeruatio non multiplicatur, dum huiuſmodi beneficia ratione Prothonotariatus, & Familiaritatis reſeruata cenſentur. *deciſ.266. num.5. Priolo.*

Officio vendito, & reſignato ſocietates illicò, & eodem momẽto extinguuntur, *deciſ.337. num.8 Cerro.*

Officium Notariatus ad effectum immiſſionis ad habitum non præiudicat, *deciſ.213. num.12. Priolo.*

O M I S S I O.

Omiſsio Inuentarij tutelaris cum diſtractione plurium bonorum ad pupillos ſpectantium, Tutorem munus ſuum non peragentem à tutela remouet, *deciſ.108. numer.13. Meltio.*

Omiſsio in ſubhaſtatione facta bonorum quorundam, quæ antea fuerunt exequutata non præiudicat, cum ea potius ex errore, quam ex intentione partium eueniſſe dicatur, *dec.184. num.6. eodem.*

Omiſsio cognominis alterius diuerſitatem familiæ nõ arguit, *deciſ.32. nu.5. Veroſpio.*

Omiſsio in Primogenitura qualitatis, per Teſtatorem, ordinatæ, non operatur nullitatem, dum illa in ſubſtantia fuit executioni demandata, *deciſ.419 num.5. eodem.*

Vel quando voluntas eam conſtituentis in parte ſubſtantiali innouata non fuit, *ibidem num.6.*

Omiſsio Inuentarij ſi non præueniat culpa, & dolo Tutoris, ſed ex iuſta cauſa, ipſe ab omni mora, & negligentia remanet præſeruatus, *deciſ.83. nu 2. Cerro.*

Omiſsio ſola Inuentarij non impedit, quin hæredi pro credito liquido retentio detur, *deciſ.294. num.13. Beuilaqua.*

ex Omiſsione Inuentarij legitima iunctis alienationibus dicitur conſumpta, *deciſ.444 num.17. Albergato.*

Omiſsio ſubſecuta ex negligentia Notarij producenti obeſſe non debet, *deciſ.16. num.4. Veroſpio.*

Omiſsio bonorum in Inuentario dolo non facta non priuat hæredem illius beneficio, *deciſ.499. nu.8. Cerro.*

Omiſsio, quando præſumatur mala fide facta, *dec.286. nu.15. Albergato.*

O N V S.

Oneris cambiandi ſuſceptio in ſe, quid operetur, *deciſ.439. nu.9. & 10. Cerro.*

Oneris cambiandi aſſumptio in qua parte Inſtrumẽti apponendum veniat, *ibidem nu.7.*

Oneribus congrua in curæ exercitio obeundis proportionata eſſe debet, *deciſ.347. num.7. Bourlemont.*

de Oneribus legatorum obiecto vires hæreditarias excedentibus, an placitum regulatum, & adminiſtratorium, non autem liberum, ac dominium inducat, *deciſ.259. numer.8. Taia.*

Onus hæredibus iniunctum oriri facit inter eoſdem hæredes particulare, perpetuum, & reciprocum fideicommiſſum, *deciſ.468. nu.12 Vicecomite.*

Onus requiſitum ſub generali diſpoſitione comprehendit omnes, maximè quando militat eadem ratio, *deciſ.373. num.2. Cerro.*

Onus fideicommittens imponendo maiori natu ſubueniendi Clericis non habentibus ſufficientes redditus, eoſdem à ſucceſſione non excludit, *dec.57. num.7. Meltio.*

Onus in tranſactionis Inſtrumento Patri impoſitum ad cautelam filiorum, eorundem vocationem propterea non inducit, *deciſ.212. num.4. Veroſpio.*

Onera fideicommiſſario iniuncta non arguunt contrariam voluntatem in Teſtatore à diſpoſitione hæredum, *dec.178. num.3. Priolo.*

Onera Inſtitutionis in ſubſtitutione repetita regulariter non dicuntur, & multò minus ad excluſionem Religioſorum, *deciſ.245. num.14. Meltio.*

de Onere inueſtiendi pro ſecuritate filiorum, & donatoris Patri iniuncto coniectura, filiorum vocationem in Patris præiudicium nullatenus includit, *deciſ.264. numer.14. Veroſpio.*

Onus probandi Teſtatorem de ſuo non diſpoſuiſſe contradicentibus incumbit, *deciſ.183. nu.3. Taia.*

Onus reſtitutionis vltimo loco decedenti dicitur impoſitum licet non fuerit expreſſum, à quo reſtitui hæreditatem Teſtator vellet, *dec.45. num.5. Beuilaqua.*

Onus adminiſtratori inueſtiendi à Teſtatore fuiſſe iniunctũ quomodo probatur, *deciſ.25. num.11. Veroſpio.*

Onus alendi, quando alternatiuè conceptum eſt, ſufficit, quod implemento vnius effectum conceſſũ placitũ ſortiatur, *deciſ.276. num.9. Priolo.*

Onus implendi legata ad ſubſtitutos relictum tunc locum habet, quãdo ex alio capite bona non alienantur, *dec.172. num.10. Priolo.*

Onus, & grauamen, quando potius attendi debet, quàm fauor, *deciſ 378. num.9. Veroſpio.*

Onus venditio quando fuit perfecta, non poteſt apponi, *deciſ.494. nu.7. Cerro.*

Onus cambiandi, quando quis ad ſe ipſum, quando fuit reſtrictum ad ſolum biennium, quid id operetur, *deciſ.439. num.2. Cerro.*

Onus grauantis hæres grauatus ſi non adimpleat cadit ab hæreditate, & fit locus ſubſtitutioni, *deciſ.455. num.6. Beuilaqua.*

Onus an cenſeatur eſſe perpetuum, vel reſtrictum ad primos hæredes, *deciſ.468. num.9. & 10. Vicecomite.*

Onus

Onus implendi legata remanet ineſficax, cum datur hæredi facultas liberè diſponendi de bonis, *deciſ.171. num.9. Benilaqua.*

Onus legitimam ſoluendi in pecunia, & non in corpore, intelligendum eſt ita volente filio, *deciſ.301.nu.7. Emerix.*

Onus caminandi adiectum ſolum in prima parte reſpiciente primum biennium, non cenſetur in parte ſecunda reſpiciente poſt biennium repetitum, *deciſ 514. num.2. Cerro.*

Onus primogenituræ pro cõſeruatione agnationis in adimplementum promiſſionis, & in executionem cauſæ neceſſariæ adiectum cenſetur, *deciſ.34.num.2. Meltio.*

O P P O S I T I O.

Oppoſitiones Iudex ad calumnioſam dilationem fieri dignoſcens caſdem contemnere poteſt, *deciſ 336. num.19. Bourlement.*

Oppoſitio, quæ non ſubſiſtit, non eſt attendenda, *deciſ.260. num.2. Cerro.*

Oppoſitiones illæ non ſunt attendendæ, quæ tolluntur ex facto, *deciſ.385. nu.5. Benilaqua.*

Oppoſitiones, quæ in facto non ſubſiſtunt, non releuant, *deciſ.3. num.24. Meltio.*

Oppoſitiones, quæ non faciunt ad cauſam, non ſunt attendendæ, *deciſ 260. num 32. & 33. Cerro.*

Oppoſitiones inefficaces non attenduntur, *deciſ.58.num.12. Veroſpio.*

OPPONENS exceptiones ſibi competentes non deducens, nec indebitam reſtitutionem per Creditores factam, ſponte ſoluiſſe cenſetur, etiamſi ſolutio ex mandato Iudicis facta fuiſſet, *deciſ.91. num.12. Benilaqua.*

OPPONI, nullitates, quando à quouis tertio poſſunt, *deciſ.409. nu.20. 21. & 22. Cerro.*

O P T I O.

Optionis approbatio, & collatio etiam tacitè, & in conſequentiam alterius actus fieri poteſt, *deciſ.127. nu.6. Cerro.*

Optionis natura eſt, vt vnus poſt alium prout quiſque antiquior eſt ſucceſſiuè optet, *deciſ.127. nu.26 Cerro.*

Optionem Indultũ dum genericè ſucceſſiuè concedit quoad omnes Dignitates, Canonicatum per primam optionem dimiſſum non eſſe reſeruatum probat, *ibidem num.29.*

in Optione collatio non requiritur, niſi optans titulum ſpiritualem mutet, *ibidem num.30.*

O P P I D V M.

Oppido per abſtractionem Abbati aſſignato, id quod ad Epiſcopum ſpectabat agere, Abbas agere tenetur, *dec.235. nu.4 Benilaqua.*

Oppidum ob confuſam eiuſdem appellationem Parochus impugnans, diuerſitatem ſitus vnius ab altero probare tenetur, *deciſ.193. nu.9. Bourlemont.*

Oppido à Diœceſi Epiſcopi ex ſpeciali priuilegio Pontificis abſtracto, & in Abbatem translato, amplius de illa neque in illa idem eſſe cenſetur, *deciſ.235. num.3. Benilaqua.*

in ORATIONE eadem, quando opponitur de duobus, qualiter cenſetur facta oppoſitio, *dec.406 nu.12. 13. & 14. Priolo.*

Oratio, ſub vna, eademque verborum ſtructura concepta, qualiter ſit intelligenda, *ibidem num.9.*

O R D O.

ex Ordine Teſtatoris fideicommiſſum reciprocum reſultat mandantis bona remanere debere in familia, *deciſ.442. num.5. Benilaqua.*

Ordinum priuilegia generalia Iuris aſſiſtentiam de decimis non tollunt, *deciſ.201. num.10. Taia.*

Ordine in regiſtratione ſcripturæ non ſeruato de eius fide dubitatur, & falſitatis præſumptio intrat, *deciſ.59. num.8. Benilaqua.*

Ordines conferre, & dimiſſorias concedere, denotat Iuriſdictionem, *deciſ.70. num.36. eodem.*

Ordinum priuilegia de adminiſtratione Sacramentorum in fundatione noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico locum non habent, *deciſ.231. eodem.*

Ordinatio ab libertatem Commercij facultatem alienandi neceſſariam importat, *deciſ.320. nu.8. Cerro.*

Ordinandi ad Sacerdotium debent habere patrimonium, ne in opprobrium Sacerdotalis dignitatis cogantur mendicare, *deciſ.382. num.55. Veroſpio.*

Ordo ſucceſſiuus importat, vt filij poſt patrem admittantur, *deciſ.230. nu 12. Benilaqua.*

Ordinem ſuccedendi important verba *deficiente Pompilio*, tunc ſcilicet hoſpitale admittendum eſſe ſi vltimò inſtitutus ſuperuixerit primum vocato, & fideicõmiſſum agnouerit, *deciſ.154. nu.3. Priolo.*

Ordo ſuccedendi cum fuerit præpoſterarus, diſpoſitio conditionalis totaliter inefficax, & nullius momenti remanſit, *deciſ.154. num. . . Priolo.*

Ordinatoria Iudicij non deciſoria ſtatuta reſpiciens extrà forum Capitolinum non attenditur, *deciſ.227. numer.6. Benilaqua.*

ex Ordinata diſpoſitione facta ab ipſo Teſtator cenſetur ſanæ mentis fuiſſe, & maximè ſecundum diſpoſitionem legalem, *deciſ.212. num.36. Cerro.*

Ordinanti non autem exequenti actus tribuitur, *deciſ.54. num.13. Meltio.*

O R N A T V S.

de Ornatu Vrbis, & nitore vbi agitur, Bulla Iuris congrui Gregor. XIII. qualiter intepretanda venit, *deciſion.538. num.59. Camer.*

ad Ornatum Vrbis vicino ædificanti tenetur quis vendere domum, quam alijs locat, dum vult ædificans vtramque domum conectere, *ibidem nu.6. & 7.*

Ornatus publicus eſt potiſſimum conſiderandus in materia Iuris congrui, *ibidem num.80.*

in Ornatu Vrbis conſiſtit ratio finalis Bullæ Iuris congrui Gregor. XIII. *ibidem num.65.*

O R D I N A R I V S.

contrà Ordinarium ius viſitandi, quando poſſit dici præſcriptum, *deciſ.391. num.33. 34. & 35. Benilaqua.*

Ordinario concedenda eſt manutentio exercendi ſuam Iuriſdictionem in omnibus locis ſitis intra limites ſuæ Diœceſis, *deciſ.390. num 1. eodem.*

Ordinariorum atteſtationi circa Iuſpatronatus laicorum Rota ſolet multum deferre, cum agatur de eorum præiudicio, *deciſ.383. num.18. Cerro.*

ab Ordinaria Iuriſdictione in ſua Diœceſi Epiſcopus, vt excludatur requiritur immemorabilis canonizata per tres ſententias, *deciſ 90. num.65. Benilaqua.*

Ordinarij in canonizando Iuſpatronatus, & in admittendis præſentationibus in præiudicium libertatis Eccleſiæ faciles eſſe non ſolent, *deciſ.96. num.6. Benilaqua.*

Ordinarij Ius conferendi actiuum non reſtringitur, ſed remanet liberum, & abſolutum, dum ſolus quoad omnes priuatiuè confert, *deciſ.127. num.11. Cerro.*

Ordinarius ob auctos fructus Eccleſiæ vnionem diſſoluere, & Eccleſias ad primæuum ſtatum, in quo antea erant, reducere non prohibetur, *deciſ.165. nu.7. Benilaqua.*

Ordinarij ſententia ſtante appellatione pro rei iudicata haberi nõ poteſt, cum omnes ſententiæ effectus per appellationem ſuſpenſi remaneant, *deciſ.214 nu.14. Allbergato.*

Ordinarius etiam antecedentis vnionis cauſa ceſſante ad diſſolutionis actum abſque cognitione cauſæ, & citatis intereſſe habentibus deuenire non poteſt, *deciſ.29. nu.6. Veroſpio.*

Ordinarius abſque præciſa neceſſitate vel euidenti vtilitate Eccleſiæ ad vnionem deuenire non poteſt, *deciſ.307 nu.3. Albergato.*

Ordinarij locorum tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati Eccleſijs Parochialibus de numero Paſtorum ſufficienti prouidere tenentur, *deciſ.125. num.12. Benilaqua.*

Ordinarij, præſumuntur optimè informati, de ſtatu Eccleſiarum Diœceſis, *deciſ.397. nu 6. Veroſpio.*

Ordinarijs ex decreto Concilij Tridentini pro reparandis Seminariorum indigentijs ſimplicia dumtaxat beneficia diſmembrare permittitur, *deciſ.165 nu.4. Benilaqua.*

Ordinario in materia electionis multum defertur, & pro illius iudicio regulariter præſumitur, *deciſ.55. num.8. Taia.*

Ordinarius eſt manutenendus in exercenda Iuriſdictione, quo ad exiſtentes intra limites ſuæ Diœceſis, & hoc ex aſſiſtentia Iuris, *dec.391. num.13. Benilaqua.*

Quod multò magis procedit probata etiam actuali quaſi poſſeſſione, *ibidem nu.14.*

Ordinario ex ſuo munere incumbit onus peritiam, & ſalutem animarum explorare, *ibidem num.4.*

Ordinariorum prouiſio ad effectum mutandi ſtatum beneficij non eſſet attendenda, cum ad id, poteſtate carere cenſeantur, *deciſ.148 nu.17. Benilaqua.*

Ordinarij prouiſio ſemper eſt ſuſtinenda in excluſione prouiſionis Apoſtolicæ de beneficio, tanquam reſeruato, *deciſ.480. nu.27.* Quod amplia. *vt nu.28 Bourlemont.*

Ordinarius ante quam deueniat ad inſtitutionem præſentati ad Iuſpatronatus quid præcedere debet, *deciſ.383. num.6. Cerro.*

Ordinarij ſententia non præiudicat, ſtante ſuſpenſione per interpoſitam appellationem, & cauſa ſuper illius validitate, & iuſtitia in Rota pendente, *deciſ.103. num.21. Benila.*

Ordi-

Ordinarius de Iurepatronatus ſimpliciter, & demonſtratiuè, non autem limitatè, & taxatiuè loquens, idem Ius eſſe gentilitium non determinat, *deciſ.73.nu.20. Priolo.*

Ordinarius ſi careat poſſeſſione, & titulo, non eſt manutenendus ad exercendos actus ſuæ Iuriſdictionis intra fines ſuæ Diœceſis, *deciſ.391.num.12. Beuilaqua.*

Ordinarij inſtitutio, quando de præſentato à Patrono fuit facta, probat Iuſpatronatus etiam in præiudicium tertij, *dec.383.num.8.Cerro.*

Ordinario Ius conferendi limitatum in quantum præiudicat, *dec.127.nu.17.eodem.*

Ordinarij appellatione veniunt omnes, qui exercent Iuriſdictionem ordinariam, quaſi Epiſcopalem, *deciſ.54.nu.15. Meltio.*

Licet ſint Collatores inferiores, *ibid. num.15.*

Ordinariorum conſenſum, *Concil. Trident. ſeſſ.25. cap.3. de Regularib.* declarat eſſe neceſſarium pro fundatione Conuentuum, *deciſ.87. num.6. Veroſpio.*

Ordinarij inſtituentis approbatio ad effectum inſtitutionis ad Iuſpatronatus requiritur, *deciſ.6. num.2. Beuilaqua.*

Ordinarij non ſolent ita de facili canonizare Patronatus in ſui, & libertatis Eccleſiæ præiudicium, *deciſ.492. numer.2. Albergato.*

Ordinarius illum qui eſt melius informatus alteri præferre tenetur, *deciſ.55. num.13. Taia.*

ab Ordinariorū Iuriſdictione, & Superioritate, ſunt exempti Conuentus Priores, & alij Religionis Hieroſolymitanæ Superiores, *deciſ.391. num.1. Beuilaqua.*

Ordinarij atteſtationi in materia ad illius officium ſpectante plurimum deferri ſolet, *deciſ.73. num.4 Priolo.*

Ordinanti actus tribuitur, non autem exequenti, *deciſ.54. num.13. Meltio.*

Ordinariorum aſſertionibus circà ſtatum ſuarum Eccleſiarū deferendum eſt, *deciſ.397 num.7 Veroſpio.*

de Ordinarij licentia ab Abbate, & Monachis dotata Eccleſia ſolutiones cenſuum ſubſequentes pro eadem principaliter factas fuiſſe in vim præcedētis tituli fundationis præſumitur, *deciſ.146 num.8. Beuilaqua.*

Ordinarij pro conſtructione Eccleſiæ cui populus pro veneratione Sanctorum frequentius accurrit, ob deficitum eleemoſynarum beneficia vnire poſſunt, *deciſ.307. num.4. Albergato.*

Ordinarius beneficia in menſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis vacantia conferre non poteſt, *dec.ſ.254.num.5.Beuilaqua.*

Ordinarij litteris ad effectum probandi Clericatum plena fides eſt adhibenda, *ibidem num.2.*

ab Ordinarijs beneficia cōtra diſpoſitionem Conc. Trident. vnita, ipſo Iure reſeruata cenſentur, *deciſ.5.307. num. 21. Albergato.*

Ordinarius Parochialia beneficia immutare, & ad ſimplicia beneficia reducere non valet, *deciſ.65. num.5. Beuilaqua.*

Ordinarius inſtituendo præſentatum approbat Iuſpatronatus, *deciſ. 492. num.4 Albergato*

ab Ordinario in actu viſitationis libris ſcriptis credendum eſt, *deciſ.48 num.14. eodem.*

Ordinarij licentia cum denegatur ad Sacram Congreg. fit recurſus non ad Epiſcopum viciniorem, *deciſ.87.num.10. Veroſpio.*

Ordinarius Romæ, nullus adeſt præter Summū Pontificem, *deciſ.54.num 14. Meltio.*

Ordinarij non poſſunt exercere ſuam Iuriſdictionem in exemptos, *dec.391.num.10 Beuilaqua.*

ORIS apertio, & facultas impugnandi annullat omnem acceptationem, & conſenſum, *deciſ.205.num.8 Albergato.*

ORIGINEM diſpoſitiones plures, quando habuerunt ab eodem fonte, & cauſa, hoc eſt ſignum indiuidualitatis, & inſeparabilitatis, *deciſ.187 nu.19. Cerro.*

ab ORIGINALI non extractum Statutum non probat, *deciſ.511.num.3. Beuilaqua.*

Originali non oſtenſo deprehendi non poteſt, quod non ſit ſumptum, *deciſ.479.nu.2. Priolo.*

P

PACTVM.

PActum reſolutiuum contractus, ex quibus verbis inducatur, *deciſ.396.num.1. Bourlemont.*

Pacto reductionis ſtante, cenſum ad minorem ſummam in executionem præcedentis conuentionis exactum cenſetur, *deciſ.194.num.6.Priolo.*

Pactum, in euentum tranſlationis penſionum pro parte, aut in totum pro qualibet parte tranſlata teneri aliquem pro rata ſua quomodo procedit, *deciſ.65.num.5. Albergato.*

Pacta in donatione irreuocabili inter viuos appoſita, eius naturam aſſumunt, & veſtiuntur cohærentia contractus principalis, *deciſ.189. nu.11. Albergato.*

Quod procedit, quando diſpoſita per viam Iuris, ſecus ſi ſint appoſita per modum facultatis, *ibidem num.12.*

Pactum oneroſum licet ſufficienter probatum, ſuperueniente legitima cauſa mutandi, non ſuffragatur, *deciſion.300. num.10. Emerix.*

Pacto redimendi domum per ſpacium 50. annorum præter lapſum remanente præſcripto filia ad retrouenditionem non obſtante clauſula *ſemper, & quandocumque*, agere non poteſt, *deciſ 232.num.1. Priolo.*

ex Pacto cōceſſione ſolis ſucceſſoribus inductis, & interdicta alienatione ſub pœna caducitatis, conuentioni, à qua pendet contractus ſtandum eſt, & ſecundum eam pro excluſione extraneorum intelligi debet, *deciſ.175. numer.9. Veroſpio.*

Pactum reſolutiuum in donatione, quando non fuit expreſſum cum clauſulis, *alias, aliter*, vel *alio modo*, non fit locus reſolutioni, ſed ſolum datur actio ad implementum contra contrauenientem, *deciſ.11.num.8 Cerro.*

Pacta extinguendi cenſus, & debita quando non ſunt ſimplicia, & abſoluta, ſed limitata, & reſtricta ad ſequentia, ſecundum appoſitam limitationem intelligi debent, *dec.311 nu.5 Bourlemont.*

Pactum agendi litem, & impendendi de proprio ſubmouetur, cū expenſæ in re tam indubia faciendæ modici erant momenti, & ad ineundam tranſactionem inſufficientes, *deciſ.72.nu.4. Priolo.*

Pactum redimendi non ad facultatem exigendi longe appoſitam, ſed ad proximè narrata inferri debet, *dec.226.nu.9. Meltio.*

cum Pacto retrouendendi bona vendita, ſecuta retrouenditione, res libera redditur, prout erat de tempore venditionis, & perindè, ac ſi res vendita non fuiſſet, *deciſ.494. num.5. Cerro.*

Pactum ſoluendi datia abſque violatione Iuris publici inter paciſcentes etiam in illorum præiudicium ſuſtinetur, *deciſ.242.num 12. Priolo.*

Pactum reuocabile in contractu irreuocabili adeſſe non eſt inconueniens, maximè in terminis facultatis fratri in contractu adminiſtrandi, & vendendi, conceſſæ, *dec.355. nu.16. Albergato.*

Pacto ex facto per obitum filij primum inueſtiti ſine filijs conceſſio terminata remanet, *deciſ.175 nu 2 Beuilaqua.*

Pactum concordia continens, quod tertio non cenſeatur Ius quæſitum operatur, quod ille tertius ea vti non poſſit, *deciſ.471 num.8. & 9 Bourlemont.*

Pactum continuandi pecunias ſuper cambijs, quid importet, *deciſ.524.nu.10. Cerro.*

Pactum reſolutiuum, appoſitum in Tranſactione plurium rerum, quid operetur, *deciſ.187.num.18. eodem.*

Pacto iurato ſtante de non mouendo litem, & de euictione in forma, ab eodem recedere non licet, *deciſ.153. num.3. Priolo.*

Pactum, quod contractus ſit iuſtificandus infrà 15. dies, aliàs habeatur pro non facto, operatur quod non ſequuta ratificatione contractus non ſubſiſtat, *deciſ.509.num.7.* Quod declara, *vt nu.11. & 12. Veroſpio.*

Pacto ſtante licere ſcilicet propria auctoritate partem fructuum prærerntorum accipere, ceſſionario competit remedium aſſociationis ad ingrediendam poſſeſſionem negocio non liquidato, *deciſ.250.num.6 Taia.*

Pactum ſuccedendi in locum primi Creditoris non ſufficit, niſi idem priori Creditori notificatum fuerit, *deciſ.248 num.12.Taia.*

Pactum de non recedendo ab Vrbe ſpeciem quandam ſeruitutis continet, *deciſ.200.num.8. Emerix.*

Pactum arctiſſimam prohibitionem alienationis continens, conceſſionem Caſalis ad illos ſolummodo de familia inueſtiti reſtrictam fuiſſe demonſtrat, *deciſ.175. numer.1. Beuilaqua.*

Pacto iniuſto, & illicito reiecto cenſus redimi poteſt, *dec.194 nu.18. Priolo.*

Pactum præſtandi quintam partem fructuum, quando ad bona poſt tranſactionem acquirenda limitatur, acquiſita ante tranſactionem non comprehendit, *deciſ.250. num.9. Taia.*

ex Pacto Pater filium ad cenſum vitalitium nominare poteſt, qui

qui paſſim ad duorum vitam extenditur, & vno mortuo alteri ſoluitur, *deciſ.267.num.13. Albergato.*

Pactum reſolutiuum, vt inolens fauorem eius pro quo fuit initum, ipſo volente validitatem inducit, *deciſ.509.num. 12.& 13 Vereſpio.*

Pacta correſpectiua perindè ac ſi vnica diſpoſitio eſſent eodem iure cenſeri debent, *deciſ.242. num.13.* Priolo.

Pacta in Inueſtitura appoſita, vt Eccleſiæ ſuffragentur, prius eueniſſe caſum deuolutionis, & lineam defeciſſe conſtare debet, *deciſ 363. num.10. Albergato.*

Pactum ſoluendi datia per venditorem in legibus eſt improbatum, *deciſ.242.numer.9.*Priolo.

Pactum in contractu mutui de vendendo prædium pro pretio æſtimando ex communi Theologorum opinione ſuſtinetur, *dec.138.numer.7.Meltio.*

Pactum ſuccedendi in locum primi Creditoris non ſufficit, niſi idem priori Creditori notificatum fuerit, *deciſ.* 248. *num.12.*Taia.

Pactum quando eſt onerosum, ad eius probationem Teſtes idonei requiruntur, *dec.390.nu.9.*Em*erix.*

Pactum de non recedendo ab Vrbe, an Vxorem ab obligatione ſequendi Virum immunem reddat, *deciſ 300. nu.4. Emerix.*

Pactis non adimpletis reſeruatio iurium à tempore donationis intrat, *deciſ.186.num.15,Benil.*

Pactum ſoluendi datia per venditorem in legibus eſt improbatum, *deciſ.242.numer.9.Priolo.*

Pactum capiendi poſſeſſionem propria auctoritate non extenditur ad caſus non expreſſos, *deciſ.319. numer.* 24. *Cerro.*

Pactum vt ſuſtineatur, de eo Inſtrumento matrimoniali conſtare debet, *deciſ.300numer.5.Emerix.*

P A P A.

à Papa delegatus alium in tota cauſa ſibi commiſſa ſubdelegare poteſt, *dec.104.nu.10.Cerro.*

Papæ familiaritas tanquam maior illam Cardinalis Indultatarij tanquam minorem abſorbet, *deciſ.266.num.12. Priolo.*

Papa mandans aliquid ſeruari cum clauſula ſublata, & decreto irritante, qualiter ſit facienda talis ſeruatio, *deciſ. 538.num.16. Camer.*

à Papa vti deuoluta beneficia, quando fuerunt impetrata, qui modus vacandi excludit omnem alium modum vacandi, *deciſ 402.num.13.Albergato.*

Papa licentiam concedendo ſub expreſſa aliqua clauſula, eadem niſi obſeruetur licentia non valet, *deciſ.304. nu.9.Taia.*

Papa non præſumitur voluiſſe præiudicare Patronis Laicis, ob patronos Eccleſiaſticos, *deciſ. 376. num. 27. Benilaqua.*

Et maximè, ſi ceſſet Datariæ præiudicium, Amplia *ibidem num.28 & 29.*

Papalis conſtitutio munita, clauſula ſublata, & decreto irritanti, vt dicatur ei derogatum, requiritur ſpecialis derogatio, *deciſ.54.num.31.Meltio.*

Papa non admittit reſignationem, niſi iuſtificatis narratis, *deciſ.480.nu.12.Bourlemont.*

Papa niſi expreſsè intelligat fundationem, per iudicium legi in fundatione præſcriptæ derogare non ſolet, *deciſ.13 num.1.Albergato.*

Papæ enunciationes, quando non releuent ad probandam pacificam præſcriptionem, *deciſ 440.nu.16.Taia.*

Papæ Mandatum quando intelligitur de primo conſenſu aut diſſenſu, ſequens conſenſus deficiente conditione non prodeſt, *deciſ.299.nu.8.Taia.*

Papæ prouiſio eſt præferenda in concurſu factæ ab Ordinario eadem die, quod amplia, *deciſ.* 480. *num.1. & 2 Bourlemont.*

Papa poteſt tollere Ius Ciuile, *deciſ.* 538. *num.* 20. *&* 21. *Camer.*

Papæ intentio aliquid concedentis eſt attendenda, *deciſ.374. num 6 & 7. Albergato.*

Papæ verba, quando ſunt narratiua, recipiunt conditionem, ſi ita eſt, *deciſ.440.numer.18 Taia.*

Papales Conſtitutiones emanatæ in executionem Decretorum Sacræ alicuius Congregationis an habeant locum in Vrbe, *deciſ.* 54. *num.12.Meltio.*

Papa ſolus Diœceſes ſeparare, & concedere poteſt, *deciſ.* 334. *num.17.Taia.*

Papa non attentat, *deciſ.* 410. *numer.* 16. *Priolo.*

Papa expreſſis verbis de collatione loquendo, eam ab Ordinario auferre, & eidem velle præiudicium inferre in ſuo Iure conferendi non cenſetur, *dec.177.num.16. Cerro.*

à Papa gratiæ obtentæ, ſemper eſt annexa conditio, ſi preces veritati nitantur, *deciſ.414.n.3.Vicecomite.*

Papa ſolus, Territorium ſeparatum, poteſt concedere *deciſ.* 440.*num.6.* Taia.

Papa niſi expreſsè intelligat fundationem, per iudicium legi in fundatione præſcriptæ derogare non ſolet, *deciſ. 122.numer.1. Albergato.*

Papa non præſumitur voluiſſe ſibi, & ſucceſſoribus, manus ligare, *deciſ.375.nu.21.Albergato.*

Papa de re ſua non aliena diſponendo nemini Ius ſuum aufert, *deciſ. 127.num.11.Benilaqua.*

Papæ enunciationes, tunc ſanè non releuant, quando non motu proprio, ſed ad ſupplicationes partis emanarunt, *deciſ.440. num.17.Taia.*

à Papa Statutum confirmatum dicitur habere qualitates à iure requiſitas, quod amplia, *deciſ.428.num.13. & 14.Benilaqua.*

Papa impedien. incurſum Bigamiæ pinguius ius concedit, quam ſi expreſsè ſuper illam diſpenſaſſet, *dec.512. num.6. Albergato.*

Papa, ſi in gratia prouiſionis Iuriſpatronatus. Afferat prouidendum habere dimidietatem vocum, intelligenda de Patronis exiſtentibus in quaſi poſſeſſione præſentandi, *deciſ.152.num.18.Priolo.*

à Papa Delegatus an poſſit quoad Iuriſdictionem, & cauſæ cognitionem alterum ſubdelegare, ſi electa ſit induſtria eius perſonæ, varia eſt inter Authores opinio, *deciſ.104. nu.11.Cerro.*

Papa poteſt diſponere de bonis Eccleſiæ, quomodo vult, vti abſolutus Dominus, *dec.374num.3.Albergato.*

P A R E N T E S.

ex Parentibus non præſumuntur filij, quando illos vnquam habuiſſe non docetur, *deciſ.277.num.5. Benilaqua.*

Parentum dolus quando contractui, & acquiſitioni cauſam dedit, etiam filijs nocere debet, *deciſ.* 141. *numer.* 2. *Meltio.*

Parentes vt validum eorum ſit Teſtamentum, filijs vel nepotibus titulo honorabili inſtitutionis aliquid relinquere de Iure tenetur, *deciſ 370.nu.20.Albergato.*

à Parentibus filijs in compenſationem legitimæ tanquam debiti neceſſarij relictum dicitur, *deciſion.* 137. *numer.* 8. *Meltio.*

Parentibus filij non tantum in gradu perempto contentis, ſed ipſi hæredi ſuccedunt, ac ſi præcedens gradus factus non fuiſſet, *deciſ.135 num.3.*Taia.

citra Parentem extraneus intelligitur omnis, qui per virilem ſexum aſcendens perſonam dotantem in poteſtate habet, *deciſ.159 num 25.Taia.*

à Parentum ſanguine deriuata, nobilitas eſt qualitas, per quam Nobiles vltrà plebeios excipiuntur, *deciſ.207.n.2. Albergato.*

PARIETE medio ædificato vna domus ex voluntate perſonæ in duas diuiditur, *deciſ.183.num.13. Taia.*

PARITIO, quando debet eſſe continua, & ſucceſſiua, non ſufficit, niſi habeat tractum ſucceſſiuum, & continuum, *deciſ.270. num.7.Cerro.*

Paritio eſt neceſſaria, antequam quis audiatur contra rem iudicatam, *ibidem num.16.*

P A R O C H I A P A R O C H I A L I S.

Parochianorum citatio ad diſmembrationem requiritur, dum illorum intereſt vnionem non reuocari, *deciſ.* 165. *num.10.Benilaqua.*

in Parochia prædia habens alia ibi decimas illorum prædiorum dare debet, *deciſ.201.num.9.Taia.*

Parochia non habitu, ſed actu exiſtens ex diſpoſitione Concilij Trident. diſmembrari, & vniri prohibetur, *deciſ.165. num.19.Benilaqua.*

Parochialis in communi exercitæ diuiſionem Sacr. Conc. Trident. Ordinarij demandat arbitrio, *deciſ.312.num.7. Veroſpio.*

Parochialitatis ius in hoſpitale translatum, Eccleſiæ ob defectum beneplaciti Apoſtolici non præiudicat, *deciſ.231. num.6.Benilaqua.*

Parochialis quando Monaſterio eſt ſubiecta, ita vt cura penes illud reſideat decreto Concilij, quoad ius præſentandi locus non eſt, ſed ſufficit approbatio Epiſcopi poſt nominationem Rectoris ab Abbate factum, *deciſ.148.nu.13. Benilaqua.*

Paro.

Parochialis Eccleſia regularium ſubiacet Epiſcopo, quod procedit quando Eccleſia eſt exempta, *deciſ.493. num.7. & 8. Cerro*.

Parochiale Beneficium cum per aſſecutionem, & poſſeſſionem alterius vacare dicatur, multo magis ius quodcumque, *dec.55. num.1.Taia*.

Parochiale ius in reciproca neceſſitate recipiendi, & ſubminiſtrandi reſpectiuè Sacramenta præcipuè conſiſtit, *deciſ.37.num.3. Albergato*.

Parochialis Eccleſia, quando reputetur Matrix, *deciſ.307. nu.13.Veroſpio*.

Parochialis Eccleſia, quando eſt non deputatur in ea Capellanus ad nutum amouibilis, *deciſ. 2. numer. 22. Priolo*.

Parochialia beneficia Ordinarius immutare. & ad ſimplicia beneficia reducere non valet, *deciſ. 165. num. 5. Benilaqua*.

Parochialis Eccleſia, quod ſit Matrix ex quo iuſtificetur, *dec.397.num.8 Veroſpio*.

P A R O C H V S.

Parochis licet contradicere conſtructioni noui Conuentus ob præiudicium ſuæ Eccleſiæ, *deciſ.115.numer.6. Benilaqua*.

Parochus quoad decimas intra limites Parochialis ſuæ Eccleſiæ exigendas fundatam in Iure intentionem habet, *deciſ.193.num.4. Bourlemont*.

Parochi Ius ab alterius Iure independens, & fundatam intentionem ſuper decimis bonorum intra fines eorum Parochiarum exiſtentium habere dicuntur, *deciſ.219. numer 8. Benilaqua*.

Parochi tanquam legitimi poſſeſſores, & ſucceſſores in poſſeſſione ſuarum Eccleſiarum actis, & ſententia ipſis non citatis lata affecti non remanent, *deciſ.219. numer.11. ibidem*.

Parochi atteſtationi circa ſanam mentem Teſtatoris videtur non parum deferendum. *deciſ.353.num.8*.

Parochi in Regno Poloniæ agros, & prædia affecta, pro congrua eorum ſuſtentatione habeant, *deciſ. 193. num.6 Bourlement*.

Parochiani cogi poſſunt in propria Parochia, ſumere Sacramenta, *deciſ.397. num.17.Veroſpio*.

Parocho eo magis debetur quarta funeralis, quando congruam non habet, *deciſ.501.nu.9 Cerro*.

Parocho loci erectio quando fit Eccleſiæ, ob damnum, & intereſſe reclamare, & impugnare permiſſum eſt, *deciſ. 115.num 9.Benilaqua*.

Parochorum intereſſe, & quod de eorum prima cauſa defenſionis & damno agatur, vnde colligitur, *deciſ. 219. num 9. Benilaqua*.

Parochi aggrediendo nouum Iudicium cauſæ commiſſionem, vt in prima obtinere poſſunt. abſque eo, quod illuc vique geſta cum Archiepiſcopo. & alijs eos afficiant, *ibidem num.9*.

à Parocho litigante Inſtrumentum productum contra Rectores de eodem Iure diſceptantes plenè probat, *dec.193. num.11.Bourlemont*.

Parochi obitus in poſſeſſione per narratiuam à collitigante in literis concurſus emiſſam, & prouiſionem à Papa ex eadem vacatione obtentam plenè iuſtificatur, *deciſ. 254. nu.4.Benilaqua*.

per Parochum Teſtamentum conſcriptum, vt publicæ ſcripturæ vim habeat, ipſius recognitio, & adhibitorum teſtium examen concurrere debet, *deciſ. 210. num. 3. Veroſpio*.

Parochi anteceſſores non poſſunt præiudicare ſucceſſoribus, & maximè ſine Beneplacito Apoſtolico, *deciſ. 397. nu.20.Veroſpio*.

Parochus ad exercendam per ſe ipſum curam animarum, necnon ad reſidentiam perſonalem ex diſpoſitione Concil. Trid. tenetur, *deciſ.37.nu.5.Albergato*.

Parochus quilibet licet ex diſpoſitione Conc. Trident. librum Matrimoniorum habere teneatur in quo adnotare tenetur Matrimonia, *deciſ.312.num.14. Priolo*.

Non tamen ſequitur, quod aliter non poſſit probari matrimonium, *ibidem*.

Parochi Teſtimonium ſuper ſana mente tempore ſubminiſtrati Sacramenti, dum dubitatiuè loquitur, nec concludit teſtatoris ſanitatem de tempore conditi Teſtamenti, tanquam inualidum non admittitur. *deciſ.8. numer. 8. Cerro*.

à Parocho Epiſcopus quartam decimarum exigere poteſt, *deciſ.61.num.3.Priolo*.

Parochi, quando de illorum intereſſe principaliter agitur, ad hoc vt acta & ſententia ferenda ijs officiant, omnino citari debent, *deciſ 219.num.6.Benilaqua*.

Parochi in quibuſdam Eccleſijs Regni Hiſpaniarum quare non habeant intentionem fundatam ſuper perceptione decimarum, *deciſ.520.numer.16. Taia*.

à Parocho recognitio præuio Sacramento peracta an ad effectum probationis Teſtamenti deſeruire poſſit, *deciſ.199 numer.9. Veroſpio*.

Parochus pro exercitio omnium actuum parochialium intra fines parochiæ ſuæ ex iure communi fundatam intentionem habet, *deciſ.231.numer.2. Benilaqua*.

Parocho concedente Rectori Hoſpitalis licentiam exercendi aliqua iura parochialia pro infirmis, & alijs, Iuriſdictio ipſius æquè firma remanet, ac ſi ipſe exercuiſſet, *ibidem num.3*.

Parochus Eccleſiæ ſi ſit mortuus tunc defenſor ad effectum diſſoluendi vnionem ſpecialiter aſſignari debet, *deciſ. 29. nu.7.Veroſpio*.

Parochus propter oblationes ad ipſum pertinentes nouas erectiones impugnare licitè poteſt, *dec.231.nu.10. Benilaqua*.

Parochus varians circa diſpoſitionem Teſtamentariam in in eius diſpoſitione facit mutare Teſtamentum coram ſe factum, *deciſ.404. nu.7.Bourlemont*.

Parochi bini in eadem Eccleſia Parochiali, principaliter præeſſe non poſſunt, *deciſ. 397.num.11.Veroſpio*.

Parochi habent intentionem fundatam in iure ad effectum conſequendi quartam funeralium, *deciſ 301. numer.1. Cerro*.

Parocho reintegratio ex *cap.reintegranda 3. q. 1* non competit ſtante quadragenaria Seminarij poſſeſſione, ex qua actio præſcripta conuincitur, *deciſ. 29. numer. 11. Veroſpio*.

Parochus quoad decimas intra limites Parochialis ſuæ Eccleſiæ exigendas fundatam in Iure intentionem habet, *deciſ 193.num.4. Bourlemont*.

Parochus oppidum ob confuſam eiuſdem appellationem impugnans, diuerſitatem ſitus vnius ab altero probare tenetur, *dec.193.numer.7.Bourlemont*.

à Parocho Epiſcopus quartam decimarum exigere poteſt, *deciſ.61.num.3.Taia*.

Parocho atteſtanti de ſana mente Teſtatoris videtur magis deferendum, quam à ijs Teſtibus deponentibus de dementia eiuſdem, *deciſ.353.num.9.Cerro*.

P A R S.

Partis comparitio ad declinandam Iuriſdictionem legati, & pro remiſſione cauſæ ad Tribunal Rotale, conſenſum omnem circa Iuriſdictionem penitus excludit, *deciſ.181. num.10.Veroſpio*.

Parte in Apoca deſuper depoſitarijs ſocietatem contractam declarante, depoſitaria ex vi pluralis numeri duorum ſaltem concurſum regulariter exoptantis, neceſſario incluſa cenſetur, *deciſ.240.num.3.Veroſpio*.

Pars pretij Melioramenta, vt reputentur, ex Decreto Beneplaciti Apoſtolici ab ipſo Locatore acceptati probatur, *deciſ.369.nu.6.Emerix*.

In Partium poteſtate non ſtat reddere licitum, quod eſt illicitum, *deciſ.524. numer.14.Cerro*.

Pars debet declarare, an Inſtrumentum de quo controuertitur, habeat pro bono, vero, & reali, donec conſtet de contrario, *deciſ.247.nu.20. Albergato*.

Partis & totius ratio non eſt eadem, nec tantum valet pars ſeparata quantum vnita, *deciſ.36.nu.15.Taia*.

Partis citatio non præſumitur dum non probatur, *deciſ.375. numer. . . . Benilaqua*.

Partium confeſſiones, maximè tunc probant, quando ſiunt geminatæ, *deciſ. 397.num.4.Veroſpio*.

Partium confeſſiones non leuem, probationis gradum conſtituunt, *ibidem num.2.& 3.*

Partium conuentio ſoluendi fructus, nihil operatur, ſi non adſint alia requiſita, *deciſ.112. num.4 Meltio*.

Partem minimè citatam non afficit ſententia, dum nec appellare, nec acta tranſportare eadem tenetur, *deciſ. 41. numer.9.Albergato*.

ſine Partis citatione ſententia ſuſtineri nullo modo poteſt, *ibidem num.3*.

Partis confeſſio, tunc multo magis probat, quando eſt adminiculata, *deciſ.397.num.8.Veroſpio*.

Partis confeſſio aduerſus ſeipſam cuicumque probationi in contrarium præualet, *deciſ.232.num.16.Priolo*.

Partis confeſſio domum ſuper qua cenſus fuit aſſignatus à promiſſore dotis fuiſſe poſſeſſam, tam ex Inſtrumento acquiſitionis quam ex mandato de aſſociando reſultat, *deciſ. 143. num. 3. Albergato.*

Partis declarationi contra ſe emanatæ ſtandum eſt, *deciſ. 79 nu. 20. ibidem.*

Inter Partes concordiæ celebratæ ſituationem probant, *deciſ. 334. numer. 5. Taia.*

Pars pretij melioramenta quando ſunt, cum ipſa re liberè reuertuntur, *deciſ. 369. numer. 7. Emerix.*

Partis priuilegium ſub proprietate Eccleſiæ afficit etiam alias partes connexas, & indiuiſas, *deciſ. 238 numer. 5. Meltio.*

Pars pretij damnum auget, *deciſ. 191 numer. 9. Beuilaqua.*

Parte à maiori creditorum dilatio conceſſa retardat executionem, non autem expeditionem mandati, *dec. 426. nu. 5. Emerix.*

Partium aſſertioni in re ab aſſenſu Sedis Apoſtolicæ pendẽte non ſtatũr niſi ille aliundè probetur, *deciſ. 235 nu. 10. Beuilaqua.*

Parti appellare ſi liceat vni debet quoque eſſe licitum alteri parti, *deciſ. 432. num. 10. Albergato.*

Pars Clericorum vt magis digna, & præponderans in Iurepatronatus mixto, trahit ad ſe partem Laicorum vti minus dignam, *deciſ. 376. num. 15. Beuilaqua.*

Partis confeſſio in Inſtrumento tranſactionis erroris vitio non ſit obnoxia licet in Inſtrumento contractus aliter appareat, & cur, *deciſ. 15 numer. 7. Veroſpio.*

à Partium conſenſu reſignatio pendet, & authoritate Papæ, *dec. 480. num. 11. Bourlemont.*

Partes Inſtrumenti ſequentes præcedentem ambiguam benè declarant, *deciſ. 311. num. 11. Bourlemont.*

Partis confeſſio domum ſuper qua cenſus fuit aſſignatus à promiſſore dotis fuiſſe poſſeſſam, tam ex Inſtrumento acquiſitionis quam ex mandato de aſſociando reſultat, *deciſ. 143. nu. 3. Albergato.*

Partis confeſſio non poteſt dici probata, ſi nec fuit allegata *deciſ. 402. num. 22. Albergato.*

Partis confeſſio præualet Teſtibus, etiam ſi eſſent mille, *dec. 247. num. 17 Albergato.*

Partis confeſſio præualet quibuſcumque probationibus in contrarium, *deciſ. 247. nu. 18. ibidem.*

Partis contumacis, ſatis dicitur de recuſatione expreſſa conſtare, dum omnes actus facit in contrarium paritioni, ſeu obedientiæ, *deciſ. 260. numer. 11. Cerro.*

In Partibus licet facta productio notulæ, cum tamen eius exhibitio computa facti continens ab ipſo debitore emanauerit, ad fundandum eius intentionem in omnibus approbata cenſetur, *deciſ. 372. num. 12. Albergato.*

Particula Inſuper eiſdem terminis retentis ſequentia præcedentibus coniungit, *deciſ. 356. num. 9. Taia.*

P A R T I T A.

Partitæ fides non eſt adhibenda, vrgenti vehementi ſuſpicione falſitatis ex pluribus coniecturis reſultante, *deciſ. 59 numer. 5. Beuilaqua.*

Partitæ Depoſitarij ad terminos Inſtrumenti referuntur, *deciſ. 35 numer. 9. Albergat.*

per Partitas, & ſcripturas eſt probanda reſponſio inſufficiẽter facta, adhoc vt ab onere probandi ac extrahendi ſcripturas relatas, pars aduerſa liberetur, *deciſ. 40. nu. 13. Meltio.*

Partitæ in actis non exhibitæ conſiderantur, ac ſi extra mundum eſſent, *dec. 451. num. 15. Bourlemont.*

Partitis vtens quoad creditum, illas non impugnat quoad debitum *deciſ. 450 numer. 11. ibidem.*

Partitæ extractæ lite pendente nullum gradum probationis faciunt, *deciſ. 451. num. 14. ibidem.*

ex Partitis libri creditum alicuius probari poteſt Mercatoris, & ex receptis ab ipſo factis, *deciſ. 286. nu. 4. Albergato.*

Partita vltra inueriſimilitudinem ſolitum excedens, cum nullo modo iuſtificetur non immeritò reuocatur, *deciſ. 117 num 7. Albergato.*

Partita adnotata, & regiſtrata in extremitate folij quod in albis relinqui ſolet, falſitatis arguitur, *dec. 59. num. 5. Beuilaqua.*

Partitæ ex libris Monaſteriorum in Archiuio repoſitis ſpecificè de cenſu ab Eccleſia Monaſterijs debito loquentes, cum ſint plures, & adminiculatæ concludentem probationem conſtituunt, *deciſ. 148. num. 6. Beuilaqua.*

Partitam pretio boum, & frumenti adſcriptam, illamque fructibus contrapoſitam ad computum ſortis eſſe referendam vnde probatur, *deciſ. 153. nu. 10. Priolo.*

Partita ex libro, in quo defunctorum nomina adnotari ſolent extracta, ad probandam mortem, & ſepulturam defuncti ſufficit, *deciſ. 59. numer. 4. Beuilaqua.*

P A T E R.

Patrem Iudex ſolus abſque vlla alia obligatione ad dotandam filiam compellere poteſt, *deciſ. 159. num. 15. Taia.*

Patri donatione in dotem filiæ ſub incerto cuius futurum eſſet onus dotandi facta, à futuro euentu quis ſuperuiueret poſt dotationem non ſolum poſt deſtinationem pendet, *ibidem num. 29.*

à Patre Teſtatore in Teſtamento nominati Tutores, in Iudicio alijs omnibus excluſis confirmari debent, etiamſi Teſtamentum remanſerit imperfectum, *deciſ. 34 num. 1. Meltio.*

à Patre pro ſe, & filijs recepta donatio licet, cum tamen non vt condonatarij, ſed vti Patris dumtaxat hæredes vocati præſumantur, Patris factum impugnari non poſſunt, *deciſ. 264. num. 10 Veroſpio.*

Pater ſponte emancipando filiam amittit dimidiam partem vſusfructus bonorum dotalium, & quid de altera parte, *deciſ. 382 num. 2 Veroſpio.*

Pater alicuius, dum excluditur ab aliquo fideicommiſſo quia non eſt de linea, *deciſ. 389. nu. 19. Albergato.*

Ita quoque nõ poteſt admitti eius filius tanquam à radice infecta deſcendens, *ibidem.*

Pater legitimando filium, cumque in vltimo Teſtamento vti talem in certa ſumma inſtituendo, probationi filiationis magnum adminiculum præbet, *deciſ. 318. num. 15. Cerro.*

Pater, quando non habet rationem conſeruandæ agnationis, filium religioſum poſt mortem aliorum fauore extranei excludere velle non præſumitur, *deciſ. 245. num. 15. Meltio.*

Pater, ſi dederit licentiam minori, vt in caſu neceſſitatis, quædam bona alienet, an requirantur ſolemnitates neceſſariæ in alienatione bonorum minoris requiſitæ, *deciſ. 400. num 9. Ninot.*

Pater ob tranſitum ad alias nuptias lucrum præcedens dotale quoad proprietatem, non autem quoad vſumfructum amittit, *deciſ. 103 num. 7. Taia.*

Pater erigendo Commendam, filium minoris ætatis ad fauorem fratris, aut alterius extranei in ſucceſſione Commendæ excludere voluiſſe non præſumitur, *deciſ. 29. nu 7. Albergato.*

Pater in alimentorum cauſam bona filio ſi deſtinet, vel pactum ad ſuum fauorem reuerſiuum apponat, tunc ceſſante vita filij, ceſſant alimenta, *deciſ. 382. nu. 19. Veroſpio.*

Patri annotatio, circa natiuitatem eius filij, an probet, *deciſ. 441. num. 22. Veroſpio.*

Pater donans filio titulo beneficij, & puræ donationis poſt mortem filij, non redit ad patrem donantem, *deciſ. 382 nu. 20. Veroſpio.*

à Patre minæ prouenientes cui debetur reuerentia, & qui illas exequi poteſt ſunt timendæ, & ad inualidandam profeſſionem vim coactionis habent, *deciſion. 201. numer. 7. Beuilaqua.*

Patre expreſsè in vita filio, legitimam aſſignante filius Patris Teſtamentum contra tabulare non poteſt, *deciſ. 370. num. 19. Albergato.*

Patri facta donatio niſi contemplatione filiæ proceſſiſſet, ſimpliciter proprio Patris arbitrio relinquendo data præſumeretur, *deciſ. 159. num. 24. Taia.*

Patri donator donando, vt filiæ in dotem, daret, non Patris, ſed filiæ contemplatione dotem conſtituiſſe, Patremque grauare non honorare voluiſſe præſumitur, *deciſ. 159 numer. 20. Taia.*

Patri, & filijs deſcendentibus donatio facta, vel poſtea defunctis bona non redeunt ad donantem, *deciſ. 458. nu. 11. Albergato.*

cum Patre filij quando ſimultaneè ſunt vocati, ad reſignationem fideicommiſſi ipſorum conſenſus æquè principaliter ac Patris requiritur, *deciſ. 259. num. 10. Beuilaqua.*

à Patre Filio facta donatio, eſt æſtimanda, & cum alijs bonis paternis apponenda ad effectum conſtituendi legitimam, *dec. 347. num. 6. Veroſpio.*

Pater

Pater non eſt veriſimile, quod maiorem facultatem diſponendi concedat nepoti, quam filijs, *deciſ. 342. num. 10. Albergato.*

à Patre donatio pro ſe, ac filijs acceptata, eoſdem vti ipſius dumtaxat hæredes includit, *deciſ. 312. num. 7. Veroſpio.*

Pater nihil aliud debet filiæ, nec pro ea quam dotem ſoluere tenetur, *deciſ. 159. num. 10. Taia.*

à Patre filio ſubſtitutio vulgaris facta in ipſa ſuitate, ideſt ſi filius me viuente morietur, quid operetur, *deciſ. 527. num. 27. 28. & 29. Taia.*

Pater retrocedens donationem ſibi factam, Ius proprium non filiorum ceſſiſſe præſumitur, *deciſ. 280. numer. 13. Bourlemont.*

à Patre dos tradita non excludit fœminas ab hæreditate matris vigore ſtatuti. *deciſ. 46. num. 7.*

Pater emancipando filiam, an bonorum dotalium vſumfructum amittat, *deciſ. 382. num. 1. Veroſpio*

à Patre vel Auo conſtitutæ filiæ, doti vel Nepotes acquieſcere debent. *deciſ. 182. num. 16. Priolo.*

à Patre donatio pro ſe, & hæredibus adſtipulata, non ſolum hæredes ſanguinis, ſed extraneos quoque hæredes comprehendit, *dec. 264 nu. . . Veroſpio.*

à Patre bona donata non dicuntur fideicommiſſo grauata, nec vti talia à filio debitore poſſidentur, cum donatio facta tam filijs quam Patri tot donationes quot perſonas includat, *dec. 71. nu 7 Albergato.*

Patri dos ad effectum donandi filiæ data à Patre profecta censetur, *deciſ. 159. nu. 5. Taia.*

à Patre legitima grauari non poteſt, *deciſ. 91. num. 3. Veroſpio.*

Paterni ſolutio debiti vt fiat, ſpecifica eiuſdem expreſſio, & indiuidua iuſtificatio requiritur, *deciſ. 368. numer. 4. Melzio.*

Pater ex pacto filium ad cenſum vitalitium nominare poteſt qui paſſiue ad duorum vitam extenditur, & vno mortuo alteri ſoluitur, *deciſ. 267. nu. 13. Albergato.*

Patre prædecedente patruis filij in conditione poſiti portiones patruorum prætendere non poſſunt, *deciſ. 124. nu. 5 Cerro.*

ex Patre, Matre, Auo, & Auia nobilibus ſanguine, nomine, & armis deſcendens, cuiuſque aſcendentes cum ſplendore vixerunt, & Conſules, & Magiſtratus fuerunt nobilis dicitur, *deciſ. 213. num. 1. Priolo.*

tanquam Paterfamilias filiusfamilias, quando habendus eſt, *deciſ 403. num 8. Albergato.*

à Patre, & filijs ſimul facta præſentatio cum expreſſione, Iuſpatronato di Caſa mia, talis expreſſio Iurispatronatus hæreditario non conuenit, *deciſ. 103. num. 7. Priolo.*

Pater fideicommiſſi naturam, metiendo voluntatem à poteſtate, alterare, & ad alios transferre non poteſt, *deciſ. 290. num. 8. Albergato.*

Pater conſentiens filio de re ſua diſponenti, an conſenſum reuocare poſſit, *deciſ 355 num. 21. Albergato.*

ex Patris tranſactione Ius proprium filij deterius fieri nequit, *deciſ. 129. num. 9. Veroſpio.*

Pater non eſt veriſimile, quod maiorem facultatem diſponendi concedat nepoti, quam filijs, *deciſ. 143. nu. 10. Albergato.*

Pater donando filio cenſetur donaſſe ex paterna affectione, non ex meritis filij, *deciſ. 430. num. 23. Priolo.*

contrà Patrem ſententia lata ad fauorem filij tanquam ſuſpecta non citatis creditoribus non ſubſiſtit, *deciſ. 455. nu. 10. Beuilaqua.*

Patre dante facultatem expendendi nomen ſuum in negocio, bona eius hæreditaria obligata remanent, ne contrahentes ſub fide publica decipiantur, *deciſ. 320. nu. 6 Cerro.*

Patris contemplatione legatum non dicitur relictum cum ei ex voluntate Teſtatoris emolumentum non fuerit acquiſitum. *deciſ. 159. num. 30. Cerro.*

Patri, & filijs donatio facta dicitur facta etiam filijs & tot ſunt donationes, quot ſunt filij, *deciſ. 429. num. 2. Beuilaqua.*

à Patre filiæ, Auo, fratre, & Patruo dotatæ à legitima ex Statuto Vrbis excluduntur. *deciſ. 258. num. 2. Taia.*

cum Patre filij quodammodo eadem perſona ſunt, *deciſ. 39. num. 33. Beuilaqua.*

Patris diſpoſitio quando aliquid expreſsè mandat, ſolemnitates non ſunt ſeruandæ, *deciſ. 361. num. 15. Beuilaqua.*

Pater non tenetur recognoſcere filium de labore præſtito, *deciſ. 430. nu. 22. Priolo.*

Pater nocere non poteſt filijs proprio iure, & independenter agentibus, *deciſ. 250. num. 8. Veroſpio.*

Patris filia tanquam hæres ad ſoluendum cenſum citata, an ſuſcipiendo terminũ, & ſoluendo hæreditatem adijſſe dicatur, *deciſ. 232. num. 11. Priolo.*

Patri donatio facta vt facilius filiam dotet, nullius præſertim determinati matrimonij ratione habita, non priuilegiata, ſed ſimplex cenſetur, *deciſ. 314. num 9. Beuilaqua.*

Pater totam portionem vni in præiudiciũ aliorum relinquere poteſt, *deciſ. 147. num. 6. Albergato.*

Paternorum bonorum diuiſio nulli præiudicium infert, quin potius diſſenſiones, quæ ex communione excidere ſolent, tollant. *deciſ. 217. num. 10. Beuilaqua.*

PATRIMONIVM illius, qui dotare tenetur, non ſolum attenditur, ſed & aliæ qualitates, *deciſ. 28. num. 6. Albergato.*

PATRIA poteſtas, vt firmetur in filio naturali, debet conſtare de qualitate legitimationis, *deciſ. 403. num. 6. ibidem.*

PARTICVLA, non, eſt aduerſatiua, *deciſ. 43. num. 12. 13. 14 & 15. Taia.*

PARTITÆ cum quietantia verificatæ, omnes alias fuiſſe verificatas ante finalem coram Iudice ſtipulatam, validam præſumptionem inducunt, *dec. 285. num. 6. Beuilaqua.*

in PATROCINIO eiuſdem cauſæ Procuratores duo adhiberi non ſolent, *deciſ. 137. num. 6. Albergato.*

PATIENTIA pro traditione habetur, *deciſ. 42. numer. 3. Cerro.*

PATIENTIA & ſcientia eius, cui fit aliquod præiudicium, vt acquiratur contra eum eſt neceſſaria, *dec. 2. nu. 28. Priolo.*

Patientia pro traditione habetur, *deciſ. 42. numer. 3. Cerro.*

Patientiam, & acquieſcentiam contradictio poſitiua abſolutè excludit *deciſ. 333 nu. 3. Taia.*

PARTICVLARE Fideicommiſſum dicitur ſi quandam tantum ſpeciem bonorum reſpiciat, *deciſ. 252. numer. 9.*

PATRONVS.

Patroni non valent impedire proſequutionem cauſæ inter præſentatum, & prouiſum Apoſtolicum, maximè quando proſequutio eſt ipſis fauorabilis, *deciſ. 503. num. 6. Bourlemont.*

Patroni probationes ſuper Iurepatronatus in petitorio claræ non ſuffragantur contra prouiſum ab Ordinario tanquam de libero, *ſion. 514. numer. 15. Bourlemont.*

à Patrono præſentatus præferendus eſt præſentato ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, *deciſ. 389. nu. 16. Bourlemont.*

Patroni Cappellanos, & Eccleſiaſticos toties quoties ius videbitur amouere poſſunt, *deciſ. 227. num. 6. Beuilaqua.*

Patroni Laici, non eſt æquum, vt ratione conſortij Eccleſiaſticorum, priuentur iure ſuo, & facultate nominandi, *deciſ. 376. num 25. ibidem.*

Patronus domus ex Bulla Gregor. XIII. Iuris congrui cogitur inuitus vendere domum propriam ad ornatum Vrbis. *deciſ. 538. num. 118. Camer.*

Patronus vnus non poteſt alteri Patronò venienti ex propria perſona præiudicare, *deciſ. 64. num. 32. Priolo.*

Patronus, quando quis eſt tantum pro medietate iuriſpatronatus, non poteſt in deſcendentes integrum iuſpatronatus transferre, *deciſ. 383. numer. 2. Cerro.*

Patronorum præſentantium electus medietatem vocum habens, gratiam ſibi conceſſam ad effectum ſuccedendi iuſtificaſſe cenſetur, *dec. 271. num. 2 Bourlemont.*

Patronus alium intrà quadrimeſtre non præſentans, præſentationem ſuo nomine factam tacitè ratam habere præſumitur, *deciſ. 272. num. 4. Beuilaqua.*

Patronus Eccleſiaſticus intra, quod tempus debeat præſentare. *dec. 576. num. 5. Beuilaqua.*

Patroni Laici habent quadrimeſtre ad præſentandum, *deciſ. 529. num. 5. Albergato.*

Patronus, licet ſibi præiudicet in admittendo aliquem ad ſecum præſentandum venienti ex propria perſona præiudicare non poteſt, *deciſ. 152. num. 21. Priolo.*

Patronus, quando eſt in cauſa, lis per renunciationem vnius præſentati non extinguitur, *deciſ. 315. num. 3. Albergato.*

de Patronis Laicis regula etiam procedit, quando prima præſentatio de perſona minus idonea facta fuit, *deciſ. 178 num. 2. Melzio.*

Patronus Laicus non debet lædi ex miſtura Eccleſiæ, & ſocietate Clerici. *deciſ. 376. num. 17. Beuilaqua.*

Patronus ſibi poteſt præiudicare, non autem compatronis, *deciſ. 152. num. 22. Priolo.*

Patronis Laicis quadrimeſtre ſolum ad præſentandum competit, *deciſ. 178. num. 1. Melzio.*

Patronus domus, vel vicinus, ſi ambo concurrant ad maiorem decorem Vrbis, ſtante Bulla de Iure congrui in ea vigenti, quis debeat in eo faciendo præferri, *deciſ.* 538. *num.* 60. *Camer.*

Patronus domus cum cogatur inuitus hoſpitari milites gratis, vbique cum milites omnibus ſint odioſi. Vnde non mirum, ſi patronus alijs præferatur, *deciſ.* 530. *num.* 116. *ibidem.*

Patronus admittens aliquem ad præſentandum, licet ſibi præiudicet, non tamen præiudicat alijs compatronis, *deciſ.* 64. *nu.* 13. *Priolo.*

Patronus Laicus, quantum tempus habeat ad præſentandũ, *deciſ.* 376. *nu.* 4. *Beuilaqua.*

Patronus, quando quis non poſſit dici, niſi pro medietate, *deciſ.* 383. *num.* 1. *Cerro.*

à Patronis proximior neglectus adinſtar præſentati haberi debet, vt ab Ordinario inſtitutionem conſequi poſſit, *deciſ.* 156. *num.* 2. *Veroſpio.*

Patronatus donatio, dum non eſt hæreditarium, deſcendentibus non præiudicat, *deciſ.* 103. *num.* 15. *Priolo.*

Patronus admittens aliquem ad ſecum præſentandum, ſibi præiudicat, *deciſ.* 64. *num.* 30. *Priolo.*

Patrono Laico niſi ſemel tantum in præſentationibus variare non licet, *deciſ.* 179. *num.* 4. *Meltio.*

à Patrono vero præſentatus præferendus eſt omnibus alijs, *deciſ.* 164. *nu.* 37. *Priolo.*

ad Patronatum præſentatus concurrentibus requiſitis in deciſ. recenſitis eſt inſtituendus, *deciſ.* 492. *num.* 1. *Albergato.*

Patronatus Ordinarij non ſolent ita de facili Canonizare in ſui, & libertatis Eccleſiæ præiudicium, *deciſ.* 492. *num.* 8. *Albergato.*

Patronatus pertinentia attentis ſententijs, & re iudicata in dubium reuocari non poteſt, *deciſ.* 96. *num.* 7. *Beuilaqua.*

Patronatus familiaris, & gentilitius vt obſeruetur adeò claſè, & concludenter eſt probandus, vt qualitatem contrariam recipere non poſſit, *deciſ.* 73. *num.* 18. *Priolo.*

in Parte computa aliud eſt, quod reuideantur, & aliud ſi in totum, *deciſ.* 3. *num.* 23. *Priolo.*

P A T R V V S.

Patruus lucrum ex opera, & pecunijs nepotum proueniens ſibi tantùm applicare rationi, & æquitati nullo modo congruit, *dec.* [illegible] 236 *num.* [illegible] *Albergato.*

Patruo ma[illegible]no diſtinctè donante, patri purè, filiæ ſub conditione dotis, donatio etiamſi dediſſet Auus diſtincta videtur, *deciſ.* 159. *num.* 36. *Taia.*

Patruus dotando filiam cenſetur ſe obligaſſe animo fideiubendi, & non donandi, quod declara, *deciſ.* 436. *num.* 88. & 10. *Taia.*

Patruus eſt frater Patris tertio gradu, Patruus magnus autem frater Aui quarto gradu, *deciſ.* 159. *numer.* 3. *Taia.*

in Patrui, ſed Auunculi hæreditate nepotes viritim ſuccedunt, ſecus ſi Patruus, vel Amita cum ijs concurreret, *deciſ.* 281. *num.* 15. *Veroſpio.*

à Patruo repudiatio facta ad liberandum nepotem a vexationibus Creditorum, attenta productione Iurium de mandato nepotis facta cenſetur, *dec.* 77. *num.* 4. *Priolo.*

P A V P E R.

Pauper non poteſt dici, qui opulentam hæreditatem habuit & id conſtat ex ipſo inuentario bonorum facto ab hærede *deciſ.* 398. *nu.* 16. *Bourlemont.*

Pauper poſſidens bona ob retardatam Canonis ſolutionem non excuſatur à caducitate, quod amplia, *deciſ.* 473. *nu.* 5. *Beuilaqua.*

Pauperes quando inſtituuntur, pauperibus familiæ primum locum obtinere fas eſt, *dec* 3027. *nu.* 11. *Albergato.*

Pauper non eſt qui bona poſſidet, *deciſ.* 473. *num.* 8. & 9. *Beuilaqua.*

Pauper, quis ex Iuris præſumptione præſumitur, cum nudus quis naſcatur. *deciſ.* 397. *num.* 2. *Bourlemont.*

Pauper excuſatur à Canonis dilata ſolutione, *deciſ.* 516. *numer* 6. & 7. *Beuilaqua.*

Pauper non præſumitur ponere ad creditum alterius proprias pecunias, *deciſ.* 366. *num.* 2. *Albergato.*

Pauperes, vt ad ſubſtitutionem admittantur conditio voluntaria ſpecificè adimpleri debet, *deciſ.* 16. *num.* 16. *Veroſpio.*

Pauper non præſumitur ponere ad creditum alterius proprias pecunias, *deciſ.* 366. *num.* 2. *Albergato.*

Pauper non poteſt dici, ſi quis habeat multa bona ſtabilia, & credita notabilis valoris, *deciſ.* 17. *num.* 12. *Albergato.*

Pauperior nemo eſt eo qui ob inopiam in xenodochijs retinetur, *deciſ.* 337. *num.* 6. *Beuilaqua.*

Pauper effectus ex propria culpa non excuſatur à caducitate ob retardatam Canonis ſolutionem, quod limita, *deciſ.* 473. *num.* 11. 12. 13. & 14. *Beuil.*

Pauper, quando quis eſt, non tenetur collitiganti, & ſumptus litis ſubminiſtrare, *deciſ.* 398. *num.* 13. *Bourlement.*

Pauper collitigans non debet propter paupertatem cogi, vt deſerat eius bonum ius, & litem relinquat, *deciſ.* 398. *num.* 13. *Bourlemont.*

P A V P E R T A S.

Paupertas quomodò concludenter probetur, *deciſ.* 475. *nu.* 4. *Beuilaqua.*

Pauper ob retardatam Canonis ſolutionem excuſatur à caducitate, *deciſ.* 473. *num.* 1. *eodem.*

Paupertas Creditoris, & diuitiarum debitoris coniectura pro inducenda eiuſdem ſatisfactione à Doctoribus paſſim admittitur, *deciſ.* 239. *num.* 5. *eodem.*

ob Paupertatem donatio facta non ſubſiſtit cum talis qualitas non probetur, *deciſ.* 413. *num.* 16. *Bourlemont.*

Paupertatis probatio non deducta ſimpliciter, & abſolutè eſt arbitraria, *deciſ.* 473. *num.* 2. *Beuilaqua.*

Paupertas quando plenè, & concludenter ſit probanda, *deciſ.* 8. *num.* 14. *Bourlemont.*

Paupertas deducta reſpectu certi, & determinati effectus eſt plenè, & concludenter probanda, *deciſ.* 472. *nu.* 3. *Beuilaqua.*

Paupertas vbi non adeſt perperam allegantur piæ cauſæ priuilegia, *deciſ.* 17. *numer.* 14. *eod.*

Paupertas à caducitate excuſat, dum ea de tempore caducitatis ſuſſicatur, *deciſ.* 33. *nu.* 9. *Veroſpio.*

Paupertas, tunc non probatur per præſumptiones, quando in ea conſiſtit fundamentum exceptionis agentis, ſeu excipientis, *dec.* 398. *num.* 15. *Bourlem.*

Paupertas à caducitate ex cauſa non ſolutionis Canonum incurſa Emphyteutam regulariter immunem reddit, *dec.* 33. *nu.* 8. *Veroſpio.*

Paupertas tamquam res connaturalis, & intrinſeca, excludit præſumptionem diuitiarum, *deciſ.* 398. *num* 3. *Bourlemont.*

P E C V N I A

Pecunia recepta per Creditorem ſub obligatione Camerali de reſtituendo illam prioribus, & potioribus, conſumpta non dicitur, *deciſ.* 95. *num.* 10. *Cerro.*

Pecuniæ promiſſio, & ſuſceptio oneris Religionis, cenſetur facta intuitu bonorum renunciatorum, & ſic pro re temporali, *deciſ* 187. *nu.* 9. *Cerro.*

Pecuniarum creditum de ſui natura non eſt aptum producere alias pecunias, *deciſ.* 112. *nu.* 1. *Meltio.*

Pecuniarum receptione abſque vlla proteſtatione ſequuta, quælibet mora licet incurſa remiſſa cenſetur, *deciſ.* 341. *num.* 6. *Albergato.*

Pecuniæ ad effectum conſignandi cui Iudex mandabit, vel deponentibus reſtituendi, pro libitu eorumdem quandocumque recuperari valent, *deciſ.* 91. *num.* 1. *Meltio.*

ad Pecunias girandas Procurator non poteſt illas cum ſe ipſo cambiare, *deciſ.* 479. *num.* 18. *Beuilaqua.*

Pecuniarum traditio, quando non poteſt referri ad aliam cauſam arguit mutuum, *deciſ.* 437. *nu.* 1. *Vicecomite.*

Pecunias Creditor ad recipiendum ſub conditione alteri iura cedendi non eſt cogendus, *deciſ* 63. *num.* 17. *Beuilaqua.*

Pecuniam ad manus fideiuſſoris perueniſſe ex plurimis circumſtantijs probatur, *deciſ.* 334. *nu.* 1. *Bourlemont.*

Pecuniarum exactor in quietantia non comprehenſarum tenetur de illis rationem reddere, *deciſ.* 366. *num.* 1. *Albergato.*

Pecunias a Licitatore pro prædio depoſitas à creditoribus ipſis fuiſſe ſubminiſtratas, ex correſpondentia qualitatis, & quantitatis pecuniarum coniecturatur, *deciſ.* 389. *num.* 8. *Beuil.*

Pecunias Tutor ex venditionibus retractas non inueſtiendo ad commodum pupillorum, eorundem bona alienare, & diſtrahere cenſetur. 1. *deciſ.* 23. *num.* 11. *Meltio.*

Pecuniæ depoſitæ dominium apud deponentem de Iure remanet, *dec.* 35. *nu.* 8. *Albergato.*

Pecuniam alienam in aliquo negocio ſeu cambijs licitis retinens, certam lucri portionem Domino pecuniæ conuenire valet, *deciſ.* 530. *num.* 5. *Veroſpio.*

Pecu-

Pecunia in vtilitatem Eccleſiæ depoſita in emptionem cenſus alienari, & abſque ſolemnitatibus inueſtiri nō poteſt, *deciſ. 297. num. 2. Bourlemont.*

Pecuniarum ſolutiones inefficaces ad cenſum in cauſam ſolutionis receptarum probationem indiuiduam non faciunt, *deciſ. 161. num. 13. Priolo.*

Pecuniarum verſio in expignorandis pignoribus mariti non admittitur, dum de contrario conſtat, *deciſ. 60. num. 6. Cerro.*

Pecuniarum dominium ſtatim transfertur in illum, cuius fauore conſtat depoſitum, *deciſ. 1. num. 6. Meltio.*

Pecuniam alienam in aliquo negocio ſeu cambijs licitis retinens, certam lucri portionem Domino pecuniæ conuenire valet, *deciſ. 330. nu. 5. Veroſpio.*

Pecunia proueniens ex pretio bonorum ſtabilium Eccleſiæ, & ad effectum inueſtiendi in vtilitatem eiuſdem depoſita rei immobili æquiparatur, *deciſ. 297. num. 1. Bourlemont.*

Pecuniæ niſi vertantur in eam cauſam pro qua receptæ fuerunt, ad debitum recipientium ſunt numerandæ, *deciſ. 343. num. 9. Veroſpio.*

Pecunia non interueniente, deliberatio, & decretum deſuper interpoſitum à nullitate ſeruari non poteſt, *deciſ. 289. nu. 21. Beuilaqua.*

Pecuniarum ſolutio pro melioramentis à Procuratore factis non eſt donatio, adeoque vt ſapiens delictum pleniſſimas probationes requirit, *deciſ. 26. num. 19. ibidem.*

à Pecunia paterna, non dicitur diuiduus, *deciſ. 403. num. Alvergato.*

ex Pecunia paterna, filius quidquid acquirit, dicitur patri acquirere, *ibidem.*

Pecuniarum depoſitio ad libitum alicuius oſtendit facultatem erogandi pecunias in quolibet licito contractu, *deciſ. 462. num. 4. Veroſpio.*

Pecuniarum numerationem clauſula, pro totidem receptis, indicat veram, *deciſ. 284. nu. 2. Beuilaqua.*

Pecuniæ quamuis conſumptæ ceſſante bona fide pro extantibus habentur, *deciſ. 127. num. 14. ibidem.*

Pecunias ad intereſſe acceptas in cauſam debiti controuerſi fuiſſe erogatas quomodo probari debet, *deciſ. 161. num. 9. Priolo.*

Pecuniam indebitè conquerens ſe perſoluiſſe, probare id tenetur, *deciſ. 258 num. 27. Taia.*

P E N S I O.

Penſio reſeruata Motu proprio, & ad fauorem nepotis ex carne præſumitur Pontificem voluiſſe gratificari vberiori modo quo potuit, *deciſ. 512. num 10. Albergato.*

Penſio conductori domus per decem annos non ſoluta impoſſibilitatem ſoluendi in emphyteuta demonſtrat, *deciſ. 337. num. 7. Beuilaqua.*

Penſionum tranſlatio vltra medietatem fructuum valoris beneficij ex Conſtitut. Vrbani VIII. prohibetur, *deciſ. 65. num. 10. Alvergato.*

Penſio locationis dicenda eſt iuſtà, dum maior de eo tempore, *deciſ. 164. nu. 17. Priolo.*

ad Penſionem litigaris non tenetur non adepta poſſeſſione, *dec. 467. num. 1. Taia.*

Penſionem onus ſoluendi nulliter tranſlatam & non debitam in præiudicium ſucceſſorum in beneficio prorogari non poteſt, *deciſ. 142 num 10. Beuilaqua.*

Penſionem diſtributionibus quotidianis ratione ſeruitij applicatam fuiſſe quomodo probatur, *deciſ. 233. num. 3. Meltio.*

Penſio legitimè reſeruata debetur, *deciſ. 513. num. 1. Albergato.*

Penſio diſtributionum quotidianarum naturam ſortita Beneficiati, qui nullum Eccleſiæ ſeruitium præſtiterunt, deferri non debet, *dec. 329. num. 8. Priolo.*

Penſionem Maſſæ diſtributionum quotidianarum applicatam ex lectura ipſius applicationis inter ſtatuta Beneficiatorum inſertæ colligitur, *deciſ. 233. num. 5. Meltio.*

ad Penſionem impediens percipere fructus tenetur, *deciſ. 467. nu. 7. Taia.*

Penſio diſtributionibus quotidianis annexa, Beneficiatis antiquis ob exactos terminos non autem modernis reſtitui debet, *deciſ. 329 num. 1.*

Penſio diſtributionis quotidianæ vti præmium ſeruitutis elargiri aut ad hæredes tranſmitti poteſt, eiuſdem licèt exactio non præceſſerit, *deciſ. 329. nu. 2. Veroſpio.*

Penſio cum non fuerit tranſlata, ſed vacauerit, ad illam pro rata penſionis accollatæ non autem pro ſolido Epiſcopus tenetur, *dec. 65. num. 1. Albergato.*

Penſionis aſſignatione communi Maſſæ facta, fructus reſidentibus de tempore exactionis in loco Eccleſiæ conſignari debent, *deciſ. 329. num. 4 Veroſpio.*

Penſio ſtante actuali ſeruitio, & reſidentia naturam diſtributionem quotidianarum aſſumit, quæ minutæ appellantur, & ab alijs penſionibus diſtinguuntur, *deciſ. 233. num. 6 Meltio.*

Penſio aſſictus ex ſola belli trepidatione eſt minuenda, *deciſ. 130. nu. 1. Veroſpio.*

Penſiones ad rationem ſcutorum quinque pro centenario, vti in ſtabilibus fieri ſolet, regulariter taxantur, *deciſ. 326. nu. n. Albergato.*

Penſionem penſionarius ſpontè reducens, & non ex cauſa litis non releuatur ab onere probandi valorem à ſe narratum, *deciſ. 507. num. 6 Priolo.*

Penſio in locatione, quando non poſſit dici minuta, *deciſ. 522. num. 5. Veroſpio.*

cum Penſionibus decurſis, lite pendente melioramenta, quando compenſentur, *deciſ. 528 nu. 17. Beuilaqua.*

Penſiones à Conductore Regiminis ob non impletam conditionem denegari poſſunt, donec damni incurſi refectio contingat, *deciſ. 177. nu. 8. Veroſpio.*

Penſio locationis, quatenus ſit valdè exceſſiua, agi poteſt in vim *leg. 2. C. de reſcindend. vendition. deciſ. 58. numer. 8. Veroſpio.*

Penſiones domorum ad rationem quinque pro centenario taxantur, *deciſ. 229. num. 9. Priolo.*

de Penſionibus Beneficiati quas tanquam præmium laboris & operis diurni atque nocturni acquirunt, liberè tam inter viuos quam in vltima voluntate diſponere poſſunt, etiamſi eædem inexactæ remaneant, *deciſ. 233. num. 2. Meltio.*

ad Penſiones domus primi temporis, quando quis non teneatur, etiamſi fuiſſet domus ſubinquilinus, *deciſ. 420. nu. 11. Allbergato.*

Penſionem naturam quotidianarum diſtributionum ſortitam fuiſſe vnde dignoſcitur, *deciſ. 329 nu 5. Veroſpio.*

Penſiones domorum in ſpecie ad eam quoque taxari ſummam vſu conſueuit, *deciſ. 326. num. 4. Albergato.*

Penſiones actuali ſeruitio acquiſitæ etiam ad hæredes tranſmittuntur, *deciſ. 233. num. 7. Meltio.*

de Penſionibus Conſtitutio Vrbana quomodo intelligenda, *deciſ. 299. nu. 2. Taia.*

de Penſionibus quotidianis Clericus non ſecus ac laicus de proprio ſalario teſtari ac diſponere poteſt, *deciſ. 329. numer. 3. Veroſpio.*

P E N S I O N A R I V S.

Penſionarius in petitorio tenetur probare capacitatem penſionis vbi non agitur contra conſentientem, ſed contra ſucceſſorem, quod limita. *deciſ 507. num. 2. Priolo.*

Penſionarius ſpontè reducens penſionem, & non ex cauſa litis non releuatur ab onere probandi valorem à ſe narratum, *ibidem num 6.*

Penſionis cuiuſque Eccleſiaſticæ Bigamus, quando dicatur capax, *deciſ. 247. num. 24. Alvergato.*

P E R C E P T I O.

Perceptionem fructuum lis non impedit niſi auferatur poſſeſſio, *deciſ. 255. num. 3. Emerix.*

de Perceptione penſionis Teſtes per verba dubitatiua deponentes, cum de certa ſcientia teſtantur, & rationem dicti ſui reddant, etiam negatiuam concludunt, *deciſ. 233. num. 8. Meltio.*

Perceptio decimarum ad effectum probandi ſituationem optimè conducit, *deciſion. 334. num. 8. Taia.*

de Perceptione fructuum, quando non dubitatur, ad iuſtificandam quantitatem leuiores probationes ex præſumptionibus, & coniecturis admittuntur, *deciſ. 81. num. 5. Albergato.*

ex Perceptione fructuum debitum per multos annos, quando dicatur extinctum, *deciſ. 79. numer. 19. Alvergato.*

Perceptio decimarum de neceſſitate præſefert ſituationes in loco Epiſcopi, à quo ea percipiuntur, *deciſ. 70. num. 18 Beuilaqua.*

Periculum amiſſionis pecuniarum licet reddat contractum nullum fauore pupillorum, tamen hæc nullitas non ſuffragatur debitori, ſed contrà Tutorem militat, *deciſ. 482. num. 9. Veroſpio.*

pro Periculo, & labore conſueta merces, licet conuenta non fuerit, debita tamen cenſetur, *deciſ. 30. numer. 8. Veroſpio.*

à PERICVLO ſubhaſtationis exactio alieni crediti propria bona non eximit, *deciſ. 121. nu. 34. Veroſpio.*

PERI-

Digitized by Google

PERITVS.

Peritioris electio arguit errorem Peritorum, *deciſ. 500. nu. 5. & 6. Ninot.*

pro Peritorum electione inſtantia ad reddendam rationem à Conductore habita, ad declarandum actum antecedenter exercitum multum deſeruit, *deciſ. 291. nu. 11 Veroſpio.*

Peritorum relationi circà melioramenta ſtandum eſt, *deciſ. 528. num. 15. Beuilaqua.*

Periti relatio non poteſt impugnari, dum citatus nihil opponit, & maximè dum cœpit reddere rationem, & Iudex decreta interpoſuit. *deciſ. 485. num. 6. Ninot.*

Peritorum diſcordia reddit cauſam appellabilem, *deciſ. 500. num. 4. Ninot.*

à Peritis venditio pro iuſto pretio æſtimando conuenta tanquam licita, & valida rationes læſionis, ac vſurarum tollit, *deciſ. 138. num. 5. Meltio.*

PERMVTATIO.

Permutationis Inſtrumentum, quando habet obligationem omnium bonorum cum clauſula *Conſtituti*, vigore illius etiam contra tertium poſſeſſorem, & ſingularem ſucceſſorem actio datur, *deciſ. 109. num. 6. Meltio.*

in Permutationis contractu licet ex accidenti, ab aliqua parte fuit data pecunia aliqua, *deciſ. 384. num. 12. Cerro.*

Ex hoc tamen contractus debet eſſe natura permutationis & non tranſit in contractum venditionis, *ibidem.*

in Permutationem bonorum Eccleſiæ beneplacitum Apoſtolicum, quod interuenerit, ex quo doceatur, *deciſ. 384. nu. 6. Cerro.*

in Permutatione bonorum Eccleſiæ, requiritur etiam beneplacitum Apoſtolicum. *ibidem num. 13.*

Permutationes inter partes concorditer factæ fideicommiſſi reſtitutio ſufficienter per acta cenſetur, *deciſ. 42. nu. 4. Cerro.*

PERMISSVM ſequeſtrum eſt, quando adeſt timor dilapidationis bonorum, *deciſ. 404. num. 2. Beuilaqua.*

PERPETVITAS.

Perpetuitas legatorum ex perpetuitate fideicommiſſi non arguitur, niſi quatenus hæres de illis aliter non diſpoſuerit, *deciſ. 170. num. 9. Priolo.*

ex Perpetuitate adiecta, vt bona remaneant inter ſuos hæredes perpetuò, intelligi debet in ſuos hæredes ſanguinis, *dec. 67. num. 11. Taia.*

Perpetuitas fideicommiſſi ſub conditione poſita ea per alienationem defecta totaliter expirat, *deciſ. 94. num. 3. Priolo.*

ex Perpetuitate oneris ſuper re iniuncta fideicommiſſum perpetuum deſumitur, *deciſ. 465. nu. 1. & 2. Vicecomite.*

ad Perpetuam rei memoriam Teſtes, & vigore monitorialium examinati, adminiculum probationis faciunt, maximè cum deceſſerint diſpoſitione ipſorum non retractata, *dec. 8. num. 2. Cerro.*

ad Perpetuam rei memoriam Conteſtes licet examinati, faciunt tamen adminiculum non leue ad coadiuuandam probationem ex Inſtrumento reſultantem ex præſumptione Iuris, *deciſ. 81. num. 4. Albergato.*

PERSONA.

à Perſona volente ingredi Monaſterium donatio ad fauorem Matris facta quamlibet fraudis præſumptionem ceſſare facit, *deciſ. 477. num. 11. Cerro.*

Perſonæ identitas, non probatur ex identitate nominis deficientibus omnibus qualitatibus, & demonſtrationibus, *deciſ. 389. num. 3. Beuilaqua.*

Perſonæ ſubſtitutio refertur cui verba indiuidualia, & intentio Teſtatoris conueniunt magis, *deciſ. 447. nu. 4. Veroſpio.*

Perſonam Creditoris, & Debitoris, quando in aliquo contractu quis repræſentat, licitè poteſt ſibi ſoluere, *deciſ. 413. num. 15. & 16. Veroſpio.*

Perſonarum legitimitas non controuertitur cum illa reſultet ex re iudicata, quæ pro veritate habetur, itaut pars ſuper ea audiri non debeat, *deciſ. 125. num. 2. Priolo.*

Perſona duplex in contractu repræſentari valet, *deciſ. 437. nu. 8. Vicecomite.*

Perſonarum legitimatio probatur ex Inſtrumento Matrimonij, & fide Baptiſmatis, *deciſ. 486. num. 2. Albergato.*

Perſonæ legatarij expreſſio indiuidua non eſt neceſſaria, ſed requiritur ſpecialis, quæ cum ſit media inter vtramque, ſubſcriptionem conceptam fuiſſe verbis eidem æquipollentibus ſufficit *deciſ. 190. num. 7. Priolo.*

Perſonam duplicem repræſentantes, ambæ qualitates ſunt attendendæ, & conſiderandæ, *ibidem num. 5. & 6.*

Perſona pluries in Teſtamento nominata cenſetur magis dilecta ea, quæ nominata non fuit, *deciſ. 296. nu. 2. Veroſpio.*

Perſonæ legitimatio reſultat ex ſolutione eidem facta, *deciſ. 450. nu. 6. Bourlemont.*

Perſonæ identitas, non probatur ex nominis conformitate *deciſ. 441. nu. 27. Veroſpio.*

in Perſonis, quæ ſunt nobiles, & notæ probitatis dolus, & fraus, non cadit ita facile, *deciſ. 379. num. 11. Bourlemont.*

in Perſona inſtitutorum vocatio conſumpta verificatur in perſona ſubſtitutorum, *deciſ. 442. num. 6. Beuilaqua.*

ad Perſonarum legitimationem ſufficit probare ſe eſſe de vocatis, dum actor ſe proximiorem non probat, *deciſ. 27. nu. 3. Taia.*

Perſonam ſocius duplicem repræſentat, propriam ſcilicet, & ſocietatis, *dec. 38 nu. 8. Veroſpio.*

in Perſonis alterius officia empta reſeruata diſpoſitione in fauorem ementis, in eiuſdem damnum cedunt, *deciſ. 294. num. 15. Beuilaqua.*

Perſonæ inueſtitura noua neceſſariò concedenda eſt in ea comprehenſæ, *deciſ. 517. num. 10.* Quod limita, *vt nu. 11. Veroſpio.*

Perſonas renunciatio realis, non reſpicit tantum ad cuius fauorem fuit facta renunciatio, *dec. 401. num. 6. Bourlemont.*

contra Perſonam exequatur, & bona propria hæredis datur non reddita ratione hæreditatis. *dec. 499. num. 9. Cerro.*

Perſonis nullum intereſſe habentibus fides adhibetur, maximè dum quæuis fraudis ſuſpicio ex concludentibus probationibus tollitur, *deciſ. 324. num. 8. Bourlemont.*

Perſonæ induſtria, quando cenſeatur electa, ita quod aliud ſubſtituere non poſſit, *deciſ. 438. num. 5. 6. & 7. Beuilaqua.*

Perſonæ licitatoris ſuppoſitio in quo caſu procedit, *dec. 186. nu. 12. Beuilaqua.*

Perſonæ bonæ conditionis, & famæ, Teſtes quando ſunt in quacunque materia admittuntur, *deciſ. 318. num. 9. Cerro.*

pro Perſonis nominandis emptio facta ab emptore, ſecuta nominatione, terminatur omne Ius emptoris, *deciſ. 494. num. 3. eodem.*

Perſonarum nominatio cadit in perſonis quibus congruit veriſimilis mens Teſtatoris, *deciſ. 296. num. 8. Veroſpio.*

vltra Perſonas expreſsè nominatas fideicommiſſum non eſt extendendum, *deciſ. 124. num. 12. Cerro.*

Perſonã donantis donationis amplitudo inſucceſſibilem reddit, omni tempore, & vti mortuam conſiderat, *deciſ. 477. num. 6. eodem.*

Perſonalis prohibitio aliquando deſinit in realem, & aliquando è contra realis deſinit in perſonalem, *deciſ. 67. num. 20. & 21. Taia.*

Perſonali præcedente monitorio decendium ad appellandũ a die ſententiæ, non autem à die ſcientiæ currit, *deciſ. 50. num. 2. Albergato.*

Perſonæ conſideratæ in aliqua donatione, paria ſunt, quod non ſint natæ, vel ſint præmortuæ, *deciſ. 434. num. 11. Taia.*

vltra Perſonas expreſſas ſubſtitutio non extenditur, ſed reſtringitur, & declaratur ſecundum qualitatem ipſius diſpoſitionis, *deciſ. 67. nu. 14. Taia.*

Perſonæ facultas cohærens illam non excedit, *dec. 479 nu. 19. Beuilaqua.*

PERTINENTIA.

Pertinentia beneficij, quod apud aliquem ſpectat obſeruantia probata ad eundem quoque pertinebit Ius nominandi, & amouendi Capellanos, *deciſ. 2. num. 4 Priolo.*

Pertinentia Iuriſpatronatus probatur ex præſentationibus continuatis, & effectum ſortitis, *deciſ. 492. nu 4. Albergato.*

Pertinentia, & adminiſtratio alicuius beneficij, quod ad aliquem pertineat, ex quo doceatur, *deciſ. 2. nu. 1. Priolo.*

Pertinentia patronatus attentis ſententijs, & re iudicata in dubium reuocari non poteſt, *deciſ. 96. num 7. Beuilaqua.*

Pertinentia Iuriſpatronatus vt probetur, ſufficit deſcendiſſe ab illis, qui fuerunt in poſſeſſione præſentandi, *deciſ. 96. num. 10. eodem.*

Pertinentia Iuriſpatronatus ab Ordinarij inſtitutione iuſtificatur, *ibidem num. 5.*

PETENS immiſſionem non excluditur, quando ſaltem de facto poſſideat, *deciſ. 508. num. 9. Albergato.*

PESTIS.

PESTIS niſi adeò graſſetur vt copia teſtium haberi nequeat, eorum numerus minor quinque eſſe non debet, *deciſ. 332. nu. 13. Beuilaqua.*

Peſtis in Italia de anno Domini 1656. graſſabatur, *deciſ. 476. num. 13. Beuilaqua.*

Peſtis tempore non remanet impeditus Tabellariorum, & litterarum curſus, *ibidem num. 14.*

PETITIO ſi tendat ad vnum actum, non tendere valet ad alium actum diuerſum. *deciſ. 400. num. 24. Ninot.*

Petitio expreſſam ad ſententiam habet relationem, & ab ea declarationem de Iure aſſumit, *deciſ. 97. num. 19. Cerro.*

PETI-

PETITORIVM.

in Petitorio penſionarius tenetur probare capacitatem penſionis vbi non agitur contrà conſentientem, ſed contra ſucceſſorum, *deciſ.507. num.2.* Quod limita. *vt numer.3. & 4. Priolo.*
Petitorium prouiſio Apoſtolica, quando reſpicit poſſeſſorem anteriorem cum manutentione Prouiſi poſſeſſione non priuat, *deciſ.292. num.7. Bo...*
in Petitorio ad deuolutionem bonorum Dominus directus, quando agit, identitatem bonorum poſſeſſorum plenè, & concludenter probare tenetur, *deciſ.292.numer.3. Albergato.*
in Petitorio lite ſuper titulo Beneficij fuiſſe, quomodo probatur, *deciſ.315.num.5. Albergato.*
ad Petitorium articulus ſi pertineat non eſt determinandus in iudicio poſſeſſorio, *deciſ.23.num.7. Meltio.*
Petitorium ſententia implicans cum poſſeſſorio ratione mixturæ reddit cauſam appellabilem, *deciſ.94. numer.15. Priolo.*
Petitorium verbum *ſpectare*, inuoluit, & titulum reſpicit, *deciſ.315.num.6. Albergato.*
Petitorium abſorbet poſſeſſorium, *deciſ.389. num.17. Beuilaqua.*
S.PETRI Fabricæ ſpeciali Iure duæ ſententiæ habent vim trium, *deciſ.171 num.3. Taia.*
S.Petri Fabrica fideicōmiſſa particularibus perſonis relicta, non poteſt ſibi applicare, *ibidem num.2.*

P OE N A.

Pœna caducitatis Caſalis ad Monaſterium in caſu contrauentionis pacto adiecta, facit vt admiſſis colitigantibus tanquam extraneis locus reſtitutionis ad fauorem Domini directi factus fuerat, *deciſ.275.num.3. Beuilaqua.*
Pœna priuationis contrauenientibus voluntati Teſtatoris indiſtinctè irrogata, an vti generaliter poſita omnes caſus comprehendat, *deciſ.321.num.12. Priolo.*
ſub Pœna caducitatis fideicōmiſſum conditum in caſu alienationis purificatur fauore vocatorum ex contrauentione, *deciſ.457. num.1. Albergato.*
Pœna adiecta pronepoti nunc etiam hæredem extraneam, quæ non debet eſſe melioris conditionis, quàm conſanguineus, includat *deciſ.321.num.5. Priolo.*
Pœnæ ſecundo nubentium communes ſunt viro, & mulieri, *dec.244.nu.4. Priolo.*
in Pœnam cauſa qualibet excuſat, ne quis incidat, *deciſ.158. num.3. Cerro.*
Pœna priuationis niſi ſit explicita, & litteralis nunquam eſt inducenda, *deciſ.321.nu.7. Priolo.*
Pœna priuationis extenſionem etiam ex Identitate rationis non admittit, *ibidem num.8.*
Pœna priuationis non incurritur, niſi adſit dolus, vel malitia, *deciſ.158.num.2. Cerro*
Pœna appoſita in vna parte Teſtamenti, non eſt extendenda ad alteram partem, *ibidem num.24.*
in Pœnalibus in dubio non fit extenſio, *deciſ.455. num.15. Beuilaqua.*
in Pœnalibus ſtricta fit interpretatio ſecundum, quod verba ſonant, & non vltrà, *deciſ.321. num.6. Priolo.*

P I A C A V S A.

Pia cauſa non conſideratur, Conuentu in remotum, & incertum euentum ſubſtituto, dum ad illius fauorem ſucceſſio aperta non dicitur, *deciſ.16. nu.15. Beuilaqua.*
Piæ cauſæ fauor non habetur in cōſideratione extra caſum à Teſtatore diſpoſitum, *deciſ.94. num.4. Priolo.*
in Pia cauſa ſubſtitutio facta eiuſdem fauore extenditur, *deciſ.98. num.9 Beuilaqua.*
Piæ cauſæ priuilegia ceſſant, dum non poteſt conſtare de paupertate, *deciſ.17.num.13. Albergato.*
Piæ cauſæ priuilegia non intrant dum de paupertate non fuit facta mentio, *ibidem num.15.*
PIETAS Fidelium in dies frigeſcit, *deciſ.374. numer.31. Albergato.*
PILARVM muſciatarum negotium poteſt exerceri æquè per homines, quam per mulieres, *deciſ.23. nu.20. Meltio.*
PIGNORIS conuentionalis, & iudicialis fit diſtinctio, vt cognoſcatur, an aſſecta re litigioſa executiuè, vel via reſciſſoria contra tertium agi poſſit, *deciſ.186. num.16. Beuilaqua.*
Pignus inſolutum Iudice dante pro rata debiti æſtimatio præcedere debet, ſecus ſi pro toto debito aut per modum oblationis, *deciſ.36.nu.14. Taia.*
PLANTATIONES vitiū an inter melioramenta reficienda tanquam non perpetuò duratura comprehendantur, *deciſ.149. num.21. Meltio.*
per PLATEAM Venetiarum, Neapolis, Vrbis, Cambia quare dicantur minimè ſuſpecta, *dec.413.num.10. Veroſpio.*
per Plateas Venetiarū, &c. in Cambijs cum ſingulis hebdomadis publicè pretia ſanciantur, quæcumque ſuſpicio mala remouetur, *ibidem num.10.*
Platealium Cambiorum curſus qualiter reguletur in plateis Florentiæ, *deciſ.234.num.17. Veroſpio.*
Platealia Cambia legitimè poſſunt exerceri de platea ad plateam, *ibidem num.7.*
PLVRALITAS reſoluitur in ſingularitates, dummodò diſpoſitio ad collectiuam vniuerſalem non ſit reſtricta, nec menti, & voluntati contrahentium repugnet, *deciſ.88. num.15. Priolo.*
in Pluralitate, dictio, *dictorum*, quæ ſonat, vt ſit expectanda mors omnium, & exiſtentia conditionis in omnibus verificetur, importat, *ibidem num.13.*
Pluralitas reſoluitur in ſingularitates ſubſtitutione reciproca ceſſante tunc, quamuis verba ſubſtitutionis ſint directa ad grauatos, *deciſ.188.num.11. Cerro.*
Pluralitatem reſolui in ſingularitates regula fallit, quando identitas effectus, vel conditionis talem reſolutionem induceret, *deciſ.78.num.24. Priolo.*
Pluralitas in ſingularitates in contractibus non reſoluitur, *deciſ.88.nu.16. Priolo.*
Plures familias, & plures homines conueniſſe ad dotandum Iuſpatronatus eſt inuerisimile, *deciſ.492.11. Albergato.*
Pluralis aliquando contentatur ſingulari, *deciſ.35.numer.3. Beuilaqua.*

P O N T I F E X.

Pontificem inuerisimile eſt pronunciaſſe verba contrà definitiuam ſententiam propriam, *deciſ 5.num.26 Cerro.*
Quod nullibi probatur a prætendente ſupponitur inuentum, *ibidem.*
Pontificiæ Bullæ locum etiam habent in loco, in quo publicantur, *deciſ.54.num.20. Meltio.*
Pontificiæ Conſtitutiones generales omnes comprehendunt indiſtinctè, *ibidem num.11.*
Pontifex licet poſſit ſi velit Creditoribus, & tertio præiudicare, nunquam tamen præſumitur, quod per ſuas conceſſiones id agere intendat, *deciſ.127. num.7. Beuilaqua.*
Pontifex non ſolet iuribus partium præiudicare maximè in quantitate notabili, *deciſ. 205. num. 3. Albergato.*
Pontifex in admittendo reſeruationem decreti reſpiciens conſenſum Titularis, & familiaritatem reſeruatarij cui voluit gratificare, non autem narratiuā quoad officia empta, gratia obtenta obreptionis, aut ſubreptionis argui nequit, *deciſ.126.num.2. Bourlemont.*
Pontifex erigendo Eccleſiam in Collegiatam an eidem omnes fructus ante erectionem ad illam ſpectantes aſſignet, *dec.216.num.8. Albergato.*
Pontifice auctoritate Apoſtolica explicitè diſponente optionem habere vim validæ collationis, & prouiſionis, alternatiua ceſſat, *deciſ.27.num.14. Cerro.*
Pontificis animus non præiudicandi deſumitur ex cōmiſſione, *deciſ.425.num.23. Veroſpio.*
Pontifice ſcientiam de Creditoribus anterioribus habente reſeruationem decreti in illorum præiudicium concedere non cenſetur, *deciſ. 127.num.8. Beuilaqua.*
Pontificis inuentione deficiente circa litteras expeditas, eadem vna cum beneplacito in eis contento corruunt, *ibidem num.8.*
Pontificis Breue Religionis obſtaculum remouens, & Abbatem ad fructus percipiendos, & in vſus proprios conuertendos habilem reddens, fideicummiſſo non derogat, *deciſ.57.num.15. Meltio.*
Pontifice alicui de beneficio vacaturo cum clauſula, *ex nunc prout ex tunc*, prouidente gratia ſtatim eſt imperfecta, nec factum exequutoris requirit, *deciſ.256.num.3. Emerix.*
Pontifex per dictionem, *vbicunque*, quatuor Officiales in reſeruatione excipiens, quoad alias reſeruationem inducere noluiſſe præſumitur, *deciſ.266.num.22. Priolo.*
à Pontifice ſupplicatio ſignata immediato prædeceſſore ſub ſucceſſore quandocunque expediri poteſt, *deciſ.223.n.17. Priolo.*
à Pontifice gratia obtenta fruſtrà allegatur, quando eandem obreptitiè obtentam fuiſſe apparet, *deciſ.290. numer.11. Albergato.*
Pontificiæ Conſtitutiones prohibentes erectiones nouorum Conuentuum, niſi in eis poſſint ſuſtentari 12 perſonæ, an dicantur hodie modificatæ, *deciſ.54. nu.21.22.& 23. Meltio.*

Pontificalia Abbates prohibentur exercere extra eorum Eccleſiam, niſi contrarium ex priuilegio doceatur, *deciſ.493.num.10. Cerro.*

P O R T I O.

Portio legitimæ quam fœminis ſtatutum aufert, an hæreditatem parentum à quibus fideicommiſſo grauari potuit impinguet, *deciſ.167.nu.5. Albergato.*

Portio, quæ à ſtatuto fœminis auferetur reſpectu extraneorum naturam legitimæ retinet, *deciſ.147 num.7. eodem.*

ad Portionem Matris filij dumtaxat vti in conditione poſiti fuerunt, vocati cenſentur, *deciſ.281.num.9. Vereſpio.*

Portionarij vltra ſolutum non poſſunt prætendere, dum ſecularizatio nihil aliud immutauit præter qualitatem Regularitatis. *deciſ.93.num.2. Albergato.*

Portio fœminarum, quæ illis auferetur à ſtatuto, an maſculis ſimpliciter accreſcat, an verò impinguet hæreditatem parentum à quibus fideicommiſſum ſupponi potuit, *deciſ.149.num.3. Albergato.*

Portionem liberam donatio continens donatario nepoti debitam ob Iura ſibi competentia non dicitur propriè donatio patrui, ſed ipſius donatarij, à quo poſt ſecutam illius ratificationem immediatè emanaſſe cenſetur, *deciſ.85.num.5. Meltio.*

Portiones pro reſtitutione dotis in ſolutum datæ, à vinculo fideicommiſſi liberæ remanent, *deciſ.303.num.1 Taia.*

Portiones Capitulum ſubminiſtrando menſtruas vnicuique pro ſua rata, non tenetur ad reſiduum, quod ſpectat ad menſam vti antea ad Præpoſitos ſpectabat, quorum loco ſubrogatum fuit, *deciſ.43 num.3. Albergato.*

Portio congrua Vicario ſemel aſſignata, quando fuit, alia conſtitui, aut antiqua augeri non debet. *deciſ.48. num.2. Beuilaqua.*

in Portionibus patruorum filij ſuccedunt, quando ijdem patri prædeceſſerunt cum ex reciproca inter ipſos adiecta eorum portio vnica paterna portio efficiatur, *deciſ.124. num.4. Vereſpio.*

Portione feudali ad fauorem omnium ad primogenituram ſucceſſiuè vocatorum ceſſa, contrauentio ex propria alicuius perſona ad reſolutionem contractus in præiudicium vocatorum influere nequit, *dec.82.num.4. eodem.*

Poſitiones intentio dantis, quãdo eſt verificata, reus cõuictus remanet, *deciſ.3. num.10. Meltio.*

Et contrà eum Iudicium tanquam contrà confeſſum expediri poteſt, *ibidem num.11.*

P O S S E S S I O.

in Poſſeſſionem fideicommiſſi immiſſio non conceditur niſi probato bona fuiſſe de tempore mortis à teſtatore poſſeſſa *deciſ.293.num.1. Albergato.*

Poſſeſſio capta beneficij etiam in vim prouiſionis Apoſtolicæ quando fuit capta lite pendente, vel in ſpretum inhibitionis, vti attentata eſt reuocanda, *deciſ.410. numer.7. Priolo.*

Poſſeſſio capta per procuratorem ſine ſpeciali mandato, non habetur pro capta, *deciſ.433.num.3. Beuilaqua.*

Poſſeſſionem colitigantium præter Inſtrumentum locationis lis inter partes agitata demonſtrant, *deciſ.230. num.4. Albergato.*

Poſſeſſione legitimè capta cõfirmatur ſecundo actu adeptionis eiuſdem poſſeſſionis, *deciſ.483. num.6. eodem.*

Poſſeſsio continuata per ſtatutũ in hæredem, iuuat ad effectum conſequendi manutentionem. *deciſ.196.numer.3. Beuilaqua.*

Poſſeſsio anterior, quando fuit legitimè capta, eſt manutenenda in cõcurſu poſterioris nulliter, & attentatè captæ, *deciſ.410. num.9. Priolo.*

Poſſeſsio Caſtrorum Iure pignoris mediante aſsignatione ad alterius fauorem tranſacta, an actuali aſsignatione facta relaxari teneatur, *dec.163.nu.15. Beuilaqua.*

Poſſeſsio præſens bonorum ex ſuſtentatione litis probatur, iunctis teſtibus ad perpetuam rei memoriam examinatis, *deciſ.278 num.18. Taia.*

Poſſeſsio ad ſimplicem adminiſtrationem referri nequit ſi habeat titulum poſsidendi Iure proprio, *deciſ.26. num.4. Cerro.*

de Poſſeſsione alicuius dicitur conſtare ex ipſa ſubhaſtatione, & deliberatione, *deciſ.196.num.1. Beuilaqua.*

Poſſeſsio ex actu nullo transfertur, quando nullitas prouenit aliundè quam ex defectu conſenſus, *deciſ.483. num.9. Albergato.*

Poſſeſsio capta per procuratorem, ſine ſpeciali mãdato, tunc ratificatio iuuat eam quamuis medio tempore, Tertius acquiſiuerit poſſeſsionem, *deciſ.433.num.9. Bourlemont.*

in Poſſeſsionem, clauſula, *Si, & quatenus,* non conſtituit, donec de Iure præſentantis appareat, *deciſ.106.num.16. Beuilaqua.*

Poſſeſsio Teſtatoris de tempore obitus alterum eſt requiſitum ad effectum manutenendi hæredem, *deciſ.165. num.3 eodem.*

in Poſſeſsionem executor immittendo aliquem cum clauſula, *amoto quolibet illicito, &c.* dicitur executor mixtus, & non merus, *deciſ.433.num.18. Bourlemont.*

Poſſeſsio capta per procuratorem, ſine ſpeciali mandato, quando non poſsit dici, omninò nulla, *deciſ.433.numer.7. eodem.*

in Poſſeſsione Iuriſpatronatus patroni exiſtentes ab Ordinario approbati nõ ſunt priuandi eorũ poſſeſsione quouſque de illorum Iuribus in petitorio cognoſcatur, *deciſ.492. num.9. Albergato.*

Poſſeſsio Eccleſiæ per triginta annos ad effectũ cognoſcendi qualitatem beneficij ſufficit, *deciſ.37.num.4. eodem.*

Poſſeſsionem beneficij Titularis qui non potuit acquirere liberatur à ſolutione penſionis cedẽdo actiones ad fructus *deciſ.467.num.3. Taia.*

Poſſeſsio pretij ex Teſtamento, Inſtrumento poſſeſsionis, & congruè ex Inſtrumẽto emptionis, & venditionis dictæ poſſeſsionis colligitur, *dec.183.num.14. Taia.*

Poſſeſsio Iuris conferendi ex pluribus collationibus iuſtificata manutentionem operatur, *deciſ.44. num.8. Albergato.*

in Poſſeſsione beneficij ſe intrudens lite pendente dicitur attentare, *dec.410.num.1. Priolo.*

de Poſſeſſione alicuius quando dicatur legitime conſtare *ibidem num.10.*

Poſſeſſio bonorum in Ciuitate aliqua Incolatum probat, *deciſ.364. num.4. Priolo.*

Poſſeſſio vitioſa, & nulla remedium adipiſcendi non impedit *deciſ.22.nu.14. Beuilaqua.*

Poſſeſsio adepta in vim prouiſionis Apoſtolicæ, & proceſſus, ab exequutore fulminati, tanquam poſterior clandeſtina, turbatiua præſumitur, *dec.292.num.4. Bourlemont.*

Poſſeſſionis tranſmiſſio ratione ſuitatis, in ſuos hæredes, quid operetur, *deciſ.521. nu.21. Taia.*

Poſſeſſio pro indiuiſo quibus indicijs remouetur, *deciſ.214. num.14. Albergato.*

Poſſeſsio manutenibilis in actis de Iure præſcriptibilibus ex quo acquiratur. *deciſ.390.num.16. Beuilaqua.*

Poſſeſſio actualis ex Inſtrumento adeptionis probata, alio anteriori non poſſidente, ad effectũ manutentionis ſuffragatur, *deciſ.317. num.2. eodem.*

Poſſeſſio capienda eſt de manu legitimi hæredis, aut ipſo legitimè non citato, *dec.522.num.10. Cerro.*

Poſſeſſio vitioſa dum eſt, non poteſt gaudere priuilegio legitimæ poſſeſſionis, *ibidem num.11.*

Poſſeſsionem manutenibilem actus litigioſi non inducunt, *deciſ.33. nu.6. Taia.*

Poſſeſſio probari poteſt ex ipſius actuali apprehenſione. *deciſ 401 num.16. Bourlemont.*

Poſſeſsio pro indiuiſo definit bonis ex conſenſu fratrum in alios translatis, *deciſ.214. num.5. Albergato.*

Poſſeſſionem defuncti in hæredem ſtatutũ cõtinuans intelligitur, quatenus hæres velit, alias ſecus, *dec.43.n.34. Albergato.*

Poſſeſsio Teſtatoris ex confeſsione Notarij poſſeſsionem poſt obitum Teſtatoris actualiter capientis reſultat, *deciſ.104. num.4. Beuilaqua.*

Poſſeſsionis temporalis proprietas reſpectu ad effectum ſatisfaciendi Creditori ex illius fructibus adinſtar Saluiani, euictionem excludit, *deciſ.109. nu.7. Meltio.*

Poſſeſsio Epiſcopi non ſuſtinetur, ſtante poſſeſsione Archidiaconi tam ex libris, quam alijs Teſtibus deducti, concludenter probata, *deciſ.62.num.9. Taia.*

Poſſeſsio ciuilis loci, quando pertinet ad Eccleſiam domuncula ſuperædificata ad eandem pertinere cenſetur, *deciſ.371.num.4. Emerix.*

de Poſſeſsione eorumdem bonorum probatio ex Teſtibus eam expreſſè comprobantibus vires ſumit, *deciſ.343.n.13. Vereſpio.*

Poſſeſsio capta lite pendente eſt nulla, & attentata cum omnibus indè ſecutis. *deciſ.400. num.3. Priolo.*

Poſſeſsio non præſumitur, & tanquam facti eſt probanda, *deciſ.508. num.5. Albergato.*

Poſſeſsionem defuncti in hæredem ſtatutum continuans, non facit illum neceſſarium hæredem in illius incommodum, *deciſ.43. num.33. Taia.*

Poſſeſsionem conſtitutum transfert in conſtitutarium, *deciſ.176. nu 1, Vicecomite.*

Poſſeſſione Ordinarius ſi caret, & titulo, non eſt manutenendus ad exercendos actus ſuæ Iuriſdictionis intra fines ſuæ Diœceſis, *deciſ. 392. num. 12. Beuilaqua*.

Poſſeſſio capta per Procuratorem ſine ſpeciali mandato quando non poſſit dici omnino nulla, *deciſ. 433. num. 8. Bourlemont*.

Poſſeſſione quis priuatur ex facto Iudicis, procedendo ad ſubhaſtationem, & deliberationem, *deciſ. 196. num. 4. Beuilaqua*.

Poſſeſſio, & ius nominantis nominatione facta reſoluitur, *deciſ. 494. num. 4. Cerro*.

Poſſeſſio alicuius, probari poteſt ex ſimul iunctis, *deciſ. 375. nu. 5. Albergato*.

quaſi Poſſeſſio Anteceſſoris ſucceſſori, etiamſi ſit filius, & hæres, ſine noua apprehenſione non ſuffragatur, *deciſ. 96. nu. 10 Beuilaqua*.

Poſſeſſio conceſſa ad beneplacitum, quid id importet, & quid ſi in cauſam piam. *deciſ. 21. num. 20. Taia*.

Poſſeſſio vltima, & immediata ad iuſtificationem pertinentiæ Iuriſpatronatus ſufficit, *deciſ. 73. num. 13. Priolo*.

Poſſeſſio vitioſa in Seminario præcedentis vnionis ignaro, & tertio bonorum immobilium poſſeſſore ponderari non valet, *deciſ. 29. nu. 12. Vereſpio*.

Poſſeſſio immemorabilis, ex quo reddatur improbabilis, *deciſ. 70. num. 64. Beuilaqua*.

ad Poſſeſſionem rei permutatæ reintegratio permutanti ex conditione ob cauſam competit, *deciſ. 109. nu. 1. Melzio*.

Poſſeſſionis obiectio, quando ceſſet in ſubrogatione gratioſa, *deciſ. 402. num. 6. Albergato*.

Poſſeſſionem venditoris clauſula Conſtituti, probat contrà emptorem, & cauſam ab eo habentem, *deciſ. 408. num. 6. Vereſpio*.

Poſſeſſio prædij ex nominatione, Inuentario, & Inſtrumento diuiſionis probatur, maximè dum intermedia acquiſitio alicuius terræ intra eiuſdem limites facta non oſtenditur, *deciſ. 183. num. 18. Taia*.

Poſſeſſio capta, ſciente, & patiente eo cuius conſenſus requirebatur, vt valida eſt manutenenda, *deciſ. 433. num. 15. Bourlemont*.

Poſſeſſionem penſionarius quam obtinet vt valeat in alium transferre, de Indulto Apoſtolico neceſſariam facultatem ad id continente docere tenetur, *deciſ. 142. num. 1. Beuilaqua*.

Poſſeſſio antiquiſſima præter generalem præſumptionem poſſeſſionis ex titulo præambulo poſſeſſori ad manutentionem ſufficit, *deciſ. 253. nu. 13 Taia*.

Poſſeſſionem communem Teſtes formiter examinati confirmant, quorum etiam vnicus ad effectum obtinendæ manutentionis ſufficit, *deciſ. 26. num. 3. Cerro*.

Poſſeſſio pro indiuiſo non præſumitur ex quo fratres non conuixerunt nec cohabitarunt, *deciſ. 214. nu. 1. Albergato*.

Poſſeſſio cui ius aſſiſtit ſemper eſt manutenenda, non illa cui ius reſiſtit, *deciſ. 333. num. 12. Taia*.

Poſſeſſionem in ſpiritualibus contra ſuperiorem acquiſiuiſſe prætendens, ad quid teneatur, *ibidem nu. 17*.

Poſſeſſio non auocatur à debitore ex mera, & nuda detentione per creditorem prædij iure pignoris, *deciſ. 168. nu. 5. Beuilaqua*.

Poſſeſſionem Teſtatoris Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 147.* continuat in ſuos hæredes, *dec. 43. nu. 24 Taia*.

Poſſeſſio, quando eſt nulla non eſt manutenibilis, *deciſ. 433. num. 12. Bourlemont*.

Poſſeſſio vigore ſimplicis citationis capta tanquam conceſſa abſque cauſæ cognitione inualida reputatur, *dec. 291. nu. 9. Bourlemont*.

Poſſeſſio ſola anterior in beneficialibus abſque præciſa tituli reſtrictione attenditur, *ibidem num. 2*.

Poſſeſſio poſterior, vti turbatiua eſt minimè manutenenda, *deciſ. 433. numer. 17*.

Poſſeſſio decennalis ad effectum præſumendi diuiſionem bonorum inter hæredes factam fuiſſe ſufficit, *deciſ. 239. num. 7. Beuilaqua*.

Poſſeſſio vigore ſententiæ, & mandati Rotalis apprehenſa manutenibilis cenſetur, *deciſ. 310. num. 23. Priolo*.

ad Poſſeſſionem reintegratio, vt concedatur, qualis nullitas mandati de manutenendo ſit probanda, *deciſ. 432. numer. 1. Albergato*.

Poſſeſſione ſeu quaſi exigendi probata debetur manutentio, *deciſ. 394. num. 2. Cerro*.

Poſſeſſio capta cum mandato continente clauſulam, Dummodo poſſeſſio ſit vacans, eſt valida ſi poſſeſſio fuit vacua, *deciſ. 508. num. 3. Albergato*.

Poſſeſſio per immiſſionem Iudicis capta, qui anteriorem poſſeſſorem in iudicio immiſſionis citatum priuauit, ſuſtinetur, *deciſ. 289. num. 1. Beuilaqua*.

Poſſeſſio debitoris cum ex Inſtrumento venditionis domus iuſtificata remaneat, poſſeſſionem contra quoſcunque benè probat, *deciſ. 230. num. 3. Albergato*.

Poſſeſſio pacifica non poteſt dari, quando multæ ex ea ortæ ſunt lites, *deciſ. 260. num. 20. Cerro*.

Poſſeſſio manutenibilis ſine acquieſcientia habentis ius in incorporalibus non acquiritur, *deciſ. 333. num. 9. Taia*.

Poſſeſſio præſumitur retenta vſque ad obitum, *deciſ. 405. numer. 9. Beuilaqua*.

Poſſeſſio mera attenditur ad effectum manutentionis, *deciſ. 23. num. 15. Melzio*.

in Poſſeſſione hæreditatis Immiſſio vt concedatur, Teſtamentum in quo hæres quis inſtituitur non cancellatum, nec abolitum, nec vllum vitium viſibile continens exhibere tenetur, *dec. 92. num. 1. Albergato*.

Poſſeſſio capta per Procuratorem ſine ſpeciali mandato, tunc eſt manutenibilis, quando fuit ratificata, *deciſ. 433. num. 4. Beuilaqua*.

Poſſeſſio communis matris cum filio ex clauſula Conſtituti Iuſtificatur, quæ cum ſuper omnibus bonis generaliter fuerit appoſita exceptione incertitudinis refelli nequit, *dec. 26. num. 2. Cerro*.

Poſſeſſio iure familiaritatis non ſuffragatur ad effectum immiſſionis, nec manutentionis, *deciſ. 293. num. 11. Albergato*.

Poſſeſſionem iuris, & non facti decretum irritans, inficit poteſt, *deciſ. 402. num. 29. eadem*.

per Poſſeſſionem continuatam ſpolio inducta dicitur, & ſufficiens facta reſtitutio, *deciſ. 74. nu. 3. eadem*.

Poſſeſſio, quando eſt attentata venit ſequeſtranda, *deciſ. 454. num. 1. Vereſpio*.

Poſſeſſionem defuncti in hæredem Statutum Vrbis *lib. 1. cap. 147.* continuat, *deciſ. 196. numer. 2. Beuil.*

Poſſeſſionem ab alio actualiter apprehendi hæres non reclamando, ſeu permittendo, ſi poſtea venerit, vt eadem ſibi bona reſtituantur, contra proprium factum venire dicitur, adeoque à limine Iudicij eſt repellendus, *deciſ. 42. nu. 7. Cerro*.

Poſſeſſio anterior nullo alio tunc temporis poſſidente capta, præ cæteris manutenibilis cenſetur, *deciſ. 292. num. 1. Bourlemont*.

Poſſeſſio prædij per Licitatorem nunquam apprehenſa, ſed per Creditores, qui in Dominos recogniti fuerunt, quibuſnam fuerit acquiſitum, oſtendit, *deciſ. 389. nu. 20. Beuilaqua*.

Poſſeſſionis retentione ſufficientis pro ſolutione præſumitur de iure totalis ſatisfactio ex fructibus receptis, *deciſ. 451. num. 3. eodem*.

Poſſeſſio & poſſeſſionis continuatio etiam de tempore obitus ex cauſa præcedenti præſumitur, *deciſ. 125. numer. 4. Priolo*.

Poſſeſſio inualidè probatur ſi deducantur ea, per quæ illa excluditur, *dec. 494. nu. 2. Cerro*.

Poſſeſſione quis non priuatur, dum ritè, & rectè Index, non procedit, *deciſ. 196. numer. 5. Beuilaqua*.

Poſſeſſionem proprietas abſorbet, *deciſ. 64. num. 36. Priolo*.

Poſſeſſionem bonorum, & dominium accipiens, tunc dictorum bonorum augumentum, & decrementum ad eum ſpectant, *dec. 48. num. 13. Beuilaqua*.

Poſſeſſio Beneficij capta in vim prouiſionis Apoſtolicæ, non eſt attentata, *deciſ. 419. num. 5. Priolo*.

in Poſſeſſione immemorabili Epiſcopus quando eſt exercendi Iuriſdictionem omnimodam ſpiritualem, in locis in quibus prætenditur exemptio, venit manutenendus, *deciſ. 70. numer. 23. Beuilaqua*.

Poſſeſſionis pro indiuiſo, & Iure familiaritatis conuictio, & cohabitatio duo ſunt præcipua requiſita, *deciſ. 214. num. 2. Albergato*.

Poſſeſſio an dicatur interrupta quando lis ſolùm ſuper iactationibus, & moleſtationibus non autem ſuper beneficio commiſſa fuerit, *deciſ. 223. num. 20. Priolo*.

Poſſeſſio alicuius, ex quibus coniecturis, & adminiculis poſſit probari, *deciſ. 375. num. 6. Albergato*.

Poſſeſſionis ciuilis bonorum priuatio ad excludendam præſumptionem continuationis ſufficit, *deciſ. 224. num. 16. Albergato*.

Poſſeſſio antecedens probatur per publicum Inſtrumentum *deciſ. 405. num. 6. Beuilaqua*.

Poſſeſſionis diuiſio, quando fiat, *deciſ. 181. num. 19. Ninus*.

Poſſeſſio litigioſa, quando non ſit transferibilis in alium, *deciſ.412.num.5.Albergato*.

Poſſeſſio probari poteſt ex ipſius actuali apprehenſione, *deciſ.401.num.18.Bourlemont*.

Poſſeſſio probatur ex Iudicio iactationis, & iactationum, *deciſ.505.num 11 Ninot*.

Poſſeſſione excluſa Regula de Annali intrare non poteſt, *deciſ. 402 numer.1..Albergato*.

Poſſeſſio non dicitur continuata quotieſcumque fuit ſuper bonis poſſeſſis aliquid innouatum, *deciſ. 292. num.6. Albergato*.

Poſſeſſionem mandatum de manutenendo non probat niſi probetur effectuatum, *deciſ. 508num.4. Albergato*.

Poſſeſſione priuare non poteſt Iudex nulliter, & iniuſtè procedendo, *deciſ.279.num.2.Beuilaqua*,

Poſſeſſio quadragenaria ex pluribus ſucceſsiuis præſentationibus probatur, *deciſ.323.num.3.Beuilaqua*.

Poſſeſſio præſumitur retenta vſque ad obitum, *deciſ.405.numer.7. Beuilaqua*.

de Poſſeſſione quando non conſtat manutentio non eſt danda, *deciſ.390.num.1.Beuil.*

ſine Poſſeſſione non datur Manutentio, *deciſ.390.num 2. Beuilaqua*.

Poſſeſſio ex conſtitutione Principis, vel Statuti etiam ſine actuali apprehenſione transfertur, *deciſ, 214. numer. 7. Priolo*,

de Poſſeſſione iTeſtibus optimè deponentibus fides eſt adhibenda, *deciſ.163 nu.5.Beuilaqua*.

Poſſeſſio quadragenaria ad probandum Iuſpatronatus in familia priuata ſufficit, *deciſ.323. num.6.eodem*.

Poſſeſſio, quando eſt attentata venit ſequeſtranda, *dec. 454. numer.1.Veroſpio*.

Poſſeſſio penes duos diuerſis reſpectibus eſſe poteſt, *dec.508 num.6.Albergato*.

Poſſeſſionem defuncti Statutum continuans in hæredem, intelligitur quatenus velit eſſe hæres, *deciſ.43. num.32. Taia*.

Poſſeſſio beneficij, quando nulliter, & attentata fuit capta, eſt reuocanda, *deciſ 410.num.8.Priolo*.

Poſſeſſio capta per procuratorem, ſine ſpeciali mandato, non iuuat, *deciſ 433. numer.2. Bourlemont*.

Poſſeſſionem obtinens ad certum effectum, non poteſt eam veti ad diuerſum effectum, *deciſ.21.numer.18. Taia*.

Poſſeſſione decennali probata manutentio competit, *deciſ. 3331.nu.2.Taia*.

Poſſeſſio, quando fuit capta ſine conſenſu Capituli, de præbenda diſtincta à Iure Canonicali, an ſit valida, *deciſ. 433. nu.13.Bourlemont*,

Poſſeſſio beneficij, quando remaneat nulla, & infecta, *deciſ. deciſ.402.numer.2.Albergato*..

ex Poſſeſſione bonorum aditio præſumitur, quod declara, *deciſ.423.num.12.Bourlemont*.

Poſſeſſio, ſeu quaſi Iuris negatiui in facultatiuis nunquam admittitur, *deciſ 425.num 7.Veroſpio*.

Poſſeſſio non legitimè capta poteſt iterum capi & iterum competit immiſſio, *deciſ.487.numer.4.Albergato*.

Poſſeſſio vitioſa, qua ratione tollitur, *deciſ.42. num.6.Cerro*.

P O S S E S S O R.

de Poſſeſſore bonorum pro dote aſſignatorum Statutum Vrbis, in omnibus Vrbis Tribunalibus ſeruatur, *deciſ.143 numer 8. Albergato*.

Poſſeſſoris titulus quando non eſt æqualis titulo gratioſè ſubrogati, ad effectum impediendi immiſſionẽ non ſufficit, *deciſ.307.num.13.Albergato*.

Poſſeſſor ad iuſtificandum titulum acquiſitionis regulariter non tenetur, cum ei ſufficiat dicere poſſideo, quia poſſideo, *deciſ.382.nu.8.Albergato la 1*.

Poſſeſſor per Iudicium contra ipſum introductum à tempore motæ litis in mala fide conſtitutus fructus ſuos facere non poteſt, ſed ad illorum reſtitutionem tenetur, *deciſ. 262.num.1.Priolo*.

Poſſeſſor ille eſt manutenendus de cuius anteriori poſſeſſio ne conſtat, *deciſ. 433.num.1.Bourlemont*

Poſſeſſor, quando eſt remouendus omninò citari debet, *deciſ.418.nu.10.Veroſpio*.

à Poſſeſſore fructus ſuper domo impoſiti ſtatim poſt factam venditionem debentur, *dec.327.num.4.Emerix*.

Poſſeſſor quando non habet titulum eiuſdem ſpeciei pro coercenda exequutione ſubrogationis gratioſæ titulo frui non valet, *deciſ. 322.nu.12. Veroſpio*.

Poſſeſſorem Iudex nulliter procedens nõ priuat ſua poſſeſſione, *deciſ.506.num.1. Vicecomite*.

Poſſeſſori anteriori debetur manutentio, reiecto poſteriori, licet eiecto à poſſeſſione. *deciſ. 433 num 20.Bourlemont*.

Poſſeſſor per iudicium contra ipſum introductum à tempore motæ litis in mala fide conſtitutus fructus ſuos facere non poteſt, ſed ad illorum reſtitutionem tenetur, *deciſ.262.num.1.Priolo*.

Poſſeſſor quando agitur contra ipſum permutantem, euictione ſequuta ad rem ſuam redire poteſt, *deciſ.209.num.5 Melzio*.

Poſſeſſore per Iudicem anteriori ſua poſſeſſione priuato, poſſeſſio in immiſſum translata cenſetur, *deciſ. 357. num. 18.Priolo*.

Poſſeſſor inſpecta euidenti nullitate & irreleuantia eiuſdem tituli, legitimus Contradictor audiri non debet, *deciſ. 322. numer.13 Veroſpio*.

Poſſeſſor triennalis etiam in Iudicio petitorio moleſtari nequit, *deciſ.223. numer.18.Priolo*.

Poſſeſſor cum titulo via ordinaria non exequutiua eſt aggrediendus, *dec.322.num.11.Veroſpio*.

Poſſeſſores in mala fide conſtituti nõ poſſunt facere fructus ſuos, *deciſ.229.numer.2.Priolo*.

P O S S I D E N S.

Poſſidens pro Iuribus dotalibus, ſatisfactione non integrè data à poſſeſſione expelli non debet, *deciſ.340. numer.9. Albergato*.

Poſſidenti violentia illata de facto vigore mandati Rotalis perſonaliter intimati attentata inducit, *deciſ.75. num.8. Priolo*.

Poſſidens precario dicitur verè poſſidere, *deciſ.21.num.17. Taia*.

Poſſidens cum titulo cũ impediat immiſſionem proceſſumque ad viam ordinariam reducat quando titulus inualidus, & irreleuans detegitur non recipitur, *deciſ.254.nu.17 Beuilaqua*.

contra Poſſidentem bona communis debitoris Creditor ſecundus ſubhaſtationem petere poteſt, *deciſ.340.numer.10. Albergato*.

Declara quando ſubhaſtatio ſit ſine præiudicio poſſidentis, & valor crediti quantitatem excedit, *deciſ. 340.nu.11. eodem*.

Poſſidens prouiſus Apoſtolicus eſt legitimus contradictor aduerſus gratioſè ſubrogatum, quod declara, *deciſ.367.numer.3.4. & 5.Veroſpio*.

Poſſidenti competit remedium, *l. fin.* pro confirmatione ſuæ poſſeſſionis, *dec.483.num.7.Albergato*.

Poſſidens legitimè, poteſt validè ſe opponere cuique immiſſioni, *deciſ.42.num.12.Cerro*.

Poſſidens pauper bona ob retardatam Canonis ſolutionem non excuſatur à caducitate, quod amplia, *deciſ.473.numer 5.6 & 7. Beuilaqua*.

POSITI filij in conditione ex Statuto Vrbis ad portiones parentum ſuorum tantum vocati cenſentur, *deciſ.78.nu.8 Taia*.

Poſitus in conditione ſubſtitutum non excludit, ſed defectus conditionis, *deciſ.290.num 13. Albergato*.

Poſiti in conditione, quando ſunt de deſcendentibus, tunc faciliter præſumitur vocatio, *deciſ.169.num.11.Beuilaqua*.

POSTHVMO relicto conditio, ſi quis non deceſſerit ſine filijs, expirat ſi ille moriatur, *deciſ.39.nu.2. Beuilaqua*.

Poſthumum ſi quis relinquat ſine filijs non poteſt dici deceſſiſſe, *ibidem num.5*.

Poſthumus habetur pro nato, vt commodum ſucceſſionis obtineat, & excludit ſubſtitutum etiamſi poſtea decedat, *ibidem*.

ad POSSESSORIVM iudicium retardandum, non admittuntur ea, quæ requirunt altiorem indaginem, *deciſ. 23. num.8. Melzio*,

in POSSESSORIO lis pendens beneficium litigioſum non reddit, nec collationem impedit, *deciſ. 315. num.4.Albergato*.

POSSIBILITAS ſola neceſſitatem probationis in Iudicio petitorio requiſitum excludit, *deciſ.482. num. 5. Albergato la 1*.

P O T E S T A S.

Poteſtas vxori vſufructuariæ conceſſa *di fare, e diſporre quel che le parerà*, filios communes in caſu quo mater ad ſecunda vota conuolet mobilium proprietate non priuat, *deciſ.259 num.22.Taia*.

Poteſtas cambiandi, ſub generalibus verbis concepta, ſub quibus vtriuſque cambij exercitium continetur, *dec.234. nu.14.Veroſpio*.

Pote-

Poteſtas conferendi ob non reſidentiam Monachorum non extinguitur. dum Regularitas actualis ſolummodò ceſſauit, non autem habitualis, quæ ſufficit, *deciſ.148. nu. 11. Beuilaqua.*

Poteſtas Patria, vt firmetur in filio naturali, debet conſtare de qualitate legitimationis, *deciſ.403.numer.6. Albergato.*

Poteſtas conferendi ex obſeruantia longiſſimi temporis deputationibus per Abbatem factis cum obligatione ſoluendi recognitionem ipſis Collatoribus effectum ſortitis probatur, *deciſ.148.num.12. Beuilaqua.*

ex PRATIS ſterilibus fœnum corriuatis aquis productum non tam naturæ, quam induſtriæ eſt imputandum, *deciſ. 102.num.7. Taia.*

in PRECARII, &c. conſtituti vim aſſociatio datur, *deciſ. 412.num.7. Albergato.*

Precario poſſidens dicitur verè poſſidere, *deciſ.21. num.17. Taia.*

Precaria poſſeſſio an valeat, *ibidem nu 16.*

PRAECEDENTIA.

de Præcedentia inferioris regula, quoad Cánonicos Cathedrales cum Epiſcopo ad Eccleſiam inferiorem ſuæ Diœceſis accedentes non extenditur, *deciſ.120. numer. 10. Melzio.*

Præcedentia Capituli Cathedralis ex Bulla Pontificis in erectione Collegiatæ emanata, & Iura Canonicorum expreſſis verbis præſeruante iuſtificatur, *ibidm num.7.*

Præcedentia debetur habenti maiorem Iuriſdictionem, *deciſ.405 num.14.Veroſpio.*

Præcedentia debetur Iudici habenti maiorem dignitatem, & præeminentiam. *ibid.num.11.*

Præcedentia vti competit Epiſcopo, ita illius Canonici ipſum côcomitantes Canonicis Eccleſiæ Collegiatæ præcedere debent, *ibid. num.2.*

PRAECEPTVM.

Præcepto Teſtatoris ſtante fideicommiſſa ſunt reintegranda *deciſ.415.num.3. Beuilaqua.*

Præceptum Adminiſtratori negotij factum ne pecunias filio conſignaret, cum inſcijs & non citatis Creditoribus factum fuerit, illis præiudicare non poteſt, *deciſ.320.num. 14. Cerro.*

Præceptum Teſtatoris hæres ſponte adimplens, an Iuſpatronatus ſibi acquirere poſſit, alio ob defectum implementi tanquam indigno ab eiuſdem acquiſitione repulſo *deciſ.136.numer.7.Cerro.*

Præceptum Teſtatoris cum ſit præciſum acquiſitio ſemper cadit ad commodum hæreditatis,& fideicommiſſariorum, non obſtante ſtipulatione per hæredem pro ſe, ſuiſque hæredibus facta, *ibidem num,6.*

Præceptum Iudicis laici per non vſum videtur renunciatū, *deciſ.197.num.2. Priolo.*

ſine PRAEIVDICIO alicuius actus factus, quid operetur *deciſ.461. num.17. eodem.*

in Præiudicium tertij Bullæ nec Pontificum non operantur, *deciſ.452.nu.7.Albergato.*

ex PRAEVENTIVA occupatione ſubdelegantis ſubdelegatus alijs inſolidum delegatis eſt præferendus, *deciſ.104. nu.13. Cerro.*

PRECES.

Preces porrectæ Principi probant, *deciſ.441.num.21.Veroſpio.*

Preces primariæ in forma mandati de prouidendo dantur, nec perfectionem ante inſtitutionem ſiue collationem recipiunt, *deciſ.236.num.4,Emerix.*

Preces ante profeſſionis emiſſionem porrectæ Religioſis, ne pro illius admiſſione ſuffragia darent, animum à ſuſceptione habitus alienum demonſtrant, *deciſ.211. nu.9. Beuilaqua.*

PRAECISA reſponſio dicitur. quando ea in medio orationis copulam, *&c.* ſeu negatiuam, *neque* vel ſimiles côtinet, *deciſ.40.num.3.Melzio.*

PRAEDILECTIONIS coniectura Teſtatoris euidens erga aliquem. quando non poſſit negari, *deciſ.39. num. 36. Beuilaqua.*

PRAEDIVM.

in Prædio aliquo de melioramentis factis, vt dicatur conſtare, quid nam probandum veniat, *dec.395.num.20.Beuilaqua.*

Melioramenta non in genere, ſed in ſpecie ſunt probanda, *ibidem.*

Prædia habens in alia Parochia ibi decimas illorum prædiorum dare debet, *deciſ.201. num.9.Taia.*

Prædij emptio ab ipſo creditore facta dicitur, dum alterius perſona ad Licitandum fictè ſubſtituta fuit, *deciſ.269.num. 14. Beuilaqua.*

Prædio magni valoris pro exiguo credito adiudicato exceſſus contra claram Iuris diſpoſitionem euidenter apparet, *deciſ.26.num.6. Cerro.*

Prædij identitas vt iuſtificetur, duæ demonſtrationes præſertim in antiquis ſufficiunt. *deciſ.278. num.14. Taia.*

Prædium ſub primogenitura non cadere quomodo probetur. *deciſ.373.num. 5.Beuilaqua.*

Prædium alienatum pro reſtituendo reſiduo dotis, exceſſu circa valorem vltra dimidium attento non ſuſtinetur, *deciſ.183. nu.19.Taia.*

ſuper Prædio in codicillis Teſtatoris fideicommiſſum particulare conſtitutum, poſitionem filiorum in conditione probat, *deciſ.133.num.6. Cerro.*

Prædium Licitator quando libere emit pro ſe, ſuiſque hæredibus, & per viam puræ, & liberæ venditionis ſoli alicui vendidit, idem ſingularis efficitur ſucceſſor, & tutus, ne à poſterioribus ſibi auferatur, *deciſ.186.numer. 13 Beuilaqua.*

quoad Prædia Ruſtica Bulla iuris congrui Gregor. XIII. conſiderat, vt cum minori difficultate poſſint ampliari Vineæ & ſic ex duabus anguſtis, vna ampla conficiatur, *deciſ.538.num 50.Camer.*

PRAEIVDICIVM.

in præiudicium patroni prælationem petentis, Bulla Iuris Congrui Gregor. XIII. non videtur extendenda, *ibidem num.22.*

Et quando non ſit vera talis concluſio, *ibidem num. 23. & 24.*

in præiudicium ſucceſſorum in fideicommiſſo tranſactio bona fide facta etiam ſuſtinetur, quamuis non ſine hæredes tranſigentis, *deciſ.130. num.6. Priolo.*

non præiudicat aſſertio, quando probatur erronea, *deciſ. 418.num.7.Veroſpio.*

præiudicium cum non reſultet ex receptione pecuniarum ſub vſuris, intereſſe ratione damni emergentis prætendi non debet, *deciſ.167.num.12.Priolo.*

ſine præiudicio iuris quæſiti Legitimatio facta. non releuat, cum de tempore legitimationis nullum fuerit ius quæſitum, *deciſ 151.nu.11.Albergato.*

de præiudicio magno alicuius quando agitur filiatio plenius eſt probanda, *deciſ.388.num.11. Albergato.*

de præiudicio modico quando agitur, nô eſt ita ſtrictè agendum, maximè conſtito de veritate, *deciſ.79.num.15.& 16. Albergato.*

in præiudicium ſui approbare aliquis poteſt id, quod ſemel reprobauit, *deciſ.199.num.9.Taia.*

præiudicialia Sedis Apoſtolicæ laudum quando continet præſumptio quæuis Beneplaciti Apoſtolici ceſſat, niſi Papam de his ſcientiam habuiſſe, & confirmare voluiſſe probetur, *deciſ.35. num.17. Beuilaqua.*

præiudicare patronus ſibi poteſt, non autem compatronis, *deciſ.152.num,22. Priolo.*

præiudicare Pontifex non ſolet iuribus partium maximè in quantitate notabilis, *deciſ.205.num.3. Albergato.*

in PRAEIVDICIALIBVS notificatio eſt neceſſaria, *deciſ. 524.num.12.Veroſpio.*

PRAELATIO Epiſcopi admittentis magis idoneum ætate, moribus, doctrina & alijs à iure requiſitis à Sac. Concil. Trid. approbatur, *deciſ.53. num.6.Taia.*

prælatio in ſucceſſione conceditur proximioribus tempore purificatæ conditionis, non autem poſſibilibus, & futuris, *dec.510.num.22.Beuilaqua.*

PRAELATVS.

prælatus diminuendo Canones Eccleſiæ conditionem deteriorem facit, quod abſque aſſenſu & approbatione Sedis Apoſtolicæ fieri non licet, *deciſ.192. num.7. Beuilaqua.*

prælatus vbi nullum exhibet actum conferendi, nullum etiam ius collationis acquirere poteſt, *deciſ.44. num.6. Albergato.*

prælato Ius conferendi vbi tribuitur, & Capitulo, non ideo vox Prælati æquiualet voci Capituli, *deciſ.44.num.3. Albergato.*

Prælati negligentia in præſcriptione, quando noceat Eccleſiæ, *deciſ.440.nu.10.Taia.*

Prælatus in his quæ ſunt de accidentalibus contractus formam conſuetam in præiudicium Eccleſiæ excedere non poteſt, *deciſ.191.num.10. Beuilaqua.*

Prælatus inferior, quando poſſit prætendere Iuriſdictionem priuatiue, quoad Epiſcopum, *deciſ.440.num.7.Taia.*

Prælatus licet duplicem repræſentet perſonam, vnam tantum vocem in collationibus obtinere poteſt, *deciſ.44.numer. 5. Albergato.*

Prælatus inferior, vt valeat legitimo temporis curſu ſtante præſcribere contra Ordinarium actus Iuriſdictionales, quid requiratur, *deciſ.391.num.37.beuilaqua.*

P R Æ L E G A T V M.

Prælegatum ſi ad omnia venalia in domo extenderetur, non eſſet delibatio hæreditatis, ſed exinanitio, *deciſ.282.num. 21. Taia* la 2.

Prælegatum ad mobilia domus & habitationi conuenientia referri quomodo conuincitur, *deciſ.282 num.22.* Taia.

Prælegatum relictum à Matre filio in Teſtamento computatur in eius legitimam, *deciſ.251.nu.1 Meltio.*

Prælegatum in Teſtamento alicui relictum, non valet, cum à Teſtatore in ſubſequentibus codicillis expreſſè fuerit reuocatum, *dec.160.num.2* Taia.

Prælegati creditum tanquam ex voluntaria aſſertione hæredis grauati reſultans, vocatis non præiudicat, *deciſ.262. nu.7 Bourlemont.*

Prælegatum eſt delibatio hæreditatis ex qua Teſtator alicui quid collatum velit *ibidem num.19.* la 2.

Prælegatum ad mobilia domini & habitationi conuenientia referri quomodo conuincitur, *ibidem num.22.*la 2.

Prælegatum fideicommiſſum non poteſt continere quando coniecturæ ſunt in contrarium. *deciſ. 170. numer. 12. Priolo.*

Prælegatum ſi ad omnia venalia in domo extenderetur, non eſſet delibatio hæreditatis, ſed exinanitio. *dec.282.num. 21.* Taia.

Prælegati acceptatio præuentiuè ex poſſeſſione hæreditatis non infertur, *deciſ.262.num 6.Bourlemont.*

Prælegati agnitio ex conſenſu ſolutionis crediti ex bonis fideicommiſſarijs facienda non reſultat, dum de perſonali ac reali obligatione ex parte conſentientis non conſtat, *deciſ.262.num.10.Bourlemont.*

Prælegati exactio quando multas patitur exceptiones, & difficultates, in legitimam quæ omne onus reijcit non eſt imputandum, *ibidem num.8.*

Prælegatum Matris, quando filius dicatur agnouiſſe, *deciſ. 251.nu.3. Meltio.*

Prælegati acceptatio ſufficiens an præſumatur ex eo quod filius adeundo hæreditatem bona poſſederit, & legata ſoluerit, *dec.262.num 4.Bourlemont.*

Prælegatum eſt donatio Teſtamento relicta, *deciſ.282.num 20 Taia* la 2.

Prælegatum cum facultate liberè diſponendi ſi caderet ſub fideicommiſſo, facultas in illo diſpoſita eſſet ſuperflua, *deciſ 171. num.13.Priolo.*

P R Æ P O S I T V S.

Præpoſiti ſpecialis nominatio in Capitulo Ius aliquod conferendi non probat. *deciſ 44. num.2. Albergato.*

Præpoſitus ad contrahendum, pariter ad diſſoluendum contractum approbatus cenſetur, *deciſ. 226. numer. 1. Meltio.*

Præpoſiti facultatem vtroque mandato inſpecto ad retrovenditionem conſtituti cenſus inſufficientem fuiſſe probatur, *deciſ.226.nu.9.Meltio.*

PRAESBYTERATVS & præſentia Prouiſi in curia de tempore obitus anteceſſoris ad iuſtificandas litteras requiruntur, *deciſ.249. num.5.Priolo.*

P R Æ S C R I P T I O.

Præſcriptioni non eſt locus, dum adeſt mala fides, *deciſ. 4. num.10.Albergato.*

ſine Præſcriptione obſeruantia etiam ſufficit, cum verba Bullæ interpretatiuè ad effectum intelligendi deducantur, *deciſ.93. num.8.,Albergato.*

Præſcriptio Statutaria locum habet in fatente debitum, non autem in illud negante, *deciſ. 509. numer. 16. Veroſpio.*

Præſcriptio, quando non poſſit dici probata, & multo minus quieta, & pacifica, *deciſ.440.num.15* Taia.

Præſcriptio quadragenaria cum titulo, & bona fide operatur etiamſi titulus ſit putatiuus, & inualidus, *ibidem numer.3.*

Præſcriptio nunquam immemorabilis poterit dici dum conſtat de initio, *deciſ.221. num.17.Beuilaqua.*

in Præſcriptionibus annuis conditionalibus, qualis eſt cenſus vnica non ſufficit præſcriptio. *deciſ.47. numer. 6. Albergato.*

Præſcriptio immemorabilis eſt attendenda, *deciſ.260.nu.14 Cerro.*

Præſcriptio cuius contrarij non extat memoria, ſuum locũ obtinere debet, *deciſ.172. num.5.Taia.*

Præſcriptio immemorabilis meliorem titulum de mundo producere valet, *deciſ.253 nu.5.eodem.*

Præſcriptio ſubſidiaria ſaltem immemorabilis, aut quadragenaria, quando attendatur, *deciſ.297.num 19. eodem.*

Præſcriptione ſublatus, quando non poſſit dici cenſus, *deciſ. 47. num.2.Albergato.*

de Præſcriptione deponentes Teſtes, cum non percutiant tempus præſcriptionis, nec de ſcientia, & patientia Monaſterij ad eandem inducendam neceſſaria probant, in conſideratione non ſunt habendi, *deciſ. 193.num.10. Bourlemont.*

Præſcriptio, vt currat contra aliquem debet conſtare de eius ſcientia, *deciſ. 221. num.23.Beuilaqua.*

Præſcriptio centenaria à Iurepatronatus valet, & immemorabili æquiparatur, *deciſ.253.num.6.Taia.*

Præſcriptio interrumpitur ſuperueniente mala fide, *deciſ. 391.nu.3 .Beuilaqua.*

Præſcriptioni non eſt locus quando non poteſt dari bona fides, *deciſ.391.num.32.eodem.*

Præſcriptio quadragenaria ſine titulo non ſuffragatur, *deciſ. 209.num.18.Taia.*

Præſcriptio actione deficiente non poteſt currere, *deciſ.47. nu.3. Albergato*

Præſcriptio non currit lite pendente, *deciſ. 390. num. 27. Beuilaqua.*

Præſcriptio centenaria debet eſſe completa, vt poſſit allegari, *deciſ.319 nu.23.Cerro.*

Præſcriptio aliqua dum non poteſt incipere, multo minus valet currere ſtante mala fide, *deciſ.391. num.19. Beuilaqua.*

Præſcriptio quadragenaria cum titulo, & bona fide, operatur plura, *deciſ.440.nu.2.*Taia.

Præſcriptio quadragenaria cum titulo putatiuo non admittitur, niſi cum ea titulus expreſſus concurrat, *deciſ 334. num.24.*Taia.

Præſcriptio quadragenaria vt ſubſiſtat, ex actibus legitimè probari debet, *deciſ.334.num.25.Taia.*

aduerſus Præſcriptionem filia beneficio reſtitutionis in integrum iuuari non poteſt, cum pactum redimendi vti hæres fratris qui hæreditatem Patris repudiauit, ignoraſſe præſumatur, *deciſ.22.num.2.Priolo.*

Præſcriptio facultate repetendi debitum ſublata nõ poteſt intrare, *deciſ.49.num.4.Albergato.*

aduerſus Præſcriptionem reſtitutio in integrum datur ex cauſa ignorantiæ, *deciſ 47 nu.12.Albergato.*

Præſcriptio quadragenaria, quando nullo modo poteſt dici probata, *deciſ.221.nu.20.beuilaqua.*

Præſcriptio centenaria, vt ſuos operetur effectus, debet in facto ſubſiſtere, *dec.319. num 19 Cerro.*

Præſcriptio quadragenaria non habet aliquam vim, dum non adeſt titulus putatiuus, *dec.221. nu.19* Beuil.

Præſcriptio non currit ſtantibus actis contrarijs, verum ſi fuerit cœpta interrumpitur, *deciſ. 23. num. 27. Beuilaqua.*

Præſcriptionem quamlibet inficit mala fides, *deciſ 391. numer.36.eodem.*

ad Præſcriptionem interrumpendam ſufficiunt etiam actus extraiudiciales, *deciſ. 221. num. 28.29.30. & 31. eodem.*

Præſcriptio quælibet per litis pendentiam currere impeditur, & multo minus ſi non poteſt incipere valet currere, *deciſ 390. numer.18. & 16.eod.*

Præſcriptio non intrat patientia, & conſcientia deficiente, *deciſ.103.num.18.Priolo.*

Præſcriptionis interruptio facta quoad vnam partem, nocet quoad totam, *deciſ.440 num.21.Taia.*

Præſcriptio debiti non intrat ſtante minoritate actuum. *deciſ.407.num.20.Bourlem*

Præſcriptio impeditur à mala fide, *deciſ. 221. num. 10. Beuilaqua.*

P R Æ S E N T A T I O.

Præſentatio agnitionem fideicommiſſi, & aditionem inducit, *deciſ.74 nu.4.*

Præſentatio nomine proprio iuxta numerum perſonarum in capite facta, Patronatum ind diſtincte ad omnes de familia transfert, *decis.103 num 5. Priolo.*

Præſentatio excluſis fœminis facta Ius illarum non infringit dum in ſubſequenti vacatione illarum filij cum effectu nominarunt, *decis.72. num 18 Beuilaqua.*

Præſentationes ſucceſſiuæ effectuatæ dicuntur, dum defuncto vno Rectore alter à Patronis nominatus fuit, *decis.323 num 4. Beuilaqua.*

Præſentatio alicuius tanquam filij, includit etiam enunciatiuam hæredis, dum tantum adijcitur ad demonſtrandam deſcendentiam, non autem taxatiuè ad qualitatem hæreditariam excludendam, *decis.73 num.17. Priolo.*

Præſentatio a filijs, & hæredibus nomine proprio iuxta numerum perſonarum in capita facta Ius gentilitium euidenter probat, cum alias non competijſſent tot voces quot erant perſonæ, nec in capita diuidi potuiſſent, *decis.237. num.11. Priolo.*

Præſentationem nedum Procuratorio nomine, ſed etiam titulo filiationis verba vti filij, & Procuratores factam fuiſſe inducunt, *decis.237. num.13. Priolo.*

Præſentatio eſt fructus Iuriſpatronatus, *decis.2. numer. 5. Priolo.*

ad Præſentationem filius admiſſus etiamſi non fuerit hæres Patris, vtpote capitaliter banniti, nullam fuiſſe habitam rationem qualitatis hæreditariæ demonſtrat, *ibidem num.7.*

Præſentatio ſub qualitate hæreditaria contenta gentilitiam non tollit, cum Patronatum eſſe hæreditarium non doceatur, *decis 103. nu 11. Priolo.*

Præſentationi Ignorantia Ius habenti præiudicium inferre nequit, *decis 96. num.13 Beuilaqua.*

Præſentatio facta a Procuratore cuius mandatum procuratoriæ a principali iam reuocatum fuerat non ſubſiſtit, etiamſi reuocatio mandati ad ipſius notitiam non perueniſſet, *decis.178. num.3. Maltio.*

Præſentatione damnata præſentatis fides non eſt adhibenda, *decis 96. num.12. Beuilaqua.*

Præſentatio à Patre, & filijs ſimul facta cum expreſſione, Iuſpatronato di Caſa mia, talis expreſſio Iuripatronatus hæreditario non conuenit, *decis 103. n 7. Priolo.*

Præſentatio a fratre pro rata fratris facta, data cautione de ratificando intra quadrimeſtre præſentato ſuffragatur, *decis.272. num.4. Beuilaqua.*

Præſentatio à nepotibus, & patruis æqualiter facta, cum eiuſdem forma ſit perſonaliſſima. Iuſpatronatus gentilitium deſignat, *decis.237. nu.3. Priolo.*

Præſentatio ad Emphyteuſim familiæ ſpectan. arguit filiationem, *decis.475 num.16. Cerro.*

ad Præſentationem filius viuente Patre admiſſus patronatum omnibus de familia delatum, adeoque gentilitium eſſe, & familiare oſtendit, *dec. 103. num.9. Priolo.*

præſentatio non interuenientibus quibuſdam ab alijs deſcendentibus facta compatronis abſentes poſſeſſione præſentandi non priuat, *ibidem num 17.*

Præſentatione iuſtificata cum requiſitis requiſitis inſtitutio debetur, *decis.96 nu.4. Beuilaqua.*

Præſentatio agnitionem fideicommiſſi, & aditionem inducit, *decis 74 num.4. Albergato.*

Præſentatio infra quadrimeſtre probatur ex Inſtrumento præſentationis, *dec 529 n.6. Alonar.*

Præſentatio a ſolis deſcendentibus maſculis, excluſis fœminis, & extraneis, facta, qualitatem gentilitiam inducit, *decis.103. num.10. Priolo.*

P R Æ S E N T A T V S.

Præſentatum Ordinarius inſtituendo approbat Iuſpatronatus, *dec.491. num.4. Albergato.*

Præſentatus ad patronatum concurrentibus requiſitis in decis. recenſitis eſt inſtituendus, *decis.491. num. 1. Albergato.*

Præſentati gratia vt iuſtificetur, ſufficit conſtare præſentantes eſſe patronos, maximè cum alium præſentantes in poſſeſſione præſentandi non fuerint, *decis.272. num.16. Beuilaqua.*

Præſentatus habens qualitates requiſitas in beneficio præferendus eſt alteri non habenti. *decis.345. num.1. Cerro.*

Præſentatus habens qualitates à fundatore requiſitas præferendus eſt alteri impetranti diſpenſationem ſuper eiſdem qualitatibus, *ibidem num.3.*

Præſentatus à verò patrono eſt præferendus præſentato à putatiuo patrono, non attento vltimo ſtatu, *dec.152. numer.28. Priolo.*

Præſentatus à vero patrono præferendus eſt omnibus alijs, *decis 64. num.35 Priolo.*

Præſentatus habens qualitates requiſitas in beneficio præferendus eſt alteri non habenti, *dec.345. num.1. Cerro.*

Præſentatus à maiori parte ſtipitis, ac ſi eſſet à toto ſtipite præſentatus iudicari debet, *decis 272. num.6. Beuilaqua.*

Præſentatus a verò patrono eſt præferendus alijs, *decis.152. nu.27. Priolo.*

Præſentatis præſentatione damnata fides non eſt adhibenda, *decis.96 num.12. Beuilaqua.*

Præſentatus a patrono præferendus eſt præſentato ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, *decis 389. num 16. Beuilaqua.*

Præſentatus ad Iuſpatronatus, quibus concurrentibus omninò veniat inſtituendus, *decis.152. num.29 Priolo.*

Præſentatus non poteſt diſponere de Iurepatronatus, *decis. 389 num.10. Beuilaqua.*

Præſentati enunciatiua ad fauorem patroni non releuat, *ibidem num.9.*

Præſentandi quaſi poſſeſſio non acquiritur ſine apprehenſione, *decis.385. num.12 Cerro.*

Præſentandi quaſi poſſeſſio in Iurepatronatus ſufficiens eſt ad ſuſtinendam gratiam prouiſionis Apoſtolicæ cum derogatione medietatis vocum, *decis.64. num.27 Priolo.*

ad præſentandum, licet ſibi præiudicet patronus admittens aliquem non tamen alijs compatronis præiudicat, *decis. 64 num.31 eodem.*

in Præſentato qualitates plures, quando requiruntur tunc omnes concurrere debent, *decis.341. num 2. Cerro.*

ad Præſentandum patronis laicis a Iure præſcriptus terminus lapſus pupillo non præiudicat, quia eidem ob non petitam in tempore diſpenſationem reſtitutio in integrũ competat, *decis.290. num.14. Albergato.*

in Præſentandi quaſi poſſeſſione, quando quis eſt conſtitutus, quid ex hoc inferatur, *decis.389. num.15. Beuilaqua.*

Præſentandi in patronatu gentilitio Ius licèt nõ poſſit ſpectare niſi ad proximiorem de familia, ex vſu tamen, & obſeruantia remotiores cũ proximioribus ad præſentandum conuenire poſſunt, *dec.237. nu.12. Priolo.*

Præſentandi ex quaſi poſſeſſione ſui authoris probatur pertinentia eiuſdem ſucceſſoris, *decis.383. num.13. Cerro.*

iure Præſentandi fœminæ quando carent maſculis reſeruato præſentatio ab earum deſcendentibus facta non ſuſtinetur, *decis.272. num.7. Beuilaqua.*

PRAESENS, quando eſt venditioni rei communis, & conſenſit, perinde eſt, ac ſi ipſe partem vendidiſſet, *decis.377 num.8. Nimes.*

P R Æ S E N T I A.

in Præſentia Teſtatricis non valet Teſtamentũ non ſcriptum & ſigillatum à teſtibus, *decis.360. num.8. Taia.*

Præſentia Iudicis, de iure communi vim inſinuationis habet, *decis 361. numer. 10. Beuilaqua.*

Præſentia Iudicis ſolemnitates ſupplet, *ibidem num.9.*

Præſentia pupilli requiritur in contractu ſecundum ſtatuta Bononiæ, *decis.446. num.12. Bourlemont.*

PRAESERVANS donator ſibi facultatem condendi fideicommiſſum ſuper bonis donatis, diſponens poſtea fauore donationis cenſetur iuxta formam donationis diſpoſuiſſe à die donationis, *decis.515. num. 14. Beuilaqua.*

P R Æ S E R V A T I O.

Præſeruatio quoad iura purificanda in caſu obitus alterius ex tranſigentibus abſque filijs fideicommiſſi capacibus ad fideicommiſſum controuerſum non extenditur, *decis. 194 num.5 Verſpio.*

Præſeruatiuæ clauſulæ operantur, vt quis non cadat à iure ſuo, *decis.405. numer. 17 Cerro.*

Præſeruatiua proteſtatio eorum, quæ pendent à Iudicis, & Teſtatoris diſpoſitione eſt irreleuans. *decis.476. num.20. Cerro.*

Præſeruatione Iurium ſtante, Canonici Cathedralis eodem modo, quo ante erectionem Collegiatis præcedunt, cum erectio propter clauſulam ita ſe habeat, ac ſi facta non fuiſſet, *dec.120. num.8 Maltio.*

PRAESTATIONES Oſtiarijs ſoluendæ diſtributionum naturam non mutant, dum ea quantitas vt onus deducitur, licèt ratione ſeruitij non præſtetur, *decis.329. num.10. Priolo.*

ad Præſumendam Teſtatoris mentem obſeruantia longa non modicum præſtat adminiculum fuiſſe ſanam, *decis.353 num 11 Cerro.*

PRAE-

PRÆSVMPTIO.

ex Præſumptionibus, & coniecturis arbitrio iudicantis admittitur probatio, quando ſumus in materia difficilis probationis, *deciſ.507 num.9. Bonilaqua*.

Præſumptiua ſcientia non ſufficit, vbi agitur de graui præiudicio, & omiſsione proprij iuris, *dec.139.nu.15. Albergato.*

Præſumptiones, & coniecturæ non ſufficiunt, ſed opus eſt probationis ſalſitatem neceſſariò concludentibus, apocaſ firmum habens realitatis primordium vt inualidetur, *deciſ.330. num 18. Beuilaqua*.

ex Præſumptionibus, & coniecturis probationes leniores etiam elicitæ ad inducendam legitimitatem, & ſucceſſionem filiorum admittuntur, *deciſ.125.nu.1. Priolo*.

Præſumptio de deficientia lineæ centum annis præterlapſis intrat, niſi filios inueſtitos ſucceſſiuè procreaſſe conſtet, *dec.227.num.19. Beuilaqua*.

ex Præſumptionibus reſultantibus ſuſpicio elicita ex vitio non viſibili, ſufficit ad mouendum animum Iudicis, vt à Teſtamenti executione abſtineat, *deciſ.180. num.3. Priolo.*

Præſumptio legis quoad filiationem ſtantibus geminatis cõfeſſionibus tam defuncti, quam hæredis, penitus eliditur, & remouetur, *deciſ.318.num.19. Cerro*.

Præſumptio ex contrarijs probationibus, & præſumptionibus ſuffocatur. *ibidem nu.7*

Præſumptio, *leg. Miles §. defuncto, ff. ad leg. Iul. de Adulter.* vt ceſſet quid ſit probandum, *deciſ 213, num.20.* Priolo.

Præſumptio contra ſingularem ſucceſſorem, & ſpecialiter contra tertium poſſeſſorem tam vniuerſalem, quam particularem probat, *dec.183. nu.6. Taia.*

Præſumptio Iuris boni ex quo ſufficienter dicatur iuſtificata, *deciſ.348. num.5. Bourlemont*.

Præſumptio verſionis pecuniarum ceſſat vbi ſolutio eadem die vel ſaltem die ſequenti facta non fuit, *deciſ 462.nu.11. Priolo*,

Præſumptiones falſitatis conquaſſantur à præſumptionibus validioribus veritatis, *deciſ.6. num.24. Priolo*.

Præſumptio inſurgit contra probare nolentem quod de facili probare poteſt, *deciſ.480.num.24. Bourlemont*.

Præſumptio qualitatis hæreditariæ in patronatu de cuius fundatione conſtat admittitur, non autem in patronatu ab immemorabili, in quo præſumptio de gentilitio militat, ne quæſtiones inextricabiles oriantur, *deciſ.237. num.17. Priolo.*

Præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus ceſſat, quando patronis Laici æque commixti ſunt Eccleſiaſtici, *deciſ.84.*

Præſumptiones validiores vincunt debiliores, *deciſ.6. nu.23. Priolo*.

Præſumptio, *leg. Miles*, quando filius ſe ex viro Matris natum allegat, in eiuſdem odium, & præiudicium retorqueri non debet, *deciſ.318.num.5. Cerro*.

ex Præſumptionibus ſolutiones ſi conuincantur in cauſa certum fuiſſe factam ſine conſenſu habentis intereſſe, non poteſt id alterari, *deciſ.202. num.21. Priolo*.

Præſumptio, quod filius durante matrimonio non ſit natus ex adultero. Chriſtianæ pietati conformis videtur, *dec 318 num.4. Cerro*.

Præſumptiones, quæ à validioribus contrarijs conquaſſantur, & eliduntur, non ſunt attendendæ. *deciſ.314.num.22. Priolo*.

Præſumptionem diuitiarũ paupertas tanquam res connaturalis, & intrinſeca, excludit, *deciſ.398 num.3. Bourlemont.*

Præſumptio vſurpationis Iuriſpatronatus, dum intrat, qualiter illud ſit probandum, *dec.2 num.25. Priolo.*

contra Præſumptionem iuris, & de iure admittitur confeſſio propria, *deciſ.581 num.6. & 9. Taia.*

Præſumptiones, & coniecturæ, quando ſunt de per ſe imperfectæ ad probandam filiationem non poſſunt coniungi, *deciſ.388.nu.15. Albergato.*

Præſumptiones plures ſunt ſimul ad inuicem conſiderandæ, *deciſ.395.num.18. Beuilaqua.*

Præſumptio aditionis non cadit in hæreditate materna, *deciſ.423.num.10. Bourlemont*.

Præſumptio donationis non admittitur, *deciſ.437. numer.2. Vicecomite.*

Præſumptionibus, & coniecturis fraudem excludi ſufficit ad effectum, vt antidata ſuſpicio ceſſet, *deciſ.336. numer.9. Beuilaqua.*

Præſumptiones in ciuilibus ſolæ ſufficiunt, ſi ſint vrgentes, *deciſ.5. num.19.* Priolo.

Præſumptio vnica, & æquiuoca Iuriſpatronatus hæreditarij validiſſimis præſumptionibus gentilitiæ qualitatis ſolidatur, *deciſ.103. num. Priolo*.

Præſumptio debet cedere veritati, *deciſ.531. num.5. Taia*.

Præſumptio de bona fide Teſtatoris in re iam antiqua ſufficit *deciſ 183.num.4. Taia.*

Præſumptio contra hæredem ſine Inuentario in tantum probat, quod hæres Teſtatorem eſſe mentitum dicere non poſſit, *ibidem num.5.*

per Præſumptiones paupertas, tunc non probatur quando in ea conſiſtit fundamentum exceptionis agentis, ſeu excipientis, *deciſ 398.num.15. Bourlemont.*

Præſumptio ſtat pro validitate executionis iam factæ, *deciſ.456.num.8. Cerro.*

Præſumptio debet cedere veritati, *deciſ. 531.num.5.* Taia.

Præſumptio ratificationis inſurgit ex lapſu longiſſimi temporis, *deciſ.500. num.8. Veroſpio.*

Præſumptio legis excluditur filiatione concludenter iuſtificata, *deciſ.318.nu.6. Cerro*.

Præſumptio Iuris contra reum, & poſſeſſorem non ſuffragatur, *deciſ.480.nu 16.* Quod amplia, *vt nu.17. Bourlemont.*

Præſumptio Iuris transfert onus probandi in aduerſarium, *deciſ 43.nu.8. Taia.*

Præſumptio ſtat pro executione, *deciſ.424 num.6. Albergato.*

Præſumitur iuſtificata gratia exequuta, *deciſ.480. numer.3. Bourlemont*.

Præſumitur pro Iure bono, dum collitigans obtinuit decretum à Iudice *deciſ.398.num 7. eodem*.

Præſumptiua ſcientia non ſufficit, vbi agitur de graui præiudicio, & omiſſione proprij Iuris, *deciſ.139. numer.15. Albergato*.

PRÆTENSIO.

circà Prætenſiones Conſtitutiones Summorum *Pontificum* remouent omne dubium, &c *deciſ.5.nu.25. Cerro*.

Prætenſio Societatis, ſi alter lucra ſeparatim ponat, excluditur, *deciſ.100.num.5. eodem*.

Prætenſio qualibet etiam non iuridica iuſtam cauſam tranſigendi præbet, *deciſ 110. n.8. Priolo*.

PRÆVIDENDO Teſtator omnes caſus diſcretiuè eam diuerſimodè in eis diſpoſuerit, quale exindè elici poſſit argumentum, *deciſ.118 num.18. Beuilaqua.*

PRÆTERITIO.

Præteritio in continenti probata etiam aliundè, quam ex ipſo Teſtamento immiſſionem impedit, *deciſ.102. num.6. Albergato*.

Præteritio nepotis ex renunciatione Matris ſanari non poteſt, cum talis renunciatio ſemper ſub conditione facta intelligatur, *dec.265.nu.15. Albergato.*

Præteritus non ſolũ ille dicitur de quo in Teſtamento mentio habita non fuit, ſed etiam ille qui id quod habet vigore inſtitutionis non acquirit. *deciſ.342.nu.33. Albergato.*

ex Præteritionis capite Teſtamentum, quando aut alio vitio inuiſibili nullum dicitur, & oppoſitio abſque cauſæ cognitione liquidari non poteſt, illa ad petitorium reiecta, & remoto contradictore immiſſio hæredi ſcripto conceditur, *deciſ.101.nu.12. eodem.*

ad Præterita negotia non trahuntur Conſtitutiones Summorum Pontificum. *deciſ.10.num.1. Veroſpio,*

de Præterito factum exquirens perfectionem de futuro legi nouiter editæ ſubiacet, *deciſ.10. nu.3. Veroſpio*.

PRETIVM.

Pretij repetitio pro cambio in diſſolutionem crediti realiter conuerſo dumtaxat admittitur. *deciſ.261.num.9. Veroſpio*.

Pretio ſolent æſtimari viliori merces in maiori quantitate alienatæ, *deciſ.58. num.9. Veroſpio*.

pro Pretij reſtitutione agenti contra hæredes Matris actio non competit, cum illam fideicommiſſum alienaſſe, aut pretium recepiſſe non conſtet, *deciſ.239. nu.1. Beuillaqua*.

Pretium, quod ſuccedat in locum rei alienatæ fideicommiſſariæ non eſt nouum in Iure, *deciſion.251. numer.8.9 & 10. Melito*.

ex Pretio bonorum ſtabilium Eccleſiæ, pecunia proueniens & ad effectum inueſtiendi in vtilitatem eiuſdem depoſita rei immobili æquiparatur, *deciſ.297. num.1.* Bourlemont.

Pretij Iuſtitia rei venditæ, ex communi Valore venditionis deſumi debet, *deciſ.164. num.18.* Amplia, *vt numer.19. Veroſpio*.

ex Pretio argentorum fideicommiſſorum bona acquiſita, in illorum locum etiam ad effectum reſtitutionis fideicommiſſi ſubrogata cenſentur, *dec.65.num 2. Melito*.

Pretium officij licet venerit ſub hypotheca, hoc tamen nõ ſequuta eiuſdem reſignatione, & venditione non intelligitur, *deciſ.338.num.2. Cerro.*

Pretio maiori Merces, ſi minutatim diſtrahantur, venduntur, *deciſ.58. num. . . . Veroſpio*.

Pre-

Pretio pro bonis fideicommiſſarijs ecce pro detractione eō. ſumptæ cenſentur, *decis.* 137. *nu.* 9. *Meltio.*
ſuper Pretio officij venditi prælatio Creditoribus ſocialibus non competit, cum ipſa de iure reſtringatur ad ea, quæ ſub ſocietate continentur, & ad illam pertinent, *decis.* 338. *num.* 9. *Cerro.*
Pretij poſſeſſio ex Teſtamento, Inſtrumento poſſeſſionis, & congrue ex Inſtrumento emptionis, & venditionis dictæ poſſeſſionis colligitur, *decis.* 283 *num.* 14. *Taia.*
Pretium à Conductoribus conuentum, quando redoleat iuſtitiam, *decis.* 164 *num.* 16. *Priolo.*
Pretio viliori exiſtimantur res in maiori quantitate, quam in minori, *ibidem num.* 12.
Pretio pro domo voce præconis vendita depoſito, Domini eiuſdem eff. & ad penſiones non tenentur, *decis.* 326. *nu.* 5. *Albergato.*

PRIMOGENITURA.

Primogenituræ onus pro conſeruatione agnationis in adimplementū promiſſionis, & in executionem cauſæ neceſſario adiectum cenſetur, *decis.* 34 *num.* 2. *Meltio.*
Primogenituræ erectio in feudo, quando fieri poſſit, *dec.* 12. *num.* 1. *Veroſpio.*
ad Primogenituram quinam in concurſu deſcendentium ex fœmina agnata potius eligantur, *decis.* 1. *num.* 5. *eodem.*
Primogenitura ſi ad deſcendentes deueniat, quæ potior linea agnationis habeatur, *ibidem nu.* 3.
Primogenituræ inſtitutio, ideò fuit inuenta, vt bona indiuiſa valeant ſeruari in vna tantum perſona, *decis.* 419. *nu.* 5. *eodem.*
Primogenituram conſtituentis eius diſpoſitio eſt attendenda, maximè, quando eſt in diſpoſitiua parte, & eſt clara, nec recipit aliquam diſpoſitionem, *decis.* 464. *numer.* 11. *Bourlemont.*
Primogenituræ ſubiecto feudo ea conditione, vt primo loco vocatus certa allodialia bona in compenſationem aſſignaret, eadem non ſubſequuta primogenitura reſoluta cenſetur, *decis.* 82. *num.* 3. *Veroſpio.*
ad Primogenituram vocatus, validè non poteſt præſcriptam legem primogenituræ impugnare, *decis.* 419, *num.* 1. *eodem.*
Primogenitura fauore agnationis inſtituta primogenito lineæ maſculinæ attribuitur, *decis.* 1 *num.* 6. *Veroſpio.*
Primogenituræ lex, à conſtituente ordinata, non eſt diuerſo ordine præter eius intentionem alteranda, *decis.* 419. *nu.* 3. *eodem.*
ad Primogenituram linea maſculina in ingreſſu lineæ potior eſt habenda, quam quæ in progreſſu, *decis.* 1. *numer.* 9. *eodem.*
Primogenitura ob ætatem non remanet nulla ex non adhibito Iudicis decreto, cum venia ætatis ad illum actum ſpecialiter à Principe obtenta vires decreti ſuppleat, *dec.* 82. *num.* 10. *eodem.*
Primogenituram quando quis conſtituit in ſuis bonis tunc non poſſunt illa diuidi, *decis.* 465. *num* 5 *Bourlemont.*
Primogenituræ nominatio ad vnius familiæ agnationem arctata, an tranſeat in agnationem quæ ſit alterius familiæ, *decis.* 1. *num.* 2. *Veroſpio.*

PRIMOGENITUS.

Primogenitus debet ſuccedere in omnibus bonis eius, qui primogenituram inſtituit, *decis.* 465 *nu.* 5 *Bourlemont.*
Primogenitus ab initio excluſus, non comprehenditur ſub conditione deficientiæ filiorum, *dec.* 39. *nu.* 19. *Benilaqua.*
Primogenito in vniuerſali inſtitutione non conſiderato, ſed penitus à ſucceſſione excluſo, quilibet contrarius intellectus pro admiſſione Sororis vocatæ ceſſat, *decis.* 309. *nu.* 7. *Benilaqua.*
Primogenitus expreſsè excluſus, ſub conditione, *ſi ſine filijs*, tacitè vocatus non cenſetur, *ibidem num.* 8.
Primogeniti excluſio, quando eſt ampliſſima ab ea non eſt recedendū, dum Teſtator nullum caſum admiſsionis excipiens de perpetua excluſione intellexiſſe præſumitur, *ibidem num.* 6.
Primogenito ſubſtitutus primo loco à Teſtatore in legato vocato, ipſo non exiſtente in omnia illius iura ſuccedit, *decis.* 95. *nu.* 4. *Cerro.*

PRINCIPALIS.

contra Principalem debitorem actor poſt repetitas proteſtationes libere ſoluendo, procurando ceſſionem iurium, & ſibi præcauendo releuationem indemnitatis à proteſtationibus prioribus receſſiſſe videtur, *decis.* 161. *num.* 10. *Priolo.*
à Principali notula ſine Iuramento data non probat, *dec.* 451 *nu.* 10. *Benilaqua.*
Principalis præſumitur à ſuo procuratore certioratus, *decis.* 167 *num.* 12. *eodem.*
Principalis colligitantis citatio ad effectum inſtituendi contra eum Iudicium præcedere debet, *decis.* 317 *numer.* 5.
Principalis remanet obligatus ex contractu facto per ſubſtitutum à procuratore, *decis.* 438. *num* 2. *Benilaqua.*
in PRINCIPIO facta expreſſio dum ſtat demonſtratiuè non operatur, quin actus validiori modo ſuſtineatur, *decis.* 74. *num.* 8 *Albergato.*

PRINCEPS.

Principis beneplacitum, quando eſt reſeruatum cum clauſula, *quatenus opus ſit*, quid importet, *decis.* 12. *num.* 6. & 7. *Veroſpio.*
Principis conſenſus ſi in contractu non ſit neceſſarius, quando tamen interuenire debeat ex diſpoſitione contrahentium, an ſit neceſſarius, *ibidem num.* 11
Principis beneplacitum in aliquo contractu reſeruatum à partibus, intelligitur, *quatenus opus ſit*, *ibidem nu.* 8. & 9.
Principis declarationi, qui aliquid conceſſit ſtandum eſt, *decis.* 54. *num.* 33. *Meltio.*
ad Principem feudum aliquando poteſt eſſe, vt redeat, *dec.* 12. *num.* 5. *Veroſpio.*
Principis gratia, quando non dicatur mere gratuita, *dec.* 156. *num.* 4. *Priolo.*
Principis mens, quod non fuerit concedendi aliquam gratiam ex quo deprehendatur, *decis.* 54. *num.* 34. *Ninot.*
à Principe ſupremo delegatus alium non ſolum circa articulum nudi miniſterij, ſed etiam circa articulum Iuriſdictionem continentem ſubdelegare poteſt, *decis.* 104. *numer.* 9. *Cerro.*
PRIOR in ſucceſſione ille eſt, qui eſt prior in gradu, *decis.* 188. *numer.* 16. *Cerro.*

PRIVATIO.

Priuationis pœna contrauenientibus voluntati Teſtatoris indiſtinctè irrogata, an vti generaliter poſita omnes caſus comprehendat, *decis.* 321 *num.* 11. *Priolo.*
Priuationis ſententia contra carceratum lata, an & in quibus caſibus ſuſtineatur, *decis.* 358. *num.* 19. *Priolo.*
Priuationis pœna niſi ſit explicita, & litteralis nunquam eſt inducenda, *decis.* 321. *num.* 7. *Priolo.*
Priuationis pœna extenſionem etiam ex Identitate rationis non admittit, *ibidem num.* 8.
Priuatio poſſeſſionis ciuilis bonorum ad excludendam præſumptionem continuationis ſufficit, *decis.* . . *numer.* 10. *Albergato.*
Priuationis pœna non incurritur, niſi adſit dolus, vel malitia, *decis.* 158. *num.* 2. *Cerro.*

PRIVILEGIVM.

Priuilegium particulare exemptionis à decimis, ſi non communicetur in ſpecie, tunc exemptio à decimis Eccleſiæ præiudicialis ſub generalitate verborum conceſſa non cenſetur, *decis* 24 *num.* 8. *Cerro.*
Priuilegium tacitæ hypothecæ donatio facta contemplatione matrimonij habet, *decis* 421 *numer.* 2. *Ninot.*
Donationes ex cauſa matrimonij factæ, & cauſa dotis, æquiparantur, *ibidem num.* 2.
Priuilegiorum verba debent eſſe clara, & indubitata, *dec* 70. *num.* 30. *Benilaqua.*
Priuilegio cum ſeparato Territorio ſtante, Iuri ex Canonum diſpoſitione Ordinario competenti derogatum cenſetur, & Abbati Commendatario Eccleſiæ prouiſio competit, *decis.* 148. *num.* 4. *Benilaqua.*
Priuilegium cōtinens ſimplicem exemptionem à Iuriſdictione Ordinarij, non concedendo Territorium ſeparatum cum tranſlatione Iuriſdictionis quaſi Epiſcopalis nullatenus prodeſt, *decis.* 97. *num.* 6. *Cerro.*
niſi Priuilegium Apoſtolicū Dominus temporalis exhibeat, Iuriſdictionem fruſtrà prætendit, *decis.* 534. *num.* 16. *Taia.*
Priuilegia aduerſus quartam funeralium non continentia derogationem *Clementinæ dudum*, non ſuffragantur, *decis.* 501. *nu.* 10. *Cerro.*
Priuilegia, quæ laborant falſitatis vitio nullibi probationem faciunt. Plures Bullæ SS. PP. recenſentur, *dec.* 5. *nu.* 2. *Cerro.*
Priuilegia, quæ ſonant in exemptionem quoad aliquam perſonam, non extenduntur vltra eam, *decis.* 70. *nu.* 43. *Benilaqua.*
Priuilegijs Regum, & hiſtorijs regni in materia probationis nobilitatis multum eſt deferendum, *decis.* 50. *numer.* 3. *Albergato.*
Priuilegia Religioni Hieroſolymitanæ conceſſa vltrà ſepta eorundem Monaſteriorum non extenduntur, *deciſion.* 334. *num.* 19. *Taia.*

Primi-

Priuilegium fori Clerici ob non delationem habitus Laicalis perdere poſſunt, non autem alia priuilegia, *deciſ.404. num.19 Bourlemont.*

de Priuilegijs Sac. Religionis Hieroſolymitanæ Conſtitutio Pij Quarti, quando habeat locum declaratur, *deciſ.391. nu.8. & 9. Beuilaqua.*

Priuilegium quando caret expreſſa derogatione, *cap. Nuper de Decimis*, exemptio quoad Decimas nunquam ſuffragatur, *deciſ.97. num.11. Cerro.*

Priuilegium exemptionum, quando incipit eſſe damnoſum, & Eccleſiæ, cui decimæ debentur enorme infert præiudicium ipſo Iure inficitur, & reuocatur, *deciſ.24. num 2. Cerro.*

ex Priuilegio Apoſtolico Iuſpatronatus eſt reuocatum à Sac. Concil. Trident. *deciſ.492. num.5. Albergato.*

Priuilegia quando non continent titulum expreſſum, putatiuus propter malam fidem ex illis non deducitur, *deciſ.334. num.26. Taia.*

Priuilegia exemptionis à Rota diſcuſſa, & ſemper reiecta Monaſterio cui data ſunt non ſuffragantur, *deciſ.97. nu.5. Cerro.*

Priuilegiorum interpretatio ſumi poteſt ab adiunctis, *deciſ.220. num.5. & 6. Beuilaqua la ſeconda.*

Priuilegia generalia Ordinum Iuris aſſiſtentiam de decimis non tollunt, *deciſ.201. num.10.* Taia.

Priuilegia piæ cauſæ non intrant dum de paupertate non fuit facta mentio, *deciſ.17. nu.15. Beuilaqua.*

Priuilegium communicatiuum Martini V. mentionem decimarum non facit, *deciſ.24. nu.3. Cerro.*

Priuilegium de Decimis mentionem non faciens, Decimas comprehendit, maximè ordinarias, & ſpeciales de Iure diuino debitas, *dec.97. num.9. Cerro.*

Priuilegio legitimæ poſſeſſionis poſſeſſio vitioſa dum eſt, non poteſt gaudere. *deciſ. 532. nu.21. Beuilaqua.*

Priuilegium ad Parochialem non extendi fruſtrà obijcitur cum contrarium ex litteris Apoſtolicis clarè demonſtretur. *deciſ.148. num.5. Beuilaqua.*

ex Priuilegio Apoſtolico Iuſpatronatus conceſſum pro medietate auctæ dotis non eſt reuocatum à Sac. Conc. Triden. *deciſ.492. num.7. Albergato.*

Priuilegia Ordinum de adminiſtratione Sacramentorum, in fundatione noui Conuentus abſque aſſenſu Apoſtolico locum non habent, *deciſ.231. num.8. Beuilaqua.*

Priuilegium partis ſub proprietate Eccleſiæ afficit, etiam alias partes connexas, & indiuiſas, *deciſ.228. num.5. Meltio.*

Priuilegia non operantur circà non diſpoſita in eis, *deciſ.70. num.69.* Beuilaqua.

Priuilegia piæ cauſæ ceſſant, dum non poteſt conſtare de paupertate. *deciſ.17. num.13. Beuilaqua.*

per Priuilegij exemptionem, quidquid non admittitur cenſetur Epiſcopo loci reſeruatum, *deciſ.70. num.32. eodem.*

Priuilegium Nicolai V. bona ſimpliciter à decimis eximens ad decimas ordinarias non extenditur, cum ea abſque vllo hominis miniſterio de Iure diuino debeantur, *deciſ.201. num.11. Taia.*

Priuilegium Nicolai V. *cap. nup. de decim.* diſpoſitioni conciliari nominatim non derogat. *deciſ.201 num.12. Taia.*

Priuilegium Benedicti XIII. & Confirmatio Pauli II. dum non faciunt mentionem de bonis futuris, ſed tantum de præſentibus, futura non comprehendunt, *deciſ.24. num.1. Cerro.*

Priuilegium Nicolai V. de quo hic, pro exemptione Decimarum exhibitum, initium denegandi excluſionem immemorabilis cauſatur, *deciſ 97. num.12. eodem.*

PROBATIO.

Probatio paupertatis non deducta ſimpliciter, & abſolutè eſt arbitraria, *deciſ.493. num.2. Beuilaqua.*

Probatio filiationis, quando non ſufficiat, vt fiat in genere, *dec.403. num.5. Albergato.*

Probatio dum Teſtes examinati in diuerſa cauſa, & ad alium effectum non iuuant, debet eſſe plena, & concludens, *deciſ.388. num.4. Albergato.*

Probatio nobilitatis de Aſcendentibus genericè facienda, licet pro indiuiſo ad habitum requiratur, ad eius tamen excluſionem opus eſt, quod exercitium nobilitatem denigrans in Patre, vel Auo ſpecificè fuerit probatum. *dec.213. num.14. Priolo.*

de Probanda ſæuitia cum agatur Teſtes non ex vnico actu ſpeciali, ſed ex pluribus in genere, etiam ſingulares, & alias inhabiles admittuntur, *deciſ.199. num.12.* Priolo.

Probatio ſpecialis de decimis controuerſis generali ex aſſignatione reſultanti præualere debet, *deciſ.216. numer.10. Albergato.*

ad Probandam Teſtatoris voluntatem, Teſtes etiam ſingulares admitti ſolent, *deciſ 155. num.6 Meltio.*

Probatio, quæ fit per publicam vocem, & famam non releuat, dum ex cōtrarijs probationibus illa eliditur, *dec.382. num.6. Vicecomite.*

Probanda eſt deſcendentia per Teſtes omni exceptione maiores, *deciſ.589. num.6. Bourlemont.*

vt Probetur Ius alicuius quælibet prætenſio, imò poſſibilitas defenſionis ſufficit, *deciſ.88. num.9. Priolo.*

Probatio donationis ex articulis ſolutiones continentibus non infertur, iuxtà regulam, qui articulatur, non fatetur, *deciſ.62. num.20. Beuilaqua.*

Probandi onus Teſtatorem de ſuis non diſpoſuiſſe contrahentibus incumbit, *deciſ.182. num.3. Taia.*

ad Probandam deſcendentiā à Fundatore non ſufficit enunciatiua cum ſit vnica *deciſ.96. num.25. Beuilaqua.*

Probatio exceſſus an ex Bonis à Teſtatore cum hæredibus grauatis in communi poſſeſſis reſultet, *deciſ.310. num.30. Priolo.*

Probationem indubitatam & manifeſtam inducit Inſtrumentum publicum, *deciſ.184. num.2. Meltio.*

Probationes factæ per fides extraiudiciales non attenduntur ſed debent fieri per examen Iudiciale, *deciſ.538. num.3. Beuilaqua.*

in Probatione valoris Inſtrumento affictus beneficij magis quam Teſtibus eſt deferendum, *deciſ.122. num.6 Cerro.*

ad Probandam filiationem præſumptiones, & coniecturæ, quando ſunt de per ſe imperfectæ non poſſunt coniungi, *deciſ.388. num 15. Albergato.*

Probatio extraiudicialis ſimplex non valet ad probandum damnum, & quæ probatio requiratur, *deciſ. 112. num.10. & 11. Meltio.*

Probatio confeſſione propria, nulla datur maior, & efficacior, *deciſ.415. num.1. Beuilaqua.*

Probationes poſt deliberationem conſumatam factæ per reſcriptum Signaturæ ſanantur, *deciſ.228. num.15. Meltio.*

Probatio Iuriſpatronatus exacta requiritur, vbi Epiſcopi atteſtatio concurrit, *deciſ.2. num.27. Priolo.*

Probatio de ſui natura debet neceſſariò probare, & concludere, aut ſaltem præſumptione Iuris, *deciſ 43. nu.8.* Taia.

Probatur filiatio facilius, dum quis eſt in quaſi poſſeſſione filiationis, *deciſ.379. num.7. Albergato.*

Probanda filiatio plenè eſt ad effectum ſuccedendi in fideicommiſſo, & excludendi ſpecificè vocatos, *deciſ.29. num.3. Beuilaqua.*

Probat nihil, quod nimis probat, *dec.440. num.4. Taia.*

Probatio Teſtium de metu incuſſo, & alijs moleſtijs extraiudicialibus ſufficit, vt remiſſoria concedatur, *deciſ.257. nu.6. Priolo.*

Probationes imperfectæ & inefficaces non releuantes attendendæ non ſunt, *deciſ.3. num.26. Meltio.*

ad Probandum id articuli non admittuntur quod conſtat ex propria confeſſione, & veritate, *deciſ.518. num.6. Cerro.*

ad Probandum damnum emergens præter probationem certam, & indubitatam debet intercedere mora debitoris, *deciſ.112. num.12. Meltio.*

Probatione pro conſeruatione Iuris competentis intra tempus debitum facta, reuocatio quatenus de Iure concedenda foret, facta cenſetur, *deciſ.306. num.10. Cerro.*

Probatio dementiæ etiam dubia ſufficit ad annullandum Teſtamentum, quando Teſtamentum fuit factum ad interrogationem Notarij, *deciſ.353. num.33. Cerro.*

Probatione generica melioramentorum concurrente, terminus per Iudicem competens eſt præfigendus ea in ſpecie liquidandi, quo elapſo nulla ſequuta liquidatione cautio præſtari debet, *deciſ.149. num.15. Meltio.*

in Probatione deſcendentiæ enunciatiuis niſi pluribus, ac antiquis, & à perſonis non ſuſpectis emanatis nihil defertur, *deciſ.359. num.2. Bourlemont.*

Probatio, non ſolet denegari, ad probandum errorem in propria confeſſione facta. *deciſ.518. num.7. Cerro.*

ad Probationem ſupplendam, quando non admittatur Iuramentum, *deciſ.414 num.6. Vicecomite.*

Probationem probatam obligatio per publicum Inſtrumentum contracta conſtituit, *deciſ.167. num.7. Beuilaqua.*

Probatio ſolutionis legatorum, vt appareat an de pecunijs hæredis, vel de prouenientibus ex bonis hæreditarijs facta fuerit, ſpecificè fieri debet, *deciſ.248. num.8. Taia.*

Probationes domuum eo magis concludunt, quo magis ex altera parte intermedia acquiſitio alicuius domus non probatur, *deciſ.183. nu.10. Taia.*

Probatio matrimonij coadiuuari poteſt, ex ſtatu, ex nominatione, & legitimatione filiorum facta à Patre, *deciſ. 312 nu. 18. Priolo.*

Probationes leuiores etiam ex præſumptionibus & coniecturis elicitæ ad inducendam legitimitatem, & ſucceſſionem filiorum admittuntur, *deciſ. 125. num. 1. eodem.*

Probatio de directo contraria, quando admittatur, & quando non, *deciſ. 393. num. 7. Cerro*

Probatio, non ſolet denegari. ad probandum errorem in propria confeſſione facta, *deciſ. 518. num. 7. Cerro.*

Probatio rigoroſa deſcendentiæ nullis proximioribus concurrentibus non requiritur, ſed eandem in genere iuſtificare ſufficit, *deciſ. 112. num. 5. Albergato.*

Probatio, quando non concludit, non releuat, *deciſ. 375. nu. 32. Albergato.*

Probatio, quæ conuicta remanet à contraria probatione non eſt attendenda, *deciſ. 441. num. 9. Veroſpio.*

Probatio immemorabilis vti ſuffragatur anteceſſori, ita etiam ei, qui in eius locum eſt ſubrogatus, *deciſ. 216. numer. 2. Albergato.*

Probatio facta ex inſtrumentis publicis, Iudici oſtenſis, & in actis poſitis ſuperat omnem aliam probationem, *deciſ. 415. num 2. Beuilaqua.*

Probationes, quando continent contrarietatem non iuuant, *deciſ. 414. num. 11 Vicecomite.*

ad Probandum Iuſpatronatus poſſeſſio quadragenaria in familia priuata ſufficit, *deciſ. 323. num. 6. Beuilaqua.*

Probatio æquiuoca ad probandam confeſſionem extraiudicialem non ſuffragatur, *dec. 482. nu. 7. Albergato.*

ad Probandam deſcendentiam ſufficit, quod ſit dubia vel æquiuoca probatio vt non releuet, *deciſ. 389. num. 7. Bourlemont.*

Probationem probatam Inſtrumentum publicum facit, *deciſ. 47. nu. 1. Albergato.*

Probationes plures licet imperfectæ perfectam tamen probationem inſimul faciunt. *deciſ. 334. nu. 5. Bourlemont.*

Probatio vti informis ac citatione partis deſtituta nullius eſt roboris, maximè dum ipſe teſtis ſubſtantiam teſtaméti non refert, *deciſ. 275. nu. 10. Veroſpio.*

Probationem Iuriſpatronatus à fundatoris perſona exordiri opus non eſt, vbi de eiuſdem canonizatione non agitur, *dec. 303. nu. 1. Priolo.*

Probatio deſcendentiæ non impedit Inſtitutionem ab Ordinario conceſſam, ſed tantum pro futuris vacationibus inſeruit, *deciſ. 96. numer. 16. Beuilaqua.*

ad Probandam rem, quæ occultè geri ſolet Teſtes alias inhabiles admittuntur, nec perſonales exceptiones contra eos recipiuntur. *dec. 318. num. 8. Cerro.*

Probatum quando fuit fideicommiſſum, fuiſſe purificatum ad fauorem alicuius, ei danda eſt immiſſio, *deciſ. 138. nu. 2. Cerro.*

Probata præteritio in continenti etiam aliunde, quam ex ipſo Teſtamento immiſſionem impedit, *deciſ. 101. num. 6. Albergato.*

Probationem facit mediator multis adminiculis fulcitus pluſquam ſemiplenam, *deciſ. 372. num. 5. eodem.*

Probatio filiationis extrinſecus eſt petenda, *deciſ. 101. num. 5. eodem.*

Probatio in genere, non dato termino ſufficienti ad liquidandum in ſpecie melioramenta, pro obtinenda retentione ſufficit, *deciſ. 149. nu. 18. Meltio.*

Probatur dominium ſtatim, ex quo quis legitimi contradictoris partes ad impediendam alterius immiſſionem ſibi aſſumit, *deciſ. 33. numer. 10. Veroſpio.*

Probatio immemorabilis de laudo eſt impoſſibilis, quando de eiuſdem initio conſtat, ex quo immemorabilis requirens non extare memoriam principij excluditur, *deciſ. 235. num. 18. Beuilaqua.*

Probatio ordinaria per quadragenariam poſſeſſionem cum fama, & adminiculis ſufficit, vt Iuſpatronatus iuſtificetur, *dec. 323 num. 2. Beuilaqua.*

Probatio, quæ non eſt certa nó attenditur, *dec. 260. n. 31. Cerro*

Probationis vis dum conſiſtit in tempore tunc illud præcisè probandum eſt, *deciſ. 480. num. 23. Bourlemont.*

Probationem propria ſuperat aliam omnem confeſſio, *deciſ. 247. num. 4. Albergato.*

Probationes Teſtes cum non iuſtificant non releuant, *deciſ. 229. nu. 11. Priolo.*

Probatio etiam imperfecta adminiculis impleri poteſt, *deciſ. 265. nu. 20. Beuilaqua.*

Probatio non profutura ad effectum concedendi remiſſoriam recipi non debet, *deciſ. 150. nu. 6. Albergato.*

ad Probandam deſcendentiam enunciatiuæ, quando ſunt modernæ nihil inſeruiunt, *deciſ. 359. numer. 1. Bourlemont.*

de Probanda negatiua actor, quando agit, & materia eſt pœnalis grauatur concludenter probatur, *deciſ. 158. nu. 6. Cerro.*

Probatio probata Inſtrumentum in foro dicitur, *dec. 208. n. 1 Taia.*

Probatio verſionis inſurgit ex indigentia vnà cum ſubſecuta ſolutione, *deciſ. 438. num. 12. Beuilaqua.*

Probationes, quæ ſunt minimè concludentes, tanquam vanæ, & fruſtratoriæ non attenduntur. *deciſ. 441. num. 18. Veroſpio.*

Probatio ſolutionis legatorum, vt appareat an de pecunijs hæredis, vel de prouenientibus ex bonis hæreditarijs facta fuerit, ſpecificè fieri debet, *deciſ. 248. nu. 8. Taia.*

Probandum eſt, quando præſumptio eſt in contrarium, *deciſ. 48. num. 7. Beuilaqua.*

ad Pprobandam voluntatem Teſtatoris Teſtes etiam ſingulares admittuntur, *deciſ. 53. nu. 6. eodem.*

Probatio identitatis rei reſeruatæ concludens per neceſſe non per poſſibile eſſe debet, *deciſ. 282. num. 6. Albergato* la 1.

Probatio vt non releuet ad probandam deſcendentiam ſufficit, quod ſit dubia, vel æquiuoca, *deciſ. 389. num. 7. Beuilaqua.*

Probatio de poſſeſſione eorumdem bonorum ex Teſtibus eam expreſſe comprobantibus vires ſumit, *dec. 343. num. 13. Veroſpio.*

Probatio illa eſt ſatis concludens, quæ fit per euidentiam facti, *deciſ. 42. num. 9. Cerro.*

Probetur quando non ita faciliter filiatio, *deciſ 379. num. 9. Albergato.*

Ad filiationem probandam, coniecturæ non ſunt ſeparatim conſiderandæ, ſed ſimul, *ibidem.*

Probari melioramenta non poſſunt, niſi probetur ſtatus antiquus rei, *deciſ. 395. numer. 21. Beuil.*

contra Probare nolentem quod de facili probare poteſt, præſumptio inſurgit, *deciſ. 480. nu. 24. Bourlemont.*

Probatio rigoroſa deſcendentiæ nullis proximioribus concurrentibus non requiritur, ſed eandem in genere iuſtificare ſufficit. *deciſ. 132. num. 5. Albergato.*

Probanda falſitas eſt non per coniecturas, ſed concludenter, *deciſ. 466. num. 13. Bourlemont.*

P R O C E S S V S.

Proceſſus fulminatus dum plena erat poſſeſſio in ſimplicem citationem reſoluitur, *deciſ. 292. num. 8. Beuilaqua.*

Proceſſui producto, quando pars declarauit ſe velle ſtare, non poteſt amplius eum impugnare, *deciſ. 2. num. 35. Priolo.*

in PROPHANIS remiſſoria etiam concedi non ſolet, quãdo materia articulata eſt irreleuans, imaginaria, & improbabilis, *deciſ. 150. numer. 1. Albergato.*

P R O C V R A T O R.

Procurator ſemel omnes cauſas generaliter acceptans non ſe ad aliquam reſtringendo, amplius ab ea diſcedere, & talem eſſe negare non poteſt, *dec. 317. num. 8. Beuilaqua.*

per Procuratorem poſſeſſio capta ſine ſpeciali mandato, tũc eſt manutenibilis, quando fuit ratificata, *deciſ. 433. nu. 4 Bourlemont.*

Procuratoris Conductoris proteſtatio ſuper impedimenta, & damna aliqua Regimin. intimata receſſum à priori proteſtatione non inducit, *deciſ. 291. numer. 7. Veroſpio.*

Procuratores, fines mandati ampliare non poſſunt, *deciſ. 386. num. 9. Beuilaqua.*

Procuratore etiam citato, ſententia minoribus non obeſt, niſi aſſiſtentia, & defenſio Curatoris addatur, *deciſ. 88. numer. 8. Priolo.*

à Procuratore præſentatio facta cuius mandatum pro curatorix à Principali iam reuocatũ fuerat non ſubſiſtit, etiãſi reuocatio mandati ad ipſius notitiam non perueniſſet, *deciſ. 178. num. 3. Meltio.*

Procuratori facultate ad actum retrouenditionis neceſſaria deficiente, extinctio cenſus aliter ab ipſo facta ſuſtineri non poteſt, *deciſ. 27. num. 18. eodem.*

à Procuratore ſuo Principalis præſumitur certioratus, *deciſ. 176. nu. 12. Beuilaqua.*

à Procuratore proteſtatio facta ſpeciale mandatum non habente non ſuffragatur, dum præſumitur filiam habuiſſe notitiam citationis, & Procuratorem, qui Patruus erat proprio Marte non comparuiſſe, *deciſ. 232. num. 6. Priolo.*

Procuratore legitimè conſtituto, ſententia ſubſequuta contrà eundem validè lata cenſetur, *deciſ. 364. numer. 11. eodem.*

Procuratori clauſula, cum libera, licet præbeat facultatem ea omnia expediendi, quæ facere poteſt principalis cóſtituens, non tamen quoad diuerſa, ſuper quibus Conſtituens intentionem concedendi mandatum non habuit, extenditur. *deciſ. 27. num. 12. Meltio.*

per Procuratorem poſſeſſio capta, ſine ſpeciali mandato, non iuuat, *deciſ. 433. num. 2. Bourlemont.*

per Procuratorem poſſeſſio capta, ſine ſpeciali mandato, quando non poſſit dici, omnino nulla. *ibidem num. 7.*

Procurator cum auctoritate Tutricis, & Decreto Iudicis pupillis conſtitui debet, 4 *deciſ. 354. num. 10. Priolo.*

Procuratore non cenſetur remiſſa deuolutio mediante citatione ſucceſſiuè pro reſolutione canonum exequuta, dum non conſtat, a quo eadem fuerit reproducta, *dec. 33. num. 6. Veroſpio.*

Procurator ſubſtitutus ab habente facultatem dicitur verus Procurator, *deciſ. 478. nu. 1. Beuilaqua.*

Procurator certò ſcire debet an ex parte vel aſſe. ex inſtitutione, ex teſtamento vel ab inteſtato hæres exiſtat. *deciſion. 273. num. 3. Taia.*

per Procuratorem poſſeſſio capta ſine ſpeciali mandato, quando non poſſit dici omnino nulla, *deciſ. 433. num. 8. Bourlemont.*

à Procuratore productio generaliter ad exigendum conſtituto non ſufficit pro declaranda caducitatis incurſione, dum ad id ſpeciale mandatum requiritur. *deciſ. 33. num. 7. Veroſpio.*

Procuratoris aſſertio de notula ſcripta manu, dum non eſt ſubſcripta, nec formiter oſtenditur recognita nil probat, cum vires à recognitione aſſumat, *deciſ. 60. num. 7. Cerro.*

Procuræ mandatum continens clauſulam, Subſtituendi, & generaliter refertur ad omnia præcedentia, ac ſi ſingulis capitulis adiecta fuiſſet facultas ſubſtituendi, *deciſ. 436. num. 4. Beuilaqua.*

per Procuratorem approbatio diuiſionis factæ non præiudicat, niſi indiuidualiter [illegible] & facti in approbante iuſtificetur, *deciſ. 358. nu. 13 Priolo.*

per Procuratores fideicommiſſo de futuro renunciatum non dicitur, cum iidem ſpecialem remittendi facultatem non habuerint, *ibidem nu. 10.*

per Procuratorem contractu ad fauorem abſentis ſtipulato, debitor ſoluendo Procuratori liberari non poteſt. *dec. 27. num 9. Meltio.*

Procurator, vt aliquid valide acceptet debet habere mandatum ad acceptandum, *deciſ. 189. num. 21. & 22. Albergato.*

Procurator habens mandatum ad tranſigendum ſuper quacumque re, & negotio emergenti virtute ſolutionis, tàm ſortis principalis, quam cenſuum decurſorum, ſuper Iure claro tranſigere nequit, *deciſ. 27. numer. 4. Meltio.*

Nec cenſum ad rationem decem pro centenario impoſitum ad rationem octo reducere poteſt. *ibidem.*

Procuratores mittendo voluntatem à poteſtate, fideicommiſſum quod non poterant per aliquam clauſulam remittere voluiſſe non cenſentur, *deciſ 358 num. 11. Priolo.*

per Procuratorem promiſſa ac geſta, declarationem quoque approbaſſe videtur, *deciſ 357. numer. 18. Veroſpio.*

Procuratori pro contrahendis ſponſalibus ſpecialiter deputato ad effectum probandi conuentionem plurimum deferri debet, *ibidem num. 16.*

Procuratoris declaratio pro reſtauratione damni ex bello paſſi abſque ſpeciali mandato in præiudicium Principalis deuenire nequit, *deciſ. 130. num. 5. Veroſpio.*

per Procuratorem poſſeſſio capta ſine ſpeciali mandato, nō habetur pro capta, *deciſ. 433. num. 3. Bourlemont*

Procuratoris declarationi, maximè inſpecta eiuſdem probitate & eximia nobilitate, in materia conuentionis fides eſt adhibenda, *deciſ. 357. numer. 17. Veroſpio.*

à Procuratore ſtipulata donatio ab ipſo Abbate Generali facta cenſetur, illique eſt tribuenda, *deciſ. 62. num. 2. Beuilaqua.*

Procuratoris mandatum expirat per mortem eiuſdem principalis, *deciſ. 308. numer. 9. Veroſpio.*

Procurator in vna cauſa non eſt legitimus in alia, *deciſ. 306. num. 4. eodem.*

à Procuratore proteſtatio nomine Conductoris facta tanquam reſtaurum damni ex cauſa belli includens an aſſectum proprio nomine illius exercitum includat, *dec. 177 num. 3. Veroſpio.*

Procuratoris Depoſitum fideiuſſori non ſuffragatur, dum idem vim ſolutionis obtinere non cenſetur, *dec. 352. num. 10. eodem.*

Procurator actus ab animo principalis pendentes ſine ſpeciali mandato explere non valet, *deciſ. 275. num. 16. eodem.*

Procurator ad proteſtationem ab animo principalis omninò pendentem ſine ſpeciali mandato deuenire non poteſt *deciſ. 291. num. 12. eodem.*

Procuratoris obligatio reſtituendi hæredibus exactas pecunias ſi penſio nulla declarata foret, an exactionem indebitam inducat, *deciſ. 352. num. 7. eodem.*

Procuratore ſæpè comparente, & opponente pro pupillis, Iudicium contrà eos tanquam indefenſos proſequutum non dicitur, *deciſ. 364. num. 8. Priolo.*

Procurator Generalis omnia, quæ poſſunt peragi à Capitulo generali iuxta ſuas facultates explere poteſt, *deciſ. 105. num. 11. Cerro.*

Procurator habens mandatum expreſſum in vna cauſa non ſe extendit ad aliam. *deciſ. 394. num. 8. Cerro.*

Procurator non eſt inhabilis ad teſtificandum, quando non eſt talis de tempore examinis, *deciſ. 430. num. 18. Priolo.*

Procurator ſtipulans ad aliud adſtringi non poteſt, quam docere de mandato illius, cuius nomine contraxit, aut ratificationem obtinere, *deciſ. 62. num. 3. Beuilaqua.*

Procuratoris declaratio, quod vult ſtare ſoli indicationi ſcripturarum authenticarum, vt valeat, debet conſtare de ſpeciali mandato principalis, *deciſ. 79. numer. 14. Albergato.*

Procurator ad girandas pecunias non poteſt illas cum ſe ipſo cambiare, *deciſ. 479. num. 18. Beuilaqua.*

contra Procuratorem ſententia lata non habentem mandatum procuræ eſt nulla, etiamſi habeat mandatum præſumptum in alijs Cartis, *deciſ. 394. numer. 6. & 7. Cerro.*

Procurator non habens mandatum procuræ ſi obtineat aliquam adiudicationem, tunc nullitas adiudicationis, & ad cuius fauorem concedenda veniat manutentio, *deciſ. 26 num. 1. eodem.*

per Procuratores acta ante receptum mandatum non valent *deciſ. 274. numer. 19. Taia.*

Procuratores duo in patrocinio eiuſdem cauſæ adhiberi non ſolent, *dec. 117. nu 6. Albergato.*

Procuratoris declaratio de adminiſtrandis vectigalibus eadem die facta qua remotio impedimenti petita fuit, omnem receſſum & contrarietatem ex Iuris diſpoſitione euitandam excludit, *deciſ. 291. numer. 10. Veroſpio.*

Procuratori ſi detur facultas in aliquo negotio faciendi modo, & forma prout ipſe voluerit, id intelligitur, pro vt congruit negotio, & voluntati Principalis, *deciſ. 386. num. 14. Priolo.*

Procurator ratificatione ſequuta non amplius conſideratur, vt ipſe ratificans, niſi contraxiſſet tenetur, & agere poteſt, *dec. 62. nu. 4. eodem.*

Procurator habens mandatum à Creditore ad exigendum ſolummodo fructum cenſus, excedendo facultates ſuas ſortem principalem exigere non poteſt, *deciſ. 27. num 3. Meltio,*

Procuratores de fideicommiſſo ſcientiam non habentes, fideicommiſſo quod ignorabant renunciare cogitaſſe non præſumuntur, *deciſ. 358. num. 12 Priolo.*

Procuratoris in actis facta proteſtatio ſe Procuratorem Patris eſſe non velle, an eundem a dicto onere eximat, *deciſ. 317. numer 8.*

Procurator, vt aliquid va idè acceptet, debet habere mandatum ad acceptandum, *deciſ. 189. num. 21. & 22. Albergato.*

Procuratoris declaratio non admittitur, proteſtatione Conductoris tanquam Principalis in contrarium præcedente, *deciſ. 130. num. 6 Veroſpio.*

Procuratorem conſtituens, quando longè abſit ab Vrbe, vbi Inuentarium conficitur, ſtatum hæreditatis veriſimiliter ignorare præſumitur, *deciſ. 274. num. 15. Taia.*

Procuratoris auctoritatem clauſula cum libera, quoad ſpecies expreſſas ſolummodò auget, non vltrà, *deciſ. 216. num. 10. Meltio.*

Procuratoris facultatem ad ſolos fructus cenſus fuiſſe reſtrictam, quomodo probatur, *deciſ. 27. nu. 5. eodem.*

à Procuratore repeti non poteſt Cenſus reſpectu Creditoris perpetuus, *ibid. num. 6.*

Procu-

Procuratores fines mandati extendere validè non valent, *deciſ.386.num.8.Beuilaqua.*

Procuratoris obligatio circa reſtitutionem hæredibus faciendam quomodo extinguitur, *deciſ.352.num.8.Veroſpio.*

P R O C V R Æ   M A N D A T V M.

Procuræ mandatum præſumitur ex impenſis factis & productione iurium, *deciſ.450.num.5.Bourlement.*

Procuræ mandatum ſecundum, quatenus etiam ad receptionem ſortis principalis extendi non poſſet, an ſuperfluum reddatur, *deciſ.27.num.15.Meltio.*

Procuræ mandatum ad cambium neceſſariò refertur, quando aliud creditum in maiori quantitate Conductori non competit, *deciſ.341.num. . . Albergato.*

Procuræ mandatum etiam cum clauſula irreuocabili expirat per mortem mandantis, *deciſ.470.num.23. Beuilaqua.*

Procuræ mandatum ad reſignan. per obitum principalis ſtatim expirat, etiam abſque ſcientia procuratoris, *dec. 480.num.13.Bourlement.*

PROCVRATA Tranſactio bonafide quoſcunque ſucceſſores ligat, etiamſi à tranſigentibus cauſam, & titulum non habeant, *deciſ.359. num.6.Bourlement.*

PROCVRATIO Epiſcopo competit ex cauſa viſitationis facienda per ſuam Diœceſim, non extante conſuetudine in contrarium, *deciſ.70.num.3.Beuil.*

PROCVRATORIÆ mandatum illius, à quo facta fuit extinctio quomodo iuſtificatur, *dec.194.n.9.Priolo.*

P R O D V C T I O.

Productio facta non in tempore, & ſuſpecta non operatur approbationem, *deciſ.472.nu.14. Bourlement.*

Productio Inſtrumenti per procuratorem ſpeciali mandato procuræ carentem principalibus obeſſe non debet, *deciſ. 275.num.16.Veroſpio.*

Productiones ſine compulſorialibus, & citatione partis lite pendente extractæ, non ſunt in forma probanti, *dec.334. num.13.Taia.*

Productio Realis citationis facta deſumitur ex illis verbis produxit, licet in actis non appareat, *deciſ.15. num.3. Veroſpio.*

Productio à Procuratore generaliter ad exigendum conſtituto non ſufficit pro declaranda caducitatis incurſione, dum ad id ſpeciale mandatum requiritur, *deciſ.33.num.7. Veroſpio.*

Productio citationis in actis dum ex verbis, facto produxit, plene concluditur, omiſſio eius ſubſequuta dictam validam præceſſiſſe demonſtrat, *deciſ.19. num. 21. eodem.*

Productiones Teſtamentorum in libro actorum ciuilium regiſtrari ſolent, *deciſ.180. nu.12.Priolo.*

Productio notulæ licet in partibus facta, cum tamen eius exhibitio computa facta continens ab ipſo debitore emanauerit, ad fundandam eius intentionem in omnibus approbata cenſetur, *deciſ.393.num.12.Albergato.*

Productiones aſſerentes partem decimarum per Epiſcopum recipi, contra ipſum Authorem retorquentur, *deciſ.334 num.15.Taia.*

Productiones de Iuriſdictione etiam Eccleſiaſtica Epiſcopo præiudicium inferre non poſſunt, *deciſ. 334. numer. 14.Taia.*

Productionis ſcripturæ tarditas ſuſpicionem quæ prius non aderat gignit, *deciſ. 59. numer.9.Beuilaqua.*

Productio facta per cōpulſum, quando ſuffragetur, *deciſ.431 num.7.Veroſpio.*

Productio diuerſo atramento, & caractere conſcripta, in loco incongruo poſita, & extra ordinem aliarum linearum adnotata ſuſpicionem ſummoperè auget, *deciſ. 189. num.13.Priolo.*

Producens aliquam ſcripturam cenſetur eam in totum approbare, *deciſ.397 nu.12.Veroſpio.*

contra Producentes Teſtes ſunt omni exceptione maiores, & pleniſſimam faciunt probationem, *deciſ.70.nu.15. Beuilaqua.*

contra Producentem ſcriptura probat, *deciſ.482.numer.8. Albergato.*

PRODESSE non poſſunt, ea, quæ mala, & contraria actui ſunt, *deciſ.260.numer.4.Cerro.*

P R O F E S S I O.

Profeſſio coacta & meticuloſa nulla eſt, cum de ſui ſubſtantia liberum & ſpontaneum conſenſum requirat, *deciſ.211. num.3.Beuilaqua.*

ante Profeſſionis emiſſionem preces porrectæ Religioſis, ne pro illius admiſſione ſuffragia darent, animum à ſuſceptione habitus alienum demonſtrant, *deciſ. 211. num. 9. Beuilaqua.*

Profeſſus non cenſetur excluſus, ſed ad portionem hæreditatis cum alijs cohæredibus admittitur, niſi de voluntate Teſtatoris in contrarium conſtet, *deciſ.57. numer. 4. Meltio.*

Profeſſio quomodo validè facienda, & validè facta non impugnatur, *deciſ.489.num.1.Priolo.*

Profeſſionis deſcriptio requiritur ad faciliorem probationem, non autem pro forma, *deciſ.445.num.10.Albergato.*

Profeſſio coacta & meticuloſa nulla eſt, cum de ſui ſubſtantia liberum & ſpontaneum conſenſum requirat, *dec.211. num.3.Beuilaqua.*

Profeſſæ Sorores ob validam, & amplam ab ijs factam renunciationem in ingreſſu Religionis pro mortuis habentur, & non computantur, *deciſ.356.num.3.Taia.*

Profeſſio probatur leuioribus probationibus, quando agitur de ea incidenter, *deciſ.444.num.8.Albergato.*

Profeſſio probatur per publicam vocem, & famam, *ibidem num.6.*

Profeſſio probatur etiam ſine ſcriptura, *ibidem num.7.*

Profeſſio coacta cenſetur quando minæ ſunt, de illis quæ iuſtum metum inducunt, amiſſio ſcilicet bonorum & corporis cruciatus, *deciſ.211.num.6.Bourlement.*

P R O F E S S V S.

Profeſſus, quando non agitur de perpetua ſucceſſione Monaſterij loco filiorum, fructus bonorum durante vita naturali percipere poteſt, *deciſ.57.num.3.Meltio.*

Profeſſus Religioſus, quod remaneat, quando alicui valde interſit, *deciſ.187.num.28.29. & 30. Cerro.*

Profeſſus Religioſus, in aliqua Religione eſt incapax fideicommiſſi, *deciſ.461.num.18. Priolo.*

Profeſſi bona ipſo viuente ſtatim in Monaſterium transeunt, *deciſ.57.num.14.Meltio.*

Profectitia dos non eſt, ſiue extraneus ſiue Vxor marito dederit, vt ex ea filiam dotet, *deciſ.159.num.13.Taia.*

Profectitia dos inutilis vtilem aduentitiam non facile continet, *ibidem num.23.*

P R O H I B I T I O.

Prohibitio detractionis etiam pro reſtitutione dotis mulierem non tangit, dum ad illius fauorem omnia bona donantis fuerant obligata, *deciſ.134.nu.9.*

Prohibitio tacita Trebellianicæ arguenda eſt ex verbis Teſtatoris id neceſſe concludentibus, *deciſ.423.num.7.8.& 9. Bourlement.*

Prohibitio ex Senatus Conſulto Liboniano deducta ne ad ſcribendum Teſtamentum adhibitus ſibi ipſi adſcribere emolumentum poſſit, ad ſolas fraudes quæ ea occaſione fieri poſſent euitandas emanauit, *deciſ.190.num 1.Priolo.*

Prohibitionis vendendi cauſa, officia abſque alterius conſenſu, ideo in decreto reſeruationis aſſignatur, quia eadem de propria pecunia empta fuiſſe præſumitur, *dec.126. num.4.Beuilaqua.*

Prohibitio Teſtatoris de non præſentando extraneo alterius beneficij poſſeſſore, in hac conſanguineorum diſpoſitione prorſus diſtincta atque perfecta oratione concepta nullatenus repleta cenſetur, *deciſ.156.numer.12.Veroſpio.*

Prohibitio delationis cucullæ eo modo quo Ordini S.Benedicti fuit conceſſa aduerſus alios Monachos alterius Ordinis intrat, ad effectum confuſionem Ordinum in populo euitandi, *deciſ.105.num.3.Cerro.*

Prohibitio non procedit Teſtamento ſpecialiter à Teſtatore ſubſcripto, & confirmato, cum omnis in eo caſu ob ſcientiam Teſtatoris ſuſpicio remoueatur, *deciſ. 190. num. 2. eodem.*

Prohibitio Teſtatoris non impedit bonorum alienationem pro eius debitis, *deciſ.426. nu.3.Emerix.*

ex Prohibitione alienationis colligitur qualis ſit intentio Teſtatoris in conſtituendo fideicommiſſo, *deciſ.67.nu.16. Taia.*

Prohibitio alienationis adiecta fideicommiſſo reciproco cenſetur addita in odium grauatorum ad magis arctandū fideicommiſſum, *deciſ.429.num.23.Beuilaqua.*

Prohibitio ampliſſima ne minimum quidem ex quauis cauſa detrahi poſſit ad creditum particulare ipſius hæredis etiam extenditur, *deciſ.134.num.19 Meltio.*

Prohibitio perſonalis, aliquando deſinit in realem, & aliquando è contra realis deſinit in perſonalem, *deciſ. 167 num.20.& 21.Taia.*

Prohibitio alienationis cum niſi in bonis, & de bonis verifi-cari non poſſit, operatur vt ſubſtitutio etiam in proprietate facta cenſeatur. *decis.154.num.24. Priolo.*

Prohibitio adiecta poſt fideicommiſſum vniuerſale cum relatione ad perſonas expreſſas dubitatur, an inducat nouũ fideicommiſſum vltrà perſonas expreſſas, *decis.496.nu.3. Albergato.*

Prohibitio alienationis fauorem filiorum reſpiciens ipſorũ comprehenſionem ſub Inſtrumento donationis efficit, *decis.139.num.9 Veroſpio.*

Prohibitionis negatiua ſola vnius in terminis rei Eccleſiaſticæ omnes caſus alienationis etiam hæreditariæ inſtitutionis ſub ſe comprehendit, *decis. 175 num. 13. Bouslem.*

Prohibitio alienationis in fideicommiſſo quando valeat extendi, *decis 67. numer.23. Taia.*

Prohibitio quando non dicatur realis, ſed perſonalis, *ibid. num.18.*

Prohibitio detractionis etiam pro reſtitutione dotis mulierem non tangit, dum ad illius fauorem omnia bona donantis fuerant obligata. *decis.134 num.9. Melzio.*

Prohibitio ampliatiua nouum inducit fideicommiſſum, *decis.496 num.4. Albergato*

PROMISSIO.

Promiſſio mediante donatione à promiſſore facta remanet effectuata, *decis.134.nu.1. Melzio.*

Promiſſio libertatis quoad vnum onus libertatem quoad alia excludit, *ibidem numer.5.*

Promiſſio libertatis ad ſolum vſumfructum reſtricta, ad excluſionem alterius oneris fideicommiſſi perperam extendi valet, *ibidem num 4.*

Promiſſioni ſatisfactum dicitur, quando omnem quam potuit promiſſor diligentiam adhibuit, licet reſtitutio vel reſeruatio optata ſecuta non fuerit. *decis.109. numer.2. Beuilaqua.*

Promiſſum, quando aliquid fuit generaliter non ità facile id reſtringitur, *decis.439. num.3. Cerro.*

Promiſſio omnis diligentiæ adhibendæ pro reſtitutione fructuum cum non pendeat à poteſtate promittentis in promiſſione m facti proprij reſoluitur, *decis.119. num.1. Beuilaqua.*

Promiſſio cum cautione præſtita releuandi Procuratorem indemnem, eundem ab omnibus moleſtijs circa obligationem ſ. carum facit, *decis 332 nu.9. Veroſpio.*

Promiſſio quando non loquitur ſimpliciter de filijs, ſed de filijs hæredibus, ad effectum immiſſionis hæredes eſſe non ſufficit, *decis.209.nu.11. Beuilaqua.*

Promiſſio quando dicatur in diem, & quando ſub conditione, *decis 436. num.1.3.& 4. Taia.*

Promiſſio adhibendi talem qualem diligentiam, à nexu illius liberat emptorem omnem quam poteſt diligentiam adhibendo, *dec.119.nu.4. Beuilaqua.*

Promiſſio pecuniæ, & ſuſceptio oneris Religionis, cenſetur facta intuitu bonorum renunciatorum, & ſic pro re temporali, *decis.187.num.9. Cerro.*

Promiſſio emanata ad faciendam rem gratam nepotibus nõ admittitur, cum contrarium ex depoſitione Teſtis Mediatoris, & publico Inſtrumento appareat, *decis.236.nu.7. Albergato*

Promiſſioni ſatisfactum dicitur, quando omnem quam potuit promiſſor diligentiam adhibuit, licet reſtitutio vel reſeruatio optata ſecuta non fuerit, *decis.119. num.2. Beuilaqua.*

Promiſſa ea omnia, quæ ſunt, neceſſe eſt, vt quis illa ſecundum obligationem ſuam obſeruet, *decis. 385. nu. 8. Beuilaqua.*

promiſſio facta ex cauſa ceſſante ipſa cauſa remanet inefficax, *decis. 195. num.2. ibidem.*

de Promiſſione ſolutionis *doctr. Bart. in l. ſi quis num 4. ff. de ſolut.* examinatur, *decis.63.nu.10. ibid.*

Promiſſio de euictione, quid inferat, *decis 286.num.4. Priolo.*

Promiſſa vt adimpleantur, omnis Iuſtitiæ & æquitatis ratio poſtulat, *decis.364.num.13. ibid.*

iuxta Promiſſum reſtitutio ſemel facta iterum fieri non debet, *decis 311.num.17. Bourlemont.*

Promiſſor propriam obligationem implere differens, ſui ipſius negligentiæ quicquid poſtea damni euenerit, ſibi imputare debet, *decis 109.num... Melzio.*

Promiſſio quando dicatur in diem, & quando ſub conditione, *decis.436.nu.1. Taia.*

Promiſſio facti alieni quid importet, *decis.436 nu.11.& 12. Taia.*

Promiſſio de ſoluendo augmentum, purificatis conditionibus in apoca adiectis, ac ſi a principio fuiſſet pura cenſetur, *decis. 90.num.3. Beuilaqua.*

Promiſſio Adminiſtratorem, & Principalem indemnes releuandi cum ſit limitata in quantum obligat, *decis. 311. num.14. Bourlemont.*

Promiſſum, quando aliquid eſt generaliter, & indefinitè, non admittitur reſtrictio. *decis.439.num.8. Cerro.*

Promiſſio de non inferendo moleſtias, niſi bona delata ab omni fideicommiſſi etiam purificandi vinculo eſſent immunia, fruſtratoria euaderet, cum ad promittentem iterum deuoluerentur, *decis.174.nu.2. Veroſpio.*

PROMOTVS ad Epiſcopatum, quando quis eſt, vacant cæteraeius beneficia, *decis.176.num.4. Beuilaqua.*

Et ſuper hoc ſolet apponi decretum à Papa. *ibid.*

PRONEPOS ex fœmina non poteſt aſpirare ad fideicommiſſum tantum pro maſculis ex linea maſculina, factum,

Pronepos recenſeri ſolet ſub nomine nepotis, *decis.2 6.nu.7. Veroſpio.*

PROPRIETAS.

Proprietatem bonorum Teſtatore mandante ſcripti hæredis peruenire ad filios cum reciproca ſubſtitutione in caſu prædeceſſus alterius, diſpoſitio alter quam ordine ſucceſſiuo conuenire non poteſt, *decis.293. num.11. Beuilaqua.*

Proprietas abſorbet poſſeſſionem, *decis 64. num.36. Priolo.*

Proprietas nuda bonorum eſt etiam æſtimabilis, *decis.382. numer.12. Veroſpio.*

Proprietas reſpectu poſſeſſionis temporalis ad effectum ſatisfaciendi Creditori ex illius fructibus adinſtar Saluiani, euictionem excludit. *decis.109 num.7. Melzio.*

PROROGATIO obtenta etiam non facta mentione conditionis, quando valeat, *decis 35.num.6. Albergato.*

Prorogatio temporis ſine narratiua obtenta, quando ſit ſubreptitia, *ibidem num.2.*

Progatio obtenta etiam in vltimo momento temporis eſt legitima, *ibidem num.5.*

in PROSEQVVTIONE cauſæ negligentia Colitigandi ex facto aduerſæ partis impedito adſcribi non debet. *decis.181. numer.9. Veroſpio.*

PROTESTATIO.

PROTESTATIO præſeruatiua eorum, quæ pendent à Iuris, & Teſtatoris diſpoſitione eſt irreleuans, *decis.475.numer.20. Cerro.*

Proteſtatio partis, benè venit attendenda. *decis.247. num.8. Albergato.*

Proteſtatio non debet eſſe facto contraria, *decis. 55. num.4. Taia.*

Proteſtatio Procuratoris in actis facta ſe Procuratorem partis eſſe non velle, an eundem à dicto onere eximat, *decis. 317. num.8. Beuilaqua.*

Proteſtationes quamuis extraiudiciales ad excludendum conſenſum à ratificatione ſubſequuta ſuffragantur, *decis. 211. numer.20. ibid.*

contra Proteſtationem actus repudiatæ hæreditatis facti, citra Ius, & nomen hæredis facti cenſentur, *decis. 77. num.9. Priolo.*

ad Proteſtationem ab animo principalis omninò pendentẽ Procurator ſine ſpeciali mandato deuenire non poteſt, *decis.397.num 12. Veroſpio.*

Proteſtatio facta à Procuratore ſpeciale mandatum non habente non ſuffragatur, dum præſumitur filiam habuiſſe notitiam citationis, & Procuratorem, qui Patruus erat proprio Marte non comparuiſſe, *decis 222. num.6. Priolo.*

Proteſtatio aut confeſſio erronea detecto errore non præiudicat, nec pœnam vbi non adeſt inducit, *decis.321.num.17. Priolo.*

Proteſtatio ad effectum imponendi nouum cenſum pro fructibus cenſuum primo loco impoſitorum facta, tanquam ſuppoſitiua validitatis primæ, & principalis interpellationis ſuſtineri non poteſt. *decis.161.num.17. ibid.*

Proteſtatio Procuratoris Conductoris ſuper impedimenta & damna aliqua Regiminis intimata receſſum à priori proteſtatione non inducit, *decis 291.nu.7. Veroſpio.*

Proteſtationes, quid operentur, *decis.409. num.8. Cerro.*

Proteſtando filia ſe non eſſe nec eſſe velle hæredem, poſt recuſatam hæreditatem amplius ad eandem aſpirare nequit, *dec.232.num.4. Priolo.*

Proteſtatio aduerſus emiſſam profeſſionem, ac recuſatio ſuſcipiendi ordines ſacros probationem metus coadiuuant *decis.21.nu.12. Beuilaqua.*

Proteſtatio non generalis, & vaga ſed ſpecifica, & perſonaliter exequuta, ad conſtituendum fideiuſſorem in mora mora requiritur *deciſ.161. numer.16. Priolo.*

Proteſtatio ad maiorem cautelam adhibita proteſtanti obeſſe non debet, *dec.291.num.6.Veroſpio.*

Proteſtationes quando cum temporis diſtinctione & legitima interpretatione conciliationem admittunt nulla inter eas contrarietas conſiſtere videtur, *deciſ.291.nu.8 Veroſpio.*

PROTOCOLLATIONIS omiſsio non tollit fidem Inſtrumenti. *deciſ.475.numer.13.Cerro.*

in PROVINCIA Marchiæ Mulieres ſine certis ſolemnitatibus non poſsunt contrahere, ſecundum Carpenſem Conſtitutionem, *deciſ.418.num.2.Veroſpio.*

P R O V I S I O.

uper Prouiſione cedulæ conuentione inter partes non inita, eadem à Mercatore conſueto regulari debet, *deciſ.121 num.1.Veroſpio.*

Prouiſionem prætendens vigore indulti Apoſtolici Vniuerſitati conceſſi, qualitates ſe habere in indulto requiſitas probare tenetur, *deciſ.256.nu.8. Emerix.*

Prouiſio Teſtatoris in vnum caſum porrigitur ad alium, in quem veriſimiliter idem prouidiſſet ſi de eo cogitaſſet, *deciſ.135.num.7.Taia.*

Prouiſionis beneficij gratia Apoſtolica tunc facilius iuſtificatur, quando Executor iam executioni demandauerit cauſam, *deciſ.456. numer 7.Cerro.*

Prouiſiones diuerſitate rationis inter vtramque cedulam perſpecta eodem Iure metiri prohibentur, *deciſ.130.nu.7 Veroſpio.*

Prouiſiones Cambiorum regulariter cenſentur Campſori permiſſæ licet nulla conuentio præceſſerit, *deciſ.121. nu. 16.Veroſpio.*

Prouiſio Ordinarij ſemper eſt ſubſtioen. in excluſione prouiſionis Apoſtolicæ de beneficio, tanquam reſeruato, quod ampliа, *deciſ.480.num.27 Bourlemont.*

Prouiſio Papæ eſt præferenda in concurſu factæ ab Ordinario eadem die, quod amplia, *deciſ. 480. num.1. & 2. Bourlemont.*

Prouiſio Ordinariorum ad effectum mutandi ſtatum beneficij non eſſet attendenda, cum ad id, poteſtate carere cenſeantur, *deciſ.148.num.17. Benilaqua.*

Prouiſio facta inter præſentatos vt ſuſtineatur, ſatis eſt vltimum ſtatum allegare, *deciſion.73. num.14.Priolo.*

Prouiſio Apoſtolica non inducit reſeruationem, quæ de Iure non adeſt, nec Ordinario ex defectu voluntatis Papa præiudicium infert, *deciſ.127. num.7.*

Prouiſio Apoſtolica quando eſt ſubreptitia nullius eſt roboris, & moment, *deciſ.73. numer.10. Priolo.*

In Prouiſionis Apoſtolicæ vim poſſeſſio adepta, & proceſſus ab exequutore fulminati, tanquam poſterior clandeſtina & turbatiua præſumitur, *deciſ.292. num.4. Bourlemont.*

Prouiſio Apoſtolica quando reſpicit petitorium, poſſeſſorem anteriorem cum manutentione prouiſi poſſeſſione non priuat, *deciſ.292.num.7.Bourlemont.*

Prouiſio Apoſtolica nulla de mixturi Iuriſpatronatus facta mentione non ſuſtinetur, cum tale beneficium abſque derogatione non conferatur, *deciſ.323.numer.10. Beniaqua.*

Prouiſo Apoſtolico de Beneficio in menſe reſeruato vacante mandatum de manutenendo eſt concedendum, *deciſ. 317.num.1.ibid.*

Prouiſio Apoſtolica non poteſt dici attentata.

Papa attentare non dicitur, *deciſ.528.nu.5. Cerro.*

PROVISIONES illiquidæ ac reſpectu quantitatis incertæ cum credito certo compenſationem admittere non poſſunt, *deciſ.30.num.9.Veroſpio.*

à Prouiſo Apoſtolico narrata ſunt iuſtificanda vigore reſeruationis contra prouiſum ab Ordinario, & datur ratio, *deciſ.480. numer.8.9.& 10. Bourlemont.*

P R O V I S V S.

Prouiſus à Capitulo pendente lite, & Inhibitione ſine vitio attentatorum poſſeſſionem capere nequit, *deciſ.170. num.2. Albergato.*

Prouiſus ſtantibus moleſtijs beneficium primum dimittere non tenetur, ne vtroque poſtea priuatus remaneat, *deciſ. 257. num.2. Priolo.*

Prouiſus de Beneficio à Papa, quid iuſtificare teneatur, *deciſ.414.nu.2.Vicecomite.*

Prouiſus quando litigatur inter Ordinarium pro libertate, & Patronos pro ſubiectione beneficij, ex actibus collationis, & adeptionis poſſeſſionis ab attentatis excuſari non poteſt, *deciſ.170.num.5. Albergato.*

Prouiſus iudicio exequutiuo per viam ordinariam deſtitutus, ad aliud exequutiuum in vim gratioſæ ſubrogationis conuolare poteſt, *dec.322.num.10.Veroſpio.*

Prouiſus non exiſtens in lite inter Capitulum, & Patronos vertente de attentatis opponere non poteſt, *deciſ. 170. num.3. Albergato.*

Prouiſus Apoſtolicus an ob vim reſeruationis decretum irritans habentis anteriorem alterius poſſeſſionem inefficacem reddat, *deciſ.292.num 6. Bourlemont.*

Prouiſus Apoſtolicus in Iudicio Ordinario non autem in ordinario gratiam plenariè iuſtificare tenetur, *deciſ.322. num.15.Veroſpio.*

Prouiſus Apoſtolicus ad effectum retardandi executionem gratiæ collitigantis, actu poſſidere debet, *deciſ.73.num.9. Priolo.*

Prouiſi literis Apoſtolicis per ſententiam A. C. vulneratis rigor Iudicij exequutiui immiſſionis ceſſat, & tres ſententiæ conformes ſunt expectandæ, *deciſ.234. num.19. Beniaqua.*

Prouiſus Apoſtolicus in concurſu alterius nulliter præſentati ſemper eſt præferendus, *deciſ.178. num.8. Meltio.*

P R O X I M I O R.

Proximior præſumitur, qui ſe coniunctum probat, & quando nemo ſupereſt, qui eum præcedat, *deciſ. 245. num 9.*

Proximioris defectus licet irritet contractum Mulieris tamen probandum eſt proximiores interuenire potuiſſe, *deciſ.495. num.3 Albergato.*

Proximioris habilitas intereſſendi contractui vnde probatur, *deciſ.368.num.2.Meltio.*

Proximiorum vocatio quando eſt conditionalis, euaneſcente conditione vocatio ab illa dependens euanuiſſe cenſetur, *deciſ.279 num.21. Priolo.*

Proximior à patronis neglectus adinſtar præſentati haberi debet, vt ab Ordinario inſtitutionem conſequi poſſit, *deciſ.156. num 2.Veroſpio.*

Proximiorum vocatio quando eſt conditionalis, conditio præciſè eſt verificanda, vt proximiores eò tantum tempore, & caſu vocati ſuccedere poſſint, *deciſ.270. numer. 19. Priolo.*

Proximiore per accidens Impedimentum habente, ſtipulatio in alteram diem eſt differenda, *deciſ.370. num. 9. Ninot.*

Proximior conſanguineus, in contractibus minorum debet interuenire, ſecundum varia ſtatuta locorum, *deciſ. 400. num.8 Ninot.*

Proximior in contractu minoris ex Statuto Rauennæ eſt adhibendus. *deciſ.370.num.6.Ninot.*

P R O X I M I T A S.

ad Proximitatem ſuæ Domus donator, quando præſumatur reſpexiſſe, *deciſ.406 num.16.Priolo.*

Proximitas Teſtatoris attenditur, ſi fiat tranſitus ad diuerſam perſonarum conditionem, *deciſ. 469. numer. 4. Taia.*

Proximioritas præſumitur, & probatur ex Teſtibus, dum alius proximior non concurrit, *deciſ. 422. num. 1. Veroſpio.*

Proximitas Teſtatoris inſpicitur, ſi tranſitum fecerit de linea ad lineam, *deciſ 469.num.5.Taia.*

Proximioritas inueſtito præſumitur probata conſanguinitate in certo gradu, & nemo comparente qui ſe proximiorem contendat. *deciſ.513num.1.Ninot.*

PVBERTATI proximus Teſtis deponere poteſt de ijs, quæ vidit dum erat pupillus, *deciſ.293. num.9. Albergato.*

Puberibus, & impuberibus Curator ſolet aſſignari, *dec. 441. num.24 & 25.Veroſpio.*

PVBLICA vox, & fama in antiquis facit plenam probationem, *deciſ.475.num.3.Cerro.*

P V E L L A.

Puellarum dos ſub luibus remanere non debet, nec ab alijs illam exigere fas eſt, ne in inueniendo virum conditio earum deterior fiat, *deciſion. 279. numer. 11. Meltio.*

Puella cognita donatori, & ab eo ſummè dilecta alijs in concurſu dotis præferenda cenſetur, *deciſ.150.num. 33. Taia.*

Puellæ affini dos data nō dicitur data ad piam cauſam dum non fuit facta mentio paupertatis, ſed ſolum affinitatis, *dec.18. numer.16.Beniaqua.*

PV-

Googl

PVERI.

Pueri extranei vocatio facta à Teſtatore, vt habetur hic, in caſu deficientiæ lineæ, quid inferat, *deciſ.378.nu.21.& 22. Veroſpio.*

de Puero metu inducto à Curatore ad teſtandum, ſuſpicio cum adſit Teſtamentum ad illius fauorem non valet, *deciſ.32.num.12. Albergato.*

PVPILLI.

Pupillis non eſt permiſſum confeſſioni Tutoris contrauenire, & debitores vexare, quando coniecturæ veram numerationem ſuadentes concurrunt, *deciſ.285.numer.4. Beuilaqua.*

Pupilli præſentia requiritur in contractu ſecundum Statuta Bononiæ, *deciſ.446.12. Bourlemont.*

Pupillæ licet de illarum dote agendum non videatur, quando adhuc non ſunt nubiles, retentio tamen illis omni modo competit, *deciſ..179.nu.9. Albergato.*

Pupillaris debitor non liberatur, per confeſſionem de recepto factam à Tutore, ſed oſtendenda eſt pecuniarum ſolutio, *deciſ.466.num.3.& 4. Bourlemont.*

PVRIFICATIO.

ad Purificationis conditionis effectum, ſola exiſtentis, & purum factum attenditur, *deciſ.54.num.29. Meltio.*

Purificato fideicommiſſo in perſona alicuius à fideicommittente deſcendentis idem in filias tanquam hæredes fideicommiſſum tranſmittere poteſt, *deciſ.110 num.5. Taia.*

Purificatio fideicommiſſi probatur ex deceſſu grauati ſine filijs, *deciſ.444.num.3. Albergato.*

Purificatio fideicommiſſi in alicuius perſona vndè conuincitur, *deciſ.277. num.4. Beuilaqua.*

Purificatio fideicommiſſi cum legitimatione perſonarum quomodo probatur, *deciſ.278. nu.1. Taia.*

PVTATIVVS hæres tenetur reſtituere verò hæredi omnia quæ ex hæreditate percepit, *deciſ.485. num.1.* Quod declara. & amplia, *vt num.2. 3. & 4. Ninot.*

PVRA donatio, vt dicatur ſolemnitates requiruntur, *deciſ.145.nu.9. Albergato.*

Q

QVADRAGENARIA.

QVadragenaria obſeruantia, dum non agitur de ſubſtantia Iuriſpatronatus, ſed de illius qualitate ad eandem probandam ſufficit, *deciſ.103. num.14. Priolo.*

Quadragenaria præſcriptio, quando nullo modo poteſt dici probata, *dec.228.num.20. Beuilaqua.*

Quadragenaria præſcriptio non habet aliquam vim, dum non adeſt titulus putatiuus, *ibidem num.19.*

ſupra Quadragenariam ſine titulo immemorabilis non probatur, cum Teſtes de ea deponentes requiſitam ætatem non habeant, *deciſ.201. num.13. Taia.*

QVALIFICATA reſponſio admittitur, quando in eadem poſitione aliqua ſit mentio de ſcripturis relatis, *deciſ.40. num.12. Meltio.*

Qualificata, & relatiua reſponſio licet aliquando admitti ſoleat, non procedit tamen niſi in caſu, quo & ipſa poſitio qualificata fuit, *ibidem num.10.*

Qualificatè, ac relatiuè reſponſio facta inſufficienter facta iudicatur, *ibidem num.9.*

QVARTA.

Quartæ decimarum præſcriptio contrà Epiſcopum, *deciſ.21. num.7. Taia.*

Quartæ generalis exactio vigore quadragenariæ poſſeſſionis Parochis debetur, non obſtante contrario priuilegio, *deciſ.501. nu.11. Cerro.*

Quartæ Funeralis nomine quæ veniant, *deciſ 50. numer.2. eodem.*

Quartæ præſcriptio decimarum contra Epiſcopum intrat ſi quadraginta annis non ſoluantur, *deciſ.61.num.7. Taia.*

ad Quartam, & decimam partem, dictio, *in circa,* poteſt extendi, *deciſ.415.nu.9. Beuilaqua.*

Quartum dotale, ex quo potius dicendum ſit debitum voluntarium, quam neceſſarium, *deciſ.13.nu.22. Beuilaqua.*

QVALITAS.

Qualitatis hæreditariæ præſumptio in Patronatu de cuius fundatione conſtat admittitur, non autem in Patronatu ab immemorabili, in quo præſumptio de gentilitio militat, ne quæſtiones inextricabiles oriantur, *deciſ.237 nu.17. Priolo.*

Qualitas adiecta primæ diſpoſitioni adiecta etiam cenſetur in ſecunda quando agitur de re fauorabili, *dec.468. nu.5. Vicecomite.*

Qualitas mentis Teſtatoris colligitur ex verbis, & ex clauſulis ſuprà expreſſis, *deciſ.29. num.25. Beuilaqua.*

Qualitas manualitatis in beneficijs, in quibus non ceſſet, *deciſ.2. num.29. Priolo.*

Qualitas ad certum effectum ordinata inſpici nõ debet quoties idem effectus ſequatur, *dec.410.num.7. Veroſpio.*

cum Qualitate ſua, cenſetur quis rem accepraſſe, *deciſ.18. num.11. Cerro.*

Qualitates Cambiorum, quando quis non adimpleuit, & non liberatur ab illorum fructus ſolutione, pro damnis, & intereſſe, *deciſ.439. nu.2. eodem.*

Qualitas electi dolum malum excludit, *deciſ.55. nu.9.* Taia.

Qualitas Iuriſpatronatus benè comprobatur obſeruantia, *deciſ.152.num.6. Priolo.*

iuxta Qualitates, & alias prærogatiuas Mariti iuxtà ſolitum ſolent fateri maiorem dotem, quam non receperunt, *deciſ.204. num.19. Cerro.*

Qualitates, & conditiones requiſitæ à Bulla Iuris congrui Gregor.XIII. in coacta venditione vinearum non requirunt inuoluntaria, *deciſ.538. num.48. Camer.*

Qualitas de legitimo matrimonio in prima ſubſtitutione, non autem in alijs appoſita, ex poſterioribus agenti non obeſt, in quibus conſulto omiſſa cenſetur, *deciſ.151. nu.8. Albergato.*

Qualitas belli, aut conditio in vno anno præſcripta dum in altero expreſsè repetita non fuit, conſultò omiſſa cenſetur, *deciſ.291. num 2. Veroſpio.*

Qualitas hæreditaria in vna, aut altera præſentatione expreſſa, demonſtratiuè ad indicandam qualitatem impropriam ſanguinis poſita cenſetur, *deciſ.237. num.10. Priolo.*

Qualitas electi dolum malum excludit, *deciſ.55.num.9.Taia.*

Qualitas articulata dum non ſubſiſtit in factum à Teſtibus examinatis impugnatur, ad probationem gentilitiæ qualitatis non releuat, *deciſ.73. num.19. Priolo.*

Qualitas maioris Sacerdotio tanquam magis experti in ſeruitio Eccleſiæ Parochialis vbi boni Parochi miniſterium addiſcitur, in concurſu alterius magis eſt conſideranda, *deciſ.55.num.7. Taia.*

Qualitatis gentilitiæ argumentum, & in capita præſentantis, ex longa obſeruantia præſentationum nulla facta mentione quotæ hæreditariæ reſultat, *deciſ.237.num.2. Priolo.*

Qualitatem gentilitiam præſentatio à ſolis deſcendentibus maſculis, excluſis fœminis, & extraneis, facta inducit, *deciſ.113.num.10. Priolo.*

Qualitates præſentatus habens à fundatore requiſitas præferendus eſt alteri impetranti diſpenſationẽ ſuper eiſdem qualitatibus, *deciſ.345.nu.3. Cerro.*

Qualitas loci ad excluſionem a beneficio de Iure non ſufficit, *deciſ.55. num.12.* Taia.

Qualitas incolatus in Colligitante requiſita ex ipſius natiuitate in Vrbe ſecuta deſumitur, *deciſ.260. nu.2. Veroſpio.*

Qualitate colligitantium inſubſiſtenti reiecta de decimis cõtra ipſorum priuilegia à Capitulo perceptis, actualis quaſi poſſeſſio Capituli vſque ad litis tempus continuata concludenter probatur, *deciſ.97. num.21. Cerro.*

Qualitatis mentione in ſtatuto non facta, eadem conſultò omiſſa cenſetur, *dec.265.num.11. Albergato.*

Qualitas actualis plenò Iure in re imputanda ad effectum adeptionis legitimæ neceſſariò ſupponitur, *deciſ.262.nu.3. Bourlemont.*

Qualitas maſculinitatis non cenſetur repetita in ſubſtitutione ſeparatè concepta, *deciſ.463.num.9. Cerro.*

Qualitas aſcendentis, vel deſcendentis ad miſſioni agnatorum non obſtat, ſed defectus conditionis ſub qua ſunt vocati. *deciſ.265.num.13. Albergato.*

Qualitas, *eorum*, an adiectiuè ad ea bona paterna, an verò ſubſtantiuè ad eos fratres diuidentes ſit referenda, *dec.262 num.7. Taia.*

ſub Qualitate hæreditaria præſentatio contenta gentilitiam non tollit, cum Patronatũ eſſe hæreditarium non doceatur, *deciſ.103. num.15. Priolo.*

iuxtà Qualitatem viri dos conſtituenda eſt, *deciſ.204. nu.17. & 21. Cerro.*

ex Qualitate perſonarum fraudis ſuſpicio tollitur, *deciſ.425. num.9. Ninot.*

Qualitas beneficij, & natura, vt habeatur, attendi debet vltimus ſtatus, *dec.21 num.13. Priolo.*

Qualitatem maſculinitatis, quãdo in principio Teſtator dicatur contemplaſſe, *deciſ.76.num.24. Meltio.*

Qualitas teſtandi, benè probat, & omnium melius facit præſumere ſanitatem mentis ipſius Teſtatoris, *dec.355.nu.33. Cerro.*

Qualitas Familiaritatis, & Prothonotariatus duplicem refectionem

tionem

nationem non inducit, cum vtraque eidem officio ſit ad ecta, *deciſ.266. num.4. Priolo.*
Qualitas hæreditaria non probatur per enunciatiuam intereſſe habentium. *deciſ.351. nu.6. Priolo.*
Qualitas contractus, quando ex verbis declaratur tunc verbum, mutuum, in eo appoſitum, non alterat ipſam naturam contractus, *deciſ.164. num.3. Veroſpio.*
Qualitatem aliquam ſtatutum conſiderans ad certum effectū, non debet trahi ad diuerſum, *deciſ.387. num.2. eodem.*
Qualitates plures, quando requirantur in præſentato tunc omnes concurrere debent, *deciſ.248. num.2. Cerro.*
ex Qualitate perſonarum legatū annuum reputatur, *dec.302. num.5. Albergato.*

QVANTITAS.

Quantitatem fructuum Teſtes ſatis probant, quando tanquā Coloni, & ex certa ſcientia ſuper eis deponunt, *deciſ.537. nu.7. Beuilaqua.*
Quantitas redditus annui, vt conſtituatur per annos anteriores & poſteriores, debent computari anni ſteriles, cum fertilibus, *deciſ.374. num.12. Albergato.*
Quantitas locationis in contractu locationis, dum non fuit expreſſa, ſeu affictus, tamen conſueta, ac in prioribus locationibus ſolita penſio à contrahentibus conuenta, præſumitur, *deciſ.58. num.11. Veroſpio.*
Quantitas Dotis de quo tempore ſit attendenda, *deciſ.395. num.4. Beuilaqua.*
Quantitate fructuum non liquidata mandatum, & ſubhaſtatio ſequuta ratione incertitudinis, & exceſsiuitatis nulla eſt, *deciſ.451. nu.6.* Quod amplia. *vt num.7. eodem.*
Quantitas dotis benè comprobatur ex confeſsione ipſius Mariti, *deciſ.441. nu.11. Veroſpio.*

QVASI POSSESIO.

ex Quaſi poſſeſsione præſentandi ſui authoris probatur retinentia eiuſdem ſucceſſoris, *deciſ.383. nu.13. Cerro.*
Quaſi poſſeſsio exercendi Iuriſdictionem in aliquos, ex actiuis poſitiuis probatur, *deciſ.390. num.12. Beuilaqua.*
Quaſi poſſeſsio præſentandi in Iurepatronatus ſufficiens eſt ad ſuſtinendam gratiam prouiſionis Apoſtolicæ cum derogatione medietatis vocum, *deciſ.64. num.27. Priolo.*
Quaſi poſſeſsio in deciſorio Iudicio filiationis non attenditur, *deciſ.447. num.4. Albergato.*
in Quaſi poſſeſsione Iuriſdictionis manutentio exiſtenti debetur, *deciſ.425. nu.2. Veroſpio.*
Quaſi poſſeſsio immemorabilis, quando ex duplici capite dicatur improbabilis, *deciſ.260. num.24. Cerro.*
Quaſi poſſeſsio priuatiua in incorporalibus non acquiritur ſine patientia, aut acquieſcentia partis aduerſæ, *deciſ.260. nu.27. eodem.*
Quaſi poſſeſsionis abnegatio per renunciationem ab Epiſcopo factam probatur, *dec.61. num.8. Taia.*
in Quaſi poſſeſsione præſentandi, quando quis non poteſt dici eſſe, *deciſ.152. num.20. Priolo.*

QVERELA.

in Querela criminis ab confeſsio emanata probat contra confitentem, *deciſ.466. num.12. Bourlemont.*
ex Querela criminali odium exortum ceſſare dicitur, quando Vir a querela deſiſtit, *deciſ.328. num.5. Priolo.*
Querelæ iteratio poſt reconciliationem arguit animum Viri infenſum in Vxorem, *ibidem num.9.*
Querela reuocata per Virum arguit odij depoſitionem, *ibidem num.7.*
Querela ſuper abortu, & adulterio à Viro in Vxorem data parit odium inter Coniuges ad Thori ſeparationem, *deciſ.328. num.1. & 2. Priolo.*
Querelæ iteratio Viri in Vxorem arguit illius odium implacabile, *ibidem num.8.*

QVÆSTIO.

Quæſtio Iuris dubij quæſtioni facti æquiparatur, *deciſ.102. num.13. Albergato.*
Quæſtio de Eccleſijs Cathedralibus quænam earum ſit nobilior, quænam dignior particulariter examinanda eſt, cum nobilitas, & dignitas multum inter ſe differant, *deciſ.356. num.3. Taia.*
Quæſtio voluntatis in bonis ſpecificatis cadere non valet, *deciſ.134. num.17. Meltio.*

QVIETANTIA.

Quietantia ſpecificans ſummam eſſe pro reſiduo, totum debitum fuiſſe ſolutum oſtendit, *deciſ.285. num.1. Beuilaqua.*
cum Quietantia partitæ verificatæ, omnes alias fuiſſe verificatas ante finalem coram Iudice ſtipulatam validam præſumptionem inducunt, *ibidem num.6.*
ex Quietantia cum decreto Iudicis inducitur omnimoda liberatio ſoluentis, *deciſ.118. nu.2. Meltio.*
ſine Quietantia ſolutio non eſt veriſimilis, *deciſ.431. num.5. Veroſpio la ſeconda.*
QVOTA decima cum ſit, augmentum in omnibus fructibus æquè augmentum in omnibus decimis requirit, *deciſ.106. nu.10. Taia.*
QVOTIDIANARVM diſtributionum naturam maſſa non amittit licet redditus ſemel diſtribuantur, cum diuiſio ex cauſa ſeruitutis dietim exhibendæ decreta fuerit, *dec.329. num.9. Veroſpio.*

R

RATA.

pro Rata acquiri cenſus poteſt pluribus, *deciſ.403. num.3. Albergato.*
Rata de æquali portione non ſolum ex conſuetudine contrahentium, ſed etiam ex diſpoſitione Iuris eſt intelligenda, *deciſ.65. num.3. eodem.*
Rata vendita præuia licentia Apoſtolica à vinculo fideicommiſſi libera videtur. *dec.304. num.6. Taia.*
de Rata conuentio quæ loquitur, de toto nō poteſt, intelligi cū verbum *Rata*, ſit nomen partis, *deciſ.65. num.2. Alberg.*
Rata cambij ex penſionibus extincta iterum reuiuiſcere non valet, *dec.341. num.18. Veroſpio.*

RATIFICATIO.

Ratificatio, quando operetur perindè, ac ſi ab initio, conſenſus interueniſſet, *deciſ.433. num.11. Bourlemont.*
Ratificatio actualis Teſtibus, clauſula, & ſubſcriptione Notarij carens, maximè cum in pluribus partibus ſubſtantialibus cancellata, & interlineata appareat, fidem non meretur, *deciſ.211. num.24. Beuilaqua.*
Ratificatio per publicam ſcripturā facta in dubium amplius reuocari non poteſt. *deciſ.52. num.6. eodem.*
Ratificatio actus inualidi, non inducitur, non data ſcientia, & inualiditate ipſius actus. *deciſ.419. num.23. Veroſpio.*
Ratificatio Societatis Officij deſumitur ex mandato procuræ facto in perſonam illius, qui contraxit, *deciſ.461. nu.8. eodem.*
Ratificationem actus inducentes non debent eſſe æquiuoci, ſed poſitiui, *deciſ.14. num.28. Meltio.*
Ratificatio vi, & metu præcedenti facta, vt probetur, argumentum à veriſimili deductum plurimum valet, *dec.218. nu.25. Beuilaqua.*
Ratificationis defectus tollitur, cum contrarium ex publico Inſtrumento cuius vigore relaxatum fuit mandatum de aſſociando, probatur, *deciſ.84. num.1. Meltio.*
Ratificatio adulti ſine diſtincta ſcientia nullitatis contractus nihil operatur, *deciſ.370. nu.18. Veroſpio.*
Ratificatio ſine ſcientia nullitatis alienationis cum omnibus ſuis qualitatibus allegari nequit, *deciſ.49. numer.10. Albergato.*
Ratificatio expreſſa ob intereſſe Religioſorum ex libris Monaſterij induci non poteſt, *deciſ.211. num.21. Beuilaqua.*
Ratificationem non importat actus æquiuocus, qui ad aliam cauſam referri valet. *deciſ.50. num.9. Albergato.*
Ratificatio contractus nulli non inducitur ex longæua ſolutione fructuum non data ſcientia dictæ nullitatis, *dec.343. num.2. Bourlemont.*
Ratificatio contractus inſurgit ex diuiſione, *deciſ.509. num.9. Veroſpio.*
Ratificatio reconciliat, quæ pendent ab animo, non quæ pendent à ſolemnitatibus, *deciſ.408. num.8. Taia.*
Ratificatio principalis donationem, & tranſactionem in Procuratorem transfert, *deciſ.62. nu.7. Beuilaqua.*
Ratificatio non inducitur ex actu facto ad alium neceſſarium effectum, ſed quidem ex actu, qui fieri non poteſt, circa Ius, & nomen ratificationis, *deciſ.479. numer.15. & 16. Beuilaqua.*
Ratificatio non iuuat, quando res non eſt integra, & Ius tertio quæſitum, *deciſ.433. nu.6. Bourlemont.*
Ratificationis præſumptio inſurgit ex lapſu longiſſimi temporis, *deciſ.509. num.8. Veroſpio.*
Ratificatio tacita ex aſſiduis reclamationibus lachrymis, & querimonijs excluditur, *deciſ.211. num.19. Beuilaqu.*
Ratificatione ſequuta procurator non amplius conſtituatur ſed ipſe ratificans ac ſi contraxiſſet tenetur, & agere valet, *dec.62. num. . . . eodem*
Ratificatio alicuius actus, ab aliquo facta, ex quo probatur, *deciſ.62. num.5. Beuilaqua.*

RATIHABITIO.

Ratihabitio Tutricis cenſum in pecunijs conſtitutum pro Credito dotis ſibi petentis attribui, defectum quemlibet omiſſionis citationis, aut depoſiti explere poteſt, *deciſ.19. num.14. Veroſpio.*

Ratihabitio ſub prætextu ignorantiæ non impugnatur, cum eadem exhibitione proceſſus à debitore Cenſus peracti pro validitate depoſiti in Tutrice excluditur, ſiue in facto ſiue in iure conſiſtat, *ibidem num.16.*

Ratihabitio licet ſolemnitatibus deſtituta ex retrouenditione Cenſus neceſſaria ſolemnitates non exigente ſuſtinetur, *ibidem num.15.*

Ratihabitio deſumitur ex impetratione decreti obtenti à Pontifice, *deciſ.462. num.6. Veroſpio.*

Ratihabitio tacita abſque ſcientia defectus, & inualiditatis Teſtamenti induci non poteſt, *dec.275. nu.18. eodem.*

à RADICE infecta, & nulla, quidquid procedit neceſſe eſt, vt corruat, *deciſ.395. num.3. Beuilaqua.*

RATIO.

Ratio inſolutum licet extinguere faciat creditum cum hypotheca, hoc tamen non procedit fauore dotis, & quando adeſt conuentio de redeundo ad primæua Iura, quia tunc datur actio ad intereſſe, *deciſ.468. numer.10. & 11. Veroſpio.*

Ratio fundamentalis, *cap. Dilecti*, & *cap. Suggeſtum*, in quo conſiſtit, *deciſ.122. nu.10. eodem.*

Rationem Teſtatore conſeruandi familiam incerto caſui, & perſonis adijciente, eadem ad illum, & ad limites fideicõmiſſi tali eueniente caſu ordinati reſtringitur, *deciſ.114. num.12. Beuilaqua.*

ad Rationem ſcutorum viginti damna in ſingulo anno taxata eo modo ſunt reficienda, donec ab actore iuſtificatum fuerit valorem ſcuti aurei ad maiorem ſummam de tempore mutuatæ pecuniæ aſcendiſſe, *deciſ.167. num.2. Meltio.*

Ratione temporis determinati diſpoſitio in futurum redditur imperfecta ad quod hæreditas dari non poteſt, *deciſ.86. num.5. Priolo.*

Rationem capitulum nunquam reddit ſicuti teneretur quatenus eſſet nudus Miniſter, *dec.93. num.5. Albergato.*

Ratione rei, & voluntatis cenſus de ſui natura diuiduus eſt, *deciſ.403. nu.2. eodem.*

Rationes reddi poſſunt ſine libris ſecundum opinionem quam tenet Rota, *deciſ.534. num.9. Cerro.*

Ratione legis ſpecialem ſubſcriptionem requirentis ceſſante, quælibet ſuſpicio fraudis ceſſat, & relictum valet, *deciſ.190. nu.13. Priolo.*

Ratione quotæ in donatione, quando colligi poſſit, quod non ſit certa, *deciſ.421. num.18. Ninot.*

Rationis redditio facta per adminiſtratorem ex ſimplici propria aſſertione non poteſt impugnari, dum Teſtator iuſſit ſtari illius aſſertioni, *deciſ.427. nu.6. Emerix.*

Ratione quotæ donatio, quando non poſſit dici incerta, *deciſ.421. num.17. Ninot.*

Rationẽ adminiſtrator bonorũ iuxtà formam propriæ obligationis non reddens ex defectu non ſecuti implementi repellitur, *deciſ.28. num.4. Veroſpio.*

Rationem Teſtator cenſetur habuiſſe ad ea, quæ ſuperius expreſſit, non autem ad ea, quæ non expreſſit, *deciſ.29. num.6. Beuilaqua.*

Ratione curæ decimæ ſpectant Vicario, *deciſ.521. nu.3. & 4. Taia.*

Ratio vbi eſt firmior, protinus tollit minus fortem, *dec.538. nu.58. Camerar.*

Ratione quotæ legitima cum ſit certa, non eſt retardanda pro ea immiſſio prætextu æris alieni, *deciſ.301. num.9. Emerix.*

ad Rationem ſex pro centenario intereſſe in ſubiecta materia cenſus regulariter liquidari ſolet, *deciſion.143. numer.2. Meltio.*

Rationis redditio bonorum hæreditariorum an benè, vel malè facta fuerit deſumitur in petitorio non in executiuo Iudicio, *deciſ.499. num.9. Cerro.*

Ratio eius ſola in tranſactionibus non habetur, quod hinc indè datur vel remittitur, ſed & dubij litis euentus, *deciſ.110. num.12. Priolo.*

Ratio differentiæ cur donans voluerit vocationem proximiorum ad vnum caſum magis quam ad alterum reſtringere, an ex verbis Donatoris aſſignari poſſit, *deciſ.279. num.8. Priolo.*

Ratio maior vbi eſt, minor diſpoſitio admittitur, *deciſ.538. num.56. Camer.*

Ratio bonorum ab eis eſt reddenda ad quorum manus deuenerunt, & non ad alios, *deciſ.415. num.18. Beuilaqua.*

Ratio contemplata à Teſtatore quando poſteà ceſſat, ceſſare debet ipſa diſpoſitio, *deciſ.39. num.16. eodem.*

Ratio conſeruandæ agnationis ex repetita mentione lineæ maſculinæ deducta, deſcendentes remotiores vocatos fuiſſe demonſtrat, *deciſ.283. num.10. Priolo.*

Ratione incertitudinis ſummæ, loci, quotæ, aſſociatio quando detur pro indiuiſo, *deciſ.490. num.2. 3. 4. & 5. Ninot.*

ad Rationem reddendam bonorum, vt quis poſſit cogi quid nam probandum veniat, *deciſ.418. nu.16. & 17. Beuilaqua.*

Ratio legis plus eſt attendenda, quam ipſa lex, *deciſion.538. num.90. Camer.*

Ratio affectionis in remotioribus ceſſat, *deciſ.429. num.22. Beuilaqua.*

Ratio partis, & totius non eſt eadem, nec tantum valet pars ſeparata quantum vnita, *deciſ.36. num.15. Taia.*

ad Rationem ſeptem, cum dimidio pro quolibet centenario Statutum Vrbis lib.1. cap.137. taxat fructus Dotium, *deciſ.258. num.8. Taia.*

Ratio conſeruandi bona in familia ampliat diſpoſitionem, & nouos vocat fideicommiſſarios, *deciſ.442. nu.8. Quod amplia, vt nu.9. Beuilaqua.*

Ratio excludit dolum, *deciſ.412. num.17. Albergato.*

Ratio ſufficiens nunquam dicitur reddita quouſque non reſtituitur reliquatum, *deciſ.368. num.4. eodem.*

Ratio ſemel reddita denuò iterari non debet, *deciſ.38. nu.5. Veroſpio.*

Rationis identitas, quando concurrit, tunc ſemper oratio indefinita æquipollet vniuerſali, & includit omne tempus, *deciſ.439. num.5. Cerro.*

Ratione legis ſpecialem ſubſcriptionem requirentis ceſſante, quælibet ſuſpicio fraudis ceſſat, & relictum valet, *deciſ.190. nu.13. Priolo.*

RATIHABITIO tacita ex diuerſis actis elicita tollitur, ex expreſſa reuocatione ipſius actus, *deciſ.419. nu.22. Veroſpio.*

RAVENNÆ Statutum mandans fœminas dotari, dotatas maſculos deſcendentes vocando excludit, *deciſ.102. nu.8. Albergato.*

REALITAS.

Realis, & actualis obedientia, quando debet eſſe non ſufficiunt verba, *deciſ.200. nu.6. Veroſpio.*

Realis prohibitio, quando non dicatur, ſed perſonalis, *deciſ.67. num.18. Taia.*

Realis citationis productio facta deſumitur ex illis verbis *produxit*, licet in actis non appareat, *deciſ.16. numer.3. Veroſpio.*

Reale fideicommiſſum, ex quibus verbis inducatur, *deciſ.67. num.19. Taia.*

Realitati Cambiorum, quando aliquid non poſſit, opponi, *deciſ.413. num.2. Veroſpio.*

de Realitate Cambiorum, quando conſtat, quis ſolutionem eorum euitare non poteſt, *deciſ.439. num.1. Cerro.*

Realitas Cambiorum, non deſumitur ex verbis, & factis partium, *ibidem num.13.*

Realitas renunciationis quomodo probatur, *dec.356. num.12. Taia.*

RECEPTIO.

ante Receptionem pecuniarum interpellatione facienda deficiente actio quoque ad damna, & intereſſe ceſſat, *deciſ.161. nu.14. Priolo.*

Receptione pecuniarum abſque vlla proteſtatione ſequuta, quælibet mora licet incurſa remiſſa cenſetur, *deciſ.348. num.6. Veroſpio.*

de Recepto confeſſio probat ſolutionem iuncta taciturnitate annorum 20. *deciſ.466. nu.6. Bourlemont.*

de Recepto confeſſio probat ſolutionem quando alias iuſtificatur, *ibidem num.5.*

Receptitia Eccleſia ex eo non poteſt dici, ſi certum numerum Beneficiatorum non habeat, *deciſ.2. num.30. & 31. Priolo.*

RECESSVM.

Receſſus à Capitulis non præſumitur dum confectio Inſtrumenti in ipſorum executionem preceſſit, *deciſ.174. nu.6. Veroſpio.*

Receſſus à locatione, quando ex defectu ſubſequuto eliditur, quælibet proteſtatio in contrarium non ſuffragatur, *deciſ.362. num.21. Beuilaqua.*

Receſſus ab adminiſtratione vt remoueatur, ſufficit quod aliquo modo actus ad inuicem compatiantur, *deciſ.191. num.9. Veroſpio.*

Receſſus præſumitur, cum in alijs ædibus locatio reiterata non fuit, *deciſ.301.num.22. Beuilaqua.*

Receſſus à lite de re ſpirituali, pecunia mediante, quando dicatur licita, & quando illicita, *deciſ.187.num.22 Cerro.*

ob Receſſum à lite tranſactio, quando non dicatur facta, *deciſ.189.num.11.Cerro.*

propter Receſſum à lite, tranſactio licita eſt, *deciſ. 187. numer.10. Cerro.*

R E C I P R O C A.

Reciproca expreſſa tam inter hæredes ſubſtitutos, quam eorum deſcendentes ex verbis inſtitutionis elicitur, *deciſ. 283.num.8. Priolo.*

Reciprocum ex coniecturis benè ponderatis inducitur, *deciſ. 45 num.7. Beuilaqua.*

Reciproca tanquam facta inter ſolos primos inſtitutos, ad illorum filios in conditione poſitos non extenditur, *deciſ.124. nu.2. Cerro.*

RECLAMATIO à fœminis facta operatur, vt Ius ipſarum præſeruatum cenſeatur, *dec.272.num.14.Beuilaqua.*

R E C O G N I T I O.

Recognitio ſcripturæ facienda eſt ſuper originali, quod amplia. *deciſ.472.numer.8. Priolo.*

Recognitio dicitur facta legitimè per Teſtes habêtes notam manum, & reddentes bonam rationem, quod amplia, *deciſ.365.num.1.& 2.Taia.*

Recognitio ſcripturæ priuatæ per peritos eſt fallibilis & ad eam reuertitur quando deficit alia probatio, *deciſ.466.num.10. & 11. Bourlemont.*

Recognitio à Parocho præuio Sacramento peracta an ad effectum probationis teſtamenti deſeruire poſſit, *deciſ. num.9.Verospio.*

Recognitio ſcripturæ publicæ vt habeatur pro legitima & plenè facta quidnam requiritur, *deciſ.53.num.1.Beuilaqua.*

Recognitio adminiculata ex teſtibus de ſolutione debiti atteſtantibus, in ſcriptura priuata concludenter probat, *deciſ.285.num.9.Beuilaqua,*

Recognitio bonæ fidei erga aliquem reſpectu contractus operatur, vt contractus cenſeatur celebratus vſque ab initio in perſona nominati, *deciſ.479.num 20. Beuilaqua.*

Recognitio per comparationem eſt fallax, & periculoſa, & ad eam tantum recurritur quando omnis alia probatio deficit, *deciſ.285.num.14.Beuilaqua.*

Recognitiones, ac confeſſiones vna cum inueſtituræ Inſtrumento in confitentium præiudicium, ac ab eis proprium ius metientis dominium concludunt, *deciſ.38. numer. 5. Verospio.*

Recognitionis modus per Teſtes aſſerentes ſe noviſſe non ſolum perſonam Notarij, ſed & manum illius, in ſcripturis publicis ex Statuto Vrbis admittitur, *deciſ.53. nu.20 Beuilaqua.*

RECOGNOSCENS bonam fidem erga venditorem cenſus, an emptorem illius ad eum ſibi retrouendendum cogere valeat, *deciſ.63.num.3. Beuilaqua.*

RECOMPENSATIO debet fieri æqualis iuri recompenſato, *deciſ.205.num.4. Albergato.*

R E C T O R.

Rectori Hoſpitalis Parocho concedente licentiam exercendi aliqua iura Parochialia pro infirmis, & alijs Iuriſdictio ipſius æquè firma remanet ac ſi ipſe exercuiſſet, *deciſ. 231.num.3. Bourlemont.*

Rector Eccleſiæ, nec ſibi, nec ſucceſſoribus præiudicare poteſt tranſigendo ſuper inſufficienti congrua, *deciſ. 357. num.3. Bourlemont la 1.*

Rectoribus decimæ tam pauperibus, quam diuitibus debentur, *dec.122.num.8.Cerro.*

RECVSATIO repugnat voluntati, *deciſ. 258. numer. 10. Taia*

Recuſatio, non dicitur velle, *ibidem.*

R E C V R S V S.

Recurſus à prima locatione de conſenſu locatorum vnde probatur, *dec.362.num.14. Beuilaqua.*

Recurſus, & recognitio Cleri inferioris fiat pro poſſeſſione, & manutentione Cathedralitatis, *deciſ. 5. numer.15. Cerro.*

Recurſus ad Iudicem inferiorem ad ſe confouendum in poſſeſſione lite pendente, pro attentatis habetur, *deciſ.75. nu.2. Priolo.*

de Recuſati, ne expreſſa partis contumacia, ſatis dicitur conſtare, dum omnes actus facit in contrarium paritioni, ſeu obedientiæ, *deciſ.360. nu.13.Cerro.*

Recuſatio exhibendi libros in quibus veriſimiliter mentio reductionis haberi poteſt, contra recuſantem pro facta reductione probat, *deciſ.194.num.7.Priolo.*

R E D D I T V S.

Redditus diſtributionibus quotidianis applicati dum propriam naturam habent, conſuetudo eos diuidendi in terminis, caſus de quo agitur præcedè iuſtificari debet, *deciſ.233. num.19. Meltio.*

Redditus bonorum ſtabilium ſolent taxari ad rationem quinque pro centenario, *deciſ.229. num 5. Priolo.*

Redditus annui incerti, vt habeatur ex eis certa quantitas, ſolet attendi tempus anterius, & poſterius, per annos quinque ante, & poſtea *deciſ. 374. num.9. Albergato.*

Et aliquàdo ſolet attendi decennium anterius, & poſterius, Verum hoc in Iudicis arbitrio remittitur, *ibidem numer.10 & 25.*

Redditus proprij, an ſint computandi cum alimentis ſubminiſtratis, vel non, *deciſ.7.nu.8.Cerro.*

Reddita ratio ſemel denuò iterari non debet, *dec. 38. nu.5. Verospio.*

quoad Redditus cambia ſolent variare, *deciſ. 164. num.15 eodem.*

à Redditione rationum liberatio à Teſtatore relicta hæredi, quam conditionem in ſe habeat, *deciſ 3. numer.9. Albergato.*

Redimendi pactum non ad facultatem exigendi longè appoſitum, ſed ad proximè narrata inferri debet, *deciſ. 226. num.7.Meltio.*

Redditio rationis bonorum hæreditariorum an benè, vel malè facta fuerit definitur in petitorio, non in executiuo Iudicio. *deciſ.499.nu.30.Cerro.*

Redemptio cenſus vt fiat, bona ſtabilia eius loco ſunt aſſignanda, *deciſ.63. nu.6. Beuilaqua.*

Redimendi pacto domum per ſpacium 50. annorum præter lapſum remanente præſcripto filia ad retrouenditionem non obſtante clauſula ſemper, & quandocumque, agere non poteſt, *deciſ.232.num.4. Priolo.*

Reductio formali fructuum ad certam ſummam, vt probetur, ſufficit decem, ſex, quinque, vel tribus annis minores vſuras perceptas fuiſſe, *deciſ.194. num.3. Priolo.*

in Reductione penſionis Beneplacitum Apoſtolicum non requiritur, *deciſ 507.num 10. eodem.*

Reductio taxæ ex liberalitate facta Auth ri legem non imponit toties remittendi, *deciſ.369. num.9.Beuilaqua.*

REFICIENDAE expenſæ ad quam ſummam ſint, *dec.438 num.9. la 2.*

in REAEDIFICATIONE Iuriſpatronatus, quando ſunt plures Patroni, tantum habet, qui ædificat vnum angulum, quantum qui tres, *deciſ.21. num.12. Taia.*

ex Reædificatione Eccleſiæ Iuſpatronatus an acquiratur, *deciſ.514.nu.9.& 10.Bourlemont.*

Reædificata Eccleſia, quod fuerit, vt dicatur, debet conſtare antiquam in totum deſtructam fuiſſe, *deciſ.21. num.15.Taia.*

Et non fuiſſe reædificatam de materia antiqua, *ibidem.*

REFICIENDA melioramenta, vt veniant, ſanè ſunt iuſtificanda. *deciſ.528.num.21.Beuilaqua.*

REFORMATIO circa accidentalia tendens ad meliorem frugem, induci poteſt maximè ſtante conſenſu Monialium, *deciſ.489. num 6. Priolo.*

in REGISTRATIONE ſcripturæ ordine non ſeruato de eius fide dubitatur, & falſitatis præſumptio intrat, *deciſ. 59. nu.8. Beuilaqua.*

REGRESSVS extincta agnatione Donatario non permittitur, ſtante titulo donationis irreuocabili, perpetuo, & ad extraneos tranſitorio, qui bona ad hæredes Donatarij omni iure tranſmittit, *deciſ.68. nu.7.Verospio.*

ſub REGIMINE laicorum Beneficia quando ſunt manualia, *deciſ.2. num.2. Priolo.*

In REGNO Poloniæ Parochi agros, & prædia affecta pro congrua eorum ſuſtentatione habent. *deciſ.193.nu.6. Bourlemont.*

In Regnis Hiſpaniarum Eccleſiæ Cathedrales, Dignitates, & nonnulla alia Beneficia ſunt fundata ſuper decimis, *deciſ.528.numer.16.Taia.*

R E G V L A.

Regula pluralitatem reſolui in ſingularitates fallit, quando identitas effectus, vel conditionis talem reſolutionem induceret. *deciſ.78.num.14. Taia.*

Regula, quod ſite ſublata euaneſcat Inhibitio, quomodo procedit, *deciſ.313.num.11. Albergato*.

Regula vnius pluralitatis geminantis plures ſingularitates in ſubſtitutione fideicommiſſaria, non autem in vulgari locum habet, *deciſ.78.nu.13. Tana*.

Regula de ſeptiſſe inſpecto numero quinque filiorum tam præcedentis quam ſequentis matrimonij intrat, cum omnes ſiue maſculi, ſiue fœminæ in capita pro æquali portione computentur, *deciſ.735.num.1. Priolo*.

Regula de præcedentia inferioris, quoad Canonicos Cathedrales cum Epiſcopo ad Eccleſiam inferiorem ſuæ Diœceſis accedentes non extenditur, *deciſ.129.numer.10. Meltio*.

Regula, quod fructus poſſit deſſeruire debeant poſt contractas nuptias, ante non poſt aditam à muliere Patris hæreditatem procedit, *deciſ.100. num.4. Albergato*.

Regulam exceptio vnius in non exceptis firmat, *deciſ.134. nu.6. Meltio*.

Regula de interpellatione ſiue de lucro ceſſante ſiue de damno emergenti agatur, procedit, *deciſ. 163. num. 15. Priolo*.

Regula de legato non intrat, quando ex veriſimili voluntate Teſtatoris, qualitate Legatarij, & alijs circumſtantijs contrarium reſultat, *deciſ.302.num.2. Albergato*.

Regula de citatione procedit, etiamſi admiſſio cum clauſula ſine præiudicio termini præſeruati facta fuiſſet, *deciſ. 149.numer.9. Meltio*.

Regula de repudiatione in actibus publicis, & Iudicialibus non procedit, dum id ijs fraus à ſtatuto conſiderata non præſumitur. *deciſ.222.nu.10. Priolo*.

Regula, quod ſite ſublata euaneſcat Inhibitio, quomodo procedit. *deciſ.311.num.11. Albergato*.

Regula de ſententia nõ reuocatoria plures pariter exceptiones, nec in quolibet caſu applicatur, *deciſ. 193. num.2. Bourlemont*.

Regula determinationis æqualis non intrat, quando in vno determinabilium militat diuerſa ratio, *deciſ.430.num.12. Priolo*.

Regula de diſpoſitione iuris circa emphyteuſim Eccleſiaſticam quomodo intelligenda, *deciſ.173.num 3*.

Regula illa, quod magis dignum trahat ad ſe minus dignum quando non habeat locum, *deciſ.376. numer.22. Beuilaqua*.

Regula quod ſubſcribens in albo ſcripturam non viſam approbare non poteſt, quomodo procedit, *deciſ.308.num.5. Albergato*.

Regulam per viam legis emanatam pro veritate eſt habendã, cum per eam Iuri communi derogatum cenſeatur, *deciſ. 249 num.10. Priolo*.

Regula de ſolutione procedit etiam ſi intruſo ſoluatur, *deciſ.311. nu.2. Bourlemont*.

Regula de fideicommiſſo conditionali non intrat, quando de voluntate Teſtatoris expreſſa, vel ex coniecturis & indicijs elicita per tranſmiſſionem apparet, *deciſ.203.n.7. Beuilaqua*.

Regula de danda remiſſoria ſub prætextu Teſtium nulliter examinatorum non intrat, cum eius fundamentum non in nullitate ſed in irreleuantia conſtituatur, *dec.150.nu.7 Albergato*.

REGVLARIA Monaſteria quando ſunt, Eccleſia ipſis acceſſorie vnita, & membrum illius Regularis quoque reputatur, *deciſ 148.num.9 Beuil*.

Regulares beneficia poſſunt habere, quæ ſingularibus in titulo perpetui beneficij conferuntur, *deciſ 148 num.10. Bourlemont*.

Regularitas Monialium ex quibus deſumatur, *deciſ.486.nu.3 Priolo*.

REGRESSVS ad fideicommiſſum ſub renunciatione incluſum renuncianti decerni nequit, *deciſ. 68. num.6. Veroſpio*.

REBVS ſic ſtantibus diſpoſitiones omnes intelligendæ ſunt, *deciſ.189.num.14. Albergato*.

R E I N T E G R A T I O.

Reintegratio Parocho *ex cap. reintegranda 3. q.1.* non competit, ſtante quadragenaria Seminarij poſſeſſione, ex qua etiam præſcriptio continuatur, *deciſ.29. num.11. Veroſpio*.

Reintegratio aduerſus manutentionem, vt detur quid tamen ſit probandum, *deciſ.432 num.12. Albergato*.

pro Reintegratione fideicommiſſi actio competit, quando alienatio facta fuit mala fide, *deciſ.351. nu.8. Priolo*.

ad Reintegrationem retardandam ignorantia non admittitur, vbi contrarium ſatis aperte concluditur, *deciſ.* [illegible] *num.18. Meltio*.

Reintegrationis remedium non intrat, quando pars cecidit à poſſeſſione facto proprio, *deciſ.384. num.2. Cerro*.

Reintegratio virtute alienatione deficiente pupillo de ſua anteriori poſſeſſione docenti decerni debet, *dec.* [illegible] *nu.* [illegible] *Veroſpio*.

Reintegratio ad poſſeſſionem priorem rei permutatæ permutanti ex conditione ob cauſam competit, *dec.109. numer.1. Meltio*.

Reintegrationis remedium ex contractu permutationis, niſi contra tertium poſſeſſorem non competit, *deciſ.109. nu.3. eodem*.

Reintegratio vt obtineatur, antiqua Eccleſiæ poſſeſſio probari debet, *deciſ 371. nu.3. Emerix*.

Reintegrationi in ſpolio locus eſt, probatis duobus extremis neceſſarijs. *deciſ.375.nu.3. Albergato*.

R E L A T I O.

ſine Relato reſerens non probat, *deciſ.3. nu.15. Meltio*.

Relatum ipſum reſpici debet, vt referens ſuum effectum habere poſſit, *ibidem num.16*.

Relatio fieri debet non ad ea quæ incidenter in donatione fuerunt enunciata, ſed ad illa quæ propriè, & principaliter diſpoſita apparent, *deciſ.68. numi . . . ibidem*.

Relationi Executorum ſtandum eſt præcipuè in ijs, quæ ad eorum officium ſpectant, *deciſ.98 nu. . . Albergato*.

Relatio petiti non poteſt impugnari, dum citatus nihil oppoſuit, & maximè dum cœpit reddere rationem, & Iudex decreta interpoſuit. *deciſ.485. num.6. Ninot*.

per Relationes Conſiſtoriales vera quidditas, & ſtatus Eccleſiæ comprobatur, *deciſ.7. nu.17. Cerro*.

Relatio in Inſtrumento ad apocam quoſcunque hæredes includentem habito, ad ſolos filios limitari non poteſt, *deciſ.264.num 9. Veroſpio*.

Relationi Peritorum circa melioramenta ſtandum eſt, *deciſ. 521. nu.15. Beuilaqua*.

ex Relatione Peritorum identitas prædij, in qua vni formitas loci, & confinium cum Inſtrumento mutui concurrit, probatur, *deciſ.148.num.9. Meltio*.

Relatio ſubſtitutionis in fœminis ad procurationem filiorum apertè verificationem aſſumit, *deciſ.32. num. 12. Veroſpio*.

Relatio non poteſt dici fruſtratoria, dum fuit facta ad tollendam dubitationem. *deciſ.39. num.27. Beuilaqua*.

per Relationem ad cedulam Teſtamentum factum coram Parocho, & duobus Teſtibus ſuſtinetur, *deciſ.404. num. 5. Beuilaqua*.

Relatio, quid operetur, *deciſ.256.num.12. Beuilaqua*.

Relatum declarat referens, *deciſ.221.num.11. ibidem*

RELAXATIONIS decretum ex noua Iurium productione per Iudicem admiſſa remanet abrogatum, licet admiſſio abſque vllo decreti præiudicio procedat, *deciſ.38. nu.18 Veroſpio*.

RELAXANDA declaratoria eſt, quando ſunt ſeruati ſoliti quatuor termini, &c. ac non conſtat de reali paritione, *deciſ 160. nu.1. Cerro*.

RELEVANTIA etiam probata dum non prodeſt, tempus cum diſpendio, & incommodo partium non eſt tenendũ, *deciſ.225. num.13. eodem*.

R E L I G I O.

Religionem ingreſſo poſt ſemel factam diſpoſitionẽ amplius liberum non eſt pœnitere, & donationem reuocare, niſi quatenus ad illa egrediatur, *deciſ.223 num 4. Priolo*.

à Religione Nouitius diſcedens cum animo redeundi, cenſetur conditionem perſonæ non mutaſſe, *deciſ.14. num.6. Meltio*.

Religionis deſertio magis conſiſtit in voluntate deliberatæ mutationis propoſiti, quam in actu materiali dimiſſionis habitus, *ibidem nu.15*.

Religio Sacra Hieroſolymitana amplè exempta à Iuriſdictione Ordinariorum, *deciſ.390.num.8. Beuilaqua*.

Religionem ingredientes donationem facere ſolent, ne deſerentes mundum amplius de curis temporalibus ſint ſolliciti, *deciſ 222.num.11 Priolo*.

à Religione licentia determinatã pro primo diſceſſu non poteſt deſeruire pro ſecundo, *deciſ.14 nu.16. Meltio*.

Religionis excluſio, & Religioſorum ab hæreditate cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ vt plurimum fieri ſolet, *deciſ.244.num.7. eodem*.

à Religione Nouitius diſcedens facta deliberatione nõ amplius redeundi conditionem perſonæ mutaſſe cenſetur, *deciſ.14. num.* [illegible] *eodem*.

à Reli-

à Religione auerſio ex Teſtibus clarè & prolixè de ea dependentibus probatur, *deciſ.211 num.2. Beuilaqua.*

à Religione nouitius diſcedens animo non redeundi ſi reuertatur ſine nouo Nouitiatu nõ poteſt admitti. *deciſ.341 nu.8. Meltio.*

Religionem ingredi volens de bonis temporalibus tam per contractum inter viuos, quàm per vltimam voluntatem ad libitum diſponere poteſt. *deciſ.222. num.5. Priolo.*

Religioni Hieroſolymitanæ priuilegia conceſſa vltra ſepta eorundem Monaſteriorum non extenduntur, *deciſ. 334. numer.19. Taia.*

ex Religionis ſuppreſſione ſoluitur mutua obligatio Religioſi, & Religionis, *deciſ.9 num.4. Cerro.*

Religio, quando eſt capax bonorum in communi Profeſſus in ea pro mortuo non habetur, *deciſ. 97. num.2. Meltio.*

Religio Meliteñana non requirit pro habitu ſuſcipiendo, vt probetur Nobilitas ab immemorabili, ſed ſolum ab Auis, *deciſ.207 nu.5. Albergato.*

R E L I G I O S V S.

Religioſorum Conuentus quod non poſſint erigi cum minori numero 12. Religioſorum, ſuper hoc adſunt plures Conſtitutiones Pontificiæ, nempe ſan. me. Gregorij XV. & Vrbani VIII. *deciſ.49. num.9. Meltio.*

pro Religioſi congrua ſubſtentatione, non eſt illicitum, cum non datur temporale pro ſpirituali ſed temporale pro temporali, *deciſ.187. numer.7. Cerro.*

pro Religioſi ingreſſu, quando aliquid datur, vel vt in aliqua Religione, quis profiteatur, *ibidem num.7.*

Tunc datum pro re ſpirituali, temporale, & ſanè eſt illicitum, ſine ſuperiorum auctoritate, *ibidem num.8.*

Religioſus, quod remaneat profeſſus, quando alicui valdè intereſt, *ibid.num.28.29. & 30.*

Religioſus profeſſus in aliqua Religione eſt incapax fideicommiſſi, *deciſ.461. numer.18. Priolo.*

ad Religioſos Iuſpatronatus deueniens Eccleſiaſticum vocatur, *deciſ.323. num.7. Beuilaqua.*

Religioſorum excluſio, quando non fit ex cauſa conſeruandæ agnationis, & familiæ tanquam improba, & illicita reijcitur, & pro non ſcripta habetur, *deciſ.245. nu.11. Meltio.*

R E M E D I V M.

Remedium can. reintegrandæ quibus concurrentibus intret, *deciſ.384. num.1. Cerro.*

Remedium adiudicationis eſt ſubſidiarium in Iure, ſi pignora emptorem non inueniant. *deciſ. 36. numer. 9. Taia.*

Remedium adipiſcendi non impedit poſſeſſio vitioſa & nulla, *deciſ.22. num.14. Veroſpio.*

Remedium reintegrationis ex contractu permutationis, niſi contra tertium poſſeſſorem non competit, *deciſ.148. nu.3 Meltio.*

Remedio immiſſionis executiuè contrà illum procedi non poteſt, qui conſimilem titulum ſubrogationis gratioſæ habet, ſed Ordinario Iudicio eſt agendum, *deciſ. 254. num 7 Beuilaqua.*

Remedium reintegrationis non intrat, quando pars cecidit à poſſeſſione facto proprio, *dec.384. num.2. Cerro.*

Remedium legis finalis, non competit ad bona, quæ defunctus de tempore obitus non poſſidebat, *deciſ. 508. num.11. Albergato.*

Remedium *leg. final.* ſemel immiſſo amplius non competit, quod declara, *deciſ.483. nu.1. Albergato.*

in Remed. *l. fin. C. de Edict. D. Adr. tollen.* remiſſoria an, & quando concedatur, *dec.491. n.15. Taia.*

Remedium *l.2. C. de reſcind.* venditione quando non intret, *deciſ. 196. num.21. Beuilaqua.*

Remedium *leg final.* non datur ſemel immiſſo, quod declara, *deciſ.508. num.2. & 3. Albergato.*

Remedium *leg. final. C. de edict. D. Adr. toll.* fideicommiſſario competit pro conſequendis bonis fideicommiſſarijs, *deciſ.377. num.5. Ninot.*

Remedium *leg. final. C. de edict. D. Adrian. toll.* fideicommiſſario competit etiam pro conſequendis bonis, loco bonorum fideicommiſſariorum, ſubrogatis, *deciſ.379. numer.6. Ninot.*

Remedium *leg. fin.* non competit hæredi non probata poſſeſſione ſui auctoris, *deciſ.483 num.3. Albergato.*

R E M I S S I O.

Remiſſio fideicommiſſi vt ſuſtineatur eadem clara eſſe debet, & talis quæ ex forma diuiſionis indubitata reſultet, *deciſ.358 num.5. Priolo.*

Remiſſio fideicommiſſi et facultate diuidentibus attributa eorumque hæredibus ſuper bonorum alienatione inducta cenſetur, nulla licet diuidentium alienatio proceſſerit, *deciſ.394. num.3. Veroſpio.*

Remiſſio quando ad taxam probatam ſe referre poteſt, gratuita excluditur. *dec.369 num.10. Beuilaqua.*

Remiſſio caducitatis ſine ſcientia deuolutionis non intrat, *deciſ.175. num.18. eodem.*

Remiſſum fideicommiſſum vti per ſimplicem diuiſionem non cenſetur, ita nec per promiſſionem euictionis & defenſionis, *dec.358. nu.7. Priolo.*

R E M I S S O R I A.

Remiſſoria in prophanis denegatur vbi aliàs ſine fumo darì conſueuit, *dec.225 num.8 Beuilaqua.*

Remiſſoriales Teſtes quandonam concludentem probationem facere dicantur, *deciſ.334. num.7. Taia.*

Remiſſoria, lite non extante in tertia inſtantia, niſi appoſito ſequeſtro, & facta obligatione de ſtando vnica non conceditur, *deciſ.257. nu.13. Priolo.*

Remiſſoria non conceditur cum materia eſt inueriſimilis, *dec.207. num.1. Albergato.*

Remiſſoria, vt concedatur articulos aliqualiter ad cauſam facere ſufficit, arctiori diſcuſſione materiæ poſt factas approbationes reſeruata, *deciſ.257. num.12. Priolo.*

Remiſſoria non conceditur, ne melioris fiat conditionis quì nulliter quàm qui validè Teſtes induxit, *deciſ.150. num.8. Albergato.*

Remiſſoria in prophanis denegatur vbi aliàs ſine fumo darì conſueuit, *deciſ.225. nu.1. Beuilaqua.*

Remiſſoria non datur quando eiuſdem petitio præſumitur calumnioſa, grauiſque imminet periurij & ſubornationis timor, cuius periculo teſtes nullo modo ſubijci debent, *deciſ.150. nu.11. Albergato.*

Remiſſoria non conceditur, ne melioris fiat conditionis qui nulliter quàm qui validè Teſtes induxit, *deciſ. 150. num.8. Albergato.*

Remiſſoria data releuantia, & concurrente fumo etiam in beneficialibus denegarì nunquam conſueuit, *deciſ. 257. num.4. Priolo.*

Remiſſoria an, & quando concedatur in *remed. leg. fin. C. de Edict. Diu. Adrian. tollen. deciſ.491. num. 15. & nu.16. Taia.*

Remotio à tutela ob litem inter Tutorem, & pupillum vertentem non iuſtificata Tutoris legitimatione admittitur, *deciſ.108. num.9. Meltio.*

REPETITIO maſculinitatis fieri non debet vbi de diuerſis gradibus, & perſonis agitur, *deciſ.372. num.16. Albergato.*

Repetita confeſſio, quando eſt plurìes, eo magis probat, *deciſ.70. num.11. Beuilaqua.*

R E N O V A T I O.

Renouatio Inueſtituræ per proximiorem peti poteſt vſque ad 30. annos. *deciſ.513. num.8. Ninot.*

Renouatio Inueſtituræ proximiori debetur, quod amplia, *ibid. num.2. & 3.*

Renouatio Inueſtituræ à proximiore petenda eſt infra annum à die obitus inueſtiti, quod limita, *ibidem num. 4. 5. & 6.*

Renouatio Inueſtituræ quando cenſeatur facta ad ſupplantandum in ea comprehenſos, *deciſ.517. num.7. & 8. Veroſpio.*

Renouatio feudi, quando multo magis cenſeatur facta ſine præiudicio primæ Inueſtituræ, *deciſ.409. num.7. Cerro.*

Renouationis tempus non à die deuolutionis, ſed à die ſcientiæ illius incipit, *deciſ.306. num.6. Cerro.*

Renouatione infra annum, & diem non petita, eadem poſtea præſertim re integrà peti non poteſt. *ibidem num.5.*

R E N V N C I A T I O.

Renunciatio ex cauſa ingreſſus Religionis & profeſſionis paupertatis reſultans renunciantem humanarum rerum iuribus eximit, vt Deo feruentius inſeruiat, *deciſ. 356. num.13. Taia.*

Renunciatio cum dimiſſione poſſeſſionis non ſuffragatur, cum eadem ab vno tantùm ſine ſpeciali mandato alterius & extra tempus facta fuerit, *deciſ. 80 num.8. Cerro.*

ob Renunciationem pinguis hæreditatis exigua dote ſibi reſeruata læſio non admittitur, cum conſtito de ſufficienti dote quantitas patrimonij attendi non debeat, *deciſ.224 num.8. Albergato.*

Renunciatio facta ad formam Teſtamenti habentis certam formam in omnibus, & per omnia eſt ſufficiens, *deciſ. 487 nu.3. Albergato.*

Tom. XLII.

Dddd 2 Renun-

Renunciatio ex ignorantia fideicommiſſi non præſumitur, quando contrarium manifeſtè apparet, *deciſ. 371. num. 5. Albergato.*

an Renunciationem fideicommiſſi conditionalis clauſula ad habendum & pleno Iure diſponendum inducat, *deciſ. 358. num. 9. Priolo.*

Renunciatio cum dimiſſione poſſeſſionis non ſuffragatur, quæ eadem ab vno tantùm ſine ſpeciali mandato alterius, & extra tempus facta fuerit, *deciſ. 80. num. 8. Cerro.*

Renunciatio realis dicitur non ſolum dote, ſed etiam alio aliquo recepto, *deciſ. 356. num. 15. Taia.*

Renunciatio primogenituræ, & fideicommiſſi in facto non ſubſiſtit, dum contrarium ex lectura Inſtrumenti tranſactionis apparet, *deciſ. 326. num. 12. Priolo.*

Renunciatio ad fauorem Patris facta poſt acceptam dotem competentem, adhibitis ſolemnitatibus requiſitis impugnari non poteſt, *deciſ. 354. num. 12. Priolo.*

Renunciatio procurata propter fauorem agnationis, & ad effectum acquirendi libertatem diſponendi, in quantum operatur, *deciſ. 356. num. 18. Taia.*

In Renunciatione beneficij conſenſus ſucceſſiuè à pluribus deſcendentibus præſtitus cum expreſſione, quod beneficium eſſet de Iurepatronatus familiæ, qualitatem, & naturam Iuris gentilitij, & familiaris probat, *deciſ. 103. nu. 6. Priolo.*

Renunciatio ſiue ſit valida, ſiue non, vſumfructum ſimul, & legatum renuncians prætendere non poteſt, ſed vnum cum altero compenſare tenetur, *dec. 276. num. 14. Priolo.*

Renunciatio an ex propria perſona venienti præiudicet, *deciſ. 372. num. 12. Beuilaqua.*

Renunciatio facta alienatione ad fauorem maſculi in fideicommiſſo vocati, & prohibitione Teſtatoris interdicta non cenſetur, *dec. 271. num. 12. Albergato.*

Renunciatio ex capite læſionis non obſtante iuramento reſcinditur, *deciſ. 354. num. 1. Priolo.*

Renunciatio etiam quoad Ius futurum tenet, cum Iuramentum in ea interuenerit, *deciſ. 356. num. 17. Taia.*

Renunciatio fideicommiſſi dum ex Inſtrumento diuiſionis non apparet, de eo tranſactum, aut illi renunciatū fuiſſe, dici non poteſt, *deciſ. 358. numer. 6. Priolo.*

Renunciatio filiæ an ſtante prohibitione alienationis in fideicommiſſo contenta rectè fieri dicatur, *deciſ. 221. num. 10. Albergato.*

Renunciatio non ſuffragatur damna ac expenſæ niſi reficiantur, *deciſ. 751. nu. 7. Priolo.*

Renunciatio à maiore facta ſtatuto inſinuationem requirēti non ſubiacet, *deciſ. 361. nu. 6. Beuilaqua.*

Renunciatio matris etiam recepta competenti dote cum iuramento filijs non præiudicat, *deciſ. 265. numer. 17. Albergato.*

Renunciatio feudi aliud eſt, ſi ſit realis, & aliud ſi ſit perſonalis, *dec. 409. num. 12. Cerro.*

Renunciatio concepta verbis ampliſſimis comprehendit omne ius & quandocunque tempus, *deciſ. 244. num. . . Priolo.*

Renunciatio perſonaliſſima filio licet matris hæredi in ſuis iuribus non præiudicat, *deciſ. 265. num. 27. Albergato.*

Renunciatio matris prædefunctæ an præiudicet filio hæredi magna eſt, & difficilis inter Doctores controuerſia, *deciſ. 101. num. 11. Albergato.*

Renunciatio quando ſit propter dotem receptam, realis nō immeritò cenſetur, *deciſ. 356. num. 14. Taia.*

Renunciatio determinata, reſtricta ad certa bona, ad alia extendi non debet, *deciſ. 310. numer. 13. Priolo.*

Renunciatio fideicommiſſi non inducitur, niſi expreſſè dicatur, aut verba de neceſſitate id inferant, *deciſ. 386. numer. 1. Priolo.*

Et iſta eſt communis opinio, & ab eā non eſt recedendum, *ibidem nu. 2.*

Renunciatio obſtat nepoti, quando filia nominatim pro eo promiſit, recepta dote ad eundem nepotem delatæ, *deciſ. 224. num. 8. Beuilaqua.*

Renunciatio ob non adhibitas ſolemnitates in contractibus mulierum ſeruari ſolitas nullitatis vitio obnoxia cenſetur, *dec. 329. numer. 10. Beuilaqua.*

Renunciatio reſpectu iuris renuncianti delati vim donationis obtinet, *deciſ. 62. num. 8.*

Renunciationem Monialis ſi amplam fecerit omnibus bonis non poteſt prætendere ſucceſſionem, *deciſ. 401. numer. 1. Bourlemont.*

Renunciatio quando eſt realis, non deficit per deficientiam perſonarum, *ibidem num. 5.*

Renunciatio à Matre facta ſtante eiuſdem nullitate filio non obeſt, quia in poſſeſſionem bonorum emphyteuticorum immittatur, *deciſ. 361. num. 2. Beuilaqua.*

Renunciatio ſtantibus verbis Inſtrumenti tam ex teſtamento, quam ab inteſtato vtramque ſucceſſionem comprehendit, *deciſ. 356. num. 5. Taia.*

Renunciatio primogenituræ, & fideicommiſſi in facto non ſubſiſtit, dum contrarium ex lectura Inſtrumenti tranſactionis apparet, *deciſ. 310. num. 12. Priolo.*

Renunciatio generalis nullis terminis arctata, ad omnia ſub genere comprehenſa regulariter extenditur, *deciſ. 68. num. 2. Veroſpio.*

inter Renunciationem priorem diſtinctio tanquam generaliorem, & poſteriorem tanquam ſpecialem non admittitur, cum poſteriora verba prioribus ex abundanti adiecta cenſeantur, *deciſ. 356. num. 8. Taia.*

per Renunciationem ab Epiſcopo factam probatur abnegatio quaſi poſſeſſionis, *deciſ. 62. num. 8. Taia.*

Renunciatio non adhibitis ſolemnitatibus etiamſi iuramēto roborata fuerit, inualida cenſetur, *deciſ. 361. num. 2. Beuilaqua.*

Renunciatio quando eſt realis ſucceſſioni in totum renunciaſſe præſumitur, *deciſ. 36. num. 11. Taia.*

Renunciatio Matris filium tanquam nepotem per rectam lineam deſcendentem, & ex Iure, & propria perſona venientem non afficit, *deciſ. 224. numer. 3. Beuilaqua.*

Renunciatio Matris cum non ſit gratuita, ſed ob dotem à Patre conſtitutam facta, filio ex propria perſona venienti præiudicat, etiamſi Mater deceſſerit priuſquam caſus ſucceſſionis in bonis renunciatis euenerit, *ibidem num. 4.*

Renunciatione per tranſactionem facta, renuncianti ad iura renunciata amplius non datur regreſſus, *deciſ. 88. num. 21. Priolo.*

Renunciationis contractus merè lucratiuus ſtrictam interpretationem fauore renunciantis admittit, *ibidem nu. 17.*

Renunciatio iure hæreditatis, vel alio quouis modo facta quid operetur, *deciſ. 412. numer. 11. Albergato.*

Renunciatio omnia fideicommiſſa, conditionalia, hoc eſt iura in futurum purificanda amplectitur, *deciſ. 68. num. 1. Veroſpio.*

Renunciatio feudi, quando dicatur perſonalis, *deciſ. 409. num. 13. Cerro.*

Renunciatio per modum pacti licet improbetur à Iure ciuili, tamen cum eſt iuramento firmata valet, *deciſ. 245. n. 10. Priolo.*

Renunciatio facta cum reſeruatione Ius nullum in emptorem transfert, cum eadem niſi ad cautelam adhibita non cenſeatur, *deciſ. 304. numer. 15. Taia.*

Renunciatio realis dicitur non ſolum dote, ſed etiam alio aliquo recepto, *deciſ. 356. num. 15. Taia.*

Renunciare mater an poſſit ſucceſſioni in præiudicium filiorum tanquam vocatorum, & an eiuſmodi renunciatio ſuſtineatur, *deciſ. 27. num. 13. Albergato.*

Renunciatio facta cum clauſula donandi illud plus quod bona valebant, in quantum operatur, *deciſ. 354. num. 6. Priolo.*

Renunciatio à filia de bonis paternis facta decocto errore non ſuſtinetur, *deciſ. 354. numer. 1. Priolo.*

Renunciatio bonorum eo fortius firmatur, dum fuit per viam donationis inter viuos, *deciſ. 401. numer. 2. Bourlemont.*

Renunciatio quando renuncianti, & eius familiæ eſt fauorabilis, læſio in ea conſiderari non poteſt, *deciſ. 354. num. 13. Priolo.*

Renunciatio facta de bonis vltimas voluntates concernentes non comprehendi prouenientia ex contractibus, quod ampliā, *deciſ. 497. num. 5. Albergato.*

Renunciatio feudi, quando liberè non dicatur facta ad fauorem alicuius, *deciſ. 409. numer. 16. Cerro.*

Renunciatione ob receptionem dotis portionem ſibi ex fraterna hæreditate tangentem longè excedentis facta, omnis dolus, & læſio excluditur, & rigor ſolemnitatum ceſſat, *deciſ. 224. nu. 12. Beuilaqua.*

Renunciationis acceptatio qualiter cenſeatur facta, *deciſ. 401. num. 16. Bourlemont.*

Renuncians læſioni in magno, & maximo exceſſu, læſioni in totum renunciaſſe non cenſetur, *deciſ. 354. num. 9. Priolo.*

Renunciatio intelligitur de prima vice, *deciſ. 524. num. 18. Cerro.*

Renunciatio fideicommiſſi purificati, aut purificandi ex amplitudine, generalitate, & geminatione verborum iuſtificatur, *deciſ. 371. numer. 2. Albergato.*

Renun-

Renunciatio, ſtante tranſactione ſubſecuta indiuidualiter ſuper bonis primogenituræ ſubiectis, clarior apparere non poteſt. *decis.371.num.9. Beuilaqua.*

Renunciationis cauſa, ſi non ceſſet, ceſſare non debet renunciationis effectus, *decis.401. nu.9 Bourlemont.*

Renunciatio non præiudicat venienti ex propria perſona, *decis.464. nu.11 Cerro.*

Renunciatione per donationem inter viuos facta ſucceſſio ad donantem reuerti non poteſt, *decis.271. nu 3. Albergato.*

Renunciatione ſub conditione facta, cum eadem adimpleta fuerit facultas redeundi ad iura renunciata non datur, *dec.276. num.6 Priolo.*

Renuncians ſemel bonis paternis non poteſt amplius ſuccedere in eiſdem, *decis.244. num.1. Priolo.*

Renunciatio feudi facta in manibus Domini directi, aliud eſt, ſi fiat liberè, & aliud ſi fiat ad fauorem tertij, *dec.409. num.11. Cerro.*

Renunciatio quamuis ampla renunciantem à lucro ſibi delato ob tranſitum parentis ad ſecunda vota non excludit, *decis.146 num.4. Melzio.*

Renunciatio non ſuffragatur, niſi damna ac expenſæ reſarciantur, *decis.75. nu.7. Priolo.*

Renunciatio aliud eſt, dum rea ineſt, & aliud ſi ſit perſonalis, *decis.401. num.4. Bourlemont.*

Renunciatio, quando non conſtat de ſpeciali mandato non releuat, *decis.95. num.8. Priolo.*

Renunciationes, quæ fiunt à Monialibus ingredientibus Monaſterium quid reſpiciant, *decis.401. nu.8. Bourlemont.*

Renunciatio realis, non reſpicit tantum perſonas in ad cuius fauorem ſunt facta renunciatio, *ibidem num.6.*

Renunciatio hæreditatis non extenditur ad bona donata, vel ex contractu quæſita, *decis.412. & 23. Albergato.*

Renunciatio quando iura deferenda includit, contractus formam ſimplicis renunciationis non egreditur, *decis.68. num 9. Verospio.*

Renunciatio fideicommiſſum ex obitu Donatarij purificandum comprehendens, cur nullius roboris eſſe cenſeatur, *ibidem num.3.*

Renunciatio Matris pro ſe, & ſuis hæredibus ad deſcendentes ab omni ſucceſſione excludat, *dec.265 nu.6. Albergato.*

Renunciatio abſque vlla limitatione facta ab omni ſucceſſione eorum quorum hæreditati renunciatur, renunciantem excludit, *decis.356. num.6. Taia.*

Renunciatio ſine ſolemnitatibus, an ſuſtineatur, quando læſio, & dolus ceſſat, *decis.361. nu.14. Beuilaqua.*

Renunciatio facta ad formam alicuius ſcripturæ dicitur ſpecialis, & indiuidua, *decis.487 nu.4. Albergato.*

Renunciationis realitas quomodo probatur, *decis.356.nu.12. Taia.*

Renunciationes ſunt ſtrictè intelligendæ, *decis.412.num.14.*

Renunciatio à filia minoris ætatis facta, potius ex ſimplicitate, quàm ex animi liberalitate facta præſumitur, *dec.354. num.6. Priolo.*

Renunciationes, quæ fiunt à Monialibus ingredientibus Monaſterium ex qua cauſa fiant, *dec.401. nu.7. Bourlemont.*

Renunciationem abſolutè includunt verba quomodolibet, quauis cauſa, & ratione, quomodocunque, & qualitercunque, *dec.s.271 nu.3. Albergato.*

Renunciatio ſi fuerit facta reſpectu certarum perſonarum eis deficientibus, an ceſſet donatio, *dec.ſ 401. num.4. Bourlemont.*

Renunciatio tam ex Teſtamento quam ab inteſtato facta, potius excludit renunciantes à ſucceſſione ab inteſtato, cum alias ex Teſtamento capere non prohiberentur, *decis.356. num.7. Taia.*

Renunciatio fideicōmiſſi ſub verbis dubijs concepta fruſtrà applicatur vbi verba ampliſſima exiſtunt, *decis.271.num.7. Albergato.*

Renunciatio ſtante clauſula cum certa ſcientia valoris bonorum, ex capite læſionis impugnari non poteſt, *decis.354. num.9. Priolo.*

Renunciatarius debet ſubminiſtrare alimēta Donatori pauperi, *decis.7 num.2. Cerro.*

Renunciata primogenitura, res ei ſubiecta in diuidentis libera tranſit, *decis.371. nu.30. Beuilaqua.*

RENVNCIANS.

Renuncians liti, qui litigando ſuper primum beneficium recipit ſecundum, *decis. 55.num.3. Taia.*

Renunciante Matre poſt receptam egregiæ quantitatis dotem ad fauorem Teſtatoris pro ſe, & hæredibus, cum obligatione pro obſeruantia renunciationis, filij, & deſcendentes vlterà prætendere non poſſe cenſentur, *decis.301. nu 10. Albergato.*

Renuncians per viam donationis inter viuos ad bona renunciata non poteſt habere regreſſum, *decis 453 num.1. & 2. Albergato.*

à Renunciatione adſtipulata donatione acceſſoriè, ac dependenter eiuſdem naturam immutare nequit, *decis.68. num 10. Verospio.*

Renuncianti iura ſua regreſſus ad ea regulariter non datur, *decis.271. num.1 Albergato.*

Renunciatum fideicommiſſo, quando cenſeatur quamuis in renunciatione, non fuerit facta ſpecifica mentio, *dec.401. num.12. Bourlemont.*

Renunciante obſeruantiam renunciationis pro ſe, & hæredibus promittente, filij hæredes eiuſmodi renunciatione ita ligantur, vt amplius illi contrauenire non valeant, *decis.224. num.5. Beuilaqua.*

Renuncians bonis paternis cum iuramento, & omnibus ſolemnitatibus ad eadem bona redire non poteſt, *decis 244. num 3. Priolo.*

Renūcians filia bonis paternis, à Patruo in cuius domo poſt mortem Patris remanſit, ſeducta cenſetur, *decis.354. nu.5. Priolo.*

Renuncians cum pingui conditione vtique omnes caſus cōprehendiſſe præſumitur, *decis.204.num.9. eodem.*

Renunciare fideicommiſſo quis non poteſt aliquando, ex defectu poteſtatis, *decis 401. num 14. Declara, vt num.15. Bourlemont.*

REPRÆSENTANTES perſonam duplicem, ambæ qualitates ſunt attendendæ, & conſiderandæ, *decis.124. numer.5. Verospio.*

Repræſentatio non datur quando filij primi gradus proprijs expreſſis nominibus hæredes inſtituti reciprocè ſubſtituuntur, *ibidem num.9.*

REPETITIO pretij pro cambio in diſſolutionem crediti realiter cōuerſo dumtaxat admittitur, *decis.261.nu.9. Verospio.*

REPRODVCTIONE repudiationis cum alijs iuribus ſtante quæ niſi à filia non poterant haberi, mandatum procuratoriæ præſumptum adfuiſſe controuerti non poteſt, *decis.222. num.8. Priolo.*

REPVDIATIO.

Repudiare hæreditatem in hæredis poteſtate ſicuti ſtat; ita in poteſtate Teſtatoris ſtat, alium hæredem ſibi inſtituere, *decis 4. num.6. Albergato.*

Repudiatio ſine ſolemnitatibus ſtatuti fieri nequit, *decis.222. num.9. Priolo.*

Repudiata hæreditas quomodo probetur, *decis.7. numer.1. eodem.*

Repudiatio ſolemniter facta an per actos ſubſequentes reuocari poſſit, *decis.77. num.6 eodem.*

de Repudiatione regula in actibus publicis, & Iudicialibus non procedit, dum in iſſ fraus à Statuto conſiderata non præſumitur, *decis.232 nu.10. eodem.*

poſt Repudiationem hæreditatis frater ſicuti domum redimere non poteſt; ita nec quæ tanquam hæres cauſam à fratre habet, *ibidem num.3.*

Repudiationis reproductione cum alijs iuribus ſtante, quæ niſi à filiæ non poterant haberi, mandatum procuratoriæ præſumptum adfuiſſe controuerti non poteſt, *ibidem nu.8.*

Repudiationis reuocatio licita eſt, dummodò fiat intra triennium, *decis.77. num.7. Priolo.*

per Repudiationem ab ipſa filia factam in locum primi hæredis ſubintrat Monaſterium purificato ſecundo caſu, & teſtamentaria diſpoſitio initium ſumit, *decis 98. numer.2. Beuilaqua.*

Repudiatio facilè præſumitur, quando hæreditas eſt damnoſa, ſicuti aditio quando eadem eſt opulenta, *decis.77.nu.5. Priolo.*

Repudiatio facta à Patruo ad liberandam neptem à vexationibus Creditorū, attenta productione Iurium de mandato neptis facta cenſetur, *ibidem num.4.*

Repudiata hæreditate exiſtentia repudiantis amplius in cōſideratione non eſt habenda, *decis.22. nu.3. Verospio.*

REPVGNANTIA.

Repugnantia, & correctio in eodem Teſtamento non eſt admittenda, *decis.536.num.10. Emerix.*

Interpretatio ſemper facienda in dubio, quod quis non voluerit ſibi contradicere, vel contrariare, *ibidem.*

Repugnantia, & conqueſtiones verbis, & facto declaratæ conſenſum profeſſioni præſtitum non fuiſſe liberum, ſed

coactum

coſtum, & meticuloſum oſtendunt, *deciſ.211. numer.3. Beuilaqua.*
Repugnantia ſtipulationis circumſcripta, Emphyteuſis etiã Eccleſiaſtica ad fœminas, quæ illius ſunt capaces, tranſit, *deciſ.363. nu.9. Albergato.*

R E S.

Res iudicata præſumitur ritè, & rectè per omnia emanaſſe, *deciſ.222. num.15 Priolo.*
Rem aut non tradi, aut traditam euictionem pati idem eſt, *deciſ.109. num.2. Melzio.*
Rem iudicatam Iniuſtitia impedit, & illius executionem, *deciſ.419. num.2. Beuilaqua.*
Rem ſpiritualem Simonia eſt procurare, mediante pecunia quam alias non poſſet procurare, *deciſ.187. num.27. Cerro*
ſuper Re tranſactio non fit cuius finis certiſſimus eſt, *dec.187 nu.33 Cerro.*
de Re dubia, & bona fide tranſactio facta afficit vocatos ad fideicommiſſum, *deciſ.496. num.1. Albergato.*
Rei litigioſæ in clauſula tranſactionis ſubſtinetur, *deciſ.228. num.8. & 9. Taia.*
Rei magni valoris adiudicatio ad fauorem ipſiuſmet Creditoris agentis pro modico credito facta, dum cõtinet enormiſſimam læſionem dolo, & fide mala extortam, ſuſtineri nullo modo poteſt, *deciſ.26. num.8. Cerro.*
Rem cum qualitate ſua, cenſetur quis acceptaſſe, *deciſ.16. num.11. eodem.*
Rem in ſolutum Creditor primus accipiendo, aut ab ipſo debitore emenda, dum alteri eandem vendit emptor non eſt ſecurus, ſed Iuri offerendi fauore ſecundi Creditoris ſubiacet, *deciſ.186 num.7. Beuilaqua.*
Res iudicata appellatione à prima ſententia non interpoſita cenſetur, *deciſ.362. num.1. eodem.*
ad rem de qua agitur actus, qui non faciunt non attenduntur, *deciſ.70. num 74. eodem.*
de Re ſua Papa non aliena diſponendo nemini Ius ſuum auferre, *deciſ.126. num.11. eodem.*
Rem iudicatam, quãdo quis habet contra ſe, non eſt audiendus contra eam, cum tunc ſit locus paritioni, *deciſ.260. num.15. Cerro,*
vt Res tranſeat cum eadem in omnes poſſeſſores hypotheca efficit, *deciſ.505. num.3 Ninot.*
Res aliena vendi, locari, inueſtiri, &c. etiam poteſt, *dec.452. num.3. Albergato.*
Rem manifeſtiſſimam Inſtrumentum publicum facit, *dec.377.*
Rei totalitatem, & plenitudinem, dictio *omnimodè*, importat. *deciſ.2. num.6. Priolo.*
Res iudicata ad fauorem hæredis, tranſit in ſecundum Donatarium cauſam defenſionis à Matre habentem, *deciſ.222. num.12. Priolo.*
ſuper Rebus Eccleſiaſticis beneplacito Apoſtolico, & cauſæ cognitione carens tranſactio non ſuſtinetur, *deciſion.347. num.1. Bourlemont.*
per Rem iudicatam lis non extinguitur, niſi quatenus exequatur, *deciſ.378. num.7. Cerro.*
de Re tranſitoria donatio facta ad extraneos cenſetur facta capacibus tantum, *deciſ.458. num.3. 4. & 5. Albergato.*
Rei confeſſio omni probatione maior exiſtit, *deciſ.290. nu.20 Bourlemont.*
Rei fructus in lite pendentis à die motæ litis ſunt reſtituendi, *deciſ.81 nu.1. Albergato.*
Rem iudicatam ſententia iniuſta excludit, & potiſſimum eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, etiamſi non ſit notoria, *deciſ.124. num.1. Veroſpio.*
Reis, & poſſeſſoribus pro iuſta defenſione non ſuffragatur creditores pecunia ſua fuiſſe dimiſſos, niſi factum interuenerit, vt ex pecunia dimitterentur, & ad ipſos pecunia perueniret, *deciſ.248. num.13. Taia.*
Rei litigioſæ ceſſio, quæ in Iure eſt certa ſubſtituitur, *deciſ.228. num.12. Taia.*
Rei Eccleſiaſticæ alienatio quando facta dicatur cum cauſa, & cum euidenti Eccleſiæ vtilitate, *deciſ.510. num.8. Priolo.*
Rei non traditæ exceptio locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit. *deciſ.291. nu.16. Veroſpio.*
Res iudicata, non poteſt allegari, ſi ſit in reſtitutionis in integrum gradu, *deciſ.402. num.23. Albergato.*
Rem alienam Teſtatorem voluiſſe relinquere, & hæredem ſuum onere redimendi grauare nõ eſt veriſimile, *dec.182. nu.2. Taia.*
Rei inueſtitæ dominium nedum, iunctis adminiculis probat contra inueſtitum, verum etiam contra tertium, *dec.452. num.4. Albergato.*
ſuper Rebus fideicommiſſo in genere ſubiectis ſententia de Iure ferri poteſt, & poſtmodum in illius executione ad bonorum liquidationem deueniri. *deciſ 137. num.5. Melzio.*
Rei litigioſæ ceſſio facta ſubſtinetur pro rata pretij ſoluti. *deciſ.228. num.3. 4. 5. & 6. Taia.*
in Rebus Eccleſiæ alienãdis requiſitæ ſolemnitates in quibus præcipuè conſiſtunt, *deciſ.297. num.10. Bourlemont.*
Rei diſtractio minoris niſi ex cauſa præciſæ neceſſitatis permitti non poteſt. *deciſ.368. nu 2. Ninot.*
Rei non traditæ exceptio locatorem pro penſionibus agentem omninò repellit, *deciſ.291 num.15. Veroſpio.*
Res iudicata pro veritate habetur, *deciſ 222. num.14. Priolo.*
REINVESTIMENTVM bonorum alienatorum culpa Tutoris auget, maximè dum illud factum apparet cum fideiuſſore qui decoctus obijt, *deciſ.208. num.13. Melzio.*
Reinueſtimenta non conferunt, cum neque pro integris teſſeris pretiorum, neque pro fideicommiſſo, ſed ſolum pro euictione ad fauorem emptoris conuenta appareant, *deciſ.183 num.23. Taia.*
REIPVBLICÆ non minus intereſt doctis hominibus quam liberis repleri, *deciſ.302. num.7. Albergato.*
RESCISSIO contractus nominati regulariter admitti non debet, ſed actio dumtaxat contra inobſeruantem pro eius adimplemento, *deciſ.419. num.28. Veroſpio.*
Quod tamen non procedit, quoties promiſſio non poteſt expleri, *ibidem num.19.*

R E S E R V A T I O.

ſub Reſeruationibus Apoſtolicis Iuſpatronatus, quando eſt mixtum non cadit, *deciſ.276 num.1. Beuilaqua.*
Reſeruatio ex officio Militis Lauretani acquiſita non multiplicatur, dum huiuſmodi beneficia ratione Prothonotariatus, & Familiaritatis reſeruata contentur, *deciſ.266. num.9. Priolo.*
Reſeruationem prouiſio Apoſtolica non inducit, quæ de Iure non adeſt, nec Ordinario ex defectu voluntatis Papæ præiudicium infert, *deciſ.127. num.7. Cerro.*
de Reſeruatione in bonis extraiudicialibus declaratio cadere non poteſt, dum de illis penes vxorem libera non eſt adminiſtratio, *deciſ.291. num.19. Priolo.*
cum Reſeruatione venditor præfertur, etiam quibuſcunque creditoribus, *dec.284. num.8. Beuilaqua.*
Reſeruatio non probata identitate rei particularis dubia, & incerta redditur, cum fieri poſſit, quod bona quæ petuntur ſint de reſeruatis, & alio titulo conceſſa, *deciſ.482. num.4. Albergato, la prima.*
Reſeruatio beneficiorum in Curia, vel intra duas dietas vacantium ante promulgationem *Extrauagantis*, generaliter inducta fuit, *deciſ.266. nu.20. Priolo.*
Reſeruatio ampliſſima quorumcunque Iurium deſcendentibus competentium non ſuffragatur, dum Iura fideicommiſſaria non hæreditaria præſeruata fuiſſe iuſtificatur, *deciſ.42. num.8. Cerro.*
in Reſeruatione Breuè quando eſt fundatum non poteſt exequi, niſi reſeruatio plenè, & concludenter probetur, *deciſ.266 nu.26. Priolo.*
Reſeruatio iurium pactis non adimpletis à tempore donationis intrat, *deciſ.186. num.15. Beuilaqua.*
Reſeruatio penſionis facta ſuper beneficio viuentis dicitur habere votum captandæ mortis, & non tenet, *deciſ.512. num.8. Quod limita, vt num.10. & 13. Albergato.*
Reſeruatio perſonalis tripliciter tantum conſiderari ſolet. *deciſ.266. num.24. Priolo.*
Reſeruationem acquiſitio de nouo facta, tanquam reiteratio eiuſdem qualitatis non multiplicat, *ibidem num.8.*
Reſeruatio experiendi Iura ſuper alijs corporibus poſt ceſſionem generaliter factam non ſuffragatur, *deciſ.350. nu 3. Bourlemont.*
Reſeruatio fructuum præſeruat tam dominium quam poſſeſſionem, *deciſ.411. num.19. Beuilaqua.*
Reſeruatio perſonalis an ex officio Scriptoratus Apoſtolici reſultet. *deciſ.266. num.13. Priolo.*
cum Reſeruatione dominij venditor cenſetur dominium retinere donec fuerit ſatisfactus, & contractus interim vim locationis habet, *deciſ.284. nu.7. Beuilaqua.*
cum Reſeruatione renunciatio facta Ius nullum in Emptorum transfert, cum eadem niſi ad cautelam adhibita non cenſeatur, *dec.304. num.11. Taia.*
Reſeruatio incompatibilis pro nõ appoſita habetur, nec vltra Iura expreſſa quicquam operatur, *deciſ.230 numer.7. Albergato.*
Reſeruatio ex Familiaritate, & Prothonotariatus, niſi ab vno eodemque titulo prouenire indultũ inefficax, & inane redderetur, *266. nu.6. Priolo.*

Reſerua-

Reſeruatio facultatis eligendi in quam cauſam debitor ſoluat quid importet, *deciſ.201 num.13. Priolo.*

Reſeruatio per obitum Officialium inducta in quibus caſibus locum habet, *dec.266.num.15. eodem.*

de Reſeruationibus factæ ſiue vigore Indulti, ſiue ordinaria facultate, ex Conſtitutione Vrbani VIII. annullantur, *dec.307. num.1. Albergato.*

Reſeruationis duplicitas vt excludatur ab Indulto, reſeruationes debent eſſe perſonales, & conquales, nec diſparatæ, & diuerſæ ſpeciei ſufficiunt, *deciſ.266. num.2. Priolo.*

Reſeruationis mentione omiſſa clauſula ſuffragari non poteſt, *dec.223. num.9. eodem.*

Reſeruatio ad fauorem capituli facta non releuat, cum non probetur identitas, ſine qua in gradu reſtitutionis in integrum ſententia lata renocari non debet, *deciſ.282. num.8. Albergato. In prima.*

Reſeruatio dominij excludit rei translationem in alium, *deciſ.412. num.3. Beuilaqua.*

Reſeruatio non opus eſt vbi beneplacitum Apoſtolicum præceſſit, *deciſ.236 num.11. eodem.*

Reſeruatio dominij probat illud eſſe penes reſeruantem, *dec.412. num.4. eodem.*

RESIGNATIO.

Reſignatio pendet à partium conſenſu, & authoritate Papæ, *deciſ.480. num.11. Bourlemont.*

per Reſignationem vacatio in manibus Papæ eſt concludenter probanda contra prouiſum ab Ordinario poſſeſſorem, *ibidem num.5.*

per Reſignationem vacatione nõ iuſtificata gratia obreptitia cenſetur, & ad clauſulas alternatiuas quæ tanquam acceſſoriè cum ipſa corruunt, fruſtrà recurritur, *deciſ.223 num.7. Priolo.*

Reſignationem Papa non admittit, niſi iuſtificatis narratis, *deciſ.480. nu.13. Bourlemont.*

Reſignationis publicatio infra tempus præfixum in gratia reſtitutoria ob lapſum temporis in Conſtitutione Gregoriana aſſignati fieri debet, *deciſ.249.num.7. Priolo.*

Reſignatio conditionalis dum plenum Ius, & poſſeſſionem reſignatario non tribuit, reſignans in ea rectè agere, & conueniri poteſt, *deciſ.256.num.7. Emerix.*

Reſignatione admiſſa ſi reſignans ſuperuiuat per viginti dies beneficium non dicitur vacare per obitum, *deciſ.35. num.4. Albergato.*

Reſignationis litteræ, & gratia reſignantis cum in omnibus iuſtificatæ appareant, executionem paratam habent, *deciſ.249.num.1. Priolo.*

Reſignantis litteras iuſtificatas fuiſſe quomodo probatur, *ibidem num 2.*

Reſignans Canonicatū ad fauorem tertij, omne Ius, & poſſeſſionem à ſe abdicaſſe, ac ſine titulo, colorato remanſiſſe cenſetur, *deciſ.255. num.2. Emerix.*

RESIDENTIA in litteris Apoſtolicis multoties etiam pro interesſentia accipitur, *deciſ.223. num.9. Meltio.*

RESPONSIO.

Reſponſio talis eſſe debet, qualis præcedit interrogatio, *deciſ.40. num.11. Meltio.*

Reſponſio præciſa dicitur, quando ea in medio orationis copulam, *&*, ſeu negatiuam, *neque*, vel ſimiles continent, *ibidem num.3.*

Reſponſio inſufficienter facta per alias partitas, & ſcripturas eſt probanda, ad hoc, vt ab onere probandi ac extrahendi ſcripturas relatas pars aduerſa liberetur, *ibidem nu.19.*

Reſponſio per verba præciſa facta, congruè facta cenſetur, *ibidem num.1.*

Reſponſio diſtinctè, & ſeparatim non ab omnibus curmatim ex diſpoſitione Iuris fieri debet, *ibidem num.7.*

Reſponſio per verba præciſa etiam in ſtatutis Vrbis admittitur, quæ præciſam reſponſionem requirit, *ibidem num.2.*

Reſponſio qualificatè, ac relatiuè facta inſufficienter facta iudicatur, *ibidem num.9.*

Reſponſio qualificata, & relatiua licet aliquando admitti ſoleat, non procedit tamen niſi in caſu, quo & ipſa poſitio qualificata fuit, *ibidem num.10.*

Reſponſio qualificata admittitur, quando in eadem poſitione aliqua fit mentio de ſcripturis relatis, *deciſ.40.num.12.*

RESTRICTIO, promiſſum quando aliquid eſt generaliter, & indefinitè, non admittitur, *dec.439.num.8. Cerro.*

RESOLVTIO.

Reſolutionibus Sacræ Congregationis Epiſcoporum, &c. Rota ſemper reuerenter ſolet deferre, *deciſ.456. num.10. Celſo.*

Reſolutiuum pactum, appoſitum in Tranſactione plurium rerum, quid operetur, *deciſ.157. num.18. Cerro.*

Reſolutio à partibus mediante tempore acceptata iuxta ſtylum eſt ſupponenda, nec incidenter reuocanda, *dec.327 num.10. Beuilaqua.*

Reſolutiones plures Camerales in terminis Iuris congrui in quo caſu loquantur, *deciſ.538. num.102. Cerro.*

Reſolutiuum pactum vt inducat ſuum effectum, pro quo ſuit ſignitum, ipſo volente validitatem inducit, *deciſ.509. num.12. & 13. Veroſpio.*

RESTITVTIO.

Reſtitutio dotis per prædeceſſum vxoris ad relictos ſi ios non extenditur, *deciſ.63. num.13. Beuilaqua.*

Reſtitutio dotis matrimonio conſtante non permittitur, *deciſ.349. num.6. eodem.*

à Reſtitutione fructuum, qui percipi potuerunt cauſa quælibet iuſta excuſat, *deciſ.121. num.8. & 9. Bourlemont.*

pro Reſtitutione fructuum promiſſio omnis diligentiæ adhibendæ cum non pendeat à poteſtate promittentis in promiſſione facti proprij reſoluitur, *deciſ.119. numer.1. Beuilaqua.*

Reſtitutionis dotis petitione nedum ſummam vere debitam, ſed & promiſſam longè excedente, heredes pro intereſſe conſequendo in mora conſtitui non poſſunt, *deciſ.351. num.2. Veroſpio.*

ad Reſtituendos fructus condemnatio coram eo, qui ſuper negotio principali in prima inſtantia pronunciauerat, peti non poteſt, *deciſ.264. num.6. Priolo.*

de Reſtituenda portione hereditatis confidentia non admittitur, niſi legitimè ex verbis ipſius Teſtamenti probetur, *deciſ.155. num.2. Meltio.*

Reſtituere ædificium poſſeſſores an teneantur, niſi ſumptus erogatos, quatenus res pretioſior facta ſit, acceperint, *deciſ.369. num.5. Emerix.*

ad Reſtituendam pecuniam ſocius non valet agere contra ſocium, licet ad ineundam ſocietatem fuerit data pecunia, dum ea fuit conuerſa in emptionem mercium, *dec.534. num.6. Meltio.*

Reſtitutio fideicommiſſi, contradictor legitimus dicitur cui per hæredem facta eſt, quæ ad illum effectum ſufficit ſiue realis, ſiue verbalis, tacita vel expreſſa, *deciſ.42. numer.5. Cerro.*

Reſtitutioni acceptorum non eſt locus, quoties non implementum ex parte dantis prouenit, *dec.268. num.3. Priolo.*

Reſtitutio fideicommiſſi quando abſolutè, & abſque vlla reſeruatione dicatur facta, *deciſ.42. num.10. & 11. Cerro.*

Reſtitutione fructuū per ipſos venditores retardata, emptor ad ſolutionem damnorum non tenetur, *deciſ.119 num.11. Beuilaqua.*

Reſtituendi an veniant fructus non petiti, *deciſ.186. num.1. Priolo.*

ad Reſtitutionem capitalis ſocius non poteſt agere contra ſocium, niſi ſocietas ſit terminata, *deciſ.518. num.1. Cerro.*

Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem datur ex cauſa ignorantiæ, *deciſ.47. nu.12. Albergato.*

Reſtitutio in integrum non competit, vbi de læſione non conſtat, *deciſ.244. num.8. Priolo.*

Reſtitutioni repugnat diſpoſitio, & facultas de vinea pro libito diſponendi Teſtatorem cum vniuerſa corpore ſuæ hæreditatis excipere voluiſſe præſupponit, *deciſ.209 nu.9. Beuilaqua.*

pro Reſtitutione dotis portiones inſolutum datæ, à vinculo fideicommiſſi liberæ remanent, *deciſ.303. num.7. Tana.*

ad Reſtituendas pecunias ſocius non poteſt agere contra alium ſocium, dum ſocietas conſiſtit in ſuo motribus, *deciſ.534. num.5. Meltio.*

Reſtitutio dotis deficientibus bonis liberis ex bonis fideicommiſſarijs fieri debet, antequam ad bona Materna deueniatur, *deciſ.137. num.17. eodem.*

Reſtitutioni fructuum bona fide conſumptorum, vt non ſit locus, rem eſſe dubiam, ſufficit, *deciſ.95. num.1. Cerro.*

Reſtitutionis onus vltimo loco decedenti dicitur impoſitum, licet non fuerit expreſſum, à quo reſtitui hæreditatem Teſtator vellet, *dec.65. num.9. Beuilaqua.*

Reſtitutio dotis durante matrimonio in quibus caſibus ſubſiſtit, *deciſ.349 num.7. eodem.*

ad Reſtitutionem fructuum obligatus etiam in caſu quo haberi non poſſet, diligentia non excuſatur, niſi ſequatur effectus, *deciſ.119. num.3. eodem.*

ad Reſtitutionem integram dotis Maritus non poteſt condemnari ſi debeatur quartum dotale vigore Statuti Vrbis, *deciſ.13. num.9. eodem.*

Reſtitutionis fructuum exceptio non probata non attenditur, *deciſ.215. num.2. Meltio*.
ad Reſtitutionem ſortis fideiuſſor quam non recipit, vti non tenetur, ita ad refectionem damnorum quæ ſuit acceſſoria compelli non poteſt, *deciſ.161 num.5. Priolo*.
Reſtitutio ſemel iuxta promiſſum facta iterum fieri non debet, *dec.311. num.17. Bourlemont*.
de Reſtitutione bonorum fructus percepti, quando agitur, & ſi non fuerint petiti acceſſoriè veniunt, *deciſ.161. num.3. Priolo*.
Reſtitutionis in integrum beneficium tranſmittitur etiam ad hæredem hæredis, *deciſ.43. num.37. Taia*.
Reſtitutionem filia petendo in integrũ aduerſus non aditam hæreditatem, per factas ſolutiones, nunquam habuiſſe animum adeundi declarat, *deciſ.132. nu.15. Priolo*.
Reſtitutio in integrum, etiam maiori conceditur, quando adiuit hæreditatem, *deciſ.381. nu.4. Emerix*.
Quæ poſtea reperta fuit multis debitis inuoluta, *ibidem*.
Reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis ſine Inuentario, an ſoleat concedi, *ibidem num.1*.
Reſtitutionis beneficium intrà aliud quadrimeſtre non intrat quando filia eſt maior 25. annorum, cum minor ſaltem in hoc priuilegium habeat, *dec.232. num.19. Priolo*.
Reſtitutio in integrum aduerſus repudiationem à ſe factam elapſo quadriennio etiam minori denegatur, *deciſion.77. num.3. eodem*.
Reſtitutio in integrum pendente lite contra hæreditatem repudiatam non datur, *deciſ.219. nu.2. Beuilaqua*.
Reſtitutioni in integrum læſione ceſſante non ſit locus, *deciſ.244. nu.1. Priolo*.
Reſtitutio in integrum minori conceditur ob aditam hæreditatem ſine Inuentario, *deciſ.381. num.3. Emerix*.
Reſtitutioni in integrum Iniuſtitia etiam non notoria dat cauſam, *deciſ.505 num.2 Ninet*.

R E T E N T I O.

Retentio nuda prædij iure pignoris, donec de dote fuerit ſatisfacta vxor, dominium, & poſſeſſionem à debitore non auocat, & ideò prædij ex[c]tionem inducere nequit, *deciſ.166. num.6 Beuilaqua*.
Retentio, quando competit pro legitima, & dote ex bonis fideicommiſſo ſubiectis, eadem pro concurrenti quantitate dati aduerſæ non ſunt reſtituenda, *deciſ.179. num.3. Albergato*.
Retentio, vt conſequi poſſit quid ſit iuſtificandum, *dec.455. num.8. & 9 Beuilaqua*.
Retentio nunquam concluditur pro credito diuerſo ab eo pro quo emanauit adiudicatio, præſertim ſi nullitas ex defectu citationis concurrat, *deciſ.89. num.11 Cerro*.
Retentio pro melioramentis non competit, cum ſtatus antiquus domus plenè, & concludenter prout requiritur non probetur, *deciſ.230. num 10. Albergato*.
Retentio ſicut denegatur vbi creditum eſt illiquidum, ita quando eſt liquidum, conceditur, *deciſ.244. nu.3. Priolo*.
Retentio calculi nihil operatur, dum ſuit contradictus, *deciſ.482. num.6. Albergato*.
Retentio domicilij in duobus locis Originis, & Ortus eſt compatibilis, *deciſ.428. num.21. Beuilaqua*.
Retentio pro credito diuerſo ab eo pro quo emanauit adiudicatio non conceditur, *deciſ.26. num.10. Cerro*.
Maximè quando nullitas ob defectum citationis concurrit, *ibidem*.
Retentio non competit ſtante mala fide collitigantium ad eludendum Iudicium ſuper immiſſione in poſſeſſionem domus intentatum, *deciſ.230. num.12. Albergato*.
Retentio melioramentis in ſpecie, aut in genere probatis, competit pro eiſdem, *deciſ.238. num.11. Meltio*.
Retentio pro melioramẽtis non competit dum eadem non ſunt liquida, nec de ſtatu anteriori domus conſtat, & quid impenſum, aut melioratum fuerit non probatur, *deciſ.71. num.12. Albergato*.
Retentio creditori nulliter immiſſo permittitur quoties creditum cuius virtute immiſſio decreta fuit clarum omninò ac liquidum exiſtat, *deciſ.140. num.1. Veroſpio*.
Retentio an ex retrouenditione cenſuum, & exactione pecuniarum impediatur, *deciſ.294 num.14. Albergato*.
Retentio pecuniarum ſub vſuris, malum ſtatum retinentis indicat, eiuſque paupertatem probat, *deciſ.339. numer.3. Beuilaqua*.
Retentio creditoribus, quando competit pro eorum creditis, *deciſ.432. num.12. Albergato*.
Retentio non cõceditur creditum dum illiquidum remanet, *deciſ.71. num.13 eodem*.
Retentio Conductori virtute exceptionis rei non traditæ cõpetit, licet affictus quacunque exceptione non obſtante perſoluere promiſiſſet, *deciſ.130. num 8. Veroſpio*.
Retentio reſpectu crediti tantùm admittitur, ſecus verò pro diuerſis, vel ſucceſſiuè contractis, *deciſ.149. num.4. Meltio*.
Retentio danda eſt poſſeſſori pro melioramentis etiam in genere probatis cautione præſtita non obſtante, *deciſ.149. num.14. Meltio*.
Retentio pro detractionibus legitimæ, & Trebellianicæ, ſtante defectu Inuentarij, & alienationibus ſequutis contra tertium poſſeſſorem non datur, *deciſ.263. nu.12. Taia*.
Retentio etiam Iure pignoris competit abſque eo, quod dominium probare opus ſit, *deciſ.163. num.17. Beuilaqua*.
ad RETINENDAM legitimam, & primordialem poſſeſſionem actus vnicus ſufficit, *deciſ.5. num.28. Cerro*.
Secus autem procedit quando non iuſtificatur initium dictæ primordialis poſſeſſionis, ſeu impreſſionis, *ibidem*.
RETRAHERE vineas homines inuitari debent volẽtes pro nitore vinearum ad honeſtam commoditatem, & ſalutarem, ſiue animi, ſiue corporis refectionem, *dec.538. nu.4. Camerar*.
RETARDARI immiſſio an poſſit ex eo, quod hæres ſcriptus non tantum Teſtatoris, & Creditoris, ſed etiam debitoris hæres abſque beneficio legis, & Inuentarij exiſtat, *deciſ.153. num.19. Beuilaqua*.
RETRACTIO facta in articulo mortis, deſtruit diſpoſitionem præcedentem, *deciſ.373. num.8. Cerro*.

R E T R O D O N A T I O.

Retrodonatio an ob defectus ſolemnitatum nulla dicatur, *deciſ.298. num.11. Bourlemont*.
in Retrodonatione à Matre facta ſolemnitates non requiruntur, cum ex donatione adhuc imperfecta, & per mutationem animi donantis reuocata, nullum nec ſibi, nec filijs Ius quæſitum fuerit, *dec.241. nu.3. Meltio*.
Retrodonandi actus quantumuis nullus, etiamnum ad reuocandum mandatum obtinet, *deciſ.298. nu.12. Bourlemont*.
Retrodonatio Donatarij non præiudicat, dum ante inſinuationem totum Ius à voluntate Donantis pendet, *ibidem num.13*.
ad Retrodonationem rei acceptatæ Donatarius in præiudicium aliorum donatariorum deuenire non poteſt, *dec.280. num.9. eodem*.
Retrodonatio ad Ius in hæredibus ex propria perſona radicatum in dubio extendi non poteſt, *ibidem num.14*.
Retrodonatio ex inobſeruantia donationis non iuſtificatur, dum vnius contrauentio alijs ſubſtitutis proprio Iure venientibus nocere non debet, *ibidem num.2*.
RETROTRACTIONEM clauſula *Ex tunc*, operatur ad tempus celebrati contractus, *dec.483 nu.8. Albergato*.

R E T R O V E N D I T I O.

Retrouenditio abſque ſpeciali mandato non intrat quando verba obligatoria non in Procuratorem, ſed in perſonam principalis conſtituentis diriguntur, *deciſion.226. numer.3. Meltio*.
Retrouenditionis actus, vt ſit validus, legitima præcedens diſdicta neceſſariò requiritur, *dec.27. nu. 19. eodem*.
Retrouenditio cenſus abſque ſpeciali mandato procuratoris expleri nequit, etiamſi de Procuratore, qui pro alio cenſum emit, & acquiſiuit agatur, *ibidem num 15*.
Retrouenditio vigore auctoritatis, quæ de per ſe inſufficiens erat conceſſæ, nulla eſt, & inualida, *deciſ.226. nu.8. Meltio*.
Retrouenditionis actus licet reſpectu diſdictæ valere poſſet, attento tamen exceſſu facultatis principalis, in præiudicium mandantis ſubſiſtere nequit, *deciſ.27. num.20. eodem*.
Niſi Dominus ſciuiſſet huiuſmodi exceſſum, & tacuiſſet, *ibidem num.21*.
Retrouenditio cenſus ſpecialis mandati virtute à Procuratore non ſecus ac ab ipſo Principali ſtipulari poteſt, *deciſ.19. num.10. Veroſpio*.
ob REVERENTIAM verba quæ dicuntur non inducunt diſpoſitionem, *deciſ.54. num.35. Meltio*.

R E V O C A T I O.

non Reuocatur Teſtamentum primum per ſecundum dum in eo non conſtat de intentione Teſtatoris velle primum reuocare, *deciſ.4. nu.4. Albergato*.
ſub Reuocatione Iuſpatronatus conceſſum à Sede Apoſtolica per 40. annos ante Concilium Tridentinum non cadit, *dec.492. num.8. eodem*.
Reuocatio Teſtamenti an ex eo deduci poſſit, quod velles ad fauorem piæ cauſæ teſtari, *deciſ.92. num.6. Beuilaqua*.
vt Reuocentur teſtamenta priora mentio indiuidua clauſulæ dero-

derogatoriæ non requiritur, ſed ſufficit ſpecialis in verbis generalibus contenta, *deciſ.99.nu.6. Meltio.*

Reuocatio Teſtamenti an ex eo deduci poſſit, quod vellet ad fauorem piæ cauſæ teſtari, *deciſ.92 num 6 Beuilaqua.*

Reuocante matre in Teſtamento donationem, quam præuia abſolutione à iuramento confeſſa eſt ſuiſſe malis artibus extortam, eadem ſubſiſtere vlterius nequit, *deciſ.145. n.1.3. Albergato.*

Reuocari poteſt facultas alicui conceſſa, eo magis, ſi res adhuc ſit integra. *dec.129.num.4. eodem.*

Reuocata concordia, corruunt omnes actiones, prouenientes ex ea, *dec.396.num.7. Beuilaqua.*

Reuocatio quando eſt dubia, hæredi interim immiſſio retardari non poteſt, *deciſ.331. numer.5. Beuilaqua.*

Reuocatio attentatorum ex Iudicis officio cuius Maieſtas læſa fuit admittitur, licet partes Iuriſdictioni conſenſerint, *deciſ.188. numer. 11. Veroſpio.*

Reuocatio repudiationis licita eſt dũmodò fiat intra triennium, *deciſ 77.num 7 Priolo.*

Reuocatio primi Teſtamenti vt ſubſiſteatur, eadem per Teſtes omni exceptione maiores probari debet. *deciſ.331. num 6. Beuilaqua.*

ad effectum Reuocationis Teſtamenti Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, *deciſ.4. num.10. & 11. Albergato.*

Reuocatione Procuratori agnita ad inſinuationem deueniri niſi nulliter poteſt, *deciſ.287. num.5 Meltio.*

Reuocari donatio non poteſt, quia ab initio eſt actus obligatorius, & non ſimplicem voluntatem, ſed ius continet. *deciſ.355. nu.14. Albergato.*

Reuocatum Teſtamentum, quod fuit in ſubſtantialibus nullam particularis diſpoſitionis interpretationem præſeferre poteſt, *deciſ.107.num.7. Meltio.*

Reuocari donatio prima non poteſt, quando ante ſecundam capta fuit à Donatarijs bonorum poſſeſſio, *deciſ.106.nu.2. Albergato.*

Reuocari non debet in dubium ſtatutum dum clare loquitur, *deciſ.387 num.26. Veroſpio.*

Reuocandi animus in habituali diſplicentia conceptus, poſitiuum & perfectum reuocationis actum non infert, *deciſ. 297. numer.1. Bourlemont.*

Reuocato Inſtrumento, quis perperam vtitur eo, *deciſ 306. nu.5. eodem.*

Reuocanda manutentio tunc eſt, quando Iudex proceſſit neglecto Iuris ordine, de facto tanquam priuatus, *deciſ. 432. num 3. Albergato.*

Reuocatum fideicommiſſum in Teſtamento factum per Codicillos non cenſetur, *deciſ.67.num.31. Lata.*

Reuocatoria facultatum legitimandi Bulla Pij IV. in præiudicium ſubſtitutorum, ad tertios bonorum poſſeſſores non extenditur, *deciſ.151.num.9. Albergato.*

Reuocari donatio prima, non poteſt ampliuſquando fuit vndequaque perfecta, *dec.446. num.1. Bourlemont.*

REVM colligitantem exceptio non iuſtificata non iuuat, cum ille intentionem ſuam plenè, & concludenter probare teneatur, *deciſ.109.num.16. Meltio.*

Reus & poſſeſſor in beneficialibus releuatur ab onere probandi in quibus ſufficit vincere per non ius actoris. *deciſ. 480.num.5. Bourlemont.*

REX Salomon omnium Sapientiſſimus, ex ſola præſumptione materni affectus iudicauit, *deciſ.6. nu.20. Priolo.*

ROMÆ, nullus adeſt Ordinarius præter Summum Pontificem, *deciſ.54.num.14 Meltio.*

ROMAN. Doctrina de nomine aſcendentium quomodo intelligenda, *deciſ.370.num.11 Albergato.*

ROTA.

Rota æquitatem præ oculis habens, ad effectum euitandi caducitatem vti odioſam, etiam ex quacunque alia cauſa minus iuſta, quàm paupertatis emphyteutam excuſare ſolet. *deciſ.337.num 8. Beuilaqua.*

Rota pro Legatis non dat viam exequutiuam, *deciſ.502.numer.1. Emerix.*

Rota non ſolet poſt didicita teſtificata, remiſſoriam concedere, *deciſ.381. nu.8. Emerix.*

Rota ſtante clauſula ſi quid exequendum exequatiuè procedit. *dec.502.num.3. Emerix.*

Rota ſub prætextu rei iudicatæ, an, & in quibus caſibus ſententias extra appellationem latas non attendat, *deciſ. 362.num.5. Beuilaqua.*

Rota mandatum non ſpecificè comprehendens bona de quibus fuit capta poſſeſſio, cum omnia bona generaliter continet, ab attentatis non excuſat, *deciſ.75. num.4. Priolo.*

Rota Mercantilibus atteſtationibus ſolet multum deferre in re mercantili. *deciſ.366. num 5. Albergato.*

Rota poteſt deciſionem reuidere, & reuocare, *deciſ 516.nu.8 Beuilaqua.*

Rota reuerenter obſeruat Decreta Cõgregationum S.R.E. Cardinalium. *deciſ.54. num.24 Meltio.*

Rotalis Inhibitio, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta eſt timenda, *dec.410 num.2. Priolo.*

in Rota coniecturæ vrgentes plurimum conſiderantur ad inducendum ſatisfactionem Creditoris ſerò Iura ſua deducentis, *deciſ.285.nu.15. Beuilaqua.*

in Rota lite pendente non poteſt Iudicium alibi introduci citra vitium attentatorum, *deciſion. 516. numer.1. 2. 3. 4. & 5. eodem.*

Circa Declarationes nonnullarum Deciſionum, vide in calce Indicis.

S

SACERDOS.

SAcerdoti eſt prohibitum cambiare, & girare pecunias; & huiuſmodi facultas ab eo in alium transferri non poteſt, *dec 479 num.21. Beuilaqua.*

ad Sacerdotium Ordinandi debent habere patrimonium, ne in opprobrium Sacerdotalis dignitatis cogantur mendicare, *deciſ.382. num.55. Veroſpio.*

ad Sacerdotium Clerico ordinando donatio facta, an dicatur temporalis cum videatur facta vita durante Sacerdotis, pro alimentis, *ibidem num.15.*

SACRAMENTA Parochiani cogi poſſunt in propria Parochia, ſumere, *dec.397.nu.17.18. & 19. eodem.*

ex Sacramentorum commixta adminiſtratione inter duas Eccleſias, quid ſit arguendum, *ibidem num. 9.*

SALOMON Rex omnium Sapientiſſimus, ex ſola præſumptione materni affectus iudicauit. *deciſ.6. nu.20. Priolo.*

SALVIANVM.

ex Saluiano immiſſio, vel vigore *l.fin.* requiſitis probatis nõ retardatur, *dec.486 nu.1. Albergato.*

Saluianum ſuper bonis proprijs hæredis grauati pro reintegratione fideicommiſſi non competit, niſi ipſe habeat notitiam fideicommiſſi, & bona ei ſubiecta doloſè diſtraxerit, *deciſ.114.num.7. Beuilaqua.*

Saluiani requiſita quæ nam ſint, *deciſ.488. num.3. Veroſpio.*

Saluianum pro fructibus competit ſtante obligatione Camerali in Inſtrumento mutui appoſita, quæ hypothecam omnium bonorum obligati includit, *deciſ.138.nu.5. Meltio.*

Saluianum non competit illi, contra quem excipitur de anteriori credito, *deciſ.455.num.7. Beuilaqua.*

Saluianum competit, quando adeſt creditum cum hypotheca. & poſſeſſio, *ibidem num.2.*

SANGVINIS coniunctio, amor, & beneuolentia quando in donatione concurrunt, eandem potius ex coniunctione in Inſtrumento expreſſa, quam ex paupertate non expreſſa proceſſiſſe præſumitur, *deciſ.314.num.11. Bourlem.*

SANITATE mentis gaudere in dubio ex iuris præſumptione, quis præſumitur, *deciſ.353.num.1. Cerro.*

Quæ præſumptio quidem militat etiam de tempore conditi Teſtamenti, *ibid.num.2.*

SVSPICIO Apoſtillæ omnis imaginaria, etiam abſque alia Notarij approbatione tollitur, quando eſt eiuſdem manus ipſius rogati, *deciſ.247.num 6. Albergato.*

SATISFACTIO.

Satisfactione de bonis locatis pro tempore conductionis data abſolutio ab vlteriori ſolutione merito competit, *deciſ.362.num.11. Beuilaqua.*

in Satisfactionem crediti fructus dotales non cedunt, quãdo eos titulo vſusfructus vxor ſibi acquirit, *deciſ.89.nu.6. Cerro.*

Satisfactum creditum, cuius vigore diu poſſeſſa ſunt bona præſumitur, *deciſ.218. num.4. Meltio.*

Satisfacere ſibi rectè poteſt creditor non exacto credito aſſignato in bonis quibuſuis debitoris, *deciſ. 255. numer. 7. Emerix.*

SCANDALA, & diſſentiones ſunt euitandæ, *deciſ.200. num.12. Cerro.*

SCHEDVLA.

Schedula Teſtamenti originali non exhibito nullam meretur fidem, *deciſ 472.num.9. Priolo.*

Schedula priuata dum ſuper toto Teſtamenti tenore in publicam formam redacta non fuit, idem aſſequi non debet. *deciſ.275 num.3.Veroſpio.*

Schedula ſecundi Teſtamenti coram Teſtibus à Parocho conſcripta Legatarijs non præiudicat, cum ſimilis Teſtamenti factio ex Statuto Vrbis non ſubſtineatur, *ibidem num.2.*

SCHOLASTERIÆ Acceptatio cum expreſſa proteſtatione de precibus non conſumendis niſi effectum ſortitis, precibus propter litem motam ſuper Scholaſteriam nondum actualiter conſequutam non præiudicat, *deciſ. 256. num.6 Emerix.*

S C I E N T I A.

Scientiam Donatarij ad validandam reuocationem ſufficere vnde deducitur, *deciſ.298. num.10. Bourlemont.*

Scientia ad effectum magni præiudicij eſſe debet cum omnibus ſuis circumſtantijs, & qualitatibus, *deciſ.2.num.20. Albergato.*

Scientia in genere non ſufficit, ſed debet eſſe ſpecialis, *deciſ. 6 num.21.Priolo.*

ex Scientia Donatariæ donatione reuocata, Procuratori eam intimare non iuuat, *deciſ.298. num.8. Bourlemont.*

Scientia deuolutionis ab allegante plenè & concludenter probari debet, *deciſ.306.num.7.Cerro.*

Scientia deuolutionis præuiſa, & ſufficienter non probata lapſus termini in præiudicium proximiorum allegari non poteſt, *ibidem num.9.*

Scientiam emptor quod habuerit, bona ab eo empta eſſe fideicommiſſaria, ex quo apertè conuincatur, *deciſ.377. num.16.Ninot.*

ſine Scientia nullitatis alienationis ratificatio cum omnibus ſuis qualitatibus allegari nequit, *ibidem num.10.*

Sciente, & patiente eo cuius conſenſus requirebatur poſſeſſio capta, vt valida eſt manutenenda, *deciſ. 433. num.15. & 16.Bourlemont.*

Scientiæ optimam rationem Teſtibus reddentibus pro Iuſtificatione Parochialis fides eſt adhibenda, *dec.165.num. 18.Beuilaqua.*

ex Scientia Teſtamenti ad notitiam oneris in eo contenti, nequit inferri, *deciſ.419. num.21. Veroſpio.*

Scientia non ſimpliciter ex ſola fama, ſed ſpecificè cum omnibus ſuis qualitatibus eſt iuſtificanda, *deciſ.306.nu.8. Cerro.*

Scientia vbi non adeſt, dicendum eſt, quod quis noluerit ſibi præiudicare, *deciſ 4.num.18 Albergato.*

Scientia ad effectum præiudicij non ſufficit in genere, ſed ſpecialis requiritur, *ibidem num.19.*

Scientia obitus vltimi inueſtiti ex parte proximioris petentis renouationem inueſtituræ concludenter eſt probanda, *deciſ.510. nu.7.Ninot.*

Scientia in genere non ſufficit, ſed debet eſſe ſpecialis, *deciſ. 6.nu.21.Priolo.*

Scientia, & patientia eius, cui ſit aliquod præiudicium, vt acquiratur contra eum eſt neceſſaria, *ibidem num.28.*

Scientia fideicommiſſi probatur ex mentione Teſtamenti, *deciſ.457.num.5.Cerro.*

Scientiam Inſtrumenti habens, an præſumatur habuiſſe contentorum in eo ſcientiam, *dec.494.num.8.eodem.*

SCIRE leges non conſiſtit in earum verbis, *deciſion. 491. num.13.Taia.*

S C R I P T V R A.

Scripturæ antidatæ ſuſpicio, quid operetur, & ceſſat, dum ceſſat fructus, *deciſ.407.num.6. & 8. Bourlem.*

Scripturæ in Archiuio repoſitæ non probant, dum non conſtat de quo tempore fuerunt repoſitæ, *deciſ.179.nu.10 Bourlemont.*

Quia potuerunt reponi poſt litem, *ibidem.*

Scripturæ ſuppoſitio aduerſus Parochum bonæ conditionis & famæ non admittitur, *deciſ.393. nu.5.Cerro.*

ex Scripturæ traditione Notario facta approbatio oritur, *deciſ.472.num.12.13.14.15.& 16.Priolo.*

Scripturæ legalitate, & veritate ſtante, non eſt neceſſe, vt ſit archiuiata, *deciſ.407 num.19.Bourlemont.*

ex Scripturis authenticis Teſtes de mendacio conuicti gradum probationis non conſtituunt, *dec.135.num.24. Beuilaqua.*

Scriptura probata dicitur, quando ab alia ſcriptura indubitata co firmatur, *deciſ.336. num.5. Bourlemont.*

per Scripturas immemorabilis licet non probetur, cum tamen eædem vltra centum annos extendantur, ad eiuſdé probationem admittuntur, *deciſ.201.num.22. Taia.*

Scriptura tacta non ſolum cum diuerſitate atramenti, ſed etiam caracteris, ſuſpicionem falſitatis inducit, *deciſ.50. num.7. Beuilaqua.*

Scripturæ authenticæ probant, etiamſi in actis non producantur, dum Procurator proteſtatur, ſed velle ſtare indicationi earum ſcripturarum, *deciſ.79.nu.12.Albergato.*

Scripturæ identitas Teſtamenti ita probari debet, vt ſuppoſitio omninò tollatur, *deciſ.404. num.13. Bourlemont.*

Scripturæ non lectæ ſubſcribens non dicitur eam approbare *deciſ.143. numer.13.Albergato.*

Scripturæ ſuppoſitio aduerſus Notarium bonæ conditionis, & famæ non præſumitur, præſertim quando ſuppoſitio eſt difficilis. *deciſ.393.num.2.3.& 4. Cerro.*

Scripturæ recognitio facienda eſt ſuper originali, *deciſ.472. numer.8. Priolo.*

Scriptura priuata recognoſcitur per Teſtes habentes notam manum, *deciſ.466 num.8.Bourlemont.*

ad Scripturam Teſtis ſe referens non conſtito de ſcriptura nihil probat, *deciſ.482.num.4. Albergato.*

Scripturæ domeſticæ cum regulariter non adhibitis teſtibus fieri ſoleant, recognitio earum per teſtes manum notam habentes ſufficiens iudicatur, *deciſ.312 numer.14.Albergato.*

Scriptura referens cum alteri relatæ ineſſe cenſeatur, eius tenor licet aliter in referente foret diſpoſitum, ſemper inſpici debet, *deciſ.264.num 8.Veroſpio.*

in Scripturis actus quando conſiſtunt, ſcripturæ ſunt exhibendæ, & depoſitionibus Teſtium præualere debent *deciſ.235.nu.20.Beuilaqua.*

Scripturam aliquam producens cenſetur eam in totum approbare, *deciſ 397.num.12.Veroſpio.*

Scriptura Teſtamenti carens ſubſcriptione volita à Teſtatore non eſt habenda in conſideratione, & ſi eſſet fauore liberorum, quod declara, *deciſ.471.num.5.Priolo.*

Scriptura contra producentem probat, *deciſ. 482. num. 8. Albergato.*

Scripturam Teſtatrix licet ſcripſerit controuerſam, cum tamen non appareat eandem fuiſſe quæ Notario coram teſtibus teſtamentarijs tradita fuit, identitas, prout requiritur, probata non cenſetur, *deciſ.360.num.10. Taiæ.*

Scriptura ſubſcriptionem teſtium continente, recognitio ab iiſdem formiter expleta ad validitatem teſtamenti ſuffragari poteſt, *deciſ.275 num.12.Veroſpio.*

Scriptura quando pro adminiculo deducitur recognitio etiam per comparationem ſufficit, *deciſ. 372. num.15. Albergato.*

Scripturæ archiuiatio, quando fuit poſt plures annos an id arguat fraudem, *deciſ.407 nu.18.Bourlemont*

Scripturæ priuatæ recognitio per peritos eſt fallibilis & ad eam reuertitur quando deficit alia probatio, *deciſ.466. numer.10. eadem.*

Scripturæ priuatæ gradum probationis non conſtituunt, *deciſ 285.num.8. Beuilaqua.*

Scripturæ publicæ recognitio vt habeatur pro legitima & plenè facta quidnam requiritur, *deciſ.53. nu.1.ibidem.*

Scripturæ non lectæ ſubſcribens non dicitur eam approbare *deciſ. 244. num.13. Albergato.*

Scriptura informis Teſtamenti roborata adminiculis probat *deciſ.472.nu.10.& 11. Priolo.*

Scriptura per manum Notarij mandatum de ratificando continens ratificationem profeſſionis non ſuſtinet, cum eadem minus pariter, & vi fuerit procurata, *deciſ.211. numer.12. ibidem.*

Scripturæ ſimplices inter alios factæ ſine ſcientia Principalis, eidem præiudicare non poſſunt, *deciſ.284.nu.21. Albergato.*

Scripturæ relatæ tenor, nõ autem referentis inſpici debent, licet aliter in referendo foret diſpoſitum, *deciſ.357.nu.4. Veroſpio.*

Scripturæ ſimplices inter alios factæ ſine ſcientia Principalis, eidem præiudicare non poſſunt, *deciſ.288. num.21. Albergato.*

Scripturæ veritas ex alijs ſcripturis comprobatur, *dec. 247. nu.11. ibidem.*

Scriptura priuata ſolet fieri ſine Teſtibus, *deciſ.466.num.9. Bourlemont.*

Scripturæ originaliter debent produci *deciſ. 379. num. 18. Bourlemont.*

ad Scripturas ſe referentibus Teſtibus niſi eædem exhibeãtur fides non eſt adhibenda, *deciſ. 235. num. 21. Beuilaqua.*

Scriptor libri non poteſt illos improbare de legalitate, *deciſ 366.nu.6.Albergato.*

Sedis

Sedis Apoſtolicæ beneplacitum tacitum, vt inducatur lapſus centum annorum requiritur, *deciſ.225.num.12. Beuilaqua.*

SECVNDO caſu, quando bona fideicommiſſaria ex diſpoſitione Teſtatoris, vel legis poſſunt dari in dotem, *deciſ. 204. numer.4. Cerro.*

ex SENATVS Conſulto Liboniano prohibitio deducta ne ad ſcribendum teſtamentum adhibitus ſibi ipſi adſcribere emolumentum poſſit, ad ſolas fraudes quæ ea occaſione fieri poſſent euitandas emanauit, *deciſ. 190.nu.1 Priolo.*

SENEX ſi legere nequeat, licet ob praxim ſubſcribere valeat, cognitionem tamen rerum ſubſcribendarum habere debet, *deciſ.243. num.7. Albergato.*

Senis conſenſus malis artibus, & fraudulenter obtentus non ſuſtinetur. *dec. 143.num.6.Albergato.*

SEMINARII neceſſitas pro legitima cauſa diſmembrationis deſeruire non poteſt, *deciſ. 29. num. 2. Verospio.*

SENSVS conflatus ex artificioſa partium orationis tranſlatione ad effectum inducendi duplicem reſtitutionem non admittitur. *deciſ.311.numer.13.Bourlemont.*

in Senſu vulgari ſubſtitutio, ſi non vixerit, quando ſumus in pure inſtituto, qualiter intelligatur, *deciſ.43.nu.9. Taia.*

S E N T E N T I A.

Sententia per capita ſeparata mandatum de aſſociando concedens, eſt in totum appellabilis, *deciſ.198.num.8. Priolo.*

Sententia Ordinarij non præiudicat, ſtante ſuſpenſione per interpoſitam appellationem, & cauſa ſuper illius validitate, & Iuſtitia in Rota pendente, *deciſ. 103.nu. 21. Priolo.*

Sententia non citata parte non ſuſtinetur, etiamſi qui eam obtinuit executionem antefactam ignoraſſet, *deciſ. 41. num.4. Albergato.*

Sententia mentionem faciens de poſſeſſorio per modum cauſæ, implicitè continet petitorium, *deciſ.198.nu.4. Priolo.*

Sententia, à qua fuit appellatum, & quæ non habuit ſuum effectum, non attenditur, *deciſ.70. num.70.Beuilaqua.*

Sententia ſuſpenſa per concordiam, non iuuat, *deciſ. 221. numer.16. Beuilaqua.*

per Sententiam vulnerata obligatio Cameralis, quando non fuit poteſt agi executiuè eius vigore, *deciſ.431. nu.9. Albergato.*

Sententia dum partem minimè citatam non afficit, nec appellare, nec acta tranſportare eadem tenetur, *deciſ. 41. num. . Albergato.*

Sententiæ validitas, quando non poſſit controuerti, *deciſ.387. num.6.Vicecomite.*

Sententia valida, & iuſta data etiam appellatione in Iudicatum tranſit, *deciſ.219.num.3.Beuilaqua.*

Sententiæ ad fauorem poſſeſſoris prolatæ, probant eius poſſeſſionem, *deciſ.375. num.9. Albergato.*

Sententia non citatis nocere nequit, *deciſ.89. numer.7. Priolo.*

à Sententia lata appellatione ſuper reſtitutione ſortis principalis in deuolutiuo pendente, fructus niſi poſt terminatam cauſam per rem iudicatam prætendi non poſſunt, *deciſ. 157.num.5. Meltio.*

Sententiæ validitas benè probatur ex reuolutione actorum, *deciſ.535.num 6.Taia.*

Sententiæ nullitas ex defectu iuriſdictionis fruſtrà applicatur, *deciſ.203.num.3.Beuilaqua.*

Sententiam pronunciandi per capita ſeparata cautela à quibus præſeruet, *deciſ.198.num.5.Priolo.*

Sententia nulla & iniuſta in iudicatum non tranſit, *deciſ.88. num.5.Priolo.*

Sententia quando eſt iuſta ceſſat læſio ſine qua reſtitutio in integrum non competit, *dec.282.num.2.Albergato.*

Sententiæ validitas ex reuolutione actorum præfertur, & Iuſtitia ex deciſionibus editis, *deciſ. 87.num.3.Verospio.*

Sententiæ vt dicantur conformes, in negocio principali conuenire debent. *deciſ.371.num.1.Beuilaqua.*

Sententiæ validitas concurrentibus requiſitis controuerti non poteſt, *deciſ.72. num.1.Priolo.*

Sententiarum iniuſtitia viam executiuam impedit licet alias conformes exiſtant. *deciſ.233.nu.1.Meltio.*

Sententiæ plenaria iuſtificatio vt habeatur, quid requiratur, *deciſ.3.nu.4.ibid.*

Sententia à Parocho accepta nō afficit Eccleſiam, *deciſ.313. Verospio.*

Sententia nullitatis, ac iniuſtitiæ vitio affecta propriam poſſeſſionem à poſſeſſore abdicare non valet, *deciſ.33. nu.12. Priolo.*

Sententia ad fauorem alicuius prolata, facit præſumptionem boni iuris, licet non ſit iam executioni demandata, *deciſ.398.num.8.Bourlemont.*

Sententiam pronunciandi per capita ſeparata cautela à quibus præſeruet, *deciſ.198.numer.3.Priolo.*

Sententiæ iniuſtitia impedit rem iudicatam quamuis ille, qui ſuccubuit inter legitima tempora non procurauerit, *deciſ.217. num.1.Beuilaqua.*

Sententia vitio nullitatis, & iniuſtitiæ laborans obligationem Cameralem vulnerare non poteſt. nec proceſſum executiuum impedire, *deciſ.166. numer.3.ibid.*

Sententia contra Archiepiſcopum promulgata Parochos nullatenus citatos nec in ea compræhenſos non afficit, *deciſ.318. num.5.ibidem.*

Sententia mentionem faciens de poſſeſſorio per modum cauſæ, implicite continet petitorium, *deciſ.198. num.4. Priolo.*

Sententia non valet ſi cauſa eſt falſa, *deciſ.36.num.7. Taia.*

Sententiæ nullitas pro inualiditate inueſtiturarum ex defectu tranſportationis proceſſus fruſtra applicatur, cùm de illius confirmatione non agitur, nec de releuantia iuriū conſtat, *deciſ. 191. num.17. Beuilaqua.*

de Sententia Rotali reuocanda, quando agitur, & maximè dum fuit executa, & pars per multum acquieuit tempus, quid requiratur, *deciſ.432.num.14.Albergato.*

Sententiæ validitas non eſt controuertenda dum apertè apparet de ea, *deciſion.54. num.5.Meltio.*

Sententiæ, ſi non deſcendant ad ſpecialia, tunc requiritur declaratio, *deciſ.260.nu.8.Cerro.*

Sententiæ innixæ validitati & iuſtitiæ ſunt exequendæ, *deciſ. 87.nu.2.Verospio.*

Sententiæ validitas ex actorum reuolutione reſultat, *deciſ. 281.num.1.ibid.*

Sententia ſuper canonizatione fideicommiſſi poſſeſſorium & petitorium explicitè continet, *deciſ. 198. numer. 5. Priolo.*

Sententia appellatione interpoſita non tranſit in iudicatū, *deciſ.450.nu.2. Bourlemont.*

Sententiæ validitas, ſeruatis omnibus requiſitis, controuerti non poteſt, *deciſ.334.numer.1.Taia.*

Sententia ſuſpenſa per appellationem, non releuat, *deciſ. 321.num.15.Beuilaqua.*

Sententia, quæ validis non infirmatur rationibus retractari non debet, *deciſ.5.num.4.Cerro.*

Sententia ad vnum Inſtrumentum reſtricta, ad aliud de quo in ea non fit mentio ad effectum vulnerationis non eſt extendenda, *deciſ.254. numer.21.Beuilaqua.*

Sententia non aſſumit bonum ius ex antiquitate, dum apparet non fuiſſe executam, *deciſ.514. numer. 7. & 8. Bourlemont.*

Sententia niſi præceſſerit citatio non ſuſtinetur, *deciſ. 362. num.6.Cerro.*

Sententiæ duæ, in Vrbe habent vim trium, ſtante Statuto Vrbis, ſic diſponente, *deciſ.528.nu.1.Beuilaqua.*

Sententia iniuſta in Iudicatum tranſire nequit, *dec.41.nu.1. Albergato.*

de Sententijs validis, & iuſtis eſt intelligendum ſtatutum de duabus conformibus exequendis, *deciſ. 88. num. 4. Priolo.*

Sententiæ quando non ſunt iuſtæ & validæ, conformes dici non merentur, *deciſ.571.nu.3.Beuilaqua.*

Sententia ex actis valida cenſetur, quando omnia quæ ad telam Iudiciariam requiruntur præceſſerunt, *deciſ. 231. num.1.ibid.*

Sententia ſuſpenſa per appellationem non releuat, *dec.220. num.15. ibidem.*

Sententia lata contra patrem ad fauorem filij tanquam ſuſpecta non citatis creditoribus non ſubſiſtit, *deciſ.455.numer.10.ibidem.*

Sententiæ duæ, dum habent vim trium. locus eſt executioni, ſtante duarum ſententiarum conformitate, *deciſ.531. num.2.ibidem.*

Sententiarum Iuſtitia Rotalium benè iuſtificatur ex pluribus deciſionibus in cauſa factis, *deciſ. 531. numer. 7. & 8.Taia.*

Sententia reuocata nihil concludit, *deciſ.334. num. 28.*

Sententiā ad ſolos Miniſtros expreſſe reſtricta, vltra exten-

extendi non debet, *deciſion.* 334. *numer* 28. *Taia*.
Sententiæ generaliter prolatæ a libello, in quo bona ſpecificata fuerunt declarationem de iure recipiunt, *deciſ.* 137. *Meltio*.
Sententia vt tranſeat in iudicatum lapſus biennij ſufficit, *deciſ.* 222. *num.* 1. *Priolo*.
Sententia lata contra patrem ad fauorem filij tanquam ſuſpecta non citatis creditoribus non ſubſiſtit, *deciſ.* 455. *numer.* 10. *Benil.*
Sententiæ validitas vt iuſtificetur, debent neceſſario exhiberi ſcripturæ, *deciſ.* 3 *num.* 1. *Meltio*.
Sententiæ non afficiunt eos qui non fuerunt citati, *deciſ.* 70. *numer.* 6. 8 *Benilaqua*.
Sententia abſque citatione partis ſuſtineri non poteſt, *deciſ.* 88. *num.* 6. *Priolo*.
Sententia ſecunda dicitur conformis primæ, dum concordat in ſubſtantia, *deciſ.* 54. *numer.* 4. *Meltio*.
Sententiæ Iuſtitia quando ex neceſſarijs requiſitis, exiſtente ſcilicet purificatione fideicommiſſi, & identitate bonorum probetur, immiſſio denegari non poteſt, *deciſ.* 103. *num.* 5. *Benilaqua*.
Sententiæ validitas, quando non reuocetur in dubium, *deciſ.* 281. *numer.* 2. *Emerix*.
Sententiæ in minori ſumma, & in parte in qua vna aliam confirmat dicuntur conformes, *deciſ.* 500. *n.* 3. *Ninot*.
Sententia à Parocho accepta nō afficit Eccleſiam, *deciſ.* 312. *nu.* 9. *Veroſpio*.
Sententia à qua fuit appellatum, non poteſt tranſire in iudicatum, *deciſ.* 403. *numer.* 14. *Albergato*.
Sententia dum nihil in cauſa à multis annis factum fuit, non prorogatis fatalibus in iudicatum tranſiuit, *deciſ.* 282. *numer.* 1. *Albergato*.
Sententiæ validitas reſultat ex reuolutione actorum, *deciſ.* 450. *num.* 7. *Bourllemont*.
Sententiæ duæ conformes concurrentibus requiſitis in Statuto Vrbis executioni mandantur, maximè quando cōformitas ex cōfirmatione prioris ſententiæ ab altera ſimpliciter edita concluditur, *deciſ.* 261 *num.* 1. *Veroſpio*.
Sententia, quæ viam executiuam impedit, vel retardat, nō tollit credita, nec iura, quæ antea paratam habebant executionem, *deciſ.* 168. *num.* 3. *Benilaqua*.
Sententiæ iniuſtitia debet eſſe notoria, adeout nullo velamine offuſcari poſſit, *ibidem num.* 4.
Sententia lata contra Procuratorem non habentem mandatum procuræ eſt nulla, etiam ſi habeat mandatum præſumptum in alijs Cartis, *dec.* 394. *num.* 6. & 7. *Cerro*.
Sententia approbans antecedentes ſuper falſo ſuppoſito fundatas, tanquam iniuſta non ſubſtinetur, *deciſ.* 378. *numer* 2. *Benilaqua*.
Sententia ex actis non iuſtificata non tribuit bonum ius, *deciſ.* 514. *num* 6 *Bourlemont*.
Sententia deferens ſucceſſionem ab inteſtato, ei, qui de futuro eſt, proximior, ſatis dicitur iuſta, *deciſ.* 387 *num.* 7. *Vicecomite*.
Sententia implicans petitorium cum poſſeſſorio ratione mixturæ reddit cauſam appellabilem, *deciſ.* 93. *num.* 15. *Bourlemont*.
Sententia tanto magis in iudicatum tranſit quanto magis eius validitas ex reuolutione actorum ſeruatis omnibus ſubſtantialibus Iudicij, & Iuſtitiæ reſultat, *deciſ.* 222. *n.* 2. *Priolo*.
Sententia tanquam in iudicatum tranſacta pro veritate habetur, *deciſ.* 74. *num* 7. *Albergato*.
Sententia in qua dicitur male iudicatum, & benè appellatum, non ideo cauſam in totum appellabilem reddit, dum per capita ſeparata fuit pronunciatum, *deciſ.* 73. *num.* 7. *Priolo*.
Sententia ſine partis citatione ſuſtineri nullo modo poteſt, *deciſ.* 41. *num.* 3. *Albergato*.
per Sententiam excuſatio dum eſt canonizata dicenda eſt iuſta, *deciſ.* 158. *numer.* 23. *Cerro*.
Sententia lata a Cardinali Camerario, & Magiſtris Viarum ſuper iure congrui, dum fuit appellatum, & in Camera confirmata attendenda venit, *deciſ.* 538. *num.* 93. *Camer*.
Sententia nulla, & iniuſta obligationem Cameralem non vulnerat, *deciſ* 168. *num.* 2. *Benilaqua*.
Sententia etiam citato Procuratore minoribus non obeſt, niſi aſſiſtentia, & defenſio Curatoris addatur, *dec.* 88. *nu.* 8. *Priolo*.
Sententia ex actis iuſtificari debet, *deciſion.* 3. *numer.* 2. *Meltio*.
Sententia Parocho etiam iuramento approbata, poteſt ab eodem nomine ſuæ Eccleſiæ impugnari, *deciſ.* 313 *num.* 10. *Veroſpio*.
Diuiſio inæqualis reſcindi, & ad æqualitatem reduci debet, *ibidem num.* 11.
Sententia, quando non poſſit argui de iniuſtitia, *deciſ.* 385. *nu.* 4. *Benilaqua*.
Sententia alterius Iudicis lata lite pendente eſt nullius momenti, *deciſ.* 425 *nu.* 20. *Veroſpio*.
Sententiam ignorantia non ſuſtinet, necnon citato præiudicat, *deciſ.* 114. *num.* 8. *Benilaqua*.
Sententia Iudicis ritè, & rectè procedentis vim priuandi poſſeſſione habet, *deciſ* 63. *num.* 21. *ibidem*.
Sententia nullitatis vitio ſubiecta eſt, dum decernit immiſſionem, & reintegrationem, *deciſion.* 418. *numer.* 9. *Veroſpio*.
Sententia obligationem Cameralem vulnerans ſtat ſemper in ſuo robore, quouſque ſuper illa feratur alia ſententia contraria, & in iudicatum tranſeat, *deciſ.* 168. *numer.* 3. *Benilaqua*.
Sententia Rotalis videtur confirmanda, quando conſtat de validitate & alijs requiſitis, *deciſ.* 107. *num.* 1. *Meltio*.
Sententiæ Validitas, quando in dubium non reuocatur eadem confirmanda cenſetur, *deciſ* 156. *num.* 1. *Benilaqua*.
Sententia deſertionis declaratoria neceſſaria omninò cenſetur, vt lis dicatur deſerta, *deciſ.* 181. *numer.* 7. *Veroſpio*.
Sententiarum verba ſunt intelligenda prout de iure, *deciſ.* 158. *numer.* 23. *Cerro*.
Sententiæ auctoritate rei iudicatæ executioni mandatæ, omnem contra defectuoſum teſtium examen exceptionem repellunt, *deciſ.* 298. *num.* 21. *Bourlemont*.
Sententiæ inualiditas debet cognoſci ab illo Iudice cui fuit commiſſa cauſa appellationis, *dec.* 420. *num.* 8. *Albergato*.
Sententiæ Iuſtitia, ex quibus ſatis, ſuperque dicatur iuſtificata, *deciſ* 66 *num.* 1. *Meltio*.
Sententiæ quando ſunt iniuſtæ, reſtitutio in integrum ex capite læſionis contra eaſdem competit, *deciſ.* 371. *num.* 4. *Bourlemont*.
Sententia ſuper meritis cauſæ principaliter lata, obligationem Cameralem infringit, adeout Iudicio Ordinario ſit poſtea agendum, *deciſ.* 168. *num.* 1. *Benilaqua*.
Sententia Rotalis non extenditur niſi ad fructus perceptos à die motæ litis, non autem alio tempore, *deciſ.* 171. *num.* 10. *Bourlemont*.
Sententiæ validitas ex actorum reuolutione, probatur, *deciſ.* 377. *nu.* 2 *Ninot*.
Sententiæ ſi habeant, ſeu contineant generalem declarationem, & quidem per neceſſe, tunc non requiritur alia declaratio, *deciſ.* 260. *num.* 9. *Cerro*.
Sententia nō poteſt impugnari per producentem, *deciſ.* 464. *num.* 5. *Cerro*.
Sententiæ emanatæ in cauſa manutentionis, cum de illis in gradu petitæ reſtitutionis non fuerit in actis oppoſitum, nullitatis vitium non inducunt, *deciſ.* 293. *numer.* 3. *Bourlement*.
Sententia tantò magis in iudicatum tranſit quantò magis validitas ex reuolutione actorum ſeruatis omnibus ſubſtantialibus Iudicij, & Iuſtitiæ reſultat, *deciſ.* 222. *num.* 2. *Priolo*.
Sententia de Iure ferri poteſt ſuper rebus fideicommiſſo in genere ſubiectis, & poſtmodum in illius executione ad bonorum liquidationem deueniri, *deciſ.* 157 *num.* 5. *Meltio*.
Sententia, quando eſt euidenter iniuſta, executionem non meretur, & ſic non eſt diſputandum de vi Conſtitutionis Aegidianæ, *deciſ.* 418. *nu.* 12.
Sententia, quando fuit reuocata nō eſt attendenda, *deciſ.* 222. *num.* 12. *Benilaqua*.
Sententiæ in cauſa ſtatus emanatæ ius quoad omnes faciunt, *deciſ.* 96. *numer.* 8. *ibidem*.
Sententiæ validitas, quando non poſſit cōtrouerti, *deciſ.* 38. *numer.* 6. *Vicecomite*.
Sententiæ Iuſtitia adhoc vt validè iuſtificetur acta debent integrè exhiberi, *deciſ.* 3. *nu.* 3. *Melt.*
Sententia tanquam in iudicatum tranſacta pro veritate habetur, *deciſ.* 74. *num.* 7. *Albergato*.
Sententia Ordinarij ſtante appellatione pro re iudicata haberi non poteſt, cum omnes ſententiæ effectus per appellatio-

lationem ſuſpenſi remaneant, *deciſ.* 214. *numer.* 14. *Meltio.*

Sententia manifeſtè nulla non tranſit in Iudicatum, *deciſ.*394 *num.*5. *Cerro.*

Sententiæ contra Maritum Donatariæ artificioſæ donationis participem latæ, Ius quoad omnes faciunt, *dec.*298.*nu.*18. *Bourlemont.*

Sententia in Iudicio immiſſionis *ex Remed. l.final. C. de edict.* lata, appellatio de Iure ciuili executionem impedit, *deciſ.*203.*num.*1. *Beuilaqua.*

in Sententia non eſt neceſſaria mentio in vnius ex Capitulo præſentia in examine Teſtium, *deciſ.*227. *nu.*5. *Beuilaqua.*

Sententiæ quando tranſitum fecerunt in iudicatum habetur pro veritate, *deciſ.*221.*num.*14. *eodem.*

Sententia actis deſtituta, & pendente lite emanata nullius eſt momenti, *deciſ.*364.*num.*19. *Priolo.*

Sententia lata contrà eum, de cuius intereſſe agitur, abſque eius citatione, ei non præiudicat, *deciſ.*525.*nu.*4. *Albergato.*

Sententia, vt tranſeat in iudicatum lapſus biennij ſufficit, *deciſ.*222.*nu.*1. *Priolo.*

Sententiæ duæ, in Vrbe habent vim trium, ſtante Statuto Vrbis. ſic diſponente, *deciſ.*523.*num.*1. *Beuilaqua.*

Sententia per capita ſeparata mandatum de aſſociando concedens, eſt in totum appellabilis, *deciſ.*298.*num.*2 *Priolo.*

in Sententia nominatus cum aliquis ſit & comprehenſus, fruſtra de eiuſdem intereſſe non doceri contenditur, *deciſ* 88. *num* 10. *eodem.*

Sententia Iudicis aliarum reuocatoria tranſitum in iudicatum facit, *deciſ* 233 *nu* 4. *Taia.*

Sententiæ Rotales bonum Ius ſemper probant, *dec.*310.*nu.*1. *Priolo.*

Sententia à Parocho etiam iuramento approbata, poteſt ab eodem nomine ſuæ Eccleſiæ impugnari, *deciſ.*314.*nu.*10. *Veroſpio.*

Sententiæ validitas reſultat ex reuolutione actorum *dec.*450 *num.*4. *Bourlemont.*

ad Sententiam, quando plures debent citari. ſi aliquis non citetur, an ſententia dicatur nulla, quo ad omnes, *dec.*418. *num.*11. *Veroſpio.*

per tres Sententias conformes immemorabilis, vt ſuſtineatur in contradictorio iudicio canonizata eſſe debet, *dec.*534. *nu.*22. *Taia.*

in Sententia mixtura non dicitur ceſſare, licet in ſeparatis Capitulis fiat mentio de poſſeſſorio, & petitorio, *dec.*387. *nu.*4. *Vicecomite.*

Sententia meritò confirmatur, quando pro eius validitate omnia requiſita concurrunt, *deciſ.*365 *num.*1. *Beuilaqua.*

Sententia meritò confirmatur, quando de eius validitate, & Iuſtitia dubitari non poteſt, *deciſ.*299. *num.*1. *Taia.*

Sententiæ quando tranſitum fecerunt in iudicatum habetur pro veritate, *deciſ.*220. *num.*4. *Beuilaqu la ſeconda.*

Sententiæ validitas probatur ex reuolutione actorum, *deciſ.*497 *num.*1. *Veroſpio.*

Sententiæ, quando ſunt conformes, validæ, & iuſtæ, ſunt exequutioni demandandæ, *deciſ.*54. *nu.*1. *Meltio.*

Sententia Rotalis non extenditur niſi ad fructus perceptos a die motæ litis, non autem alio tempore. *deciſ.*131. *nu.*10. *Beuilaqua.*

Sententia colluſiuè, & ad effectum ſupplantandi executionem factam remanet omninò nulla, *deciſ.*525.*numer.*5. *Albergato.*

Sententia dicitur nulla ex quo duas alias antecedentes de partibus illi contrarias non reuocauit cum ita oppoſitæ, & pugnantes reperiantur, *deciſ.*195.*num.*1. *Bourlemont.*

Sententia ſuper canonizatione fideicommiſſi poſſeſſorium, & petitorium explicite continet. *deciſ.*98.*nu.*5. *Priolo.*

Sententia, quæ validis non infirmatur rationibus retractari non debet, *deciſ.*5.*num.*4. *Cerro.*

Sententia iniuſta excludit rem iudicatam, & potiſſimum eſt fundamentum reſtitutionis in integrum, etiamſi non ſit notoria, *deciſ.*124.*num.*1. *eodem.*

in Sententia mixtura non dicitur ceſſare, licet in ſeparatis Capitulis fiat mentio de poſſeſſorio, & petitorio, *deciſ.*387. *num.*4. *Vicecomite.*

Sententiæ validitate, & Iuſtitia ſtante appellatio fruſtrà prætenditur, *dec.*201.*num.*4. *Taia.*

Sententia ſub vna ſtructura verborum in parte nulla, in totum corruit, *deciſ.*235. *num.*4. *Meltio.*

in Sententia reuocata nullum eſt faciendum fundamentum. *deciſ.*221 *num.*13. *Beuilaqua.*

Sententia iniuſta in Iudicatum tranſire nequit, *deciſ.*42.*nu.*1. *Albergato.*

Sententia poſt executionem ex prioribus actis iuſtificatur, etiam quando de illius executione, ſeu continuatione agitur, *deciſ.*36. *num* 4. *Taia.*

Sententia iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem, *deciſ.*471. *num.*5. Quod declara, *vt num.*6. *Bourlemont.*

Sententia delegati tam ob ſerotinam appellationem, quam ob omiſſionem noui examinis de forma Conſtitutionis Pij V. nullitatis vitio taxatur, *dec.*55.*num* 5. *Taia.*

SEPARATIO bonorum debitoris à bonis hæredis, in quo caſu iuſtè facta cenſetur, *deciſ.*353.*num.*1. *Veroſpio.*

Separatione Thori ob ſæuitiam, & culpam viri procedente reſtitutioni dotis locum eſſe cenſetur *deciſ.*199. *numer.*14. *Priolo.*

SEPTEMBRIS menſis eſt reſeruatus Sedi Apoſtolicæ, *deciſ.*414.*num.*1. *Vicecomite.*

SEQVESTRVM.

Sequeſtrum tunc eſt permiſſum quando adeſt timor difficilis recuperationis bonorum, *deciſ.*504.*num.*7. *Beuilaqua.*

Sequeſtro eſt locus, ſi æquitas id perſuadet, ad effectum, vt indemnitati partium Collitigantium conſulatur, *ibidem num.*8.

Sequeſtro eſt locus in Beneficialibus dum Ius vtriuſque collitigantis eſt turbidum, *deciſ.*514. *nu.*1. *Bourlemont.*

Sequeſtrum tunc eſt permiſſum quando adeſt timor dilapidationis bonorum, *deciſ.*504.*num.*2. *Beuilaqua.*

Sequeſtratio bonorum regulariter de Iure eſt prohibita, *ibidem num.*1.

SÆVITIA viri debet eſſe immoderata ad Thori ſeparationem, *deciſ.*260 *num.*1. *Priolo.*

Sæuitia viri, & timor futuræ ſæuitiæ, & malæ tractationis iuſtam diuertendi à viro cauſam vxori præbet, *deciſ.*199. *num.*1. *eodem.*

SICCVM Cambium, quando dicatur, *deciſ.*412. *num.*8. *Veroſpio.*

ex SIGNATVRA, & reſtrictiua Gratia venit regulanda quidquid in corpore ſupplicationis fuerit petitũ, *dec.*126. *num.*9 *Beuilaqua.*

per Signaturam, ſed per conceſſum expeditum Breue non fuiſſe non refert, cum inter has conceſſionis formulas ad effectum ſcientiæ in Papa nullum diſcrimen videatur, *deciſ.*227.*nu* 11. *eodem.*

SIGNVM.

Signum, Teſtator quando aliquem prius vocauit, eſt prædilectionis quoad ipſum, *deciſ.*64.*nu.*25. *Priolo.*

Signum vniuerſale *Omnia* Legatum quando in eo apponitur reſtrictionem non recipit, *deciſ.*282.*num.*6. *Taia.*

an Signum vniuerſale adiungatur rebus in Legato magna eſt differentia, an verò exiſtentiæ in loco adijciatur, *ibidem num.*10.

SIMONIA.

Simonia eſt, rem ſpiritualem procurare, mediante pecunia quam aliàs non poſſet procurare, *deciſ.*187. *nu.*27. *Cerro.*

Simoniæ labem ſolutiones anticipatæ nullam inducunt, quãdo dominium ipſarum penes deponentem remanet, *deciſ.*36. *num.*13. *Albergato.*

à Simonia clauſula hæc, *cum reſeruatione beneplaciti Apoſtolici*, præſeruat. *ibidem num.*7.

Simonia eſt ſi promittatur pecunia pro habendis annexis ſpiritualibus, *deciſ.*187.*num.*26. *Cerro*

Simoniæ labes non poteſt euitari, in annexis ſpiritualitati, *ibidem nu.*15.

SIMVLATIO.

Simulationis exceptio non releuat ſi legitime non probetur, *dec.*47. *num* 13. *Albergato.*

Simulationis exceptio maximè contra obligationem Cameralem non admittitur per ſatis leues coniecturas, *ibidem num.*14.

Simulata, ea. quæ ſunt, tanquam inepta non ſunt attendenda, *deciſ.*403.*nu.*11. & 12. *Albergato.*

Simulatè ea. quæ ſunt non ſunt attendenda, *ibidem num.*10.

SIMPLEX depoſitio de communi fratrum habitatione, & poſſeſſione pro indiuiſo bonorum patronorum, ad inducendam ſocietatem omnium bonorum non ſufficit, *deciſ.*100. *num.*3. *Cerro.*

Simplex fideicommiſſaria nihil operatur donec naturaliter viuit perſona in conditione conſiderata, cuius ſola exiſtentia ad excluſionem ſubſtituti attenditur, tametſi nolit, vel non poſſit ſuccedere, *deciſ.*98. *num.*5 *Beuilaqua.*

SINGVLA, quæ non pro ſunt, ſimul iunctæ iuuant, *dec.*526. *nu.*17. *Bourlemont.*

Singularitas ceſſat cũ in materia profeſſionis minæ metum geren-

Digitized by Google

gerentes etiam per Teſtes ſingulares probentur, *deciſ.211. num.16. Benilaqua.*
in Singularitates pluralitas in contractibus non reſoluitur, *deciſ.88.num.16. Priolo.*

SITVATIO.

Situatione Epiſcopus probata intra limites ſuæ Diœceſis, in ſua Iuriſdictione eſt manutenendus, *deciſ.333. numer.1. Taia.*
Situationem loci Teſtes, quando concludenter probent, *deciſ.70.num.13. & 14. Benilaqua.*
Situatio intra limites Epiſcopi, nullo alio concurrente, qui ſuper eadem prætendat, præſumitur, *deciſ.334. numer.4. Taia.*
Situationem ex confeſſione partis probare in dubium eſt, *ibidem num.6.*

SOBOLES.

Sobolem Teſtator optans cenſetur non cogitaſſe de ea carentibus, *deciſ.447. nu.19. Veroſpio.*
Sobolem inhabilitas ſuſcipiendi ex vita Monachali colligitur, *deciſ.32. num.7. eodem.*
ad Sobolis vtilitatem in dubio iudicandum eſt, *deciſ.538. num.35. Camer.*
à SOCERO dos promiſſa virum à negligentia excuſat cum ex reuerentia Socero debita cum conuenire nullatenus teneatur, *dec.357. num.7. Veroſpio.*
Socer propter negligentiam, ac moroſitatem in ſoluendo dotem nondum contracto matrimonio, nec adhuc ceſſo ſolutionis die exburſaſſe non præſumitur, *ibidem num.11.*

SOCIETAS.

Societatem decoctio pro legitima cauſa diſſoluendi regulariter deſeruit, *dec.123.num.6. Veroſpio.*
Societas vt inducatur, integra communicatio, & poſitio in communi arca omnium lucrorum, & redditum etiam Eccleſiaſticorum eſt neceſſaria, *deciſ.100.num.4. Cerro.*
Societas ex tacito partium conſenſu poteſt renouari poſt mortem ſocij, *deciſ.23.num.10. Meltio.*
pro Societate quando non dicatur contemplata induſtria ſociorum, *ibidem num.21.*
Societas tunc multo magis tacitè in hærede dicitur continuata, dum nõ electa fuit induſtria perſonæ ſocij defuncti, *ibidem num.19.*
Societatis prætenſio, ſi alter lucra ſeparatim ponat, excluditur, *deciſ.100.nu.5. Cerro.*
Societas intra ad certum tempus finito tempore expirat, *deciſ.246. nu.1. Albergato.*
Societas ex alterius ſocij Epiſtola ſocio fidem, & complementum negotij adimente diſſoluta cenſetur, *deciſ.123. num.2. Veroſpio.*
Societas frumenti ante illius diſtractionem diſſolui nequit, *ibidem num.5.*
Societas contracta tum ex epiſtolis vtrique vti conſocij à Mercatoribus tranſmiſſis, tum ex confeſſione vnius ſocij, alterum ex ſocietatis cauſa conſocium in apoca nominantis, concluditur, *deciſ.240. num.2. Veroſpio.*
Societatem intempeſtiuè diſſoluens ſocium qu.dem à ſe liberat, non verò ſe ipſum à ſocio, ita vt damnum ſucceſſiuè contingens diſſoluentis ſolùmodo periculo cedat, *dec.122 num.4. eodem.*
Societas per mortem ſocij remanet extincta, *deciſ.23. nu.2 Meltio.*
Vnde in ea hæres ſocij non poteſt prætendere manutentionem, *ibidem nu.3. & 4.*
Societas an per mortem ſocij finiatur, ſi reperiatur inita cum pacto, vt tranſeat ad hæredes ſociorum, *deciſ.23.nu.5. Meltio.*
Seu quod debeat continuari ad vitam hæredum maſculorum, & fœminarum, *ibidem num.6.*
Societates contrahi ſuper fructibus an ſit illicitũ, & vſurarium, *deciſ.338. num.13. Cerro.*
Societas ſatis probatur ſuam effectuationem habuiſſe, ex confeſſione ipſius partis, *dec.534. num.2. Cerro.*
Societas inter aliquos inita, ſatis probatur habuiſſe ſuum effectum, ex actibus, qui non poterant præter nomen ſocietatis fieri, *ibidem num.1.*
Societas eo magis dicitur diſſoluta per mortem ſocij, dum hæredes defuncti ſocij ſunt minores, *deciſ.23. numer.16.*
Societatis creditor ſuper rebus ad ſocietatem ſpectantibus creditoribus particularibus ſocij licet anterioribus præfertur, *deciſ.338. num.4. Cerro.*
Societatis officij ratificatio deſumitur ex mandato procuræ facto in perſonam illius, qui contraxit, *deciſ.462. num.8.* Quod ampliâ, *vt num.9. Veroſpio.*
Societas officij alterius nomine contracta ratificatione non ſequuta nõ parit fructus, nec in ea vertit periculũ amiſſionis ſortis, *dec.462.nu.2. & 3.* Quod declara, *vt n.5. Veroſpio.*

SOCIVS.

Socius hæredis poteſt prætendere manutentionem, dum in ea continuauit poſt mortem ſocij, *deciſ.23.num.9. Meltio.*
Socius non valet agere contra ſocium ad reſtituendam pecuniam, licet ad ineundam ſocietatem fuerit data pecunia, dum ea fuit conuerſa in emptionem mercium, *deciſ.534. num.6. Cerro.*
Socius animo Mercenarij operam ſuam poſuiſſe non cenſetur, *deciſ.112. num.10. Albergato.*
Socio non competit actio contra alium ſocium pro reſtitutione capitalis, quando ſolidata inter ipſos ſocios computa non fuerunt, *deciſ.534. num.4. Cerro.*
Socius duplicem perſonam repræſentat, propriam ſcilicet & ſocietatis, *deciſ.38. num.8. Veroſpio.*
Socius quando promiſit facere librum Magiſtrum computorum, & Mercaturæ, ſi illum non fecerit, quando non dicatur in dolo, nec fraude, *ibidem num.10.*
Socius quando non probet ſocietatem fuiſſe terminatam, *deciſ.518.num.2. Cerro.*
inter Socios, dum quis aliquid promiſit, & id non obſeruauit, non ad reſciſſionem, ſed ad implementum agendum eſt, *deciſ.534.nu.8. eodem.*
Socius fatetur ſocietatem fuiſſe initam, dum criminaliter accuſauit alium ſocium, quod contrauenit capitulis ſocietatis, *deciſ.518. num.5. Cerro.*
Socius conſentiens venditioni rei communis, cenſetur remittere Ius omne, quod habet de tempore venditionis, *deciſ.377.num.11. Ninot.*
Non autem Iuri de futuro quamuis tunc ei competeret ex cauſa de futuro, *ibidem num.12.*
Socio aduerſus debitorem nomine ſocietatis agente, alter exceptione compenſationis cum debito ab eodem proprio nomine contracto repelli non valet, *deciſ.38. numer.7. Veroſpio.*
Socius poteſt agere contra ſocium ad reſtitutionem capitalis, niſi ſocietas ſit terminata, *deciſ.518.num.1. Cerro.*
Socius non poteſt agere contra alium ſocium ad reſtituendas pecunias, dum ſocietas conſiſtit in tot mercibus, *deciſ.534. nu.5. Cerro.*

SOLEMNITAS.

ſine Solemnitatibus contractus Minoris etiam ſuſtinetur vbi de verſione in vtilitatem minoris conſtat, *dec.139. num.5. Albergato.*
ſine Solemnitatibus facta donatio ex mala affectione Matris erga filiam non reualidatur, *deciſ.145. nu 18. eodem.*
Solemnitates in toto contractu adhibitæ etiam pacta in eo adiecta comprehendunt, nec ſuper quolibet pacto nouæ ſolemnitates requiruntur, *deciſ.276. num.9. Priolo.*
Solemnitas inſinuatio tanquam extrinſeca lapſu triginta annorum præſumitur, *deciſ.477. num.10. Cerro.*
Solemnitatibus deſtituta ratihabitio licet ex retrouenditione cenſus neceſſaria ſolemnitates non exigente ſuſtinetur, *deciſ.19.num.5. Veroſpio.*
Solemnitates retrodonatione à Matre facta non requiruntur cùm ex donatione adhuc imperfecta, & per mutationem animi donantis reuocata, nullum nec ſibi, nec filijs Ius quæſitum fuerit, *deciſ.241.num.13. Meltio.*
Solemnitates ſtatutum quando in ipſo contractu requirit, eas, quæ ſolent poſt illius ſtipulationem adhiberi non comprehendit, *deciſ.361. num.8. Benilaqua.*
Solemnitates ex Conſtitutione Marchiæ in concurſu minorum in renunciatione Iurium ſunt adhibendæ, *deciſ.361. num.5. Benilaqua.*
Solemnitates in impoſitione cenſus defeciſſe ex Inſtrumento conuincitur, quod Rota ad probationem certæ deficientiæ admittit, *deciſ.297. num.11. Bourlemont.*
Solemnitatibus, & decreto Iudicis opus non eſt, cum renuncianti vtilis ſit contractus, nec vlla læſio interceſſerit, *deciſ.276.num.10. Priolo.*
Solemnitates, *l.Scripturas*, ad euitandas fraudes, & ne creditorẽ vnum alteri doloſè anteponerent debitores, inductæ cenſentur, *deciſ.336. num.8. Bourlemont.*
Solemnitates in toto contractu principali donationis adhibitæ, in renunciatione jurium non ſunt ſeruandæ, *dec.276 num.8. Priolo.*
Solemnitates fuiſſe ſeruatas in alienatione rerum Eccleſiaſticarum non ſtatur aſſertioni contrahentium, *dec.408.nu.3. Taia.*

ſine

ſine Solemnitatibus facta donatio, an ex priuilegio paupertatis ſuſtineatur, *deciſ.145. num.15. Albergato.*

Solemnitates Iuris ciuilis in factione Teſtamentorum requiſitæ fauore liberorum relaxantur, *deciſ.275. num.4. Veroſpio.*

ſine Solemnitatibus renunciatio, an ſuſtineatur quando læſio, & dolus ceſſit, *deciſ.361. num.14. Beuilaqua.*

Solemnitatum quarumcumque defectum ſupplet beneplacitum Apoſtolicum, *deciſ.62. num.13. eodem.*

Solemnitatis defectus in contractibus hæredi non ſuffragatur, dum recepta æquiualentia contractus ipſe approbauit, *deciſ.305. num.12. Veroſpio.*

ſine Solemnitatibus donatio an ſuſtineatur, etiāſi aliæ cauſæ præter dotis, & matrimonij in ea fuerint expreſſæ, *dec.314 num.8. Bourlemont.*

Solemnitatum præſumptio reſultans ex 30 annis eſt ſublata ex Conſtitutione Vrbana, *deciſ.408. num.9. Taia.*

ſine Solemnitatibus ſuſtinetur contractus etiam vbi de verſione in vtilitatem minoris conſtat, *deciſ.139. num.5. Albergato.*

Solemnitates non ſunt neceſſariæ Inueſtimento ex cauſa neceſſaria procedente, *deciſ.297. num.5. Bourlemont.*

Solemnitates requiruntur ad thori ſeparationem, non autem ad reconciliationem, *deciſ.260. num.10. Priolo.*

Solemnitatibus deſtituta confeſſio minori officit, quoties ex adminiculis fulciatur, *deciſ.305. num.9. Veroſpio.*

Solemnitates in diſmembratione requiſitæ in diſſolutione exigi videntur, *deciſ.165. num.11. Beuilaqua.*

Solemnitatibus venditio deſtituta an pro repetendo pretio valeat ſuſtineri, quando illud in euidentem Pupilli vtilitatem ceſſiſſe præſumitur, *deciſ.261. num.8 Veroſpio.*

Solemnitates in rebus Eccleſiæ alienandis requiſitæ in quibus præcipuè conſiſtunt, *deciſ.297. nu.10. Bourlemont.*

S O L I T V M.

Solitum in locationibus ex quibus ſit arguendum, *deciſ.58. nu.8 Veroſpio.*

Solitum eſt probandum cum omnibus ſuis qualitatibus, vbi quis in eo ſe fundat, *deciſ.428. num.11 Beuilaqua.*

Solitum poteſt operari, vt contractus locationis ſit immunis à prauitate vſuraria, *deciſ.252. num.14. Veroſpio.*

ex Solito fructus quando non calculantur, ſed quia partes ita cōuenerunt, non laudum inter alios latum, ſed ſumptæ probationes attendi debent, *deciſ.255. num.9. Emerix.*

S O L V T I O.

Solutione creditoribus in ſententia deſcriptis facta iuxtà formam in Inſtrumento venditionis conuentam, Mater bona fide ſoluendo abſoluta penitus, & liberata remanet, *deciſ.153. num.4. Priolo.*

Solutio in dubio non præſumitur facta in debitum, ſeu cauſam, cuius adhuc dies non ceſſerat, *deciſ.202. num.5. eodem.*

Solutio in dubio præſumitur facta ad debitum, pro quo quis poterat aſtringi ad ſolutionem, *ibidem num.6 & 7.*

Soluendo debitor Procuratori contrahenti non liberatur, dum de contraria diſponentis voluntate conſtat, *deciſ.27. num.24. Meltio.*

Solutio debiti pro quo in forma Cameræ aliquis eſt obligatus creditori facta præſumitur, cum ratione obligationis illud debitum durius exiſtimetur, *deciſ.372. num.13 Albergato.*

Solutio imaginaria, in quem finem à lege inducta cenſetur, *deciſ.332. num.3. Bourlemont.*

Solutio, quando ratione loci, & quotæ eſt incerta, dominij translatio per eam induci non poteſt, *ibidem num.4.*

Solutionis creditor, quam in certam cauſam accepit, non poteſt in diuerſam referre, *deciſ.202. nu.18. Priolo.*

Solutio in dubio in cauſam potius debiti neceſſarij, quam voluntarij, cedere dicendum eſt, *ibidem nu.10.*

de Solutione debiti atteſtātibus Teſtibus recognitio adminiculata in ſcriptura priuata concludenter probat, *deciſ.265. nu.9. Beuilaqua.*

Solutio imaginaria admittitur, dum creditor fideicommiſſi in dote materna cenſetur in illius aditione ſibi pro credito ſatiſfeciſſe, *deciſ.332. nu.1. Bourlemont.*

Solutio legatorum, aut debitorum de pecunijs ex mobilibus prouenientibus facta præſumitur, *deciſ.248. numer.5. Taia.*

à Solutione decimarum exemptio niſi cum maxima difficultate à Sede Apoſtolica concedi non ſolet, *deciſ.24. num.4. & vide num.5. & 6. Cerro.*

à Solutione canonis emphyteuta ceſſans ob eius impoſſibilitatem, & paupertatem non cadit à Iure ſuo emphyteutico, ſed à caducitatis pœna remanet excuſatus, *deciſ.334. num.1. Taia.*

Solutiones à quolibet fonte Baptiſmali ratione Olei, & Sancti Criſmatis erogatæ, ſituationem benè concludunt, *deciſ.334. num.9. Taia.*

Solutione ſemel facta pro ſortis, & cambiorum iterata ſolutione compelli aliquis non debet, cum eandem ex ſpeciali conuentione à mandante repetere poſſit, *deciſ.240. nu.5. Veroſpio.*

Solutio in dubio debet cedere in cauſam, pro qua quis reperitur obligatus tam per Inſtrumentum publicum, quam per priuatam ſcripturam, *deciſ.202. nu.4. Priolo.*

Soluens fructus debitor, tacitè fatetur, debitum eſſe verum, *deciſ.407. num.5 & 11. Bourlemont.*

Solutionis declaratio facta mediantibus litteris d'auiſi, cenſetur ineſſe ipſi actui declarato, *deciſ.202. nu.12. Priolo.*

Solutio niſi per apocam priuatam iuſtificata, cum eadem non habeat requiſita neceſſaria in conſideratione non eſt habenda, *deciſ.222. num.12. Priolo.*

Solutio vnius debiti nō inducit ſolutionem alterius, *dec.431. num.14. Veroſpio.*

Solutio præuentiua affert vtilitatem recipienti, *deciſ.523. nu.9. Cerro.*

Solutiones vt verificentur debent probari ex ſcripturis authenticis in actis productis, *deciſ.79. num.11. Albergato.*

Solutio in dubio in quam cauſam fuerit facta probari poteſt ex coniecturis, *deciſ.202. num.17 Priolo.*

Solutio, quando eſt certa ſuper quacunque hæreditatis parte obſtaculum translationis dominij deficit, & præiudicium vocatorum ceſſat, *deciſ.332. nu.7. Bourlemont.*

Solutio continuata oneris domus, eandem vt propriam non, vt in ſaluiano pro debitore poſſeſſam demonſtrat, *dec.109. num.9. Meltio.*

Solutiones legatorum prælegati acceptationem an effectum illud imputandi in legitimam non inducunt, cum abſque expreſſa mentione præiudiciū legitimæ inferri non poſſit, *deciſ.261. num 5. Bourlemont.*

Solutiones erroneæ ſoluentibus non nocent, nec in Iudicio petitorio præiudicant, *deciſ.315. num.6. Priolo.*

ad Solutionem condemnatio debiti iam extincti iniuſtè fieri cenſetur, *deciſ.255. num.2. Beuilaqua.*

Solutionis loco compenſatio habetur, *deciſion.394. numer.3. Cerro.*

Solutio legati approbantibus eandem non officit, cum in ratihabitionis Inſtrumēto nulla ſecundi Teſtamenti mentio facta fuerit, *dec.275. num.13. Veroſpio.*

Solutionem indebitam non cenſetur quis voluiſſe accipere, *deciſ.258. num.23. Taia.*

Solutio poſſibilis errorem prætenſum concludenti probatione iuſtificandum penitus excludit, *deciſ.19. nu.3. Veroſpio.*

Solutionem vigore primi Teſtamenti prodijſſe in dubio præſumitur, *deciſ.275. num.14. Veroſpio.*

in Solutione canonis emphyteuta quando eſt moroſus, caducitas incurritur etiam lite pendente, *deciſ.516. num.11. Beuilaqua.*

Solutio habens cauſam particularem, expreſſam debiti in aliam cauſam mutui referri non poteſt, *dec.372. num.7. Albergato.*

Solutio debiti paternæ hæreditatis cum leuiori incommodo minoris fieri debet, *deciſ.370. num.3. Vicecomite.*

Solutio vni ex ſocijs attributa debitori ſoluenti omninò ſuffragatur, *deciſ.240. num.1. Veroſpio.*

Solutio creditoribus hæreditate diuerſis debitis inuoluta, primò venientibus liberè fieri non poteſt, niſi data ab illis cautione pecunias prioribus, ac potioribus creditoribus reſtituendi, *deciſ.31. num 6. Meltio.*

Solutione non de proprio, ſed de pecunijs debitoris facta, ceſſio translationem iurium non operatur, ſed vim dumtaxat extinctionis habet, *deciſ.327. num 10. Emerix.*

Solutionis mora per debitorem incurſa ſequuta deindè ipſa ſolutione remiſſa cenſetur, *deciſ.25. nu.7. Veroſpio.*

Solutione taxæ poſt trinam Iudicialem monitionem non facta, an relocatio ſtante huiuſmodi mora, & negligentia alteri fieri poſſit, *deciſ.306. num.11. Cerro.*

Solutio niſi facta fuerit ad formam à lege, & à Teſtatore præſcriptam hæredi non ſuffragatur, *deciſion.248. numer.6. Taia.*

Solutionem in cauſam expreſſam, non autem mutui ceſſiſſe, præſumptiones, & coniecturæ ſuadent, *deciſ.372. num.11. Albergato.*

Solutio quando eſt incerta bona remanent fideicommiſſo ſubiecta, & hæres recepto ſuo credito in pecunia ad reſtitutionem tenetur, *deciſ.332. nu.5. Bourlemont.*

Solutiones creditoribus anterioribus non factæ ad impediendam

dam immiſſionem poſſeſſori non ſuffragantur, *deciſ.327. num.5. Emerix.*

So[l]utionem dotis hæres grauatus differendo, & interea fructus bonorum hæreditariorum percipiendo, ad eiuſdem reſtitutionem tenetur, *deciſ 267.num.8. Albergato.*

ex Solutione antecedenti credito extincto, aſſertio pro alienationis cauſa deſeruiens vel vitio falſitatis obnoxia ipſum contractum penitus infringit, *deciſ.261.nu.10. Veroſpio.*

Solutionem conductores ſtante pacto in aliam cauſam deſtinatam in extinctionem alterius crediti conuertere non poſſunt, *dec.341.num.13. Albergato.*

Solutio in ulto magis præſumitur facta in vim præcedentis obligationis, ſi concordet in quantitate, *deciſ.201.num.2. Priolo.*

Solutio in dubio potius cedit in cauſam debiti proprij, quam alieni, *ibidem num.3.*

Solutione creditoribus expreſsè in diminutionẽ ſortis facta, ceſſat præſumptio de ſolutione, quod in cauſa fructuum, & vſurarum peracta cenſeri debeat, *deciſ 183.nu.11.Priolo.*

Solutionem magnæ ſummæ niſi ex fructibus percepturis fieri non eſt veriſimile, *dec.208.num.7. Taia.*

Solutio in dubio debet cedere in cauſam grauiorem, & duriorem, *dec.202.nu.14. Priolo.*

Solutio integri pretij creditoribus anterioribus facta non ſuſtinetur, quando contrarium re vera deprehenditur, *deciſ.327. num.3. Emerix.*

Soluto dotis quoties bona libera non exiſtunt hæredi fideicommiſſario debet adſcribi, *deciſ.25. num.8. Veroſpio.*

ex Solutione exceſſus conſurgens extinctionem cenſus inducit, *deciſ.19.num.2. eodem.*

Solutio, & computatio certæ partis niſi deductis oneribus, aut grauaminibus fieri non debet, *dec.208.nu.11 Taia.*

Soluto indebitè à Ciuitate reſtituto damna, & intereſſe à fideiuſſore peti non debent, *deci 161.num.3.Priolo.*

Solutiones ineſſicaces pecuniarum ad cenſum in cauſam ſolutionis receptarum probationem indiuiduam nõ faciunt, *ibidem num.13.*

Solutio dotis ex fructibus bonorum grauatorum, non autem ex proprietate fieri debet, *deciſ.267. num.9. Albergato.*

Solutione dotis mulieri facta ad euitandam ſubhaſtationem bonorum viri, & reportata ſuper hac Iurium ceſſione, detractio ex bonis fideicommiſſo ſubiectis competens ceſſat, *deciſ.277 num.18. Benilaqua.*

Solutio, quando ratione loci, & quotæ eſt incerta, dominij translatio per eam induci non poteſt, *deciſ.332. numer.4. Bourlemont.*

Solutiones, ſi conuincantur ex præſumptionibus in cauſa certum fuiſſe factam ſine conſenſu habentis intereſſe, non poteſt id alterari, *deciſ.202. num.21. Priolo.*

Solutionẽ optimè probant coniecturæ ex pluribus receptis ſub diuerſis temporibus emanatis adductæ, *deciſ.285.nu.5. Benilaqua.*

Solutione ſortis, ac fructuum creditum longè excedente, actio qualibet Conductoribus debita extincta cenſetur, *deciſ.341. num.1. Veroſpio.*

Solutio paterni debiti vt fiat, ſpecifica eiuſdem expreſſio, & indiuidua iuſtificatio requiritur, *deciſ.370. num.4. Vicecomite.*

Solutiones datiorum leges improbantes de aſſignatione fundi in dotem dati, & quæ in præiudicium Fiſci, & Iuris publici fiunt ſunt intelligendæ, *deciſ.242.num.10. Priolo.*

Solutiones anticipatæ nullam inducunt Simoniæ labem, quando dominium ipſarum penes deponentem remanet, *deciſ.35. num.13. Albergato.*

Solutio potius præſumitur de reſeruatis quam de bonis proprijs, *deciſ.476 num.5. Vicecomite.*

ob Solutionem debitoribus factam per ceſſionem Iurium creditum extinctum cenſetur, *deciſ.372.nu.6. Albergato.*

Solutio ad normam obligationis contractæ facta in eius exequutionem ſequuta cenſetur, *deciſ.341.num.10. Veroſpio.*

Solutio rectè fit illi cum quo contractum eſt, *deciſ.311.nu.1. Bourlemont.*

Solutio decimarum non in facultatum Eccleſiæ quantitate, ſed in cura animarum, ſituatione bonorum decimalium fundatur, *deciſ 122.num.7. Cerro.*

Solutiones coactæ, & tanquam metu mandatorum factæ, facta proteſtatione ſoluenti non præiudicant, nec obſeruantiam interpretatiuam inducunt, *dec.65. num.7. Albergato.*

Solutio ſemper facta præſumitur in vim præcedentis obligationis, *deciſ.202. num.1. Priolo.*

Solutionis vim depoſitum habet, & omne non adimplementi exceptionem reijcit, *dec.365. num 11. Benilaqua.*

Solutio in dubio cauſæ cambij adſcribi debet, *deciſ.541.nu 9. Veroſpio.*

Solutio pecuniarum pro melioramentis à Procuratore factis non eſt donatio, adeòque vt ſapiens delictum pleniſſimas probationes requirit, *deciſ 62.nu.19. Benilaqua.*

Solutionem totius ſummæ debitæ verbum *reſiduum*, regulariter includit, *deciſ.357 nu.8. Veroſpio.*

Solutio niſi facta fuerit ad formam à lege, & à Teſtatore præſcriptam hæredi non ſuffragatur, *deciſ.248. numer.6. Taia.*

ad Solutionem affictuum Conductor principalis pro terminis decurſis obligatur, *deciſ.362. nu.13. Benilaqua.*

Solutio rectè fit ei cum quo celebratus fuit contractus, licet ex illius contractu alij actio quæratur, *deciſ.311. numer.4. Bourlemont.*

Solutio imaginaria, in quem finem à lege inducta cenſeatur, *deciſ.331.num.3 Benilaqua.*

ob non Solutionem canonum caducitas incurſa non doloſè nocet ſucceſſoribus, & cõprehenſis in Inueſtitura, *dec.517. nu. . . Veroſpio.*

Solutio Laudemij actualis indicat contractum eſſe minimè locationis, ſed emphyteuticum, *deciſ.319 num.2. Cerro.*

S O L V E N S.

Soluens fructus debiti contenti in apoca, cenſetur fateri tale debitum contentum in apoca, *deciſ.407.nu.12. Bourlemont.*

Soluens debitor legitimo adminiſtratori liberatur, maximè cum eidem pecunias receptas reſtituere effectualiter promiſerit, *deciſ.311. num.3. Bourlemont.*

Soluentibus dotem vti liberum eſt an pecuniam, vel bona tradere velint, ita in caſu reſtitutionis poſſunt eligere, an in corporibus, vel in pecunia ſatisfacere velint, *deciſ.63. nu.16. Benilaqua.*

Soluenti hæredi legata relicta à Teſtatore datur actio, contra fideicommiſſarium, quando fit reſtitutio fideicommiſſi, *deciſ 441.nu.9.Veroſpio.*

de Soluendo augmentum promiſſio, purificatis conditionibus in apoca adiectis, ac ſi à principio fuiſſet pura cenſetur, *deciſ.90. num.3. Benilaqua.*

pro Soluendis legatis alienatio prædij non admittitur, cum Inſtrumentum alienationis non appareat in forma probanti, nec in actis legitimè fuerit productum, *deciſ.160. num.14. Taia.*

Soluendi onus penſionem nulliter translatam, & non debitam in præiudicium ſucceſſorum in beneficio prorogari non poteſt, *deciſ.142.num.10. Benilaqua.*

Soluendi obligatio vltra ſortem principalem etiam fructus plenam ſcientiam pecuniarum ſub vſuris exiſtentium inducit, nec alia interpellatio requiritur, *deciſ.157. num.3. Meltio.*

Soluendi datia abſque violatione Iuris publici pactum inter paciſcentes etiam in illorum præiudicium ſuſtinetur. *deciſ.242.num.12. Priolo.*

in Soluendis portionibus ſolitis obſeruantia abſque diſtributione totius ſummæ, Bullam Pontificis eo modo eſſe intelligendam operatur, *deciſ.93.num.7. Albergato.*

Soluendo debitores in pecunijs, vel bonis, obligationi æquè benè ſatisfaciunt, *deciſ.62. num.9. Benilaqua.*

pro Soluenda dote bona libera quando adſunt eadem ſuper fideicõmiſſo particulari conſtitui non poteſt, *dec.304. num.17. Taia.*

in Solutum ratio licet extinguere faciat creditum cum hypotheca, hoc tamen non procedit fauore dotis, & quando adeſt conuentio de redeundo ad primæua Iura, quia tunc datur actio ad intereſſe, *deciſ.488.num.10. & 11. Veroſpio.*

Solutum creditum totaliter affirmanti onus probandi incumbit, *deciſ.343.num.6. eodem.*

Soluere canones recuſans nouam Inueſtituram ob id reportare non valet, *deciſ.517. nu 6. eodem*

Soluuntur decimæ in primis, *deciſ.102.num.1. Taia.*

S O R O R.

Sorores propter Maſculos à Statuto excluſæ faciunt, vel non faciunt partem, & numerum, ad commodum eorum quorum contemplatione excluduntur, *deciſ. 267. numer.2. Albergato.*

Sorores profeſſæ ob validam, & amplam ab ijs factam renunciationem in ingreſſu Religionis pro mortuis habentur, & non computantur, *deciſ.366. num.3. Taia.*

Sororem dotare non tenetur frater niſi interpellatus, & in mora Iudiciali conſtitutus, *deciſ.200.num.10 Albergato.*

Soror ad non faciendũ numerũ à voluntate fratris vtrinque coniuncti non verò ab arbitrio Vterini pendet, *deciſ.128. num.6. Priolo.*

inter Sorores ſeruanda eſt æqualitas, *deciſ.398. num.10. Bourlemont.*
Sors principalis quando ex parte debitoris eſt irrepetibilis, debita dici non poteſt, *deciſ.277. numer 10. Priolo.*
Soror de iure ſuccedit inſimul cum fratribus, *deciſ. 497. nu. 13. Veroſpio.*
ad SPECIES in præcedentibus comprehenſas dictio relatiua, dictis, extenditur, *deciſ.64. num.13. Priolo.*
per Speciem generi in iure derogatur, & id potiſſimum habetur quod ad ſpeciem directum eſt, *deciſ.259. num.5. Taia.*
de Speciali mandato renunciatio quando non conſtat non releuat, *dec.75. nu.6. Priolo.*
SPIRITVALIS titulus quando mutatur, collatio Superioris habentis Ius conferendi expreſſa, vel tacita ſemper eſt neceſſaria, *deciſ.127. num.21. Cerro.*
SPLENDOR, & decor familiarum, mediantibus diuitijs conſeruatur, *deciſ.465. num.7. Bourlemont.*
SPOLIATO qui nam fructus debeantur, *deciſ.431. num.17. Veroſpio.*
in Spolio primum extremum eſt poſſeſſio agentis, *deciſ.375 nu.3. Albergato.*
in Spolio iudiciali præter duo extrema neceſſaria, non requiritur, quod Iudex nulliter, & iniuſtè iudicauerit, *ibidem num.4.*
SPONSÆ donatio facta animo repetendi remanet integra ſi expreſſè dictum non fuit, *deciſ.195. num.5. Beuilaqua.*
Sponſi conſenſus ad ſuſtinendum pactum, eſt neceſſarius, *deciſ.300. num.7. Emerix.*
SPVRIVS non dicitur agnatus, nec conſeruat agnationem *dec.463. num.4. Cerro.*

S T A T V S.

Status hæreditatis, quando non eſt factus concedi non poteſt immiſſio, & quando id procedat, *deciſ.536. nu.11. Emerix.*
Status hæreditarius vt ſubſiſtat allegatio præſcriptionis immemorabilis ad fauorem poſſeſſoris ſufficiens eſt, *deciſ. 253. nu.16. Taia.*
Status vltimus non attenditur, cum de legitimo ſtatu anteriori conſtet, nec ipſum Epiſcopus in alterius præiudicium mutare poteſt, *dec.148. num.16. Beuilaqua.*
ad Statum ſuæ poſſeſſionis manutentio de tempore motæ litis poſſeſſori non poteſt denegari, *deciſ.23. nu 1. Meltio.*
Status vltimus in Beneficialibus attenditur ad ſuſtinendã prouiſionem, *deciſ.514. num.3. Bourlemont.*
de Statu Eccleſiarum Diœceſis Ordinarij, præſumuntur optimè informati, *deciſ.397. num.6. Veroſpio.*
Status vltimus in Iurepatronatus ad effectum probationis qualitatis attendi debet, *deciſ.103. numer.13. Priolo.*
Status vltimus Beneficij attenditur dum arguitur inter prouiſos ab Ordinario, *deciſ.514. num.14. Bourlemont.*
Status vltimus ob lapſum quadraginta annorum ad probandam qualitatem gentilitiam ſufficiens cenſetur, *deciſ.237. nu.18. Priolo.*
de Statu antiquo domus teſtes non deponentes cum potius confiteantur ſe de hoc non recordari, nihil probant, *deciſ.288. num.18. Albergato.*
Status antiquus eſt examinandus melioramenta vt reficiatur, ad effectum ſciendi quid impenſum, & quid melioratum fuerit, *deciſ.109. nu.19. Meltio.*
Status vltimus eſt attendendus, ad effectum iuſtificationis gratiæ prouiſionis Apoſtolicæ, *deciſ.152. nu.19. Priolo.*
ad Statum Poſſeſſionis de Tempore motæ litis manutentio datur, *deciſ.225. nu.11. Veroſpio.*
Statu vltimo ſtante, onus probandi contrarium per confeſſionem partis, rem iudicatam, aut publicum Inſtrumentum, Iuſpatronatus hæreditarium aſſerenti incumbit, *deciſ.237. num.19. Priolo.*
Status Beneficialis ex quibus penitus excludatur, *deciſ. 3. num.11. Priolo.*
Status antiquus domus eſt cognoſcendus, vt quid melioratum fuerit ſciri poſſit, *deciſ.288. num.19. Albergato.*
Status Monachalis ex annuo legato Teſtatori innotuiſſe conuincitur, *deciſ.32. num.8. Veroſpio.*

S T A T V T V M.

Statuta ſine vlla extenſione ſubaudito intellectu ſunt interpretanda, *dec.370 num.9. Albergato.*
Statuto inhærendum eſt quamuis ius commune corrigat, *deciſ.271. num.6. Priolo.*
Statutum vocans agnatos tranſuerſales, quando eſt conditionale, eadem conditione non purificata, ad effectum excludendi nepotem applicari non poteſt, *deciſ. 370. num.3 Albergato.*
Statutum excludens fœminas à legitima vbi locum habeat, *deciſ.46. num.5 Cerro.*
in Statutis non eſt admittenda illa interpretatio quæ eſt cõtraria menti ſtatuentium, *deciſ.387. num.23. Vicecom.*
Statutum factum à Laicis, & in forma ſpecifica non confirmatum, renunciationem iuramento firmatam non compræhendit, *deciſ.271. nu.15. Albergato.*
Statutum particulare quando requirit certas ſolemnitates in contractu minorum, pro eius validitate illas ſeruari ſufficit, *deciſ.361. nu.7. Beuilaqua.*
Statutum loquendo de muliere etiam inuita, caſum quo filia occaſione præcedentis aditionis dotem recipere recuſaret, compræhendere voluiſſe videtur, *deciſ.200. nu.5. Albergato.*
Statutum non faciens mentionem de perſonis, & bonis Eccleſiaſticis, ea non compræhendit, *deciſ. 238. numer. 7. Meltio.*
Statutorum conditores, quod non expreſſe fecerunt noluiſſe facere credendum eſt, *dec. 370. nu.5. Albergato.*
Statutum ſuper lucro dotis eſt attendendum, *deciſ.511. nu.1. Beuilaqua.*
Statuta correctoria extenſionem de perſona ad perſonam non admittuntur, ſed liberaliter & ad limites verborum intelligi debent, *deciſ.342. num.6. Albergato.*
à Statuto mulier excluſa, ſi agat contra fratrem hæredem patris, pro conſecutione ſuæ dotis, præſumitur fouere bonum ius, *deciſ.398. num.6. Bourlemont.*
Statutum rationabile licet Iuri communi contrarium ſufficit confirmari in forma Communi, quod amplia, *deciſ.512. num 11. & 12. Beuilaqua.*
Statutum non prodeſt, niſi quatenus probetur eſſe licitum, & vſu receptum, *ibidem num.4.*
Statutum loquens de Inſtrumentis nõ extenditur ad decreta, & datur ratio, *deciſ.475. num.14. Cerro.*
Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, non facit illum neceſſarium hæredem in illius incommodum, *dec.45. num.32. Taia.*
Statuto virtualiter ſaltem excludente fœminas ante, & poſt agnitionem hæreditatis paternæ, frater etiam poſt contractas nuptias dotem offerre poteſt, *deciſ.200. num.2. Albergato.*
Statutis meris ſecularium Clerici, ſeu Regulares non ſubiacent, *deciſ.400. nu.15. Ninet.*
Statuta ſunt interpretanda iuxta iuris communis diſpoſitionem, *deciſ.204. num.11. Cerro.*
Statuti diſpoſitio circumſcripta ſubiectione bonorum non non intrat, *deciſ.341. num.2. Alberg.*
in Statutorum interpretatione poſthabita verborum ſignificatione, attenditur ſtatuentium voluntas, *deciſ.387. nu. 10. Vicecomite.*
vigore Statuti dote loco legitimæ ſuccedente, non dubitatur quin fœminæ pro impinguanda legitima de triente in ſemiſſem numerum faciant, *deciſ.128. num.15. Priolo.*
Statuti verba ad ea referenda ſunt, quæ antecedenter, fuerunt diſpoſita, *deciſ. 387. num.28 Vicecomite.*
in Statuto qualitatis mentione non facta, eadem conſultò omiſſa cenſetur, *deciſ.265. num.11. Alberg.*
Statutum ſemel tantum appellare concedens, quando in antecedentibus inſtantijs *in remed. leg. final. C. de edict. &c.* actum fuit, locum non habet, *deciſ.137. numer.1. Meltio.*
Statuta Laicorum non compræhendunt contractus iuratos, etiamſi ſint in forma communi confirmata à Papa, *deciſ. 47. num.8. Alberg.*
à Statuto dos ſimpliciter recenſita vtramque ſpeciem includit, *deciſ.357. num.13. Veroſpio.*
Statuta ita interpretanda veniunt, ne reddantur eluſoria, vel abſurda, *deciſ.387. num.38. Vicecom.*
Statutum quod ſit in viridi obſeruantia de iure præſumitur *deciſion.438. numer.19. Beuilaqua.*
Statutum domicilij Viri ad effectum obtinendi lucrum dotale, non autem vxoris, ac loci contractus ſeruari debet, *deciſ.357. num.14. Veroſpio.*
Statutum continuans poſſeſſionem bonorum patris, in filios qualis ſit naturæ, *deciſ.527. nu.20. Taia.*
Statuti verba prout ſonant accipienda ſunt, alia quacunque interpretatione reiecta, *deciſ.303. num.16. Taia.*
Statutum prout iacet intelligi debet, nec aliquam interpretatio-

rationem etiam à iure communi vel Canonico recipit, *ibidem num.24.*

Statuta de præſcriptionibus procedunt in debito ſimplici. *7.deciſ.47.num.7.Albergato.*

Statutum ſi excludat à teſtimonio ferendo nurum, quid inde inferatur, *deciſ.387. nu.13.Vicecomite.*

ex Statuto mater licet filio ſuccedere non poſſet, agnati tamen non ob matris exiſtentiam, ſed propter defectum conditionis etiamnum excluderentur *deciſ.265.num.13. Albergato.*

Statuto de duabus non eſt locus ſtante appellatione alterius partis, *deciſ.500. nu.1. Ninot.*

Statuta ad literam, & prout iacent ſunt intelligenda, *deciſ. 159. num.4 Taia.*

Statutum conditum fauore Vxorum, vt eo magis matrimonium contrahant dicitur rationabile, & reſpicere publicam cauſam, quod amplia, *deciſ. 511. num. 9. & 10. Beuilaqua.*

Statutum fœminas excludens vt ſuum habeat effectum, vtraque ſubiectio Iuriſdictioni ſtatuentium perſonarum videlicet & rerum copulatiuè requiritur, *deciſ.265.nu.5. Albergato.*

Statutum de duabus conformibus exequendis de ſententijs validis, & iuſtis eſt intelligendum, *deciſ. 88. num. 4. Priolo.*

Statutum ſi de ſolis maſculis eſſet intelligendum quænam exinde abſurda ſequerentur, *dec 265. num.19.Albergato.*

Statutum non faciens mentionem de perſonis, & bonis Eccleſiaſticis, ea non comprehendit, *deciſ.228.num.9.Meltio.*

Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem intelligitur, quatenus hæres velit, alias ſecus, *deciſ 43. num.34 Taia.*

ex Statuto continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem cum non inducatur aditio, non excluditur ſubſtitutio vulgaris, *ibidem num.31.*

Statutum quando ſolemnitates in ipſo contractu requirit, eas, quæ ſolent poſt illius ſtipulationem adhiberi non comprehendit, *dec.361. num.8.Beuilaqua.*

Statuti particula extracta à Cancellario Communitatis in Cancellaria exiſtente, dicitur in forma probanti, etiam ſine partis citatione, *dec.511.num.2.eodem.*

Statutum de lucro dotis locum habet tam ex Teſtamento quam ab inteſtato, *ibidem num.21.*

Statuta Iuris communis, correctoria etiam vbi habetur ratio agnationis iuxta caſus expreſſos intelligi debent, *deciſ.370. num.8. Albergato.*

Statutum de continuanda poſſeſſione in hæredem nil operatur in præiudicium vxoris clauſulam Conſtituti habentis, maximè dum filius matrem inſimul cum ipſo poſſidere permittit, *deciſ.89.num.5.Cerro.*

Statuti obſeruantia deſumitur ex atteſtatione Cancellarij Communitatis, & ex Inſtrumento matrimoniali ad quod contrahentes ſeſe retulerunt, *deciſ. 511.num. 6. Beuilaqua.*

Statutum omne habens motiuum rationis dicitur licitum, & rationabile, *ibid. numer.8.*

in Statutis in dubio ea admittenda eſt interpretatio, quæ minus corrigit ius commune. *deciſ.387.num.17.Vicecom.*

Statutum particulariter diſponens ſuper ſucceſſione ex Teſtamento facit vt dos loco legitimæ ſuccedat, *deciſ. 128. num.14 Priolo.*

Statutum, quod fuit ſemel, non licet innouare, *deciſ.48.nu. 15. Priolo.*

Statutum vetus licet per nouum abrogatum, tamen vtrumque iiſdem prorſus verbis ſit conceptum, rationes Doctorum in vtroque æquè militant, *deciſion.265.numer.8. Albergato.*

Statutum continuans poſſeſſionem defuncti in hæredem, intelligitur quatenus velit eſſe hæres, *deciſ.43. num.32. Taia.*

Statutum loci contractus matrimonij eſt attendendum, quādo contrahentes ad illud ſe retulerunt, *deciſ.428.num.22. Beuilaqua.*

per Statutum excluſæ fœminæ eatenus in numero liberorū computantur, quatenus ad augendam legitimam ipſorum maſculis expedit, *deciſ.128.nu.3.Priolo.*

à Statuto forma inducta debet pro validitate contractus obſeruari, *deciſ.400.num.17.Ninot.*

Statutum admittens præſcriptionem ſolutionis, vt excludatur, quid ſufficiat, *dec.407.num.21.Bourlemont.*

Statuti vna pars, alteram partem declarat, *deciſ.387.num.31. Vicecomite.*

Statutum diſponens omnia bona mulierum extradotalia Creditoribus eſſe obligata, quomodo intelligendum. *deciſ.297. nu.8. Priolo.*

Statutum de duabus conformibus, etiam cauſa ad Curiam deuoluta ſeruatur, *deciſ.364.num.20.eodem.*

Statutum, quod maritus lucretur tertiam partem dotis, eſt validum, *deciſ.18. numer.1.Cerro.*

Statutum locum habet in quocumque iudicio poſſeſſorio, vbi de executione duarum ſententiarum, quæ ſunt iuſtæ, ac validæ agitur, *deciſ.137.nu.2. Meltio.*

Statutum ſuper ſola ſucceſſione ab inteſtato diſponens habere etiam locum condito Teſtamento, verum eſt, quando inſtitutis maſculis fœminæ in Teſtamento ſunt prætcritæ, *deciſ.126.nu.12. Priolo.*

Statutum cum ſit correctorium iuris communis an ab eo interpretationem recipere debeat, *deciſ. 277. num. 4. Priolo.*

Statutum loquens conditionaliter, non habet locum niſi conditiones verificentur, *deciſ.387.num.24.Vicecom.*

Statutum recipit interpretationem a iure communi & eodem modo eſt interpretandum, *deciſ.204.nu.15.Cerro.*

Statutum prohibens donationem mulieri ſine certis ſolemnitatibus non intrat, quando donat ex cauſa dotis, *deciſ. 17. num.2 Albergato.*

Quod tamen procedit, quando ipſa donatio dotis eſt cauſa finalis donationis, *ibidem.*

Statutum reſpiciens ordinatoria Iudicij non deciſoria extra forum Capitulinum non attenditur, *deciſ.227.num.6. Beuilaqua.*

Statutum benè declaratur ex verbis ſequentibus, immediate poſitis, *deciſ.387.num.37. Vicecom.*

Statutum, dum clarè loquitur reuocari non debet in dubiū *ibidem num.26.*

Statutum omnem vſumfructum generaliter & indiſtinctè marito adiudicans, etiam vxore diſſentiente locum habet, *deciſ.277.num.5.Priolo.*

Statutum ius donationibus mandans ſeruari ſolemnitates non comprehendit donationes ob cauſam, *deciſ.106.nu.4. Albergato.*

per Statutum in hæredem poſſeſſio continuata iuuat ad effectum conſequendi manutentionem, *deciſ.196. num.3. Beuilaqua.*

Statutum filias à petitione fructuum decurſorum ante dotationem à fratre factam excludit, *deciſ.200.num.6. Albergato,*

Statutum de lucro dotis locum habet tam ex Teſtamento quam ab inteſtato, *deciſ.511.num.21.Beuilaq.*

Statutum etiam poſt aditam hæreditatem fœminas ſaltem virtualiter excludit, *deciſ.200.num.8. Albergato.*

ex Statutaria diſpoſitione filij tanquam in conditione poſiti deficientibus Matribus vocati cenſentur, ac ſi ore proprio eos Teſtator vocaſſet, *dec.281 num.5.Verospio.*

Statutaria diſpoſitio ratione mixturæ ceſſat, & ſententia appellationem recipit, *deciſ.137. nu.3.Meltio.*

ſine Statutarijs ſolemnitatibus mulieres nulliter contrahūt, *deciſion. 396.num.9.Bourlemont.*

Statutaria præſcriptio locum habet in fatente debitum, nō autem in illud negante, *deciſ.509.num.16. Verospio.*

Statuentes in vno caſu maſculos expreſsè nominantes, in alio non, mentionem illorum conſultò omiſiſſe cenſentur, *deciſ.342.nu.9.Albergato.*

ex STATVENTIVM contrario loquendi vſu quid inferatur, *deciſ.387.num.9.Vicecom.*

Circa Declarationem diuerſorum Statutorum, vide in calce Indicis.

STELLIONATVS crimen ratione doloſæ ſuppoſitionis ad petendum debitum iam ſolutum intrat, *deciſ.288. numer.6. Albergato.*

Stellionatus crimen locum habet, quando ſpeciale nomen delicti facto non eſt impoſitum, ſed dolus actum gerentis concurrit, *ibidem num.7.*

STEMMATA Maiorum monumenta antiqua cum inſignijs gentilitijs, & inſcriptionibus palam exhibentia fidem nobilitatis augent, *deciſ.123.nu.5. Priolo.*

cum STIPITEM ſignificet Verbum, Cippo, tam deſcendentes, quam aſcendentes, & tranſuerſales amplectitur, *deciſ 1.num.13 Verospio.*

in STIRPES hæreditas, quando fuit diuiſa, tunc inter illos de ſtirpes ſubdiuidenda in capita eſt, *deciſ.465. num. 2. Bourlemont.*

STIPVLATIO.

per Stipulationem Notarij ius quæſitum quando aliquibus fuit non poteſt illud ab eis auferri, nec eis præiudicare, *deciſ.12.num.12. Veroſpio.*

Stipulatio concepta per verba ſolis maſculis conuenientia ad fœminas non extenditur, *deciſ.363.num.7. Albergato.*

Stipulatio facta fauore piæ cauſæ actus naturam non alterat nec de reuocabili eum irreuocabilem reddit, *deciſ. 355. nu.9. Albergato.*

Stipulatio Notarij non operatur, quod contractus ſui natura reuocabilis, efficiatur irreuocabilis, *deciſ.189.nu.19. Albergato.*

Stipulatio quando continet verba pro hæredibus, & ſucceſſoribus, tàm fœminæ, quam maſculi in conceſſione contineri cenſentur, *deciſ.363.numer.8.eodem.*

Stipulationis repugnantia circumſcripta, Emphyteuſis etiã Eccleſiaſtica ad fœminas, quæ illius ſunt capaces tranſit, *ibidem num.9.*

Stipulando emptor pro ſe, & ſuis hæredibus abſq; vllo præcepto fideicommittentis, ſibi ac ſuis hæredibus bona acquiſiuiſſe cenſetur, non autem fideicommiſſo, licèt debitor pretij remaneat, *deciſ.66. num.5. Meltio.*

Stipulandi modus diſtrectiuus demonſtrat donationem fuiſſe factam filijs, vti filijs, *deciſ.430. num. 5. Priolo.*

Stipulans Procurator ad aliud aſtringi non poteſt, quam docere de mandato illius, cuius nomine contraxit, aut ratificationem obtinere, *deciſ.62.num.3. Beuilaqua.*

STELLIONATVS crimen vltrà actionem parti pro intereſſe ciuili competentem etiam actionem criminalem, & pœnam Iudicis arbitrio ſtatuendam importat, *deciſ.288. num.8. Albergato.*

STYLVS.

Stylus particularis debet præualere ſtylo generali, *deciſ.286. num.7. Albergato.*

Stylus Mercatorum ſolet probari ex fide plurium Mercatorum, *ibidem num.10.*

Stylus cambiandi, cum ſemetipſo, adeò eo inoleuit, apud Mercatores, vt eo remoto, tota praxis cambiorum ſubuerteretur, *deciſ.413. num.17. Veroſpio.*

iuxtà Stylum Rotæ fideicommiſſum purificatum poſt emanatas de eo tres ſententias in dubium non reuocatur, *dec.304.num.3. Taia.*

Stylus, quando non fuit ſeruatus, quid inde ſequatur, *deciſ. 286.num.9. Albergato.*

Stylus Mercatorum eſt duo in ſingula centenaria pro fideiuſſione decernere, *ibidem num.5.*

SVBHASTATIO.

ex Subhaſtatione, & deliberatione de Poſſeſſione alicuius dicitur conſtare, *deciſ.195. num.1. Beuilaqua.*

in Subhaſtatione facta ad fauorem tertij exceſſus, qui fuit de re maioris valoris admittitur, qui iuſtum pretium depoſuit, vt ſatisfacto creditore reſiduum reſtituatur, *deciſ.26. num.7. Cerro.*

Subhaſtatio, & deliberatio bonorum facta à Iudice, quando dicatur nulliter facta, *deciſ.196. numer.6. Beuilaqua.*

Subhaſtatio ſine cauſa, & credito facta, nulla præcedente citatione partis poſt interpoſitam appellationem, nec numerata pecunia, non ſuſtinetur, *deciſ.326. num.6. Albergato.*

in Subhaſtatione nõ attenta forma mandati Iudicis eſt nullà *deciſ. 196. num.20. Beuilaqua.*

in Subhaſtatione omiſſio facta bonorum quorundam quæ antea fuerunt exequutata non præiudicat, cum eam potius ex errore quàm ex intentione partium eueniſſe dicatur, *deciſ. 286.nu.6. Meltio.*

Subhaſtatio nulla ſufficit adhoc, vt emptor fructus ſuos facere non poſſit, *deciſ.326.nu.14. Albergato.*

Subhaſtatio, & deliberatio ſatis dicitur nulla, dum fuit facta contrà formam mandati Iudicis, *deciſ.196. nu.8. Beuilaqua.*

Subhaſtatio deficiente cauſa legitima ad acquiſitionem fructuum in emptore concurrere non poteſt, *dec.326.n.8 Albergato.*

Subhaſtationes nullius ſunt roboris adiudicatione non præcedente, *dec. 36. nu.10. Taia.*

Subhaſtationis virtute dominium ratione nullitatis in emptorem non transfertur, *deciſ.325. num.7. Albergato.*

SVBINFEVDATIO.

Subinfeudatur feudum, quando cenſetur facta talis conceſſio ſine præiudicio primæ inueſtituræ adhuc durantis, *deciſ 409.nu.5. Cerro.*

Subinfeudatum feudum, quando fuit, an Dominus directus poſſit ſemper obtinere deuolutionem ob deficientiam ſubinfeudatarij, *deciſ 409.numer.3. Cerro.*

Subinfeudatum feudum quando dicatur, *deciſ. 409 .num.1. Cerro.*

Subinfeudatum feudum, quando fuit, cui applicandum veniat, *ibidem num.4.*

SVBREPTIO.

Subreptio Breuis à Sanctiſs. ex falſa cauſa, gratiam ipſam irritat, *deciſ.14. numer.25. Meltio.*

ad Subreptionem diſpenſationis euitandam ſimplex narratiua eſt ſufficiens, *deciſ 185.num.4. Bourlemont.*

Subreptitia gratia dicitur, dum non fuit narratum Principi id, quod reddidiſſet eum difficiliorem ad conceſſionem gratiæ, *deciſ.54.num.32. Meltio.*

Subreptionis vitium circa litteras Apoſtolicas ex ratione taciturnitatis an interet, maximè ſtantibus Pontificum Conſtitutionibus locationes bonorum Capituli Canonicorum conſanguineis fieri prohibentibus, *deciſ.227.nu.5. Beuilaqua.*

Subreptitia prouiſio Apoſtolica quando eſt nullius eſt roboris, & momenti, *deciſ.73 nu.10. Priolo.*

Subreptitia gratia dum apparet remanet inefficax, *deciſ.414. num.4. Vicecomite.*

Subreptio vt euitetur & gratia ſuſtineatur, ſufficit Pontificem eſſe aliunde informatum licet aliquid non ſit expreſſum, *deciſ.227. num.9. Beuilaqua.*

Subreptionem motus proprius tollit, quæ prouenit ab expreſſione impetrantis, non autem quæ prouenit ex re ipſa, *deciſ.205.nu.9. Albergato.*

Subreptitia gratia dicitur dum non fuit narratum Principi id, quod reddidiſſet eum difficiliorem ad conceſſionem gratiæ, *deciſ.54. num.32. Meltio.*

Subreptio ex reipſa tollit virtutem clauſularum etiam ampliſſimarum, *deciſ. 205.num.7. Albergato.*

SVBROGATIO.

Subrogatus non tantum ad ius colligitantis defuncti, ſed etiam ad litis & cauſæ proſequutionum, & defenſionem, ex proprio facto eandem continuare tenetur, *deciſ. 56. numer.8. Cerro.*

Subrogatio gratioſa vt iuſtificetur, quænam requiruntur, *deciſ.322.numer.14. Veroſpio.*

in Subrogatione gratioſa lis, quomodò probetur, *deciſ.405. num 8. Beuilaqua.*

Subrogationi gratioſæ, vt ſit locus, omnia narrata in literis Apoſtolicis concludenter ſunt iuſtificanda, *deciſ.380. num 11. Vicecomite.*

Subrogationis litteræ cur in Rota exhibendæque iuſtificandæ veniant, *deciſ.56.num 7. Cerro.*

Subrogatio an detur ceſſante reſeruatione beneficiorum, *deciſ.307 num.19. Albergato.*

Subrogationis titulus, vt ſuffragetur allegan
ti, eiuſdem ſpeciei cum illo quem obtinuit prouiſus eſſe debet, *deciſ. 254.nu.9. Beuilaqua.*

Subrogatio gratioſa vnionem prouiſione eorum qui beneficia obtinent, poſteriorem reddit, *deciſ.307. num. 18. Albergato.*

Subrogatio gratioſa habita iam plena poſſeſſione, quid operetur, *deciſ.402. numer.5. eodem.*

ad Subrogationem gratioſam, & quidem ſuper titulo Beneficij obtinendam lis eſt principale fundamentum, *dec.104 num.1. Cerro.*

Subrogationem gratioſam ex quibus, aliquis probare valeat, *deciſ.380. num.8. Vicecomite.*

Subrogatio gratioſa, à Papa obtenta, tacitam habet conditionem, ſi narrata in litteris iuſtificentur, *ibidem numer.4.*

Subrogatio gratioſa exequutioni celeriùs eſt demandanda, *deciſ.322.num.3. Veroſpio.*

de Subrogatione gratioſa concluſio adeò indubitata ſubſiſtit, vt cauſæ in relationibus cauſarum expediri conſueuerint, *ibidem num.8.*

Subrogato gratioſa quid requirat, *deciſ.405. num.1. Beuilaqua.*

Subrogatio gratioſè obſtat Regula de Annali, *deciſ.402.n.8. Albergato.*

Subrogatio gratioſa remanet fruſtratoria, ſi narrata in litteris, non iuſtificentur, *deciſion. 380. num. . . Vicecomite.*

Subrogationis gratioſæ titulum allegans, illum emanaſſe ex eodem fonte nempè à Sede Apoſtolica probare tenetur *deciſ.254. numer 8. Beuilaqua.*

Subrogatio ex clauſulis deſumpta ab altera principaliter conceſſa in nihilo differt, *deciſ.322. num.6 Veroſpio.*

S V B R O G A T V S.

Subrogatus gratioſe, vt obtineat immiſſionem, quid probare tenea tur, *deciſ.380 nu.5. Vicecomite.*

Subrogatus gratiosè, cenſetur ſubrogatus ad poſſeſſionem iuris, & non facti, *deciſ.4 01 num.7. Alberg.*

Subrogatus gratiosè, quando non poſſit dici, quod verè poſſederit, vigore dictæ ſubrogationis, *deciſ.402. num. 4. Albergato.*

S V B S C R I B E N S.

Subſcribens apocham, præſumitur contenta in ea ſcire. *deciſ.4. num.13. Albergatò.*

Et maximè ſi ſubſcribens erat vir diligentiſſimus, *ibidem*

Subſcribens aliquid non præſumitur ignorare in ſcriptura ſubſcripta, *deciſ. 313. numer. 14. Cerro.*

Subſcribentis debitum, quando bene dicatur probatum. *deciſ 497 .numer.3. Bourlement.*

ex Subſcriptione ſcripturæ approbatio oritur, *dec.422.num. 13 ibid.*

Subſcribens apocham præſumitur eam perlegiſſe, & præſertim ſi vno oculorum ictu ibi ſcripta poterant legi, *dec.42. Allbergato.*

Subſcribens Teſtis ſcripturam, operatur quod ſubſcriptio pro contentis in ſcriptura contradicere non valeat, *ibid. num.15.*

Subſcribent regula quod in albo ſcripturam non viſam approbare non poteſt, quomodo procedit, *deciſ.308 nu.5. ibidem.*

Subſcribens pro alio, & hoc ex defectu phreneſis, non poteſt allegare ignorantiam ij ſius phreneſis, *dec.3°3. nu.15. Cerro.*

Subſcriptioni Teſtium non creditur, ſi non fuiſſe præſentes, vel non audiuiſſe conſirmant, *deciſ 9.numer.9.Cerro.*

Subſcriptio Teſtatoris præſumptionem v. i caus omnium con entorum in Teſtamento operatur, *ibidem nu 6.*

Subſcriptio Teſtis Teſtamentarij, ſi fiat pro ſolemnitate ipſius Teſtamenti, ex hoc tamen quid non ſit inferendū, *ibidem num.23*

Subſcriptionem teſtium continente ſcriptura, recognitio ab ipſorum ſo ... expleta ad validitatem teſtamenti ſuffragari poteſt, *deciſ.275 num.11 Veroſpio.*

Subſcripta apocha ab al quo, perinde ac ſi tota ſcriptura manu eius exarata fuiſſet, obligationem inducit, *deciſ 308 nu.1 Albergato*

Subſcriptio facta in folio albo quomodo recognoſcenda. *num.6.7. 8.Taia.*

Subſcriptio Teſtamenti à Teſtibus facta licet inſeruiat pro Solemnitate actus, non tamen impedit quin poſtea rite examinati Teſtes pro veritate deponere poſſint, *deciſ 8.num. Cerro.*

Subſcriptio ſpecialis Teſtatoris ex proprijs eius verbis cognoſcitur, *deciſ. 190 numer.3. Priolo.*

Subſcriptio generalis ad euitandam pœnam falſitatis ſuffragatur, ius autem petendi legatum non tribuit, *ibidem num.9.*

Subſcribere vulgò eſt approbare, *deciſ.368. num.9. Taia.*

S V B S I D I V M.

Subſidium *Auth. res quæ*, intrat quando bona libera ſunt litibus intricata, *deciſ.220 num.7 Taia.*

Subſidium ad effectum alienandi bona fideicommiſſaria pro dote, & illius reſtitutione ex quibus probetur, *ibidem num. 6.*

Subſidiaria præſcriptio ſaltem immemorabilis, aut quadragenaria, quando attendatur, *dec.521. nu.17 eodem.*

S V B S T A N T I A.

Subſtantiam emphyteuſis clauſula, ad habendum, aufert, illamque de emphyteuſi ex pacto, & prouidentia in hæreditariam tranſire facit, *deciſ.113. numer.8. Beuilaqua.*

de Subſtantia probationis tempus quando eſt, probatio etiam reſpectu temporis concludere debet, *deciſ. 372. num 16 Albergato.*

in Subſtantia ſententia ſecunda dicitur conformis primæ, dum concordat, *dec.54. num.4. Meltio.*

S V B S T I T V T I O.

Subſtitutio refertur perſonæ cui verba indiuidualia, & intentio Teſtatoris conuenīunt Magis, *deciſ ... num.4. 9. & 10. Veroſpio.*

Subſtitutio filiarum ſi in remotiſſimum tempus collata poſt expiratam maſculorum lineam, quid ex hoc ſit inferendū, *deciſ 378 num.19. Veroſpio.*

Declaratur quando intrat talis concluſio, *ibidem num. 16. & 17.*

Subſtitutionis caſus, quando venit, & conſtat de purificatione eius, agi poteſt ad immiſſionem vigore legis *final. C. de edict. D. Adr. toll. deciſ.527. nu.1 Taia.*

Subſtitutio à qua diſpoſitio remanet perfecta, acceſſoria & continuatiua ad primam ſubſtitutionem cum omnibus ſuis qualitatibus meritò iudicatur, *deciſ. 86. num. 6. Priolo.*

Subſtitutionibus præcedentibus peremptis ſequentibus vi a aperitur, & gradus filiorum ex ſequenti prior euadit, *deciſ 135. num.14 Taia.*

Subſtitutio inter honoratos reciproca ſi non legatur, nec tacita ſubintelligi poteſt, *deciſ. 288. num.5. Cerro.*

Subſtitutio vt fiat verbis expreſſis vltimo morienti non eſt neceſſe, *deciſ.45. num.6. Beuilaqua.*

Subſtitutio deficiente linea ad fauorem Eccleſiæ facta vltimo moriente facta cenſetur, *deciſ.283. nu.5. Priolo.*

Subſtitutio deficiente linea, vel ſubſtituto vltimo morienti facta pari paſſu ambulant, *ibidem num.6.*

Subſtitutionis relatio in fœminis ad procreationem filiorum aptis verificationem aſſumit, *deciſ.32. num 12. Veroſpio.*

Subſtitutione ad tempus deficientiæ primi grauati reſtricta, per eiuſdem obitum fideicommiſſum expirat, *dec.45 nu.9. Beuilaqua.*

à Subſtitutione Teſtamentum etiam poteſt incipere, licet fiat ei, qui non fuit inſtitutus, *deciſ.16 num.8. eodem.*

Subſtitutio, dato ca u ſuæ ſubſtitutionis non eſt deneganda immiſſio, *deciſ.79. num 1. Albergato.*

Subſtitutio cum incipiat à bonis & proprietate, ſucceſſorem in vſufructu cauſali & in ipſa proprietate vocatum declarat, *deciſ 154. num.23. Priolo.*

Subſtitutio loco ... deficiente linea verificari non poteſt, niſi tacitum reciprocum fideicommiſſum inter ipſos ſubſtitutos inductum cenſeatur, *deciſ.283 num.11 eodem.*

Subſtitutio, quando efficiatur vulgaris, *deciſ. 406. num. 2. eodem.*

Subſtitutione in perſonis Matrum effectum ſortita, filij ex ſubſtitutione fideicommiſſaria ſuccedentes ratam iſi dumtaxat delatam conſequi poſſunt, *deciſ.281 .num.11. Veroſpio.*

Subſtitutio dum facta reperitur eidem cui fuit facta inſtitutio, intelligenda eſt de omnibus bonis, iuribus, prout cantat inſtitutio, *deciſ.64. num.12 Priolo.*

Subſtitutionibus præcedentibus in alijs caſibus non repetitis, fideicommiſſum ad alterius commodum non cenſetur inductum, ſed bona in diſpoſitione primi hæredis, ſine filijs defuncti libera remanent, *deciſ. 114. num. 13. Beuilaqua.*

Subſtitutio, quando eſt reſtricta ad caſum natiuitatis nullo modo apta eſt alium non natiuitatis comprehendere, in quo aliter fuit prouiſum, *ibidem num.22.*

Subſtitutionem factam naſcituris locum etiam habere non natis, in quibus caſibus procedit, *ibidem nu.15.*

Subſtitutio per digreſſionem ad plures gradus reciprocè facta non leuem coniecturam tranſmiſſionis inducit, *dec. 303. num.14. eodem.*

Subſtitutio prima cum non ſit facta niſi durante vita hæredis, ſequens ad continuandam diſpoſitionem cum iiſdem qualitatibus appoſita cenſetur, *deciſ.86. num. 3. Priolo.*

Subſtitutio facta per verba ſi hæres non erit, conditionalis eſt, & continet negatiuam. *deciſ.527. num.24. Taia.*

Subſtitutio, ſi non vixerit, in ſenſu vulgari, quando ſumus in pure inſtituto, qualiter intelligatur, *deciſ. 43. num.9. eodem.*

ex Subſtitutione fideicommiſſum perpetuum & reciprocum inter hæredes ad inuicem facta reſultat, *dec.281 num.2. Priolo.*

Subſtitutio facta ſub conditione mortis ſine filijs per mortem eiuſdem cum filijs expirat, *dec.154. nu.18. Beuil.*

Subſtitutio ſequens euaneſcit conditione primæ deficiente à qua dependet, cum appoſita cenſeatur quatenus primæ conditio verificetur, *deciſ 86 num.1 Priolo.*

Subſtitutio ſecunda non inducit nouam diſpoſitionem diſtinctam, & diuerſam à præcedenti, ſed ſolum ordinem ſuccedendi per prius, & poſterius denotat, *deciſ.86 nu.4. eodem.*

vt ad Subſtitutionem pauperes admittantur conditio voluntaria ſpecificè adimpleri debet, *deciſ.16 num.16. Beuilaq.*

Subſtitutio quæcumque vulgaris non eſt vera, & propria ſubſtitutio, ſed anomala, & impropria, *deciſ.135. num.12. Taia.*

Subſtitutio filiorum hæredis ſicuti euaneſcit ob defectum conditionis, ita ſequens in euentum purificatæ antecedentis vocationis expirat, *deciſ. 49. num 2. Priolo.*

Subſtitutione primi gradus caducata, hæreditas remanet cum eodem onere reſtitutionis vlterioribus inſtitutis, qui in gradum peremptorium ingrediuntur, *deciſ.195. numer.8. Beuilaqua.*

Subſtitutio dum conditio non verificatur, euaneſcit, *deciſ. 29. num.1. eodem.*

Subſtitutionem conditionalem facit clauſula in caſu prædicto tanquam repetitiua conditionis & qualitatum præcedentis diſpoſitionis ſequentem, *deciſ.153. num.12. Priolo.*

cum Subſtitutione Teſtamentum ad fauorem alicuius ordinata exhibitum, cum non ſit abolitum, nec in aliqua ſui parte cancellatum, aut vitiatum, immiſſio in bonorum poſſeſſionem hæredi denegari non poteſt, *deciſ. 22. num.1. Beuilaqua.*

Subſtitutio fauore Monaſterij ordinata expirat per ſuperuenientiam filiæ, quæ conditionem non exiſtentiæ filiorum tollit, *deciſ.98. num.1. eodem.*

Subſtitutio fideicommiſſaria tacita, & reciproca non admittit omnes à Teſtatore honoratos, niſi eadem ſit facta in tota hæreditate, & vltimo morienti. *deciſ.45. numer.2. ibidem.*

Subſtitutio quæ eſt ab alijs contradiſtincta dicitur ab alijs independens, *deciſ.442. num.9. ibidem.*

à Subſtitutione Teſtamentum incipiens de imperfectione argui nequit, *deciſ.16 nu.9. ibidem.*

Subſtitutio gradui facta perempto propter mentionem mortis, & conditionem ſi ſine filijs dicitur compendioſa, *deciſ.295. nu... ibidem.*

Subſtituendo filios deſcendentes Teſtator, cum diſpoſitione iuris communis ſe omnino conformaſſe cenſetur, *deciſ.78. num.6. Taia.*

in Subſtitutione præcedenti conditio appoſita cum caduca remanſerit ex vi vulgaris in compendioſa contentæ non attenditur, *deciſ.15?. num. 10. Priolo.*

Subſtitutio ſequens a conditione in prima ſubſtitutione expreſſa regulari debet, *deciſ.86. num.8. Priolo.*

Subſtitutio purè facta de natis, & naſcituris, ſi non naſcantur, portio eorum acceſcit iam natis, *deciſ.111. nu.8. Meltio.*

Subſtitutione purificata ſubſtituto immiſſio denegari non poteſt, *deciſ.147. nu.4 Meltio.*

in Subſtitutionibus reciprocis præter legitimam, & Trebellianicam debitam hæredi facto debetur etiam quod ex diſpoſitione Teſtantium debetur, *deciſ.118. num.1. Meltio.*

Subſtitutioni ſi adiecta reperiatur conditio, an in determinate quoque extendatur ad fideicommiſſum, *deciſ. 527. numer.10. Taia.*

Subſtitutio non extenditur vltra perſonas expreſſas, ſed reſtringitur, & declaratur ſecundum qualitatem ipſius diſpoſitionis, *deciſ 67. num.14. eodem.*

Subſtitutio poſterior debet regulari ſecundum terminos anterioris ſubſtitutionis, & ad eius formam reſtringi, *deciſ. 378. num 23. Veroſpio.*

Subſtitutio reciproca inter vocatos, vt ſubintelligatur, coniecturæ debent eſſe vrgentes, *deciſ 188. num.6. Cerro.*

Subſtitutio vulgaris habet locum ſubſtituto decedente in vita Teſtatoris, *deciſ.527. num.9. Taia.*

Subſtitutio ſi ſine liberis expirat per mortem inſtituti cum filijs, quod amplia, *deciſ. 459. numer.3. 4. 5. & num. 6. Cerro.*

Subſtitutionem reciprocam importat vocatio gradatim facta, *deciſ.429 num.7 & 8. Beuilaqua.*

Subſtitutionis verba ſunt examinanda, *deciſ. 95. numer.6. Cerro.*

Subſtitutio vulgaris comprehenditur ſub compendioſa, *deciſ.522. nu.7 Cerro.*

Subſtitutio vt in tota hæreditate facta dicatur, indefinita hæreditatis mentio ſufficit, *deciſ. 283. numer. 7. Priolo.*

Subſtituto ſubſtitutione purificata immiſſio denegari non poteſt, *dec.137 nu.4. Meltio.*

Subſtitutio vulgaris an ad alios caſus extendatur, & quid operetur, *dec.527. numer.18. Taia.*

Subſtitutio verificatur magis in perſonis prolificis quam in deſtitutis ſpe ſobolis, *deciſ.448 numer.5.6.& 8. Veroſpio.*

Subſtitutio ſub conditione non exiſtentiæ, ad non exiſtentiam vulgarem tantummodò reſtringitur, *deciſ. 49. nu.12. Priolo.*

Subſtitutio reciproca inter filios cenſetur repetita inter remotiores, & in ſecunda ſubſtitutione, *deciſ.474. nu.7. Beuilaqua.*

Subſtitutio iuxta caſuum contingentiam, quandocumque verificari non debet ad nepotes, *deciſ. 378. num.18. Veroſpio.*

Subſtitutio in pia cauſa facta eiuſdem fauore extenditur, *deciſ.98 num.9. Beuilaqua.*

Subſtitutio pure facta de natis & naſcituris, quæ non expirat ſi iſti non naſcantur, *dec.111. nu.7. Cerro.*

Subſtituendo Teſtator explicitè tempore conditi Teſtamenti filios fratris præmortui, ſi feicommiſſum ad filios alterius fratris viuentis pro ſeruanda æqualitate inter æquales gradu extendere voluiſſe præſumitur, *deciſ.203. num.8. Beuilaqua.*

Subſtitutio compendioſa decedente ante conditionis euentum primo ſubſtituto in vulgarem reſoluitur, *deciſ. 281. num.3. Veroſpio.*

Subſtitutio compendioſa continet vulgarem, *deciſ. 295. nu. 10. Beuilqua.*

Subſtitutio compendioſa ſimpliciter abſque vlla conditione concepta militat, *deciſ.154. num.15. Priolo.*

Subſtitutio compendioſa an comprehendat fideicommiſſum maximè ſtante clauſula codicillari, *deciſ.527. num.12. Taia.*

Subſtitutio pupillaris tacita ex quo excludatur, *ibidem numer.33. & 34.*

Subſtitutione reciproca ceſſante tunc, quamuis verba ſubſtitutionis ſint directa ad grauatos, pluralitas reſoluitur in ſingularitates, *dec.188. nu.11. Cerro.*

Subſtitutio reciproca ex diſpoſitione Teſtatoris optimè colligitur, *deciſ.45. num.8 Beuilaqua.*

Subſtitutio tacita pupillaris, non inducitur, ex illis verbis, Et in tali caſu, &c. *deciſ 527 num.25. Taia.*

Subſtitutio tacita inesse videtur inſtitutioni, ibi expreſſa conditione ſi non vixerit, *ibidem num.8.*

Subſtitutio vulgaris facta in vno caſu, extenditur, *deciſ.406. nu.3. Priolo.*

Subſtitutio vulgaris, de vno caſu impotentiæ, ſi non vixerit, extenditur etiam ad alium caſum impotentiæ, ſi non potuerit, *deciſ.43. nu.23. Taia.*

Subſtitutio vulgaris comprehendit tam caſus impotentiæ, quam voluntatis, *deciſ.522. n.8 Cerro.*

Subſtitutio vulgaris non impedit tranſmiſſionem, iure ſuitatis. *deciſ.527. numer.25. Cerro.*

Subſtitutio vulgaris facta à patre filio in ipſa ſuitate, id eſt ſi filius me viuente, moriatur, quid operetur, *ibidem nu.27. 28. & 29.*

Subſtitutio vulgaris facit, vt alter ſubſtitutus ex proprio iure admittatur, *deciſ.281 num.4. Veroſpio.*

S V B S T I T V T V S.

Subſtitutus Procurator ab habente facultatem dicitur verus Procurator, *deciſ 438 num.1. Beuil.*

Subſtitutum fœminæ licet excludant in fideicommiſſo agnatitio ceſſante concurſu maſculorum tamen non procedit quando fuit contemplata agnatio, *deciſ.421 num.4. Bourlemont.*

Subſtitutum poſitus in conditione nõ excludit, ſed defectus conditionis, *deciſ.290. num 13. Albergato.*

Subſtitutus per vulgarem omne id capit, quod caperet ipſe primus inſtitutus, *deciſ 93. num 3 Cerro.*

Subſtitutus primogenito primo loco à Teſtatore in legato vocato, ipſo non exiſtente in omnia illius iura ſuccedit, *ibidem num.4.*

Subſtitutus concurrente in eo qualitate per fundatorem deſiderata ad Iuſpatronatus, & præſentandi de iure eſt admittendus, *deciſ.136. numer.2. Cerro.*

Subſtituti filij ipſi hæredi ac ſi præcedens gradus factus non eſſet ſuccedunt, *deciſ.78. nu.5. Taia.*

Subſtituti vti ante ſucceſſionem, ita multo minus ante conditionem propriæ ſubſtitutionis grauati non dicuntur, *deciſ.259. num.14. Taia.*

Subſtitutus quando quis eſt in bonis, quæ reperientur tempore mortis hæredis, in illis tantum, quæ adſunt de eo tempore cenſetur inſtitutus, *deciſ.39. nu. 34. Beuilaqua.*

Subſti-

Subſtitutum Hoſpitale cum fuerit vltimò inſtituto caſu quo ſuperuiueret primo loco vocato, eodem prædecedente ſubſtitutio ad fauorem Hoſpitalis expirat, *deciſ.*154. *nu.*1. *Priolo*.

Subſtituti primo loco per prædeceſſum omnis alia ſubſtitutio caducatur ab eo dependens, *deciſ.*195. *numer.*7. *Beuilaqua*.

Subſtituti expreſsè cenſentur poſiti in conditione, vocati, *deciſ.*474. *num.*2. Quod amplia, *vt nu.*3. *eodem*.

SVBSTINERI non poteſt profeſſio emiſſa inuoluntariè, vel coactè, *deciſ.*14. *num.*13. *Meltio*.

SVBSTENTARE verbum importat alimentorum præſtationem, *deciſ.*484. *num.*1. *Priolo*.

SVCCESSIO.

ad Succeſſionem Patrui, & amitæ nepotes concurrunt cum alijs Fratribus, & Sororibus defuncti, *deciſ.*404. *numer.*1. *Bourlemonte*.

ad Succeſſionem Patris Mulier dotata aſpirare non poteſt *dec.*200. *num.*2. *Albergato*.

Succeſſio quando ex proprio Iure nepotibus competit, hæreditas in capita conſequenter diuidi debet, *dec.*281. *nu.*13 *Veroſpio*.

ex Succeſſione bonorum eius de cuius filiatione agitur filiatio probatur, *deciſ.*475. *num.*4. *Cerro*.

Succedunt Cognati in tertio gradu, *deciſ.*497. *numer.*3. & 4. *Veroſpio*.

Succeſſionis cauſa cum ſit acceſſoria legitimati ſuper ea tanquam de incidenti cognoſcere Rota poteſt, *deciſ.*125. *nu.*9. *Priolo*.

Succeſſio, vt fiat in Ius pignoris illi cuius pecunia liberatur pignus, quatuor ſunt neceſſaria, quorum præcipuum eſt pactum ſuccedendi in locum primi Creditoris, & ad hoc mutuando, *dec.*248 *num.*11. *Taia*.

Succeſſio in bonis Aui ad terminos inteſtati redacta ad filiam, & nepotem ex vna filia prædefuncta, alteri ex alia filia nepoti æquè deferri debet, *deciſ.*370. *num.*2. *Albergato*.

ſuper Succeſſione ex Teſtamento facit Statutum particulariter diſponens, vt dos loco legitimæ ſuccedat, *deciſ.*128. *num.*14. *Priolo*.

Succeſſio Dos exiſtimatur quam Mater decedens ad filios tranſmittit, *deciſ.*265. *num.*19. *Albergato*.

ad Succeſſionem eius, quis non poteſt aſpirare, à qua fuit excluſus ab ipſo Teſtatore, *deciſ.*39. *num.*7. *Beuilaqua*.

in Succeſſione prælatio conceditur proximioribus tempore purificatæ conditionis, non autem poſſibilibus, & futuris, *deciſ.*519. *num.*22. *eodem*.

Succeſſio in Ius alterius longè alia eſt à ſucceſſione in alterius locum, & gradum, *deciſ.*265. *num.*25. *Albergato*.

Succeſſio non ex gradu ſequenti, ſed ex gradu caducato defertur, *deciſ.*78. *num.*11. *Taia*.

in Succeſſoribus ſola cauſa immediata conſideratur, & omnia bona dicuntur paterna ſiue à Teſtatore prouenant, ſiue à maioribus ei delata fuerint, *deciſ.*207. *num.*2. *Meltio*.

ad Succedendi effectum fideicommiſſum non ſuffragatur, dum bona controuerſa per fideicommittentem poſſeſſa fuiſſe non iuſtificatur, *deciſ* 85. *nu.*3. *eodem*.

Succeſſio dos vt dicatur, filiam patri ſuperſtitem fore importat, *deciſ.*205. *num.*20. *Albergato*.

ad Succeſſionem, quando admittuntur plures in eodem gradu, ceſſat repræſentatio, *deciſ.*582. *nu.*33. & 34. *Vicecomite*.

ad Succeſſionem aſpirantibus filijs ex propria perſona diuiſio bonorum inter ſingulos viriliter, non autem in ſtirpes fieri debet, *deciſ.*281. *num.*8. *Veroſpio*.

à Succeſſione, quando quis eſt excluſus ex quo multi ſunt vocati, ſi iſti contemplati non adſint, ille non cenſetur excluſus, *deciſ.*39. *num.*13. *Beuilaqua*.

in Succeſſionibus communis vſus loquendi ſumitur à loco, in quo fuit conditum Teſtamentum, *deciſ.*103. *numer.*5. *Priolo*.

Succeſſio quando eſt fideicommiſſaria, ſuccedentes grauato auunculo ſororum filij in capita diuidunt, *deciſ.*78. *nu.* *Taia*.

à Succeſſione excluſus, & hæreditate vti talis ad illam aſpirare non poteſt, *deciſ.*309. *num.*2. *Beuilaqua*.

Succeſſio ex adimplemento effectum ſumit, *deciſ.*98. *num.*11 *eodem*.

Succeſſio Teſtamento priori reuocato hæredi in eo ſcripto non competit, *deciſ.*237. *num.*2. *eodem*.

in Succeſſionibus quando, & quid intelligatur pro vtraque bonorum ſpecie, *deciſ.*107. *num.*4. *Meltio*.

in Succeſſione ille, eſt prior, qui eſt prior in gradu, *deciſ.*180. *num.*16. *Veroſpio*.

Succedere ad fideicommiſſum, vt quis valeat, debet conſtare de eius bono Iure, *dec.*379. *num.*2. *Albergato*.

Succedere primogenitus debet in omnibus bonis eius qui primogenituram inſtituit, *deciſ.*465. *num.*5. *Bourlemont*.

Succedere Hoſpitale cum non poſſit niſi ſubſtitutus capiat fideicommiſſum, nec ſubſtitutus fideicommiſſum viuente primo loco vocato capere poſſit, vtraque ſubſtitutio ſub eadem conditione ſuperuiuentiæ facta cenſetur, *deciſ.*134. *num.*5. *Priolo*.

Succeſſiuus ordo importat, vt filij poſt Patrem admittantur, *deciſ.*239. *num.*11 *Beuilaqua*.

SVCCESSOR.

Succeſſor in beneficio acta, quæ non reperiuntur tranſportare non tenetur, *deciſ.*191. *num.*19. *Beuilaqua*.

Succeſſore emphyteuſis in canonum ſolutione deficiente, aſſociatio ad poſſeſſionem ex cauſa caducitatis decernitur, *deciſ.*33. *num.*1. *Veroſpio*.

Succeſſoribus Inueſtituræ pro quibuſcunque ſtipulatæ, emphytheuſim ſimpliciter hæreditariam, & ad quoſcunque etiam extraneos tranſitoriam efficiunt, *deciſ.*191. *numer.*3. *Beuilaqua*.

ex Succeſſorio edicto nepotes ad hæreditatem admittuntur, *deciſ.*125. *nu.*7. *Priolo*.

Succeſſoribus Parochi anteceſſores non poſſunt præiudicare, & maximè ſine beneplacito Apoſtolico, *deciſ.*307. *num.*20. *Veroſpio*.

cum Succeſſoribus Iuſpatronatus reſeruatum fuerit etiam ad fideicommiſſarium ſe extendit, maximè ſtante dictione *quorumcunque*, in Inſtrumento inſtitutionis adiecta, *deciſ.*130. *num.*10. *Cerro*.

à Succeſſoribus bona poſſeſſa in eodem loco vbi Authores poſſidebant, à primo poſſeſſore prouenisse cenſentur, *deciſ.*343. *num.*12. *Veroſpio*.

Succeſſori præſentatio vt ſuffragetur ab eo, qui actualem poſſeſſionem habet, fieri debet, *deciſ.*96. *nu.*21. *Beuilaqua*.

Succeſſori tranſigenti ſecundum pacta, & clauſulas in Inſtrumento contentas aſſociatio in bonis tranſactis competit, *deciſ.*250. *num.*1. *Taia*.

Succeſſori vti competit aſſociatio, ita quoque ceſſionario cauſam ab illo habenti, *ibidem num.*2.

SVITAS potius dicitur confirmata in inſtitutione, non autem infirmanda in ſubſtitutione, *deciſ.*527. *numer.*22. *Taia*.

SVMMAM quietantia ſpecificans eſſe pro reſiduo, totum debitum fuiſſe ſolutum oſtendit, *deciſ.*185. *numer.*2. *Beuilaqua*.

pro Summa conſiderabili extinctio, quando ſit creditor ad recipiendam ſortem minutatim compellitur, *deciſ.*194. *nu.*13. *Priolo*.

SVMPTVS.

Sumptus victus extrà Vrbem facti ſumptibus in propria domo fieri ſolitis ſunt recompenſandi, & à ſumma prætenſa deducendi, *deciſ.*117. *nu.*11. *Albergato*.

Sumptus litis, & alimenta debentur, ſtante paupertate, de præſumptione boni Iuris, *deciſ.*398. *num.*11. *Bourlemont*.

Quod procedit, ſiue agatur Iudicio vniuerſali, ſiue particulari, reprobato Surd. &c. *ibidem*.

Sumptum de ſumpto non attenditur, licet legimè fuerit extractum, ita vt haberetur pro originali, *deciſ.*279. *num.*2. *Bourlement la ſeconda*.

Non obſtante, quod Bartol. ſenſerit contrarium, *ibidem*.

Suptum de ſumpto tunc maximè non probat dum non exhibetur originale, *deciſ.*279. *num.*2. *Bourlemont la ſeconda*.

Et hoc ad effectum, vt poſſit inſpici, an fuerit alteratum, vel vitiatum, *ibidem*.

Sumptus ſocietatis non ſunt imputandi, niſi qui in cauſa realiter ſunt conſumpti, *deciſ.*117. *num.*9. *Albergato*.

Sumptum de ſumpto, tunc ſanè nullam facit fidem, ſi pars in extractione illius non fuerit citata, *deciſ.*379. *numer.*4. *Beuilaqua*.

Citatio partis non præſumitur dum non probatur, *ibidem*.

Sumptum extractum, ex ſcriptura exiſtente in publico Ciuitatis Archiuio probat, & contentis in ea integra fides habetur, *deciſ.*379. *num.*5. & 6. *Bourlemont la ſeconda*.

Sumptum de ſumpto non probat, *deciſ.*379. *nu.*1. *Bourlemont la ſeconda*.

Sumptum ex ſcripturis in formibus non innitt, *ibidem nu.*8.

SVPPOSITVM.

Suppoſitio ſcripturæ aduerſus Notarium bonæ conditionis, & famæ non præſumitur, præſertim quando ſuppoſitio eſt difficilis, *deciſ.*292. *num.*2. 3. & 4. *Cerro*.

Suppo-

Suppoſitio ſcripturæ aduerſus Parochum bonæ conditionis & famæ non admittitur, *deciſ.393.num.5. Cerro.*

Suppoſita dum non verificantur non attenduntur, *deciſ.374. Albergato.*

Suppoſitum, quando eſt falſum, corruit ſuper eo diſpoſitum, *deciſ.416. num.2. Cerro.*

SVPPLEMENTVM legitimæ poteſt peti à filia, dum legatum ad eius portionem non ſufficit in bonis maternis, *deciſ.48.num.11. Cerro.*

Imo etiam cum fructibus ab obitu Matris, *ibidem num.2.*

in Supplementum plenæ probationis Iuramentum, tunc admittitur, quando aliæ probationes haberi non poſſunt, *deciſ.414. num.7. Vicecomite.*

SVPERADDITIO.

Superadditio nominis hæredis in narratiua, & cancellatio inſtitutionis eiuſdem in diſpoſitiua an ad tollendam fidem Teſtamenti ſufficiant, *deciſ.262.num.6. Beuilaqua.*

Superadditio, & interlineatura de voluntate Teſtatoris facta præſumitur, *deciſ.163.num.1. Beuilaqua.*

Superadditio nominis ad maiorem declarationem appoſita Teſtamentum non vitiat, ſed potius facit vt fides eidem adhibeatur, *ibidem num.7.*

SVPERIORIS conuentio auctoritate confirmata ſine eius conſenſu tolli, aut reuocari non poteſt. *deciſ.253.num.14. Taia.*

Superiores obſeruantiam formæ in Clementina præſcriptæ curare tenentur. *deciſ.109.num.12. Cerro.*

SVPERVIVENTIA.

Superuiuentiæ conditio Donatoris, an ſolum vſumfructum fauore ſui ipſius, an proprietatem, fauore proximiorum recipiat, *deciſ.279. num.5. Priolo.*

Superuiuentiæ conditio Hoſpitale ſimpliciter poſt obitum inſtituti vocatum admittit, *ibidem num.9.*

Superuiuentiæ conditio verificatur in momento poſt mortem alterius, *deciſ.195.num.8. Beuilaqua.*

Superuiuentia, quãdo non fuit conſiderata ſufficit, quod quis momento vixerit, *deciſ.590.num.7. Beuilaqua.*

Superuiuentiæ conditio licet neceſſariò extare deberet, voluntariè tamen adiecta, & appoſita præſumitur, *deciſ.254. num.12. Priolo.*

SVPPLICATIO.

Supplicatio ſola cum clauſula ſignata ad effectum probandi titulum ſubrogationis non ſufficit, niſi expeditio ad partes Bullarum in forma talis ſubrogationis accedat, *dec.254 num.12. Beuilaqua.*

Supplicatio cum clauſula *Ita quod litteræ deſuper in forma ſimplicis prouiſionis gratioſa ſubrogationis expediri non poſſint*, requiſitam ſubrogationem non concludit, *ibidem num.11.*

in Supplicatione confeſſio, & obſeruantia, ac derogatione vti veritatem fideicommiſſi probant, ita multo magis bonorum identitatem, quæ magis in facto verſatur, *deciſ.183. num.13. Taia.*

in Supplicatione dictio, *eo quia*, poſita cauſam diſpoſitionis pro certo, & conſtanti importat, *deciſ.185.numer.3. Beuilaqua.*

Supplicatio non cenſetur ſubreptitia, quando non importat præiudicium tertio. *dec.35. num.3. Albergato.*

Supplicatio ſignata à Pontifice immediato prædeceſſore ſub ſucceſſore quandocunque expediri poteſt. *deciſ.223.num.17. Priolo.*

SVSCEPTIO tutelæ Tutorem in bonis Inuentariatis debitorem conſtituit, *deciſ.336 num.2. Bourlemont.*

SVSPICIO.

Suſpicionem fraudis taciturnitas longitemporis, quando non inducat, *dec.ſ.407 num.10 Bourlemont.*

Suſpicio falſitatis in Iudicio ciuili pro falſitate habetur, *deciſ.155. Meltio.*

vt de Suſpicione falſi quietantia arguatur, plena, & concludens probatio requiritur, *deciſ.2. num.16. Beuilaqua.*

Suſpicio falſi ſola in ciuilibus ex præſumptionibus vrgentibus, & à Iure approbatis, habetur pro falſo, ſi validiores ad præſumendam veritatem non adducuntur, *dec.6.num.16. Priolo.*

Suſpicio fraudis, & doli in minoribus non ſolet cadere, *deciſ.379.num.12. Bourlemont.*

Suſpicio falſitatis Teſtamenti per Notarium publicum in Archiuio in publica forma ſtatim poſt quinque dies Teſtamentum exhibentem, concurrente atteſtatione ſex Teſtium, qui ſtipulationi adfuerunt, tollitur. *dec.99.num.12. Meltio.*

Suſpicio elicita ex præſumptionibus reſultantibus ex vitio non viſibili, ſufficit ad mouendum animum Iudicis, vt à Teſtamenti executione abſtineat, *deciſ.180.num.3. Priolo.*

Suſpicio antidatæ concurrentibus adminiculis, & coniecturis tolli poteſt, *deciſ.202.num.14. 15. & 16. eodem.*

Suſpicio falſitatis ex depoſitione confeſſarij Tutricis reſiſtans immiſſionem Venerab. Altari non impedit; *dec.ſ.99. num.9. Meltio.*

Suſpicio antidatæ tollitur ſtante nobilitate perſonarum, *deciſ.421 num.10. Ninet.*

Suſpicione inſanæ mentis, & importunæ ſuggeſtionis iuſtificata, Teſtatorem determinatè reſpondiſſe, & ad effectum teſtandi Notarium vocaſſe non præſumitur. *deciſ.8. num.5. Cerro.*

Suſpicio fraudis non intrat, quando ceſſat cauſa fraudandi, *deciſ.407. num.8. Bourlemont.*

Suſpicio excluditur, quando agitur de inſtitutione ad fauorem piæ cauſæ facta. *deciſ.99. num.11. Meltio.*

Suſpicio mala, debet ceſſare in Inſtrumento publico, *dec.245. nu.21. Albergato.*

Suſpicio cum adſit de puero metu inducto à Curatore ad teſtandum, Teſtamentum ad illius fauorem non valet, *deciſ.92. num.12. eodem.*

Suſpicio malæ fidei ex obſeruantia longi temporis penitus ſublata cenſetur, *deciſ.101. num.11. Priolo.*

T

TACITA.

TAcita ratificatio ex aſſiduis reclamationibus, lachrymis & querimonijs excluditur, *deciſ.211. numer.19. Beuilaqua.*

Tacita acceptatio intelligitur cum ſuis qualitatibus, *deciſ. 412. num.9. Albergato.*

TACITVRNITAS.

Taciturnitas longi temporis illius, qui vſuras ſemper in vniformi quantitate accepit, maiorem ſummam remiſſam fuiſſe ſupponit. *deciſ.194. num.4. Priolo.*

Taciturnitas triginta annorum litis deſertionem ſolet operari in caſu, quo malum Ius appellantis ex actis clarè conſurgat, alias inſtantia perpetua reputatur, *deciſ.181.num.8. Vereſpio.*

Taciturnitas de officijs controuerſis, quæ ſubhaſtari debebant, & pretium in Monte Pietatis deponi, gratiam ſubreptionis inducit. *dec.127.num.6. Beuilaqua.*

Taciturnitas longi temporis pretium pro reſignatione acceptum inducit, aliàs alienationi non conſenſiſſet, & exigere neglexiſſet, *deciſ.239.num.4. Beuilaqua.*

per Taciturnitatem, & delationem habitus metus an dicatur purgatus non vltrà quinquennium, ſed & expreſsè per actum publicum purificationis. *deciſ.212 nu.18. Beuilaqua.*

Taciturnitas longa minoris, poſtquam eſt factus maior obeſt quidem ei, ne agendo poſſit impugnare contractum, non autem adimit Ius excipiendi, ſi de contractu nullo conueniatur, *deciſ.400.num.25. Ninet.*

Taciturnitas litis, & ſentententiæ fauorabilis reddit gratiam nullam, *deciſ.425. num.21.* Quod amplia, *vt numer.22. Vereſpio.*

Taciturnitas Canonicorum erectioni non ſuffragatur, cum eandem ſpontaneam, & voluntariam non fuiſſe probetur, *deciſ.257. num.11. Priolo.*

Taciturnitas longitemporis quando non inducat ſuſpicionem fraudis, *deciſ.407. num.10. Bourlement.*

ex Taciturnitate dolus damni quod donanti ex contractu proueniebat, depromitur. *deciſ.241. num.9. Meltio.*

TARDITAS productionis ſcripturæ ſuſpicionem, quæ prius non aderat gignit, *deciſ.50. nu.9. Beuilaqua.*

TAXA, ET TAXATIO.

Taxa propria, & ſpecialis quando deficit ad generalem loci dominantis eſt recurrendum, *deciſ.369. num.8. Beuilaqua.*

Taxa reductio ex liberalitate facta Authori legem non imponit totidem remittendi, *ibidem num.9.*

Iuxtà Taxam funeralia ſunt ſoluenda à Superiore decretam non obſtante itinere longiori, *deciſ.445.num.1. Vereſpio.*

ad Taxam remiſſio, quando probatam ſe referre poteſt, gratuita excluditur. *deciſ.369.num.10. Beuilaqua.*

Taxatio iuxtà periculi æſtimationem peragi debet, *deciſ.121. nu.9. Vereſpio.*

Taxatio alimentorum pendet ab arbitrio iudicantis, & narrantur cauſæ arbitrij. *deciſ.484. num.2. Priolo.*

Taxatio in Cambijs intereſſe in omnibus Plateis, non eſt eadem. *deciſ.234. nu.8. eodem.*

Taxa-

Taxatio alimentorum pro Nobilibus iuxtà conſuetudinem Romæ, quæ ſit in præſenti, & quæ fuerit in temporibus anteactis, *deciſ.7. numer 5. & 6. Cerro.*

Taxatio expenſarum ex Rotæ arbitrio pendere ſolet, *deciſ.117 num.12. Albergato.*

Taxatio damnorum, & intereſſe ſit ad rationem fructuum locorum Montium, *deciſ.116. num.4. Beuilaqua.*

Taxatio alimentorum facienda eſt iuxtà conſuetudinem loci in qua ſtudetur, non autem Patriæ ſtudentis, *deciſ.484. num.4. Priolo.*

à Taxatione facta Iuramentum in litem regulatur à Iudice, *deciſ.339.num.10. Veroſpio.*

T E M P V S.

Tempus anterius, & poſterius. per annos quinque ante, & poſt redditus annui incerti, vt habeatur ex eis certa quantitas, ſolet attendi, *deciſ.374.nu.9 Albergato.*

de Tempore teſtamenti de teſtatoris ſana mente, quãdo conſtat, ſaltem tunc non eſt dubitandum de validitate teſtamenti facti ad interrogationem Notarij, *deciſ.353.nu.34. & 35. Cerro.*

Tempus præteritum, & futurum verba. *quomodolibet prætendere poſſet*, vti reſpicientia nedum ſucceſſiones delatas de tempore renunciationis, verum etiam aliàs in poſterum deferendas includunt, *dec.146.num.6. Meltio.*

Temporalis Iuriſdictio nihil habet cõmune cum Iuriſdictione ſpirituali, *ibidem num.25.*

Tempus quãdo eſt de ſubſtantia probationis, probatio etiam reſpectu temporis concludere debet, *deciſ.372. numer.16. Albergato.*

Tempus litis ad probandum lapſum centum annorum omninò demendum eſt, *deciſ.235. num.13. Beuilaqua.*

de Tempore tranſactionis dubietas attenditur, *deciſ.446.nu.6 Albergato.*

Tempore indebito aditio facta ex ſuperueniente poteſtate non confirmatur, *deciſ.274. num 11. Taia.*

Tempus renouationis non à die deuolutionis, ſed à die ſcientiæ illius incipit, *deciſ.306 num.6. Cerro.*

Tempus *donec vixerit*, in prioribus codicillis adiectum, & repetitum in poſterioribus per verba *quoad viuet*, vltra limites vſusfructus durante vita non extenditur, *deciſ.169. num 5 Taia.*

Temporis luxus hodierni, & quotidianæ expenſæ creuerunt, *deciſ.374. num.19. Albergato.*

in Tempore probationis vis, dum conſiſtit tunc illud præciſè probandum eſt, *deciſ.480.num.23. Bourlemont.*

Tempus infinitum dictio *in perpetuum*, repetita importat, *deciſ.429. nu.10. Beuilaqua.*

Tempus Inuentarij ægroto non currit, *deciſ.499. numer.6 Cerro.*

ad Tempus certum conditiones, quando reſtrictæ ſunt ad alia tempora non poſſunt extendi, *deciſ.43.num.3.Taia.*

Tempus contractus ad effectum arguendi meliorem Eccleſiæ conditionem inſpicicitur, *deciſ.227 num.15. Beuilaqua.*

in Tempus mortis dotis titulus, & augmentum poſſunt conferri, *deciſ.436. num 6. Taia.*

ad Tempus mortis verba, *ſi non vixerit*, reſtringenda ſunt, *deciſ.43 num 6 Taia.*

Tempus certum quãdo fuit expreſſum, non eſt locus extenſioni, *ibidem num.4.*

Tempus ſtatutum ad expediendum litteras non currit, ſtante lite per aduerſam partem ſuper iactationibus, & moleſtationibus impunctis, *deciſ.223.nu.3. Priolo.*

Tempus, quando de ſubſtantia actus eſt, debet concludenter probari, *deciſ.375. num.33 Albergato.*

cum Tempore dimembrationis Eccleſia non fuerit Parochialis, ſed tantum beneficium ſimplex, aut curam Parochialis habitualem retinens, de eo ad effectum nullitatis diſmembrationis ratio non eſt habenda, *deciſ.165. nu.17. Beuilaqua.*

Tempus immemorabile in caſu praſcriptionis ipſum tempus centum annorum cenſetur, *deciſ.253. num.7. Taia.*

ad Tempus mortis ne ſint reſtricta verba, *ſi non vixerit*, qualiter poſſunt intelligi, *deciſ.43.num.16. Taia.*

ad Tempus mortis teſtatoris vocationem conditiones, *ſi non ſuperuixerit, vel ſi prædeceſſerit*, reſtringunt. *ibidem num.2.*

ad Tempus deficientiæ ſubſtitutione primi grauati reſtricta per eiuſdem obitum fideicommiſſum expirat, *deciſ.45, nu.9. Beuilaqua.*

Tempus tutoris niſi à die ſcientiæ, vel denunciationis non currit, *deciſ.108. num.5. Meltio.*

Temporaneam aſſignationem dictio *Semper*, repetita excludit *deciſ.411. num.11. Beuilaqua.*

Tempus aditionis hæreditatis, vel purificationis fideicommiſſi ad probandum valorem domus attendi non debet, *deciſ.261.num.12. Bourlemont.*

de Tempore diſſolutæ ſocietatis decoctio, vt ſuſtineatur concludenter eſt probanda, *dec.123.num.7. Veroſpio.*

Tempore nõ ſuſpecto liber priuatus ſcriptus probat, *dec.431. num.2. Veroſpio la ſeconda.*

Temporis congruentia promiſſionis cum pactorum vniformitate, ac identitate ſummæ promiſſæ donationẽ effectuatam probat, *deciſ.134. num.3.*

Tempus dictio *non vnquam*, caſum omnem, & quodcunque futurum includit, *dec.174. num.4. Veroſpio.*

Tempore belli Conductor, licet proteſtando ſe nomine Regiminis ad Capitulorum normam Datia velle adminiſtrare, adminiſtrator euadat, non tamen pro integri ſolutione Affictus compelli valet, *deciſ.130.nu.1. eodem.*

Tempus cuius initij memoria non extat facit verum omne poſſibile, & omnia interfuiſſe neceſſaria, *deciſ.171. num.4. Taia.*

Tempus conceſſionis attenditur in Emphyteuſi Eccleſiaſtica ad effectum dignoſcendi, an alienatio fuerit Eccleſiæ vtilis, *deciſ.510.num.13. Priolo.*

Tempus immemorabile obſeruantiæ quando eſt tranſgreſſa, quid operetur, *deciſ.2. nu.3. Priolo.*

non in Tempore productio facta, & ſuſpecta non operatur approbationem, *deciſ.472.num.14. eadem.*

de Tempore teſtamenti teſtes deponentes in concurſu aliorum, qui deponunt de tempore ante, præualent, *deciſ.321. nu.14. Priolo*

Temporum calamitates, & infortunia, propter rerum viciſſitudines, de facile poſſunt obuenire, *deciſ.374. num.17. Albergato.*

Tempore peſtis non remanet impeditus Tabellariorum, & litterarum curſus, *deciſ.176.nu.14. Beuilaqua.*

Tempore eodem quæ ſunt facta pariter vires aſſumunt, *deciſ.40.num.6. Albergato.*

Temporis prorogatio ſine narratiua obtenta, quando ſit ſubreptitia, *deciſ.35.num.2. Albergato.*

TENOR ſcripturæ relatæ, non autem referentis inſpici debet, licet aliter in referendo foret diſpoſitum, *deciſ.357. num.4. Veroſpio.*

iuxtà Tenorem cõcordia eſt obſeruanda, cum ſemper inſpici debeat cuius contemplatione quid diſponitur, & actus dirigitur, *deciſ.231. num.5. Beuilaqua.*

T E R R I T O R I V M.

Territorium ſeparatum Papa ſolus poteſt cõcedere, *dec.440. num.6. Taia.*

Territorium ſeparatum efficit tranſactio, & Diœceſis ibidem Iura Epiſcopalia habentis proprie appellatur, *deciſ.148. num.3. Beuilaqua.*

extrà Territorium loci Archiuium non probat, & perſonas non ſubditas, *deciſ.379. num.7. Bourlemont.*

Territorium exemptio ſimplex ſeparatum in præiudicium Ordinarij non facit, *deciſ.334. num.20. Taia.*

Territorio non ſeparato Monaſterium cum ſuis bonis licet non ſit de Diœceſi, in Diœceſi tamen eſſe cenſetur, *dec.97. nu.7. Cerro.*

T E R R A cum ſit decimabilis ſuper eadem reale eſt fundamentum, & generalis exactio Iure particularitatis, *deciſ.101. num.3. Taia.*

ex Terris proprijs Monaſterium decimas percipere non poteſt, cum nemo in re propria ſeruitutem habeat, *dec.344. num.8. Taia.*

T E R M I N V S.

Terminus nõ competens ſtante illius breuitate habetur pro non dato, & exequutio interim conſummata pro attentata habetur, *deciſ.149. nu.16. Meltio.*

poſt Terminum teſtes in remiſſoria datum, ſine decreto, & Interrogatorijs partis examinati, nihil probant, *deciſ.308. num.6. Albergato.*

Terminis retentis declaratio rei declaratæ, eſt intelligenda, ſecundum Terminos anterioris ſubſtitutionis, ſubſtitutio poſterior debet regulari, & ad eius formam reſtringi, *deciſ.378. num.23. Veroſpio.*

Terminus lapſus ad præſentandũ patronis laicis à iure præſcriptus pupillo non præiudicat, quin eidem ob non petitam in tempore diſpenſationem reſtitutio in integrum competat, *ibidem num.14.*

Terminus habitus pro ſeruato in vltima audientia menſis appellationis infectæ non opitulatur, *deciſ.201. nu.2. Taia.*

iuxtà Terminos tranſactio cenſetur inita præcedentis ſtipulationis, *ibidem num.3.*

Terminus quando non eſt competens, lex ipſa ſupplet congruum tempus ſtatuendo, *deciſ.140. num.17. Meltio.*

Termini ſuſceptio, quando non præiudicet, *deciſ.435. nu.8. Veroſpio.*

T E R T I V S.

contra Tertium poſſeſſorem executio vineæ ſub directo dominio Eccleſiæ exiſt-ntis nullitatem deliberationis manifeſtè includit, *deciſ.149. num.3.*

Tertius an nullitatem electionis Canonicatus ad iuſtificandam gratiam ſuam allegare poſſit, *deciſ.337. nu.7. Priolo.*

contra Tertium poſſidentem via executiua agi poteſt etiam bona emphyteutica Eccleſiæ ex Statuto Vrbis, *deciſ.238. nu.6. Meltio.*

Tertio ex locationis Inſtrumento factæ concurrente ſolutione penſionis probatur poſſeſſio, etiam contra tertium, *deciſ.521. num.13. Taia.*

Tertius exceptionem alteri competentem niſi eo volente opponere non valet, *deciſ.257. nu.8. Priolo.*

Tertius citatus pro omni ſuo iure, & intereſſe poteſt contra eum fieri executio, *dec.339. nu.4. Veroſpio.*

Tertius executionem ſuper prædio, an valeat impedire, *deciſ.432. num.8. Albergato.*

Tertio caſu, quando expreſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum ſtante maritus ſibi cauet de dicto quarto dotali, *deciſ.240. num.5. Cerro.*

contrà Tertios via executiua non competit, *dec.471. nu.2. Bourlemont.*

contrà Tertium liber priuatus iunctis adminiculis probat, *dec.431. num.1. Veroſpio.*

T E S T A M E N T V M.

Teſtamenti ſcriptura informis roborata adminiculis probat quod limita, *deciſ.472. nu.10. Priolo.*

Teſtamenta priora vt reuocentur, mentio indiuidua clauſulæ derogatoriæ non requiritur, ſed ſufficit ſpecialis in verbis generalibus contenta, *deciſ. 49. num.6. Meltio.*

Teſtamenti identitas probatur ex atteſtatione iurata Notarij, *dec.ſ.422. nu.11. Veroſpio.*

Teſtamenti primi reuocatio vt ſuſtineatur, eadem per teſtes omni exceptione maiores probari debet, *deciſ. 331. num.6. Beuilaqua.*

Teſtamentum quamuis imperfectum, cum ad piam cauſam fuerit ordinatum ac ſi eſſet vndequaque perfectum ſuſtinetur, *deciſ.167. num.6. eadem.*

in Teſtamento matre reuocante donationem, quam præuia abſolutione à iuramento confeſſa eſt fuiſſe malis artibus extortam, eadem ſubſiſtere vlterius nequit, *deciſ.145. nu.3. Albergato.*

in Teſtamento fœminæ excluſæ illud totum moderante non veniunt ſub nomine hæredum, *deciſ. 519. num. 15. Beuilaqua.*

Teſtamentum factum per relationem ad cedulam coram Parocho, & duobus teſtibus ſuſtinetur, *deciſ.404. nu.5. Bourlemont.*

Teſtamentum non continens deliberatam voluntatem, & diſpoſitionem in actu teſtandi factam ob actum imperfectum vim teſtamenti non habet, nec fidem meretur, vt ex eo aliquis ad hæreditatem admittatur, *deciſ.16. num.8. Beuilaqua.*

Teſtamentum Impuberes facere non poſſunt, *deciſ.491. n.2. Taia.*

Teſtamentum teſtatore imperfectè teſtato, non obſtante priuilegio piæ cauſæ, & quod ſolemnitate ſit munitum pro abſoluto haberi nequit, cum defectus in ſubſtantialitate, non autem in ſolemnitate conſiſtat, *deciſ.16. nu.7. Beuilaqua.*

Teſtamenti realitatis ſufficiens probatio ex teſtibus reſultat, cum non ſit veriſimile falſitatem publice coram ſeptem teſtibus fuiſſe commiſſam, *deciſ.99. num.21. Meltio.*

Teſtamentaria diſpoſitio per orationes perfectas ſine aliqua relatione oſtendens omnimodam diuerſitatem diſponendi in vno, & altero caſu, remotis ſubtilibus argumentis pro lege eſt ſeruanda, *deciſ.114. num.19. Beuilaqua.*

Teſtamenti vitium dum eſt inuiſibile immiſſionem impedire nequit, *deciſ.101. num.4. Albergato.*

Teſtamentum primum, vt reuocetur per ſecundum, debet in eo inſtitui hæres alius, *dec.4. num.3. Albergato.*

Teſtamenti dilatio exhibitionis non modicam ſuſpicionem inducit, *deciſ.180. num.10. Priolo.*

Teſtamentum appellari nequit, voluntas in fieri non in facto deducta, nec etiam fauore piæ cauſæ ſuſtineri, *deciſ. 92. num.7. Albergato.*

Teſtamentum, quando ex capite præteritionis aut alio vitio inuiſibili nullum dicitur, & oppoſitio abſque cauſæ cognitionis liquidari non poteſt, illa ad petitorium reiecta, & remoto contradictore immiſſio hæredi ſcripto conceditur, *deciſ.101. num.12. eadem.*

in Teſtamento nuncupatiuo ſi relinquitur, quod à teſtibus audiri debet, ſatis eſt ſi ab iiſdem implicitè audiatur, *deciſ.36. num.4. Taia.*

Teſtamenti ſubſcriptio à teſtibus facta licet inſeruiat pro ſolemnitate actus non tamen impedit quin poſtea ritè examinati teſtes pro veritate deponere poſſint, *deciſ. 8. num.11. Cerro.*

in Teſtamento fœminæ reintegratæ in numero liberorum computantur, nulla habita ratione legati verum ſit modicum vel pingue, dummodò ſit iure inſtitutionis, & pro legitima, *deciſ.128. nu.18. Priolo.*

Teſtamentum clauſum, & ſigillatum ex teſtatoris mandato Notario conſignandum, cum de conſignatione non appareat, perfectum non dicitur, *deciſ.16. num.5. Veroſpio.*

Teſtamentum poſt ſcripturam ſtatim in manibus teſtatoris conſignatum, qui compos mentis, & ſanus corpore idem diù penes ſe retinuit, & poſtea clauſum, & ſigillatum transmiſit, ad fauorem ſcribentis valdè ponderatur, *deciſ. 190. num.14. Priolo.*

Teſtamentum inter liberos confirmatur duobus teſtibus, imò coniectura, *deciſ.472. num.4. Priolo.*

Teſtamentum à teſtatore, & teſtibus ſubſcriptum pro eius validitate, ſubſcriptionum recognitionem ab eiſdem Teſtibus habitum requirit, *deciſ. 210. numer. 4. Veroſpio.*

Teſtamentum, vt validum dicatur, ſufficit teſtatorem dixiſſe illud ſuum eſſe, cum in his verbis hæredis inſtitutio, ſine qua teſtamentum eſſe non poteſt comprehendatur, *dec.360. num.3. Taia.*

Teſtamentum primum reuocatur per ſecundum, *deciſ. 32. num.2. Albergato.*

Teſtamentum licet ratione ſolemnitatis per clauſulam Codicillitatis ſaluetur, concurrente tamen imperfectione voluntatis, eaque deficiente, neque vt teſtamentum, nec vti Codicillus ſuſtinetur, *deciſ.16. nu. 13. Veroſpio.*

in Teſtamentis factis coram Parocho, & duobus teſtibus teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, *deciſ.404. numer.9. Bourlemont.*

ex Teſtamento fundatoris iniuſtitia Cappellaniam ad nutū primogeniti amouibilem fundantis clarè colligitur, *deciſ. 817. num.3. Beuilaqua.*

Teſtamentum à particulari ſcriptum non ab eiuſdem ſcriptura, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo teſtatoris robur accipit, *deciſ.190. nu.12. Priolo.*

Teſtamentum, quod reuocatum fuit in ſubſtantialibus nullam particularis diſpoſitionis interpretationē præſeferre poteſt, *deciſ.107. nu.7. Meltio.*

ex Teſtamenti ſcientia ad notitiam oneris in eo cōtenti nequit inferri, *deciſ.419. numer.21. Veroſpio.*

Teſtamentum factum ad interrogationem Notarij tunc ſanè probat, dum ante Teſtamentum teſtator mandauit accerſiri Notarium, *deciſion.453. numer.39. & 40. Cerro.*

in Teſtamento perſona pluries nominata cenſetur magis dilecta ea, quæ nominata non fuit, *deciſ.296. num.2. Veroſpio.*

in Teſtamento prælegatum alicui relictum, non valet, cum à teſtatore in ſubſequentibus codicillis expreſsè fuerit reuocatum, *deciſ.160. num.1. Taia.*

Teſtamentum vltimum [illegible] fauorem alicuius conditum omnem aliam antecedentem diſpoſitionem reuocat, *dec.99. num.1. Meltio.*

Teſtamentum inter liberos editum, licet iuris ſolemnitatibus deſtitutum ex diſpoſitione *Text. in l. hac conſultiſſima ſuſtinetur*, *deciſ.210. nu.5. Veroſpio.*

Teſtamentum etiam à ſubſtitutione poteſt incipere, licet ſiat ei, qui non fuit inſtitutus, *deciſ.16. num.8. eadem.*

Teſtamentum à ſubſtitutione incipiens de imperfectione argui nequit, *ibidem num. 9.*

Teſtamentum à particulari ſcriptum non ab eiuſdem ſcriptura, ſed à ſubſcriptione, & ſigillo teſtatoris robur accipit, *deciſ.190. nu.12. Priolo.*

Teſtamenti vna pars aliam declarat, *deciſ. 47. num. 19. Taia.*

Teſtamento omni vitio & deturpatione carente, hæredibus ſcriptis immiſſio denegari non poteſt, *deciſ.* 101. *num.* 1. *Albergato*.

Teſtamentum nuncupatiuum nuncupatione implicita prælationem, & ſchedulam Notario conſignatam, in qua teſtator dixit adeſſe hæredis inſtitutionem, & vltimam ſuam voluntatem, validum omninò cenſetur, *deciſ.* 360. *num.* 1. *Taia*.

in Teſtamento verba poſita, *Eſurientes impleuit bonis*, exceptatam pro eiuſdem reuocatione ſpecialem derogationem includere videntur, *deciſ.* 99. *num.* 3. *Meltio*.

Teſtamento pro ſubſtinendo ſufficit, quid minimum inſtitutionis titulo relinquere, *dec.* 316. *num.* 3. *Beuilaqua*.

Teſtamenti ſcripturæ identitas ita probari debet, vt ſuppoſitio omninò tollatur, *deciſ.* 404. *num.* 13. *Bourlemont*.

ad Teſtamenti errorem ſubſtantialem probandum, requiritur idem numerus teſtium, qui adhiberetur in confectione ipſius teſtamenti, *deciſ.* 353. *num.* 25. *Cerro*.

Teſtamenti identitas probatur ex recognitione manus Notarij, *dec.* 422. *num.* 12 *Veroſpio*.

Teſtamentum quamuis imperfectum, cum ad piam cauſam fuerit ordinatum ac ſi eſſet vndequaque perfectum ſuſtinetur. *deciſ.* 16. *nu.* 6. *Veroſpio*.

Teſtamentum tempore delirij, & phreneſis conditum non ſuſtinetur, dum morbus iſte, qui lædit memoriam & intellectum, teſtamenti quoque factionem impedit, *deciſ.* 8. *num.* 1. *Cerro*.

Teſtamentum carens die, menſe, anno, & alijs requiſitis neceſſarijs ex illorum omiſſione imperfectum cenſetur, *dec.* 16. *num.* 2. *Veroſpio*.

Teſtamenti identitas cum de certitudine ſcripturæ dubitatio reſtet, omni iure, & modo caueri debet, *deciſ.* 360. *num.* 7. *Taia*.

in Teſtamento ſuo maritus loquens de bonis ſuis, non cenſetur loqui de bonis vxoris, quamuis haberet facultatem de eis bonis diſponendi quoque, *deciſ.* 78. *num.* 5. 6. & 7. *Albergato*.

Teſtamenti reuocatio vt probetur, teſtes idonei requiruntur, & qui omni exceptione careant, *deciſ.* 92. *num.* 2 *Albergato*.

de Teſtamento, Notario, & hærede inſtituto, teſtes conformiter deponentes, exprimendo tanquam præſentes ſtipulationi locum, & tempus, ad probationem validitatis teſtamenti ſufficiunt, *deciſ.* 53. *num.* 4. *Beuilaqua*.

Teſtamentum ſuper quo fuit facta tranſactio, ex quo arguatur, *deciſ.* 441. *nu.* 4. *Veroſpio*.

Teſtamentum à vitio præteritionis ex clauſula codicillari non ſaluatur, cum eadem non appoſita ſubintelligi aut ſuppleri non debeat, *dec.* 342. *num.* 14. *Albergato*.

Teſtamento priori reuocato ſucceſſio hæredi in eo ſcripto non competit, *deciſ.* 331. *num.* 2. *Beuilaqua*.

Teſtamenti verba dubia ex loquendi vſu teſtatoris declarationem recipiunt, *deciſ.* 31. *num.* 23. *Veroſpio*.

pro Teſtamenti Codicilli parte habentur, obſeruationemq; & legem iuris inde traditam ſeruant, *deciſ.* 160. *num.* 11. *Taia*.

Teſtamenti ſcriptura carens ſubſcriptione volita à teſtatore non eſt habenda in conſideratione, & ſi eſſet fauore liberorum, quod declara, *deciſ.* 472. *num* 5. *Priolo*.

à Teſtamento Beneficiati pares redditus obtinentes dum excluduntur, cæteri non Beneficiati admiſſi cenſentur, *deciſ.* 59. *numer.* 6. *Meltio*.

Teſtamentum minus ſolemne & cum minori numero teſtiũ an valeat, neceſſitate & difficultate illos inueniendi vrgente, *deciſ.* 331. *num.* 12. *Beuilaqua*.

Teſtamentum conditum ad fauorem Curatoris non ſuſtinetur. *deciſ.* 92. *nu.* 8. *Albergato*.

Teſtamentum non ſcriptum, & ſigillatum à teſtibus in præſentia teſtatricis non valet, *deciſ.* 360. *num.* 8.

Teſtamentum Aui nepote præterito nullum remanet, *deciſ.* 370. *num.* 1. *Albergato*.

Teſtamenti fides facti coram Parocho minuitur ex facti circumſtantijs in deciſ. recenſitis, *deciſ.* 404. *num.* 10. & 11. *Bourlemont*.

Teſtamenti validitas abſque ſubſcriptione teſtatoris à Notarij rogati ſtipulatione pendet, *deciſ.* 190. *num.* 11. *Priolo*.

in Teſtamento bona contenta diuerſa ab illis, quæ in donatione comprehenduntur, non confunduntur inter ſe, ſed cadunt ſub ſua diſpoſitione, *dec.* 515. *num.* 15. *num.* 20. *Beuilaqua*.

Teſtamenti vitio ex numero teſtium, & alijs adminiculis iuſtificato immiſſio vigore illius in poſſeſſionem denegatur, *deciſ.* 8. *num.* 14. *Cerro*.

Teſtamentum non fuiſſe pro abſoluto habitum, ſpatium in albo vacuum, vbi nomina vniuerſalis hæredis & legatariorum prætermiſſa deſcriberentur, indubitanter oſtendit. *deciſ.* 16. *numer.* 3. *Veroſpio*.

Teſtamento validè exiſtente hæredi, ſeu legatario conceditur immiſſio, *deciſ* 210. *nu.* 10. *Veroſpio*.

Teſtamentum factum ad interrogationem intereſſati ſubſtinetur, ſi conſtet de præordinata voluntate teſtatoris, ac ipſum teſtatorem eſſe ſanæ mentis, *deciſ.* 478. *num.* 5 *Priolo*.

Teſtamentum Aui vt ſuſtineatur, Nepotem aliquid de illius ſubſtantia habuiſſe non ſufficit, niſi id titulo inſtitutionis obtinuerit, *deciſ.* 342. *num.* 12 *Albergato*.

Teſtamentorum productiones in libro actorum ciuilium regiſtrari ſolent, *deciſ.* 108. *nu.* 12. *Priolo*.

Teſtamentum primum cum de illius reuocatione non conſtet per ſecundum ſublatum non dicitur, *deciſ.* 331. *nu.* 4. *Beuilaqua*.

Teſtamentum confirmatum in donatione non mutat naturam, ſed acquirit robur, *deciſ.* 106. *nu.* 8. *Albergato*.

Teſtamentum virtute clauſulæ Codicillaris ſuſtinetur, ita vt venientes ab inteſtato hæreditatem hæredi ſcripto reſtituere grauati videantur, *deciſ.* 16. *num.* 12. *Veroſpio*.

Teſtamentum conditum ad interrogationem, ſeu ſuggeſtionem Notarij, tunc ſine dubio tenet, quando nulla fraus in eo poteſt conſiderari. *deciſ.* 353. *num.* 41. *Cerro*.

Teſtamentum non abolitum nec in aliqua ſui parte vitiatũ exhibenti hæredi ſcripto immiſſio in bonis teſtatoris de tempore ſui obitus relictis debetur, *deciſ.* 331. *num.* 1. *Beuilaqua*.

Teſtamentum minus ſolemne & cum minori numero teſtium an valeat, neceſſitate & difficultate illos inueniendi vrgente. *ibid. numer.* 12.

Teſtamentum primum vt dicatur reuocatum de alia valida, & perfecta diſpoſitione doceri debet, *ibidem num.* 3.

Teſtamentum cum ſubſtitutione ad fauorem alicuius ordinata exhibitum, cum non ſit abolitum, nec in aliqua ſui parte cancellatum, aut vitiatum, immiſſio in bonorum poſſeſſionem hæredi denegari non poteſt, *deciſ.* 22. *num.* 1. *Beuilaqua*.

Teſtamentum primum non reuocatur per ſecundum, dum in eo non conſtat de intentione teſtatoris velle primum reuocare, *deciſ.* 4. *numer.* 4. *Albergato*.

Teſtamentum ad fauorem tranſuerſalium ob præteritionem nepotis non valet, dum ſucceſſio eius ad terminos iuris communis redacta teſtamentum ac ſi non conditum fuiſſet, reſpicit, *deciſ.* 265. *numer.* 3.

Teſtamentum teſtator ſubſcribendo, videtur approbare omnia contenta in teſtamento, *dec.* 353. *num.* 7. *Cerro*.

Teſtamenta plura quando præcedunt, generalis reuocatio in vltimo appoſita ad ea referri poteſt, *deciſ.* 99. *numer.* 4 *Meltio*.

Teſtamentum ſcriptum confirmans in aliquo voluiſſe derogare non videtur, *deciſ.* 190. *nu.* 5. *Priolo*.

Teſtamentum ſecundum ſi reuocet diſpoſitiones particulares, non dicitur reuocare hæredis inſtitutionem factam in primo, *deciſ.* 4. *num.* 5. *Albergato*.

Teſtamento non abolito, nec in aliqua ſui parte vitiato hæredi in eo ſcripto immiſſio debetur. *deciſ.* 163. *num.* 1. *Beuilaqua*.

Teſtamenti reuocatio vt fiat, teſtator debet procedere, vel aliud teſtamentum condendo, vel declarando ſe ab inteſtato decedere velle, alias primum teſtamentum in ſuo robore permanet, *deciſ.* 92. *numer.* 5. *Albergato*.

Teſtamentum non dicitur ſuſpectum, ex quo teſtator deceſſit in domo Legatarij, *deciſ.* 478. *num.* 7 *Priolo*.

Teſtamentum factum coram Parocho, & duobus teſtibus de Iure Canonico ſubſtinetur, *deciſ.* 404. *num.* 4. *Bourlemont*.

Teſtamentum per Parochum conſcriptum, vt publicæ ſcripturæ vim habeat, ipſius recognitio, & adhibitorum teſtium examen concurrere debet, *deciſ.* 210 *nu.* 3. *Veroſpio*.

Teſtamenti diſpoſitio etiam inter liberos, ſi non fuerit duorum ſaltem teſtium depoſitione formiter comprobata, eſt inefficax, *ibidem num.* 210.

Teſtamentum mariti & vxoris ſi fuerit factum in eodem die, & ab eodem Notario, *deciſ.* 43. *nu.* 20. *Taia*.

Teſtamentum, quando tanquam validum obſeruatum, & quidem per longum tempus, quid ex hoc inferatur, *deciſ.* 353. *num.* 10. *Cerro*.

Teſtamenti fides vt tollatur, non ſufficit teſtem fuiſſe proceſſatum, & carceratum, niſi eumdem condemnatum, confeſſum, aut conuictum fuiſſe conſtet, *deciſ.53.num.10. Beuilaqua.*

Teſtamentum factum ab ægroto reſpondente ſic volo ſi habet viũ rationis ſuſtinetur, *deciſ.478.num.1.2. & 9. Priolo.*

Teſtamentum poſt ſcripturam ſtatim in manibus teſtatoris conſignatum, qui compos mentis, & ſanus corpore idem diù penes ſe retinuit, & poſteà clauſum, & ſigillatũ tranſmiſit, ad fauorem ſcribentis valdè ponderatur, *deciſ.190. num.14. Priolo.*

Teſtamentum cùm aliquid ambiguè, aut perperam in eo ſcriptum ſit, benignè eſt interpretandum, & ſecundum id, quod credibile eſt credendum, *deciſ.135. num.6. Taia.*

in Teſtamento præteritus non ſolũ ille dicitur de quo mentio habita non fuit, ſed etiam ille qui id quod habet vigore inſtitutionis non acquirit, *deciſ.342.num.13. Albergato.*

Teſtamenti vnà pars dubia aliam declarat, *deciſ.296.num.3. Veroſpio.*

in Teſtamento fideicommiſſum, quando literaliter legatur, *deciſ.111.num.2. Cerro.*

Teſtamenti validitas requirit mentis integritatem, *deciſ.478 numer.6. Priolo.*

Teſtamento claram per ſe Teſtatoris diſpoſitionem continente teſtibus aliter deponentibus non eſt deferendum, ne ordo teſtantium ab hominum poteſtate euertatur, *deciſ.155 num.7 Meltio.*

ex Teſtamenti [illegible] a Fideicommiſſum literale reſultat, *deciſ.444. num.2. Albergato.*

Teſtamento prælegatum eſt donatario relicta, *deciſ.282.nu. . . Taia.*

In Teſtamento condito cum clauſula Codicillari teſtes, non requiritur fuiſſe rogatos, *deciſ.478.nu.8 Priolo.*

Teſtamentum Notarius rogatus, vt exhibeat ad illius exhibitionem ratione officij tenetur, *deciſ. 180. numer. 8. Priolo.*

Teſtamenti ſchedula originali non exhibita nullam meretur fidem, *deciſ.472. numer 7. Priolo.*

Teſtamentaria diſpoſitio magnam fraternitatis præſumptionem induxit, *deciſ.32.num.4. Veroſpio.*

TESTATOR.

Teſtatoris præceptum cum ſit præciſum acquiſitio ſemper cadit ad commodum hæreditatis & fideicommiſſariorum non obſtante ſtipulatione per hæredem pro ſe, ſuiſque hæredibus facta, *deciſ.136.nu.6 Cerro.*

Teſtatoris interpretatio dubiæ voluntatis ad exequutores teſtamentarios pertinere ſolet, declaratio per ipſos ſubſequuta debet admitti, perinde ac ſi ab ipſo teſtatore prodierit, *deciſ.156.num.8. Priolo.*

Teſtator, plures vocando filios, cenſetur intellexiſſe de maſculis ex maſculis, *deciſ.461.nu.1. Priolo.*

Teſtator exprimendo ſola verba, e non vt eſſendo, vocationem ad [illegible] tantummodò non ſuperuenientis, & ſic ad ſimplicem vulgarem reſtringit, *deciſ.49.num 10 Priolo.*

Teſtatoris prohibitio de non [illegible] extraneo alterius beneficij poſſeſſore, in hac conſanguineorum diſpoſitione prorſus diſtincta atque perfecta oratio e concepta nullatenus repleta cenſetur, *deciſ.156 num.4. Veroſpio.*

Teſtator diſtinguendo prædium à cæteris bonis in quibus conſtituit fideicommiſſum reciprocum ad ſolos filios ſubſtitutos reſtrictum fideicommiſſum particulare ab vniuerſali prorſus ſeparatum inducit, *deciſ.110. numer. 8. Priolo.*

Teſtator vocando nepotes ad fideicõmiſſum, apertè oſtendit, teſtatorem ſub expreſſione filiorum non intellexiſſe venire nepotes, *deciſ.378.num.13 Veroſpio.*

Teſtatorum voluntates commutare ad Summum Pontificem ſpectat, *deciſ.185.numer.1 Beuilaqua.*

Teſtator admittendo ad ſucceſſionem alios filios, & filias, de excluſo primogenito plus vlterà cogitaſſe non præſumitur, *deciſ.309. num 9. Beuilaqua.*

ad Teſtatoris voluntatem interpretandam attendenda eſt diſpoſitio, ſtatutorum loci, & conſuetudo, vbi teſtamentum fuit conditum, *deciſ 169.num.8. eodem.*

Teſtatoris debita ſoluenda ſunt de bonis hæreditarijs, *deciſ. 79. num.8 Albergato.*

Teſtatore ad agnationem conſeruationis & ſubſtitutionem ad plures gradus non reſpiciente coniecturæ pro tranſmiſſione tanquã nimis debiles non attenduntur, *dec.263. num.12. Beuilaqua.*

Teſtatoris voluntas expreſſa, quando apparet, à præſumptione conſanguinitatis, vel maioris affectionis non eſt arguendum, *deciſ.321. num.9 Priolo.*

Teſtatoris verba reſtrictiua; in caſu prædicto operantur ne ſubſtitutio ad vnum caſum limitata ad alium extendatur, nec ad alias perſonas trahi poſſit, *deciſ.114.num.11. Beuilaqua.*

Teſtator optans ſobolem cenſetur nõ cogitaſſe de ea carentibus, *dec.447 num.19. Veroſpio.*

Teſtator de bonis proprijs non de alienis teſtatus præſumitur cum de ſuo non de alieno teſtari debeat, *deciſ.183.numer.1. Taia.*

Teſtator cenſetur articulatè loqui ſi ad interrogationem alicuius reſpondeat, ſic, *deciſ.353.num.36 Cerro.*

Teſtator ad reuocandum teſtamentum iure non indiget, *deciſ.92.nu 4. Albergato.*

Teſtatoris voluntas ab incerta, & dubia, & à clara, & certa diſtinguenda eſt, *deciſ.67.num.38 Taia.*

Teſtator cenſetur ſanæ mentis fuiſſe ex ordinata diſpoſitione facta ab ipſo, & maximè ſecundum diſpoſitionem legalem, *deciſ.353.nu.36. Cerro.*

Teſtatore de legalitate ſcribentis confidente, eundem euidenti periculo fraudis ſe exponere voluiſſe veriſimile non videtur, *deciſ.190 num.17. Priolo.*

Teſtatorem voluiſſe rem alienam relinquere, & hæredem ſuum onere redimendi grauare non eſt veriſimile, *deciſ. 182. num.3. Taia.*

Teſtator vocans omnes deſcendentes maſculos ex legitimo matrimonio natos, validum diſpoſitiuæ vocationis argumentum præbet, *deciſ.283 num.4. Priolo.*

Teſtator poſt donationem legatam inſtituens donatarium vniuerſalem hæredem cum onere reſtituendi donata vocatis in primogenitura, & à ijs in donatione appoſitis, omne creditum hæredis cum dicto legato ac inſtitutione compenſare voluiſſe cenſetur, *deciſ.134. num.13. Meltio.*

Teſtator volens integraliter conſeruare bona in familia penes natu maiorem ſecularem, non excludit Profeſſum, cum durante ſua vita bona penes ipſum exiſtentia adhuc in familia conſeruari dicantur, *deciſ 57. num.9. Meltio.*

Teſtatoris diſpoſitiones prout iacent ſunt interpretandæ, *deciſ.455 num.13 Beuilaqua.*

Teſtator mandans eligi duos Iuuenes 12. vel 18 annorum in circa, pro conſeruatione agnationis, prudentia eligẽtium &c. *deciſ.461. num.27. Priolo.*

Quid in hoc ſit attendendum, *ibidem.*

Teſtatoris voluntas per diem ante teſtandum expreſſa in ipſo teſtamento innouata præſumitur dum in ea non legitur immutata, *deciſ.447. num.15. Veroſpio.*

Teſtator ne decedat inteſtatus, exiſtentia filiæ primo loco vocatæ tanquam per repudiationem hæreditatis mortuæ non attenditur, ſed intrant in primũ locum, ſeu gradum ſubſtitutæ Moniales, morte filiæ non expectata, *deciſ.23. num.7. Beuilaqua.*

Teſtatore imperfectè teſtato, teſtamentum non obſtante priuilegio piæ cauſæ, & quod ſolemnitate ſit munitum pro abſoluto haberi nequit, cum defectus in ſubſtantialitate, non autem in ſolemnitate conſiſtat, *deciſ.16. num.7. Veroſpio.*

Teſtator quando permittit alienationem bonorum pro extinguendo ære alieno, eſt facienda realis ſolutio pretij de tempore contractus, *deciſ.402. num.13. Ninor.*

Teſtator nominando filios in Teſtamento non excludit matrem tanquam hæredem ſubſtitutam, dum filij tantum ſuccedunt in bonis ad quæ mater vocabatur, *dec.79. num.2. Taia.*

Teſtator volens filium legitimatum comprehendi ſub quolibet teſtamento de filijs legitimis, & naturalibus loquente, eiuſdem admiſſionem obſtare voluiſſe non præſumitur, *dec.131.nu.7. Albergato.*

Teſtator, quando ad ſolos maſculos non cenſeatur reſtrinxiſſe, & quando ad eos tantum dicatur ſe reſtrinxiſſe, *deciſ.76 num.16. Meltio.*

Teſtator vocando filios filiæ ſub conditione negatiua, ſub contraria conditione affirmatiua eos ſuccedere noluiſſe cenſetur, *deciſ 49. numer 6. Priolo.*

Teſtator cenſetur habuiſſe rationem ad ea, quæ ſuperius expreſſit, non autem ad ea, quæ non expreſſit, *deciſ.39. num. 16. Beuilaqua.*

Teſtatoris domus habitationis illa verificatur, in qua domicilium ſemper idem habebat, *deciſ.178. num.5. Taia.*

à Teſtatore Exequutori ſtatum præſcriptum immutare, illiuſque mentem in præiudicium alterius tranſgredi non licet, *deciſ.217 num.5. Beuilaqua.*

Teſtatore teſtibus præſentibus ſuum eſſe teſtamentum dicente, alij teſtes in contrarium validitati teſtamenti non præiudicant, *deciſion. 360. num.5. Taia.*

Teſtator, ſi conſtituendo fideicommiſſum diſponat in caſu deficientiæ maſculorum, plures familiæ congregentur, eligendum vnum ex eis, *dec.161 num.12. Priolo.*

Tunc ſi aliqua ex dictis familijs ſpernatur, & fiat ſine ea electio, tunc ſanè nulla erit, *ibidem numer.13.*

Teſtatoris mens veriſimilis eſt inſpicienda per Iudices, *deciſ. 296 num.5. Veroſpio.*

Teſtatoris primæua voluntas in materia inſtitutionis hæredis ex his, quæ ante, & poſt teſtamentum dicta, & geſta ſunt, deducitur, *deciſ 53. num.9. Beuilaqua.*

Teſtatoris diſpoſitio ad effectum cōſequendi fructus decurſos non obligatio illos conſeruandi eſt attendenda, *deciſ. 95. num.5. Cerro.*

Teſtatoris voluntate non probata, diſpoſitio neque inter liberos, neque ad piam cauſam ſuſtinetur. *deciſ.275. nu.7. Veroſpio.*

Teſtator cenſetur habuiſſe rationem ad ea, quæ ſuperius expreſſit, non autem ad ea, quæ non expreſſit, *deciſ.39. numer.26. Beuilaqua.*

à Teſtatore vocatus quando quis eſt literaliter, vanum eſt dubitare de eius incluſione. *deciſ.67 num 16. Taia.*

an Teſtatoris voluntatem ad ſolum vſum fructum verba volendo & ordinando, &c. non autem ad excluſionem à ſucceſſione reſtringant, *deciſ 154 nu.22. Priolo.*

Teſtatoris Iuſpatronatus Patris voluntate ſtante, ex verbis iura, & actiones comprehendentibus deducta, non ad hæredes filij ſed in ſubſtitutum tranſit, *deciſ. 74. num. 1. Albergato.*

Teſtatoris dementiam ad inualidandum teſtamentum, teſtes non probant, ſi deponant de tempore, ante, vel poſt teſtamentum, *deciſ.353 num 3. Cerro.*

Teſtator ſubſtituendo filios deſcendentes, cum diſpoſitione iuris communis ſe omninò conformaſſe cenſetur, *deciſ.78. numer 6. Taia.*

Teſtator legando vxori ſub appellatione dulciſſimæ & Dominæ omnia mobilia domus, non ideo venalia legaſſe cenſetur, *deciſ.282 numer.17. Taia.* la 2.

Teſtatorem Iuris communis diſpoſitioni ſe conformaſſe præſumitur, *deciſ.281. num.14 Veroſpio.*

Teſtator dum in prima ſubſtitutione vocauit filios de legitimo matrimonio natos, ſi id non replicauit in cæteris ſubſtitutionibus, quid inde inferatur, *deciſ.279. nu.12. Albergato.*

Teſtator relinquens vxori omnia, quæ in domo habebat an frumentum quod ibi erat cauſa vendendi comprehendat, *deciſ.282. num.22. Taia* la 2.

à Teſtatore legatum factum Creditori, an animo compēſandi cenſeatur factum, *deciſ. 79 num.22. Albergato.*

Teſtatrix perperam reliquiſſet filiæ legatum iure inſtitutionis pro toto quod poſſet prætendere ratione legitimæ, niſi legitimam ipſi deberi præſuppoſuiſſet, *deciſ. 128. nu. 19. Priolo.*

à Teſtatore, quando non fuit habita ratio conſeruationis agnationis, tunc appellatione maſculorum veniunt maſculi, tam deſcendentes ex maſculis quam ex fœminis, *deciſ.76 nu. 14. Meltio.*

Teſtator cenſetur ſe conformare cum ſtatutis loci, *deciſ.169. num.8. Beuilaqua.*

Teſtatoris voluntas quæ teſtamento vires tribuit, ex ſcriptura ipſius charactere ſubſcripta, & recognita iuxta terminos iuris gentium eluceſcere debet, *deciſ.275. nu.5. Veroſpio.*

Teſtator hæredes magis dilectos reciprocè ſubſtituens, deſcendentes remotiores & minus dilectos eodem modo vocaſſe præſumitur. *deciſ 283. num.9. Priolo.*

Teſtator præſumitur magis proſpexiſſe propriæ animæ, quā commodo hæredis, *deciſ.468. num.3. Viceconite.*

Teſtatoris prohibitio non impedit bonorum alienationem pro eius debitis, *deciſ.426. nu.3. Emerix.*

Teſtatore mandante proprietatem bonorum ſcripti hæredis peruenire ad filios cum reciproca ſubſtitutione in caſu prædeceſſus alterius, diſpoſitio alteri quam ordine ſucceſſiuo conuenire non poteſt, *deciſ. 229. numer.32. Beuilaqua.*

Teſtatorem determinatè reſpōdiſſe, ſuſpicione inſanæ mentis, & importunæ ſuggeſtionis iuſtificata, & ad effectum teſtandi Notarium vocaſſe non præſumitur. *deciſ.8 nu.5. Cerro.*

Teſtator, quando non dicatur habuiſſe rationem de longa ſuperuiuentia, *dec.530. nu.9. Beuilaqua.*

Teſtatoris declaratio excludentis, pro quibus fuerat requiſitus cognatos, ſub conſanguineorum appellatione agnatos dumtaxat comprehendi decreuiſſe oſtendit, *deciſ.155.*

Teſtatoris fides mala dum adfuit, non datur continuatio in hærede, ſed eſt inchoanda ab eo, vt teneat, *deciſ.47. n.11. Albergato.*

Teſtator diſcretiuè loquendo, tàm in caſu non ſuperuiuentiæ, quàm in caſu mortis, & ſic, per fideicommiſſum diſponere voluiſſe cenſetur, *deciſ. 49. num. 9. Priolo.*

Teſtatorem ſubſcripſiſſe teſtamentum non præſumitur ſi legatum proprio Marte ſcribentis appoſitum fuiſſet, *deciſ 190. nu.16. Priolo.*

Teſtatoris voluntas, quando per ſe eſt clara, ea omnino eſt attendenda, *dec.76. n.2. Meltio.*

Teſtator, quando non dicatur habuiſſe rationem de longa ſuperuiuentia, *deciſ.530. num 9. Beuilaqua.*

à Teſtatore hæres adſtrictus nominare ad primogenituram aliquem, ex certis perſonis in vltima voluntate, *deciſ.479 num.13 Veroſpio.*

Nullatenus talem nominationem facere valet in vita, *ibidem.*

Teſtatore iubente omnes redditus bonorum inter pauperes diſtribui, legatum pauperibus ſuæ familiæ relictum perpetuum præſumi debet. *deciſ 302. num.10. Albergato.*

Teſtatrix licet ſcripſerit ſcripturam controuerſam, cum tamen non appareat eandem fuiſſe quæ Notario coram teſtibus teſtamentarijs tradita fuit, identitas, prout requiritur, probata non cenſetur, *deciſ. 360. numer. 10. Taia.*

Teſtator quando præſumatur voluiſſe, quod Iuſpatronatus tranſiret in fideicommiſſarium. *deciſ. 64. numer.6. 8. & 9 Priolo.*

à Teſtatore legatum, quod fuerit factum animo compenſandi cum debito voluntario conuinci poteſt ex coniecturis, quod ſic ipſe teſtator ſenſerit, *deciſ. 13. num. 14. Beuilaqua.*

Teſtator, quoties voluit ſubſtitutum admitti primo vocato ſuccedente ipſi teſtatori, *dec.211. num.6. Cerro.*

Eo magis voluiſſe ſi primus vocatus morte præuentus, non potuiſſe ei ſuccedere præſumitur, *ibidem.*

Teſtatore ordinante maiorem natu La cum filios habentem omnia ſtabilia adminiſtrare debere, idem natu maior filijs, & vxore carens adminiſtrationem prætendere nequit, *deciſ.57. num.1. Meltio.*

Teſtator ſi iubeat quod eius æs alienum ſoluatur ex fructibus, eis non ſufficientibus poteſt hæres ſuum creditum ex certis bonis ſibi ſatisfacere. *deciſ.79. num.38. Albergato*

Teſtator aſſignando vnicuique ex vocatis ad ſucceſſionem quartam partem in ſtirpe, & non in capita, per modum vocationis ad inducendam tranſmiſſionem valde attenditur, *deciſ.203. num 11. Beuilaqua.*

Teſtatoris mens vbi in contrarium reſiſtit, & coniecturæ extant, à conſilio Oldrad. receditur, *deciſ. 45. num.11.*

Teſtatore de legalitate ſcribentis confidente, eundem euidenti periculo fraudis ſe exponere voluiſſe veriſimile nō videtur, *deciſ.190. num.17 Priolo.*

à Teſtatore conditio appoſita, & ſi adimpleta non fuerit, cadat hæres ab hæreditate, quando non interet, *deciſ. 158. num 1. Cerro.*

Teſtator, quando dicatur prohibuiſſe quamcumque detractionem ſuæ hæreditatis, *deciſ 79. numer.27. Albergato.*

Teſtator quamuis tranſeat ad lineam maſculorum ex fœminis, tranſitum feciſſe intelligitur de linea maſculorum ad lineam fœmininam, *deciſ.469. num.6. Taia.*

Teſtator quod debuit non eſt attendendum, ſed quod voluit, *deciſ.114. num. . . Beuilaqua.*

Teſtator in caſu contrauentionis implementi oneris impoſiti vocando fœminas, maſculos inſtitutos eorumque deſcendentium cum eodem onere primo vocaſſe præſumitur *deciſ.278. nu.13. Taia.*

Teſtatorum voluntates ſunt plenius adimplendæ, *deciſ.316 num.13. Beuilaqua.*

Teſta-

Teſtator, quando ſe declarauit quod ſub nomine filiorum intellexit tantum filios comprehendi, ſanè talis declaratio eſt attendenda, *deciſ.76. num.8. Meltio*.

Teſtator poſt donationem legatam inſtituens donatarium vniuerſalem hæredem cum onere reſtituendi donata vocatis in primogenitura, & alijs in donatione appoſitis, omne creditum hæredis cum dicto legato, ac inſtitutione compenſare voluiſſe cenſetur, *deciſ.134. num.13. Meltio*.

de Teſtatoris ſana mente, quando conſtat, ſaltem de tempore teſtamenti, tunc non eſt dubitandum de validitate teſtamenti facti ad interrogationem Notarij, *deciſ.353.nu.34. & 35. Cerro*.

Teſtatores verbis derogatorijs vti ſolent, ne importunis vexationibus amplius decipiantur, *deciſ.480.num.5. Priolo*.

Teſtatore vocante ad ſucceſſionem deſcendentes ex linea fœminina cum expreſſa relatione ad ſeipſum benè probatur eiuſdem proximitas, *deciſ.469.num.8. Taia*.

Teſtatoris mens, quando clara exiſtit, incongruum eſt ab ea recedere, & aliter ordinare, *deciſ.417. num.8. Beuilaqua*.

Teſtator ſi fuerit probatum, quod habuit dic lucida interualla, & non conſtat, de quo tempore teſtatus fuerit, quid veniat præſumendum, *deciſ.353.num.32. Cerro*.

Teſtatoris aſſertioni in articulo mortis quoad hæredem inſtitutum ſtandum eſt, voluntatis mutatione non probata, *deciſ.53.num 8. Beuilaqua*.

Teſtatoris voluntate ex verbis teſtamenti clara ex mente, declaratio aliorum teſtium non ſuffragatur, quæ niſi in verbis dubijs, & ambiguis non admittitur, *deciſ.32. num.17. Veroſpio*.

Teſtator hæredi pœnam adijciens caſu quo Matrem, & cohæredem vexaret, etiam in caſu quo Pronepoti non nuberet ſi voluiſſet pœnam adiecisse præſumitur, *deciſ.321. nu.10. Priolo*.

Teſtator contra diſtinguendo bona cenſetur de filiis diuerſimodè diſponere, *deciſ.515. num.17. Beuilaqua*.

Teſtator perſonas tantum nominatas, quando contemplauit, ceſſat tranſmiſſio, *dec.111. num.15. Cerro*.

Teſtatoris diſpoſitio eſt indiuidualiter ſeruanda, & aliàs geſta non tenent, *deciſ.192. num.2. Taia*.

Teſtatoris vſus loquendi ſemper in dubio inſpicitur, *deciſ.95. num.7 Cerro*.

Teſtator dum voluit hæreditatem totaliter, & abſque omni diminutione reſtitui, trebellianica prohibita cenſetur, *dec.166. num.13. Taia*.

Teſtator, quod non dixit in antecedenti inſtitutione, ſi aliquid expreſſit in ſequenti ſubſtitutione, quando tacitè in præcedenti inſtitutione id extendere poſſit, *deciſ 64 nu.14 Priolo*.

Teſtator, ſi inſtituerit liberos, ſub conditione, *ſi Titius non extiterit, vel non ſuperuixerit*, vel ſi ſuperſtites non fuerint, paria ſunt, *dec.43. num.10. Taia*.

Teſtatore ſubſtituendo fœminas, & adijciente in ſtirpes, & non in capita apparet voluiſſe admitti ad ſucceſſionem earum deſcendentes, *deciſ.469.num.9. eodem*.

à Teſtatore caſu prouiſo non eueniente, ſucceſſio ex teſtamento, cui adiecta eſt conditio nullatenus debetur, *deciſ.16. num.19. Beuilaqua*.

à Teſtatore factum legatum cum conditione perpetuæ excluſionis ab hæreditate non præbet locum ſubſtitutioni, *deciſ 447. num.9. Veroſpio*.

Teſtator per alternatiuam duo caſus ponente quatenus filij non extarent, de primo non eſt habenda conſideratio, ex quo per exiſtentiam filiæ non euenit, *deciſ 98. numer.7. Beuilaqua*.

à Teſtatore ratio contemplata quando poſtea ceſſat, ceſſare debet ipſa diſpoſitio, *deciſ 29.nu.16. eodem*.

Teſtator quod omiſit coniecturis ſuppletur, *deciſ.302. num.3. Albergato*.

Teſtator quando præſumatur omnia in diſpoſitione, voluiſſe quoque repetita in ſubſtitutione, *deciſ.64 num.10. Priolo*.

Teſtatoris prædilectionis coniectura euidens erga aliquem, quando non poſſit negari, *deciſ 39 num.36. Bourlemont*.

Teſtator, quando aliquem prius vocauit, ſignum eſt prædilectionis quoad ipſum, *deciſ 64 nu 25. Priolo*.

Teſtatoris expreſſa excluſio requiritur ad impediendam temporalem commoditatem, durante vita profeſſi, *deciſ. 57. num.10. Meltio*.

Teſtatoris mens, ex eiuſdem verbis ponderanda, & extrahenda eſt, *dec.49.num 11. Veroſpio*.

per Teſtatorem agnatio non dicitur contemplata, dum non proceſſit ad plures gradus ſubſtitutionum, *deciſ.111.nu.4. Cerro*.

Teſtator ſubſcribendo teſtamentum, videtur approbare omnia contenta in teſtamento, *deciſ.353. num.7. Cerro*.

Teſtatoris voluntas euidenter patet ſi eius verba clara ſint, *deciſ.39. num.10 Beuilaqua*.

Teſtator dum ſolos filios maſculos per lineam maſculinam deſcendentes admiſit, ſanè deſcendentes ex fœminis in vanum prætendunt, *deciſ.76. num.12 Meltio*.

Teſtator non præſumitur excogitaſſe iuuenem ſeni præmoriturum, *deciſ.443. nu.13. Veroſpio*.

Teſtatoris verba iuxta propriam ſignificationem ſunt ſumenda, *deciſ.378. num.7. Veroſpio*.

Teſtator, quando optimè aliquid ſciebat, tunc id non eſt controuertendum, *deciſ.39.num.14. & 15 Beuilaqua*.

Teſtator non poteſt obligare bona ſua, nec oneri ea ſubijcere in præiudicium Creditorum, *deciſ.116. num.5 eodem*.

Teſtatoris voluntas non poteſt dici, quod fuerit obſeruata, dum contrarium fuit factum, *deciſ.419. num.12 Veroſpio*.

Teſtatoris voluntas pro tranſmiſſione conſiderata, id quod de ſui natura tale non tranſmiſſibile facit, *deciſ.203 nu 16. Beuilaqua*.

Teſtator dum totam lineam maſculinam vocauit, & deindè in eius defectu admiſit alios, tunc qualiter ſit intelligenda talis ſubſtitutio, *deciſ.76. num.10. Meltio*.

Teſtator, ex quibus verbis dicatur diſcretiuè locutũ fuiſſe de filijs, & nepotibus in diſponendo fideicõmiſſum, *deciſ.378. num.12. Veroſpio*.

Teſtator omnes caſus diſcretiuè præuidendo cum diuerſimodè in eis diſpoſuerit, quale exindè elicit poſſit argumentum, *deciſ.114.nu.18. Beuilaqua*.

Teſtatore ab inteſtato decedente nepotes tam ex vno quàm altero fratre ſuccedunt, *dec.203 num.10. eodem*.

Teſtator diuerſo modo de ſuis bonis diſponente, vnus caſus non valet pariformiter, vt alter determinari, ſed formaliter vſque ſeruanda, *deciſ 114.num.13. Beuilaqua*.

Teſtator attendi non debet, quod narrauit, ſed quod diſpoſuit, *deciſ.465. num.10. Bourlemont*.

Teſtatoris contractus hæres regulariter approbare tenetur, *deciſ.129. num.7. Veroſpio*.

à Teſtatore teſtamentum, & teſtibus ſubſcriptum pro eius validitate, ſubſcriptionum recognitionem ab eiſdem teſtibus habitam requirit, *deciſ.210. num.4 Veroſpio*.

Teſtatoris fides mala dum adfuit, non datur continuatio in hærede, ſed eſt inchoanda ab eo, vt teneat, *dec.47 nu.11. Albergato*.

Teſtatoris voluntas eſt omninò attendenda, & maximè ſi ſit præciſa, *deciſ.54. num.37. Meltio*.

Teſtatoris voluntas dum clara eſt, non eſt curandum de altercationibus Doctorum, *deciſ 76. nu.3 eodem*.

Teſtator, quod voluerit vocare ſolummodo agnationem, ex quo neceſſario deducatur, *ibidem nu.11*.

Teſtatoris poſſeſſio de tempore obitus alterum eſt requiſitum ad effectum manutenendi hæredem, *deciſ.163 num.3. Beuilaqua*.

Teſtatoris voluntate ex pluribus ſimul iunctis quoad legatũ cognita, doctrina aliorum in contrariũ curatur, *deciſ.302. num.12. Albergato*.

Teſtator dum ſubſtituit ſorores in concurſu filiorum, multò magis ſubſtituiſſet eas, filiabus non natis, *deciſ.111.num.5. Cerro*.

Teſtatoris voluntas in conſtituendis Tutoribus, vel Curatoribus, à Iudice ad cuius officium iſta res pertinet, ſeruari debet, *deciſ.34. num.2. Meltio*.

Teſtator conſeruationi agnationis proſpiciens filias ſpe prolis deſtitutas ſubſtituere non cenſetur, *deciſ.32. numer.6. Veroſpio*.

Teſtatoris codicilli voluntati non derogant, niſi quatenus ſint contrarij, *dec.67. nu.29 Taia*.

Et maximè dum id fuit declaratum, aut ſi fuerit expreſſa clauſula confirmatoria teſtamenti, *ibidem num.30*.

Teſtatori, quod quis ſit proximior probari poteſt arbore familiæ, *deciſ 188. num.1. Cerro*.

Teſtatore rationem conſeruandi familiam incerto caſui, & perſonis adijciente, eadem ad illam, & ad limites fideicõmiſſi tali eueniente caſu ordinati reſtringitur, *deciſ 114. num.12. Beuilaqua*.

ad Teſtatorem domum pertinuiſſe ex Inſtrumento poſſeſſionis conuincitur, *deciſ.183. num.9. Taia*.

Teſtator reſtringens fideicommiſſum ad obitum filiorum abſque filijs quomodo intelligendus, *deciſ.41. numer.12.*

à Teſtatore nomen proprium nominati pro contraria tranſmiſſionis coniectura ponderatur, *deciſ.203. num.15 Beuilaqua*.

Teſta-

Teſtator poſt completum teſtamentum verba quædam in contrarium proferendo, id feciſſe præſumitur ad liberandum ſe à vexationibus aſpirantis ad hæreditatem, non ad diuerſam diſpoſitionem à iam facta inducendam, *deciſ.155. num.9. Meltio*.

à Teſtatore dilectus magis non poteſt dici ſubſtitutus, reſpectu inſtituti, *deciſ.39 num.32. Beuilaqua*.

Teſtator dum voluit hæreditatem ad aliquem integraliter deuenire, non eſt admittenda diuiſio, *deciſ.152. num.14. Priolo*.

Teſtator ſemper faciendo mentionem de maſculinitate, cenſetur excluſiſſe fœminas, *deciſ.461.num.2. eodem*.

Teſtatoris ſubſcriptio ſpecialis ex proprijs eius verbis cognoſcitur, *deciſ.190.num.3. eodem*.

Teſtatoris poſſeſſio ex confeſſione Notarij poſſeſſionem poſt obitum teſtatoris actualiter capientis reſultat, *deciſ.163. num 4. Beuilaqua*.

Teſtatoris proximitas inſpicitur, ſi tranſitum fecerit de linea ad lineam, *deciſ.469 num.5. Taia*.

Teſtatoris voluntas circa electionem Tutoris, quæ in dubium vocatur claris probationibus conuincitur, *deciſ.108.nu.6. Meltio*.

Teſtator, quando ſe declarauit tunc ea ſola declaratio eſt attendenda, *deciſ.76.num.6. eodem*.

Teſtandi inhabilitas dicitur vitium viſibile, & impedit immiſſionem hæredis ſcripto, *deciſ.444. nu.16. Albergato*.

Teſtatoris diſpoſitio vt corruat, concurſus ſeptem teſtium, qui ſint conteſtes requiritur, *deciſ.155. num.8. Meltio*.

Teſtatoris proximitas attenditur, ſi fiat tranſitus ad diuerſam perſonarum conditionem, *deciſ.460. nu 4. Taia*.

Teſtatore per obliqua verba diſponente diſpoſitio ad omnes deſcendentes in infinitum tranſit, *deciſ.302. numer.13. Albergato*.

Teſtatore nominante filios ſub nomine collectiuo tractus ſucceſſiuus inducitur, qui plures perſonas diuerſorum graduum comprehendit, *deciſ.229. num.13. Beuilaqua*.

Teſtatoris ſubſcriptio præſumptionem veritatis omnium contentorum in teſtamento operatur, *deciſ.352 nu.6.*

Teſtator voluntatem ſuam cum diſpoſitione Iuris communis conformare ſolet, *dec.203. num.9 Beuilaqua*.

Teſtator poteſt dare facultatem hæredi capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, & ſine citatione, *deciſ.76.nu.25. & 26. Meltio*.

Teſtatoris voluntas etiam ex bina teſtium depoſitione cum partis citatione ſequuta cognoſcitur, *deciſ.275. numer.6. Veroſpio*.

Teſtatoris voluntas declaratur per vnicum teſtem, & per teſtes ſingulares, *deciſ 478.nu.4. Priolo*.

Teſtatricis conſtitutæ litteræ patentes ſint inter mobilia pro legatis deſtinata, an liberam de locis montium diſpoſitionem impediat, *deciſ.259 num.7. Taia*.

Teſtatore voluntatem ſuam integre non explicante, teſtamentum non valet, *deciſ.16.num 10. Veroſpio*.

Teſtator profitens teſtari de bonis ſuis non comprehendit prius donata, *deciſ.515 num.16 Beuilaqua*.

Teſtator attendi non debet, quod narrauit, ſed quod diſpoſuit, *deciſ 464 num.10. Bourlemont*.

Teſtatoris voluntas quacunque verborum interpretatione poſthabita ſemper eſt inſpicienda, *deciſ.32. numer.16. Veroſpio*.

Teſtatoris mens declaratur per binos teſtes, imò per vnicum, *deciſ.296.num.11. & 12 eodem*.

Teſtatoris voluntas expreſſa tanquam anima, & ſpiritus diſpoſitionis eſt attendenda, *deciſ.29 num 13. Beuilaqua*.

Teſtatoris bona ex diuiſione, & ipſo Inſtrumento venditionis iuſtificantur, *deciſ.358. nu.2. Priolo*.

Teſtatricis verba in reuocatione omnium teſtamentorum per vltimum enunciata cum clauſula *de quibus ſi recordaretur*, ſpecialem mentionem important, & expreſſioni clauſulæ derogatoriæ æquiualent, *deciſ.180. num.1. Priolo*.

Teſtatricis declaratio coram confeſſario, & quatuor teſtibus iteratis vicibus facta de ſua intentione conſtituendi hæredem illum, quem ſummo proſequebatur amore argumentum continuatæ voluntatis ad eiuſdem fauorem præbet, *ibidem num.11.*

Teſtandi qualitas benè probat, & omnium melius facit præſumere ſanitatem mentis ipſius teſtatoris, *deciſ.353.nu.33. Cerro*.

ad Teſtandum præparatio non eſt teſtamentum, *deciſ.404. num 2. Bourlemont*.

Teſtandi facultas in non profeſſo Religionis Hieroſolymitanæ, non requiritur, *deciſ.444. num.5. Albergato*.

Teſtandi facultas conditionalis non ſuffragetur non impleta conditione, *ibidem num.13.*

Teſtator quando grauatis ſimpliciter ſine filijs decedentibus, proximiores de familia ſubſtituit, *deciſ.188. numer.7. Cerro*.

T E S T I S.

Teſtium depoſitio ex libris publici Inſtrumenti robur ſumit, *deciſ.38. nu.2. Veroſpio*.

Teſtes, vt deponant validè quoad poſſeſſionem exactionis decimarum, qualiter deponere valeant, *deciſ.520 numer.20. Taia*.

Teſtes de perceptione penſionis per verba dubitatiua deponentes, cum de certa ſcientia teſtantur, & rationem dicti ſui reddant, etiam negatiuam concludunt, *deciſ.233.nu.8. Meltio*.

Teſtes ſine citatione partis, & intimatione examinati nihil probant, *deciſ.326. num.13. Albergato*.

Teſtis pro colligante inductus, & examinatus etiam ſolus contra inducentem ſufficit, *dec.100.nu.2. Cerro*.

Teſtes etiamſi aliqui plus, aliqui minus in facto dicant, contrarij non reputantur, *deciſ.53. num.14. Beuilaqua*.

Teſtis ſubſcribens ſcripturam, operatur, quod ſubſcriptio pro contentis in ſcriptura contradicere non valeat, *dec.4. nu.15. Albergato*.

Teſtis ſubſcriptus, ſi velit aſſerere contra apocam ſubſcriptam non auditur, *ibidem num.16.*

Teſtes licet examinati in criminalibus cum idem formiter in contradictorio iudicio deponant, etiam in Iudicio ciuili citata parte probant, *deciſ.241.num.11. Meltio*.

Teſtis mediatoris depoſitioni plus, quàm ſemiplenè eſt deferendum, *deciſ.174.num.11. Veroſpio*.

Teſtium ſubſcriptioni non creditur, ſi non fuiſſe præſentes, vel non audiuiſſe confirmant, *deciſ.8. num.9. Cerro*.

per Teſtes ſcriptura priuata recognoſcitur habentes notam manum, *deciſ. 446.num.8. Bourlemont*.

Teſtis dictum non vitiatur ex contradictionibus in accidentalibus, *deciſ.495 nu.9. Cerro*.

ex Teſtibus mors probatur, qui interfuerunt ſepulturæ, & funerali, *deciſ.405.num.4. Beuilaqua*.

Teſtibus de onere vxori per teſtatorem iniuncto reſtituendi portionē hæreditatis, cum diuerſas patiantur exceptiones, & maximam falſitatis ſuſpicionem contineant, fides non eſt adhibenda, *deciſ 155. num.4. Meltio*.

Teſtes vti concordes atteſtatione Notarij ſuper actu coram ſe geſto concurrente plenam ac cōcludentem faciunt probationem, *deciſ.108. num 7 Meltio*.

Teſtibus de Familia antiquiſſima explicitè per ſpatium ducentorum annorum deponentibus fides eſt adhibenda, maximè cum eadem ex publicis documentis Commiſſariorum approbatione acceptatis corroboretur, *dec.213 nu.9.*

Teſtium depoſitiones debent eſſe plenæ & concludentes ad hoc, vt fidem mereantur, *dec.131 nu 2 Beuilaqua*.

Teſtes prætendentes velle impugnare manum Notarij, ad illum effectum negatiuam coarctare debent, *deciſ 53.nu.16. eodem*.

in Teſtium dictis facienda eſt omnis interpretatio, vt ad concordiam reducantur, *deciſ.379. num.20. Albergato*.

Et maximè quando eorum dicta ſunt adminiculata, *ibidem num.21.*

Teſtes habentes intereſſe in cauſa nullatenus probant, *deciſ.313. num.34. Priolo*.

coram Teſtibus à Parocho cōſcripta ſchedula ſecundi teſtamenti legata ijs non præiudicat, cum ſimilis teſtamenti factio ex ſtatuto Vrbis non ſuſtineatur, *deciſ.275. num.2. Veroſpio*.

Teſtes poſſeſſionem communem formiter examinati confirmant, quorum etiam vnicus ad effectum obtinendæ manutentionis ſufficit, *deciſ.26. num.3. Cerro*.

ex Teſtibus proximioritas præſumitur, & probatur, dum alius proximior non concurrit, *deciſ.422. numer.21. Bourlemont*.

Teſtes de cauſa optimè informati plenam probationem faciunt, *deciſ.369. num 1. Beuilaqua*.

Teſtis patiens exceptionem perſonalem, & ſuſpectus de obliuione, ob lapſum temporis non probat, *deciſ.428. num.9. Beuilaqua*.

Teſtes ad perpetuam rei memoriam, & vigore monitorialium examinati, adminiculum probationis faciunt, maximè cum deceſſerint depoſitione ipſorum non retractata, *dec.8. num.2. Cerro*.

Teſtes de auditu ab ipſa vxore deponentes in re clanculum peracta ſufficiunt, *dec.199. num.5. Priolo*.

Teſtes

Teſtes nihil probant, ſi non concludunt, *deciſ.403. numer.21. Albergato*.
Teſtes duo in omni materia ſufficientem faciunt probationem, *dec.100. num.1. Cerro*.
Teſtes de auditu deponentes, cum agatur de re antiqua, nec ſint, qui de viſu deponere poſſint, ſufficienter probant, *deciſ.318. num.10. eodem*.
Teſtibus de poſſeſſione optimè deponentibus fides eſt adhibenda, *dec.162. num.3. Beuilaqua*.
in Teſtibus depoſitio prima attenditur, non ſecunda facta ex i nteruallo ob timorem ſubornationis, *deciſ.345. nu.10. eodem*.
Teſtes licet ad æternam rei memoriam examinati, ad effectum probandi legitimationem perſonarum adminiculum faciunt, *deciſ.278. num.2. Taia*.
Teſtes, vt deponant validè quoad poſſeſſionem exactionis decimarum, qualiter deponere valeant, *dec.521. n.20. eod.*
Teſtes habentes notitiam de litteris eius, à quo ſcriptura facta fuit, concurrentibus alijs adminiculis ſufficienter probant, *deciſ.53. num.3. Beuilaqua*.
Teſtes ſingulares patientes exceptionem in dicto, & in perſona non poſſunt iungi ad faciendam plenam probationem, *deciſ.404. num 14. Bourlemont*.
Teſtium nouum examen non admittitur, quando fuerunt dicita teſtificata, *deciſ.381. num.7. Emerix*.
Teſtes examinati ad perpetuam contradicentes diſpoſitioni teſtamentariæ non ſunt attendendi, *dec 273. num.9. Cerro*.
Teſtes de decimis exactis expreſsè deponentes, etiam de auditu à maioribus de publica voce, & fama, fidem probationis merentur, *deciſ 216. nu.1. Albergato*.
Teſtibus præſentibus teſtatore ſuum eſſe teſtamentum dicente, alij teſtes in contrarium validitati teſtamenti non præiudicant, *deciſ.360. num.5. Taia*.
Teſtes licet de auditu deponentes pro adminiculo tamen in cauſa deſeruiunt, vbi præſumptiones, & coniecturæ admitti ſolent. *deciſ.174. nu 16. Vereſpio*.
Teſtibus quibus fauent coniecturæ magis eſt credendum, *deciſ.430. nu.14. Priolo*.
Teſtes, vt validè probent filiationem, qualiter deponere valeant, *deciſ.344. num.6. & 7. Albergato*.
Teſtis teſtamentarij ſubſcriptio, ſi fiat pro ſolemnitate ipſius teſtamenti, ex hoc tamen quid non ſit inferendū, *dec.353. num.23. Cerro*.
Teſtes cõformiter deponentes de teſtamẽto, Notario, & hærede inſtituto, exprimendo tanquam præſentes ſtipulationi locum, & tempus, ad probationem validitatis teſtamenti ſufficiunt. *deciſ.53. num.4. Beuilaqua*.
Teſtes de tempore teſtamenti deponentes in concurſu aliorum, qui deponunt de tempore ante, præualent, *deciſ.321. nu.14. Priolo*.
Teſtes, quando ſunt conuicti de mendacio, nullatenus probationem aliquam facere poſſunt, *deciſ.449. num.2. Taia*.
Teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam ſine citatione partis non adhibetur fides, *ibidem num.4.*
Teſtes magis ſpecificè deponentes, dum pluribus coniecturis, & probationibus fulciuntur, in concurſu alijs ſunt præferendi, *deciſ.53. num.17 Beuilaqua*.
Teſtes non deponentes cum omnibus, requiſitis, & in aliquo deficientes immemorabilem probatam non reddunt, *deciſ.97. num.14 Cerro*.
Teſtes de immemorabili deponentes, cum non habeant ætatem legitimam annorum 54. ante motam litem, non releuant, *ibidem num.12*.
Teſtibus etiam ſingularibus eò magis fides eſt adhibenda, quo magis ex propria epiſtola illius contra quem deponunt, corroborantur. *deciſ.199. num.13. Priolo*.
per Teſtes de publica voce, & fama in vicinia, & in tota Ciuitate deponentes, filiatio probatur, etiamſi non referant à quibus audiuerint, *deciſ.475. num.1. & 2. Cerro*.
per Teſtem vnicum, facta probatio, non releuat, *deciſ.247. nu.12. Albergato*.
Et maximè ſi patiatur plures exceptiones tam in dicto, quam in perſona, *ibidem num.13*.
Teſtes nihil concludentes non attenduntur, *deciſ.196. nu.18. Beuilaqua*.
Teſtis depoſitio, ſi ex pluribus reddatur inueriſimilis non attenditur, *deciſ.247. num.19. Albergato*.
Teſtium depoſitiones ad concordiam reduci debent, vt aliquid probent, *deciſ.293. num.10. Albergato*.
Teſtes etiam ſingulares ad probandam voluntatem teſtatoris admittuntur, *deciſ.53 num.6. Beuilaqua*.
Teſtes quando poſitiuè, vel affirmatiuè deponunt audiuiſſe aliter fuiſſe dictum, quam ſcriptum, teſtamento, aut Inſtrumento, tanquam ſuſpecto fides non adhibetur, *dec.8. nu.10. Cerro*.
Teſtes de mora deponentes, paratam fuiſſe occaſionem nubendi æqualis conditionis viro, & quod culpa fratris non fuerint effectuatæ nuptiæ, probare tenentur, *deciſ.200. num.16. Albergato*.
per Teſtes recognitionis modus aſſerentes ſe nouiſſe non ſolum perſonam Notarij, ſed & manum illius, in ſcripturis publicis ex Statuto Vrbis admittitur, *deciſ.53. num.2. Beuilaqua*.
Teſtium exceptiones, contra perſonas, & dicta, quando non releuent, *deciſ.379. num.19. & 20. Albergato*.
Teſtes, quando ſunt optimè informati ſuper re, de qua deponunt, plenam faciunt probationem, *deciſ.579. nu.8. Beuilaqua*.
Teſtes pro collitigantibus examinati, eorumque depoſitiones exhibentes de ſolutione decimarum ſuperlatiuam faciunt probationem, *deciſ.97. num.20. Cerro*.
Teſtes conſuetudinem diuidendi ex actibus lite pendente factis deducentes ad hunc effectum pro nullis reputantur, *deciſ.233. num.17. Meltio*.
Teſtes ſatis probant quantitatem fructuum, quando tanquam Coloni, & ex certa ſcientia ſuper eis deponunt, *deciſ.537. num.7. Beuilaqua*.
Teſtium examen in Curia non publicatur, *deciſ.393. num 6. Cerro*.
Teſtes, quando concludenter probent ſituationem loci, *deciſ.70. num.13. & 14. Beuilaqua*.
ſine Teſtibus ſcriptura priuata ſolet fieri, *deciſ.466. numer.9. Bourlemont*.
Teſtes conformiter examinati de communi reputatione, ac mutuo inter fratres germanos tractatu deponentes fraternitatem regulariter probant, niſi eadem ex probatione omninò contraria excludatur. *deciſ.32. num 1. Vereſpio*.
Teſtium defectus ex numero ſuppletur, *deciſ.73. numer.18. Beuilaqua*.
Teſtis referens ſe ad ſcripturam non conſtito de ſcriptura nihil probat, *deciſ.482. num.4 Albergato*.
Teſtis pro affine non probat, *deciſ.404. num.8. Bourlemont*.
ſi Teſtes tantum de educatione, & nominatione in filium deponant, filiatio non probatur, *deciſ.388. nu.8. Albergato*.
Teſtes conſanguinei, & affines, & alias exceptiones patientes non releuant, *deciſ.13. num.25. Beuilaqua*.
Teſtes de publica voce, & fama deponentes in antiquis probant, *deciſ.150. num.5. Albergato*.
Teſtes, qui non concludunt intentionem agentis, dum concludenter eam probare tenentur, non attenduntur. *deciſ.13. num.26. Beuilaqua*.
Teſtium examen nouum, nec admittitur in Curia, quando formiter proceſſus fuit publicatus. *deciſ.518 nu.12. Cerro*.
Teſtes aliàs inhabiles ad probandam rem, quæ occultè geri ſolet admittuntur, nec perſonales exceptiones contra eos recipiuntur, *deciſ.218. nu.8. Cerro*.
Teſtes ad perpetuam rei memoriam examinati gradum probationis non conſtituunt, *deciſ.16. num 18. Vereſpio*.
in Teſte obliuio præſumitur per temporis interuallum, *deciſ.428 nu.10. Beuilaqua*.
Teſtes licet in nonnullis circumſtantijs diſcordent, cum tamen in ſubſtantia conueniant, optimè probant, *deciſ.53. nu.13. Beuilaqua*.
Teſtes non probant, ſi non percutiunt tempus, de quo conuertitur. *dec.353. num.30. Cerro*.
Teſtes examinati in diuerſa cauſa, & ad alium ad effectum nõ iuuant, dum probatio debet eſſe plena, & concludens, *dec.338. num.4. Albergato*.
Teſtes indiuiduantes deteriorationem domus ex excidio Vrbis ſequutam, dum cauſam ſcientiæ reddunt, & de facto etiam proprio actus recenſent, ſufficienter probant, *deciſ.227. nu.13. Beuilaqua*.
ex Teſtibus immemorabilis licet cum ſuis requiſitis non concludatur, quoad probationem tamen conſuetudinis pro Monaſterio non ſoluendi decimas ſufficere videtur, *deciſ.201. num.16. Taia*.
Teſtis habens ætatem legitimam, ſi deficiat in fama immemorabilem non probat, *deciſ.97. num.15. Cerro*.
Teſtium depoſitio de publica voce, & fama ad effectum probationis metus etiam conſiderabilis eſt, *deciſ.211. num.17. Beuilaqua*.
à Teſtibus filiatio in antiquis de publica voce, & fama optimè iuſtificatur. *deciſ.318. num 11. Cerro*.
Teſtis, vt ſi. valens ad probationem Inſtrumenti publici,

quid requiratur. *deciſ.247.num.15. Albergato.*

Teſtes eandem quantitatem teſtificantes in materia liquidationis fructuum plene probant, *deciſ.208.num.8.Taia.*

Teſtes contra producentes ſunt omni exceptione maiores, & pleniſſimam faciunt probationem, *deciſ.70. numer.15. Benilaqua.*

Teſtes deponentes, vt non informati fidem non merentur, *deciſ.229. num.8. Priolo.*

Teſtes pleniſſimè probant confines dum contra ipſos producentes deponunt, *deciſ.70. num.16. & 17. Benilaqua.*

Teſtes deponentes de expreſſa contradictione Canonicorum in actu erectionis, & de carceratione de ordine Archiepiſcopi ſequuta, contra ipſum inducentem fortius probant, *dec.257.num.3. Priolo.*

Teſtes deponentes de publica voce, & fama, nobilitatem etiam pro admiſſione ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ iuſtificant, *deciſ.213.num.2. eodem.*

Teſtes informati de quantitate ſeminis, & fructuum recollectorum, cum de ſolito, & conſueto in materia liquidationis deponant, bene probant, *deciſ.255. num.8. Emerix.*

Teſtes optimè concludentes veniunt attendendi, *deciſ.385. num.6. Benilaqua.*

Teſtes deponentes de viſu, & ex certa ſcientia, plenam probationem faciunt. *dec.386.num.21. Priolo.*

in Teſtium dictis contrarietas quando non eſt circa ſubſtantialia non releuat, cum pro eorum concordia maximè cōcurrentibus alijs adminiculis omnis interpretatio ſit ſumenda, *deciſ.192.num.8. Veroſpio.*

Teſtes de facto proprio, & certa ſcientia deponentes, iunctis alijs adminiculis optimè probant. *deciſ.369. numer. 6. Benilaqua.*

Teſtium probatio de metu incuſſo, & alijs moleſtijs extraiudicialibus ſufficit, vt remiſſoria concedatur, *dec.257.nu.6. Priolo.*

Teſtes non probant immemorabilem, ſi nullatenus deponant ſecundum terminos, *gloſſ.in cap.1. verb.memor. de præſcript. in 6. deciſ.70. nu.62. Benilaqua.*

Teſtes examinati in cauſa alimentorum, non probant ad effectum ſucceſſionis, *deciſ.388.num.4. Albergato.*

Teſtibus optimam rationem ſcientiæ reddentibus pro iuſtificatione Parochialis fides eſt adhibenda, *deciſ.565. nu.18. Benilaqua.*

Teſtis intereſſatus nihil probat, *dec.482. nu.3. Albergato.*

Teſtes deponentes ſuper negatiua non probant, dum eam non coarctant, *deciſ.403. nu.21. Cerro.*

Teſtes deponentes ſe vidiſſe aliquem mortuum, iſte eſt verus modus probandi mortem alicuius, *deciſ 90. numer.1. Benilaqua.*

Teſtes contrariantes publicis Inſtrumentis non ſunt attendendi, *deciſ.403. num.4. Cerro.*

Teſtis depoſitio habens Iuris aſſiſtentiam eſt præferenda, *deciſ.500. nu.4. Cerro.*

Teſtis vnicus de euaginato enſe in vxorem de auditu ab illa non probat, *deciſ.260.nu.7. Priolo.*

Teſtes, cum agatur de probanda ſæuitia non ex vnico actu ſpeciali, ſed ex pluribus in genere, etiam ſingulares, & aliàs inhabiles admittuntur, *deciſ.199.num.12. eodem.*

Teſtes, quando ſunt perſonæ bonæ conditionis, & famæ in quacunque materia admittuntur, *deciſ.318. num.9. Cerro.*

per Teſtes conteſtes, & optimè informatos obſeruantia benè docetur, *deciſ.2. num.2. Priolo.*

Teſtes, vt probent immemorabilem debent deponere de viſu per 40. annos ante motam litem, *deciſ.260.num.25.Cerro.*

Teſtis familiaris, & ſalariatus à teſtimonio repellitur, *dec.331. nu.8. Benilaqua.*

Teſtes ſine citatione partis examinati, non iuuant, *dec.260. num.29. Cerro.*

Teſtis inueriſimilia deponens non attenditur, *deciſ.3.nu.12. Albergato.*

Teſtes de præſcriptione deponentes, cum non percutiant tempus præſcriptionis, nec de ſcientia, & patientia Monaſterij ad eandem inducendam neceſſaria probant, in conſideratione non ſunt habendi, *deciſ.193.num.10. Bourlemont.*

Teſtes tam formiter, quam ad perpetuam rei memoriam examinati, maximè cum adminiculentur ex alijs enunciatiuis, & fidibus Baptiſmatum deſcendentiam ſatis iuſtificant, *deciſ.132.num.3. Albergato.*

Teſtium dictis probationes ex publica documentorum fide, circà nobilitatem adſtipulantur, *dec.213. num.3. Priolo.*

Teſti omni exceptione maiori eſt maior fides adhibenda quam alijs, *deciſ.478. num.3. eodem.*

Teſtis Inſtrumentarius regulariter pro reprobando Inſtrumento ſufficiens quoque reputatur, *deciſ.174. numer.17. Veroſpio.*

Teſtes in confectione ſcripturæ priuatæ adhiberi non ſolent. *deciſ.285.num.10. Benilaqua.*

Teſtes inter ſe contrarij nihil probant, *deciſ.482. numer.2. Albergato.*

Teſtis patiens exceptionem perſonalem, & ſuſpectus de obliuione, ob lapſum temporis non probat, *deciſ.428. num.9. Benilaqua.*

Teſtis per verbum *credo*, deponens non poteſt redargui de falſitate, *dec.475. num.8. Cerro.*

Teſtibus diuerſimodè deponentibus, ad effectū vt dici poſſit receſſum à prima ſolemni diſpoſitione, fides non eſt adhibenda, *deciſ.331.nu.2. Benilaqua.*

Teſtes de bonis poſſeſſis vti liberis ab omnibus fideicommiſſis, & vinculis donationum deponentes, cum non extet contrarij, vel initij memoria etiam ad præſcriptionem immemorabilem probandam ſufficiunt, *deciſ.253.numer.3. Taia.*

Teſtes non deponentes de ſtatu antiquo domus, cum potiùs confiteantur ſe de hoc non recordari, nihil probant, *deciſ.288. num.18. Albergato.*

ſine Teſtibus Inſtrumenta priuata, & informia nullam faciunt probationem, *deciſ.5. num.27. Cerro.*

Teſtes examinati ad perpetuam rei memoriam non probant. *deciſ 353. nu.29. eodem.*

per Teſtes manum notam habentes ſufficiens iudicatur ſcripturæ domeſticæ cum regulariter nō adhibitis teſtibus fieri ſoleant, recognitio earum, *deciſ.372 num.5. Albergato.*

Teſtis deponere poteſt de ijs, quæ vidit dum erat pupillus pubertati proximus, *deciſ.293. num.9. eodem.*

Teſtes de viſu deponentes quoad tempus immemorabile de viſu per 40. annos deponere debent, *deciſ.7 num.13.Cerro.*

Teſtes formiter examinati in vno iudicio, probant etiam in alio, *deciſ.293. num.3. Albergato.*

Teſtes in formalitate verborum non conuenire non refert: dummodò in ſubſtantia concordent, *deciſ.372. numer.2. Priolo.*

Teſtes tam formiter, quam ad perpetuam rei memoriam examinati, maximè cum adminiculentur ex alijs enunciatiuis, & fidibus Baptiſmatum deſcendentiam ſatis iuſtificant, *deciſ.132.num.3. Albergato.*

Teſtes ex ſcripturis authenticis de mendacio conuicti gradum probationis non conſtituunt, *deciſ.235. num.24. Benilaqua.*

Teſtes, vt probent quaſi poſſeſſionem exactionis decimarum, non eſt neceſſe, vt in quolibet actu exactionis earum fuerint præſentes, *deciſ.520.nu.21. Taia.*

Teſtes, ſi ſpecificè deponant benè ſunt attendendi, *deciſ.386. nu.20. Priolo.*

Teſtes non probant filiationem ab aliquo, dum filiationes non cognoſcunt, *deciſ.388. nu.5. Albergato.*

per Teſtes nulliter examinatos, nec ætatem legitimam habentes immemorabilis non probatur, *deciſ.334. num.23. Taia.*

Teſtes, quando vltrà exceptiones perſonales ſunt ſingulares in dicto, nihil concludunt, *deciſ.330. nu.6. Emerix.*

Teſtes ſubditi ratione Iuriſdictionis teſtimonium pro Domino ferre non prohibentur, *deciſ.53. num.31. Benilaqua.*

Teſtis de auditu deponens, vbi in contrarium Iuris eſt præſumtio, tanquam vnicus nullum probationis gradum conſtituit, *deciſ.72. num.22. Priolo.*

Teſtes deponentes de auditu, plenè, & concludentes non probant, *deciſ.414. num.5. Vicecomite.*

Teſtes inueriſimilia deponens nihil probat, *deciſ.293.num.7. Albergato.*

Teſtes poſt terminum in Remiſſoria datum, ſine decreto, & Interrogatorijs partis examinati, nihil probant, *dec.308. num.6. eodem.*

Teſtibus poſitiuè de omnibus ad nobilitatis probationem requiſitis deponentibus fides eſt adhibenda, cum ex eorum dictis perfecta nobilitatis probatio reſultet, *dec.150. num.4. eodem.*

Teſti concurrentibus alijs totam facti ſeriem recenſenti fides eſt adhibenda, etiam ſi ipſe, & alij morte præuenti repeti non potuerint, *dec.211 num.14. Benilaqua.*

Teſtibus ad ſcripturas ſe referentibus niſi eadem exhibeantur fides non eſt adhibenda, *deciſ.235. numer.21. Benilaqua.*

Teſtes malè aff[ecti] erga vnam partem, diminuuntur de fide. *deciſ.131. num.2. eodem.*

Teſtium

Teſtium exceptiones non admittuntur in materia, in qua proceditur per coniecturas, *deciſ.430.num.17.Priolo*,
Teſtes pro conſanguineis, & arctiſſimo gradu coniunctis teſtimonium perhibentes non admittuntur, cum illorum fides integra non cenſeatur *deciſ.223.nu.16. Meltio*.
Teſtes nulliter examinati non ſunt attendendi, *deciſ.269. num.28.Cerro*.
Teſtis depoſitio vnius alijs adminiculis corroborata ſufficienter probat, *deciſ.59.num.10.Beuilaqua*.
ad Teſtificandum Procurator non eſt inhabilis, quando non eſt talis de tempore examinis, *dec.430.num.18. Priolo*.
Teſtes allegantes propriam turpitudinem, & deponentes contra iuris præſumptionem non ſunt attendendi. *deciſ. 353.numer.30.Cerro*.
Teſtes ſine citatione partis deponentes nihil probant, maximè cum agatur de alienatione voluntaria, & ſine debitis ſolemnitatibus facta, *deciſ.49.nu.7.Albergato*.
Teſtes cum non iuſtificant probationes non releuant, *deciſ. 229. numer.11.Priolo*.
Teſtes deponentes, vt non informati fidem non merentur, *ibidem num.8*.
Teſtes de auditu in materia difficilis probationis admittuntur, *deciſ.260. nu.3.eodem*.
Teſtes remiſſoriales quandonam concludentem probationem facere dicantur, *deciſ.334.nu.7.Taia*.
Teſtes ritè & rectè examinati, ac ſi cum citatione examinati fuiſſent, probant, *deciſ.298.num.9. Bourlement*.
Teſtes de conſuetudine diuidendi deponentes, vltra quod vehementes patiantur exceptiones, cum de ipſorummet commodo particulari vti ſingulorum agatur omninò ſunt repellendi, *deciſ.233.num.15 Meltio*.
Teſtes ex certa ſcientia, ac viſu de inſania tempore conditi Teſtamenti deponentes, alijs de auditu ſanæ mentis, qui tempus Teſtamenti non percutiunt, præferuntur. *deciſ. 8. num.7.Cerro*.
Teſtes vt probent immemorabilem debent eſſe ſaltem annorum 54. vt deponant de viſu per 40. annos, ante motam litem, *dec.30. num 63.Beuilaqua*.
Teſtes, qui loquuntur in genere, nec indiuiduant, aut ſpecificant probationes non releuant pro iuſtificatione actorum, *deciſ.131.num.5.Beuilaqua*.
Teſtes ſubditi ratione Iuriſdictionis teſtimonium pro Domino ferre non prohibentur, *deciſ.53.num.11.Beuilaqua*.
Teſtes patientes exceptiones, non ſolum in dicto, ſed etiam in perſona, multo minus releuant, *deciſ.318.nu. 33.Priolo*.
Teſtes nulliter, & inualide examinati ſunt reijciendi, *deciſ. 70 num.61.Beuilaqua*.
Teſtis Sacerdos, ſeù Doctor præfertur alijs, *deciſ.296. num. 10.Veroſpio*.
Teſtis ſaluatur à falſitate etiam per poſſibile, *deciſ.475.nu.7. Cerro*.
Teſtes deponentes de confeſſione extraiudiciali debent eſſe in omnibus conteſtes, *deciſ.482num..5 Albergato*.
Teſtes probant obitum alicuius, ſi probant vidiſſe aliquem mori, & mortuum etiam, *deciſ. 524. num. 1. Beuilaqua*.
Teſtes ſuper antiquis deponentes probant ad effectum impediendi immiſſionem, *deciſ.293.num.2.Albergato*.
Teſtibus ſuper affirmatiua deponen. magis credendum eſt, *deciſ.501. num.3.Cerro*.
Teſtibus numero pluribus, & melius informatis in concurſu magis eſt credendum, *deciſ.354.num.11.Priolo*.
Teſtibus ob exactiſſimam diligentiam in recognitione adhibitam maior fides eſt adhibenda. *deciſ.53. num.15 Beuilaqua*.
Teſtium depoſitio per Notarium de Teſtamento rogatum comprobata, accedente publica voce, & fama, magnum ad probationem teſtamenti facti adminiculum præſtat, *dec.63 num.5.Beuilaqua*.
Teſtis vnicus non probat, & maximè pro reuocatione teſtamenti, *deciſ.4. num.9.Albergato*.
Teſtes quando de continua mentis alienatione à tertia, vel quarta die vltimæ infirmitatis vſque ad obitum deponunt, vtique medio tempore, quo teſtamentum conditum fuit eiuſdem continuatio præſumitur, *deciſ.8. nu 12.Cerro*.
Teſtium numerus ſeptenarius pro validitate Teſtamenti requiſitus ad iuſtificationem errorũ neceſſarius cenſetur, *deciſ.32.num.18.Veroſpio*.
Teſtes, quando agitur de probando Teſtamento de quo non fuit confecta ſcriptura, in relatione verborum teſtatoris concordes eſſe debent. *deciſ.332.num. 9. Beuilaqua*.
Teſtes in teſtamentis factis coram Parocho, & duobus teſtibus debent eſſe omni exceptione maiores, *deciſ.404.nu. 9. Bourlement*.
Teſtibus teſtamentum, manu Notarij ſcriptum eſſe aſſerentibus magis credendum eſt, quàm alijs illud impugnantibus, *deciſ.53.n.18.Beuilaqua*.
Teſtes ante conditum teſtamentum deponentes cum plures patiantur exceptiones nihil probant, *deciſ.321.nu.13. Priolo*.
Teſtes deponentes de ſana mente, ſunt præferendi teſtibus de dementia, *deciſ.353.num 31.Cerro*.
Teſtis aſſertio de intentione teſtatoris perfectam eiuſdem diſpoſitionem non importat, ſed animum tantùm & intentionem diſponendi iudicat, *deciſ.331. num.10. Beuilaqua*.
Teſtes in teſtamento condito cum clauſula Codicillari non requiritur fuiſſe rogatos, *deciſ.474.num.8.Priolo*.
Teſtes debent eſſe omni exceptione maiores ad effectum reuocationis teſtamenti, *deciſ 3.nu.10.& 11. Albergato*.
Teſtes etiam ſingulares ad probandam teſtatoris voluntatem admitti ſolent, *deciſ. 155.num.6.Meltio*.
ex Teſtibus reſultat teſtamenti realitatis ſufficiens probatio, cum non ſit veriſimile falſitatem publicè coram ſeptem teſtibus fuiſſe commiſſam, *dec.99.num.13.Meltio*.
THESAVRARIVS in Cauſis intereſſ. Cameræ concernentibus habet cumulatiuam cum Iudice Cameræ, *deciſ.425. num.3.Veroſpio*.
THVRIFICATIO Canonicis Cathedralis ante Canonicos Collegiatæ poſt Epiſcopum immediatè debetur. *deciſ.129 num.6.Meltio*.

T I M O R.

ob Timorem fraudis ratione antidatæ in apocha priuata, ideo lex requirit certas ſolemnitates, *deciſ.421. numer. 8. Ninet*.
cum Inſtrumento publico apoca priuata, quando poſſit concurrere, licet non habeat ſua requiſita à lege deſiderata, *ibidem*.
Timor futuræ ſæuitiæ vti ex odio propter machinationes, & ſæuitiam de præterito deducitur, ità ex diſſentionibus ob non applicatas pecunias dotales in perſonam viri cõfirmatur, *dec.199.nu.9.Priolo*.
Timor belli commercium, vel penitus extinguit, vel notabiliter diminuit. *deciſ.131.num.3*.
Timor vanus non eſt habendus in conſideratione, *deciſ.260. nu.15.Priolo*.
TITIO ab igne extractus ad infligendum vulnus vxori cauſa eſt ſufficiens illam à viro remouendi, & matrimonium quoad coniugalem habitationem ſeparandi. *deci199.nu.6. Priolo*.

T I T V L V S.

Titulus vnionis cum poſſeſſione an viam executiuam impediat, itaut per tres conformes ſit procedendum, *deciſ. 307.num.12.Albergato*.
Titulum poſſeſſor quando non habet eiuſdem ſpeciei pro coercẽda exequutione ſubrogationis gratioſæ titulo frui non valet, *deciſ.322.num.12.Veroſpio*.
cum Titulo putatiuo præſcriptio quadragenaria non admittitur, niſi cum ea titulus expreſſus concurrat, *deciſ. 334. num.24. Taia*.
ſuper Titulo beneficij lite nulla validè, & legitimè introducta, ſubrogatio gratioſa concedi non debet. *deciſ.104.nu.6 Cerro*.
Titulus poſſeſſoris quando non eſt æqualis titulo gratioſè ſubrogati, ad effectum impediendi immiſſionem non ſufficit, *deciſ.307.num.13.Albergato*.
Tituli inualiditate & nullitate probata poſſeſſio pro vacua habetur, & poſſidens pro impedienda exequutione, legitimus contradictor non dicitur, *ibidem num.14*.
Tituli fructus in commercio debitoris exiſtunt, & iiſdem Creditoribus hypothecati cenſentur, *dec.ſ.126 num.13*.
Tituli nullitate ſiue gratiæ principalis ſtante, literæ ſubrogationis gratioſæ etiam expeditæ tanquam ab ea deſumptæ, & dependentes non releuant, *deciſ.254. numer.18. Beuilaqua*.
Titulus ſpiritualis quando mutatur, collatio Superioris habentis Ius conferendi expreſſa, vel tacita ſemper eſt neceſſaria. *deciſ.127.num.21.Cerro*.
cum Titulo, & bona fide præſcriptio quadragenaria operatur etiamſi titulus, ſit putatiuus, & inualidus, *deciſ. 404. num.3.Taia*.

Titulus lucri quando eſt onerosus pleno iure acquiritur, *deciſ. 303. num. 9. Taia.*

Titulus ſubrogationis, vt ſuffragetur allegauti, eiuſdem ſpeciei cum illo quem obtinuit prouiſus eſſe debet, *deciſ. 254. num. 9. Beuilaqua.*

Titulum poſſidendi iure proprio habens poſſeſſio ad ſimplicem adminiſtrationem referri nequit, *deciſ. 26. numer. 4. Cerro.*

Titulo erroneo, & donatio in ſubſiſtenti facta nullum ius cauſam à donante habenti ob defectum voluntatis tribuit, *deciſ. 214. num. 14. Albergato.*

Titulum coloratum allegans ex Decreto Concilij irritanti, & Conſtitutione Piana pro non poſſeſſore habetur, *deciſ. 254. num. 16. Beuilaqua.*

Titulum ſubrogationis gratioſæ allegans, illum emanaſſe ex eodem fonte nempè à Sede Apoſtolica probare tenetur, *ibidem num. 8.*

Titulus non eſt alienabilis abſque licentia principalis in cuius præiudicium hypotheca non cadit. *deciſ. 127. num. 12. eodem.*

ex Titulo oneroſo conceſſum Iuſpatronatus à Sede Apoſtolica non eſt reuocatum à Sac. Conc. Trident. *deciſ. 492. num 6. Albergato.*

Titulus, quando fuit tàm in facto, quàm in iure reuocatus, eſt nullus, & pro non titulo habendus eſt, *deciſ. 440. nu. 13. Taia.*

Titulus nullus, & inualidus excludit bonam fidem, & Bonam fidem requirit præſcriptio, *ibidem num. 13.*

Titulum inualidum habens, ad impediendum Prouiſum Apoſtolicum legitimus Contradictor dici non meretur, *deciſ. 178. nu. 9. Meltio.*

Titulus lucri quando eſt oneroſus pleno iure acquiritur, *deciſ. 303. nu. 9. Taia.*

Titulus nouus ſine inſtitutione præbendæ acquiri non poteſt. *deciſ. 127. num. 22.*

Titulus dotis diuerſitatem Iuris & aduentitiæ & profectitiæ dotis inducit, *deciſ. 150. num. 8. eodem.*

cum Titulo, & bona fide, præſcriptio quadragenaria operatur plura, *deciſ. 440. num. 2. eodem.*

T I T V L A R I S.

Titularis conſenſus in caſu tranſlationis penſionis præſtitus an ad inducendam validitatem penſionis ſufficiens dicatur, *deciſ. 299. num. 6. eodem.*

Titularis non tenetur ad penſionem non adepta poſſeſſione *deciſ. 467. num. 1. eodem.*

Titularis qui non potuit acquirere poſſeſſionem beneficij liberatur à ſolutione penſionis cedendo actiones ad fructus, *ibidem num. 3.*

Titularis enuncians beneficium eſſe penſione grauatum non cenſetur fateri illam eſſe validè reſeruatam, *deciſ. 507. numer. 5. Priolo.*

Titularis tranſigendo non poteſt Eccleſiæ, & ſucceſſori præiudicare. *ibid. num. 8. & 9.*

Titularis tranſigendo cum Penſionario, qui narrauit valorem fructuum in litteris penſionis tenetur probare incapacitatem. *ibid. num. 1.*

T R A C T A T V S.

Tractatus præcedens matrimonium fuiſſe factum, multum iuuat, *deciſ. 312. nu. 6. eodem.*

Tractatus, & educatio filiorum arguit matrimonium, *ibid. num. 21.*

ex Tractatu, & educatione, quando non releuat talis probatio, *deciſ. 388. num. 10. Albergato.*

Tractus ſucceſſiuus vbi non fuit conſideratus, non eſt neceſſaria duratio, *dec. 530. num. 8. Beuilaqua.*

Tractum ſucceſſiuum contractus quando habet, vel aliquid de futuro eſt explendum, tunc pro iudicanda læſione etiam æquè principaliter tempus futurum attenditur, *deciſ. 24. nu. 12. Cerro.*

TRADITIO pecuniarum, quando non poteſt referri ad aliam cauſam arguit mutuum, *deciſ. 437. numer. 1. Vicecomite.*

T R A N S L A T I O.

inter Tranſlationem & reſeruationem diuerſitas aſſignari non poteſt, *deciſ. 142. numer. 14. Beuilaqua.*

Tranſlatione facta, & territorio ſeparato Commendatarius Epiſcopi, ac Diœceſani appellatione venit, *deciſ. 148. n. 3. Beuilaqua.*

inter Tranſlationem, & caſſationem differentia nouamque reſeruationem penſionis fruſtrà controuertitur, dum vtraque in Conſtitutione cauetur, *deciſ. 299. numer. 5. Taia.*

Tranſlatio an à caſſatione, & noua reſeruatione differat, *ibid. num. 3.*

Tranſlatio penſionum vltra medietatem fructuum valoris beneficij ex Conſtitutione Vrbani VIII. prohibetur, *deciſ. 65. numer. 10. Albergato.*

pro Tranſlatione penſionum Indulta data nõ ſuffragari niſi facta mentione de penſionibus tranſlatis tanquam nouum grauamen continentibus ex Conſtitut. Vrbani VIII. non diſponitur. *deciſ. 142. num. 2. Beuilaqua.*

Tranſlatio tanquam prorogatiua oneris ſtrictè eſt intelligenda, *deciſ. 65. num. 9. Albergato.*

Tranſlationi conſenſus contemporaneus ſit vel reſpiciat præiudicium Titularis, & ideo ex poſt facto & quandocunque interueniat, pro forma & ſolemnitate requiritur, *deciſ. 142. num. 5. Beuilaqua.*

Tranſlata penſio vt dicatur inualidè, ſufficit quòd Titularis diſſentiat eamque non approbet, *ibid. num. 6.*

contra Tranſlatarium Titularis diurnam litem ſuſtinens impugnando tranſlationem penſionis ob non ſeruatam formam Conſtitutionis, contradictionis exindè tam claram demonſtrat vt maior dari non poſſit, *dec. 142. num. 5. Beuilaqua.*

T R A N S A C T I O.

Tranſactio facta ſuper controuerſia dubia, & incerta, valida eſt, *deciſ. 322. num. 1. Priolo.*

Tranſactio inita cum expreſſa reſeruatione Iurium Parochialium, prætendentibus non magis ſuffragatur quam ſi in hac parte tranſactum non fuiſſet, *dec. 231. num. 4. Beuilaqua.*

Tranſactio prædij cum perceptione omnium fructuum onus ſolutionis etiam ad percipientem tranſmittit, *deciſ. 109. nu. 4. Meltio.*

per Tranſactionem dimittens, quando vere dicatur alienare, & quando ſecus, *deciſ. 158. num. 15. Cerro.*

Tranſactio, quando non eſt læſiua in vanum prætenditur eius reſciſſio, *deciſ. 441. num. 37. Veroſpio.*

in Tranſactione ea, quæ in conſequentiam veniunt ad ſe tendantur, *deciſ. 187. num. 13. Cerro.*

de Tranſactione obiectio non facta inſubſiſtens dignoſcitur, quando contrarium ex ipſa lectura apparet, *deciſ. 359. nu. 11. Bourlemont.*

Tranſactio infringitur, læſione dimidiam veri valoris excedente. *deciſ. 144. num. 3. Veroſpio.*

Tranſactio cenſetur inita, iuxta terminos præcedentis ſtipulationis, *deciſ. 523. num. 3. Veroſpio.*

Tranſactionis Inſtrumentum ad normam Capitulorum in apoca contentorum adſtipulari debet, *deciſ. 178. num. 1. eodem.*

Tranſactio ſubſtinetur, quando adſunt requiſita *leg. 2. & 12. C. de tranſact. deciſ. 441. nu. 1. eodem.*

in Tranſactione læſio vt excludatur dubius litis euentus regulariter ponderari ſolet. *deciſ. 143. nu. 4. eodem.*

Tranſactiones ſuper materia ſpirituali, vt ligent ſucceſſores, eſt neceſſarium Beneplacitum Apoſtolicum, *dec. 200. nu. 18. Cerro.*

Tranſactionis cauſa vt ſubſiſtens cenſeatur, vera, & non conficta litis exiſtentia requiritur, *deciſion. 72. num. 3. Priolo.*

Tranſactio fieri non valet, niſi aliquid hinc inde remittatur *deciſ. 187. nu. 5. Cerro.*

in Tranſactionis Inſtrumento onus Patri impoſitum ad cautelam filiorum, eorundem vocationem propterea non inducit. *deciſ. 212. numer. 4. Veroſpio.*

Tranſactio, quando fuit facta ſuper duobus annexis, quod in vno ſine alio non fuiſſet facta, ex quo appareat, *deciſ. 187. Cerro.*

Tranſactio bona fide ad ſedandam litem emanata non ſolum tranſigentibus, & eorum hæredibus præiudicat, ſed etiam quibuſcumque alijs ad fideicommiſſum vocatis, quamuis tranſigentium non ſint hæredes. *dec. 117. num. 4. Beuilaqua.*

per Tranſactionem nepotes renunciantes omnibus bonis ſtabilibus eorum induſtria, & pecunia pro parte acquiſitis, fructus ad rationem quinque pro centenario ſine labe vſurarum benè recipere poſſunt, *deciſ. 236. nu. 1. Albergato.*

Tranſactio, quando non dicatur facta ob receſſum à lite, *deciſ. 187. num. 21. Cerro.*

Tranſactio bona fide procurata quoſcunque ſucceſſores ligat, etiamſi à tranſigentibus cauſam, & titulum non habeant, *deciſ. 359. num. 6. Bourlemont.*

Tranſactio cum præſeruatione iurium, non lædit facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, *deciſ.168.nu.8. Priolo*.

Tranſactio verbis generalibus, & prægnantibus comprehenſa, qualia ſunt non *adimpleta alia adimplenda*, omnia includit quæ ante tranſactionem ſaltem in vim pacti, & conuentionis adimpleri debebant, *deciſ.119.num.10. Beuilaqua*.

Tranſactio bona fide facta etiam in præiudicium ſucceſſorũ in fideicommiſſo ſuſtinetur, quamuis non ſint hæredes tranſigentis, *deciſ.110. num.6. Priolo*.

Tranſactio, quando eſt inita quo caſu perinde eſt, ac ſi non emanaſſet, *deciſ.187.nu.35. Cerro*.

Tranſactio ad ea quæ in litem deducta fuerunt regulariter reſtringi debet, *deciſ.119.num 9 Beuilaqua*.

Tranſactio ſuper teſtamento initio, non valet, ſi non præceſſerit ipſius lectura a partibus, *deciſ.440.num.3.Veroſpio*.

Tranſactionis contractus fauorabilis inter contrahentes Ius accreſcendi locum habet, *dec.88.num.28.Priolo*.

Tranſactionis inueſtimentum an tutamen Donatoris, qui in caſu prædeceſſus filij pro conſequutione legitimæ à nepotibus vexari poterat, dumtaxat reſpiciat, *deciſ.212.num.5. Veroſpio*.

Tranſactio facta ſuper Monachatu, non tenet, ſiue vt quis tanquam Monachus remaneat, ſiue vt Secularis euadat, *deciſ.187.num.2. & 3. Cerro*.

per Tranſactionem renunciatione facta, renunciati ad iura renunciata amplius non datur regreſſus, *deciſ.88. num.11. Priolo*.

Tranſactio non eſt reſcindenda ex defectu cauſæ, quæ conſtat interueniſſe, *dec.523.num.6. Cerro*.

Tranſactionis validitas, quando vtiliter fuit inita inter contrahentes, non eſt controuertenda, *ibidem num.8*.

Tranſactio valdè antiqua ex inuiolabili obſeruantia robur aſſumit, *dec.110.nu.10. Priolo*.

ad Tranſactionis reſciſſionem, vt poſſit deueniri, reſtituendum eſt, quod quis vigore tranſactionis habuit, *523.nu.5. Cerro*.

Tranſactio territorium ſeparatum efficit, & Diœceſis ibidem Iura Epiſcopalia habentis propriè appellatur, *deciſ.148. num.3. Beuilaqua*.

in Tranſactione inter duas Eccleſias ſtipulata beneplacitum Apoſtolicum omninò eſt neceſſarium, *deciſ.231.numer.6. eodem*.

Tranſactio ſuper validitate profeſſionis, mediante promiſſione pecuniæ an ſit valida, *deciſ.187.num.1. Cerro*.

Tranſactio proprio nomine ſtipulata ipſos Conſtituentes non comprehendit, *deciſ.109.num.13. Meltio*.

Tranſactiones operantur vt actio quælibet dicatur eliſa, *deciſ.523. nu.1. Veroſpio*.

Tranſactio nõ ſit ſuper re, cuius finis certiſſimus eſt, *dec.187. num.33. Cerro*.

Tranſactio licita eſt, propter receſſum à lite, *ibidem num.20*.

Tranſactio regula quod in præiudicium vocatorum fieri non poſſit quomodo procedit, *deciſ.359. nu.8. Bourlemont*.

in Tranſactionibus non habetur ſola ratio eius quod hinc indè datur vel remittitur, & dubij litis euentus, *deciſ.110. nu.12.Priolo*.

Tranſactio bona fide ſtipulata ſucceſſiue vocatis interdum nocet, *deciſ.129.nu.10. Veroſpio*.

Tranſactionis bona fides ex lite iuſtificatur, quæ ratione exitus incerti ad validitatem tranſactionis ſufficit, *dec.110. nu.7 Priolo*.

Tranſactio facta bona fide ſuper re dubia nocet etiam alijs ad fideicommiſſum vocatis, *dec.497. nu.7. Albergato*.

de Tranſactionis validitate quando non poſsit dubitari, *deciſ.523 nu.7.Cerro*.

Tranſactio, quando eſt vtilis non dicitur prohibita, quamuis prohibitio eſſet ampla, *deciſ.158. num.21. eodem*.

Tranſactione ratificata, & coram executore cum alijs iuribus exhibita, conditio ſub qua conceſſa fuit ſecunda gratia remanet purificata, *deciſ.62.nu.17. Beuilaqua*.

Tranſactio ſuſtineri non poteſt ſuper re, ſeu lite non adhuc pendente, *deciſ.187.nu.32. Cerro*.

Tranſactio bona fide ſubſequuta ſucceſſiuè vocatis obeſſe ſolet, *deciſ.212.num.13. Veroſpio*.

per Tranſactionem extinguuntur diſcordiæ in litigioſis fideicommiſſis ſæpè germinantes, *deciſ359. numer.4. Bourlemont*.

Tranſactionem viæ executiuæ vulnus inferre in quo caſu procedit, *deciſ.128. num.8. Veroſpio*.

in Tranſactione læſio vt excludatur dubius litis euentus regulariter ponderari ſolet, *deciſ.197.num.4. Cerro*.

Tranſactio reſcindi poteſt, quando læſio excedit dimidiam veri valoris partem, *deciſ.441 num 8. Veroſpio*.

Tranſactio ſuper rebus Eccleſiaſticis beneplacito Apoſtolico & cauſæ cognitione carens non ſuſtinetur, *deciſ.347. nu.1. Bourlemont la prima*.

Tranſactio facta de re dubia, & bona fide afficit vocatos ad fideicommiſſum, *deciſ.496.num.1 Albergato*.

Tranſactio ſuſtinetur ex cauſa litis, bona fide inita, dummodo hinc indè aliquid remittatur, *deciſ.441.nu. . . Veroſpio*.

Tranſactio læſione dimidiam veri valoris excedente infringitur, *deciſ.144. num.3. eodem*.

per Tranſactionem bona fide celebratam bona poſſeſſa adimi non poſſunt, niſi per tres conformes tranſactio prius infirmetur, *dec.359.nu.3. Bourlemont*.

Tranſactio vel facta ſuper iure certo, & re indebito quoad Trebellianicam non ſuſtinetur, *deciſ.277. numer.12. Beuilaqua*.

TRANSIGENTES Officiales certa penſionis parte contenti, dum reſiduum Capitulo in opus fabricæ erogandum remittunt, integram portionem pro rata ſeruitij præſtiti ipſis debitam exegiſſe, ac recepiſſe cenſentur, *deciſ.233. num.24. Meltio*.

Tranſigens ſuper materia profeſsionis, quando non committatur Simonia, & quando ſecus, *deciſ.16.num.24. & 25. Cerro*.

Tranſigendo Titularis non poteſt Eccleſiæ, & ſucceſſori præiudicare, *deciſion.507.numer.8.* Quod limita, *vt numer.9. Priolo*.

ſi Tranſigendo hæres recuperat maiorem partem hæreditatem non dicitur alienare, ſed acquirere, *deciſ.158.num.17. 18. 19. & 20. Cerro*.

TRANSMISSIO.

Tranſmiſsioni hæreditatis ſit locus extantibus liberis, *deciſ 111. num.11. Cerro*.

Tranſmiſsio intrat conſtito de voluntate teſtatoris etiam ex coniecturis elicita, *deciſ.295. num 1. Beuilaqua*.

Tranſmiſſio facilius quam vocatio admittitur, *dec.203. nu.1. eodem*.

Tranſmiſsionem expreſsio proprij nominis facit ceſſare, *deciſ.111. num.16. Cerro*.

Tranſmiſſio ceſſat, quotieſcunque de contraria Teſtatoris diſpoſitione conſtat, *deciſ.195. nu.4. Beuilaqua*.

ad Tranſmiſsionis effectum agnatio hæreditatis eſt neceſſaria, *deciſ.137.num 14. Meltio*.

Tranſmiſsio poſſeſſionis ratione ſuitatis, in ſuos hæredes, quid operetur, *deciſ.527. num.21. Taia*.

Subſtitutio vulgaris, an tollat ſuitatem, *ibidem*.

de Tranſmiſſione pecuniarũ ad nundinas non conſtito cambia redduntur ſicca, *deciſ.524.nu.1. Taia*.

pro Tranſmiſsione legati purificati agnatio non requiritur, *dec.137. num.15. Meltio*.

Tranſmiſsionis hæreditatis præſumptio ex quibus coniecturis elidatur, *deciſ.111. num.15. Cerro*.

TRANSPORTATIO.

Tranſportationis actorum exceptio, quãdo proceditur prout in prima inſtantia, non releuat, *deciſ.274. numer.29. Albergato*.

Tranſportationis defectus actorum, quando non cauſet nullitatem, *ibidem num.28*.

Tranſportare acta cencetur admiſſus ad cauſam in ſtatu, & terminis, *dec.503.nu.3. Bourlemont*.

in TRANSVERSALI fideicommiſſo non intrat legitimæ detractio, *deciſ.111. num.21. Cerro*.

TRANSVMPTIONIS actorum defectus quando ſit præiudicialis, *deciſ.185. nu.6. Beuilaqua*.

Tranſumptum vltimum in concurſu diuerſitatis vel concordans cum proprio originali, potius quam primum illi contrarium attendi debet, *deciſ.158.num.10.Meltio*.

TREBELLIANICA.

Trebellianica & legitima conſumitur in detractionibus per hæredem factis, *deciſ.386. num.15.Priolo*.

Trebellianica non debita pro impedienda immiſſione fideicommiſſaria fruſtrà allegatur, *deciſ.277. numer.13. Beuilaqua*.

Trebellianicæ detractio non intrat in bonis fideicommiſſarijs, *deciſ.111. num.22. Cerro*.

Trebellianicam expreſsè prohibente, vel etiam potuit in præiudicium filiorum primi gradus, detractio pro eadem non competit, *deciſ.277. num.11. Beuilaqua*.

Trebellianicam teſtatore expreſsè prohibente, vti etiam potuit in præiudicium filiorum primi gradus, detractio pro eadem non competit, *ibidem num.*11.

Trebellianica debetur cuicumque hæredi, dum fideicommiſſi reſtitutio fit, *deciſ.*441.*num.*13.*Vereſpio*.

Trebell. & Falcidiæ detractio, vt acceſſoria ad fideicommiſſum non extenditur ad caſum contrarium, *deciſ.* 94. *num.* 9. *Priolo*.

in TRIBVNALI Rotæ difficultates, quæ extra dubium propoſitum excitantur, ad particularem diſpoſitionem reijciuntur, *deciſ.*320.*numer.*11.*Albergato*.

in Tribunali A. C. obligatio quando eſt munita forma Camerali, eius vigore debitores via exequutiua ad ſolutionem compelluntur, *dec.*242. *nu.*1. *Priolo*.

TVRBATIVI actus, non ſunt habendi in conſideratione, *deciſ* 210.*num.*22.*Benilaqua* la 2.

TVRPTVDINEM propriam allegans, non meretur audiri, *deciſ.*4.*num.*17.*Albergato*.

T V T E L A.

Tutelam ex nimia cupiditate affectans, ſuſpicionem de ſe ipſo auget, adeoque tanquam ſuſpectus à tutela eſt remouendus. *deciſ.*23.*num.*9.*Vereſpio*.

Tutelæ ſuſceptio Tutorem in bonis inuentariatis debitorem conſtituit, *deciſ.*336. *num.*2 *Bourlemont*.

Tutela ei decerni, qui extra Ciuitatem vbi bona ſunt pupillorum pro proprijs negocijs aſſiduè degit, *dec.*34.*nu.*8 *Meltio*.

à Tutela remotio ob litem inter tutorem, & pupillum vertentem non iuſtificata tutoris legitimatione admittitur, *deciſ* 108. *nu.*9. *eodem*.

Tutelam ex nimia cupiditate affectans, ſuſpicionem de ſe ipſo auget, adeoque tanquam ſuſpectus à tutela eſt remouendus. *deciſ.*34.*num.*9. *Meltio*.

T V T O R.

Tutor non poteſt deputari, qui eſt abſens. *deciſ.*54.*num.*8. *Meltio*.

Tutores à Patre teſtatore in teſtamento nominati, in Iudicio alijs omnibus excluſis confirmari debent, etiamſi teſtamentum remanſerit imperfectum, *deciſ.* 34. *num.* 1. *Meltio*.

Tutoris confeſſio facta in Inuentario legitimè confectò vim actus Iudicialis habet, & præiudicium infert, *deciſ.* 153. *num.*17. *Priolo*.

Tutoris confeſſio voluntaria, & extrà Inuentarium facta pupillo non præiudicat, *ibidem nu.*16.

Tutoris eſt Inuentarium tutelare conficere, *deciſ.*83.*num.*1. *Cerro*.

inter Tutorem, inimicitia, ac Indignatio, & Patrem Teſtatorem, ſuſpicionem contrà tutorem inducunt, *deciſ.* 34. *num.*5.*Meltio*.

Tutores datiui legitimum expellunt, etiamſi prius fuerit confirmatus, *ibidem numer.*3.

Tutoris manu apoca ſubſcripta, & cum accuratis interrogatorijs per teſtes notam manum ſcribentis habentes recognita creditum ſatis probat, *deciſ.* 336. *numer.*3. *Benilaqua*.

Tutorem Mater non petendo filijs infra annum à die tranſitus ad ſecunda vota arcetur ab illorum ſucceſſione, *dec.* 491.*num.*1.*Tata*.

Tutor ad Inuentarium tutelare, & alia ſolemnia adimplenda ex officio tenetur, *deciſ.*34.*num.*10.*Meltio*.

Tutoris abſentia, & negligentia in adminiſtrandis bonis pupilli iuſtam cauſam eundem remouêdi eſſiciunt, *deciſ.* 108.

Tutor litem habens cum pupillo ſuper maiori parte bonorum, vti ſuſpectus à tutela repelli poteſt, *deciſ.*34. *num* 6. *Meltio*.

Tutor abſens à loco vbi ſita ſunt bona pupillorum à tutela de iure remouetur. *deciſ.*83.*num.*4. *Cerro*.

Tutor pecunias ex venditionibus retractas non inueſtiendo ad commodum pupillorum, eorundem bona alienare, & diſtrahere cenſetur, *deciſ.*34. *num.*11.*Meltio*.

Tutores quando ſunt plures vnuſquiſque tenetur pro rata, *deciſ.*407. *num.*14.*Bourlemont*.

Quæ opinio, quando procedat. *ibid.num.*15.

Tutores, quando plures ſunt quando teneantur in ſolidum, *ibidem num.*16.

Tutores datiui legitimum expellunt, etiamſi prius fuerit confirmatus. *deciſ.*34.*num.*3.*Meltio*.

Tutor teſtamentarius datiuo, ac legitimo præfertur, *ibidem num.*4.

Tutoris confeſſio contra ſeipſum quamcumque aliam probationem ſuperat *ibidem num.*30.

Tutor dum litigatur, qualis ſit dandus pupillo, qualis prouiſio ſit ſumenda, ne ſit in præiudicium pupilli, *ibidem num.*12.

Tutor non habens adminiſtrationem non poteſt dici ſuſpectus ſi interim Inuentarium non conficiat, *deciſ.*83.*n.*3. *Cerro*.

Tutor, an dicatur debitor ante redditionem rationum, *deciſ.*407. *nu.*1. *Bourlem*.

Tutoris eſt Inuentarium tutelare conficere, *dec.*83. *num.*1. *Cerro*.

Tutorem habenti alter tutor dari nequit. *deciſ.*108.*num.*3. *Meltio*.

inter Tutorem, & Pupillum dubium capitalis inimicitiæ adiecto periculo ne cauſa in præiudicium pupillorum diu differatur, cauſam remotionis à tutela ſufficientem reddit, *ibidem numer.*10.

Tutoris obitus non poteſt inferri ad tempus datiuæ tutelæ quo ipſe adhuc viuus admitti poterat, nec aliter legitimo aut datiuo tutore opus erat. *ibidem. nu.*2.

Tutoris confeſſio non præiudicat pupillis, quia pro rata ſimpliciter confeſſata debitores bene conuenire poſſunt, *deciſ.*285. *num.*3.*Benilaqua*.

Tutore hæreditatem cũ beneficio legis, & inuentarij adeunte ſolemnitates non requiruntur, *deciſ.* 153. *num.*21. *Priolo*.

Tutor cum ſimpliciter adeat hæreditatem, aditio per ipſum nomine pupilli facta niſi adhibitis ſolemnitatibus ſtatutarijs non ſuſtinetur, *ibidem num.*20

à Tutore apoca ſubſcripta antidatam excludit. & alteri ab hærede ſubſcriptæ ſemper eſt præferenda, *deciſ.*338.*nu.*7 *Bourlemont*.

per Tutorem alienatio non adhibitis ſolemnitatibus à iure communi & ſtatuto Vrbis requiſitis non ſuſtinetur, *deciſ.* 261. *numer.*6. *Vereſpio*.

Tutores in quo caſu non teneantur in ſolidum, *deciſ.*407.*numer.*17.

Tutor non dicitur acceptaſſe, vel recuſaſſe tutelam, cum ad eandem nunquam fuerit requiſitus, *deciſ* 108. *num.*4. *Meltio*.

Tutoris tempus niſi à die ſcientiæ vel denunciationis non currit, *ibidem num.*5.

Tutoris creditum, ex quibus bene dicatur probatum. *deciſ.* 497 *nu* 2.*Bourlemont*

Tutores teſtamentarios Iudex confirmare tenetur, *deciſ.* 108 *nu.*1.*Meltio*.

Tutore teſtamentario perſonaliter, & iudicialiter interpellato pro ſolutione fructuum, hæredes ob moram contractam ex ſtatuto Vrbis ad ſeptem cum dimidio pro ſingulis centenarijs tenentur, *deciſ.* 357 *num.*1. *Vereſpio*.

Tutor teſtamentarius datiuo, ac legitimo præfertur. *dec.*34. *num.*4.*Meltio*.

Tutricis ratihabitio cenſum in pecunijs conſtitutum pro Credito dotis ſibi petentis attributi, defectum quemlibet omiſſionis citationis aut depoſiti explere poteſt, *deciſ.*10. *num.*14 *Vereſpio*.

Tutricis abſentia non eſt culpabilis dum moratur penes filios in loco, vbi florent Gymnaſia, ſeù Ludimagiſtri qui ipſis inuigilant, vt virtutibus repleantur, quorum acquiſitio alibi eſt difficilior, *deciſ.*83. *num.*6. *Cerro*.

V

V A C A T I O.

VAcatio beneficij reſeruati per vnionem nullam & inualidam conſumpta non dicitur, 14 *dec.*307. *num.*22. *Albergato*.

Vacatio per reſignationem in manibus Papæ eſt concludenter probanda contra prouiſum ab Ordinario poſſeſſorem, *deciſ.*480.*num.*7. *Bourlemont*.

Vacatio controuerſa veris Patronis non præiudicat, nec poſſeſſio præſentandi ab alijs acquiritur, *dec.*96. *num.*28. *Benilaqua*.

Vacatione per reſignationem nõ iuſtificata gratia obreptitia cenſetur, & ad clauſulas alternatiuas quæ tanquam acceſſoriè cum ipſa corruunt, fruſtrà recurritur, *deciſ.* 223. *num.*7 *Priolo*.

Vacationes plures Beneficijs, quando fuerunt narratæ cum clauſula generali, quouis modo, ſufficit tunc vt in vna ſpecie iuſtificetur vacatio, *deciſ.*455.*num.*3. *Cerro*.

Vaca-

Vacatio Officiorum vacabilium ad cuius periculum vacent, *deciſ. 415 nu. 21. Beuilaqua*.
Vacatio in controuerſiam deducta, & quæ occaſionem litis dedit, nullum ſtatum firmat, *deciſ. 96. nu. 7. eodem*.
Vacabilia Romanæ Curiæ officia reſpectu tituli, & dominij non ſunt in commercio, nec ſub hypotheca creditorum cadunt, *deciſ. 338. num. 1. Cerro*.
Vacatio beneficij, & valor probatur ex confeſſione impetrantis, & ex concurſu ad illud, *deciſ. 449. num. 1. Beuilaqua*.
Vacatio beneficij per mortem vltimi poſſeſſoris ad effectum immiſſionis in eo probari debet, *deciſ. 96. num. 1. eodem*.
Vacatio beneficij menſe Auguſti, qui eſt Apoſtolicus dicitur reſeruata, *deciſ. 127. num 1. Cerro*.

V A L I D I T A S.

Validitati atque iuſtitiæ innixa ſententia appellatione intra decendium non facta vim rei iudicatæ obtinere conſueuit, *deciſ. 144. num. 1. Veroſpio*.
pro Validitate fundationis Conuentus præter Incolarum conſenſum plura alia requiruntur, *deciſ. 87. num. 11. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum reſultat, *deciſ. 219. num. 1. Priolo*.
ad Validitatem cambiorum, quando omnia requiſita, dicatur interueniſſe, *deciſ. 234. num. 1. Veroſpio*.
ad Validitatem non eſt determinata certa verborum formula, *deciſ. 312. num. 3. Priolo*.
Validitas ſententiæ non eſt controuertenda dum apertè appare de ea, *deciſ. 54. num. 5. Meltio*.
Validus contractus an ſit, quando cauſæ alternatiuè ſunt expoſitæ, & quælibet per ſe finalis ad mouendum donantem ſufficit; *deciſ. 145. num. 14. Albergato*.
Validitas tranſactionis, quando vtiliter fuit inita inter contrahentes, non eſt controuertenda. *deciſ. 528. num. 8. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ in dubium non reuocatur, cum ex reuolutione proceſſus in quo omnia requiſita concurrunt, reſultet, *deciſ. 146. num. 1. Meltio*.
Validitas Inſtrumenti coadiuuatur ex Legalitate Notarij, *deciſ. 247. numer. 61. Albergato*.
Validitate ſententiæ, & Iuſtitia ſtante appellatio fruſtrà prætenditur, *deciſ. 202. num. 4. Taia*.
Valida concordia, quando eſt non ſolum comperit exceptio litis finitæ, ſeu etiam impedit nouæ litis, ingreſſum, *deciſ. 187. num. 31. Cerro*.
ad Validitatem Matrimonij, an ſit neceſſarius interuentus Parochi viſus *deciſ. 317. num. 12. Priolo*.
Validitas mandati executionis non controuertitur, dum ex reſolutione actorum omnia requiſita præſeferentium conuincitur, *deciſ. 352. num. 1. Veroſpio*.
de Validitate tranſactionis, quando non poſſit dubitari, *deciſ. 523. num. 7. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ probatur ex reuolutione actorum, *deciſ. 497. num. Veroſpio*.
Validitas teſtamenti abſque ſubſcriptione teſtatoris à Notarij rogati ſtipulatione pendet, *deciſ. 190. num. 11. Priolo*.
Validitas ſententiæ, ſeruatis omnibus requiſitis, controuerti non poteſt *deciſ. 334. num. 1. Taia*.
Valorem beneficium, quod non excedat tot ducatorum, probari poteſt ex narratiua partis aduerſæ, *deciſ. 176. nu. 1. Beuilaqua*.
Validitas ſententiæ concurrentibus requiſitis controuerti non poteſt, *deciſ. 72. num 1. Priolo*.
Validitate deficiente Nouitiatus Profeſſio ex Concil. Trident. dd. ſeſs. & cap. remanet nulla *dec. 14. num. 2. Meltio*.
ad validitatem cenſus retrouenditionis, quando agitur cũ Procuratore, mandatum ſpeciale requiritur, *deciſ. 27. num. 1. eodem*.
ſuper Validitate profeſſionis tranſactio, mediante promiſſione pecuniæ an ſit valida, *deciſ. 187. numer. 1. Cerro*.
Validitas ex mandato executiuè relaxato nulla præcedente obligatione Camerali non excluditur, dum talis executio ex Statuto Vrbis tribuitur, *deciſ. 352. numer. 3. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ ex reuolutione actorum præfertur, & Iuſtitia ex deciſionibus editis. *dec. 87. n. 3. Veroſpio*.
Validitas alienationis bonorum Eccleſiæ ab eiuſdem vtilitate euidenti pendet, *deciſ. 297. num 13. Bourlemont*.
pro Validitate executionis iam factæ præſumptio ſtat, *deciſ. 456. num 8 Cerro*.
pro validitate legitimæ profeſſionis præter animum deliberatum profitendi integer ac completus annus Nouitiatus requiritur, *deciſ. 14. n. 1. Meltio*.
Validitate donationis ex re iudicata per duas conformes cum executorialibus expeditis reſultante, eidem rei iudicatæ ſtandum eſt. *deciſ. 232. num. 13. Priolo*.
Validitati & Iuſtitiæ ſententiæ innixæ ſunt exequendæ, *deciſ. 87. nu. 2. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ quando in dubium non reuocatur eadem confirmanda cenſetur, *deciſ. 160. nu. 1. Beuilaqua*.
Validitas ex defectu Iuriſdictionis impugnari non poteſt, quando contrarium re ipſa apparet, *deciſ. 364. num. 2. Priolo*.
Validitas teſtamenti requirit mentis integritatem, *deciſ 478. numer. 6. Priolo*.
ad Validandam cenſus emptionem vtilitas perpetua, ipſi alienationi etiam perpetuæ correſpondens requiritur, *deciſ. 297. num. 15. Bourlemont*.
Validitas ſententiarum ex actis reuolutis iuſtificatur, *deciſ. 144. num. 2. Veroſpio*.
Validus contractus an ſit, quando cauſæ alternatiuè ſunt expoſitæ, & quælibet per ſe finalis ad mouendum donantem ſufficit, *deciſ. 145. nu. 14. Albergato*.
Validitas ſententiarum ex actis reuolutis iuſtificatur, *deciſ. 144. nu. 2. Veroſpio*.
Validitas ſententiæ vt iuſtificetur, debent neceſſario exhiberi ſcripturæ, *deciſ 3. num. 1. Meltio*.
Validitas ſententiæ ex actorum reuolutione, probatur, *deciſ. 377. nu. 2. Ninot*.

V A L O R.

Valoris Iuſtificatio hæreditariorum bonorum per ſolam aſſertionem in libro vnius ex cohæredibus appoſitam in præiudicium tertij ſuffragari non poteſt, *deciſ. 31. num. 4. Meltio*.
Valor beneficij de iure præſumitur talis, qualis fuit narratus in præcedentibus gratijs, *deciſ. 456. numer. 5. Cerro*.
Valor beneficij narratus per non exceſſum, leuioribus probationibus iuſtificatur, *ibidem num. 6*.
Valor beneficij probatur ex depoſitionibus duorum teſtium *deciſ. 405. num. 11. Beuilaqua*.
Valor beneficij vt iuſtificetur ſemiplena probatio ſufficit, *deciſ. 249. num. 4. Priolo*.
Valor beneficij probatur per teſtes de publica voce, & fama deponentes, *deciſ. 529. nu. 4. Albergato*.
Valor domus, non probatur ex penſionibus, ad effectum probandi læſionem in venditione ipſius, *deciſ. 375. nu. 34. eodem*.
VECTIGALIVM Adminiſtrator euadit Conductor virtute conuentionis ex Belli conditione euenientis nomine deperdito, *deciſ. 291. numer. 1. Veroſpio*
VASSALLOS Epiſcopus poteſt ſuæ Diœceſis excommunicare, & contra eos procedere, eiſque quaſcunque pœnas à Iure permiſſas imponere, *deciſ. 70. num. 8. Beuilaqua*.

V E N D E N S.

Vendente hærede pro ſatisfaciendis debitis hæreditarijs, emptor ſoluens poſterioribus ſub cautione reſtituendi prioribus, & potioribus ab obligatione eximitur, *deciſ. 153. num 7. Priolo*.
Vendita rata præuia licentia Apoſtolica à vinculo fideicommiſſi libera videtur, *deciſ. 304. num 6. Taia*.
Vendens deliberatarius poſt factum depoſitum prædium pro eodem pretio, maximum ſimulationis argumentum præbet, *deciſ. 289. num. 9. Beuilaqua*.
Vendi, locari, inueſtiri, &c. etiam res aliena poteſt, *dec. 452. num. 3*.

V E N D I T I O.

Venditio facta iudicialiter, & ad haſtam per Iudicem an iure creditoris facta dicatur, *deciſ. 186. nu. 10. Beuilaqua*.
Venditio & incommoda diuiſio prædij ab excipientibus eſt probanda, maximè quando præſumptio naturalis pro contrario exiſtit, *deciſ. 278. nu. 17 Taia*.
Venditio facta Iure Creditoris, & Dominij poſſeſſorem à iure offerendi non liberat, quando ad venditionem malè fuit proceſſum, *deciſ. 289. numer. 19. Beuilaqua*.
Venditionis alienationi domuum conſenſu in Inſtrumento reſeruato ab hærede præſtito, recipiendo laudemium emptorem in emphyteutam recognoſcit, & ab ipſo ſecundo emphyteuta noua generatio incipit, *dec. 113. num. 2. Beuilaqua*.
Venditioni rei communis ſocius conſentiens, cenſetur remittere ius omne, quod habet de tempore venditionis, *deciſ. 377. num. 11. Ninot*.
Non autem iuri de futuro quamuis tunc ei competeret ex cauſa de futuro, *ibidem num. 12*.

Vendi-

Venditioni rei ſuæ, quando quis conſenſit, & per longiſſimum tempus non reclamauit, & pretium recepit, quid indè infteratur, deciſ.372. num.10. Ninot.
Venditioni rei ſuæ conſentiens ſimpliciter, non ſibi præiudicat quoad Iura de futuro, vndè eius hæres poteſt agere ad ea Iura, ibidem nu.13.
Venditio, ſi ſit infecta aliqua nullitate, non habet ſubſiſtentiam aliquam, deciſ.400. num.26. Ninot.
Venditio ipſo Iure nulla, & inualida ab hærede alienantis ad fideicommiſſum vocato circumſcripto etiam beneficio Inuentarij retractari poteſt, deciſ.133.nu.10.Cerro.
Venditio ab adulto ratificata non ſuſtinetur, cum in ea ipſemet fideiuſſor decretum interpoſuerit, deciſ.370. num.16. Vicecomite.
in Venditione bonorum ex cauſa neceſſaria facta emptor debet inuigilare, vt pecunia conuertatur in cauſam expreſſam, deciſ.400. num.1. Ninot.
Venditionis Inſtrumentum poſt terminatum Iudicium deliberationis productum melioramentis in genere iuſtificatis non obſtat, deciſ.149. num.20. Meltio.
ſuper Venditione Caſtri conſenſus non reputatur actus dominij, ſed ſimplex cautela pro emptoribus, deciſ.11.nu.13. Veroſpio.
ad Venditionem rei minoris Mater curatorio nomine ſine eiuſdem conſenſu, & præſentia procedere non poteſt, deciſ.368. num.1. Ninot.
Venditionis contractus aliud eſt, & aliud contractus permutationis, deciſ.384. num.9. Cerro.
Venditionis contractus inualiditas, non probatur, ex quo pars pretij, non fuit ſoluta, deciſ.375 num.35. & 36. Albergato.
Verbum, reſiduum, quid importet. ibidem num.37.
Venditio ſolemnitatibus deſtituta an pro repetendo pretio valeat ſuſtineri, quando illud in euidentem pupilli vtilitatem ceſſiſſe præſumitur, deciſ.261.nu.8. Veroſpio.
Venditio conuenta, quando eſt licita, & valida, cauſa legalis prohibitionis, propter quam pactum reprobatur, ceſſat, deciſ.138. num.6. Meltio.
Venditione officij facta, pretium ab emptore ſolutum inter Creditores hypothecarios ſecundum vniuſcuiuſque anterioritatem conſignatur, deciſ.338.num.3.Cerro.
Venditio bonorum ſubhaſtatorum dicitur finis executionis, deciſ.218. num.1. Meltio.
Venditio emphyteuſis Eccleſiaſticæ facta extraneo ab inueſtito abſque beneplacito eſt nulla, deciſ.481. num.4. Cerro.
Venditionis contractum ratificans, quid id importet, dec.385 num.7. Beuilaqua.
Vendito officio, & reſignato ſocietates illicò, & eodem momento extinguuntur, deciſ.338. num.8. Cerro.
Vendendo debitum creditor Iure creditoris ex licentia alienandi ſibi à lege data dominium rei venditæ non affectum Iuri ſecundi creditoris in emptorem transfert, deciſ.186. nu.8. Beuilaqua.
ad Vendendum domum vicino vigore Bullæ Iuris congrui, vicinus, ſi ſit intimatus, ex quo in ornatum Vrbis domos vult connectere, qualiter poſſit effugere, deciſ.538.num.1. Camer.
Et ſic an ſi ipſe vicinus offerat ædificare etiam ad ornatum ſumus extra caſum Bullæ, ibidem.
Vendendi bona debitoris conceſſio non adimit Ius pignoris debitum primo creditori, dec.218. num8. Meltio.

VENDITOR.

Venditor. debet ſeruare emptori omnia promiſſa in contractu venditionis, deciſ.285. num.3 Beuilaqua.
Venditores, & emptor cum ſemel apoſtillam pro vera, & reali habuerint, illam amplius impugnare non poſſunt, deciſ.133. num.5. Cerro.
Venditor cum reſeruatione præfertur, etiam quibuſcunque creditoribus, deciſ.284. num.8. Beuilaqua.
Venditor, niſi obſeruauerit omnia promiſſa in contractu venditionis, tenetur ad pretij reſtitutionem, deciſ 385. num.2. Beuilaqua.
Venditor non obſeruans emptori omnia promiſſa in venditione, tenetur ad pretij reſtitutionem, ibidem num.3.
erga Venditorem cenſus recognoſcens bonam fidem, an emptorem illius ad eum ſibi retrouendendum cogere valeat, deciſ.63.num.3. eodem.
Venditor non poteſt venire contrà ipſam venditionem, deciſ.377. num.7. Ninot.
Venditor reſeruans ſibi dominium, & hypothecam donec fuerit ſatisfactus, præfertur quibuſcunque creditoribus quantumuis anterioribus, & priuilegiatis, deciſ.284.nu.1. Beuilaqua.
Venditor cum reſeruatione dominij cenſetur dominium retinere donec fuerit ſatisfactus, & contractus interim vim locationis habet, ibidem num.7.

VERBERATIO.

Verberationes viri in vxorem ex cauſa permittuntur, deciſ.160. num.6. Priolo.
Verberandi modus vxorem in cubiculo clauſam, & feminiuam relictam, irrationabilem viri ſæuitiam auget, dec.199. num.4. Priolo.
Verberationes cum ſignis, & liuoribus, in facie ſine vlla rationabili cauſa ſæuam viri naturam denotant, à quo vxor neceſſario auxilio ſeparationis liberatur, ibidem num.3.
Verberationes viri in vxorem nolentem cum ſocero habitare non dicuntur irrationabiles, deciſ.260.num.5. Priolo.
Verberationes viri in vxorem non probantur per teſtes de auditu, ibidem nu.3. Quod declara, vt num.4.
Verberans vir vxorem tenetur cauere de eam benè tractando, deciſ.170. num.16. Priolo.

VERISIMILE.

Veriſimile, quod eſt attendi debet, & ſic regulanda eſt diſpoſitio, deciſ.399. num.10. Emerix.
Veriſimile quod non eſt falſitatis imaginem habet, deciſ.59. num 11. Beuilaqua.
ex Veriſimili mente diſponentis argumentum deductum præſumptiuè tantum concludit. adeòque ceſſante argumento verba explicitam diſpoſitionem importantia ſunt attendenda, dec.114. num 14. eodem.
Veriſimilia ea, quæ non ſunt non veniunt attendenda, deciſ.415.num.20. eodem.
Veriſimilis confeſſio, quando eſt, & adminiculata plurimum attendenda eſt, deciſ.48.nu.10. eodem.
Veriſimiles expenſæ licet ſine vlla quietantia, aut teſtium interuentu fiant, de ijs tamen ex actis ipſis, & diuturnitate litis conſtat. deciſ.117. nu.2. Albergato.

VERBA IN GENERE.

Verba Teſtatricis in reuocatione omnium Teſtamentorum per vltimum enunciata cum clauſula de quibus ſi recordaretur, ſpecialem mentionem important & expreſſioni clauſulæ derogatoriæ æquiualent, deciſ.180. nu.1. Priolo.
ex Verbis, & ex clauſulis ſupra expreſſis, qualitas mentis teſtatoris colligitur, deciſ.39. num.25 Beuilaqua.
Verba decreti quando inexplicitè diſmembrationem ſonant, iſta cauſa indiuidualiter expreſſa, non autem alia non ſpecificata pro vera haberi debet, deciſ.265. num.12. eodem.
Verba Inſtrumenti, quæ loquuntur de abſoluta diſpoſitione non ſecus ſunt, ac ſi eſſet ſimplex donatio, deciſ.94.nu.12. Priolo
ex Verbis teſtamenti traditur facultas hæredibus diſponendi de hæreditate, deciſ.171. num.1. eodem.
Verbales oblationes ſpernendæ ſunt dum factis negatur, quod verbis affirmatur, deciſ.260.nu.13. Cerro.
Verba ſententiarũ ſunt intelligenda prout de Iure, dec.158. nu.23. eodem.
Verba, ſi non vixerit, reſtringenda ſunt ad tempus mortis, deciſ.43.nu.6. Taia.
Verba, ſi non vixerit, qualiter poſſunt intelligi ne ſint reſtricta ad tempus mortis, ibidem num.16.
Verba generalia nata ſunt omnia generaliter comprehendere, deciſ.54.num 19. Meltio.
ex Verbis donationis eliditur fideicommiſſum vniuerſale, deciſ.60. num.19. Meltio.
Verborum effrenatus contextus nullam admittit reſtrictionem, deciſ.413. num.11. Veroſpio.
Verba ſpecialis expreſſionis vim continentia perindè intelligi debent, ac ſi de omnibus diſpoſitis mentio indiuidualiter facta fuiſſet, deciſ.190.num.4. Priolo.
Verba ſequentia in contractibus, quãdo reſpiciant conexionem, & Ius anterioritatis, deciſ.9. num.7. Albergato.
Verba generalia in donatione appoſita, quid operentur, deciſ.406.num.22. Priolo.
Verba antecedentia ex ſubſequentibus conuenientem interpretationem recipiunt, deciſ.311. num.12. Bourlemont.
Verba quæ factum ſupponunt nullam inducunt diſpoſitionem, deciſ.54.num.36. Meltio.
Verba ampla quibus vxori datur facultas diſponendi non implicant in præiudicium filiorum, ſed tantum quod tacitè de Iure communi intrat, exprimunt, deciſ.250.nu.14. Taia.

Verba in donatione principaliter probata propter ſe ab habente poteſtatem diſponendi, & continentis expreſſionem perſonarum, & bonorum diſponunt, *deciſ.515. numer.12. Beuilaqua*.

Verba ſtatuti ad ea referenda ſunt, quæ antecedenter fuerunt diſpoſita, *deciſ.387. num.28. Veroſpio*.

Verba vocationis ampliſſima ad puberes, vel habiles tantum de tempore vocationis reſtringi non poſſunt, *deciſ.190. num.6. Albergato*.

Verbis expreſſis ſubſtitutio vt fiat vltimo morienti non eſt neceſſe, *deciſ.45. num.6. Beuilaqua*.

cum Verbis de aſſociando mandatum conceptum, ſeu immittendo, non obſtante Ægidiana, appellationem admittit, *deciſ.198. num.11. Priolo*.

Verba inducta per viam nouæ cauſæ, quid operentur, *deciſ.406. num.23. Priolo*.

Verbis generalibus, & prægnantibus comprehenſa, tranſactio quaſi ſunt non *adimpleta alia adimplenda*, omnia includit, quæ ante tranſactionem ſaltem in vim pacti, & conuentionis adimpleri debebant, *deciſ.119 num.10. Beuilaqua*.

Verba mandati quoad facultatem recipiendi depoſita quomodo intelligenda, *deciſ.27. num.13. Meltio*.

Verba minatoria in necem mulieris a viro crudeli, & ſæuire ſolito rationabilem eidem metum incutiunt, ne amplius eadem pericula etiam ſub qualibet conditione ſubire debeat, *deciſ.199. num.10. Priolo*.

Verba Statutorum interpretationem recipiunt, ex verbis in alijs partibus in ſtatuto appoſitis, *deciſ.387. nu.16 Veroſpio*.

Verba, quod alias actus non habeatur pro non facto, quid operetur, *deciſ.461. num.20. Priolo*.

Verba quæ ob reuerentiam dicuntur non inducunt diſpoſitionem, *deciſ.54. num.35. Meltio*.

per Verba præciſa reſponſio facta, congruè facta cenſetur, *deciſ.40, num.1. Meltio*.

Verba Inſtrumenti non dicuntur verba Notarij, ſed partis, *deciſ.312. num 11. Priolo*.

Verbalis obedientia, quando opus eſt facto, tanquam ventoſa, vento deſtruit, *deciſ.245. num.11. Cerro*.

Verba, quamdiù, vel donec quid importent, *deciſ.286. nu.29. Albergato*.

Verba per modum deſiderij expreſſa abſolutam neceſſitatem important, *deciſ.320. num.4. eodem*.

Verba ſtatuti prout ſonant accipienda ſunt, alia quacunque interpretatione reiecta, *deciſ.303. num.4. Taia*.

Verba conditionalia nihil ponunt in eſſe conditione non purificata, *deciſ.138 num 8. Meltio*.

ex Verbis *acciò non manchi la Caſa*, agnatio contemplata præſumitur, *deciſ.422. nu.5. Bourlemont*.

Verba ſpecialis expreſſionis vim continentia perindè intelligi debent, ac ſi de omnibus diſpoſitis mentio individualiter facta fuiſſet, *dec.190. num.4 Priolo*.

Verba priuilegiorum debent eſſe clara, & indubitata, *dec.70. num.30. Beuilaqua*.

Verba aliud eſt, quod ſint taxatiua, & aliud quod ſint demonſtratiua, *deciſ.246. nu.7. Cerro*.

Verba in rem, non autem in perſonam directa fideicommiſſum reale important, *deciſ.283. num.12. Priolo*.

Verba donationis, quando ſunt generalia generaliter veniunt intelligenda, *deciſ.401. num.11. Bourlemont*.

Verba, quod bona permaneant perpetuis futuris temporibus penes ſuos hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos, æquipollent verbis, de hærede in hæredem, *dec.ſ 67. n.10 Taia*.

Verba indefinita omnes deſcendentes comprehendentia fideicommiſſum quocunque caſu, & tempore illi deficiant important, *deciſ 45. nu.10. Beuilaqua*.

Verba ſubſtitutionis ſunt examinanda, *deciſ.95. num.6. Cerro*.

Verba, quando ſunt expreſſa per modum códitionis ſunt propriè ſigna cauſæ finalis, *deciſ.407. nu.19. Priolo*.

Verborum interpretatio quæ etiam propriæ actuali eorum ſignificationi præfertur, ex vſu loquendi deduci ſolet, *dec. 233. nu.11. Meltio*.

Verba generaliter prolata, ample ſunt intelligenda, *dec.435. num.4. Cerro*.

Verba reſtrictiua Teſtatoris. *In caſu prædicto*, operantur ne ſubſtitutio ad vnum caſum limitata ad alium extendatur, nec ad alias perſonas trahi poſſunt, *deciſ.114. numer.12. Beuilaqua*.

Verba in Inſtrumento tranſactionis poſita, ſecundum ſubiectam materiam etiam de bonis habitis tempore tranſactionis intelligi debent, *deciſ.250. num 11. Taia*.

Verba, quando ad litteram debent intelligi, à proprietate verborum recedi non poteſt, *deciſ.370 num.6. Albergato*.

Verba contumelioſa inter coniuges odium, & inimicitiam pariunt, *deciſ.199. num.2 Priolo*.

per Verba ſi non vixerit, ſubſtitutio facta, quid importet, *deciſ.527. num.14. Veroſpio*.

Verba indeterminata omne tempus comprehendunt, & tanquam concepta ſub commemoratione mortis ſubſtitutionem compendioſam, tam fideicommiſſariam, quam vulgarem continentem faciunt, *deciſ.49. num.8 Priolo*.

Verba per modum conſilij prolata fideicommiſſum important, quando ex ipſo diſpoſitionis contextu talis voluntas Teſtatoris apparet, *deciſ.320. num. . . Cerro*.

Verba, quæ loquuntur de futuro, quomodo intelligantur reſtricta, *deciſ. 1. num.15. Veroſpio*.

Verbis Teſtatores derogatorijs vti ſolent, ne importunis vexationibus amplius decipiantur, *deciſ. 182. numer.9. Priolo*.

Verba antecedentia ex ſubſequentibus conuenientem interpretationem recipiunt, *dec.311. num.12. Bourlemont*.

Verbalis oblatio, tunc admittitur ad effectum, vt dicatur pro ritum exequutorialibus, quando aliquod factum præciſum, & perſonale præſtandum eſt, *deciſ 246. nu 9. Meltio*.

Verba renunciatiua aliundè non probata nullam faciunt probationem pro Auctoribus, *deciſ.5. nu.12. Cerro*.

VERBA IN SPECIE.

Verba *Ad quod in caſu prædicto voluit hæreditatem peruenire*, diſpoſitionem ad euentum fideicommiſſi, & ſuperuiuentis vltimo vocati reſtringendo omnes alios caſus excludunt, *deciſ.254. num.6 Priolo*.

Verbum *affines*, quoties iniungitur verbo conſanguineis, bonorum appellatione cognati quoque comprehenduntur, *deciſ.387. nu.14. Veroſpio*.

Verbum *alij*, identitatem naturæ, & repetionem qualitatis inter copulata infert, *dec.271. num 15. Priolo*.

Verba *a ſuo piacere*, cum non minus ad libitum quam ad *placitum* ſonent, facultatem alienandi deſignant, *deciſ.259. num. . . Taia*.

Verba *auctoritate Apoſtolica*, cum ſint relata ad conceſſionem poteſtatem non alterant, *deciſ.102. num.19. Beuilaqua*.

Verba *vona perpetuò, & in infinitum remaneant in familia*, nouum fideicommiſſum a præcedenti diſtinctum ad fauorem tranſuerſalium non inducunt, nec vltra perſonas, & caſus expreſſos extendunt, *deciſ.279. num 12 Priolo*.

Verba Codicillorum *bona ſit ad vſufruendum*, an incipiendo ab ipſa re proprietatem dicant legatam non obſtante adiectione vſusfructus, *deciſ.160. num.3. Taia*.

Verba *cenſus extinguere, & pecuniam reſtituere*, creditori directa, cui nam debitor fuerat obligatus ſatis probant, *deciſ 311. num.6. Beuilaqua*

Verba, *che qualſiuoglia de prædetti heredi*, non pro ſtatuendis bonis fideicommiſſarijs, ſed pro exactiſſima ſolutione legatorum prolata videntur, *deciſ.259. nu.11. Taia*.

Verba, *che venendo il caſo*, in dubio etiam demonſtrationis cauſa adiecta dicuntur, *deciſ.302. num.15. Albergato*.

per Verbum *credo*, Teſtis deponens non poteſt redargui de falſitate, *deciſ.476. num.8 Cerro*.

Verbum *ceppo*, cum ſtipitem ſignificet tam deſcendentes, quã aſcendentes, & tranſuerſales amplectitur, *deciſ 1. num.13. Veroſpio*.

Verba *cuiuſcunque qualitatis* verbis *quocunque modo*, æquipollent, *deciſ.282. num.8. Beuilaqua la ſeconda*.

Verba *da otto anni in qua*, verificari non poſſunt in anno præcedenti, *deciſ.275. num.30. & 31. Albergato*.

Verbum *de agnatione*, qualificat hæredes quibus eſt appoſitũ, nec ad alia in quibus dicta qualificata deficit, applicatur, *deciſ.379. num 13. Albergato*.

Verbum *dictare*, in Teſtamentum poſitum ſecundum intentionem Teſtatoris eſt explicandum, *deciſ.92. num.15. Veroſpio*.

Verba *delli ſuoi heredi*, an perpetuam permanentiam prædij apud omnes hæredes, & ſucceſſores Teſtatores includant, *deciſ.133. num.7, Cerro*.

Verba *dedit, & aſſignauit*, important dominij tranſlationem, *deciſ.411. num.6. Limita, vt num.7. & 8. Beuilaqua*.

Verbum *deueneris*, quando in præſenti, & in futuro ſubiunctiuè reperitur, ad vtrunque tempus implicitum cenſetur, *deciſ.250. num.12. Taia*.

Verba *deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus*, an ratione conſeruandæ agnationis expreſſa de ſolis naſcendis ſint intelligenda, *deciſ.270. num.4 Albergato*.

Verba *deficient bus maſculis, & de linea maſculina*, quam declarationem habeant, *deciſ.466. num.2. Taia*.

Ver-

Verba *deficiente Pompilio*, tanquam per ablatiuum abſolutum prolata in conditionem reſoluuntur, *deciſ.158. numer.2. Priolo*.

Verba *deficientibus aſcendentibus, & deſcendentibus*, an de ſolis maſculis ſint intelligenda, *deciſ.342. num.5. Albergato*.

Verbum *debet*, præſefert debiti exiſtentiam, *deciſ.450. nu.7. Bourlemone*.

Verba *à altri ſuoi heredi, e ſucceſſori*, in contractu, qui ſui natura tranſit ad hæredes quoſcunque ſecundũ propriam eius ſignificationem includunt, nec ad hæredes ſanguinis reſtringuntur, *deciſ.209. num.16. Beuilaqua*.

Verba *delli ſcudi 10. mila, che mi deue*, exiſtentiam crediti in integra ſumma tunc temporis perneceſſè ſupponunt, *deciſ.357. num.10. Veroſpio*.

Verba *deficiente Pompilio*, ordinem ſuccedendi important, tunc ſcilicet hoſpitale admittendum eſſe ſi vltimò inſtitutus ſuperuixerit primum vocato, & fideicommiſſum agnouerit, *deciſ.158. nu.3. Priolo*.

Verba enunciatiua *vendere, & alienare*, in vltimis voluntatibus diſpoſitionem inducunt, *deciſ.278. nu.12. Taia*.

Verba illa in mandato appoſita, *& maiora quoque expreſſis, &c.* ſunt effrenata, *deciſ.413. num.24. Veroſpio*.

Verba in Teſtamẽto poſita, *Eſurientes impleuit bonis*, exoptatam pro eiuſdem reuocatione ſpecialem derogationem includere videntur, *deciſ.9. nu.3. Meltio*.

Verba illa (gradatim, &c.) ad Primogenituram inducendam appoſita per conſtitutionem primogenituræ, qualiter ſint intelligenda, *deciſ.365. num.12. & 13. Bourlemont*.

Verbum *hæreditas*, comprehendit quid vniuerſale, & ſic quoque iura, & actiones omnes, *deciſ.64. nu.11. Emerix*.

Verbum *heredes*, quando interpretetur de liberis, *deciſ.67. num.5. Taia*.

Verbum *hæreditas*, eſt verbum vniuerſale, & expreſſiuum Iuris Vniuerſalis, *deciſ.152. num. . . Priolo*.

Verba illa in donatione appoſita, *in talem euentum*, quid importent, *deciſ.406. num 4. Priolo*.

Verbum, *ipſius*, tanquam perſonale, & ad oculum demonſtratiuum, coarctat diſpoſitionem ad ſuos limites, *dec.378. nu.14. Veroſpio*.

Verba *in talem euentum*, diſpoſitionem ad certum tempus, & caſum præciſum reſtringunt, & omnem alium excludunt *deciſ.279. num.7. Priolo*.

Verba *in prima ætate*, neceſſitatem conſenſus adulti ſupponunt, *deciſ.370. nu.12. Ninot*.

Verba *in prima ætate*, à Doctoribus diuerſimodè interpretantur, *ibidem num. . .*

Verba *in, & ſuper bonis cõmunibus ineſſe onera duarum dotium*, an communionem bonorum incluſiuè quoad omnia bona à fratribus poſſeſſa inducant, *deciſ.265. num.8. Taia*.

Verba *in cauſam ſupradotis*, ſummam datam eſſe portionem eiuſdem dotis clarè demonſtrant, *deciſ.271. nu.16. Priolo*.

Verba *in tal caſo*, ſubſtitutionem tantummodò ad non exiſtentiæ caſum coarctant, & omnem alium excludunt, *deciſ 49 num.7. eodem*.

Verbum *inſuper*, realem renunciationem continet, *deciſ.356. num.10. Taia*.

Verba *libera*, liberationem à ſimplici vſufructu, non autem ab onere fideicommiſſi important, *deciſion.134. numer.8. Meltio*.

Verbum *lucrandi*, impropriè intelligitur, *deciſ.303. num.11. Taia*.

Verba *licèt iniuſtè, & indebitè*, ſubſtitutos potiùs redemiſſe vexationem, quam tranſactionem iniuiſſe præſupponunt, *dec.183. nu.26. Taia*.

Verba *lego omnia mobilia domus*, quomodo procedunt, *deciſ.282. num.15. Taia la ſeconda*.

Verbum *liberè*, ad collationem non expreſſam, & quæ diuerſa eſt ab optione non trahitur, *deciſ.162. num.12. Meltio*.

Verbum *mutuat*, appoſitum in contractu cambij non immutat naturam cambij, *deciſ.58. num.22. Veroſpio*.

Verbum *Natos*, quoſnam includat, *deciſ.1. num.7. Veroſpio. & vide num.8.*

Verba *noſtro Iurepatronatus, & Iuſpatronato di caſa mia*, illos qui præſentarunt agnouiſſe Iuſpatronatus pro familiari, & gentilitio denotant. *deciſ.237. num.8. Priolo*.

Verbum *omnia*, quando ad ſubſtantiam, quantitatem, qualitatem, & eſſentiam formaliter pertinet, quomodo intelligendum *deciſ.282. num.13. Taia la ſeconda*.

Verba *Papæ*, quando ſunt narratiua, recipiunt conditionem, ſi ita eſt, *deciſ.440. nu.18. Taia*.

Verbum *parentelæ*, ad deſcendentes ex maſculis æquè, ac fœminis porrigitur, *deciſ.156. num.4. Veroſpio*.

Verbum, *per la valuta*, vt plurimum imaginariam, & præſumptam ſolutionem infert, *deciſ.202. num.8. Priolo*.

Verbum *placet*, quando ſtat cum verbo *diſponere*, non tantum ad res, ſed etiam ad perſonas extenditur, *deciſ.259. nu.20. Taia*.

Verba *peruenire, & capere*, realem, & effectiuam acquiſitionem important, *deciſ.262. num. . . Bourlemont*.

Verbum *placet*, arbitrium boni viri importat, *deciſ.259. nu.19. Taia*.

Verba appoſita in cõcordia, *perindè, ac ſi facta non fuiſſet*. ſtante inobſeruantia, quid operentur, *deciſ.396. num.7. Bourlemont*.

Verbum, *per la valuta*, non infert per neceſſe veram, & realem numerationem pecuniæ, *deciſ.202. num.8. Priolo*.

Verbum *poſſit*, tanquam onus Adminiſtratori iniunctum, arbitrium præſeferre videtur, *deciſ.38. num.12. Veroſpio*.

Verba, *prædicti heredes*, de primis hæredibus intelliguntur, *deciſ.259. nu.12. Taia*.

Verbum, *promette*, ſtipulationem ſuapte natura in ſcriptura priuata importat, *deciſ.352. nu.5. Veroſpio*.

Verbum, *proximior*, de quocunque proximiore etiam extrà familiam, & agnationem remotiſſimo intelligi poſſit, *deciſ.245. num.8. Meltio*.

Verba, *quacunque alia de cauſa*, in donatione poſita, ad detractiones ſolummodo legales, non autem ad creditum particulare referuntur, *deciſ.134. nu.18. Meltio*.

Verbà, *quauis de cauſa*, ſunt adeò vniuerſalia, & effrenata, vt omnia perindè, ac ſi eſſent in diſpoſitione expreſſa comprehendat. *deciſ.134. numer.20. Meltio. & deciſ.271. num.1. Albergato*.

Verba, *quæ domui meæ erunt*, in legatis pro *eſſe ſolebant*, accipi debent, *dec 282. num.1. Taia la ſeconda*.

Verbum, *quoquomodo*, quando ad exiſtentiam localiter pertinet quænam comprehendit, *ibidem nu.14*.

Verba cuiuſcunque *qualitatis, & conditionis*, quomodo intelligenda, *ibidem num.7*.

Verbum, *Reſidentia*, ex vſu Eccleſiæ Metropolitanæ Mediolanenſis pro *intereſſentia, & choro*, ſumitur. *deciſ.233. nu.10*.

Verbum, *reſiduum*, in quibus caſibus confeſſionem ſolutionis non operatur, *deciſ 357. num 9. Veroſpio*.

Verbum, *reſiduum*, totius ſummæ debitæ ſolutionem regulariter includit, *ibidem num.8*.

Verba fundationis quando ſunt ampliſſima, & geminata, *ſemper perpetuum in infinitum*, omnem caſum, & omne tempus denotant, *deciſ.299. num.5. Meltio*.

Verbum *ſuſtentare*, importat alimentorum ſuſtentationem *deciſ.484. num.3. Priolo*.

Verba, *ſtatim ac conſequutus fuerit*, in quem finem adiecta cenſentur. *dec.250. num.10. Taia*.

Verbum, *ſignanter*, non ſtat reſtrictiuè, ſed demonſtratiuè. Pro maiori declaratione. *deciſ.152. nu.16. & 17. Priolo*.

Verba, *ſuperſtite Donatore*, dum important conditionem conditionaliter ſunt intelligenda. *dec.379. num.2. eodem*.

Verbum, *ſuper viuere*, importat etiam viuere, *deciſ.43. nu.21. Taia*.

Verba, *tali caſu*, inducunt formam, & diſpoſitionem ad caſum expreſſum limitando omnem alium excludunt, *dec.88. nu.14. eodem*.

Verba, *tam coniunctim, quam diuiſim, & quilibet eorum ſingulariter*, vnumquemque modum de per ſe propoſitũ inducit, *deciſ.40. num.8 Meltio*.

Verba, *volendo, & ordinando, &c.* an Teſtatoris voluntatem ad ſolum vſumfructum, non autem ad excluſionem à ſucceſſione reſtringant, *deciſ.154. num.22. Priolo*.

Verba, *vti Filij, & Procuratores*, præſentationem nedum Procuratorio nomine, ſed etiam titulo filiationis factam fuiſſe inducunt, *deciſ.237. num.13. eodem*.

Verbis *hæredibus, & ſucceſſoribus*, cœterata clauſula addita facit comprehendere etiam extraneos, *deciſ.458. num.7. & 10. Albergato*.

VETVLÆ ob grauem ætatem repueſcentis actus geſtus non ſuſtinetur. *deciſ.243. num.9. Albergato*.

VERITAS.

Veritas, quando non datur, ſtandum eſt præſumptioni, *deciſ.420. num 6. Albergato*.

Veritas præualet, vbi præcedit notitia inhabilitatis eius, qui operatur, *dec 176. num.10. Beuilaqua*.

Dum de Veritate apparet mendacium eſt clarum in contrarium, *deciſ.247. num.3. Albergato*.

Veritas ſcripturæ ex alijs ſcripturis comprobatur. *ibidem num.11*.

Veri-

Veritatis imaginem, ea quæ habent, videntur attendenda, deciſ.6. num.22. Priolo.

Veritas, ex diuerſis probationibus poteſt comprobari, deciſ 247. nu.7. Albergato.

Veritati non poteſt præiudicari ex actibus æquiuocis, & incertis, & maximè contra præſumptionem Iuris, deciſ.312. num.24. Priolo.

Veritas declarata ante completum negotium attenditur in præiudicium veri currentis, deciſ.176. nu.9. Bevilaqua.

Veritas ſcriptura indubitata confirmatur, deciſ.336. num.5. Bourlemont.

Veritatem rei geſtæ inuerisimilitudo, & obſeruantia contraria, denotat, deciſ.6. num.10. Priolo.

Veritati præſumptiones cedunt, deciſ.420. num.5. Albergato.

de Veritate, quando clarè conſtat, non eſt amplius de ea dubitandum, deciſ.247. num.22. Albergato.

Veritas Matrimonij, quando inter aliquos conſiſtere non valet, ita nec hoc fingi poteſt per imaginationem, dec.312. num.28. Priolo.

VERSIO.

Verſionis probatio inſurgit ex indigentia vnà cum ſubſequuta ſolutione, deciſ.439. num.12. Beuilaqua.

Verſionem, & locupletationem creditor, quando agitur in contractu fœnerabili, & vſurario, probare tenetur, dec.60. num.3. Cerro.

Verſio ex quibus probatur, deciſ.438. num.10. Beuilaqua.

Verſio eſt probanda ab allegante, ibidem num.9.

VERIFICARI vocatio facta de pluribus non poteſt in perſona vnius tantum, deciſ.429. num.12.13 & 19. Beuilaqua.

VIA.

Viam executiuam, & executionem paratam obligatio Cameralis habet, deciſ.90. num.4. Beuilaqua.

Viam executiuam obligatio Cameralis indulget, deciſ.247. num.2. Albergato.

Via executiua competens in Teſtamento vulneratur per contrariam Sententiam, deciſ.478. num.10. Priolo.

Via executiua vulneratur per abſolutoriam ex ſimplici notitia crediti habita per Iudicem, deciſ.471. numer.4. Bourlemont.

Via exequutiua Ceſſionarius eadem quæ cedenti competit, agere poteſt, dec.372. nu.9. Albergato.

Via executiua pro fructibus conſequendis ſine dubio datur ſi loco alimentorum ſuccedant, deciſ.20. num.8. eodem.

Via executiua contrà Tertios non competit, deciſ.471. nu 2. & 3. Bourlemont.

Via executiua agi poteſt etiam contra Tertium poſſidentem bona Emphyteutica Eccleſiæ ex Statuto Vrbis, deciſ.225. num.6. Meltio.

Viam executiuam ſententia, quæ impedit, vel retardat, non tollit credita, nec iura, quæ antea paratam habebant executionem, deciſ.167. nu.8. Beuilaqua.

Viam exequutiuam obligatio Cameralis dat contra obligatum, illiuſque bona, & hæredes, deciſ.509. num.5. & 6. Veroſpio.

Via aperitur ſubſtitutionibus præcedentibus peremptis ſequentibus, & gradus filiorum ex ſequenti prior euadit, deciſ.135. num.14. Taia.

Viæ executiuæ tranſactionem vulnus inferre in quo caſu procedit, deciſ.129. num.8. Veroſpio.

VICARIVS.

Vicario congrua aſſignata pro cura animarum, ex quibus præſumitur ſufficiens pro eius ſubſtentatione, deciſ.48. num.11. & 12. Beuilaqua.

Vicario congrua, quando eſt aſſignanda gerenti curam animarum, quid ſit obſeruandum, ibidem num.16.

Vicarius exercens curam animarum loco Capituli, debet eſſe contentus ſua congrua, dum cum ea poteſt ſe ſubſtentare, & onera Eccleſiæ ſuſtinere, quamuis exigua ſit, ibidem num.3.

Vicarij deputatio generalis in Archidiaconatu vti actus meræ facultatis nullum Ius nec poſſeſſionem litis conſortibus acquirit, deciſ.182. nu.4. Taia.

Vicarium Epiſcopus poteſt tenere vbi voluerit, cum ad eundem retinendum cogi non poſſit, deciſ.215. num.3. eodem.

Vicario congrua aſſignata, quando eſt ita tenuis, & fructus tractu temporis ita fuerint diminuti, ita vt de eis viuere non valeat, quid ſit faciendum, deciſ.48. nu.5. Beuilaqua.

Vicarius Cardinalis exercet in Vrbe ordinariam Iuriſdictionem, deciſ.54 nu.1.16. Meltio.

Vicarius Epiſcopus in vno Epiſcopatu conſtituere poteſt, ad quem ſubditi vtriuſque Diœceſis accedere tenentur, deciſ.215. num.2. Taia.

Vicarius nomine Epiſcopi vnum, & idem Tribunal conſtituit, deciſ.182. num.5. eodem.

Vicario curam animarum exercenti nomine Capituli, debetur congrua, dec ſ.48. num.1. Beuilaqua.

Vicario non eſt commiſſum ab Epiſcopo mala agere, dec.221 nu.25. eodem.

Vicarius Cardinalis eſt loco Ordinarij, & venit appellatione Ordinarij, deciſ.54. num.17. Meltio.

VICINVS.

Vicinus tunc cogi poteſt ad vendendam domum vicino ædificanti ad ornatum Vrbis iuxtà bullam Iuris congrui, dum adſunt requiſita dictæ Bullæ. deciſ.538. num.8. Camer.

Et præſertim, quando confinat cum vicino, & quod ſit ſolita locari, ibidem.

Vicino Dominus domus præfertur, ſi ipſe etiam velit, & offerat ſe ædificaturum, prout intendit vicinus ad ornatum Vrbis. dec.538. num 66. Camer.

Et quãdo talis promiſſio, & obligatio reputanda eſt impoſſibilis, ita vt Vicinus Dominum cogere valeat ad vendendum, ibidem num.67. 68. 69. & 70.

Vicinus, ſi ſit intimatus ad vendendam domum vicino vigore Bullæ Iuris Congrui, ex quo in ornatu Vrbis domos vult connectere, qualiter poſſit effugère, deciſ. 538. num. 1. Camer.

Vicino Domus, quando non dicatur vtilis, nec neceſſaria alteri vicino volenti ædificare ſuper vtraque domo, ibidem num.4.

Vicinus ille, qui habet plures domus præfertur ei, qui vnam tantum habet domum, cum illi primus, & magis ornatè ædificare poſſit, ibidem nu.112.

VIDVÆ vt debeantur fructus dotis poſt obitum viri requiritur interpellatio, deciſ 20 num 4. Cerro.

cum Vidua vir contrahens nullo præcedente Inſtrumento dotali, præſumitur contraxiſſe iuxtà terminos l.hac adictali, deciſ.511. nu.13. Quod limita, vt num.14. Beuilaqua.

Et limitationem amplia, ibidem num.15.

VIGILANTIBVS ſubueniendum eſt, deciſ.538. numer.91. Camerar.

Vigilantes, & non dormientes ſunt præferendi, deciſ.538. num.82. eodem.

VINCVLATA alienatio, quando eſt, non poteſt prætendi libera, deciſ.377. num.3. Ninot.

VINEARVM curam Statuta Vrbis lib.3. cap.57. tantam habuerunt non voluerunt aduenas, vel forenſes gaudere & vti priuilegio Ciuium Romanorum, ſi habeant domum in Vrbe, & vineam propè Romam per quinque milliaria, deciſ.538. num.38. Camer.

ad Vinearum nitorem in eo, quod magis conuenit, facilitandum eſt, ibidem num.55.

VIOLENTIA illata de facto poſſidenti vigore mandati Rotalis perſonaliter intimati attentata inducit, deciſ.75. nu.1. Priolo.

à VINCVLO repetitionis conſanguineus tanquam prædilectus immunis præſumitur, deciſ.156. num.14. Veroſpio.

VIR.

pro Viro nobili, & ſenectute prouecto alimenta debent eſſe non ad neceſſariam, ſed ad commodam ſuſtentationem, deciſ.7 num.3. Cerro.

Virum ſummæ prudentiæ ſubſcripſiſſe, & clauſiſſe teſtamentum, quin illud tanquam religioſiſſimæ pietatis, & extremæ voluntatis elogium perlegerit, non præſumitur, deciſ.190. num.15. Priolo.

per Virum vxor fiduciariter grauata reſtituere hæreditatis portionem nepoti Teſtatoris, de eadem in illius præiudicium diſponere non poteſt, deciſ.155. num.1. Meltio.

Vir contrahens cum Vidua nullo præcedente Inſtrumento dotali, præſumitur contraxiſſe iuxtà terminos l.hac adictali, deciſ.511 num.13. Quod limita, vt num.14. Beuilaqua.

Et limitationem amplia, ibidem num.15.

Viri notiſſimæ probitatis atteſtationi extraiudiciali admodum deferendum eſt. deciſ.421. num.12. Ninot.

Vir Nobilis adhoc, vt talis ſit non eſt neceſſe, vt officia Ciuitatis exerceat. deciſ.107 num.4. Albergato.

Viri verberationes in vxorem ex cauſa permittuntur, deciſ.270. num.6. Priolo.

Viri duplex confeſſio dotis illam probat, deciſ.488. numer.3. Veroſpio.

Viri animus offendendi vxorem excluditur ex quo ſe ... in cubiculo conſectarunt, deciſ.260. num.8 Priol

Viri in vxorem odium non coercetur cautione, d. num.3. eodem.

Vir debet eſſe natura terribilis,& ſolitus exequi minas,adhoc vt vxori detur iuſta cauſa timoris, *deciſ.260. numer.14. Priolo.*

Viri aſperitates,quibus ſequuta fuit reconciliatio non attenduntur amplius ad thori ſeparationem, *deciſ.270. num.9. eodem.*

ob Viri negligentiam dote promiſſa non ſoluta, hæredes viri etiam pro dote inexacta reſtituenda compelli poſſunt, *deciſ.357.num.6.Veroſpio.*

Viri verberationes in vxorem nolentem cum ſocru habitare non dicuntur irrationabiles, *deciſ.270.nu.5. Priolo.*

à Viro crudeli verba minatoria in necem mulieris, & ſæuire ſolito rationabilem eidem metum incutiunt, ne amplius eadem pericula etiam ſub qualibet conditione ſubire debeat, *deciſ.199. num.10. eodem.*

Vir vxorem verberans tenetur cauere de eam benè tractando, *deciſ.260. num 16. eodem.*

Viri ſæuitia, & timor futuræ ſæuitiæ, & malæ tractationis iuſtam diuertendi a viro cauſam vxori præbet, *deciſion.199. num.1. eodem.*

Viri ſæuitia debet eſſe immoderata ad thori ſeparationem, *deciſ.270. num.1. eodem.*

extrà VISITATIONEM à Sacra Religione Hieroſymitana ſubditi etiam ab Ordinarijs de eorum delictis puniri poſſunt, *deciſ.301. num.9. Beuilaqua.*

VIRTVTEM clauſularum etiam ampliſsimarum ſubreptio ex reipſa tollit. *deciſ.305. num.7. Albergato.*

Virtutem diuiſiuam clauſula habens facit, vt ſingula ſpecialiter, & diuiſim approbata cenſeantur, *deciſ.190.num.10. Priolo.*

Virtus clauſulæ *Conſtituti* expirat poſtquam conſtitutarius adeptus fuit poſſeſsionem, *deciſ.465.num 3. Bourlemons.*

in VITA dos legata à legante perſoluta expirare facit legatum, *dec.476. nu.8. Vicecomite.*

de VISV, & ex certa ſcientia, Teſtes deponentes probationem faciunt, *deciſ.286. num.21. Priolo.*

V I T I V M.

Vitio nullitatis,& iniuſtitiæ laborans ſententia obligationem Cameralem vulnerare non poteſt, nec proceſſum executiuum impedire, *deciſ.166.num.3. Beuilaqua.*

Vitium litigioſi tempore legitimo contrahi non poteſt, *deciſ.219. nu.10. eodem.*

Vitium plantationes an inter melioramenta reficienda tanquam non perpetuò duratura comprehendantur, *dec.149. nu.21. Meltio.*

à Vitio præteritionis Teſtamentum ex clauſula codicillari non ſaluatur, cum eadem non appoſita ſubintelligi, aut ſuppleri non debeat, *deciſ.342. num.14. Albergato.*

Vitio Teſtamenti ex numero Teſtium, & alijs adminiculis iuſtificato immiſsio vigore illius in poſſeſsionem denegatur, *deciſ.8. num.14. Cerro.*

Vitium litigioſi non cadit in actione perſonali, ſed in rei vendicatione, *deciſ.412. num 3. Albergato.*

Vitium ſubreptionis circa literas Apoſtolicas ex ratione taciturnitatis an interet,maximè ſtantibus Pontificum Conſtitutionibus locationes bonorum Capituli Canonicorum conſanguineis fieri prohibentibus. *deciſ.227. num.7. Beuilaqua.*

Vitio ineuitabilis obreptionis gratiam laborantem Pontifex non concedit, vel ſaltem difficilius ſi ipſi de eadem conſtiterit, *dec.126. nu.1. eodem.*

in Vitijs Teſtamenti coniecturæ non viſibilibus reſultantes ad inducendam ſuſpicionem falſitatis non ſufficiunt, *deciſ.190. num.2. Priolo.*

Vitium inuiſibile nō retardat exequutionem hæredi ſcripto, *deciſ.445. num.15. Albergato.*

Vitium litigioſi non datur in actione perſonali. *dec.487. nu.2. eodem.*

Vitium Teſtamenti dum eſt inuiſibile immiſsionem impedire nequit. *deciſ.101. num.4. Albergato.*

Vitioſa poſſeſsio, qua ratione tollitur. *deciſ.42. num.6. Cerro.*

ne Vitioſæ poſſeſsionis commodo acceptans fruatur ſequeſtrum eſt apponendum, *deciſ.169. nu.3. Albergato.*

inter VIVOS donatio ab initio valida in filij legitimam regulariter non imputatur, *deciſ.347. num.1. Veroſpio.*

Viuere communiter aliud eſt,& aliud in communione bonorum permanere, *deciſ.263. num.1. Taia.*

V L T I M A V O L V N T A S.

in Vltimis voluntatibus enunciatiua verba diſponunt, *deciſ.468. num 7. Vicecomite.*

in Vltima voluntate legatum proprio filio à Matre relictum in legitimam, & Trebellianicam imputatum cenſetur. *dec.137. num.7. Cerro.*

Vltimus ſtatus non attenditur, cum de legitimo ſtatu anteriori cōſtet, nec ipſum Epiſcopus in alterius præiudicium mutare poteſt, *deciſ.148. nu.16. Beuilaqua.*

Vltimus ſtatus eſt attendendus, ad effectum iuſtificationis gratiæ prouiſionis Apoſtolicæ. *deciſ.152. num.19. Priolo.*

in Vltimis voluntatibus diſpoſitionem verba enunciatiua *vendere, & alienare,* inducunt, *deciſ.17. nu.12. Taia.*

Vide in verbo Teſtamentum.

V N I O.

Vnio ſine cauſa neceſsitatis,& euidentis vtilitatis vt annulletur, Iudicis ſententia non requiritur, *deciſ.307. numer.10. Albergato.*

Vnionis diſſolutio ceſſante cauſa tenuitatis ex ſubſequuto redditum augmento, an, & in quo caſu ab ipſo Ordinario fieri poteſt, *dec.29. num.5. Veroſpio.*

Vniones factæ de reſeruatis ſine vigore Indulti,ſiue ordinaria facultate, ex Conſtitutione Vrbani VIII. annullantur, *deciſ.307. num.11. Albergato.*

Vnio beneficiorum ceſſante legitima cauſa nulla,& inualida remanet. *ibidem num.5.*

Vnionis titulus cum poſſeſsione an viam executiuam impediat, itaut per tres conformes ſit procedendum, *ibidem num.12.*

Vnio ex decreto Concil. Trid. niſi reſpectu Cathedralium, & Parochialium tenues redditus habentium non conceditur. *ibidem num.7.*

Vnionis cauſa ceſſante Ordinarius etiam antecedentis ad diſſolutionis actum abſque cognitione cauſæ, & citatis intereſſe habentibus deuenire non poteſt, *deciſ.29. numer.6. Veroſpio.*

Vnio beneficiorum, tunc non attenditur, quando fuit poſteà reuocata a Sacra Congregatione Epiſcoporum,& Regularium. *deciſ.456. num.9. Cerro.*

Vnio vigore Indulti facta forma eiuſdem non obſeruata non ſuſtinetur, *deciſ.307. nu.6. Albergato.*

Vnio Archidiaconatus cum Epiſcopo ſæpius articulata non releuat cum eadem nunquam fuerit probata. *dec.181. num.3. Taia.*

Vnione facta Eccleſiæ incapaci ſine legitima cauſa,& debitis ſolemnitatibus, reſeruatio ſuſtinetur, *deciſ.307. numer.20. Albergato.*

Vnio quando eſt turbida, executio ſubrogationis gratioſa retardari non poteſt, *deciſ.307. nu.9. eodem.*

Vnita bona,vt remaneant in vna perſona,qualiter ſoleat diſponi, *deciſ.465. num.9. Bourlemont.*

VNIVERSALITAS fideicommiſſi, quando dicatur clara, & indubitabilis, *deciſ.152. num 10. Priolo.*

Vniuerſalis, an Iure legati ſit intelligenda, *deciſ.171. nu.* [illegible] *Beuilaqua.*

ad VNIVERSAM familiam Teſtatore reſpectum habente, æqualis in omnibus ratio militat. *deciſ.302. num.9. Albergato.*

V O C A T I O.

Vocatio filiorū in conditione poſitorum vel ſub mortis mentione concepta compendioſam ſubſtitutionem includit, *dec.281. nu.2. Veroſpio.*

Vocatio deſcendentium ordine ſucceſſiuo in perpetuum continet fideicommiſſum reſtitutorium, *deciſ.429. nu.18. Beuilaqua.*

Vocationem dictio, *& in caſu*, reſtringit ad obitum vltimi hæredis legitimi non expectata natiuitate aliorum attinentium, *deciſ.519. num.24. & 25. Beuilaqua.*

Vocatio conſumpta in perſona inſtitutorum verificatur in perſona ſubſtitutorum, *deciſ.443. num.6. Beuilaqua.*

Vocatio quādo ex coniecturis conſurgit, ad donata ex propria perſona aſpirare non prohibetur, *deciſ.129. num.14. Veroſpio.*

Vocatio gradatim facta ſubſtitutionem reciprocam importat, *dec.429. num.7. & 8. Beuilaqua.*

Vocatus ad fideicommiſſum bona pro legitima,& dote debita à manibus filiarum recipere tenetur, *deciſ.179. num.7. Albergato.*

Vocatio proximiorum quando eſt conditionalis, euaneſcente conditione vocatio ab illa dependens euanuiſſe cenſetur, *deciſ.279. num.21. Priolo.*

Vocatio deſcendentium ad quaſnam lineas referatur, *dec.8. num.11. Veroſpio.*

Vocatio reſtricta ad maſculos non cenſetur facta ad maſculos ortos ex fœminis, *ibidem num.16.*

Vocatum in ſubſtitutionibus caducato gradu antecedenti admitti in ſequenti ex vi vulgari quæ anomala vocatur, in quibus caſibus procedat, *deciſ.49. num.11. Priolo.*

Vocationis verba ampliſſima ad puberes, vel habiles tantùm de tempore vocationis reſtringi non poſſunt; *deciſ. 290. num.6. Albergato.*

Vocatio facta de pluribus non poteſt verificari in perſona vnius tantum, *deciſ.429. num.12. 13. 14. 15. 16. & 17. Beuilaqua.*

Vocatio conditionalis filijs exiſtentibus patruum excludit à ſucceſſione, & conditionem vocationis exiſtentia filij deficere facit, *deciſ.290. num.12. Albergato.*

Vocatio agnatorum tranſuerſalium ex ſtatuto Rauennæ non eſt pura, & ſimplex, ſed conditionalis, deficientibus ſcilicet Aſcendentibus, & Deſcendentibus, *deciſ.265. num.6. eodem.*

Vocatio proximiorũ quando eſt conditionalis, conditio præciſè eſt verificanda, vt proximiores eo tantum tempore, & caſu vocati ſuccedere poſſint, *deciſ.279. num.19. Priolo.*

Vocati filij in conditione poſiti cenſentur, dum ſub qualitate maſculinitatis, & quod ſint legitimi, & naturales, ac de legitimo matrimonio nati, ponuntur in conditione, *deciſ.168 num.3. Beuilaqua.*

Vocans Teſtator omnes deſcendentes maſculos ex legitimo matrimonio natos, validum diſpoſitiuæ vocationis argumentum præbet. *deciſ.283. num.4. Priolo.*

inter Vocatos ſubſtitutio reciproca, vt ſubintelligatur, coniecturæ debent eſſe vrgentes. *deciſ.158. nu 6. Cerro.*

Vocati deſcendentes ad fideicommiſſum referuntur ad partem diſpoſitiuam Teſtamenti, *deciſ.426. nu.8. & 9.* Quod limita *vt num.10.*

Vocatis ad fideicommiſſum reſtituenda ſunt bona alienata, data illius ſcientia ex parte alienantis, *deciſ.457. numer.7. Cerro.*

Vocatus ad certum tempus, quando quis eſt, ſi negligat comparere, ceſſat neceſſitas. *deciſ.461. num.15. Priolo.*

Vocatorum tranſactio facta ſuper bonis ad fideicommiſſum ſpectantibus in præiudicium non ſuſtinetur, *deciſion 183. num.25. Taia.*

Vocatus quando quis eſt litteraliter à Teſtatore, vanum eſt dubitare de eius incluſione, *deciſ.67. num.16. eodem.*

Vocati ad fideicommiſſum dum exiſtunt ipſi ſunt admittendi *deciſ.442. num.1. Beuilaqua.*

Vocatis tranſactio bona fide ſubſequuta ſucceſſiuè obeſſe ſolet, *deciſ.212. num.13. Veroſpio.*

Vocado teſtator in vltimis codicillis ſubſtitutos tam ad prælegata primis hæredibus relicta, quam ad bona vniuerſali inſtitutione legata fideicommiſſum in Patris Teſtamento conditum conſeruare voluiſſe cenſetur, *deciſ.160. num 9. Taia.*

VOCES illæ, Prælatio, & Retractus non ſunt eiuſdem naturæ, *deciſ.538. num.53. Camer.*

VOLVNTAS.

Voluntatem Teſtamentum continens deliberatam, & diſpoſitionem in actu teſtandi factum ob actum imperfectum vim teſtamenti non habet, nec fidem meretur, vt ex eo aliquis ad hæreditatem admittatur, *deciſ.16. num.1. Bourlemont*

Voluntate Teſtatoris ex verbis Teſtamenti clara exiſtente, declaratio aliorum Teſtium non ſuffragatur, quæ niſi in verbis dubijs, & ambiguis non admittitur, *deciſ.32. nu. 17. Veroſpio.*

Voluntatis Teſtatoris interpretatio ad euitandam inutilitatem circa prælegatum oriundam ea videtur, quod domum ab alijs bonis ſeparatam prælegatarius abſque onere reſtitutionis retinere poſſet, *dec.209. num.8. Beuilaqua.*

Voluntates Teſtatorum cõmutare ad Summum Pontificem ſpectat, *deciſ.285. num.1. eodem.*

Voluntas Teſtatoris, quando per ſe eſt clara, ea omninò eſt attendenda, *deciſ.76. num.2. Meltio.*

Voluntas expreſſa Teſtatoris, quando apparet, à præſumptione conſanguinitatis, vel maioris affectionis non eſt arguendum, *deciſ.323. num.9. Meltio.*

Voluntate Fundatoris ſtante ſtabilimenta Religionis circà ætatem filio minoris ætatis non præiudicant, *deciſ.290. num.9. Albergato.*

Voluntas Teſtatoris non poteſt dici, quod fuerit obſeruata, dum contrariũ fuit factum, *deciſ.419. nu.12. Veroſpio.*

Voluntas Fundatoris quãdo in contrarium concurrit, diſpoſitio Concilij prohibentis minores 14. annorum beneficia Eccleſiaſtica obtinere locum non habet, *deciſ.290. num10. Albergato.*

Voluntas diſponentis cõditione deficiente, ſecundum quam verba ſunt interpretanda etiam deficit. *deciſ.279. numer.3. Priolo.*

Voluntatem Teſtator ſuam cum diſpoſitione Iuris cõmunis conformare ſolet. *deciſ.203. num.9. Beuilaqua.*

Voluntas Donantis declaratur per duos Teſtes, imò per vnicum, *deciſ.430. num.15. & 16. Priolo.*

Voluntas Teſtatoris in conſtituendis Tutoribus, vel Curatoribus, à Iudice ad cuius officium iſta res pertinet, ſeruari debet, *deciſ.34. num.2. Meltio.*

Voluntas in fieri non in facto deducta Teſtamentum appellari nequit, nec etiam fauore piæ cauſæ ſuſtineri, *deciſ.91. nu.7. Albergato.*

Voluntas Teſtatoris ab incerta, & dubia, & à clara, & certa diſtinguenda eſt. *deciſ.67. num.28. Taia.*

Voluntas Teſtatoris etiam ex bina teſtium depoſitione cum partis citatione ſequuta cognoſcitur, *deciſ.276. numer.6. Veroſpio.*

Voluntas contrahentis alteri parti non relata nec acceptata nullam inducit ipſius partis obligationem, *deciſ.185. nu.6. Beuilaqua.*

Voluntas teſtatoris dum clara eſt, non eſt curandũ de altercationibus Doctorum, *deciſ.76. nu.3. Meltio.*

de Voluntate Teſtatoris deponentis aſſertioni conſummatiſſimæ pietatis viri, & grauis Religionis multum eſt deferendum, *deciſ.53. num.7. Beuilaqua.*

ad Voluntatem Teſtatoris declarandam, multum facit ipſa conſuetudo. *deciſ.67. num.27. Taia.*

Voluntas Teſtatoris eſt omninò attendenda, & maximè ſi ſit præciſa. *deciſ.54. num.37. Meltio.*

Voluntas Teſtatoris quæ teſtamento vires tribuit, ex ſcriptura ipſius charactere ſubſcripta, & recognita iuxtà terminos Iuris gentium elucescere debet, *deciſ.275. num.5. Veroſpio.*

Voluntas expreſſa Teſtatoris, tanquam anima, & ſpiritus diſpoſitionis eſt attendenda, *deciſ.341. num.3. Beuilaqua.*

Voluntatis quæſtio in bonis ſpecificatis cadere non valet, *deciſ.34. num.17. Meltio.*

Voluntatis mutatio non poteſt admitti in Depoſitario in eius præiudicium, quando Ius eſt illi acquiſitum, *deciſ.9 num.8. Albergato.*

Voluntatis non liberæ modus inſolitus procedendi ſuſpicionem inducit, *deciſ.14. num.26. Meltio.*

Voluntas Teſtatoris per diem ante teſtandum expreſſa in ipſo Teſtamento innouata præſumitur dum, in ea non legitur immutata, *dec.447. nu.15. Veroſpio.*

ad Voluntatem Teſtatoris interpretandam attendenda eſt diſpoſitio, Statutorum loci, & Conſuetudo, vbi Teſtamentum fuit conditum, *deciſ.168. num.8. Beuilaqua.*

Voluntas Teſtatoris quacunque verborum interpretatione poſthabita ſemper eſt inſpicienda, *dec.32. num.16. Veroſpio.*

Voluntatem ſuam Teſtatore integrè non explicante, Teſtamentum non valet, *deciſ.16. num.10. Beuilaqua.*

Voluntas Teſtatoris pro tranſmiſſione conſiderata, id quod de ſui natura tale non eſt tranſmiſſibile facit, *deciſ.203. num.16. eodem.*

Voluntas Teſtatoris circà electionem Tutorũ quæ in dubium vocatur claris probationibus conuincitur, *deciſ.108. nu.6. Ninot.*

Voluntas Teſtatoris eſt omninò attendenda, & maximè ſi ſit præciſa, *deciſ.54. num.37. Meltio.*

Voluntas remanet imperfecta, dum non concurrunt ſolemnitates ad teſtandum, *deciſ.404. num.3. Bourlemont.*

Voluntas Teſtatoris ſi deficiat clauſula Codicillaris nihil operatur, vbi credi poſſit, quod deficiat, *deciſ.16. num.14. Beuilaqua.*

Voluntatis mutatio inducitur ex diſceſſu à Religione animo deliberato non redeundi, *deciſ.14. num.4. Meltio.*

Voluntas fideicõmiſſi inducendi tranſmiſſionem, & coniecturis deſumitur. *deciſ.295. num.5. Beuilaqua.*

ex Voluntate tranſmiſſibile, quod non eſt ſic tale, *ibidem num.6.*

Voluntas Teſtatoris euidenter patet ſi eius verba clara ſint *deciſ.29. num.10. eodem.*

Voluntas Teſtatoris ex pluribus ſimul iunctis quoad legatum cognita, doctrina aliorum in contrarium euitatur, *dec.302. num.12. Albergato.*

Voluntaria conditio, quando eſt, requiritur adimplementum formale, & ſpecificum. *deciſ.54. num.40. Meltio.*

Et maxime quando in euentu non purificatæ conditionis eſt facta particularis prouiſio, *ibidem num.41.*

VOTA Religionis emitti poſſunt expreſsè, & tacitè, *dec.489. num.4. Priolo.*

VRBS.

Vrbis incola, quod quis ſit, & ex quo ſit notorium apparet, nempè quia fuit caput Regionis, *deciſ.533.num.4.Taia.*

in Vrbe ſolutio quando eſt deſtinata poteſt in Vrbe per contradictas agi, quod fallit, *deciſ.506. numer.8. 9. & 11. Veroſpio.*

Vrbis Mercatoribus de ſimili ſtylo deponentibus fides adhibetur, *deciſ.121. num.8.Veroſpio.*

Vrbis Statutum quando iudicium pendet inter aduenas ſimul colitigantes, ad excluſionem iuris municipalis ſufficit, *deciſ.88. num.2. Priolo.*

in Vrbe Iuris Congrui Bulla Gregor. XIII. vigens in ſingulis caſibus non poteſt dici fauorabilis, *deciſ.538.num.61. Camer.*

in Vrbe Bulla Iuris Congrui Gregor.XIII.vigens in quantum ſpectat ad ornatum Vrbis, tam in iudicijs quam extra, tanquam fauorabilis cenſenda eſt, *deciſ.538. nu. 14. Camerar.*

Et tanquam taliſita ab omnibus Iudicibus, etiam Palatij Apoſtolici Auditoribus, & Eminentiſs. D.Card.Camerario alijſque omnibus Iudicibus iudicari debet, *ibidem num.15.*

Vide in fine Indicis, in Declarationibus Bullarum.

VSVRA.

Vſura in contractu in omnibus correſpectiuo tranſactionis regulariter non cadit, ſed potius compenſatio quædam vtrinque facta cenſetur, *deciſ.236.num.6. Albergato.*

Vſura in mutuo vero vel ficto dumtaxat admittitur, *dec. 58. num.16.Veroſpio.*

Vſuræ, quando ſunt indebitæ de eis non eſt habenda ratio, *deciſ.258.num.26.Taia.*

Vſuræ, quæ non ex conuentione debentur, ſed ex mora, curſum ſiſtit ſola oblatio, etiam extra conſignationem, *ibidem num.13.*

Vſura non admittitur in contractu locationis, *deciſ.58.num. 17.Veroſpio.*

ad Vſurarum curſum retardandum creditum vnius mediate compenſatione miniſterio legis ipſo iure inducta cum credito alterius remanet extinctum, licet nulla ſubſecuta declaratio, ſiue oppoſitio præceſſerit, *deciſion.30.num.. Veroſpio.*

Vſuræ dotales, quando peti poſſint ex dote non ſoluta, *dec.258.num.3.Taia.*

ad Vſurarum curſum euitandum in creditore, cum agatur de damno vitando, ſufficit oblatio verbalis, *ibidem num.15.*

Vſuræ ab intereſſe damni emergentis valdè differunt, *deciſ. 161. num.6. Priolo.*

Vſura in contractu in omnibus correſpectiuo tranſactionis regulariter non cadit, ſed potius compenſatio quædam vtrinque facta cenſetur, *deciſ.238. num.6. Albergato.*

Vſura in mutuo vero vel ficto regulariter admittitur, *deciſ. 330. nu.7.Veroſpio.*

Vſura in locatio non poteſt dici ex his, quæ poſt factam locationem acciderunt, *deciſ 58. num.14. Veroſpio.*

VSVS.

Vſus loquendi in ſucceſſionibus ſumitur à loco, in quo fuit conditum teſtamentum, *dec.ſ.107. nu.5.Maltio.*

Vſus Teſtatoris loquendi ſemper in dubio inſpicitur, *deciſ. 95.num.7.Cerro.*

Vſus communis loquendi quando eſt facto probari debet, *deciſ.258.num.24.Taia la 2.*

VSVCAPITVR ac præſcribitur per Colonos, & etiã poſſidetur, *deciſ 521. num.22.Taia.*

VSVSFRVCTVS.

Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem vxoris cum filijs, ſi Statutum, vel conſuetudo loci in hoc non ſit, ſeruatur Ius commune, *deciſ.382.num.7.Veroſpio.*

Vſumfructum viro fuiſſe delatum ex reſeruatione arguitur, *dec.ſ.271.num.14.Priolo.*

Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem vxoris licet patri fuerit quæſitus, quid inferatur, *deciſ.382.num. 11. Veroſpio.*

Vſusfructum bonorum dotalium poſt Vxoris obitum, cum filijs, quæritur patri, vel marito, *deciſ.382. numer.4. Veroſpio.*

Et hoc quidem ex propria perſona ob onera, quæ ſubſtinuit, non ex iure patriæ poteſtatis, *ibidem num.5.*

Vſumfructum donato cum reſeruauit ſibi, poteſt adhuc teſtari de acquiſitis, *deciſ.100.num 5. Albergato.*

de Vſufructu filius ſolus excipere poteſt, in tantum quod mater filijs ſuperuiuens integrum vſumfructum conſequi ſoleat, *deciſ.89. nu.7.Cerro.*

Vſusfructus bonorum dotalium poſt mortem Vxoris cui debeatur, attendenda Statuta, & conſuetudines locorum in hoc ſunt. *deciſ 382.nu.6.Veroſpio.*

Vſusfructus ab vxore marito relictum compenſatum dicitur cum lucro dotali, vigore Statuti Vrbis debiti, *deciſ.79. num.25. Albergato.*

de Vſufructu bonorum donator ſibi prouidendo, & proximiores in proprietate præferendo, ob profeſſionem proprietatis incapacem prudenter ita diſpoſuiſſe præſumitur, *deciſ.279.num.9.Priolo.*

Vſumfructum conductio quando reſpicit non ſolum, ſed etiam proprietatem, vtrumque æqualiter determinare debet, *deciſ 179. numer.6. Priolo.*

Vſusfructus dotis poſt mortem vxoris, cum liberis, de iure communi competit Patri, ratione patriæ poteſtatis, quam habet in filios, *deciſ.382. num.8. Veroſpio.*

Vſumfructum poſt factam donationem alicui ob victum, veſtitum, & habitationem remittens, amplius ad illum redire non poteſt, *deciſ.276.num.3.Priolo.*

Vſusfructus relictus alicui, quandiù duret, *deciſ.525. num.3. Albergato.*

VSVFRVCTVARIVS.

Vſufructuarius vniuerſaliſ tenetur cauere de bonis vtendi, & fruendi arbitrio boni viri, *deciſ.13.numer.17. Beuilaqua.*

Et finito vſufructu, illa bona reſtituere, *ibidem nu.18.*

Vſufructuarius an teneatur cauere de benè vtendo bonis ſi capitale ſit inueſtitum, *ibidem num.19.20. & 21.*

Vſufructuario viuente, commoditas percipiendi fructus recte poteſt obligari, & in Creditores transferri, *deciſ. 41. nu.2. Albergato.*

ab Vſufructuario legatum renuncianti relictum cum obligatione eiuſdem correſpondeat; in ſatiſfactionem, & implementum eiuſdem oneris relictum cenſetur, *deciſ. 76. nu.3.Priolo.*

Vſufructuarius poſſidens, ſi in executione agitur de auferenda ſua poſſeſſione, ipſe etiam eſt citandus aliàs nulliter agitur, *deciſ.89.nu 9.Cerro.*

ad Vſufructuandum datum nõ poteſt conuerti in dationem in ſolutum, *dec.41.nu.12 Beuilaqua.*

Vſufructuarius ſi poſſidet, & in executione agitur de auferenda ſua poſſeſſione, ipſe etiam eſt citandus aliàs nulliter agitur, *dec.89.nu.9.Cerro.*

Vſufructuarium hæres non poteſt aſtringere de benè vtendo, & fruendo executiuè, ſed per viam ordinariam, *deciſ. 13 nu.3. & 4.Beuilaqua.*

ab Vſufructuario petere poteſt hæres cautionem de benè vtendo, & fruendo bonis, *deciſ.13. nu.1.eodem.*

VSVRPATIONIS Iuriſpatronatus præſumptio ceſſat, quando patronis Laicis æquè commixti ſunt Eccleſiaſtici, *dec. 58.num.1.Cerro.*

VTILITAS.

Vtilitas alienationis non in ſolo pretio, ſed etiam in idoneitate promiſſoris, alijſque circumſtantijs conſiſtit, *deciſ. 197. nu.16.Bourlemont.*

Vtilitas Eccleſiæ ad effectum probandi validitatem alienationis clara, & euidens eſſe debet, cum dubia non ſufficiat *ibidem num.14.*

in Vtilitatem verſio minoris plenè ab emptore probanda eſt cum de contractu nullo ob omiſſas ſolemnitates agetur, *deciſ.139.num.6. Albergato.*

Vtilitatem iniquum eſt Legatarium nullam percipere, *deciſ. 95. numer.12.Cerro.*

in Vtilitatem minoris verſio plenè ab emptore probanda eſt cum de contractu nullo ob omiſſas ſolemnitates agatur, *deciſ.139.num.6.*

Vtilitas & neceſſitas Eccleſiæ cum Aſſenſu Apoſtolico copulatiuè requiruntur, *dec.191.nu.14.Beuilaqua.*

Vtilitas Parocho ex permanentia Patrum reſultans fundationem Conuentus contra formam conſtitutionum non ſuſtinet, cum tale auxilium in hac materia non admittitur, *deciſ.225.num.11.Beuilaqua.*

Vtilitas, ob quam fuit facta donatio ex executoris confirmatione præſumitur, donec de contrario non doceatur, *deciſ 61.num.14. Beuilaqua.*

Vtilis tranſactio, quando eſt non dicitur prohibita, quamuis prohibitio eſſet ampla, *deciſ. 158. numer. 21. Cerro.*

Vtili-

Vtilitas ad validandam cenſus emptionem perpetua, ipſi alienationi etiam perpetuæ, correſpondens requiritur, *deciſ. 197. num. 15. Bourlemont.*

Vtilitatem recipienti ſolutio præuentiua aſſeritur, *deciſ. 528. nu. 15. Veroſpio.*

in Vtilitatem Eccleſiæ pecunia depoſita in emptionem cenſus alienari, & abſque ſolemnitatibus inueſtiri non poteſt, *deciſ. 197. num. 2. Bourlemont.*

VVLGARIS SVBSTITVTIO.

Vulgaris ſubſtitutio comprehenditur, ſub compendioſa, *deciſ. 522. num. 7. Cerro.*

per Vulgarem ſubſtitutus omne id capit, quod caperet ipſe primus inſtitutus, *deciſ. 95. num. 3. Cerro.*

Vulgaris ſubſtitutio, de vno caſu impotentiæ, ſi non vixerit, extenditur etiam ad alium caſum impotentiæ, ſi non potuerit, *dec. 43. num. 23. Taia.*

Vulgaris ſubſtitutio facta in vno caſu, extenditur ad alium, quod ſecus eſt, quando concepta reperitur ſub conditione, *deciſ. 406. nu. 3. Priolo.*

Vulgaris in compendioſa contenta non expirat per aditionem primi hæredis, ita vt caducato primo gradu ſequens in eius locum ſubintret, *deciſ. 154. num. 24. Priolo.*

Vide in verb. Subſtitutio.

V X O R.

ab Vxore dos, quando fuit conſtituta viro, dato quod vxor ſit relicta hæres à viro, & adiuerit hæreditatem, cum beneficio legis, & inuentarij, *deciſ. 536. num. 4. Emerix.*

in Vxorem verberationes viri non probantur per teſtes de auditu, quod declara, *deciſ. 270. num. 2. Priolo.*

Vxori teſtator relinquens omnia, quæ in domo habet annis frumentum quod ibi erat cauſa vendendi comprehendat, *dec. 282. num. 12. Taia.*

Vxor mortuo Viro relinquendo certa bona pro ſua dote ex tali electione inducitur ſatisfactio, maximè ſequuta explicita declaratione. *deciſ. 490. num. 6. Ninot.*

Vxoris dos, & filiarum ex bonis fideicommiſſarijs quando non videantur detrahendæ, *deciſ. 415. nu. 10. Beuilaqua.*

Vxori gladio perſequutæ ope ſeparationis aduerſus tantam viri ſæuitiam eſt conſulendum, *deciſ. 199. num. 7. Priolo.*

Vxor ratione matrimonij Viro ſubdita eum ſequi debet maximè cum ad locum ſuæ originis, & domicilij tendat. *deciſ. 300. num. 3. Emerix.*

Vxor filiafamilias, & in poteſtate aui conſtituta non poteſt nec per viam vltimæ voluntatis, nec cauſa mortis donare, *deciſ. 242. num. 3. Albergato.*

Vxore poſt obitum mariti ſuperſtite remanente, & paulò poſt decedente, conditio dicitur impleta ad effectum conſequendi emolumentum, *deciſ. 90. num. 7. Beuilaqua.*

Vxori verba ampla quibus datur facultas diſponendi non implicant in præiudicium filiorum, ſed tantum quod tacite de iure communi inerat, exprimunt, *dec. 259. num. 24.*

Vxori criminationes obiectæ ſuper mendicatis abortibus, & adulterio, animum infenſum, & implacabilem viri oſtendunt, *deciſ. 199. num. 8. Priolo*

Vxor ſuper lucratur quartum dotale, vigore Statuti Vrbis, *deciſ. 431. nu. 20. Ninot.*

Vxori, ſeu Viduæ quando etiam debeantur vltrà reſiduum dotis interuſuria dotis, *deciſ. 395. num. 8. Cerro.*

Vxor oppreſſa infirmitate & delirio mentis, aſſertionem de hæreditate ad ſuggeſtionem nepotis in cuius domo commorabatur, fuiſſe cenſetur, *deciſ. 153. num. 10. Meltio*

Vxori Teſtator legando ſub appellatione *dulciſſimæ & Dominæ* omnia mobilia domus, non ideo venalia legaſſe cenſetur, *deciſ. 282. num. 17. Taia.*

Vxor, quando nulliter, dicatur alienaſſe, vel obligaſſe dotem pro neceſſitate mariti, *deciſ. 521. num. 13. Beuilaqua.*

Vxor poteſt prohibere, ne marito quæratur poſt mortem eius, vſusfructus bonorum dotalium, *deciſ. 283. num. 9. Veroſpio.*

Vxor fiducialiter per virum grauata reſtituere hæreditatis portionem nepoti teſtatoris, de eadem in illius præiudicium diſponere non poteſt, *deciſ. 155. num. 1. Meltio.*

Vxor poteſt obligare dotem ſuam pro neceſſitatibus viri, dummodo ipſa tuta reddatur in bonis ipſius mariti, *deciſ. 521. nu. 7. Beuilaqua.*

Vxoris obligatio de ſua dote ad fauorem mariti, ſi ſit nulla ex falſa cauſa expreſſa non attenditur, *deciſ. 528. nu. 10. Beuilaqua.*

Vxoris fideicommiſſitentis dos extrahi debet à fideicōmiſſo, *deciſ. 441. num. 10. Veroſpio.*

Vxor licet apud matrem permaneat, tamen dos & fructus, vt ipſius alimenta, & interuſuriæ dotales marito debentur, *deciſ. 20. num. 5. Cerro.*

Vxor Virum ſequi tenetur, *deciſ. 300. num. 1. Taia.*

Vxor illiuſque hæres poſſent pro eorum arbitrio agere contra bona libera alienata, vel ad fideicommiſſaria pro reſtitutione, & traditione dotis, *deciſ. 320. nu. 8. Taia.*

Vxor obligans dotem ſuam pro neceſſitate Viri, ex falſa cauſa, talis obligatio remanet nulla, *deciſ. 521. num. 13. Beuilaqua.*

INDEX

VARIARVM DECLARATIONVM.

Circa varia Iuris Canonici Capitula: Circa diuerſas Bullas Pontificias, necnon Conſtitutiones: Circa varias Leges Iuris Ciuilis: Circa nonnullas Deciſiones: Circa Doctores, & Circa varia Statuta.

CIRCA VARIA CAPITVLA IVRIS CANONICI.

EXTRAVAG. *ad Regimen de præbend.* pro maiori declaratione generalis reſeruationis adiecta cenſetur, *deciſ.260. num.31. Priolo.*

Extrauag. Ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. non intrat quando non agitur de compoſitione inter Capitulum, & Canonicos facienda, *deciſ.48. num.25. & 26. Beuilaqua.*

Cap. Conſultationibus de Iurepatr. non habet locum conſtito de ſtatu claro anterioris Beneficij, *deciſ.514. numer.4.* Quod limita. *vt num.5. Bourlemont.*

Cap. Conſultationibus de Iurepatronatus, vt intret quid requiratur, *deciſ.152. num.26. Priolo.*

Cap. Conſultationibus 29. extr. de Iurepatr. quando non poſſit applicari, & quid requiratur, *deciſ.64. num.34. & 35. eodem.*

Text in cap. Cum eſſes, innititur integritati, & fidei Parochi, *deciſ.4. 4 num.6 Bourlemont.*

Cap. Cum eſſes de Teſtament. diſpoſitio in Vrbe non procedit, & eius in hoc Iuris Ciuilis obſeruantiam decernit, *dec.210. num. Verospio.*

Text. in cap. de Bigam. reddens Bigamos incapaces Penſionum Eccleſiaſticarum eſt Conciliaris, *deciſ.247. numer.25. Albergato.*

Priuilegium Nicolai V. *cap. Nupt. de decim.* diſpoſitioni conciliari nominatim non derogat, *deciſion.211. numer.12. Tata.*

Conſtitutio Clementina, *Ne in agro*, ſemper inuiolabiliter obſeruata fuit, *deciſ.101. num.10. Cerro.*

Concilium Tridentinum requirit ætatem annorum 14. in obtinente beneficium Eccleſiaſticum, *deciſ.399. numer.6. Emerix.*

Concil. Trident. ſeſſ.25. cap.3. de Regularib. declarat Ordinariorum conſenſum eſſe neceſſarium pro fundatione Conuentuum, *deciſ.29. num.6. & 7. Verospio.*

Concil. Trident. ſeſſ.21. cap.2. de reform. declaratur, *deciſ.382. num.14. eodem.*

CIRCA BVLLAS.

Bulla Baronum licet dubitetur inter Authores an ſit ſeruanda in Statu Vrbini necne, ex ſucceſſiua tamen obſeruantia nunquam fuiſſe in dicto Statu practicatam oſtenditur, *deciſ.133. num.11. Cerro.*

Bulla Baronum Clement. VIII. expreſſe diſponit, ne impediatur executio, & ſubhaſtatio ex cauſa dotis, *deciſ.424. num.11. Albergato.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. in ædificando ad ornatum Vrbis, quos præferat, *deciſ.538. num.109. & 110. Camer.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. vbi agitur de ornatu Vrbis, & nitore, qualiter interpretanda venit, *ibidem num.59.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. ſi vellet, quod qualitates, quæ in coacta venditione debent adeſſe in voluntaria, quid inferretur, *ibidem num.51.*

Bullæ Iuris Congrui Greg. XIII. vigentis Romæ, cauſa finalis eſt ornatus Vrbis, *ibidem num.9.*

diſpoſitio Bullæ Iuris Congrui Greg. XIII. ſenſum aliarum Conſtitutionum ex ratione eadem non correcta continet, *ibidem num.100.*

Bulla Iuris Congrui ſublata eſt opinio quod ſit odioſa, & ſit contra regulam Ius, *ibidem num.40.*

Bulla Iuris Congrui Gregor. XIII. conſtituit Executores ſuos Magiſtros Viarum Vrbis, *ibidem num.167.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. non videtur extendenda in præiudicium patroni prælationem petentis, *ibidem num.22.*

Bulla Iuris Congrui Gregor. XIII. ratio finalis conſiſtit in ornatu Vrbis, *ibidem num.65.*

Bulla Iuris Congrui non poteſt dici exhorbitans à Iure communi cum conſtituat ſuper ornatum Vrbis, *ibidem num.19.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. in Vrbe vigens in §.18. licet pro prædijs Ruſticis non loquatur, niſi in caſu coactæ venditionis, *ibidem num.46.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. in §.8. Agit de prælatione ob voluntariam venditionem, nullas requirit qualitates, *ibidem num.49.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. in §.6. loquitur de domibus ab ipſis patronis inhabitatis. *Nam tunc requirit plures conditiones, quæ non ſunt neceſſariæ, dum domus locatur*, *deciſ.538. num.10. Camer.*

Et potiſſimum requiritur, vt pluribus continet, quod ædificium ſit inſigne in quadruplum exceſſiuum maius augmentum, & dilatio ad inueniendam aliam domum, *ibidem num.11.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. vigens in Vrbe, in quantum ſpectat ad ornatum Vrbis tam in Iudicijs, quam extra tanquam fauorabilis cenſenda eſt, *deciſ.538. num.14. Camerar.*

Et tanquam talis ita ab omnibus Iudicibus, & Eminentiſs. D. Card. Camerario alijſque omnibus Iudicibus iudicari debet, *ibidem num.15.*

Bullæ Iuris Congrui Greg. XIII. quando ſenſus eſt dubius, vel dubius videtur, ſimpliciter in Vrbis ornatum intelligendus venit, *deciſ.538. num.27. Camer.*

Cum tunc talis Bulla iudicatur fauorabilis, non autem odioſa, *ibidem num.28.*

Bulla Iuris Congrui vigens in Vrbe vbi non agitur de ornatu Vrbis, non poteſt dici fauorabilis, *deciſ.538. numer.62. Camer.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. quos caſus, ſemper, & vbique comprehendat, *ibidem num.104. & 105.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. quoad prædia Ruſtica conſiderat, vt cum minori difficultate poſſint ampliari Vineæ, & ſic ex duabus anguſtis, vna ampla conficiatur, *ibidem num.50.*

à Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. qualitates, & conditiones requiſitæ in coacta venditione vinearum non requiruntur in voluntaria, *ibidem num.48.*

Bulla Iuris Congrui Gregor. XIII. §.3. quid ſtatuat, *ibidem num.108.*

ſub Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. ædificare volens an dicatur comprehenſus, *ibidem num.99.*

Conſtitutiones Summorum Pontificum Leonis X. & Pij V. ſuper Iure Congrui, quoad Vrbem ſublatæ fuerunt per Gregorium XIII. per eius Bullam ſuper Iure Congrui, *ibidem num.87. 88. & 89.*

Bulla Iuris Congrui, quos vicinos præferat ad retrahendam domum pro ornatu Vrbis, *ibidem num.111.*

Bulla Iuris Congrui Greg. XIII. pro ornatu Vrbis emanata, cum non ſit fauorabilis, ideòque nec extendenda eſt, *ibidem num.3.*

Bullæ ſuper Iure Congrui plures referuntur, *ibidem nu.30.*

Index Variarum Declarationum.

Bulla Iuris Congrui Gregor. XIII. in ædificando ad ornatum Vrbis, quos præſciat, *deciſ. 538. numer. 109. & 110. Camer.*

Priuilegium Nicolai V. bona ſimpliciter à decimis eximens ad decimas ordinarias non extenditur, cum ex eiſque vllo hominis miniſterio de Iure diuino debeantur, *dec. 201 num. 11. Taia.*

Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum legitimandi filios naturales, quando habet locum, *deciſ. 379. num. 13. Albergato.*

Conſtitutio bon: memor: Pij IV. 136. incip. *Circumſcripta*. declaratur, *deciſ. 390 num 7. Beuilaqua.*

Conſtitutio Pij IV in nou. Bullar. Conſtitutio 9. tom. 2. quid operetur, *deciſ. 70. num. 33. eodem.*

Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum legitimandi in præiudicium ſubſtitutorum, ad tertios bonorum poſſeſſores non extenditur, *deciſ. 151. num 9 Albergato.*

Conſtitutio Pij IV de priuilegijs S. c. Religionis Hieroſolymitanæ conceſſis, quando habeat locum declaratur, *deciſ. 391. num. 8. Beuilaqua.*

Bulla fel. record. Pij V. circa concurſu Beneficiorum habet etiam locum in Vrbe, *dec. 52. nu. 18. Meltio.*

Conſtitutio Pij V. ad effectum redemptionis cenſus, actum creationi ſerroſimilem requirit, *deciſion. 6. numer. 7. Beuilaqua.*

Cenſu impoſito, & vendito ante Conſtitutionem Pij V. cum pacto irredimibili ſole nuitates exigi videntur, cum actus retrouenditionis in eo caſu ſit voluntarius non neceſſarius, *dec. 194. num. 15. Priolo.*

Intentio Sixti V. Monaſterium Ordinis Ciſtercienſis in Vrbe concedentis examinatur, *deciſ. 62. num. 18. Beuilaqua.*

Conſtitutio Vrbani VIII. 159. §. 15 circa finem, præſeruat tantum præſcriptionem centenariam concurrentibus ſuis requiſitis, *deciſ. 319. num. 17. & 18 Cerro.*

Conſtitutio Vrbani VIII. ſuper præiudicialibus Eccleſijs non intrat, quando nullum fuit factum præiudicium Eccleſiæ. *deciſ. 48. num. 26. Beuilaqua.*

Conſtitutio Vrbana quodlibet indultum generaliter includit, *deciſ 299. nu. 2. Taia.*

Conſtitutio *fel. record. Vrbani VIII. to. 4. Bull. 187.* in quo caſu loquatur, *deciſ 375. num. 25. & 26. Albergato.*

Conſtitutio Vrbana de penſionibus quomodo intelligenda, *deciſ. 299. num. 2. Taia.*

CIRCA REGVLAS CANCELLARIÆ.

Regula de Annali intrare non poteſt poſſeſſione excluſa, *deciſ. 402. num 11. Albergato.*

In Regula de Annali non conſideratur, nec perſona, nec titulus poſſeſſionis, ſed ſolum tantum impetrantis, *deciſ. 402. num. 16. eodem.*

Regula de Annali, quare ſuſſ agetur etiam intruſo in beneficio reſeruato, *ibidem nu. 15.*

Regula de Annali defendit intruſum etiam in beneficio reſeruato, *ibidem num* 30.

Regula de Annali, quid diſponat, *ibidem num* 1.

Regulæ de Annali ſtante exceptio nullitate tituli vnionis poſſeſſoribus non ſuffragatur, *deciſ. 307. num 7. Albergato.*

In Regula de Annali ponderari non debent iura poſſidentis, & quid attendatur, *deciſ. 402. num. 12. eodem.*

Regula Cancellariæ de menſibus reſeruatis, omnia Indulta & priuilegia, conſuetudines, & immemorabiles de beneficijs vacantibus diſponendi tollit, *deciſion. 249. numer. 9. Priolo.*

In Regula de Annali, attenditur ſola detentatio facti, nuda, & ſimplex ſine titulo, *dec. 402. nu. 13. Albergato.*

CIRCA VARIAS LEGES.

Text. in leg. Abſenti, ff. de donat. quid diſponat, *deciſ. 446. nu. . . Bourlemont.*

L. ab Anaſtaſio improbat redemptionem, & abſumptionem ſubſidiorum ſ... licium, & Iuris incerti, *deciſ. 228. nu. 10. Taia.*

Lex Barbarius ff. de offic. Prætor. non intrat in concurſu prouiſi Apoſtolici, *deciſ. 176. num. 8. Beuilaqua.*

Lex Barbarius, ff. de offic. Prætor. quando intret, & quando ſecus, *ibidem num. 7.*

Lex Barbarius non intrat, quoties poſt detectam veritatem perfectionem actus aſſumat, *deciſ. 322. num. 21. Veroſpio.*

Lex Celſus 27. ff. de vſucap. quando intret, *deciſ. 521. num. 18. Taia.*

Textus l. general. §. vxori, an de vſufructu rei, non autem de proprietate legata agat, *deciſ. 202. num. 16. Taia.*

Lex Lucius, ff. de hæred. inſtitut. quando intret, *deciſ. 96. num 7. Meltio.*

Lex Prædium, §. 2. C. quand. decret. opus ſit intellectus, *dec. 400. num. 11. Ninos.*

Text. in leg. ſi Titius, & in leg. ſi eque, ff. de hæred. inſtitut. qualiter procedunt, *dec. 527. num. 7. Taia.*

Textus leg. 5. ſi quis certam, &c. de dote profectitia, & aduentitia probationem contrariam ſuadere videtur, *deciſ. 159. nu. 7. Taia.*

Lex 6. ff. de collat. dot. non obſtat cum in ea de Auo filio magis affecto, quam alijs agatur, *deciſ. 159. num 37 Taia.*

Legis in auth. nouiſſima, C. de inoff. de teſtam. diſpoſitio, quando locum habeat, *deciſ 301. nu. 2. Emerix.*

Leg. final. remedium non datur ſemel immiſſo, *deciſion. 508. num. 1.* Quod declara, *vt nu. 2. & 3. Albergato.*

Textus l. 5. proſequendo exempla, & effectus dubium de dote aduentitia, & profectitia tollit. *deciſ. 459. num. 21 Taia.*

Text. in l. 2. C. de metat. & Epidem. lib. 12. in quibus terminis loquatur. *deciſ. 538. nu. 114. Camer.*

Textus leg. 5. ſecunda pars obſeruata digna examinatur, *deciſ. 159. num. 21. Taia.*

Legis finalis, remedium non competit ad bona, quæ defunctus de tempore obitus non poſſidebat. *deciſ. 508. numer. 11. Albergato.*

Remedium *auth. res quæ*, nedum mulieri, ſed etiam eius filijs regulariter competit, *deciſ. 303. num. 2. Taia*

Remedium *auth. res quæ. C. commun. de legat.* eſt ſubſidiarium, *deciſ. 531. nu. 24. eodem.*

Auth. res quæ, C. de communia de leg. habet locum in fideicommiſſo aſcendentis etiam contra illorum mentem, *dec. 220. num. 4. eodem.*

Authen. res quæ. eſt remedium ſubſidiarium, *ibidem num. 5.*

Auth. res quæ, C. comm. de legat diſponit de bonis aſcendentium, & non adiunt bona libera, *deciſ. 18. num. 7.*

Diſpoſitioni *Auth. res quæ. C. comm. de legat.* quando non ſit locus, *deciſ 394. num . . Cerro.*

Gloſſ. in verb. act. ou. & verb. indebit. Text. in l. 1. C. de condit. indeb. declarat fructus, tunc ſolum deberi, quando ſunt naturales, ſecus quando ſunt accidentales, *deciſ. 112. numer. 8. Melzio.*

CIRCA NONNVLLAS DECISIONES.

Deciſ. 46. *de conceſſ. prabend. in antiqu.* reijcitur, *deciſ. 395. num. 21. Beuilaqua.*

Deciſ. *Rota 475. part. 1. diuerſ. coram Robuſterio*, in quo caſu loquatur, *deciſ. 538. num. 101. Camer.*

Declarantur *deciſ. 708. part. 1. & deciſ. 120. part. 2. diuerſorum, deciſ. 442. nu. 14. Beuilaqua.*

Deciſ. 835 *part. 4. diuerſ.* in quo caſu loquatur. *deciſ. 402. n. 10. Albergato.*

Deciſ. 186. *num. 6. part. 3. recent.* in quibus terminis loquatur, *deciſ. 401. num. 5. Bourlemont.*

Deciſ. 20. *coram bon: mem: Cardinali Caualerio.* reformatur, ea qua ſubſiſtunt, quæ fuerunt deducta in facto, *deciſ 416. & 2. Cerro.*

Deciſio in cauſa Camerinen. Bonorum 30. Maij 1659. coram Eminentiſſ. Cardin. Celio, quo caſu loquatur, *deciſ 382. num. 23. Veroſpio.*

Deciſ. in cauſa Catanien. Primogenituræ 15. Februarij 1633. coram Dunozetto, qualiter, & in quibus terminis loquatur, *deciſ. 406. nu. 10. & 11. Priolo.*

Deciſio 18. *Duran.* ſuper Iuramento in vim Statuti Vrbis late declaratur, *deciſ. 495. num. 9. Albergato.*

Deciſio *Rota 60, apud Merlin. de legitim.* quomodo intelligenda veniat, declaratur, *deciſ. 45 num. 2 Cerro.*

Deciſio 463. *num. 32. coram bo: mem: Merlino.* firmans habentem mandatum ad recipiendas pecunias debitas, & debendas, etiam habere facultatem retrouendendi cenſum non approbat, dum ex epiſtolis tam Procuratoris, quàm Principalis contrarium iuſtificatur, *deciſ. 220. nu. 13. Meltio.*

Declaratur *dec. 85. apud Tamburin. de Iur. Abbat.* de ea loquens.

Deciſ. *Card. Mellini 43. num. 9.* in quo caſu loquatur, *dec. 176. nu. 19. Beuilaqua.*

Deciſio Cameralis in cauſa Romana Iuris Congrui 18. Martij 1606. in quo caſu loquatur, & qualiter fuit executioni demandata. *deciſ. 538. num. 90. Camer.*

Alciat. doctrina *in l. adificia 139. §. profeciſſe num. 5. ff. de verb. ſignific.* cum loquatur in diuerſis terminis præſentis reſolutionis non poteſt allegari, *deciſ. 538. num. 113. Camer.*

Auctoritas *Æneæ de Falcon. & Geminiani* circa reſeruationem examinatur, *deciſ. 266. num. 18. Priolo.*

Bartho-

Bartholi doctrina de ſubſtitutione filiorum examinatur, *deciſ.135 num.9. Priolo.*

Opinio *Bordon.cap.4. de profeſſ.* id admittens Nouitium egredientem non completo anno probationis ſi reuertatur, nouum Nouitiatum non teneri peragere, exploditur, *deciſ.14. num.11. Meltio.*

Doctrinã Bartoli *in d.l.ſi quis,* alij Authores oppugnant, alij communiter reprobatam teſtantur, *num.63. Beuilaqua.*

Caſſan. Grineil., & alij Auctores adducti in Interpretatione bonorum paternorum elucidantur, quando intret eorum opinio, *deciſ.107 num.3. Meltio.*

Cephal. *in conſil.107. nu.12. & per totum* explanatur, in quo caſu loquatur, *dec.39. num.30. Beuilaqua.*

Ciarlin. *controuerſ. Forenſ. cap.131. nu.8.* in quibus terminis loquatur. *deciſ 312.num.4. Priolo.*

Corn. *conſil.226 num.3. verſ. Sed his non obſtantibus, & nu.4. lib.1.* & alij plures Doctores declarantur, *deciſ 43. nu.26. & 27. Taia.*

Croti opinio *in l. filiusfamilias, §. Diui, ff. de legatis 1,* ſuos habet contradictores. *deciſ.416. num.7. Cerro.*

Decium, & alios verbum *omnia,* non benè intellexiſſe probabatur, *deciſ.283. num.9. Taia la ſeconda.*

Dec. *in conſil.59. num.2. & alij,* in quo caſu loquantur. *deciſ.111. num.4. Cerro.*

Doctrina Decij de verbo *licere,* ad arbitrium boni Viri verbis *diſponghino à lor piacere,* non congruit, *deciſ.259.num.21 Taia.*

Decian. *conſil.12. & 24. lib.2.* quo caſu loquatur, *deciſ.16. nu.12. Cerro.*

Donat. Anton. de Marin. *Deciſio de Nouitio habitum dimittente* quo caſu loquatur, *deciſ 14. num.12. Meltio.*

Eſcobar. *de Ratiocin.cap.10. ſub num.37.* declaratur, *dec.286. num.16. Albergato.*

Doctrina Gabrielis *de Subſtitutione,* quomodo intelligenda, *deciſ.135. num. . . Taia.*

Gabr. *conſil.151. lib.1. & Rot. poſt Merlin. de pignorib. deciſ.40.* declaratur. *deciſ.436. nu.5. eodem.*

Garz. *de beneſic. part.12. cap.2. num.30.,* quo caſu loquatur, *deciſ.402. num.14. Albergato.*

Gratian. *diſcept. Forenſ.18. à num.46. & diſcept.127. à num.22.* declaratur, *deciſ 176.num.17. & 18. Beuilaqua.*

Textus Grat. firmans quod per legatum relictum etiam iure institutionis, & pro legitima fœminæ non videantur agnitæ in filias, dum loquitur contrà cõmunem non admittitur, *deciſ.128. num.20. Priolo.*

Imol. *in leg.1 num.2. in fine ſ ff. de donat.* in quibus terminis loquatur, *deciſ.189. nu.17. Albergato.*

Mandoſ. *ad Regul Cancell. 1 regul. quæſt.10. num.* declaratur, *deciſ.376.nu.11. Beuilaqua.*

Molpheſ. in *ſumm. tract.12. cap.7. nu.100.* & Duard. *de camb. §.2. quæſt.9. nu.2. & alij,* in quo caſu loquantur, *deciſ.413. num.7. Vereſpio.*

Peregrin. *conſil.26. ſub num.17. lib.1.* in quibus loquatur terminis, *deciſ.461. num.5. & 6. Priolo.*

Peregrin. *conſil.36. lib.2.* in quibus loquatur terminis, *dec.76. num.23. Meltio.*

Ridolfin. *in ſua prax. part.1. cap.8. num.148. & ſeqq.* declaratur, *deciſ.228. nu.10. eodem.*

Doctrina Roman. *de nomine aſcendentium,* quomodo intelligenda, *deciſ.370. num.11. Albergato.*

Ruin. *conſil.9 nu.22. lib.1. & alij plures,* quo caſu loquantur, *dec.434. nu.19. & 20. Taia.*

Soti, & aliorum opinio, circa Cambia, vt poſſit creditor à ſemetipſo pecuniam ſumere ad cambium, an ſit vera, *deciſ.413. num.21. Vereſpio.*

Nam cõtrarium ſeruatur ab omnibus Italiæ Mercatoribus, *ibidem num.22.*

Conſult. *Spad.90. num.30.* declaratur, *& num.24. 25. & ſeqq. deciſ.353. num.21. Cerro.*

Surdus *conſil.96. num.24.* & Giouagnon. *conſil.65. nu.7.* de materia loquentes declarantur, *deciſ.429. num.19. Beuilaqua.*

Surd. *conſil.84. num.4.* quod fructus quando ſunt Ciuiles illi tantum ſint reſtituendi, qui realiter, & cum effectu probantur exacti, limitatur, & quando, *deciſ.81. numer.6. Albergato.*

Tiraquell. *in tract.1. Le Mort. ſaiſit. leuiſ.* & alij declarantur, *deciſ.527. num.30. Taia.*

Tondut. Sanliger. *quæſt. & reſolut. beneſ. tom.2. cap.96. ſub n.24.* declaratur, *deciſ.187. num.10. Cerro.*

Tondut *Quæſtion. Beneficial. tom.1. cap.25. num.31. & alij DD.* & Deciſiones quo caſu loquantur, *deciſ.402. num.17. Albergato.*

Doctores aliqui ſcribentes ſuper Iure congrui licet aſſerant, quod Conſtitutiones ſuper tali Iure, ſint odioſæ, non tamen eorum auctoritas poteſt allegari pro deciſione cõtra Papales Conſtitutiones ſuper tali Iure Congrui. *deciſ.538. nu.43. Camer.*

CIRCA DIVERSA STATVTA.

Statuta Ariminen., Narnien. &c. non fuerunt à Papa in forma ſpecifica confirmata quoad iuramenta, *deciſ.47. num.9. Albergat.*

ex Statuto Arimini Maritus vſumfructum omnium bonorum extradotalium lucratur, *deciſ.271. nu.1. Priolo.*

Statutum Arimen. minores ad contrahendum fauore proximiorum vſque ad tertium gradum habilitat, modò dolus, fraus, & minoris præiudicium abſit. *deciſ.272 nu Priolo.*

ex Statuto Bononienſi dos cum loco legitimæ ſuccedat, eadem nullo reſpectu ad ætatem habito libera debetur. *deciſ.179. nu.10. Meltio.*

Statutum Bononiæ *lib.3. rubr. de ceſſ. diſponit,* quod quilibet pro alio poteſt ſtipulari. *deciſ.446. nu. Bourlemont.*

Statutum Bononiæ Mercatorum circa concurſum Creditorum in bonis debitoris. *dec.284. nu.6. Beuilaqua.*

Statutum Bononiæ *lib.3. titul. de contractu. cum minori, vel filiofam. &c.* diſponit, quod contractus, à Tutore geſtus non ſubſtinetur ſine præſentia pupilli, *deciſ.446. nu.13. Bourlemont.*

Statutum Bononiæ *lib.3. cap. de Tutor.,* quando habeat locum, *ibidem.*

Statutum Foroliuij diſponit, quod Maritus poſſit detrahere lucrum dotale, ex omnibus bonis, ex quibus detrahitur dos, *deciſ.18. num.17. Ninor.*

Veluti de bonis Fideicommiſſarijs, & Emphyteuticis, *ibidem.*

Statutum Foroliuij de lucro dotali *lib.5. rubr.12. ſuper §. 1.* quid diſponat, & declaratur, *deciſion.204. numer.9. & 10. Cerro.*

Statutum Rauennæ mandans fœminas dotari, dotatas maſculos deſcendentes vocando excludit, *deciſ.101. numer.8. Albergato.*

Statutum Peruſinum facultatem fratri concedit Mulierem non dotatam moriente Patre iuxtà conditionem perſonæ, & qualitatem bonorum dotare, eaque dotata, vel promiſſione dotis facta à ſucceſſione excluditur. *deciſ.200. num.1. eodem.*

ex Statuto Mediolanenſi bona in contumacia condemnatorum ipſo iure, & facto apprehenſa dicuntur, etiamſi actu ipſo apprehenſa non fuerint, *deciſ.214. num.6. Albergato.*

Statutum Rauennæ in contractu ſine ſolemnitatibus geſto dolum præſumit, *deciſ.320. num.20. Ninor.*

Statutum Reatinum *cap.1. lib.2. de accuſat.,* quid diſponat, *deciſ.387. num.15. Vicecomite.*

Statutum Reatinum *ſub Rubr.19. de ſucceſſ. ab inteſtat.* defert ſucceſſionem ab inteſtato conſanguineis proximioribus, *ibidem num.8. 17. & 18. eodem.*

ex Statuto Vrbeuetano Mulier ſub prætextu cõſtitutionis dotis hæreditatibus Parentum renunciare non poteſt, *dec.21. nu.11. Albergato.*

CIRCA STATVTA VRBIS IN GENERE.

Statuti Vrbis diſpoſitio vigore Indultorum Apoſtolicorum etiam in Tribunali A. C. admittitur, *deciſ.351. numer.3. Veroſpio.*

Statutum Vrbis de duabus cõformibus vim rei iudicatæ habentibus inter incolas, vel dictis æquales dumtaxat ſeruatur, *deciſ.88. num.1. Priolo.*

Statutum Vrbis de duabus conformibus procedit tantum inter Ciues, & Incolas, *deciſ.192. num.1. eodem.*

ex Statuto Vrbis læſio dum excedit tertiam partem conuerti non poteſt, *deciſ.72. num.7. eodem.*

Statutum Vrbis quãdo iudicium pendet inter aduenas ſimul colligitantes, ad excluſionem Iuris municipalis ſufficit, *deciſ.88. num.2. eodem.*

Statutum Vrbis ex defectu voluntatis ſtatuentium perſonas Eccleſiaſticas, & eorum bona non comprehendit, niſi de eis expreſſam faciat mentionem, *deciſ.149. num.6. Meltio.*

Statuti Vrbis diſpoſitio in materia lucri dotalis, tam reſpectu dotis ſolutæ, quam promiſſæ regulariter admittitur, *deciſ.357. num.12. Veroſpio.*

Statutum Vrbis non valere donationem inter virum, & vxorem, augmentum dotis poſt ſponſalia ante contractum matri-

Index Variarum Declarationum.

Patrimonium, & de iure permiſſum non damnat, *deciſ.90. nu.19. Beuilaqua*.

ex Statuto Vrbis fœmina ab aliqua perſona extrà compre- henſas in eo dotata, ab hæreditate Patris non excluditur, *deciſ.159. num.26. Taia*.

Statuto Vrbis Mulieres, & minores non obſtante pecunias receptas, & in ipſorum vtilitatem verſas, ex quibus effecti ſunt locupletiores reſtituere tenentur, *dec.60. nu.2. Cerro*.

in Statuto Vrbis ſententiæ duæ conformes concurrentibus requiſitis executioni mandantur, maximè quando confor- mitas ex confirmatione prioris ſententia ab altera ſimpli- citer edita concluditur, *deciſ.261. num.1. Veroſpio*.

Statuta Vrbis vti confirmata à Papa comprehendunt non ſolum Laicos, verum etiam loca Pià, Monaſteria, aliaſque perſonas Eccleſiaſticas, *dec.54.nu.2. Meltio*.

Statutum Vrbis de filijs in conditione poſitis habet locum in vltima voluntate, & in contractibus, *deciſ.464.nu.10. Cerro*.

ex Statuto Vrbis cōtractus quilibet Mulieri abſque ſolemni- tatibus prohibetur, aut ſaltem cum beneficio legis, & In- uentarij permittitur, *deciſ.274. num.7. Taia*.

Statutum Vrbis exſtantibus maſculis excludit fœminas, ac ſi mortuæ eſſent, vel non exiſterent, *deciſ.125. num.7. Priolo*.

cum Statuto Vrbis Regula contra tertium poſſeſſorem exe- cutiuè agi non poſſe, nullatenus concordat, *dec.143. nu.6. Albergato*.

CIRCA STATVTA VRBIS IN SPECIE.

Statutum Vrbis *cap.17 lib.1. de contract. minorum*, quid diſpo- nat, *deciſ.443. num.2. Bourlemont*.

Statutum Vrbis *lib.1. capit.135* prohibens donationem inter virum, & vxorem, qualiter veniat intelligendum, *dec.530. num 20 21. & 22. Beuilaqua*.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.137*. taxat fructus Dotium ad ra- tionem ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, *deciſ 158 nu.8. Taia*

Statutum Vrbis *lib.1 cap.149*. continuat poſſeſſionem bono- rum Patris in filios, *deciſ.527. nu.19. Taia*.

Statutū Vrbis *lib.1. cap.147*. continuat poſſeſſionem defuncti in hæredem, *deciſ.106. num.2. Beuilaqua*.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.147*. continuat poſſeſſionem Teſta- toris in ſuos hæredes, *deciſ.43. num.24. Taia*.

Statutum Vrbis *cap.150. de donat. inſinuand. lib.1*. quando in- teret, *dec 434. nu.13. eodem*.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.176. nunc 180. de duabus Sententiis conformibus*, quando interet, *deciſ 135. num.1. Taia*.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.180*. habet locum inter omnes In- colas & Ciues in Vrbe exiſtentes, *deciſ.535. num.2. Taia*.

Statutum Vrbis *lib.1. cap.180*. in omnibus Curijs, & in Rota ſeruari debet, *ibidem num.3*.

Sententiæ duæ cōformes in Vrbe habent vim trium, *ibidem num.2*.

INDEX RERVM

Generalis earum, quæ habentur ſuprà in principio in Epiſtola Dedicatoria ad SANCTVM IOANNEM BAPTISTAM.

AFFLICTIO non eſt addenda Afflictis, atque Iura id ſumme per horreſcunt, & multa permittunt in eorum Conſolationem. *num.33*.

Alexandro Magno cum quis petijſſet purum ſubſidium pro ſuſtinenda vita, & ipſe donauit Ciuitatem ei, & illi, quid dixit, & replicauit Alexander. *num.90*.

Alexander Magnus deriſus fuit à Seneca, quia falſum gerebat agnomen, quia Terra reſpectu Cœli eſt punctum, & quis in puncto poteſt eſſe Magnus. *num.91*.

Alexander Magnus, cum vidiſſet humilitatem Efeſtionis, in inclinando ſe ad eius pedes, quid fecit etiam humilian- do ſe. *num.63*.

Alexander Magnus, ſic Efeſtionem dilexit, vt non pro amico, ſe pro ipſo ſuo Rege proprio habuerit. *num.61*.

Ambulandum cum bonis tantum eſt, & cum eis conſortium habendum. *ſub num.4*.

Ambuladum eſt cum bonis, ſecundum Monitum prudentis Catonis. *ſub num.2*.

Amicus ſtultorum, ſimilis efficietur eis. *num.5*.

Amore nihil eſt, quod effici non poſſit. *num.76*.

Amoris, & Beneuolentiæ gratioſa Mater, eſt ſimilitudo. *nu.1*.

Amor audaciæ, & confidentiæ præclarus Præceptor eſt. *num.76*.

Amor non facit ſentire amaritudinem, quamuis res valdè amara ſit. *num.76*.

ad Amorem cōciliandum nil potentius eſt, quam ipſius amo- ris præuentio. *num.53*.

Amor eſt optimus Magiſter diſcentibus. *num.76*.

Angelus DEI Tobiam ſalutans dixit ei, Gaudium tibi ſit ſemper. *num.42*.

Appetendum nihil eſt, niſi ſit iuſtum, & æquum. *num.31*.

Audentibus nihil vnquam eſt inexpugnabile. *num 76*.

Auditores Rotæ Romanæ, peritè, & doctè Legum Ænigma- ta, & nodoſas difficultates Iuris ſoluere ſciunt. *num.24*.

Auditores XII. Rotæ Romanæ, ſunt tanquam XII. Signa Cœleſtia, in Zona Zodiaci exiſtentia. *num.26*.

Auditores Rotæ Romanæ, in eorum circulo Rotali exiſten- tes ordinato Rotatu, Orbi Vniuerſo, Iuſtitiæ lucem Ve- ritatis reddunt, ſolum DEVM præ oculis habendo, qui eſt Iuſtitiæ oculus. *num.25*.

Auditores Rotæ Romanæ, tanquam Periti Medici, dum po- tenti Pharmaco Rationis, quærunt mitigare dolorem partis, quæ ſuccubuit. *num.32*.

Auditores Rotæ Romanæ, non ſolum in ſcientia Legali præ- eminent alijs Iudicibus, verum etiam in humanitate. *num.28*.

Auditores Rotæ Romanæ ſunt XII. Salomones. *num.27*.

Auditores Rotæ Romanæ, tanquam Aurum in Fornace ri- gidi examinis probantur, & depurantur. *num.24*.

Auditores Rotæ Romanæ quare in cauſis extendunt deciſio- nes. *num.32*.

Auditores S. Rotæ Romanæ quando ſeliguntur, ſunt Phœ- nices Natione, ex qua ſeliguntur in Legalis ſcientia. *num.24*.

Aulici, ſunt ſimiles Camaleonti, & quare. *num.48*.

BASILICA Lateranenſis, vt Maior Omnium Eccle- ſiarum Vrbis, & Orbis, congrue Sancto Ioanni Baptiſtæ Omnium Sanctorum Maiori dicata, poſt SALVATORIS nomen. *num.15*.

Baſilica Lateranenſis à Conſtantino Magno fuit ædificata. *num.5*

Baſilica Sacroſancta Lateranenſis, poſt Saluatoris nomen, Sanctiſſimo CHRISTI Præcurſori dedicata eſt. *num.7*.

Baſilica Sacroſancta Lateranenſis, quare obtineat Principa- tum ſuper Omnibus Eccleſijs Vrbis, & Orbis. *num.8*.

in Baſilica Lateranenſi peruetuſto Porticu inſculptum eſt, quod ipſa Baſilica dogmate Papali, & ſimul, ac Imperiali eſt cunctarum Eccleſiarum Mater, & Caput. *num.15*.

cum Bonis quis conuerſans, plurima bona diſcet. *ſub nu.2*.

Bonum, quando eſt commune, communis etiam debet eſſe lætitia. *num 39*.

Breuitate gaudent Moderni. *num.73*.

per CAPVT cognoſcitur qualis quis eſt. *ſub num.11*.

Capita glorioſiſſima SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli ad ſunt in Sacroſancta Baſilica Lateranenſi. *num.9*.

Caput eſt membrum principale corporis humani. *num.11*.

Cœlum ſapientes vtuntur aureo Mediocritatis antidoto. *num.31*.

ad Cœlum quis peruenire poteſt mediante pœnitentia. *num 45*.

CHRISTVS eſt Veritas, & qui Veritatem negat, ipſum Chriſtum negat. *num.49*.

CHRISTVS, quod ſit Veritas conſtat ex ipſius irrefragabili teſtimonio. *num.50*.

CHRISTVS laudauit multos, vt Abel, Abraham, Iob, Dauid, &c. neminem extulit, quantum S. Ioannem Bapti- ſtam. *num.87*.

CHRISTVS Romam amore indiſſolubili amat. *num.16*.

CHRISTVS, quid reſpondit B. Petro, cū interrogatus fuiſſet ab ipſo, Quo vaderet. *num.6*.

CHRISTVS DEVS NOSTER ipſemet Sapientia illa increa- ta fuit Laudator Concionum S. Ioannis Baptiſtæ. *num.86*.

Inſuper fuit Orator ſuæ Famæ, & Panegiriſta eiuſdem ſubli- mium Virtutum. *ibidem*.

CHRISTVS, pro ſua Regia, & Sede, ſibi eligit Romanam Ciuitatem. *num.16*.

CHRISTVS DEVS Supremus Imperator Cœli, Terræque eſt Lux Mundi. *num.81*.

Con-

Digitized by Google

Conſtantini Imperatoris factorum peregregiorum gloria, & fama etiam adhuc ſpirat. *num.5*
Concilium Magnum Hebræorum tranſmiſit ad S.Ioannem Baptiſtam, nobilem Legationem, Sacerdotum. & Leuitarum ad interrogandum eum,an eſſet CHRISTVS. *num.54.*
Conuerſandum non eſt, cum eis, qui nihil per ſe, neque Chriſtiani, præter nomen, neque hominis præter figuram gerunt. *num.3.*
Conuerſandum eſt cum eis,qui nos meliores facere poſſunt ſecundum Senecam. *ſub num.4.*
Copulari viro optimo, nihil violentius proficit, ad benè beateque viuendum. *ſub num.2.*
Coronam precioſiſſimam S. Ioannes Baptiſta ſibi impoſuit, quando pro veritate, & carceratus, & decollatus fuit. *num.53.*
per Corporis mortui illationem locus efficitur religioſus, ſed non vbique ſi in diuerſis locis ponerentur illius partes corporis, ſed tantum Caput. *num.11.*
Culpa altera eſt, excuſare culpam iam incurſam. *num.73.*
ad Culpam ſuam excuſandam, ingenia humana, ſolent eſſe facunda. *num 73.*
DECISIONES Rotæ Romanæ, ſunt extenſæ à Maioribus Iuris Conſultis Orbis Chriſtiani. *num.23.*
Difficultas,quando eſt magna,artificioſo ſilentio poteſt diſſimulari, ſicco pede pertranſeundo. *num.75.*
in Diſſentionibus, & difficultatibus ponenda eſt Falx ad radicem. *ſub num.12.*
Diuinitatis oblatio S. Ioanni Baptiſtæ à Concilio Hebræorum tranſmiſſa ſi fuiſſet facta alicui ambitioſo, neſcitur qualis exitus habuiſſet. *num 59.*
Diuinitatem oblatam à Iudæis,Sancto Ioanni Baptiſtæ ſi ipſe acceptaſſet, tentus, & adoratus fuiſſet pro CHRISTO. *num.58.*
Dogma illud ſceleratum Priſcilinorum connumeratur inter Hæreſes, ſcilicet Iura periura, negotium pandere noli. *num.5.*
DOMINI NOSTRI IESV eſt Terra, & plenitudo eius. *num.16.*
ECCLESIA Romana Lateranenſis ſpeciali Conſtitutione Gregor. XI. declarata fuit præcipua Sedis Romani Pontificis. *num 13.*
Ac inter alias Vrbis,& Orbis Eccleſias, & Baſilicas primum tenere locum. *ibidem.*
Et contradictoribus qualis imponatur pœna *ibidem.*
Eccleſia Sancta DEI, quotidie orat SALVATOREM Noſtrum, ne Litis horror inſonet. *num.36*
Eccleſiæ Romanæ fuit dictum, ego rogaui pro Te,vt deficiat fides tua. *num.7.*
Eccleſia Maior Vrbis, & Orbis eſt Sacroſancta Baſilica Lateranenſis. *num.5.*
Error non cognoſcitur vbi Amor regnat. *ſub num 73.*
Eruditio reddit homines benignores. *num.28.*
Æternitatis centrū eſt ſemper, circumferentia eſt nunquam. *num.52.*
Experientia, eſt rerum Magiſtra. *num.47.*
FAMA communis non mentitur. *num.15.*
in Feſtiuitate S.Ioannis Baptiſtæ quilibet deberet exultare, & feſta facere. *num.38.*
Flammarum proprium eſt omnia reducere in Cinere. *nu.36.*
Fides viua. Spes certa,& Charitas perfecta petitur à S.Ioanne Baptiſta. *num.89.*
in Flumine Iordano, dum S.Ioannes Baptiſta baptizauit CHRISTVM mirabilia magna operata fuerunt. *num.78.*
Fortuna timidos repellit. *num.76.*
GAVDIA magna differre, nihil difficilius eſt. *num.41.*
Gaudium, quando eſt commune, etiam debet eſſe lætitia communis. *num.39.*
Gaudendum, & lætandum tunc multò magis eſt, quando fit commemoratio alicuius magni boni, iam acquiſiti. *nu.42.*
Gaudium,quando prouenit à corde, nullatenus poteſt cœlari. *num.40.*
Gaudens ſolus in re communi non benè facit. *num.39.*
Gaudium, quando eſt verum, impatiens eſt qualibet dilatione. *num.40.*
Gaudium, quando eſt magnum, & prouenit à corde eſt impatiens cuiuslibet dilationis. *num.40.*
Gaudium eſt res ſeuera. *num.42.*
HEBRÆORVM Sinagoga tranſmiſit S.Ioanni Baptiſtæ, nobilem Legationem, Sacerdotum, & Leuitarum ad offerendam in ſui perſonam Diuinitatem. *num.54.*
Herodes Rex, quia veritatem iugulare non potuit, S.Ioannem Baptiſtam præconem ipſius Veritatis decapitauit. *num.47.*
Herodis effrenatam libidinem, dum vidit S.Ioãnes Baptiſta, libere,& candide dicto Regi aperuit Veritatem. *num.47.*
Homicidium aliquod ſi fuerit commiſſum in extremitatibus confinium duorum Principum, & ignoretur prorſus in cuius Territorium factum fuit, cui ſpectabit talis cognitio. *num.10.*
Homo debet ſe oſtendere ſpoliatum mœſtitia. *num.4.*
Humilitas nulla iuncta eſt, quæ dulcedine gloriæ non capiatur. *num 59.*
Humilitas magna S.Ioannis Baptiſtæ dum declarauit ſe eſſe indignum ſoluere calceamenti corrigiam CHRISTI, quantum attulit ipſi CHRISTO. *num.61*
IMPROBORVM conuerſatione probus euadit improbus. *num.2*
ad Infernum multi propter lites deſcendunt. *num.35.*
Infideles, ſi exultant in Feſto Natiuitatis S.Ioannis Baptiſtæ, quid facere debent Fideles. *num.45.*
Iniuſtitia abſit, quod fiat ſub prætextu *Miſericordiæ.* & pietatis. *num.30.*
S.Ioannes Euangeliſta, non valens poſſe demonſtrare Mundo, auerſionem, quam habuit S.Ioannes Baptiſta dum ſenſit ſibi offerre Diuinitatem, viſus eſt elegantiſſima periphraſi. *num.56 57. & 58.*
S.Ioannes Euangeliſta videns quod Populus Hebræus erat in magno Errore, ſumendo pro CHRISTO S.Ioannem Baptiſtam, quid dixit. *num.* . . .
S. Ioannes Euangeliſta ſtatim exiuit de Balneo dum vidit in eo Cherintum Hæreticum. *ſub num.23.*
S.Ioannes Baptiſta in illa Vrbe ſibi, vindicat Principatum Eccleſia, vbi SS.Petrus, & Paulus, morte clariſſima conſecrarunt. *ſub num 7.*
S.Ioannes Baptiſta, tanta, & tali refulgebat gratia Diuina, vt neceſſe erat ſcire, eum non eſſe CHRISTVM. *num 84.*
S.Ioannes Baptiſta, excepto Benigniſſimo DEO noſtro, & Beatiſſima Virgine omnium eſt primus. *num.85.*
S.Ioannes Baptiſta non potuit altius extolli à S.Ioãne Euangeliſta, quam dicendo, quod non erat Lux. *num 76.*
S.Ioannes Baptiſta, niſi fuiſſet in meritis, & in Sanctitate Eminentiſſimus, non fuiſſet ſic exaltatus à CHRISTO, qui Veritas eſt. *num.87.*
S.Ioannes Baptiſta Legationi ad ſe tranſmiſſæ, valde iratum, & valdè turbatum, voce pauenda,quid reſpondit. *nu.55.*
S.Ioannis Baptiſtæ Eminentia tanta eſt, & talis, vt poterat credi CHRISTVS, ſi voluiſſet. *num.85.*
S.Ioannes Baptiſta non exhibat à ſolitudine, niſi ad baptizandum, & ad prædicandam pœnitentiam. *num 84.*
S.Ioannes Baptiſta, fuit tentus pro CHRISTO, non ſolum à Plebe,ſed etiam à Principibus.& Magiſtratibus Hebræorum. *num.84.*
S.Ioannes Baptiſta non contentus, quod ſic ardenter negauit ſe non eſſe CHRISTVM, quid vltra. *num 63.*
S.Ioannis Baptiſtæ, magnus illa ſua, quam indignum iudicabat ſoluere corrigiam calceamenti CHRISTI, quam ſublimiter fuit exaltata. *num.67.*
S.Ioannes Baptiſta agnoſcendo errorem Hebræorum tenentium ipſum eſſe CHRISTVM, ipſeque humiliter ſe humiliauit. *num.65.*
S.Ioannis Baptiſta reſpondendo Legationi ſibi tranſmiſſæ, an ipſe erat CHRISTVS,pluries vſus eſt negatiua NON. *num.57.*
Et hoc dubitando, ne Legati, benè intelligerent ſuam negatiuam, quod non erat CHRISTVS. *ibidem.*
S.Ioannes Baptiſta, tali candore, & innocentia viuebat, & tantus erat fulgur eius exemplaris vitæ, vt haberetur pro CHRISTO, & pro vera Luce. *num.82.*
S.Ioannes Baptiſta, non ſolum cognouit CHRISTVM, ſed etiam alijs oſtendit. *num.75.*
S.Ioannes Baptiſta, vbique eſt Maior, in omnibus ſingularis, ſuper omnibus Mirabilis. *ſub num.7.*
S.Ioannes Baptiſta à Monarcha Cœli, & Terræ, fuit declaratus omnium Maior. *num.4.*
S.Ioannes Baptiſta, non videtur poſſe, dici quod ipſe non erat Lux, dum Tenebræ non comprehenderunt CHRISTVM. & ipſe EVM benè comprehendit. *num.74.*
S.Ioannes Baptiſta, audita Legatione ad eum tranſmiſſa à Concilio Hebræorum, qui amantiſſimus CHRISTI, quid cum ſeuero, & terribili ſupercilio dixit. *num.54.*
S.Ioannes Baptiſta,Sanctis cunctis præcellit,eminet Vniuerſis, antecellit Patriarchis ſupergreditur Prophetas. *nu.85.*

S.Ioan-

Digitized by Google

S.Ioannes Baptiſta, dicitur à S. Ioanne Euangeliſta, quod non erat Lux. *num.*74.

S.Ioannes Baptiſta erat ſic ſimilis CHRISTO, vt à Satrapis, & Sacerdotibus Hebræorum, captus fuit pro ipſo CHRISTO. *num.*64.

S.Ioannes Baptiſta eſt adeo Magnus, dum CHRISTVS cœpit de eo dicere, ſed non dicitur, quod terminauit. *nu.*9.

S.Ioannes Baptiſta omnibus dedit egregium exemplum candidè, & liberè dicendi Veritatem. *num.*46.

Iubilum magnum, quilibet demonſtrare debet in Natiuitate S.Ioannis Baptiſtæ. *num.*38.

Iudices, ferendo ſententiam ob aliquem reſpectum humanum, ſunt imitatores perfidi Iudæ, vnde eadem pœna puniti erunt. *num.*52.

Iudex recordetur plus vti pietate, quam ſeueritate. *num.*31.

Iudices, qui ſpreta veritate, ob aliquod intereſſe humanum iniuſtè iudicabunt, in æternum in æternis Inferni pœnis condemnati erunt. *num.*53.

Iudices, qui aliud præter Veritatem ita iudicando oculos habent vendunt CHRISTVM, qui Veritas eſt. *num.*51.

Iudices illi contremiſcant, qui aliud præter veritatem, præ oculis habent in iudicando. *num.*49.

Iudex non poterit iuſtè iudicare, dum non erit amator veritatis. *num.*49.

Iuris prudentiæ ſcientia valdè vtilis generi Humano eſt. *num.*23.

Iuſtitiæ vigor ſemper debet eſſe feruidus, non tamen debet eſſe feruidus, & ſummus. *num.*30.

Iuſtitia poſita, quid aliud ſunt Tyrannides, niſi iuſta Regna. *num.*23.

Iuſtitia vera habet compaſſionem, falſa tamen indignationem, & ſæpe biam. *num.*29.

Iuſtitia ſine miſericordia eſt iniuſtitia. *num.*30.

Iuſtitia ſine pietate crudelitas eſt. *num* 30.

Iuſtitiæ maiora Arcana procedunt, à Maiori Tribunali Sacræ Rotæ Romanæ. *num* 22.

Iuſtitia, & Veritas ſorores incatenatæ. *num.*48.

Iuſtitiæ Maiora Oracula ſunt Deciſiones Sacræ Rotæ Romanæ. *ſub num* 4.

ſine Iuſtitia impoſſibile eſt habitare Ciuitatem. *num.*23.

LEGATI, quidam, cum eſſent expoſituri quoddam arduum negotium cum Alexandro Magno, & cum ipſe ſimul ſtaret cū Eſeſtione, non agnoſcendo ipſum Alexandrum, per errorem locuti fuerunt cum Eſeſtione, & quid acciderit. *num.*61. & 62.

Et quomodo Eſeſtio correxit talem errorem. *ibidem*.

Lites, aut nullæ habendæ ſunt, aut quam citò ſtrangulandæ. *num.*36.

Litium flammæ ſunt eſtinguendæ. *num* 36.

Lites tranquilitatem animi, & gaudium auferunt. *num.*37.

Lites, quando diù pendent, quædam vindemia eſt. *num.*37.

a Litibus eſt abſtinendum, vt minuantur peccata. *num.*35.

Litis materia horrorem generat. *num.*36.

Litium flammæ, vt extinguantur Eccleſia Sancta quotidiè deprecatur SALVATOREM. *num.*36.

Flammarum ſicut proprium eſt omnia reducere in cinerem, ſic, & litium. *num.*36.

Litigantes non raro, vt acquirant argentum, perdunt aurum. *num.*34.

Litigantes, aliquando plus venenum quam panem comedunt. *num.*34.

Litigantes tanquam verè Afflicti ſub leuandi ſunt. *num.*34.

Litigantes vocantur à Martiali Poeta, Miſeri, & dementes. *num.*35.

Litigantibus, præter alias miſerias, & magnas expenſas, mens ægrotat. *num.*34.

ex Litigantibus, qui vincit remanet in ſubucula, qui verò perdit, remanet nudus. *num.*35.

MAGNVS quilibet iuſtè conqueri poteſt non habuiſſe, ſuarum gloriarum, & meritorum condignum Oratorem. *num.*87.

in Magnis voluiſſe, ſatis eſt. *num.*76.

Magna à Magnis obtinentur. *num.*9.

Malum vbique eſt, mediocritate ſeclula. *num.*31.

cum Malis viuens, ſimilis efficitur eis. *ſub num.*2.

Medium venit ex duobus contrarijs extremis. *num.*31.

Medium tenuerunt Beati. *num.*30.

Mæſtitia omni, homo ſpoliatum ſe debet demonſtrare. *num.*41.

de Miſericordia melius eſt reddere rationem, quam de ſeueritate. *num.*31.

Miſericordia, eſt Regina omnium Virtutum. *num.*31.

ex Martyrio SS.Apoſtolorum Petri, & Pauli, Romæ, quid mirabile ſecutum fuit. *num.*18.

Scientiæ DEI penetrabilia impenetrabilia ſunt. *num.*18.

ex Muliere, quis natus eſt, inferior eſt S.Ioanne Baptiſta.

in NATIVITATE S. Ioannis Baptiſtæ Orbis Vniuerſus exultat, & ſit feſtum intra quatuor Climata Mundi. *num.*43.

in Natiuitate S.Ioannis Baptiſtæ gaudendum, & exultandum. *num.*38.

PAPÆ poteſtas eſt tam ampla, & vniuerſalis, vt ei omnes ſubeſſe ſit de neceſſitate Salutis. *num.*20.

Papæ Iuriſdictio, tanquam æmula ſolis vbique ſe dilatat; imò relictis terminis Zodiaci, à Porta Cœli, vſque ad Abyſſos Auerni ſe dilatat.

Papa eſt Stella Polaris Nauigationis Chriſtianæ erga Cœlum. *num.*20.

Papa eſt ſupra omnem Principatum, & poteſtatem, ac eidem omnium genua curuantur Cœleſtium, Terreſtrium, & Infernorum. *num.*21.

Pars, quæ ſuccumbit in Iudicio, cum ſit afflicta, ſubleuanda eſt. *num.*34.

Pax certa, melior eſt, quam ſperata victoria. *num.*37.

Peccatum ſuum, quando quis accuſat eſt quaſi innocens. *num.*73.

Peccatori optimus Portus eſt, Conſilij mutatio. *num.*73.

Peccare, qui ſe noſcit, non vult corrigi. *num.*48.

Peccati venenum, qui ſumpſit, theriaca pœnitentiæ vtatur *num.*73.

Pœnitentiam S.Ioannes Baptiſta prædicabat, verbo, & exemplo. *num.*18.

Pœnitentiam peccatorū S.Ioannes Baptiſta prædicauit verbo & exemplo. *num.*45.

Penſio non eſt ſoluenda ab eo, qui beneficij poſſeſſionem non habuit, nec valuit fructus percipere. *num* 33.

Periculum vbi eſt maius ibi cautius eſt agendum. *num.*53.

Pietatis ratio poſtulat, & ratio æquitatis exigit, vt qui cum dolore dimiſſus eſt, conſolatione quoque ſubleuetur. *n.*33.

Pietatis viſcera, qui non habet quantumuis ſpiritualis ſit, Legem CHRISTI, non adimplet. *num.*34.

B.Petrus Romæ in Monte Aureo Crucifixus fuit. *num.*17.

SS.Petrus, & Paulus in Eccleſia Sancta DEI, ſunt Anteſignani, & Principes Maximi. *num.*5.

à SS.Petro, & Paulo Religio Catholicæ ſumpſit exordium. *ſub num.*12.

SS.Petrus, & Paulus ſunt Lampades ardentiſſimæ Vniuerſæ Terræ. *num.*12.

SS Petrus, & Paulus, totum prorſus Orbem, verbo, & exemplo illuminarunt. *num.*12.

SS.Petrus, & Paulus ſunt illa duo Luminaria Magna Catholicæ Fidei. *ſub num.*9.

B.Petrus fugiendo à Roma, vidit CHRISTVM Romam verſus properantem, quid ex hoc arguit. *num.*17.

B.Petrus aufugiens à Roma, & audiens à CHRISTO, quod ipſe properabat Romam, vt iterum ibi crucifigeretur, relicta fuga, Romam redijt. *num.*17.

Populus Hebræus conſtanter tenebat S. Ioannem Baptiſtam eſſe CHRISTVM, & ſic veram Lucem. *num.*82.

Populi multitudo currebat ad S Ioannem Baptiſtam, tanquam ad Oraculum Cœli, & Miraculum Mundi. *num.*83.

in Porticu vetuſtiſſimo Baſilicæ Lateranenſi, quid in Marmore fuerit ſculptum. *num* 14.

poſt Prædicationem S.Ioannis Baptiſtæ Regnum Cœlorum patere cœpit. *num* 89.

Primatū Eccleſiæ Lateranenſis ſuper omnes Eccleſias, & Baſilicas Vrbis, & Orbis, ſi omnes tacerent, ipſæ tamen Petræ in hoc exclamarent. *num.*14.

Probus improborū conuerſatione efficitur improbus. *nu.*2.

REGNA ſine Iuſtitia, quid aliud ſunt, niſi aperta Latrocinia. *num.*23.

Roma olim erat omnium ſuperſtitionum deridendarum Metropolis. *num.*18.

Romæ vbi caput ſuperſtitionis olim erat, nunc Caput Sanctitatis manet. *num.*19.

Roma poſt conſummatum Martyrium in ea SS.Apoſtolorum Petri, & Pauli effecta fuit Dictatrix Cœleſtis, Oraculum Diuinum, & Magiſtra Veritatis. *ſub num.*18.

Romam, tenuit CHRISTVS, vt nec ratione magnæ perſecutionis relinqueretur. *num.*16.

Roma olim errorum omnium Magiſtra erat. *num.*18.

Romæ prius Gentilium Principes habitabant, nunc Eccleſiæ Principes morantur. *num.*19.

Roma, ſi vetatur, omnia vincit. *num.*16.

Ro-

Digitized by Google

Index Rerum·

Romæ, voluntate Diuina effectum fuit, vt SS. Petrus, & Paulus martyrium conſumarent, & quid mirabile, ſecutum fuit. *num.* 19.

Roma olim erat frementium Belluarum Sylua: *num.* 18.

Roma, eſt omnium Ciuitatum Mater, Stupor Miraculum, & Caput. *num.* 15.

Romanus Pôtifex eſt Catholicæ Religionis Supremus Aſſertor, Monarcha, Virga Potentum, Tyrannorum Malleus, Flagellum Hæreticorum. *num.* 19.

Romano Pontifici Cæſarea ſuccumbit Maieſtas & Reges ſuas reales ſubmittunt Coronas. *num.* 20.

Rota Romana eſt maius, & ſublimius Tribunal Orbis. *num.* 22.

Rotæ Romanæ Fulgor tantus eſt, vt Orbem totum illuminet. *num.* 25.

in Rota Romana præſident XII. Auditores, verè Illuſtriſſimi, & Lucidiſſimi. *num.* 26.

cum SAPIENTIBVS, qui graditur Sapiens erit. *num.* 3.

Scire aliquid, tunc quis dicitur dum cum ratione id cognoſcit. *num.* 32.

Sedendum non eſt cum impijs, & cum iniqua gerentibus intrandum. *ſub num.* 4.

Seianus erat Imperator, Tyberij Imperatoris. *num.* 78.

Seianus ex quibus apprehenſus fuit, quod erat Imperator, & qualiter certificati fuerint, nonnulli qui tenebant eum pro Imperatore. *num.* 79.

Seianus, cum tam magno ſplendore, & gloria viuebat emulus, ſi non Maior, & Victor Tyberij, dici poterat. *num.* 78.

Seianus, tali pompa fulgebat, vt videntes eum, nonnulli Aduenæ neceſſe fuerit, eos certificare, non eſſe eum Imperatorem, alias pro tali eum tenuiſſent. *num.* 79.

de Similibus ad Similia proceditur. De Similibus idem eſt iudicium. *ſub num.* 1.

Simile ſimili cohæret. Similia ſimilibus gaudent, Similia conueniunt. *num.* 1.

Sitienti ſat eſt Fontem monſtrare. *num.* 21.

ex Socio cognoſcitur, qui non cognoſcitur ex ſe. *ſub nu.* 1.

Sol, Oculus ille Mundi, in Circulo Zodiaci perambulando per viam Ecclypticæ, totum illuminat Orbem. *num.* 26.

Stultus eſt, qui ſuo Principi contradicere audet, etiam ſi aſſerat in Meridie vidiſſe Stellas, & in Media nocte, Solem. *num.* 48.

Stultus efficietur, qui cum ſtultis conuerſatur. *num.* 4.

Summum ius, ſumma iniuria eſt. *num.* 30.

de Suo melius eſt aliquid tradere cum pace, quam totum collitigando. *num.* 37.

Supremis Principibus veritatem aſſerentes purè, & candidè periculoſum eſt. *num.* 48.

TYBERIVS Imperator licet eſſet abſolutus Monarcha Vniuerſi, tamen dominabatur à Seiano. *num.* 78.

Tyberius Romanorum Imperator, Vniuerſi Monarcha, quo ſplendore, & gloria viuebat, quis poteſt facilè ſibi perſuadere. *num.* 77.

Tenebras amat, qui malè agit. *num.* 46.

inter Tenebras non videtur ponendus ille, qui eſt in gremio lucis. *num.* 24.

pro Tranſactionis validitate, in dubio, ſemper facienda interpretatio, vt ſubſtineatur. *num.* 35.

VERITAS Potentum limina fugit. *num.* 48.

Veritatem dicenti, ſemper pericula Magna imminent. *num.* 47.

Veritatem odit, qui eam palliare verbis quærit: *num.* 46.

Veritas, quando non ſplendeſcit tunc in dubio in mitiorem partem, & benigniorem, iudicandum eſt. *num.* 30.

Veritatem, qui veſtit aliquo pallio id facit, vt ipſam veritatem obtenebret. *num.* 46.

Veritatem, quia apertè, & liberè dixit S. Ioanni Baptiſtæ Regi Herodi, & carceratus, & decapitatus fuit. *num.* 47.

Veritas pingitur nuda, quia immaculata, & pura eſt. *nu.* 46.

Veritas, ſi aliquando ingreditur Palatia, non per Oſtium, ſed per Feneſtras, ad inſtar Latronum, intrat. *num.* 48.

Veritas eſt Baſis, & Fundamentum Iuſtitiæ. *num.* 49.

in Veritate promittens aliquid facere, obſeruare talis obligatio eſt iuramento vallata. *num.* 51.

Veritas toto corde eſt amanda, & diligenda. *num.* 53.

ad Viuendum benè, nihil violentius proficit, quam cum optimo viro copulari. *ſub num.* 4.

ad Viuendum benè, beatèque nihil præſtantius eſt, quam bonorum conuerſatio. *num.* 2.

Vigilia in Feſto Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, etiam apud Infideles fit, vt atteſtatur S. Auguſtinus. *num.* 44.

ad Vitam alicuius enucleandam, non parum lumen dat, an ſit bona, vel mala, inquirere cum quo conuerſetur. *nu.* 1.

Viuens cum malis, ſimilis efficietur eis. *ſub num.* 2.

FINIS.

D·63·

VA1(59,0733